Com

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 30
Sîmbătă 8 ianuarie 1972
12 pagini — 1 leu

LA ÎNCEPUT DE AN

Există o aplecare firească a spiritului omenesc de a celebra începuturile. Timpul fizic se încarcă în asemenea împrejurări cu semnificații programatice, în sensul unor angajamente față de viitor, în numele valorilor mari pe care trebuie să le realizeze. În primul număr al acestui an, revista noastră se vede însă confruntată cu succesele și, mai ales, cu lipsurile sale din trecut. Anul 1971 a cunoscut o mare cotitură, inițiată de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, în întreaga muncă de educație socialistă. Procesul de desăvîrșire morală, ridicarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii reprezintă pentru școala românească un climat fertil de înnoire, de înțelegere mai limpede a sarcinilor care-i revin. Revista Tribuna școlii a căutat să răspundă în toate numerele sale comandamentelor severe pe care le implică prezența sa în viața școlilor și a oamenilor de la catedră. Ne-am orientat către problemele fundamentale pe care le ridică o nouă structură a lecției, corespunzătoare bagajului informațional al omului actual, către discutarea mai amplă a activităților legate de pregătirea tehnico-productivă a elevilor. Am încercat în mod consecvent tratarea unor teme privind științele sociale, pentru a veni în ajutorul cadrelor didactice care predau la clasă sau care organizează cabinete.

Se poate spune că n-am reușit întotdeauna să menținem linia de înaltă principialitate pe care ne-am propus-o, că în evoluția revistei au fost unele ezitări. Aflați în momentul de început al unui an de muncă, sîntem conștienți de marea noastră responsabilitate față de cadrele didactice, față de partid și față de întregul nostru popor, de angajamentul profund pe care îl implică munca ziaristului comunist. Tribuna școlii va trebui să facă loc cu mai multă îndrăzneală problemelor reale care frămîntă învățămîntul românesc, să ia în considerare cu mai multă acuitate dificultățile școlilor, pe baza experienței directe a profesorilor și învățătorilor. Cadrele didactice trebuie să găsească aici tribuna experienței înaintate, posibilitatea de a se pronunța ei înșiși asupra muncii lor.

Continuînd schimbul de opinii și dezbaterile asupra principalelor probleme ale instrucției și educației, revista noastră va trebui să evite formulările și insinuările de natură să provoace confuzie și aprehensiune în rîndurile cititorilor. Sîntem hotărîți să eliminăm în viitor publicarea oricăror materiale ambigue, note sau articole, cum s-a întîmplat uneori, considerînd că asemenea intervenții nu pot folosi nimănui. Este necesar să facem din fiecare rînd publicat în revista noastră, din fiecare articol, un prilej de afirmare a ideologiei noastre socialiste, expresie a celui mai înalt umanism. Tribuna școlii este o revistă comunistă, militînd pentru edificarea conștiinței socialiste în patria noastră, împotriva oricăror elemente de gîndire retrogradă, a spiritului conservator, a discriminărilor și obscurantismului. Ne aflăm împreună cu toți oamenii muncii din patria noastră, români, maghiari, germani și de alte naționalități, angajați pe drumul construirii unei societăți mai bune în lumina idealului socialist.

Revista noastră este un avanpost pe linia modernizării învățămîntului, a creării unor unități școlare adecvate ritmului de dezvoltare a societății socialiste românești. Acestea sînt sarcinile pe care ni le-a trasat partidul, tovarășul Ceaușescu, acesta este programul și angajamentul nostru cel mai ferm față de cititorii și colaboratorii noștri : cadrele didactice, profesorii și învățătorii de pe tot întinsul patriei.

TRIBUNA ȘCOLII

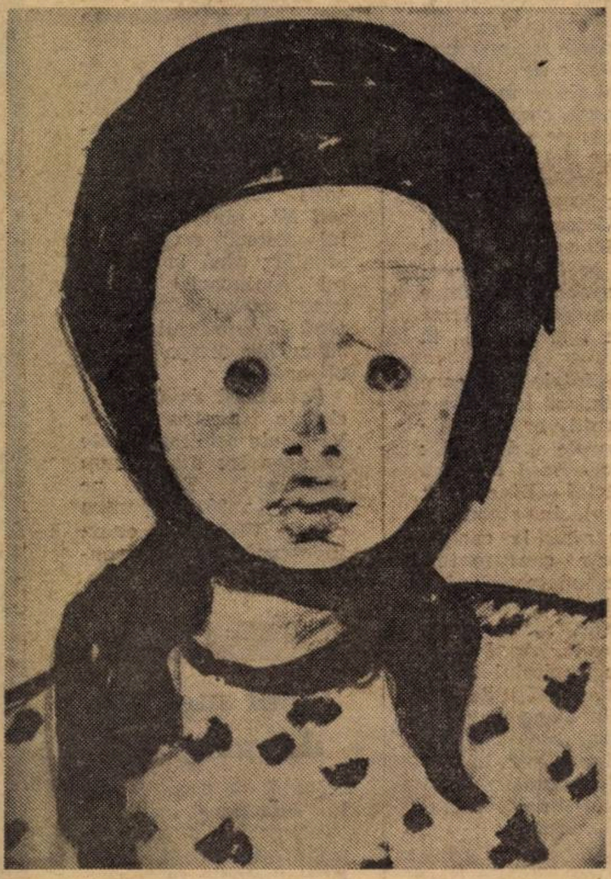

Tonitza

Portret de fetiță

ÎN ACEST NUMĂR:

Devotamentul față de patria socialistă — trăsătură fundamentală a societății noastre ● Informatica — domeniu de vîrf al științei și tehnologiei moderne ● Munca — disciplină de învățămînt

Clasele terminale

Sînt un optimist incorigibil. Cred în ereditate, dar în același timp și în ameliorarea continuă a rasei umane. Nu am reușit pînă acum să aflu dacă optimismul mi-a dirijat pașii spre știință, sau dacă cultivarea de timpuriu a științei a dezvoltat în mine acest optimism incorigibil. Un fapt este sigur : un om de știință este, prin definiție, un optimist. Optimismul meu a ieșit victorios dintr-o probă recentă, ocazionat de lectura unei anchete școlare, făcute de soții Moroianu printre elevii celor două clase terminale de liceu. Rezultatele anchetei au fost publicate în paginile acestei reviste. Din chestionarul prezentat cîtorva sute de elevi, voi reține o singură întrebare : „Sînteți mulțumiți de pregătirea pe care o primiți din partea profesorilor voștri ?". Această întrebare a împărțit pe elevi în două grupe, numericește practic egale. Elevii din, să zicem, prima grupă s-au declarat satisfăcuți, fapt privit de către anchetatori ca îmbucurător. Fără îndoială. Îmbucurător pentru profesori. Mai puțin îmbucurător, poate, pentru elevi. Ca o justă compensație, există grupa a doua, a celor nemulțumiți. Dintre aceștia se vor recruta probabil cei mai mulți dintre creatorii de mîine, în artă, în știință, în tehnică. La 16 sau la 17 ani, ei nu mai pot fi în întregime mulțumiți, nici cu programul, nici cu conținutul manualelor, nici cu profesorii. La vîrsta lor am fost și noi, cîțiva, care am manifestat aceleași nemulțumiri, aceleași îndoieli. Cîți ? Ne puteam număra pe degete : 10%, poate 15%. Procentul a crescut simțitor. Semn al progresului societății, dar, fără îndoială, și al progresului omului. Mintea tinerilor de astăzi este necontenit asaltată (ca și mintea noastră de odinioară) de întrebări nenumărate (mai numeroase astăzi) în toate direcțiile (mai mult astăzi), întrebări la care nu găsesc, în cadrul sistemului școlar tradițional, un răspuns complet mulțumitor. Unde să-l găsească ? Acasă ? Practic imposibil. În cărți ? Da. Altele decît cele de școală. Cine să le indice cartea și locul respectiv ? Tot profesorul. Dar un profesor altfel pregătit. Un profesor special format pentru această perioadă, cronologic scurtă, dar extrem de intensă ca trăire și foarte importantă pentru întreaga evoluție ulterioară a tinerilor elevi. Un profesor care să știe, în aceeași măsură să accepte dialogul cu elevii din grupa a doua și să provoace un astfel de dialog cu elevii din prima grupă. Un profesor care să știe să întoarcă toți școlarii la școală, în fiecare zi, prin acceptare spontană nu prin constrîngere. Numai astfel, tinerii noștri vor putea afla răspunsul la toate problemele lor în școală — și prin școală. Prin școala aliniată vremurilor pe care le trăim și ale celor pe care le pregătim.

Miron Nicolescu

GRIGORE C. MOISIL:

„Copilul să învețe în liceu să gîndească din ce în ce mai abstract"

Red. : Spuneați, săptămîna trecută, că pentru a rezolva probleme concrete, elevul trebuie să gîndească abstract..

— Pentru a putea reține rețetele pe care omul a învățat să le întrebuințeze în vederea obținerii unor rezultate dorite și pentru a proiecta fie o instalație, fie o întreprindere, fie o acțiune, în așa fel încît să obțină rezultatele dorite, e nevoie ca el să nu învețe rețetă de rețetă, ci să învețe teorii abstracte. Să luăm un exemplu. Să presupunem că omul vrea să știe cu cît se lungește o bară de fier de lungime cunoscută atunci cînd e încălzită să zic la 73°. S-ar putea proceda în două feluri diferite. Unul dintre ele este acela ca omul să învețe un șir de rețete :

o bară de fier de 30 cm., încălzită la 73° va avea ..... cm.

o bară de fier de 35 cm., încălzită la 73° va avea ..... cm.

o bară de fier de 45 cm., încălzită la 73° va avea ..... cm.

E foarte probabil că astfel de rețete omul a învățat într-o epocă a istoriei sale. Dar el s-a învățat și să le înlocuiască printr-o lege abstractă, pe care o învață toți copiii sub numele de legea dilatării corpurilor. Iată de ce copilul trebuie să se învețe, în liceu, să gîndească din ce în ce mai abstract.

Red. : Dar cum ?

— Evident, modul cum trebuie procedat ca elevul să învețe să gîndească abstract, și nu pur verbal, constituie o importantă problemă de pedagogie. La fiecare vîrstă trebuie luate măsuri speciale. Eu știu numai că am avut să rezolv o astfel de problemă acum vreo 40 de ani. Atunci cursul de algebră de universitate pentru studenții anului I mi s-a părut că trebuie schimbat pentru a-l face să țină seama de saltul pe care îl făcuse algebra, grație cercetărilor și rezultatelor la care ajunsese Emmy Noether și școala din Göttingen. Acestea constituiau ceea ce se numea algebra abstractă modernă al cărei grad de abstractizare era mult mai mare decît al algebrei clasice. Mijlocul pedagogic pe care l-am utilizat și pe care vreau să-l pun în evidență e de a învăța oamenii să gîndească abstract după ce au cunoscut un număr mare de exemple concrete. De exemplu, înainte de a introduce definiția noțiunii de grup abstract, studiam exemple interesante de grupuri concrete, cum ar fi grupurile de permutări, grupurile de rotații și simetrii ; mai tîrziu am adăugat și grupurile sistemelor cristalografice și altele. La fel am procedat pentru ideile de corp și de inel. Pentru fiecare dintre acestea, o dată numărul mare de exemple studiat, ținînd seama de specificul lor, degajăm ideea generală abstractă. În acest mod, cred eu, ajungem să gîndim abstract, dar nu verbal, adică gîndim formal cu idei abstracte care înglobează un număr mare de exemple concrete. Evident, pentru fiecare disciplină științifică și pentru fiecare capitol al matematicii, precum și pentru fiecare vîrstă a elevilor, trebuie rezolvată o astfel de problemă de metodologie.

STELA PREDESCU

ACCENTE

Prima consfătuire a directorilor caselor corpului didactic

În zilele de 6 și 7 ianuarie a. c., a avut loc la Iași prima consfătuire pe țară a directorilor caselor corpului didactic. Această amplă manifestare a fost organizată de Comitetul Uniunii sindicatelor din învățămînt, știință și cultură și Ministerul Educației și Învățămîntului, beneficiind de largul sprijin al Comitetului județean de partid și al Inspectoratului școlar al județului Iași. La fructuosul schimb de experiență care a avut loc au participat directorii caselor corpului didactic din întreaga țară, reprezentanți ai inspectoratelor școlare și ai comitetelor sindicatelor din învățămînt.

Lucrările consfătuirii au fost deschise de prof. Sterie Rădoi, inspector general școlar al județului Iași.

În numele Comitetului județean de partid, participanții au fost salutați de conf. univ. Petre Mâlcomete, secretar al comitetului. Au mai rostit cuvinte de salut tovarășii Ion Rizescu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului, și Elena Cojan, secretar al Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

După prezentarea referatului profesoarei Aurora Tudose, directoarea Casei corpului didactic din Iași, a fost audiată expunerea prof. ing. Ion Curievici „Optimizarea în formarea spiritului științific".

La ora închiderii ediției noastre lucrările consfătuirii continuă.

a. b.

Consfătuire de lucru

În ziua de 25 decembrie 1971 la Ministerul Educației și Învățămîntului a avut loc o consfătuire de lucru cu conducătorii sectoarelor de învățămînt din ministere și celelalte organe centrale care au în subordine școli.

Cu acest prilej au fost dezbătute unele măsuri privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat, subliniindu-se necesitatea verificării la examenul respectiv a modului cum candidații și-au însușit cunoștințele teoretice de bază și deprinderile necesare exercitării profesiunii. S-au discutat, de asemenea, modalitățile de sprijinire a elevilor din liceele de specialitate în vederea prezentării la concursul de admitere în învățămîntul superior.

În vederea transpunerii în viață a măsurilor stabilite de conducerea partidului cu privire la îmbunătățirea predării științelor sociale, s-au analizat unele aspecte legate de predarea acestor discipline în școlile profesionale, de organizare a unor cabinete de științe sociale funcționale, integrate în procesul de învățămînt, care să reflecte și elemente specifice din ramura de activitate pentru care se pregătesc viitoarele cadre.

În încheierea lucrărilor, ing. V. Alexandrescu, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, s-a referit, printre altele, la necesitatea sporirii preocupărilor pentru îmbunătățirea dotării atelierelor, laboratoarelor și cabinetelor școlare din învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate.

Concursul de fizică și chimie

Societatea de științe fizice și chimice organizează în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului și inspectoratele școlare concursurile de fizică și chimie în trei etape, după cum urmează : etapa pe școală, la fizică, pe data de 23 ianuarie, iar la chimie, pe data de 30 ianuarie ; etapa județeană, la fizică, pe 20 februarie, iar la chimie pe 5 martie : etapa republicană, între 23—25 aprilie, la fizică și între 7 și 9 mai, la chimie.

Cunoștințele pe care vor trebui să le probeze concurenții vor cuprinde următoarele domenii : *La fizică, Anul I :* pînă la capitolul „Dinamică" (exclusiv), în etapa pe școală ; pînă la capitolul „Forțe concurente", în etapa județeană ; pînă la capitolul „Gravitația universului", în etapa republicană. *Anul II :* pînă la capitolul „Măsurarea cantității de căldură", în etapa pe școală ; pînă la capitolul „Mașini termice", în etapa județeană ; pînă la „Electricitate", în etapa republicană.

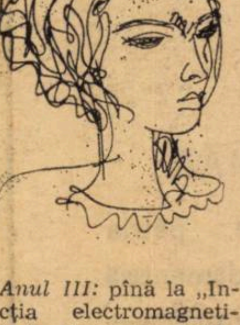

Anul III: pînă la „Inducția electromagnetică", în etapa pe școală ; pînă la „Mașini electrice", în cea județeană ; pînă la „Tuburi electronice", în cea republicană. *Anul IV :* pînă la „Teoria relativității", în etapa pe școală ; pînă la „Reacții nucleare", în cea județeană. Pentru etapa republicană, toată materia.

La chimie. Pentru *anul I;* pînă la capitolul „Stări de agregare", în prima etapă ; pînă la „Reacții chimice", în etapa județeană ; pînă la „Electroliză", în etapa republicană. *Anul II :* pînă la „Combinațiile oxigenate ale sulfului" (etapa pe școală) ; pînă la capitolul „Gaze rare. Azot" (etapa județeană) : pînă la „Fosfor" (etapa republicană). *Anul III :* pînă la „Cuprul" (etapa pe școală) ; „Toate metalele" (etapa județeană) ; „Hidrocarburi aromatice" (etapa republicană). *Anul IV :* pînă la capitolul „Esteri" (etapa pe școală) ; pînă la capitolul „Aminoacizi și proteine" (etapa județeană) ; pînă la capitolul „Polizaharide" (etapa republicană).

Concursul de fizică și chimie pentru clasele VI-X ale școlii generale va avea loc după cum urmează : Etapa pe școală, la 20 II, pentru clasele VI-X, iar etapa județeană la 21.V. pentru clasele VIII-X.

Caiet metodic de geografie

Editat de Casa corpului didactic și Inspectoratul școlar al municipiului București, acest caiet metodic se remarcă și prin interesul practic al studiilor pe care le publică. În cele trei rubrici ale sale („Contribuții metodice", „Terra la zi" și „Orientări bibliografice"), el reușește să pună la dispoziția profesorilor un material util pentru munca la catedră. Astfel, el oferă informații prețioase cu privire la utilizarea terenului geografic pentru fixarea și aprofundarea cunoștințelor, la desfășurarea lecțiilor de recapitulare, la utilizarea foto-montajelor pliante, a reprezentărilor grafice și cartografice sau la pronunțarea toponimicelor engleze.

D. OPRESCU

RĂSPUNDEM CITITORILOR

● **Un grup de cadre didactice** — absolvenți ai instituțiilor de învățămînt superior sau ai liceelor pedagogice — au cerut lămuriri în legătură cu condițiile pe care trebuie să le îndeplinească pentru a li se plăti, în mod legal, indemnizația de instalare.

Cu privire la această problemă facem următoarele precizări, așa cum rezultă din actele normative în vigoare :

Pentru absolvenții instituțiilor de învățămînt superior, repartizați în învățămînt. Decretul nr. 158/1970 cu privire la repartizarea în producție a absolvenților instituțiilor de învățămînt superior de la învățămîntul de zi, în art 17 prevede că absolvenții cu examen de diplomă repartizați în comune, care au avut domiciliul în alte localități primesc la prezentarea la post (1 septembrie), o indemnizație de instalare egală cu un salariu lunar fixat pentru primul an de activitate la funcția îndeplinită. Indemnizația de instalare se acordă cu condiția ca „absolvenții să se stabilească în localitățile" în care se află unitățile școlare la care au fost repartizați.

Întrucît Decretul nr 158/1970 nu clarifică ce se înțelege prin „stabilirea în localitate", Ministerul Învățămîntului, a dat indicații ca să se aplice, în completare, prevederile Legii nr. 5/1971 cu privire la actele de identitate ale cetățenilor români, precum și la procedura schimbării domiciliului și a reședinței, potrivit cărora o persoană poate să-și schimbe fie „domiciliul" (art 18), fie „reședința" (art. 22).

În consecință un absolvent cu examen de diplomă al unei instituții de învățămînt superior, repartizat la o unitate școlară dintr-o comună, poate primi indemnizația de instalare — în condițiile arătate mai sus — numai dacă își schimbă și domiciliul sau reședința în comuna unde a fost repartizat.

O serie de profesori din județele Buzău, Neamț, Satu Mare și Ilfov repartizați în învățămînt după absolvirea studiilor superioare au cerut relații în legătură cu salariul ce li se cuvine, întrucît — înainte de facultate — au mai fost încadrați în învățămînt sau în alte locuri de muncă.

Arătăm că salarizarea inițială a absolvenților instituțiilor de învățămînt superior repartizați în învățămînt, se face după același principiu, ca și pentru cei repartizați în alte domenii de activitate, potrivit noului sistem de salarizare care se experimentează și anume :

— absolvenții care înainte de terminarea studiilor superioare nu au mai depus nici un fel de activitate salarizată, primesc salariul tarifar stabilit pentru anul unu, iar după 12 luni de activitate li se acordă salariul pentru anii 2—3 ;

— absolvenții care înainte de terminarea facultății au mai depus o muncă remunerată timp de cel puțin 12 luni (în învățămînt sau în alt sector de activitate), se salarizează, de la începutul activității lor – cu salariul prevăzut pentru anii 2—3.

În cazul celor care înainte de absolvire au lucrat mai puțin de 12 luni, se acordă salariul pentru anul unu, iar la împlinirea unei perioade totale de 12 luni (prin includerea și a lunilor lucrate anterior) li se acordă salariul pentru anii 2–3.

Salariul pentru anii 2–3, li se acordă pînă la obținerea definitivării pe bază de examen (deci și după împlinirea a 3 ani de activitate dacă nu au obținut definitivarea), cînd li se acordă salariul de bază pentru 3—5 ani de vechime recunoscuți în învățămînt sau gradația I dacă au peste 5 ani de vechime în învățămînt.

TH. LEONESCU

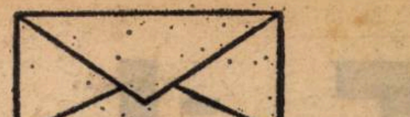

Am primit la redacție

Ca urmare a referirilor făcute la activitatea întreprinderii „Didactica" în unele articole publicate de revista noastră, am primit de la directorul acestei întreprinderi scrisoarea pe care o publicăm mai jos.

Stimate tovarășe redactor șef,

În numărul 23 din 12 noiembrie 1971 al revistei „Tribuna școlii" a apărut un grupaj de articole intitulat : „Învățămîntul modern solicită aparatură didactică modernă". În legătură cu opiniile exprimate în aceste articole, vă prezentăm mai jos unele aspecte ale activității depuse de colectivul de lucrători ai întreprinderii „Didactica", rezultatele obținute în anul 1971, cît și perspectivele de viitor.

Obiectivele pe care le urmărim în activitatea noastră sînt : modernizarea produselor, îmbogățirea conținutului didactic, îmbunătățirea calității, sporirea producției întreprinderii și reducerea costului produselor.

Sectorul de concepție și proiectare al întreprinderii, locul unde prind viață noile mijloace didactice este orientat în direcția realizării unei aparaturi didactice moderne. În acest an, întreprinderea a livrat școlilor 14 produse noi ; dintre produsele livrate, menționăm generatorul electrostatic cu bandă, alimentatoarele pentru experiențe de electricitate și electronică, presa hidraulică, cele nouă truse pentru mecanica lichidelor, dilatometru, modele de relee, emisie-recepție, calorimetre și mașini electrice. S-au livrat 8 seturi de planșe tipărite și vacuumate în relief pentru biologie, trei tipuri de preparate microscopice și altele. S-a asimilat un aparat cu ajutorul căruia se realizează proiectarea imaginilor animate, un aparat pentru verificarea cunoștințelor și un model al circulației sîngelui la om. Pentru elevii primelor clase, s-a asimilat un alfabetar format din cuburi de material plastic și un dispozitiv pentru însușirea cunoștințelor matematice. Totodată s-au livrat școlilor 20 laboratoare pentru studiul limbilor străine. În total, am livrat un număr de 47 produse, în circa 80.000 de exemplare.

Noi produse vor fi livrate în 1972. Dintre acestea menționăm : trusa pentru experiențe de rezistența materialelor, trusa „experiențe de căldură", trusa „experiențe de electrostatică", trusa „semiconductori", trusa „experiențe electrochimice", trusa „predarea aritmeticii", trusă de osmoză și altele. A fost asimilat un osciloscop didactic, aparatul Wheller pentru studiul propagării undelor și altele. Se vor livra două seturi de produse biologice incluzionate în mase plastice. Planul de proiectare din 1972 va spori în continuare gama produselor noi, moderne. Proiectăm un aparat universal de măsură, cu mai multe domenii de măsură. Vom realiza retroproiectorul didactic. De asemenea, se proiectează o trusă pentru experiențe de electricitate și electronică cu fixare magnetică, trusa „modele structurale pentru chimie", trusele de optică fizică și optică geometrică. Un obiectiv important al atelierului nostru de proiectare, îl constituie „dulapul pentru experiențe de fizică", a cărui producție o preconizăm să înceapă din 1973. Și celelalte sectoare vor realiza produse noi. Printre acestea menționăm : trusa de disecție și microscopie, trusa de accesorii pentru laboratorul de biologie, noi planșe în relief, mulaje, preparate microscopice și produse incluzionate.

Pentru sporirea calității produselor noastre, s-au întreprins, de asemenea, o serie de acțiuni. S-au introdus tehnologii noi, moderne : galvanoplastie, cromarea, incluzionarea în material plastic, polistirenul expandat și altele. Toate produsele pe care le livrăm școlilor sînt însoțite de certificate de calitate. La cele 80.000 exemplare livrate, numărul sesizărilor primite în acest an a fost de 58 din care 11 conțin propuneri și 9, mulțumiri. Calitatea produselor a fost remarcată de reprezentanți de peste hotare care au vizitat întreprinderea sau au primit catalogul produselor noastre. S-a participat la patru tîrguri și expoziții peste hotare și la Expoziția internă „Tehnologia instruirii". Mostrele și catalogul produselor noastre prezentate la UNESCO au fost primite cu interes.

O serie de contacte și relații s-au stabilit între sectorul nostru de concepție și unele instituții de învățămînt și de cercetare. Dintre acestea menționăm : Institutul de cercetări mase plastice, Institutul de arhitectură, Institutul de cercetări pedagogice, facultatea de chimie, facultatea de biologie și altele. Întreprinderea ține o legătură permanentă cu școlile, atît pentru cunoașterea felului cum sînt apreciate produsele noastre, cît și pe linia practicii productive ce se desfășoară în școli. Apreciem că această legătură se va îmbunătăți cu ajutorul „Buletinului informativ" al întreprinderii „Didactica" al cărui prim număr a apărut recent. Acesta va face cunoscută activitatea și preocupările întreprinderii, permițînd existența unui dialog permanent întreprindere-școală.

Avem convingerea că măsurile întreprinse de factorii corespunzători din cadrul Ministerului Educației și Învățămîntului și din cadrul întreprinderii noastre, vor asigura învățămîntului românesc materialul didactic corespunzător exigențelor impuse de știința și tehnica actuală.

Ing. TRAIAN GRADESCU
director al întreprinderii „Didactica"

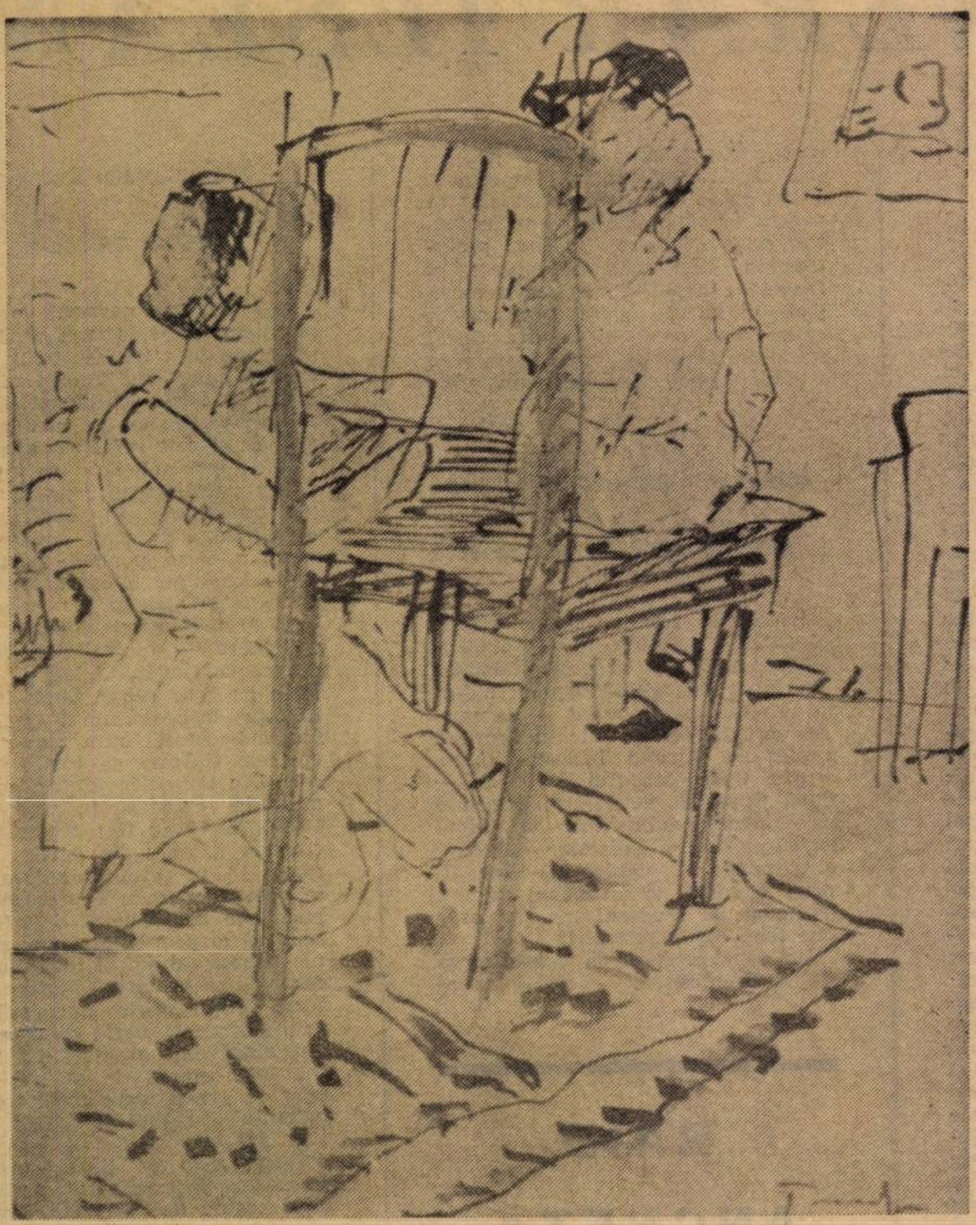

Studiu

Tonitza

OPINII

Repartizarea tinerilor profesori

La sfîrşitul acestui an universitar se vor prezenta în faţa comisiilor de repartizare absolvenţi cu cinci şi patru ani ai facultăţilor de profil filologic, ai facultăţilor de geologie-geografie, istorie etc., precum şi absolvenţii institutelor pedagogice de 3 ani din toată ţara. O recoltă atît de bogată în absolvenţi universitari trebuie să preocupe din timp direcţiile de resort din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, conducerile facultăţilor şi inspectoratelor şcolare judeţene, potrivit proverbului care spune că adevăratul gospodar îşi face vara sanie şi iarna car.

De ce această invitaţie, de pe acum, la măsurile ce se impun în legătură cu repartizarea în producţie a absolvenţilor, cînd există un cadru legal, dispoziţii clare distribuite de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului comisiilor ? Pentru simplul fapt că, între buna intenţie a legiuitorului şi transpunerea în practică a măsurilor, apar o serie de discrepanţe sau elemente noi care se cer soluţionate din timp.

Să ne oprim la o problemă esenţială avută în vedere de legiuitor : aceea de a contribui la stabilitatea cadrelor didactice din mediul rural, prin acordarea priorităţii absolute absolvenţilor ce optează pentru o catedră din comuna natală. În faţa comisiei din care am făcut parte anul trecut, apăreau la un moment dat, 10—12 absolvenţi care pretindeau că sînt din apropiere de la aproximativ 5—20 km. de comuna în care apărea o catedră liberă. Ce posibilităţi de verificare, ce instrumente de lucru avea comisia ? Hărţi automobilistice pe care erau marcate doar anumite localităţi, sau hărţi administrative pe care nu erau marcate căile de acces şi relieful. Ori la un moment dat, un candidat ridica obiecţiunea că, deşi satul său era mai îndepărtat de localitatea în care apărea un post vacant, practic, era la 15 minute de acea localitate, deoarece avea mijloace de comunicaţie directe, pe cînd între localitatea de origine a altui contracandidat şi catedra solicitată — deşi mai apropiată pe hartă — există accidente de teren, care o făceau greu accesibilă în fiecare zi. Apărea clar că, aprecierea distanţei doar pe baza raportării la scară, nu poate fi criteriul unic. A decide asupra destinului unui absolvent sau — de ce nu, asupra destinelor unei familii — fără instrumente de lucru complete, mi s-a părut atunci principala dificultate. Ea ar fi fost practic remediată dacă inspectoratele şcolare din ţară şi-ar fi trimis reprezentanţii lor — aşa cum de fapt se cere — reprezentanţi, care, ar fi putut da lămuriri asupra localităţilor în discuţie. Cu regret trebuie să arăt că nici un inspectorat şcolar nu şi-a trimis vreun reprezentant la comisia de repartizări a absolvenţilor secţiei de limbă română care a lucrat în luna iulie 1971 la Craiova. Peste 600 de noi profesori de limba română aşteptau o lămurire — în cazul că erau străini de judeţ — iar comisia aştepta un sprijin sau o informare, în cazul distribuirii unor catedre solicitate pe criteriul apropierii.

Scriu aceste rînduri din dorinţa ca la sfîrşitul acestui an universitar, cînd problema repartizării va fi mai complexă decît în trecut, comisiile de repartizare să fie dotate cu instrumentele de lucru necesare : hărţi la scară în care să fie înregistrate toate localităţile, căile de acces rutier şi feroviar şi relieful. Aceste hărţi trebuie confecţionate din timp pentru ca, atît candidaţii, cît şi comisia să poată lua hotărîri care angajează în deplină cunoştinţă de cauză.

Prezenţa hărţilor pe masa comisiilor — hărţi distribuite, de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi nu adunate ad-hoc de comisie — nu dispensează însă inspectoratele şcolare de obligaţia de a trimite reprezentanţi în faţa comisiei pentru a da lămuririle necesare absolvenţilor ce vor fi trimişi să-şi inaugureze activitatea în colţuri de ţară necunoscute. Aceasta presupune o planificare judicioasă — cu cel puţin o zi liberă — între lucrările comisiilor de repartizare de la universităţi şi cele de la institutele pedagogice.

Iată doar un aspect din numeroasele probleme ce le ridică repartizarea judicioasă a absolvenţilor în învăţămînt. Ce poate însă răspunde comisia fără inspectorii locali, numeroaselor solicitări de catedre pe care absolvenţii declară că le „ştiu“ libere, dar care nu apar în tabelul oficial ?! Este încă un argument în favoarea prezenţei obligatorii la repartizări a inspectorilor judeţeni.

GABRIEL ŢEPELEA

PARADIGME

Copilul preşcolar

De la Ion Creangă la Anatole France, copilăria este identificată cu porţiunea şcolară. Oamenii îşi aduc aminte bine ceea ce au învăţat în şcoală şi viaţa începe într-un fel cu primele litere. Oarecare pregătire în semnificaţia deosebită a vîrstei fragede o avem din partea psihanalizei, dar ea a explorat mai mult amprenta durabilă a inconştientului. Cercetări recente îl înlocuiesc pe copilul cu ghiozdan prin copilul preşcolar, îl pun pe acesta din urmă în centrul atenţiei universale şi dezvăluie un fapt senzaţional : inteligenţa noastră se formează în majoritatea ei la vîrsta preşcolară.

Tema, după unii autori, ar fi următoarea : 50 la sută din inteligenţă se formează pînă la 5 ani, 30 la sută pînă la 8 ani, pentru ca la 17 ani procesul să fie încheiat. (După B. S. Bloom : 40 la sută pînă la 4 ani, 30 la sută între 4 şi 8 ani, 30 la sută între 8 şi 20 ani.) Este un adevărat strigăt de alarmă. Înseamnă că, din modul în care este organizată şcoala, perioada de cea mai intensă formare este lăsată în afara ei, iar universitatea îşi preia subiecţii întotdeauna complet încheiaţi din punct de vedere biologic şi intelectual. Nu este o întîmplare că pedagogia din zilele noastre se ocupă de ceea ce se petrece la extremităţile spectrului şi că s-a concentrat asupra a două capitole de dată recentă, capitolul preşcolar şi capitolul postuniversitar, cu o intensitate deosebită.

În afară de alarma dată de pedagogie, există una socială. Familia, în sensul vechi şi preindustrial, a încetat să mai existe pentru foarte multe ţări. Industria îi desfiinţează pe bunici (nu în sensul fizic bineînţeles, dimpotrivă ca vîrstă îi prelungeşte, dar îi desfiinţează ca pedagogi). Familia preindustrială este un fel de clan semipatriarhal cu personaje numeroase, în care bătrînii continuă să fie mentori formativi ai tineretului, în timp ce părinţii tineri şi viguroşi sînt angajaţi în partea productivă. Familia de azi se reduce la unităţi mici şi mobile, cu părinţii foarte ocupaţi şi deci cu copiii expuşi unor riscuri grave : într-adevăr, în perioada în care se coace procentul hotărîtor de inteligenţă este nevoie de afecţiune imensă, de căldura unui cuptor. Deranjamentele inteligenţei sînt de multe ori dezordini afective ale acestei vîrste. Un poet ca Jacques Prévert intuieşte bine rebutul social al tineretului prin acei copii pe care îi consideră „iubiţi rău" şi „nedoriţi".

Venind din două părţi, din domeniul psihologic şi din cel social, semnalul de atenţie pentru copilul preşcolar îşi are două răspunsuri.

Unul este crearea de unităţi şi instituţii preşcolare care să cuprindă maximum de copii în vîrstă de 5 ani. Cîţi copii de 5 ani sînt cuprinşi în grădiniţe într-o ţară a devenit un indice de maturitate şi civilizaţie. În ţară la noi se prevede o creştere considerabilă a locurilor în grădiniţe în cincinalul prezent. Actualmente, jumătate din copiii între 3 şi 6 ani sînt cuprinşi în reţeaua de cămine şi grădiniţe, formînd un puternic detaşament de o jumătate de milion de copii. Viitorul este al grădiniţelor de zi. Cadrele pregătite în ţara noastră sînt în număr satisfăcător şi de calitate bună, spre deosebire de criza ce caracterizează această profesiune în alte ţări.

Al doilea răspuns este acela al metodelor. Jocul copilului cade sub incidenţa pedagogiei. El este un act de învăţare ; prin funcţiunea sa simulatoare el are aceeaşi valoare ca şi lecţia pe care o face elevul pregătindu-se pentru bacalaureat sau studentul pentru diploma în inginerie. Jocul copilului aparţine aceleiaşi familii de concepte ca şi proiectul arhitectului. Iată de ce nu vorbim de joc ca şi cum am vorbi de o fază de natură diferită de aceea a şcolii şi învăţării.

Ce se poate învăţa prin joc ? Orice. Inclusiv matematici superioare. Există o premisă a pedagogiei moderne care sună cam în felul următor : la orice vîrstă, orice concept este accesibil într-o formă adecvată. Teoria mulţimilor poate să fie redată sub formă de jocuri cu jetoane şi cuburi, şi o lucrare, la noi în ţară, scrisă de Florica Andreescu, dă indicaţii bune în această privinţă. Mai mult decît atît : generaţia adultă are mai mari dificultăţi în a înţelege lucrurile pentru care nu a fost pregătită, ca de pildă zborul cosmic, decît copiii mici care se joacă cu rachetele cum s-ar juca cu nişte biciclete. Un copil care se joacă cu steagurile pune în încurcătură un diplomat de meserie atunci cînd este vorba de statele noi şi de capitalele lor. (Jumătate din statele lumii sînt noi.)

Un alt postulat al pedagogiei moderne este interdicţia oricărui limbaj schimonosit, de subapreciere, ipocrit, cu care adultul se adresează uneori copilului. Copilul este un personaj, un interlocutor valabil, mult mai complicat decît credem noi şi mult mai receptiv la marile adevăruri. În orice caz, el are imensul merit de a se dezvolta sub ochii noştri cu o mare viteză de acumulare şi de formaţie şi de a marca astfel un avantaj notabil faţă de generaţia care de mult a încetinit acest proces.

MIRCEA MALIŢA

CONSPECTE DESPRE IDEAL

Intr-o oră de dirigenţie la clasa a XII-a a unui liceu bucureştean, profesoara-dirigintă propune elevilor o temă de discuţie pe cît de etern adolescentină pe atît de uzitată în ultima vreme: despre idealul în viaţă. Adolescenţii se definesc timid, cuvintele apar greoaie, nu pot urmări în răstimpul unei ore de program coborîrea din vise, din incertitudini şi căutări, din hotărîri generoase şi evaluări romantice ale propriilor perspective. Răspunsuri diverse, oscilează între seriozitatea sincerităţii şi uşoara ostentaţie a vîrstei. Dispută pe care unii o simt acut necesară, iar alţii o tratează cu detaşare, considerînd-o doar o temă impusă într-un orar săptămînal.

— Eu vreau, declară un elev, să am bani mulţi, dar să nu mă omor muncind pentru ei...

— Cum adică? întreabă profesoara, într-o vădită dilemă pedagogică. Banii nu se pot obţine decît prin efort...

Elevul, cu un zîmbet uşor, nu pare a se lăsa convins. In clasă tăcere. Nimeni nu înţelege dacă replica băiatului este o credinţă, dacă este o glumă, sau dacă este un prefabricat cine ştie de unde auzit. Poate unii ar fi curioşi să afle, poate o dispută, o adevărată dispută s-ar fi putut naşte abia acum. Dar ora de dirigenţie nu are decît 50 de minute. E scurt, prea scurt timpul pentru definirea unui ideal. Chiar dacă el este inclus într-un program tematic.

— Şi? întreb o elevă din clasa amintită mai sus. Cum a rămas cu idealul?

— Eh, parcă s-a discutat serios... Fiecare a spus ce i-a trăznit, aşa ca să umplem ora...

Cum ar fi fost, dacă s-ar fi discutat serios? Cum ar fi fost dacă, după cele 50 de minute destinate problemei spinoase a idealului, elevii ar fi plecat nu cu o rezolvare matematică, nu cu o reţetă despre ceea ce trebuie să fie, la 18 ani, idealul, ci cu tentaţia meditaţiei despre el? Căci ce altceva poate realiza o oră de dirigenţie? Care este menirea ei, dincolo de temele înscrise rigid într-un program de diriginte?

Nici una din întrebările acestea nu este nouă. Cum, poate, nici un răspuns dat vreuneia, nu ar fi, pentru prima oară enunţat. Şi totuşi....

Un profesor a adus clasei sale o listă cu bibliografie, pregătitoare a unei ore de dirigenţie: Ce spun anticii despre idealul de viaţă, ce spun clasicii, ce spun contemporanii, ce spun filozofii şi ce gîndesc sociologii... Şi-au făcut tinerii conspecte, serioşi ca toţi şcolarii, au citat dintr-un scriitor o frază celebră, apreciind-o ca sinteză a preocupărilor lor. Dar un elev a aruncat dintr-o dată o replică:

„Idealul meu este să am bani mulţi şi să muncesc cît mai puţin pentru ei..."

Poate nu citise bibliografia indicată. Poate... Dar nimeni nu l-a contrazis, nimeni n-a încercat să scormone, dincolo de cuvinte, un ideal real sau fals — nici nu se ştie măcar — unul care nu suportă nici citate nici fraze celebre. Ci atitudine. Discuţie. Meditaţie. O altă formulă decît lecţia conspectată.

O lecţie dinlăuntru. O lecţie fără limita unei ore de program.

Să nu ne pună pe gînduri niciodată asemenea răspunsuri?

GALINA ENIŞTEANU

ITINERAR IEŞEAN

Tur de orizont

În vechea cetate de scaun a Moldovei funcţionează una dintre cele mai vechi universităţi din ţară, o adevărată pepinieră de specialişti, de la medici şi ingineri pînă la matematicieni (există aici o bine reputată şcoală românească de matematici, artişti plastici, muzicieni sau filologi. S-ar părea că datorită acestei împrejurări oarecum privilegiate judeţul Iaşi să aibă o situaţie excelentă în ce priveşte numărul cadrelor didactice calificate. Şi totuşi, după cum ne-a declarat inspectorul general şcolar al judeţului, prof. Stere Rădoi, cu prilejul unei anchete întreprinse între 27 şi 30 decembrie 1971, lucrurile stau altfel: pentru a acoperi necesarul de cadre didactice al reţelei şcolare în plină expansiune, şi în acest judeţ forurile şcolare se văd nevoite să recurgă — într-un procent apreciabil — la ceea ce numim cu un termen rebarbativ cadre didactice necalificate. Şi ceea ce este şi mai surprinzător este numărul relativ ridicat chiar de învăţători necalificaţi cu care sînt încadrate multe din şcolile rurale ale judeţului. Cît priveşte numărul profesorilor care nu au pregătirea corespunzătoare de specialitate, acesta este după cifrele prezentate de către inspectorat, relativ ridicat. Aşadar, în plin efort de încheiere a procesului de generalizare a şcolii de 10 ani — cu rezultate notabile şi aici, ca şi în alte regiuni — acest fapt constituie una din problemele cele mai spinoase pentru învăţămîntul din judeţul Iaşi. Nu este o noutate pentru nimeni din ce categorie de absolvenţi de liceu sînt recrutaţi mulţi dintre cei care sînt încadraţi ca profesori necalificaţi în şcolile generale din mediul sătesc. Fenomenul amintit, care însoţeşte dezvoltarea impetuoasă a şcolii noastre şi care are deci un caracter trecător şi din ce în ce mai limitat ca pondere, nu este totuşi de neluat în seamă. Pînă la dispariţia lui definitivă, forurile şcolare din judeţ fac eforturi remarcabile pentru a preveni, limita şi îndepărta efectele negative care îl însoţesc. Din pricina aceleiaşi penurii de profesori calificaţi inspectoratul şcolar se află în situaţia de a desemna din rîndurile unor cadre didactice cu o calificare care le dă dreptul să predea la clasele I—IV (am numit pe învăţători), unde obţin rezultate bune, ca directori şi directori coordonatori la unele şcoli din mediul sătesc. Socotim că nu trebuie precupeţit nici un efort din partea inspectoratului şcolar al judeţului (care va trebui să se bucure mai mult de concursul consiliilor populare comunale şi al Sindicatului din învăţămînt) ca cel puţin în ce priveşte posturile de directori coordonatori la şcolile generale de 8 şi 10 ani din mediul sătesc să se asigure încadrarea cu profesori.

Integrare în viaţa şcolii şi a satului

De o atenţie deosebită par a se fi bucurat în ochii inspectoratului şcolar în acest prim trimestru al anului şcolar tinerii învăţători şi educatoarele numite recent în posturi. Pentru ei au fost întreprinse o serie de acţiuni care au avut drept scop să analizeze modul în care s-au integrat în viaţa şcolii şi în viaţa socială a satului. Din cele relatate de către inspectorul general al judeţului rezultă că este vorba de o acţiune frontală care priveşte: dispoziţia sufletească a absolventului la locul lui de muncă şi gradul de integrare a acestuia în viaţa socială a localităţii; caracterizarea tînărului învăţător sau a educatoarei (document întocmit de către directorul unităţii unde funcţionează): informarea profesorului de la liceul pedagogic care a vizitat pe respectivul absolvent: procesul verbal întocmit de inspectorul şcolar cu prilejul inspecţiei efectuate. Pe baza acestor documente — care sînt analizate cu atenţie — inspectoratul şcolar va fixa şi măsurile ce se impun în diferite cazuri particulare, dar — şi aceasta este chestiunea cea mai importantă — va putea stabili şi „strategia" sa pentru următoarele serii de învăţători şi educatoare, putînd preîntîmpina astfel anumite tendinţe şi fenomene negative. Tot ca o meritorie iniţiativă a inspectoratului şcolar menţionăm şi dotarea fiecărei educatoare cu o trusă înainte de a părăsi băncile liceului pedagogic.

Informare politico-ideologică şi metodologică de specialitate

Instituţia care poartă pe umerii ei greul în acţiunea de informare şi perfecţionare a cadrelor didactice din judeţ este Casa corpului didactic din Iaşi. S-au iniţiat — ne spunea cu prilejul anchetei întreprinse profesoara Aurora Tudose, directoarea Casei corpului didactic — două tipuri de activităţi: informare metodică-ştiinţifică şi ideologică-politică a cadrelor didactice din judeţ, cu osebire a celor tinere. Credem că ar trebui extinsă noţiunea de modernizare şi asupra tehnologiei instruirii.

RAID ANCHETĂ

Un fapt petrecut la consfătuirea de la Răducăneni — minor în aparenţă — probează acuitatea acestei probleme. O tînără directoare (învăţătoare), în informarea făcută arăta că foloseşte diascopul şi picupul primit din partea inspectoratului şcolar după orele de curs prin proiecţiuni în cadrul unui gen ad-hoc de seară culturală. Nici un moment nu-i trecuse prin minte tinerei directoare că aceste (modeste) instrumente au o altă destinaţie şi că ele trebuie integrate în lecţii,

La aceste acţiuni amintite mai înainte au fost invitate să participe cadre didactice începătoare, precum şi cele învestite cu anumite responsabilităţi pe linie şcolară (şefii de comisii metodice). Al doilea tip de acţiuni întreprinse de către Casa corpului didactic se referă îndeosebi la cadrele didactice tinere. Este vorba de o serie de consultaţii individuale, eşalonate în cinci zile din săptămînă pe grupe de discipline. În afară de aceasta, pentru cadrele didactice există permanent deschis un registru la Casa corpului didactic în care acestea, fie şi numai în trecere prin localitate, pot înscrie problemele care îi interesează şi la care primesc în scris, în timp scurt, răspuns.

În colaborare cu inspectoratul şcolar, au fost organizate cîteva acţiuni în cadrul unor şcoli. Astfel, este întîlnirea dintre activul Casei corpului didactic şi cadrele tinere de la şcoala din Ţibăneşti pe tema: „Valoarea formativă a verificării cunoştinţelor". O altă întîlnire a avut loc între activul casei şi colectivul de cadre didactice de la şcoala din Victoria.

Se impune însă o cuprindere mai largă în aria de îndrumare şi ajutorare a tuturor cadrelor didactice din judeţ. Poate că o soluţie ar fi să se constituie mici filiale, subcentre ale Casei, în cadrul oraşelor din judeţ, filiale care să preia asupra lor o parte din sarcinile centrului. Pentru mediul rural poate că aceste îndatoriri faţă de corpul didactic ar putea fi preluate de către conducerile liceelor şi colectivele didactice care funcţionează acolo (cum ar fi, de pildă, Liceul din Răducăneni). De bună seamă, toate aceste acţiuni nu epuizează posibilităţile pe care le are Casa corpului didactic din Iaşi. Se cere, credem, o mai strînsă colaborare între Casa corpului didactic, pe de o parte, şi Sindicatul învăţămînt, pe de alta.

Stabilizarea tinerelor cadre didactice

În ancheta noastră, obiectivul principal l-a constituit modul de integrare în viaţa şcolară şi socială a celor mai tineri educatori, măsurile care se întreprind pentru ajutorarea lor pe plan profesional, cît şi cele referitoare la condiţiile de locuinţă. Este un fapt verificat: stabilizarea cadrelor didactice tinere este în bună măsură condiţionată de acest din urmă element, a cărui pondere poate varia de la localitate la localitate, dar nu poate fi în nici un caz ignorat. În ceea ce priveşte pe învăţători şi educatoare — majoritatea recrutaţi din cadrul judeţului Iaşi — problemele pe care repartizarea le-a pus în faţa inspectoratului şcolar au fost indiscutabil mult mai mici decît cele ridicate de tinerii profesori. Din 152 de învăţători nou numiţi la catedră în anul şcolar 1971—'72, 70 au fost repartizaţi în comuna natală; din 62 de educatoare, 10 au primit numirea la fel în comuna natală. Profesorii ridică probleme deosebite şi datorită faptului că ei provin, aşa cum menţiona inspectorul şef al judeţului, din centre universitare diferite: Timişoara, Tîrgu Mureş, Bucureşti, Iaşi (mai puţin). O parte dintre aceştia sînt absolvenţi ai institutului de 3 ani (un semnal de alarmă ni se pare că a tras inspectorul şcolar al judeţului arătînd că foarte mulţi sînt fără examen de stat). Şi în ce priveşte seria de tineri profesori, în măsura în care a fost posibil, s-a ţinut seama de criteriile: repartizarea în satul natal, precum şi apropierea de soţ. Tot la acest capitol am putea aminti modul în care inspectoratul şcolar a făcut repartizarea unui număr de 10 educatoare la Casa de copii preşcolari din Paşcani.

Iniţiative

Ce se întreprinde însă pentru marea majoritate a profesorilor, a învăţătorilor şi educatoarelor? În Iaşi au fost repartizaţi 3 învăţători, 2 educatoare şi un număr de 6—7 profesori. După afirmaţiile inspectoratului şcolar general, prof. Stere Rădoi, confirmate de secretarul Sindicatului învăţămînt Iaşi, Gheorghe Gosav, nimeni nu a primit locuinţă în Iaşi (este vorba de aceşti absolvenţi).

Credem că Sindicatul învăţămînt Iaşi ar putea lua iniţiativa discutării cu Consiliul popular municipal a posibilităţii de construire a unui bloc în oraşul Iaşi pentru tinerele cadre didactice. Într-o vizită pe care am întreprins-o la Oficiul pentru construirea de locuinţe proprietate personală din Iaşi, din listele de solicitanţi pe 1971, puse la dispoziţie cu amabilitate de gazdă, rezultă că un număr important de profesori — familişti! — s-au adresat acestei instituţii pentru a-şi construi casă. Nu există o evidenţă a vechimii în învăţămînt a acestor solicitanţi, dar credem că nu greşim prea mult dacă afirmăm că printre ei nu se puteau găsi tinerii învăţători, profesori şi educatoare repartizaţi acum un an, doi sau trei în Iaşi.

Cît priveşte învăţătorii şi profesorii care funcţionează în mediul rural, aici se pare că ar înceta competenţa Sindicatului învăţămînt după afirmarea categorică a secretarului Comitetului sindicatului Iaşi. (Situaţia — sîntem asiguraţi — se va schimba după 15 ianuarie 1972). Un început promiţător credem că s-a făcut la Răducăneni, unde s-au luat măsurile care se impuneau pentru asigurarea unor condiţii de locuinţă şi aprovizionare a cadrelor didactice din localitate. Din relatarea directorului Liceului din Răducăneni, prof. Mihai Patraş, reiese că s-a iniţiat construirea unui bloc de locuinţe pentru cadrele didactice de aici. Aşadar, cu ceva mai multă iniţiativă locală, se pot găsi rezolvări corespunzătoare, în funcţie de resursele localităţilor respective.

NICOLAE SORIN

Studii de istorie a lingvisticii românești

După cîteva studii documentare, ca rod al unor cercetări serioase și susținute, pasionatul filolog de la Oradea, oraș cu vechi tradiții filologice, publică această primă carte a sa care aduce cîteva contribuții însemnate la mai buna înțelegere a trecutului nostru cultural, la cunoașterea mai completă a realizărilor lingvistice din trecut, în primul rînd a procesului de cultivare a limbii naționale, de apărare a acesteia de ereziile nu puține ale secolului trecut. Căci, mai precis delimitat conținutul cărții, este vorba aici de contribuția a patru personalități cunoscute la progresele limbii scrise și vorbite: Aron Florian, Visarion Roman, Al. Papiu-Ilarian și Timotei Cipariu, apoi de rolul a trei reviste în propagarea și perfecționarea unității limbii, de contribuția la dezvoltarea limbii literare a revistei „Amicul școalei", a „Foii pentru minte, inimă și literatură" și a „Gazetei Transilvaniei". Finalul capitolului introductiv sintetizează scopul cărții lui Victor V. Grecu: „...studiile adunate în prezentul volum urmăresc să acopere unele lacune ale peisajului evoluției gîndirii lingvistice românești, să aducă o modestă contribuție la cunoașterea mai amănunțită a preocupărilor lingvistice din Transilvania, în secolul al XIX-lea, prin valorificarea moștenirii lingvistice a unor personalități reprezentative, mai ales din rîndul fruntașilor revoluției de la 1848".

Aron Florian merita desigur un studiu aprofundat dacă ne gîndim la meritele lui deosebite ca publicist, ca dascăl, ca autor de dicționar, un om de cultură foarte apreciat și ascultat. El a avut curajul și consecvența de a aplica fonetismul în scriere, meritul de a face cel mai bun dicționar francez-român, în două volume, împreună cu P. Poenaru și G. Hill, de a publica cel dintîi ziar cu titlul atît de simbolic, mult înainte ca realitatea să consfințească istoric resurecția poporului nostru, „România" din 1838, despre care Iorga spunea în a sa „Istorie a presei românești" că era redactat într-o excelentă limbă literară (despre ea am scris cu alt prilej). Ceva mai tîrziu, Visarion Roman avea să exprime metaforic concepte curente în epocă în legătură cu rolul limbii în consolidarea unității politice a românilor: „Limba este sanctuarul poporului... Aceasta e un factor foarte puternic al patriotismului". Alecsandri s-a exprimat în același fel; generația era solidară în jurul ideilor propulsive ale culturii naționale. Alineatul final al capitolului consacrat lui V. Roman se cuvine reținut pentru justa delimitare a antinomiilor ideologice, a curentelor inovatoare în chip exagerat: „Latinismul în Transilvania, contrar generalizărilor de pînă acum, nu a fost un fenomen general și unanim acceptat. Împotriva pedantismului și exagerărilor dăunătoare limbii s-au ridicat numeroși intelectuali cu vederi înaintate". Printre aceștia, „alături de G. Barit, A. Florian și P. Casici, un loc de seamă îi revine lui Visarion Roman".

Evoluția poziției lui Papiu-Ilarian în problemele limbii literare reflectă mersul sinuos al luptei pentru realism și modernizare în scrisul românesc. Polemica lui Papiu-Ilarian cu Cipariu în legătură cu ortografia a pus în lumină justețea intuițiilor celui dintîi în această problemă importantă. Unele teze ale sale anticipă conceptele esențiale ale lui Maiorescu. Este de notat cum acest ardelean, respectuos față de moștenirea Școlii Ardelene, formulează, înainte de criticul Junimii, aproape cu aceiași termeni idei fundamentale în legătură cu dezvoltarea limbii noastre literare, cu datoria scriitorilor de a respecta uzul, supremul judecător în materie de limbă: „Literații au dreptul și datorința de a cultiva limba după principiile așezate de popor" — scria Papiu-Ilarian în 1862.

O evoluție exact inversă a avut cunoscutul filolog din Blaj, om de mare erudiție, de mare pătrundere, patriot sincer și latinist convins, care pornea de la cerințele esențiale ale unității limbii pentru a formula idei de emancipare politică și socială: Timotei Cipariu, partenerul de polemică al lui Papiu-Ilarian. In faza întîi el a fost partizanul ideilor lui Heliade. „Prin promovarea lor — scrie autorul cărții de care ne ocupăm — Cipariu, ca și alți reprezentanți ai generației revoluționare, se integrează în procesul unitar al luptei comune pentru unificarea și cultivarea limbii noastre" (p. 77). Dar după 1840 concepția despre limbă literară, despre ortografie s-a schimbat treptat, din dorința de a pune în lumină originea, unitatea și comunitatea romanică a limbii române. Deviza **Organului luminării** de la Blaj: „Litere latine și limbă cît s-ar putea mai curată" urmărea conservarea ființei naționale în fața amenințărilor adverse. Cît despre latinismul său, acest capitol al cărții urmărește restabilirea adevărului după un secol de generalizări defavorabile, după etichetări gratuite de latinism retrograd. Cipariu a luptat energic și cu o mare erudiție pentru unitatea limbii, pentru demnitatea ei latină, pentru progresul ei, în rînd cu celelalte limbi romanice evoluate: „Baza oricărei ortografii — scria el — nu poate fi decît însuși uzul vorbirei..., iar corectivul și regulatorul etimologia limbei". Partea finală a principiului va fi însă corectată de Maiorescu, de Alecsandri, de Eminescu („Dați un premiu pentru rezolvarea problemului ortografic" — va scrie poetul în mss. 2266, f. 75), care vor cere să se meargă pînă la capăt cu principiul **uzului viu al limbii** și să se adopte fonetismul pentru realizarea ortografiei naționale, ceea ce s-a și întîmplat (după un secol de controverse aprige). Cipariu va rămîne mare prin erudiția, consecvența, patriotismul său sincer, prin lucrările lui fundamentale pe alocuri atît de moderne ca principii de cercetare lingvistică. V. V. Grecu corectează documentat opiniile nefavorabile, generalizatoare prin tradiție, iar aliatul său vechi și glorios întru prețuirea justă a latinismului lui Cipariu este un Eminescu, pe care dacă nu-l citează, noi îl vom readuce în actualitate pentru că poetul nu a fost un filolog amator, ci un temeinic cunoscător al problemelor limbii române în epoca de răscruce a modernizării ei romanice. Dar să amintim că volumul de care ne ocupăm are drept motto frumoasa frază a lui Cipariu: „Căci cu existența sau căderea limbei oricărui popor stă sau cade și istoria aceluia și unde a încetat limba a încetat și viața lui".

Partea a II-a a volumului se ocupă — cum am spus — de aspectele cercetării și cultivării limbii naționale în trei publicații importante din Transilvania. Prima revistă pedagogică ardeleană, sub redacția lui V. Roman, a apărut la Sibiu în 1860 sub titlul modest de „Amicul școalei", cu rubricile sale interesante de cultură literară și lingvistică. Iată o revistă pentru școli care are spațiu și pentru teme de istoria limbii, chiar pentru lingvistică generală, un domeniu abia pe cale de a-și delimita specificul.

Cel mai intens spațiu din volum îl ocupă studiul aprofundat asupra rolului „Foii pentru minte, inimă și literatură" în realizarea unității și dezvoltării limbii literare; și nu fără motiv; am avut ocazia să insist altă dată asupra importanței primelor noastre periodice pentru progresul limbii și am subliniat faptul că în același an, 1838, au apărut două publicații de primă valoare în cultura noastră: ziarul „România" și această revistă acum cercetată amănunțit de V. V. Grecu. Paginile acestea trebuie citite pentru că evocă un capitol glorios al culturii noastre și pun în lumină eforturi eroice și inițiative îndrăznețe menite să integreze cultura și limba națională în familia culturilor romanice, prin recuperarea rămînerii în urmă din cauze istorice tragice pentru poporul românesc; prin știință și cultură, prin limbă și solidaritate a conștiințelor, românii puteau ajunge la emancipare, la unitate deplină, la realizări demne de descendența lor romanică. In Ardeal aceste probleme erau, o știm cu toții, chestiuni de viață și de moarte; de aceea reviste ca **Foaie pentru minte...** și **Gazeta Transilvaniei**, căreia iarăși i se consacră un studiu foarte amănunțit, erau hrană spirituală și arme de luptă, reflexe ale unor aspirații generale, care ne-au păstrat peste timp barometrul fidel al luptelor aprinse, al năzuințelor constructive.

Volumul de studii al lui V. V. Grecu va găsi desigur prețuirea meritată printre cititorii numeroși ai cercetărilor de filologie.

GH. BULGAR

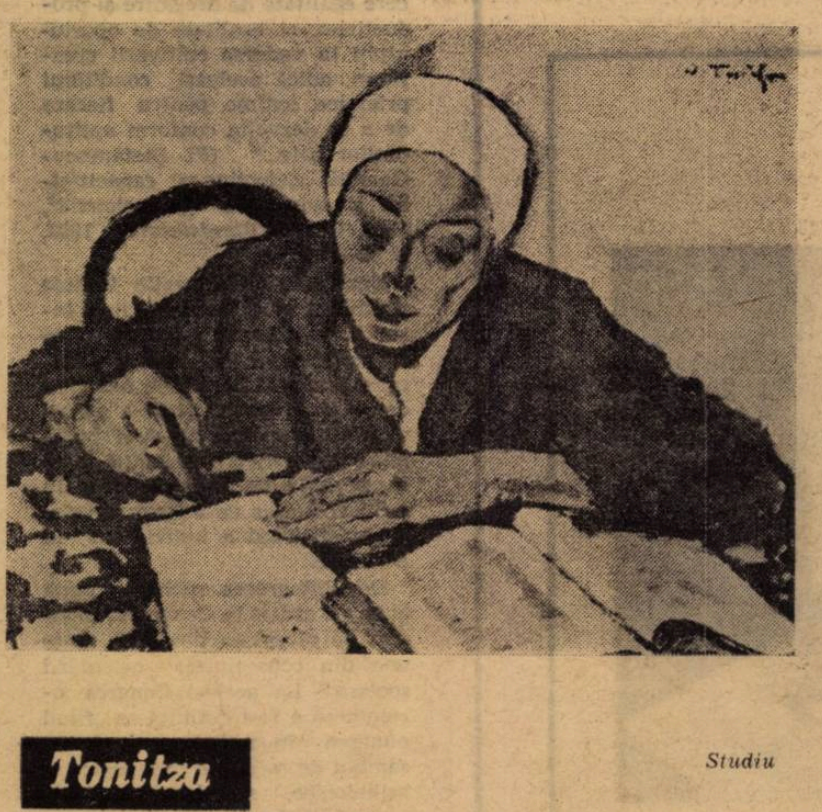

Tonitza

Studiu

Caracterul formativ al studiului literaturii

A învăța formativ înseamnă, în primul rînd, a da cunoștințelor însușite un caracter flexibil și a face din ele un **mijloc de acțiune.** Informația nu rămîne astfel un rezervor pasiv, ci alimentează continuu aptitudinile și talentele prin care individul se integrează în amplul proces al progresului social.

În cadrul oricărui obiect de învățămînt se urmărește, pe lîngă însușirea unui volum minimal de cunoștințe, un proces de perspectivă, transformarea elevului din factor receptiv în factor operativ.

Zicînd acestea nu ne gîndim că predarea literaturii ar ținti numaidecît să dezvolte talente literare creatoare, să formeze poeți. Acest lucru se poate face cu o parte din elevi, cu cei care manifestă de timpuriu aptitudini în acest sens. Ne gîndim la o influență formativă pe care literatura să o exercite asupra întregului colectiv de copii sau de adolescenți, fără deosebire de înclinările particulare.

Nu putem valorifica o operă literară fără a respecta vechiul și statornicul principiu al armoniei dintre conținut și formă. Stăruind asupra mijloacelor de expresie — ceea ce este, firește, necesar cînd studiem operele marilor scriitori, putem cultiva simțul estetic, gîndirea intuitivă; dar o completă educare sub aspect intelectual și moral-cetățenesc, o lărgire a orizontului cultural și formarea concepției despre viață se pot obține prin continuarea studiului dincolo de nivelul perceptiv al operei, prin aprofundarea ideilor și mesajului ei.

Mesajul este substanța care străbate opera literară în toate elementele ei, peste diversitatea compoziției, peste complexitatea subiectului. Este firul roșu care îi asigură unitatea și care trebuie urmărit în toate etapele studiului, de la prima lectură pînă la cea mai subtilă analiză și eventuală prelucrare.

Este deosebit de importantă formarea priceperii de a desprinde cu claritate mesajul operei, căci prin el i se poate înțelege valoarea ideologică și umană.

De cele mai multe ori, mesajul nu se găsește formulat în text, ci se descifrează din ansamblul operei, mai mult din subtext, ca rezultat al unei largi interpretări. De exemplu, o atitudine critică putem întîlni frecvent în literatură, dar nu aceasta este mesajul, ci convingerea din care izvorăște această atitudine critică și pe care scriitorul tinde s-o propage. Un scriitor poate înfățișa aspecte negative ale societății cu dorința de a le combate, ferm încredințat că partea sănătoasă a societății le poate înlătura; alt scriitor, criticînd, poate înfățișa acele aspecte negative, cu scepticism, semănînd ideea că ele nu se pot îndrepta.

Mesajul este o atitudine mobilizatoare a scriitorului și nu-l putem sesiza pe deplin făcînd abstracție de personalitatea scriitorului respectiv și de întreaga creație a lui.

Adesea, analizele literare se opresc la cîte o idee din operă, care poate fi prețioasă, dar reprezintă un singur element al conținutului. Studiindu-se, de exemplu, **Țiganiada,** în școli, de regulă, se consideră ca mesaj ideea de republică, pentru care pledează autorul prin personajele sale. Ideea aceasta este într-adevăr elementul fundamental în conținutul unui cînt al epopeii (al X-lea), dar, privită în ansamblu, opera apare ca străbătută de un suflu mai amplu.

Mesajul își atinge scopul său formativ atunci cînd este recepționat în mod concret nu numai ca o cunoștință, ci ca o opinie acceptată. O primă etapă în munca profesorului cu elevii este orientarea lor în desprinderea și înțelegerea mesajului operei. De aici se trece la un stadiu mai evoluat, acela în care elevul își formează priceperea de a diagnostica în mod independent valorile umaniste ale operelor citite. În faza finală a procesului formativ prin studiul literaturii, mesajele transmise se transformă în atitudini. In această fază ele au devenit elemente de conduită în viață și în activitatea social-culturală și profesională. Au trecut — cu alte cuvinte — de la forma cognitivă și afectivă la forma operativă, devenind trăsături de caracter. Abia acum se poate spune că procesul formativ al studiului literar a intrat în faza de finalizare.

ȘTEFAN IACOB

Despre două feluri de a fi atent

A fi. A avea. Între polii acestor două verbe numite «auxiliare», indispensabile adică desfășurării convenabile a tuturor celorlalte verbe prin care se exprimă acțiunea și pasiunea omului, ființelor și lucrurilor lumii ; între polii acestor două verbe generale, acestor verbe fundamentale, se consumă întreaga aventură umană. Ea se poate consuma (și acesta este cazul cel mai frecvent) după cum se întîmplă. Dar tot atît de bine (deși mult mai rar, din păcate) se poate consuma și după cum trebuie să se întîmple. Altfel spus : în respectul, fie a unei norme de adecvare a manifestărilor la propriile lor reale virtualități [*], fie a unei norme de utilizare corectă a mijloacelor, de bună chivernisire a «avutului».

La acest salt din întîmplător în necesar (adică din presiunea constringătoare a accidentelor acumulate, și formînd carapace, în libertatea suverană a necesității interioare) intervine atenția. Atenția, în primul rînd, la ceea ce **ești** și — din aceeași înfocată ochire — la ceea ce **este.** Mai exact : la **intîlnirea** ta reală cu constituenții lumii din care faci parte și spre care te îndrepți străduindu-te s-o cuprinzi.

Atenția, așadar, la ceea ce **ești-este.** (Ca să **fii-fie** cu adevărat pe întregul traiect al dîrei de actualități evanescente cu care participi la înaintarea generală a lumii și care, sub numele de «linie de univers», reprezintă de fapt o continuă integrare a întîlnirilor tale continue-discontinue — adică numărabile, deși indisolubil legate — cu constituenții lumii.) Atenția, în al doilea rînd, la ceea ce **ai.** Ca să **mînuiești** cu rigoare instrumentarul, de-a lungul aceluiași unic și ireversibil traiect.

O atenție, pe de o parte, de fin (și exact) discernămînt. Neajutată de vreun corp de reguli dinainte fixate. Înaintînd tiptil, stînd încordată la pîndă, furișîndu-se cu pași moi în noaptea căutării înfrigurate, din cînd în cînd punctată de străfulgerările găsirii. Un fir de lumină trează, străbătînd cu încăpățînată solicitudine infinitul com-posibilului. (Ca să-l incite să se iște.) Un apel îndrăgostit lansat în direcția a ceea ce într-adevăr poate fi. Ca să binevoiască a se închega. Ca să **fie** cu adevărat, desfășurîndu-și ghemul pînă la capăt și măturînd, prin prezența lui irefutabilă, pseudo-prezența întîmplărilor lipsite de acoperire [**]. O atenție neasigurată, rînd pe rînd temătoare și încrezătoare, fremătătoare în orice caz, încununată în sfîrșit (dacă și cînd e) de lumina covîrșitoare a bucuriei de a fi.

Și, pe de altă parte, o atenție liniștită, gospodărească, sigură de sine, înarmată pînă-n dinți cu reguli de conduită, înaintînd cu pași apăsați, pe drum drept, în lumina egală (și artificială : obținută, adică, prin iscusința unui **artifex)** a investigării, spre țelul dinainte știut. Înarmată, cum spuneam, cu reguli de conduită de mii și mii de ori verificate de-a lungul unei întrebuințări de mai multe ori milenare ; cu reguli de conexiune corectă (îndeobște liniară) a unor elemente exterioare unele altora, rezultate din exprimarea discontinuă a unui continuu flux de existență. O atenție care-și poate corecta eventualele erori făcute pe parcurs, parcursul ei fiind reversibil. O atenție care-și poate permite luxul, nu numai al calmului, dar al placidității, căci elementul ei este ceea ce stă, nu ceea ce se petrece. Ea nu e împletită din fire de timp. E clădită din pietre discontinue, ținute împreună de mortarul diverselor reguli operaționale. Direcțiile ei nu sînt date de vectorul «înapoi-înainte», de-a lungul căruia lumea înaintează (lunecă ? urcă ? se rostogolește ?) implacabil, cu toți constituenții ei dintr-o dată, ci de punctele cardinale ale spațiului logic, între fruntariile căruia se poate merge și de-a-ndaratelea, după voie și după nevoie.

Să fie, oare, vorba, aici, de două feluri de atenție radical deosebite una de alta, fără legături una cu alta, și la care subiectul existențial recurge în mod discontinuu, potrivit cu ceea ce urmărește : să cunoască, să nască sau să alcătuiască ? Sau e vorba, mai de grabă, de două niveluri (solidare ; chemîndu-se unul pe altul) ale unei unice atenții ?

MIHAI ȘORA

[*] Adecvare, în virtutea căreia manifestările sînt investite cu ființă și cu adevăr.

[**] Lipsite, adică, de acoperire-putință, în sensul **dynamis**-ului aristotelician.

Un portret pe săptămînă

OCTAVIAN CRISTESCU, profesor de istorie la Liceul din Lehliu, județul Ialomița.

Problema egalității în educație

Problema egalității în educație este deosebit de complexă, dînd naștere la diferite discuții, de multe ori contradictorii. După unii, postulatul egalității în educație înseamnă „fiecăruia după capacitățile sale“, iar după alții — „fiecăruia la fel ca și celorlalți“.

Ținînd cont de condițiile reale, atît de cele care privesc aptitudinile diferite ale copiilor, cît și de cele care privesc diversificarea și complexitatea tot mai mare a profesorilor, numărul celor care pledează pentru diferențierea învățămîntului a crescut continuu. Tot mai mulți sînt cei care arată că a crea în sistemul școlar aceleași condiții de educație pentru toți copiii este, de fapt, cea mai mare inegalitate, pe cînd crearea condițiilor diferențiate, în funcție de aptitudinile copiilor, constituie o egalitate reală. Bineînțeles, cerința „fiecăruia după capacitățile sale“ include și necesitatea dezvoltării maxime a capacităților, a aptitudinilor.

Pe lîngă aceste discuții, legate de luarea în considerare a aptitudinilor elevilor, se pune problema dacă egalitatea educației consistă „în egalitatea șanselor de a ajunge la diferite trepte ale instrucției, sau în exploatarea reală a acestor șanse“ (B. Suchodolski, „Egalitatea și educația : probleme, metode și dificultăți ale cercetărilor comparate“, în „Caiete de pedagogie modernă“, 2, E.D.P. 1970, p. 89). Aceasta ține — după cum spune B. Suchodolski — de o problemă mai generală, privind deosebirea dintre democrația formală și cea reală, dintre egalitatea formală și cea reală. Faptul că toți copiii normali au aceeași posibilitate formală de a studia la toate tipurile de școli, nu este o dovadă a egalității în educație. Drumul de la „posibil“ la „real“ este plin de obstacole ce trebuie învinse. Or, pentru învingerea lor trebuie să existe, printre altele, anumite capacități, anumite aptitudini.

Fl. Ștefănescu-Goangă, pledînd pentru diferențierea învățămîntului în funcție de aptitudinile copiilor, scria că „democrația nu cere egalitate de pregătire și producțiune, ci egalitate de oportunități în vederea cultivării creațiunii, adică aceleași condițiuni prielnice, optime, pentru fiecare de a se dezvolta conform aptitudinilor sale...“ (Fl. Ștefănescu-Goangă, „Selecțiunea capacităților și orientarea profesională“, Cluj, Cartea Românească, 1933, p. 39—40).

Egalitatea în educație trebuie privită în sensul că factorii ce intervin în procesul educațional să fie astfel organizați, încît să-i asigure fiecăruia condițiile necesare dezvoltării multilaterale a personalității, pentru ca să-și poată pune în serviciul societății toate capacitățile de care dispune. În felul acesta se va asigura o integrare eficientă a individului în societate.

Dar integrarea socială, după cum s-a arătat la Congresul mondial de orientare din 1962, „este una din consecințele orientării școlare“. La același Congres orientarea a fost definită ca „fiind punerea în acțiune a unui ansamblu de mijloace pedagogice și psihologice, sociale și medicale proprii să favorizeze dezvoltarea deplină și liberă a personalității fiecărui copil“ (după D. Salade, „Orientare și integrare“, în „Tineretul, obiect de cercetare științifică, București 1969, p. 103).

Dacă orientarea școlară și profesională se face adecvat, ținînd seama de toți factorii ce sînt implicați, se ajunge la o egalitate „reală“ a educației realizînd echilibrul dintre „posibilitate“ și „realitate“, dintre cerințele sociale în plin dinamism, și capacitățile individuale, ce se cer și ele dezvoltate.

Orientarea școlară și profesională elimină factorul de „prestigiu social“, care constă în atitudinea diferită, neadecvată față de diferite tipuri de școli și față de diferite meserii. Măsurile adecvate, privind orientarea școlară și profesională, duc la schimbarea vechilor mentalități, a „modei“ de a urma cu orice preț anumite profesiuni (medic, inginer etc.), pentru care unii elevi nu au nici aptitudini, nici pasiune.

Progresul social și revoluția tehnico-științifică creează noi posibilități de egalitate a educației, ducînd totodată la creșterea complexității procesului educațional și la schimbarea „idealului educativ“. Numărul indivizilor obligați la o muncă fizică este din ce în ce mai mic, crescînd, în schimb, numărul acelora care pot exercita o profesiune care cere un anumit nivel de instrucție și este compatibilă cu aptitudinile individuale și cu posibilitățile creatoare. „Idealul educativ, după cum scrie P. Apostol, are următoarele componente : a) un proiect de dezvoltare socială ; b) un ideal de personalitate, înzestrată cu o structură și funcții corespunzătoare spre a deveni subiectul (agentul) dezvoltării proiectate, și c) un proiect de formare a acestei personalități“. (P. Apostol, „Educația și pedagogia în perspectivă operațională“, E.D.P., București“ 1969, p. 141).

În țara noastră construirea societății socialiste multilateral dezvoltate oferă cîmp larg pentru valorificarea tuturor capacităților creatoare, pentru dezvoltarea polidimensională a personalității. La aceasta contribuie, în mare măsură, dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, a școlilor speciale de artă pentru copii cu aptitudini în domeniul artelor plastice, al muzicii și al coregrafiei, a claselor speciale de matematică și fizică, a liceelor de specialitate, dezvoltarea învățămîntului tehnic și profesional, a celui științific și artistic superior.

Orientarea școlară și profesională a devenit o problemă de interes social, ea făcîndu-se atît în funcție de aptitudinile și de dorințele tinerilor, cît și în raport cu nevoile societății, cu cerințele economiei și culturii socialiste.

Orientarea școlară și profesională trebuie să țină seama de dinamismul și complexitatea vieții social-economice, de cerințele mereu crescînde față de mobilitatea și disponibilitatea indivizilor. Măsurile adecvate privind orientarea școlară și profesională au un rol deosebit în realizarea egalității în educație, în prevenirea „unidimensionalizării“ omului, deoarece folosesc din plin cadrul proiectului marxist al omului „total“, posibilitățile de dezvoltare multilaterală a personalității.

VASILE PREDA

EȘECUL ȘI VARIANTA A II-A

Moment crucial al existenței, alegerea profesiei beneficiază astăzi, în învățămînt, de serviciile unor determinări științifice precise care oferă posibilitatea de a stabili (în funcție de înclinațiile, aptitudinile, preferințele personale, pregătire, solicitări sociale etc.), cu un oarecare coeficient de aproximație, cea mai potrivită carieră profesională pentru fiece tînăr în parte.

Am spus „oferă posibilități", fiindcă, cel puțin deocamdată, această posibilitate teoretică nu este exploatată practic, în toată amplitudinea ei. Și am spus „cu un oarecare coeficient de aproximație", fiindcă tocmai insuficienta exploatare a respectivei posibilități lasă loc, mai mult sau mai puțin larg, jocului probabilității în determinarea drumului profesional de urmat.

Relativitatea acestor determinări naște o întrebare. Ce se întîmplă atunci cînd tînărul îndrumat către o anumită profesie nu reușește să parvină la ea ? Este cazul tipic al acelor absolvenți care bat în fiecare an la porțile învățămîntului superior și care capotează la examenul de admitere. Firesc ar fi ca, avertizați din vreme de eventualitatea acestui eșec, ei să aibă în vedere o a II-a variantă profesională care să le permită o reorientare promptă. Sînt elevii pregătiți pentru această a doua variantă ? Pentru edificare, prezentăm răspunsurile pe care ni le-au dat elevii de la două clase (anul II) real și uman ale unui liceu din Capitală.

Trecem peste cazurile „realiste" date de elevii anului II B-real, în genul lui Marian Negoiță („profesia : inginer electronist ; variantă : o școală profesională cu același profil") sau Eugen Manu (aș vrea să urmez cursurile facultății de comerț exterior, în cazul nereușitei voi urma o școală postliceală cu același profil) care au în vedere o dublură a idealului profesional și care, deci, nu ridică probleme și ne oprim la un grup de răspunsuri mai puțin fericite. Adrian Manea : „doresc să urmez politehnica și să devin inginer în electrotehnică. Variantă, prefer să aștept pînă la anul viitor". Mihai Apolozan : „avocatura. Dacă nu voi reuși la examenul de admitere, după un an voi încerca încă o dată la drept". A. E. (unul dintre elevii care au ținut să-și păstreze anonimatul) : „facultatea de medicină. Varianta a II-a este tot medicina". Radu Constantin : „facultatea de electronică sau de fizică atomică. Varianta, aștept un an". Florin Cioară : „profesia de medic. Dacă nu intru la medicină am să încerc în al doilea an la sociologie". Anca Badrolaxa : „Aș dori să devin inginer proiectant. Dacă nu reușesc în primul an, mai aștept unul și dau din nou examen". Deci, tineri care vor absolvi liceul peste trei ani au ales de pe acum formula așteptării, echivalentă cu risipa de energie umană. Vor face o tentativă. În caz de nereușită se vor întoarce acasă și vor aștepta un an pentru o nouă tentativă. Dacă vor eșua iarăși ? Vor mai aștepta probabil încă un an și încă unul. Ne abținem să facem comentarii asupra modului în care va evolua în acest interval de timp personalitatea lor izolată de contextul vreunei activități sociale utile. Supozițiile la care ne simțim îndemnați — îndreptățite de o tristă experiență — nu sînt dintre cele mai fericite.

Dar „teoria așteptării" nu e valabilă numai pentru categoria elevilor citați mai sus. Există și un alt grup, care, deși nu pomenesc de așteptare, vor fi inevitabil obligați să recurgă la ea tocmai prin modul în care și-au precizat opțiunile profesionale. Iată răspunsurile lor. M. R. : „inginer. Variante, economist". Examenele de admitere în învățămîntul superior au loc simultan și M. R. nu va putea să dea examen, în aceeași sesiune, și la Institutul politehnic și la Academia de studii economice. Deci ? Aceeași situație și în alte cazuri. Monica Cîndiu : „comerț exterior, muziciană". D. G. : „politehnica, arhitectura, sau medicina". (Iată un caz care solicită din capul locului trei sesiuni). Cristian Belloiu : „chimie industrială sau chimie analitică sau institutul de construcții". (Iarăși trei sesiuni !). Hristu Cezar Bogdan : „mecanica fină, telecomunicații".

Cea mai teribilă grupă de răspunsuri ni se pare însă aceea a elevilor pentru care... varianta a II-a nu există ! Cristina Vanghizos: „Vreau să dau examen de admitere la filozofie și să urmez sociologia. N-aș dori să fiu pusă în situația de a renunța". Tudor Răducanu : „Doresc să devin economist. Nu m-am gîndit că ar fi posibil un eșec, deci nu știu ce am să fac în acest caz". Armand Domanovschi : „Inginer constructor. Varianta a doua este inadmisibilă".

La anul II A — secția umanistă — unde, în general, am identificat cam aceleași grupuri de răspunsuri — preponderența celor din ultima categorie este șocantă. Gabriela Popescu : „Doresc să dau examen la limba engleză. Nu admit varianta a doua". Dana Teodoru : „facultatea de limbi germanice, nu am în vedere nici o variantă". Raluca Dumitrescu : „profesor de engleză, îmi voi lua măsurile necesare pentru a preîntîmpina eșecul". Mirela Măduță : „Engleza. Ar trebui să fiu total demoralizată de eșec". Dan Vasiliu : „arheologie, nu există variante". Lidia Dumitrescu : „medicina, nu există variante".

N-a fost în intenția noastră să discutăm profilul profesiilor alese și, de aceea, remarcăm doar în treacăt monotonia și lipsa de precizie a unora din opțiunile profesionale sau ciudățenii cum este avalanșa de „anglofili" din această clasă (explicabilă prin calitățile profesorului de engleză) sau stereotipia multora dintre răspunsuri. Reținem doar înverșunarea cu care mulți elevi se cramponează de o perspectivă unică. Poate că ar trebui să-i felicităm. Dar fermitatea și consecvența față de idealul profesional ales nu poate fi decît pozitivă. Și totuși, eventualitatea eșecului rămîne ca o realitate incontestabilă. O dovedesc (vai !) în fiecare an, examenele de admitere în învățămîntul superior. Un examen este un concurs și, ca la orice concurs, unii pierd și unii cîștigă.

De aceea o optică lucidă și realistă în această privință îi va feri pe tineri de dezamăgiri și uneori (de ce nu ?) chiar de primejdia ratării. Și, ceea ce este tot atît de important, va asigura societății acel potențial uman care altfel se irosește în ezitări și așteptări sterile. Este în obligația educatorilor să opereze din vreme pregătirea morală pe fondul căreia reorientarea tinerilor în cazul unui insucces să nu constituie decît un pas calm, firesc și simplu, pe un drum dinainte binecunoscut.

OCT. BUZESCU

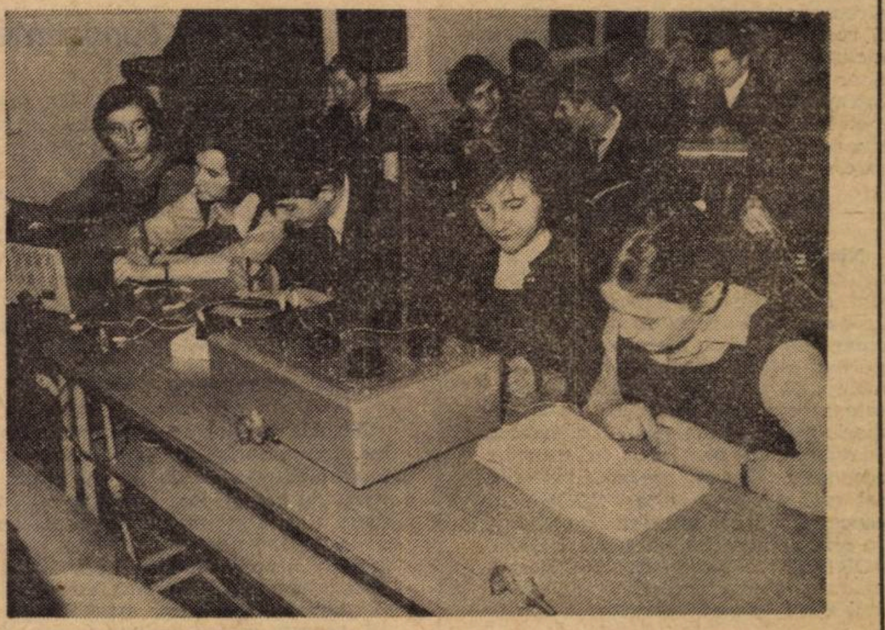
Exersarea în activități practice, aplicative : o modalitate de pregătire valabilă pentru orice versiune profesională

Eroare în lecția modernă

În sistemul obișnuit de învățare ori de cîte ori un elev greșește i se arată „cum e bine", cînd nu e și apostrofat pe deasupra. Greșeala însăși este „o vină", o vină personală sau de grup, iar cel ce o face trebuie tras la răspundere după caz și împrejurări. În sistemele moderne de învățare, eroarea este tot atît de firească ca și rezolvarea corectă, ea intră deci în calcul și este studiată ca atare, scoasă la lumină, uneori chiar stimulată pînă la punctul în care devine atît de evidentă încît elevul este conștient de ea. Îi revine lui Jean Piaget, în primul rînd, meritul de a fi trecut o serie de erori tipice ale copiilor în legătură cu conservarea cantităților, clasificarea etc. în categoria unor fenomene normale, tot așa de normale ca și soluțiile corecte. Multe alte cercetări au căutat să descrie, să clasifice și să explice diferitele erori ale copiilor în dependență de o serie de factori : vîrstă, domeniu etc. Acumularea informațiilor în această direcție a născut în chip firesc ideea unor aplicații în cadrul lecției.

Trecerea de la cercetările de laborator la lecția școlară s-a dovedit însă dificilă. În practica școlară, noi nu lucrăm cu cîteva noțiuni, ci cu mii, și din această pricină studierea erorilor tipice în fiecare caz în parte este, dacă nu imposibilă în orice caz, foarte dificilă. Din această pricină soluția practică a fost căutată în altă parte. N. Crowder, în celebrele sale programări ramificate, a optat pentru prezentarea răspunsurilor corecte alături de cele eronate posibile, de regulă mai numeroase și relativ tentante pentru elev. În acest caz, eventuala greșeală devine prilej de explicații suplimentare și de reluare de la cap a datelor problemei la care s-a răspuns greșit. Există azi și alte soluții de valorificare a potențelor educative ale erorii care merită atenție, între care așa-numitele lecții de „conștientizarea erorilor" ni se pare că sînt ușor de aplicat și — pe cît o arată practica — eficiente.

Iată un exemplu dintr-un manual experimental de aritmetică pentru clasa a II-a. Învățătoarea spune copiilor :

„La o clasă a II-a s-a cerut elevilor o problemă de tipul a x b = c (?).

Un copil a spus : Pentru ora de educație fizică 36 de elevi au fost așezați în 4 coloane. Cîți elevi sînt în fiecare coloană ?

Alt copil n-a fost de acord și a făcut el altă problemă : În livada unei școli sînt 8 rînduri de cîte 9 pomi. Cîte rînduri de pomi sînt în total ?

Un al treilea copil e de părere că problema trebui alcătuită altfel : Pe o sîrmă de telegraf sînt 10 rîndunele. La ele se mai adaugă și altele. Cîte rîndunele sînt acum pe această sîrmă de telegraf ?

A avut dreptate vreunul dintre copiii de mai sus sau nu ?"

...Urmează discutarea fiecărei probleme și corectarea ei.

Același tip de lecție a fost utilizat cu succes și în manualele experimentale de gramatică sub denumirea de „povești gramaticale". Iată un exemplu din manualul pentru clasa a II-a :

„Un învățător a cerut elevilor să spună o propoziție simplă. Un elev a spus : «Cîinele frumos». Cîțiva elevi au fost de acord cu el. Alții au fost de altă părere. Voi ce credeți ? Să analizăm împreună..."

Acest tip de lecție a pătruns și în manualele de gramatică pentru clasa a II-a (autori : M. Radu și M. Anca) tot sub denumirea de „poveste gramaticală". Iată un exemplu de la pagina 74 :

„Învățătoarea a scris pe tablă o propoziție : «Școlarul învață» și a cerut elevilor să arate ce părți de vorbire întîlnesc în acest exemplu și ce rol îndeplinesc ele în propoziție.

Unii au spus că este vorba de un subiect și un verb.

Alții au spus că este vorba de un substantiv și un predicat.

Au fost și elevi care au spus că este vorba de un substantiv care îndeplinește rol de subiect și un verb care îndeplinește rol de predicat. Voi ce credeți despre răspunsurile acestor elevi ?

Spuneți care dintre elevi a avut dreptate ? Ce au greșit ceilalți ?"

În legătură cu acest tip de lecție — uneori numai moment al lecției — sînt de făcut cîteva remarci. El poate apărea în două variante esențiale : 1. atunci cînd se constată persistența unor erori tipice în gîndirea elevilor (pe această cale ele sînt „scoase la lumină" și lămurite) ; 2. cînd știm erorile tipice (pe bază de cercetări anterioare) ce se fac în însușirea unei teme, probleme, capitol etc. (În acest caz, ea este o lecție de „conștientizare a erorilor posibile" și are rolul de a ușura însușirea corectă și de a mări viteza acestei însușiri.)

Variantele acestui tip de lecție pot fi foarte numeroase : comparații între soluții corecte posibile, între erori posibile, între soluții corecte și soluții eronate etc. Un alt grup de lecții își poate propune exteriorizarea soluțiilor ce pot trece prin mintea elevilor și trierea acestora tot de către elevi. Un alt grup poate „modela" greșelile ce se acumulează datorită bruiajului firesc dintre informațiile inițiale și cele însușite pe parcursul unui capitol sau al mai multora etc. În toate cazurile se obține o participare mai activă a elevilor la procesul propriei lor instruiri. Pe de altă parte, alcătuirea acestui tip de lecție nu prezintă greutăți deosebite ; de aceea, el poate fi elaborat chiar de către cadrele didactice, fără greutăți deosebite ori de cîte ori se simte nevoia.

N. RADU

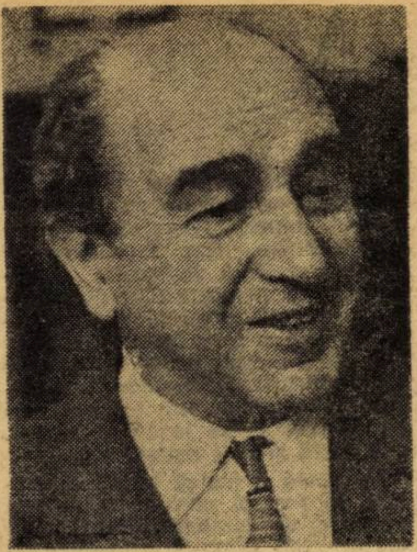

INFORMATICA — domeniu de vîrf al științei și tehnologiei moderne

Disciplină care a eucerit în mod evident atenția omenirii (problemele ei făcind, nu o dată, obiectul unor largi dezbateri in cadrul Organizației Națiunilor Unite) — informatica tinde să devină, prin aplicațiile ei de o eficiență spectaculoasă, un instrument de lucru vital, menit să accelereze progresul in cele mai diverse compartimente ale vieții — economice, culturale, de invățămint.

Ce procese impune, în momentul de față, pe plan mondial și național, dinamica aplicărilor ei — acesta a fost subiectul convorbirilor pe care le-a avut redactorul nostru cu două dintre personalitățile cele mai avizate să-i informeze pe cititori în problemele actuale ale acestei discipline.

■ Acad. NICOLAE TEODORESCU despre: Implicațiile tot mai largi ale informaticii.

■ Acad. AUREL AVRAMESCU despre: Avalanșa cunoștințelor stăpînită de calculatoare.

— Așadar, informatica își extinde mereu sfera „serviciilor". Cum apreciați evoluția ei ?

— **Nicolae Teodorescu :** Informatica devine un instrument tot mai puternic de accelerare a progresului în cele mai variate domenii ale vieții economico-sociale, în special prin ceea ce dau sistemele actuale de calcul și disciplinele legate de ele. Saltul ni se pare și mai spectaculos dacă ne gîndim că la începutul carierei lor — adică acum vreo 20 de ani — calculatoarele erau folosite mai ales în cercetare, pentru efectuarea calculelor numerice. Ele au trecut însă, aproape dintr-o dată, la domenii cu implicații foarte largi și directe în evoluția activității, cum ar fi conducerea proceselor economice, inclusiv luarea deciziilor, rezolvarea unor variate probleme de gestiune a întreprinderilor, a transporturilor, efectuarea unor complicate operații financiare, de planificare, de optimizare, de programare operativă ș.a.m.d.

— Și chiar în politică !

Nicolae Teodorescu : Exact. Aplicațiile cele mai larg practicate însă sînt cele care se plasează direct în economie. Pe plan mondial există chiar tendința de a se generaliza folosirea calculatoarelor în acest domeniu. În vederea aplicării lor aici, este nevoie de calculatoare cu o memorie foarte dezvoltată și de limbaje adaptabile la probleme cu caracter economic. Dintre acestea, limbajul cel mai adecvat este COBOL-ul, conceput pentru gestiune, dar tot atît de bine se poate folosi și ALGOL-ul, FORTRAN-ul sau PL/1, limbaje specializate pentru calculatoare în stadiul actual de dezvoltare.

— Așa cum a rezultat și din dezbaterile O.N.U. pe marginea raportului „Les tehniques d'informatique au service du développement" ca și din rezoluția prezentată de țara noastră (Application des tehniques d'informatique au développement"), popoarele tind să devină cît mai repede și mai larg beneficiarele utilităților informatice. Cum vor fi posibile cooperarea și transferul internațional de informație ?

Nicolae Teodorescu : O preocupare caracteristică pentru etapa actuală este dezvoltarea unor **echipamente** și **sisteme de programe** pentru conservarea unui număr **mare** de informații și comunicarea, cu sistemul de calcul, de la distanță. În acest scop se realizează **rețele mari de calculatoare,** care deservesc dintr-un anume punct de vedere teritorii foarte întinse, chiar continente. Așa este, de exemplu, sistemul internațional de rezervare a locurilor (la hotel, în sanatorii, la odihnă, în transportul aerian etc.) Fiecare țară își are memorate în detaliu diversele facilități — în exemplul ales, turistice — și un beneficiar, de pildă, din S.U.A., comunicînd cu un asemenea sistem informatic, își poate rezerva locul la data și în localitatea preferată. La fel și în alte domenii.

— În acest caz, va crește în mod substanțial rolul băncilor de date, ele trebuind să asigure păstrarea și circulația unei imense cantități de informație.

Nicolae Teodorescu : La ora actuală există pe plan mondial tendința de a dezvolta considerabil băncile de date. La fel ca și în cazul băncilor obișnuite (în fond și moneda este o convenție codificată), băncile de date sînt chemate să păstreze imense comori, de astă dată spirituale, să le fructifice prelucrîndu-le în diferite moduri, punîndu-le în circulație. Rolul lor important se vede foarte limpede în cadrul **sistemelor informatice mari** pe care le pune la punct în prezent omenirea. Un asemenea sistem presupune existența unei informații care se înmagazinează undeva — în băncile de date — și a unui sistem de programe care să scoată informația la întrebările puse de beneficiar. Avem de-a face, de fapt, cu un fel de simulare a sistemului real existent, care face posibilă luarea unor decizii cu privire la acesta și chiar prezicerea celor ce se vor întîmpla cu el.

— În ce stadiu ne aflăm noi ?

Nicolae Teodorescu : În țara noastră, din momentul în care s-a început acțiunea de dotare cu echipament de calcul, într-un timp relativ scurt s-au traversat etapele acestea grele de început. Noi nu am ajuns încă la nivelul țărilor mari, industrializate, adică la nivelul dezvoltării sistemelor informatice mari. De altfel, aceasta este o acțiune foarte dificilă, care presupune existența unor rețele largi de calculatoare, specialiști de înalt nivel etc. Noi ne aflăm în stadiul sistemelor la nivel de întreprindere. În momentul de față, însă, sîntem angajați în conceperea și realizarea în mai multe etape a unui **sistem informatic unitar,** prin conectarea diverselor sisteme informaționale existente, cum spuneam, în unele întreprinderi și instituții din țară.

— Ca decan al facultății de matematică și director al centrului de calcul al universității, ce părere aveți despre modul cum sînt pregătiți viitorii noștri informaticieni ?

Nicolae Teodorescu : După cum știți, informatica este de mai mulți ani, la noi, disciplină de predare în unele licee și școli superioare, de cele mai variate specialități, nu numai cu profil matematic. Ea tinde să devină astfel o disciplină universală sau aproape universală.

Subliniez ca ilustrativ pentru atenția cu care este privit studiul informaticii faptul că în momentul de față străbatem o etapă de restructurare a învățămîntului ei, cu scopul de a-l pune mai riguros în acord cu cerințele și comandamentele actuale și viitoare ale societății.

În cadrul facultății noastre, de exemplu, noi nu ne mulțumim să-i pregătim pentru informatică doar pe studenții secției de matematici, ci pe toți studenții, introducînd un laborator de informatică, de mașini de calcul, în fiecare dintre anii de învățămînt și în semestre pe an. In afară de aceasta, toți studenții noștri trebuie să învețe cel puțin un limbaj de programare și cîteva dintre tehnicile de calcul de care este absolută nevoie ca să devină beneficiari sau utilizatori de sisteme de calcul. Amintesc și faptul că în facultatea noastră, avem de doi ani, acesta este al treilea, și o secție de cercetare operațională, care formează specialiști în aplicațiile matematicii în economie — adică specialiști în folosirea sistemelor de calcul, sistemelor informaționale despre care am vorbit dat fiind faptul că gestiunea întreprinderilor implică, într-un mod aproape inexorabil, folosirea unui centru de calcul. În ceea ce privește nivelul pregătirii informatice în liceu și mai ales în facultăți, nivelul specialiștilor noștri este bun. Și cînd spun aceasta mă gîndesc, bunăoară, la aprecierile specialiștilor străini pe care am avut prilejul să le ascult. Recent, la colocviul U.N.E.S.C.O. care a avut loc la Veneția, cu tema modelele matematice mari, pe probleme sociale, unul dintre organizatori, prof. Faurre, mi-a spus că românii care vin la ei pentru specializare sînt foarte bine pregătiți, pricepuți și că îi apreciază pentru rapiditatea cu care judecă problemele de informatică și pentru ușurința cu care se adaptează la sistemele de calcul cele mai variate.

■

— Admirația senină cu care vorbeam acum cîțiva ani despre „explozia informațională" se amestecă astăzi cu îngrijorarea. Căci, odată „explozia" produsă, cunoștințele, țîșnite vulcanic din mintea omului, au început să-l asalteze. Cum să le supună și, mai ales, cum să facă viabile atîtea inestimabile comori ale cunoașterii strivite între filele milioanelor de cărți, broșuri, ziare ?

Aurel Avramescu : Acestea sînt, de fapt, cîteva dintre problemele pe care și le pune azi cu acuitate omenirea, împinsă de criza informațională prin care trece. Căci despre o criză este vorba, mai puțin de o „explozie". De fapt, de cîteva secole crește într-un ritm uimitor masa fluxului de informație, de toate genurile și într-o imensă varietate de forme. Un ritm continuu, dar foarte rapid, care ne face să simțim pertinent presiunea cantității de informație. Practic, de mult nu reușim să ținem pasul cu toate achizițiile pe planul cunoașterii, să ni le însușim, pentru a ne putea îmbogăți activitatea și a o putea orienta spre rezolvarea problemelor care nu s-au rezolvat încă. Dar acesta este numai un aspect al crizei. La el se adaugă „bariera de limbă" care, în urmă cu secole, nu exista, întrucît latina avea folosință universală, precum și creșterea masei informaționale operative, necesitatea informării exhaustive resimțite în cele mai variate domenii, a specializării pe profile înguste etc.

— Timpul irosit pentru căutare se consumă desigur în detrimentul activităților ce conferă spiritului uman caratele cele mai de preț : gîndirea creatoare, inventivitatea etc. Cum vor fi salvate ele ?

Aurel Avramescu : Mai întîi prin eforturile de a se face ordine, ca să zic așa, în tot amalgamul informațional de care dispune contemporaneitatea. Sînt folosite metode și utilaje speciale. Foarte mult efort de căutare scutesc și vor scuti, de exemplu, calculatoarele. De fapt, viitorul este al lor ! Se prevede introducerea pe scară largă a rețelelor de calculatoare și a băncilor de date. Să reținem aici faptul că în acest sistem, calculatoarele vor putea să rezolve și probleme grafice, cum ar fi cele de geometrie, să efectueze figuri, desene, inclusiv desen în spațiu. Există deja calculatoare „instruite" să poată desena, bunăoară, fuselajul și aripile unui avion, care trebuie să fie de o anumită construcție, pentru a avea o anumită viteză.

— În transferul de informație vor avea un rol foarte activ centrele de documentare. Ce se face la centrul pe care il conduceți — Centrul de informare și documentare al învățămîntului — pentru modernizarea activității și, deci, pentru sporirea eficienței lui ?

Aurel Avramescu : Ne propunem ca, în legătură cu anumite sisteme informaționale care s-au realizat în învățămîntul din alte țări, să elaborăm un sistem informațional al învățămîntului nostru, care să satisfacă toate nevoile de căutare, selectare și regăsire a informațiilor în domeniul acesta vast al educației și instrucției. Credem că vom reuși ca, din acest punct de vedere, să fim, poate, a doua țară (prima este S.U.A.) care își creează un sistem informațional pe teme de educație și învățămînt, care să poată fi trecut, bineînțeles, pe calculator, astfel încît să putem regăsi în orice moment, cu cea mai mare viteză, orice informație ne este cerută, în orice combinație, cu datele statistice necesare.

— Dar bibliotecile ? Ce se va schimba in raporturile lor cu cititorii ?

Aurel Avramescu : Și ele vor trebui să se orienteze spre servicii **mai active,** preocupîndu-se să semnaleze noutățile, prompt și edificator, să pună la dispoziție cataloage sistematice, consultații pe specialități asupra surselor de informare, relații despre autori. Deși diferite ca funcționalitate de centrele de documentare, ele trebuie să funcționeze în strînsă colaborare cu acestea, astfel încît să poată fi puse la dispoziția celor interesați atît informațiile despre conținutul lucrărilor primare, cît și ele înșile în original sau fotocopie.

— Ați participat în toamna aceasta la o conferință internațională UNISIST. Cu ce convingere ați plecat de acolo ?

Aurel Avramescu : Că este absolut necesară crearea unui sistem internațional de informații, astfel încît omenirea să poată beneficia larg de achizițiile ei științifice, tehnice, economice, spirituale. De altfel, scopul conferinței la care am participat a și fost acela al discutării posibilităților de instituire a unui asemenea sistem (denumit UNISIST), unic, universal, pentru a înlesni transferul mondial al informației.

— Bănuiesc că nu e prea ușor, dată fiind marea varietate a metodelor și mijloacelor — să le spunem așa — locale, naționale de transfer al informațiilor.

Aurel Avramescu : În adevăr, nu e ușor. Cooperarea aceasta necesită o aducere la numitor comun a situației din diferitele țări — mă gîndesc întîi la programele și echipamentul informatic modern pe care le utilizează diferitele state. Se mai pune cu multă acuitate — printre altele — și problema limbilor în care să se exprime informația, dat fiind eșecul limbii universale esperanto.

Șanse de reușită există, spre folosul fiecărui popor, al întregii omeniri.

ANA COSMIN

CONSULTAŢIE

Devotamentul faţă de patria socialistă — trăsătură fundamentală a societăţii noastre

Plenara Comitetului Central al partidului din 3—5 noiembrie 1971 a trasat principalele direcţii ale programului de desăvîrşire a conştiinţei socialiste în ţara noastră. Aşa cum spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu : „Avem în faţa noastră o măreaţă perspectivă izvorîtă din realităţile lumii contemporane. Să muncim în aşa fel încît să transformăm perspectiva în realitate vie. Avem toate condiţiile pentru aceasta şi în primul rînd avem un partid puternic, un popor minunat care înfăptuieşte cu fermitate politica internă şi externă a partidului. Poporului să-i închinăm întreaga noastră activitate, întreaga noastră viaţă. Să muncim neobosit pentru a asigura poporului român un loc demn în rîndul naţiunilor socialiste, în rîndul tuturor naţiunilor lumii, o viaţă liberă, independentă, tot mai fericită, un viitor luminos comunist“. Societatea socialistă, la zidirea căreia poporul nostru lucrează de peste două decenii, este o societate nouă. Ea este nouă atît în raport cu vechea societate capitalistă, cît mai ales printr-o serie întreagă de însuşiri şi **trăsături noi,** rezultate din marile transformări care s-au produs în toate domeniile vieţii sociale.

Fără îndoială, elementul motor al acestor transformări a fost şi este **omul.** De aceea nu se poate vorbi despre o societate nouă, fără să cunoaştem pe principalul ei exponent **— omul nou,** cu trăsăturile sale fundamental deosebite de cele ale omului vechii societăţi.

Căci, o dată cu procesul înnoitor petrecut în viaţa întregii noastre societăţi, s-a schimbat şi omul. I s-au **înnoit** şi lui sentimentele, atitudinile şi conduita, în concordanţă cu realităţile social-economice, culturale în mijlocul cărora îşi duce existenţa. Sentimente şi atitudini, care altădată se manifestau sporadic sau animau numai o parte din locuitorii ţării, au dobîndit în anii socialismului o mare forţă de afirmare, însufleţind pe **toţi** membrii societăţii noastre.

Devotamentul faţă de patria socialistă este unul dintre sentimentele sociale majore care au căpătat o înflorire deosebită în epoca socialistă. El exprimă o treaptă mai înaltă a dragostei faţă de patrie, a patriotismului ; devotamentul marchează trecerea de la gîndul cel bun la fapta cea bună.

Ca şi alte sentimente şi atitudini, născute sau dezvoltate ca urmare a marelui proces înnoitor petrecut în ţara noastră în ultimul sfert de veac, devotamentul faţă de patria socialistă îşi are rădăcini puternice înfipte adînc în însăşi fizionomia generală a societăţii, a ţării noastre.

Eliberat de orice dominaţie străină, poporul nostru trăieşte din plin sentimentul libertăţii, sentimentul de stăpîn în propria lui ţară. Construirea noii societăţi socialiste a dus la desfiinţarea claselor exploatatoare, la o treptată armonizare a relaţiilor sociale, astfel încît fiecare cetăţean pornind de la premise absolut egale cu ale celorlalţi, îşi ocupă locul pe care îl merită, prin însuşirile lui, în viaţa socială. Echitatea socială dă naştere în chip natural unui sentiment de dragoste şi de mîndrie, dar şi de răspundere pentru apărarea acestei patrii socialiste care, prin toate caracteristicile ei, oferă cadrul cel mai propice realizării fiecărui cetăţean la nivelul maxim al posibilităţilor lui.

Devotamentul faţă de patria socialistă este un act conştient de recunoştinţă pe care fiecare cetăţean îl oficiază pentru marea familie a ţării noastre. Departe de a avea un caracter formal, acest act de recunoştinţă este înnobilat de o serie întreagă de sentimente, al căror izvor se află atît în prezent cît şi în trecut. Cînd pionierii învaţă la şcoală că Decebal, din devotament faţă de poporul său, a preferat să moară decît să accepte umilirea, cînd aceiaşi pionieri văd la cinematograf reconstituirea istorică a epopeii luptei lui Mihai Viteazul pentru apărarea pămîntului strămoşilor noştri, cînd noile generaţii află că Bălcescu a murit la vîrsta de 33 de ani, dar a iluminat o întreagă epocă istorică cu afirmarea idealurilor de redeşteptare socială şi naţională a poporului său, cînd citesc sau li se povestesc faptele de eroism ale comuniştilor care au luptat în ilegalitate, riscîndu-şi viaţa, suferind prigoana aparatului de represiune burghezo-moşieresc, care s-au ridicat întotdeauna împotriva oricărui atentat la independenţa şi suveranitatea patriei, este cu totul firesc ca acest tezaur al trecutului istoric să sădească, să reverse în sufletul tineretului un adînc sentiment de dragoste pentru pămîntul ţării, pentru oamenii ei, pentru realizările lor.

Activitatea partidului nostru de edificare a socialismului, în România, greutăţile primilor ani, abnegaţia cu care cei mai buni fii ai poporului nostru s-au devotat cauzei poporului şi patriei socialiste sînt exemple capabile să ilustreze în modul cel mai expresiv adevăratele sentimente de dragoste faţă de patrie.

Una dintre însuşirile specifice sentimentului dragostei de patrie la omul societăţii noastre este caracterul său activ. Nimeni nu poate pretinde că-şi iubeşte ţara dacă nu aduce nici o contribuţie la „a ei înălţare“ cum spune poetul. Părtaş la tot ceea ce se creează în jurul său, avînd dreptul nu numai de a spune **cum** trebuie să se facă un lucru, dar şi obligaţia de a pune umărul la realizarea lui, cetăţeanul societăţii noastre este angajat, trăieşte sentimentul participării şi responsabilităţii sale sociale în chip total. **Devotamentul faţă de patria socialistă devine astfel o trăsătură fundamentală a societăţii noastre.**

Devotamentul se manifestă în cele mai variate feluri, în concordanţă cu nevoile societăţii, ale ţării. Devotamentul se citeşte pe figurile surîzătoare, entuziaste ale sutelor de mii de participanţi la demonstraţiile din zilele de 1 Mai şi 23 August, demonstraţii care, pe lîngă aspectul lor sărbătoresc şi vesel, reprezintă, totodată, un serios act politic de adeziune, de ataşament şi, în ultimă instanţă, de devotament al oamenilor muncii pentru patria noastră, pentru partidul care o conduce.

Devotamentul se exprimă însă şi mai pregnant în momentele — pe care, fireşte, toţi le dorim să fie cît mai rare — de cumpănă ale ţării, cum s-a întîmplat de pildă, în timpul primăverii anului 1970, cu prilejul calamităţilor provocate de inundaţii. După cum în viaţa personală se spune că „prietenul la nevoie se cunoaşte“, tot aşa şi în viaţa socială devotamentul cetăţenilor faţă de ţara lor se verifică în faţa încercărilor mai grele. Ne amintim cu emoţie, dar şi cu mîndrie, cu cîtă însufleţire şi hotărîre întregul nostru popor şi-a manifestat devotamentul în lupta cu stihiile dezlănţuite ale naturii, pentru înlăturarea cît mai grabnică a urmărilor lor.

În timpul acestei mari bătălii, devotament faţă de ţară — pe care l-au dus în unele cazuri pînă la sacrificiul vieţii — au manifestat bravii noştri ostaşi ; au manifestat devotament muncitorii care, zile şi nopţi la rînd, au lucrat pentru repunerea în funcţiune a întreprinderilor lor (la Tîrnăveni, de exemplu), ţăranii care au barat drumul puhoaielor, salvînd mii de hectare de la prăpădul apelor. Devotament pentru ţară au arătat în acelaşi timp medicii, inginerii, avocaţii, profesorii, funcţionarii — toţi cei care au prestat zeci şi sute de ore de muncă patriotică în fabricile de cărămizi şi în alte locuri de muncă pentru a recupera pagubele şi a şterge cît mai radical urmele calamităţilor. Se ştie, de asemenea, cît de inimos au participat şcolarii la colectarea de bunuri materiale, alimente, îmbrăcăminte şi bani în cadrul acţiunii de sprijinire a populaţiei lovite de calamităţi.

Se poate spune că dacă apele au acoperit temporar o parte a pămîntului ţării noastre, ele au scos la iveală, în schimb, superbul devotament al tuturor cetăţenilor faţă de patria socialistă.

De altfel, viaţa oamenilor muncii din ţara noastră oferă exemple cotidiene de patriotism ardent. Eroismul celor din uzine şi de pe ogoare, pilda vie a milioanelor de muncitori, ţărani, intelectuali, angajaţi în făurirea programului măreţ al construcţiei socialiste, în realizarea obiectivelor economiei şi culturii actuale, reprezintă expresia cea mai limpede a dragostei cetăţenilor de astăzi pentru patria socialistă. Aşa cum a subliniat în nenumărate rînduri tovarăşul Ceauşescu, dragostea faţă de ţară, faţă de poporul nostru se manifestă zi de zi, prin respectul pentru bunul obştesc, în îndeplinirea obligaţiilor de muncă, în dăruirea întregii capacităţi de creaţie pentru construirea socialismului. Pe întreaga suprafaţă a ţării au apărut obiective industriale, există o emulaţie în muncă impresionantă, care a făcut pe mulţi străini să vorbească de un adevărat „miracol românesc“. Şantierele tineretului, brigăzile de muncă patriotică, în care sînt antrenaţi membrii organizaţiilor de tineret din ţara noastră, reprezintă alte asemenea exemple de dăruire pentru binele şi propăşirea ţării.

Şcolii îi revine un rol important în acţiunea de formare a noilor generaţii, al căror devotament faţă de patria socialistă trebuie să fie ridicat pe trepte şi mai înalte. Ea trebuie să cultive în conştiinţa copiilor noştri dragostea faţă de munca utilă societăţii, în cele mai variate forme. Şcoala trebuie să fie, alături de familie, dar de regulă mai mult decît aceasta, locul de formare o conştiinţei în spirit socialist, garantul sigur al dezvoltării marilor sentimente şi atitudini, proprii viitorului cetăţean al patriei noastre socialiste.

N. COPOIU

Competenţă şi creaţie

Din iniţiativa secţiei de propagandă a Comitetului judeţean de partid Bihor, cercul pedagogic al profesorilor de ştiinţe sociale funcţionează de peste 8 ani pe lîngă Cabinetul judeţean P.C.R., reunind toţi profesorii care predau filozofie, socialism ştiinţific şi economie politică în licee, precum şi cunoştinţe politice în şcoli profesionale

Încă de la începutul existenţei sale, cercul pedagogic a pus în centrul atenţiei creşterea competenţei profesionale. Prin interasistenţe la ore, schimb de experienţă, dezbateri privind programele şi manualele sau procedeele didactice, recenzii şi indicaţii bibliografice s-au obţinut rezultate îmbucurătoare.

Cu ani în urmă, multe şedinţe de cerc — şi destulă energie — s-au consumat cu discuţii contradictorii privind obligativitatea absolută a programei şi respectarea strictă a manualului. Au fost necesari ani de zile pentru a se depăşi rigiditatea şi schematismul şablonard al unor profesori. Azi există o unanimă preocupare pentru integrarea permanentă a noului şi, în primul rînd, a documentelor de partid în cadrul problematicii fiecărei lecţii.

O problemă dificilă pentru noi a fost analiza lecţiilor asistate. Trebuie să recunoaştem deschis că adesea au fost eludate probleme de conţinut, dîndu-se extensie unor aspecte neesenţiale. Uneori se confruntau atitudini excesiv combative cu altele călduţ laudative. Ca urmare a unor astfel de atitudini au apărut tendinţe de refuzare a interasistenţelor sau pregătiri formale a unor lecţii şi clase pentru acest scop. Deşi nu putem spune că au fost complet înlăturate astfel de neajunsuri, este de reţinut instaurarea unui climat de încredere şi sinceritate, bazat pe recunoaşterea suveranităţii profesorului propunător, spiritul colegial al analizei unitare a meritelor şi lipsurilor lecţiei, în raport cu scopul major al educaţiei comuniste, libertate de discernămînt în concluzii cînd este vorba de chestiuni secundare sau cu aspect particular.

Ca o adevărată formă de perfecţionare, cercul nostru pedagogic a extins practica dezbaterilor tematice, a contactelor directe cu practica productivă şi întîlnirilor cu lectori ai C.C. al P.C.R. Fiecare şedinţă lunară de cerc este prilejul unei activităţi multiple, incluzînd şi învăţămîntul ideologic al profesorilor de ştiinţe sociale. Pe parcursul unei zile întregi, profesorii de ştiinţe sociale desfăşoară o activitate complexă. Şedinţele se desfăşoară succesiv în toate liceele din judeţ sau la Cabinetul de partid. În atenţia noastră intră permanent şi probleme privind cercurile de dezbateri ideologice cu elevii, învăţămîntul politic şi activitatea profesorilor de ştiinţe sociale cu propagandiştii.

Colectivul nostru a considerat ca o obligaţie partinică efortul de perfecţionare a programelor şi manualelor. Numeroase propuneri au fost larg dezbătute şi înaintate pe cale ierarhică forurilor competente centrale.

Capacitatea de creaţie a majorităţii membrilor cercului pedagogic a fost verificată prin activitatea ştiinţifică şi publicistică desfăşurată cu succes, mai ales în anul trecut. În colaborare cu catedra de ştiinţe sociale a Institutului pedagogic de 3 ani din Oradea s-a organizat o reuşită sesiune de referate şi comunicări închinate aniversării semicentenarului creării Partidului Comunist Român. Cu acelaşi prilej unii profesori au prezentat comunicări în cadrul unor simpozioane sau au ţinut conferinţe la oraşe şi sate. Ca urmare a experienţei obţinute, s-a extins colaborarea cu Institutul pedagogic. În acest an, vom organiza în comun mai multe acţiuni : o dezbatere privind perfecţionarea relaţiilor sociale, o sesiune de comunicări ştiinţifico-didactice participarea la secţia ştiinţe sociale în cadrul sesiunii anuale a institutului etc.

Considerăm ca un succes demn de reliefat faptul că în majoritatea liceelor au luat fiinţă puncte de informare şi documentare politică.

Sub permanenta îndrumare a Inspectoratului şcolar judeţean, am parcurs un lung şi dificil drum pentru a obţine prin eforturi colective un spor de cunoştinţe şi deprinderi didactice. Avem încă destule probleme de rezolvat şi nu totdeauna acestea sînt noi. Ceea ce ne întăreşte convingerea în utilitatea cercului pedagogic este tocmai capacitatea sa verificată de a soluţiona aceste probleme într-un mod care sporeşte competenţa profesională a tuturor membrilor săi şi le stimulează creativitatea ştiinţifică. Sprijinul efectiv acordat de organele de partid constituie garanţia fermă că cercul pedagogic al profesorilor de ştiinţe sociale din judeţul Bihor va obţine rezultate notabile în nobila sarcină de educare comunistă a tinerei generaţii şi de permanentă autoperfecţionare.

ALEXANDRU SINGER

MUNCA — disciplină de învățămînt

Colaborarea școală — întreprindere, condiția unei practici eficiente

Îndrumările secretarului general al partidului cu privire la pregătirea tehnico-productivă a elevilor constituie un ghid prețios în activitatea celor care se ocupă de dezvoltarea școlii brăilene. La începutul acestui an școlar, secretariatul Comitetului județean de partid a organizat o întîlnire la care au participat secretari de partid, conducători de întreprinderi și instituții, președinți de C.A.P., I.A.S. și S.M.A. și directorii de școli, în care s-a stabilit, pentru fiecare unitate școlară, o instituție tutelară care să se ocupe de dotarea, amenajarea și construirea atelierelor tehnico-productive. Aceasta a avut drept consecință un contact mai viu, mai organizat al elevilor cu producția, cunoașterea utilajelor moderne de la uzinele „Progresul“, de la Combinatul de celuloză și hîrtie, de la Combinatul de fibre artificiale, cunoașterea proceselor tehnologice noi, viața din întreprinderi și uzine, oamenii care muncesc acolo.

Sînt edificatoare cîteva date : în județul Brăila, instituțiile și întreprinderile tutelare dotează 278 de ateliere, din care 83 în municipiul Brăila, amenajează 18 ateliere din care 5 în municipiu și construiesc alte 236, din care 49 în municipiul Brăila.

Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Brăila, prin inspectoratul școlar, a furnizat de la I.S.A.R.T. București 200 de proiecte-tip de ateliere școlare, dar primirea lor întîrziind, a întocmit, pentru toate unitățile școlare, prin Direcția de sistematizare și arhitectură a județului, documentația necesară lucrărilor de construcție și a fixat un barem de utilaje și scule pentru dotare.

Este îmbucurător faptul că unități productive ca : Întreprinderea de morărit și decorticare, Uzina de reparații, Întreprinderea de industrializare a cărnii, uzina „Laminorul“, I.R.T.A. și altele au dotat școlile pe care le patronează cu aparate și piese necesare efectuării unei practici de calitate. I.J.C.N., D.N.F., I.I.L nr. 2, fabrica de ciment „Stînca“ și alte întreprinderi au ajuns în construcția atelierelor la stadiul de finisări interioare, iar Uzina de reparații în loc de 2 ateliere, cît a primit sarcina, construiește 3 ateliere noi.

În general vorbind, se poate aprecia că în municipiul nostru situația amenajării atelierelor este satisfăcătoare. Din păcate sînt însă și unități care efectuează dotarea, amenajarea și chiar construirea de ateliere-școală într-un ritm lent. C.E.I.L. și termocentrala Chiscani sînt doar două dintre acestea.

Nu la fel se prezintă lucrurile și în mediul rural, în școlile comunelor și satelor noastre : la 15 ateliere se lucrează la acoperiș sau se execută lucrările de finisaj, la 14 se toarnă centura, iar la celelalte lucrările sînt rămase mult în urmă. Aceasta se explică și prin faptul că majoritatea C.A.P.-urilor și S.M.A.-urilor au fost ocupate cu campania agricolă și că au întîmpinat greutăți în procurarea materialelor sau au avut de executat lucrări pentru unitățile lor. Aceste unități și altele vor dota, amenaja și, mai ales, vor construi ateliere-școală în cursul anului 1972, cum de altfel se prevede în indicația Secretariatului Comitetului Central al partidului.

Este demn de subliniat faptul că, pentru realizarea unui ritm mai bun al lucrărilor, s-au făcut mai multe analize cu directorii întreprinderilor, ai Băncilor de Stat și de Investiții și cu directorii de școli la Comitetul P.C.R. al municipiului Brăila. În octombrie, Comitetul executiv al Consiliului popular județean a analizat situația atelierelor-școală a județului pe baza unei informări prezentate de inspectoratul școlar. S-a ajuns la concluzia că, dacă la sfîrșitul anului trecut școlar expoziția cu vînzare a obiectelor executate de elevii noștri, numai din municipiul Brăila, a prezentat peste patru mii de exponate, în anul școlar 1971—1972 vom reuși să realizăm cu elevii noștri circa 5 000 de lucrări în lemn ; aproape 8 000 de obiecte lucrate în metal executate de elevii claselor VII—VIII și aproape 1 800 de către elevii de liceu. Toate aceste obiecte vor fi vîndute unor întreprinderi comerciale sau în magazine cu raioane special amenajate. Subliniez faptul că asemenea produse care, valorificate, aduc și vor aduce beneficii, creează mari satisfacții atît nouă cît și elevilor. În ceea ce ne privește pe noi, pedagogii, ne aduce satisfacții la fel de mari și latura educativă a activității practice desfășurate de elevi care învață să iubească munca productivă prin muncă productivă.

Mi se pare interesant încă un aspect : elevii noștri sînt informați asupra planului cincinal. Poate unora prevederile planului li se par abstracte și gigantice. Am convingerea că lucrînd ei înșiși, cunoscînd muncitori, tehnicieni și ingineri competenți care mînuiesc mașini moderne și transformă niște materiale în lucrări mari și mici de o rară finețe și importanță vor fi convinși că visul cincinalului se bazează pe realitate și va deveni realitate cu asemenea specialiști.

Cînd elevii brăileni văd cum se lucrează și ce se produce la uzinele „Progresul“, la Combinatul de celuloză și hîrtie etc., că o bună parte din produsele acestor fabrici și uzine sînt căutate peste mări și țări, pe lîngă mîndria legitimă care-i stăpînește, capătă și convingerea că și Brăila contribuie la dezvoltarea economiei. Și mai este ceva : bucuria că din mîna lor, după strădanii repetate, ies niște lucruri care lor li-s dragi, le plac, plac și altora, ba chiar se găsesc oameni care să dea bani pe ele, să le cumpere și să le folosească.

Am intrat, recent, în atelierul de tîmplărie de la Făurei. Copiii se pregăteau să-și strîngă lucrurile, să plece. Întrebînd ce fac, privirea lor s-a îndreptat mai întîi spre instructorul lor și de la dînsul la o stivă de viitoare taburete. Se citea în ochii lor o satisfacție superioară : satisfacția că ei sînt creatorii taburetelor.

Vor reuși în viitor să creeze obiecte mai frumoase, mai complicate. Garanția este interesul crescînd al celor care conduc treburile județului Brăila, al întreprinderilor care se luptă să realizeze sarcinile primite în construirea, amenajarea și dotarea atelierelor-școală. Unite, toate forțele fizice și spirituale din județul Brăila, de la elevi la părinți, de la cadre didactice la conducători vom asigura viitoarei generații o temeinică pregătire pentru muncă și viață.

TIMOTEI PETRIDE

Reportajul săptămînii

Cîteva ceasuri în tabăra „albaștrilor“

Cuvîntul deputatei Aurora Stavrache la o ședință a unei comisii a Marii Adunări Naționale a servit drept invitație de a vizita Liceul „Al. I. Cuza“ din Focșani, unde este directoare. La acea ședință, printre alte probleme, profesoara Stavrache arăta cum a procedat pentru ca activitatea practică a elevilor, într-un oraș cu o industrie în dezvoltare, să nu însemne o formalitate, ci o muncă instructivă și utilă.

Ca să ajungi la liceu, dimineața, îți este foarte ușor : te conduci după matricolele albastre de la mîna elevilor. Încotro se îndreaptă acestea, acolo este școala. De altfel, populația școlară focșăneană e dominată de două culori, semnificînd două licee, două colective în întrecere pentru întîietatea în pregătirea elevilor : culoarea albastră de care vorbeam și cea roșie a liceului centenar „Unirea“. Confruntarea e acerbă, pe toate planurile, fără ca ea să se transforme însă într-o rivalitate.

Sîntem deci în tabăra albaștrilor, într-o școală care se pregătește să-și serbeze semicentenarul, o școală pe jumătate veche, pe jumătate nouă, cu o aripă dată în această toamnă în folosință.

O reîntîlnim pe profesoara Aurora Stavrache de două ori în circumscripția ei : și ca deputată, și ca directoare. Mai înainte de orice discuție, vrea să ne înfățișeze, grafic, cum stau lucrurile cu practica elevilor. Se slujește pentru aceasta de un tablou policrom, lucrat pe sticlă, un tablou de mari dimensiuni, așezat pe culoarul din fața cancelariei profesorilor. O frescă. Ea adună, ca într-o tablă de materii, toate meseriile practicate de elevi. E un tablou al muncii, o programă școlară prezentată în imagini artistice, în cea mai aleasă ținută picturală.

— Cum ați procedat, tovarășă Stavrache, să populați fresca din hol cu atîtea meserii ?

— Înfrîngînd prejudecata că numai în centrele bine dezvoltate din punct de vedere industrial se poate face meserie.

— Știu că la cîteva sute de metri aveți o fabrică modernă. Confecția.

— Este, dar nu-i suficient. Acolo avem elevi care se inițiază în multe meserii, pînă și în aceea de operator la uzina termică, dar nevoile orașului cer să pregătim elevii și pentru alte îndeletniciri.

— De pildă, vinificația.

— Da, vinificația. Avem elevi care învață această tehnică. Ei se ocupă de dozaje, de buna conservare a vinurilor, de tot ceea ce ține de această ramură agrar-industrială.

— Focșanii aveau și iscusiți meșteri de covoare.

— Au și în prezent. La cooperativa meșteșugărească sînt în practică și eleve. Acum lucrează de zor la covorul ce-l pregătesc pentru sărbătorirea școlii. Preocuparea noastră este, precum se vede, să dăm sprijin industriei locale, să sporim produsele destinate consumului public și, pe măsură ce industria orașului se dezvoltă, să asigurăm forța de muncă aptă să lucreze în noile unități. Avem elevi care doresc să lucreze în Fabrica de confecții, pe care fabrica dorește să-i angajeze. Noi, cadrele didactice, sîntem apreciate în general după cîți absolvenți avem admiși la concursurile din învățămîntul superior. Desigur și acesta este un criteriu. Dar numărul de elevi care se angajează după absolvire în producție, nu poate fi socotit drept un criteriu după care putem fi cotați ? Eu socotesc că da și că în viitor aceasta va trebui să constituie un prim criteriu de apreciere a muncii noastre.

— Ce credeți că justifică interesul viu al elevilor pentru activitățile practice, fiindcă realmente, văd că există acest interes ?

— În primul rînd, pregătirea politico-ideologică. Ea lărgește orizonturile gîndirii, îl confruntă pe elev cu societatea, îi cere să dea răspuns problemelor sociale. În plus, dorința firească, organică, de creație a tineretului care trebuie îndrumată pe făgașe practice. Ca să nu vă vorbesc numai eu, să discutăm cu elevii.

Facem cunoștință cu elevul Lazarovici Florin din clasa a XI-a E.

— Care-i atelierul în care lucrezi ?

— Atelierul auto. Unul din ele, fiindcă sînt două.

— Ce stricați sau ce dregeți acolo ?

Florin zîmbește :

— Să știți că stricăm vreo cîteva mașini date la casare ca să facem una nouă, ca la Pitești. La primăvară o s-o punem pe roate.

Din istorisirile lui Lazarovici Florin aflăm multe, dar un fapt a ieșit cu pregnanță în evidență : cît de mult face ca maistrul-instructor să fie om priceput și să-și iubească elevii. La grupa lor e încadrat maistrul Ion Nichifor. A fost maistru la Casa pionierilor, a scos cîțiva campioni de carting, și-a cheltuit energia și ideile prin multe alte locuri pînă a ajuns aici, la liceu. Întîmplarea a făcut ca în grupă să lucreze și un frate al său, înzestrat și el cu calități de mecanic. Ei bine, frații Nichifor i-au pasionat pe toți cei 20 de elevi din grupă. După ce au construit o motoretă au trecut la mașină.

— La vară vom face școlii o surpriză — ne spune elevul.

Stăm apoi de vorbă cu un matematician de forță — elevul Bălteanu Gh. și el în clasa a XI-a lucrează la bobinaj, la Fabrica de confecții.

— Lucrăm în fabrică efectiv, ne asigură el pentru a nu crede că practicanții încurcă treburile prin ateliere. Demontăm motoarele care s-au ars și le rebobinăm.

— Ce fel de motoare ?

— Sînt atîtea în fabrică : motoarele de la mașinile de cusut, de la cele de călcat. Ne bucurăm că sîntem priviți cu încredere și că ni se dau lucruri serioase de făcut.

Așadar, stimularea aptitudinilor practice nu este un scop în sine. „Albaștrii“ învață să devină folositori societății, începînd chiar din școală, caută să-și valorifice disponibilitățile. Mai este o problemă repararea unei uși, în școală, cînd ai de meșteri unde te întorci ? Crearea unui muzeu de științele naturii n-a constituit o greutate prea mare pentru grupul de profesoare condus de Elena Chifan. Elevii au intervenit ca și la organizarea originalului cabinet de limba română, unde se poate învăța mai bine decît din manual. Este aici și o ambiție nobilă din partea albaștrilor de a se măsura cu partida roșilor, este o emulație care se manifestă pe tărîmul unei bune pregătiri pentru viață. Am fost în tabăra albaștrilor și m-am convins că disciplina muncii se bucură de cea mai largă audiență.

CONST. SÎRBU

Un dosar care nu poate fi încredințat arhivei...

Iată un dosar pe care este greu să-l încredințezi indiferenței unei arhive. Chiar dacă cei care l-au alcătuit nu fac un secret din povara pe care le-a pricinuit-o fostul profesor la Liceul „Nicolae Bălcescu", Rîmnicu-Vîlcea, Nicolae L. Loteanu, care, timp de mai mulți ani „a întreținut relații neprincipiale cu mai multe eleve". Să lăsăm la o parte pudoarea — justificată ? — a anchetatorilor și să repunem cazul în discuție. Mai sus decît au reușit să-l urnească, autorii acestui dosar. Din concluziile anchetei rezultă că fostul profesor de limba și literatura rusă „a folosit împrejurările dificile în care se aflau unele eleve (situația de corigență, repetenție, teama de a nu reuși la examenul de bacalaureat etc.), căutînd să intervină în favoarea elevelor respective prin meditații individuale, intervenții la alți profesori, modificări de note în catalog etc., cerînd, în schimb, elevelor să întrețină relații sexuale cu el, reușind astfel ca în ultimii ani să facă multe victime printre elevele sale. Profitînd de faptul că era și responsabilul agenției teatrale (? !) din orașul Rîmnicu-Vîlcea, folosea spațiul agenției pentru satisfacerea intereselor sale meschine. În realizarea scopurilor sale murdare, profesorul Nicolae Loteanu a șantajat unele eleve, s-a folosit de naivitatea și lipsa de experiență a vieții (sic !) specifice vîrstei adolescenței (sic !) și a dat dovadă de descompunere morală, abatere incompatibilă cu misiunea de educator". (S.N.).

În sfîrșit, cine este individul care a putut face din responsabilitățile acestei nobile profesii vadul unui astfel de troc ? Să-l descifrăm din același dosar pe care n-avem voie să-l încredințăm indiferenței unei arhive. Fostul profesor de rusă, fostul „actor la teatrul popular", fostul proprietar de autoturisme, fostul cetățean de 49 de ani actualmente pușcăriaș, era dedat și la angajamentele rostite solemn și cu o dicție șlefuită : „...rog totuși ca organele de stat să aibă în vedere faptul că timp de 25 de ani am desfășurat o bogată activitate pe linie educativ-culturală cît și pe linie de învățămînt, am fost permanent alături de toți care luptă pentru construirea unei vieți noi în țara noastră și (...) dacă mi se va oferi prilejul (...) voi fi un model de cinste, corectitudine și atașament pentru toți cei din jurul meu". Cum organele de stat n-au avut în vedere „faptul că timp de... am făcut... am dres...", fostul profesor din schema de salarii își ispășește așa cum se cuvine pedeapsa pentru nelegiuirile sale. Și totuși, dosarul nu poate lua drumul unei arhive prăfuite. De ce ? Poate pentru că memoria oamenilor, a unor anumiți oameni, ar trebui pedepsită măcar astfel :

amintindu-le foștilor colegi de cancelarie de intervențiile lui Loteanu cărora le-au dat curs rotunjind note, modificînd grosolan în catalog, făcînd din punctele negre note dolofane și albe pentru „protejatele" craiului cu părul alb ;

amintind inspectoratului județean drumul făcut la importantul sediu de Loteanu cu o jalbă în proțap de reexaminare nu la limba rusă, ci la limba română, și nu pentru Loteanu, ci pentru una dintre „protejatele" sale a cărei tentativă de a-și lua corigența eșuase în repetenție ;

și succesul pe loc al acestei intervenții cu ochi și cu sprîncene fals blajine ;

amintind părinților (dar nu numai ai „neconsolatelor victime", ci și ai acelora cărora le-ar da inima ghes să-și treacă odraslele dintr-o clasă în alta cu bani din chenzină) că există o răzbunare a ilegalității care pe românește se cheamă capul face, capul trage. Căci negociind trocul protecției (eu îți dau ție chipurile pentru „meditații individuale", tu-mi treci fata prin „bunăvoință") protecția trocului poate fi și alta. Cum își alegea „protejații" se poate vedea și din declarația (fostului proprietar de autoturism, crai, și, în timpul liber, profesor) despre relațiile întreținute cu fiica unui „prieten care este un bun mecanic și are o mașină proprie".

Schimbîndu-i-se prin voința legii postul din schemă ca educator într-unul mai aspru și, oricum mai real, de individ constrîns reeducării, dosarul lui Loteanu nu poate fi încă încredințat arhivei. De ce ?

Pentru că, o dată cu primirea pedepsei, efectele fărădelegii nu se sting ; în această situație n-avem de-a face cu o delapidare recuperabilă prin sechestru pus averii mobile și imobile, prin muncă forțată în contul jefuirii comise, ci cu supraviețuirea unor năravuri care pot face o carieră socialmente nocivă.

Nu mă gîndesc în primul rînd la acest fel de crailîc, ci la „bietele victime" pe care dosarul le consideră ca nefericite jertfe ale unei tragedii căzute din senin. Foarte fals, de o incredibilă infidelitate față de adevăr !

Nu știu dacă istoria ar putea fi pusă în raport de cauzalitatea cu nasul mai mult sau mai puțin cartilaginos al Cleopatrei, dar cert este că C. L., A. G., N. C. (și mai pot fi înșirate multe alte inițiale) care au șchiopătat dintr-o clasă în alta la liceul din Vîlcea sînt azi studente și tot așa, șchiopătînd prin tabla de valori morale vor fi educatoare la aceeași școală sau o alta. Adică vor avea un destin la care nu meritele intelectuale, nu nopțile albe în fața rîndurilor negre ale cărților le îndreptățeau. Căci, contrazicînd flagrant naivitatea anchetatorilor de la inspectoratul județean, „bietele victime" nu erau de fel victimele „naivității și lipsei de experiență a vieții", ci beneficiarele unei anumite vieți care încă mai face o subterană carieră. Lui C. L. nu-i face plăcere „sărutul furat" de meditatorul ei decît după ce ține să-l informeze că pentru bacalaureat „nu știe decît pe Maiakovski" și nu manifestă o voioasă acceptare decît după ce află că biletul cu pricina „va fi așezat primul din dreapta" ; A. G. „slabă la învățătură îmi arunca ochiade și-mi zîmbea insistent, promițătoare..." ne declară textual orgoliosul crai ; „N. C. a aflat despre mine că sînt indulgent cu fetele frumoase și m-a căutat singură la agenția teatrală" etc., etc. Nu, la 17, 18 ani nu poate fi vorba, cel puțin în aceste cazuri, de „lipsa de experiență a vieții, specifică vieții adolescentine", cum încearcă să ne convingă anchetatorii, ci de cu totul altceva. Mi-e greu să-l numesc altfel decît viciul pe care-l ascunde privilegiul pe care cred că li-l conferă întîmplarea de a fi frumoase. Atente la tulburarea pe care o produc la cei mai slabi de înger persoanele nurlii, reîncarnările Cleopatrei își croiesc, printr-o cochetărie descusută, o statuie socială clădită strîmb prin substituirea meritelor cerute de acest statut social cu „relații neprincipiale", cum numește pudic dosarul împricinat. Cu atît mai vinovat în fața legii morale un astfel de „profesor", cu atît mai necesar a „persecuta" memoria celor care n-au avut tăria să-i pună oglinda în față tomnaticului crai, cu atît mai necesar a „persecuta" memoria celor a căror mînă n-a știut să dea la timp peste nasul — mai mult sau mai puțin cartilaginos — al acestor june și de loc angelice Cleopatre din Rîmnicu-Vîlcea.

VARTAN ARACHELIAN

Casa corpului didactic din Ploiești

Aș vrea să cuprind într-o definiție această instituție, ale cărei rosturi sînt să polarizeze activitățile de ordin științific ale învățătorilor, profesorilor, educatorilor în general.

În parte am și formulat definiția, firește, necuprinzătoare, fiindcă o definiție rămîne întotdeauna doar un punct de pornire pentru dezvoltări care abia urmează să-i acopere sensurile multiple. De aceea, socotesc eu, esențial rămîne să ilustrăm o idee — prin ce facem și cum facem, decît să ne învîrtim în jurul ei. În acest scop, mi-am propus, în rîndurile ce urmează, să fac cunoscut cititorilor revistei, deci colegilor noștri, cum muncim noi, la Ploiești, la Casa corpului didactic. Experiența noastră va putea deveni astfel și a altora, după cum și noi dorim să o cunoaștem pe aceea a colegilor.

Casa corpului didactic-Prahova are situația privilegiată de a exista încă din martie 1970. Obiectivele activității ei fiind cunoscute deja, ne-am propus să creăm comisii pentru toate disciplinele prevăzute în planurile de învățămînt, și altele în plus (conducerea școlii, documentare, învățămînt profesional și tehnic) ; să integrăm în programul nostru toate manifestările metodico-științifice ale cadrelor didactice, pentru a evita activitățile paralele ; să programăm acțiunile judicios, să le pregătim temeinic, să le imprimăm un caracter variat și atractiv, să le anunțăm din timp și să le desfășurăm, pe cît posibil, în mai multe localități ale județului (am creat, de altfel, șapte centre metodice în județ, pentru cuprinderea cît mai multor cadre didactice în activitatea instituției) ; să răspundem cerințelor multiple, de informare și documentare ale cadrelor didactice și dorinței lor de a folosi în mod util și plăcut timpul liber. De aceea, ne străduim să organizăm și să înzestrăm cît mai bine biblioteca noastră și să creăm cît mai multe cercuri cu caracter cultural-artistic.

Lucrez aici de la 1 septembrie 1971. Am moștenit o experiență interesantă. Am continuat, prin urmare, tradiția unei largi consultări a educatoarelor, învățătorilor și profesorilor, înaintea întocmirii programului trimestrial de activitate al instituției. Am menținut unele din cabinetele metodice pe specialități, existente, și ne-am propus să creăm, după modelul lor, altele noi, îndeosebi în unitățile de învățămînt care dispun de o bază didactică materială puternică. Am continuat să acordăm consultații, după un program dinainte stabilit, celor care ne-au solicitat. Am reluat activitatea cenaclului literar „Miron Radu Paraschivescu", creat anul trecut, în colaborare cu Sindicatul de învățămînt din municipiul Ploiești. Socotesc util să menționez cel puțin o parte din acțiunile comisiilor noastre, desfășurate pînă acum — masa rotundă cu tema : „Rolul revistelor școlare în educația patriotică a elevilor și în stimularea aptitudinilor și talentelor lor" ; dezbaterea asupra conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată ; simpozionul privind mijloacele de realizare a informării politice a elevilor ; expunerea intitulată ; „Modalități și tehnici noi în cunoașterea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, în scopul orientării lor școlare și profesionale" ; lecțiile deschise, care și-au propus să lămurească unele probleme de metodică a predării cîntecelor patriotice la clasele I—IV ; o sesiune de referate cu tema : „Rolul conducerii școlii în înfăptuirea politicii partidului, de perfecționare a cadrelor și de sporire a eficienței muncii educative desfășurate de personalul didactic". Se adaugă acestora expunerile făcute de membrii filialelor societăților științifice. Dintre ele amintim : „Aplicarea criteriilor docimologice în activitatea profesorului de matematică", „Personalitatea lui Tudor Vianu", „Oameni de cultură prahoveni", „Cercetări biologice pe teritoriul județului Prahova" și altele. La centrele noastre metodice din județ, s-au făcut de asemenea mai multe expuneri pe teme pedagogice. De pildă, la centrul metodic Sinaia, condus de profesorul Constantin Rapcea, s-au desfășurat trei mari acțiuni de informare pedagogică a cadrelor didactice de conducere și predare, iar la Cîmpina, Vălenii de Munte și Urlați s-au pus bazele unor lectorate pentru părinți. S-a desfășurat, în șase centre metodice ale județului, o dezbatere asupra prevederilor noilor programe ale învățămîntului preșcolar și modalităților de realizare a lor.

IERONIM TĂTARU

Lectură în biblioteca Casei corpului didactic a județului Alba.

A apărut

în supliment la revista noastră broșura:

PROGRAMELE

examenului de bacalaureat

— sesiunile anului 1972 —

Broșura poate fi procurată de la toate debitele și centrele de difuzare a presei

„ȘCOLILE ASOCIATE" ȘI PEDAGOGIA PĂCII

Într-un recent „Buletin U.N.E.S.C.O." putem citi numele a șase școli românești : din București, Cîmpulung, Ploiești, Suceava și Timișoara, care au pășit în circuitul mondial al sistemului „școlilor asociate" patronate de U.N.E.S.C.O., aplicînd un program de educație privind înțelegerea și cooperarea internațională, promovarea idealurilor de pace.

Dacă în zilele noastre se cheltuiesc peste 200 miliarde de dolari pentru armament, iar ororile războiului adaugă zilnic noi victime înseamnă că nu este de ajuns să slujești pacea numai afectiv și declarativ. Mai mult ca oricînd este nevoie de efortul susținut și solidar al oamenilor de pretutindeni pentru salvgardarea ei. Din aceste rațiuni, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură a socotit că prima instituție pusă în slujba umanității trebuie să fie școala. Cum să promovezi idealurile de pace, cum să propagi marile idei umanitare — prietenia, înțelegerea mutuală, solidaritatea, ajutorul reciproc — dacă nu prin școală ? Așa se face că din anul 1953 în jurul U.N.E.S.C.O. au început să se strîngă și școlile.

În anul înființării „școlilor asociate", sistemul cuprindea 33 de școli secundare din 15 țări, pentru ca azi să devină o adevărată rețea mondială : 700 de școli din 60 de țări.

Programele speciale de studiu ale „școlilor asociate" sînt orientate spre trei mari domenii : a) studiul obiectivelor și al activității O.N.U. și instituțiilor sale specializate ; b) studiul drepturilor omului așa cum se află înscrise în Declarația universală și c) studiul culturii și al civilizației altor popoare. Fiecare din aceste teme poate fi adaptată și diversificată printr-o mare varietate de metode și mijloace didactice, planificarea lor fiind corelată cu structura anului școlar și cu conținutul învățămîntului.

Stabilirea contactelor între „școlile asociate" se face la început prin schimburi bilaterale. Două școli din țări diferite își aleg o temă comună, de pildă, studierea Chartei O.N U. sau cunoașterea aprofundată a geografiei țării respective și pe această temă se stabilește comunicația între ele. Treptat, relațiile de colaborare se adîncesc și se lărgesc, ajungîndu-se la contacte directe, la stagii de studii și seminarii pentru profesori, la manifestări, excursii și tabere internaționale pentru elevi.

În anul 1970 la Trogen (Elveția) a avut loc prima reuniune europeană a „școlilor asociate" și a cluburilor U.N.E.S.C.O., care a făcut bilanțul experienței acestora. Cele mai fertile programe s-au dovedit acelea care au fost concepute în așa fel încît să poată fi integrate în programa școlară, la diferite discipline precum istoria, geografia, științele sociale, educația civică, limbile străine.

Reuniunea de la Trogen a confirmat necesitatea și viabilitatea acestui sistem, faptul că temele puse în circulație se bucură de o largă audiență în rîndul elevilor, iar formele de comunicare internațională s-au dovedit un strălucit mijloc de cunoaștere și apropiere între tinerii din diferite colțuri ale lumii, însuflețiți de țelurile nobile ale păcii și prieteniei. Cît privește școala, aceasta a dovedit că poate convinge mai mult ca oricine tineretul că „adevăratele victorii nu sînt cele ale unei țări asupra alteia, ci cele ale omului și ale omenirii asupra urii, ignoranței și nedreptății", așa cum spunea cu acel prilej Jean Rostand.

Programele aplicate de „școlile asociate" din România îmbracă o varietate de conținut, forme și metode. Ele se realizează prin îmbogățirea informației despre diferite țări și popoare în cadrul disciplinelor de învățămînt, printr-o judicioasă planificare sau prin cercurile de studiu consacrate Națiunilor Unite și instituțiilor specializate ale O N.U.

Cercurile finalizate cu simpozioane și sesiuni de comunicări reprezintă o modalitate eficientă de difuzare în masa elevilor a celor însușite de grupele care studiază. În anul școlar 1970—71 la Liceul nr. 2 din Ploiești programul condus de profesoara Nora Costescu a făcut cunoscută elevilor, Organizația Națiunilor Unite și activitatea U.N.E.S.C.O. în cei 25 de ani de existență. În studiul acestei ample problematici s-a acordat o atenție specială contribuției țării noastre la O.N.U. în soluționarea și ameliorarea unor probleme internaționale și pentru universalitatea acestei organizații. Elevii au realizat și un colț U.N.E.S.C.O. în care au expus imagini și publicații care ilustrează activitatea O.N.U., au alcătuit colecții de vederi, diapozitive, timbre și buletine U.N.E.S.C.O.

Un program de educație privind înțelegerea și cooperarea internațională ● 700 de „școli asociate" în 60 de țări ● Șase școli românești au pășit în circuitul mondial al sistemului „școlilor asociate" patronat de UNESCO.

Liceul pedagogic din Cîmpulung-Muscel, care este în comunicație cu Central Institute of Education din New Delhi, în afară de tema comună referitoare la cunoașterea O.N.U. a luat în studiu „Arta și cultura veche a Indiei, parte integrantă a patrimoniului universal", ceea ce va contribui la cunoașterea mai temeinică a ceea ce are specific acest mare popor, inclusiv idealurile lui de pace și progres. Exemplele de acest fel se pot înmulți.

Din experiența relativ scurtă a „școlilor asociate" se desprinde un mare beneficiu instructiv-educativ. Elevii ajung să înțeleagă adînc sensurile înalte ale păcii și prieteniei, să cunoască și să aprecieze ceea ce este mai de preț în cultura și civilizația altor popoare, să adîncească o limbă străină de mare circulație. Problematica pe care și-o propun „școlile asociate" este studiată interdisciplinar, ancorarea în actualitatea internațională făcîndu-se în mod firesc, în cadrul fiecărei discipline.

Pentru informarea profesorilor care conduc programe ale „școlilor asociate", U.N.E.S.C.O. furnizează materiale documentare, filme, cărți, Buletinul „La compréhension internationale à l'école" și alte periodice, iar comisiile naționale pentru U.N.E.S.C.O. organizează cursuri de vară privind civilizațiile străine, stagii de studiu pentru schimb de experiență privind metodologia predării temelor amintite. În vara anului trecut, un grup de profesori din școlile noastre asociate au participat la un curs de civilizație și cultură poloneză organizat de Universitatea Jagellonă din Cracovia sub egida U.N.E.S.C.O.

Elevii „școlilor asociate" manifestă un interes deosebit față de temele aflate în studiu și o mare deschidere către căile de cunoaștere și înțelegere reciprocă cu tineretul de pretutindeni. Credem că profesorii noștri vor îmbrățișa cu căldură această idee, care slujește, la înălțimea comenzilor actuale, scopurile unei laturi importante a educației comuniste — educația internaționalistă a tineretului.

ZINA SÎRBU

René Maheu, director general al U.N.E.S.C.O., printre elevii unei „școli asociate" din Varșovia.

Telex

Numărul total al elevilor și studenților din Republica Populară Bulgaria a fost, în 1971, de peste 1 600 000. Dintre cei care termină școala generală de 8 ani, 96 la sută își continuă studiile în școli secundare de învățămînt general, special și tehnic, iar cei care urmează cursurile învățămîntului superior au posibilitatea să-și aleagă viitoarea profesiune dintr-un număr de 130 de specialități.

◆

La începutul anului școlar 1971—1972, în Togo s-au înscris la cursurile universitare peste 1 000 de studenți. Anul trecut numărul acestora a fost doar de 750.

◆

În Republica Coasta de Fildeș, numărul elevilor care au frecventat școala elementară în 1971 s-a ridicat la 500 000, ceea ce reprezintă dublul cifrei existente în 1961, adică la un an de la proclamarea independenței.

◆

În Republica Democrată Germană au absolvit, în anul 1971, școala medie de zece ani peste 85 la sută din numărul total al elevilor. În același timp, numărul celor ce studiază în cadrul învățămîntului de specialitate și superior a crescut cu 70.000, atingînd cifra de 302 400. Numai în ultimii 5 ani și-au început activitatea în producție 250 000 de absolvenți ai școlilor superioare și de specialitate.

◆

Pe porțile școlilor generale din Hanoi au pășit în anul școlar în curs cu 10 la sută mai mulți elevi decît în anul precedent. În R.D. Vietnam, în ciuda greutăților provocate de bombardamentele americane, planul trienal (1968—1971) de dezvoltare a învățămîntului pe timp de război a fost îndeplinit. În prezent, se trece la punerea în aplicare a unui nou plan trienal de dezvoltare a învățămîntului, în cadrul căruia accentul cade pe îmbunătățirea calității procesului instructiv prin îmbinarea teoriei cu practica productivă.

◆

În perioada 1972—1977, în R.P. Mongolă va fi aplicat un nou sistem de învățămînt, după cum ne informează revista „Les Nouvelles de Mongolie", potrivit căruia învățămîntul primar va fi de 3 ani, cel secundar incomplet, de 8 ani, iar cel secundar complet, de 10 ani.

◆

Printre cele mai importante succese obținute în ultima vreme în R.P.D. Coreeană în domeniul învățămîntului, se numără și introducerea învățămîntului tehnic obligatoriu de 9 ani. Numărul elevilor care în anul școlar trecut au frecventat aceste cursuri a atins cifra de 200 000. În țară există 129 institute de învățămînt superior și aproximativ 500 școli tehnice superioare.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 31
Sîmbătă 15 ianuarie 1972
12 pagini — 1 leu

ÎN SPIRITUL UNEI ÎNALTE RESPONSABILITĂȚI

Amplul Program al Partidului Comunist Român de perfecționare a societății noastre socialiste multilateral dezvoltate constituie pentru toți oamenii muncii din patria noastră o chemare de o forță uriașă mobilizatoare în vederea creșterii, printr-un efort sporit, a eficienței producției și a calității întregii noastre activități în toate sectoarele vieții economice, sociale și culturale. Realizarea acestui obiectiv va asigura dezvoltarea rapidă și mai dinamică a țării noastre pe calea progresului, bunăstării materiale și culturale a cetățenilor patriei noastre, va grăbi înaintarea României pe calea civilizației socialiste.

Ilustrare elocventă a democratismului socialist, Plenara Uniunii Generale a Sindicatelor din România din 6 și 7 ianuarie a.c. a analizat sarcinile sindicatelor pentru înfăptuirea planului de stat pe anul 1972. În spiritul unei înalte responsabilități lucrătorii din diferite domenii ale industriei, științei și artei, reprezentanți ai celor peste 5 milioane de salariați din țara noastră, au adoptat planul de măsuri privind îndeplinirea exemplară și depășirea sarcinilor celei de a doua trepte a planului cincinal. Caracterizat printr-o contribuție sporită a factorilor calitativi, planul de dezvoltare economică pe anul 1972 constituie o etapă superioară în edificarea României socialiste. 45 % din creșterea planificată a producției industriale trebuie să provină în acest an din exploatarea mai rațională și intensivă a capacităților de producție existente.

Sîntem chemați ca, în orice domeniu de muncă să depunem eforturi, dovedind un înalt spirit de răspundere, o înaltă conștiință revoluționară. În acest sens școlii îi revine sarcina de a furniza economiei naționale specialiști capabili să răspundă cît mai potrivit nivelului actual de dezvoltare. O corelație firească între școală și producție în a cărei realizare sînt antrenate în acest an școlar peste 213 mii de cadre didactice din învățămîntul de toate gradele. Răspunzînd atribuțiilor cu care au fost investite, sindicatele din învățămînt contribuie prin forme specifice la munca nobilă de formare a celui mai prețios fond al omenirii — tineretul.

Moment de asumare lucidă a responsabilității în făurirea propriului viitor, recenta plenară a celei mai cuprinzătoare organizații de masă din țara noastră, asigură, prin scrisoarea adresată cu acest prilej, Comitetul Central al Partidului Comunist Român, personal pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, „că cei peste 5 milioane de oameni ai muncii din țara noastră — români, maghiari, germani și de alte naționalități — organizați în sindicate, vor milita și în continuare cu nețărmurit devotament, pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, expresie a intereselor și năzuințelor fundamentale ale clasei muncitoare, a întregului popor român, pentru creșterea continuă a bunăstării poporului, a nivelului său de trai material și spiritual, pentru ridicarea patriei noastre — Republica Socialistă România — pe cele mai înalte culmi ale civilizației și progresului".

Mersul înainte al societății este inseparabil de munca, devotamentul și fantezia creatoare a celor ce făuresc și stăpînesc bunurile materiale și spirituale.

CORNELIA PĂUN

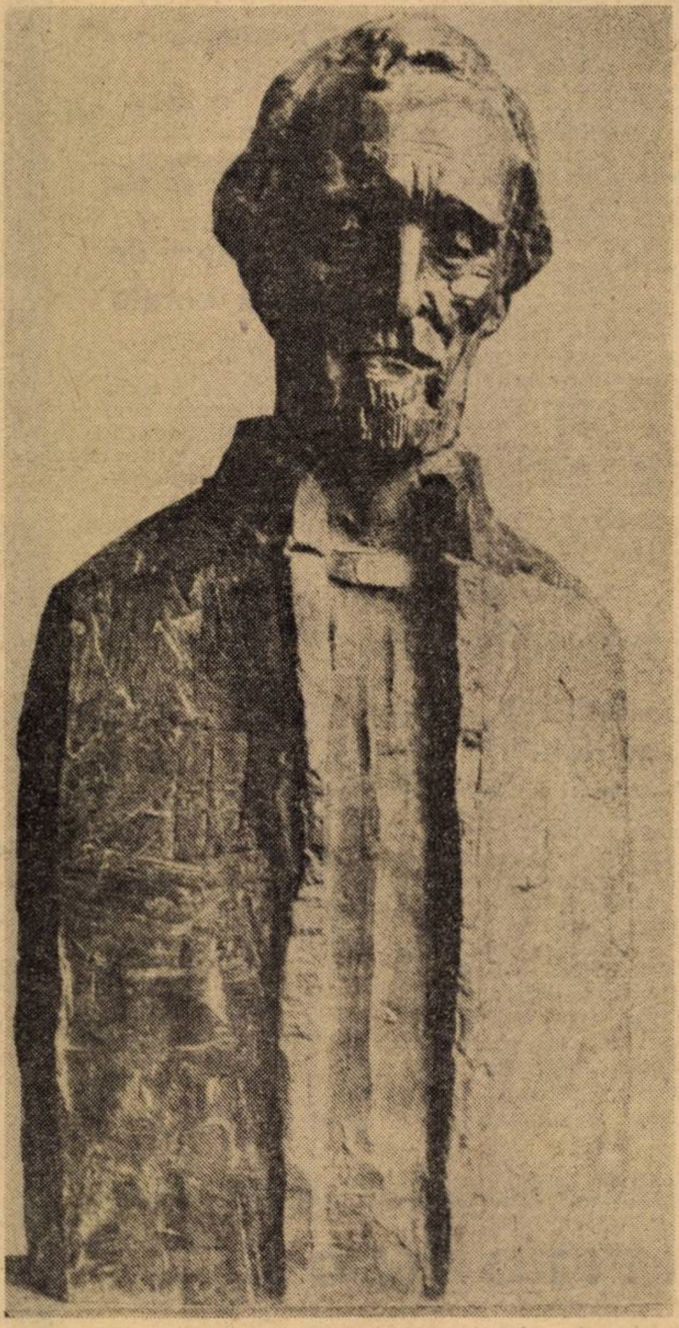

Vlasiu

BACOVIA

HENRI COANDĂ:

„Trei făclii care-mi luminează și acum calea..."

— Cel dintîi și cel mai mare dascăl mi-a fost însuși tatăl meu. Da, pentru că el a știut să-mi fie și prieten. Și ce minunat lucru e ca dascălul să se apropie atît de mult de elevul său încît să-i devină cu adevărat prieten.

În copilărie — continuă savantul **Henri Coandă** — cînd fiecare are nevoie de un tot mai temeinic suport moral, educativ, cînd învățăturii teoretice trebuie să i se adauge exprimarea spirituală și aplicația practică, atașamentul de părinți și pătrunderea acestora în **universul intim** al elevului, acestea devin factorii psihologici determinanți, de care, din păcate, nu chiar toți pedagogii țin seamă.

De aceea, eu l-am prețuit pe tatăl meu, care a știut să fie pentru noi, copiii lui, deopotrivă **părinte și pedagog, prietenul și îndrumătorul nostru, la toate vîrstele.** El m-a învățat să lupt fără să deznădăjduiesc, oricît de grele ar fi fost piedicile întîmpinate pe parcurs, el m-a lămurit că sînt român și, totodată, ce nobilă virtute e să fii român, după cum, tot prin el m-am dumirit eu însumi, că munca nu e de fel o povară, ci o datorie patriotică, un scop.

Apoi, dacă **„domnul Ghenea"** și **„domnul S. Saru"** se situează cronologic, pe drumul școlii de început, eu port un mare respect dascălilor mei din liceul militare de la Iași, **sobrului Riegler,** care ne preda fizicochimia și **austerului locotenent Ion Papana.**

Profesorului Riegler îi datorez inițierea în universul fizicii și al chimiei, și, mai cu seamă, îi port recunoștință pentru ceea ce m-a învățat **„dincolo de manual",** în lumea infinită a experiențelor aplicative. Iar de la stăruitorul, rigurosul locotenent Ion Papana, am obișnuit **„să gîndesc" matematica.** Ambii mi-au încredințat, cu deopotrivă merite, ceea ce aș putea numi, fără să greșesc, **cheia porții prin care am pășit** în viața ce mi-am făurit-o în știință, în tehnică, în ceea ce sînt eu însumi.

Gavriil Muzicescu, la muzică, **Garabet Ibrăileanu,** la limba română, **A. D. Xenopol,** la istorie, nume mari, ilustre, figuri proeminente ale tezaurului cultural al României tuturor timpurilor mi-au fost dascăli și-și află, evident, loc de cinstire în conștiința mea ; dar marile merite în formarea mea la intensitatea unui conținut care m-a purtat pe căile deplinei reușite, eu le atribui celor trei mari dascăli ai mei, astfel după cum vi i-am amintit mai sus : **tatăl meu, generalul Constantin M. Coandă, profesorul Riegler și locotenentul Ion Papana.**

...Trei făclii care-mi luminează și acum calea, în munca mea de gîndire, de creație științifică, în însăși existența mea printre oameni.

. . . .

Tăcerea ne-a cuprins pe amîndoi, — pe academicianul **Henri Coandă,** cel care evoca atît de patetic, ca și pe cel ce asculta aceste mărturii de o înaltă ținută morală, prin gratitudinea cu care elevul de ieri, acum trecut de venerabila vîrstă de 85 de ani, își elogiază dascălii.

V. FIROIU

Arta educatorului (IV)

Cu puțin timp în urmă, am avut ocazia să ascult o conferință a unui tînăr profesor străin, venit în schimb de experiență. Conferința avea un vădit caracter tehnic, de prezentare a unor rezultate noi într-un domeniu de arzătoare actualitate în matematică. Cu toate acestea, am fost repede cuprins de căldura expunerii, care dădea viață noțiunilor, definițiilor, teoremelor, ca și de frumusețea arhitectonică a teoriei pe care o reconstituia în fața noastră, de integrarea totală a conferențiarului în procesul desfășurării expunerii sale.

După terminarea conferinței, i-am comunicat tînărului meu coleg impresiile mele. La care el mi-a răspuns, aproape scuzîndu-se : „Profesorul trebuie să fie, într-o oarecare măsură, și un bun actor."

Iubite coleg, oriunde îți duci munca ta eroică, la sate, la liceu, sau în școlile superioare, muncă plină de cele mai mari satisfacții, pentru că nu fasonezi nici lemnul, nici metalul, nici materialele plastice, ci ființe vii, copiii noștri, viitorii cetățeni ai patriei noastre, dacă citești rîndurile de mai sus te rog să nu fii scandalizat. Comparația cu un actor mediocru poate și trebuie să te supere. Dar profesorul citat mai sus a făcut aluzie, în sobrietatea explicației sale, la actorul adevărat care se identifică cu rolul pe care îl joacă, așa cum el, profesorul citat, se identifică cu rolul său complex de educator, nu numai de transmițător mecanic, automat al unei cantități de cunoștințe noi.

Ca să mă limitez la un domeniu mie familiar, într-o teorie expusă, auditorul (elev, student, sau tînăr cercetător), trebuie să poată regăsi, sau cel puțin intui efortul unit, concentrat a generații numeroase de matematicieni. În afară de cazuri excepționale, el nu poate face singur acest lucru. Aici trebuie să intervină profesorul, cu o expunere dinamică, vie, caldă, nu statică, detașată, hieratică.

Dacă actorul poate cîștiga împrumutînd mijloacele de convingere și sobrietatea profesorului, la rîndul său profesorul nu are decît de cîștigat prezentîndu-și lecția cu elanul, cu generozitatea spontană a actorului.

Căci, de cînd există societate omenească, teatrul și școala au fost cele două pîrghii puternice ale educației.

Experiența uneia poate și trebuie să slujească celeilalte, spre folosul ambelor instituții.

Miron Nicolescu

ACCENTE

Concursul de biologie

In colaborare cu Ministerul Educației și Invățămîntului și Comitetul Central al U.T.C., Societatea de științe biologice organizează, începînd cu acest an, concursuri pentru elevi, la biologie.

Pentru liceele de cultură generală concursurile se vor desfășura în 3 etape, după cum urmează : etapa pe școală la 16 ianuarie 1972 ; etapa județeană la 14 mai 1972 ; etapa finală în vacanța de vară.

Etapa pe școală este organizată de inspectoratele județene și filialele societății. La această etapă se pot prezenta elevii care au aptitudini către studiul naturii, îndrăgesc biologia și doresc să participe. Subiectele de concurs pentru etapa pe școală constau dintr-un subiect teoretic (lucrare scrisă două ore) și o lucrare practică din cele efectuate în perioada respectivă.

Elevii participanți trebuie să parcurgă materia prevăzută în programa școlară pînă la capitolele indicate mai jos și în plus unele articole sau broșuri, recomandate de profesori.

Anul I de liceu: pentru etapa pe școală pînă la tema „Geologia dinamică" ; pentru etapa județeană pînă la tema „Era mezozoică".

Anul II de liceu: pentru etapa pe școală pînă la tema „Artropode" ; pentru etapa județeană pînă la tema „Clasa păsări".

Anul III de liceu: pentru etapa pe școală pînă la tema „Analizatori" ; pentru etapa județeană pînă la tema „Aparatul circulator".

Anul IV de liceu: pentru etapa pe școală pînă la tema „Evoluția speciilor" ; pentru etapa județeană pînă la tema „Selecția".

Elevii claselor speciale, participanți la concurs, vor parcurge materia prevăzută în programa specială a acestor clase.

O expoziție a elevilor timișoreni

In perioada vacanței și în prima săptămînă a trimestrului II, numeroase cadre didactice și elevi din Timișoara și din județul Timiș au vizitat expoziția cu vînzare a produselor realizate de elevi, organizată din inițiativa Inspectoratului școlar al județului Timiș. Mobilierul din fier forjat, confecțiile din blănuri, împletiturile din nuiele, covoarele etc., realizate de elevii școlilor generale nr. 3, 5, 7, ai Liceului nr. 6 și ai Liceului „Vicențiu Babeș" din Timișoara, ca și de elevii Școlii generale nr. 3 din Lugoj, ai Școlii generale nr. 1 din Jimbolia, ai Școlii generale din Govora, ai liceelor din Recaș, Făget și Peciu Nou, au fost apreciate și solicitate de vizitatori. Pe lîngă valoarea funcțională a obiectelor prezentate, expoziția a prilejuit realizarea unui fructuos schimb de experiență, în vederea îmbunătățirii activității din atelierele școlilor județului Timiș.

v. a.

Despre etica tineretului școlar

Sub acest titlu, Inspectoratul școlar județean Brașov, în colaborare cu casa corpului didactic, a editat comunicările susținute la simpozionul județean care a avut loc la Brașov în luna aprilie a anului trecut. Comunicările strînse în acest volum tratează cîteva probleme de stringentă actualitate pentru activitatea educativă desfășurată de corpul profesoral. Reținem, între altele, opiniile formulate în legătură cu educarea sentimentelor morale la elevi prin sistemul muncii educative, valențele formative ale educației ateist-științifice, caracterul activ al educației morale în munca dirigintelui, locul sistemului de valori morale în integrarea socială a tineretului etc.

N. Constantin

„Școala și viața"

Aflat la cel de al doilea număr, volumul „Școala și viața", editat de Inspectoratul școlar și de Casa corpului didactic din județul Hunedoara înscrie în sumarul său articole de ținută științifică ridicată care vorbesc despre experiența școlii hunedorene în organizarea practicii elevilor, a cercurilor tehnico-aplicative, în colaborarea școlii cu familia pentru educarea comunistă a elevilor, pentru cunoașterea particularităților vîrstei preadolescentine. Adăugînd la acestea articolele care tratează despre valoarea educativă a predării geografiei sau despre sonetul eminescian, volumul contribuie nu numai la generalizarea experienței școlii hunedorene în traducerea în viață a unor îndatoriri de mare actualitate pentru școală în etapa actuală, dar și la clarificarea teoretică a unor probleme de interes metodologic și științific.

C. Bărboi

Noi culegeri de muzică corală

De cele mai multe ori, concursul „Cîntare patriei" de pe micul ecran îți rezervă surpriza unor adevărate spectacole de înaltă ținută artistică susținute de corurile sindicatelor din întreaga țară. Printre formațiile corale de amatori care s-au detașat, realizînd adevărate performanțe în punctajul juriului se numără și corurile cadrelor didactice din Roman, Iași, Craiova, Piatra Neamț, Brăila, Slatina, Rîmnicu Vîlcea etc.

Pentru a sprijini activitatea acestor coruri, în vederea îmbogățirii repertoriului formațiilor corale de amatori cu lucrări în primă audiție, Consiliul Central al U.G.S.R. a editat trei culegeri de muzică corală : „Partid erou, partid victorios", „Cîntare muncii" și „Munca e izvor de bucurie". Culegerile conțin numeroase lucrări create recent de valoroși compozitori ai genului.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Mara Văleanu, București dorește să știe cum va fi salarizată după obținerea diplomei de licență a universității.

Unul din principiile de bază ale sistemului de salarizare a funcțiilor didactice este acela al studiilor. Orice profesor are dreptul să fie salarizat potrivit studiilor sale (licența universitară, diploma de absolvire a institutului pedagogic de 3 ani, diploma de învățător sau alte studii echivalate cu acestea de către Ministerul Învățămîntului, precum și diploma de bacalaureat), indiferent de vechimea pe care o are în învățămînt.

În consecință, un profesor suplinitor salarizat ca profesor cu bacalaureatul, în momentul în care obține diploma de absolvire a institutului pedagogic de 3 ani va primi salariul corespunzător acestor studii, la gradația de vechime pe care o are în acel moment. Devenind ulterior titular al postului, el nu va mai putea promova la o gradație superioară de vechime decît după obținerea definitivării. Același principiu se aplică și în cazul în care ar avea licența universității sau în situația unui profesor cu institutul pedagogic care dobîndește licența universității.

Această regulă este valabilă și în cazul altor funcții didactice cum sînt: educatorii de la școlile speciale și casele de copii școlari (salarizați potrivit studiilor superioare pe care le dobîndesc) sau învățătorii (educatoarele) cu studii necorespunzătoare (categ. II) care obțin diploma de învățător (educatoare).

Trebuie să mai adăugăm că profesorii suplinitori de la clasele V—VIII care au numai studii de nivel mediu, (bacalaureatul), în cazul în care urmează învățămîntul superior fără frecvență și promovează anul IV, beneficiază de aceeași salarizare ca și profesorii cu institut pedagogic de 3 ani (la vechimea în învățămînt pe care o au) cu condiția să continue studiile pînă la absolvirea lor. De această prevedere nu pot beneficia alte funcții didactice, cum ar fi educatorii de la școlile speciale și casele de copii școlari sau profesorii din învățămîntul profesional și tehnic.

Nadejda Stănescu, Rîmnicu Vîlcea, dorește să știe dacă indemnizația pe care o primește pentru munca pe care o prestează și ca secretar al școlii se ia în calcul la stabilirea indemnizației pentru concediul de odihnă.

În unitățile școlare din învățămîntul de cultură generală și din învățămîntul profesional și tehnic, personalul didactic poate beneficia de plata a două feluri de indemnizații și anume : unele care se acordă pentru anumite sarcini suplimentare legate de funcția didactică îndeplinită și altele care se acordă pentru îndeplinirea altor funcții.

Din prima categorie fac parte indemnizațiile de conducere a directorului sau directorului adjunct, indemnizațiile pentru dirigintele de clase și cea pentru predarea de către învățători la 2—4 clase în același timp. Aceste indemnizații fac parte integrantă din salariul tarifar de încadrare a funcției didactice îndeplinite și în consecință intră atît în calculul indemnizației pentru concediul de odihnă cît și în calculul ajutoarelor de boală sau maternitate, ca și in calculul pensiei pentru limită de vîrstă. Tot din această categorie mai fac parte și indemnizațiile ce se cuvin cadrelor didactice din localitățile rurale cu condiții deosebite și indemnizațiile ce se acordă comandanților instructori ai unităților de pionieri sau îndrumătorilor comitetelor U.T.C. ; aceste indemnizații deși nu fac parte integrantă din salariul tarifar, se cuprind în salariul (cîștigul) mediu și, deci, intră și ele în calculul indemnizației pentru concediul de odihnă.

Din a doua categorie de indemnizații fac parte cele care se acordă cadrelor didactice care îndeplinesc o altă funcție pentru care nu s-a prevăzut în statul de funcțiuni al școlii post cu normă întreagă (sau jumătate), cum sînt : indemnizația pentru secretar-școală, cea pentru funcția didactică ajutătoare de bibliotecar școlar și, eventual, pentru ținerea evidenței contabile la o unitate de învățămînt. Aceste indemnizații nu se cuprind în salariul (cîștigul) mediu și nu se pot lua în calculul indemnizației de concediu. Ele se plătesc numai pentru perioada cît se îndeplinește, efectiv, activitatea respectivă. Menționăm că, în timpul vacanțelor școlare și chiar în timpul concediului de odihnă (iulie și august) ele se pot plăti celor care efectuează munca respectivă.

Precizăm de asemenea, că indemnizațiile de secretar-școală și bibliotecar școlar nu se pot acorda decît unor cadre didactice care îndeplinesc aceste funcții.

Indicațiile în legătură cu modul de calculare a indemnizației pentru concediul de odihnă al cadrelor didactice au fost transmise, de Ministerul Învățămîntului cu adresa nr. 73810 din 30 iulie 1971 tuturor inspectoratelor școlare județene și ministerelor.

Th. Leonescu

Am primit la redacție

● Opiniile unui corespondent octogenar

La scurt interval de timp, una după alta, am primit, recent, de la corespondentul nostru **Toma Cocișiu** din Blaj, două scrisori. Fenomen obișnuit. Scrisorile acestui dascăl care, din cîte am aflat, a atins, de curînd, vîrsta de 83 de ani, sînt în redacția noastră o prezență familiară. Cu un neostenit, mereu proaspăt și pasionat interes pentru problemele învățămîntului românesc, T. Cocișiu ne „asaltează" cu scrisori în care își expune opiniile, face comentarii pe marginea unor articole și studii apărute în presa pedagogică, contestă sau aprobă idei, realități școlare, clasici sau contemporani ai pedagogiei. Unul dintre marile subiecte ale preocupărilor sale : arta de a învăța.

Iată cîteva dintre ideile emise în aceste scrisori. „Să abolim toceala care are influențe negative asupra inteligenței și chiar asupra caracterului și al voinței. Să predăm astfel încît elevilor să le fie solicitată inteligența, să-i ajutăm să ajungă singuri la izvoarele științei de unde să culeagă informațiile pe care să le prelucreze trecîndu-le prin filtrul gîndirii personale". Sau „După opinia mea, procesul de învățare ar trebui să se desfășoare respectînd următoarele etape : 1. Observarea directă, 2. Judecata proprie, 3. Exprimarea personală, 4. Confruntarea în comun".

Ceea ce revine însă cu o frecvență aproape obsedantă, în toate scrisorile sale, este problematica școlii active experimentată în urmă cu ani de Toma Cocișiu la Blaj, experiment la care se referă și mai sus-citatele paragrafe.

Observînd surprinzătoare coincidențe între principiile pedagogiei moderne și cele care au stat la baza acestui experiment, ne întrebăm dacă n-ar fi oportun ca forurile de cercetare să studieze cu o mai mare atenție eventualitatea reactualizării sale, cu, firește, amendamentele de rigoare. El constituie, oricum, unul din elementele progresiste ale tradițiilor învățămîntului nostru.

● O scrisoare

Am primit de la profesorul **Teodor Grad,** directorul Școlii generale din comuna **Săcel,** județul Maramureș, scrisoarea de mai jos. „În numărul 29 din 25 decembrie 1971 al revistei „Tribuna școlii" ați publicat, sub semnătura tovarășului Octavian Buzescu, un foarte frumos reportaj intitulat «Cîtu-i Maramureșu...» Cunosc destul de bine școlile despre care s-a scris și vreau să confirm că cele relatate corespund adevărului. O singură obiecție am de făcut, și anume : ceramica dacică despre care s-a scris în articol nu se produce la școala din Săliște, ci la Școala generală din comuna Săcel, județul Maramureș. Regret că tovarășul Octavian Buzescu n-a avut timp să facă o scurtă vizită pe valea Izei ; ar fi avut ocazia să vadă atelierul nostru de ceramică și să-l cunoască pe maestrul **Tănase Cocean —** ultimul specialist în materie. Poate o să vină mai tîrziu. Pînă atunci, vă rugăm să primiți o mică «dovadă» în sprijinul celor de mai sus : fotografia unui elev lucrînd în atelierul de ceramică, pe care o veți publica, sper, alături de cuvenita rectificare".

Față de aceste rînduri mă simt îndemnat să repet de mai multe ori cuvintele „mulțumesc" și „regret".

Mulțumesc pentru (prea!) elogioasele cuvinte la adresa reportajului.

Regret că n-am venit pe valea Izei și mulțumesc pentru invitația pe care promit s-o onorez în cel mai scurt timp.

Mai regret (cu scuzele de rigoare) eroarea asupra căreia, pe bună dreptate, ați atras atenția redacției. Sper s-o facă împreună cu mine și cineva de prin partea locului (știe el cine) care mi-a transmis numele localității cu pricina.

Mulțumesc pentru fotografia trimisă. Mi se pare frumoasă în multiple sensuri și, după cum probează alăturata ei prezență, redacția a acceptat acest punct de vedere.

Oct. B.

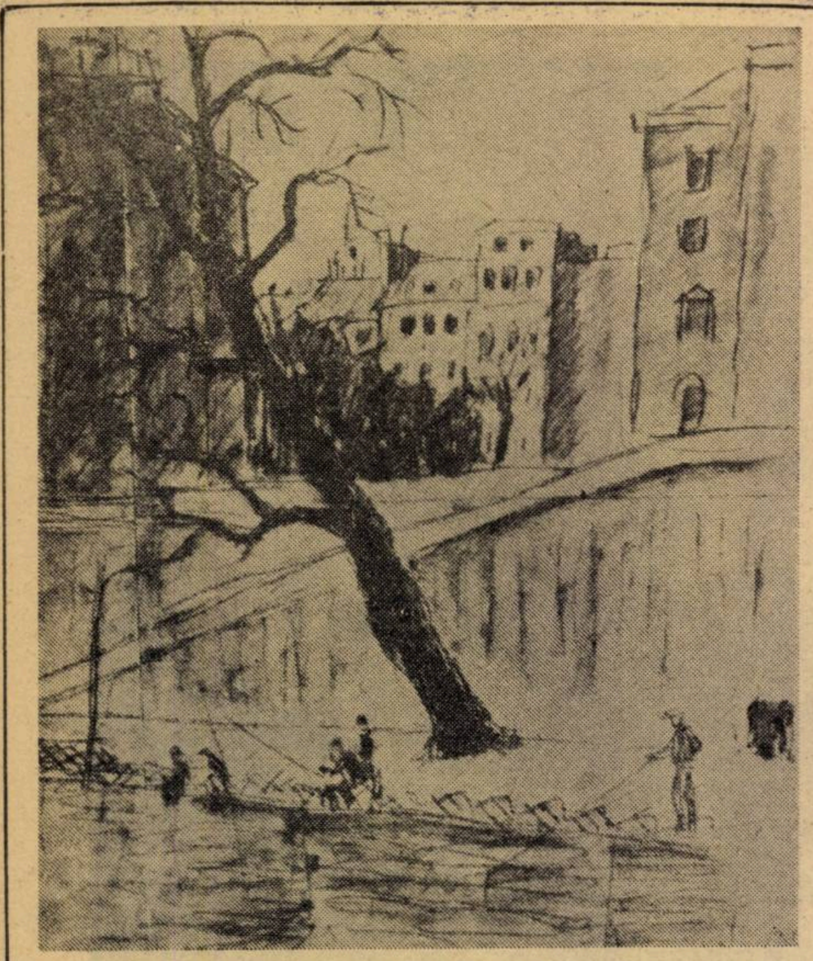

Pallady

Pe țărmurile Senei

Valorificarea educativă a informării politice

Necesitatea de a îmbunătăți întreaga noastră activitate educativă în spirit partinic, revoluționar — pe care au scos-o în evidență cu atîta pregnanță dezbaterile Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 — ne îndeamnă să meditâm mai profund asupra căilor pedagogice prin care putem lărgi orizontul politic al elevilor.

Un rol important printre acestea îl joacă, fără îndoială, informarea politică. În climatul actual de împrospătare și activizare a întregii noastre vieți ideologice, grija școlii și a tuturor celorlalți factori educaționali pentru îmbogățirea permanentă a cunoștințelor politice ale elevilor a crescut considerabil. Procesul de învățămînt, orele de dirigenție, acțiunile organizațiilor de pionieri și ale Uniunii Tineretului Comunist din școli transmit un flux concentric, continuu, din ce în ce mai coordonat, de informație politică, răspunzînd trebuințelor de cunoaștere proprii tinerei generații din societatea noastră.

Rămîn încă multe de făcut pentru a stabili, pe baza vastei experiențe în curs de desfășurare, mijloacele cele mai adecvate unei informări politice eficiente. Informația este oferită, uneori, expozitiv, limitată la evenimentele zilei, inexpresivă ca un buletin de știri. Grav nu este atît faptul că cele auzite în aceste condiții sînt de îndată uitate — căci nu urmărim stocarea unei cantități uriașe de știri care oricum se vor învechi — cît faptul că acest contact cu fenomenul politic nu are efect educativ.

De regulă, efectele educative pe care le scontăm nu se produc spontan ; ele sînt rodul acțiunii conștient orientate spre scop. Or, ceea ce lipsește uneori informării politice este tocmai finalitatea educativă clară, conștientizarea țelurilor urmărite. În astfel de cazuri, actul informării pare a-și avea rațiunea în simpla acumulare de informație. Tocmai aici credem că se află una din cauzele neajunsurilor existente. Informarea politică nu își poate găsi rostul decît ca parte a educației politice în întregul ei. Ea reprezintă latura cognitivă, informațională, a educației politice. Importanța ei constă tocmai în faptul că oferă o temelie de cunoaștere, de convingere, laturilor afective, atitudinale, acționale ale educației politice.

Astfel înțeleasă, informarea politică nu poate fi redusă la comunicarea unui material faptic, ci presupune și valorificarea acestui material pentru a cristaliza atitudinea politică și a dezvolta sentimentele moral-politice. Dar pentru aceasta, ne este necesară o metodică a valorificării disponibilităților educaționale ale informării politice.

Un model în această privință ne-a oferit tovarășul Nicolae Ceaușescu prin felul în care s-a adresat pionierilor la cea de a II-a Conferință națională a organizației lor. Prezentarea măreților realizări ale construcției socialiste a fost legată de ideea că „cei care fac patria noastră să crească într-un ritm așa de rapid sînt comuniștii, este partidul — conducătorul întregii noastre națiuni socialiste, care și-a identificat existența cu însăși cauza socialismului și comunismului în România". Evocarea condițiilor grele de viață, din trecut, ale copiilor a fost făcută cu același scop educativ : „nu e rău să știți cum trăiau odinioară copiii muncitorilor și țăranilor, pentru a putea prețui la adevărata lor valoare condițiile de viață pe care vi le oferă azi societatea socialistă..." Amintind că mai sînt regiuni ale planetei în care copiii sînt secerați de boli și mizerie, secretarul general al partidului a amintit și că „în aceste țări, victime ale agresiunii imperialiste, copiii de vîrsta voastră luptă cu arma în mînă pentru cucerirea independenței lor" și le-a cerut copiilor să fie solidari cu toți cei ce luptă pentru o lume mai dreaptă, pentru progres, pace și bună înțelegere.

Pentru a valorifica sub aspect educativ informația politică este necesar, așadar, a nu ne opri la faptul brut, ci a-i ajuta pe elevi să înțeleagă semnificația adîncă a evenimentelor, să le interpreteze prin prisma politicii interne și externe a partidului și statului nostru. Conducem, astfel, procesul mintal de raportare a informației politice primite la sistemul de idei politice în curs de formare la elev. Vizăm, pe baza faptelor înțelese, nu numai închegarea concepției despre drumul societății noastre, dar și formarea capacității elevului de a-și explica independent evenimentele, de a propaga înțelegerea justă, și de a combate explicațiile confuze, neraționale, străine ideologiei partidului. Formăm, astfel, propagandistul de mîine.

Toate acestea depind de conținutul informației, firește, adică de selecționarea a ceea ce este esențial. Nu este lipsită de importanță, însă, nici calea recepționării informației. Practica multor școli confirmă cît de rodnică poate fi participarea elevilor (în special a celor mai mari și a celor din activul pionieresc și al organizației U.T.C. din școală) la strîngerea, selectarea, interpretarea și transmiterea informației politice. Eficient intervine și aici procedeul „problematizării" ; faptele care atestă prestigiul crescînd de care se bucură țara noastră peste hotare ridică, de exemplu, problema izvorului acestui prestigiu. În legătură cu conflictele armate de pe glob se pune problema cauzelor lor. Informarea include, în acest caz, dezbaterea vie, în colectiv, confruntarea ideilor, exercițiul argumentării, apărarea dîrză a convingerilor. Curiozitatea va potența motivațional cunoașterea politică în continuare. O astfel de antrenare a elevilor presupune îndrumarea noastră exigentă și plină de tact, într-un proces de lărgire treptată a inițiativei lor.

Valorificarea educativă a informației politice își găsește expresia cea mai concludentă în activitatea concretă a elevilor, în comportamentul și acțiunile lor. Formarea politică depinde de transpunerea cunoașterii în atitudine, în practică. Informarea politică educă atunci cînd îi face pe elevi conștienți de semnificația politică a muncii lor patriotice, a pregătirii lor pentru munca productivă, a îndeplinirii îndatoririlor școlare, a însușirii și respectării în viața de toate zilele a normelor eticii socialiste.

Este necesar, așadar, a privi informarea politică nu ca pe un scop în sine, ci ca pe o cale spre îndeplinirea sarcinilor complexe ale educației moral-politice.

MIRCEA ȘTEFAN

PARADIGME

ARBORELE

Mă aflam în pădurea poetică și evocatoare, de brad și fag, de lîngă Sinaia și reflectam cu tristețe cu cît de puține cunoștințe despre natură ne înzestrează ciclul școlar. Versurile despre arbori abundă în literatura română în virtutea unei mari și organice simpatii. Cărțile de științele naturii ar avea spațiu suficient, dacă nu ar suferi de acea maladie care se numește „descriptivism morfologic". Ea merge mînă în mînă cu indiosincrazia față de datele cantitative și dă o bătălie totală împotriva „descrierii funcționale". Iată că trebuie să reconstitui acum din surse nedidactice, cu prietenescul sprijin al unor specialiști cîte frunze are un copac. Fagul lîngă care stau are pentru 15 cm. diametru și 20 m. înălțime circa 30.000 frunze, cu 38 m^2 suprafață. Analogia este gata: un yacht din clasa Q de 30 picioare (jumătate din înălțimea fagului) are de obicei drept suprafață totală a pînzelor 400 picioare pătrate, adică 36 m^2. Cine spune că cifrele sînt antipoetice? La sfîrșitul plimbării, tot calculînd, pădurea se transformase în flota suedeză a lui Gustav Vasa, ale cărei impresionante rămășițe le-am admirat la un muzeu din Stockholm. Un fag de 40 cm. diametru și 33 m înălțime are peste 300.000 frunze, exprimînd o arie totală de 380 m^2, pentru un singur arbore. Bradul cu acele sale de suprafață minimă, s-ar părea că este în inferioritate. Ei bine, un brad de aceleași dimensiuni întrece pe tovarășul său fag, căci desfășoară o suprafață a frunzelor de 450 m^2. Performanța se datorează celor 15 milioane de ace pe care le posedă. Brădeto-făgetul de la Sinaia (60% brad și 40% fag) desfășoară pentru 1 hectar de pădure, 10 ha. de frunze din care 2/3 se datorează brazilor. Greutatea frunzelor este de 30 tone, contribuția brazilor fiind de 80%. O pădure este deci ca o pîlnie uriașă care amplifică aria solului, în cazul nostru de 10 ori, trimițînd-o lărgită către cer. O pădurice de stejar brumăriu din Dobrogea nu are decît 3,5 ha. frunze pentru 1 ha. ocupat, iar greutatea la stepă este de 6,5 tone.

Cu aceste noi cunoștințe despre frunze, cîștigate printr-o viziune ne-morfologică (într-un manual de botanică la capitolul „Frunza", am citit, în două pagini, 44 termeni morfologici noi de memorat!) trecem la funcțiunea arborelui în ciclul apei. Calculul sună ca într-o problemă dată elevilor: dacă transpirația diurnă a fagului este de 3,9 grame pentru fiecare gram de frunze proaspete, iar a bradului de 1,1 grame pentru 1 gram de ace, cîtă apă transpiră pădurea noastră de la Sinaia? Hectarul de brădeto-făget trimite în atmosferă 46 tone apă zilnic. (Raționamentul nu e valabil pentru iarnă; plimbarea a fost făcută astă vară.) Are de unde să fie extrasă atîta apă? Datele meteorologice ne spun că înălțimea coloanei de precipitații este de 1000 mm. la Sinaia, cu alte cuvinte pe 1 m^2 aci cade pe an 1 m^3 apă $\equiv$ 1 tonă. Pe un hectar cad anual 10.000 tone. Rația zilnică revine la circa 30 tone, adică mai puțin decît transpirația diurnă. Contradicția e numai aparentă. Transpirația copacilor scade pînă la 1/100 în timpul iernii. Calculul, ca să fie edificator, trebuie efectuat pe un an.

Pădurea de fag consumă la ha. 230—370 mm. pe an, iar cea de brad 250—450 mm. (apă pe m^2). Pădurea noastră de la Sinaia redă deci atmosferei circa o treime din precipitații. Destul ca să înțelegem rolul de pompă imensă pe care o reprezintă arborele și pădurea. Cine vede din avion la răsărit de Soci în Crimeea sau la apus de Roma păduri de eucalipt trebuie să știe că consumul acestuia de apă este de 5—7 ori mai mare ca al fagului, ceea ce reprezintă 1200 — 2500 mm. pe an. Numai regiunea tropical-excesivă cu căderi de 4000 mm./an poate răspunde setei acestui arbore. La Soci și Roma a fost plantat pentru secarea mlaștinilor.

Școala morfologică mi-ar atrage atenția că am uitat să spun că vaporii de apă ies prin ostiolele stomatelor, că n-am vorbit de lenticele, nici de țesutul parenchimatic.

Chiar dacă aș mai avea loc, tot n-aș insista asupra lor. Aș face calcule pentru rolul arborelui în ciclul biologic al carbonului și oxigenului, calcule cu totul semnificative și actuale în marea dezbatere a apărării echilibrului în natură. Dacă aș avea și mai mult loc aș privi arborele ca masă lemnoasă pentru economia națională. Ultimul simpozion al FAO asupra pădurilor a arătat că computerele calculează mai precis volumul unei păduri prin analiza fotografiei transmise de un satelit, decît prin estimarea de către pădurar, copac cu copac. La modelele noastre simple, știința adaugă deci și modele cibernetice și am putea spune cosmice.

MIRCEA MALIȚA

CONSULTAŢIE

MULTIPLELE VALENŢE ALE MUNCII

Tineret

Szönyi

Civilizaţia contemporană este rezultatul **muncii** oamenilor — creatorii tuturor bunurilor materiale şi spirituale — al eforturilor colective ale nenumăratelor generaţii, care, de-a lungul istoriei milenare a omenirii, au îmbogăţit neîncetat cunoaşterea umană. Istoria societăţii omeneşti nu poate fi izolată de **procesul muncii,** după cum nici munca nu poate fi concepută în afara societăţii. **Munca,** producţia materială reprezintă baza dezvoltării sociale, izvorul existenţei umane, factorul hotărîtor al progresului social. Munca a fost şi este cîntată de rapsozi populari, de poeţi, a devenit de mult subiect al operelor de artă şi literatură. La noi, mari scriitori ca Eminescu, Sadoveanu, Coşbuc au închinat muncii omului pagini de neasemuită frumuseţe. Relaţia dintre om şi muncă — spun în esenţă aceste pagini — este de nedesfăcut, constituie însăşi viaţa. Munca despovărată de exploatare stă la loc de frunte în **Programul** Partidului Comunist Român de edificare a noii orînduiri sociale pe meleagurile patriei noastre, în care, cu litere de foc, se află scris că în coordonatele definitorii ale socialismului pe care-l făurim este inclusă ca obiectiv esenţial nu numai cerinţa ca societatea „să asigure munca pentru toţi cetăţenii...", ci şi prevederea că „munca trebuie să devină atît o necesitate, cît şi o plăcere pentru toţi oamenii societăţii", care trebuie cu toţii „să depună o muncă utilă". (Vezi Nicolae Ceauşescu, Cuvîntările la Consfătuirea cu activul din domeniul ideologic din iulie 1971, la întrunirea prilejuită de deschiderea noului an de învăţămînt şi la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971).

Munca — izvorul oricărei avuţii, factor de bază al existenţei umane

Prin rolul şi funcţiile pe care le îndeplineşte în viaţa socială, cît şi a fiecărui individ, prin condiţiile generale în care se desfăşoară, munca are un pronunţat caracter social. Munca a fost factorul esenţial în formarea şi dezvoltarea omului, în procesul desprinderii lui de lumea animalelor. După cum aprecia Engels, prima condiţie de bază a existenţei umane este munca, încît, într-un anume sens, se poate spune că munca l-a creat chiar pe om. **„Munca este izvorul oricărei avuţii, spun economiştii. Ea este într-adevăr acest izvor împreună cu natura, care îi furnizează materialul pe care ea îl transformă în avuţie. Dar munca este infinit mai mult decît atît. Ea este prima condiţie de bază a întregii vieţi omeneşti, şi anume în asemenea grad, încît, într-un sens anumit, trebuie să spunem că munca l-a creat pe om însuşi".** (K. Marx şi F. Engels, Opere, vol. 20, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 468). Într-adevăr, istoria ştiinţelor naturii şi a celor sociale, a omenirii în general, confirmă pregnant aprecierile clasicilor marxism-leninismului, demonstrînd că munca reprezintă condiţia esenţială a vieţii sociale ; în procesul muncii oamenii creează bunurile materiale şi spirituale necesare existenţei umane. Din necesitatea de a obţine cît mai multe bunuri materiale şi spirituale pentru îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă, oamenii au perfecţionat în toate timpurile procesul de producţie, fapt care a dus la dezvoltarea continuă a societăţii. În procesul muncii oamenii acţionează asupra naturii şi, în acelaşi timp, între ei se stabilesc anumite relaţii de producţie. Relaţiile de producţie determină şi caracterul muncii. De aceea, natura muncii s-a schimbat de la o orînduire socială la alta. În orînduirea socialistă, unde mijloacele de producţie sînt proprietate a întregului popor, iar puterea politică se află în mîinile clasei muncitoare în alianţa cu ţărănimea, cu celelalte pături şi categorii sociale, **munca dobîndeşte un caracter nou,** radical deosebit de cel pe care îl avea în orînduirile presocialiste bazate pe exploatarea omului de către om. Desfiinţînd orice fel de asuprire, socialismul asigură condiţiile unei valorificări multilaterale a potenţelor creatoare ale omului, pentru binele întregii societăţi, şi, implicit, pentru binele fiecărui cetăţean.

Munca — valoare etică intrinsecă a socialismului

În statul socialist, munca, contribuţia oamenilor la progresul general devine pentru fiecare cetăţean o chestiune de onoare, criteriul principal al poziţiei şi aprecierilor de care se bucură în societate ; în noua orînduire socială munca este un principiu fundamental al codului moral al constructorului socialismului şi comunismului. Constituţia ţării noastre consfinţeşte faptul că „în Republica Socialistă România, exploatarea omului de către om este pentru totdeauna desfiinţată şi se înfăptuieşte principiul socialist al repartiţiei după cantitatea şi calitatea muncii. Munca este o datorie de onoare pentru fiecare cetăţean al ţării." În România socialistă, toţi cei care contribuie prin munca lor la progresul societăţii se bucură de un respect deosebit. Aceste realităţi evidente, pregnante, generează o nouă atitudine faţă de muncă, care se exprimă prin îmbinarea conştientă a intereselor personale cu cele generale, prin consacrarea tuturor forţelor creatoare ale omului pentru progresul social. În societatea bazată pe proprietatea obştească asupra mijloacelor de producţie, munca se transformă din mijloc de înrobire în mijloc de eliberare a omului şi determină dezvoltarea tuturor aptitudinilor fizice, intelectuale, constituind prin aceasta o înaltă valoare etică a socialismului şi comunismului. Lenin spunea că în comunism, munca va fi **„...izvorîtă din deprinderea de a munci pentru folosul obştesc şi din conştiinţa (devenită deprindere) că munca este necesară pentru binele obştesc, munca devenită o necesitate a unui organism sănătos"** (V. I. Lenin, Opere, vol. 30, ESPLP. 1956, p. 510).

Munca — factor educativ fundamental; rolul muncii în educaţia comunistă a tinerei generaţii, a elevilor

În procesul muncii, omul îşi manifestă natura sa socială, intră în relaţii nemijlocite cu semenii săi, îşi perfecţionează nu numai cunoştinţele practice, dar şi concepţiile etice, atitudinile şi comportările — munca dovedindu-se factorul cel mai eficient de educare comunistă a oamenilor, a tinerei generaţii, a elevilor. Pentru prima oară în istorie, adevărata valoare educativă a muncii a fost dezvăluită şi explicată în mod ştiinţific de fondatorii marxism-leninismului. Marx, Engels şi Lenin relevă ideea că, în procesul activităţii creatoare, omul nu numai că îşi asigură cele necesare traiului şi contribuie la progresul social, dar se şi dezvoltă şi se formează sub toate aspectele. Concepţia referitoare la organizarea educaţiei oamenilor, a tinerei generaţii pe baza îmbinării instrucţiei cu munca productivă ne indică importanţa covîrşitoare pe care o acordau clasicii comunismului ştiinţific **muncii** în procesul de formare a omului de tip nou. **„Numai în munca laolaltă cu muncitorii şi ţăranii poţi deveni cu adevărat comunist"** — scria V. I. Lenin.

Aplicînd creator marxism-leninismul la condiţiile concrete ale României, dînd importanţa ce se cuvine instruirii şi educării tinerei generaţii, partidul nostru relevă că o sarcină esenţială a complexei activităţi de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate o constituie educarea cetăţenilor, a tineretului în special, a elevilor în spiritul **cultului faţă de muncă,** faţă de munca despovărată de exploatare. **„Să educăm pe toţi cetăţenii, şi în special tineretul** — subliniază tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **în spiritul cultului faţă de muncă, faţă de munca liberă, despovărată de exploatare din societatea noastră, singura sursă a progresului şi prosperităţii poporului nostru, a naţiunii noastre socialiste, mijlocul principal de afirmare a talentului şi forţei creatoare ale tuturor cetăţenilor, de manifestare a personalităţii şi autoperfecţionare a fiecăruia".** După cum relevă secretarul general al partidului nostru, acest cult trebuie sădit din cea mai fragedă vîrstă şi prin toate mijloacele de influenţare educativă, şcoala — acest principal factor de cultură şi civilizaţie —, cadrele didactice ocupînd un loc primordial. Şi este firească această exigenţă majoră a partidului deoarece fără a crea un asemenea cult vor exista întotdeauna oameni cu tendinţe parazitare, de căpătuială şi cîştiguri ilicite. Iată de ce educaţia **prin muncă şi pentru muncă** a elevilor, şi nu numai a elevilor, este unul dintre primele, dacă nu primul, element al formării unui om nou, cu o concepţie înaintată despre rolul şi menirea sa în societate. Trebuie combătută mentalitatea acelor părinţi care prin „grija părintească" îşi oblăduiesc copiii care nu vor să muncească, întreţinînd nişte paraziţi care trăiesc pe seama societăţii. Pregătirea multilaterală a tinerei generaţii, a elevilor — **prin şi pentru muncă** — grijă manifestă a partidului şi statului nostru, dobîndeşte în condiţiile actuale ale evoluţiei socialiste a societăţii româneşti semnificaţii majore. Formarea unui cetăţean conştient şi activ, pregătit pentru viaţă şi muncă, capabil să participe **creator** la producţia bunurilor noastre materiale şi spirituale, reprezintă unul dintre scopurile centrale ale instrucţiei şi educaţiei comuniste. Pentru a trăi şi munci în socialism şi apoi în comunism, tinerii trebuie să fie pregătiţi din toate punctele de vedere. Iată de ce, încă din primii ani de viaţă, procesul de educare a tinerei generaţii trebuie organizat în aşa fel încît, la nivelul dezvoltării lor, **copiii să înţeleagă rolul şi importanţa muncii, să ştie că munca în societatea socialistă este o valoare intrinsecă a acestei orînduiri, este o datorie de onoare.** Este absolut necesar ca prin metode educative variate şi adecvate vîrstei lor, şcoala, întregul corp profesoral să educe elevii în spiritul **respectului faţă de muncă, indiferent de natura ei,** al admiraţiei pentru oamenii muncii şi al respectului faţă de proprietatea socialistă. Experienţa dovedeşte că, resimţind bucuria muncii şi mîndria pentru rezultatele obţinute, pe temeiul aprecierii activităţii lor, elevii îndrăgesc munca, învăţătura, se obişnuiesc s-o respecte. Toate acestea contribuie la formarea atitudinii comuniste faţă de muncă, la pregătirea psihologică a elevilor în vederea participării lor active la munca social-utilă. În procesul muncii elevii înţeleg şi se conving de nobilele principii etice care stau la baza societăţii noastre socialiste. Trăirile emotive şi satisfacţiile generate de rezultatele muncii au ca efect formarea sentimentelor de dragoste faţă de muncă, care cultivă simţul răspunderii şi al datoriei sociale, conştiinţa de membru al noii orînduiri sociale. În muncă se conturează trăsăturile pozitive de caracter ca perseverenţa, dîrzenia, cinstea, modestia etc. Muncind, elevii înţeleg tot mai mult rolul lor în societate şi acumulează experienţa necesară vieţii sociale. În consecinţă unul dintre aspectele esenţiale ale educaţiei comuniste a elevilor este educaţia **prin** şi **pentru** muncă. În concepţia Partidului Comunist Român, munca este un scop şi totodată cel mai important factor de educare comunistă a tinerei generaţii. Menirea şcolii noastre, a slujitorilor ei, este de a contribui prin toate forţele la realizarea acestui major şi permanent deziderat al edificării noii orînduiri pe meleagurile României.

Dr. ION IUGA

Invitație pe Valea Trotușului

Valea Trotușului. A trecut ceva timp de cînd Geo Bogza invita călătorul s-o străbată. De atunci multe se vor fi adăugat măreției de aici. Refăceam acel itinerar nu din dorința de a-i surprinde splendorile peisajului industrial. Venisem să cunoaștem școli și preocupări ale slujitorilor ei de pe aceste meleaguri.

Urcam spre Comănești. De-o parte și de alta a șoselei ceața rămînea în vale, formînd oglinda unor lacuri imaginare. Pe înălțimi absența zăpezii și puterea neobișnuită a soarelui te făceau să uiți că e sfîrșit de decembrie.

Ne oprim în fața unei clădiri moderne cu două etaje. Școala generală din Dărmănești. A fost construită în urmă cu doi ani. Directorul adjunct, Alexandru Ardeleanu, un tînăr de vreo 25 de ani ne conduce prin școală.

— Ați avut un proiect aparte ? Ni se pare că nu seamănă cu celelalte construcții școlare moderne.

— Este binecunoscutul tip de școală căruia noi i-am adus cîteva modificări. Constructorul și arhitectul au fost înțelegători în această privință. Încă din faza construcției am destinat funcționalitatea fiecărei săli de clasă, am renunțat la pereți sau despărțituri inutile, am făcut anumite instalații în încăperile ce aveau să devină, o dată cu terminarea construcției, cabinete și laboratoare.

— Deci, de atunci ați hotărît să treceți la desfășurarea învățămîntului în cabinete și laboratoare ?

— Da, copiii noștri au avut o dublă surpriză : o școală nouă și o nouă modalitate de lucru. Stabilind de atunci destinația fiecărei încăperi, ne-a fost mai ușor s-o adaptăm la specificul obiectului ce se va preda în ea, să camuflăm în ziduri firele electrice ale unor instalații, să montăm caloriferele, rețeaua de apă și gaze în laboratoare, etc.

Vizităm pe rînd laboratoare moderne de fizică, chimie și științele naturii, dotate cu cele mai moderne instalații, cu măsuțe la care fiecare elev are posibilitatea să efectueze experiența o dată cu profesorul.

Trecem apoi prin cele cîteva cabinete de română, prin cele de matematică, de istorie, de geografie de desen, de muzică (din care nu lipseau pianul și pianina). Aparatele și instalațiile moderne, tot felul de material didactic aranjat cu pricepere și gust sînt o bună carte de vizită pentru calitatea învățămîntului de aici.

O scurtă demonstrație în laboratorul audio-vizual. De la pupitrul de comandă, profesorul are la îndemînă aparatele de proiecție statică, cinematografică, picupul, magnetofonul. Automat se acționează și sistemul de obscurizare a sălii (prin adaptarea unui simplu motoraș de parbriz) sau ecranele mobile pentru proiecție. Difuzoare stereo asigură o optimă condiție.

O mulțime și o varietate de ateliere de lăcătușărie, electrotehnică, tîmplărie, lucru manual și gospodărie, steno-dactilografie (înzestrat cu 20 de mașini de scris) permit desfășurarea practicii tehnico-productive a elevilor în cele mai bune condiții. În aceste ateliere elevii de la zi și seral au executat instalația de interfon, pupitrul de comandă din laboratorul audio-vizual, soneria automată, un aparat „Verfix“ etc.

— De unde vă procurați materialele necesare ?

— Ne ajută părinții, elevii de la seral, (la seral avem clase de liceu), întreprinderile de pe raza comunei.

— Mai avem multe de făcut, vorbește directorul ca pentru sine. Niciodată nu poți spune că ai terminat de înzestrat laboratoarele, cabinetele și atelierele. În aceste zile vreau să instalez aparatul „Verfix“ într-unul din cabinetele de matematică. Tot acum aranjăm sălile celor mici, încercăm să le dăm o ambianță specifică claselor respective (I—IV etc.), astfel ca învățătorul și elevul să aibă la îndemînă materialul didactic necesar.

— Așadar, cabinete și pentru cei mici.

— Apoi peste cîțiva ani localul va fi insuficient. Trebuie să mai construim o aripă.

Ne continuăm discuția în cabinetul directorului școlii, Vasile Alexa, împărtășindu-i impresia pe care ne-o face școala.

— Sînteți de mult timp director de școală ?

— De la începutul carierei mele. Din anul 1963. După două săptămîni de apostolat m-am trezit instalat director de școală. O școală cu un singur rînd de clase, fără secretar, fără administrator, cu un colectiv de cadre didactice necalificate, o școală mică, dar cu atîtea mari probleme, cu atît mai multe, cu cît toate trebuia să le rezolve directorul.

— Ați visat atunci la o școală ca cea pe care o conduceți astăzi ?

— Da, atunci s-a născut și ideea laboratoarelor și a cabinetelor. De fiecare dată cînd pretindeam colectivului didactic o modernizare a procesului de învățămînt, o utilizare mai mare a mijloacelor moderne de predare, auzeam reproșîndu-mi-se parcă : „N-am condiții, să mi se creeze condiții, să mi se pună la dispoziție aparate moderne, o ambianță adecvată materiei pe care o predau“.

Premisele realizării acestei idei s-au ivit o dată cu posibilitatea de a avea un local nou și spațiu mai mare. Am putut trece la punerea ei în practică în momentul venirii la școală a directorului adjunct. Îi știam pasiunea pentru tehnică de cînd era mic. Omul acesta are o mînă de aur. Nu am fi putut cumpăra niciodată ceea ce s-a construit aici sub conducerea directorului adjunct Ardeleanu.

Ne-am despărțit de cei doi directori convinși c-am întîlnit un cuplu ideal de conducători pentru care munca de dotare și modernizare a procesului de învățămînt a constituit o permanență. Intuind modalitatea de lucru a viitorului, n-au așteptat numai înzestrarea pe cale oficială, ci au căutat soluții de rezolvare.

Antrenate în aceeași muncă de modernizare, colectivele didactice ale Liceului „Vasile Alecsandri“ din Bacău și ale Liceului din Comănești au hotărît ca pe trimestrul al II-lea să treacă la desfășurarea învățămîntului în cabinete și laboratoare. Așa se explică de ce în timpul vizitei mele cele două licee aveau aspectul unor adevărate șantiere. I-am găsit pe profesori însoțiți de elevii lor aranjîndu-și materialul didactic, sortîndu-l, căutînd cele mai bune soluții. Mulți dintre elevi lucrau acasă la planșe și schițe.

La Liceul „Vasile Alecsandri“ admirăm una dintre cele mai frumoase realizări : cabinetul fonic. Construit după un proiect elaborat în 1968 de profesorii liceului Mihai Onisie și Constantin Zavati, laboratorul are o capacitate de 40 locuri și este dotat cu toată aparatura necesară (căști, microfoane, instalații de semnalizare, magnetofoane, masă de comandă), asigurînd profesorului posibilitatea de a lucra cu fiecare elev în parte. Liceul dispune de moderne și bine înzestrate laboratoare de fizică, chimie, biologie, de un interesant cabinet de științe sociale.

La Liceul din Comănești o problemă încă nerezolvată este insuficiența spațiului.

— Nu ne rămîne nici o sală liberă de dimineața și pînă seara la 21, ne spune directorul Alexandru Bucur.

— Rezolvați problema spațiului trecînd la organizarea învățămîntului pe laboratoare și cabinete ?

— Nu. Nu vom avea spațiu mai mult. Vor fi poate probleme și mai mari în această privință (nici pînă în prezent nu am găsit soluția vestiarelor).

— De ce ați hotărît totuși acum această schimbare ? Probabil dispuneți de materialul didactic necesar ?

— Nu putem spune nici că avem material didactic suficient. Dar sîntem de părere că niciodată nu poate fi suficient, că mereu va lipsi cîte ceva. Hotărînd acum organizarea cabinetelor și laboratoarelor, ne-am propus să creăm premisele acumulării unui astfel de material didactic, să dăm o ambianță mult mai potrivită sălilor în care se desfășoară procesul de învățămînt. Cred că greșesc directorii de școală și colectivele de profesori care amînă mereu trecerea la învățămîntul pe cabinete și laboratoare sub pretextul că nu au condiții. Important este ca fiecare profesor să simtă necesitatea unei remanieri de fond a modului de lucru cu elevii și să lupte pentru realizarea ei. De altfel nu cunosc acțiune care să fi antrenat mai mult colectivul liceului. De dimineață și pînă seara profesorii noștri nu au părăsit școala în această vacanță. Ideea trecerii la învățămîntul pe cabinete și laboratoare o dată cu începerea trimestrului al II-lea i-a cîștigat pe toți. Și asta e mare lucru.

Mi se păruse prematură hotărîrea directorului de la Comănești. Mărturisesc, la sfîrșitul discuției ideea mă cîștigase și pe mine. Avea dreptate.

Înlocuirea sistemului tradițional de activitate cu un altul nou, corespunzător etapei de accentuare a caracterului formativ al învățămîntului cere, desigur, eforturi. Eforturi pentru învingerea unei mentalități, unor greutăți materiale, de dotare, de spațiu etc. Sînt greutățile inerente începuturi. Certitudinea învingerii lor este, fără îndoială, entuziasmul cu care colectivul didactic pornește la această acțiune. Entuziaste, preocupate să asigure condiții moderne de lucru elevilor în cel mai scurt timp am găsit și colectivele didactice de la școlile vizitate. Cu o astfel de premisă sîntem convinși, rezultatul nu poate fi decît succesul.

CORNELIA GÎRMACEA

...De curînd, în cancelarie, a fost instalat un interfon...

Analize incorecte

Am susținut în rîndurile cronicii precedente ideea că, la un examen atent, orice element al discursului se dovedește a fi compatibil cu o pluralitate de modalități de analiză. Acceptînd această idee, ne putem pune următoarea întrebare : care este criteriul pe a cărui bază putem decide că o modalitate de analiză a unui element al discursului este incorectă ?

Pentru a răspunde la această întrebare, să considerăm următorul caz : de ce este incorect să spunem că în Ion vede pe Gheorghe ; pe Gheorghe este să zicem, circumstanțial de timp (și nu complement direct, așa cum este în realitate). O primă explicație a faptului este următoarea : pe Gheorghe satisface toate condițiile pe care trebuie să le satisfacă un element al discursului pentru a putea fi încadrat în clasa „complementelor directe“ și nu satisface condițiile pe care trebuie să le satisfacă un element al discursului pentru a fi încadrat în clasa „circumstanțialelor de timp“. Se poate observa că această explicație se reduce la a spune că există o contradicție între criteriile de clasificare (în părți de propoziție) și proprietățile reale pe care le are acel element al discursului care este clasificat într-un anumit fel. Se poate observa, de asemenea, că în cazul discutat se presupune că teoria gramaticală este corectă și că incorectă este numai aplicarea acestei teorii, sau, altfel spus, că sistemul de clasificare este corect, iar actul de clasificare este contradictoriu în raport cu sistemul de clasificare.

Există însă și posibilitatea ca între actul de clasificare și sistemul de clasificare să nu existe nici o contradicție și cu toate acestea rezultatul analizei să nu fie satisfăcător. Să presupunem că, în sistemul de concepte ale gramaticii, nu se face distincția între „complementul direct“ și „circumstanțialul de timp‘. În acord cu o astfel de teorie, pe Gheorghe va trebui să fie considerat pur și simplu „complement“ sau „determinativ al verbului“. În acest caz, nu avem a face cu o „incorectitudine“ propriu-zisă, ci cu o clasificare insuficient de nuanțată. Această „nuanțare insuficientă“ nu se datorește actului de clasificare, ci teoriei însăși. Vom spune, deci, că teoria gramaticală (în cazul particular, sistemul de clasificare) care stă la baza analizei propuse este defectuoasă. Ceea ce ne permite să spunem că teoria este defectuoasă este faptul că ea nu este capabilă să reflecte o distincție pe care noi o putem face pe baza observației mai mult sau mai puțin directe a faptului de limbă ; de exemplu, o astfel de teorie nu poate da socoteală de faptul că într-o propoziție ca Ion vede azi pe Maria, azi nu poate fi substituit prin pe Gheorghe.

În încheierea observațiilor de mai sus trebuie să facem următoarele precizări: ca să putem spune că un anumit act de clasificare este în contradictoriu în raport cu teoria gramaticală (sau sistemul de clasificare care există la bază), este necesar ca teoria (sistemul de clasificare) să fie explicită. În cazul particular discutat de noi, este necesar ca teoria gramaticală să fie astfel construită încît să conțină o enumerare a condițiilor pe care trebuie să le satisfacă un element al discursului pentru a putea fi numit „complement drept“, precum și o enumerare a condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească un element al discursului pentru a putea fi numit „circumstanțial de timp“. Este necesar, pe de altă parte, ca aceste enumerări să fie complete. În cazul în care nu există o astfel de enumerare sau (și) în cazul în care această enumerare nu este completă, nu se poate spune dacă un anumit act de clasificare este sau nu este în contradicție cu sistemul de clasificare.

Se pare că cel puțin unele dintre modalitățile diverse de analiză care intră în competiție și care sînt acceptate oarecum în mod tradițional se datoresc tocmai lipsei de explicitare a criteriilor de clasificare ; în vreau să merg, să este considerat fie „conjuncție“ care introduce completiva, fie „morfem al conjunctivului“, fără ca cineva să poată spune categoric că una dintre cele două alternative este „incorectă“. Aceasta deoarece gramatica „tradițională“ nu conține o enumerare completă a proprietăților pe care trebuie să le îndeplinească un fragment al discursului pentru a putea fi considerat „morfem al modului“ sau pentru a putea fi considerat „conjuncție“.

EM. VASILIU

Locuri comune

Visul unei nopţi de vară

Ca prin vis îmi aduc aminte de un film, văzut nici eu nu mai știu cînd. Amănuntele i le-am uitat. Dar din noaptea lui răzbat pe neașteptate, în trezia conștiinței, crîmpeie de întîmplări din care se încheagă un sens ce nu poate fi uitat. Nu știu locul, nu știu veacul. Știu doar atît : că totul se petrecea în toiul nopții. Al unei nopți stranii. Mută,—dar cu o profunzime a muțeniei care te înfiora. Nu ca pîsla cea nesimțitoare, unde sunetele nu ajung să prindă viață. Ci ca pielea încordată a unei tobe, încă nelovită de degetul soartei. Din miezul tenebrei, o mare așteptare își trimitea spre lumea largă vibrațiile și ele răsunau în inimile noastre.

Și totuși părea să fi fost o insulă : înconjurată din toate părțile de marea amenințărilor, da, fără îndoială, era o insulă. Dormea. Oamenii osteniseră toată ziua ; făcuseră treabă bună și acuma se odihneau. Dormeau.

În mijlocul somnului lor, pe neașteptate, — Vocea. Nu vocea timidă, dubitativă, ezitantă, apoi presantă desigur, dar oricum acomodantă, a conștiinței. O voce gravă, răspicată, fără echivocuri. O voce obiectivă, o voce a evenimentelor, o voce a lumii însăși, numind lucrurile cu numele lor adevărate, adică făcîndu-le să se arate așa cum sînt cu adevărat. Deșirînd, o dată cu vălul somnului, și pe acela al iluziilor adormitoare.

Ceea ce prindea glas în ea era într-adevăr grav. Într-adevăr era vorba de o insulă, căci de jur împrejurul ei plutea amenințarea, iar amenințarea aceasta plutea pe apa sărată a mării, care înconjura somnul pămîntului din toate părțile. Da, era o insulă.

Vocea era gravă, dar nu amenințătoare. Gravă, dar nu constrîngătoare. Era gravă pentru că era grea de adevărul lucrurilor lumii, care este greu (adică grav). Era, la drept vorbind, vocea lumii însăși. Și totuși nu venea numai din afară. Din toate părțile venea. Și dinlăuntru. De-acolo de unde fusese auzită : din inima somnului. Era însăși vocea cea mai dinlăuntru, cea mai pitită, cea mai insinuantă, cea mai învăluitoare ce se poate închipui. Și cea mai convingătoare, căci între ea și înțelegerea ei nu mai intervenea nimic altceva : sunetul ei era dintr-o dată înțelesul ei și înțelesul ei era dintr-o dată de a face față la ceea ce trebuia făcut față.

Ceea ce articulase Vocea fusese un Apel. Atît. Un apel aruncat în noaptea necunoscutului. Un biet, un simplu apel grav, în inima nopții. Și din inima nopții, din miezul cel mai moale al somnului, au apărut, una cîte una, luminile pîlpîitoare ale torțelor : mii și mii de promisiuni de lumină. Mobilizarea luminii începuse. O lumină firavă a clipit în noapte. Și apoi încă una, și încă una. Torțe vii se apropiau unele de altele ; numărul lor se înmulțea văzînd cu ochii. Oameni erau cei ce le purtau; dar oamenii nu se vedeau la început, căci lumina torțelor era slabă. Apoi s-au văzut și oamenii. Se putea oare spune că erau veseli, așa pătrunși cum erau de gravitatea a ceea ce întreprindeau ? Nu. Desigur, nu se putea spune asta. Nu erau de loc veseli. Erau încordați. Dar nici triști nu erau. Bucuria stătea pitită undeva în tot ce făceau, gata să izbucnească dacă întreprinderea izbutea. Și ea izbutea clipă de clipă, pentru că ei făceau, clipă de clipă, exact ceea ce trebuia. Ceea ce se cerea. Își puneau la punct uneltele, armele dacă vreți, căci într-adevăr unii își garniseau tolba cu săgeți, alții mai întîrziau la cîte un amănunt al unei instalații de aruncat proiectile ; alții, în sfîrșit, își încărcau micile, sau mijlociile, sau mai încăpătoarele lor ambarcațiuni (care după cum) și, la lumina făcliilor, o porneau la vale, în toiul nopții, pe rîuri de munte, apoi, din ce în ce mai mulți, pe rîuri de cîmpie, ajungînd cu toții, în zorii zilei, la marea cea mare. Erau puzderie. Cît vedeai cu ochii, marea prinsese viață. Se mișca. Vibra. Aștepta să facă față. Putea face față.

La orizont, — flota. Marile mijloace. Vase mari, puternice, uneori de-a dreptul greoaie. Era bună flota, nu-ncape îndoială. Fără flota aceasta, ce-ar fi putut face puzderia de ambarcațiuni de toate soiurile care mișunau între țărm și orizont ? Mai nimic, desigur. Ba chiar nimic, nimic, absolut nimic. Calculul mișcărilor flotei celei mari fusese făcut dinainte, în multe variante ; mai exista și o marjă de manevră (ea însăși calculată), în interiorul variantelor calculate ; și încă una, pe deasupra variantelor. Pe cînd puzderia de ambarcațiuni avea în fața ei infinitul posibilului. Cum se putea ea descurca în infinitul posibilului ?

...Și totuși, seara, cînd soarta bătăliei s-a hotărît, și cînd bucuria și-a putut da drumul fără stavilă, s-a văzut limpede : nici atenția la ceea ce **ești-este**, singură, nu ar fi obținut victoria mult dorită ; dar nici atenția la ceea ce **ai**, singură, nu ar fi ajuns la ținta dinainte calculată. E vorba, fără îndoială, nu de două atenții diferite, ci de o singură atenție, simultan distribuită pe două niveluri (a fi, a avea), însă cu această precizare — esențială — că **a avea** îi este subordonat lui **a fi**.

MIHAI ȘORA

Un portret pe săptămînă

Rezultatele bune obținute în anii de studii i-au dat dreptul tinerei educatoare Ana Buciu *ca ajungînd în fața comisiei de repartizare să opteze pentru unul din cele două posturi vacante de la căminul de zi Tătărași din orașul Iași. Aici, tinerețea și entuziasmul ei au găsit climatul moral și afectiv prielnic dezvoltării nestingherite a personalității sale. În ochii colegelor de promoție ca și în fața celor mai vîrstnice, Ana Buciu se bucură de o sinceră afecțiune și de o bine meritată prețuire.*

P

tema unei

Ce înseamnă a desfășura în mod optim pregătirea tehnico-productivă a elevilor ?

Cum trebuie să fie organizat învățămîntul în cabinete, laboratoare și ateliere școlare ?

Sînt întrebări pe care organizatorii învățămîntului și le pun curent în ultima vreme, la care obiectivele actuale ale școlii i-au obligat să răspundă prin înseși formele concrete de organizare a instrucției și educației. S-a acumulat deja pe întreg cuprinsul țării, în aceste domenii, o experiență substanțială care merită să fie analizată pentru a aprecia valoarea diversității de soluții adoptate, pentru a preciza căile de optimizare ale pregătirii practice a elevilor. Aceasta a fost și rațiunea schimbului de experiență organizat în zilele de 24—25 decembrie 1971 de Ministerul Educației și Învățămîntului în colaborare cu Comitetul județean de partid și Consiliul popular județean al județului Cluj, în acest județ, schimb de experiență la care au venit sau și-au trimis reprezentanți toți inspectorii școlari generali din județele țării.

În prima zi a întîlnirii, gazdele au dat posibilitatea inspectorilor să viziteze cîteva licee din municipiul Cluj și să vadă cum au răspuns profesorii și forurile locale de învățămînt la sarcinile actuale din acest domeniu. Au fost vizitate cabinetele liceelor nr. 10 și „Samuel Brassai", ale Liceului industrial energetic și ale Liceului „Emil Racoviță". De un larg interes s-a bucurat expoziția cuprinzînd obiecte confecționate de elevii școlilor din județ în orele de activitate tehnico-productivă.

După această vizită în școli, a avut loc o ședință de lucru condusă de tovarășul **Traian Pop**, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, la care au participat, alături de inspectori, reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, maiștri-instructori, profesori, directori ai întreprinderilor care patronează școlile clujene. Cu acest prilej, tovarășul Traian Pop a prezentat un material conținînd concluzii privind organizarea și desfășurarea pregătirii practice a elevilor din învățămîntul de cultură generală în județul Cluj, material elaborat în urma unui control efectuat, în perioada 23 noiembrie — 5 decembrie 1971, de minister, împreună cu colectivul de specialitate al Consiliului de Miniștri, cu Inspectoratul școlar județean, Centrul de cercetare pedagogică și de perfecționare a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic, activiști de partid. Materialul care a fost analizat și în biroul Comitetului de partid al județului Cluj a cuprins observații complexe privind crearea bazei materiale pentru efectuarea lucrărilor practice, asigurarea cadrelor care conduc activitățile tehnico-productive, conținutul acestor activități, organizarea, desfășurarea și rezultatele cu care s-au soldat ele, controlul și îndrumarea pregătirii tehnico-productive a elevilor.

În legătură cu baza materială s-a arătat că majoritatea întreprinderilor au privit cu răspundere sarcina de amenajare și dotare a atelierelor, de aprovizionare a acestora cu materiale, de îndrumare tehnică a activității productive a elevilor. A fost citat, între altele, exemplul Uzinelor „Tehnofrig" care au amenajat și dotat cu cele necesare trei ateliere la Liceul „Emil Racoviță"

Au fost citate și cazuri de cooperare a mai multor instituții pentru a realiza construirea atelierelor școlare. Așa, de exemplu, a fost amintit Liceul nr. 6 din Cluj unde atelierul se construiește de către elevii Grupului școlar de construcții din localitate, pe baza proiectului întocmit de către Institutul agronomic, cu materiale din demolări oferite de Fabrica de bere și spirt. A fost relevată, de asemenea, strădania multor școli care, folosind cu chibzuință fondurile realizate din munca patriotică a elevilor, din valorificarea produselor confecționate de aceștia, bucurîndu-se de sprijinul comitetelor de părinți, și-au înzestrat atelierele cu mașini, unelte și scule ce permit desfășurarea lucrărilor practice în bune condiții. Pentru asigurarea bazei materiale necesare activităților practice, referatul a făcut totodată și unele sugestii. Se arăta astfel că pentru întreținerea aparaturii existente și repararea celei scoase din funcțiune, o cale eficientă ar fi aceea de a se înființa ateliere de reparare a materialului didactic. Se sugera totodată să se organizeze ateliere interșcolare avînd funcționalitate polivalentă, ceea ce ar duce la utilizarea mai rațională a spațiilor, utilajelor și cadrelor didactice. În stabilirea profilului, mai cu seamă la clasele a IX-a și a X-a și cursul liceal, va fi necesar să se țină seama de tendințele dezvoltării economiei locale, de nevoile de forță de muncă ale diferitelor ramuri, de aptitudinile și dorințele elevilor. Se mai atrăgea atenția asupra posibilității de a utiliza în mai mare măsură baza didactico-materială și maiștrii-instructori de la școlile profesionale pentru practica elevilor îndeosebi de la clasele IX-X, întrucît atît tinerii care învață în aceste clase cît și părinții lor solicită cu insistență ca la terminarea studiilor să posede un nivel de cunoștințe și deprinderi apropiat de cel al muncitorilor calificați prin cursurile gradului I.

Cu privire la asigurarea cadrelor care conduc activitățile tehnico-productive ale elevilor, se sublinia că alături de măsurile pentru selecționarea acestora au fost inițiate acțiuni menite să ducă la perfecționarea lor. Încă de la începutul anului școlar s-au constituit în școlile mai mari catedre ale profesorilor-maiștri unde se dezbat probleme fundamentale ale activităților practice cu elevii. La nivelul municipiilor, orașelor și al centrelor de comună au fost organizate instructaje periodice cu profesori de agricultură și biologie, cu maiștrii-instructori, pe probleme ale activităților tehnico-productive ale elevilor. În municipiul Dej, inspectoratul școlar și Consiliul Pionierilor au pus în funcțiune, cu sprijinul Comitetului executiv al Consiliului popular și al întreprinderilor din localitate, un „Cabinet de documentare tehnică, de orientare și îndrumare a activității practice-productive desfășurate de elevi", al cărui program de lucru este axat pe pregătirea tehnologică a maiștrilor din școli și de la Casa pionierilor, pe inițierea pedagogică a maiștrilor și muncitorilor din unitățile economice care conduc practica elevilor. Pentru a determina o orientare hotărîtă a școlii către practică, către producție, cercurile pedagogice de la toate disciplinele au dezbătut în perioada 1-12 septembrie anul trecut tema „Realizarea caracterului practic aplicativ al învățămîntului în cadrul disciplinei respective". De asemenea, în unele consilii profesorale s-a dezbătut tema „Folosirea materialului și datelor din producție în lecțiile de matematică, fizică, chimie și biologie".

Ținînd seama de necesitățile crescînde de cadre cu stabilitate la catedre de activități tehnico-productive, în referat se arată că este necesar ca Ministerul Educației și Învățămîntului să completeze sistemul de pregătire a profesorilor-maiștri cu un nou tip de școală postliceală, să intensifice ritmul de cuprindere a maiștrilor existenți la cursurile de reciclare, să abiliteze profesorii de fizică pentru conducerea lucrărilor de lăcătușărie, mecanică fină și electrotehnică, iar profesorii de chimie pentru efectuarea lucrărilor în laboratoare tehnologice de tip experimental și industrial, să întărească colaborarea dintre inspectoratele școlare, filialele Institutului central de perfecționarea cadrelor didactice și Centrul de cercetare pedagogică și perfecționare a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic pentru realizarea unei unități de concepție în perfecționarea maiștrilor și a celorlalte cadre didactice cu problemele practicii, aplicative ale învățămîntului, să se instituie o rubrică permanentă în

RACTICA

onfruntări între inspectorii generali

„Tribuna școlii" și la „Revista de pedagogie" destinată schimbului de experiență în problemele activității n ateliere și în producție.

Cu privire la conținutul activităților tehnico-productive, în referat se sublinia că pregătirea tehnico-productivă a elevilor urmărește formarea atitudinii comuniste față de muncă, dobîndirea unor îndemînări și deprinderi practice, ușurarea integrării sociale a elevilor. Se constata, totodată, că la clasele IX—X, pe baza „Recomandărilor privind organizarea și desfășurarea pregătirii practice a elevilor din școala generală de 10 ani", elevii pot efectua lucrări de lăcătușărie, electrotehnică, strungărie, sudură, tinichigerie, mecanică auto, diverse lucrări în lemn, lucrări practice în agricultură, lucrări practice de menaj, steno-dactilografie, croitorie, cusături și broderii. Ei pot, de asemenea, desfășura practică într-o diversitate de meserii corespunzătoare specificului economiei locale. Examinînd conținutul activităților tehnico-productive pe diferite nivele de învățămînt, cadrele didactice au semnalat o seamă de neajunsuri dintre care referatul menționa următoarele : „Insuficienta gradare a lucrărilor prevăzute în programa de lucru manual în funcție de posibilitățile de realizare ale elevilor, necorelarea programelor de lucrări practice de atelier la clasele VII-X cu noile sarcini și obiective stabilite în planul de măsuri aprobat de conducerea partidului, lipsa unor precizări referitoare la finalitatea pregătirii tehnico-productive și racordarea acesteia la cerințele formelor de calificare prin învățămîntul profesional și practica la locul de muncă, inexistența unor programe-cadru care să definească conținutul și scopul activității tehnico-productive în liceul de cultură generală, lipsa unor caiete metodice cu modele de activități de atelier".

Fenomene cu deosebită semnificație pozitivă consemna referatul în legătură cu organizarea, desfășurarea și rezultatele obținute în pregătirea tehnico-productivă a elevilor. Se constata astfel că în județul Cluj s-a acționat consecvent pentru cuprinderea tuturor elevilor în activitățile practice. În general, pregătirii tehnico-productive i se imprimă tot mai mult un caracter sistematic și de perspectivă. La Liceul „Emil Racoviță" din Cluj, cadre de specialitate de la Tehnofrig, împreună cu colectivul de practică al școlii, elaborează în prezent programa de instruire practică pentru întreaga perioadă de școlarizare a elevilor ; la școlile generale și liceele din municipiul Turda, școlile și întreprinderile au întocmit planuri de măsuri cu sarcini precise pe etape pentru desfășurarea activităților practice.

Există preocupare pentru dezvoltarea creației tehnice în rîndul ele- [illegible] pentru valorificarea cunoștin- [illegible] matematică, fizică și chi- [illegible] activitățile tehnico-produc- [illegible] Liceului „Samuel Brassai" [illegible] cunoștințele de chimie [illegible] unor produse cosmeti- [illegible] întreprinderii „Flacăra". [illegible] lucrărilor de mecanică [illegible] atelierele Liceului „Emil Racoviță" se face pe baza planurilor de operații și a fișelor tehnologice folosite în întreprinderi. În municipiul Dej, elevii execută lucrări folosind procedee tehnologice stabilite în atelierele-școală și documentația tehnică din unitățile economice. Rezultate bune pe linia dezvoltării gîndirii tehnice la elevi, a unor deprinderi de activitate practică s-au obținut și în cercurile tehnice ale pionierilor, al căror număr a crescut în acest an la 375 (30 la sută din totalul cercurilor).

Elevii execută în majoritatea cazurilor lucrări utile menite să contribuie la autodotarea școlilor sau să onoreze unele cereri ale unităților economice. Ei produc : instrumente de măsură, clești, portelectrozi, compase interior, exterior și de trasat, mese și scaune ; montează lacăte, veioze, candelabre, tablouri de comandă, robinete, balamale, uși auto, mînere, cutii metalice ; execută lucrări în lemn, articole de artizanat etc. Se remarca faptul că în municipii ca Turda, Dej și Cluj se extinde procesul de includere a activităților din atelierele-școală în planurile de producție ale unor întreprinderi prin executarea de repere din producția acestora. O mențiune specială a fost făcută în legătură cu rezultatele pregătirii practice a elevilor din clasele a IX-a și a X-a ale școlii generale, reflectate în faptul că toți doresc să învețe o meserie, șanse mai mari în această privință avînd cei care muncesc în diferite secții ale întreprinderilor. De altfel din promoția anului 1971 a școlii generale de 10 ani 50 la sută s-au încadrat în producție din care 27 la sută în meserii corespunzătoare profilului practicii efectuate și 23 la sută în meserii înrudite. Important este și faptul că se observă o schimbare a atitudinii elevilor față de muncă și avutul obștesc, că ei manifestă din ce în ce mai mult dorința de a efectua o activitate social utilă. Cu prilejul practicii, elevii reușesc să-și consolideze cunoștințele la celelalte discipline, să cunoască realitățile economice și problemele sociale ale întreprinderilor.

Pentru dezvoltarea pe mai departe a acestor succese, referatul aprecia că ar fi necesară o mai mare diversificare a practicii elevilor, luîndu-se în considerare posibilitățile pe care le oferă unitățile economice din județul Cluj. Va fi totodată necesar să se realizeze o legătură firească între activitățile practice și celelalte obiecte de învățămînt. Desenul tehnic, de exemplu, în maniera în care se predă astăzi, folosește prea puțin pregătirii tehnico-productive a elevilor. Totodată pentru cuprinderea mai bună a problemelor pe care le ridică activitatea practică a elevilor apare tot mai stringentă nevoia încadrării inspectoratelor cu inspectori care să se ocupe de această activitate în școlile generale și licee.

Dezbaterile care s-au purtat apoi pe marginea acestui referat s-au oprit asupra a numeroase aspecte pe care le ridică desfășurarea activității tehnico-productive. Vorbitori ca prof. Ion Bindea, inspector școlar general al județului Cluj, prof. Sofia Pușcașu, inspector școlar general al municipiului București, prof. Nicolae Păunescu, inspector școlar general al județului Caraș-Severin, prof. univ. dr. doc. Anatolie Chircev și alții și-au împărtășit opiniile și experiența lor în acest domeniu

Cea de a doua zi a acestui schimb de experiență a prilejuit inspectorilor o deplasare la Turda, unde, după o discuție la Consiliul popular al municipiului, au vizitat atelierele Grupului școlar al Ministerului Industriei Ușoare, Școala generală nr. 3, Magazinul de desfacere al unor produse confecționate de elevi, și Liceul „Mihai Viteazul". În continuarea dezbaterilor din ziua precedentă, tovarășul **Traian Pop** a făcut o sinteză a concluziilor la care a dus această confruntare de opinii, subliniind, între altele, necesitatea de a se extinde pe cît posibil sistemul de a include activitățile practice ale elevilor în planurile de producție ale întreprinderilor, de a se acorda atenție perfecționării maiștrilor-instructori prin organizarea unor cabinete pe lîngă casele corpului didactic și a unor cursuri de două, trei săptămîni în timpul vacanței de vară, precum și pe aceea ca la elaborarea programelor de pregătire practică să fie solicitat sprijinul specialiștilor din întreprinderi. Întrucît Ministerul Educației și Învățămîntului nu va putea să pună dintr-o dată la dispoziția școlilor programe pentru fiecare meserie, fiindcă este vorba de un număr foarte mare de meserii, se vor putea elabora programe pentru clasele V—VIII, adică pentru acele clase unde se însușesc bazele meseriilor, dar nu și pentru clasele IX—XII. Vorbitorul a făcut totodată precizări privind sarcinile pregătirii practice în școlile din mediul rural, necesitatea diversificării profilului pregătirii tehnico-productive, sensul larg pe care trebuie să-l aibă pentru învățămînt noțiunea de practică, judicioasa utilizare a cabinetelor și laboratoarelor școlare.

Referindu-se la scopul urmărit prin introducerea pregătirii tehnico-productive a elevilor, vorbitorul a arătat că nu este vorba de a transforma școala generală de 10 ani sau liceul de cultură generală într-o școală profesională. Acestea sînt și vor rămîne și pe mai departe școli de cultură generală. Cînd vorbim însă de cultură generală este bine să se aibă în vedere cerințele actuale ale societății noastre, dezvoltarea științei și tehnicii contemporane. Conținutul culturii generale se schimbă de la o etapă la alta, pe măsură ce încorporează noile cuceriri ale minții omenești, cît și în funcție de comenzile sociale. Atît școala generală cît și liceul de cultură generală nu și-au propus să dea elevilor lor o calificare profesională. Prin pregătirea tehnico-productivă se urmărește o preprofesionalizare a elevilor, prin familiarizarea acestora cu principalele procese de producție din industrie sau agricultură, prin formarea unor deprinderi de muncă, cît și prin educarea dragostei pentru munca fizică.

În acest scop, la clasele V—VIII, elevii efectuează lucrări practice în lemn, metal și electricitate, iar cei din mediul sătesc mai desfășoară în plus lucrări în agricultură.

La clasele IX—X și anii I—IV de liceu elevii vor desfășura pe cît posibil activitatea practică într-o singură meserie timp de o zi pe săptămînă. Experiența obținută pînă în prezent arată că la clasele IX—X, în unele meserii din domeniul industriei ușoare și alimentare, elevii și-au însușit principalele operațiuni pînă la nivelul calificării.

Vorbitorul a atras atenția că în toate localitățile în care funcționează școli profesionale, domeniile în care elevii de la clasele IX—X fac practică să fie corelate cu profilul acestor școli. Pe această cale se va asigura o legătură firească între școala generală și școala profesională.

De asemenea, vorbitorul s-a referit la necesitatea antrenării fetelor, pe lîngă lucrările de gospodărie și menaj, în activități cu caracter industrial cum ar fi mecanică fină, electrotehnică, montaj etc.

În continuare vorbitorul s-a referit la acțiunile pe care urmează să le întreprindă Ministerul Educației și Învățămîntului pentru dezvoltarea în continuare a acestei importante probleme pedagogice și sociale.

La sfîrșitul celor două zile de vizite, dezbateri, confruntări de opinii și schimburi de idei, inspectorii generali s-au întîlnit în sala de festivități a Liceului „Mihai Viteazul" din Turda cu tovarășul **Leonte Răutu,** membru în Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care a abordat cu acest prilej unele dintre problemele actuale ale învățămîntului nostru. Reținem cîteva concluzii pe care le rezumăm în rîndurile de mai jos. Tovarășul Leonte Răutu a făcut o apreciere pozitivă asupra rezultatelor obținute cu sprijinul organelor de partid și de stat, în județul Cluj, subliniind, în același timp, succesele realizate în toate județele țării, în transpunerea în viață a hotărîrilor conducerii de partid cu privire la mai strînsa legătură a învățămîntului cu producția.

Pornind de la rezultatele bune, tovarășul Leonte Răutu a făcut, în continuare, recomandarea inspectorilor generali să urmărească realizarea unei mai mari diversificări a profilului meseriilor indicînd ca, în stabilirea profilului lor, să se aibă în vedere atît cerințele economiei locale cît și interesele elevilor.

Referindu-se la cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la Conferința pe țară a secretarilor comitetelor de partid și a președinților consiliilor populare comunale, tovarășul Leonte Răutu a arătat că o problemă cu totul specială pentru școlile și liceele din mediul rural o constituie faptul că în viitorii ani se va realiza un program intensiv de mecanizare a agriculturii, ceea ce va conduce la crearea unui nou tip de muncitor agricol, posesor al unei tehnologii avansate. Îndeletnicirile practice ale elevilor din mediul rural vor trebui să țină seama de această realitate. Este necesar, a subliniat mai departe tovarășul Leonte Răutu, să fie atrase în activitățile productive și fetele, avînd în vedere că, pe viitor, un număr mai mare de femei vor munci în agricultură.

Apreciind expoziția organizată la Liceul „Emil Racoviță" din Cluj, tovarășul Leonte Răutu a atras însă atenția asupra faptului că există tendința ca în unele școli activitățile practice să se rezume la artizanat. Fără a renunța la lucrările de artizanat, va trebui să avem în vedere că accentul principal se cuvine pus pe meseriile de bază ale economiei naționale.

Tovarășul Leonte Răutu s-a mai referit și la faptul că pregătirea practică a elevilor trebuie înțeleasă într-un sens larg, nu numai ca muncă în ateliere, ci și ca activitate în laboratoare. Este necesar ca în cadrul unor discipline cum sînt fizica, chimia, biologia, elevii să nu se rezume numai la expunerea unor experimente, ci să treacă în mod treptat la efectuarea unor analize, la rezolvarea unor probleme tehnologice. Cunoștințele din cadrul acestor materii trebuie să fie predate în strînsă legătură cu cerințele producției. Alături de cunoștințele teoretice, elevii trebuie familiarizați cu procesele tehnologice.

Pentru a putea face față problemelor de viitor ale activităților productive în școli trebuie acordată mai multă atenție dotării laboratoarelor școlare și în mod deosebit, liceelor cu clase speciale. În dotarea laboratoarelor va fi nevoie să se apeleze mai mult la sprijinul întreprinderilor, al instituțiilor de cercetare și de învățămînt superior.

Referindu-se la liceele pedagogice, vorbitorul a subliniat necesitatea ca învățămîntul pedagogic să aibă în vedere toate sarcinile pe care vor trebui să le îndeplinească, mai ales în mediul rural, cadrele didactice, rolul lor de propagatori ai culturii, ai conștiinței socialiste în școală și în afara școlii. Ministerul Educației și Învățămîntului are sarcina de a pregăti mai bine cadrele didactice pentru multitudinea de sarcini care vor fi puse în fața școlii.

În legătură cu problema predării științelor sociale, s-a arătat că s-au adus multe îmbunătățiri urmînd ca, în continuare, să se acorde atenție conținutului și modului de predare, pasiunii profesorului și artei lui de a preda, de a înrîuri, de a influența, de a trezi interes. Se mai pune problema unei popularizări mai largi a aspectelor actuale ale politicii partidului. Va trebui să se găsească o formă mai directă de informare a elevilor asupra principalelor aspecte ale vieții interne și internaționale, ale politicii partidului, o formă adecvată, interesantă.

Vorbind despre necesitatea de a ne preocupa continuu de perfecționarea învățămîntului, tovarășul Leonte Răutu a atras atenția asupra obligației de a ne preocupa totodată de asigurarea stabilității sale, de a evita acele schimbări care sînt de natură să situeze școala într-un regim de tranziție perpetuă.

OCTAVIAN BUZESCU

INFORMATICA ÎN DISCUȚIE LA „LEOPOLDINA"

Evoluție și informație ● Omul este sau nu o excepție de la întîmplările naturii? ● Raportul om-mașină ● Spre o cibernetică antropologică ●

În adunarea anuală a Academiei „Leopoldina"* care a avut loc nu de mult și la care am participat în calitate de membru titular al acestui prestigios for al oamenilor de știință, comunicările au fost axate pe o temă extrem de interesantă : **Informatica.** Două dintre lucrările prezentate — „Evoluție și informație" și „Omul și mașina" — mi-au reținut atenția prin acuitatea problemelor pe care le-au abordat.

Astfel, profesorul Eigen de la Göttingen, vorbind despre evoluție și informație a dezvoltat o teorie moleculară pentru selecție și organizare proprie, arătînd cum se produce informația ca proprietate valorică, fundamentată, din punct de vedere fizic, într-un sistem de materii care se reproduce. Valoarea de selecție determină conservarea și evoluția ulterioară a unui conținut informațional apărut întîmplător. Ea permite valorificarea proprie a sistemului și conține numeroși parametri definiți în sens cuantomecanic, care pot fi funcții complexe ale influențelor mediului înconjurător extern, ca și ale unor gradații interferente interioare.

Această teorie folosită în diferite sisteme moleculare arată că acizii nucleici conțin proprietatea selecției auto sau self instruite, dar într-o măsură atît de mică încît nu este suficientă pentru acumularea reproductivă de informație. Faptul se datorește împrejurării că reacțiile complimentare în interacțiune ale modulilor-materialelor de acid nucleic folosite în experiment sînt prea slabe și nu pot da naștere la proprietăți calitative într-un volum remarcabil. Parametrii acestor reacții interferente au fost stabiliți experimental. Dintre reactanți, proteinele dovedesc că au proprietăți catalitice ce pot fi folosite într-un ciclu reactiv pentru autoreproducere. Proteinele nu au însă capacitatea inerentă a self-instruirii sub forma reacțiilor interferente complimentare ale acizilor nucleici.

O cuplare între ambele sisteme : acizi nucleici și proteine, pentru dezvoltarea reproductivă a sistemelor vii, este posibilă, fiind legată, se pare, de proprietățile catalitice ale proteinelor. Tratarea matematică — fiind vorba de sisteme de ecuații diferențiale neliniare — este relativ complicată. Pînă acum ea a putut fi realizată pentru un număr limitat de sisteme, cu ajutorul computerului. De aci rezultă că un asemenea sistem aduce cu sine, cu probabilitate finită toate proprietățile necesare evoluției. „Sistemul" formează un ciclu de reacții care se reproduce continuu, se îmbunătățește prin folosirea mutațiilor avantajoase și rămîne deschis pentru diferențieri complexe ulterioare, pe baza reacțiilor interferente multiple. El se poate elibera de cuplări parazitare, adică de informații „lipsite de valoare" și are tendința de a forma structuri celulate.

Această teorie a profesorului Eigen poate fi fundamentată teoretic, dar nu poate arăta modul de desfășurare istoric al apariției vieții, deși explică principiile după care se desăvîrșește un asemenea mod de desfășurare. Ipoteza existenței unor molecule informative și condițiile pentru selecție pot fi descrise cu ajutorul mecanicii cuantice. Prin această teorie „spațiul-mort" dintre fizică și biologie dispare.

Profesorul Karl Steinbuch din Karlsruhe, în comunicarea sa „Mensch und Maschine" a arătat că, la prima vedere, omul și mașina apar ca două lucruri foarte diferite. Omul este însuflețit, în stare să observe, capabil să învețe, să procreeze și să coopereze în societate. Mașina este „moartă", nefiind în stare să realizeze nici unul din atributele, nici una din însușirile omului. Această distincție fundamentală nu poate rezista totuși la o examinare mai temeinică. Într-adevăr, experiențele științelor naturii din ultimul secol au întărit această părere susținută de Democrit, Lucrețiu, La Mettrie și chiar de Descartes. După cum în secolul al XIX-lea diferențierea de bază **organic-anorganic** s-a arătat ca fiind de nesusținut și noțiunea de **neînsuflețit** și **însuflețit** pierde în secolul nostru din soliditatea sa. Laskowski consideră ca însuflețite acele unități care se pot dezvolta și înmulți pe baza unor procese de schimb de materie. Concepția după care omul este alcătuit din celule proprii lui este din ce în ce mai abandonată, deoarece asemenea celule nu au putut fi descoperite ; ceea ce, după cunoștințele noastre de astăzi, constituie omul este modul specific în care sînt clădite și aranjate celulele organismului și modul cum ele conlucrează, adică structura lui. Informatica a permis realizarea unui mare pas înainte în discuția teoretică privind această problemă. Grație ei s-a găsit categoria care desparte în mod evident experiența științelor naturii de întîmplările fizice. Evident, nu s-a putut încă demonstra în chip concludent că omul, ca ființă, poate fi explicat prin aranjarea materială a părților sale și a influenței lor reciproce.

În stadiul actual al științei, se poate spune, deci, că datele asupra omului sînt imprecise. Nu este vorba de două sisteme științifice legate între ele, ci mai mult de două poziții teoretice care nu-și pot furniza una alteia nici dovezi și nici contraziceri. Trebuie recunoscut că există puncte de vedere pragmatice, care pledează pentru prima teorie, adică pentru ideea că ființa omului poate fi explicată prin aranjarea materială a părților sale și influența lor reciprocă, dar există și un punct de vedere după care eliberarea spirituală a omului și explicarea fenomenelor genetice și fizice prin cauze materiale au produs o dezvoltare creatoare extraordinară, în timp ce premisa opusă a rămas sterilă. Nu trebuie considerat omul ca excepție de la întîmplările naturii, ci trebuie recunoscut că aceasta face parte din sistemul natural, ca partener al naturii extraomenești, cu care este în multiplă reciprocitate materială, energetică și informațională. Poziția sa deosebită nu constă în aceea că el se poate sustrage legilor fizicii, chimiei, biologiei, ci în aceea că el posedă o structură care îi permite să prevadă urmările comportării sale.

Credem că sîntem pe calea unei cibernetici antropologice, a spus profesorul Steinbuch, care readuce gîndul și acțiunea omenească la influența structurilor neuronale și humorale.

Slăbiciunea acestui prim mod de apreciere constă în deziluzionarea subiectivă : dacă omul, în final, nu este mai mult decît un sistem fizicește explicabil, ce „sens" are atunci de a-l lua în serios ?

PETRE VANCEA

---

*) Academia întemeiată în 1651 de către medicul Johan Lorenz Bausch, în orașul Schweinfurt am Main ; principiul ei conducător a fost și este „a cerceta natura spre binele omenirii" („Die Natur zu erforschen zum Segen der Menschheit").

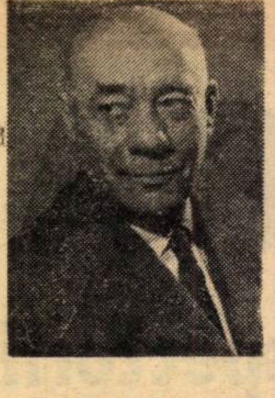

Acad. GRIGORE C. MOISIL :

„Pentru a rezolva o problemă de diagnostic e nevoie să putem gîndi abstract"

RED. : În ultimul timp calculatoarele au trecut masiv la aplicații economice, participînd așadar, la rezolvarea unor probleme foarte concrete ale activității umane. Totuși, într-un fel, ele nu au de-a face cu probleme concrete...

Gr. C. Moisil : Calculatorul nu are de-a face cu probleme concrete, ci cu probleme abstracte. Ele îi sînt date codificat.

RED. : Sub formă de numere, deci.

Gr. C. Moisil : Nu. Calculatorul nu are de a face cu numere, ci cu anume lucruri care au desen de număr, dar care nu sînt numere. Acestea sînt codurile. Dumneata știi ce este un cifru și o telegramă cifrată. Uneori, unele instituții, vrînd să păstreze secretul corespondenței întrebuințează un limbaj cifrat. Aceasta înseamnă că se construiesc două dicționare. Primul se cheamă cifru și arată precum urmează :

abac	79345
abajur	84213
abandon . . .	21728
. . . .	. .
am	41277
. . . .	. .
un	90072

În cazul acesta eu pot să cifrez propoziția :

Am un abajur.

Codînd-o în :

41277 90072 84213

În cifru, cuvintele sînt în ordinea alfabetică. Primitorul unei telegrame cifrate întrebuințează descifratorul. Acesta este un dicționar în ordinea crescătoare a numerelor :

00001	
. . . .	.
21728	abandon
. . . .	.
41277	am
. . . .	.
79345	abac
. . . .	.
84213	abajur
. . . .	.
90072	un
. . . .	.

Cel care a primit telegrama cifrată :

41277 90072 84213

înlocuiește fiecare cod cu cuvîntul găsit în descifrator și obține textul „în clar".

Tot astfel procedează cei care codifică instrucțiunile date calculatorului. Calculatorul decodifică. Vezi mata că în ideile de cod, codare, decodare nu intră nimic matematic. Dar ele înlocuiesc ceva concret cu un șir de semne convenționale. Cu astfel de lucruri trebuie să fie învățat să lucreze profesorul de informatică.

RED. : Dar matematicianul ?

Gr. C. Moisil : Profesorul de matematică a învățat să lucreze abstract și formal în toți anii de facultate. Iată de ce va putea să fie reciclat mai ușor pentru a da lecții de informatică. Cel care n-a învățat să lucreze abstract și formal poate să învețe acest lucru și după aceea poate să predea informatica.

RED.: De ce credeți că studenții institutelor de medicină ori ai celor de arte plastice au nevoie să învețe cu calculatorul ? Oare o scarlatină sau o stofă imprimată sînt ceva abstract ?

Gr. C. Moisil : Nu sînt ceva abstract, după cum nici un plan de transporturi al unui produs pe calea ferată nu e ceva concret. Dar pentru a rezolva o problemă de diagnostic e nevoie să putem gîndi abstract. Tot astfel pentru a pregăti o traducere cu calculatorul sau pentru a organiza producția unui film de desene animate e nevoie să lucrăm cu calculatorul. Dar toate lucrurile acestea nu le pot face matematicienii, pentru că nu putem presupune că la Facultatea de matematici să se învețe toate cele 10—20 mii de meserii în care se utilizează sau se vor utiliza calculatoarele de aici peste puțini ani.

I. PETRESCU

Vlasiu

MUZA

FORUMUL DIRECTORILOR CASELOR CORPULUI DIDACTIC

La Casa corpului didactic din Iași, care polarizează întreaga viață profesională și obștească a slujitorilor școlii din municipiu și județ, pulsează o intensă activitate de informare politică-ideologică și metodologică de specialitate. In fotografie : prof. Aurora Tudose, directoarea Casei corpului didactic, in cabinetul de lucru.

● Iași, ianuarie 1972 : prima consfătuire pe țară ● Casele corpului didactic — centre ale activității politico-ideologice și cultural-educative, importante instituții de perfecționare și documentare profesională ● Un util schimb de experiență, manifestări variate și interesante.

Nimic nu poate fi mai firesc decît un dialog între oamenii școlii asupra acelor probleme care îi preocupă și care, în ultima analiză, angajează (pe un plan superior) viitorul nostru, viitor întruchipat de generațiile care astăzi se află pe diferite trepte ale instruirii și educației, iar mîine vor purta pe umerii lor responsabilități majore sociale și politice. Sigur, s-au dezbătut la prima consfătuire pe țară a directorilor caselor corpului didactic — consfătuire ținută în zilele de 6 și 7 ianuarie a.c. din inițiativa și sub îndrumarea Ministerului Educației și Învățămîntului și a Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, și despre care am informat cititorii în numărul trecut al revistei noastre — acele chestiuni „specifice“ acestui de departe cel mai numeros detașament al intelectualității noastre socialiste. Dar din fiecare cuvînt rostit, din fiecare propunere formulată se observa ușor că distincția între „specific“ și „nespecific“, delimitarea între „dincoace“ și „dincolo“ de problematica proprie educatorilor nu poate fi în mod practic făcută.

Au fost discutate, cu acea înaltă conștiință cetățenească proprie intelectualității socialiste românești, înseși problemele actuale și de perspectivă ale științei și culturii noastre.

Prima întîlnire de lucru a directorilor caselor corpului didactic din întreaga țară a avut o dublă semnificație : pe de o parte, ea a prilejuit un bilanț al unei activități bogate în rezultate în pofida tinereții celor mai multe case ale corpului didactic, iar pe de altă parte, a constituit premisa certă — pe care o dă experiența acumulată — a unei activități ce se va desfășura la un nivel superior. Au fost dezbătute cele mai eficiente și mai operative modalități și forme pentru informarea permanentă și înarmarea politico-ideologică a oamenilor școlii în spiritul „seminarului ideologic“ din iulie anul trecut, ca și în cel al documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971, au fost căutate căile cele mai rapide și practice de transmitere a informației metodologice și de specialitate la zi pentru întregul corp didactic ; s-au confruntat opinii diverse în găsirea acelor forme funcționale care să asigure o prezență tot mai activă și continuă a caselor corpului didactic în viața școlii, a educatorilor.

Așa cum am informat cititorii, consfătuirea a fost deschisă de *inspectorul general al județului, prof. Sterie Rădoi,* care a salutat participanții în numele gazdelor și și-a exprimat convingerea că la sfîrșitul acestor dezbateri toți cei de față vor pleca cu cîteva concluzii de o mare utilitate practică în activitatea lor didactică.

Însemnătatea acestei manifestări de prestigiu a fost subliniată de către *conf. univ. Petre Mîlcomete, secretarul Comitetului județean de partid Iași,* care a spus între altele : „Reuniunea la care participăm, prima consfătuire pe țară a directorilor caselor corpului didactic, organizată în capitala județului nostru — veche cetate a științei și culturii românești — constituie un minunat prilej pentru realizarea unui rodnic schimb de opinii în activitatea acestor instituții, pentru cunoașterea reciprocă a preocupărilor factorilor de răspundere în acest domeniu și perfecționarea procesului de învățămînt“.

În cuvîntul său, *prof. Ion Rizescu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului,* a subliniat semnificația înființării caselor corpului didactic, care reiau o tradiție pozitivă a fostelor case ale învățătorilor pe o treaptă superioară calitativ, și a subliniat locul, rolul și rostul caselor corpului didactic în viața profesională a corpului didactic, ca și în cea obștească, precum și sarcinile care le stau în față și care decurg din îndatorirea fundamentală a școlii de a forma cadre necesare economiei, științei și culturii noastre socialiste. Vorbitorul a exprimat, în continuare, convingerea conducerii Ministerului Educației și Învățămîntului că această importantă instituție a educatorilor noștri va ști să fie la înălțimea încrederii investite în ea.

„Există de pe acum — a spus în cuvîntul său *prof. Elena Cojan, secretara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură* — formulate clar obiectivele și principiile de organizare ale caselor corpului didactic, fiind înscrise în regulamentul de funcționare al acestora, care prevede atît funcțiile de perfecționare și documentare de specialitate și pedagogică a acestor instituții, de schimb de experiență între cadrele didactice, cît și faptul că ele reprezintă cadrul pentru activitatea politico-ideologică și cultural educativă a sindicatelor din învățămînt.“ Subliniind ideea că, deși nu ființează de multă vreme, această instituție a acumulat o experiență prețioasă, vorbitoarea a continuat : „Confruntarea acestei experiențe, cristalizarea celor mai bune forme și metode, extinderea concepțiilor și sistemelor de lucru celor mai valoroase constituie scopul și esența acestei consfătuiri care sperăm să devină tradițională.“

Prof. Elena Cojan a subliniat cîteva dintre atributele caselor corpului didactic care le conferă autoritate și prestigiu. „Un atribut prețios al activității caselor corpului didactic ce trebuie permanent adîncit este prezența lor în centrul actualității preocupărilor din învățămînt. Îndeosebi semnificativ este în această privință faptul că centrul de greutate al acțiunilor prezente îl constituie ideile de mare valoare teoretică și practică ale plenarei din noiembrie 1971, Tezele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care au dat o mare profunzime întregii activități de educare ideologică, etică și de echitate socială, deschizînd implicit noi și ample perspective educării educatorilor. La numeroase case ale corpului didactic s-au inițiat și se desfășoară, cu multă eficiență, în colaborare cu cabinetele de partid, consultații utile atît în predarea disciplinelor din domeniul științelor sociale, cît și pentru orientarea ideologico-politică de ansamblu a cadrelor didactice.“

Un loc aparte în cuvîntul tovarășei Elena Cojan l-a ocupat colaborarea dintre casa corpului didactic și celelalte foruri școlare, colaborarea strînsă între inspectoratele școlare și sindicatele din învățămînt, filialele societăților științifice ale cadrelor didactice și instituțiile în atribuția cărora intră perfecționarea personalului didactic.

În continuare, prof Elena Cojan s-a oprit pe larg asupra diverselor manifestări inițiate, organizate și conduse de către casele corpului didactic, asupra sprijinului pe care inspectorii de specialitate și metodiștii îl acordă masei corpului didactic în diverse probleme.

Referatul de bază al consfătuirii a fost susținut, așa cum era și firesc, de către organizatori. *Prof. Aurora Tudose, directoarea casei corpului didactic,* a prezentat cîteva dintre principiile, obiectivele și realizările instituției pe care o conduce. Astfel, vorbitoarea a enumerat ca principii care au stat la baza organizării Casei corpului didactic din Iași următoarele : a) respectarea principiului muncii și conducerii colective a activității prin consultarea și antrenarea unui larg activ de cadre didactice din diferite activități și specialiști din diferite domenii de activitate (respectiv constituirea consiliului, a colectivelor pe specialități, a serviciului de documentare și a colectivului de conferențiari) ; b) asigurarea condițiilor necesare pentru ca instituția creată să devină un adevărat centru metodic de informare, documentare și cercetare ; c) adaptarea activității la cerințele actuale ale școlii; d) respectarea principiului continuității în muncă; e) stimularea muncii de cercetare a cadrelor didactice în scopul valorificării propriei activități și a generalizării experienței pozitive. În urma unui sondaj, s-a creat premisa de a cunoaște oarecum caracterul neomogen privind pregătirea didactică și raportul dintre cadrele calificate și necalificate și în curs de calificare ; tendința de a acorda prioritate metodelor clasice de predare ; insuficienta preocupare pentru munca de cercetare științifică și de aprofundare a unor probleme noi de psihopedagogie, sociologie școlară, ergonomie, modernizarea învățămîntului. Pe baza analizei acestor date, efectuată în comun de inspectoratul școlar, consiliul, biroul casei și comisiile pe specialități, s-au stabilit obiectivele generale și conținutul lor, precum și principalele direcții ale activității casei corpului didactic. „Ca urmare — precizează directoarea casei corpului didactic — am inclus în programele anuale și trimestriale de activitate următoarele obiective generale : informarea și documentarea cadrelor didactice; perfecționarea muncii didactice; activitatea cultural-educativă și artistică.“ Dintre formele de activitate folosite și a căror eficiență a putut fi verificată, prof. Aurora Tudose a amintit conferințele ; expunerile; ciclurile de expuneri; ședințele de referate. Un alt gen de activitate intrată în practica acestei instituții este forma pe care autoarea referatului a numit-o „dezbatere a unor teme“. O altă și ultima formă de activitate o constituie organizarea unor *zile cultural-metodice.*

Un alt capitol al expunerii l-a constituit modul în care conducerea casei corpului didactic, în colaborare cu Inspectoratul școlar Iași, a abordat și rezolvat problema : organizarea activității casei.

În după amiaza aceleiași zile, dezbaterile au continuat simultan trei acțiuni și anume : masa rotundă condusă de conf. univ. Petre Mîlcomete pe tema : „Căile și metodele de educație politico-ideologică a cadrelor didactice“ ; ședința de referate pe marginea experimentului organizat la Liceul nr. 5 Iași, condusă de prof. Pelaghia Popescu, cercetător la Institutul de cercetări pedagogice, precum și intîlnirea cu absolvenții liceelor pedagogice din Iași, seria 1971.

După ce a stabilit cadrul general în care se va desfășura masa rotundă, conf. univ. P. Mîlcomete a subliniat importanța documentelor din iulie 1971 și a Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie anul trecut, semnificația programului și a măsurilor elaborate de conducerea partidului, documente în care sînt stabilite formele, mijloacele și metodele, toate modalitățile prin care se acționează pentru dezvoltarea unei conștiințe socialiste înaintate a tuturor oamenilor muncii.

În continuare, vorbitorul a precizat exigențele pe care viața social-politică a țării noastre, ca și sarcinile de perspectivă le ridică în fața cadrelor didactice din învățămîntul de toate gradele, exigențe care privesc atît conținutul muncii directe din școală, cît și activitatea teoretică, profesională și obștească a acestora. În acest context general și climat politico-educativ deosebit de favorabil se înscrie și activitatea de la casele corpului didactic. Problemele puse în discuție la această deosebit de vie masă rotundă au fost : modul de organizare și sprijinire a muncii ideologice a cadrelor didactice de către casele corpului didactic, fără a se repeta sau suprapune învățămîntului ideologic (conținut, metode, mijloace) ; atribuțiile acestei instituții în sprijinirea pregătirii profesionale a cadrelor ; acțiunile pe care le pot întreprinde în această direcție sindicatele din învățămînt.

Intervențiile participanților — unele dintre ele deosebit de utile prin nuanțările și delimitările făcute — au fost axate pertinent pe problematica pusă în discuție.

La Liceul nr. 5 din localitate a avut loc ședința de referate, în care au fost înfățișate concluziile (provizorii) ce se pot trage pe marginea experimentului în desfășurare organizat la această unitate școlară de către filiala Iași a Institutului de cercetări pedagogice, în colaborare cu colectivul de cadre didactice de aici : Aspecte ale perfecționării tehnologiei didactice la ultimele două clase de liceu. Experimentul s-a bucurat de deplina înțelegere și îndrumare a inspectoratului școlar județean, ca și de sprijinul substanțial al activului casei corpului didactic. El se află în cel de-al doilea an. Experimentul a cuprins toate disciplinele la ultimele două clase ale liceului de cultură generală, cu excepția dirigenției, educației fizice și a lucrărilor practice.

★

Întîlnirea absolvenților liceelor pedagogice din Iași, din promoția 1971, organizată de Inspectoratul școlar al județului Iași și de casa corpului didactic, a prilejuit un interesant schimb de opinii și în același timp, o confruntare a pregătirii școlare a tinerilor absolvenți și a modului cum s-au integrat în producție. Așa cum a arătat prof. emerit Sterie Rădoi, inspectorul general al Inspectoratului școlar al județului Iași, întreaga promoție de educatoare și de învățători din acest județ s-au prezentat la posturile unde au fost repartizați, integrîndu-se în climatul de muncă din unitățile de învățămînt și în viața satului. În cuvîntările rostite, profesoara dirigintă Rodica Măcăreanu, Ana Coptil, directoarea Liceului pedagogic de educatoare, și de Elisabeta Alexandrescu, directoarea Liceului pedagogic de învățători „Vasile Lupu“ din localitate, au subliniat necesitatea permanentizării legăturii dintre profesori și absolvenții liceului, crearea unei adevărate tradiții.

În încheiere, tovarășul Ion Rizescu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului, a adresat absolvenților îndemnul de a fi adevărate exemple în pregătirea lor profesională și politico-ideologică, de a fi prezenți permanent în viața politică și socială a satului.

NICOLAE SORIN
VIOLETA APOSTOL

Manuale cu infirmităţi...

În pedagogia specială pentru copii deficienţi, manualele ocupă un loc deosebit de important, iar alcătuirea lor formulează exigenţe cu totul deosebite. Noţiunile trebuie în acest caz explicitate cît mai clar, pe înţelesul fiecărei categorii de elevi deficienţi, fără a deforma în acelaşi timp conţinutul lor ştiinţific.

Cît de departe apare însă de aceste exigenţe întregul set de manuale de matematică ale învăţămîntului special de surzi ! Din motive de spaţiu ne vom opri la cîteva exemple, subliniind că ele nu sînt elemente de excepţie, ci definesc modul de elaborare a acestor manuale, putîndu-li-se alătura, oricînd, zeci de alte formulări similare.

Aşadar : „Care figură geometrică nu are latura frîntă închisă ?" întreabă manualul de clasa a VII-a (pag. 115). Singurul răspuns ce se poate da acestei întrebări este : latura unde se frînge se şi sfîrşeşte. După definiţia dată de manualele claselor a VIII-a şi a IX-a noţiunea de prismă include şi piramida, ca şi alte corpuri geometrice : „Corpul geometric care are un număr de feţe laterale egale cu numărul laturilor poligonului bazei se numeşte prismă". Apoi, cu multă dezinvoltură, se cere volumul unei „prisme pentagonale" cu baza un „trapez isoscel" (? !) (clasa a IX-a p. 97).

La fiecare pas întîlneşti arbitrarul. Iată o problemă : Se dă o prismă triunghiulară cu înălţimea de..., laturile triunghiului de 8 cm., 6 cm., 3 cm., iar înălţimea triunghiului (corespunzătoare cărei baze ?) de 1,53 cm. Deşi problema este greşită, manualul o rezolvă, alegînd la întîmplare drept bază una din laturile triunghiului (cl. a VIII-a).

De regulă, elementele particulare sînt substituite celor definitorii. La dreptunghi se scoate în evidenţă întîmplătorul, poziţia laturilor faţă de teren (orizontale, verticale), nu ceea ce este permanent (laturi alăturate perpendiculare) (cl. a VII-a, p. 116). Sînt omise capitolele importante cu rol precumpănitor în pregătirea şi desfăşurarea activităţii profesionale a elevilor surzi. Astfel în manualele claselor a II-a şi a IV-a, se prezintă numai unităţile principale de măsură, în clasa a V-a se adaugă doar submultiplii metrului, iar în clasa a VI-a se formulează întrebări în legătură cu unităţile de măsură nepredate. Prin ordinea prezentată : 1) măsuri de greutate (în fapt de masă), 2) de capacitate, 3) de lungime, sînt nesocotite posibilitatea şi gradul de intuire al acestora. Ce poate fi reprezentat mai clar, grafic sau mintal, metrul sau kilogramul ?

Prin prezentarea materiei de învăţămînt într-un mod arbitrar, nemetodic, manualele nu numai că nu îndeplinesc rolul de îndrumător, dar şi derutează. Fracţiile ordinare sînt exemplificate cu obiecte care nu se pot diviza grafic în părţi egale : pentru întregi, franzela şi sticla de lapte, iar pentru diviziuni, borcane şi pahare de diferite mărimi. Tot pentru exemplificare se prezintă, pe o pagină întreagă, imaginea unei case în dublă ipostază : 1) cu geamul intact, 2) cu geamul spart. Cioburile neregulate căzute sub fereastră, exemplifică fracţiile ordinare (!!) (clasa a VII-a, pag. 122).

Dar cîte lucruri „neobişnuite" conţin aceste manuale : formulele ariilor trapezului şi trunchiului nu sînt deduse, se dau indicaţii greşite de citire a numerelor zecimale (clasa a VII-a) şi explicaţii eronate despre fracţii : „Într-un număr sînt $^4/_4$ de măr. În două mere sînt $^8/_8$ de măr (cl. a VII-a p. 70); la clasa a IV-a operaţia de înmulţire este ilustrată pe parcursul a 30 de pagini numai cu numere izolate. Contribuie oare acestea la dezvoltarea judecăţii elevilor ?

Un alt caz ce merită să fie semnalat : problemele prezentate ca model de rezolvare nu solicită operaţii de analiză. Pentru înmulţiri sînt create problemele de tipul „Maria are 6 lei, Vasile are de trei ori mai mulţi lei" (cl. a IV-a p. 117). Pentru împărţiri, probleme de tipul : „Într-un coş sînt 36 kg roşii, în altul de patru ori mai puţine". Ghicitoarea: „Ghici, ciupercă, ce-i?" îşi face de cap în acest capitol.

Densitatea deficienţelor acestor manuale, atît în conţinut cît şi metodice — exceptînd pe cel de clasa a V-a — le fac de-a dreptul inutilizabile în predare. De altfel un experiment întreprins în şcoala noastră arată că elevii învaţă mult mai bine fără ele. Dar ce efort se cere din partea profesorului ? A sosit de mult timpul să se treacă la îmbunătăţirea sau reeditarea manualelor în spiritul observaţiilor făcute de cei care predau în şcolile speciale.

C. MANOLACHE

Nota proastă o merită tipografia !

„Produsele" întreprinderilor noastre poligrafice şi ale editurilor sînt tot mai apreciate, atît pe plan naţional, cît şi în străinătate. Ziarul, revista, afişul, cartea, albumul şi alte tipărituri se prezintă în forme variate, au un conţinut profund şi cu rezonanţe multiple în conştiinţa cititorilor. Cartea şcolară şi cursul universitar completează asemenea străduinţe. Tocmai de aceea apar mai distonante unele carenţe ce se observă în tipărirea unor manuale şcolare. Sînt lucruri, poate, „mărunte", dar care afectează, după cum se va vedea, eforturile făcute de profesori şi elevi pentru obţinerea unor rezultate optime, în activitatea de învăţare.

O cercetare întreprinsă în trei licee din Craiova („Nicolae Bălcescu", „N. Titulescu" şi „Tudor Arghezi") la clasele a XII-a, a scos la iveală fenomene alarmante de neglijenţă din partea celor ce le-au tipărit (mai ales a Combinatului poligrafic „Casa Scînteii", dar şi a altora, cum ar fi Întreprinderea poligrafică „Banatul" din Timişoara).

Astfel, o serie de manuale de limba română au pagini care se repetă şi altele care lipsesc. Altele au multe pagini unde literele sînt imprimate prea puternic, încît au devenit ilizibile. Unii elevi se plîng şi de faptul că multe texte explicative au prea mulţi termeni necunoscuţi, pentru înţelegerea cărora trebuie să stea mereu cu dicţionarul în mînă. Unele manuale de limba latină au pagini albe. Există manuale de istoria românilor care au 12 pagini netipărite, sau pagini tăiate pe jumătate, coperţi inversate.

Am găsit în unele manuale de psihologie omisiuni masive de pagini (de la nr. 16 la nr. 33 şi de la 48 la 65) şi repetarea altora („memoria", „învăţarea" şi „imaginaţia"); în alte manuale (tot de psihologie), capitolele sînt inversate şi unele pagini ilizibile. „Filozofia şi socialismul ştiinţific" a făcut surprize „tari" unor elevi, prin numărul mare de pagini lipsă (de la nr. 26 pînă la 139), prin repetarea unor capitole şi prin paginile albe (194, 195, 198, 199, 202, 203... în total : 16)... Ştiinţele exacte n-au făcut nici ele excepţie. La „Elemente de analiză" lipseşte capitolul „Volume" şi se repetă altul. De asemenea, unele formule sînt greşite. Totodată, în manualul de algebră se găsesc pagini albe, netipărite. Din unele manuale de fizică lipsesc „Optica" şi „Fizica atomică", iar coperţile sînt inversate. Chimia are şi ea pagini lipsă (de la 35 la 49), repetări de capitole (Acizii carboxilici) şi altele în minus („Aldehidele" şi „Cetonele"). La biologie, unele manuale au tipărite rîndurile unele peste altele, devenind astfel, ilizibile. Peste 300 de manuale au defecte, la cele 18 clase cercetate ! Şi trebuie reţinut faptul că investigaţia s-a limitat doar la clasa a XII-a !

Sînt acestea doar nişte „lucruri mărunte", inerente producţiei masive de manuale şcolare şi fără importanţă ? Şi, mai ales, rămîn ele fără urmări asupra activităţii de învăţare şi asupra formării personalităţii elevilor ? Hotărît, nu ! Pentru că mulţi elevi, nesesizînd din vreme lipsurile din manuale, se trezesc că n-au după ce învăţa acasă, mai ales în cazul că nu şi-au luat notiţe în clasă. Am găsit, ca urmare, peste 78 de note 2 şi 3, primite pentru nepregătire la lecţie, dar care erau motivate de elevi prin defectele manualelor. La acestea se adaugă derutarea unor şcolari, prin paginile intercalate, ilizibile sau unele date şi formule incorecte. O altă urmare nedorită este şi faptul că elevii pot să-şi formeze o concepţie greşită despre muncă, în general, sub influenţa „rabatului" făcut calităţii acestor tipărituri.

Noi considerăm că este posibil şi absolut necesar să nu se greşească de loc şi — de aceea — am vrut să sesizăm aceste lucruri, ştiind mai ales că producţia pentru anul şcolar 1972—1973 este pregătită de pe acum.

Nu ştiu dacă Editura didactică şi pedagogică a iniţiat vreun sondaj în legătură cu editarea manualelor, condiţiile în care au fost tipărite şi cum s-au primit în şcoli în 1971. Poate ar fi avut şi alte surprize.

MILTIADE IONESCU

Vlasiu

MAMĂ ŞI FATĂ

Citim sau privim ?

Trăim o eră a imaginii. Emisiunile de televiziune, filmele sînt deseori preferate textului tipărit. E un fapt. Editurile fac adevărate tururi de forţă ca să pună textele clasice în cît mai multe imagini. Armate întregi de graficieni, fotografi, experţi în montaje publicitare lucrează zi şi noapte pentru a scoate cartea din impas, pentru a-i da un nou brevet de circulaţie. Astfel, dintr-o anchetă efectuată recent în Franţa reiese că la o medie de 28 de pagini din reviste pentru tineret, 23 sînt destinate ilustraţiilor, o pagină jocurilor distractive şi numai patru pagini textului.

Eroziunea textului a făcut pe unii să-i prevadă cărţii un sfîrşit iminent. Locul volumelor cu coperţile roase de vreme este luat cu asalt de casete cu microfilme şi diapozitive.

Bibliofilii, rafinaţii degustători ai licorilor tipografice, gîndesc, desigur, cu amărăciune cum sursa atîtor fericiri tactile dispare cu încetul. Bibliotecarii vor trebui, de asemenea, să se împace de pe acum cu ideea că munca lor va fi preluată de sisteme automatizate de prelucrare, depozitare şi regăsire a informaţiilor. Iar cititorul, cu ochiul adaptat ritmului de succesiune al imaginilor capodoperelor transpuse pe ecran, nu va mai avea nevoie, să zicem, de creion pentru a sublinia un pasaj, un citat interesant dintr-o pagină oarecare, ci doar pentru a-şi nota sigla de referinţă cu ajutorul căreia să poată mai tîrziu reveni asupra celor văzute.

Aşa să fie ? Paradoxal, statisticile mondiale indică creşteri explozive ale publicaţiilor. Deşi mijloacele audio-vizuale se perfecţionează continuu, se pare că existenţa lor distrage de la lectură doar categoriile de cititori puţin rezistenţi, vulnerabili. Televiziunea şi filmul biruie îndeobşte „mica literatură", publicaţiile mediocre. Un pedagog reputat spunea pe bună dreptate că acei ce nu citesc pentru că cinematograful şi televiziunea le ocupă timpul liber, n-ar fi citit mai mult, chiar fără aceste distracţii moderne ; ei ar fi jucat cărţi sau popice şi ar fi cedat covîrşitorului roi de obligaţii şi plăceri parazitare care fac să şomeze inima, gîndirea, cartea.

Cu alte cuvinte, concurenţa text-imagine nu este decît aparentă. Cartea va continua să rămînă unul din principalele mijloace de informare, deşi s-ar putea ca aspectul ei să se schimbe şi ceea ce numim astăzi „carte" să aibă altă înfăţişare în viitor. Cititorul însă va avea înainte un text scris pe care să-l poată citi în ritmul voit şi să-l reia de cîte ori va simţi nevoia.

Nevoia unui text util, frumos.

COSTACHE OLĂREANU

DIN CARNETUL UNUI INSPECTOR ŞCOLAR

O ierarhizare a problemelor

Adeseori calitatea de inspector şcolar şef al judeţului Braşov m-a pus în situaţia de a răspunde unor întrebări formulate în diverse moduri de diferiţi directori de şcoli, dar avînd în esenţă acelaşi conţinut. „Sîntem solicitaţi de o multitudine de probleme. Cum să le grupăm, cum să le ordonăm pentru a le soluţiona pe cele, în primul rînd, importante ?".

Reflectînd la această întrebare în căutarea unui răspuns judicios, am ajuns să conturez unele idei care fac obiectul rîndurilor de faţă. Nu am pretenţia de a considera că dau răspunsul ideal. Poate fi însă o formulă de lucru care permite, în orice caz, o ordonare a activităţii. Sînt desigur, între sarcinile directorului, între problemele pe care este solicitat să le soluţioneze zilnic unele cu valoare primordială şi altele de natură secundară, derivate din acestea sau chiar exterioare lor. De aici necesitatea de a şti precis care sînt acele probleme principale, în sfera cărora se înscriu mai măruntele decurgînd din ele, pentru a le acorda ponderea cuvenită în raport cu cele neesenţiale.

Cred că, în primul rînd, orice director trebuie să se gîndească la faptul că are de condus un colectiv de profesori. Iar prima problemă care trebuie să şi-o pună în legătură cu aceasta este perfecţionarea lui, pregătirea lui ideologică, politică, de specialitate, pedagogică şi metodică. Această pregătire în multiple planuri este o condiţie obligatorie pentru desfăşurarea unei munci de calitate. Conduita colectivului de profesori, disciplina în muncă şi comportamentul etic în general sînt, de asemenea, elemente fără a căror riguroasă urmărire nu poate fi înţeleasă buna desfăşurare a procesului didactic.

Aceasta în ceea ce priveşte echipa de lucru, colectivul de profesori. Dar în ceea ce priveşte procesul instructiv-educativ ? Fireşte, aspectele pe care se impune să le urmărească un director decurg din datoria generală a învăţămîntului de a forma oameni apţi să contribuie la dezvoltarea economică, socială, culturală şi politică a ţării noastre. Pe această linie de idei se situează în primul rînd problemele de ordin educaţional, de cultivare şi formare a tineretului în spiritul filozofiei şi eticii comuniste. Se pune totodată problema educării tineretului în spiritul dragostei faţă de muncă, asigurîndu-i-se în acest scop cultura tehnică necesară activităţii productive. Pregătirea elevilor pentru muncă se realizează îndeosebi prin activităţi practice care se desfăşoară în cadrul atelierelor-şcoală şi în unităţi economice. (Pentru directorii din judeţul nostru această preocupare este cu atît mai importantă cu cît ne-am propus ca în cursul actualului an şcolar să amenajăm ateliere-şcoală în toate liceele şi şcolile generale.)

O sarcină deosebit de importantă o constituie şi generalizarea învăţămîntului de 10 ani. Astfel că, în atenţia directorilor de şcoli generale, trebuie să stea şcolarizarea tuturor copiilor care au împlinit vîrsta corespunzătoare învăţămîntului general de 10 ani. Referindu-mă din nou la judeţul nostru, aş cita aici exemplul unor şcoli cum sînt cele din Tîrlungeni, Hălchiu, Ormeniş, Comăna şi alte cîteva unde în anul şcolar trecut un număr de copii au rămas în afara şcolii şi unde, cu atît mai mult, directorii nu trebuie să piardă din vedere această problemă.

Receptiv la cerinţele şcolii moderne, urmărind diversificarea învăţămîntului postgeneral şi a celui universitar, cunoaşterea variatelor profesii pentru care se pot pregăti elevii, directorul trebuie să supravegheze totodată orientarea şcolară şi profesională a elevilor. În acest domeniu, judeţul nostru a acumulat o experienţă pozitivă care poate fi preluată şi de alte şcoli. Aş cita liceele „Dr. Ion Meşotă", nr. 4, „Unirea", Grupul şcolar U.A.B. şi Şcoala generală nr. 5 din Braşov, precum şi Liceul „Radu Negru" din Făgăraş, liceele din Zărneşti şi Codlea ş.a. în care au fost organizate laboratoare sau cabinete de orientare şcolară şi profesională.

În acelaşi timp, directorii nu trebuie să uite nici o clipă datoria lor de a contribui la modernizarea învăţămîntului. Procesul modernizării vizează atît conţinutul, cît şi metodele şi mijloacele utilizate în procesul instructiv-educativ. Urmărind deci măsura în care profesorii se preocupă de renovarea conţinutului lecţiilor lor, a metodelor de predare, directorul trebuie să se îngrijească totodată de asigurarea condiţiilor de lucru ale acestora, de amenajarea şi dotarea unor laboratoare, cabinete şi ateliere corespunzătoare exigenţelor învăţămîntului modern.

Intră, de asemenea, în obligaţiile directorului datoria de a urmări şi stimula contribuţia cadrelor didactice la activitatea social-culturală şi obştească, la culturalizarea maselor.

Aşa cum arătam la început, nu pretind să fi dat aici o reţetă cu valabilitate universală. Ea poate fi modificată şi îmbunătăţită de la caz la caz. Ordinea problemelor poate fi schimbată. Am încercat doar să schiţez un sumar al problemelor esenţiale care trebuie să se afle în permanenţă în atenţia directorului de şcoală şi a căror urmărire mi se pare indispensabilă pentru a asigura o bună orientare muncii personalului didactic.

PETRE LUDOŞAN

PLANUL DE ÎNVĂŢĂMÎNT

pentru liceul de cultură generală — învăţămîntul seral şi fără frecvenţă cu durata de 5 ani

Nr. crt.	Obiectele de învăţămînt	Secţia reală					Secţia umanistă				
		I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V
1.	Literatura română	3	3	2	2	2	3	3	2	2	2
2.	Limba modernă studiată în continuare *)	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
3.	Limba latină	1	—	—	—	—	1	1	1	1	—
4.	Istoria universală	—	—	2	—	—	—	1	1	2	—
5.	Istoria României	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
6.	Economia politică	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—
8.	Filozofia	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
7.	Socialismul ştiinţific	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—
9.	Psihologia şi logica	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
10.	Istoria literaturii universale	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
11.	Matematica	4	4	4	3	3	4	2	1	—	—
	a) Algebra	(2)	(2)	—	—	—	(2)	(1)	—	—	—
	b) Geometrie plană	(2)	—	—	—	—	(2)	—	—	—	—
	c) Geometrie în spaţiu şi trigonometria	—	(2)	(1)	—	—	—	(1)	—	—	—
	d) Geometrie analitică	—	—	—	(1)	—	—	—	—	—	—
	e) Elemnte de algebră superioară	—	—	—	(1)	(1)	—	—	—	—	—
	f) Elemente de analiză matematică	—	—	(3)	(1)	(1)	—	—	(1)	—	—
	g) Elemente de teoria probabilităţilor şi statistică matematică	—	—	—	—	(1)	—	—	—	—	—
12.	Fizica	2	2	2	3	3	2	2	2	1	2
13.	Chimia	2	2	1	1	2	2	1	2	2	1
14	Ştiinţele biologice	2	2	1	1	2	2	1	2	2	2
	) Filogenie şi paleontologie	(2)	—	—	—	—	(2)	—	—	—	—
	b) Elemente de anatomie şi fiziologie comparată	—	(2)	—	—	—	—	(1)	(1)	—	—
	c) Reproducerea şi ereditatea	—	—	(1)	(1)	—	—	—	—	(2)	—
	d) Biologie generală şi umană	—	—	—	—	(2)	—	—	—	—	(2)
15.	Geografia	—	—	1	1	2	—	—	1	1	2
	a) Geografia economică a lumii	—	—	(1)	(1)	—	—	—	(1)	(1)	—
	b) Geografia R.S.R.	—	—	—	—	(2)	—	—	—	—	(2)
	TOTAL GENERAL	17	17	17	17	16	17	16	17	16	15
	Diriginţia	Cîte o oră la două săptămîni									

Notă :

1. Planul pentru învăţămîntul liceal seral şi fără frecvenţă de cultură generală, aprobat prin Ordinul ministrului educaţiei şi învăţămîntului nr. 39/1972, se va aplica treptat, începînd cu anul şcolar 1972—1973. În anul şcolar 1972—1973, planul de învăţămînt de mai sus se va aplica numai la anul I de liceu — învăţămînt seral şi fără frecvenţă. La anii II—IV — învăţămîntul seral — se va aplica planul pentru învăţămîntul liceal seral valabil în anul şcolar 1971—1972, cu următoarele precizări :
   a) la anul II se introduc studiul Economiei politice, în cîte o oră pe săptămînă, şi studiul Socialismului ştiinţific, în cîte o oră pe săptămînă;
   b) la anul II nu se va studia Istoria medie, întrucît acest obiect nu se studiază nici la anul II — secţia reală a liceului de cultură generală — învăţămînt de zi.

2. La liceele de cultură generală cu predarea în limbile naţionalităţilor conlocuitoare — învăţămîntul seral şi fără frecvenţă — se include şi studiul Literaturii materne, în cîte trei ore săptămînal la anii I—II şi în cîte două ore săptămînal la anii III—V.

* Predarea limbii moderne se va face prin scindarea clasei în două grupe.

La Liceul „St. O. Iosif" din Rupea

UN CABINET DE ŞTIINŢE SOCIALE

După trei săptămîni de muncă intensă, la Liceul „Şt. O. Iosif"-Rupea, judeţul Braşov, a fost inaugurat cabinetul de ştiinţe social-politice. Noul cabinet vizează, înainte de toate, îmbunătăţirea predării ştiinţelor social-politice, o cunoaştere aprofundată a politicii interne şi externe a partidului, a realizărilor economiei naţionale şi a principalilor indici prevăzuţi pentru cincinalul în curs.

În partea dreaptă a cabinetului atrage atenţia un panou de înălţimea peretelui, cuprinzînd principalii indici ai cincinalului. Alături de acest panou se află harta economică a judeţului care, printr-un sistem de beculeţe viu colorate, indică aproximativ 70 de obiective industriale deja existente, şi cele în construcţie sau de perspectivă. La extremităţile cabinetului au fost plasate două dispozitive — stativ pentru pliante şi alte materiale cu conţinut propagandistic. Ele permit, prin materialele expuse, cunoaşterea istoriei P.C.R., precum şi principalele momente ale luptei acestuia pentru libertate şi socialism. În stînga catedrei, printr-un dispozitiv de mînuire, sînt puse de către profesor planşele corespunzătoare lecţiei discutate la ora de curs. La dreapta catedrei se află „tabla magnetică", o construcţie pe cît de simplă pe atît de ingenioasă. Cu ajutorul ei se poate demonstra felul în care diversele fenomene economice, industriale etc. se întrepătrund prin simpla schimbare a locului pe care îl ocupă termenii şi indicatorii de relaţie aflaţi la îndemîna profesorului. Destinaţia catedrei din clasă este aici, în cabinet, cu totul alta. Ea a devenit o masă de comandă pentru cele două magnetofoane şi pentru aspectomat. Profesorul poate înregistra pe bandă de magnetofon cuvîntări transmise la radio şi tv, lecţii, consultaţii, precum şi răspunsuri ale elevilor. Clasica tablă neagră a fost înlocuită cu un ecran confecţionat din sticlă mată servind pentru scris şi proiecţia imaginilor de pe diapozitive cu ajutorul aspectomatului. Mărirea şi claritatea imaginilor permit o îmbinare armonioasă a cunoştinţelor cu explicaţia „pe viu".

În camera alăturată cabinetului se află instalate aspectomatul şi aparatul de proiecţie pentru film îngust. Aparatul proiectează filmele tot pe tabla de sticlă mată, dar o face prin intermediul unei oglinzi de cristal aflată la 45° faţă de ecran.

În această încăpere se află şi biblioteca cuprinzînd cărţi corespunzătoare materiilor ce se vor preda în cabinet, colecţii de ziare, un fişier tematic, judicios întocmit. Tot aici sînt depozitate planşele, realizate cu migală pe cartoane uşor de mînuit.

Pentru fiecare profesor care îşi desfăşoară lecţiile în cabinet, cît şi pentru elevi, valoarea şi eficienţa sa sînt incontestabile.

ILIE SOLOVIEV

Prof. WILBERT LE PAGE

Calculatoarele în şcoală

Inginer electronist şi matematician de reputaţie internaţională, autor al unor lucrări ştiinţifice de valoare („Variabile complexe, transformări Laplace", „Ştiinţa electricităţii" etc.), profesorul **Wilbert le Page** este decanul Facultăţii de electronică şi calculatoare a Universităţii Syracuse din New-York. Specialitatea sa, precum şi funcţia didactică pe care o deţine într-o facultate cu un profil — azi — atît de ispititor („viitorul este al calculatoarelor" exclama pe bună dreptate acad. Aurel Avramescu, într-o convorbire recentă cu redactorul nostru), ne-a făcut să profităm de prezenţa în România, ca invitat al Academiei R.S.R., a profesorului new-yorkez, pentru a-i cere unele păreri în legătură cu folosirea calculatoarelor în şcoală.

Aşadar

— Cum apreciaţi dumneavoastră prezenţa — de azi şi de mîine — a calculatoarelor în procesul de învăţămînt ?

Wilbert le Page : Calculatoarele joacă şi vor juca un rol foarte important în procesul de învăţămînt. Utilitatea lor creşte în masa celor interesaţi o dată cu posilibitatea, deschisă de tehnica modernă, de a le face folosibile de la distanţă, deci de către un număr larg de persoane.

Dar calculatorul va fi utilizat în învăţămînt nu numai direct, ci şi indirect, în probleme de gestiune, de administraţie, cum ar fi în organizarea unei mari biblioteci etc.

— Experienţa de pînă acum a evidenţiat două moduri de folosinţă a calculatoarelor direct în procesul de învăţămînt. Calculatorul, ca obiect de studiu (observare) şi exersare în vederea formării deprinderilor de lucru cu el (mă gîndesc, de exemplu, la acele minicalculatoare care s-au pus în practică mai ales în învăţămîntul liceal, secundar) ; şi calculatorul-instrument de învăţare, de adîncire mai eficientă a a unor domenii ale ştiinţelor, cum probabil se întîmplă şi în universitatea dumneavoastră.

V-am ruga să ne arătaţi care sînt beneficiile aduse de calculatoare, din acest din urmă punct de vedere.

Wilbert le Page : Tînărul va putea să înveţe foarte mult cu computerele. Acestea îi permit, printre altele, să rezolve din ce în ce mai multe probleme care necesită un număr mare de calcule. Efortul şi timpul astfel economisite vor putea fi dedicate **muncii de adîncire,** pentru **mai buna înţelegere a problemelor teoretice.** Aceasta îmbunătăţeşte nebănuit de mult — calitativ şi cantitativ — orizontul profesional, de pregătire al tinerilor.

— Ce greutăţi există în adoptarea echipamentului informatic de către şcoală ?

Wilbert le Page : Prima greutate este costul foarte mare al computerelor şi al terminalelor. Dar este de prevăzut ca el să scadă din ce în ce, aşa că, probabil, în viitor nu costul va fi impedimentul principal.

A doua piedică ţine de factorul uman. În general, profesorii se decid cu greu să părăsească vechile metode de predare şi să le înveţe pe cele noi...

— Introducerea calculatoarelor în procesul de învăţămînt şi, în general, a mijloacelor tehnice moderne de predare şi de învăţare produce — este cert — unele mutaţii în raportul afectiv dintre profesor şi elev sau student. Mulţi se plîng de o anumită sărăcire afectivă a acestei relatii. Dumneavoastră de ce părere sînteţi ?

Wilbert le Page : De fapt, nu e vorba de o părere, ci de o constatare. Studentul, putînd să înveţe foarte mult cu ajutorul calculatorului, simte mai acut nevoia să discute cu profesorul pe marginea problemelor pe care le adînceşte sau care se evidenţiază. Dacă profesorul este receptiv la aceste trebuinţe — declanşate deci de folosirea calculatorului — şi discută cu tînărul, se va produce o mai mare apropiere între ei, chiar mai mare decît în activitatea didactică axată pe metode şi mijloace tradiţionale.

Aşadar, dacă folosim cu înţelepciune prezenţa calculatorului în procesul instructiv, legătura afectivă cu cei pe care îi pregătim nu va slăbi, ci, dimpotrivă, se va adînci, se va îmbogăţi.

STELA PREDESCU

Perfecţionarea cadrelor didactice din R. S. Cehoslovacă

Unul din elementele esenţiale ale influenţei asupra elevilor îl constituie personalitatea profesorului şi a celorlalţi factori de educaţie. De aceea, în republica noastră se pune un accent deosebit atît pe nivelul ideologic şi politic al celor ce pregătesc tînăra generaţie, pe buna lor pregătire pedagogică şi profesională, cît şi pe calităţile care trebuie să-i caracterizeze ca pedagogi ai şcolii socialiste.

Bineînţeles, cîştigarea autorităţii profesionale este un proces de lungă durată, ea depinzînd înainte de toate de profesorul însuşi, de eforturile făcute de el pentru a-şi completa şi îmbogăţi pregătirea, de prezenţa lui activă în viaţa politică şi culturală a societăţii. Dar un rol de seamă revine şi directorului şcolii, ca şi întregului sistem de perfecţionare a cadrelor didactice din republică.

Directorul şcolii devine un factor important în ridicarea nivelului ideologic, politic, pedagogic şi profesional al învăţătorilor şi profesorilor prin sprijinul sistematic şi consecvent pe care îl acordă acestora, prin ajutorul direct acordat tinerelor cadre. Una din căile prin care el şi, în general, şcoala noastră materializează acest sprijin sînt grupele metodice. Forme colective de muncă în şcoală, grupele acestea înscriu în activitatea lor controale mutuale, lecţii model, aprofundarea literaturii pedagogice şi de specialitate de către toţi membrii lor.

Alte mijloace de sprijinire a cadrelor didactice în munca lor de perfecţionare profesională sînt centrele pedagogice de district şi institutele pedagogice regionale. Aceste organisme facilitează schimbul larg de experienţă între profesori, îi pun la curent cu noutăţile în domeniul ştiinţelor, organizînd conferinţe, lectorate, seminarii pe teme ideologice, politice, pedagogice şi profesionale; de asemenea, ele iniţiază cursuri practice (de exemplu de limbi străine, de activitate în laborator etc.), excursii etc. În asemenea forme de perfecţionare, cadrele didactice au posibilitatea să-şi însuşească noile metode didactico-pedagogice, să se familiarizeze cu principiile actuale ale muncii de învăţămînt, cu tehnica didactică modernă şi eficientă. Institutele pedagogice regionale organizează şi cursuri de instruire pentru directorii şcolilor de ciclul I (şcoala fundamentală de 9 ani) şi se ocupă de pregătirea altor cadre cu perspective pentru munca de conducere în învăţămînt.

Totodată institutele pedagogice regionale şi centrele pedagogice de district studiază experienţa pedagogică înaintată şi o popularizează pe diverse căi. Realizările deosebite obţinute în munca didactico-pedagogică sînt inserate în programul lecturilor pedagogice de district şi regionale, astfel încît sînt cunoscute şi de alţi profesori. Cele mai bune lucrări de prezentare a experienţei înaintate sînt valorificate şi pe scară naţională, fiind publicate şi popularizate sub diferite forme publicului larg de slujitori ai şcolii. De altfel, institutele pedagogice regionale şi centrele pedagogice de district obişnuiesc să tipărească numeroase materiale metodice, de specialitate, culegeri şi studii privind experienţa pedagogică avansată etc.

Forurile superioare de resort acordă şi ele cadrelor didactice un ajutor organizat de mare preţ. Astfel, se organizează anual cicluri de studii al căror conţinut este propus de institutele pedagogice şi aprobat de Ministerul Educaţiei. O altă formă de studiu sînt cursurile postgraduale de la şcolile superioare, prin care cadrele didactice cu o pregătire universitară sînt puse la curent cu ultimele noutăţi în domeniul specialităţii, al ştiinţelor şi culturii.

Dr. FRANTISEK LISKA
JAROSLAV HLADKY

BRATISLAVA *Laboratorul, de neînlocuit în perfecţionare*

Telex

În U.R.S.S. se desfăşoară, de mai mulţi ani, experimente foarte interesante pentru învăţarea în timpul somnului. La Institutul politehnic „V.I. Lenin" din Moscova, de exemplu, metodele hipnopedice sînt aplicate în studiul limbilor străine.

„Clasele de... dormit" sau, mai ştiinţific „laboratoarele hipnopedice" dispun de camere speciale în care „dorm" elevii. Aceste încăperi au un geam spre sala cu aparate. De aici, profesorul operator transmite în clasă lecţiile de limbă străină — cuvinte, combinaţii de cuvinte, propoziţii — urmăreşte starea elevilor. Lecţia durează toată noaptea. După două luni de asemenea studii, un grup experimental de studenţi şi-a însuşit nu mai puţin de 2 500 de cuvinte. După opt luni ei îşi însuşiseră 98% din materialul ce le-a fost predat !

◆

Pentru cele 7 milioane şi jumătate de mame din Franţa ocupate în cîmpul muncii, problema supravegherii şi îngrijirii copiilor în timp ce ele lipsesc de acasă continuă să rămînă aproape nerezolvată. În 16 departamente ale ţării nu există nici o creşă, iar în alte 17 funcţionează cîte una singură.

Urmările acestei stări de lucruri sînt dintre cele mai neplăcute pentru sănătatea morală şi fizică a copiilor. Recent, un cotidian francez punea în legătură cu aceste carenţe chiar numărul mare de accidente întîmplate celor mici — în 1971 trei mii de accidente mortale.

◆

În ultimii zece ani Ministerul Învăţămîntului din Marea Britanie a alocat sume importante pentru construcţia bibliotecilor universitare. Ca urmare, Universitatea din Edinburgh, în George Square, dispune de cea mai mare bibliotecă universitară din Europa. Sălile de lectură cuprind 2 500 de locuri. Cele două etaje ale clădirii pot adăposti 1 250 milioane de volume.

◆

În cele 5 etape ale dezvoltării sale, învăţămîntul pedagogic din R. D. Vietnam a cunoscut perfecţionări continue. De la cele cîteva mii de cadre didactice cîte existau în ţară în ajunul Revoluţiei din august 1945, efectivul lor a ajuns astăzi la 200 000, din care 130 000 lucrează numai în învăţămîntul general (de opt ori mai multe decît în 1954—1955) şi 50 000 în cel preşcolar. Sistemul de învăţămînt pedagogic din R.D. Vietnam are în vedere şi formarea cadrelor care se ocupă cu problemele de conducere şi gestiune ale şcolilor. Astfel au fost pregătiţi 10 000 de directori şi directori adjuncţi pentru şcolile ciclului I şi II, 800 pentru cele din ciclul III şi normale, ca şi un număr important de lucrători pentru secţiile de învăţămînt municipale şi de district, pentru serviciile de studiu şi cercetare ale învăţămîntului.

◆

La un liceu din Bremen (R.F. a Germaniei) colegiul profesoral împreună cu consiliul părinţilor întocmesc un program pentru calculator, în vederea elaborării rapide a celor mai complicate orare şcolare — un astfel de orar, la liceul sus-amintit, măsoară 43 de metri! — pentru a putea fi modificate, la nevoie, tot atît de repede.

Dar sistemul folosirii computerelor pentru elaborarea orarelor, programarea sălilor de cursuri etc., nu aparţine numai acestui liceu. În întreaga lume, calculatoarele vin, şi în acest domeniu, în ajutorul omului, practica orarelor alcătuite „in cap" şi scrise de mînă devenind — pentru şcolile mari, cu un program de lucru complicat — realmente inoperantă.

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scinteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scinteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 32

Simbătă 22 ianuarie 1972
12 pagini — 1 leu

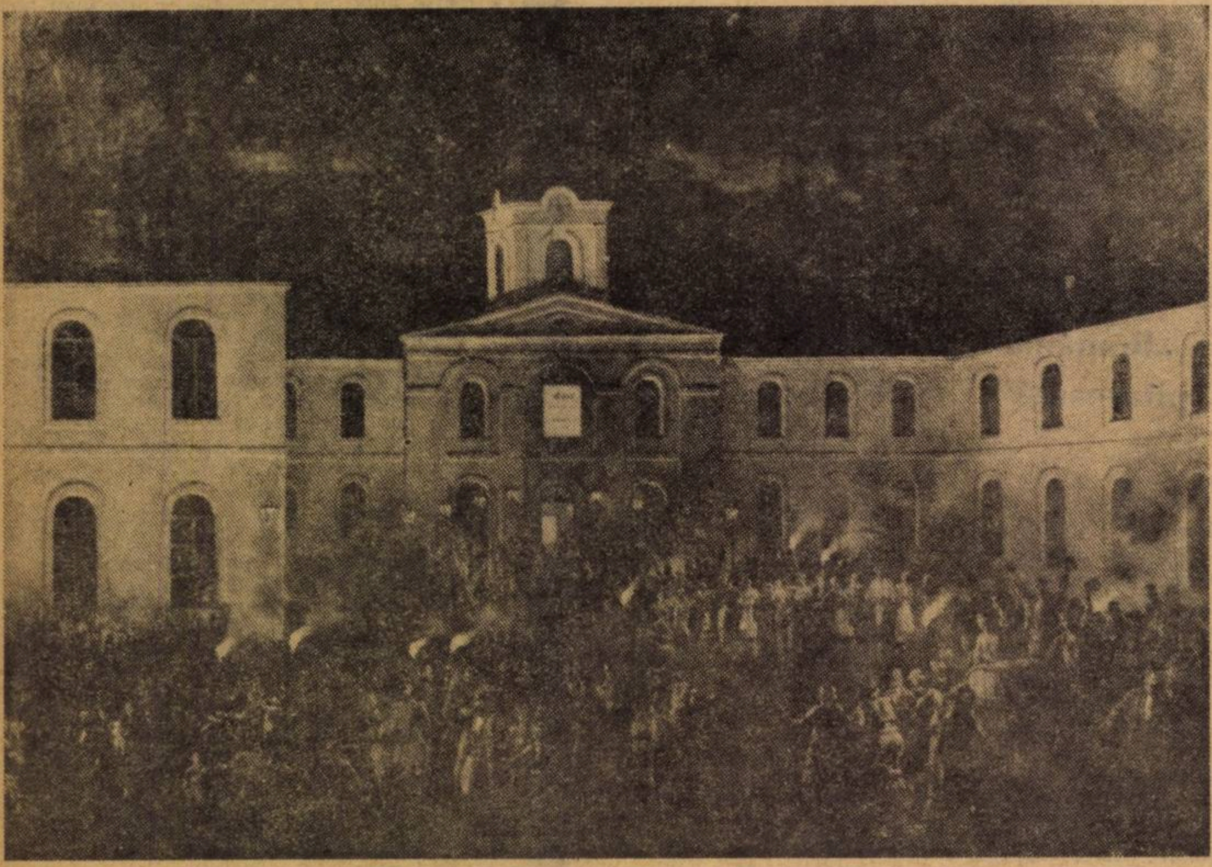

Theodor Aman

„Hora Unirii" la Craiova

Sărbătoarea tinerilor comuniști, a noastră, a tuturor

Ne-am făcut întotdeauna o datorie de înalt patriotism din a ne aminti și a cinsti așa cum se cuvine acele momente care s-au încrustat cu litere de aur pe răbojul istoriei patriei.

În anul care s-a încheiat de curînd, am fost cu toții părtașii unei glorioase aniversări : o jumătate de veac de luptă și jertfă, de biruințî și realizări sub stindardul Partidului Comunist Român. Peste puțin timp o altă aniversare glorioasă — urmînd-o firesc pe cea de anul trecut — va marca cincizeci de ani de la înființarea Uniunii Tineretului Comunist, cincizeci de ani de cînd partidul a creat organizația revoluționară, marxist-leninistă a tineretului din România, cincizeci de ani de cînd, sub conducerea și îndemnul comuniștilor, utecistii participă cu toată dăruirea și puterea lor la lupta pentru cîștigarea marilor bătălii de clasă, la împlinirea operei de făurire a socialismului pe pămîntul românesc.

Zilnic, din toate colțurile de țară, știrile care ne parvin vorbesc despre antrenarea întregului nostru tineret din industrie și agricultură, din școli și universități la înfăptuirea programului partidului de dezvoltare economică și socială a patriei, despre creșterea contribuției tinerei generații la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Prin muncă, prin îndeplinirea exemplară a sarcinilor profesionale, prin învățătură, prin ample acțiuni patriotice — iată formele prin care cei mai tineri comuniști țin să-și sărbătorească jubileul. În școlile de toate gradele se desfășoară în prezent acțiuni politice și cultural-educative de o deosebită semnificație în formarea omului nou, a militantului de mîine, cu o conștiință înaintată, cu un înalt nivel de pregătire. La Hunedoara și Botoșani se desfășoară concursuri de creație inspirate din lupta uteciștilor ; la Sibiu, elevii pregătesc un montaj literar-muzical intitulat sugestiv „E tinerețea noastră partidului datoare" ; pe meleagurile Harghitei, tinerii români, maghiari, și de alte naționalități vor participa peste puțin timp la un concurs și festival de poezie și cîntec : „Eroi au fost, eroi sîntem !"...

...Am asistat zilele trecute la o oră de **istorie,** cum multe altele. la fel, au loc acum în școli. Vorbea un elev. Și glasul lui era sugrumat nu de emoția „răspunsului la tablă", ci de copleșitoarea vibrație a faptului istoric. Vorbea despre un utecist, care, cu ani în urmă, înfrunta dîrz bătăile jandarmilor și schingiuirile din beciurile siguranței. La vîrsta școlarilor de azi, el mergea la școală desculț, citea după cărți împrumutate, dar era primul în clasă. La vîrsta adolescenței, învăța între zidurile Doftanei, învăța crezul luptătorilor pentru cauza comunismului. Nici bătăile, nici închisorile nu i-au clintit vreodată credința în izbîndă și hotărîrea de a lupta pentru binele poporului său, pentru triumful clasei muncitoare și al partidului comunist. Viața acelui tînăr activist e parte integrantă din istoria acestei jumătăți de veac, e drumul **utecistului,** al **comunistului.**

Nu știu dacă de la început elevul a pronunțat numele acelui tînăr, dar toți cei care îl ascultau, și mai tineri și mai vîrstnici, știau prea bine că cel despre care se vorbea, cel care a îmbărbătat la luptă pe tineri în anii grei ai împilării capitaliste, cel care i-a îndemnat apoi să lupte cu arma în mînă pentru eliberarea de sub jugul fascist, cel care i-a chemat mai apoi la construirea unei noi orînduiri, a fost conducătorul de azi al partidului și statului nostru. O pildă vie, un exemplu luminos.

La chemarea partidului, la îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, tineretul zilelor noastre a răspuns totdeauna prezent. Pe elevul care ne vorbea acum din banca sa despre istoria comunistă l-am întîlnit și lîngă cuptoarele fierbinți ale Reșiței, l-am văzut și stăvilind apele în Insula mare a Brăilei, și muncind pe șantierul Tîrgoviștei, și dansînd, și cîntînd...

Cu puțin timp înainte de echinocțiul de primăvară vom sărbători tineretul. De fapt, este o sărbătoare a noastră, a tuturor.

MIRCEA IONEL

„Microunivers..."

Am cunoscut cartea înainte de-a cunoaște abecedarul. Mai bine-zis, am cunoscut cărțile, nu ale mele, ci ale tatălui meu, așezate frumos „în picioare", legate în pînză de culori variate de chiar mîna lui, purtînd pe cotor cîte o mică etichetă, cu un număr de ordine.

După ce am stăpînit abecedarul, am putut afla că numărul de pe cotor corespundea unui număr dintr-un catalog, în dreptul căruia erau scrise autorul cărții și titlul acesteia. Cînd mi s-a dat voie să umblu prin aceste cărți, am putut constata că pe prima pagină a fiecăreia era scris, după obiceiul timpului „Ex libris meis", urmat de semnătura tatălui meu, și o dată, data în care cartea a intrat în bibliotecă.

Mi-am dorit și mie o bibliotecă asemănătoare, organizată la fel. Am început, ca toți copiii de atunci, cu „Biblioteca pentru toți" și „Biblioteca Minerva". Cumpăram cărțile din banii pentru prăjitură, sau din cadourile (în bani) pe care le primeam în loc de jucării, de la unchi și de la mătuși. Curînd, pretențiile mele — față de mine însumi — au crescut. Mi-am „lichidat" prima bibliotecă și, cu banii obținuți, plus alți bani de la părinți, mi-am cumpărat cărți de format „de om mare", cu hîrtie mai bună și mai ales cu poze multe, cît mai multe. Nu a fost ultima mea bibliotecă. Cînd am plecat să-mi desăvîrșesc studiile, am lăsat în urma mea a patra bibliotecă, de filozofie, de critică literară, dar mai ales cu literatura anilor de după primul război mondial.

Pe Blaga îl știam pe dinafară, Al. Philippide mă transporta în o lume nouă. Demostene Botez îmi descoperea o urbe nouă mie, Iașii, mă încintam necontenit de nestăpînita vervă a lui Minulescu și de muzicalitatea versului său, plînsesem citind „Pădurea spînzuraților" a lui Liviu Rebreanu. Cîte alte lucruri minunate din cărțile adunate cu grijă și mai ales cu trudă, nu mi-au îmbogățit inima și nu mi-au lărgit orizontul, atunci, în anii 1920—1924, anii în care pășeam timid pragul spre viața de adult... Toate aceste vechi amintiri m-au străbătut ca un fulger în una din serile trecute, cînd mi-a fost dat să ascult răspunsurile penibile pe care un tînăr, tînăr așa cum eram și eu acum aproape cincizeci de ani, așezat nonșalant pe un taburet la una din cafenelele orașului, le dădea unui reporter.

— Ce faci dumneata tot timpul ?

Miron Nicolescu

(Continuare în pag. a 9-a)

În acest număr

Confruntarea și dialogul dintre filozofia marxistă și curentele de gîndire nemarxiste ● Atitudinea socialistă față de avutul obștesc — îndatorire cetățenească fundamentală ● În dezbatere : manualele clasei a IV-a ● Pentru o metodică a activității tehnico-productive ● Spiritul științific ● „Creează știință, dacă îți place, și creeaz-o pentru oameni !"

ACCENTE

Poezia în clasă

E un vis mai vechi, foarte vechi ; poezia convertită în „program“ școlar. Și iată visul, concret, sub forma unui volum al cărui titlu e un vers din Eminescu : **„Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie...“** Visînd la prezența poeziei la catedră, mulți dintre noi am respins ca un lucru de ocară expresia „didactic“ pe care ne-o reprezentam ca o intervenție brutală, rece, uscată în lumea incandescentă a metaforei, fără a ne aminti măcar că „didactic“ poate însemna modalitatea superioară de a sensibiliza — pentru copii — valorile omenirii, de a le descifra copiilor, de a le împărtăși din frumusețile lor.

Faptul că inspectoratul școlar al municipiului București a editat un volum de poezii e minunat. Avem în față o culegere antologică dedicată unuia dintre cele mai pregnante sentimente omenești : dragostea de țară. Un colectiv de dascăli inimoși și bine pregătiți, sub conducerea lui Marin Toma și Valeria Constantinescu, cu sprijinul criticului Ovidiu Papadima, a ticluit această carte atît de frumoasă și utilă, ale cărei rosturi literare, pedagogice și estetice sînt atît de reliefat prezentate, cu o sobrietate stilistică convingătoare de către Sofia Pușcașu.

Culegerea e gîndită didactic în mod firesc. Poeziile sînt grupate pe etape de vîrstă. După celebrul catren al lui Văcărescu, „a patriei cinstire“ în versuri, e înfățișată astfel încît ea să poată fi accesibilă și micilor școlari și U.T.C.-iștilor în pragul marilor răspunderi ale vieții.

A înșira numele poeților de la Eminescu și Alecsandri la Arghezi și Călinescu, de la Labiș la Ion Barbu, de la Miron Paraschivescu la Ion Brad, sau Cezar Baltag, ar însemna să alăturăm aici un lung șirag de nume cuprinzînd un însemnat capitol din istoria poeziei românești.

Școlarii bucureșteni încep ziua de clasă cîntînd „Trei culori“ și o termină recitînd o poezie dedicată patriei. La fiecare sfîrșit de săptămînă cîte un elev recită o nouă poezie din cărticica de versuri. Poezia e ascultată în școală, în clasă. În acest fel ea, Poezia, a devenit obiect principal de studiu și prin ea toți școlarii își mărturisesc același gînd : **„Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie“...**

Alecu Popovici

„Orizonturi“

Filiala Galați a Societății de științe filologice, în colaborare cu Casa corpului didactic și Sindicatul învățămînt, a tipărit, de curînd, sub redacția profesorului D.D. Soitu, culegerea de lucrări științifice și metodice intitulată „Orizonturi“ (literatură, limbă, folclor). Publicația se distinge prin ținută, în unele locuri fiind sesizabilă însă, prin aglomerarea de note la subsol, o ușoară ostentație de erudiție. Din cele douăzeci de materiale incluse în sumarul culegerii, remarcăm contribuția documentară, rezultat al cercetărilor în arhivele din Ungaria, privind anii petrecuți de Liviu Rebreanu la Școala militară din Sopron **(C. Ciuchindel)**, cercetarea cu ajutorul metodei structuraliste a colindului laic **(I. Brezeanu)**, articolele semnate de **N. Perianu** („Eroic și comic în Țiganiada“), **C. Trandafir** („Paul Zarifopol și ideea de specificitate a artei“), **D. Tiutiuca** („Individualitatea literaturii române“) sau **L. Rugină,** care emite cîteva fugare considerații asupra eroticii lui M. R. Paraschivescu. Un spațiu apreciabil se acordă fenomenului local literar (articolele despre A. Holban, B. Jordan, revista „Dunărea“, scrise de **V. Țigănuș, D. D. Soitu, Gh. S. Ștefănescu, Ecaterina Soitu)** sau lingvistic **(V. Țurlan :** „Terminologia pescuitului în regiunea Dunării...“). Din capitolul „Contribuții metodologice“, reținem două pledoarii pentru modernizarea predării literaturii române, semnate de **I. Cîrlan,** respectiv **L. Bourceanu.**

D. Scărlătescu

„România pitorească“

A apărut zilele acestea o nouă revistă ilustrată. Numele ei — „România pitorească“ — ispitește de la bun început la lectură. Primul număr, răsfoit cu curiozitate din copertă în copertă, confirmă din plin așteptările noastre. Ni se propun itinerare interesante pe urmele lui Vlahuță la „porțile omeniei“, prin Carpații înzăpeziți, într-o necunoscută zonă alpină : Buila Vînturarița... Dintr-un bogat sumar mai reținem însemnările lui Paul Anghel — „Sărbători la sărbătoarea Anului nou“, M. H. Simionescu — „Tîrgoviștea copilăriei mele“, V. Hossu — „Povestea mea de iarnă“

Fără îndoială, numerele viitoare ne vor oferi noi și surprinzătoare lecturi și invitații la drumeție. Și n-ar fi rău dacă printre ele am citi și acele pagini care să se adreseze direct tineretului școlar, cel mai pasionat drumeț de pe meleagurile țării.

m. i.

Corala Filarmonicii „George Enescu“

Concertul coral prezentat de Filarmonica „G. Enescu“ în ziua de luni, 17 ianuarie, a fost condus de la pupitrul dirijoral de către dirijorul profesor Nicolae Niculescu, directorul Liceului de muzică nr. 1. Apreciem deosebit de favorabil această realizare, în primul rînd prin temeritatea actului interpretativ, prin gustul rafinat cu care a reunit în program, în primă audiție, un ciclu de madrigale preclasice de autori englezi, deținătoare ale unor valențe expresive specifice, un program de muzică românească, preponderent lirică, ce îmbrățișa un ambitus amplu de la autori clasici, ca Tiberiu Brediceanu și Dimitrie Cuclin, pînă la lucrări de Radu Paladi și Doru Popovici, reprezentative pentru muzica românească contemporană. Manifestarea concertistică a valorificat preocupările dirijorului în domeniul atît de pretențios al dirijatului coral, al calităților de ales muzician ale lui Nicolae Niculescu, calități pe care Corul Filarmonicii le-a evidențiat, în interpretare, cu deosebită dăruire.

Anton Dogaru

Nota la purtare

Nota la purtare, această cenușăreasă în viața școlii, văzută în lumina implicațiilor ei asupra personalității elevilor, rămîne încă pentru unele cadre didactice o problemă nesoluționată în spiritul Regulamentului școlar. În unele cazuri aprecierea conduitei elevilor se face expeditiv, pe linia minimului de efort.

Practica stabilirii notei la purtare după numărul corigențelor sau după notele foarte bune la învățătură — așa cum ne scrie profesorul Ion Bălușoiu, de la Liceul de cultură generală din Bălcești, județul Vîlcea — „este de-a dreptul nesănătoasă“.

În Regulamentul liceelor de cultură generală se arată că nota la purtare se stabilește în funcție de comportarea generală a elevului în școală și în afara ei și de participarea activă a acestuia la viața școlară.

De unde provin atunci greșelile care se mai fac în aprecierea purtării elevilor ?

În primul rînd, din confuzia care se face între participarea activă a elevului la viața școlară și rezultatele concretizate în notele obținute la diferitele obiecte de învățămînt. Așa se ajunge ca unii elevi, cu toate eforturile lor evidente în însușirea materiei, datorită slabei pregătiri anterioare (care nu se datorește totdeauna numai lui sau mai slabei înzestrări intelectuale) sînt notați la încheierea trimestrului cu nota 7 la purtare.

De cele mai multe ori însă aprecierea conduitei elevului suferă de lipsa de cunoaștere mai serioasă a lui de către profesori și de către diriginte. Se confundă adeseori unele reacții care țin de temperament cu acte de indisciplină sau se apreciază atitudinea placidă și relativ cuminte ca o atitudine pozitivă a lui. Pe de altă parte, natura complexă a personalității elevilor rămîne de multe ori necunoscută ; se neglijează tocmai acele calități pozitive ale lor care pot fi încurajate și valorificate în procesul educațional (corectitudinea, curajul, spiritul de inițiativă, independența în gîndire, sociabilitatea, tenacitatea, perseverența în muncă etc.).

Nici consiliile pedagogice ale școlii nu analizează totdeauna în suficientă cunoștință de cauză purtarea elevilor. Mici abateri de la normele în vigoare în școală, dacă acestora li se mai adaugă uneori și subiectivitatea educatorului, pot altera și conferi o altă dimensiune notei la purtare. În fond, totul ține de spiritul de discernămînt al educatorului și de cunoașterea elevilor.

Prin participarea activă a elevului la viața școlară nu trebuie înțeles numai succesul la învățătură. Sînt atîtea acțiuni care se desfășoară în cadrul clasei și al școlii, ale organizațiilor de tineret, care nu pot fi nesocotite în aprecierea conduitei elevilor. După cum, bineînțeles, nu putem ignora reaua-voință sau lipsa de interes a elevului pentru îndeplinirea obligației lui de bază care e învățătura.

Trebuie să ne ferim ca educatori, așa cum ne scrieți, să lovim în ceea ce are mai de preț orice om — și cu atît mai mult elevul — fondul lui moral.

Pentru aceasta sînt necesare : cunoașterea științifică a elevului și, pe baza ei, o viziune de ansamblu și de perspectivă asupra evoluției personalității lui, spirit de discernămînt și de nuanță.

M. ARIEȘANU

■

Sîntem solicitați să dăm lămuriri privitoare la examenele de diferență de la un tip de școală la alta, de la o secție la alta sau chiar trecerea de la o clasă cu o limbă străină de predare la alta, la transferul de la o facultate la alta, cu privire la diferite examene de admitere în institute superioare de învățămînt, la data ținerii lor, la titularizări pe posturi etc. Sîntem bucuroși de larga audiență pe care publicația noastră o are în rîndul cititorilor și sîntem gata să răspundem solicitărilor de tot felul care ne sosesc prin poștă. Cea mai mare parte însă din aceste solicitări se pot rezolva mai operativ pe plan local, fie direct de către școlile din orașul în care domiciliază cititorii, fie de inspectoratele școlare, fie de facultățile și institutele care sînt vizate.

Am dori să deschidem larg paginile publicației noastre și altor solicitări — mai ales acestora — care să privească problemele de conținut sau de metodă ale muncii de instruire și educație.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Un grup de cadre didactice din județul Ialomița ne întreabă cum se stabilesc **drepturile de salarizare ale personalului didactic utilizat ca suplinitor** în învățămîntul de cultură generală, profesional și tehnic și liceal de specialitate.

Sînt considerate ca avînd calitatea de suplinitori și salarizați în condițiile arătate mai jos următoarele categorii de personal didactic :

a) persoanele care au studiile prevăzute pentru numire pe o funcție didactică și care ocupă un post vacant, fiind angajate pe maximum un an școlar sau pînă la numirea unui titular (conform art. 34 și 230 din Statutul personalului didactic), inclusiv pensionarii și personalul didactic căruia i s-a desfăcut contractul de muncă pentru că nu a obținut definitivarea în învățămînt ;

b) persoanele care au studiile corespunzătoare, dar care avînd o altă funcție, îndeplinesc — în afara programului de lucru de la această funcție — și activitățile didactice ale unor posturi vacante, fiind retribuite prin plata cu ora (conform art. 36 din Statut) ;

c) persoanele cu studii incomplete, numite — în mod excepțional — pe posturi vacante, în lipsa unor solicitanți cu studii corespunzătoare (conform art. 233 din Statut) ;

d) persoanele care înlocuiesc un titular aflat în concediu de boală, de maternitate, de studii, concedii fără plată ș.a.m.d. (în temeiul art. 13 din Codul Muncii — contract pe durată determinată sau pentru îndeplinirea unei lucrări determinate-suplinirea), inclusiv pensionarii ;

e) personalul didactic titular, care în afara obligațiilor de muncă de la postul său, înlocuiește un alt titular aflat în situațiile arătate la lit. d (în temeiul aceluiași art. 13 din Codul Muncii).

Drepturile de salarizare a suplinitorilor din categoriile arătate la lit. a—d, se stabilesc — potrivit prevederilor Statutului personalului didactic și ale H.C.M. nr. 2841/1968 — în raport cu studiile, vechimea (stagiul) recunoscută în învățămînt și — dacă este cazul (în special la pensionari) — gradul didactic, pe care le are persoana angajată ca suplinitor. Aceste criterii se respectă indiferent dacă suplinitorul este retribuit prin salariu tarifar (cu normă întreagă ori cu normă incompletă) sau prin plata cu ora. De reținut că retribuirea suplinitorilor se face de regulă prin salariul tarifar (chiar dacă predă la normă incompletă), plata cu ora putîndu-se utiliza numai în cazurile admise prin actele normative în vigoare, respectiv în cazurile arătate mai sus la lit. b, d (atunci cînd suplinitorul mai are o altă funcție salarizată) și litera e sau în cazul pensionarilor care prestează activități didactice în condițiile circularei Ministerului Învățămîntului nr. 10768/1969.

Pentru personalul didactic titular, indicat la lit. e, retribuirea lui prin plata cu ora se face pe baza salariului cuvenit la funcția didactică suplinită, în raport însă cu studiile, vechimea (stagiul) în învățămînt și gradul didactic recunoscute la funcția didactică la care este titular și în măsura în care acestea pot fi luate în considerare și la funcția suplinită.

Suplinitorilor din categoriile menționate la lit. a și c — retribuiți prin salariu tarifar — li se acordă și indemnizația pentru concediul de odihnă — potrivit instrucțiunilor Ministerului Învățămîntului nr. 330/1968 — dacă depun activitate pînă la 30 iunie.

Aurel Tudoran de la Școala generală Dîrneni, comuna Valea Călugărească, județul Prahova : vă comunicăm că stabilirea cadrelor didactice care participă la recensămîntul animalelor se face de conducerea școlii și consiliul popular al comunei. În perioada respectivă — dată fiind importanța acestei acțiuni — cadrele didactice sînt considerate în activitate și stimulate potrivit dispozițiilor legale.

Th. Leonescu

A apărut, în supliment la revista „Învățămîntul profesional și tehnic“, broșura:

„Programele concursului de admitere în liceele de specialitate, școlile profesionale și ucenicie la locul de muncă“.

Prețul unui exemplar 1,50 lei.

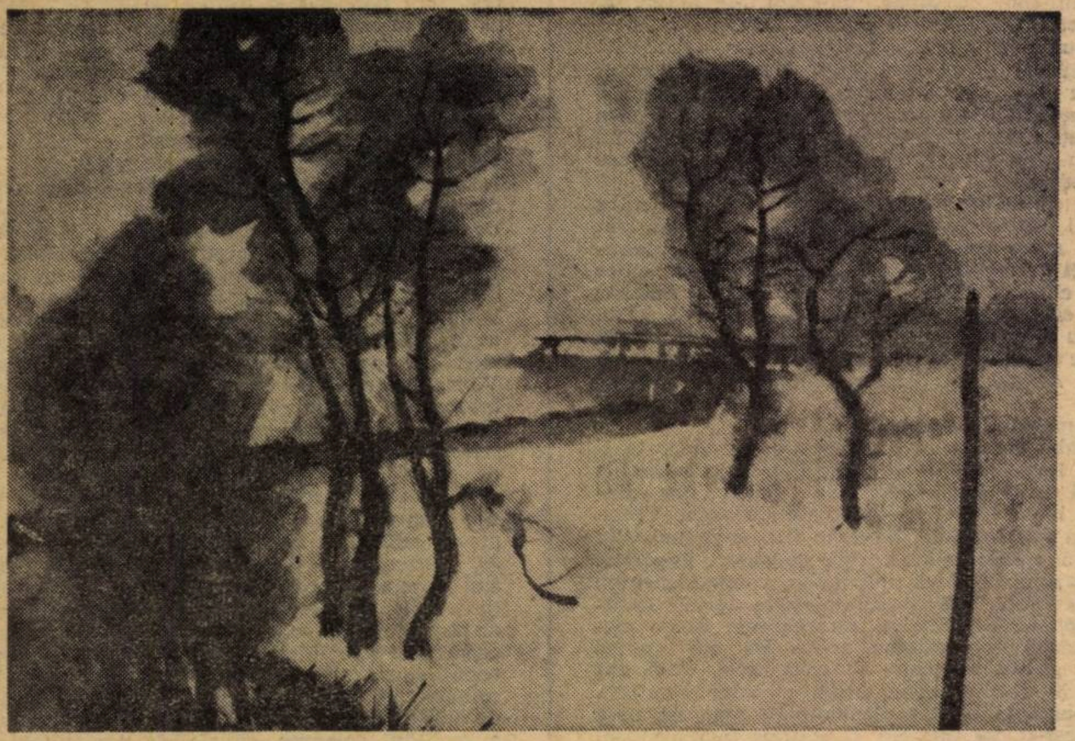

Ştefan Popescu

Iarnă la Tilmaciu

Confruntarea şi dialogul dintre filozofia marxistă şi curentele de gîndire nemarxiste

Filozofia marxistă s-a constituit ca expresie spirituală a cerinţelor luptei de eliberare a clasei muncitoare şi ale transformării condiţiilor de existenţă umană prin revoluţia socialistă. Apariţia ei a reprezentat „ruptura cea mai radicală cu ideile tradiţionale“ 1), deosebindu-se de toate sistemele filozofice din trecut şi din prezent. Aceasta se manifestă, înainte de toate, prin conceperea într-un mod nou — materialist şi dialectic — a raportului dintre obiect şi subiect, dintre obiect şi cunoaştere, dintre cunoaştere şi acţiune 2), în al doilea rînd, prin schimbarea naturii filozofiei şi a funcţiei sale 3) şi, în sfîrşit, prin faptul că ea devine mijlocul de însuşire teoretică a dezvoltării sociale de către clasa muncitoare şi forţele înaintate ale societăţii şi metodologie a acţiunii în direcţia acestei dezvoltări. 4) Prin natura şi funcţia sa, filozofia marxistă venea în contradicţie cu sistemele filozofice din trecut şi cu cele nemarxiste, din prezent.

Filozofia marxistă a apărut şi s-a dezvoltat pe baza generalizării practicii sociale din fiecare etapă a dezvoltării societăţii şi a integrării succesive a rezultatelor ştiinţei, în dezvoltarea sa continuă. Totodată, ea a apărut şi s-a dezvoltat în luptă cu filozofia nemarxistă, delimitîndu-se net de concepţiile care denaturează interpretarea realităţii, unilateralizează căile şi metodele de transformare a societăţii sau care propovăduiesc idei iraţionaliste ori antiumaniste. Istoria filozofiei marxiste este, de asemenea, istoria luptei împotriva încercărilor de deformare şi vulgarizare a ei, de golire a acesteia de conţinutul critic-revoluţionar. Ţinînd seama de opoziţia dintre filozofia marxistă şi cea nemarxistă, rezultînd din opţiuni axiologice diferite şi opuse, se poate afirma că ceea ce caracterizează dezvoltarea gîndirii filozofice pe plan mondial continuă să fie şi azi lupta dintre ideologia marxistă şi cea nemarxistă, în speţă, cea burgheză.

În lupta filozofiei marxiste cu curentele filozofice nemarxiste trebuie avut în vedere însă, tabloul extrem de complex şi de variat al filozofiei contemporane. În cursul dezvoltării ei, s-a produs o diferenţiere tot mai accentuată, fapt pentru care filozofia nemarxistă nu poate fi tratată în bloc, aşa cum s-a făcut adesea în trecut, şi nici redusă la acelaşi numitor comun, cuprinzînd-o într-o etichetare generală, negativă. Căci, pe lîngă curente neştiinţifice, iraţionaliste, antiumane, pe lîngă filozofii ostile în mod agresiv marxismului, filozofia contemporană nemarxistă se caracterizează şi prin trecerea pe planul al doilea a unor curente de gîndire ca neohegelianismul, neopragmatismul, neopozitivismul şi neotomismul, prin tendinţe de apropiere de materialism, deplasări dinspre neopozitivism spre raţionalism şi dinspre existenţialism spre structuralism. Analiza atentă şi nuanţată a gîndirii filozofice din ţările capitaliste dezvăluie în opera a numeroşi gînditori tendinţe contradictorii, aspecte complexe ce nu pot fi epuizate prin clasificarea dihotomică „materialism-idealism“. În numeroase cazuri, gînditorii nemarxişti recunosc valoarea teoretică şi metodologică a marxismului, sporeşte numărul acelora care adoptă şi integrează în propria lor concepţie teze şi principii marxiste.

Din această împrejurare decurge faptul că în lupta ideologică dintre filozofia marxistă şi cea nemarxistă, cele două orientări nu sînt absolut opuse în totalitatea lor, că între filozofia marxistă şi curentele înaintate ale gîndirii nemarxiste, o dată cu delimitarea critică, există şi posibilitatea intercomunicării. Aceasta şi deschide posibilităţi constructive pentru dialogul dintre marxişti şi nemarxişti în filozofie.

Promovînd dialogul ca expresie a deschiderii gîndirii marxiste spre tot ce este valoros în gîndirea umană, aceasta implică confruntarea ideilor marxiste cu cele nemarxiste, lupta de idei ; ea presupune, totodată, şi influenţa posibilă a unor idei din afara filozofiei marxiste, ce pot fi însă, integrate în filozofia marxistă. Fapt este că ideile nu circulă într-un singur sens. Filozofia marxistă însăşi, n-a apărut, cum spunea Lenin, **alături** de drumul larg al civilizaţiei mondiale. „Dimpotrivă, întreaga genialitate a lui Marx constă în faptul că el a dat răspuns la problemele pe care gîndirea înaintată a omenirii le pusese înainte“ 5). La constituirea sa, filozofia marxistă a valorificat critic şi selectiv tot ce a creat mai preţios gîndirea umană, tot ce putea fi pus în slujba eliberării omului şi a societăţii. Această valorificare — critică şi selectivă — nu se reduce, însă, numai la perioada formării filozofiei marxiste, ci are loc şi în cursul dezvoltării acesteia. Dar aceste preluări critice trebuie să se înfăptuiască menţinînd, apărînd şi dezvoltînd conţinutul de idei şi coerenţa internă a marxismului. Cu alte cuvnite, dialogul nu trebuie să aibă drept rezultat apariţia unor tendinţe de îmbinare eclectică a marxismului cu curentele nemarxiste, aşa cum s-a încercat în trecut îmbinarea marxismului cu neokantianismul sau cu psihanaliza, iar în zilele noastre, cu existenţialismul. Dialogul marxiştilor cu gînditori de alte orientări este o formă a confruntării ideologice contemporane, în care gîndirea marxistă îşi păstrează personalitatea sa distinctă, fără a respinge însă ceea ce reprezintă achiziţie a gîndirii ştiinţifice, adevăr şi valoare în filozofia contemporană. Dialogul trebuie să aibă, de fiecare dată, ca rezultat o integrare a valorilor pozitive ale culturii umane în perspectiva şi în spiritul filozofiei marxiste.

Cerinţele participării marxiştilor la confruntarea de idei au fost clar formulate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu : „Noi nu putem să apărăm sau să promovăm ideologia noastră izolîndu-ne de mişcarea internaţională a ideilor. Noi putem să facem ca mar-

TUDOR BUGNARIU

(Continuare în pag. a 9-a)

PARADIGME

ANUL CĂRŢII

Prin voinţa statelor care cooperează în cadrul UNESCO, anul 1972 a fost declarat drept an internaţional al cărţii. Vechiul adagiu atribuit lui Ovidiu „Cărţile işi au soarta lor“ se aplică din plin epocii noastre ce cunoaşte o profuziune livrescă. S-a schimbat foarte mult cartea : diversă, disponibilă, tratînd orice subiect pe înţelesul oricui. Broşură sau tratat, tradusă şi circulînd pe întreg globul, în format mare de bibliotecă sau în format mic de buzunar, ea poate fi găsită pretutindeni în asemenea cantitate încît visurile cele mai temerare ale cititorilor din secolul trecut sînt palide şi depăşite.

Îşi au însă şi cititorii soarta lor. Şi ei s-au modificat o dată cu cartea. S-a născut în zilele noastre lectorul răsfăţat de imaginea filmului şi televiziunii : omul grăbit, spectatorul ce vrea să fie amuzat, instruit sau flatat cu minimum de efort. Sînt autori, cum este Mac Luhan, care spun că omenirea a ieşit din „galaxia lui Gutenberg“; că s-a depăşit cultura formată pe baza cuvîntului scris ; că oamenii au intrat într-o etapă nouă : a imaginilor, a comunicărilor orale la distanţă, făcute posibile de tehnica electronică.

Cartea nu poate să-şi ocupe locul ce i se cuvine, printr-o bătălie inegală, dusă împotriva formelor de informaţie mai tinere şi mai crude. Ea nu mai poate să modifice radical noile, dar profund înrădăcinatele, habitudini ale omului unei societăţi mai dense, nu numai sub raport demografic, ci şi sub raportul faptelor înseşi. Cu toate acestea, ea trebuie — şi poate — să-şi apere un statut onorabil, util şi necesar. Cartea are calitatea — de neînlocuit — de a fi cel mai stimulator instrument de informare pentru gîndirea omenească. Cinematografia, radioul, televiziunea, transmisia orală sînt forme mult mai pasive decît cartea. Cartea presupune o reconstrucţie, un efort mintal, o activitate intelectuală. Cartea dezvoltă intelectul, nu-l sleieşte. Cartea dezvoltă răspunderea personală. Fiecare carte este o luptă, un proiect la sfîrşitul căruia se poate spune : am înţeles-o (sau : nu am înţeles-o). Cartea dă acele mari satisfacţii pe care le dă munca, realizarea palpabilă, acţiunea dusă pînă la sfîrşit.

Toate aceste calităţi înmănunchiate impun cartea ca un instrument de prim ordin în sistemul culturii de masă. Numărul de cărţi tipărite, difuzate, numărul de cititori ai bibliotecilor continuă să fie indicii primordiali de măsurare a culturii unui popor. Biblioteca este instituţia de cultură prin excelenţă.

Cînd Emil Faguet scria Arta cititului, **el se referea în primul rînd la cartea de literatură. Astăzi arta cititului s-a diversificat la nesfîrşit : ea acoperă cărţile ştiinţifice, de economie, de sociologie şi de politică, ca şi pe cele de ştiinţele naturii sau de pură desfătare lăuntrică. Cînd el redacta inspiratele lui recomandări, nu ştia că în decurs de cîteva decenii arta găsirii cărţii potrivite avea să fie tot atît de însemnată ca şi arta cititului şi că educatorii din orice şcoală modernă urmau să transmită celor tineri, o dată cu gustul pentru lectură, şi tehnica mînuirii cataloagelor analitice din marile colecţii.**

Pentru nici un subiect o singură carte nu este suficientă. De la înaintaşi ne-a rămas vorba : „mă tem de omul unei singure cărţi“ — deşi ni se mai întîmplă să citim în biografia cîte unui mare savant că destinul i s-a conturat la umbra unui tratat. Orice subiect presupune însă o îndelungă cercetare documentară prealabilă, care se face după anumite norme ; selecţia a devenit tot atît de importantă ca şi lectura propriu-zisă. Instrumentele de orientare bibliografică au devenit tot atît de semnificative ca şi cartea însăşi. A apărut şi un gen nou de cărţi : cele care nu au răgazul de a parcurge lungul proces tipografic întrucît conţinutul lor se învecheşte mai repede decît ţin editarea şi tipărirea la un loc. Cea mai căutată carte de ştiinţă este astăzi cea care se multiplică direct de pe pagina de maşină în numărul mic de exemplare solicitat de subiectul specialităţii. Mai în toate bibliotecile se găsesc aparate de lectură a microfilmelor. Tehnica reproducerii unei pagini schimbă şi ea datele documentării. Toate acestea au o mare importanţă pentru procesul educaţiei şi al instruirii, care, dacă nu se face numai cu cartea, nu se face în nici un caz fără carte. Relaţia dintre elev şi carte este cultivată de profesori pentru că ea este una din cele mai importante achiziţii din şcoală. Relaţia elev-carte este cea care se transformă în relaţia om-carte în mod durabil pe restul vieţii.

În ţara noastră — a cărei istorie a fost mereu însoţită şi sprijinită de carte, de la Miron Costin, care nu cunoştea „mai frumoasă şi mai de folos în toată viaţa omului zăbavă decît cetitul cărţilor“, pînă la Sadoveanu, care lăuda acele cărţi în care „se cuprind aspiraţiile şi idealurile generaţiilor“, şi care „sînt moştenirea noastră cea mai bună“ — anul cărţii va fi celebrat cu inima şi cu mintea deschise.

MIRCEA MALIŢA

Citire
Manual pentru clasa a IV-a

SELECȚIE ȘI ACCESIBILITATE

Este vorba de cartea de citire destinată elevilor de clasa a IV-a, alcătuită de patru autori: Constantin Iliescu, Silvia Nichita, Victoria Petrescu și Stela Popescu.

De ce am reprodus toate aceste nume aici?

Am făcut-o fiindcă urmează să discut despre truda redactării unei lucrări foarte dificile, cinstind în acest fel curajul întreprinderii. Dar am făcut-o și sub semnul nostalgiei... Mi-am amintit celebre și scumpe nume din trecutul mai îndepărtat și mai puțin îndepărtat, pe care, de asemenea, le puteam citi pe coperțile manualelor pentru cei mici: un Ion Creangă, un Titu Maiorescu, **E. Lovinescu, G Călinescu** și alții încă.

Prin urmare, autorul neasemuitelor „Amintiri din copilărie" găsea și timp și îndreptățire să se așeze la masa lui de scris, ca să alcătuiască o carte spre folosința școlarilor, pe care o socotea și o simțea **tot operă de preț**, demnă de pana lui — și nu cine știe ce obligație „didactică", repede de expediat.

De ce nu se întîmplă și astăzi la fel — pentru cele mai tinere generații de elevi? Fiindcă, din fericire, avem condeie în stare să ne dea asemenea **cărți de căpătii.** Închipuiți-vă o **carte de citire** pentru clasa a IV-a, redactată de un Zaharia Stancu, sau Marin Preda, sau profesorul Al. Piru, ca să nu citez decît atît! Or, măcar — la a cărei alcătuire ar prezida gustul vreunuia dintre cei menționați. Ar desfăta generații după generații de școlari.

N-ar merita osteneala?

Manualul la care mă voi referi mai departe și pe care l-am discutat cu colegii mei de la Școala generală nr. 8 din Ploiești, unde lucrez, este, dincolo de bune intenții — o carte oarecare. Cusururile lui, îmi închipui, izvorăsc dintr-o prejudecată a noastră, a celor maturi, care în genere împărțim pînă și arta în două distincte compartimente: arta adevărată, pentru vîrstnici, și „arta" destinată copiilor. Bineînțeles, eroarea este fundamentală, fiindcă arta rămîne unică. Ba, am putea perverti gustul incipient, al celor mici, dacă am adopta, în ce-i privește, criterii discriminatorii. (înv. Constanța Marin). Că lucrurile stau așa ne-a demonstrat-o tot marele povestitor humuleștean. Și atîția alți mari scriitori străini pe care nu mai e nevoie să-i numesc.

Îmi permit un reproș de principiu manualului în chestiune: noi avem acum o literatură deosebit de bogată, ce se desfășoară pe cîteva secole, de la cronicari încoace. De ce nu se selectează texte, cronologic, chiar **adaptate**, (pentru cele din vremurile mai vechi)? Vrem să le trezim copiilor dragostea pentrtu trecutul nostru de luptă? Să repovestim din Grigore Ureche: „Fost-au acest Ștefan vodă...". Să reproducem din „Scrisoarea III", din Creangă, Sadoveanu — care sînt inepuizabili. Dînd, pentru marii autori și succinte informații bio-bibliografice, reluate îmbogățit de la an la an, le-am întipări nepieritor și util totodată.

Procedînd așa nu vom contrazice de loc nici programa școlară, în general judicios întocmită. Pentru că, teme ca: Școala și familia; Comportarea civilizată...; Munca, izvor de bogăție și de bucurie; Patria noastră; Prietenia și respectul față de oamenii muncii de pretutindeni — pot fi ilustrate oricînd, copios de scriitorii noștri dintotdeauna. Și vom evita, pe această cale, texte insipide elaborate ad-hoc, fără har, pur și simplu de serviciu, semnate, aș zice, **anonim**, precum: George Dinograncea, Nicolae Vălmaru, Alexandru Drăgoi, Radu Costăchescu etc. Ce spun aceste nume copiilor și cînd le vor mai întîlni în viață, în anii de școală măcar? (înv. Zoie Drăgănoaia, Aurelia Spinescu).

Un cuvînt și despre ilustrația cărții, de Angi Petrescu-Tipărescu și Gruder Burschi.

Dacă în ce privește alegerea textelor autorii s-au dovedit de-a dreptul neîncrezători în posibilitățile de înțelegere ale elevilor de clasa a IV-a, ilustratorii în schimb au căzut în latura opusă (înv. Elena Marcu). Ei au convenționalizat, abstractizat, hieratizat imaginile într-o asemenea măsură, încît le-au făcut adesea inoperante. De aici pînă la schița nonfigurativă nu mai e prea mult. Cîteva exemple: de ce trebuia să fie ilustrată poezia lui Victor Tulbure, **Slavă partidului**, cu... opt chipuri înțepenite, inexpresive de muncitori îmbrăcați ciudat, în veșminte colorate incredibil? Cînd copiii au văzut la televizor sau în realitate — alături de părinții lor — grandioase manifestații de la care puteau fi reproduse fotografii, tot în culori, dar convingătoare? (înv. Dumitra Matei). Sau, priviți sufocanta îngrămădire de pete de la pag. 30, ilustrație la textul **Mureșul ne povestește!** A fost nevoie să le explicăm elevilor care semnifică, dintre ele, furnalul, care uzina, sonda etc. Nu ar fi fost mult mai grăitoare niște fotografii cu asemenea obiective, chiar nominalizate și pe care copiii le-au văzut în excursii, ajungîndu-le familiare? Și așa mai departe, pe alte pagini, lipsa de fantezie însoțindu-se cu flagranta contrazicere a realității concrete, cu sărăcia nenuanțată a culorii, cu falsa folclorizare — oricît de dispuși ar fi cei mici să accepte convenția (înv. Speranța Mateescu).

Aceasta nu înseamnă, desigur, că în carte nu există și numeroase imagini reușite.

Cred că autorii **Citirii** pentru clasa a IV-a nu trebuiau să uite un lucru esențial: cartea aceasta face trecerea de la un ciclu de învățămînt la altul. Școlarii se cuvine să fie acomodați de pe acum cu buna literatură, cu reproducerea de calitate, care să nu le contrazică imaginea despre viață, despre societate.

Să le dăm copiilor cărțile de școală **de care au nevoie.** Iată de ce tînjim și noi, învățătorii, după manuale alcătuite pentru ei, de nume prestigioase ale scrisului nostru. Este și posibil, și ar fi și în tradiția școlii românești, acea bună tradiție care s-a afirmat în chiar timpuri potrivnice dezvoltării noastre spirituale.

EUGENIA CÎNDROVEANU

ÎN DEZBATERE

MANUALELE CLASEI A IV-A

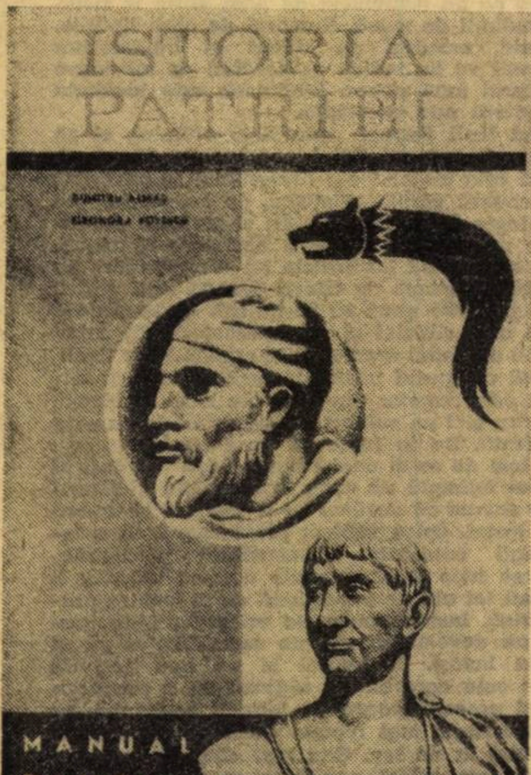

CÎTEVA INADVERTENȚE

Volumul Istoria Patriei pentru clasa a IV-a poartă pe copertă numele a doi autori. Primul este cunoscut ca un harnic scriitor, dublat de un distins profesor de istorie. După cum era de așteptat, condeiul său dă miez și culoare celor mai izbutite pagini, contribuția sa resimțindu-se în special în redescoperirea și prelucrarea unor străvechi legende, care ne-au încîntat și nouă copilăria, fiind primele lecții de patriotism, la vîrsta buchiilor, pentru cei din generația noastră. Aceste pilde și istorioare, încadrate la rubrica, „Lectură", fac o fericită completare lecțiilor de istorie veche și medie a României, pe alocuri și a celei moderne și contemporane.

Din păcate, una din aceste „lecturi", prin felul în care a fost redactată, aruncă o pată stingheritoare pe o lucrare ce vădește sîrguința autorilor de a-i da unitate și originalitate. E vorba de lectura „În dimineața aceea, la Lupeni", completare a lecției despre greva minerilor din Valea Jiului, din 6 august 1929 (lecție de altfel fără nici un cusur din punct de vedere pedagogic și științific).

În această lectură, se fac o seamă de aprecieri în contradicție cu adevărul istoric atestat de documente și martorii oculari, care mai trăiesc și azi, contrazicîndu-se chiar cele afirmate în lecția din același manual, cîteva rînduri mai sus. Scrierea vrea să fie o evocare a masacrului din zorii zilei de 6 august 1929, care s-a săvîrșit la ora 5,30 (vezi spre confirmare Arhivele statului Deva, dosar 41/1929, fond Prefectura jud. Hunedoara). Chiar din primul aliniat apare în „lectură" o inexactitate, afirmîndu-se că acest lucru s-a petrecut... cu o zi înainte, la 5 august! Or, o dată istorică nu poate fi schimbată cum vrem noi. Lupenii se asociază automat cu ziua de 6 august, ca 16 februarie cu Grivița, ca 13 septembrie cu Dealul Spirii sau 30 Decembrie cu Ziua Republicii...

Cîteva rînduri mai jos se arată că asasinarea celor 30 de mineri ar fi avut loc, nu în zori, ci în plină zi, pe la ora 9,45! În plus, autorii, minimalizînd amploarea unei acțiuni de răsunet mondial, reduc numărul greviștilor la aproximativ 500, de la peste... 5.000, afirmînd, parcă pentru a nu se crea nici un dubiu, că „toți stăteau (...) cu **o mie de pumni** încleștați, cu **o mie de ochi** ațintiți...". Și cînd te gîndești că numai în comitetul de grevă fuseseră aleși 150 de mineri, pichetele de autoapărare cuprinzînd 250 de greviști, iar uzina era păzită de alți 600, deci 2.000 de ochi vigilenți și tot atîția pumni pregătiți să se apere (spre edificare vezi și volumul recent apărut în Editura politică: „Un veac de lupte a minerilor de pe Jiu" scris pe baza documentelor din Arhiva I.S.I.S.P., fond „Luptele minerilor din Valea Jiului" și a altor 8 arhive centrale și locale).

O impietate este faptul că în locul primei victime înregistrate — Vitoș Gavrilă, tînăr simpatizant al P.C.R. (devenit personaj de legendă în Valea Jiului, ca Vasile Roaită la Grivița) — este portretizat un bătrîn, Todea, nume odios între mineri, sinonim cu al unui jandarm, care a tras în greviști! Nicăieri, pe nici un înscris referitor la victimele Lupenilor nu apare acest nume; nici pe tabelul în original al morților (Arhivele statului Deva, fond Soc. Lupeni. dos. 2/1929), nici în lungul bilanț al celor uciși și răniți publicat de ziarul „Socialismul" etc.

În lectura din manual se mai arată că prefectul le-ar fi dat minerilor 15 minute de răgaz pentru evacuare. În realitate, 5 000 de oameni, îngrămădiți pe o suprafață de 200—500 m.p., au fost somați să părăsească locul doar în 5 minute, numai în 5 minute! (vezi articolele lui Panait Istrati din ziarul „Lupta", din septembrie 1929). Neverosimilă e descrisă și atitudinea minerilor; primindu-și soarta resemnați, așteptîndu-i pe călăi cu brațele încrucișate, cînd este îndeobște cunoscut că dacă luptătorii comuniști nu ar fi organizat apărarea și retragerea disciplinată, numărul victimelor ar fi fost mult mai mare.

După cum se vede, avem de a face cu o „lectură" de istorie, plină de... istorii. Desigur, cu puțină atenție, aceste inadvertențe puteau fi evitate. Așa nu se scrie istoria, chiar dacă e destinată celor mai mici cititori.

IRIMIE STRĂUȚ
N. G. MUNTEANU

Sub îndrumarea atentă a profesoarei tainele încep să se descifreze

CONSULTAȚIE

Atitudinea socialistă față de bunul obștesc — îndatorire cetățenească fundamentală

Szönyi

Sudor

Apărarea și dezvoltarea avutului obștesc, prevenirea și lichidarea oricăror încercări de a lovi în proprietatea socialistă — bun al tuturor oamenilor muncii — găsirea unor modalități tot mai adecvate pentru consolidarea și propășirea avuției noastre naționale constituie înalte îndatoriri cetățenești, cu profunde semnificații și rezonanțe patriotice. Apărarea și dezvoltarea avuției obștești este calea principală a ridicării bunăstării fiecărei familii, prosperării fiecărui cetățean, deoarece este de neconceput obținerea unor bunuri materiale de la societate fără a contribui prin toate mijloacele la dezvoltarea lor. De aceea, întreaga pricepere, toată capacitatea de care dispunem trebuie canalizate în interesul înfloririi continue a avutului obștesc și, astfel, în interesul patriei, al întregii națiuni, în interesul nostru, al familiilor, al copiilor noștri.

Proprietatea socialistă — baza economică a orînduirii socialiste

Potrivit concepției marxism-leninismului, în concordanță cu politica partidului nostru de edificare a noii orînduiri în România, Congresul al X-lea al P.C.R. a reafirmat și relevat cu pregnanță că factorul decisiv al progresului general al societății românești contemporane și ridicării bunăstării poporului este **creșterea puternică a forțelor de producție,** continuarea consecventă a industrializării pe baza cuceririlor revoluției tehnice-științifice contemporane, dezvoltarea intensivă a agriculturii și a celorlalte ramuri, ridicarea calitativă a întregii noastre activități economice. La temelia acestui complex proces, a tuturor factorilor care dau expresie orînduirii socialiste se află **proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție.** De aceea, sporirea și consolidarea continuă a acestei proprietăți constituie o condiție esențială a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, a înfăptuirii politicii partidului nostru, care se caracterizează prin aceea că are în permanență în centrul atenției asigurarea bunăstării și fericirii omului, face totul pentru realizarea acestui nobil țel. „Dezvoltarea și înflorirea proprietății socialiste — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — reprezintă izvorul bunăstării și fericirii maselor populare, chezășia valorificării depline a capacității, energiei și talentelor lor, a împlinirii personalității umane"[1]. Este relevată astfel însemnătatea hotărîtoare a proprietății socialiste în orînduirea noastră ca **temelie economică-socială obiectivă a progresului multilateral al patriei, de unde decurge faptul că sporirea și apărarea ei constituie o îndatorire primordială a tuturor cetățenilor.** Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție constituie categoria fundamentală a relațiilor de producție socialiste, tot așa cum proprietatea privat-capitalistă asupra mijloacelor de producție — capitalul — formează în condițiile modului de producție capitalist „...categoria lui dominantă, relația lui de producție determinantă"[2]. În această calitate, proprietatea socialistă acționează ca principală forță motrice atît asupra forțelor de producție, cît și asupra celorlalte laturi ale relațiilor de producție, asupra întregii suprastructuri. Proprietatea socialistă statornicită ireversibil în țara noastră este rodul luptei eroice a poporului, desfășurată sub conducerea P.C.R., pentru lichidarea exploatării omului de către om, pentru construirea societății socialiste. Triumful deplin al socialismului la orașe și sate, lichidarea pentru totdeauna a exploatării omului de către om reprezintă cea mai mare victorie politică a partidului nostru după cucerirea puterii. **Proprietatea socialistă a creat baza economică-socială obiectivă pentru progresul multilateral al țării, pentru promovarea constantă a politicii de industrializare, pentru înfăptuirea vastului proces de cooperativizare a agriculturii, pentru conducerea conștientă a societății.** Noua bază economică-socială obiectivă, proprietatea obștească, a dat naștere comunității de interese economice a tuturor claselor și păturilor sociale, care-și cîștigă existența prin muncă, unității de interese și aspirații a întregului popor. România a ajuns astfel într-un stadiu de dezvoltare în care s-a realizat unitatea social-politică a poporului, în care se întărește continuu frăția dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare ca una din cerințele majore ale progresului necontenit al patriei noastre. Înfăptuirea cerințelor progresului social al României contemporane este organic și hotărîtor legată de factorii interni, de forțele motrice economice și social-politice interne, de participarea largă a poporului la edificarea noii societăți. Proprietatea socialistă deschide căi nelimitate de acțiune acestor factori și forțe motrice, creează premise pentru perfecționarea continuă a societății noi, în care totul este închinat binelui și fericirii omului — această valoare superioară a revoluției socialiste.

Asigurarea integrității avutului obștesc — cerință a dezvoltării proprietății socialiste — îndatorire cetățenească fundamentală

Proprietatea socialistă constituie baza materială a economiei socialiste, temelia progresului general al societății noastre socialiste. De aceea, o dată cu instaurarea și dezvoltarea proprietății socialiste, a apărut necesitatea obiectivă, permanentă a asigurării integrității, întăririi și dezvoltării sale necontenite, statul și opinia publică înaintată acționînd pentru apărarea, consolidarea și sporirea avutului obștesc. Constituția Republicii Socialiste România prevede că fiecare cetățean este dator să apere proprietatea socialistă și să contribuie la întărirea și dezvoltarea orînduirii socialiste. Acțiunile menite să ocrotească avutul public au, pe de o parte, un caracter sancționator, de reprimare prin mijloace statale a oricăror atentate la integritatea acestuia, iar pe de altă parte, de combatere, de prevenire și înlăturare a cauzelor unor astfel de manifestări antisociale prin muncă politică de influențare, prin mijloace educative, prin antrenarea opiniei publice, a maselor la dezvăluirea și combaterea hotărîtă a încercărilor de atentat la bunul obștesc. Nu trebuie să manifestăm nici un fel de toleranță față de furturi și delapidări, care, lovind în proprietatea oamenilor muncii, capătă caracterul unor acte profund dăunătoare edificării noii orînduiri sociale. În privința luptei împotriva celor ce atentează la integritatea averii obștești, V. I. Lenin arăta că „bogătașii și pungașii nu sînt decît două fațete ale aceleiași medalii, cele două categorii principale de **paraziți** pe care capitalismul i-a crescut la sînul său, principalii dușmani ai socialismului. Acești dușmani trebuie să fie supuși unei supravegheri speciale din partea întregii populații, trebuie să fie loviți fără cruțare la cea mai mică nerespectare a regulilor și a legilor societății socialiste. În această privință, orice slăbiciune, orice șovăială, orice sentimentalism ar constitui cea mai mare crimă față de socialism"[3].

Necesitatea apărării și dezvoltării avutului public a fost și este înțeleasă de imensa majoritate a membrilor societății noastre ca o **îndatorire de înaltă conștiință cetățenească.** Noua atitudine față de avutul obștesc reprezintă astfel o trăsătură etică superioară a omului nou. Această trăsătură care a apărut pe temeiul schimbărilor profunde în condițiile vieții materiale și ca rezultat al muncii educative desfășurate de partidul clasei muncitoare și de statul socialist, se dezvoltă în două direcții principale, care se condiționează reciproc : pe de o parte, **munca creatoare** pe care o desfășoară poporul nostru, sub conducerea partidului, pentru dezvoltarea, lărgirea și consolidarea proprietății socialiste, iar, pe de altă parte, apărarea acesteia împotriva oricărei frustrări, adoptarea de măsuri hotărîte împotriva acelora care, sub o formă sau alta, caută să lovească în ea. Apărarea averii comune este o cerință de prim ordin, o lege a dezvoltării orînduirii socialiste : orice sustragere, orice știrbire adusă integrității avutului obștesc este cu atît mai dăunătoare cu cît lipsește colectivitatea nu numai de bunurile și mijloacele respective, ci și de rezultatele pe care aceasta era îndreptățită să le obțină ca urmare a utilizării lor firești în circuitul economic „Este întru totul justificat — releva secretarul general al partidului nostru — ca, o dată cu stimularea celor ce își îndeplinesc sarcinile cu rezultate bune, cei care nu-și fac datoria, care aduc daune avutului obștesc, să suporte direct din buzunarul propriu — și nu din avuția societății — urmările neglijențelor și lipsurilor de care dau dovadă", arătînd că „este necesar să creăm o opinie de masă intransigentă împotriva celor care atentează la bunul public, care vor să trăiască fără muncă"[4].

Această majoră cerință a partidului este pe deplin firească, deoarece, în contrast cu cea mai mare parte a cetățenilor patriei, elemente necinstite, dornice de căpătuială, de trai ușor, mai atentează încă, pe diferite căi, la bunul public. Persoane cu un precar simț al răspunderii, neglijenți ori superficiali, deși nu lovesc direct în avutul obștesc, sînt nu mai puțin dăunători prin faptele lor : datorită proastei îndepliniri a obligațiilor de serviciu, incompetenței sau nepriceperii în administrarea bunurilor, pricinuiesc cîteodată pagube însemnate avutului obștesc. Această situație nu se poate explica decît prin lipsa unei bune organizări a muncii de conducere și îndrumare, prin lipsă de disciplină și ordine în mînuirea mijloacelor financiare, prin lipsă de control, printr-o atitudine de nepăsare și îngăduință față de manifestările de încălcare a legalității socialiste. Așa cum s-a subliniat la Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971, „împotriva celor ce fură sau se fac vinovați de acte grave de păgubire a avutului nostru socialist trebuie luate măsurile cele mai severe, mergînd pînă la destituirea lor din munca ce le-a fost încredințată și, atunci cînd faptele au un caracter penal, pînă la trimiterea în fața organelor de judecată a celor vinovați"[5]. A întrona în toate colectivele în toate instituțiile, în întreaga activitate economică și de stat un spirit de înaltă responsabilitate față de bunul obștesc, față de avuția socialistă a poporului nostru, pentru apărarea și sporirea ei neîncetată reprezintă un aspect esențial al eticii și echității socialiste, o latură de prim ordin a întregii noastre activități de educație, de ridicare a nivelului conștiinței tuturor oamenilor muncii, școala, corpul profesoral avînd un rol major în complexul proces de sădire în conștiința elevilor a cultului pentru apărarea și dezvoltarea averii obștești.

Necesitatea educării atitudinii socialiste față de avutul obștesc

Atitudinea socialistă față de muncă implică în mod necesar o atitudine corespunzătoare față de averea obștescă ca rod al muncii poporului. Ea rezultă din caracterul proprietății și al relațiilor de producție din societatea socialistă și constă în străduința fiecăruia de a păstra bunurile societății, de a contribui prin toate forțele la sporirea lor, luptînd împotriva acelora care le distrug sau le risipesc. Întreaga muncă politico-educativă trebuie să pună în centrul ei apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste — de stat și cooperatiste — și să demaște fără cruțare pe cei care atentează la integritatea ei. Este necesar să se acționeze cu cele mai eficace mijloace de influențare politică-educativă, încît fiecare cetățean să fie pătruns de **conștiința răspunderii** față de avutul obștesc, față de modul în care este folosită și gospodărită avuția națională, să se întroneze în toate colectivele de muncă, inclusiv cele de elevi, o opinie intransigentă față de hoți și delapidatori, față de fenomenele de căpătuială și „ciupeală" pe seama bunului nostru comun. Aceasta cere însă o perseverentă muncă de educație și de explicare a problemelor proprietății socialiste, pentru că, dacă pe planul existenței materiale, oamenii muncii sînt în același timp producători și proprietari ai mijloacelor de producție, aceasta nu a devenit clar pentru conștiința fiecăruia și mai ales nu a devenit o deprindere ca fiecare să se raporteze la proprietatea socialistă ca la propriul său bun, ca la bunul cel mai de preț. De aici necesitatea arzătoare a **sădirii în conștiința oamenilor a cultului pentru apărarea și dezvoltarea avutului obștesc, a atitudinii comuniste față de acesta.** Experiența arată că modalitățile educării atitudinii socialiste față de averea obștească coincid de altfel cu cele ale educației morale în general : exemplul personal, convingerea, recompensa sau pedeapsa, exercițiul. Referindu-se concret la domeniul muncii educative, în rîndurile elevilor, este de relevat că încă din prima zi de școală, arătînd elevilor clădirea, clasa, obiectele de care se vor folosi, profesorul sau învățătorul trebuie să le explice convingător că acestea reprezintă proprietatea întregului popor muncitor care le-a pus la dispoziția lor pentru a studia în condițiile cele mai bune. Explicațiile capătă substanță dacă corpul profesoral subliniază pregnant eforturile și sacrificiile oamenilor muncii, printre care se află și părinții elevilor, depuse pentru crearea acestor bunuri în școală, necesitatea păstrării și îngrijirii lor. Este indicată metoda organizării întrecerilor între clase, în vederea îngrijirii bunurilor de folos obștesc. Exemplul profesorilor, învățătorilor și elevilor mai mari în această direcție are o mare valoare educativă, deoarece elevii mai mici se vor strădui să-i imite și să dobîndească aprecierea pozitivă a acestora. Dar cel mai eficace mijloc de educare a atitudinii pline de grijă față de bunul obștesc este fără îndoială **antrenarea elevilor în acțiunile de reparație sau de confecționare a bunurilor necesare colectivului școlar și societății**—modalitate care în condițiile actuale, așa cum pe bună dreptate se subliniază în documentele de partid, capătă importanță și semnificații majore. Participarea nemijlocită a elevilor la această activitate dezvoltă conștiința lor cetățenească, iar rezultatele concrete obținute generează dragoste și respect față de muncă, față de rezultatele ei, față de avutul obștesc.

Educarea elevilor în spiritul apărării și dezvoltării averii obștești, a atitudinii pline de grijă față de aceasta reprezintă o parte esențială a educației lor moral-cetățenești, o sarcină fundamentală a școlii, a slujitorilor ei chemați să dăltuiască profilul etic al producătorului de valori materiale și spirituale de mîine ale societății noastre socialiste.

Dr. ION IUGA

---

[1] Nicolae Ceaușescu, **România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste,** vol. 3, București, Editura Politică, 1969, p. 616.

[2] K. Marx, **Capitalul,** vol. III, partea a II-a, București, E.S.P.L.P., 1955, p. 770.

[3] V. I. Lenin, **Opere complete,** vol. 35, București, Editura politică, 1965, p. 211.

[4] Nicolae Ceaușescu, **Raport la Congresul al X-lea al P.C.R.**

[5] Nicolae Ceaușescu, **Expunere la plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie,** în **volumul : „Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971",** Editura politică, 1971.

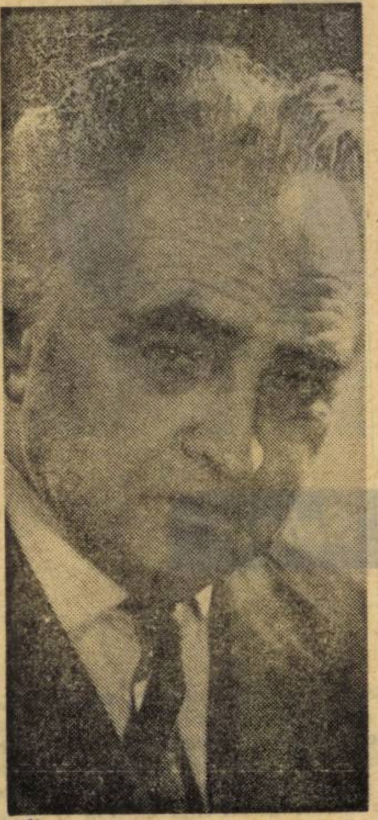

Un portret pe săptămînă

Educaţie şi creaţie

Profesorul de limba şi literatura română, George Moroşanu, din oraşul Ploieşti, şi-a confundat destinul cu şcoala, instruind şi educînd generaţii după generaţii de elevi, dintre care mulţi sînt astăzi, la rîndul lor la catedră.

Fost elev al neuitatului Garabet Ibrăileanu, la Universitatea din Iaşi, el a învăţat de la acesta pasiunea pentru frumos, pentru cuvîntul scris, pe care a transmis-o cu neobosită dăruire şi propriilor săi elevi. Pentru el, ora de limba şi literatura română nu s-a încheiat niciodată în clasă. Pasionat al textelor clasicilor noştri, George Moroşanu, el însuşi scriitor, a continuat-o întotdeauna fie într-un cerc de gramatică, fie la cenaclul de creaţie al şcolii. Mai mult: de cîţiva ani conduce două cenacluri literare: pentru pionieri, (la Palatul culturii) şi pentru elevii din clasele superioare de liceu, (la sediul organizaţiei municipale U.T.C.), tipărind, spre bucuria tinerilor îndrumaţi, mai multe plachete de versuri din creaţiile acestora.

Alături de munca la catedră, George Moroşanu s-a făcut cunoscut şi prin propria sa activitate literară.

Fondator, împreună cu alţi colegi de generaţie, al revistei de stînga, Manifest, *apărută la Iaşi la 1 octombrie 1934, sub îndrumarea Partidului Comunist Român, el a publicat volumele de versuri —* Dezacord, *(1934),* Întoarceri în biografia mea, *(editura „Manifest", 1935),* Iarba stelelor, *(1968).*

Are sub tipar: Vîrsta neuitării, *(proză) şi* Momentele marmurei *(poeme).*

O activitate didactică şi de creaţie pe tărîmul artei, pe care elevii săi de ieri şi de astăzi o evocă adesea în intîlnirile lor cu profesorul, rămas la fel de tînăr sufleteşte ca întotdeauna.

C. HRISTU

Pentru o metodică a activităţilor tehnico-productive

Un nou obiect de învăţămînt se integrează treptat realităţii şcolare tot mai complexe : activitatea tehnico-productivă.

Activitatea tehnico-productivă a apărut însă în primul rînd ca obiect practic, ca realitate concretă integrată lumii şcolii, fără să fi avut răgazul necesar pentru o delimitare teoretică a obiectului.

Cîteva principii ar trebui să structureze desfăşurarea activităţii tehnico-productive a elevilor pe o perioadă de un an de zile. Aceste principii au, în primul rînd, în vedere împlinirea ideii educative, care este limpede şi implicită acestei activităţi, ca şi a ideii de eficienţă şi continuitate.

Vorbind astfel despre desfăşurarea acestui nou obiect de învăţămînt este esenţial să se respecte **principiul unităţii formei cu conţinutul.** Acest principiu, cu evidente legături şi cu orientarea şcolară şi profesională a elevilor, are în vedere faptul că majoritatea atelierelor şcolare unde se desfăşoară orele de pregătire tehnico-productivă au un grad relativ ridicat de confort, ne referim la noţiunea de confort al locului de muncă. Sau, în orice caz, aceste ateliere oferă, în majoritate, condiţii diferite de lucru decît unele viitoare locuri de muncă ale tinerilor.

Aspectul de care vorbim poate complica procesul de adaptare la locul de muncă. Prin urmare, potrivit principiului unităţii formei cu conţinutul, educatorul, instructorul este obligat să asigure informarea corectă a elevului. Nu trebuie astfel trecut cu vederea faptul că mai există încă locuri de muncă unde condiţiile de lucru sînt mai grele, dar că acestea vor dispărea treptat. Maistrul-instructor poate sugera, de asemenea, şi altă faţă a problemei prin evidenţierea dimensiunilor grandioase ale producţiei unei mari uzine sau fabrici, sensul social şi naţional al producţiei acestei uzine. O viziune într-adevăr exactă asupra viitorului său loc de muncă este o chestiune de probitate a informaţiei şi nu poate fi vorba de ocolirea ei în cadrul activităţii tehnico-productive.

Împletirea nemijlocită a ştiinţei cu producţia impune respectarea atentă a unui alt principiu al desfăşurării activităţii de care discutăm. Este vorba de **principiul teoriei aplicative.**

Concentrîndu-ne eforturile asupra aplicării cunoştinţelor teoretice în activitatea productivă pe care o oferă atelierul şcolar, realizăm de fapt ideea preţioasă a învăţămîntului formativ.

Menţionăm aici faptul că se aud destul de des păreri — uneori chiar din partea unor organe responsabile ale învăţămîntului — că este cazul „să se termine cu teoria măcar în cadrul acestei activităţi a copiilor". Opinia aceasta este exagerată şi provine, după părerea noastră, dintr-o nevoie de a echilibra caracterul adesea prea abstract al unor obiecte de învăţămînt. Nu reprezintă însă înţelegerea corectă a activităţii tehnico-productive care este, dimpotrivă, tocmai încununarea ideală a cunoştinţelor teoretice cu cele aplicative, productive, deschizînd astfel calea unui învăţămînt aplicativ, care nu exclude teoria, nu poate exclude teoria, dar care nu mai poate stabili cu precizie astăzi locul unde se termină ştiinţa şi începe producţia.

Referindu-ne la a treia coordonată a pregătirii tehnico-productive, respectarea **principiului valorificării** este de asemenea o cerinţă esenţială în realizarea unei activităţi de maximă eficienţă.

Principiul valorificării înseamnă, mai întîi — cu referire expresă la şcolile rurale care organizează microferme agricole — valorificarea practică a cunoştinţelor obţinute de elevi la obiectele de ştiinţele naturii, geologie etc. (a se face apropierea cu desfăşurarea unui învăţămînt în condiţii de laborator natural, învăţămîntul francez experimentînd cu succes o atare formă). Principiul valorificării se referă însă — întîi de toate — la valorificarea produselor obţinute de către elevi în cadrul activităţii desfăşurate. Este vorba de un anumit fel de valorificare, şi anume în cadrul unor expoziţii, tîrguri etc., care, prin cadrul de organizare, să funcţioneze ca un stimul moral.

Respectarea acestui principiu ni se pare de reală importanţă, fiindcă pregătirea tehnico-productivă, aşa cum este ea concepută, are la dispoziţie nişte mijloace de producţie şi se acţionează asupra unor obiecte ale muncii.

Problemele privind modalitatea participării elevilor la pregătirea tehnico-productivă impun realizarea **principiului răspunderii individuale şi, respectiv, a participării active.**

Avînd în vedere realizarea acestor două deziderate — răspundere şi participare — este necesar ca activitatea să se desfăşoare pe grupe mici de elevi, nedepăşindu-se numărul de zece elevi. Astfel, tendinţa de uniformizare a acţiunilor, de realizare a unor grupe funcţionale se va realiza mult mai repede, elementele divergente putînd fi înlăturate cu relativă uşurinţă. Se vor crea nişte raporturi directe şi egale între toţi membrii grupei, ceea ce va genera spiritul critic şi autocritic, atunci cînd este necesar, lucru de maximă importanţă în ceea ce priveşte participarea activă a fiecărui membru al grupei.

Participarea activă are în vedere şi rezultatele muncii, al căror rol stimulator nu poate fi neglijat. Realizarea unei mici producţii în cadrul atelierului şcolar nu înseamnă de fapt decît o „anticipare" a marii producţii, potrivit unor trăsături specifice de vîrstă şi psihologie. În acest context, relaţia elev-cetăţean se realizează în condiţii evident deosebite.

În sfîrşit, **principiul eficienţei** (sau al performanţei) presupune ca rezultatele obţinute să fie cel puţin la un nivel apropiat de cele obţinute de unităţile de producţie cu un profil identic sau asemănător, sau chiar să depăşească această producţie (acest principiu se aplică mai ales la microfermele agricole).

Pe toată perioada desfăşurăii activităţii, maistrul-instructor trebuie să aibă în vedere **principiul perspectivei.** Este un principiu mobilizator, de mare efect în sensibilizarea copiilor, mai ales în măsura în care el prevede şi o finalitate stimulatoare economico-educativă (valorificarea produselor înseamnă de fapt încheierea unui proces social-educativ de maximă importanţă).

Aceste principii au, după cum se poate lesne observa, un grad mai mare sau mai mic de specificitate. Continuitatea, sistematizarea, ca şi alte asemenea principii clasice ale pedagogiei, sînt, de la sine înţeles, implicite activităţii tehnico-productive a elevilor. Ele formează o unitate, interdependenţa lor fiind evidentă.

Activitatea tehnico-productivă este o activitate complexă. Cadrul organizat de desfăşurare este mai nuanţat decît activitatea propriu-zisă la clasă. Activitatea individuală capătă importanţă sporită, toate pledînd, desigur, pentru realizarea unei metodici a pregătirii tehnico-productive a elevilor.

ADRIAN COSTACHE

Producţia şcolii

Pentru formarea priceperilor şi deprinderilor de muncă a elevilor, colectivul de profesori al Liceului „Mihail Sadoveanu" s-a preocupat, încă înainte de începutul anului şcolar, de amenajarea unor ateliere de electrotehnică, lăcătuşărie, lăcătuşărie-tinichigerie, precum şi a două ateliere de croitorie. Profesorii-maiştri împreună cu profesorul Mircea Baldovin, directorul şcolii, au vizitat Întreprinderea „Electroaparataj" care patronează liceul, au studiat procesele tehnologice ale întreprinderii şi au stabilit reperele care pot fi executate de elevi în cadrul atelierelor-şcoală. Cînd s-a trecut la activitatea propriu-zisă, după primele 10 — 12 ore, am constatat că elevii s-au familiarizat cu exigenţele producţiei. Plecînd, la început, de la simple operaţii de înşurubare sau pilire a unor părţi anexă de produse finite ei au ajuns, în cele din urmă, să confecţioneze piese complexe care necesită 12—14 elemente anexe (repere).

În general, orele noastre de practică se desfăşoară astfel. La început, elevii fac cunoştinţă cu piesa pe care urmează s-o execute. Profesorul le explică părţile componente ale acesteia, operaţiile pe care trebuie să le efectueze elevii, caracteristicile şi principiul de funcţionare a produsului finit şi desenează pe tablă planul sau schiţa piesei respective. După aceea, elevii lucrează individual sub supravegherea profesorului. Cunoscînd din timp piesele pe care urmează să le execute fiecare clasă pînă la sfîrşitul trimestrului I, profesorii-maiştri au luat legătura cu profesorii de fizică şi desen tehnic pentru a coordona cunoştinţele predate la aceste discipline cu necesităţile activităţilor practice.

După livrarea de către atelierele-şcoală a produselor realizate de elevi întreprinderii care patronează şcoala, conducerea liceului a provocat o discuţie cu conducerea uzinei pentru a face un schimb de păreri privind primele rezultate ale activităţilor tehnico-productive desfăşurate de elevi. Spre satisfacţia întregului colectiv al liceului, specialiştii întreprinderii au adus elogii elevilor noştri. Într-un interval de 2 luni elevii au realizat în atelierele-şcoală următoarele produse : 40 000 şine suport colector, 3 400 carcase, 180 000 etichete din material plastic pentru inversor de faze, 4 000 de întrerupătoare pentru motoare stea-trunchi, 80 butoni dubli pentru contactori, 20 000 camere de stingere pentru contactori $A.C._3$ de 63 Amperi şi alte repere de mare importanţă pentru uzină. Toate produsele au obţinut, din partea şefului de serviciu al Centrului de calitate, calificativul „foarte bine". Pentru viitor ne-am propus să întocmim un grafic săptămînal de primire-predare a produselor pe o perioadă de 6 luni. Ceea ce, sperăm, îi va convinge şi mai mult pe elevi de seriozitatea şi importanţa muncii pe care o fac.

FRANTZ KALAPIS

Lucrări într-unul din laboratoarele Liceului nr.3 din Baia Mare

SPIRITUL ŞTIINŢIFIC

Se crede de multe ori că **spiritul ştiinţific** este un atribut specific oamenilor de ştiinţă, adică al celor care, prin profesiunea lor, au rostul de a aduce ceva realmente nou și important în planul cunoaşterii umane. Cît despre ceilalţi oameni, nu se vede bine de ce ar avea nevoie să posede o asemenea însușire.

Din această falsă reprezentare asupra cîmpului de necesitate a spiritului ştiinţific derivă, cred, şi preocuparea redusă de a-l insufla tineretului în genere şi celui din învăţămîntul preuniversitar în particular. Acest învăţămînt — aud spunîndu-se adesea — are sarcina de a dota elevii cu **cunoștințe ştiinţifice** şi de a le **forma gîndirea**, dar nu se fac eforturi de a explicita ce înseamnă formarea gîndirii. Ca urmare, în funcţie de specialitatea și competenţa sa, fiecare profesor poate înţelege altceva prin formarea gîndirii.

După părerea mea, se impune astăzi nu numai o revizuire a terminologiei, ci chiar a fondului conceptional referitor la obiectivele activităţii instructive în învăţămîntul preuniversitar. La baza acestei revizuiri ar trebui să stea ideea că unul din rosturile fundamentale ale școlii este formarea spiritului științific al tineretului, spirit care, în condiţiile societăţii contemporane, nu mai poate fi privit ca o proprietate a savanţilor, ci **ca un atribut necesar al tuturor membrilor societăţii**, oricare ar fi profesiunea lor.

Caracterul ştiinţific al organizării societăţii noastre, creșterea considerabilă a nivelului activităţilor umane, pătrunderea tot mai accentuată a rezultatelor, metodelor şi instrumentelor de gîndire furnizate de ştiinţă atît în activitatea productivă, cît şi în nenumăratele sectoare ale vieţii cotidiene, toate acestea sugerează prin ele însele cerinţa generalizării tipului de cetăţean care **posedă** şi **aplică** spiritul ştiinţific în orice muncă şi în orice acţiune a sa. De altfel, partidul promovează cu stăruinţă şi clarviziune formarea cetăţeanului cu spirit ştiinţific — și asta nu numai prin îndemnuri și argumente, ci și prin documente de stat. **Scientizarea** și **raţionalizarea** organizării producţiei, a activităţii comerciale, administrative ş. a. constituie linii constante de efort introduse de conducerea partidului şi statului. Şi dacă lucrurile stau astfel, nu văd pentru ce educatorul ar rămîne la vechile clișee pedagogice şi nu şi-ar propune explicit ca ţel major formarea spiritului ştiinţific al elevilor, într-un proces care trebuie să înceapă de la primul contact cu băncile școlii și să continue pînă la cele mai înalte trepte ale învăţămîntului. Căci spiritul ştiinţific nu se poate forma doar prin introducerea unui obiect de învăţămînt cu această denumire sau alta apropiată. El trebuie introdus, consolidat și insuflat, ca în orice modelare profundă a omului, printr-un efort îndelungat şi continuu de orientare, redresare şi corectare, prin persuasiune și exemplificare neobosită, sau, cu alte cuvinte, printr-o acţiune instructiv-educativă de mari proporţii.

În ce constă în esenţă spiritul ştiinţific ?

Deși știu că definiţiile nu se dau prin negaţii, cred că e util să încep prin a preciza ce nu este. In primul rînd, spiritul ştiinţific nu este echivalent cu **asimilarea de cunoștințe ştiinţifice,** sau cu volumul de cunoştinţe ştiinţifice. E adevărat că spiritul ştiinţific implică un anumit nivel de cunoştinţe ştiinţifice, dar acest nivel nu generează prin el însuși spirit științific. Se pot cita neîndoielnic nenumărate persoane cu certe cunoştinţe profesionale, chiar cu diplome universitare, care vădesc lipsă de spirit ştiinţific şi cad cu uşurinţă victime unei surprinzătoare naivităţi, fie în probleme profesionale, fie în probleme extraprofesionale. In al doilea rînd, spiritul ştiinţific nu înseamnă neapărat capacitatea de a face ştiinţă, **ci doar** capacitatea de a ataca într-un anumit mod orice fel de problemă.

O dată aceste precizări făcute, aş spune că spiritul ştiinţific întrunește o metodă, o poziţie şi o anumită structură morală. Metoda constă în aplicarea consecventă a marelui principiu gnoseologic formulat de Lenin : de la contemplarea vie la gîndirea abstractă şi de la aceasta înapoi la practică. Tradus într-un limbaj mai puţin epistemologic, aceasta înseamnă să pleci în orice problemă de la o explorare multilaterală şi profundă a realului, să-ţi elaborezi pe această bază un model mental care încearcă să-i surprindă structura inteligibilă și apoi să verifici complex acest model prin practică. Evident, e foarte simplu să înveţi textul de mai sus, dar e extrem de greu să-l încorporezi realmente şi să faci din metoda pe care o expune instrumentul mişcării spiritului în orice arc al cunoașterii, să ajungi să nu poţi gîndi şi proceda altfel nici în sfera ştiinţei, nici în cea a producţiei, nici în administraţie, nici în problemele de toate zilele pe care ţi le pune fără încetare viaţa.

Dar spiritul ştiinţific nu este numai o metodă. El implică o poziţie agresivă faţă de real, animată de dorinţa de a-l cunoaşte şi utiliza cît mai profund şi mai exact, respectiv de a cuceri adevărul și a-l putea folosi. Fără această tensiune a voinţei şi inteligenţei, metoda, oricît de bine înțeleasă, se transformă într-un instrument care ruginește în cui. In fine, socotesc că în structura spiritului ştiinţific intră un număr de calităţi morale, dominate desigur de tăria voinţei, dar nu mai puţin importante, cum sînt onestitatea intelectuală, sinceritatea faţă de alţii şi de noi înşine, exigenţa faţă de noi înșine, capacitatea de a arunca reprezentările zămislite de noi dacă ele se dovedesc neconcordante cu realitatea. Din acest ultim punct de vedere, omul cu spirit științific seamănă cu poetul, despre a cărui artă Paul Valéry spune undeva că implică tăria de a sacrifica ceea ce nu e bun.

Tezele pe care le-am expus se cer completate neapărat, chiar într-o prezentare atît de sumară ca cea de faţă, cu o alta, esenţială pentru sistemul de idei din care izvorăsc aceste rînduri. Am convingerea că, postulînd formarea spiritului ştiinţific ca un obiectiv fundamental al învăţămîntului de toate gradele, nu propunem, un ţel fictiv, deoarece **fiecare om normal poate căpăta spirit ştiinţific.** Ar fi evident nerealist să ne propunem a face din orice om un mare savant, dar nu despre asta discutăm aici, și nici despre vreun talent deosebit ca pentru o artă oarecare. Zestrea spirituală obișnuită a omului normal este neîndoielnic suficientă, în condiţiile învăţămîntului generalizat de 10 ani, spre a asigura dotarea oricui cu spirit ştiinţific. Acceptînd, cu riscuri inerente de eroare, o analogie, aș spune că, după cum orice om normal are posibilităţi de a executa orice activitate fizică, cu excepţia să spunem a sportului de performanţă, tot așa un spirit obișnuit, bine și la vreme îndrumat, poate fi educat să procedeze ştiinţific în demersurile sale. Lenea apare astfel atît pe terenul activităţii intelectuale cît și pe al celei fizice ca inamicul comun, ceea ce subliniază încă o dată că spiritul ştiinţific nu e numai inteligenţă şi instrucţie, ci un complex în a cărui structură intră importante şi esenţiale forţe de ordin moral. Promovarea lui în formarea noii generaţii înseamnă, deci, nu numai asigurarea unei eficienţe sporite a activităţii ei în toate domeniile, ci, ipso facto, şi realizarea unei bune părţi din temelia morală implicată de vieţuirea într-o societate socialistă.

ION CURIEVICI

LA ZI

Pe parcursul a 6 zile, s-au desfăşurat la Constanţa lucrările primei sesiuni naţionale de referate şi comunicări a elevilor, membri ai societăţilor şi cercurilor ştiinţifice. Organizată în cinstea semicentenarului Uniunii Tineretului Comunist de către C.C. al U.T.C. şi Ministerul Educaţiei și Învăţămîntului, din iniţiativa Comitetului judeţean Constanţa al U.T.C. şi a Societăţii ştiinţifice a elevilor din acest judeţ, ea a reunit 216 elevi din întreaga ţară, dintre care peste 150 de referenţi în domeniul matematicii, fizicii și chimiei. Birourile celor trei secţii ştiinţifice și juriul sesiunii au acordat, în afara premiilor I, II şi III, 15 menţiuni şi 16 evidenţieri. Totodată au mai fost înmînate două premii speciale „Pentru cunoaşterea trecutului ştiinţific" şi „Pentru contribuţii la activitatea din tabere".

◆

La Liceul „Gh. Şincai" din Capitală a avut loc festivitatea de înminare a brevetelor şi ecusoanelor primei promoţii de arbitri elevi. Ei au urmat cursurile de specialitate organizate de comitete ale U.T.C. de sectoare, timp de 6 săptămîni, după care au susţinut examene teoretice şi probe practice. Pînă la sfîrşitul acestui an, vor absolvi cursurile de arbitri, pentru disciplinele atletism, fotbal, volei, handbal şi baschet, 25 000 de elevi.

◆

Intre 20 ianuarie şi 31 mai, Comitetul Naţional pentru Apărarea Păcii din Republica Socialistă România organizează pentru fondul păcii un concurs, pe bază de buletine, dotat cu 816 premii în bani şi excursii. Concursul are ca temă „Contribuţia României socialiste la cauza păcii şi colaborarea între popoare". Fiecare concurent poate participa cu unul sau mai multe buletine, 100 fiind numărul maxim de buletine admise pentru un participant. Buletinele de concurs se pot procura prin comitetele judeţene, municipale şi orăşeneşti de luptă pentru pace, precum şi prin intermediul organizaţiilor de masă din cadrul întreprinderilor şi instituţiilor (U.T.C., sindicat).

◆

Duminică, 16 ianuarie a.c., s-au desfăşurat lucrările primei faze a olimpiadei de matematică. La ora cînd scriem aceste rînduri, cele mai multe comisii de concurs au şi corectat şi selectat lucrările elevilor, desemnîndu-i pe cei care vor participa la cea de a doua etapă a acestei întreceri.

◆

In municipiul Timişoara, mai multe mari întreprinderi organizează, începînd din lunile februarie şi martie o serie de cursuri de calificare pentru absolvenţii şcolilor generale sau ai liceelor teoretice, în vederea ocupării a 1 000 de locuri de muncă. Numele acestor întreprinderi sînt : Uzinele Tehnometal, Fabrica de tricotaje „1 Iunie", Uzinele mecanice Timişoara, Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului, F.A.E.M. Timişoara.

◆

Liceul nr. 2 din oraşul Slatina, jud. Olt, a primit numele lui Ion Minulescu. De această localitate, poetul şi-a legat multe amintiri durabile. In mărturiile sale, Minulescu arăta, că, deși s-a născut la Bucureşti, „totuşi în mod normal trebuia să mă nasc la Slatina". Anii copilăriei i-a trăit în bună parte în oraşul de pe Olt unde a luat contact cu poezia lui Grigore Alexandrescu, Eminescu şi a altor poeţi şi unde „pînă într-o zi m-am trezit scriind versuri chiar şi eu". Atribuirea numelui de „Ion Minulescu" liceului slătinean este un act de îndreptăţit omagiu adus poetului.

◆

Recent, la Casa corpului didactic din Buzău, s-a inaugurat cenaclul literar al cadrelor didactice căruia i-a fost atribuit numele poetului Vasile Voiculescu, născut pe aceste meleaguri. La şedinţa de deschidere s-au citit versuri şi proză. O parte din lucrările citite şi discutate au fost alese pentru „arhiva cenaclului" unde vor fi păstrate pînă la publicarea lor în culegerea „Şcoala buzoiană".

◆

Prin contribuţia muzicologului Florian V. Ion (pasionat colecţionar de documente privind istoria muzicii universale), la Ploieşti, s-a deschis expoziţia documentară „Arhitectura marilor filarmonici şi teatre muzicale ale lumii". Expoziţia cuprinde peste 150 de fotografii originale, ştampe, desene şi gravuri rare din secolul al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, numeroase monografii ale unor mari teatre muzicale din lume (Scala din Milano, operele din Viena, Dresda, New York, filarmonicile din Tokio şi Cairo etc.), alte cărţi în ediţii princeps, manuale, reviste, ziare, programe de sală, medalii.

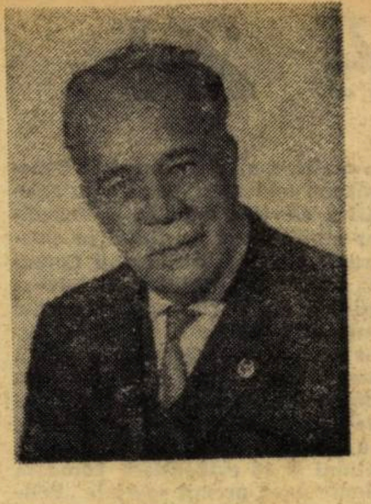

ACAD. HORIA HULUBEI:

„Creează știință, dacă îți place, și creeaz-o pentru oameni!"

— Fizica a devenit în ultimul secol un fel de „regină a științei". Rezultatele spectaculoase în domeniul investigației structurii materiei, schimbarea imaginii noastre despre lume, ca urmare a teoriei relativității și a contribuției lui Planck, Bohr, a mecanicii cuantice au influențat convingerile noastre în domenii foarte variate. Nimic, nici chiar literatura și arta, ca să nu mai vorbim de politică și de relații sociale, nu mai poate fi gîndit ca înainte. Revoluția tehnico-științifică și evoluția fizicii după cel de al II-lea război mondial au situat în centrul atenției îndeosebi cercetările din domeniul nuclear.

Acordați fizicii nucleare același loc însemnat în preocupările oamenilor de azi ? Considerați că perspectivele fizicii nucleare sînt deschise acum tuturor statelor, cercetătorilor din toate țările, inclusiv cele mici ?

— Fără îndoială, fizica nucleară ocupă în continuare același loc important. Majoritatea revistelor de fizică acordă un spațiu larg problemelor fizicii nucleare experimentale și teoretice. Este o realitate. Fizica nucleară s-a dezvoltat încă din timpul celui de-al doilea război mondial, ca o necesitate militară. S-au alocat atunci sume mari, care au contribuit la dezvoltarea sa rapidă, mai mare decît a celorlalte domenii ale fizicii. Aproape nici o problemă de apărare nu putea fi rezolvată fără ajutorul fizicii. În timpul războiului am făcut parte dintr-o echipă de știință și aplicație și m-am ocupat de anihilarea efectului bombelor magnetice. Apărarea Londrei a fost făcută cu unde electromagnetice, cu ajutorul. fizicii, deci. Încrederea în fizică era foarte mare și a rămas și după război, pentru că, practic, nu există domenii de cercetare în știință, în care ideile noi din fizică să nu fie prezente.

Aplicațiile laserului stau la baza încercărilor fundamentale de a găsi o soluție pentru eliberarea energiei nucleare prin fuziune. Iată soluția viitorului !

Fizica nucleară este, însă, numai componentă a fizicii moderne. Fără îndoială, în programele noastre de învățămînt trebuie să fie cuprinse o serie de probleme legate de studiul acestei discipline mari. Nu poți cunoaște fizică nucleară, dacă nu ai noțiuni generale : fizica corpurilor solide, fizica plasmei etc. Fizica nucleară nu înseamnă numai producere de energie, ci aplicabilitatea ei, ceea ce duce la numeroase avantaje ale științei, utilizabile în economia unei țări. Orice țară care vrea să se ridice la nivelul tehnologiei moderne trebuie să utilizeze fizica nucleară. Toate țările socialiste, de pildă, au posibilitatea să-și facă un program național de aplicație în domeniul fizicii atomice. A lucra în domeniul nuclear înseamnă a lucra pe treapta cea mai înaltă a tehnologiei moderne.

Este foarte mare nevoie de această energie în lume, încît toate țările, mari sau mici, o vor produce într-o formă sau alta.

— Care ar fi, după opinia dumneavoastră, direcția în care trebuie să se orienteze școala noastră secundară pentru a pregăti tineri capabili să devină buni cercetători, oameni de știință care să servească țara în modul cel mai eficient ?

— În preocupările Ministerului Educației și Învățămîntului de a forma oameni care să servească economia țării prin știință, trebuie să intre și instruirea unor tineri capabili, care să devină buni cercetători fizicieni. În învățămînt există posibilitatea de a forma cadre de perspectivă, aceasta fiind una din preocupările majore ale actualității. Programele școlare trebuie să fie sensibile la disciplinele legate de domeniul fizicii. Elevii trebuie să cunoască știința la zi. Electronica, de exemplu, este cea mai avansată dintre disciplinele fizicii. Tot așa cum îți este necesară ca să ajungi pe Marte, tot așa trebuie să ai și cunoștințe de electronică pentru efectuarea unor calcule mai simple în industrie. În școala secundară trebuie să se studieze și această disciplină Cei ce lucrează în domeniul claselor speciale de fizică trebuie să se ocupe și de introducerea unor cunoștințe din domeniul fizicii nucleare. În domeniul fizicii nucleare, electronica joacă un rol foarte mare. Vom avea nevoie de electroniști foarte buni în viitor.

— Vă rugăm să ne spuneți cum vă imaginați un sistem ideal de educație și instrucție pentru a pregăti viitori oameni de știință ? Ce valori morale ar trebui să cultive acest sistem ?

— Sistemul de educație trebuie să aibă la bază formarea copilului dotat cu un ansamblu de calități intelectuale și morale, ce se cer unui om de știință : probitate, abnegație, detașare de sine, devotament pentru societate. Aceste calități le-au avut toți cei ce au contribuit la dezvoltarea științei. Cu atît mai mult ele sînt necesare în condițiile create astăzi de știință. Oamenii trebuie să fie educați și să cunoască importanța aplicării științei în industrie, în economie, în viață. Iată un capitol ce ar trebui să facă parte din procesul de învățămînt. Să fim conștienți, stiinta nu se poate dezvolta haotic și nici nu se poate aplica astfel. Omul de știință trebuie să aibă preocuparea socială ca aplicațiile cercetărilor lui să fie făcute cumpătat. În legătură cu aceasta, opinia publică are multe de spus, deoarece la un moment dat s-a ajuns ca știința să devină o armă politică în mîna unor oameni lipsiți de spirit științific. Preocupări legate de mediul înconjurător, de aplicarea legislației antipoluante vor deveni curente în activitatea omului de știință al viitorului. Energia nucleară este însă cea mai puțin poluantă pentru sursele din mediu. Dar, toți cercetătorii trebuie să acorde o deosebită atenție deșeurilor radioactive și manipulării lor, protejării mediului de reziduuri. Se pare că, în cantitate mică radiațiile au un efect util pentru viață, iar emisiunile pe care le dau unele surse de minereu de uraniu, se pare că sînt mai mari decît cele legate de o centrală atomică. Sînt însă probleme ce pot fi lăsate deschise pentru toți cercetătorii

— În ce fel definiți raportul între cercetarea științifică și școală ? Apreciați că există posibilitatea ca școala să abordeze într-un mod accesibil problemele cele mai spinoase ale științei actuale ?

— Școala are obligația de a atrage atenția elevilor asupra problemelor spinoase ale științei actuale. Chiar dacă nu le poate rezolva, copilul trebuie să le cunoască. Copilul e foarte receptiv la lucrurile grele, și de multe ori profesorului îi este frică în mod inutil să le explice, tocmai pentru că el a întîmpinat la vremea sa dificultăți în cunoașterea lor. Teoria mulțimilor a fost introdusă cu ușurință în școală. Copilul înțelege foarte mult și dacă nu i se dau aceste cunoștințe el caută să se documenteze singur. Am fost elevul liceului internat din Iași și îmi amintesc cum fugeau copiii de la ore și mergeau în laboratoare. Acolo s-a format, de altfel, și pasiunea mea pentru cercetarea științei. Profitînd de împrejurare că am primit sarcina să pregătesc lucrările de laborator, îmi petreceam o mulțime din timpul liber, privind cum curge sîngele prin laba unei broaște, sau urmărind o experiență de fizică. În toate școlile trebuie să existe ateliere speciale care să permită copilului să lucreze în ele și să-și facă aparate pe care să le manipuleze singur.

— Vă rugăm să ne expuneți pe scurt rezultatele cele mai noi din domeniul fizicii nucleare, care ar trebui să fie cunoscute de către publicul larg, și, în orice caz, de către tinerii care se instruiesc în acest moment, care-și formează în acești ani o imagine asupra lumii fizicii ?

— Există o anumită filozofie a științei ce se degajă din rezultatele cercetării de pînă acum. Copilul trebuie să aibă, apoi, o imagine limpede a tot ceea ce este nou în lumea fizicii. Mă opresc la un singur exemplu. Un efect fotoelectric exprimat prin formula lui Einstein trebuie să fie predat pentru a ști ce înseamnă energia unei cuante. Nu trebuie să lipsească, desigur, din programele de învățămînt.

— În ce fel vă imaginați influența pe care o va exercita fizica nucleară asupra lumii viitorului ? Sînteți optimist în ceea ce privește evoluția relațiilor dintre oameni, destinul științei și al umanității în general ? Din ce motive ?

— Energia nucleară este o sabie cu două tăișuri. Nu trebuie totuși să ne temem. Se poate conta pe înțelegerea și rațiunea omului. Energia va fi utilizată în toate domeniile de activitate ca și pînă acum : în biologie, în agricultură, în medicină, în asigurarea hranei. Ce se poate face în domeniul energiei nucleare ? Există numeroase diferențe între statele slab dezvoltate și statele cu o mare dezvoltare. Sînt miliarde de oameni care încă mai mor de foame. În aceste state, oamenii cu o pregătire obișnuită pot să facă lucruri remarcabile, să utilizeze îngrășăminte pentru a asigura producerea hranei de care are nevoie omenirea, etc. La o conferință la care am participat, în legătură cu aceste state slab dezvoltate, am pus întrebarea dacă unui stat din Africa Neagră este mai bine să-i dai un spital, o centrală atomică, sau să-i dai posibilitatea să-și îngrijească singur culturile. Diferențele acestea mai rămîn în picioare pentru foarte multă vreme. În orice caz, știința poate fi un mijloc de legătură între oameni, pentru că diferențele nu vor mai fi așa de mari cu timpul. Am convingerea că oamenii vor trăi foarte bine.

— Privind înapoi spre întreaga dumneavoastră carieră științifică de pînă azi, ce vă nemulțumește, ce ați dori să fi făcut și nu ați putut realiza, ce nu ați mai face dacă ar fi să reîncepeți activitatea ?

— Aș da o proporție mai mică preocupărilor de cercetare fundamentală. Dintre preocupările mele de bază nu m-aș mai opri exclusiv la cercetarea fundamentală. M-aș gîndi mai mult, de exemplu, la problemele legate de mediul înconjurător.

— Ce ați răspunde unui tînăr care v-ar cere o deviză pentru viața sa ?

— În știință, ca și în viață i-aș spune unui tînăr : Creează știință, dacă îți place, și creeaz-o pentru oameni, ca toți savanții mari de la noi din țară și din întreaga lume.

VIOLETA APOSTOL

Pedagogie contemporană

Convergențe și disocieri

Metaforele au devenit, se pare, o formă de expresie predilectă a savanților din sfera științelor sociale și umaniste.

Cu mult înainte de voga faimoaselor galaxii — Gutenberg și Faraday — prin care Mac Luhan definește un salt calitativ pe plan informațional, ca o extremă consecință a ideilor despre subiectul educației formulate de Rousseau și dezvoltate de Pestalozzi și Fröbel, a apărut în pedagogie metafora revoluția copernicianā a educației. *Semnificația analogiei nu necesită explicații prea ample, fiind construită după bunele reguli ale didacticii : pedagogia amplasează în centrul activității școlare în locul profesorului — transmitere de informații și practici autoritare — elevul — activitatea creatoare independentă. Heliocentrismului cosmogonic îi corespunde deci, prin simetrie, paidocentrismul educațional.*

Noile concepții pedagogice, formulate și susținute experimental încă din deceniul 9 al secolului trecut, evoluînd pe o curbă sinuoasă, pentru care coordonatele anilor 1920, 1945 și 1960 marchează repere de maximă, momente principale de extensie, datorită cărora ideile acestei ample mișcări au pătruns pretutindeni.

Aldo Agazzi, una dintre puținele personalități care s-au încumetat să orienteze investigațiile din domeniul istoriei pedagogiei către o viziune exhaustivă a mișcării pedagogice contemporane, analizează noile idei din domeniul educației în trei accepțiuni fundamentale : — istorică, *drept un itinerar parcurs de la reacția împotriva școlii tradiționaliste la un învățămînt activ, creator, de dezvoltare a capacităților și personalității ; —* didactică, *drept o tendință fundamentală și constantă de reînnoire a metodelor și tehnologiei din învățămînt și educație ; — și* critică, *în sensul trecerii de la confruntarea cu școala și pedagogia trecutului la evaluarea, testarea și validarea propriilor principii, idei și tendințe.*

Este caracteristică și semnificativă tendința de convergență a unei multitudini de curente și idei a căror poziție apărea inițial ca o delimitare tranșantă. Exclusivismul unilateral, abordînd numai una din laturile formației umane, ducea la pierderea sensurilor profunde și multilateralității formării armonioase a unei personalități adaptate direcțiilor majore ale progresului social.

Individualizarea actului educativ, *a procesului de învățămînt, propulsată de achizițiile științific fundamentate ale psihologiei copilului și* socializarea educației, *izvorîtă din cerințele legării școlii de existența socială, nu au căpătat o orientare antagonică, ci s-au împletit într-o sinteză dialectică, în care factorul primordial este tendința de integrare deplină a școlii în viața societății.*

Prin această prismă, o concepție pedagogică prospectivă în care educația, sistemele de învățămînt, sînt integrate unor legi ale dezvoltării societății în ansamblu, apare mai curînd analoagă cu cele mai înaintate teorii astronomice contemporane, în care sistemul nostru solar supus legilor descoperite de Copernic este un element din macrosistemul guvernat de legile galaxice și metagalaxice.

MIRCEA HERIVAN

Lecţia de literatură în cabinet (I)

Lecţia — forma de bază a organizării procesului de învăţămînt — capătă atribute noi în fizionomia contemporană a şcolii. Fiecare lecţie, prin caracterul său activ şi formativ, trebuie să devină un laborator de modelare a personalităţii elevilor, pentru a-i pregăti pentru viaţa socială (în care se vor integra în viitor). De aceea, fiecare lecţie va trebui să fie o şcoală a muncii şi a activităţii permanente ; a interesului şi a curiozităţii ; a investigaţiei şi sîrguinţei. După cum „o şcoală bună este o şcoală a activităţii“, tot astfel o lecţie valoroasă este lecţia în care nu există nici un moment de pasivitate. Lecţiile în care doi-trei elevi sînt verificaţi 20' în faţa unei clase pasive şi indiferente şi apoi, după închiderea catalogului, urmează expunerea de către profesor a noilor cunoştinţe, sînt de domeniul trecutului.

„Orice minut de nemişcare, de genul conferinţei publice, este pierdut pentru şcoala nouă. În ultimă instanţă clasele pasive se vor desfiinţa“, iar în locul lor vor apărea „laboratoare şi cabinete perfect adaptate disciplinelor respective“. (M. Maliţa, Fizionomia contemporană a şcolii — Contemporanul, 24 sept. 1971)

Cabinetul utilat cu obiecte, scheme, exponate, atlase îl va putea conduce pe elev în atmosfera specifică fiecărei discipline. Cabinetul, ca şi laboratorul, creează un mediu adecvat activităţii permanente a elevilor, care pot participa activ şi conştient la „descoperirea“ unor cunoştinţe, asimilîndu-le temeinic, datorită muncii independente. În aceste condiţii, lecţia nu va mai rămîne încorsetată în vechile tipare.

Lecţia de literatură, degajată de vechile tipare tradiţionale şi de concepţiile depăşite care limitau transmiterea cunoştinţelor în liceu la expunerea competentă a profesorului, poate primi valenţe formative sporite desfăşurîndu-se în cabinetul special amenajat şi mai ales prin introducerea unor strategii utile pentru activizarea tuturor elevilor.

Enumerăm cîteva din strategiile optime care pot spori caracterul euristic, activ şi formativ al lecţiilor de literatură : **crearea unui cadru specific** cunoştinţelor ce se vor însuşi prin studiul individual independent ; **stimularea activităţii intelectuale independente** a elevilor în scopuri diferite (de investigare şi învăţare, de fixare sau verificare şi avînd în vedere, în acelaşi timp, şi solicitarea, mobilizarea şi dezvoltarea capacităţii operaţionale a gîndirii lor) ; introducerea sistemului de **învăţare prin descoperire,** utilizînd documentele literare, precum şi prin **problematizare.**

Lecţiile de literatură desfăşurate în cabinet, care îşi vor schimba complet strategiile şi structura, vor fi lecţiile care, conform conţinutului lor, cuprind un volum de informaţii noi. Din această categorie fac parte lecţiile de caracterizarea unei epoci literare — „Cultura şi literatura română în prima jumătate a secolului al XIX-lea“ (an I), „Caracterizarea epocii dezvoltării literaturii române la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea“ (an II) sau „Introducere în literatura română în perioada dintre cele două războaie mondiale“ (an III). Tot asemenea lecţii sînt şi cele în care se predă viaţa şi activitatea literară a marilor scriitori (V. Alecsandri, M. Eminescu, I. Creangă, I. L. Caragiale, G. Coşbuc, M. Sadoveanu, Tudor Arghezi) sau chiar lecţiile cu tema „Studierea activităţii literare a unor scriitori“ (ca, de ex., Gr. Alexandrescu, C. Negruzzi, I. Slavici, B. Ştefănescu-Delavrancea etc.).

Cadrul lecţiei (care va crea atmosfera specifică conţinutului) va fi redat prin panouri cu fotografii mari grupate pe etape de viaţă sau pe aspecte diferite ale vieţii şi activităţii literare. Spre exemplu, la lecţia cu tema „Viaţa şi activitatea lui M. Eminescu“ vor fi expuse fotografii reprezentînd : un peisaj al comunei şi împrejurimile satului Ipoteşti ; casa părintească ; fotografii ale părinţilor, ilustrate şi de cîte un citat — portret literar al acestora. Vor fi expuse, apoi, portretele scriitorului la diferite vîrste, însoţite de citate cu portrete literare ale poetului, precum şi fotocopii de manuscrise, coperţi şi pagini ale revistelor unde şi-a publicat pentru prima dată poeziile. Vor fi expuse în original ediţii omagiale, ediţii ilustrate ale operei poetului, monografiile lui G. Călinescu, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, trilogia lui Cezar Petrescu, studii critice asupra operei poetului.

La acest cadru profesorul nu va mai expune biografia, ci va folosi alte strategii didactice mai eficiente : documentele literare, metoda redescoperirii şi activitatea individuală independentă, îmbinate cu problematizarea. După o scurtă conversaţie introductivă, care va stabili subiectul lecţiei („Studierea vieţii şi activităţii poetului Mihai Eminescu“), profesorul va reactualiza tehnica de lucru a unor asemenea lecţii : studierea individuală independentă a biografiei scriitorului pe baza materialului primit. Se va oferi la cîte 2—3 elevi citate dactilografiate din monografii şi studii asupra biografiei poetului, precum şi fragmente din poezii care sugerează imagini din viaţa poetului. Eventual, 2—3 elevi vor citi şi biografia expusă în manual. Astfel, elevii vor începe cu interes să cerceteze aspecte diferite din biografia poetului într-un interval de 20—25'. Profesorul, observînd activitatea elevilor, le va îndruma observaţiile, le va dirija munca. În concluziile lecţiei profesorul va determina o discuţie frontală sistematică pe probleme privind : locul şi data naşterii, familia, aspecte ale copilăriei care i-au influenţat opera şi se oglindesc în versurile sale ; etape mai importante din viaţă, insistînd asupra creaţiei sale poetice din diferite momente. În încheiere, se vor interoga elevii care au studiat citatele care cuprind păreri consacrate ale istoricilor literari asupra valorii şi locului poetului în literatura naţională şi universală.

Dialogul asupra concluziilor la care au ajuns elevii din studierea materialului oferit va fi concretizat printr-o schemă asupra datelor esenţiale care au fost notate pe tablă şi în maculatoare.

GEORGETA MUNTEANU

Vlasiu

Cloşca

„Frumuseţile patriei“

Cu prilejul celei de a XXIV-a aniversări a Zilei Republicii, Cenaclul artelor frumoase „Ion Andreescu“ a organizat în sala cu acelaşi nume expoziţia „Frumuseţile patriei“.

Într-o varietate de tehnici — ulei, acuarelă, ceracolor, pictură pe sticlă şi monotip, metal bătut şi ceramică — cei 30 de plasticieni profesori au surprins cu multă sensibilitate caracterul specific al frumuseţilor ţării noastre. De la Năsăud şi Solca sîntem purtaţi pe Valea Mureşului şi a Cibinului, de la Vîlsăneşti-Argeş şi Valea Prahovei la lacurile Tei, Cernica sau la mare, de la Sălişte şi Sibiu la Cîmpulung.

Alături de exponatele care zugrăvesc aceste locuri peisajul industrial — expresie artistică a uriaşelor transformări din patria noastră în aceşti ani — formează unul dintre punctele de atracţie ale expoziţiei („Ritmuri noi“, „Piteştiul vechi şi nou“, „Patria, azi“, „Industria socialistă“ — sticlă etc.). Nu lipsesc nici lucrările inspirate din folclorul românesc, în special executate în ceramică şi metaloplastie.

Expoziţia se caracterizează printr-un puternic realism umanist, concepţie, de altfel, constantă în creaţia membrilor cenaclului „Ion Andreescu“.

VICTORIA PETRESCU

„Microunivers...“

(Urmare din pag. 1)

— Mă plimb, stau acasă, mă duc la cinematograf, vin aici să beau ceva, să fumez o ţigară...

— Dar acasă ce faci ?

— Stau...

— Numai atît ? De citit nu citeşti ?

După o ezitare :

— Ba da.

— Ce citeşti ? Poţi să-mi dai titlul vreunei cărţi pe care ai citit-o ? Al ultimei cărţi citite ?

La această întrebare, reporterul nu a primit nici un răspuns. Am putut însă descifra în privirea tînărului întrebat ceva vag, asemănător unui surîs abia schiţat, surîsul unei perioade încheiate prematur.

Trăise el perioada scurtă dar intensă a entuziasmului tumultuos, a visării creatoare, a dăruirii generoase ? Ce ştia el de clocotul vieţii din jurul lui, de cei care se zbat să construiască, să creeze în toate domeniile, să dureze o societate nouă generaţiilor care vin ? Nu-l interesa nici experienţa trăită, nici cea povestită în cărţi. Trăia zi după zi într-un micro-univers, pe care nu i-l lărgise nici cultura, nici munca. Părea un tînăr sfîrşit. Va deveni el oare un matur împlinit, util societăţii ? Nu ştiu. Figura acestui tînăr, astăzi situat nu în marginea societăţii noastre, ci în afara ei, mă urmăreşte ca un vis rău. Este, fără îndoială, un caz rar.

Dar, după cum marile unităţi industriale îşi iau periodic sarcina să reducă din ce în ce mai mult rebuturile în produsele lor, de ce nu am proceda şi noi, părinţii, educatorii şi toţi cei responsabili de viitorul patriei noastre, la fel cu cel mai preţios produs, omul ?

Confruntarea şi dialogul dintre filozofia marxistă şi curentele de gîndire nemarxiste

(Urmare din pag. a 3-a)

xism-leninismul să capete influenţă tocmai confruntîndu-l cu concepţiile idealiste sau de altă natură. În această confruntare, să fim în stare să demonstrăm ideile noastre nu prin măsuri administrative, nu impunîndu-le printr-un caz, ci prin muncă ştiinţifică, de lămurire“ [6]).

Necesitatea dialogului şi utilitatea lui rezultă nu numai din verificarea prin confruntare a ideilor marxiste cu alte idei, ci şi din faptul că, de multe ori, rezerva şi obiecţiile gînditorilor burghezi faţă de marxism se datoresc insuficientei cunoaşteri a marxismului, lipsei de pătrundere în spiritul său, informării lor indirecte, din lucrări care falsifică esenţa filozofiei marxiste şi marxismului, în general. La greşita înţelegere a marxismului au contribuit, de asemenea, în mare măsură, vulgarizatorii lui : dogmatismul economismului vulgar, prin filiera căruia au cunoscut în mod denaturat marxismul gînditorii burghezi mai în vîrstă, precum şi dogmatismul perioadei cultului personalităţii, care a oferit o largă suprafaţă de atac împotriva marxismului.

Este evident că, pentru a putea participa eficient la lupta de idei ce se desfăşoară în prezent pe plan mondial, ca şi pentru a promova dialogul este necesară cunoaşterea principalelor curente filozofice ce se înfruntă în cultura contemporană. Această cunoaştere este necesară, pe de o parte, pentru asimilarea critică şi selectivă a tot ce este pozitiv şi valoros în gîndirea filozofică contemporană, iar pe de altă parte, pentru sporirea combativităţii faţă de curentele reacţionare, iraţionaliste şi antiumane, nu prin etichetări pe baza unui citat, ci prin demonstrarea, în cunoştinţă de cauză, a inconsistenţei lor logice şi a contradicţiei lor în raport cu realitatea.

Filozofii marxişti îşi manifestă încrederea în succesele lor pe care le pot obţine în confruntarea ideologică cu filozofia nemarxistă. Această încredere se întemeiază pe forţa de influenţare a marxismului, pe puterea de convingere a argumentelor lui, rezultînd din raţoinalitatea ideilor şi tezelor sale şi din concordanţa lor cu practica socială. În aceste condiţii, marxismul va cîştiga bătălia, cu fiecare confruntare, cucerind conştiinţa unor mase tot mai largi, şi sporind influenţa sa asupra desfăşurării transformărilor sociale din toată lumea.

Indicaţii bibliografice

1) **MARX, K. şi ENGELS, F., Opere, 4, p. 487.**

2) MARX, K. şi ENGELS, F., **Opere,** 3, p. 5 (tezele 1 şi 2) ;

3) MARX, K. şi ENGELS, F., **Opere,** 3, p. 7 (teza a 11-a) ;

4) MARX, K. şi ENGELS, F., **Opere, 1, p. 426.**

5) LENIN, V.I., **Opere alese** în trei volume, vol. I, Ed. pol. 1961, ed. a II-a, p. 53 ;

6) CEAUŞESCU, N. Expunere la consfătuirea de la C.C. al P.C.R. cu conducătorii organelor de partid şi ai consiliilor populare judeţene, Ed. politică, Buc., 1968, p. 10.

Fuga de acasă, de la şcoală...

Dicţionarul limbii române literare contemporane defineşte astfel cuvintele „Fugă“ şi „Vagabondaj“ :

- FUGA = deplasare cu paşi mari şi repezi ; alergare, goană ; părăsire grabnică (şi uneori tainică) a unui loc, pentru a scăpa de o constrîngere sau de o primejdie ;
- VAGABONDARE = a rătăci fără ţintă, hoinărind dintr-un loc intr-altul, trăind ca un vagabond.

Aşadar, **fuga** este egală cu părăsirea — în cazul nostru — a casei părinteşti, a şcolii etc., avînd poate un ţel, o direcţie, pe cînd **vagabondarea** este egală cu rătăcirea, de colo, colo, fără ţintă. Dicţionarele străine dau şi ele definiţia celor două noţiuni, făcind deosebirea cuvenită : **fuga** = o escapadă, iar **vagabondarea** = starea celui care rătăceşte, fără domiciliu, sau faptul de a rătăci fără puterea sau fără voinţa de a reveni la un domiciliu fix.

Dicţionarele de specialitate [1] încearcă să fie mai exacte :

- FUGA = plecarea de la domiciliul său (ea este, la copil, epilogul unui conflict cu anturajul, cîteodată reacţia de opoziţie faţă de mediul care nu-l satisface şi o speranţă confuză de a găsi aiurea ceea ce i-a fost pînă atunci refuzat).
- VAGABONDARE (RĂTĂCIRE) = vagabondul nu se fixează nicăieri (adult — n.n.). El n-are nici domiciliu fix, nici muncă permanentă. Este unul care-şi urmează visurile, „o fabulă în mers“ (Dupré). Vagabondajul adulţilor poate exista independent de toate tendinţele morbide (boemi, şomeri). La copii se întîlneşte, în special, la subiecţii emotivi (frica — de exemplu — de-a se intoarce acasă, din cauza unei note proaste luată la şcoală), instabili şi lipsiţi din punct de vedere afectiv (abandon sau dezmembrarea familiei). Consecinţele fugii sînt adeseori extrem de serioase : furt, agresivitate, prostituţie. Este, în orice caz, un comportament specific **neadaptatului.**

În afara excepţiilor, de exemplu gustul irezistibil pentru aventură, antrenare de către un camarad, fuga dintr-un veritabil „iad“, evadările traduc, după opinia psihologilor, la cel care le săvîrşeşte repetat, **tulburări ale personalităţii.** IMPULSIV, HIPEREMOTIV sau INSTABIL, copilul are un echilibru fragil, care ar fi trebuit să fi făcut obiectul intervenţiei unui medic-psiholog şi al unor măsuri educative corespunzătoare. Fiind ANXIOS, copilul a evadat dintr-un mediu în care nu se simţea bine.

Dacă în plus este ADOPTAT ori este în **conflict** cu părinţii sau locuieşte într-un cămin refăcut printr-o nouă căsătorie, el riscă să cedeze uşor tentaţiei de a pleca. Cu sensibilitatea rănită, cu „pragul său de rezistenţă“ prăbuşit, poate merge chiar pînă la sinucidere.

Foarte diferit este cazul acelor copii în general răsfăţaţi care, pentru a smulge părinţilor autorizaţia sau hotărîrea dorită, practică „şantajul“ plecării de-acasă.

Multe asemenea „fugi“ au loc la vîrsta pubertăţii, aproape tot atît de multe printre fete, cît şi printre băieţi. Ele se ivesc chiar şi în familiile în care tinerii au un anturaj corespunzător. Căci în această perioadă se pot adăuga obişnuitului spirit de revoltă şi dorinţei de independenţă, unele tulburări **psihice,** aproape **nevrotice,** adică o cvasi-dezordine mintală. Un film, o lectură, frînturi de vorbe auzite sînt uneori de-ajuns pentru a provoca plecarea.

Fugile sînt periculoase fiindcă pot fi însoţite de accidente şi fiindcă se pot uşor transforma în VAGABONDAJ şi DELINCVENŢĂ, tînărul fură bani, alimente sau vehicule, fie la plecare, fie în timpul drumului, pentru a putea trăi şi a se deplasa. În starea de mare tulburare în care se află, este o victimă sigură pentru unii adulţi (de asemenea avînd manifestări antisociale de un ordin sau altul — n.n.)...

Regăsit sau întors de bună voie acasă, tînărul trebuie primit fără scene dramatice, cu sînge rece. Ceva mai tîrziu se va căuta să se lămurească mobilele escapadei lui, ajutîndu-ne la nevoie, de cunoştinţele unui specialist. O punere la punct afectuoasă, dar fermă, un dialog sincer vor permite adesea să fie reluate relaţiile cu el, într-un climat destins şi plin de încredere. Căci unde a existat suferinţă, există şi **bogăţie afectivă,** deci posibilităţi de înţelegere.

În cazurile de neînţelegere aparent ireductibilă, trebuie să recurgem la internate şi la **educatorii lor specializaţi,** care se vor strădui să restabilească legăturile întrerupte între copil şi familia sa, după ce au fost descoperite cauzele adînci ale fugii de la domiciliu [2].

Un renumit jurist [3], în teza sa de doctorat asupra vagabondajului la minori formulează o definiţie care devine apoi celebră : „Vagabondajul este pentru minori şcoala primară a delictului...“

Aşadar, **o şcoală a delictului !** Sursa ei primordială pare să constea într-o **situaţie familială defectuoasă,** cu urmările inerente : lipsă de supraveghere, proastă educaţie în general (şi, mai ales, atunci cînd există o abandonare a copilului de către mamă, fie un abandon direct fizic, material, fie unul doar moral). Alţi autori [4] subliniază însă şi faptul că creierul copilului, imperfect organizat, se pretează mai mult la funcţii de achiziţie, decît la cele de elaborare. Orientîndu-se după anumite caracteristici ale copilului (spirit ezitant, sugestibil, dominat de impresia de moment, cu reflexe şi judecată insuficiente, cu mare poftă de a gusta din plăceri, dirijat de imaginaţie şi impulsivitate), aceiaşi autori stabilesc existenţa a trei categorii de copii-fugari :

- **copil fugar normal** — acesta goleşte casa părintească prin imitare, sugestie (împins la asta de o voinţă superioară, de obicei a unui prieten mai vîrstnic), atras fiind de imaginaţia şi curiozitatea sa, ca şi de atracţia plecării, contînd hotărîtor şi relele prietenii, căci nu o singură dată avem de-a face cu fugi în doi sau în grup ;
- **copilul fugar zis „anormal“** — provenind din familii minate de tàre, de obicei alcoolice, precoce vicios, leneş, lacom, urmărind întotdeauna — cu aerul lui de secătură — să pună mîna pe ceva, mare amator de „spaţiu natural“, duşman înverşunat al „spaţiilor închise, construite“ ;
- **copilul fugar cu fond patologic** (în sens medico-legal) — vagabondajul se manifestă şi în stările de imbecilitate şi de debilitate mintală simplă, dar extrem de rar poate fi întîlnit un copil „migrator alienat“.

Majoritatea fugilor de-acasă pot fi însă interpretate drept evadări decurgînd „logic“ dintr-o situaţie dată, de regulă atunci cînd mediul familial este neprimitor, lipsit de căldură sufletească sau înţelegere — într-un cuvînt : insuportabil — un fel de scurtcircuit la o situaţie considerată de nesuportat de către minor. De regulă, fugarul îşi ia întotdeauna şi un „tovarăş de drum“, alegîndu-l cu un deosebit simţ al realităţii, dintre colegii — cunoscuţii — care, avînd dificultăţi de un ordin sau altul, preferă să scape prin „dezertare“, decît prin „luptă“, fuga tinzînd mai degrabă să reducă o **tensiune interioară** greu de suportat, decît să realizeze o adaptare reală la un **conflict exterior.**

Diversitatea tipurilor de **fugă** face dificilă formularea unei definiţii, mai ales că, în afara fugilor provocate de un mediu familial neprimitor, există şi fugi care dezvăluie un caracter de instabilitate. Doctorul Néron furnizează chiar procentele cauzelor care au avut drept efect fuga şi vagabondajul minorilor trecuţi, într-un an, prin faţa Tribunalului de minori al departamentului Sena : 20 la sută au cauze sociale pure ; 80 la sută au cauze psihiatrice (din care 75 la sută sînt **instabili).**

Instabilitatea poate fi studiată din trei unghiuri diferite : dezvoltarea motorie ; dezvoltarea intelectuală ; dezvoltarea afectivă.

Şi fugile, ca şi delincvenţa juvenilă, în general, s-ar afla — după anumite opinii — în vertiginoasă creştere. Dar cine colindă de colo, colo, fără ţel ? În primul rînd, fetele sînt — de astă dată — la „egalitate“ cu băieţii (deşi, în sfera mare a delincvenţei minorilor, fetele reprezintă doar 10—15 la sută din numărul general de delincvenţi juvenili).

Aceşti „fugari“ nu sînt neapărat copii înapoiaţi mintal (84 la sută au un nivel intelectual normal, dacă este vorba de băieţi, pe cînd la fete doar 41 la sută au nivel normal). Şi ca prag de pregătire şcolară stau bine, în schimb stau prost din punctul de vedere al uceniciei în muncă, într-o profesie oarecare (91 la sută din băieţii vagabonzi şi 77 la sută din fetele vagabonde n-au lăsat în urmă vreun tip de ucenicie), iar cît priveşte stabilitatea profesională a eşantionului de vagabonzi investigat de Centrul de Cercetări de la Vaucresson, 80 la sută din băieţi şi 50 la sută din fete şi-au schimbat locul de muncă de mai mult de trei ori. După situaţiile stabilite de Jandarmeria naţională, cazurile de fugă de-acasă a copiilor francezi în răstimp de 10 ani au crescut aproximativ de 6 ori (în timp ce vagabondajul minorilor — în sensul său cel mai exact, ştiinţific — n-a crescut de loc).

Indiscutabil, fuga de-acasă pare să nu reprezinte — **strict** în sine — un act de delincvenţă, de aceea şi vorbesc specialiştii, despre ea, ca despre un **comportament paradelincvent.** Vîrsta redusă a celor în cauză, ca şi naivitatea, „spontaneitatea“ cu care pornesc ei în „lumea largă“, fără vreo pregătire prealabilă, pot induce în eroare, pot declanşa un tip de „înţelegere“ — la părinţi, la educatori etc., un fel de interpretare „romantică“ a derivei minorilor, a drumului lor spre neregularitate şi dezordine, spre aproximaţie şi nedorită „independenţă“ Practica demonstrează cu prisosinţă că o „simplă“ asemenea abatere de la conduita normală, precisă, antrenează — de regulă — un comportament delinctual. Minorul poate părăsi casa părintească pentru că : a luat o notă proastă şi urmează, cu certitudine, o gravă pedeapsă — mai ales fizică — din partea părinţilor ; în casă sînt permanente certuri ; a avut un conflict la locul de muncă ; a fost eliminat din şcoală ; are necazuri în dragoste sau tocmai în vederea unei „călătorii amoroase“ ; pur şi simplu fiindcă-l atrag alte locuri necunoscute etc.

Dar abia cînd fuga **se repetă** putem fi convinşi că ne aflăm în prezenţa simptomului care anunţă tulburări caracteriale serioase, „fugomania“ stabilizată transformîndu-se în **vagabondaj** (dar la vagabondaj se ajunge şi pe multe alte căi), ceea ce — de astă dată categoric — se înscrie în categoria delictelor comise de minori.

Vagabondarea, cu componenta ei cvasiinseparabilă fuga, este un fapt psihosocial complex (între fugă şi vagabondaj nefiind — se pare — decît un **interval de timp).** „Metastazarea“ fugii, preschimbarea ei în atît de condamnabilul comportament — **vagabondajul** — nu este nici pe departe inevitabilă, iar după producere, nu este ireversibilă. Se cere însă izolarea cu precizie a factorilor care l-au produs, fiindcă, aşa cum arată Jean Chazal — **„vagabondajul deschide larg poarta delincvenţei“.** Categorisirea vagabondajului drept **instabilitate esenţială** (nevoie de-a schimba locul), este, oricum, mai aproape de realitate, deoarece nu porneşte de la o „realitate“ subiectivă a celui în cauză, ci de la **normele generale** de existenţă umană. Nevoia de **a nu fi nicăieri** nu se aseamănă poziţiei pe care se situează majoritatea oamenilor **faţă** cu viaţa, fie şi în copilărie. Dar necesitatea de-a schimba locul ascunde, de regulă, conflicte afective disimulate, provocate — mai ales — de calitatea legăturilor familiale, adică de lipsa coeziunii fireşti dintre membrii acesteia. B. M. Levinson îl defineşte astfel pe vagabond : „Vagabondul este simbolul izolării într-un Univers dezumanizat — univers **familial** în primul rînd, producîndu-se apoi, din punctul de vedere al vagabondului, un transfer fortuit şi asupra mediului social în întregul său. Iată de ce întîlnim adulţi care, cîndva, în copilărie, debutînd cu „nevinovate“ fugi de-acasă, au dobîndit pe parcurs trăsături specifice unor „adevăraţi vagabonzi“ : exacerbat simţ al „libertăţii“ în raport cu toate regulile sociale care-l „constrîng“ permanent, totală lipsă de interes pentru stabilirea de comunicări umane (o izolare cu scop de „autoprotejare“), o mare sete de-a trăi prezentul, ziua de astăzi, fără grija prevederii, a zilei de mîine, deci fără orizont temporal, fugă de orice fel de răspundere, chiar de răspunderea pe care-o implică orice muncă regulată, cît de cît specializată, pasivitate, sentimentul că nu se poate baza decît pe sine însuşi în orice împrejurare s-ar găsi etc. Ca să atingă însă un asemenea nivel de **inaderenţă socială,** subiectul-vagabond (şi nu numai el) trebuie să fi avut **anumite circumstanţe biografice** interioare şi exterioare absolut particulare care i-au structurat astfel conştiinţa morală (socio-morală) : „Este rezonabil să gîndim că factorii prezenţi în structura psihologică a delincvenţilor recidivişti erau prezenţi **inainte** ca ei să devină oficialmente delincvenţi“ (Martin Gold). Este greşită părerea, destul de răspîndită, potrivit căreia riscul comiterii actelor delinctuale apare — parcă subit, din senin — la adolescenţă (şi invers, că pubertatea, adolescenţa „aranjează“ de la sine lucrurile, înlăturind anumite abateri produse la vîrste anterioare, mai mici). În sprijinul sus-citatei păreri vin datele extrase de Sheldon şi Eleanor Glueck, ca urmare a anchetei lor paralele pe 1 000 de copii americani — jumătate delincvenţi, jumătate nedelincvenţi : dacă 71 la sută din delincvenţii minori cercetaţi nu se reîntorceau neapărat acasă seara, doar 6,8 la sută din nedelincvenţi fac acelaşi lucru, iar 59 la sută din delincvenţi au obiceiul să fugă de-acasă, faţă de doar 1,2 la sută — ceilalţi. Cît priveşte vîrsta la care încep fugile, procentele stabilite de aceiaşi cercetători arată: a) nocivitatea categorică a „naivelor“ fugi de acasă, de la şcoală, în chiar fragedă copilărie; b) că fugile viitorilor delincvenţi apar **extrem de devreme.** pînă la 9 ani, aşadar nu trebuie, în nici un fel, să ne lăsăm înşelaţi de vîrsta fugarului, de „drăgălăşenia“ sa, ci să avem întotdeauna în minte ce primejdie conţine un asemenea „debut“.

Pentru a remedia această situaţie se impune — după cum arată Georges Heuyer — să fie schimbată **condiţionarea mediului** în care trăieşte copilul :

- situaţia personală, afectivă, printr-o psihoterapie capabilă să-l determine **să ia cunoştinţă** de dificultăţile şi de conflictele sale ;
- situaţia mediului prin lămurirea părinţilor, făcîndu-i pe aceştia să-şi vadă erorile-educative, ceea ce le-ar îngădui să le revizuiască.

Dacă însă condiţiile socio-familiale sînt prea denaturate, dacă lipsa părinţilor e prea marcată, trebuie scos copilul din acel mediu, acordindu-i-se impresia unei libertăţi, dar, totodată, el să fie legat de o meserie, de o profesiune. În „terapia“ propusă, ultimul cuvînt rămîne să-l aibă **condiţiile profesionale şi socio-economice.** Cauzele socio-familiale (alcoolismul tatălui sau al ambilor părinţi, dezmembrarea familiei prin recăsătoria mamei etc.) rămîn la originea vagabondajului adolescentin, avîndu-şi şi acesta sursa, la rîndul său, în precocile fugi ale primei copilării — totul anunţînd şi pregătind delincvenţa de mai tîrziu (detectabilă, previzibilă — după anumite criterii ştiinţifice de investigare).

MIHAI STOIAN

---

[1] Norbert Sillamy — Dicţionar al psihologiei — etc.

[2] Formă existentă în Franţa.

[3] Autori: Henri Joubrel şi Paul Bertrand.

[4] Jean Hèlie.

[5] Joffroy şi Dupouy.

CASELE CORPULUI DIDACTIC

– rezultate și perspective –

Prin caracterul său de premieră și, în același timp, de reluare, în noi condiții social-politice, a unei prestigioase tradiții a școlii românești, prin conținutul dezbaterilor și prin formele de organizare, consfătuirea de la Iași a celor ce conduc sau îndrumă casele corpului didactic se înscrie ca un autentic eveniment.

Înființarea acestor instituții polivalente, deziderat mai vechi al membrilor corpului didactic, semnifică grija și atenția acordate de conducerea partidului și statului pentru îmbogățirea mijloacelor puse la dispoziția educatoarelor, învățătorilor și profesorilor, precum și a familiilor acestora, în vederea perfecționării profesionale și a folosirii plăcute și instructive a timpului liber, a manifestării aptitudinilor lor literare și artistice etc.

Deschiderea discuției asupra modului în care casele corpului didactic își îndeplinesc atributele înscrise în Regulamentul de organizare și funcționare, la acest început de an, în care toți factorii investiți cu funcții educative sînt chemați să realizeze istoricul și amplul program de educare politico-ideologică, etică și civică, elaborat de partid prin tezele din iulie 1971, a dublat semnificația evenimentului, iar prezența directorilor, a reprezentanților sindicatelor și ai inspectoratelor școlare din toate județele constituie o garanție a unei colaborări fructuoase.

Fiind instituții comune ale inspectoratelor școlare și ale sindicatelor din învățămînt, ele beneficiază de concursul organizațiilor de masă și al instituțiilor culturale ale acestora, folosesc în activitatea lor forme și metode specifice muncii sindicatelor, oferă cadrul de manifestare formațiilor artistice ale sindicatelor, reprezentînd astfel locul unde se pot întîlni atît membrii corpului profesoral, cît și familiile acestora.

Deși nu ființează de multă vreme, competența, strădania și devotamentul celor care se ocupă de îndrumarea și conducerea acestor instituții a permis un început apreciat ca pozitiv, prin experiența obținută, prin interesul stîrnit în rîndul personalului didactic.

Confruntarea experienței acumulate, extinderea formelor și sistemelor de muncă, a metodelor de manifestare, generalizarea modalităților de receptare a cerințelor și satisfacerea cît mai adecvată a acestora, au stat în atenția organizatorilor și participanților la consfătuire.

Un atribut prețios al activității caselor corpului didactic, ce trebuie permanent aprofundat, este prezența lor activă și plină de răspundere în centrul preocupărilor actuale ale învățămîntului nostru. Semnificativă este în această privință ponderea acțiunilor realizate în spiritul documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, care au deschis implicit noi perspective **educării educatorilor**. La numeroase case ale corpului didactic s-au inițiat și se desfășoară cu multă eficiență, în colaborare cu cabinetele de partid, consultații utile, atît în predarea disciplinelor din domeniul științelor sociale, cît și pentru orientarea ideologică de ansamblu a cadrelor didactice,

Fiind instituția care unește într-un sistem de colaborare permanentă, sistematică, pe toți factorii în atribuția cărora intră perfecționarea personalului didactic, punînd în valoare spiritul de solidaritate și răspundere — fiecare for acționînd, desigur, în virtutea competențelor sale specifice pentru îndeplinirea unor sarcini comune — a fost posibilă integrarea rapidă a caselor corpului didactic în viața unităților de învățămînt și în cercetarea pedagogică.

Activitatea caselor corpului didactic a facilitat schimbul continuu și bilateral de idei între organele de decizie, de conducere și îndrumare a învățămîntului și masa cadrelor didactice, care prin munca lor de zi cu zi înfăptuiesc politica școlară a partidului. Inspectori și metodiști acordă, după un program judicios întocmit și riguros respectat, consultații cu privire la problemele actuale ale predării diferitelor discipline de învățămînt ; specialiștii în orientarea școlară și profesională a elevilor acordă consultații cu privire la tehnica testării în domeniul orientării școlare și profesionale.

Cabinetele și laboratoarele model, a căror activitate a fost pusă sub egida caselor corpului didactic, au devenit valoroase centre metodice pentru însușirea tehnologiilor didactice moderne. Se organizează în numeroase județe cicluri de expuneri și simpozioane, cu concursul unor prestigioși oameni de știință și cultură, dezbateri și schimburi de păreri cu privire la unele activități incluse în profilul științelor și cu privire la rezultatele experimentelor din sfera pedagogiei și didacticii, mese rotunde referitoare la rezultatele și perspectivele introducerii muncii ca disciplină de învățămînt.

Este remarcabil rolul de catalizator al activității de cercetare științifică, prin organizarea de sesiuni de referate și comunicări, pe care îl îndeplinesc cu competență și succes un important număr dintre aceste instituții. Fără îndoială, simpozionul cu tema : „Educația elevilor pentru munca productivă“ organizat de Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, în colaborare cu Ministerul Educației și Invățămîntului va găsi la casele corpului didactic un cadru deosebit de favorabil .pentru desfășurare. Toate aceste manifestări și acțiuni la care se pot adăuga un număr de publicații periodice, demn de semnalat, ne dau de pe acum o imagine cuprinzătoare a ceea ce înseamnă casele corpului didactic pentru oamenii școlii, pentru continua lor perfecționare și educare, pentru intensificarea circulației ideilor și promovarea noului în activitatea școlilor de pe tot cuprinsul țării.

ELENA COJAN

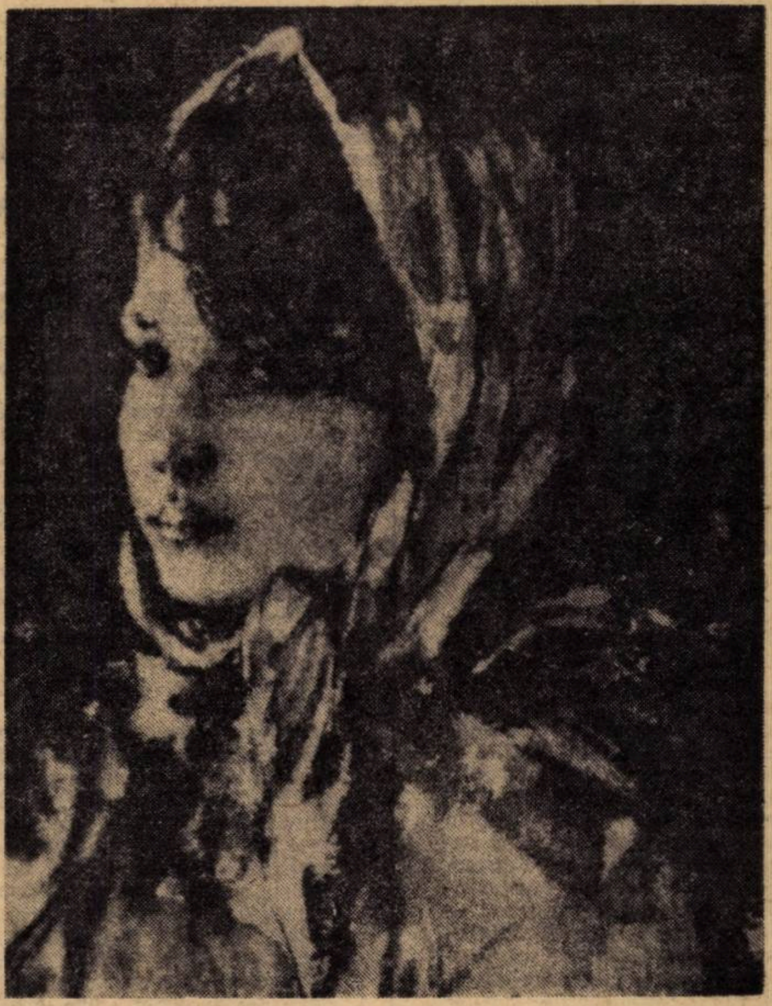

Grigorescu

Țărăncuță

SPECIFIC ÎN ACTIVITATEA SINDICATELOR

In vederea creșterii eficienței muncii comitetelor sindicatelor din școli, Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură a organizat recent în Capitală un instructaj cu președinții unor comitete ale sindicatelor din diferite județe ale țării.

I-am solicitat pe cîțiva dintre ei pentru a-și spune părerea în cadrul unei mese rotunde, cu privire la sarcinile și formele specifice de muncă ale comitetelor sindicatelor din școli. Ne-au răspuns președinții comitetelor sindicatelor: MARIA PIRVU — Șimleul Silvaniei, județul Sălaj, MARIA STAN — Comuna Sîntana, județul Arad, ALTAI KERIM — Cobadin, județul Constanța, NICOLAE MANEA — Pucioasa, județul Dîmbovița și NICOLAE IORGA — Roznov, județul Neamț.

RED. : Printre măsurile preconizate de partid privind îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a tuturor oamenilor muncii este și intensificarea activității desfășurate de sindicate. V-am solicita să arătați formele specifice de muncă ale sindicatelor din învățămînt prin care acestea contribuie la educarea politico-ideologică a colectivului de profesori și elevi din școală.

Nicolae Iorga : Un rol deosebit în munca de educarea politico-ideologică trebuie să-l aibă adunările grupelor sindicale din școli. Aici trebuie să se prezinte periodic informări asupra politicii partidului și statului nostru, să se dezbată probleme legate de comportarea în muncă și societate a celor chemați să facă educație.

Maria Stan : Nu trebuie să pierdem din vedere nici caracterul permanent pe care trebuie să-l aibă în școli acele activități care contribuie la educarea ateist-științifică a elevilor (uneori chiar a unor cadre didactice). Vom face educație politico-ideologică dacă vom căuta să dezvoltăm dragostea de muncă la elevi, simțul de responsabilitate pentru însușirea cunoștințelor predate.

Altai Kerim : Cred că o contribuție sporită îi revine comitetului sindicatului în sprijinirea bunei desfășurări a învățămîntului politic, precum și la organizarea cabinetelor de științe sociale din școli, la dotarea acestora cu materialele necesare.

Red. : Care credeți că sînt cele mai potrivite metode și forme de colaborare ale comitetelor sindicatelor cu conducerile de școli ?

Altai Kerim: Comitetul sindicatului trebuie să înțeleagă că nu este o remorcă a conducerii școlii...

Maria Stan : Dar și directorul școlii va trebui să-l privească pe președintele comitetului sindicatului ca pe reprezentantul intereselor tuturor salariaților. De aceea consider că între planul de muncă al școlii și cel al cemitetului sindicatului trebuie să fie o concordanță de cerințe. În fond, și unii și alții urmăresc același scop.

Maria Pîrvu: Comitetul sindicatului poate propune anumite teme consiliului profesoral. În felul acesta, se pot evita suprapunerile dintre temele consiliului pedagogic cu cele ale adunărilor generale.

Nicolae Iorga : Evitarea acestei suprapuneri dintre munca comitetului sindicatului și cea a direcției școlii se poate realiza prin concentrarea atenției comitetului sindicatului asupra anumitor probleme. Mă gîndesc, de exemplu, la activitatea tehnico-productivă a elevilor în cadrul atelierelor școlare. S-ar putea stabili în acest scop diverse forme de colaborare între sindicatele din învățămînt și cele din întreprinderile ce patronează școala.

RED. : La ce forme de colaborare între sindicatele din școli și cele din întreprinderi vă referiți ?

Nicolae Iorga: Domeniul în care trebuie să acționeze aceste forme de colaborare este practica tehnico-productivă a elevilor. Se pot stabili astfel cu sindicatele din întreprinderi volumul și locul de muncă al elevilor. normarea și controlul calității produselor executate de elevi.

Nicolae Manea : În colaborare cu sindicatele din întreprinderi se pot, de asemenea, organiza discuții cu muncitorii despre anumite profesii în vederea orientării profesionale a elevilor.

RED. : În permanenta atenție a sindicatelor din școli trebuie să stea perfecționarea și autoperfecționarea membrilor organizației. Cum pot sprijini sindicatele activitatea de perfecționare și autoperfecționare a cadrelor didactice ?

Maria Stan : Pentru ca într-adevăr comitetul sindicatului să vină în sprijinul activității de perfecționare a profesorilor și învățătorilor trebuie să aibă o evidență a celor înscriși la grade. Se pot organiza pe plan local consultații, se pot procura materiale bibliografice

Nicolae Iorga : În acest scop comitetul sindicatului se va preocupa de înzestrarea permanentă a bibliotecilor sindicale.

Altai Kerim: Activitatea casei corpului didactic trebuie să se facă simțită și în comunele mai izolate, prin diferite acțiuni organizate pe plan local.

Nicolae Manea : Consider că fiecare grupă sindicală trebuie să dispună de diverse forme de documentare și de informare științifică, pentru ca în cadrul unor scurte informări să se popularizeze noutățile profesionale.

Maria Stan : Nu trebuie uitată contribuția pe care o are sindicatul la promovarea unui climat propice afirmării depline a personalității noului absolvent repartizat în învățămînt.

Maria Pirvu : Tînărul absolvent va fi sprijinit să se integreze cît mai repede colectivului de muncă, de către profesorii cu mai multă experiență. Va fi ajutat la întocmirea corectă a planificării, inițiat în munca de diriginte, îndrumat să folosească și să confecționeze materialul didactic. O preocupare a sindicatelor de la școala noastră este aceea de a-i determina pe tinerii absolvenți care nu sînt din localitate să se stabilească aici cu familiile. Le-am venit în ajutor în colaborare cu comitetul sindicatului comunal, procurîndu-le loturi personale, materiale de construcție.

Etapa prin care trece învățămîntul nostru impune fără îndoială eforturi sporite din partea tuturor membrilor de sindicat din școli. Munca lor trebuie să fie o angajare politică de profunzime, sincronizată cu tendințele civilizației și societății pe care o construim.

CORNELIA GÎRMACEA

ORIENTĂRI MODERNE ÎN EDUCAŢIE

Revoluţia ştiinţifică şi tehnică, manifestată pe planuri din ce în ce mai cuprinzătoare, obligă societatea să-şi revadă concepţiile asupra ţelurilor şi funcţionalităţii învăţămîntului, asupra sistemelor ei de educaţie, care trebuie puse tot mai riguros în acord cu tipurile de personalitate spre care ţinteşte omenirea în evoluţia sa. Orientările care s-au schiţat din acest punct de vedere, în raport cu cele tradiţionaliste, fac obiectul articolului scris — în exclusivitate pentru „Tribuna şcolii" — de către H. M. Müller-Wolf, specialist al Institutului UNESCO pentru Educaţie, şi pe care îl publicăm mai jos.

Cît timp a dominat punctul de vedere tradiţionalist în educaţie, scopurile acesteia erau considerate evidente rămînînd în afara oricărei discuţii. Celelalte două orientări, tehnocratizarea şi democratizarea educaţiei — inclusiv a celei efectuate prin procesul de învăţămînt — implică, însă, o oarecare îndepărtare de tradiţionalism şi întăreşte necesitatea regîndirii acestor scopuri, deşi din motive cu totul diferite.

Aşadar, orientarea tehnocratică pledează pentru modificarea finalităţii educaţiei în sensul adaptării acesteia la cerinţele dezvoltării tehnice şi ştiinţifice ale lumii întregi. Impactul ei este caracterizat prin schimbări ale programei de învăţămînt, planificările clasice fiind înlocuite cu altele, moderne, fundamentate ştiinţific ; conduce la accentuarea pregătirii forţei de muncă prin instruirea în şcoli secundare şi superioare sau în învăţămîntul tehnico-ştiinţific. Totuşi, nu vine în contradicţie cu orientarea democratică — care începe prin lărgirea posibilităţilor de educare a tuturor membrilor societăţii, prin extinderea diferitelor forme şi mijloace de învăţămînt în general. Tehnocratizarea presupune nu numai un personal foarte bine calificat pentru cel mai înalt nivel al ştiinţei şi industriei, ci şi o instruire completă şi exploatarea tuturor resurselor umane la toate nivelele societăţii. Este adevărat că acest program estimează îndeosebi anumite domenii în strînsă legătură cu dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii contemporane. Democratizarea şi tehnocratizarea au jucat un rol la fel de important în ultimii ani, mai ales pentru exigenţele formulate cu privire la extinderea perioadei învăţămîntului obligatoriu, la extinderea posibilităţilor de educare prin instituţii de nivel superior, oficiale şi neoficiale, ca şi prin sporirea numărului de fete din şcoli şi universităţi, sau prin integrarea grupurilor periferice şi handicapate ale populaţiei în sistemul de învăţămînt.

Astfel, în timp ce tehnocratizarea a constituit un puternic impuls în sensul conturării unor noi scopuri ale învăţămîntului, democratizarea a contribuit la o critică fructuoasă a politicii de educare, prin reconsiderarea scopurilor axiomatice ale sistemului de învăţămînt tradiţional, punînd aceste probleme în discuţie pe plan internaţional.

Făcînd o comparaţie între orientarea tehnocratică şi cea democratică se poate constata că aceasta din urmă reprezintă un punct de vedere umanist — revalorificarea ideilor şi tezelor educaţionale în scopul realizării plenare a personalităţii umane, în timp ce prima se bazează pe o pătrundere a necesităţilor de adaptare optimă la cerinţele lumii tehnice moderne, în continuă schimbare. De aceea, e de la sine înţeles că acele scopuri ale învăţămîntului care sînt în mod evident dominate de orientarea tehnocratică au fost criticate din ce în ce mai mult în ultima vreme. Această critică provine, în parte, dintr-un mod de gîndire tradiţionalistă, dar este cauzată şi de orientarea democratică ce reinterpretează umanismul în direcţiile amintite.

Critica scopurilor „pur şi simplu" tehnocratice ale învăţămîntului, extinsă la scara planetei, apare evidentă şi în politica UNESCO. Ea accentuează necesităţile dezvoltării sociale şi umaniste sub semnul „democratizării interne", ca educaţia să depăşească o abordare formală a tehnocratizării. Astfel educaţia urmăreşte dezvoltarea abilităţilor şi atitudinilor individuale, temeinice, ca aspiraţiile spre sănătatea fizică, încrederea în sine, conştiinţa valorii de sine, acumularea de cunoştinţe tehnico-ştiinţifice (ceea ce de fapt nu diferă de scopurile generale ale orientării tehnocratice.) În acelaşi timp, însă, dezvoltă spiritul critic în vederea înţelegerii profunde a problemelor economice şi politice, militează pentru independenţă şi autonomie, pentru curaj personal, capacitatea de a lua decizii, pentru autodisciplină, pentru flexibilitate şi spirit creator în gîndire şi în studiu, pentru cultivarea priceperii de a exprima ideile şi interesele proprii. De asemenea, se manifestă pentru educarea receptivităţii faţă de experienţele noi, a îndemînării de a face consideraţii personale realiste, a atitudinii critice şi a sincerităţii. La fel de importantă apare în democratizarea învăţămîntului şi educaţia pe plan social : respectarea principiului egalităţii, pentru toţi, ceea ce implică acceptarea intereselor celorlalţi şi simţul responsabilităţii faţă de grupurile sociale dezavantajate, formarea conştiinţei sociale, înţelegerea critică a problemelor sociale şi politice, priceperea de a rezolva problemele sociale fără a apela la forţă, eliberarea de prejudecăţi, preferinţa pentru decizii ştiinţifice justificate, raţionale, îndeminarea de a coopera.

Aşadar, punctul de vedere democratic în educaţie contribuie la lărgirea posibilităţilor omului de a se realiza plenar venind în întîmpinarea cerinţelor lui individuale şi sociale, nu numai de pe poziţiile civilizaţiei actuale profund tehnologice. Toate acestea, însă, fără a împiedica dezvoltarea societăţii moderne, aşa cum tind să facă unele orientări excesiv tradiţionaliste în educaţie.

H. M. MÜLLER-WOLF
Institutul UNESCO pentru Educaţie, Hamburg

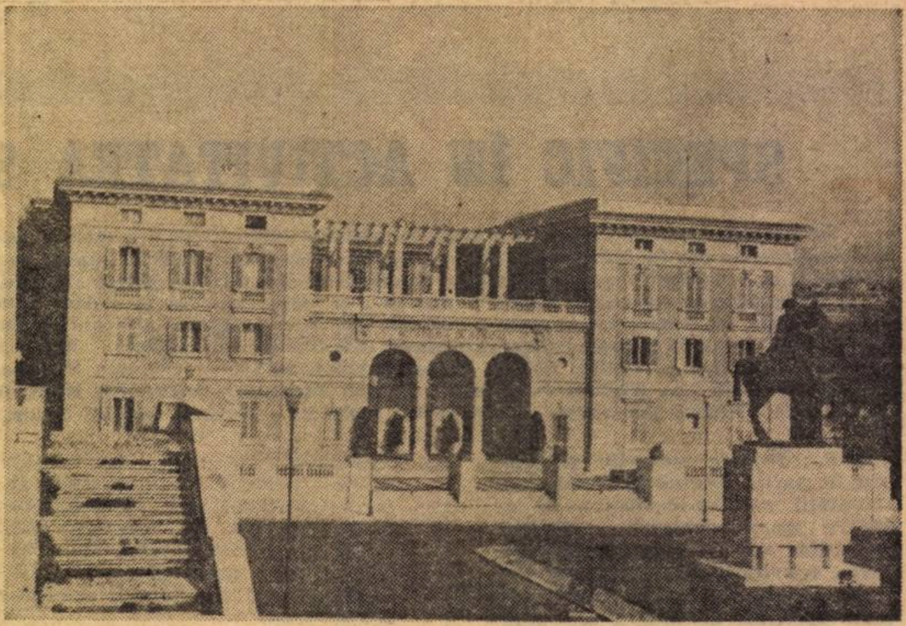

ROMA *„Academia di Romania"*

Telex

Semiinternatele sînt considerate în R.P. Bulgaria „şcoli ale viitorului" şi, în consecinţă, reţeaua lor va fi sensibil extinsă. În 1975 ea va cuprinde 375 000 de elevi, adică aproximativ 35% din totalul efectivului şcolar. Măsura se bazează pe rezultatele bune pe care le-a dat sistemul semiinternatelor în creşterea nivelului de pregătire al elevilor.

◆

În ultimii cinci ani, întreprinderea de material didactic („Učebne pomôcky") din R.S. Cehoslovacă a înzestrat şcolile cu produse specializate în valoare de 678 milioane de coroane. Concomitent cu materialul modern (pupitre de comandă, dispozitive pentru televiziunea în circuit închis etc.) pe care îl fabrică, întreprinderea produce, în continuare, şi utilaj „tradiţional" (hărţi, planşe, diapozitive etc.) necesare bunei desfăşurări a procesului instructiv-educativ.

Activitatea acestei întreprinderi serveşte acţiunea largă de reînnoire şi modernizare a înzestrării şcolilor de toate felurile (grădiniţe, şcoli generale, licee etc.) cu material didactic, ce se desfăşoară în R.S. Cehoslovacă, potrivit unui plan de măsuri elaborat pentru o perioadă de zece ani (1966—1975).

◆

În anul 1965 numărul celor cuprinşi în diferite forme de şcolarizare în R.P. Albania era de 340 000 ; în anul şcolar în curs, numărul lor a ajuns la aproape 690 000 — la o populaţie de circa 2 000 000 de locuitori. În acest an, şi-au deschis porţile peste 20 de noi şcoli secundare, două institute pedagogice şi un institut agronomic. La fiecare 10 000 de locuitori, 125 urmează cursurile învăţămîntului superior, fapt care — subliniază agenţia A.T.A. — situează Albania printre ţările avansate din Europa în acest domeniu. În acelaşi timp, se extinde şi se consolidează reţeaua învăţămîntului mediu seral şi fără frecvenţă. Una din formele acestui învăţămînt o reprezintă şcolile tehnico-profesionale de specializare care funcţionează pe lîngă fabrici şi uzine. În prezent, în această ţară aproape 19 000 de persoane frecventează cursurile unor astfel de şcoli, fără a-şi întrerupe activitatea în producţie.

◆

În anul universitar curent, în unităţile şi şcolile superioare din R.D. Germană a fost primit un număr record de studenţi : 30 de mii. În prezent, la 10 mii de locuitori revin, în această ţară, 79,9 studenţi.

◆

Şcoala generală din Hoa Binh, R. D. Vietnam, are drept cuvînt de ordine : „Învaţă ce este necesar". În vederea îndeplinirii acestui obiectiv, şcoala are la dispoziţie, pe lîngă cele trebuitoare desfăşurării lecţiilor la clasă, şi mijloace de producţie care asigură educarea elevilor în spiritul muncii practice, astfel încît ei să poată îndeplini, în mod efectiv, după absolvire, diferite activităţi în producţie.

Îmbinarea studiului cu munca practică este supravegheată şi sprijinită de cadre pregătite să îndeplinească atît sarcinile didactice, cît şi pe cele cerute de practica productivă. De altfel, profesorii muncesc alături de elevii lor, şcoala devenind o importantă unitate economică a provinciei. Colectivul ei a construit şoselele, ajutînd ca o zonă muntoasă, nelocuită în trecut, să se transforme într-o regiune prosperă, cu numeroase construcţii noi, printre care şi o serie de şcoli.

CONTRASTE

Încă un an de bătaie

Astăzi se pare că omenirea se îndreaptă hotărît spre eliminarea din paleta mijloacelor ei de acţiune pe acelea — cum este bătaia — care numai educaţie, în spiritul veleităţilor ei de acum, nu fac . Cîtă ofensă poate aduce personalităţii copilului o palmă primită pe drept sau pe nedrept !

Iată însă că elevii şcolilor primare din capitala unei ţări cu savanţi şi oameni de cultură reputaţi — Anglia — trebuie să aştepte încă un an (deşi o propunere concretă în acest sens s-a făcut din 1966) pînă să aibă dreptul de... a nu mai mînca bătaie de la profesori.

Ştirea a stîrnit multe comentarii, iar întîrzierea cu care se aplică această măsură, unele nedumeriri : Dacă bătaia nu e bună, de ce nu se renunţă la ea imediat ? Sau profesorii londonezi au nevoie de timp ca să se dezobişnuiască de secularul lor nărav ?...

Hoţii de biciclete şi de multe altele

În S.U.A. delincvenţa juvenilă creşte în ritmuri îngrijorătoare. Numai în oraşul Baltimore, şi numai într-un singur an—1970—1 240 de copii între 10 şi 12 ani au fost arestaţi pentru diverse infracţiuni : trafic de stupefiante, efracţie, furt de maşini etc. 525 de copii sub 10 ani au fost, de asemenea, arestaţi pentru fapte de acest fel, iar unul chiar pentru crimă.

Foarte multe sînt furturile de biciclete. Atît de multe încît la Los Angeles poliţia a trebuit să creeze o secţie specială pentru furturile de biciclete. Un alt fenomen este şantajarea şi terorizarea copiilor mai mici cu scopul de a le stoarce bani, îmbrăcăminte şi diverse alte obiecte, furate de la părinţi.

Criminalitatea în S.U.A. — arată statisticile — a crescut şi ea în ultimii 10 ani : în rîndul adulţilor într-un ritm de 67 la sută, iar în rîndul celor mai tineri de 18 ani, de nu mai puţin de 167 la sută.

Raportul alcătuit recent de autorităţile poliţieneşti împreună cu cele şcolare atribuie aceste fenomene procesului de dizolvare a familiei americane tradiţionale, acutelor antagonisme rasiale etc. El ignoră însă grava criză pe care o trăieşte în prezent societatea nord-americană, violenţa şi demoralizarea generate de războiul din Vietnam, nedreptatea pe care se bazează sistemul ei economico-social.

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educaţiei şi Invăţămintului şi Uniunea Sindicatelor din invăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Coş. PCR

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 33

Sîmbătă 29 ianuarie 1972
12 pagini — 1 leu

Școala — centru de educație comunistă

Am însoțit nu de mult o clasă de liceeni într-o vizită la unul din marile obiective industriale ale patriei : Combinatul siderurgic de la Galați. Timp de aproape două ceasuri am ascultat, în uriașa hală, acolo unde multe dintre formulele din manuale prind viață, una dintre cele mai fumoase, mai vibrante „lecții" despre oțel.

A fost de fapt un dialog între profesor, elevi și gazde despre drumul incandescent al oțelului, despre dezvoltarea pe care a cunoscut-o în acești ani siderurgia noastră, despre meseria de oțelar, despre eroismul de fiecare zi al tuturor celor ce muncesc în acest mare combinat. Un dialog purtat la temperatura înaltă a cuptoarelor, un dialog care a însemnat pentru fiecare elev nu numai o autentică lecție, ci, în primul rînd, un contact viu, nemijlocit, cu producția, un moment de profundă și reală educație comunistă.

Lecții ca acestea țin mulți profesori ai școlii noastre. Din ce în ce mai mulți. Integrarea elevilor în activitatea productivă prilejuiește acestora confruntarea cu problemele concrete ale vieții, îi ajută să înțeleagă necesitățile sociale, le dezvoltă sentimentul utilității, le maturizează spiritul. Școala, profesorul trebuie să creeze cît mai multe asemenea momente care să-l pună pe elev în relație cu societatea, cu viața. Ele îi mijlocesc, experiența, îl raportează, afectiv și rațional, la situații sociale, evenimente, fapte concrete.

Prin formele de educație politico-ideologică — pe care școala este necesar să le facă vii, convingătoare — elevii cunosc sensul dezvoltării societății, problemele fundamentale ale epocii contemporane. Școala dispune de mijloace inepuizabile pentru a canaliza aspirațiile de afirmare ale elevilor ei în scopuri constructive, printr-o muncă de educație fundamentată științific și subordonată principiilor ideologiei comuniste.

Educarea comunistă, politică și ideologică a elevilor, înarmarea lor temeinică cu cele mai avansate cunoștințe din domeniul științelor sociale, cu principiile politicii partidului nostru, constituie, pentru fiecare om al școlii, o îndatorire de onoare. Învățămîntul românesc, prin întreaga sa structură, nu este un învățămînt tehnicist, ci unul profund politic, comunist, un învățămînt pus în slujba înaltelor idealuri ale partidului și poporului nostru. În Plenara din 3—5 noiembrie 1971, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat cu deosebită claritate rolul școlii în pregătirea și formarea multilaterală a viitorului cetățean, constructor al societății socialiste, subliniind că învățătorul, profesorul trebuie să fie un educator, în sensul cel mai larg al cuvîntului, asigurînd atît predarea cunoștințelor de specialitate, cît și pregătirea politico-ideologică a elevilor. Din expunerea secretarului general se înțelege mai bine ca oricînd esența procesului de formare pe băncile școlii a constructorului comunist de mîine. Nu este vorba în această muncă de suprapunerea unor structuri distincte : întîi știință, pregătire profesională, apoi educație politică ideologică. Această disociere artificială ar presupune că școala, profesorii au mai multe existențe. Or, școala reprezintă o unitate organică între cunoștințe, deprinderi, idei și acțiune, cimentate toate de înaltele valori morale ale comunismului.

„Trebuie să facem din fiecare unitate școlară un puternic centru de educație în spirit socialist și comunist a copiilor și tinerilor". Acest îndemn al secretarului general al partidului trebuie să înnobileze întreaga muncă a fiecărui învățător și profesor.

MONICA ROBEA

Copii din Oaş

După 60 de ani

— Bună ziua, copii.

— Bună ziua, îmi răspunseră colectiv, în picioare, cei 40 de elevi și eleve din clasa a III-a „B" a Școlii generale nr. 80 din București.

Pe frontispiciul clădirii am citit inscripția, voalată de vreme : „Școala primară C. I. Bosianu", așa cum o cunoscusem eu acum 60 de ani.

— Știți voi de ce a venit tovarășul academician în vizită la noi ? întreabă învățătoarea.

— Ca să vadă cum învățăm, răspunde unul din copii.

— În parte este adevărat, intervin eu în dialog. Dar în realitate am venit să mă regăsesc pe mine, elevul de acum 60 de ani, care a petrecut primii săi doi ani ca școlar între zidurile acestei clădiri.

Clădirea era aceeași ca în toamna anului 1910, cînd a fost inaugurată și cînd am intrat în aceeași sală de clasă ca acum (atunci clasa I). Aceeași curte mare, cu ziduri înalte. În centrul unui cartier cu blocuri înalte, școala nu se pierdea, totuși.

Tot așa era și acum 60 de ani. Numai că era singură, învecinată cu un imens maidan care se prelungea pînă la intrarea „adevărată" în oraș.

Acum 60 de ani, populația orașului trecuse abia de 200.000 locuitori, mai puțin decît Brașovul astăzi. Din centrul orașului, atunci Piața Sf. Gheorghe, un tramvai cu cai te ducea pe Calea Văcărești și apoi pe Calea Dudești, pînă la „Pompă".

De acolo continuai cam vreo 2 km., pe o prelungire, la fel denumită, dar în realitate un drum de țară de pe vremuri, ca să ajungi la școală.

Astăzi, nu am mai putut identifica „Pompa". Drumul de țară de odinioară este acum o stradă ca oricare alta din centrul orașului. Iar școala are parchet (nu scînduri noduroase ca odinioară), lumină electrică (nu gaz aerian), laborator de chimie, sală de spectacole, sală de gimnastică.

Am ieșit cu greu din sala de clasă unde am fost elev acum 60 de ani. La plecare, trecînd prin cancelarie ca să-mi iau rămas bun de la profesoarele școlii, am avut surpriza să văd deschisă, pe masă, matricola anului școlar 1910 — 1911, la pagina cu numele școlarului Nicolescu V. Miron, fiu al lui Vasile Nicolescu, institutor, și al Alexandrinei Nicolescu, casnică.

Am părăsit școala pentru a doua oară în viața mea, poate pentru ultima oară, despărțindu-mă de o lume totdeauna scumpă mie, dar și de amintirea copilului de odinioară, peste umerii căruia au sfîrșit prin a se aduna an de an, 60 de toamne.

Miron Nicolescu

Tinerețe spirituală

Probabil despre nici una din sumedenia de îndeletniciri umane actuale ori posibile nu s-ar putea spune că este veșnic aceeași și totuși, puține sînt acelea care, ca profesia de educator, se pot bucura de rarul privilegiu de a fi mereu noi. Cu fiecare promoție de copii ori adolescenți care ies pe poarta căminului sau a școlii, cu fiecare alt băiat sau fată care le iau locul, educatoarea, învățătorul, profesorul trăiesc cu nealterată intensitate emoțiile, așteptarea, bucuriile și temerile primei întîlniri cu grupa de copii sau cu clasa (stări sufletești pe care, deși le-au mai încercat de nenumărate ori cu premergători ai acestora, nu și le pot înlătura oricît ar dori!). Și, iarăși, deși de cele mai multe ori parcurg aceeași programă analitică și țin lecțiile după un manual în linii mari asemănător aceluia din anii precedenți, în aceeași sală de clasă, nici una din aceste lecții nu se aseamănă și nu se va asemăna cu vreuna din cele care au fost ținute ori vor fi ținute. Nu numai copiii și adolescenții care iau loc în bănci sînt mereu alții, alții, mereu alții, sînt și educatoarele, învățătorii și profesorii lor, deși aceștia din urmă sînt aceiași. Fascinația profesiei de educator este de a fi mereu altul de la o oră la alta, de pe o zi pe alta, de la un an la altul. Și, în același timp, de a fi mereu el însuși. Covîrșitoare răspundere morală și intelectuală, ca să nu mai vorbim de imensa răspundere cetățenească a educatorului! Educatorul reprezintă certitudinea morală și intelectuală că generația tînără va fi înarmată cu acele cunoștințe și deprinderi de care societatea noastră are nevoie. Nici o clipă n-am putea gîndi un învățător sau un profesor mulțumit cu ce a agonisit în anii de studii, fără a fi frămîntat de o permanentă insatisfacție, de o nevoie de autodepășire.

Prin ea însăși profesia de educator este o îndeletnicire deschisă și cere acelora care o exercită o atitudine spirituală de o mare recep-

NICOLAE SORIN

(Continuare în pag. a 9-a)

În acest număr

- Consultație : Disciplina în muncă
- Cunoașterea comună și cunoașterea științifică
- Mutații în structura științelor — interviul nostru cu Radu Voinea
- Dirigenția — aleasă îndatorire didactică

ACCENTE

Oaspeţi de peste hotare

Se află în ţara noastră (22-30 ianuarie a.c.), la invitaţia Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, delegaţia Sindicatului naţional al institutorilor din Franţa (S.N.I.). Delegaţia — compusă din André Ouliac, secretar general al S.N.I., Guy Georges, secretar permanent, responsabil cu problemele pedagogice, André Henry, secretar permanent responsabil cu problemele administrative şi Marcel Lucas, membru al Biroului Naţional — a vizitat licee şi şcoli generale din Bucureşti, Braşov şi Curtea de Argeş, unităţi industriale şi agricole şi a purtat discuţii cu directori de şcoli, cadre didactice şi factori de răspundere ai organizaţiilor de sindicat şi ai învăţămîntului. De asemenea, delegaţia a discutat la Biroul executiv al Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură probleme ale muncii sindicatelor din instituţiile de învăţămînt, ale sprijinirii activităţii de perfecţionare a cadrelor didactice, integrarea în muncă şi condiţiile în care îşi desfăşoară activitatea tinerii educatori, probleme ale organizării activităţii atît la nivelul uniunii, cît şi al organizaţiilor sindicale din unităţile de învăţămînt.

„Strădania anilor"

Remarcabilă iniţiativa Casei corpului didactic a judeţului Satu Mare (director profesorul publicist Nae Antonescu) de a edita o culegere de profile consacrate „celor care pleacă" — oameni ai şcolii din perimetrul sătmărean, ajunşi acum la vîrsta nimbată a pensionării.

Incursiuni delicate şi pertinente în aria muncii de o viaţă închinată catedrei, creionări animate de nobilă afecţiune şi sinceră preţuire colegială, profile profesionale şi cetăţeneşti ale celor 22 educatori cuprinşi în plachetă semnează, alături de Nae Antonescu, profesorii Rodica Bucurescu, Ion Giurgea şi Susana Pecsi. Cîteva dintre aceste portrete — ca de pildă cele ale prestigioşilor dascăli Ludovic Moraru, Martha Chişu, Bina Kamil, Ana Popa ş.a. — se impun atenţiei cititorilor. Şi chiar dacă nu toate paginile ating nivelul publicistic dorit, dacă pe alocuri unele portrete sînt adumbrite de clişee şi locuri comune, lucrarea „Strădania anilor" se remarcă prin ţinuta de ansamblu, prin generozitatea gîndurilor ce au născut-o, prin nobleţea mesajului educativ.

Vasile Savinescu

Orele micului ecran

O enormă populaţie şcolară se află în fiecare seară în faţa televizorului. Aceasta este o realitate, indiferent cîtă cantitate de *bine* şi cîtă de *rău* conţine ea. Este sigur însă că partea binelui ar creşte dacă programările ar ţine seama de orele cu maximă audienţă pentru elevi. Dacă nu după alte criterii, cel puţin după fusul nostru orar, acestea nu sînt cele cuprinse între 18 şi 21, oră după care toţi părinţii îşi invită copiii la culcare.

După cum se ştie, clasele mici au programul şcolar în prima jumătate a zilei, prin urmare tocmai copiii cei mai mici trebuie să se trezească mai devreme, şi, evident de dorit ar fi să se culce devreme.

Ce face însă televiziunea pentru a nu contrazice acest deziderat?

Nu contestăm că majoritatea emisiunilor pentru copii sînt programate în primele ore ale programului de seară. Vom discuta cu alt prilej, cît de potrivit este conţinutul unora dintre aceste emisiuni, deocamdată am dori să adresăm rugămintea de a se privi cu mai multă atenţie însăşi programarea. Iată cîteva întrebări sau sugestii.

De ce o emisiune eminamente de tip şcolăresc ca *Floarea în grădină* cu un conţinut de mare prioritate educativă, se plasează totdeauna spre orele tîrzii ale serii? Cu cîteva luni în urmă serialul „Madame Bovary" se bucura de o oră mult mai „centrală": 20! Telesportul este, de asemenea, o emisiune cu mare audienţă la copii şi tineri. De ce trebuie s-o aşteptăm pînă la sfîrşitul programului?

O serie de dezbateri academice, sau mai puţin academice, se produc în jurul orelor 19. Aceste dezbateri, care interesează de regulă pe adulţi, nu puteau fi programate mai tîrziu?

Fără să susţinem că emisiunea *„Comici vestiţi ai ecranului"* ar fi în toate cazurile necesară şcolarilor, ea este urmărită de aceştia prin atracţia ei firească. N-ar putea fi şi ea mutată mai devreme?

Oricît ar părea de „nou" fenomenul, trebuie să recunoaştem că odihna copiilor noştri depinde şi de programele televiziunii.

C. Nicolae

Visarion Roman

Un mare om, Visarion Roman, peste care se aşternuse uitarea, este readus în atenţia publică datorită autorilor I. Ciolan şi V. Grecu care i-au cercetat viaţa şi activitatea de pedagog, educator şi economist. Lucrarea „Visarion Roman — pedagog social", cuprinde două părţi: prima se referă la viaţa şi activitatea sa în diverse domenii (şcoală, economie, publicistică, politică, pedagogie); cealaltă cuprinde texte alese din valoroasa lui operă pedagogică. Prin iniţiativele de pedagog social şi economist, prin realizările remarcabile, Visarion Roman a fost un fruntaş al culturii româneşti din Transilvania în a doua jumătate a secolului trecut (fondator şi conducător de reviste pedagogice: **Amicul şcoalei** — 1860, **Amicul poporului — calendar** — 1861, **Progresul** — 1866; întemeietorul primei cooperative româneşti la Răşinari — 1867 şi al primului institut de credit şi economie „Albina" din Sibiu; iniţiatorul unor institute româneşti de asigurări şi de credit în România, publicist, autor şi traducător de manuale didactice).

Respectul şi admiraţia autorilor pentru marea personalitate a lui Visarion Roman se comunică şi cititorului care urmăreşte cu interes şi simpatie lupta uriaşă a pedagogului şi economistului român pentru luminarea poporului prin şcoală şi ajutorarea lui prin cooperative de credit şi producţie.

Dumitru Theodosiu

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Un grup de cadre didactice din judeţul Timiş, cărora li s-a recunoscut — în mod greşit — la vechimea (stagiul) în învăţămînt, perioada în care au satisfăcut serviciul militar obligatoriu (stagiul militar) înainte de 1 ianuarie 1970, întreabă dacă trebuie să restituie sumele încasate în plus fără temei legal.

Întrucît în această situaţie se mai află şi alte cadre didactice din încă 2—3 judeţe, precizăm următoarele: În perioada de experimentare a noului sistem de salarizare în unităţile şcolare (introdus prin H.C.M. nr. 2 841/1968), Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a elaborat — în conformitate cu prevederile Statutului personalului didactic — norme pentru stabilirea vechimii în învăţămînt a personalului didactic din învăţămîntul de cultură generală, profesional, tehnic şi liceal de specialitate (aprobate prin Ordinul ministrului nr. 954/1969), care s-au aplicat de la data de 1 ianuarie 1970. Aceste norme includ la vechimea în învăţămînt o parte din vechile situaţii recunoscute şi în instrucţiunile pentru aplicarea Hotărîrii nr. 1 059/1959 (în vigoare pînă la acea dată) însă legate de îndeplinirea unor noi condiţii după data de 1 ianuarie 1970 şi menţin, în continuare, celelalte situaţii prevăzute în instrucţiunile la Hotărîrea nr. 1 059/1959 (care nu se mai includ după această dată la vechime) pentru cei cărora li s-a recunoscut anterior aplicării lor.

Ca o idee nouă, în afară de experimentarea noului sistem de salarizare, normele respective prevedeau şi posibilitatea recunoaşterii la vechimea în învăţămînt a perioadei în care tinerii satisfac serviciul militar obligatoriu după data intrării lor în vigoare, adică după 1 ianuarie 1970. Aceasta înseamnă că, practic, la vechimea în învăţămînt, stagiul militar nu putea fi inclus în calcul, decît cadrelor didactice care ar fi împlinit cel puţin trei ani de vechime după această dată, adică cel mai devreme la 1 septembrie 1972.

Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului fiind sesizat însă, că în cîteva judeţe unele unităţi şcolare au aplicat greşit prevederile privind recunoaşterea stagiului militar după 1 ianuarie 1970, a dat indicaţiile necesare prin circulara nr. 31 883 din martie 1971, iar — ulterior — întrucît pentru definitivarea noului sistem de salarizare Ministerul Muncii nu a avizat recunoaşterea stagiului militar la vechimea în învăţămînt, a dispus, prin Ordinul nr. 2 163/1971, anularea acestei prevederi din normele privind stabilirea vechimii în învăţămînt. Ca urmare, conducerile unităţilor şcolare care au recunoscut greşit la vechimea în învăţămînt şi stagiul militar efectuat înainte de 1 ianuarie 1970, sînt obligate să reîncadreze personalul didactic aflat în această situaţie, la gradaţia corespunzătoare vechimii legal stabilite potrivit normelor aprobate cu ord. 954/1969 şi modificate prin ord. nr. 2 163/1971.

În ceea ce privesc sumele încasate de personalul didactic în astfel de cazuri, ele nu pot fi reţinute pe statele de salarii sau urmărite pe baza unei dispoziţii de imputare. Procedura legală, potrivit indicaţiilor Tribunalului Suprem, este introducerea unei cereri (de către conducerea şcolii sau inspectoratului şcolar) la Comisia de judecată, în vederea restituirii sumelor primite de cadrele didactice, fără temei legal (plăţi nedatorate). Bineînţeles că, dacă beneficiarul plăţii eronate se angajează în scris să restituie diferenţele încasate, acest lucru se poate face în mai multe rate.

● **I. Mustaţă din Brăila,** doreşte să ştie cum se stabileşte durata concediului de odihnă restant, care se efectuează în vacanţa de iarnă sau de primăvară.

Precizăm că, durata concediului de odihnă al cadrelor didactice este, potrivit Statutului personalului didactic, de 62 zile calendaristice, în care se includ şi zilele de repaos săptămînal (duminicile), ca şi zilele de sărbători naţionale (23 August şi 24 August). De aceea şi numărul zilelor de concediu care urmează să se efectueze după vacanţa de vară — indiferent de perioada în care se vor compensa — se stabileşte tot după zilele calendaristice, deci incluzînd duminicile şi alte zile de sărbătoare (ex. 1 şi 2 ianuarie).

Aceasta spre deosebire de durata concediului de odihnă al celorlalţi angajaţi (alţii decît cadrele didactice) care se stabileşte după numărul zilelor lucrătoare.

Th. Leonescu

Corespondenţa

Prin numeroase scrisori sosite în ultimul timp la redacţie ni se cer lămuriri în legătură cu apariţia unor publicaţii, buletine sau programe de larg interes. Încercăm să dăm, mai jos, cîteva răspunsuri:

Stan Ghenea din Tr. Măgurele (a cărui scrisoare conţine şi preţioase sugestii pentru redacţie), **Traian Mârza** din Sighişoara şi alţii ne întreabă care este stadiul lucrărilor privind transferările cadrelor didactice. Direcţia generală de resort din minister ne încunoştiinţează că şi în acest an, concursul pentru ocuparea catedrelor vacante din unele municipii şi oraşe se va ţine la termenul obişnuit, iar publicarea listei respectivelor catedre se va face la timp, prin presă. Deci, într-unul din numerele noastre viitoare.

De asemenea, se află sub tipar, urmînd să apară în cursul lunii februarie, **Buletinul** Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului cu posturile şi catedrele vacante pentru anul şcolar 1972—1973.

■

Primim scrisori şi telefoane prin care ni se solicită suplimentele recent editate de revista noastră: **„Programele concursului de admitere în liceu pentru anul şcolar 1972—1973"** şi **„Programele examenului de bacalaureat — sesiunile anului 1972".** Din păcate, micul stoc pe care l-a avut redacţia s-a epuizat de mult, aşa că sîntem în imposibilitatea de a satisface aceste cereri. După cîte sîntem informaţi însă, la unele chioşcuri mari de difuzare a presei mai există cîteva exemplare. Ce putem să facem decît să sfătuim pe cei ce le doresc să se adreseze oficiilor locale de difuzare a presei.

Nu-i vorba că în difuzarea acestor suplimente s-au comis şi unele neîngăduite încurcături. Din Tg. Neamţ, învăţătorul **Constantin Avarvarei** ne scrie că în localitate nu s-a primit nici un exemplar din broşura „Programele examenului de bacalaureat". Desigur o neglijenţă condamnabilă din partea celor plătiţi de noi să se ocupe de difuzare. Rugăm pe această cale Direcţia P.T.T.R. a judeţului Neamţ să lămurească de urgenţă problema.

■

Anonimatul ne dă de multe ori mare bătaie de cap. Deschidem adesea plicuri fără numele expeditorului, iar înăuntru rîndurile înserate poartă semnături ciudate: „un binevoitor", „un grup de învăţători", „trei profesori din judeţul..." etc. Cui i-ar inspira încredere aceste scrisori? Şi totuşi, de fiecare dată, citim cu atenţie fiecare cuvînt, fiecare rînd. Ne poate sta mărturie rubrica culturală unde, nu o dată, am dat răspuns unor oameni care cereau lămuriri în probleme de interes mai lar

Dar, cum este şi firesc, nu le putem răspunde la toţi prin paginile revistei. Unii corespondenţi doresc lămuriri în chestiuni cu totul particulare, în cazuri speciale. Acestora le-am putea răspunde prin poştă sau i-am putea îndruma către acele foruri competente să le dea un răspuns ori să le analizeze situaţia în toate aspectele ei concrete. Anonimatul ne pune însă în imposibilitatea de a le veni în ajutor. Culmea este că, de obicei, anonimii sînt cei care cer... „un răspuns urgent şi oficial". Unde să-l expediem?

Lucrurile se complică şi mai mult cînd este vorba de sesizări; adică tocmai acolo unde avem nevoie de locuri şi situaţii cît mai concrete, cu nume şi date precise, controlabile.

Zilele trecute am primit o scrisoare din judeţul Dolj. O învăţătoare, care suplinea pe o educatoare, a fost înlocuită de la suplinire cu o altă... suplinitoare. Este clar — se spune în sesizare — că acea suplinitoare are pe **cineva** la inspectorat. Şi aşa mai departe... În toată scrisoarea, nu se menţionează nici un nume, absolut nici unul; nici măcar nu este pomenită **localitatea** unde se petrece acţiunea. Cineva undeva, cîndva...

Stimate anonim, în felul acesta ne îndoim că **cineva,** de **undeva,** va putea **cîndva să vă** facă dreptate.

MIRCEA IONEL

Matisse

Michaela

Cunoaşterea comună şi cunoaşterea ştiinţifică

Fenomen uman deosebit de complex, cunoaşterea este analizabilă în diverse moduri — în funcţie de criteriul adoptat — de scopul urmărit : se disociază astfel în mod curent şi perfect legitim între mai multe tipuri de cunoaştere şi anume: filozofică, artistică, ştiinţifică, tipuri legate, bineînţeles, între ele, dar avînd fiecare modalităţi proprii şi aport specific la viaţa spirituală a individului şi à colectivităţii.

Se pot, de asemenea, face diferenţieri între diverse grade de constituire, de elaborare a cunoaşterii : în acest sens, cel mai adesea, se distinge între cunoaşterea comună şi cunoaşterea ştiinţifică, la care vrem să ne referim în cele ce urmează.

Cunoaşterea comună este aceea pe care omul o realizează în mod natural, pe baza simţurilor şi a aptitudinilor sale intelectuale, în cadrul şi din cauza practicii cotidiene ; în lipsa altor mijloace mai adecvate, cunoaşterea comună (sau bunul simţ) permite omului o anumită inserţie în mediul său natural şi social de viaţă.

Cunoaşterea comună se caracterizează, în primul rînd, prin ponderea mare a intuitivităţii. Este adevărat că ea aspiră către generalizare şi abstracţie ; dar acestea au, în cadrul ei, un caracter rudimentar. Cunoaşterea comună generalizează şi ea, dar face acest lucru fără rigoare, fără a lua toate precauţiile în determinarea şi delimitarea precisă a semnificaţiilor conceptelor.

Mai degrabă decît generală, cunoaşterea comună este vagă, întrucît nu este dată cu indicarea limitelor, a domeniului său de valabilitate.

Deşi este alcătuită mai ales din date perceptive, cunoaşterea comună realizează totuşi o anumită interpretare a faptelor observate, cu ajutorul supoziţiilor. Interpretările şi explicaţiile pe care le oferă cunoaşterea comună se bazează pe aparenţe sau evidenţe înşelătoare şi sînt impregnate de tradiţie şi de prejudecăţi ; de obicei, ele îmbină în mod sincretic date neverificate experimental şi nedemonstrate în viziuni, cel mai adesea antropomorfice. Cunoaşterea comună nu împinge deci prea departe interpretarea faptelor şi abstractizarea realului. Ea caută să ştie, mai curînd decît să înţeleagă. Cunoaşterea comună se mulţumeşte să constate că un fapt există, căutînd cel mult să ştie cum este el. Numai cunoaşterea ştiinţifică se întreabă *de ce şi pentru ce* există faptul, de ce există el într-un anumit fel şi nu în altul. Cunoaşterea ştiinţifică sistematizează, interpretează şi explică datele observaţiei.

In acest fel, cunoaşterea se ridică de la opinie — cu valoare particulară, regională (opinia mea, a lui, a noastră) la ştiinţă, singura capabilă să imprime cunoaşterii valoare de universalitate. Este esenţial de reţinut că, dacă nu subiectivă, cunoaşterea comună este totuşi mai puţin obiectivă decît cea ştiinţifică.

Problema raportului dintre aceste două grade de cunoaştere este în prezent viu controversată. De regulă, filozofia tradiţională a ştiinţei a ignorat deosebirea calitativă dintre bunul simţ şi ştiinţă, afirmînd că ştiinţa este o prelungire a cunoaşterii comune, că o solidă şi neîntreruptă continuitate ataşează gîndirea ştiinţifică celei preştiinţifice. Mai recent, o serie de gînditori, îndeosebi supraraţionaliştii, susţin ideea contrară că între ele ar fi o ruptură completă, chiar o opoziţie ireductibilă. Proporţia care se stabileşte şi se lărgeşte între gîndirea preştiinţifică şi cea ştiinţifică a devenit de netrecut. De aci în construcţia ştiinţei apare necesară demolarea cunoaşterii preştiinţifice care constituie un obstacol epistemologic. Dacă observăm însă că termenii *cunoaştere preştiinţifică şi cunoaştere comună* nu se suprapun, înţelegem de ce nici una din aceste viziuni nu este fără repros. Cunoaşterea preştiinţifică este un segment al istoriei cunoaşterii, fixat în trecut, lipsit de mişcare, cristalizat în cultura epocilor respective. Progresul ştiinţei ne îndepărtează mereu mai mult de faza preştiinţifică a cunoaşterii. Spre deosebire de această fază, cunoaşterea comună nu încetează să se dezvolte şi nu se rupe cu totul de cea ştiinţifică pe care o urmăreşte de la distanţă ; şi chiar dacă distanţa tinde să crească mereu, cunoaşterea comună nu va pierde cu desăvîrşire urmele ştiinţei.

De aceea, din punct de vedere al filozofiei marxiste, pentru ca aceste două grade de cunoaştere, comună şi ştiinţifică să fie calitativ diferite, discontinue, ele nu trebuie necesarmente să fie complet rupte. Cunoaşterea ştiinţifică se deosebeşte într-adevăr radical de cea comună şi nu poate fi considerată drept simplă prelungire a acesteia. La o analiză mai profundă, se găsesc între ele totuşi, în ultimă instanţă, şi unele legături. Din punct de vedere psiho-sociologic cunoaşterea comună poate fi considerată chiar ca fundament al celei ştiinţifice. Sub aspect logic şi metodologic mai ales ele au însă din ce în ce mai puţine lucruri în comun. Ideea corelaţiei acestor două grade de cunoaştere poate fi sprijinită cu unele argumente.

Astfel, cunoaşterea comună are la bază o curiozitate care nu trece dincolo de nevoi practice ; ea este esenţialmente utilitară. Dar istoria ştiinţei arată că şi ea — ştiinţa — a apărut tot din necesităţi practice. Ea păstrează şi azi legături strînse cu tehnica, cu toate că ea are şi posibilitatea să exceadă larg aceste nevoi, să se dezvolte doar în virtutea logicii sale interne. La apariţia lor, numeroase creaţii ştiinţifice, mai ales în domeniile puternic elaborate teoretic, nu sînt întovărăşite de conştiinţa utilităţii lor practice. În măsura în care sînt autentic ştiinţifice ele nu întîrzie însă să şi-o găsească.

Cunoaşterea comună este apoi vagă, impregnată de particularism ; totuşi, prin interpretarea oricît de limitată la care recurge, ea sesizează anumite regularităţi, prefigurînd legile pe care numai cunoaşterea ştiinţifică poate să le deceleze.

Caracterul dialectic, atribuit de filozoful supraraţionalist francez Gaston Bachélard numai cunoaşterii ştiinţifice, aparţine în realitate oricărei cunoaşteri. Nimic în lume nu se poate sustrage schimbării şi, pe termen lung, cunoaşterea comună se poate transforma complet. Caracterul dialectic este mult mai marcat în cunoaşterea ştiinţifică ; conceptele acesteia sînt mereu rectificate, precizate şi rămîn deschise unei revizuiri care nu se face însă la întîmplare şi mai ales nu compromite ceea ce s-a dobîndit.

In transformările sale, cunoaşterea ştiinţifică rămîne valabilă pentru ceea ce era domeniul său de aplicare. Ea progresează spre teorii care interpretează şi explică mai multe fapte decît cele precedente, sau care prevăd fapte cu totul noi etc.

In ceea ce priveşte limbajul, cel de care se serveşte cunoaşterea comună, nu este lipsit de logică ; dar el nu are rigoarea şi precizia celui ştiinţific. Trebuie totodată menţionat că datele cunoaşterii ştiinţifice nu

ŞTEFAN GEORGESCU

(Continuare în pag. a 9-a)

PARADIGME

Pedagogie şi andragogie

Cuvîntul pedagogie vine de la vechii greci : pais, gen. paidos (băiat) şi ago (conduc, dirijez, trag.) Este interesant că, deşi lumea a fost de acord să extindă sensul cuvîntului şi asupra educaţiei fetelor, neglijate iniţial, nu a mai fost de acord să-l cuprindă în sfera pedagogiei şi pe adult. Şi atunci s-a creat un termen nou : andragogie, folosit şi de Herbart, după cum ne spune profesorul Antohi. Andragogia (aner, gen, andros = bărbat, ago = conduc) are aşadar ca obiect educaţia şi instruirea adulţilor, în timp ce pedagogia este concepută pentru tineret.

Distincţia se menţine în mulţi autori contemporani, în lexicoanele de pedagogie, într-o carte a lui Poggeler consacrată subiectului etc. După părerea mea, distincţia este învechită dacă o raportăm la conceptul educaţiei permanente. Pedagogia şi andragogia sînt de fapt una şi aceeaşi ştiinţă. Soluţia ar fi, ori să dăm pedagogiei un sens mai larg, acceptînd să cuprindă şi pe fete şi pe adulţi, ori să vorbim pur şi simplu de „ştiinţa educaţiei".

Aceasta ar fi controversa onomastică. Dar, dincolo de titlu, se ascunde o problemă de conţinut. Eforturile mari care se fac de către multe state, printre care şi al nostru, pentru reciclarea adulţilor — cu numeroasele ei forme de conversiune a meseriei, prevenire, adaptare, promoţie, actualizare a cunoştinţelor, formaţie pur şi simplu sau specializare — găsesc ştiinţele educaţiei pe un picior greşit.

Efortul organizatoric şi cadrul economico-social, uneori legislativ, nu au un corespondent pe măsura lor în materie de metode specifice pentru educaţia adulţilor. Un exemplu : la 1 ianuarie a intrat în vigoare, în Franţa, decretul de aplicare a „Legii formaţiei continue", care prevede 40 pînă la 80 de ore pe an în medie pentru reciclarea cadrelor. Ei bine, în ultimul număr al unei reviste de management, francezii pun următoarea întrebare : „Ce oferim cadrelor într-un sistem atît de uriaş ?" şi răspunsul vine tot sub formă de întrebări, de nedumeriri sau de observaţii critice : „Conferinţe ex-catedra care-i fac să caşte ? Studii de cazuri studenţeşti, atunci cînd ei reclamă cazuri trase din realitate (ceea ce formatorii, în jargonul lor, numesc trăit-trăit, în opoziţie cu trăitul-simulat) ? Li se dau teorii, atunci cînd ar trebui să li se expună sisteme şi modele. Consideraţiile generale se întind la nesfîrşit asupra scopului întreprinderii. Se face un învăţămînt punctual, descărnat, demodat, tăiat de realitate". Alţii, ca profesorul american Livingstone, pun la îndoială pur şi simplu eficacitatea programelor de perfecţionare.

Iată, deci, presiunea care se exercită asupra părţii din ştiinţele educaţiei care s-ar numi andragogie, ca să elaboreze fără întîrziere metode eficace.

Cîtă vreme cuprindea în raza ei doar tineretul, pedagogia era lăsată în pace din partea societăţii în privinţa eficacităţii metodelor de instruire. Dar cu adulţii nu mai merge aşa. Nu poţi organiza o structură mare şi cuprinzătoare a reciclării, prin care să treacă toţi salariaţii, să pui energie, timp şi resurse la dispoziţia acestui proces, fără ca metodele instruirii, formării şi perfecţionării să nu fie de cea mai înaltă calitate şi randament. Trăsăturile acestui sistem educativ pentru adulţi se impun a fi o punte spre activizarea resurselor latente ale cetăţeanului devenit subiect de acţiune ; ele trebuie neapărat să aibă o legătură organică cu aplicaţiile din viaţa lui profesională imediată şi viitoare ; să imprime un caracter interesant şi, dacă e posibil, pasionant, subiectelor abordate; să fie încununate de satisfacţia dobîndirii unor chei suplimentare de realizare personală ; să fie caracterizate printr-o tehnologie ireproşabilă a instruirii, bazată în mare parte pe tehnici audio-vizuale.

Dacă ştiinţele educaţiei elaborează aceste cerinţe pentru adulţi (şi ele vor fi silite să o facă în epoca educaţiei permanente), rezultatele vor fi desigur transferabile la şcoala propriu-zisă. Pînă acum, pedagogia clasică (şi uneori vetustă) şi-a transferat metodele la cursurile pentru adulţi şi rezultatele s-au văzut ; nicăieri în lume, acestea n-au făcut decît să şchiopăteze, în toate formele lor (fără frecvenţă, serale, temporare, reciclări). În realitate, elementul mobil al ştiinţelor educaţiei va fi tocmai această ramură a adulţilor, în care nu există nici un rezultat care să nu aibă cea mai mare semnificaţie şi aplicabilitate şi pentru formarea tineretului.

Toate aceste argumente pledează încă o dată pentru existenţa unei singure ştiinţe peda- şi andragogice.

MIRCEA MALIŢA

Dirigenţia - aleasă îndatorire didactică

Un obiectiv esenţial: educarea politică-ideologică a elevilor

Dacă educaţia moral-cetăţenească constituie obiectivul esenţial, cu caracter peren, al dirigenţiei, desfăşurarea ei în liceu a evidenţiat şi unele deficienţe care au diminuat într-o măsură caracterul de instrument politico-ideologic al acesteia. Din dorinţa de a forma la tineri o atitudine disciplinată, civilizată, de a-i înarma cu noţiuni de etică au prevalat, uneori, subiecte moralizatoare în detrimentul abordării unor teme care vizează nemijlocit educaţia politică şi ideologică a elevilor, strînsa legătură cu realităţile vieţii noastre sociale. Iată de ce consider că trebuie să reconsiderăm problematica orelor de dirigenţie în sensul unei proporţionări mai judicioase a temelor, rezervării unui loc mai distinct subiectelor care se referă la formarea marxist-leninistă a elevilor, la crearea profilului moral-politic al omului societăţii noastre de azi şi de mîine.

Subiectele alese pentru dirigenţie trebuie să răspundă, fără îndoială, nevoilor spirituale ale adolescenţilor, intereselor şi aspiraţiilor lor, specificului clasei şi liceului respectiv, dar mergînd întotdeauna cu cel puţin „un pas" înaintea acestora. A ţine seama de necesităţile tinerilor nu înseamnă numai a căuta care sînt gustul şi preferinţa lor ci a le ieşi în întîmpinare. Aceasta înseamnă a forma tînăra generaţie în spirit comunist.

Se impune ca la orele de dirigenţie să-i ajutăm în primul rînd pe liceeni să cunoască bine principiile politicii interne şi externe a partidului nostru, să-şi clarifice drepturile şi obligaţiile ce le incumbă ca elevi şi cetăţeni ai României socialiste, înalta responsabilitate pe care şi-o asumă oricine face parte din societatea socialistă.

Apare, de asemenea, necesară orientarea mai accentuată a dirigenţiei spre abordarea şi aprofundarea unor teme care contribuie la educarea materialist-ştiinţifică a elevilor, la însuşirea de către ei a concepţiei materialist-dialectice despre lume şi viaţă, la formarea unor convingeri şi atitudini combative împotriva misticismului şi obscurantismului. „Socialismul — orînduirea cinstei şi dreptăţii", „Răspunderea tînărului pentru consecinţele acţiunilor sale", „Modele, exemple, mentori în concretizarea idealului nostru de viaţă", „A trăi şi a munci în lumea capitalului şi la noi", „Între umanismul socialist şi «umanismul» religios"—iată cîteva subiecte pe care mi le-am propus pentru planul trimestrial al orelor de dirigenţie. Unghiurile din care voi dezbate asemenea probleme au darul să pună în lumină tocmai trăsăturile caracterologice ale omului nou, virtuţile socialiste.

Pledînd pentru asigurarea unui conţinut proaspăt, bogat, tematicii orelor de dirigenţie, mi se pare necesar a sublinia cerinţa ca discuţiile din clasă să nu rămînă la nivelul unei abordări teoretice sau cu pretenţii de teoretizare a chestiunilor, ci să se raporteze neîncetat la realităţile concrete şi preocupările colectivului de elevi din clasa respectivă, să se finalizeze în concluzii clare care să-i călăuzească pe tineri în activitatea lor practică. Cred că în dezbaterile pe care le purtăm cu elevii la dirigenţie, precum şi în alte forme ale muncii didactico-educative, ar trebui să pornim tocmai de la cazuri concrete din care să tragem concluzii de interes mai larg, generalizator.

E necesar ca dirigenţia să păstreze profilul, individualitatea sa specifică în paleta largă a factorilor educativi, să se delimiteze de celelalte acţiuni didactico-educative, cum ar fi lecţia de ştiinţe sociale sau informarea politică. Totuşi ea trebuie să urmărească formarea unei gîndiri politice proprii, deprinderea de a judeca şi interpreta realităţile în mijlocul cărora trăim de pe poziţiile noastre ideologice. Modalitatea cea mai adecvată de lucru rămîne, fireşte, dezbaterea — discuţia, schimbul viu de idei şi de opinii.

VALERIU NEŞTIAN

Educaţia morală-proces gradat şi continuu

Orele de dirigenţie în care se dezbat teme etice au o deosebită valoare pentru educarea morală a elevilor ; prin ele dirigintele are posibilitatea de a face cunoscut înţelesul noţiunilor ce desemnează calităţi morale ale omului, de a influenţa convingerile, sentimentele moral-politice, civice şi chiar conduita morală a elevilor. O semnificaţie deosebită o au dezbaterile pe teme etice la vîrsta adolescenţei, vîrstă la care, pe fondul unei tendinţe fireşti spre autoeducaţie, încep să se cimenteze convingerile şi să se contureze idealurile. Prin acordarea unui loc mai mare în tematica orelor de dirigenţie subiectelor cu conţinut moral, dirigintele va veni în întîmpinarea acestei tendinţe de autoeducaţie, caracteristică adolescenţilor. Necesitatea unei tematici axată pe probleme de etică socialistă se impune cu atît mai mult cu cît în noile condiţii de dezvoltare a ţării noastre, toţi slujitorii învăţămîntului sînt chemaţi să acorde o atenţie sporită formării profilului moral al elevilor, cultivării calităţilor morale ale viitorului cetăţean al societăţii socialiste, ale comunistului de mîine.

În contextul activităţii de pregătire a profesorului pentru orele cu conţinut etic se înscriu o gamă întreagă de măsuri, cum ar fi : stabilirea subiectului orei şi încadrarea lui în tematica generală, delimitarea conţinutului pe baza studierii documentelor de partid şi de stat, a literaturii pedagogice şi beletristice, culegerea materialului faptic din viaţa clasei în vederea valorificării experienţei morale a elevilor, cunoaşterea nivelului de educaţie morală în legătură cu problema care va face obiectul orei, îndrumarea pregătirii elevilor, întocmirea planului orei etc.

Dintre aceste multiple măsuri care se includ în munca de pregătire a dirigintelui pentru oră reliefăm în mod deosebit necesitatea precizării în prealabil (pentru profesor) a conţinutului noţiunii morale ce urmează a fi formată la elevi, şi cunoaşterea stadiului de dezvoltare a noţiunii respective la aceştia.

Se ştie că orice noţiune morală este definită prin mai multe note esenţiale, pe care elevii le asimilează treptat, în funcţie de particularităţile de vîrstă, de capacitatea proprie de abstractizare şi generalizare şi în funcţie de experienţa morală a fiecăruia dintre ei. Precizîndu-şi cu claritate, înaintea fiecărei dezbateri etice, conţinutul noţiunilor ce vor fi puse în discuţie, dirigintele va asigura, pe de o parte, condiţia pentru realizarea corectă a celui de al doilea aspect al pregătirii pentru oră, menţionat mai sus, adică va putea să decidă, în cunoştinţă de cauză, asupra stadiului de formare a noţiunii la elevi ; pe de altă parte, acest lucru îi va permite să realizeze o relaţie justă între caracteristicile esenţiale şi cele neesenţiale ale noţiunii, să accentueze una sau alta dintre ele, bazîndu-se pe cunoştinţele deja dobîndite de elevi, să sprijine procesul de abstractizare şi generalizare al gîndirii elevilor, ordonînd, sistematizînd şi completînd experienţa lor morală şi, de asemenea, să facă deosebiri între noţiunile dezbătute şi alte noţiuni cu sens apropiat.

Pentru a ilustra ideile de mai sus prezentăm în continuare modul în care a fost concepută şi realizată o oră cu tema „Cinstea, calitatea esenţială a omului" la una din clasele a XI-a de la Liceul „N. Bălcescu" din Cluj. Spre a constata nivelul de conturare a noţiunii de „cinste" la elevi, dirigintele s-a folosit de un chestionar prin care a cerut elevilor să definească noţiunea respectivă şi să indice situaţii cunoscute din experienţa lor de viaţă, de atitudini cinstite şi de atitudini necinstite. Răspunsurile elevilor au scos în evidenţă faptul că cei mai mulţi dintre ei înţelegeau cinstea nu în totalitatea notelor care o definesc, ci îi restrîngeau sfera la unul sau la cîteva aspecte. Pornind de la evidenţierea aspectelor sesizate de elevi, dirigintele a cuprins treptat în dezbatere noi şi noi caracteristici ale comportării cinstite, surprinse mai puţin sau chiar de loc de ei. Astfel au fost aduse în discuţie necesitatea unei atitudini cinstite nu numai faţă de alţii, ci şi faţă de tine însuţi, problema probităţii ştiinţifice (axată pe activitatea de întocmire a referatelor şi a muncii în cercuri) etc. Menţionăm că accentul a fost pus, în mod deosebit, pe discutarea din diferite unghiuri de vedere a datoriei de a-ţi îndeplini întotdeauna obligaţiile faţă de societate : datoria elevilor de a se pregăti conştiincios şi a răspunde tuturor sarcinilor (muncă patriotică, altor acţiuni întreprinse de şcoală), datoria absolvenţilor de a se prezenta la locul de muncă şi legat de aceasta, aprecierea parazitismului ca o atitudine necinstită faţă de societate etc. Conducînd discuţiille în acest mod, dirigintele a reuşit să ordoneze, să sistematizeze şi să completeze cunoştinţele elevilor, ajungînd să prezinte în final noţiunea de „cinste" în toată complexitatea conţinutului ei.

În concluzie, cunoaşterea nivelului de dezvoltare a cunoştinţelor morale ale elevilor, înaintea fiecărei dezbateri etice, reprezintă o cerinţă de ordin metodic cu o valoare deosebită pentru reuşita orelor de dirigenţie de acest tip. Respectarea acestei cerinţe elimină formalismul din desfăşurarea discuţiilor şi face din educarea morală a elevilor prin ora de dirigenţie un proces continuu şi gradat de însuşire a normelor şi principiilor morale comuniste.

EUGENIA JISA
IULIANA LUNGU

Viaţa—izvor nesecat de teme

Două lecţii de dirigenţie, la două clase paralele şi avînd, în esenţă, acelaşi conţinut — munca. Tema celei dintîi se numea : „Munca — izvor de bucurie", iar a celei de a doua, „ Prin muncă, spre cele mai înalte idealuri". Subiecte admirabile şi formulări mobilizatoare, care ne ispitesc să credem în egala şi neîndoielnica lor reuşită. Dar pe cît de mult le asemănau titlul şi sarcina didactică, pe atît de puţin le apropiau concepţia metodică a organizatorilor şi, bineînţeles, nivelul de realizare a scopului propus. În primul caz, dirigintele a întreprins cu elevii o incursiune imaginară prin marile noastre şantiere industriale şi unităţi economice, semnalînd cu oportunitate actele pilduitoare de eroism, alături de autorii lor — oameni simpli, comuniştii. Fiecare idee desprinsă era susţinută de faptul viu şi convingător. În cazul al doilea, lecţia degenerase într-o aridă conversaţie despre muncă, propunătorul extrăgîndu-şi din diverşi autori o sumedenie de maxime şi proverbe, pe care le supunea spre înţelegere elevilor. Întreaga oră n-a fost altceva decît o încercare de a face inteligibile adevărurile care, pentru moment, nu aveau nici un suport faptic. Şi, dacă mai adăugăm că lucrurile s-au petrecut în faţa unor copii de 12 ani, urmarea unei asemenea lecţii ne pare cu atît mai limpede.

În ciuda dificultăţii şi a efortului suplimentar la care sînt angajaţi, cei mai mulţi profesori văd în atribuţiile dirigenţiei o aleasă îndatorire didactică, cadrul optim de educare a elevilor. Alţii, însă, manifestă oarecare rezervă aducînd în sprijinul ei dovezi care ating uneori chiar perimetrul opticii lor profesionale. Cum explicăm aceste poziţii atît de opuse. Încercăm, deocamdată, să spunem că dacă interesul majorităţii pleacă de la înţelegerea superioară a misiunii educative, reţinerea unora se datoreşte, în mai toate cazurile, reprezentării prea vagi a sarcinilor care alcătuiesc domeniul atît de bogat al conducătorului clasei. Existenţa unei bibliografii poate fi de un real folos, cînd este vorba îndeosebi de cadre cu puţină experienţă la clasă. Pentru că aici lipsa iniţierii din anii universităţii, pe care am resimţit-o şi noi cîndva, nu poate fi compensată de o aşa-zisă experienţă la clasă, hotărîtoare pentru succesul muncii cu elevii. De fapt, şi în acest caz, prin bibliografie trebuie să înţelegem doar cîteva îndrumări de metodă şi aşezare pe ani a tematicii, întrucît adevăratele probleme ale dirigenţiei se nasc din şi în procesul intim al formării şi dezvoltării colectivelor de elevi, în strînsă legătură cu principiile eticii noastre socialste.

Consider că dificultatea mare constă tocmai în simplitatea acestei meniri, în faptul că nebănuitele ei resurse tematice se găsesc tot timpul în jurul nostru şi, din această cauză, le trecem prea uşor cu vederea. Nimic mai ciudat decît să căutăm mostre de curaj în războaiele antichităţii, cînd avem altele, infinit mai nobile, în istoria partidului nostru sau în epopeea Porţilor de Fier. Nimic mai de neînţeles decît să ne plîngem de lipsa de bibliografie pentru tema „Ce înseamnă a fi om de omenie ?", să zicem cînd exemplele grăitoare se află pretutindeni în judeţe şi în ţară, în orice uzină sau cooperativă de producţie. A nu ţine seama de aceste lucruri nu înseamnă oare că ne lăsăm depăşiţi de vreme şi, prin urmare, de cerinţele educative ale unui învăţămînt modern ?

S. SELAGEA

La sfat cu diriginta clasei

Consultație

DISCIPLINA ÎN MUNCĂ

Munca constituie unul din factorii esențiali ai progresului omenirii, principalul izvor de bunuri materiale și spirituale ale societății. În România socialistă, munca prestată cu răspundere, cu înaltă competență, concretizată prin rezultatele practice obținute, s-a impus ca adevărat etalon al capacității și conduitei cetățenești, ca sursă principală a dezvoltării personalității și demnității umane. Acordînd o înaltă prețuire muncii creatoare de valori materiale și spirituale, socialismul a eliberat personalitatea umană de cătușele inegalității, ale exploatării și asupririi capitaliste, a deschis tuturor cetățenilor un cîmp nelimitat de afirmare.

Natura, valoarea etică și necesitatea obiectivă a disciplinei socialiste în muncă

Socialismul ridică disciplina în muncă la rangul de valoare etică fundamentală, intrinsecă a sa. Proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție, noile relații de producție socialiste fac posibilă organizarea muncii în mod **conștient, disciplinat** pe scara întregii societăți. Astăzi este mai evident ca oricînd adevărul că fără intronarea unei discipline riguroase în muncă nu se poate asigura mersul nostru înainte. Munca se integrează unui sistem de norme morale, de reguli de comportare socială. Problemele disciplinei în muncă sînt în prezent unitar și ferm legiferate, ținîndu-se seama de transformările profunde social-economice petrecute în România, de identitatea obiectivă între interesele fundamentale ale societății și ale fiecărui cetățean în parte[1]. Întărirea disciplinei în muncă, perfecționarea organizării activității unităților socialiste contribuie la folosirea superioară a potențialului material și uman al țării, la realizarea programului stabilit de partid în vederea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Înfăptuirea vastului program elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R. necesită un efort susținut, creșterea spiritului de **răspundere și disciplină** a oamenilor muncii, indiferent de locul pe care-l ocupă în întreprindere, în centrala industrială, în cooperativa agricolă de producție, în cadrul unei ferme, în instituție, în școală ș.a.m.d. Vorbind despre întărirea disciplinei și a răspunderii în muncă, tovarășul Nicolae Ceaușescu releva că „edificarea socialismului și comunismului cere muncă, ordine, disciplină, răspundere“[2]. Înalta responsabilitate socială și corolarul său, **spiritul de disciplină**, ca atribut al raporturilor echitabile proprii socialismului, sînt o urmare firească a faptului că noua orînduire se făurește în mod **conștient.** Amploarea și ritmul dezvoltării sociale ajung să se afle într-o relație tot mai pregnantă cu gradul în care oamenii înțeleg necesitatea îndeplinirii exemplare a îndatoririlor ce le revin, dovedesc o atitudine înaintată față **de muncă și disciplina socială, manifestă răspundere față de proprietatea obștească, față de interesele generale ale societății.** Cunoscînd că acțiunea maselor, a fiecărui om în parte este eficientă numai dacă la baza ei se află înțelegerea necesității, P.C.R. a stabilit ca unul din obiectivele centrale ale activității politico-ideologice ridicarea nivelului de conștiință a poporului, formarea, la scara întregii națiuni, a acelei atitudini militante, responsabile, disciplinate fără de care nu poate fi concepută opera de construcție socialistă, înaintarea ei pe trepte superioare. Dacă în condițiile exploatării disciplina muncii joacă rolul unui instrument de înrobire (ea este impusă forțat prin mijloace economice și extraeconomice), în socialism ea întrunește trăsături preponderent morale, îmbracă un caracter conștient, este o disciplină liber consimțită. Disciplina cere punctualitate în îndeplinirea sarcinilor de producție, respectarea normelor și regulilor stabilite, folosirea integrală a timpului de lucru, respectul față de tovarășii de muncă etc. În procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, atitudinea față de muncă evoluează, capătă treptat trăsături comuniste, care sînt dezvoltate prin îmbinarea justă a principiului cointeresării materiale cu stimularea morală pentru rezultatele obținute. În asemenea condiții, **disciplina muncii,** cu toate implicațiile sale directe asupra vieții economice, capătă noi sensuri și valori etice ; coordonatele sale majore se înscriu în cîmpul de acțiune al conștiinței socialiste. În această viziune, normele **disciplinei socialiste** a muncii au la bază colaborarea și intrajutorarea tovărășească, inițiativa, cerințele organizării științifice a muncii. În fapt, principiile, normele și regulile de comportare în exercitarea profesiunii, a atribuțiilor de muncă sînt stabilite tocmai de către cei ce muncesc, ele reflectînd astfel voința și exigența colectivității, interesele obștești, ca și pe cele individuale. Prin prisma intereselor societății, dar și ale fiecărui membru al ei, disciplina socialistă a muncii nu poate fi examinată făcîndu-se abstracție de contribuția la dezvoltarea proprietății obștești, de modul în care sînt îndeplinite sarcinile de producție, de nivelul calitativ al activității depuse la locul de muncă.

Implicațiile social-economice ale disciplinei în muncă

Disciplina în muncă are profunde implicații sociale. Pe plan social și etic, măsura disciplinei în muncă poate fi dedusă din respectarea și întărirea relațiilor de colaborare și intrajutorare socialistă, din participarea creatoare la conducerea și organizarea producției, din respectarea normelor și principiilor socialiste de retribuție, din participarea activă la viața și frămîntările colectivului din care face parte orice om al muncii. Potrivit reglementărilor legale, angajații într-o unitate socialistă au datoria de a respecta **ordinea și disciplina la locul de muncă,** de a îndeplini toate sarcinile de serviciu ce le revin, conform contractului colectiv și contractelor de muncă, regulamentul de organizare și funcționare a unității, regulamentul de ordine interioară, precum și dispozițiile privind desfășurarea activității în unitate. Printre îndatoririle fundamentale se numără, desigur, respectarea programului de lucru și folosirea integrală a timpului de muncă pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu, însușirea și respectarea procesului tehnologic și de muncă stabilit, utilizarea instalațiilor la parametrii de funcționare prevăzuți în documentarea tehnică, folosirea intensivă a tuturor mijloacelor de muncă, utilizarea rațională a materiilor prime și a materialelor ; ridicarea necontenită a nivelului profesional în vederea realizării sarcinilor de plan, îmbunătățirii continue a calității produselor și lucrărilor și a creșterii productivității muncii. O importanță majoră prezintă, totodată, respectarea normelor de protecția muncii, precum și a celor privind folosirea echipamentului de protecție și de lucru, prevenirea incendiilor sau a oricăror altor situații care ar putea pune în primejdie clădirile, instalațiile unității — fie la uzină, fabrică, instituție, școală — ori viața, integritatea corporală sau sănătatea unor persoane, respectarea reglementărilor privind păstrarea secretului de stat, apărarea și gospodărirea rațională a bunurilor proprietate socialistă, participarea activă la analiza și dezbaterea problemelor generale ale activității din unitate, în vederea continuei îmbunătățiri a acesteia. Se înțelege că, pe toată durata de desfășurare a programului de lucru, oamenii trebuie să aibă o comportare corectă, să promoveze raporturi de intrajutorare cu toți membrii colectivului respectiv, să combată orice fel de manifestări necorespunzătoare, să acționeze în spiritul atitudinii comuniste față de muncă și societate. A fi disciplinat înseamnă nu numai a respecta regimul de muncă stabilit, dar și a urma cele mai bune exemple, a manifesta grijă pentru tot ce se petrece în jur, în școală, în fabrică, pe șantier, în întreprinderea agricolă, pe ogorul cooperativei agricole de producție, a fi intransigent față de risipitori și neglijenți, neîngăduitor cu cei care trag chiulul. Întărirea disciplinei, fie în producția materială, fie în activități de cercetare, de proiectare sau de învățămînt, se reflectă, în ultimă instanță, în importante rezultate economice sau de altă natură — științifice, de asimilare a unor bogate cunoștințe, de educare etc.

Educarea în spiritul disciplinei în muncă; necesitatea combaterii fenomenelor de indisciplină și nepăsare

În socialism nu poate fi conceput un om educat multilateral fără a-și însuși o comportare disciplinată conștientă. Societatea noastră își propune, de aceea, să educe pe fiecare om al muncii în spiritul disciplinei conștiente, s-o transforme pe aceasta într-o **trăsătură de caracter.** În disciplina socialistă a muncii, normele eticii socialiste promovează acele atitudini care contribuie la realizarea obiectivelor muncii. Educarea în spiritul disciplinei socialiste are drept rezultat promovarea unor autentice valori morale și anume: spiritul de ordine, conștiinciozitatea, respectul față de muncă, dragostea pentru profesiune, dorința de a fi folositor celor din jur. Există încă fenomene de indisciplină, de lipsă de răspundere față de avutul obștesc, atitudini înapoiate față de muncă, manifestări de superficialitate în exercitarea îndatoririlor sociale. Tocmai de aceea este necesară o atitudine fermă față de orice manifestare retrogradă, nesocialistă, care contravine normelor disciplinei socialiste a muncii, indiferent de persoane sau funcții. După cum se știe, Congresul al X-lea al partidului a arătat cu claritate că cerințele moralei sînt la fel de obligatorii pentru toți cetățenii, indiferent de poziția lor socială, a cerut presei, dezbaterilor publice să fie mai active, să combată consecvent lipsurile, să critice cu asprime cazurile de neîndeplinire a obligațiilor de muncă, fenomenele de indisciplină, să acționeze sistematic împotriva a tot ceea ce contravine moralei comuniste. Partidul cere ca fiecare, fie el muncitor sau profesor, țăran sau om de știință, elev sau student la locul său de muncă, să fie exemplu de disciplină și comportare, de conștiinciozitate. Oriunde ar lucra, omul societății socialiste are nobila datorie morală de a lupta activ pentru intronarea unei severe discipline în muncă **și comportare,** pentru îndeplinirea planului, a obligațiilor de muncă, să fie un militant neobosit pentru îmbunătățirea calității producției, sporirea productivității muncii, introducerea tehnicii noi și folosirea ei la maximum, valorificarea de noi rezerve interne, pe scurt să militeze pentru ridicarea eficienței în întreaga activitate. Îndeplinirea exemplară a sarcinilor apare ca o importantă datorie a fiecărui cetățean, o expresie a unui înalt spirit de disciplină, a unei fizionomii morale comuniste. Cerințele actuale imprimă disciplinei în muncă noi elemente, ca, de pildă, aplicarea celor mai avansate metode de muncă, respectarea tehnologiei, ridicarea nivelului de calificare, colaborarea, lupta cu pasivitatea, cu atitudinea de mîntuială, cu formalismul și spiritul anarhic. Actele de indisciplină constituie, în ultimă instanță, abateri de la normele morale stabilite, de la regulile de muncă, astfel încît întîrzierile, absențele nemotivate, lucrul de slabă calitate, nerespectarea dispozițiilor, a normelor privind igiena și protecția muncii, nerealizarea planului, lipsa de preocupare pentru ridicarea calificării, atitudinea înapoiată față de învățătură trebuie privite atît sub aspectul eticii socialiste, cît și al consecințelor lor materiale, economice. Irosirea timpului, nepăsarea, delăsarea și alte forme de indisciplină aduc mari prejudicii activității de producție, dăunează muncii unor colective mari de oameni, de fapt, întregii societăți. De aceea, educarea oamenilor, inclusiv a elevilor, în spiritul combaterii fără cruțare a unor asemenea fenomene constituie o îndatorire fundamentală a tuturor factorilor educaționali — școala și corpul profesoral avînd un rol major. Educarea elevilor, și nu numai a lor, în spiritul disciplinei socialiste face parte integrantă din codul moral al omului societății socialiste, din educația în spirit comunist — problemă căreia partidul nostru îi acordă o atenție deosebită în actuala etapă de edificare a socialismului în România.

Dr. ION IUGA

---

[1] Legea cu privire la organizarea și disciplina muncii în unitățile socialiste de stat.

[2] Nicolae Ceaușescu, Raport la Congresul al X-lea al P.C.R.

Un portret pe săptămînă

DĂRUIRE

O zicală fără vîrstă ne amintește, mai cu seamă în momente de cumpănă, despre „cei șapte ani de acasă". Fără a ne găsi într-o astfel de situație, ne-am gîndit la acești „ani de nădejde" (acum, șase) în cancelaria directoarei Grădiniței nr. 4 cu orar săptămînal din sectorul V. VALENTINA CIOTREAGĂ. Pentru copiii de aici — între 3 și 6 ani — acasă, respectînd sensul propriu, înseamnă doar o zi și jumătate din săptămînă. Dar, poate fi și altfel ; cea mai mare parte din timpul lor, programat în funcție de cerințele vîrstei, acești copii și-o petrec în grădiniță. Aici învață (să vorbească — și în limba franceză ! — să se joace, să mănînce, să se odihnească, să cunoască lumea), aici cresc, aici încep să-și adune acea rară zestre morală și spirituală pentru tot restul vieții lor.

Am încercat de cîteva ori să discut cu Valentina Ciotreagă despre ea însăși și, de fiecare dată, am ajuns — inevitabil — la copiii din grădinița pe care o conduce, la educatoarele a căror activitate o coordonează, la munca ei zilnică, uneori istovitoare.

— Despre dumneavoastră, ceva neobișnuit...

— Despre mine ? Iubesc mult, foarte mult copiii. Dar și asta este firesc, obișnuit. Îmi fac datoria. Sînt de 20 de ani educatoare.

Și poate fi ușor confundată cu o tînără plină de energie, entuziasm și voință. În numai trei ani, de cînd conduce această grădiniță a reușit să transforme interiorul localului, destul de modest, privit din afară, într-o plăcută, confortabilă și primitoare locuință a celor 88 de copii pe care-i consideră — tot firesc ! — ai ei. Astfel, cu ajutorul părinților — pe care știe să-i antreneze în diferite acțiuni pentru realizarea unor condiții optime de activitate și cazare ale copiilor — a reamenajat instalațiile sanitare ale grădiniței, a zugrăvit sălile de clasă sau a îmbogățit inventarul materialului didactic. Ea însăși efectuează cu multă îndemînare o mare parte din materialul intuitiv necesar desfășurării lecțiilor.

Valentina Ciotreagă este conștientă de faptul că ea și colectivul de educatoare suplinesc prezența părinților în viața celor 88 de interni din toate punctele de vedere. De aceea, simțul responsabilității depășește îndatoririle strict profesionale și de acest fapt ne-am convins într-una din zilele de sfîrșit de săptămînă, cînd cîțiva dintre „elevii" ei își luau rămas bun pentru o zi cu o tandră afecțiune manifestată cu acea inegalabilă sinceritate, de care sînt capabili doar copiii.

VALERIA BACIU

UN NOU SISTEM DIDACTIC LA CLASELE TERMINALE

Filiala din Iași a Institutului de cercetări pedagogice a început în anul școlar 1970/1971 la o clasă din anul III de la Liceul „Emil Racoviță" din localitate o cercetare experimentală prin care se urmărește posibilitatea de a apropia tehnologia didactică de la ultimele două clase de liceu de cea din învățămîntul superior, din școlile de specializare postliceală, din învățămîntul de reciclare și perfecționare.

Noul sistem didactic constă în organizarea predării tuturor obiectelor de învățămînt, cu excepția educației fizice, a lucrărilor tehnico-productive și a dirigenției, în cîte **două ore cuplate,** utilizînd **o metodologie specifică învățămîntului postliceal, cu un pronunțat caracter formativ.**

Cercetarea **este deosebit de complexă,** cu repercusiuni pe multiplele planuri ale procesului instructiv-educativ, începînd cu o nouă concepție și atitudine din partea profesorilor experimentatori și încheind cu evaluarea formației intelectuale și morale a elevilor, precum și a experienței didactice dobîndite de profesori în timpul experimentului. Desigur, experimentul nu se limitează doar la o modificare de orar prin cuplarea orelor. El antrenează mutații „în lanț" în organizarea conținutului învățămîtului, în tehnologia didactică, în pregătirea profesorilor și, ceea ce este deosebit de important, în schimbarea atitudinii elevilor din clasele liceale terminale față de obligațiile lor școlare, față de viață în general. Se poate afirma că această, aparent, simplă modificare de orar ne-a deschis un nou univers pedagogic. După un an de cercetare se pot desprinde cîteva **concluzii preliminare.** Menționăm că în acest an școlar experimentul continuă la aceeași clasă, care se află în anul IV, extinzîndu-l în același timp la încă doi ani III pentru a verifica și delimita încă o dată factorii care condiționează reușita noului sistem didactic la clasele terminale ale liceului.

1. **Timpul** necesar **pregătirii lecțiilor** pentru a doua zi s-a redus în medie la două-patru ore, în loc de patru-șase ore, întrucît elevii au într-o zi doar două-trei obiecte, în loc de cinci-șase cîte sînt la o clasă cu orar obișnuit. Elevii mai cîștigă timp și prin reducerea numărului de pauze între obiectele la care ei învață pentru a doua zi, cît și prin diminuarea perioadelor de adaptare, în procesul învățării, la specificul fiecărei discipline de învățămînt.

2. S-a constatat că lecția de două ore oferă posibilități nebănuite pentru explicarea și discutarea mai amplă a noțiunilor mai greu accesibile la fiecare obiect. Lecțiile de expunere continuă s-au redus considebil ca număr, făcîndu-se loc celor în care se utilizează **problematizarea, descoperirea, rezolvarea de probleme și exerciții, lucrul cu cartea, cu textul** extras de elevi dinainte, **cu dicționarul** etc. — randamentul acestor metode fiind condiționat aproape în întregime de măiestria profesorului și de factorul timp. S-a observat că, utilizînd judicios cele 50 sau 100 de minute, se economisește timp, materia nu se fărîmițează în unități prea mici. S-au conturat și cîteva tipuri de prelegere școlară, ca : **prelegerea introductivă,** care se ține la începutul anului școlar sau al unui capitol, **prelegerea magistrală,** în sensul de prezentare model pentru elevi a unui subiect ș.a.

3. Cunoașterea și evaluarea randamentului școlar se realizează prin examinări orale sub forma **seminariilor curente** și a celor **recapitulative** și prin **examinări scrise** sau **aplicative.** Acestea, desigur, nu se succed cu regularitate ca în învățămîntul superior, ci se stabilesc de fiecare profesor după scopul și logica internă și didactică a studierii fiecărei discipline. În decurs de o săptămînă elevii au doar în trei-patru zile cîte unul-două seminarii, dirigintele și profesorii care au ore în aceeași zi avînd grijă să evite zilele cu trei seminarii.

Metodica lecțiilor de control și verificare urmărește, îndeosebi, realizarea obiectivelor educației intelectuale.

Pentru seminarii se dau în prealabil un punctaj sau o tematică și bibliografie. Mulți elevi vin la seminarii cu conspecte sau planuri dezvoltate pentru fiecare problemă sau întrebare din tematica dată. Elevilor li se acordă timp de gîndire pentru răspunsuri. Numărul seminariilor și al altor activități didactice prin care se verifică randamentul școlar este aproape egal cu cel al lecțiilor de predare, întrucît acest sistem didactic permite o economie de timp în parcurgerea materiei.

4. Rezultatele **formative** ale acestui nou sistem didactic sînt vizibile. Ele se concretizează într-o **dezvoltare sensibilă a capacităților și instrumentelor de activitate intelectuală** ale elevilor. Aceștia au constatat că pot ordona și sistematiza mai ușor un volum informațional mai vast, că alcătuiesc cu mai multă abilitate conspecte, rezumate, scheme, că și-au însușit tehnici variate de aplicare a cunoștințelor. Toate aceste elemente au făcut să apară în conduita elevilor un autentic simț de răspundere, o atitudine mai serioasă față de activitatea de învățare. S-a observat că în această clasă există o altă atmosferă de lucru. Nivelul mediu de pregătire a clasei s-a ridicat mult. La sfîrșitul anului școlar trecut au obținut medii generale de la 7 în sus 21 de elevi (67%) din 34 înscriși. Profesorii, dispunînd de mai mult timp pentru cunoașterea și examinarea elevilor, realizează o mai bună **conexiune inversă,** perfecționîndu-și astfel tehnica didactică.

Scrutînd experiența dobîndită de profesorii experimentatori, s-au conturat cîteva norme, a căror respectare va condiționa reușita finală a cercetării : **curajul să înfrunți rutina ; receptivitatea la tendințele de inovare a tehnologiei didactice ; capacitatea de a desprinde idei din experiența acumulată ; răbdarea în a aștepta și sesiza rezultatele unui ansamblu de intervenții metodologice ; a considera pe elev un colaborator al propriei lui formații intelectuale și morale ; aplicarea noii tehnologii didactice la toate obiectele.**

PELAGHIA POPESCU

Lecția de literatură în cabinet (II)

Într-un mod asemănător se pot activiza și lecțiile introductive, de caracterizare a epocii, predate în mod obișnuit prin metoda expunerii, datorită volumului mare de informații ce trebuie prezentate elevilor. În asemenea lecții se pot folosi documente literare ca : portrete ale marilor personalități literare sau culturale, fotocopii ale coperților diferitelor reviste, fragmente din programele acestora, aprecieri din istoriile literare, păreri ale criticilor literari, monumente culturale (școli, teatre) etc.

Spre exemplu, în cele 4 lecții cu tema „Cultura și literatura română în prima jumătate a secolului al XIX-lea", lecții introductive la studierea monografică a scriitorilor epocii, se va crea atmosfera pentru studierea epocii prin cîteva panouri cu fotografii și fotocopii de documente literare. Un panou care va ilustra una din temele lecțiilor : „Organizarea învățămîntului în limba română" va cuprinde portretele promotorilor învățămîntului în limba română : Gheorghe Lazăr, I. H. Rădulescu, Gh. Asachi ; imagini reprezentînd primele școli : „Școala lui Gh. Lazăr", imaginea Academiei Mihăilene din Iași, coperți ale manualelor întocmite de Gh. Lazăr, Gh. Asachi și I. H. Rădulescu. Un alt panou va ilustra altă temă : „Începuturile și dezvoltarea presei în limba română" și va cuprinde fotocopii de frontispicii, coperți și pagini ale revistelor „Curierul românesc", „Curierul de ambe sexe", „Albina românească", „Gazeta de Transilvania", „Foaia pentru minte, inimă și literatură", „Dacia literară". În sfîrșit, un alt panou va prezenta imagini cu privire la începutul teatrului în limba română.

Lecțiile se vor sprijini pe metoda „redescoperirii", a „dialogului" și a „problematizării". Elevii vor studia individual și vor desprinde idei din copiile documentelor originale : citat din „Înștiințarea" lui Gh. Lazăr către public, prin care anunță înființarea „Academiei de științe filozoficești și matematicești" sau citate din istorii ale literaturii române privind contribuția lui Gh. Asachi, Gh. Lazăr și I. H. Rădulescu la dezvoltarea învățămîntului în limba română, precum și principiile pe baza cărora se dezvoltă acest învățămînt și modul cum se desfășura. Pentru întregirea informațiilor se pot prezenta și imaginile corespunzătoare din diafilmul „Momente din istoria învățămîntului în țara noastră".

Conducînd pe elevi să descifreze aceste documente se va evita memorarea mecanică a unor nume și date și se va stimula interesul pentru activitatea culturală a unor însemnați și valoroși oameni de cultură. În afară de funcția informativă, comentarea cu elevii a documentelor studiate de ei sau vizionate în diafilme, metoda dialogului și a redescoperirii vor avea și o funcție formativă.

O problemă deosebit de importantă căreia merită să i se acorde un loc aparte se referă la „Începuturile și dezvoltarea presei în limba română". Elevii vor studia fotocopii ale coperților revistelor, citate din programele și din paginile revistelor epocii. Studiind aceste documente, ei vor înțelege programele revistelor, deducînd condițiile și împrejurările tipăririi lor, directivele după care se călăuzeau. Din fotocopiile unor pagini elevii vor desprinde conținutul revistelor, dar și contribuția scriitorilor vremii. Astfel, din aceste documente elevii vor „descoperi" că în „Curier" au apărut traducerile lui Heliade din Lamartine și Byron, dar că tot aici a fost lansat Cîrlova cu „Ruinurile Tîrgoviștii". Din alte documente reprezentînd citate din paginile „Daciei literare" elevii vor „descoperi" și vor reține că aici au fost publicate nuvela lui Negruzzi, poezia „1840" de Gr. Alexandrescu. Iar din paginile „Foii pentru minte" a lui Barițiu, elevii descoperă unele poezii ale lui Andrei Mureșan.

După studierea independentă a documentelor și comentarea lor prin dialogul dirijat de profesor se vor prezenta de către acesta cîteva situații-probleme pe care elevii vor fi solicitați să le rezolve. Spre exemplu : comparație între ideile prezentate în „Chemarea" publicată de Heliade în gazeta sa și cele din „Introducție la Dacia literară" a lui Kogălniceanu.

Organizînd astfel de lecții în care se introduc strategii noi de activizare a elevilor se ajunge nu numai la o transmitere mai interesantă a unor informații prin copii de documente literare, dar se și contribuie la dezvoltarea gîndirii analitice și a puterii de generalizare și sinteză a elevilor.

Valoarea unor asemenea lecții, care se sprijină pe metoda descoperirii, pe dialog și pe problematizare, precum și pe operații logice de analiză, comparație și sinteză, este neîndoielnică. Elevul vine direct în contact cu documente de istorie literară, cunoștințele asimilate prin interpretarea documentelor sînt bunuri cîștigate de elevi prin efort propriu, prin punerea la contribuție a întregii capacități intelectuale. Lecțiile desfășurate în cabinet, bazate pe modalități metodologice specifice activizării maxime a elevilor (munca independentă de interpretare a documentelor literare prin redescoperirea lor, ca și crearea unor situații-probleme), sporesc caracterul euristic, activ și formativ al literaturii.

GEORGETA MUNTEANU

O masă de lucru pentru atelierele școlare

Organizarea și înzestrarea atelierelor școlare variază în funcție de numărul elevilor care-și desfășoară activitatea și de felul lucrărilor care se execută. Numărul elevilor e stabilit la minimum de 15, iar activitățile obligatorii prevăzute în programa analitică se rezumă deocamdată la lucrări în lemn (pentru cl. a V-a și a VI-a) și din metal (lăcătușărie), electricitate (la celelalte clase din școala generală).

Suprafața utilă a atelierului trebuie astfel dimensionată încît să putem asigura loc de muncă pentru circa 20 elevi.

Examinînd feluritele lucrări prevăzute în programă, precum și alte îndeletniciri, care vor intra cît de curînd în cadrul activităților, la început numai facultativ, putem ușor constata că toate îndeletnicirile (atît ale băieților, cît și ale fetelor) se exercită la mese obișnuite, cu excepția lucrărilor efectuate în lemn de către băieți, unde piesele trebuie negreșit fixate pe suprafața mesei sau pe latura acesteia, prin niște dispozitive special construite în acest scop. Masa — cunoscută sub numele de tejghea — nu se poate utiliza acum și pentru astfel de lucrări, nici chiar pentru traforaj.

Ne vedem obligați să înzestrăm atelierul nu numai cu mese, ci și cu tejghele, sau să înființăm pentru acestea un atelier separat, așa cum se procedează la școlile din orașele mari. Fiind mai multe rînduri de clase, iar efectivul elevilor mare, ambele ateliere pot fi utilizate permanent în aceste școli.

Dar problema trebuie rezolvată satisfăcător pentru școlile cu efectiv școlar redus, care au numai cîte un rînd de clase, sau cel mult două rînduri, ca cele din orașele mici, sau în comunele din mediul rural, unde nu pot fi înființate două ateliere în fiecare școală. Pentru atingerea acestui scop e nevoie să căutăm o modalitate ca și lucrările în lemn să se execute la aceleași mese din atelier. Avem o singură soluție : aceleași mese să ne servească și ca tejghele, putîndu-se fixa pe ele piese luate în manoperă întocmai ca la tejghelele clasice. Mesele aici devin astfel utilaje polifundimale.

La o masă pătrată, puternic întărită în contrafișe, cu dimensiunile de 1,25 x 1,25 m, vom putea asigura loc de muncă simultan pentru 4 elevi. Pentru a lucra cu un efectiv de 20 de elevi, vom avea deci nevoie să instalăm în atelier 5 mese, amplasate pe două rînduri (3+2), plus masa instructorului și alte aparate : nicovală, tocilă etc.

Pentru amplasarea acestor utilaje, devenite acum mese universale, va fi necesar un atelier de 9 x 6 m, adică avînd dimensiunile unei săli de clasă obișnuite.

Pentru ca masa să ne poată servi și ca tejghea cu 4 locuri, e necesar să-i aplicăm pe fiecare latură și colț cîte un dispozitiv asemănător cu cel al tejghelelor, fabricat însă din metal, care poartă numele de : „Menghină metalică pentru lucrări în lemn". Această menghină se compune din trei părți, și anume : șina de susținere și cele două fălci, care strîng piesa, imobilizînd-o pe suprafața mesei sau pe latura ei, pentru a o prelucra conform proiectului în prealabil stabilit.

OPINII

Ca să fiu mai ușor înțeles, voi descrie sumar aparatul în perspectivă, înfățișîndu-l în desenul alăturat. Pe marginile mesei, la colț, fixăm o șină de fier dublă (a, b) care va susține cele două fălci între care se imobilizează piesa luată în manoperă. Pe șina exterioară, dințată rar pe partea de sus, la nivelul suprafeței mesei, glisează (alunecă) o falcă (pisică) mobilă (c) care îmbrățișează șina, cînd o ridicăm puțin și o aplecăm spre stînga. Lăsată liber, ea se ancorează între dinții șinei, rezistînd presiunii din dreapta, așa cum ne arată desenul. În colțul mesei plasăm acum falca din dreapta, cuprinsă într-o carcasă, care se fixează de șină cu niște șuruburi. Falca se manevrează cu o manivelă mecanică pe un traseu de 25 mm, astfel ca buzele ei să poată împinge piesa către falca din stînga pînă la refuz, imobilizînd-o. Buzele de sus ale fălcilor depășesc nivelul mesei cu 4—5 mm, între care se îmbucă piesa luată în manoperă.

Dar piesa se poate plasa și între buzele fălcilor laterale (d,e) de pe marginea mesei, acestea fiind mai late.

Terminînd operațiunile sau în general lucrările din lemn, cele două fălci se demontează și se depozitează spre păstrare în dulap, masa fiind degajată și utilizabilă pentru altfel de lucrări, cum ar fi de ex. : lucrările în metal (lăcătușărie), în care scop pe fiecare loc de muncă instalăm cîte o menghină mecanică fixînd-o cu șuruburi de șine de susținere. În acest caz, masa a devenit banc, utilizabilă pentru lucrări mecanice. După aceste lucrări demontăm menghina, masa putînd servi la amplasarea măsuței de traforaj pe marginea ei (sau atunci cînd suprafețele rămîn libere, pentru lucrul de mînă al fetelor).

Această menghină este o inovație românească brevetată (Oficiul de stat pentru invenții) în anul 1967; prototipul a fost omologat de un colectiv de profesori și maiștri-instructori în 1968, la Cluj (aparatul încă nu se fabrică în serie).

Fabricat în serie, prețul de cost al aparatului nu depășește 50 de lei. Cele 20 de aparate, cîte ar fi necesare pentru utilarea unui atelier școlar, ar costa numai circa 1 000 lei, pe cînd numai o singură tejghea costă 500 lei; pentru achiziționarea celor 20 tejghele ar trebui deci să cheltuim 10 000 lei.

Dar o economisire foarte mare se obține prin faptul că nu mai e nevoie de un al doilea atelier pentru amplasarea tejghelelor, sau de unul singur foarte lung, în care să încapă și mesele, și tejghelele.

TRAIAN FLORIAN

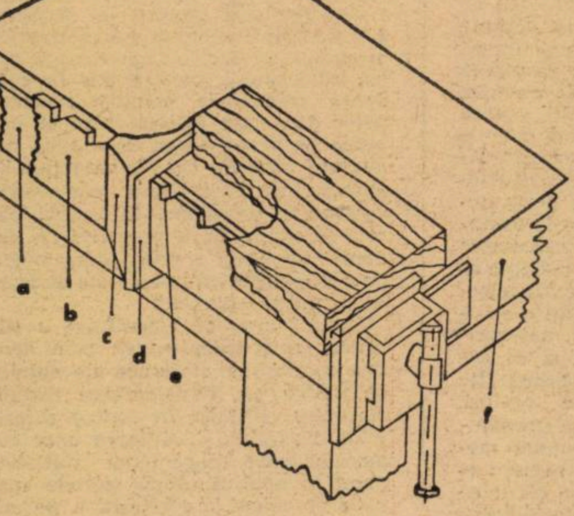

a — șina de susținere ; b — șina pentru ancorarea fălcii din stînga ; c — falca din stînga și falca din dreapta ; d și e — buzele fălcii, iar pe masă, între cele două buze ale fălcii se află piesa luată în manoperă ; f — marginea mesei.

Non multa — sed multum

A existat, și în învățămînt, o vreme a ședințelor lungi, obositoare, pe care nimeni nu o regretă. Ca o alinare a chinului, invocam, pe atunci, un cunoscut și semnificativ vers al lui Maiakovski.

Tot de pe atunci am rămas cu un fel de fobie în ce le privește.

Cu un astfel de sentiment am pășit în sala consiliului profesoral al Școlii generale nr. 8, din orașul Ploiești (director : prof. Ion Nicoară).

Peste 40 de cadre didactice.

Încercam să mă acomodez cu ideea că trebuie să șterg din programul meu de lucru, poate două, poate trei ore.

S-a anunțat ordinea de zi : „Disciplinele de învățămînt — cale a formării concepției științifice a elevilor despre viață, societate". M-am înviorat subit ! Problema mă interesa foarte mult.

Referatul, foarte substanțial, a durat ceva mai mult de o jumătate de oră. Discuțiile — la obiect — completîndu-l substanțial. Și am trăit un sentiment ciudat : aveam impresia că totul a durat foarte puțin, dar, totodată, că am făcut o adevărată călătorie prin științe, ca și prin sufletele vorbitorilor.

Paginile citite n-au menționat niciodată numele vreunui învățător sau profesor. Dar toți cei din sală s-au simțit citați. Fiindcă au fost amintite cicluri de lecții de chimie, sau de fizică, științele naturii, geografie, istorie etc. care, riguros, organic desfășurate, au condus la luminarea viziunii elevilor despre viață, la înțelegerea fenomenelor sociale, la clarificarea — pentru elevi — a rolului conducător și hotărîtor al partidului în asigurarea bazei materiale și orientarea desfășurării științifice a tuturor activităților social-economice din țara noastră.

Impresionantă a fost și reacția cadrelor didatice de la această școală față de minusurile lor în muncă, asumate de fiecare vorbitor, chiar dacă nu-i reveneau, ca și propunerile de front comun pentru înlăturarea lor.

Și n-am știut cum a trecut timpul — nici o oră și jumătate — care a putut cuprinde atît de mult, reactualizîndu-mi expresivul dicton latin : non multa, sed multum. Într-adevăr !

Iar simțămintele mele pentru ședințe a trebuit să mi le revizuiesc. Fiindcă e de recunoscut : sînt ședințe între ședințe. Noi sîntem cei care putem și trebuie să facem din ele nu o povară, ci un util instrument de lucru.

HRISTU CÂNDROVEANU

LA ZI

Aviz amatorilor din clasele a VIII-a și a X-a ale școlilor generale ! Au apărut programele concursului de admitere în liceele de specialitate, școlile profesionale și ucenicie la locul de muncă, sesiunile anului 1972. Puneți mîna pe ele, copii ! Dar, cu atît mai mult, puneți mîna pe carte ! Se spune că în curînd vor apare și îndrumătoarele care vor arăta specialitățile și meseriile ce se pregătesc prin aceste forme de învățămînt, unitățile școlare, condițiile de admitere etc. Sperăm că acest „curînd" va fi cît mai curînd !

◆

Un „alter ego" în miniatură al Întreprinderii intercooperatiste din Caracal poate fi văzut la Liceul nr. 1 din aceeași localitate. Pentru o mai bună pregătire tehnico-productivă a elevilor, Liceul nr. 1 a reprodus la scară redusă schema organizatorică a acestei unități economice patroane. Condusă de elevii cei mai buni la învățătură, sub îndrumarea profesorilor, „întreprinderea" produce în atelierele sale dotate cu mașinile și uneltele de lucru corespunzătoare, porți și cuiere metalice, plase de sîrmă, cărucioare pe pneuri etc. Ceea ce poate conduce la mai buna înțelegere a expresiei „legătura învățămîntului cu viața".

◆

La 14 ani, elevul Vasile Poenaru publica placheta de versuri „Nașterea mea în poezie". Recent, același elev, care are acum 16 ani și este în anul al II-lea al Liceului „Nicolae Bălcescu" din București a publicat în Editura „Albatros", volumul „Jungla marină". Un motiv să notăm că „nașterea" de acum doi ani este de bun augur.

◆

Intr-o scrisoare trimisă redacției, profesorul Dumitru Anghel ne anunță recenta inaugurare, la Liceul din Costești, județul Argeș, a unui cabinet de literatură română care vizează modernizarea predării acestei discipline. „Pe pereții cabinetului sînt expuse panouri cuprinzînd fotografii, facsimile, coperți, de cărți, acte și alte documente iconografice care prezintă viața și activitatea literară a unor scriitori. Pe fundalul cabinetului a fost plasată harta literară a patriei și harta literară a județului Argeș. Ceea ce nu a încăput în panourile care căptușesc pereții sălii a fost adunat în mape, colecții și albume aranjate într-o vastă vitrină din care nu lipsesc manuscrise în original, ediții princeps, ediții manuscris etc." Renunțînd la alte detalii, reținem că la amenajarea cabinetului și-a oferit sprijinul poetul Florin Mugur, redactor șef adjunct al revistei „Argeș", Iulian Rizea, inspector al Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, și Dumitru Ionescu, secretar al Consiliului popular orășenesc Costești. De unde se vede că pe cei preocupați de problemele culturii nu-i poate lăsa indiferenți funcția de focar de cultură a școlii.

◆

La o săptămînă după olimpiada de matematică, s-au luat la întrecere fizicienii. Duminica trecută a avut loc prima fază a olimpiadei de fizică. Un fenomen de loc surprinzător : mulți dintre matematicieni au luat parte și la acest al doilea concurs.

◆

Peste 27 de mii de pionieri și școlari din clasele V—VIII din județul Iași au participat la cea de a doua ediție a concursului „În pas cu știința și tehnica", organizat de Consiliul județean Iași al Organizației Pionierilor. Un „accident" cu semnificații dintre cele mai agreabile : deoarece foarte mulți concurenți au răspuns exact la toate cele 15 întrebări din fișa de concurs, pentru desemnarea cîștigătorilor, a fost necesar să se tragă la sorți și să se suplimenteze fondul inițial de premii cu o sută de mențiuni. Premiul special a fost acordat unității de pionieri de la Școala generală din comuna Giurea, care a antrenat cel mai mare număr de copii la concurs. Premiul I a revenit pionierului Dănuț Bolboros de la Școala generală din Deleni.

VICTOR OCTAVIAN

MUTAȚII ÎN STRUCTURA ȘTIINȚEI

Interviul nostru cu

prof. univ. dr. docent RADU VOINEA, membru corespondent al Academiei Republicii Social:ste România

Schimbări în raportul dintre știință și tehnică ● De la cercetările unidisciplinare la cele multi și interdisciplinare ● Care trebuie să fie optica școlii în pregătirea viitoarelor cadre?

Realizările epocale obținute în domeniul fizicii, și cu deosebire al fizicii nucleare, al chimiei, în mod particular, al chimiei macromoleculare, al ciberneticii, în explorarea spațiului cosmic și în cercetările privind oceanul planetar au transformat știința într-o puternică forță de producție a societății contemporane. Exigențele pe care omenirea însăși și le-a impus, în vederea acestor spectaculoase reușite, au obligat-o necontenit să-și revizuiască metodele și unghiurile de vedere în studiul fenomenelor, aria lor de cuprindere și, implicit, să efectueze mutații în chiar structura științelor.

— În comunicarea pe care ați făcut-o împreună cu acad. Remus Răduleț, la Congresul de istorie a științelor, ținut vara aceasta la Moscova, v-ați referit la cercetările multidisciplinare și interdisciplinare care au cunoscut în ultimele decenii o evoluție remarcabilă. În virtutea cărui fapt s-a petrecut această evoluție?

RADU VOINEA: O privire retrospectivă asupra dezvoltării științei ne arată că, în perioada cînd legătura dintre știință și tehnică era mai redusă, s-au constituit științele **unidisciplinare,** cum este geometria, cinematica, dinamica, electricitatea etc. După cum se știe, caracteristic pentru aceste științe este faptul că ele se bazează pe un singur sistem de axiome care privesc o singură clasă de fenomene și că aceste științe s-au dezvoltat pe baza logicii lor interne, adevărurile lor fiind consecințe logice ale axiomelor. Problema unei științe unidisciplinare constă, deci, în a defini noțiunile ei fundamentale, a stabili sistemul de axiome și de a deduce, pe baza lor, noțiunile derivate și teoremele care, în ultimă instanță, sînt confruntate cu realitatea.

Dezvoltarea continuă a cercetării științifice și, îndeosebi, faptul că în procesul de invenție — într-un anumit sens, motor al tehnicii — rolul unor cunoștințe științifice noi și profunde a devenit din ce în ce mai important, în comparație cu rolul pe care îl juca imaginația inventatorului, a schimbat relațiile dintre știință și tehnică în general, dintre știință și viața socială. Adăugîndu-se la aceasta și împrejurarea că cercetarea științifică a devenit costisitoare, din cauza bazei materiale și a numărului mare de cadre pe care îl solicită în prezent, interesul pentru cercetare a crescut, cerîndu-i-se să fie eficientă, deci să îndeplinească o anumită **funcție socială.**

— Modul cum se pune azi problema fundamentală a cercetării științifice diferă de modul cum era pusă înainte...

RADU VOINEA: În adevăr. În cadrul științelor unidisciplinare erau dominante proprietățile structurale ale unui fenomen oarecare, proprietăți care interveneau în legile științei respective. Astăzi, dimpotrivă, în problema care se cere a fi rezolvată de cercetarea științifică, obiectul solicitat nu este definit prin proprietățile sale structurale, ci prin funcțiile pe care le îndeplinește. De exemplu, un instrument de măsură este definit prin faptul că, la o anumită acțiune exterioară, produsă de mărimea care trebuie măsurată, el trebuie să răspundă printr-o anumită indicație. Dar nu se spune dacă acest instrument trebuie să fie bazat pe fenomene mecanice, electrice sau de altă natură. O mașină de forță se definește prin funcționalitatea ei, adică prin faptul că la o acțiune exterioară, printr-o anumită formă de energie, ea trebuie să răspundă dobîndind o altă formă de energie. Dar nu se dau alte detalii asupra modului cum această mașină trebuie să fie realizată. Față de această situație, în științele moderne, problema cercetării științifice se pune puțin diferit. Dacă ne referim la exemplul de mai sus al unui instrument de măsură, nepunîndu-se condiția ca el să fie neapărat mecanic sau electric, va trebui, pentru a găsi o soluție optimă, să ne adresăm mai multor științe unidisciplinare și să căutăm care ar fi soluția optimă. De exemplu, adesea se poate realiza, pentru măsura unei mărimi mecanice, nu neapărat un instrument mecanic, ci, de pildă, un instrument electric, mult mai sensibil, a cărui indicație să fie bazată pe proprietatea că o anumită mărime electrică este proporțională cu mărimea mecanică ce ne interesează. Studiul acelui instrument implică însă, în acest caz, incidența a două discipline: mecanica și electromagnetismul. Acesta desigur a fost un exemplu foarte simplu. În realitate, la realizarea unui anumit obiect care este definit funcțional, vor trebui studiate mai multe posibilități și alese dintre toate pe cea care îndeplinește condițiile optime. Iată cum, în zilele noastre, au apărut ca foarte necesare studiile acestea **multidisciplinare,** în care specialiștii din domenii foarte diferite trebuie să colaboreze pentru a realiza un anumit obiect în condiții de funcționalitate optimă.

Conlucrarea mai multor discipline, cercetările multidisciplinare pe care le-a necesitat rezolvarea cerințelor actuale ale tehnicii au determinat, cu timpul, descoperiri noi în științe și chiar crearea unor ramuri noi. S-a trecut astfel de la științele multidisciplinare la științe noi, necunoscute încă, al căror domeniu se situează între științele deja existente, și care sînt cunoscute sub numele de științe **interdisciplinare.**

—Cum vedeți dumneavoastră modul concret de constituire a științelor interdisciplinare?

RADU VOINEA: Există mai multe căi de constituire a lor. Un prim mod este acela de a descoperi între noțiunile disciplinelor incidente, în faza multidisciplinară, o serie de conexiuni noi. Este din acest punct de vedere edificator exemplul termodinamicii care, studiind elementele comune ale mai multor științe unidisciplinare, a pus în evidență două mărimi fizice — energia și entropia — comune tuturor stărilor fizico-chimice și a descoperit, după aceea, principiile termodinamicii pe care le satisfac aceste mărimi. Aceste mărimi și principii nu sînt proprii unei singure discipline. În aceeași categorie poate fi pusă și teoria oscilațiilor, de asemenea știință interdisciplinară, care s-a dezvoltat pe baza punerii în evidență a trăsăturilor comune ale oscilațiilor mecanice și electromagnetice. Și cazul ciberneticii, care a pus în evidență trăsăturile comune fenomenelor din clase diferite care se bazează pe proprietatea de a avea conexiuni inverse. Un alt exemplu de știință interdisciplinară este teoria sistemelor complexe, în cadrul căreia se examinează proprietățile generale ale unui sistem, independent de disciplinele cărora aceste sisteme le-ar putea aparține.

Un alt mod de constituire a științelor interdisciplinare: prin analiza corelațiilor statistice ale datelor de informație. Considerarea datelor statistice obținute în cadrul diferitelor discipline și căutarea unor conexiuni între parametrii statistici, printr-o analiză, după metode speciale de calcul, a corelațiilor, permit să se facă previziuni și prognoze, chiar fără cunoașterea prealabilă a legilor. Aceasta este posibil și datorită mijloacelor moderne care stau la dispoziția tehnicii, în particular, a calculatoarelor.

— În stadiul actual al dezvoltării științifice în care, cum ați demonstrat, este absolut necesară o colaborare între specialiști cu pregătiri diferite, ce considerați absolut important pentru școală?

RADU VOINEA: Paralel cu pregătirea de specialitate, aceasta trebuie să dea o atenție din ce în ce mai mare pregătirii multilaterale de bază care să permită specialistului din orice ramură un dialog fructuos, efectiv, cu specialiștii din ramurile vecine sau cu care trebuie să colaboreze. Trebuie însă găsit un echilibru optim între pregătirea de bază și cea de specialitate. Cea de specialitate trebuie să permită omului ca, atunci cînd intră în producție, să devină în cel mai scurt timp util. Nu trebuie uitat însă că numai o pregătire de bază multilaterală îi permite să abordeze cu succes cercetări și probleme multidisciplinare, care constituie o caracteristică a vieții științifice contemporane.

STELA PREDESCU

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

Sateliții în educație

Sateliții de comunicație — această invenție relativ recentă — vin să înlăture imposibilitatea rețelelor tradiționale de radio și televiziune de a acoperi necesitățile unor teritorii mai întinse. Curînd aceste avantaje ale sateliților se vor resimți și în educație; ei vor fi folosiți pentru transmiterea unor emisiuni de învățămînt pe întinderi vaste, chiar în toată lumea (cu ajutorul sateliților internaționali).

Hartă cromozomică întocmită de computer

Ea poate fi efectuată în trei minute de către un microscop asociat cu un ordinator (autori doctorii K.R. Castleman și R. Nathan), care folosește metodele de analiză automată a cromozomilor.

Operatorul studiază frotiul sanguin cu microscopul special conectat cu o cameră tv în circuit închis, care facilitează acest examen. Atunci cînd el repereazå un nucleu celular adecvat, îl fotografiază prin intermediul unui sistem de mărire și de focalizare automată. În ultima fază, computerul realizează cariograma pe baza acestei fotografii.

Această tehnică ajută să se pună în evidență mai ușor și mai repede defectele cromozomice caracteristice unor afecțiuni ereditare.

Medicul electronic

Specialiștii din Armenia au realizat un dispozitiv electronic care permite stabilirea rapidă și fără greșeală a caracterului maladiilor cardio-vasculare. Medicii consideră că pentru a primi un răspuns just, „diagnosticianului electronic" trebuie să i se comunice abia un sfert din datele de care are de obicei nevoie medicul.

La centrul de calcul al Academiei Armene de Științe a avut loc „examenul de maturitate" al dispozitivului pentru diagnostic căruia i-au fost prezentate peste 30 de dosare privind maladii congenitale ale inimii. De fiecare dată diagnosticul a fost just.

Dispozitivul poate fi utilizat pentru supravegherea bolnavilor de infarct miocardic și pentru controlarea stării sănătății în perioada postoperatorie.

Tot astfel, biroul de proiectări pentru cibernetică biologică și medicală al Institutului politehnic din Leningrad a creat niște complexe de aparate automate care, împreună cu mașinile de calcul, efectuează diagnosticările urgente, în cazul accidentărilor grave. Niște dispozitive speciale puse pe corpul rănitului transmit rapid datele de la locul accidentului la mașina salvării sau la centrul de reanimare, aflat chiar și la sute de kilometri. De acolo sosește imediat răspunsul cu ce trebuie să facă medicul în primul rînd. În drumul spre spital, pe masa de operație și în salon, după operație, aparatele vor supraveghea în permanență starea bolnavilor și vor anunța apariția oricărei complicații.

Mașina electronică de calcul identifică vocile

După îndelungi cercetări, problema identificării oamenilor după voce este, în mare, rezolvată. Ea a fost soluționată prin unificarea într-un singur aparat a unui analizator de sunet, a unei mașini electronice de calcul și a unei instalații pentru identificarea imaginilor. Banda de magnetofon pe care a fost înregistrată o convorbire telefonică este supusă „judecății" unui astfel de aparat.

PROGRAMA

de „Probleme ale construcţiei socialiste pentru susţinerea examenelor de gradul II şi I – educatoare, învăţători şi profesori“

1. Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată. Coordonatele principale ale programului de dezvoltare economică şi social-culturală stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R.. Cincinalul 1971-1975 şi liniile directoare de dezvoltare a României pînă în anul 1980.

2. Politica P.C.R. de dezvoltare intensă, pe baze moderne, a forţelor de producţie şi de repartizare raţională a acestora pe întreg teritoriul ţării. Programul de continuare în ritm susţinut a industrializării ţării.

3. Locul şi rolul agriculturii în dezvoltarea economiei naţionale. Dezvoltarea intensivă şi multilaterală a agriculturii. Direcţiile principale ale dezvoltării agriculturii în cincinalul actual.

4. Proprietatea obştească — temelia progresului societăţii socialiste. Apărarea şi dezvoltarea avutului obştesc, îndatorire fundamentală.

5. Dezvoltarea proporţională şi echilibrată a întregii economii naţionale. Măsurile luate de partidul nostru în vederea îmbunătăţirii organizării, conducerii şi planificării economiei naţionale. Planificarea economiei naţionale — atribut inalienabil al statului socialist.

6. Dezvoltarea şi perfecţionarea relaţiilor de producţie în perioada făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

7. Ridicarea nivelului de trai al întregului popor — scopul fundamental al politicii P.C.R. Prevederile planului cincinal actual cu privire la creşterea nivelului de trai al populaţiei.

8. Conducerea politică de către P.C.R. a întregii activităţi economice şi sociale. Necesitatea obiectivă a creşterii rolului conducător al partidului în etapa făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

9. Organizarea politică a societăţii. Congresul al X-lea al P.C.R. despre evoluţia funcţiilor statului. Perfecţionarea formelor şi metodelor de organizare şi activitate a statului — necesitate obiectivă în procesul dezvoltării economice şi social-politice a societăţii noastre.

10. Democraţia socialistă. Căile dezvoltării democraţiei socialiste în ţara noastră. Participarea activă a maselor la conducerea societăţii — condiţie fundamentală a afirmării depline a democraţiei socialiste, a valorificării capacităţilor creatoare ale poporului.

11. Socialismul şi naţiunea. Concepţia P.C.R. despre naţiunea socialistă şi rolul ei în etapa actuală. Unitatea şi frăţia oamenilor muncii fără deosebire de naţionalitate, din ţara noastră.

12. Concepţia partidului nostru cu privire la rolul conştiinţei socialiste în făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Necesitatea perfecţionării continue a pregătirii politico-ideologice şi profesionale a cadrelor didactice.

13. Politica P.C.R. în domeniul ideologiei şi culturii. Poziţia partidului faţă de lupta de idei şi dialogul în gîndirea social-politică contemporană. Critica teoriilor şi concepţiilor idealiste, apologetice, reacţionare.

14. Ştiinţa şi ateismul. Opoziţia dintre ştiinţa contemporană şi interpretările fideiste date cuceririlor ei. Sarcinile cadrelor didactice în combaterea concepţiilor mistice, religioase.

15. Lupta dintre nou şi vechi. Contradicţiile şi rolul lor în societatea socialistă. Descoperirea şi soluţionarea contradicţiilor — condiţie fundamentală a înfăptuirii de către partidul comunist a rolului său conducător în făurirea noii societăţi.

16. Revoluţia ştiinţifică-tehnică contemporană şi implicaţiile ei sociale. Critica concepţiilor tehnocratice.

17. Politica externă a României socialiste — expresie a intereselor poporului român, a cerinţelor dezvoltării societăţii contemporane. Principiile politicii externe a partidului şi statului nostru.

18. Partidul Comunist Român — detaşament activ al mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale. Principiile relaţiilor dintre partidele comuniste şi muncitoreşti promovate de partidul nostru. Activitatea P.C.R. pentru întărirea unităţii şi coeziunii mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, a întregului front antiimperialist.

BIBLIOGRAFIE

• • • — Directivele Congresului al X-lea al P.C.R., cu privire la planul de dezvoltare economică-socială a României pe anii 1971-1975 şi liniile directoare ale acestei dezvoltări pe perioada 1976—1980.

• • • — Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, 3-5 noiembrie 1971, Ed. politică, 1971.

Nicolae Ceauşescu — România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste, Ed. politică. vol. II, 1968, p. 504—611. Raportul cu privire la măsurile de perfecţionare a conducerii şi planificării economiei naţionale şi la îmbunătăţirea organizării administrativ-teritoriale a României, prezentat la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 6 decembrie 1967.

Nicolae Ceauşescu — România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste, Ed. politică, 1969, vol. III, p. 871—904. Cuvîntarea la Conferinţa Naţională a cadrelor didactice din 7 februarie 1969.

Nicolae Ceauşescu — România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Ed. politică, 1970 ; p. 248—349. Raportul C.C. al P.C.R. cu privire la activitatea în perioada dintre Congresul al IX-lea şi Congresul al X-lea şi sarcinile de viitor ale partidului, 6 august 1969.

Nicolae Ceauşescu — România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Ed. politică, vol. IV, p. 671—713, 1970. Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie 1970.

Nicolae Ceauşescu — România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Ed. politică, vol. IV, 1970, p. 757—804. Adunarea festivă consacrată centenarului naşterii lui V. I. Lenin, 17 aprilie 1970.

Nicolae Ceauşescu — România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Ed. politică, vol. V, p. 231—263. Expunerea cu privire la îmbunătăţirea organizării, planificării şi conducerii agriculturii. Şedinţa de lucru de la C.C. al P.C.R. din 25 noiembrie 1970.

Nicolae Ceauşescu — România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Ed. politică, vol. V, p. 475—518. Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 10—11 februarie 1971.

Nicolae Ceauşescu — România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Ed. politică, vol. V, p. 860—938. Semicentenarul glorios al Partidului Comunist Român. Expunere la adunarea solemnă din Capitală.

Nicolae Ceauşescu — Propuneri de măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, 6 iulie 1971. Expunere la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-educative, Ed. politică, 1971.

Paul Niculescu-Mizil — Cuvîntare la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-educative. (Scînteia nr. 8 843 din 13 iulie 1971).

Dumitru Popescu — Cuvîntare la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-educative. (Scînteia nr. 8 843 din 13 iulie 1971).

⁂

• • • — Dezvoltarea economiei româneşti (culegere de articole), Ed. politică, 1971.

• • • — Structura socială a R.S. România (culegere de articole), Ed. politică, 1971.

C. Vlad — „Eseuri despre naţiune“, Ed. politică, 1971.

Cunoaşterea comună şi cunoaşterea ştiinţifică

(Urmare din pag. a 3-a)

sînt totdeauna direct traductibile în limbajul comun, fiind necesare pentru aceasta tehnici de interpretare a limbajelor artificiale.

Toate acestea arată că între cunoaşterea comună şi cea ştiinţifică există legături şi totodată profunde deosebiri. Decalajul dintre ele tinde să se mărească datorită creşterii puternice a ponderii elementului logic, abstract în raport cu cel senzorial, reprezentabil. Mai abstractă ca oricînd, cu o generalitate tot mai mare, cunoaşterea ştiinţifică actuală are ample legături cu tehnica.

Elaborată spontan în practică, cunoaşterea comună are un caracter de autenticitate care-i asigură o, e drept foarte limitată, eficacitate. Obiectivitatea, în sensul excluderii preferinţei individuale, a modurilor personale de a gîndi, adică în sensul imparţialităţii şi al adecvării la obiect, este privilegiul cunoaşterii ştiinţifice. Această adecvare face ca obiectivitatea să însemne, cu rezerva controverselor interioare ştiinţei, universalitatea datelor ei, valabilitatea lor pentru orice gîndire. Superioritatea cunoaşterii ştiinţifice în această privinţă provine şi din faptul că ea dispune de metode. Nu se poate concepe ştiinţa fără o ordine riguroasă cu care procedează atît în cercetare, cît şi în verificarea rezultatelor. Ştiinţa antrenează inevitabil exigenţa probei. Judecăţile ştiinţifice sînt universale, pentru că ştiinţa dispune de proceduri stabilite, capabile să înlăture dezacordurile. Asemenea proceduri nu există întotdeauna în materie de artă, de exemplu.

Disocierea între cunoaşterea comună şi cunoaşterea ştiinţifică are o importanţă deosebită într-o societate ca a noastră care se clădeşte prin ştiinţă, în care cunoaşterea ştiinţifică, sub forma instrucţiei profesionale şi culturale devine condiţie a existenţei umane. Distincţia la care ne-am referit are şi o actualitate deosebită astăzi cînd ridicarea nivelului general al cunoaşterii, înnobilarea vieţii spirituale cu cuceririle ştiinţei au devenit sarcini ale politicii practice a partidului nostru, componente ale programului său de perfecţionare a omului.

Tocmai acesta este sensul unor măsuri variate între care organizarea sistematică a cursurilor de reciclare este din cele mai semnificative.

Tinereţe spirituală

(Urmare din pag. 1)

tivitate la ceea ce intervine nou în disciplina pe care o predau, la fenomenul cultural şi ştiinţific, la viaţa social-politică frămătătoare din jur. De altfel, o educatoare, un învăţător sau un profesor, oricît de întinse şi de temeinice ar fi cunoştinţele sale de specialitate şi oricît de mare ar fi experienţa de dascăl dobîndită, dacă ar înceta să mai aibă curiozitatea cunoaşterii, să mai fie cutreierat de demonul veşnic nepotolit de a achiziţiona noi cunoştinţe în plan profesional şi civic, ar intra curînd în contradicţie cu însăşi condiţia intimă a profesiei sale. Aceasta chiar dacă pentru o vreme, mai scurtă sau mai îndelungată, o asemenea amorţire spirituală ar putea trece neobservată de cei din jur. Atitudinea spirituală deschisă a educatorului constituie cheia de boltă a întregului nostru efort de înnoire, de modernizare a procesului de instruire şi educare, începînd de la conţinut şi metodologie pînă la tehnologie.

În cabinetul de ştiinţe sociale al Liceului „Tudor Arghezi“ din Craiova

Indreptar ortografic, ortoepic şi de punctuaţie

Editura Academiei R.S. România a publicat, la sfîrşitul anului 1971, lucrarea cu titlul de mai sus şi care „reprezintă o nouă ediţie a Îndreptarului ortografic, ortoepic şi de punctuaţie apărut în 1965". Ediţia 1965 se reclama ca „o nouă ediţie" a celei „apărute în 1960". La rîndul ei, ediţia 1960 preciza că ea „reprezintă ediţia a doua a Îndreptarului ortografic, a Dicţionarului ortoepic şi a îndreptarului de punctuaţie, reunite, la un loc". Menţiona şi faptul că „Îndreptarul ortografic, apărut în 1954, este considerat ediţia a II-a, dar în realitate este un nou tiraj care conţine doar foarte puţine modificări, în special pe cele consemnate în erată".

Se ştie că, după discuţiile publice din primii ani ai deceniului al şaselea, Consiliul de Miniştri a adoptat H.C.M. Nr. 3135 din 16 septembrie 1953, prin care se aprobase „noile norme ortografice ale limbii române elaborate de Academia R.P.R." şi „care fac parte integrantă" din numita hotărîre.

Pe baza acestei hotărîri s-a elaborat un îndreptar pentru aplicarea noilor norme. Lucrarea a fost întocmită de un colectiv format din acad. Al. Rosetti — redactor responsabil ; Boris Cazacu, Fulvia Ciobanu, Galina Ghiţu, Mircea Mitran, Liviu Onu, Valeriu Suteu, Laura Vasiliu ; au colaborat şi Gh. Bolocan, Traian Costa, P. Creţia, Ion Ionică, Magdalena Popescu, Valeriu Rusu, Em. Vasiliu.

Între variantele Îndreptarului apărute în anii 1953, 1954, 1960, 1965 şi 1971 există numeroase deosebiri; e vorba, în fond de cinci ediţii ale lucrării. (Nu am înţeles de ce se spune pe coperta celei apărute în 1971 că e „Ediţia a III-a".)

Diferenţele dintre ediţii nu sînt specificate expres, aşa cum ar fi fost normal. Orice modificare sau completare în Îndreptar trebuiau făcute într-o adendă, pentru ca profesorii, actorii, scriitorii, ziariştii, corectorii, cei implicaţi direct nu numai în folosirea normelor, ci şi în impunerea lor, să poată urmări aceste modificări.

Fireşte, atunci cînd e vorba de o schimbare a normelor ortografice, precizarea acesteia nu este suficientă, ci trebuie ca organul care a emis hotărîrea să dispună el însuşi asupra oricărei modificări. Dar nici în această privinţă nu s-a procedat corespunzător. Astfel, ediţia din 1965 anunţă că : „La propunerea Secţiei de ştiinţe filologice a Academiei R.S.R., Prezidiul Academiei R.S.R. a aprobat îmbunătăţirea «Normelor privind ortografia limbii române», din aprilie 1954". E vorba de reintroducerea literei â în cuvintele din familia *România*. Normal ar fi fost ca această îmbunătăţire — cu care toată lumea este de acord — să fi fost rezultatul unei H.C.M.

De neînţeles sînt şi alte diferenţe între ediţii. Astfel, începînd cu 1965 nu se mai indică autorii Îndreptarului, iar *Hotărîrea pentru aprobarea noilor norme ortografice ale limbii române*, cele 16 *Norme privind ortografia limbii române* şi *Introducerea*, bogată în informaţii asupra istoriei ortografiei noastre şi în comentarii utile, nu mai sînt reproduse.

În momentul cînd s-au adoptat normele ortografice, existau, într-o serie de probleme, opinii diferite. De aceea a fost nevoie de modificări ulterioare, unele acceptate, iar altele (*sunt* alături de *sînt*, â din *a* în mijlocul cuvintelor etc.) vor fi adoptate, posibil, în curînd. Mai sînt apoi lacune şi exprimări echivoce în *Îndreptar*, au intrat în limbă neologisme a căror scriere nu e reglementată etc.

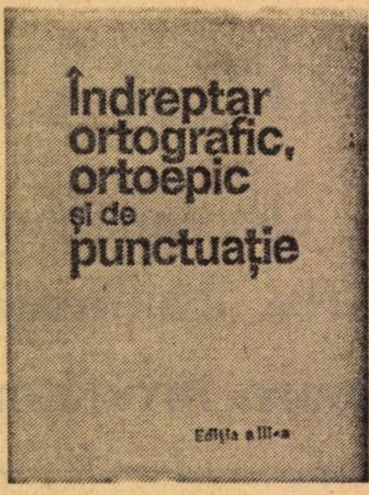
Îndreptar ortografic, ortoepic şi de punctuaţie
Ediţia a III-a

Ca urmare a clătinării autorităţii Îndreptarului academic, s-au publicat şi sînt anunţate alte „îndreptare". La Albatros va apare în 1972 (vezi *Programul editorial* 1972, p. 71) un *Dicţionar de dificultăţi ale limbii române*, de Mioara Avram. Editura ştiinţifică anunţă (vezi *Proiect de plan editorial* 1972, p. 64) un *Îndreptar pentru scrierea corectă* elaborat de un colectiv din Cluj sub redacţia lui Vasile Brevan. Ele vor porni de la „datele *Indreptarului ortografic, ortoepic şi de punctuaţie*, care are numeroase lacune şi conţine unele enunţuri echivoce, incomplete etc".

În faţa acestei situaţii, cînd Îndreptarul academic este modificat şi completat de cei care-l editează, fără ca să ştim precis de ce şi cum, cînd apar îndreptare peste îndreptare, sîntem îndreptăţiţi să cerem limpezirea lucrurilor şi gîndirea unor norme temeinice, aşezate într-un cod unic, care să impună respect şi să fie, deci, un adevărat instrument de cultivare a limbii româneşti.

Pentru aceasta este nevoie de o dezbatere publică, largă, aşa cum se procedează la noi în ultimii ani cu toate problemele care privesc destinele societăţii şi naţiunii române.

LIVIU PETRINA

„Voievodatul Transilvaniei"

Nu este pentru prima dată cînd profesorul Şt. Pascu crede vrednic de osteneală să poposească asupra problematicii sociale, economice şi politice transilvănene puţin cunoscute, sau chiar ignorate de vechea istoriografie. Să ne gîndim numai la lucrările : **Contribuţii documentare la istoria românilor din secolele XIII-XIV**, Sibiu, 1944, **Răscoale ţărăneşti în Transilvania, I, Epoca voievodatului,** Cluj, 1947 **Meşteşugurile în Transilvania pînă în secolul XVI**, Bucureşti, 1954 ş.a., şi ne dăm seama de continuitatea acestei problematici în activitatea de cercetare a istoricului clujean.

De data aceasta, profesorul Şt. Pascu este prezent în librării cu lucrarea : **Voievodatul Transilvaniei, I**, remarcabilă realizare istoriografică, valorificare superioară a rezultatelor cercetării arheologiei feudale. Fie că este vorba de o privire retrospectivă asupra formaţiunilor prestatale din secolele IX-XI, de analiza procesului formării voievodatului transilvănean, de studierea structurii societăţii feudale voievodale, profesorul Şt. Pascu surprinde, într-o viziune de ansamblu, spaţiul istoric al Transilvaniei în accepţiunea cea mai largă a cuvîntului, într-o inseparabilă legătură cu istoria celorlalte provincii româneşti. Mai mult decît atît, asistăm la o meritorie strădanie de individualizare a Transilvaniei voievodale pe harta politică a Europei centrale, pînă la mijlocul secolului al XIV-lea.

Pe lîngă studierea voievodatului într-un context cît mai larg, românesc şi european, merită să subliniem faptul că autorul şi-a plănuit lucrarea ca un capitol din istoria civilizaţiei României în evul mediu.

Acest punct de vedere, pe cît de pretenţios, pe atît de binevenit, este concretizat în lucrare prin efortul vădit de integrare a fenomenelor de cultură în contextul general al procesului istoric, din analiza căruia rezultă că voievodatul transilvănean este un fenomen al civilizaţiei româneşti, cu un loc bine precizat între coordonatele spaţiului istoric intra şi extra carpatic, în cadrul procesului de formare a statelor feudale româneşti.

Menţionăm şi ţinuta grafică excepţională a lucrării, ilustraţia aleasă cu gust, un binevenit indice care facilitează mult consultarea lucrării, ca şi rezumatele în limbi străine, cu ajutorul cărora autorul se adresează specialiştilor de pretutindeni, dornici să ne cunoască.

IACOB MÂRZA

Prea mult de-a gata strică...

În condiţiile în care se dezbate cu acuitate problema dezvoltării gîndirii elevilor, apariţia Îndreptarului de limbă şi literatură română pentru concursul de admitere în licee şi şcoli profesionale *surprinde. Autorii (Augustin* şi *Dorina Macarie), în introducere, îşi exprimă părerea că lucrarea va contribui la buna pregătire a candidaţilor la admitere în licee. Avertismentul de-a nu memora analizele prezentate nu credem că va fi eficient, deoarece, avînd la îndemînă materialul pregătit, elevii vor proceda prin a-l învăţa pe de rost, fără să se mai obosească.*

Partea introductivă, care cuprinde cîteva îndrumări privind pregătirea problemelor de literatură prevăzute de programa concursului de admitere, este foarte folositoare pentru elevi. Planul unei analize literare este realizat corespunzător, constituind o călăuză în pregătirea acestora. Deosebit de preţioase sînt sfaturile care se dau cu privire la redactarea unei lucrări.

Partea I a lucrării conţine toate analizele literare ale textelor prevăzute în programa de concurs. Nu sîntem de acord cu acest procedeu de-a da totul de-a gata elevilor. Experienţa didactică ne-a demonstrat suficient că elevii sînt înclinaţi să memoreze tot ce spune profesorul în clasă.

Dacă pînă acum întîlneam la admitere formulări asemănătoare la mai mulţi elevi, de la acelaşi profesor, de acum înainte candidaţii vor învăţa conştiincios textele analizate în „Îndreptar". Nu contestăm valoarea analizelor literare realizate, ci acest procedeu de uniformizare, care constituie un impediment în dezvoltarea forţei creatoare a elevilor.

Mai mult decît atît, autorii prezintă şi cîteva probleme de sinteză, care ar putea constitui subiecte pentru lucrarea scrisă de literatură : „Folclorul, formă de manifestare spirituală a poporului nostru" ; „Frumuseţile naturii patriei oglindite în operele studiate" ; „Chipul mamei" etc.

Prin aceste sinteze, elevul va învăţa planul şablon al temei şi nu va fi stimulat să redacteze o lucrare personală.

Partea a II-a a Lucrării — Limba română *— o apreciem ca foarte bună. Ea conţine : îndrumări privind studierea şi rezolvarea unor probleme de gramatică ; îndrumări pentru rezolvarea textelor ; texte date la concursurile de admitere în licee ; subiecte date la concursurile de admitere în diferite şcoli profesionale ; texte date la concursurile de admitere la şcoala postliceală de secretariat şi steno-dactilografie din Bucureşti ; subiecte date la Universitatea din Bucureşti ; alte texte (culese de autori).*

Dacă autorii ar fi renunţat la capitolul analizelor literare a textelor prevăzute de programă şi la subiectele literare de sinteză, credem că lucrarea ar fi corespuns întru totul cerinţelor actuale în domeniul pregătirii elevilor noştri pentru examenul de admitere în licee şi şcoli profesionale.

GEORGETA SCUTARU

NOTE

Concert pentru elevi

Au fost reluate, după o lungă întrerupere, concertele în matineu organizate de Societatea profesorilor de muzică şi desen în colaborare cu Filarmonica „George Enescu". Astfel, duminică 23 ianuarie a.c., sub cupola Ateneului Român am asistat la concertul „Creaţia lui Vasile Alecsandri oglindită în muzică". Concertul — precedat de cuvîntul introductiv rostit de muzicologul Pop Băleni — s-a desfăşurat sub semnul măreţului act al Unirii, pentru înfăptuirea căruia a militat şi bardul de la Mirceşti.

Programul a cuprins o serie de lucrări muzicale pe versuri de Vasile Alecsandri : „Cîntecul fluieraşului", din feeria „Sînziana şi Pepelea" şi cunoscuta melodie „Mîndruliţă de la munte" (soprana Aurelia Diaconu), sau „Cîntecul lui Barbu Lăutaru" (baritonul Nicolae Gafton). Punctul de maximă solicitare a concertului ni s-a părut a fi realizat de corul „Gaudeamus" (înfiinţat în urmă cu cîţiva ani pe lîngă Conservatorul „Ciprian Porumbescu"), care a interpretat — sub bagheta tînărului dirijor Gheorghe Oprea — „Ziua ninge" de Gh. Dima, „Rodica" de Ioan Chirescu, „Hora Unirii" de Flechtenmacher.

Şt. Pihulea.

Un cerc de creaţie dramatică

La Liceul „Gheorghe Lazăr" din Capitală, în cadrul cenaclului literar „Luceafărul", îşi desfăşoară activitatea cercul de creaţie dramatică a elevilor, primul de acest fel din ţară, condus de profesorii Alexandru Mitru şi Aurel Tita. Cercul se bucură şi de sprijinul secţiei române a Asociaţiei internaţionale de teatru pentru copii şi tineret. Scopul acestui cerc este acela de a încuraja crearea de lucrări dramatice scrise de tineri pentru tineri, în care să se reflecte, veridic, problemele cele mai actuale ale tineretului, preocupările şi ţelurile sale majore de a sluji, cu abnegaţie şi devotament, idealurile socialismului, poporul, naţiunea noastră socialistă.

Primele lucrări dramatice elaborate (piese în cîte un act scrise de elevele Olga Tătaru şi Georgeta Matei din anul IV şi Anca Visdei din anul III) au fost apreciate pozitiv de oamenii de teatru, urmînd să fie prezentate unui public mai larg într-un viitor spectacol.

m. a.

Expoziţie de sculptură

Timp de o lună de zile, Casa de cultură a municipiului Giurgiu a găzduit expoziţia de artă plastică a profesorului Petre Jucu. *Consecvent mai vechii sale pasiuni, profesorul şi sculptorul* Petre Jucu *se inspiră — în cele peste treizeci de lucrări, realizate în fier forjat, aramă bătută, lemn etc. — din opera poetului Mihai Eminescu. Următorul vernisaj al aceleiaşi expoziţii, în Capitală.*

v. o.

PETRE JUCU „Porni luceafărul..."

Preocupări ale sindicatelor craiovene

Una din preocupările sindicatelor din învățămînt din municipiul Craiova, în această perioadă, a fost să analizeze, alături de conducerile școlilor, randamentul procesului de învățămînt.

Pentru aceasta, ne-am propus ca în colaborare cu conducerile școlilor să cunoaștem cauzele lipsurilor ce se mai manifestă și să sprijinim școlile în remedierea lor.

Pentru informarea științifică de actualitate a cadrelor didactice împreună cu inspectoratul școlar și casa corpului didactic s-a inițiat un ciclu de conferințe, ținute de cadrele didactice universitare, de cercetători și de unii specialiști de la institutele din București.

S-a urmărit, de asemenea, ca tematica consiliilor profesorale, conținutul și logica internă a structurii planurilor de muncă să fie orientate către dezbatere problemelor noi puse atît pe plan teoretic, cît și în practica activității instructiv-educative de la noi din țară și de peste hotare. Chiar tematica lucrărilor de gradul I prezentate de cadrele didactice din municipiul Craiova oglindește o sporită orientare spre actualitate, atît prin conținut, cît și prin materialul bibliografic consultat. Interesul cadrelor didactice spre problemele noi s-a văzut și din participarea unui număr din ce în ce mai mare de cadre didactice la acțiunile inițiate de societățile literare și științifice, în colaborare cu Comitetul sindicatului învățămînt din municipiul Craiova, și cu inspectoratul școlar la comunicări și referate pe diferite teme : „Modernizarea învățămîntului“, „Predarea gramaticii limbii române“, „Partidul în literatură“ etc.

Din sfera de preocupări a organelor sindicale din școli n-a lipsit grija pentru atragerea familiei într-o colaborare efectivă cu școala. În acest scop, s-a acordat o deosebită atenție organizării unor conferințe pe teme ca : „Lumea contemporană și educarea tineretului de azi“, „Adolescența și problemele ei în lumea contemporană“, „Orientarea profesională a tinerei generații“ etc.

Această colaborare a căpătat forme concrete și în cadrul Ateneului pentru părinți, care funcționează în al IV-lea an la Liceul „Nicolae Bălcescu“ din Craiova, cu o participare care a făcut de multe ori ca sala de ședințe să devină neîncăpătoare.

Organizațiile sindicale au contribuit la antrenarea și mobilizarea educatorilor în activitatea extrașcolară, la cunoașterea de către învățători și profesori a preocupărilor și aspirațiilor elevilor și la participarea acestora la manifestări cu conținut educativ, cu unele implicații în planul împlinirii profilului lor moral-cetățenesc.

Am acordat, de asemenea, o atenție deosebită activității casei corpului didactic, conlucrînd cu aceasta în vederea promovării, aplicării și generalizării tehnologiei didactice moderne și a experienței înaintate, informării științifice de specialitate, pedagogice și metodice. Va trebui totuși să desfășurăm, în viitor, o susținută muncă pentru a face din casa corpului didactic un adevărat centru de documentare și de informare a tuturor cadrelor didactice de pe cuprinsul județului nostru.

De curînd s-au încheiat adunările și conferințele de dări de seamă și alegeri sindicale. La aceste adunări, cadrele didactice din Craiova au făcut valoroase propuneri privind activitatea organizațiilor sindicale în vederea orientării spre îmbunătățirea orizontului cultural-științific al elevilor, dezvoltării intereselor lor de cunoaștere, formării unui stil de muncă intelectuală, sporirii capacității de organizare a muncii și a timpului liber, cu influențe evidente asupra personalității elevilor.

Astfel, marile responsabilități ale școlii se împletesc strîns și se completează cu atribuțiile cu care au fost investite sindicatele.

ION ȘTEFAN

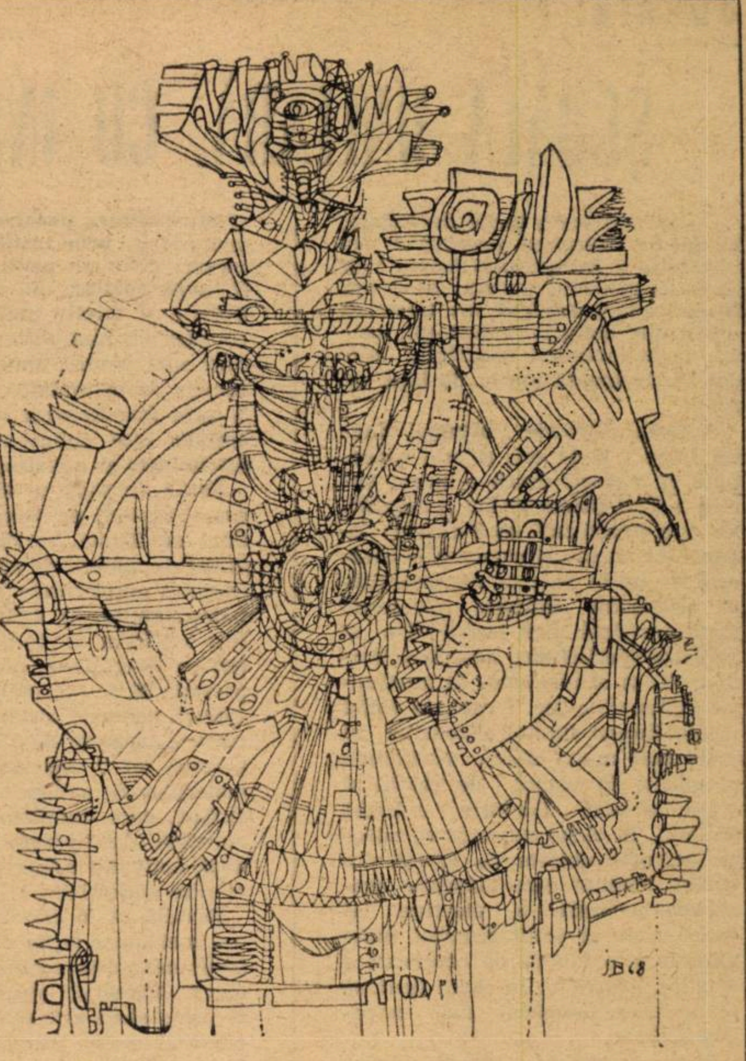

Structură planetară

Ileana Bratu

Neînțelegerile de la Palilula

ANCHETĂ

Cînd întrebi la Inspectoratul școlar al județului Dolj ce se petrece în Școala generală din satul Palilula, ți se replică :

— Ah, Palilula !... Iar Palilula !... Școala aceasta o să ne scoată peri albi !

Înțelegi atunci, chiar dacă nu cunoști în prealabil anumite lucruri despre școala respectivă, că aici ceva nu e în ordine.

La Palilula, între cadrele didactice există mari disensiuni. Unele dintre ele nu-și vorbesc cu săptămînile; în schimb, își fac fel de fel de șicane și cînd mercurul unui barometru invizibil atinge cota maximă, indiferent dacă sînt în cancelarie sau pe culoare, își descarcă nervii în cuvinte de-un pitoresc dizgrațios. Că sînt de față elevii, că asistă și ceilalți profesori sau chiar unii dintre săteni ? Ce contează, atîta timp cît nervii trebuie descărcați, atîta timp cît unul sau mai mulți „colegi" trebuie „puși la punct“ etalîndu-ți în fața tuturor „superioritatea“ care — vai ! — abia în urmă cu o clipă era să se prăbușească !

Judecînd lucid și din afară, această exasperantă stare de lucruri, te întrebi, nu fără un sentiment de jenă : ce fel de **dascăli**, ce fel de **intelectuali** se numesc aceia care viciază cu certurile și neînțelegerile lor climatul propice din școala unde predau ? Ce modele de conduită pot servi ei pentru sătenii în mijlocul cărora trăiesc și, mai ales, pentru copiii pe care îi educă, cărora le împărtășesc știința de carte și pe care ar trebui să îi crească oameni adevărați, cînd însuși comportamentul lor vădește serioase carențe ?

Am stat de vorbă cu fiecare în parte. Evident, nu sînt toți „o apă și un pămînt“, nu pe toți îi caracterizează aceeași doză pronunțată de irascibilitate Dimpotrivă, am găsit printre ei oameni care își văd liniștiți și modești de misiunea nobilă pe care o au, repugnîndu-le, totodată, atmosfera încordată din școală. Mă gîndesc îndeosebi la cei cîțiva învățători de la clasele I—IV Dar marea lor culpă — pentru că au și ei o culpă ! — constă tocmai în liniștea și indiferența prea exagerate cu care privesc întîmplările, de loc onorabile, din jurul lor. „Noi avem ore înainte de masă — declară ei. Or, certurile și altercațiile pe care le cunoașteți au fost după masă, la orele de la ciclul doi. Am auzit că profesorii Gh. T. și L.S. și-ar fi spus în mai multe rînduri cuvinte jignitoare. Ba chiar că s-ar fi bătut". Am auzit — completăm noi — și n-am luat nici o atitudine, de parcă ar fi fost vorba de o școală de pe alt meridian, nu de școala la care sîntem și noi încadrați. Dar dacă luam atitudine, mai prindeam noi autobuzul de Bucovăț, care să ne ducă acasă la Craiova ? !

O vină importantă o are, desigur, și actualul director, profesorul suplinitor V. B. Acesta, deși din 1968 director, n-a reușit să se impună cu destulă autoritate în fața subalternilor, aplanînd în fașă conflictele. „În acești patru ani — ne spunea dînsul cu candoare — eu n-am avut decît două diferende cu Gh. T. (o dată m-a îmbrîncit în cancelarie de am vărsat cerneala). N-am avut, nu din lipsă de prilejuri — prilejuri au fost destule —, ci pentru că am știut să evit conflictul cu el. De ce nu-l evită și ceilalți colegi ?“ Iată, dar, un fel de a te eschiva de la instaurarea liniștii în unitatea pe care o conduci ! De altfel, se pare că V. B. nici nu este prea legat de școala pe care o conduce : în cele cîteva ore petrecute de noi acolo, l-am auzit de cel puțin zece ori spunînd că ar vrea să renunțe la post, că — vezi doamne ! — s-a înscris la doctorat și naveta Craiova — Palilula e obositoare stînjenindu-l de la învățătură; tovarășii de la inspectorat însă insistă să rămînă pe... baricade fiindcă n-au cu cine să-l înlocuiască ! (Palilula este un sat izolat într-o zonă cu relief accidentat, deci fără mijloace de transport la îndemînă; ca atare nu sînt prea mulți... solicitanți.)

Am lăsat intenționat mai la urmă pe omul care ține permanent în mînă un mănunchi de fulgere, electrizînd atmosfera școlii cu ele. Este vorba de profesorul de română. Bine pregătit din punct de vedere profesional, dar în același timp fire arogantă și hipersensibilă, acesta nu acceptă vreo observație din partea cuiva ! Despre colegi — despre toți ! — are păreri deplorabile : unul e „bețivan și descompus moral, dar la clasă face treabă" (!), altă colegă „o rătăcită în învățămînt“ (!) și **caracterizările** continuă pe același ton. Conflictul dintre el și profesoara de istorie L. S. a devenit proverbial : alternează, de... aproape un deceniu, cînd cu tăceri abisale, cînd cu erupții violente. Și va dura atîta timp cît cele două părți beligerante vor sta față în față ! De acest lucru sînt convinși și colegii și direcția școlii și — culmea ! — chiar cei de la inspectorat, care în mod inexplicabil tergiversează mutarea uneia dintre părți pe teritoriul altei școli.

Dar marea pasiune a profesorului de română Gh. T. sînt reclamațiile; Îndeosebi cele scrise, către fel de fel de foruri superioare. Un lucru însă omite să-l scrie, de fiecare dată, Gh. T. în aceste reclamații : că în urmă cu cîțiva ani a bătut-o (ați citit bine) la școală pe profesoara L.S., că în urma acestui incident stupid a fost înlocuit din funcția de director. Și mai omite un lucru : că după ce a fost instalat la Palilula un nou director, și-a părăsit catedra unde era titular, timp de doi ani de zile, preferînd să suplinească pe la diverse școli craiovene. Să vedem însă cum sînt concepute reclamațiile lui (sîntem și noi în posesia uneia din ele). „Nu! Tendințelor spre învîrteli !“ strigă el patetic. Și după ce consumă pe șapte pagini un întreg depozit de obuze grele împotriva tinerei profesoare de matematici A. R., repartizată în acest an școlar la Palilula, conchide imperativ : „Rog să se cerceteze cinstit, obiectiv, imparțial și **la fața locului** (sublinierea dumisale). Să nu se facă nici un rabat principialității comuniste, apărării legalității. Repet : dacă mă fac vinovat de cît de mică deformare a faptelor, să fiu pedepsit exemplar“.

N-ai încotro, și te duci **la fața locului,** să te convingi de realitate. Îngrijorat de cele sesizate, îi adresezi reclamantului prima întrebare :

— Tovarășe profesor, ce se întîmplă la școala din Palilula ? Chiar așa de grav stau lucrurile cum le-ați descris dumneavoastră ?

— Aș ! — vine prompt răspunsul — citesc zilnic în presă lucruri și mai grave !

Ca într-o străfulgerare, îți trece prin minte atunci gîndul că ai bătut de pomană atîta amar de cale. Afli apoi că profesorul în cauză are proeminent dezvoltată tendința dacă nu spre denaturare, cel puțin spre exagerarea faptelor. Afirmații, bunăoară, care în scrisoarea trimisă apăreau drept certitudini, aici **la fața locului** devin subit simple presupuneri. Și atunci te întrebi, nu fără un sentiment de revoltă : cum rămîne cu cinstea pe care o invocați în scrisoare, tovarășe profesor?

Am dori ca aceste rînduri să nu fie recepționate eronat de forurile în drept care, poate, la citirea lor ar fi tentate, cine știe, să ia măsuri drastice împotriva tovarășului Gh. T. Nu acesta a fost scopul articolului. Pînă și cei mai acerbi „dușmani“ ai profesorului care-și vede colegii în culori atît de întunecate, îi recunosc acestuia o bună pregătire profesională și o pasiune pentru materia predată. Am vrut doar să lansăm spre dînsul un semnal de alarmă, atrăgîndu-i atenția că nu e indicat și nici folositor să-și consume atîtea energii, să-și irosească atîta timp în meschinării și în rici inutile. Va recepționa cu înțelegere acest semnal? Sau va scrie și împotriva noastră o sesizare ?

Vă întrebați, poate : într-un asemenea climat tensionat, care este situația la învățătură a elevilor ? Dezastruoasă ! Spre edificare, dăm un singur exemplu — bilanțul pe primul trimestru la clasa a VII-a : din 27 elevi înscriși, 14 sînt corigenți, dintre care 8 la trei și mai multe obiecte. Cu osebire, pentru ei am scris aceste rînduri !

D. RACHICI

NOTĂ : Aflăm dintr-o scrisoare că și la Liceul din Stulpicani — Suceava s-ar petrece lucruri nu prea onorabile. Cadrele didactice, împărțite în două tabere (una simpatizînd cu vechea conducere a liceului, alta cu cea nouă) se dedau la fapte incalificabile : își taie reciproc hainele cu lama, își aruncă noaptea cu pietre pe casă, simulează începuturi de incendiu la internat spre a cădea năpasta pe alții etc. Prin urmare... se joacă cu focul ! Cercetările organelor de anchetă, după cîte ni se anunță, se opresc de fiecare dată (de ce oare ?) la jumătatea drumului. Aici se impune o intervenție urgentă și hotărîtă, cu sancțiuni exemplare. Așteptăm.

D. R.

Suedia:

ȘCOALA UNITARĂ, CU INSTRUIRE DIVERSIFICATĂ

Ca în mai toate țările dezvoltate, în Suedia instruirea generală și obligatorie a fost extinsă treptat: de la un învățămînt general de 7 ani în perioada antebelică, s-a trecut la o instruire obligatorie de 8 ani, pentru ca la începutul deceniului trecut să fie creată școala de bază de 9 ani.

Aceasta cuprinde întregul tineret între 7 și 14 ani, și este concepută ca o școală unică — prima verigă a unui sistem școlar „integrat". Ea este structurată pe 3 cicluri: elementar, mediu și superior — marcate de unele aspecte ale organizării procesului didactic (predarea institutor-clasă pînă într-a VI-a și profesor-specialitate, începînd dintr-a VII-a) și mai ales, de conținutul și funcțiile lor. Astfel, în ciclul mediu începe studiul sistematic al celor mai multe dintre disciplinele prevăzute în planul de studiu al școlii de bază (inclusiv o limbă străină). În ciclul superior se adaugă ultimele obiecte de învățămînt (fizica, chimia) care întregesc pregătirea generală a elevilor. Al doilea ciclu al școlii generale îndeplinește și o funcție de observare a elevilor, pentru ca, în ciclul final, să se realizeze premisele unei orientări școlare.

Școala generală caută să asigure elevilor o **instruire generală unitară, corespunzătoare, stimulînd dezvoltarea lor psihică și interesul pentru o specializare ulterioară.** Aceasta nu înseamnă că ea dă o pregătire uniformă, instruirea unitară fiind rațional și variat îmbinată cu o instruire diversificată. Astfel, după primele două cicluri, unice, în care conținutul învățămîntului este exprimat într-un trunchi comun de discipline și cunoștințe (copiii studiază aceleași materii, în același număr de ore pe săptămînă), — în **clasa a VII-a,** cînd elevii au deci 13 ani, se efectuează **prima diferențiere și diversificare pedagogică.** Pe două planuri: a) **prin instituirea a două cursuri distincte pentru matematică și limba engleză,** din care unul mai general și relativ mai ușor, iar altul special, mai dificil, elevii putînd opta pentru unul din ele în funcție de capacitatea de asimilare; b) **prin introducerea materiilor de opțiune** (dar obligatorii) **pe lîngă disciplinele și activitățile comune.**

Astfel, în clasa a VII-a, pentru 5 ore obligatorii pe săptămînă din totalul de 35 ore, elevii aleg între 5 grupe de materii de opțiune; ele reprezintă aproximativ 15 la sută din totalul orelor de activitate școlară. Într-a VIII-a, crește ponderea materiilor de opțiune; planul de studii prevede 28 de ore obligatorii pentru materii generale, printre care două cursuri separate de matematici la alegere, iar 7 ore sînt consacrate materiilor de opțiune (a doua limbă străină, curs complementar de matematică, dactilografia, lucrul manual, activități comerciale, pregătire tehnică generală).

Rezultă că în clasele VII și VIII, cea mai mare parte a timpului de învățămînt este comună pentru toți elevii. Numărul grupelor din care se poate alege este relativ mare, dar numărul orelor pentru fiecare grupă este limitat.

Treptat s-a văzut însă că elevii manifestă preferințe pentru grupele de materii de opțiune cu caracter general. Aceasta a determinat o revizuire a planului de studii preconizîndu-se ca, începînd din clasa a VII-a, să fie 4 grupe de materii de opțiune: estetică, tehnică, socio-economică și lingvistică, prin care să se aprofundeze și să se extindă un domeniu din programa de studii comună (de pildă, în grupa lingvistică — limbile, în grupa tehnică — materiile științifice etc.)

Într-o primă etapă, după reforma din 1962, clasa a IX-a era divizată în 9 secții, din care 5 cu caracter teoretic (generală-pregătitoare pentru gimnaziu, umanistă, tehnică, comercială și socio-economică), iar 4 cu caracter practic (generală-practică, tehnico-practică, comercială-practică și tehnico-gospodărească). În cadrul fiecărei secții, conținutul învățămîntului cuprindea discipline comune și opțiuni obligatorii.

Experiența pozitivă a diversificării instruirii în clasele a VII-a și a VIII-a a determinat abandonarea sistemului de divizare a clasei a IX-a în mai multe secții și adoptarea (încă din anul școlar trecut) și în această clasă a unei structuri cuprinzînd grupe de materii de opțiune.

Principiul instruirii unitare și, în același timp, al diversificării este dominant și pe treapta învățămîntului secundar de gradul doi. Pe lîngă posibilitatea ce se oferă tinerilor de a alege, în vederea continuării studiilor și formării lor profesionale, între gimnaziul integrat, școlile profesionale „specializate" și școlile vocaționale, în cadrul gimnaziului instruirea este diversificată prin existența a 5 secțiuni: **științifică,** destinată mai ales celor care doresc să facă studii științifice, tehnice, biologice și medicale realizînd, peste ceea ce este comun, o pregătire specială la matematică, fizică, chimie și biologie; **tehnică,** conducînd aproximativ la aceleași sectoare de studii universitare; ea se împarte, în al treilea an, în 4 ramuri: mecanică, electricitate, construcții și chimie; **socio-politică,** mai ales pentru cei ce au intenția de a studia științele politice și dreptul, istoria sau activitățile comerciale (aici se aprofundează și psihologia, biologia și instrucția civică); **comercială** — tinzînd să dea un învățămînt pentru abordarea profesiunilor de birou, de economie a întreprinderilor sau de gestiune; **umanistă,** cuprinzînd studiul limbilor, istoriei, filozofiei și disciplinelor estetice.

Instruirea diversificată, realizată atît în școala suedeză de bază, cît și în gimnaziu, încearcă să asigure o pregătire generală cît mai largă și însușirea tehnicii muncii independente, astfel încît tinerii să fie apți să se autoinstruiască și să se adapteze mutațiilor frecvente și rapide ce au loc în viața socială și mai ales în sfera producției țărilor capitaliste. Este, în fond, un reflex al crizei de adaptare prin care trece învățămîntul occidental.

ION T. RADU

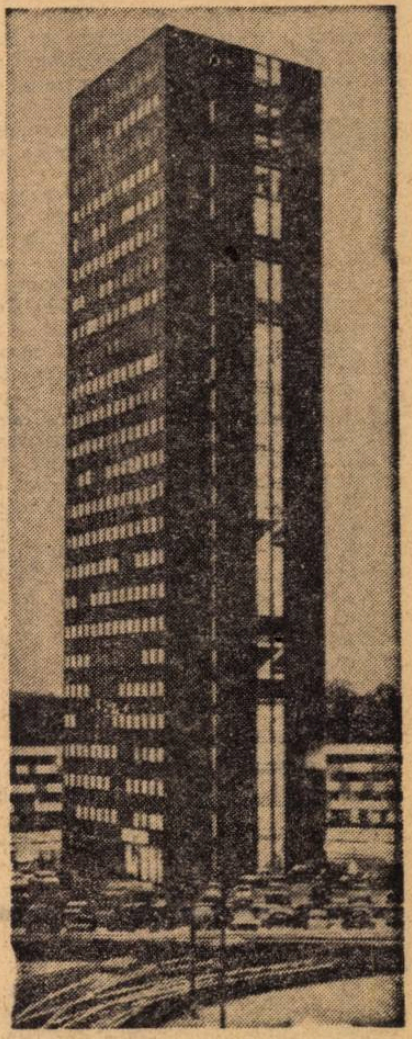

Vedere din Stockholm

Telex

„Ordinul zîmbetului", instituit recent în R. P. Polonă, se acordă acelora care „dăruiesc copiilor bucurii". Desenul de pe medalia acestui ordin, ales din 44 000 de propuneri, aparține unei fetițe în vîrstă de 9 ani, și reprezintă un soare care rîde.

Printre primii laureați ai acestui ordin, pe care îi decid copiii, se numără profesorul Deg, cunoscut chirurg ortoped, care a redat sănătatea multor copii, scriitorul Szimanowski, autorul filmului pentru cei mici „Patru tanchiști și un cîine".

◆

În Uniunea Sovietică se tipăresc peste 200 de ziare și reviste pentru tineret. Tirajul total al acestor publicații depășește 64 000 000 de exemplare. „Komsomolskaia pravda", de exemplu, — cel mai răspîndit organ de presă al Comsomolului — se difuzează **în aproximativ 8 000 000 de exemplare.**

◆

Bilingvismul și chiar trilingvismul sînt, în epoca noastră de largi relații și schimburi internaționale, o necesitate expresă. Tot ca o necesitate expresă, din acest punct de vedere, este considerat, de către unii pedagogi din țări ca S.U.A., Suedia, Franța, R.F. a Germaniei și așa-zisul **bacalaureat internațional** care, spre deosebire de bacalaureatul obișnuit, trebuie să permită tinerilor, bineînțeles ca urmare a studiilor anterioare (reconcepute de către specialiști într-o nouă lumină) — să facă față, fără dificultăți de limbă sau cunoștințe, cerințelor intrării în învățămîntul superior din orice țară.

În S.U.A. și Suedia se studiază deja posibilitățile concrete de introducere a acestui examen.

◆

Numărul elevilor înscriși anul acesta în învățămîntul primar din Algeria se ridică la 2 470 000, adică de trei ori mai mare decît în 1962, anul cîștigării independenței țării. De menționat că în anul 1971—1972 au fost cuprinși în școală și copiii de 6 ani.

◆

În zilele de 26, 27 și 28 iulie ale acestui an va avea loc în Anglia Reuniunea mondială a Consiliului internațional de pregătire a învățămîntului, sub președinția profesorului David J. Johnston, de la Institutul pedagogic al Universității din Londra. Anul trecut această Reuniune mondială s-a ținut la Kingston (Jamaica).

M. E. N. S. A. și inteligențele sclipitoare

Supradotarea copilului începe să prezinte pentru pedagogie cel puțin tot atîtea probleme ca și subdotarea. Și nu pentru că geniile infantile de azi s-au hotărît să dea mai multă bătaie de cap organizatorilor școlii, ci pentru că societatea însăși este constrînsă de propriile ei țeluri spre progres, să cultive și să valorifice intensiv tot ce are mai de preț spiritul uman.

Din această grijă s-au născut desigur și școlile pentru supradotați (în unele țări, chiar de la începutul secolului) și o întreagă gamă de forme pentru fertilizarea inteligențelor sclipitoare încă de la vîrstele mici. Azi există (cu o vechime de mai bine de 25 de ani) chiar și o organizație internațională de profil: Asociația Mondială pentru Copiii Supradotați (M.E.N.S.A.), ai cărei membri (circa 20 000) sînt numai copii al căror coeficient de inteligență este cel puțin 132 (deși școlile speciale pentru ei țin seama — în definirea supraînzestrării și în pedagogia muncii cu micile genii — nu numai de acest coeficient, ci și de întreaga lor evoluție, de nivelul proceselor lor psihice, de capacitatea lor de intuiție și de aplicare a cunoștințelor, de însușirile lor creative ș.a.m.d.).

Metodologia activității cu supradotații și fixarea conținutului calitativ și cantitativ al instrucției lor suscită discuții cu atît mai aprinse cu cît societatea simte mai limpede și mai presantă necesitatea de a cultiva potențele excepționale ale membrilor ei. O asemenea agitație a produs recent — după cum informează revista „Paris Match" — știrea că s-ar proiecta, din inițiativa unui profesor, în vîrstă de 31 de ani, Jean-Charles Terrassier, deschiderea, la Nisa, în septembrie a.c., a unei școli cu 40 de copii supradotați.

Problema este analizată pe toate fețele: E bine ca acești elevi să devină niște „cobai", crescuți în afara mediului ambiant obișnuit? Mai precis: Cu ce se va solda, din punct de vedere psihic, izolarea lor în astfel de pepiniere? Se mai creează într-un colectiv de supradotați climatul de emulație favorabil dezvoltării? După ce programă să învețe ei? Cum să nu-i supraîncărcăm? Cum să-i ferim de „complexele de superioritate"? Dar, oare, se cunoaște de la „absolvirea" grădiniței, înzestrarea reală a fiecărui individ?

Apoi: Este bine să lipsim colectivele obișnuite de școlari de elementele acestea, de obicei efervescente și dinamizatoare? Nu-l lipsim pe profesor de un ajutor prețios în activitatea sa la clasă? Sau: Prezența în clasele obișnuite a elevilor mai mult decît străluciți nu îi inhibă și nu-i demobilizează pe ceilalți? Nu-i îndeamnă pe cei mai slabi la eforturi care îi obosesc?

Etc...

De altfel, M.E.N.S.A., cu experiența ei largă în domeniul copiilor supraînzestrați și, în general, pedagogii preocupați de pregătirea acestora oferă răspuns la multe asemenea probleme. Dar mai ales caută să convingă asupra necesității de a depăși faza întrebărilor (adeseori sterile) și de a trece pretutindeni la măsuri concrete pentru cultivarea inteligențelor cu sclipiri diamantine de care omenirea are atîta nevoie.

S. P.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din invățămînt, știință și cultură
Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scinteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scinteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 34

Sîmbătă 5 februarie 1972
16 pagini — 1 leu

PRIMA TREAPTĂ A CINCINALULUI

In fiecare an, la vremea aceasta, ziarele publică rezultatele obținute în îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul precedent. Sînt date statistice, cifre, procente, care conțin, dincolo de limbajul lor rece, o bogată încărcătură de fapte, reprezintă sintetic munca rodnică desfășurată de întregul nostru popor pe drumul înfăptuirii programului măreț trasat de Congresul al X-lea al P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Le citim de fiecare dată cu nesaț, recunoscînd în ele o parte din efortul nostru, al tuturora.

Anul 1971 a reprezentat primul an al planului cincinal 1971-1975, un an care a coincis cu glorioasa aniversare a semicentenarului partidului. Cifrele prezentate de statisticieni înfățișează concludent progresele înregistrate pe prima treaptă a cincinalului, indicînd o creștere evidentă a producției în toate sectoarele economiei noastre socialiste, mai buna valorificare a resurselor materiale și de muncă ale țării, creșterea în ritm înalt a produsului social și a venitului național, sporirea productivității muncii, precum și — ca un rezultat firesc al acestor realizări — ridicarea în continuare a nivelului de trai material și cultural al populației.

Ca oameni ai școlii am parcurs întregul bilanț al acestor înfăptuiri, care vorbesc despre succesele siderurgiștilor și constructorilor, ale energeticienilor și chimiștilor, ale țăranilor cooperatori și ale lucrătorilor din agricultura socialistă, ale tuturor oamenilor muncii. Și, undeva, în sufletele noastre s-a strecurat mîndria că la toate acestea a existat și contribuția noastră, prin pregătirea contingentelor de muncitori calificați, a cadrelor cu pregătire medie și superioară, că am insuflat minunaților făuritori ai bunurilor materiale, la vremea cînd erau pe băncile școlii, dragostea de muncă, abnegația, puterea de dăruire.

Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului pe 1971 cuprinde cifre edificatoare privind dezvoltarea școlii românești. Baza materială a învățămîntului s-a lărgit cu 3 500 săli de clasă, 45.6 mii m.p. spații pentru învățămîntul superior și 1 800 locuri în cămine studențești. În clasele I-X din învățămîntul obligatoriu de cultură generală învață peste 2,8 milioane elevi, în licee — 502 mii elevi, în învățămîntul profesional — 306 mii elevi, iar în instituțiile de învățămînt superior — 148 mii studenți.

În anul 1971 s-au cheltuit de la bugetul de stat pentru învățămînt, cultură, sănătate, asigurări sociale și alte acțiuni social-culturale, 36.5 miliarde lei — cu 7,3 la sută mai mult decît în anul trecut — dintre care, numai pentru învățămînt 9 845.5 milioane lei.

Iată încă o dovadă a grijii de care se bucură școala din partea partidului și a statului.

Primul an al cincinalului a însemnat o treaptă pe un drum ascendent. Bilanțul lui rodnic este un însuflețitor îndemn pentru munca viitoare, pentru realizarea unei Românii socialiste multilateral dezvoltate.

MIRCEA IONEL

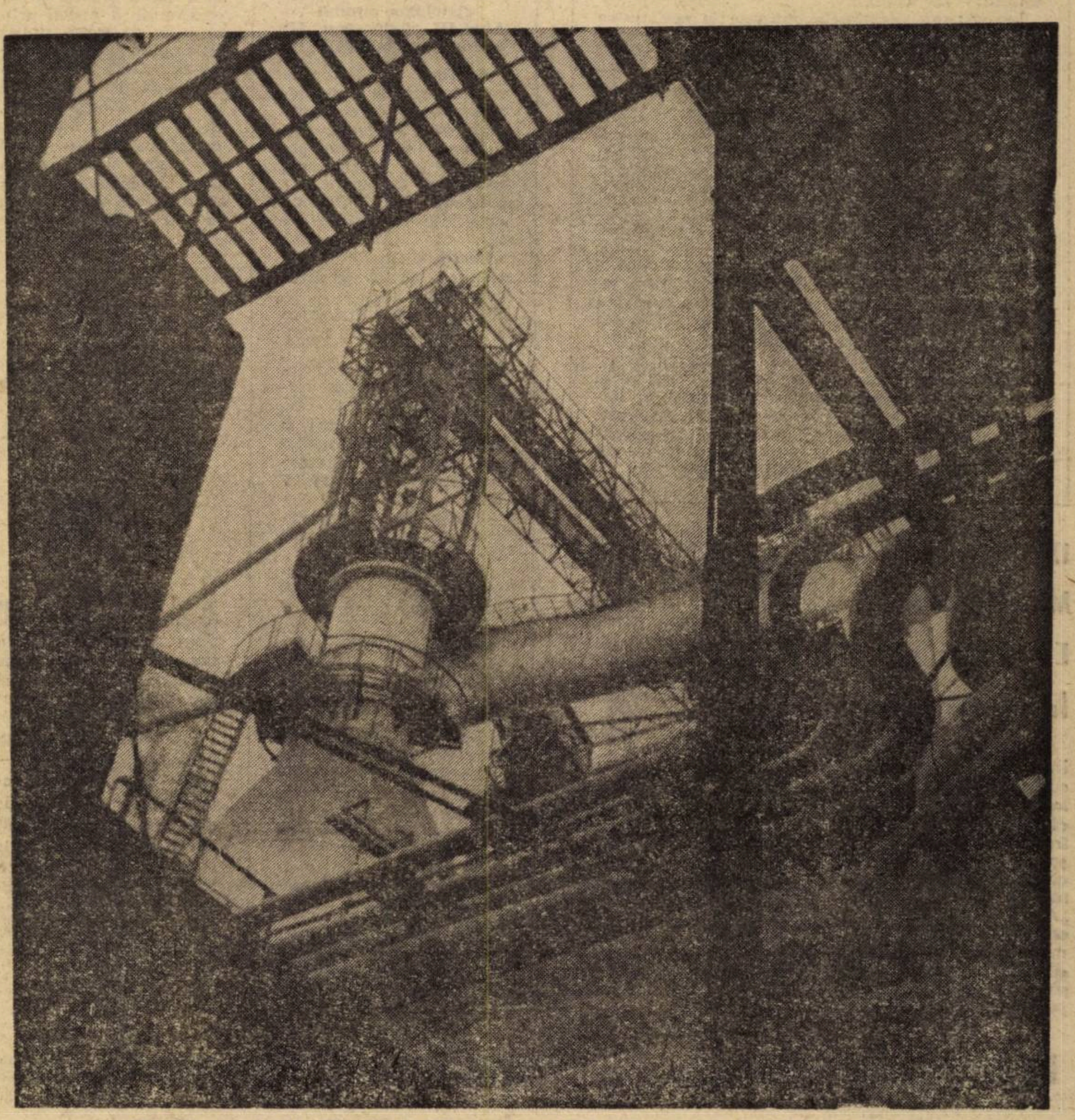

GIGANȚII

Foto : Dan Grigorescu

Întregul și părțile sale

Cîteva mari probleme, nu multe, dar unele foarte complicate, preocupă astăzi întreaga omenire. Una dintre ele este problema învățămîntului. Ea se pune sub forma unei întrebări simple, dar al cărei răspuns nu este simplu : în ce măsură învățămîntul, în formele sale actuale, de la alfabet pînă la doctorat, este el eficient ? La această întrebare s-ar putea răspunde cu o alta : cum se poate măsura sau cel puțin aprecia eficiența unei forme de învățămînt ?

Răspunsul la această a doua întrebare pare simplu : prin rapiditatea de adaptare a celui care a terminat școala în sectorul de activitate pentru care oficial a fost pregătit, dar și prin eficiența activității sale în acest sector, eficiență care se poate aprecia destul de corect.

Dar răspunsul de mai sus nu ne poate mulțumi pe deplin. El ia în considerare numai etapa finală — școala superioară — a unei lungi perioade de școlarizare. Pentru această etapă finală, răspunsul este corect. Mai mult decît atît : viteza cu care apar inovațiile, descoperirile, teoriile științifice, invențiile tehnice, cu mutațiile pe care le produc atît în viața socială cît și în mentalitatea omenească în genere, obligă factorii responsabili ai tuturor societăților umane la o atentă considerare a acestei etape finale a procesului de instruire. În consecință se realizează, ca să dau exemplul învățămîntului nostru superior, o continuă racordare simultană, la nevoile economiei noastre pe de o parte, la nivelul cercetării actuale, pe de altă parte. Din acest punct de vedere, putem fi liniștiți. Dar iată că, neglijînd întregul în favoarea unei părți, riscăm să săvîrșim o greșeală împotriva omului, împotriva societății pe care avem să o construim. Expunerea secretarului general al partidului nostru, făcută în fața plenarei Comitetului Central din noiembrie 1971, a constituit pentru noi, educatorii, un semnal de alarmă. O reconsiderare a problemei învățămîntului, sub toate aspectele și cu toate implicațiile, nu numai sub aspect tehnico-economic, dar și sub aspect social, trebuie să ducă la găsirea celor mai eficiente metode pentru formarea omului societății viitoare, așa de lapidar și de complet definit în raportul citat mai sus : comunistul de omenie.

Miron Nicolescu

În acest număr:

Omogenizarea crescîndă a societății noastre în etapa actuală ● Consultație: Forța educativă a eroismului ● Formativ-informativ; lecție-programă ● Concurs pentru ocuparea unor catedre și posturi didactice.

ACCENTE

CRONICĂ

Colegiul Ministerului Educației și Învățămîntului, întrunit în ședința de lucru în ziua de 28 ianuarie a.c., a discutat — în prezența tovarășului Leonte Răutu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, și a numeroși invitați reprezentanți ai ministerelor, ai Uniunii Tineretului Comunist, Uniunii Generale a Sindicatelor, Uniunii Asociației Studențești și ai presei centrale — stadiul îndeplinirii sarcinilor care revin Ministerului Educației și Învățămîntului referitoare la perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste.

Înregistrînd rezultatele obținute în activitatea de perfecționare în numeroase sectoare și unități și experiența care a rezultat, Colegiul Ministerului Educației și Învățămîntului a definit noi măsuri ce urmează a fi luate împreună cu ministerele interesate în scopul ridicării eficienței acțiunilor de perfecționare, a intensificării publicațiilor și materialelor didactice, a utilizării metodelor științifice de organizare și desfășurare a activității de perfecționare și a folosirii unor metodologii adecvate.

În alte puncte ale ordinei de zi, președintele Colegiului Ministerului Educației și Învățămîntului, ministrul Mircea Malița, a tras concluziile la discuțiile privitoare la îmbunătățirea legislației învățămîntului, a dublei subordonări a unităților de învățămînt superior, a sistemului de burse pentru studenți și stadiului îndeplinirii măsurilor stabilite prin planurile aprobate de Comitetul Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român referitoare la îmbunătățirea învățămîntului de cultură generală, a învățămîntului superior, precum și la aplicarea sistemului unitar al predării științelor sociale, aprobat de Secretariatul C.C. al P.C.R.

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului

Ministerul Educației și Învățămîntului aduce la cunoștința tuturor liceelor de cultură generală că, începînd cu trimestrul al III-lea al anului școlar 1971/1972, se vor organiza, în mod experimental, pentru obiectul „Anatomia și fiziologia omului“ — anul III, emisiuni de televiziune școlară, integrată după programa prezentată mai jos. Aceste emisiuni vor fi transmise o dată pe săptămînă, în ziua de marți, la orele 9.

Pentru a da posibilitate unui număr cît mai mare de licee să poată folosi aceste emisiuni-lecții, care fac parte integrantă din programa școlară, profesorii de biologie vor organiza predarea materiei în trim. II în așa fel încît în trim. al III-lea să poată sincroniza planificarea calendaristică cu programul emisiunilor.

Prima emisiune se va transmite marți 25 aprilie a.c. Durata fiecărei emisiuni va fi între 20—25 minute. În funcție de planificarea calendaristică prezentată mai jos, profesorii de biologie își vor alcătui propriile planificări și vor propune conducerii liceelor să aducă modificările corespunzătoare în orarul școlii pentru trimestrul III.

Ulterior, Institutul de științe pedagogice va pune la dispoziția liceelor îndrumări metodice privind organizarea și desfășurarea lecției de biologie, în condițiile folosirii emisiunilor de televiziune integrată.

Programa de anatomia și fiziologia omului
Anul III, trimestrul III al anului școlar 1971/72*)

Lecția 1. Aparatul cardio-vascular (generalități). Anatomia inimii (fără televiziune).
Lecția 2. Fiziologia inimii (cu televiziune, marți, 25. IV a.c.).
Lecția 3. Anatomia arborelui circular (fără tv).
Lecția 4. Anatomia sistemului circulator limfatic (fără tv).
Lecția 5. Fiziologia circulației (cu tv, marți 9. V a.c.).
Lecția 6. Reglarea circulației. Deficiențe circulatorii (fără tv).
Lecția 7. Aplicații și probleme privind fiziologia aparatului circulator (cu tv, marți 16. V a.c.).
Lecția 8. Metabolismul intermediar (fără tv).
Lecția 9. Metabolismul de bază și energetic (cu tv, marți 23. V a.c.).
Lecția 10. Vitaminele (fără tv).
Lecția 11. Funcția de excreție (cu tv, marți, 30. V).
Lecția 12. Funcția de excreție (fără tv).
Lecția 13. Funcția de reproducere (cu tv, marți, 6. VI).
Lecția 14. Organismul ca tot unitar (fără tv).
Lecția 15. La dispoziția profesorului.

---

*) Planificarea a fost alcătuită de un colectiv de profesori de biologie din municipiul București.

„Tînărul leninist“

Apropierea marii sărbători a organizației revoluționare a tineretului din patria noastră — 50 de ani de la constituirea U.T.C.-ului — reprezintă pentru colectivul redacțional al revistei „Tînărul leninist“, pentru colaboratorii săi o îndatorire de onoare de a evoca prin articole de mare ținută ideologică și forță afectiv-educativă pagini din existența de o jumătate de veac a organizației, de a înfățișa momente semnificative din lupta și viața U.T.C.-iștilor, din faptele lor pline de abnegație și devotament, pentru înlăturarea asupririi și edificarea noii orînduiri socialiste pe pămîntul românesc. Reținem cîteva titluri din bogatul sumar pe luna ianuarie (nr. 1) 1972 al revistei: „Itinerar eroic“ (File de istorie politică); „Tineretul în focul bătăliilor de clasă — 1924—1933“ (Evocări, amintiri); „Fapte de epopee revoluționară“ (Șantier). Articole de la rubrici ca: Integrare, Tribuna elevului, Atitudini, Climate, Educarea educatorilor vin să întregească acest variat număr.

L. r.

● Un dialog colegial

Prof. Ana Ursache, Școala generală Coca-Antimirești, Vintilă-Vodă județul Buzău. Ne surprinde, bineînțeles, refuzul prof. Dragomir Florea de a discuta cu colegii de la celelalte discipline orele sale de limba română în cadrul interasistențelor care se realizează în școala dumneavoastră. Ne vine greu să credem că nu ar cunoaște rostul comisiilor metodice și folosul pe care colectivul didactic și el însuși l-ar putea avea de pe urma analizei lecțiilor asistate ; cu atît mai mult cu cît răspunde de comisia metodică a diriginților.

Ne scrieți — și sîntem întru totul de acord — „De ce să dăm îndărăt în fața unei discuții colegiale, din care am avea de cîștigat, în nici un caz de pierdut ?“. Dar, uite, prof. Dragomir Florea nu e de aceeași părere ! Aceasta explică pînă la un punct și eschivarea lui de la lecția deschisă, planificată pe trim. I. Sau poate o condamnabilă subapreciere a propriilor săi colegi ?

Bănuim, însă, în spatele refuzului declarat al colegului de limba română de a accepta o discuție deschisă a calității lecțiilor sale și o animozitate mai veche în sînul colectivului didactic.

Și asta nu e bine. Oricum, este de datoria conducerii școlii să intervină.

● Comentariu pe marginea unui orar

Prof. Vancea Iosefa, Vișeul de Sus, Maramureș. Aflăm că întocmirea orarului la Școala generală nr. 2 din localitate întîmpină unele dificultăți și provoacă nemulțumiri din partea cadrelor didactice și a conducerii. Din păcate, nu sînteți numai dumneavoastră în această situație.

Ori de cîte ori interesele personale sînt în joc, prevalînd asupra intereselor școlii, ale învățămîntului, orarul școlar nu poate avea însemnele pedagogice care i se presupun. Și, aceasta în dauna elevilor, în primul rînd. Criteriile pentru întocmirea unui orar vă sînt cunoscute. Ce vă împiedică să le respectați în alcătuirea unui orar definitiv ?

În scrisoarea dv. omiteți să ne faceți cunoscute tocmai motivele care v-au împiedicat să definitivați programul școlar pînă în ianuarie 1972, aproape 5 luni de la începerea cursurilor. Care să fie pricina acestei discrete tăceri ? Reținem doar dorința grupului de cadre didactice, în numele cărora semnați, „să se evite pe viitor nemulțumirile iscate“. În schimb, ne cereți „să răspundem cît mai amănunțit la o serie de întrebări precise“.

Neposedînd toate datele locale și specifice școlii dumneavoastră (clădire, numărul de clase, numărul de elevi, apropierea sau depărtarea lor de școală, laboratoare, sală de gimnastică, corpul didactic etc.) ne este greu să ne angajăm într-o discuție la obiect și eficace pentru dumneavoastră. Chiar cunoscîndu-le nu ne putem asuma riscul unei rețete, valabilă pentru toate școlile sau toate ciclurile unei singure unități școlare. Indicațiile ministerului nostru alcătuiesc un cadru general și am putea spune obligatoriu. Fiecare unitate școlară, respectînd criteriile generale, își statornicește programul desfășurării activității corespunzător condițiilor sale proprii.

Întrucît dumneavoastră nu ne cereți o discuție de principii — care par și acolo clare — ci lămuriri la cîteva din problemele concrete, vă răspundem.

— Este recomandabil ca, întrucît se poate, unei ore de limbă română să nu-i urmeze o oră de limbă străină, fie ea chiar și franceză. Aceasta din diferite motive pedagogice asupra cărora nu e cazul să stăruim aici. O apreciere corectă se poate face însă numai cunoscînd programul zilei respective (dacă nu e prea încărcat cu discipline mai grele).

— La fel se pune problema succesiunii fizicii după ora de matematică.

— Este absolut nepedagogic să plasăm studii mai grele (matematică, fizică, română, chimie etc.) în ultimele sau chiar ultima oră de clasă a elevului. Trebuie să ținem seama de curba efortului intelectual al elevului, care, cum bine știți, coboară după cele 4 ore de curs.

— În ziua afectată pregătirii tehnico-productive a elevilor nu se programează ora de curs nici la istorie, nici la alt obiect de studiu, chiar dacă lotul C.A.P.-ului e numai la 1 km distanță de școală.

Ținînd seama de îndrumările pedagogice, evitînd la începutul și sfîrșitul săptămînii programe încărcate, cunoscînd curba efortului zilnic al elevilor și necesitatea evitării eșalonării în orar a unor materii înrudite, nădăjduim că veți putea întocmi un orar definitiv măcar pe trim. III.

M. ARIEȘANU

RĂSPUNDEM CITITORILOR

● **Conducerea Școlii generale din Ercea comuna Băla, județul Mureș** dorește să știe dacă poate acorda concediu de odihnă unei educatoare suplinitoare de la o grădiniță sezonieră.

Educatoarele de la grădinițele de copii din mediul rural (sezoniere) efectuează concediul de odihnă în perioada decembrie—februarie cînd unitatea nu are activitate, dacă au funcționat integral întregul an școlar precedent.

Întrucît educatoarea în cauză, în anul școlar 1970—1971 (1 septembrie 1970—31 august 1971) nu a funcționat în tot timpul anului, ci numai în unele perioade cu întreruperi (indiferent cauza lor), nu poate beneficia de concediu de odihnă în lunile decembrie 1971—februarie 1972.

Se precizează că educatoarele care au dreptul să efectueze concediu de odihnă în aceste luni (pînă la maximum 62 zile calendaristice), în restul timpului primesc salariul tarifar (indiferent că sînt titulare sau suplinitoare angajate pe an școlar) și îndeplinesc sarcinile încredințate de inspectoratul școlar județean sau de directorul coordonator din comună.

● **Maria Oane de la Liceul agricol din Alexandria** întreabă cum se stabilește numărul orelor predate peste limita maximă a obligației de predare, la unitățile școlare la care activitatea de predare se desfășoară numai în anumite perioade ale anului școlar, datorită practicii în producție.

Potrivit Statutului personalului didactic, în astfel de situații, numărul de ore predate în fiecare săptămînă poate varia cu condiția ca pe întregul an școlar să se realizeze o medie săptămînală de 18—20 ore. Numai în acest caz, unitatea școlară poate retribui prin plata cu ora, numărul anual de ore care depășește media săptămînală de 20 ore. În cazul tov. Oane Maria, liceul agricol poate să-i retribuie prin plata cu ora numai orele care depășesc totalul anual de 680 ore, dacă structura anului școlar este de 34 săptămîni (săptămînile cu activitate de predare sau practică în producție din cele 3 trimestre) sau 660 ore, dacă structura anului școlar cuprinde 33 săptămîni. În aceste exemple s-a realizat media săptămînală de 20 ore și deci se poate face plata cu ora în mod legal pentru orele care depășesc 680, respectiv 660 ore anual.

● **Adrian Ștefănescu de la Școala generală nr. 1 din comuna Bedret, județul Dolj** solicită lămuriri legate de mai multe probleme. Răspundem :

1. Perioada în care cadrele didactice urmează cursuri de perfecționare (inclusiv cele organizate în vederea prezentării la examenul pentru definitivare sau la colocviul pentru gradul II) se consideră perioadă de activitate, întrucît perfecționarea este o obligație de serviciu a acestora.

În consecință, zilele de 24—30 decembrie cît a urmat astfel de cursuri, nu i se reduc din durata legală a concediului de odihnă.

2. Perioada de pregătire a cadrelor didactice înscrise la învățămîntul fără frecvență ca și sesiunile de examene, se consideră — de regulă — concediu fără plată. Personalul didactic în cauză, poate solicita însă ca zilele respective să-i fie considerate în numărul zilelor de concediu de odihnă (plătit) la care are dreptul în anul școlar respectiv.

3. Vechimea (stagiul) în învățămînt — în vederea salarizării, a obținerii gradelor didactice II și I sau pentru concursul în vederea ocupării unei catedre ca titular — se calculează în mod unitar, potrivit „Normelor“ aprobate prin ordinul ministrului învățămîntului nr. 954/1969.

În astfel de cazuri timpul lucrat în învățămînt, se consideră integral, indiferent de funcția didactică îndeplinită (profesor, învățător, educatoare, director, inspector școlar etc) și de pregătirea avută în acel timp.

● **Horst Wanner de la Școala generală din comuna Deneș, județul Mureș** întreabă cum poate să obțină drepturile de salarizare cuvenite pentru anii 2—3 (în loc de anul 1, cum i s-au acordat), începînd de la data de 1 septembrie 1971, cînd a fost repartizat în învățămînt, avînd o activitate anterioară de peste 25 luni.

Cadrele didactice cărora școala nu le acordă drepturile de salarizare cuvenite, se vor adresa inspectoratului școlar al județului în care funcționează. Dacă acesta nu le rezolvă cererea, în cazul în care este îndreptățită — se pot adresa comisiei de judecată.

Termenul pentru care poate solicita retroactiv drepturile bănești, este de maximum 12 luni, de la data cînd acestea trebuia să fie plătite.

Hotărîrea Comisiei de judecată, în cazul în care diferențele de salariu solicitate, nu depășesc 1 000 lei, este definitivă și executorie.

Th. Leonescu

Miner *Foto : Lică Iosif*

Omogenizarea crescîndă a societății noastre în etapa actuală

Succesele remarcabile obținute de România socialistă pe calea făuririi socialismului multilateral dezvoltat creșterea neabătută a forțelor de producție, amplasarea rațională a noilor obiective economice însoțite de amplificarea urbanizării au produs mari schimbări în structura socială a țării noastre. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu „aceste schimbări se reflectă în caracterul nou al clasei muncitoare — clasă conducătoare a societății noastre socialiste — în caracterul nou al țărănimii cooperatiste, a cărei alianță cu clasa muncitoare constituie forța de granit a orînduirii socialiste, în transformările adînci pe care le-a cunoscut intelectualitatea patriei noastre, care a devenit de fapt o intelectualitate cu totul nouă, legată prin toate fibrele ei de clasa muncitoare, de țărănime, de întregul popor". („Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general de cunoaștere și educare socialistă a maselor pentru așezarea relațiilor pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste".)

Dezvăluirea transformărilor structurii sociale presupune analiza mutațiilor survenite în modul de existență al grupurilor sociale, precum și în raporturile dintre ele, ca urmare a transformărilor profunde realizate în sfera proceselor sociale obiective. Aceasta se desprinde ca o concluzie logică din însuși specificul orînduirii socialiste, care, deosebindu-se prin premisele sale obiective de toate celelalte orînduiri sociale, apare și se dezvoltă prin restructurarea fundamentală a tuturor sferelor vieții sociale. Prin trăsăturile calitative specifice, structura societății socialiste, concretizată, în primul rînd, în modelul dinamic al relațiilor de producție, își adecvează cerințelor și funcțiilor sale modul de dispoziție (organizare) și atributele de statut și rol al membrilor comunității.

Descifrarea direcției unor transformări survenite în structura socială (grupală) a societății și posibilitatea de pronosticare a sensului modificărilor ulterioare trebuie să pornească, de asemenea, de la raportarea structurii sociale (grupale) la celelalte laturi ale sistemului social global : structura economică obiectivă, organizarea politică etc.

Procedînd astfel, vom constata, de pildă, că transformările din sfera structurii economice realizate în procesul de construire a socialismului — lichidarea proprietății private asupra mijloacelor de producție — s-au repercutat asupra structurii sociale a societății, în primul rînd, prin înlăturarea caracterului antagonist al relațiilor dintre clase, naționalități etc. Alte modificări din structura economică, precum dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, făurirea și dezvoltarea continuă a bazei tehnice-materiale a socialismului afectează și ele într-o măsură considerabilă structura socială. Ponderea determinantă a industriei din structura economiei, industrializarea în ritm susținut a țării au drept consecință atragerea marii majorități a populației active în sectoarele industriale și cele neagricole, producînd astfel modificări în structură.

Transformările din structura socială rezultate din procesul de industrializare socialistă nu reprezintă însă numai reflexul spontan al modificărilor din sfera proceselor materiale ale sistemului social, ci și efectul intervenției active exercitate de un alt element al societății — organizarea politică. Promovarea de către P.C.R. și statul socialist a liniei consecvente de industrializare socialistă, de îmbunătățire continuă a repartizării teritoriale a forțelor sociale productive pe tot cuprinsul țării afectează atît structura profesională a populației, cît și dinamica relației dintre populația rurală și cea urbană, deosebirile dintre sat și .oraș etc. Rezultă, deci, că în analiza structurii sociale trebuie să se pornească de la corelarea diverselor aspecte ale acesteia cu celelalte elemente ale sistemului social. Ni se pare că efectul imediat al dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului ce se răsfrînge asupra structurii sociale îl constituie o anumită mobilitate socială, determinată de dinamizarea sub influența factorilor enunțați a raporturilor dintre diversele grupuri sociale, precum și continua refacere a grupului însuși.

Analizînd transformările survenite în structura socială a României, Congresul al X-lea al P.C.R. indica drept una din direcțiile acestor transformări tendința de omogenizare crescîndă a societății românești. Se precizează astfel că procesul omogenizării este întemeiat pe înlăturarea treptată a deosebirilor esențiale dintre categoriile sociale, pe diminuarea diferențelor dintre sat și oraș, dintre munca fizică și intelectuală, pe comunitatea de interese economice, politice și ideologice ale tuturor oamenilor.

O coordonată integrativă de bază a omogenizării structurii sociale este reprezentată de idealurile politice și morale specifice socialismului care angajează omul și grupurile sociale, dau temei și mobilizează convergent activitatea lor.

În acest context o importanță deosebită revine „activității ideologice și educative, activitate care trebuie să aibă un rol tot mai important în formarea omului nou, în dezvoltarea conștiinței socialiste, în întreaga activitate de edificare a societății noastre noi" (N. Ceaușescu, Expunerea la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative). Dar într-o structură socială complexă, cu caracter de integrare a relațiilor de diferite tipuri dintre indivizi, omogenizarea este doar o direcție fundamentală în cadrul structurii sociale, direcție ce se îmbină într-o unitate indisolubilă cu cea a diversificării.

Diversificarea structurii sociale rezultă printre altele și din cerințele societății moderne în general, a celei socialiste în special, ce impun individului o multitudine de roluri pe care el trebuie să le îndeplinească. Necesitatea ca individul să facă față unor situații complexe, în care se îmbină roluri diferite, nu are darul de a contribui la omogenizare. Este adevărat că cerințele revoluției științifico-tehnice reclamă la rîndul lor o relație reciprocă între dezvoltarea industrial-urbană, pe de o parte, și manifestarea mai omogenă a diverselor clase și pături sociale puse în fața unor relații interpersonale similare, în fața unor mijloace aproximativ identice de folosire a timpului liber, în fața acelorași mass-medii etc., pe de altă parte.

De aceea alături de factorii sus-amintiți ce contribuie la o anumită omogenizare socială, acționează concomitent și factori de sens contrar.

Omogenizarea ce rezultă din progresul tehnic, specializarea muncii și intelectualizarea ei cuprind în mod implicit și diversificarea inerentă procesului de lărgire a culturii tehnice, de înțelegere mai profundă a proceselor de producție.

EL. GOLU
R. TOPOR

(Continuare in pag. a 5-a)

PARADIGME

LUPTA ÎNTRE „CE" ȘI „CUM"

Este surprinzător de remarcat că predominanța uneia din aceste două intrebări poate fi caracteristică pentru o cultură sau alta. „Ce" indică supremația filozofiei, a teoriei, a preocupărilor privind esența lucrurilor. „Cum" este atit de important incit se și vinde. Nu se poate achiziționa un echipament tehnic fără să fie acompaniat de know-how, ceea ce se traduce literal prin : a ști cum, dar insemnează priceperea de a face, de a produce, de a fabrica ceva. Țările dezvoltate din punct de vedere industrial vind cu ușurință mașinile, dar acceptă cu greutate să vindă și know-how-ul, care de regulă costă mai mult decit o licență de fabricație. Intr-adevăr, a fi stăpîn pe intrebarea „CUM" in domeniul tehnic insemnează a putea produce noi mașini de același tip saŭ altele mai complicate. Am fost martor la o intrunire care dezbătea emanciparea femeii. Delegatul unei țări — ale cărei rezultate erau considerabile în acest domeniu — a știut să spună ce a realizat în problema socială dezbătută. Dar numai atit. Reprezentantul unei alte țări, cu rezultate mult mai puțin spectaculare, a prezentat o simplă notă despre felul cum s-a abordat chestiunea in țara lui. Interesul intregului auditoriu s-a indreptat spre cel din urmă : răspunsul la „cum" se caută, după cum se vede, mai mult decit răspunsul la „ce".

M-am intrebat atunci dacă in literatura română poate fi găsită o carte bună despre felul cum s-a desfășurat campania alfabetizării. Nu incape indoială că afirmațiile asupra rezultatelor cifrice sau calitative nu au lipsit din articolele sau studiile consacrate acestui subiect. Dar țările in curs de dezvoltare sint cititori atenți care așteaptă răspunsul la intrebarea „cum". Pentru ele, un exemplu bun, un model posibil, o acțiune reușită sint tot atiția indicatori pentru a ști cum urmează să procedeze in vederea obținerii rezultatului dorit. Simt cu bucurie cum literatura de științe sociale din țara noastră se indreaptă din ce in ce mai mult spre faza descrierii funcționale a mecanismului construirii societății socialiste la noi in țară.

Dar lucrul poate fi aplicat și in domeniul educativ. Prin tradiție sintem inclinați să răspundem la intrebarea „ce" ; este de altfel și mai ușor. „Ce este aparatul ?" „Din ce este compus aparatul ?" „Ce importanță are aparatul ?", sint intrebări tratate pe larg, în detrimentul intrebărilor : „Cum funcționează aparatul ?", „Cum trebuie lucrat cu aparatul ?", „Cum trebuie intreținut aparatul ?". In materie de științele naturii „Ce este broasca ?" elimină pe „Cum trăiește broasca ?" Morfologia este mai ușoară decit fiziologia. Lupta intre „ce" și „cum" este lupta intre descriere și funcționalitate. Noroc că profesorii de matematică insistă mai puțin asupra întrebării „Ce este o ecuație ?" decit asupra felului „Cum trebuie rezolvată o ecuație ?" Elevii buni de matematici, crescuți la școala lui „cum", a culegerilor de probleme și exerciții, a concursurilor și olimpiadelor, a colaborărilor la Gazeta matematică, au suferit în anii de facultate șocul unor cursuri care nu cultivau suficient tehnica calculului, a cazurilor și a investigației.

In pedagogie, rareori se poate greși prin excesul intrebării „cum". Aceasta pentru că intrebarea „cum" are virtuți pedagogice mai mari decit intrebarea „ce". Dacă il știm pe „cum", il ințelegem și pe „ce". Reciproca nu este intotdeauna adevărată.

Interlocutorul meu urmărește lupta intre „ce" și „cum", acceptă jocul și, ginditor, verifică felul in care iși incepe el insuși expunerile și lecțiile. Constată predominanța lui „ce", in felul lui de a gindi, dar nu se dă bătut. Iși apără poziția și il teoretizează pe „ce". Intrebarea „cum", spune el, nu se poate desfășura in gol. „Ce" reprezintă obiectivul, ințelegerea fenomenelor ; nu putem lucra așa, orbește, fără să știm ce urmărim. Cine știe cum funcționează un aparat cunoaște un aparat. Cine știe ce este un aparat știe ce sint mai multe aparate. Recunosc că argumentele sale nu sint de neglijat. Imi amintesc chiar că Norbert Wiener, creatorul ciberneticii, care era matematician și filozof, a stăruit (intr-o cultură pe care o critica pentru tehnicismul său) să nu se uite partea de teorie și să se imprime o orientare de la „cum" la „ce".

Concluzia ar fi un compromis : Intrebările ar putea fi puse amîndouă. Pledoaria mea pentru „cum" nu merge pină la eliminarea altor intrebări posibile. Romanii spuneau că trebuie să răspunzi la șapte intrebări inainte de a cunoaște un lucru. In cazul nostru, să nu uităm deci nici pe una, nici pe cealaltă. Propun totuși să incepem cu intrebarea „cum".

MIRCEA MALIȚA

Puncte de vedere

„MEDITATORUL“ — un pericol și o ofensă la adresa școlii

De mai multă vreme, școala noastră de toate gradele primește un „ajutor“ fățiș, nesolicitat, dar din ce în ce mai larg : de la „meditatori“.

Cît timp meditatorul, extern școlii, era un fenomen izolat, nu existau motive de neliniște. Grija exagerată a unor părinți de a-și impulsiona și pe această cale copiii spre învățătură, asociată cu greutatea obiectivă întîmpinată de unii copii în însușirea anumitor obiecte, în special matematica și limbile străine, reprezentau un fundament dacă nu întru totul justificat, cel puțin explicabil, al existenței meditatorului.

Asistăm astăzi însă la o adevărată expansiune a meditatorilor, în detrimentul rolului școlii. Numărul elevilor din școli generale și din licee care se folosesc de meditații „particulare“ a crescut și continuă să crească într-un ritm alarmant. Sînt meditați atît elevi foarte buni — pentru a rămîne foarte buni sau a deveni și mai buni, dacă aceasta este posibil — cît și cei foarte slabi, pentru a ține pasul cu ceilalți. Elevii, prin rezultatele lor, fixează „cotele“ la cererea meditatorilor. Cei mai buni meditatori abia mai fac față „cererilor“, reprezentînd deja în mentalitatea unor părinți o garanție a viitorului copilului. În consecință, ceea ce oferă școala nu ar reprezenta, chipurile, o garanție...

În acest fel, practica meditației se întinde neîncetat. Dacă în urmă cu cîțiva ani meditațiile erau căutate în ajunul admiterii în facultăți, ulterior ele s-au extins și asupra „ultimului“ an liceal, tocmai pentru a o „lua din timp“. Dacă expansiunea acestei mode nefaste s-ar fi oprit la ultimul an liceal, situația tot nu ar fi fost prea alarmantă, fiind într-o anumită măsură justificată. Dar meditatorii au început să „preia“ elevii din clase tot mai mici. O familie de medici, (caz autentic) a angajat un învățător „meditator“ pentru copilul lor, perfect normal, în clasa întîi ! Părinți rezonabili, ai unor elevi buni la învățătură — care nu au fost pînă acum „meditați“ de nimeni — au început să fie „alertați“, în primul rînd, de propriii lor copii. Motivul ? Complexele de inferioritate ale elevilor fără meditatori față de cei meditați, care, cel puțin momentan, învață fie mai mult, fie mai repede.

Apariția meditatorilor într-o proporție de-a dreptul îngrijorătoare are, probabil, cauze multiple și profunde. Cercetările sociologice ar trebui să le urmărească. Noi ne vom mărgini în a le semnala pe cele mai bătătoare la ochi și, mai ales, pe cele care ar putea fi înlăturate. Desigur, nu vom ignora marele proces al școlarizării **tuturor** copiilor, care inevitabil a fost însoțit de o serie întreagă de greutăți. Acestea însă au fost înlăturate, în ultimii ani, în cea mai mare parte. Există clase, există manuale, există profesori. Pe unde se strecoară totuși meditatorul ?

După părerea noastră, meditatorul pătrunde în școală pe ușa **imperfecțiunii** manualelor, a **superficialității** unor profesori și a sistemului imperfect de admitere în ciclurile superioare de învățămînt. Dacă acești trei factori — manualul, profesorul și examenul (de obicei, de admitere într-un ciclu superior) ar fi corelați, meditatorul și-ar păstra locul lui de auxiliar prețios numai pentru cei care nu frecventează școala. Se pare că manualele școlare, în ciuda îmbunătățirilor succesive din ultimii ani, nu țin încă pasul cu ceea ce se cere în școală. Unele manuale, în special din domeniul disciplinelor umanistice, sînt încă necorespunzătoare pentru pregătirea unui viitor candidat la studenție. Așadar, prima măsură care s-ar impune este asigurarea învățămîntului cu manuale corespunzătoare, care să cuprindă, ele însele, recomandări de bibliografie suplimentară **obligatorie** la fiecare lecție sau grup de lecții. În felul acesta, elevul capătă posibilitatea să cunoască exact **aria** cunoștințelor pe care este obligat să le asimileze.

În ce privește profesorii, fără îndoială, este greu de presupus că, avînd sprijinul unor manuale bine întocmite, ei nu vor depune efortul de a transmite elevilor cît mai complet și adecvat cunoștințele respective. Cunoștințe care să fie **întru totul** satisfăcătoare cerințelor de la examenele selective ce urmează. Cît timp nu va fi concordanță deplină între ceea ce s-a învățat **efectiv** în școală și ceea ce se cere la examenele de admitere în ciclurile superioare de învățămînt, meditatorul va găsi totdeauna o portiță deschisă.

În sfîrșit, fără să o includem în rîndul cauzelor cărora le vedem o perspectivă apropiată de înlăturare, trebuie să menționăm și mentalitatea multor părinți de a „forța“ pregătirea copiilor lor cu ajutorul meditatorilor. Apelul la meditator este prima dovadă de neîncredere în școală, fapt grav, desigur, dar care este depășit, prin gravitatea urmărilor, de neîncrederea părinților în capacitatea propriilor lor copii de a face față în mod normal cerințelor școlii.

Faptele semnalate mai sus sînt prea concrete pentru a nu se „vedea“. Sînt însă altele, mai puțin bătătoare la ochi, asupra cărora este necesar să insistăm. Prima întrebare pe care și-o pune orice părinte vizează autoritatea școlii. Dacă slujitorii acesteia își fac datoria, pentru ce este nevoie de propteaua meditatorilor ? În ce raport se află școala cu „auxiliarele“ ei din afară ? Dacă anumite cunoștințe nu se predau în școală, pentru ce sînt apreciate cînd unii elevi le aduc în clasă prin intermediul meditatorilor ? Cadrele didactice nu sînt obligate să respecte programa analitică, a cărei oglindă o reprezintă manualul ? În fiecare an se tipăresc milioane de manuale școlare, ce rost mai au ele, dacă profesorii handicapează pe elevii care le învață conștiincios ?

A doua întrebare se referă direct la profesor. Acesta are obligația să predea cunoștințele din manual, cu eventuale completări din cultura lui profesională, și să pretindă elevilor însușirea materiei în limitele cunoștințelor transmise de el. În ce ipostază se pune acel profesor care notează pe elevii lui după cunoștințele pe care aceștia le-au dobîndit pe cale particulară ? Demnitatea lui profesională nu este oare lezată prin această imixtiune ?

Oricît ar părea de surprinzător, **tocmai a treia întrebare este cea mai gravă**. Ce atitudine își formează **elevul** față de școala unde se produc asemenea anomalii în procesul de învățămînt ? Milioane de elevi merg la școală **cu încrederea** că ea le dă totul, sau aproape tot ceea ce le trebuie pentru a-și desăvîrși însușirea culturii generale, sau într-o anumită specialitate. (Cînd am spus „aproape tot“, nu am lăsat loc de fel pentru meditatori, ci pentru mijloacele și formele sociale exterioare școlii, de îmbogățire a culturii adolescentului). Bineînțeles, elevii care nu se „bucură“ deja de „avantajul“ meditatorului își alarmează părinții asupra pericolului, **din nefericire real**, de a fi împinși spre locurile din urmă de privilegiații pregătirii meditatorului.

Și părinții, puși în această situație, aleg de obicei, meditatorul. Această împrejurare nu ar fi totuși prea gravă dacă nu ar lovi brutal în însuși procesul de educație al copilului. Elevul **cu** meditator sau meditatori are un program mai încărcat, timpul de concentrare e mai îndelungat. El recuperează acest inconvenient **în timpul** orelor de la școală. Liniștit că pe el, oricum, îl va învăța meditatorul, elevul nu mai este atent în clasă, nu mai depune propriu-zis nici un efort de a-și însuși cunoștințele în cadrul școlii, **al orelor de clasă**. Nu putem fi siguri dar este de presupus, că mintea unui asemenea elev se lenevește, lăsîndu-se să-i fie antrenată special de un meditator.

Meditatorul însă nu este ceva permanent ; la un moment dat, dispare. Elevul, care pînă atunci primise de-a gata totul, se trezește în viață, în profesie, fără „meditator“, pus în situația să-și bată singur capul cu rezolvarea problemelor. Societatea noastră cunoaște deja asemenea oameni, care au trecut cu „note mari“ prin școală, care „promiteau“, dar care, ajunși în contact cu aerul rece al vieții, prezintă spectacolul unor minți veștejite înainte de vreme. Nu este nicidecum uzura efortului îndelungat, ci numai închircirea unor creiere neantrenate, neobișnuite cu efortul propriu.

Iată de ce, după părerea noastră, amplificarea „corpului“ de meditatori reprezintă un pericol pentru rolul pe care trebuie să-l îndeplinească școala și o ofensă la adresa prestigiului ei.

N. COPOIU

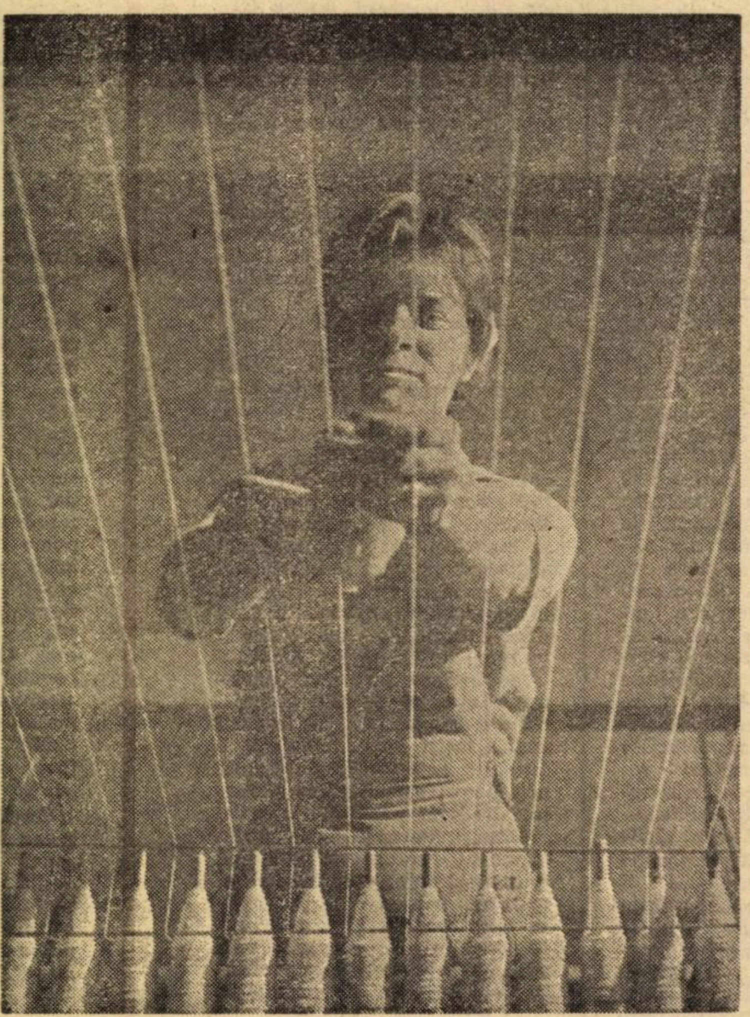

Concert cotidian *Foto : Lică Iosif*

Educația tehnică

În epoca noastră tehnica pătrunde cu o rapiditate uimitoare peste tot. Să ne gîndim doar la luminatul electric. Pentru marea majoritate a cetățenilor a devenit azi aproape banal faptul că printr-o singură învîrtire de buton se face instantaneu lumină. Curentul electric are azi în aparatura casnică o întrebuințare mult mai largă. Pe calea undelor — și tot grație curentului electric — un alt aparat, care a ajuns la dimensiuni minuscule, aparatul de radio, ne aduce pe masa de lucru știri și muzică fără nici un efort. Televizorul adaugă și imaginea. Aparatul de fotografiat automat îți oferă transpunerea pe hîrtie a unui peisaj în numai cîteva minute. Automobilul începe și el să devină un mijloc de transport mult utilizat, într-o serie de țări aproape demodat. Putem noi oare rămîne indiferenți în fața acestei invazii pe care tehnica modernă o trăiește în epoca noastră ? Mai poate școala rămîne azi tributară doar principiului soneriei și telefonului lui Abraham Bell ?

Înregistrarea sunetului și redarea apoi imediată a acestuia este astăzi aproape la îndemîna oricui. Nu, magnetofonul nu mai constituie de mult nici un fel de secret. Numărul celor care cunosc în amănunt tainele acestor mici aparate cu care uneori ne întîlnim destul de frecvent este totuși foarte mic. Legarea de practică a școlii românești, măsurile care au fost întreprinse concret începînd cu noul an școlar nu trebuie să ducă la unilateralizarea pregătirii elevului. Cercurile tehnice trebuie concepute într-un sens mult mai larg și să cuprindă un număr cît mai mare de tineri. La un colocviu organizat de Institutul de științe pedagogice privind practica elevilor, tovarășul Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului, aprecia că epoca modernă nu este numai o epocă a tehnicii noi, ci și o epocă a tehnicianului de înaltă calificare. Categoria tehnicienilor este astăzi cea mai căutată. Este vorba de tehnicianul cu o îndelungată practică în producție și cu o solidă pregătire teoretică. Epoca noastră exclude improvizația în orice domeniu, cu atît mai mult în domeniul pregătirii cadrelor. Cunoașterea proceselor tehnice în intimitatea lor de către elevi, construirea de către ei a unor aparate simple, dar utile, repararea altora, dintre care unele pot chiar să le aparțină, deschid noi perspective în lărgirea orizontului acestora. Motorul de automobil, motorul de tractor, aparatura tehnică folosită în domeniul casnic, aparatura tehnică de laborator să nu mai constituie pentru nimeni un secret. Teama de a nu deteriora unele aparate lipsește grupe întregi de elevi de posibilitatea de a lucra efectiv cu ele. Nu cred că am cîștigat mai mult păstrînd intact aparatul și oferind producției sau vieții promoții de elevi insuficient pregătiți. Educația tehnică întregește tabloul complex al muncii educative. fără a considera că am reușit să epuizăm această vastă disciplină.

Complexitatea activității educative și experiența multor ani dedicați acestei nobile misiuni mi-au inspirat suita acestor gînduri. Am impresia că ele coincid cu preocupările multor profesori care, zi de zi, în puncte diferite ale țării și la vîrste diferite, caută răspunsuri, căi noi de abordat, la aceste complicate întrebări, izvorîte din munca educativă și dependente de un număr așa de mare de factori. Activitatea educativă este numitorul comun al tuturor disciplinelor școlare. Locul ei în planul de învățămînt deși nescris rămîne unic și definitiv. Școala noastră e chemată să formeze caractere, să formeze oameni întregi. Iată de ce munca de educație este o disciplină generală, a întregului nostru sistem de învățămînt, ea privind în egală măsură toate cadrele noastre didactice. Cine rămîne corigent la această disciplină riscă să nu mai promoveze acest examen tot restul vieții, chiar dacă planul de învățămînt nu prevede aici un sistem de notare riguros.

M. RĂDOI

Consultație pentru profesorii
care predau educație cetățenească

FORȚA EDUCATIVĂ A EROISMULUI

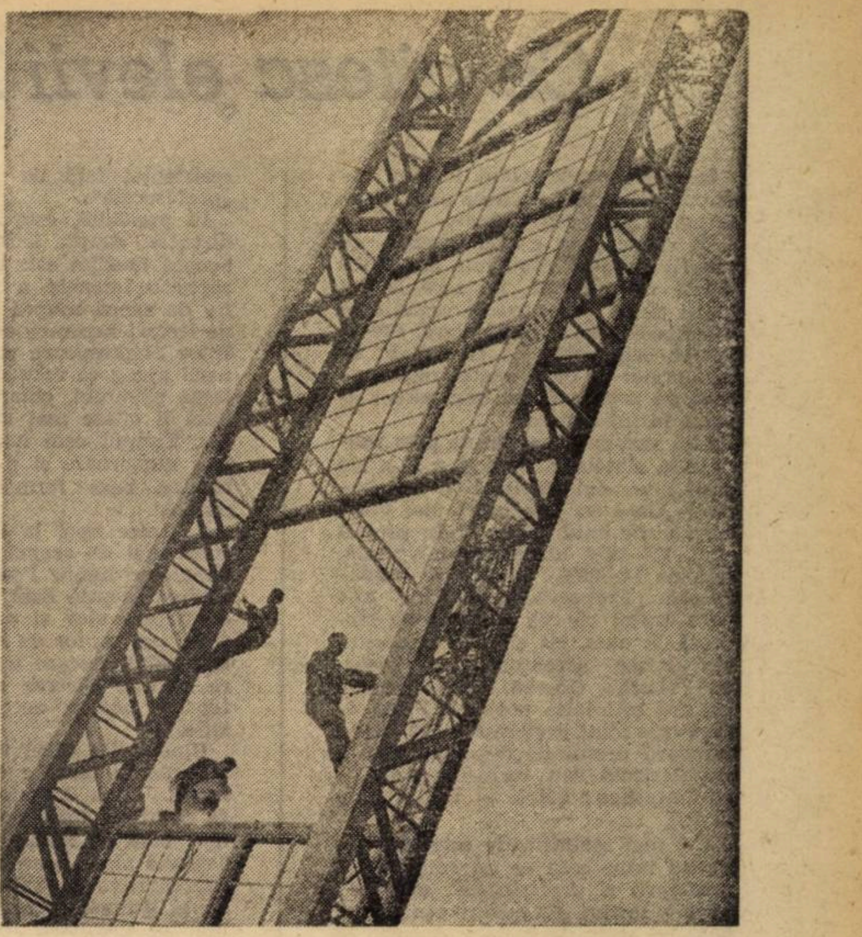

Eroi contemporani *Foto : Lică Iosif*

A vorbi astăzi despre eroism este desuet și hilar spun scepticii atoateștiutori gata oricînd să „demitizeze“ faptele oamenilor, dezgolindu-le de „aparența“ lor altruistă și descoperind peste tot mici vanități, dorința de a ieși din comun ca o exacerbare a spiritului de emulație, mirajul avantajelor pe care le oferă omului o situație excepțională obținută printr-un risc oarecare etc. Și, poate efortul lor este necesar ca o replică dată celor ce scotocesc în zonele cele mai insignifiante ale comportamentului omenesc să descopere drame spectaculare, construiesc cu încăpățînată migală, dar, mai ales, din prea multe cuvinte, ocolind un sănătos și necesar bun simț, semnificații mari pentru fapte mult prea banale, vrînd să-l înalțe pe om și sfîrșind prin a-l compromite.

Ambele atitudini demonstrează, paradoxal, aceeași insuficientă — neînțelegerea specificității omului. Prima izvorăște dintr-o contemplare exterioară cu aură de infatuată înțelepciune eșuînd într-un relativism cvasitotal care anulează orice dorință de acțiune, a doua dintr-un entuziasm pueril, adesea afișat, care sfîrșește prin a suprapune idila realității.

O imagine realistă asupra eroismului în accepția lui obișnuită, de fapt excepțional determinat de o motivație altruistă, reclamă prioritatea înțelegerii asupra judecății, evitarea fabulației indiscrete și grosolane și desprinderea corectă a semnificațiilor. Ea presupune, de asemenea, considerarea omului în totalitatea manifestărilor și relațiilor sale concrete pentru a putea descoperi cu precizie atît mobilurile, cît și consecințele reale ale faptelor sale.

Umanitatea actului eroic

Dezvoltarea activităților umane, caracterul lor tot mai complex, presupune lărgirea considerabilă a relațiilor dintre oameni. Acum, înfăptuiri de înaltă eficacitate socială se realizează prin concertarea gîndirii și acțiunii colective pe planul muncii și al creației. Aceasta nu înseamnă că individualitatea se anulează topindu-se într-un comportament colectiv riguros programat și eminamente previzibil. Oamenii se deosebesc obiectiv între ei printr-un anumit grad de dezvoltare a calităților lor psiho-sociale și printr-un mod specific de structurare a lor care alcătuiesc premisa personalității, a specificității și originalității diverselor manifestări umane. Omul nu poate fi considerat o mașină, chiar dacă o numim extrem de complexă după modelul sistemului cibernetic. O mașină chiar dacă este în stare să „se reproducă“ sau să se autoprogrameze va acționa întotdeauna conform programului impus sau ales, indiferent dacă condițiile în care acționează evoluează sau nu. Mașinii îi este indiferent imprevizibilul — rațiunea ei este suverană în raport cu toate celelalte elemente ale realității. Numai amuzamentul sau aventura ne pot determina să solicităm computerul în evaluarea șanselor unui război atomic sau chiar șansele a doi protagoniști într-o competiție sportivă pentru că aici intervin elemente pe care niciodată programul computerului nu le va cuprinde ; ele scapă codificării, formalizării în limbaje accesibile pentru operațiile pe care el le execută.

Aria posibilităților umane este nelimitată. Istoria nu cunoaște încă o formă de organizare socială care să fi absorbit deplin potențele creatoare ale omului. Nici măcar condițiile-limită ale existenței nu le-a epuizat. Dimpotrivă primul război mondial a marcat apariția ciberneticii — știință vedetă în secolul al XX-lea, iar cel de al II-lea, război, începutul valorificării energiei atomice. Cercetări psihologice renumite au dovedit că omul folosește încă o parte infimă a capacității sale cerebrale. Cu cît sporește forța stimulativă a activităților sociale, cu atît contribuția creatoare a omului se dezvoltă, îmbogățind și umanizînd realitatea, cu atît crește posibilitatea de afirmare a calităților autentic umane. Contribuția fiecărui individ este însă diferită în raport cu propriile aptitudini, dar mai ales în funcție de capacitatea unui mediu social de a le absoarbe și de climatul pe care acesta îl întreține.

Premisele actului eroic ale faptei excepționale constau în existența unor înalte calități morale : curaj, luciditate, spirit de sacrificiu, altruism, demnitate etc. formate prin realizarea unor legături durabile între individ și colectivitatea în care trăiește. Forța caracterului întrece cu mult pe cea a inteligenței cum spunea Einstein. Eroismul este expresia exemplară a integrării sociale a individului, a aderenței sale afective la idealurile și scopurile societății pe baza convingerii nestrămutate că sensul existenței sale constă în căutarea permanentă de a-și satisface interesele întotdeauna în cadrul mai larg și generos al unei împliniri colective. Consecințele actului eroic nu se rezumă doar la sporirea eficacității unui act social, ci cuprind zone întinse ale conștiinței umane. Fapta de eroism are un bogat conținut umanist, ea constă în afirmarea libertății și demnității omului, în depășirea dificultăților impuse de condiții naturale sau sociale care pun în cel mai înalt grad la încercare forța creatoare a omului.

Din acest punct de vedere destinul poporului nostru care și-a făurit o istorie a curajului și neatîrnării și a pășit cu încredere și fermitate pragul lumii noi, socialiste, este exemplar. Cum afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu „împrejurările istorico-sociale vitrege în care și-a dus existența au obligat poporul român din cele mai vechi timpuri să-și apere dreptul la viață cu arma în mînă. Rezistînd tuturor încercărilor, el a străbătut vremurile de restriște și a ieșit la lumină, cucerindu-și locul ce i se cuvine în marea familie a popoarelor lumii, pentru că întotdeauna a fost animat de o nestinsă dragoste de patrie, de curaj și spirit de abnegație ; sentimentul patriotismului fierbinte a fost transmis ca o flacără vie, din generație în generație“.

Istoria poporului nostru este bogată în fapte de înalt patriotism, lungul șir al eroilor neamului demonstrează valențele sale umane deosebite. Figuri legendare : Decebal, Gelu, Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul au rămas în conștiința noastră ca modele vii ale dăruirii pentru propășirea patriei, repere cardinale ale conștiinței naționale. Un moment de importanță fundamentală în istoria țării noastre l-a marcat lupta revoluționară a clasei muncitoare condusă de partidul comunist pentru victoria orînduirii socialiste. Și-au dat viața în această luptă cei mai buni fii ai poporului pentru a deschide drum prezentului pe care îl trăim, oferindu-ne pilduitoare fapte de eroism și abnegație revoluționară.

Tradițiile luptei eroice a poporului român pentru afirmarea ființei sale, ale clasei muncitoare pentru lichidarea exploatării și triumful idealurilor comunismului sînt continuate astăzi în efortul uriaș al oamenilor muncii de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. În toate domeniile activității sociale se manifestă forța creatoare a omului și nu avem nevoie de o imaginație prea bogată pentru a evidenția fapte excepționale care au intrat deja în obișnuința diurnă.

Aceste fapte, îmbinînd forța exemplului, au o puternică înrîurire asupra tinerei generații care simte nevoia acută a modelului, a raportării la experiențe demne de visurile și aspirațiile sale. De modul în care reușim să călăuzim acest demers firesc, va depinde măsura în care conștiința tînără se va afirma ca o forță spirituală revoluționară. În încercarea noastră trebuie însă să evităm prezentarea eroului (modelului) sub forma mitului terorizant care anulează și obligă la prosternare, pentru că nu fetișul sau mitul (contrar convingerilor și practicilor de origine religioasă) au forță educativă, ci înaltul umanism al faptului în folosul colectivității.

Eroismul și „seducția“ modelului

O întreagă literatură, țesută pînă la urmă din cîteva motive mereu uitate și mereu regăsite, a alimentat motivul eroului depășindu-și dar și umilindu-și semenii care devin simple elemente de decor înregistrînd actele celor dintîi. Așa încît Goethe formula nu fără maliție butada „un erou nu este niciodată un erou pentru valetul său“.

Eroul este un model. Dar nu mimarea lui și cu atît mai puțin venerația idolatră sînt reacțiile firești în fața lui. Pentru că model fiind are un rol stimulativ obligîndu-ne să fim noi înșine, discernînd cu grijă și alegînd ceea ce este rezistent în experiența lui complexă și adesea contradictorie. „Se apropie de mine cei care fug de mine“, spunea odată George Călinescu și exemplară rămîne la el tocmai fervoarea cu care s-a delimitat de propriile-i modele. Aservindu-ne unui model pînă la a ne uita pe noi nu este altceva decît a ne trăda în mod nepermis pe noi înșine, propria noastră menire. Modelul sensibilizează întreaga noastră gamă afectivă, ne impregnează zonele cele mai ascunse ale conștiinței, dar, în același timp, ne personalizează prin acel examen lucid pe care îl implică adevărata raportare la erou

Dar ce eroi acceptăm pentru a fi noi înșine ? Aici menirea educatorilor, cu sau fără catalog, pare să fie aceea de a oferi nu neapărat modele, (de a impune o anumită alegere din considerații subiective), pe care să le prescrie dintr-un codex elevilor, ci mai cu seamă de a le oferi criteriile de apreciere pentru a înțelege și a accepta sau refuza ei înșiși modelul. În fapt, prin fiecare erou ne proiectăm, atunci cînd îl alegem drept model, implicit pe noi înșine, ne procurăm o posibilitate, a noastră, de autodepășire.

Eroul nu este decît o ipostază a umanului și, contemplînd eroul, scrutăm de fapt umanitatea. Nu omul izolat este eroul definitiv, ci omul de totdeauna într-o continuă cursă de depășire a propriei sale condiții se recomandă drept model și măsură a eroismului. A oferi unul sau mai multe modele, fără a ne strădui să semănăm dorința de a le depăși, înseamnă de fapt a provoca un dureros hiatus moral, o încercare, cu sau fără știință, de a aplatiza comportamentul omului și de a-i anula personalitatea.

Avem menirea de a forma oameni care, avînd conștiința clară a sensului angajat al vieții, înțeleg că singurul mod de a ființa este autodepășirea : curățarea de rugina pe care timpul o așterne în straturi fine pe cuget și pe comportamentul cotidian, angajarea fără rezerve, permanentă, pe planul acțiunii practice, creative.

NICOLAE LOTREANU

Omogenizarea crescîndă a societății noastre în etapa actuală

(Urmare din pag. a 3-a)

Procesul omogenizării determinat de cerințele și obiectivele revoluției științifico-tehnice nu poate fi interpretat ca uniformitate la o scară mai înaltă în comparație cu nivelul anterior ; pe fondul tendinței generale de omogenizare, diversificarea reprezintă sub un anumit aspect un stadiu superior, societatea evoluînd de-a lungul istoriei sale de la stadiul de nediferențiere propriu perioadei primitive, către o diversitate crescîndă a structurilor sociale (de cele mai multe ori contradictorii) ale societății moderne.

De asemenea, lărgirea orizontului cultural al individului, în condițiile revoluției științifico-tehnice și ale exploziei de informație, deși determină o anumită omogenizare prin dispariția marilor decalaje în cultura indivizilor, este un proces ce presupune diversificarea.

În condițiile socialismului în care considerentele comerciale în răspîndirea culturii tind să dispară, ridicarea nivelului cultural se manifestă, în mod firesc prin diversificarea trebuințelor și gusturilor, prin spirit critic în aprecierea valorilor, deci tot prin diversificare. De altfel, subliniind că fenomenul cultură presupune difersificare, nu facem decît să repetăm un adevăr îndeobște cunoscut.

Evoluția personalității în cadrul orînduirii socialiste, ca urmare a unor transformări petrecute în planul vieții materiale și spirituale, cît și datorită noilor perspective ce i se pun în față, implică diversificarea. Însuși gradul sporit de libertate, pe care o posedă individul, noua sa condiție umană fac ca opțiunile, deciziile sale să se manifeste mult mai diferențiat în comparație cu etapele precedente.

Luînd ca premisă înțelegerea cuprinzătoare a structurii sociale (ca ansamblul genurilor de relații ce delimitează indivizii în diferitele colectivități) și interpretarea ei ca o componentă a sistemului social global, dependentă de celalte laturi ale acestuia, ajungem să desprindem direcțiile principale în care s-au realizat și se realizează transformările din structura socială a României. Ele privesc, în primul rînd, abolirea caracterului antagonic al relațiilor dintre grupurile sociale, precum și o anumită mobilitate socială. Aceste fenomene sînt însoțite de o relativă omogenizare, care se manifestă amplu și vizează cu precădere cadrul structurii de clasă, precum și, în paralel, de o diversificare în planul structurii sociale.

Ce citesc elevii?

În ciuda programului foarte încărcat, elevii noştri citesc mult, poate mai mult decît trebuie.

Ce citesc, asta e altă poveste şi asupra acestei probleme am cules datele ce urmează, pe care le voi însoţi cu un procedeu de organizare a lecturii literare particulare. Precizez că este vorba de lectura în afara orelor de curs, uneori recomandată de profesori, cel mai adesea aleasă la întîmplare.

Iată rezultatele obţinute prin sondaje la clasele a IX-a şi a X-a ale unui liceu din Capitală la întrebarea: *„Care au fost cele mai bune cărţi citite anul acesta?"* În primul rînd, 75—86% literatură universală, faţă de 14—25% literatură românească. Proporţia se explică atît prin faptul că cea română, se studiază la curs, cît şi prin curiozitatea brusc accentuată la această vîrstă (15—16 ani) pentru cultura celorlalte popoare. Proza epică este mult preferată — 72—84%; urmează destul de departe ştiinţa popularizată sau lucrările ştiinţifico-fantastice: băieţi — 20%; fete — 7%.

Cel mai semnificativ este însă raportul între ceea ce au recomandat profesorii şi preferinţele elevilor: 34% — lecturi din cele recomandate, 66% — alese de şcolari. Aceasta la băieţi. Fetele — 12% lectură recomandată, 88% — în afara ei.

Însemnează deci că mai mult de 3/4 din lectura literară a şcolarilor noştri scapă controlului competent. Ce cuprind aceste $^{3}/_{4}$? De toate: de la cărţi de ultimă oră, la lucrări ce depăşesc puterea de înţelegere a vîrstei, romane poliţiste sau cărţi de duzină. Ele se parcurg într-o ordine întîmplătoare, trec de la unul la altul, sau se supun capriciilor modei literare. A le interzice formal ştim bine că înseamnă cea mai bună reclamă. Şi încă ceva: noi recomandăm lecturile în genere după programa analitică, dar nu ţinem seama de starea sufletească a elevului. Eu îi cer să citească „Răscoala" lui Liviu Rebreanu şi tînărul doreşte poate poezie lirică, sau îi recomand „Baltagul" cînd a văzut „Love Story" la cinema. Atunci elevul îşi caută singur cartea inimii sau a gîndului. Nu mai vorbesc de mult îmbătrînita „listă" de „lecturi particulare" anexată vechilor programe analitice, nici de rezistenţa, psihologic explicabilă, pentru tot ce este impus, obligatoriu.

Faţă de aceste realităţi, supun discuţiei un procedeu de organizare a lecturii particulare pentru elevii de liceu avînd ca scop: cunoaşterea pînă la sfîrşitul liceului a celor mai de seamă opere din literatura lumii, acordul lecturilor cu viaţa, nivelul real de cultură şi dispoziţia sufletească a elevilor, înfrîngerea rezistenţei faţă de recomandarea „profesorală".

În prealabil, este programată o discuţie asupra lecturii personale. Scopul imediat este ca elevii să accepte o ierarhie a valorilor şi să fie de acord asupra unui minimum de lecturi necesare oricărui om cult. Între Shakespeare şi Karl May tinerii ajung să recunoască superioritatea primului, chiar dacă deocamdată îl citesc mai mult pe al doilea. Timpul este însă scurt, cerinţele numeroase şi perioada liceului rămîne baza formării culturii generale.

Se trece apoi la alcătuirea listei celor mai de seamă opere, a capodoperelor lumii. Foarte important este ca această listă să fie alcătuită de fiecare elev şi nu dată de profesor sau un for de specialitate. Numai astfel fiecare tînăr va considera că este părerea lui, *programul lui de lectură*, acceptat fără opoziţie.

Bineînţeles că el trebuie ajutat şi discuţia în clasă e de obicei furtunoasă. Lista capodoperelor trebuie să cuprindă toate epocile de la Homer pînă la Hemingway şi Camus. Trebuie alese operele cele mai reprezentative pentru principalele curente literare precum şi creaţiile marilor singulari.

S-ar putea, şi e aproape sigur, că lista să prezinte unele lipsuri sau să includă opere de valoare îndoielnică, dar în ansamblu rămîne totuşi un repertoriu a ceea ce s-a creat mai bun. Elevul o păstrează şi are un program complet al lecturilor pe mai mulţi ani.

În ce ordine-l va realiza? Bineînţeles, neapărat nu în cea cronologică, nici pe genuri, specii sau curente. Tînărul va alege din repertoriul lui acea operă pe care o doreşte la acel moment al evoluţiei lui culturale sau într-o anumită stare sufletească. Poate alege pe R. M. Rilke pentru că a studiat pe Blaga la curs, dar poate trece de la Homer la „Rinocerii" lui Ionescu dacă preocupările l-au orientat către teatrul modern. Important este ca lectura să fie aleasă din această listă, micşorîndu-se cît mai mult timpul afectat lecturilor cu valoare nulă sau aproximativă.

Încet, încet, lista se acoperă şi la sfîrşitul liceului ba chiar pe parcurs, elevul are atît un mijloc de autocontrol, cît şi unul comparativ, cu ce au citit colegii lui.

Cele expuse constituie un procedeu experimentat deocamdată pe scară foarte redusă şi de aceea susceptibil de îmbunătăţiri. Autorul îşi asumă răspunderea şi e gata să-l confrunte cu alte metode sau opinii.

NICOLAE SAFTU

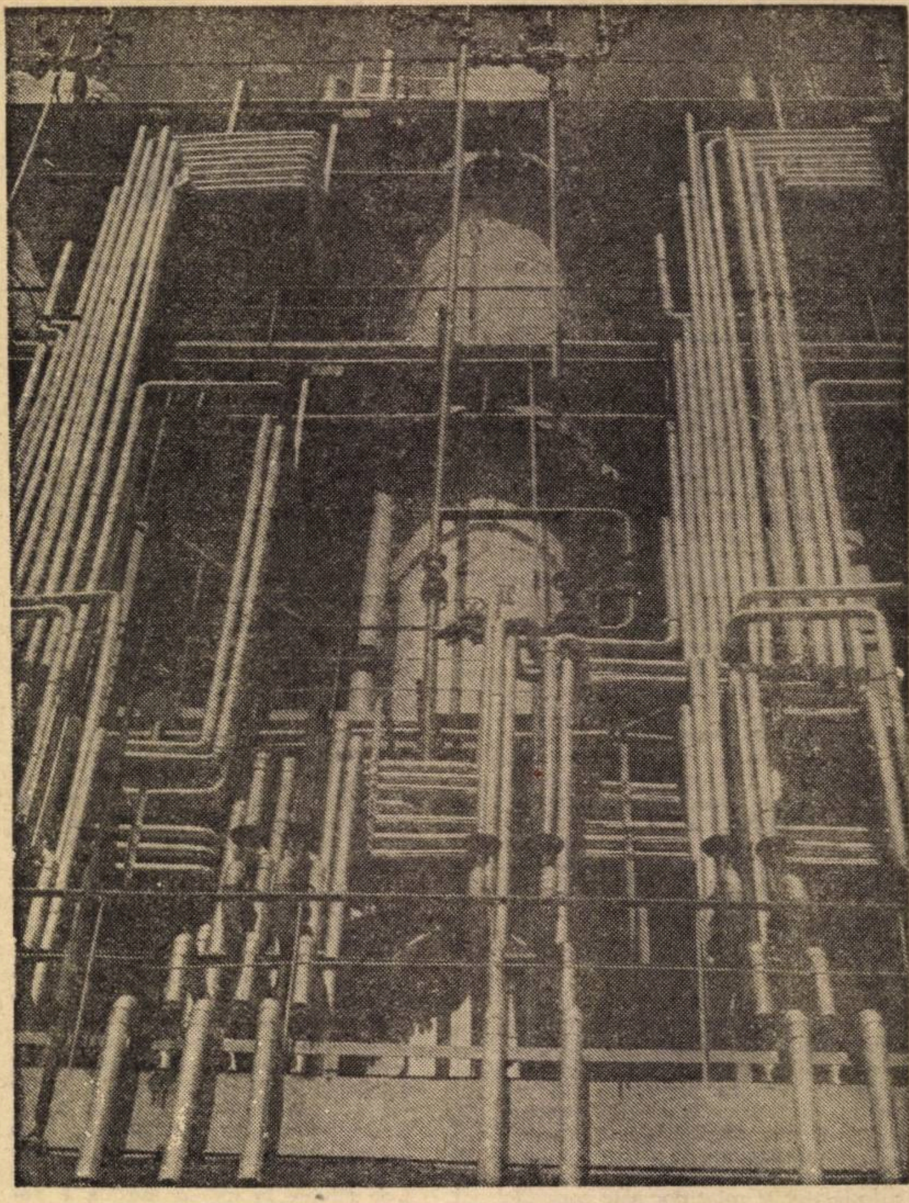

Orgă

Foto : Dan Grigorescu

Un dascăl

Există oameni care ard ca o torţă, care lasă urme adînci pe unde trec, sfinţind locul unde trăiesc şi-şi cheltuiesc strădaniile anilor, iar lumina lor se continuă prelung în generaţiile următoare, fiindu-le călăuză şi îndreptar de viaţă. Unul dintre aceşti oameni a fost profesorul Dimitrie Goga, originar de pe meleagurile băcăuane. Pentru el profesiunea de dascăl n-a însemnat doar o simplă vocaţie; pentru el această profesiune nobilă a fost dominată tot timpul de acea dăruire totală, pe care o conferă numai marile pasiuni.

Iubirea pentru şcoală a profesorului Dimitrie Goga nu s-a concretizat numai în lecţiile model ţinute la clasă de-a lungul a peste patru decenii. Numeroase manuale şcolare au purtat semnătura lui, dintre care unele apărute în noi şi noi ediţii. Şi tot el a editat revista de mare prestigiu pentru profesorii din întreaga ţară, „Satul şi şcoala" (între anii 1931—1940), a publicat monografia „Pedagogul V. Gr. Borgovan" (1934) şi a participat la multiple acţiuni de răspîndire a luminii în mijlocul celor mulţi.

Caracteristica principală a prodigioasei activităţi a lui Dimitrie Goga a fost setea de reînnoire, dorinţa de cunoaştere şi continuu progres. Călătoriile de studii întreprinse în Franţa şi Belgia, unde vine în contact cu diverse sisteme de organizare a învăţămîntului, unde cunoaşte o mulţime de oameni iluştri din domeniul pedagogiei (cu o parte din ei a legat strînse prietenii pentru tot restul vieţii) — sînt o expresie a acestei laturi a personalităţii sale.

Dimitrie Goga a fost, în acelaşi timp, şi un fin scriitor — în special pentru sufletul sensibil al copiilor. El a dat la iveală cîteva cărţi valoroase în care a folosit, în spirit creator, folclorul transilvănean — îndeosebi basmele şi legendele în care imaginaţia şi fantezia populară sînt puse în evidenţă cu mari valenţe. Una din ele — ultima — se intitulează „Domnul florilor şi al pămîntului" — apărută la Editura „Ion Creangă" în 1968.

Numele lui Dimitrie Goga, al profesorului emerit, al pedagogului pasionat şi scriitorului care a reuşit să se ridice pînă la puritatea sufletului infantil, va rămîne încrustat încă mult timp în conştiinţa generaţiilor ce vor veni, prin activitatea sa bogată pe care a pus-o în slujba propăşirii învăţămîntului românesc, în slujba patriei şi-a emancipării oamenilor.

VICTORIA POPOVICI

PEDAGOGIE CONTEMPORANĂ

Marele Tolstoi al educaţiei

Deconcertantă pentru cel care contemplă evoluţia istorică a educaţiei ca ştiinţă, geneza a ceea ce denumim şcoală modernă, învăţămînt contemporan, nu poartă pecetea personalităţii unor mari pedagogi, ci a unor creatori din alte domenii şi a unor spirite animate de dragoste pentru copii.

Indiferent de orientarea lor ideologică, cercetătorii istoriei educaţiei sînt unanimi în a-i recunoaşte merite de ctitor al noii şcoli experimentale, spiritului prometeic, homericei figuri a literaturii moderne — Lev Tolstoi. Monumentalitatea creaţiei artistice a acestui geniu presupune un asemenea consum interior încît pare să excludă un alt domeniu de preocupări. Şi totuşi, între cardinalele operei sale — „Război şi pace" şi „Ana Karenina" — acest spirit copleşitor dedică trei ani intenşi, tot atît cît giganticei sale fresce istorico-sociale, elaborării „Abecedarului". Crearea şcolii experimentale pentru copii şi adulţi de la Iasnaia Poliana este contemporană începuturilor literare ale lui Tolstoi; călătoria lui prin Germania, Elveţia, Franţa, Belgia, Anglia şi Italia are adînci semnificaţii de documentare pedagogică, căci imediat după întoarcere redactează o revistă de educaţie. Rousseau este autor preferat al primei tinereţi, experimentul de la Iasnaia Poliana fiind destinat, pe plan literar, să devină substanţa unui nou „Émile".

Contradictoriu, ca ansamblul acestei personalităţi geniale, este şi experimentul şcolii tolstoiene! Motivul rousseauist „libertatea este natura" este înlocuit cu un motiv de mai adînci implicaţii sociale „libertatea e viaţa", promovîndu-se o instrucţie în spiritul acestei libertăţi vitale şi negîndu-se educaţia ca despotism moral destinat a-l face pe altul „asemănător ţie"; abia cu un an înainte de sfîrşitul vieţii înţelege unitatea indisolubilă a dihotomiei instrucţie-educaţie. Caracter de excepţie, iluminat al ideilor unice, a intrat încă din timpul vieţii în legendă (prestigiul personalităţii lui ca dascăl în şcoala din Iasnaia era covîrşitor, dar proiectat, fără îndoială, pe un fundal senioral, în ciuda strădaniilor lui contrarii), Tolstoi nu a dezvoltat — firea lui însăşi era opusă — o concepţie pedagogică unitară şi cu valabilitate în timp. I se poate reproşa că, prin structură şi concepţie, n-a recunoscut deschiderile ample pe care le conturau primele studii cu caracter ştiinţific de psihologia copilului. Ceea ce s-a iniţiat la 1859 în apropierea Tulei rămîne însă, în raport cu momentul dat, de o importanţă crucială pentru destinele educaţiei.

Iasnaia Poliana înseamnă negarea unei pedagogii aplicate dogmatic, revitalizarea procesului educaţional. Experimentul tolstoian reprezintă începutul unui drum pe care vor porni nu atît pedagogi, ci personalităţi cu chemarea educaţiei. Se deschide calea unor căutări de mare diversitate — al căror bilanţ analitic nu am ajuns să-l facem încă nici astăzi — şi ale cărui jaloane următoare sînt şcoala din Ebbotsholme, fondată în 1889 de Cecil Reddie, şcoala-laborator a lui Dewey, Chicago-1896, Landerziehungsheime — şcoala rurală, concepută de Herman Lietz ca École des Roches a lui Edmond o „republică a copiilor" — 1898, Demoulins — 1899 şi Shanti Niketan — azilul păcii, instituţia educativă creată în 1901 de alt scriitor de geniu — Rabindranath Tagore.

MIRCEA HERIVAN

AL DOILEA SALON NAȚIONAL AL CĂRȚII

Sărbătoarea cărții

La Sala Dalles, din nou forfotă deosebită.

Obișnuiți să-i trecem pragul pentru vizionarea unor expoziții de artă plastică, Sala Dalles s-a transformat pentru o vreme într-un sanctuar al cărții tipărite. Chiar și cei mai frecvenți vizitatori ai librăriilor păreau a fi în fața unor lucruri inedite, deși Salonul a reunit producția națională de carte din ultimul an. Cartea în această ambianță îți dădea sentimentul unei sărbători, acea satisfacție, acea bucurie de a te socoti posesorul unui inestimabil tezaur. Am fost în tovărășia acelor prieteni ai ceasului de taină cu care realizăm un univers al nostru, o familiaritate vie și armonioasă.

O carte necitită este un univers nepătruns. O carte citită naște o speranță, un vis, dezleagă o enigmă, te apropie mai mult de sufletul unui om, deschide o ușă invitîndu-te să pășești cu mai multă siguranță pe caldarîmul vieții.

Emoționat, trecînd pragul acestei expoziții, îți aduci aminte de „Testamentul" lui Tudor Arghezi : *„Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte, /Decît un nume adunat pe-o carte. / În seara răzvrătită care vine / De la străbunii mei pînă la tine, / Prin rîpi și gropi adînci, / Suite de bătrînii mei pe brînci. / Și care, tînăr, să le urci te-așteaptă, / Cartea mea-i, fiule, o treaptă".*

Și iată-ne pe treptele luminii.

Un impunător stand al cărții politice, aflat chiar la intrare, îl așteaptă pe cititor oferindu-i o viziune de ansamblu asupra efortului pe care statul îl face pentru cunoașterea, și prin scris, a drumului parcurs de poporul român pentru afirmarea personalității naționale, pentru construirea unei societăți multilateral dezvoltate.

Ediții ultime ale operelor scriitorilor români clasici, purtînd emblema diferitelor edituri din țară, lucrări ale scriitorilor contemporani, cartea de artă și de știință își așteptau în liniște prietenii. Și tot în liniște cititorul necunoscut se apropia de raft, își alegea un volum, citea, întîrzia peste cine știe ce frază fascinantă. Forța cuvîntului este biruitoare. Lumea care a fost trăiește în fața noastră prin miracolul cuvîntului scris. Lumea pe care n-am văzut-o niciodată pătrunde în conștiința noastră și, pentru o vreme, timpul nu mai înseamnă nimic, spațiul dispare. Cartea naște o lume.

*

Manifestare de interes național, al doilea Salon al cărții a întrunit sufragiul unanim. Timp de nouă zile, aproape 20 000 vizitatori de toate categoriile și vîrstele au admirat producția editorială românească a ultimului an. Aflați în fața bilanțului a trebuit să aleagă cele mai frumoase cărți ale anului 1971. Și au fost alese 44 de volume, admirabile pentru mesajul lor, ca și pentru ținuta grafică.

G. APOSTOIU

Criterii de selecție pentru o expoziție

Printre vizitatorii Salonului, am remarcat numeroși elevi atrași în mod evident de standurile cu cărți elegant prezentate, ale căror coperți și titluri invitau la un mai îndelung popas. Desenul inspirat, cromatica expresivă, titluri inteligente, posibilitatea de a găsi cu repeziciune cartea dorită au contribuit în foarte mare măsură la aprecieri spontane superlative. Ne așteptam să se bucure de o popularitate asemănătoare cu cea a editurilor „Albatros", „Ion Creangă" sau „Meridiane", referindu-ne doar la publicul școlar—și Editura didactică și pedagogică. Am fost dezamăgiți constatînd, de pildă, că afluența școlarilor spre sectorul rezervat acestei edituri se datora... imprimatelor cu orare pentru clasele I—IV și V—VIII. Nu facem o observație de rea-credință. Dar, E.D.P. nu a știut să-și prezinte producția de carte din 1971 (1 100 titluri) în spațiul pus la dispoziție. Cele 101 de volume din cadrul expoziției — reprezentînd toate ciclurile de învățămînt (manuale pentru școli generale, licee, licee de specialitate, învățămînt tehnic și profesional, învățămînt superior), lucrări de pedagogie, metodici, lucrări de interes general n-au reușit să reflecte, decît palid, preocuparea editurii pentru prezentarea grafică și execuția poligrafică a cărții care servește direct procesul de instrucție și educație din țara noastră. Carența constă îndeosebi în aspectul grafic al cărților prezentate, în culorile cenușii, închise, excesiv sobre ale coperților (chiar și cele ale manualelor pentru clasele I—VIII), în ilustrațiile monocrome sau neizbutite din interior, în preferința pentru o simplitate care se confundă uneori cu simplismul. Înseși volumele care atestă o grijă subliniată pentru tehnoredactare și machetare demonstrează că — atunci cînd nu se pierd din vedere elementele care asigură cărții un aspect agreabil și care ajută pe cititorul de toate vîrstele să se apropie cu respect și plăcere de filele tipărite — există posibilități variate de rezolvare a tuturor problemelor care interesează deopotrivă pe graficieni, editori și lectori.

Adăugăm însă că nu trebuie judecată întreaga activitate a Editurii didactice și pedagogice după felul în care a fost gîndită oglindirea ei în Salonul național al cărții. Din stand au lipsit traducerile din literatura pedagogică mondială, cărțile pentru învățămîntul preșcolar sau chiar unele exemplare care răspundeau mult mai bine criteriilor de alcătuire a unei expoziții exemplare de carte.

ANUL INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII 1972

Nutrim, de asemenea, convingerea că în anul editorial 1972 — care coincide cu Anul internațional al cărții — E.D.P. va depăși impasul în care se află în privința graficii de carte și al execuției poligrafice. Se pare că titluri de lucrări anunțate ca „Atlasul istoric" (deja în semnal), „Atlasul botanic", „Curs de limba română pentru anglofoni", „Curs de limbă română pentru vorbitorii de limbă spaniolă", sau „Curs de limbă română pentru francofoni" (de Boris Cazacu) au șansele de a concura, de la egal la egal, cu cele mai valoroase producții ale celorlalte edituri din țara noastră.

V. BACIU

De ce a fost eliminată din concurs Editura didactică și pedagogică?

La festivitatea de decernare a distincțiilor laureaților ediției a IX-a a Concursului „Cele mai frumoase cărți ale anului" de la Salonul național al cărții — Sala Dalles, care a avut loc sîmbătă 29 ianuarie 1972, Editura didactică și pedagogică, deși cu o prezență fizică de loc de neglijat la această manifestare, n-a primit nici o distincție. Motivul ? Reproducem textual pasajul lămuritor pentru această situație cu totul neobișnuită din adresa juriului în care sînt comunicate rezultatele concursului : „Juriul consideră necorespunzătoare prezentarea artistică și execuția poligrafică a manualelor pentru învățămîntul de toate gradele și descalifică Editura didactică și pedagogică eliminînd-o din concurs". Am stat de vorbă cu tovarășul Emil Chendea, secretarul Juriului concursului, pentru a cunoaște cauzele care au determinat comisia să ia această drastică măsură. Fără a avea pretenția că am putea epuiza toate cauzele, vom enumera cîteva din deficiențele în prezentarea grafică și execuția poligrafică a cărților editate de această importantă instituție, așa cum ele ne-au fost relatate.

În primul rînd este vorba, ne precizează secretarul Juriului, de concepția grafică a manualelor foarte învechită : ilustrații schematice, o cromatică violentă și necorespunzătoare cu cerințele unei educații estetice vizuale. Această carență se manifestă mai pregnant la manualele pentru clasele I—IV, dar ea a putut fi semnalată și la unele din manualele destinate claselor ciclului II al școlii generale. O altă lacună este insuficienta valorificare a unor elemente ajutătoare în grafică, cum ar fi titlul, coloncifrul etc.

În ce privește cursurile universitare, aici reproșurile privesc deopotrivă execuția poligrafică, (neîngrijită), precum și modul de folosire a unor materiale pentru coperțile exterioare, (materiale considerate desuete, depășite), cum este, de pildă, pergamoidul, care dau coperților respective o înfățișare bătrînească, urîcioasă.

Nu s-a acordat suficientă atenție în redactarea manualelor pentru clasele mici nici caracterului de literă, care a fost nefericit ales în majoritatea cazurilor : unei litere clasice, cu tăietură, unei litere obișnuite, cu talpă, i s-a preferat caracterul grotesc, care, după cum se știe, ne preciza interlocutorul nostru, este o literă comercială.

În sfîrșit, în ordinea amintită de secretarul Juriului, o altă deficiență a cărții școlare constă în cromatică. Ni s-a exemplificat cu atlasul (catalogul) **Ciuperci**, o lucrare executată în brun-negru, și nu diferențiat cromatic cum ar fi trebuit, ceea ce a dus, involuntar, la diminuarea valorii titlului respectiv.

Sînt cîteva dintre obiecțiile cu privire la modul de realizare grafică și execuție poligrafică a cărții editate de Editura didactică și pedagogică în anul 1971, pe care Juriul concursului, prin secretarul său, ni le-a făcut cunoscute. Concluziile Juriului reprezintă, credem, o invitație pentru factorii de drept ai acestei însemnate instituții culturale de a analiza cu luciditate și responsabilitate activitatea depusă și, mai ales, de a găsi resursele interne pentru a tipări cartea școlară la nivelul cerințelor și posibilităților pe care industria noastră poligrafică le are.

NICOLAE SORIN

Aspect de la Salonul național al cărții

Un portret pe săptămînă

Profesorul — om de știință

Profesor de istorie la Liceul nr. 11 cu limba de predare maghiară din Cluj — instituție cu seculare tradiții pedagogice — Palkó Attila își întregește personalitatea prin două pasiuni : dragostea pentru elevi și pentru arheologie.

Temeinica pregătire profesională, deosebitul tact pedagogic, recunoscut și apreciat de colegi și elevi, bogata activitate desfășurată pe tărîm obștesc, priceperea în treburile complexe ale conducerii instituției (ca director adjunct al acesteia) sînt calități ce-l situează alături de cele mai valoroase cadre didactice Se adaugă la acestea talentul, perspicacitatea, seriozitatea și răbdarea omului de știință, cercetător pasionat al arheologiei, al istoriei străvechi a țării noastre.

Conducînd de peste zece ani cercul științific de istorie al elevilor, profesorul Palkó desfășoară împreună cu aceștia, în timpul liber, o susținută și bogată activitate de cercetare concretă pe teren. În munca lui plină de abnegație se bucură de sprijinul Muzeului de arheologie al municipiului Cluj. Rezultatele lucrărilor elevilor liceului, conduși de profesorul Palkó, s-au concretizat în descoperiri de importanță națională. Săpăturile efectuate pe așezările străvechi — de circa 6000 de ani — aparținînd culturii Crișului, au scos la iveală patru schelete umane de o valoare antropologică remarcabilă, statuiete de piatră reprezentînd figuri umane și animale, considerate de specialiști ca fiind unele dintre cele mai vechi obiecte de artă găsite pînă azi la noi, precum și ceramică colorată, mult apreciată de specialiști. De asemenea, în apropierea orașului Cluj, elevii, conduși de profesor, au găsit un adevărat giuvaier : o fibulă de bronz celtic, unică în Sud-Estul Europei.

În centrul preocupărilor sale, în momentul de față, se află studierea și prelucrarea — împreună cu cercetătorul științific, Nicolae Vlasa — documentelor arheologice acumulate.

Recent Palkó Attila a terminat o lucrare amplă : monografia satului său natal. Fragmente însemnate din această lucrare au fost publicate în presă.

Profesorul Palkó Attila este cunoscut și apreciat de mulți dintre colegii săi. Ei îl apreciază pentru calitățile sale etico-morale și profesionale, pentru stilul său de muncă, pentru modestia și seriozitatea sa, precum și pentru valoroasele sale contribuții la propășirea arheologiei românești. Elevii văd în el un model demn de urmat.

Personalitatea sa complexă — sinteză a calităților omului de știință și a pedagogului înzestrat cu o pregătire multilaterală — este proprie intelectualului zilelor noastre, care, cercetînd trecutul, educă generațiile prezentului, în vederea făuririi viitorului.

GABRIELA CSIRE

Formule noi în predarea lecțiilor de limba engleză

Nu arareori prin nou și atractiv, prin perfecționarea predării se înțelege folosirea mai mult sau mai puțin intensivă a mijloacelor audio-vizuale. Picupul, magnetofonul, diascopul sau aparatul de filmat iau locul îmbunătățirii calitative a procedeelor de predare, găsirii metodelor ingenioase de a menține treaz interesul elevilor pentru obiectul nostru.

Pornind de la ideea necesității unor formule de muncă în clasă și în afara ei care să-i mobilizeze pe elevi la studiul individual, avînd ca finalitate amplificarea capacității lor de a studia, de a face muncă de cercetare, în ultimă instanță, am experimentat cîteva procedee care și-au dovedit eficiența.

Lecții predate de elevi

Mă voi referi mai întîi la procedeul care a constat în a trece sarcina predării asupra elevelor dintr-o clasă de fete, anul II, începători. Le-am anunțat că, începînd cu ora viitoare, nu voi mai preda eu și că ele vor avea misiunea aceasta. Momentul de uimire depășit, le-am explicat că vor proceda așa cum procedez eu. S-au oferit mai multe eleve și am numit-o pe cea care s-a ridicat prima, promițînd celorlalte entuziaste că orele viitoare vor avea aceleași drepturi. Am experimentat această metodă timp de mai multe săptămîni ; constatările au fost îmbucurătoare. Orele au devenit mai animate, elevele urmăreau cu deosebită atenție ce spune și ce face colega lor care preda lecția de zi, o corectau sau o completau, ceea ce a dovedit că mai multe eleve studiau lecția următoare și ofereau cuvinte și expresii sinonime sau înrudite semantic cu cele din lecție și chiar familii de cuvinte Majoritatea participau cu entuziasm la desfășurarea lecției, cerîndu-i celei care conducea ora să fie puse să citească sau să ofere soluții pentru exerciții. Firește, interveneam atunci cînd se iveau greșeli nedetectate de colectivul clasei sau cînd o anumită activitate se prelungea nejustificat. Sondajele efectuate, ca și mediile trimestriale, au confirmat statistic creșterea volumului de cunoștințe și imprimarea accentuată a deprinderilor de conversație.

Lectură combinată

Animat de ideea economisirii timpului elevilor, la o clasă de anul III, începători, unde se manifesta un interes minim față de limba engleză, am aplicat o metodă inspirată în parte din procedeele lui L. G. Alexander, profesor de limba engleză la Universitatea Oxford. Metoda mea a constat din următoarele faze : 1) profesorul face lectura textului pe care elevii nu o urmăresc pe manual ; 2) se explică cuvintele noi, pe cît posibil în limba engleză ; 3) profesorul citește din nou textul, elevii urmăresc acum pe manual ; 4) se cere cît mai multor elevi să citească fragmente din text ; 5) profesorul face apoi din nou lectura textului, elevii nu o urmăresc — acum ei trebuie să înțeleagă întregul conținut. Urmează apoi un exercițiu, care constă din întrebări grupate cîte două sau trei ; elevii răspund în scris, obținînd un text care nu trebuie să conțină mai mult de 80 de cuvinte — aceasta cu scopul de a imprima treptat în exprimare conciziunea caracteristică limbii engleze, cît și pentru a dezvolta priceperea elevului de a alege termenii cei mai potriviți. În stadiul următor se cere să se compună un text care să nu depășească numărul de 150—200 de cuvinte, pe baza unor idei date de profesor ; conținutul faptic al acestei compuneri reprezintă fie o continuare a celor relatate în textul de bază, fie fapte asemănătoare. Acest exercițiu impune elevilor să-și folosească atît imaginația, cît și multe dintre cunoștințele de limbă mai vechi și mai proaspete. În sfîrșit, urmează alte exerciții care cer elevilor sinonime ale cuvintelor folosite în textul de bază sau aplicări de reguli gramaticale **care nu sînt enunțate ;** elevii rezolvă exercițiul conform unui model **dat** (pattern).

Studierea unui text, folosindu-se această metodă, necesită un minimum de trei ore ; prima oră este dedicată lecturii textului ; se dă ca temă elevilor să răspundă la întrebări. Ora următoare se verifică, firește, efectuarea temei și au loc conversații pe baza relatărilor din text, profesorul cerînd elevilor să imagineze fapte asemănătoare. Pentru ora a treia, se cere elevilor să compună textul de 150-200 de cuvinte ; au loc conversații pe baza textelor cîtorva elevi, efectuîndu-se și unul sau mai multe exerciții la alegerea profesorului. Cîștigul cel mai important a fost accentuarea abilității elevilor pentru conversație. Interesul pentru obiect crescut considerabil, fapt verificat prin dorința lor de a continua un text pe care îl întrerupsesem intenționat la jumătate. Au manifestat această dorință și elevi care mai înainte ar fi fost încîntați să-i „iert“ de pregătirea vreunei lecții !

Pregătirea prealabilă a lecției de către elevi

Un alt procedeu experimentat a fost acela de a cere elevilor să pregătească singuri lecția nouă, pe baza unor indicații generale date de mine. Ora următoare am procedat la verificarea cunoștințelor numai prin conversație liberă, avînd ca punct de plecare textul respectiv. Am adăugat verificarea caietelor de cuvinte prin sondaj. Am constatat că majoritatea elevilor se pregăteau cu conștiinciozitate ; ușurința cu care conversau s-a accentuat, deoarece cuvintele învățate acasă erau folosite intensiv la oră. Eliminarea clasicei verigi a verificării cunoștințelor după standardele cunoscute mi-a acordat mai mult timp pentru conversație și exerciții, și cred că aceasta este un cîștig.

Exerciții alcătuite de elevi

Sînt în curs de experimentare a acestei metode și intenționez ca în faza următoare să aplic aceluiași colectiv o alta ; voi cere elevilor să alcătuiască ei înșiși texte și exerciții pe baza structurii manualului. Colegii din catedra de limba engleză au fost de acord să dea aceste texte drept temă elevilor lor, stabilindu-se astfel un schimb de materiale originale între clase, în ideea că vom stimula astfel creativitatea elevilor, vom provoca emulație ; consecințele pozitive credem că nu vor întîrzia să se arate. Acestui procedeu i-am adăugat metoda problemelor și exercițiilor elaborate de elevi.

Dezbateri tip „seminar“

Necesitatea sporirii creativității elevilor, a stimulării interesului lor pentru orele de limba și literatura engleză a stat la baza experimentării a ceea ce am numit „metoda dezbaterilor tip seminar“, pe care o aplic la o clasă de anul IV avansați. Am susținut o opinie pe marginea unui text („Caesar and Cleopatra“) și i-am încurajat pe elevi să o combată, în ora respectivă sau în ora următoare. Gheața a fost spartă de către un elev (unul dintre cei mai buni) care m-a combătut fără nici o reținere și cu argumente care implicau bogate cunoștințe de cultură generală și de limbă engleză. Disputa a continuat ora viitoare cu participarea și a altor elevi, care nu se distinseseră pînă atunci prin contribuții frecvente la ore. Astfel de dezbateri, neîncorsetate de șuvoiul de informații, care, de obicei, se revarsă ex-catedra asupra elevilor, au urmări fericite asupra formării stilului personal în formularea ideilor, asupra procesului de cristalizare a opiniilor, asupra formării și dezvoltării spiritului de responsabilitate pentru afirmațiile făcute.

Traduceri de texte literare

În ceea ce privește activitatea în afara orei de curs, subliniez importanța revistei școlare pentru mobilizarea elevilor la un studiu entuziast și aprofundat al limbii și literaturii engleze. Munca de traducere a unor texte din marii autori a însemnat pentru elevii noștri o piatră de încercare a aptitudinilor lor, iar semnătura pusă sub o traducere publicată în revista citită de toți colegii din liceu, cît și de alții din municipiu și din țară a însemnat un pas înainte spre afirmarea personalității, spre consolidarea încrederii în forțele proprii. Colegii de specialitate au hotărît să folosească traducerile publicate în revistă ca material bibliografic la ore.

Traduceri de texte tehnico-științifice

Pentru viitor intenționăm să îndrumăm pe elevii noștri să facă traduceri științifice și tehnice în domeniile care vor constitui specialitatea lor viitoare ; motivele sînt lesne de înțeles : trebuie să-i pregătim pentru a fi capabili să parcurgă bogatul material informatic existent în bibliotecile de specialitate, cît și pentru a putea pune la dispoziția colegilor lor care nu cunosc limba engleză bibliografia necesară.

Evident, experimentarea unora dintre aceste procedee mi-a cerut mult timp și uneori am fost obligat să nu respect programa din cauza numărului insuficient de ore. Rezultatele obținute compensează satisfăcător aceste lipsuri. Ele demonstrează necesitatea continuei perfecționări a stilului și metodelor personale de predare ale fiecărui profesor. Fiindcă, în primul rînd, **trebuie să fim noi creatori** pentru a crește în elevii noștri viitorii creatori de bunuri materiale și spirituale.

CRISTIAN LIVIU FAINA

ACTIVI
LA LECȚI

Realizarea în condiții optime a unei lecții de geografie este determinată într-o măsură însemnată de participarea activă a elevilor la desfășurarea ei. Uneori cunoștințele nu se pot dobîndi prin contactul nemijlocit cu realitatea geografică și de aceea multe lecții se desfășoară aproape în exclusivitate, prin expunerea cunoștințelor de către profesor.

De exemplu, tema „Orașele României“ se predă în cadrul mai multor lecții, în care obiectivul principal constituindu-l memorarea numelor orașelor și a unor date ample legate de așezările noastre urbane, profesorul face expuneri amănunțite printr-o largă referire la date statistice (ex. numărul populației) și istorico-economice, dintre care unele sînt și greu de reținut și inoperante. La astfel de lecții, elevii manifestă de obicei o atitudine pasivă, pentru că li se oferă de-a gata niște cunoștințe pentru a căror receptare de cele mai multe ori nu li s-a creat un fond psihologic propice (prin trezirea curiozității, interesului și pentru că, pe parcursul lecției, participarea lor nu este solicitată aproape de loc.

În cazul în care, dimpotrivă, profesorul își propune ca prin predarea temei respective să realizeze **înțelegerea și fixarea** actualei rețele urbane a țării, a **legăturii** dintre orașe, a **rolului** lor economico-geografic în teritoriu, **relațiile spațiale și funcționale** dintre orașe etc., plecînd de la **punerea unor probleme** a căror dezlegare se va realiza pe parcursul lecției, tema respectivă dobîndește un deosebit interes pentru elevi, care vor încerca să găsească ei înșiși răspunsuri la problemele ridicate. Obiectivul principal al acestei teme ar urma să fie deci însușirea actualei rețele urbane a țării prin înțelegerea raporturilor spațiale și funcționale dintre orașe și dintre acestea și teritoriu (mediul geografic). Informațiile achiziționate în acest mod vor deveni premise eficiente pentru lecțiile ulterioare, constituind totodată „modele“, „scheme“ pe care vor putea fi fixate cunoștințe referitoare la ramurile economiei naționale.

Vom înfățișa, în continuare, modul de realizare a obiectivelor menționate.

Lecția poate începe prin fixarea noțiunii de oraș și prin unele referiri sumare istorico-geografice asupra apariției și evoluției orașelor în țara noastră. Se va continua cu fixarea orașelor mari (peste 100 000 locuitori), însoțită de executarea unei schițe de hartă (concomitent, de profesor și elevi) ; este foarte importantă și utilă precizarea de către elevi a raporturilor spațiale între orașe, sau față de unele repere (munți, rîuri). Tot împreună cu elevii vor fi stabilite — pe baza citirii hărții și prin valorificarea cunoștințelor ante-

Formativ-informativ ; lecţie-programă

Că ciberneticienii şi matematicienii simplifică complexul şi complicatul act al învăţării pînă la formula „stimul-răspuns“ este de înţeles, pentru etapa de început, de primă elaborare a problemei, din perspectiva lor ; precum este de înţeles şi simplificarea operată, spre exemplu, dintr-o perspectivă psihologică şi care reduce mecanismul învăţării la „succes şi eşec“ în încercări repetate pentru rezolvarea unei situaţii Dar trebuie condamnată, ca nocivă muncii şcolii, tradiţia comodă sau concepţia superficială a unei separări între sectoarele de „educaţie“ („educaţie intelectuală“, „educaţie morală“, „educaţie fizică“ ş.a. inclusiv aşa-numita „educaţie în genere“) şi între aspectele „informaţie“ (transmitere de cunoştinţe) şi „formaţie“ (dezvoltare, creştere prin exercitare) ale procesului învăţării.

Într-adevăr, problemele acestea sînt clar lămurite şi expres definite în pedagogia noastră ştiinţifică, de aproape o jumătate de secol.

S-a arătat limpede, în perioada interbelică, de pedagogii experimentalişti, că analiza procesului psihofizic care cuprinde individul (copil, tînăr, adult) supus influenţei şcolare (sau unei influenţe educaţionale oarecare) identifică — pînă la urmă — aceleaşi două rezultate, efecte simple şi ireductibile : un proces de cîştigare de cunoştinţe (din domeniul „obiectul de învăţămînt“ sau al influenţei respective) şi un proces de dezvoltare a funcţiunilor biopsihice solicitate (spre exemplu, atenţia, memoria, perceperea, gîndirea ; dar şi muşchii puşi în acţiune). Orice relaţie educativă (şi educaţională, în general) realizează, **mai mult sau mai puţin,** ambele efecte : informaţie, **instrucţie,** pe de o parte, şi, pe de altă parte, formare, **educaţie** (în sensul elementelor de efect al exerciţiului, aşa cum se înţelege „educaţia auzului“, „educaţia văzului“, „educaţia atenţiei“, „educaţia memoriei“ ş.a.). Aceste efecte sînt şi **coexistente,** inseparabile: nu se obţine cîştigarea unei informaţii, fără să se determine, prin aceasta şi, în acelaşi timp, exercitarea unor funcţiuni biopsihice (cel puţin, memoria şi atenţia) ; nu se poate exercita o funcţie, fără să se folosească un material informaiv, care se şi reţine în cursul exerciţiului, chiar fără să se dorească aceasta. Cea mai pură instrucţie are efecte educative ; cea mai simplă educaţie (se cita, în pedagogia perioadei menţionate, „educaţia prin exemplul personal“ al educatorului) pretinde o cît de mică informaţie. („Exemplul personal“, ca să opereze educativ, trebuie să fie adus în sistemul de percepere, ca informaţie, să fie cunoscut, conştientizat ; el nu acţionează nemijlocit). Poate fi mai accentuată informarea sau mai accentuată educarea (în sensul de exercitare). dar ambele procese coexistă corelat.

S-a mai arătat limpede că sectoarele de „educaţie“ (acum, într-un sens mai larg, de efect complex urmărit într-un domeniu de activitate: „educaţie intelectuală“, „educaţie estetică“, „educaţie pentru muncă, „educaţie fizică“ ş.a.m.d.), realizînd — pînă la urmă — tot cele două procese elementare şi coexistente, de „informare despre un conţinut de cunoştinţe“ şi de „exercitare a unor funcţiuni biopsihice“, sînt tot învăţămînt ; cu deosebiri numai privitor la **materialele informative** şi la **funcţiunile biopsihice solicitate.** Pînă la urmă, deosebirea între felurile de „educaţie“ (de fapt, între sectoare de învăţămînt) este o deosebire de programă (conţinutul învăţămîntului) şi de **habitudini** (ce se stabilesc prin exerciţiul funcţiunilor). Şi aşa cum procesele de instrucţie şi de educaţie (exercitare) sînt totdeauna coexistente, fiind vorba numai de o accentuare a unuia sau altuia dintre procese, tot astfel feluritele „educaţii“ (sectoare de învăţămînt) sînt deosebite între ele numai prin accentul mai mare care se pune pe un aspect sau altul (aspectul „intelectual“. „estetic“, „fizic“ etc.). Dar nu se poate face „educaţie“ de un fel, fără să se realizeze şi efecte relative la celelalte sectoare de „educaţie“. Nu se poate face, spre exemplu, „educaţie intelectuală“, fără să se realizeze şi efecte de „educaţie estetică“, de „educaţie morală“ ş.a.

Şi s-a mai arătat că **lecţia** este un **fragment de învăţămînt,** corespunzînd unui oarecare sector şi pentru un răstimp scurt, că prin lecţie se realizează deopotrivă informare şi formare, în cadrul oricărui sector de preocupări ; că lecţia are, contemporan, un înţeles ce depăşeşte medievala „lectură“ ; că ea se desfăşoară acolo unde procesul învăţării se poate organiza mai eficient — în clasa amenajată anume, în laborator, pe cîmp, în fabrică, la teatru, în faţa micului ecran al televiziunii ş.a.m.d.

Dar să rămînem la interdependenţa dialectică dintre „formativ“ şi „informativ“. S-a mai arătat limpede că discernîndu-se o „cultură materială“ şi o „cultură formală“, armonizarea lor se face printr-o „cultură integrală“ (Em. M. Brândza, Pedagogia şcolară, 1932), că „şcoala care ne trebuie este o şcoală formativ-organicistă“ (G. G. Antonescu, Pedagogia generală, 1932), adică o şcoală care să pună accentul pe formare ; o „şcoală creatoare“, care să conducă elevul de la individualitate la personalitate (I. I. Gabrea, Şcoala creatoare, 1927), adică o „şcoală activă“ (I. C. Petrescu, Şcoala activă, 1926), din cele care s-au şi organizat pretutindeni ; la noi, spre exemplu, „şcoala de experimentare“ de la Blaj — 1928—1940 a învăţătorului Toma Cocişiu şi altele, menţionate în volumul profesorilor Stanciu Stoian şi Vasile Iliescu despre şcolile experimentale din România.

Astăzi, importanţa „formativului“ nu mai este un proiect pedagogic, sporadic concretizat, ci un imperativ al vremurilor noi. Explozia informaţională, revoluţia ştiinţifico-tehnică, succesele organizării documentării ştiinţifice conduc, în viaţa socială şi în şcoală, la scăderea interesului pentru memorare şi la o accentuare privind creşterea puterilor creatoare, la o pregătire pentru informarea personală, pentru rezolvarea problemelor noi, pentru adaptarea la transformări culturale-ştiinţifice-tehnice nebănuie (o „vaccinare“ încă din şcoală împotriva unei boli denumite de sociologul Alvin Toffler „şocul viitorului“).

Dar **accentul pe formare** impune în şcoală şi o deplasare de accent, mai ales, intre **termenii conţinutului** învăţămîntului (planuri şi programe) şi **metodele de predare** (lecţia). Încă din perioada pedagogică menţionată (dar problema e veche) era discutată supraîncărcarea programelor şcolare şi erau arătate efectele ei negative privind educaţia elevilor. Metodele active sînt formative, dar folosirea lor cere timp, mult mai mult decît pentru simpla expunere a unui material informativ.

Nu se poate pune problema metodei de predare independent de problema conţinutului învăţămîntului. Zadarnic preconizăm adoptarea unor metode de predare indispensabile formării elevilor pentru sarcinile vieţii contemporane („a învăţa să înveţe“, „a învăţa să se adapteze situaţiilor noi“), cîtă vreme sarcina parcurgerii unui plan de învăţămînt prea larg şi a unor programe supraîncărcate obligă la abandonarea „metodelor active“ (care formează, dar pretind un timp de muncă pe care nu-l avem) şi la adoptarea „metodelor expozitive“ (care consumă mai puţin timp, dar promovează „şcoala tocelii“).

O lecţie renovată nu poate fi realizată decît concomitent cu simplificarea planurilor şi programelor şi, mai departe, cu considerarea consecinţelor privitoare la toate celelalte categorii ale „fenomenului pedagogic“ (de la mobilier şi local şcolar pînă la profesor). Legăturii dialectice dintre aspectele „formativ“ şi „informativ“ îi corespunde legătura dialectică dintre metodă („lecţie“) şi conţinut („planuri şi programe“).

DUMITRU MUSTER

ZAREA ELEVILOR
LE DE GEOGRAFIE

rioare, însuşite la geografie sau la alte obiecte de învăţămînt — **condiţiile naturale** ale fiecărui oraş. **cauzele istorico-economice** şi **geografice** care au determinat şi favorizat apariţia oraşului. **caracterele economice** şi **perspectivele** lui **de dezvoltare**, în lumina documentelor de partid şi de stat.

Se va urmări, de asemenea, **rolul oraşului ca centru polarizator în teritoriu**. Este foarte util ca elevii să fie solicitaţi să raporteze permanent oraşele unul la altul, să le compare cu oraşe din alte ţări învăţate anterior ; în mod deosebit, oraşul Bucureşti trebuie raportat la un context internaţional.

În acest fel, de la o privire **sintetică** asupra reţelei de oraşe mari a ţării, se trece la o **analiză** mai detaliată a caracterelor fiecărui oraş, pentru a desprinde apoi pe baza unor **comparări, asocieri** şi **generalizări** anumite legităţi privind locul. apariţia şi rolul geografic al oraşelor.

După însuşirea şi fixarea cu ajutorul hărţii a reţelei de oraşe care au o populaţie de peste 100 000 de locuitori. se trece la „completarea“ reţelei urbane a ţării. printr-o serie de oraşe (în general între 50 000—100 000 locuitori) care reprezintă noduri de convergenţă regională sau locală a activităţilor economice (de ex. : Reşiţa. Hunedoara, Buzău, Piteşti. Tg. Mureş, Satu Mare, Bacău etc....). Aceste oraşe vor fi figurate pe schiţe de hartă în raport cu unele repere şi mai ales în raport cu oraşele mari, învăţate anterior. Fixarea lor este necesar să se facă, deci, **regional** şi **asociativ** Se poate trece şi la detalierea analitică a cauzelor apariţiei, condiţiilor naturale şi economiei fiecărui oraş din această categorie. Reţeaua urbană de pînă acum poate fi completată şi cu alte oraşe mai mici. dar cu o activitate economică intensă (oraşe miniere, industriale, porturi etc.), de asemenea, în mod asociativ şi regional.

De o deosebită atenţie şi de un real interes din partea elevilor se va bucura încercarea de a stabili prognoza dezvoltării reţelei moderne a ţării în următoarele decenii. Procedeul utilizat în acest scop poate fi **„jocul“**. procedeu antrenant şi eficient prin solicitarea imaginaţiei creatoare a elevilor.

Pe baza celor învăţate, valorificînd cunoştinţele din domeniul geografiei sau din alte domenii şi unele informaţii suplimentare furnizate de profesor. elevii vor analiza diferite variante de dezvoltare a oraşelor, prin luarea în consideraţie a unei multitudini de factori : **poziţia geografică** a fiecărui oraş, **rolul său în teritoriu, perspectivele de dezvoltare economică** şi **demografică** etc. Aceste date ajută la **„proiectarea“** viitoarei reţele urbane a ţării ; astfel. alături de Bucureşti, se conturează şi alte „metropole regionale“ (Cluj. Timişoara. Braşov, Iaşi). într-un viitor apropiat, altele (Constanţa. Galaţi, Craiova. Oradea). într-un proces continuu de echilibrare a actualei reţele urbane a ţării.

Operaţia de **„proiectare“** a viitoarei reţele urbane a ţării poate constitui însă şi o temă pentru acasă : elevii vor putea, în acest sens, să se documenteze, să gîndească un timp mai îndelungat asupra acestor probleme. să elaboreze variante să caute soluţii. Tot o temă foarte utilă pentru acasă ar fi şi indicarea de către profesor pentru fiecare elev a cîte unui oraş asupra căruia acesta să se documenteze, să-l studieze mai detaliat, conform unui model propus de profesor (**aşezare, condiţii fizico-geografice, resursele naturale** ale hinterlandului, **evoluţia** istorico-geografică, **aria de influenţă** în teritoriu, **economia, perspectivele** dezvoltării, **legăturile cu alte oraşe, importanţa** etc.). În acest fel se realizează interesarea elevilor, mobilizarea lor pentru a se documenta, a căuta soluţii.

OCTAVIAN MÎNDRUŢ

LA ZI

În urmă cu cîteva zile a avut loc la Zalău o masă rotundă pe tema : „Restructurarea predării biologiei în şcolile de cultură generală“, la care a participat şi acad. Eugen Pora. preşedintele Comisiei de învăţămînt biologic.

Desfăşurată sub egida Casei corpului didactic, masa rotundă a întrunit profesori de specialitate de la liceele şi şcolile generale ale judeţului Sălaj, care au făcut un fertil schimb de păreri în privinţa moderinzării disciplinei pe care o predau.

S-a arătat cu acest prilej importanţa didactică a restructurării predării acestui obiect de studiu : s-a insistat totodată asupra necesităţii organizării unui curs scurt pentru profesorii de biologie, prin care aceştia să vină în contact cu cele mai noi informaţii şi realizări din domeniul lor de activitate.

◆

Dintre activităţile organizate recent de Casa corpului didactic a judeţului Teleorman consemnăm expunerea : „Formarea sentimentelor patriotice la preşcolari“, prezentată de educatoarea Eufrosina Nedelcu, directoarea grădiniţei nr. 2 din Alexandria. Un bogat şi instructiv program a fost organizat pentru profesorii de biologie-agricultură, care au audiat interesante conferinţe despre : „Efectele biologice ale poluării (conf. dr. Alexandru Ionescu de la Institutul de biologie „Traian Săvulescu“ al Academiei Republicii Socialiste România) şi „Posibilităţi de aplicare a tehnologiei didactice moderne în trasmiterea cunoştintelor de biologie“ (prof. C. Petricu de la Societatea de ştiinţe biologice).

◆

În cadrul Festivalului folcloric intitulat „Inimi fierbinţi în ţara de piatră“, care a întrunit formaţiile de artişti amatori din Munţii Apuseni, corul Liceului „Horia, Cloşca şi Crişan“ din Abrud a susţinut pe scena oraşului un frumos program de cîntece patriotice.

◆

La Liceul „Unirea“ din Tg. Mureş s-a aniversat de curînd cea de a patra ediţie a „Zilei şcolii“. Cu acest prilej s-a înmînat un număr de şapte premii „Unirea“ celor mai bune eleve la învăţătură, au fost decernate alte premii şi menţiuni pentru rezultatele obţinute la olimpiadele din anul şcolar trecut, pentru activitatea obştească etc. O diplomă specială a Comitetului judeţean U.T.C. i-a fost atribuită elevei Doina Topilă pentru munca desfăşurată în calitate de secretar U.T.C. pe liceu.

◆

Cu începere de la 1 februarie a.c. a fost extins programul emisiunilor tv. în sensul că el poate fi vizionat şi dimineaţa. Programul cuprinde, pe lîngă emisiuni noi, transmisia, în reluare, a principalelor emisiuni din cursul săptămînii. Este o măsură pe care o salutăm !

◆

Buletinul Oficial din 29 ianuarie a.c. publică un Ordin al ministrului comerţului interior, prin care, începînd cu data de 7 februarie 1972, bufetele din şcoli şi facultăţi se va aplica regimul preferenţial de preţuri al bufetelor din incinta întreprinderilor şi instituţiilor. Aceasta înseamnă practic o reducere de preţ de la 15—25 la sută la mezeluri, brînzeturi, fructe şi de 10—40 la sută la preparatele de comandă.

◆

Un laborator fonic şcolar a fost dat în folosinţă zilele trecute la Liceul Chişineu Criş, judeţul Arad. El dispune de un pupitru de comandă conectat cu 36 microfoane, de magnetofoane, picupuri, aparate de radio. Pe cînd asemenea laboratoare şi în celelalte şcoli de pe meleagurile arădene ?

Răspunderea în gospodărirea fondurilor

La recenta sesiune a Marii Adunări Naţionale a fost adoptată **„Legea privind unele măsuri pentru îmbunătăţirea utilizării fondului de salarii planificat pentru unităţile socialiste de stat“**. A fost necesar ca o astfel de problemă să fie supusă dezbaterii forului legislativ suprem al ţării, întrucît a devenit deosebit de important să se manifeste o preocupare susţinută, tot mai accentuată, pentru gospodărirea raţională a fondului de salarii şi a întăririi disciplinei în respectarea reglementărilor în acest domeniu. Măsurile luate sînt pe deplin justificate dacă ne gîndim la faptul că, în multe cazuri, necunoaşterea şi neaplicarea întocmai a actelor normative în vigoare au dus la efectuarea unor plăţi nelegale din fondurile destinate remunerării muncii şi, ca atare, la încălcarea disciplinei financiare.

Pe linia încadrării şi retribuirii salariaţilor, organele de control din cadrul Corpului Unic C.F.I. al Consiliului popular judeţean Dolj, au constatat că nu în toate cazurile salariaţii din învăţămînt au fost legal încadraţi şi retribuiţi. Astfel, Consiliul popular al comunei Carpen a efectuat plăţi cu ora peste tariful legal pentru cadrele didactice şi au acordat indemnizaţii nelegale pentru concediile de odihnă în sumă totală de 14 mii lei. De pildă, la liceele din Bîrca şi Galicea Mare, din cauza neconstituirii corecte a catedrelor, s-au plătit ore suplimentare nelegale pe perioada vacanţelor în sumă totală de 6 339 lei. În alte cazuri s-a constatat că s-au plătit în mod nejustificat şi fără a avea aprobările legale ore suplimentare la unii salariaţi din cadrul unităţilor şcolare. Au existat şi cazuri cînd, prin interpretarea eronată a dispoziţiilor legale referitoare la plata cu ora şi la calcularea sporului pentru vechime neîntreruptă în aceeaşi unitate, s-au efectuat plăţi nelegale de drepturi băneşti. (La Liceul pedagogic din Craiova, sporul de vechime în valoare de 688 lei la doi salariaţi, plăţi cu ora în valoare de 1316 lei, iar la Liceul „Tudor Arghezi“ din acelaşi oraş, 1892 lei.) Tot la aceste unităţi s-au acordat nelegal alocaţii de stat pentru copii, indemnizaţii de concedii de odihnă etc. în sumă totală de 4 907 lei.

Organele de control au constatat şi unele cazuri în care răspunderea cadrelor de conducere nu s-a făcut simţită, atît în procesul dimensionării fondului de salarii — în sensul că acesta nu a fost stabilit în strictă concordanţă cu sarcinile cantitative şi calitative prevăzute prin planurile unităţilor, solicitîndu-se fonduri peste necesar — cît şi în perioada executării planului cînd, prin neefectuarea exigentă a controlului financiar preventiv şi prin neluarea unor măsuri eficiente de utilizarea economicoasă a fondului de salarii, nu au fost prevenite abaterile de la lege şi s-au consumat în mod nelegal unele fonduri de remunerarea muncii. De aceea, consider că este binevenită măsura stabilită **că răspunderea pentru gospodărirea raţională a tuturor fondurilor destinate remunerării muncii să revină direct conducătorilor organizaţiilor socialiste.** Precizînd cine şi cum răspunde de încălcarea legalităţii, noua reglementare creează premise mai ferme pentru gospodărirea raţională a fondului de salarii.

Noua reglementare reţine atenţia şi prin precizarea că **economiile ce rezultă în timpul executării planului de muncă şi salarii aprobat pentru personalul tehnic, economic, de altă specialitate şi administrativ se utilizează în mod organizat, în raport cu cerinţele impuse de dezvoltarea ramurilor economiei naţionale în cursul anului, prin concentrarea lor în rezerva planului şi a bugetului de stat.**

De asemenea, fondurile pentru promovări în funcţii şi gradaţii şi pentru majorarea unor indemnizaţii de conducere vor trebui să reprezinte diferenţa între fondul de salarii calculat pe baza situaţiei reale din unitate şi fondul total planificat pentru această categorie de angajaţi, deoarece, aşa cum se prevede la art. 4 din lege, economiile menţionate nu pot fi folosite pentru promovări sau pentru majorarea indemnizaţiilor de conducere.

În cursul perioadei de plan pot apărea şi unele situaţii care nu au putut fi prevăzute, situaţii pentru care noua lege dă soluţiile necesare şi legale, respectiv admite plata din economii. În această categorie de plăţi admise din economii se încadrează: diferenţele de spor de vechime şi de salarii determinate de modificările intervenite în structura personalului sau ca urmare a prezentării unor acte pentru dovedirea vechimii; orele suplimentare efectuate în condiţiile legii pentru realizarea unor sarcini intervenite în perioada de plan a căror efectuare nu a fost avută în vedere la stabilirea iniţială a fondului de salarii planificat; diferenţele de salarii cuvenite personalului remunerat în acord sau proporţional cu realizarea sarcinilor de plan; drepturile pentru înlocuiri temporare; premiile acordate pentru economii de materiale şi forţă de muncă; drepturile de preaviz şi alte drepturi pentru care, prin acte normative, este prevăzută în mod expres posibilitatea plăţii din economii.

Aplicarea cu consecvenţă a noilor norme privind îmbunătăţirea utilizării fondului de salarii planificat va duce la stabilirea unei ordine şi discipline stricte în cadrul unităţilor socialiste de stat.

CAROL BORA

La pupitrul de comandă — *Foto: O. Plecan*

La Casa corpului didactic din Bacău

Acţiuni interesante şi utile

• În ultima vreme, Casa corpului didactic din Bacău, în colaborare cu Inspectoratul şcolar şi cu Comitetul sindicatului din învăţămînt a organizat pentru cadrele didactice din localitate şi din judeţ numeroase acţiuni interesante şi deosebit de utile. Dintre acestea menţionăm instructajul iniţiat în scopul perfecţionării personalului didactic ajutător, la care au participt peste 80 de bibliotecari şcolari. Cu acest prilej, participanţilor le-au fost prezentate expuneri de către specialişi de la Direcţia documentării şi bibliotecilor din cadrul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, precum şi de către cadre didactice de la Şcoala postliceală de biblioteconomie din Bucureşti.

• O altă acţiune meritorie, iniţiată recent a fost schimbul de experienţă cu tema „Creativitatea învăţătorului — mijloc important pentru stimularea spiritului creator al elevilor şi sporirea eficienţei formative a lecţiei“, desfăşurat concomitent la şcolile generale nr. 2 şi nr. 5 din Bacău, la Şcoala generală nr. 2 din Buhuşi, la Şcolile generale nr. 1 din oraşul Gheorghe Gheorghiu—Dej şi Moineşti şi la Liceul din Podul Turcului. După consultarea prealabilă a tematicii şi bibliografiei, numeroşi învăţători şi responsabili ai comisiilor metodice au asistat la lecţii deschise la limba română, aritmetică, îndeletniciri practice şi desen. Au urmat apoi ample discuţii referitoare la perfecţionarea şi modernizarea lecţiei tradiţionale.

• Şi totuşi Casa corpului didactic din Bacău nu are... casă. Da, aţi citit bine. Casa corpului didactic din Bacău nu are casă.

— Şi acţiunile unde vi le desfăşuraţi? — îl întrebăm pe profesorul Mircea Răducanu, directorul Casei corpului didactic.

— Pe unde putem. În şcoli, în sala Casei de cultură sau la Inspectoratul şcolar. Mai rău e că tot materialul didactic, toate cărţile bibliotecii sînt împachetate, astfel încît documentaristica noastră trebuie să meargă la alte biblioteci pentru a putea alcătui bibliografiile necesare acţiunilor organizate de noi (iar cadrele didactice pentru a le citi).

— De cînd nu aveţi local?

— Din august 1971.

Din august şi pînă acum a trecut ceva timp...

Pe cînd va avea casă, Casa corpului didactic din Bacău?

Implicaţiile unei grave întîmplări

Iată o întîmplare tragică, total ieşită din comun, petrecută în comuna Pericei, judeţul Sălaj. Relatate sec şi fără cea mai mică umbră de sentimentalism, faptele s-ar putea rezuma astfel:

Într-o dimineaţă, la şcoală, înainte de începerea cursurilor, între elevii G. M. şi D.M. (ambii de 10 ani) survine o neînţelegere. Urmează apoi o încăierare, primul aplică o lovitură de cuţit(una singură !) care se dovedeşte a fi fatală: transportată de urgenţă la spitalul din Şimleu, victima decedează în braţele neputincioase ale medicilor.

Am în faţa mea pe autorul sinistrului gest. Nu-ndrăznesc, n-am curajul şi nici n-ar fi omenesc să-l numesc ucigaş! E un băieţel slăbuţ, cu ochi jucăuşi, cu degete subţiri, pe care ţi le-ai închipui alunecînd pe claviatura pianului, nicidecum strîngînd plăselele unui cuţit. L-am întîlnit la Casa de copii din Jibou, unde este internat provizoriu. Deşi cunoşteam amănuntele, îmi pregătisem cîteva întrebări să i le pun (dacă e conştient de gestul său tragic şi dacă îl regretă; de ce a luat chiar în ziua aceea nefastă cuţitul la el — se pare că organele de anchetă n-au primit la această întrebare un răspuns edificator — etc.). Un plîns zguduitor însă a pus barieră oricărei discuţii, deîndată ce a venit vorba de fapta sa necugetată.

Mi-am dat atunci seama, cum de altfel şi bănuiam, că adevăratul autor al crimei din Pericei nu este minorul G. M. El este, evident, „executantul“, cel care într-o clipă cînd nervii n-au mai putut fi stăpîniţi a dat cu cuţitul. Dar crima are rădăcini mult mai adînci; în însăşi atmosfera familiilor celor doi copii. Oare întîmplător amîndoi minorii au fost repetenţi? Oare întîmplător amîndoi erau irascibili şi bătăuşi?

„Despre morţi, numai bine!“ — sună dictonul. Iată însă ce ne spune un cadru didactic din comună despre D. M. şi familia în care acesta creştea: „Minorului îi plăcea să bată (s.n.) fetiţele din şcoală şi copiii mai slabi decît el. În incidentul produs, elevii declară că D. M. a sărit primul la bătaie — că ar fi avut loc o primă încăierare în clasă la G.M. (unde D.M. avea o soră), apoi că s-ar fi repezit în clasa lui revenind cu o curea de ghiozdan cu care a continuat să lovească“.

Aflăm apoi că în casa victimei bătaia era un fenomen curent, întreţinut de capul familiei. Nu o dată copiii, în special fetiţa, veneau la şcoală cu vînătăi — urmare a „lecţiilor“ corporale de acasă. Consumul exagerat de alcool era, de asemenea, un lucru obişnuit. Odată datăl şi-a îmbătat în aşa hal „flăcăul“ de nici 10 ani, încît pur şi simplu l-a intoxicat cu alcool. Disperat, a alergat cu el în braţe la dispensarul comunei, unde numai după mari eforturi s-a evitat un sfîrşit tragic.

Şi mai grav se pare că stau lucrurile în familia minorului G.M. „Tatăl — declară sătenii — umblă mai mult în stare de ebrietate. Scandalurile în casa lor se ţineau lanţ. Nu o dată, în puterea nopţii, mama şi copilul erau brutalizaţi şi alungaţi de acasă“. Dar nu numai în familie, ci şi printre ceilalaţi săteni G.M. — tatăl, fără ocupaţie precisă, îşi făcuse faimă de bătăuş învederat. A suferit, de altfel, două condamnări penale „pentru vătămare corporală“. O condamnare, de data aceasta „pentru huliganism“, a avut de executat şi fiul său mai mare — A., de 19 ani.

Iată, aşadar, climatul apăsător şi insolit în care creştea viitorul... „ucigaş“. Se ştie că la 10 ani sufletul copilului e sensibil ca o placă fotografică. El se lasă uşor impresionat, înregistrează tot ce se petrece în jur. Şi, mai ales, este vîrsta cînd copilul imită oamenii apropiaţi. De aici şi pînă la a purta cuţit, a-l folosi „la nevoie“ să fie mai mult de un pas? Crima de la şcoala din Pericei după noi a fost „pregătită“ cu mult înainte de a se produce — în însuşi modul de viaţă al celor două familii.

Dar cadrele didactice? „În aceeaşi zi, după crimă, — declară nonşalant directorul şcolii, prof. I.T. — cu ajutorul organelor de miliţie am făcut un control în toate clasele: n-am găsit nici un cuţit!“ Părerea noastră este că dacă ar fi existat asupra elevilor sute de cuţite, după un asemenea act tragic, ele ar fi dispărut ca la un semn magic. Dar dacă se făcea controlul înainte?!

În ce le priveşte pe cele două învăţătoare (K.E. şi M.S.), care erau de serviciu pe şcoală în acel moment, ele se fac vinovate de (cităm din Dispoziţia Inspectoratului şcolar al jud. Sălaj) „lipsa de supraveghere atentă şi continuă a elevilor, prezentarea cu întîrziere la serviciu, iar în timpul comiterii faptei în loc să fi stat printre elevi să-i supravegheze, au stat în sala profesorală“. Sancţiunea dată — retragerea ultimei gradaţii pe luna ianuarie 1972 — ni se pare mai mult simbolică. Nu cerem să se revină asupra ei, nu este cazul, — ea tot n-ar mai remedia nimic din tragica întîmplare. Vrem doar să insistăm asupra obligaţiei cadrelor didactice de serviciu pe şcoală de a-şi face conştient datoria în pauză şi înainte de ore. Parcă e mai greu să te încaieri, e mai greu să umbli dint-o clasă în alta croindu-ţi colegii cu cureaua de la ghiozdan, cînd ştii că învăţătorul tău se află pe culoar; şi desigur nu-ţi vine prea la-ndemînă să înfigi cuţitul în cineva cînd ştii că dascălul e numai la doi paşi!.

A fost ucis un copil. Celălalt a fost scos de sub tutela părintească şi încredinţat unei instituţii specializate. Peste trupul însîngerat al primului, peste sufletul plăpînd şi mutilat de imaginea unui spectru al celui de-al doilea, cele două familii nefericite — care s-au dezis de calitatea de părinţi într-un fel atît de flagrant — ar trebui să-şi întindă mîna ca într-o tragedie shakespeariană. Ele, şi altele apropiate de condiţia lor, ar trebui să mediteze profund asupra modului lor greşit de viaţă, înţelegînd pentru totdeauna că societatea noastră, civilizaţia, în general, sînt incompatibile cu brutalitatea, cu instinctele primare şi cu tot ce poate degrada şi umili personalitatea Omului de orice vîrstă. E oare tîrziu?

D. RACHICI

Concurs pentru ocuparea unor catedre şi posturi didactice

În conformitate cu prevederile art. 25 din Statutul personalului didactic, transferarea şi numirea cadrelor didactice de predare în unele posturi şi catedre vacante, la licee de cultură generală, licee de specialitate, şcoli generale şi grădiniţe de copii, pentru anul şcolar 1972—1973, în municipiile şi oraşele arătate mai jos, **se face pe bază de concurs.**

În legătură cu organizarea şi desfăşurarea concursului se fac următoarele precizări :

1. La concurs se poate înscrie personalul didactic titular definitiv, care la data de 1 septembrie 1972 are cel puţin 3 ani de activitate didactică în postul în care funcţionează.

Poate participa la concurs şi personalul didactic definitiv, care nu îndeplineşte condiţia stabilită în aliniatul precedent dacă:

a) funcţionează într-o localitate contraindicată pentru starea sănătăţii, sau în care nu are posibilitatea, fiind suferind, să-şi îngrijească sănătatea (situaţie dovedită prin certificatul medical eliberat de comisia medicală) ;

b) funcţionează în altă localitate decît aceea în care domiciliază soţul (soţia).

De asemenea, pot participa la concurs persoanele care au funcţionat în învăţămînt ca personal didactic definitiv şi care au fost nevoite, pentru motive întemeiate şi cu aprobarea Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului sau a inspectoratelor şcolare judeţene, să întrerupă activitatea didactică sau se află în una din situaţiile prevăzute de art. 59 din Statutul personalului didactic.

Se mai pot prezenta la concurs şi specialiştii repartizaţi în învăţămîntul superior, cu stagiul legal efectuat.

În oraşele mari (municipii) prevăzute de Lege, pot solicita înscrierea la concurs numai persoanele care îndeplinesc şi condiţiile prevăzute de normele legale în vigoare pentru stabilirea în aceste localităţi.

Cererile de înscriere la concurs se depun, pînă la data de 24 februarie a.c., la inspectoratul şcolar judeţean (al municipiului Bucureşti) în raza căruia se găseşte unitatea şcolară la care figurează postul vacant

Cererile de înscriere la concurs vor fi însoţite de : copie legalizată de pe actul de studii ; dovezi privind gradele didactice obţinute şi vechimea în învăţămînt ; memoriul de activitate ; o caracterizare întocmită de conducerea unităţii şcolare la care solicitantul funcţionează sau a funcţionat pînă la întreruperea activităţii didactice, vizată de inspectoratul şcolar judeţean (al municipiului Bucureşti), ori de instituţia de învăţămînt superior.

Candidaţii se pot înscrie la concurs numai pentru ocuparea catedrelor la specialităţile şi pentru gradul de învăţămînt la care au dreptul să predea, potrivit studiilor ce le posedă sau pentru care au fost atestaţi.

2. Concursul se desfăşoară pe baza programelor pentru examenul de definitivare în învăţămînt şi constă dintr-o probă scrisă la specialitate pentru profesori, din două probe scrise, una la limba română (limba maternă) şi alta la aritmetică, pentru învăţători, o probă scrisă la literatura pentru copii şi la limba română (limba maternă), pentru educatoare, precum şi din aprecierea activităţii candidaţilor.

Cadrele didactice care solicită posturi în şcoli cu limba de predare a naţionalităţilor conlocuitoare pot susţine proba de concurs în limba maternă.

3. Proba scrisă se susţine în întreaga ţară în ziua de 27 februarie a.c. ora 9.

A doua probă scrisă (de aritmetică — pentru învăţători) are loc în aceeaşi zi la orele 16.

Posturile şi catedrele pentru care nu se organizează concurs vor fi publicate în Buletinul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi vor putea fi ocupate, în perioada de numiri şi transferări.

Publicăm lista posturilor şi catedrelor scoase la concurs.

POSTURI DE EDUCATOARE

JUDEŢUL ALBA

Oraşul Blaj

Grăd. de aplicaţie Blaj (3 posturi).

JUDEŢUL ARAD

Municipiul Arad

Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 4 ; Grăd. nr. 4 (cu cămin) ; Grăd. nr. 8 ; Grăd. nr. 11 ; Grăd. nr. 11 (cu cămin); Grăd. nr. 12 ; Grăd. nr. 13 (2 posturi) ; Grăd. C.E.I.L. (4 posturi) ; Grăd. Teba (4 posturi); Grăd. U.V. (2 posturi) ; Grăd. Tricoul roşu ; Grăd. I.A.S. ; Grăd. I.A.S. — Ceala ; Grăd. I.A.S. — Ceala II (2 posturi); Grăd. nr. 19 (cu limbă de predare germană); Grăd. nr. 22 (cu limbă de predare germană).

JUDEŢUL ARGEŞ

Municipiul Piteşti

Grăd. nr. 1 (8 posturi); Grăd. nr. 3 (5 posturi); Grăd. nr. 5 (4 posturi); Grăd. nr. 12; Grăd. nr. 13; Grăd. nr. 15 (2 posturi); Grăd. nr. 17 ; Grăd. C.E.I.L. (6 posturi); Grăd. Textila (2 posturi); Grăd. Piteşti — Bradul Geamăna ; Grăd. Piteşti Colibaşi-Clucereasa ; Grăd. Piteşti Colibaşi-Făget ; Grăd. Piteşti Colibaşi-Mioveni ; Grăd. Piteşti Colibaşi-Racoviţa de Jos ; Grăd. Piteşti Mărăcineni-Argeşel (2 posturi); Grăd. Piteşti Ştefăneşti ; Grăd. Piteşti U.A.P. Ştefăneşti ; Grăd. Piteşti Ştefăneşti-Enculeşti.

Oraşul Cîmpulung-Muscel

Grăd. nr. 1 (2 posturi); Grăd. nr. 2; Grăd. nr. 9 Cîmpulung-Drăceşti.

JUDEŢUL BACĂU

Municipiul Bacău

Grăd. nr. 13; Grăd. de aplicaţie (4 posturi); Grăd. nr. 20; Grăd. nr. 23 (3 posturi); Grăd. Partizanul (4 posturi) ; Grăd. Proletarul (2 posturi).

Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej

Grăd. nr. 5; Grăd. nr. 10; Grăd. nr. 11 Gheorghe Gheorghiu-Dej — Borzeşti.

JUDEŢUL BIHOR

Municipiul Oradea

Grăd. nr. 18; Grăd. nr. 22 ; Grăd. nr. 27 ; Grăd. nr. 35; Grăd. nr. 36; Grăd. nr. 38 ; Grăd. nr. 44; Grăd. nr. 48 ; Grăd. nr. 49; Grăd. nr. 50; Grăd. nr. 51 (5 posturi) ; Grăd. nr. 52 (4 posturi) ; Grăd. nr. 56 (5 posturi); Grăd. nr. 57 (2 posturi); Grăd. nr. 58 (7 posturi).

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Grăd. nr. 13 ; Grăd. nr. 18; Grăd. nr. 25 ; Grăd. nr. 33 ; Grăd. nr. 35 ; Grăd. nr. 37 ; Grăd. nr. 39; Grăd. nr. 45 (2 posturi) ; Grăd. nr. 49 ; (7 posturi); Grăd. nr. 8 (cu limba de predare maghiară); Grăd. nr. 15 (cu limba de predare germană); Grăd. nr. 22 (cu limba de predare germană) — 2 posturi.

Oraşul Făgăraş

Grăd. nr. 8 ; Grăd. nr. 9 (3 posturi); Grăd. nr. 10; Grăd. nr. 11 (6 posturi); Grăd. nr. 6 (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL BUZĂU

Oraşul Rîmnicu Sărat

Grăd. Fabrica de ţigarete.

JUDEŢUL CARAŞ-SEVERIN

Municipiul Reşiţa

Grăd. nr. 2; Grăd. nr. 3 (2 posturi); Grăd. nr. 4 (9 posturi) ; Grăd. nr. 5 (11 posturi) ; Grăd. Reşiţa — Secu ; Grăd. Reşiţa — Terova ; Grăd. nr. 3 (cu limba de predare germană).

Oraşul Bocşa

Grăd. nr. 2; Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 6 (3 posturi).

Oraşul Caransebeş

Grăd. nr. 2 (2 posturi); Grăd. nr. 3 (6 posturi).

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tirgoviste

Grăd. nr. 1 (2 posturi); Grăd. nr. 3 (4 posturi); Grăd. nr. 8 (3 posturi); Grăd. Tîrgovişte — Priseaca.

JUDEŢUL GALAŢI

Municipiul Galaţi

Grăd. nr. 1 (6 posturi); Grăd. nr. 3; Grăd. nr. 6 (3 posturi); Grăd. nr. 7 (4 posturi); Grăd. nr. 9 (2 posturi); Grăd. nr. 10; Grăd. nr. 19; Grăd. nr. 23; Grăd. nr. 24 ; Grăd. nr. 25 ; Grăd. nr. 28 (4 posturi); Grăd. nr. 30 (3 posturi); Grăd. nr. 31 (4 posturi); Grăd. nr. 33 (5 posturi); Grăd. nr. 34 (2 posturi); Grăd. nr. 35 (5 posturi); Grăd. nr. 37 (7 posturi); Grăd. nr. 38 (4 posturi).

Municipiul Tecuci

Grăd. nr. 1 (2 posturi); Grăd. nr. 12.

JUDEŢUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu

Grăd. nr. 1 (4 posturi); Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3 (4 posturi); Grăd. nr. 5 (10 posturi); Grăd. nr. 6 (cu cămin) — (4 posturi) ; Grăd nr 6 (2 posturi) ; Grăd. nr. 7 (2 posturi); Grăd. Tg. Jiu — Ursaţi ; Grăd. Tg. Jiu — Corneşti sat ; Grăd. Tg. Jiu — Iezureni.

Oraşul Motru

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 6 (2 posturi); Grăd. nr. 7 (2 posturi); Grăd. nr. 8 (2 posturi); Grăd. Motru — Ploştina.

JUDEŢUL HARGHITA

Oraşul Miercurea Ciuc

Grăd. nr. 2 — Cartier Tudor Vladimirescu (3 posturi); Grăd. nr. 2 — Cartier Tudor Vladimirescu (cu limba de predare maghiară ;) Grăd. nr. 4 (cu limba de predare maghiară); Grăd. nr. 5 (cu limba de predare maghiară); Grăd. Miercurea Ciuc — Jigodin.

Municipiul Odorheiu Secuiesc

Grăd. nr. 5 ; Grăd. nr. 5 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. nr. 7 U.E.I.L. (cu limba de predare maghiară) — (3 posturi); Grăd. nr. 9 (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare

Grăd. nr. 1 (2 posturi); Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 4; Grăd. nr. 5; Grăd. nr. 7 ; Grăd. nr. 13 ; Grăd. nr. 14; Grăd. nr. 19; Grăd. nr. 21 ; Grăd. nr. 24 ; Casa de copii preşcolari.

Municipiul Sighetu Marmaţiei

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr 3 ; Grăd. nr. 4; Grăd. nr. 6 (2 posturi) ; Grăd. nr. 11 (3 posturi) ; Grăd. Sighetu Marmaţiei (2 posturi).

JUDEŢUL MEHEDINŢI

Municipiul Turnu Severin

Grăd. nr. 3 (2 posturi); Grăd nr. 7 ; Grăd. nr. 9; Grăd. nr. 15 ; Grăd. nr. 16 ; Grăd. nr. 18 ; Grăd. nr. 8 Tr. Severin — Dudaşul Schelei.

JUDEŢUL MUREŞ

Municipiul Tg. Mureş

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 (2 posturi); Grăd. nr. 3; Grăd. nr. 5; Grăd. nr. 6; Grăd. nr. 7 ; Grăd. nr. [illegible] (6 posturi); Grăd. nr. 9; Grăd. nr. 10; Grăd. nr. 11 Grăd. nr. 13: — Clinici; Grăd. nr. 14 (2 posturi); Grăd. I.M.F. (2 posturi); Grăd. Fabrica de piele (4 posturi); Grăd. Tg. Mureş — Sîncrai; Grăd. Tg. Mureş-Sîncrai-Nazna; Grăd. Tg. Mureş — Cristeşti; Grăd. Tg Mureş — Sîngeorgiu de Mureş; Grăd. nr. 4 (cu limba de predare maghiară) — (2 posturi); Grăd. nr. 9 (cu limba de predare maghiară); Grăd. Fabrica de piele (cu limba de predare maghiară); Grăd. „23 August“ (cu limba de predare maghiară) — (2 posturi); Grăd. Tg. Mureş — Cristeşti (cu limba de predare maghiară) — (2 posturi).

Oraşul Sighişoara

Grăd. nr. 1 (2 posturi); Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3; Grăd. nr. 5; Grăd. nr. 7 ; Grăd. „6 Martie“ (2 posturi); Grăd. Sighişoara — Albeşti ; Grăd. nr. 2 (cu limba de predare germană) — (2 posturi); Grăd. nr. 5 (cu limba de predare germană); Grăd. nr. 6 (cu limba de predare germană).

Oraşul Reghin

Grăd. nr. 2 (5 posturi); Grăd. nr. 10 (2 posturi)

Oraşul Tîrnăveni

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 3 (2 posturi); Grăd. nr. 1 (cu cămin) — (2 posturi) ; Grăd. nr. 3 (cu cămin) — (4 posturi) ; Grăd. nr. 4 (cu cămin) — (7 posturi) ; Grăd. Tîrnăveni — Hercules ; Grăd. Tîrnăveni — Combinat chimic (3 posturi) ; Grăd. nr. 4 (cu cămin) (cu limba de predare maghiară) — (2 posturi).

JUDEŢUL OLT

Oraşul Caracal

Grăd. nr. 2 (or. norm.) — 2 posturi ; Grăd. nr. 2; Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 4; Grăd. nr. 1 (cu cămin) — 5 posturi ; Grăd. nr. 2 (cu cămin) — 8 posturi; Grăd. nr. 3 (cu cămin) — 5 posturi ; Grăd. sez. Caracal.

Oraşul Slatina

Grăd. Uzina de aluminiu (3 posturi).

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare

Grăd. nr. 9 (14 posturi); Grăd. nr. 19 (2 posturi); Grăd. „Unic“ (2 posturi); Grăd. „Mondiala“ (2 posturi); Grăd. „Texar“; Grăd. nr. 16 (cu limba de predare maghiară); Grăd. nr. 10 (cu limba de predare germană); Grăd. nr. 11 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL SĂLAJ

Oraşul Zalău

Grăd. de aplicaţie (Lic. ped.) — 2 posturi.

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Sibiu

Grăd. nr. 5; Grăd. nr. 10; Grăd. nr. 11 ; Grăd. nr. 12 ; Grăd. nr. 13 ; Grăd. nr. 16; Grăd. nr. 17 (2 posturi); Grăd. nr. 18 (5 posturi); Grăd. nr. 19 (2 posturi); Grăd. nr. 21 (3 posturi); Grăd. nr. 22; Grăd. nr. 24 (4 posturi); Grăd. nr. 25; Grăd. nr. 26 (6 posturi); Grăd. nr. 27 (3 posturi); Grăd. nr. 29; Grăd. nr. 30; Grăd. nr. 35 (2 posturi); Casa de copii preşcolari (2 posturi); Grăd. nr. 4 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr. 11 (cu limba de predare germană); Grăd. nr. 16 (cu limba de predare germană) — 2 posturi; Grăd. nr. 25 (cu limba de predare germană); Grăd. nr. 34 (cu limba de predare germană).

Municipiul Mediaş

Grăd. nr. 7 (4 posturi); Grăd. nr. 8 (2 posturi); Grăd. nr. 9 (5 posturi): Grăd. nr. 10; Grăd. nr. 11 (10 posturi); Grăd. nr. 12 (5 posturi); Grăd. nr. 13 (2 posturi); Grăd. nr. 4 (cu limba de predare germană); Grăd. nr. 11 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava

Grăd. nr. 2 (2 posturi); Grăd. nr. 3 (6 posturi); Grăd. nr. 4 (cu cămin) — 7 posturi ; Grăd. nr. 4 ; Grăd. nr. 5 (2 posturi); Grăd. nr. 6; Grăd. nr. 7 (3 posturi); Grăd. nr. 8 (2 posturi); Grăd. nr. 10 (2 posturi); Grăd. nr. 11 ; Grăd. nr. 13; Grăd. Suceava — Ipoteşti (2 posturi); Grăd. Suceava — Mi-

(Continuare în pag. a 12-a)

rmare din pag. a 11-a)

tocul Dragomirnei ; Grăd. Suceava — Mitocul Dragomirnei — Lipoveni ; Grăd. Suceava — Mitocul Dragomirnei — Mitocași ; Grăd. Suceava — Salcia (2 posturi); Grăd. Suceava — Salcia Plopeni ; Grăd. Suceava — Scheia ; Grăd. Suceava — Scheia Mihoveni ; Grăd. Suceava — Scheia Sft. Ilie.

Oraşul Cîmpulung

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 3 (2 posturi); Grăd. nr. 4; Grăd. nr. 5; Grăd. nr. 1 (cu cămin) — 4 posturi; Grăd. nr. 2 (cu cămin) — 3 posturi.

Oraşul Gura Humorului

Grăd. Gura Humorului ; Grăd. Gura Humorului (cu cămin) — 3 posturi.

Oraşul Fălticeni

Casa de copii preşcolari (2 posturi); Grăd. U.E.I.L. (3 posturi) ; Grăd. Filatura (3 posturi) ; Grăd. Fălticeni — Tarna Mare ; Grăd. Fălticeni — Grădini.

Oraşul Rădăuţi

Grăd. nr. 2 (4 posturi).

Oraşul Vatra Dornei

Grăd. nr. 3; Grăd. nr. 4 (2 posturi; Grăd. Vatra Dornei (cu cămin) — 5 posturi.

JUDEŢUL TELEORMAN

Municipiul Tr. Măgurele

Grăd. de aplicaţie (Lic. ped.).

JUDEŢUL TIMIŞ

Municipiul Timişoara

Grăd. nr. 3 (4 posturi); Grăd. nr. 4 (2 posturi); Grăd. nr. 6 ; Grăd. nr. 18; Grăd. nr. 23 (orar normal) — 6 posturi; Grăd. nr. 23; Grăd. nr. 28 ; Grăd. „Banatul“ (2 posturi); Grăd. Industria Lînii; Grăd. Teba ; Grăd. Electrobanat ; Grăd. Electromotor ; Grăd. Tehnometal; Grăd. Uz. Textile; Grăd. Timişoara — Chisoda (cu limba de predare germană).

Oraşul Lugoj

Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3 (2 posturi); Casa de copii preşcolari ; Grăd. Lugoj-Măguri.

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea

Grăd. nr. 1 (4 posturi); Grăd. nr. 2 (2 posturi); Grăd. nr. 3 (4 posturi); Grăd. nr. 4; Grăd. nr. 5; Grăd. nr. 6; Grăd. nr. 7 (3 posturi); Grăd. nr. 8; Grăd. nr. 9; Grăd. nr. 10; Grăd. nr. 11; Grăd. nr. 13 (5 posturi); Casa de copii preşcolari (6 posturi)

JUDEŢUL VÎLCEA

Municipiul Rm. Vîlcea

Grăd. C.E.I.L.; Grăd. Rm. Vîlcea — Vîlceana ; Grăd. nr. 10 Rm. Vîlcea — Copăcelu; Grăd. nr. 11 Rm. Vîlcea — Copăcelu; Grăd. nr. 12 Rm. Vîlcea — Căzăneşti.

JUDEŢUL VRANCEA

Municipiul Focşani

Grăd. nr. 6 de aplicaţie.

POSTURI DE ÎNVĂŢĂTORI

JUDEŢUL ALBA

Lic. ped. Blaj.

JUDEŢUL ARAD

Municipiul Arad

Lic. ped.

JUDEŢUL ARGEŞ

Municipiul Piteşti

Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 5; Şc. gen. nr. 8; Şc. gen. nr. 11; Şc. gen. nr. 12 (2 posturi); Şc. gen. Piteşti-Ştefăneşti-Enculeşti (2 posturi): Şc. gen. nr. 1 Piteşti — Ştefăneşti.

Oraşul Cîmpulung

Şc. gen. Cîmpulung — Valea Româneştilor ; Casa de copii şcolari Cîmpulung — Valea Mare Pravăţ-Nămăeşti (învăţător — educator).

JUDEŢUL BACĂU

Municipiul Bacău

Casa de copii şcolari (fete) — 6 posturi învăţătoare-educatoare.

Oraşul Buhuşi

Şc. gen. nr. 9 ; Şc. gen. nr. 3 Buhuşi — Orbic (2 posturi).

JUDEŢUL BOTOŞANI

Municipiul Botoşani

Şc. gen. nr. 5 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 8 ; Şc, gen. nr. 9; Casa de copii nr. 1 — fete — (2 posturi); Casa de copii nr. 2 — fete — (2 posturi).

Oraşul Dorohoi

Şc. gen. nr. 7 ; Casa de copii nr. 2 (băieţi).

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Şc. gen. nr. 16 (4 posturi); Şc. gen. Braşov — Ghimbav ; Şc. gen. nr. 8 (cu limba de predare maghiară); Şc. gen. nr. 14 (cu limba de predare germană); Lic. „I. Honterus“ (cu limba de predare germană) — 2 posturi.

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila

Şc. gen. de aplicaţie (4 posturi).

JUDEŢUL CARAŞ-SEVERIN

Oraşul Oraviţa

Şc. gen. Oraviţa — Răchitoasa.

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj

Şc. specială de surzi nr. 1 (învăţător-educator) — 3 posturi ; Şc. specială ajutătoare — băieţi — (învăţător-educator) (2 posturi) ; Şc. specială ajutătoare — fete — (învăţător-educator) 2 posturi.

Municipiul Dej

Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. Dej — Trasia.

Municipiul Turda

Şc. gen. nr. 5; Şc. gen. nr. 9; Şc. gen. Turda — Cînepişti.

JUDEŢUL CONSTANŢA

Municipiul Constanţa

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 14 (4 posturi); Şc. gen. nr. 17 ; Şc. gen. nr. 18 (3 posturi); Şc. gen. nr. 19 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 20 (3 posturi) ; Şc. specială ajutătoare (4 posturi) ; Casa de copii (3 posturi).

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Oraşul Găeşti

Şc. gen. nr. 2; Casa de copii şcolari.

JUDEŢUL DOLJ

Municipiul Craiova

Şc. gen. Craiova-Podari-Gura Văii.

JUDEŢUL GALAŢI

Municipiul Galaţi

Lic. ped. (la clase de aplicaţie) — 4 posturi; Şc. gen. nr. 1 (2 posturi); Şc. gen. nr. 22 (3 posturi); Şc. gen. nr. 30 (2 posturi); Casa de copii şcolari — băieţi — (învăţător-educator) 3 posturi.

Municipiul Tecuci

Şc. gen. nr. 1.

JUDEŢUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu

Şc. gen. nr. 7 ; Casa de copii şcolari. Şc. gen. Tîrgu Jiu — Ursaţi ; Şc. gen. Tîrgu Jiu — Băleşti-Voinigeşti ; Şc. gen. Tîrgu Jiu — Drăguţeşti-Urecheşti.

JUDEŢUL HARGHITA

Oraşul Miercurea Ciuc

Lic. nr. 2; Şc. gen. nr. 1 (2 posturi); Şc. gen. nr. 5 (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Hunedoara

Şc. gen. nr. 5 (2 posturi); Şc. gen. nr. 10 (2 posturi).

Municipiul Petroşani

Şc. gen. nr. 5 (2 posturi); Şc. gen. nr. 6.

JUDEŢUL IALOMIŢA

Municipiul Călăraşi

Şc. gen. nr. 3 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 7 ; Şc. gen. nr. 8.

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi

Şc. gen. nr. 2 (2 posturi); Şc. gen. nr. 4 (2 posturi); Şc. gen. nr. 13 (2 posturi); Şc. gen. nr. 15; Şc. gen. nr. 27 ; Şc. gen. nr. 30 (2 posturi); Şc. specială ajutătoare — băieţi — (învăţător-educator) (8 posturi); Casa de copii Iaşi-Bucium — fete — (2 posturi) ; Casa de copii Iaşi Bucium — fete — (învăţător-educator) 4 posturi.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia-Mare

Şc. gen. nr. 13 (3 posturi); Şc. gen. nr. 15; Şc. gen. nr. 17 ; Şc. gen. nr. 18 ; Şc. specială ajutătoare ; Casa de copii şcolari (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 10 (cu limba de predare maghiară).

Municipiul Sighetu Marmaţiei

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 7 ; Şc. gen. nr. 10 (2 posturi); Şc. gen. nr. 11 ; Şc. gen. nr. 6 (cu limba de predare maghiară); Şc. gen. nr. 9 (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL MEHEDINŢI

Municipiul Tr. Severin

Casa de copii şcolari — băieţi — (învăţător-educator) 5 posturi ; Şc. gen. nr. 12 Turnu Severin — Dudaşul Schelu.

JUDEŢUL MUREŞ

Municipiul Tg. Mureş

Şc. gen. Tg. Mureş — Cristeşti.

JUDEŢUL NEAMŢ

Municipiul Piatra Neamţ

Şc. specială ajutătoare — fete — (5 posturi); Şc. gen. nr. 22 Piatra Neamţ — Braşăuţi ; Şc. gen. nr. 24 Piatra Neamţ — Deal Săvineşti.

Municipiul Roman

Şc. gen. nr. 6 (2 posturi); Şc. gen. nr. 9; Şc. gen. nr. 10 ; Casa de copii şcolari ; Şc. gen. nr. 16 Roman — Pildeşti.

Oraşul Tg. Neamţ

Şc. specială ajutătoare (învăţător-educator).

JUDEŢUL OLT

Oraşul Slatina

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 3.

JUDEŢUL PRAHOVA

Municipiul Ploieşti

Şc. gen. nr. 19 (2 posturi); Şc. gen. nr. 22 (2 posturi) ; Şc. specială ajutătoare (învăţător-educator) — 3 posturi.

Oraşul Cîmpina

Şc. gen. nr. 2 (2 posturi).

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare

Şc. gen. nr. 2 (cu limba de predare germană) — 2 posturi.

JUDEŢUL SĂLAJ

Oraşul Zalău

Lic. ped. Zalău (la clase de aplicaţie).

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Sibiu

Şc. gen. nr. 9 ; Şc. gen. nr. 10 ; Şc. gen. nr. 11 ; Şc. gen. nr. 12 (cu limba de predare germană).

Municipiul Mediaş

Şc. gen. nr. 2 (6 posturi); Lic. nr. 2 (cu limba de predare germană); Şc. gen. nr. 4 (cu limba de predare germană); Şc. gen. nr. 6 (cu limba de predare germană) — 3 posturi.

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava

Şc. gen. nr. 4 ; Casa de copii şcolari (fete) ; Şc. gen. Suceava — Ipoteşti ; Şc. gen. Suceava — Ipoteşti — Lisaura; Şc. gen. Suceava — Mitocul Dragomirnei-Dragomirna.

Oraşul Cîmpulung

Şc. gen. nr. 2; Şc. gen. nr. 3; Şc. gen. nr. 4.

Oraşul Rădăuţi

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 2.

Oraşul Gura Humorului

Şc. gen. Gura Humorului — Voroneţ.

Oraşul Vatra Dornei

Şc. gen. Vatra Dornei — Argestru.

JUDEŢUL TIMIŞ

Municipiul Timişoara

Şc. gen. nr. 4 ; Şc. gen. nr. 7 (2 posturi) ; Şc. specială de ambliopi (învăţător-educator) ; Şc. specială ajutătoare (învăţător-educator) — 2 posturi) ; Lic. „Nicolaus Lenau“ (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea

Lic. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 3 ; Casa de copii şcolari (învăţător-educator) — 2 posturi.

JUDEŢUL VASLUI

Oraşul Vaslui

Şc. gen. nr. 5 (2 posturi).

Municipiul Bîrlad

Şc. gen. nr. 3; Casa de copii nr. 2 (învăţător-educator) — 2 posturi.

JUDEŢUL VÎLCEA

Municipiul Rm. Vîlcea

Lic. pedagogic (3 posturi); Şc. gen. nr. 11 Rm. Vîlcea — Rîureni.

JUDEŢUL VRANCEA

Municipiul Focşani

Şc. gen. de aplicaţie.

CATEDRE DE LIMBA ROMÂNĂ

JUDEŢUL BACĂU

Oraşul Buhuşi

Şc. gen. nr. 1.

JUDEŢUL BOTOŞANI

Municipiul Botoşani

Şc. gen. nr. 8 (2 catedre).

Oraşul Dorohoi

Lic. nr. 2.

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Lic. ind. ptr. constr. de maşini nr. 2

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila

Şc. gen. nr. 20; Şc. gen. nr. 21.

JUDEŢUL CARAŞ-SEVERIN

Municipiul Reşiţa

Lic. ind. ptr. constr. de maşini; Lic. economic; Şc. gen. Reşiţa — Secu.

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj

Lic. nr. 7; Lic. nr. 15; Lic. pedagogic; Lic. ind. ptr. ind. alimentară ; Şc. gen. nr. 12 ; Şc. gen. nr. 15

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tîrgovişte

Lic. nr. 1; Lic. pedagogic; Şc. gen. nr. 3.

Oraşul Găeşti

Şc. gen. nr. 1.

(Continuare în pag. a 13-a)

(Urmare din pag. a 12-a)

JUDEŢUL DOLJ

Municipiul Craiova

Lic. ind. ptr. constr. de maşini; Şc. gen. nr. 16; Şc. gen. nr. 30.

JUDEŢUL GALAŢI

Municipiul Galaţi

Lic. nr. 1 ; Lic. ind. metalurgic; Lic. ind. ptr. constr. de maşini (2 catedre); Lic. ind. ptr. transp. navale; Lic. sanitar; Şc. gen. 20; Şc. gen. nr. 30.

JUDEŢUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu

Lic. agricol; Lic. ind. de construcţii; Lic. ind. ptr. ind. lemnului; Lic. ind. ptr. materiale de construcţii; Şc. gen. nr. 2; Şc. gen. nr. 7.

JUDEŢUL HARGHITA

Oraşul Miercurea Ciuc

Lic. nr. 2.

Municipiul Odorheiu Secuiesc

Lic. „Dr. Petru Groza" (compl. la secţia maghiară); Lic. pedagogic; Lic. pedagogic (cu limba de predare maghiară); Şc. gen. de muzică şi arte plastice (cu limba de predare maghiară)

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Deva

Lic. de muzică.

Municipiul Hunedoara

Şc. gen. nr. 5.

Municipiul Petroşani

Şc. gen. nr. 1.

JUDEŢUL IALOMIŢA

Municipiul Călăraşi

Şc. gen. nr. 7; Şc. gen. nr. 8.

Oraşul Slobozia

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi

Şc. gen. nr. 15.

JUDETUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare

Lic. de muzică şi arte plastice; Lic. ind. de construcţii.

Municipiul Sighetu Marmaţiei

Lic. ind. ptr. ind. lemnului; Şc. gen. nr. 1

JUDEŢUL MUREŞ

Oraşul Reghin

Şc. gen. nr. 5 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL NEAMŢ

Municipiul Roman

Şc. gen. nr. 16 Roman — Pildeşti.

JUDEŢUL OLT

Oraşul Slatina

Lic. „Radu Greceanu"; Lic. pedagogic; Şc. gen. nr. 2 şi Şc. gen. nr. 1.

JUDEŢUL PRAHOVA

Oraşul Cîmpina

Lic. nr. 1 (2 catedre); Şc. gen. nr. 5 şi Şc. gen. nr. 6.

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare

Şc. gen. nr. 3.

JUDETUL SIBIU

Municipiul Mediaş

Şc. gen. nr. 1.

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava

Şc. gen. Suceava — Ipoteşti; Şc. gen. Suceava Salcia — Văratec.

Oraşul Rădăuţi

Şc. gen. nr. 1.

JUDEŢUL TIMIŞ

Municipiul Timişoara

Şc. specială ajutătoare (2 catedre).

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea

Lic. nr. 2; Lic. ped.; Şc. gen. nr. 1; Şc. gen. nr. 5; Casa de copii şcolari (2 catedre).

JUDEŢUL VASLUI

Oraşul Vaslui

Lic. ec.; Lic. ind. de construcţii; Şc. gen. nr. 3 şi Şc. gen. nr. 1; Şc. gen. nr. 2; Şc. gen. nr. 2 şi Şc. gen. nr. 5.

Municipiul Bîrlad

Lic. ind. ptr. constr. de maşini; Şc. gen. nr. 6; Şc. gen. nr. 7.

JUDEŢUL VÎLCEA

Municipiul Rm. Vîlcea

Lic. pedagogic

JUDEŢUL VRANCEA

Municipiul Focşani

Lic. „Al. I. Cuza".

CATEDRE DE LIMBA MAGHIARĂ

(limba maternă în şcoli cu limba de predare maghiară)

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Şc. gen. nr. 10.

JUDEŢUL HARGHITA

Oraşul Miercurea Ciuc

Lic. nr. 2; Şc. gen. de muzică şi arte plastice.

Municipiul Odorheiu Secuiesc

Lic. pedagogic; Şc. gen. nr. 3.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare

Şc. gen. nr. 3.

CATEDRE DE LIMBA GERMANĂ

(limba maternă în şcoli cu limba de predare germană)

JUDEŢUL BRAŞOV

Oraşul Făgăraş

Lic. nr. 2.

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Sibiu

Şc. gen. nr. 11; Şc. gen. nr. 21 şi Şc. gen. nr. 12.

Municipiul Mediaş

Lic. nr. 2.

CATEDRE DE LIMBA GERMANĂ

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj

Şc. gen. nr. 2 (clase experimentale).

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare

Lic. nr. 3; Şc. gen. nr. 6.

CATEDRE DE LIMBA ENGLEZĂ

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj

Lic. nr. 8; Lic. ped. şi Lic. nr. 15; Şc. gen. nr. 1; Şc. gen. nr. 1 (completare la secţia maghiară); Şc. gen. nr. 14 (secţiile română şi maghiară) — clase experimentale.

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare

Lic. nr. 2.

CATEDRE DE LIMBA FRANCEZĂ

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj

Lic. nr. 1; Lic. nr. 12 şi Şc. gen. nr. 9; Şc. gen. nr. 7; Şc. gen. nr. 13; (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare

Lic. nr. 4; Lic. ped.; Lic. de muzică şi arte plastice; Şc. gen. nr. 5; Şc. gen. nr. 6; Şc. gen. nr. 10 (completare la clase cu limba de predare maghiară).

CATEDRE DE LIMBA RUSĂ

JUDEŢUL ARGEŞ

Municipiul Piteşti

Şc. gen. Piteşti — Bascov; Şc. gen. Piteşti — Bascov — Valea Ursului.

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj

Lic. nr. 10; Lic. nr. 8 şi Lic. nr. 10 şi Lic. nr. 9.

CATEDRE DE ISTORIE

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Şc. gen. nr. 7; Şc. gen. nr. 15 (cu limba de predare maghiară)

JUDEŢUL CARAŞ-SEVERIN

Municipiul Reşiţa

Şc. gen. nr. 4 (compl. geografie); Şc. gen. nr. 7; Lic. nr. 1 şi Şc. gen. nr. 1 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Turda

Şc. gen. nr. 5.

JUDEŢUL CONSTANŢA

Municipiul Constanţa

Şc. gen. nr. 20 şi Şc. gen. nr. 23; Şc. specială ajutătoare.

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tîrgovişte

Şc. gen. nr. 3; Şc. gen. de muzică (compl. geografie).

JUDEŢUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu

Şc. gen. Tg. Jiu — Drăguţeşti şi Şc. gen. Urecheşti.

JUDEŢUL HARGHITA

Municipiul Odorheiu Secuiesc

Şc. gen. nr. 1 (cu limba de predare maghiară).

Oraşul Miercurea Ciuc

Şc. gen. nr. 3 (cu limba de predare maghiară) compl. geografie.

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Hunedoara

Şc. gen. nr. 10.

Municipiul Petroşani

Şc. gen. nr. 3 şi Şc. gen. nr. 2; Şc. gen. nr. 6.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare

Şc. gen. nr. 9; Şc. gen. nr. 13.

Municipiul Sighetu Marmaţiei

Şc. gen. nr. 11.

JUDEŢUL MUREŞ

Oraşul Reghin

Şc. gen. nr. 5 (cu limba de predare germană — compl. geografie.

JUDEŢUL NEAMŢ

Municipiul Roman

Şc. gen. nr. 6

JUDEŢUL PRAHOVA

Municipiul Ploieşti

Şc. gen. nr. 6; Şc. gen. nr. 12 şi Şc. gen. nr. 2; Şc. gen. nr. 18 (compl. geografie); Şc. gen. nr. 19 (compl. geografie).

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Mediaş

Lic. nr 1 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava

Şc. gen. nr. 3; Şc. gen. Suceava — Scheia.

JUDEŢUL TELEORMAN

Municipiul Turnu Măgurele

Şc. gen. nr. 1.

Oraşul Roşiori de Vede

Lic. nr. 2.

JUDEŢUL TIMIŞ

Municipiul Timişoara

Şc. gen. nr 8 (compl. geografie).

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea

Şc. gen. nr. 1; Şc. gen. nr. 2; Şc. gen. nr. 6

JUDEŢUL VASLUI

Oraşul Vaslui

Şc. gen. nr. 2; Şc. gen. nr. 5.

Municipiul Bîrlad

Şc. gen. nr. 6.

Oraşul Huşi

Şc. gen. nr. 3 şi Şc. gen. nr. 6.

JUDEŢUL VRANCEA

Municipiul Focşani

Lic. „Al. I. Cuza".

CATEDRE DE PSIHOLOGIE

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila

Lic. pedagogic.

CATEDRE DE PSIHOLOGIE PEDAGOGIE

JUDETUL ALBA

Oraşul Aiud

Lic. „Bethlen Gabor" (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL BISTRIŢA-NĂSĂUD

Oraşul Năsăud

Lic. pedagogic Năsăud.

JUDEŢUL HARGHITA

Municipiul Odorheiu Secuiesc

Lic. pedagogic; Lic. pedagogic (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL OLT

Oraşul Slatina

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Sibiu

Lic. pedagogic ; Lic. pedagogic (cu limba de predare germană).

(Continuare în pag. a 14-a)

(Urmare din pag. a 13-a)

CATEDRE DE PEDAGOGIE

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tîrgovişte

Lic. pedagogic (3 catedre).

JUDEŢUL IALOMIŢA

Oraşul Slobozia

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL NEAMŢ

Municipiul Piatra Neamţ

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL VÎLCEA

Municipiul Rm. Vîlcea

Lic. pedagogic.

CATEDRE DE MATEMATICĂ

JUDEŢUL ARGEŞ

Municipiul Piteşti

Lic. ind. de chimie; Şc. gen. nr. 2 Piteşti — Bradu; Şc. gen. Piteşti — Mărăcineni — Argeşel.

Oraşul Cîmpulung

Şc. gen. nr. 6.

JUDEŢUL BACAU

Municipiul Bacău

Şc. gen. nr. 7.

Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej

Şc. gen. nr. 6.

Oraşul Buhuşi

Şc. gen. nr. 4.

JUDEŢUL BOTOŞANI

Municipiul Botoşani

Şc. gen. nr. 9.

Oraşul Dorohoi

Şc. gen. nr. 1; Şc. gen. nr. 2 (compl. fizică); Şc. gen. nr. 7 (compl. fizică).

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Şc. gen. nr. 13.

Oraşul Făgăraş

Şc. gen. nr. 1 (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila

Şc. gen. nr. 13; Şc. gen. nr. 19; Şc. gen. nr. 20; (2 catedre); Şc. gen. nr. 21; Şc. gen. nr. 22

JUDEŢUL CARAS-SEVERIN

Municipiul Reşiţa

Lic. ind. ptr. constr. de maşini.

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj

Lic. pedagogic ; Şc. gen. nr. 12 şi Şc. gen. nr. 16.

Municipiul Turda

Lic. „Mihai Viteazul" (seral); Lic. agricol; Şc. gen. nr. 10.

Municipiul Dej

Şc. gen. Dej — Viile Dejului.

JUDEŢUL CONSTANŢA

Municipiul Constanţa

Lic. ind. energetic; Şc. gen. nr. 9; Şc. gen. nr. 22 şi Şc. gen. nr. 31; Şc. specială ajutătoare (2 catedre).

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tîrgovişte

Lic. pedagogic ; Şc. gen. nr. 3 (2 catedre).

JUDEŢUL DOLJ

Municipiul Craiova

Lic. ind. ptr. constr. de maşini; Şc. gen. nr. 13.

JUDEŢUL GALAŢI

Municipiul Galaţi

Lic. ind. metalurgic (2 catedre); Lic. ind. ptr. constr. de maşini (2 catedre) ; Şc. gen. nr. 3 ; Şc. gen. nr. 8 şi Şc. gen. nr. 7 ; Şc. gen. nr. 9 şi Şc. gen. nr. 11; Şc. gen. nr. 10; Şc. gen. nr. 11; Şc. gen. nr. 12.

JUDEŢUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu

Lic. ind. de construcţii: Lic. ind. ptr. ind. lemnului; Lic. agricol şi Şc. gen. nr. 6; Şc. gen. nr. 7.

JUDEŢUL HARGHITA

Oraşul Miercurea Ciuc

Lic. nr. 2.

Municipiul Odorheiu Secuiesc

Lic. pedagogic; Lic. pedagogic (cu limba de predare maghiară); Şc. gen. de muzică şi arte plastice (cu limba de predare maghiară); Şc. gen. nr. 3 (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Deva

Lic. nr. 2; Lic. ind. minier.

Municipiul Hunedoara

Şc. gen. nr. 5; Şc. gen. nr. 9; Şc. gen. nr. 10.

JUDEŢUL IALOMIŢA

Municipiul Călăraşi

Şc. gen. nr. 7 (compl. fizică); Şc. gen. nr. 9.

Oraşul Slobozia

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi

Şc. gen. nr. 2 (2 catedre); Şc. gen. nr. 16 şi Şc. gen. nr. 17;Şc . specială ajutătoare.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare

Lic. ind. de construcţii (2 catedre); Şc. gen. nr. 5; Şc. gen. nr. 10; Şc. specială ajutătoare.

Municipiul Sighetu Marmaţiei

Lic. ind. ptr. ind. lemnului; Şc. gen. nr. 6; Şc. gen. nr. 7; Şc. gen. nr. 8; Şc. gen. nr. 11.

JUDEŢUL MEHEDINŢI

Municipiul Tr. Severin

Şc. gen. nr. 5 Tr. Severin — Schela Cladovei (2 catedre).

JUDEŢUL NEAMŢ

Municipiul Piatra Neamţ

Şc. gen. nr. 8; Şc. gen. nr. 11; Şc. gen. nr. 14; Şc. gen. nr. 20.

JUDEŢUL OLT

Oraşul Slatina

Lic. ind. de construcţii ; Lic. pedagogic.

JUDEŢUL PRAHOVA

Oraşul Cîmpina

Şc. gen. nr. 3 (compl. fizică).

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Mediaş

Şc. gen. nr. 2.

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava

Şc. gen. Suceava — Salcia; Şc. gen. Suceava — Salcia-Văratec.

Oraşul Cîmpulung

Lic. silvic.

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea

Lic. nr. 2 (2 catedre); Şc. gen. nr. 1; Şc. gen. nr. 3; Casa de copii şcolari.

JUDEŢUL VASLUI

Oraşul Vaslui

Lic. economic; Şc. gen. nr. 2 (compl. fizică); Şc. gen. nr. 4; Şc. gen. nr. 3 şi Şc. gen. nr. 4; Şc. gen. nr. 5.

Oraşul Bîrlad

Şc. gen. nr. 5 (compl. fizică).

Oraşul Huşi

Şc. gen. nr. 6 (completare fizică).

JUDEŢUL VÎLCEA

Municipiul Rîmnicu Vîlcea

Lic. economic; Şc. gen. nr. 7 Rîmnicu Vîlcea — Stolniceni.

JUDEŢUL VRANCEA

Municipiul Focşani

Lic. ind. ptr. ind. lemnului.

CATEDRE DE FIZICĂ

JUDEŢUL ARAD

Municipiul Arad

Şc. gen. nr. 5 şi Şc. gen. nr. 9; Şc. gen. nr. 10; Lic. nr. 4 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL BACĂU

Municipiul Bacău

Şc. gen. nr. 7; Şc. gen. nr. 28.

JUDEŢUL BIHOR

Municipiul Oradea

Lic. ind. ptr. constr. de maşini; Şc. gen. nr. 25.

JUDEŢUL BOTOŞANI

Municipiul Botoşani

Şc. gen. nr. 1; Şc. gen. nr. 2 şi Şc. gen. nr. 3; Şc. gen. nr. 1 şi Şc. gen. nr. 11 (compl. chimie).

ORAŞUL DOROHOI

Lic. nr. 1; Lic. nr. 2.

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Lic. ind. ptr. constr. de maşini nr. 1; Lic. ind. ptr. constr. de maşini nr. 2 ; Lic. ind. energetic (2 catedre) ; Şc. gen. nr. 14.

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila

Şc. gen. nr. 13 şi Şc. gen. nr. 28; Şc. gen. nr. 27 şi Şc. gen. nr. 28.

JUDEŢUL BUZAU

Municipiul Buzău

Lic. ped. şi Şcoala specială de nevăzători; Lic. agricol (2 catedre); Lic. industrial; Şc. gen. nr. 2.

Oraşul Rm. Sărat

Lic. ind. special.

JUDEŢUL CARAS SEVERIN

Municipiul Reşiţa

Lic. ind. ptr. constr. de maşini.

Oraşul Oraviţa

Şc. gen. nr. 1.

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj

Lic. ptr. nevăzători; Şc. gen. nr. 7 şi Şc. gen. nr. 10; Şc. gen. nr. 13.

Municipiul Turda

Lic. nr. 2; Lic. agricol.

JUDEŢUL CONSTANŢA

Municipiul Constanţa

Şc. gen. nr. 4; Şc. gen. nr. 12; Şc. gen. nr. 13; Şc. gen. nr. 17; Şc. gen. nr. 15 şi Şc. gen. nr. 12; Şc. gen. nr. 20 şi Şc. gen. nr. 23.

JUDEŢUL COVASNA

Oraşul Sf. Gheorghe

Şc. gen. nr. 3; Şc. gen. nr. 1 (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tîrgovişte

Lic. nr. 2.

JUDEŢUL GALAŢI

Municipiul Galaţi

Lic. nr. 7 (seral); Lic. ind. ptr. constr. de maşini; Lic. ind. ptr. ind. alimentară; Lic. ind. de transp. navale; Şc. gen. nr. 10; Şc. gen. nr. 30.

JUDEŢUL GORJ

Municipiul Tîrgu Jiu

Lic. ind. ptr. materiale de construcţii; Lic. ind. de construcţii; Lic. agricol şi Şc. gen. nr. 6; Şc. gen. Tîrgu Jiu — Drăguţeşti Cîrbeşti.

JUDEŢUL HARGHITA

Municipiul Odorheiu Secuiesc

Lic. „Dr. Petru Groza" (cu limba de predare maghiară) — compl. la secţia română; Lic. ped. (cu limba de predare maghiară); Şc. gen. nr. 1 (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Deva

Lic. nr. 2.

Municipiul Hunedoara

Şc. gen. nr. 9.

JUDEŢUL IALOMIŢA

Municipiul Călăraşi

Lic. nr. 2; Şc. gen. nr. 9.

Oraşul Slobozia

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi

Lic. nr. 6; Lic. de muzică (compl. chimie); Lic. ind. de construcţii (2 catedre); Lic. agricol; Şc. nr. 15; Şc. gen. nr. 18 (compl. chimie); Şc. gen. nr. 20.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare

Lic. nr. 2 (2 catedre); Lic. de muzică şi arte plastice; Lic. ind. de construcţii; Lic. ind. minier (2 catedre); Şc. gen. nr. 4; Şc. gen. nr. 11.

Municipiul Sighetu Marmaţiei

Lic. ind. ptr. ind. lemnului; Şc. gen. nr. 6; Şc. gen. nr. 8.

JUDEŢUL MEHEDINŢI

Municipiul Turnu Severin

Lic. ind. ptr. constr. de nave; Lic. ind. ptr. ind. lemnului; Şc. gen. nr. 3; Şc. gen. nr. 6; Şc. gen. nr. 14.

JUDEŢUL MUREŞ

Municipiul Sighişoara

Şc. gen. nr. 1 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL NEAMŢ

Municipiul Piatra Neamţ

Şc. gen. nr. 9.

Municipiul Roman

Lic. agricol; Şc. gen. nr. 12; Şc. gen. nr. 16.

JUDEŢUL OLT

Oraşul Slatina

Lic. ped.; Lic. ind. de construcţii (3 catedre); Lic. ind. metalurgic; Lic. agricol.

JUDEŢUL PRAHOVA

Municipiul Ploieşti

Lic. ped.; Şc. gen. nr. 1; Şc. gen. nr. 15; Şc. gen nr. 16 (compl. chimie).

Oraşul Cîmpina

Lic. nr. 2.

(Continuare in pag. a 15-a)

(Urmare din pag. a 14-a)

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare

Lic. nr. 4.

JUDEŢUL SĂLAJ

Oraşul Zalău

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Sibiu

Lic. agricol; Lic. nr. 2 (cu limba de predare germană); Şc. gen. nr. 2 şi Şc. gen. nr. 4 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava

Lic. nr. 2; Lic. ind. de construcţii; Lic. ind. ptr. ind. lemnului; Şc. gen. nr. 3; Şc. gen. Suceava—Mitocul Dragomirnei.

Oraşul Cimpulung

Şc. gen. nr. 2.

JUDEŢUL TIMIŞ

Municipiul Timişoara

Şc. gen. nr. 7 (compl. chimie); Şc. gen. Timişoara — Ghiorda (compl. chimie).

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea

Lic. nr. 2 (3 catedre); Lic. ped.; Şc. gen. nr. 1; Şc. gen. nr. 2 (compl. chimie); Şc. gen. nr. 5.

JUDEŢUL VASLUI

Municipiul Birlad

Lic. ind. ptr. constr. de maşini; Şc. gen. nr. 3.

Oraşul Vaslui

Lic. nr. 1; Lic. nr. 2; Şc. gen. nr. 4.

JUDEŢUL VRANCEA

Municipiul Focşani

Lic. ind. ptr. ind. lemnului; Lic. economic.

Municipiul Bucureşti

Sectorul I. Şc gen. nr. 9 Otopeni; Şc. gen. nr. 7 şi Lic. agricol (compl. chimie).

Sectorul II. Şc. gen. nr. 31; Şc. gen. nr. 40 şi Şc. gen. nr. 36; Şc. gen. nr. 145.

Sectorul III Şc. gen. nr. 65 Pantelimon şi Şc. gen. nr. nr. 61 Dobroieşti (compl. chimie).

Sectorul V. Şc. gen. nr. 102 (2 catedre); Şc. gen. nr. 103 ; Şc. gen. nr. 190; Şc. gen. nr. 100 (compl. chimie); Şc. gen. nr. 111 (compl. chimie); Şc. gen. nr. 113 (compl. chimie); Şc. gen. nr. 101 Popeşti Leordeni (compl. chimie).

Sectorul VI. Şc. gen. nr. 127 ; Şc. gen. nr. 130 şi Şc. gen. nr. 132; Şc. gen. nr. 137 şi Şc. gen. nr. 139 ; Şc. gen. nr. 125 (compl. chimie); Şc. gen. 139 (compl. chimie); Şc. gen. nr. 147 (compl. chimie); Şc. gen. nr. 140 Vîrteju (compl. chimie).

Sectorul VII. Şc. gen. nr. 161 şi Şc. gen. nr. 167 (compl. chimie).

Sectorul **VIII.** Şc. gen. nr. 179 ; Şc. gen. nr. 182 şi Şc. gen. nr. 185 Chitila.

CATEDRE DE CHIMIE

JUDEŢUL ARGEŞ

Oraşul Cimpulung

Lic. ind. ptr. constr. de maşini.

JUDEŢUL BACĂU

Municipiul Bacău

Şc. gen. nr. 7 şi Şc. gen. nr. 9.

JUDEŢUL BISTRIŢA-NĂSĂUD

Oraşul Năsăud

Lic. pedagogic şi lic. nr. 2.

JUDEŢUL BOTOŞANI

Oraşul Dorohoi

Lic. nr. 1.

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Lic. ind. ptr. constr. de maşini nr. 2.

Oraşul Făgăraş

Lic. „Radu Negru".

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila

Lic. ind. de chimie şi constr. de maşini ; Şc. gen. nr. 22.

JUDEŢUL CARAŞ-SEVERIN

Oraşul Bocşa

Lic. Bocşa (compl. fizică).

Oraşul Oraviţa

Lic. Oraviţa (compl. fizică).

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj

Şc. gen. nr. 14.

Municipiul Dej

Şc. gen. nr. 3.

Municipiul Turda

Lic. agricol.

JUDEŢUL CONSTANŢA

Municipiul Constanţa

Şc. gen. nr. 30.

JUDEŢUL COVASNA

Oraşul Sfîntu Gheorghe

Şc. gen. nr. 2 şi Şc. gen. nr. 4 (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tirgovişte

Lic. pedagogic ; Şc. gen. nr. 1 şi Şc. gen. de muzică.

JUDEŢUL DOLJ

Municipiul Craiova

Lic. ind. ptr constr. de maşini şi Lic. ind. de construcţii ; Şc gen. nr. 24.

JUDEŢUL GALAŢI

Municipiul Galaţi

Lic. ind. metalurgic ; Şc. gen. nr. 12 şi Şc. gen. nr. 1.

Municipiul Tecuci

Lic. agricol.

JUDEŢUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu

Lic. ind. ptr. ind. lemnului.

Oraşul Motru

Şc. gen. Motru.

JUDEŢUL IALOMIŢA

Municipiul Călăraşi

Lic. nr. 2.

Oraşul Slobozia

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi

Lic. agricol ; Şc. gen. nr. 2.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare

Lic. „Gheorghe Şincai" ; Lic. ind. de construcţii.

Municipiul Sighetu Marmaţiei

Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 10.

JUDEŢUL MEHEDINŢI

Municipiul Turnu Severin

Lic. ind. ptr. constr. de nave şi Şc. gen. nr. 4 şi Şc. gen. nr. 5.

JUDEŢUL OLT

Oraşul Slatina

Lic. ind. de construcţii (2 catedre); Lic. agricol; Lic. ind. metalurgic.

JUDEŢUL PRAHOVA

Municipiul Ploieşti

Şc. gen. nr. 6.

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare

Lic. nr. 2 ; Lic. pedagogic ; Şc. gen. nr. 10.

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava

Lic. ind. de construcţii.

JUDEŢUL TIMIŞ

Municipiul Timişoara

Şc. gen. nr. 6 şi Şc. gen. nr. 13.

JUDEŢUL VASLUI

Municipiul Birlad

Lic. ind. ptr. constr. de maşini.

Oraşul Vaslui

Şc. gen. nr. 4.

Oraşul Huşi

Şc. gen. nr. 1 şi Şc. gen. nr. 2.

JUDEŢUL VÎLCEA

Municipiul Rimnicu Vilcea

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL VRANCEA

Municipiul Focşani

Lic. „Al. I. Cuza" ; Lic. pedagogic ; Lic. ind. ptr. ind. lemnului.

Municipiul Bucureşti

Sectorul VI. Şc. gen. nr. 127 ; Şc. gen. nr. 166.

Sectorul VII. Lic. „T Vladimirescu" şi Lic. nr. 31 ; Şc. gen. nr. 156 şi Şc. gen. nr. 155; Şc. gen. nr. 160 şi Şc. gen. nr. 159 Chiajna.

CATEDRE DE BIOLOGIE

JUDEŢUL BISTRIŢA-NĂSĂUD

Oraşul Năsăud

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL BOTOŞANI

Municipiul Botoşani

Lic. pedagogic.

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Şc. gen. nr. 16.

Oraşul Făgăraş

Lic. nr. 2 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL DOLJ

Municipiul Craiova

Şc. gen. Craiova —Işalniţa.

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Hunedoara

Şc. gen. nr. 5.

JUDEŢUL ILFOV

Lic. pedagogic de învăţători Bucureşti.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Sighetu Marmaţiei

Şc. gen. nr. 11.

JUDEŢUL MUREŞ

Municipiul Sighişoara

Şc. gen. nr. 1 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Sibiu

Şc. gen. nr. 15 şi Şc. gen. nr. 4 (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava

Şc. gen. Suceava — Scheia.

JUDEŢUL TIMIŞ

Municipiul Timişoara

Lic. „Nicolaus Lenau" (cu limba de predare germană).

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea

Casa de copii şcolari.

JUDEŢUL VASLUI

Oraşul Vaslui

Lic. nr. 1 şi Şc. gen. nr. 3.

JUDEŢUL VÎLCEA

Municipiul Rimnicu Vilcea

Lic. pedagogic.

Municipiul Bucureşti

Sectorul VII. Lic. nr. 21 (cu limba de predare germană) — 2 catedre.

CATEDRE DE GEOGRAFIE

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov

Şc. gen. nr. 8 (cu limba de predare maghiară).

Oraşul Făgăraş

Şc. gen. nr. 3.

JUDEŢUL CARAŞ-SEVERIN

Oraşul Bocşa

Şc. gen. nr. 1.

JUDEŢUL HARGHITA

Municipiul Odorheiu Secuiesc

Lic. pedagogic (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Hunedoara

Şc. gen. nr. 9.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Sighetu Marmaţiei

Şc. gen. nr. 8.

JUDEŢUL PRAHOVA

Municipiul Ploieşti

Şc. gen. nr. 5 şi Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 10 şi Şc. gen. nr. 25.

MUNICIPIUL BUCUREŞTI

Sectorul VII. Lic. nr 21 (cu limba de predare germană).

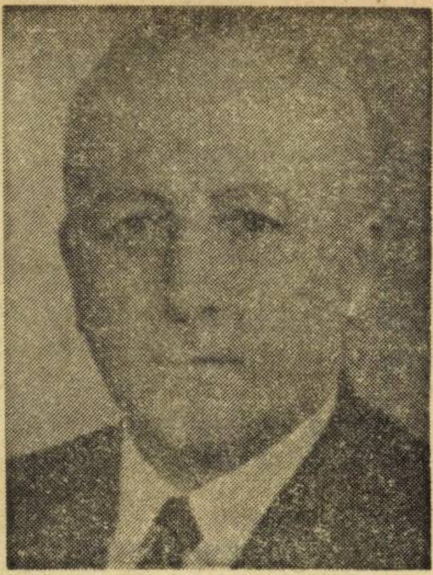

CU ANDRÉ OULIAC

despre:

REVALORIZAREA FUNCȚIEI DE EDUCATOR

Organizație de masă cu un efectiv puternic (peste 300.000 de membri), de la an la an în creștere, Sindicatul Național al Institutorilor (S.N.I.) din Franța a împlinit nu de mult cinci decenii de existență. O existență care s-a confundat cu efortul — „tenace și ferm", „plin de răbdare", după cum sublinia într-o privire retrospectivă „L'École libératrice", organul de presă al acestei organizații — pentru apărarea drepturilor materiale și spirituale ale institutorilor, a căror viață este dominată de asperitățile și injustițiile hărăzite celor ce muncesc în toate alcătuirile sociale bazate pe exploatare.

Despre unul dintre domeniile de luptă cu implicațiile cele mai adînc umanitare ale acestei organizații : așezarea învățătorului — prin „revalorizarea morală și materială" a funcției sale în cadrul societății — la locul pentru care îl recomandă nobila sa misiune, ne-a vorbit André Ouliac, **secretar general al S.N.I., cu prilejul recentei sale vizite în țara noastră.**

— Optica modernă cu privire la finalitatea instrucției, exigențele noi față de conținutul acesteia, schimbările aduse de tehnică în echipamentul de predare și de învățare, mutațiile ce s-au produs în structura psihologică a elevului și în raportul dintre clasă și catedră — fac necesară reconsiderarea funcției însăși de profesor (respectiv de învățător). Am înțeles din cuvîntările dumneavoastră și din campaniile de presă ale S.N.I. că această problemă ocupă un loc important — și nu numai din motivele amintite — în activitatea organizației. Vă rog să ne vorbiți despre ceea ce considerați că este mai semnificativ pentru eforturile dumneavoastră în acest cîmp vast de acțiune.

André Ouliac : Evoluția științelor, a tehnicii, a societății în acest sfîrșit de secol pune tot mai mult în evidență rolul de neînlocuit al învățătorului în pregătirea temeinică a copilului încă din primii ani de școlaritate, ani care, de fapt, stau la baza edificiului de mai tîrziu, a întregii educații și formații a omului. De aceea cred că nimic nu îndreptățește acel sentiment de inferioritate care îi încearcă uneori pe învățători.

Este adevărat însă că o serie de condiții în societatea bazată pe exploatare pot să așeze anumite categorii de oameni și de îndeletniciri în locuri periferice. Așa s-a întîmplat și cu institutorii. Sindicatul nostru luptă cu fermitate pentru revalorizarea morală și materială a funcției acestor slujitori ai școlii, în raport cu locul și rolul lor în cadrul națiunii. Una din condițiile esențiale pentru aceasta este buna lor pregătire. De aceea, militām pentru crearea posibilităților unei pregătiri de nivel superior pentru toți învățătorii — atît în anii de studii, cît și după aceea, în munca lor la catedră. Noi studiem un plan de formare a viitorilor institutori, bazat pe prelungirea duratei de pregătire inițială a lor. Dorim să reîntronăm în instituțiile pregătitoare acel spirit al vechilor școli normale, în care s-au format cadre care și-au înțeles misiunea în mod exemplar.

Din aceleași motive ne preocupă problema perfecționării profesionale a institutorilor deja încadrați în muncă. Desigur, aceasta este înainte de toate o chestiune personală, răspunzînd dorinței fiecăruia de a se împlini în profesiunea aleasă. Totuși, ea nu poate rămîne exclusiv o problemă particulară, date fiind consecințele pe planul educației tineretului. În multitudinea de păreri care s-au exprimat în acest domeniu, noi considerăm că perfecționarea permanentă a institutorilor francezi trebuie organizată rațional și sistematic, în timpul lor de muncă.

— Raportul dumneavoastră la Congresul S.N.I. de la Nantes se oprește îndelung la condițiile de muncă și de trai ale învățătorilor...

André Ouliac : Acesta este un alt domeniu al luptei noastre care ține, de asemenea, de eforturile pentru revalorizarea materială (și implicit morală) a funcției de institutor. Insensibilitatea autorităților statale la revendicările juste ale cadrelor didactice se izbește de insistența cu care Sindicatul Național al Institutorilor revendică îmbunătățirea condițiilor de trai ale membrilor săi, a condițiilor de muncă din școli (aici îi avem în vedere și pe elevi), a condițiilor de remunerare a funcției didactice. Noi cerem să se acorde educației naționale un caracter prioritar în economia fondurilor statului.

— Ce idealuri vă animă pe dumneavoastră în această luptă pentru schimbarea poziției institutorului în societate, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă din școli și pentru ridicarea pe o treaptă superioară a educației naționale ?

André Ouliac : În virtutea țelului nostru superior — acela de a schimba societatea, de a contribui la făurirea unei societăți în care mijloacele de producție și de distribuție să fie în mîinile celor ce muncesc și puse în serviciul întregii națiuni, al întregii țări. Aceasta înseamnă că noi vrem să înceteze exploatarea omului de către om, ca omul să devină stăpînul destinului său, al bogățiilor țării sale. Noi vrem o societate în care omul să nu fie un robot sau sclavul unui sistem și în care el să se poată realiza plenar. Vedeți, deci, că, în fond, este vorba de o luptă ce se duce de zeci și zeci de ani —lupta milenară a omului pentru emanciparea sa, pentru îmbunătățirea condiției umane.

Noi știm că aceasta este o luptă de lungă durată, că nu vom avea chiar mîine societatea spre care năzuim, dar ducem această luptă din tot sufletul, fără să disperăm. Avem deplină încredere în viitor.

— Care este impresia dominantă cu care vă întoarceți în Franța din vizita făcută în țara noastră ?

André Ouliac : Că România este o țară angajată ferm pe calea progresului, o țară în care se muncește cu pasiune.

STELA PREDESCU

Realități capitaliste

DEBUTUL ÎN PROFESIE ? ȘOMAJUL

Terminarea școlii, ai cărei ani sînt de obicei presărați cu visuri și proiecte pentru întreaga viață, se produce, pentru tinerii care trăiesc în lumea capitalului printr-o zguduitoare revenire la realitate : Unde să-și poată găsi ei loc de muncă, cum să se realizeze, cînd drumurile uzinelor și fabricilor, ale șantierelor și institutelor de cercetare, au fost bătute înainte zadarnic de alte zeci și zeci de oameni —cei mai mulți cu vechime considerabilă în profesiune și cu serioase greutăți familiale ?

O ultimă speranță : birourile și agențiile de plasare, asociațiile foștilor elevi etc. O speranță care se spulberă însă la poarta celui dintîi asemenea oficiu. Un număr din ce în ce mai mare de cereri asaltează pur și simplu pe funcționarii centrelor de plasare. De exemplu, în Franța, la Agenția națională pentru plasare în serviciu, numărul cererilor a crescut în anul trecut de la 600 în octombrie la 1450 în noiembrie și la 1750 în decembrie. Asociația pentru repartizarea cadrelor (A.P.E.C.) a cunoscut și ea o triplare a cererilor de serviciu într-o scurtă perioadă, pentru ca dinamica ofertei de lucru direct la întreprinderi să crească în unele locuri de la 50 de cereri la 200 și chiar 300.

În același timp, la cabinetele de selectare — însărcinate să descopere, în interesul firmelor, pe candidații corespunzînd calificărilor cerute de firmă — defilează pentru fiecare post, după cum ele însele mărturisesc, zeci de tineri diplomați, „majoritatea foarte potriviți pentru postul respectiv, și dintre care unii, în căutare de lucru de 5—6 luni". Ar fi acceptat orice ofertă — spunea presei despre un tînăr recrutorul unui astfel de cabinet.

În S.U.A. opinia publică este și ea îngrijorată de creșterea șomajului, îndeosebi în rîndul tineretului, și mai ales al absolvenților universitari cu calificări tehnice. 5 pînă la 20% dintre acești tineri — semnalează „U. S. News and World Report" — nu se încadraseră anul trecut în slujbe corespunzătoare pregătirii lor sau nu-și găsiseră de loc serviciu. Situația tinde să se agraveze în acest an.

Asemenea fenomene se pot întîlni nu numai în Franța și S.U.A., dar și în Anglia (unde totalul real al șomerilor depășește un milion), în Italia, în Portugalia, în America Latină (unde numărul oficial al șomerilor — din care mulți sînt tineri cu studii — aproape s-a triplat între anii 1950—1965, iar acum este în continuă creștere).

Acești tineri, dezmoșteniți în propria lor patrie, își mută adeseori speranțele, după luni și chiar ani de căutare, în alte țări și continente. Emigrarea a început astfel să se instaleze în rîndul tinerilor din multe părți ale lumii, ca un fenomen cu aspecte nu mai puțin dramatice. În Portugalia, de pildă, emigranții — în majoritatea lor persoane între 18 și 45 ani — se numără cu zecile de mii, dintre care peste 15.000 nu au împlinit vîrsta stagiului militar. De notat că mulți dintre ei părăsesc țara și pentru a se sustrage stagiului militar de cinci ani, în cursul căruia ar urma să fie trimiși pe fronturile din Africa, pentru o cauză nedreaptă, care nu este a lor.

Și acesta, în timp ce la celălalt pol al societății capitaliste își duc traiul de lux și belșug magnații, pentru care șomajul altora, recesiunea economică și inflația înseamnă profit. Compania „British Petroleum", bunăoară, realizează într-o singură zi un profit egal cu venitul pe un an a două mii de muncitori. Cîți șomeri, însă, își dau în felul lor și mai tragic (și cu atît mai tragic cînd sînt tineri, la începutul carierei și drumului în viață), contribuția la acest fabulos și nemeritat cîștig ?

ANA COSMIN

Telex

U.R.S.S.

Tineretul studios al Uralului

Politica școlară a statului sovietic, care a făcut din instrucție un drept și un bun al fiecărui cetățean, a făcut să crească în toate regiunile țării numărul persoanelor cu o bună pregătire de cultură generală și de specialitate. În Ural, de exemplu, puternică regiune industrială a U.R.S.S., două treimi din tineri — după cum arată cercetările sociologice — au studii medii, numărul lor fiind în creștere. Accesul la carte pentru tinerii de orice vîrstă este înlesnit de o largă rețea de învățămînt. În acest an școlar s-au deschis în orașele și satele Uralului peste 800 de școli pentru tinerii muncitori și peste 250 de școli tehnice serale, în care ei învață fără scoatere din producție.

R. P. UNGARĂ

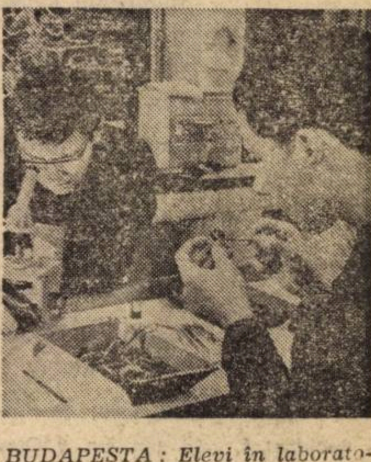

BUDAPESTA : Elevi în laboratorul de biologie al Societății de popularizare a științelor

R. P. ALBANIA

Învățămîntul în perspectiva cincinalului

Prevederile planului cincinal (1971—1975) al Albaniei populare țintesc să ridice considerabil nivelul instrucției și eficienței școlii. În 1975 numărul elevilor din școlile de toate gradele va fi de circa 780 000. În 1975 un procent de 50 la sută din copiii preșcolari vor avea loc în grădinițe, mai mult de 60 la sută absolvenți ai școlii de opt ani vor putea fi cuprinși în școlile secundare, cu sau fără scoaterea lor din producție. Circa 20 000 de tineri vor termina — pînă în 1975 — institutele de învățămînt superior și aproape 42 000, școlile secundare și profesionale.

R. P. BULGARIA

SOFIA : Activitate în cercul de fizică al Liceului nr. 66

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 35
Sîmbătă 12 februarie 1972
12 pagini — 1 leu

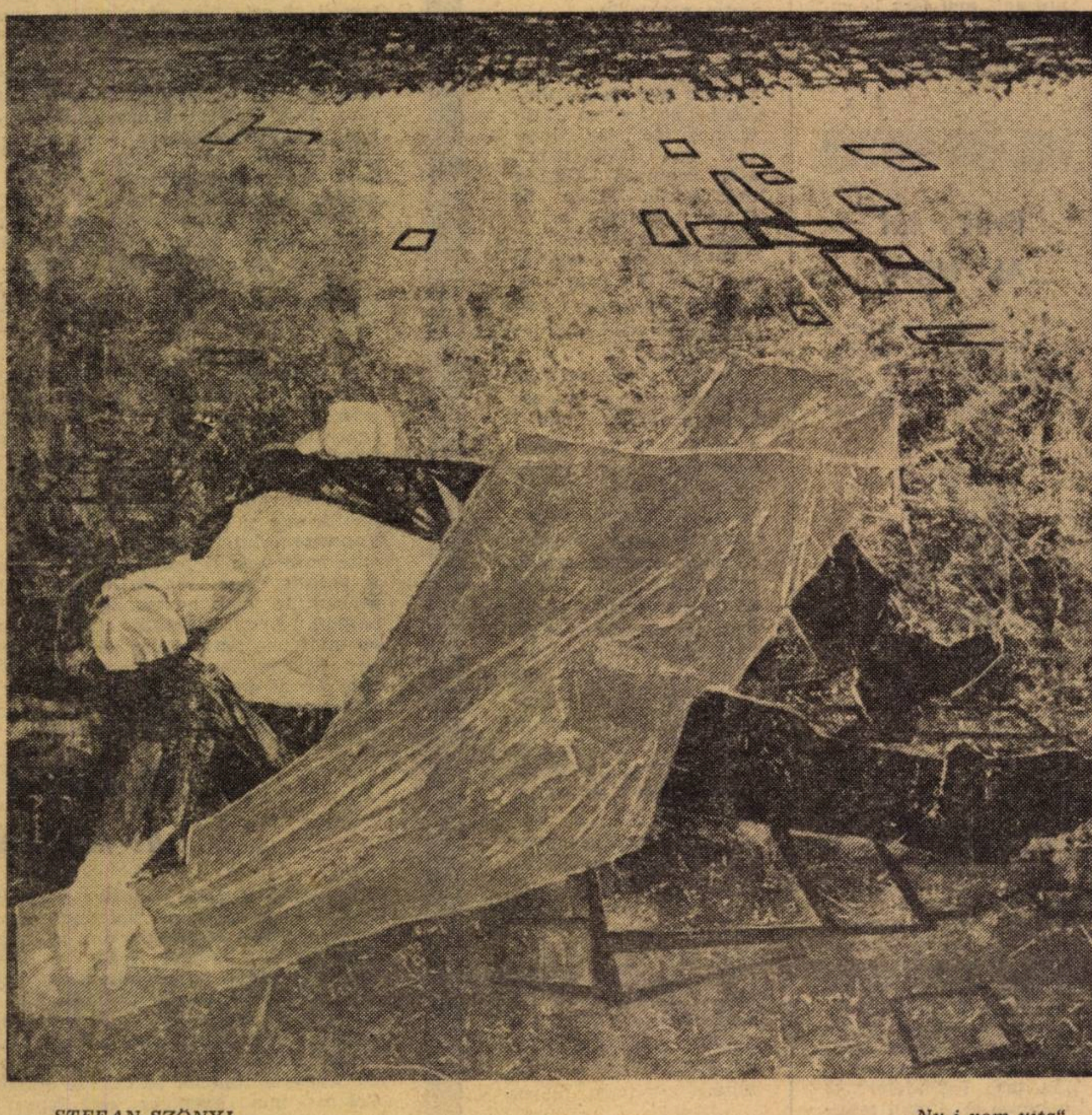

ȘTEFAN SZÖNYI „Nu-i vom uita“

GR. C. MOISIL:

„Trebuie ca fiecare om să inventeze cum se întrebuințează calculatorul“

Red : Ce considerați esențial pentru creșterea eficienței muncii cu calculatorul ?

Grigore C. Moisil : Pentru a merge în pas cu întreaga omenire civilizată, trebuie ca fiecare om să inventeze cum se întrebuințează calculatorul, pentru mărirea productivității sau a creativității în meseria lui.

Red : Ce înțelegeți prin aceasta ? Că trebuie inventat totul de la început ?

Grigore C. Moisil : Nu. Sînt multe lucruri care se știu. De exemplu, pentru a introduce informatica în întreprinderile economice și industriale o mare parte din ceea ce trebuie făcut se poate învăța de la cei care o fac. La noi în țară se poate învăța de la CEPECA sau de la ASE. De asemenea, se poate învăța să se proiecteze cu calculatorul în inginerie. Și aici însă e nevoie să se inventeze multe lucruri și anume să se modernizeze teoriile pe baza cărora se face proiectarea și care au fost multă vreme simplificate de necesitatea de a ajunge la calcule care să se poată executa cu mijloacele de calcul ce erau la dispoziția inginerului proiectant, înainte de apariția calculatorului. În foarte multe discipline însă lucrurile sînt aproape la început.

Red : Nu e potrivit să le lăsăm să se dezvolte și să le învățăm după ?

Grigore C. Moisil : Nu. Și aceasta nu numai dintr-un simț de demnitate națională, ci și din faptul că toți știm că munca cea mai bine plătită e munca de concepție. De ce am plăti-o noi altora cînd ar putea să ne-o plătească alții nouă ?

Red : Atunci ?

Grigore C. Moisil : Aici e sarcina cea mai mare a profesorilor, care trebuie să preia din ceea ce se știe pe lume, pentru a-i învăța pe alții. Și aici e rolul mare al oamenilor de știință care trebuie să inventeze lucrurile noi ce nu se știu încă.

Red : Cum se poate face lucrul acesta ?

Grigore C. Moisil : Prima condiție e de a învăța ceea ce se știe.

I. PETRESCU

Reversul medaliei

Dacă faza finală a educației prin școală are o deosebită importanță pentru selectarea utilităților și a valorilor, nu mai puțin importantă este faza inițială. Asupra acestei faze din perioada întregii vieți școlare vreau să mă opresc o clipă, cu amintirea vie a vizitei recente la „școala mea“, dar și sub influența unei scrisori pe care o învățătoare de la o școală a unui important oraș de provincie mi-a trimis-o îndată ce a aflat, din „Tribuna școlii“, de această vizită. „Eu am avut norocul să fiu și învățătoare la școala unde am fost elevă“, îmi scrie corespondenta mea. Într-adevăr, un mare noroc, o situație care permite măsurarea precisă a drumului ascendent, parcurs de la școală, ca elev, pentru a ajunge la aceeași școală — ca profesor.

Dar reversul acestei medalii, atît de lucitoare pe una din fețe, este răspunderea deosebită pe care această situație o implică. Să nu uităm că în primii ani de școală se continuă cu formarea automatismelor, se îmbogățește bagajul deprinderilor de acasă cu altele mai noi, care vor trebui să reziste o viață întreagă la orice încercări. În primii ani de școală învață copilul — dacă nu învață acasă — să spună „bună ziua“ la sosire și „bună ziua“ la plecare. În primii ani de școală învață să vorbească corect, cuviincios — și mai ales în școală învață să scrie. În primii ani ai școlii copilul face experiența vieții în societate, trăind intens în mica sa societate, cu toate implicațiile acestei vieți în comun.

Să nu uităm, în sfîrșit, că deprinderile „rele“ (proastă purtare, proastă sau incorectă vorbire, incorectă scriere), dacă nu au fost suprimate cu fermitate în primii ani ai școlii, îl vor însoți, cu supărătoare perseverență, toată viața. Am cunoscut oameni cu studii care și la a treia tinerețe continuau să scîlcieze unele cuvinte pentru că așa au făcut cînd erau copii mici și nimeni nu și-a dat osteneala să-i îndrepte, după cum am cunoscut învățători care scriau „vam“ în loc de „v-am“, „todeauna“ în loc de „totdeauna“ etc. Și unii și alții știau, desigur, cum trebuie să pronunțe sau să scrie cuvintele amintite. Dar nu se mai puteau recondiționa. Această imposibilitate de recondiționare, justificată la o anumită vîrstă și pînă la un anumit punct, poate avea efecte dezastruoase. Zeci de promoții de copii vor învăța să scrie și să vorbească — bine sau rău, corect sau nu — așa cum a vorbit și a scris învățătorul lor. Ei nu vor pune niciodată la îndoială, în tot restul vieții lor, faptul că învățătorul a vorbit cum trebuie și a scris cum trebuie, ceea ce este un lucru foarte bun — dar poate fi și foarte rău.

Iată de ce, stimată colegă, am vorbit de „reversul medaliei“. Dar sînt liniștit. Pentru că în scrisoare îmi spuneți : „Acum, după 20 de ani de cînd lucrez cu copiii, mai am încă de învățat“.

Sigur că mai aveți de învățat. Toți mai avem de învățat. Omul care consideră că nu mai are nimic de învățat este un om sfîrșit.

Miron Nicolescu

În acest număr:

- Clasa muncitoare — forța socială conducătoare în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.
- Rolul legii valorii și modul său de acțiune în economia socialistă.
- Interviul nostru cu prof. univ. dr. docent Alexandru Ciplea.
- Criterii de perfecționare a manualelor școlare.

ACCENTE

Plenara Consiliului elevilor

Duminică, 6 februarie a.c., la sediul C.C. al U.T.C. a avut loc Plenara Consiliului pe țară al elevilor. Întrunit pentru a doua oară în acest an școlar, consiliul și-a propus să analizeze modul în care organizațiile U.T.C. au sprijinit școala în pregătirea tehnico-productivă a elevilor din învățămîntul de cultură generală, precum și măsurile pe care le-au întreprins în colaborare cu conducerile școlilor pentru asigurarea unor condiții bune de studiu și viață ale elevilor.

Ședința de lucru a fost condusă de tovarășa Silvia Ilie, secretar al C.C. al U.T.C. La lucrările plenarei a participat conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, care a clarificat o serie de probleme ridicate de participanții la discuție.

În cadrul dezbaterilor membrii consiliului, reprezentanți ai elevilor U.T.C.-iști din școlile de cultură generală și profesionale și din licee, au relevat aspecte din experiența lor, legate de desfășurarea pregătirii tehnico-productive și de condițiile de viață și de muncă, au formulat observații și propuneri pentru îmbunătățirea activității organizațiilor U.T.C. din școli în legătură cu sprijinirea acestor obiective supuse dezbaterii plenarei.

V. Apostol

Un început promițător

Primul număr din acest an al **„Educației pionierești"**, revistă editată de CNOP, se anunță printr-o prezentare grafică nouă (tehnoredactor Constantin Guluță, distins cu trei premii la concursul „Cele mai frumoase cărți"), cu un conținut îmbogățit, susținut de inaugurarea unor rubrici

inedite, semnate de personalități ale vieții sociale și politice, din domeniul învățămîntului și culturii.

Editorialul, semnat de scriitorul Tudor Popescu, este un cald elogiu adus învățătorului, acel „comandant" care, după părinți, „influențează și rămîne puternic întipărit în sufletul pur al copilului". De semnalat este, de asemenea, interviul cu conf. univ. Virgiliu Radulian, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, acordat cu prilejul constituirii Comitetului Național Român pentru UNICEF.

Un spor de calitate îl conferă revistei publicarea articolului „O operă de mare răspundere" semnat de Dumitru Popa, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., adresat cadrelor didactice care lucrează cu pionierii. Remarcabilă este prezența în paginile revistei a acad. Mihai Beniuc, poet-scriitor, psiholog și pedagog, care dezbate la rubrica nou înființată „Vorbiți copiilor despre..." o temă importantă: „Spiritul revoluționar și organizația revoluționară a pionierilor". Ca o completare, urmează masa rotundă a redacției, cu participarea unor reputați oameni de știință și cultură, privind informarea politică în școală, pentru copiii de 7—14 ani, urmată de opiniile scriitorului Jànos Farkas, asupra problemelor specifice mișcării pionierești la clasele I—IV.

Notabil este faptul că a sporit numărul corespondenților și colaboratorilor din rîndurile învățătorilor și profesorilor care lucrează cu pionierii. Aceștia fiind prezenți mai ales la rubricile „Din experiența noastră", „Telex" și „Activitatea în cercuri".

i. s.

Proza lui Al. Mitru

Nu vom retranscrie aici lista zecilor de volume publicate de Al. Mitru, nici aprecierile de care s-au bucurat

romanele, povestirile, scenariile sau piesele sale de teatru. Vom aminti, însă, „Săgeata Căpitanului Ion" care a primit Premiul Uniunii scriitorilor și a fost înscrisă pe lista de onoare a premiului „Citta di Caorle" în 1968 (actualmente se lucrează la un film după această carte și curînd va urma și o dramatizare — serial — la radio) ; sau cele trei cărți „Legendele Olimpului", „În țara legendelor" (3 volume) și „Copiii muntelui de aur" recent distinse cu premiul „Ion Creangă".

Este vorba despre o operă consacrată aproape în întregime copiilor și tinerilor adolescenți. Inspirată din fondul de aur al culturii universale și al tradițiilor noastre istorice și folclorice, ea actualizează cu măiestrie teme celebre ale tradiției literare europene. Stimulează interesul pentru tezaurul antichității și pentru bogăția de aspirații nobile ale epocilor mai vechi, în special pentru eroii istoriei naționale.

Înțelesuri adînci și nobile mesaje patriotice regăsim și în recentele volume ale scriitorului : „Sabia de foc" și „Vulturii de foc", iar „Domnul din Vladimir", aflat acum în librării, reconstituie epoca de glorie și sacrificii a lui Tudor și pandurilor săi.

Povestirile istorice sau cele inspirate de legende constituie lecturi dintre cele mai atrăgătoare.

Scriitorul și-a cadențat frazele cu grijă, a selectat cuvintele pentru a le încărca de valori expresive nuanțate. Vorba de duh, dialogul familiar, formula populară recompun atmosfera unor trecute vremi.

Cărțile lui Al. Mitru sînt mereu cerute și retipărite („Legendele Olimpului" a apărut într-un tiraj global de peste 400 000 de exemplare, iar „Copiii muntelui de aur" a ajuns la ediția a IV-a) finalitatea lor formativă educativă fiind evidentă. Ca lecturi recomandate pentru elevi, ele completează manualele și mai ales contribuie la difuzarea valorilor perene ale culturii umaniste, constituind, în același timp un factor de cultivare a sentimentelor alese, a gîndirii mature, a limbii literare de înaltă ținută.

Gh. Bulgăr

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Emil Avram. Școala generală nr. 2 Bordeasca Veche, jud. Vrancea: Pentru profesorii de biologie de la școlile generale ca și pentru profesorii de alte specialități de la aceste școli — la vechimea în învățămînt se consideră numai situațiile stabilite în normele aprobate prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 954/1969. Ca urmare pentru aceștia nu se recunoaște la vechimea în învățămînt, timpul lucrat în producție în domeniul agriculturii (ca inginer, tehnician sau muncitor), care se recunoaște numai pentru profesorii de specialitate și maiștrii-instructori din unitățile școlare cu profil agricol ale învățămîntului profesional, tehnic sau liceal de specialitate.

Gheorghe Jurcan din orașul Siret, jud. Suceava: Vă comunicăm că participarea cadrelor didactice la activitățile organizate în cadrul sistemului de perfecționare este obligație de serviciu. În consecință, acestea trebuie să participe și la cursurile periodice de informare științifică sau la alte cursuri speciale de perfecționare la care sînt programate, pînă la împlinirea vechimii de 25 ani în învățămînt.

Numai pentru personalul didactic cu o vechime de peste 25 ani în învățămînt participarea la aceste cursuri este facultativă. Legea nu prevede posibilitatea exceptării de la aceste cursuri pentru cei care se califică prin învățămîntul superior fără frecvență.

Vasile Angheluță din Cocora jud. Ialomița, dorește să știe cum se încadrează personalul didactic care desfășoară activitatea la „pregătirea tehnică-productivă" a elevilor din învățămîntul de cultură generală.

Potrivit instrucțiunilor Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 11509-A din 16 dec. 1970, personalul didactic încadrat la această disciplină se salarizează, de regulă, ca maistru-instructor avînd obligația de predare și instruire de 24—30 ore săptămînal. Inspectoratul școlar trebuie să ia măsuri ca încadrarea să se facă la limita maximă de 30 ore săptămînal ; numai în cazurile în care într-o localitate nu se pot asigura 30 ore săptămînal, încadrarea se poate face și sub limita maximă. Bineînțeles că încadrarea ca maistru-instructor se face cu respectarea condițiilor de pregătire (studii și vechime) prevăzute de Statutul personalului didactic sau prin normele de echivalarea unor studii pentru maiștrii-instructori din învățămîntul de cultură generală aprobate prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 1690/1971. Persoanele care nu îndeplinesc dubla condiție de pregătire (studii și vechime) pot fi încadrate ca maiștri-instructori fără studii corespunzătoare cu condiția de a avea totuși o vechime de cel puțin 5 ani în specialitate.

Sînt stabilite următoarele excepții : profesorii de fizică și chimie cărora li se completează norma de 18—20 ore săptămînal cu un număr de 6—8 ore de pregătire tehnică-productivă, avînd cel puțin 12 ore de predare la disciplinele teoretice, sînt considerați că au o normă întreagă de profesor și primesc integral salariul cuvenit pentru funcția de profesor; persoanele cu diploma de inginer, încadrate în activitatea tehnică-productivă, se salarizează — dacă au cel puțin 3 ani în specialitate — ca maiștri-instructori cu pregătire corespunzătoare (categ. I de studii) păstrînd obligația de predare de 24—30 ore săptămînal; profesorii de biologie-agricultură care predau ore de agricultură și lucrări practice agricole, se încadrează ca profesori cu obligația de predare de 18—20 ore săptămînal.

În cazul personalului didactic încadrat cu ore de predare (ca profesor) și ore de instruire practică (ca maistru-instructor), inclusiv profesorii de fizică și chimie încadrați cu mai mult de 6—8 ore de pregătire tehnică-productivă, salariul se calculează proporțional cu numărul de ore repartizat la fiecare disciplină și la salariul cuvenit pentru funcția didactică respectivă(profesor sau maistru-instructor).

În consecință, fiind absolvent al liceului (cu diploma de bacalaureat), avînd absolvită școala profesională electrotehnică și o vechime de peste 5 ani în specialitate, puteți fi încadrat ca maistru-instructor la atelierul de electrotehnică de la școala generală și salarizat ca maistru-instructor cat. I pentru cele 24 ore de activitate tehnică-productivă la care sînteți încadrat, inclusiv cele 10 ore de electrotehnică.

Th. Leonescu

● *Printre scrisorile sosite la redacție...*

După cum am mai spus și cu alte prilejuri acordăm o deosebită atenție întrebărilor ce ne sînt adresate. Rubrica noastră alăturată răspunde unui mare număr de scrisori — în special celor de interes general — iar altele primesc răspuns prin poștă. Printre scrisori, întîlnim însă unele care vizează cazuri izolate, particulare și care ar putea să-și găsească rezolvarea pe plan local, printr-o analiză concretă a actelor, statelor de plată etc. Am socotit că este bine să trimitem inspectoratelor școlare județene spre rezolvare concretă scrisorile primite de la : **Corneliu Demian,** Sibiu ; **Lidia Dimofte,** Negulești, jud. Bacău ; **Ion V. Munteanu,** Suceveni, jud. Galați ; **Dumitru Corobceanu,** Iași ; **Paraschiva Tătaru,** Satu Mare ; **Florica Mortan,** Beiuș ; **Marin Pirnea,** Băilești ; **Gabriela Stoenescu,** Bacău ; **Ana Arhiri,** P. Neamț ; **F. E.,** jud. Alba, **Ion Voicilă,** Coca-Antimirești, jud. Buzău ; **Florea Braneț,** Balș ; **Natalia Calistru,** Iazu-Nou, jud. Iași ; **Emilia Ciocan,** Babadag etc. Sperăm că în scurt timp corespondenții noștri vor primi lămuririle de care au nevoie.

N. I. Mihăilă — Găești, jud. Dîmbovița. Este desigur condamnabilă atitudinea profesoarei Eftimie Anișoara de la Școala generală Nucet, comuna Lupșanu, județul Ialomița, care refuză să restituie banii împrumutați de la Casa de ajutor reciproc a fostului raion Găești. La fel de condamnabilă este și reacția — prin tăcere — a Inspectoratului școlar al județului Ialomița care v-ar fi putut ajuta să reintrați în posesia celor 1132 de lei împrumutați, desigur, la mare nevoie de tovarășa profesoară. Aveți dreptate cînd ne scrieți pe marginea acestui caz că e în joc cinstea și corectitudinea unor cadre didactice, dar și a unor inspectori care se dezinteresează de situația morală a oamenilor din școlile în subordinea lor.

● *Da, părerile dv. ne interesează*

În cea de a doua scrisoare adresată redacției — la scurt interval după prima — profesorul Ion Marinescu din comuna Bughea de Jos, județul Argeș se întreabă dacă nu cumva ne plictisește cu părerile sale despre publicația noastră. Nu. Dimpotrivă, ne interesează mult opiniile cititorilor despre revistă, atît cele așternute pe hîrtie, cît și cele exprimate prin viu grai cu ocazia întîlnirilor pe care le organizăm. Cel mai bun exemplu este faptul că o parte din sugestiile ce ni le-ați făcut, tovarășe Marinescu, au și fost materializate în paginile ultimelor numere. Această rubrică, bunăoară, deși nu se intitulează, „De vorbă cu cititorii", se apropie de ceea ce ați vrut să fie nu numai dv. ci și alți cititori, adică un dialog pe marginea scrisorilor sosite la redacție. Plicul din colț credem că sugerează acest lucru.

Profesorul **Stan Ghena** din Tr. Măgurele ne face zece propuneri (numerotate) și mărturisim că ele ne-au trezit interesul. Unele dintre acestea merg pe linia preocupărilor noastre actuale. După cum credem că au remarcat și cititorii, în ultimul timp ne ocupăm în fiecare număr de cartea pedagogică și — îndeosebi — de manualele școlare. Intenționăm să continuăm această dezbatere. De asemenea, vom aborda unele probleme ale pedagogiei contemporane și vom publica mai multe articole despre metodica și metodologia obiectelor de învățămînt care — așa cum ne scrieți — „cunosc o serioasă revoluționare". Numele personalităților din domeniul pedagogiei pe care le amintiți se numără printre colaboratorii noștri și desigur, o să citiți des articole și cronici sub semnătura lor. Vă mulțumim pentru aprecieri, asigurîndu-vă că și noi ca și dv. dorim „o revistă densă, actuală, științifică, de ținută, în pas cu problematica școlii contemporane".

Prof. dr. **V. G.,** După ce apreciază cîteva rubrici ale revistei, ne propune să popularizăm din timp unele manifestări științifice pentru ca în acest fel cadrele didactice să-și poată anunța participarea cu referate și comunicări științifice. Da. Ideea este bună și vom încerca să o realizăm. De pildă, în unul din numerele viitoare vom vorbi mai pe larg despre stadiul pregătirilor pentru Simpozionul național al educatorilor care în acest an este dedicat educației prin muncă și pentru muncă.

Așteptăm cu interes și alte păreri și sugestii privitoare la paginile care vă sînt adresate.

MIRCEA IONEL

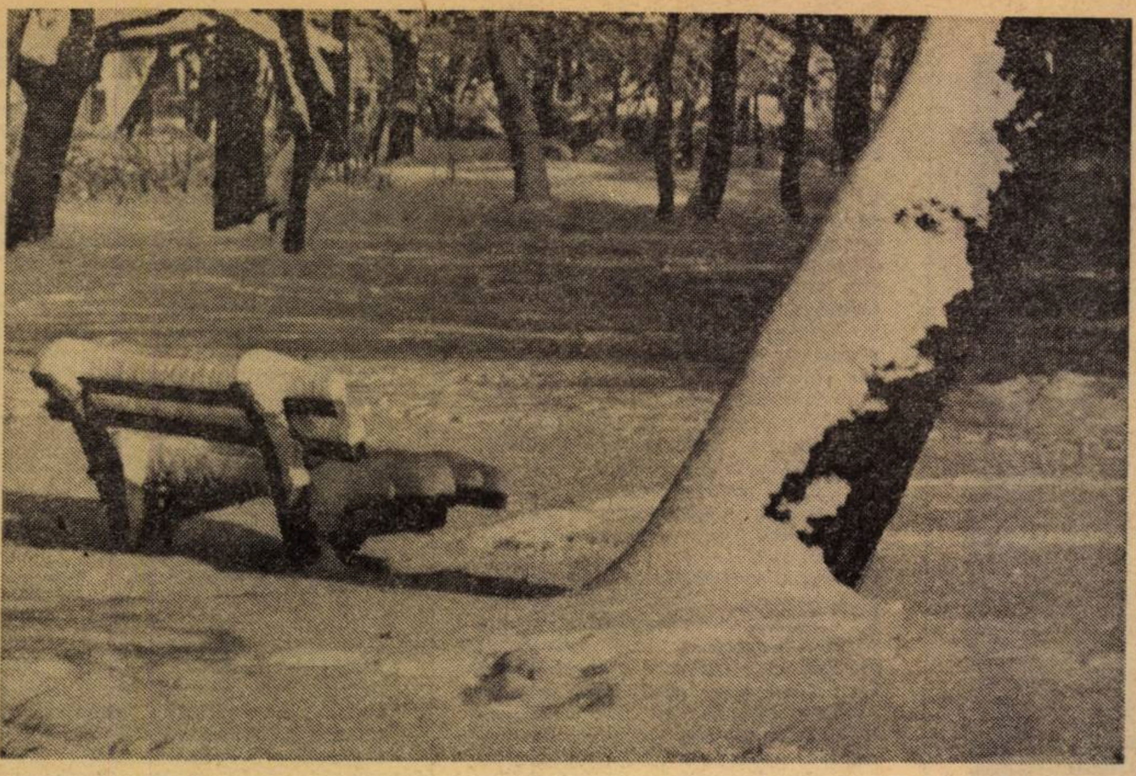

Popas în alb *Foto : V. Bogdăneț*

Predînd literatura și viața

Predînd literatură, profesorul dăruit, modelatorul de conștiințe, predă cu emoție și luciditate, cu discernămînt și discreție, și acea materie de excepțională importanță : viața. El aduce de la catedră în caietele (și ceea ce e mult mai important), în sufletele elevilor, tabloul decantat artistic al vieții ce armonizează energii, idealuri, sensibilități.

Invitînd programatic la o splendidă expediție spirituală, profesorul de literatură indică liceenilor desăvîrșirea cu care, în cazul marilor cărturari și literați, cuvîntul, vehicul incandescent și absolut, selectează și anunță caracterul estetic al existenței sociale, punînd în valoare tocmai generoasa aură de frumos a idealurilor și faptelor noastre.

Adevăratul profesor de literatură, așa cum, de altfel, sînt nenumărați, pretutindeni în patria noastră, îndrăgostiți de pedagogia frumosului și a emoției ce educă, este capabil să traverseze pe arcul de pod al gîndirii artistice istoria unei societăți în continuă mutație ascendentă, iluminînd trecutul, ambiționînd să depășească prezentul, prefigurînd viitorul, cultivînd în mințile și în sufletele adolescenților gustul meditației, al înnobilării prin artă, dar printr-o artă puternică, originală, transfigurînd frumosul și iubirea „în înțelesul lor măreț“, satirizînd defectele „ce se manifestă în societate și la oameni“, evocînd eroismul poporului român greu încercat, dar niciodată îngenunchiat, veșnic gata să sacrifice totul pentru a se trezi în fiecare dimineață sub un soare liber !

Adevăratul profesor de literatură și implicit de viață, așa cum, de altfel, sînt nenumărați, pretutindeni în patria noastră, este capabil să convingă prin comentarea subtilă a clasicilor, ca și a celor mai reprezentative condeie ale actualității de carte românească, de marea putere a unei literaturi de prim rang, complexă și adesea strălucitoare, animată de umanism și de simțul rosturilor și armoniilor cosmice, de marea putere pe care o literatură ce a rodit pe Cantemir, Eminescu, Blaga, Sadoveanu o are în a răspunde sublimat vieții, în a-i exprima metaforic adevărurile și virtuțile, hrănindu-se din seva multiplă și mobilă a evenimentelor, dar înveșmîntîndu-le, la rîndul ei, pe acestea, în zaua de diamant a veșniciei.

DAN MUTAȘCU

Consultație pentru învățămîntul ideologic

Rolul legii valorii și modul său de acțiune în economia socialistă

Producția bunurilor materiale în societatea socialistă este în esența ei o producție de mărfuri. Întemeindu-se pe proprietatea socială asupra mijloacelor de producție, producția de bunuri destinate vînzării-cumpărării și relațiile valorice sînt guvernate de întregul sistem de legi economice ale socialismului, desfășurîndu-se în mod planificat, în concordanță cu nevoile economiei naționale și cu cerințele de consum ale oamenilor muncii.

Faptul că în socialism producția de mărfuri și respectiv piața se desfășoară într-un cadru determinat, prin plan, nu înseamnă nicidecum negarea rolului activ care revine legii valorii și pîrghiilor valorice. Acțiunea legii valorii este una dintre cele mai complexe, ea se desfășoară atît în domeniul sistemului nevoilor productive și neproductive de consum, cît și în cel al sistemului de interese care caracterizează societatea socialistă, al sistemului de stimulente economice oferite de economie, ca și în determinarea obiectivă a formelor și metodelor de conducere corespunzătoare 1).

Acționînd într-o economie planificată, cerințele legii valorii se înfăptuiesc într-o manieră diferită față de orînduirile precedente. Legea valorii determină valoarea mărfurilor prin volumul de muncă socialmente necesară care se cheltuiește pentru producerea lor nu în mod spontan pe o piață concurențială, ci ca rezultat al unei activități conștiente, planificate. Cerințele obiective se impun astfel oamenilor nu prin efectul distructiv al mecanismelor spontane, ci ca o necesitate înțeleasă și însușită în mod conștient de societate și transformată în scopuri deliberate ale activității sociale.

Rolul legii valorii în repartizarea muncii sociale în funcție de sistemul nevoilor de consum productive și neproductive este determinat de natura relațiilor de producție. Ca atare, în socialism caracterul spontan anarhic, aposterioric, al reglării repartiției muncii sociale dispare, fiind înlocuit cu reglarea planificată, eficientă a producției socialiste. Această reglare planificată însă, nu se poate realiza în afara legii valorii, ci tocmai pe baza utilizării ei. Folosirea legii valorii în planificarea economiei naționale se manifestă prin legătura dialectică, dintre plan și piață. Asigurarea în mod aprioric prin plan a concordanței dintre structura producției și structura nevoilor este o cerință imperioasă a utilizării juste a legii dezvoltării planice. Activitatea practică de planificare este însă subiectivă, ea nu poate fi considerată în nici un caz perfectă. Pe de altă parte, pe parcursul perioadei de plan, se poate întîmpla ca producția să nu fie îndeplinită la toți indicatorii.

Evidențierea unor neconcordanțe dintre nevoia socială și structura producției cade în sarcina pieței. Piața, ca loc unde nemijlocit apare în evidență manifestarea acțiunii legii valorii, prin rolul ei de a verifica coincidența sau necoincidența dintre ce s-a produs și ceea ce e necesar, devine un instrument prețios în procesul de planificare. „Piața este obiect al planului, dar în același timp și sursă de informații pentru întocmirea planului și instrument de îndeplinire a lui“ 2). Prin urmare, în economia socialistă atît producția, cît și vînzările de mărfuri — mijloace de producție și bunuri de consum— sînt asigurate pe baza planului. Cunoscînd mecanismul de funcționare a economiei socialiste, statul, prin rolul său economic, intervine direct în determinarea nivelului cererii sociale și al ofertei sociale. Această determinare presupune studierea concretă a modului de manifestare a legii valorii în economia socialistă, a analizei raportului dintre cerere și ofertă, a stabilirii dinamicii acestui raport etc. Statul devine astfel un factor important în procesul formării valorii și prețurilor.

Utilizarea legii valorii în repartizarea muncii sociale în raport cu nevoia socială se concretizează prin folosirea indicatorilor valorici în direcția armonizării intereselor generale evidențiate în planul de stat cu interesele economice ale unităților productive. Pe baza măsurilor adoptate la Conferința Națională și la Congresul al X-lea al P.C.R., planul de stat cuprinde indicatorii hotărîtori care asigură mersul ascendent și echilibrat al întregii economii naționale. Pe fundamentul acestui cadru determinat de indicatorii cu caracter macroeconomic, unitățile de bază își manifestă o inițiativă sporită, paralel cu o răspundere mai mare în planificarea curentă și de perspectivă, în elaborarea planurilor de producție, aprovizionare, desfacere, utilizarea fondului de salarii, folosirea beneficiului pentru acumulări și stimularea materială a colectivului etc. Inițiativa unităților economice, bazată pe o autonomie mai largă, este orientată spre încadrarea în interesele generale ale economiei, prin stabilirea sarcinilor proprii, înainte de toate, cu ajutorul indicatorilor valorici. Acesta dă întreprinderilor o libertate de mișcare mult mai mare în ce privește determinarea sarcinilor proprii prin indicatori fizici (volumul producției, sortimentele etc.), rezolvarea problemelor de cooperare și colaborare, de aprovizionare și desfacere, stabilirea directă a legăturilor contractuale.

Se concretizează astfel și mai evident rolul legii valorii în repartizarea muncii sociale în raport cu nevoia socială prin îmbinarea cu ajutorul pîrghiilor valorice a planificării centrale cu planificarea efectuată de centralele și întreprinderile industriale. Pe această cale se evidențiază, dar mai ales se întărește, corelația dialectică dintre plan și piață. Fără utilizarea conștientă a mecanismului legii valorii nu ar fi posibilă stabilirea unor proporții optime între producție și circulație, repartiție și consum, între ramurile economiei naționale, repartizarea planificată a mijloacelor de producție și a forței de muncă în toate domeniile de activitate.

Legea valorii are un rol deosebit în verificarea caracterului nemijlocit social al muncii. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție creează prin intermediul planificării **posibilitatea** ca munca să fie nemijlocit socială. În practică însă nu orice muncă planificată și materializată în produse își găsește întotdeauna confirmarea sa socială pe piață. Ori planificarea a conținut erori, ori indicațiile de plan n-au fost respectate de unitățile economice, astfel că o parte din munca depusă nu s-a încadrat calitativ și cantitativ în sistemul nevoilor reale, sau, mai clar, nu a corespuns cererii sociale. Deci, piața prin intermediul categoriilor valorice evidențiază orice irosire

VIOREL I. CORNESCU

(Continuare în pag. a 11-a)

O întîlnire emoționantă

Întîlnirile cu savantul Henri Coandă — cu acest mare om de știință și umanist, mîndrie a poporului nostru — emoționează întotdeauna. Un astfel de fericit privilegiu l-au trăit elevii Liceului „Gh. Lazăr“ din Capitală, în seara zilei de 4 februarie, avîndu-l între ei, ca oaspete de seamă, pe realizatorul primului zbor cu reacție.

Au fost aplauze, flori și discursuri.

Elevii, cadrele didactice ale liceului și ceilalți invitați de la școlile din sectorul 6 au ascultat cu emoție vocea caldă a savantului, i-au văzut ochii pătrunzători radiind o puternică lumină interioară, i-au urmărit gesturile mîinilor, gesturi reținute și simple, dar fără seamăn de expresive. Ilustrul inventator s-a oprit, în discursul său, asupra celor mai importante momente din prodigioasa sa carieră, din care n-au lipsit greutățile începutului, nici unele întîmplări hazlii, nici clipele de amărăciune și satisfacție. Apoi, cu răbdare, a căutat să astîmpere curiozitatea tinerilor din sală, răspunzînd la numeroasele lor întrebări : Cum a fost descoperit Efectul Coandă ? Care sînt perspectivele dezvoltării aviației ? De unde provin O.Z.N.-urile ? Cum se construiește o farfurie zburătoare ?

Au fost clipe înălțătoare. Oare cîți dintre tinerii prezenți acolo n-ar dori să urmeze exemplul savantului, oare cîți dintre ei n-au plecat spre casele lor făcîndu-și din personalitatea lui Henri Coandă un ideal ?

Întîlnirea de la Liceul „Gh. Lazăr“, organizată în cinstea Semicentenarului U.T.C., va rămîne înscrisă în amintirea școlii și-n inimile tuturor participanților ca un eveniment emoționant și rar.

DIM. R.

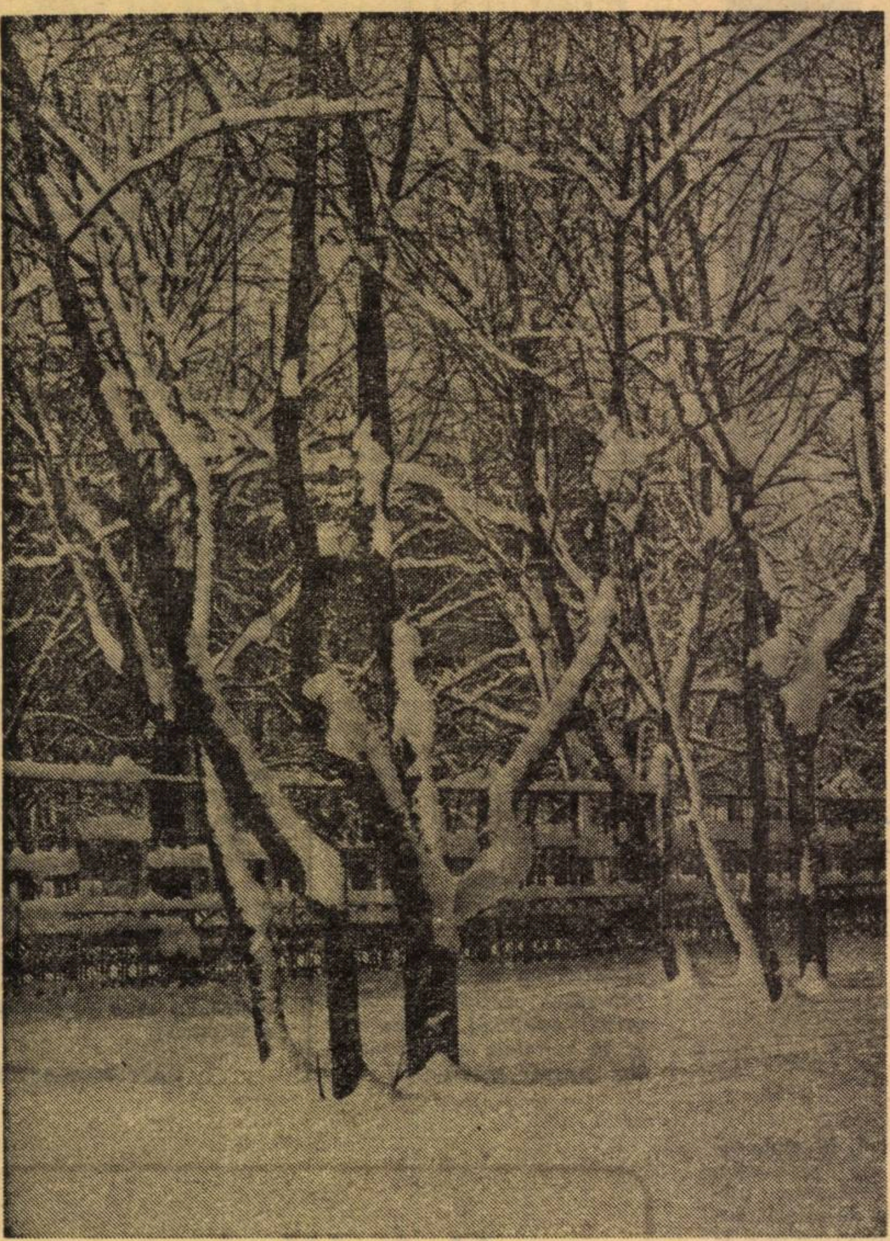

„Copacii albi, copacii negri" Foto : V. Bogdăneț

Criterii de perfecționare a manualelor școlare

Funcțiile manualului școlar în procesul de învățămînt.

În strategia modernizării învățămîntului, reconsiderarea întregii problematici referitoare la manualul școlar — ca principal instrument în activitatea didactică — apare ca o necesitate obiectivă.

Întrucît caracteristicile și ponderea manualului sînt în strictă dependență de funcțiile pe care le îndeplinește în cadrul procesului de învățămînt, acțiunea de perfecționare a manualului școlar impune precizarea prealabilă a poziției lui în învățămîntul contemporan.

Diversificarea funcțiilor — diversificarea manualelor.

Diversificarea instrumentelor de lucru folosite de profesori și elevi în procesul de învățămînt se manifestă ca o tendință generală în proiectele de perfecționare a învățămîntului din majoritatea țărilor.

Astfel, paralel cu tradiționalul **Manual destinat în exclusivitate elevului**, apar **Cartea profesorului** (impusă de necesitatea perfecționării permanente a cadrelor didactice, atît în domeniul conținutului specialității, cît și în al tehnologiei didactice) și **Caietul de muncă independentă pentru elevi**, menit să stimuleze și să organizeze activitatea acestora.

În cazul în care asemenea materiale lipsesc, necesitatea satisfacerii tuturor cerințelor impuse de perfecționarea procesului de învățămînt a determinat preluarea — într-o măsură mai mare sau mai mică — de către **manualul pentru elevi** atît a sarcinilor specifice materialelor destinate profesorilor, cît și a celor care orientează munca independentă a elevilor. În consecință, manualul pentru elevi a devenit foarte încărcat, greu accesibil, instabil, ineficient sub raportul stimulării muncii independente a elevului. De pildă, includerea indicațiilor pentru munca independentă a elevilor alături de prezentarea rezultatelor, a concluziilor — la care aceștia ar trebui să ajungă prin efort propriu — subordonează unei informații livrești cunoașterea prin acțiune, anulînd astfel efectul formativ scontat prin activitățile respective.

Căile de perfecționare a manualelor școlare.

Din analiza problematicii manualului în contextul modernizării învățămîntului decurge în mod firesc concluzia că este necesar să se depășească stadiul unor soluții parțiale (revizuiri ; adaptarea unor cursuri universitare la învățămîntul liceal ; instrucțiuni pentru folosirea unor manuale destinate unui anumit tip de școală la alt tip de școală ; ajustarea unor manuale vechi pentru a corespunde unor programe noi etc.) și să se treacă la o acțiune complexă, care, abordînd problema în ansamblu, să o soluționeze radical. Aceasta presupune să se adopte o optică nouă față de manulul pentru elevi și — concomitent cu perfecționarea acestuia — să se întreprindă elaborarea celorlalte instrumente fără de care școala noastră nu-și poate realiza în mod deplin obiectivele.

1. Manualul adresat elevilor urmează a fi perfecționat sub următoarele aspecte : **informațional** — în conformitate cu achizițiile contemporane ale științei, tehnicii, ale culturii în ansamblu ; **didactic-metodic** — potrivit cu datele noi ale științelor despre copii, implicit cu teoria învățării ; **artistic-grafic** — ținînd seama de criteriile esteticii și de cerințele igienei muncii intelectuale.

În ceea ce privește **conținutul**, perfecționarea manualului comportă **reconsiderarea raportului său cu programa**, raport în care elementul dinamic să fie programa, pentru ca manualul să-și poată menține o relativă stabilitate.

În acest sens, rolul specific al manualului este acela de a concretiza prevederile programei astfel încît, înlăturînd informațiile perisabile, să realizeze **prezentarea clară, concisă, accesibilă a sistemului de cunoștințe fundamentale** din domeniul respectiv, acesta constituind referențialul la care elevii să poată raporta în mod conștient cunoștințele particulare din domeniul respectiv.

Pentru a satisface exigențele științei contemporane, manualul trebuie să reflecte în mod **fidel, și explicit** pentru elevi, **viziunea modernă** în domeniul disciplinei respective, **atît** sub raport **informațional, cît și metodologic. Selecționarea** cunoștințelor cuprinse în manual se va face **în raport cu contribuția lor la realizarea obiectivelor generale și specifice ale învățămîntului.** Pentru a se asigura accesibilitatea manualelor și a se favoriza **învățarea conștientă, perfecționarea lor didactică-metodică** vizează **structurarea logică a cunoștințelor ; evidențierea ideilor și conceptelor fundamentale**, subliniindu-se noțiunile noi introduse ; **accentuarea cunoștințelor explicative și operaționale ; întărirea caracterului aplicativ al cunoștințelor ; eliminarea amănuntelor nesemnificative ; evitarea repetițiilor și a paralelismelor ; asigurarea corelațiilor intra și interdisciplinare ; integrarea cunoștințelor în sistem.** Existența în manual — alături de textul propriu-zis — a altor forme de transmitere a informației, cum sînt ilustrațiile, graficele, schemele, diagramele, tabelele cronologice și sinoptice, indicele de nume și de termeni, vocabularul, tabelele de constante, trimiterile bibliografice etc., favorizează fie explicitarea textului, fie munca independentă a elevului cu cartea, ceea ce asigură, în ultimă instanță, **însușirea unui stil de muncă intelectuală.** În special la elaborarea manualelor pentru clasele mari se are în vedere necesitatea de a-i stimula pe elevi să folosească, alături de manual, diverse materiale bibliografice și auxiliare în munca de documentare. În acest mod, **manualul dobîndește** din ce în ce mai mult **funcția de instrument de integrare și de organizare,** într-o viziune unitară, a cunoștințelor căpătate de elevi pe cele mai diverse canale de informație și **contribuie**, totodată, la **dezvoltarea gîndirii,** la **formarea unei concepții științifice,** de ansamblu, **asupra disciplinei respective.**

La sporirea eficienței manualului va contribui și **îmbunătățirea condițiilor grafice** ale acestuia, sublinierea ideilor principale, a definițiilor, regulilor, legilor, prin folosirea unor caractere variate de literă, a casetelor, a culorilor ; dispunerea judicioasă a materialului în pagină favorizează lectura rapidă, iar desprinderea planului de idei favorizează reținerea esențialului și sistematizarea cunoștințelor. Calitatea manualului sporește substanțial și prin **folosirea adecvată a ilustrației,** care — integrată adecvat în text — îl explicitează, aducînd **un plus de informație** și dezvoltînd la elevi capacitatea de a înțelege și utiliza informația redată și prin alte suporturi decît cele verbale. Problema găsirii celor mai eficiente modalități de ilustrare urmează a fi încă examinată cu atenție. (De pildă, se poate pune întrebarea dacă utilizarea fotografiilor în locul desenelor artistice. — neriguroase sub raport științific — nu este cu mult mai adecvată și economică, sau în ce caz este mai indicată folosirea desenelor schematice, a diagramelor etc. în locul fotografiilor).

2. Concomitent cu perfecționarea manualului școlar, va trebui să se treacă și la elaborarea celorlalte două instrumente de bază ale activității școlare, și anume **Cartea profesorului** și **Caietul de muncă independentă pentru elevi.**

Cartea profesorului, înlocuind „metodicile" tradiționale, devenite necorespunzătoare în noile condiții, este destinată informării cadrelor didactice din punct de vedere științific și metodic. În acest scop, ea trebuie să cuprindă : **formularea obiectivelor specifice ale disciplinei** respective și concretizarea lor pe cicluri de studii, pe clase, teme, capitole, lecții ; **explicitarea conținutului și a structurii programei școlare** din perspectiva concepției care i-a stat la bază ; **expunerea informației științifice** necesare profesorului pentru a realiza în bune condiții sarcinile predării ; **recomandări** privind utilizarea celei mai adecvate tehnologii didactice etc.

În condițiile diversificării instrumentelor de lucru destinate profesorului și elevului, **Caietul de muncă independentă** asigură un cadru favorabil pentru: **activitatea elevilor în toate etapele procesului de învățămînt, în sensul sporirii efortului** propriu pentru dobîndirea cunoștințelor; însușirea **unor deprinderi de muncă intelectuală; familiarizarea elevilor cu stilul muncii de cercetare** și cu metodele de lucru specifice științelor contemporane; **accentuarea aspectului aplicativ al cunoștințelor,** al legării **teoriei de practică, formarea capacității de organizare a propriei activități.**

Pentru asigurarea unei **concepții unitare** a acestor instrumente de lucru — pe ansamblul învățămîntului și pe etape școlare — atît sub aspectul conținutului, cît și al metodicii, experiența pe plan mondial arată că este preferabil ca **Manualul pentru elevi, Cartea profesorului** și **Caietul de muncă independentă** să constituie **seturi elaborate de aceleași colective,** care să participe la toate etapele de lucru: proiectare, experimentare, definitivare.

E. CONSTANTINESCU
V. FILIPESCU
E CSENGERI

Puncte de vedere

Cu cine ai învățat franceza?

— Acum e bine ?

— Nu, nu e bine ! Ia să mai încercăm o dată : „le crayon est sur le pupitre".

— Lio creion est siur lio piupitru...

...Pun banda de magnetofon unde am imprimate excelentele exemple de pronunțare din „Exercices systématiques de prononciation française" de Monique Léon. Din „Qué est-ce que ça donne" obțin „Cheschio sa don". „C'est une question indiscrète" devine „Setiun chestio indiscret".

Nu e vorba de un copil cu deficiențe congenitale de vorbire, ci de un elev absolut normal. Și care, pe deasupra, dovedește foarte multă conștiinciozitate : se anunță primul la examinare sau la pregătirea lecției. De fapt ne aflăm în fața unui tînăr care a învățat cinci ani *limba franceză. Este — cum se zice — un elev „avansat" la limba modernă.*

— Cu cine ai învățat limba franceză ?

— Cu... diverși tovarăși.

— Adică ?

— Cu mulți. Intr-a V-a cu o tovarășă care era din comuna noastră și care abia terminase liceul. Pe urmă — după ce dînsa a mers la facultate — am învățat cu tovarășul... am uitat cum îl cheamă, de gimnastică. Intr-a VII-a am făcut cu un tovarăș de română. Pe urmă...

Din păcate, nu e vorba de cazuri izolate. Sînt unele clase unde elevii cu astfel de malformații fonolingvistice — dobîndite de la „diverșii" care s-au perindat la orele de franceză — sînt destul de numeroși. A fost, fără îndoială, o mare greșeală că s-au încredințat (și din nefericire se mai încredințează) predarea unor ore de limbi moderne la „diverși" — fiindcă, în liceu, acești copii sînt trecuți în mod artificial la categoria „avansați". Aceștia pun probleme — uneori insurmontabile — dascălilor de limbi moderne.

Noul plan de învățămînt prevede ca, în liceu, elevii să studieze limba modernă „în continuare". Socot că s-ar face o greșeală — cu multiple implicații psihopedagogice — luîndu-se drept unic criteriu numărul de ani studiați în școala generală, spre a socoti un elev „avansat" la cutare limbă modernă. Se impune, după părerea mea, o selecție în primele două săptămîni de la începerea anului școlar și apoi să se efectueze repartizarea elevilor, conform cu pregătirea și posibilitățile lor reale, la limba străină : avansați sau începători.

Deci, o singură limbă dar — necesarmente — avansați sau începători.

FLORIN ANGHEL

EVALUAREA REZULTATELOR ÎN ÎNVĂŢĂMÎNT

Activitatea de conducere a învăţămîntului, fie că e vorba de coordonarea muncii într-o şcoală, fie că vizează munca şcolilor de pe teritoriul unui judeţ sau sistemul şcolar în ansamblul său, este deosebit de complexă întrucît şi activitatea didactică se distinge printr-o multitudine de aspecte.

Desprinderea obiectivelor prioritare, a aspectelor cheie ale acestei activităţi constituie una din condiţiile necesare conducerii competente, ştiinţifice. Aceasta presupune cunoaşterea stadiului de realizare a unor acţiuni, evaluarea rezultatelor, întemeierea deciziilor pe analiza profundă a fenomenelor la care se raportează, orientarea activităţii în direcţiile considerate corespunzătoare.

În literatura de specialitate sînt numeroase studii care prezintă experienţe din cele mai valoroase ale directorilor de şcoli şi ale inspectorilor şcolari cu privire la necesitatea şi metodologia cunoaşterii situaţiei activităţii din învăţămînt. Ele constituie premise în elaborarea unei **strategii a evaluării rezultatelor activităţii din învăţămînt.**

Se pot distinge cel puţin 3 planuri în perspectiva cărora poate fi privită **acţiunea de evaluare a rezultatelor şcolare :**

1. sistemul de învăţămînt în ansamblu, sau subsistemul şcolar în cadrul sistemului social ;
2. îndeplinirea unor obiective generale, fundamentale, ale învăţămîntului ;
3. acţiunea educaţională (procesul de instruire şi educare) sau aspecte ale acesteia.

Ne oprim aici asupra primei categorii, încercînd a înfăţişa aspectele cele mai importante ale relaţiilor dintre principalele componente ale sistemului şcolar, în dezvoltarea lor, şi care dezvăluie, de fapt, gradul de dezvoltare a unor compartimente ale sistemului, eficienţa socială a acestuia şi direcţiile lui de evoluţie.

Ele privesc sistemul şcolar în ansamblu, dar apreciat nu numaidecît pe scară naţională, ci şi în unităţi administrative subsumate.

Elementul fundamental pentru organizarea unui sistem educaţional şi pentru aprecierea rezultatelor sale în context social îl reprezintă **populaţia şcolară, dinamica generaţiilor de elevi** şi **fluxul şcolarizării.** Ele determină dimensiunile cantitative ale dezvoltării învăţămîntului, pe diferite trepte ale sale ; dar nu numai atît. Evaluarea rezultatelor din punctul de vedere al gradului de instruire ce se asigură tineretului într-o anumită perioadă, atît pe plan naţional, cît şi la nivelele administrative subordonate — judeţean, orăşenesc, comunal, pe localitate — nu se poate concepe fără **analiza unor relaţii esenţiale ce se desprind dintre populaţia aflată în perioada de instruire şi învăţămînt.**

În acest consens, relevăm necesitatea **stabilirii efectivelor generaţiilor cuprinse în sfera şcolarizării şi dinamica acestora pe o perioadă suficient de lungă, atît cît pot fi preliminate.** Multiple probleme şcolare îşi găsesc rezolvarea în funcţie de aceste date : spaţii de învăţămînt, de cazare în internate, personal didactic, dotare cu mijloace de învăţămînt, cheltuieli de şcolarizare ş.a.m.d. Cu atît mai necesară este analiza dinamicii populaţiei infantile în condiţiile unor fluctuaţii sensibile a acesteia chiar în decursul unui deceniu. Raportată la scară naţională, în deceniul în care ne aflăm, această fluctuaţie este deosebit de accentuată. Evident că situaţia poate prezenta anumite particularităţi pe diferite trepte de învăţămînt, precum şi pe judeţe sau pe localităţi.

a) Educaţia preşcolară.

Corelat cu dinamica demografică a natalităţii, prin calculul pierderilor naturale pînă la vîrsta de 3 ani se stabileşte populaţia de vîrstă preşcolară pentru fiecare an şcolar. Cu ajutorul acestor date se determină gradul de cuprindere a copiilor în vîrstă de la 3 la 6 ani în instituţii preşcolare, pe medii sociale, ceea ce atestă măsura în care învăţămîntul preşcolar este integrat în sistemul educaţional. Dacă distincţia pe sexe nu are însemnătate în sistemul educaţiei preşcolare, este deosebit de important să se determine gradul de cuprindere în grădiniţe, pe vîrste şi **cu deosebire a copiilor de 5 ani.** Prin aceasta, pe fondul general al dezvoltării învăţămîntului preşcolar, se pot desprinde concluzii utile privind gradul de îndeplinire a funcţiei de propedeutică şcolară a grădiniţelor, contribuţia acestora la atenuarea diferenţelor de nivel cultural şi de dezvoltare intelectuală dintre copii în momentul intrării lor în şcoală.

De asemenea, pentru evaluarea funcţiei sociale a învăţămîntului preşcolar este concludent să se cunoască evoluţia raportului dintre numărul copiilor care beneficiază de cămine, pe de o parte, şi populaţia şcolară sau numărul copiilor care frecventează grădiniţa, pe de altă parte. Concluzii edificatoare se obţin, în această privinţă, şi prin raportarea populaţiei preşcolare cuprinse în grădiniţe sau cămine faţă de numărul femeilor mame angajate în muncă.

b) Şcoala generală

Pe această treaptă de învăţămînt, determinat de obligativitatea şcolară care acţionează pentru cei cuprinşi între vîrstele de 6—16 ani, unele corelaţii statistice reprezintă condiţia sine qua non pentru aprecierea rezultatelor obţinute.

Elementul primar îl constituie dinamica, pe ani şcolari, a efectivelor generaţiilor de vîrsta şcolarităţii obligatorii.

Pentru deceniul în care ne aflăm, de exemplu, putem distinge 3 etape în evoluţia efectivelor contingentelor de elevi : pînă în 1973, între 1973—1977 şi după 1977.

Pînă în anul 1973, se constată o scădere continuă a efectivelor de elevi în ciclul elementar. Acest fenomen a fost atenuat prin coborîrea vîrstei de şcolarizare de la 7 la 6 ani. Cu toate acestea, populaţia şcolară în clasele I—IV scade de la 1.400.500, în 1970, la 1.294.000, în 1973.

În acelaşi timp, se înregistrează o scădere a efectivelor de elevi în clasele V—VIII, de la 1.383.400, în anul 1970, la 1.377.200, în anul 1973. Pentru această etapă, generalizarea şcolii de 10 ani, cu sporul de elevi adus în clasele a IX-a şi a X-a, compensează efectivele din clasele V—VIII, menţinînd relativ constant numărul elevilor din clasele V—X.

În etapa 1973—1977 cresc, anual efectivele de elevi în clasele I—IV, ajungînd la sfîrşitul ei la nivelul maxim, cu aproape 26% mai mare decît în anul 1971. La clasele V—X, însă, continuă să se reducă populaţia şcolară.

Perioada 1977—1980 marchează o stabilitate a efectivelor de elevi în ciclul elementar şi creşterea treptată a acestora în clasele V—X, la sfîrşitul perioadei atingînd cota maximă. În condiţiile unei relative stabilităţi în demografia natalităţii, putem presupune că după anul 1980 efectivele de elevi din şcoala generală rămîn aproape constante.

O astfel de dinamică a unui indicator esenţial al activităţii de învăţămînt are multiple consecinţe referitoare la spaţiul de învăţămînt, mijloace materiale, personal didactic. Unele din acestea, cum ar fi o categorie de cheltuieli de şcolarizare, sînt direct influenţate de cele mai mici schimbări în dinamica efectivelor de elevi ; altele (spaţiu, personal didactic) produc consecinţe, indirect, prin intermediul altor indicatori cum este clasa de elevi, ca unitate organizatorică de lucru. În acest fel, scăderea sau creşterea efectivelor contingentelor de elevi, de la o etapă la alta, nu determină în mod nemijlocit excedent sau nevoi în plus de spaţiu de învăţămînt şi de personal, întrucît aceste fluctuaţii nu produc modificări proporţionale în reţeaua şcolară şi a claselor de elevi, reflectîndu-se numai asupra efectivului mediu de elevi din aceste unităţi. (Este semnificativ să relevăm faptul că aproximativ 1/3 din sporul ce se va înregistra în efectivele de elevi din ciclul I elementar sau din clasele V—VIII va fi cuprins în clasele existente, ceea ce înseamnă că această parte nu necesită personal didactic sau spaţii de învăţămînt în plus.)

c) Învăţămîntul postgeneral

Multiple aspecte privind direcţia de formare a tinerilor în învăţămîntul postgeneral comportă o analiză profundă şi pe mai multe planuri. După absolvirea a opt clase se realizează prima diversificare pedagogică în orientarea şi pregătirea generaţiilor prin continuarea studiilor în liceul de cultură generală, liceele de specialitate şi, deocamdată, în învăţămîntul profesional, paralel cu ciclul terminal, superior (cl. IX—X) al şcolii generale.

Orientarea elevilor spre o profesiune sau alta se face în funcţie de aptitudinini, interese, dar şi de cerinţele societăţii, de nevoile economiei şi ale altor domenii de activitate socială. Cunoaşterea acestor nevoi, determinate prin studii de prognoză privind dezvoltarea economiei judeţului sau chiar a unor localităţi permite stabilirea debuşeurilor şi, în consecinţă, sprijinirea activităţii de orientare şcolară şi profesională a elevilor.

În legătură cu aceasta, intervenţia autorităţilor şcolare în stabilirea profilului activităţilor tehnico-productive ale elevilor din şcolile generale, îndeosebi din ciclul terminal superior al acestora, dobîndeşte o fundamentare ştiinţifică şi socială.

Cuprinderea absolvenţilor clasei a VIII-a în şcoli postgenerale, proporţiile de şcolarizare în diferite tipuri de şcoli, raportate la situaţia din întreaga ţară reprezintă indicatori utili în strategia dezvoltării reţelei acestor tipuri de şcoli pe teritoriul unui judeţ.

Pentru perioada în care se generalizează învăţămîntul obligatoriu de 10 ani, pînă în anul 1973, relaţia pe planul şcolarizării dintre învăţămîntul profesional şi ciclul terminal al şcolii de 10 ani, dinamica cuprinderii în clasa a IX-a constituie condiţia de bază pentru trecerea la un învăţămînt profesional cu absolvenţi a zece clase. În acest context, stabilirea efectivelor — intrare şi ieşire — în ciclul terminal, determinarea lor pe sexe, în perspectiva folosirii absolvenţilor în învăţămîntul profesional, este de cea mai mare importanţă.

d) Invăţămîntul postliceal

Fluxul de şcolarizare implică, pe orice plan ar fi examinat, stabilirea acelei părţi dintr-o generaţie sau din efectivul absolvenţilor de liceu care îşi continuă formarea profesională în şcoli de specializare postliceală şi în instituţii de învăţămînt superior ; corelat cu aceasta — integrarea în viaţa activă a celor care nu continuă studiile.

Întocmirea balanţei de şcolarizare şi a fluxului de pregătire a fiecărei generaţii, dincolo de şcoala generală, respectiv de liceu, sînt de natură să înfăţişeze gradul de instruire ce se asigură tineretului şi desfăşurarea procesului de integrare socială şi profesională a acestuia.

ION T. RADU

Ce e nou în concursurile şcolare

In scopul îmbunătăţirii activităţii politico-ideologice şi cultural-educative în rîndul elevilor, în lumina măsurilor stabilite de conducerea partidului, Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului, C.C. al U.T.C. şi C.N.O.P. au lărgit gama concursurilor şcolare stabilind ca, pe lîngă tradiţionalele concursuri pe obiecte (matematică, fizică, chimie, literatură română) să se organizeze întreceri şi la obiectele de ştiinţe sociale (economie politică, istoria şi geografia patriei, filozofie şi socialism ştiinţific). Pentru început aceste concursuri se organizează cu faze pe şcoală şi judeţ, urmînd ca în viitorii ani să fie organizată şi faza pe ţară.

In acest an se va organiza şi concurs pentru biologie la care participă elevi din licee, licee de specialitate. Etapa republicană a acestui concurs va avea loc în vacanţa de vară.

Incepînd din anul acesta, concursul de literatură va purta numele marelui nostru poet Mihai Eminescu.

Pentru a da posibilitate elevilor să participe în număr cît mai mare la aceste întreceri s-a stabilit ca prima etapă să se desfăşoare în fiecare şcoală şi să cuprindă pe toţi elevii care doresc să concureze la obiectul preferat, renunţîndu-se la etapa pe localitate. De asemenea, începînd cu acest an, pentru etapa pe şcoală subiectele de concurs au fost întocmite de comisiile judeţene de organizare a concursurilor compuse din reprezentanţi ai inspectoratelor şcolare, filialelor societăţilor ştiinţifice, reprezentanţi ai Comitetelor judeţene U.T.C., cadre didactice, reprezentanţi ai consiliilor judeţene ale elevilor.

Un alt element nou care s-a introdus începînd din acest an, îl reprezintă sesiunile naţionale de comunicări ale elevilor organizate cu prilejul etapei republicane a concursurilor pentru secţiile : matematică, fizică, chimie, biologie, literatura română.

La aceste sesiuni, pentru cele mai bune comunicări, C.C. al U.T.C. şi M.E.I. vor acorda premii speciale şi diplome, iar în perioada vacanţei toţi premianţii concursurilor vor beneficia de o tabără de odihnă pe litoralul Mării Negre. Lucrările premiate, precum şi cele mai bune comunicări vor fi editate într-un buletin special ce va fi difuzat în toate şcolile.

Elevii noştri participă la întreceri internaţionale de matematică, chimie şi, începînd din acest an, şi la literatura rusă. Anul acesta în luna iulie ţara noastră va fi organizatoarea olimpiadei internaţionale de fizică.

In vederea dezvoltării interesului şi a deprinderilor pentru muncă s-a instituit concursul de creaţie tehnică şi ştiinţifică „Tehnium" — care se va încheia cu o expoziţie naţională „Tehnica se însuşeşte în anii de şcoală" — în care vor fi expuse cele mai bune lucrări executate de elevi. Tot pe această linie se înscrie şi organizarea concursurilor „Cunoaşteţi meseriile", concursul „Trecut, prezent şi viitor" etc.

In cadrul acţiunilor organizate în cinstea semicentenarului U.T.C. se înscrie şi concursul de creaţie literară „Tinere condeie", concursul revistelor şcolare, al cinecluburilor, cultural-artistice şi de arte plastice şi de fotografii.

EUGEN ŞENDRIUC

Mutații
în literatura copiilor

Una din primele cărți pe care le-am citit, în aceeași perioadă cu Basmele *lui Ion Creangă, a fost volumul* Copiii povestind copiilor. *Țin bine minte această carte, pentru că timp de vreo doi ani am răsfoit-o doar, așteptînd să pot lămuri semnele misterioase. cărora copii cu puțin mai mari decît mine le inventaseră o anumită succesiune. Aveau ceva din* Dumbrava minunată *a lui Sadoveanu, acele povești în care fantasticul era chemat să rezolve dorințele ascunse ale micilor autori. Erau povești scrise ca-n basm.*

Am în bibliotecă o altă carte din care citesc întotdeauna cînd sînt deprimat. Se numește Crisalide *și a fost editată anul acesta de către Consiliul Național al Organizației Pionierilor. Ceea ce frapează la scriitorii școlari ai zilelor noastre este maturitatea ideologică. Ei nu mai scriu povești, ei narează întîmplări plauzibile, în care autenticitatea e asigurată de un limpede context social. Iată ce se întîmplă în schița* Portretul, *de Nana Piele, în vîrstă de 15 ani. elevă la Școala generală Fîntînele, județul Teleorman. Personajul principal al schitei este o elevă pictoriță a cărei mamă lucrează la un muzeu. Venind într-o seară să-și ia mama de la serviciu, eroina care narează întîmplarea la persoana întîia, zărește o fetiță cu căciuliță roșie și o expresie de suferință în ochi. stimulatoare a dorinței de a o desena. De ce e tristă această, contemporană cu noi, „scufiță roșie“? Aflăm de la mama tinerei pictorițe. „Părinții ei sînt despărțiți. Ea stă cu mama. Tatăl s-a recăsătorit. În fiecare joi mama o trimite să-și vadă tatăl. Așa s-au înțeles. Joi la ora 7. Dar fata a fost o dată acolo și pe urmă nu s-a mai dus. A simțit că nu e dorită. Dovadă că niciodată tatăl n-a dat un telefon să întrebe de ce fata nu-l vizitează“. Am întrebat-o ce o face să nu-i spună mamei toate astea. „E bolnavă“, mi-a răspuns! Și căciulița roșie. în fiecare joi, la ora 7, venea la muzeu și plîngea liniștit o oră, două, după care se ducea acasă să-și înveselească mama. Mai mult decît ca operă de artă, ne interesează povestirea ca document de sensibilitate omenească, adică lucrarea consemnată. e mai mult o dovadă de mentalitate, decît de putere de trăire. construcție sau evocare a unei întîmplări, a unui fapt transfigurat artistic.*

Iată și o poezie. Visurile, *de Iulia Secureanu, în vîrstă de 13 ani, de la Școala generală nr. 3. din Piatra Neamț: „Mi-a fugit din gînduri visul / Lăsînd după el plictisul. / Inimă cît ești de goală / Fără visuri în răscoală! // Dați-mi-le pe-ale voastre / Oameni, și le-oi duce-n astre, / Iar de-acolo înapoi / Înmulțește ca un roi! / Stup le fie pieptul meu, / Fagur-inima, mereu, / Miere — cîntecul, surîsul / Iar grădină, însuși Visul!“.*

Se vede clar, că în ultimii ani, nu mai întîlnim, ca altădată, adolescenți stăpîniți de sumbre certitudini metafizice în legătură cu moartea, triumful minciunii, inutilitatea construcțiilor spiritului. nocivitatea optimismului. Explicația e simplă. Școlarul nu se mai poate izola, nu mai poate străbate de unul singur hățișurile periculoase ale pubertății. Colectivul îl asimilează și-l orientează spre construcții pe măsura posibilităților lui și a condițiilor care îi sînt create pentru afirmare. Nu mai e nevoie de o boală grea. de o dezamăgire cumplită sau un dezastru interior pentru a-i redimensiona existența, pentru a-l chema la realitate. Elevul zilelor noastre se dezvoltă și se desfășoară armonios, nu brusc, în salturi; el nu are nevoie să sufere ca să cunoască viața. Nu are nevoie să fie înfrînt de realitate, să fie lovit într-adevăr, și să redevină optimist. Și aceasta, după opinia mea, este cel mai de seamă succes al învățămîntului în România socialistă.

MIHAI NEAGU BASARAB

Stelian Păun: „FAȚA LUMII“

Prezent de mult timp în publicistică, în special în cea pedagogică, profesorul emerit Stelian Păun a debutat în literatura beletristică cu „Pămînt sălbatic“ confirmînd prin romanul „Fața lumii“, apărut recent în prestigioasa editură „Cartea românească“, opțiunea fermă pentru beletristica politică.

„Fața lumii“ relevă noi aspecte ale unei tematici fecunde: transformarea, evoluția și angajarea conștiințelor sub semnul mutațiilor revoluționare din țara noastră în anii războiului și cei imediat următori. Lumea pentru care luptă Anton Dumbravă, Marin și Ion Oroviceanu se identifică cu lumea eroilor lui Titus Popovici Mitru Moț și Andrei Sabin.

Neacceptarea, negarea unei anumite „fețe a lumii“ — lumea exploatării și a inechității — peregrinările eroului, contactul cu diverse medii sociale și individualități, atrag după sine maturizarea lui Anton Dumbravă. Umanitatea profundă a eroului, deplina lui justificare psihologică, în limitele artisticului, constituie substanța densă a romanului. Anton Dumbravă se rătăcește uneori în tribulații sentimentale, care pun în lumină două interesante și total diferite între ele tipuri feminine — Ruizibeea și Cristina — caută refugiu în trecutul aducerilor aminte. Dar, în nici un moment al vieții lui, nu este pusă în discuție opțiunea sa fermă pentru idealul revoluționar. Drumul lui spre cealaltă „față a lumii“ este fără întoarcere. Odiseea studentului revoluționar se continuă în actul creator al constructorului noii lumi a luptătorului soldat. Cel care s-a dăruit din tinerețe cu toată pasiunea ființei căutărilor și luptei stă acum în lumina răsfrîntă de această nouă față a lumii.

Drumul sinuos, evoluția spirituală, maturizarea conștiinței pe firul cronologic al evenimentelor, dau acestui erou comunist valențele unei individualități remarcabile în tipologia specifică a romanului politic din țara noastră de după Eliberare.

Semnificației umane și psihologiei personajelor li se adaugă grija atentă pentru un travaliu poetic inedit — tălmăcirea „poemelor mătăsii“ din creația artistică a poeților proletari americani. Remarcabil este sporul de autenticitate adus prin participarea intensă a personajelor la evenimente, precum și introducerea în final a schimbului de scrisori Valeriu Nedelcuță — Anton Dumbravă, fapt ce dezvăluie în autor nu numai un martor, ci și un făurar al noii fețe a lumii.

„Fața lumii“, operă literară cu certe valențe educative, îl integrează pe Stelian Păun în pleiada artiștilor care urmăresc constant ca prin scrisul lor să formeze caractere.

VIRGINIA CARIANOPOL

MONOGRAFII PROFESIONALE

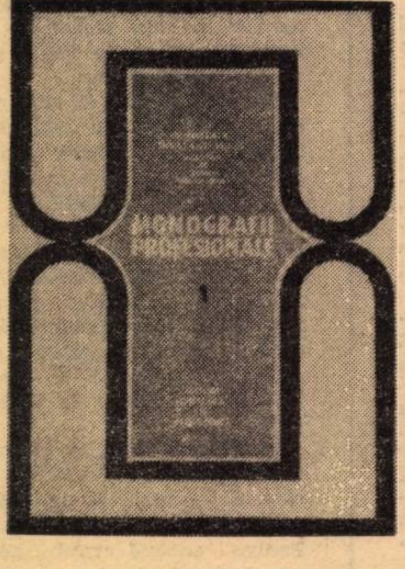

În sfîrșit, după atîta timp de cînd este așteptată în școli, a apărut seria de **Monografii profesionale,** lucrare de o deosebită importanță pentru orientarea școlară și profesională a elevilor. Elaborată de un colectiv al Institutului de științe pedagogice, coordonat de dr. Mihai Peteanu, ampla lucrare este concepută în mai multe volume din care se găsesc deja în librării opt. Volumele înglobează toate meseriile de masă mai importante de la noi din țară, grupate pe diverse ramuri ale economiei naționale, precizîndu-se atît operațiile de bază ale fiecărei profesiuni, cît și aptitudinile și trăsăturile biologice și psihologice pe care ele le cer.

H. L.

ORIZONT EUROPEAN

Socotim că sub acest semn pot fi subsumate studiile, eseurile, comentariile, evocările și conferințele profesorului D. D. Roșca cuprinse în volumul „Oameni și climate“ (Cluj, Ed. Dacia, 1971). Orizont european, pentru că de la acest nivel de cultură intelectualitate și urbanitate, discută filozoful nostru problemele ce i-au căzut în cîmpul de forță a multiplelor și variatelor sale preocupări intelectuale. Pentru cititorul care s-ar opri doar la tabla de materii a lucrării, cartea ar prezenta un peisaj caleidoscopic, disparat și nearticulat într-o concepție unitară și coerentă. Citită, însă, cu înțelegere, interes sporit și pasiune — pe care tonalitatea lirică fundamentală a lucrării le suscită — cartea apare în cu totul altă lumină, vrem să spunem în lumina ei reală, autentică, aceea a concepției marxist-leniniste, pe care autorul ei și-a însușit-o cu temeinicie și cu un mare sentiment de răspundere. Carte prin excelență marxistă în duhul ei, **Oameni și climate** îmbogățește, cu spor de lumină și lamură de cuget cu adevărat filozofic, tezaurul noului stil de gîndire din Republica Socialistă România, stil de gîndire la care D. D. Roșca aderă cu toată înțelepciunea, convingerile, controlate mereu și mereu de rațiune, dar și cu toată căldura inimii sale, cu tot entuziasmul intelectualului de clasă, umblat la școala celor mai subtile probleme de cultură universală. Dar această adeziune și acest entuziasm se exercită cu aceeași eficacitate și în problemele care privesc soarta poporului nostru, destinul culturii naționale și al personalităților ce-au vehiculat-o pe planul istoriei (exemplu: Europeanul Bărnuțiu). Or, tocmai această tonalitate lirică fundamentală, care strălucește pe fiecare pagină a cărții, creează un climat de prospețime, de tinerețe spirituală și de arzătoare actualitate — chiar și articolelor mai demult elaborate **(Unanimism)** — fapt ce stîrnește interesul cititorului.

Fără îndoială, profilul cărții, ca relief și profunzime, îl dau studiile și eseurile cu conținut marxist-leninist. Nu întîmplător volumul se deschide cu evocarea — pe cît de caldă și admirativă, pe atît de temeinică și cuprinzătoare — a lui Lenin. Îngemănînd datele unei subtile analize psihologice, de fapt date de tipologie și caracteriologie, cu o pătrunzătoare înfățișare a contextului istoric (social, politic, economic și ideologic), D. D. Roșca reușește să sugereze dimensiunile inegalabilei personalități revoluționare, care a fost Vladimir Ulianov Lenin.

Mergînd oarecum tot pe urmele lui Lenin, Lenin din **„Caietele Filosofice“**, în **„Climat heraclitean“**, prilejuit de comemorarea (la inițiativa Consiliului mondial al păcii) a 2 500 de ani de la moartea marelui filozof din Efes, D. D. Roșca elaborează un cuprinzător studiu — așa se poate numi datorită bogăției de idei și perspicacității exegezelor întreprinse — asupra tezelor fundamentale ale viziunii filozofice a celebrului ionian, întemeietor și punct de plecare al stilului de gîndire dialectic. Este un studiu remarcabil, care evidențiază în termeni cum nu se poate mai limpezi, darul de filozof al profesorului D. D. Roșca. Acesta rezultă din modul — foarte personal și uneori foarte îndrăzneț — de a pune probleme. Înainte de toate, desprinde, cu spirit critic totdeauna treaz, ideile generale ce susțin o construcție ideologică, fie filozofică, fie științifică. În al doilea rînd, deosebește problemele reale de pseudoprobleme. Un exemplu concludent: în studiul consacrat lui Heraclit, consideră problemă reală **veșnicia materiei** susținută de efesean, iar pseudoproblemă întrebarea asupra **originii materiei** și a **originii ultime a mișcării ei.** În al treilea rînd, D. D. Roșca — erudit istoric al filozofiei și bun cunoscător al evoluției gîndirii științifice — precizează cadrul și contextul istoric al problemei, ceea ce ușurează mult eforturile de înțelegere ale cititorului.

Pe linia analizelor dedicate modului dialectic de filozofare se orînduiesc, de asemenea, **Dialectica materialistă și știința contemporană,** penetrantă și judicioasă prezentare a cărții „Studii de logică“ a lui Athanase Joja, **O teorie marxist-leninistă a succesului,** în care ni se înfățișează, prin atente și multilaterale analize, **„Sociologia succesului“**, semnată de Mihai Ralea și T. Hariton, precum și **„Știință și filozofie“**, o succintă sinteză a raporturilor dintre cele două atitudini centrale ale puterii de creativitate a spiritului uman. Prin rezonanță și elan, această mică sinteză ne trimite cu mintea la mai marea sinteză numită „Existența tragică“.

Evocarea caldă și patetică **Mihai Ralea,** sfaturile de înțeleaptă etică profesională din **Despre unele puteri ale științei** și eseul despre **Unanimism** întregesc în chip fericit profilul volumului.

Nota discordantă în economia cărții o constituie **Hegel și Taine după o opinie românească,** la a cărei retipărire se putea renunța.

Am lăsat anume la urmă admirabilul și curajosul (foarte curajosul pentru momentul în care a fost elaborat) eseu despre **Europeanul Bărnuțiu,** pe care noi îl considerăm — privind lucrurile din perspectivă românească — miezul de foc al întregului volum. Ne explicăm.

Pe lîngă faptul subliniat că este un model de interpretare marxist-leninistă a unui eveniment național, **Europeanul Bărnuțiu** este o sinteză istorică, juridică și filozofică a tendințelor, conflictelor, contradicțiilor și aspirațiilor ce se încrucișau în 1848 în Transilvania. Teoretic, situația a fost lămurită prin epocalul Discurs al lui Simion Bărnuțiu din catedrala Blajului, practic, prin cele 40 000 de țărani de pe Cîmpia Libertății, a căror măreție bărbătească a smuls admirația lui Marx (Însemnări despre români, și a căror vitejie — sub comanda lui Avram Iancu — a făcut să se clatine un imperiu. Ce s-a ales din revoluția anului 1848 din Transilvania, se știe. Momentul, însă, a fost dominat de două personalități de anvergură istorică: Avram Iancu din Vidra Apusenilor și Simion Bărnuțiu din Bocșa-Română de pe plaiurile sălăjene. Lecțiile lor de dreptate socială, luptele lor împotriva opresiunii, crezul lor revoluționar-politic au atîrnat greu în cumpăna istoriei și au netezit drumul spre unirea din 1918.

Este meritul incontestabil al profesorului D. D. Roșca de a fi formulat, la nivelul european și de perspectiva materialismului istoric, judecățile de valoare asupra stilului de gîndire și de viață a lui Simion Bărnuțiu, care, după propria sa convingere, **ținînd cu poporul, n-a greșit!**

GRIGORE POPA

Clasa muncitoare — forţa socială conducătoare în opera de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate

Consultaţie pentru profesorii care predau Educaţia cetăţenească

Existenţa şi dezvoltarea României socialiste sînt indisolubil legate de eroica clasă muncitoare, de rolul hotărîtor pe care l-a avut şi îl are această clasă, ca forţă socială conducătoare, şi avangarda sa revoluţionară — Partidul Comunist Român.

Clasa muncitoare şi rolul său istoric

În filele glorioasei istorii moderne şi contemporane a poporului român stă consemnat cu litere de foc că nu a existat bătălie de clasă purtată de-a lungul anilor, nu a existat biruinţă dobîndită în acest răstimp, în care să nu fie încorporate energia revoluţionară, efortul minţii şi braţelor viguroase ale clasei muncitoare, singura clasă capabilă să organizeze şi să unească în jurul său, în frunte cu partidul comunist, masele largi populare în lupta pentru răsturnarea vechilor rînduieli burghezo-moşiereşti şi edificarea noii orînduiri sociale — societatea socialistă. În noul climat social-politic instaurat în România în august 1944, pe fundalul profundelor transformări petrecute în ultimii 27 de ani în viaţa societăţii şi în conştiinţa maselor se reliefează pregnant prezenţa viguroasă, dinamică a clasei muncitoare. Întregul popor s-a deprins cu această constatare asemenea oricărui lucru firesc, de la sine înţeles : în asprele bătălii de clasă organizate şi conduse de P.C.R. în ilegalitate sau pe frontul construcţiei socialiste, locul de frunte l-a ocupat şi îl ocupă clasa muncitoare. Este aceasta o puternică confirmare a concluziei fundamentale a comunismului ştiinţific cu privire la misiunea istorică a clasei muncitoare, de gropar al vechii orînduiri şi conducător al procesului de zidire a noii orînduiri sociale — cum se exprimau Marx şi Engels în cunoscuta lor lucrare **Manifestul Partidului Comunist,** la capacitatea ei de iniţiativă şi creaţie istorică. „Eroica noastră clasă muncitoare — arată tovarăşul Nicolae Ceauşescu — îşi îndeplineşte cu cinste rolul de clasă conducătoare a societăţii în alianţă cu ţărănimea, cu intelectualitatea, cu celelalte forţe sociale".

Pentru a înţelege cît mai bine rolul clasei muncitoare în viaţa politică şi social-economică a ţării, trebuie să pornim de la faptul că, în România, ea este astăzi **clasa conducătoare a societăţii,** proprietară a mijloacelor de producţie, continuînd să constituie, în acelaşi timp, principala forţă productivă a societăţii. În această triplă calitate — de clasă conducătoare, proprietar şi producător — ei îi revin răspunderi deosebite în întreaga activitate de dezvoltare a societăţii româneşti contemporane, inclusiv în domeniul ideologic, afirmîndu-şi puternic concepţia ei despre lume şi viaţă — materialismul dialectic şi istoric — caracterul ofensiv, militant, combativ al acesteia. Exploatată şi asuprită în trecut, clasa muncitoare a devenit o clasă cu totul nouă, stăpînă, alături de întregul popor, a puterii politice, avînd rolul conducător în exercitarea puterii de stat. Cum se afirmă şi se realizează acest rol ? El se afirmă şi se realizează, în primul rînd, prin conducerea întregii societăţi de către partidul comunist ; în al doilea rînd, prin organele statului nostru socialist, care sînt organe ale puterii poporului muncitor; în al treilea rînd, prin organizaţiile de masă, ca, de pildă, sindicatele. În toate aceste organisme politice, statale, obşteşti şi de masă, elementul muncitoresc are preponderenţă. Compoziţia socială a partidului şi componenţa organelor sale de conducere la cele mai diferite nivele, componenţa Marii Adunări Naţionale, a consiliilor populare, a celorlalte organe ale puterii de stat şi ale organizaţiilor de masă oglindesc caracterul muncitoresc al puterii de stat, al diferitelor organizaţii de masă, rolul primordial al militanţilor ridicaţi din rîndurile clasei muncitoare, care acţionează împreună cu cei mai înaintaţi reprezentanţi ai ţărănimii, ai intelectualităţii, ai celorlalţi oameni ai muncii. Asemenea realităţi evidente, existente în ţara noastră, vin să infirme tezele propagandei burgheze care neagă sau subestimează rolul conducător al clasei muncitoare în lupta revoluţionară şi în procesul edificării noii orînduiri, de genul : „muncitorul n-a acceptat misiunea pe care i-a încredinţat-o Marx". Dimpotrivă, adevărul este că ea îşi afirmă pregnant misiunea de forţă socială conducătoare. În România, dezvoltarea socialismului are ca resort fundamental vasta activitate pe care clasa muncitoare a desfăşurat-o şi o desfăşoară sub conducerea partidului comunist, constituind catalizatorul şi liantul social ce pune în mişcare imensa putere de acţiune a unui popor liber şi stăpîn pe destinele sale, pe bogăţiile şi valorile materiale şi spirituale ale ţării. În condiţiile victoriei socialismului, ale dezvoltării multilaterale a noii societăţi, clasa muncitoare rămîne în continuare legată de sectorul hotărîtor, cel mai dinamic al economiei naţionale — industria, de a cărei dezvoltare depind modernizarea întregii economii, prestigiul întregii societăţi. Clasa muncitoare a fost şi rămîne clasa cea mai omogenă, purtătoare consecventă a ideologiei marxist-leniniste, a ideilor socialismului, luptătoarea cea mai hotărîtă pentru transformarea radicală a societăţii în spiritul acestor idei. Experienţa bogată acumulată în conducerea societăţii, capacitatea mobilizatoare, spiritul de disciplină pe care le imprimă întregului popor, consecvenţa şi fermitatea politică, înalta sa conştiinţă revoluţionară situează clasa muncitoare în fruntea luptei întregii naţiuni pentru progresul constant al României pe drumul socialismului.

Clasa muncitoare — promotor al coeziunii socialiste a poporului, al dezvoltării democraţiei

În condiţiile consolidării noii puteri de stat, ale generalizării relaţiilor de producţie socialiste, a statornicirii noii structuri sociale a ţării s-a închegat şi se consolidează unitatea de nezdruncinat a întregului popor în jurul clasei muncitoare, a partidului comunist, unitate care exprimă adeziunea deplină a maselor largi la politica partidului, la idealurile socialismului. Politica de întărire a unităţii poporului promovată consecvent de P.C.R., răspunde unor procese obiective, este o politică ştiinţifică, de largă perspectivă, corespunzătoare spiritului marxismului şi cerinţelor construcţiei socialiste, ale dezvoltării spre comunism. Cimentarea coeziunii societăţii noastre este rezultatul firesc al exercitării rolului conducător în societate de către clasa muncitoare în frunte cu partidul ei comunist. Continua omogenizare a societăţii noastre, proces profund dialectic, este întemeiată pe comunitatea de interese economice, politice şi ideologice ale oamenilor muncii indiferent de naţionalitate, pe ştergerea discrepanţelor esenţiale dintre clasele şi păturile sociale. Aceasta înseamnă că exercitarea rolului conducător al clasei muncitoare nu poate face abstracţie de schimbările intervenite în structura şi poziţia claselor şi grupurilor sociale. De aceea considerăm ca fiind eronate şi dăunătoare încercările unor ideologi burghezi de a prezenta rolul conducător al clasei muncitoare în societatea socialistă ca un regim de dominare arbitrară a acestei clase faţă de celelalte categorii de oameni ai muncii. Dimpotrivă, acest rol presupune o largă democraţie, forme şi metode politice specifice relaţiilor de unitate şi alianţă, o activitate susţinută şi eficientă de influenţare ideologică şi politică exercitată de clasa muncitoare şi partidul ei. Adîncirea democraţiei apare astfel ca o condiţie necesară pentru exercitarea rolului conducător al clasei muncitoare. Mai mult decît atît, democraţia este o condiţie indispensabilă pentru participarea efectivă a muncitorilor la conducerea statului, la adoptarea deciziilor în problemele activităţii productive, politice, sociale. În calitatea lor de proprietari şi producători, muncitorii participă direct la conducerea întreprinderilor prin activitatea desfăşurată de adunările generale ale oamenilor muncii, investite cu largi competenţe ; ei au reprezentanţi de drept în consiliile oamenilor muncii. „**S-a pus şi se pune un accent deosebit pe creşterea rolului clasei muncitoare** — relevă secretarul general al partidului nostru —, **pe participarea reprezentanţilor clasei muncitoare în conducerea organelor economice, sociale şi de stat, la conducerea societăţii noastre. Au fost create comitetele de direcţie şi de administraţie, s-au instituţionalizat adunările generale în care oamenii muncii, clasa muncitoare au un cuvînt hotărîtor. S-au luat măsuri pentru prezenţa mai puternică în conducerile sindicatelor, a organizaţiilor de tineret a clasei muncitoare, a oamenilor care lucrează nemijlocit în producţie ; aceleaşi măsuri au fost luate şi în ce priveşte organele de partid. Se reorganizează controlul obştesc în care, de asemenea, clasa muncitoare este chemată să joace un rol important".** Asociate cu formele democraţiei reprezentative, care antrenează participarea deputaţilor, oamenilor muncii în organele puterii de stat centrale şi locale, cu celelalte forme statale şi obşteşti de consultare şi activitate politică a maselor largi de cetăţeni, toate acestea alcătuiesc un sistem cuprinzător, în continuă perfecţionare şi dezvoltare, care permite manifestarea fiecărui muncitor, a fiecărui om al muncii în viaţa socială, afirmarea plenară a personalităţii umane.

Necesitatea educării maselor în spiritul ideologiei clasei muncitoare

În concepţia partidului nostru, a clasei muncitoare ca forţă socială conducătoare în societate, propagarea eficientă a ideologiei marxist-leniniste, educarea maselor, inclusiv a elevilor, în spiritul militant şi combativ al acesteia, cultivarea trăsăturilor moralei comuniste reprezintă o necesitate obiectivă, o cerinţă legică, cu efecte nemijlocite asupra ansamblului operei de edificare a noii orînduiri. La urma urmelor, ce înseamnă a desfăşura o activitate ideologică militantă ofensivă, combativă ? Înainte de toate înseamnă a răspîndi şi cultiva în rîndul maselor largi marile valori spirituale ale comunismului ştiinţific, ale ideologiei clasei muncitoare, a înarma pe toţi oamenii muncii cu cunoştinţele necesare înfăptuirii misiunii lor revoluţionare, apărării, consolidării şi dezvoltării marilor cuceriri dobîndite în anii puterii populare, a combate orice manifestare antisocială, retrogradă. În prim plan se situează strădania pentru pătrunderea în mase a ideologiei clasei noastre muncitoare, a partidului comunist. A educa înseamnă, însă, nu numai a-i face pe oameni să înţeleagă sensul, direcţiile şi cerinţele progresului, ci şi a le forma acele convingeri şi deprinderi care să asigure atît cunoaşterea scopului social, cît şi voinţa şi capacitatea de a-l înfăptui. Referindu-ne la învăţămînt, este de relevat că acesta constituie unul dintre atributele fundamentale ale şcolii ca principal factor de cultură şi educaţie socialistă.

Dr. ION IUGA

Bibliografie

K. Marx, F. Engels, Opere alese, vol. I, ediţia a II-a, Bucureşti, 1955, p. 11—14.

V. I. Lenin, Opere complete, vol. 33, Editura politică, 1964, p. 5—120.

V. I. Lenin, Opere complete, vol. 36, Editura politică, 1965, p. 177—218.

Nicolae Ceauşescu, Raport la Congresul al IX-lea al partidului, în vol. „Congresul al IX-lea al P.C.R.", Editura politică. 1965, p. 67—68.

Nicolae Ceauşescu, Raport la Congresul al X-lea al partidului, în vol. „România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate", Editura politică, 1970, p. 284—288, 293—312.

Nicolae Ceauşescu, Expunere la Consfătuirea de lucru a activului din domeniul ideologic şi al activităţii politice şi cultural-educative, Editura politică, 1971.

Nicolae Ceauşescu, Expunere cu privire la Programul P.C.R. de îmbunătăţire a activităţii ideologice, în vol. „Plenara C.C. al P.C.R., 3—5 noiembrie 1971", Editura politică, 1971.

Nicolae Ceauşescu, Cuvîntare la mitingul consacrat deschiderii anului de învăţămînt universitar, Editura politică, 1971.

*** **Clasa muncitoare în procesul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate,** în revista „Lupta de clasă" nr. 9/1971.

*** **Structura socială a României şi unitatea socialistă a poporului,** în revista „Lupta de clasă" nr. 10/1971.

*** **Structura socială a României socialiste,** Editura politică, 1971, p. 40—59.

*** **Configuraţia societăţii româneşti, expresia unor adînci prefaceri revoluţionare,** în „Scînteia" din 17 noiembrie 1971.

Cabinete de ştiinţe sociale

În tot mai multe şcoli din Capitală şi din ţară se deschid zilele acestea cabinete de ştiinţe sociale, acţiune care răspunde sarcinii trasate de partid în vederea creşterii eficienţei educaţiei politice şi cetăţeneşti a elevilor, ca şi a modernizării procesului de învăţămînt. În ultimul timp am fost înştiinţaţi de crearea acestor cabinete — organizate, pentru o deplină funcţionalitate, pe discipline (filozofie şi socialism ştiinţific, economie politică, istorie) — în numeroase şcoli printre care liceele „Dimitrie Bolintineanu" şi „Mihail Sadoveanu" din Bucureşti, Şcoala generală Plevna din judeţul Ialomiţa etc.

Proiectate modern, cabinetele asigură desfăşurarea lecţiilor pe baza unui material didactic divers şi sugestiv, pus la dispoziţia elevilor prin panourile care îmbracă pereţii sălilor (amenajate după criteriul tematic şi cronologic), prin aparatura modernă — în funcţie de posibilităţile materiale ale şcolilor respective, mai bogată sau mai modestă — (aparat de proiecţie, epidiascop, diascol, magnetofon, diafilme, albume) şi printr-o bibliotecă adecvată specificului materiei predate.

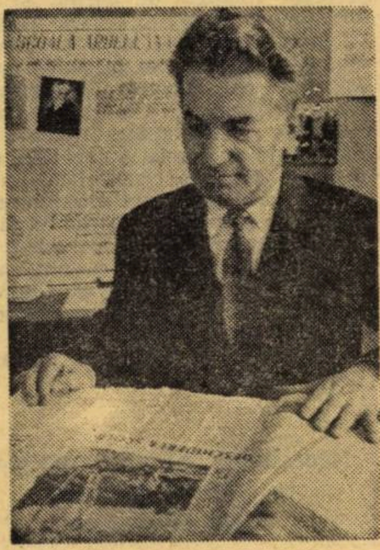

Un portret pe săptămînă

„Satisfacţiile profesiei noastre nu pot fi despărţite de succesele elevilor"

Pentru colegi, profesorul emerit de limba şi literatura română, Marin Cosmescu, de la Liceul „Vasile Alecsandri" din Bacău nu este numai decanul de vîrstă al şcolii. Solida pregătire profesională, completată permanent cu noi şi noi cunoştinţe i-a conferit acea tinereţe spirituală, indispensabilă profesiei. De-a lungul celor douăzeci şi cinci de ani în învăţămînt (dintre care douăzeci la acest liceu), Marin Cosmescu a dezvăluit zecilor de generaţii de elevi frumuseţile limbii şi comorile literaturii noastre.

Ca mărturie a preţuirii de care se bucură, profesorul Marin Cosmescu a fost ales şeful catedrelor de limba şi literatura română din liceu şi a celei din cadrul Casei corpului didactic din localitate, a condus timp de 10 ani cenaclul „Ateneu", este membru în consiliul de conducere al Societăţii de ştiinţe filologice din Republica Socialistă România.

Munca la catedră a împletit-o cu o bogată activitate publicistică. Şi-a adus contribuţia la cunoaşterea literaturii de pe aceste meleaguri prin lucrările „Reviste şi tradiţii literare în oraşul Bacău" şi „Activitatea lui Grigore Grandea la Bacău". Sub pseudonimul M. C. Delasabar, a semnat numeroase articole în revistele „Ateneu", „Cronica", în cotidianul local „Steagul roşu", în Buletinul de studii şi articole al Institutului pedagogic din Bacău.

Conducînd revista liceului, profesorul Marin Cosmescu încurajează şi îndrumă elevii la primii paşi pe drumul creaţiei. El însuşi a publicat schiţe şi povestiri pentru copii şi tineret.

Am discutat cu profesorul Marin Cosmescu despre satisfacţiile pe care ţi le dă profesia.

— Inevitabil, satisfacţiile profesiei noastre nu pot fi despărţite de succesele elevilor. Munca noastră se concretizează în succesele acestora. Am avut cele mai mari bucurii cînd elevii mei au ajuns în faza finală la concursul de limba şi literatura română, sau cînd au îndrăgit aşa de mult obiectul pe care-l predau, încît au hotărît să-i continue studiul. Dar cea mai mare mulţumire a profesorului de literatură nu poate fi alta, decît aceea de a face din elevii lui iubitori de literatură pentru toată viaţa. Şi cei mai mulţi din elevii mei au rămas iubitori de literatură toată viaţa...

CORNELIA GÎRMACEA

Preprofesionalizare didactică

Fiecare componentă a structurii pregătirii profesionale a cadrelor didactice îndeplineşte, într-o articulaţie strînsă, unitară cu toate celelalte, un anumit rol ; dacă una singură lipseşte, sau ponderea ei este minimalizată, atunci pregătirea educatorului se află sub semnul unor serioase incertitudini. Aşa se explică faptul că există azi un consens unanim în ce priveşte importanţa şi necesitatea tuturor componentelor care constituie profilul profesional al profesorului: pregătirea de cultură generală, pregătirea de specialitate, pregătirea pedagogică, incluzînd atît aspectul teoretic-filozofic, cît şi pe acela care se referă la metodologia şi tehnologia didactică, la practica pedagogică.

Diversitatea opiniilor nu provine din faptul că unii ar acorda prioritate unor componente, iar alţii ar prefera altele, ci din aceea că, prin distribuirea timpului de studii pe ansamblul anilor de facultate, pentru diferitele componente, acestea nu pot fi reprezentate în planurile de învăţămînt corespunzător importanţei lor. În realitate, în cei patru ani de studii nu se poate realiza, la nivelul cerinţelor de azi, pregătirea viitorului profesor pe toate coordonatele sale.

Ceea ce mă îndeamnă să exprim ideea că pregătirea viitorului profesor ar trebui concepută nu numai la nivelul învăţămîntului superior, ci şi mai jos, la nivelul învăţămîntului liceal. În condiţiile de azi, cînd obiectivele şi funcţiile învăţămîntului liceal se amplifică — acesta realizînd şi o preprofesionalizare sau chiar o calificare a tinerilor — ne întrebăm de ce una din direcţiile acestei preprofesionalizări n-ar putea să cuprindă şi domeniul didactic.

Fără îndoială că pregătirea de cultură generela pe care o realizează liceul se încorporează în pregătirea de specialitate, iar obiectele de studiu care corespund profilului unor facultăţi cu caracter didactic constituie baza pregătirii de specialitate care se aprofundează în facultăţile respective, devin astfel o componentă a pregătirii profesionale.

O asemenea pregătire cu caracter de iniţiere, bineînţeles, s-ar putea extinde şi asupra altor componente ale profilului profesional al profesorului. Ne referim la o anumită iniţiere în domeniul unor discipline pedagogice, sub forma unor cursuri introductive privind psihologia învăţării, filozofia educaţiei, bazele generale ale didacticii, sociologia educaţiei ş.a. În acelaşi scop, de recomandat ar fi ca studiul psihologiei generale şi al logicii prevăzute în actualul plan de învăţămînt al liceului să dobîndească o şi mai mare extindere.

Considerăm că nu este nevoie să argumentăm mai pe larg importanţa pe care o va avea studiul acestor discipline, în primul rînd, pentru orientarea elevilor spre profesia de educator, care, ca nici una alta, nu trebuie aleasă la întîmplare. Totodată, pregătirea lor pentru această profesie ar începe astfel, mult mai devreme şi nu în ultimii ani de facultate, aşa cum se face în prezent. Tinerii ar avea timp să mediteze asupra responsabilităţilor pe care le presupune profesiunea de dascăl, să-şi modeleze personalitatea lor în formare, potrivit acestui ideal de viaţă şi de profesie. Disciplinele la care ne referim ar aduce o mare contribuţie la lărgirea orizontului de cultură generală, umanistă, al elevilor, la educaţia lor generală, ar răspunde interesului pe care îl manifestă tinerii faţă de problematica umană, faţă de formarea omului, de destinul său.

Locul unor astfel de discipline în planul de învăţămînt al liceului s-ar justifica şi din alte motive. Este cunoscut faptul că unul din obiectivele educaţionale care se pune cu tot mai multă insistenţă în faţa şcolii contemporane în vederea pregătirii tineretului pentru viaţă, pentru educaţia permanentă este acela de a-i învăţa pe elevi cum să înveţe, cum să dobîndească în mod independent cunoştinţele atît în şcoală, cît şi în viaţa postşcolară, pentru că omul de azi, şi cu atît mai mult cel de mîine, trebuie să înveţe şi să se cultive toată viaţa, pentru a se putea adapta şi readapta la schimbările din ambianţă, din profesia sa.

Studierea de către elevi a unor probleme din domeniul psihologiei învăţării, al didacticii, le-ar da posibilitatea să-şi analizeze propria lor muncă de învăţare, să-şi orienteze şi să organizeze principala lor activitate în conformitate cu legităţile proceselor care stau la baza acestei activităţi, în vederea ridicării eficienţei ei, ceea ce ar constitui un sprijin imens în dorinţa lor firească de a se realiza şi afirma, de a contribui la propria lor formare, fără de care nu poate fi concepută azi finalitatea actului educaţional. Deşi nu poate fi contestată valoarea formativă a studiului unor astfel de obiecte în cadrul liceului, totuşi se poate aduce obiecţiunea că introducerea lor ar determina o supraîncărcare a planului de învăţămînt, care şi aşa este destul de aglomerat.

Dacă nu va fi posibil ca disciplinele pedagogice să constituie un studiu obligatoriu pentru toţi elevii, atunci s-ar putea găsi alte posibilităţi care să susţină şi să dezvolte interesele acelor tineri care doresc să devină profesori. În acest scop, s-ar putea crea în cadrul liceului o secţie cu caracter pedagogic sau o secţie cu profil mai larg — ştiinţe sociale şi pedagogice — axată pe studiul filozofiei, economiei politice, socialismului ştiinţific, istoriei, şi pe unele discipline din sistemul ştiinţelor pedagogice şi auxiliare.

O altă posibilitate ar fi aceea de a introduce în cadrul obiectelor la alegere unele discipline din domeniul ştiinţelor pedagogice. Elevii care ar manifesta interese pentru profesia de profesor, sau numai pentru obiectele în sine, care, pînă la urmă, ar dezvolta la mulţi dintre aceştia şi interesul de perspectivă, ar avea astfel posibilitatea să aprofundeze aceste domenii ale cunoaşterii şi să ia o decizie deliberată în legătură cu viitoarea lor profesie.

Oricare modalitate s-ar adopta, studiul unor discipline pedagogice în liceu, eşalonat pe parcursul mai multor ani, ar determina o mai bună pregătire a viitorilor profesori, ar spori ponderea acestei componente esenţiale în profilul specialităţii, care nu poate fi lăsată numai pe seama ultimilor ani de facultate, chiar dacă s-ar da curs tuturor propunerilor exprimate pînă acum în legătură cu optimizarea pregătirii profesorilor în cadrul facultăţilor.

Fiecare din opiniile exprimate şi toate la un loc, dacă ar putea fi armonizate, nu pot însă depăşi factorul timp, iar timpul rezervat în cadrul facultăţilor pentru pregătirea viitorului profesor, oricît ar fi de judicios distribuit, nu poate satisface în mod corespunzător toate componentele care intră în structura acestei profesiuni şi, mai ales, pregătirea pedagogică, care trebuie să modeleze întreaga personalitate a educatorului.

EUGEN BLIDEANU

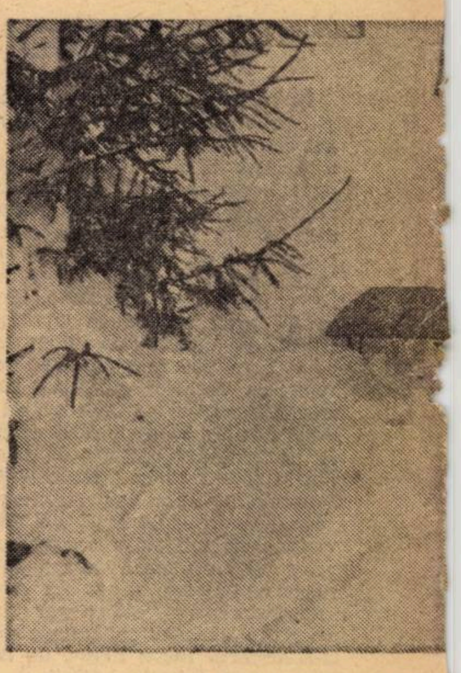

Troică

Recip
şcoa

La Reghin, ca pretutindeni în ţară, întreprinderile au luat sub ocrotirea lor şcoli. Le-au dat din prisosul lor de maşini, de unelte şi materiale, le-au deschis porţile secţiilor şi atelierelor pentru a da posibilitatea elevilor să înveţe, munca, şi tainele muncii, muncind.

Dar, la fel ca şi în alte locuri, colaborarea şcolii cu întreprinderea nu are aici doar acest sens unilateral. La rîndul ei şcoala, exercitîndu-şi calitatea sa de focar de cultură şi civilizaţie, vine în sprijinul întreprinderilor contribuind la formarea spirituală şi morală a muncitorilor. Profesori numeroşi organizaţi, din iniţiativa Comitetului orăşenesc de partid Reghin, în colective complexe, desfăşoară o amplă activitate cultural-educativă în rîndul muncitorilor din întreprinderile care patronează propriile lor şcoli.

Pentru edificare, să aruncăm o privire asupra raporturilor dintre Liceul nr. 2 şi Întreprinderea de reparat utilaje şi mecanisme (IRUM) care patronează acest liceu. Şi să observăm, mai întîi, prefabricatele pe care întreprinderea le-a oferit şcolii pentru a-şi construi două imense ateliere, piesele pe care le confecţionează elevii pentru montarea tractoarelor forestiere produse de IRUM, sprijinul dat de aceeaşi întreprindere la realizarea instalaţiei de încălzire centrală a şcolii (e interesant de văzut ce se poate scoate dintr-un cazan de locomotivă care altfel ar fi ajuns la fiare vechi şi ce mai radiatoare pot să iasă din nişte ţevi care aveau aceeaşi destinaţie) sau la construirea unei splendide săli de gimnastică. (Musai trebuie să deschid o paranteză mai mare ca să arăt că respectiva sală, care rivalizează cu cele ale liceelor sportive, valorează cam vreun milion şi a costat doar vreo două sute de mii. Resursele ? Munca elevilor calificată, necalificată de zidari, de dulgheri, de vopsitori, de lăcătuşi, de geamgii, de ce vrei şi ce nu vrei, ajutorul părinţilor şi, mai ales, ajutorul întreprinderii).

Acesta este un aspect. Dar iată-l şi pe cel de al doilea. O echipă alcătuită din profesori de matematică fizică, limba română, istorie, ştiinţe biologice şi limba franceză ai şcolii, se deplasează la IRUM. Aici, echipa, condusă de profesorul Sarkany Ernest, are convorbiri cu comitetul de partid al întreprinderii şi cu comitetul sindical. Se stabileşte un „plan de bătaie". Şi, în conformitate cu acest plan, periodic, unul sau mai mulţi membri ai echipei se prezintă în mijlocul muncitorilor. Acolo, la sfîrşitul zilei de muncă sau în timpul pauzei de prînz fac expuneri şi răspund la întrebări pe cele mai diferite teme, fie ele de interes politic sau filozofic, artistic sau ştiinţific. Într-o zi se discută

MICROINTREPRINDERILE ŞCOLARE

Nivelul meşteşugăresc la care se formează deprinderile profesionale, în prezent, pe bază de imitaţie, în cadrul instruirii practice-productive trebuie înlocuit cu un început de specializare pe un fond ştiinţifico-educativ bine organizat. Căci una este, de pildă, să inveţi meseria de electrician imitînd operaţiile unui instructor şi alta este s-o înveţi pornind de la studierea legilor curentului, de la calcule matematice privind rezistenţa conductorilor, preţul lor de cost, găsirea variantei optime în alcătuirea proiectului unei instalaţii s. a. m. d. Primul fel de învăţare se realizează meşteşugăresc, la nivelul imitaţiei, pe cînd cel de al doilea angajează treptele logice ale gîndirii, cu alte cuvinte se realizează la nivelul formaţiei.

Pe de altă parte, în viaţa socială observăm că fiecare profesie se exercită într-o unitate economică cu o anumită structură şi cu relaţii de producţie bine definite. Privite din acest unghi de vedere, activităţile tehnico-productive trebuie să formeze deprinderi şi aptitudini profesionale, precum şi deprinderi de management în acelaşi cadru organizatoric şi în condiţiile dezvoltării aceloraşi relaţii umane pe care elevii le vor întîlni mîine în viaţă, în exercitarea profesiunii. De aceea, ne-am gîndit să organizăm activitatea în atelierele tehnico-productive ale Şcolii generale nr. 11 din Craiova (director Mircea Iovan) după **principiul microîntreprinderii**. Astfel, în **experimentul nostru, toate atelierele din şcoală alcătuiesc o mică întreprindere, atelierele reprezentînd anumite secţii : tîmplărie, lăcătuşărie, croitorie, ţesătorie, foto.**

Microîntreprinderea este condusă de un colectiv de elevi care are în subordine subcolective, grupate după specificul activităţii, cu serviciul plan-producţie, serviciul tehnic, serviciul control tehnic de calitate şi serviciul de aprovizionare şi desfacere. La nivelul atelierelor, elevii sînt împărţiţi pe echipe cu şefi de echipe şi şefi de atelier care conduc şi controlează activitatea cu sprijinul profesorului maistru.

Formarea deprinderilor pentru o meserie se realizează în două etape. În prima etapă elevii fac **exerciţii de mînuire a uneltelor, alcătuiesc schiţa obiectului, învaţă să calculeze, să croiască, să traseze etc.** Cu alte cuvinte, încep cu faza conştientă a formării deprinderilor şi nu prin imitaţie.

În etapa a doua, trec la **confecţionarea unor obiecte specifice meseriei în flux tehnologic.** Clasa este împărţită pe echipe şi fiecare echipă confecţionează un obiect. Fazele tehnologice ale unui obiect sînt repartizate pe membrii echipei în aşa fel încît toate **operaţiile să se execute în unităţi de timp egale,** cu scopul ca fluxul să nu aibă discontinuitate. După o perioadă oarecare, în cadrul echipei, **se efectuează rotirea,** ca toţi membrii echipei să treacă prin toate operaţiile fluxului tehnologic.

În comparaţie cu munca individuală de confecţionare a unui obiect, fluxul tehnologic în echipă are o serie de avantaje.

Primul se referă la rolul cooperării în mărirea productivităţii muncii. Am observat că elevul timid, stîngaci în munca individuală prin cooperare devine comunicativ, cîştigîndu-şi încrederea în forţele sale. În al doilea rînd, cooperarea în munca bazată pe flux tehnologic dezvoltă la elevi corectitudinea, punctualitatea, spiritul de ordine şi de responsabilitate. Absenţa sau întîrzierea de la lucru a unui membru al echipei atrage de la sine perturbarea muncii întregii echipe, care, prin opinia sa, exercită o acţiune corectivă. De asemenea, executarea incorectă a operaţiei atrage de la sine neasamblarea cu operaţiile următoare, iar dezordinea de la locul de muncă duce la depăşirea timpului de executare a operaţiei, creînd timpi morţi pentru colegii care execută operaţiile următoare.

Prin munca în flux tehnologic, fiecare elev ştie că de exactitatea executării piesei sale depinde asamblarea cu piesa pe care o execută colegul următor.

Important este în activităţile tehnico-productive nu numai aspectul cantitativ al lucrului, sau gradul de automatizare a deprinderilor, ci şi aspectul educativ de formare a trăsăturilor de caracter în procesul activităţii. De aceea, noi am introdus un regulament de ordine interioară al microîntreprinderii privind obligaţiile şi drepturile colectivului de conducere şi al serviciilor, drepturile şi obligaţiile elevilor, timpul de muncă, recompensele şi pedepsele care se pot aplica în conformitate cu regulamentul şcolar.

Cu cît copilul este integrat într-o structură organizatorică precisă, cu atît orizontul lui despre relaţiile de muncă devine mai mare. Nu este bine să avem în vedere numai activitatea pur meşteşugărească de confecţionare a obiectelor de artizanat sau a celor casnice, ci să creăm condiţii pentru colaborare, pentru contacte omeneşti care sînt indispensabile măririi oricărei productivităţi. Aceste contacte se realizează atît pe linie verticală, de la conducător la subaltern cît şi pe linie orizontală, de la echipă la echipă. Mai mult, în structura organizatorică din experimentul nostru, conexiunea verticală este obţinută prin apartenenţa fiecărui responsabil de colectiv la două grupuri: la echipa sa, în calitate de şef, şi la colectivul imediat superior, în calitate de subordonat. În această dublă dependenţă, şeful de echipă influenţează atît grupul din care face parte ca subaltern (prin transmiterea preocupărilor echipei pe care o conduce), cît şi echipa sa (aplicînd comenzile transmise de forul superior sau iniţiativele personale acceptate de grup).

Serviciile plan-producţie, tehnic, C.T.C., aprovizionare şi desfacere transpun pe elevi în situaţita de „întreprinzători", veghind la echilibrul care trebuie să existe între ceea ce se investeşte şi ceea ce se obţine. Gîndirea economică este în acţiune vizînd deopotrivă dezvoltarea iniţiativei şi a capacităţilor organizatorice atît de necesare pentru funcţionarea în condiţii optime a unei întreprinderi moderne.

DUMITRU STOICA

Foto : V. Bogdăneţ

LA ZI

Sîmbătă, 5 februarie a.c., în sala de marmură a Palatului pionierilor din Capitală, a avut loc festivitatea de deschidere a celei de a III-a expoziţii „Expediţiile cutezătorilor", organizată sub auspiciile Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor. La vernisaj au participat reprezentanţi ai Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, ai Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, ai unor instituţii centrale şi ai uniunilor de creaţie din ţara noastră, numeroase cadre didactice şi pionieri. După o succintă prezentare a expoziţiei făcută de Cintia Constantinescu, elevă la Şcoala generală nr. 146 din Bucureşti, membră a echipajului pionieresc „Pandurii lui Tudor", cei prezenţi au avut ocazia să admire peste 3 000 de exponate, cele mai reprezentative, colecţionate de peste 2 000 de temerari „cutezători", participanţi la expediţiile din timpul vacanţei de vară. În expoziţie sînt prezentate exemplare din fauna şi flora patriei, colecţii de roci, relicve istorice şi, mai ales, obiecte de artizanat din diferite regiuni ale ţării.

■

La Brăila au început cursurile pregătitoare pentru elevii anului IV de liceu care intenţionează să dea admiterea în învăţămîntul superior. Cursurile sînt ţinute de cadre didactice de la Institutul politehnic Galaţi.

■

Un simpozion, intitulat „Oraşul meu drag", a fost organizat la Liceul „Petru Maior" din Gherla, în cadrul căruia s-au ţinut mai multe comunicări despre istoricul şi perspectivele de dezvoltare ale oraşului.

■

La Buzău, după cum ne informează corespondentul nostru Gh. Andrei, s-a deschis, din iniţiativa Casei corpului didactic, o expoziţie a elevilor cu lucrări de desen şi pictură. În lucrările expuse predomină peisajul industrial, munca de zi cu zi a constructorilor. Expoziţia este dedicată semicentenarului U.T.C.

■

Împreună cu Inspectoratul şcolar al judeţului Alba, Casa corpului didactic din Alba Iulia a analizat modul în care se predau ştiinţele sociale în liceele şi şcolile profesionale din acest judeţ. Cu acest prilej, la Casa corpului didactic a fost inaugurat cabinetul de ştiinţe sociale.

■

Recent, Casa corpului didactic din Baia Mare, în colaborare cu Inspectoratul şcolar a organizat o dezbatere cu tema: „Tipologia orelor de atelier". Au participat numeroşi maiştri-instructori din şcolile băimărene care au analizat o serie de probleme actuale ale desfăşurării pregătirii tehnico-productive a elevilor. Dezbateri asemănătoare vor fi organizate în acest trimestru la Sighetu Marmaţiei şi la Vişeul de Sus.

■

În zilele de 6 şi 7 februarie a.c. a avut loc în amfiteatrul „Odobescu" al Facultăţii de limbă şi literatura română din Bucureşti, simpozionul ştiinţific cu tema : „Metodologia cercetării limbii şi literaturii în lumina recentelor documente de partid". Au prezentat comunicări acad. Al. Graur, profesorii Şerban Cioculescu, Al. Dima, Boris Cazacu, I. Coteanu, David Simionescu, O. S. Crohmălniceanu şi alţii.

---

ocitatea relaţiei:
ă-întreprindere

despre eroii comunişti din literatura română sau despre realizările industriei constructoare de maşini şi siderurgiei din ţara noastră, despre politica P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate sau despre cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane. Altă dată despre călătoriile interplanetare sau despre farfuriile zburătoare.

Acesta nu este singurul gen de acţiuni cultural-educative organizate de Liceul nr. 2 în folosul muncitorilor. Nu de mult, profesorii i-au invitat pe tinerii din întreprindere să asiste la un spectacol (cîntece, recitări, schiţe dramatizate de o reală ţinută artistică), dat de elevii şcolii şi urmat de o reuniune tovărăşească. În săptămîna următore un alt spectacol, susţinut de asemenea de elevii liceului, a avut loc în incinta întreprinderii.

Preocupaţi de eficienţa reală a activităţii lor cultural-educative în întreprinderi, profesorii sînt departe de a se mulţumi cu îndeplinirea ei formală. Am reţinut, între altele, problemele de pedagogie a adulţilor pe care şi le pune profesorul Szazs Iuliu, directorul liceului.

— În general, mi se pare că abuzăm de forma prelegerilor. Cred că va trebui să adoptăm modalităţi de comunicare a informaţiilor care să solicite auditoriul să judece, să gîndească, să participe strîns la însuşirea acestor informaţii. Ar trebui să recurgem mai mult la forma dezbaterilor care să înceapă prin formularea unei probleme.

Preocupate de varietatea şi eficienţa activităţii cultural-educative sînt şi colectivele de profesori de la alte şcoli din Reghin.

— Am căutat — ne spunea Dumitru Ţigănescu, secretarul organizaţiei de bază de partid de la Şcoala generală nr. 5 — pe de o parte, să abordăm acele probleme care îi interesează cu adevărat pe muncitori — întrebîndu-i care sînt temele pe care ar dori să le tratăm — iar pe de altă parte să apelăm la forme cît mai variate de prezentare a acestora. Astfel, prezentînd în faţa muncitorilor de la I.I.L. „Republica" teme cum ar fi „Lupta între ştiinţă şi religie", „Marxism-leninismul şi libertatea", „Cucerirea Cosmosului", „Cîţi oameni poate hrăni pămîntul", „Microcosmos şi macrocosmos", „Adevărul ştiinţific", „Compoziţia chimică a materiei", am folosit fie forma expunerilor, fie pe aceea a simpozioanelor, a meselor rotunde sau a întrebărilor şi răspunsurilor. Deseori clase întregi de elevi vin în întreprinderi, în timpul pauzelor de masă, pentru a elogia muncitorii prin cîntec şi poezie, pentru succesele lor.

O activitate prodigioasă pe aceeaşi linie desfăşoară şi Şcoala generală nr. 1, care în secţiile cooperativei meşteşugăreşti „Progresul", ţine nu mai puţin de patru lectorate lunare, pentru ridicarea nivelului de cultură generală al cooperatorilor. Sînt, de asemenea, demne de remarcat acţiunile desfăşurate de Şcoala generală nr. 2 la Întreprinderea locală de gospodărire comunală.

Şi exemplele date, nu sînt singurele. În total, în oraşul Reghin funcţionează 12 colective de intelectuali, formate din profesori de ştiinţe sociale, de filozofie, chimie, fizică, de ştiinţele naturii care se deplasează periodic — o dată sau de mai multe ori pe lună — în întreprinderi pentru a desfăşura acţiuni cultural-educative.

Fireşte, această activitate este îndeaproape sprijinită de Comitetul orăşenesc de partid. Periodic, ne spunea tovarăşul Constantin Dănescu, Comitetul orăşenesc de partid analizează munca desfăşurată de profesori în vederea educării socialiste a maselor, a ridicării nivelului lor de cultură generală şi dă indicaţii pentru îmbunătăţirea acestei activităţi, corespunzător programului elaborat de partid.

OCT. BUZESCU

Prof. univ. dr. docent ALEXANDRU CIPLEA

despre:

ADEVĂRATA „ISTORIE“ A BOLILOR ŞI SERVITUŢILE CIVILIZAŢIEI MODERNE

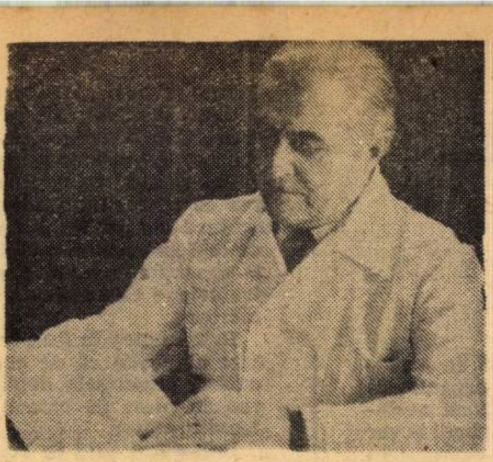

Organismul omului nu este ca un cristal inatacabil ● Cum se scurtează viaţa activă prin... scurtarea distanţelor terestre ● Efectele traumatizante ale cicălelii pedagogice ● O clasă de superdotaţi cade la concursul de admitere în facultate! Mai este nevoie să subliniem importanţa factorului psihologic?

Medicina modernă se îndreaptă tot mai hotărît spre domeniile profilaxiei bolilor, pentru că eficienţa intervenţiilor ei creşte atunci cînd boala se află de abia în fazele ei incipiente. Cum suferinţele fizice au adeseori implicaţii psihologice şi fiziologice subtile, cu împrejurări patologice pierdute în trecutul individului — uneori chiar în copilărie — cîmpul de explorare al medicinii profilactice devine foarte întins şi sarcinile ei sînt deseori anevoioase. Am încercat să aducem în atenţia cititorilor noştri — cu ajutorul medicului şi psihologului prof. univ. dr. docent **Alexandru Ciplea,** de la Universitatea Bucureşti, cercetător în Institutul de fiziologie normală şi patologică „D. Danielopolu", de sub conducerea acad. Grigore Benetato, şi autor a numeroase lucrări de fiziopatologie medicală — cîteva din fenomenele, care, precedînd boala, se petrec în intimitatea organismului, uneori de-a lungul întregii vieţi, şi de care educatorii ar trebui să ţină seama atît pentru propria sănătate, cît şi pentru aceea a elevilor lor.

— Medicina tinde să nu mai fie o disciplină ce se adresează doar omului bolnav... Ce explicaţie daţi acestei cotituri spre care se îndreaptă ea ?

Dr. Alexandru Ciplea : Boala este de multe ori numai un „document istoric", leziunea anatomică arătîndu-ne că în antecedentele bolnavului, într-un număr de săptămîni, luni sau chiar ani, a evoluat o stare patologică, au existat o serie de tulburări funcţionale ale organismului, devieri de la normal. Omul nu este ca un cristal inatacabil. Ca orice fiinţă biologică, el se găseşte, de-a lungul vieţii sale, expus unor multiple influenţe ale mediului înconjurător şi obligat la un continuu joc de adaptare la condiţiile mereu schimbătoare ale acestuia. Imposibilitatea de a se adapta se soldează cu boala. De aceea intervenţiile cele mai eficiente pentru sănătatea omului sînt cele care îi măresc capacitatea de adaptare la solicitările mediului extern şi care înlătură factorii ce îi zdruncină sănătatea. Aşadar măsurile profilactice, nu acţionează în faza de boală organizată — în felul ei, tardivă — ci mult mai devreme, cînd omul este încă aparent sănătos.

— Intre cauzele mai greu descifrabile ale bolilor, se spune că stau pe primul plan cele de ordin psihic. Dar dintre acestea pe care le socotiţi mai nocive ?

Dr. Alexandru Ciplea : Stările de **contrarietate** pot să aibă o influenţă deosebit de puternică asupra capacităţii de adaptare a individului ; ele pot să influenţeze procesele digestive, respiratorii, de nutriţie, ale sistemului nervos, chiar frecvenţa bătăilor cardiace. Dar nu este absolută nevoie ca în anturajul nostru cineva să urle sau să se certe continuu, pentru ca să se producă aceste stări de intrare în tensiune nervoasă. Uneori este suficientă o cicăleală metodică. De pildă, aceea a soacrelor !...

— Sau, ca să ne situăm în şcoală, a profesorului... Dar cu aceasta ne apropiem de o problemă foarte des abordată, aceea a stressurilor. Ce schimbări pot produce în organism factorii stressanţi ?

Dr. Alexandru Ciplea : Cercetătorul canadian Hans Salye, care lucrează în această problemă de peste 35 de ani şi care, de fapt, a lansat noţiunea de stress, a făcut nişte experienţe foarte revelatoare în acest sens. El a imersat în apă, pentru un timp foarte lung nişte şobolani. Pentru ca să nu se cufunde, animalele trebuiau să facă eforturi foarte mari şi să înoate continuu. Această stare de suprasolicitare a produs în mod stereotip o influenţare a timusului lor, la nivelul căruia au început să se observe fenomene de involuţie timicolimfatică, dublate de o creştere a capsulelor suprarenale. Face impresia că aceste fenomene sînt guvernate de glanda hipofiză, prin intermediul unui hormon al ei, adreno-corticotrop — aşa-numitul ACTH.

În stările de stress, prin urmare, se produce în organism o schimbare, în cursul căreia dereglarea hormonală aduce cu sine o serie întreagă de tulburări care pot să meargă pînă la alterări la nivelul mucoasei digestive.

— Conforturile pe care şi le-a creat omul modern sînt asociate — o ştim bine — cu foarte multe servituţi. Cum se transformă acestea în factori stressanţi ?

Dr. Alexandru Ciplea : Ar fi suficient să amintim că azi distanţele pe pămînt au „scăzut“ în mod impresionant. Posibilităţile de comunicare prin radio, televizor, telefon şi mai recent videotelefon — ne pun în orice clipă în contact cu persoane situate pe latitudinile cele mai îndepărtate. Au sporit deci posibilităţile omului de a veni în contact cu semenii săi. Dar şi în contradicţie cu ei !

Urmările confortului modern nu sînt, aşadar, dintre cele mai inofensive. Se şi vorbeşte astăzi despre „bolile civilizaţiei moderne“ ; maladiile cardio-vasculare (hipertensiunea arterială şi ateroscleroza), alături de tulburările de ordin funcţional care se manifestă la nivelul sistemului nervos (denumite, în genere, neuroze), foarte adeseori expresia stării de tensiune, de încordare, în care se găseşte omul modern. Ele antrenează o extraordinară scădere a capacităţii de muncă încă înainte de anii pensionării. Deci, chiar dacă media de viaţă a crescut în general, trebuie depuse eforturi conştiente pentru a nu fi scurtată partea activă, socialmente utilă a vieţii.

— La ce vîrstă sînt mai agresive insulturile despre care ne-aţi vorbit ?

Dr. Alexandru Ciplea : În perioada de creştere, de formare a omului. Educatorul nu trebuie să uite că, la această vîrstă, individul se găseşte într-o etapă de maximă susceptibilitate. Examenele psihotehnice arată că adolescenţii care au obţinut note maxime la probele ce le verifică doar capacităţile mnemice, ale memoriei reproductive — dacă sînt puşi în anumite condiţii — pentru că nu sînt complet realizaţi şi au o timiditate şi o afectivitate accentuate — nu mai pot da răspunsuri exacte. Aşa se face că, acum 40 de ani, o clasă de copii superdotaţi care, la numai 14 ani şi-au dat bacalaureatul, depăşindu-i în calitatea pregătirii pe cei de 18 ani, a căzut la examenul de intrare în facultate. Acesta, fiind un examen psihotehnic, le-a pus în evidenţă imaturitatea afectivă şi, deci, inferioritatea faţă de ceilalţi mai în vîrstă.

Este bine că la noi examenul tinde să devină o convorbire degajată, care să nu ţină elevul „pe jar“, într-o stare de accentuată tensiune.

— Sistemul de educaţie se bazează, uneori şi astăzi, pe măsuri coercitive. Cum putem evita ca acestea să devină stressante ?

Dr. Alexandru Ciplea : Măsurile coercitive sînt foarte bune, dar trebuie aplicate cu măsură. Şi oricare ar fi pedeapsa, elevul să simtă că ea nu vine dintr-o stare de neplăcere a celui care a administrat-o.

— Şi cu atît mai rău, din plăcerea de a pedepsi...

Dr. Alexandru Ciplea : Pedepsele drepte, chiar mai aspre, sînt primite de către copii fără revoltă, iar aceasta înseamnă foarte mult pentru sănătatea lor morală şi fizică.

STELA PREDESCU

Problematica învăţămîntului modern, în 40 de pagini

O iniţiativă salutară. Sub egida Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi a Institutului de cercetări pedagogice, **Revista de pedagogie** a editat recent o broşură intitulată **„Puncte de sprijin pentru perfecţionarea procesului de învăţămînt, recomandări pentru cadre didactice“** şi a cărei apariţie o salutăm cu căldură. Această broşură, care nu are mai mult de 40 de pagini, ni se pare a fi o excelentă sinteză a principalelor elemente ce se cer a fi luate în consideraţie în modernizarea procesului de învăţămînt. Elaborînd acest compendiu, de extremă, concentrare, autorii au reuşit să pună la îndemîna cadrelor didactice un valoros ghid practic, cuprinzînd reperele esenţiale după care se pot orienta pentru perfecţionarea activităţii instructiv-educative.

Pentru a justifica elogiile pe care le aducem acestei lucrări, amintim sumar problemele abordate şi elucidate succint în cuprinsul ei. Într-un prim capitol intitulat „Obiective noi — concepţie didactică nouă“ se fac precizări privitoare la raportul dintre învăţămîntul tradiţional şi noile obiective ale şcolii noastre, caracteristicile noii concepţii didactice, caracterul unitar al procesului instructiv-educativ, participarea activă a elevului la procesul educaţiei, raportul dintre învăţare şi predare, însuşirea ştiinţei ca proces, operaţionalizarea cunoştinţelor, asimilarea de către elevi a tehnicilor de lucru, organizarea cunoştinţelor în jurul unor idei fundamentale etc. Cel de al doilea capitol intitulat „Perfecţionarea lecţiei în lumina noii concepţii didactice“ prezintă caracteristicile lecţiei moderne considerată ca formă elastică, suplă, atrăgătoare a procesului de învăţămînt şi explică în ce constă folosirea diferitelor tipuri de lecţii : jocul ca formă de învăţare, activitatea în grup în cadrul lecţiei, caracterul euristic al metodelor de învăţămînt, problematizarea şi învăţarea prin descoperire, precum şi modalităţile realizării lor. O listă bibliografică cu lucrări judicios selectate (însoţită de cotele sub care volumele respective sînt înregistrate la Biblioteca centrală pedagogică) vine să completeze această broşură de o incontestabilă utilitate practică.

O. B.

Studii şi articole de istorie

Începînd cu acest volum, publicaţia **„Studii şi articole de istorie“** apare într-o formă nouă, restructurată, menită să sprijine mai eficient activitatea didactică şi ştiinţifică a profesorilor de istorie. Publicaţia va apărea trimestrial şi va fi un auxiliar util, indispensabil muncii la catedră. Fiecare volum va cuprinde în prima parte materiale în sprijinul informării generale a profesorilor, articole de istorie românească şi universală, articole de sinteză, studii de metodică specială ; iar în a doua parte materiale auxiliare cu caracter informativ şi orientativ, ca : izvoare istorice comentate, planuri şi scheme de lecţii comentate, hărţi tematice, bibliografie curentă, bibliografie tematică pe lecţii şi probleme, discuţii asupra programelor şi manualelor, asupra modalităţilor de modernizare a învăţămîntului, consultaţii în legătură cu diverse probleme de specialitate.

Din sumarul vol. XVII spicuim titlurile : „Valenţele educative ale istoriei“ (acad. Petre Constantinescu-Iaşi) ; „Umanismul românesc“ (Virgil Cîndea) ; „Hellenismul“ (Aurel Iordănescu) ; „Integrarea noutăţilor ştiinţifice la lecţiile de istorie“ (Florea Stănculescu) ; „Întemeierea Ţării Româneşti şi a Moldovei. Tradiţia «descălecatului» din Transilvania“ (Ştefan Ştefănescu) ; „Unele probleme ale planificării şi predării istoriei — la anul II de liceu“ (Maria Vasilescu, Const. Dinu) ; „Basarabii în tabele genealogice“ (Ion Ionaşcu) ; „Tendinţe actuale în predarea istoriei în şcoală“ (Lucia Georgian) etc.

Preţul unui volum este de 6 lei, al unui abonament anual de 24 lei. Persoanele care nu găsesc în librării sau la chioşcurile de difuzare vol. XVII îl vor putea procura contra ramburs, adresîndu-se direct redacţiei, la Societatea de ştiinţe istorice, b-dul Republicii nr. 55, Sectorul III, Bucureşti, telefon 13 13 29.

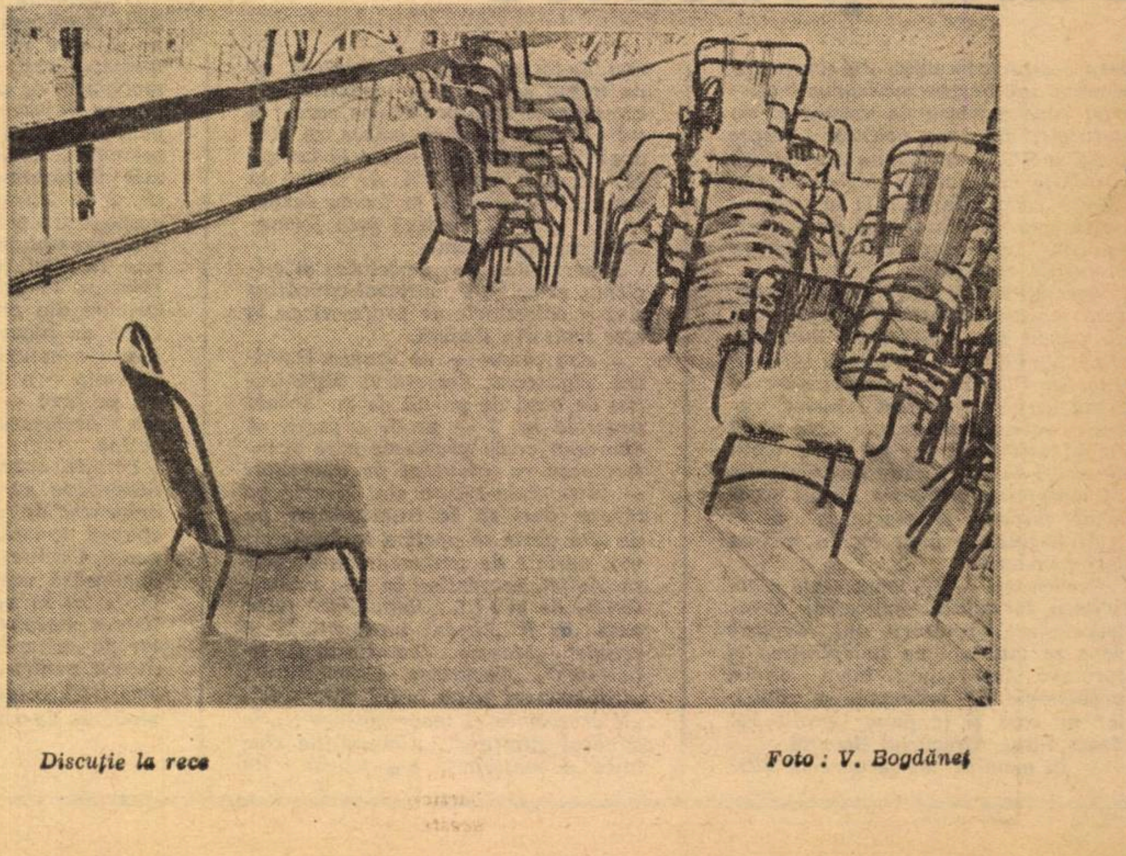

Discuţie la rece

Foto : V. Bogdăneţ

Pentru o nouă concepţie în arhitectura şcolară

Oricine poate observa cu uşurinţă că în anii construcţiei socialiste arhitectura şcolară a cunoscut realizări ca nicicînd în istoria învăţămîntului nostru. E necesar să ajungem acum la un concept de arhitectură deschisă care să se poată adapta la toate cerinţele viitoarei dezvoltări a ştiinţei educaţiei comuniste. E bine să reţinem conceptul de arhitectură deschisă ; care se impune a fi aprofundat laolaltă de către arhitecţii şi inginerii specializaţi în acest domeniu, de către pedagogii şi medicii şcolari. În literatura de specialitate se observă că există o serioasă tendinţă de căutare a unei viziuni, a unor structuri noi în arhitectura şi ingineria edificiilor şcolare, aşa încît ele să servească realmente marea complexitate a educaţiei în condiţiile neîncetatei revoluţii ştiinţifico-tehnice etc.

La noi, în primăvara acestui an, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, apreciind marea importanţă a arhitecturii şcolare, a constituit o Comisie specială cu funcţie consultativă căreia i s-a dat ca sarcină studierea problematicii (aprofundarea ei, propuneri). Comisia are o compoziţie largă, complexă, fiind alcătuită din arhitecţi, ingineri, pedagogi, medici.

Ce elemente trebuie să caracterizeze noul stil arhitectural ? Ridicarea acestei chestiuni ar cere ca mai întîi să privim critic normativul după care se realizează încă actualele construcţii. Neconcordanţele dintre arhitectură şi ingineria şcolară este un fapt obiectiv, cu implicaţii care nu pot fi ignorate. Actualele normative sînt depăşite, frînează gîndirea creatoare a arhitecţilor, a inginerilor şi pedagogilor, împiedică astfel realizarea scopului fundamental al educaţiei. Aşadar, se impune întocmirea de alte normative, la nivelul actual şi de perspectivă al ştiinţei.

1. În multe lucrări de specialitate, ca şi la diferite conferinţe internaţionale, s-a cerut constant renunţarea la stilul cazarmă (uneori stilul-magazie), deficitar din punct de vedere estetic, precum şi greu de adaptat atît la condiţiile igienice, cît şi la multiplele, variatele cerinţe instructiv-educative. S-au propus alte profiluri, şi se caută mereu altele. De ce nu s-ar adapta şi pentru şcoli o linie modernă, ca aceea a palatului expoziţiilor, sau ca aceea realizată în unele construcţii de pe litoral ?

2. Se apreciază că edificiile şcolare se pot ridica la trei etaje măcar pentru anumite porţiuni (englezii merg pînă la maximum patru etaje), spre a se realiza un număr mai mare de săli cu funcţiuni specifice şi economicoase.

3. Se impune ca dimensiunile sălilor să fie mai mari, fiindcă introducerea instrumentaţiei, aparaturii, tehnologiei didactice noi cere aceasta. Transformarea sălilor în laboratoare, studiouri, cabinete, ateliere didactice e greu de realizat în săli unde un elev dispune doar de circa 1,5 m suprafaţă de mişcare.

4. Edificiile şcolare să primească lumină şi soare pe toate laturile. Multe construcţii de azi suferă de această lipsă. Se recurge în acest sens la construirea unor pereţi întregi de sticlă care nu costă mult.

5. O atenţie deosebită trebuie acordată ventilaţiei aerului în săli. (Cel mai bun sistem este cel al ventilaţiei multilaterale, transversale, care nu este nici greu de realizat, nici scump). În unele ţări, sălile şcolare sînt alimentate şi cu aer condiţionat.

6. Structura internă a edificiilor cere săli cu funcţiuni variate ; spălătoare, grupuri sanitare la toate etajele ; cabinet medical ; cabinet de consultaţii psihosociopedagogice şi de orientare profesională ; sală-muzeu şi sală-expoziţie ; sală pentru aşa-zisul colţ viu al naturii ; amfiteatru, căruia i se poate da o funcţionalitate plurivalentă ; sala de educaţie fizică ; vestiar.

7. Pentru educaţia specifică a fetelor, programele şcolare cuprind anumite cursuri, legate de viaţă. De aici, şi trebuinţa de săli separate, de o mică bucătărie electrică, iar pentru anumite activităţi, de săli, vestiare, mobilier.

8. De asemenea, este necesară organizarea într-o parte a edificiului a aşa-numitului grup social (semiinternat, o sală-cantină cu mese etc.).

9. Se preconizează — atît din considerente financiare, cît şi din raţiuni instructiv-educative — să se recurgă, cît mai mult posibil, la pereţi mobili, glisanţi de placaje, de sticlă pentru a permite modificarea dimensiunilor spaţiului după necesităţi.

10. Se apreciază mult influenţa educativă a picturilor şi sculpturilor atît în interiorul edificiului, cît şi în exterior ; influenţa profilurilor expresive ; valoarea ornamentaţiei şi figuraţiei simbolice, sugestive, care să suscite gîndirea ; valoarea policromatismului şi chiar a oglinzilor, care sprijină procesul autocunoaşterii individuale şi colective.

11. În fine, nu mai poate fi neglijată arhitectura şcolilor de copii mici (a grădiniţelor), care îşi au o pedagogie specifică.

De obicei, se ridică problema fondurilor. Trebuie să înţelegem că a concepe şi a construi corespunzător nu e niciodată scump. Scump este numai necorespunzătorul, ineficientul, ceea ce frînează progresul. Şi în acest domeniu al arhitecturii şi ingineriei şcolare, mergînd pe linia marilor finalităţi ale educaţiei comuniste, trebuie să concepem modele, proiecte complete, militînd pentru un nivel înalt, pe care îl putem atinge şi în etape. Nu e vorba de lux, ci de stricte necesităţi ce se impun satisfăcute printr-o concepţie de prospectare în modul cel mai adecvat.

GH. T. DUMITRESCU

IARNA

văzută de
profesorul băcăuan
VALERIU
BOGDĂNEŢ
aşa ar putea să se
intituleze suita de
fotografii care ilustrează în întregime
numărul de faţă al
revistei noastre

Trio *Foto : V. Bogdăneţ*

Rolul legii valorii şi modul său de acţiune în economia socialistă

(Urmare din pag. a 3-a)

de muncă, ea ne dă în mod continuu informaţii pe baza cărora se poate interveni prompt pentru perfecţionarea sarcinilor de plan conform cerinţelor reale. Legea valorii, cu alte cuvinte, determină partea pe care societatea o poate cheltui din totalul timpului de muncă disponibil cu producerea fiecărui fel de marfă. Împreună cu întregul sistem de legi economice care acţionează în socialism, ea impune cu necesitate ca planificarea să se facă în deplină concordanţă cu cerinţele sistemului nevoilor economice reale de consum, cu nevoia socială efectivă, iar în îndeplinirea planului să se ţină seama cantitativ şi calitativ de aceste cerinţe, ale pieţei şi consumatorilor.

Importanţa folosirii legii valorii în activitatea economică a fost subliniată în nenumărate rînduri de documentele de partid şi de stat. Astfel cu ocazia Semicentenarului Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — vorbind despre perfecţionarea vieţii economice — arată : „Punem accentul pe o mai bună folosire conştientă a factorilor economici, a **acţiunii legilor economice obiective, inclusiv a legii valorii, pe studierea cerinţelor pieţei, pe dezvoltarea largă a iniţiativei de jos“.3)**

Rolul legii valorii iese în evidenţă cu deosebită pregnanţă în politica economică dusă de partid şi stat în vederea creşterii necontenite a producţiei pentru realizarea cerinţelor legii economice fundamentale a socialismului. În acest sens, elaborarea unui sistem de preţuri la baza căruia să stea valoarea, desfăşurarea unei activităţi care să îndemne şi mai mult la raţionalitate economică sînt cerinţe de prim ordin ale interacţiunii legii valorii cu legea economică fundamentală. Astfel, prin intermediul formelor planice de mişcare a relaţiilor marfă-bani, legea valorii acţionează în direcţia stimulării materiale a producătorilor de mărfuri, a obţinerii în interesul întregii societăţi a unor rezultate cît mai bune cu cheltuieli de producţie cît mai reduse. Comensurarea în formă bănească a cheltuielilor de producţie cu rezultatele obţinute stimulează unităţile economice nu numai în direcţia reducerii cheltuielilor la nivelul celor planificate, dar şi în reducerea valorii individuale a mărfurilor sub cea socială, în vederea obţinerii unui beneficiu sporit şi a măririi gradului de rentabilitate.

Pentru cointeresarea unităţilor producătoare şi totodată pentru întărirea gestiunii economice proprii, o pîrghie valorică importantă o constituie sistemul de preţuri. Formate în mod planificat, preţurile just construite constituie un instrument eficace de asigurare a armonizării intereselor fiecărei întreprinderi cu interesele generale ale economiei. De asemenea, utilizarea celorlalte pîrghii valorice ca beneficiul, preţul de cost, finanţele, creditul etc., se încadrează în sistemul gestiunii economice proprii a cărui aplicare corectă are implicaţii profunde asupra nivelului producţiei, mărimii acumulărilor, asigurării unei înalte rentabilităţi, asupra nivelului preţurilor şi competitivităţii mărfurilor. Toate acestea presupun şi determină folosirea legii valorii şi a categoriilor valorice în cointeresarea materială a producătorilor direcţi. Utilizarea relaţiilor marfă-bani în înfăptuirea repartiţiei după cantitatea şi calitatea muncii depuse, confirmă rolul jucat de legea valorii ca primă lege a producţiei colective în condiţiile relaţiilor de producţie socialiste.

Nu putem încheia fără a sublinia încă o dată rolul deosebit pe care-l au partidul şi statul nostru în folosirea conştientă a legii valorii şi a pîrghiilor valorice în activitatea de conducere, planificare şi dezvoltare a economiei naţionale.

Utilizarea conştientă a legii valorii şi a categoriilor valorice capătă o importanţă şi mai mare în etapa actuală a făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Programul elaborat de partid la Congresul al X-lea creează cadrul folosirii cît mai judicioase, de către toate organele de conducere şi planificare, a mecanismului legii valorii în direcţia fundamentării cît mai ştiinţifice a planurilor de dezvoltare a economiei naţionale pe baza perfecţionării sistemului de preţuri, a utilizării cu maximă eficienţă a resurselor naturale, de muncă şi financiare ale ţării, a creşterii rentabilităţii tuturor unităţilor socialiste, a întăririi gestiunii economice proprii, a sporirii venitului naţional real.

---

1) „Contribuţii la dezbaterea problemelor teoretice ale economiei socialiste“, Editura politică, 1969, p. 315.

2) I. Rachmuth „Planul de stat, piaţa şi pîrghiile valorice“, „Lupta de clasă“ nr. 1, 1968.

3) Nicolae Ceauşescu „Semicentenarul glorios al Partidului Comunist Român“, Editura politică, 1971, p. 40.

Școala africană își caută identitatea

În deceniul dezvoltării, învățămîntul Africii negre este angajat într-un maraton al eforturilor de înnoire și adaptare la imperativele transformărilor vieții social-economice africane contemporane. În mod obiectiv, învățămîntul african se află într-o asiduă căutare a unor forme eficiente și a unei identități proprii. Este o năzuință firească mai ales că moștenirile cu care demara, cu zece ani în urmă, primul deceniu al dezvoltării africane, erau sinonime cu o dramatică stare de înapoiere.

În primul lor deceniu de libertate și independență, majoritatea țărilor din Africa neagră aveau un sistem de învățămînt colonial precar și firav care, ca o haină croită pentru altcineva, nu se potrivea nevoilor lor. Iată de ce, de pildă, țările francofone nu-și pot perpetua sau prelua necritic un sistem de învățămînt creat după criteriile acelui „loi cadre", potrivit căruia obiectivele unui astfel de învățămînt își propuneau ca africanii să învețe „să fie francezi", limba de predare fiind exclusiv franceza, iar materiile predate — aceleași ca în Franța. Nu puteau fi preluate nici școlile anglofone care, chiar dacă acceptau promovarea limbii și culturii autohtone și erau mai diverse și mai axate pe realități locale, țineau, în primul rînd, seama de nevoile administrației și ale rețelei de interese economice ale metropolei. Similară era și orientarea școlilor comunităților indiene din Africa ; și nici învățămîntul după tiparul belgian, portughez sau spaniol, cu o tentă paternalistă, subordonat unor nevoi imediate și ignorînd cultura și cerințele locului, nu avea mai multe virtuți. În marea lor majoritate, aceste școli organizate de misionari ținteau la învățarea cititului și educarea africanilor în spirit de supușenie față de dogmele unei religii care, tradițional nu fusese a lor. Erau învățați să citească biblia și să fie mici slujbași ai administrației coloniale. În mod similar și școlile musulmane se obstinau și ele să-și educe învățăceii în versetele Koranului.

În etapa dobîndirii și consolidării independenței, în fața nevoilor obiective ale reformelor și naționalizării, transformările și înnoirile învățămîntului african s-au efectuat fie stînjenite de lipsa unui suport economic și financiar substanțial sau cel puțin eficient, fie pe fondul unei acute lipse de cadre, de manuale și chiar a unei limbi africane de predare. Etatizînd și laicizînd învățămîntul, noile regimuri naționale din tinerele state independente africane aflau școala și sub dominantele unui conservatorism, al unei inerții sau temeri.

După cum remarca Julius K. Nyerere, președintele Tanzaniei, referindu-se la situația din țara sa, dar tipică și pentru celelalte țări ale Africii negre, școala primară este abordată de către părinți ca o speranță de a-și scăpa fiii de agricultură ; școala secundară, o enclavă cu lecții, recreații și vacanțe, dar ruptă de viață și de muncă. Învățămîntului universitar îi obiecta caracterul academic, prilej de loc lăudabil de obținere a unor diplome, care ajută doar la emanciparea personală, neincubînd responsabilitatea individului față de nevoile și cerințele societății.

Dar dacă cele amintite pînă aci sînt socotite de africani lacune pe care le-a avut orientarea învățămîntului, pe de altă parte și sub raportul rezultatelor cantitative, educatorii africani sînt puși în fața unor stări de lucruri destul de dificile. Rețineam din presa africană, în vara anului 1970, că media populației analfabete de pe continentul african se plasează la peste 85%. Aproape 60% din copiii de vîrstă școlară (5—19 ani) nu sînt înscriși la școală și peste 80% din copii nu o frecventează ; numai 10% din adolescenții Africii frecventează școlile secundare. Procentajele arată raporturi defavorabile fetelor în comparație cu băieții. Numărul studenților din universitățile africane în 1970, era de 11 500, un număr mic chiar dacă li se adăuga și cei peste 5 000 studenți pregătiți în învățămîntul universitar din Europa. Nici mijloacele de mass-media nu excelează dacă ținem cont că doar 10 radiouri, 5 locuri la cinema, 20 exemplare de ziare revin la 1 000 locuitori africani.

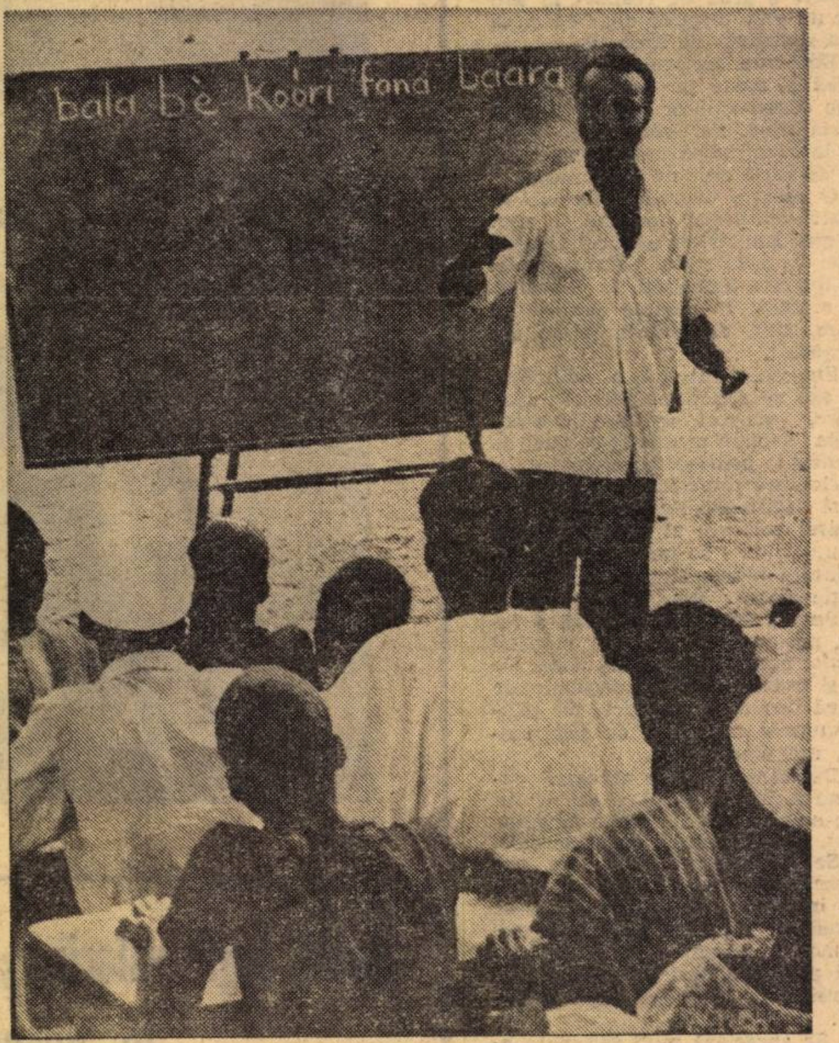
bala bè kobri fona baara

Una din preocupările ardente ale UNESCO : răspîndirea științei de carte pe toate meridianele globului. Programul său experimental mondial de alfabetizare tinde să răspundă multiplelor probleme pe care le pun, în acest sens, cei nu mai puțin de 783 de milioane de adulți care nu știu, în prezent, nici să scrie, nici să citească.

Cum transplantul străin, de învățămînt fortuit, nu se integrează în obiectivele pe care țările africane le așteaptă de la școală, se cer alte soluții. Căutările, experimentele, dezbaterile sînt inerente, alături de măsuri de anvergură cu caracter de masă. Au fost declarați ani ai învățămîntului (în Tanzania) ; în Nigeria învățămîntul se înscrie ca element de substanță în formula terță de „reabilitare, reconstrucție și reconciliere" ; în Kenya învățămîntul este susținut de ampla inițiativă „harambee" (să ne unim) în contextul căreia se mobilizează populația pentru a construi școli, pentru a le dota și echipa, pentru a da o masă pe zi copiilor, mai ales celor nevoiași, ajungînd ca pînă în 1975 numărul celor care iau gratuit o masă pe zi la școală, să fie de peste 1 500 000. În acest scop se solicită contribuții și participări voluntare. Zambia, Republica Populară Congo, Guineea și alte țări independente ale Africii negre depun stăruitoare eforturi pentru dezvoltarea și modernizarea învățămîntului.

Un obiectiv politic major la care se scontează ca școala și educația să contribuie cît mai eficient, este consolidarea unității naționale a acestor popoare, înlăturarea unor păgubitoare rivalități și animozități tribale. În același timp, de la școală se așteaptă cadre, cît mai multe cadre africane, se așteaptă mînă de lucru calificată.

Asistăm apoi la o evoluție a preocupării politice de adaptare a învățămîntului la nevoile, la conținutul și forma cerută de realitățile africane. Ideea adaptării debuta în anii trecuți sub noțiunea generică de „africanizare". Ea este în fond o componentă de bază a curentului de trezire și afirmare a continentului negru la viața politică, socială și o contribuție proprie la civilizația lumii, definită prin cunoscutul fenomen numit „negritude". Ulterior, orientarea învățămîntului, ca de altfel și a altor elemente ale fenomenului „negritude" se manifestă mai concret în preocupări pe scară națională, „africanizarea" traducîndu-se acum prin „nigerianizare", „camerunizare", „zambianizare", „kenyanizare" ș.a.m.d. Virtuțile acestei noi orientări impusă obiectiv de cerințele particularului, au dus la o mai atentă scrutare a nevoilor și eforturilor necesare fiecărei țări de a-și dezvolta învățămîntul, precum și de creșterea de cadre naționale proprii.

Africanizarea și fenomenul „negritude" năşteau ideea unirii eforturilor mai multor țări, pe plan regional, prin care s-au construit în anii trecuți cîteva universități (Nairobi, Tananarive ș.a.) care, sprijinite și de organisme și țări sau fundații străine, își propuneau formarea de cadre africane pentru țările din regiune. Dar dacă beneficiau de eficiența unirii, acestor universități li se obiectează totuși, nu fără temei, o orientare prea generală, ruptă de nevoile specifice și concrete ale fiecărei țări, pasivitate față de eforturile și responsabilitatea politică și socială a statelor beneficiare. Ca urmare, în majoritatea capitalelor africane au apărut facultăți și universități îndrumate de statele respective.

GH. DRAGOȘ

Din presa pedagogică de peste hotare

Specialiștii Centrului de cercetări în domeniul învățămîntului superior din R.P. Ungară au ajuns la concluzia că pregătirea tinerilor dezavantajați din cauza condițiilor necorespunzătoare de învățătură, de exemplu a celor care au studiat în unele din școlile sătești, a navetiștilor sau pur și simplu a celor care nu au fost ajutați în însușirea metodelor adecvate de muncă intelectuală, trebuie să se înceapă cît mai devreme. În asemenea cazuri — după cum relatează revista Kőznevelés (nr. 2/1972) nu este vorba atît de măsuri pentru lichidarea rămînerii în urmă la învățătură. Pentru a-i ajuta eficient pe acești tineri este nevoie de o preocupare specială pentru asigurarea nivelului absolut necesar de cultură generală, a interesului pentru studiu și pentru dezvoltarea capacităților lor intelectuale.

În acest scop sînt create o serie de cercuri de studii complexe, încă din primul an de liceu. Aici se tinde în primul rînd să se inoculeze tinerilor dorința continuării studiilor, o dată cu preocuparea pentru îmbogățirea culturii generale. Abia pe urmă, elevii sînt împărțiți, conform intereselor lor, în cercuri de științe umaniste sau realiste.

La început, după depistarea tinerilor capabili și cu condiții de învățătură, se organizează excursii, vizite la muzee, în fabrici, vizionări de spectacole etc. urmate de discuții sub formă de seminar. Acestea dezvoltă interesul pentru fenomenele de cultură, îmbogățind totodată nivelul cunoștințelor. Paralel, tinerii sînt ajutați de către psihologi să-și însușească tehnica muncii intelectuale, să respecte un regim de zi corect, să folosească rațional timpul liber.

De remarcat faptul că tematica propriu-zisă a cercurilor complexe pe specialități nu e împărțită pe obiecte de învățămînt, ci pe grupe de asemenea obiecte, urmărindu-se să se facă mai ales sinteze, ceea ce înlesnește înțelegerea legăturii dintre discipline, oferă posibilitatea unor comparații și generalizări și stimulează dezvoltarea gîndirii. Totodată, îi ajută pe elevi să-și descopere propriile posibilități și aptitudini.

După anul III al liceului, cînd la majoritatea elevilor se conturează mai precis o preocupare, interes pentru o profesie, pregătirea propriu-zisă pentru concursul de admitere se înfăptuiește în cadrul institutelor de învățămînt superior.

E. R.

●

Unul din recentele numere ale revistei sovietice **„Ucitelskaia gazeta"** ne informează că la Școala medie din Ragulinsk, regiunea Stavropolsk, funcționează de mai mulți ani un cerc al **tinerilor lectori** format din elevi ai claselor mari.

Membrii cercului, sub îndrumarea profesorilor, urmăresc cu regularitate emisiunile de radio, citesc presa cotidiană și unele reviste de specialitate („Novoe vremea", „Molodoi Kommunist", „Za rubejom"), adună date pentru prelegerile pe care ei înșiși le țin, fie în fața elevilor de la școala lor sau de la altă școală, fie la emisiunile locale de radio. În paralel, tinerii lectori studiază arta retorică din Roma și Grecia antică, și caută să-și îmbogățească limbajul și bagajul de cunoștințe prin diverse mijloace.

Un accent deosebit se pune, la întocmirea prelegerilor, precum și la seminarii, pe studiul cărții politice. Tinerii lectori sînt introduși totodată în tainele muncii de cercetare.

D. R.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din invățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 36
Sîmbătă 19 februarie 1972
12 pagini — 1 leu

INTELECTUALII SATELOR

La noi în țară, intelectualitatea satelor are o tradiție cu totul remarcabilă și un rol de importanță. Încă din secolele trecute, învățătorii, propriu-zis niște țărani cărturari, țineau ridicată făclia care să lumineze prin știință de carte și conștiință socială, în condiții istorice vitrege și chiar tragice, drumul poporului de jos, sub diferite stăpîniri și sisteme de jaf.

Au fost desigur minți luminate, care, din patriotism și dragoste de popor, și-au cîștigat prin faptele lor merite consemnate în cartea de aur a trecutului nostru cultural. Adevărații desțelenitori ai sufletului celor mulți compuneau oastea anonimă a dascălilor, împreună cu aceia care, trimiși de foruri superioare, țineau contactul direct cu școala din sat, unii fiind ei înșiși propovăduitori ai slovei și ai gîndului de mai bine, pentru truditorii cîmpului și ai altor tărîmuri ale muncii din care izvorăsc bogățiile. Îmi vin în minte genii ale națiunii ca Eminescu, Creangă ori Caragiale. Ei au avut o intensă comunicare cu învățămîntul. Cine dintre noi nu cunoaște adîncile analize și evidențierea de probleme dureroase, pe care o făcea în rapoartele sale curajoase revizorul școlar Mihai Eminescu ? Dar cine nu știe cît a fost de legat și pasionat de culturalizarea satelor Mihail Sadoveanu ?

Menționez aceste cîteva nume, care sînt culmi ale culturii, mereu luminate de raze, tocmai pentru a sublinia cum cele mai mari forțe creatoare s-au preocupat totdeauna de ceea ce se înțelegea înainte prin popor, adică „oamenii de jos“, cum se mai spunea. Nici nu cred că se putea altfel, cînd veneai din Ipotești, din Humulești, din Haimanale, ori ca Slavici din Șiria, din Avrig, ca acel părinte al cărturarilor români, Gheorghe Lazăr. Aceste mențiuni sînt lacunare, neputînd lua proporțiile cuvenite în dimensiunile reduse ale acestui articol.

Mare era, însă, oastea acelora pe care noi înșine ni-i amintim din copilărie. Ici-colo e pomenit cîte unul din ei, cei mai mulți pierzîndu-se totuși ca nume, între aceia ce ne-au lăsat bunăoară „Miorița“ sau „Meșterul Manole“. În analogie cu rapsozii, ei ne-au lăsat un cîntec pe care eu l-aș numi al conștiinței naționale și sociale. Continuatorii lor contribuie astăzi la făurirea acelui suflet ce se întruchipează, figurat, în „Cîntarea României Socialiste“, mulțumindu-se de asemenea numai cu izbînda operei lor și necăutînd renumele ce-l merită.

Pe vremuri era un apostolat să îndeplinești munca de dascăl. Aș vrea să amintesc o singură împrejurare : în Munții Apuseni, cînd erau troienite cărările, copiii nu puteau răzbi din cătune la școală, mai ales că îi păștea și primejdia de a fi mîncați de lupi. Atunci învățătorul pleca, pe riscul său, din creastă în creastă și din coastă în coastă, de la o casă la alta, cu cărțile subsuoară și cu flacăra în inimă, ca s-o predea și să-ncălzească inimile ce abia îmboboceau.

Ceea ce se practică, în condițiile socialismului, e un învățămînt ridicat la cu totul alt nivel decît ne-am fi putut închipui noi, cei ce am învățat în vechea Românie. Acestea sînt lucruri cunoscute. La mine în sat e drept că erau deja mai multe școli, una ortodoxă, cu limbă de predare română, alte două, catolică și calvină, cu limbă de predare maghiară, iar a patra particulară, cu limba de predare tot maghiară, cea mai frecventată și lipsită de riscul de a-i pleca învățătorii în război. Acum, în același sat, care se numește Orașul Sebiș, județul Arad, sînt două licee, o școală generală, și nu știu cîți profesori și învățători. Problemă de revoluție culturală. Muzeu, internat, bibliotecă, cinematograf, librărie !

Dar se petrec și lucruri mai puțin spectaculoase, care dacă nu pretind apostola-

M. BENIUC

(Continuare în pag. a 2-a)

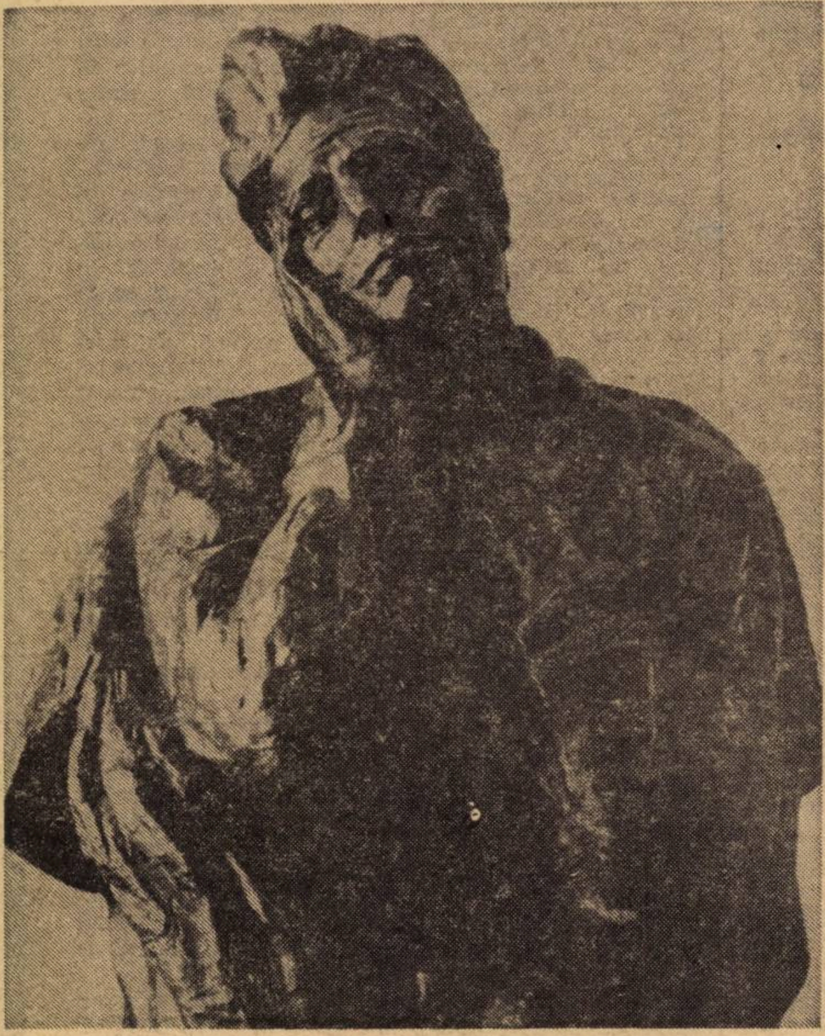

Ladea

Autoportret

ÎN ACEST NUMĂR

Virtuțile morale ale poporului nostru ● Conștiința teoretică a cercetătorului științific contemporan ● Orientarea școlară și profesională ● În dezbatere : manualele.

OMUL ACELA

Speculațiile intelectuale, lipsite de confruntarea permanentă cu realitatea nu avantajează progresul real al înțelegerii între oameni. În Europa, de pildă, excesul de intelectualism apare ca o maladie socială. Dimpotrivă, adevărul vieții ajută umanitatea să propășească.

În legătură cu asta, bătrînul meu profesor de filozofie mi-a relatat o întîmplare pe care o reproduc aici, întocmai, ca și cum i-aș fi martor.

Omul la care mă gîndesc era învățător într-un sat de 2 500 de locuitori de la poalele munților. În ultimii 25 de ani, datorită industrializării masive a acelui district, satele din împrejurimi s-au comasat și s-au dezvoltat într-o mică așezare urbană modernă de peste 50 000 locuitori, cu școli, licee și lăcașuri de cultură, cu programe foarte interesante.

L-am cunoscut pe omul de care vorbesc, cu cîțiva ani înaintea începutului carierei sale didactice, fiindcă fusese unul dintre cei mai bine pregătiți candidați la examenul de bacalaureat pe care-l prezidasem în orașul de reședință al județului. El revenise apoi ca învățător în satul său natal. Era un țăran-intelectual cu sufletul curat și idei generoase, decis că contribuie direct și efectiv la educarea tinerei generații și la ridicarea culturală a satului.

Dar principala temă a eforturilor acestui educator prin vocație a fost, dacă mă gîndesc bine, aceea de a demonstra elevilor săi că participarea la emanciparea civilizației, antrenarea tinerei generații în revoluția tehnico-științifică, nu este un scop în sine, ci este doar un mijloc de a ne întări și demonstra solidaritatea fiecăruia cu fericirea sau nefericirea celorlalți.

Această temă, exprimată de el în termenul de conștiință socială, revenea de cele mai deseori în toate lecțiile lui, fie că le vorbea elevilor săi despre istorie, geografie, sau științe naturale.

În orașul acesta el este acum una dintre cele mai stimate personalități și a fost ales primar. El obișnuiește să spună că n-are nici un merit, fiindcă toți alegătorii sînt foștii lui elevi, așa încît „are impresia că este directorul unui liceu cu 50 000 de elevi".

Sprijinind, ca un bun gospodar, toate inițiativele pentru modernizarea rațională a orașului și pentru confortul fizic al cetățe-

MIHNEA GHEORGHIU

(Continuare în pag. a 2-a)

O școală veche de cînd lumea

Educația este un proces continuu, care începe o dată cu nașterea omului și sfîrșește o dată cu sfîrșitul său.

În desfășurarea acestui proces intervin, rînd pe rînd, părinții, școala, societatea.

În viața unui om, școala joacă un rol considerabil. Dar pe lîngă școala în înțelesul său obișnuit, cu săli de clasă, cu bănci, cu profesori, cu lecții care trebuie învățate, există o altă școală, mult mai veche ca formă organizatorică, mult mai cuprinzătoare și, în unele privințe, mai eficientă. Este vorba de teatru. Nu este de mirare că o tărișoară care a dat lumii filozofi, matematicieni, poeți, sculptori, arhitecți al căror nume și ale căror opere au înfruntat secolele, a dat și un Eschil, un Sofocle, un Euripide, un Aristofan.

Nu este de mirare că un genial strateg ca Pericle, care era în același timp și un mare om politic, a considerat teatrul ca cel mai eficient mijloc de educare a poporului atenian. Acest mijloc de educare în masă a străbătut victorios evul mediu, perioadă în care a luat forme corespunzătoare organizației politico-administrative a timpului. Trupe ambulante au străbătut, de exemplu, Franța evului de mijloc din cetate în cetate, din castel în castel, pentru a răspîndi epopeele eroice, istorice, tot folclorul bogat în evenimente al acelor timpuri.

Teatrul a constituit o excelentă lecție de istorie, de morală, de filozofie practică.

Zecile de mii de englezi care au ascultat piesele lui Shakespeare au învățat de la el o bună parte din istoria zbuciumată a țării lor. Căci teatrul a avut de la început un avantaj asupra sistemului clasic de educare : nu cerea auditorilor să știe să scrie sau să citească. Le cerea să vadă și să audă, autorul luîndu-și sarcina să-i facă să înțeleagă. De această sarcină, marii autori, ca Shakespeare, Lope de Vega, Corneille, Racine, Molière, Goldoni și mulți alții, s-au achitat cu strălucire. Ei nu au fost pur și simplu autori de piese de teatru, ci mari învățători ai poporului în mijlocul cărora au trăit. Să uităm oare rolul pe care, în țara noastră, l-a avut teatrul lui Alecsandri ?

Renașterea culturală a poporului nostru datorește mult acestui teatru, atît comediilor satirice, monologurilor evocatoare, cît și pieselor istorice.

Teatrul va trăi cît vor trăi societățile umane, pentru că el este o componentă esențială în procesul de educație continuă.

Miron Nicolescu

ACCENTE

În cinstea semicentenarului U. T. C.

În această perioadă, premergătoare sărbătoririi semicentenarului U.T.C., numeroase adunări generale ale organizației de tineret din licee, dezbat teme legate de viața și munca tinerilor. Iată temele cîtorva adunări generale ale unor licee bucureștene: „Să cinstim memoria înaintașilor noștri“ — Liceul „C.A. Rosetti“, „Tineretul alături de proletariat în marile bătălii de clasă“ — Liceul agricol; „Eroii tineri ai șantierelor patriei“ — Liceul „George Călinescu“ etc.

Pentru elevii din școlile orașului Brăila, vizita pe care au făcut-o la Muzeul de istorie a Partidului Comunist Român a constituit un eveniment memorabil. În afară de cunoașterea unor documente legate de lupta înaintașilor lor, ei au participat la primirea în rîndurile organizației U.T.C. a 30 de colegi ai lor. Pentru fiecare dintre elevii prezenți, momentul acesta petrecut în preajma sărbătoririi semicentenarului U.T.C., dobîndește adînci semnificații.

Numeroși liceeni din Piatra Neamț au participat zilele trecute, alături de tineri muncitori de diverse profesii, la o foarte plăcută întîlnire: în mijlocul lor a venit unul dintre tinerii care, cu 25 de ani în urmă, a fost brigadier pe șantierele naționale Bumbești—Livezeni și Agnita—Botorca. În cuvinte simple el le-a povestit despre anii de muncă și de eroism pe care mii și mii de tineri i-au dăruit atunci — așa cum, de altfel, alți tineri își dăruiesc acum — patriei, poporului.

Studioul cinematografic „Alexandru Sahia“ închină aniversării celor 50 de ani ai U.T.C. mai multe filme documentare între care amintim filmul „Amintiri“ ce evocă momente semnificative din lupta revoluționară a U.T.C., filmul „Brigadierii“ care reeditează astăzi pe șantierele patriei glorioasele tradiții de muncă ale primilor tineri brigadieri și filmul „Avem un tineret minunat“ care schițează un portret colectiv al tineretului patriei noastre, participant activ la opera de construire a societății socialiste.

m. r.

O culegere de comunicări științifice

Recent, Inspectoratul școlar al județului Teleorman și Institutul de cercetări pedagogice au publicat într-un volum masiv referatele și comunicările prezentate la Simpozionul cu tema „Pregătirea pentru muncă, obiectiv al învățămîntului“ din iunie 1971. După cum se precizează în prefața acestei lucrări, ea a urmărit să sintetizeze și să prezinte experiența acumulată la nivelul unui județ în cursul anului 1971, privind activitatea tehnico-productivă în școala de cultură generală, bazele teoretice ale educației prin muncă, experiența, acțiunile și experimentele întreprinse în școala noastră pe această temă, formele, metodele și procedeele de pregătire tehnico-productivă a elevilor, conținutul învățămîntului și tehnologia didactică în lumina educației pentru muncă, mediul social și educația prin muncă în familie, evaluarea rezultatelor activității tehnico-productive a elevilor, activitățile tehnico-productive în sprijinul orientării școlare și profesionale, tradiții ale școlii românești privind educația prin muncă și pentru muncă, experiența altor țări privind pregătirea practică a elevilor etc.

Pentru a da cititorilor noștri o imagine sumară a conținutului acestui volum, amintim cîteva dintre titlurile lucrărilor pe care le cuprinde: „Limbajul muncii“ (Mircea Malița), „Pregătirea elevilor pentru munca tehnico-productivă, cercetare-acțiune întreprinsă în județul Teleorman în anul școlar 1970—1971“ (Fernand Chirea), „Semnificația pedagogică a activităților tehnico-productive“ (George Văideanu), „Planul de cercetări experimentale pe anul 1971—1972 în județul Teleorman“ (Costin Ștefănescu, Fernand Chirea, Petre Bărbulescu, Valentina Vișan), „Cerințe psihosociopedagogice în pregătirea tehnico-productivă a elevilor“ (Marius Gropposilă), „Cooperarea—metodă de învățămînt în activitățile practice“ (Romeo Dăscălescu), „Conținutul învățămîntului în perspectiva evoluției științei și tehnicii“ (Emilia Constantinescu), „Cercetarea pedagogică în sprijinul educației prin muncă a tineretului școlar din România (Petre Bărbulescu).

e.b.

Liceul în 1972–1973

Într-un interviu acordat „Scînteii tineretului“ (16.02.1972), tovarășa Marieta Sava, director general în Ministerul Educației și Învățămîntului, se oprește la cîteva din elementele care caracterizează procesul de modernizare a învățămîntului liceal românesc și care permit o anticipare a structurii științifice, metodice și organizatorice a liceului în viitorul an școlar. Astfel se precizează principiile unei activități sistematice de modernizare și necesitatea unei înțelegeri corecte a fenomenului — lucru care presupune eliminarea formalismului, comodității și schimbarea unei optici mărginite a cadrelor didactice. Anul școlar 1972—1973 are, în primul rînd, nevoie de profesori pregătiți astfel încît să poată modela și influența personalitatea elevului în sensul dobîndirii și al dezvoltării unor deprinderi și trăsături specifice omului modern. Printre mijloacele care contribuie la realizarea acestui scop se amintesc: presa de specialitate în care cadrele didactice găsesc prezentate structuri de lecții moderne pentru diferite discipline; cursurile de vară, care le vor oferi o pregătire metodologică adecvată acestor deziderate; restructurarea planului de învățămînt și a programelor.

În viitor se va acorda și mai multă atenție muncii tehnico-productive. Se tinde ca toate obiectele de învățămînt să fie legate de practică pentru a se asigura elevilor, la absolvire, posibilitatea unei integrări rapide într-o activitate socială.

Două din măsurile privind structura organizatorică a liceelor — ținînd seama de diversificarea rețelei liceale — se referă la înființarea unei clase umaniste în liceele cu profil științific și la introducerea disciplinelor facultative în liceele de cultură generală (maximum 3 ore pe săptămînă).

v. b.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Viorica Costea din Turnu-Măgurele dorește să știe cum i se stabilește concediul de odihnă, deoarece deși suplinește în continuare de cîțiva ani — a fost încadrată în fiecare an școlar, după data de 1 septembrie. Cadrele didactice care funcționează ca suplinitori în aceeași unitate fiind angajate, pe post vacant, pe întreaga durată a anului școlar (inclusiv cele angajate pe catedre rezervate) beneficiază de un concediu de odihnă — dacă funcționează pînă la data de 30 iunie a anului școlar următor — a cărui durată se stabilește astfel: cadrele didactice care au depus activitate neîntreruptă întregul an școlar fiind numite de la 1 sept., primesc concediul de odihnă cu durata integrală (1 iulie — 31 august); cadrele didactice numite după data de 1 sept. primesc concediul de odihnă calculat cîte 5 zile lucrătoare pentru fiecare lună integral servită (indiferent de faptul dacă au funcționat sau nu și în anul școlar precedent). Suplinitorii angajați pentru înlocuirea unor cadre didactice care absentează temporar fiind în concediu de boală, naștere, studii etc., nu pot beneficia de concediul de odihnă — calculat ca mai sus — decît dacă funcționează în continuare pe același post didactic întregul an școlar (1 sept. — 31 iunie). Cei care sînt numiți după 1 sept. ca și cei care suplinesc la mai multe posturi didactice (din cadrul aceleiași școli sau mai multor unități școlare) nu au dreptul la concediul de odihnă, chiar dacă depun, în acest fel activitate pînă la 30 iunie. (Acestora nu li se poate acorda nici concediul de odihnă calculat cîte 5 zile lucrătoare pentru fiecare lună suplinită întîmplător.)

Precizăm că se consideră personal didactic titular — potrivit Statutului personalului didactic — cei care au fost numiți în învățămînt de către Ministerul Învățămîntului în posturi vacante, în specialitățile pentru care salariații posedă studiile cerute la numirea în învățămînt sau în specialitățile pentru care au fost atestați potrivit H.C.M. nr. 1390/1954. Pînă la definitivarea în învățămînt acest personal se consideră „titular stagiar“. Personalul didactic titular aflat în concediu fără plată nu poate fi numit ca suplinitor într-un alt post didactic. În consecință cel care părăsește postul și efectuează alte supliniri, pierde calitatea de titular în învățămînt, întrucît pierde și calitatea de titular al postului în care a fost numit de Ministerul Educației și Învățămîntului. În astfel de cazuri, inspectoratul școlar urmează să întocmească formele pentru eliberarea din muncă ca titular.

★

Constatăm cu plăcere interesul pe care-l trezește rubrica „Răspundem cititorilor“, nu numai în rîndul cadrelor didactice ci și al altor categorii de salariați din afara învățămîntului. Pentru a evita însă eventualele neînțelegeri care se pot ivi, ținem să precizăm că la această rubrică se răspunde numai pentru problemele privind drepturile de salarizare și obligațiile de muncă ale personalului didactic. De aceea orice răspuns care se dă — chiar dacă nu se specifică acest lucru — se referă numai la situațiile din învățămînt. Cînd răspunsurile noastre vor da soluții care depășesc cadrul învățămîntului, se va preciza acest lucru.

În acest sens trebuie înțeles și răspunsul dat **la o serie de profesori din județele Buzău, Neamț, Satu-Mare și Ilfov** în numărul 30 din 8 ianuarie a.c., în legătură cu salariul cuvenit pentru anii 2 — 3 de activitate. Precizăm că în acest caz, spre deosebire de celelalte domenii de activitate, salariul pentru anii 2 — 3 se acordă la împlinirea unei perioade totale de 12 luni (prin includerea și a lunilor lucrate anterior) care reprezintă vechime în învățămînt, conform prevederilor Statutului personalului didactic și normelor privind stabilirea vechimii în învățămînt. Această regulă nu se poate deci aplica în alte domenii de activitate.

Th. Leonescu

OMUL ACELA

(Urmare din pag. 1)

nilor, teoria sa personală este de a găsi, împreună cu ei, „un nou echilibru între rațiune și imaginație, astfel ca omul să poată stăpîni aceste tehnici care astăzi îl circumscriu și pretind să-l definească“.

Umanitatea gîndirii sale clare țintește spre transformarea conștiinței sociale a „elevilor“ săi, bazată pe prosperitatea tuturor, într-o conștiință a fericirii bazată pe eliminarea cauzelor morale ale nefericirii celorlalți, și prima cauză a nefericirii individului este, după părerea lui, singurătatea: „oamenii vor fi mai puțin nefericiți cu cît vor simți mai mult că nu sînt singuri“.

În convingerea acestui educator, toți cetățenii orașului său, indiferent de vîrstă, sînt, „colegi, la o școală care se cheamă Viață“.

Am discutat de multe ori împreună și cu toate că are numai 45 de ani, experiența vieții lui aspre l-a făcut să judece ca un înțelept, pe care eu, fostul său profesor, îl ascult de fiecare dată cu respect și atenție.

Din filozofia lui personală — care constă în „omogenizarea crescîndă a intereselor culturale“, — și care nu este în definitiv decît rezultatul contactului său direct cu bucuriile, suferința și năzuințele oamenilor în mijlocul cărora trăiește, rezultă că este absolut necesar ca oamenii să știe cît mai mult unii despre ceilalți, și popoarele trebuie să știe cît mai multe unele despre altele, fiindcă, zicea el, neștiința și indiferența sînt cauzele principale ale lipsei de pace și fericire între oameni, ca și între națiuni“.

Cel mai bun educator este acela care învață împreună cu elevul său cum să facă o lume mai bună, adică mai cultivată.

Bătrînul meu profesor de filozofie a murit acum cîțiva ani, iar eu am ținut să-l cunosc pe cel despre care mi-a povestit atunci, și de aceea mărturia noastră este comună.

INTELECTUALII SATELOR

(Urmare din pag. 1)

tul de pe timpuri, presupun un entuziasm și un devotament vecine cu eroismul. Mă întorc tot în Munții Apuseni, dar nu în valea natală, pe Crișul Alb, ci tocmai pe Crișul Repede, între Huedin și Oradea. Am acolo un prieten director de școală, Aurel Negru, în comuna Traniș, în lumea tăietorilor de lemne. Datorită statului socialist, oamenilor din sat și străduințelor lui Negru s-a ridicat chiar pe malul Văii Drăganului o școală de toată frumusețea, cu clase mari, cu mijloace de predare moderne și cu cadre didactice în număr corespunzător. Problema înzăpezirilor nu mai există, căci școala are internat.

Cel mai impresionant este însă faptul că vechea școală n-a fost dărîmată, ci păstrată ca amintire: o căsuță de lemn, cu ferestruici modeste, cu o singură sală și cîteva bănci grosolan lucrate. Două lumi, una lîngă alta. Cine vrea să găsească o analogie, ar trebui să-și aducă aminte, în București, cum arăta pînă mai deunăzi Groapa Floreasca și să compare în gînd imaginea de altădată cu acest modern cartier al orașului. Groapa nu trebuia păstrată — această expresie a mizeriei, această pată de rușine a trecutului. Dar am propus ca vechea școală din Traniș să fie pusă sub sticlă și să fie făcută muzeu al felului și mijloacelor de învățămînt din trecut. Mi se pare că am mai scris despre aceasta.

În astfel de școli se făcea apostolat. Cărturarii satului nu-și făceau doar datoria, să predea ceea ce și ei învățaseră cu mari greutăți, ducînd lipsuri de tot felul, ci erau mereu preocupați să ridice noi tineri, să-i trimită la carte, învingînd rezistența părinților, de obicei neînstăriți, și să-i înscrie la școli, la Arad, la Oradea, la Beiuș, la Brad ori la Blaj.

Statul socialist, cu noii lui cărturari de la sate, face mai mult, mult mai mult acum pentru fiii de țărani și de muncitori români, maghiari, germani și alte naționalități. În fața noului ce crește sub faldurile steagului Partidului Comunist Român îmi scot pălăria, iar în fața vechiului, zămislitor de bune tradiții, în spiritul dragostei de țară și propășire umană, mă aplec cu venerație.

Ladea

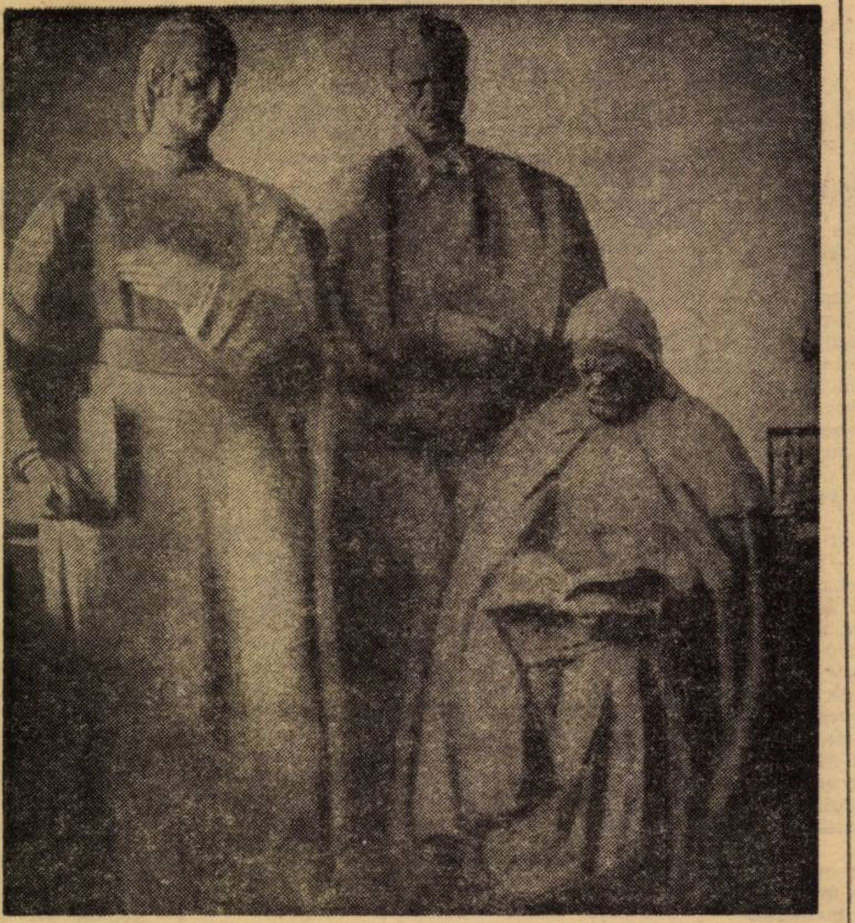

Școala Ardeleană

Sensuri ale modernizării în activitatea educativă

DISCUȚII

Se afirmă adesea că vechile metode de educație s-au perimat, că o serie de practici în munca educativă sînt depășite. În parte, subscriem la aceste observații, cu rezerva că negativismul extrem este tot atît de primejdios ca și menținerea într-un sistem de forme, practici și soluții depășite.

Problema principală rezidă, cred, nu atît în aruncarea peste bord a practicilor perimate ; oricum, ceea ce e vechi, infirmat de viață, va dispare pe măsură ce-și face loc elementul innoitor. Esențial este însă cu ce „înlocuim", ce adoptăm în locul a ceea ce renunțăm. În etapa actuală complexul proces de modernizare a învățămîntului presupune găsirea soluțiilor celor mai eficiente, a căilor cu cea mai mare capacitate de instruire și educare. După părerea mea, există pericolul exagerării și în această direcție. Mă voi referi la un singur aspect, și anume la confuzia ce se creează frecvent între noțiunea de „modernizare" și cea de „tehnicizare" a procesului de învățămînt. Tot mai des aflăm despre aparatură tehnică complexă, despre instalații ultradotate, despre „laboratoare" de toate tipurile, care își fac loc pînă și în cele mai îndepărtate sate. Faptul ne bucură, dar în același timp să ne întrebăm dacă nu cumva s-ar putea ajunge pe ici-colo la transformarea elementului „om" într-o simplă piesă din ansamblul instalației tehnice. Repet, e vorba nu de o subapreciere a utilizării mijloacelor tehnice, ci de eventualul pericol la care se poate ajunge prin absolutizarea rolului acestora. Nici într-o sferă de activitate, și cu atît mai puțin în activitatea de educație, omul nu trebuie să se subordoneze inconștient mașinii, fie ea oricît de perfectă. Transferînd aparaturii o serie de sarcini ale sale, omul rămîne acela care programează activitatea mașinii și-i stabilește domeniul de manifestare. Mai concret spus, dacă în procesul de instruire, de transmitere a bagajului de cunoștințe științifice pe care le-a acumulat omenirea avem nevoie de mijloace tehnice (și încă ce nevoie !), în munca educativă, în sensul cel mai profund al cuvîntului, credem că misiunea educatorului este aproape intransferabilă.

Știm, de asemenea, că la ora aceasta multe școli au amenajat laboratoare fonice, unele chiar laboratoare audio-vizuale, că aproape nu există școală fără picupuri, magnetofoane. Ne-ar interesa să știm însă în cîte școli s-a amenajat un microfurnal în stare de perfectă funcționare, în care să se poată realiza întregul proces tehnologic al preparării oțelului ? Sau, în cîte școli s-au realizat instalații chimice care să le reproducă la scară redusă pe cele din uzina cea mai apropiată, uzină la care în mod sigur vor lucra unii dintre absolvenții școlii ? Sau în cîte școli s-au instalat microcentrale care să producă curent electric fie și pentru iluminatul unei singure săli de clasă ? Personal, nu am nici o informație în acest sens. Or, în ceea ce privește legarea învățămîntului de viață ni se pare incomparabil mai importantă o instalație care să-i ajute pe elevi în aplicarea directă în practică a cunoștințelor dobîndite decît o instalație, poate mai costisitoare, care să le permită acumularea, fie și mai rapidă, a unor cunoștințe cu care nu prea vor avea ce face în viitor.

Referindu-ne la perfecționarea cadrului educațional, credem că e timpul să se consolideze pe principii noi un raport vechi de cînd există școli, și anume, raportul dintre educator și elev. Mi se pare că regulamentele școlare, bune în cea mai mare măsură, pot genera situații de rigiditate din partea unor cadre didactice. În fond, orice încercare de manifestare mai liberă a personalității elevului poate fi interpretată (și, din păcate, de multe ori e interpretată în acest fel) ca o sfidare la adresa profesorului și încadrată ca atare într-unul din articolele sau alineatele care încep cu „este interzis...". Dar și în acest caz principalul nu sînt regulamentele, care niciodată nu vor putea oferi soluții ideale pentru oricare din milioanele de situații ce intervin în munca de educație, ci oamenii care le aplică.

De aceea credem că este timpul ca raportul dintre educator și educat să fie înțeles ca o relație nu de simplă colaborare, ci de cooperare în sensul cel mai propriu al cuvîntului, într-un proces indivizibil, devreme ce scopul ambilor factori este unic și conținutul activității lor același. Vorbim despre necesitatea de a crește oameni cu puternică personalitate, demni, devotați cauzei generale, încrezători în viață și în idealurile poporului nostru. Or, aceste trăsături, cele mai nobile din cîte a conceput vreodată omenirea, nu se cultivă prin lozinci și aforisme, nici prin normative regulamentare respectate din obligație. Mulți educatori confundă apropierea de elevi cu renunțarea la exigență, ceea ce ar avea drept consecință pierderea prestigiului și autorității. Dacă admitem (și trebuie să admitem) că exigența trebuie să fie bilaterală, atît față de elev cît și față de propria muncă, vom înțelege de ce profesorii cei mai exigenți, în ambele sensuri, se bucură și de cel mai înalt prestigiu. Dar atîta timp cît vom continua însă să vedem în elev un mic delincvent, gata să recurgă la orice subterfugii pentru a se sustrage de la îndatoririle școlare, nu vom găsi niciodată cheia ce duce spre sufletul lui și nici metoda de a-l influența și forma în sensul dorit. Dar cu aceasta ajungem iarăși la ceea ce discutam mai sus, și anume că nici cea mai perfectă mașină nu va putea înlocui activitatea educativă a educatorului adevărat, activitate atît de nuanțată, de complexă și de nobilă.

GHEORGHE MOVILA

Dacă profesorul ar rămîne mereu tînăr...

Nu știu dacă ne-am gîndit uneori, privindu-ne elevii de la înălțimea catedrei, cum ne judecă ei, căci, oricum, trebuie să le acordăm dreptul de a ne judeca... Și chiar dacă nu ne-am pus problema cum ne privesc ei, măcar știm dacă, în concepția lor, există un tip de profesor ideal ?

Teoretic, nu se poate să fie altfel. Conturarea modelului de viață al unui elev începe prin propriul nostru contur, al omului de la catedră, al celui care este, pentru cei 12 ani de școală, centrul universului de preocupări, de raportări continue, al elevului.

Cum ar trebui să fie profesorul ideal ? i-am întrebat pe cîțiva elevi de la liceele din Arad. A fost o mirare, apoi o clipă de meditație, o retrospectivă pentru unii, o perspectivă pentru alții. „Un profesor adevărat — elevul care a scris a evitat, în răspunsul său, cuvîntul „ideal" — este omul care te tulbură, care nu trece neobservat prin clasă și prin memoria noastră". Și oare ce înseamnă această reflecție ? Și dincolo de calitățile legate direct de transmiterea cunoștințelor de specialitate, elevii care au răspuns întrebării mele au definit la unison disponibilitatea esențială a profesorului : apropierea de ei, la modul real, sufletesc mergînd pînă acolo, după cum scrie un elev, încît „profesorul să stea în bancă cu noi". Nu, evident, el nu înțelege prin asta o schimbare a locului ierarhic bine precizat, ci o „coborîre" spre nivelul lor de înțelegere, spre preocupările și frămîntările lor specifice. Amintindu-și de un profesor care s-a înscris, într-un fel sau altul, în conturul ideal, elevii au subliniat, în special, capacitatea lui, disponibilitatea de a aborda, dincolo de limitele rigide ale lecției, probleme diverse, de a răspunde totdeauna cu tonul unei discuții prietenești, unor întrebări ieșite din cadrul școlar.

Deci, cum arată, în tabela de valori umane a elevului, profesorul ideal ? Transcriu, cu concizia reală a unui răspuns, condițiile așa cum au fost exprimate de o adolescentă :

1. Să ne spună tot ce știe, nu numai despre specialitatea lui, dar și despre viață, ajutîndu-ne să înțelegem.

2. Prin ținuta lui să fie profesor oricînd, oriunde.

3. Să știe psihologie (de preferință psihologia generală sau a adolescentului, nu mereu cea... a copilului).

Ce credeți, merită, din cînd în cînd, să ne aruncăm privirea spre aceste exigențe ? Merită să ne întrebăm uneori cum apare personalitatea noastră, legată indisolubil nu numai de cunoștințele noastre de specialitate, ci și de calitățile noastre umane ?

De curînd, cu prilejul unei documentări la un liceu bucureștean aflat într-un cartier nou, am avut sentimentul că se întîmplă — și uneori întîmplarea devine rutină — să nu ne mai întoarcem privirea spre noi înșine, rupînd astfel orice posibilitate de comunicare, de oglindire a noastră în cei pe care-i învățăm să trăiască. Directorul școlii, cu care stăteam de vorbă, nu-și schimbase, în ziua aceea, cămașa și uitase, probabil, să se bărbierească. Dacă nu mi s-ar fi recomandat, nu i-aș fi acordat, cu nici un preț, dreptul de a se intitula profesor. Mi-am amintit, privindu-l, de exigențele impuse de adolescenta din Arad și m-a durut, din nou, de data asta avînd înainte-mi o concretizare, ultima remarcă a elevei : „profesorii întîlniți pînă acum au respectat, pentru mine, una sau uneori două condiții, dar niciodată pe toate".

Ar putea cineva să-mi atragă atenția că în relația profesor-elev nu este pedagogic să acorzi credit elevilor. De ce oare ? Capacitatea lor intelectuală, aceea de a abstractiza atîtea și atîtea noțiuni matematice sau filozofice, gradul lor înalt de înțelegere a fenomenelor științei, nu le dă dreptul de a aplica această maturizare și asupra noastră, a profesorilor, de a ne judeca, nu de dragul unei critici copilărești, ci pentru a departaja conștient, acele calități ale noastre pe care vor și trebuie să și le însușească și ei, din care își construiesc ei înșiși viața ?

Cum ne văd elevii ? Ce vor ei de la noi, de la noi cei care nu mai sîntem de vîrsta lor dar care, asumîndu-ne nelimitatele responsabilități ale acestei meserii de pedagog, ne-am luat obligația, măcar față de noi înșine, de a rămîne mereu tineri, de a reîntineri, cu mintea și cu inima, pentru fiecare generație care vrea să găsească — și cîtă nevoie are să găsească ! — în noi un model de viață, de comportare, de tinerețe continuă ?

GALINA ENIȘTEANU

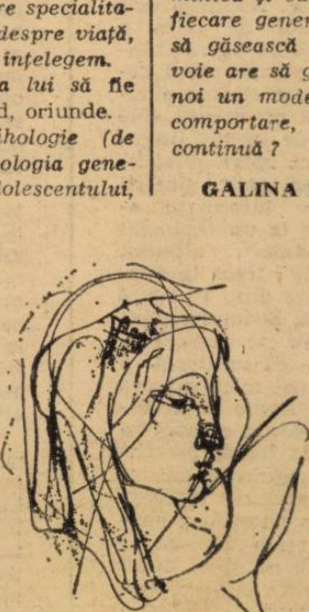

Cartea de citire

Deseori s-a exprimat în presă dezideratul ca manualele de limba română (cel puțin „cărțile de citire" pentru clasele mici) să fie întocmite de scriitori sau să apară sub îndrumarea lor. Acest deziderat ascunde în același timp un regret și o speranță. Regret — că au trecut ani și ani de cînd numele unui scriitor nu s-a mai „adunat pe-o carte" de citire. Speranță că poate vreun scriitor se va apuca odată și-odată și de această treabă. Dar dacă dorința nu se va împlini, oamenii școlii să stea, oare, cu brațele încrucișate și să aștepte „mană scriitoricească" ? De asemenea, e oare, drept să acuzăm pe acei „oameni" care dintr-un îndemn lăuntric și o nobilă îndatorire s-au apucat să facă manualele respective chiar dacă n-au har scriitoricesc ?

Privind realist situația, noi credem că nu e nici un impediment în calea îmbunătățirii serioase a calității cărților de citire, faptul că sînt întocmite de oameni care nu aparțin breslei scriitorilor.

Numai că acestor oameni le trebuie vocație pentru profesie, cunoaștere și înțelegere a sufletului infantil.

O carte de citire — și nu greșim cînd spunem că pentru copii cartea de citire e cartea visurilor, iar pentru maturi cartea amintirilor — trebuie să fie o bogăție de viață spirituală, un adevărat tezaur de înțelepciune și înălțime morală. De aceea, poate că nu-i bine să aibă nici un rînd scris de oameni fără har scriitoricesc.

Se pune problema dacă autorul trebuie să scrie el manualul sau să-l închege din ceea ce au scris scriitorii ?

Noi vedem în autorul de manual — indiferent că este scriitor sau nu — omul care adună din ce are literatura mai prețios și formează un buchet antologic. Autorul de manual trebuie să fie astfel omul cu incontestabil gust estetic, care să selecteze cu talent, în funcție de cerințele programei, textele cele mai adecvate din cuprinsul întregii literaturi. Numai că trebuie să se abțină total de la hibridarea textelor, de la așa-zisa transpunere a acestora într-o formă mai „accesibilă", tendința care ucide ceea ce se numește „artă literară".

„Cartea de citire" — chiar dacă e destinată claselor mici — tot din literatura mare (nu din cea minoră) trebuie să se închege. Că are sau nu are ca autor un scriitor, manualul nu trebuie să fie în afara literaturii autentice. În locul unor texte confecționate ad-hoc și de aceea insipide, fără nici o valoare artistică din actualele cărți de citire, texte lipite unele de altele după temele programei, ar trebui să întîlnim pagini din marii scriitori, de la începuturile literaturii noastre și pînă astăzi.

Copiii ar cunoaște de la cea mai fragedă vîrstă ceea ce e mai frumos în această artă, iar însușirea limbii literare n-ar mai fi atunci un obiect de studiu uscat, ci un act firesc.

Poate că scriitorilor nu le putem cere neapărat manuale. E adevărat că înaintașii ai lor în arta cuvîntului au împlinit și această nobilă misiune, dar să nu uităm că cei mai mulți dintre aceștia au avut și vocație de dascăli și s-au realizat la catedră ca și în literatură. I. Creangă rămîne unul din ilustrele modele de asemenea autori.

De la scriitori nu putem aștepta decît literatură. Și i-am ruga să se aplece și asupra copiilor, nu atît pentru a le face manuale, cît pentru a retrăi prin operele lor anii copilăriei sau „a trăi" cu aceștia din nou copilăria zilelor noastre. Se vor găsi oameni care să selecționeze, să grupeze și să ordoneze, textele literare, activitate care cere timp îndelungat, timp pe care scriitorul îl dedică actului de creație. De aceea, noi nu vedem nimic rău ca această „operă" (pentru că întocmirea unei cărți bune este tot o operă) să aibă mai mulți autori care ar asigura bogăția și diversitatea textelor, selecția valorilor și ordonarea lor, fără să impieteze asupra stilului, întrucît ei n-ar avea dreptul să aducă decît explicațiile necesare înțelegerii textului

Cartea de citire trebuie să deschidă orizonturi largi elevilor. De aceea nu poate să rămînă în afara spiritualității altor popoare. Din literatura universală, orală sau cultă ar trebui să pătrundă încă din clasele mici creații cu o valoare morală și estetică ridicată. Prin aceste creații — basme, povestiri, legende, proverbe etc. — s-ar putea cunoaște cîte ceva din „duhul național" al popoarelor respective, s-ar aduce astfel o contribuție la cunoașterea acestora, punîndu-se temelie sentimentului de prietenie față de ele.

Așteptăm asemenea cărți de citire.

GH. DASCĂLU

ÎN DEZBATERE: MANUALELE

Noțiunile de teorie literară

Actualele manuale de limbă română pentru clasele V—VIII prezintă noțiunile de teorie literară potrivit puterii de înțelegere a copiilor și cunoștințelor acumulate de aceștia, păstrînd, în general, o unitate de vederi. Întîlnim însă și noțiuni insuficient explicate sau prezentate defectuos, definiții greoaie, incomplete sau chiar greșite.

Prima noțiune de teorie literară prezentă în manualul de clasa a V-a este aceea de operă literară, explicată, la nivelul acestei clase, succint, dar convingător. Noțiunea este reluată în manualul de clasa a VII-a, în comparație cu opera științifică, unde este explicată altfel decît ar fi trebuit. Autorul (sau autorii — manualul nu precizează cine a întocmit partea de lecturi literare), după ce arată că opera științifică se adresează mai mult gîndirii noastre și transmite informații exacte, referindu-se la un fragment din „Istoria României", intitulat „Lupta de la Vaslui", trece la analiza unui fragment din romanul „Frații Jderi" de M. Sadoveanu, intitulat la fel, în care „se observă — spune manualul — că scriitorul a fost preocupat în mai mică măsură să dea date precise legate de această bătălie". O comparare sumară a datelor privitoare la luptă, prezentate de cele două fragmente, ne duce, însă la alte concluzii. În fragmentul din lucrarea istorică se spune că „peste toată valea stăpînea o ceață deasă", „turcii nu și-au putut da seama de adevărata înfățișare a cîmpului de bătălie", „Soliman și-a năpustit aproape toate forțele înainte", în timp ce Sadoveanu ne transmite aceleași date : „era deasă pîcla, s-o tai cu cuțitul", „hadîmbul nu vede nimica și-și dă cu degetele în ochi", „akingii și spahiii s-au repezit prin ceață înainte" etc. (ca să amintim doar cîteva dintre aspectele prezentate la fel de precis în ambele fragmente). Deosebirea dintre ele trebuia căutată pe alt plan, așa cum vom vedea mai jos.

După ce se enumeră figurile de stil întrebuințate de scriitor pentru a prezenta „obiecte, acțiuni, aspecte, stări sufletești" și se arată că „sfîrșitul luptei nu este înfățișat prin numărul de morți căzuți în luptă (nici textul citat din „Istoria României" nu face acest lucru n.n.), ci prin imagini destul de frumoase și impresionante", se deduce definiția operei literare : „operă în versuri sau în proză care oglindește în imagini artistice (sic !) oameni și fapte, idei și sentimente".

Cum s-a ajuns în final la constatarea că literatura reflectă realitatea prin imagini artistice, spre deosebire de opera științifică, care operează cu noțiuni abstracte, raționamente, legi, nu știm, din moment ce analiza textului s-a referit numai la datele transmise și la figurile de stil. Nu s-a explicat, astfel, tocmai ceea ce era esențial (= imaginea artistică).

O altă noțiune de teorie literară explicată defectuos este basmul (manualul pentru clasa a V-a) : „operă literară în care întîmplările reale se împletesc cu cele închipuite, fantastice și la care participă ființe cu puteri neobișnuite". După cît se vede, ultima parte a definiției exclude oamenii cu puteri obișnuite și însușiri alese, care, de cele mai multe ori, iau și ei parte la întîmplările din basm

Analiza basmului „Prîslea cel voinic și merele de aur", din care se deduce definiția de mai sus, începe, așa cum se procedează la orice lectură, cu redarea conținutului, avîndu-se grijă să se scoată în relief trăsăturile specifice speciei literare în discuție : „în opera literară «Prîslea cel voinic și merele de aur»... se povestesc un șir de întîmplări, dintre care unele se pot petrece în realitate, iar altele sînt închipuite de povestitor". Dar cele care se pot petrece în realitate (adică verosimile) nu pot fi închipuite de autor ? (Apropo de ficțiunea literară !). Se impune precizarea nuanțată că în această specie se povestesc un șir de întîmplări reale și fantastice, la care participă deopotrivă personaje obișnuite și supranaturale...

La fel de incompletă ni se pare și definiția romanului în manualul pentru clasa a VIII-a ; „operă epică, de întinderi mai mari (față de ce ? — n.n.), care cuprinde aspecte din viața unei societăți într-un anumit moment (? !), cu conflictele din sînul ei". Noțiunea de roman este dedusă pe baza aplicațiilor făcute la „Baltagul" lui Sadoveanu. Dar exact înaintea lui Sadoveanu se studiază „Pădurea spînzuraților" de L. Rebreanu, unde „scriitorul analizează stările sufletești, tulburi și profunde ale eroului său, în legătură cu atitudinea acestuia față de război și de consecințele lui", cum spune manualul. Gîndindu-ne la dezvoltarea romanului modern și la posibilitățile de cunoaștere ale elevilor, considerăm că nu greșim dacă definim romanul ca „operă de mare densitate epică, în care sînt zugrăvite aspecte ale societății sau viața sufletească a unor personaje". In felul acesta, în sfera noțiunii de roman s-ar încadra și romanul-fluviu (care nu cuprinde numai „aspecte din viața unei societăți într-un anumit moment"), și romanul psihologic, precum și romanul contemporan, uneori de dimensiunea unei povestiri, dar de o mare densitate.

VALERIU ANGHEL NEGRILEȘTI

Cîteva propuneri

Nu demult, Inspectoratul școlar și Casa corpului didactic din județul Vaslui, cu sprijinul Editurii didactice și pedagogice, au organizat în orașul Vaslui o consfătuire cu tema : **„Contribuția manualelor școlare la educarea patriotică a elevilor din clasele I—IV"** la care au participat reprezentanți ai tuturor școlilor generale din orașele și comunele județului.

Enumerăm cîteva din propunerile făcute în cadrul consfătuirii :

- În manualele de limba română de la aceste clase este necesar să se introducă povestiri în care eroii principali să fie copiii, iar din acțiunea acestora să se desprindă ideea învingerii greutăților prin muncă perseverentă, cinstită și corectă.

- În Citirea de clasa a III-a ar fi util să se introducă și o lectură cu un conținut legat de luptele muncitorilor ceferiști și petroliști din februarie 1933. Lectura „Eroina de la Jiu" din manualul clasei a IV-a să fie inclusă în manualul clasei a III-a, întrucît elevii clasei a IV-a învață această temă în cadrul obiectului Istoria.

- Pentru a se lichida paralelismul, ar fi indicat ca temele : „Munții" și „Dealurile" să fie scoase din manualul de citire de clasa a III-a și să fie incluse în manualul de geografie pentru aceeași clasă ca lectură în sprijinul înțelegerii noțiunilor de munți și de dealuri.

- La abecedarul pentru clasa I ar fi necesare unele îmbunătățiri. În primul rînd, este vorba de îmbunătățirea conținutului unor ilustrații (pag. 36, 37, 54, 64, 69 etc.), care nu corespund întru totul realității. Dacă s-ar pune problema reducerii perioadei preabecedare, ar fi bine să se introducă cîteva lecții de dimensiuni mai mari la sfîrșitul abecedarului care ar oferi elevilor posibilitatea de a-și însuși în mai bune condiții tehnica unei citiri corecte. Astfel, începutul clasei a II-a n-ar mai constitui un salt destul de mare pentru elevi. Tot în acest sens, să se introducă pe trimestrul al III-lea încă o oră de citire în locul unei ore de activități și jocuri libere.

- Manualul de citire de clasa a II-a, în prima parte, să cuprindă unele lecții mai scurte și mai ușoare — accesibile acestor copii.

Pentru manualele de muzică s-au făcut unele propuneri :

- În scopul însușirii temeinice de către elevii clasei a III-a a noțiunii de portativ, precum și a locului unde se scrie fiecare notă muzicală pe portativ, ar fi bine ca încă de la început să se folosească portativul complet, nu numai cîteva linii, iar notația propriu-zisă să înceapă cu definiția portativului, cheia „sol" — așa cum este prevăzut în programă — și să continue cu scrierea notelor muzicale în ordinea dată în manualul actual, ordine accesibilă elevilor din clasa a III-a.

- Manualele de muzică să fie întocmite separat pentru clasa a III-a și a IV-a.

- Manualul de muzică să cuprindă și textul cîntecelor, pentru ca în timpul predării să nu se mai piardă timp cu scrierea textelor respective pe tablă și caiete.

În unanimitate **participanții la consfătuire au arătat necesitatea editării unui îndrumător (manualul învățătorului), atît pentru predarea abecedarului, cît și pentru predarea muzicii în clasele I—IV, bineînțeles avînd caracter orientativ.**

C. CĂRUȚAȘU

Consultație pentru profesorii

care predau Educația cetățenească

VIRTUȚILE MORALE ALE POPORULUI NOSTRU

Cultivînd principiile înaintate ale eticii comuniste pe terenul fertil al celor mai valoroase tradiții și calități morale ale poporului român, societatea noastră socialistă făurește noul profil spiritual al oamenilor muncii eliberați de exploatarea de clasă, stăpîni pe destinele lor. Promovarea virtuților morale caracteristice constructorilor orînduirii socialiste avansate se situează în centrul politicii educative a partidului și statului nostru, al întregii activități instructiv-formative desfășurate în școlile de toate gradele.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, **„întregul sens al măsurilor privind activitatea politico-ideologică este de a asigura afirmarea tot mai puternică în viață a principiilor comuniste, de a învăța să muncim și să trăim în spiritul acestor principii“**. Numai astfel putem asigura copiilor și tinerilor pe care îi educăm o pregătire corespunzătoare țelurilor și normelor societății socialiste multilateral dezvoltate în care vor trăi.

Noile relații socialiste bazate pe proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție, pe criteriile egalității, dreptății și echității sociale creează pentru prima dată în istoria poporului nostru premisele afirmării depline a idealurilor sale morale spre care a aspirat în decursul secolelor. **Cunoașterea și respectarea năzuințelor și intereselor vitale ale maselor populare** reprezintă o componentă fundamentală a educației socialiste, a promovării valorilor morale autentice.

În condiții concret-istorice, poporul român și-a format idealurile luptei sale împotriva nedreptății și asupririi, pentru libertate socială și națională, sentimentele de dreptate, cinste și omenie, de mîndrie și demnitate, conștiința personalității și individualității în raport cu alte popoare, dorința sinceră de a dezvolta cu acestea relații prietenești, în spiritul respectului reciproc și al dreptului fiecăruia de a-și decide singur soarta. *(În funcție de cunoștințele elevilor, dobîndite la orele de istorie, literatură română etc. pot fi evocate momente semnificative care demonstrează afirmarea unor atari trăsături. Se poate reliefa, spre exemplu, lupta curajoasă a maselor populare din țările românești împotriva cotropitorilor străini — tătari, otomani, habsburgi, hitleriști. Pot fi amintite versurile lui Mihail Eminescu din „Scrisoarea III“ despre patriotismul fierbinte care a animat oștirea lui Mircea cel Bătrîn sau cuvintele lui Karl Marx ce exprimă admirația față de vitejia moldovenilor în luptele de la Vaslui. De asemenea, pot fi evocate răscoalele țărănești de la 1437, 1514, 1907, împotriva exploatării de clasă, pentru dreptate socială, luptele eroice ale minerilor din 1929, ale ceferiștilor și petroliștilor din 1933 etc.).*

Educația în spiritul moralei comuniste presupune preluarea valorilor etice formate în decursul evoluției istorice a poporului român și dezvoltarea lor pe un plan superior în noile condiții ale edificării socialismului. Valorificarea tradițiilor morale implică însă o analiză exigentă critică, în spiritul luptei de clasă, a concepțiilor etice din vechea societate. Adevăratele virtuți morale se opun mentalităților retrograde ale claselor exploatatoare, cultului proprietății private, individualismului, egoismului și ipocriziei, disprețului față de oamenii muncii, cosmopolitismului.

Societatea socialistă generează și dezvoltă noi valori morale, al căror specific este determinat de natura orînduirii, de înaltele țeluri sociale și umanitare ale ideologiei marxist-leniniste. Națiunea noastră dobîndește astfel, prin materializarea politicii Partidului Comunist Român, trăsături etice proprii actualei etape de dezvoltare multilaterală a existenței și conștiinței ei socialiste.

Una din însușirile morale fundamentale ce se formează și se dezvoltă în procesul făuririi vieții noastre noi o constituie **atașamentul profund față de orînduirea socialistă,** față de cuceririle revoluționare ale poporului. Toți oamenii muncii, masele largi populare au în societatea socialistă aceleași interese și năzuințe esențiale, exprimate în politica partidului și statului nostru, la înfăptuirea căreia participă conștient, cu entuziasm, pentru a accelera mersul țării pe calea progresului și a civilizației moderne. Unitatea moral-politică a întregului popor, bazată pe întărirea continuă a alianței muncitorești-țărănești, constituie temelia de granit a apărării orînduirii noastre socialiste, chezășia realizării cu succes a sarcinilor construcției economice și social-culturale.

În procesul activității sale creatoare, poporul român își dezvoltă **spiritul colectiv al dreptății și echității sociale** care decurge din însăși esența orînduirii socialiste. Principiul socialist „toți pentru unul și unul pentru toți“ înlocuiește preceptul individualismului burghez „fiecare pentru sine“. În țara noastră poziția socială a fiecăruia nu mai este apreciată după proprietățile și banii săi, ci după contribuția concretă pe care o aduce la realizarea cauzei comune, la înfăptuirea sarcinilor ce-i revin în domeniul său de activitate.

Una din noile trăsături morale, de cea mai mare importanță, o reprezintă **atitudinea responsabilă față de proprietatea socialistă.** Apărarea și dezvoltarea avuției obștești, a patrimoniului public de bunuri și valori sociale constituie o condiție hotărîtoare pentru creșterea continuă a potențialului de satisfacere în tot mai mare măsură a nevoilor materiale și spirituale ale întregului popor. Furturile, delapidările, sustragerile de orice fel aduc evidente daune proprietății socialiste, intereselor generale ale colectivității noastre socialiste. Ele trebuie considerate, așa cum spunea Lenin, ca acte contrarevoluționare. *(Aici, ca și la ideile ce urmează este bine să se facă exemplificări folosindu-se cazuri concrete relatate în presă și în emisiunile radio-televizate).*

Mentalități profund dăunătoare sînt și cele care se exprimă în tendințele de parazitism, în încercările de a trăi fără a munci, pe seama altora, de a înșela societatea, oferindu-i cît mai puțin și pretinzîndu-i cît mai mult. Iată de ce are o mare valoare **cultivarea respectului și a dragostei pentru muncă,** pentru activitatea productivă, utilă pusă în slujba necesităților poporului, ale construcției socialiste.

Munca reprezintă baza existenței umane și a progresului social și moral, izvorul demnității și respectului cu care este înconjurat fiecare cetățean în societatea socialistă. Așa cum prevede Constituția Republicii Socialiste România, „munca este o datorie de onoare pentru fiecare cetățean al țării“. Numai prin muncă creatoare, rodnică, de o tot mai mare productivitate, poporul nostru poate lichida rămînerea în urmă față de țările cu o economie avansată, își poate afirma talentul și capacitățile sale constructive, asigurînd înfăptuirea dorinței sale firești de bunăstare și prosperitate.

Pentru fiecare elev interesul și dragostea pentru muncă reprezintă o înaltă virtute cetățenească, o parte integrantă a pregătirii sale pentru viață. Învățînd să muncească în atelierul școlar, în orele de îndeletniciri practice, el își asigură însușirea acelor cunoștințe care îi pot asigura integrarea într-o muncă productivă imediat după absolvirea școlii. *(A se demonstra utilitatea activităților practice prin referiri la orele de atelier și lucrările la care au participat elevii clasei respective.)* Acei tineri ce disprețuiesc munca și sfidează pe cei ce muncesc, care, după anii de școală, trăiesc fără să muncească din veniturile părinților sînt repudiați în societatea noastră ca paraziți sociali, trezesc indignarea și disprețul tuturor oamenilor cinstiți.

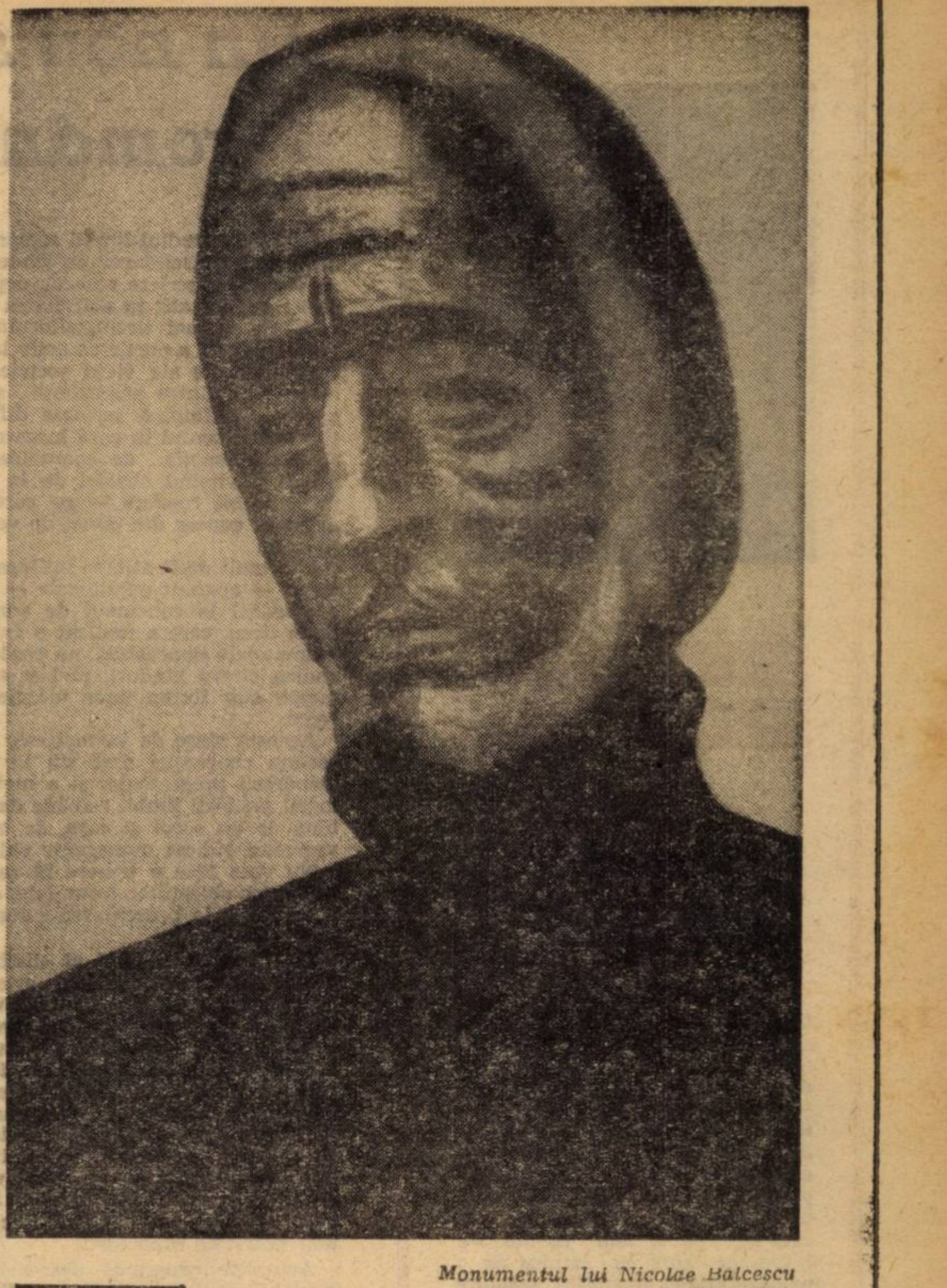

Ladea

Monumentul lui Nicolae Bălcescu (detaliu, Cluj)

O cerință esențială a moralei socialiste este **respectarea criteriilor și normelor de conviețuire socială,** comportarea civilizată în societate, în familie, în toate împrejurările vieții. Colectivitatea noastră socialistă prețuiește în mod deosebit asemenea virtuți morale cum sînt atitudinea civilizată, buna-cuviință, respectul față de cei din jur, decența în vestimentație, în gesturi și limbaj, corectitudinea, curajul răspunderii, bunul-simț. Aceste calități sînt ridicate la rangul de principii ale conduitei socialiste, a căror respectare atrage prețuirea și stima socială.

Acordînd o deosebită însemnătate comportamentului etic înaintat, societatea socialistă condamnă desfrîul moral, care poate îmbrăca diferite forme de manifestare, tendința de a duce o viață de lux prin cîștiguri ilicite, necinstea, minciuna, înșelătoria, favoritismul și nepotismul, carierismul, huliganismul. Asemenea vicii care alterează grav fizionomia morală și vin în contradicție cu principiile eticii socialiste, sînt reprobate și sancționate atît moral cît și material, prin norme legislative.

Exprimînd cerințele noilor relații sociale, în societatea noastră se afirmă puternic virtuțile morale ale **patriotismului socialist și internaționalismului proletar.** Dragostea față de patria socialistă, față de valorile sale materiale și spirituale se îmbină organic cu respectul pentru celelalte națiuni, cu solidaritatea activă față de cauza comună a tuturor statelor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Patriotismul socialist nu are nimic comun cu naționalismul burghez, cu instigarea sentimentelor înguste șovine. Dimpotrivă, el presupune cultivarea frăției dintre oamenii muncii români și cei de altă naționalitate, rezolvarea intereselor naționale ale României socialiste fără a leza în nici un fel interesele altor națiuni, pe baza deplinei egalități și a respectului reciproc între toate popoarele. Preocuparea pentru progresul patriei socialiste nu poate veni astfel în dezacord cu interesele internaționale ale socialismului, ci, din contră, contribuie la afirmarea superiorității socialismului în lume, la ridicarea prestigiului său, influențînd în sens pozitiv lupta proletariatului și a forțelor revoluționare de pretutindeni.

Promovarea unor asemenea virtuți morale îi conferă poporului nostru noi trăsături distinctive, ajutîndu-l să-și manifeste întreaga putere de creație, forța sa productivă, să aibă o contribuție sporită la tezaurul valorilor materiale și spirituale ale omenirii. Morala societății socialiste multilateral dezvoltate, în spiritul căreia Partidul Comunist Român educă întreaga populație a țării, se înscrie astfel ca o nouă etapă în evoluția gîndirii etice românești, ca o concretizare creatoare a principiilor universale ale marxism-leninismului.

ALEXANDRU GOLIANU

Bibliografie

- **NICOLAE CEAUȘESCU : Raport la Congresul al X-lea al P.C.R.**, Capitolul V., Editura politică 1969
- **NICOLAE CEAUȘESCU : Expunere la Congresul al IX-lea al U.T.C.**, Editura politică, 1971.
- **NICOLAE CEAUȘESCU : Expunere la Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971**, Editura politică, 1971.

În legătură cu această temă mai pot fi consultate următoarele lucrări :

— „Socialismul și valorile morale“ de Vasile Constantin, în volumul „Cetățean, societate, familie“, Editura politică, 1970.

— „Principiile morale ale societății noastre socialiste“ de Constantin Petre și Ovidiu Trăsnea, în volumul „Comportări, atitudini, idealuri“, Editura politică, 1968.

— „Valorile morale ale societății socialiste“ de Gh. Berescu, în revista „În ajutorul propagandistului“, nr. 9-10/1971.

Un portret pe săptămînă

Secretul reputației

Pentru Erich Pfaff, directorul Liceului de cultură generală „Nikolaus Lenau“ din Timișoara, specialitatea sa geografia nu este o simplă disciplină școlară pe care o predă doar din îndatoriri profesionale. A studiat geografia, poate, și pentru că a avut în tatăl său, profesorul de geografie Mihai Pfaff, autor al unor manuale școlare, un model, dar mult mai curînd s-a îndreptat spre ea împins de o nemărginită și nepotolită dragoste pentru drumeție.

Ca și alți colegi ai săi de generație, în anii de reconstrucție a țării elevul Erich Pfaff, înțelegînd sensul marilor evenimente istorice pe care le trăia, se găsește pe unul din șantierele tineretului — Bumbești-Livezeni — ca brigadier.

După încheierea studiilor liceale, urmează cursurile Facultății de geografie din Cluj (un an) pe care le continuă și sfîrșește la București, în 1953. Este numit profesor de această specialitate în orașul natal, Timișoara. Din 1956 pînă în 1958 lucrează în redacția ziarului de limbă germană din localitate „Die Wahrheit“. Revine la catedră — la început, la Casa pionierilor din Timișoara, iar pe urmă la secția germană a Liceului de cultură generală nr. 10, unde funcționează timp de șase ani. Din 1971 este numit profesor și director al Liceului german „Nikolaus Lenau“.

Profesorul Erich Pfaff este un excelent coleg și conducător al colectivului de profesori al școlii sale, stimulînd și sprijinind orice inițiativă valoroasă și instaurînd un climat favorabil creației. Liceul „Nikolaus Lenau“ datorează și directorului său construirea unui modern cabinet audio-vizual polifuncțional și a cabinetelor de chimie și fizică. Dragostea și încrederea cu care îl înconjoară elevii au dus la stabilirea unui dialog sincer, deschis, practic la orice oră din zi, între director și colectivul de elevi ai școlii. Profesorul Erich Pfaff și-a petrecut noaptea de Anul nou 1972 ca invitat al elevilor săi în clubul situat în subsolul clădirii liceului, club realizat prin munca și inventivitatea acestor școlari în vacanța lor de iarnă trecută.

Fostul ziarist Erich Pfaff sprijină activitatea publicistică a elevilor săi. Lunar, în ziarul local de limbă germană, „Neue Banater Zeitung“ apare sub forma unui supliment de patru pagini producția lor literară. Suplimentul poartă titlul foarte sugestiv: „Lenau Schüler Stimmen“.

În 1971, profesarul Erich Pfaff a primit „Ordinul Muncii clasa a III-a“. Este o recunoaștere a muncii și pasiunii unui devotat al școlii și al elevilor săi.

NICOLAE SORIN

Un nou sistem de predare a limbii române în școala generală

Deși prin studiul limbii române se urmărește consolidarea deprinderilor de vorbire și scriere corectă, deprinderi necesare atît în activitatea școlară, cît și, mai tîrziu, viitorului cetățean pentru a participa activ la diversele forme ale vieții sociale, cei mai mulți dintre absolvenții școlii generale întîmpină serioase dificultăți în momentul în care încearcă să realizeze funcția de comunicare a limbii, săvîrșind abateri de la normele limbii române — pe care, uneori, le cunosc din punct de vedere teoretic.

Mai mult decît atît, se întîlnesc situații — aparent paradoxale — cînd candidatul la concursul de admitere în liceu, care a realizat o analiză gramaticală impecabilă, nu poate organiza cîteva gînduri, idei și sentimente sub forma unor mesaje corecte.

Această stare de lucruri este consecința concepției care stă la baza elaborării programelor și a metodologiei predării limbii române de mai bine de un secol și care, de multă vreme, a ridicat numeroase obiecții.

Nu vom face o trecere în revistă a tuturor obiecțiilor formulate, ci ne vom limita la prezentarea sumară a unor carențe.

Cu toate că se știe că distincția dintre sintaxă și morfologie este **iluzorie**, pentru că, din punct de vedere lingvistic, **morfologia nu are un obiect real și autonom** ea neputînd **constitui o disciplină distinctă de sintaxă *)**, și că nu este logică excluderea lexicologiei din gramatică, predarea limbii române în școala generală are în vedere transmiterea unor cunoștințe de fonetică, vocabular, ortografie și gramatică între care nu totdeauna se stabilesc cele mai potrivite raporturi.

Actualele programe desconsideră, evident, unul din cele mai dificile aspecte ale limbii — vocabularul. Încă din primele clase se poate observa că noțiunile respective nu sînt organizate după criterii psiho-pedagogice, ci sînt repartizate absolut la întîmplare, firul lor fiind rupt din loc în loc în mod cu totul nejustificat.

Ne-am propus — pornind de la realitățile învățămîntului românesc și de la analiza critică a programelor în vigoare — să elaborăm noi programe de limba română pentru școala generală. Principiile care ne-au călăuzit au fost:

Cunoștințele teoretice sînt subordonate formării și consolidării deprinderilor de exprimare corectă, coerentă și nuanțată; toate noțiunile de fonetică, ortografie, punctuație, vocabular și morfologie sînt grupate în jurul sintaxei; limba română urmează să fie predată într-un flux continuu, în clasele I-VIII; studiul vocabularului trebuie să urmărească, în egală măsură, aspectul cantitativ; analiza sintactică rămîne doar un mijloc de cunoaștere a limbii.

Urmărind, în primul rînd, îmbunătățirea exprimării — care constituie, de fapt, scopul predării limbii române în școala generală — accentul nu va mai cădea pe latura descriptivă, teoretică a faptelor de limbă, ci pe exerciții, în care sînt încorporate elementele teoretice propuse pentru studiere. În programă se indică profesorilor să pornească de la exemple variate de limbă literară și să-i lase pe elevi să extragă trăsăturile caracteristice ale fenomenului gramatical urmărit, să-i stabilească genul proxim și diferența specifică și apoi să exerseze utilizarea corectă a acestuia în contexte diferite.

Deoarece **sintaxa exprimă cel mai direct sistemul logic al gramaticii și în jurul ei se pot limpezi mai ușor și problemele de morfologie, fonetică **)**, ortografie, punctuație și vocabular, am elaborat un sistem de organizare a tuturor cunoștințelor ce urmează să fie transmise, în funcție de metodologia disciplinei respective ***).

În felul acesta, în fiecare clasă, se realizează o permanentă interdependență între noțiunile de sintaxă și toate celelalte amintite, facilitînd înțelegerea raporturilor care se stabilesc în actul comunicării între părțile componente ale limbii, pe care elevii nu și-o mai reprezintă ca pe un ansamblu format prin alăturarea unor compartimente etanșe, ci ca pe o rețea de relații. Astfel, după organizarea propusă, în clasa a VI-a, de exemplu, de la predarea subiectului s-ar trece la substantiv, cu care prilej ar urma să se studieze următoarele probleme: substantive proprii devenite comune și substantive comune devenite proprii; substantive colective; gen, număr, caz; nominativul — funcțiune sintactică; sinonime, omonime, antonime; formarea substantivelor cu ajutorul prefixelor și al sufixelor; arhaisme și neologisme.

Prin vehicularea pe mai multe planuri, se urmărește dezvoltarea mobilității intelectuale și a gîndirii creatoare a elevilor care sînt solicitați să se adapteze permanent unor noi situații.

În sistemul preconizat, limba română se va studia în clasele I—VIII astfel; în clasele I—VI se vor preda sintaxa propoziției și morfologia, clasa a VII-a este rezervată învățării sintaxei frazei din perspectiva corespondenței dintre părțile de propoziție și propozițiile subordonate, iar în clasa a VIII-a se realizează sinteza superioară a cunoștințelor asimilate anterior, prin exerciții de stil și compoziție.

Ținînd seama de sărăcia vocabularului celei mai mari părți a elevilor, programa acordă acestuia o importanță deosebită.

În primul rînd, pentru a elimina deosebirile de vocabular generate de apartenența elevilor la medii socio-culturale felurite se recomandă autorilor de manuale și cadrelor didactice un anumit număr de cuvinte — îmbrățișînd domenii de activitate variate — pe care elevii trebuie să și le însușească, să le includă în vocabularul lor activ. Li se va cere elevilor să exerseze acele cuvinte sau tipuri de cuvinte care cuprind fonetisme caracteristice fiecărei mari zone lingvistice, pentru ca în felul acesta să se șteargă deosebirile dialectale. Apoi, în vederea cunoașterii și utilizării resurselor lexicale ale limbii în vorbirea curentă, se precizează exerciții de substituire a sinonimelor sau a antonimelor, de formare și utilizare corectă a unor cuvinte etc.

Deoarece, ca o consecință a înțelegerii eronate a finalității predării limbii române în școala generală, analiza gramaticală a fost trasformată dintr-un mijloc de cunoaștere a limbii într-un scop în sine, s-a acordat o atenție deosebită exercițiilor menite să pună în valoare faptele de limbă, să-i determine pe elevi să utilizeze deprinderile dobîndite în situații felurite.

Sistemul pe care îl propunem permite potențarea caracterului aplicativ al predării, ca și o mai bună înțelegere a raporturilor dintre diferitele componente ale limbii, în așteptarea momentului cînd lingvistica modernă va determina modificări de structură în metodologia învățării limbii române în școala generală.

VASILE TEODORESCU

---

*) **Ferdinand de Saussure, COURS DE LINGUISTIQUE GENERALE**, Paris 1971, p. 186.

) **V. Bunescu — Cercetări fundamentale și cercetări aplicative în domeniul dialecticii speciale, în **LIMBĂ ȘI LITERATURĂ**, 1968, vol. 19, p. 180.

***) Ideea folosirii sintaxei drept „pivot“ a fost experimentată de **Ștefan Rădulescu** (Predarea limbii române la clasa a III-a prin instruire programată în Studii de pedagogie cibernetică și instruire programată, București, 1968, p. 52-114).

Pedagogie contemporană

Mituri și reconsiderări

Unul dintre cele mai pasionante și mai profunde eseuri de filozofie a educației apărute în ultimele două decenii a fost consacrat de Bogdan Suchodolski determinării, de pe pozițiile marxismului militant, ale dinamicii relațiilor intre conceptele **esență** și **existență** în evoluția lor istorică și în formele specifice de expresie din sfera științei pedagogice. O simetrie cu multiple puncte de interferență există între acest raport filozofic și dialectica contradicției dintre **școala în sine și pentru sine**, dintre școala care-și găsește motivația și finalitatea în propria activitate și **școala formației pentru viața socială**.

Născută ca o reacție împotriva educației feudale, școala de la Vittorino da Feltre încoace a fost timp de peste cinci secole modelul educației burgheze. Rupîndu-se total de mersul ascendent al societății, nu numai de progresul civilizației materiale, ci și de cuceririle spiritului, profesînd o sterilă introspecție și confruntîndu-se orgolios doar cu sine însăși prin prisma unor valori clasicizante, izolînd elevul de orice contact cu viața „cetății“, școala aceasta a devenit principala cauză a impasului pe care unii specialiști contemporani, Philip Coombs, în primul rînd, ajung să-l identifice cu o gravă ‚criză a educației“.

Integrînd educația politehnică, sau mai precis, plurilateralitatea formației cu accent pe pregătirea științifico-tehnică, printre componentele fundamentale ale educației comuniste, Marx a trasat o nouă linie de forță în evidența școlii — restabilirea legăturilor cu ansamblul vieții sociale și receptarea comandamentelor acesteia.

Revitalizarea educației se profila tot mai mult ca o cerință esențială și apare formulată în întreaga filozofie de la cumpăna celor două veacuri.

Un loc aparte în efervescența acestor multiple și antagoniste luări de poziție în filozofia educației îl ocupă John Dewey. Concepția, dar mai ales valoarea experimentelor privind rolul și finalitatea învățămîntului ale acestui filozof care a exprimat, fără echivoc, ideea că pedagogia e o filozofie aplicată sau mai exact că „știința educației și filozofia vieții sînt identice“ și deci „fiecare concepție despre viață include un propriu ideal educativ“ merită o analiză profundă, la obiect, de pe pozițiile ferme ale materialismului dialectic, care să depășească obiecțiile cu caracter general cu privire la pragmatism, precum și unele considerații conjuncturale.

Fără a face abstracție de contradicțiile și erorile instrumentalismului filozofic al lui Dewey, dar și fără a uita faptul că pornind de la hegelianism, el refuză transcendentalismul acestuia și este categoric împotriva ideii că în gîndire se află esența imanentă a realității, analizînd atent oscilațiile lui între evoluționismul darwinist și vitalismul bergsonian, se cuvin cercetate minuțios ideile proprii concepției lui despre educație, ca și datele furnizate de experimentul întreprins în școala-laborator de pe lîngă Universitatea din Chicago. Din acest punct de vedere sînt reprezentative ideile exprimate în „Democraey and Education“, „The School and the Child“, dar mai ales în „The School and Society“. In termenii viziunii sale pedagogice scopul esențial al educației este de a-i forma omului capacitatea de a activa pe tot parcursul existenței sale, de a aduce o contribuție personală în cadrul unei cooperări sociale. Mijloacele propuse: explorarea mediului ambiant material și social, colaborarea elev-profesor, autoconducere, practica cercetării, activitatea practică, munca, unitatea studiului științelor cu pregătirea tehnico-profesională.

Faptul că într-o măsură importantă promotorii școlii active și ai pedagogiei contemporane reclamă o filiație deweiană, că experimentele astfel fundamentate au înregistrat atît succese cît și eșecuri răsunătoare indică necesitatea abordării critice cu implicații mai largi a gîndirii și activității pedagogice proprii acestui filozof. Și nu numai ale acestuia.

MIRCEA HERIVAN

PRIM ALGORITM DIDACTICO — METODIC ÎN PREDAREA FIZICII ATOMICE ŞI NUCLEARE

Manualul de fizică pentru clasa a XII-a secţia reală a liceului de cultură generală (E.D.P. 1971, p. 75-137) dezvoltă lecţiile noii ramuri de ştiinţă a naturii : „Fizica atomică şi nucleară“ într-un număr de 53 teme în care se operează cu o terminologie de specialitate inedită pentru şcolari şi foarte variată. Manualul abundă în termeni specifici : denumiri de elemente, de particule şi cîmpuri, de aparate şi instalaţii tehnice şi de laborator, de forme şi nivele de energie ; termeni generali şi comuni şi altor ramuri ale ştiinţei — chimie, biologie, tehnică — inspiraţi tot de către fizică (materie, moleculă, atomi, electroni, masa atomică, radiaţie, dezintegrare, foton ş.a.). Nu e lucru uşor, mai ales cînd noul capitol de fizică nu are în manual o lecţie de introducere. Această absenţă trebuie suplinită de către profesor, care este pus în situaţia să elaboreze el o lecţie introductivă sub formă de algoritm metodico-didactic, pe baza strategiei didactice a „sistematizării“. Cum capitolul amintit urmează să se predea în partea a doua a anului şcolar, ne propunem să arătăm în ce constă aplicarea strategiei sistematizării la predarea temelor care îl alcătuiesc. Strategia sistematizării îşi are raţiunea în conceptul de sistem şi porneşte de la acest concept în accepţiunea de „entitate de ansambluri şi subansambluri de noţiuni, idei şi concepte“ într-o ramură de ştiinţă dată : în cazul nostru : „sistemul de lecţii didactice“ ale capitolului de fizică atomică şi nucleară. Aşa stînd lucrurile, pentru o ramură de ştiinţă nouă, nedidacticizată încă suficient în comparaţie cu celelalte capitole ale fizicii clasice, profesorului de specialitate îi trebuie dat un ajutor, atît conceptual, teoretic, cît şi practic.

Strategia sistematizării în didactica fizicii e adusă la îndeplinire de trei tactici metodice.

Prima tactică este **ajustarea gîndirii şi cunoaşterii profesorului.** În pregătirea, desfăşurarea şi analiza lecţiei proprii, profesorul face pe rînd sau concomitent trei feluri de ajustări (alinieri) : **ajustarea gîndirii şi cunoaşterii proprii la nivelul şi actualitatea ştiinţei fizicii în domeniul de cercetare atomică şi nucleară ; ajustarea gîndirii spontane la experienţa dobîndită anterior în predarea aceloraşi teme** ; şi **ajustarea la cunoaşterea şi gîndirea elevului.**

A doua tactică constă în **operativitatea cu textul de manual.** De la caz la caz, profesorul reproduce un text la dimensiunile din manual, pe un altul îl amplifică, pe un al treilea îl reduce. Criteriile după care se conduce în aceste tactici de selectare sînt impuse de starea fundamentală de cunoaştere şi gîndire în care se află clasa la lecţia respectivă. Ea poate avea în cuprinsul temei mai multe sau mai puţine noţiuni dobîndite anterior, mai bine fixate sau mai puţin asimilate.

A treia tactică, prezumtivă în psihologia învăţării, porneşte de la faptul, bine ştiut de noi toţi : **orice noţiune,** ideie concept **are în mintea noastră trecut, prezent şi viitor.** Acelaşi lucru se petrece şi cu noţiunile, ideile şi conceptele fizicale. **Trecutul** lor constă în modul cum au fost întîlnite, asimilate sau desasimilate în trecut. **Prezentul** constă în modul şi dimensiunile cum sînt prinse în momentul predării (vezi, **Strategii şi tactici didactice în predarea fizicii, P.P. „Tribuna Şcolii“**, nr. 17, p. 8, 1971), iar **viitorul** constă în orizontul deschis prin ele şi rolul ce-l vor juca la tratarea altor teme noi. Această situaţie axiomatică ne duce la trei operaţii tactice distincte : **recapitularea unor noţiuni generale** însuşite din lecţiile anterioare ; **introducerea de noţiuni cu totul noi** pentru a consolida pe cele vechi, şi **îmbinarea de noţiuni noi şi vechi,** pentru deschiderea unui nou cîmp de gîndire şi cunoaştere mai apropiat sau mai îndepărtat.

Ţinînd seama de această situaţie fundamentală de concepere a strategiei didactice a sistematizării şi, totodată, de faptul că prin tacticile ei se cer satisfăcute simultan şi frontal în lecţie cele trei funcţiuni didactice **(comunicare, verificare, fixare),** profesorul de specialitate trebuie să gîndească în viitor mai mult algoritmizat. Un model sugestiv şi experimentat cu bune rezultate în predare este cel prezentat în acest articol.

El poate fi prezentat elevilor fie sub forma unei scheme pe o planşă, fie să se realizeze pe parcursul lecţiei de către profesor pe tablă, iar elevii să-l copieze. Noţiunile sînt cunoscute de elevi din lecţiile anterioare şi profesorul poate apela la ele în orice moment al lecţiei este nevoie. Parcurgîndu-le de sus în jos sau mergînd de la stînga la dreapta pe orizontală sau de la un alineat la următorul şi raportînd una la alta prin interrelaţie între două, trei sau mai multe noţiuni, profesorul şi elevul pot face deodată (în propoziţii sau fraze scurte, concise sau mai extinse şi generalizatoare) orice judecată sau raţionament ştiinţific. În introducerea la acest nou capitol din fizică profesorul este obligat să arate elevilor că algoritmul ilustrează mersul gîndirii fizicianului după criteriul de divizibilitate a materiei. Pe baza lui, pe baza fondului de reprezentări, noţiuni şi concepte actualizate, întreaga clasă lucrează frontal. Astfel, cu un elev se începe prin **definirea leninistă a materiei,** trecîndu-se apoi la conceptul de **substanţă gravifică ponderabilă,** infinită în spaţiu şi timp, cînd e considerată la dimensiuni de extindere şi interacţiune macroscopică (în Univers), sau mărginită, limitată, condensată, cînd e considerată la dimensiunile scării microscopice (moleculă, atom, nucleu, nucleon, electron ş.a.).

Fixîndu-le în minte elevilor că în ştiinţa fizicii s-a ajuns recent la fizica atomică şi nucleară prin progresul tehnic de **divizibilitate** a substanţei, prin disecarea, scindarea treptată a acesteia, în prima treaptă, în molecule, apoi, în a doua treaptă, în atomi, şi de aici pînă la cele mai restrînse particule (proton, neutron, mezoni) sau cuante de energie electromagnetică (fotoni). În schema grafică a algoritmului, profesorul face trimiteri prin săgeţi continue (de la materie la subdiviziunile ei — la molecule, atomi, electroni) sau prin săgeţi discontinue punctate, (de la atom la **nucleu** şi de aici la componentele acestuia).

Cu ajutorul acestei scheme, care cuprinde termeni fizicali ordonaţi după cele trei tactici ale strategiei sistematizării şi selecţionaţi pe criteriul aducerii gîndirii elevului la nivelul logic cu care fizicianul a parcurs îndelungata evoluţie de cercetare a disecării materiei şi, odată cu aceasta, şi a energiei, profesorul activizează pe toţi elevii şi lucrează sigur cu ei. Cu fiecare elev se poate opera cîte un răspuns de cîte 3—4 minute ; de la fiecare dintre ei ne aşteptăm la cîte o întrebare care poate primi răspuns fie din partea profesorului, fie din partea clasei.

Din lipsă de spaţiu ne oprim aici cu amănuntele, căutînd să tragem cîteva concluzii practice.

Algoritmul e urmărit cu interes şi uşor de către întreaga clasă şi îl ajută pe profesor să parcurgă lecţia de la uşor la greu, de la general la particular, de la teorie la practică. Pe elevi îi ajută să-şi clarifice conceptele şi le lărgeşte încă de la începutul capitolului aria cunoaşterii componentelor materiei cu care vor opera oricînd în orice proces dialectic de aprofundare şi lărgire a reprezentărilor despre structura materiei.

Manualul, după cum am precizat, neoferindu-i profesorului un text de introducere în acest nou capitol, algoritmul îi slujeşte drept ghid şi pe parcursul întregului capitol, dat fiind că orice algoritm trebuie să satisfacă cîteva condiţii : să deschidă un capitol, să-l ajute pe profesor în tratarea lui didactică şi să-l poată încheia. Deci, pornind de la algoritm, să putem trata şi unele teme din cuprins, dar, în acelaşi timp, să putem schiţa şi recapitularea şi sinteza cunoştinţelor la sfîrşit de an şcolar.

PETRU POGÎNGEANU

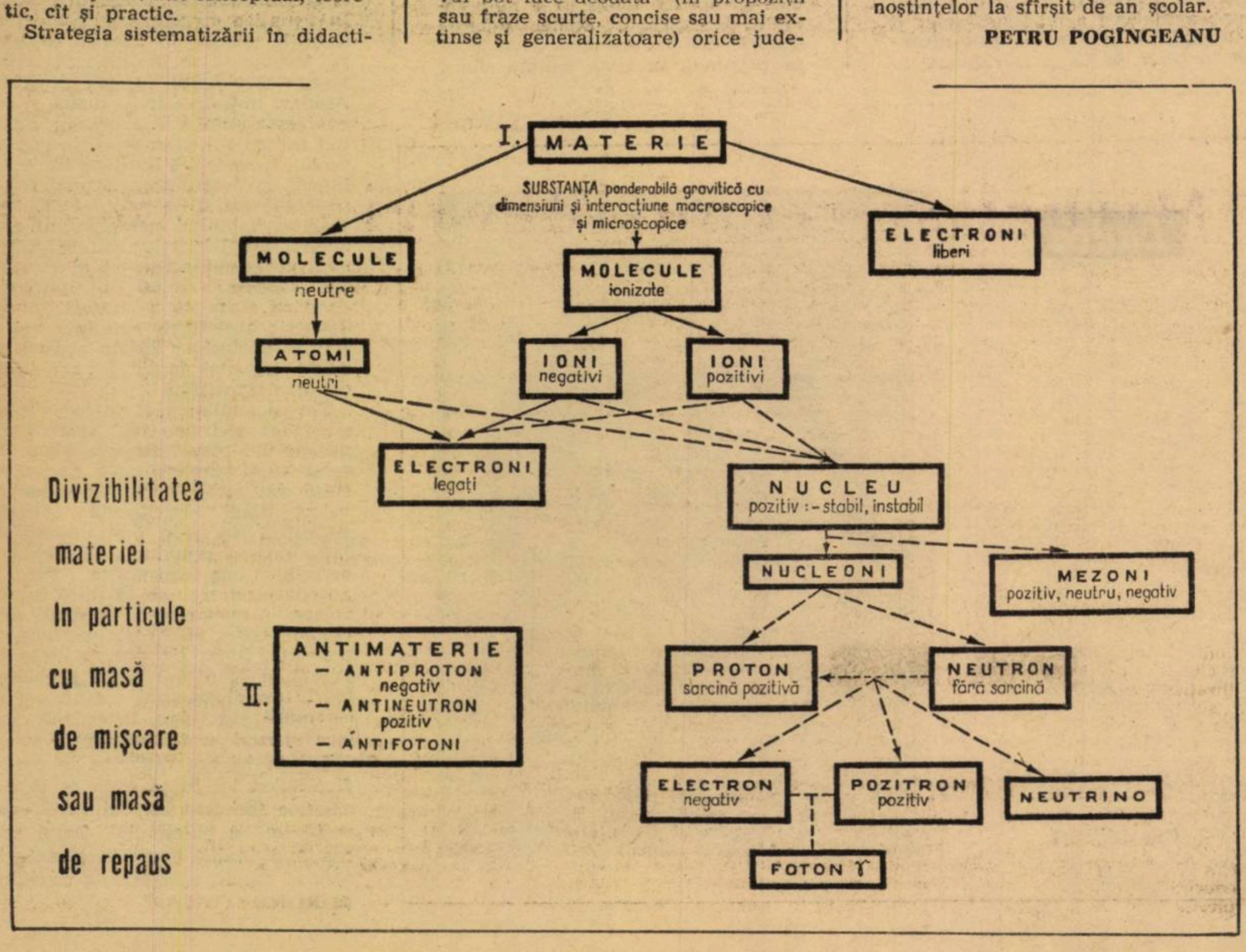

Divizibilitatea materiei în particule cu masă de mişcare sau masă de repaus

LA ZI

Inspectoratul şcolar al judeţului Teleorman şi Institutul de cercetări pedagogice au organizat joi 10 februarie a.c., la Roşiorii de Vede un interesant schimb de experienţă pe tema pregătirii tehnico-productive. În ziua de 15 februarie a.c., Inspectoratul şcolar al judeţului Ialomiţa în colaborare cu Inspectoratul şcolar al judeţului Brăila a organizat un schimb de experienţă cu tema: „Rolul directorului de şcoală în creşterea eficienţei muncii educative. Căi şi mijloace de îmbunătăţire a predării ştiinţelor sociale potrivit sarcinilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971.“ Dată fiind valoarea acestor acţiuni iniţiate de inspectoratele şcolare judeţene vom reveni în numerele viitoare cu relatări mai ample asupra desfăşurării lor

◆

Cu prilejul împlinirii a 39 de ani de la glorioasele bătălii revoluţionare din februarie 1933, la Şcoala generală nr. 69 din Capitală scriitorul Ion Bănuţă şi comunistul ilegalist Alexandru Tudor au vorbit elevilor despre semnificaţia şi însemnătatea acestei pagini nemuritoare din istoria mişcării muncitoreşti din patria noastră. Cu aceeaşi ocazie elevii au susţinut un program artistic în cadrul căruia au recitat din versurile poetului prezent în mijlocul lor.

◆

Duminică, 13 februarie, cîteva mii de elevi, cei care au trecut primul prag al olimpiadei de matematică, s-au întîlnit pentru o nouă probă, de data aceasta cu un mai înalt grad de dificultate, faza pe judeţ. Pentru fiecare concurent, această întrecere a însemnat o nouă şi exigentă verificare a nivelului de pregătire, a inteligenţei şi a gîndirii lor matematice. Cîţi dintre ei vor ajunge la faza republicană, ultima şi cea mai importantă verificare ? Rămîne de văzut.

Deocamdată, duminica aceasta, se vor întrece, în etapa pe judeţ colegii lor, fizicienii.

◆

Între 10—15 februarie, Inspectoratul şcolar al judeţului Bacău şi Casa corpului didactic, în colaborare cu Comitetul judeţean U.T.C. şi Consiliul judeţean al Organizaţiei pionierilor au organizat în 14 localităţi schimburi de experienţă cu directorii de şcoli şi comandanţii de pionieri pe tema „Rolul şcolii în educaţia moral-cetăţenească a elevilor“. Acţiuni similare vor fi organizate în cursul acestei luni şi pentru cadrele didactice din învăţămîntul preşcolar, precum şi pentru directorii cu problemele educative din licee. (M. Răducanu).

◆

Pentru intensificarea educaţiei elevilor, în spiritul respectării regulilor de circulaţie pe drumurile publice, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, Comitetul Central al U.T.C., Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor şi Inspectoratul general al miliţiei au organizat în ziua de 13 februarie, în municipiul Bucureşti o gală de filme la care au participat 600 de pionieri şi şcolari din învăţămîntul general, liceal, profesional şi tehnic, din casele de copii.

◆

Duminică, 13 februarie, în rotonda Ateneului am asistat la concertul susţinut de elevii celor două licee de muzică bucureştene. Din rîndul elevilor Liceului de muzică nr. 1, am reţinut interpretarea violoncelistului Vasile Zaharia, cl. a X-a, caracterizată prin sobrietate artistică, prin surprinzătoarea putere de înţelegere a muzicii titanului Bach. Elevul Dan Ungureanu, (vioară) a prezentat publicului „Melodii lăutăreşti“ de Sarasate. Remus Tănăsescu, cl. a X-a — pian, excepţional înzestrat muzical, ne-a impresionat plăcut prin tuşeul fin şi modul de a reliefa temele principale ale lucrării.

De la cel de al doilea liceu de muzică din Capitală s-a remarcat eleva Vartolomei Ana (violoncel) prin sensibila realizare a „Polonezei“ de Popper. (Stelian Pihuleac)

◆

Şcoala generală Iablaniţa, judeţul Caraş-Severin, a primit o donaţie din partea lui Pavel Stroescu, pensionar din Timişoara, constînd din : colecţia completă a revistei „Lumea“ şi un apreciabil număr de exemplare din revista „Magazin istoric“. Aceste publicaţii vor fi de mare folos şcolii, îndeosebi Cabinetului de ştiinţe sociale recent înfiinţat. În semn de recunoştinţă, numele donatorului a fost trecut în cartea de onoare a şcolii. (G. C. Rusu).

PETRE VANCEA

CONȘTIINȚA TEORETICĂ A CERCETĂTORULUI ȘTIINȚIFIC CONTEMPORAN

Memoria nu este numai un depozit de idei și experiențe moarte, de amintiri, sau reminiscențe, ci o forță creatoare a sufletului omenesc.

Studiul trecutului unei instituții, al unei națiuni și al umanității întregi este necesar din mai multe puncte de vedere : vindecă de înfumurare generațiile care cred că lumea începe cu fiecare din ele, arată cît de șubrede sînt înfăptuirile omenești, mai ales cînd sînt raportate la infinit, dar această disciplină — istoria — ne arată și unele cuceriri definitive ale spiritului universal, omul nefiind o făptură condamnată de destin să clădească pe nisip. Sînt bazele îmbucurătoare și înviorătoare ale constantelor ordinii universale. Și în natură — nu numai în gîndire — întîlnim lucruri finite, așa cum ne arată procesul evoluției vieții încheiat somatic în om, considerat și de Teilhard de Chardin ca o inflorescență terminală.

Știința modernă nu poate fi înțeleasă decît prin acești termeni metodologici : observația, experimentul și raționamentul. Deși eu practic o știință întemeiată pe observație și experiment — Cuvier a spus, că simplul observator al naturii stă la pîndă, iar experimentatorul o constrînge să i se dezvăluie — mă refugiez uneori nu numai din comoditate, ci și, din îndrăzneală, în lumea ipotezelor, fiind mai îmbărbătătoare construcțiile raționale și mișcarea spirituală în zona posibilului. În această zonă a speranțelor se găsește libertatea de mișcare a omului detașat de tirania forțelor naturii și de opacitatea ei. A căuta cu orice preț cauzele fenomenelor înseamnă, în spiritul științei moderne, a face operă pozitivă. **De ce, pentru ce** sînt întrebări științifice, la fel **ca** și **cînd, unde** și **cum** se petrec lucrurile. Asta nu înseamnă că trebuie să renunțăm la întrebările care privesc cauzele lucrurilor, fiindcă aceste întrebări privesc : natura lucrurilor, sinteza dialectică a cantitativului și calitativului, și cunoașterea esenței lor.

Limitele cunoașterii și experiența etern deschisă. Nu numai filozofii trebuie să-și pună această problemă, ci și oamenii de știință. Am învățat și eu de la filozofi români și străini că problema limitelor cunoașterii este o problemă de stil și, deci, soluționarea ei poartă pecetea epocii în care s-a produs. Patru caracteristici ale vremii noastre : tendința simplificatoare a gîndirii, tendința amplificatoare a gîndirii — reducerea numărului simbolurilor guvernate de ideea unității și creșterea lor guvernată de ideea multiplicității —, credință în progresul infinit și apropierea conștiinței teoretice de real. Se vorbește mereu de știință și metodă. Omul, ca ființă rațională, vrea să cunoască adevărul, și, în acest scop, caută permanent modul cel mai potrivit de a „cerceta, gîndi și acționa", cum spune un filozof.

Atît în știință, cît și în metodă, întîlnim o creștere haotică a formelor gîndirii. De la clasicele metode : inducția și deducția, s-a ajuns la un mare număr de metode care, după părerea noastră, sînt pseudometode. Ele reprezintă simple tehnici de cercetare, practici elementare, sau procese rezultate din interacțiunea dintre subiectul cercetător și obiectul cercetat (subiect și obiect, adică cercetătorul și fenomenele, faptele, evenimentele, structurile etc.). Este datoria logicienilor să pună la punct metodologia științelor naturii, prin simplificarea metodelor și prin distincțiuni teoretice între adevăratele metode, simplele tehnici de cercetare și procesele întîlnite în cîmpul cercetării științifice. În știință se întîmplă același lucru : probleme sau capitole dintr-o disciplină clasică (fizică, chimie, biologie, antropologie, fiziologie, anatomie etc.) sînt ridicate la rangul de discipline ale minții omenești. Sistemul științelor trebuie determinat prin obiect și metodă. Sistemul este îmbogățit mereu cu noi discipline, care nu sînt întotdeauna metodologic îndreptățite. O colaborare strînsă între filozofi și oamenii de știință va face posibilă stabilirea unui just sistem al științelor și unor metode precise de cercetare, printr-un sistem simplificator putîndu-se înlătura pseudoștiințele și pseudometodele. Această operă salutară este cerută de : învățămînt, cercetare și practică. Pe lîngă ușurarea cercetării științifice, a unei bune organizări a învățămîntului și a răspîndirii eficiente a cunoștințelor în mase, se va putea realiza un stil în gîndirea științifică actuală. Desigur, în primul rînd interesează adevărul ca conținut spiritual al formelor gîndirii, dar acesta trebuie vehiculat în forme adecvate. Pulverizarea, anarhizarea și haosul, întîlnite în actele de cunoaștere, trebuie înlocuite cu legi obiective care să garanteze armonia în ansamblul proceselor gîndirii și să împiedice risipa de energie umană. Economia formelor gîndirii care constituie un progres trebuie să se oglindească în formele fundamentale ale conștiinței umane : teoretice, tehnice și practice. Cînd un om de știință fixează observațiile sale noțional, cînd dă definiții noțiunilor obținute, sau cînd descrie fenomenele întîlnite (descripția este singura formă de prezentare a fenomenelor observate, cînd procesele abstractizării sau generalizării sînt insurmontabile, adică nu duc la noțiuni, categorii sau legi obiective), acesta devine, conștient sau inconștient, filozof. Omul de știință, în general, nu respectă decît empirismul și matematizarea. Cele mai interesante observații sînt compromise de imprecizia terminologică și de lipsa de pregătire filozofică. Orice om de știință trebuie să aibă conștiința teoretică a termenilor cu care lucrează. Dintre cercetătorii în științele naturii, fizicienii sînt cei mai aproape de filozofi, disciplina lor fiind cea mai generală dintre științele naturi. Heisenberg recomandă fizicienilor studiul filozofiei grecești. Ei fac cel mai des apel la formele gîndirii filozofice și sînt permanent neliniștiți de relația dintre adevăr și realitate. Dacă ne despărțim de real, de acest izvor al certitudinii, ce rămîne spiritului cercetător modern ? Rămîn : ficțiunea și concretul ca formă de manifestare a realului (Vaihinger), incertitudinea (Heisenberg), indeterminismul și eficacitatea ipotezelor (Planck), comoditatea ipotezelor și libertatea spiritului creator (Poincaré), pierderea certitudinii dogmatice, pentru a obține în schimb precizia în formele gîndirii.

Adevărul, falsul și realul nu mai neliniștesc atît de adînc conștiința teoretică a omului actual, cum au neliniștit conștiința celui clasic. Ficționalismul este una din trăsăturile spiritului cercetător actual : „Ficțiunile sînt mijloace comode pentru a putea stăpîni masele de senzații... Ele s-au născut din această necesitate practică, iar numărul și felul lor sînt determinate de diferitele forme de manifestare ale realului cu care sufletul trebuie să se pună de acord".

Limitele matematizării. Țin să spun în legătură cu această problemă că limitarea arbitrară a observației, cît și cea a speculației sînt dăunătoare științei. Sediul creației este puterea închipuirii, ceea ce se numește die Einbildungskraft. Imaginația stăpînește științele, artele și tehnicile existenței. Două lucruri elementare de dicționar : „Matematica este știința care studiază mărimile, comparația lor și măsurarea lor"... „Cantitatea este tot ceea ce se exprimă prin numere, în actul măsurării". Dacă matematica este știința mărimilor și a numerelor ce le exprimă, atunci puterea gîndirii matematice este în măsură să pătrundă în zona calitativului ? Există oare acesta, sau universul pitagoreic gîndit este un joc combinator nesfîrșit al numerelor ? Nimeni nu poate da răspunsuri sigure actualmente la aceste întrebări. Mai sînt și alte întrebări în legătură cu limitele matematizării.

În fizica modernă abordarea matematică pură a naturii a dus la descoperiri importante — așa au avut loc descoperirile lui Dirac electronul pozitiv etc... În cîmpu particulelor elementare (electron, proton, neutron etc.) gîndirea matematică joacă un rol hotărîtor. Rațiunea fără experiență este goală, iar experiența fără rațiune este oarbă. Se pare că formula nu acoperă integral actele de cunoaștere ale omului modern. Nu degeaba Hegel a elogiat pe sofiștii greci, pe acești maeștri ai logicii pure. Dacă există o limită în abordarea pur matematică a naturii, aceasta nu poate rezulta decît din prezența celor două categorii : cantitatea și calitatea. În ipoteza că aceasta din urmă există, s-ar putea să trăim într-un univers material absolut, realul, existentul, esența și existența contopindu-se în formele concrete ale lucrurilor. Cu alte cuvinte, fenomenism pur sau concretism înfășurat într-un joc de ipoteze comode.

Stat și știință. Omul încearcă să stăpînească natura, fie imitînd-o, fie constrîngînd-o prin ipotezele sale. Un francez a afirmat că, imitînd natura, îi poți grăbi opera. Elementul rațional introdus în această imitație este timpul, omul putînd accelera procesele naturale. Tot aci stă probabil și secretul prelungirii vieții.

Ritmul în care se desfășoară activitatea științifică și tehnică a vremii noastre apropie stilul muncii științifice a tuturor popoarelor. Statul trebuie să fie prezent în știință. La popoarele slab dezvoltate pentru a le ajuta să sară etapele, iar la cele dezvoltate, din nevoile moderne de : planificare, coordonare, îndrumare, control, documentare și raționalizare a cercetărilor științifice și tehnice. S-a născut o adevărată politică a științei a cărei natură dominant rațională este chemată să înlocuiască lenta dezvoltare organică. Într-un plan național al cercetării științifice trebuie să fie cuprinse : universitățile, instituțiile autonome de cercetări, marile întreprinderi industriale și marile exploatațiuni agricole. Desigur, departamentele pot avea institute de cercetare cu diferite profiluri, bineînțeles cu evitarea paralelismelor. Fiindcă paralelismul instituțional consumă, sau, mai exact exprimat, risipește mijloace materiale și energie umană.

În orice tratat de sociologie, sau de drept, întîlnim acești doi termeni permanenți ai ordinii sociale universale : individ și comunitate. Armonia socială, oglindită în ordinea de drept, este expresia acordului sistemului de trebuințe individual cu cel colectiv.

Predominarea unuia din cei doi termeni pricinuiește suferințe și cu timpul devine sterilizantă. Și în cercetarea științifică și tehnică întîlnim cei doi termeni permanenți ai ordinii sociale : individ și grup. În tematica cercetării științifice și în căile urmate în această cercetare, trebuie să se împletească cercetarea individuală cu cea de grup. Așadar, inițiativa individuală și organizarea științifică a muncii. Partidul nostru a luat măsuri de organizare a cercetării științifice, în sensul impus de dezvoltarea armonioasă a societății socialiste multilateral dezvoltate, îmbinînd necesitățile economiei, ale diferitelor ramuri, asigurînd progresul neîncetat al cunoașterii umane. Avînd ca îndreptar doctrina marxistă a materialismului dialectic inițiativele statului nostru vor ridica desigur știința noastră pe culmi tot mai înalte în conștiința contemporaneității.

Țin să subliniez că în activitatea științifică trebuie să stăpînească principiul : omul sfințește locul. În acest sens, personalitatea cercetătorului este factor hotărîtor, orice nivelare fiind sterilizantă. Munca științifică de grup este impusă de întinderea și gravitatea problemelor cercetate, dar importanța temelor abordate nu trebuie să ducă la nivelare, personalitatea fiecărui cercetător trebuind să fie permanent prezentă. Ideea de personalitate în știință și tehnică ridică probleme foarte complexe unui organizator al cercetării științifice, în cadrul unui institut modern de cercetare.

Știința își are rădăcina în om și finalitatea tot în el. Prin ea se urmărește fericirea lui și creșterea nelimitată a puterii lui. Omul este cea mai înaltă expresie a naturii, prin el natura ajungînd la conștiința de sine.

Ladea

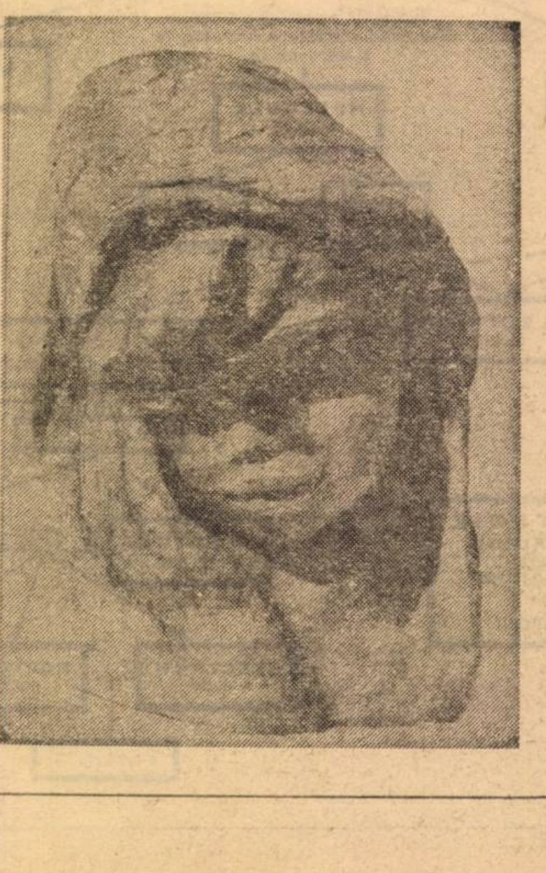

Cap de fetiță

Orientarea şcolară şi profesională

Integrarea socioprofesională a absolvenţilor

Prima promoţie a şcolii de 10 ani, care a părăsit băncile clasei a X-a în iunie 1971, ne dă posibilitatea unor concluzii interesante şi semnificative pentru o organizare mai bună a activităţii instructiv-educative la clasele terminale ale şcolii generale. Pentru documentare, am întreprins o anchetă pedagogică la 3 şcoli generale din Craiova, situate în locuri cu un anumit specific : Şcoala generală nr. 4, din centrul oraşului, Şcoala generală nr. 17, dintr-un cartier mărginaş, şi Şcoala generală nr. 23, a cărei populaţie şcolară provine dintr-un raion modern al oraşului : „Brazda lui Novac"...

Puţină statistică

Totalul absolvenţilor de la cele 3 şcoli : 114. Au reuşit în şcoli profesionale : 46. Urmează ucenicia la locul de muncă : 20. Au intrat în producţie : 21. Urmează alte şcoli postgenerale : 15, din care 11 la licee teoretice şi 4 la licee speciale. Au rămas în familie : 12.

În procente, integrarea este mulţumitoare, deoarece numai 12 absolvenţi (aproximativ 10%) nu s-au integrat socioprofesional. O comparaţie cu situaţia absolvenţilor şcolii de 8 ani (cînd încă nu aveam un învăţămînt general de 10 ani) ne atrage atenţia că există mai multe posibilităţi, acum, de continuare a învăţăturii de carte sau de trecere la însuşirea şi practicarea unei meserii.

S-a înlăturat „golul" de timp ce se crea pentru absolvenţii şcolii de 8 ani care nu urmau o formă de învăţămînt postgeneral.

O succintă analiză

În primul rînd, este de remarcat faptul că majoritatea absolvenţilor s-au orientat spre şcoli profesionale, ucenicie la locul de muncă şi producţie (87 din 114). Aceasta demonstrează că în clasele a IX-a şi a X-a s-a desfăşurat o pregătire practică bună în atelierele şcolilor respective, iar activitatea educativă, de îndrumare şcolară şi profesională, a fost bine organizată. Alături de străduinţele colectivelor de profesori şi diriginţi din şcolile generale, au contribuit, în bună măsură — la atragerea elevilor spre profesii practice — şi activităţile de informare, duse în aceste şcoli de către conducerile grupurilor şcolare de „Construcţii", „Electroenergetic", „Comercial", „Electroputere" şi altele, din Craiova, precum şi contactul cu viaţa şi activitatea ce se desfăşoară în aceste şcoli profesionale. Unele profesii, care se însuşesc în aceste şcoli, au exercitat, în mod direct, o influenţă determinantă în orientarea absolvenţilor şcolii de 10 ani... În special, s-a muncit cu acei elevi din clasa a IX-a la care exista o oarecare derută provocată de insuccesul la examenul de admitere în liceu sau alte şcoli. Dar diriginţii şi directorii şcolilor au avut şi au de luptat, în această privinţă, şi cu mentalitatea unor părinţi, pentru a pune de acord dorinţele acestora cu posibilităţile copiilor lor.

Din punctul de vedere al evoluţiei proceselor şi particularităţilor psihice, se observă la aceşti adolescenţi un spirit de observaţie mai ascuţit, o atenţie mai concentrată şi mai stabilă, gîndire mai „maturizată" şi o sedimentare afectiv-voliţională. Ei pun mai puţine probleme de comportament decît la vîrstele anterioare. Sînt în stare să chibzuiască asupra vieţii lor, cum se exprima o dirigintă, de la Şcoala generală nr. 23. Se constată, însă, la unii dintre aceşti şcolari unele tendinţe spre manifestări de vagabondaj şi de acte antisociale (în familiile care sînt incapabile să asigure supravegherea necesară...). Deşi numărul acestora nu e mare, ei ridică totuşi cîteva întrebări. De ce totuşi nu s-au integrat socioprofesional ? Care este opinia familiilor respective ? Ce perspectivă au aceşti adolescenţi ?

Profesorul Mihai Popescu, director adjunct la Şcoala generală nr. 23, consideră că o cauză a insuccesului acestor şcolari este foarte slaba lor pregătire. Apoi, trebuie amintită şi lipsa de interes a unor familii pentru viaţa şi viitorul copiilor, precum şi, în unele cazuri, o ambiţie nejustificată de a nu-şi lăsa copiii să înveţe o meserie (pe „motivul" că respectivul adolescent „merită o profesie intelectuală"). Neţinînd seama de recomandările diriginţilor, ale şcolii lor, asemenea părinţi derutează copiii, angajînd diferiţi meditatori plătiţi în vederea trecerii la liceul teoretic, în clasa a IX-a sau a X-a. Astfel de şcolari pierd interesul pentru continuarea şi absolvirea şcolii generale, sau nu reuşesc să treacă un „prag" intelectual exigent, cum este un concurs de liceu pentru o activitate pe măsura posibilităţilor individuale. Problema devine şi mai serioasă în momentul în care unii părinţi şi copii perseverează pe linia acestui „ideal", pierzînd tocmai o perioadă de timp foarte favorabilă însuşirii unei profesii.

Unele concluzii

Rezultatele bune obţinute trebuie valorificate în practica şcolară. Pentru aceasta este nevoie să fie satisfăcute cîteva condiţii : — acei părinţi care mai au reticenţe nejustificate faţă de profesiile practice să fie ajutaţi să privească cu încredere sfaturile şi îndrumările şcolii (se simte nevoia unui laborator de orientare şcolară şi profesională, unde „diagnoza" şi „prognoza" să nu mai dea naştere la incertitudini şi interpretări la voia întîmplării, unde unii părinţi ar putea să fie mai mult şi mai bine lămuriţi cu privire la posibilităţile copiilor respectivi) ; — metoda de popularizare a gamei de profesii care pot fi învăţate în diferite grupuri şcolare şi-a dovedit utilitatea şi ea ar trebui extinsă la toate şcolile profesionale şi locurile de ucenicie ; — activitatea educativă din şcoli trebuie desfăşurată diferit la clasele IX şi X ; — să se pună de acord exigenţele unor programe şi obiecte de învăţămînt cu posibilităţile reale ale şcolarilor respectivi.

Desigur, problema pusă în acest material rămîne deschisă, fiind susceptibilă de multe alte sugestii şi păreri, ale acelora care simt că au datoria să contribuie la perfecţionarea pregătirii şi integrării socioprofesionale a absolvenţilor şcolii de 10 ani.

MILTIADE IONESCU

În laboratorul de fizică al Liceului din Feteşti.

Căi de perfecţionare

O condiţie de prim ordin pentru asigurarea desfăşurării cu tot mai mult succes a orientării şcolare şi profesionale este buna pregătire a profesorilor şi învăţătorilor în această direcţie, perfecţionarea muncii lor.

Această perfecţionare, izvorîtă din cerinţele obiective ale epocii moderne, ale societăţii socialiste multilateral dezvoltate, poate îmbrăca forme felurite, legate de complexitatea activităţii instructiv-educative. Din multitudinea acestor posibilităţi se desprind trei, prin importanţa lor.

Este vorba de : studiul individual, activitatea metodică la nivelul şcolii şi cursurile de perfecţionare.

Studiul individual pe linia orientării şcolare şi profesionale este facilitat prin bogatul material apărut în ultimii ani legat de specificul acestui complex proces.

Prezentarea conţinutului ştiinţific al acestei munci nu este susţinută însă şi de unele lucrări care să abordeze metodica acţiunii de orientare şcolară şi profesională. Cadrele didactice aşteaptă şi studii legate de metodica informării profesionale, şi de metodica cunoaşterii elevilor şi a dezvoltării lor în spiritul autocunoaşterii în vederea orientării şcolare şi profesionale. În felul acesta ar putea valorifica mai bine cunoştinţele legate de conţinutul orientării şcolare şi profesionale.

Activitatea metodică la nivelul şcolii constituie încă un prilej de perfecţionare a cadrelor didactice văzută prin prisma problemei puse în discuţie. Tot mai frecvent întîlnim preocupări pe această linie, manifestate în cadrul consiliului profesoral, al comisiei metodice a diriginţilor şi al colectivelor de catedră.

Dezbaterile în acest sens la nivelul cercului pedagogic, mese rotunde organizate pe şcoli, sau pe şcoli învecinate, ori prin casa corpului didactic, vin să popularizeze unele acţiuni meritorii şi să elucideze unele probleme pe plan metodic. N-ar fi rău dacă s-ar acorda o mai mare atenţie schimburilor de experienţă între şcoli, prin participarea cadrelor didactice de la o şcoală la discutarea problemelor de orientare şcolară şi profesională la altă unitate şcolară, mai ales la şcolile unde funcţionează cabinete de orientare şcolară şi profesională conduse de psihologi şcolari bine pregătiţi, cu experienţă şi cu rezultate evidente.

Cursurile de perfecţionare constituie al treilea mijloc de pregătire a cadrelor didactice în vederea orientării şcolare şi profesionale. Hotărîrea forurilor competente de a iniţia încă în anii trecuţi cursuri de pregătire cu psihologii şcolari şi cu inspectorii de pedagogie-psihologie constituie în această direcţie un început bun. Atenţia acordată orientării profesionale în cadrul pregătirilor pentru examenele de definitivat şi de grad organizate prin Institutul central de perfecţionare a personalului didactic şi filialele sale, vine să sprijine ideea unei continue îmbunătăţiri a acestei munci. Problema este viu discutată şi în cazul cursurilor de pregătire postuniversitară cu profesorii de pedagogie-psihologie şi cu directorii de şcoli. Nici profesorii de celelalte specialităţi nu sînt neglijaţi sub acest aspect. (De exemplu, în cadrul Institutului de perfecţionare a personalului didactic — filiala Cluj, o temă care se dezbate la cursuri este strîns legată de cunoaşterea elevilor, în vederea asigurării unui cadru educaţional favorabil, unei bune orientări şcolare şi profesionale). Acolo unde laboratoarele de orientare şcolară şi profesională sînt puse la punct (de exemplu la Iaşi şi Braşov), ele pot servi drept un preţios mijloc de perfecţionare a profesorilor sub acest aspect. În măsura în care ele se vor îmbogăţi şi se vor înmulţi, vor putea servi drept locuri eficiente de iniţiere practică a profesorilor diriginţi şi nediriginţi în utilizarea procedeelor şi metodelor celor mai adecvate de orientare şcolară şi profesională.

În vederea obţinerii unor rezultate bune în timp util cred că nu ar fi rău dacă s-ar găsi forme speciale de pregătire a diriginţilor în această direcţie, iar în cadrul cursurilor postuniversitare cu profesorii de toate specialităţile problema cunoaşterii elevilor şi a informării profesionale trebuie să-şi găsească un loc bine stabilit.

Îmbinînd această preocupare de perfecţionare a profesorilor şi învăţătorilor pe linia orientării şcolare şi profesionale cu găsirea unor soluţii practice de pregătire în acest sens a viitorilor profesori şi a viitorilor învăţători, în universităţi şi licee pedagogice, se va asigura un cadru ştiinţific necesar în călăuzirea paşilor copiilor şi tinerilor pe drumul intrării în viaţă, pe drumul afirmării ca cetăţeni activi ai patriei socialiste.

TITUS ŞUTEU

B. F. SKINNER :

Revoluţia ştiinţifică a învăţămîntului

În domeniul tehnologiei instruirii, aportul profesorului B. F. Skinner este foarte important, el numărîndu-se printre pionierii studiilor experimentale şi practice. Pe lîngă cercetarea problemelor de tehnologia instruirii şi inventarea unor sisteme tehnice de instruire, B. F. Skinner s-a ocupat şi de rezonanţa psihosocială a introducerii acestor mijloace ; cartea apărută recent în traducere românească reprezentînd de fapt sinteza cunoştinţelor în acest domeniu.

Avantajele tuturor maşinilor de instruire sînt multiple : verificarea răspunsului corect se realizează imediat ; profesorul poate supraveghea simultan întreaga clasă, lăsînd pe fiecare elev să progreseze în ritmul care-i convine şi să rezolve cîte probleme poate în cursul unei ore de clasă ; dacă elevul este nevoit să lipsească de la şcoală, el va putea, la întoarcere, să reia lucrul de acolo de unde l-a lăsat ; elevul dotat poate progresa repede, acest avans, însă, nu va constitui motivul inferiorizării celor cu ritm mai lent.

Dispozitivele permit prezentarea cunoştinţelor sub o formă organizată cu minuţiozitate, astfel încît fiecare problemă să depindă de soluţia celei precedente. Acolo unde elevii întîmpină în general dificultăţi, pot fi intercalate trepte suplimentare, ajungîndu-se în cele din urmă la un punct în care elevul mijlociu va da răspunsuri corecte.

Contribuţia lui B. F. Skinner se referă în special la dispozitivele în care elevul îşi alcătuieşte singur răspunsul, spre deosebire de cele la care el trebuie să aleagă una dintre mai multe posibilităţi oferite de maşină. Desigur, aşa cum B. F. Skinner subliniază nu o dată, maşina, în sine, nu instruieşte. Ea nu este decît un instrument menit să-l pună pe elev în contact cu specialistul care a compus materialul pe care ea îl prezintă. Implicaţiile pe planul instrucţiei şi educaţiei sînt numeroase. Se realizează, mai întîi, un schimb continuu între program şi elev. Spre deosebire de expuneri, manuale şi, într-o oarecare măsură, de mijloacele audio-vizuale, maşina determină o activitate susţinută. Elevul este în permanenţă atent, în permanenţă ocupat. Ca şi un meditator, maşina insistă ca fiecare punct să fie perfect înţeles înainte de a se porni mai departe (într-o maşină construită de B. F. Skinner, absenţa răspunsului corect blochează desfăşurarea ulterioară a programului). Cursurile şi manualele dezvoltă materia fără să se asigure dacă elevul o urmăreşte ; maşina nu prezintă decît materia pe care elevul este pregătit s-o abordeze într-un anumit moment, ajutîndu-l să dea răspunsuri corecte datorită construcţiei ordonate a programului său.

Vor putea maşinile să-i înlocuiască pe profesori ? Dimpotrivă. Ele oferă însă profesorilor un mijloc de a-şi economisi timpul şi eforturile. Introducînd în programul maşinii informaţii mecanizabile, profesorul îşi poate exercita mai complet adevăratul său rol uman de neînlocuit.

Instruirea cu ajutorul maşinilor prezintă avantaje evidente şi în afara şcolii, în cadrul eforturilor tot mai intense de autoinstruire. De asemenea, pot fi elaborate programe ale unor discipline pentru care nu există profesori. Un vast cîmp de aplicare îşi găsesc aceste tehnici în defectologie : maşinile de instruire pot fi adaptate, de exemplu, alfabetului Braille, posedînd în plus, pe lîngă avantajele descrise anterior şi o infinită „răbdare".

PETRE MANU

MIRCEA ZDRENGHEA, STELA ZDRENGHEA :

Probleme de analiză morfologică

Avem în faţă o lucrare practică şi bine fundamentată ştiinţific. Ea a fost gîndită ca un instrument eficient pentru înţelegerea şi folosirea corectă a limbii române. Autorii au reuşit acest lucru, oferind soluţii teoretice şi aplicate de analiză gramaticală, punînd la dispoziţia profesorilor şi elevilor un material de mare utilitate.

Cuvîntul înainte *ne asigură că autorii agreează atît metodele clasice de studiere a limbii, cît şi cele noi, în măsura în care acestea din urmă se dovedesc folositoare.*

Primul capitol este intitulat Îndrumări în analiza morfologică. *După ce se face o introducere sintetică şi clară în morfologia şi sintaxa limbii române, subliniindu-se, prin exemple convingătoare, că „morfologia este strîns legată de sintaxă", se fac sugestive comparaţii între studiul limbii şi alte domenii ale ştiinţei. Autorii arată, pe bună dreptate, că „pentru a înţelege mai uşor modul de îmbinare a cuvintelor în propoziţii este necesară cunoaşterea temeinică a formelor pe care acestea le iau". Şi mai departe: „La o bună cunoaştere a formelor pe care le iau cuvintele în cursul vorbirii şi deci la o corectă întrebuinţare a lor, atunci cînd avem nevoie de ele, se poate ajunge, mai ales, prin dese* analize morfologice".

Se pledează şi se oferă indicaţii pentru o analiză morfologică nemecanică, atotcuprinzătoare. Pornind de la constatarea unor greşeli care apar frecvent în analizele efectuate de elevi şi care sînt rezultatul unor lacune existente în programa şcolară însăşi, autorii susţin eliminarea lacunelor, adică ei merg la rădăcina răului.

Analizînd cîteva texte din literatura română, cartea ne convinge că „pentru a face o bună analiză gramaticală, e necesar să fie bine cunoscut conţinutul"; în acelaşi timp, „o bună analiză gramaticală ne poate ajuta la înţelegerea corectă a unui text".

Partea a doua a acestui capitol introductiv este consacrată unor îndrumări practice. *Aici se oferă profesorilor nu numai soluţii pentru a-i învăţa pe elevi cum să evite greşelile de analiză, ci şi sugestii pentru convingerea elevilor de adevărul interpretărilor. Şi acest lucru trebuie făcut cu argumente, cu unul, două sau mai multe argumente, zic autorii. E o concepţie democratică, aş spune, adică naturală, ştiinţifică.*

Al doilea capitol reprezintă analize morfologice *propriu-zise. Aproape patruzeci de modele, dintre care unele însoţite şi de schemele de rigoare.*

În fine, în capitolul Texte de analizat *se propun spre a fi luate în considerare pentru exerciţii un mare număr de propoziţii şi fraze, bine alese din punct de vedere gramatical.*

Remarcabil este faptul că de-a lungul întregii cărţi autorii analizează sau propun fragmente reprezentative din marea literatură românească, din folclor, din cronicari, din clasicii limbii noastre (Negruzzi, Alecsandri, Eminescu, Creangă, D. Zamfirescu, Odobescu, Delavrancea, Hogaş, Coşbuc, Iosif, Topîrceanu, Rebreanu, P. Dan, Mihăiescu, Sadoveanu, Cezar Petrescu, Blaga, Arghezi, Călinescu), din prozatorii valoroşi contemporani (Barbu, Preda, D. R. Popescu).

O carte, aparent aridă, devine astfel o originală antologie de frumuseţe a limbii româneşti, cu arhitectura ei minunată, unde totul este organic asamblat şi pregătit cu certitudinea ce-i permite să înfrunte veşnicia.

Aşa cum adevăraţii matematicieni trăiesc — cerebral, dar şi afectiv — farmecele unei excursii prin labirintul unei ecuaţii — adevăraţii oameni de ştiinţă ai limbii, a limbii lor materne, *pe care o iubesc, sînt cuceriţi de miracolul unor raporturi care exprimă adesea atît de magistral gîndurile strămoşilor şi contemporanilor. Marele lor merit constă în puterea de a ne atrage astfel spre studiul limbii române, de a ne instrui astfel mai uşor. Iar limba a fost şi este şi va fi una dintre componentele fundamentale ale istoriei şi existenţei naţiunii române.*

LIVIU PETRINA

SORINA BERCESCU :

Istoria literaturii franceze

O literatură — a cărei arie cronologică acoperă aproape douăsprezece secole — cu greu şi-ar putea oglindi chipul în spaţiul cîtorva sute de pagini. Într-un atare cadru nu putem pretinde — dincolo de prezentarea figurilor celor ce au reuşit să devină un fel de repere sociale — altceva decît o succintă trecere în revistă a operei lor. A fost deci firesc ca în cazul de faţă să se abandoneze virtuozitatea metodei studiilor comparative, pentru măsurarea valorilor respective, deoarece aceasta ar fi necesitat coborîrea spre amănunte, imposibil de inclus, în parametrii tehnici ai actualei lucrări.

Volumul încearcă în schimb să prezinte lectorului un unghi nou de înţelegere a agitatei panorame spirituale care e literatura franceză : acela al conciziunii specifice zilelor noastre Cartea devine un fel de reflectare a imaginii polivalente a acestei literaturi de o cardinală importanţă în cultura mondială, datorită tocmai sensibilelor sale antene prin care o atare literatură a putut intui în fiecare operă mai de seamă configuraţia viitorului.

Totodată, autoarea a înţeles să combată laconismul informaţiei într-un atare context printr-un stil comunicativ. Limbajul cu care ea se adresează lectorului aminteşte întrucîtva de mecanismul seminarial ; el solicită presupusul interlocutor şi-i menţine trează atenţia tocmai pentru a-l transforma într-un participant activ la acest colocviu.

Ne aflăm în faţa unui stil alert de la prima pînă la ultima filă a volumului, mai ales dacă ţinem seama că în afară de împrospătarea vocabularului cu o serie de termeni noi, Sorina Bercescu priveşte acest ansamblu de nume, date şi opere printr-o optică — după cum mărturiseşte — contemporană, optică prin care-l determină pe cititor să urmărească perspectiva edificiului ei literar.

Traducerile inspirate, îndeosebi cele ale versurilor, aparţin unor mînuitori abili ai lirei şi totodată stăpîni pe tainele retortei poetice : Victor Eftimiu, Dan Botta, B. Solacolu, Aurel Tita, Virgil Teodorescu etc.

Nenumărate aprecieri ale unor comentatori de prestigiu din Franţa zilelor noastre, privind diferitele perioade ale istoriei sale literare, străbat rîndurile acestei cărţi conferindu-i un prestigiu aparte şi rotunjindu-i totodată viziunea. De remarcat că volumul nu mai recurge la obişnuitele trimiteri în subsolul paginii pentru indicarea acelor lucrări care i-au servit drept rampă de lansare a ideilor respective. După acumulare, întregul material a fost retopit şi conformat într-o viziune proprie. S-a păstrat totuşi, posibilitatea detectării surselor cu ajutorul unei sistematizate bibliografii finale. Cartea reprezintă astfel o realistă condensare a mai multor lucrări de specialitate într-una singură. Fiecărui scriitor i s-a acordat o atenţie dimensionată în raport direct cu felul în care el e privit astăzi, aşa încît volumul are meritul de a fi „la zi" nu numai cronologic, ci şi sub aspectul criteriilor de apreciere.

ERNEST VERZEA

Decada cărţii social-politice

Din producţia de carte a anului 1971, literatura social-politică şi umanistică reprezintă în medie circa 16%. În anul trecut au apărut numai la Editura politică 190 de titluri într-un tiraj de 4 500 000 exemplare. Documentele partidului şi statului, ale diferitelor organizaţii de masă au apărut în 1971 într-un tiraj de peste 2 700 000 exemplare (60 de titluri).

O nouă acţiune închinată cărţii se desfăşoară timp de 10 zile în Capitală. Comitetul de cultură şi educaţie socialistă a municipiului Bucureşti, Comitetul municipal U.T.C., Consiliul municipal al sindicatelor şi Centrul de librării organizează între 14—23 februarie „Decada cărţii social-politice", prilej de întîlnire între autori, editori, cititori şi cei ce răspîndesc cartea în oraşul Bucureşti.

Tovarăşul Zoltan Gheorghiu, director comercial al Centrului de librării Bucureşti, ne-a declarat în acest sens:

— Noi, cei care răspîndim aceste bunuri spirituale în rîndul sutelor de mii de cititori din Bucureşti am înscris în planurile noastre de muncă, la loc de cinste, îmbunătăţirea continuă a muncii de răspîndire a literaturii social-politice şi umaniste. La librăria „M. Sadoveanu" s-a organizat o expoziţie de carte social-politică, iar cu ocazia deschiderii festive a Decadei a luat cuvîntul tovarăşul Valter Roman, directorul Editurii politice, care a vorbit despre rolul literaturii social-politice în făurirea societăţii multilateral dezvoltate în ţara noastră. O altă expoziţie este amenajată la librăria Academiei. Zece librării mari din Capitală prezintă vitrine speciale. Într-o serie de şcoli din Capitală (de exemplu la liceele „Gh. Lazăr", „M. Basarab", „Tudor Vladimirescu", „Zoia Kosmodemianskaia", sau la şcolile generale nr. 86, nr. 160 şi nr. 189) se organizează reuniuni literare, simpozioane, expoziţii, avînd ca obiectiv popularizarea şi discutarea cărţii social-politice româneşti.

H. LEREA

Expoziţie de pictură

În cele 24 de tablouri în ulei şi 20 în guaşă expuse de Pavel Chichişan, în sala cenaclului „Ion Andreescu", se constată prezenţa unei munci departe de ambiţia unor căutări ostentativ novatoare. Lucrările, printre care : „Portretul lui N. Bălcescu", „Ospăţul", „Profesoara", „Studentul", „Inundaţii în satul Baica", „Episodul '70", evidenţiază personalitatea unui liric îndrăgostit de oameni, de peisaje şi de fapte istorice. Artistul ştie să surprindă într-un limbaj plastic, limpede şi viguros frumuseţea ţării cu oamenii ei de omenie, cu privelişti odihnitoare.

Culoarea capătă sub penelul său consistenţa armoniilor naturale, exuberante sau liniştite în funcţie de starea sufletească care le-a potenţat. Profesorul Chichişan refuză modalitatea care traduce impulsul imediat, pentru a susţine un discurs cromatic complex, revelator pentru o anumită concepţie. Preferinţa pentru jocul de culoare, estompînd grija excesivă pentru desen, conduce la o îmbinare reuşită între modalitatea clasică şi cea modernă de abordare a realităţii. Mărturisesc aceasta, printre altele, lucrările de natură statică, „Bătrînul", „Autoportret", „Primii oameni pe lună".

MARIUS POPESCU

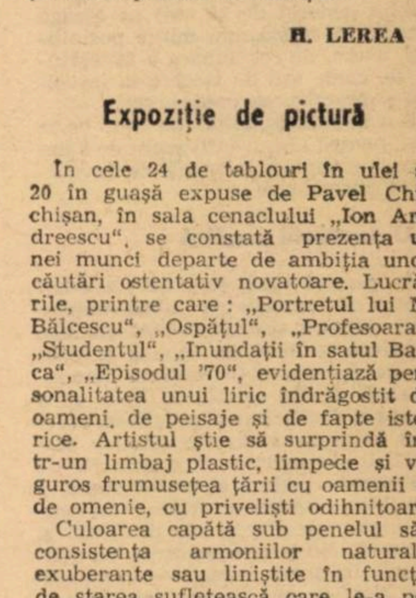

PAVEL CHICHISAN : *Zborul*

ANCHETA NOASTRĂ

AL DOILEA PAS AŞTEPTAT

Pentru a veni în sprijinul viitorilor candidaţi, instituţiile de învăţămînt au trecut, începînd din acest an, la organizarea consultaţiilor în vederea examenului de admitere în facultate. Cum se desfăşoară aceste consultaţii ? În ce măsură satisfac ele aşteptările şi nevoile elevilor? Iată, obţinute prin sondaj, părerile mai multor elevi beneficiari ai cursurilor ţinute de diferite facultăţi.

Ileana Drughean : Din punctul meu de vedere, cursurile de la Institutul politehnic, facultatea de electronică au calitatea de a ne introduce în atmosfera învăţămîntului superior. Avem posibilitatea să-i cunoaştem pe profesori — unii din ei ne vor fi poate chiar examinatori — să le cunoaştem optica, exigenţele. Prelegerile la care am asistat, la Politehnică, atît cele de fizică precum şi cele de matematică, tratează problemele studiate de noi în şcoală dintr-un punct de vedere nou, sintetic sau în noi asociaţii. De asemenea, la ambele discipline se fac demonstraţii care nu ni s-au făcut în şcoală. Deseori profesorii se întrerup din expunere pentru a ne întreba dacă am înţeles explicaţiile date sau verifică ei înşişi, prin întrebări de sondaj, măsura în care au fost asimilate problemele expuse. Am o singură obiecţie: sîntem aproape o mie de candidaţi care se înghesuie duminică dimineaţa la ora opt, să intre pe unica poartă deschisă, în vreme ce celelalte porţi stau încuiate cu lacăt.

Luminiţa Miţoaică : Cursurile de la Universitatea Bucureşti, Facultatea de fizică sînt foarte bune şi, pe undeva, ne depăşesc chiar aşteptările. Ni se prezintă materia pe care trebuie într-adevăr s-o cunoaştem şi ni se dau probleme tip după care urmează să rezolvăm singuri alte probleme. La capitolul „Cinematică“, de exemplu, trei din cele şase ore de curs au fost afectate rezolvării de probleme.

Ion Popescu : Cursurile la care particip sînt comune pentru candidaţii de la toate facultăţile Academiei de studii economice: economie politică, două ore, matematică, două ore. Dar nu toţi candidaţii vor da examen la aceste discipline. De exemplu, la Facultatea de merceologie se va da examen la chimie, la Facultatea de cibernetică se va cere fizică, iar la cea de comerţ exterior, o limbă străină.

Aurora Constantinescu : Sîntem băgaţi la grămadă în amfiteatrul R.3. al Universităţii din Bucureşti. Eu vreau să fac limba şi literatura română „principal“ şi franceza „secundar“. Dar am o colegă care va urma germana, „principal“, şi alta latina „principal“. Cursurile sînt de-a valma, pentru toată lumea, şi de nivel secundar la toate disciplinele. Ni s-a promis că se vor face grupe speciale pentru fiecare facultate. Pînă una alta trebuie să ne mulţumim cu ceea ce ni se oferă.

Dan Cîrciumaru : La Facultatea de drept facem două cursuri — unul de filozofie şi altul de istorie. Cursul de filozofie este foarte frumos, foarte interesant, dar în totală contradicţie cu ceea ce am învăţat noi. Bazat pe cercetările de specialitate ale catedrei, acest curs, care ne modifică chiar noţiunile de bază primite în şcoală, vine în contradicţie cu bagajul nostru de cunoştinţe. Dar, ne întrebăm, comisia de examinare îşi va însuşi şi ea punctul de vedere al catedrei? Apoi, ni se recomandă o bibliografie la care noi nu avem acces. N-ar fi drept să ni se permită să citim în bibliotecile facultăţilor la care vom da examen ? O observaţie valabilă cred, pentru toată lumea: cei care ne predau să nu uite că sîntem mulţi (aula de la drept este imensă), că vrem să luăm notiţe şi că, deci, trebuie să vorbească rar şi răspicat.

Vlad Suzan : Sîntem vreo mie de candidaţi la Institutul medico-farmaceutic, Bucureşti, împărţiţi în patru amfiteatre. Cursurile încep la ora nouă. Dar, ca să obţii un loc mai bun trebuie să te prezinţi la facultate la ora şapte. Cursurile, ca şi la alte facultăţi, sînt predate de profesori diferiţi şi fiecare predă în maniera lui. Fiziologia şi anatomia ni se predă la nivelul aşteptărilor, dar fizica, nici măcar la nivelul manualelor noastre de şcoală. La un curs, a venit o preparatoare şi ne-a spus: „o să vă enumăr problemele pe care trebuie să le abordaţi dacă veţi avea de tratat această temă“; şi s-a ţinut de cuvînt. Cursul n-a fost decît o simplă enumerare. Perioada de pregătire ar trebui lungită. Ea ar trebui să înceapă, cred, din toamnă, o dată cu anul şcolar.

*

La ora la care am efectuat acest sondaj la nici una din facultăţile amintite în rîndurile de mai sus nu avuseseră loc seminarii. Cele mai multe dintre ele i-au asigurat pe candidaţi că acestea se vor deschide în curînd şi vor avea loc sîmbăta după-amiază. Cerem poate prea mult pentru tinerii aceştia care bat, cu lunile de zile înainte de concursurile de admitere, culoarele facultăţilor dar prelegerile, iarăşi faimoasele prelegeri, n-ar putea fi transformate în mai mare măsură în dialoguri ştiinţifice vii, apropiate, cu grupe restrînse de candidaţi?

Să ne gîndim ce se întîmplă. Se adună sute de tineri într-o sală. Vine un profesor şi le „spune“ o lecţie. Cei care au ajuns să ocupe locuri bune (nu cei de la balconul doi al aulei de la drept) iau notiţe după care vor învăţa acasă.

Să ne mai gîndim apoi că, la aceste cursuri, nu vin numai localnicii, elevii din centrele universitare. În fiecare sîmbătă şi duminică trenurile aduc din localităţile satelit sute de elevi care (unii au obţinut abonamente C.F.R., alţii plătesc pentru un bilet preţul unor ore de meditator particular) aşteaptă de la respectivele cursuri tot ce le poate oferi pentru a proba capacitatea şi dreptul lor real de a intra în rîndurile studenţilor. Dacă am făcut un prim pas, organizînd în favoarea acestei idei forma necesară, să-l facem şi pe cel de al doilea, dînd acestei forme întregul şi îndreptăţitul ei conţinut. Elevii îl aşteaptă cu legitimă nerăbdare şi interes.

OCTAVIAN BUZESCU

LADEA

Ştiam că-l un mare artist, cel mai mulţi ştiam asta. De fapt, nimeni nu-i contestă valoarea, nimeni nu-l contestă ca artist. S-au găsit însă cîţiva confraţi, care şi-au pus ochelari fumurii pe nas şi s-au căznit să nu-l vadă, să nu-l numească în „exegezele" lor. În clasificări arbitrare, în bilanţuri şirete şi rapoarte obtuze, „figura" printre alţii, ori era uneori pur şi simplu „uitat". Descopăr, acum, evocînd cu duioasă emoţie atîtea şi atîtea întîlniri că el a evitat, de multe ori ostentativ, compania confraţilor consideraţi „maeştri", simţindu-se în largul său printre tineri, fie sculptori, studenţi de-ai săi, fie pictori, fie scriitori. Dacă i-aş căuta prietenii din ultimii ani de viaţă, aceştia ar fi, în cea mai mare măsură, tineri. Printre ei, înconjurat de ei, nu devenea patriarhul însetat de veneraţie, ci egalul lor, trăind în mediul lor acel sentiment de vigoare şi frumuseţe pe care poporul nostru îl numeşte „tinereţe fără bătrîneţe". În multe ceasuri de neuitat zăboviri la o vorbă, în atelierul de lîngă Someş, în casa lui de la Suceag, sau în redacţia Tribunei clujene, unde venea adesea numai şi numai să „soarbă" tinereţe, artistul devenea dascăl, nu cadru didactic, ci om dascăl, mai tinerii învăţînd ce-i aceea onestitate artistică, ce-i aceea „modă" care moare chiar în clipa naşterii, învăţînd să caute izvorul autenticei arte în spiritualitatea şi arta poporului român. Nu se sfia să recunoască, o afirma cu mîndrie, că şi-a avut părinţii şi bunii adevăraţi precursori în ale artei. „Moşii, strămoşii mei mi-au lăsat o arhitectură, o doină, o credinţă. Iată formula mea estetică din care vreau să pornesc. Ar fi sărăcia cea mai ruşinoasă să împrumut inima de la alţii, cînd am acasă la mine atîta bogăţie. Poporul ne arată că îşi creează singur formele lui estetice..." În multele ceasuri de neuitate zăboviri la o vorbă îi pomenea adesea pe Paciurea şi pe Brâncuşi, pe care i-a avut dascăli. Dar după cum Brâncuşi n-a consimţit să vieţuiască în umbra lui Rodin, pornind pe propriul său drum, nici el n-a zăbovit în umbra marilor săi înaintaşi, găsindu-şi propriul drum. Este uimitor cît de gingaş putea deveni acest om de robusteţea pietrei dure, cîte momente de poezie putea insufla materiei ; este tot atît de uimitor cît de sever şi aspru putea deveni acest suflet delicat de poet, cîtă vigoare putea insufla materiei. Există în sculptura lui o simbioză a realismului puternic din Fefeleaga lui Agîrbiceanu sau a ţăranilor lui Rebreanu cu a poeziei nemărginirii de ape şi cer a lui Blaga. Sculptura lui poartă pecetea unei asemenea simbioze, izvor al permanenţei spiritualităţii lumii din care artistul s-a născut.

Ştiam că-i un mare artist. Acum, la scurt timp după trecerea lui, opera şi-a găsit locul cuvenit, impunîndu-se prin ea însăşi. Dacă i-am asociat numele cu un Paciurea şi Brâncuşi nu am făcut-o pentru a-i determina genealogia în materie de artă, ci pentru a-l aşeza cu drepturi egale în trinitatea de piscuri a sculpturii româneşti. Şi pentru a demonstra că avem „la noi acasă atîta bogăţie".

TEOFIL BUŞECAN

Un caz de sancţiune

Problema se pune în felul următor :

Un om a muncit conştiincios ani de zile în meseria pe care o practică, este apreciat de superiori şi despre el se vorbeşte în toate ocaziile numai la modul superlativ. Dar iată că într-o zi îşi dă în petic ; într-o zi omul nostru comite o gravă abatere, poate chiar o infracţiune.

Atunci ce facem ? Închidem ochii la faptele sale care contravin legii, sau aplicăm sancţiunile de rigoare ? Legile ţării, se ştie, sînt unice şi valabile pentru toţi cetăţenii, indiferent de meritele lor şi de poziţia în societate. E adevărat, ele cunosc unele nuanţe distincte. Într-un fel eşti sancţionat sau pedepsit la prima abatere şi într-un alt fel cînd eşti recidivist notoriu ! În nici un caz, însă, ele nu pot fi eludate ! Apoi sancţiunile n-au numai caracter coercitiv, ci şi unul constructiv — de readucere la linia de plutire. Au, totodată, caracter preventiv : de a preîntîmpina virtuale abateri mai grave !

Cazul profesorului M.D. din Brăila ni se pare elocvent în acest sens. Prof. M.D. — citâm dintr-o caracterizare — „cu o vechime de 10 ani în învăţămînt, director adjunct la Şcoala generală... fără nici un fel de sancţiuni, cu diplomă de merit emisă de Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor“, într-o seară comite o abatere, la prima vedere, poate, inofensivă. „Sub influenţa alcoolului — citâm de această dată din procesul-verbal dresat de organele de miliţie — a provocat larmă fără drept pe strada Republicii, tulburînd liniştea cetăţenilor“. Lui M.D. i se aplică o amendă contravenţională (cea mai mică) de 300 lei. Încunoştiinţat de abatere, Inspectoratul şcolar judeţean Brăila îl sancţionează şi pe linie profesională, cu **avertisment** ; implicit, conform regulamentului, lui M.D. i se ridică dreptul de a se prezenta la examenul de grad pe timp de 1 an de zile, din cauza sancţiunii primite. E prea mult ? E prea puţin ?

Credem că organele în drept s-au orientat bine în acest caz. Ele n-au eludat legea lăsîndu-se „orbite“ de meritele mai mari sau mai mici ale profesorului, dar nici nu l-au sancţionat prea drastic încît să-l demoralizeze. Au vrut mai mult, desigur, să-i atragă atenţia, să-l prevină asupra eventualelor abateri mai grave, cu urmări de altă natură.

A greşi e omeneşte — spune o vorbă din bătrîni. Da, dar nu şi în meseria de dascăl. Aici derogările de la litera legii şi de la etică nu sînt admise nici cît negru sub unghie. Te arată cu degetul elevii şi părinţii lor, încrederea în tine se zdruncină. Iar „statuia“ pe care ţi-ai ridicat-o prin ani de strădanii, sfărîmată într-o clipă cînd nu ţi-ai putut stăpîni pornirile, într-o clipă de „greşeală“ mai mult sau mai puţin lucidă, oricît te-ai căzni s-o aşezi înapoi, pe soclu, i se văd lipiturile.

În meseria de dascăl, prestigiul deteriorat se reface greu. Ne-am bucura dacă profesorul brăilean ne-ar contrazice.

D. RACHICI

NOTĂ : Tot la Brăila, o veste a făcut, de curind, ocolul oraşului : pronunţarea sentinţei în procesul fostei secretare de la Şcoala generală nr. 23, Marta Niţă Falsificind statele de salarii, în decurs de numai patru luni ea a incasat în plus suma de 7 685 lei. Pedeapsa care i s-a dat (1 an şi jumătate închisoare) este minimă. S-a ţinut cont că M.N. este mamă a doi copii mici : unul de doi ani, altul de 8 luni.

— E dulce mierea, ursule ?

— Dulce, cînd e cîştigată prin muncă cinstită. În caz contrar, e grozav de amară !

D R.

ELVIRA MARTIN SABINA,

director în Ministerul Educaţiei din Cuba

despre:

ŞCOALA PENTRU POPOR

Aerul cu care te intîmpină Elvira Martin Sabina *are ceva specific latin: optimismul şi vigoarea spiritului. Şi ceva specific luptătorului pentru o cauză în care crede: hotărîrea şi intransigenţa.*

La sfîrşitul discuţiei, interlocutoarea noastră se scuza: „V-am vorbit cam mult despre Cuba. Dar aşa sîntem noi: întotdeauna ne place să vorbim despre ea". Şi am simţit în glasul său o inflexiune de mîndrie. Îndreptăţită, desigur, şi nu mai puţin specifică fiilor Cubei de azi, al cărei popor, rupînd definitiv cu trecutul, îşi clădeşte cu entuziasm şi cu atît de mult succes propriul viitor...

— Cititorii noştri cunosc din ziare, de la radio şi televiziune, multe din realizările poporului cubanez, pe care il urmăresc, în evoluţia sa, cu deosebit interes. Ca revistă a şcolii, am dori să le aducem în atenţie — cu ajutorul dumneavoastră — cîteva din obiectivele care, în etapa actuală, vă mobilizează eforturile pentru dezvoltarea învăţămîntului.

Elvira Martin Sabina: În etapa actuală, energiile poporului nostru se concentrează spre realizarea unui nivel superior de dezvoltare în toate compartimentele vieţii, de natură să apropie Cuba de cele mai avansate ţări. Fireşte, sarcinile de astăzi ale poporului nostru sînt deosebite de cele din perioada imediat următoare victoriei Revoluţiei. Atunci — ca să mă refer numai la învăţămînt — aveam de lichidat, în primul rînd, analfabetismul (23,6%, iar în sectorul rural peste 40% din populaţie nu ştia să scrie şi să citească) moştenire apăsătoare a trecutului de exploatare şi de mizerie a maselor. A fost o acţiune de mare amploare, cu un emoţionant conţinut patriotic, în care toţi cei ce ştiau mai mult învăţau pe cei ce ştiau mai puţin. Această acţiune a culminat în 1961, declarat An al educaţiei, cînd Cuba a devenit prima ţară din America Latină care a lichidat analfabetismul. Paralel, statul nostru a dat o deosebită atenţie şcolarizării copiilor de vîrstă şcolară (pentru aceasta au fost transformate atunci în şcoli pînă şi vechile cazărmi), tinzînd ca majoritatea populaţiei să aibă ca pregătire măcar cele şase clase ale şcolii elementare.

Ceea ce este caracteristic în prezent pentru învăţămîntul nostru este organizarea unor forme diversificate de şcolarizare, pe treptele superioare ale şcolii: învăţămîntul secundar de bază (clasele VII-X), învăţămîntul mediu superior sau preuniversitar (clasele XI-XIII) şi învăţămîntul universitar, spre care se îndreaptă un număr din ce în ce mai mare de tineri. Alături de acestea este bine reprezentat învăţămîntul tehnic şi profesional, formele de educaţie permanentă pentru adulţi etc., care întregesc tabloul schiţat de Fidel Castro în 1968, conform căruia ţara noastră trebuie să se transforme într-o imensă universitate.

Existenţa tuturor acestor cicluri şi forme de şcolaritate pune în faţa statului probleme variate privind asigurarea personalului de predare adecvat, ca şi a condiţiilor de lucru în fiecare unitate, astfel încît procesul instructiv-educativ să fie la un nivel ştiinţific superior.

— Fiindcă a venit vorba de conţinutul învăţămîntului, ce principii vă călăuzesc în asigurarea lui?

Elvira Martin Sabina: Vrem în primul rînd ca, prin activităţile la clasă şi în afara ei să-i înzestrăm pe tinerii de astăzi, constructorii de mîine ai societăţii noastre, cu cîteva calităţi pe care noi le considerăm esenţiale pentru împlinirea năzuinţelor noastre de progres şi bunăstare. Astfel, considerăm foarte important ca tinerii pe care îi creştem să aibă — cum spunea Fidel Castro — o mentalitate de **producători** şi nu de **consumatori**. Adică să-i înzestrăm cu acele trăsături de caracter care să-i facă participanţi activi, plini de elan, la producerea bunurilor materiale şi spirituale ale societăţii.

— Cum se realizează acest principiu în practica şcolară?

Elvira Martin Sabina: Dezvoltînd respectul pentru munca fizică şi intelectuală, plăcerea şi priceperea de a munci a fiecărui tînăr. Acest lucru este posibil, în primul rînd, activizîndu-i pe elevi la lecţie şi în întreg procesul pregătirii lor pentru şcoală. Apoi — aspect tot atît de important — antrenîndu-i în activităţi direct productive, lucru care se realizează în mod sistematic. Şi nu numai pentru că activităţile practice ajută la mai rapida integrare a tineretului în profesiunea viitoare, dar şi pentru că îi dezvoltă multilateral şi-i fac utili societăţii. Elevii au posibilitatea să dovedească aceasta, muncind efectiv. Cei care urmează cursurile secundare de bază se deplasează la ţară cu profesorii lor în fiecare an cîte 45 de zile pentru muncă. Cei din învăţămîntul preuniversitar şi universitar efectuează aceste activităţi în agricultură şi în industrie, de asemenea într-un anumit număr de zile.

— Ne-aţi vorbit despre una din trăsăturile de caracter fundamentale pentru cei ce trăiesc intr-o societate lipsită de exploatare: dragostea şi respectul faţă de muncă. Ce alte trăsături caracterizează tipul de personalitate pe care il cultivă şcoala dumneavoastră?

Elvira Martin Sabina: Aşa cum s-a arătat şi la Congresul Educaţiei şi Culturii din 1971, noi tindem să educăm astfel tineretul încît să fie capabil să simtă necesitatea de a face, în fiecare moment, ceea ce societatea noastră îi cere, avînd permanent ca model de om pe Che Guevarra. Evident, aceasta presupune pentru noi, educatorii, cultivarea neobosită a dragostei tineretului faţă de patrie şi popor, faţă de toate cuceririle şi năzuinţele lui. A unui popor pe care ne place să-l considerăm, nu izolat pe o insulă în Ocean, ci făcînd parte din concertul popoarelor Americii Latine şi a popoarelor care s-au eliberat de exploatare şi construiesc o viaţă nouă.

STELA PREDESCU

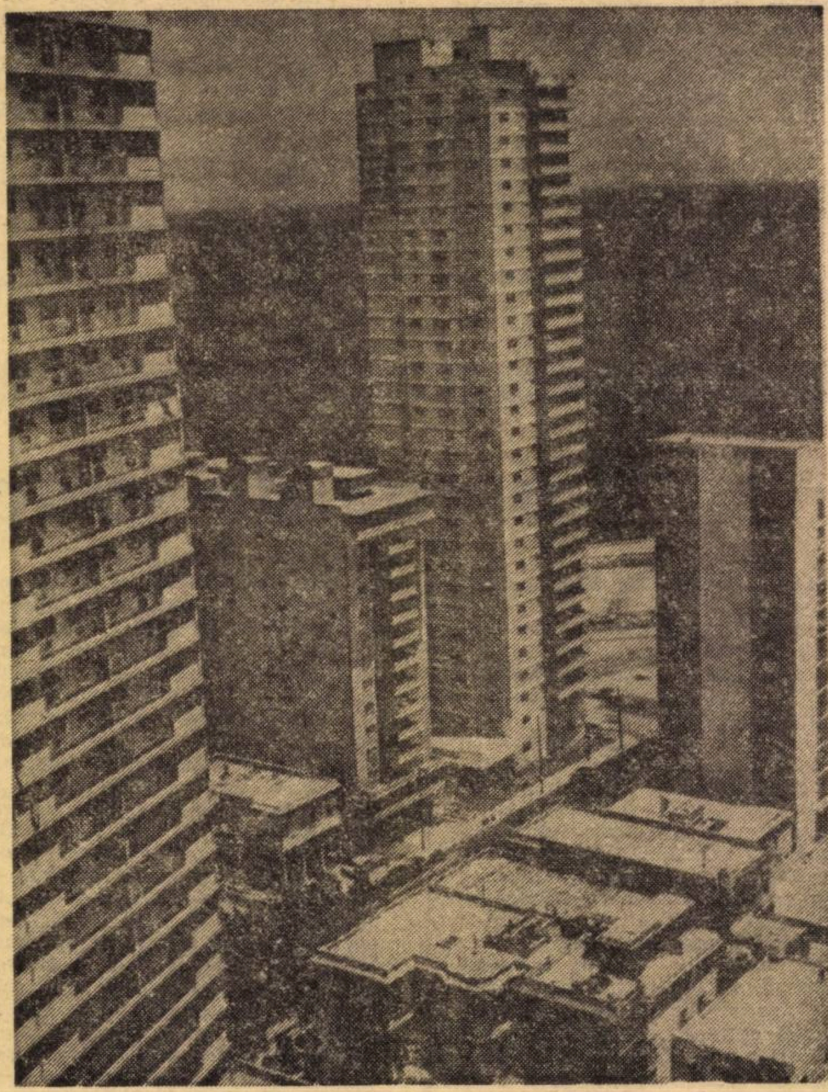

Havana

CUBA

— pe scurt —

- **Inainte de Revoluţie, 50% din copiii Cubei nu aveau posibilitatea de a fi şcolarizaţi. Şi nu în primul rind din lipsa de cadre (9 000 de invăţători erau şomeri) cit din lipsa localurilor de şcoală şi a condiţiilor minime de trai necesare oricărui copil pentru a putea urma cursurile. Astfel, gratuitatea şi obligativitatea invăţămintului rămineau o simplă declaraţie scrisă în textele de lege. Datorită politicii şcolare a guvernului revoluţionar, care a deschis larg porţile şcolilor fiilor celor ce muncesc, accesul tuturor copiilor la invăţămîntul elementar a devenit o realitate. Astăzi şcolile de toate gradele sint frecventate de aproape 2 500 000 de tineri (din care circa 300 000 bursieri) la o populaţie de aproape 9 000 000 de locuitori.**

- **Rezultatele obţinute în „şcolile la cimp" sint superioare celor din alte şcoli. Astfel, media de promovare este aici de 85—90% faţă de 75% media generală de promovare în şcolile obişnuite. Dată fiind utilitatea lor, se prevede ca numărul acestor şcoli să crească: în 1975 vor exista 100, iar in 1980, aproximativ 1 000, cu un efectiv de 700 000 de tineri.**

- **Instrucţia în şcolile tehnice este strins legată şi ea de producţie. Cum însă insuşirea temeinică a unei meserii reclamă, în condiţiile societăţii moderne, şi serioase cunoştinţe de matematică, planul de învăţămînt pentru şcolile tehnice rezervă acestei discipline — după cea de specialitate (care se realizează în 858 ore pe semestru) — cel mai mare număr de ore, respectiv 260 pe semestru.**

- **Incepînd din septembrie 1971, în şcolile pedagogice se studiază în condiţii de semiinternat, mulţi din elevi putînd să beneficieze de burse. Durata studiilor este de patru ani, tinerii efectuînd în ultimul an şi practică pedagogică.**

- **Munca de cercetare este sprijinită din toate punctele de vedere în Cuba. Ea se bucură de o deosebită atenţie în universităţi şi şcoli superioare, unde este strins legată de necesităţile cele mai urgente ale dezvoltării economice şi sociale ale ţării. De planificarea şi organizarea activităţii de cercetare a studenţilor şi, bineînţeles, a profesorilor lor, se ocupă în fiecare loc un consiliu special, împreună cu prorectorul şi, respectiv, prodecanul sau directorul adjunct al şcolii desemnat cu problemele cercetării**

- **Educaţia permanentă a adulţilor nu este în Cuba doar un fapt propagandistic, ci o sarcină politică a guvernului revoluţionar. Actualmente peste 400 000 de adulţi frecventează şcolile de diferite tipuri ce le sînt puse la dispoziţie pentru completarea cunoştinţelor profesionale şi lărgirea orizontului de cultură.**

- **Universităţile „extramuros" sînt o formulă foarte binevenită în sprijinul ideii „universalizării invăţămintului" in Republica Cuba. Ele funcţionează în afara incintei universităţii propriu-zise, în insuşi cadrul fabricilor. De exemplu, profesorii Universităţii din Oriente vin la fabrica de nichel „Comandante Rene Ramos Latour" să predea, pentru muncitorii de aici, cursurile din cadrul unor variate discipline, transformînd astfel fabrica intr-o adevărată universitate. Muncitorii, care au astfel posibilitatea să studieze prelegerile în chiar incinta fabricii lor, sînt deosebit de avantajaţi în folosirea timpului pentru studiu şi în frecventarea regulată a cursurilor universitare.**

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din invăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef: AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scinteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Cas

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 37

Sîmbătă 26 februarie 1972
12 pagini — 1 leu

VIE MANIFESTARE A DEMOCRATISMULUI SOCIALIST

Sfîrșitul acestei luni a fost marcat de două evenimente de o deosebită importanță în viața economică și socială a țării : Conferința pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale și de construcții și Congresul al II-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor agricole de producție.

Timp de aproape o săptămînă, în marea sală a Pavilionului central expozițional din Piața Scînteii și-au dat întîlnire peste 11.000 de reprezentanți ai vieții noastre economice. Ei au întrunit suflul viu al industriei și agriculturii noastre socialiste, într-un dialog viu, cuprinzător, într-un forum reprezentativ al practicii și experienței înaintate în cele două domenii de bază ale economiei.

Intrate în practica permanentă a partidului și statului nostru, aceste două largi reuniuni cu activul de partid și de stat, cu cadrele din diferite domenii, constituie o expresie elocventă a democratismului orînduirii noastre socialiste, a participării maselor largi populare la făurirea viitorului țării.

Organizate la începutul cincinalului 1971—1975, consfătuirile cu reprezentanții producătorilor de bunuri materiale din industrie și agricultură au avut drept scop stabilirea măsurilor de perfecționare a activității ramurilor de bază ale economiei — industria și agricultura — de îmbunătățire a muncii de organizare, conducere și planificare a vieții economice și sociale, în vederea realizării în cele mai bune condiții a obiectivului fundamental stabilit de Congresul al X-lea al partidului — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea premiselor pentru construirea treptată a comunismului în România.

„Numai dezvoltarea armonioasă, atît a industriei, cît și a agriculturii — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în ampla cuvîntare rostită la Congresul al II-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor agricole de producție — poate asigura înfăptuirea cu succes a obiectivului fundamental — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, apropierea României, în scurt timp, de țările cu economie avansată, creșterea nivelului de trai, material și spiritual, al întregului nostru popor".

Avînd un pronunțat caracter de lucru, la aceste două forumuri și-au spus cuvîntul, într-un spirit de înaltă responsabilitate civică și patriotică, numeroși reprezentanți ai industriei și agriculturii. Discuțiile au fost axate pe cele mai actuale și mai importante cerințe de care depinde progresul industriei și agriculturii — sectoare a căror dezvoltare prioritară se situează în mod constant în atenția partidului și statului. Pornind de la analiza critică a activității desfășurate în unitățile pe care le reprezentau, vorbitorii au abordat o gamă largă de aspecte, începînd cu modul de exercitare a atribuțiilor centralelor industriale, îmbunătățirea relațiilor dintre întreprinderi, creșterea rolului factorilor economico-financiari, ridicarea calitativă a activității din industrie și agricultură, îmbunătățirea planificării, creșterea producției vegetale și animale, sporirea veniturilor unităților și ale membrilor cooperatori și pînă la aplicarea legislației economice și perfecționarea ei.

Cele două evenimente au fost marcate de cuprinzătoarele cuvîntări rostite de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin profunzimea analizei, prin înaltul spirit partinic și științific în care au fost abordate problemele, cuvintele rostite de secretarul general în fața lucrătorilor din industrie și agricultură constituie un îndrumar prețios, un program vast pentru ampla activitate ce se desfășoară în întreaga țară de îmbunătățire continuă a conducerii, organizării și planificării economiei naționale, de lărgire a participării oamenilor muncii la soluționarea problemelor, pentru avîntul continuu al industriei și agriculturii, de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Pentru învățămînt, pentru școala noastră modernă, care pregătește pe băncile sale viitoarele cadre ale industriei și agriculturii, îndemnurile, indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu sînt de o deosebită însemnătate. Subliniind eforturile ce se fac pentru ridicarea nivelului de pregătire științifică și profesională a cadrelor, secretarul general arăta la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale și de construcții, că trebuie aplicate cu mai multă hotărîre măsurile stabilite de conducerea partidului privind dezvoltarea învățămîntului profesional și tehnic, a liceelor de specialitate și a învățămîntului tehnic superior, legarea mai strînsă de practică a învățămîntului de toate gradele.

MONICA VERDEȘ

(Continuare în pag. a 11-a)

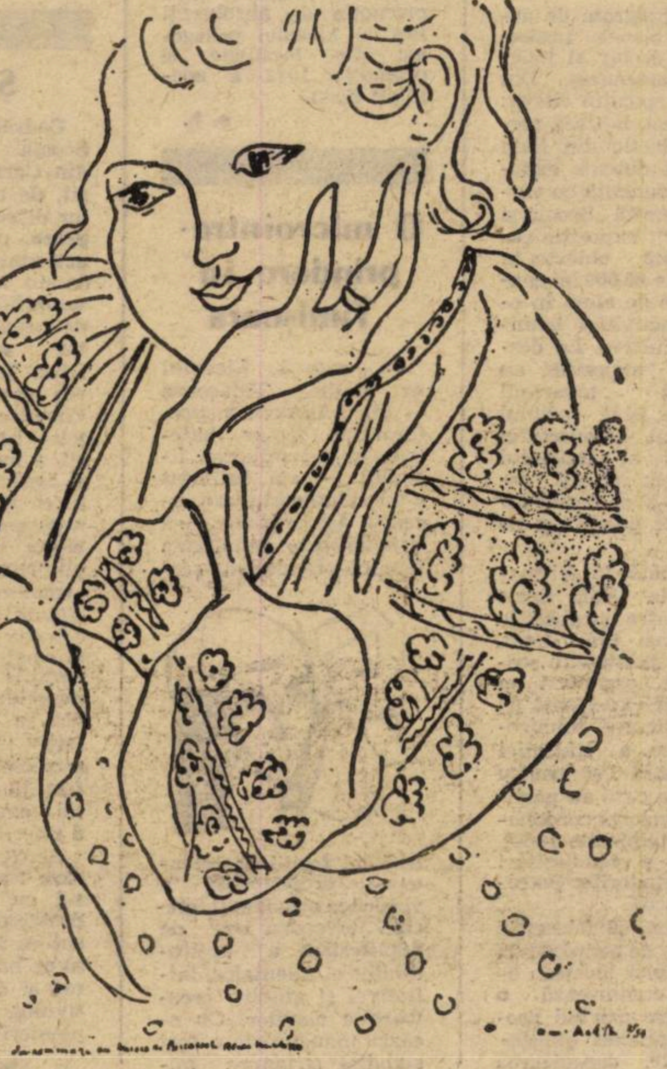

Matisse

Ie românească

ÎN ACEST NUMĂR:

- Funcționalitatea cabinetului de științe sociale
- Esențialul despre retorică.
- Valori artistice ale obiceiurilor și graiului popular
- Inițiative ale inspectoratelor școlare județene
- O metodologie a instruirii tehnico-productive
- O lucrare de laborator la biologia generală
- Creativitate în organizarea lecției

GRIGORE C. MOISIL:

„Acela care nu gîndește exact e refuzat de calculator"

— Intr-una din convorbirile noastre, dumneavoastră ați spus că aceia care ar urma să predea în liceu informatica nu e nevoie să aibă diplomă de matematicieni și că pot fi aleși dintre profesorii de alte specialități. Ce înțelegeți prin aceasta ?

Grigore C. Moisil : Am precizat că oricine poate învăța orice. Dar am presupus că nimeni nu poate preda decît ceea ce știe. Am insistat asupra necesității ca acel care predă informatica să știe și să înțeleagă ce este o limbă formală și ce este o gîndire abstractă. De asemenea, ce înseamnă a gîndi exact. Este fără îndoială că acela care nu gîndește exact e refuzat de calculator. Și anume, dacă programul nu e făcut exact, atunci calculatorul se oprește din lucru și imprimă : „Instrucțiunea nr... nu este corectă".

Dacă acest lucru se întîmplă cu programatorul, cu atît mai mult cel care nu știe să gîndească exact nu va putea învăța pe programator să gîndească exact.

— Cam cît timp credeți că îi trebuie unui om ca să învețe să gîndească exact ?

Grigore C. Moisil : Cred că 10—15 ani, începînd de la vîrsta fragedă, sînt suficient de mulți. Un om, cred, cu greutate poate învăța să gîndească exact, dacă nu mai este copil și dacă nu s-a învățat să o facă din copilărie. La aceasta servesc în licee lecțiile de matematică.

— Atunci dumneavoastră credeți că nu e nevoie ca cineva să fi făcut facultatea de matematică pentru a preda informatica, dar e nevoie să fi învățat bine la matematică în liceu ?

Grigore C. Moisil : E în orice caz nevoie să fi învățat și să fi înțeles matematica atunci cînd era în liceu, dar e nevoie să nu se fi dezvățat de a gîndi exact cînd era în facultate. De asemenea, e nevoie să se fi învățat să gîndească abstract și în liceu și în facultate. Și, de asemenea, e nevoie ca, exact și abstract, să gîndească corect.

— Cu alte cuvinte, dumneavoastră credeți că acela care vrea să se recicleze pentru a deveni profesor de informatică nu e nevoie să aibă diplomă de matematician, ci e destul să fie mai **matematician...**

Grigore C. Moisil : E destul să aibă obiceiul de a gîndi al matematicienilor. După care e nevoie să învețe.

STELA PREDESCU

ACCENTE

În cinstea semicentenarului U. T. C.

În cinstea celor 50 de ani de la crearea U.T.C. în orașul Tîrgoviște s-a organizat vinerea aceasta de către ziarul „Scînteia tineretului", în colaborare cu Comitetul municipal Tîrgoviște U.T.C. și o serie de alți factori pe plan local, o tradițională acțiune: „Serile «Scînteii tineretului»". Este vorba de fapt de o întîlnire a tinerilor tîrgovișteni de diverse profesii la care și-au dat concursul și numeroase formații artistice din licee, precum și numeroși actori ai teatrelor bucureștene.

Elevii liceelor și școlilor generale din Brașov au participat recent la o întîlnire cu comunistul Ioan Bărbulescu, fost secretar al celulei U.T.C. de la Uzina nr. 2 din localitate. Desfășurată la Muzeul județean de istorie din Brașov, întîlnirea a prilejuit participanților cunoașterea unor momente din lupta eroică a tineretului brașovean pe frontul antihitlerist. Ea a constituit totodată și un moment emoționant: 50 de tineri au fost primiți în rîndurile U.T.C.

În comuna Tomnatec, județul Timiș, s-a deschis de curînd un club al tineretului. Dotat cu radio, televizor, picup, magnetofon, precum și cu un bogat material documentar, clubul și-a închinat acțiunile din ultima perioadă aniversării semicentenarului U.T.C. Sînt organizate în acest scop, informări și dicționare politice, expuneri, concursuri, cadrane internaționale, seri de întrebări și răspunsuri.

Tinerii din județul Covasna își întîmpină sărbătoarea prin organizarea unor acțiuni de muncă voluntar-patriotică. Astfel, în cîteva zile, au fost colectate 30 tone fier vechi, peste 1 000 ambalaje de sticlă, 3 000 kg deșeuri textile și de hîrtie. Tinerii din Întorsura Buzăului au prestat peste 500 de ore muncă patriotică la construcția internatului pentru liceul din localitate.

Agendă maramureșeană

Bogat program de acțiuni pe agenda Inspectoratului școlar al județului Maramureș. Din lista lor, spicuim cîteva:

- Recent, la Casa corpului didactic din Baia Mare s-a deschis expoziția permanentă cu vînzare denumită „Școala și producția", expoziție care prezintă obiecte în valoare de 80 000 lei confecționate de elevi în orele de activități tehnico - productive. La deschiderea expoziției au participat tovarășul Gheorghe Blaj, primul secretar al Comitetului de partid al județului Maramureș și alți reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat.
- Sîmbătă 19 februarie a.c. la Baia Sprie (una dintre localitățile cu cel mai bine dotat, complex de ateliere școlare) s-a organizat un schimb de experiență pe tema instruirii tehnico-productive, a educației prin muncă și pentru muncă, la care au participat directori coordonatori ai școlilor din județ, profesori și conducători ai întreprinderilor patronate de școli.
- Astăzi, 26 februarie a.c. secția de propagandă a comitetului județean de partid organizează o consfătuire privind problemele predării științelor sociale, organizarea cabinetelor de științe sociale, conținutul și metodica lecțiilor de științe sociale la care participă profesori de științe sociale și directori de licee. Programul consfătuirii cuprinde referate, lecții deschise, discuții și alte activități specifice.
- Peste 200 de educatoare din grădinițele sezoniere au participat la o consfătuire județeană cu tema „Organizarea și desfășurarea activității în grădinițele din mediul rural. Pregătirea și perfecționarea pregătirii educatoarelor. Condițiile de muncă în grădinițe".
- În 5 martie a.c. va avea loc la Sighetul Marmației o întîlnire între promoția de absolvenți 1971 ai Liceului pedagogic din localitate și promoția 1972 a aceluiași liceu.

e. b.

O microîntreprindere în Timișoara

În cadrul Liceului nr. 6 din Timișoara — din inițiativa inspectoratului școlar județean și a conducerii liceului — s-a înființat o microîntreprindere. Aceasta își propune să sistematizeze activitatea tehnico-productivă școlară, să faciliteze orientarea profesională a viitorilor absolvenți, oferind un cadru larg de manifestare a aptitudinilor și talentelor, inițiativei și gîndirii creatoare a elevilor. Cu ocazia inaugurării a fost stabilită structura microîntreprinderi, care urmează să funcționeze pe două secții cu șase ateliere: lăcătușărie, electrotehnică, mașini-unelte (pentru băieți) și croitorie, țesătorie, gospodărie (pentru fete).

În cadrul microîntreprinderii sînt încadrați 1 112 elevi din clasele V—XII. A fost stabilită schema de funcționare și alese organele de conducere.

Microîntreprinderea cuprinde o serie de servicii: producție, prospectare a pieței, evidența prețurilor de cost, control tehnic de calitate, evidența beneficiilor etc.

e. m.

Ștafeta

Cadrele didactice de la Școala generală nr. 3 din Caracal au sărbătorit, de curînd, pe fostul lor director **Eustațiu Popescu**, pensionat după o activitate rodnică de 45 de ani. Evocînd momente semnificative din viața de pedagog și de director a sărbătoritului, Irina Lupșan, directoarea școlii, a arătat că Eustațiu Popescu a înțeles semnificația muncii, a împletit-o cu viața și aspirațiile sale găsind în ea și izvorul energiei necesare învingerii greutăților și satisfacția împlinirilor. El a îmbinat armonios exigența principială a conducătorului colectiv cu sfatul blînd al omului, a îngemănat energiile noilor veniți cu experiența celor vîrstnici, a închegat un colectiv unit și l-a pus în serviciul misiunii ce i-a fost încredințată de partid: educarea comunistă a tinerilor.

Spiritul de dreptate care l-a călăuzit și tactul cu care a rezolvat problemele școlii au făcut ca Eustațiu Popescu să se bucure de încrederea și dragostea colectivului, de respectul pionierilor și școlarilor.

Ioan M. Păunescu

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Marin Sian, din Iași, cere unele lămuriri legate de drepturile sale de salarizare pe care le va avea după absolvirea facultății și repartizarea în învățămînt, avînd o vechime de peste 10 ani ca învățător cu diplomă.

Răspundem:

1. Definitivarea în învățămînt, obținută prin examen în 1961 ca învățător, i se recunoaște și la funcția de profesor. De asemenea, stagiul în învățămînt de peste 10 ani (inclusiv perioadele în care a funcționat ca director de cămin cultural avînd diploma de învățător), recunoscut pînă la admiterea în facultate i se menține în continuare. Nu i se recunoaște însă timpul cît a fost student (care nu i se poate recunoaște nici ca vechime în muncă). În consecință, la numirea în funcție de profesor, va fi salarizat la categoria de studii corespunzătoare (licențiat sau doar absolvent) și la vechimea de peste 10 ani avută anterior în învățămînt.
2. La colocviul pentru obținerea gradului II, se va putea prezenta, însă numai după o funcționare de 5 ani la catedră, ca profesor calificat.
3. Îndemnizația de instalare, în cazul în care va fi repartizat într-o comună (în care se stabilește cu domiciliul sau reședința), i se va acorda cuantumul stabilit de Decretul Nr. 158/1970, adică va fi egală cu salariul tarifar cuvenit profesorului pentru primul an de activitate (deci nu salariul său de încadrare).

Ion Bătrînca, din Chilia Veche, județul Tulcea și **Ion Pîrlea, Sebeș,** întreabă dacă orele prestate peste limita maximă a obligației de predare și remunerate prin plata cu ora se iau în calcul pentru stabilirea plafonului care dă dreptul la plata alocației de stat pentru copii.

Potrivit dispozițiilor art. 2 (5) lit. a și 9 lit. b din Decretul Nr. 285/1960, privind acordarea alocației de stat pentru copii (republicat în urma modificărilor aduse prin Decretul Nr. 275/1971), alocația de stat pentru copii se acordă în raport de „salariul tarifar de încadrare". În salariul tarifar de încadrare al cadrelor didactice se include — în conformitate cu Statutul personalului didactic și H.C.M. Nr. 2841/1968 — unele indemnizații (de conducere, dirigenție, predare simultană) și majorările de salariu datorită condițiilor specifice de lucru (învățămînt seral, case de copii și școli speciale, îndrumarea practicii pedagogice ș.a.), dar nu se includ sumele încasate din activitățile prestate la o altă funcție, cum sînt plata cu ora, indemnizația de bibliotecar, secretar școală, comandant, instructor de pionieri, îndrumător U.T.C. etc.

În consecință, pînă la aplicarea instrucțiunilor pe care Ministerul Muncii urmează să le elaboreze, potrivit art. 18 (1) din Decretul Nr. 285/1960 (republicat), unitățile școlare se pot orienta după dispozițiile legale în vigoare, ținînd seama, la stabilirea plafonului pentru acordarea alocației de stat pentru copii, de toate elementele de salarizare care, potrivit legii, fac parte din salariul tarifar de încadrare.

Alexandru Popa de la Școala generală Buciumi, județul Sălaj, dorește să știe dacă avînd calificarea pentru a preda în învățămînt ca profesor cat. II (cu diploma de absolvire a institutului pedagogic de 3 ani) poate fi salarizat ca profesor cat. I, dacă are și licența în teologie din 1946.

Potrivit Statutului personalului didactic și H.C.M. nr. 2841/1968, profesorii care au licența unei facultăți din cadrul universității (filologie, matematică, drept etc.) sînt salarizați potrivit studiilor pe care le au, indiferent disciplina pe care o predau. Această prevedere se aplică atît titularilor stagiari sau definitivi, cît și suplinitorilor. De asemenea, de această dispoziție legală beneficiază și cei care au licența fostei facultăți de teologie, care a existat în cadrul universității pînă în anul 1948, întrucît aceasta reprezintă un act de studii universitare, a cărui valabilitate legală nu a fost afectată prin nici un alt act normativ ulterior Reformei învățămîntului (în această situație sînt și absolvenții fostei Academii de înalte studii comerciale sau industriale, precum și cei care au diploma — „absolutoriul" — fostelor academii teologice de grad universitar pînă în 1948).

În situația în care, celor indicați mai sus, li se acordă un grad didactic (II sau I) pe baza pregătirii de specialitate pe care au obținut-o ulterior (diploma institutului pedagogic de 3 ani), aceștia — potrivit prevederilor Statutului personalului didactic — nu pot beneficia de salariul tarifar cuvenit pentru aceste grade, decît la categoria de studii corespunzătoare pregătirii de specialitate, respectiv ca profesor categ. II de studii — gradul II sau I

Th. Leonescu

Corespondența

Valeriu Petrică, comuna Prigoria, județul Gorj. — Nu o dată ni s-au semnalat situații asemănătoare celei pe care ne-o relatați. Găsim îndreptățită nedumerirea dumneavoastră. Nu ați văzut — ne spuneți — „nicăieri scris că un candidat la admitere (în învățămîntul superior) trebuie să citească și să învețe materiale superioare manualului de liceu". Mărturisim că n-am văzut nici noi. Dacă pînă aici sîntem de acord cu dv., în sensul că la examenele de admitere în învățămîntul superior nu se pot cere candidaților cunoștințe altele decît cele cuprinse în programele și manualele școlare și că nici o comisie de examen nu are dreptul să nesocotească prevederile cuprinse, de altfel, și în broșura „Admiterea în învățămîntul superior" (1971), nu mai putem fi de acord cu obiecțiunea concretă pe care o faceți.

Întîi, pentru că în broșura de care amintiți, la pag. 122, la capitolul „Metale din grupa a IV-a principală" figurează, alături de germaniu, staniu și plumbul.

În al doilea rînd, pentru că în manualul de chimie (Editura didactică și pedagogică, București, 1971) pentru clasa a XI-a la aceeași grupă de metale se găsește tratat și plumbul (pag. 49, 50, 51).

Nu am verificat, pentru că nu era cazul, manualul de chimie anorganică de la clasele IX și X.

În concluzie, comisia de examen de la Facultatea de farmacie din cadrul I.M.F. Cluj era în perfectă legalitate.

Tonșa Gh. Ion, comuna Podoleni, jud. Neamț — O rezolvare favorabilă, așa cum ne-o cereți, a situației dumneavoastră depășește posibilitățile noastre. Legislația școlară în vigoare nu prevede asimilarea bacalaureaților care funcționează în învățămînt ca învățători suplinitori chiar dacă au vechimea pe care o menționați în scrisoare. Numai pe baza experienței la clasă nu se pot organiza „examene speciale la obiectele strict necesare predării la clasele mici pe o perioadă de 1—2 ani fără un examen de admitere" (vă referiți, probabil, la admiterea în institutele pedagogice !). Înțelegem situația familială și atașamentul dv. pentru profesia pe care o practicați, dar „dura lex sed lex".

Mai multe cadre didactice. Pentru numeroși cititori ai revistei noastre, problema temelor pentru acasă constituie obiectul unor vii controverse. Se pleacă greșit de la ideea că modernizarea învățămîntului ca un proces general de înnoire a conținutului și structurii lecțiilor, a metodelor de predare, a tehnologiei instruirii etc. ar face inoperante, dacă nu chiar inutile și generatoare de supraîncărcare, temele pentru acasă date elevilor.

Aceasta ar însemna să nu înțelegem spiritul și esența înnoirilor la care asistăm în învățămînt.

Nimeni nu pune în discuție oportunitatea lor. Mai curînd ar trebui să se discute metodologia lor, modul în care sînt dozate pentru a se evita supraîncărcarea elevilor, planificarea și alegerea lor pentru ca ele să-și sporească într-adevăr eficiența.

Sîntem datori însă cu un răspuns prompt la o altă întrebare legată de prima. Practica pe care o semnalează acest grup de cititori de a lăsa citirea și, eventual, notarea temelor efectuate de elevi tot pe seama elevilor, fie ei și cei mai buni din clasă, este condamnabilă. Să ne înțelegem, una e controlul caietelor și cu totul altceva citirea și notarea care se fac numai de către învățător sau profesor; a lăsa aceasta pe seama elevilor înseamnă o abdicare a cadrelor didactice de la îndatorirea lor profesională și o subestimare a muncii elevilor.

M. Ion, jud. Argeș. — Publicarea programei de pedagogie pentru cadrele didactice care se prezintă la examenele de grad, precum și publicarea oricăror programe de învățămînt nu este la latitudinea noastră. Așa cum mărturisiți, programa vă este cunoscută încă din perioada cursurilor de pregătire organizate în vacanța de iarnă — și sîntem siguri, că prin grija Institutului central de perfecționare, ea este cunoscută din timp de toți cei interesați.

În ce privește nedumerirea dumneavoastră dacă programa de pedagogie e una și aceeași pentru profesori și pentru învățători, ca și dorința dv. de a vi se indica bibliografia respectivă, vă puteți adresa Inspectoratului școlar județean sau direct Institutului central de perfecționare a personalului didactic.

M. ARIEȘANU

ERATĂ

În interviul cu prof. univ. dr. doc. Alexandru Ciplea, apărut în numărul 35/12 II 1972 la pag. 8, se va citi: „Așadar, măsurile profilactice nu acționează în faza de boală organicizată...". Numele cercetătorului canadian care a lansat noțiunea de stress, va fi ortografiat corect: Hans Selye.

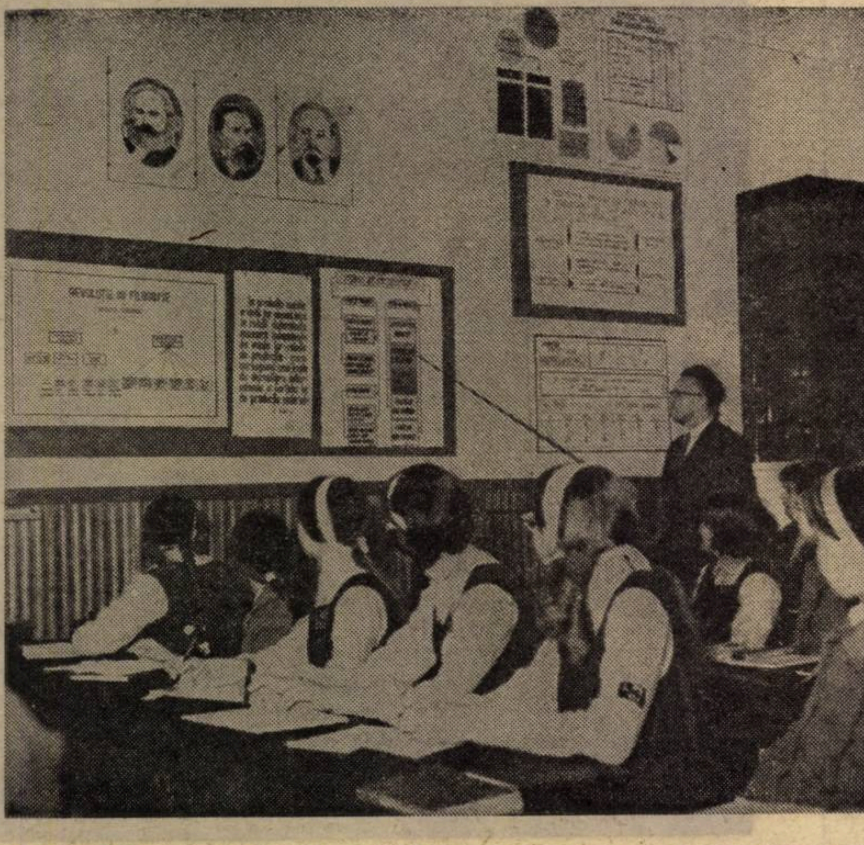

Lecție în cabinetul de științe sociale al Liceului „Petru Rareș“ din Piatra Neamț

Funcționalitatea cabinetului de științe sociale

Organizarea cabinetelor de științe sociale este o acțiune ce se desfășoară intens pe întreg teritoriul patriei.

Este, cred, cazul să reflectăm asupra modului în care reușim să acționăm pe linia înfăptuirii adecvate, eficiente, a acestei hotărîri a partidului. Pe scurt : cum concepem și asigurăm funcționalitatea cabinetului de științe sociale.

Din experiența acumulată (liceul nostru a trecut la predarea pe cabinete încă din anul școlar anterior) și din observațiile făcute cu prilejul unor vizite de documentare la cabinetele de științe sociale ale altor licee din țară, am desprins o serie de concluzii pe care le consider demne de interes. Cred că din dorința de a răspunde cît mai operativ sarcinii creării cabinetelor, există primejdia de a rezolva formal această importantă sarcină a noastră, de a nu ne preocupa în suficientă măsură de conținutul, de latura funcțională, de eficiența lor. Din acest motiv unele cabinete de științe sociale devin, în locul unor instrumente utile, vii, practice, de lucru, niște expoziții statice, e adevărat, frumoase, spectaculoase chiar, dar fără prea mare valoare instructiv-educativă, fără funcționalitate. De asemenea, în unele cazuri nu există o idee directoare și coordonatoare a organizării și folosirii materialului didactic.

Cauza acestui mod de concepere a cabinetului consider că se află, în primul rînd, în insuficienta înțelegere a rolului, a scopului lor, în ultimă instanță, a modului în care trebuie înarmați elevii noștri cu teoria marxist-leninistă, cu ideologia partidului nostru.

Evident, nu este suficient să organizăm cabinetul, ci trebuie să ne străduim să găsim modalitatea de a-l organiza în așa fel încît să fie cu adevărat util, să constituie realmente un mijloc de modernizare și îmbunătățire a predării științelor sociale în vederea formării și dezvoltării concepției materialist-dialectice la elevi, implicit, să mobilizeze, stimuleze și să orienteze spiritul revoluționar al tinerei generații.

Cabinetul de științe sociale al Liceului „Petru Rareș“ din Piatra Neamț a fost conceput și realizat pornind, în primul rînd de la cîteva elemente. Ne-am propus ca el să constituie : ,

a) instrument de lucru cu elevii în cadrul orelor de curs și în afara acestora.

b) centru de informare și documentare privind mișcarea de idei în lumea contemporană, privind literatura filozofică, sociologică, politică, economică, politica partidului și statului nostru pe plan intern și extern.

c) centru de îndrumare a întregii activități ideologice și politice care se desfășoară în școală.

Ideea fundamentală pe care am urmărit-o în organizarea cabinetului este realizarea unității dintre teorie și practică.

Am confecționat în acest scop un număr mare de planșe din care am afișat, într-o ordine logică, (potrivită ideilor fundamentale) numai pe acelea de maximă generalitate, de sinteză astfel încît valabilitatea lor să fie asigurată pentru întregul an școlar.

Ne-am procurat fotografii, pliante, facsimile, diafilme, diapozitive pe care le folosim potrivit cu cerințele fiecărei lecții pentru completarea cu detalii a conținutului planșelor și schemelor generale.

Ne străduim să realizăm o expunere funcțională a materialului didactic și documentar și concomitent să realizăm o folosire eficientă a „zestrei“ pe care am agonisit-o pînă în prezent.

La lecțiile de materialism istoric „Clasele sociale“ și „Lupta de clasă și rolul ei în dezvoltarea societății“, „Misiunea istorică a clasei muncitoare“ spre exemplu, am folosit corelat exponatele permanente privind momentele importante în răspîndirea marxism-leninismului în România și desfășurarea procesului revoluționar al construcției socialismului, cu facsimile ale documentelor referitoare la lupta revoluționară a partidului în ilegalitate și o fotocopie a procesului verbal al Direcției generale a poliției în legătură cu literatura marxistă confiscată în timpul unei percheziții de la comunistul ilegalist din Piatra Neamț — Ion Lască (în prezent, membru al Biroului Comitetului Județean P.C.R.).

Acest procedeu a contribuit la înțelegerea adecvată de către elevi a caracterului științific, creator și revoluționar al teoriei marxiste despre clasele sociale și lupta de clasă.

În vederea realizării funcției de informare și documentare am amenajat o bibliotecă înzestrată cu literatură de profil ; am abonat cabinetul la cotidienele centrale „Scînteia“ și „Scînteia tineretului“ și la ziarul local „Ceahlăul“, la revistele de specialitate : „Lupta de clasă“, „Probleme economice“, „Revista de filozofie“, la săptămînalul politic „Lumea“ și revista „Tînărul leninist“.

Acestea se află la dispoziția elevilor și profesorilor — ele sînt consultate fie pe loc, fie pe bază de împrumut acasă. (Cabinetul răspunde cererilor tot mai frecvente de a pune la dispoziție pentru studiul individual lucrările, publicațiile indicate ca material bibliografic în cadrul cercurilor de învățămînt ideologic al elevilor și profesorilor. Materialele cuprinse în aceste publicații sînt folosite în funcție de cerințele și de desfășurarea lecțiilor.)

În ceea ce privește folosirea eficientă a cabinetului de științe sociale — practica pune în evidență necesitatea desfășurării unei munci temeinice și continue pentru găsirea celor mai potrivite căi și mijloace de valorificare a condițiilor existente și potențiale pe care le cuprinde.

În expunerea sa privind programul de măsuri, adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, sublinia că : „Marxism-leninismul este o învățătură vie, care se reînnoiește continuu, caracterul său revoluționar constă tocmai în faptul că se îmbogățește permanent cu toate concluziile științifice ale dezvoltării sociale, că nu elaborează teze imuabile, date o dată pentru totdeauna, ci ajută la cercetarea și înțelegerea evenimentelor corespunzătoare noilor condiții economice, sociale, naționale și istorice.“

Din această perspectivă trebuie să înțelegem că predarea științelor sociale în școli este nu numai o sarcină profesională de cea mai mare răspundere, ci și o înaltă datorie cetățenească. Trebuie să ridicăm munca noastră la nivelul exigențelor pe care le impune mersul înainte al societății socialiste românești și pe această linie consider că realizarea unor cabinete de științe sociale cu o mare funcționalitate ne va fi de un real sprijin.

AURORA STUPCANU

Esențialul despre retorică

Una dintre principalele caracteristici ale filozofiei și teoriei literare actuale este reabilitarea retoricii, această disciplină străveche, disprețuită veacuri de-a rîndul după alte veacuri de succes covîrșitor, apoi uitată aproape cu desăvîrșire. Că nu este vorba de o modă trecătoare, cum a fost cazul cu orientarea **semantică** în filozofie și lingvistică, sau cu **structuralismul**, care după un deceniu de succes publicitar este actualmente în vădit declin, rezultă și din faptul că interesul pentru retorică este crescînd și cuprinde arii culturale care au ezitat să acorde atenție unei discipline despre care s-a vorbit atît de rău pînă acum două decenii. La toate universitățile anglofone există așa-zisul **Departament of Speach** care, în terminologia noastră, ar putea fi redat prin „catedră de retorică“. Universități din alte părți ale lumii, care renunțaseră la astfel de catedre încă din jumătatea a doua a secolului trecut, se grăbesc să le reînființeze. Din ziare am aflat că și la facultățile noastre de drept se vor introduce cursuri de logică și retorică.

Ce este, propriu-zis, această disciplină de care se vorbește atît de mult astăzi ?

Ca să înțelegem bine **ce este** trebuie să știm **ce a fost**, ea, căci este îndeobște cunoscut că pentru stăpînirea teoretică a lui **esse, fieri** este condiția **sine qua non.**

După compromiterea metodei **mitice,** folosită de poeți pentru a da o explicație lumii și vieții, apare o nouă metodă de cunoaștere, folosită de primii filozofi, numiți **fizicieni,** fiindcă natura era principalul lor obiect de cercetare, iar **fysis** înseamnă în grecește „natură“. Denunțînd aberațiile poeților în materie de știință și morală, filozofii au pus bazele unei noi metode, care, datorită lui Thales mai ales, se va definitiva ca metodă a **demonstrației.** Preopinentului îi sînt înfățișate o suită de raționamente, uneori și probe materiale, care îl obligă să recunoască ca adevărat „ceea ce era de demonstrat“. Disciplina care reglementează demonstrația silogistico-matematică sau cu probe materiale este **dialectica,** pe care o va perfecționa Aristotel. Este de la sine înțeles că această dialectică nu trebuie confundată cu dialectica din aparatura teoretică marxistă. Din punct de vedere gnoseologic, rezultatul demonstrației poartă numele de **convingere,** iar din punct de vedere calitativ, pe acela de **certitudine.** Filozofii și matematicienii au socotit certitudinea drept perfecție a cunoașterii, de unde faptul că în toate domeniile de cercetare certitudinea este ținta de căpetenie.

Cu toate acestea s-au manifestat îndoieli asupra atotputerniciei demonstrației. Gînditorii care corespund epocii de ascensiune a demosului în arena politică, numiți **sofiști,** au atras atenția asupra unui domeniu care scapă jurisdicției demonstrației. Este așa-numitul domeniu al **valorilor (bine, frumos, dreptate** etc.) pe care îl studiază disciplina modernă a **axiologiei.** Cu alte cuvinte : putem **demonstra** că un tablou, de pildă, este mai lat sau mai înalt, mai greu, mai vechi decît altul, dar nu și că este mai **frumos** sau mai **bun.** În domeniul valorilor, al credințelor și al plauzibilului sau al probabilului nu există criterii unanim recunoscute și nici o autoritate necontestată care ar putea permite stabilirea consensului. Se știe de multă vreme că ceea ce este **bun** sau **frumos** pentru etiopieni, de pildă, nu este și pentru greci. De aici constatarea, azi loc comun în axiologie, că noțiunea de artă, ca și cea de morală, nu este univocă. Ea a variat de la epocă la epocă, de la popor la popor, iar în cadrul aceluiași popor, de la generație la generație. Este clar deci că **demonstrația** nu poate reglementa și acest domeniu.

Aristotel și-a dat seama că domeniul valorilor, al credințelor și al probabilului n-are o disciplină care să-l reglementeze rațional. De aceea, el a creat metoda **argumentației** care să completeze **demonstrația** neputincioasă în domeniul la care ne-am referit. Disciplina care organizează teoria argumentației este retorica, pe care Aristotel a conceput-o ca o corelată („antistrofică“) a dialecticii. Așadar, retorica s-a născut ca **logică a valorilor și a probabilului,** deci ca disciplină filozofică menită să completeze dialectica. Și fiindcă în actul retoric are mare importanță și felul în care sînt înfățișate argumentele, retorica a trebuit să se ocupe și de probleme care mai tîrziu vor constitui domeniul stilisticii și al teoriei literaturii. Autorii de tratate de retorică au făcut numeroase observații asupra genurilor oratorice și de stil, asupra limbii literare și asupra tropilor și figurilor, la care se adaugă observații tot atît de valoroase privind structura compozițională a discursului. Cele mai multe dintre aceste observații sînt bunuri definitiv cîștigate. Prin urmare, în afară de **organizatoare a unei teorii a cunoașterii**, retorica a fost și **organizatoarea unei teorii a comunicării.** În această ultimă calitate, ea a pus pentru prima dată bazele relațiilor interdisciplinare, căci termeni și categorii ale ei au fost adaptate de filozofie, muzică, arhitectură, istorie, teologie, estetică etc.

Cu tot succesul ei covîrșitor, retorica a fost în permanență contestată de filozofi, apoi de teologii creștini care voiau ca specialitatea lor să fie o știință

VASILE FLORESCU

(Continuare în pag. a 8-a)

CRITERIUL ISTORIC ȘI CEL ESTETIC

A-l studia pe Homer în evoluția sa, a cerceta cum scrie mai la începutul vieții și cum mai către sfîrșitul ei, ne este cu neputință. Homer este un scriitor fără vîrstă : pur și simplu, îl situăm prin secolul al VII-lea înaintea erei noastre, fără să știm dacă în prima sau în a doua jumătate, dacă nu venea cumva din secolul al VIII-lea sau poate înainta în al VI-lea. Dar a murit tînăr sau bătrîn ? Nici asta nu știm — las'că nu știm bine chiar dacă **a fost** !

Așadar, criteriul istoric la el nu se poate aplica. Nu putem stabili dacă Iliada a fost scrisă înaintea Odiseei sau după, dacă Batrachomiomachiá și Imnurile — să admitem că îi aparțineau — le-au precedat sau urmat. Faptul că, sub raportul cronologiei stricte a poveștii istorisite, Odiseea e ulterioară Iliadei nu e un indiciu că s-a și scris ulterior. Sau poate poetul a dat ultima formă, la tot ce a scris, în cei din urmă ani ai săi și de aceea la capitolul stilistică, limbaj poetic, artă a compoziției, a portretului, a scenei, epopeile sale sînt sensibil egale. Homer e, deci, scriitorul egal mereu cu el însuși.

Astfel de gînduri sînt prilejuite ori de cîte ori privim edițiile de clasici care apar. Iată, de exemplu, ediția sau, mai curînd, edițiile Eminescu cele mai recente. În unele s-a orînduit sumarul după trei criterii : prima secțiune — antumele, ordonate după data publicării lor în reviste ; a doua — postumele datate explicit de poet ; a treia — postumele nedatate de el și aproximate de îngrijitorul ediției. Așa e ediția din 1960, tipărită pe hîrtie „de țigară". Cititorul n-are decît să-și grupeze singur laolaltă cele trei secțiuni, după cronologia indicată astfel, și din evoluția poetică a lui Eminescu !

Dar ediția Perpessicius ne dovedește despre cutare poezie scrisă **în primă formă** la 1870, să zicem, că a fost publicată **în variantă ultimă** la 1880. Altă poezie, nepublicată de poet în timpul vieții sale, a rămas în unica sa formă de care dispunem, cea de la 1872, să presupunem. Cum orînduim cele două poezii ? Care mai întîi și care mai pe urmă ? O punem pe prima la anul genezei, sau la acela al tipăririi. Oricum, evoluția n-o mai putem constata, căci, dacă așezăm poezia la 1870, atunci atribuim vîrstei de 20 de ani o treaptă estetică pe care poetul avea s-o realizeze numai la 30 ; dacă o plasăm la 1880, atunci acordăm vîrstei mature o ideație poetică de primă tinerețe care ar proba genialitatea artistului.

Discuția poate părea oțioasă, dar nu e. Dacă vrem să indicăm prin ordinea poeziilor în sumar o evoluție, atunci se ivesc chestiuni de nerezolvat. Și cum predăm în școală, în acest caz, evoluția scriitorului ? — după anul genezei, sau după acela al desăvîrșirii estetice ?

În școală, descrierea didactică conținut-formă rezolvă cel puțin parțial lucrurile : se pot discuta succesiv ideile, în evoluția lor, concretizate în opere constituite sau în variante ale lor, și instrumentele comunicării poetice, forma, de asemenea în evoluție. Tipărirea e însă mai complicată, căci nu putem pune aceeași poezie o dată la momentul genezei și a doua, a treia, a patra oară la momentele variantelor. De unde, necesitatea aparatului de note explicative.

Unii scriitori au indicat ei înșiși criteriul fundamental pentru cercetarea și chiar tipărirea operei lor. Ei și-au invitat cititorii să-i considere în totalitatea lor, independent de cronologia aparițiilor prime ale volumelor lor. Așa a procedat Arghezi cu poemele în proză din seria **Ce-ai cu mine vîntule** ; Balzac și-a compartimentat **Comedia umană** pe cicluri : „Scene" din viața de provincie, sau din cea pariziană, militară, politică, de la țară. La noi l-a imitat Cezar Petrescu, compunîndu-și **Cronica românească a veacului XX** de asemenea, pe cicluri : **Rodul pămîntului, Pămînt și cer, Război și pace, Tîrguri în care se moare** etc.

Așadar, în aceste cazuri, scriitorii cheamă pe critici și cititori la judecată severă și reală față de producția lor mai veche și cea mai nouă. Ei se înfățișează nesolicitînd îngăduință pentru etapa tinereții. Opera lor, tipărită în acest fel — par a ne spune ei — **este** sau **nu este** artă ? și anume artă mare ? această întrebare ne-o pune prezentarea lor.

Situația e prilejuitoare de riscuri — de aceea e și mai rară — însă oricum concluziile ei sînt pline de revelații. La unii scriitori descoperim, ca la Bacovia, un ritm egal și o tensiune mereu aceeași în **Plumb**, ca și în **Scintei galbene** sau **Bucăți de noapte**. Însă stilistica lui Sadoveanu din **Baltagul** și **Hanul Ancuței** nu e aceeași — deși derivă clar din ea — cu cea din primul volum de **Povestiri** ale scriitorului, anterioare cu peste un sfert de secol. Dovadă și cele două versiuni diferite ale poveștii despre frații lui Ion Vodă cel Cumplit **Șoimii** și **Nicoară Potcoavă**, despărțite între ele de jumătate de secol.

Nu numai stilistica, dar și gîndirea sînt diferite. De fapt, aici era și ținta acestui articol să ajungă, la felul cum se face aplicarea criteriului istoric în studiul monografic al unui scriitor. Este clar că opera literară permite și aplicarea acestui principiu, dar și evitarea lui, în favoarea cercetării exclusive a valorii estetice generale a operei în cauză, despuiată de alte puncte de vedere, extraestetice, cum ar fi acela istoric. O evoluție se poate urmări și în acest domeniu al instrumentației estetice, dar școala nu are de ce practica această cale, adesea derutantă pentru elevi. În schimb, ori de cîte ori e discutată opera unui critic sau istoric literar, dintre aceia care au cunoscut o evoluție, criteriul istoric e indispensabil. Criticii, eseiștii înregistrează mai toți sporuri ale capacității de interpretare, modificări de gîndire socio-literară, astfel că e absolut obligatoriu să nu se facă abstracție de ceea ce au gîndit ei mai întîi și mai pe urmă despre cărți și probleme literare. Maiorescu și-a amendat la un moment dat teoria sa despre posibilitatea poeziei politice. Lovinescu a fost apărătorul ideii despre mutația valorilor estetice, legitimînd astfel schimbarea perspectivei despre o operă și un scriitor. Care din opiniile lui e cea adevărată — prima sau ultima ? Amîndouă au valabilitatea lor — istorică, ne spune criticul — în funcție de ansamblul condițiilor care-i determinau, într-un moment și în celălalt moment, judecata critică. G. Călinescu a practicat și el ideea, deși a contestat-o teoretic, și în destule cazuri, opiniile sale din articolele publicate în presă la apariția unei cărți sînt răsturnate atunci cînd aceeasi carte e plasată în ansamblul istoriei literare. **Estetica** lui Croce, din 1902 avea să fie și ea amendată de observatii din lucrările ulterioare ale teoreticianului, mai ales în cadrul polemicii cu Giovanni Gentile. Faptul că la noi s-a tradus numai **Estetica**, fără corectările ei — fie și numai în niște subsoluri — în privința raportului artă-realitate, de exemplu, nu e cel mai potrivit lucru. La Vianu, la Ralea, mai înainte la Gherea și Ibrăileanu constatăm evoluții în gîndirea critică, din cauza cărora e absolut necesară studierea operei lor pe baza criteriului istoric.

Întorcîndu-ne la scriitori, și aici e de observat că realitatea operei lor ne obligă adesea la aplicarea aceluiași criteriu. Eminescu are vastă operă strict politică, în care evolutia concepției sale despre realitățile noastre social-economice în epoca respectivă este evidentă, ea nu poate fi nici ignorată, nici negată. Adesea, corelația dintre biografie și operă e cea care o influențează hotărîtor pe aceasta din urmă, făcînd cu neputință evitarea discuției pe baza criteriului istoric.

De ce, totuși, în rîndurile de mai sus, discuția operei literare e detașată cel mai adesea de necesitatea aplicării criteriului istoric ? Pentru că, din păcate, atras de spectaculozitatea biografiei, a procesului evolutiv, a faptelor care l-au înrîurit, se întîmplă foarte adesea ca istoricul literar sau profesorul să dea prioritate acestei serii de componente ale personalității unui scriitor, și să diminueze, iar uneori chiar să facă abstracție de arta operei lui, care e, în realitate, criteriul esențial care explică, legitimează studiul tuturor celorlalte. Echilibrul între aceste două criterii în studiul unei opere este cel indicat, dar, dacă am putea stabili o comparație cantitativă între ele, atunci în mod normal, necesar, trebuie să-l aibă cel estetic. Și îl are cel istoric, mult mai lesnicios, mai la îndemînă, prilejuitor de atracții la lectură. Dar nu cel care explică în primul rînd valoarea estetică a literaturii.

MIHAI GAFIȚA

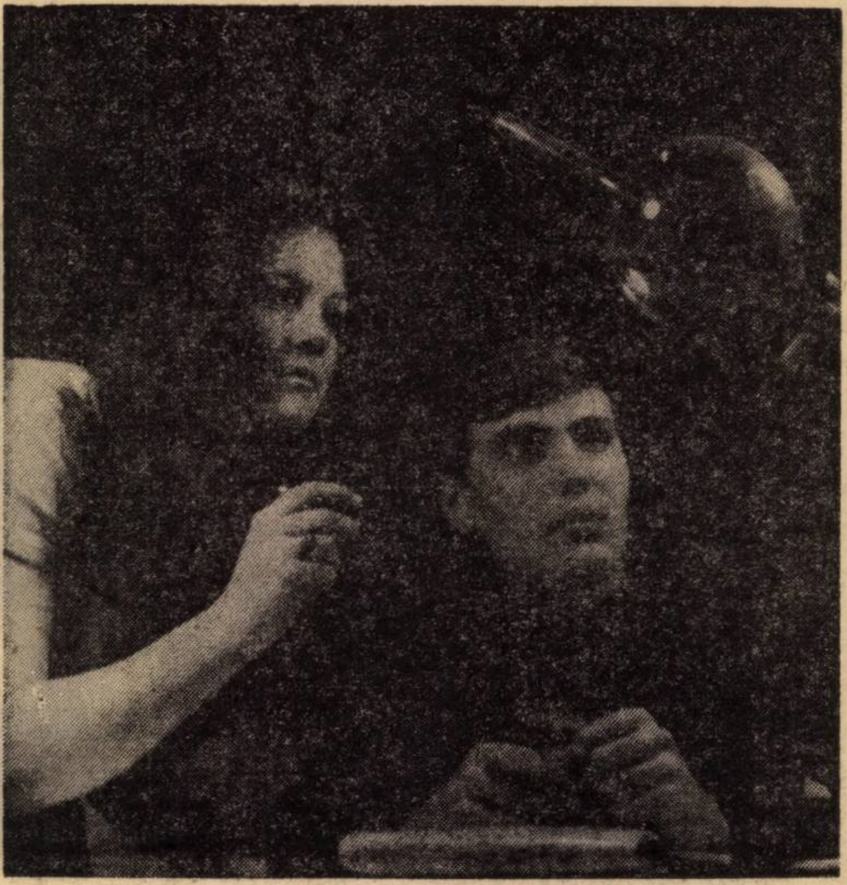

Experiența de producerea razelor X cu ajutorul tubului Crookes în laboratorul de fizică al Liceului „Brassai Samuel" din Cluj

Sugestii privind programele de matematică

Actuala programă de matematică pentru școala generală păstrează structura programei din anii precedenți. Unele îmbunătățiri și reduceri au fost aduse din necesitatea de a evita supraîncărcarea elevilor, de a da programei o structură cît de cît unitară, logic și metodologic încheiată.

Întrucît absolvenții clasei a VIII-a care nu urmează la învățămîntul postgeneral sînt cuprinși în clasa a IX-a a școlii de 10 ani, consider fundamentată observația multor profesori de matematică, ca în clasa a VIII-a să se studieze în locul geometriei în spațiu, geometria plană. Studiul geometriei plane ar urma să se termine la finele trimestrului II, atît pentru elevii din anul I al liceului de cultură generală, cît și pentru cei din clasa a IX-a a școlii generale de 10 ani. În trimestrul III și în următorul an de studii — într-o asemenea structură — să se predea geometria în spațiu. În acest fel, s-ar asigura o continuitate atît în predarea geometriei plane, cît și a geometriei în spațiu și, deci, o mai temeinică însușire a acestei discipline. Însușirea mai temeinică a geometriei plane ar asigura condiții și ar înlesni studiul geometriei în spațiu.

Acest lucru nu era posibil pînă acum deoarece clasa a VIII-a era clasă terminală în al doilea ciclu de învățămînt și orice absolvent al școlii generale trebuia să fie informat atît cu noțiuni de geometrie plană, cît și cu noțiuni de geometrie în spațiu. Elevii clasei a VIII-a au cunoștințele necesare pentru a trece la studiul sistematic al geometriei plane.

Considerăm că nu este contraindicat și nu credem că dăunează învățămîntului punerea în discuția profesorilor de matematică a acestui punct de vedere privind predarea geometriei în școală. În susținerea lui se pot formula și alte argumente, dar esențial este dacă cei care lucrează efectiv la catedră subscriu sau nu la această idee.

V. PRICOPE

Opțiunea real-umanist, exclusiv „pe bază de cerere ?"

În anul I „A", am pus ochii pe doi flăcăi care dovedeau certe aptitudini pentru limba franceză. Deși au studiat-o în școala generală cu „diverși", la finele trimestrului întîi au reușit să ajungă din urmă pe mulți colegi de ai lor (dintre care unii meditați și răsmeditați).

De aceea am încercat o strîngere de inimă cînd, discutînd cu ei, mi-au răspuns că vor urma secția reală.

— De ce vreți să urmați realul, cînd văd că la matematică și fizică aveți note destul de firave ? Vă place cumva, în mod special, vreo disciplină „științifică" ?

Tac, se gîndesc, se uită la mine și ridică din umeri.

— Nu, nu ne place...

— Atunci ?

— Așa...

— Cum „așa" ?

— Știți, cu realul avem mai multe... șanse.

De ce vor avea mai multe șanse, ce fel de șanse vor avea, n-au vrut să-mi spună. Și scena s-a repetat și la alți ani I.

Cum se face că în această etapă a vieții lor școlare (și poate nu numai școlare) opțiunea real-modern ? Foarte simplu : pe baza... inspirației elevului. Colectivul de profesori care i-a îndrumat un an de zile ar avea cîte ceva de spus — dar nimeni nu-i întreabă, fie numai consultativ.

Unde duce acest fel de „orientare" ?

La clasele reale mulți înoată din greu pentru a nu se sufoca sub avalanșa notelor „la limită" la matematică, fizică și chimie. La clasele umaniste — într-o proporție infimă, față de cele de la real — cel mai mare procent de corigenți îl dau disciplinele... umaniste (fiindcă aici s-au „orientat" foarte mulți elevi care, neavînd la partea științifică nici o... șansă și-au încercat și ei norocul la secția literară).

Interesant este că acest procedeu nociv și empiric de orientare real-modern, care durează de ani de zile, este cunoscut și condamnat la toate „nivelele" !

...Și ce frumos scrie „la carte" despre aptitudini, gradul lor de complexitate, stadiul lor de evoluție — despre vocație, interes și aspirații — despre potențialul de inteligență și sensibilitate ce trebuie transformat în aptitudini certe, utile atît școlarilor, cît și trebuințelor obștii, despre... etc. etc.

Oare nu se poate face nimic pentru remedierea acestei lacune ? Chiar nimic, nimic ?

FLORIN ANGHEL

Consultaţie pentru profesorii

care predau Educaţia cetăţenească

Valori artistice ale obiceiurilor şi graiului popular

Despre legătura intimă a literaturii noastre moderne cu vasta noastră cultură populară, despre inspiraţia folclorică ce a hrănit pe atîţia dintre marii noştri scriitori şi a generat atîtea capodopere s-a vorbit mult în trecut la noi şi se vorbeşte şi astăzi, dar niciodată nu e de ajuns. Sînt atîtea de spus în această privinţă, încît se iveşte ispita de a comunica lucruri noi, de a sublinia încă o dată prin ele cît de binefăcătoare e această apropiere de apa vie a creaţiei populare. Chiar în aceşti ani, bunăoară, s-a elaborat, la Institutul de istorie şi teorie literară „G. Călinescu", volumul „Temelii folclorice şi orizont european în literatura română", în care se cercetează cum au valorificat artistic scriitorii noştri acest nepreţuit tezaur.

Mai puţin se ştie că ceea ce numim noi astăzi folclor — creaţia artistică anonimă exprimînd gîndirea, sentimentele şi amintirile poporului, în versuri, proză epică, muzică şi dans — în cea mai mare parte, cu excepţii masive în lirică, a fost generat de obiceiuri, ca o formă de artă a lor. La rîndul lor, obiceiurile au fost strîns legate, în trecut şi mai ales în adîncurile vremurilor, de credinţele poporului, de eforturile lui de a-şi explica fenomenele naturii, destinul omului în lume, binele şi răul, norocul şi nenorocul în rodirea muncii lui. Aceste încercări se întemeiau pe unele observaţii empirice asupra realităţii, dar nu erau produsul unei gîndiri ştiinţifice — în trecutul mai îndepărtat ştiinţa nefiind la îndemîna maselor — ci mai mult rodul imaginaţiei poetice. Prin ele însă nu se urmărea numai *explicarea* fenomenelor, ci şi *înrîurirea* lor cînd era vorba de fenomene ale naturii, şi ordonarea lor, supunerea lor la *rînduială,* ca să folosim un cuvînt specific românesc. În acest rost străvechi al obiceiurilor stă şi frumuseţea durabilă a *formelor de artă* pe care le-au generat, dar şi perisabilitatea lor ca *forme de viaţă,* în timpul nostru de astăzi. Astfel, obiceiurile din sărbătorile de iarnă au fost la origini rituri de trecere de la anul vechi la anul nou, din iarnă spre vară, menite să-i aducă omului prosperitatea şi fericirea dorite. Sorcova — reprezentînd crengile înflorite ale pomilor roditori în primăvară, simbol al exploziei de viaţă pe care o aducea anotimpul — era menită să-i aducă omului, prin atingerea ei, viaţă lungă şi sănătate. Pluguşorul nu era numai un admirabil tratat de tehnică agricolă, dar ceea ce se povestea în versurile lui trebuia să devină realitate, mai tîrziu. Obiceiurile legate de ieşirea cu plugul, de curăţirea pomilor în livezi, de strîngerea recoltei, erau şi rînduieli ale vieţii de toate zilele, dar şi moduri de a înrîuri natura, de a-i spori rodnicia. Nedeile — întîlnirile sărbătoreşti, în anumite zile ale anului, în anumite locuri : platouri, locuri şese pe înălţimi, dominînd ambele versante ale unui lanţ de munţi — nu erau numai prilejuri de întîlniri ale populaţiei de pe aceste versante, de la poalele lor, şi de schimb ale produselor muncii ei, ci şi legate de străvechi credinţe referitoare la divinităţile binefăcătoare ale locului. Obiceiurile de la naştere şi de la nuntă erau şi ele legate nu numai de bucuria pe care o produceau aceste evenimente hotărîtoare în viaţa omului, dar şi de credinţa că anumite ceremonii ar putea influenţa în bine viaţa oamenilor.

Astăzi vechile credinţe au dispărut sau sînt pe cale de dispariţie masivă. La rîndul lor, obiceiurile s-au transformat profund, păstrînd numai caracterul lor de întîlniri sărbătoreşti, de expresie a bucuriei de viaţă prin petrecere, cîntec şi joc, a participanţilor, dar şi spectacolele artistice, prin prezenţa formaţiilor de muzică şi dansuri populare. Multe dintre textele poetice generate şi legate de aceste obiceiuri s-au despărţit de ele, rămînînd pagini nemuritoare de literatură prin frumuseţea lor. Au intrat masiv în manualele şcolare, în antologiile de poezie şi de proză, în culegerile de folclor — de unde nu vor dispare niciodată. Au devenit prilej de încîntare artistică prin emisiunile de radio şi spectacolele difuzate prin televiziune, prin reprezentaţiile marilor ansambluri de muzică şi dans popular, prin recitalurile de poezie populară, oferite atît de adesea de marii noştri actori contemporani, iubitori şi admiratori ai valorilor artistice ale folclorului.

Mai puţin s-a amintit faptul că însuşi materialul de expresie al artei literare, şi anume cuvîntul, e impregnant adesea de folclor — limba românească fiind un imens depozit de forme de artă create de atîţia anonimi de geniu din popor : metafore, comparaţii, formulări caracterologice şi tipologice, subiecte de povestiri, de basme şi de snoave. Ele s-au încorporat în limbajul nostru de toate zilele, le folosim atît de mult şi de firesc în vorbirea şi în scrisul nostru încît de cele mai multe ori nu mai sîntem atenţi la pregnanţa şi frumuseţea lor artistică, nu ne mai dăm seama cît talent şi ce scăpărări de inteligenţă şi de imaginaţie au însemnat ele pentru acela care le-a rostit întîia oară. Cîtă poezie se cuprinde în simple constatări meteorologice ca : „Se uită soarele îndărăt, se strică vremea" ; ori simple expresii figurate prin care se indică ivirea zorilor : „A intrat alba-n sat", „Se crapă de ziuă"... Cîtă forţă figurativă se închide în zicătoarea despre oameni total diferiţi, adunaţi laolaltă de o simplă întîmplare — ca pe călătorii înghesuiţi într-un adăpost de frica furtunii : „A tunat şi i-a adunat". Cîtă poezie a dragostei de viaţă se închide în zicătoarea „Luna mi s-a mîniat, soarele să-mi trăiască". Expresii atît de simple şi de obişnuite — ca : „A-ţi trece ceva prin minte", „A face cale întoarsă" — se dovedesc, la o analiză mai atentă, surprinzătoare de complexe în structura lor artistică. Formulări tot aşa de obişnuite astăzi — ca „Seamănă ca două picături de apă", „Mi-e drag ca lumina ochilor" — au fost pentru cel care le-a iscodit întîi adevărate creaţii poetice, ca şi locuţiunile frecvent întrebuinţate pentru a arăta iuţeala fugii cuiva : „I-a arătat călcîiele", „Fugea de-i sfîrîiau călcîiele" — sau pentru a sugera dispariţia totală : „N-a rămas piatră peste piatră", „S-a făcut oale şi ulcele". Ce imaginaţie puternică dovedesc expresiile : „A se cutremura de spaimă", „A-şi vedea moartea cu ochii". Cîtă lărgime a orizontului asociativ deschide o zicătoare ca aceasta : „gîndul nebunului, la marginea pămîntului" şi cîtă dibăcie artistică e în structura contrastantă a zicătorii : „Să stăm strîmb şi să judecăm drept".

Unele zicători sînt, cum am spus, adevărate nuclee epice, cum sînt acelea despre cei grăbiţi, care nu măsoară bine distanţa între intenţie şi realitate : „Vinde pielea ursului din pădure", „Departe griva de iepure", „Borşul la foc şi peştele în iaz".

Dintre ele, multe au şi constituit, la rîndul lor, nuclee pentru realizări epice ale scriitorilor noştri, marcate de multe ori prin însuşi titlul lor. Zicătoarea „Au mai păţit-o şi alţii", a devenit astfel titlul şi substanţa unei cunoscute povestiri a lui Costache Negruzzi. „Baba e calul dracului" este laitmotivul poeziei „Baba Cloanţa" de Vasile Alecsandri. „Întreabă-mă pe mine, că sînt Stan Păţitul" a generat „Povestea lui Stan Păţitul", de Ion Creangă. Întîlnind în poezia „Paşa Hassan", de G. Coşbuc, imaginea uriaşă a lui Mihai Viteazul, ne amintim zicătoarea „Om cît un munte" ; iar în evocarea bătrînului sfetnic din „Moartea lui Fulger", nucleul pare a sta în zicătorile populare „Şi-a uitat anii" şi „Uitat de ani" despre cei cu vîrsta dincolo de memorie. Zicătoarea de un blînd umor „Călătorului îi şade bine cu drumul", însemnează mult mai mult decît simplul titlu al povestirii lui Brătescu-Voineşti ; Iar expresia plină de profundă poezie : „Aude cum creşte iarba cîmpului" — penaru a evoca tăcerea — parcă închide în ea sîmburele dramei lui Niculăiţă Minciună, eroul aceluiaşi inimitabil prozator. În „Ochiul dracului" — titlul volumului de nuvele al puţin cunoscutului contemporan al tinereţii lui Mihail Sadoveanu : Chiru Nanov — descifrăm proverbul „Banul e ochiul dracului" ; iar titlul volumului de schiţe al uitatului prozator George Cair — „Ca fulgul în vînt" — este o expresie similară a vorbirii populare. Într-un titlu ca acela al volumului de povestiri al tînărului stins atît de devreme, Mihu Sadoveanu, fiul marelui Mihail Sadoveanu — „Ca iarba cîmpului" — răsună ca o rece prevestire a sfîrşitului său prematur proverbul „Zilele omului, ca iarba cîmpului".

Poezia noastră tînără de astăzi continuă această legătură intimă cu folclorul — legătură care constituie una dintre trăsăturile puternice ale întregii noastre literaturi — găsind noi înţelesuri, descoperind alte aspecte ale acestuia şi căutînd — mai presus de toate — să-l încorporeze şi să-l transsubstanţieze în forme proprii numai ei.

OVIDIU PAPADIMA

Căluşarii. Strămoşescul dans popular românesc. Plin de vigoare, de bărbăţie, de freamăt. Il joacă bătrînii. Il joacă tinerii. Il joacă şcolarii. De ani şi ani. Şi de fiecare dată ne pare la fel de nou, de fascinant, de răscolitor

Un tradiţional instrument popular. Odinioară, sunetul său prelung chema la revoltă. Astăzi în cîntecul buciumului, moţii, copiii de moţi, îşi cîntă bucuria vieţii noi

Un portret pe săptămînă

Modestie

Modestia, atunci cînd nu este simulată, cînd nu e doar o mască ce ascunde altceva, se înscrie printre cele mai alese virtuţi ale omului.

Profesorul de fizică Ion Mustea de la Liceul „Nicolae Iorga" din Brăila este de-o modestie exemplară. Rar ne-a fost dat să întîlnim un om care să vorbească cu o mai mare sfiiciune despre meritele sale. Şi merite are destule!

Despre profesorul Ion Mustea vorbesc, în schimb, rezultatele muncii sale, din şcoală, şi de dincolo de zidurile ei, vorbesc cu admiraţie elevii şi colegii săi de catedră. De-un timp încoace, au început să vorbească şi ziarele!

„Ion Mustea — aşa cum ni-l caracterizează directorul liceului, prof. Andrei Nicolescu — este un pasionat al fizicii, materia pe care o predă. Împreună cu celălalt profesor de fizică (Victor Obreja), colaboratorul său cel mai apropiat, face ca la această disciplină elevii noştri să atingă un nivel superior de pregătire. Sînt edificatoare, în acest sens, numărul mare de elevi ai liceului nostru care se prezintă în fiecare an la olimpiadele de fizică şi, mai ales, rezultatele obţinute de ei. Ion Mustea este, totodată, un asiduu căutător al noului. Citeşte, cercetează, inventează. A umplut laboratorul de fizică cu invenţii, dintre care unele deja brevetate, de mare folos, atît pentru activitatea didactică, cît şi pentru munca de cercetare".

Aflăm cu acest prilej titlul cîtorva din ele: „Electrometrul hidrostatic", „Dispozitiv de studiu al circuitelor de curent alternativ", „Aparat pentru verificarea echivalentului mecanic al cantităţii de căldură", „Balanţă hidrostatică universală".

La plecare, mai aflăm un amănunt despre profesorul Ion Mustea (evident, nu de la el): este şi preşedinte al Filialei Brăila a Societăţii de fizică şi chimie.

R. DIMITRIE

Iniţiative ale inspect

TELEORMAN:

În dezbatere: pregătirea pentru muncă

În vara anului trecut, la Alexandria, s-au desfăşurat lucrările unui amplu şi prestigios simpozion („Pregătirea pentru muncă, obiectiv al învăţămîntului") în care s-au prezentat primele rezultate ale unei cercetări (acţiune iniţiată de Inspectoratul şcolar al judeţului Teleorman şi Institutul de cercetări pedagogice) în domeniul activităţii tehnico-productive. În cadrul aceleiaşi acţiuni de cercetare, care are drept obiectiv principal elaborarea principiilor pedagogice şi a sistemului educaţional în condiţiile în care munca este organic încorporată procesului instructiv-educativ ca obiect de învăţămînt, Inspectoratul şcolar al judeţului Teleorman şi Institutul de cercetări pedagogice au organizat săptămîna trecută la Roşiorii de Vede un schimb de experienţă la care au participat, alături de directori şi maiştri-instructori ai şcolilor din judeţ, cercetători ai Institutului de cercetări pedagogice, cadre de specialitate din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, din întreprinderile care patronează şcolile, precum şi reprezentanţi ai organelor locale de partid şi de stat.

Deschizînd lucrările şedinţei cu care a debutat acest schimb de experienţă, prof. **Fernand Chirea**, inspectorul şcolar general al judeţului Teleorman, a dat cuvîntul tovarăşului **George Văideanu**, directorul Institutului de cercetări pedagogice, care a făcut o scurtă trecere în revistă a obiectivelor învăţămîntului nostru în această etapă şi a subliniat însemnătatea pe care o are precizarea lor pentru dezvoltarea întregului proces instructiv-educativ. În mod deosebit, vorbitorul a insistat asupra obiectivelor educaţionale ale activităţilor tehnico-productive, amintind, între altele, dezvoltarea spiritului aplicativ, aspectele de creativitate, formarea personalităţii în acţiune etc. În încheierea expunerii sale, tovarăşul George Văideanu a precizat că activităţile tehnico-productive nu-şi pot propune drept obiectiv primordial producţia. Este bine ca ele să fie productive, dar principalul lor obiectiv nu este producţia, ci educaţia.

Mihai Dinu, directorul Liceului nr. 1 din Roşiorii de Vede, a prezentat experienţa acumulată de acest liceu în domeniul activităţilor tehnico-productive. După cum a rezultat din expunerea sa, Liceul nr. 1 s-a preocupat să asigure activităţilor tehnico-productive forme cît mai variate înfiinţînd în acest scop ateliere de ţesut covoare, croitorie, lenjerie, broderie, ţesut mecanic, electrotehnică, mecanică, lăcătuşărie, mecanică-auto, cinefoto etc. În total, la acest liceu se practică 11 forme de activităţi tehnico-productive. Notabil este sprijinul primit de liceu de la întreprinderea „Textila-Teleorman", care a organizat în liceu un atelier cu plan de producţie, oferind războaie de ţesut, materia primă necesară, precum şi sprijinul acordat de Cooperativa „Sporul", pentru care elevele şcolii confecţionează covoare olteneşti şi de tip oriental. Rezultatele activităţilor tehnico-productive desfăşurate la Liceul nr. 1 sînt remarcabile.

Demne de interes au fost intervenţiile reprezentanţilor unor întreprinderi care patronează şcolile din Roşiorii de Vede (Marghita Cazacu, inginer-şef la „Textila-Teleorman", şi Clement Popescu, conducător tehnic al Întreprinderii de industrie locală). Ei s-au referit la modalităţile folosite pentru a asigura dotarea atelierelor şcolare cu utilaje şi materiale de bună calitate, precum şi la sprijinul pe care îl oferă profesorii întreprinderilor în domeniul activităţii cultural-educative. În aceeaşi şedinţă, **Costin Ştefănescu**, şef de sector la Institutul de cercetări pedagogice, a invitat maiştri-instructori să prezinte institutului planurile celor mai bune lecţii organizate de ei în vederea elaborării pe baza acestora a unor recomandări metodice pentru maiştrii-instructori din întreaga ţară.

În continuare, participanţii la acest schimb de experienţă au vizitat expoziţia-magazin cu obiecte confecţionate în cadrul activităţilor tehnico-productive de către elevii din judeţ. Ei au apreciat diferitele sortimente de pînză produse de elevii Liceului nr. 2 din Roşiorii de Vede (două dintre aceste sortimente „Martineli" şi „Drapel" sînt destinate exportului), frumoasele pieptăraşe cu motive naţionale, executate de elevii Şcolii generale nr. 1 din Roşiorii de Vede, numeroasele obiecte de artizanat, menaj şi gospodărie, tricotaje, împletituri etc. Vizita a continuat în atelierele şi laboratoarele Liceului nr. 1 unde a fost apreciată seriozitatea cu care se desfăşoară activităţile tehnico-productive, spiritul gospodăresc şi iniţiativele colectivului de profesori din ace şcoală. Fiecare atelier şi mai cu mă cele de ţesut covoare, de ţ mecanic, de auto-moto şi electro nică permit desfăşurarea unor vităţi similare celor desfăşurate procesul de producţie al întrep derilor de profil. De altfel, în mai multe dintre aceste ateliere, zitatorilor li s-au arătat contrac în baza cărora elevii efectue pentru diferite întreprinderi o la gamă de lucrări. După vizitarea telierelor, împărţiţi în grupe specialitate, însoţiţi de directori inspectori, maiştrii-instructori au sistat la ore demonstrative de a vităţi tehnico-productive.

★

În discuţiile care au urmat, pa cipanţii şi-au mărturisit impres au făcut numeroase observaţii c ce, propuneri şi sugestii. Luînd vîntul, prof. **Ion Rizescu**, dire general adjunct în Ministerul E caţiei şi Învăţămîntului, a apre rezultatele pozitive obţinute în deţul Teleorman în domeniul pre tirii tehnico-productive a elevilo a subliniat imensul rol educatic al acestei forme de activitate şc ră. Totodată, vorbitorul a subli cîteva idei de principiu privind rientarea activităţilor tehnico- ductive şi a informat auditoriul a pra unor măsuri luate de mini pentru mai buna lor desfăşur Astfel el a arătat că realizarea racterului practic aplicativ al în ţămîntului este una din sarcinile căpetenie ale şcolii. În acest sen fi necesar ca, în toate şcolile, să treacă treptat la organizarea învă mîntului pe principiul cabinete Totodată s-a elaborat şi în fo scurt timp va fi difuzat în şcoli buletin al ministerului conţinînd drumări privitoare la aplica practice care pot fi efectuate la ferite capitole ale unor discip cum sînt fizica, chimia, biolo matematica etc. În acelaşi timp impune ca profesorii să se înar ze cu un minimum de cunoştinţe domeniul tehnologiei, să apel pentru a afla cum pot fi folosite

NEAMŢ:

Un centru

Ştefan Ursu, director adjunc Liceului „Petru Rareş" din Pi Neamţ, îmi vorbea recent de o iniţiativă „pentru care a pus suflet" şi care a antrenat, în a de învăţămînt aproape toate fo economice ale judeţului. Mi-am seama ascultîndu-l că aici, la P Neamţ, ca de altfel în mai toat deţele şi şcolile, pregătirea tehni elevilor, înarmarea lor cu de deri de muncă, cu alfabetul meserii a devenit un obiectiv de în cadrul procesului de instruire la toate nivelele, sînt preocupări, ţiative pentru găsirea celor mai ciente, mai bune căi de preg productivă a tineretului şcolar.

În cîteva cuvinte, este vorba pre crearea unui centru metodic asigură în condiţii materiale ş asistenţă tehnică superioară, p tirea tehnico-productivă a peste de elevi din cele trei licee ale şului. Actul de naştere al ac adevărat complex uzinal şcol fost semnat într-o adunare or zată la iniţiativa comitetului ţean de partid, la care au parti directorii de întreprinderi din j directori de licee şi şcoli gen Ideea de a asigura elevilor o p tire practică la un înalt nivel t a fost îmbrăţişată cu deosebit in atît de şcoli cît şi de întrepri Şi, aşa cum se întîmplă întotd cînd o idee entuziasmează, stî interes şi adeziune, în cîteva s mîni pregătirile pentru deschi

oratelor şcolare judeţene

cunoştinţele teoretice în activitatea practică, la sprijinul specialiştilor din producţie, al maiştrilor conducători de practică.

Oprindu-se asupra necesităţii de a realiza în domeniul pregătirii tehnico-productive o concepţie unitară, valabilă pentru întregul învăţămînt de cultură generală, vorbitorul a arătat care sînt liniile directoare ale acestei concepţii pe toate treptele învăţămîntului de cultură generală.

Prin activităţile practice organizate în grădiniţele de copii se urmăreşte dezvoltarea percepţiilor tactile şi vizuale, a îndemînării copiilor, formarea unor deprinderi elementare de muncă în scopul pregătirii lor pentru o activitate practică mai complexă în şcoala generală.

Pentru realizarea acestor obiective se pot organiza, în principal, jocuri de creaţie, activităţi de autoservire, lucrări manuale cum sînt: montarea şi demontarea jocurilor tehnice, modelări în plastilină, lipituri, îndoituri, decupaje, cusături, construcţii cu material mărunt, întreţinerea plantelor din grădină ş.a.

La **clasele I—IV**, şcolarii îşi dezvoltă deprinderile de muncă formate în instituţiile preşcolare sau în familie, dobîndesc, în mod treptat, noi cunoştinţe şi deprinderi în cadrul obiectului „Lucru manual" (1 oră pe săptămînă), prevăzut în planul de învăţămînt. Ei sînt familiarizaţi cu proprietăţile principale ale unor materiale (hîrtie, carton, pînză, plastilină, traforaj, lemn, sîrmă, tablă ş.a.), învaţă să mînuiască uneltele de mînă pentru prelucrarea materialelor, precum şi unelte simple necesare pregătirii şi întreţinerii solului, efectuează independent unele operaţii pentru executarea unor obiecte sau lucrări agricole.

Activităţile practice la aceste clase constau din: prelucrări şi modelări tehnice, asamblări de jocuri mecanice şi dispozitive, simple montaje electrice cu voltaj redus, cusături şi activităţi de gospodărie, lucrări la colţul naturii şi în grădina şcolară. Se recomandă ca acestea să se desfăşoare în săli de lucru special amenajate, în ateliere mixte, pe loturi agricole şcolare, urmărindu-se consecvent dezvoltarea creaţiei tehnice, a iniţiativei şi perseverenţei în muncă a elevilor.

La **clasele V—VIII**, sistemul de pregătire practică respectă principiul continuităţii în formarea deprinderilor şi se realizează:

— la **clasele V—VI** (2 ore pe săptămînă) — în mediul urban — prin **activităţi simple de atelier** de prelucrare a lemnului şi metalului (trasarea, tăierea, netezirea, asamblarea şi finisarea); în mediul rural — **cunoştinţe şi lucrări practice agricole** specifice producţiei vegetale (recunoaşterea culturilor, folosirea uneltelor şi maşinilor agricole, efectuarea lucrărilor pe stadii de vegetaţie etc.);

— la **clasele VII—VIII** (4 ore pe săptămînă) — în mediul urban prin **tehnologii şi lucrări de atelier** specifice pentru realizarea unor obiecte şi produse de lăcătuşărie, construcţii şi montaje electrice; — în mediul rural — **cunoştinţe şi lucrări practice agricole** legate de creşterea animalelor, valorificarea producţiei, de economie şi organizarea unităţilor agricole, **asociate cu lucrări de atelier** profilate pe tehnologii de prelucrare a lemnului şi metalului, de întreţinere a maşinilor şi instalaţiilor agricole, precum şi de valorificare a resurselor naturale pentru confecţionarea de produse din papură, răchită, pănuşi etc.

Activităţile de atelier sau din agricultură se constituie săptămînal în „zi de practică", ceea ce permite orientarea concretă a pregătirii spre domeniile de activitate apropiate unor meserii mai răspîndite în zona în care funcţionează şcoala. La aceste clase sînt prevăzute şi teme introductive în desen tehnic în cadrul desenului artistic.

La **clasele IX—X ale şcolii generale**, sistemul de pregătire tehnico-productivă, urmăreşte, pe cît posibil, însuşirea unei profesii prin: îmbinarea instrucţiei tehnice cu practica-productivă în tehnologii şi lucrări de atelier caracteristice pentru o anumită profesie.

Însuşirea cunoştinţelor tehnice se realizează prin **desen tehnic** (2 ore pe săptămînă la clasa a IX-a şi 1 oră pe săptămînă la clasa a X-a), **studiul organelor de maşini cu aplicaţii practice pe automobil şi tractor** (2 ore pe săptămînă la clasa a IX-a) şi al **electrotehnicii** (2 ore pe săptămînă la clasă a X-a).

În anii I—IV ai liceului de cultură generală, pe baza nivelului mai ridicat de cunoştinţe teoretice şi practice, sistemul de pregătire tehnico-productivă urmăreşte: îmbogăţirea cunoştinţelor tehnice şi de economie concretă, iniţierea lor în tehnici şi tehnologii mai avansate în scopul consolidării deprinderilor de muncă necesare unei meserii sau specializări.

Pregătirea tehnico-productivă se desfăşoară în „o zi de atelier" — de 6 ore pe săptămînă — în domenii bine determinate de activităţi productive, specifice unor meserii stabilite pe baza nevoilor de cadre din economia locală şi a opţiunilor elevilor. Pentru fete vor fi extinse lucrările de croitorie şi tricotaje, lucrările simple de mecanică şi electrotehnică. În mediul rural, practica va fi orientată şi spre meserii cu profil industrial, fără a se neglija meseriile agricole, de mecanizare, de chimizare a agriculturii etc. Va fi nevoie, pe de altă parte, să se acorde o atenţie susţinută îmbunătăţirii metodologiei lucrărilor practice, să se evite atît meşteşugărismul îngust, cît şi excesul de teoretizare, să se imprime acestor lucrări un pronunţat caracter educativ, să se stimuleze prin ele afectivitatea, gîndirea şi inventivitatea copiilor.

Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a definitivat şi dat la tipar baremurile pentru 16 profiluri de ateliere şcolare şi o scrisoare metodică privind îmbunătăţirea predării lucrului manual în clasele I—IV, care vor sprijini munca tuturor celor ce se ocupă cu pregătirea practică a elevilor.

În încheiere, tovarăşul **Teodor Roman**, secretar cu problemele de propagandă al Comitetului de partid al judeţului Teleorman, a subliniat preocuparea manifestată de organele locale de partid şi de stat pentru dezvoltarea învăţămîntului, pentru buna desfăşurare a activităţilor tehnico-productive. Apreciind experienţa pozitivă acumulată de Liceul nr. 1 din Roşiorii de Vede, tovarăşul T. Roman a recomandat tuturor directorilor să aplice în şcolile lor această experienţă. Dezvoltarea economică a judeţului va cere în anii viitori un număr sporit de cadre tehnice cu calificare medie şi superioară şi este de datoria învăţămîntului de cultură generală să contribuie la pregătirea acestor cadre.

OCTAVIAN BUZESCU

de instruire tehnico-productivă

acestui centru de instruire tehnico-productivă au fost gata. S-au găsit două clădiri adecvate pentru amenajarea atelierelor. Apoi, toate forţele economice ale judeţului şi cîteva din ţară au sprijinit cu generozitate această iniţiativă prin aparate, piese, unelte, materie primă de lucru, au fost trimise strunguri, raboteze, maşini de găurit pentru atelierul de aşchiere a metalelor, strunguri şi maşini universale pentru atelierul de tîmplărie, bancuri, menghine, aparatură electronică şi electrotehnică, maşini de cusut, fire şi fibre sintetice, lînă etc. Fabrica de îngrăşăminte cu azot, de exemplu, a trimis şi echipe de tehnicieni pentru instalarea utilajelor, Uzinele de fibre sintetice au trimis maiştri specialişti pentru organizarea atelierelor de strungărie, Fabrica de textile „8 Martie" a înzestrat centrul cu 15 maşini de cusut şi războaie de ţesut. Întreprinderea de electricitate a instalat forţa electrică la atelierele mecanice şi de ţesut. S-au primit de asemenea, utilaje de la o serie de întreprinderi din Bucureşti, Galaţi, Turnu Severin. Toate acestea valorînd peste 3 milioane lei. A fost realmente impresionantă — mărturisea Ştefan Ursu — solicitudinea cu care au răspuns întreprinderile acestei iniţiative. Fireşte, a fost nevoie şi de oameni competenţi care să conducă şi să asigure buna funcţionare a acestui centru de instruire. Şi s-au găsit. Ba, unii s-au oferit chiar să asigure voluntar asistenţa tehnică. Toţi, oameni inimoşi, buni tehnicieni, cu îndelungată experienţă în producţie. Maistrul Petre Iorgu, este, după cum spuneau toţi cei ce lucrează acolo, sufletul şi creierul acestui complex atelier. El a fost cel care a alergat peste tot, în judeţ şi în ţară, după aprobări, după materiale, după oameni. El este cel care acum, la cîteva luni după înfiinţarea centrului, lucrează ore în şir alături de elevi, îi îndrumă, le cultivă cu deosebită măiestrie pedagogică dragostea şi interesul pentru muncă.

Deocamdată centrul de instruire tehnico-productivă este patronat de Liceul „Petru Rareş" şi funcţionează cu următoarele ateliere: depanare, radio-tv., electrotehnică, electrobobinaj, lăcătuşărie, construcţii metalice, aşchierea metalelor, tîmplărie, pirogravură, croitorie, mecanică auto, artizanat. 2 000 de elevi, împărţiţi în grupe după vîrstă şi preferinţe şi, fireşte, după o programare riguroasă, vin aici săptămînal şi lucrează sub îndrumarea atentă a maiştrilor, a tehnicienilor, a profesorilor şi inginerilor. O vizită la acest centru îţi dă impresia unei adevărate uzine cu secţii şi ateliere, cu plan de producţie, cu o organizare şi cu o disciplină muncitorească. Aşa cum a fost concepută activitatea aici, elevul este pus de la bun început într-un cadru, într-o ambianţă de fabrică, de activitate productivă serioasă, organizată riguros, după normele, după cerinţele unei întreprinderi industriale.

De fapt, aşa cum am aflat apoi de la Ioan Crăciun, inspectorul general al inspectoratului şcolar judeţean, se preconizează ca în viitor, centrul să devină o instituţie de sine stătătoare (acum are doar schema proprie) cu plan de producţie cu contracte şi livrări de produse.

Deocamdată — deşi după doar cîteva luni de funcţionare — s-au realizat acolo destule lucruri interesante, între care un aparat **verfix** pentru verificarea cunoştinţelor, un amplificator de putere pe care l-au vîndut liceului pedagogic, mult, foarte mult material didactic. Inspectoratul şcolar a făcut centrului o comandă de măsuţe şi scăunele pentru toate grădiniţele judeţului, liceele au comandat mese şi scaune pentru laboratoare. S-au încheiat, de asemenea, contracte cu Uniunea judeţeană a cooperativelor meşteşugăreşti pentru producerea unor obiecte de fier forjat şi de artizanat la care se lucrează acum intens şi sînt în curs de perfectare contracte cu alte întreprinderi. Toţi care lucrează la acest centru metodic au multe planuri de viitor. Poate şi din acest motiv, fiecare — indiferent că este îndrumător sau elev — vorbeşte cu atîta entuziasm despre această, într-adevăr frumoasă şi lăudabilă, acţiune.

M. ROBEA

LA ZI

Duminică, 20 februarie a.c., în şase centre şcolare ale judeţului Alba: Alba-Iulia, Aiud, Blaj, Cîmpeni, Ocna-Mureş şi Sebeş, membri ai Consiliului de conducere al Casei corpului didactic au ţinut, în faţa profesorilor de filozofie, cunoştinţe social-politice, educaţie cetăţenească şi istorie, consultaţia: „Rolul cabinetului de ştiinţe sociale în ridicarea nivelului politico-ideologic al lecţiilor", iar la Liceul „Horia, Cloşca şi Crişan", Alba-Iulia s-a organizat şi o demonstraţie practică prin desfăşurarea unei lecţii deschise în cabinet. (Nicolae Ota).

■

La Şcoala generală Aldenii Buzăului funcţionează de mai multă vreme un cerc al „Micilor arheologi", condus de prof. Ion Cucu. Membrii cercului au descoperit, în punctele Balaurul, Lunca Băieştiului etc., importante vestigii arheologice.

Materialul adunat a fost expus la cele două unităţi muzeistice ale comunei, fiind totodată popularizat prin gazeta de perete a cercului, intitulată sugestiv „Mărturii". (Al. Deşliu).

■

În sistemul disciplinelor care contribuie la formarea unor priceperi şi deprinderi practice în perspectiva pregătirii elevilor claselor I—IV pentru munca productivă, lecţiile de lucru manual constituie mijlocul principal de acumulare, de aprofundare şi consolidare a cunoştinţelor, fiind, totodată ocazii minunate de aplicare în practică a cunoştinţelor însuşite de către elevi în cadrul altor obiecte de învăţămînt. Pornind de aici, la propunerea Inspectoratului şcolar, învăţătorii din judeţul Vaslui au dezbătut în cadrul cercului pedagogic pe trimestrul al II-lea tema: „Rolul învăţătorului în formarea şi educarea priceperilor şi deprinderilor de muncă în perspectiva pregătirii elevilor pentru munca productivă".

Scopul dezbaterii: îmbunătăţirea continuă a procesului instructiv-educativ prin schimbarea opticii învăţătorilor, privind atenţia ce trebuie acordată pe viitor predării obiectului „Îndeletniciri practice". (C. Căruţaşu).

■

În cadrul Lunii culturii sălăjene, elevii şcolilor generale din Pria şi Cizer au susţinut la Cizer un frumos program artistic, cu specific local (Sonia Ion)

Sub egida Casei corpului didactic a judeţului Sălaj a avut loc o întîlnire a profesorilor de istorie din oraş cu prof. dr. Augustin Deac, director adjunct la Institutul de istorie a partidului. Tot pentru profesorii de istorie s-a organizat o sesiune de comunicări consacrată aniversării a două decenii de la înfiinţarea Muzeului de istorie şi artă din oraşul Zalău (Ioan Han).

■

Brîncoveni. O comună din judeţul Olt, la a cărei viaţă bogată în evenimente şcoala generală aduce o substanţială contribuţie. Iată cîteva exemple.

De curînd, aici s-a deschis un şantier al tineretului avînd drept scop construirea şi amenajarea unei baze sportive complexe.

Cu prilejul săpăturilor efectuate în coama dealului pe care este aşezată comuna, s-a descoperit o conductă de ceramică lungă de 110 m. Se presupune că aceasta ar atesta existenţa unui sistem de irigaţii de tip romanic, cu atît mai mult cu cît fragmente asemănătoare au fost găsite în apropierea palatului construit de Matei Basarab în 1634 şi a mînăstirii lui Constantin Brîncoveanu. Profesorii localnici — care doresc să înfiinţeze un muzeu istoric şi etnografic — îi aşteaptă pe arheologi să lămurească misterul.

Periodic, pe scena căminului cultural se desfăşoară concursuri şi serbări organizate de şcoală urmărite cu interes de cetăţenii comunei. Între altele amintim concursurile „Cel mai bun recitator", „Cel mai bun interpret de muzică populară şi uşoară", „Cel mai bun actor de teatru", „Cel mai bun instrumentist". (C. Cojocaru, Nic. Mîrza.)

■

Învăţătorii din Gura Humorului şi localităţile învecinate şi-au dat nu de mult întîlnire în satul Capu Codrului într-un valoros schimb de experienţă. Cu acest prilej s-au ţinut referate didactico-metodice, s-au purtat discuţii vii şi s-a vizitat expoziţia „Munca, izvor de bogăţie şi bucurie" cuprinzînd obiecte create de elevii claselor I—IV. Seara, împreună cu sătenii din Capu Codrului, au vizionat, la căminul cultural, o reuşită serbare şcolară. (Viorica Soroceanu).

O lucrare de laborator la biologia generală

Experienţa şcolară demonstrează că biologia generală, disciplină extrem de importantă sub raportul pregătirii ştiinţifice a elevilor la nivelul contemporan şi care — prin specificul său ar putea contribui într-o măsură importantă la dezvoltarea spiritului de investigaţie, a priceperilor şi deprinderilor de cercetare ştiinţifică — se predă de obicei, sub forma unor lecţii aproape în exclusivitate expozitive, în care participarea activă a elevilor fiind foarte slab solicitată, obiectivele menţionate nu sînt realizate. Situaţia aceasta se întemeiază, de obicei, pe ideea greşită că o altă modalitate de predare a acestei discipline în liceu este foarte dificilă, dacă nu chiar imposibilă. Pentru a demonstra contrariul, ne vom referi tocmai la una din temele care, la prima vedere, s-ar preta cel mai puţin la o modalitate de predare activă, antrenantă, mai mult chiar, bazată pe o lucrare de laborator. Problema la care ne referim este „Originea vieţii". Ne propunem **abordarea problematizată** a acestei teme prin următoarea modalitate: compararea diferitelor puncte de vedere, a diverselor moduri în care s-a pus această problemă şi — în final — verificarea experimentală a ipotezei admisă ca valabilă, pentru ca elevii să înţeleagă că, în ultimă instanţă, orice ipoteză, pentru a deveni o teorie ştiinţifică se cere verificată şi pe cale experimentală.

În acest scop, punctul de plecare îl va constitui dezbaterea ipotezelor cuprinse în lecţia „Dezvoltarea ideilor despre originea vieţii" (din manualul de Biologie pentru cl. a XII-a, p. 69—73).

În discuţia purtată în jurul acestei probleme, se va putea pune în evidenţă următoarea idee: problema originii vieţii pe pămînt a fost soluţionată diferit, în diverse epoci, conform nivelului de dezvoltare a ştiinţei, fiind elaborate variate ipoteze, ca: viaţa a apărut pe pămînt spontan, viaţa a ajuns pe pămînt din cosmos; materia vie a fost „creată" de o „forţă supranaturală"; viaţa a rezultat ca urmare a unui proces lung de evoluţie a materiei, de la simplu la complex, de la anorganic la organic, în condiţii prielnice acestei evoluţii.

Puşi în faţa unor asemenea informaţii conflictuale, elevii sînt stimulaţi ca, pe baza cunoştinţelor acumulate anterior, să **analizeze critic** fiecare ipoteză, să găsească **argumente** atît pentru respingerea ipotezelor neştiinţifice, cît şi pentru atestarea teoretică şi practică a valabilităţii ipotezei admise ca ştiinţifică.

După discutarea argumentelor teoretice, pentru ultima etapă a lecţiei — cea experimentală — elevii sînt solicitaţi să-şi actualizeze cunoştinţele despre fenomenul de coacervare (însuşite la capitolul „Materia vie"), subliniindu-se următoarele elemente: coacervarea se deosebeşte de coagulare prin aceea că macromoleculele nu pierd în totalitate apa absorbită; macromoleculele — micelele — se apropie unele de altele din cauza pierderii stratului difuz de apă şi în felul acesta, stratul orientat al cîtorva micele se contopeşte, incluzîndu-le. În cadrul lucrării experimentale ce se va efectua, prima etapă va consta în observarea **coacervatului de amidon** (pregătit dinainte de profesor), pentru a pune în evidenţă separarea celor două faze în două straturi: unul inferior, dens — **coacervatul de amidon** — realizat din stratul difuz al micelelor şi altul superior, aproape pur — apa — excesul de solvent.

Se propune elevilor să agite eprubeta şi apoi să observe cum se separă din nou cele două faze. În urma observaţiei, elevii vor fi solicitaţi să explice fenomenul pe baza cunoştinţelor reamintite mai înainte. Elevii vor trece apoi la realizarea experienţei, care pune în evidenţă fenomenul de coacervare, utilizînd o soluţie de gelatină şi de gumă arabică. Profesorul le va cere ca mai întîi să observe claritatea (limpezimea) celor două soluţii şi apoi să încălzească, puţin, ambele eprubete. După aceasta, într-o altă eprubetă, elevii vor pune 5 cm³ din soluţia de gelatină şi 3 cm³ din cea de gumă arabică. Se va constata că amestecul rămîne clar. Cu o pipetă se picură peste amestec 1—2 picături de acid acetic şi se agită. Rezultatul: soluţia s-a tulburat. Ce s-a întîmplat?

Pentru a se explica fenomenul, profesorul îndrumă elevii să facă un preparat microscopic, luînd cu pipeta o probă foarte mică din soluţia tulbure pe o lamă. La microscop se văd dispersate coacervatele. După adăugarea unei picături dintr-un colorant (albastru de metilen, cerneală albastră), elevii observă încorporarea colorantului de către coacervate şi li se cere să explice acest proces.

În încheierea lucrării se trage concluzia că la coacervate poate fi constatată apariţia, într-o formă foarte primitivă, a unor atribute ale materiei vii: metabolismul, creşterea diviziunea. Posibilitatea formării acizilor nucleici şi a nucleoproteidelor în interiorul coacervatelor este permisă autoreproducerii şi autoreglării sistemelor vii. Putem conchide, deci, că trecerea de la substanţele organice abiogene spre primele sisteme biologice se realizează prin stadiul de coacervat.

Ca temă pentru acasă, în scopul integrării ideilor legate de „Originea vieţii", se poate da elevilor, de exemplu, o lucrare în care, integrînd într-o viziune unitară cunoştinţele achiziţionate atît la biologie cît şi la chimie, să reconstituie evoluţia materiei în diversele ei etape de la anorganic la organic.

ION C. VOICULESCU

Experimentul în lecţiile de recapitulare la chimie

În cadrul **recapitulării cunoştinţelor**, metoda experimentală poate fi folosită cu mult succes, ea favorizînd operaţionalizarea cunoştinţelor însuşite anterior, prin aplicarea acestora — în condiţii noi — pentru soluţionarea unor probleme teoretice şi practice. Ca exemplu pentru o astfel de lecţie am ales tema: **„Identificarea unor substanţe organice pe baza proprietăţilor lor fizice şi chimice"**, la clasa a XII-a.

Lucrarea dată elevilor este: identificarea proprietăţilor fizice (stare de agregare, miros, solubilitate în apă, puncte de fierbere) şi a proprietăţilor chimice ale substanţelor necunoscute din 5 eprubete care se găsesc în stative pe fiecare masă.

Se distribuie elevilor fişe cu următorul conţinut:

— Aveţi în faţă 5 eprubete numerotate 1, 2, 3, 4, 5

— Stabiliţi proprietăţile lor fizice şi chimice şi înscrieţi-le în tabel. (Tabelul conţine următoarele titluri de rubrici: Eprubeta nr.; Starea de agregare; Mirosul; Solubilitate în apă; Punct de fierbere; Volatilitate; Coloraţia cu turnesol; Rezistenţa la oxidare; Substanţa.)

— Dacă datele obţinute nu sînt suficiente pentru identificarea substanţelor, se verifică şi rezistenţa la oxidare cu reactivii existenţi pe mesele de laborator.

1). După identificarea substanţei din eprubeta **nr.1**, arătaţi, în scris, cum se poate obţine această substanţă din etan.

2). După identificarea substanţelor din eprubetele **nr. 2,3**, indicaţi, în scris, transformările intermediare prin care se obţine relonul, folosind ca materie primă metanul.

3). După ce aţi stabilit conţinutul eprubetei **nr 4**, rezolvaţi următorul exerciţiu — teoretic şi practic — folosind substanţele pe care le aveţi la dispoziţie.

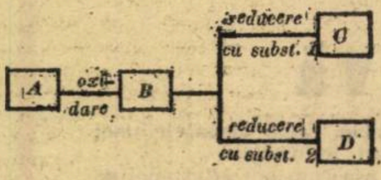

Materiale necesare: pipete, eprubete, sursă de căldură, aparat pentru constatarea punctului de fierbere (eprubetă uscată prinsă într-un stativ, astupată cu un dop prin care trece un termometru).

Reactivii folosiţi: apă, hîrtie albastră de turnesol, iodură de metil magneziu, amestec sulfocromic, complex amoniacal de Ag în mediu alcalin, hidroxid cupric.

Profesorul indică elevilor scopul lucrării: **identificarea substanţelor organice lichide din eprubete** şi atrage atenţia că eprubetele **nr. 2, 3,4** trebuie ferite de flacără pentru evitarea accidentelor.

Analiza proprietăţilor fizice şi chimice (indicate în tabel), stabilirea lor pentru substanţa din eprubeta **nr. 1,** le permite elevilor să identifice acidul acetic.

Examinarea conţinutului eprubetelor **nr. 2, 3** permite depistarea cu mare uşurinţă a cîtorva proprietăţi fizice ale substanţelor respective (miros dulceag — plăcut; insolubilitate în apă; volatilitate foarte mare). Pentru obţinerea unor indicaţii mai precise se încearcă rezistenţa la oxidare; se pun cantităţi foarte mici de substanţe în eprubete conţinînd soluţie de permanganat de potasiu şi acid sulfuric. Elevii sînt solicitaţi să explice efectul observabil imediat (culoarea rămîne neschimbată în eprubeta **nr. 2,** soluţia din eprubeta **nr. 3** se decolorează). Situaţia problematică creată continuă să ridice elevilor multe semne de întrebare. Profesorul poate furniza în aceste condiţii cîteva puncte de sprijin:

— raportul C : H în substanţa din eprubeta **nr. 2** este 12 : 1

— substanţa din eprubeta **nr. 3** este folosită la fabricarea trotilului sau;

— punctele de fierbere sînt: 80°C (subst. 2) şi 110°C (subst. 3)

Acum se poate da răspunsul exact: eprudeta **nr.2** conţine benzen; eprubeta **nr. 3** conţine toluen.

În stativele cu eprubete a rămas neexaminat conţinutul eprubetelor **4, 5.** Deoarece primele indicaţii (incolore, prima — solubilă în apă, a doua — siropoasă şi insolubilă în apă) nu sînt suficiente pentru tragerea unei concluzii, profesorul dă formulele brute ale substanţelor 4, 5 (C_2H_6O şi $C_3H_8O_2$) şi cere să se calculeze teoretic cantitatea de **metan** degajat în reacţia a 3 moli de substanţă, din eprubeta **nr. 4** cu iodura de metil-magneziu. Aceasta arată elevilor că este vorba de un alcool, iar prin scrierea ecuaţiei reacţiei chimice, ei deduc că este alcoolul etilic.

Tema pentru acasă constă în identificarea substanţei din eprubeta **nr. 5,** ştiind că:

— are formula brută $C_3H_8O_2$ şi se sintetizează din etanol după schema generală:

etalon——— propenă———X

— se foloseşte la fabricarea dinamitei;

— se foloseşte la fabricarea unor mase plastice (tip gliptali).

În lecţia imediat următoare celei recapitulative elevii vor prezenta tabelul completat cu datele experienţelor şi denumirea substanţelor.

DEMETRA IOANA PREOTEASA

Esenţialul despre retorică

(Urmare din pag. a 3-a)

exactă, nu una a probabilului. După ei, Descartes şi empirismul au continuat atacurile contra retoricii, astfel că disciplina de care ne ocupăm n-a mai fost recunoscută ca disciplină filozofică, ci numai ca disciplină literară. Aceasta înseamnă că **partea** a fost luată drept **tot,** greşeală pe care mulţi dintre cercetătorii de azi ai acestei discipline o fac la scară mare.

Dar şi în situaţia de mutilată, adică de disciplină redusă la proporţiile modeste ale unei stilistici practice, retorica a fost aprig contestată. Adversarii ei în această ipostază au fost estetica sentimentului şi romanticii, care au promovat iraţionalul în actul creaţiei literare. Pentru romantici, retorica era un reţetar tiranic, de unde lozinca **la liberté dans l'art** sub care s-a dus lupta lor împotriva doctrinei literare clasiciste. Benedetto Croce a dat retoricii ultimele mari lovituri prin **Estetica** sa din 1902. Pentru el, intuiţia se naşte simultan cu expresia ei, fapt care nu justifică pretenţia retoricii de a ameliora expresia, de a o adecva mai bine la conţinutul ei de idei. Eroarea este uşor de sesizat, căci unitatea **intuiţie-expresie** nu este mecanică, ci dialectică, fapt care implică şi o contradicţie între cei doi termeni.

Profesorul Ch. Perelman de la Bruxelles şi-a dat seama primul că de la Descartes încoace teoria argumentaţiei a fost neglijată. El este iniţiatorul vastei mişcări de reabilitare filozofică a acestei discipline. În teoria literaturii metodele retoricii au fost reabilitate de J. A. Richards. Ele alcătuiesc aparatura **new criticism**-ului şi a aşa-zisei **nouvelle critique.** Teoria argumentaţiei, înţeleasă ca logică a valorilor, are aplicaţii maxime în domeniul reclamei comerciale, al propagandei politice şi religioase. Tehnica **marketing**-ului este pe cale să devină o disciplină riguroasă. Dar cele mai mari aplicaţii ale teoriei argumentaţiei sînt în domeniul ştiinţelor sociale. În acest domeniu există o bibliografie care uimeşte pe cel neiniţiat.

Astăzi, reabilitarea retoricii este şi o urmare a denunţării lipsurilor formalismului logico-matematic, oricît de mari foloase i-ar aduce computerul. Sînt unele voci care cred că matematica şi calculul computerizat pot rezolva toate problemele ştiinţelor sociale. Dar matematica nu poate răspunde decît la întrebări de ordinul **cît** (de cîte ori, a cîta oară, cîte cîţi). În varianta ei structuralistă, matematica răspunde şi la întrebări de ordinul **cum.** Cu toate acestea, încă de la Gorgias se ştie că în domeniul ştiinţelor sociale sînt şi alte întrebări ca, de pildă, **cînd unde, de ce, pentru cine, cu ajutorul cui** etc. Gorgias le-a sintetizat în **trópos, tópon, chrónon, póte, poú** şi **pós.** Retorii medievali le-au sintetizat în celebrul hexametru mnemotehnic: **quis, quid, ubi, quibus, auxiliis, cur, quomodo quando.**

Pentru a încheia, retorica este întîi o **logică a valorilor şi a probabilului,** apoi o **teorie a comunicării,** fapt care îi atribuie rolul dominant în relaţiile interdisciplinare; în această ultimă calitate ea este şi o stilistică practică. Dar a oferi publicului liste cu tropi şi figuri, fără raportare la capacitatea lor argumentativă, înseamnă formalism. Acest lucru l-au făcut retorii mărunţi denunţaţi de Isocrate şi Cicero, care au compromis o disciplină onorabilă şi utilă prin îngustimea vederilor lor; îl fac şi atîţia retori contemporani, care văd în disciplina de care am vorbit o modă trecătoare şi o **business.**

N. B. Pentru detalii trimitem la studiul nostru **Poetica matematică ?,** „Viaţa românească", 2, 1971, şi la **Retorica nel suo sviluppo storico.** Bologna, Il Mulino, 1971, care va apărea şi în versiunea română în curînd.

O metodologie a instruirii tehnico-productive

Hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la înființarea atelierelor în școală a constituit un prilej de mobilizare a factorilor de răspundere din școli și întreprinderi pentru crearea bazei materiale proprii pentru activitatea practică a elevilor. Rămîne să găsim metodele cele mai adecvate pentru a se obține maximum de eficiență atît în ce privește producția de lucrări utile, cît și în realizarea scopurilor formativ-educative pentru elevi.

Dintre **problemele organizatorice** care trebuie avute în vedere, mai ales că multe din atelierele-școală sînt amenajate în diferite încăperi ce au avut altă destinație, rețin cîteva.

Este necesar să se asigure un iluminat corespunzător, precum și temperatura și ventilația generală, purtarea obligatorie a halatelor sau șorțurilor pentru protejarea uniformelor, imprimarea unui spirit de ordine și curățenie, care să fie cultivat în permanență atît în timpul lucrărilor, cît și la părăsirea atelierului. O insuficientă atenție se acordă înălțimii de lucru, uneori fiind necesar ca elevilor mai scunzi să li se pună un postament pentru a putea să execute mișcările de lucru fără eforturi suplimentare.

Se pot da indicații privind așezarea sculelor și a materialelor pentru evitarea mișcărilor inutile, în sensul așezării lor mai aproape sau mai departe, în funcție de frecvența folosirii lor.

După anunțarea de către maistrul-instructor a lucrărilor ce se vor efectua în ședința respectivă, este util să se dea, foarte pe scurt, următoarele indicații : denumirea piesei de executat și rolul ei funcțional ; efectuarea schiței (care poate fi însă și desenată deja pe tablă cînd intră elevii) ; sculele ce vor fi folosite ; materialele de prelucrat ; succesiunea operațiilor ; dimensiunile principale care trebuie respectate în mod obligatoriu ; măsuri de tehnica securității muncii ce trebuie respectate.

Timpul afectat pentru această parte să nu depășească 15—20 minute, pentru a se evita teoretizări excesive și a nu altera caracterul practic al ședinței.

În încheierea acestui mic instructaj urmează demonstrația practică, făcută de către maistrul-instructor, în cadrul căreia se insistă asupra descompunerii operației în faze, mînuiri, pînă la mișcările de lucru.

Dacă nu mai sînt probleme neclarificate (sau întrebări din partea elevilor), maistrul anunță termenul de executare a lucrărilor — norma de timp, cantitatea de executat, norma de producție — noțiuni pe care, împreună cu cea de productivitatea muncii, le poate treptat sugera, încît după o perioadă de timp acestea să devină familiare elevilor.

Din sondajele efectuate în școlile din orașul Timișoara și din județ am constatat că în prea mică măsură se acordă importanță calității (respectării dimensiunilor și aspectului) produselor executate de către elevi. Este recomandabil să se introducă la început noțiunea și apoi practica autocontrolului la elevi, iar în cazul în care diferite faze ale produselor se execută de către mai multe clase, să se respingă produsele necorespunzătoare pentru faza următoare.

Privitor la decalajul existent între noțiunile teoretice de desen tehnic pe care le au elevii și schițele pe care trebuie să le citească, cred că trebuie înlăturată ideea că aceștia „nu le înțeleg". Chiar și în școli în care se încearcă continuitatea specialității începute din clasa a V-a pînă la absolvirea școlii generale — lăcătușărie, de exemplu — am recomanda la început executarea schițelor pe tablă la scara 1 : 1 și suprapunerea piesei originale peste schiță. Se vor arăta apoi — tot prin suprapunere — pozițiile diferite din care este văzută piesa pentru a se putea executa după desen. Desigur că în prima perioadă de instruire acest procedeu trebuie repetat în mod insistent cu fiecare elev, la un interval scurt de timp. Rezultatele obținute sînt promițătoare, elevii ajungînd să citească în mod curent desenele.

O metodă care — experimentată — a dat rezultate mulțumitoare este aceea a **etapizării** executării lucrărilor cu clase diferite — în funcție de gradul de dificultate. La nivelul clasei a VI-a, de exemplu, se fac unele lucrări, piesele sînt apoi preluate de cl. a VII-a, iar finisarea se face — eventual — în clasa a VIII-a, în fiecare dintre clase făcîndu-se recepția semifabricatelor primite.

Controlul permanent printre elevi — efectuat de către maistrul-instructor — trebuie să urmărească în principal următoarele : corectitudinea executării mișcărilor de lucru și îndreptarea celor greșite ; calitatea lucrărilor efectuate ; respectarea normelor de protecția muncii ; respectarea termenului de execuție.

Dacă există o repartizare precisă a sarcinilor pe fiecare elev, nu vor fi nici probleme de indisciplină.

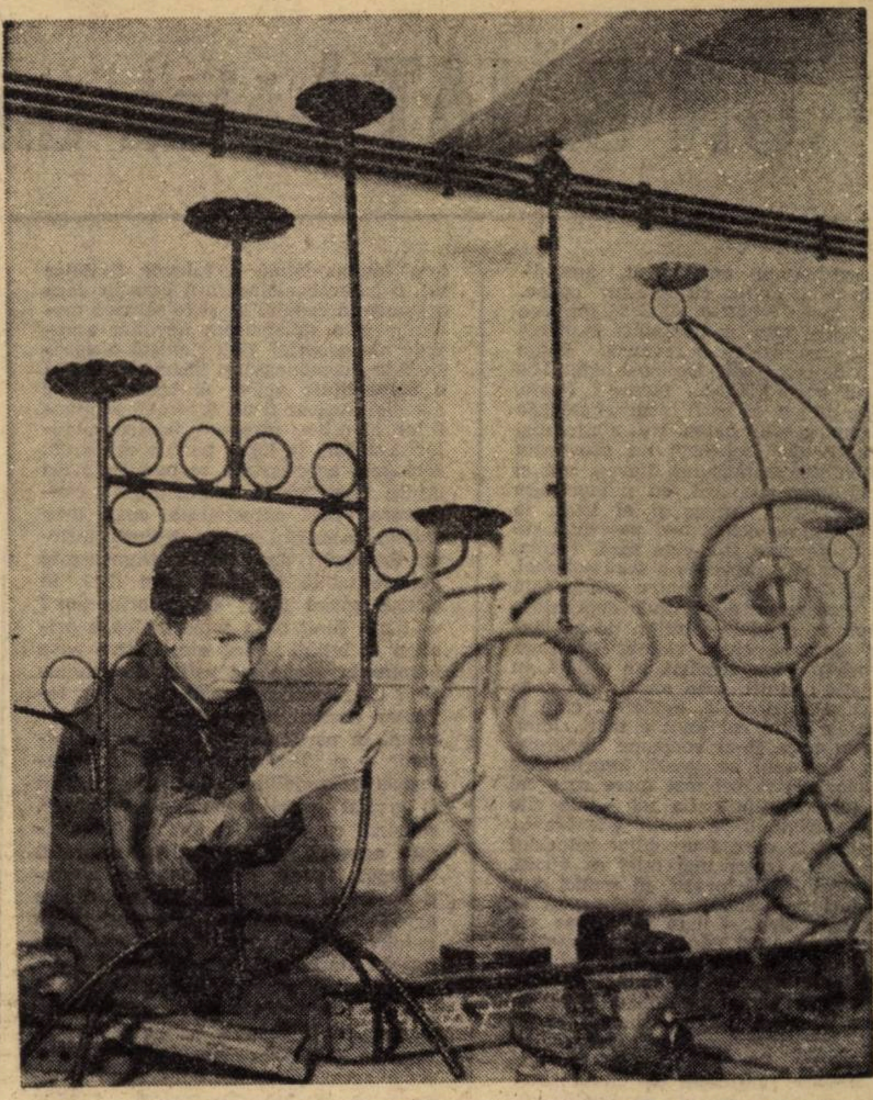

Muncă și artă în atelierul mecanic al Liceului nr. 3 din Cluj

Cît privește alegerea lucrărilor de executat — pînă cînd se ajunge la formarea unor deprinderi — este bine ca la început să se accepte lucrări de serie mare și mijlocie. Pe măsură ce elevii cîștigă îndemînare este recomandabil să se aleagă — desigur și în funcție de posibilități, de comenzi, de contracte — lucrări de serie mică sau chiar unicate.

În discuțiile purtate cu numeroși maiștri-instructori, ni s-a semnalat apariția la unii elevi a unui dezinteres față de orele de practică, datorită sistemului de notare cu calificative (suficient, bine, foarte bine). Pentru stimularea elevilor merituoși în activitățile practice desfășurate — în afara calificativelor actuale — consider că e bine să se acorde la sfîrșitul anului școlar diplome și insigne de „fruntaș în practică", care, ar putea fi decernate chiar în întreprinderile ce patronează școala, cu ocazia unei adunări a salariaților.

Desigur că nu trebuie neglijată nici finalizarea activităților tehnico-productive, în special sub aspectul formativ-educativ. Periodic, trebuie arătat elevilor modul în care au fost valorificate rezultatele muncii lor, (evidențiind autodotarea școlii prin sumele realizate din vînzarea produselor), sau subliniind aportul — mic sau mare — pe care l-au avut atunci cînd întreprinderea livrează beneficiarilor produsele la care au contribuit și ei.

Experiența dobîndită în această jumătate de an de la înființarea atelierelor-școală va trebui să o îmbogățim în continuu, să valorificăm tot ce este pozitiv, pentru ca rezultatele obținute să dea învățămîntului nostru un mai pronunțat caracter aplicativ.

CORNEL MOLDOVAN

Inventivitate

La început, la Liceul „Nikolaus Lenau" din Timișoara a fost doar dorința comună a profesorilor, elevilor și părinților acestora (în asemenea împrejurări comitetele de părinți au un rol din cele mai însemnate) de a avea cabinete moderne în care elevii să învețe matematică, fizică, chimie, dorința comună de a preda limbile moderne, literatura, geografia, istoria într-un confortabil laborator audio-vizual. Toate acestea au fost la început de tot. Cu toții — profesori, elevi, părinți — au înțeles că pentru a concretiza cît mai curînd aceste proiecte de introducere a unei tehnologii moderne în procesul de predare, trebuie să facă totul, de la concepție pînă la deviz și la finalizarea conceptului. A existat — firește — un climat moral și profesional favorabil. A existat și înțelegerea din partea tuturor factorilor locali. Dar ceea ce a fost decisiv a fost neîndoios pasiunea acestor profesori și elevi, care n-au precupețit nici timp, nici osteneală pentru a crea ceea ce și-au propus.

Cei doi profesori de fizică ai liceului — Rudolf May și Petru Göbl — împreună cu elevii clasei speciale de fizică, sînt realizatorii a ceea ce astăzi, de la director pînă la ultimul elev al liceului, numesc cu îndreptățire „complexul de cabinete de fizică." Totul a fost făcut în ultima vacanță de vară a elevilor. „Complexul" este alcătuit din trei compartimente distincte : cabinetul celor doi profesori de fizică în care fiecare dintre aceștia are un panou în care poate verifica diferitele tensiuni de curent cu care va lucra la lecție, o masă de lucru, precum și o trusă cu uneltele necesare diverselor intervenții. A doua despărțitură este laboratorul de fizică propriu-zis, unde se desfășoară în mod obișnuit experiențele în cadrul orelor de fizică. Ultimul cabinet al acestui complex și care este cel mai interesant prin destinația lui este al elevilor de la cercul de fizică. Aici, oricînd, oricare elev poate veni să efectueze acele experiențe care îl preocupă. Pentru aceasta nu este nevoie decît să înștiințeze laborantul. Dar aspectul cel mai seducător este următorul : din două în două săptămîni, cîte un elev expune aici lucrările sale personale. Este, credem, calea cea mai directă și mai sigură de a încuraja și dezvolta spiritul de cercetare, de inventivitate al unui adolescent. De altfel, după cît mi s-a relatat, cabinetul de fizică al elevilor produce aparatură necesară întregului complex de cabinete de fizică. (Complexul de chimie este tot o realizare a profesorilor și elevilor acestui liceu ; este compus din laboratorul propriu-zis, cu o capacitate de 40 locuri, fiecare loc avînd asigurată aparatura adecvată unei experiențe frontale, precum și din cabinetul profesorilor.) Dar cea mai deosebită realizare a colectivului didactic și de elevi al acestei școli este sala audio-vizuală, concepută să satisfacă cerințele de predare ale mai multor discipline : limbi moderne, literatură, istorie, geografie. Cabinetul audio-vizual are o capacitate de 40 de locuri, dar prin ușoare amenajări poate primi pînă la 70 de persoane. Totul poartă pecetea bunului gust și a unei înalte tehnicități, începînd cu mobilierul și pînă la aparatura utilizată. Cabinetul este despărțit de camera operatorului printr-un zid, în care sînt practicate niște fante pentru aparatul de proiecție. Schimbarea diapozitivelor se poate face atît din sală, de către profesori, cît și din camera de proiecție, de către operator la comanda profesorului. Pupitrele elevilor au montate lămpi mascate (lucrate de elevii clasei speciale și de părinți) care, în timp ce se face întuneric în laborator, asigură o lumină discretă, permițînd elevilor să-și ia note după explicații. Se poate lucra concomitent cu proiectorul și cu harta. De asemenea, se poate sincroniza banda sonoră cu imaginea proiectată pe ecranul aflat îndărătul pupitrului de comandă. După necesitățile expunerii, sunetul poate fi întrerupt sau redus la intensitatea dorită. Peretele dinapoia pupitrului are în afară de ecranul amintit (pe care se pot face proiecții din cabina operatorului) și o hartă pe care sînt aplicate diferite repere. În timpul expunerii harta indică obiectivul în „mare", iar pe ecran pot apărea detalii semnificative ale obiectului respectiv. La nevoie se poate lucra simultan cu harta, proiecție pe ecran și sunetul înregistrat pe bandă.

Predarea pe cabinete a diferitelor discipline este una din direcțiile principale spre care se îndreaptă învățămîntul. Liceul „C. Diaconovici-Loga", ca și alte unități școlare din acest oraș și din alte părți ale țării dispune de asemenea cabinete speciale. Există, însă unul se individualizează nu numai în cadrul liceului, dar, credem, și în cadrul orașului. Este vorba de cabinetul de matematică.

Elevii clasei speciale de matematică desfășoară aici, sub îndrumarea profesorilor de specialitate, o pasionantă activitate de cercetare științifică. De altfel, prestigiul de care se bucură acest microcentru de matematicieni în devenire, a depășit granițele școlii și chiar ale localității. Elevii clasei speciale de matematică de la Liceul „C. Diaconovici-Loga" din Timișoara au stabilit raporturi de informare în domeniul specialității care-i preocupă cu colegii lor din multe alte școli de pe cuprinsul țării, făcînd cunoscută strădania lor de zi cu zi, precum și a celor care îi îndrumă cu atîta devotament, și devenind astfel autentici soli ai școlii lor.

NICOLAE SORIN

UN BĂIAT bătea un COPAC

Da, realmente am văzut, am văzut un băiat lovind cu sete un copac. Lovea, lovea — cu o nuia, se înțelege — lovea, și fața lui dobîndise expresia omului care își ia o revanșă. L-am pîndit de după colț. Ce avea băiatul cu copacul acela ? Ce-i... făcuse ? Poate, printre crengi, să se fi încurcat mingea copilului, sau un balon. Nu, nimic, nici un motiv de „conflict“ nu provocase agresivitatea bătăușului. Lovea, pur și simplu lovea copacul, cu nuiaua, așa cum, probabil, fusese și el lovit, la rîndul său, de colegi mai puternici, de părinți, de cine știe cine încă. Pentru mine, scena reprezenta o **scenă-simbol.**

De altfel, nu este pentru prima dată cînd remarcam o relativă deprindere a copiilor, a adolescenților, de a „dialoga“ agresiv, chiar violent (în fapt, în vorbă). I-am urmărit, nu o dată, în recreație : mulți, prea mulți, lovesc în stînga și în dreapta, evident... cînd le dă mîna (cînd cel lovit e mai... mic), nu știu cum să-și consume energia, forța, și chinul pe „scară ierarhică“ a vîrstelor, de la cel mai mare spre cel mai mic, continuă. La fel — de cîte ori — strigîndu-se, comit adevărate... agresiuni la adresa urechilor celorlalți (din nou, a celor mai mici ca vîrstă, indiscutabil). Să lovești, să replici dur, să-l faci pe Celălalt să sufere, să se teamă de tine — iată simptome ale unor grave erori educative, acumulate subtil pe parcursul existenței copiilor, a adolescenților, și nu numai a lor.

Un copil bătea un copac, altul lovea o surioară, un tată bătea un fiu — și „lanțul“ exemplelor pare să nu aibă sfîrșit. **Agresivitatea,** în raporturile umane, indiferent de vîrsta „protagoniștilor“, de treapta pe care se află aceștia în ierarhia familială, școlară, socială, în general, nu duce la nimic bun. „Teoretizările“ cu privire la... bătaia ruptă din rai (miraculos mijloc pedagogic) și altele asemănătoare, merită o analiză temeinică, pentru definitiva lor spulberare. Este și ceea ce ne propunem să facem, în suita articolelor dedicate agresivității.

A fi sau a nu fi... dobîndită sau înnăscută

Conceptul de agresivitate ocupă un vast cîmp al comportamentului uman și de aceea este greu de definit. Noțiunea de agresivitate a fost folosită pînă astăzi în mod extrem de diferit. Totuși, la origine, în latină, cuvîntul **aggredior** are mai întîi semnificația de „a merge spre“, a se „apropia“ și abia pe urmă sugerează ideea unui atac.

Reluînd idei mai vechi — uneori chiar antice — psihologi contemporani indică, printre multe altele, drept surse ale comportamentului agresiv (citez fără nici o ordine de valoare) :

— slăbiciunea ;
— imaturitatea afectivă ;
— intoleranța la frustrare ;
— intoleranța la autoritate (refuzul agresiv al disciplinei) ;
— insatisfacția afectivă (de origine familială) ;
— impulsivitatea proprie adolescenților (formă particular-ostentativă a cuceririi personalității, în momentul în care **eul** tinde să se manifeste în independența sa, el se opune unei forme discrete în care trecerea se efectuează progresiv și continuu *) :
— impresia de forță irezistibilă (!) emanînd din... marile ansambluri arhitectonice.

ori susțin că este :
— expresia infantilă a angoasei ;
ori că ține de :
— sexualitate
etc. etc.

Înlăuntrul acestui nod complex trebuie să izolăm **adevărații** factori — pe care ne-am îngădui să-i denumim — „agresivogeni“.

Dilema pseudo-hamletiană „A fi sau a nu fi...“ dobîndită sau înnăscută — agresivitatea — n-ar mai merita, poate, a fi luată în considerație ca oglindind o contradicție reală. Este evident astăzi că pozițiile extremiste ale unora și ale altora provin fie din situarea pe o poziție idealistă, fundamental neștiințifică, fie din cunoașterea limitată, strict specializată, a unui domeniu sau altul. Eliminarea anumitor prejudecăți profesionale se impune, devreme ce, încă, destui specialiști burghezi ai științelor sociale afirmă că „activitatea agresivă **n-are** fundamente biologice“ —și destui biologi afirmă „prioritatea factorilor biologici în nașterea și chiar în orientarea agresivității“ Alții combină extremele, susținînd că agresivitatea ar fi „unul din întristătoarele produse ale unei eredități patologice și ale unui mediu stricat“. Un alt grup de specialiști pretinde, nici mai mult, nici mai puțin decît că a venit timpul să încetăm de-a mai vedea în agresivitate doar un element destructiv și negativ : „Agresivitatea... este un **instinct** ca oricare altul“ : agresivitatea este un „fenomen firesc“ și la copilul sau adolescentul normal ; există o **agresivitate** care cunoaște alte modalități decît acțiunea motrice, violentă sau distrugătoare ; agresiunea ar fi o calitate fundamentală a tuturor ființelor vii, o calitate elementară care ar face organismul capabil să-și folosească mediul pentru satisfacerea nevoilor esențiale ale propriei vieți ; există o agresivitate dușmănoasă și distrugătoare, și o agresivitate activă și constructivă ; agresivitatea ar fi un fenomen al reacțiilor afective, necesare pentru adaptarea socială în lupta pentru existență, căci prin agresivitate se manifestă, în multe împrejurări, instinctul de conservare ; fără agresivitate, omul n-ar rezista în mediul în care trăiește (afirmă Symonds), deoarece agresiunea este indispensabilă cuceririi unui loc în grupul social (dar în ce orînduire ? — n.n.), fiind baza constructivă a oricărei activități ; etc., etc. Putem oare admite în vreun fel astfel de concluzie : „Agresivitatea este deci un fenomen normal și necesar la om în general, în particular la copil și adolescent“ — și ideea că **agresivitatea patologică, primejdioasă,** de care indivizii și grupul social trebuie să se apere, coexistă cu o altă formă de **agresivitate normală și necesară ?** Renumitul Georges Heuyer recunoaște că, acceptîndu-le pe amîndouă, „limita dintre agresivitatea normală și agresivitatea patologică este greu de stabilit : **singurul criteriu este criteriul social** (subl. ns.). Cînd agresivitatea se limitează la apărarea propriei **sale** persoane fizice și psihice împotriva acțiunii cotropitoare a mediului exterior, este vorba de o agresivitate normală. Cînd agresivitatea devine un pericol pentru grupul social, ea este patologică : trebuie tratată, redusă, trebuie să te aperi de ea“.

Raportul natură-cultură

În tentativa de a clarifica tema pusă în discuție, este desigur infinit preferabilă o asemenea poziție de principiu : „Afirmarea de sine și dorința de-a avea putere sînt motivații normale ale unui **Eu** normal. Cum se face că ele devin **criminogene ?** Pentru a fi astfel trebuie ca afirmarea de sine să conțină **negarea Celuilalt,** sub forma nimicirii sau spolierii sale ; negație care, **prin agresivitate, trece din stadiul dialectic în stadiul ofensiv“.**

Dincolo de multitudinea punctelor de vedere, vizînd **chestiunea raportului natură-cultură,** noi știm că dificultatea constă în a ști, în a descifra mecanismele interacțiunii **natură-contribuții exterioare,** atît pe plan fiziologic, cît și pe planul comportamentului, depășind explicațiile globale referitoare la învățare (cu capacități de învățare limitate prin structura biologică) și **cultura umană** (provenind din familiile noastre, din școli, lectură etc.). Se cer izolate și puse în evidență multiplele combinații — sensul lor intim — care dau fiecare comportament agresiv, ca și necontenita lor **mișcare și schimbare de raport,** unul față de celălalt, căci fiecare **factor-provocator** și **factor-inhibant** se află cu fiecare altul într-o relație reciprocă de efect și de cauză. Numai astfel se va ajunge la obținerea unei sinteze utile, practice, a explicațiilor biologice și culturale, o înțelegere mai sintetică a ceea ce reprezintă comportamentul agresiv (în sensul său cel mai cuprinzător, multiform și, uneori, doar aparent contradictoriu).

Firește, se cuvine să fie făcută deosebirea între **agresivitate** și — ceea ce am putea denumi „pragul ei maxim“ — **violența,** deoarece agresivitatea umană nu antrenează inevitabil violența deși este o trecere relativ ușor de... învățat. Așadar, pornim de la ideea că există o „ierarhie“ a acțiunilor agresive (de pildă : actele de vandalism — care pot fi, la rîndul lor, comise din răzbunare, din „joacă“, din spirit de împotrivire etc.), la unul din poli găsindu-se **activitățile agresive violente** (eventual și **învățate).**

Agresivitatea este de natură esențialmente socială, în producerea ei avîndu-și un rol indiscutabil „matricea genetică“, datele caracteriologice etc. — însă **numai și numai** confruntate necontenit cu miile de variante — interferențe cvasi-infinite — ale existenței omului, ale tînărului în societate (metode de educație, structuri și dimensiuni ale mediului, ale familiei, calitatea integrării, dar și — atenție ! — calitatea integrării orașului (satului) însăși în tipul de existență impusă, cu alte cuvinte : dacă mediul însuși este suficient echilibrat și echilibrant), de asemenea se cuvine a avea neapărat în vedere și expresia violenței în Massmedia... Numai astfel vom extrage **conexiunile** multiple stabilite între **factorii naturali** și cei **sociali** care condiționează și însoțesc, într-un sistem psihologic complet, comportamentele agresive ; numai astfel vom determina acești factori în contextul lor viu, permanent mobil, absolut larg, al activității umane în general.

Un exemplu... cibernetic

De altminteri (ca să dăm un exemplu mai spectaculos) cibernetica ne descifrează și suficiente aspecte ale psihicului : comunicarea individului cu mediul înconjurător poate fi asimilată, în cercetare, cu ceea ce se petrece în domeniul informaticii — comunicarea prin semnale codificate, receptate, decodificate... Cînd „receptorul“ nu mai decodifică suficient de corect, este posibil ca și „transmițătorul“ să greșească sau pe parcursul transmiterii, să se fi produs **o ruptură de comunicație** care diminuează inteligibilitatea mesajului, ruptură egală — schimbînd planul doar pentru uzul demonstrației — în psihologie cu **rupturile traumatizante ;** sau **accelerația** — accelerarea transmiterii informației, supraaglomerarea, fac „receptorul“ literalmente incapabil să înregistreze **totul** corect, să și descifreze transmisia.

În orice caz, este inacceptabilă — din punct de vedere științific, deci ideologic — teza potrivit căreia **agresivitatea ar fi o condiție sine qua non a afirmării de sine.** Realistă ni se pare numai calea investigării cauzelor care fac ca agresivitatea să existe sau să nu existe în anumite condiții socioculturale, determinîndu-se astfel gradul ei de dependență față de numeroși factori locali și imediați, **extrem de schimbători,** ca și față de **factorii fundamentali** (însă nu **imuabili** în raport cu ceilalți, de care, paradoxal, depind... fundamental). Totodată, poate s-ar reuși astfel izolarea mijloacelor de **incubație** a factorilor (pe care ne-am îngăduit să-i denumim) „agresivogeni“ — detectați, cum s-a mai spus, în contextul social în care se desfășoară relațiile interumane ; precum și clarificarea întrebării dacă „predispoziția“ la contagiune depinde de faptul că, pentru individ există sau nu, în acest cadru social, una sau mai multe **rupturi traumatizante** (traumatizante pentru el, pentru „bagajul“ său — înnăscut sau dobîndit — și de loc sau într-o altă măsură traumatizante pentru un altul).

Oricum, neevitînd agresivitatea, lăsăm primejdia să planeze asupra actelor, a judecății copiilor noștri. Căci agresivitatea, de orice fel, cu miile ei de fațete, ilustrează — în fond — **indiferența afectivă** a tipului agresor, față **de Celălalt** ca ființă umană, ca membru al aceleiași comunități — și în societatea noastră — al colectivității socialiste, ceea ce este inadmisibil.

MIHAI STOIAN

• M. Debesse.

Constanța Crișan *Tapiserie — lînă*

Agenda

Sîmbătă

● Ora 9. În sala clubului T. s-a ridicat cortina festivalului artistic al liceelor sectorului IV din București intitulat sugestiv — **„Tinerețe, ești la tine acasă“** — manifestare închinată semicentenarului U.T.C. Aplaudăm ! ● De-acum nu vom mai asista numai la lecții model de istorie, matematică, biologie etc. O inițiativă a conducerii Liceului „I.L. Caragiale“ și a Serviciului circulației din I.M.M. București a prins viață : profesorii diriginți au luat parte la **o primă lecție model de predare a regulilor de circulație pietonală.** Se vorbește tot mai mult, și pe bună dreptate, de o metodică a noii discipline.

Duminică

● O duminică fără sport ? Nu, nu se poate. În goană după ultima zăpadă a iernii (oare să fie adevărat ?) trenurile spre munte au fost invadate de școlari. Concursuri multe, de toate felurile, printre care și cunoscuta **„Săniuța de argint“** disputată, după cum se știe, nu numai de **micii** concurenți, ci și de unii din **marii** noștri scriitori contemporani ● În București, cîteva concursuri de primă mînă : în sala Liceului „M. Basarab“ — campionatele de box ale juniorilor ; la bazinul Floreasca — marele premiu al „Cutezătorilor“ ● Cea mai răsunătoare performanță a zilei : în sala „23 August“, elevul muscelean **Dorel Cristudor** aleargă 6,6 sec. pe 60 m. îndeplinind norma de participare la campionatele europene. Recordul este rezultatul firesc al străduniei entuziastului colectiv al liceului experimental de atletism din Cîmpulung condus de profesorul Gabriel Bădescu ● **La Alba-Iulia** profesorii de educație fizică s-au întîlnit cu lectorul universitar Petrică Dragomir. Cu acest prilej au fost vizionate șapte filme didactice cu tematică sportivă ● **La Cenaclul artelor frumoase „Ion Andreescu“** a avut loc un nou vernisaj. Un numeros grup de profesori — E. Brateș, M. Comănescu-Iancu, A. Cononov-Ionescu, I. Ioniță-Dădârlat, R. Dracea, El. Filipescu, M. Palade, I. Poenaru-Dușa și L. Stănescu — expun rodul documentării lor de astă vară în **Sibiu și Mărginime**

Luni

● **„Scînteia“** publică un articol conținînd multe adevăruri la care trebuie să luăm aminte : **„O pagină uitată din programa școlară“,** despre inițierea în tainele înotului a elevilor din clasele I—IV. ● **„Biografii și generații“** s-a intitulat o întîlnire de neuitat între tinerele eleve ale sectorului VI din Capitală și vechi activiste din ilegalitate. Au fost evocate pagini de eroism din anii care au trecut și din anii pe care îi trăim. Un tonifiant dialog între generații. ● Interesanta emisiune radiofonică **„Orizont științific“** a programat o utilă dezbatere pe tema „Pregătirea permanentă — reciclarea — secretul longevității cunoștințelor“ în cadrul căreia am ascultat opiniile profesorilor Ion M. Rizescu și Romeo Dăscălescu — directori generali adjuncți în Ministerul Educației și Învățămîntului și Iulian Nica, director adjunct la Institutul de cercetări pedagogice.

Marți

● La Consiliul Culturii și Educației Socialiste a avut loc ședința de constituire a Comitetului național pentru coordonarea acțiunilor legate de Anul internațional al cărții ● În cadrul emisiunii „Memoria pămîntului românesc“ a fost inițiată o anchetă pe marginea manualelor de istorie pentru clasele IX-XI. Sugestii, opinii interesante... Editorii noștri or fi avut aparatul de radio deschis ?

Miercuri

● În vizita noastră obișnuită de fiecare săptămînă pe la librăria „M. Eminescu“ ne oprim la standul literaturii pedagogice. Ne interesează o proaspătă apariție : Alexandru Ghitera — **„Tematica orelor de dirigenție din liceele de cultură generală“ :** — Nu mai avem, ni se răspunde. În trei zile întregul stoc de 250 de exemplare, repartizat librăriei, s-a epuizat. Da, e ceva !

Joi

● Poșta ne-a adus la redacție cîteva reviste școlare : **„Dintre sute de catarge“** — revistă de educație politică, patriotică, științifică și culturală a elevilor Liceului „Ion Minulescu“ din Slatina (îndrumători profesorii Constanța Zamfira, M. Cereș și Paula Ursu) — interesantă, variată, cu mult și util material de educație politică ; **„Sînziana“** — revistă școlară și de încercări literare a Liceului „Zinca Golescu“ din Pitești (îndrumători profesorii F. Constantinescu și R. Sorescu) ; **„Revista noastră“** — publicație a elevilor Liceului „Unirea“ din Focșani (coordonator Petrache Dima), aflată la prima sa apariție. Nu numai aceste reviste, ci și altele sosite în ultimul timp, ne îndreptățesc să apreciem că ele au cîștigat un spor de maturitate.

Vineri

● Urmăriți **matineele teatrale** de vineri ? Sub acest titlu Radiodifuziunea transmite săptămînal — în sprijinul școlii — capodopere ale dramaturgiei universale și românești. Săptămîna aceasta : „Egmont“ de Goethe. În săptămînile trecute : „Bădăranii“ de Goldoni, „Don Carlos“ de Schiller, „O scrisoare pierdută“ de Caragiale... Cunosc un profesor care în școala sa de la poalele Făgărașilor, și-a întocmit o adevărată fonotecă orînduită după programa școlară...

AL. I. VLADIMIR

CREATIVITATE ÎN ORGANIZAREA LECȚIEI

În stadiul actual de dezvoltare și perfecționare continuă a procesului de învățămînt, activitatea creatoare a profesorului reprezintă condiția esențială a ridicării eficienței muncii didactice, a înfăptuirii multiplelor obligații ce-i revin.

Care sînt elementele componente ale creativității gîndirii pedagogice a profesorului și cum se manifestă ea în organizarea lecției mixte?

Creativitatea gîndirii pedagogice a profesorului se distinge prin următoarele elemente constitutive: a) prin **receptivitate,** adică curiozitate și sensibilitate mărită față de nou, față de modalitățile noi de predare, față de neajunsurile din propria-i muncă etc.; b) prin **asociativitate** (fluența), respectiv capacitatea profesorului de a regăsi cu ușurință informațiile de specialitate și metodico-pedagogice stocate în memorie, de a descoperi și stabili legături noi între ele și de a le combina în structuri noi, diverse; c) prin **flexibilitate,** adică capacitatea profesorului de a se adapta corespunzător solicitărilor diferitelor forme de activitate, de a-și modifica rapid mersul gîndirii, conținutul de idei, metodele, atitudinea etc. cînd anumite condiții ivite în lecție o cer; d) **productivitate,** adică însușirea gîndirii profesorului de a găsi oportun soluții noi, altele decît cele utilizate în mod curent, asigurînd eficiența maximă a lecției și e) prin **originalitate** în modul de a concepe și desfășura lecția, mod caracterizat prin noutatea măsurilor (soluțiilor) luate, prin independență, imaginație creatoare, înfruntînd conformismul, rutina.

Între aceste elemente constitutive ale creativității gîndirii pedagogice a profesorului există o unitate și o intercondiționare reciprocă. Totuși ponderea lor în procesul activității creatoare la lecție este diferită, în funcție de natura specifică a conținutului lecției, de scopul urmărit, de condițiile concrete în care ea se desfășoară etc. Sarcinile mereu sporite care stau în fața școlii pretind profesorului o atitudine creatoare nu numai în folosirea unor sisteme de lecții de tipuri variate, ci, mai ales, în construirea numeroaselor variante de lecții, în modificarea și diversificarea structurii fiecărui tip de lecție, creînd lecții vii, cu o structură elastică, aptă să-i permită atingerea obiectivelor formative propuse, să-i antreneze pe elevi în diverse forme de activitate independentă, să le solicite gîndirea, interesul, aptitudinile etc.

Prezentăm, în continuare, unele modalități de modificare a structurii lecției mixte (combinate), cu scopul orientării tinerilor profesori asupra multiplelor posibilități de manifestare a creativității lor în acest domeniu și cu scopul de a incita la reflexii. Se știe că lecția mixtă se utilizează cu precădere la vîrsta școlară mică și mijlocie, cînd profesorul are de transmis un volum redus de cunoștințe și că ea se desfășoară de obicei astfel: organizarea clasei, verificarea temei pentru acasă și a cunoștințelor elevilor, pregătirea și anunțarea subiectului lecției noi, predarea noilor cunoștințe, fixarea acestora și indicarea temei pentru acasă. Pentru a-și atinge obiectivele formative propuse și pentru a-i antrena activ pe elevi în procesul învățării, profesorul trebuie să modifice continuu această structură, creînd numeroase variante de lecție, și anume:

Cînd profesorul are de predat noțiuni complexe, dificile, mai greu de înțeles, fixarea cunoștințelor se poate face concomitent cu predarea. Adică pe măsură ce explică o noțiune, lege etc., efectuează și repetarea ei prin întrebări sau exerciții, activități independente etc. apoi trece la transmiterea altei noțiuni și din nou repetă cele predate.

Cînd cunoștințele noi sînt intim legate de cele predate anterior, le întregesc pe acestea, alcătuind un sistem atotcuprinzător, verificarea cunoștințelor se poate realiza paralel cu predarea și cu fixarea. Lecția se poate încheia cu stabilirea unor concluzii cu caracter generalizator și cu indicarea temei pentru acasă.

Sau se poate proceda și astfel: profesorul dă elevilor spre efectuare exerciții, probleme, experiențe, lucrări practice etc. prin care, pe de o parte, verifică cunoștințele, priceperile și deprinderile acestora legate de activitatea independentă ce o efectuează, iar, pe de altă parte, la momentul potrivit (deci, concomitent cu verificarea), prezintă sau stabilește cu concursul elevilor — pe baza unor judecăți și raționamente — tehnici noi de lucru și cunoștințe noi (formula, legea, algoritmul etc.) care le permit elevilor să continue exercițiul, activitatea respectivă. Paralel cu efectuarea exercițiului respectiv, cunoștințele, algoritmul nou însușit se și fixează. Se trece apoi la efectuarea unor exerciții asemănătoare care se pot continua și acasă.

Cînd profesorul dispune de unele mijloace tehnice audio-vizuale prin intermediul cărora elevii sînt ajutați să descopere anumite adevăruri științifice, poate proceda așa: verifică din cuantumul de informații anterior predate numai pe acelea care sînt organic legate, care reprezintă baza înțelegerii noilor cunoștințe ce urmează a fi predate. Apoi proiectează diafilmul, filmul didactic (ori secvențe din el), setul de diapozitive și, concomitent cu proiectarea mesajului, antrenează elevii într-o activitate febrilă de analiză, explicații, căutări, aplicații practice etc., firește, suplimentînd informațiile cuprinse în mesaj. Lecția se încheie cu fixarea datelor esențiale din mesajul prezentat, cu stabilirea concluziilor generale, eventual cu alcătuirea schemei lecției pe tablă și, fără îndoială, cu indicarea temei de acasă.

Sau se poate proceda și în felul următor: la început, profesorul pune în fața clasei probleme spre rezolvare ori creează o „situație problemă" a cărei soluționare elevii o vor găsi urmărind cu atenție mesajul transmis prin mijloace audiovizuale, apoi tot cu concursul acestora stabilește modul corect de rezolvare a problemelor ridicate.

Însușirea cunoștințelor noi se poate realiza și prin munca independentă a elevilor. În acest caz lecția mixtă poate avea, de asemenea, o structură diferită în funcție de natura activității independente, de tehnica muncii intelectuale, de posibilitățile elevilor și de locul unde ea se desfășoară. Astfel, cînd elevii folosesc manualul sau altă sursă bibliografică pentru însușirea cunoștințelor, lecția se poate organiza și în modul următor: se face o sumară verificare a cunoștințelor anterioare, se pregătesc elevii pentru munca independentă, indicîndu-li-se subiectul lecției și modul cum se va desfășura ea, apoi aceștia fac lectura, analiza conținutului de idei din manual sau dintr-o altă sursă bibliografică, notîndu-și ideile principale. La sfîrșit, elevii sînt angajați în discuții de încheiere menite să fixeze cunoștințele dobîndite prin studiul individual.

Dacă lecția se desfășoară în laborator (la fizică, chimie, biologie etc.), profesorul poate cere elevilor să studieze din manual indicațiile privind modul de efectuare a experiențelor, a lucrării, sau aceste indicații pot fi prezentate pe fișe și repartizate fiecărui elev, apoi elevii execută experiența sau lucrarea, observînd, analizînd și interpretînd fenomenul produs. La sfîrșit se analizează rezultatele obținute, modul de lucru, atitudinea elevilor și se stabilesc concluziile teoretice la care au ajuns. Sau după ce elevii au recunoscut instrumentele, materialele, reactanții etc. pe care le au pe masă, stabilesc, împreună cu profesorul, experiențele pe care le pot efectua și tehnica de lucru și apoi execută individual sau în grup experiențele, lucrarea propusă, observînd, analizînd și notînd în caiet sau pe fișa de laborator datele observației și rezultatul obținut. Apoi într-o discuție de încheiere se stabilesc concluziile teoretice la care au ajuns.

O altă modalitate de lucru poate fi aceea în care profesorul a repartizat pe grupe de elevi anumite substanțe necunoscute și le cere acestora să le determine, hotărînd singuri modul de lucru. La sfîrșit, fiecare grupă prezintă argumentat rezultatul cercetării și modul de lucru, iar întreaga clasă discută și apreciază activitatea desfășurată.

În altă situație profesorul poate ridica în fața clasei anumite probleme, ori creează o situație-problemă și cere elevilor să găsească calea de soluționare, alegînd singuri reactanții și tehnica de lucru. După efectuarea lucrării se subliniază modul corect de soluționare.

În cadrul lecției mixte elevii pot să-și însușească cunoștințele noi și prin instruire programată. În acest caz, profesorul a întocmit texte (fișe) programate. În funcție de locul pe care îl ocupă textul programat în desfășurarea lecției, aceasta poate avea o structură diferită. Astfel, dacă întreaga lecție se desfășoară pe baza instruirii programate, adică dacă textul programat cuprinde secvența de verificare a cunoștințelor, cea de însușire și de fixare a lor, aceasta începe prin prezentarea instructajului privind modalitatea utilizării textului programat, se trece apoi la parcurgerea textului programat prin muncă independentă și la efectuarea exercițiilor aplicative cuprinse în el. În încheiere se fixează cunoștințe noi cuprinse în textul programat. Dacă textul programat cuprinde numai secvențe de comunicare a cunoștințelor noi, lecția se poate desfășura astfel: ea începe cu verificarea cunoștințelor vechi, îndeosebi a acelora care asigură înțelegerea celor cuprinse în textul programat și care pregătesc astfel elevii pentru activitatea independentă, se trece apoi la rezolvarea textului programat de către elevi prin muncă independentă, evident, sub controlul profesorului, iar în final se angajează cu elevii discuții de fixare a cunoștințelor dobîndite prin textul programat.

Acestea sînt doar unele din variantele de lecție mixtă care se pot crea și ele au o valoare orientativă, fiind, la rîndu-le, susceptibile modificării și îmbogățirii potrivit condițiilor concrete ale predării diverselor discipline școlare și corespunzător capacității creatoare a fiecărui profesor.

STELA TRITEANU

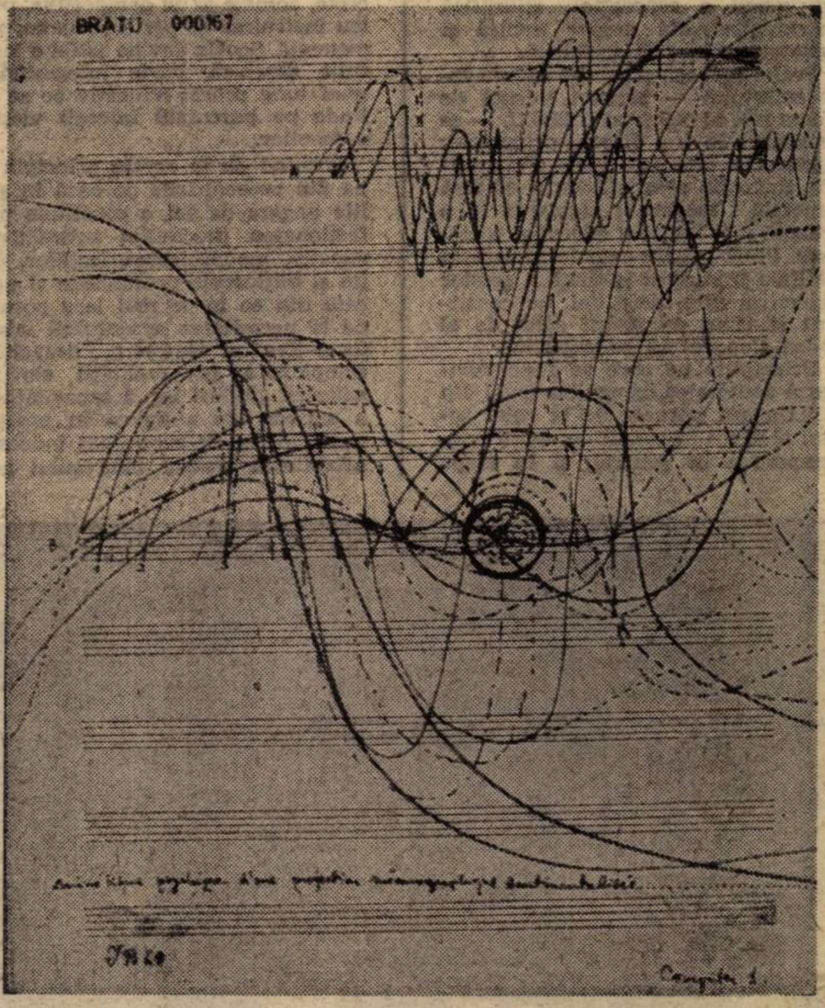

ILEANA BRATU — *Computer—1*

VIE MANIFESTARE A DEMOCRATISMULUI SOCIALIST

(Urmare din pag. 1)

O deosebită atenție a fost acordată de către secretarul general în cuvîntarea rostită la cel de al II-lea Congres al Uniunii Naționale a Cooperativelor agricole de producție pregătirii cadrelor pentru agricultură. Arătînd că lucrătorii din acest sector trebuie să posede cunoștințe necesare pentru a ști să aplice diferențiat cuceririle științei și că producția agricolă reclamă o înaltă pricepere, cunoștințe științifice tot mai dezvoltate, îndeosebi în domeniul biologiei, s-a subliniat necesitatea ca Ministerul Educației și Învățămîntului să ia toate măsurile pentru perfecționarea cît mai rapidă a întregului sistem de învățămînt și, totodată, pentru ridicarea pregătirii profesional-științifice a tuturor lucrătorilor din agricultură.

În ceea ce privește atenția deosebită ce trebuie acordată ridicării nivelului de cunoștințe profesionale ale țărănimii, a nivelului lor politic, ideologic și cultural, educării lor comuniste, secretarul general al partidului a subliniat încă o dată rolul deosebit pe care-l au în această privință cadrele didactice, profesorii și învățătorii din satele și comunele patriei noastre.

„În ridicarea satului românesc, în creșterea producției agricole, în dezvoltarea activității instructiv-educative și cultural-artistice, a întregii vieți sociale din mediul rural, un rol important au cadrele didactice, toți intelectualii satului. Ei trebuie să-și pună cu toată pasiunea cunoștințele și puterea de muncă în slujba înfăptuirii programului de dezvoltare generală a vieții satelor, ridicării nivelului de cunoștințe și de cultură al țărănimii, să militeze pentru a face din fiecare comună, din fiecare sat, un puternic centru al societății noastre în plină dezvoltare".

Pentru fiecare om al muncii, indiferent de domeniul în care lucrează, manifestările ce au avut loc la sfîrșitul săptămînii trecute și la începutul acestei săptămîni constituie puncte de reper pentru activitatea viitoare. Cei prezenți la aceste manifestări și, prin ei, întregul nostru popor, au dat glas hotărîrii ferme de a înfăptui sarcinile reieșite din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a transpune în fapt măreţul program elaborat de Congresul al X-lea al partidului.

R. P. UNGARĂ:

În actualitate: perfecţionarea şi modernizarea învăţămîntului

Problematica vastă a învăţămîntului modern, căile şi mijloacele sporirii eficienţei procesului instructiv-educativ preocupă astăzi deopotrivă forurile de conducere ale educaţiei şi cercurile largi ale pedagogilor din Republica Populară Ungară. Dinamismul din ce în ce mai accentuat al dezvoltării societăţii socialiste din ţara vecină şi prietenă, noile sarcini ale construcţiei socialiste, prevăzute în directivele celui de al X-lea Congres al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, ridică cerinţe noi, exigenţe mai mari faţă de sistemul instrucţiei publice. O societate dinamică, cum este şi societatea socialistă ungară de azi şi, fără îndoială, cum va fi cea de mîine, necesită o şcoală capabilă să educe oameni care să răspundă nevoilor actuale şi de perspectivă ale dezvoltării, avînd o concepţie ştiinţifică marxist-leninistă despre natură şi societate, o morală socialistă.

Perfecţionarea şi modernizarea învăţămîntului — sarcină trasată de Congresul al X-lea al P.M.S.U. — se realizează în trei direcţii principale: apropierea şcolii de viaţă ; înarmarea tinerelor generaţii cu o cultură generală modernă; ridicarea la o treaptă mai înaltă a educaţiei socialiste. Preocupările actuale se înscriu pe linia traducerii în viaţă a acestor obiective, care, de altfel, au constituit şi tema dezbaterii celui de al V-lea Congres al educatorilor.

Principiile pe care se fundamentează activitatea oamenilor şcolii din R.P.Ungară pornesc de la rolul social al şcolii în condiţiile epocii contemporane în general, şi în etapa actuală a dezvoltării societăţii socialiste ungare, în special. Documentele Congresului al X-lea al P.M.S.U. subliniază că sarcinile ce stau în faţa societăţii, dezvoltarea rapidă a ştiinţei şi tehnicii cer ridicarea nivelului de instruire şi educare a tuturor membrilor societăţii. În aceste condiţii funcţia scolii se schimbă în mod necesar, şcoala devine unul dintre factorii — este drept, în continuare cel mai important — al sistemului educativ. Dacă în şcoala veche preocuparea de bază a constituit-o predarea, în prezent accentul se pune pe formarea capacităţii de autoeducare a tinerilor. Şcoala trebuie să pregătească oameni capabili să se adapteze schimbărilor rapide în ştiinţă şi producţie. Sarcina de bază a ei devine pregătirea tinerilor pentru îndeplinirea unor sarcini concrete, actuale şi de perspectivă, pentru instruirea şi perfecţionarea permanentă. Şcoala devine astfel o instituţie deschisă, parte integrantă a unui lung proces educativ ce se întinde pe parcursul întregii vieţi a oamenilor.

Pornind de la aceste principii, una din preocupările de bază în şcolile ungare de azi o constituie perfecţionarea procesului instructiv-educativ, modernizarea lecţiilor. Căile şi mijloacele preconizate şi aplicate din ce în ce mai larg pornesc de la necesitatea accentuării laturii formative a instruirii, dezvoltării complexe a personalităţii elevilor, educării gîndirii lor, a capacităţii de a acţiona, de a aplica în practică cunoştinţele. Se subliniază îndeosebi necesitatea trezirii interesului pentru nou, pentru rezolvarea problemelor şi, în acelaşi timp, obligaţia educatorului de a indica metodele prin care elevii îşi pot însuşi rapid şi durabil noile cunoştinţe. Este de remarcat insistenţa cu care se evidenţiază necesitatea de a reconsidera conţinutul culturii generale contemporane care să asigure elevilor un bagaj unitar de cunoştinţe în scopul potenţării capacităţii de a acţiona, a formării şi dezvoltării concepţiei ştiinţifice despre lume şi societate şi educării elevilor în spiritul moralei comuniste.

Formarea unui om multilateral dezvoltat presupune şi aplicarea unor metode noi de predare. Şcoala ungară, cadrele didactice se orientează în general spre activizarea elevilor atît la lecţii, cît şi în activitatea extradidactică. Sînt aplicate cu succes, într-un şir de şcoli, metode moderne de predare: învăţarea în grup, elemente ale învăţămîntului programat, învăţarea prin descoperire etc. S-au creat cabinete speciale pentru predarea diferitelor discipline şcolare. Sînt larg răspîndite şi aplicate materialele audio-vizuale. Creşte an de an dotarea şcolilor cu laboratoare şi cabinete. Clasele speciale de matematică, fizică, biologie etc., înfiinţate în diferite şcoli medii, sporirea numărului cercurilor tehnice şi ştiinţifice fac posibilă o pregătire diferenţiată a elevilor. Lărgirea caracterului aplicativ al predării, formarea capacităţilor elevilor de a aplica în practică cunoştinţele teoretice dobîndite, reprezintă orientări esenţiale în procesul instructiv-educativ din şcolile Ungariei. Problema modernizării lecţiei, metodele şi procedeele ce urmează a fi folosite sînt teme ale unor largi dezbateri, care antrenează masele largi ale cadrelor didactice. Dezbaterile evidenţiază rolul hotărîtor, central al profesorului în procesul instructiv-educativ, remarcă necesitatea îmbinării metodelor şi procedeelor variate, adaptate totdeauna la condiţiile concrete ale şcolilor şi claselor de elevi. Se consideră că este dăunător pentru ridicarea eficienţei învăţămîntului ca o metodă sau alta să fie proclamată drept singura care rezolvă toate problemele ce se ivesc în predare; în pedagogie nu poate exista o reţetă universal valabilă, pentru toate cazurile, în toate împrejurările.

Preocupările vaste ale pedagogilor maghiari privind perfecţionarea şi modernizarea învăţămîntului, din care am amintit aici doar cîteva, sînt mărturii ale unei activităţi multilaterale, desfăşurate de cadrele didactice din R.P. Ungară pentru formarea schimbului de mîine al constructorilor socialismului şi comunismului.

MAGDALENA BÁNTÓ

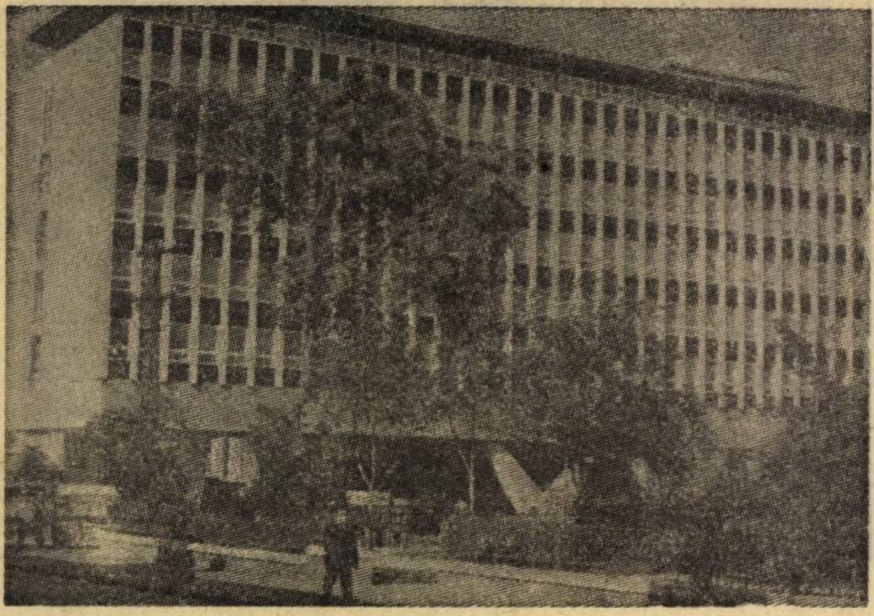

Centrul şcolar de învăţămînt secundar din Miskolc — R. P. Ungară

DIN PRESA PEDAGOGICĂ DE PESTE HOTARE

Revista „Cahiers pédagogiques" (nr. 101) îşi rezervă paginile unei discuţii foarte utile, despre predarea poeziei în şcoală.

Ce rămîne în mintea, în emoţia şi în inima copilului care memorizează, recită, citeşte cu pasiune ? Revista, prin Pierre Gamarra, subliniază că nu trebuie să facem din copil o bibliotecă de poezie, ci să-i formăm gustul pentru ea.

Nimeni nu crede că ar putea face din elevii noştri mici „poeţi minume", ca Puşkin sau Eluard la nouă ani (poate că, într-o zi, vor fi şi printre ei mari poeţi), dar că le putem deschide accesul la Puşkin şi Eluard, asta da. Aceasta înseamnă lectura vie, practică a poeziei, nu vechile lecturi (sau lecţii) de memorizare, aşa cum se mai făceau pe cînd eram eu elev. Aşadar, citirea unei poezii implică reacţii personale, selecţii, discuţii, analize.

În articolul „Les enfants et la poésie" Isabelle Jan se întreabă mai ales în ce constă recitarea, voluptatea lecturii în (şi cu) ecou, ce relaţie se stabileşte, bunăoară, între copil şi o fabulă de La Fontaine, caracteristicile limbajului poetic care se adresează sensibilităţii şi imaginaţiei copilului.

Un articol sobru, dar la obiect : „Science du langage et poésie. Perspectives pédagogiques", semnat de Georges Jean, abordează un subiect imens, de cercetare şi de reflexie, de la grădiniţă pînă la universitate. Articolul incită la discuţii pedagogice : cum se analizează în clasă o poezie (nivel fonetic, metaforic, structuri sintactice specifice poeziei etc.) ? Care este gramatica poeziei ? Autorul are dreptate să şi le pună şi să ni le pună : cînd ştii cum se construiesc secvenţele, sintagmele la nivel gramatical, cum se suprapune sau decalează ritmul fonic, ritmul accentuat, ritmul gramatical, îţi dai seama că, în citire sau la recitare, acestea reglează respiraţia, impun un anumit ritm respiraţiei. Aici e arta profesorului-educator şi animator : să facă pe copil să respire în funcţie de natura textului poetic. E ceea ce sugerează noţiunea „d'activité de poésie" pe care autorul o discută în finalul articolului, referindu-se la consecinţele pedagogice ale actului poetic.

Instructivă ni se pare şi o „Anchetă" a revistei pe teme ca : poezia trebuie învăţată ? (sau „descoperită"). Răspund unii dascăli (80 la sută — da, 1,5 la sută — nu etc.) ; şi ce spun poeţii ? Mai bine-zis ce gîndesc : în raportul poezie-şcoală, poezia are nevoie de şcoală sau invers ? sau raportul este de reciprocitate strictă ?

Pagina 53 ne face o bucurie cu : „Le club de poésie du Licée pédagogique de Constantza (Roumanie)". În pagină, un articol cu miez al directoarei Viorica Dinescu, aceeaşi care semnează şi traducerea poeziei „La jeune paysanne", scrisă de Nebancea Ion (15 ani).

Dijon **GH. POALELUNGI**

◆

„Vita dell'Infanzia" (nr. 4/1972) inaugurează noua sa rubrică „Profiluri de pedagogi contemporani" cu una din personalităţile cele mai reprezentative ale pedagogiei poloneze, „un umanist al timpurilor noi", cum spune revista, pedagogul şi filozoful Bogdan Suchodolski.

Personalitatea savantului polonez este cunoscută în Italia nu numai din activitatea lui în cadrul unui organism pedagogic internaţional, AISE, dar şi din traducerea unora dintre lucrările sale, ca şi din studiile italiene privind activitatea ştiinţifică a pedagogului.

Revista subliniază, alături de „fertilitatea spirituală" a lui B. Suchodolski, originalitatea gîndirii sale mai ales în domeniile cu privire la locul şi rolul personalităţii umane în societate de-a lungul timpurilor şi în mod special în etapa contemporană. Şi, deşi autorul prezentării (G. Broccolini) nu aplaudă apartenenţa marxistă a spiritului suchodolskian şi, din această cauză, nu încheagă un portret complet şi din toate punctele de vedere exact al savantului, însăşi prezenta pedagogului în capul listei de profiluri remarcabile ale acestui important domeniu al activităţii umane — pedagogia — înseamnă o recunoaştere a valorilor şcolii Poloniei populare.

S. P.

FRANŢA

Autori: elevii

La Liceul Jean-Zay din Orléans (Franţa) a fost introdus un interesant experiment. În clasa a IV-a modernă (corespunzînd clasei noastre a VIII-a), profesoara de franceză a lansat ideea scrierii unui roman. Clasa acceptă ideea cu însufleţire şi e împărţită în cinci grupe a cîte cinci elevi. Fiecare grupă propune, pentru conceperea romanului, cîte un subiect. Elevii aleg, prin vot, subiectul care li se pare cel mai atractiv, trec apoi la elaborarea unei scheme a „romanului". În cursul altor două şedinţe, fiecare grup şi-a prezentat planul, „apărîndu-l" împotriva criticilor sau obiecţiilor aduse de colegii din celelalte grupuri.

Romanul — aşa cum s-a stabilit pînă la sfîrşit — trebuia să aibă cinci capitole, fiecare redactat în colectiv, de către grupa respectivă. Odată scrise, capitolele au fost citite în clasă, aducîndu-se corectivele necesare.

Din această muncă colectivă — care a durat tot trimestrul întîi al anului şcolar 1970—1971 — a rezultat un roman intitulat „Cinci copii împotriva unei planete". Este vorba, natural, după cum indică şi titlul, de un roman ştiinţifico-fantastic, gen de literatură care, se ştie, pasionează atît de mult pe adolescenţi. Asemenea romane am citit fiecare dintre noi. Pînă acum însă, nici unul n-a fost scris de elevii unei clase, ci de scriitori mai mult sau mai puţin consacraţi.

Ce învăţăminte se pot trage din această experienţă ? În primul rînd, — notînd observaţiile profesoarei — s-a constatat că descrierile făcute de elevi în roman erau sumare, portretele inexistente, şi că pentru tinerii autori a contat doar acţiunea.

Dincolo, însă, de aceste deficienţe, semnalate, experienţa de la Liceul Jean-Zay a avut mai ales părţi pozitive. În primul rînd, a dus la îmbogăţirea şi îmbunătăţirea expresiei orale — elevii, au trebuit să-şi apere ideile şi să răspundă la obiecţiile ridicate, le-a stimulat inventivitatea, i-a deprins pe elevi cu folosirea dicţionarului, cu elaborarea planului unei lucrări. Ea a mai demonstrat — dacă mai era nevoie — interesul sporit al adolescenţilor pentru lumea de azi şi cea de mîine.

PAUL B. MARIAN

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educaţiei şi Invăţămintului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scinteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scinteii"

CHIBINET RK:

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 38
Sîmbătă 4 martie 1972
12 pagini — 1 leu

GINGĂŞIE

În fiecare an cînd Pămîntul iese biruitor din iarnă şi se înclină spre soare pe pragul echinocțiului, meridianele lumii serbează Ziua Femeii. Pădurile tac un timp ostenite de viscole ; se aud atunci numai pîraiele, cîntă atunci în tulpini numai sevele — simbol al primăverii şi-al fecundității perpetue.

Spunem FEMEIE, şi cuvîntul are foşnet de iarbă crudă şi ne gîndim la primăvară, la rodnicie şi la albine. Cu ce-am putea compara mai bine simțul gospodăresc al mamelor noastre, al soțiilor şi colegelor noastre, munca şi strădaniile lor, dacă nu cu hărnicia albinei ? Spunem FEMEIE şi zarea se face senină.

Lîngă căldura căminului, pe care ne-o strecoară în suflet, sau muncind alături de bărbat în orice domeniu, femeia din țara noastră şi-a cîştigat un bun nepreţuit : demnitatea.

Recent, secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu arăta ce rol important joacă femeile în industrie şi în agricultură şi, cu matură chibzuință, îndemna să fie promovate mai mult în funcții de conducere. Femeia-constructor urcă cu bărbatul pe schele şi zideşte alături de el aducîndu-i mai aproape cerul cu luceferi şi soare. Ea nu mai este jertfită, nu mai e nevoie să fie zidită în temelii ca edificiul să dureze, pentru că, de-un timp încoace, pe-aceste meleaguri, altele sînt izvoadele trăiniciei.

În domeniul învățămîntului, mai mult de jumătate din cadrele noastre didactice sînt femei. Femei-educatoare, femei-dascăl. Cred că nu există om care să fi trecut prin şcoli şi să nu păstreze amintirea vreunei dăscălițe ce i-a deslușit tîlcul slovelor. Personal, scriind aceste rînduri şi întorcîndu-mă cu duioşie prin ani, în minte îmi învie chipuri scumpe — chipul blajin al bătrînei profesoare de geografie din clasele elementare, apoi chipul cu ochi mari şi buni al profesoarei de fizică, diriginta mea de prin clasa a IX-a, şi chipurile cîtorva profesoare de mai tîrziu, din anii de studenție, străluminate de-o lumină tainică, semn al întîrzierii îndelungi deasupra cărților. Unele dintre ele s-au petrecut din viață. Altele mai luminează mințile altor generații. Peste amintirea lor, mă voi apleca întotdeauna cu evlavie şi recunoştinţă.

De 8 Martie, de ziua universală a Femeii, să culegem cea mai aleasă floare a inimii noastre, dîndu-i-o în dar. Va fi un gest de supremă civilizație, un simbol de iubire şi tandrețe față de ființa cea mai apropiată nouă — cea care ne-a dăruit viața, care ne-o încălzeşte în fiece clipă cu respirația ei şi-i conferă sensuri multiple.

DIM. RACHICI

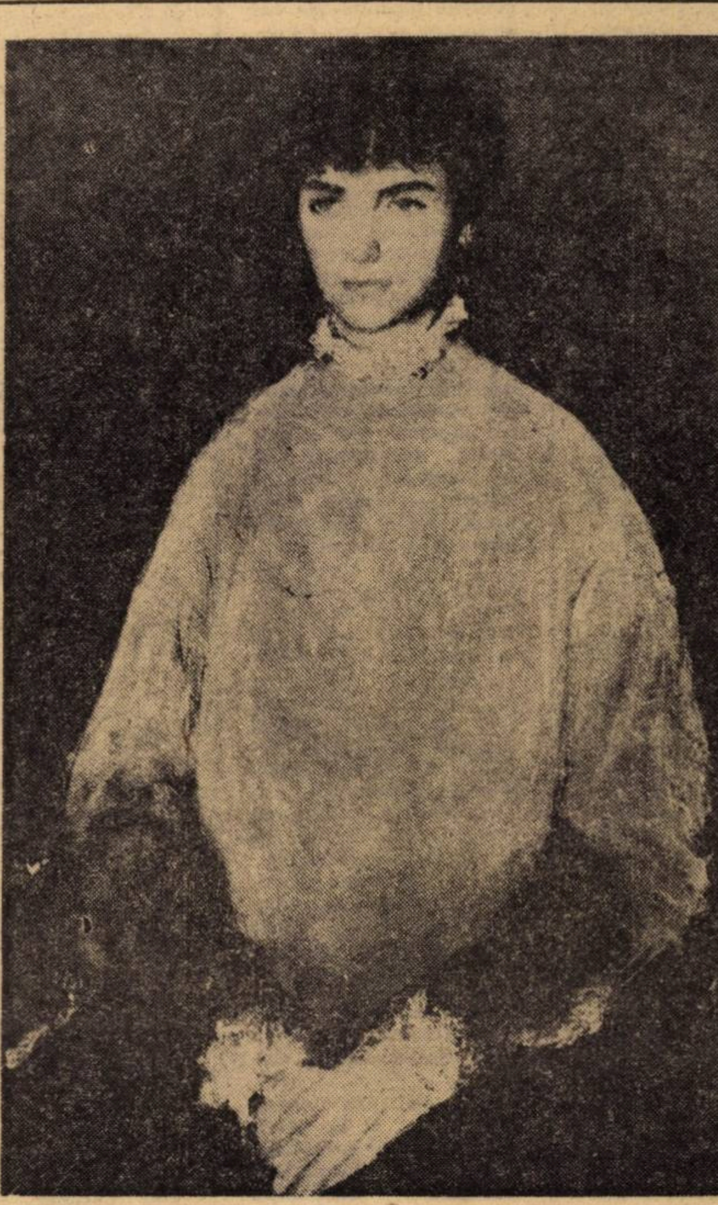

C. Baba

Portret de fată

Succesul

Ce este succesul? — m-a întrebat, alaltăieri, un activist cultural.

Succesul este de două feluri: acela care vine „peste noapte", ca o lovitură de trăznet şi cel care e rezultatul unui efort — individual, sau conjugat — de mai lungă durată.

Oricum ar fi el, succesul pare să fie mai greu de conservat, decît de obținut. Succesele care nu se permanentizează se uită, de unde şi dorința unora de a trage maximum de avantaje din acela odată dobîndit.

Acestea sînt generalități, şi ele se pot extinde, cu altele, la şi mai multe. Există şi un tratat de „Teoria Succesului" de autori români, precum sînt pretutindeni editate broşuri publicitare despre secretele succesului, în cutare sau cutare domeniu, de pildă: cum te poți mărita cu un prim-ministru, sau cum poți „sparge banca" la Monte-Carlo...

Însă nu ştiu încă dacă vreo rețetă gata făcută, din toate aceste domenii, a avut într-adevăr... succes. Acuma se reciclează şi se recalculează toate la ordinator. Unii zic că după o asemenea rețetă s-a fabricat succesul filmului Love Story, *dar e posibil să fie doar zvonul lansat de vreun invidios.*

Poate să fie şi o chestiune care ține de moment şi de mediu, de climat. Dar se poate, de asemenea, ca tocmai succesul să fie acela care determină schimbarea climatului şi un alt moment în seria victoriilor obținute „pe ramură". Mister !... Criteriologia contemporană se caracterizează prin nestatornicie.

De aceea eu aş dori să cred că nu rețetele succesului ar trebui să ne preocupe, ci scopul şi consecințele lui.

Aici sînt într-adevăr foarte multe de spus şi de făcut, mai ales de cînd vorbim cu atîta convingere despre conştiința socialistă, a producătorilor şi a consumatorilor.

Momentul şi climatul acesteia ar putea să ne conducă la alte criterii etico-estetice şi financiare, pe calea (bineînțeles) a unor mari şi binemeritate... succese.

Ar trebui să fim mai atenți la modul în care o întreprindere, sau o persoană, se bucură de succesul său personal. Uneori aceste succese au crescut pe fapte care au dăunat succesului altora, dacă nu cumva i-a păgubit de-a binelea, aducînd în fond prejudicii unor oameni cumsecade şi colectivității.

Succesul personal obținut pe asemenea criterii, adică în detrimentul altora, seamănă foarte mult cu sentimentul proprietății private capitaliste, care se manifestă şi în alte chipuri.

O dată cu evoluția formelor proprietății şi cu definirea celei socialiste, ar fi trebuit să se țină seama şi de preschimbarea sentimentului de proprietate, în altul nou şi anume unul care se integrează armonios în sentimentul patriotismului socialist. De pildă, dragostea de pămîntul patriei n-are nimic comun cu „setea de pămînt" a celebrului personaj al lui Rebreanu, acum cînd pămîntul aparține celor ce muncesc.

Trecînd la spațiul, uneori inefabil, al proprietății artistice, sînt de asemenea foarte multe de spus despre raportul dintre „eu" şi „noi", atunci cînd se vorbeşte în numele unor largi colectivități umane, sau al Națiunii. Ea, națiunea socialistă, are dreptul să protesteze, dacă numele îi e luat în deşert, dacă este citat în fals. Şi să refuze impostura, aşa cum se refuză un cec cu semnătura plastografiată.

Scrisul şi arta românească contemporană se caracterizează printr-o credință autentică în forța creatoare a poporului. Întotdeauna intelectualitatea noastră a fost animată de patriotism şi de simțul dăruirii față de un crez înalt. Numai influența îndelungată şi dureroasă a moralei burgheze a „vițelului de aur" e pricina multelor excepții de la această regulă.

O, dar pe scena vieții s-au perindat atîtea tipuri pierdute şi uitate !

MIHNEA GHEORGHIU

ÎN ACEST NUMĂR:

- Ca un tulburător arc de triumf.
- Noi contribuții româneşti în domeniul lingvisticii matematice
- S-au redeschis grădinițele de la sate
- Consultație : Apărarea intereselor generale ale societății — obligație patriotică.
- Coordonate psihologice ale orelor de dirigenție cu adolescenții.
- Şcoala în contextul social-economic al județului — interviu cu Constantin Gheorghe, secretar al Comitetului județean de partid Olt.

ACCENTE

Latinitatea limbii române

Cercetătorii limbii române ne-au obişnuit adesea în ultimii ani cu analize profunde, obiective, ale istoriei limbii noastre, ale fenomenului atît de complex al influenţelor provocate sau receptate de limba ce-o vorbim.

Semnificativă e, în acest sens, înmulţirea studiilor care nu se limitează la constatarea împrumuturilor — mari sau mici, pasagere sau mai de durată — făcute de limba română din alte limbi, ci au în vedere şi fenomenul, extrem de interesant din multe puncte de vedere, al împrumuturilor oferite de limba română altor limbi. Iar aici cercetările sînt abia la începutul lor.

Un alt aspect al studiilor lingvistice, şi el de mare interes, este caracterul latin al limbii ce o vorbesc urmaşii daco-romanilor. Fireşte, nici un om de bună credinţă, de aici sau de aiurea, nu se mai îndoieşte astăzi de caracterul predominant latin al limbii române. Dar, cu privire la limba română din secolele trecute s-au făcut afirmaţii, ce păreau mult timp acceptabile unora, cum că limba română a fost înţesată de cuvinte luate din alte limbi, caracterul ei latin fiind afectat. Aceste afirmaţii, cum se constată azi, eronate, nu aveau la bază o cercetare concretă a textelor de limbă veche. Lucrurile stăteau şi în vechime cu totul altfel decît se afirma ; **elementul latin acoperea 90% din vocabular,** iată concluzia spectaculoasă, dar documentată la care ajunge un remarcabil cercetător de la Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iaşi — C. DIMITRIU — într-un articol publicat în revista academică din Bucureşti „Studii şi cercetări lingvistice“, a XXII, nr. 6/1971, p. 597 — 606.

Fără să se descurajeze de afirmaţiile unor somităţi în lingvistica noastră (cf. p. 598), C. Dimitriu abordează cu adevărat ştiinţific problema componenţei etimologice a lexicului românesc. Mergînd pe urmele lui B. P. Hasdeu şi ale lui Dimitrie Macrea, lingvistul ieşean face o „prezentare statistică a întregului vocabular din unele dintre cele mai importante texte religioase din secolele al XVI-lea şi al XVII-lea, precum şi din pravilele cele mai valoroase din secolul XVII...“ Autorul compară rezultatele la care ajunge cu cele obţinute de D. Macrea, care a analizat o operă din secolul al XIX-lea — poeziile antume ale lui Eminescu — şi cu situaţia lexicului în romanul **Baltagul** de Sadoveanu.

C. Dimitriu ajunge, pe baza datelor statistice obţinute, la următoarele concluzii.

Deşi textele cercetate aparţin unor epoci diferite şi au un conţinut variat, în ceea ce priveşte structura etimologică, vocabularul are, constant, aceeaşi caracteristică, în toate operele cercetate : **„cuvintele-titlu romanice (latine) reprezintă circa patru cincimi (80%) din întreg vocabularul şi cuvintele-text romanice latine reprezintă circa nouă zecini (90%) din întreg vocabularul“.**

Fireşte, în acest interval de timp s-au petrecut anumite schimbări în vocabularul românesc, dar mai ales la periferia lui, în cadrul elementelor nelatine, iar **„în lexicul limbii române elementul romanic (latin) este întotdeauna dominant“** ; împrumuturile nelatine pot fi considerate ca avînd un rol secundar.

— „...modernizarea vocabularului limbii române s-a făcut mai ales prin îmbogăţirea cu neologisme latino-romanice şi prin trecerea în fondul pasiv sau ieşirea din uz a unor împrumuturi slave“.

— „...atît în epoca veche cît şi în epoca modernă, cuvintele-text moştenite din latină sînt categoric dominante (60—73%) faţă de toate celelalte elemente romanice şi neromanice luate la un loc“.

Cele de mai sus dovedesc cu prisosinţă : caracterul latin al limbii române este un dat primordial, permanent de-a lungul secolelor, nealterat şi nealterabil în substanţa sa fundamentală.

Liviu Petrina

O reuşită pagină de învăţămînt

Ziarul **„Năzuinţa“**, organ al Comitetului judeţean Sălaj al P.C.R. şi al Consiliului popular judeţean, publică, în fiecare săptămînă, cîte o pagină dedicată, în exclusivitate, şcolii. Prin conţinutul ei bogat şi divers, pagina în discuţie îşi propune să pledeze convingător pentru formarea în şcolile din judeţ a unor puternice centre de educaţie a elevilor în spiritul socialist şi comunist al timpului pe care-l trăim. Cîteva „teme“ (dintre cele mai recente), frecventate cu asiduitate de redactorul (Ion Lupa Crişan) şi colaboratorii paginii sînt, în acest sens, edificatoare. Se scrie despre necesitatea predării lecţiei de ştiinţe sociale, într-un spirit viu, creator, despre cabinetele de ştiinţe sociale, despre informarea politică („Elevul un explorator — dirigintele o călăuză !“), despre modernizarea procesului de instrucţie şi educaţie (iată alt titlu sugestiv : „Aud, uit ; văd, reţin ; fac, înţeleg !“), educarea prin muncă şi pentru muncă, instruirea practică a ucenicilor în funcţie de cerinţele producţiei, semnificaţia notei la purtare, dreptul, dar şi — mai ales — obligaţia frecventării cursurilor şcolare etc.

Important ni se pare şi faptul că, o dată ridicate, problemele nu sînt „uitate“ pe parcurs. Se revine, cînd este cazul, asupra unor chestiuni de mare interes, urmărindu-se, în acest fel o mai eficientă rezolvare a lor.

Mai consemnăm, în fine, recenta colaborare a academicianului Eugen Pora, diversitatea semnăturilor (eleva Dorina Chioreanu, clasa a VII-a, semnează un itinerar de călătorie : „Am fost în Finlanda“) şi compartimentarea inteligentă, pe rubrici, a paginii (alături de anchete şi mese rotunde apar, periodic, rubricile : „Trei scrisori pe săptămînă“, „Aduc onoare şcolii“, „Agendă“, „Recenzii“ etc.).

Adrian Velichi

Cîntece pentru elevi

Dorinţa profesorilor de muzică şi a diriginţilor de a dispune de o carte de cîntece revoluţionare, muncitoreşti şi patriotice pentru elevi a fost îndeplinită de Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti prin editarea antologiei muzicale „Republică măreaţă vatră“ (alcătuită de un colectiv de profesori sub îndrumarea inspectorului şcolar Mircea Acojocăriţei).

În recomandările metodice din primele pagini, cele 31 de cîntece (la unison) din lucrările reprezentative ale repertoriului muzical românesc contemporan şi clasic sînt repartizate pe cele trei cicluri de învăţămînt (clasele I—IV, V—VIII şi IX—XII), fiecare din cele trei compartimente cuprinzînd cîntece obligatorii şi facultative.

Volumul — atît de aşteptat şi atît de necesar realizării educaţiei comuniste a tinerelor generaţii — pune la dispoziţia cadrelor didactice de specialitate şi a elevilor cîntece binecunoscute şi dragi nouă, tuturor, ca „Tricolorul“, „Pe-al nostru steag“ (Ciprian Porumbescu), „Hora Unirii“ (Alex. Flechtenmacher). „Deşteaptă-te, române“ (Anton Pann), „Mulţumim din inimă partidului“ (Elly Roman), „Al Partidului drag nume“ (St. Andronic) etc., care, însă, despărţite în partituri, pînă acum, erau greu accesibile. Sperăm că tirajul acestei utile şi importante culegeri pentru procesul instructiv-educativ va satisface cerinţele tuturor unităţilor şcolare din Capitală şi că iniţiativa Inspectoratului municipal Bucureşti va fi preluată şi de alte inspectorate din ţară.

V. Baciu

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Un grup de cadre didactice din satul Plevna, jud. Ialomiţa întreabă dacă mai pot cere plata unor diferenţe de salarii cuvenite pentru anul şcolar 1970—1971. Arătăm că potrivit art. 118 (alin. ultim) din Codul Muncii, pentru orice pretenţii băneşti, angajaţii se pot adresa organelor competente, în termen de un an de la data cînd sumele de bani pretinse urmau să fie plătite. În consecinţă în luna martie 1972, nu se mai pot cere decît diferenţele de salariu cuvenite în intervalul martie 1971—februarie 1972. Această regulă se aplică în toate cazurile indiferent de natura sumelor restante pretinse (diferenţa de salariu tarifar, indemnizaţii, ajutoare de boală, indemnizaţie pentru concediu de odihnă ş.a.)

D. Băjenaru de la Şcoala generală Vădeni, comuna Murgeni, jud. Vaslui. Vă comunicăm că personalul didactic angajat în primul an în învăţămînt (absolvenţi repartizaţi) poate beneficia — potrivit instrucţiunilor Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului nr. 330/1968 (referitoare la concediul de odihnă al personalului didactc în învăţămîntul de toate gradele) — de concediul de odihnă integral (62 zile calendaristice), dacă a depus activitate la catedră întregul an şcolar, adică de la deschiderea cursurilor. Dacă a început activitatea după data deschiderii cursurilor (de ex. : după 15 septembrie), atunci primeşte un concediu de odihnă calculat cîte 5 zile lucrătoare pentru fiecare lună integral servită.

În situaţia dv. pentru că v-aţi prezentat la post după 6 oct. 1971, concediul va fi de 40 zile calendaristice (pentru 8 luni integral servite). În restul zilelor (10—31 august 1972) veţi primi salariul tarifar, prestînd serviciu în şcoală.

★

Întrucît răspunsul dat **tov. Ion Bătrînca** în numărul precedent al revistei noastre în legătură cu stabilirea plafoanelor pentru acordarea alocaţiei de stat pentru copii, nu a apărut complet, redăm mai jos aliniatul omis :

„În cazul personalului didactic, care realizează — pe lîngă salariul tarifar de încadrare — şi venituri din plata cu ora, se ia în considerare venitul total brut realizat din salariul tarifar de încadrare (aşa cum s-a arătat mai sus) şi din plăţile cu ora realizate. În astfel de situaţii, dacă venitul total brut realizat depăşeşte plafonul prevăzut de lege, alocaţia de stat pentru copii nu se poate acorda în perioada respectivă“.

Th. Leonescu

Cadourile sînt un semn al recunoştinţei?

Se spune că ingratitudinea e specifică omului. Maximă pesimistă ce poate consola filozofic inimile celor care, de pe urma unor fapte bune făcute semenilor lor, au cules doar nerecunoştinţa. Că o experienţă milenară a putut înfiera cu amărăciune această trăsătură nesocială a unor oameni e firesc şi plauzibil. Este condamnată o însuşire negativă care răpeşte relaţiilor interumane timbrul afectiv al existenţei.

Se mai spune că „recunoştinţa e o floare rară“ şi de aceea atunci cînd e întîlnită e lăudată. Să fie oare aşa ? Poveştile care ne-au încălzit copilăria, istorioarele pe care le-am ascultat cu ochii mijiţi de somn cînd eram mici, faptele care se petrec zilnic în jurul nostru ne arată cu prisosinţă nu numai că recunoştinţa nu e o floare rară, dar că o considerăm o calitate majoră care acţionează de multe ori ca un regulator al raporturilor omeneşti şi exprimă pînă la un punct gradul de solidaritate cu ceilalţi oameni, cu grupul social, cu colectivitatea. Parcă s-ar stabili un contract tacit între om şi om, sau între om şi grup, mai tare decît puterea unei legi, a cărui încălcare se sancţionează cu oprobriul public. A nu răspunde unui ajutor primit la nevoie, unui sfat bun, înseamnă a încălca o normă nescrisă de convieţuire socială, sau a răspunde prin ingratitudine înseamnă a abdica de la omenie.

Dar... unele constatări pe marginea celor ce se petrec în şcolile noastre, cu prilejul zilelor de 1 şi 8 Martie ne pun pe gînduri. (Am fi tentaţi să spunem că şi recunoştinţa are limitele ei ; depăşite, aceste limite, ea apare de prost gust şi, în orice caz, cu influenţă nocivă pe plan educaţional.)

Dacă sînt frecvente şi de lăudat atenţiile pe care, sub forma unor cadouri, le fac bărbaţii soţiilor sau tovarăşelor de muncă, nu putem decît să condamnăm obiceiul înscăunat în unele şcoli de a se face cadouri profesoarelor sau chiar profesorilor (pentru soţiile lor).

În preajma zilei de 1 martie şi, cu osebire, de 8 Martie părinţii sînt pur şi simplu asaltaţi de copii. Asistăm la adevărate „competiţii“ între părinţi pentru strîngerea fondurilor în vederea cadourilor oferite învăţătoarelor şi profesoarelor. Pentru a-şi marca simpatia sau recunoştinţa pentru cutare sau cutare profesoară, unii părinţi adaugă cadourilor colectate în numele clasei şi cadourile lor personale. Iar copiii, prinşi în această competiţie a părinţilor şi mînaţi şi de entuziasmul şi candoarea vîrstei lor, îi silesc pe bieţii părinţi la contribuţii băneşti. Mai trist e că unele cadre didactice se lasă prinse în jocul acesta vinovat, făcînd din mulţimea sau valoarea cadourilor primite — dacă uneori nu le provoacă chiar — un test al capacităţii lor profesionale. Cu ce seamănă această de neiertat comportare, dacă nu cu bacşişul pe care-l dai ospătarului care şi-a făcut, servindu-te conştiincios, doar datoria ?

Este îmbucurătoare recunoştinţa, acest sentiment de o inefabilă omenie, pe care elevii noştri o nutresc învăţătoarelor şi profesoarelor lor. Este încurajator pentru toţi cei ce vrem să creştem un tineret nou pe măsura aşteptărilor zilei pe care o pregătim astăzi, că familia şi şcoala sădesc în sufletele fragede această trăsătură profund umană, dar manifestarea ei trebuie să se concretizeze în alte ipostaze. Oare obţinerea unor rezultate mai bune la învăţătură sau disciplină n-ar putea marca festiv această zi dedicată femeii ? O felicitare, însoţită de o floare, un obiect confecţionat de miinile lor, nu pot exprima toată recunoştinţa şi dragostea pe care elevii noştri o poartă cadrelor didactice ? N-am auzit, n-am văzut să se măsoare sentimentele cu metrul, kilogramul, metrul cub sau în valoare de lei !

Ar fi bine ca directorii de şcoli, colectivele didactice să fie mai atente, mai exigente faţă de buna lor reputaţie pentru ca la această tradiţională cinstire, elevii, părinţii şi cadrele didactice să nu întreacă măsura.

Măsură în toate, chiar şi în manifestarea recunoştinţei.

M. ARIEŞANU

NOTĂ : Reflecţiile de mai sus ne-au fost sugerate de sesizările cititoarei V. Z. din Bucureşti.

NOI CONTRIBUŢII ROMÂNEŞTI ÎN DOMENIUL LINGVISTICII MATEMATICE

interlocutor prof. univ. dr. docent

SOLOMON MARCUS

de la Universitatea Bucureşti

Recent s-a reintors în Capitală după o absenţă de un an, prof. univ. dr. doc. Solomon Marcus. D-sa a funcţionat ca profesor invitat la Departamentul de matematică al Universităţii din Toronto şi la Institutul de lingvistică al Statelor Unite de la Universitatea de stat din New York cu sediul la Buffalo. În acest timp prof. S. Marcus a fost invitat să prezinte conferinţe la Courant Institute of Mathematical Science, Indiana University, Columbia University, University of Michigan, University of California-Berkeley, Stanford University, University of Maryland, Mc Gill University, Massachusetts, Institute of Technology, University of Washington, University of Chicago şi multe alte universităţi din S.U.A. şi Canada. De asemenea, la reîntoarcerea în Europa a fost solicitat să conferenţieze la universităţile din Paris, Besançon, Amsterdam, Utrecht, Stuttgart, Konstanz şi Berlinul occidental. I-am solicitat un scurt interviu în legătură cu poziţia actuală a lingvisticii matematice.

— Lingvistica matematică şi-a extins în ultimii ani obiectul de cercetare şi şi-a diversificat metodele. Născută din problemele puse de formalizarea limbilor naturale şi de utilizarea calculatoarelor electronice în procesele de transmitere a informaţiei lingvistice, lingvistica matematică a îmbrăţişat în ultima vreme cercetarea formalizată a tuturor tipurilor de limbaje ce apar în ştiinţă şi artă. Voi da doar cîteva exemple: a) ereditatea, pe toată scara vieţuitoarelor, ia forma unor limbaje a căror structură morfologică este ceea ce geneticienii numesc codul genetic, dar a căror structură sintactică este încă foarte puţin cunoscută, iar cercetarea ei pune în mişcare teoria modernă a gramaticilor generative; b) structurile plastice polidimensionale sînt cercetate din punctul de vedere al limbajelor formale şi al aşa-numitelor gramatici picturale. În felul acesta se speră să se liniarizeze şi să se cuantifice limbajele diferitelor arte vizuale. Ştim de pe acum să reprezentăm, cu ajutorul unor „gramatici", ansamblul ieroglifelor chinezeşti şi ansamblul caracterelor alfabetului latin; c) diferitele moduri de organizare a structurilor narative (folclorice şi culte) sînt reprezentate sub formă de limbaje, studiate cu aparatul complex al logicii simbolice. O cercetare recentă îşi propune să pună sub formă programabilă la calculatorul electronic tehnicile elaborate în această privinţă de Claude Lévi-Strauss. Acestea sînt doar trei aspecte dintr-o varietate foarte bogată de noi preocupări şi rezultate.

— Care este locul lingvisticii matematice româneşti în contextul preocupărilor actuale din acest domeniu pe plan mondial?

— A fost pentru mine o deosebită satisfacţie să constat interesul deosebit al specialiştilor de pretutindeni pentru rezultatele obţinute de şcoala matematică românească, aprecierea de care se bucură numeroşi colegi ai mei matematicieni şi lingvişti. Mulţi oameni de ştiinţă pe care i-am intîlnit şi-au exprimat dorinţa şi intenţia de a vizita ţara noastră, universităţile şi institutele noastre de cercetare. Pentru a da un singur exemplu, voi menţiona pe prof. William Hartnett, şeful Departamentului de matematică de la Universitatea de stat din New York cu sediul la Plattsburgh, care a depus la Academia Naţională de Ştiinţe din Washington o cerere pentru a întreprinde o călătorie de studii în ţara noastră. Exemple de acest fel sînt numeroase, dar şi mai numeroşi sînt tinerii care solicită burse pentru specializare în ţara noastră, în domeniul limbajelor formale. Un student columbian de la Universitatea din Ottawa s-a adresat în acest sens Ambasadei române din Ottawa, iar tînărul absolvent de universitate Andrea Sgarro, din Trieste, Italia, mi-a trimis mai multe scrisori în această privinţă.

— Care a fost ponderea lingvisticii matematice în ansamblul activităţii dv. peste hotare?

— Aproximativ două treimi din conferinţele pe care le-am prezentat în acest an în diferite ţări s-au referit, la cererea celor care m-au invitat, la lingvistica matematică şi la poetica matematică. Văd în acest fapt o expresie a interesului deosebit pe care numeroşi matematicieni, lingvişti şi teoreticieni ai literaturii îl manifestă pentru activitatea românească în acest domeniu. În peste 40 de universităţi am fost prezentat publicului ştiinţific străin, înainte de a-mi începe conferinţa, ca reprezentant al uneia dintre cele mai puternice şcoli de lingvistică matematică din lume, şcoala de la Bucureşti.

Această şcoală s-a manifestat deja într-un mod semnificativ la cel de al zecelea Congres internaţional de lingvistică, din 1967, la Colocviul de lingvistică algebrică de la Smolenice (R.S. Cehoslovacă) din 1970, şi la Congresul de tratare automată a informaţiei din Iugoslavia, 1971. Colegii mei din diferite ţări erau de mult în posesia celor mai importante lucrări elaborate de specialiştii noştri, acestea fiind consemnate chiar în cursurile lor universitare, fapt care mi-a permis să stabilesc cu ei un dialog fructuos.

H. LEREA

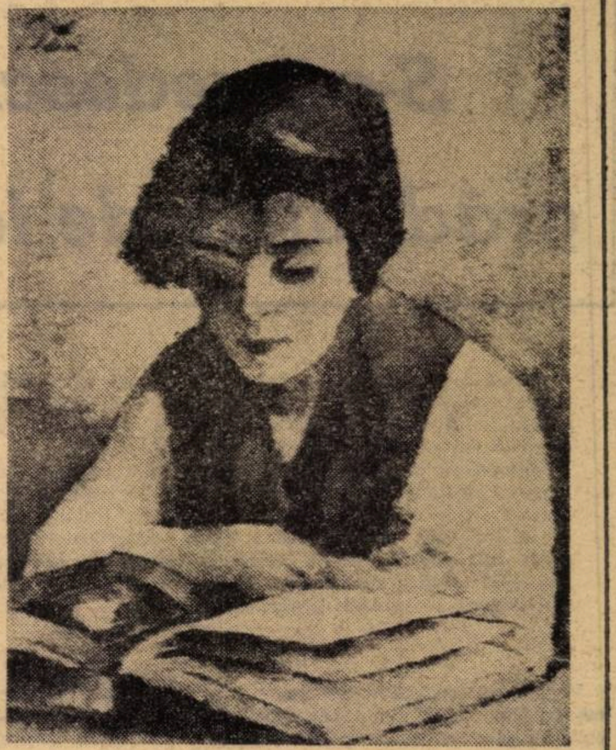

Şirato

Privind in album

CA UN TULBURĂTOR ARC DE TRIUMF

Conştiinţa de sine a unei generaţii nu este şi nu poate fi unificatoare decît prin participarea la istorie şi prin creaţia de valori noi, materiale şi spirituale, prin moştenirea înaintată a trecutului, ca şi printr-o viziune deschisă, exactă asupra viitorului, printr-o comuniune de idealuri şi aspiraţii. Generaţiile sînt rezonatorul timpului, îl fac mai susceptibil de afirmare şi înlănţuire în opere şi evenimente; prin generaţiile tinere lucrează şi se aude, îndeosebi timpul — ele sînt spaţiul prin care vorbeşte, începe şi se continuă, de obicei, viitorul. Ele au fost dintotdeauna marele receptacul al istoriei, materia sensibilă, în continua absorbţie a acesteia. Ele au fost dintotdeauna unul din principalii factori de înnoire şi schimbare socială, mediul, într-un fel, de fertilizare şi creştere a ideilor.

Însăşi ideea de tînără generaţie apare ca un reflex de personalitate, fapt, istoriceşte şi social, validat chiar şi prin aceea că ea nu aparţine într-atît ciclului însuşi de vîrstă, cît mai ales maturizării acesteia, celor ce se află într-adevăr tineri şi care deţin deja datele unei semnificative experienţe de viaţă, inclusiv pe aceea a procesului formării lor moral-politice şi culturale, şi care, din unghiul deschis al acesteia, îşi pun implicit şi problema liantului care-i defineşte, a apartenenţei la un scop şi o realitate precis conturată, la un ideal prin care, din perspectiva înfăptuirii lui, dobîndesc şi o responsabilitate proprie şi un acut simţ al datoriei. Problemă care, sub multiple raporturi, se pune şi azi, în cazul actualei tinere generaţii. Ce tradiţii moşteneşte ea şi care este încărcătura de sensuri şi semnificaţii ale acestora, în ce măsură îşi cunoaşte şi îşi merită istoria, care este rolul şi locul ei, astăzi, în societate, care este perspectiva şi devenirea ei viitoare — iată, sumar formulate, cîteva din întrebările care se pot constitui şi în repere de vîrstă şi cărora — nu exagerăm cu nimic — o întreagă societate, printr-o formidabilă experienţă novatoare, le caută şi le află răspuns. Faptul aniversar de azi, jubileul unei jumătăţi de secol de existenţă a organizaţiei revoluţionare a tineretului din România, marchează în acest sens etapa unei adînci conştiinţe de sine a tinerei generaţii, participarea ei nemijlocită la istorie şi ca atare la făurirea propriului său destin. Cine cunoaşte paginile acelui început de cronică eroică a organizării şi afirmării proletariatului, a clasei muncitoare, a înregimentării celor mai înaintate forţe sub cutezătoarea deviză a ideilor şi idealurilor socialismului şi comunismului devenite, o dată cu crearea Partidului Comunist Român, însăşi raţiunea şi posibilitatea politică de a fi, nu poate trece şi peste un fapt, în aparenţă simplu astăzi, dar de o valoare imensă atunci, şi anume nu poate trece peste datele şi mărturiile care atestă • prezenţă solidară, entuziastă a tinerilor, a uteciştilor care îşi organizau după modelul văzut în partid, propria lor acţiune revoluţionară şi puneau bazele existenţei propriei lor organizaţii.

De la activitatea în cercurile muncitoreşti şi pînă la infuzia ideologiei comuniste în mediile săteşti, şcolare şi universitare, în toate provinciile ţării, de la toate acestea şi pînă la marile acţiuni şi bătălii de clasă inspirate şi conduse de partid, pînă la marile seisme provocate vechii societăţi, şi încă în condiţii de prigoană şi de teroare, urmăriţi de spectrul lagărelor şi închisorilor, drumul parcurs de utecişti, de organizaţia lor este inseparabil legat de acela al luptei partidului, este parte integrantă a victoriei care se pregătea şi care avea să mai cunoască multe lupte şi eforturi încă, pînă la vederea şi instaurarea ei, în perimetrul însuşi al istoriei, ca un tulburător arc de triumf.

În cartea „File din istoria U.T.C." sînt consemnate cîteva din mărturiile cele mai zguduitoare. Vor apărea şi alte cărţi, vor fi cărţi-document, cărţi-oglindă a unui şir de generaţii pe care le-au unit, ca nimic altceva, puterea neistovită de luptă şi dăruire, capacitatea de jertfă şi eroism, încrederea desăvîrşită în viitorul pe care-l onorau propulsînd şi înnoind prezentul. Mulţi dintre ei au fost închişi, torturaţi, executaţi. Le găsim numele în cartea amintită. Le vom vedea chipurile, lumina feţei arzînd de o lăuntrică şi bărbătească încordare, într-una din secţiunile Muzeului de istorie a luptei P.C.R., a mişcării democratice şi revoluţionare din România. Ei toţi, prin viaţa şi moartea lor, au iluminat naşterea unei tradiţii; aceea a spiritului revoluţionar combatant, a slujirii cu devotament a idealurilor partidului. Ei toţi, ca şi alţii care au urmat, au iluminat şi adîncit mai departe, pe traiectul de ani, dîrzenia şi fermitatea în acţiune, bărbăţia şi curajul, capacitatea de jertfă şi sacrificiu, înaltele dovezi de patriotism şi abnegaţie, umanismul şi internaţionalismul.

O dovadă elocventă a ataşamentului profund faţă de cauza şi destinele poporului, a deosebitului simţ al dreptăţii şi libertăţii naţionale şi sociale, ca urmare a spiritului militant insuflat de partid, o reprezintă însăşi atitudinea organizaţiei, a uteciştilor, a altor tineri cu vederi progresiste înaintate, împotrivirea lor deschisă, mobilizatoare, în faţa pericolului fascizării ţării, îngenunchierii şi înstrăinării fiinţei naţionale, împotriva războiului antisovietic, pericol care plana deopotrivă de grav şi cu consecinţe dezastruoase şi asupra patrimoniului gîndirii şi creaţiei, asupra cursului şi destinelor culturii. Printre

A. I. ZĂINESCU

(Continuare în pag. a 9-a)

S-au redeschis grădinițele de la sate

După o vacanță de trei luni, s-au redeschis grădinițele de la sate. Reluarea activității în acest an școlar este marcată de aplicarea noii programe — document care stă la baza muncii instructiv-educative în toate tipurile de grădinițe din țara noastră.

Studierea din timp a programei și a îndrumătorului, procurarea materialului didactic, constituie o garanție a traducerii corecte a acestor documente în practică, ca și a obținerii de bune rezultate

În legătură cu asigurarea bazei materiale necesară desfășurării procesului instructiv-educativ conform cerințelor programei facem unele recomandări menite să orienteze activitatea cadrelor didactice în această etapă de început a aplicării programei.

Pentru completarea seturilor necesare jocurilor de construcție cu corpuri geometrice se poate solicita ajutorul atelierelor școlare de tîmplărie sau al cooperativelor de tîmplărie din localitatea respectivă. Pînă la procurarea seturilor cu piese metalice „Constructorul pionier“ se poate lucra cu materialele de construcție existente în grădiniță, astfel încît toți copiii să se exerseze în această direcție pentru a forma deprinderile tehnice și îndemînarea, pentru întărirea mușchilor mici ai mîinilor și dezvoltarea inițiativei și a creativității.

În activitățile de formare a reprezentărilor matematice se poate folosi cu succes materialul din natură (ghindă castane, pietricele, scoici, sîmburi de diferite forme și mărimi, boabe de porumb și de fasole, crenguțe de copaci), bețișoare de chibrituri diferit colorate, staniol colorat, căpăcele etc. Totodată, se poate utiliza materialul existent în grădiniță (jucării mici, cuburi și alte corpuri geometrice, materiale de construcție din diferite jocuri, mozaicuri, inele și discuri din plastic, de forme și culori variate, imagini decupate). Confecționarea jetoanelor cu imagini se poate realiza cu minimum de efort fizic și într-un timp redus, folosind cutiile cu ștampile de cauciuc (care redau figuri de animale, plante, fructe, mijloace de locomoție, jucării).

Referitor la modul în care se poate adapta planificarea anuală din îndrumător la specificul grădinițelor de la sate — care funcționează în perioada 1 martie — 30 noiembrie — astfel, încît să se acopere și activitatea din timpul verii, recomandăm ca în primele două săptămîni să se planifice jocuri și activități prin care să se repete cunoștințele transmise în primul trimestru și să se exerseze acțiunile cunoscute de copii în vederea formării deprinderilor. Acest lucru este necesar din două motive : pe de o parte, se reactualizează cunoștințele însușite de către copiii care continuă să frecventeze grădinițele, iar, pe de altă parte, se realizează însușirea acestora de către preșcolarii care vin din acest trimestru la grădiniță.

Se trece apoi la planificarea sarcinilor noi și a activităților prin care acestea se realizează. Pentru etapa 1 martie — 1 septembrie se impune ca planificarea să se întocmească în mod diferențiat de la un capitol la altul. Astfel. pentru educație fizică și muzicală, desen (cu excepția grupei mici), modelaj, activități manuale, se planifică sarcini și teme care corespund programei și planificării orientative din îndrumător, prevăzute pînă la 1 decembrie. Aceasta cu scopul de a asigura continuitatea firească și necesară în procesul formării deprinderilor specifice fiecărui domeniu. Considerăm că în cadrul acestor probleme educative se poate întocmi planificarea pînă la sfîrșitul anului, aproximativ în aceeași succesiune ca aceea dată în îndrumător. Numai unele teme la desen, modelaj, muzică legate de anotimpul de iarnă se pot înlocui cu altele pentru a realiza cerințele programei și concordanța între toate compartimentele activității instructiv-educative în cadrul fiecărei grupe în această etapă.

La capitolul „Cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii“ din planificarea pe etapa 1 decembrie — 1 martie se vor scoate aspectele referitoare la specificul anotimpului de iarnă (natura, îmbrăcămintea oamenilor, jocurile copiilor, sărbătoarea pomului de iarnă). Alte sarcini și forme de activitate, care nu privesc aspectele menționate mai sus, se vor păstra în planificare (povestiri, repovestiri, jocuri didactice, observarea unor animale domestice și sălbatice, mijloace de transport, munca adulților la cabinetul medical, la bucătărie ș.a.).

Deci, la acest capitol, se preiau din etapa la care ne-am referit mai sus, anumite sarcini și teme care nu au legătură directă cu anotimpul de iarnă și se includ în primul rînd în planificare. Apoi, planificarea se completează la partea de cunoașterea naturii cu aspecte specifice primăverii. Între 15 iunie — 1 septembrie se va planifica, conform sarcinilor programei, cunoașterea anotimpului de vară sub toate aspectele lui.

Educatoarele vor lua ca teme pentru activitățile de observare, jocuri didactice, convorbiri, lecturi după imagini, temele recomandate de programă, de exemplu: flori și fructe specifice regiunii; animale domestice cu puii lor; aspecte ale muncii oamenilor în C.A.P. și I.A.S. ca seceratul, culesul fructelor și al legumelor etc. Se va avea în vedere îmbinarea judicioasă a formelor de activitate, astfel încît să se asigure cunoașterea treptată a aspectelor specifice anotimpului de vară, a muncii oamenilor etc. și respectarea și verificarea acestor cunoștințe.

La jocul de construcție și reprezentări matematice se va avea în vedere planificarea dată în îndrumător și se va începe activitatea în aceste două direcții în primele activități obligatorii. În acest trimestru se pot realiza, din cînd în cînd, cîte două jocuri de construcție și cîte două activități de reprezentări matematice pe săptămînă pentru a ajunge la zi cu însușirea cunoștințelor și formarea deprinderilor. Este mai indicat să se recupereze aceste activități în etapa cînd copiii dau un randament mai mare în muncă, față de perioada de vară, cînd puterea de asimilare și de concentrare a atenției sînt mai scăzute.

La grupa mică, activitățile de reprezentări matematice vor alterna cu activitățile manuale (care se vor planifica tot de la început) și numai după ce au fost parcurse cele 20 de activități (10 de reprezentări matematice și 10 manuale) se trece la introducerea activității de desen.

La grupa mijlocie, activitățile de reprezentări matematice alternează cu cele de desen și manuale pe tot parcursul anului școlar. Modul de îmbinare a acestor trei forme de activitate este dat de planificarea orientativă din îndrumător.

La grupa mare activitatea de reprezentări matematice se planifică o dată pe săptămînă.

Considerăm că prin elaborarea de către un colectiv lărgit de specialiști a unei planificări orientative și pentru activitatea desfășurată cu grupa combinată (pentru toate variantele de îmbinare a grupelor, precum și pentru cele două structuri de an școlar), activitatea cadrelor didactice din grădinițele de la sate va fi real sprijinită.

FLORICA ANDREESCU

O colaborare cu multe valențe

Interlocutorii mei de la Inspectoratul școlar al județului Mehedinți — prof. Nicolae Molnar, inspector șef, și ing. Aurelian Vîlnoiu, inspector de specialitate — îmi spuneau că printre alte modalități de amenajare și dotare a atelierelor școlare care funcționează în unitățile școlare din raza municipiului Turnu Severin și județ este și „patronajul“ acestora de către unele școli profesionale, și anume, Școala profesională a Șantierelor navale și Școala profesională de mecanică auto din Turnu-Severin. Firește, aceasta, precizau dînșii, nu a exclus și celelalte soluții : „patronajul“ unor mari întreprinderi, cum ar fi Șantierele navale, Fabrica de confecții, Uzina de vagoane, care fie că au dotat cu utilajul necesar atelierele școlare, fie că au amenajat un atelier școlar în incinta propriei întreprinderi. (Șantierele navale care patronează Liceul „Traian“ din localitate au asigurat pentru instruirea practico-productivă a elevilor de aci — băieți — un atelier în incinta Șantierelor.)

„Este vorba — ne arăta directorul Școlii profesionale a Șantierelor navale — de o acțiune amplă, desfășurată de comun acord cu școlile interesate și inspectoratul școlar și a cărei inițiatoare este organizația U.T.C. O dată cu începutul acestui an școlar, elevii școlii profesionale au intrat în noile ateliere școlare construite pentru ei în acest scop. În acest fel, vechile ateliere pe care le foloseau au putut fi „donate“ Școlii generale nr. 8. Aceasta a fost de altfel și prima beneficiară a amplei acțiuni de patronare a școlilor generale de către școala noastră profesională. Noile ateliere i-au stimulat pe elevi să le amenajeze cu bancuri noi pentru instruire și execuție a diferitelor repere și piese în cadrul pregătirii lor profesionale. În acest chip, vechile bancuri au devenit disponibile și le-au transferat Școlii generale nr. 8 din localitate, ca și altor școli din județ : Dîrvari și Buicești. Dar acțiunea nu s-a oprit numai aici : în cadrul probelor statistice de la sfîrșit de trimestru, ei au executat 700 de scule cu care au dotat școlile generale din oraș și județ pe care le patronează. De asemenea, au mai donat, spre pildă, Școlii generale nr. 8 din Turnu Severin și un rînd complet de scule pentru lăcătușărie (mai puțin pilele). Ce este interesant în această acțiune este dincolo de aspectul material și asistența tehnică, de loc de neglijat, implicația morală și psihologică a acestei forme de colaborare. Mulți dintre actualii elevi ai Școlii profesionale provin de la școlile generale pe care le patronează în prezent școala lor. Este, deci, o modalitate de menținere a contactului cu vechea unitate școlară și, în același timp, de informare a viitorilor absolvenți ai școlilor generale asupra perspectivelor pe care le oferă — prin gama largă de profesii în care se pot pregăti — Școala profesională a Șantierelor navale.

NICOLAE SORIN

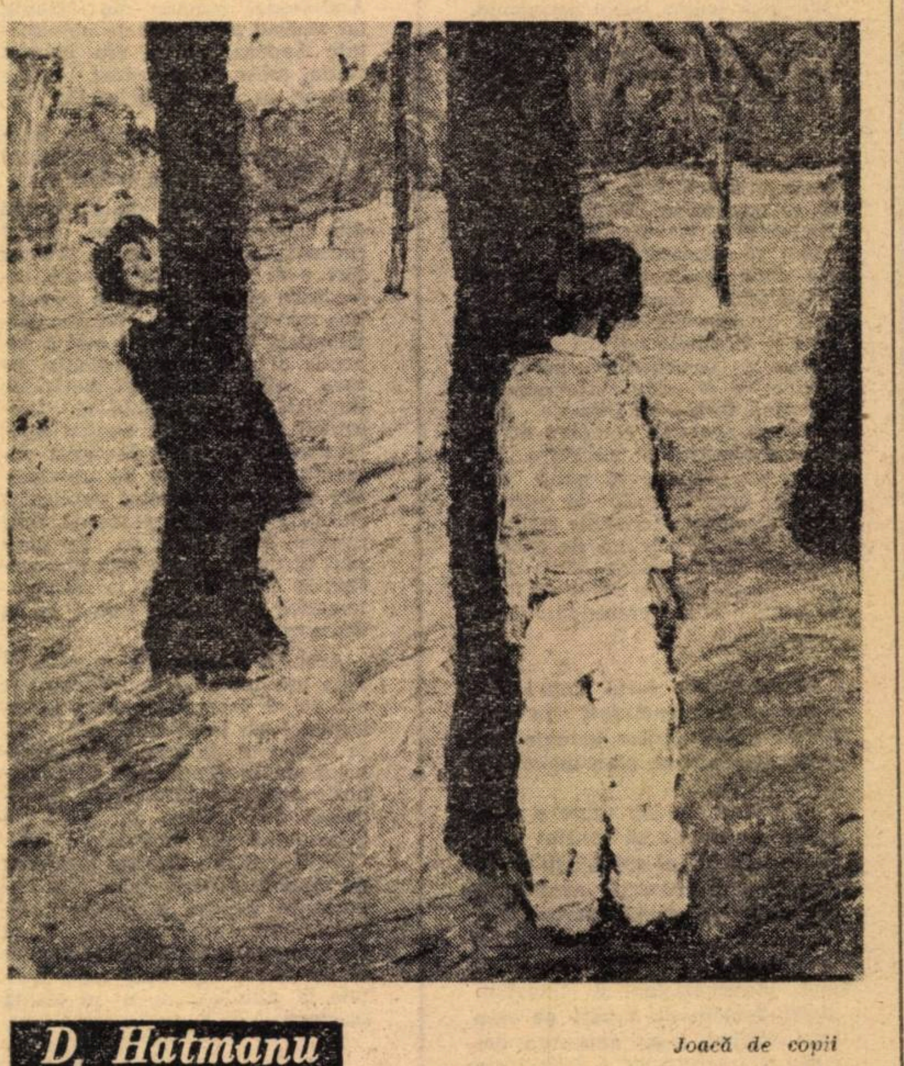

D. Hatmanu

Joacă de copii

Consultație pentru profesorii

care predau Educația cetățenească

APĂRAREA INTERESELOR GENERALE ALE SOCIETĂȚII – OBLIGAȚIE PATRIOTICĂ

Categoria de interes, înțeleasă în accepțiunea sa complexă de raport dialectic între general și particular, stă, alături de celelalte categorii filozofice, social-politice economice — forțe și relații de producție, producție și consum, proprietate și repartiție, bază și suprastructură, existență și conștiință ș.a. — la baza dialecticii dezvoltării sociale, jucînd totodată rol de factor mobil al însăși dezvoltării. Concepția marxistă situează la temelia înțelegerii raportului dintre interesul social și cel individual necesitatea stabilirii și păstrării unui permanent echilibru. Considerarea intereselor generale ale societății nu înseamnă nicidecum nesocotirea intereselor individuale sau de grup, ci dimpotrivă, cunoașterea și cîntărirea lor exactă, satisfacerea lor în funcție de cerințele progresului societății respective și ale tuturor membrilor ei. După cum, desconsiderarea intereșelor generale de către unii indivizi sau grupuri de indivizi aflați pe diferite trepte ale cîrmuirii societății, mînați de porniri oarbe, egoiste, ar putea duce la stagnarea, la întîrzierea procesului de realizare a țelului comun de prosperitate spre care omenirea a tins întotdeauna. Marx și Engels arătau cît de absurdă și de grotescă este stabilirea unei opoziții metafizice între interesul particular și cel general. Dialectica marxistă nu neagă posibilitatea existenței contradicției dintre interesul individual, și cel general, dar o consideră doar ca moment care poate fi depășit prin faptul că individul înțelege, devine conștient de coincidența interesului particular cu cel general. De aceea Marx și Engels considerau că „comportarea personală a individului trebuie neapărat să se obiectiveze..., transformîndu-se în relații sociale...". Dar, oricum ar fi ele, comune sau opuse, interesele sînt acelea care grupează, în ulitmă instanță, clasele sociale după poziția pe care o au față de mijloacele de producție, natura relațiilor sociale, repartiția și condițiile istorice concrete. Orînduirile bazate pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție, pe relații de exploatare s-au caracterizat în toate fazele lor de dezvoltare pe lipsa de echilibru între interesele generale și particulare, pe încălcarea și nesocotirea raportului necesar dintre ele.

Socialismul este prima și singura orînduire socială care întruchipează năzuințele tuturor categoriilor de oameni ai muncii și care s-a instaurat nu nesocotind, ci, dimpotrivă, constituind ea însăși chezășia satisfacerii intereselor individuale în strînsă concordanță cu cele generale. Definind obiectivul fundamental al etapei pe care o parcurgem — crearea societății socialiste multilateral dezvoltate — Congresul al X-lea al P.C.R. a conturat fizionomia acesteia ca o societate care, o dată cu nivelul înalt al forțelor de producție, asigură și o tot mai corespunzătoare satisfacere a nevoilor materiale și spirituale ale omului, presupune o puternică dezvoltare a culturii, științei, învățămîntului, un om al muncii cu un nivel ridicat de conștiință. Cunoscînd că asigurarea unei concordanțe cît mai depline între interesele individuale și cele ale întregii societăți acționează ca o forță motrice a mersului înainte al societății, partidul nostru acordă o deosebită atenție participării maselor la conducerea și organizarea întregii vieți sociale și de stat. Hotărîrile și măsurile privind lărgirea și întărirea democrației și legalității socialiste, participarea efectivă a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor la activitatea comitetelor și consiliilor oamenilor muncii, ridicarea rolului social al sindicatelor, al celorlalte organizații de masă și obștești, dezbaterea publică a legilor și hotărîrilor care reglementează viața noastră economică și socială, a planului de stat ș.a. contribuie direct și substanțial la îmbinarea armonioasă a cerințelor dezvoltării întregii societăți cu nevoile membrilor săi. Cu cît masele de oameni ai muncii vor fi mai interesați în elaborarea și înfăptuirea obiectivelor și sarcinilor politice, economice, sociale și culturale curente și de perspectivă ale construcției socialiste, cu atît mai spornic va fi aportul lor la atingerea țelului pe care poporul nostru și l-a propus.

„Poporul — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să acționeze conștient pentru rezolvarea tuturor problemelor ce se ridică în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, să-și făurească în mod conștient viitorul".

Cu deosebire în etapa actuală, educarea maselor în vederea înțelegerii necesităților obiective și a stimulării participării lor conștiente la realizarea cerințelor dezvoltării sociale, formarea unui comportament de tip nou, corespunzător normelor socialiste de conviețuire și transformare a acestui comportament într-o cerință lăuntrică a fiecărui individ devin comandamente de prim ordin. Dubla calitate a oamenilor muncii de proprietari și producători ai bunurilor materiale constituie temeiul cel mai solid pentru armonizarea intereselor lor cu ale societății, pentru adoptarea unei atitudini înaintate față de soarta și destinele socialismului.

Dar care sînt interesele societății, ce intră în sfera de cuprindere a noțiunii de interes general ?

Construirea societății socialiste multilateral dezvoltate este obiectivul fundamental al etapei actuale și totodată țelul și interesul general al muncitorilor, țăranilor și intelectualilor a cărei realizare constituie totodată garanția pentru satisfacerea intereselor individuale ale tuturor cetățenilor. De aici se desprind o serie de obligații și tot atîtea interese de ordin general : apărarea și consolidarea cuceririlor revoluționare ale poporului, păstrarea și dezvoltarea avuției obștești, participarea activă la muncă, preocuparea pentru perfecționarea pregătirii politice și profesionale, ridicarea nivelului de cultură și civilizație ș.a. Creșterea și educarea unor oameni, conștienți de importanța țelurilor pe care ni le-am propus, gata să lupte pentru înfăptuirea acestora, să subordoneze interesele lor personale celor ale colectivității, se fac încă de pe băncile școlii. Cadrele didactice și toți ceilalți factori educaționali acționează pentru educarea tineretului, a maselor într-o asemenea manieră încît idealurile, valorile, normele impuse de cerințele construcției socialiste să devină componente intime ale fiecărui individ, să se transforme în scopuri conștient acceptate, pentru a căror realizare să militeze cu toate forțele. Este în interesul întregului popor și al fiecărui tînăr sau cetățean matur în parte să se preocupe continuu de pregătirea sa teoretică și practică, să se adape cu nesaț la izvoarele științei și culturii românești și universale, să depună toate capacitățile sale creatoare în slujba propășirii țării. Datoria de a milita pentru progresul patriei și dreptul de dezvoltare și afirmare al individului apar ca aspecte ale unuia și aceluiași proces al democrației socialiste. În țara noastră există o bază socială care generează și asigură concordanța dintre cerințele, intențiile și modul de realizare al individului cu prevederile legale și condițiile necesare. Dar, așa cum s-a subliniat în nenumărate documente de partid și, cu deosebire, la Plenara din 3—5 noiembrie 1971, factorii obiectivi creați în societatea noastră nu asigură de la sine o activitate adecvată normelor și principiilor socialiste. Mare rol au în aceste împrejurări factorii subiectivi. Iată motive pentru care partidul desfășoară o largă activitate ideologică, de educație a maselor în vederea creării cadrului necesar pentru însușirea de către toți cetățenii a normelor sociale de conviețuire socialistă și acționarea lor în funcție de acestea. Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educației socialiste a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, este străbătut, de la un capăt la altul, de ideea că elementul determinant în construcția societății noi este omul, gradul său de pregătire și de conștiință, profilul său moral-politic. Oamenii își satisfac nevoile materiale și spirituale prin intermediul societății ; societatea, la rîndul său, se dezvoltă numai ca urmare a acțiunii conștiente a oamenilor. Omul societății socialiste trebuie să fie un cetățean cu o gîndire și o conștiință înaintate, să lupte activ pentru afirmarea principiilor eticii și echității socialiste și comuniste, să combată cu hotărîre orice manifestare retrogradă, menită să frîneze mersul nostru înainte. Dacă majoritatea membrilor societății noastre trăiesc și muncesc în chip demn, angrenîndu-se cu toate forțele la munca pentru dezvoltarea societății, mai sînt încă unii cetățeni care manifestă tendințe de parazitism, de încercare de a trăi fără muncă pe seama altora sau pe seama societății, oferind foarte puțin, sau nimic, în schimbul avantajelor pe care colectivitatea le creează. De aceea lupta fermă împotriva concepțiilor înapoiate, împotriva oricăror manifestări ce poartă amprenta modului de viață burghez, pentru afirmarea principiilor și comportamentului comunist constituie o latură esențială a activității politice de educație socialistă a oamenilor muncii din țara noastră.

Munca politică-educativă pune pe prim plan apărarea proprietății socialiste de stat și cooperatiste, mobilizarea eforturilor, energiilor creatoare și capacităților tuturor cetățenilor în vederea creșterii avuției naționale — temeiul creșterii bunăstării și fericirii fiecărui cetățean în parte.

Comuniștii sînt promotorii luptei pentru fericirea generală. Alături de ei, oamenii muncii depun eforturi și se preocupă continuu de dezvoltarea proprietății socialiste, punînd pe prim plan interesele întregului popor, înțelegînd că între interesele lor personale și cele generale ale societății există o strînsă unitate, că bunăstarea personală este organic legată de bunăstarea și propășirea întregului popor.

MARIA COSMA

C. Baba

Oțelari

Bibliografie

K. Marx și F. Engels, **Opere vol. 3**, ed. a 2-a, București, Editura politică, 1962, p. 244.

N. Ceaușescu, **Raport la cel de al X-lea Congres al P.C.R.** Capitolul privitor la munca ideologică.

N. Ceaușescu, **Expunere la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative.**

N. Ceaușescu, **Expunere la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971.**

La această temă mai pot fi consultate și următoarele materiale :

x x x **Revista de filozofie,** Tomul 18, 1971, Vasile Popescu, Atitudinea morală față de muncă — coordonate și perspective ; C. I. Gulian, Partidul Comunist Român și problema dezvoltării personalității ; Constantin Borgeanu, Filozofia și conceptul de educație socialistă a partidului nostru ; O. Hofman, Socialismul și caracterul normat al relațiilor sociale.

x x x **„În ajutorul propagandiștilor"** nr. 7—8, 1971, Al. Golianu, Interese sociale și individuale.

Un portret pe săptămînă

Între munca la catedră şi cea de pe scenă

Profesoară de limba latină la Liceul nr. 4 din Oradea, Florica Ungur este cunoscută în întreaga ţară ca una dintre cele mai autentice şi talentate interprete ale... cîntecului popular românesc. Susţinînd programe la radio şi televiziune, imprimînd discuri, dînd spectacole pe cele mai vestite scene ale ţării sau efectuînd turnee strălucite în străinătate, Florica Ungur a dus peste tot faima cîntecului bihorean, redîndu-l circuitului naţional, făcîndu-l cunoscut şi admirat. Pare ciudată această dublă preocupare, dar, după cum ea însăşi afirma, munca la catedră şi cea de pe scenă îi dau satisfacţii la fel de mari, o atrag în aceeaşi măsură. Cu atît mai mult cu cît vechimea doinei bihorene, pe care o culege personal de la bătrînii satelor — prieteni şi îndrumători de nădejde, bucuroşi să transmită comorile ce le deţin uneia dintre cele mai silitoare eleve pe care le-au avut — este oarecum apropiată celei a limbii latine în tainele căreia de data aceasta ea însăşi îi introduce pe elevi. Să adăugăm acestor două coordonate pe o a treia, la fel de importantă. Florica Ungur învaţă pe alţii cum să cînte, le dezvăluie frumuseţea şi acurateţea cîntecului popular, virtuţile interpretării lui. Acestea sînt numai cîteva date ce ar putea constitui elementele în jurul cărora s-ar putea contura un profil al profesorului contemporan: multilateral pregătit, cu preocupări dintre cele mai diverse, activist pasionat, integrat vremii pe care o trăieşte.

AL. DOBRE

Coordonate psihologice ale orelor de diriginţie cu adolescenţii

În stabilirea conţinutului orelor de diriginţie se ţine seama îndeobşte de scopul şi sarcinile educaţiei, de etapele anului şcolar, de evenimentele ce au loc în viaţa şcolii, a colectivului unei clase, de nivelul politic şi moral al colectivului de elevi, de particularităţile de vîrstă etc. Este deosebit de important să se stabilească şi principalele probleme pe care le ridică în mod caracteristic pe plan educativ particularităţile psiho-fiziologice ale fiecărei vîrste. Cunoaşterea şi raportarea lor permanentă la obiectivele activităţii educative constituie jaloane sigure în depistarea, pe parcurs, de către diriginte a diferitelor aspecte concrete pe care le înfăţişează personalitatea elevilor atît pe plan individual, cît şi pe plan colectiv. Totodată, ele îl ajută să sesizeze mai uşor diferite probleme educative apărute spontan.

Adolescenţa este etapa care cuprinde elevii claselor IX – XII. Caracteristicile psihologice ale acestei perioade de vîrstă se polarizează în jurul a trei dominante strîns legate între ele: **a) dezvoltarea conştiinţei de sine; b) afirmarea propriei personalităţi şi c) integrarea în viaţa socială.** Acestea constituie şi coordonatele psihologice pe care dirigintele le va avea în vedere în stabilirea tematicii orelor de diriginţie.

Dezvoltarea conştiinţei de sine îşi are originea în preadolescenţă. În adolescenţă ea se cristalizează, orele de diriginţie putînd să constituie un sprijin substanţial în acest proces, dîndu-i adolescentului prilej de meditaţie şi discuţie. Temele acestor ore trebuie să ofere adolescentului prilejul să-şi formeze capacitatea de autocunoaştere şi autoapreciere obiectivă şi să-şi pună probleme legate de perfecţionarea propriei personalităţi. În acest sens, dirigintele va stimula manifestarea opiniei colective în care adolescentul îşi poate releva personalitatea. Cunoştinţele dobîndite la lecţiile de psihologie vor fi valorificate de către diriginte în acelaşi scop.

Unii diriginţi sprijină procesul de autocunoaştere prin întocmirea de către elevii înşişi a caracterizării propriei lor persoane. Dacă pentru preadolescenţi autocunoaşterea este precedată de exerciţii de cunoaştere a particularităţilor individuale ale altor persoane — colegii în primul rînd, — la nivelul adolescenţei accentul cade pe exerciţiile directe de autocunoaştere.

Un aspect important al conştiinţei de sine îl constituie înţelegerea locului pe care omul îl ocupă în lume şi rolul său în societate. În această privinţă trebuie accentuată pregătirea ideologică a elevilor prin conţinutul şi spiritul metodelor de predare a diferitelor obiective de învăţămînt, dar şi prin tratarea unor subiecte de sinteză şi discutarea unor probleme filozofice mai largi în cadrul orelor de diriginţie. Teme ca: **„Tinereţea, vîrsta conturării personalităţii“; „Idealul de viaţă — far călăuzitor pentru noi“; „Importanţa concepţiei ştiinţifice despre lume în viaţa şi activitatea omului“; „Aportul social creator, semn al adevăratei personalităţi“; „CE SÎNT = CE POT!“** etc., constituie nu numai o serioasă bază, dar şi o bună premisă de dezvoltare a conştiinţei de sine a adolescenţilor.

În măsură mult mai mare decît în perioada anterioară, adolescentul e preocupat de afirmarea propriei personalităţi. Acest lucru devine vizibil prin modul în care se îmbracă, în care vorbeşte, în care se comportă în raporturile cu colegii sau cu adulţii, prin preocupările şi preferinţele pe care le manifestă etc. Dacă la o mare parte dintre adolescenţi conduita în aceste direcţii este conformă cu cerinţele puse de adevărata educaţie, îmbrăcămintea extravagantă, vorbirea în argou sau utilizarea exagerată a termenilor „radicali“, comportamentul ciudat reprezintă manifestări specifice pentru unii dintre băieţii şi fetele de această vîrstă. Paralel cu aceasta se manifestă spiritul critic foarte pronunţat, atitudinea radicală, intransigenţă faţă de faptele oamenilor şi spiritul de contradicţie.

Pentru a da elevilor prilej de reflecţie şi pentru a-i antrena pe linia formării conştiinţei de sine şi a orientării spre o ţinută intelectuală elevată, dirigintele poate propune să se discute în orele de diriginţie teme ca acestea: **„Profilul moral şi intelectual al tînărului în societatea noastră“, „Vorbirea corectă reflectă o gîndire corectă“, „Comportamentul este oglinda conştiinţei noastre“, „A discuta înseamnă în primul rînd a înţelege corect punctul de vedere al preopinentului“** etc. Tratarea temelor va trebui să se desfăşoare la nivelul unor reflecţii de ordin etic, la care elevii să fie invitaţi, utilizîndu-se în acest scop citate privind viaţa şi activitatea oamenilor de seamă, cu prestigiu unanim recunoascut în materie.

Psihologul elveţian Jean Piaget spunea că adolescenţa este perioada de inserţie în viaţa socială. Desigur că aceasta nu se poate realiza decît parţial în cadrul orelor de diriginţie. Un aport substanţial în această direcţie revine procesului de învăţămînt în totalitatea lui şi mai ales activităţilor de antrenare efectivă a elevilor în acţiuni social-obşteşti concrete. Orele de diriginţie au în această privinţă menirea de a forma trăsăturile conştiinţei sociale la adolescenţi şi de a-i pregăti psihologic pentru participarea la viaţa socială. Tema ca: **„Adolescentul este un cetăţean cu drepturi, dar şi cu datorii“, „Patriotismul adevărat înseamnă fapte în slujba patriei“. „Calităţile noastre se afirmă în activităţi concrete** etc., sînt în măsură să contribuie la pregătirea intelectual-afectivă a adolescentului în sensul îndeplinirii unor sarcini pe care i le pune societatea. Este evidentă semnificaţia acestor teme din punctul de vedere al educaţiei moral-cetăţeneşti a adolescentului.

Calea autentică de integrare în viaţa socială o constituie pregătirea pentru o profesiune şi exerciţiul însuşi al profesiunii. Adolescenţa este vîrsta marilor decizii în această problemă. Dirigintele trebuie să fie consilierul şi sprijinitorul cel mai apropiat al adolescentului în alegerea profesiunii. (În ţara noastră există o bogată literatură de specialitate pe care dirigintele trebuie să o cunoască şi să o utilizeze în cadrul orelor de diriginţie, şi în afara lor, cu pricepere şi spirit de răspundere.)

Nu trebuie trecută cu vederea o trăsătură caracteristică ce colorează întreaga psihologie a adolescentului: **romantismul.** Acesta constă din componenta afectiv-emoţională a tuturor manifestărilor lui, din încrederea în propriile forţe şi năzuinţe spre idealuri înalte, din dorinţa către realizări deosebite, excepţionale. Romantismul adolescentului constituie o puternică sursă de energie care, folosită cu pricepere de către profesori şi, în primul rînd, de către diriginte, poate duce la realizarea optimală a sarcinilor educaţionale puse de această vîrstă.

O latură importantă a romantismului, ca trăsătură caracteristică a acestei vîrste, trebuie socotit şi sentimentul de dragoste faţă de sexul opus. Problema relaţiilor dintre băieţi şi fete la această vîrstă trebuie tratată în colaborare de către diriginte şi de către medicul şcolii. Dirigintele are însă rolul preponderent, folosind încrederea pe care elevii o au în discreţia şi în înţelegerea lui şi îndrumîndu-i spre formele nobile de profundă semnificaţie etică şi socială a sentimentului de dragoste între sexe. Una-două ore de diriginţie consacrate acestei probleme cu un conţinut chibzuit şi concludent, pot avea o mare înrîurire pentru justa orientare a adolescenţilor în această problemă.

Aşa cum s-a arătat, aspectele caracteristice ale vîrstelor descrise succint aici, în lumina sarcinilor educaţionale şi exemplificările de probleme care pot intra în tematica orelor de diriginţie, constituie numai puncte de reper. În lumina acestora şi în funcţie de realităţile şi cerinţele concrete ale procesului instructiv-educativ, dirigintele poate să fixeze temele prin care orele de diriginţie să contribuie în mod efectiv la rezolvarea situaţiilor educaţionale ivite.

Aceasta nu exclude, evident, planificarea propriu-zisă, anticipată, a unor teme cu caracter teoretic mai larg, menite să ducă la formarea unui sistem de idei, ca îndreptar în problemele de viaţă şi de conduită socială.

ION DRĂGAN

LA IALOMIŢA:

Confruntare interjudeţeană de opinii pe tema educaţiei

După cum am mai anunţat în coloanele revistei noastre, în luna februarie a.c., Inspectoratul şcolar al judeţului Ialomiţa a organizat un schimb de experienţă cu Inspectoratul şcolar al judeţului Brăila pe tema: „Rolul directorului de şcoală în creşterea eficienţei muncii educative. Căi şi mijloace de îmbunătăţire a predării ştiinţelor sociale potrivit sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971“.

Scopul acestui schimb de experienţă la care au participat directori de şcoli şi inspectori din judeţele Ialomiţa şi Brăila, reprezentanţi ai Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi ai organelor locale de partid şi de stat a fost, aşa cum se anunţa în chiar programul său, acela de a contribui la popularizarea experienţei valoroase obţinute în domeniul respectiv de cele două judeţe, de a efectua o analiză a realizărilor şi lipsurilor sezizate în acest domeniu.

Debutînd cu o şedinţă plenară în care au luat cuvîntul inspectorul şcolar general al judeţului Ialomiţa, reprezentantul Comitetului judeţean de partid şi alţi invitaţi, acest schimb de experienţă a continuat cu lucrări în grupe constituite din directori ai şcolilor generale cu clasele I-IV, clasele I-VIII, I-X şi ai liceelor pedagogice, de cultură generală şi şcolilor profesionale.

Pentru a da posibilitatea cititorilor noştri să-şi facă o imagine atît asupra obiectivelor cît şi a sensurilor pe care le-a avut această confruntare de opinii, amintim cîteva dintre problemele abordate în cadrul ei. În referatul expus în şedinţa plenară de către inspectorul şcolar general al judeţului Ialomiţa, Niţu Titus, şi intitulat „Consideraţii asupra rolului directorului de şcoală în îndrumarea muncii educative. Problematizarea activităţii de conducere“ a fost prezentată maniera în care inspectoratul şcolar judeţean, sub directa conducere a organelor judeţene de partid şi de stat, acţionează pentru desfăşurarea unei activităţi de conducere ştiinţifică a învăţămîntului la nivelul şcolilor şi al inspectoratului.

În grupa directorilor de la şcolile cu clasele I—IV au fost tratate, între altele, probleme cum ar fi rolul directorului în diversificarea formelor de activitate în afară de clasă prin acţiunea comună a celor trei factori educaţionali: şcoală, familie şi organizaţie de pionieri, valoarea formativă a orelor de cunoaştere a mediului înconjurător şi a orelor de cunoştinţe despre natură, preocupările actuale în ceea ce priveşte educaţia moral-cetăţenească a elevilor din clasele I—IV, particularităţi ale muncii de îndrumare şi control în condiţiile în care directorul nu este degrevat de ore.

În grupa directorilor şcolilor cu clasele I—VIII au fost luate în dezbatere diverse aspecte privind cuprinderea în clasa a IX-a a elevilor care nu vor urma şcoala postgenerală, coordonarea eforturilor factorilor educaţionali în scopul ridicării eficienţei pregătirii elevilor, fii de ţărani cooperatori şi de muncitori,

Cabinetele şcolare

Datorită puternicei baze materiale create de partid, precum şi cointeresării directe a întreprinderilor în pregătirea cadrelor de care au nevoie, dotarea şcolilor profesionale şi liceelor de specialitate cu material didactic s-a îmbunătăţit continuu, ceea ce a permis trecerea la o formă superioară de instruire a elevilor prin organizarea cabinetelor şcolare. În numeroase şcoli există o bună experienţă în acest sens. Lecţiile de tehnologia meseriei, studiul materialelor de desen tehnic, fizică, chimie, merceologie, zootehnie, agricultură, fitotehnie, ştiinţe sociale etc., se desfăşoară în cabinete şcolare bine organizate, dotate cu maşini-unelte, scule, aparate de măsurat, diferite piese, mecanisme, dispozitive, materiale semifabricate, colecţii de rebuturi, modele, mostre, scheme de procese tehnologice, mulaje, stasuri, planşe, tabele, diagrame etc. Multe cabinete şcolare au la dispoziţie aparate de proiecţie care contribuie în mare măsură la ridicarea calităţii procesului de instruire a elevilor. În felul acesta, raportarea problemelor teoretice la realitatea practică găseşte condiţii mai bune, elevii au posiblitatea să înţeleagă mai uşor şi să-şi însuşească mai temeinic cunoştinţele cu privire la diferitele mecanisme, dispozitive sau fenomene pe care le studiază. Evident că la unele teme care pot fi intuite mai greu, sau la obiectele de învăţămînt unde materialul ce urmează a fi studiat nu poate fi adus în clasă din cauza structurii sau volumului mare al acestuia, anumite lecţii trebuie organizate direct în atelierul-şcoală sau în uzină, în clinică, pe şantiere, în ferma didactică, în cîmpul experimental etc.

Cabinetele organizate pe obiecte sau pe meserii în cadrul Grupului şcolar „Steagul roşu“ şi „Hidromecanica“ din Braşov, Grupului şcolar textil Sibiu şi Timişoara, Grupului şcolar „Uzinele de vagoane“ Arad, Grupului şcolar metalurgic Hunedoara etc., Liceului industrial energetic-Cluj, Liceului industrial de chimie-Făgăraş, Liceului pentru industria uşoară Cisnădie, Liceului industrial de construcţii-Timişoara, Liceelor agricole-Turda, Sibiu, Craiova, Salonta, Tîrgu Mureş etc. aduc o contribuţie serioasă la îmbunătăţirea procesului de învăţămînt. Ele dau profesorilor de specialitate posibilitatea să-şi organizeze materialul didactic în mod ştiinţific, pe teme şi chiar pe lecţii, iar elevii pot studia acest material ori de cîte ori au nevoie.

Există însă şi unele şcoli unde în organizarea şi, mai ales, în modul de utilizare a cabinetelor şcolare se manifestă numeroase elemente de formalism. Diferitele denumiri şi interpretări improprii date cabinetelor şcolare cu ani în urmă de unele conduceri de şcoli şi chiar de unele ministere (cabinete metodice, cabinete tehnice, cabinete tehnico-metodice, muzeu etc.) au denaturat scopul şi rolul cabinetelor şcolare şi au determinat o organizare defectuoasă a acestora. Pe de altă parte, unii directori de şcoli au mers pe linia înfiinţării unui singur cabinet şcolar, cu toate că şcolile respective au în profil 5—6 meserii, iar condiţiile materiale de care dispun permit organizarea mai multor cabinete. Evident că, într-un asemenea „cabinet“ — unul pe şcoală — profesorii nu au posibilitatea să-şi organizeze materialul didactic pe specialităţi şi pe teme (lecţii) după programa şcolară. Totodată, cabinetul nu poate fi folosit în procesul de învăţămînt din cauză că orele pentru diferite specialităţi, la diferite clase, coincid. Acolo unde există un singur cabinet şcolar se depozitează în încăperea acestuia materiale pentru toate specialităţile, îngrămădindu-se, alături de material didactic folositor, şi unele materiale străine de cerinţele programelor şcolare, sau unele de slabă calitate, fără un rol funcţional. Astfel, profesorii, neputînd utiliza cabinetul, trebuind să transporte mereu diferitele planşe şi obiecte necesare în procesul predării, ajung uneori să neglijeze folosirea materialului didactic la lecţii. Alteori, se mulţumesc ca materialele şi obiectele respective să fie doar văzute de elevi, fără a fi puse în funcţiune, fără să fie demontate şi montate de aceştia pentru cunoaşterea şi stăpînirea lor temeinică. Este limpede deci că acest gen de cabinete nu sprijină procesul predării şi deci, nu-şi dovedesc utilitatea.

În organizarea judicioasă a cabinetelor şcolare trebuie să se reflecte continuu preocuparea cadrelor didactice pentru înnoirea şi completarea acestora cu material didactic perfecţionat, corespunzător cerinţelor programelor şcolare, cerinţelor ştiinţei şi tehnicii moderne.

În condiţiile învăţămîntului profesional şi liceal de specialitate această problemă este mult uşurată de faptul că şcolile se bucură de sprijinul maiştrilor şi elevilor din atelierele-şcoală şi de cel al întreprinderilor pe lîngă care ele sînt organizate. Totuşi, înzestrarea cabinetelor şcolare cu un material didactic care să satisfacă cerinţele modernizării procesului predării, nu peste tot poate fi rezolvată de şcolile respective. Aceasta, pe de o parte, pentru că utilajul existent nu-i în toate şcolile la nivelul posibilităţilor de execuţie conform cerinţelor tehnicii moderne, iar pe de altă parte, nu e rentabil ca şcolile să facă doar cîteva exemplare din respectivele materiale didactice. Ar trebui reactualizată şi tradusă în fapt propunerea făcută de numeroase cadre didactice ca unele ateliere de producţie ale şcolilor, sau chiar unele şcoli întregi, să fie profilate pentru confecţionarea unor asemenea materiale didactice, complexe, necesare înzestrării tuturor cabinetelor şcolare din ţară.

În legătură cu această importantă problemă a cabinetelor şcolare, considerăm necesar să ne oprim şi asupra unui alt aspect care se manifestă în mod negativ în unele şcoli profesionale şi licee de specialitate. Constatările noastre pe teren ne-au convins că în unele cazuri nu se foloseşte nici un fel de material didactic la lecţii, sau se foloseşte pe scară redusă. Cum e şi firesc, acest lucru duce la scăderea interesului elevilor pentru lecţie. Cauza acestei situaţii trebuie căutată, în primul rînd, în faptul că unor cadre didactice le lipseşte pasiunea pentru strîngerea de colecţii sau alte materiale, (piese şi organe de maşini) care nu mai trebuie în uzină, dar care pot servi ca material didactic în şcoală. Profesorul — luînd legătură cu întreprinderea — ar putea procura un material didactic fără nici o cheltuială pentru şcoală. Evident, dacă profesorul nu-i pătruns de dragoste pentru o asemenea activitate, nu va căuta nici căile şi nu va găsi nici soluţiile pentru rezolvarea optimă a acesteia.

Problema organizării şi funcţionalităţii judicioase a cabinetelor şcolare este strîns legată de ridicarea pe o treaptă superioară a nivelului ştiinţific al procesului predării, de asigurarea unei temeinice pregătiri a absolvenţilor pentru producţie. Se impune, deci, cu necesitate ca aceasta să constituie o problemă de prim-plan în cadrul preocupărilor cadrelor didactice şi de conducere din învăţămîntul profesional, tehnic şi liceal de specialitate.

ŞTEFAN LINUL

---

condiţie esenţială a succesului la concursul de admitere, conducerea de către organizaţia de partid din şcoală a procesului de educaţie.

Alte probleme, cum ar fi rezultatele obţinute în acţiunea de orientare şcolară şi profesională ca urmare a activităţii de îndrumare şi control, raportul dintre prevederile programelor şi posibilităţile intelectuale ale elevilor din clasele a IX-a şi a X-a, rolul directorului în organizarea predării ştiinţelor sociale (cunoştinţe social-politice, de educaţie cetăţenească şi istorie) în cabinetul şcolar, relaţia directorului cu organele locale de partid şi de stat în vederea intensificării activităţilor cultural-obşteşti desfăşurate de cadrele didactice sînt cîteva dintre problemele care au reţinut atenţia participanţilor la dezbaterile din grupa directorilor şcolilor generale cu clase de la I la X.

În grupa directorilor liceelor pedagogice, de specialitate şi de cultură generală şi ai şcolilor profesionale au fost luate în discuţie probleme privind formarea personalităţii viitorului învăţător în contextul cerinţelor societăţii socialiste multilateral dezvoltate, a utilizării cabinetului de ştiinţe sociale ca instrument de realizare a educaţiei ideologice şi politice a elevilor, colaborarea directorului şcolii cu organizaţia U.T.C. pentru asigurarea unui conţinut educativ activităţilor extraşcolare, modalităţile de lucru pentru dezvoltarea dragostei faţă de muncă şi a deprinderilor de muncă, condiţie esenţială pentru integrarea socio-profesională a absolvenţilor şcolilor profesionale.

Complexitatea problemelor abordate, vizitele pe care cu acest prilej, directorii şi inspectorii le-au făcut în atelierele şi cabinetele Liceului de cultură generală din Slobozia, discuţiile purtate pe marginea referatelor, precum şi schimbul de opinii între inspectorii de aceeaşi specialitate (foarte interesantă iniţiativa de a concepe acest schimb de opinii — care va continua în trimestrul al III-lea, cînd inspectorii ialomiţeni vor fi oaspeţi ai inspectoratului din Brăila — ca un dialog liber desfăşurat) asupra unor probleme de bază ale şcolii în lumina sarcinilor izvorîte din ultimele hotărîri ale conducerii de partid şi de stat, ideile de principiu formulate cu acest prilej de către prof. Constanţa Bărboi, director general adjunct în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, vor avea, neîndoielnic, un efect pozitiv asupra muncii pe care o vor desfăşura în viitor directorii şi inspectorii din cele două judeţe.

A. MIHĂILESCU

În laboratorul de fizică al Liceului din Feteşti, judeţul Ialomiţa

---

LA ZI

Ieri, s-a înapoiat în patrie delegaţia de învăţămînt din R. S. Cehoslovacă, compusă din prof. univ. Michal Gregus, adjunct al ministrului învăţămîntului din R.S. Slovacă, prof. univ. L. Krpata, şef de secţie în Ministerul Învăţămîntului din R.S. Cehă, conf. univ. J. Brozik de la Universitatea „I. A. Komenski“ din Bratislava - care au fost, timp de 3 zile, oaspeţi ai Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi ai altor instituţii de învăţămînt din Bucureşti.

Delegaţia a avut convorbiri cu cadre din centrala ministerului, de la Universitatea Bucureşti şi Academia de studii economice şi a fost primită de Mircea Maliţa, ministrul educaţiei şi învăţămîntului.

■

În vederea aplicării în viaţă a sarcinilor ce decurg din Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 şi din lucrările celei de a doua Conferinţe Naţionale a Organizaţiei pionierilor, în perioada 28 februarie — 2 martie a.c. a avut loc la Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor o consfătuire de lucru şi de pregătire cu preşedinţii si vicepreşedinţii consiliilor judeţene, redactorii publicaţiilor pentru copii, precum şi cu aparatul Consiliului Naţional.

Această manifestare continuă seria acţiunilor de perfecţionare a cadrelor care muncesc cu pionierii. Au fost prezentate expuneri pe probleme actuale interne şi externe ale partidului şi statului nostru, cu privire la munca politico-educativă desfăşurată de Organizaţia pionierilor sub conducerea partidului, la continua întărire a colaborării Uniunii Tineretului Comunist cu Organizaţia pionierilor. S-au stabilit măsuri pentru perfecţionarea în continuare a muncii educativ-politice şi a vieţii de organizaţie. S-au dezbătut unele măsuri privind călirea fizică şi întărirea sănătăţii, a unei mai bune educaţii igienico-sanitare şi de Cruce Roşie a pionierilor şi şcolarilor.

În cadrul programului, a avut loc, de asemenea, o discuţie în legătură cu îmbunătăţirea în continuare a conţinutului politico-educativ al emisiunilor de radio şi televiziune, al presei destinate pionierilor şi şcolarilor.

■

Între 25-26 februarie 1972 a avut loc o consfătuire organizată de Ministerul Construcţiilor Industriale şi Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului referitoare la instruirea practică a elevilor din şcolile profesionale şi liceele industrale de construcţii, cu participarea unor factori de răspundere din şcolile de specialitate, centrale industriale, trusturi, întreprinderi şi şantiere.

În urma dezbaterilor s-a ajuns la reliefarea unor importante concluzii, printre care : necesitatea sprijinirii efective a şcolilor de către trusturi, întreprinderi, şantiere de construcţii, în dotarea atelierelor, laboratoarelor şi cabinetelor şcolare cu utilaje noi ; îmbunătăţirea continuă a conţinutului programelor şcolare de către profesori şi maiştri, prin completarea lor cu noutăţile care apar în construcţii.

Temele dezbătute au subliniat în mod deosebit aspecte privind organizarea practicii în producţie, asigurarea bazei materiale a acesteia hotărîtoare în instruirea elevilor şcolilor profesionale şi a ucenicilor.

În cadrul consfătuirii au luat cuvîntul, dînd îndrumări substanţiale, tovarăşii : ing. M. Ghigiu, ministrul construcţiilor industriale, ing. V. Alexandrescu, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului şi ing. I. Negomireanu, director adjunct în Ministerul Construcţiilor Industriale. (Vasile Apostol).

■

Între 21-23 ~~II.~~ a.c. la Timişoara a avut loc instructajul cu bibliotecarii din învăţămîntul superior medical şi a grupurilor şcolare sanitare, organizat de Direcţia documentării şi biblioteci din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului. În cadrul instructajului participanţii au avut prilejul să cunoască activitatea bibliotecii Institutului de medicină din Timişoara şi a altor biblioteci şcolare din oraş, să afle modalităţi de sprijinire a cabinetelor de ştiinţe sociale din institutele de învăţămînt de către biblioteci şi să discute proiectele de regulament privind organizarea şi funcţionarea bibliotecilor. (C. G.).

■

Vineri 25 februarie a.c. la Şcoala generală din comuna Soveja, judeţul Vrancea, a avut loc un disputat concurs literar al elevilor, pe tema: „Opera lui Eusebiu Camilar“. Concursul, înscriindu-se în ciclul de manifestări dedicate semicentenarului U.T.C., a dovedit o bună cunoaştere a creaţiei regretatului scriitor moldovean.

■

Sub egida Casei corpului didactic-Reşiţa a avut loc un schimb de experienţă între bibliotecarii şcolari din oraş cu scopul găsirii celor mai bune modalităţi de popularizare a cărţii printre elevi. (Hella Uzum).

ȘCOALA ÎN CONTEXTUL SOCIAL-ECONOMIC AL JUDEȚULUI

Interviu cu CONSTANTIN GHEORGHE, secretar cu problemele de propagandă al Comitetului județean de partid Olt

Educația educatorilor ● Activiști — profesori ● Cum se manifestă „ambiția oltenească“ ● Îndrăznețe și mari obiective economice ● Elevii, muncitori în Tăbăcăria minerală din Corabia ● „Încercăm să spargem vechile tipare“

Red. : Firește, în domeniul învățămîntului, una dintre primele și principalele preocupări ale secretarului cu probleme de propagandă este educația comunistă.

Constantin Gheorghe : Iar în acela al educației comuniste, preocuparea de a întări spiritul de răspundere comunistă al profesorilor și elevilor, de a-i face să înțeleagă cît de importantă este pregătirea științifică și folosirea științei pentru om. Îndeobște, cînd vorbim despre educația în școală, avem în vedere elevii. Eu nu mă gîndesc numai la ei. Am în vedere totodată educația permanentă a maselor, rolul școlii și al cadrelor didactice în această vastă acțiune. Un dascăl care slujește țara vreme de 20-30 de ani educă atîtea generații de elevi. În același timp, însă, el este între primii și dintre cei mai adînc implicați în procesul educației adulților. Nu pot înțelege realizarea acestor deziderate la care îl obligă condiția sa profesională fără înfăptuirea altuia, aflat în strînsă și indisolubilă corelație cu el, educația educatorilor. Numai un educator comunist, înarmat cu filozofia și cu ideologia clasei muncitoare, cu principiile ei de conduită morală și profesională, este în măsură să asigure educația comunistă.

Red. : Considerați deci, că pentru a realiza această nobilă misiune, educatorii trebuie să treacă ei înșiși, într-un fel, prin condiția de obiect al educației.

Constantin Gheorghe : Într-un fel, căci sînt oameni care au trecut deja prin acest proces. Altfel, însăși denumirea profesiei lor ar fi lipsită de acoperire. Aș ține chiar să precizez, referindu-mă la județul nostru, că dispunem de un corp didactic cu o bună pregătire politică și ideologică a cărui ținută etică și profesională se află la înălțimea cerințelor actuale ale instrucției și educației, a responsabilităților majore subliniate de secretarul general al partidului la Plenara din 3-5 noiembrie 1971. Vorbind despre educația educatorilor, am avut în vedere necesitatea perfecționării continue a pregătirii politico-ideologice și profesionale a acestora, în conformitate cu ritmurile contemporane și cu perspectivele dezvoltării societății noastre. Într-un cuvînt, am avut în vedere exigențele atît de cunoscute astăzi ale educației permanente.

Red. : Vă gîndiți probabil la niște aspecte foarte concrete.

Constantin Gheorghe : Da. Și un prim exemplu concret ar fi acela al modului cum s-a organizat în județul nostru cercul profesorilor de științe sociale ale cărui lucrări se desfășoară lunar, sub directa conducere a Secției de propagandă a Comitetului județean de partid. La acest cerc fac expuneri și oferă consultații membri ai biroului județean de partid și lectori ai Comitetului Central al partidului. Demne de remarcat sînt varietatea și elasticitatea formelor de activitate la care se recurge în cerc. Bunăoară, alături de expuneri, seminarizări sau consultații, se organizează dezbateri pe marginea unor referate, schimburi de experiență în cabinetele de științe sociale ale marilor licee, mese rotunde, lecții deschise etc. S-au organizat, de asemenea, largi consfătuiri cu cadrele de specialitate pe tema realizării educației comuniste a elevilor prin obiectele de specialitate. Înseși cercurile pedagogice ale cadrelor didactice au purtat această amprentă. Totodată, considerînd diriginții factori esențiali în realizarea și coordonarea tuturor acțiunilor cu caracter educativ, am organizat cu aceștia fructuoase consfătuiri la care au participat specialiști ai Institutului de cercetări pedagogice. Nu pot să omit faptul că la astfel de acțiuni au fost întotdeauna prezenți membri ai biroului și alți activiști ai Comitetului județean de partid. Un alt exemplu îl constituie schimburile de experiențe pe teme de educație care se organizează frecvent între licee. Enumerarea exemplelor de această natură ar putea continua. Dar bănuiesc că mai sînt și alte întrebări.

Red. : Să revenim la educația elevilor.

Constantin Gheorghe : Am să recurg din nou la exemple. Iată unele : treizeci de activiști ai Comitetului județean de partid, între care și membri ai biroului, predau efectiv științele sociale în școlile din județul nostru. Ceea ce este, desigur, de natură să confere disciplinelor predate un spor de profunzime în explicarea fenomenelor filozofice, sociale și politice, în înțelegerea justă a politicii partidului. În toate liceele și, într-o bună parte, în școlile generale au fost constituite cabinete de științe sociale, adevărate laboratoare destinate asimilării cunoștințelor ideologice și politice. De asemenea, în toate liceele de cultură generală și de specialitate au fost create cercuri de științe sociale ale elevilor. Deseori școlile organizează întîlniri ale elevilor cu membri ai biroului Comitetului județean de partid, prilej cu care li se clarifică elevilor o serie întreagă de probleme cu caracter de politică curentă. Aș mai adăuga și faptul că pe baza hotărîrilor Plenarei Comitetului județean de partid și a programului de măsuri privind organizarea muncii politico-ideologice și cultural-educative în școli, elaborat de Ministerul Educației și Învățămîntului, U.T.C. și Organizația pionierilor, am întocmit un plan adaptat realităților din unitățile noastre de învățămînt, plan care conferă un caracter unitar și de clară perspectivă activității de educație comunistă. Astfel, organizațiile U.T.C. și organizațiile de pionieri colaborează îndeaproape cu profesorii în realizarea educației comuniste a elevilor. Trebuie să subliniez că, dincolo de toate aceste forme, elementul esențial pe care-l urmărim este realizarea eficienței procesului de educație, utilizarea acelor modalități pedagogice apte să asigure nu numai înțelegerea ideilor comuniste, ci și transformarea lor în convingeri, în elemente ale unui cod de viață și de conduită pentru fiecare tînăr. Un mare rol revine în această privință organizațiilor de bază de partid din școli. Pentru fiecare organizație de bază de partid din fiecare școală, realizarea acestui țel este unul din criteriile esențiale de verificare a valorii activității ei.

Red. : Și pe bună dreptate fiindcă este vorba de conduita viitorilor cetățeni, care, în cea mai mare parte, vor contribui la îndeplinirea obiectivelor social-economice din județul dumneavoastră.

Constantin Gheorghe : A unor îndrăznețe și mari obiective.

Red. : Care condiționează înseși obiectivele școlii.

Constantin Gheorghe : Școala reprezintă marele rezervor de cadre pentru edificarea socialismului. De aceea nu putem concepe organizarea și desfășurarea învățămîntului din județul nostru în afara nevoilor de cadre impuse de perspectivele dezvoltării sale social-economice. În viitorii ani, în județul nostru se vor dezvolta capacitățile industriale existente la Uzina de aluminiu Slatina, Uzina de prelucrare a aluminiului, Fabrica de produse carbonoase, Fabrica de osii și boghiuri, Uzina de fabricare și reparare a mașinilor agricole de la Balș, Fabrica de confecții și tricotaje de bumbac „Integrala“ de la Slatina, Fabrica de tricotaje din Caracal, Filatura de bumbac de la Drăgănești-Olt. În curînd, vor începe lucrările pentru exploatarea potențialului hidroenergetic al Oltului.

Pentru a ne putea da seama de eforturile ce trebuie depuse de oamenii muncii din industrie și construcție în acest cincinal este suficient să arăt că 90% din volumul producției globale industriale planificate se va realiza pe seama noilor capacități de producție, ajungînd ca și județul nostru să devină în 1975 un județ industrial.

Avîndu-se în vedere tocmai aceste obiective și nevoia de cadre pe care o implică ele, s-a înființat un Grup școlar al metalurgiei neferoase în cadrul căruia funcționează un liceu industrial, o școală profesională și de maiștri, un liceu industrial de construcții și o școală profesională de construcții, un liceu pedagogic la Slatina, un liceu sanitar în Scornicești, o școală profesională de construcții de mașini la Balș și Caracal. Două dintre liceele de cultură generală din mediul rural (Liceul din Osica și Liceul din Văleni) au fost profilate pe pregătire agricolă. Nevoile noastre de cadre impun să înființăm un liceu al industriei constructoare de mașini, un liceu al industriei ușoare, un institut de subingineri și, oricît de îndrăzneață ar părea ideea (tot s-a dus vestea oltenilor că sînt ambițioși), o facultate de metalurgie neferoasă în orașul Slatina.

Red. : Cum se manifestă „ambiția oltenească“ în domeniul pregătirii tehnico-productive a elevilor din învățămîntul de cultură generală, avînd în vedere aceleași cerințe social-economice pe care le-ați amintit ?

Constantin Gheorghe : Să dau iarăși cîteva exemple particulare, dar cu semnificație generală. Mai mult de jumătate din elevii liceului din Corabia lucrează direct în secțiile Fabricii de tăbăcărie minerală, din localitate (deseori cu un randament egal celui al muncitorilor calificați), adică acolo unde o mare parte dintre ei se vor angaja la sfîrșitul cursurilor liceale. Elevii Liceului nr. 1 din Caracal, organizați după modelul întreprinderii care îl patronează, confecționează în atelierele școlii, pe baza unor contracte ferme cu respectiva întreprindere, o largă gamă de piese. În această activitate, ei capătă deprinderi care le vor permite să practice o întreagă diversitate de profesii cu profil industrial. Elevii de la Școala generală din comuna Stoicănești deprind în cadrul orelor de pregătire tehnico-productivă tainele meseriilor de bobinator, rotar, tîmplar, lăcătuș, electrician, adică ale acelor meserii care încă de pe acum sînt necesare în comună. Nu mai vorbesc de pregătirea pentru procesul de mecanizare a agriculturii. În acest scop, la aproape toate școlile generale din județ, un număr mare de elevi învață în cadrul secțiilor stațiunilor de mașini agricole tainele meseriei de mecanizator. O atenție deosebită acordăm practicii în sectoarele de bază ale cooperativelor agricole de producție : cultura mare, zootehnie, legumicultură, pomicultură și viticultură. Mai amintesc că în județul nostru s-au amenajat peste 200 de ateliere școlare și că școlile din mediul rural vor lucra pe bază de contracte peste 500 de ha de teren agricol. În aceleași condiții multe școli s-au angajat să crească viermi de mătase. Nu e nevoie, cred, să mai arăt cam la ce sumă se pot estima veniturile aduse de aceste lucrări și contribuția lor la autodotarea școlilor. E limpede că nu sînt de neglijat.

Țin să precizez că, din punctul nostru de vedere, pregătirea tehnico-productivă nu constituie un scop în sine, ci este un mijloc de educație. În realizarea ei și a funcțiilor sale educative asociem toți profesorii, conducerile întreprinderilor, colectivele de muncă din fabricile și uzinele în care elevii fac practică.

Red. : Importanța răspunderilor pe care și le asumă școlile din județul dumneavoastră implică desigur un efort de optimizare a formelor și metodelor de învățămînt.

Constantin Gheorghe : Din ce în ce mai multe școli trec la învățămîntul pe cabinete. Încercăm să spargem vechile tipare ale lecției, urmărind realizarea valențelor ei formative, introducerea pe scară largă a mijloacelor tehnice moderne de învățămînt. Încurajăm totodată preocupările de cercetare și de creație didactică ale profesorilor. Iată, am chiar aici, pe masă, o foarte valoroasă și interesantă lucrare „Terenul experimental școlar — îndrumător pentru profesorii de biologie și agricultură“ elaborată de unul dintre colaboratorii apropiați ai școlilor din județul nostru dr. ing. Olaru M. Constantin.

Red. : Care este, după opinia dumneavoastră, elementul esențial în procesul de modernizare a învățămîntului ?

Constantin Gheorghe : Dascălul. De dăruirea și pasiunea solicitată în generoasa profesie de educator, de calitatea lui de pedagog și, înainte de orice, de om politic, depinde realizarea mărețelor obiective ale învățămîntului. Dar educatorii nu pot fi considerați izolat. Ei alcătuiesc, în fiecare școală, adevărate nuclee educative care acționează unitar, sub conducerea unui director. De aceea mi se pare că valoarea și randamentul activității fiecărui colectiv didactic sînt condiționate și de capacitatea de conducător a directorului. Toate acestea, activitatea colectivului didactic, activitatea directorului, succesele sale, succesele învățătorilor și profesorilor se află însă, în funcție de munca organizației de bază de partid. Organizația de partid, inima comunistă a școlii, este și trebuie să fie factorul care generează toate progresele sale.

Red. : Vă mulțumesc.

OCTAVIAN BUZESCU

Un dascăl de neuitat:

NICOLAE SIMACHE

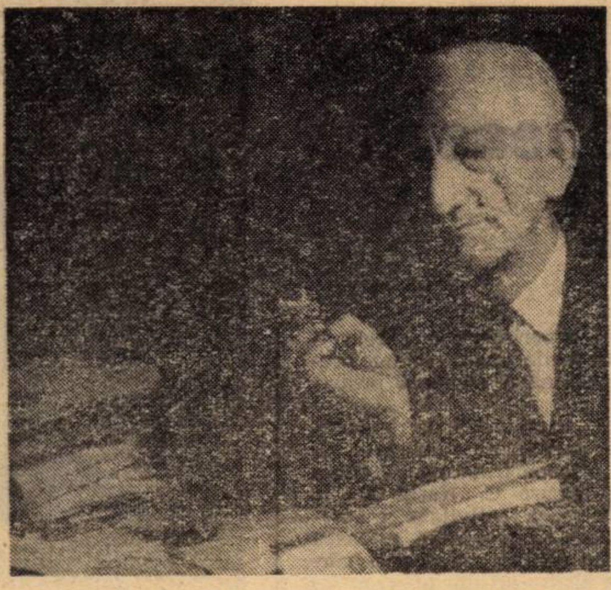

Fără îndoială Nicolae Simache a fost un profesor model, a cărui scrupulozitate științifică, a cărui memorie prodigioasă, a cărui putere de recreare a trecutului depășea cu mult cadrul lecției. Ne uimea mai întîi de toate prin fastuoasa desfășurare de date și nume de o bogăție și precizie neobișnuită. Dar Nicolae Simache nu a comunicat, în timpul unei vieți pentru care profesorul a fost nu numai o meserie, nu numai o vocație, ci unica rațiune a existenței, pur și simplu date și informații despre trecut. El ne-a format sentimentul istoriei, ne-a făcut să înțelegem trecutul acestei țări nu ca o înșiruire seacă de nume, date și întîmplări, ci ca o realitate sufletească vie în fața căreia am vibrat și vom vibra tot timpul. O istorie trăită, nu numai învățată pe de rost, o istorie care ne-a făcut de timpuriu să simțim mîndria de a fi români, de a ne fi născut pe acest pămînt, de a avea un trecut de care să vorbim cu smerenie — aceasta e istoria pe care a predat-o zeci și zeci de ani profesorul meu din Ploiești, Nicolae Simache. Dacă numai atît i-am datora acestui neuitat dascăl ale cărui lecții exemplare au sădit floarea nepieritoare a patriotismului în inimile a generații de elevi care au învățat de la el a iubi și a respecta tradițiile țării și ar fi mult.

Dar Nicolae Simache nu a fost numai Profesorul. *Omul care fusese hărăzit unei cariere universitare, discipol iubit al lui Nicolae Iorga, și-a dăruit o viață, a jertfit bucuriile unei existențe comode și ale unei cariere științifice pentru orașul și județul său natal. Puține sînt în timpurile noastre asemenea exemple de dăruire necondiționată, de apostolat, de dezinteres — mergînd pînă la uitarea de sine — pentru propria persoană.*

Entuziasmul și dăruirea lui erau contagioase. A sacrificat o carieră științifică pentru ca patruzeci și mai bine de ani să desfășoare fără odihnă această activitate dezinteresată în slujba orașului, a județului său. A colindat orașe, sate, a mers prin vechi așezări, a cutreierat în lung și în lat Prahova, a descoperit în mănăstiri, biserici, vechi conace sau simple locuințe țărănești urmele trainice ale unei civilizații străvechi, ale unei culturi materiale și spirituale care s-a îmbogățit neîntrerupt. Nicolae Simache a scos la iveală, fie prin ceea ce a scris el despre trecutul județului Prahova, și mai ales prin ceea ce a strîns și a sistematizat pentru muzeele din această parte a țării, o adevărată comoară de documente și obiecte indispensabile oricărei cercetări privind istoria civilizației, artei, culturii românești. Le-a adunat pe ploaie și zloată dormind în primării neincălzite; luptînd uneori cu obtuzitatea unor foruri administrative, a depus eforturi pentru a fi achiziționate și apoi le-a pus la dispoziție celor mulți, în muzeele care prin munca și entuziasmul lui s-au deschis în anii noștri pe Valea Prahovei, a Teleajenului și în alte localități ce au aparținut fostei regiuni Ploiești. De aceea spun că moartea lui ne-a răscolit nu numai amintiri, ci ne-a făcut să medităm asupra sensului existenței omenești. Cît de mult a realizat Nicolae Simache într-o viață, ce exemplu de dăruire, de abnegație în slujba culturii a dovedit el, ce mult și-a iubit partea de țară unde **a** *văzut lumina zilei!*

VALERIU RÎPEANU

La Oltenița:

O DUMINICĂ A ȘCOLII

Se poate spune, fără exagerare, că duminica trecută a fost pentru Oltenița o duminică a școlii, a învățămîntului. Cele două mari acțiuni organizate de Inspectoratul școlar județean Ilfov, împreună cu Comitetul orășenesc de partid, care a prilejuit întîlnirea a cîteva sute de învățători și a altor sute de părinți ai elevilor din cele două licee, au avut drept temă școala, începînd de la probleme privind modernizarea predării, pînă la aspecte ale colaborării cu familia.

Faptul că la aceste manifestări a fost prezent, venind cu sublinieri importante, primul secretar al Comitetului orășenesc, tovarășul Nicolae Iasin, le-a conferit și mai mare însemnătate. Participarea organelor locale de partid a dovedit încă o dată grija consecventă și atentă de care se bucură școala din partea partidului, a întregii societăți.

Pentru cei cîteva sute de învățători din județ a fost organizată o deosebit de interesantă lecție metodică privind organizarea învățămîntului matematic la clasele I—IV. Expunerea susținută de lectorul universitar Nicolae Oprescu a beneficiat nu numai de un înalt nivel științific, ci și de un bogat material documentar explicativ. Vorbind despre importanța însușirii corecte a matematicii pentru primele clase, ale școlii de cultură generală, vorbitorul a subliniat necesitatea modernizării predării matematicii și la aceste clase, prin activizarea copilului în procesul de învățare și găsirea unor modalități de stimulare a gîndirii creatoare.

În încheiere, învățătorii prezenți au ascultat pe conf. univ. Dumitru Almaș care le-a vorbit, cu însuflețirea-i și patosul caracteristic, despre prestigiul învățătorului, despre menirea pe care o are în viața comunelor și satelor noastre.

Cea de a doua manifestare s-a desfășurat în sala de festivități a clubului șantierului naval Oltenița. Aproape 500 de părinți din oraș și din comunele județului au ascultat cîteva expuneri interesante pe marginea unor probleme legate de creșterea și educarea copiilor lor. Conf. univ. Dumitru Almaș le-a vorbit despre funcția socială a familiei, procurorul Ion Mucenica despre obligația cunoașterii și respectării legilor societății, profesorul Aurelian Stoicescu despre necesitatea tratării elevilor în funcție de dezvoltarea lor anatomo-fiziologică, iar profesoara Adriana Matei despre rolul muncii ca factor hotărîtor în definirea personalității umane.

După prezentarea expunerilor amintite, părinții s-au întîlnit cu diriginții copiilor lor și au discutat aspecte concrete ale învățăturii și disciplinei acestora.

Subliniem încă o dată că astfel de manifestări care reunesc la nivel județean fie cadre didactice, fie părinți, sînt, atunci cînd abordează aspecte interesante, care preocupă școala, utile, eficiente.

M. ROBEA

CA UN TULBURĂTOR ARC DE TRIUMF

(Urmare din pag. a 3-a)

mulți cei ce și-au ridicat glasul și au apărat cărțile de furia rugurilor inchizitoriale au fost, în primele rînduri, și uteciștii. Prin aceasta ei au formulat și lansat către generația de astăzi încă o tradiție, aceea a deschiderii către cultură, a apărării culturii fiindcă în lumina rugurilor inchizitoriale, ei au văzut cu luciditate întunericul care amenința, ignoranța și obscuritatea care nu puteau naște altceva decît monștri. Iluminarea prin luptă, iluminarea prin cultură — iată un univers care avea să capete mai tîrziu noi și noi contururi.

În zilele insurecției armate naționale din august 1944 au luptat și au căzut pentru victorie și mulți tineri — cine a mai stat de fapt să-i numere, cine i-ar fi putut număra? Istoria doar, în tulburătorul ei arc de triumf. După cum tot ea i-a însoțit și mai departe, în eliberarea definitivă a pămîntului țării, în zdrobirea, pînă la capăt, a mașinii de război hitleriste. Cînd s-au întors, cîți s-au întors, au trecut pe sub acest arc de triumf. Se configura ideea de pace și generațiile aclamau nevoia de pace. Urma uriașul efort de refacere și reconstrucție a țării pentru a așeza, pe temeiul vindecatelor răni provocate de război, pacea și relieful unei noi și duble construcții, aceea materială și spirituală. O generație întreagă atunci realiza una din cele mai spectaculoase explozii de entuziasm și dăruire, trecerea rapidă de la reconstrucție la construcție. Acesta era de fapt și imperativul istoric, mai mult decît simbolic. Aceasta era de fapt și semnificația, în întregimea ei legendară, eroică. S-au cristalizat atunci cele dintîi tradiții ale muncii și vieții tineretului în anii socialismului, tradiții care s-au adăugat celorlalte, premergătoare, ele însele căpătînd sensuri și dimensiuni noi, accente și valori noi, modelatoare. Astfel, de la cele dintîi șantiere ale muncii patriotice, de la răsunătorul Bumbești-Livezeni și pînă azi, la somptuoasele magistrale și platforme industriale; de la acel prim și eroic „hei rup" și pînă la pupitrul de comandă și conducere a celor mai complicate instalații, de la prima și, uneori, indescifrata lectură a cărții și pînă la pasiunea și luciditatea laborioasă, a cunoașterii științifice, pînă la înnobilarea prin muncă și deopotrivă prin cultură, este un drum, într-adevăr, epocal, revoluționar în sensul cel mai adînc. L-au parcurs, cu vădite eforturi și satisfacții, toate generațiile. Dar cel mai mult, de cel mai mare beneficiu s-a bucurat, totuși, tînăra generație. Două capete de pod par a fi fost acum reperele și semnele împlinirii sale, între două capete de pod se înscriu năzuințele și datoriile sale, între două vorbe de fapt — aceea de a munci și învăța. Unindu-le și, adeseori, printr-o simultaneitate de fapt, s-a cristalizat cerința și, în același timp, tradiția-manifest de cea mai pregnantă actualitate: știința de a munci. Este examenul la care generația tînără s-a înscris pe un larg front constructiv. Însuși programul ideologic al partidului cheamă și însuflețește în acest sens, îndreptățind experiența novatoare a armonizării conștiinței sociale cu existența socială, proces amplu, dinamic și complex în care o importanță covîrșitoare o are însăși prezența și devenirea exemplară a tinerei generații. Fiind marea promisiune a viitorului, tinerii sînt, în același timp și, marea, pasionanta lui încercare.

Educația sanitară

Școala modernă, amplificîndu-se ca durată și diversificîndu-se continuu, tinde să-și îngusteze mereu domeniile de specialitate. Este o cerință impusă de explozia informațională și de nivelul de cunoștințe cerut de tehnica modernă. Oricît i-ar fi însă de numeroase ramificațiile, rămîne pentru tot sistemul de învățămînt un trunchi comun, care se numește cultura generală, din complexul căruia educația sanitară nu poate lipsi. Sînt cîteva elemente definitorii care contribuie în epoca noastră la reconsiderarea conceptului de sănătate și de randament. Omul complet sănătos, scutit de neplăcerile oricărei maladii, gîndește și lucrează cu randament mult superior celui tracasat și torturat de boală. În plus, epoca prezentă obligă la măsuri preventive, pe care înaintașii noștri nici măcar nu le luau în seamă. Este nevoie de noi discipline orientative. Igiena muncii colective, igiena muncii industriale, igiena muncii pe șantier, igiena muncii intelectuale, igiena mediului urban etc. Școala, dacă n-a reușit s-o facă, trebuie să obișnuiască pe copil să folosească apa și săpunul, periuța și pasta de dinți, peria de haine. Tineretul trebuie să știe să folosească aerul și soarele. În condițiile de azi, ale excesului industrializării, aerul curat a devenit un privilegiu. În Japonia există automate instalate pe stradă, (asemeni automatelor pentru dulciuri) care, în urma introducerii unei monede, îți oferă prilejul să respiri un minut de aer condiționat. Elevii trebuie să aibă în reflex necesitatea aerisirii clasei, a camerei de culcare sau a camerei de lucru. Aspectul îngrijit exprimă gradul de civilizație al individului, după cum curățenia orașelor demonstrează gradul de civilizație al unei națiuni. Aceste elemente adevărate trebuie însușite și aplicate cu perseverență. Sînt statistici mondiale care clasifică națiunile ca grad de civilizație după consumul de săpun și apă pe cap de locuitor. Curățenia corporală și vestimentară, îngrijirea părului și a mîinilor nu este pentru nimeni un lux, ci o necesitate. Lăsînd la o parte aspectul neplăcut pe care ți-l poate lăsa cineva neglijent, indiferent de alte calități necontestabile. Mijlocul de contractare sau de transmitere a unor boli este legat de păstrarea curățeniei.

Educația sanitară nu se poate opri însă numai la păstrarea curățeniei. Aceasta este doar un prim capitol. Copiii trebuie să cunoască anumite boli, să știe cum se manifestă, cum se transmit, cum se tratează și mai ales cum se previn. Sănătatea trebuie păzită cînd o ai, nu căutată cînd ai pierdut-o.

N-ar fi lipsit de interes să se trateze în școală și problemele unei alimentații raționale și științifice a individului. Mulți cetățeni cred și azi că fericirea constă în a mînca din abundență, a bea alcool și a fuma cît mai mult. Asemenea concepții sînt erori care se plătesc de multe ori chiar cu viața.

În păstrarea sănătății unui individ, problema alimentației raționale și la timp are un rol determinant. Unde și cum să fie învățate aceste noțiuni, dacă nu în școală?

Rămîne un mare capitol deschis, pe care învățămîntul românesc îl acoperă insuficient sau de loc, educația pentru viață a tineretului. Au fost o serie de încercări, fără a se ajunge însă la o soluție unitară.

Este de dorit ca și aici să se întreprindă măsuri mai eficiente. Răspunsul la marile întrebări ale vieții nu se poate da de către fiecare în parte. Ignoranța în acest domeniu e generatoare uneori de tragedii, care s-ar putea ușor elimina. În Maroc au fost introduse începînd cu acest an, în învățămîntul liceal, o serie de capitole ca „Fecundație și gestație", „Aspecte ale eredității umane", „Cuplu și maternitate", „Sterilitatea", „Probleme sociologice și istorice ale căsătoriei și ale sexualității", „Boli" etc. Sînt țări care au o bogată tradiție în acest domeniu (Anglia, Franța etc.).

Țara noastră are nevoie de un tineret sănătos, de un tineret cultivat, bine pregătit în profesia aleasă, capabil de integrare în efortul general de construcție. Dintre bunurile cu care ne înzestrează natura, sănătatea este, poate, cel mai important. Să ne însușim tainele menținerii ei.

MARIN RĂDOI

Ermona Zaharian:

„Pedagogia românească interbelică"

Lucrarea este o cercetare sistematică, bazată pe o documentare aproape exhaustivă. Autoarea şi-a conceput studiul monografic sub dublu aspect: cel al teoriei despre educaţie (adică prezentarea curentelor de idei din epocă) şi în al doilea rînd, finalizarea acestora în crearea unui sistem naţional de educaţie. Lucrul este cît se poate de firesc, şi o motivare specială a acestor aspecte binare ale cercetării nu este de trebuinţă deoarece în pedagogie ideile dobîndesc valoare în măsura în care pot fi aplicate la realitatea şcolară.

Ar fi de subliniat că pedagogia românească dintre cele două războaie mondiale a înregistrat succese teoretice evidente, la fel ca scrisul beletristic, concurînd în rezultate evidente multe dintre ţările cu tradiţie culturală consolidată. Iarăşi nu-i mai puţin adevărat că multe dintre ideile arsenalului teoretic au fost împrumutate din orientările pedagogice mondiale, îndeosebi din cea apuseană. Unele dintre aceste direcţii educative, s-au altoit organic pe realitatea autohtonă, altele, în schimb, au fost simple construcţii metafizice, neaducînd un real aport la închegarea unui sistem naţional unitar de educaţie.

Lucrarea reflectă fidel şi o încrîncenată luptă de idei şi opinii între atitudinea conservatoare, de esenţă herbartiană a pedagogiei, şi tendinţele inovatoare, în acord cu exigenţele veacului nostru. Pedagogia de catedră, apriorică, mentalitatea de „cabinet" sînt mereu repudiate de cercetătoare, ca ceva depăşit în condiţiile unui început de înnoire şi de modernizare. De altfel, acesta este firul călăuzitor al lucrării: tendinţa de a înfăţişa noile cuceriri ale ştiinţei educaţiei, posibilităţile variate de manifestare şi încadrarea lor organică într-un sistem de referinţe bine stabilit.

Vl. Ghidionescu devine astfel capul de serie dintre pedagogii noştri care nutresc interes pentru virtuţile ştiinţei experimentale, căreia îi dedică pertinente studii şi nu pregetă să-i susţină o eficientă propagandă.

Cu toate caracterizările avizate, lapidare şi argumentate cu texte, nu am putut pricepe tratamentul vitreg de care se bucură C. Narly şi, în general, întreaga activitate a acestuia. Imaginea ce ne-o oferă autoarea despre acest distins pedagog şi cărturar este alcătuită din prea multe umbre, luminile nu sînt captate, scăderile ascund realizările, deşi C. Narly este printre cei dintîi care se ocupă sistematic de problema idealului educativ, ca şi de „comunitatea pedagogică", prin acest ultim aspect lărgind considerabil cîmpul de cercetare în serviciul procesului instructiv-educativ. Sînt foarte multe idei din stufărişul cărţilor lui C. Narly care ar putea fructifica unele aspecte ale pedagogiei actuale: idealul şi mijloacele educaţiei, personalitatea elevului în curs de afirmare, finalizarea actului educativ, critica unor sisteme de învăţămînt, relaţiile stabilite în comunitatea pedagogică.

G. G. Antonescu, principalul fruntaş şi doctrinar al pedagogiei româneşti din epocă, este foarte temeinic studiat. „Un clasicizant care se modernizează", este o caracterizare excelentă pentru activitatea prodigioasă a profesorului de la Bucureşti. Înrîurirea şcolii formative şi atenţia acordată educaţiei morale sînt doar două dintre ideile cardinale ale acestui harnic pedagog, receptiv la inovaţii, îndeosebi la cele izvorîte din practica zilnică, în acelaşi timp admonestînd abuzurile şi lipsa de competenţă, respingînd improvizaţia. Moştenirea pedagogică a profesorului de la Universitatea din Bucureşti este analizată în activitatea nenumăraţilor săi discipoli: I. C. Petrescu, I. I. Gabrea, D. Theodosiu, Radu Petre şi alţii, fiecare dintre ei diferenţiat ca structură în funcţie de pregătirea filozofică, activ sau opozant, faţă de modernizare.

ERMONA ZAHARIAN
PEDAGOGIA ROMÂNEASCĂ
INTERBELICĂ

Simpatia manifestă a întregii cărţi merge spre personalitatea lui Ştefan Bîrsănescu, profesor ce „operează de la început cu un sistem propriu de idei, încadrat în pedagogia culturii" (pag. 79). Analiza conceptelor educaţiei, a viziunii şi a finalităţii, a tehnologiei didactice, sînt pe larg luate în consideraţie, originalitatea sistemului fiind mereu accentuată, făcînd loc, pe nesimţite, pedagogiei sociale din concepţia lui Stanciu Stoian. Grupul de la Cluj este încadrat în ceea ce se numeşte generic „psihologia educaţiei", principalul reprezentant fiind D. Todoran.

A doua parte a cărţii este consacrată „creării unui sistem naţional de educaţie". Un loc însemnat este acordat proiectelor şi reformelor şcolare. Se reţine peste tot, ca un element pozitiv, tendinţa de a lega învăţămîntul de practică (Sistemul de educaţie tradiţional este criticat tocmai de pe această poziţie.) Simpatiile autoarei merg înspre pedagogia socială, deceniul experimental al lui Dimitrie Gusti şi concepţia „cultural-educaţională" a lui Ştefan Bîrsănescu.

Lăsînd la o parte unele interpretări prea personale, de colorit subiectiv, cartea Ermonei Zaharian oferă o instructivă lectură, în sensul unei mai temeinice legături între cuceririle tradiţiei consolidate şi inovaţiile mereu mai cuprinzătoare ale actualităţii.

NAE ANTONESCU

Agenda

• Editurile ne promit pentru acest început de martie cîteva apariţii de larg interes. **• Editura politică:** Constantin Petculescu: „Crearea Uniunii Tineretului Comunist" (anii 1900 — 1922); Lucien Goldmann: „Sociologia literaturii" **• Editura Academiei:** „Teoria reglării sistemelor sociale"; Al. Beldie: „Plantele din Munţii Bucegi. Determinator" **• Editura Minerva:** Duiliu Zamfirescu: „Opere" — vol. IV **• Editura Eminescu:** Matei Călinescu: „Conceptul modern de poezie"; C. Stănescu: „Poeţi şi critici" **• Editura Univers:** Benedetto Croce: „Poezia"; „Proza narativă latină" (antologie) **• Editura Albatros:** D. Popovici: „Poezia lui Mihai Eminescu"; D. Micu: „Tudor Arghezi"

• Un caz unic în istoria învăţămîntului românesc ni l-a semnalat zilele acestea televiziunea: veteranul Gîrbea îşi continuă imperturbabil dulcea sa viaţă în cel de-al 27-lea an consecutiv de studenţie. Din 1944 — da, aţi citit bine: 1944! — şi pînă acum el a ajuns în anul IV. Mai are puţin, puţin şi iese...direct la pensie. Cîte semnături onorabile — mai mult sau mai puţin ministeriale — s-au aşternut peste reexaminările, reînmatriculările, parareînmatriculările şi transferările tomnaticului medicinist?

• Dintre toate expoziţiile deschise zilele acestea — multe, şi de o mare varietate — cîteva ne-au reţinut atenţia. • Un vernisaj puţin obişnuit: duminică, la Şcoala generală nr. 195 din marele cartier bucureştean Titan, Muzeul „Simu" a deschis o expoziţie de pictură contemporană românească. Da, iată o iniţiativă mai mult decît lăudabilă • În sala coloanelor de la Palatul Culturii din Ploieşti, o expoziţie cu mare succes la cel mai tînăr public — **„Desenele copiilor"** — titlu sub care au fost reunite lucrările pionierilor din oraşele Ploieşti, Mizil şi comuna Boldeşti • La Sighişoara, în sala „Mihai Eminescu" — după cum scrie presa locală — o revelaţie: eleva Monica Giurgiu care expune pictură în ulei şi grafică.

Fără cuvinte

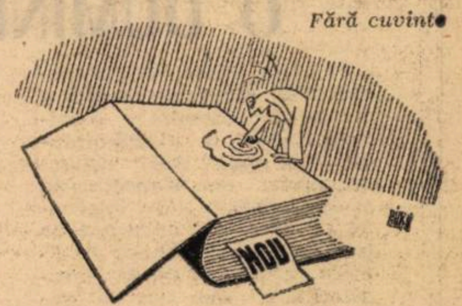

Noi cărţi în standurile librăriilor

CONSTANTIN CUZA:

„Prinţul de aur"

Cartea profesorului Cuza are toate virtuţile operelor datorate istoricilor literaţi. Marea grijă pentru formă este uneori disimulată; informaţia e vastă, asimilată organic pentru a fi redată captivant, dar în concordanţă cu adevărul istoric. Şi, mai presus de orice, o mare dragoste se degajă din fiecare pagină: dragostea faţă de patrie, faţă de istorie, dragostea pentru oameni şi dragostea dintre oameni. A pune la baza unui roman istoric acest sentiment este un gest pe care numai un pedagog pătruns de nobleţea misiunii sale sociale îl poate face.

Acţiunea se desfăşoară pe mai multe planuri, fapt care conferă lucrării, în ciuda informaţiei şi a realismului ei, un suflu de fantastic, de vis. Deşi acest vis e organizat, e structural, îi lipseşte calitatea esenţială a visului: spontaneitatea, desfăşurarea necontrolată. Cele două planuri principale ale desfăşurării romanului: prezentul şi vremea lui Constantin Brîncoveanu alternează armonios conferind un plus de atractivitate cărţii. Cei doi cercetători ai istoriei, Constantin Sion şi Simona, sînt purtătorii de cuvînt ai autorului, iar domnitorul Brîncoveanu reprezintă o ideologie la care Constantin Cuza aderă şi îşi proclamă adeziunea.

Sînt diferite moduri în care un autor ia atitudine faţă de contemporaneitate, inspirîndu-se din istorie. În primul rînd, poziţia lui Eminescu, din Scrisoarea III, de evocare a trecutului glorios pentru stimularea patriotismului contemporanilor. Atitudinea apare, nejustificată, şi la o serie de scriitori ai zilelor noastre, în special la anumiţi dramaturgi. Apoi poziţia lui Eugen Barbu, în *Princepele*, care evocă dezastre din trecut în comparaţie cu realităţi ale zilelor noastre. Şi, în sfîrşit, ni se oferă o a treia atitudine faţă de istorie — sublinierea permanenţelor conştiinţei româneşti: patriotism, sensibilitate sufletească, eroism, înţelepciune, virtuţi spirituale rar întîlnite la alte naţiuni. Doar Paul Anghel şi, mai puţin abil, Alexandru Popescu au mai surprins aceste permanenţe, a căror revelare constituie împlinirea unei alese meniri pedagogice, avînd ca ecou, bunăoară, introducerea scriitorilor de acest tip în manualele şcolare, pentru spiritul cărturăresc, major, al creaţiilor lor artistice.

Lectura romanului duce cu gîndul şi la o posibilă împlinire cinematografică: ar fi o împlinire în plus, înţelepciunea prezentă în fiecare pagină, „excesul" de bun simţ, îndestulînd întru totul nevoile minţii şi ale sufletului.

MIHAI NEAGU BASARAB

MARIN BUCUR:

„Blaga — dor şi eternitate"

Pornind de la ideea-structură a dorului în poezia, teatrul, memorialistica şi filozofia lui Lucian Blaga, Marin Bucur face din „dorul" blagian „un punct de susţinere a sa în univers" (pag. 207) prin, am adăuga noi, specificul spiritualităţii româneşti.

Lăsînd de o parte substratul idealist-iraţionalist al manifestărilor de cultură, în optica lui Blaga, ca „hrănire" inconştientă, autorul încearcă şi reuşeşte „revelarea" unui specific spiritual românesc prin una din permanentele noastre sufleteşti — **dorul**, ridicat în cugetarea blagiană la rangul de concept şi teoretizat ca atare.

La Blaga, „dorul", alături de „jale" şi „urît", este prilej de înclinare spre nuanţă şi discreţie, aceste stări fiind substanţa lirică cea mai bogată şi des cîntată a poeziei noastre populare. „Dorul", în context blagian, este „aspiraţie trans-orizontică", este „ipostază românească a existenţei umane". Fiind scurgere spre „ceva", „dorul" rămîne, totuşi, neintenţionalitate, pentru că împlinirea lui nu-l realizează, ci-l permanentizează.

Ca element afectiv cu specificitate românească în spiritualitatea largă a poporului nostru, „dorul" îşi înscrie cert, neostentativ, universalitatea.

Iată, aşadar, în alţi termeni, raportul între naţional şi universal, explicat prin „dor", care încununează spiritualitatea românească cu drept la eternitate în cultura universală, aşa cum şi-a dobîndit-o deja prin Alecsandri, Russo, Eminescu, Hasdeu, Delavrancea ori Sadoveanu, Densusianu, Pillat. „Lucian Blaga — precizează Marin Bucur — se circumscrie acestei unităţi spirituale în tradiţia literelor româneşti".

Morfologia cărţii este astfel întocmită, încît textele de referinţă din Blaga pun în evidenţă specificitatea „dorului", ca stare. Se citează poezii din ciclurile poetului, din culegerea de poezii populare, un fragment din „Meşterul Manole"; în consensul „dorului", ca element al specificităţii spirituale româneşti, sînt inserate şi eseurile „Spaţiul mioritic", „Despre dor", precum şi fragmente din „Hronicul şi cîntecul vîrstelor" şi din Discursul de recepţie la Academie — „Elogiul satului românesc".

Urmărind „dorul" la Blaga pe diverse praguri de manifestare şi cu diverse valenţe pe care le implică imposibilitatea definirii şi traducerii lui, poate că Marin Bucur nu s-a aplecat destul de riguros asupra tuturor textelor selectate.

Încheiem prezentarea acestei cărţi cu îndemnul lui Blaga însuşi de „a iubi şi admira cultura populară", pentru că adevărata cultură trebuie să fie concrescută din creaţia poporului, creaţie ce se cuvine a o „sublima" şi „monumentaliza".

OCTAVIAN ANA

MIRCEA HANDOCA:

„Excursia literară"

De bună seamă pe profesorul Mircea Handoca îl pasionează de mulţi ani excursia cu caracter literar de vreme ce, încă în urmă cu aproape zece ani, publica articole pe această temă în presa de specialitate. Cu o neobosită tenacitate, de-a lungul anilor, autorul a străbătut drumurile ţării pe acolo pe unde au trăit şi au creat marii noştri oameni de litere. Nu singur, ci în tovărăşia elevilor săi, purtînd în rucsac opere nemuritoare...

Cartea pe care ne-o prezintă acum, este, de fapt, un fel de orînduială **didactică** într-un bogat material adunat în jurnalul de călătorie. Mircea Handoca ne propune o metodologie anume în organizarea şi desfăşurarea excursiei şcolare cu caracter literar, iar experienţa personală este folosită ca argument principal. Capitole speciale se opresc asupra **excursiei consacrate unei singure teme** (literatura română veche; Muzeul memorial de la Goleşti; creaţia folclorică), **excursiei consacrate unui scriitor** (M. Sadoveanu; G. Bacovia; I. Minulescu), vizitării **Muzeelor memoriale şi drumeţiilor prin Bucureşti.** Partea cea mai consistentă a volumului o reprezintă comentarea unei ample excursii pe un itinerar ce face înconjurul ţării.

O anumită stîngăcie a narării, fraza săracă, se compensează cu o mare densitate de date şi o judicioasă selecţie de texte. Citatele — versuri, pagini de proză, reportaj, memorialistica, fragmente de corespondenţă — abundă de la un capăt la altul al cărţii, oferind în acest fel un bogat material ilustrativ deosebit de util profesorilor de literatură care doresc să organizeze excursii.

Lucrarea profesorului Handoca, în întregul său, vrea să demonstreze că **„excursia constituie un important mijloc de îmbogăţire şi consolidare a cunoştinţelor dobîndite prin lecţii, de lărgire a orizontului cultural-ştiinţific al elevilor, de cultivare a sentimentelor patriotice"**. Şi reuşeşte.

AVRAM SPINEANU

DIN ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR SINDICALE DIN ȘCOLI

PIATRA NEAMȚ

O vie activitate desfășoară Comitetul sindicatului din Piatra Neamț în vederea traducerii în viață a sarcinilor privitoare la îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă, adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971, și a hotărîrilor Congresului U.G.S.R. din martie 1971. În acest sens, birourile grupelor sindicale au fost instruite diferențiat după profilul unităților în care își desfășoară activitatea, în vederea mobilizării membrilor de sindicat pentru realizarea sarcinilor de plan ce revin unității respective.

O atenție deosebită a fost acordată pregătirii politico-ideologice a cadrelor didactice. Sub îndrumarea Comitetului municipal de partid s-au luat măsuri pentru participarea tuturor cadrelor didactice la formele de învățămînt organizate pe specialități pentru educatoare, învățători, profesori de istorie, profesori de științe sociale, în vederea ridicării nivelului politic și ideologic. Pentru personalul tehnico-administrativ s-au organizat 14 cursuri pe municipiu, pe grupe de unități, conduse și îndrumate direct de comitetul sindicatului. Lunar se organizează în fiecare școală dezbateri, informări curente din viața politică internă și internațională în vederea cunoașterii principalelor probleme ale politicii partidului și statului nostru.

În unitățile școlare se realizează panouri destinate popularizării unor aspecte ale mișcării democratice și revoluționare din țara noastră, activității partidului nostru, activității organizațiilor de sindicat, U.T.C., și de pionieri, panouri care ilustrează stadiul și perspectivele de dezvoltare ale învățămîntului și culturii. Un loc important îl ocupă popularizarea sub diferite forme (fișe bibliografice, comentarii) a cărții politico-ideologice, precum și a articolelor cu conținut filozofic, sociologic și științific. În acest scop, se vor organiza în cadrul bibliotecilor școlare expoziții de carte social-politică și beletristică.

Pentru sprijinirea cadrelor didactice înscrise la definitivat și la gradul I și II, Casa corpului didactic a organizat cu sprijinul Cabinetului județean de partid cursuri de pregătire la limba română, matematică și socialism științific. Tot în cadrul Casei corpului didactic s-au organizat cursuri de limbi străine.

Cu sprijinul inspectoratului școlar, comitetul sindicatului a organizat anul acesta faza interșcolară a simpozionului cu tema: „Educația pentru muncă productivă", prezentîndu-se peste 30 de comunicări.

Împreună cu Comitetul de Cultură și Educație Socialistă s-au organizat brigăzi științifice formate din cadre didactice de diferite specialități, care se deplasează în localitățile județului în scopul difuzării noutăților științifice, al combaterii concepțiilor mistice, al răspîndirii în rîndul maselor a tezelor partidului nostru.

Nu este neglijată nici activitatea artistică. Corul sindicatului învățămînt alcătuit dintr-o sută de membri, a obținut maximum de puncte la concursul „Cîntare patriei", iar la cel de-al X-lea concurs al formațiilor artistice, organizat în cinstea celei de-a 50 aniversări a partidului. a obținut premiul I pe țară și titlul de laureat. În prezent se fac pregătiri intense pentru sărbătorirea a 70 de ani de la înființarea formației noastre corale. Cu această ocazie se va organiza un simpozion cu tema: „Rolul educativ al muzicii corale românești", la care vor prezenta expuneri personalități marcante ale muzicii românești.

N. BONTAȘ

BACĂU

Paralelismul în activitatea școlilor, a organizațiilor de sindicat generează nu o dată supraîncărcarea cadrelor didactice. În vederea evitării suprapunerii de acțiuni, a paralelismului, activul sindical din școlile municipiului Bacău s-a preocupat permanent de echilibrarea bugetului de timp liber al cadrelor didactice prin organizarea mai judicioasă a acțiunilor. La începutul fiecărui an școlar, birourile grupelor sindicale din școlile orașului nostru în colaborare cu conducerile școlilor și organizațiile de tineret, sub îndrumarea organizațiilor de partid elaborează un plan comun de acțiuni, după ce în prealabil au sondat prin chestionare și discuții colective sau individuale opinia cadrelor didactice privind preocupările și înclinațiile lor, în vederea realizării unei repartizări echilibrate a activităților cadrelor didactice.

Considerăm că, una din condițiile reușitei organizări a unor acțiuni concrete, specifice muncii noastre sindicale este interesul cu care birourile grupelor se orientează spre problemele majore ale învățămîntului, descifrînd din viața școlilor cele mai esențiale aspecte, dovedind receptivitate pentru transpunerea în fapt a tot ce este nou și valoros.

Dintre acțiunile organizate în acest an în școli menționăm cîteva mese rotunde cu teme din viața grupelor sindicale respective: „Cauzele insucceselor la învățătură", „Relația profesor-elev", „Relația profesor-familie", „Creativitate și conformism în munca de la catedră" etc. Unele studii inițiate de birourile grupelor sindicale pe teme ca: „Integrarea profesională și socială a tinerelor cadre didactice", „Satisfacția în muncă", „Bugetul de timp al cadrelor didactice", „Respectarea legislației muncii" etc. au condus la luarea unor măsuri pentru evitarea lipsurilor semnalate. Dacă la acestea adăugăm pregătirea pentru simpozionul cu tema: „Educația elevilor pentru munca productivă", întîlnire cu activiști de partid, de stat și sindicat, cu cadre de diverse specialități (juriști, psihologi, oameni de cultură și artă), legătura permanentă cu organizațiile sindicale din întreprinderile în care lucrează părinții elevilor, schițăm pe scurt cadrul muncii organizațiilor sindicale din școlile municipiului nostru, în vederea asigurării unui învățămînt de calitate și a evitării suprapunerii sau repetării unor acțiuni.

Pornind de la răspunderile complexe ce ne revin în dubla noastră calitate de activiști pe tărîmul învățămîntului și de reprezentanți aleși în birourile grupelor sindicale, activul nostru sindical este preocupat permanent de rezolvarea unor sarcini și obiective de stringentă actualitate în vederea perfecționării muncii de instrucție și educație din școli.

AURELIA NĂCUȚĂ

Formații artistice ale cadrelor didactice

IAȘI

Corul de cameră al Sindicatului învățămînt din Iași, înființat în anul 1970, se înscrie printre primele formații de acest gen din țară. Această formație tînără, alcătuită din profesori de muzică, învățători, educatoare și alte cadre didactice talentate, conduse de maestrul Ion Pavalache și de dirijorul Anton Bișoc, s-a impus cu ocazia primei faze a concursului „Patrium Carmen", la care a obținut punctajul maxim. La cel de-al X-lea Concurs muzical-coregrafic „Omagiu Partidului", corul de cameră a obținut premiul I și titlul de laureat.

Repertoriul formației ieșene include piese muzicale clasice și preclasice, străine și naționale, piese cu caracter patriotic.

Pe lîngă activitatea de pregătire pentru concursurile oficiale, corul de cameră desfășoară o bogată activitate concertistică mult apreciată de public și specialiști, atît pe scenele Iașului, cît și ale altor orașe.

V. Panțîru

OLTENIȚA

Înființat cu numai trei ani în urmă, din inițiativa Comitetului sindicatului învățămînt și a unui grup de dascăli entuziaști, conduși de compozitorul George Deriețeanu, corul Sindicatului învățămînt din Oltenița a reușit, în scurt timp, să se impună în cadrul concursurilor organizate la nivel național, ca o formație corală valoroasă. Astfel la cel de-al IX-lea Concurs republican al formațiilor de artiști amatori, corul, dirijat de compozitorul George Deriețeanu, a obținut premiul III, iar la Concursul al X-lea al formațiilor artistice închinat semicentenarului P.C.R., sub conducerea inimosului dirijor Nicolae Ciobanu, a primit mențiune.

Corul Sindicatului învățămînt s-a înscris pregnant în viața cultural-artistică a județului Ilfov, prezentînd apreciate concerte în București, în Giurgiu, în Oltenița și în comunele județului.

În prezent, corul are înscrise în repertoriul său peste 30 de lucrări din creația corală a compozitorilor noștri înaintași și contemporani și din muzica preclasică și clasică.

Const. Popescu

Sancțiuni „discutabile" și un trist episod

Nicăieri nu se cere, poate, mai mare precizie și mai mult simț de răspundere decît în formularea sancțiunilor. Aici echivocurile trebuie eliminate cu desăvîrșire, aici se impune ca fiecare cuvînt să aibă sensul lui propriu, nelăsînd locul unor interpretări eronate, care ar da posibilitatea celui sancționat să se erijeze în postura unui nedreptățit.

Din dispoziția nr. 291/1971 emisă de Inspectoratul școlar al județului Gorj aflăm că (cităm): „Avînd în vedere referatul tov. inspector școlar Grigore Bardan din care rezultă unele abateri ale prof. Niculescu Ion de la Școala generală Cornești, care are abateri de la etica socialistă și ale tov. învățătoare Niculescu Gheorghița de la Școala generală Tălpășești care la îndemnul soțului s-a răzbunat pe eleva Buzuloiu Rodica și-a lăsat-o repetentă", cei doi soți — cadre didactice cu o mare vechime la catedră — sînt sancționați cu „retragerea ultimei gradații pe trei luni, începînd cu data de 1 ianuarie 1972". Se invocă „materialele de la dosar" (concluziile anchetei inspectorului G. Bardan, o plîngere către inspectorat a familiei Buzuloiu, cîteva lucrări de control, două declarații date de oameni din sat din care rezultă că prof. Ion Niculescu ar fi pretins o cantitate de porumb pentru promovarea clasei a V-a a celuilalt fiu al familiei Buzuloiu Vasile; acesta, totuși, este lăsat repetent pentru a doua oară, la sesiunea din toamnă, dar nu de către Ion Niculescu, cum s-ar putea crede, ci de către prof. G. Hulea, asistat de însuși directorul școlii, prof. Gh. Găvănescu). Se mai invocă Statutul personalului didactic și nu mai știu care lege din 1968.

Totul însă plutește într-un aer de incertitudine. Oricine citește dispoziția se poate întreba pe bună dreptate: cum a ajuns inspectoratul la concluzia că învățătoarea N.G. s-a răzbunat pe eleva B.R. lăsînd-o repetentă la îndemnul soțului? *De ce neapărat la îndemnul soțului?! Oare învățătoarea, singură să nu fi avut atîta spirit de inițiativă? Doar tot ea, împreună cu învățătorul V. Davițoiu, de la aceeași școală din Tălpășești, a mai primit o sancțiune! Ei au lăsat* în mod intenționat *încă doi elevi repetenți, în toamna anului trecut, cu scopul vădit de a menține constant efectivul școlii, necesar funcționării a două catedre. Ulterior, părinții elevilor fac contestație la Inspectoratul școlar al județului Gorj, se instituie o comisie, are loc un nou examen, în urma căruia elevii promovează clasa; iar „visele" celor doi învățători se spulberă, căci V. Dițoiu este mutat la o altă școală.*

Să revenim însă la profesorul I. Niculescu, sancționat după cum s-a văzut, „pentru abateri de la etica socialistă". Termen vag și abstract — cînd lucrurilor ar fi trebuit să li se spună pe nume — acesta dă posibilitatea lui I.N. să conteste sancțiunea, să apară drept victimă a unor mașinațiuni dubioase. Și atunci, reclamă în dreapta și în stînga!

De unde nu este foc, nu iese fum — spune o vorbă din strămoși. Rămînînd în sfera proverbului, putem afirma că în ce-l privește pe profesorul I. Niculescu... iese totuși cam mult fum! Deci, trebuie să existe și niscaiva tăciuni incandescenți! Din investigațiile noastre am dedus, bunăoară, că în ianuarie 1969 a mai primit o sancțiune (mustrare) din partea inspectoratului. Ce se întîmplase atunci? Electrificîndu-se comuna, profesorul nostru și-a însușit pe nedrept un stîlp de lemn pentru rețea, ducîndu-l acasă și tăindu-l. „Mustrarea mi-a fost ulterior ridicată" — declară ritos I.N. „Da, i-a fost ridicată, după trecerea termenului legal" — răspund cei de la inspectorat. Dar oare faptul că omul care se ocupă de educația copiilor s-a bătut *literalmente, în toamna anului trecut, cu șoferul I. Pasăre din aceeași comună n-ar constitui un caz de sancțiune? „A venit acasă să mă bată, ne spune profesorul, pentru că m-aș fi legat, chipurile, de soția lui. O să mă judec cu el pînă-n pînzele albe". Sîntem convinși că, dacă n-are altceva mai folositor de făcut, o să se judece și dincolo de aceste pînze. Părerea noastră însă e că nimeni nu vine acasă la tine să te bată, așa, de florile mărului!*

Ar mai fi apoi de spus unele lucruri și în ce privește comportamentul lui I.N. în propria familie, ar mai fi și altele, dar spațiul nu ne permite.

Se pretează toate acestea la sancțiuni? Fără îndoială, mai ales cînd e vorba de un cadru didactic! Dar în asemenea cazuri este nevoie de anchete temeinice și de formulări precise care să excludă orice dubiu.

★

Într-una din pauzele orelor pe care le-am petrecut la școala din Cornești, profesorul Ion Niculescu a venit în cancelarie de mînă cu elevele B.R. și H.F. din clasa a V-a. „Să vă oferim un spectacol" — ne-a spus el. Uimit, am așteptat să vedem despre ce e vorba. Am aflat apoi că familiile celor două fetițe sînt certate, și ca atare nici elevele nu comunică între ele. „Ce n-am încercat să le împac?! — ne spune I.N., dirigintele clasei. De-un timp încoace le-am pus să recite poezia «Dușmancele» de Coșbuc, doar-doar..." Și a urmat „spectacolul"... Eleva B.R., cu talentul ei interpretativ de 11 ani, recita lunga, interminabila poezie coșbuciană, iar cealaltă elevă, în postură de „dușmancă", recepționa în obraz sfichiul versurilor, punctat de bătăi cu piciorul în podea, în timp ce două bobițe i se aprindeau în colțul pleoapelor.

Stupida scenă m-a dus cu gîndul, nu știu de ce, la luptele de cocoși sau de greieri practicate în alte părți ale globului. Spre surprinderea mea, la sfîrșit cîțiva dintre profesorii prezenți în cancelarie au aplaudat. Și tot la sfîrșit, am aflat că eleva H.F. ar fi dispusă să se împace; dar B.R. — „artista" de-o șchioapă — refuză categoric. Cum să nu refuze, cînd la serbări, sau în altfel de ocazii similare, ea este aplaudată, devine o mică vedetă în calitatea sa de „dușmancă" nr. 1?! Am părăsit școala din Cornești fără seamăn de trist.

R. DIMITRIE

ŞCOALA AFRICANĂ — o prezenţă manifestă pe scară mondială

Licenţiaţi ai Institutului de pregătire a corpului didactic din Mouyondzi, Republica Populară Congo

Arătam într-un număr anterior* că învăţămîntul Africii negre se caracterizează în prezent printr-un efort de înnoire şi de adaptare, în conţinut şi formă, la imperativele contemporane ale vieţii social-economice ale ţărilor din această parte a lumii, printr-o asiduă căutare a identităţii proprii.

Moştenirea cu care majoritatea ţărilor din Africa intrau în primul lor deceniu de libertate şi independenţă era o dramatică stare de înapoiere, concretizată, în domeniul învăţămîntului, printr-un sistem inadecvat nevoilor popoarelor respective, dar servind de aproape interesele colonizatorilor, ale metropolelor. Aşa încît decolonizarea învăţămîntului se prezenta ca o acţiune complexă şi dificilă, cu atît mai mult cu cît ea era dublată de o firească lipsă de experienţă a noilor autorităţi statale.

Succesele obţinute, după dobîndirea independenţei de către fostele colonii, în organizarea învăţămîntului şi sporirea eficienţei lui (exprimate în primul rînd prin reducerea considerabilă a procentului analfabeţilor, în şcolarizarea unui număr din ce în ce mai mare de copii, în adaptarea conţinutului instrucţiei la nevoile ţării şi introducerea de noi grade, cum ar fi cel liceal şi universitar, în multe locuri complet vitregite în trecut) situează ţările Africii negre în complexul mondial de preocupări pentru dezvoltarea şcolii în raport cu cerinţele popoarelor şi ale societăţii contemporane. Mai mult, Africa este prezentă în dezbaterile ce au loc pe scară mondială în legătură cu perfecţionarea învăţămîntului.

Este semnificativ de relevat pentru năzuinţele şi pentru evoluţia actuală a ţărilor din această parte a lumii că, paralel cu eforturile pentru dezvoltarea social-economică, pentru crearea şi perfecţionarea învăţămîntului propriu, se depun eforturi pentru însuşirea şi adaptarea cuceririlor revoluţiei tehnico-ştiinţifice din lume. Ca atare, reducerea şi lichidarea analfabetismului vor avea loc o dată cu grija pentru cercetarea în domeniul fizicii atomice, ca elemente ale aceluiaşi scop. Le întîlnim alăturate în Republica Zair, de exemplu, dar pot fi întîlnite şi pe alte meridiane ale Africii.

1970, desemnat de UNESCO drept un An al învăţămîntului, găsea Africa participînd la dezbaterile despre învăţămîntul propriu şi despre soluţii mai generale. Ea subscria, în atitudini şi în fapte, ideii exprimate de directorul general al UNESCO, potrivit căreia învăţămîntul nu se mai limitează numai la o anumită vîrstă, adică la o parte din viaţă, ci coexistă de-a lungul ei, reprezentînd o atitudine şi o dimensiune a vieţii. După cum sublinia Ahmed Sekou Touré, preşedintele Republicii Guineea, legarea învăţămîntului de viaţă are două aspecte principale : una de conţinut, adică programele şi orientarea lui spre a fi eficient nevoilor economiei şi producţiei, cealaltă de formă — cadre didactice, şcoli, tipuri de organisme, structura anului şcolar, manualele ş.a.m.d.

Programele în favoarea cărora pledează pedagogii africani au în vedere să-i facă pe elevi să înveţe cum se munceşte şi să preţuiască virtutea muncii. În fazele primare se predau meserii ca zootehnia, dulgheria, legumicultura etc. Sînt unele propuneri de distribuire a elevilor în grupe după aptitudini, în cadrul cărora să li se predea meserii pentru care au aplicaţie. Cultura, tradiţiile pozitive, literatura, geografia, istoria luptei pentru independenţă a ţărilor africane sînt materii pentru care pledează îndeobşte toţi factorii de răspundere africani. Şcoala este terenul pe care va triumfa introducerea limbilor africane, swahili, lingala ş.a.

În 1971, Comisia Economică a O.N.U. pentru Africa (E.C.A.) organiza, la Adis Abeba, un simpozion asupra promovării şi proliferării inovaţiilor în învăţămîntul african spre a-l face eficient şi util dezvoltării. Printre concluziile simpozionului se relevă şi aceea că, „dincolo de etichetări şi diagnosticări, se impune o orientare de reconstrucţie a sistemelor de învăţămînt african şi de sprijinire efectivă a lui".

În fond, învăţămîntul african trece, o dată cu celelalte elemente ale suprastructurii africane, printr-un proces de decolonizare. Saltul calitativ este manifest. Procesul transformărilor revoluţionare africane va fi grăbit tocmai de modul **conştient** în care el se produce, iar pe acest fond învăţămîntul îşi atestă valenţe substanţiale.

GH. DRAGOŞ

ALGER : vedere din Port-Said

---

* Articolul : „Şcoala africană îşi caută identitatea" apărut în nr. 35/12 februarie 1972.

Telex

În acest an şcolar, în **Algeria** învaţă peste 2 500 000 de copii. Această cifră reprezintă un salt remarcabil, dacă avem în vedere că nu cu mulţi ani în urmă, numărul elevilor se ridica doar la cîteva zeci de mii. De subliniat dezvoltarea continuă a învăţămîntului secundar, altădată cu totul vitregit. De la 183 000 de elevi, de pildă, cîţi au urmat cursurile şcolilor secundare în 1970, numărul lor s-a ridicat la 225 000 în 1971. Paralel, a crescut cu 4 000 numărul profesorilor care deservesc acest grad de învăţămînt, creînd astfel condiţiile unei instrucţii de calitate.

●

Procesul de dezvoltare a ţării de după proclamarea independenţei naţionale a impus, în **Republica Populară Congo**, o problemă de mare însemnătate : aceea a învăţămîntului şi a creării cadrelor de specialişti. Astăzi, în această ţară şcoala — începînd de la nivelul primar şi secundar, şi continuînd cu cel tehnic şi superior — se bucură de tot sprijinul autorităţilor de stat. De menţionat că şcolarizarea copiilor între 6 şi 16 ani este obligatorie, învăţămîntul fiind gratuit. Frecvenţa la această categorie de şcolari a ajuns la 95 la sută. Această cifră situează Republica Populară Congo pe unul din primele locuri între ţările care şi-au proclamat independenţa naţională după cel de al doilea război mondial.

●

În **Republica Zambia**, în 1963 — anul care a precedat proclamarea independenţei naţionale (24 octombrie 1964) — numai unul din trei cetăţeni urmase vreodată un curs şcolar şi numai unul din treizeci terminase cursurile elementare. Acest raport a fost modificat considerabil prin politica şcolară a autorităţilor zambiene de după proclamarea independenţei, care a făcut posibil să crească mereu numărul copiilor şcolarizaţi. Astfel, în ultimii şapte ani numărul elevilor din şcolile elementare s-a dublat, ajungînd la aproximativ 700 000.

●

Începînd din acest an, în **Republica Unită Tanzania** s-a trecut la un vast program de alfabetizare a populaţiei. Programul de acţiune este elaborat pe patru ani şi prevede ca în 1975 neştiinţa de carte să fie în întregime lichidată.

La indicaţia Ministerului Educaţiei Naţionale, fiecare şcoală s-a transformat într-un centru de alfabetizare pentru muncitori şi ţărani. Printr-o hotărîre specială, directorii şcolilor de toate gradele, din fiecare localitate au, ca obligaţie profesională crearea unor cercuri de instruire pentru adulţi, astfel încît eradicarea analfabetismului să fie pretutindeni asigurată.

●

Printre succesele obţinute în **Republica Africa Centrală** în anii de după proclamarea independenţei se numără şi cele din domeniul învăţămîntului. Astfel au apărut şi apar şcoli noi, iar la Bangui, capitala ţării, a luat fiinţă o universitate. Aici se pregătesc cadre cu studii superioare necesare economiei nationale. Totodată, în ţară se desfăşoară acţiuni ample de alfabetizare a populaţiei adulte.

●

În **Republica Democrată Sudan**, se fac eforturi continue pentru înlăturarea obscurantismului şi înapoierii generate de anii îndelungaţi ai dominaţiei colonialiste. Aceste eforturi se concretizează, în primul rînd, prin fondurile alocate de către stat pentru dezvoltarea învăţămîntului. Fondurile cu această destinaţie cresc an de an : dacă în 1971 ele au reprezentat 8,4% din bugetul statului, în 1975 coeficientul se va ridica la 14 la sută.

●

În cei 80 de ani cît a durat dominaţia colonială în **Zair**, numai 80 de cetăţeni ai ţării au putut absolvi cursurile unei universităţi. Cu alte cuvinte unul pe an. În prezent, în fiecare an, cele trei institute de învăţămînt superior din Kinshasa, Kisanghani şi Lumbashi dau ţării 2 500 de absolvenţi.

Ultima oră

Colaboratorul nostru, prof. dr. doc. Miron Nicolescu, preşedintele Academiei R. S. România, a fost ales membru titular al Academiei germane a oamenilor de ştiinţă Leopoldina.

Urăm pe această cale profesorului Miron Nicolescu noi succese în activitatea ştiinţifică şi didactică, ce face cinste ştiinţei şi ţării noastre.

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 39

Sîmbătă 11 martie 1972
12 pagini — 1 leu

Confesiune

Pentru mine, **Școala**, această instituție socială străveche, a constituit, întotdeauna, un fenomen miraculos M-am apropiat de ea, de fiecare dată, cu emoție reînnoită, fie că i-am deschis porțile ca elev, cu abecedarul în geantă, fie — mai tîrziu — ca dascăl.

O sală, cu bănci mai mult sau mai puțin înghesuite, cu o catedră și o veșnică tablă să fie oare chiar un miracol ? Pentru mine, da ! Nu pentru că între zidurile ei s-ar petrece lucruri inexplicabile sau de nepătruns. Dimpotrivă. O școală este cu atît mai bună cu cît lucrurile sînt mai limpezi și mai de înțeles. Nu pentru că aici s-ar întîmpla lucruri mereu noi, nemaiauzite și nemaivăzute. Dimpotrivă, repetiția e una din coordonatele ei fundamentale. Nu pentru că aici s-ar obține performanțe spectaculoase Dimpotrivă, munca stăruitoare e singura cheie a succesului, de la bețișoarele și cîrligele scălămbăiate și pînă la calculul probabilităților. Atunci? De ce e un miracol ? Nu știu dacă am să pot da un răspuns satisfăcător. Am toate șansele nereușitei pentru că de școală m-au legat și mă leagă nu numai considerații logice, posibil a fi ordonate în șiruri silogistice, ci și o inefabilă afectivitate. Pentru mine școala a avut întotdeauna un parfum al ei pe care nu-l pot defini dar îl simt, așa cum simt parfumul crinului sau al portocalei. Citesc titlul unui manual școlar din 1783 : „A.B.C. sau Alphavit pentru folosul și procopsala școalelor celor normalicești a neamului românesc...” și resimt o undă de emoție indicibilă. Școala nu e numai o clădire ; e o atmosferă intelectuală.

Dar școala e pentru mine un fenomen miraculos nu numai sub raport sentimental. M-am deprins de multă vreme cu îndeletnicirea mai rece a mînuirii conceptului. Meditînd așadar la o temperatură cît de cît „scăzută“, nu pot să nu-mi exprim totuși admirația față de acel laborator, pe care îl reprezintă școala, în ale cărui retorte de chimie se modelează mințile și sufletele, se formează caractere, acolo unde, ca să folosesc o fericită expresie a lui Diaconovici Loga, natura își „împarte grija pruncilor cu părinții“ ! Dascălul bănățean îl urma, fără probabil să o știe, pe Democrit : „Natura și educația sînt asemănătoare — spunea filozoful grec — căci educația transformă pe om și, prin această transformare, creează natura“. Fără școală nu ne-am putea imagina progresul uimitor parcurs de civilizația și cultura umană. Fără școală, în afara instrucției și a transmiterii cunoștințelor de la o generație la alta, am fi rămas, și astăzi, la ciocanul de piatră. Fără școală, în afara educației, ar fi greu imaginabilă viața socială, raporturile de civilitate și existență colectivă. S-a spus pe bună dreptate că viitorul unui popor stă în mîinile școlii.

Desigur, școala nu poate face totul, dar poate face mult. De aceea societății nu-i poate fi indiferent dacă are școli bune sau rele. De aici și responsabilitatea maximă ce apasă pe umerii educatorului. Ori de cîte ori privim Discobolul, tot de atîtea ori sîntem cuprinși de o emoție firească în fața perfecțiunii atinse, în fața excepției. În activitatea de educație se lucrează însă cu o materie infinit mai complicată, mai greu de stăpînit și modelat. Nu trecem, oare, uneori, cu ușurință pe lîngă această muncă ?

Nu de mult, partidul nostru a discutat pe larg și în profunzime problemele activității ideologice și ale educației comuniste a oamenilor muncii. În fața școlii — ca și a altor factori — a fost așezat un program de lucru de cea mai adîncă semnificație umană. Calitatea activității desfășurate în școală trebuie să se ridice la nivelul exigențelor etapei actuale de dezvoltare a societății noastre. Astăzi, cînd fluxul informațional și ritmul creșterii lui au luat proporții gigantice, cînd revoluția tehnico-științifică se află în plină desfășurare, instrucția făcută în școală trebuie să-și găsească forme suple și raționale, adecvate unei situații noi. Dar tot atît de importante, noi și complexe sînt și sarcinile educative pe care școala trebuie să le împlinească. Pe porțile ei intră, sfioși, copiii. Pe aceleași porți ale ei, mai tîrziu, după mulți ani, ies, maturizați, tineri pregătiți să înfrunte viața, să-și afirme personalitatea și să-și valorifice capacitățile creatoare. Valoarea procesului acesta îndelung de forjare intelectuală și morală se verifică abia acum. Școala e marele rezervor de cadre al societății, iar viața e marele ei criteriu. Nu e școala un miracol ?

DUMITRU GHIȘE

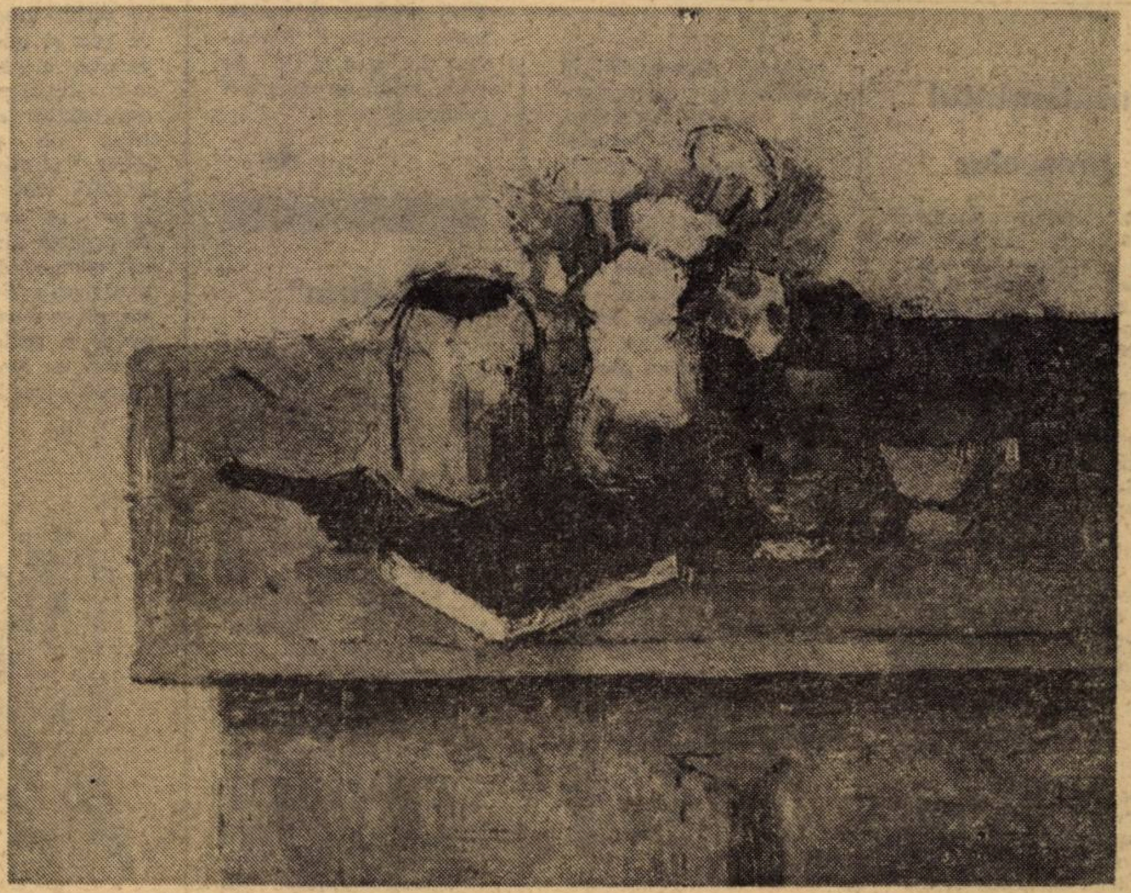

Natură statică cu cană verde

Ciucurencu

Înnobilarea profesiunii

Profesorii, învățătorii, sînt primii și (nu numai în ordinea cronologică) cei mai importanți modelatori ai spiritului și caracterului școlarilor, adică ai tuturor acelora ce urmează să se desăvîrșească atît pe plan profesional, cît și cetățenesc. Ei descoperă aptitudini, talente, ei șlefuiesc firi și porniri, ei contribuie la îmbogățirea de cunoștințe, dar și la îmbogățirea sufletească a elevilor, viitoare celule sociale, indivizi de răspundere și decizie, participanți autorizați la efortul de limpezire și înflorire a culturii și civilizației românești.

Profesorii, pedagogi severi și prieteni delicați, sînt aceia care, într-o foarte mare măsură, impun tinerilor, adolescenților, însetați de cunoaștere, de inedit și experiență, de afirmare și adevăr, ierarhii de valori care, dacă vor fi prob și selectiv, foarte serios alcătuite, vor influența destinul intelectual al școlarilor, lecturile lor, preferințele lor, atitudinile lor ulterioare față de știință, artă, etică.

Ei sînt (și trebuie să fie) acei fini și atenți psihologi, plini de căldură și imaginație, care să prefigureze preocupările de mîine ale elevilor lor, care să-i convingă cu metodă și discreție, cu o totală și binevenită lipsă de ostentație că niciodată cultura nu a fost într-o poziție antinomică față de viață, că ea nu implică erudiția sterilă, spectaculoasă și gratuită, ci invită la înnobilare interioară, la definiri ale esențelor, la observarea atentă a realității prin rezultate verificate ale unor elaborări de idei și sisteme pedagogice seculare, adică un anume fel de a fi intelectual și moral al omului contemporan, dar și al omului de „bine“ dintotdeauna, un fel de a fi entuziast, generos și constructiv, eficient. De la catedră, postament mai degrabă simbolic și moral, profesorul tînăr sau cel cu tîmplele cărunte, trebuie să scruteze intimitatea elevului și să-l ajute să se descopere pe sine, să se formeze, să înceapă să se desăvîrșească.

Dincolo de istorie, de algebră, de gramatică sau fizică, profesorii sînt acei minunați eroi anonimi, modești, entuziaști, care-i învață pe copii și pe adolescenți ce înseamnă dragostea de țară, de cultura ei, de civilizația ei, ca și dragostea față de tot ce are umanitatea mai valoros și mai frumos, care-i învață pe cei aflați încă la începuturile vieții ce înseamnă dragostea de adevăr, de libertate, de înțelepciune.

Ei își înnobilează profesiunea prin pasiunea cu care predau, prin încrederea ce-o manifestă în potențialul etic și creator al elevilor lor, prin ambiția lor de a da societății indivizi aleși.

DAN MUTAȘCU

În acest număr

Constituirea catedrelor de științe sociale în municipii și orașe ● Schiță de portret : Liceul din Scornicești ● Consultație — Valorile morale ale societății socialiste ● Organizarea zilei de practică-productivă ● Învățarea prin descoperire deductivă la lecțiile de fizică ● Orizonturile geografiei ● Un experiment — Teoria probabilităților în școala generală

ACCENTE

Ședință de lucru la Ministerul Educației și Învățămîntului

În ziua de 7 martie a.c. la Ministerul Educației și Învățămîntului a avut loc o ședință de lucru, condusă de tovarășul Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului. Au participat directori generali din Ministerul Educației și Învățămîntului, conducători ai Institutului central de perfecționare a personalului didactic din București și ai filialelor acestuia. Participanții au dezbătut aspecte ale îmbunătățirii sistemului de perfecționare a personalului didactic din învățămîntul de cultură generală.

Învățămîntul preșcolar

A apărut numărul 1/1972 din „Învățămîntul preșcolar", supliment trimestrial al Revistei de pedagogie. Din sumarul acestui număr, reținem articolul „Funcția social-educativă a grădiniței de copii" (Maria Taiban) care pune în evidență elementele constitutive ale concepției despre locul grădiniței de copii în epoca contemporană și „Natura, motivele și efectele relațiilor dintre părinți și copii" (Viorica Filimon) care tratează problema influențelor educaționale ale familiei asupra preșcolarilor. În rubrica „Tehnologia procesului educativ din grădinițe" sînt cuprinse articole care tratează despre manifestările aptitudinilor artistice în activitățile de desen și modelaj (Maria Nuțiu), eficiența asistențelor directoarei la activitățile instructiv-educative (Suzana Kun). Metodica desfășurării activităților obligatorii cu grupa combinată (Georgeta Martin), „Educarea patriotismului la copii cu ajutorul observărilor" (Hripsime Bianu) etc. Tematica rubricii „Tehnica și grădinița" abordează metoda descoperirii în activitățile cu preșcolarii (Maria Atodiresii, Varvara Stan), creșterea eficienței activităților prin utilizarea diafilmului (Ana Pometcu) și utilizarea tablei cu multiple întrebuințări (Jenica Istrate, Anastasie Istrate). Din rubrica „Însemnări pentru părinți și educatoare" reținem articolele „Responsabilitatea socială a părinților" (Costin Ștefănescu), „Cînd zîmbește e ca o zînă" (Silvia Doană), „Negativismul copiilor — produs al carențelor educative" (Luminița Ghivirigă) și „Familiile dezmembrate și urmările nefaste asupra educației copiilor" (Lucian Belcea). Sumarul mai cuprinde rubricile „Sfatul medicului", „Cîntec, teatru, joc, poveste", „Consemnări" și „Vitrina cu cărți".

r. n.

„Terra"

Numărul pentru ianuarie-februarie 1972 al revistei *„Terra"* pe lîngă obișnuitele cercetări geografice inserate în paginile sale, mai publică — în dorința de a sprijini activitatea de perfecționare a profesorilor de specialitate — Programele de geografie pentru studiul individual, în vederea susținerii examenului de definitivare în învățămînt și a colocviului de gradul II.

Răspunzînd dorinței elevilor, ca și a tineretului studios în general, de a cunoaște, de a-și lărgi necontenit orizontul de cultură generală, acest număr le oferă o bogată rubrică de geografie instructiv-educativă, precum și variate note, informații geografice din țară și de pe glob, utile recomandări bibliografice ș.a.

d.t.

„Natura"

A apărut nr. 1 al revistei „NATURA", care cuprinde în sumar studiile : „Migrația insectelor" de A. Murgoci, „Bazele structural-funcționale ale memoriei" de C. A. Picoș, „Relații de parazitism între microorganisme" de L. Ioanid și „Biologia moleculară și sistematica animală" de C. Vlădescu.

Interesantă și utilă pentru profesori este rubrica **„Biologia în școală"**, la care sînt inserate articole despre lecția de predare-învățare prin lucru în grup cu tema „Evoluția aparatului circulator în seria animală", la clasele speciale de biologie, despre eficiența aplicării problematizării în predarea zoologiei vertebratelor, despre activitatea tehnico-productivă, parte integrantă a procesului de instruire și educare a tineretului școlar, și rolul profesorului de biologie în această activitate etc.

v.a.

„Vibrații"

Semnalăm cu plăcere apariția celui de-al doilea număr al revistei **„Vibrații"** — revistă a elevilor Liceului de muzică nr. 1 din Capitală, aflați sub îndrumarea unui colectiv redacțional condus de prof. Nicolae Niculescu, directorul liceului. O foarte bogată producție literară, cu tematică diferită, alături de care, cu scop informativ, sînt prezentate un studiu despre muzica de jazz și unul despre muzica serială. Realizat într-o ținută publicistică impecabilă, mai puțin legat de problemele strict muzicale, este amplul eseu „Formalism și muzică", ce face parte dintr-un ciclu semnat de Alexandru Preda. Foarte inspirată se dovedește prezența în revistă a unui album cu amintiri... fotografice realizate cu ocazia audițiilor organizate sub auspiciile școlii. Trei lucrări orginale, **Toccatina** pentru pian de Radu Ungureanu, **Metamorfoze** pentru vioară și violoncel și **Coral** pentru pian de Șerban Nichifor completează sumarul acestei publicații școlare.

A. Dogaru

Corespondența

Despre colaborările sosite la redacție ● Din cioburi de dare de seamă nu se poate închega un articol ● Scurt și cuprinzător

Vă propunem să discutăm de data aceasta despre articolele, informațiile, reportajele, cu un cuvînt despre colaborările sosite la redacție.

Un enigmatic **Ctin. I .C.** din jud. Vaslui ne întreabă cum poate deveni colaborator al revistei noastre. Foarte simplu. Trebuie să scrieți. Prezentarea personală la redacție, firește, nu este o condiție. Am vrea să vă spunem că avem corespondenți din toate colțurile țării, care ne scriu cu regularitate, colaboratori ale căror nume le întîlniți foarte des în paginile revistei și cu toate acestea nu au călcat niciodată pragul redacției. Deschidem totdeauna cu nerăbdare plicurile de la colaboratorii noștri : **Gheorghe Dascălu** — Babadag, **Ion Drăgan** — Timișoara, **Gh. Movilă** — Moinești, **Florin Anghel** — Pitești, **Valentin Olteanu** — Urziceni, **G. C. Rusu** — Ialomița, **Nae Antonescu** — Satu Mare și mulți alții, pentru că avem foarte adesea prilejul să întîlnim idei, opinii interesante, să facem cunoștință cu o bogată experiență didactică. Nu, nu frecventarea redacției aduce după sine publicarea articolelor.

Cu toate acestea există unele condiții. Articolele trebuie să se încadreze în profilul publicației noastre, să abordeze o tematică actuală, să fie substanțiale în conținut... Se pot enumera, evident o serie întreagă de condiții, dar ele nu trebuie să vă sperie. Principalul este ca atunci cînd scrieți un lucru să vă întrebați — în modul cel mai sincer — dacă rîndurile dv. ar putea să intereseze și pe alții, dacă ceea ce comunicați sînt lucruri cu totul noi, inedite.

O altă precizare ar fi necesară. Ca orice revistă, noi publicăm articole, reportaje, știri, comentarii etc. Poate n-ar fi fost nevoie să spunem acest lucru atît de bine cunoscut dacă n-am primi destul de des la redacție rapoarte, dări de seamă, referate, chiar procese-verbale de la unele ședințe. Sau, uneori, studii întregi, lucrări pentru examenele de grad, comunicări științifice. **Le mulțumim tuturor acelora care ne trimit asemenea materiale**, dar preferăm altceva...

Nici soluția propusă de profesorul **Mihai Curea**, directorul Școlii generale din Meseșenii de Sus, jud. Sălaj, nu este cea mai bună. Dîndu-și seama că „materialul metodic" este prea lung (de fapt este o dare de seamă), autorul subliniază anumite pasaje „care ar putea fi publicate". Dar — parafrazînd un vechi cîntec — am spune : din cioburi de dare se seamă zadarnic încercăm să închegăm un articol... Nu am vrea desigur să-l supărăm cu nimic pe colaboratorul nostru. Din bogatul material trimis, ne-am convins că de fapt, ar avea ce spune, că la școala pe care o conduce se desfășcară o activitate didactică rodnică. Așteptăm, deci... **articole.**

Mulți din colaboratori ne spun : „am scris mult, dar vă lăsăm dv. libertatea să tăiați cît socotiți de cuviință". Facem uneori această operație **necesară.** La fel cum pregătim și alte multe articole pentru tipar. Dar am prefera, ca de la început, autorii să ne scrie **scurt și cuprinzător.** Una este să amputezi un material și alta este să-l concepi dintru început la dimensiuni acceptabile.

Avem multe articole bune care nu pot vedea lumina tiparului sau care se amînă din lipsă de spațiu datorită lungimii lor. Să dăm un exemplu. Prof. **Romulus Fica**, inspector șef pentru municipiul Baia Mare, ne-a trimis un articol pe o temă actuală —activitatea tehnico-productivă — care ne-ar lua, nici mai mult nici mai puțin, decît... două pagini de revistă.

Și pentru că vorbim de dimensiuni, să vă mai reamintim pe cele dorite de noi : articole de 3-4 pagini dactilografiate la două rînduri, comentarii și însemnări de 2 pagini, știri scurte de o jumătate de pagină. Pagina dactilografiată este, firește, o unitate de măsură. Articolele pot fi scrise și de mînă, citeț.

Așteptăm asemenea articole. Vă mărturisim că oricînd ele sînt binevenite în redacție și citite cu atenție.

MIRCEA IONEL

RĂSPUNDEM CITITORILOR

O serie de cadre didactice din Craiova și Buzău, doresc să știe din ce este compus salariul tarifar care se ia ca bază de calcul pentru stabilirea ajutoarelor materiale din fondul de asigurări sociale (boală, maternitate).

Potrivit H.C.M. nr. 880/1965 privind acordarea de ajutoare materiale în cadrul asigurărilor sociale de stat (art. 21) și circularei Ministerului Muncii nr. 2298/1968 dată în aplicarea H.C.M. nr. 1356/1968 (prin care s-au stabilit procentele pe baza cărora se calculează ajutoarele materiale), salariul tarifar de calcul a ajutoarelor este așa-numitul „salariu tarifar de incadrare", care cuprinde toate sumele ce fac parte, potrivit dispozițiilor legale, din salariul tarifar. Ca urmare, pentru personalul didactic, ajutoarele materiale se vor calcula pe baza următoarelor elemente :

a) salariul tarifar prevăzut de H.C.M. nr. 2841/1968 pentru echivalentul unei norme întregi, inclusiv gradația de merit (pentru cei care au o normă incompletă, salariul corespunzător numărului de ore predate) ;

b) majorările de 1—3 clase de salarizare care se acordă la acest salariu tarifar pentru condițiile specifice în care personalul didactic își desfășoară activitatea și anume: pentru orele predate în învățămîntul seral, pentru cei cu studii superioare complete de la școlile postliceale și de maiștri ; pentru cei cu studii superioare complete pentru disciplinele de specialitate la liceele de specialitate ; pentru cei care lucrează la casele de copii și la școlile speciale pentru copiii cu deficiențe (inclusiv personalul didactic ajutător), pentru indrumarea practicii pedagogice a elevilor de la liceele pedagogice și școlile pedagogice postliceale și a practicii pedagogice a studenților, pentru cadrele didactice de la școlile experimentale ale institutelor de științe pedagogice, care participă la experimentele organizate de acestea, pentru profesorii cu pregătire de inginer de la școlile profesionale ;

c) indemnizațiile acordate :

— directorilor și directorilor adjuncți,

— diriginților de clasă,

— învățătorilor și institutorilor care predau în același timp la 2—4 clase.

Toate celelalte indemnizații deși se iau în calcul pentru stabilirea indemnizației la concediul de odihnă, pentru că nu fac parte din salariul tarifar de incadrare, nu se iau în calcul la stabilirea ajutoarelor materiale în cadrul asigurărilor sociale de stat (comandant al unităților de pionieri, îndrumător U.T.C., pentru localitățile rurale in condițiile deosebite).

Vasile Gheorghiu, comuna Gurbănești județul Ilfov dorește să știe dacă poate dovedi stagiul în învățămînt cu carnetul de muncă.

Potrivit art. 1 din Decretul nr. 256/1958 astfel cum a fost modificat prin Decretul nr. 90/1960), carnetul de muncă constituie documentul unic prin care se dovedește activitatea și vechimea în muncă a salariaților. Ca urmare și vechimea în învățămînt poate fi dovedită cu acest act oficial, dacă din înregistrările existente în el se poate stabili aceasta în mod indiscutabil (de ex. pentru dovedirea funcționării efective la catedră). Deoarece, în toate celelalte situații prevăzute în normele aprobate prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 954/1969, recunoașterea vechimii în învățămînt este legată și de îndeplinirea altor condiții (ex. : studii de specialitate, activitate în producție, în specialitatea predată, în învățămînt etc.), este necesară prezentarea unor adeverințe din care să rezulte îndeplinirea condițiilor respective. Chiar și pentru cei care predau în învățămîntul de cultură generală se cere să facă dovada că au predat cel puțin 6 ore săptămînal.

Ca o consecință a celor arătate, reiese că cei care răspund de stabilirea salarizării cadrelor didactice, sînt obligați să ceară intotdeauna adeverințele necesare din care să rezulte îndeplinirea condițiilor care dau dreptul la recunoașterea unei perioade de activitate ca vechime în învățămînt, atunci cînd înregistrările din carnetul de muncă nu clarifică îndeajuns problema.

Th. Leonescu

Constituirea catedrelor

de ştiinţe sociale în municipii şi oraşe

ORGANIZARE, CALITATE, PERSPECTIVĂ

Timp de cîteva săptămîni s-a desfăşurat în întreaga ţară o acţiune de largă amploare — **constituirea catedrelor de ştiinţe sociale în municipii şi oraşe.** Această acţiune face parte din programul de măsuri cu privire la îmbunătăţirea muncii ideologice şi politico-educative în rîndurile elevilor, stabilit de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului pe baza documentelor Congresului al X-lea şi a Hotărîrii Plenarei C. C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971. Catedrele nou constituite au de jucat un rol important în coordonarea eforturilor profesorilor de ştiinţe sociale din învăţămîntul de cultură generală, profesional şi liceal de specialitate, în creşterea eficienţei predării acestor discipline, a contribuţiei lor la educarea comunistă a tineretului.

În pas cu noile exigenţe

Fiecare etapă de dezvoltare, de construcţie a societăţii socialiste are propriile ei forme de organizare, îşi creează mijloacele, formele şi metodele de activitate în stare să ducă la realizarea ţelurilor propuse. Constituirea catedrelor de ştiinţe sociale este expresia unei asemenea necesităţi, care capătă valenţe deosebite în cadrul eforturilor generale pentru perfecţionarea pregătirii cadrelor şi ridicarea nivelului de conştiinţă.

În învăţămîntul superior activitatea cadrelor didactice din domeniul ştiinţelor sociale este organizată pe catedre, ceea ce permite valorificarea experienţei pozitive. canalizarea eforturilor în direcţia unei munci didactice, metodice şi ştiinţifice de înaltă calitate. În învăţămîntul de cultură generală, profesional şi liceal de specialitate nu existau pînă de curînd asemenea catedre — cu excepţia istoriei — datorită numărului mic de profesori din fiecare unitate de învăţămînt care predau ştiinţele sociale. Nu de puţine ori profesorii de filozofie, economie politică sau socialism ştiinţific îşi realizează norma didactică predînd aceste discipline în mai multe şcoli. Încadrarea lor formală, în catedre cu alt profil (de limba română, pedagogie etc.) nu a permis organizarea unui schimb de experienţă sistematic cu profesorii de aceeaşi specialitate, a unor acţiuni comune în vederea modernizării predării ştiinţelor sociale. Or, epoca pe care o trăim, de tumultuoase prefaceri social-economice, intensificarea luptei de idei în lumea contemporană, problemele complexe ale făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate în ţara noastră pun în faţa profesorilor care predau discipline social-politice exigenţe cu totul şi cu totul noi. Ca urmare, nimeni nu se mai poate baza doar pe eforturile individuale, oricît de importante ar fi acestea. Totodată, nici societatea nu mai poate lăsa o asemenea activitate de răspundere fără o îndrumare competentă. **În pas cu noile exigenţe, îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale şi sporirea rolului lor în educarea comunistă a tineretului face necesară o activitate mai bine organizată şi coordonată.** În acest sens, un mijloc important îl constituie organizarea în municipii şi oraşe a catedrelor de ştiinţe sociale menite să lichideze dispersarea forţelor şi să permită profesorilor să conlucreze permanent şi să generalizeze rezultatele pozitive obţinute.

Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a luat o asemenea măsură nu numai după o amplă consultare a inspectoratelor, conducerilor de şcoli, profesorilor, a unor activişti de partid şi de stat — aşa cum a procedat şi cu toate celelalte măsuri privind îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale —, ci şi după o temeinică verificare practică. Asemenea catedre de ştiinţe sociale, pe municipii şi oraşe, funcţionează încă de anul trecut cu bune rezultate în Bucureşti, Cluj, Baia Mare, Craiova, Piteşti şi în alte oraşe.

Desigur, componenţa şi forţa acestor catedre sînt diferite. În municipiile cu o populaţie şcolară numeroasă catedrele sînt mai mari, cu posibilităţi de a desfăşura o largă activitate; în alte părţi colectivele de ştiinţe sociale sînt mai mici. Pretutindeni însă, prin mai buna organizare şi orientare a muncii pot fi obţinute rezultate valoroase. Deci, nu cerinţe de conjunctură, ci noile exigenţe, ansamblul preocupărilor pentru perfecţionarea învăţămîntului şi intensificarea muncii educative în rîndurile elevilor au determinat şi această măsură de constituire a catedrelor de ştiinţe sociale.

Pentru a nu permite înfiinţarea unor colective prea restrînse şi neeficiente, catedrele s-au constituit numai acolo unde au existat, în oraşul respectiv, cel puţin cinci profesori de ştiinţe sociale. În funcţie de condiţiile concrete, catedrele funcţionează fie pe specialităţi — filozofie, economie politică, socialism ştiinţific, cunoştinţe social-economice —, fie în comun pentru mai multe discipline de ştiinţe sociale. Profesorii care predau istoria fac parte din catedrele de ştiinţe sociale nou constituite numai în cazurile cînd nu există catedre de istorie în şcolile în care funcţionează.

Sarcini noi — competenţe noi

Faptul că organizarea catedrelor de ştiinţe sociale în municipii şi oraşe decurge din noile exigenţe ale învăţămîntului şi vieţii ideologice, organic legate de făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, face ca în ansamblul atribuţiilor acestor catedre să se situeze pe prim plan aspectele **calitative.** Ştiinţele sociale îşi vor îndeplini misiunea lor în şcoli şi licee numai dacă vor fi deplin ancorate în realitate, legate de evoluţia dinamică a vieţii social-politice contemporane, dacă îi vor ajuta pe elevi să înţeleagă de pe poziţiile marxism-leninismului, ale partidului nostru, problemele politice, social-economice, ideologice actuale şi îi va **convinge** de justeţea acestor poziţii. Evident, **ridicarea conţinutului de idei al predării ştiinţelor sociale constituie prima îndatorire a catedrelor nou formate şi a fiecărui profesor.**

Multe neajunsuri din domeniul ştiinţelor sociale criticate de conducerea partidului îşi au de fapt originea în modul formal şi superficial în care au înţeles unele cadre să-şi facă datoria. În locul unei analize atente a fenomenelor şi proceselor noi au fost repetate stereotip teze generale, corespunzătoare altor condiţii, în locul unei lecţii care să dea răspuns problemelor pe care le ridică viaţa, s-a accentuat latura teoretizantă, abstractă; în locul unui studiu individual profund şi al unei participări efective la dezbateri ştiinţifice au fost întîlnite, nu de puţine ori, manifestări de comoditate şi pasivitate. Şi astăzi plătim tribut unui mod de a gîndi care s-a format în anii trecuţi, sub impulsul unor elemente de centralism excesiv. Sînt şi acum profesori care „aşteaptă" indicaţii de sus cu privire la predarea diferitelor teme, deşi în ajutorul lor s-au publicat şi se publică sistematic numeroase consultaţii şi materiale documentare. Catedrele de ştiinţe sociale nou constituite vor trebui să acţioneze cu fermitate pentru schimbarea acestor stări de lucruri, să ajute organele locale de partid şi de stat în mai buna orientare a profesorilor care predau discipline de ştiinţe sociale.

Există patru grupe mai importante de atribuţii, cărora trebuie să li se acorde prioritate în ansamblul activităţii catedrelor de ştiinţe sociale. Pe primul plan se situează preocupările **pentru intensificarea pregătirii profesorilor.** Pe lîngă studiul individual sistematic, care are un rol hotărîtor, este necesar să se organizeze — în ajutorul cadrelor didactice care predau ştiinţele sociale — informări cu privire la politica internă şi internaţională a partidului nostru, evoluţia vieţii politice internaţionale, lupta de idei în lumea contemporană. Nu trebuie uitat nici

GHEORGHE P. APOSTOL

(Continuare în pag. a 8-a)

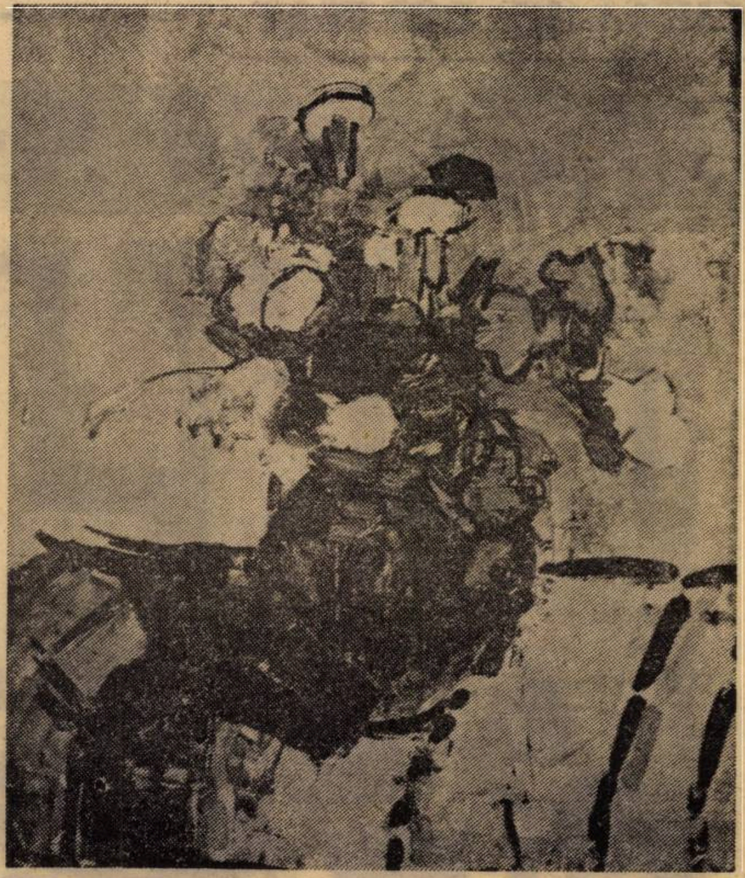

Ciucurencu

Flori.

PEDAGOGIE CONTEMPORANĂ

Concepte educative şi structuri instituţionale

Cu foarte rare excepţii, conceptele de educaţie elaborate de filozofi se definesc pe planul strict al ideilor, neoferind soluţii pentru schimbarea sistemelor instituţionalizate desemnate de tripticul: învăţămînt — pedagogie — didactică.

La una dintre aceste excepţii, care îmbină formularea pe plan filozofic a unei concepţii despre educaţie cu un nucleu în jurul căruia se vor constitui orbitele unui model posibil pentru ceea ce obişnuim să denumim astăzi tehnologie didactică — termen cu cel puţin trei sau patru definiri divergente, — ne-am referit în însemnările despre Dewey.

Dintre idealurile educative ce constituie corolarul unei gîndiri filozofice deosebit de penetrantă în mediile intelectuale, un loc deosebit îl ocupă teoria *individualităţii închise* a lui Kierkegaard, evoluată dintr-un individualism care ar putea fi supranumit „atomistic". Exacerbînd latura fenomenologică, dar disociindu-se de transcendenţa şi imanenţa unor motivaţii universale şi absolute, această filozofie a educaţiei în care totul este aşteptare existenţială, nerecunoscîndu-i-se realităţii nici o lege de evoluţie, a irupt în contemporaneitate prin delta cuprinsă între gîndirea lui Heidegger şi filozofia existenţialistă a lui Sartre. Delimitîndu-se de Hegel, Kierkegaard admite efectivitatea realului în concreteţea lui multiplă, precum şi realitatea individului, dar a unui individ prizonier al propriei sale situaţii, constrîns să-şi consacre întreaga viaţă unor opţiuni nedefinite şi problematice. Evident, o asemenea viziune sumbră a raportului dintre necesitate şi libertate deplasată pe planul educaţiei pune în discuţie înseşi sensurile fundamentale ale formaţiei umane într-un cadru social. Educaţia se confundă, în acest caz, doar cu o acţiune de sporire a rezistenţei individului în faţa adversităţii complexului de factori care alcătuiesc realitatea.

Fundamentată pe spiritualismul dualist, filozofia personalistă a educaţiei nu este marcat divergentă de existenţialism prin direcţie şi sens, dovadă că spre această matcă îşi poartă apele tulburi torentul existenţialismului creştin, umflat de topirea gheţurilor dogmatismului clerical. Componentele de bază ale personalismului rămîn indubitabil însă comunitarismul creştin ilustrat de Emmanuel Mounier şi sociologia neotomistă a lui Jacques Maritain. Îndeosebi expunerile acestuia din urmă prezentate în 1943 la Universitatea din Yale şi apărute mai apoi sub titlul „L'éducation à la croisée des chemins" concentrează ideile esenţiale ale unei pedagogii personaliste. El porneşte de la critica justificată a parţialismului şi exclusivismului educaţiei şcolare tradiţionale. Soluţiile oferite sînt însă inoperante. După Maritain educaţia modernă ar trebui să repete, într-o formă proprie, tipul educaţiei în „trivium" şi „quadrivium" tinzînd către o „şcoală a înţelepciunii interioare" de natură teologică. Într-o asemenea concepţie ideea că „mîinile şi gîndirea trebuie să lucreze împreună" îşi pierde substanţa, căci scopul final al unei educaţii multilaterale, adică fizice, psihologice, spirituale şi supranaturale (!) trebuie să asigure capacitatea de a cunoaşte şi de a acţiona, atît individual cît şi social, în limitele temporale, dar şi în absolut (! !).

Cele două concepţii despre educaţie pe care le-am amintit sînt, fără îndoială, cele mai semnificative pentru criza şi respingerea umanismului clasico-tradiţional, dar totodată şi pentru neputinţa filozofiei occidentale de a oferi în loc o structură şi un conţinut modern de educaţie, întrucît operează pe plan strict ideatic. Incapacitatea, sterilitatea lor s-au vădit mai ales în vîltoarea situaţiilor explozive care au zguduit structurile anchilozate ale învăţămîntului din apusul Europei, în urma cărora acesta nu şi-a mai regăsit stabilitatea.

De departe cea mai importantă şi mai revoluţionară, mai profundă şi mai amplă — desfăşurată pe o arie teritorială cuprinzînd o pătrime din suprafaţa Terrei — este însă concepţia leninistă de educaţie, căreia primul stat al socialismului, apoi, pe baza unei ideologii comune şi a unor realităţi proprii, celelalte ţări ale sistemului socialist i-au căutat şi îi caută încă, prin perfecţionări succesive, o transpunere deplină în structuri instituţionalizate de învăţămînt, menite să asigure formarea şi perfecţionarea umană permanentă. Este — evoluţia istorică o demonstrează — singura cale de armonizare a tendinţelor dezvoltării economico-sociale cu năzuinţele de înflorire multilaterală a personalităţii umane.

MIRCEA HERIVAN

SCHIȚĂ DE PORTRET

Liceul din Scornicești

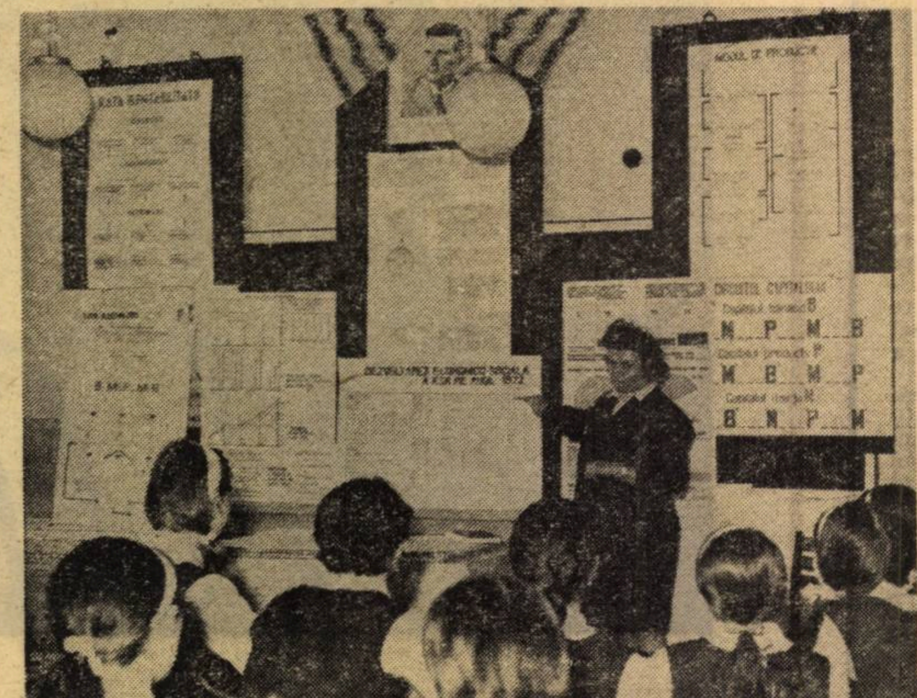

În cabinetul de științe sociale

Am intrat în această localitate gîndindu-mă la un fragment din binecunoscuta carte a lui Michel P. Hamelet, dedicată marelui fiu al poporului român, Nicolae Ceaușescu : „Cel ce venea pe lume nu era un prinț, ca în vremurile de odinioară, încărcat de putere și de glorie pentru a lupta și a domni... Nicolae Ceaușescu s-a născut în casa unui țăran sărac — Andruță Ceaușescu. Era al treilea copil dintr-o familie care avea să numere zece. Scornicești, satul lui natal, era o biată așezare de 2 000 de suflete înconjurată de pășuni sărăcăcioase, pe valea rîului Plopca, în județul Olt. Azi, Scorniceștii au devenit, prin reunirea a patru comune, un orășel de zece mii de locuitori. Șoseaua care-l străbate trece pe lîngă un șir de coline în formă de semilună. Pășunile au făcut loc plantațiilor de viță de vie, iar clădirea nouă a liceului, casa de cultură, sediul cooperativei agricole, serele de legume dau întregului ansamblu un aer de eleganță proaspătă. Vechile case au rămas pe locurile lor, scufundate, cele mai multe, sub bolțile de viță, iar modesta clădire a școlii în care Nicolae Ceaușescu și-a făcut, trudind din greu, dar cu rezultate strălucite, clasele primare, este astăzi un hambar cu pereții scorojiți..."

Replica actuală a „hambarului" de altădată despre care vorbește Hamelet (și care, între timp, a fost supus renovării) este tocmai noua clădire a liceului. Am intrat în acest liceu, am vorbit cu elevii, profesorii săi, și cu directoarea școlii, profesoara Elena Bărbulescu, o femeie sobră, de o rară amabilitate. Acum îmi propun să-l descriu și mă întreb care ar fi acele trăsături care îi definesc în primul rînd fizionomia. Mi-e greu să decid. Ar trebui poate, mai întîi, să arăt că, începînd din acest an școlar, aici s-au creat două clase cu profil sanitar (nucleu pentru viitorul profil al întregului liceu). Dar, tot în primul rînd, ar trebui să amintesc excelentul cabinet de științe sociale. S-ar mai cere să menționez, de la început, tinerețea acestui liceu a cărui primă promoție se află abia în clasa a XI-a, după cum s-ar cere să amintesc că, în curînd, în apropiere se vor ridica noile edificii ale unui internat cu aproape 200 de locuri, ale unor ateliere și laboratoare, ale unui bloc de locuințe pentru profesori...

Părăsesc gîndul de a ierarhiza și mă mulțumesc să prezint momente și aspecte disparate, în ordinea în care s-au lăsat surprinse pe filele carnetului de reporter.

În clasele mici

Un prim moment. Lecție simultană de citire la clasele I—III. Învățătoare, Maria Bărbulescu. Ținută de o corectitudine exemplară. Într-o bancă, printre elevii de-o șchioapă, o prezență neobișnuită : o femeie între două vîrste.

— Aveți un musafir, observ.

— Da, surîde învățătoarea. Este invitata noastră de astăzi, Elena Duruian, mama unui copil. Deseori chem părinții să asiste la lecții. A participat la o oră de aritmetică și acum asistă la una de citire. Prezența părinților la lecții îi ajută să înțeleagă sensul în care pot colabora cu noi în procesul de educație.

Consemnez această originală și interesantă modalitate pedagogică și părăsesc clasa păstrînd în minte imaginea țărăncii care aștepta cuminte, în bancă, alături de un elev, continuarea lecției.

Altă sală. Altă lecție. Și iarăși predare simultană. Matematică la clasele II—IV. Învățătoare, Filofteia Mitroi. Discutăm despre modalitățile predării simultane și măiestria pe care o solicită această formă de învățămînt.

Pentru cum și ce se lucrează în aceste ore stă mărturie o bogată și variată gamă de material didactic confecționat de elevi.

Pe coridoare

O prezență obișnuită pe coridoarele Liceului din Scornicești : spațioase vitrine de sticlă care acoperă pereți întregi, fiecare vitrină reflectînd preocupările, arta și cunoștințele cîte unei clase prin obiecte confecționate sau colecționate de elevi. Am văzut aici, alături de obiecte de artizanat, de șorțulețe, sonerii sau aparate morse executate de elevi în orele de activitate tehnico-productivă sau în ședințe de cerc, ii străvechi cu motive populare locale, piese din ceramică de Oboga, interesante colecții numismatice și de roci. Una dintre străvechile icoane pe lemn colecționate de elevi are nu mai puțin de 700 de ani ! Pe una din vechile solnițe, tot din lemn, adunată din sat, o inscripție emoționantă : „Această solniță a crescut nouă copii". Zăvelcile, prosoapele cu motive populare, druga (folosită la sucitul cînepii), căpătîile (un fel de perne care prin partea locului se umpleau cu paie sau cu foi de porumb) vorbesc de preocupările etnografice ale elevilor. „Noul testament de la Belgrad" sau manualul de citire semnat de George Coșbuc, despre cele de istoria culturii.

Un cabinet

Cabinetul de științe sociale. O sală elegantă în care băncile au fost înlocuite, conform unei concepții moderne, cu mese și scaune. Cărți, colecții de ziare și reviste, numeroase planșe, grafice, tablouri sinoptice.

Tovarășa Elena Bărbulescu, directoarea Liceului și profesoară de științe social-politice, îmi explică modul în care a fost organizat cabinetul. Materialul a fost astfel grupat încît să permită urmărirea ordonată a temelor. El îngăduie abordarea integrală a unor probleme cum ar fi dezvoltarea industriei și agriculturii, organele de conducere ale partidului și statului, structura societății socialiste, dezvoltarea comerțului exterior al României, creșterea venitului național în planul cincinal etc.

— Cum se desfășoară o lecție în cabinetul de științe social-politice ? Am întrebat.

— Caut — mi-a răspuns tovarășa Bărbulescu — să-i fac pe elevi să înțeleagă problemele lecției plecînd de la realități cît mai apropiate și mai cunoscute lor. De exemplu, mîine o să predau o lecție despre dezvoltarea industriei. În această lecție o să folosesc grafice care înfățișează situația economică din județul și comuna noastră.

Cum este de așteptat, în acest cabinet se țin toate lecțiile de științe social-politice. Dar nu numai ele.

— Este — îmi preciza prof. Dumitru Țicleanu, secretarul organizației de bază de partid al școlii — și un loc de studiu pentru cadrele didactice. Aici se desfășoară și cursurile de învățămînt politic.

Oră de latină

Oră de latină la clasa a IX-a. Profesoară, Maria Țicleanu. Se discută despre Cicero, terminațiile adjectivului, gradele de comparație. Mi se întîmplă ceva puțin obișnuit în cariera mea profesională. De obicei, ca să am certitudinea fidelității notelor de reporter, mă folosesc de serviciile stenografiei. De data aceasta viteza mea de 80 de cuvinte pe minut nu mă mai ajută cu nimic. Rapiditatea cu care se succed întrebările și răspunsurile mă depășește. Abia de reușesc să prind cîte un „felix, felicis"...

Liceul sanitar

Așa cum arătam, începînd din acest an școlar în cadrul Liceului de cultură generală din Scornicești, au luat ființă primele două clase ale liceului sanitar. Pentru el au fost create laboratoare de biologie, microbiologie și anatomie, dotate cu toată aparatura necesară. Profesor de specialitate, medicul comunei. Îndrumător pentru practică, un asistent medical. Profesorul de biologie Ștefan Motcă, un pasionat al specialității sale îmi prezintă concepția după care își organizează lecțiile predate elevelor de la clasele sanitare.

— O lecție de biologie trebuie să se desfășoare, după opinia mea, întotdeauna în laborator și să aibă caracterul unei cercetări.

Laboratorul, care dispune de microscoape pentru toți elevii, aparate de proiecție, aspectomat, mașină centrifugă, substanțe etc. permite într-adevăr organizarea lecțiilor după acest principiu.

Cerc de radio

După ce îmi prezintă bine dotatul laborator de fizică (e momentul să precizez că laboratoarele, cabinetele și atelierele — n-am reușit încă să amintesc de atelierul de croitorie care dispune de 9 mașini de cusut — au permis ca în acest liceu să se treacă în parte la organizarea învățămîntului pe principiul cabinetelor), profesorul Mihai Stoican îmi vorbește despre cercul de radio și despre aparatele de radio pe care le-au construit elevii săi din clasa a XI-a reală.

În cancelarie

În cancelarie, cu profesoara Elena Bărbulescu, cu Marian Firescu, director adjunct al liceului, Gheorghe Gîrniță, șeful comisiei de învățămînt a Comitetului județean de partid Olt, și Ștefan Motcă, îndrumător U.T.C., discutăm despre organizarea timpului liber al elevilor. Mi-e greu să cuprind în cîteva rînduri sumedenia acțiunilor inițiate. Iată doar cîteva dintre ele. Serile cultural-educative în cadrul cărora elevii s-au întîlnit cu lucrători din diferite domenii. Într-una din ele, tovarășul Vasile Bărbulescu, membru al Biroului Comitetului județean de partid și președintele Cooperativei agricole de producție din Scornicești, le-a vorbit elevilor despre dezvoltarea județului Olt și a comunei Scornicești în lumina obiectivelor actualului cincinal. Directorul Stațiunii de mecanizare a agriculturii din localitate, Alexandru Diaconu, le-a vorbit despre perspectivele dezvoltării agriculturii. Se fac totodată frecvente vizite și excursii. Elevii sînt antrenați în diverse forme de activitate artistică (școala are un ansamblu folcloric, un taraf, cor, soliști vocali și instrumentiști), în activități patriotice (o zonă întreagă a fost împădurită de ei cu salcîmi, iar în toamnă au cules recolta de pe 400 ha. porumb).

În continuare, discutăm despre activitatea cultural-educativă desfășurată de profesori în rîndurile cetățenilor din localitate, despre prezența lor la cercurile de citit, despre conferințele pe care le țin la căminul cultural și despre sprijinul pe care îl acordă corului acesteia, despre strădania de a asigura învățămîntului un caracter formativ aplicativ. Este grăitoare în această ultimă privință pregătirea practică pe care o primesc elevii în domeniul legumiculturii și al mecanizării agriculturii la C.A.P.-ul și S.M.A.-ul din localitate.

★

Înainte de a încheia îmi propun să răspund la o întrebare : cum gîndesc, cum simt elevii acestui liceu ? O voi face citind cîteva din versurile pregătite de o elevă pentru primul număr al viitoarei reviste a școlii : „Ne socotim copii ai fericirii / Trăim în puterea acestei feerii / Cu fiecare zi spulberăm ceața necunoscutului / Și în urma noastră lăsăm pretutindeni stele / Licăririle lor se înalță sus, tot mai sus / Pe coloana infinitului / Formînd un univers de stele." Sînt versurile unei tinere, elevă a unui liceu, el însuși foarte tînăr, care peste puțină vreme va dărui patriei prima promoție de absolvenți.

OCTAVIAN BUZESCU

Un grup de elevi la studiul individual

CONSULTAŢIE PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNTUL

IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

VALORILE MORALE ALE SOCIETĂŢII SOCIALISTE

În constelaţia valorilor spirituale ale unei societăţi, clase ori comunităţi, valorile morale au ocupat dintotdeauna o poziţie aparte. Nu este vorba de privilegiul unei poziţii, ci de existenţa funcţiilor sociale care ţin cu prioritate de natura şi competenţa valorilor morale. Astfel, ultimele, spre deosebire de celelalte valori, sînt cele care exprimă — în limbajul normelor şi al preceptelor — exigenţele, imperativele fundamentale ce se impun compartimentului uman în scopul fortificării, întreţinerii şi conservării solidarităţii sociale, de clasă, ori de grup. Este angajată, prin urmare, una din nevoile vitale ale organismului social — coeziunea şi fundamentele ordinii sociale — fără de care societatea n-ar avea fiinţă. Totodată, aceleaşi valori conferă acţiunii individuale temeiurile unor superioare semnificaţii şi tocmai datorită acestei capacităţi, valorile morale sint antrenante, stimulatorii, viabile, adică în măsură să realizeze funcţia cu care au fost investite de către societate. Ne aflăm aici evident în prezenţa dialecticii sensurilor umane şi a funcţiilor în care perpetuu se reeditează, producîndu-se conjugarea interesului social cu cel individual.

Fiind valorile solidarităţii sociale — adică expresia esenţializată a relaţiei sociale spirituale — valorilor morale li se raportează pentru a se integra, asimilîndu-se, procesualităţii naturale a socialului, ansamblul tuturor celorlalte valori spirituale. Altfel spus, valorile morale alcătuiesc, potrivit expresiei lui Hartman, „tribunalul“ prin care o valoare sau alta şi-au disputat, probîndu-şi, validitatea şi perenitatea. Aşa se va explica de ce majorităţii gînditorilor, care s-au încumetat să-şi fixeze itinerarul reflexei pe tărîmul valorilor, le-a fost dat să trăiască un simţămînt înălţător prin sobrietatea împrejurărilor, solemne prin grandoarea implicaţiilor. Acesta a fost şi motivul extazului lui Kant — atunci cînd prospecta determinaţiile universului moral — şi probabil aceeaşi raţiune îl călăuzeşte şi pe Louis Lavelle atunci cînd defineşte valoarea morală drept „valoarea valorilor“.

E greu de spus dacă Louis Lavelle are sau nu are dreptate. Oricum ar fi însă, un răspuns categoric de tipul lui da sau nu ar vicia, neîndoielnic, cursul unui raţionament ce se vrea, dată fiind natura ale cărei tensiuni şi frecvenţe le înregistrează, cît se poate de nuanţat. Posibilitatea nuanţării ne-o oferă însăşi viaţa — concretitudinea ce se opune raţionamentului abstract. Ea este cea care vine să demonstreze, fără putinţă de tăgadă, faptul că însuşi raportul dintre valori poartă ca determinantă a sa pecetea contextului social, concret istoric. Din această perspectivă se va putea observa că modul de raportare al tuturor celorlalte valori faţă de valorile morale, pe de o parte, şi a valorilor morale faţă de ansamblul valorilor materiale şi spirituale, pe de altă parte, a variat de la o epocă la alta. Această variaţie priveşte atît prioritatea, importanţa unor valori în raport cu altele, cît şi relaţiile statornicite între valori. Astfel au existat în istoria socială perioade cînd au dominat valorile religioase, tot aşa după cum acestea au cedat treptat locul valorilor politice, juridice, economice ori ştiinţifice. De asemenea, pot fi identificate momente de tensiune şi chiar de ostilitate între diversele valori. Rămîne notorie, în acest sens, opoziţia dintre ştiinţă şi religie, precum şi divorţul dintre etic şi politic.

Cel care a separat eticul de politic a fost, potrivit lui K. Marx, Niccolo Machiavelli. Nu era însă o separaţie de jure, ci o separaţie de facto. Lui Machiavelli îi revine meritul de a fi observat şi teoretizat necesitatea acestei separaţii pentru reuşita scopurilor burgheziei italiene. Acelaşi divorţ va pune mai tîrziu în lumină dezastruoasa imoralitate a societăţii burgheze, cît şi nevoia reconcilierii, pe baze sociale noi, a eticului şi politicului. Este ceea ce i-a reuşit revoluţiei socialiste, prin conjugarea valorilor politice şi a valorilor morale pe fondul autenticului umanism.

Socialismul a adus cu sine un alt ideal de viaţă — idealul omului liber, neexploatat şi neasuprit, constructorul propriului destin. Prin aceasta, importanţa socială a valorilor morale cunoaşte indicii unei creşteri fără precedent. Devenite temeiuri ale libertăţii acţiunii umane, valorile morale, se întrunesc în incinta idealului moral în forma punctelor nodale, a stîlpilor care susţin cupola edificiului în care se plămădeşte noua substanţă etică.

Care sînt şi cum se ordonează valorile morale în spaţiile perimetrului societăţii socialiste ? Iată o întrebare căreia, intr-un fel sau altul, va trebui să-i găsim răspuns. Analiza prospectivă relevă însă existenţa unor greutăţi, derivate din înseşi lacunele cercetării. Acestea ar fi următoarele :

a) în primul rînd, cercetării nu i-a reuşit să identifice încă coerenţa sistemului, ansamblul structurilor şi al conexiunilor specifice tablei valorilor morale socialiste ;

b) în al doilea rînd, a rămas puţin studiată emergenţa valorilor moralei socialiste pe solul naţional ;

c) şi în sfîrşit, în al treilea rînd, este la fel de puţin cercetată mişcarea, problematica şi fluxul valorilor morale în diferitele etape ale construcţiei socialiste din România.

Acestea sînt neajunsuri care afectează negativ, prin dificultăţile implicate, procesul elaborării strategiei globale a orientării axiologice, în general şi a educaţiei morale, în special. Din fericire însă viaţa, cum altminteri s-a întîmplat totdeauna, vine să corecteze suplinind neajunsurile cunoaşterii. Aşa s-a întîmplat că, deşi cercetarea în etică a bătut uneori pasul pe loc, viaţa — construcţia socialistă din patria noastră — a produs o nouă tablă valorică, înlăturînd treptat valorile perimate ale vechii societăţi.

Instituţionalizarea valorilor moralei socialiste s-a petrecut, cum se ştie, în condiţiile unor puternice conflicte valorice. Acest conflict, care se rezolva în împrejurările ofensivei relaţiilor socialiste de producţie, a căpătat, o dată cu intervenţia masivă a industrializării şi urbanizării socialiste a ţării, dimensiuni şi caractere specifice. Sînt elemente care, de asemenea, au fost puţin cercetate. Din ansamblul circumstanţelor aduse în discuţie, analiza a impus ca neîndoielnic doar faptul că producţia de valori morale este un proces natural care se desfăşoară cu necesitate pe baza conflictului valoric generat de un ansamblu de relaţii sociale determinate. De unde nu rezultă însă că producţia valorilor moralei socialiste trebuie lăsată în seama stihinităţii.

Fiind un compartiment al socialului, sistemul valorilor morale va constitui şi el obiectul construcţiei conştiente dirijate de către partidul clasei muncitoare. Edificatoare îmi apar în această ordine de idei Tezele din aprilie şi expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, în care sînt luate în discuţie principalele valori ale moralei socialiste, cum ar fi : echitatea şi dreptatea, cultul muncii, cinstea şi onestitatea, devotamentul faţă de socialism, patriotismul şi internaţionalismul socialist. În acelaşi context, valorile morale sînt privite în mişcarea lor firească, dialectică, reflex al polivalenţei demersurilor existenţei sociale, surprinzîndu-se totodată modalităţile gravitaţiei ansamblului elementelor etice în jurul scopului primordial al societăţii socialiste — „grija faţă de om“. Se acreditează, în felul acesta, ideea că destinul uman — devenit scop al construcţiei sociale — îşi descoperă, prin socialism, autenticitatea, tonusul legitimelor sale aspiraţii. Devine astfel comprehensibil curajul şi patosul revoluţionar al oamenilor noii orînduiri, neobişnuitul optimism, credinţa în viitorul de aur al patriei, devotamentul lor faţă de politica internă şi externă a partidului nostru. Se resimte în întreg acest patos revoluţionar prezenţa fondului valorilor moralei socialiste, prezenţă care dacă nu totdeauna este nemijlocită, evidentă, apare însă efectiv ca mereu trăită în raporturile dintre oameni. În întîmpinarea aceleiaşi prezenţe a venit şi propunerea elaborării codului comportării şi educaţiei socialiste. Un asemenea cod, în concepţia secretarului general al partidului nostru, este chemat să focarizeze, traducînd în limbajul normelor şi al preceptelor, cerinţele valorilor morale, să se instituie ca un îndreptar riguros de normare a conduitei individuale şi colective, pentru cristalizarea unor forme superioare de solidaritate umană, proprii societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

STELIAN STOICA

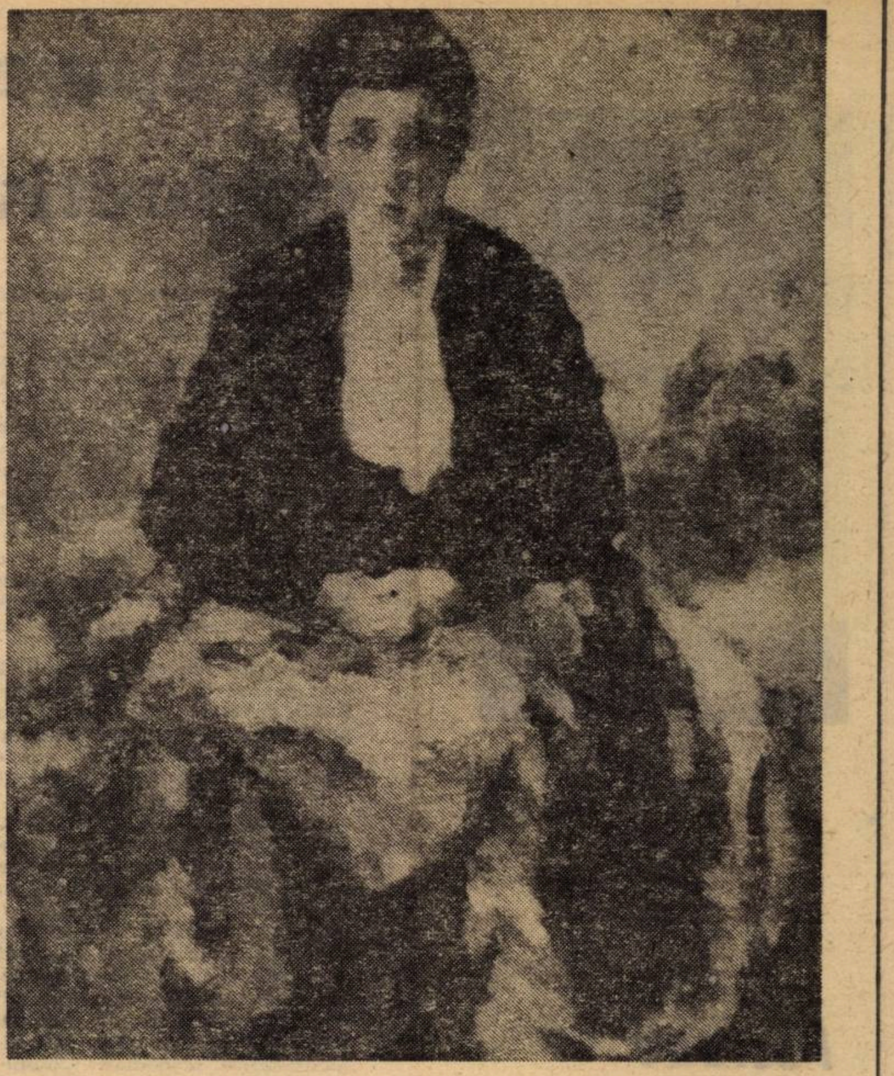

Şirato

Femeie în bluză roşie

Utile schimburi de experienţă

Zilele acestea s-au desfăşurat în Capitală şi în ţară o serie de schimburi de experienţă la care au participat directori de şcoli şi profesori care predau ştiinţele sociale.

Luni, 6 martie a.c., la Liceul „Dimitrie Bolintineanu" a avut loc un schimb de experienţă organizat de Comitetul P.C.R. al Sectorului 6 în colaborare cu Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti pe tema creării şi funcţionalităţii cabinetelor de ştiinţe sociale în licee şi şcolile generale. La acest schimb au participat directorii şcolilor generale şi ai liceelor din sector, profesori de ştiinţe sociale. Cu acest prilej au fost vizitate cabinetele de ştiinţe sociale, istorie şi literatură română şi s-au purtat discuţii privind contribuţia şi realizările liceului respectiv în acest domeniu. Cu ocazia schimbului de experienţă au fost constituite şi catedrele de ştiinţe sociale la nivelul sectorului.

Marţi, 7 martie a.c., a avut loc în sala de festivităţi a Liceului „Nicolae Bălcescu" din Capitală un alt schimb de experienţă organizat de Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti pentru profesorii care predau educaţia cetăţenească în şcoala generală. Au participat reprezentaţi ai Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, ai Comitetului municipal de partid şi ai Inspectoratului şcolar al municipiului Bucureşti, numeroase cadre didactice. Avînd un pronunţat caracter de lucru, schimbul de experienţă a permis profesorilor abordarea unor probleme legate de predarea acestei discipline la clasele a VI-a şi a VII-a ca : valenţele formative ale orelor de educaţie cetăţenească, metode active folosite la aceste ore şi realizarea climatului psihologic, forme de examinare a elevilor şi de apreciere a cunoştinţelor, rolul cabinetelor de ştiinţe sociale în predarea educaţiei cetăţeneşti etc.

În încheierea celor două schimburi de experienţă, tovarăşul Ilie Rădulescu, secretar al Comitetului municipal de partid, a vorbit despre rolul cabinetelor de ştiinţe sociale în şcoală şi despre sarcinile catedrelor de ştiinţe sociale.

A. M.

Un portret pe săptămînă

Pasiune și tenacitate

Profesoara Erika Tacsi, directoarea Liceului cu limba de predare maghiară din Timișoara, demonstrează convingător însemnătatea legăturii dintre activitatea la catedră și aceea de cercetare științifică. Între cei doi termeni ai relației amintite: catedră — activitatea de cercetare există un circuit permanent în amîndouă sensurile, circuit care permite profesorului să se afle întotdeauna în actualitatea problematicii disciplinei pe care o predă. Deși a acceptat cu multă greutate discuția despre acest aspect însemnat al muncii sale, din pasiunea pe care o pune atunci cînd vorbește despre perioada de colaborare la editarea manualului de limbă germană pentru clasa a IX-a a școlii generale, ca și a celuia de limbă maghiară pentru clasa a VII-a — cu Filiala Timișoara a E.D.P. — simți satisfacția imensă pe care i-a dat-o această muncă pe plan intelectual și profesional. Dubla specialitate — germană și maghiară — prof. Erika Tacsi a dobîndit-o în urma studiilor filologice pe care le-a făcut la Cluj, la Universitatea „Babeș-Bolyai", facultate absolvită în anul 1962. De atunci au trecut doar 10 ani, timp în care însă, prin pasiunea pentru meseria aleasă și prin tenacitatea cu care a muncit, a reușit să parcurgă diferite trepte ale perfecționării didactice.

Inițial, a funcționat la o școală generală din Jimbolia; apoi, la Școala din Dumbrăvița din apropierea municipiului Timișoara. În Timișoara a funcționat o vreme la secția maghiară a liceului „C. Diaconovici-Loga". O dată cu înființarea liceului cu limbă de predare maghiară, la 1 septembrie 1971, în acest oraș, a trecut aici, în calitate de directoare. Într-un timp scurt a reușit să soluționeze, prin strădania sa, prin căldura sufletească pe care o degajă și încrederea colectivului de profesori și elevi ai școlii, o sumedenie de probleme mai mărunte sau mai mari legate de amenajarea liceului sau a claselor, dotarea laboratoarelor, înființarea atelierelor școlare, mobilier etc. În toate aceste acțiuni s-a simțit spiritul organizatoric și gospodăresc al directoarei liceului, spirit imprimat și ultimului elev. De altfel, acestor reale însușiri omenești și profesionale le datorează profesoara Erika Tacsi stima și afecțiunea cu care este înconjurată în școală și în afara ei.

I. ȚENESCU

Învățarea prin descoperire deductivă la lecțiile de fizică

Principalul obiectiv al învățămîntului fizicii constă în formarea unei gîndiri științifice la elevi. Aceasta se realizează prin dezvoltarea capacității lor de a explica orice fenomen fizic pe baza unui număr restrîns de principii fundamentale. În continuare, vom încerca să subliniem cum poate fi realizat un astfel de obiectiv la lecțiile de fizică.

Alegerea temei „Energia de legătură" a fost determinată atît de importanța ei pentru înțelegerea capitolului „Energia nucleară" (clasa a XII-a), cît și de actualitatea subiectului în această perioadă a anului școlar.

Definirea **energiei de legătură** este precedată de introducerea **noțiunii de forțe nucleare.** Acestea presupun însușirea următoarelor cunoștințe: — necesitatea existenței unui alt tip de forțe decît cele cunoscute; — proprietățile forțelor nucleare (raza de acțiune, independența lor de sarcina electrică a nucleonilor); — noțiunea de cîmp mezonic ca suport al interacțiunii nucleon-nucleon.

O primă grijă trebuie acordată asigurării continuității în învățare prin **valorificarea cunoștințelor acumulate anterior**. Astfel, necesitatea **existenței altui tip de interacțiuni între nucleoni,** în afara repulsiei electrostatice, se deduce, ipotetic, din caracterul stabil al nucleelor. Elevii știu multe despre sistemul fizic nucleic, dar stabilitatea lui n-a fost vreodată abordată explicit. Din dezbaterea stabilității nucleului rezultă firesc necesitatea existenței forțelor nucleare.

Pentru **deducerea proprietăților forțelor nucleare** va fi analizată, în principiu, difuzia neutronilor pe nuclee, după metoda lui Rutherford, care a permis evaluarea razei de acțiune a acestor forțe la 3.10^{-15} m.

Tot așa, analiza comportării la ciocniri a nucleelor de $^{3}_{1}T$ și $^{3}_{2}He$ conduce la concluzia independenței de sarcină a forțelor nucleare.

Plecînd de la modul în care Yukawa a introdus **noțiunea de cîmp mezonic**, profesorul îi poate determina pe elevi să parcurgă aceeași cale **deductivă** — exemplu strălucit de investigație teoretică în fizica modernă. Reconstituirea raționamentului lui Yukawa dă elevilor posibilitatea unui **contact metodologic important, ceea ce contribuie la însușirea fizicii ca „proces" și nu doar ca „produs finit"**. Esența acestui raționament este legată de **analogia** cu interacțiunile electromagnetice. Se știe că fotonii mijlocesc interacțiile electromagnetice, deplasîndu-se cu 300 000 km/s. Din studiul teoriei relativității, elevii cunosc caracterul limită al acestei viteze. Deci, se poate presupune că nici interacțiunile nucleare nu se pot transmite instantaneu, oricît de mică este distanța dintre nucleoni. Trebuie să existe un cîmp prin care se transmit cu viteză finită, tot așa cum prin cîmpul electromagnetic se transmit interacțiile electromagnetice. Deoarece undelor electromagnetice li se asociază particule **(fotoni),** elevii vor deduce necesitatea existenței unor particule asociate cîmpului nuclear. Pentru confirmarea acestei ipoteze, profesorul va preciza că existența acestor particule, numite **mezoni,** a fost demonstrată teoretic de Yukawa, mult înainte de descoperirea lor experimentală.

Este necesar ca noțiunile de **interacțiune nucleară** și **cîmp mezonic** să fie încadrate în conceptele generale de **interacțiune** și **cîmp.** În acest fel **cunoștințele de fizică ale elevului se structurează pe însușirea sistemului conceptelor de bază cu care operează fizica contemporană.**

Ce idee fundamentală pentru gîndirea științifică a elevului se va desprinde după această primă parte? Aceea că **la nivelul nuclear de organizare a materiei tipul de interacțiune nucleon-nucleon este dominant.**

Privitor la **energia de legătură,** principalele puncte ce trebuie abordate sînt următoarele: — definirea energiei de legătură; — defectul de masă; — legea de conservare a energiei la sinteza și descompunerea nucleului; — energia de legătură medie pe nucleon.

Pentru cristalizarea conceptului **energie de legătură,** elevii trebuie să realizeze personal următorul raționament: pentru descompunerea nucleului, componenta cinetică a energiei sale interne trebuie să crească pînă sînt învinse interacțiile nucleare. Descompunerea nucleului, ca sistem, înseamnă de fapt reorganizarea lui sub forma stabilă a unor noi sisteme independente (nuclee mai ușoare). Suma energiilor interne ale acestor sisteme este mai mare decît aceea a nucleului inițial. Dacă descompunerea merge pînă la obținerea particulelor ce compun nucleul, energia lui internă a marcat o creștere maximă. **Această creștere a energiei interne, care are ca urmare descompunerea nucleului în nucleoni, reprezintă energia de legătură.**

Deoarece elevii știu că orice sistem fizic posedă energie internă, ei vor putea trage concluza că **în cazul oricărui sistem se poate defini o energie de legătură.** În fiecare sistem, însă, este preponderent un anumit tip de interacțiune și, ca atare, tipul de interacție caracteristic sistemului este cel care introduce nota specifică a sistemului. Aceasta constituie în fond achiziția informațională cea mai importantă, avînd o deosebită **valoare operațională în transferul cunoștințelor.**

În ce privește **defectul de masă,** se poate porni de la **modelul „groapă de potențial".** Aproape de origine curba energiei potențiale a sistemului nucleu-particulă, în funcție de distanța dintre nucleon și nucleu, coboară vertiginos sub abscisă datorită forțelor nucleare. Aceasta înseamnă că sinteza nucleului se face cu degajare de energie. De unde provine aceasta? Elevii știu că relația lui Einstein $E = mc^2$ stabilește o corespondență între energie și masă. Pornind de aici, ei vor putea deduce că energiei ce se degajă la sinteza nucleului îi corespunde o anumită masă. Profesorul va preciza că între masa nucleonilor în stare liberă și masa nucleului în care ei sînt legați există într-adevăr o diferență care a fost constatată și experimental. **Acesta este defectul de masă.**

Ecuațiile **29. 1** și **29. 2** din manual **(Fizica,** clasa a XII-a, pag. 124) exprimă cantitativ energia de legătură. Elevii vor trebui să constate că ele sînt **consecința aplicării legii de conservare a energiei în procesele de sinteză sau descompunere a nucleului.**

În sfîrșit, alura curbei **energiei de legătură pe nucleon** va trebui dedusă de elevi pe baza ideii de **stabilitate a nucleului.**

Această temă poate fi abordată, în funcție de nivelul clasei și de criteriile personale de planificare a materiei de către profesor, în una sau două lecții. Cunoștințele astfel însușite constituie baza înțelegerii principalelor probleme ale energeticii nucleare (fisiunea și fuziunea) și contribuie eficient la dezvoltarea gîndirii științifice a elevilor.

ALEXANDRU BURCIN

Organizarea zilei de

Locul pe care îl ocupă pregătirea tehnico-productivă în planurile de învățămînt ale școlilor generale și ale liceului de cultură generală impune ca „ziua de practică-productivă" să se desfășoare după o anumită metodologie. În principal ziua de practică trebuie să răspundă unor cerințe care au în vedere: — **inițierea elevilor într-un cîmp larg de meserii și profesii, promovarea unor forme diversificate de pregătire practică,** corespunzătoare dezvoltării social-economice a diferitelor zone industriale și agricole din țară și **asigurarea unei structuri dinamice,** lipsite de rigiditate, de bariere, care să răspundă opțiunilor de calificare și specializare ale tineretului școlar. **Pentru ultimele clase ale școlii de 10 ani și anii I—IV ai liceului, ea trebuie să ofere condiții mai directe de orientare școlară și profesională și un început de calificare.**

Sub raportul vîrstei, sexului și mediului social al elevilor, ziua de practică trebuie să urmărească dezvoltarea aptitudinilor treptat și continuu în două etape: **formarea unor deprinderi de bază pentru mînuirea uneltelor și sculelor necesare pentru executarea unor lucrări manuale și mecanice; inițierea în tehnici și tehnologii de realizare a unor produse și lucrări complexe,** caracteristice unor meserii de bază din industrie, agricultură, cooperație, comerț, administrație ș.a.

Integrarea organică a pregătirii tehnico-productive în procesul de învățămînt impune ca **ziua de practică să se organizeze în conformitate cu principiile didactice, cu specificul activității, cu finalitatea pregătirii elevilor în fiecare etapă a anului școlar și a întregii școlarități, astfel încît ea să reprezinte o unitate didactică în întregul proces de instruire practică.**

Experiența a demonstrat că activitățile programate a se desfășura în zilele de practică se constituie, de obicei, pe baza unor angajamente de producție stabilite prin convenții (contracte) încheiate între instituțiile școlare și unitățile economice care patronează pregătirea tehnico-productivă și prin **stabilirea unor obiective și sarcini de lucru** de către conducerea școlilor.

Din analiza mai multor convenții (contracte) rezultate din colaborarea școală-întreprindere se constată că angajamentele înscrise privesc lucrări de finisaje pe repere izolate, de montaje și asamblări de piese, dispozitive și produse, executarea unor repere și piese care nu sînt tipizate și standardizate, precum și produse care se pot confecționa prin recuperarea materialelor rebutate sau a deșeurilor existente în unitățile economice.

Școlile din mediul rural contractează fie suprafețe cultivate, școala angajîndu-se să aplice tehnologia specifică culturii respective, fie lucrări izolate agricole, de întreținere a plantelor și animalelor domestice.

Programul activităților practice stabilit de conducerea școlilor are în vedere realizarea unor mijloace didactice pentru autodotarea, repararea și confecționarea mobilierului și obiectelor de întreținere școlară, obținerea unor produse agro-alimentare pentru internate și realizarea unor obiecte de uz general care pot fi valorificate în cadrul expozițiilor școlare sau prin secții și magazine special amenajate în rețeaua comercială.

Indiferent de natura activităților, ziua de practică-productivă trebuie organizată astfel încît **să asigure participarea efectivă a elevilor** la realizarea unor operații de muncă într-o succesiune gradată din punct de vedere al complexității, în așa fel încît să existe o continuitate în pregătirea elevilor. Pentru activități cu caracter industrial, „ziua de atelier" ar putea avea ca etape importante: **explicarea sarcinilor de lucru** și **organizarea locului de muncă, care însumează o serie de măsuri tehnico-organizatorice** (pregătirea sculelor, utilajelor, materialelor și a desenelor sau schițelor, de execuție); **instructajul tehnologic și de practica muncii pentru lucrarea respectivă; demonstrarea fazelor de execuție de către maistrul-instructor; distribuirea sarcinilor de lucru pe echipe sau elev în funcție de natura lucrării și aptitudinile acestora; efectuarea propriu-zisă a operațiilor sub îndrumarea permanentă a maistrului-instructor** (eventual, al unor elevi ce dovedesc calități deosebite); **controlul calității muncii, analiza și aprecierea activității.** Etapele enumerate mai sus sînt indicate a fi folosite atunci

ORIZONTURILE GEOGRAFIEI

Profesorul de geografie, prin caracterul esențial al disciplinei predate, are obligația de a transmite elevilor o mare diversitate de cunoștințe, care se împletesc armonios în conținutul temelor de expus cu datele altor discipline — de a căror cunoaștere depinde înțelegerea fenomenului geografic.

Vom da cîteva exemple, pentru fiecare ramură a geografiei, care să indice cum se pot îndeplini rosturile ei moderne și, mai ales, să sublinieze ce ne-am propus, și anume cît de largi sînt „orizonturile geografiei“.

Astfel, în predarea geografiei fizice generale sînt necesare cunoștințe de fizică, chimie, geofizică, astrofizică, ramuri ale științei cu rezultate spectaculoase, care vin cu date noi ce ne obligă să explicăm fenomenele geografice potrivit nivelului actual al științei, (manualul de geografie fizică generală pentru anul I, actualizat doar pe alocuri, explică fenomenele ca în cel de acum 10—15 ani !).

De asemenea : la studierea mișcării de rotație trebuie bine explicată forța lui Coriolis — ca mai tîrziu să se înțeleagă probleme ale dinamicii atmosferei, ale curenților oceanici etc. (Forța lui Coriolis se studiază însă la fizică în anul II) ; nu se poate înțelege structura internă a Pămîntului, dacă nu se expune, pe scurt, teoria distribuției zonale a elementelor chimice în Pămînt, formulată de geochimistul norvegian V. M. Goldschmidt, pe baza legilor generale ale migrării elementelor chimice în scoarța terestră ; „ipoteza“ translației continentale a lui A. Wegener, trebuie întregită cu datele noi care au dezvoltat această teorie a derivei continentelor, deosebit de actuală. Aceasta cu atît mai mult, cu cît explorarea oceanelor strînge date de-a dreptul tulburătoare, care vor provoca adevărate revoluții în gîndirea științifică ; vulcanismul, cutremurele de pămînt, mișcările epirogenice și orogenice nu pot fi predate după manual, care acordă o întindere mare unor informații — ce ar trebui socotite doar suplimentare — și simplifică tocmai explicarea fenomenului în sine, și, mai ales, nu corelează acțiunile factorilor endogeni. Elevii au noțiuni despre radioactivitate, despre curenții de convecție din masa Pămîntului, înțeleg redistribuirea elementelor chimice sau tensiunile interne din masa Pămîntului, cunosc raportul dintre sial și sima. De ce să nu devină aceste cunoștințe elemente operaționale, în căutarea unor explicații științifice a fenomenelor geografice ?

Predarea geografiei țărilor lumii oferă, de asemenea, un domeniu vast pentru studiul complex al raporturilor reciproce dintre peisajul geografic și activitatea societății omenești. Fiecare țară studiată își are particularitățile ei fizico-geografice și economico-geografice. Oamenii care o locuiesc au contribuit la dezvoltarea unei civilizații și culturi proprii și și-au adus aportul lor la civilizația și cultura mondială. Dacă manualul cuprinde datele geografice necesare în caracterizarea unei țări, profesorului îi revine sarcina de a stabili — uneori împreună cu elevii — cîteva realizări deosebite ale poporului ei — pe alte planuri chiar, decît geografic-economic.

Astfel, cînd se predă — de pildă — R. S. F. Iugoslavia, nu poți să nu amintești de operele de artă ale sculptorului Mestrovič, care sînt presărate în toată țara. La predarea R. P. Polone, de reconstrucția rapidă a capitalei, distrusă aproape în întregime în cel de-al doilea război mondial, de universitatea din Cracovia, a cărei vechime depășește 600 de ani, de contribuția epocală a lui N. Copernic la dezvoltarea științei, sau de Fr. Chopin, care a dat muzicii înălțimi excepționale. R. S. Cehoslavacă se înscrie și ea în cultura umană prin celebrele castele construite în peisajul odihnitor al Boemiei sau prin compozițiile muzicale ale lui Smetana și Dvorak, care s-a inspirat mai ales din cîntecele și dansurile naționale. Iarăși, nu poți să nu menționezi cu emoție de satul erou Lidice, sau de orașul de aur — Praga (mai ales dacă le-ai și văzut).

Orașele R. D. Germane, ca Iena, Weimar, Dresden, Leipzig păstrează fiecare faima sa, care trebuie subliniată neapărat în ora de geografie. Iena, pe lîngă industria care i-a creat un prestigiu deosebit pe plan mondial, este și o veche cetate universitară. Weimar păstrează cu nestinsă recunoștință locurile de creație ale corifeilor literaturii germane, Goethe și Schiller. Dresda, pe lîngă importanța industrială, este vestit pentru muzeul de artă cu celebra sa galerie de tablouri. Leipzig — centru vestit pentru tîrgurile sale internaționale — are și faima unui vechi centru de tipărituri.

Trecînd la celelalte continente, țări ca Mexic, Peru, te simți obligat să împărtășești elevilor cîte ceva despre cultura și civilizația lor străveche — ale căror vestigii uluiesc și astăzi pe cercetători.

Socotim că nu se încarcă lecțiile în care se studiază geografia patriei, dacă se presară în ele și elemente de etnografie, de toponimie — acolo unde acestea înscriu caracteristici specifice.

Avem unele unități geografice bine individualizate, cum sînt depresiunile intramontane sau marginale, care și-au păstrat o populație numeroasă din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre. Tara Maramureșului, a Oașului, obcinele cu Cîmpulungurile, țara Dornelor, a Brașovului, a Sibiului, a Loviștei, a Hațegului, a Moților, au fiecare costume naționale, cîntece, jocuri și obiceiuri specifice, un anumit mod de a-și construi casele, unele monumente istorice, oameni de seamă ai locului, chestiuni ce pot fi menționate cît de sumar, în cadrul lecțiilor. Elevilor le plac aceste informații și se antrenează în căutarea unor date, aduc fotografii, ilustrate. Astfel își formează imagini mai complexe despre variatele peisaje geografice ale țării, despre oamenii care le populează, creația lor artistică, tradițiile poporului, care au constituit motive de inspirație pentru toți marii scriitori și compozitori români.

Se pare că pentru unii profesori aceste date nu prezintă interes, deoarece presupun că elevii se pot informa pe alte căi. Lucrurile nu stau tocmai așa. Anul acesta, întrebînd într-o clasă a XII-a ce știu despre țara Oașului, despre oșeni, nici un elev n-a fost capabil să spună ceva despre costumul național al oșenilor, despre muzica sau dansurile lor, deși au recunoscut că i-au văzut de mai multe ori la televizor. Nu e semnificativ ?

CORNELIA MICU

Lecție în cabinetul de geografie al Liceului Nr. 3 din Baia Mare.

---

practică-productivă

cînd se începe o nouă lucrare, precum și cînd se trece de la o operație la alta în cadrul aceleiași teme.

Ziua de practică organizată în domeniile producției agricole trebuie să urmărească pregătirea și inițierea elevilor în profesii bine conturate, ca : **mecanizator-cultivator de plante ; mecanizator-horticultor ; mecanizator-zootehnist ; confecționer de obiecte de uz general realizate prin valorificarea subproduselor agricole ș.a.** La aceste școli **pregătirea tehnică** se realizează iarna prin cursuri bloc, iar **pregătirea tehnologică** în celelalte anotimpuri, elevii participînd efectiv la muncile agricole îmbinate permanent cu lucrări de întreținerea și reglarea mașinilor și instalațiilor agricole. Abilitatea unor deprinderi cu caracter industrial-agricol se realizează prin activități de atelier care se pot desfășura, grupat, în perioada iernii sau intercalat cu practica agricolă, pe toată perioada anului școlar.

Ca regulă generală **„ziua de practică“ în agricultură nu trebuie lipsită de un program de instruire în tehnologia culturii sau a creșterii speciei de animale, precum și a lucrărilor mecanizate asociată cu un instructaj de protecția muncii și o participare nemijlocită a elevilor la activități practico-productive.**

În conducerea lucrărilor practice sînt necesare inițiativă și mobilitate metodică, întrucît în cadrul fiecărui domeniu al producției industriale și agricole în care sînt inițiați elevii există o gamă variată de lucrări și operații care se execută, ceea ce reclamă aplicarea unor metode adecvate pe care îndrumătorul practicii trebuie să le stăpînească. Așa, de pildă, în atelierele-școală în care elevii efectuează lucrări din planul de producție al întreprinderilor, **programul de lucru trebuie chibzuit astfel incit să nu limiteze practica elevilor numai la executarea acelorași operații, ci să asigure introducerea lor în procesul de fabricație, să-i pună în situația de a parcurge pe întreaga perioadă de școlarizare operațiile principale din meseria respectivă prin executarea, in mod gradat, a lucrărilor specifice tehnologiei de producție.**

În condițiile realizării zilei de practică în unitățile economice, unde elevii sînt integrați în fluxul tehnologic al producției de serie, metodele și procedeele vor fi impuse de normele interne ale acestora, iar structura zilei de atelier va fi determinată de obiectivele de lucru din planul tehnologic.

În asemenea condiții produsele și lucrările executate cu elevii în contul unităților economice sînt recepționate și predate acestora. Veniturile realizate se decontează școlilor sub forma de serviciu cu plata care decurg din relațiile de patronare sau se depun în contul școlii și se folosesc pentru dezvoltarea bazei didactico-materiale.

În agricultură, **unitatea de muncă o constituie brigada de elevi împărțită pe echipe**, care sînt repartizate la **locuri de practică potrivite cu vîrsta, sexul și aptitudinile elevilor.** Activitățile practice pe suprafețe agricole constituite ca loturi școlare se desfășoară în baza planurilor de cultură și a devizelor de lucrări alcătuite pentru fiecare parcelă.

Un rol însemnat în însușirea deprinderilor practice și în formarea gîndirii tehnice a elevilor îl are **caietul de schițe și caracteristici tehnice** în care fiecare elev își desenează piesa și notează elementele tehnice și tehnologice strict legate de executarea corectă a lucrării. **Eficiența zilei de practică este condiționată și de respectarea unor cerințe pedagogice, ca, de pildă, aprecierea activității zilnice și a progresului înregistrat.** Aceasta se realizează prin ținerea unei evidențe a activităților practice de către îndrumător într-un registru special întocmit.

În condițiile desfășurării pregătirii practice în ateliere sistemul de apreciere a cunoștințelor și deprinderilor dobîndite de elevi se realizează prin **calificative anuale** stabilite pe baza unor probe practice, iar pentru studiul disciplinelor tehnice, și agricole, prin **note și medii trimestriale.** Pentru acordarea calificativelor și notelor se va avea în vedere nu numai însumarea cantitativă a cunoștințelor și lucrărilor executate, ci și atitudinea față de muncă a acestora, fără a pierde din vedere caracterul stimulativ, de atragere a elevilor spre munca productivă.

MIRCEA VLĂDUȚ

LA ZI

Dintre acțiunile interesante desfășurate sub egida Casei corpului didactic din județul Neamț consemnăm : întîlnirea profesorilor de matematică, fizică, chimie și biologie cu cadre didactice de la Institutul de medicină și farmacie și de la Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iași, la care s-au purtat discuții pe marginea programelor și manualelor, experimentarea unor teste docimologice la biologie și fizică la elevii claselor a III-a a IV-a și de la liceu, un schimb de experiență cu directorii de școli generale privind organizarea cabinetelor de științe sociale, atelierelor și laboratoarelor școlilor din Pîngărați, Bicaz și Ceahlău, precum și simpozionul organizat în colaborare cu Consiliul județean pentru educație fizică și sport, pentru profesorii de educație fizică din județ.

■

Casa corpului didactic din Botoșani a organizat — în colaborare cu filiala Societății științifice de filologie Botoșani — o serie de acțiuni pentru perfecționarea profesorilor care predau limba și literatura română. Astfel, duminică 5 martie a.c. la Botoșani și Dorohoi au fost prezentate expunerile : „Elemente moderne în literatura română contemporană în lumina documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971“ și „Locuțiuni și expresii în limba română“.

■

În cadrul manifestărilor organizate în cinstea semicentenarului organizației U.T.C., la Turnu Măgurele a avut loc o acțiune de popularizare a cărților social-politice. Cu sprijinul librăriei „Mihai Eminescu“ din oraș au fost întocmite liste cu titlurile lucrărilor social-politice recomandate atît la învățămîntul politic, cît și pentru cultura generală a elevilor. Acțiunea s-a bucurat de un larg succes.

■

Apropiata sărbătoare prilejuită de împlinirea celor 50 de ani de activitate a U.T.C. este întîmpinată în toate școlile de numeroase și interesante acțiuni la care își dau concursul atît tinerii profesori membri ai organizației, cît și elevii.

Zilele trecute, la Liceul nr. 6 din Capitală s-a desfășurat un concurs literar-artistic al cărui președinte de onoare a fost profesorul și scriitorul Mihail Cruceanu, cunoscut militant al mișcării muncitorești din țara noastră. La acest concurs, care a întrunit peste 900 de participanți, au fost selecționate cele mai frumoase versuri pe care ucenicii condeiului le-au închinat tineretului patriei. (I. Vasile).

■

Elevii Liceului „Aurel Vlaicu“ din Orăștie, alături de profesorii din oraș, s-au întîlnit zilele trecute cu Silvia Ilie, secretar al C.C. al U.T.C., și cu Lazăr David, secretar al Comitetului județean de partid, în cadrul unei dezbateri cu tema „Rolul intelectualității ca factor activ în educarea tinerei generații“. Întîlnirea s-a încheiat cu un spectacol din folclorul acestor meleaguri prezentat de elevii liceului. (M. Soare).

■

La Liceul pedagogic „Gheorghe Șincai“ din Blaj, s-a desfășurat o sesiune de comunicări științifice cu tema : „Învățătorul, factor hotărîtor în educarea comunistă a tinerei generații“. Au fost prezentate, de către profesori universitari, cercetători în domeniul pedagogiei, profesori ai liceului și elevi o serie de expuneri privind dezvoltarea învățămîntului pedagogic în țara noastră, contribuția tinerilor învățători la instruirea și educarea elevilor etc. (Maria Păstran).

■

De curînd, un grup de profesori și elevi ai Liceului din Urlați au vizitat pe colegii lor de la Liceul din Mizil. Vizita aceasta a prilejuit organizarea unui concurs „Cine știe cîștigă“ pe tema : „Activitatea tinerilor uteciști din patria noastră“, a unor întreceri sportive, programe ale brigăzilor artistice, reuniuni. De asemenea, oaspeții au vizitat laboratoarele, cabinetul de științe sociale și au discutat cu elevii și profesorii Liceului din Mizil despre munca și rezultatele pe care le-au obținut la învățătură, și în activitatea obștească. (C. I. Drăjneanu).

■

Comisia metodică a învățătorilor de la Școala generală din Măeruș, județul Brașov a vizitat împreună cu un grup de copii Școala generală din Rotbav. Muzeul arheologic al școlii din Rotbav precum și alte aspecte din viața acestei școli au prilejuit învățătorilor și elevilor din Măeruș observații deosebit de interesante. (Emilia Neamțu).

Direcţii noi în domeniul modernizării educaţiei muzicale

Educaţia muzicală contribuie — alături de alte obiecte de învăţămînt — la crearea personalităţii omului de mîine. Reprezentanţii naţiunilor de pe toate meridianele globului abordează cu multă răspundere rolul muzicii în educarea maselor de copii în spiritul unor înalte deziderate etice, căutînd în acelaşi timp soluţii pentru remedierea carenţelor manifestate în acest domeniu. Una din cele mai însemnate manifestări din ultima vreme, în acest sens, a fost Consfătuirea Internaţională de la Buenos Aires din anul 1971, în cadrul căreia au fost prezentate propuneri şi rezultate din experimentarea unor principii, metode şi procedee contemporane referitoare la educaţia muzicală. S-a discutat despre metoda ingenioasă a compozitorului şi pedagogului german C. Orff, bazată pe principiul dezvoltării simţului ritmului la copil prin intermediul unor instrumente muzicale de percuţie şi de suflat, uşor de stăpînit, despre metoda japoneză **„Suzuku"** care preconizează o educaţie muzicală axată pe studiul colectiv al viorii, despre metoda chiliană denumită „Tonica-sol-fa". O bună impresie a produs metoda maghiară elaborată de compozitorul Kodály Zoltán al cărei fundament îl constituie ideea educării muzicale prin cîntecul popular, specific fiecărei naţiuni.

La conferinţă au fost prezentate şi alte metode şi procedee, au fost emise noi teorii privind educaţia muzicală. Ca o concluzie a acestor întruniri internaţionale se desprinde necesitatea desfăşurării unor activităţi social-organizatorice mai largi, introducerea unor experimente, a unor noi metode şi procedee în scopul modernizării educaţiei muzicale.

Din iniţiativa laboratorului psihopedagogic al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, în Capitală se desfăşoară o serie de acţiuni şi cercetări metodologice îndreptate spre continua perfecţionare a predării muzicii. Astfel s-a organizat, în luna decembrie 1971, o întîlnire a cadrelor didactice muzicale din şcolile de muzică şi de cultură generală, din licee şi conservator cu tema **„Dezvoltarea şi modernizarea educaţiei muzicale în ţara noastră".** Prof. univ. Victor Giuleanu, rectorul Conservatorului a prezentat o documentată expunere asupra lucrărilor conferinţei de la Buenos Aires. Relatînd interesul şi atenţia de care s-a bucurat comunicarea delegaţiei române despre sistemul de organizare a învăţămîntului muzical din România, profesorul Giuleanu a subliniat că va trebui să desfăşurăm o asemenea activitate social-organizatorică care să ducă la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a educaţiei muzicale a preşcolarilor şi a elevilor din şcolile de cultură generală. Colectivul laboratorului a elaborat un plan de cercetări şi experimentări avînd ca obiectiv principal îmbunătăţirea, dezvoltarea şi modernizarea procesului de educaţie muzicală în grădiniţele şi şcolile de cultură generală. Pentru prima etapă a lucrărilor sînt prevăzute sarcini privind studierea, experimentarea şi compararea metodelor de predare a muzicii care au circulaţie internaţională cu cele româneşti. Pe baza cunoştinţelor astfel acumulate se va trece la propuneri concrete. Profesorii s-au angajat să studieze individual acele metode pe care înclinaţiile personale, cunoaşterea limbii şi posibilităţile de documentare le fac accesibile. Rezultatele documentării vor fi prezentate în faţa cercetătorilor şi a profesorilor de muzică sub formă de comunicări.

În acest spirit s-au şi ţinut în luna februarie două şedinţe de comunicări. Cu acest prilej a fost ascultată profesoara Visky Edit, care a prezentat principiile, procedeele muzicale, materialele didactice de specialitate utilizate şi ecourile pe plan mondial ale metodelor Orff şi Kodály. Cei prezenţi au discutat riguros, cu obiectivitatea omului de ştiinţă, calităţile şi carenţele lor. S-au reţinut cîteva idei valoroase: necesitatea predării sistematice a valorilor folclorice din repertoriul de copii, a cîntecelor patriotice şi de muncă, înzestrarea şcolilor cu instrumente muzicale uşor de învăţat (percuţie, fluiere, jucării muzicale etc.), dezvoltarea calităţilor vocale şi a capacităţii de vorbire corectă a copilului prin studierea atentă a prozodiei limbii materne bazate pe cîntec, organizarea de ansambluri instrumentale şi corale etc. În acelaşi timp s-au făcut comparaţii între aceste metode şi cele autohtone, exprimînd încredere în capacitatea noastră de a elabora o metodă românească de sinteză în domeniul predării muzicii.

De asemenea, în cursul lunii trecute s-au desbătut aspecte ale educaţiei muzicale din unele ţări asiatice. Despre problemele educaţiei muzicale din India a vorbit prof. Glancz Erna-Artăneanu. Referatul — bazat pe o lucrare a muzicologului indian dr. Narayana Menon — a subliniat faptul că în centrul preocupărilor indiene contemporane stau sarcini legate de păstrarea, valorificarea şi dezvoltarea educaţiei muzicale originale bazate pe o experienţă multimilenară. Renumita metodă **gurukula** — educaţie muzicală prin ucenicie la un maestru — are ca scop formarea muzicienilor autohtoni, capabili să valorifice şi să dezvolte străvechea artă sincretică hindusă. Prof. Glancz-Artăneanu a prezentat şi o metodă japoneză formulată de Mamoru Shimizu la Universitatea Shizuoka în 1970. Presupunînd însuşirea de către studenţi — viitori educatori — a tehnicii de mînuire a claviaturii orgii electronice şi a unei tehnici vocale de cînt, metoda este destinată pregătirii muzicale rapide a învăţătorilor.

În concluziile prezentate de prof. univ. Alexandru Trifu s-a subliniat că problemele complexe ale educaţiei muzicale din ţările asiatice cu milenare tradiţii pedagogice necesită un studiu multilateral şi aprofundat. De aceea printre sarcinile viitoare — alături de studierea altor experimente — vor sta în continuare cunoaşterea şi adîncirea metodelor de educaţie muzicală practicate în ţările continentului asiatic.

Preocupările amintite mai sus se înscriu pe linia unei permanente căutări în domeniul perfecţionării şi modernizării metodelor de predare a muzicii în care este antrenat un număr mai mare de muzicologi, pedagogi şi profesori de muzică.

IOSIF CSIRE

Organizare, calitate, perspectivă

(Urmare din pag. a 3-a)

o clipă că, de această pregătire şi informare competentă, depinde, sub multe aspecte, creşterea eficienţei predării ştiinţelor sociale. Profesorul de ştiinţe sociale trebuie să fie gata, în orice moment, să facă faţă unei întrebări, unei probleme mai mult sau mai puţin dificile, şi, în general, să „aibă în sac" cu mult mai mult decît trebuie să scoată din el.

În al doilea rînd, catedrelor de ştiinţe sociale li se cere să dezbată, în lumina documentelor şi a indicaţiilor de partid, **problemele fundamentale cu privire la orientarea politico-ideologică a lecţiilor.** Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a stabilit pentru noul an şcolar 1972—1973 tematicile orientative ale programelor de ştiinţe sociale. Cu toate că elaborarea lor s-a făcut pe baza unei largi consultări a profesorilor de specialitate, ele rămîn orientative. Profesorul n-ar mai fi un adevărat profesor dacă s-ar conforma strict unor şabloane. Toate temele din tematica orientativă vor fi obligatorii, acesta este şi cadrul general care asigură unitatea predării şi pregătirii în domeniul respectiv. Dar profesorul poate să aducă modificări lărgind unele teme, restrîngînd altele, ţinînd seama de o serie de condiţii concrete pe care nimeni nu le poate prevedea şi determina „de la centru". Catedra de ştiinţe sociale, trebuie să ajute această orientare, selectarea a ceea ce este necesar şi important la nivelul exigenţelor actuale. Ea trebuie să analizeze nivelul ştiinţific-ideologic al lecţiilor, să atragă atenţia asupra proceselor şi fenomenelor economice şi social-politice noi care merită să fie tratate, să insiste asupra creşterii rolului educativ al lecţiilor şi să arate căile, metodele de a realiza acest deziderat.

Un al treilea grup de atribuţii se referă la **perfecţionarea metodicii predării şi folosirii cabinetelor de ştiinţe sociale.** Trebuie să recunoaştem că despre modernizarea predării se vorbeşte mult dar practic se face încă puţin. Lecţiile de ştiinţe sociale continuă să fie realizate în maniera clasică sînt predominant expozitive, se bazează pe stimularea formală a auditorului şi nu au o „coloană vertebrală", un fir conducător bine conturat. Din îngrămădirea uneori haotică de date,cifre, fapte, idei, teze şi citate i se „cere" elevului din bancă să desprindă esenţialul şi să fie convins de justeţea afirmaţiilor făcute. Să recunoaştem că, în asemenea cazuri, se cere cam mult!... De aceea catedrele de ştiinţe sociale nou constituite trebuie să-i ajute pe profesori nu numai să regîndească conceptele cu care operează disciplina ştiinţifică respectivă, pe baza învăţăturii marxist-leniniste, dar şi să regîndească metodica lcţiei. Cabinetul de ştiinţe sociale nu poate juca rolul de paratrăsnet împotriva minusurilor din concepţia profesorului; şi într-o sală bine pavoazată se poate ţine o lecţie nereuşită. Cabinetul este un mijloc, o cale de a ajunge la modernizarea predării şi, ca atare, nu trebuie fetişizat. De aceea, preocuparea pentru asigurarea funcţionalităţii depline şi efective a cabinetelor de ştiinţe sociale ar fi bine să se bucure de asistenţa colectivului. Aceasta este o problemă importantă şi grea pe care n-o poate soluţiona un profesor singur. După cum este dificil ca individual să fie rezolvate aspectele legate de procurarea materialului didactic — planşe, diagrame, diapozitive.

În al patrulea rînd, trebuie menţionat grupul de atribuţii care se referă la **sprijinirea informării politice a elevilor şi a organizaţiilor U.T.C. din şcoli în stabilirea tematicilor pentru cercurile de ştiinţe sociale ale elevilor.** Aşa cum bunii fizicieni, chimişti, matematicieni încep să se formeze încă din licee, viitori buni specialişti în domeniul ştiinţelor sociale se formează tot aşa. Catedrele de ştiinţe sociale trebuie să-şi facă un titlu de onoare din acţiunea de stimulare a preocupărilor tinerelor vlăstare pentru ştiinţele sociale. În fond, **preocuparea elevilor pentru aprofundarea ştiinţelor sociale este în esenţă preocuparea de a aprofunda politica Partidului Comunist Român.** Or, aceasta este sarcina primordială, de care, achitîndu-ne corespunzător, putem spune că am atins unul din ţelurile esenţiale ale pregătirii politico-ideologice în şcolile generale şi licee.

Catedrele de ştiinţe sociale nou constituite vor permite legături mai trainice cu catedrele de profil din învăţămîntul superior, participarea reciprocă la dezbateri ştiinţifice şi la lucrări de cercetare. Totul depinde de contribuţia efectivă a fiecărui profesor, de pasiunea cu care se va devota muncii colective.

Desigur, constituirea catedrelor de ştiinţe sociale nu absolvă conducerile şcolilor de obligaţiile ce le revin pe linia creşterii rolului predării acestei discipline în educaţia comunistă a tineretului. Catedrele trebuie să ajute conducerile de şcoli în ceea ce priveşte orientarea, ţinuta ştiinţifică şi ideologică, dar răspunderea, rămîne conducerii şcolii şi nimeni nu poate să facă abstracţie de acest lucru. Soluţia nu este decît una singură : conlucrare şi colaborare, activitate colectivă clarvăzătoare spre binele colectiv al şcolii, al societăţii noastre socialiste.

O reconsiderare a „dexterităţilor"

Dacă în şcolile din mediul urban elevii beneficiază de îndrumarea competentă a profesorilor de muzică şi desen calificaţi, în şcolile rurale, cu puţine excepţii, obiectele respective sînt completări de norme didactice, se situează undeva la periferia programei ca discipline nesemnificative în procesul formativ al copiilor. Şi de ce să n-o recunoaştem că acei ce-şi completează normele cu astfel de „dexterităţi", în cele mai frecvente cazuri, nu au nici noţiuni generale şi nici interes să le dobîndească, dată fiind fluctuaţia disciplinei în completare.

Acestor obiecte de studiu le lipsesc uneori chiar şi manualele şi metodicile care să compenseze lipsa specialiştilor. Dacă mai adăugăm o destul de săracă zestre artistică a elevilor absolvenţi ai primului ciclu şcolar (şi aceasta datorită unei anumite atitudini pedagogice, într-o perioadă trecută în şcolile pentru învăţători, în care activitatea artistică şi de educaţie estetică se rezuma la desene după natură cu cele 6 culori creion, recitarea a cîtorva poezii, organizarea cîtorva coruri etc.), avem o imagine de ansamblu în coordonatele căreia acţiuni ca a învăţătorului Ion Mărgescu din Vultureşti, sparg opacitatea şi şabloanele pentru a deschide largi ferestre către fantezie şi gust.

Este necesară o reconsiderare a opticii noastre în legătură cu predarea acestor obiecte, o reconsiderare şi reaşezare firească a problemelor pe care le implică educaţia plastică şi muzicală a tinerelor generaţii, a creării unei baze materiale adecvate. În acest sens, inspectoratele şcolare trebuie să acorde o mai mare grijă dotării şcolilor cu instrumente muzicale, unelte pentru pictură şi sculptură, care să faciliteze desfăşurarea unor astfel de acţiuni cu masa de elevi începînd din clasele mici.

O muncă de conţinut legată de realităţile şcolare poate remedia deficienţele actuale; este cazul instituirii unor concursuri periodice pentru cele mai bune lucrări artistice provenind din rîndul elevilor, poate chiar al unui sistem de concursuri dotate cu premii care să ajute la descoperirea şi încurajarea talentelor, fără a exclude popularizarea acestora şi prin alte mijloace: revistele şcolii, radio şi televiziune. Considerăm că ar fi binevenită încercarea de a folosi produsele artistice ale micilor creatori în scopuri de reclamă şi publicitate (embleme, modele pentru textile, jucării, ambalaje pentru dulciuri, propagandă a regulilor de igienă), asigurîndu-se totodată colaborarea şi cointeresarea ministerelor de resort.

Trebuie create posibilităţi reale de cunoaştere a marilor valori de artă existente în muzeele ţării, iar acolo unde este posibil, tinerii artişti să cunoască direct tehnicile de creaţie ale unor personalităţi sau şcoli artistice, viaţa şi opera acestora. De asemenea, ornarea coridoarelor, a sălilor de clasă cu reproduceri de bună calitate din marii artişti plastici români şi străini, înzestrarea şcolilor cu diafilme şi diapozitive ar contribui la dezvoltarea simţului pentru frumos la elevii noştri.

IOAN OPRIŞ

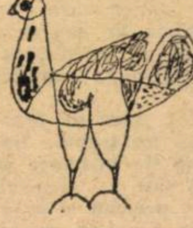

Un experiment

Teoria probabilităților în școala generală

Teoria probabilităților la clasa a VII-a a școlii generale — iată un subiect cu totul neobișnuit. Știm doar cu toții că acest capitol din matematici se predă în ultimul an la liceu. Asta ca să nu mai vorbim de faptul că serii întregi de absolvenți de liceu, într-un trecut nu prea îndepărtat al școlii noastre, nu luau cunoștință de el nici măcar informativ !

Primisem invitație de a asista la lecția recapitulativă de teoria probabilităților la una din clasele a VII-a de la Liceul nr. 32 din București cu puțin scepticism. Lecția se încadra în contextul experimentului inițiat și organizat de un colectiv de cercetători de la Institutul de psihologie alcătuit din : E. Fischbein, Ileana Pampu și Ioan Mînzatu. Elevii se aflau la a opta lecție de cînd li se predau aceste noțiuni, dar ușurința, siguranța și chiar plăcerea cu care rezolvau diferite teme, precizia și rigoarea răspunsurilor date la diferitele întrebări puse de prof. Ileana Dărău constituiau proba cea mai convingătoare că aceste noțiuni abstracte au fost deplin înțelese și asimilate, devenind operaționale pentru acești copii de 12—13 ani.

Eveniment ; eveniment simplu și compus ; eveniment sigur ; eveniment posibil ; eveniment contrar ; probabilitate și frecvență ; raportul dintre probabilitate și frecvență ; aranjamente cu repetiție ; aranjamente fără repetiție ; **n** factorial sînt noțiuni familiare de acum acestor elevi, ca și multora dintre colegii lor de aceeași vîrstă și clasă din multe școli bucureștene, unde se desfășoară experimentul. Dar partea de-a dreptul revelatoare a acestei ore recapitulative a constituit-o contribuția personală a elevilor la crearea de probleme și de material didactic ; elevii au venit cu diagrame, statistici, pe care le-au interpretat.

Acest experiment — ne-a relatat psihologul E. Fischbein, conducătorul colectivului — a avut la început un caracter de experiment de laborator ; nu avea, deci, scopuri didactice. Căutam doar să urmărim formarea (dezvoltarea) gîndirii probabiliste la copii. În acest sens, s-a luat un eșantion de copii de 5—6 ani, precum și de 12—13 ani. Cea mai surprinzătoare constatare a fost aceea că în unele situații, în unele experiențe cu caracter întîmplător copiii mai mici dau mai puține răspunsuri eronate decît cei mai mari. La copiii mai mici se formează spontan o intuiție a șansei, a hazardului, pe care școala, din păcate, nu o dezvoltă din pricina modului în care este concepută predarea matematicii (orientată spre formarea unei gîndiri univoc deterministe). Totodată, mai trebuie subliniat și un alt fapt, pe care tot acest experiment ni l-a relevat : copilul mai mare tinde să caute explicații raționale chiar și acolo unde nu există, ceea ce îl conduce în anumite situații, din cauza excesului de raționalism, la interpretări eronate. Școala nu contribuie la formarea acestui mod de a gîndi statistic, probabilistic, mod care este complementar aceluia univoc determinist și care are o extindere tot mai mare, cuprinzînd actualmente nu numai domeniul științelor sociale, ci și pe acela al științelor exacte ; fizică, chimie, biologie. Pentru școală se pune deci problema de a forma omul de azi și sub această latură a gîndirii științifice, anume aceea probabilistică. Concluzia care s-a impus din punct de vedere didactic a fost : dacă am interveni în procesul de predare, prin introducerea unor elemente de statistică și probabilistică în matematică (fiindcă acesta este un domeniu al ei), dar și în alte discipline (fizică, chimie), astfel ca să se formeze gîndirea copilului și din acest punct de vedere ? În prezent, calculul probabiltăților se predă la clasa a XII-a a liceului, așa cum aminteam. Experiența — sublinia psihologul E. Fischbein — a dovedit însă că cel mai grav fapt este acela că la această vîrstă gîndirea elevilor este deja formată și asimilarea modului de a gîndi probabilistic devine foarte anevoioasă. Cauza constă în aceea că gîndirea este deja cristalizată, procesul de formare al ei fiind încheiat de la 16—17 ani. Așadar, se impune ca predarea acestui capitol din matematici să înceapă mult mai devreme, chiar de la vîrsta preșcolară, în așa fel încît să **prindă etapele de formare ale gîndirii.**

Din punct de vedere teoretic, a continuat interlocutorul nostru, păreau să existe două obstacole, mai bine zis două aspecte, rezultînd din teoria celui mai important specialist contemporan, J. Piaget : în primul rînd, copilul pînă la vîrsta de 12 ani n-ar fi în stare să judece pe proporții, să compare rapoarte. În al doilea rînd, copilul la această vîrstă n-ar putea gîndi pe posibilități și n-ar fi în stare să interpreteze toate posibilitățile dintr-o situație dată. Această însușire se dezvoltă numai la nivelul operațiilor formale, deci, după vîrsta de 12—13 ani. Afirmația profesorului J. Piaget se bazează pe o cunoaștere a unei stări de fapt. Colectivul de cercetători de la Institutul de psihologie și-a formulat ipoteza de lucru : dacă s-ar încerca să se formeze aceste calități la o vîrstă mai mică ? Experimentul a dovedit că se pot forma asemenea însușiri de la vîrsta de 9—10 ani.

Ciclul de cercetări întreprinse de colectiv a avut la început un caracter teoretic. Rezultatele au fost publicate în reviste de prestigiu de peste hotare : **Enfance** (1967) ; **Child Developpement** (1967) ; **British Journal of Education Psychology** (nr. 40/1970) ; **Educational Studies and Mathematics** (nr. 1/1970). Rezultatele teoretice ale cercetării au arătat că este posibil și chiar necesar să se introducă în structura manualelor și a programelor unele capitole de statistică și probabilități.

Lecțiile practice au început în 1968, cu clasele IV—VII (clase pilot) de la școlile generale nr. 49, 85 și Liceul „E. Racoviță". În anul 1969—1970, s-a trecut la o arie mai largă, în prezent în experiment fiind cuprinse 20 de școli și participînd la ea 17 profesori de specialitate. Experimentul a fost aprobat de către ministrul educației și învățămîntului, Mircea Malița. Acad. Gh. Mihoc a fost de la început interesat de experiment. Colectivul de cercetători al Institutului a primit sprijinul domniei-sale în alcătuirea lecțiilor și citirea lor. De asemenea, colectivul de la Institutul de psihologie s-a bucurat de concursul prof. dr. doc. M. Iosifescu și dr. Gh. Secuiu, de la Institutul de statistică, al Inspectoratului școlar al municipiului București (prof. Mauriciu Badea) și, bineînțeles, din partea acelora care trebuiau să-l realizeze: profesorii de matematică de la școlile respective. A existat în rîndul acestora și un „pionier" : prof. Vera Vlasie, de la Școala generală nr. 49, care a ținut primele lecții practice de teoria probabilităților, și care actualmente lucrează cu 6 clase paralele : trei clase a VI-a și trei clase a VII-a.

Un experiment similar are loc la Budapesta, sub conducerea tov. prof. Tamas Varga. De asemenea, în U.R.S.S. Sub egida lui School Mathematics Study Group, două universități americane : Yale University și Stanford University întreprind asemenea cercetări. Sîntem, deci, printre pionierii experimentării introducerii teoriei probablităților la clasele școlii generale.

NICOLAE SORIN

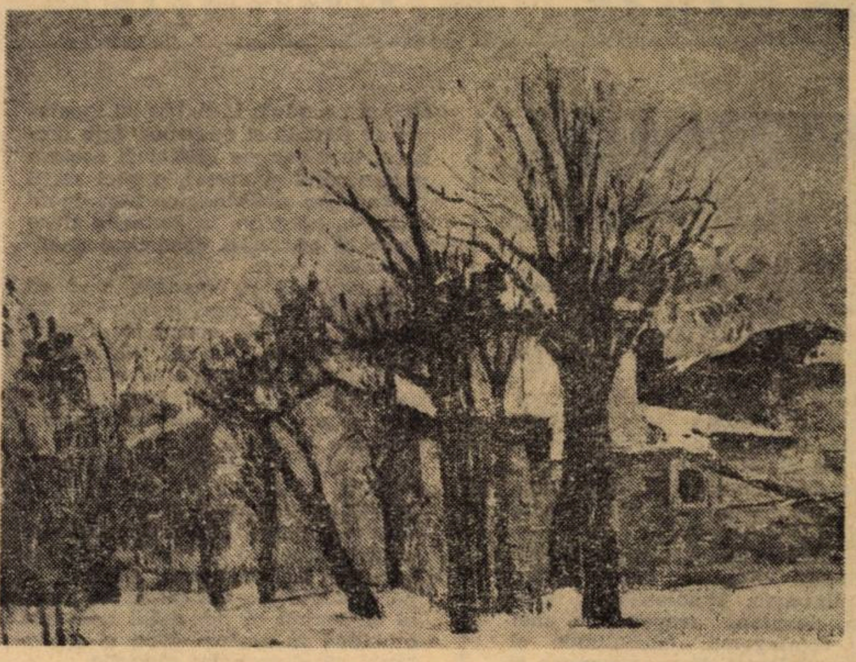

Ciucurencu

Peisaj de iarnă.

Învățarea formativă

Cine urmărește cu atenție literatura pedagogică de specialitate din ultimii ani n-a putut să nu observe o intensificare deosebită a eforturilor în direcția clarificării teoretice și experimentării practice a unor forme de învățare formativă. Fie că este vorba de lecția clasică, fie că este vorba de cea denumită modernă, întotdeauna se urmărește și se pretinde că s-a realizat o învățare formațională. Analizele de amănunt ne arată însă că sub acest termen se ascund forme și tendințe foarte diferite.

Pentru pedagog și psiholog formaționalul înseamnă capacități (creație, analiză, comparație etc.) și metode de instruire, pentru antropolog și sociolog, adaptare („învățarea învățării", „capacitatea de acomodare", „învățarea devenirii" etc.), pentru specialistul într-un anumit domeniu, aceeași noțiune înseamnează informație semnificativă, adică cu mare grad de generalitate în domeniul respectiv și, deci, cu cele mai mari posibilități formative pentru cel ce le însușește (teoria mulțimilor, algebră și logică matematică la clasele mici etc.). Firesc este însă să ne întrebăm dacă ne putem mulțumi cu analize parțiale, limitate, sau este necesar să încercăm o sinteză a lor din punctul de vedere al științei care este chemată să pună în practică învățarea formativă sub toate aspectele ei importante, adică din punct de vedere pedagogic. În acest caz lucrurile s-ar putea să ne apară în altă lumină. Astfel, creativitatea poate fi o capacitate specifică unui om, dar poate fi considerată în egală măsură și o capacitate de adaptare socială, scopul principal al unei programe, un element dintr-un ansamblu de capacități formate, un model educativ sau pur și simplu o construcție logică sau matematică. Așadar, multiple accepții, unghiuri de analiză contribuind la conturarea unui peisaj semantic bogat, dar relativ unitar. Pedagogia este chemată să clarifice toate aceste aspecte și să le asigure realizarea în diferite etape ale școlarizării copiilor. Cum și prin ce metode ? În principiu, prin toate cîte se cunosc, dar neapărat și prin învățarea creatoare, simbolică, comparație etc., în funcție de scopurile formative propuse. Altfel este absurd să ne imaginăm că vom ajunge la acest rezultat formativ. Capacitățile intelectuale sînt și atitudini, iar formarea acestora nu e posibilă decît dacă copilul învață aceste atitudini în chip special. Și la fel stau lucrurile cu toate capacitățile.

Se deschide astfel o nouă pagină în pedagogia învățării. Alături de metodele clasice au apărut deja unele noi, dar procesul continuă. Fiecare capacitate ce se însușește poate fi privită din punctul de vedere al unor discipline diferite, dar pentru pedagog apare cu necesitate și ca metodă de învățare. Creația, comparația, simbolizarea etc. reprezintă elemente esențiale ale unei concepții formative, dar ele sînt în același timp sarcini exterioare copilului, ce urmează să fie însușite prin metode care să asigure atitudini creatoare, capacitate de a compara, viziune simbolică etc., adică printr-o predare creatoare, simbolică etc. Raportul dintre conținut și metodă suferă deci unele modificări. Conținutul se prefigurează în metode formative și este azi limpede că o astfel de poziție va avea consecințe importante atît pentru evoluția învățării formative, cît și pentru unele concepte pedagogice actuale.

Învățarea formativă ridică însă și alte probleme spinoase. În primul rînd, pe aceea a relației dintre învățare și formare. În concepția actuală, o *capacitate, atitudine, interes* etc. *nu se învață, ci se formează. Se învață istorie sau aritmetică, dar se formează gîndirea istorică sau matematică.* Se învață unele comportamente, dar se formează sau se educă voința, sentimentele și personalitatea. Între învățare și formare s-au construit treptat bariere semantice importante, consfințite și prin unele de fapt. Învățarea, instruirea, însușirea etc. constituie preocuparea didacticii, în timp ce formarea, educarea, dezvoltarea constituie preocupări ale teoriei educației.

Situația aceasta poate fi justificată istoric, într-o anumită măsură chiar și obiectual, ontologic. Învățarea formativă, însă, preocupată de a depăși înțelegerea însușirii ca un act de întipărire, se opune în chip firesc actualei împărțiri a pedagogiei. În adevăr, o învățare care urmărește formarea de capacități, interese, atitudini etc. se lasă greu împărțită între didactică și teoria educației.

Așadar încă o graniță tinde să dispară. Dar ce se va întîmpla pe urmă ? Didactica se va contopi cu teoria educației (formînd un capitol al ei) sau lucrurile se vor petrece invers? Prilej de discuții pasionante și de confruntări teoretice spectaculoase. Dar de data aceasta noul s-ar putea să acționeze „pașnic", subminînd zi de zi, încet și sigur, ceea ce nu mai corespunde unei noi etape de dezvoltare în știința educației. În orice caz, pentru noi, mult mai utile și mai reale, chiar dacă mai puțin pasionante, sînt problemele practice. Ca, de pildă, dozajul și ponderea în învățarea formativă, analizele cercetărilor practice întreprinse.

ADRIANA PREDESCU

Cadrele didactice propun:

Două manuale necesare

La clasa I, în programa din 1969, sînt prevăzute și obiectele: **„Dezvoltarea vorbirii"** — o oră pe săptămînă — și **„Cunoașterea mediului înconjurător"** — tot o oră pe săptămînă.

Găsesc că nu e nevoie să mai precizez importanța acestor obiecte în activitatea școlară a elevilor de clasa I, ele fiind discipline de prim rang și avînd influență asupra lor și în clasele următoare.

Conținutul acestor obiecte lăsate la libera alegere, interpretarea, exemplificarea, concretizarea, ilustrarea, dozarea, respectarea unei ordini, înțelegerea cauzalității și interdependenței dintre fenomene și acțiuni, toate acestea au drept urmare — paradoxal — un randament (atît calitativ, cît și cantitativ) mai mic, mult mai mic decît cel scontat prin programă.

După părerea mea, părere formată în urma celor constatate chiar în activitatea didactică pe viu, într-un timp lung, este necesară, chiar foarte necesară, **elaborarea unui manual pentru fiecare din aceste discipline, alcătuit în întregime numai din ilustrații** care să redea în mod colorat conținutul programei, ilustrații care, comentate în clasă să ducă la explicarea și înțelegerea diferitelor fenomene prezentate. Manualele vor contribui în acest fel la dezvoltarea multilaterală a copiilor și totodată vor fi un material didactic foarte binevenit, foarte instructiv, pus pe banca și în ghiozdanul fiecărui elev, acoperindu-se astfel o cerință de bază ca la elevii cei mici (de 6 ani) în special, învățămîntul să fie cît mai concret, mai intuitiv.

GHEORGHE ROMAN

Un dicționar școlar

Lipsește încă un instrument de lucru indispensabil oricărui elev, viitor om al muncii — dicționarul — pe care să-l aibă oricînd, la îndemînă, spre care să se îndrepte cu încredere ca spre un alt magister.

Mi s-ar putea replica: elevii au dicționare. Da, au! Dar cîți? Au, în cele mai frecvente cazuri, cei din mediul urban — și nici aceștia în totalitate. Și apoi ele nu sînt suficiente, întrucît nu pot fi editate în fiecare an. Dar elevii din mediul rural?

De aceea, pledăm pentru următoarea soluție, care — chiar dacă ar pune problema unor sacrificii materiale — n-ar fi decît în favoarea formării copiilor: să se editeze dicționare școlare.

Credem că ar fi un adevărat act de cultură pe plan național, deoarece am avea certitudinea că-n acest fel în fiecare casă ar pătrunde acest depozitar de cultură.

Fiind conceput ca instrument de lucru, ar trebui să cuprindă nu neologismele de strictă specialitate, ci cele cu caracter general. Bineînțeles, ar fi inserate și sinonimele, și antonimele. În acest fel, s-ar evita supraîncărcarea lui cu cuvinte de o circulație restrînsă, ca și cu acelea cunoscute tuturor.

Posibilități de elaborare ar fi suficiente. Redactarea lor ar putea cădea și în sarcina unor cadre didactice din învățămîntul de cultură generală, ca fiind cele care cunosc cel mai bine elevii.

I. CODĂU

Bibliotecă pentru părinți

La Plenara din 3—5 noiembrie 1971, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat cu deosebită claritate rolul școlii și al familiei în pregătirea și formarea multilaterală a viitorului cetățean, constructor al societății socialiste. În această lumină, școala noastră nouă ar putea sluji și pe adult, în dubla lui ipostază, de părinte și educator, prin **crearea, în actualele biblioteci școlare pentru copii și tineret, a unei secții pedagogice andragogice bine documentate, orientate la cerințele stringente al educației comuniste multilaterale.**

În legătură cu aceasta, cred că ar fi bine ca în locul lectoratelor cu părinții, care se confundă deseori cu ședințele lunare cu părinții, să ia ființă pe lîngă biblioteca școlii, cercurile cultural-educative ale părinților, cu profil pedandragogic, conduse de cadre didactice care au pasiune și pricepere în munca cu părinții, în munca cu cartea și în activitatea cultural-educativă. Aceasta impune, bineînțeles, inspectoratelor școlare discernămînt în alegerea bibliotecarilor școlari, o permanentă și competentă îndrumare și control al activității acestora, orientînd în același scop și activitatea casei corpului didactic.

M. CHIVU

Avem nevoie de antologii!

Da, ne trebuie culegeri bine făcute de texte literare și, de ce n-am generaliza, chiar de extrase din lucrări în afara literaturii (știință, artă, tehnică, sport etc.). Formulînd acest deziderat, vorbesc atît ca cetățean, cît și ca profesor.

Pentru cei care se formează sau își completează pregătirea în afara învățămîntului propriu-zis, principala piedică o constituie factorul timp. Alegerea unei cărți, procurarea ei și, mai ales, parcurgerea unor lucrări de dimensiuni mari sînt impedimente adesea hotărîtoare. Atunci?

Ce e mai bine? Să renunți, rezumîndu-te la ziarul de seară, sau să te mulțumești cu o lectură „pe scurt"?

Știți obiecțiile: „denaturarea operei!", „Tolstoi în pilule!", „impietate față de autor!", „semidoctism!"

Să zicem că e așa. Dar, dacă este de ales, și în condițiile vieții de astăzi, la noi și peste tot trebuie să alegem, dacă este de ales, prefer să citesc parțial marile opere cu speranța că cel puțin pe unele le voi relua în lectură integrală. Rezultă de aici nu numai nevoia unor antologii pentru public, dar și marea răspundere a celor care le vor alcătui, concepîndu-le ca operă majoră de culturalizare și nu ca succes de librărie. Pentru marele public cred că cea mai reușită formulă ar fi o colecție ieftină de texte alese, mai ușor de mînuit și mai la îndemîna fiecăruia.

În lumea școlară, nevoia antologiilor este și mai stringentă. Elevii citesc mult, dar sînt apăsați de prea multe cerințe și derutați într-un hățiș de obligații (mă refer acum, mai ales, la elevii de liceu)

Opera studiată la curs în ipoteza (rămasă adesea un deziderat) că e citită integral nu poate sta cum ar trebui pe banca fiecărui elev nici măcar atîta timp cît durează studiul ei. De reluări, comparații sau recapitulări, nici vorbă. Unii, cîțiva o au; alții caută cele cîteva fragmente în manual; cei mai mulți înregistrează vorbele profesorului. Există — am văzut chiar eu — un fel de rezumate care circulă bătute la mașină pentru uzul elevilor, fără frecvență, dar despre acestea e mai bine să nu mai vorbim.

O antologie școlară adevărată ar pune la îndemîna tuturor elevilor același text, al cărui studiu concret și aprofundat ar deveni posibil, pînă la subtilele particularități de stil.

Am observat (recentul concurs de literatură o confirmă din nou) că atunci cînd elevul trebuie să lucreze personal, mai ales în clasă, referințele la text sînt rare și nesemnificative. Cu manualul în mînă n-are voie să răspundă, cartea integrală n-o poate purta fiecare cu el, iar din memorie se poate cita pe ici, pe colo. Și atunci știm ce se întîmplă: generalități, afirmații gratuite, minimalizarea aspectului artistic. A învățat cîteva versuri: „Să nu dea Dumnezeu cel sfînt...", „Tu ești Mircea? — Da-mpărate!", „Plecat-am nouă din Vaslui" sau începutul lui „Zdreanță cel cu ochii de faianță" și cu acestea vrea să ilustreze opera poetică a unor mari creatori. De proză ce să mai spunem. „De ce nu învață elevii de liceu versuri? Noi, la vîrsta lor, știam pe dinafară..." Bine, să învețe, dar cînd? Și ce facem cu operele care nu sînt în versuri? Eu, profesor de specialitate, stau cu cinci cărți pe catedră, avînd pasajele alese și însemnate cu grijă ca să ilustrez o idee. În schimb, elevului i se cere s-o facă din memorie. E clar că fără text el poate cel mult „să spună lecția". Dar dacă i-am da voie și i-am indica să se pregătească și să răspundă cu textul în față? Ar fi desigur mai ușor, dar mai aproape de ceea ce înțelegem noi prin literatură.

Aceasta devine cu putință numai atunci cînd fiecare elev va avea și va fi citit măcar fragmentul indicat, deci numai atunci cînd vor exista antologii. Cîndva au fost și ne-au ajutat mult. Am în față „Antologia literaturii române contemporane" publicată de Vladimir Streinu în 1944. N-are caracter școlar, dar m-a scos adesea din impas. Conține cîteva date biografice, bibliografia și fragmente fără comentariu din cei mai reprezentativi scriitori. Așa ceva ne trebuie.

NICOLAE SAFTU

Elevi ai Liceului „23 August" din București verifică în mod practic, în laborator, cunoștințele dobîndite.

Agenda

● **Un număr impresionant de manifestări cu caracter cultural este prilejuit — în această perioadă — de Semicentenarul U.T.C. Astfel, în această săptămînă la Liceul** „Dr. Petru Groza", **cu ocazia sesiunii științifice a elevilor, s-a inaugurat Societatea științifică literar-artistică a elevilor din această școală.**

● **La Clubul prietenilor muzicii ansamblul** Gaudeamus, **alcătuit din studenți ai Conservatorului bucureștean, dirijor Gh. Oprea, ne-a oferit o seară de muzică corală românească.**

● **Sub președinția de onoare a scriitoarei Lucia Demetrius, luni, 6 martie, s-a constituit** Clubul fetelor tinere. **Programul — gîndit divers, în funcție de sectoarele de activitate a participantelor (muncitoare, funcționare, studente, eleve) se va desfășura în cercuri de creație și lectură, în cadrul unor colocvii pe seama spectacolelor (teatru, film, concerte), sau determinate de problematica bogată a adolescenței.**

● **O mie de tineri din Capitală vor participa la sfîrșitul acestei săptămîni la o excursie cu un itinerar care amintește despre activitatea U.T.C.-ului din ilegalitate. Punctul final Doftana. După vizitarea muzeului, participanții vor asista la spectacolul de muzică și lumină** „Mărturiile Doftanei".

● **Miercuri seara, în sala mică a Palatului,** Ziua internațională a femeii **a fost celebrată printr-un concert interpretat în majoritate de reprezentantele genului. Programul a fost, de asemenea, alcătuit din lucrări ale compozitoarelor noastre contemporane. Prezența celor trei instrumentiști bărbați (A. O. Popa — clarinet, O. Savițchi — vioară și cîntărețul Dan Mușatescu) la această seară cu specific feminin, a subliniat caracterul omagial al concertului.**

● **Studioul Radioteleviziunii a găzduit joi seara un** Festival Beethoven. **Sub bagheta dirijorului Iosif Conta am audiat Marea fugă, cantatele „Liniștea mării" și „Călătorie fericită", „Inaugurarea casei" și „Concertul pentru vioară și orchestră" (solist Ion Voicu).**

● Telecinemateca pentru copii! **O inițiativă primită cu satisfacție nu numai de către micii telespectatori, ci și de către părinții acestora. Muzicalul din 7 martie „Jack și fasolea fermecată", în regia și cu interpretarea inspirată a celebrului Gene Kelly și a partenerului său în vîrstă de 7 ani Bobby Riha ne-a desfătat, după cum ne așteptam.**

● **Cu ocazia turneului întreprins de** Teatrul Național din Craiova **în Capitală, luni și marți seara publicul bucureștean a avut ocazia să urmărească jocul de bun gust al colectivului de actori craioveni în piesele „Arca bunei speranțe" de I. D. Sîrbu și „Pîine amară" de Claude Spaak.**

● **O nouă premieră cinematografică românească, o dramatică poveste de dragoste în decorul pitoresc și straniu al Deltei Dunării:** „Pădurea pierdută". **Scenariul — Mihnea Gheorghiu. Regia — Andrei Blaier. Imaginea — Nicu Stan. Muzica — Radu Șerban.**

● **„Puterea și Adevărul" filmul prozatorului Titus Popovici și al regizorului Manole Marcus, se bucură de o sinceră participare a unui numeros și impresionant public spectator. Comentariul sobru al dramei unui activist care încearcă un nefericit proces de dezumanizare, confruntarea tensionată dintre Adevăr și Putere conferă filmului calitățile remarcate obiectiv de presa noastră.**

VALERIA BACIU

A apărut broșura **„Admiterea în învățămîntul superior"**, editată de revista „Forum". Lucrarea prezintă rețeaua institutelor de învățămînt superior, condițiile de admitere în facultăți — în anul universitar 1972—1973 — obiectele de studiu la care vor fi examinați candidații, programele disciplinelor respectice etc.

Broșura se găsește la centrele de difuzarea presei, la debitele O.C.L., iar în mediul rural, la magazinele sătești.

CASA CORPULUI DIDACTIC DIN SIBIU

Preocupări privind documentarea de specialitate

Propunîndu-și să continue pe un plan superior tradiții valoroase ale cadrelor noastre didactice, casele corpului didactic au devenit o realitate în fiecare județ al patriei noastre. Așa cum bine s-a subliniat în cadrul consfătuirii directorilor caselor corpului didactic de la Iași, aceste instituții au acumulat oarecare experiență, avînd în vedere și modalitățile diferite de funcționare și chiar de organizare a lor. S-a conturat, de asemenea, necesitatea întăririi unor domenii ale activității casei corpului didactic, dintre care cel mai esențial este asigurarea documentării și orientării studiului individual al cadrelor didactice în specialitate, pentru continua lor perfecționare profesională și pregătire politico-ideologică.

Acțiunile întreprinse de noi în acest an școlar, în strînsă colaborare cu Inspectoratul școlar din municipiul Sibiu și cu sindicatele din învățămînt, au ca principal scop stimularea muncii de perfecționare și cercetare pedagogică a fenomenului educațional și metodologic de specialitate. In spiritul acestei idei este orientată activitatea cercurilor pedagogice, precum și a celorlalte forme ale muncii metodice colective. Aceste acțiuni și preocupări ale cadrelor didactice urmează să fie sprijinite de centrul și biblioteca de documentare a casei corpului didactic.

In organizarea acestui centru am ținut seama de cunoașterea unor norme științifice pe care ni le-a oferit biblioteconomia, de experiența unor bibliotecari specializați prin studiu și practică, precum și de experiența altor instituții similare ca preocupări : biblioteca municipală „ASTRA", biblioteca Facultății de istorie și filologie și bibliotecile liceelor de cultură generală. Pentru a avea o bibliotecă cu o funcționalitate corespunzătoare am aplicat fondului de cărți și de periodice, preluat de la fostul cabinet pedagogic al orașului Sibiu și de la Comitetul sindicatului din învățămînt, sistemul de organizare cerut de clasificarea zecimală, întocmind în paralel fișierul sistematic pe autori.

In perspectivă, cabinetul de documentare politico-ideologică și de specialitate, va elabora, cu sprijinul activ al filialelor societăților științifice și al celorlalți colaboratori, tematici orientative de studiu și fișe analitice. necesare constituirii bibliografiilor. Credem că astfel vom putea răspunde operativ solicitărilor adresate nouă de către cadrele didactice.

Considerăm că ar fi necesară organizarea unui curs central de specializare, atît a bibliotecarilor cît și a documentariștilor.

Vom prelua experiența pozitivă acumulată de unele case ale corpului didactic din țară privind acțiunea de publicare a unor materiale de înaltă ținută științifică, în reviste centrale, în volume sau colecții cuprinzînd materiale de cercetare pedagogică și metodologică de specialitate.

Aș propune patronarea spirituală a caselor corpului didactic de către instituțiile centrale specializate ale Ministerului Educației și Invățămîntului cum sînt : Institutul de cercetări pedagogice, Institutul central de perfecționare a cadrelor didactice, Biblioteca centrală pedagogică, pentru ca într-adevăr casa corpului didactic să devină o puternică instituție cu caracter științific și metodic la nivelul fiecărui județ.

DUMITRU GÎNDILĂ

Matisse

Armonie roșie

Comentarii

„Colaborare"

Femeia venise cîțiva zeci de kilometri dintr-o comună de la marginea județului. Cum a ajuns în oraș, primul drum l-a făcut la liceu. Voia să stea de vorbă cu dirigintele fiicei sale, elevă în clasa a XI-a de liceu.

De la un timp fata o cam nelinișLtea. Nu era vorba de învățătură. Avea note bune, învăța mult, era sîrguincioasă. I se pare însă că de cîtva timp a slăbit, este mai obosită, mai tristă, nu o interesează parcă ce se petrece în jurul ei.

Sala de clasă era plină de părinți. Il înconjuraseră pe diriginte și îl asaltau cu întrebări. Acesta, cu catalogul în față, răspundea scurt, ușor plictisit, distrat. A ajuns rîndul femeii. S-a apropiat timidă, nu știa cum să înceapă.

— D-ta ? O întrebă el.

— Eu, să vedeți, vreau să mă sfătuiesc cu dv. Fata mea...

— Cum o cheamă ?

— Păi fata dumitale are note bune, sare dirigintele cînd află numele elevei sale. Numai 9 și 10.

— Notele le știu. Altceva mă neliniștește, încearcă femeia să lege din nou discuția.

— Păi dacă știi notele, ce mai vrei.

— Aș vrea să mă sfătuiesc cu dumneavoastră.

— N-am timp acum de discuții. Dacă te interesează notele bine, dacă nu...

— Tovarășe diriginte sînt probleme serioase, de viață.

— Hai, lasă problemele, uite cîți părinți mă așteaptă.

Sperase să o ajute dirigintele, să colaboreze împreună. Se pare însă că în „probleme de viață" dirigintele nu se amestecă. Dacă-i așa, foarte rău.

V. M.

O metodă „pedagogică"

Aflăm că dirigintele unei clase a VIII-a de la o școală din Capitală a găsit o ingenioasă metodă de organizare a colectivului de elevi : a dispus băncile pe trei rînduri și a împărțit elevii în trei categorii : foarte buni, buni și slabi. Urmarea : primele două rînduri și cu deosebire cel cu elevi foarte buni s-au alcătuit într-o „elită" care nu se coboară spre rîndul celor slabi, nici spre a-i ajuta la învățătură nici spre a-și petrece recreațiile Ultimul rînd, „paria clasei" este izolat, apostrofat, admonestat, muștruluit de profesor.

Ce vreți, este rîndul leneșilor, al răilor. Din cînd în cînd, ingeniosul diriginte se mai răstește și la cîte un elev din rîndurile „elitei" : cu „dacă nu înveți (sau dacă nu ești disciplinat) te trec la cei slabi".

Ne întrebăm, de ce dirigintele respectiv, fiind și profesor de matematică, n-a folosit, sau n-a încercat și alte soluții sau modele matematice pentru ridicarea nivelului la învățătură a elevilor și pentru consolidarea clasei sale ?

M. V.

Pe cine angajăm într-un post-cheie?

Relatam recent despre sentința judecătorească pronunțată în procesul fostei secretare Marta Niță de la una din școlile brăilene Acum ni se aduce la cunoștință un nou act de infracțiune, al altei secretare de școală : Georgeta Rusu de la Liceul economic Focșani. Capete de acuzare : trafic de influență și luare de mită. Condamnarea : un an de zile închisoare.

Intrucît postul de secretar școlar este un post-cheie în orice unitate de învățămînt, atragem atenția direcțiunilor școlilor și celorlalte organe de resort să supravegheze mai îndeaproape modul în care oamenii ce dețin aceste funcții își fac datoria. S-ar evita, desigur, abateri ca acele semnalate mai sus ori poate mai grave, iar noi am fi scutiți să le mai dezvăluim în paginile revistei.

R. D.

Direcția școlii — o simplă sinecură ?

Oricît ar părea de incredibil, dar și în învățămînt — în acest domeniu unde răspunderile și conștiinciozitatea ar trebui să fie maxime pentru că se lucrează cu însuși sufletul delicat al copilului — pot exista cazuri flagrante de... afacerism. Nu, nu ne vom referi la procedeele arhicunoscute de dobîndire a unor cîștiguri ilicite, cînd cadre didactice apreciate profită de naivitatea unor părinți care vor cu orice preț să-și vadă odrasla promovată sau intrată la o școală anume. Ne vom referi, în cele ce urmează, la un afacerism mult mai deghizat : acela de a vedea în postul pe care îl ocupi la catedră o simplă sinecură ; cu alte cuvinte, de a lua banii statului de pomană, complăcîndu-te în acel „dolce far niente" invidiat, dar și repudiat încă din antichitate. Situația devine și mai alarmantă, cu repercusiuni mult mai îngrijorătoare, îndeosebi cînd oamenii de asemenea condiție ajung să se cațere, prin cine știe ce minune, în posturi de conducere.

De curînd, Comitetul municipal de partid Focșani și Inspectoratul școlar al județului Vrancea, analizînd amănunțit starea de lucruri existentă la Școala generală cu copii deficienți din Focșani, au luat măsuri categorice : infirmarea întregului birou al organizației de partid din școală și alegerea altuia, și destituirea din funcție a celor doi directori. De ce a fost nevoie de o intervenție atît de hotărîtă ?

„In școala aceasta — ne spune inspectorul școlar șef al municipiului Focșani — se instaurase și era cultivată o atmosferă de lîncezeală. Nu se lucra cu elevii mai nimic. Se profita din plin de faptul că școala respectivă avea un anume specific (școală cu copii deficienți mintali — n n.), unde nimeni nu e intrigat dacă nu se obțin rezultate prea spectaculoase Lîncezeala se manifesta, însă, numai în munca de la catedră Căci în rest, atmosfera era foarte... vivace : bîrfe, scandaluri, intrigi de tot felul (Cadrele didactice de aici trebuiau, evident, să-și consume cumva energia și nervii !).

Această atmosferă era întreținută în primul rînd de directoarea școlii (prof. M. S.) și de directorul adjunct (înv. D. N.), secondați îndeaproape de secretara organizației de partid (înv. E. C.)".

Mai aflăm că în școală domnea bunul-plac, instaurat la loc de cinste de trinitatea amintită. Fosta directoare, de pildă, a lucrat numai anul trecut ca ghid O.N.T. 26 de zile, timp în care era „prezentă" și la școală. Cînd cineva dintre „subalterni" avea „curajul" să arate că lucrurile în școală nu merg pe făgașul bun, prin diverse mijloace era adus la realitate și constrîns la tăcere. Procedeele trinității, zice-se, semănau mult cu cele... mafiote : intimidare, măsuri administrative etc.

Acum lucrurile s-au clarificat. Conducerea școlii a fost înlocuită, s-au aplicat sancțiunile de rigoare pe linie profesională și de partid etc. O nedumerire stăruie însă deasupra acestei triste povești : cum a fost posibil ca în centrul unui municipiu să se petreacă asemenea lucruri și încă pe o perioadă atît de lungă ? ! Directorul adjunct, bunăoară, a stat în funcție... 15 ani, iar directoarea (care ar fi continuat „tradiția" înaintașului), nu mai puțin de 3 ani ! Oare în tot acest răstimp să nu fi „transpirat" chiar nimic dincolo de zidurile școlii ? !

D. RACHICI

Coordonate ale școlii algeriene

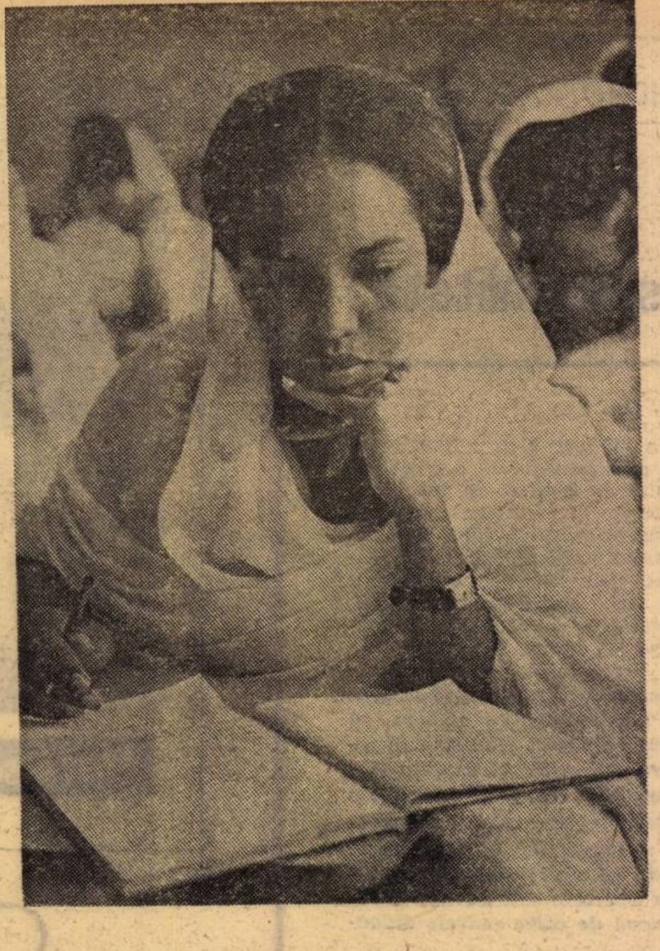

SUDAN:

Studentă la o școală tehnică din Khartum

Scăldată la nord de apele Mediteranei, Algeria dispune de un relief foarte variat, ce se aplatizează în sud în oceanul de nisip al Saharei. Ea desfășoară un adevărat caleidoscop peisagistic — pe suprafața sa totală de 2 381 741 kilometri pătrați : covoarele ogoarelor, plantațiile de portocali și smochini alternează cu renumitele podgorii de pe coastele de nord-vest ale munților Atlas.

Tînărul stat african dispune de o zestre naturală neobișnuită : resurse de petrol (evaluate la circa 5 miliarde de tone), gaze naturale (circa 400 miliarde metri cubi), minereu de fier, plumb și zinc, fosfați și cărbune etc. alături de excelente condiții pentru turism oferite de litoralul Mediteranei și de munți. Exploatarea acestor bogății conferă independenței și suveranității Algeriei un temei material durabil și real. Se prevede — conform planului de patru ani (1970—1973) — creșterea considerabilă a industriei prelucrătoare, a construcțiilor și lucrărilor publice, a industrializării hidrocarburilor etc.

În unele din comentariile consacrate acestor progrese și perspective economice ale Algeriei se pune întrebarea dacă ea va avea oamenii și fondurile necesare sarcinilor pe care și le propune. Este însă neîndoios că poporul, care a găsit resursele pentru a organiza un curs normal al vieții după cucerirea, cu sacrificii enorme, a independenței, va face față cu succes cerințelor materiale și de cadre pentru realizarea obiectivelor propuse.

Evident, un cuvînt greu de spus în dezvoltarea materială și spirituală a țării îl are învățămîntul. Dezvoltarea lui pe toate treptele, pregătirea cadrelor necesare economiei naționale au stat mereu în atenția autorităților statului. De altfel, unul din primele acte adoptate după proclamarea independenței naționale, la 5 iulie 1962, a fost reforma învățămîntului. Planul de școlarizare și de pregătire a cadrelor în Algeria este pe măsura curajoasei politici de dezvoltare multilaterală a țării. Fonduri însemnate sînt alocate bunei lui desfășurări. Ele cresc de la an la an. De exemplu, numai în 1970 s-au cheltuit pentru obiective de învățămînt 132 milioane dinari, față de 32 milioane, în anul precedent. În anul școlar trecut cheltuielile pentru învățămînt au reprezentat un sfert din buget, efort material considerabil dacă avem în vedere că aceste cheltuieli se efectuează în cadrul unei politici de investiții în economie de amploarea amintită.

Cum e și firesc, primele măsuri care s-au luat în domeniul ridicării nivelului cultural al populației s-au îndreptat spre înlăturarea analfabetismului și a resurselor lui. Au fost antrenate în această acțiune nu numai școlile, ci și întreprinderile, urmărindu-se alfabetizarea — numai în prima fază a acțiunii — a peste un milion de adulți. Totodată, s-a trecut la generalizarea învățămîntului primar, școlarizarea tuturor copiilor, de la vîrsta de 6 ani, fiind îndeaproape urmărită.

Demne de menționat sînt și eforturile pentru îmbunătățirea bazei materiale a școlii prin construcția de localuri, de săli de clasă, dotarea școlilor cu materialul didactic necesar bunei desfășurări a procesului instructiv-educativ. Ca urmare, numai în anul trecut au intrat în circuitul învățămîntului 4570 noi săli de clasă, cu peste 500 mai mult decît era prevăzut în planul anual.

Ritmul alert al construcțiilor școlare, ca și măsurile luate pentru cuprinderea unui număr tot mai mare de copii în sistemul învățămîntului au avut urmări considerabile. În actualul an școlar, în Algeria, învață peste 2 500 000 de copii, față de cîteva zeci de mii cîți învățau carte numai cu cîțiva ani în urmă. Desigur, cea mai mare parte din ei urmează cursurile primare.

Învățămîntul secundar a cunoscut și el creșteri de la an la an. Bunăoară, de la 183 000 de elevi cîți erau cuprinși în această formă de învățămînt în 1970, s-a ajuns, în 1971, la 225 000.

Cît privește învățămîntul superior, se vorbește despre o adevărată explozie universitară algeriană, căci de la 350 de studenți cîți existau în țară la data declanșării luptei pentru independență, s-a ajuns în prezent la 14 000 de studenți care învață în trei universități. În ultimii doi ani în Algeria au fost înființate și numeroase institute și școli tehnice, care, împreună cu cele universitare, pregătesc cadrele necesare unei economii naționale în plină dezvoltare. Totodată s-au luat măsuri pentru a se acoperi lipsa foarte mare de cadre didactice ce se simțea cu ani în urmă. Numai în anul 1971, numărul cadrelor didactice pentru învățămîntul mediu a crescut cu 4 000, iar pentru cel superior cu 1 200.

Ca vast domeniu al culturii naționale, menit să servească întregul proces al dezvoltării social-economice a țării, învățămîntul este tot mai puternic legat de cerințele și nevoile statului. Veriga principală în acest sens o constituie învățarea limbii arabe — limba națională — pentru ca, treptat, procesul instructiv-educativ să poată avea loc în această limbă. De altfel, în întreaga țară, învățarea pe baze științifice a limbii naționale este o problemă la ordinea zilei. Nu numai școala, dar și televiziunea și alți factori de răspîndire a culturii au în acest sens o contribuție serioasă. Prin generalizarea limbii arabe, Algeria dorește să-și recupereze întregul patrimoniu cultural și educativ, să-și afirme întreaga sa personalitate, putînd să-și aducă mai bine contribuția la progresul social, științific, tehnic și cultural mondial.

I. DRĂGUȘANU

Două ipostaze

...„O mare de nisip ne separă / Și ne unește totodată“, scria senegalezul Jean Brierre într-un lung poem dedicat Festivalului cultural panafrican, ținut la Alger în 1969 — cînd, timp de zece zile, 8 000 de invitați au asistat, alături de popoarele lumii întregi, la ceea ce, pe bună dreptate, după părerea mea, se putea numi sărbătorirea regăsirii de sine a Africii. Pentru că, așa cum tot Brierre spunea, „Africa n-a dormit niciodată“, ci... „a rămas dîrză și trează chiar și în timpul dansurilor sacre“...

Alger, iulie 1969 însemna, în adevăratul sens al cuvîntului, voința de a promova conceptul de africanitate, de pregătire și creștere a cadrelor în acest spirit. Un „Manifest cultural“ publicat cu acel prilej degaja cu claritate liniile directoare ale unei asemenea întreprinderi : „Este necesar să ne întoarcem la sursele valorilor noastre nu pentru a ne închide, ci pentru a opera un inventar critic în vederea eliminării elementelor devenite caduce și aberante, introduse de colonialism și de a reține din acest inventar elementele valabile încă, de a le actualiza și îmbunătăți“.

Înainte de toate Festivalul de la Alger era o sărbătoare a străzii, a dansului, a cîntecului... Dar dincolo de dansurile tradiționale și de cîntecele interpretate de inegalabila Miriam Makeba, la Alger a avut loc un bogat colocviu pe tema formării cadrelor — în agricultură, industrie și, evident, cultură. Era astfel readusă în discuție problema stringentă a creării unei adevărate personalități a popoarelor africane și, o dată cu aceasta, păstrarea originalității lor, în toate domeniile de activitate și de manifestare a ființei lor. Alfabetizarea adulților, școlarizarea masivă a copiilor, crearea de noi institute de învățămînt superior — ca bază a dezvoltării culturii și vieții social-economice din fiecare țară — necesitatea schimburilor de experiență și a întrajutorării reveneau cel mai des în dezbateri.

Cu un alt prilej luam cunoștință de obiectivele prioritare pe care guvernul algerian și le fixase în acțiunea de redescoperire a Algeriei : dezvoltarea industriei și a agriculturii. Ele presupuneau însă existența specialiștilor — fapt pentru care a fost lansat un gigantic program de educare și formare a cadrelor. Ca urmare a măsurilor cu semnificație deosebită pentru eforturile depuse în Republica Algeriană Democratică și Populară pe tărîmul școlii, anul de învățămînt 1970—1971 a fost definit ca „an-test“. Sintetic, etapa în care se află învățămîntul algerian conține două elemente caracteristice : Mai întîi procesul de reorganizare a lui, care se desfășoară în contextul mai larg al întregii vieți social-economice și apoi cel de renovare, care vizează înainte de toate adaptarea acțiunii de formare a cadrelor la cerințele unei economii moderne.

...De la zăpezile de pe Kilimandjaro la întinderile aride ale deșertului saharian, de la culturile de bumbac de pe Valea Nilului, la pădurile tropicale, Africa de azi prezintă nenumărate caracteristici. Indiscutabil, nu peste mult timp, acestora li se va adăuga una la fel de reprezentativă : a cadrelor și specialiștilor care redescoperă, cultivă, propagă originalitatea autentică a acestui continent. Și din acest punct de vedere ni s-a părut că poate exista o punte de legătură între primul Festival panafrican de la Alger și anul-test al învățămîntului algerian.

D. C.

Telex

Universitatea Lovanium din Kinshasa reprezintă un adevărat nucleu de formare a cadrelor în **Republica Zair.** Cele opt facultăți ale ei sînt frecventate de circa 2 000 de studenți, dintre care 250 din alte țări africane.

Pe lîngă universitate își desfășoară activitatea și o serie de centre de studii și documentare printre care și „Trico“, unicul centru nuclear din Africa neagră. Aici se află și unul din primele reactoare atomice în funcțiune de pe continentul african.

În 1965, la Lusaka, și-a deschis porțile prima universitate din **Republica Zambia.** Principalul ei scop este asigurarea unor promoții de specialiști pentru ramurile de bază ale economiei țării: mineritul și agricultura.

Universitatea primește circa 300 de studenți în fiecare an. Aceștia învață în facultățile de științe naturale, umanistice, de pedagogie, de agronomie și de drept, în cele de medicină și politehnică. Înainte de 24 octombrie 1964, data proclamării independenței naționale, în această țară africană existau doar 103 absolvenți ai unor școli superioare din străinătate. Și toate acestea la o populație de 3,6 milioane de locuitori.

În **Republica Populară Congo** s-au depus eforturi însemnate pentru înlăturarea neștiinței de carte. Semnificativ este faptul că, numai în cîțiva ani, în această țară cifra de alfabetizare a atins 80% din populație, procent cu totul neobișnuit în această zonă a Africii.

În **Republica Arabă Egipt** se acordă o mare atenție lichidării neștiinței de carte. În acest scop a fost întocmit și un plan care prevede ca numărul celor ce vor fi cuprinși la cursurile de alfabetizare să fie de circa 13 milioane.

Pe colina Observation Hill, din Dar es Salaam, capitala **Republicii Unite Tanzania,** se ridică impunătoare siluetele complexului arhitectonic al noii universități tanzaniene. În cadrul universității, care a fost inaugurată la 30 iunie 1970, fiind una din cele mai mari universități din Africa, sînt pregătite cadrele de specialitate necesare dezvoltării tuturor ramurilor economiei naționale.

Elevii unei școli elementare din Tanzania

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 40
Sîmbătă 18 martie 1972
12 pagini — 1 leu

SEMICENTENAR

Ce înseamnă, la dimensiunea mileniilor, a istoriei umane, cinci decenii? În genere, nu foarte mult. Dar dacă măsurăm aceste cinci decenii după evenimentele pe care le-a trăit, la care a participat tineretul muncitoresc și țărănesc, tinerii intelectuali democrați, atunci vom realiza cit de bogați, cit de încărcați de semnificații sint acești ani.

La 19—21 martie 1922 avea loc în București un eveniment important pentru viața și lupta tineretului. Lua ființă, din indicațiile P.C.R., Uniunea Tineretului Socialist, care, începînd din 1924, se va numi Uniunea Tineretului Comunist.

U.T.C. avea să continue tradițiile glorioase de luptă ale clasei muncitoare ce-și au începuturile încă în primele decenii ale veacului trecut; avea să dea impulsuri noi, puternice luptei pentru dreptate, libertate, pentru izbînda ideilor socialiste, față de care opțiunile multor militanți sociali români sint exprimate de-a lungul întregului veac al XIX-lea. Răsfoind filele istoriei vom descoperi cu emoție că, o dată cu afirmarea clasei muncitoare, a ideilor celei mai înaintate clase din istorie, o dată cu creșterea capacității sale de organizare, de luptă, de acțiune — cu deosebire după crearea P.C.R. — vor crește și rîndurile tineretului comunist, progresist, influența sa în masele largi de tineri de la orașe și sate. N-au existat momente importante în istoria țării, în acest veac, ca și în cele ce le-au precedat, de care tineretul să nu-și lege numele prin exemplare fapte de dăruire și eroism patriotic. În 1907, în timpul răscoalelor, sau în lupta împotriva cotropitorilor țării în primul război mondial, la înfăptuirea marelui act al Unirii întregii țări, în marile bătălii de clasă ale Lupenilor, Văii Prahovei și Griviței, în anii grei, ai împotrivirii, în zilele fierbinți ale insurecției și, apoi, într-o nouă eră a țării, după eliberare, în procesul de consolidare a unei noi realități sociale, tineretul patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — mobilizat de organizația sa revoluționară, și-a dovedit calitățile revoluționare și patriotice, capacitatea de luptă și creație, devoțiunea față de ideile partidului. Este un motiv de demnitate să știm că în toți acești ani, alături de tinerii muncitori și țărani, elevii și studenții s-au aflat pe baricadele luptei împotriva vechii orînduiri, pe baricadele construcției în anii socialiști ai țării; să știm că, alături de intelectualii vîrstnici, tinerii intelectuali, profesorii, învățătorii și-au îndeplinit cu cinste nobila misiune de educatori, că în mulți dintre ei, partidul, organizația de tineret au avut întotdeauna ajutoare de nădejde.

Biografia celor cincizeci de ani de luptă și activitate revoluționară a Uniunii Tineretului Comunist este o biografie exemplară. Semicentenarul pe care-l sărbătorește în acest început de primăvară încununează o bogată tradiție, pe care, în noile condiții social-politice ale țării, tinerii de azi sînt chemați să o ducă mai departe. Și o vor face-o, sîntem siguri, cu succes, cu patriotism, cu competență și dăruire.

Tineretul este speranța unei țări. Viitorul nostru este riguros conturat în programul partidului comunist. În acest viitor se află precis definit profilul moral-politic al tineretului României socialiste.

Gloriosul său semicentenar, Uniunea Tineretului Comunist și-l aniversează cu mîndria și demnitatea de a se ști un ajutor de nădejde al partidului, de a se ști organizația unei pilduitoare tradiții revoluționare, organizația al cărei program întruchipează cele mai nobile aspirații, cele mai cutezătoare idealuri ale tinerelor generații ale țării — făurirea societății comuniste în România, a acestui „vis de aur" al umanității.

NICOLAE DRAGOȘ

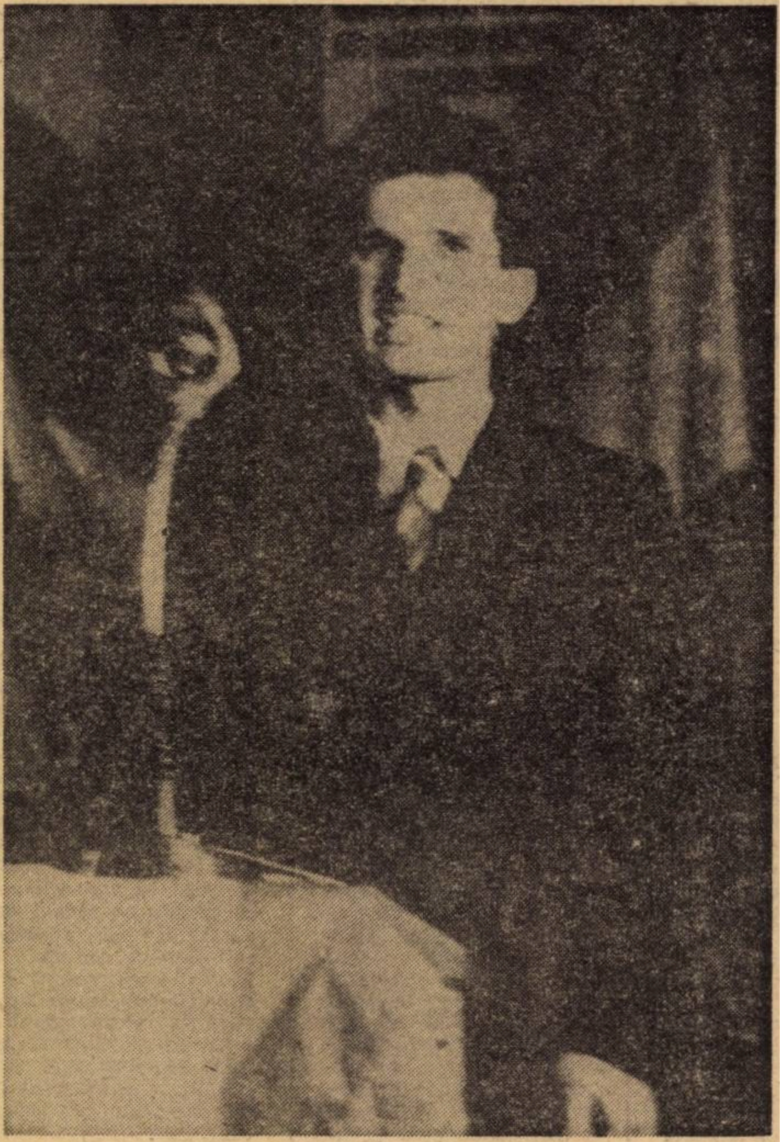

Tovarășul Nicolae Ceaușescu vorbind la un miting al tineretului, în noiembrie 1944

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Energia și elanul tinerei generații sînt o rezervă de mare preț a mersului nostru înainte și de aceea trebuie să unim eforturile tineretului pentru a-și aduce contribuția tot mai activă la înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea al partidului"

(Din Cuvîntarea la încheierea lucrărilor Conferinței pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale și de construcții).

Procesul de învățămînt între tehnologie și artă

Extinderea duratei învățămîntului elementar și creșterea bruscă a populației școlare și universitare au făcut ca, în ultimele decenii, eforturile organizatorice și de cercetare să se îndrepte cu prioritate și mult timp spre aspectele cantitative. În toate țările avansate atenția se concentrează în prezent spre **calitatea învățămîntului.**

Într-o perioadă cînd tehnologia vine cu înfăptuiri extraordinare în toate domeniile, de constituirea unei tehnologii a învățămîntului se leagă mari speranțe. „Nu putem îmbunătăți educația, se pronunță categoric B. F. Skinner, nici sporind sprijinul financiar, nici schimbînd politica, nici reorganizînd structurile. Trebuie să îmbunătățim învățămîntul însuși. Și nimic nu va rezolva această problemă, decît o tehnologie a instruirii științifică și eficientă".

Tehnologia învățămîntului s-a constituit ca urmare a precizării sistematicii obiectivelor educaționale, a progreselor și acumulărilor din teoria învățării, a descoperirii resurselor didactice ale mijloacelor tehnice moderne și a perfecționării metodelor și instrumentelor pedagogice. Definind conceptul de tehnologie a învățămîntului toți autorii au preocuparea de a preveni reducerea lui la **mijloacele didactice moderne.** „Tehnologia, se conchidea la un seminar pe această temă, constă în conceperea și aplicarea unor sisteme raționale de învățare, care profită de achizițiile științifice din domeniul metodelor de comunicare, al mijloacelor audio-vizuale, al amenajării sălii de clasă și al metodelor pedagogice (...). Scopul urmărit de tehnologia învățămîntului fiind interacțiunea profesorului, a mijloacelor învățămîntului și a elevului, acțiunea de planificare a învățămîntului și de ameliorare a programelor se justifică prin rezultate... ca orice tehnologie și cea a învățămîntului presupune că procesul de aplicare a cunoștințelor și a normelor poate fi reglat și repetat".

Profesorul va avea, așadar, de asimilat o tehnologie minuțios elaborată, dar relativ simplă și în mod sigur eficientă. Elevii vor dispune de manuale programate și de caiete de studiu individual, vor beneficia de emisiuni de televiziune școlară, iar mai tîrziu de calculatoare și de discuri didactice audio-video. Profesorii vor mînui metode și mijloace tehnice cu randament asigurat, stabilite în funcție de nivelurile școlare și de specificitatea logică și axiologică a conținuturilor învățămîntului, vor utiliza și prelucra teste de cunoștințe elaborate de instituții specializate etc.

Totul ne-ar indica deci că nu va mai rămîne loc pentru arta didactică, nu se va mai putea vorbi de „inefabilul" lecției sau prelegerii, de conceperea și desfășurarea activității didactice cu „farmecul și atracția frumuseții".

Această perspectivă, considerată de unii un progres real al pedagogiei și o performanță de mult dorită a practicii educaționale, trezește însă în rîndul altora, educatori sau teoreticieni ai educației, îngrijorări sau rezistențe. Aceștia suspectează nu numai termenul de **tehnologie,** împrumutat din vocabularul tehnic (industrial), ci însăși concepția care îl introduce în pedagogie.

GEORGE VĂIDEANU

(Continuare în pag. a 8-a)

ACCENTE

Vizita ministrului Mircea Malița în Cuba

Tovarășul Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului care, la invitația ministrului educației din Cuba, se află în această țară în fruntea unei delegații, a vizitat zilele acestea diferite centre culturale și economice din provinciile Matanzas și Las Villas. Membrii delegației române au fost oaspeții Universității din Santa Clara, unde au fost conduși de Benito Perez Maza, rector, Eustaquie Remedios, prorector, și de alte cadre didactice. Oaspeții români au primit explicații asupra organizării și activității acestui important centru universitar al Cubei. Ministrul român a vizitat apoi centrul școlar din Meneses, cîteva întreprinderi din Cienfuegos și a participat în orașul Cardenas la o adunare comemorativă cu prilejul împlinirii a 15 ani de la moartea lui Jose Antonio Echevarria, eminent conducător al studențimii din Cuba, căzut în lupta împotriva dictaturii batistiene.

În cinstea semicentenarului U. T. C.

Miercuri 15 martie a. c. au început la Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, lucrările Sesiunii științifice cu tema „Locul și rolul tineretului în viața social-politică a României". Organizată de C.C. al U.T.C., Academia de științe sociale și politice, Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., Consiliul Uniunii Asociațiilor Studențești din România, Ministerul Educației și Învățămîntului, Academia „Ștefan Gheorghiu", manifestarea aceasta de largă amploare este închinată semicentenarului U.T.C.

La lucrările sesiunii au fost prezentate peste 150 de comunicări.

Tot miercuri, cu prilejul sărbătoririi semicentenarului U.T.C., a fost înmînat drapelul jubiliar unor organizații U.T.C. fruntașe. Între acestea se numără și organizația U.T.C. a Liceului „Matei Basarab" din București.

Expoziția școlilor din sectorul 3

În prezența a numeroși profesori, elevi și părinți ai acestora, miercuri 15 martie a.c. la Liceul nr. 15 din București tovarășul Dumitru Popa, prim secretar al Comitetului municipal de partid, primarul general al Capitalei, a tăiat panglica inaugurală a expoziției de lucrări practice executate de elevii din sectorul 3 în atelierele școlare.

Abundența, diversitatea și calitatea exponatelor atestă seriozitatea și progresele pregătirii tehnico-productive pe care o primesc elevii școlilor generale, profesionale și liceelor din acest sector. Între altele, Liceul nr. 15, gazdă tradițională a expoziției, prezintă ramele de susținere pe care le produc elevii în atelierele școlii pentru întreprinderea „Suveica" și montajele de manometre pentru Uzinele de mecanică fină (numai pînă la sfîrșitul acestui an școlar elevii liceului vor confecționa 930 000 de rame metalice și vor monta 150 000 de manometre), Liceul „23 August", se distinge prin piesele pentru motoarele L.D.E. și statoarele de bobinat, iar Liceul „Alexandru Sahia", prin ansamblul de piese de mașini de rebobinat, prin întrerupătoare și bobinele electrice, prin lucrările de marochinărie și cizmărie (genți, poșete, cordoane, portvizite, sandale de damă etc.), Liceul nr. 9 cu limbile de predare maghiară și greacă, printr-o largă gamă de țesături și împletituri.

Aproape fiecare școală oferă ochilor vizitatorilor probe originale ale hărniciei, ingeniozității și măiestriei profesorilor și elevilor săi. Școala generală nr. 85 se recomandă cu lucrări executate în propria ei microturnătorie. Școala generală nr. 51 cu diferite tipuri de balamale lucrate de elevi, dar și cu pînza și covoarele țesute de eleve, Școala de muzică și arte plastice, cum e și de așteptat, prin lucrări de artă plastică de o ridicată ținută artistică, Grupul școlar special nr. 1 prin lucrări de tapițerie și împletituri de răchită.

Natural, marile performanțe în domeniul tehnicii, al practicii productive rămîn privilegiul învățămîntului profesional și tehnic. Se remarcă astfel, aparatele de radio, receptorul telefonic (emisie-recepție), dispozitivele electronice de verificarea pieselor, aparatul de sudură prin puncte, matrițele, aparatul pentru verificarea legilor curentului electric, aparatul pentru măsurarea inductanței curentului electric realizate de elevii Școlii profesionale „Electroaparataj", după cum se remarcă aparatele și piesele realizate la Grupul școlar „23 August" (a cărui producție atinge valoarea de 2 800 000 lei) sau la Grupul școlar al uzinelor „Republica".

Vizita directorului Biroului european al U. N. I. C. E. F.

Marți după-amiază a părăsit Capitala B. T. Twight, directorul Biroului european al Fondului Națiunilor Unite pentru Copii — U.N.I. C.E.F. — care a făcut o vizită de studiu și documentare în țara noastră. În timpul șederii în România, oaspetele a avut întrevederi cu Dan Enăchescu, ministrul sănătății, Nicolae Ecobescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, Alexe Popescu, adjunct al ministrului educației și învățămîntului și Mauriciu Novac, adjunct al ministrului comerțului interior. Înainte de plecare, B. T. Twight a declarat unor redactori ai „Agerpres" : „Vizita mea la București și convorbirile cu reprezentanții guvernului român au avut menirea să pună bazele colaborării concrete între Fondul Națiunilor Unite pentru Copii — U.N.I.C.E.F. — și România. Contactele permanente, stabilite între U.N.I.C.E.F. și România, a spus domnia-sa au scos în evidență o arie largă de preocupări comune, în care colaborarea este nu numai posibilă, dar și reciproc avantajoasă. Am găsit în România o structură organizatorică foarte bine pusă la punct pentru ocrotirea și educarea tinerei generații, fapt care înlesnește colaborarea în direcția unor programe concrete".

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Întrucît unele cadre didactice au cerut lămuriri în legătură cu **plafonarea reținerilor** ce li se pot face din salariul tarifar, menționăm că această problemă a fost rezolvată prin Decizia nr. 6 a Plenului Tribunalului Suprem din 30 oct. 1971 cu privire la interpretarea unor prevederi legale referitoare la răspunderea materială a angajaților. Potrivit îndrumărilor date prin decizia respectivă, precizăm următoarele :

Codul Muncii, în art. 68 (alin. 2) stabilește că pentru acoperirea pagubei cauzată de un angajat, reținerile în decursul unui an nu vor putea depăși cuantumul a trei salarii lunare. Prin noțiunea de „salariu lunar" se înțelege salariul tarifar de încadrare realizat, corespunzător timpului efectiv lucrat, inclusiv sporurile și indemnizațiile care, potrivit normelor legale în vigoare, se includ în salariul tarifar (Pentru stabilirea „salariului tarifar de încadrare' al funcțiilor didactice, se va consulta Tribuna școlii nr. 37 din 26 februarie 1972, răspunsul dat tov. Ion Bătrînca.) Nu se includ în salariul tarifar realizat sumele reprezentînd contribuția pentru pensia suplimentară, diminuările pentru neîndeplinirea sarcinilor stabilite (potrivit criteriilor aprobate de Ministerul Educației și Învățămîntului), precum și reducerile ca urmare a aplicării unor sancțiuni disciplinare. În același sens urmează să se folosească noțiunea de „salariu" și pentru stabilirea ratelor lunare ce se rețin pentru acoperirea daunelor (potrivit art. 71 din Codul Muncii) și care nu pot fi mai mari de o treime din salariu, fără a putea depăși, împreună cu celelalte rețineri pe care le-ar avea angajatul, jumătate din acest salariu. În aplicarea dispozițiilor legale arătate mai sus se va ține seama de salariul tarifar net (adică fără impozit) și nu de salariul brut.

La stabilirea, atît a plafonului celor trei salarii lunare (prevăzut de art. 68 din Codul Muncii) cît și a cuantumului datelor lunare (prevăzute de art. 71 Codul Muncii) se vor avea în vedere toate majorările sau diminuările salariului tarifar care intervin în perioada recuperării pagubelor.

În decizia sus-menționată se indică de asemenea că la stabilirea plafonului celor trei salarii lunare se va ține seama de media salariilor tarifare încasate în cursul anului calendaristic în care se face recuperarea. În mod corespunzător se au în vedere și variațiile veniturilor în cazul în care angajatul este pensionat.

Vasile M. Gheorghe de la Liceul din Negrești — jud. Vaslui întreabă dacă perioada lucrată ca președinte la Comitetul executiv al Consiliului popular și ca șef al secției secretariat în aparatul Comitetului executiv se consideră vechime în învățămînt. Potrivit normelor privind stabilirea vechimii în învățămînt, de la 1 ianuarie 1970 se includ în calculul acestei vechimi numai perioadele în care o persoană care are studiile de specialitate prevăzute în Statutul personalului didactic pentru îndeplinirea unei funcții didactice de predare, îndeplinește — cu aprobarea de transfer a Ministerului Educației și Învățămîntului — o funcție aleasă, salarizată în aparatul de stat local (președinte sau vicepreședinte al Comitetului executiv). Pentru personalul didactic care a trecut în aceste funcții înainte de 1 ianuarie 1970, sau pentru cei încadrați în astfel de funcții înainte de această dată, perioadele respective se recunosc la încadrarea într-o funcție didactică — dacă îndeplineau condiția de studii indicată. De asemenea, se menține la vechimea în învățămînt timpul în care personalul didactic a îndeplinit funcția de secretar al Comitetului executiv al Consiliului popular înainte de 1 ianuarie 1970 (îndeplinind și condiția de studii prevăzută), dacă perioada respectivă i-a fost recunoscută la salarizare pînă la aplicarea normelor privind stabilirea vechimii în învățămînt.

Ioan Roșca, Școala generală din satul Goruia, județul Caraș-Severin. Vă precizăm că pot fi salarizați institutor I sau II numai învățătorii de la cl. I—IV care au diploma liceului pedagogic și diplomă de licență universitară (indiferent specialitatea) sau diploma de absolvire a institutului pedagogic. Cei care au alte studii — chiar dacă sînt echivalate prin normele Ministerului Educației și Învățămîntului cu studii universitare sau pedagogice superioare pentru a preda ca profesor la cl. V—VIII — nu pot fi salarizați ca institutor I sau II. În această situație sînt și învățătorii de la cl. I—IV care au promovat anul IV la învățămîntul fără frecvență și care — deși la clasele V—VIII pot fi salarizați ca profesori categoria a II-a de studii — nu vor putea fi încadrați ca institutor decît după obținerea diplomei de licență.

Th. Leonescu

Corespondența

Un lucru care pare atît de simplu în principiu se relevă în practică plin de greutăți. Numai așa se explică numeroasele scrisori care ne vin la redacție pe tema alcătuirii orarului. Înțelegem că un orar perfect rămîne un „pium desiderium" pentru numeroase școli, dar nu putem pricepe și, mai ales, admite întocmirea lui viciată de alte considerente de cît cele care privesc condițiile concrete și locale ale școlii. Bunul plac al conducerii școlii, interesele personale ale unor cadre didactice, avantajarea unora prin pedepsirea altora în fixarea zilelor și orelor de predare sînt factori care generează perturbări în desfășurarea în bune condiții a procesului de învățămînt și, pînă la urmă, se reflectă în slaba pregătire a elevilor.

Din mulțimea sesizărilor primite la redacție, ne-a oprit atenția cazul **Școlii generale nr. 1 Bolintești, com. Berești-Meria, jud. Galați** relatat de tov. învățător Ștefan Ghimpu, organizatorul grupei sindicale din școală. Orarul claselor V—VIII, anexat scrisorii, vorbește de la sine despre încălcarea normelor pedagogice și igienice: ore de matematică, fizică, limba franceză, limba română, repartizate pe ultima oră, practica productivă fixată în prima oră, după care urmează diferitele obiecte de curs. Din scrisoare reies și alte păcate ale orarului : cursurile de după-masă încep la ora 12 cînd abia termină clasele I—IV și asta numai ca să înlesnească navetiștilor reîntoarcerea la domiciliu la ore convenabile pentru ei. Cum s-ar zice orarul e întocmit în funcție de trenuri. Probabil — și lucrurile ne lasă să bănuim — că și reducerea recreației elevilor are aceeași explicație.

Justifică aceste încălcări ale întocmirii judicioase a orarului condițiile locale din școală ?

Școala este nouă, construită în 1962, cu patru săli de clasă, laborator, cameră pentru material didactic, camera pionierilor etc. Are, cum s-ar spune, condiții normale pentru ca cei 107 elevi (cl. V—VIII) și cele 6 tovarășe profesoare să-și desfășoare activitatea.

Atunci ?

Am primit la redacție din partea conf. univ. **T. Toró**, de la Facultatea de fizică din Timișoara următoarea scrisoare :

„În calitate de cadru didactic universitar, care predau cursul de fizica nucleului particulelor elementare la Facultatea de fizică a Universității din Timișoara, mă simt obligat să vă atrag atenția, asupra unei regretabile greșeli, care figurează în articolul lui P. POGÎNGEANU, în nr. 36 din 19 II 1972, al revistei dv., articolul fiind intitulat **„Prim algoritm......"** p. 7.

Este vorba de o greșeală fundamentală în schema anexată articolului, și anume la punctul II la **antimaterie**, se scrie : **antineutron pozitiv**, lucru fundamental greșit, căci antiparticula neutronului este tot neutru d.p.d.v. electric; mai departe, se scrie **antifotoni**, dar se știe că **fotonul** este una dintre puținele particule care nu au antiparticule.

De altfel, tot articolul și în special schema publicată este confuză și inconsecventă din punct de vedere științific.

[...]

Este grav, de asemenea, faptul că modelul propus de autor (P.P.) a fost sub forma aceasta — greșită — deja experimentat «cu bune rezultate», cum se exprimă însuși P.P.".

Punem la dispoziția specialiștilor coloanele publicației noastre pentru a elucida problema în discuție, respectiv schema anexată în articolul colaboratorului nostru conf. univ. P. Pogîngeanu, din centrul universitar Cluj.

Direcțiunea Liceului „Bolyai Farkaș", Tg. Mureș. — Înțelegem foarte bine situația în care vă găsiți față de numeroasele întrebări pe care vi le pun părinții elevilor cu privire la concursurile de admitere în învățămîntul superior și liceu.

Instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului în legătură cu aceste două categorii de examene sînt precise. Absolvenții celor două cicluri, respectiv absolvenții anului IV și ai clasei a VIII-a, vor fi examinați numai din materia prevăzută în programele în vigoare — care vă sînt de altfel cunoscute — și de acest lucru au fost nu o dată invitate să țină seama comisiile de examinare.

În ce privește propunerea pe care ne-o sugerați ca elevii să fie examinați numai „pe baza manualului seriei ultime de promoții" (de exemplu, la **anatomie** întrebările să fie formulate numai din materia cuprinsă în manualul din anul școlar 1970/71) și nu din cel în vigoare în prezent, credem că ieșim din cadrul dispozițiilor legale. Că au intervenit unele modificări la materiile pe care elevii le-au studiat în anii precedenți — unele capitole din fizică, chimie, anatomie etc. — sîntem de acord, după cum nu nesocotim nici greutățile care se nasc de aici. Ele însă nu trebuie exagerate.

În cadrul cursurilor de pregătire și al consultațiilor pentru aceste două concursuri care se organizează de școală și de institutele de învățămînt superior, greutățile, pe care le arătați, pot fi învinse. Reveniri, completări și restructurări a materiei predate în anii anteriori se pot realiza și în cadrul lecțiilor finale de recapitulare și de sinteză pe care cadrele didactice le planifică pentru perioada ultimă a anului școlar.

În legătură cu problema ridicată de unii părinți că în programa concursului de admitere în liceu „figurează lecturi din clasa a V-a" sîntem și noi de părerea dv. că „ele trebuie să fie cernute cu atenție". Din păcate, însă nu putem da indicații. Pentru moment, nu putem decît să reținem observația dv. pentru studiu.

M. ARIEȘANU

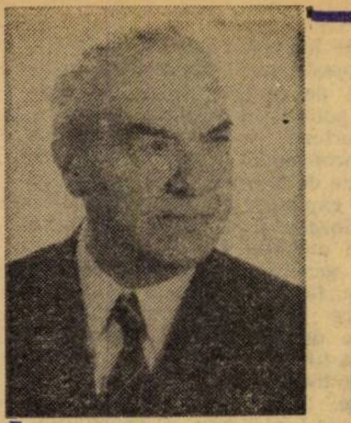

Interviul nostru

Acad. PETRE CONSTANTINESCU-IAȘI despre:

DASCĂLII MEI

— Care e cea mai luminoasă figură desprinsă din galeria dascălilor din viața dumneavoastră didactică? — m-am adresat academicianului Petre Constantinescu-Iași.

Prezent în lupta partidului încă din anii grei ai ilegalității, interlocutorul de azi al „Tribunei școlii“ a desfășurat o susținută activitate în învățămîntul liceal, ca și în cel universitar, deopotrivă cu însemnate munci obștești: vicepreședinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, imediat după istoricul act de la 30 Decembrie 1947, și în repetate rînduri ministru; actualmente membru al C.C. al P.C.R., deputat, președinte al Uniunii Societăților științifice ale cadrelor didactice.

La cei optzeci de ani, de care îl mai desparte numai cîteva luni, oaspetele nostru are sacul plin cu amintiri...

— Vedeți, întîmplările care s-au succedat în viața mea didactică îmi deslușesc trei figuri de seamă, dascăli cărora le port o caldă recunoștință. Cronologic, să-i dau întîietate lui *Gheorghe Nădejde*, profesor de științe naturale, directorul gimnaziului „Ștefan cel Mare“ din Iași. Era fratele vestitului Ion Nădejde, și, împreună cu el, în Iașii din primul deceniu al noului veac, cel în care trăim, reprezenta o jumătate din faima *„fraților socialiști“*. Pedepsit de guvernul timpului pentru activitatea lui socialistă, *Gheorghe Nădejde* fusese izgonit de la catedra unui liceu de stat și funcționa în grele condiții materiale la gimnaziu. Acolo făcea știință și omenie. Blînd, patetic chiar, deopotrivă cu elevii ce-i plăteau taxele, ca și cu noi, ceilalți, copiii calicimii, ne făcea pe toți să simțim ce înseamnă cu adevărat căldura față de elevi și, totodată, erudiția unui profesor Ceea ce ne preda el, la acele științe naturale, călătoriile științifice pe care ni le oferea la fiecare oră de curs, în lumea florei și a faunei, în însuși universul geneticii, ni l-au păstrat, tuturor în amintire.

Dar acest mare pedagog ne-a fost și dascăl întru ale socialismului. Cîte broșuri cu literatură de inițiere socialistă, plătite din propriul său buzunar, de loc îndestulat, și cîte probleme care se iveau în mintea și în cumpăna spirituală a unui elev ajuns în curmătura acelei *„teribile vîrste“* a gimnaziului, nu ni le-a lămurit, în spirit marxist, acel *„domnu' Gheorghe Nădejde“*, prin care am putut citi astfel biografia lui Karl Marx!

În Liceul Național, unde atmosfera era mai austeră și profesorii mai distanți de masa elevilor, prin rigiditatea unui protocol întreținut și de măreția zidurilor, dintre toți profesorii mei de atunci, îi păstrez — *făclie nestinsă* — pe *Grigore Bîrsan*, cel de latină. Împreună cu colegul meu de atunci, Costache Motaș — care avea să devină savantul biolog și ilustru profesor universitar, venerabilul octogenar de azi, — eram *„contaminat“* de socialism (după cum se spunea în limbajul vremii), astfel că încă din clasa a V-a de liceu (azi, cl. a IX-a) situația aceasta ne crea, la amîndoi, continue dezbinări, — și nu numai cu argumentele verbale ale susținerilor ideologice, — cu mulți dintre colegii care căzuseră victimele propagandei feluritelor variante ale ideologiilor burgheze și discriminărilor rasiale.

Mă îndemnase inima să subscriu și eu un leu — agonisit din meditațiile pe care le dam elevilor din clasele mai mici — pentru alcătuirea fondului de susținere a candidaților socialiști în campania electorală pentru alegerile parlamentare ale anului 1911. N.D. Cocea, care conducea ziarul socialiștilor, publicase lista generoșilor donatori, printre care și un Petre Constantinescu, Iași. Cu virgulă, nu cu liniuță, indicînd doar locul geografic al subscriitorului. Astfel a devenit Iașul, abia mai tîrziu integrat, numele meu patronimic. Dar huliganii din clasă m-au denunțat directorului, că eu sînt „socialistul“ cu subvenția. Două săptămîni, de cîte ori se crăpa ușa clasei, mă așteptam să aud: „elevul Constantinescu Petre dintr-a opta, e chemat la cancelarie, la domnu' director“. Dar abia în cea de-a treia săptămînă, mi-a ațînut calea însuși directorul. El, personal: „te aștept la mine, dar să nu pleci de la oră, să nu spui nimănui că te-am chemat, ci numai după încheierea programului, după curs“. Am intuit că scandalul se dezlănțuise.

Am intrat, astfel după cum fusesem chemat, în cancelarie. Iar directorul care era singur, mă aștepta. M-a îndemnat să-l urmez în biroul lui personal, în care, fără martori, cu ușile bine închise de el însuși, deși cu o ținută întotdeauna ceremonioasă, mă privise de astă dată cu o profunzime pe care nu i-o cunoscusem pînă atunci:

— Tu ești cel care a subscris un leu pentru Partidul socialiștilor?

— Da, domnule director.

— Cum ai ajuns tu, elev, să frecventezi acea lume pe care, atît disciplina liceului cît și orînduirea statului, te opresc s-o cunoști, să i te alături?

— Dar eu sînt membru al Partidului Social-Democrat, domnule director. Știu pe de-

V. FIROIU

(Continuare în pag. a 10-a)

Crez profesional

Asist cu regularitate la fiecare început de săptămînă pe elevii anului V ai Liceului pedagogic de învățători din București desfășurîndu-și lecțiile practice la școlile de aplicație nr. 164 și 193. Prilej, pentru mine profesor metodist, de meditații și investigări asupra propriului meu stil de muncă cu elevii, asupra atîtor înnoiri care se cer realizate în munca noastră didactică și, mai ales, asupra renunțării la atîtea practici vechi, uriașe frîne în calea dezvoltării cerute de societatea zilelor noastre.

Caracterul dinamic al societății noastre în plină și rapidă dezvoltare are nevoie de oameni cu structuri psiho-intelectuale dinamice și flexibile, capabili la o rapidă acomodare, capabili să-și modifice ușor o schemă mintală; înzestrați cu o gîndire globală, probabilistică, prospectivă, pluridisciplinară, pe scurt cu o gîndire modernă.

Principiul că „a preda este o cale excelentă pentru a învăța“, însușit de toți practicienii catedrei, se cere completat, poate optimizat, dinamica socială contemporană îmbogățind mesajul predării cu sensuri noi: fluxul informațional cată a fi sporit prin valențe educative. A ști să ne oprim la ce este esențial temei date și să definim ce este esențial fiecărei vîrste școlare constituie o cale capabilă să apropie actul predării de mesajul cu care este investit.

Un exemplu: conform planului nostru de învățămînt la istorie, în cursul școlarizării, elevului îi este prezentat Mihai Viteazul de trei ori: în clasa a IV-a, a VIII-a și a XII-a. De fiecare dată însă alta va fi problema esențială necesar a fi evidențiată, acordată cu caracteristicile de vîrstă ale elevilor, cu interesele lor.

Primul Mihai este al mitului, structurat deci pe universul copilăriei; al doilea, omul de acțiune, eroul cerut de caracteristicele preadolescenței; al treilea, diplomatul abil care știe la nevoie să înlocuiască sabia cu tot arsenalul diplomației feudale, în care se mișcă cu o uimitoare ușurință. El depășește limitele eroului de la Călugăreni și se demonstrează a fi o personalitate politică europeană. Pentru că la vîrsta acestui sfîrșit de adolescență, problemele politice interesează tineretul care dispune deja de cunoștințe suficiente spre a se angaja într-o discuție de politică europeană.

Și, pe același univers al copilăriei, de ce să nu creionăm elevilor din clasa a IV-a un Tudor, așa cum a fost el cunoscut, iubit și descris de către contemporanii săi și să insistăm la clasele mai mari asupra prezentării desfășurării revoluției de la 1821, cu cele două faze ale ei perfect distincte, așa cum rezultă ele din înseși declarațiile rostite sau scrise de Tudor, adresîndu-se fie răsculaților, fie eteriștilor, boierilor sau turcilor? Pentru că numai adolescentul, elev al ultimelor clase de liceu, cu zestrea lui de cunoștințe, poate aprecia cu justețe suita de evenimente care au fost antrenate de desavuarea mișcării eteriste de către țarul Alexandru I, evenimente care au obligat pe Tudor să-și schimbe radical poziția atît față de eterie, cît și față de boierime și Poarta otomană.

Procedînd astfel, vom reuși să prezentăm tineretului nostru, alături de Tudor eroul, pe Tudor politicianul patriot, format la școala aspră a unor realități de care a ținut seama, pentru că le-a înțeles, cu toate limitele ce le-a manifestat, dar care au fost nu numai ale lui, ci și ale vremii aceleia.

Dacă Mihai trebuie să trăiască în înțelegerea elevilor noștri ca: „fiu al faptelor sale“, Tudor trebuie înțeles ca „fiu al epocii sale“, adică un precursor al epocii moderne.

Pornind de la aceste considerații, cred în posibilitatea transmiterii oricărui adevăr științific, la orice vîrstă a școlarizării elevilor noștri, cu condiția depășirii pragului care recomandă „concordanța dintre materialul de învățat și particularitățile specifice vîrstei“, prin angajarea mai fermă și mai îndrăzneață pe treapta „realizării *cît mai integrale* a capacității de învățare a copiilor“.

Există posibilități nelimitate de dezvoltare intelectuală și morală a tineretului nostru, atunci cînd la catedră oficiază un dascăl care înțelege că, în virtutea autenticismului propriu ființei umane, copiii se îndreaptă singuri spre învățătură, mai ales dacă pe drumul frumos al cunoașterii se întîlnesc două pasiuni: cea a unei personalități realizate, a dascălului, și cea în devenire, a elevului.

Cred în valoarea educativă a lecției de istorie, atunci cînd propunătorul înțelege că fiecare acțiune umană, fie ea singulară sau colectivă, nominalizată sau anonimă, poartă o încărcătură de dramatism și, în același timp, de inefabil și candoare aproape incomensurabilă. Cred în valoarea educativă a lecției de istorie, dacă ea este înțeleasă ca o oră din crugul fără de sfîrșit al timpului, în care profesor și elevi au reușit să inscrie un semn pe răbojul istoriei zilelor noastre.

LIVIA MUSCULIU

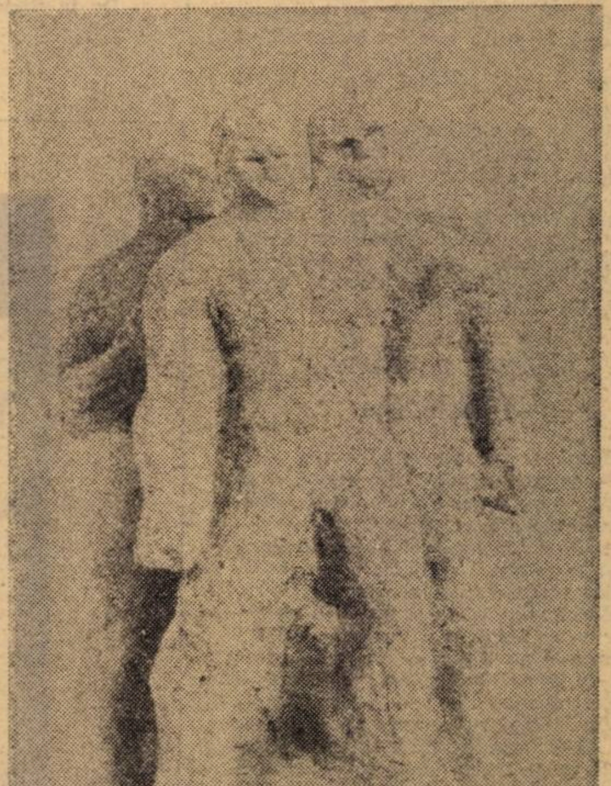

VIRGIL MORAR

„Lupeni' 29“

Trei zile pe meleaguri sucevene

Săptămîna trecută, Inspectoratul școlar al județului Bistrița-Năsăud, împreună cu mai mulți directori de școli au făcut o vizită colegilor lor din județul Suceava pentru a se consulta asupra unor probleme actuale privind trecerea la învățămîntul pe cabinete și laboratoare, modernizarea învățămîntului. La acest schimb de experiență care a durat trei zile au fost în permanență prezenți, alături de ceilalți inspectori și profesori, inspectorii generali școlari ai celor două județe (Leon Hogiu — Bistrița-Năsăud ; Eugen Pleșca — Suceava) și prof. Ion Rizescu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului.

Prima zi, Cîmpulung Moldovenesc

Vizita a început la Liceul „Dragoș Vodă“ din Cîmpulung — unul dintre acele prime și încă puține licee din țară care au trecut deja la organizarea învățămîntului pe cabinete — cu un referat expus de directoarea liceului, profesoara emerită Hortensia Șuhan. Din referat oaspeții au aflat cum s-a organizat aici (într-un timp record !) învățămîntul pe cabinete. Bănuind că unii dintre cititorii noștri vor fi interesați să afle și ei, reproduc cîteva fragmente edificatoare : „Trecerea la acest sistem de predare a necesitat rezolvarea unor probleme privind redistribuirea spațiului și mobilierului existent, verificarea, sortarea și redistribuirea materialului didactic, achiziționarea și confecționarea unor noi cantități de material didactic prin autodotare, întocmirea orarului, fluxul elevilor în clădirea liceului, serviciul pe școală al elevilor și profesorilor, desfășurarea activităților educative, a meditațiilor și consultațiilor“. Fiindcă una din chestiunile care declanșează în primul rînd perplexitatea directorilor atunci cînd e vorba de organizarea învățămîntului pe cabinete este aceea a spațiului, să vedem cum a fost rezolvată ea aici. Citez în continuare. „În distribuirea spațiului s-a ținut seama de numărul profesorilor care au norma întreagă sau numai jumătăți de normă la liceul nostru și de necesitatea de a grupa cabinetele de specialitate sau specialități înrudite, pe același nivel. Orele de dirigenție se țin, parte în cabinetul de științe sociale la clasele care permit acest lucru sau în cabinetul dirigintelui respectiv. De asemenea, orele de studiu, meditație și consultație se desfășoară în cabinetul disciplinei respective. S-a stabilit ca primirea zilnică la ore a elevilor în școală să se facă în sala festivă, alături de care se află vestiarul, la ora 7 și 45 minute“.

Prima zi s-a încheiat după un dialog (economic și la obiect cu profesorii liceului pe marginea utilizării noului sistem), cu o vizită la Liceul militar și la originalul Muzeu al lemnului din localitate, unul din mai multele momente de divertisment care au agrementat acest schimb de experiență.

Ziua a doua, Rădăuți

După scurte popasuri la mînăstirile de pe traseul Cîmpulung—Rădăuți și pe la vestita olărie din Marginea, unde elevii Școlii generale din localitate lucrează cot la cot cu olarii (nu se remarcă deosebiri între ceramica lucrată de ei și cea aparținînd celebrilor maiștri), oaspeții sucevenilor s-au oprit la Liceul de cultură generală nr. 2 din Rădăuți. Au venit să vadă ce au realizat profesorii și elevii acestui liceu — și au avut ce vedea. Dacă aș enumera cabinetele și laboratoarele școlii, nu s-ar înțelege mare lucru. Dacă aș adăuga că ele sînt dotate cu aparatură și mobilier modern, iar s-ar înțelege prea puțin. Dar, dacă precizez că profesorii școlii sînt autori ai proiectelor după care sînt realizate cabinetele și laboratoarele, că mobilierul lor și o bună parte a aparaturii sînt confecționate de elevi, mi se pare că informația are o deosebită densitate. Pentru cine are vreo îndoială, mai adaug că, mai mult decît atît, în conformitate cu planul de producție al liceului pînă la sfîrșitul acestui an școlar, va fi pus în vînzare mobilierul pentru dotarea a încă douăzeci de laboratoare de fizică și chimie și a zece cabinete de științe sociale. Cum ? În cadrul orelor de pregătire tehnico-productivă, pe care elevii o fac, o parte într-un atelier propriu, la Întreprinderea de mobilă de lîngă școală, după un program asemănător celui al școlii profesionale, astfel încît la absolvirea liceului să poată fi încadrați direct în producție, iar altă parte în atelierele școlii dotate cu aparate de sudură electrică și autogenă, mașină de tîmplărie, polizoare, bormașină etc. Dar, mai ales, prin hărnicia și pasiunea profesorului Petre Bejinaru, directorul liceului, și a colegului său Peter Storoz, profesor de educație fizică. Admirabil acest om cu carură de luptător, un fel de *bun-la-toate* și *aleargă-toată-ziua* care își dedica tot timpul școlii, se ceartă cu directorul pînă la miezul nopții pe cîte un proiect de laborator care n-are nimic comun cu disciplinele predate de ei, a construit un impresionant complex sportiv apt pentru meciuri nocturne și se zbate să mai zmulgă șase metri de spațiu pentru viitoarea sală de gimnastică ale cărei temelii se pun acum. „Fără șase metri nu pot intra în concursuri oficiale“ se plînge el.

După ce au vizitat școala și au asistat la lecții, profesorii din Bistrița-Năsăud au participat la un dialog cu directorul școlii. (Un dialog laconic, rezumat la întrebări și răspunsuri pe teme practice, nu cum mi s-a mai întîmplat să văd pe aiurea.) Spicuiesc cîteva replici :

— Ce preocupări de renovare a didacticii propriu-zise se asociază celor de renovare a tehnologiei ?

— Și noi, ca și alții, sîntem tributari multor canoane ale sistemului tradițional. Ne luptăm cu noi înșine, cu stereotipia, cu tradițiile, cu rutina. Condițiile tehnologice creează un cadru care ne constrînge la renovarea lecției.

— Cît timp de pregătire cere predarea unei lecții în cabinet ?

— Dublu, față de o lecție obișnuită. Dar la unele mult mai mult.

— Cum ați rezolvat problemele de conducere în aceste împrejurări speciale ?

— Aveți răspunsul aici — intervine prof. Eugen Pleșca, inspectorul general al județului, scoțînd la iveală un cartonaș de dimensiunile unui pachet de țigări.

Era o fișă tipărită pe o parte și pe alta cu corp șapte, care cuprinde într-o maximă condensare cîteva norme elementare de management, pe care inspectoratul a distribuit-o tuturor directorilor din județ.

De la Rădăuți, în drum spre Suceava, o scurtă oprire la Școala generală de zece ani din Milișăut — demonstrație concludentă a rezultatelor la care poate ajunge o școală rurală atunci cînd ia în serios ideea autodotării.

Ziua a treia, Suceava

Cea de-a treia zi a început la Liceul economic din Suceava. Corneliu Duceac, tînărul director al liceului, profesor de matematică, om de o vitalitate debordantă, își prezintă școala atît de curată, de modernă, și de bogată în detalii ingenioase. Remarc experiențele care se fac aici în materie de ergonomie școlară aplicată cu intenția de a se elabora un prototip care să fie recomandat tuturor școlilor din județ. Știați că în lumina ultimelor cercetări ergonomice, peretele din față al unei săli trebuie să fie vopsit în roșu spre cărămiziu, latura opusă luminii galben-lămîi, iar spatele bleu ? Am văzut astfel de săli la liceul economic. Și am mai văzut o originală instalație de testare avînd cîte patru linii de lucru pentru fiecare elev, permițînd profesorului să recepteze răspunsurile tuturor elevilor și să prezinte clasei, pe un panou luminos, răspunsurile bune. Autori ai instalației : directorul și profesorii școlii. De notat încă o originală instalație pentru aparatul de proiecție. O nișă într-un perete lateral care, la o apăsare pe buton (totul e acționat prin telecomandă) se deschide și lasă să apară epidiascopul.

O altă școală: Liceul-internat „Petru Rareș“. Directorul, profesorul Gheorghe Eichorn, prezintă cîteva date din istoricul școlii și, apoi, cabinetele, laboratoarele, atelierele. Remarcabil cabinetul de științe sociale prin amploarea materialului pus la dispoziția profesorilor și elevilor, atelierul de electrotehnică (realizat iarăși într-o concepție proprie, originală, cu mese pentru radioamatori puse cap la cap) și laboratorul de chimie, laboratorul de fizică și cîte altele.

Vizita se încheie iarăși, cu o convorbire în care directorul școlii este bombardat cu întrebări. Prof. Leon Hogiu, inspector general școlar al județului Bistrița-Năsăud și cel mai iscoditor dintre oaspeți, se lansează și de această dată într-o cascadă de „de ce“-uri și „cum“-uri.

Profesoara Elena Paranici, secretară cu probleme de propagandă a Comitetului municipal de partid, prezentă la acest schimb de experiență, este și ea solicitată să răspundă la întrebări privind activitatea cultural-educativă de masă desfășurată de cadrele didactice, pregătirea politico-ideologică a acestora.

Convorbirea continuă la Grupul școlar profesional și tehnic (plan de producție de un milion de lei anual). După o expunere a directorului Dionisie Pînzaru și o vizită prin bine dotatele ateliere. Eugen Pleșca, inspector general școlar al județului Suceava, face cu această ocazie o expunere sintetică a modalităților utilizate de inspectorat pentru rezolvarea tuturor problemelor pe care le pune trecerea la învățămîntul pe cabinete.

Apreciind valoarea și oportunitatea acestui schimb de experiență, prof. Ion Rizescu, director general adjunct în M.E.I. arată că el prilejuiește formularea unor concluzii importante. O primă concluzie — se arată în cuvîntul său — privește necesitatea de a cunoaște mai bine inițiativele care apar la nivelul județului și de a conduce aceste inițiative pentru pregătirea condițiilor materiale și a oamenilor în vederea trecerii la predarea lecțiilor într-o nouă concepție didactică, în cabinete. Începutul este de bun augur și el se datorește climatului creat de documentele de partid privind activitatea ideologică, climat care a declanșat inițiativa oamenilor. Este totodată de reținut — mai sublinia vorbitorul — că realizările din toate școlile se datoresc spiritului gospodăresc al directorilor și profesorilor, sprijinului primit de la organele locale de partid și de stat, de la întreprinderile patroane, unității de acțiune a profesorilor care alcătuiesc colectivele didactice, capacității inspectorilor de a stimula inițiativa oamenilor. Se impune totodată necesitatea de a restructura concepția de lucru a cadrelor didactice. În acest scop, în județul Suceava se va organiza o sesiune științifică pe tema renovării lecției. Se impune, în general, o mai susținută acțiune în domeniul perfecționării profesorilor, al reciclării lor pe lîngă întreprinderi economice, o mai mare grijă pentru aspectele formative ale predării.

★

Largul și rodnicul schimb de experiență s-a încheiat la Inspectoratul școlar al județului Suceava, unde inspectorii celor două județe s-au consultat asupra unor probleme de conducere a învățămîntului. Cu acest prilej, Eugen Pleșca a expus modalitățile de muncă utilizate de inspectorat în domeniul organizării cabinetelor și atelierelor școlare, al predării științelor social-politice, al școlarizării în învățămîntul general de zece ani, al dotării cu mobilierul didactic, al metodicii efectuării inspecției școlare. Interesante „Fișa specială“, „Fișa școlii“ și „Memoriul de activitate“ (create de acest inspectorat pentru a simplifica operațiunile de formularistică), după cum interesante și pozitive sînt viziunea și stilul de lucru ale acestui inspectorat.

OCTAVIAN BUZESCU

AUREL DONCA *„Dans“*

ÎNTÎLNIRE CU TINEREŢEA

De cîteva zile în Sala Dalles s-a deschis Salonul de artă al tinerilor artişti amatori şi studenţi ai Institutelor de arte plastice închinat aniversării semicentenarului Uniunii Tineretului Comunist. Vizitînd expoziţia, am fost însoţit de emoţia pe care o declanşează întotdeauna tonifiantele întîlniri cu tinereţea. Culoare, piatră, lemn — exprimînd cea mai generoasă dintre vîrstele vieţii. Generoasă prin îndrăzneală, încredere, entuziasm. Plină de forţă şi maturitate. Aceasta este şi atmosfera care stăpîneşte salonul.

Imagini sugestive din istoria utecîştilor sau a mişcării muncitoreşti, realizate în linii severe, austere, în tonalităţi dramatice, mărturisesc retrăirea intensă a acestor momente; precum explozia cromatică sau liniştea nuanţelor pastelate ne vorbese despre bucuriile, împlinirile, certitudinile zilelor de azi.

(Reproducem în numărul de faţă cîteva din lucrările tinerilor plasticieni).

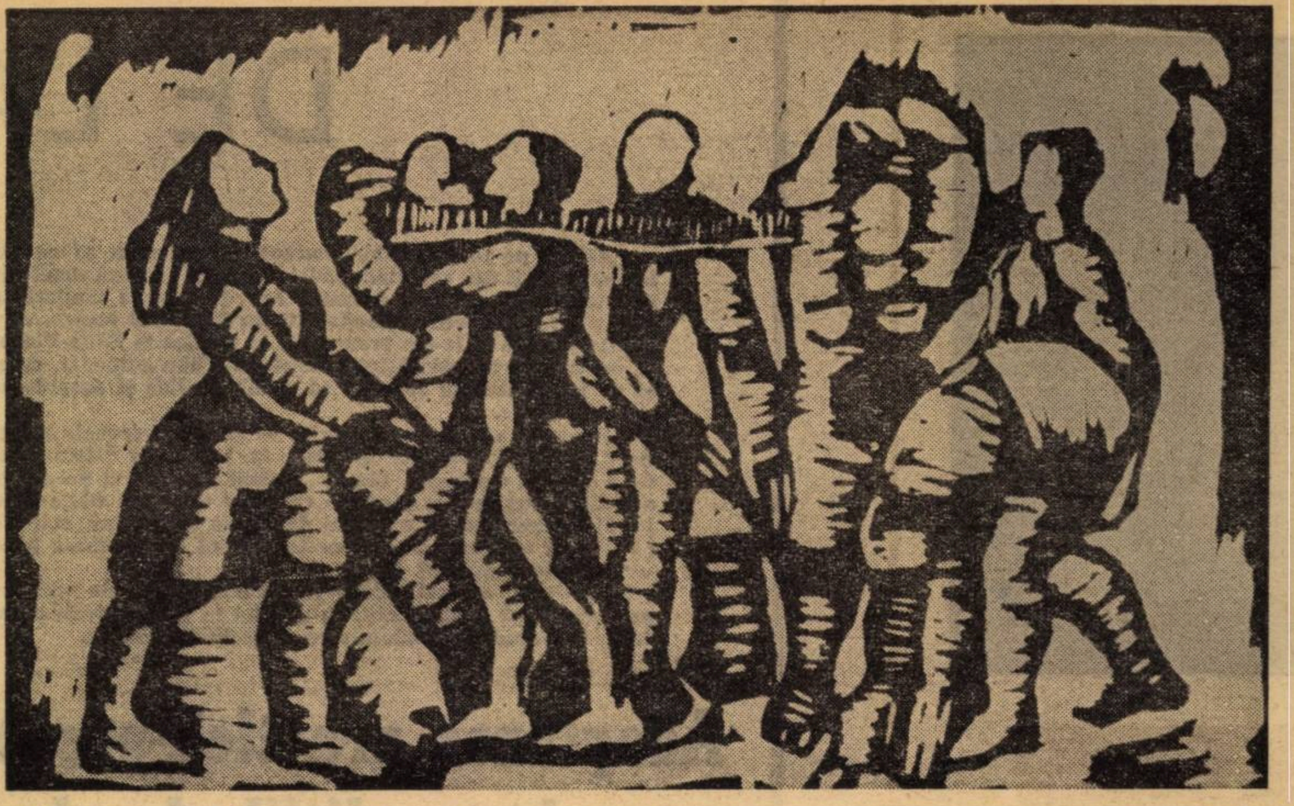

GAVRIL MOCENCO *„Dinamism"*

OPINII

„Erori" în funcţionalitatea cabinetelor de ştiinţe sociale

Lipsa unui temei solid logico-gnoseologic şi praxiologic de înţelegere a destinaţiei şi funcţionalităţii eficiente a cabinetelor de ştiinţe sociale a dus şi la mici abateri de la ceea ce trebuiau ele să fie.

Vom numi aceste mici abateri, în contextul aserţiunilor ce vor urma, „erori", punînd, cum se cuvine, cuvîntul între ghilimele, nu pentru că ghilimelele le-ar justifica, ci pentru că le atenuează, erorile fiind săvîrşite, de bună seamă, nu din reacredinţă.

„Eroarea intenţionalităţii sau a inaugurării". Pornind de la necesitatea înfiinţării cabinetelor de ştiinţe sociale, unele din conducerile şcolilor şi-au fixat în calendar termenul optim (pentru unii optim însemna „cît mai degrabă") al inaugurării. La data respectivă, cabinetul trebuia să fie „gata".

Neînţelegînd „automişcarea" şi destinaţia cabinetului de ştiinţe sociale, unii din exces de zel l-au pregătit pentru inaugurare, împodobindu-l în fel şi chip, începînd, spre exemplu, cu planşe ilustrate din Weimarul gothean şi terminînd cu scheme structurale ale momentelor principale din războaiele lui Napoleon.

Dorind a fi cît mai completă şi bogat ilustrată, inaugurarea abuza astfel în detalii nesemnificative, fiind exterioară şi nu intrinsecă scopului, în fapt, al cabinetului de ştiinţe sociale ; criteriul de selecţie a „evenimentelor" ce trebuiau să compună osatura cabinetului s-a dovedit, în aceste condiţii, foarte puţin riguros, multe din „evenimente" fiind disparate şi aşezate static, „unul lîngă altul", iar nu firesc, dialectic „unul în altul" şi „unul după altul".

Inaugurarea trebuia concepută nu ca atare definitiv încheiată, pentru că frustra cabinetul de ştiinţe sociale de devenirea obiectiv necesară, ci ca proces, care, o dată început, trebuia să se desfăşoare sintetic şi elastic, în caracterul strict nedogmatic şi nemetafizic al învăţăturii noastre marxist-leniniste.

„Eroarea intenţionalităţii sau a inaugurării" este implicată într-o neînţelegere mai largă a scopului cabinetelor de ştiinţe sociale sau, cum am numi-o noi, **„eroarea destinaţiei".**

Înţelegerea într-un fel sau altul a destinaţiei, a scopului cabinetului de ştiinţe sociale, a dus la modalităţi diferite de alcătuire şi funcţionare a lui.

Există cabinete de ştiinţe sociale care prin acest termen generic înţeleg istoria, geografia şi numai după aceea obiectele de învăţămînt propriu-zis cuprinse sub denumirea de ştiinţe sociale, adică : filozofia şi socialismul ştiinţific, economia politică, cunoştinţe social-politice, educaţie cetăţenească.

Caracterul eterogen al cabinetelor de ştiinţe sociale se relevă nu prin apelul cuvenit din partea ştiinţelor sociale la alte discipline de învăţămînt, ci prin acordarea unui spaţiu primordial acestor discipline şi nu celor investite, pe bună dreptate, cu atributul de „sociale".

Sfera largă a „socialului" include toate obiectele de învăţămînt, dar sfera noţiunii didactice de ştiinţe sociale se îngustează şi se evidenţiază doar prin explicarea raportului dintre obiectul de învăţămînt şi ştiinţa de specialitate respectivă.

Numai obiectele de învăţămînt filozofie şi socialism ştiinţific, economie politică, cunoştinţe social-politice, educaţie cetăţenească se leagă direct şi structural de ştiinţa lor de specialitate, adică de învăţătura marxist-leninistă.

Aşadar, cabinetul de ştiinţe sociale nu trebuia să fie „templu" spre contemplaţie vizuală şi incantaţie auditivă, ci „atelier" de însuşirea activă, conştientă, creatoare şi sistematică, în primul rînd de către elevi, dar şi de către ceilalţi „lucrători" ai şcolii, a învăţăturii marxist-leniniste.

Firesc este să se acorde un spaţiu larg în cabinetul de ştiinţe sociale — ştiinţelor sociale propriu-zise ; istoria şi alte obiecte de învăţămînt vor „intra" în cabinetul de ştiinţe sociale cu necesitatea logică de susţinere intuitiv-concretă a legităţilor de natură filozofică ori pentru a demonstra saltul de la „...generalul propriu ştiinţelor particulare, la universalul filosofic" (Călina Mare, „Despre specificul filosofiei ca teorie a existenţei" în „Ce este filosofia", Ed. ştiinţifică, Bucureşti, 1970, pag. 120).

„Eroarea funcţionalităţii". Două sînt aşa-zisele erori ale funcţionalităţii cabinetelor de ştiinţe sociale : funcţionalitatea minimală şi funcţionalitatea maximală.

Funcţionalitatea minimală face loc larg întîmplătorului în folosirea cabinetului, iar pe de altă parte, deşi utilizat curent, cabinetul rămîne totuşi ineficace prin materialul didactic de susţinere, „decupat" pe lecţii, fără acces la sinteze largi, generale.

Funcţionalitatea maximală se întocmeşte prin îngroşarea informativului şi a detaliului nesemnificativ, de orice natură, în dauna formativului.

Opţiunea noastră pentru funcţionalitate moderată, reală şi permanentă a cabinetului de ştiinţe sociale, presupune alcătuirea unor materiale didactice de susţinere, de largă respiraţie sintetizatoare, pe baza cărora elevii să-şi modeleze gîndirea prin referiri „la zi" din ştiinţa de specialitate respectivă, din documentele de partid şi de stat, din politica partidului nostru. O astfel de îmbinare oferă soluţii trainice de argumentare a caracterului creator, ştiinţific al învăţăturii marxist-leniniste, şi îl va conduce pe tînărul de mîine la apel conştient, activ şi continuu asupra textelor, a căror descifrare o începuse în cabinetul de ştiinţe sociale.

OCTAVIAN ANA

Moment evocator

Centrul naţional de perfecţionare a cadrelor care muncesc cu pionierii a organizat în întîmpinarea semicentenarului U.T.C. o masă rotundă cu tema: „Valorificarea tradiţiilor revoluţionare ale U.T.C. în cadrul pionieresc". *Cu acest prilej, prof. univ. dr. doc.* Tudor Bugnariu, *membru corespondent al Academiei R.S. România, a evocat momente din activitatea sa desfăşurată în ilegalitate, sub conducerea P.C.R., pentru sprijinirea celulelor de ucenici şi studenţi comunişti din Cluj, ca şi acţiunile revoluţionare de răsunet în întreaga ţară ale elevilor de la Şcoala normală de băieţi din Năsăud. Emoţionante au fost clipele în care, în continuare,* Anton Raţiu, *fost elev cu activitate bogată în cadrul grupului U.T.C. de la Şcoala normală de băieţi din Năsăud, a prezentat starea de mizerie din şcoală şi internat, spiritul de revoltă şi acţiunile întreprinse aici sub îndrumarea profesorului Tudor Bugnariu. Conf. univ. dr.* Constantin Mocanu, *de la Academia „Ştefan Gheorghiu", a insistat apoi asupra unor momente din istoria U.T.C., oferind celor prezenţi nenumărate sugestii pentru a valorifica, prin acţiuni pionereşti, eroismul tinerilor utecişti, atît din trecut, cît şi din zilele noastre.*

Deosebite au fost apoi intervenţiile unor comandanţi-instructori de unităţi care au generalizat experienţa din unităţile lor de pionieri, pentru a valorifica tradiţiile revoluţionare ale U.T.C. în munca politico-educativă, prin : întîlniri cu primii utecişti din comună (prof. Dumitrica Puia din Tufeşti — Brăila), vizite şi expediţii pionereşti (prof. Constantin Vasilescu, Vălenii de Munte — Prahova), brigăzi de muncă patriotică, comune cu U.T.C. (prof. Traian Stanciu, Bicaz — Neamţ), evocări şi întîlniri cu activişti de partid şi de stat (prof. Laurenţiu Trînc, Sărmaşu — Mureş), întîlniri cu vechi luptători comunişti (prof. Margareta Belii — Harghita), activităţi cultural-artistice, montaje literar-muzicale, evocări comune cu U.T.C. (prof. Nicolae Fuiorea, Caşin — Neamţ), adunări solemne, întîlniri cu utecişti fruntaşi în muncă (prof. Maria Rustin, Vişinii — Ialomiţa), panouri şi foto-montaje cu imagini din lupta glorioasă a U.T.C., anii de tînăr U.T.C.-ist ai tovarăşului Nicolae Ceauşescu, albume, exponate lucrate în cercurile tehnico-aplicative, literare, de teatru etc., închinate semicentenarului U.T.C. (prof. Maria Sîrbu, Berzovia — Caraş-Severin, Rodica Epure, Eforie Sud — Constanţa) ş.a.

Masa rotundă, alături de expunerile, seminariile şi aplicaţiile practice, desfăşurate pentru comandanţii-instructori de unităţi, a oferit participanţilor un larg schimb de experienţă privind valorificarea tradiţiilor revoluţionare ale U.T.C.

D. EMIL

Un portret
pe săptămînă

Muncind împreună...

Stau de vorbă cu Floarea Mărăscu, directoare adjunctă la Liceul „Dr. Petru Groza“ din Capitală. Discuția noastră este întreruptă în repetate rînduri de elevi și eleve care intră în cancelarie să întrebe cîte ceva. Se vede că sînt treburi care nu suferă amînare, că tinerii aceștia se pregătesc febril pentru marea lor sărbătoare. Și se mai vede, din felul cum vorbesc, cum se consultă împreună, ceva : că între directoare. și ei, tinerii aceștia cu matricolă la mînă, este stabilită o legătură, o colaborare care depășește granițele clasei, ale catedrei.

— Sînteți de mult în liceu, stați de mulți ani printre elevi. Care credeți că este condiția, secretul, activității cu adolescentul, cu uteciștii ?

Profesoara stă o clipă pe gînduri.

— Da, sînt de 21 de ani în învățămînt și pot spune că am ales această profesiune tocmai pentru că am dorit dintotdeauna să fiu printre elevi, printre tineri, să muncesc cu ei. De cinci ani sînt îndrumător U.T.C. Dar cu uteciștii, cu elevii, muncesc de 21 de ani. Sau, mai corect spus, muncim împreună. Există, într-adevăr, o condiție, un secret în activitatea cu tinerii de la care, în toți acești ani, m-am străduit să nu mă abat. Anume, de a nu le nesocoti personalitatea, de a nu-i trata ca pe niște copii care nu știu nimic, nu au nici o părere. I-am socotit întotdeauna pe elevi. ca parteneri, ca tovarăși de muncă, e adevărat, cu mai puțină experiență, cu mai puțină maturitate, dar parteneri, colaboratori !

Și Floarea Mărăscu îmi vorbește despre cîteva din inițiativele elevilor săi închinate semicentenarului U.T.C. Aflu astfel că, nu de mult, uteciștii de la Liceul „Dr. Petru Groza“ au creat o societate literar-științifică, și au organizat, ca primă acțiune a societății, o sesiune de referate și comunicări științifice.

Mai aflu despre seminariile ideologice organizate cu acest prilej, despre întrecerile la disciplină și la curățenie deosebit de disputate...

O ascult pe Floarea Mărăscu și-mi dau seama că, de fapt, animatoarea, sufletul acestei laborioase și pasionante activități este ea. Este pedagogul care, cu tactul, cu discreția și experiența necesară conduce această activitate. Aceasta, împletită cu cea profesională (este profesoară de biologie, și a obținut gradul I cu o lucrare deosebit de interesantă, este metodistă pe sector), o desfășoară de ani de zile neobosită, cu dăruire, pasiune și devotament.

M. ROBEA

DE LA ORADEA

Ajunși pe meleagurile bihorene, intenționam să ne mărginim doar la cîteva școli din reședința județului și la una sau două comune așezate în imediata apropiere a orașului. Dar, primăvara timpurie a Bihorului a influențat schimbarea direcției atît în itinerarul nostru, cît și în investigațiile pe care ni le-am propus. De la Oradea la Băița-Plai ne-am intîlnit cu onestitatea și sobrietatea ardeleanului bun gospodar, care nu se sfiește să se laude, dar nu se teme să spună deschis și despre ceea ce nu știe sau nu poate.

Punctele principale de oprire — Liceul pedagogic și Școala generală nr. 4 din Oradea, școlile generale nr. 1 și 2 din Salonta. Școala generală de 8 ani din Gurbediu, Liceul „Samuil Vulcan“ și Școala generală de 10 ani din Beiuș, Școala generală cu patru clase din Băița-Plai — ne-au înlesnit culegerea unui material destul de bogat, dar, mai ales, semnificativ pentru relevarea unor aspecte privind desfășurarea procesului de învățămînt din județul Bihor.

Obiectivele au fost : **atelierele școlare, mijloc de realizare a educației prin muncă și pentru muncă. și felul în care cadrele didactice înțeleg amplul proces de modernizare a școlii românești.**

Adaptarea practicii-productive la condițiile locale

Înființarea atelierelor școlare, acolo unde nu existau, dotarea și autodotarea celor existente, căutarea de soluții proprii de rezolvare a acestei probleme s-au înscris în acest an școlar ca o preocupare permanentă a conducerilor de școli din județul Bihor.

La **Școala generală nr. 1** din Salonta am făcut cunoștință încă de pe culoare cu obiectele executate de elevi. Suporturile de flori, lampadarele, veiozele, ramele de fier forjat sau lemn împodobeau pereții modernei școli generale, dîndu-i o notă de originalitate.

Cu nimic mai prejos s-au dovedit a fi și obiectele executate de elevii celei mai vechi școli din aceeași localitate : **Școala generală „Alexandru Moghioroș.“** Rămîn în mintea vizitatorului migăloasele obiecte pirogravate sau ornamentate cu acel minunat mozaic din lemn de diferite esențe.

În Beiuș aflăm că între școala profesională din localitate și cele două licee există o tradițională colaborare. Anul trecut, în atelierele școlii profesionale s-a desfășurat practica elevilor **Liceului „Samuil Vulcan“. În** acest an, fac practică aici elevii **Liceului nr. 2.** Din grija conducerii școlii profesionale au fost dotate cu scule și mașini în valoare de 40 000 lei atelierele școlilor generale din comunele : Căbești, Remetea, Gurbediu etc. Elevii de liceu lucrează astfel în cadrul planului de producție al școlii profesionale, fiind remunerați cu costul manoperei. L-am întrebat pe directorul școlii profesionale dacă elevul de liceu care face practică aici poate deprinde în același grad meseria pe care o învață elevul școlii profesionale.

— Da, și ca dovadă stă faptul că, în anii anteriori, elevii de liceu primeau și certificat de calificare în meseria respectivă. Era un stimulent și regretăm desființarea acestei măsuri.

La **Școala generală din Beiuș,** elevii au cucerit încrederea locuitorilor, primind chiar comenzi din partea acestora.

— Cum v-ați cîștigat cumpărătorii? il întrebăm pe **Alexandru Țica,** directorul școlii.

— Am cîștigat încrederea și admirația locuitorilor organizînd expoziții cu vînzare. Obiectele — măsuțe din fier forjat și celuloid, gărdulețe pentru spații verzi, cuiere, carpete, perne de decor — fiind corect executate și la prețuri convenabile, au plăcut și așa s-au înmulțit comenzile.

Aceeași încredere, de data asta a micilor consumatori, au cîștigat-o elevele gospodine din cadrul atelierului de gospodărie și menaj al **Școlii generale nr. 4** din Oradea. Banii încasați pe produsele culinare vîndute în școală au folosit la autodotarea atelierului cu frigidere, mașini de tocat, veselă și aragaz. „Din dorința de a dezvolta la fete pasiunea pentru tehnică, am înființat un atelier de electronică în care vor lucra numai elevele“, ne spune directorul școlii.

★

Ca de cele mai multe ori în deplasările noastre prin școli, și de această dată, am avut prilejul să admirăm obiecte lucrate cu gust, pricepere și migală de elevi. Constatăm însă o oarecare **monotonie în ce privește varietatea sortimentelor de obiecte.** Originalitatea ar trebui să caracterizeze producția fiecărui atelier școlar. De ce să-i lipsim pe elevi de ocazia de a spune cu mîndrie că acele obiecte sînt produse de ei, și numai de ei ?! Considerăm chiar că această preocupare pentru asigurarea unei diversități a producției atelierelor-școală s-ar putea extinde la nivelul inspectoratelor școlare, care ar trebui să stabilească producția atelierelor școlare în funcție de necesitățile și condițiile locale ale județului. Remarcăm în acest sens preocuparea directorului **Aurel Crișan** de la Școala generală de 8 ani din Gurbediu, care a găsit o modalitate de adaptare a producției atelierului la condițiile locale oferite de comună. (Unul dintre atelierele școlii se ocupă cu împletirea măturilor din sorgul cultivat pe lotul școlar.)

E de la sine înțeles că prezența cîtorva mese de lucru, a cîtorva scule plasate într-o încăpere nu se numește atelier. **Improvizarea, supraevaluarea rezultatelor sau scepticismul demoralizator n-au ce căuta în organizarea atelierelor școlare.**

Totodată pregătirea tehnico-productivă trebuie gîndită atît în practica imediată, dar și în perspectivă, oferind din acest punct de vedere un cadru optim pentru depistarea aptitudinilor pentru muncă. O preocupare în acest sens am remarcat-o la Școala generală nr. 4 din Oradea. Două dintre consiliile pedagogice au fost consacrate temelor : **„Stimuli în activitatea tehnico-productivă“** și **„Ceea ce vreau și ceea ce pot să devin“.**

De asemenea, **activitatea tehnico-productivă trebuie integrată într-un sistem educațional** pentru a deveni unul din principalele mijloace de formarea conștiinței și caracterului elevilor.

Din acest punct de vedere **conducerea școlilor nu trebuie să transforme producția atelierelor într-un scop**

În plin proces

Cel de al doilea obiectiv ne-a fost sugerat de atmosfera intensă de lucru în școlile vizitate, de eforturile vizibile depuse pentru utilarea laboratoarelor cu aparatură modernă, pentru înființarea cabinetelor, deopotrivă în școli generale și licee, județul Bihor are o tradiție — cunoscută în întreaga țară — în această direcție. Încă de acum șase ani la Oradea a început experimentarea desfășurării activității didactice în cabinete. Toate acestea este firesc să se fundamenteze pe o nouă concepție, cristalizată, în legătură cu direcțiile de dezvoltare a învățămîntului nostru.

Încercînd să aflăm opiniile unor cadre didactice în acest sens, le-am adresat următoarele întrebări :

1. Cum înțelegeți procesul de modernizare în învățămînt ?

2. Cum concepeți un profesor „modern“ ?

IOAN BOCOCIU, inspector școlar.

1. Modernizarea în învățămînt echivalează cu cunoașterea profundă a principiilor didactice și a metodelor de învățămînt și aplicarea lor — în condițiile actuale ale societății noastre, cu dezvoltarea gîndirii independente a elevului, cu formarea unor deprinderi de cercetare științifică, cu stimularea acestuia la descoperiri proprii. Presupune tehnici eficiente de însușire rapidă a informațiilor, care să permită o adaptare imediată la condițiile tehnicii și științei moderne. De asemenea, presupune transformarea elevului din **obiect în subiect** al educației.

2. Un profesor modern trebuie să fie un foarte bun cunoscător, atît al disciplinei pe care o predă, cît și al elevului cu care lucrează. Deci, un bun specialist, un bun psiholog, un bun pedagog. De asemenea, trebuie să fie ceea ce numim un om de cultură.

Acest proces se realizează prin muncă perseverentă de cunoaștere multilaterală, prin informare la zi și prin prezența cît mai îndelungată a profesorului în mijlocul elevilor.

AUGUSTIN POP, directorul Școlii generale „Alexandru Moghioroș“ din Salonta.

1. Din păcate, prin modernizare se înțelege, încă, mai mult existența unor mijloace moderne puse la dispoziția școlilor, necesare desfășurării procesului de instrucție, decît însușirea principiilor care duc la formarea unei concepții moderne despre predare și învățare, despre educație.

În atelierele Școlii generale din Beiuș

LA BĂIŢA-PLAI

în sine. Caracterul educativ şi instructiv al activităţii desfăşurate de elevi aici ar avea de cîştigat dacă elevii ar executa material didactic cu un grad mai mic sau mai mare de dificultate, avînd astfel posibilitatea de a-şi consolida practic noţiunile însuşite teoretic.

le modernizare

2. Nu pot concepe profesiunea de cadru didactic fără entuziasm, dragoste faţă de muncă şi elevi, conştiinciozitate şi perseverenţă în pregătire. În acest fel se poate forma trăsătura esenţială a tînărului modern (nu este un pleonasm !) — dragostea faţă de muncă (începînd cu învăţătura), prin care se concretizează patriotismul său.

LAZĂR PANTEA, Şcoala generală nr. 4 de 10 ani din Oradea.

Permiteţi-mi să dau un singur răspuns celor două întrebări. Şcoala noastră funcţionează şi ca şcoală de aplicaţie pentru practica pedagogică a studenţilor de la Institutul pedagogic de 3 ani din Oradea. Deci, profesorii noştri au o influenţă de loc neglijabilă în formarea concepţiei acestora despre viitoarea lor muncă. Însă, actualului student — peste un an sau doi profesor — îi este insuficient numărul de ore afectat practicii la clasă. Nu are timp să predea, de exemplu, toate tipurile de lecţii pentru toate clasele. Aşa cum se efectuează în prezent, practica pedagogică a studenţilor constă mai mult în teoretizarea metodelor pedagogice decît în iniţierea viitorului profesor în munca sa cu elevii. Dacă studentul se menţine în cei trei ani de institut între mediile 6—7 (inclusiv la practică pedagogică), acesta va fi şi nivelul de la care îşi va aprecia viitorii elevi. Deci, notarea superlativă va fi, în fapt, mediocră.

Profesorul actual trebuie să iubească în elevul său omul în devenire, în formare, omul care va desăvîrşi această societate. Deci, recrutarea lui trebuie făcută dintre acei tineri care garantează de la intrarea în facultate, sau în liceul pedagogic, pentru calităţile unui viitor cadru didactic.

★

Răspunsurile primite de la celelalte cadre didactice cărora ne-am adresat au fost asemănătoare. Astfel, în comentariile despre însuşirile profesorului actual s-a pus semnul egalităţii între atributele **model** şi **modern** („Profesorul trebuie să-şi exercite profesiunea **din** şi **prin** vocaţie. Să tindă spre autoeducare continuă, spre autoperfecţionare". Sau „Profesorul trebuie să stăpînească în permanenţă dorinţa de cunoaştere, de autorealizare în sensul profesiunii sale"). Desigur nu există nici o contradicţie dacă judecăm investitura morală şi profesională a cadrului didactic independent de determinări temporale şi spaţiale. Într-adevăr, vocaţia, dăruirea, dorinţa de cunoaştere complexă sînt trăsături care întregesc şi profesia de educator, aşa cum conferă superioritate oricărei alte meserii. Tocmai de aceea aceste calităţi se subînţeleg, desemnarea lor înseamnă, de fapt, o accentuare necesară pentru verificarea perenităţii unor valori şi nu pentru definirea noţiunilor de **modernizare a învăţămîntului** sau de **profesor modern.** Şi, desigur, interlocutorii noştri n-au făcut enunţuri sau aprecieri eronate. S-a trecut însă uşor peste faptul că procesul modernizării învăţămîntului, ca orice dezvoltare, este mereu actual şi în acelaşi timp prospectiv. Fiecare dialog în parte, ne-a lăsat impresia că discutăm despre învăţămîntul anilor viitori, despre profesori care ar trebui să existe şi nu despre desfăşurarea instrucţiei şi educaţiei în momentul de faţă.

Modernizarea în învăţămînt presupune în primul rînd — aşa cum s-a amintit de către unul dintre interlocutori — asimilarea sau formarea unei concepţii moderne, începînd de la modul de culegere a informaţiilor pînă la felul în care gîndim, de pildă, distribuirea bugetului de timp liber al elevului sau construirea unei cantine şcolare. Că principiile noi îşi fac cu mai multă uşurinţă şi rapiditate loc între pereţii unei şcoli organizate pe cabinete, e adevărat. Dar dacă ne gîndim că la Liceul „Samuil Vulcan" din Beiuş — cu posibilităţi deosebite de desfăşurare a cursurilor în cabinete şi laboratoare — numărul şi dotarea acestora sînt aceleaşi ca acum un an, ni se pare că mai degrabă „omul sfinţeşte locul", decît „haina face pe om". Şcoala generală de 10 ani din aceeaşi localitate are, datorită iniţiativelor şi hărniciei colectivului de profesori, şansa să devină una dintre cele mai moderne şcoli peste doi ani. Activitatea pe cabinete în această şcoală — mai ales cînd este vorba de discipline umaniste şi sociale — nu este gîndită detaşat de particularităţile de vîrstă ale elevilor din clasele V—X, de conţinutul materiei predate în această perioadă, de posibilităţile de înţelegere ale informaţiilor transmise, de rezonanţa educativă a acestora. Sîntem şi noi de părere că, oricît material expozitiv şi descriptiv (sonor sau vizual) ar fi întrebuinţat la o lecţie de socialism ştiinţific desfăşurată pe baza prelegerii profesorului, elevii vor pricepe mult mai bine esenţa unei legi sociale într-o lecţie de problematizare.

Tehnologia modernă este implicată procesului de modernizare în învăţămînt. Dar trebuie corelată unei viziuni noi asupra ansamblului de metode pedagogice şi psihopedagogice necesare desfăşurării lecţiilor şi educării tinerelor generaţii; trebuie să se renunţe la principii învechite de instrucţie şi educaţie, să se stimuleze şi să se respecte inteligenţa, creativitatea, valoarea autentică. Şi, mai ales, nu trebuie să se uite că şcoala este o instituţie socială în primul rînd prin elevii pe care îi pregăteşte şi îi formează pentru civilizaţia actuală şi cea a viitorului.

Dialog despre pregătirea învăţătorului

Incontestabil, profesia de învăţător implică calităţile necesare celui ce va modela elevul la vîrsta cea mai maleabilă. „Modelatorul", implicit, trebuie să fie un model, un model de om.

Despre necesitatea unei pregătiri ideale a celui ce va urma să pregătească la rîndul său generaţii de elevi şi despre modalităţile de perfecţionare a învăţămîntului pedagogic am discutat cu profesorul emerit **LAZĂR ZAVASCHI**, de la Liceul pedagogic **„Iosif Vulcan"** din Oradea.

— Vă rugăm să ne spuneţi, tovarăşe profesor, dacă îi puteţi considera pe elevii dumneavoastră nişte „modelatori" în devenire ?

L. Z. : Pe unii dintre ei, da !

— De ce doar unii? Ceilalţi vor fi nişte învăţători nepregătiţi ? Pentru această profesie ai sau nu ai vocaţie. Însuşirea cunoştinţelor trebuie să fie perfectă. Situaţiile intermediare nu sînt admisibile aici.

L. Z. : Sînt de aceeaşi părere. Şi totuşi în clasele noastre sînt elevi cu diferite nivele de pregătire.

— Cum vă explicaţi situaţia şi cum s-ar putea remedia această denivelare ?

L. Z. : O primă cauză a acestei situaţii, după părerea mea, este selecţia superficială care se face la admitere. Criteriile de admitere — proba de cunoştinţe muzicale şi cea de cunoştinţe generale — sînt insuficiente. Pentru această profesie delicată se cere o selecţie riguroasă. Mă gîndesc că la admitere ar trebui să se folosească teste de interes profesional. Este inadmisibil să constatăm că elevii noştri nu-şi motivează alegerea profesiei.

— Cu atît mai inadmisibil, cu cît la o anchetă a noastră printre elevii anului al V-lea, am întîlnit şi răspunsuri de natura aceasta :

— Am ales meseria de învăţătoare, cu cîteva săptămîni înaintea examenului de admitere, presată de insistenţele părinţilor.

— După pregătirea pedagogică pe care aţi primit-o de-a lungul celor cinci ani vă simţiţi suficient de pregătiţi pentru exercitarea meseriei ?

— Cunosc teoretic toate problemele legate de realizarea procesului de învăţămînt la clasele I—IV, dar îmi lipseşte elanul, dăruirea pentru această meserie. Evident, tactul pedagogic se dobîndetşe în mare parte prin experienţă, dar trebuie să existe un fundal pe care să se cristalizeze această condiţie esenţială a pregătirii unui bun învăţător.

— Intenţionaţi să vă exercitaţi meseria de învăţător sau să vă continuaţi studiile în învăţămîntul superior ?

— Pentru că sînt convinsă că această meserie nu mă atrage şi s-ar putea întîmpla să obţin din această cauză rezultate negative la clasă, sînt decisă să-mi continui studiile în învăţămîntul superior.

Mai e nevoie oare de apreciat felui în care s-a făcut orientarea şcolară şi profesională? De ce să fii nevoit să constaţi asta în anul al V-lea?

L. Z. : Un alt neajuns ce stă în calea unei pregătiri optime a elevilor noştri este programul extrem de încărcat. Şapte ore zilnic de muncă dirijată la care se adaugă orele de meditaţie (4—5 ore la anii mari). Consecinţele : superficialitate sau extenuare.

— Există, după părerea dumneavoastră, posibilităţi de descongestionare a programei ?

L. Z.: Desigur. Elevii parcurg materii cu conţinut înrudit psihologie, pedagogie generală, psihologie pedagogică. O programă comună a acestor materii, un manual unic în care acelaşi fenomen să fie tratat corelat, ar duce la micşorarea numărului de ore ce supraîncarcă programul elevilor.

— Aşadar, după părerea dumneavoastră, o selecţie riguroasă la admitere şi o descongestionare a planului de învăţămînt se impun ca mijloace necesare de perfecţionare a învăţămîntului pedagogic.

VALERIA BACIU
CORNELIA GÎRMACEA

LA ZI

Din iniţiativa Comitetului U.T.C. şi a Inspectoratului şcolar judeţean, la sfîrşitul lunii februarie, s-a inaugurat Societatea ştiinţifică a elevilor din Bihor, sub preşedinţia de onoare a academicianului Remus Răduleţ. Societatea va coordona activitatea ştiinţifică a elevilor, fiind organizată pe patru secţii : realist-ştiinţifică, umanist-literară, tehnică-productivă, estetică.

Sub îndrumarea profesorilor coordonatori şi a birourilor secţiilor, se vor organiza întîlniri şi simpozioane care măresc posibilităţile unei serioase pregătiri individuale în sensul specializării ulterioare a membrilor ei.

■

Recent, Comitetul judeţean de partid al judeţului Constanţa a organizat o consfătuire de lucru cu tema „Stadiul construirii, amenajării şi dotării atelierelor-şcoală în unităţile şcolare din mediul rural". Au participat secretarii comitetelor comunale de partid, primarii comunelor, conducătorii întreprinderilor patronate de şcoli, directori de şcoli şi maiştri-instructori din unităţile şcolare săteşti. În informarea prezentată de prof. Leonida Florea, inspector general şcolar al judeţului Constanţa, s-a subliniat faptul că în urma Hotărîrii Secretariatului C.C. al P.C.R., numărul atelierelor-şcoală este în continuă creştere. De la 55 de ateliere-şcoală, cîte erau în anul trecut, s-a ajuns în prezent la 181, dintre care 71, în mediul rural.

■

Azi 18 martie a.c. Inspectoratul şcolar al judeţului Bihor organizează un simpozion pe tema „Valenţele educative ale practicii tehnico-productive". Cu această ocazie, în cadrul magazinului de artizanat din Oradea, s-a deschis o secţie cu obiecte executate de elevi în atelierele şcolare. Vînzătorii sînt elevi ai Liceului economic din Oradea.

■

Elevii şcolilor din Tohat, Ulmeni şi Sălsig — judeţul Maramureş — au participat la cîteva frumoase manifestări prilejuite de apariţia volumului „Scrieri" de Petre Dulfu, popularul scriitor originar de pe aceste meleaguri. Ei au susţinut pe scenele şcolilor programe artistice, recitind din cele mai reprezentative şi mai cunoscute lucrări ale scriitorului : „Isprăvile lui Păcală", „Gruia lui Novac", „Făt Frumos" şi altele. (Mihai Bălaj).

■

Micii căutători de comori de la Şcoala generală Voineşti, judeţul Argeş, sub conducerea profesorului lor de istorie, au identificat urmele Valului roman pe o porţiune de circa un kilometru, în nord-estul oraşului Cîmpulung. Valul se află la o distanţă de aproximativ 1 200 metri de punctul „Măilătoaia-Voineşti" care cuprinde ruinele unei fortificaţii romane descoperite, de asemenea, de pasionaţii „arheologi" de la Şcoala din Voineşti, în septembrie 1969. (M. Bădescu).

■

Cu sprijinul Comitetului comunal de partid şi al Consiliului popular, la Şcoala generală Tomeşti (judeţul Hunedoara) a luat fiinţă nu de mult un modern atelier-şcoală, profilat pe producerea obiectelor de ceramică. Se continuă astfel o interesantă ocupaţie localnică : olăritul — care aici se practică din timpuri străvechi. În noul atelier se pot vedea blide, ulcioare şi oale produse în urmă cu mulţi ani de talentaţii meşteri populari. Ele vor servi drept prime modele pentru mîinile harnice ale elevilor. Aici îşi vor împărtăşi din experienţa lor renumiţii maeştri ai ceramicii de Tomeşti, ale căror opere au fost, în repetate rînduri, premiate la concursuri internaţionale sau din ţară. (I. Coţoi).

■

O dată cu primele semne de primăvară, Casa corpului didactic din Deva a organizat o consfătuire cu profesorii de biologie-agricultură şi cu directorii şcolilor din mediul rural unde există microferme ale elevilor. La consfătuire, prof. ing. Aneta Lefter de la Liceul agricol din Geoagiu a expus referatul „Organizarea lotului didactic în cadrul unei microbiobaze", pe marginea căruia s-au purtat interesante discuţii. În continuare, cei prezenţi au fost informaţi despre rezultatele obţinute în microferma agricolă Dobra şi în microcooperativa şcolară Geoagiu. (Cornel Cişmaş).

■

A intrat în tradiţia Liceului Măneciu-Prahova ca în fiecare an să organizeze o sesiune de comunicări ştiinţifice ale cadrelor didactice. Sesiunea din acest an a avut drept temă : „Educarea politico-ideologică şi moral-cetăţenească a elevilor".

Iată cîteva dintre titlurile comunicărilor: „Începuturi ale mişcării muncitoreşti la Măneciu" (prof. Costea Nicolae), „Preocupări de educare patriotică a elevilor" (inv. Ileana Jercan), „Valenţele educative ale lecţiilor de istorie" (prof. Al. Barbu) etc. Cu acest prilej, invitaţii la sesiune au vizitat laboratoarele şcolii, atelierele, baza sportivă şi au luat contact cu lucrările elevilor executate în cadrul practicii productive. (Gh. Angelescu).

ŞCOALA și experiența socială

Educația a avut din toate timpurile ca principală funcție socială transmiterea experienței generațiilor adulte către tînăra generație în vederea integrării ei într-o anumită societate. Nici un sistem educativ n-ar exista de fapt dacă ar abandona această funcție. Ceea ce s-a schimbat și se va schimba se referă la conținutul acestei experiențe, la obiectivele urmărite, la modalitățile și formele de transmitere și insușire a ei.

Ceea ce a caracterizat școala din trecut a fost faptul că ea a limitat această experiență numai la cunoștințe și nu a urmărit și alte componente pe care le însumează experiența umană, cum ar fi metodele și tehnicile de dobîndire și de utilizare și îmbogățire a ei. Nu atît valoarea teoretică și aplicativă a cunoștințelor era luată în considerație, cît cantitatea lor, omul cult fiind considerat acela care deține cît mai multe informații, detalii și amănunte din diferite domenii.

Metodele verbale de transmitere, excesul de memorizare, erau caracteristici dominante ale activității școlii din trecut, cu toate consecințele, binecunoscute, asupra performanțelor școlare, asupra integrării absolvenților în viața socială care formula, și pe atunci, și alte cerințe față de pregătirea și formarea tineretului.

Lipsind și altfel de obiective, în actul educațional n-au fost solicitate, sau au fost într-o mică măsură solicitate, procesele psihice cu rol investigator și, în special, operațiile gîndirii, spiritul de observație, imaginația creatoare; nu s-au format capacitățile și aptitudinile de creație ale elevilor, s-a îngustat foarte mult cîmpul afirmării posibilităților și inițiativelor lor.

Dacă școala actuală își înscrie ca o preocupare de prim ordin familiarizarea elevilor cu metodele și tehnicile de investigație și de învățare și acordă o importanță deosebită laturii practice aplicative, în vederea pregătirii tineretului pentru a se adapta cerințelor vieții sociale în continuă schimbare și înnoire, ea nu trece pe un plan secundar nici volumul de cunoștințe ce trebuie însușit de elevi și respectiv determinarea conținutului obiectelor de învățămînt, în care este concentrată experiența socială.

Problema esențială care se pune cu deosebită acuitate în fața școlii de azi, după părerea noastră, este selectarea acestei experiențe care se îmbogățește și se restructurează continuu și constituirea conținuturilor informaționale ale diverselor discipline în concordanță cu obiectivele educaționale ale școlii noastre.

Intrebarea „ce", și „cît" trebuie transmis elevilor din diferite domenii ale cunoașterii se evidențiază ca una dintre cele mai spinoase, iar soluțiile oferite în urma multor și pasionante studii și cercetări sînt mai mult de nivelul unor principii și considerațiuni generale, fără a se fi ajuns la faza constituirii de modele — bineînțeles perfectibile — pentru un obiect de învățămînt sau altul. Or, se știe că dintre toate componentele experienței sociale cunoștințele reprezintă elementul cel mai dinamic, cel mai receptiv la schimbări. De aici rezultă și greutățile care intervin azi, în condițiile „exploziei de informații", în stabilirea cunoștințelor din cadrul programelor și manualelor.

Se cunoaște că, în trecut, tatăl și fiul au studiat în mod succesiv, ca elevi, după același manual, iar unele cărți de școală rămîneau valabile și pentru alte generații. Azi, nu numai la noi, ci peste tot, programele și manualele au o viață foarte scurtă, schimbîndu-se uneori de la un an la altul.

Nu întotdeauna și nu toate adevărurile noi ale științei infirmă pe cele anterioare, ci de cele mai multe ori reprezintă o adîncire a ceea ce a fost cunoscut și, nici așa de repede, o nouă descoperire — fie ea dintre cele mai importante — nu duce la restructurarea sistemului științei în ansamblu. Astfel de restructurări au loc la intervale mai mari — după ce s-au produs acumulările necesare — în care timp conținutul informațional, care se referă la adevărurile fundamentale, poate conferi programelor și manualelor o existență mai lungă, care s-ar putea măsura cu durata unui ciclu de școlaritate, sau poate și mai mult. Actualitatea lor s-ar menține prin introducerea elementelor noi și importante intervenite într-un domeniu sau altul. În acest scop, programele ar putea să prevadă un anumit număr de ore care ar urma să asigure predarea noilor probleme apărute. În cazul în care pe o anumită perioadă, în care edițiile programelor rămîn valabile, nu survin lucruri deosebite, orele respective pot să aibă diferite întrebuințări în vederea ridicării eficienței studiului: aprofundarea anumitor teme, organizarea de activități experimentale și practice etc. Reconsiderarea obiectului de studiu și, ca atare, reorganizarea conținutului informațional din programe și manuale se impune doar atunci cînd se produc modificări adînci, de structură în domeniul unei științe.

Reorganizarea presupune ca primă operație selectarea informației potrivit scopului educativ al școlii, structurarea ei în conformitate cu logica științei, fără a ignora însă și cerințele logicii didactice, mai ales, pe primele trepte de școlaritate.

Nivelul actual al dezvoltării științei, extinderea și aprofundarea domeniilor cunoașterii umane, îmbogățirea experienței sociale în ritmuri necunoscute în trecut, sarcinile care revin școlii noastre în etapa actuală și în perspectivă ridică în plin plan această problemă. De felul cum este rezolvată se stabilesc tehnologiile didactice, formele de organizare ale activității instructiv-educative, se constituie sistemul didactic.

Înainte de a ne preocupa de modul cum trebuie să transmitem, cum să asigurăm însușirea de către elevi a unui conținut informațional, este necesar să determinăm, mai întîi, natura și volumul acestui material. Eforturile care se depun în prezent la noi, cît și în alte țări, de către forurile de decizie ale învățămîntului și de către instituții specializate pentru elaborarea conținuturilor diferitelor discipline, ca și discutarea tot mai frecventă a acestor probleme în cadrul unor foruri științifice internaționale sînt edificatoare pentru importanța care se acordă selectării și determinării volumului de cunoștințe ce urmează să fie cuprinse în programele școlare în vederea însușirii de către tineret a experienței sociale.

O altă componentă a experienței sociale, care constituie un obiectiv deosebit de important al școlii contemporane, se referă la însușirea de către elevi a metodelor și tehnicilor de cunoaștere și investigație a proceselor și fenomenelor realității, a legilor guvernării lor. Progresele pe care omenirea le-a realizat în toate domeniile se datorează în mare măsură mijloacelor și tehnicilor de care s-a servit și pe care le-a perfecționat continuu, pentru a ajunge la descoperirea unor adevăruri noi.

Cunoașterea umană va fi astfel înțeleasă de către elevi ca un proces care a parcurs diferite trepte exprimînd încercările, strădaniile și biruințele omului, ceea ce va pune în evidență umanismul științei, multiplele sale valențe educative.

Numai informarea teoretică a elevilor asupra metodelor și tehnicilor prin care știința și-a lărgit continuu universul său nu e suficientă. Potrivit obiectivelor școlii noastre, este necesar ca elevii să-și însușească în mod activ aceste modalități de lucru, învățînd astfel cum să dobîndească știința atît în școală, cît și în viața postșcolară. În condițiile muncii școlare performanțele acestor metode și tehnici se măsoară prin gradul în care activizează pe elevi la lecții, prin modul în care solicită capacitățile intelectuale și contribuie la dezvoltarea lor, în special a flexibilității și creativității gîndirii — însușiri atît de mult solicitate omului contemporan.

Noile orientări în didactică, care ridică în plin plan caracterul euristic al metodelor de învățămînt, vizează și asigură însușirea de către elevi a acestei componente a experienței sociale încorporată în metodele și tehnicile de cunoaștere și investigație. Elevii își însușesc cunoștințele nu pe căi artificiale, greoaie și ineficiente, servindu-se, ca în trecut, aproape în exclusivitate, de memorie, ci utilizînd aceleași căi prin care cunoașterea și experiența umană s-au lărgit și s-au diversificat. Experimentul, comparația, analiza, sinteza, problematizarea, inducția și deducția, analogia ș.a. — constituie atît aparatul instrumental al științei, cît și al însușirii ei, respectiv al învățării.

Experiența umană cuprinde, de asemenea, o variată gamă de tehnici aplicative; ele reprezintă forța cunoașterii și acțiunea de transformare a ambianței, materializarea scopurilor urmărite de colectivități și de indivizi. Esența actului educațional fiind pregătirea tinerei generații pentru viață, școala nu și-ar putea realiza menirea sa dacă nu ar asigura însușirea de către elevi nu numai a cunoștințelor, ci și a modalităților de aplicare a acestora, de folosire a lor în diferite situații. Numai în acest fel cunoștințele dobîndesc valoarea instrumentală și operațională și imprimă acțiunilor educative finalitate.

Ca și metodele și tehnicile de investigație, modalitățile și tehnicile de aplicare a cunoștințelor sînt implicate în procesul însușirii cunoștințelor, a formării priceperilor și deprinderilor. Ele se dobîndesc de către elevi în urma unui exercițiu permanent, pe tot parcursul învățării, în mod gradat și diferențiat, potrivit treptelor de școlaritate, specificului obiectivelor de învățămînt și conținutului diferitelor teme și lecții. Metodele și tehnicile aplicative nu devin astfel numai rezultat al învățării, ci constituie și mijloace de optimă eficiență pentru o învățare productivă. Alături de metodele și tehnicile de investigație, stăpînirea metodelor și tehnicilor aplicative oferă posibilitățile reale pentru afirmarea creativității elevilor, pentru manifestarea inițiativelor, pentru potențarea tuturor capacităților lor.

Elevului i se conferă astfel un rol activ în procesul de învățămînt, el nu primește experiența socială de-a gata, ci o însușește, o reconstituie pe planul activității școlare, prin eforturi proprii de gîndire și de acțiune.

EUGEN BLIDEANU

(Urmare din pag. 1)

Procesul de învățămînt între tehnologie și artă

Tehnologia urmărește să asigure șanse egale de instruire tuturor elevilor, proliferînd mijloace tehnice, metode didactice și organizări riguros și științific elaborate. Arta didactică vede tocmai în această tehnologizare a învățămîntului o mare primejdie pentru elevi, pentru profesori și pentru randamentul procesului didactic. Un învățămînt mecanizat și standardizat va duce la desensibilizarea elevilor, la diminuarea creativității gîndirii și la idealuri mediocre. În cadrul unei tehnologii riguros elaborate, partea cea mai înaltă a muncii profesorului nu-și mai găsește locul; el devine organizator, ghid, consilier, dar încetează de a mai fi un adevărat profesor. Din relațiile lor cu ingenioasele caiete de studiu individual, cu riguroasele manuale programate și „inteligentele" mașini de instruire, sau din lucrările aplicative bine organizate, elevii instruiți pe baza unei tehnologii își vor însuși cunoștințe și abilități utile, dar nu vor învăța cîteva lucruri esențiale: de ce învață, de ce și cum trebuie să iubească adevărul, ce valori fac viața demnă de trăit etc.

Așa le apar, în mod inevitabil, cele două teze specialiștilor care operează cu accepțiuni unilaterale sau depășite ale noțiunilor de „tehnologie" și „artă" didactică.

Această problemă mai veche — dacă procesul didactic este o tehnologie de un tip special sau o artă (sau, o estetică aplicată) — se pune astăzi în alți termeni și privește o realitate — învățămîntul contemporan — cu mulți parametri noi.

Tehnologia didactică nu preconizează formarea în serie a elevilor prin procese uniforme și uniformizatoare. Dimpotrivă, pe baza datelor moderne ale teoriei învățării, ea realizează o adecvare maximă a metodelor, procedeelor, ritmurilor la diferitele niveluri școlare, la specificitatea disciplinelor și a situațiilor educaționale. De aceea, ea este complexă, suficient de suplă și, în același timp, mai precisă ca sistem de norme și ca randament scontat. Ea nu trebuie și nu poate fi opusă artei didactice.

De altfel, însușirea și practicarea unei arte (și lucrul este cu deosebire evident în cazul artelor interpretative) presupune stăpînirea unor tehnici; în timpul unei creații interpretative, artistul „uită" elementele de tehnică tocmai pentru că le stăpînește. Deci, cu cît artistul este mai stăpîn pe bagajul de abilități și tehnici artistice, cu atît el este mai sigur și mai degajat în creația sa. Drumul spre arta didactică trece, așadar, prin sfera tehnologiei, depășind-o. Sub nivelul tehnologiei, arta didactică nu poate fi decît o creație fragilă, încărcată de riscuri, care va ghici uneori calea bună și doza exactă, dar care va eșua în majoritatea cazurilor. Este sigur că educatorul cu vocație, educatorul-artist talentat va asimila cu ușurință tehnologia didactică, va intui sau va descoperi singur căi și procedee pe care alții le învață și că, în ultimă instanță, el va fi un creator și un novator. Este bine să formăm cît mai mulți educatori-artiști și să-i determinăm pe toți profesorii să năzuiască spre nivelul artistic al educației. Dar, ca în orice domeniu, mari artiști ai catedrei există atîți cît se nasc și se formează, în timp ce cererea de educație vine din partea multor milioane de copii și aceste milioane sînt în creștere. În locul unei false arte didactice (care ar recurge la „ornamentare", la înfrumusețarea din exterior a lecțiilor, la simularea lirismului etc), este preferabilă o tehnologie bine elaborată care, în sobrietatea ei, va încorpora multe elemente estetice. Ceea ce este antiestetic, este și antididactic, iar didacticismul înfrînge atît normele estetice, cît și pe cele psihopedagogice. Între arta și tehnologia didactică există nu numai interpenetrațiune, ci și un continuu transfer: tot ceea ce, prin invenția și creația marilor educatori se elucidează și se definitivează ca sistem de norme, trece în sfera tehnologiei, devenind accesibil tuturor și invers, metodele și procedeele care sînt puternic condiționate de calitățile educatorului țin de nivelul artei.

În activitatea didactică, întocmai ca în orice altă activitate umană, esteticul „se implică și nu se aplică". Această implicare satisface o năzuință specifică omului; ea convine însă și scopului educației. Înfrumusețarea (estetizarea) cadrului educației (a localului, a mobilierului etc) și, îndeosebi, a procesului instructiv-educativ, nu constituie nici o concesie făcută copilului, totdeauna sensibil la valorile estetice și nici o abatere din mersul spre obiectivele educaționale. Arta populară, iar mai tîrziu, estetica industrială și tehnologia industrială au realizat cea mai convingătoare demonstrație a speranței că încorporarea (implicarea) frumosului sporește valoarea funcțională a bunurilor, umanizează tehnica și munca omului.

Recomandăm respectarea în toate actele didactice a principiului estetic al învățămîntului, adică încorporarea sistematică și adecvată a esteticului în procesul instructiv-educativ, nu numai pentru a umaniza tehnicile didactice care îl impresoară din ce în ce mai mult pe copil, ci mai ales pentru a spori randamentul formativ al activității didactice.

Bine dozat și adecvat încorporat, esteticul se asociază în mod organic cu logicul, el convine științei și spiritului științific, spirit tributar, de altfel, nu numai matematicii și fizicii, ci și muzicii, plasticii sau literaturii. În acest punct, implicarea esteticului în procesul de predare-învățare al științei are de înfruntat rezistența savanților sau a educatorilor care continuă să opună nedialectic știința — artei. „Arta și știința, pentru a-l cita pe Benedetto Croce, sînt, deci, distincte și în același timp legate între ele: coincid printr-o latură a lor, care este latura estetică. Orice operă de știință este totdată operă de artă. Latura estetică va putea rămîne mai puțin observată, atunci cînd mintea noastră este în întregime prinsă de efortul de a înțelege gîndirea savantului și de a-i cerceta valoarea de adevăr".

Pe lîngă un asiduu exercițiu de cultivare a vorbirii, a mimicii, a gesticii, pe lîngă asimilarea valorilor estetice proprii formelor și metodelor de învățămînt, ceea ce ar trebui să descopere și să rețină toți viitorii profesori este tocmai această „latură estetică" comună științei și artei.

IRINA MIMOR

„Compoziție"

Lărgirea sferei de acțiune a consiliului pedagogic

De obicei, atribuțiile și responsabilitățile consiliului profesoral, cu rol major în buna desfășurare a procesului de învățămînt din școală, sînt reduse la o suită de întruniri, în timpul celor trei trimestre, în care se abordează o tematică intrată în „tradiție" prin obligativitate : analiza situației la învățătură și disciplină a elevilor la sfîrșitul unui trimestru ; stilul de muncă al catedrelor de specialitate ; activitatea metodică a diriginților ș.a. Necesitatea și utilitatea acestor dezbateri nu sînt contestate, firește, de nimeni. Să nu fim înțeleși greșit. Dar ni se pare că, în multe cazuri, activitatea consiliului profesoral, abordînd numai aceste aspecte, este unilaterală, îngustă, neacoperind decît în parte sfera amplă a competențelor și responsabilităților ce-i revin. De aceea, în rîndurile de față, pledăm pentru sondarea în profunzime, de către acest forum școlar, a diversității de aspecte implicate în desfășurarea procesului de învățămînt, pentru angajarea fiecărui dascăl în prospectarea și cercetarea multilaterală a procesului instructiv-educativ din școală, urmînd ca observațiile și concluziile care se impun să fie comunicate în cadrul consiliului. Numai astfel se poate îmbogăți sfera tematică a consiliilor pedagogice și numai astfel acest for educativ își va exercita cu responsabilitate sporită funcțiile, devenind cu adevărat cadrul unor cercetări științifice în domeniul pedagogic. În plus, o nouă consecință ar putea fi sesizată în împlinirea sferei de preocupări privind perfecționarea cadrelor didactice. În afara domeniului științfic de specialitate, s-ar adăuga permanenta cercetare a profesorului în domeniul pedagogiei, al educației. Aceasta ar permite conturarea complexă a personalității dascălului ca om de știință și pedagog.

Două recente consilii profesorale ținute la Școala generală nr. 3 și Liceul nr. 4 din Brașov ne îngăduie să întrezărim ce ar putea să fie consiliul pedagogic : Tema pusă în discuție : „Fiecare cadru didactic — un militant activ pentru formarea propriei conștiințe socialiste". Abordarea acestei teme reflectă înțelegerea superioară a rolului perfecționării profesionale și morale a dascălilor ca instrument de acțiune în îmbunătățirea procesului educațional al tineretului.

În cea mai mare parte, discuțiile din cadrul consiliului — ne relatează prof. Marilena Rotaru, directoare adjunctă a Școlii generale nr. 3 — au fost axate pe căile concrete ale perfecționării ca educatori și membri ai societății a fiecăruia dintre noi. Domeniile perfecționării noastre sînt, într-un plan superior, aceleași cu direcțiile de educație în spiritul ideologiei marxist-leniniste a tuturor oamenilor muncii : educația intelectuală, politico-ideologică, ateist-științifică, moral-cetățenească, estetică, fizică etc. Importanța acestei acțiuni declanșate și generalizate în școala noastră își va găsi, treptat, unitatea de măsură în modalitățile de acțiune ale colectivului didactic asupra climatului școlar. Nota specifică a climatului de muncă al cadrelor din școală influențează mult desfășurarea procesului educațional, în primul rînd, prin reflectarea sa în relația profesor-elev.

Este salutar faptul că în unghiul de vedere al cadrelor didactice de la Școala generală nr. 3, relația profesor-elev capătă „gradele" cuvenite. Deoarece unul dintre domeniile care se cer prospectate în scopul îmbunătățirii tehnologiei educației tineretului îl constituie relația profesor-elev. Această a fost observată și în cadrul consiliului profesoral de la Liceul nr. 4.

În multitudinea eforturilor noastre pentru modernizarea și perfecționarea învățămîntului — opinează prof. Mariana Caluschi — trebuie să cuprindem și analiza sistemului complex de relații existente într-un mare colectiv școlar, coordonat de un numeros colectiv didactic, în scopul valorificării potențialului educativ și perfecționării tuturor instrumentelor de lucru.

Pentru profesor, educația elevilor începe cu prefigurarea societății în care aceștia își vor desfășura activitatea, iar atribuțiile corpului didactic constau în formarea generației tinere în direcția viitoarei activități sociale, realizînd o concordanță deplină între calitățile, aptitudinile, talentele și dorințele fiecărui tînăr și cerințele economice, politice, sociale și culturale ale etapei de dezvoltare a societății.

În acest sens, acțiunea de cunoaștere și perfecționare a sistemului școlar ca subsistem social, începută la Liceul nr. 4 în urmă cu cîțiva ani, s-a concretizat în cercetarea interrelațiilor elevi-elevi la nivelul claselor, cunoașterea valorilor morale pe baza cărora se formează aceste interrelații, valorificarea rezultatelor în acțiunea de formare a colectivelor de elevi, în înlăturarea cauzelor ce generează impedimente în integrarea lor școlară și socială. Examinarea acestui sistem de interrelații nu reprezintă, însă, decît un pas în analiza subsistemului social școlar. În continuare, cercetările au fost orientate spre examinarea interrelației profesor-elev, care se dovedește a fi un element cu o dinamică uimitoare, cu o multitudine de aspecte, ce trebuie cunoscute și coordonate, în scopul perfecționării conștiente a însăși interrelației. Pentru a sugera eficiența unor astfel de investigații, este suficient să arătăm, de exemplu, că printre factorii care determină scăderea prestigiului profesorului, cu o pondere mai mare sînt : ținuta vestimentară necorespunzătoare (91,6 la sută) ; „atmosfera" încărcată în clasă (83,5 la sută) ; aprecierea inexactă, nedreptățirea, favoritismul (70,8 la sută) etc. Rezultatele amplei investigații întreprinse au fost prezentate în consiliul profesoral, unde au constituit subiect de meditație, determinînd luarea anumitor măsuri care să ducă la perfecționarea subsistemului social școlar.

Ceea ce se cere subliniat aici sînt posibilitățile multiple ale consiliului profesoral de a deveni factorul dinamizator al prospectării tuturor aspectelor care definesc procesul educativ din școală, de a constitui cadrul unei acțiuni de masă, al cărei scop este cercetarea în domeniul pedagogiei, al educației și, în același timp, stimulatorul spiritului de inițiativă, al creativității cadrelor didactice, consiliul pedagogic fiind totodată, beneficiarul rezultatelor acestor eforturi, prin stabilirea celor mai judicioase măsuri în scopul perfecționării activității educative din școală.

VICTORIA STEGARU

FLORENTIN TĂNĂSESCU

„Mama celui căzut"

Caiet metodic de geografie

„Caietul metodic de geografie", editat de Inspectoratul școlar al municipiului București, se înscrie în rîndul multiplelor forme de sprijinire a cadrelor didactice în munca lor la catedră. Caietul cuprinde materiale metodice și îndrumări practice în vederea mînuirii unor mijloace mai noi de exemplificare a materiei de clasă.

Profesorul *Constantin Mărculescu* aduce în discuție un mijloc util de predare, vechi și totuși mereu nou, terenul geografic. Este modul ideal pentru realizarea unui învățămînt practic și activ. Avînd, de pildă, în fața ochilor miniatura întregii țări, cu forme de relief, ape, centre locuite, elevii pot amplasa bine și repede realizările economiei noastre socialiste, reconstituind astfel înfățișarea vie a eforturilor poporului nostru.

Pe lîngă harta patriei, elaborată în curbe de nivel, utile ni se par „modelele dinamice" cu ajutorul cărora putem efectua demonstrații la geografia fizică generală. De exemplu, fenomenul de captare în funcție de cumpăna apelor, lecțiile privind lărgirea bazinului fluvial la capitolul de geomorfologie, platforma meteorologică, platforma astronomică sau lada cu nisip sînt tot atîtea mijloace cu ajutorul cărora elevii pot lucra pentru a căpăta deprinderi concrete. Cu interes și bună-voință din partea conducerii școlii și a cadrelor didactice, în colaborare cu comitetul de părinți, se pot realiza „terenuri geografice", a căror valoare practică este de necontestat.

Prof. *Eugenia Luchian* expune o gamă întreagă de exemplificări pentru lecțiile de sinteză și de recapitulare. Scopul acestor lecții fiind de fapt solicitarea gîndirii elevilor și formarea deprinderilor de a se orienta la hartă, de a putea sintetiza fenomenele sau a ști să le discearnă.

Legat de materialul didactic ilustrativ la orele de geografie, *prof. Maria Predescu* aduce o serie de indicații privitoare la materialul fotografic pe care profesorii pot să-l mînuiască la clasă. Dacă fotografiile privind geografia țărilor străine trebuie să ți le procuri, cele din țara noastră pot fi efectuate cu elevii în excursie, această acțiune avînd totodată și caracter politic.

Din acest punct de vedere interesante sînt și unele reprezentări grafice și cartografice utilizate în geografie, îmbinate de *lector dr. A. Năstase* de la Facultatea de geografie din București. Diagramele simple sau complexe, polare și structurale, piramida vîrstelor și explicația întocmirii lor constituie un îndrumar folositor în prezentarea la clasele mari a datelor economice în predarea geografiei lumii.

Într-un articol intitulat : expoziția „Tehnologia instruirii" *prof. Pavel Voicu*, expune cele mai importante realizări ale ei, cu o sumă de modele și mijloace moderne de predare, cum ar fi aspectomatul, magnetoscopul, retroproiectorul, verfixul, opticartul, planetarium etc.

Pasionat geograf și lingvist, *prof. C. Anoica*, prezintă toponimia de factură englezească a celor mai importante elemente geografice de pe glob, ceea ce constituie un ajutor pentru profesorii care nu cunosc limba engleză.

Urmează în continuare o succintă prezentare de către *C. Mărculescu* a unei excursii cu temă a profesorilor de geografie în regiunea vulcanilor noroioși de la Pîcle, cu convingerea că numai prin observarea directă pe teren și deprinderea interpretării științifice a fenomenelor geografice nivelul profesorilor se poate ridica la cerințele învățămîntului modern, aplicativ de astăzi.

Ultimele două articole prezintă un deosebit interes în predarea la clasă. Este vorba de „State noi și teritorii dependente pe harta politică a lumii" scris de prof. *Ion Mierlă* și de „Sinteze bibliografice" pe ramuri și subdiviziuni geografice, întocmite de prof. *Gh. Cristescu*.

DANA VASILIU

Lucrări de analiză gramaticală

O acțiune cît se poate de valoroasă este publicarea, în ultimii ani, de către Editura didactică și pedagogică și de Editura științifică a unor volume cuprinzînd analize gramaticale.

Nu îmi propun să discut valoarea lucrărilor, căci aceasta s-a făcut la timp, iar utilitatea lor în învățămînt niciodată nu s-a pus sub semnul îndoielii.

Rămîn de analizat două probleme, și anume: în primul rînd, necesitatea existenței unui sistem în editarea și difuzarea unor lucrări de acest tip și, în al doilea rînd, ținînd cont de volumul de cunoștințe și de posibilitățile de însușire, lucrările să se adreseze separat elevilor și profesorilor. Necesitatea sistemului în editarea lucrărilor de gramatică e dictată de nevoia de acoperire cu analize, texte și comentarii variate, interesante, noi, a tuturor compartimentelor din gramatică. Din parcurgerea lucrărilor cu acest specific se desprinde impresia că editurile au fost solicitate de către autori să tipărească astfel de culegeri, și că nu ar fi existat un for coordonator care să ceară autorilor anumite lucrări pe care anchetele și sondajele efectuate în școli le-ar fi reclamat cu stringență. Există, de asemenea, în lucrările acestea (și în altele) puncte de vedere extrem de personale, contradicții între două lucrări care se referă la același compartiment din gramatică și în dezacord cu gramatica editată de Academia Republicii Socialiste România. Nimeni nu e împotriva interpretărilor personale date unor fapte de gramatică aparținînd unei limbi în continuă dezvoltare și afirmare, numai că normele limbii române se cer respectate de către toți și cu atît mai mult de către elevii care le învață pentru prima dată în școală. Lucrările de analiză gramaticală adresate elevilor trebuie să susțină normele de gramatică pentru a nu da loc la confuzii în judecarea de către aceștia a unor fapte gramaticale înainte ca ei să fi cunoscut și însușit temeinic normele gramaticale. Pentru studenții facultăților de filologie, pentru profesorii de specialitate din școlile de toate gradele și universități, pentru specialiști și amatori, problemele spinoase, interpretările personale, controversele sînt binevenite și contribuie la cunoașterea, aprofundarea și explicarea unor fapte de limbă.

Deși tipărite la numai două edituri (evident de prestigiu și cu îndelungi și valoroase tradiții), nici una din ele nu popularizează cărțile apărute sau în curs de apariție în propria editură sau în cealaltă. Informarea cititorilor cu titlul lucrărilor de conținut editate sau cu viitoare apariții într-un anumit domeniu contribuie la difuzarea rapidă, la angajarea unei mare mase de cititori în urmărirea titlurilor de care sînt interesați. De aceea, se impune atașarea la fiecare volum a unei liste de lucrări apărute sau în curs de tipărire într-un domeniu dat.

Credem că editarea unor lucrări din domeniul discutat trebuie să se bazeze pe un sistem de coordonare a eforturilor editurilor și autorilor, pe necesitatea adresării diferențiate (elevi și profesori), pe crearea unui sistem de informare operativ și eficient a cititorilor.

SILVESTRU BOATCA

Dansul are ritm şi tinereţea nu e babă!

De cînd cu programul multilateral diversificat pe toate canalele și la toate orele, de cînd cu reluările — ce e sîmbătă după-amiază e și joi de dimineață, ce e astăzi pe doi, mîine sare pe unu — a devenit aproape imposibil să mai pierzi vreo transmisie importantă. Dacă ați pierdut divertismentul de acum două duminici nu disperați, năvălește „pe adresa dv." cînd vă e dimineața mai însorită. Pentru școlari și pentru bunici bucuria e mare. Cine este în schimbul de după-amiază și nu a apucat-o pe Raquel Welch o va revedea într-o dimineață cu prețul unor exerciții la algebră. Cine este însă școlar la începutul zilei va pierde „analiza literară a poemului Luceafărul de M. Eminescu prezentată de prof. univ. dr. doc. Al. Piru" — pentru că Al. Piru, vedetă la „Tele-școală", nu e Raquel Welch în „Călătorie fantastică" și n-are dreptul la reluare.

Spre bucuria sufletelor „topiste", cei ce iubesc topurile beneficiază de reluarea emisiunii „Ritm, tinerețe, dans" *(un titlu de o claritate și o logică care ne amintește de un dialog ionescian: tavanul e sus, podeaua e jos — prefer o pasăre într-un ogor decît un ciorap într-o roabă — dansul are ritm și tinerețea nu e babă!) Acest amalgam educativo-distractiv de la „șase, șase, șase și un sfert" fost-a o dată „bună seara fete, bună seara băieți". După ce s-a tras (pe drept) în „bună seara" cu exploziv forte din toate colțurile presei rezervate cronicarilor TV, s-a renunțat la acest salut de „seară" și la năravurile sale vechi, ca să se facă loc altora noi. „Ritm, tinerețe, dans" a debutat șchiopătînd (timp de multe săptămîni) cu actori tineri, care recitau în primplanuri suprapuse supraimpresiunii unor flăcări și crengi bătute de vînt (versuri de Baudelaire), cu prezentatori fără texte și fără personalitate, cu sumare încropite din balete și șansonetiști. S-a ajuns astăzi la o formă relativ fixă și oarecum inteligentă! Prezintă Dan Nuțu, cumințit după o „rătăcire" în teatru, și Rodica Mandache, tînără, alintată și grațioasă (cînd nu este în primplanuri prost iluminate și nu spune versuri de Magda Isanos); noul cuplu are prestanță, este făcut în primul rînd din doi actori talentați (mai mult primul) și cred că merită osteneala căutărilor anterioare de prezentatori, dacă realizatorii se hotărăsc să-i lase pe cei doi pe post fix și poate le încredințează și „o poștă a emisiuni", un dialog cu beneficiarii. Din sumar, reportajele Sandei Faur — fie că sînt la munte, la teatru sau într-o gară — surprind esențialul, fac haz de necaz și plac; topul lui Octavian Ursulescu cu cele 4 103 scrisori va ajunge cu „timpul" la 14 000 de scrisori și melodiile vor fi interpretate probabil și de alți profesori de sport (nu numai Dan Spătaru și Mihai Constantinescu au făcut I.C.E.F.-ul).*

Într-o discuție avută cu elevii clasei a X-a de la Liceul „Gheorghe Șincai", aceștia mă întrebau: „de ce televiziunea nu acordă mai multă atenție tinereții; de ce emisiunile pentru noi sînt atît de puține; de ce..." (celelalte de ce-uri pe bandă de magnetofon). La toate acestea în nici un caz nu se răspunde doar prin „Ritm, tinerețe, dans". De ce-ul cel mare cred că este: de ce atîtea reluări cînd avem, acum, atîta spațiu în care pot încăpea rubrici tinere și noi? Unde ni-s realizatorii? Unde ne sînt visătorii...

ILEANA COLOMIEȚ

DASCĂLII MEI

(Urmare din pag. a 3-a)

plin că nu e voie, că ceea ce fac e o abatere școlară, dar eu merg pe drumul cugetului meu.

— Uite, Constantinescu Petre, școlii noastre tu i-ai adus un mare folos cu premiul obținut de tine la istorie, la concursurile pe țară ale Tinerimii Române, alături de alți elevi sîrguincioși. Eu știu, mai mult, că unii dintre voi — și ești și tu, firește, printre aceia — lepădați seara uniformele și participați la adunările conduse de Mihai Gh. Bujor. V-a semnalat poliția și mi s-a atras atenția, dar eu v-am înțeles elanul tineresc și omenia acelei învățături, astfel că am înfrînat lucrurile. Acum tu însuți le-ai dat în vileag, și încă public. Tu ești bursier și știu bine că te întreții și din meditații. Eu nu te voi lovi niciodată. Dar de vei avea nenorocul ca cineva să sesizeze consiliul profesoral, atunci eu trebuie să-mi îndeplinesc sarcina de apărător al rînduielilor liceului. Respectînd regulamentele școlare, va trebui să te elimin, retrăgîndu-ți totodată bursa. Să nu vorbești nimănui despre ceea ce ai auzit azi, aici, la mine, în acest birou.

Am avut noroc, nu numai de înțelegerea acelui dascăl nobil, cu cugetul limpede, ci și pentru că nimeni n-a mai sesizat apoi consiliul profesoral. Am terminat liceul, am devenit student și apoi eu însumi profesor de istorie la liceu și la universitate.

Iată, aceștia ar fi dascălii mei, de care mă leagă cele mai puternice aduceri aminte, de care se leagă însăși existența mea, continuitatea mea în viața marxistă în care m-am integrat.

— *Dar dumneavoastră mi-ați amintit că trei sînt dascălii rămași* „făclii nestinse" *pe drumul vieții dumneavoastră. Și nu i-ați relevat decît pe doi. Ați omis, cumva, vreunul?*

— Nu l-am omis, nu-l puteam omite tocmai pe el, ci l-am lăsat anume la urmă tocmai pentru că el îmi luminează neîntrerupt drumul printre oameni, însăși rațiunea existenței mele. E *Karl Marx*, cel care mă călăuzește de atunci, de la vîrsta de cînd eram elev. Karl Marx e cel care-mi inspiră și-mi determină gîndirea pe drumul luminos pe care merge azi însuși poporul nostru, alături de toate popoarele eliberate de servituțile capitalismului.

Karl Marx, făclie nestinsă, în serviciul omenirii, în universalitate.

În fața mea se aflau, atunci, ca pe un lung și zbuciumat drum al unei vieți de opt decenii, elevul-gimnazist, liceanul, profesorul de liceu și apoi cel de la catedra universitară, înaltul dregător obștesc și academicianul, luptătorul politic, luminat de gratitudinea postumă pentru dascălii pomeniți, făclii nestinse pentru elevul care nu s-a abătut de la învățătura lor, pe care a trăit-o și prin nobilul lor îndemn...

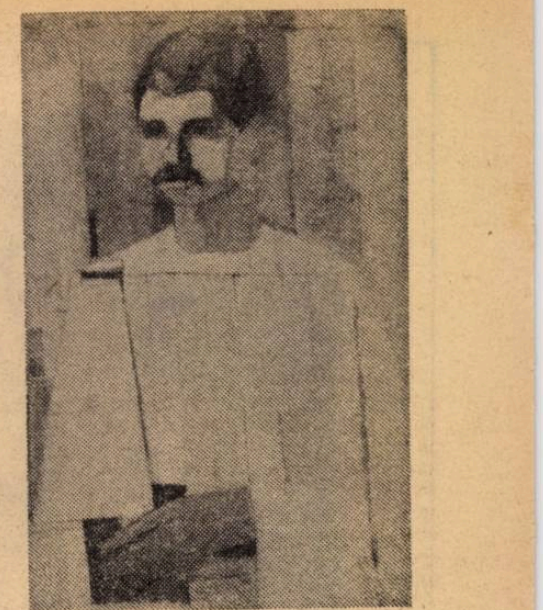

EMIL CIOCOI „Nicolae Labiș"

TABERE-CURS

● Pentru profesorii de geografie

Conjugîndu-și eforturile pe linia modernizării învățămîntului geografic și al sprijinirii obținerii definitivatului și gradelor II și I de către profesorii de geografie, Societatea de științe geografice, în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură organizează între 20—30 iulie a.c. ediția a XIII-a a taberelor-curs. Acestea își vor desfășura activitatea în zonele Maramureș, Curbura internă a Carpaților, nord-estul Carpaților Orientali și Delta Dunării — nordul Dobrogei, avînd ca centre de întîlnire a cursanților orașele **Baia Mare, Brașov, Piatra Neamț** și — respectiv — **Tulcea.** În cadrul taberelor-curs se vor face prezentări privind cadrul natural și social-economic al regiunii, se vor înfățișa realizări și tendințe în geografia românească și străină, vor fi efectuate vizite la obiective economice, se vor urmări probleme didactice și metode legate de cartografierea și interpretarea obiectelor, fenomenelor și faptelor geografice, se vor alcătui colecții de roci și plante etc. Conducătorii științifici sînt cadre didactice universitare cu îndelungată practică la catedră și în cercetarea la teren. În continuarea taberelor-curs, în zilele de 31.VII—1 și 2.VIII cursanții — și alți geografi din țară — se vor întîlni la Suceava la cea de **„A V-a consfătuire pe țară a profesorilor de geografie"**. Termenul ultim de înscriere este 5 mai a.c. Alte amănunte privind traseele acestor întruniri, obiectivele și condițiile de participare, în „Terra" nr. 1 și 2/1972, la filialele și la Centrala S.S.G.

● Pentru profesorii de biologie

Societatea de științe biologice din R.S.R. organizează în vara acestui an, pentru profesorii de biologie de la școlile de cultură generală și licee, ca forme de informare și documentare postuniversitare, următoarele tabere-curs:

tabăra-curs din Dobrogea (Agigea) între 1—15 aug. 1972;

tabăra-curs din Banat (Timișoara) între 24 iulie—6 aug. 1972;

tabăra-curs din Moldova (Stațiunea de cercetări biologice „Stejarul", Pîngărați) între 3—17 august 1972.

Programul de activitate a taberelor-curs cuprinde informări referitoare la cele mai actuale probleme din domeniul biologiei, aplicații științifice pe diferite trasee și itinerare din zonele respective pentru cunoașterea faunei și florei regionale, colectarea și determinarea materialelor faunistice și floristice în vederea alcătuirii colecțiilor necesare înzestrării cabinetelor biologice din școli (colecții de roci, ierbare, insectare etc.). De asemenea, sînt prevăzute în programe vizite la stațiuni științifice și experimentale de specialitate, rezervații naturale, obiective industriale, agricole, istorice și folclorice.

Cadrele didactice de specialitate, care doresc să participe la una din taberele-curs, se vor adresa filialelor S.S.B., de unde vor afla condițiile de participare.

Simpozionul „Educarea elevilor pentru munca productivă“

Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură și Ministerul Educației și Învățămîntului semnează ca organizatori simpozionul **„Educarea elevilor pentru munca productivă“**, ale cărui lucrări se vor desfășura în două etape : **județeană** — în vacanța de primăvară a acestui an școlar și **republicană** — la începutul anului școlar 1972/1973.

Tema propusă este de mare actualitate. Educarea elevilor **pentru** munca productivă se împlinește acum **prin** muncă productivă. Activitățile tehnico-productive în care elevii sînt angajați, valorifică mari capacități de gîndire tehnică, o imensă disponibilitate de energie creatoare a tineretului școlar, ele au introdus în dimensiunile actului de cultură, în care tinerii se exercită, termenii gîndirii economice, pe cei ai utilității sociale a muncii, prin producția pe care elevii o realizează. Noi perspective profesionale se deschid elevilor noștri prin activitatea tehnico-productivă, prin ea li se sedimentează sentimentul de încredere în forțele proprii, în capacitatea lor creatoare.

Simpozionul — la cele două etape ale lui — are caracterul unui bogat schimb de experiență, o însumare calitativă de metodologii practicate, transformabile în măsuri de îmbunătățire a muncii pentru viitor.

Am depășit faza în care necesitatea muncii, valențele ei social-politice și moral-educative trebuiau demonstrate. Sîntem acum într-un stadiu de dezbateri în care răspunsul la **„cum** să procedăm ?“ este prioritar. În această concepție aplicativă vor fi elaborate comunicările care se vor prezenta în ședințe. O retrospectivă a realizărilor și a căilor prin care s-au obținut, va permite prospectarea eficientă a drumului de urmat de aici înainte. În acest sens, simpozionul marchează o etapă, nicidecum un punct terminal.

Complexitatea problemei și — datorită ei — eventualele tentații de a divaga, i-au determinat pe organizatori să precizeze domeniile de abordare a temei, domenii care vor constitui secțiile de lucru ale simpozionului : I. Rolul și locul muncii productive în pregătirea și educarea elevilor ; II. Sisteme, metode și procedee de instruire tehnico-productivă ; III. Atelierul și lotul agricol școlar ; IV. Sistemele de evaluare a randamentului școlar (verificarea și notarea rezultatelor elevilor) ; V. Maistru-instructor ; VI. Aportul organizațiilor sindicale la mobilizarea în vederea perfecționării continue a organizării și desfășurării activității tehnico-productive a elevilor.

Abordarea altor domenii în afara celor exprimate mai sus se condiționează de circumscrierea lor temei generale a simpozionului, educarea elevilor pentru munca productivă.

Se va pune un accent mai insistent decît în trecut pe disciplina de lucru a simpozionului : nu vor fi admise în ședințe decît comunicări care se înscriu în tematică, care întrunesc condiții de calitate și sînt cuprinse pe dimensiunea a 5 pagini dactilografiate.

Simpozionul este o manifestare științifică ; în el vor trebui discutate idei, puncte de vedere ; vor fi neavenite dările de seamă, în care factologia înăbușă gîndirea și inițiativa creatoare, limitează perspectiva.

Pentru realizarea unitară a deziderатelor exprimate, vor fi sprijinite comisiile județene de organizare a simpozionului cu indicații și intervenții ameliorative prin deplasări la fața locului a unor specialiști. Stă în intenția noastră ca faza județeană să nu însemne una de calitate inferioară celei republicane, ci una echivalentă. În sprijinul acțiunii la care ne referim și-au exprimat adeziunea Institutul de cercetări pedagogice, Institutul central de perfecționare a personalului didactic, Uniunea societăților științifice ale cadrelor didactice. Ne exprimăm în mod ferm convingerea că această manifestare științifică a cadrelor didactice din țara noastră se va solda cu propulsarea unor noi forme și modalități de activități productive ale elevilor, într-o concepție tehnico-organizatorică modernă, integrată rațiunilor de ordin didactic-educativ care i-au înscris prezența în învățămînt.

ELENA COJAN
ROMEO DĂSCĂLESCU

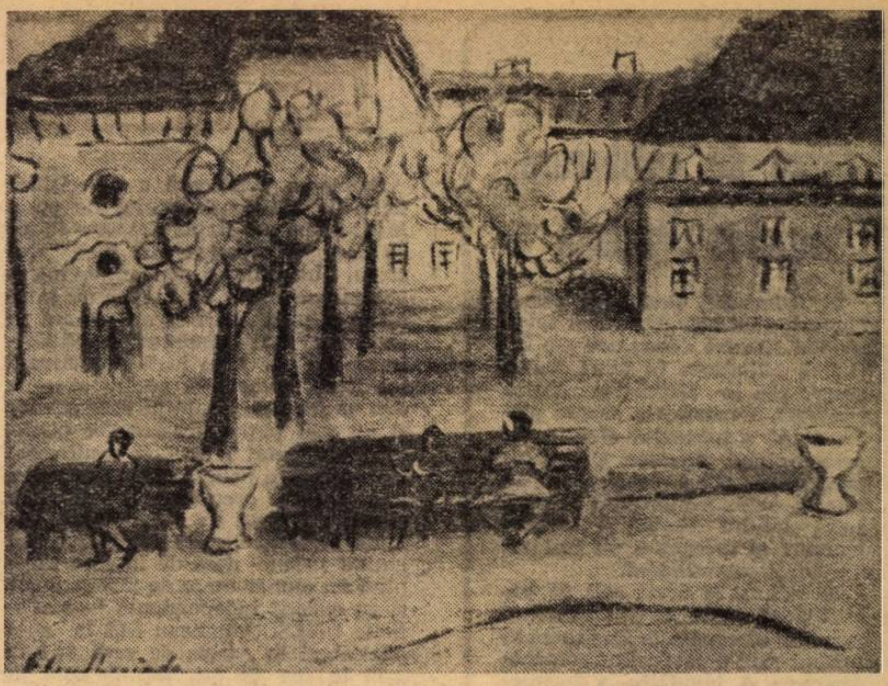

M. ELEUTHERIADE *„Bancă la Dresda"*

Pecetea originalității

Un itinerar al emoțiilor s-ar putea intitula actuala expoziție personală deschisă de Micaela Eleutheriade în sălile „Simeza“. De la „Poalele Alpilor“ pînă la „Case din Babadag“, de la „Canalul din Delft“ pînă la „Primăvară în Cișmigiu“, de la „Trenuleț de la Breaza“, la „Schimbarea gărzii la Windsor“, artista ne propune o călătorie inedită, într-o lume a emoțiilor transcrise în culori de o mare finețe și eleganță, stăpînite cu aleasă știință a îngemănării lor.

Fiecare dintre noi privim în jur și chiar pretindem că „vedem“. Dar nimeni nu știe, asemenea artistei, să descifreze în diabolica suprapunere de imagini a lumii moderne, permanența frumosului. Micaela Eleutheriade ne invită să-l privim, să-l simțim, să-l percepem în armonii de tonuri și nuanțe, care sînt numai ale ei, pecetea originalității sale.

Acum aproape 50 de ani, pictorița făcea parte din avangarda artistică a țării. Fiindcă nu respecta canoanele. Cele de atunci. Dar, privindu-i astăzi cu atenție picturile, îți dai seama că a rămas consecventă nerespectării canoanelor, deși, așa cum îmi mărturisea într-o recentă discuție de atelier, unii colegi de breaslă o socotesc anacronică. E oare adevărat ? Da, în măsura în care aspirațiile spre soare, spre lumină, spre limpezimi sînt anacronice. În măsura în care gîndurile deschise spre meridiane, spre alte planete sînt anacronice. În măsura în care a visa este un anacronism. Micaela Eleutheriade, invitîndu-ne în călătoriile sale picturale, ne invită, totodată, să visăm, prin culoare, prin forme, prin ritmuri, prin intensitatea propriilor sale sentimente. Mai mult decît atît. Pictorița a fost și rămîne un artist modern, în creația căruia regăsești, trecute prin filtrul unei veritabile personalități, experiențele artei acestui secol, dominate însă de o profundă cunoaștere a tehnicii și a meșteșugului picturii.

Trecînd de la o lucrare la alta nu poți să un te gîndești că arta se face fiindcă vrei să respiri, să exiști, să te confrunți cu tine însuți și cu umanitatea. În afara acestor date, arta nu viază.

Nu știu dacă Micaela Eleutheriade a predat vreodată pictura cuiva. Dar știu exact că pe mulți, foarte mulți oameni care i-au privit și îndrăgit pînzele, i-a învățat că pictura este și trebuie să fie o parte integrantă a spiritualității fiecăruia dintre noi, locul de întîlnire a inteligenței și sensibilității.

ADRIANA STOICA

Pregătiri pentru simpozion

PITEȘTI

Pregătirea fazei județene a simpozionului a cunoscut o mare amploare în județul Argeș. După desfășurarea fazei pe școală, s-a organizat la Școala generală nr. 5 din Pitești un schimb de experiență privind pregătirea tehnico-productivă a elevilor, iar la Școala generală nr. 3 din Pitești o expoziție care a cuprins obiecte realizate de elevi în cadrul pregătirii tehnico-productive. În cadrul lucrărilor simpozionului care va avea loc la Pitești la 26 martie a.c. va fi deschisă la Casa corpului didactic din localitate o expoziție.

CARAȘ-SEVERIN

După acțiunea de popularizare a simpozionului „Educarea elevilor pentru munca productivă“ și de sprijinire a elaborării comunicărilor prin repartizarea referenților pe membrii comisiei de organizare, potrivit specialității sau zonei de activitate, precum și prin elaborarea unor liste bibliografice în cadrul Casei corpului didactic, în prezent sînt selecționate lucrările de către birourile secțiilor, făcîndu-se propuneri pentru îmbunătățirea conținutului lor, care va fi prezentat la 15 aprilie a.c la Reșița.

Vacanța '72 — vacanță activă

După un bun obicei, statornicit de ani de zile, vacantele elevilor — de iarnă, de primăvară și cu deosebire cea mare, de vară — se pregătesc, în toate detaliile lor cu mult înainte, cînd elevii nici nu se gîndesc la ele, sînt absorbiți de învățătură. Acum, de exemplu, în aceste zile, forurile de resort au perfectat cîteva probleme deosebit de importante care prefigurează, deocamdată în linii mari, profilul viitoarelor vacanțe.

Pentru a le afla, ne-am adresat tovarășei **CONSTANȚA BĂRBOI**, director general adjunct al Direcției generale pentru muncă politico-educativă din Ministerul Educației și Învățămîntului.

— Ne-ați putea formula pe scurt, care va fi dominanta acestor vacanțe, prin ce se vor deosebi de celelalte ?

— Doresc mai întîi să amintesc preocuparea deosebită pe care o manifestă în acest an Ministerul Educației și Învățămîntului, precum și toate forurile care colaborează în această importantă acțiune, pentru găsirea unor modalități cît mai bune, mai eficiente de organizare a vacanței. În acest scop, de curînd, a avut loc ședința Comandamentului central de organizare a vacanțelor școlare în care s-au stabilit măsurile ce trebuie luate și în care tovarășul Virgil Cazacu, prim adjunct al ministrului educației și învățămîntului a făcut cîteva sublinieri deosebit de prețioase.

În cîteva cuvinte spus, vacanța — sau vacanțele acestui an — va avea un puternic caracter activ. Elevii vor fi antrenați într-o serie de tabere speciale : tabăra arheologilor, a biologilor etc., precum și în expediții, de tipul expediției „Cutezătorii“, în care să poată efectua activități cu caracter practic.

Vor fi extinse în acest an și taberele de muncă patriotică în care elevii, în afara programului distractiv, vor fi antrenați la amenajarea unor baze sportive, la înfrumusețarea taberelor, la repararea mobilierului. Începutul acestei frumoase inițiative îl face județul Harghita, prin tabăra de la Homorod, în care elevii vor veni spre sfîrșitul lunii mai și vor face toate pregătirile necesare deschiderii taberei.

Un element nou privind taberele de odihnă, pe care îl consider deosebit de important : din anul acesta în tabere vor participa, alături de elevi, și tineri muncitori, studenți, pionieri.

— Cum sînt folosite în această acțiune inițiativele locale.

— Da. Punem mare preț pe aceste inițiative și le sprijinim. Este vorba despre organizarea de tabere în corturi, despre amenajarea unor zone de agrement la marginea orașelor și a comunelor, pe care multe județe, ca Argeș, Hunedoara, Reșița le-au și pus în aplicare.

— Cît privește pe cei ce vor fi prezenți în mijlocul elevilor și-i vor îndruma ce ne puteți spune ?

— Selecționarea riguroasă și pregătirea cadrelor didactice pentru vacanță, pentru tabere în special, este o problemă serioasă căreia îi acordăm atenția cuvenită. Dorim ca din acest an să antrenăm mai mult studenții în activitatea de vacanță. Luna de practică să și-o efectueze în tabere. De asemenea, vom asigura condiții ca directorul taberei să aibă o mai mare continuitate în muncă — de cîteva serii sau chiar de cîțiva ani.

Despre vacanță se mai pot spune multe lucruri. Avem multe proiecte frumoase, interesante. Le vom face însă cunoscute cu alt prilej.

M. VERDEȘ

Școala — teren de colaborare româno-algeriană

În momentul cînd apar aceste rînduri, vizita în Algeria a tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a încheiat, aflîndu-se în plină desfășurare cea în Republica Africa Centrală. Reportajele despre prima etapă a turneului african al președintelui Nicolae Ceaușescu apărute în presa centrală ne-au relevat calda ospitalitate cu care șeful statului român și ceilalți membri ai delegației au fost întîmpinați pretutindeni.

Aș releva în acest colț de pagină două fapte ce pot constitui exemple elocvente în ilustrarea în primul rînd a cooperării româno-algeriene și, totodată, a dorinței Algeriei de a se racorda la lungimea de undă a lumii dezvoltate, de a-și redobîndi autenticitatea, de a-și afirma personalitatea — cum spunea președintele Boumediène.

Primul obiectiv vizitat de președintele Nicolae Ceaușescu în orașul Constantine, principalul centru economic și social-cultural din estul Algeriei, a fost șantierul complexului noii Universități. Printre altele, înalților oaspeți români li s-a subliniat cu acest prilej că, alături de profesorii algerieni, la Universitatea din Constantine își aduc contribuția și specialiști români. După cum declara rectorul Universității, Bendali Mustafa, profesorii români au un aport foarte prețios la formarea tehnică a tineretului algerian, îndeosebi în elaborarea metodologiei procesului de învățămînt. Rectorul Bendali Mustafa încheia exprimîndu-și convingerea că se va bucura în continuare de această competentă colaborare — convingere ce, implicit, aduce și un elogiu valențelor și prestigiului școlii românești. De altfel, un alt fapt confirmă pe deplin cele afirmate mai sus. În orașul-port Skikda, președintele Nicolae Ceaușescu a vizitat și complexul petrochimic. Aici, de pe o platformă în fața căreia se deschide panorama întregului complex, directorul zonei industriale Skikda, Abdelmajid Kazi Tani a dat explicații oaspeților în limba română, Kazi Tani fiind unul din sutele de tineri algerieni care și-au făcut studiile în România.

Am evidențiat din întreaga desfășurare a vizitei în Algeria a președintelui Consiliului de Stat al României aceste două ipostaze ale colaborării româno-algeriene în domeniul învățămîntului, care, la rîndul ei, se înscrie în cadrul mai larg al colaborării multilaterale, al prieteniei dintre cele două țări.

DUMITRU CONSTANTIN

Alfabetizare funcțională

AFRICA

Spolierea nemiloasă **a** bogățiilor naturale ale continentului de peste Mediterana s-a împletit secole în șir cu ceea ce favoriza mai bine jaful străin : menținerea africanilor într-o accentuată stare de înapoiere, între altele și prin „ceea ce amputează în modul cel mai scandalos posibilitățile umane“ — după justa apreciere a lui René Maheu — analfabetismul. Așa se face că pămîntul străvechilor și nu mai puțin strălucitelor civilizații ale lumii a fost și locul celei mai cumplite pauperizări spirituale, care a pus greutatea celor mai multe milioane de locuitori în balanța neștiutorilor de carte. În jurul anului 1960 — dată de la care începînd un număr mare de țări africane și-au cucerit independența — statisticile UNESCO indicau 88,2 la sută analfabeți în Africa de vest, 84,1 la sută în cea de est, 78,5 la sută în Africa centrală, 81,5 la sută în cea de nord și 49,8 la sută în Africa meridională. Pe sexe, alte statistici, referitoare la o etapă mai recentă, arată o stare de înapoiere mai accentuată la femei decît la bărbați : 83,7 la sută față de 73,7 la sută.

Construirea noii Africi, care a început în țările eliberate de colonialism, înseamnă crearea unei baze materiale puternice și moderne pe măsura imenselor rezerve naturale ale continentului și a țelurilor de prosperitate ale popoarelor lui. Ca o condiție, dar și ca o consecință, edificarea Africii contemporane înseamnă și lupta pentru pregătirea cadrelor, asigurarea accesului la învățătură al maselor, înlăturarea neștiinței de carte. Prezentînd căile concrete de urmărit pe această linie — Conferința miniștrilor educației din Africa, ținută sub egida UNESCO în 1961, a reliefat necesitatea stringentă de a generaliza, pînă în 1980, învățămîntul primar de șase ani, de a cuprinde circa 20 la sută din absolvenții școlii elementare în licee și 300 de mii de studenți în universități.

Numărul extrem de mare al neștiutorilor de carte adulți din Africa face din alfabetizare o problemă majoră care, în contextul autoexigențelor actuale ale popoarelor acestui continent, este privită nu numai sub aspect cantitativ (epuizarea numărului de neștiutori de carte și împiedicarea apariției altora noi), dar și calitativ ; căci, așa cum s-a subliniat la Congresul mondial al miniștrilor educației (Teheran, 1965), astăzi alfabetizarea adulților nu mai poate fi făcută oricum, ci în raport cu trebuințele dezvoltării social-economice ale societății. Condițiile actuale impun o alfabetizare **funcțională,** care țintește nu doar spre familiarizarea omului cu buchile cărților, dar și spre educarea lui din mai multe puncte de vedere. Înțeleasă astfel, alfabetizarea trebuie să ducă — se arăta la Seminarul african dedicat alfabetizării funcționale (Khartum, 1971) — la **formarea producătorului** pentru îmbunătățirea propriei calificări profesionale, la participarea conștientă a omului sau, mai bine zis, în cunoștință de cauză, la procesul de producție, pentru creșterea producției și productivității muncii. Pe de altă parte, activitatea de alfabetizare funcțională trebuie **să-l formeze pe om ca cetățean** al țării sale, înzestrîndu-l cu **calitățile morale** și **intelectuale** care să-i permită înțelegerea fenomenelor vieții economice, sociale, culturale, politice din țara sa și, în general, din lume. Se urmărește „formarea unui muncitor african conștient și capabil să participe la lupta de clasă care se duce pe plan național, continental și internațional — menționau concluziile aceluiași Seminar — pentru a înlătura structurile coloniale și neocoloniale și a instaura altele noi, democratice, libere de exploatarea economică și de opresiunea ideologică și culturală a imperialismului“.

Alfabetizarea funcțională — s-a arătat la același Seminar — trebuie să facă parte din sistemul general al învățămîntului fiecărei țări africane și să acționeze masiv, pe baza unui plan concret alcătuit pentru fiecare centru al vieții economice și sociale, cuprinzînd obiectivele și mijloacele care vor asigura succesul deplin. Ducerea la bun sfîrșit a acestei acțiuni ridică în fața organizatorilor ei două probleme considerate foarte importante, cel puțin pentru condițiile țărilor din continentul negru : asigurarea mijloacelor financiare și pregătirea alfabetizatorilor. Guvernele țărilor africane care au scuturat jugul colonial au alocat, după cum se știe, sume însemnate pentru învățămînt și pentru răspîndirea în mase a științei de carte ; în țările subjugate de imperialism însă, fondurile pentru instrucție și pentru alfabetizare sînt, precum se știe, reduse la ultima expresie. În același timp, milioanele de adulți, care trebuie să învețe cititul și scrisul într-un timp cît mai scurt și după noua strategie, reclamă un personal pregătit anume, și el foarte numeros. Pe lîngă unele universități africane au și luat naștere secții speciale pentru problemele alfabetizării. În atenția forurilor competente se află, în etapa de față, adoptarea celor mai bune soluții de pregătire a alfabetizatorilor. Așa cum s-a constatat, aceștia obțin rezultate superioare cînd provin din mediul economic și social al celor pe care îi învață, dar au nevoie și de o formație pedagogică specială. În schimb, cînd alfabetizatorii sînt cadre didactice de profesie, neposedînd experiența vieții economice și sociale a elevilor lor adulți — au nevoie de o pregătire suplimentară în domeniul activității tehnico-practice.

O cartă specială, adoptată la Conferința mondială pentru alfabetizarea funcțională (Nicosia, 1969) recomandă căile prin care poate fi sporit efectul educativ-formativ al învățării scrisului și cititului la vîrstele adulte. Problema revine adeseori și în discuția diferitelor organisme UNESCO, omenirea avînd în total nu mai puțin de 780 milioane de analfabeți (cifră în creștere, datorită sporului demografic și adîncirii exploatării capitaliste). Dar faptul că africanii își propun cu atîta seriozitate alfabetizarea **funcțională** este un semn al aplecării lor spre realizările calitative privind factorul **om,** de a cărui pregătire, conștiință socială și voință de acțiune depinde însuși progresul.

STELA PREDESCU

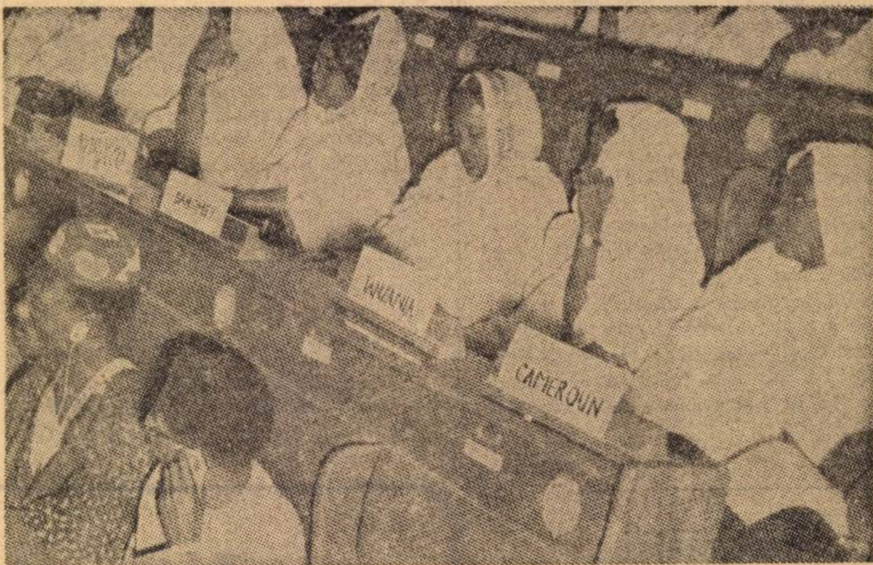

La Khartum, discutînd despre alfabetizare

SUEDIA :

Dejunul „verde“ în școli

Într-un fel, eforturile autorităților sanitare suedeze pentru schimbarea concepției generale cu privire la regimul alimentar încep încă din școală, prin educația pe care o primesc viitorii cetățeni și condițiile concrete ce le sînt create, în acest sens, de-a lungul anilor de studiu.

Preocuparea este mai veche. În 1938 a fost introdusă în școli o gustare zilnică gratuită pentru fiecare elev. Hotărîrea a fost luată de parlamentul suedez și s-a materializat printr-o subvenție a acestuia (suportată indirect tot de beneficiari, prin impozitele ridicate, care ating în medie 30—50 la sută din venit). Gustarea era modestă : pîine cu unt și lapte. După război, în 1946, ea a fost înlocuită cu o masă caldă, mai consistentă. Hrana servită la școală trebuia să asigure o treime din alimentația zilnică a unui școlar în perioada de creștere, adică 830 calorii, 21 grame de proteine și cel mult 23—31 grame de grăsimi. În 1971, peste 97 la sută din școlile suedeze aveau pus la punct acest sistem. El cuprinde un număr de 1,2 milioane de elevi între 7 și 19 ani, răspîndiți în 5 000 de școli.

Mai ales la început, părinții copiilor au avut rețineri față de această inițiativă și își trimiteau în continuare odraslele la școală, cu pachețelul de mîncare. Încetul cu încetul, neîncrederea a dispărut chiar și la cei mai pretențioși. Acțiunea nu a fost de loc simplă. Ea a obligat școlile la amenajarea de săli corespunzătoare, la cumpărarea de mobilier, tacîmuri, veselă, la angajarea de personal suplimentar etc.

Cantinele școlare asigură copiilor o masă hrănitoare, substanțială, gustoasă, alcătuită după cele mai moderne precepte culinare, pe care acasă poate n-ar căpăta-o. În general, masa constă dintr-un singur fel cald cu garnitură și un desert, dar nu prea dulce. Se servește mult carne slabă, pește, pui, ficat, chiftele și garnituri de cartofi, orez, legume verzi, morcovi cruzi, varză roșie. Felul principal e completat cu pîine integrală (cu germene de grîu) unsă cu unt, brînză, lapte și, uneori, fructe. Rețetele sănătoase bazate foarte mult pe „linia verde“ educă tînăra generație în sensul unei alimentații raționale, menite să influențeze cu timpul regimul de hrană al întregii populații. În această privință s-au și petrecut multe schimbări în ultimul deceniu. Masa unei familii suedeze s-a transformat simțitor. În urmă cu 10—15 ani se mîncau multe feluri grase, grele, cu sosuri, cîrnați, dulciuri, De cîțiva ani încoace se consumă din abundență salată verde, legume, fructe, ceea ce înainte cu 3—4 decenii era o raritate. La restaurante, salata verde stă acum pe masă ca parte nelipsită din meniu.

Masa la școli se servește în jurul orei 11, în săli amenajate cu gust și relativ mici, deoarece s-a constatat că elevii se poartă așa mai civilizat decît în hale mari, cu aspect impersonal. La mesele pătrate sau rotunde iau loc 6—8 copii. De cele mai multe ori ei se servesc singuri, căci e mai ieftin pentru școală.

Meniurile sînt publicate în ziarele locale, astfel ca părinții să-și poată alcătui o masă diferită de cea de la școală, iar băcăniile își adaptează sortimentele în așa fel încît să poată oferi alimente complementare.

PETRE BANUȘ

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scinteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scinteii“

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 41

Sîmbătă 25 martie 1972
12 pagini — 1 leu

Imperativul zilei de mîine

„Non scholae sed vitae discimus" (sau „patriae discimus") se spunea odinioară, și dictonul latin cuprindea un adevăr în sensul că fiecare societate își făurea școala de care avea nevoie. Am putea vorbi astfel de o modernizare, în spiritul adecvării învățămîntului la cerințele orînduirii sociale în fiecare mare etapă istorică. Dar niciodată învățămîntul n-a cunoscut o mutație mai mare, mai puternică în care să fie angajate deopotrivă societatea, — sub forma ei cea mai înalt constituită, statul — și instituțiile de învățămînt prin slujitorii lor — educatorii. În fața unei lumi în continuă schimbare, care-și caută cu febrilitate structurile sociale cele mai potrivite, în fața exploziei informaționale și a uluitoarelor progrese ale științei și tehnicii zilelor noastre, cuvîntul modernizare capătă o dimensiune nouă și înțelesuri plurivalente. Problemele învățămîntului și ale educației — în sensul cel mai larg al cuvîntului de formare a omului pentru viața de azi, dar mai ales pentru ziua de mîine — sînt problemele majore ale contemporaneității. Ne întrebăm neliniștiți asupra finalității procesului de învățămînt și educație, proiectînd incert imaginea omului viitor în coordonatele sociale ale lumii în transformare. Analizăm, pedagogi, dascăli și părinți, adecvarea conținutului procesului educațional la cerințele societății, într-un climat de efervescență intelectuală și socială. Nimeni nu mai este străin astăzi de frămîntările care au loc în viața școlii, și aceasta la scară mondială. Dintr-un sector izolat, cum sînt numeroase altele, școala devine preocuparea principală a societății, integrîndu-le și în același timp, integrîndu-se marilor întrebări pe care și le pune omenirea de azi. Trăim o epocă a educatorului, și prin aceasta vrem să spunem că școala, prin funcția pe care o are, — așa cum lapidar a definit-o secretarul general al partidului — constituie „principalul izvor de instrucție și educație". De școală, înțelegînd prin aceasta viziunea pe care o avem asupra rosturilor ei, și în funcție de aceasta, de conținutul, metodele, tehnologia instruirii, precum și de formarea cadrelor care vor da viață sarcinilor pe care le urmărește, depind calitatea întregului proces educativ, pregătirea omului de mîine.

Jaloanele dezvoltării unui învățămînt în perspectiva necesităților de azi și de mîine ale societății noastre în plină dezvoltare au fost puse Documentele de partid din vară și cele din toamnă au dat un impuls hotărîtor renovărilor necesare unui învățămînt suplu, deschis, în stare să facă față cerințelor noastre sociale. Ele au precizat liniile directoare ale școlii românești pentru integrarea mai ușoară și într-un ritm mai accentuat în viața socială. Generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani devine realitate, legarea învățămîntului de viață, de producție se realizează cu rezultate satisfăcătoare, munca elevilor în atelierele școlare, în uzine și pe ogoare deschide largi posibilități pentru tineretul școlar în vederea formării lui pentru viață, a integrării lui sociale și acoperirii necesității de cadre pe care societatea noastră o simte ca urmare a unui proces de restructurare continuă a profesiunilor și de apariție a unor noi profesiuni, determinat de ritmul alert al tehnicii și științei contemporane.

Mutații profunde au loc — și ele sînt departe de a se opri — în conținutul, metodologia și tehnica lecțiilor. Mutații la fel de necesare sînt reclamate și în relația profesor-elev. Locul sălilor de clasă le iau cabinetele, atelierele, uzina, micro-ferma, pentru care vechea și tradiționala sală de clasă, cu profesorii ex-catedra, care își țin lecțiile, sînt pe cale să dispară. Se întrevede o viziune nouă a arhitecturii școlare, modernă și suplă, care să înlocuiască vechea clădire școlară greoaie și inadecvată cerințelor de înnoire continuă a învățămîntului.

Transformările se cer; le cere viața cu necesitățile ei, mereu altele. Ele au existat totdeauna și se leagă inexorabil de viața noastră, de existența noastră ca oameni, membri ai unei societăți și ai unui moment istoric al ei. Ceea ce conferă acestor transformări un accent nou, sau dacă vreți un timbru specific contemporan, este ritmul deosebit de accelerat, de neiertător în care se petrec.

Sîntem în stare să-i facem față? Negreșit că da! Istoria nu înregistrează, decît ca un fapt excepțional, ca o generație să lase pe seama alteia propriile ei răspunderi.

Ni se cere doar o nouă viziune asupra rosturilor școlii și asupra propriilor noastre rosturi de educatori. Ni se cere să învingem o inerție — formă manifestă a comodității intelectuale — pe care învățămîntul a întreținut-o cu sau fără știință de-a lungul anilor Ni se cer suplețe, mai multă mobilitate intelectuală, deci o deschidere spre nou, pentru ca, bine ancorați în realitate, cu picioarele bine înfipte pe pămînt, să știm privi și citi în viitor.

MIHAIL RAȚIU

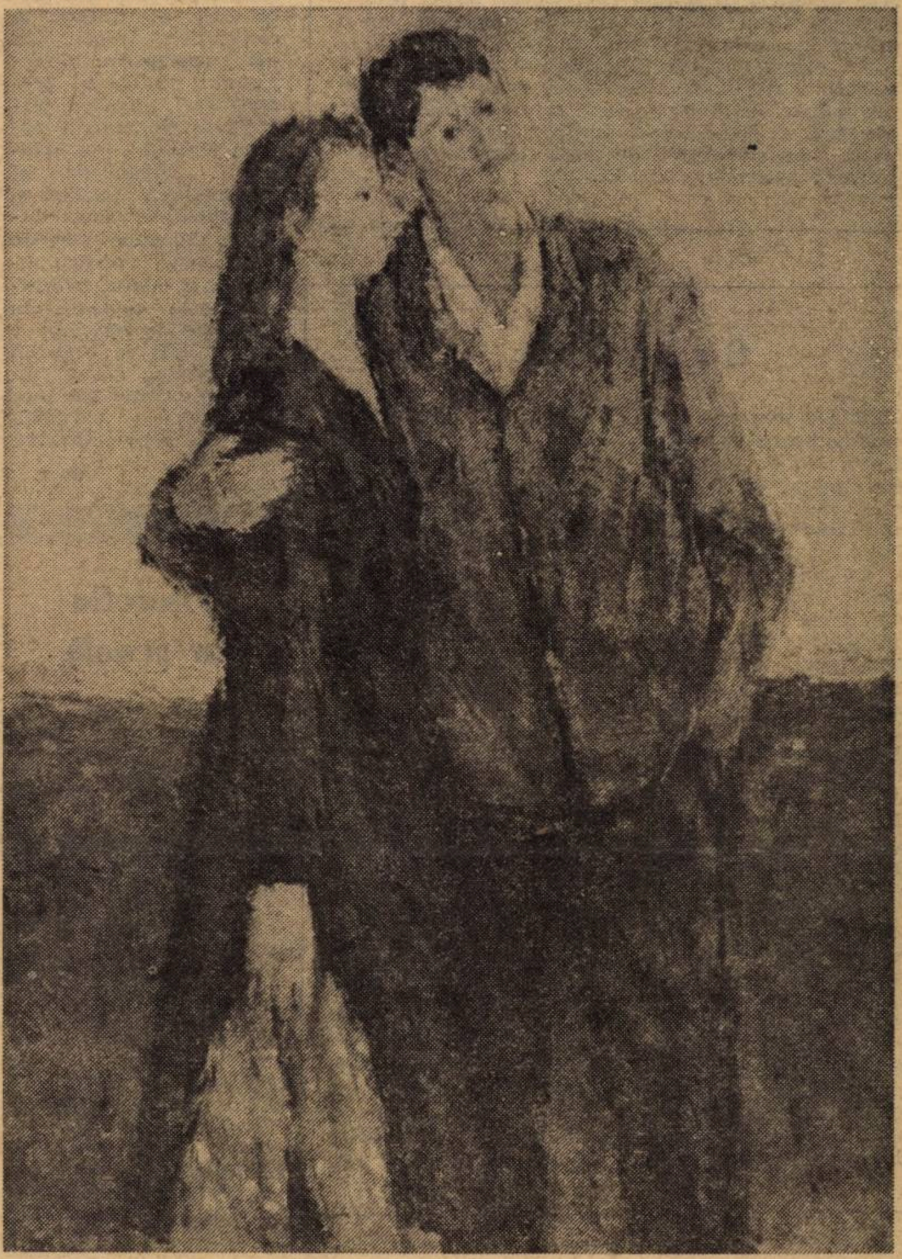

Lucian Grigorescu

Tinerețe

O nouă programă la științele biologice

După un an de la înființarea ei, Comisia de biologie și-a încheiat un capitol al activității sale legat de actualizarea învățămîntului biologic din școlile de cultură generală și din licee. Au fost depuse la Ministerul Educației și Învățămîntului: noua programă analitică a tuturor materiilor de biologie de la toate școlile, inclusiv a claselor speciale de biologie; s-a încheiat cu Editura didactică și pedagogică o contractare a manualelor ce se vor scoate după aceste programe; s-a elaborat împreună cu ministerul calendarul aplicării noii programe și a manualelor necesare în învățămîntul de cultură generală și licee.

Este necesar acum, ca pe baza acestei programe de biologie, să se alcătuiască și planurile de învățămînt superior (universități și institute pedagogice), după care să se pregătească profesorii ce vor preda noua programă de biologie în condiții optime. Fără această etapă de completare, întreaga muncă de reorganizare a învățămîntului pe care o desfășoară acum ministerul nu va putea avea eficacitatea dorită. Învățămîntul superior va trebui să deservească nevoile învățămîntului mediu și ale cercetării științifice. Este momentul ca drumurile învățămîntului superior să nu mai fie separate de acelea ale învățămîntului mediu.

Actualii profesori vor fi ajutați prin reciclare să-și lămurească unele probleme ale noii programe, dacă Institutul central de perfecționare a personalului didactic va putea alcătui o listă de subiecte pe specialități biologice, care să fie predate la cursurile de reciclare existente sau în cel de anul viitor.

Am dori ca prin noua formă de învățămînt absolvenții liceelor să gîndească biologic, să poată înțelege fenomenul de viață și să poată rezolva problemele noi care se vor ivi în acest domeniu în tumultuoasa efervescență a științei și a vieții. Nu ne îndoim că în anii viitori se vor pune în fața omenirii probleme pe care nici nu le putem bănui acum, dar oamenii care vor fi înarmați cu o gîndire biologică și cu o îndemînare practică vor ști să găsească soluții și pentru aceste probleme. Nu mă îndoiesc de loc că în viitorul cel mai apropiat, cele mai grele probleme ale omenirii vor fi cele legate de hrana acesteia, de înmulțirea acesteia, de culturi de alge, de mărirea productivității bazinelor acvatice marine, de încrucișări genetice, de igiena omenirii ce se îndesește pe unitatea de suprafață, de eradicarea poluării, de stress-ul spațial, de longevitate, de imponderabilitate etc. Toate acestea sînt probleme de biologie! Pregătirea absolvenților de liceu ca să înțeleagă aceste probleme și să le sprijine rezolvarea este o sarcină la care ne gîndim de acum.

EUGEN A. PORA

(Continuare în pag. a 8-a)

ACCENTE

O hotărîre a Consiliului de Miniştri

În vederea creării unor condiţii tot mai bune de învăţătură tineretului şcolar, Consiliul de Miniştri a aprobat, cu începere de la 1 martie, creşterea numărului de burse, atît pentru şcoala generală, cît şi pentru învăţămîntul liceal de cultură generală. Astfel, s-au acordat în plus 4 000 de burse pentru elevii din şcolile generale, în scopul extinderii învăţămîntului de 10 ani, al şcolarizării copiilor care locuiesc la distanţe mari de şcoală şi ai căror părinţi nu au posibilitatea să-i întreţină în internate.

La liceele de cultură generală numărul de burse s-a suplimentat cu 5 000 De aceste burse vor beneficia în primul rînd fiii de ţărani care, neavînd liceu în localitatea de domiciliu, urmează cursurile într-o altă localitate.

Un element nou în învăţămîntul liceal îl constituie şi faptul că, începînd cu acest an şcolar, un număr de 10 000 de elevi, care nu beneficiază de burse şi provin din familii cu situaţie materială grea, sînt scutiţi de plata cheltuielilor de regie la internate şi cantine.

Cronică

Sîmbătă seara s-a înapoiat în patrie tovarăşul Mircea Maliţa, ministrul educaţiei şi învăţămîntului, care, la invitaţia ministrului educaţiei din Cuba, Belarmino Castilla, a făcut o vizită în această ţară, în fruntea unei delegaţii.

Oaspeţii români au vizitat şcoli primare, secundare, profesionale, licee de specialitate, universităţi, diverse alte instituţii de cultură şi mari întreprinderi, unde au avut convorbiri cu cadrele de conducere, cu profesori, elevi, studenţi. De asemenea, delegaţia a avut convorbiri cu cadre de conducere din Ministerul Educaţiei şi la Academia de Ştiinţe. Tovarăşul ministru Mircea Maliţa a prezentat în faţa cadrelor de conducere ale Ministerului Educaţiei din Cuba o amplă expunere asupra organizării şi dezvoltării învăţămîntului de toate gradele din România.

În cursul vizitei, tovarăşul Mircea Maliţa a fost primit la Palatul revoluţiei din Havana de către preşedintele Republicii Cuba, Osvaldo Dorticos. Cu acest prilej a avut loc o convorbire în probleme de interes comun privind organizarea învăţămîntului de toate gradele şi îmbinarea studiului cu practica de producţie. În timpul convorbirii au fost subliniate posibilităţile mereu crescînde de dezvoltare a legăturilor de colaborare între România şi Cuba în domeniul educaţiei şi învăţămîntului.

Tovarăşul Mircea Maliţa a transmis preşedintelui Osvaldo Dorticos un salut din partea preşedintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. La rîndul său, preşedintele Dorticos a transmis un salut preşedintelui Nicolae Ceauşescu.

O lucrare utilă

Printre lucrările editate în ultimul timp de către Universitatea din Timişoara se numără şi **„Psihologia copilului şi psihologia pedagogică"** a lectorului Ion Drăgan. Lucrarea este destinată — cum arată şi autorul — studenţilor care audiază acest curs. Temele şi studiile din cuprinsul ei ni se par însă foarte utile pentru toţi cei ce desfăşoară activitatea instructiv-educativă. Citām spre exemplificare: „Vîrsta şi educaţie", „Coordonate psihologice ale orelor de dirigenţie", „Implicaţiile psiho-pedagogice ale orientării şcolare şi profesionale", „Aspecte psihologice ale muncii comandantului de pionieri", „Psihologie şi cibernetică", „Cultură şi personalitate" etc. Cadrele didactice înscrise la examenele pentru obţinerea gradelor didactice şi cele cuprinse la cursurile de reciclare o pot utiliza ca material bibliografic, găsind în lucrare o fundamentare psihologică a activităţii lor instructiv-educative.

m. r.

Filozofia în şcoală

Revista „Ramuri" (a IX, nr. 2 (92), 15 februarie 1972 p. 4-5) publică, sub semnătura lui Grigore Traian Pop, un articol interesant — **Filozofia în şcoală un singur manual, o singură disciplină filozofică ?**

Autorul tratează această problemă „din perspectiva necesităţii vitale de a face din filozofia marxistă modul nostru intim de a gîndi". Citām din opiniile — judicioase — exprimate în acest articol : „Vocaţia filozofică (vorbesc de vocaţia receptării şi a înţelegerii filozofiei, şi nu de cea creatoare) nu se poate realiza fără o instrucţie filozofică fundamentală". „Nu poate fi înţeleasă istoria culturii unui popor fără a-i cunoaşte şi a-i înţelege filozofia, cultura avînd, în esenţa şi specificul său, un sens filozofic major". „În sistemul obiectelor de învăţămînt, filozofia ar trebui să ocupe locul pe care îl deţine sistemul disciplinelor cunoaşterii... E necesar ca filozofia să devină o disciplină şcolară fundamentală. De fapt, teoretic, această cerinţă nu a fost negată de nimeni. Considerată subînţeleasă, materializarea ei este, totuşi, amînată".

Gr. Traian Pop considera că în liceu ar trebui făcut loc următoarelor discipline filozofice obligatorii : istoria filozofiei, logica, psihologia, filozofia marxistă în toate compartimentele ei, precum şi etica şi estetica. Autorul arată că istoria filozofiei se impune ca disciplină filozofică distinctă ; „a ne rezuma la simple şi sumare noţiuni de istorie a filozofiei, nu numai că nu e suficient, dar e şi în contradicţie cu logica acestei discipline", iar profesorii trebuie să aibă „posibilitatea de a insista asupra progresului în gîndirea filozofică, asupra dialecticii devenirii gîndirii filozofice".

Nu e posibil — arată în încheiere autorul articolului din „Ramuri" — ca noi, cei care clădim o societate nouă pe baza unei filozofii ştiinţifice, să nu privim problema filozofiei în şcoală cu responsabilitatea comunistă cu care abordăm celelalte aspecte ale devenirii societăţii noastre socialiste".

L. Petrina

• Ecouri pe marginea unor articole apărute

Primim de la **MATEKOVITS MIHALY, profesor la Şcoala generală nr. 1 din Arad,** o scrisoare exprimînd un alt punct de vedere decît cel formulat de un colaborator al nostru — V. Pricope din Botoşani — într-un număr trecut al revistei. Să-i dăm **cuvîntul :**

Programele de matematică la şcolile generale au fost şi rămîn în discuţie încă mult timp, atît cît clasele a IX-a şi a X-a vor avea numai elevi care nu au reuşit la examenele de admitere. Dar articolul **„Sugestii privind programele de matematică"** al lui V. Pricope din **„Tribuna şcolii"** **(26.II.1972)** mă face să-mi spun părerea, şi anume un NU categoric în ceea ce priveşte propunerile făcute. Dacă geometria în spaţiu ar fi studiată de către elevi doar în trimestrul III din clasa a IX-a şi în clasa a X-a, în tot cursul anului, am comite o greşeală mare. Studiul matematicii nu are un scop în sine, ci serveşte la dezvoltarea gîndirii logice şi este fundamentul, instrumentul de bază al altor ştiinţe şi al practicii.

Elevii claselor a VIII-a, lucrînd la atelierele de lăcătuşărie, au nevoie în mod necesar de cunoaşterea felului în care se fac desenele, proiectele şi schiţele pentru corpurile din spaţiu, pentru diferitele obiecte pe care le confecţionează. Chiar mai mult, consider de nepermis ca un elev din clasa a IX-a să nu cunoască formulele de calcul ale ariilor şi volumelor poliedrelor şi ale corpurilor rotunde. Aceste formule le sînt necesare mai ales în practică, dar şi la materiile înrudite, ca fizica şi electrotehnica. Să nu uităm că la clasa a IX-a se predă deja desenul tehnic, predare care ar prezenta greutăţi deosebite dacă nu se cunosc poziţiile relative ale diferitelor elemente de bază în spaţiu şi felul în care se fac secţiunile unor corpuri.

În ceea ce priveşte programa, ar fi de mai mare folos puţină schimbare la algebră, unde materia clasei a VII-a este foarte aglomerată. Inegalităţile şi reprezentarea funcţiilor liniare s-ar putea face într-o clasă mai mare, aceasta din urmă chiar împreună cu reprezentările grafice din clasa a VIII-a (ale parabolei şi hiperbolei). Pentru aprofundarea noţiunilor de interval şi mulţimi, inecuaţiile ar trebui studiate mai mult timp, deoarece aici avem posibilităţi mari de dezvoltare a gîndirii logice la elevi, cînd trebuie să ţină seama simultan de trei sau mai multe condiţii. Prilejul îl mai avem şi la începutul anului, la clasa a VII-a, rămînînd încă (cel puţin) 10 ore, neapărat necesare la o clasă cu peste 30 de elevi, pentru operaţii de bază cu numerele raţionale negative şi pozitive.

• Cîteva răspunsuri

FLORICA MUNTEANU, Medgidia : Cu privire la prima întrebare care ne-o puneţi, citiţi rubrica „Răspundem cititorilor" din nr. 34 al revistei noastre. Fiind în al treilea an de activitate, fără examen de definitivat, nu puteţi participa anul acesta la concursul pentru ocuparea catedrelor libere din Bucureşti.

SUSANA LECHITAN, comuna Singer, judeţul Mureş : Întrucît aţi funcţionat cu data de 23 septembrie 1970, aveţi dreptul la 55 zile de concediu.

ELENA GRIGORE, comuna N. Titulescu, judeţul Olt. Da, aveţi dreptul la un concediu de 62 de zile calendaristice sau la plata lui în bani, întrucît pe anul şcolar trecut nu aţi beneficiat de concediu.

LELIOARA VASILE, Şcoala generală, comuna Veleşti, judeţul Dolj : Puteţi beneficia de concediu legal de odihnă în continuarea celui de naştere.

PETRU SUCIU, Topliţa judeţul Harghita : Găsiţi răspuns la problema dv. în numărul 35 din 12 februarie 1972 al revistei noastre, la rubrica „Răspundem cititorilor".

TITA VINTILĂ, str. Desişului 133, Bucureşti : Nu există nici o lege care să interzică să vă exercitaţi profesiunea de bază. Ocupînd postul de bibliotecară a şcolii, puteţi, în principiu, preda cîteva ore **fără plată** şi, bineînţeles, în limita disponibilităţilor şcolii.

ELENA CHIRIAC, Şcoala generală Dragomir, Bacău : După datele pe care ni le furnizaţi, conform art. 83 din Statutul personalului didactic, prezentarea la examenul de definitivat este obligatorie la expirarea stagiului de 3 ani în activitatea didactică de predare. Vă puteţi prezenta la acest examen în trei sesiuni consecutive.

DORU FÎNTÎNĂ, Bacău : Da, ca maistru-instructor beneficiaţi în cazul suplinirilor de plata cu ora pînă la şase salarii lunare.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Rozalia Blaga de la Şcoala generală nr. 2 Gherla — judeţul Cluj. Vă comunicăm că personalul didactic care efectuează instruirea practică la obiectul „lucrări de atelier" prevăzut în planul de învăţămînt al şcolii generale (sau „practica productivă" la liceul de cultură generală) în cadrul pregătirii tehnico-productive şi care are ca studii o şcoală de nivel mediu care nu se echivalează cu liceul de specialitate industrial (sau cu şcoala postliceală industrială sau de maiştri), conform normelor stabilite de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, poate fi, totuşi, încadrat ca maistru-instructor cu studii corespunzătoare, numai dacă are şi absolvirea unei şcoli profesionale sau a unei şcoli de specialitate şi un stagiu de cel puţin 5 ani în funcţii recunoscute prin normele în vigoare la stagiul în învăţămînt. Ca şcoală de specialitate se recunoaşte şi absolvirea cursului normal de gospodărie cu durata de 3 ani, gimnaziul industrial şi altele asemenea.

Cei care posedă diploma de absolvire a unei instituţii de învăţămînt superior (licenţa), nu se încadrează ca maistru-instructor cu studii superioare, decît dacă — în afara acestor studii — îndeplineşte condiţiile de pregătire şi stagiu arătate mai sus. Fac excepţie inginerii care pot fi încadraţi ca maiştri-instructori cu studii corespunzătoare dacă îndeplinesc şi condiţia de stagiu.

Persoanele care au studii superioare, dar nu îndeplinesc condiţiile pentru a fi salarizaţi ca maiştri-instructori, şi care sînt absolut necesari unităţilor şcolare, pot fi salarizaţi ca profesor cu studii universitare (sau cu diploma institutului pedagogic), avînd însă tot obligaţia de predare de 24-30 ore săptămînal.

Ştefan Vieru, Şcoala generală nr. 1 din comuna Gohor judeţul Galaţi. Arătăm următoarele :

1. Suplinirile întîmplătoare (boală, naştere) la cl. I—IV se retribuie cu 1/96 pentru fiecare oră predată, din salariul cuvenit suplinitorului pentru funcţia de învăţător, indiferent de numărul săptămînal de ore prevăzut în planul de învăţămînt pentru cl. I—IV.

2. Aşa cum este prevăzut în instrucţiunile în vigoare, pentru calculul plăţii cu ora se ia în considerare salariul tarifar fără indemnizaţiile de conducere (director, director adjunct), de diriginte sau de predare în acelaşi timp la 2—4 clase.

3. Cadrele didactice aflate în curs de calificare la învăţămîntul superior fără frecvenţă, beneficiază de prevederea potrivit căreia pot solicita concedii de studii în vacanţele de iarnă sau de primăvară — în cadrul concediului anual de odihnă la care au dreptul — numai dacă sînt angajaţi ca suplinitori pe posturi vacante pe întregul an şcolar (chiar dacă funcţionînd după începerea anului şcolar, nu au dreptul la concediul integral de odihnă, ci la un concediu ce li se va calcula cîte 5 zile lucrătoare pentru fiecare lună servită).

Constantin Timofte, din comuna Gilău, jud. Cluj, doreşte să ştie de ce indemnizaţia directorului de liceu dintr-o comună nu se majorează dacă acesta are şi calitatea de coordonator al celorlalte şcoli generale.

Potrivit Statutului personalului didactic, în comunele cu un număr mai mare de şcoli generale, directorul uneia dintre aceste şcoli poate primi, din partea inspectoratului şcolar judeţean, atribuţii de conducere a unor activităţi în cadrul celorlalte şcoli. În astfel de cazuri indemnizaţia sa se stabileşte după aceleaşi criterii ca şi indemnizaţiile altor directori de şcoli generale (care nu au aceste atribuţii), dar la efectivul total de elevi ai şcolilor generale coordonate. În situaţiile în care, potrivit Regulamentului liceelor de cultură generală, se acordă şi unui director de liceu de cultură generală atribuţii de coordonare şi îndrumare a activităţii şcolilor generale, indemnizaţia de conducere a acesteia se poate stabili numai după efectivul de elevi al liceului, fără a se putea include şi efectivele de elevi de la şcolile generale. Rezultă că, în astfel de cazuri, indemnizaţia directorului de liceu nu se poate majora.

Th. Leonescu

OPINII

„A SPUNE“ ŞI „A PREDA“

Ca **„să spui“** ceva e de ajuns să ştii ceva. O singură condiţie cere deci **„a spune“**, şi anume **„a şti“**. Că ştii complet sau incomplet, profund sau superficial din sursă sigură sau din auzite, nu interesează atunci cînd trebuie doar să spui. Poate că în această uşurinţă de cunoaştere, în această lipsă de certitudine îşi are sursa devalorizarea cuvîntului **„a spune“**. În şcoală, de pildă, nici un elev nu se poate plînge că nu i s-a spus cutare sau cutare lucru de care la un moment dat parcă nici n-a auzit. Şi cu toate aceste **„spuse“**, de ce sînt atîtea lacune în pregătirea elevilor ? Nu li s-a spus oare de atîtea ori ceea ce ar trebui să ştie şi nu ştiu ? În acest sens, dar numai în acest sens, aproape toţi putem fi cu conştiinţa împăcată : într-adevăr am spus totul elevilor noştri.

Da, e adevărat că am spus, şi poate am spus mai multe şi de nenumărate ori, numai că era mai bine ca în loc să **„spunem“**, să **„predăm“**. E incomparabil mai valoros **„să predai“** o lecţie o dată, decît **„s-o spui“** de mai multe ori.

De ce această opoziţie a celor doi termeni ?

Pentru că **„a preda“** impune, în comparaţie cu **„a spune“**, o serie de cerinţe a căror respectare nu este chiar aşa de uşoară. Dacă pe lîngă **„a spune“** poate sta cuvîntul „ceva“ (a se observa cîtă imprecizie conţine acest cuvînt), pe lîngă **„a preda“** nu poate sta (decît formal). Determinantul lui **„a preda“** nu poate fi decît „o lecţie, o noţiune, un sistem“ bine precizat. Ca să predai trebuie să te „scuturi“ într-un fel de tot ce este în afara subiectului respectiv. Dacă nu realizezi această „scuturare“ (în sensul de a-ţi preciza totul în cele mai mici amănunte pentru a evita elementele parazite subiectului), rişti să nu predai serios, deşi poate spui frumos multe lucruri. Nu rareori considerăm că programele şi manualele ne furnizează acel „ce“ pe care trebuie să-l facem cunoscut elevilor. Şi nu rareori nu facem altceva decît să-l transferăm din manual în — zicem noi — mintea elevilor.

Dar „**a preda**“ înseamnă prelucrarea acestui „ce“, dezvăluirea de sensuri, pătrunderea în intimitatea lui, un plus la edificiul cunoaşterii. Ce **„se spune“** rămîne izolat şi dispare repede, ce se predă intră într-o serie de legături şi nu mai poate scăpa din sistem.

Cînd predăm, trebuie să ne gîndim întîi la necesitatea de cunoaştere. Dacă deschidem poarta acestei necesităţi putem intra în zona de cunoaştere, dacă nu, riscăm să batem zadarnic drumurile. Şi dacă deschidem această poartă, să nu păşim singuri pragul ei, ci să ne asociem cu elevul, pentru că de fapt pentru el am deschis-o.

Aşadar, cînd spui o lecţie e ca şi cum mergi singur pe drum sau, în cel mai bun caz, însoţit de oameni tăcuţi.

De spus poţi spune lucruri care te interesează sau nu, care te satisfac sau nu, care îţi convin sau nu-ţi convin. De predat nu poţi să predai pînă cînd tu însuţi nu intri în cursa opţiunilor : cînd afirmi ceva afirmi cu toată convingerea ta, cînd negi ceva, negi cu toată fiinţa ta.

„A spune“ este nivelator. **„A preda“** dă relief. Cînd **„spui“**, totul se află pe acelaşi plan, nu există diferenţă de accent, de ritm, de dimensiune (un lucru de nimic are aceeaşi dimensiune sonoră şi temporală ca o chestiune fundamentală). **„A preda“** aduce în prim plan sau depărtează, întăreşte contururi sau le estompează, măreşte dimensiuni sau le micşorează, într-un cuvînt, întregul material intră într-un proces dinamic de ordonare după criteriul esenţialităţii.

„A spune“ se adresează numai auzului. Şi dacă se face abuz de această manieră, elevii pot veni cu ochii închişi la şcoală. **„A preda“** vizează toate simţurile şi, îndeosebi, punerea în funcţiune a mecanismului învăţării.

„A spune“ are ca rezultat, în cel mai bun caz „imprimarea“ ca pe o bandă de magnetofon a elementelor de cunoaştere care n-au nici un suport de menţinere, **„a preda“** realizează construirea edificiului de cunoaştere (care presupune proiecte, metode de lucru, elemente de construcţie etc.).

„A spune“ lipseşte pe profesor de personalitate. **„A preda“** îi dă originalitate, îi dă stil.

„A spune“ presupune o singură metodă de lucru, îndeosebi expunerea. **„A preda“** exclude fenomenul unicităţii metodologice şi angrenează toate modalităţile de lucru.

De aceea, cînd păşim pragul clasei, să ne considerăm în zona densă a cerinţelor lui **„a preda“**, lăsînd verbul **„a spune“** să-şi vadă liber de zborul său prin vorbire, însă nu la catedră.

GHEORGHE DASCĂLU

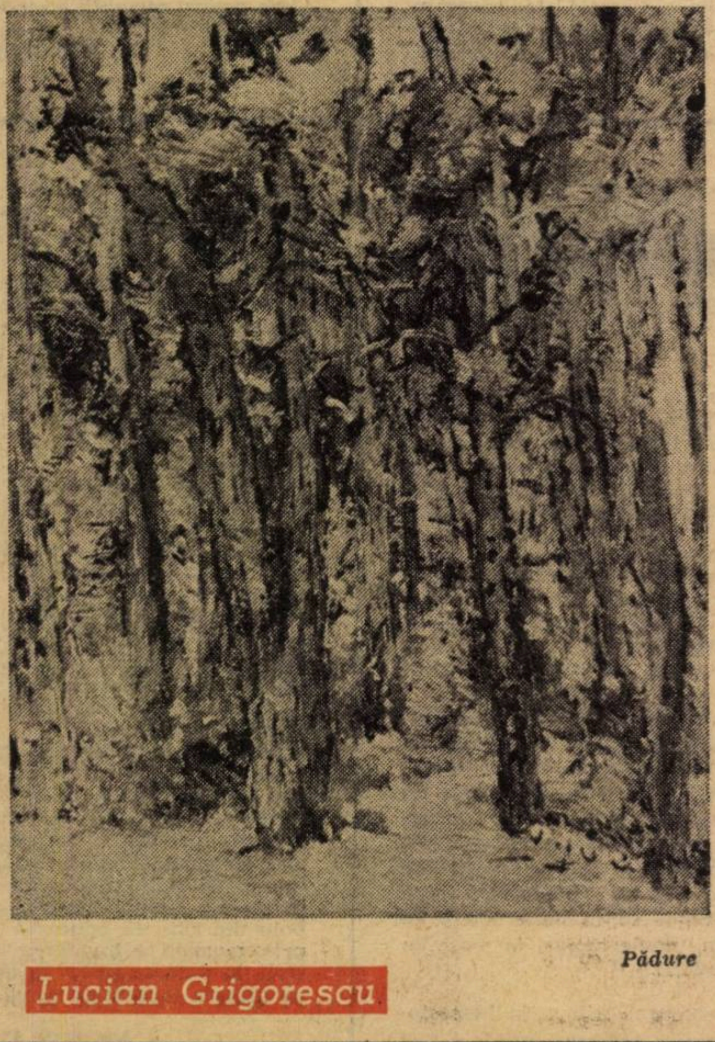

Pădure

Lucian Grigorescu

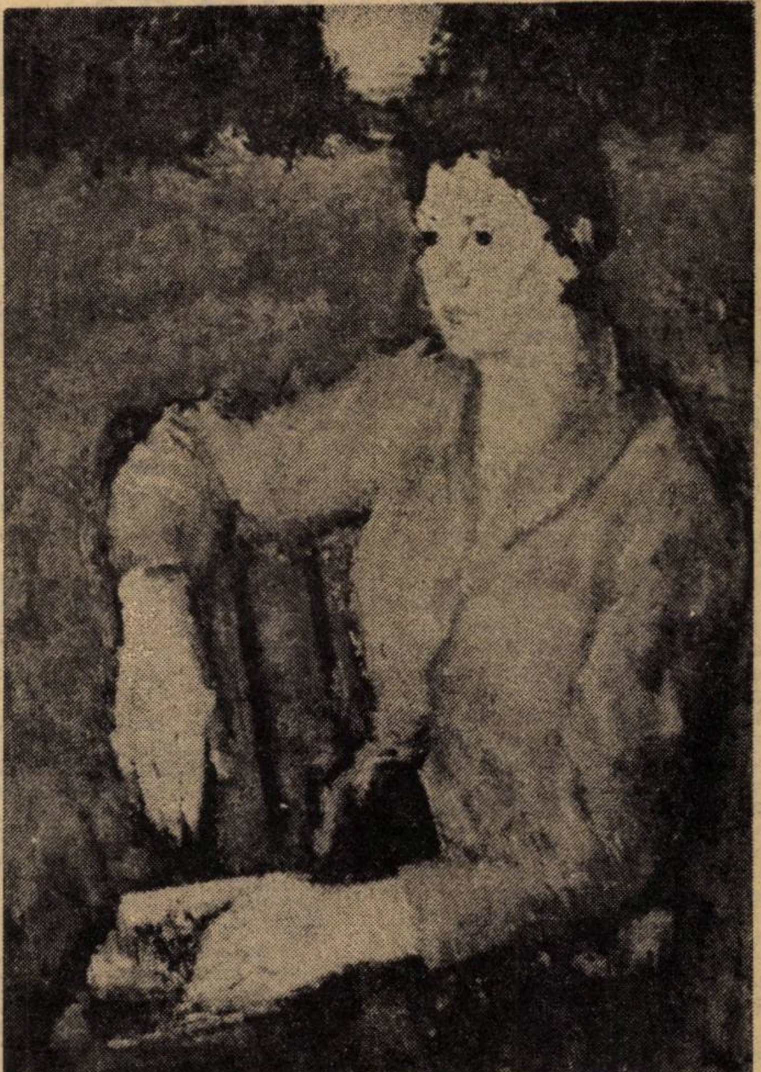

Portret de fată

Lucian Grigorescu

RADU TUDORAN: „De la profesorul de desen am învăţat stilul bunei-cuviinţe şi al demnităţii“

Regăsesc în apartamentul lui Radu Tudoran aceeaşi familiară meticulozitate pe care i-o cunosc dintotdeauna. Totul se află la locul său — benzile de magnetofon în cartoane ce par, în rafturi, un serial de volume de literatură, mica planşetă pe care gazda obişnuieşte să scrie, aşezat în fotoliu ori chiar în pat — tablourile... Poate mă înşel, dar din lungile lui călătorii pe ape nu zăresc pe-aici nişte relicve deosebite. („Obiectele care mă emoţionează nu le ţin la vedere“). Discutăm în schimb o vreme despre acea faimoasă drumeţie de zile şi nopţi pe oceanul Atlantic, care a iscat interesanta lucrare „Al optzeci şi doilea“, *apoi despre romanul* „Maria şi Marea“, *aflat încă în lucru, şi ajungem pe nesimţite la problemele educaţiei în şcoală...*

— Îţi mai aminteşti de vreun profesor, de vreun „dascăl“ deosebit care a reuşit să-ţi rămînă drag, de-a lungul anilor ?

— Îmi amintesc de toţi — nici n-au fost mulţi —, dar dintre ei primul rămîne bietul domn Glodeanu — „bietul“, fiindcă este mort de mult — de la Şcoala primară nr. 5, din Ploieşti, unde am început să învăţ carte, unde şi astăzi mă opresc să mă reculeg, ori de cîte ori am prilejul să trec pe acolo. Şi atunci îmi vine în minte imaginea învăţătorului care m-a reconciliat cu şcoala, după doi ani de suferinţă şi răzvrătire.

— Cum adică ?

— În primele două clase am avut o institutoare, „doamna“ — nu i-oi spune numele, deşi cred că nimeni nu-i mai ştie de urmă — adeptă a unei pedagogii cumplite. Nu i-oi descrie nici metodele, prima fiind bătaia barbară, nici fizionomia, antipatică ; nici caracterul, de gaşperiţă. Datorită ei, începutul şcolii a fost un calvar, şi cine ştie dacă nu mi-aş fi luat cîmpii, dacă n-ar fi înlocuit-o bunul, blîndul, duiosul domn Glodeanu. De la el am învăţat şi carte, şi omenie.

— Dar din anii liceului ?

— Am avut mulţi profesori admirabili ; îmi aduc aminte de ei cu o nostalgie senină. Am avut şi din cei criticabili ; mi-am dat silinţa să-i uit, îndată ce-am terminat şcoala. Am avut, în sfîrşit, şi cîteva exemplare nedemne ; mi-au lăsat o amintire amară, care persistă, spre deosebire de cazul de faţă. Dintre cei din prima categorie, mă opresc o clipă la unul care, deşi nu s-a plîns niciodată, ci şi-a păstrat tot timpul seninătatea, cred că a fost un nedreptăţit al vremii sale. Pomenindu-l socot că-i fac, cu întîrziere, un început de dreptate. Creator a cărui valoare nu mă pot lăuda că am cunoscut-o, pictorul Săulescu era însă, cu siguranţă, un artist, în înţelesul cel mai larg al cuvîntului. Am învăţat de la el caligrafia şi desenul, nu ca simple dexterităţi, dar pe lîngă ele am cunoscut istoria artei, ca pe o poveste fascinantă. Profesorul nostru era un om al frumosului şi al pasiunii constante, reţinută cu eleganţă. Datorită lui am avut sub ochi o nesperată pinacotecă universală. Sute şi sute de reproduceri artistice, alese dintre cele mai reprezentative, înrămate onest, decorau coridoarele claselor, colorindu-ne orele de repaus şi dîndu-ne prilejul să descoperim, încetul cu încetul, tot ce s-a pictat mai remarcabil în lume.

Cînd ne vedea, pe unul sau pe altul, în faţa unei asemenea rame, minunatul om se oprea alături şi ne ţinea încă o lecţie. Mi-l aduc aminte cu inima înecată de bucurie, dar şi cu tristeţe, fiindcă i s-ar fi cuvenit mult mai mult decît a avut în viaţă, în vremea aceea ce a şi început să fie îndepărtată. Şi-apoi trebuie să adaug că de la acest artist, un om plin de nobleţe, am învăţat stilul bunei-cuviinţe şi al demnităţii, ceea ce valorează mai mult decît arta.

— N-ai încercat, în cărţile pe care le-ai scris pentru copii, să-l evoci în lumina acestor frumoase amintiri ?

— Nu reproduc în literatură personajele din viaţă. Nu fac nici biografie romanţată. Dar e sigur că figura emoţionantă a profesorului s-a infiltrat în scrierile mele, chiar dacă n-am căutat-o anume. O s-o evoc, sper, în extensia, deplină a umanităţii ei calde şi generoase atunci cînd va veni vremea să-mi scriu amintirile.

AL. RAICU

„ASTRONAUTICA“

societatea tehnico-ştiinţifică a elevilor de la Liceul nr. 2 din Tîrgovişte

Din practica pedagogică s-a constatat cîştigul în formarea talentelor din domeniile muzicii, limbilor străine, picturii, baletului, dacă elevii îşi încep pregătirea de specialitate la o vîrstă fragedă. Ne-am pus atunci întrebarea :**de ce n-am putea să iniţiem viitorii muncitori, maiştri, tehnicieni, ingineri sau chiar savanţi ai societăţii noastre tot de la o vîrstă fragedă ?**

Activitatea desfăşurată de membrii societăţii **„ASTRONAUTICA“** de la liceul nostru constituie răspunsul la întrebarea de mai sus.

În 1966, paşii iniţiali au fost timizi, paşi de pionierat în domeniul neumblat al educaţiei spaţiale a tineretului, dar pasiunea şi iniţiativa tinerilor dornici de a-şi transforma curiozităţile în fapte au reuşit. Am stabilit un statut al societăţii şi o stemă, comitetele de conducere ale societăţii şi revistei, sursele de dotare a cercurilor tehnice fiind raportate la fondurile bugetare ale şcolii, ale comitetului de părinţi şi la diferite donaţii de la întreprinderile locale.

Activitatea „ASTRONAUTICII“ este, în primul rînd, de cercetare tehnico-ştiinţifică şi se desfăşoară prin referate ştiinţifice, rezolvări de probleme, vizionare de filme şi diafilme tehnice, proiectarea şi elaborarea de aparate ştiinţifice, de scheme de rachetomodele, constucţii de rachete, experienţe ştiinţifice, toate acestea corespunzînd cerinţelor secţiei de tineret din cadrul Comisiei de astronautică a Academiei R.S.R., îndrumată de academicianul **Elie Carafoli,** de la care primeşte permanent indicaţii preţioase unul din membrii săi, profesorul de matematică şi fizică **Radu N. Ion,** îndrumătorul direct al societăţii „ASTRONAUTICA“.

În afara acestei activităţi tehnico-ştiinţifice, elevii sînt antrenaţi într-o activitate tehnico-aplicativă cu caracter practic-sportiv, constînd în construcţia de rachetomodele.

În cadrul acestor îndeletniciri, elevii învaţă să mînuiască uneltele, să citească şi să execute desenele tehnice, reuşind să aplice în practică corelarea cunoştinţelor căpătate la diferite obiecte de studiu.

Activitatea societăţii „ASTRONAUTICA“ constituie o permanentă lecţie deschisă de orientare şcolară şi profesională şi de orientare tehnică a elevilor. Acest lucru reiese din rezultatele obţinute de absolvenţii liceului, membri ai „ASTRONAUTICII“ în anul şcolar 1970-1971, cînd cei 10 absolvenţi s-au orientat şi au reuşit să se încadreze cu succes în şcoli militare de aviaţie, facultăţi, institute de subingineri, şcoli postliceale cu specific tehnic.

Dintre realizările tehnico-aplicative putem aminti că la Tîrgovişte s-au făcut primele lansări de minirachete cu destinaţie sportivă, sub denumirea de rachetomodelism. După aceşti primi paşi, tot la societatea noastră, s-au organizat primele concursuri de rachetomodele, unde au participat la început numai modeliştii tîrgovişteni, ca mai apoi această ramură sportivă nouă să fie îndrăgită şi răspîndită în toată ţara.

În 1968, a avut loc primul criteriu naţional de rachetomodele, iar un an mai tîrziu, primul concurs naţional la care s-au acordat titluri de campioni naţionali şi s-au stabilit recorduri naţionale.

În anii următori, această activitate s-a generalizat în toată ţara, în casele de pionieri, în şcolile generale şi profesionale, în licee şi asociaţii sportive, la emisiunea concurs „EX TERA“ etc.

Experienţa crescînd, inovaţiile şi invenţiile au ridicat nivelul tehnic şi, după o muncă asiduă, în anul 1970, se aduc primele două recorduri mondiale obţinute de români, omologate de Federaţia Aeronautică Internaţională : unul al conducătorului societăţii „ASTRONAUTICA“, profesorul Ion N. Radu, şi altul al elevului său Cazacio Daniel, iar în acest an alţi elevi au reuşit performanţe (neomologate) care depăşesc recordurile lumii. Printre campionii naţionali de rachetomodele, membri ai societăţii „ASTRONAUTICA“, putem enumera pe : Eugen Datculescu, Daniel Cazacio, Elisabeta Stroiescu, Lucian Pietriş, Longin Diaconescu, iar ca deţinători de recorduri naţionale pe :Victor Donoiu, Titus Safciu, Valeriu Stroiescu. Eforturile depuse de conducătorul cercului au fost răsplătite prin cooptarea sa ca membru al comisiei de astronautică a Academiei R.S.R. şi prin decernarea titlului de „Maestru emerit al sportului“.

Sub aspectul cercetării ştiinţifice, membrii societăţii au elaborat planurile şi apoi au executat primele categorii de rachetomodele, de motoare cu reacţie cu combustibil solid, un banc de probă pentru determinarea caracteristicilor tehnice ale unui motor, o instalaţie electronică de semnalizare luminoasă, un producător de ceaţă pe traiectoria minirachetei etc.

Interesul arătat de tineretul şcolar din întreaga ţară, noutatea realizărilor obţinute de membrii societăţii noastre au dus la necesitatea popularizării rezultatelor şi preocupărilor. Aşa s-a născut iniţiativa scoaterii revistei „ASTRONAUTICA“. Revista a apărut pentru prima dată în 1968, luna noiembrie, fiind litografiată. După apariţia a 4 numere litografiate (seria I), s-a trecut la tipărirea ei, fiind acum sub tipar nr. 6 din seria a II-a. „ASTRONAUTICA“ este o revistă şcolară, dar trebuie să amintim că e prima revistă destinată modeliştilor, amatorilor de rachete şi pasionaţilor de astronautică din ţara noastră. Ea este în acelaşi timp singura care se axează pe tematica educării tineretului în domeniile cuceririi spaţiului cosmic. În paginile ei întîlnim materiale scrise de elevi, foşti elevi, absolvenţi ai liceului nostru, profesori şi, spre bucuria şi satisfacţia noastră, personalităţi de seamă ca academicianul Henri Coandă, academicianul Elie Carafoli, acad. Caius Iacob, prof. univ. dr. Ştefan Zarea etc.

Activitatea societăţii şi revistei a avut, de-a lungul anilor, un ecou favorabil în emisiunile de radio şi televiziune, în paginile presei centrale şi în publicaţii din străinătate.

Referindu-se la conţinutul revistei, o ştire din publicaţia „Modelar“ nr. 1 din 1972, care apare în R.S. Cehoslovacă, apreciază că „ASTRONAUTICA“ este axată pe tehnica de educaţie spaţială a tineretului prin rachetomodelism, socotind-o din acest punct de vedere ca fiind a doua din lume cu un astfel de specific.

În acest an şcolar ne-am planificat o serie de obiective (primele de acest fel din ţara noastră). Dintre ele cităm : construirea unui tunel aerodinamic pentru cercetarea şi studierea rachetemodelelor (se află în faza de finisare) ; tipărirea unei culegeri de probleme de astronautică destinate elevilor de liceu ; organizarea unei sesiuni ştiinţifice a elevilor cu temă de astronautică ; lansarea de rachete prevăzute pentru experienţe ştiinţifice cuprinse între 0,5 kg. şi 5 kg. ; obţinerea de noi titluri de campioni naţionali şi de noi recorduri.

Sîntem convinşi că sfîrşitul anului şcolar ne va aduce satisfacţia îndeplinirii acestor deziderate, mobilizatoare pentru membrii societăţii.

ILINCA RADU

Soluţii practice de modernizare

Conştienţi că munca este un important factor pentru educarea comunistă a tinerei generaţii, profesorii din liceul nostru au trecut de îndată la aplicarea măsurilor recomandate de conducerea superioară a partidului nostru.

Studiind posibilităţile de spaţiu ale clădirii liceului nostru, o clădire veche datînd din anul 1892, am descoperit că două încăperi din subsolul liceului, niciodată folosite, ar putea fi reparate şi amenajate ca ateliere şcolare. Astfel, sub îndrumarea profesorului Catană Gheorghe, director adjunct, elevii de la seral au executat instalaţia de lumină şi gaze la cele două pivniţe, s-au confecţionat ferestre şi uşi.

Cu cheltuieli minime s-a înfiinţat, o dată cu începerea trimestrului al II-lea, un nou atelier auto, iar în maximum două săptămîni atelierul de tîmplărie va primi un spaţiu mai adecvat.

Încă de la începutul anului şcolar s-a pus problema rentabilităţii atelierelor. În analiza muncii făcute la sfîrşitul trimestrului I, a reieşit că din produsele realizate şi vîndute, precum şi din unele lucrări executate în şcoală s-au realizat beneficii importante. Atelierul de menaj şi-a asigurat suma necesară procurării unui frigider „Frigero-Super“. Atelierul de tîmplărie a realizat echivalentul sumei ce o va folosi pentru autodotare şi procurarea materiei brute, necesară mai departe producţiei. Atelierului de electrotehnică i-au fost repartizate lucrările necesare modernizării laboratoarelor de biologie, fizică şi chimie. Astfel, pentru laboratorul de fizică a fost proiectat şi construit de către elevi, sub conducerea profesorului maistru Ion Negoiescu, un tablou electric de distribuţie. Un tablou asemănător a fost construit pentru laboratorul de chimie.

Tot elevii au proiectat şi construit un transformator de la care alimentăm cu 24 v. curent lămpile de iluminat ce vor fi montate la mesele de lucru din laboratorul de biologie. Acesta a fost dotat cu microscoape care în orele de după-amiază nu puteau fi folosite, deoarece sursa de lumină era slabă ; astfel, s-a ajuns la proiectarea şi construirea transformatorului de care am amintit. Am avut de soluţionat şi problema aprovizionării atelierelor cu materiale şi scule necesare lucrului acolo. Întreprinderea ce ne patronează şcoala, şi anume Uzina de Utilaj Petrolier Tîrgovişte, ne-a sprijinit mult în această privinţă, dar nu a reuşit să ne doteze toate cele 7 ateliere ale şcolii.

De aceea, cu sprijinul unor absolvenţi ai liceului nostru care lucrează la diferite întreprinderi din judeţ, am obţinut materiale necesare dotării cît mai complete a noilor ateliere. Astfel, s-au obţinut prin transfer de la Direcţia Cinematografică două grupuri electrogene, doi transformatori reactivi, 3 staţii de amplificare (părţi din acestea au fost folosite în atelierele şcolii). Cooperativa „Progresul“ ne-a împrumutat tijele necesare atelierului de tîmplărie.

Nu putem să nu amintim sprijinul substanţial pe care ni l-a acordat Uzina de utilaj chimic Găieşti în utilarea atelierului auto, după cum nu putem să nu pomenim şi de concursul larg de care ne-am bucurat din partea conducerii Întreprinderii de industrie locală CLEMET. care ne-a permis ca în orele libere să executăm unele lucrări la maşinile întreprinderii.

De asemenea, prin grija Inspectoratului şcolar judeţean, şcoala a fost aprovizionată cu peste 800 m^2 de pal melaminat şi aproape 9 tone de vinclu, materiale ce ne sînt necesare pentru confecţionarea a 300 de mese şi scaunele necesare, cu care vom înlocui actualele bănci din clase. Mesele şi scaunele vor fi executate în atelierele şcolii noastre pînă la sfîrşitul acestui an şcolar. În aceste acţiuni ne-am bazat pe spiritul de iniţiativă şi pregătirea maiştrilor noştri : Nicolae Tache, Ion Negoiescu şi Dumitru Mierlă.

Trebuie să menţionăm şi unele dificultăţi întîmpinate din partea elevilor (şi părinţilor acestora) la înfiinţarea atelierului de tîmplărie, cînd existau unele ezitări dacă să meargă sau nu la aceste ateliere. Prin priceperea şi iscusinţa tovarăşului profesor maistru Nicolae Tache, aceste dificultăţi au fost depăşite astfel încît astăzi nici un elev nu mai gîndeşte să schimbe tipul de activitate practică.

Paralel cu acţiunea de construire şi amenajare a atelierelor, conducerea liceului nostru se preocupă de pregătirea metodică a profesorilor maiştri, unii dintre ei fiind în primul an de învăţămînt, în aşa fel ca cele şapte ateliere care funcţionează în incinta liceului nostru să contribuie din plin la educarea elevilor prin muncă, la învăţarea unei meserii, la dotarea şcolii cu obiecte şi cu aparate lucrate de elevii noştri.

VICTOR IVAŞCU

RESPECTUL PENTRU ADEVĂR

Adevărul, concordanța noțiunilor, ideilor, convingerilor pe care ni le formăm cu realitățile obiective constituie piatra de temelie a concepției despre lume și viață materialist-dialectice, comuniste, care orientează edificarea conștientă a societății noastre socialiste. Încrederea în adevăr dă clasei muncitoare și întregului popor tăria și forța de a acționa fără șovăire pentru realizarea țelurilor înalte ale dreptății și echității sociale, ale politicii juste a partidului, valorificîndu-și forțele creatoare și puterea de muncă în procesul complex al făuririi celei mai avansate orînduiri sociale. Respectul pentru adevăr este de aceea o cerință supremă a conviețuirii noastre socialiste, o datorie de onoare a fiecărui cetățean al țării.

Întreaga muncă educativă se clădește pe cultivarea respectului pentru adevăr. Idealul moral-politic comunist, modelul de comportament oferit tinerelor generații are în vedere, înainte de toate, adevărul ca normă fundamentală a celor mai înaintate convingeri de viață și conduită socială. *„Comunistul* — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 — *trebuie să fie cinstit, curajos, demn, să lupte cu ardoare pentru adevăr, pentru dreptate și libertate“*. A-ți forma convingeri comuniste și a acționa asemeni comuniștilor înseamnă a te dărui cu trup și suflet luptei pentru adevăr și a milita neobosit pentru afirmarea și apărarea lui, a combate cu intransigență minciuna, înșelătoria, necinstea, a promova curajos idealurile de dreptate și libertate pentru care cei mai buni fii ai poporului nostru n-au pregetat să-și dea și viața. *(Profesorul va evoca figurile unor luptători comuniști, eroi ai clasei muncitoare, ai Uniunii tineretului Comunist care s-au jertfit pentru triumful adevărului, dreptății și libertății sociale și naționale. Pot fi folosite, în acest scop, materialele publicate în întîmpinarea aniversării a 50 de ani de la crearea U.T.C. în ziarul „Scînteia tineretului“ și în revista „Tînărul leninist“.)*

În contrast cu ideologia clasei muncitoare, ideologia burgheză mistifică adevărul, admite și alimentează falsificarea realității, fățărnicia, inechitatea și inegalitatea socială. După cum menționau Marx și Engels în „Manifestul Partidului Comunist“, relațiile de producție capitaliste determină ca în raporturile dintre oameni să nu existe „decît interesul gol, decît neîndurătoarea «plată în bani peșin»“... făcînd „din demnitatea personală o valoare de schimb“. *(Tabloul moral al minciunii și lipsei de scrupule în viața socială burgheză poate fi zugrăvit cu deosebită vigoare apelîndu-se la operele marilor scriitori realiști. În raport cu lucrările literare comentate în clasă la orele de literatură, pot fi făcute referiri, spre exemplu, la „Scrisoarea pierdută“ de I. L. Caragiale, la romanele lui Balzac, Stendhal, Dreiser, Galsworthy, la unele filme și seriale de televiziune pe care elevii le-au văzut.)*

Afirmarea și susținerea adevărului implică respingerea hotărîtă a minciunii, fățărniciei și a altor moravuri burgheze, o atitudine critică, combativă împotriva influențelor nocive ale parazitismului social, a încercărilor unora de a trăi necinstit, înșelînd societatea, oferindu-i cît mai puțin, dacă se poate nimic, dar pretinzînd, în același timp, cît mai multe avantaje. Ascunderea adevărului, tendința de a promova în societate prin chiul și înșelăciune, prin lingușire și intrigi contravin flagrant principiilor etice ale societății noastre, normelor de conviețuire socialistă. Împotriva moravurilor burgheze și mic-burgheze, a descompunerii morale este nevoie de o largă atitudine colectivă reprobatoare, de opinie de masă activă, intransigentă, ca o condiție indispensabilă a asigurării unui climat moral sănătos.

Propagarea respectului pentru adevăr cere cu necesitate cultivarea cinstei și corectitudinii, ca valori morale definitorii ale conștiinței socialiste. A fi cinstit și corect înseamnă a-ți face datoria la locul tău de activitate, în societate, a nu induce în eroare pe alții, a te respecta pe tine însuți, a-ți păstra demnitatea și a nu leza interesele celorlalți semeni ai tăi. Cinstea și corectitudinea impun fiecărui elev o comportare corespunzătoare la școală, în relațiile cu profesorii și colegii, în familie, cu prietenii, în relațiile personale. *(A se da exemple sugestive din școală sau clasa respectivă, pozitive și negative.)*

CONSULTAȚIE
pentru profesorii care predau Educația cetățenească

Esențial este ca atitudinea cinstită, corectă să nu fie formală, cum se spune „de ochii lumii“. Un om corect, disciplinat, cinstit se comportă ca atare nu numai atunci cînd îl vede cineva, ci în toate împrejurările vieții, în nenumăratele circumstanțe obișnuite ale traiului diurn. Corectitudinea și cinstea trebuie să exprime o nevoie profundă, intimă a comportamentului individual și colectiv, să izvorască din convingere și nu din obligație. Numai atunci aceste calități au, într-adevăr, valoare și eficiență morală.

Forma cea mai înaltă a cinstei și corectitudinii în societatea noastră o reprezintă principialitatea comunistă. Ea constituie expresia sintetică a calităților morale înaintate pe care le implică ideologia marxist-leninistă, adeziunea deplină la politica Partidului Comunist Român. Principialitatea comunistă reflectă consecvența cu care sînt respectate și apărate principiile adevărului, dreptății, cinstei și echității sociale, criteriile și normele conviețuirii socialiste, interesele vitale ale oamenilor muncii.

A fi principial în sens comunist înseamnă a lupta neobosit pentru transpunerea în viață a idealurilor politice și morale ale clasei muncitoare, ale partidului său revoluționar, de avangardă, a situa mai presus de orice cauza comună, interesele generale ale societății socialiste, a dovedi în practică o concordanță deplină între vorbe și fapte. A te comporta în acest fel nu înseamnă a gîndi și a acționa rigid, a respecta absurd niște precepte imuabile, ci a fi permanent receptiv la ceea ce viața aduce nou și valoros, a dovedi discernămînt și inițiativă, spirit critic și responsabilitate în muncă și în activitatea socială, în viața particulară, a-ți aduce contribuția maximă la aplicarea creatoare a principiilor comuniste general-valabile în condițiile concrete, multiple și diverse, ale existenței cotidiene în continuă transformare și perfecționare.

Principialitatea comunistă presupune nu numai autoexigență, ci și o atitudine activă permanentă față de comportările celor din jur. Nu poate fi considerat cu adevărat principial, chiar dacă se comportă corect, un om care consideră că nu-l privește ceea ce fac alții. În societatea noastră, în care respectarea intereselor generale și individuale se condiționează reciproc, nimeni nu poate rămîne indiferent dacă tovarășii lui de muncă și de viață își fac sau nu datoria, dacă în preajma sa unii aduc prejudicii avutului obștesc, fură, delapidează, răstălmăcesc adevărul, trăiesc din minciună și înșelătorie. A fi principial, presupune, fără doar și poate să acționezi astfel ca și cei cu care intri în contact să aibă o atitudine înaintată, civilizată, să dea dovadă de cinste și să fie corecți, sinceri, să slujească fără preget cauza luptei pentru adevăr și dreptate, să-și îndeplinească datoria la locul lor de activitate în folosul cauzei socialismului.

Chezășia înfăptuirii tuturor acestor cerințe o reprezintă transpunerea în fapte a programului și hotărîrilor Partidului Comunist Român, promotorul celor mai înaintate idealuri ale poporului nostru. În lupta și munca efectivă de realizare a acestor idealuri își găsește cea mai bună concretizare respectul pentru adevăr.

AL. GOLIANU

Bibliografie

NICOLAE CEAUȘESCU: Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii — 6 iulie 1971. Expunere la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative — 9 iulie 1971. Editura politică, București, 1971.

NICOLAE CEAUȘESCU: Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste — 3 noiembrie 1971. Editura politică, București, 1971.

În legătură cu această temă mai pot fi consultate:

„Cinstea, corectitudinea, principialitatea — însușiri de bază ale omului societății socialiste“, de Marin Neagu. În volumul „Comportări, atitudini, idealuri“, Editura politică, București, 1968.

„Cinste, corectitudine, principialitate“, de Victor Bîrlădeanu. În volumul „Cetățean, societate, familie“, Editura politică, București, 1970.

În cinstea Semicentenarului U.T.C. s-a deschis, în Capitală, un nou șantier al tineretului: complexul cultural-sportiv „Cutezătorii“, destinat pionierilor și școlarilor.

NOTE

Broșuri în sprijinul profesorilor de științe sociale

În ajutorul profesorilor care predau științe sociale și al elevilor, Ministerul Educației și Învățămîntului a luat inițiativa tipăririi în acest an școlar a 20 de broșuri pe probleme actuale ale politicii interne și externe ale partidului și statului nostru, precum și ale vieții sociale contemporane. Constituind anexe la manualele școlare, aceste broșuri le întregesc conținutul, contribuind prin tratarea unor probleme de importanță deosebită din politica internă și externă a partidului și statului, la informarea elevilor cu probleme de actualitate, cu date și cifre din realizările poporului. Pînă în momentul de față, din cele 20 de titluri au apărut broșurile: „Clasa muncitoare, forța socială fundamentală a istoriei contemporane a României“ și „Mișcarea de tineret în lumea contemporană“.

Spicuim din titlurile în curs de apariție: „Național și internațional în dezvoltarea socială contemporană“, „Națiunea și contemporaneitatea“, „Poziția României socialiste față de principalele probleme actuale ale vieții internaționale“, „România în conștiința popoarelor“, „Lupta ideologică în filozofie în societatea contemporană“, „Criza sistemului monetar occidental“, „Situația clasei muncitoare din țările capitaliste“.

Toate broșurile vor fi difuzate centrelor de librării și întreprinderilor județene ale uniunilor cooperativelor de consum. Difuzarea lor se va face gratuit.

Planșe, diafilme, diapozitive

Ministerul Educației și Învățămîntului va sprijini dotarea cabinetelor de științe sociale, printr-o serie de planșe, diafilme și diapozitive. De exemplu, în următoarele luni, vor fi difuzate în școli un set cuprinzînd 36 diafilme color cu tema „Modul de producție capitalist“ și alte 48 de diafilme color cu tema „Modul de producție socialist“.

Pentru cabinetele de istorie vor fi difuzate materiale din domeniul istoriei patriei.

Apariții la Editura politică

Dintre aparițiile recente de carte datorate Editurii politice, reținem pentru cititorii noștri cîteva de mare folos pentru informarea proprie, ca și pentru inserarea în listele bibliografice cu conținut educativ, recomandate elevilor în cadrul activităților din cercuri, de la orele de dirigenție etc: C. Petculescu: „Crearea Uniunii Tineretului Comunist“; **Christian Bernandac:** „Medicii imposibilului“; **Victor Săhleanu;** „Știința și filozofia informației“; **Edouard Calic:** „Arde Reischstagul“; **Petru Ispas:** „Și a venit ziua...“; **Colectiv:** „Cum ne comportăm“.

Noi cabinete

Aproape zilnic primim la redacție numeroase vești din întreaga țară privind darea în folosință a unor noi cabinete de științe sociale.

Profesoara Georgeta Velincov din Galați ne anunță despre deschiderea cabinetului de științe sociale de la Liceul economic din Galați. Ideea care a stat la baza organizării cabinetului a fost maxima sa funcționalitate. Ea este realizată nu numai prin bogatul și variatul material alcătuit din planșe, grafice, organigrame, aparate moderne audio-vizuale pe care le conține cabinetul, ci și prin realizarea unor lecții de înalt nivel științific.

Despre rolul cabinetelor de științe sociale în însușirea corectă și aprofundată a cunoștințelor ne vorbește și profesorul Ștefan Anton de la Liceul „Aurel Vlaicu“ din Breaza. Este subliniat faptul că profesorul își poate organiza în cabinet, datorită concepției moderne și științifice de organizare a lui, a lecțiilor de tipul prelegerii, a seminarului viu la care elevii să-și poată aduce o maximă contribuție.

Un portret pe săptămînă

Profesor şi cercetător

Aflat de aproape patru decenii la catedră, profesorul Constantin M. Boncu, *din Ploieşti, are astăzi bucuria de a trăi în oraşul său printre sute şi sute de intelectuali la a căror formare spirituală, şi profesională a contribuit exemplar. Fără să mai vorbim de alte sute de „ambasadori" ai săi, de pe toate meleagurile ţării, unde chemarea şi pregătirea de specialitate i-a rostuit să lucreze. Nici unii, nici alţii neuitîndu-l, toţi purtîndu-i neştearsă imaginea de dascăl pasionat, dăruit vocaţiei de luminător al tinerei generaţii.*

A predat istoria, pe care n-a privit-o niciodată ca o înşiruire de date, ci, cum ar fi spus Nicolae Bălcescu (parafrazîndu-i puţin cuvintele) — ca pe o biografie a poporului. Fiindcă lecţiile sale au însemnat întotdeauna resuscitarea trecutului nostru de luptă şi de jertfe. Nu întîmplător — studii şi articole ale sale, apărute sub egida Academiei R.S.R. — au fost consacrate revoluţiei din 1848, răscoalelor ţărăneşti din 1888 şi din 1907 (aspecte din jud. Prahova), reformei agrare din 1864, lui Al. Ioan Cuza şi Unirii Principatelor Române. Şi au mai însemnat, în aceiaşi măsură, aceste lecţii, punerea în lumină a măreţelor realizări ale României socialiste, din aceşti ani minunaţi pe care îi trăim astăzi.

Constantin Boncu nu este însă numai profesorul, omul de la catedră. El a ştiut să îmbine necontenit activitatea sa didactică remarcabilă, cu cercetarea ştiinţifică susţinută, de erudit. Una din pasiunile sale a fost, între altele, să adune date privind dezvoltarea învăţămîntului în judeţul Prahova — începînd din cea de a doua jumătate a secolului trecut, strădanie concretizată în alte studii, de asemenea publicate.

Cum era şi firesc, neobositul profesor a scris şi a publicat multe lucrări privind dezvoltarea industriei petroliere în regiunea Ploieşti, ca şi în întreaga ţară. Încununarea acestor cercetări o constituie recenta apariţie, în Editura Academiei, a unui masiv volum, de peste 500 de pagini: „Contribuţii la istoria petrolului românesc" (1972). O carte nu numai de informaţie în problemă, deci de strictă specialitate, ci şi un panoramic al evoluţiei sociale în conexiune cu exploatarea acestei însemnate bogăţii naturale din patria noastră.

Profesor şi om de ştiinţă, Constantin Boncu a fost mereu, pentru elevii săi, o pildă demnă de urmat, ilustrînd, prin tot ce a făcut şi face, tipul de dascăl desăvîrşit de care avem nevoie în edificarea societăţii socialiste.

HRISTU CÂNDROVEANU

LA MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI — SEDINŢĂ DE LUCRU CU INSPECTORII GENERALI

În dezbatere:

- **Pregătirea candidaţilor pentru învăţămîntul superior;**
- **Cabinetele de ştiinţe sociale şi catedrele de ştiinţe sociale;**
- **Investiţiile şi construcţiile şcolare**

În zilele de 17 şi 18 martie 1972, la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a avut loc şedinţa de lucru cu inspectorii generali judeţeni. Lucrările şedinţei au fost conduse de tovarăşul **Virgil Cazacu,** prim-adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului. Au participat tovarăşii **Traian Pop** şi **Vasile Alexandrescu,** adjuncţi ai ministrului educaţiei şi învăţămîntului, **Virgiliu Radulian,** preşedintele Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor, **Silvia Ilie,** secretar al C.C. al U.T.C., **Elena Cojan,** secretar al Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură.

Pe ordinea de zi a lucrărilor şedinţei au fost înscrise trei probleme: — **examinarea modului de desfăşurare a cursurilor de pregătire a candidaţilor pentru învăţămîntul superior; — stadiul de formare a cabinetelor de ştiinţe sociale şi constituirea catedrelor de ştiinţe sociale; — situaţia construcţiilor şcolare şi investiţiile.** Au prezentat informări inspectorii şcolari generali din judeţele Cluj, Dîmboviţa şi Suceava (cursurile de pregătire a candidaţilor pentru învăţămîntul superior); Iaşi, Sibiu şi Tulcea, (cabinetele şi catedrele de ştiinţe sociale) Mehedinţi, Satu Mare şi Bacău (construcţiile şcolare).

În cele două zile ale dezbaterilor au fost discutate măsurile care s-au luat pentru aplicarea sistemului de pregătire a viitorilor candidaţi pentru învăţămîntul superior în diferite judeţe ale ţării, s-au confruntat opinii şi s-au formulat sugestii pentru a se aduce îmbunătăţirile necesare.

Referitor la stadiul de constituire a cabinetelor de ştiinţe sociale şi de alcătuire a catedrelor de această specialitate în oraşe şi municipii, s-a subliniat necesitatea integrării mai depline a acestor cabinete în procesul de modernizare a predării ştiinţelor sociale, sporirea eficienţei formative a acestui important instrument de educaţie politico-ideologică şi moral-cetăţenească a tinerei generaţii, necesitatea utilării lor cu aparatură modernă de specialitate.

La ultimul punct al ordinei de zi, reprezentanţii inspectoratelor şcolare judeţene au analizat situaţia construcţiilor şcolare în judeţele respective, problemele de investiţii şi au formulat diferite sugestii pentru realizarea acestui capitol însemnat din activitatea lor.

În continuare, au prezentat informări directorii generali ai direcţiilor generale din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, referitoare la problemele de personal, repartizarea viitorilor absolvenţi ai facultăţilor cu profil pedagogic, la materialul şi aparatura didactică, dotare etc.

La invitaţia conducerii Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului a participat la discuţii tovarăşul general colonel **Mihail Burcă,** preşedintele Societăţii de Cruce Roşie din R.S.R., care a subliniat necesitatea adîncirii colaborării şcolii cu instituţia pe care o conduce, importanţa acţiunilor de ordin igienico-sanitar pe care Crucea Roşie le întreprinde pe plan naţional şi la care elevii şi cadrele didactice sînt chemaţi să-şi aducă o contribuţie substanţială, în conformitate cu planul de măsuri aprobat de conducerea partidului.

Tovarăşa **Silvia Ilie,** secretar al C.C. al U.T.C., a analizat cîteva probleme pe care le ridică aplicarea corectă a planului comun de măsuri elaborat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului în colaborare cu U.T.C. şi Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor. Vorbitoarea a subliniat necesitatea de a preveni şi înlătura unele tendinţe spre formalism, ca şi supraîncărcarea elevilor care se poate manifesta uneori pe plan local. A relevat apoi măsurile luate pentru asigurarea unui înalt nivel politic-ideologic al conţinutului muncii educative cu elevii, precum şi aspecte ale participării elevilor la acţiunile de muncă patriotică, chestiuni privind organizarea vacanţei.

Tovarăşul **Virgiliu Radulian,** preşedintele Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor, a informat asupra unor măsuri întreprinse pentru a corela mai judicios acţiunile din şcoală şi din afara şcolii şi a prezentat unele iniţiative şi acţiuni iniţiate de Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor.

Tovarăşul **Vasile Alexandrescu,** adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, a atras atenţia asupra unui fenomen de formalism care îşi face apariţia în acţiunea de transformare a liceelor de cultură generală în licee de specialitate şi a subliniat necesitatea examinării cu multă atenţie a nevoilor de cadre de specialitate pentru judeţul respectiv în momentul în care se cere înfiinţarea unei asemenea unităţi şcolare şi se stabileşte planul de şcolarizare.

Tovarăşul **Traian Pop,** adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, a arătat cîteva din direcţiile spre care va trebui să fie orientată activitatea de viitor a inspectoratelor şcolare judeţene. În continuare, a precizat modul în care se va efectua în acest an perfecţionarea educatoarelor, învăţătorilor şi maiştrilor-instructori; criteriile de selecţie a lectorilor pentru aceste cursuri; data şi locurile unde se va face instruirea acestora; perioada în care vor avea loc cursurile de perfecţionare. De asemenea, a subliniat ca în propunerile de plan de şcolarizare pentru liceele pedagogice să existe o viziune de perspectivă a necesarului de cadre, şi să se manifeste o mai mare atenţie în atragerea spre ele a fiilor de ţărani şi muncitori. Pe linia indicaţiilor de a îmbunătăţi raportul între liceele de cultură generală şi cele de specialitate, vorbitorul a arătat că a sporit numărul claselor speciale şi capacitatea acestora de cuprindere în viitorul an scolar. Printre alte măsuri ale Consiliului de Miniştri tovarăşul **Traian Pop,** a menţionat şi sporirea numărului de burse pentru elevii şcolilor generale şi ai liceelor de cultură generală. O atenţie deosebită a acordat în cuvîntul său sistemului de perfecţionare a profesorilor, care, într-o viziune nouă, va duce la sporirea atribuţiilor inspectoratelor şcolare, a caselor corpului didactic, care vor prelua o parte din sarcinile ce revin Institutului central de perfecţionarea cadrelor didactice şi filialelor acestuia. Alte probleme expuse se referă la dotarea şi înzestrarea laboratoarelor şcolare şi la atelierele şcolare.

Tovarăşul **Traian Pop,** adjunct al ministrului, s-a ocupat pe larg de posibilităţile de dezvoltare a liceelor din mediul sătesc, referindu-se la necesitatea de a înlătura unele decalaje existente între acestea şi şcolile din marile centre, pentru a se crea condiţii egale de pregătire tuturor elevilor.

În încheierea lucrărilor a luat cuvîntul tovarăşul **Virgil Cazacu,** prim-adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, care a arătat că noua structură a ministerului permite o mai mare mobilitate în relaţiile acestuia cu ministerele economice. În continuare, a trasat sarcinile care stau în faţa inspectoratelor şcolare în perioada următoare: se impune să se întărească latura instructiv-educativă a întregului proces de învăţămînt. De asemenea, o obligaţie de mare răspundere este întărirea caracterului practico-aplicativ al învăţămîntului de cultură generală. Aceasta se realizează atît prin noua disciplină introdusă în planul de învăţămînt — instruirea practico-productivă — cît şi prin accentuarea caracterului aplicativ al fiecărei discipline de învăţămînt. Rămîne ca o sarcină a inspectoratelor şcolare îmbunătăţirea în continuare a raportului dintre liceele de cultură generală şi liceele de specialitate. În acest context va spori şi ponderea claselor speciale, ca şi a claselor reale din învăţămîntul de cultură generală. Se impune asigurarea conţinutului politico-ideologic şi educativ al întregului proces de învăţămînt prin sporirea contribuţiei tuturor cadrelor didactice. Va creşte în mod corespunzător şi rolul profesorului-diriginte în educaţia politică şi moral-cetăţenească a elevilor.

Referindu-se la cursurile de pregătire pentru candidaţii din învăţămîntul superior, tovarăşul Virgil Cazacu a subliniat faptul pozitiv că în toate judeţele s-au întreprins măsuri importante pentru a asigura aplicarea actualului sistem de pregătire a candidaţilor în învăţămîntul superior, dar că nu peste tot a fost înţeles fondul îndrumărilor. Este necesar ca inspectoratele şcolare să se ocupe mai temeinic de organizarea şi desfăşurarea acestor cursuri pregătitoare, să se coreleze mai bine eforturile inspectoratelor cu cele ale universităţilor. Se impune ca aceste cursuri să fie asigurate pentru toţi elevii, inspectoratele şcolare acordînd o atenţie deosebită elevilor din liceele săteşti şi din centrele muncitoreşti. Se impune, de asemenea, ca la baza acestei pregătiri să aşezăm consultaţiile şi meditaţiile pe care le pot acorda profesorii din liceele respective. Este necesar să se stabilească o legătură mai strînsă între liceu şi institutele de învăţămînt superior. În acest fel, se vor evita atît supraîncărcarea elevilor, cît şi unele excese de informatie şi se va asigura o mai bună corelare între programa analitică de liceu şi exigenţele concursului de admitere în învăţămîntul superior.

Alte probleme pe care primul adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului le-a adus în atenţia inspectoratelor şcolare s-au referit la modul în care trebuie înţeleasă funcţionalitatea cabinetelor de ştiinţe sociale, rolul acestora în modernizarea procesului de învăţămînt, modalităţile de constituire a catedrelor de ştiinţe sociale.

În partea finală a cuvîntului său, tovarăşul **Virgil Cazacu** a arătat sarcinile care stau în faţa inspectoratelor şcolare în ce priveşte activitatea cultural-artistică şi sportivă în rîndul elevilor; modul nou de organizare a vacanţelor şcolare. Toate aceste sarcini subliniază necesitatea ca în munca inspectoratelor şcolare să se formeze o optică nouă asupra conţinutului şi mijloacelor de realizare a muncii de îndrumare şi control în şcolile din raza judeţului respectiv.

NICOLAE SORIN

Noi soluții pedagogice la Școala generală „Petre Ispirescu" din București

Expoziția de pictură și desen a elevilor școlii.

Zilele trecute, am intrat pentru prima oară într-o elegantă clădire din București — operă a arhitectului Ion Mincu —, clădirea Școlii generale care poartă numele lui Petre Ispirescu (nume onorat între altele prin motivele de basm de pe vitraliile pictate de unul din profesorii ei de desen și prin multe din subiectele expoziției permanente pe care o întrețin în spațiosul hol al școlii talentații ei elevi).

O școală oferă întotdeauna multiple aspecte care pot să constituie subiecte de articol. La îndemnul directorului acestei școli, profesorul Constantin Popescu, m-am oprit asupra a două dintre ele, cu deosebire interesante, care, deși aparent disparate, sînt, pe undeva, reunite printr-o trăsătură comună. Primul privește cele două clase special constituite aici cu copii handicapați (clasa a IV-a C, învățător Constantin Păunescu, și clasa a III-a C, învățătoare Ștefania Teodorescu).

— Sînt — îmi spunea învățătorul Constantin Păunescu — elevi care în clase obișnuite ar fi rămas repetenți sau nu ar fi venit la școală cu lunile.

— De ce ? am întrebat.

— Unii dintre ei, datorită unor limite naturale confirmate de medici și de psihologul școlii. Alții, datorită mediului familial. Majoritatea provin din familii dezmembrate. Din cei 17 elevi cîți numără clasa mea, 2 au numai tată, 8 numai mamă și unul dintre ei nu are nici tată, nici mamă. Este întreținut de o bunică. Numai 6 au ambii părinți. Dar chiar și în familiile acestora, atmosfera nu este, eufemistic vorbind, dintre cele mai fericite. Am socotit că este de datoria noastră, a școlii, să supunem acești copii unei supravegheri și unui tratament deosebit.

— Cum ați procedat ?

— Mai întîi, am constituit clase cu efective foarte mici. Pentru ca un învățător să se poată ocupa de fiecare elev în parte, ceea ce în astfel de clase este indispensabil, numărul lor nu trebuie să depășească posibilitățile lui de a-i supraveghea și îndruma individual. Apoi, am făcut multe vizite părinților lor, extinzînd acțiunea noastră educativă de la copii asupra familiilor lor.

— Și în clase ?

— Tratare diferențiată. Lucrul zilnic cu fiecare copil în parte. Dar absolut zilnic. O zi dacă nu te-ai ocupat de unul dintre ei, riști să-l scapi din mînă, să-l pierzi.

— Totuși, astfel de copii sînt, oricum i-ai trata, greu de atras spre studiu.

— Depinde de ce înțelegeți prin „oricum i-ai trata". Trebuie să cunoști psihologia fiecăruia, să știi să-l stimulezi, să-i trezești ambiția și, mai ales, să faci în așa fel încît orele de curs să devină o îndeletnicire plăcută, atractivă.

— Ați găsit o cheie pentru a imprima lecțiilor această atmosferă ?

— Cred că da. Am pus foarte mult accentul pe acele instrumente care trezesc afectele elevilor, care se adresează sensibilității lor. Am recurs foarte mult la jocuri, la cîntece, la poezie.

După convorbirea pe care am avut-o în cancelarie cu învățătorul Constantin Păunescu și cu directorul școlii, Constantin Popescu, am asistat la un mic concurs de cîntece și recitări la care au participat elevii celor două clase. Am rămas cu adevărat impresionat de progresele lor. Nimic nu lăsa să se vadă că la el participă un colectiv de ex-virtuali repetenți.

Nu comentez tematica acestui concurs, remarcabil prin caracterul său profund educativ (titlurile cîtorva din poeziile recitate vorbesc de la sine : „Partidul" de Nicolae Labiș, „Patria" de Ion Brad, „Slavă Partidului" de Victor Tulbure etc.). Rareori mi-a fost dat să ascult copii de vîrsta lor recitînd cu atîta siguranță și acuratețe. Timp de aproape o jumătate de oră, prin fața juriului constituit ad-hoc s-au perindat vreo zece elevi. Și nici unul dintre ei nu s-a bîlbîit, n-a pierdut șirul, nu s-a încurcat. Încercați aceeași experiență cu o clasă obișnuită. Am motive să cred că rezultatele nu vor fi la aceeași înălțime. L-am auzit recitînd pe Bombi, unul din cei mai recalcitranți elevi, înzestrat anul trecut și cu un dosar pe la circumscripția de miliție, o adevărată spaimă a școlii. N-o să mă credeți, dar era cu adevărat emoționat. Cît privește întrecerea de cîntece, cu preponderență populare, mărturisesc că m-a captivat. Știți ce înseamnă să ai 10 sau 11 ani și să cînți singur fără acompaniament, în fața unui auditoriu de 40 de persoane ? Copiii aceștia cîntau. Și cîntau frumos. Rețineți numele de Mariana Bălteanu, elevă în clasa a IV-a. S-ar putea ca peste 10 ani să figureze printre cele ale cîntărețelor de muzică populară. Vă veți aminti atunci că este vorba de un fost copil problemă pe care niște învățători buni (în toate sensurile), și devotați profesiei lor, nu l-au lăsat să se piardă. Deocamdată învățătorul Constantin Păunescu duce tratative cu o școală de muzică în vederea transferării ei. (Este momentul să notez că o bună parte dintre elevi au ajuns în situația de față la acel nivel care permite retransferarea lor în clase obișnuite.)

Cel de-al doilea aspect care trezește interesul celui ce vizitează Școala generală de 10 ani „Petre Ispirescu" este interesanta expoziție de pictură și desen organizată în holul ei și amintită la începutul acestor rînduri. Despre rațiunea și concepția acestei expoziții mi-a vorbit profesoara de desen Maria Frînculescu.

— Am încercat — mi-a spus M. Frînculescu — să dăm preocupărilor de artă plastică ale elevilor un sens formativ foarte larg. Știți că se poate stabili o legătură strînsă între desen, literatură, muzică și orice alte discipline predate în școală.

Pe ce căi ?

Exponatele vorbesc de la sine.

Le-am urmărit pe panourile instalate de jur împrejurul holului. Am văzut astfel cum au ilustrat elevii un text literar însoțit de o melodie, parcurgînd o întreagă gamă de etape de la viziunea figurativă la cea nonfigurativă sau de la desenul compozițional la desen decorativ compozițional (motive decorative care în orele de pregătire tehnico-productivă au fost reluate pe lucrări de artizanat). Nenumărate sînt desenele și picturile de inspirație muzicală. Un elev „pictează" o arie din Cio-Cio-San, alții o frază muzicală din Marco Polo, din simfonia a V-a din Cavaleria rusticană etc.

Funcția educativă a desenului are, în opinia profesorilor de desen de la această școală, implicații foarte largi. Începînd cu acele desene menite să facă accesibile noțiuni pur științifice (am văzut un eșalon de desene care pornind de la prezentarea riguroasă a elementelor componente ale plantei ajunge, trecînd printr-o serie de faze succesive, la exprimarea nonfigurativă a ideii de floare) și terminînd cu temele menite să cultive valorile eticii și gîndirii comuniste, desenele elevilor ating o mulțime de subiecte cu funcție educativă.

Pe unele panouri, desenele sînt grupate tematic. Astfel, un panou este dedicat luptei comuniștilor în ilegalitate. Altul își propune să prezinte copilăria elevilor din România socialistă, un altul să vorbească despre simțămintele umane etc. Este interesant să vezi cum se constituie, pictural, în viziunea elevilor, munca într-o tipografie ilegală sau represaliile la care sînt supuși muncitorii greviști, simțămintele de bucurie sau de tristețe, dramatismul unei zile de iarnă sau ploaia nostalgică de frunze a unei zile de octombrie. Și totodată este impresionantă precocitatea autorilor. Gabriel Acasandrei, unul dintre cei mai talentați copii și care deține și privilegiul unei expoziții personale pe un panou rezervat în exclusivitate, este elev în clasa a III-a.

Cum spuneam de la început, la Școala generală „Petre Ispirescu", m-am oprit asupra a două aspecte aparent disparate. Ambele sînt legate însă printr-o trăsătură comună, trăsătură pe care, din păcate, nu pretutindeni și nu întotdeauna pedagogii o au în vedere : apelul la funcția educativă, de largă eficiență, a artelor.

OCTAVIAN BUZESCU

Două momente în aceeași școală : în laboratorul de științe naturale și în atelierul de croitorie.

LA ZI

Zilele acestea ne-au vizitat țara prof. Peter Martin, rectorul Universității din Geneva, și Raymond Leclerc, reprezentantul Departamentului Instrucției Publice și al Cantonului Geneva Oaspeții au fost primiți de prof. univ. Ioan Ursu, președintele C.S.E.N și de Alexe Popescu, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, și au avut întrevederi cu prof. George Ciucu, rectorul Universității din București.

De asemenea, a efectuat o vizită în țara noastră, la invitația Ministerului Educației și Învățămîntului, Alain Nicollier, secretar general al Conferinței Rectorilor Europeni (C.R.E.), care a avut întrevederi cu factori de răspundere din învățămîntul superior din București, Cluj, Brașov și a fost primit de tovarășul Alexe Popescu, adjunct al ministrului educației și învățămîntului.

◆

In toate școlile continuă, in aceste zile, acțiunile dedicate sărbătoririi semicentenarului U.T.C. De exemplu, printre cele mai importante acțiuni organizate de Ministerul Educației și Învățămîntului și de C.C. al U.T.C. pentru elevii uteciști se înscrie concursul de creație literară „Tinere condeie", concursul revistelor școlare și concursul cultural-artistic, a cărui fază zonală va avea loc la Baia Mare, Suceava Timișoara. Pitești, Craiova, Brăila Se va deschide, de asemenea, la București o expoziție de fotografii artistice, expoziția „Tehnica se insușește incă de pe băncile școlii", la care, pentru prima dată, vor participa și elevii din liceele de cultură generală.

Și pionierii vor omagia în vacanța de primăvară evenimentul sărbătorit de colegii lor mai mari printr-un festival de teatru in cadrul căruia brigăzi artistice de agitație, teatre de păpuși și teatre școlare se vor intrece pe scenele unor teatre din București, Brașov, Piatra Neamț. (C.B.)

◆

In cadrul acțiunilor organizate de către Casa corpului didactic din județul Hunedoara, directorii de școli și cadrele didactice au avut prilejul să audieze in ziua de 17 martie a.c , la Deva, o amplă și documentată expunere cu tema: „Tehnologia modernă a instruirii", ținută de lector univ. Simion Cioată, inspector general in Ministerul Educației și Invățămîntului. Conferința completează șirul acțiunilor de acest fel organizate în scopul informării personalului didactic și al aplicării in activitatea didactică a celor mai noi metode și procedee privind modernizarea invățămîntului de toate gradele.

◆

Dintre acțiunile întreprinse de Inspectoratul școlar al județului Brașov, de Comitetul sindicatului din invățămînt și de Casa corpului didactic din acest județ, in scopul pregătirii și organizării fazei județene a simpozionului „Educarea elevilor pentru munca productivă" menționăm : selectarea celor mai bune lucrări și comunicări ale cadrelor didactice, întocmirea unui caiet-program al simpozionului, precum și organizarea unei expoziții cu lucrările cele mai reprezentative realizate de elevi in cadrul activității tehnico-productive. Faza județeană a simpozionului la care vor participa, alături de directorii școlilor, de profesori și maiștri-instructori și reprezentanți ai unor intreprinderi din municipiul Brașov și din județ, va avea loc la 10 aprilie a.c. in sala teatrului din localitate.

◆

Și în județul Olt, comisia județeană de organizare a simpozionului, împreună cu Inspectoratul școlar județean și cu Casa corpului didactic au sprijinit cadrele didactice in elaborarea lucrărilor și comunicărilor pe care le vor susține la 8 aprilie a.c. în sala de festivități a Liceului „Radu Greceanu" din Slatina. În cadrul manifestărilor organizate cu acest prilej va fi deschisă și o expoziție cu vinzare a obiectelor realizate de elevi în cadrul orelor de pregătire tehnico-productivă.

◆

Recent, Comitetul sindicatului învățămînt din Craiova a inițiat o acțiune demnă de consemnat, la care au participat numeroase cadre didactice, directori și maiștri-instructori din școlile municipiului. Cu acest prilej, a fost audiată expunerea „Pregătirea tehnico-productivă a elevilor — suport al formării și dezvoltării personalității lor creatoare", ținută de Marius Gropposilă, cercetător principal la Institutul de cercetări pedagogice.

◆

Activitatea de orientare școlară și profesională a elevilor constituie una dintre preocupările de frunte ale colectivului de cadre didactice de la Școala generală nr 69 din Capitală. Recent, in cadrul acestei mai ample acțiuni, școala a invitat directori și profesori ai Școlii profesionale de pe lingă Fabrica de confecții București, ai Grupului școlar de construcții și montaje ai Școlii profesionale de pe lingă Întreprinderea „Electromagnetica", ai Grupului școlar economic „Nicolae Kretzulescu" și ai Școlii profesionale de pe lîngă Întreprinderea „Dimbovita" care, înarmați cu un bogat material documentar, le-au vorbit elevilor din clasele a VIII-a și a X-a despre condițiile de studii și perspectivele profesionale pe care le oferă respectivele școli.

Educaţia fizică

În epoca sedentarismului excesiv mişcarea in aer liber este o cerinţă imperioasă a păstrării sănătăţii. Elevul îşi petrece o mare parte din vreme la masa de scris acasă sau la şcoală. Ca urmare a modernizării proceselor de producţie diferite profesii, din păcate cele mai multe, obligă la imobilitate. Proiectantul este obligat să stea zilnic ore întregi aplecat asupra planşetei. Exemplele pot fi multiplicate fără nici un fel de dificultate. În şcoală există o tendinţă aproape naturală ca fiecare dascăl să-şi considere obiectul ca fiind cel mai important. Este la mijloc un orgoliu care poate fi comentat. Desigur că marile baraje intelectuale — admiterea în liceu, facultate, bacalaureatul, concursurile — fac verificări strict numai din anumite materii. Rar se cere şi cîte o probă de îndemînare şi foarte rar o examinare a stării de sănătate. Aceasta nu înseamnă că celelalte discipline trebuie să ne fie total indiferente. Printre ele un loc de frunte il ocupă **Sportul** şi **Educaţia fizică.** Cele citeva ore săptămînal sau uneori numai una singură sînt total insuficiente pentru ca tînărul să poată profita cu adevărat de mişcare. Uneori nici condiţiile în care se efectuează aceste ore nu sînt cele mai fericite. La aceasta se mai adaugă şi mentalitatea dăunătoare a unor părinţi care consideră că, scutindu-şi copiii de sport, le oferă un timp suplimentar pentru studiu. Nimic mai neadevărat. De cele mai multe ori scutirile justificate, sau mai puţin justificate, de orele de educaţie fizică produc mai multă pagubă, decît ajută elevului.

Tînărul trebuie obişnuit de pe băncile şcolii să dorească singur să facă sport, să se mişte în aer liber, să savureze frumuseţile unui răsărit de soare la malul mării, sau pe minunatele noastre cărări montane. Nimic nu e mai frumos decît să vezi grupe de tineri organizaţi în frunte cu profesorii lor — şi nu numai cu profesorii de sport — porniţi să-şi cunoască frumuseţile patriei. La încheierea săptămînii să fie şirul convoaielor de autocare nesfîrşit cu grupuri de elevi plecaţi în mici expediţii turistice.

Frumuseţile ţării noastre nu trebuie mult căutate. Ele sînt din abundenţă la tot pasul şi se lasă uşor descoperite de fiecare doritor. Sînt ţări în lume unde populaţia urbană părăseşte aproape integral oraşele şi merge să-şi petreacă un număr de ore în aer liber. Ar avea mai mult randament şi celelalte ore după un repaus petrecut în afară, sub razele binefăcătoare ale soarelui şi cu plămînii încărcaţi de aerul ozonat al munţilor. E nevoie numai de puţină iniţiativă, de un nucleu de cadre întreprinzătoare, de ceva mai mult curaj şi mai multă îndrăzneală.

Prin orele de sport şcolare e greu de conceput că se pot pregăti sportivi de performanţă. O pepinieră permanentă de viitori sportivi rămîne însă şcoala de toate gradele. Uneori şi profesorii de sport se lasă furaţi de activitatea elevilor fruntaşi la sport şi a echipelor aducătoare de trofee. Nu este rău ca şcolile să se întreacă între ele şi în olimpiade sportive. Sportul trebuie însă să pătrundă în clasa, în casa şi-n preocuparea fiecăruia. Mişcarea este tot atît de necesară organismului ca hrana şi aerul. Uneori oferă mai multă reconfortare după oboseală o oră de mers decît nu ştiu cîte ore de somn.

Nu toţi tinerii sînt mari talente sportive, după cum nù toţi se pricep în aceeaşi măsură la matematică sau la limba română. Talentul profesorului de sport constă tocmai în a-i apropia pe aceştia, în a-i îndruma şi în a-i atrage la lucruri utile şi plăcute. Nimic nu-i mai antipedagogic decît ironia în faţa colectivului sau mustrarea cînd aceştia nu reuşesc să cucerească anumite performanţe minime. Profesorul de educaţie fizică are posibilitatea să se facă util dacă nu cel mai iubit de şcoala întreagă dacă ştie să-şi onoreze cum trebuie misiunea.

MARIN RADOI

O nouă programă la ştiinţele biologice

(Urmare din pag. 1)

Programa noastră se referă la învăţămîntul biologic din clasa a V-a pînă în clasa a X-a, pe linia şcolii de cultură generală, şi din anul I pînă în anul IV la licee. La toţi aceşti ani biologia se predă în două ore pe săptămînă (în afară de clasa a X-a unde este numai o oră pe săptămînă). Comisia noastră ţine mult la acest cuantum minim de ore şi nu poate fi de acord cu nici o reducere de ore, chiar dacă ea s-ar face numai temporar.

Direcţia generală a învăţămîntului de cultură generală a propus ca, în anul şcolar 1972/73, botanica din clasa a V-a să se predea într-o singură oră, din cauză că orarul actual avea pentru materia **Cunoştinţe despre om şi natură** numai o oră. În consecinţă s-a redus şi manualul actual de botanică pentru o singură oră pe săptămînă. Considerăm că n-ar fi bine să se adopte această măsură. Sîntem siguri că se mai poate găsi o oră, pentru a nu începe chiar acum cu o gravă ştirbitură în însuşi conceptul de plan şi volum al învăţămîntului de biologie. E mai bine să amînăm un an aplicarea noii programe, decît să începem cu ceva foarte dăunător.

În acelaşi spirit, considerăm că aplicarea noii programe la **paleobiologie,** din anul I de liceu, nu trebuie grăbită şi că în anul şcolar 1972/73 nu se va putea începe această disciplină, deoarece manualul de paleobiologie, reprezintă o noutate didactică în tot învăţămîntul biologic. Aceasta deoarece autorii abia au ajuns acum la un punct de vedere unitar asupra felului cum să se integreze filogenia vegetală şi animală în cadrul geologiei şi al paleontologiei, astfel ca să se ajungă la situaţia sistematică actuală a plantelor şi animalelor. Acest manual, cu totul nou prin conceptul său, nu va putea fi predat editurii mai înainte de sfîrşitul anului 1972. Propunem deci, ca şi pe această linie, să nu se grăbească lucrurile. Să nu se înceapă cu un manual scos în grabă, numai pentru a începe, ci mai bine să mai rămînem un an cu **geologia** în anul I de liceu, aşa cum este acum. Orice manual scos la repezeală nu va putea fi de un nivel prea înalt şi orice manual care nu e bun periclitează înseşi seriozitatea şi garanţia noii programe de învăţămînt biologic.

În noua programă a învăţămîntului biologic, realizată de comisie, succesiunea materiilor de biologie este următoarea :

a) **învăţămîntul de cultură generală :**

cl. a V-a	Botanica
cl. a VI-a	Zoologia
cl. a VII-a	Ecologia şi protecţia naturii
cl. a VIII-a	Anatomia şi fiziologia omului
cl. a IX-a	Biologia generală
cl. a X-a	Igiena şi puericultura (1 oră/săpt.).

b) **învăţămîntul de liceu :**

anul I	Paleobiologia
anul II	Anatomia şi fiziologia comparată
anul III	Reproducere şi Genetică
anul IV	Evoluţionism şi biologie umană

c) **pentru clasele speciale de biologie :**

anul II (liceu) : Biofizica şi Biochimia (tr. I) ; Biologia celulară (tr. II) ; Anatomia (tr. III) (4 ore săptămînal).
anul III (liceu) : Fiziologia comparată (2 ore săptămînal tot anul) şi Genetică (2 ore săptămînal tot anul).
anul IV (liceu) : Evoluţionism şi biologie umană (2 ore săptămînal tot anul) ; Oceanologie (2 ore săptămînal tot anul).

După cum se vede, materiile sînt puţin diferite de cele de acum. Materii cu totul noi şi actuale sînt : **Ecologia şi protecţia naturii, Paleobiologia, Anatomia şi fiziologia comparată, Biologia umană.**

Ecologia şi protecţia naturii, predată imediat după Botanică şi Zoologie, îi dezvăluie elevului natura aşa cum este ea în realitate : o asociaţie complexă de plante (producători), animale (consumatori) şi bacterii (reducători). În mod normal, copilul de 12 ani îşi pune întrebări referitoare la raportul organismelor vegetale şi animale din natură. Ştim cu toţii că cele mai gustate povestiri la această vîrstă sînt cele ce se referă la felul cum este viaţa în deşerturi, în vîrful munţilor, la poli, în fundurile oceanelor etc. Introducerea acestei discipline de sinteză la clasa a VII-a răspunde deci unei reale cerinţe a elevilor de această vîrstă.

Această disciplină pune însă cîteva probleme. Este nevoie de un bun manual, frumos ilustrat, scris atractiv cu expuneri concentrate, dar simple, despre toate biocenozele mari ale pămîntului, pentru a ajunge la înţelegerea întregii biosfere.

La această materie nu se vor putea face multe lucrări practice manuale. În schimb se vor face ieşiri în natură pentru a aplica pe bitopouri locale, cunoştinţele despre biocenozele învăţate. De asemenea se vor putea face multe proiecţii de diapozitive şi filme (diafilme sau chiar filme documentare de scurt metraj). Întregul material didactic va trebui dirijat din timp spre şcoli, astfel ca profesorii să îl cunoască cu o serie de explicaţii în plus faţă de manual şi să îl poată utiliza optim în lecţiile lor de ecologie. Copiii trebuie să fie convinşi de la această vîrstă că natura nu trebuie distrusă, stricată, poluată, ci, din contră, conservată în întregimea ei, căci noi înşine facem parte din ea şi fără ea nu vom putea trăi.

Paleobiologia reprezintă o înmănunchiere de discipline : filogenia vegetală şi animală, geologia, paleontologia, sistematica plantelor şi animalelor. Ea trebuie să reunească într-un tot organic evoluţia vieţii, cauzele care au determinat-o, care au dirijat-o şi nivelul la care s-a ajuns astăzi pe marile grupe de organisme, astfel încît elevul de 14 ani să rămînă cu o imagine clară asupra întregii filogenii şi să întrevadă chiar drumul pe care îl va putea lua viaţa de acum înainte, în prezenţa omului de azi, inginer al planetei şi modificator al dezvoltării genetice a organismelor.

Anatomia şi fiziologia comparată va grefa în mintea elevului de 15 ani, că funcţiile de bază ale organismelor vegetale şi animale sînt aceleaşi, că ele au un fond comun, cu toate că se deosebesc prin mecanismele lor de realizare. Această tratare paralelă a tuturor funcţiunilor vegetale şi animale, dă o altă înţelegere fenomenului de viaţă, care este totuşi un fenomen unic al pămîntului, decît atunci cînd se merge pe două discipline separate : fiziologia vegetală şi fiziologia animală. Toţi care am învăţat aşa avem impresia că una e viaţa plantelor şi alta e viaţa animalelor. În realitate este un singur fenomen de viaţă, care se realizează prin aceleaşi funcţiuni de nutriţie, de excreţie, de metabolism, de mişcare, sensibilitate etc., pe structuri tot aşa de complexe la plante şi animale, dar totuşi altele. Desigur că vor trebui cunoscute şi aceste structuri. Dar ele nu vor mai reprezenta un scop în sine, ci numai un mijloc de a înţelege complicatele mecanisme ale vieţii.

Aş adăuga că la clasele speciale de biologie, ai căror absolvenţi se vor prezenta în majoritate la concursurile de admitere la medicină, biologie, agronomie, unde se cere Anatomia şi fiziologia omului (mai tîrziu se vor schimba şi acestea), se va preda un semestru întreg anatomia, în special a omului.

Biologia umană cu problemele mari ale omului lipsea aproape complet din programele învăţămîntului de pînă acum. Noi socotim că nu mai este admis ca un absolvent al învăţămîntului de liceu şi chiar al şcolilor de cultură generală, să nu cunoască aproape nimic despre semnificaţia apariţiei omului pentru biosferă, despre raportul actual dintre om şi natură, despre epidemii, imunitate, despre droguri şi medicamente, despre maladii profesionale, despre igiena vîrstelor, genetica populaţiilor, despre rase şi rasism etc. Toate aceste probleme de biologie umană, absolventul de liceu, care nu va urma medicina sau biologia propriu-zisă, nu are de unde să le cunoască decît în cadrul anului IV de liceu.

O altă noutate metodică a întregului nostru program de biologie o constituie introducerea **lecturilor** după diferitele lecţii, la toate disciplinele. Lecturile nu sînt obligatorii la examen sau la examinare. Ele au scopul de a uşura înţelegerea unor fenomene ce se tratează în lecţii. Dacă aceste lecturi vor fi atrăgătoare ca stil şi conţinut, sînt sigur că ele vor fi utile şi vor lăsa urme importante în mintea elevului şi în înţelegerea multilaterală a fenomenelor de viaţă. Elevul la orice vîrstă trebuie să înţeleagă raporturile dintre fenomene, cauzalitatea lor şi însăşi natura intimă a fenomenelor de viaţă. El trebuie să poată înţelege fenomenele biologice despre care aude mereu la radio, la TV, citeşte în ziare, în reviste etc. Nu îl putem lăsa în afara vieţii în care trăieşte. Dacă nu îi putem obliga pe toţi elevii să asimileze un plus de cunoştinţe, să lăsăm cel puţin pe cei doritori să ştie mai mult, să o facă. Lecturile sînt un mijloc eficace pentru aceasta. Consider că lecturile trebuie să fie „sarea şi piperul" care să dea gust biologiei.

(Continuare în numărul viitor)

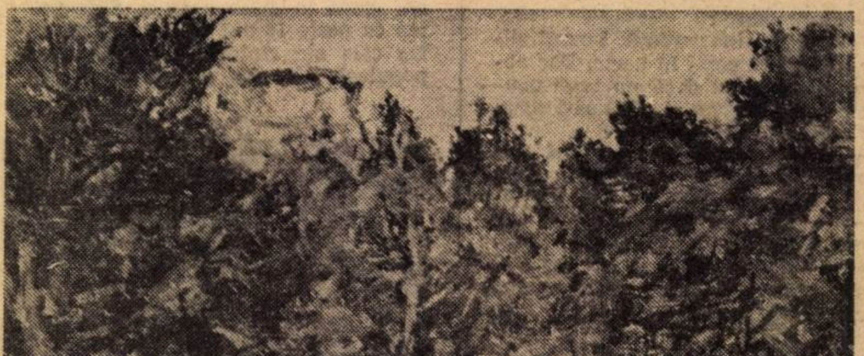

Lucian Grigorescu

Pădure la Cassis

Pentru creşterea eficienţei muncii învăţătorului

Recentele documente de partid pun în faţa cadrelor didactice probleme de o deosebită semnificaţie socială. Din aceste documente-program se desprinde ideea că şcoala nu-şi poate îndeplini menirea decît dacă asigură pregătirea viitorilor cetăţeni capabili să se integreze cu randament maxim într-o societate caracterizată ea însăşi prin permanente şi profunde schimbări. Este o teză care obligă la schimbări de concepţie în activitatea didactică, la accentuarea caracterului prospectiv al învăţămîntului în lumina obiectivului educaţional fundamental : pregătirea elevilor pentru viaţa socială activă.

Elementele care se cer restructurate prin prisma unei concepţii noi sînt numeroase. Ne vom referi doar la cîteva cu intenţia de a sublinia ideea că unele aspecte din munca noastră, considerate adesea minore, capătă importanţă de loc de neglijat, prin implicaţiile ce le au în toate compartimentele procesului de instruire şi educare. Atenţia noastră este îndreptată asupra elevilor din clasele I—IV, întrucît modelarea personalităţii omului de tip nou începe încă de la această vîrstă, urmînd să fie continuată în tot cursul vieţii.

Este recunoscută în acest sens valoarea formativă a muncii independente a elevilor la lecţie, însă în practică nu i se acordă întotdeauna locul cuvenit, unii dintre noi rămînînd pe mai departe sub imperiul şabloanelor şi rutinei. Din constatările făcute la mai multe clase într-o perioadă de ani de zile am ajuns la concluzia că mai sînt încă învăţători neangajaţi în lupta cu minutele consumate fără folos, care nu organizează judicios munca independentă a elevilor, sacrificînd astfel posibilitatea de a lucra toţi în schimbul aceleia de a lucra cîţiva. De aceea, modalitatea de a chema un elev la tablă pentru a rezolva un exerciţiu sau o problemă, în timp ce majoritatea colegilor lui transpun mecanic în caiete cele auzite şi văzute, trebuie să cedeze locul unei munci independente reale în care fiecare elev aplică în ritmul lui propriu tehnicile de lucru învăţate, îşi fixează activ cunoştinţele, îşi perfecţionează priceperile şi deprinderile, descoperă adevăruri noi etc.

Cu toate invitaţiile învăţătorului de felul „voi lucraţi singuri“, „rezolvaţi înainte, nu aşteptaţi tabla“ ş.a. am întîlnit cazuri în care o greşeală elementară săvîrşită la tablă a fost copiată cu fidelitate de către circa 75 la sută din efectivul clasei, ceea ce demonstrează absenţa efortului de gîndire din partea acestora, prezenţa pasivă a lor la lecţie. Efectul negativ este amplificat atunci cînd elevului — chemat la tablă sau celui din bancă solicitat să continue operaţiile — i se cere să calculeze cu voce tare.

Prin aceasta nu îndemnăm la scoaterea tablei din clasă. Dimpotrivă, tabla va continua să fie un obiect indispensabil învăţătorului şi elevilor atunci cînd colaborează la explicaţii, la elaborarea unor scheme, planuri de idei, considerate ca puncte de plecare pentru o activitate independentă ulterioară.

Munca independentă constituie un valoros prilej de cunoaştere şi autocunoaştere a elevilor şi, prin aceasta, include unele premise ale procesului de autoeducaţie şi de orientare şcolară şi profesională. Ea oferă de asemenea cîmp larg pentru respectarea principiului tratării individuale a elevilor, este momentul folosirii cu succes a fişelor de recuperare, de dezvoltare etc. prin care să sprijinim elevii în activitatea de însuşire a cunoştinţelor în ritm şi prin efort propriu.

Bucuria succesului astfel obţinut va dezvolta la elevi motivele intrinseci, interioare ale învăţării, diminuînd şi chiar eliminînd pe cele extrinseci, exterioare, aversive, care sînt încă destul de răspîndite în învăţămînt. Astfel de fişe pot fi utilizate în special la aritmetică, gramatică, cunoştinţe despre natură. Practica pedagogică desfăşurată la şcoala de aplicaţie din Abrud arată că întrebuinţarea fişelor susţine şi dezvoltă interesul elevilor pentru obiectul muncii independente, sporeşte caracterul conştient şi activ al învăţării.

Munca independentă astfel organizată permite cadrelor didactice să surprindă gradul de dezvoltare a variabilelor intelectuale (calităţi ale gîndirii, spirit de observaţie, aptitudini, deprinderi intelectuale şi practice etc.) şi pe baza aferentaţiei inverse respective să elaboreze programa optimală a acţiunilor viitoare. Evaluarea rezultatelor muncii elevilor s-ar face într-un moment în care ele ne pot fi de folos în îmbunătăţirea activităţii noastre şi s-ar putea preîntîmpina măcar în parte obiecţiile aduse învăţămîntului tradiţional de către susţinătorii instruirii programate.

La o analiză atentă a organizării lecţiilor la clasele I—IV se mai poate evidenţia şi un alt aspect care diminuează eficienţa acestora. Este vorba de prezenţa nejustificată în rezolvarea tuturor problemelor de aritmetică a momentului de „analiză“ şi „rezolvare orală“, chiar şi după ce elevii stăpînesc algoritmul rezolvării tipului respectiv de problemă.

Punerea în toate cazurile a întrebărilor de felul „Ce cunoaştem ?“, „Ce nu cunoaştem ?“, „Ce putem afla ?“ etc. devine un refren plictisitor pentru elevi, aceştia fiind capabili să rezolve independent mai multe probleme decît cele planificate. Nu contestăm necesitatea respectării indicaţiilor metodice în etapa de iniţiere în rezolvarea problemelor, dar aplicarea lor în situaţii în care împrejurările nu reclamă acest lucru minimalizează randamentul muncii factorilor implicaţi, lasă nevalorificate valenţele educative ale muncii independente, nu răspunde nevoii de acţiune a copiilor, nu asigură densitatea activităţii la lecţie.

Am întîlnit situaţii în care elevi capabili, sîrguincioşi rezolvau problema în cîteva minute, în timp ce învăţătorul, rob al metodicii, se străduia zadarnic să apere „autoritatea“ formalismului. Mai mult decît atît, acesta cerea elevilor nonconformişti „să şteargă rezolvarea, să fie disciplinaţi şi să răspundă la întrebări“ !

Desigur, asemenea aspecte nu caracterizează şcoala noastră, ele sînt rare, dar tocmai pentru că la ora actuală mai există, ele nu trebuie trecute cu vederea. Majoritatea învăţătorilor sînt angajaţi cu toate forţele de care dispun în efortul general de modernizare a învăţămîntului. Cunoaştem învăţători care lucrează după principiile instruirii programate, utilizează munca pe echipe, care aplică cu succes principiul problematizării, sau organizează învăţarea prin descoperire.

În ideea asigurării unor condiţii cît mai bune în vederea pregătirii elevilor se poate ridica şi o altă problemă. În ultimul timp în şcoli iau fiinţă ori se reamenajează cabinete pe obiecte de studiu, laboratoare — efectele pozitive ale unor asemenea măsuri fiind deja evidente. Dar oare această preocupare nu trebuie extinsă şi la clasele I—IV ? Credem că da. S-ar asigura astfel posibilităţi sporite pentru rezolvarea sarcinilor actuale ale şcolii într-o concepţie unitară, pregătirea elevilor pentru viaţă ar putea răspunde mai bine exigenţelor societăţii noastre socialiste. Problema acestora ar putea constitui un subiect de meditaţie, iar apoi de acţiune pentru noi.

Posibilităţile de renovare didactică sînt multiple, ele trebuie însă căutate şi introduse în munca cu elevii, convinşi fiind că acest lucru nu se poate înfăptui prin decrete date de forurile superioare, ci prin temeinica pregătire, prin pasiunea şi munca noastră efectivă.

IOAN DOBRE

Lecţie în laboratorul de fizică al Liceului „Decebal“ din Deva

Zestrea şcolii

Ne desfăşurăm activitatea la una dintre cele mai bine dotate şcoli din judeţul Caraş-Severin : Şcoala generală Iablaniţa. Cînd într-o şcoală generală dispui de un inventar vast, totalizînd, valoric, sute de mii de lei, se pune inevitabil problema evidenţei, a depozitării şi manipulării sale în condiţii optime, chiar în situaţia regretabilă a unei fluctuaţii intense de cadre, căreia şi şcoala noastră, ca multe altele, i-a rămas cu consecvenţă tributară. Se produce o permanentă mişcare de bunuri, în sensul introducerii şi al scoaterii unora din inventar. Dacă introducerea în inventar a unui bun material nu ridică probleme speciale, scoaterea din inventar, în schimb, se face deseori cu prea mare uşurinţă, fără ca cineva să fie mai serios tras la răspundere pentru neglijenţă, deteriorare de bunuri, proastă manipulare a acestora etc.

La clasele V—VIII, au predat (şi mai predau încă) obiecte de specialitate (fizică, de exemplu) cadre fără o calificare superioară. În pofida unei îndrumări de principiu, acestea nu pot să se ridice la o utilizare optimă a materialului didactic repartizat, din simplul motiv că nu au calificarea corespunzătoare. Mai trist e cînd nici cadrele didactice cu o pregătire universitară nu-şi cunosc în suficientă măsură materialul didactic aflat în inventar.

Pare cel puţin paradoxal să fii proaspăt licenţiat în matematici şi să nu distingi o „trusă optică geometrică“ de o „trusă cu corpuri geometrice din masă plastică.“ Nu intenţionăm a leza prestigiul nimănui, tot aşa cum în zadar am căuta circumstanţe atenuante. Socot că e o lacună a învăţămîntului nostru superior faptul că dă prea puţină atenţie instruirii viitorilor absolvenţi în vederea cunoaşterii, evidenţei, păstrării şi folosirii optime a materialului didactic. În inventarul fiecărui cadru din învăţămînt nu trebuie să apară niciodată simple denumiri generice : „planşe diferite“, „discuri diferite“, „diferite diafilme“, atîta timp cît acestea au un titlu, un preţ unitar şi o dată anume cînd au intrat în dotarea şcolii. Puţina „practică“ pe linie de conducere, dobîndită în doi ani consecutivi, m-a dus la concluzia că mulţi învăţători şi profesori nici nu-şi cunosc (decît „la zile mari“) bine materialul didactic ce-l au în inventar, dar să-l mai folosească la ore operativ, în concordanţa deplină a conţinutului lecţiilor predate.

Inventarul trebuie să fie un document de maximă acurateţe, sistematic, lizibil, conţinînd toate datele unei bune înscrieri : nr. crt., capitolul, titlul articolului inventariat, nr. de bucăţi, preţ unitar ; preţ total, observaţii.

La „observaţii“, pot fi cuprinse : indicativele documentului şi data de intrare în inventarul şcolii.

Cu cît sînt mai complete, mai bine redactate aceste inventare individuale, cu atît se poate asigura o mai operativă şi exactă întocmire a inventarului anual, de bilanţ, al şcolii. Socot, de asemenea, foarte util să nu mai existe nicăieri piese de inventar „fără valoare“, chiar dacă e o simplă planşă confecţionată de cadrele didactice în completarea celor 8 ore de muncă !

Să nu se creadă că faţă de bunurile figurînd — ce curios ! — în vechile inventare ca „fără valoare“ avem dreptul de a manifesta neglijenţă, nepăsare, lipsă de responsabilitate etc. Păstrînd o bună evidenţă contabilă a inventarelor individuale, putem aprecia uşor în ce măsură inventarul învăţătorului sau profesorului respectiv a sporit în cursul anului şcolar, fie prin înzestrare de la forurile tutelare, fie prin munca sa plină de abnegaţie. Vom şti, de asemenea, în ce măsură bunurile deteriorate, scoase din funcţiune, sînt repuse în circuitul didactic, în ce măsură planşele şi hărţile sînt lipite, cartonate, înrămate etc. Sînt şi acestea aspecte ale muncii noastre profesionale care trebuie să stea în atenţia direcţiunii şcolii şi chiar a inspectoratului şcolar.

Căci e un nonsens să chemi „specialişti“ pentru a amenaja dulapul profesorului de sport, e ciudat să te trezeşti că cineva îţi propune scoaterea din inventar a unor aparate de primă importanţă (galvanometru, ampermetru, balanţă etc.) în funcţiune...

G. C. RUSU

Televiziunea școlară integrată

Importanța televiziunii școlare, integrate procesului de învățămînt, constă nu atit în valorificarea posibilităților ei specifice de a recepționa și reproduce evenimente care au loc simultan, nici în capacitatea ei de a utiliza o gamă variată de mijloace de exprimare prin imagini în mișcare, ci mai ales, în capacitatea ei de a multiplica și de a pune la dispoziția unei mari mase de elevi și profesori, a unor mesaje valoroase, structurate cu grijă, adaptate particularităților de dezvoltare a elevilor, perfectate prin experiment psiho-pedagogic sau prin contribuția celor mai valoroase cadre didactice.

Robert Lefranc, directorul Centrului audio-vizual de la Saint Claud, pledează pentru acest mijloc și evidențiază avantajul recepționării de către elevi a emisiunilor de televiziune la lumina zilei, ceea ce ar favoriza luarea notițelor pe parcursul vizicnării mesajului televizat. Alți pedagogi manifestă rețineri față de tipul de emisiune integrată din cauza dificultăților de sincronizare a programelor de televiziune cu orarele școlilor. Vigon E. G. remarca pe bună dreptate că emisiunile de televiziune nu vor înlocui nici filmul didactic, nici celelalte mijloace intuitive, ci, dimpotrivă, în anumite situații le va difuza mai ușor, făcîndu-le accesibile elevilor de pe întreg cuprinsul țării.

După părerea noastră, televiziunea poate suplini într-o oarecare măsură lipsa din dotarea unor școli a aparatelor de proiecție cinematografică, lipsa copiilor de film și de aceea, emisiunile didactice de televiziune vor constitui una dintre multiplele forme de învățămînt în școala viitorului.

Limbajul și mijloacele de expresie, comune televiziunii și cinematografului, ne dau posibilitatea să anticipăm și să considerăm că poate fi transferată experiența dobîndită în utilizarea cinematografului, pentru valorificarea emisiunilor didactice de televiziune. Ca urmare, ca și în cazul utilizării filmului didactic, pentru a fi eficientă, televiziunea nu trebuie să tindă să facă ceea ce profesorul poate face el însuși. Emisiunile didactice de televiziune se vor impune atenției educatorilor și profesorilor, dacă se vor ridica la nivelul exigențelor celor mai bune filme didactice.

Cu rezerva faptului că profesorul nu poate hotărî el singur în care moment al lecției să integreze mesajul televizat, sau nu-l poate fragmenta după dorință, toate celelalte activități, care preced, se desfășoară simultan, sau urmează recepționării mesajului, sînt transferabile în lecțiile de televiziune integrată. Ca și în cazul utilizării în lecție a filmului didactic, considerăm necesară o vizionare prealabilă de către profesor, a fiecărui mesaj, înainte de a fi difuzat cu scopul integrării lui în lecție. Pentru aceasta este necesar ca la o oră convenabilă pentru majoritatea profesorilor, în cadrul programului de seară, spre exemplu, să se prezinte pentru profesori aceeași emisiune cu circa 2—3 săptămîni înainte. Este știut că pentru a obține un randament maxim cu ajutorul unui mijloc audio-vizual, profesorul trebuie să se pregătească din timp, mai ales pentru a preveni sau a compensa recepționarea pasivă de către elevi a mesajului. Profesorul aprofundează subiectul care urmează a fi prezentat prin intermediul televiziunii și nu va fi handicapat de prezența mesajului, ci, dimpotrivă, va putea manifesta o opinie personală, va putea face judecăți de valoare, pornind de la condițiile concrete existente în fiecare școală. Sîntem tentați să considerăm, că în anumite situații, profesorul va putea utiliza din mesajul de televiziune numai demonstrația imagistică și va putea înlocui banda sonoră cu un comentariu propriu, adecvat particularităților clasei de elevi. În felul acesta, prestigiul profesorului va spori considerabil, elevii vor beneficia de prezența vie a profesorului lor cu care sînt obișnuiți și în același timp vor trage foloase din mesajul vizual deosebit de valoros. Profesorul, care intră în competiție cu mesajul de televiziune, completează influența binefăcătoare a acestuia, fie prin spontaneitatea unei întrebări care mobilizează atenția elevilor, fie prin formularea unei probleme la care emisiunea va da răspunsul corect. Pregătirea profesorului pentru integrarea mesajului audio-vizual suplinește astfel principala servitute a televiziunii, aceea că nu asigură conexiunea inversă. Ca urmare, în seama profesorului rămîn în continuare sarcini importante ca fixarea, verificarea cunoștințelor elevilor și dezvoltarea capacităților lor intelectuale. Dacă emisiunea de televiziune îl absolvă pe profesor de sarcina de a transmite procese dinamice, ascunse, el își va concentra efortul pentru transmiterea cunoștințelor statice, a asigurării intuirii de către elevi a aspectelor tridimensionale ale obiectelor naturale, pentru abstractizarea, ordonarea și sintetizarea materialului însușit. Este evident că numai atunci cînd experiența directă nu este posibilă în condițiile obișnuite din clasă, profesorul nu va ezita să prezinte elevilor un substituit al acestei experiențe cu ajutorul televiziunii.

Emisiunea de televiziune poate constitui pentru profesor un model de transmitere a unor cunoștințe, la un nivel științific înalt, cu ajutorul unor filme didactice valoroase. Televiziunea poate deveni o tribună a măiestriei pedagogice și a metodelor înaintate de predare. Ea pregătește în școală climatul favorabil pentru abordarea extraordinarului și neprevăzutului. Deoarece atît televiziunea cît și cinematograful îi familiarizează pe elevi cu substitute ale obiectelor și fenomenelor naturale, este datoria profesorului să se preocupe mai mult de micșorarea disproporției ce se creează între experiența directă și experiența mijlocită a realității. Pentru a asigura un randament crescut al învățămîntului cu ajutorul televiziunii, accentul trebuie să cadă pe exploatarea, fixarea, restructurarea sau sintetizarea cunoștințelor transmise cu ajutorul acestui mijloc. Introducerea televiziunii în procesul de învățămînt nu trebuie în nici un caz să diminueze eforturile cadrelor didactice de a crea elevilor condiții favorabile pentru o experiență directă corespunzătoare.

TUDOREL MIRESCU

Cine fuge după doi iepuri...

Mult pomenitele „mijloace audio-vizuale" folosite de învățămîntul modern — tehnicizat, ultraorientat și foarte utilat — includ și emisiunile-lecții receptate prin intermediul cutiei cu sau făr' de ecran. Astfel, elevii silitori au ocazia de a consuma un plus de cunoștințe radiodifuzate și televizate, iar cei îndărătnici la ingurgitarea acestor pilule-școală, sub amenințarea „nu te mai las la «Invadatorii» dacă nu te uiți la «Originea și evoluția mamiferelor»" devin și ei sîrguincioși.

Întrebarea este ce avantaje oferă o lecție televizată în comparație cu una radiodifuzată? Lecția e lecție în ambele cazuri. O excepție fac filmulețele produse de studioul „Al. Sahia" în care imaginii i se acordă valențele pedagogice necesare.

Să urmărim cam cum se desfășoară o astfel de lecție.

La Teleșcoală, ca și la Radioșcoală, o redactoare (sau un redactor) pune întrebări și profesorul universitar răspunde. Nuanța este că la televizor apare „ă-ul" (adică bîlbîiala) pe care foarfecele montajului nu-l poate tăia pentru că există imaginea trădătoare a ochilor căutînd cu panică fițuica salvatoare, unde stă scrisă cuminte, întrebarea. (Playbeck-ul nu este încă folosit la astfel de emisiuni, exploatarea sa fiind făcută cu succes doar de suflarea cîntătoare a muzicii ușoare.) Și, apoi, întrebarea rostită de redactor este întărită prin apariția unui insert ce îi repetă conținutul. (Repetitio est mater studiorum!) Și de la aceste emisiuni stîngace, obosite și plicticoase, unii părinți mai așteaptă salvarea: să le fie scutită punga de „gaura" meditațiilor piperate! Așa cum sînt însă realizate acum, fără o programă analitică bine fixată, fără un ambalaj atractiv, lecțiilor „radio și tele" nu li se poate acorda un credit serios.

Amuzant este că simultan (sau concomitent dacă vreți!), Radioteleviziunea noastră (instituție serioasă, de altfel) transmite miercuri și vineri (orele 15,30 „trecute de fix") emisiunile „Radioșcoala" și „Teleșcoala". Cine n-are televizor „se uită" la radio (și invers). Cine le are pe amîndouă „ascultă" la televizor despre „Energia mecanică", și „vede" în același timp, la radio, lecția „Poporul făuritor al istoriei". Atenție distributivă să aibă elevul, că în rest totul merge de la sine! Să nu uităm însă înțeleapta vorbă românească „cine fuge după doi iepuri nu prinde nici un... ascultător". Mai ales că la orele 15,30 majoritatea școlarilor servesc lecții în „transmisie directă" la școală.

ILEANA COLOMIEȚ

P. S.

L-am nedreptățit pe Felix-motanul, înțeleptul și simpaticul concurent al multstimatului Mickey Mause. Eroul suspensurilor de la „Ritm, tinerețe, dans", Felix își trăiește zilnic în această săptămînă, aventurile la cele „1 001 de seri", spre bucuria părinților, copiilor și elevilor. El este vedeta care eclipsează pe David Vincent și pe Mihaela Mihai, ca să nu mai vorbim de teleșcoală, telecămin, tele etc. Cu o lovitură de codiță, Felix descrețește frunți. Eh, dacă ar vrea Felix să ne prezinte și o lecție de chimie, ce repede ar fi ea însușită chiar și de cel mai „corigent" școlar!

Festival MOZART

„Numai un om de geniu putea să realizeze, într-o viață atît de scurtă, această fabuloasă ascensiune spre culmile artei și această cutremurătoare pătrundere în lumea sufletului omenesc" — sînt cuvintele cu care compozitorul Wilhelm Berger își deschide medalionul dedicat lui Mozart. În evocarea acestei lumi spirituale particulare, vibrînd la unison cu ea, elevii Liceului de muzică nr. 1 din Capitală au prezentat uvertura la opera seria „La clemeza de Tito", concis, rectiliniu, cu accente dramatice gluckiste, Concertul în La major pentru vioară, Concertul în Mi bemol major pentru pian și Simfonia 39, în Mi bemol major, prima din seria trilogiei finale. Apreciem prezența orchestrei liceului ca un colectiv sudat, maleabil, ordonat, realizare demnă a dirijorului **Constantin Petrovici. Călin Ciora,** solistul concertului de vioară, a dovedit o participare nuanțată, muzicală, tenace, cu unele labilități, prezente încă în violonistica sa — sperăm că vor fi eliminate pe viitor, depășindu-și limitele temperamentale proprii. Pianista **Corina Singiorzan** a impresionat prin siguranța interpretativă plină de înțelegere și prin doxa simfonică apreciabilă. Ținuta excepțională a festivalului impune repetarea lui măcar la nivelul scenelor principalelor licee bucureștene — mijloc rapid și eficient de educație muzicală.

ANTON DOGARU

Agenda

În același timp, un număr — într-adevăr impresionant — de premiere artistice. Motivul: **faza județeană a concursului formațiilor teatrale a școlarilor și pionierilor din întreaga țară.** Pe lîngă emoțiile specifice momentului, întîlnirea ne-a prilejuit un calcul matematic puțin obișnuit. Rezultatul: O uimitoare „cantitate" de imaginație, de creativitate și neașteptate resurse de talent. Desigur, și de această dată, probele cele mai dificile le-au dat cei care i-au pregătit pe concurenți. Cîteva trofee: în județul **Hunedoara**, locul I a fost obținut de brigada artistică de agitație a Școlii generale nr. 4 din Deva, cu spectacolul „Cetatea viselor". În județul **Neamț**, din cele 30 de formații participante au obținut premiul I formațiile Școlii generale din Pîngărați, ale Școlii generale nr. 5 din Tg. Neamț, ale Școlii generale din Farcașa și ale Caselor pionierilor din Piatra Neamț și Bicaz. O notă originală a concursului desfășurat aici: pentru surplus de obiectivitate juriul obișnuit a fost dublat cu un juriu constituit din elevi ai școlilor din județ. Și... părerile au coincis!

•

„Festivalul primăverii" organizat de Școala generală de 10 ani din Dolceștii Mari (județul Suceava) se bucură de participarea entuziastă a tuturor elevilor. Concursul dintre formațiile artistice ale claselor se va încheia la 17 iunie a.c. printr-o serbare al cărei program va cuprinde cele mai izbutite manifestări.

•

În cadrul **Lunii culturii buzoiene,** centenarul nașterii pictorului Ștefan Popescu (originar din satul Fintești) a fost marcat printr-o expoziție omagială al cărei vernisaj a întrunit personalități de seamă ale vieții noastre cultural-politice — născute pe aceste meleaguri — prezente la manifestarea amintită, ca invitați de onoare.

•

Joi seara, melomanii bucureșteni au avut din nou posibilitatea să-l asculte la pupitrul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, pe **Emil Simon.** Cele două lucrări românești (Concertul pentru vioară și orchestră de Liviu Glodeanu și Cantata anilor lumină de A. Vieru) și Phoebus și Pan de Bach, au fost dirijate cu aceeași finețe, eleganță și siguranță, cu care ne-a obișnuit maestrul clujean.

•

În ciclul **„Muzica de epocă",** miercuri seara, în sala Ateneului am audiat al 6-lea program, rezervat școlii franceze (Renaștere și Baroc) cuprinzînd printre altele, lucrări de Louis Couperin și François Couperin, J. Ph. Rameau, Jean Jacques Rousseau.

•

Luni seara, în fața cinematografului Patria, înainte de începerea spectacolului: „De bun augur! A patra premieră cinematografică românească din acest an!" (este vorba de filmul lui Mihai Iacob, **„Pentru că se iubesc").** După spectacol: „De fapt, pentru ce se iubesc? Și, oare, se iubesc într-adevăr?" (n.n. — Nu credem că intenția regiei a fost stîrnirea nedumeririi spectatorului. Oricum, filmul ne-a oferit o mare satisfacție: recitalul actorului Emmerich Schäffer).

VALERIA BACIU

„Noi creștem odată cu țara"

este titlul unei emisiuni muzicale pentru elevi, prezentată de elevi, inițiată la sugestia redacției pentru copii și tineret a Radioteleviziunii române și realizată în colaborare cu Consiliul Național al Organizației Pionierilor, cu Palatul pionierilor și Casele pionierilor din țară, cu școlile și liceele de muzică și coregrafie. Emisiunea s-a născut din dorința realizatorilor (Eduard Jurist și Val Moldoveanu) de a veni în întîmpinarea celor mai tinere talente.

Spectacolul din 27 februarie (organizat în colaborare cu Consiliul municipal și județean Brașov, în sala Teatrului muzical) a putut fi urmărit aproape integral la radio pe programul III, miercuri 22 martie, ora 18.

Duminică 19 martie au avut posibilitatea să se afirme pionierii și elevii județului Iași, urmînd ca pînă la încheierea anului școlar să fie antrenate și județele Dolj, Cluj și Timiș.

S. PIHULEAC

O sarcină de prim ordin:

Realizarea integrală a investițiilor în domeniul învățămîntului

În cadrul actualului plan cincinal, aproximativ 36% din totalul fondurilor de investiții destinate dezvoltării bazei materiale a învățămîntului revine celui de cultură generală. O importanță deosebită se acordă construcțiilor pentru internate școlare, case de copii, grădinițe, dar mai ales construcțiilor de noi școli pentru asigurarea cuprinderii efectivelor sporite de copii. Generalizarea învățămîntului de zece ani — care se va încheia în anul școlar 1973 - 1974 — comportă eforturi organizatorice și de conducere a procesului instructiv-educativ, dar totodată și de asigurare a construcțiilor școlare pentru numărul total de elevi.

Nu întîmplător recenta ședință de lucru cu inspectorii generali școlari care a avut loc la Ministerul Educației și Învățămîntului s-a oprit și asupra realizării planului de construcții școlare pe anul 1971 și a măsurilor ce se impun în acest scop pe anul în curs. În anul ce a trecut, în majoritatea județelor s-au construit numeroase școli ce însumează peste 2 500 de săli de clasă. Astfel, în județul Bacău, planul de investiții școlare a fost realizat în întregime, dîndu-se în folosință peste 100 săli de clasă, precum și o grădiniță, un internat și o casă de copii.

Asemenea rezultate bune s-au obținut și în județele Botoșani, Cluj, Constanța, Iași, Mureș, Galați, Neamț și în municipiul București, unde a fost realizat numărul de școli prevăzut în planul de investiții. Nu aceleași rezultate s-au obținut în județul Mehedinți, unde din 71 săli de clasă s-au construit doar 31, în județul Satu Mare, unde din 157 săli de clasă s-au dat în folosință doar 50. O situație asemănătoare în ceea ce privește nerealizarea planului de investiții prezintă și județele Alba, Arad, Caraș-Severin, Ialomița și Tulcea. Nerealizările sînt atît la construcțiile școlare care se execută din fondul central de investiții, cît și la cele ce se execută din contribuția populației.

Din informările prezentate de inspectorii generali și din discuțiile purtate în cadrul ședinței de lucru rezultă că principala cauză a acestor nerealizări, a fost insuficienta atenție acordată lucrărilor de către întreprinderile județene de construcții, precum și unele dificultăți tehnico-organizatorice nerezolvate la timp.

În planul de investiții pe 1972 se prevede același volum de investiții școlare ca în anul precedent. Dar, problema care trebuie rezolvată este nu numai realizarea acestui plan, ci și recuperarea întîrzierilor în execuție din anul precedent. Anul 1972 — de altfel ca și anul 1973 — este hotărîtor pentru asigurarea bazei materiale în vederea încheierii generalizării învățămîntului de 10 ani. Este necesar ca inspectoratele școlare cu sprijinul Ministerului Educației și Învățămîntului să prezinte Comitetelor executive ale Consiliilor populare județene propuneri concrete pentru ca măsurile ce se vor lua să asigure realizarea la timp a sarcinilor. În acest an o atenție deosebită se acordă construcțiilor de internate școlare și case de copii, săli de gimnastică și grădinițe, ce vor însuma peste 7 100 de locuri. Trebuie avută în vedere rezolvarea practică a propunerilor unor inspectori generali școlari ca organele tehnice ale Consiliilor populare județene să acorde mai mult sprijin, atît construcțiilor școlare din planul de stat, cît mai ales celor ce se execută din contribuția în bani și muncă a populației. Inițiativele care au condus la realizarea de noi școli cu un mare număr de săli de clase în mediul sătesc trebuie sprijinite, de asemenea, și din punct de vedere tehnic.

Menționăm că se află în discuție și probleme privind un nou timp de mobilier școlar, noi proiecte de construcții școlare și ateliere. Despre asemenea probleme, ce preocupă deja un cerc foarte larg de profesori, educatori, organizatori ai procesului de învățămînt, ingineri, arhitecți, psihologi, medici, economiști, vom discuta într-unul din numerele viitoare ale revistei.

G. ZAROJANU

Un concurs cu tema:

„Cunoașteți legile patriei?“

Consiliul pionierilor din sectorul 7 a inițiat, în detașamente și unități, acțiuni care să contribuie la formarea și consolidarea unor deprinderi de etică și echitate socialistă. Una dintre aceste acțiuni este concursul **„Cunoașteți legile patriei?“**, lansat încă de la începutul anului școlar printre elevii claselor a VII-a.

Concursul, organizat în colaborare cu Miliția și Procuratura sectorului, a avut drept scop aprofundarea — la nivelul de înțelegere al pionierilor — a legilor de conviețuire socială, în ultimă instanță învățarea alfabetului vieții. El se înscrie, totodată, printre măsurile luate în vederea pregătirii pionierilor pentru intrarea în organizația U.T.C.

Pînă în prezent, s-au desfășurat fazele pe unitate și pe cele 4 cartiere: Drumul Taberei, Militari, Giulești, Centru, la care au participat peste 3 000 de pionieri și elevi. S-au evidențiat echipajele unităților: 174, 193, Liceul nr. 42, Școala generală nr. 163, Liceul nr. 25 care au ocupat locul I la faza pe cartier.

Au fost date răspunsuri bune privind noțiunile de: cinste, corectitudine, disciplină, de respect pentru muncă, ca o datorie de onoare a fiecărui pionier, de grijă față de bunul obștesc ș.a.

O concluzie care se poate desprinde pînă în prezent este că la această categorie de copii s-a îmbunătățit disciplina, iar numărul abaterilor a scăzut; copiii au înțeles că respectarea și cunoașterea legilor constituie nu numai o îndatorire pentru ei, dar reprezintă însăși esența modului de conviețuire în societate.

VASILE SARI

Pregătiri pentru simpozionul educatorilor

În județul Brăila, comunicările și referatele pentru simpozionul care va avea loc la 17 aprilie a.c. la clubul „Progresul“ din Brăila au fost selecționate. Se vor organiza expoziții cu lucrări efectuate în cadrul activității tehnico-productive a elevilor și cu fotografii cu aspecte din activitatea atelierilor școlare. Colectivele Școlii generale nr. 2, ale liceelor nr. 3, 4 și 5 din Brăila vor realiza și un film cu temele de mai sus. Tot în cadrul acțiunilor organizate în timpul acestei manifestări va avea loc la Cabinetul de documentare tehnico-productivă de la Casa corpului didactic din Brăila un schimb de experiență cu maiștrii-instructori din școli.

Precizări la programa de bacalaureat

Direcția generală a învățămîntului de cultură generală din Ministerul Educației și Învățămîntului face următoarele precizări la programa de bacalaureat pentru sesiunile anului 1972:

1 La limba franceză, textul „Emile apprend un mètier“ de J. J. Rousseau se înlocuiește cu textul „Les Rêveries du promeneur solitaire“ de același scriitor.

2 La limba rusă, textul „Grasul și slabul“ de A P Cehov se înlocuiește cu textul „Vanica“ de același autor.

3. La examenul de bacalaureat la liceele de muzică și arte plastice nu se va cere cunoașterea acelor texte care nu au fost prevăzute în programele pentru aceste tipuri de școli.

În legătură cu concursul de manuale școlare

Editura didactică și pedagogică informează pe cei interesați că, în urma unor modificări survenite în planurile și programele școlii generale și ale liceului de cultură generală, concursul de manuale școlare, publicat în „Tribuna școlii“ nr. 6/11.VI.1971, se anulează la următoarele titluri:

1. Limba franceză, anul I liceu (anul I de studiu)
2. Limba engleză, anul I liceu (anul I de studiu)
3. Limba rusă, anul I liceu (anul I de studiu)
4. Limba germană, anul I liceu (anul I de studiu)
5. Istoria, anul I liceu
6. Fizica, anul I liceu, secția umanistă
7. Istoria, anul II liceu
8. Istoria, anul III liceu
9. Fizica, anul I liceu, secția reală
10. Chimia, anul I liceu
11. Geometrie și trigonometrie, anul I liceu, secția reală
12. Algebra, anul I liceu, secția reală
13. Botanica, clasa a V-a
14. Zoologia, clasa a VI-a
15. Ecologia, clasa a VII-a
16. Anatomia și fiziologia omului, clasa a VIII-a

În curînd va apare suplimentul:

RADIOTELEȘCOALĂ

La cererea unui mare număr de ascultători și telespectatori, îndeosebi elevi și cadre didactice, Radioteleviziunea Română și Ministerul Educației și Învățămîntului vor edita un supliment al Programului Radio TV intitulat **Radioteleșcoală**. Publicația își propune să vină în ajutorul tuturor celor care urmăresc emisiunile de radioteleșcoală. În acest fel, lecțiile de științe sociale, limba și literatura română, matematică, fizică, biologie, chimie etc. cursurile de limba franceză, engleză, rusă, germană, ciclurile în ajutorul celor care se pregătesc pentru examenele de bacalaureat și admitere, emisiunile de orientare școlară și profesională și, cu începere din luna mai, lecțiile integrate procesului de învățămînt (anatomia și fiziologia omului, anul III) vor fi puse la dispoziția celor interesați sub diverse forme: rezumate, exerciții, probleme rezolvate, vocabular, îndrumări metodice, practice, însoțite de o bogată ilustrație: scheme, grafice, formule, fotografii etc.

Totodată, se vor publica anticipat tematica desfășurată și orarul tuturor emisiunilor de radioteleșcoală.

Suplimentul Radioteleșcoală va apărea bilunar o dată cu „Programul Radio TV“ în 64—96 pagini și se va găsi în chioșcurile de difuzare a presei, la prețul de 1 leu.

Pentru a putea stabili tirajul Suplimentului, toți cei interesați sînt rugați să completeze TALONUL alăturat și să-l expedieze, pînă la data de 31 martie a. c., pe adresa:

OFICIUL DE PRESĂ ȘI TIPĂRITURI AL RADIOTELEVIZIUNII ROMÂNE, Str. Molière, nr. 2 București, sectorul I.

Talon de sondaj

Numele și prenumele. : : : . . . . : : :

Școala și clasa (pentru elevi). : : : : : : :

Studii (pentru celelalte categorii de cititori). : : : : : :

Localitatea. : : : : : : : : : : : : : :

Județul. : : : : : : : : : : : : : :

DOVEZI ALE SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALISTE

Continuînd călătoria prin unele state africane, președintele Nicolae Ceaușescu a sosit joi, 16 martie, în Republica Africa Centrală. Deși vizita a fost scurtă, programul bogat a oferit înalților oaspeți români prilejul să ia cunoștință cu o serie de realizări ale acestui tînăr stat african. S-a detașat îndeosebi vizita pe care președintele Nicolae Ceaușescu a făcut-o la Universitatea „Jean Bedel Bokassa" — prima universitate din zona centrală a Africii, construită în întregime cu mijloace proprii care, după darea ei în folosință, va deveni unul din cele mai importante centre de învățămînt superior de pe continent.

De la centrul de lectură — unde, într-o sală, toate volumele erau donate de Universitatea din București — înalții oaspeți români vizitează un laborator. Aici au fost instalate provizoriu o serie de aparate și utilaje destinate facultății de medicină. Toate sînt de fabricație românească și au fost dăruite de România. Elogiile președintelui Bokassa, ale rectorului universității, Leon Audier, și ale altor cadre universitare subliniau atît înaltele calități tehnice ale acestor aparate cît și solidaritatea internaționalistă a României cu eforturile popoarelor centrafricane pentru crearea de cadre necesare propășirii lor spirituale și materiale.

De altfel, nu din întîmplare, un ziar din Banqui — „Centrafricpres" — scria următoarele într-unul din numerele sale: „În instituțiile de învățămînt superior și de cercetări științifice, în întreprinderile industriale din România studiază sute de tineri din peste 30 de țări africane. Reîntorcîndu-se în țările lor de origine ei sporesc, în fiecare an, rîndurile celor care au învățat în România și care constituie — de la așezările din zona ecuatorială și cele de la cataractele fluviului Congo, de pe platourile din Burundi și pînă la poalele maiestuosului Kilimandjaro sau alte meleaguri ale continentului african — chezășia prieteniei și dorinței sincere a României de a sprijini statele africane în procesul formării de cadre de care ele au atîta nevoie".

Asemenea momente au existat pretutindeni în timpul călătoriei tovarășului Nicolae Ceaușescu. Am desprins încă unul care, la rîndul lui, mi se pare relevant prin caracterul emoționant și mai ales prin felul în care a avut loc. În timpul vizitei prin orașul port Pointe Noire, din Republica Populară Congo, de tovarășa Elena Ceaușescu s-a apropiat o femeie aflată în mulțimea entuziastă venită să întîmpine pe înalții oaspeți români: „Fiul meu este student în medicină la București. Mă gîndesc tot timpul la el. Aș vrea să mulțumesc poporului român, conducătorului său, să vă mulțumesc dumneavoastră, tuturor pentru grija părintească pe care o aveți față de copilul meu..."

Sînt, aceste simple fapte, dovezi peremptorii ale solidarității internaționaliste a poporului român, elogiată în fiecare etapă a călătoriei președintelui Nicolae Ceaușescu, care conferă noi valențe și semnificații prieteniei și colaborării României cu țările Africii.

DUMITRU CONSTANTIN

Interviul nostru

cu MICHAL GREGUS,
adjunct al ministrului
învățămîntului din R.S. Slovacă,
despre:

PRIORITĂȚI ÎN EFORTUL DE PERFECȚIONARE A ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Perfecționarea învățămîntului face parte, și în R. S. Cehoslovacă, dintre sarcinile de prim ordin pe care statul socialist și le propune pentru continua dezvoltare a vieții întregului popor. Dorind să-i informăm pe cititorii noștri asupra problemelor pe care organizatorii școlii din țara prietenă le au în vedere cu prioritate în etapa actuală, ne-am adresat prof. univ. Michal Gregus, *adjunct al ministrului învățămîntului din R.S. Slovacă, cu prilejul vizitei pe care a făcut-o în țara noastră.*

— Ce considerați specific, în etapa actuală, pentru procesul de perfecționare a învățămîntului din țara dumneavoastră?

Michal Gregus: Pentru școala noastră, în etapa actuală este mai specific faptul că vrem să asigurăm funcțiile educative ale procesului de învățămînt, în sensul că acesta trebuie să-i pregătească pe tineri pentru viață, pentru construirea societății socialiste. O altă preocupare importantă a noastră este strînsa legare a școlii de viață, de practică.

— În realizarea acestui din urmă obiectiv, ce probleme au în vedere organizatorii școlii cehoslovace?

Michal Gregus: Este necesar în primul rînd să profilăm cadrele didactice pentru îndeplinirea acestei sarcini și să creăm în școli condițiile materiale adecvate, înzestrîndu-le cu ateliere, laboratoare bine utilate etc. De asemenea, avem în vedere schimbările pe care trebuie să le sufere conținutul învățămîntului din școala de cultură generală în funcție de acest important rol.

— Ce socotiți că este foarte necesar pentru profesorul care trebuie să pregătească AZI pe cei se vor avea de îndeplinit sarcini în societatea de MÎINE?

Michal Gregus: Cel mai important lucru, după mine, este ca el să-și cunoască bine specialitatea, să fie informat asupra realizărilor celor mai moderne și mai noi din domeniile ei. Dar numai aceasta nu este de ajuns, căci nu este de ajuns doar ca pedagogul să transmită pasiv aceste realizări. În procesul predării, cunoștințele comunicate elevilor trebuie să capete o maximă valoare educativă. Profesorul trebuie să știe să înflăcăreze pentru disciplina pe care o predă.

— Literatura de specialitate ne stă la dispoziție cu o serie de date privind mutațiile ce au avut loc în ultimele decenii în comportamentul psiho-social al tineretului. Ce este, după dumneavoastră, mai caracteristic din acest punct de vedere pentru tineretul din R. S. Cehoslovacă?

Michal Gregus: Tînăra noastră generație este înclinată să ia toate cuceririle socialismului drept un lucru foarte firesc, care stă în însăși logica existenței ființei umane. Dar privind aceste realizări în contextul întregii vieți mondiale, ele nu mai apar atît de firești, întrucît în lume există încă multă nedreptate, oameni care suferă de foame, războaie injuste etc. Așa încît noi, educatorii, trebuie să atragem tot timpul atenția tineretului asupra acestor fapte, ca el să știe că, în lume, încă activează forțe al căror scop suprem nu este de a împinge omenirea înainte, ci de a-și realiza țelurile personale, de a-și servi cu orice preț propriile interese.

O altă tendință care se observă în rîndul tineretului școlar privește alegerea viitoarei profesii, în speță armonizarea interesului personal cu acela al societății. La noi, o mare parte din tineri se orientează spre domenii umaniste. Dar din punct de vedere al progresului tehnic și științific al țării este nevoie ca un număr mai mare dintre ei să se formeze în domeniile tehnice, să se îndrepte spre studiul matematicii, al fizicii etc. De aceea ne străduim să orientăm mai mult tineretul încă din școlile elementare, spre aceste domenii, spre meserii de care are nevoie mai stringent societatea noastră. Aceasta, fără să ignorăm, în activitatea de orientare a elevului spre viitoarea profesie, capacitățile și înclinațiile lor, dorințele fiecăruia. Armonizarea dorințelor personale cu cerințele obiective ale societății presupune o adevărată artă pe care trebuie să o stăpînească toți cei ce au misiunea de educator al tinerei generații.

STELA PREDESCU

CUBA

„Școala la cîmp"

O experiență cubaneză privind legarea școlii de producție și educarea elevilor ca factori utili societății o reprezintă așanumitele „școli la cîmp". Acestea sînt niște unități mari (de circa 500 de elevi), amplasate special în centre rurale care solicită multă mînă de lucru și unde această muncă — cum ar fi aceea de pe plantațiile de citrice, de cafea etc. — poate fi efectuată de tineri (fondurile bănești economisite astfel, putînd fi alocate de către stat construcției de noi școli și alte obiective de învățămînt).

„Școlile la cîmp", pe care le considerăm model în ceea ce privește legarea școlii de producție, dispun de cele mai moderne clădiri, de o bază materială bine pusă la punct, dînd elevilor — din învățămîntul secundar de bază (clasele VII—X n. red.) — posibilitatea să împletească în mod armonios munca practică cu activitățile cultural-sportive. Elevii lucrează pe plantație aproximativ patru ore pe zi (incluzînd aici și timpul necesar pentru deplasare), restul timpului fiind rezervat studiilor teoretice. În activitatea practică — de o importanță egală cu cea teoretică — tinerii sînt conduși de la simplu la complex astfel încît, după o anumită perioadă de învățare teoretică și practică, să poată mînui tractoare și o serie întreagă de unelte mecanice.

În aceste școli există o legătură strînsă între cadrele care se ocupă de pregătirea teoretică a elevilor, de munca lor la clasă, și cele care răspund de pregătirea practică, conducerea întregului proces de pregătire revenind școlii.

Poate ar fi interesant de arătat că încercăm să-i legăm mai mult și pe părinți de acest gen de școală, pe care o socotim deosebit de eficientă în condițiile noastre. În acest scop, în perioada vacanțelor, clădirile școlilor respective — care adeseori se află în locuri pitorești — cu toate dotările lor: terenuri de sport, biblioteci etc., vor fi transformate în locuri de odihnă și recreare pentru părinții care se află în concediu — așa cum s-a făcut, deocamdată, în una din aceste unități.

ELVIRA MARTIN SABINA

U.R.S.S.

Sînt și discipline grele?

„**Materii grele**" este titlul unui interesant articol apărut în revista „**Semia i șkola**". Autorul (K Bardin, candidat în științe psihologice), arată factorii care determină la școlari împărțirea materiilor de învățămînt în **grele** și **ușoare**. Nu întotdeauna este vorba de înclinații și de aptitudini. De cele mai multe ori, cauza principală rezidă în neștiința elevului de a învăța, sau în unele păreri preconcepute despre anumite materii. Se poate crea în felul acesta, după cum spune autorul, o „iluzie a absenței aptitudinilor pentru o materie, cînd în realitate aceste aptitudini există".

Despre matematică se spune, în general, că este o materie dificilă, că se învață mult mai greu decît, de pildă, literatura. Acest lucru poate avea ca punct de plecare însăși familia. În familie, copilul pînă a nu împlini vîrsta școlarității își însușește „multă" literatură: poezii, povești, basme, povestiri mai lungi sau mai scurte.

În ce privește aritmetica însă, copilul adeseori știe să numere abia pînă la 10. **Decalajul** creat, așadar, în familie **între literatură și matematică** se poate perpetua în continuare pe băncile școlii.

Există apoi diferențe obiective între însușirea unora sau altor discipline. Așa, de exemplu, spune autorul, dacă o lecție sau un capitol din istorie ori din literatură se pot însuși și disparat, în matematică, în chimie, există un principiu al continuității, al legăturii strînse între capitole.

DIM. RACHICI

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

CABinet

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 42

Sîmbătă 1 aprilie 1972
12 pagini — 1 leu

RESPONSABILITATE

Ridicarea întregii munci educative la nivelul cerințelor actuale și realizarea optimă a directivelor politico-educative înscrise în programul partidului nostru presupun angajarea într-o acțiune convergentă și sistematică a tuturor factorilor educativi din școală și din afara ei. În această privință sînt considerabile rolul și contribuția organizației U.T.C. din școală, care proiectează și realizează un program larg de educație ideologică-politică și moral-cetățenească a elevilor, în lumina sarcinilor generale ale școlii în etapa actuală.

Sarcina de organizator al colectivului de elevi U.T.C.-iști înscrisă în statutul organizației și trecerea organizației acesteia atît pe poziția de purtător al intereselor și cerințelor școlii față de elevi, cît și pe cea de purtător de cuvînt, de interpret și receptor al intereselor și aspirațiilor elevilor în raporturile cu școala, cu autoritatea școlară, trebuie înțeleasă pe deplin de către fiecare om al școlii.

În calitatea sa de coordonator, directorului școlii îi revine sarcina de a activiza și valorifica contribuția colaboratorilor săi — profesori, organizația U.T.C., familie, de a determina unitatea influențelor, în direcția realizării obiectivelor și sarcinilor educative stabilite.

În acest sens, Programul comun de măsuri al Ministerului Educației și Învățămîntului, Comitetului Central al U.T.C. și Consiliului Național al Organizației Pionierilor înscrie participarea secretarului comitetului U.T.C. — pe școală — la ședințele consiliului profesoral (exceptînd pe cele în care se discută probleme privind pregătirea profesională și comportarea cadrelor didactice).

Autoritatea școlii trebuie să se întemeieze pe încrederea în posibilitățile utecîștilor, a capacității acestora de înțelegere și rezolvare a sarcinilor organizației, a școlii.

Firește că relațiile cu școala, ale organizației de tineret, prin reprezentantul său, trebuie să se manifeste și la nivelul consiliului profesoral, nu numai la nivelul directorului de școală. Consiliul profesoral trebuie să facă din secretarul U.T.C. un colaborator de seamă, activ, în organizarea și desfășurarea procesului instructiv-educativ din școală. Participarea secretarului U.T.C. la consiliul profesoral reprezentînd unitatea de gîndire și acțiune între profesori și colectivul de elevi, acordul între ideile și deciziile pe care forul profesoral le propune, și cele ale obiectului asupra căruia se propun aceste decizii — elevii — favorizînd preluarea de către organizația U.T.C. a propriei ei responsabilități, precum și stabilirea unei atmosfere generale, sănătoase, de muncă în rîndul elevilor. În termeni noi se pune, de fapt, și problema raportului dintre autoritatea educatorului și libertatea și inițiativa celui pe care-l educăm, dat fiind că elevul nu poate fi doar un obiect al educației, ci și subiect al acesteia. Aceasta presupune și impune o deplasare a accentului în procesul educativ pe activitatea personală a elevului, pe participarea lui activă și nemijlocită, făcîndu-l părtaș la formarea propriei personalități.

Pentru a realiza o participare activă a secretarului U.T.C. la consiliile profesorale, pentru a face din acesta un partener activ al vieții școlare, se impune o cunoaștere din timp de către acesta a problemelor puse în discuția consiliului profesoral. Aceasta permite secretarului U.T.C. consultarea comitetului U.T.C. pe școală, a secretarilor de clasă, a U.T.C.-iștilor în legătură cu sarcinile de rezolvat, precum și stabilirea unor soluții care să sprijine măsurile propuse de conducerea școlii, de cadrele didactice în procesul educațional.

Atmosfera bazată pe coparticiparea elevilor la procesul propriei lor informări instituie în școală un cadru de acțiune bazată pe încredere și optimism, un climat de cooperare care favorizează schimburi valoroase de opinii, sugestii.

Aceasta implică promovarea în procesul activității educative a unui tip nou de raporturi între consiliul profesoral și organizația U.T.C., reprezentată de secretarul său, raporturi care nu numai să-l apropie, dar să și înlesnească dialogul sincer, deschis.

CONSTANȚA BĂRBOI

LECȚIA

în sprijinul dezvoltării capacităților creatoare ale elevilor

Ritmurile de dezvoltare promovate de societatea noastră socialistă, organizată și condusă de partid, impun prin caracterul lor alert. Toate sectoarele de activitate din economie, știință, cultură stau sub semnul unor continue înnoiri, devenite condiție a așezării României socialiste pe cele mai înalte trepte de cultură și civilizație.

În acord cu ritmurile generale de dezvoltare, înnoirea procesului de învățămînt a devenit o necesitate.

Analiza procesului de învățămînt din ultimele decenii a dus la concluzia că tineretul posedă o bună pregătire teoretică, el dispune de un bagaj informațional satisfăcător. Aceeași analiză a subliniat însă o pregătire practică deficitară a absolvenților, lipsiți de deprinderi de muncă productivă, iar în cazuri limită manifestînd rețineri față de ea.

Aceste realități, cărora activitatea tehnico-productivă, de curînd introdusă în școli, le va aduce corectivele care se impun, relevă o practică intelectualistă promovată ani îndelungați în învățămîntul de cultură generală, cu accent pe latura informativă și mai puțin pe cea formativă.

A fost necesară intervenția partidului și uneori cea personală a secretarului său general, pentru a orienta și impulsiona dezvoltarea învățămîntului. Astfel, Directivele Comitetului Central al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului, aprobate în Plenara din 22—25 aprilie 1968 dau importante indicații de modernizare a învățămîntului în sensul „eliminării amănuntelor nesemnificative, punîndu-se accentul pe selecționarea și prezentarea sintetică a cunoștințelor fundamentale“. Directivele prevăd „pregătirea de perspectivă a tineretului“ potrivit dezvoltării științei și tehnicii, corelată cu nevoile societății noastre socialiste.

Caracteristică învățămîntului tradițional este relația profesor-elev, ipostaziați în **transmițător-receptor.** În această relație, preocuparea profesorului se rezumă în principal la asigurarea unui debit informațional cît mai abundent, destinat a fi reținut fidel de către elevul-receptor.

Un învățămînt modern schimbă relația **profesor-elev** acordînd primului rolul de organizator și îndrumător al activității elevului, astfel încît acesta din urmă să ajungă la cunoaștere prin efort propriu.

Cu privire la metodologia care trebuie să stea la baza reorientării învățămîntului, aceleași directive subliniază că „va trebui ca în activitatea didactică să se aplice în mai mare măsură **metode care dezvoltă gîndirea elevilor,** să se diminueze ponderea expunerii descriptive în favoarea explicațiilor, să se trezească curiozitatea și interesul elevilor prin probleme-întrebări, obișnuindu-i tot mai mult **să gîndească și să muncească independent“.**

Reluînd aceeași problemă, Congresul al X-lea al partidului subliniază ideea că „pregătirea să fie astfel concepută și realizată, încît tineretul să se poată integra cît mai rapid în producție, cu randament maxim“.

Modernizarea procesului de învățămînt a mobilizat cercetarea și practica pedagogică într-o acțiune de strînsă colaborare, intensiv orchestrată, deoarece nu mai dispunem de timp de amînare sau pentru discuții sterile, lipsite de aplicabilitate.

Am realizat însă mai puțin în domeniul renovării lecției, dovadă că însăși modernizarea am abordat-o prin aspectele ei teoretice, în detrimentul intervențiilor cu caracter ameliorativ în procesul de învățămînt.

Cerințele unei lecții moderne

Considerăm că o lecție este modernă în raport de obiectivele pe care și le propune, de căile și mijloacele prin care le realizează.

Obiectivul unei lecții moderne este acela de a angaja elevul în mod activ în predarea cunoștințelor, de a-i solicita prin activitate și dialog înțelegerea, inițiativa și creativitatea.

O lecție pe care o memorează o clasă întreagă ar putea fi considerată că și-a atins scopul, dar în nici un caz nu poate fi considerată modernă, pentru că obiectivele pe care o asemenea lecție și le-a propus sînt medievale.

Pentru unii o lecție modernă este o problemă de inventar de mijloace tehnice moderne. Baza materială nu constituie decît un aspect al procesului de modernizare.

O lecție care dispune de tehnică modernă, oricît de bogată ar fi aceasta, nu este neapărat modernă. Modernitatea lecției depinde și de conținutul științific transmis cu ajutorul tehnicii didactice. O lecție cu televiziune integrată — de exemplu, ca expresie superioară a tehnicii moderne, care ar servi la biologie pentru propagarea tezelor creaționiste, nu este în nici un caz o lecție modernă, ci dimpotrivă.

MARIETA SAVA
ROMEO DĂSCĂLESCU

(Continuare în pag. a 8-a)

ACCENTE

Cronică

În zilele de 28 și 29 martie a.c., Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului, a făcut o vizită în județele Mehedinți, Caraș-Severin și Hunedoara. Cu acest prilej, au fost vizitate: Liceul „Traian" și Casa de copii din Turnu Severin, Liceul agricol din Halînga, Liceul industrial de construcții de mașini, Uzina de construcții de mașini și Liceul nr. 3 din Reșița, Școala generală de 8 ani din comuna Glîmboca, Liceul „Decebal". Institutul de subingineri și Combinatul siderurgic din Hunedoara, Institutul de mine din Petroșani.

Ministrul Mircea Malița s-a întîlnit cu conf. dr. ing. Trandafir Cocîrlă, prim-secretar al Comitetului județean de partid Caraș-Severin, și cu Aurel Moga, prim-secretar al Comitetului județean de partid Hunedoara. În dialogul cu specialiști, cadre didactice și elevi s-a subliniat necesitatea înființării unei rețele care să asigure pregătirea pentru producție a elevilor de liceu, legătura strînsă între procesul instructiv-educativ și activitatea practică, dotarea laboratoarelor și atelierelor școlare, contribuția elevilor la activitatea în cooperativele agricole de producție.

Convocarea plenarei Comitetului Uniunii Sindicatelor

Biroul executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, întrunit în ședință de lucru în ziua de 28 martie a.c., a hotărît convocarea Plenarei Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură pentru ziua de **17 aprilie a.c.**, orele 8,30.

Plenara va dezbate contribuția și sarcinile organizațiilor sindicale din învățămînt pentru realizarea măsurilor de perfecționare și legare a procesului instructiv-educativ de necesitățile producției și ale vieții social-culturale.

Salut călduros ziarului „Lupta C.F.R."!

Se împlinesc, la 1 aprilie 1972, patruzeci de ani de la apariția ziarului „Lupta C.F.R.", organ al Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor și al Uniunii Sindicatelor din Transporturi și Telecomunicații.

Apărut în condiții deosebit de grele, într-o vreme cînd persecuțiile împotriva celor ce luptau pentru cauza celor mulți se țineau lanț, cînd fiecare cuvînt ce pleda pentru adevăr era cenzurat, „Lupta C.F.R." a propagat în rîndul lucrătorilor ceferiști ideile luminoase ale partidului, chemînd la luptă. Exemplul „Scînteii" ilegale era în permanență viu în fața sa. Printre acțiunile cele mai importante amintim rolul jucat de această publicație în mobilizarea muncitorilor la greva din 1933, care, după cum se știe, a înscris o pagină nemuritoare în istoria proletariatului român.

După eliberarea țării, „Lupta C.F.R." și-a îmbogățit cu noi valențe calitative conținutul, ajungînd să devină, în zilele noastre, o adevărată tribună a tuturor lucrătorilor din transporturi și telecomunicații. Prin ea, cititorii află evenimentele la zi *din acest domeniu vital și atît de indispensabil pentru pulsul viu al țării, sînt informați asupra* noului *în diferite sectoare, asupra îmbunătățirilor aduse prin inovații și raționalizări, iau cunoștință de viața cultural-artistică desfășurată de colegii lor din diverse puncte ale țării. Sînt popularizate, totodată, faptele de eroism și abnegație în muncă. Prin paginile sale, săptămînalul „Lupta C.F.R." mobilizează pe toți oamenii muncii care lucrează în acest important sector al economiei naționale la înfăptuirea măreților sarcini trasate de cel de-al X-lea Congres al partidului.*

La împlinirea a patru decenii de activitate, colectivul redacției noastre urează „Luptei C.F.R." noi succese în strădaniile depuse alături de celelalte organe de presă, sub conducerea partidului, pentru înflorirea României socialiste.

Liceenii îl cinstesc pe Ovidiu

În programul amplu de manifestări inițiate de Consiliul Asociației internaționale „Ovidianum" — sub auspiciile Ministerului Educației și Învățămîntului — în întîmpinarea primului **Congres mondial de studii ovidiene,** care își va desfășura lucrările la Constanța — Mamaia, în zilele de 25—31 august a.c., o contribuție notabilă îi revine școlii românești, universităților și liceelor noastre.

Îmbucurător și semnificativ pentru climatul sănătos în care decurge procesul complex al educării tinerei noastre generații este emulația dintre liceele din Capitală și provincie în organizarea unor manifestări, originale, menite să cinstească memoria celebrului poet latin, Publius Ovidius Naso, primul mare cîntăreț al meleagurilor românești. Alături de colegii lor de la liceele bucureștene „D. Cantemir" și „Ion Creangă", care au contribuit cu entuziasm la reușita manifestare consacrată lui Ovidiu și Eminescu, înfrățiți — peste veacuri — în numele umanismului, acțiune ce a avut loc în București în ziua de 25 martie a.c., în amfiteatrul Liceului „Gh. Lazăr", elevii „umaniști" din Zimnicea, sub îndrumarea prof. D. T. Burtea — cu sprijinul forurilor locale — au organizat în cadrul cenaclului literar al liceului, în ziua de 14.III a.c. o reuniune ieșită din comun, închinată lui Ovidiu.

După alocuțiunea introductivă a prof. D.T. Burtea, rostită în limba latină, liceenii „clasiciști" din Zimnicea, au recitat, cu patos, versuri ale poetului. Un grup de 12 elevi au interpretat apoi în cadența inegalabilă a versurilor latine vestitele epitete din Heraidele lui Ovidiu.

Ne face o mare plăcere să consemnăm acest eveniment din lumea școlii și ne exprimăm și pe această cale dorința și convingerea că și alte licee, din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, îl vor cinsti așa cum se cuvine pe Ovidiu.

Grigore Tănăsescu

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Gheorghe Haiduc, din comuna Vama, jud. Satu-Mare, dorește unele relații în legătură cu retribuirea pensionarilor care depun activitate în învățămînt. Pentru clarificarea drepturilor acestei categorii de personal, arătăm următoarele:

1. Pensionarii care beneficiază de pensii integrale pentru limita de vîrstă și care au împlinit vîrsta de 62 ani (bărbații) sau 57 ani (femeile) pot fi angajați în învățămînt, ca suplinitori, la o normă întreagă, primind pe lîngă salariul tarifar și 50 la sută din pensie (dar nu mai puțin de 500 lei). Aceștia primesc salariul pe toată perioada angajării, inclusiv în vacanțele școlare (de iarnă sau primăvară), precum și concediul legal de odihnă la care au dreptul. Ei pot efectua de asemenea supliniri prin plata cu ora, în condițiile stabilite pentru orice cadru didactic care predă ore peste limita maximă a obligației de predare.

2. Pensionarii din categoria arătată mai sus, pot — în loc de încadrare cu o normă întreagă — să efectueze supliniri temporare pentru înlocuirea unor cadre didactice care, din diferite cauze, nu lucrează, dar cărora, potrivit legii, li se menține contractul de muncă (concediu medical, de naștere etc.). Aceștia primesc numai salariul tarifar aferent normei repartizate (întreagă sau incompletă) pentru perioada de suplinire (maximum 4 luni într-un an calendaristic). Ei nu au dreptul la concediul de odihnă.

3. Pensionarii din aceeași categorie, în cazul în care predau la un post didactic vacant prevăzut în statul de funcții cu pînă la $\frac{1}{2}$ normă, primesc și pensia în întregime. Salariul tarifar li se calculează proporțional cu norma repartizată, beneficiind de plata concediului de odihnă. (Ex.: la un liceu care are în statul de funcții un post vacant la disciplina limba latină cu numai 8 ore). În cazul în care există mai multe ore (decît echivalentul a $\frac{1}{2}$ normă) nu se pot fracționa posturile în vederea ocupării lor de pensionari cu cîte $\frac{1}{2}$ normă. În astfel de situații se aplică regula de mai jos.

4. Pensionarii cu pensii pentru limita de vîrstă, pot efectua supliniri temporare în funcția de profesor sau maistru-instructor, la ore vacante (maximum 6 ore în învățămîntul de cultură generală sau maximum 9 ore la disciplinele de specialitate sau instruire practică în învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate) primind pensia în întregime. Plata cu ora li se calculează la 1/72, 1/80 sau 1/120 din salariul funcției de profesor sau maistru-instructor. Aceștia nu pot fi plătiți decît pentru orele efectiv predate, deci nu sînt retribuiți în perioadele în care nu există activitate de predare la clasă (vacanțele școlare). De asemenea, ei nu au dreptul nici la plata indemnizației pentru concediul de odihnă.

Constantin Petrescu, din comuna Borcea, județul Galați, profesor de științe sociale. Indiferent de disciplina predată, în învățămîntul de cultură generală, nu se pot retribui prin plata cu ora decît maximum 6 ore săptămînal (ore vacante) peste limitele maxime de 20, 21 sau 30 ore ale obligațiilor de predare, chiar în situațiile în care, datorită numărului de clase repartizate și orelor prevăzute în planul de învățămînt, un profesor sau maistru-instructor predă, prin plata cu ora, la mai mult de 6 ore vacante săptămînal. Aceeași regulă se aplică și disciplinelor de cultură generală din învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate.

Pentru disciplinele de specialitate din învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate se admite plata cu ora — pentru orele vacante — pînă la maximum 9 ore săptămînal, peste limitele obligațiilor de predare arătate mai sus. Prin învățămîntul liceal de specialitate (dar numai din punct de vedere al aplicării dispozițiilor legale privind plata cu ora la disciplinele de specialitate), se înțelege atît liceele de specialitate cît și liceele cu program special (muzică, arte plastice, coregrafie). În categoria liceelor de specialitate, se cuprind — bineînțeles — și liceele pedagogice de învățători sau educatoare. În ceea ce privește numărul de ore care se pot efectua, prin plata cu ora, pentru suplinirea unui titular aflat în concediu medical, de maternitate sau care îndeplinește obligații militare, recomandăm să se recitească răspunsul dat „unui grup de cadre didactice" în numărul 28 (din 18 decembrie 1971) al revistei noastre.

Th. Leonescu

Tovarășe redactor șef,

În virtutea dreptului la replică, vă rog să publicați rîndurile de mai jos în legătură cu nota intitulată „Cine fuge după doi iepuri", inserată în revista dv. din 25.III a.c.

Stimată tovarășă Ileana Colomieț,

De la început trebuie să vă mărturisesc enorma surpriză care mi-a produs-o rîndurile dv. cu privire la programele de radioteleșcoală. Niciodată n-aș fi bănuit că sub semnătura autoarei rubricii „Ecouri" de la „Săptămîna", rubrică de scurte informații teatrale și cinematografice, se poate ascunde un om pe care îl interesează problemele didactice ale programelor de radio și teleșcoală. Este adevărat că în cazul acesta criticului amator i se cere, totuși, ca oricărui publicist care se respectă, o documentare prealabilă. Altfel, pot apare situații amuzante și, în același timp, penibile. Firesc, eu aș fi dorit, de pildă, în paginile revistei „Tribuna școlii", ca dv. să vorbiți, așa cum ați și început de altfel, articolul, despre mijloacele audio-vizuale folosite de învățămîntul modern, sau să citesc un punct de vedere asupra introducerii televiziunii integrate, sau să fi făcut aprecieri la adresa emisiunilor de radio și teleșcoală care au primit premii internaționale, sau — mă rog — despre oricare altă problemă privind concepția sau realizarea emisiunilor de radioteleșcoală. Cu o condiție însă: la obiect și argumentat. Din motive pe care le înțelegem, dv. însă ați ocolit cu insistență asemenea probleme, preferînd să abordați altele. Care sînt acestea? Ce anume găsiți important să reproșați?

1) Că emisiunile *„sînt realizate fără o programă analitică bine fixată"*. Vă informăm că programa este *„bine fixată"* în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului.

2) Sînteți nemulțumită și intrigată de ce la unele *„emisiuni o redactoare (sau un redactor) pune întrebări și profesorul universitar răspunde"*. De ce folosim această metodă? Simplu: pentru că alta nu există! La Radio — ne referim, evident, la emisiuni-lecții și nu la programele de teatru sau emisiuni muzical-distractive — ideile nu pot fi comunicate decît prin dialog, sau, eventual, prin monolog. Cunoașteți dv. altă posibilitate? La Teleșcoală — dacă ați fi urmărit cu atenție — emisiunile de geografie, biologie, fizică, chimie, chiar și cele de literatură și istorie, sînt ilustrate, aproape în totalitate cu secvențe de film, experiențe etc. Desigur că au fost și vor fi în continuare și emisiuni-lecții (unele de sinteză) la matematică, fizică, filozofie, gramatică — unde predomină teoria, iar rolul principal îl are profesorul care expune, explică (uneori cu creionul în mînă). „Concepția materialist-dialectică despre determinism în raport cu știința contemporană", sau „Funcția exponențială, funcția logaritmică, ecuații exponențiale", sau „Determinanți. Sisteme de ecuații liniare. Matrici", sînt lecții care nu pot — și după părerea noastră și a specialiștilor — nu trebuie să fie neapărat ilustrate. Sînt lucruri confirmate și validate în practica mondială, care nu mai constituie o noutate decît pentru cel care nu le cunoaște.

Dacă dv. credeți în continuare că acest gen de emisiuni pot fi ilustrate, vă rog să ne demonstrați cum.

3) Ne mai reproșați că *„la televizor apare «ă-ul» (adică bîlbîiala) pe care foarfecele montajului nu-l poate tăia, pentru că există imaginea trădătoare a ochilor căutînd cu panică fițuica salvatoare unde stă scrisă cuminte întrebarea. (Play-back-ul nu este încă folosit la astfel de emisiuni, exploatarea sa fiind făcută cu succes doar la suflarea cîntătoare a muzicii ușoare.)*

Așadar, dv. propuneți ca tovarășii academicieni, profesori universitari, conferențiari și lectori care prezintă emisiunile de radioteleșcoală să învețe lecțiile pe de rost, să facă play-back ca Marcel Budală, sau Ileana Sărăroiu. Ce se întîmplă însă în situația în care profesorii, colaboratorii noștri, refuză să accepte propunerea dv., aceea de a face play-back? Este adevărat că dv. dați o soluție: *„Eh, dacă ar vrea Felix (motanul n.n.) să ne prezinte și o lecție de chimie, ce repede ar fi ea însușită chiar și de cel mai «corigent» școlar?"*. Așadar, începînd de săptămîna viitoare, emisiunile-lecții de chimie în ajutorul acelora care vor da examenul de admitere în învățămîntul superior, nu vor mai fi prezentate de specialiști de la Politehnică, ci vor fi predate, conform sugestiei dv. de... Motanul Felix.

V-aș rămîne recunoscător dacă ați reține, totuși, pentru început, că metoda audio-vizuală folosită în televiziunea modernă nu înseamnă cunoaștere după ureche, și nici apreciere din ochi.

Cu stimă,
prof. C. ARMAȘU
Redacția radioteleșcoală

N.B. Pentru că s-ar putea, totuși, ca dv. să fi fost bine intenționată în a vă spune părerea privind emisiunile de radioteleviziune școlară, îmi permit să vă invit, în timpul dv. liber, să vedeți cum se realizează emisiunile de acest gen. Și pentru că nu v-am văzut niciodată în documentare la noi, vă indicăm și adresa noastră: Cal. DOROBANȚI nr. 191.

Edmond Nicolau
despre
CIBERNETICA MATEMATICĂ ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL

Om de știință cu multiple preocupări, specialist de reputație internațională în cibernetică și informatică, preocupat de aplicațiile multilaterale ale acestora, prof. univ. dr. ing. EDMOND NICOLAU ne-a deschis, în cadrul unei recente discuții, o interesantă perspectivă asupra aplicațiilor ciberneticii și matematicii în învățămînt și educație.

— Este un lucru cunoscut astăzi că, în învățămînt pătrund tot mai mult principiile, metodele și aparate cibernetice, cum ar fi teoria algoritmilor și calculatoarele electronice. Voi căuta să fiu cît mai explicit. În momentul de față, se constată pe plan mondial o pătrundere în învățămînt a concepțiilor cibernetice și a mijloacelor tehnice electronice — principala unealtă a ciberneticii. În unele din călătoriile mele am avut ocazia să asist atît la examinări efectuate cu mașini electronice, cît și la lecții predate de un calculator electronic. Astfel, la Moscova am fost examinat de o mașină la limba germană, iar la Geneva, un calculator mi-a predat o lecție de astronomie. La București am văzut funcționînd aparatul VERFIX care permite verificarea și fixarea cunoștințelor. Toate aceste aparate menționate, ca și instalația STUDEX de la Iași, se bazează pe instruirea programată.

— În legătură cu programarea învățămîntului, se vorbește tot mai mult de apariția unei pedagogii cibernetice...

— Într-adevăr, este vorba de tendința de a transforma procesul de învățămînt într-un proces cibernetic de mare eficacitate. Randamentul crește sensibil, atunci cînd instruirea se face automat, cu ajutorul calculatorului electronic. Statistici efectuate pe populații școlare mari, arată că durata asimilării cunoștințelor predate, se reduce cu circa 30 la sută, atunci cînd avem de-a face cu o instruire asistată de calculator, adică atunci cînd se predă cu mașina cibernetică, adică cu calculatorul.

În altă ordine de idei, trebuie observat că în multe țări avansate industrial, calculatorul devine materie obligatorie pentru elevii de liceu, ce își rezolvă problemele de matematici pe calculator.

— Oare aceasta nu are caracterul unor demonstrații spectaculare fără o legătură cu viață ?

— Dimpotrivă ! Întreaga practică socială dovedește contrariul. Pătrunderea impetuoasă a calculatoarelor electronice în cele mai variate domenii — economie, tehnică, știință și, chiar, artă — duce la obligația formării a numeroși specialiști în acest domeniu. E necesar ca, treptat, toți acei ce se află în liceu, cu siguranță că și în unele licee speciale, să devină capabili să-și rezolve singuri problemele cu ajutorul calculatorului. Cu atît mai mult, absolvenții a cît mai multe institute de învățămînt superior. E suficient să ne gîndim că astăzi calculatoarele se întrebuințează în mod curent în proiectare. Rezultă necesitatea regîndirii modului de formare a tehnicienilor și inginerilor, a căror menire este astăzi să proiecteze cu ajutorul calculatorului. Voi menționa că de curînd am avut o reală plăcere, discutînd cu un tînăr student de la Institutul de arte plastice, care mi-a spus că urmărește cu interes un curs de programare, organizat la institutul său.

— Care sînt perspectivele calculatoarelor în învățămîntul din țara noastră ?

— În învățămînt, calculatoarele își deschid în ultimii ani drumuri din ce în ce mai largi, astfel încît tehnicile de calcul se introduc în pregătirea studenților cu scopul de a le da posibilitatea să utilizeze calculatoarele în viitoarele lor cariere. Nu numai disciplinele matematice ca analiza numerică, statistica sau cercetările operaționale, dar chiar și alte discipline tehnice, sociale sau umanistice folosesc calculatoarele, pentru analize de conținut și de structuri, de texte documentare automate, de cunoaștere a formelor, de modelare matematică sau simulare digitală a proceselor specifice.

— Să revenim la prima treaptă a pedagogiei cibernetice : instruirea programată.

— Această metodă se bazează în esență pe „atomizarea" materiei predate. Lecțiile sînt prezentate în „porții" de dimensiuni mici, ușor de asimilat. Foarte important este și faptul că profesorul are posibilitatea să verifice cu ușurință asimilarea materiei, eliminîndu-se situațiile în care se predă „în gol", elevul neînțelegînd anumite puncte din materia precedată. Experiența arată că instruirea programată scurtează mult durata de instruire.

Rămînînd la cifra de 30 la sută, amintită anterior se deduce ușor că pentru formarea unui specialist, care azi durează 17 ani, se cîștigă circa 5 ani — ceea ce este foarte mult.

— În condițiile țării noastre, rezultă că începînd procesul instructiv-educativ la 6 ani, tînărul devine specialist la 18 ani, în condițiile educării asistate de calculator.

— Desigur că sînt estimări globale, poate pozitive. Dar este cert că cibernetica are un cuvînt esențial de spus, în problema mult disputată a modernizării învățămîntului. În altă ordine de idei, trebuie arătat că în condițiile societății noastre socialiste, cibernetizarea învățămîntului se poate asigura în condiții optime.

Ca urmare a acțiunii pe plan național de dotare cu mijloace automate de calcul, inițiată, susținută și condusă de partid și de stat, țara noastră se înzestrează în ultimii ani cu calculatoare care constituie de pe acum sisteme de calcul eficiente pentru activitatea economică. Pentru a se putea folosi întreaga capacitate a acestor sisteme se urmărește legarea lor în rețele de calcul, analoage sistemului energetic național. Întregul program de dezvoltare economică în viitorii ani va folosi sistemele informaționale create în ramurile de bază ale economiei, astfel încît calculatoarele electronice fabricate în marea lor majoritate vor fi prezente și active în toate sectoarele vieții sociale ca auxiliare fidele ale hărniciei oamenilor.

Acest sistem informațional va fi dublat de un sistem de calculatoare și mijloace electronice și cibernetice, care vor asigura desfășurarea în cele mai bune condiții, a întregului proces de învățămînt.

HARALAMBIE LEREA

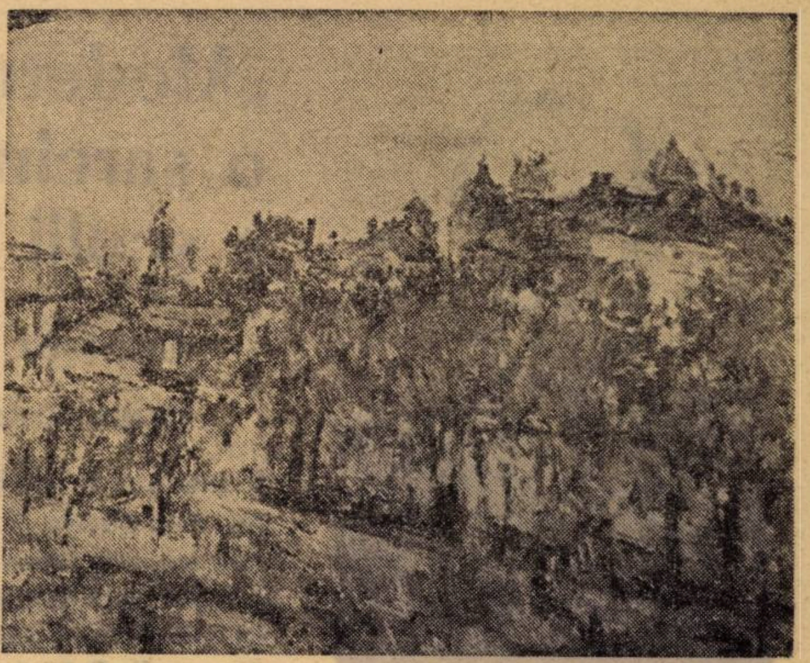

Lucian Grigorescu

Peisaj din București

OPINII

Literatura în școală

Nimeni nu se îndoiește, bineînțeles, de utilitatea și importanța literaturii ca disciplină didactică. Dacă, totuși, doar aceste considerente ar fi luate în discuție, s-ar ajunge, mai degrabă, la concluzia că literatura e insuficientă pentru educarea artistică a elevilor, că ar fi cazul să i se atașeze un curs de **arta spectacolului** sau de **inițiere în artele plastice.** Ceea ce trebuie luat, însă, negreșit, în discuție, după părerea noastră, este **scopul predării literaturii în școală.** Sugerat încă în fraza anterioară, acest **scop** se circumscrie în **sfera formativă : dezvoltarea și rafinarea gustului estetic, deșteptarea pasiunii pentru lectură, deprinderea de a distinge literatura bună de literatura de simplu divertisment.** Este normal a căuta materialul apt pentru acest proces educațional în literatura română. Viziunea tradițională asupra școlii, ca instituție de instruire în primul rînd, afectează, însă, și concepția asupra disciplinei noastre, care apare în planul de învățămînt sub forma unei „repezi ochiri" asupra istoriei literaturii române „de la origini pînă în prezent". De unde, o serie de dificultăți în predare și asimilare, în cele din urmă o falsificare a scopului enunțat mai sus și, adiacent, cu relativ puține excepții, o nemărturisită, dar nu mai puțin reală lipsă de simpatie a elevilor față de literatură. Ne vom explica în cele ce urmează.

În cei patru ani de liceu se predau aproximativ patruzeci de scriitori monografic, se studiază literatura veche (de la literatura religioasă și istorică în limba slavonă pînă la Dimitrie Cantemir), curentele literare (semănătorism, poporanism, simbolism), critici literari — ca să nu mai vorbim despre capitolele „alți scriitori", la care cantitatea de informație este enormă. Programele nu sînt foarte noi, ceea ce afectează mai cu seamă literatura actuală, capitol în care ar trebui să intervină periodic primeniri și reevaluări.

Orice specialist își va putea da seama că **programa este excesiv de încărcată,** că singura modalitate de a o efectua integral înseamnă practic a întreprinde o cursă lungă prin epoci, curente, biografii, opere, „alți scriitori" etc. Astăzi, se vorbește curent și insistent de modernizarea predării. În cazul literaturii, modernizarea înseamnă învățămînt problematizat și analiză literară structuralistă. Nu de dragul inovației cu orice preț, ci fiindcă numai așa se poate realiza un proces educațional formativ, corespunzător specificului disciplinei. Dar problematizarea și analiza structuralistă presupun, în cadrul lecției, o dilatare a timpului de dezbatere acordat operei literare. Presupun o discuție liberă și contradictorie angajată cu întreaga clasă asupra unei multitudini de aspecte și elemente implicate în opera literară (problematizare) și cunoștințe temeinice de teorie literară, sub forma definirii noțiunilor și a deprinderii de surprindere a funcției lor diverse în practica creației (analiză structuralistă). În conflict cu metodica tradițională, modernizarea procesului de învățămînt eșuează cu anticipație, în cazul literaturii, pe terenul unor condiții obiective, contradictorii și paradoxale : problematizăm, dar lecția se efectuează prin expunerea profesorului ; facem analiză structuralistă, dar elevii nu știu teorie literară, fiindcă (inexplicabil pentru noi!) aceasta este materia tratată în modul cel mai vitreg, de la școala generală pînă la facultatea de filologie inclusiv. În școala generală se predau unele noțiuni de teorie literară, la un nivel elementar, fie din pricina modului cum sînt alese textele de aplicație, fie din pricina capacității de înțelegere a elevilor ; în clasa a IX-a se recapitulează aceste noțiuni, se adaugă altele noi (curent literar ; conținut-formă ; imagine artistică ; genuri literare), într-o discuție, la nivelul confruntărilor estetice în numai 30 de ore. Rezultatul este că elevii de liceu ezită în recunoașterea figurilor de stil, efectuează caracterizări de personaje foarte paupere, sînt aproape incapabili de a judeca o operă literară în funcție de specia pe care o reprezintă etc., etc. În facultățile de filologie, teoria literară se predă în cadrul unui curs general de estetică, extrem de încărcat și acesta, revenind profesorului respectiv sarcina de a realiza o veritabilă echilibristică informațională. Iată cum se ajunge la situația că profesorul de liceu știe lucruri complicate, dar nu le mai știe pe cele simple. Și cercul, în chip extrem de regretabil, se închide.

Cum mai poate fi vorba, în aceste condiții, de surprinderea originalității unui scriitor, de o apreciere critică corectă, de o discuție care să depășească rezumarea subiectului și împărțirea personajelor în „pozitive și negative", care să ajungă la analiza facturii artistice a textului ? Cum se mai poate aplica conversația euristică și problematizată? Analiza literară însăși — structuralistă sau tradițională — se transformă în material informativ, elevul reproduce ceea ce i-a spus profesorul, pînă unde îl ajută memoria, cu slabe șanse de a înțelege nuanțele și fără nici o șansă de a efectua independent o analiză literară pe un text nou.

MONICA LAZĂR

„Modernizarea învăţămîntului este o sarcină fundamentală a şcolii româneşti contemporane“

Interviu cu tovarăşul GHEORGHE NECULA, prim-secretar al Comitetului judeţean de partid Ilfov

● Bilanţul aplicării în viaţă a programului elaborat de partid în domeniul învăţămîntului este pozitiv şi în judeţul Ilfov ● Forme diverse pentru antrenarea cadrelor didactice în cercetarea şi valorificarea experienţei pozitive ● Pregătirea politico-ideologică a cadrelor didactice strîns legată de sarcinile actuale ale procesului de învăţămînt ● Membrii Comitetului judeţean de partid participă la activitatea politico-ideologică din şcoli ● Pînă în prezent 614 ateliere-şcoală şi 226 loturi şcolare.

— Care este locul, în ansamblul preocupărilor dumneavoastră, pe care-l ocupă învăţămîntul ?

— Locul învăţămîntului este bine precizat în documentele de partid. În expunerea la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, cu privire la programul partidului pentru îmbunătăţirea activităţii ideologice şi de educaţie socialistă a maselor, tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a oprit încă o dată asupra modalităţilor de sporire a rolului şcolii, ca factor principal de instruire şi educaţie a tinerei generaţii. Există în această expunere o indicaţie clară care stă permanent în preocupările noastre, ale Comitetului judeţean de partid Ilfov: **„Trebuie să facem din fiecare unitate şcolară un puternic centru de educaţie în spirit socialist şi comunist a copiilor şi tinerilor“**.

Se înţelege că amploarea şi ritmul înfăptuirii acestui deziderat depind îndeosebi de gradul în care sînt angajaţi în această direcţie învăţătorii şi profesorii, de măsura în care fiecare cadru didactic va deveni bun specialist şi bun educator comunist, pentru ca şcoala să fie adevărat centru de educaţie multilaterală a tinerei generaţii.

Neîndoielnic, bilanţul aplicării în viaţă a programului elaborat de partid pentru dezvoltarea şi modernizarea învăţămîntului de toate gradele, este pozitiv şi în judeţul Ilfov.

Comitetul judeţean de partid s-a preocupat îndeaproape de generalizarea învăţămîntului de 10 ani, asigurarea spaţiului de şcolarizare, încadrarea şcolilor cu cadre calificate şi de dotarea cu mobilier şi material didactic a tuturor şcolilor. În judeţul nostru, şcoala obligatorie de 10 ani a început să funcţioneze cu toate clasele, cuprinzînd în total 93 926 elevi.

Aproximativ 75 la sută din numărul absolvenţilor clasei a VIII-a, care nu-şi continuă studiile în formele de învăţămînt postgeneral, frecventează cursurile claselor a IX-a ale şcolii obligatorii de 10 ani, iar restul s-a angajat în producţie. Pentru asigurarea spaţiului de şcolarizare s-au construit noi săli de clase ; numai în ultimii patru ani, au fost construite 300 săli de clase şi laboratoare din fonduri centrale şi din contribuţia cetăţenilor, iar în acest an şcolar sînt prevăzute a se construi peste 100 săli de clasă. S-a reuşit, astfel, ca în prezent, indicele de folosire a sălilor de clasă să fie de 1,6 la sută. În bugetul judeţului Ilfov cheltuielile pentru învăţămînt reprezintă 27 la sută.

Numai pentru reţeaua şcolilor de cultură generală sînt prevăzute sume reprezentînd 75 la sută din fondurile destinate întregului învăţămînt. Aceste investiţii demonstrează preocupările Comitetului judeţean de partid pentru crearea unor condiţii materiale optime dezvoltării învăţămîntului.

— Ce probleme vă ridică modernizarea învăţămîntului în judeţ ? Cînd întrebăm acest lucru ne referim, îndeosebi, la conţinut, metode, tehnologia instruirii, baza materială.

— Aşa cum s-a stabilit în Directivele partidului nostru, modernizarea învăţămîntului este o sarcină fundamentală a şcolii româneşti contemporane.

Am găsit suficiente modalităţi la nivelul Comitetului judeţean de partid, prin care educatorii trebuie să cunoască şi să stăpînească o concepţie ştiinţifică despre modernizare.

S-a întreprins o largă acţiune de cuprindere a tuturor factorilor de răspundere din judeţul nostru ca prin şi cu ajutorul institutelor de învăţămînt superior să asigurăm informarea cadrelor didactice cu cele mai noi probleme de specialitate şi de tehnologie didactică. Semnificativă este acţiunea de perfecţionare a cadrelor didactice din judeţul nostru organizată în colaborare cu Institutul central de perfecţionare a personalului didactic. Numai în acest an sînt cuprinşi la cursurile de perfecţionare, fără scoatere din producţie, pe timp de 6 luni, peste 600 de cadre didactice. Se continuă perfecţionarea directorilor de şcoală prin cursuri de trei săptămîni cu scoatere din producţie şi a personalului tehnic-administrativ, prin cursuri organizate lunar şi periodic în timpul vacanţelor de primăvară şi vară. Prin schimburile de experienţă, simpozioane şi sesiuni de comunicări ştiinţifice, cadrele didactice din judeţul Ilfov au fost angajate în cercetarea şi valorificarea experienţei pozitive cu privire la modernizarea învăţămîntului. În anul şcolar trecut, Inspectoratul judeţean a tipărit un volum cu lucrările cele mai valoroase ale cadrelor didactice.

Comitetul judeţean de partid a îndrumat şi sprijinit organizaţiile de bază din şcoli să stimuleze mai mult iniţiativa, creativitatea şi informaţia pedagogică prin publicaţii de specialitate, televiziune, expoziţii şi demonstraţii didactice, filme cu caracter ştiinţific-pedagogic şi prin publicarea unor lucrări originale ale cadrelor didactice.

În concordanţă cu cerinţele modernizării conţinutului tehnologiei didactice, ne-am preocupat şi de crearea unei baze materiale corespunzătoare. Astfel, s-a creat pe lîngă Inspectoratul şcolar o filmotecă. În 5 licee sînt în curs de amenajare laboratoare fonice pentru predarea limbilor străine. Şcolile şi laboratoarele au fost dotate cu mobilier nou şi materiale didactice ; numai în acest an s-au prevăzut fonduri în acest scop în valoare de peste 4 000 000 lei.

Trebuie să recunoaştem că avem încă multe de făcut în această direcţie, atît cu privire la restructurarea tehnologiei didactice, cu care Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului este dator să ne ajute mai mult, cît şi cu privire la dezvoltarea bazei materiale.

— Cum sprijină Comitetul judeţean de partid, pregătirea politico-ideologică a cadrelor didactice ?

— În acest an şcolar, în lumina Tezelor din iulie, a documentelor Plenarei din noiembrie 1971 şi a instrucţiunilor Secretariatului Comitetului Central al P.C.R. cu privire la învăţămîntul de partid, Comitetul judeţean a reuşit, printr-o consultare mai largă a cadrelor didactice, să stabilească teme care răspund în mai mare măsură cerinţelor de pregătire politico-ideologică, în strînsă legătură cu sarcinile actuale ale procesului de învăţămînt din fiecare şcoală.

Prin instruirea lunară a propagandiştilor, prin măsurile luate şi controlul exercitat, Comitetul judeţean de partid a reuşit să imprime mai multă răspundere din partea fiecărui cadru didactic pentru cunoaşterea aprofundată a ideologiei marxist-leniniste a politicii partidului nostru.

Buna organizare şi desfăşurare a învăţămîntului ideologic se reflectă în conţinutul de idei, în participarea unui număr mai mare de cadre didactice la dezbateri, în aplicarea celor studiate la orele de curs şi la activităţile extraşcolare.

Cît priveşte învăţămîntul ideologic al profesorilor care predau ştiinţele sociale, putem arăta că se desfăşoară lunar sub formă de dezbateri pe lîngă cabinetul de partid judeţean, pentru profesorii care predau economia politică şi filozofie în licee, iar în centrele Bucureşti, Olteniţa, Urziceni, Giurgiu, pentru profesorii de istorie din licee şi şcoli generale.

Pentru a se asigura o mai bună cunoaştere a fenomenelor economice şi sociale din judeţul nostru s-au organizat vizite de documentare-informare cu profesorii care predau ştiinţele sociale la întreprinderile din judeţ, cum ar fi S.N.O., Filatura, Olteniţa, S.N. Giurgiu.

O dată cu informările de specialitate ce sînt organizate trimestrial la toate disciplinele, membrii Comitetului judeţean de partid şi lectori ai Comitetului Central au prezentat unele expuneri, precum şi informări privitoare la politica internă şi externă a partidului şi statului nostru.

Şedinţele de instruire cu secretarii organizaţiilor de bază din şcoli şi licee au constituit o formă de orientare ideologică-politică a activităţilor programate în unităţile şcolare.

Comitetul judeţean de partid apreciază că munca ideologică-politică s-a intensificat, este mai eficientă, contribuind la creşterea conţinutului ideologic-politic al lecţiilor, la participarea efectivă a cadrelor didactice la activităţile cultural-obşteşti şi la viaţa economică şi social-politică a localităţilor respective.

O atenţie sporită a acordat Comitetul judeţean de partid în acest an şcolar aplicării prevederilor sistemului unitar al predării ştiinţelor sociale.

Pe această linie se înscrie organizarea unor consfătuiri avînd ca temă „Dotarea şi funcţionalitatea cabinetelor de ştiinţe sociale“, la care au participat profesorii şi directorii liceelor de cultură generală şi liceelor de specialitate.

În vederea organizării cabinetelor de ştiinţe sociale s-a alcătuit un ghid orientativ care a fost trimis tuturor liceelor şi şcolilor generale din judeţ, iar secţia de propagandă a urmărit îndeaproape dotarea şi funcţionalitatea acestora.

La indicaţiile Comitetului de partid judeţean în acest trimestru s-au constituit brigăzi de îndrumare şi control formate din activişti de partid şi inspectori şcolari, care au urmărit nivelul de cunoştinţe ale elevilor, metode şi procedee folosite în vederea legării învăţămîntului de viaţă, felul cum se studiază cartea social-politică, iar concluziile au constituit obiectul unei analize în secretariatul Comitetului judeţean de partid. Se apreciază că la toate liceele din cuprinsul judeţului nostru s-au organizat cabinete de ştiinţe sociale cu o bună funcţionalitate care îşi aduc contribuţia la predarea filozofiei, socialismului ştiinţific, economiei politice, istoriei şi a celorlalte obiecte de învăţămînt.

Alături de acestea, sub directa îndrumare a organizaţiilor de partid, s-au înfiinţat cabinete de ştiinţe sociale şi în şcolile generale în care se desfăşoară orele de educaţie cetăţenească, cunoştinţe social-politice, istorie şi învăţămîntul ideologic.

În ultimul timp se constată o mai mare preocupare a organizaţiilor de bază, a conducerilor de şcoli pentru dotarea cabinetelor cu operele clasicilor marxism-leninismului, documentele de partid, lucrări de specialitate, colecţii de ziare şi reviste, planuri editoriale privind cartea social-politică, monografia judeţului şi a localităţii, date privind comuna, scheme, grafice, hărţi etc.

Participarea în număr mare a elevilor la olimpiada de economie politică, precum şi activitatea lor în cadrul societăţilor, simpozioanelor şi la sesiunile de comunicări arată eficienţa predării ştiinţelor sociale şi a înfiinţării acestor cabinete.

Comitetul judeţean de partid, care conduce direct întreaga activitate instructivă şi educativă, consideră că în domeniul muncii ideologice, politice şi cultural-educative cu cadrele didactice şi cu elevii, mai sînt încă unele lipsuri, asupra cărora organele şi organizaţiile de partid îşi concentrează eforturile în vederea lichidării lor.

— Ce a întreprins Comitetul judeţean de partid în legătură cu construirea, amenajarea şi dotarea atelierelor şcolare ? În ce a constat ajutorul dat de întreprinderile industriale din judeţ la organizarea acestora, la practica în producţie ?

— În directivele Congresului, în cuvîntările secretarului general al partidului cu privire la sarcinile fundamentale ale învăţămîntului, s-a stabilit că pregătirea pentru muncă şi viaţă a tineretului nostru, să fie făcută în aşa fel încît acesta să-şi poată valorifica pe deplin calităţile individuale şi să se integreze cît mai organic şi mai rapid în procesul muncii sociale. Dată fiind importanţa şi oportunitatea acestei probleme, Comitetul judeţean a întreprins o serie de măsuri care să ducă la aplicarea hotărîrii Secretariatului C.C. al P.C.R. cu privire la înfiinţarea atelierelor-şcoală pe lîngă fiecare unitate de învăţămînt. Au fost instruiţi secretarii comitetelor comunale de partid, preşedinţii consiliilor populare, directorii şi directorii coordonatori ai şcolilor de cultură generală, directorii de întreprinderi și președinții C.A.P. cu privire la stabilirea specificului activităților practice în funcție de dezvoltarea economică a comunelor și satelor noastre, a orașelor și a județului.

La nivelul fiecărei localități, s-au întocmit studii cu privire la posibilitățile amenajării și construirii unor localuri destinate activităților practice, totodată stabilindu-se și unitățile economice care să patroneze școlile. Au fost instruiți conducătorii unităților productive pentru a sprijini fără rezerve amenajarea, dotarea și construirea cu posibilități locale a atelierelor, în așa fel încît, în acest an, să nu rămînă școală fără ateliere. Rezultatele n-au întîrziat să se arate, S-au înființat pînă-n prezent 614 ateliere școlare. Elevii liceelor fac practică în 59 ateliere, iar pe lîngă școlile generale funcționează 555 ateliere-școală. În această acțiune de construcție, dotare și amenajare se evidențiază organele de partid care au sprijinit conducerile unităților economice din municipiul Giurgiu (S.N. Giurgiu, I.I.L. Steagul roșu, Fructonil); Oltenița (S.N.O., Filatura, Fabrica de conserve); Buftea (Fabrica de ambalaje metalice), unitățile industriei locale și ale Întreprinderii de artizanat din comunele Ciolpani, Afumați, Fierbinți și altele.

În unele ateliere elevii deja au trecut la executarea unor comenzi pentru autodotare, la preluarea unor repere, pentru execuție de la întreprinderile ce le patronează, la confecționarea materialelor în vederea amenajării bazelor sportive, aparatură de fizică și matematică pentru laboratoarele unor școli din județ, ca de exemplu atelierele liceelor din Brănești, Fierbinți, Giurgiu, Urziceni, ale școlilor generale din Ciorogîrla, Colibași, Buftea, Belciugatele și altele.

În atenția Comitetului județean de partid a stat și problema extinderii și diversificării activităților productive pe loturile școlare.

Pentru a da posibilitate elevilor să îndrăgească munca din agricultură și pentru realizarea unei mai strînse legături a cunoștințelor teoretice de practică, Comitetul județean de partid a luat măsuri ca în fiecare școală să existe loturi agricole. Pînă în prezent 226 de școli dispun de astfel de loturi cu o suprafață de 78,1 ha, iar în 181 școli s-au organizat ferme pe tarlalele C.A.P. (596,2 ha) preluate pentru a fi lucrate cu elevii. Din cele 181 ferme școlare 14 și-au organizat activitatea pe baza statutului C.A.P. În cadrul fermelor școlare, s-au contractat 222 porci. Pe lîngă aceste activități școlile au mai dezvoltat sectorul legumicol, creșterea iepurilor, a păsărilor, a viermilor de mătase și a albinelor.

Asemenea exemple ar mai putea fi citate. Firește, semnificația lor e multiplă, dar cel mai important mi se pare faptul că ele ilustrează pregnant un adevăr de prim ordin: pînă în prezent s-a acumulat deja o experiență bună în ceea ce privește pregătirea tinerilor, încă de pe băncile școlii, pentru munca productivă, care se cere continuată. Și tocmai pentru ca această experiență să poată fi și mai mult dezvoltată și fructificată e nevoie ca, acum, în școală să se cultive, la toate nivelurile, dragostea pentru munca productivă.

— Ce măsuri s-au luat pentru lărgirea rețelei liceelor de specialitate și a școlilor tehnice și profesionale?

— În final, dorim să subliniem încă o dată că în școala noastră se pune un accent deosebit pe caracterul aplicativ al noțiunilor învățate, pe formarea deprinderilor elevilor de muncă productivă, pe dezvoltarea rețelei școlilor profesionale și a liceelor de specialitate. În județul nostru funcționează 4 licee de specialitate (1 liceu economic si 3 agricole) și 13 școli profesionale, în care elevii se califică în diferite meserii. Începînd din noul an școlar, rețeaua se va îmbunătăți cu un nou liceu de specialitate pentru construcții la Giurgiu și un liceu de mecanizare la Ciorogîrla. Avem și 2 secții serale de specialitate la Oltenița și Giurgiu. Învățămîntul din județul Ilfov, astfel diversificat și în continuă dezvoltare, va reuși să asigure necesarul de cadre pentru toate ramurile de activitate din județul nostru.

Interviu realizat de
CONSTANTIN BIVOLARU

CINSTEA, CORECTITUDINEA, PRINCIPIALITATEA — TRĂSĂTURI CARACTERISTICE OMULUI NOU

În strînsă corelație cu alte însușiri pozitive și cerințe morale fundamentale, cinstea, corectitudinea, principialitatea definesc profilul caracterului oricărui om integrat în societatea socialistă. Din punctul de vedere al eticii noastre, marxist-leniniste, și noțiunile morale au un conținut concret-istoric, îmbrăcînd sensuri opuse, în orînduirile presocialiste, accepțiuni determinate de interese contradictorii — la clasele dominante și la cele oprimate, exploatate. Într-adevăr, una însemna pentru stăpînul de sclavi, de pildă, „a fi cinstit", și alta pentru sclavul răsculat; dacă pentru burghezie „cinstită" e orice acțiune, întreprinsă indiferent cu ce mijloace, avînd ca scop extinderea capitalului propriu, pentru muncitorul exploatat a fi cinstit înseamnă a lupta organizat pentru răsturnarea temeliei orînduirii înălțate și susținute prin necinste și spoliere: proprietatea burgheză asupra mijloacelor de producție.

Reflectînd, în esență, raporturi sociale, relații interumane, cinstea, ca și alte noțiuni morale, cristalizează în ea — datorită maselor populare care au cultivat întotdeauna, cu precădere, trăsăturile morale pozitive — valori general umane. *(Pentru a reliefa această idee, profesorii pot apela la reflecțiile unor personalități celebre, din diferite epoci istorice; de pildă: „Nu a trăi e de mare preț, ci a trăi cinstit" (Socrate); „Nimic nu e mare dacă nu e onest (Cicero); „Trebuie să trăim așa ca și cum am trăi în văzul lumii; trebuie să cugetăm așa, ca și cum altul ar putea să privească în adîncul inimii noastre" (L. A. Seneca); „Seninătatea deplină nu sălășluiește decît în sufletul omului cinstit; în sufletul celui rău, e noapte" (D. Diderot); „Să nu ai încredere în acela care și-a călcat o dată cuvîntul" (W. Shakespeare).*

Poporul român a prețuit întotdeauna cu consecvență această însușire umană. Dovadă asemenea proverbe: „Cinstea e mai scumpă decît toate"; „Cinste dai, cinste găsești" ș.a. *(Profesorii îi pot solicita pe elevi să evoce ei înșiși asemenea proverbe, zicători din tezaurul de înțelepciune a poporului nostru).*

Reprezentînd o treaptă calitativ nouă pe scara progresului social, orînduirea socialistă promovează și o morală nouă, ea însăși treaptă superioară a progresului moral al omenirii. Transformările revoluționare, intervenite în structura societății românești în deceniile care au trecut de la eliberarea țării, au fost însoțite de prefaceri adînci în conștiința oamenilor muncii, caracterizate printr-o tot mai accentuată încetățenire a principiilor, convingerilor și atitudinilor moralei noi, socialiste, ambele procese influențîndu-se și condiționîndu-se reciproc.

În concepția Partidului Comunist Român, forța conducătoare a societății noastre, cultivarea, statornică, perseverentă a moralei comuniste constituie o necesitate obiectivă, o cerință legică. cu efecte covîrșitoare, nemijlocite asupra ansamblului operei de construcție socialistă. În expunerea sa la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, tovarășul Nicolae Ceaușescu a creionat pe larg, nuanțat, portretul moral al comunistului, — care trebuie să constituie model de comportare morală pentru fiecare constructor conștient și pasionat al viitorului socialist al patriei; obligația de a fi prototipul omului integru, cinstit, corect, curajos, demn și principial, care să lupte cu abnegație pentru adevăr, pentru dreptate, să iubească munca, apărînd și dezvoltînd proprietatea socialistă — temelia bunăstării tuturor, să pună totdeauna pe primul plan interesele generale ale poporului muncitor.

Încorporînd cerințele noilor relații sociale, morala socialistă conferă, astfel, un conținut nou, specific, categoriilor etice de cinste, datorie, corectitudine, demnitate, principialitate, transformîndu-le în trăsături definitorii ale omului nou. Om cinstit, integru, înseamnă un om a cărui conștiință nu prezintă fisuri, un om care e același în vorbă și faptă, în viața socială, ca și în cea personală, la serviciu, pe stradă, ca și acasă, în sînul familiei, oriunde, se află, în orice împrejurare.

A fi cinstit, presupune cu necesitate să trăiești numai și numai din munca ta, să nu urmărești niciodată un avantaj nemeritat, să dai dovadă statornic de înalt simț de răspundere pentru treburile colectivului în care-ți desfășori activitatea — în cazul nostru școala, clasa, detașamentul de pionieri, organizația U.T.C. Condiția esențială a integrării tînărului, adolescentului, în viața socială o constituie măsura în care principiile și normele noii morale socialiste devin convingeri, deprinderi, mobiluri interne statornice ale comportării lui zilnice.

CONSULTAȚIE

pentru profesorii care predau Educația cetățenească

A fi corect în viața socială și personală înseamnă a avea o comportare civilizată, politicoasă, a dovedi buna-cuviință, respect față de cei din jur, față de femei, bătrîni, părinți, colege și colegi, decență în limbaj și gesturi, ținută vestimentară îngrijită — adică a respecta o suită de norme elementare în relațiile cu semenii tăi, condiție sine qua non a unui climat moral propice activității normale, ferite de convulsii, de asperități inhibitoare, paralizante.

Principial este cel ce în tot ce întreprinde este consecvent cu sine însuși, fidel unei idei directoare, unui înalt ideal de viață — idealul comunist. Firește, nu este suficient a proclama, a declara că ți-ai însușit acest ideal, ci trebuie să dovedești prin faptele tale că ai dobîndit organic capacitatea de a interpreta just fenomenele noi apărute în procesul dezvoltării sociale, că ești devotat patriei socialiste, partidului, poporului tău, muncind perseverent pentru a învăța temeinic, pentru a-ți însuși — în funcție de cerințele prezente și viitoare ale progresului societății noastre socialiste, și de propriile aptitudini și opțiuni — o meserie utilă societății. Vorbele, angajamentele repetate, promisiunile solemne, neînsoțite de fapte care să le confirme, rămîn simple „vorbe goale", neconvingătoare, care aruncă o lumină nefavorabilă asupra celui ce le rostește, dezvăluind caracterul precar al convingerilor sale morale. Mai mult, neconcordanța dintre vorbe și fapte trădează o moralitate îndoielnică, un caracter slab, neprincipial, un om lipsit de onoare, de demnitate. *(Cadrele didactice care predau această disciplină pot aduce în discuție — pentru a fi mai convingătoare — situații, cazuri de acest gen din universul activității școlare, cel mai apropiat elevilor cărora le predau.)*

Morala poporului nostru a încriminat, plastic, astfel de manifestări în expresii ca: „După poame se cunoaște pomul și după fapte omul", „Vorbă multă, treabă puțină", „De la vorbă pînă la faptă. ca de la pămînt la cer". Ipocrizia, fariseismul sînt incompatibile cu morala socialistă. Ele sînt sechele ale vechii moralități a claselor exploatatoare — sau influențe contemporane din afară — care pentru a-și menține situația privilegiată, parazitară, nu se dădeau în lături de la a minți, înșela, de la a prezenta adevărul drept minciună și minciuna drept adevăr de a proclama nedreptatea drept echitate socială, într-un cuvînt — să spună una și să facă alta.

Iată de ce este absolut necesar ca întreaga activitate educativă din școală să înscrie permanent, pe frontispiciul programului ei de activitate, lupta perseverentă — dusă cu ajutorul unei game largi de metode și mijloace politico-ideologice, educative — împotriva manifestărilor vechii morale, pentru triumful în conștiința și în viața de zi cu zi a fiecărui elev a înaltelor calități etice care sînt: cinstea, corectitudinea, principialitatea comunistă.

GEORGE MARA

Bibliografie

K. MARX, F. ENGELS: Scrieri din tinerețe, Editura politică, 1968, p. 573, 601.

V. I. LENIN: Opere complete, vol. 41, p. 298—318.

NICOLAE CEAUȘESCU: Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii — 6 iulie 1971. Expunere la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative — 9 iulie 1971. Editura politică, București, 1971.

NICOLAE CEAUȘESCU: Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste — 3 noiembrie 1971. Editura politică, București, 1971.

În legătură cu această temă mai pot fi consultate:

Studiile: „Socialismul și valorile morale", de Vasile Constantin; „Comuniștii — promotori ai celor mai înalte idealuri morale ale epocii noastre", de Tudor Olaru; „Cinste, corectitudine, principialitate", de Victor Bîrlădeanu — toate în volumul **„Cetățean, societate, familie"**, Editura politică, București, 1971.

Lecție în cabinetul de științe sociale de la Liceul din Orșova

REALIZĂRI ŞI ANTICIPĂRI

Cum este şi cum ar putea fi re
viitorilor candidaţi pentru învăţ

Elevii anului IV de liceu, virtual absolvenţi, trăiesc cu înfrigurare ultima etapă din viaţa şcolară. Şi o trăiesc în perspectiva a două, iar unii dintre ei a trei evenimente : finalul anului IV, examenul de bacalaureat, precum şi concursul de admitere pentru învăţămîntul superior sau altă formă de învăţămînt postliceal. În acest context, analiza temeinică a stadiului de aplicare a noului sistem de pregătire a candidaţilor pentru concursul de admitere în învăţămîntul superior, pe care a efectuat-o recent Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, împreună cu inspectoratele şcolare, a fost oportună, utilă, necesară. Prin informările reciproce, ca şi prin confruntările de opinii, pe de o parte, prin sugestiile şi îndeosebi precizările pe care Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului le-a formulat, pe de alta, s-a fixat mai ferm cadrul în care se vor aplica aceste măsuri, au devenit limpezi acele aspecte insuficient înţelese sau chiar controversate, s-a putut interveni la timp pentru transpunerea exactă în viaţa şcolii a ansamblului de măsuri. Toate acestea sînt menite să asigure viitorilor candidaţi — indiferent de liceul de provenienţă — o pregătire egală, la nivelul exigenţelor pe care le reclamă învăţămîntul nostru liceal şi superior.

Ni s-a părut de aceea foarte necesar să deschidem în paginile revistei „Tribuna şcolii" o amplă dezbatere asupra acestei probleme, a cărei importanţă atît pentru şcoală şi societate, cît şi pentru tinerii absolvenţi nu mai trebuie subliniată.

În calitate de factori răspunzători pentru organizarea şi buna desfăşurare a pregătirii pentru concursul de admitere în învăţămîntul superior a tuturor absolvenţilor de liceu din raza judeţului respectiv, inspectoratele şcolare judeţene sînt cele mai în măsură să aprecieze modul în care se aplică sistemul de pregătire actual ; ce avantaje oferă pentru candidaţii în învăţămîntul superior ; ce trebuie întreprins pentru a cuprinde în acest sistem de pregătire îndeosebi pe acei candidaţi pentru care aceste cursuri au fost iniţiate ; ce corective se cer aduse acestor măsuri pentru a le spori eficienţa ; ce socot necesar că trebuie îndeplinit pentru a stabili o corelare mai bună între programele liceale şi exigenţele concursului de admitere în învăţămîntul superior ; ce elemente de ordin organizatoric constituie un impediment la ora actuală în stabilirea unei conlucrări eficiente între cadrele din învăţămîntul liceal şi acelea din învăţămîntul superior, în vederea creşterii eficienţei finalităţii acestor cursuri şi ce trebuie făcut pentru a înlătura neajunsurile ivite.

În numărul de faţă, răspund invitaţiei noastre de a participa la dezbatere, pentru a elucida aceste probleme cu care se confruntă învăţămîntul nostru tovarăşii : Andrei Bălan, inspector şcolar general al judeţului Maramureş ; Ioan Beltechi, inspector şcolar general al judeţului Satu Mare ; Leon Hogiu, inspector şcolar general al judeţului Bistriţa-Năsăud, şi Fernand Chirea, inspector şcolar general al judeţului Teleorman.

ANDREI BĂLAN :

● Sistem de pregătire comun liceu-învăţămînt superior ● În comisiile de examinare profesori de liceu cu drepturi egale cu universitarii ● Subiecte unice elaborate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului.

Prin actualul sistem de pregătire elevii se familiarizează cu stilul de muncă şi atmosfera specifică în învăţămîntul superior. Sînt, de asemenea, ajutaţi să se orienteze mai bine în bibliografia suplimentară pentru pregătire. Participînd la seminarii, pot să-şi aprecieze mai bine, singuri, nivelul de pregătire.

În judeţul Maramureş acţiunea a fost organizată bine şi se desfăşoară conform unui plan elaborat de inspectoratul şcolar judeţean şi institutele de învăţămînt superior din judeţ. Se organizează consultaţii în centrul de judeţ şi în celelalte localităţi care au licee.

Încă de pe acum cred că se conturează un pericol real : tendinţa de supraîncărcare a elevilor care participă la aceste forme de pregătire. Paralel cu obligaţiile şcolare obişnuite, aceştia trebuie să facă faţă solicitărilor reclamate de cursuri, ceea ce înseamnă consum în plus de energie nervoasă, ore în plus consacrate studiului. Actualul sistem de pregătire trebuie să ţină seama de acest lucru. Este nevoie să se ţină seama şi de crearea condiţiilor pentru consultaţii suplimentare la care să participe toţi absolvenţii în egală măsură, indiferent din ce judeţ sau din ce liceu provin. Se efectuează uneori cheltuieli prin deplasarea candidaţilor în alte centre universitare pentru a participa la consultaţii. Şi nu e bine.

Considerăm, ca şi pînă acum, că baza pregătirii absolvenţilor se realizează în liceele noastre, unde avem cadre didactice bine pregătite, cu experienţă şi care au obţinut rezultate frumoase în pregătirea elevilor lor.

Consultarea reciprocă între cadrele universitare şi cele din liceu se impune ca o metodă permanentă de lucru atît pentru a stabili volumul programei de consultaţii, cît şi metodologia acesteia.

În încheiere, îmi îngădui să formulez cîteva propuneri : organizarea într-un sistem comun liceu-institute de învăţămînt superior a perioadei de consultaţii în toate liceele sau pe centre accesibile tuturor absolvenţilor de liceu. În acest caz, să se stabilească altă dată pentru desfăşurarea concursului propriu-zis ; din comisiile de concurs să facă parte, cu drepturi egale, şi profesori din învăţămîntul liceal ; stabilirea unor subiecte unice pentru toate centrele universitare şi toate disciplinele concursului de admitere, subiecte elaborate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului ; verificarea scrisă să aibă o pondere mai mare (credem că este mai echitabilă şi asigură o apreciere şi o selecţionare mai bună a candidaţilor la admitere) ; exigenţa concursului de admitere să fie mai bine corelată cu programa analitică de liceu. Deci, la stabilirea subiectului să se ţină seama de acest lucru.

Actualul sistem de pregătire a candidaţilor poate suporta substanţiale îmbunătăţiri pentru a răspunde şi mai bine nu numai pregătirii absolvenţilor de liceu pentru concursul de admitere în învăţămîntul superiar, ci şi, mai ales, pentru integrarea loc în viaţa socială.

IOAN BELTECHI :

● Liceul — baza pregătirii pentru concursul de admitere ● Centre de pregătire la nivel judeţean cu sprijinul universitarilor ● Cuprinderea elevilor din centre muncitoresti si licee sătesti.

Cursurile de pregătire a viitorilor candidaţi pentru învăţămîntul superior — fiind o zonă de interferenţă între liceu şi universitate — permit stabilirea unui dialog deschis între ele în vederea stabilirii unei corelări între cerinţele programelor liceale şi ale concursului de învăţămînt superior şi a găsirii unor forme adecvate de colaborare între cadrele didactice din liceu şi şcoala superioară.

Sînt însă şi unele neajunsuri, pe care le relevăm din dorinţa de a contribui la înlăturarea lor.

Primul dezavantaj, care s-a manifestat chiar de la început, constă în apariţia unor diferenţe — uneori bine marcate — între exigenţele formulate de liceu şi cele ale şcolii superioare, atît sub raport informaţional, cît şi sub cel formativ. În continuarea acestui neajuns, ajungem la un altul : este foarte posibil ca să se creeze unele suspiciuni în rîndul familiilor în ce priveşte nivelul de pregătire asigurat copiilor lor de şcoală.

Un alt dezavantaj — şi aici mi se pare că este punctul nevralgic al modului cum se realizează pregătirea viitorilor candidaţi — este acela că se favorizează involuntar elevii din centrele mai mari, care pot participa la cursurile de pregătire organizate de institutele de învăţămînt superior în cadrul lor. În acest fel tocmai elevii care aparţin unor licee din mediul sătesc sau din centre urbane mai mici şi care ar avea nevoie de aceste forme de pregătire au o posibilitate mai redusă de a participa la ele.

Pentru elevii care provin din localităţi mai îndepărtate şi trebuie să parcurgă uneori distanţe apreciabile pentru a ajunge la centrul în care are loc pregătirea, aceste deplasări se totalizează în cheltuieli de energie, consum de timp, oboseală — toate în dauna pregătirii însăşi, care constituie scopul acestor cursuri — şi, fireşte, ele înseamnă şi unele probleme de ordin material pentru familiile lor.

În scopul de a reduce cît mai mult inconvenientele amintite şi de a face ca de aceste cursuri pregătitoare să beneficieze masa de liceeni şi îndeosebi cei din mediul sătesc şi aşezări orăşeneşti mai mici, am trecut la întocmirea şi transpunerea în practică a următorului plan de măsuri : pregătirile se efectuează în fiecare liceu, cu profesorii respectivi ; sîmbăta sau duminica, în cele două centre din judeţul nostru unde am organizat cursuri de pregătire a viitorilor candidaţi, cu participarea celor mai bune cadre didactice din liceele respective şi avînd permanent sprijinul unor cadre universitare, au loc lecţii de sinteză, după un program bine stabilit, pentru a se asigura continuitatea în pregătire şi a se evita eventuale păreri contradictorii în faţa candidaţilor într-o chestiune sau alta. Cadrele didactice universitare participă la aceste cursuri de pregătire la un interval de două sau trei săptămîni. Între aceste întîlniri ale universitarilor cu viitorii candidaţi pregătirea este asigurată de către profesorii noştri de liceu.

În final, aş vrea să formulez şi eu propunerea de a se elabora subiecte de examen unice pe ţară, conform programei analitice din liceu.

alizată pregătirea ămîntul superior

LEON HOGIU :

● Accent pe sinteză, sistematizare şi interpretare ● Condiţii de pregătire şi exigenţe egale ● Cursuri pregătitoare în cadrul facultătii.

Indiscutabil, actualul sistem de pregătire oferă cîteva avantaje. Primul cîştig pe care îl au elevii este că se familiarizează încă din perioada ultimului an de liceu cu exigenţele concursului de admitere într-un institut de învăţămînt superior. Ceea ce, fireşte, şi sub raport psihologic, cît şi sub acela al stabilirii unor punţi de legătură între liceu şi învăţămîntul superior prezintă o reală însemnătate.

Un alt cîştig pe planul unei pregătiri calitative superioare a candidaţilor la diferite forme de învăţămînt postliceal este acela că se stimulează în mod hotărît elevii în asimilarea materiei pe baza gîndirii, a înţelegerii fenomenelor, a unei receptări creatoare a materiei studiate. Tot de aici mai observăm că derivă şi un alt avantaj : se obţine un plus de sistematizare a cunoştinţelor la disciplinele la care se efectuează pregătirea şi, în acelaşi timp, se înlesneşte aprofundarea unor capitole din materia parcursă, precum şi capacitatea de a opera sinteze din capitolele mai mari.

Totodată, nu putem să nu recunoaştem că simultan cu aceste incontestabile avantaje apar şi unele inconveniente, neajunsuri, pe care trebuie să le înlăturăm la timp.

Cel mai evident fenomen negativ care se manifestă în acest cadru este că se stimulează depăşirea programelor de liceu în pregătirea elevilor pentru concursul de admitere. Prima consecinţă este apariţia unei îngrijorătoare supraîncărcări a elevilor. Pe de altă parte, se observă şi o slăbire a interesului faţă de celelalte discipline de învăţămînt. Elevii sînt împinşi astfel spre o unilateralizare a eforturilor şi preocupărilor lor intelectuale, canalizate exclusiv în direcţia disciplinelor pe care le au în vedere la concurs. Or, ştim foarte bine că fiecare disciplină şcolară are anumite valenţe formative în pregătirea generală a absolvenţilor de liceu.

Am putea semnala şi apariţia unei neîncrederi a familiei în posibilităţile liceelor de a asigura o pregătire corespunzătoare cu exigenţele concursului de admitere în învăţămîntul superior pentru copiii lor. Dar cred că cel mai mult trebuie să reflectăm asupra următorului neajuns : datorită faptului că la aceste cursuri nu putem cuprinde pe toţi elevii, din toate liceele, se va crea inevitabil o inegalitate gravă acelor absolvenţi care sînt puşi în imposibilitatea să le urmeze. Ajungem astfel la o situaţie curioasă : formulăm cerinţe egale faţă de candidaţi care în realitate sînt pregătiţi în condiţii inegale.

Ce se poate face pentru a preîntîmpina şi înlătura aceste neajunsuri ?

În primul rînd, să se organizeze cursuri de pregătire în etapa premergătoare concursului, în cadrul facultăţilor, asigurîndu-se astfel condiţii de participare egale pentru toţi. În această perspectivă, sprijinirea elevilor în eforturile lor de pregătire ar urma să se efectueze în şcoală, de către profesorii liceului.

Pentru a asigura obiectivitatea desăvîrşită a concursului cred că am putea trece la elaborarea de subiecte unice, redactate bineînţeles de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului.

FERNAND CHIREA :

● Inspectoratul şcolar — organizatorul cursurilor de pregătire pe raza judeţului ● Respectarea conţinutului programei şcolare ● Cursuri de pregătire pentru diferite forme de învăţămînt postliceal.

Am avut permanent în centrul preocupărilor noastre caracterul de continuitate în pregătire, pe care am conceput-o şi realizat-o foarte larg în scopul cuprinderii tuturor elevilor din anii IV ai liceelor din judeţul nostru. În acest sens, am organizat cursuri locale la nivelul fiecărei clase, al fiecărui liceu, cursuri în a căror realizare ne-am bizuit pe „forţele noastre“, pe munca şi priceperea profesorilor care i-au pregătit timp de 4 ani şi a căror resposabilitate faţă de pregătirea elevilor trebuie să crească.

Nevoia de cadre tehnice cu pregătire superioară şi medie în judeţul Teleorman ne-a îndemnat la reflecţii privind necesitatea pătrunderii în facultăţi şi în învăţămînt postliceal a unui număr de absolvenţi din rîndul fiilor de muncitori şi ţărani, care, după terminarea studiilor, se vor întoarce în întreprinderile judeţene — şi acest lucru s-a concretizat în pregătirea temeinică suplimentară ce se asigură acestor elevi care şi-au manifestat opţiunile pentru diferite institute de învăţămînt superior sau învăţămînt postliceal.

Din cîmpul pregătirii atotcuprinzătoare nu au fost neglijaţi nici viitorii absolvenţi care şi-au manifestat dorinţa ca după terminarea liceului să urmeze cursuri de calificare de scurtă durată, cu aceştia lucrîndu-se în mod diferenţiat în cadrul formelor de pregătire.

Se pune în mod firesc întrebarea : Sînt necesare cursurile de pregătire organizate în centrele universitare şi în diferite centre din judeţ ?

Răspunsul este categoric da, cu unele precizări care se impun. Cursurile organizate în centrele universitare au inconvenientul deplasărilor care, pe lîngă oboseală, ridică şi probleme de ordin financiar. Bune rezultate dau cursurile organizate la nivelul cîtorva centre în judeţ, cu participarea cadrelor universitare, dar acestea ca o completare a celor permanente, locale, despre care am vorbit anterior.

Acestea din urmă fiind organizate tot mai aproape de liceele din provincie şi, în special, de cele din mediul sătesc, permit mai mult fiilor de muncitori şi ţărani să le frecventeze.

Referitor la eficienţa lor se impune să stabilim nişte norme de care e absolut nevoie să ţinem seama, fiindcă ignorarea lor poate crea deservicii, mai ales în condiţiile în care cadrele didactice din învăţămîntul superior nu cunosc sau neglijează programele şi manualele de liceu, realizînd expuneri şi prelegeri la nivelul anilor superiori de facultate.

Pentru a evita atari situaţii, se impune ca această acţiune să fie organizată şi controlată pe tot timpul realizării ei de către inspectoratele şcolare judeţene.

În legătură cu concursul de admitere, îmi permit unele propuneri : respectarea prevederilor programei şi a conţinutului manualelor de liceu ; formularea unor subiecte unice pentru toate facultăţile de acelaşi profil din toate centrele universitare ; introducerea în comisii şi a profesorilor de licee, cu drepturi egale în notarea cunoştinţelor.

●

Am prezentat pe larg opiniile invitaţilor noştri la această dezbatere pentru a oferi o imagine mai exactă a ceea ce s-a întreprins în diferite locuri din ţară şi, mai ales, pentru a concentra o serie de sugestii pentru îmbunătăţirea modalităţilor de pregătire a viitorilor candidaţi în învăţămîntul superior.

Dincolo de diversitatea de opinii formulate de participanţi, unele dintre ele cu o coloratură subiectivă, se desprind cîteva elemente comune :

● baza pregătirii viitorilor candidaţi pentru concursul de admitere în învăţămîntul superior se realizează la nivelul liceului, cu profesorii respectivi ;

● necesitatea de a cuprinde în acest sistem de pregătire pe toţi absolvenţii dornici să frecventeze cursurile şi în primul rînd pe aceia care provin din licee din mediul sătesc şi centre muncitoreşti, în al căror sprijin ele au fost de fapt iniţiate ;

● realizarea unei mai bune conlucrări între cadrele din învăţămîntul superior şi profesorii de liceu pentru a asigura o unitate de exigenţe faţă de absolvenţii de liceu şi a realiza o corelare deplină între programele de liceu şi cele ale concursului de admitere în învăţămîntul superior ;

● concursul să pună accent pe capacitatea candidatului de a sistematiza cunoştinţele, de a opera sinteze, de a interpreta ;

● să se redacteze subiecte unice pentru facultăţile de acelaşi profil de către Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului.

NICOLAE SORIN

LA ZI

Intre 21 şi 28 martie a.c. ne-a vizitat ţara, la invitaţia Academiei de ştiinţe economice din Bucureşti, o delegaţie a Universităţii „Karl Marx“ din Budapesta, condusă de dr. Szabó Kálmán, pentru lărgirea colaborării didactico-ştiinţifice şi a schimbului de informaţie între cadrele universitare.

În cursul vizitei, delegaţia a fost primită de către tovarăşul Alexe Popescu, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului.

■

Ministerul Educaţiei din Cuba a oferit în dar — cu prilejul recentei vizite în această ţară a delegaţiei, condusă de Mircea Maliţa, ministrul educaţiei şi învăţămîntului — seturi de manuale, cărţi de literatură, reviste, ziare amulete şi vase de ceramică — copii, într-o execuţie excelentă, după obiecte aparţinînd unor vechi culturi de pe teritoriul Cubei.

Obiectele primite vor îmbogăţi fondul documentar al Liceului nr. 15, cu limba de predare spaniolă, din Bucureşti şi al Muzeului de istorie naturală „Grigore Antipa“.

■

Faza judeţeană a unei noi şi ample manifestări cu caracter republican organizată de Comitetul Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură şi Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, Simpozionul cu tema : „Educarea elevilor pentru munca productivă“ a debutat duminică 26 martie a.c. în municipiul Piteşti. La această manifestare au participat numeroase cadre didactice şi activişti ai organelor locale de partid şi de sindicat. În şedinţa plenară, lucrările simpozionului au fost salutate de tovarăşii Grigore Comartin, secretar al Comitetului de partid al judeţului Argeş, Maria Stănescu, preşedinta Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, Petre Popa, secretar al Comitetului de partid al municipiului Piteşti. În continuare, Ion Şerdean, lector al I.C.P.P.D. a expus comunicarea „Aspecte psihopedagogice ale educării elevilor pentru munca productivă“, iar Gheorghe Dragoş, inspector şcolar şef al judeţului Argeş, „Rolul şcolii în cultivarea atitudinii înaintate faţă de muncă a elevilor, în formarea acestora pentru munca productivă“. Lucrările simpozionului s-au desfăşurat în şapte secţii unde au fost prezentate peste 40 de comunicări şi referate, rod al dezbaterilor care s-au purtat în fiecare şcoală în prima fază a simpozionului. Dintre temele şi problemele tratate de comunicările prezentate în secţii reţinem : participarea profesorului-diriginte la educarea elevilor pentru munca productivă, munca tehnico-productivă, factor important de educaţie, (secţia „Educarea elevilor pentru muncă în procesul instructiv-educativ“), asigurarea în ateliere a condiţiilor de securitate şi igienă a muncii, munca, disciplină de învăţămînt, specificul lucrărilor practice pentru fete (secţia „Atelierul şi maistrul instructor“), organizarea de acţiuni pentru formarea culturii tehnice a personalului didactic indiferent de specialitate, colaborarea sindicatelor din învăţămînt şi a sindicatelor din întreprinderi pentru asigurarea condiţiilor de organizare şi desfăşurare a activităţilor practice ale elevilor (secţia „Sindicală“).

■

In zilele de 6, 7 şi 8 aprilie a.c. se va desfăşura faza finală a concursului de literatură „Mihai Eminescu“. Cel de literatură română va avea loc la Liceul „Mihai Viteazul“, iar cel de limbă rusă la Liceul „Zoia Kosmodemianskaia“ din Capitală. Faza interjudeţeană a concursului de literatură maghiară se va desfăşura la Cluj, iar concursul de literatură germană la Timişoara. În prima zi a concursului, elevii vor susţine două probe, ca şi la faza judeţeană (prima, de evaluare a cunoştinţelor, şi a doua, de compoziţie literară liberă). În zilele următoare ei vor participa la activităţi cultural-educative. Şedinţa festivă de premiere va avea loc în ziua de 8 aprilie a.c. orele 11, în liceele unde a avut loc concursul.

■

Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti, în colaborare cu Casa corpului didactic, a organizat sîmbătă 25 martie a.c., la Liceul „Zoia Kosmodemianskaia“, o acţiune în sprijinul profesorilor care predau la clasele speciale de biologie. După lecţia despre caracterele generale ale nevertebratelor, ţinută de profesoara Henrieta Ionescu, cei prezenţi au purtat ample şi interesante discuţii privind desfăşurarea procesului de învăţămînt, care le-au înlesnit un fructuos schimb de experienţă. La discuţii au participat, venind cu interesante sublinieri, acad. Eugen A. Pora, preşedintele Comisiei de învăţămînt biologic din cadrul M.E.I.

■

Cel de-al doilea festival naţional de poezie al elevilor intitulat „Testament literar“, găzduit cu puţin timp în urmă de oraşul Tîrgovişte, a fost conceput de astă dată ca un omagiu adus gloriosului jubileu al U.T.C. Peste 100 de tineri elevi, reprezentanţi din diferite localităţi ale ţării, au asistat la recitaluri de muzică şi poezie, au participat la inaugurarea expoziţiei „Activitatea publicistică a elevilor“, cuprinzînd cele mai recente numere din revistele unor şcoli din ţară, au participat la festivitatea de decernare a titlurilor de membri de onoare ai societăţii literare „Alexandru Vlahuţă“ din Tîrgovişte unor preşedinţi ai societăţilor literare ale elevilor din ţară.

Lecţia în sprijinul dezvoltării capacităţilor creatoare ale elevilor

(Urmare din pagina 1)

Caracterul ştiinţific al conţinutului lecţiei este primordial în raport cu tehnica didactică în aprecierea caracterului modern al unei lecţii.

Se insistă în ultima vreme ca lecţiile să se ţină în cabinete şi laboratoare. S-au evidenţiat în acest sens iniţiative demne de relevat. O lecţie predată în cabinete sau în laboratoare este numai prin aceasta modernă ? Caracterul modern al lecţiei, afirmăm noi, depinde de metodica ei. Dacă deplasăm elevii în laborator atrăgîndu-le însă în mod riguros atenţia să nu se atingă de aparatură ca să nu o strice, lecţia nu poate fi considerată modernă. Dacă însă elevii efectuează activităţi în laborator, lecţia îşi dobîndeşte caracterul modern. Nu orice fel de activităţi însă. Executarea de lucrări frontale realizate prin repetarea experienţelor executate de profesor nu definesc o lecţie modernă. Astfel de lucrări sînt lipsite de creativitate, ele nu solicită efortul de gîndire a elevilor, ele **reproduc**, nu **descoperă ; copiază,** nu **creează.**

Nu este modernă o lecţie care promovează exclusiv speculaţia intelectuală, care ignorează practica domeniului respectiv, coroborată cu practica construcţiei socialiste din ţara noastră.

Este oare modernă o lecţie în care profesorul se angajează într-o demonstraţie personală de pregătire ştiinţifică şi de măiestrie pedagogică ? Pentru că într-o asemenea manieră profesorul **demonstrează,** dar nu **comunică,** lucrurile rămîn la nivel de **„recital“,** ea nu poate fi denumită lecţie şi cu atît mai puţin **modernă !**

Lecţia în laborator şi cabinete speciale

Pentru a imprima procesului de predare a cunoştinţelor un caracter aplicativ, lecţia — activitate în laborator sau în cabinete speciale — a devenit o cerinţă a învăţămîntului modern.

Lecţia — activitate în laborator, desfăşurată sub directa îndrumare a profesorului, pune pe elev în situaţia ca prin experienţe executate individual să ajungă la stabilirea unor concluzii care nu sînt altceva decît noţiunile fundamentale, care urmau a fi transmise de către profesor. Experienţele pot fi executate pe bază de fişe individuale, distribuite fiecărui elev în parte.

În enunţarea experienţelor se vor da elevilor numai atîtea indicaţii cîte sînt necesare pentru stimularea gîndirii.

Rezultatele experienţelor (observaţiile şi concluziile) vor fi notate de elevi într-un tabel de rezultate cu o rubricaţie stabilită şi dată drept model de către profesor.

Fiecare experienţă — o dată finalizată — va fi discutată de către întreaga clasă, sub directa îndrumare a profesorului, astfel încît eventualele observaţii sau concluzii eronate să poată fi corectate pe loc.

În acest mod elevii vor avea o verificare **imediată,** un control **imediat** asupra muncii lor. Astfel, ei vor dobîndi încredere în forţele proprii şi mai ales dragoste pentru obiectul respectiv.

Tot în cadrul activităţilor în laborator, elevii trebuie deprinşi cu analizarea rezultatelor, cu stabilirea de analogii, de sinteze ş.a.

În laboratoarele de biologie elevii vor fi deprinşi să ajungă la stabilirea noţiunilor fundamentale prin observaţie proprie. În acest scop, se vor folosi observarea la microscop, urmărirea unor procese biologice prin prezentarea unui film etc.

Activităţile în laborator vor fi orientate şi spre scopuri productive, aplicîndu-se reţete tehnologice în diferite analize chimice (analiza unor produse alimentare, farmaceutice etc.), sau altele de fabricaţie a unor compuşi (coloranţi, detergenţi, aparate de recepţie etc.). În felul acesta, lecţia — activitate în laborator — deschide perspective profesionale elevilor — însuşirea noilor cunoştinţe se face sub semnul utilităţii lor ştiinţifice şi economice.

În şcolile care funcţionează pe cabinete elevii vor desfăşura activităţi în cadrul acestora, eficienţa fiind asigurată de două condiţii fundamentale :

a) cabinetele să fie astfel concepute şi dotate încît să asigure o funcţionalitate corespunzătoare ;

b) activitatea să fie bine îndrumată.

Etalarea expoziţională a materialelor (planşe, fotografii), deşi acoperă valenţe de ordin estetic, este nefuncţională din punct de vedere didactic.

Un cabinet care prezintă posibilitatea unor multiple funcţionalităţi în cadrul unui obiect de studiu trebuie să asigure elevilor condiţiile de a lucra independent cu diferite materiale existente (în acest mod ne apropiem de individualizarea învăţămîntului).

Ex. : interpretarea unui fenomen social prin scheme, grafice întocmite de elevi, pe baza datelor statistice care le stau la dispoziţie, consultarea şi întocmirea de albume tematice de fotografii şi diapozitive, existente în cabinet ş.a.

La fel, evoluţia unui eveniment istoric. Elevii vor fi deprinşi cu urmărirea şi deducerea acestuia pe baza unei hărţi bine concepute şi a altor materiale ilustrative (filme, diafilme, diapozitive etc.). Schemele de organizare a statelor din diferite epoci trebuie să înlocuiască expunerea orală a profesorului ; schemele vor constitui punctul de plecare al elevului pentru interpretarea caracteristicilor acestor state.

Lecţia-seminar

Structurarea relaţiei profesor-elev pe bază de dialog atrage atenţia asupra bogatelor valenţe formative ale lecţiei-seminar. Aceasta constituie pentru clasele terminale ale liceului o formă de activitate preuniversitară, anticipativă şi un bun cadru metodic de coparticipare a elevilor în procesul de învăţămînt.

Organizarea unei lecţii-seminar eficiente implică măsuri organizatorice deosebite din partea profesorului, solicitînd, totodată, o pregătire corespunzătoare din partea clasei.

Abordarea unei astfel de activităţi presupune :

— însuşirea de către elevi a instrumentelor de lucru în domeniul respectiv (asigurarea unui cuantum suficient de cunoştinţe instrumentale şi operaţionale) ;

— elaborarea unui plan tematic de desfăşurare a seminarului ;

— repartizarea anticipată a bibliografiei pentru a fi studiată de elevi ;

— repartizarea de teme pregătitoare, individual sau pe grupe de elevi. Aceştia, pe baza noţiunilor însuşite anterior, a literaturii recomandate în mod special şi a indicaţiilor suplimentare, vor putea realiza în cadrul acestor teme, diferite materiale ajutătoare (referate, comunicări) necesare ; prin acestea, elevii contribuie la lămurirea noţiunilor noi, iar concluziile subliniate de profesor vor reprezenta punctele esenţiale (noţiunile fundamentale) care urmează a fi reţinute de elevi.

Lecţia-seminar se poate încheia cu teme pentru acasă, a căror formulare trebuie să solicite elevilor aplicarea în practică a noţiunilor fundamentale asimilate.

Discuţia din seminar dă posibilitate elevilor să-şi clarifice, prin confruntare cu colegii şi profesorul, noţiunile însuşite pe bază de studiu individual, să le completeze şi să le stabilească ordini prioritare şi funcţionalităţi în sistemul general de cunoştinţe al domeniului respectiv. În măsura în care profesorul ştie să transforme dialogul din seminar într-o dezbatere vie, antrenantă, acesta va constitui şi un bun exerciţiu pentru afirmarea responsabilă, documentată, a punctelor de vedere a fiecărui elev şi va impune cu rol de cenzor obiectiv şi ferm, opinia colectivului.

Temele individuale

O formă eficientă de muncă independentă a elevilor o constituie temele date acestora, în mod individual, spre rezolvare în clasă sau acasă. Trebuie să lărgim, însă, sfera noţiunii, să depăşim reprezentarea tradiţională a temelor scrise şi să le adăugăm **teme de lucru date elevilor spre executare.**

Sub ambele lor modalităţi, temele lărgesc aria de cunoaştere a elevilor, dezvoltă deprinderea de muncă independentă, formează un sistem de muncă ştiinţifică, solicită gîndirea. Pentru a realiza o temă scrisă elevul se documentează, selectează şi organizează idei într-o sinteză originală, argumentează şi surprinde legături între fenomene, posibilităţi şi aplicare a lor, trage concluzii cu valoare de generalizare. În acelaşi timp, el trebuie să aducă şi contribuţia propriei sale experienţe de viaţă, cu care confruntă tezele teoretice cu care operează. Tema scrisă este, pe lîngă toate acestea şi un bun exerciţiu de logică lingvistică, de stăpînire a terminologiei, de construcţie sintactică. Tema deschide drum referatului şi comunicării ştiinţifice, precum şi unor lucrări mai complexe ca cele de examen de stat etc., cu care elevul sau studentul vor fi confruntaţi pe parcursul şcolarizării lor şi ulterior. Se impun teme cu un caracter de sinteză, care să nu solicite amănunte nesemnificative. Prin teme, elevilor li se dezvoltă perspectiva aplicativă a cunoştinţelor teoretice, activitatea practică impunîndu-se în acelaşi timp şi ca sursă de îmbogăţire a teoriei, nu numai de verificare-aplicare a ei.

Avînd permanent în atenţie cauzele şi scopul procesului de modernizare a învăţămîntului, rămîne să găsim locul temelor în activitatea la clasă, astfel ca să nu supraîncărcăm elevii, fie prin gradul lor depăşit de accesibilitate, fie mai ales prin numărul lor.

Orice profesor trebuie să ştie că poate opera cu o gamă variată de teme ; în cadrul însuşirii sau aprofundării cunoştinţelor, în cadrul verificării practice a unui adevăr ştiinţific, în cazul temelor-experienţă cu valoare intuitivă în procesul cunoaşterii sau cu valoare operaţională.

De pildă, în orele în care noţiunile teoretice se însuşesc prin deducţie, temele pot fi formulate astfel încît pe baza unor cunoştinţe anterioare şi a unor indicaţii impuse de moment, elevul să ştie să mînuiască singur aparatura necesară, să o aşeze de aşa manieră încît să corespundă scopului propus , să ştie să tragă concluziile necesare.

Temele cu valoare instrumentală trebuie să se bazeze pe exemple concrete, care să realizeze tehnicile activităţii intelectuale (scris, citit, observare, analiză, sinteză, comparaţie, analogie) la un nivel superior, solicitînd elevului eforturi de gîndire în vederea realizării unui salt calitativ prin acumulări cantitative.

Aşa de exemplu, în cazul exerciţiilor de scriere, date ca temă în clasă, se va avea în vedere îmbogăţirea vocabularului, utilizarea cuvintelor cunoscute în texte noi, se va urmări acurateţea stilistică a frazei etc.

Alteori, utilizăm teme în care elevilor li se cere să desprindă noţiunile noi, relaţiile între ele, relaţiile cu alte noţiuni anterioare, vocabularul nou (indiferent de obiectul de studiu), construirea de texte pe baza noului vocabular, aplicabilitatea practică a acestuia etc.

Obţinerea de date teoretice din studierea unor exemple concrete ,ridicarea de la particular la general şi invers, realizarea de scheme pentru stabilirea cauzalităţii între noţiuni şi fenomene, între categorii sociale etc., iată alte posibilităţi de orientare a activităţii prin efortul propriu de gîndire al elevilor.

Creşte considerabil rolul temelor pentru acasă în acest nou context. Renunţînd la teme cu caracter reproductiv şi dîndu-se elevilor — spre rezolvare — teme cu caracter operaţional, aceştia se vor putea deprinde cu activităţi creatoare, vor putea, treptat, trecînd de la simplu la complex să ştie aplica cunoştinţele acumulate atît pe planul noilor achiziţii intelectuale, cît şi pe celălalt al activităţilor productive.

Ţinînd seama de capacităţile intelectuale ale elevilor se pot da pentru acasă teme cu caracter aplicativ, lecturi dirijate, caracterizări, demonstraţii, analogii, comparaţii, analize, sinteze, generalizări, realizare de materiale didactice ajutătoare (albume tematice, grafice reprezentînd corelaţia între fenomene, vocabulare şi dicţionare lingvistice, filozofice, ştiinţifice, elaborare de fişe pentru lucrări de laborator, referate de comunicări, colecţii de publicaţii cu note rezumative, scheme de producţie, fişe bibliografice ş.a.).

Trebuie de subliniat rolul deosebit al stimulării activităţilor independente, îndrumate, ale elevilor printr-o notare corespunzătoare.

Dacă notarea temelor efectuate în clasă este o problemă oarecum rezolvată, notarea temelor rezolvate acasă a intrat în practica unui număr restrîns de profesori.

În aprecierea acestor teme profesorii vor pune un accent deosebit pe activitatea creatoare, inventivă, pe asociaţii noi realizate de elevi. Unele teme individuale bine rezolvate vor putea sta la baza realizării unora dintre activităţile din cadrul orelor de clasă. De o mare importanţă este şi metoda rezolvării de teme de către grupuri de elevi, aplicată în prezent în special în cadrul cercurilor pe obiecte şi care poate fi extinsă în cadrul activităţilor la clasă.

Cele cîteva consideraţii despre lecţia modernă le-am formulat cu intenţia unor contribuţii la o problemă deschisă, aceea a perfecţionării procesului de învăţămînt, în dezbaterea căreia o angajare cît mai largă de opinii, iniţiative şi experienţe pozitive va fi de natură să grăbească procesul de reaşezare a conţinutului învăţămîntului şi de înnoire a tehnologiei didactice pusă în serviciul difuzării lui.

RELAŢIA LICEU-UNIVERSITATE

Convorbire cu prof. univ. dr. GEORGE CIUCU, rector al Universităţii Bucureşti

RED. : Considerind relaţia liceu-universitate ca pe o necesitate obiectivă derivată din însuşi caracterul unitar al întregului sistem de învăţămînt, vă rugăm să ne spuneţi, tovarăşe rector, în ce constă, după opinia dumneavoastră, în primul rînd, însemnătatea acestei relaţii.

G. CIUCU : Asigurarea unei legături strînse între învăţămîntul superior şi cel de cultură generală constituie o cerinţă de mare actualitate. Înfăptuirea cu succes a acestui deziderat va asigura învăţămîntului nostru un caracter şi o structură unitare, un caracter dinamic şi prospectiv, va permite o continuă modernizare a procesului de învăţămînt în deplină concordanţă cu dezvoltarea economiei, ştiinţei şi culturii româneşti, va grăbi dezvoltarea aptitudinilor tineretului şi va oferi învăţămîntului superior noi cadre valoroase.

RED. : Observ că, între altele, condiţionaţi de înfăptuirea relaţiei liceu-universitate şi caracterul prospectiv al învăţămîntului.

G. CIUCU: Am în vedere faptul că şcoala contemporană pregăteşte cadre care vor intra în producţie peste 10—15 ani. În aceste condiţii, numai o legătură organică între învăţămîntul superior şi învăţămîntul de cultură generală va da posibilitate şcolii să privească în viitor, să ţină seama de cerinţele şi perspectivele epocii în care trăim, să-şi adapteze structurile şi conţinutul la noile imperative ale vieţii.

RED. : Care sînt căile apte să asigure legătura despre care vorbim ?

G. CIUCU: O primă cale mi se pare a fi aceea de a intensifica şi consolida formele de colaborare existente. Mă refer la olimpiadele de matematică, fizică, chimie etc., la activitatea cercurilor ştiinţifice ale elevilor, la activitatea de perfecţionare a corpului profesoral la cursurile de vară care se organizează pentru profesori, dînd posibilitatea acestora de a se pune la curent cu cele mai noi cuceriri ale ştiinţelor, la întreaga activitate şi la publicaţiile societăţilor ştiinţifice.

RED : Ce obligaţii revin, în această privinţă, universităţii ?

G. CIUCU: Un adevăr verificat de experienţă ne arată limpede că, pentru a introduce în şcoală o metodologie sau o tehnologie nouă, este necesar ca aceasta să fie mai întîi însuşită în universitate. Prin întărirea rolului universităţilor în pregătirea profesorilor, se va exercita o puternică influenţă asupra ridicării calitative a nivelului procesului instructiv-educativ din liceu şi din întregul învăţămînt de cultură generală. În acest scop, se impune ca seminarul pedagogic care funcţionează pe lîngă universitate să asigure, alături de o pregătire pedagogică modernă, absolut necesară pentru un viitor profesor, şi cunoaşterea metodologiei şi tehnologiei moderne care începe să-şi facă un loc din ce în ce mai larg în învăţămîntul de cultură generală şi care tinde să renoveze lecţia tradiţională. Ar fi totodată necesar să se constituie colective mixte de cercetare, formate din cadre didactice din învăţămîntul de cultură generală şi studenţi care efectuează practica pedagogică, în vederea unor experimente utile pentru modernizarea procesului de învăţămînt. Semnificativ din acest punct de vedere este începutul făcut de Catedra de metodică a universităţii noastre, care a şi constituit un astfel de colectiv. Acest colectiv experimentează introducerea unor noi metode în predarea ştiinţelor sociale în învăţămîntul de cultură generală. El a obtinut deja unele rezultate frumoase care urmează să fie valorificate şi generalizate.

RED. : Ce rol atribuiţi, în aceeaşi problemă, pregătirii viitorilor studenţi ?

G. CIUCU: Universitatea va trebui să acorde o mai mare atenţie acestei probleme, astfel încît viitorii studenţi să se prezinte în sălile de cursuri şi în laboratoare ca să cunoască temeinic activitatea pe care urmează s-o desfăşoare aici. Pe această linie, patronarea liceelor de către universitate, conferinţele ţinute de cadrele didactice din învăţămîntul superior în faţa elevilor, întîlnirile lor cu elevi din întreaga ţară, întîlniri în care să li se vorbească despre organizarea învăţămîntului superior, despre sarcinile sale, despre posibilităţile de studiu şi perspectivele profesionale pe care le deschide el sînt de o deosebită importanţă. Consider importantă, de asemenea, generalizarea predării unor lecţii în liceu — şi îndeosebi la clasele speciale — de către cadre didactice din învăţămîntul superior. Astfel de lecţii ţinute de acad. Gr. C. Moisil şi de acad. Gheorghe Mihoc au trezit un deosebit interes în rîndul elevilor. Cei mai valoroşi dintre ei au devenit apoi studenţi ai facultăţilor de matematică şi fizică. Găsirea unor forme de generalizare a acestor iniţiative pozitive trebuie să stea în atenţia învăţămîntului superior şi a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului. Ele vor conduce, între altele, la ridicarea nivelului ştiinţific al învăţămîntului de cultură generală şi îi va obişnui pe elevi cu stilul universitar de muncă, cu o gîndire suplă, elastică, riguros ştiinţifică. Se vor înlătura, de asemenea, discrepanţele dintre metodele şi stilul de activitate în cele două niveluri de învăţămînt.

De altfel, pe plan mondial, asistăm în prezent la un proces de transfer de structuri, organizări şi metode dinspre învăţămîntul superior spre cel liceal, fapt care vine să armonizeze raporturile dintre aceste paliere ale sistemului de învăţămînt. Este de relevat în acest sens că lărgirea cadrului opţionalităţii prin diversificarea tipurilor de licee este, în ţara noastră, un rezultat al impactului universitate-liceu.

RED. : Este necesară, fireşte, şi o strînsă colaborare între cadrele didactice din învăţămîntul superior şi cel de cultură generală.

G. CIUCU: Bineînţeles. Cred că facultăţilor din cadrul universităţii le revine sarcina importantă de a atrage un număr tot mai mare de cadre didactice din învăţămîntul de cultură generală în sfera activităţii lor de cercetare ştiinţifică. Şi am în vedere, în primul rînd, cercetările din domeniul modernizării ştiinţelor educative, al pedagogiei, al metodicii şi psihologiei, dar şi pe cele care să ducă la elaborarea unor lucrări cu caracter ştiinţific de specialitate, îndeosebi a unor studii şi investigaţii zonale asupra diferitelor aspecte ale realităţii sociale, culturale şi politice.

RED. : Vă mulţumim,

OCTAVIAN BUZESCU

CORELAŢII ŞI DISCORDANŢE

La întrebarea

„Cum apreciaţi, prin prisma rigorilor învăţămîntului superior, pregătirea primită în învăţămîntul liceal ?"

Ne răspund 14 studenţi ai anilor I de la...

...Academia de studii economice, Facultatea de economie generală.

Ion Dragnea : Mie personal îmi par utile toate disciplinele pe care le-am studiat în liceu. Cu atît mai mult, cu cît facultatea noastră solicită cunoştinţe de cultură generală de o largă diversitate. Nu ştiu dacă aş putea să numesc o materie pe care am studiat-o şi care nu mi-ar fi astăzi de folos. În ceea ce priveşte modul în care ne-au fost predate ştiinţele sociale, aş putea spune că ele au fost caracterizate în liceu de un oarecare formalism. A fost necesară intervenţia partidului şi tot ansamblul de acţiuni care au dus la reorganizarea predării ştiinţelor sociale în şcoală. Orice intelectual din zilele noastre trebuie să cunoască politica partidului şi mecanismele vieţii sociale.

Stela Mihailovici: În liceu, am făcut prea puţină economie politică, doar un an, înainte de a da bacalaureatul. Puţină şi superficială. E ridicol, dar noi, studenţi în anul I, nu ştim să purtăm un dialog ştiinţific, nu ştim să luăm notiţe, nu ştim să studiem individual. Nici cu cultura generală cred că nu ne prea putem mîndri. Elevii se plîng de supraîncărcare. Dar, adevărul este că nu ne-am prea omorît nici unul să învăţăm prea mult. Sau, poate, tocmai pentru că am fost excedaţi de volumul de cunoştinţe pe care trebuia să-l acumulăm, am devenit superficiali.

Petre Arion : În domeniul ştiinţelor sociale, cred că ar fi fost necesar ca liceul să ne asigure mai întîi o introducere în conceptele şi noţiunile disciplinelor respective. Necunoscînd bazele anumitor discipline, asimilarea şi întregul proces de învăţămînt devin foarte greoaie. În ceea ce priveşte ştiinţele exacte, cum ar fi matematica, fizica, chimia cred că nu se face o legătură destul de strînsă între bazele teoretice şi domeniile practicii actuale.

Mihaela Popescu : Consider că nu am primit o pregătire suficient de substanţială pe linie ideologică. De aceea, am aprobat din toată inima măsurile preconizate de partid pentru îmbunătăţirea activităţii în acest domeniu. Am făcut economie politică în anul III, iar socialism şi filozofie în anul IV. Privite prin prisma exigenţelor la care ne supune facultatea, nivelul la care ne-au fost predate aceste discipline mi se pare nesatisfăcător. Tocmai de aceea, în studiul lor, la facultatea pe care o urmez, întîmpin şi anumite dificultăţi.

...Universitatea Bucureşti, Facultatea de geologie.

Marilena Georgescu : În general, consider pregătirea pe care am primit-o în liceu corespunzătoare cerinţelor facultăţii pe care o urmez. Dar asta depinde, cred, foarte mult, de profesor. Eu am avut norocul să am o foarte bună profesoară de chimie. M-a ajutat, de asemenea, mult, participarea la olimpiade. Ceea ce aş reproşa liceelor este diferenţa mare de pregătire pe care o asigură centrele universitare, faţă de cele din localităţi mai mici.

Ion Stoican : Diferenţa este flagrantă dacă veţi compara liceul citadin cu cel rural. Eu am absolvit Liceul din Drăgăneşti-Vlaşca, Teleorman. Promoţia mea — 1967—71 — a schimbat, în decurs de patru ani patru profesori de limba română. Închipuiţi-vă cum s-au prezentat candidaţii la filologie. La fizică, de asemenea, în patru ani, am avut patru profesori. La chimie pînă în ultimul an am avut un profesor bun în locul căruia ne-a fost trimis însă un proaspăt absolvent. La Olimpiadă, în loc să ne însoţească profesorul de specialitate, a mers cu noi un pedagog de la internat.

Virgil Stoica : După opinia mea, n-ar trebui să se facă deosebiri între liceul de provincie şi liceul din Capitală, ci între liceul bun şi liceul mai puţin bun, între posibilităţile de documentare şi studiu individual pe care le pune la dispoziţia elevului un liceu sau altul. În orice caz, însă, este adevărat că între cursurile de pregătire care se fac la Universitate şi cele pe care le-am făcut în liceu, cu profesori de liceu, este o deosebire netă.

...Institutul de Arhitectură „Ion Mincu".

Ion Alexandru : Aş vrea să mă refer la ponderea pe care o ocupă desenul în şcoală. În liceu, desenul este privit ca o cenuşăreasă a orarului. În ultimii doi ani, nici nu am făcut desen. Apoi, geometrie descriptivă, care aici îmi este atît de necesară, nu am făcut decît prin clasa a VIII-a a şcolii generale şi în anul I de liceu. Or, geometria descriptivă ne este necesară nu numai nouă, ci şi celor care urmează Institutul politehnic. Consider totodată că pregătirea artistică a unui absolvent de liceu este foarte slabă. Liceul nu oferă — decît cel mult întîmplător — nici cele mai elementare noţiuni de pictură, sculptură, muzică etc.

Iulian Stanciu : Predarea desenului ar trebui revizuită astfel încît să folosească celor care urmează arhitectura, construcţiile, politehnica sau artele plastice. Cred că ce s-a făcut în şcoala generală pentru clasele V—VIII, la desen, ar trebui să se facă şi pentru învăţămîntul liceal. În clasele V—VIII se dau noţiuni de formă, de spaţiu, de culoare şi proporţii, noţiuni a căror studiere nu este continuată în liceu.

Cătălina Chiricuţă : La desen, ni se dădeau teme puerile, cum ar fi eterna „cel mai frumos moment din viaţa mea", potrivită pentru clasele mici, unde copiii desenează pisici albastre, dar absurdă pentru elevii de liceu care ar trebui să facă studiul formei, geometrie descriptivă şi desen tehnic. Mărturisesc că, pentru desen, am fost nevoită să recurg la meditaţii particulare.

...Universitatea Bucureşti, Facultatea de filologie.

Viorel Buruiană : Mi se pare că, privită de la nivelul facultăţii, pregătirea pe care o primesc elevii în liceu este insuficientă şi superficială. Dacă te rezumi numai la ce îţi oferă liceul, nu poţi intra în facultate. Cred că ar trebui ca diferenţa dintre clasele „de uman" şi cele „de real" să fie mai tranşantă. În general, să se facă o mai adîncă diferenţiere de pregătire, în funcţie de opţiunea profesională a elevilor. Se pierde un timp disproporţionat pentru studiul unor discipline care nu sînt de prim interes, în defavoarea pregătirii pentru domeniul ştiinţific ales.

Licuţa Nistor : Consider oportune toate disciplinele pe care le-am studiat în liceu, nu numai fiindcă ne-a asigurat un bagaj de cultură generală indispensabil, dar şi fiindcă studiile filologice, mai ales cele cu caracter lingvistic, recurg la o terminologie din domenii foarte variate.

Alexe Hedea : Era bine să se meargă pe o specializare mai intensă, fiindcă s-au studiat multe discipline care astăzi nu ne sînt în primul rînd necesare, în detrimentul altora care au fost neglijate. Gramatică, de exemplu, din anul I, pînă în anul al IV-lea, nu am făcut de loc. A trebuit să mă pregătesc cu meditator particular.

Zoe Ioniţă : Cred că forma claselor speciale şi a liceelor de specialitate ar trebui mult extinsă, dacă nu generalizată. Aceasta ar permite să nu se aglomereze orarul cu discipline auxiliare şi să se lase timp pentru pregătirea în specialitate. Ar trebui, de asemenea, să se facă mai multă logică şi filozofie, discipline utile în orice domeniu profesional.

★

Sintetizînd răspunsurile formulate de studenţi la întrebarea noastră, o constatare se impune cu prioritate : pregătirea pe care o primesc elevii în învăţămîntul liceal nu se află în deplină concordanţă cu învăţămîntul superior. Corelaţiile, care se pot stabili între cele două subsisteme de învăţămînt, nu exclud discordanţele, adeseori flagrante, dintre ele. Se impune, în consecinţă, o apropiere a lor, o concordanţă a anumitor exigenţe, atît prin prisma solicitărilor învăţămîntului superior, cît şi a altor forme de pregătire postliceală.

A. MIHAILESCU

ZINA SÎRBU

Din carnetul unui director de liceu

Zina Sîrbu
Din carnetul unui director de liceu

Cartea Zinei Sîrbu poartă, neîndoios, însemnul confesiunii sincere, directe, reverberante a unor fapte de intimă viaţă şcolară, cu semnificaţii generalizatoare, ce depăşesc cadrul strict didactic. Pentru părinţi, educatori, elevi prezintă acelaşi interes, fără să fie acuzată vreo intenţie ostentativă, vreo notă forţată.

Un anumit pericol, presupus de rigorile genului, a existat, desigur. El este exclus, în primul rînd, prin căldura şi candoarea comunicării ce implică o identificare perfectă a autoarei cu ceea ce numim, în termeni lapidari şi la prima vedere cam inexpresivi, „viaţa şcolii“. Numai cine n-a trecut prin ea, în postură de elev sau de profesor, nu-i cunoaşte puterea de seducţie, mirajul ce-l exercită chiar asupra celor mai introvertite structuri. Autoarea renunţă la comentarii obositoare despre etică, principii şi subprincipii (valabile, desigur, în felul lor), renunţă şi la fetişizarea unor postulate pedagogice, în favoarea unei adevărate vivisecţii, printr-o fină observaţie a amănuntului semnificativ, a cazului, prospectînd psihologii, temperamente, maniere, optici deosebite, divergente chiar, atît ale vulcanicului adolescent, cît şi ale părinţilor în special.

Înainte de a se teoretiza succint şi motivat, se întrezăreşte din metodica situaţiei relatate o vocaţie pentru filozofia bunului simţ, o pledoarie pentru virtuţile morale. Raportul şcoală — părinţi apare ca un laitmotiv al cărţii. Evident că, pentru părinţii care au aerul că nu mai posedă secrete în materie de educaţie a copiilor lor — e vorba de cei ce au tendinţa de a le motiva cu o uşurinţă demnă de o cauză mai bună — animatorii de „originalităţi“ ca deteriorarea mobilierului şcolar, atitudini ireverenţioase, scandaloase chiar, faţă de corpul profesoral, sau pentru cealaltă categorie de părinţi, care operează exclusiv cu formule de interdicţie pentru tot ceea ce-i omenesc, firesc şi compatibil cu vîrsta lor, autoarea circumscrie poziţia fermă, funcţională a şcolii.

Tribulaţiile erotice, specifice unei anumite vîrste „periculoase“, cum se spune, sînt analizate cu un coeficient ridicat de delicateţe, într-un mod realist, din diferite unghiuri de vedere. Popasul asupra acestor situaţii, stigmatizate uneori apriori, cu toate implicaţiile ivite din caracterul mixt al învăţămîntului nostru, ni se pare binevenit, mai ales că lectorul sesizează fără efort deosebit, tactul, competenţa, justeţea sugestiilor. Cînd o mamă impacientată intempestiv revendică intervenţia şcolii întru apărarea integrităţii morale a băiatului ei (neatacată de nimeni de altfel) numai pentru motivul că se duce la cinematograf cu o colegă sau stă de vorbă mai mult, se evidenţiază faptul că se ignoră caracterul inocent, juvenil al unor astfel de manifestări. Mai mult, autoconstituiţi forţă beligerantă în faţa unui adversar himeric, mamei şi tatălui scandalizaţi fără motiv, directoarea le-a opus argumentele firescului, forţa implacabilă a evidenţei, nu biologice, nefiind vorba de aşa ceva, ci a sociabilităţii.

Lectura însemnărilor din Carnetul unui director... *pe lîngă faptul că îndeamnă la autoreflecţie, mai are darul să tonifice sufleteşte, să descifreze sensurile majore ale tinerei generaţii, să statueze frumuseţea muncii de educaţie, cu toate dificultăţile şi problemele, nu insolubile, pe care le ridică.*

NICOLAE VERDEŢU

GEORGE VÂLSAN — Opere alese

Un grup de specialişti, sub conducerea prof. univ. dr. docent Tiberiu Morariu, a luat iniţiativa de a prezenta, într-un volum de aproape 700 pagini, cîteva dintre lucrările mai de seamă ale marelui nostru geograf George Vâlsan. Vâlsan a fost nu numai un mare geograf (preocupări în domeniul geomorfologiei, biogeografiei, cartografiei ş.a.), ci, deopotrivă, pedolog, hidrolog, etnograf şi, mai ales, un mare pedagog.

Privită în ansamblul ei, opera lui G. Vâlsan reflectă atît pe omul de teren, cu spirit ascuţit de observaţie, cît şi pe cercetătorul căruia nu-i scapă nici un detaliu care poate contribui la explicarea fenomenelor studiate şi, mai ales, pe teoreticianul cu o pregătire temeinică şi cu vederi proprii, de o incontestabilă originalitate.

Lui Vâlsan îi datorăm metode şi principii noi de cercetare în geografie, pe care nu numai că le-a formulat, dar le-a şi aplicat în propriile sale studii. Vâlsan a urmărit totdeauna raportul de cauzalitate al fenomenelor din natură, înlănţuindu-le în efectul lor şi explicînd astfel interdependenţa lor. „A explica înseamnă a desface întregul în părţile sale spre a găsi cauza... a-i doza contribuţia şi a vedea în ce măsură se îmbină cu celelalte elemente, spre a-i alcătui imaginea sintetică a întregului“ — spunea Vâlsan.

În prima parte a volumului de faţă se prezintă o serie de studii aprofundate asupra vieţii şi operei marelui savant: omul şi opera, principalele probleme de geografie fizică în opera lui Vâlsan; raporturile dintre societate şi mediul geografic în general şi dintre profesorul român şi pămîntul românesc; G. Vâlsan şi etnografia românească; G. Vâlsan — pictor în cuvinte al pămîntului ţării noastre.

Partea a doua a lucrării redă, in extenso, principalele lucrări de geografie şi literare ale lui Vâlsan. Găsim aici, mai întîi, cunoscutele sale lucrări de geografie fizică şi anume: **Cîmpia Română** (lucrare prezentată şi ca teză de doctorat, elogiată de Em. de Martonne); **Bucureştii din punct de vedere geografic; Asupra limitei dintre Cîmpia Română şi Cîmpia Olteniei; Asupra evoluţiei Cîmpiei Române între rîurile Olt şi Argeş; Urmele unei falii în Cîmpia Română** şi alte studii, la fel de interesante, pentru noutatea conţinutului lor şi pentru aportul lor ştiinţific.

Dintre studiile de geografie istorică şi umană, publicate în volumul de faţă, menţionăm: **O fază în popularea Ţărilor Române; Opera geografică a principelui Dimitrie Cantemir; Valea Superioară a Prahovei,** precum şi o serie de studii interesante de etnografie.

Deosebit de apreciate sînt descrierile geografice în care Vâlsan îşi dezvăluie alesele sale însuşiri de poet şi iubitor al naturii: **Geografie şi poezie; Munţii „descălecatului“ Moldovei; Carpaţii de răsărit şi de miazăzi; Munţii din apusul României; Depresiuni şi dealuri; Cîmpiile şi podişurile; Nedeile de pe culmile Carpaţilor.**

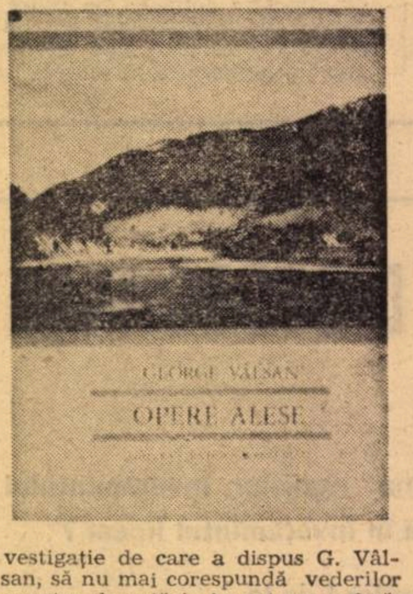

Progresul ştiinţei şi al cunoaşterii face ca unele observaţii, făcute la vremea sa şi cu mijloacele de investigaţie de care a dispus G. Vâlsan, să nu mai corespundă vederilor noastre de astăzi. Aceasta se referă, îndeosebi, la laturile geologice ale unor studii făcute de Vâslan (ex. Cîmpia România; Temelia Bucureştilor ş.a.) Ele nu infirmă însă concluziile generale formulate cu netăgăduită clarviziune de marele savant. Metodele sale de lucru, observaţiile de detaliu, şi, îndeosebi, „legarea elementelor“ studiate pentru a închega întregul, cum se exprima Vâlsan, pot constitui şi pentru cititorul de astăzi al operelor retipărite în acest volum, un îndreptar valoros şi un prilej de profundă admiraţie pentru acest mare deschizător de drumuri în geografia patriei noastre.

C. MOCANU

RADIOTELEŞCOALĂ

Programul săptăminii 2—8 aprilie

LUNI 3. IV.

Radioşcoală. 15,30 pr. II — Economie politică: „Centralismul democratic — principiul fundamentál al organizării şi conducerii economiei socialiste“. Prezintă conf. univ. Mihai Dulea.

Teleşcoală. 16,30 pr. I — Curs de limba rusă (lecţia a 9-a, reluare).

MARŢI 4. IV

Radioşcoală. 10,30 pr. I — Start la intersecţie Emisiune de orientare şcolară şi profesională. Meseria de turnător-formator.

15,30 pr. II — Radioenciclopedie pentru tineret

Teleşcoală. 9,00 pr. I ● Valea Oltului. Prezintă prof. dr. Grigore Posea (Geografia României) ● Metode de analiză sintactică. Prezintă conf. dr. Grigore Brâncuşi (Limba română).

10,00 pr. I — Curs de limba rusă (lecţia a 10-a)

16,30 pr. I — Curs de limba franceză (lecţia a 9-a, reluare)

17,30 pr. I — Enciclopedie pentru elevi. „Pagini de eroism“ — momente din istoria U.T.C. — film documentar realizat la Muzeul de istorie a Partidului Comunist şi a mişcării revcluţionare şi democratice din România. Realizator Pompiliu Gîlmeanu

MIERCURI 5. IV.

Radioscoală. 15,30 pr. II — Ştiinţele naturii: Geologie. Bogăţiile minerale pe teritoriul ţării noastre. Prezintă conf. univ. dr. doc. Vasile Mutihac.

Telescoală. 10,00 pr. I — Curs de limba franceză (lecţia a 10-a)

15,30 pr. I ● Conceptia materialist-dialectică despre determinism în raport cu ştiinţa contemporană. Prezintă prof. univ. dr. Ludwig Grünberg (Filozofie şi socialism ştiinţific — Anul IV liceu). ● Functia exponenţială — funcţia logaritmică. Ecuatii exponenţiale şi logaritmice. Prezintă prof. dr. doc. Gh. Th. Gheorghiu de la Institutul politehnic din Bucureşti (Matematică — în ajutorul candidaţilor la concursul de admitere).

16,30 pr. I — Curs de limba engleză (lecţia a 9-a reluare)

JOI 6. IV

Radioşcoală. 15,30 pr. II — Limba română. Complementul circumstanţial condiţional şi concesiv. Prezintă prof. Corneliu Lancor.

Teleşcoală. 10,00 pr. I — Curs de limba engleză (lecţia a 10-a)

16,30 pr. I — Curs de limba germană (lecţia a 9-a reluare)

VINERI 7. IV

Radioşcoală. 15,30 pr II. — Filozofie şi socialism ştiinţific. Critica unor teorii burgheze despre capitalismul contemporan. Prezintă prof. univ. dr. Ion Bulborea.

Teleşcoală. 10,00 pr. I — Curs de limba germană (lecţia a 10-a)

16,00 pr. I. ● Produşi obişnuiţi din acetilenă (Chimie, anii III — IV, liceu) ● Noţiuni de elasticitate. Unde elastice. Prezintă conf. dr. Cornelia Moţoc de la Institutul politehnic din Bucureşti (Fizică — în ajutorul candidaţilor la concursul de admitere).

SIMBĂTĂ 8. IV

Radioşcoală. 15,00 pr. II Literatura română. Teme şi modalităţi artistice în proza noastră contemporană (I) — romanul. Prezintă Nicolae Balotă.

Cu funduţe şi gropiţe

După ce cu voioşie execută gimnastica duminicală în grup familial, copiii privesc săptămînala transmisie specială — CRAVATELE ROŞII. Nobilul scop educativ al emisiunii este evident, şi nu putem ocoli emoţia, la gîndul că cineva acolo sus, în clădirea cu 12 etaje a televiziunii, are grijă şi de copilaşii noştri. Au şi ei jurnalul lor de actualităţi, au şi ei reportajele lor; „vreo faptă bună sau vreo excursie frumoasă“ oferă prilejul de a demonstra că există reporteri timizi, care în faţa şcolarilor pun întrebări ca pentru grupa mică de la grădiniţă, că există şi operatori, ce nu cunosc decît prim-planul, nu au aflat că aparatul se poate deplasa în sus şi în jos, şi în toate direcţiile, dacă cineva are bunăvoinţa să-l ajute (eventual să-l împingă).

Nimeni nu poate rezista imaginii „cu fetiţe cu fundiţe şi bucliţe, cu băieţaşi cu gropiţe“ ce cîntă, recită, dansează şi joacă teatru cu aceeaşi credinţă cu care îndrumă circulaţia la cîte un colţ de stradă (părăsit de maşini) în serioase uniforme autoritare. La această emisiune matinală, cei mari (adică realizatorii) îi răsfaţă pe cei mici, servindu-le cu gingăşie părintească o serie de drăgălăşenii, în rubrici care mai de care mai copilăroase, uitînd că astăzi la 6 ani puştii citesc, şi la şapte ani îţi explică: „că pe lună e bine pentru tine mămico că n-ai greutate!“. Astăzi vîrsta copilăriei e întîi cea a rachetelor şi apoi cea a basmelor.

Apropo de rachete, succesul cert al dimineţii de duminică rămîne Marine Boy, năzdrăvanul şi invincibilul „Fiu al mării“. Au şi pionierii „invadatorii lor“! Călare pe delfin, întrecînd în vitejie pe Făt Frumos, zdrobind cu hărnicie orice răufăcător fioros, Marine Boy, în apă şi pe uscat, este întruparea eroului ideal, neînfricat, finalizînd întotdeauna orice aventură fantastică conform principiului „binele învinge răul“. Băieţelul cu mutriţă nostimă şi echipament subacvatic este vedeta acceptată în unanimitate de copii şi părinţi, pentru că fără să se lupte cu zmeul zmeilor cel cu 12 capete şi solzi de oţel trăieşte grandioase aventuri apropiate de realitatea zborurilor cosmice. Iată cum rubrica de divertisment a „Cravatelor roşii“ ne ancorează în lumea de azi a copiilor, lume la care reportajele şi serbările „apretate şi mobilate cu fundiţe“ nu reuşesc să-i prindă pulsul. Cu regreţ trebuie să spunem că părinţii noştri de la televiziune nu cunosc întotdeauna „universul“ de azi al copiilor şi cred că el este tot cel din „Arici pogonici“.

În acelaşi spirit de alintare şi de „dulceaţă zaharisită“ se face conversaţia la „Tolba cu scrisori“. Un scriitor, stimat pentru opera sa dedicată copiilor, şi un pionier, stimat pentru seriozitatea sa, răspund epistolelor referitoare la prietenie, la profesiune, la talent („talentul este un şuvoi, care se desprinde din noi!“). Atenţie „Tolba cu scrisori“ nu este „tolba cu poveşti“ şi piticul Barbă-cot a devenit astăzi pilot pe o navă interspaţială!

Ce frumos a fost play-back-ul cu peştişori, curcani şi alte animale bipede şi patrupede care în ritmuri atractive la „Promenada duminicală“ şi-au dezlănţuit aptitudinile de interprete şi interpreţi de muzică uşoară! Iată o probă de fantezie, deci această „rara avis“ există, ce ne facem însă că ea nu circulă chiar la toate emisiunile?!

ILEANA COLOMIEŢ

O nouă programă la științele biologice (II)

(Urmare din nr. 41)

Aș dori să mai amintesc că la toate clasele s-au introdus în mod obligatoriu un număr variabil de ore de **lucrări practice.** Unele vor fi făcute ca demonstrații de profesor cu ajutorul elevilor, altele vor fi executate de elevi sub îndrumarea profesorului. Deocamdată lucrările vor fi incluse în manualele respective, după lecția la care se potrivesc. Vom căuta să alegem acele lucrări care se pot face acum cu mijloacele existente la școli. Sperăm că prin Întreprinderea „Didactica", în anii viitori, toate școlile noastre vor fi prevăzute cu o sumă de aparate și utilaje, care să dea posibilitatea elevilor să descopere ei înșiși o serie de fenomene ale vieții. Toată lumea știe că atunci cînd prin ochi, tact, auz, miros etc. se fixează în scoarță o serie de imagini reprezentative ale unui obiect, acesta rămîne legat prin tot atîtea fire în mintea elevului. Lucrările practice au valoare tocmai prin această posibilitate de a fixa în mod trainic o serie de cunoștințe asupra fenomenelor din natură. Comisia noastră îndeamnă pe toți colegii profesori să folosească pe scară cît mai largă lucrările practice. Este drept că ele cer din partea profesorului o muncă în plus pentru pregătirea lor, pentru materialul didactic ce este necesar etc. Poate că în viitor acest efort, dacă se va face în mod general, va putea determina o alocare de ore speciale în acest scop.

În acest sens, considerăm că la Botanică și Zoologie este bine să se utilizeze material local (plante sau animale) și — așa cum făcea Fabre, — de la o floare de măceș să se ajungă la caracterele generale ale familiei rozaceelor, de la un gîndac viu, bine ales, la caracterele generale ale familiei coleopterelor, ortopterelor etc.

În clasele V și VI la Botanică și Zoologie nu pot fi obligatorii și numirile latinești ale organismelor (decît în cazul cînd nu avem în limba noastră un nume). Dar e bine să se dea aceste numiri, atît pentru specie, cît și pentru familie, pentru ca elevul să-și poată confecționa un ierbar, un insectar, un schelet, o împăiere etc. precisă și muzeal valabilă, în care va depune o muncă practică de cea mai mare valoare. Numirile latinești dau obiectului confecționat de el o valoare mai ridicată.

Considerăm, de asemenea, că în predarea acestor materii (Botanica și Zoologia, ca și Ecologia în bună parte) succesiunea lecțiilor din manuale să nu fie obligatorie. Profesorul are latitudinea să aleagă lecția în funcție de materialul viu pe care îl găsește în acel moment în natură și pe care îl poate folosi în sensul inductiv. Astfel, plantele de toamnă vor fi predate la începutul anului școlar, chiar dacă în manualul care respectă o succesiune oarecum filogenetică, ele se găsesc la lecția a 20-a, ce cade în timpul iernii. Organizarea predării în funcție de materialul viu din natură va fi criteriul primordial al lecției și nu succesiunea lecțiilor din manual.

Aș mai dori să recomand insistent colegilor profesori utilizarea orelor de **recapitulare** prevăzute în programă pentru a marca anumite puncte de reazem al materiilor respective. În aceste ore socotim că ar trebui făcute sinteze precise și esențiale asupra materiei predate pînă atunci, astfel ca în mintea elevului să rămînă fixate jaloane solide pe toată viața din disciplina respectivă. E bine ca sintezele acestea să se facă cu ajutorul unor elevi, adică ei să participe activ la fixarea jaloanelor de care vorbeam.

Eu nu cred că recapitulările trebuie să fie un motiv de examinare a elevilor pentru note trimestriale. Scopul pentru care noi le-am fixat obligatoriu la toate materiile a fost acela de a sintetiza esența celor învățate pînă atunci pentru a se fixa definitiv în mintea elevului.

Am alocat la fiecare materie un număr destul de redus de **ore la dispoziția profesorului.** Regretăm că volumul de timp nu ne-a permis să mărim aceste ore. Prin ele am încercat să respectăm și dorințele profesorului de a preda ceva ce dînsul consideră că este deosebit de util elevilor săi. Oricare profesor are ceva ce îi e mai drag din materia pe care o predă și pe care vrea să îl transmită în mod special elevilor săi. În aceste ore se pot însă și recupera anumite ore pierdute din motive de forță majoră, sau se poate insista asupra unor lecții mai grele și mai greu accesibile.

Comisia noastră și-a dat seama de la începutul lucrărilor sale că aplicarea noii programe va avea de întîmpinat multe greutăți ; unele legate de o reticență față de tot ce e nou, altele rezultate dintr-o pregătire veche a cadrelor merituoase, care la vremea studiilor lor nu au făcut ecologie, genetică, protecția naturii, paleontologie, biologie umană etc. De la începutul ședințelor noastre ne-am gîndit că am putea ajuta pe acești colegi prin editarea de către minister a unui **manual special pentru profesorii de biologie,** care să cuprindă capitole scurte de 10—40 pagini despre acele probleme noi ce apar în programă care, fie că azi se prezintă altfel decît acum cîteva decenii, fie că sînt cu totul noi în biologie. Pentru realizarea acestui manual noi am apelat și la cadre universitare din afara comisiei, pe care le-am considerat că ar putea să ne ajute în această muncă pur didactică.

Acest manual pentru profesori va apare în anul 1973 și sperăm să fie un prim ajutor eficace tuturor colegilor care vor preda, după noua programă de biologie, pe care comisia o recomandă să fie introdusă în învățămînt în felul următor :

a) în școlile de cultură generală :

În 1973/74 : Botanica pentru clasa a V-a (cu 2 ore săptămînal)

Ecologia și protecția naturii pentru clasa a VII-a (cu 2 ore săptămînal).

1974/75 : Anatomia și fiziologia omului pentru clasa a VIII-a (cu 2 ore săptămînal)

1975/76 : Biologia generală pentru clasa a IX-a (cu 2 ore săptămînal)

Igiena și puericultura pentru clasa a X-a (cu 1 oră săptămînal)

b) în licee :

1973/74 : Paleobiologia la anul I (cu 2 ore săptămînal)

1974/75 : Anatomia și fiziologia comparată la anul II (cu 2 ore săptămînal)

1975/76 : Reproducerea și Genetica la anul III (cu 2 ore săptămînal)

Evoluționism și biologie umană la anul IV (cu 2 ore săptămînal).

c) la clasele speciale de biologie din licee :

1973/74 : Biofizică și biochimie (trim. I) ; Biologie celulară (trim. II) ; Anatomie (trim. III) la anul II (cîte 4 ore săptămînal)

1973/74 : Fiziologie comparată la anul III (2 ore săptămînal) ; Genetica la anul III (2 ore săptămînal)

1973/74 : Oceanologie la anul IV (2 ore săptămînal) ; Evoluționism și biologie umană la anul IV (2 ore săptămînal).

Aș mai vrea să adaug că manualele corespunzătoare acestei eșalonări de aplicare a noii programe de biologie, sînt deja contractate la Editura didactică și pedagogică și că se va putea conta pe apariția lor la termen și în condiții grafice mult ameliorate față de cele de pînă acum. Noi considerăm că un manual frumos este un obiect de care elevul se va îngriji mult și va fi un prilej de apreciere și iubire a cărții. Orice carte sau manual are și acest rol educativ de a face dragă cartea celui care o cumpără.

Nu a fost angajat prin comisie manualul de Zoologie, care va apare în curînd, și care nu este întocmit în spiritul programei noastre.

Pentru ca aceste manuale — la care lucrează profesori din întreaga țară — să fie scrise în spiritul noii programe și să nu existe contradicții între ele, toate vor fi revăzute și coordonate de subsemnatul. Astfel vom fi siguri că ele vor avea o unitate de concepție și de conținut. În numele comisiei subsemnatul voi răspunde de această unitate.

Aceste manuale vor reprezenta un început. Noi ne dăm seama că intrarea lor în practica noii programe va scoate la iveală o serie de lipsuri și deficiențe inerente unui lucru nou. Pe baza observațiilor care vor veni de pe teren, a dezvoltării cunoștințelor de biologie, ministerul va publica, desigur, concurs pentru o a doua serie de manuale. Comisia este de părere că ar fi util pentru calitatea învățămîntului ca pentru fiecare disciplină să existe pe piață, la dispoziția profesorilor și a elevilor, cel puțin două manuale de alți autori. Astfel se va naște o concurență care va fi numai în avantajul calității.

Aș mai dori să adaug că noua programă de biologie pe care am încheiat-o acum, a fost finisată cu ajutorul efectiv pe care colegii profesori de biologie din toată țara ni l-au dat la realizarea ei. Discuțiile purtate la consiliile pedagogice din toate județele, la diferitele întruniri de specialitate, în taberele de vară, prin scrisorile ce mi-au fost trimise, toate acestea au fost tot atîtea contribuții directe ale corpului didactic la însăși actualizarea învățămîntului.

EUGEN A. PORA

„Orientarea școlară și profesională"

Se află sub tipar și va apărea în curînd „ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ" nr. 1/1972, supliment trimestrial al Revistei de pedagogie.

Publicația vine în sprijinul directorilor, diriginților, întregului personal didactic, conducătorilor și specialiștilor din întreprinderi, părinților, tuturor celor interesați în îndrumarea și pregătirea tineretului școlar pentru integrarea lui în viață. Ea va aborda o gamă variată, actuală și interesantă de probleme : cunoașterea multilaterală a personalității elevilor, a capacității lor intelectuale, a trăsăturilor de caracter, a intereselor, aptitudinilor, talentelor. Vor fi incluse materiale care să pună în valoare metode și procedee de utilizare a testelor, de tehnologia muncii profesorilor-orientatori și diriginților pentru cunoașterea elevilor și îndrumarea lor profesională. O atenție deosebită va fi acordată activității desfășurate în cabinetele și laboratoarele de orientare școlară și profesională, în atelierele-școală.

Difuzarea publicației se face îndeosebi pe bază de abonamente prin organele locale de difuzare a presei, oficiile și factorii poștali. (Pentru nr. 1/1972 comenzile pot fi făcute și pe adresa Revistei de pedagogie, str. Sf. Apostoli, nr. 14, București, sector 6). Prețul unui exemplar este de 5 lei, iar abonamentul anual de 20 lei.

O ciudată concepție despre... bătaie

Bătaia, constrîngerea fizică, în general, se știe, nu au nimic comun cu pedagogia și educația. Ele pornesc dintr-un instinct primar, care nu poate fi stăvilit în unele momente, cînd tensiunea nervoasă, iritarea ating cote maxime. De orice natură ar fi și orice mobil ar declanșa-o, bătaia are în ea ceva sălbatic și monstruos. Tocmai de aceea îi repugnă omului civilizat.

În educație și în instrucție, bătaia s-a dovedit de nenumărate ori deficitară. Nu poți determina pe un copil să învețe, la școală, respectul sau tabla înmulțirii, folosind nuiaua ori scatoalca. Dacă tu, învățător sau profesor, ai epuizat toate celelalte mijloace pedagogice fără a obține rezultatul scontat, sîntem siguri că nici constrîngerea fizică la care vei recurge nu-i va duce pe elevi la succese mai strălucite.

În școlile noastre corecția corporală este interzisă cu desăvîrșire. Și este normal să fie așa ! Cum să faci educație, cum să transmiți cunoștințe în epoca zborurilor cosmice și-a instruirii programate, folosind aceleași procedee anacronice de pe vremea lui Creangă ? !

Cazul profesorului I.D. de la Școala generală Aninoasa — Dîmbovița este paradoxal. Pe de-o parte, simpatizat de săteni și de autoritățile locale și, în bună măsură, chiar de elevi (I.D. este născut și crescut la Aninoasa ; sportiv de performanță, a pus pe roate echipa de fotbal a comunei, făcînd-o redutabilă prin împrejurimi ; de asemenea, pe copiii mai mari îi inițiază în tainele judo-ului și ale luptelor, ceea ce, desigur, nu e rău). Pe de altă parte, însă, la școală profesorul I.D. folosește procedee în totală distonanță cu principiile pedagogiei moderne.

La școala din Aninoasa, unde l-am întîlnit și unde ne-a relatat, pe rînd, despre succesele sportive și...școlare, în mijlocul unei fraze îl întrebăm direct :

— Toate bune, dar de ce bateți copiii ? După cîteva secunde de descumpănire, de ezitare, profesorul ripostează :

— Este o calomnie ! Cine v-a spus ?

Aflăm apoi că îi bate, într-adevăr pe elevi, dar numai pe cei...indisciplinați.

— Pe elevul P. Gh., l-am bătut, desigur, adaugă profesorul. Fumează, fuge de la ore, nu ascultă. O dată a vrut să escaladeze fereastra clasei. L-am prins de haină, de după gît, și i-am aplicat două palme. Pe-un alt elev, mai înalt decît mine, care n-a reușit să termine 8 clase deși împlinise 18 ani, l-am pălmuit, de asemenea : își învață colegii să fure ! A trage, însă, o palmă, două unui copil, unui elev, nu înseamnă bătaie ! Eu consider bătaie doar corecția fizică ce lasă urme și naște durere ! Or, elevii mei nu se pot plînge de așa ceva !

În continuare, profesorul I.D. ne mai pune la curent și cu alte procedee „pedagogice" ale dumisale :

— Cînd se încaieră doi elevi, îi pun să se pălmuiască reciproc, în fața colegilor. Ca să servească drept exemplu și pentru ceilalți. De ce să-i bat eu, cînd ei singuri pot să se convingă, prin palmele ce și le dau, că nu e bine să te bați ; după aceea, rar mai oferă prilejul unei noi încăierări !

Iată, dar, o concepție foarte „originală" despre bătaie și o metodă „pedagogică" nu prea des folosită la noi în ultima vreme.

Tot pe cei indisciplinați, la antrenamentele de lupte și de judo, profesorul nostru declară cu dezinvoltură că (să folosim expresia dumisale) îi bușește ceva mai tare, să le intre mințile în cap ! Dar dacă într-o zi — ne întrebăm noi cutremurîndu-ne — într-un moment fatal, de proastă inspirație, profesorul îl va buși pe careva prea tare ? !

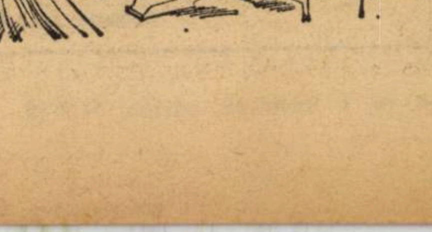

Din investigațiile noastre am mai aflat că nu numai indisciplinații sînt sancționați fizic, ci și cei care nu merg prea strălucit la învățătură. Pentru aceștia e folosită...nuielușa. O întîmplare stăruie încă vie în mintea elevilor dintr-a V-a, unde profesorul I.D. este diriginte. Într-una din zile, eleva E.E. a adus la școală niște crengi de arbuști, înflorite. I.D., în loc să admire gestul primăvăratic al fetiței, și-a ales dintre mlădițele înflorite una mai solidă, făcîndu-și o vergea, cu care apoi i-a croit la palmă pe elevii cu note slabe. Cîte note slabe, atîtea lovituri ! Ca în „Amintirile" lui Creangă !

★

Întrerupem aici relatarea noastră. Iar articolul de față l-am scris nu numai în legătură cu profesorul I.D. din Aninoasa, cum s-ar părea la prima vedere, ci împotriva tuturor acelor cadre didactice care încă mai folosesc în activitatea lor acest degradant mijloc de educație. Bătaia nu este „ruptă din rai", cum spune o vorbă rămasă din alte timpuri. Bătaia, cel mai adesea, este ruptă din neputință.

D. RACHICI

ITINERAR AFRICAN

Din nou, elogii

La dineul oferit luni seara, la Dar-Es-Salaam, în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Tanzaniei, Julius K. Nyerere, în toastul său, după ce aprecia în mod deosebit munca specialiștilor români aflați în țara sa, spunea în continuare : „Mai mult, dorim să vă spunem că deja beneficiem, în ceea ce privește învățămîntul și pregătirea de cadre, de pe urma sprijinului pe care România l-a acordat unor cetățeni tanzanieni. Această experiență, atît în privința priceperii, cît și a atitudinilor — ne face să dorim să trimitem și alți studenți la București, sau în alte părți ale României. Permiteți-mi să adaug că sîntem conștienți de sacrificiul frățesc pe care îl face poporul român pentru ca Tanzania să poată primi ajutor de la dumneavoastră, cu toate că și resursele dumneavoastră sînt foarte limitate".

Am reîntîlnit, și în această a șasea etapă a călătoriei prin unele state africane a președintelui Nicolae Ceaușescu, aprecieri unanime la adresa școlii românești — în primul rînd, prin elogiul pe care forurile cele mai înalte l-au adus specialiștilor noștri aflați în Tanzania și, în al doilea rînd, prin dorința lor de a trimite noi tineri care să se perfecționeze în țara noastră.

Un alt fapt, și el semnificativ pentru bunele relații existente între învățămîntul românesc și cel tanzanian, a putut fi întîlnit în timpul vizitării de către solii poporului român a Universității din Dar-Es-Salaam. Acolo, în biblioteca prestigiosului institut de învățămînt de pe coasta Africii orientale, în semn de omagiu, gazdele au expus miile de cărți și alte lucrări de specialitate donate de țara noastră.

La loc de cinste se află lucrarea „Nicolae Ceaușescu — pentru o politică de pace și cooperare internațională" apărută în colecția „Scrieri politice" a editurii franceze „Nagel".

Exprimînd bucuria corpului profesoral și a studenților de a primi în mijlocul lor pe președintele Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, prof. I. N. Kimambo, vicecancelarul Universității din Dar-Es-Salaam, spunea în alocuțiunea sa omagială : „Satisfacția de a vă saluta aici, în această instituție de învățămînt superior, unde dorim să vă simțiți ca acasă, este cu atît mai mare cu cît legăturile Universității noastre cu țara dumneavoastră sînt deosebit de strînse".

Turneul african al tovarășului Nicolae Ceaușescu a oferit de fiecare dată noi confirmări ale prețuirii de care școala românească se bucură. Iată, în acest sens, un pasaj semnificativ din Declarația comună româno-zambiană : „În privința cooperării în domeniul minier între cele două țări, partea română va da tot sprijinul pentru **pregătirea profesională de cadre, în conformitate cu cerințele și dorința părții zambiene. Partea zambiană a solicitat părții române să studieze posibilitatea acordării de asistență în vederea creării în Zambia a unui institut de pregătire pentru ingineri minieri, geologi, metalurgiști, precum și alte forme de calificare profesională și tehnică".**

...Alger, Bangui, Brazzaville, Kinshasa, Lusaka, Dar-Es-Salaam și, în aceste zile, Khartum sînt capitalele țărilor vizitate de tovarășul Nicolae Ceaușescu unde de fiecare dată, într-un context mai larg ne-am reîntîlnit cu elogii aduse învățămîntului românesc, cadrelor sale și solidarității României socialiste cu popoarele care au ales calea dezvoltării libere.

DUMITRU CONSTANTIN

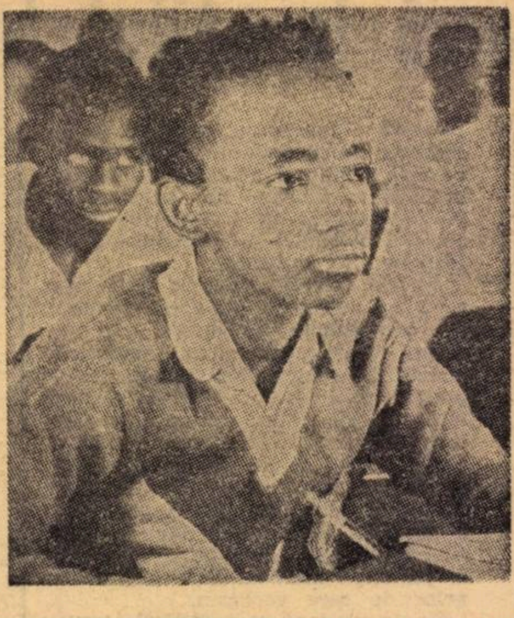

Într-o școală din Sudan

TANZANIA

Învățămînt în limba națională

„Tanzania" — iată un nume pe care atlasele mai vechi de un deceniu nu-l consemnează. Și mai nou este însă termenul „tanzanizare", născut din necesitatea de a sintetiza aspirațiile unui popor ce înțelege acum, după cucerirea independenței politice, să-și adîncească și mai temeinic albia dezvoltării sale de sine stătătoare prin emanciparea în toate sectoarele vieții.

Mărturiile în acest sens abundă. Un exemplu — șeful statului tanzanian, președintele Nyerere, valoros om politic și, totodată, distins cărturar, a tradus în limba țării swahili, „Macbeth"-ul lui Shakespeare. Fapt care este departe de a fi singular, în viața cultural-artistică a țării ; el reprezintă un moment ce se inserează firesc în tendința de „swahilizare" afirmată pregnant în ultimii ani. Este demn de remarcat, de pildă, că scurt timp după proclamarea Republicii, swahili a fost adoptată ca limbă oficială a parlamentului. S-a creat un Consiliu național pentru dezvoltarea limbii swahili, menit să încurajeze cercetările în variatele domenii lingvistice, să contribuie la răspîndirea rezultatelor acestor cercetări, să-i stimuleze pe tinerii scriitori să publice în swahili. Nu de mult a avut loc o realizare remarcabilă — elaborarea unui masiv dicționar al limbii swahili. La radio, programele sînt în limba națională a țării ; în swahili sînt compuse tot mai multe cîntece, piese de teatru, poeme.

Domeniul în care s-a făcut însă cel mai mult în această privință este fără îndoială educația. În decembrie 1961, guvernul tînărului stat independent introduce, printr-o nouă legislație, un sistem de învățămînt unitar, în swahili, punînd capăt celor patru sisteme existente în timpul dominației coloniale. Măsură care avea să favorizeze decisiv afirmarea limbii swahili ca limbă națională a Tanzaniei. Astăzi, în toate școlile primare, învățămîntul se predă în swahili. Engleza, odinioară principala, dacă nu unica limbă în școală, este introdusă în programe ca obiect de studiu începînd din clasa a V-a. Pentru reușita acțiunii, Ministerul Educației Naționale a conceput și pus în aplicare un program cuprinzător sub toate aspectele, inclusiv dezvoltarea limbajului științific și tehnic în swahili și desăvîrșirea unei limbi literare unitare pe baza multiplelor dialecte vorbite în diversele regiuni ale țării. Fapt care a permis ca, alături de istorie, geografie, educație politică, educație sanitară, și alte discipline de învățămînt ca fizica, geologia, chimia, matematicile să poată fi predate în condiții optime, în limba națională.

Acțiunea inițiată de Tanzania pe tărîmul afirmării limbii naționale este cea dintîi experiență de acest fel din Africa sud-sahariană. Ea prezintă interes pentru celelalte tinere state ale continentului care, militînd pentru realizarea unității națiunii, se preocupă de impunerea unei limbi naționale unice, într-un peisaj lingvistic divers, înregistrînd, de regulă, un mozaic de idiomuri. Lucrările unei mese rotunde asupra limbii swahili, organizată cu cîtva timp în urmă de revista „Présence Africaine" cu participarea unor reputați africanologi, a reliefat reușita eforturilor statului tanzanian în materie și valoarea acestei experiențe pentru celelalte țări africane.

Limbă cu bogate și îndelungate tradiții, exprimînd o cultură și o civilizație autentice și viguroase, swahili este chemată astăzi, în Tanzania, la o nouă împlinire, în contextul eforturilor generale ale unui popor liber și suveran care-și croiește propriul drum spre bunăstare și progres.

CORNELIU VLAD

U.R.S.S.

Dacă spiritul creator este cultivat cu grijă...

Creativitatea și inventivitatea — aceste calități de mare preț în societatea modernă — sînt în școala sovietică educate cu atenție, încă de la vîrstele mici. Activitățile de la clasă și din afara ei cuprind o mare varietate de forme și de metode care solicită continuu participarea activă și originală a elevilor, stimulîndu-le interesul pentru cercetare și descoperire. De aceea nu e de mirare că printre elevi și studenți se numără adeseori inovatori și chiar inventatori, ale căror lucrări sînt demne de luat în seamă. Astfel tinerii de la Școala tehnică superioară „N. E. Bauman" din Moscova au realizat o sondă ușoară, pe pernă de aer, pentru petroliștii care fac prospecțiuni în regiunile mlăștinoase din Siberia de vest, un proiect de autocamion pentru regiunile polare, au participat la crearea unei stații de radio pentru alpiniști, au contribuit la modernizarea și perfecționarea mașinilor de dat găuri de centrare.

Pentru propunerile și realizările lor originale, cu un mare efect economic și practic, 30 dintre membrii asociației științifice (care a înmănuncheat 30 000 de membri în decursul celor 28 de ani de existență a ei) din școală, au fost distinși, în 1971, cu medalii ale Expoziției realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. din Moscova, în care sînt de fiecare dată prezente cele mai prestigioase lucrări ale specialiștilor sovietici.

ANA COSMIN

SUEDIA

Copiii conduc un studio de televiziune

Lîngă Göteborg, la Tynnered se află o școală relativ nouă, în felul ei o școală pilot.

Deși directorul școlii, Tore Melin, caută să-și prezinte instituția ca pe o școală obișnuită, dintr-o zonă suburbană recent constituită, pare-se că măcar ca dotare materială și varietate a posibilităților de instruire a copiilor, ea nu este de loc situată la un nivel mediu. Aici se pot lua lecții de călărie, de înot sau dintr-un domeniu mai deosebit, cum ar fi îngrijirea animalelor și puericultura (practica se face la o creșă din apropierea școlii). La Tynnered funcționează și unul din puținele studiouri de televiziune conduse de elevi care prezintă programe școlare. În afară de posibilitățile amintite, de instruire și divertisment oarecum ieșite din comun, putem adăuga : balet pe muzică de jazz, olărit, imprimare de baticuri, șah, artă culinară. Aceste cursuri, dirijate de profesori cu sprijinul voluntar al părinților, sînt urmate facultativ, cam de către jumătate din efectivul de 1 150 de elevi. Se pot aminti și alte aspecte interesante, însă comune pentru majoritatea școlilor suedeze pentru că fac parte din programa de studiu, cum ar fi învățarea tîmplăriei, modelarea obiectelor de podoabă, decorația interioară, activitățile menajere, arta dramatică etc.

Toate aceste realizări nu exclud aspecte mai puțin plăcute ca pasivitatea și indisciplina elevilor, fenomene destul de răspîndite în întreaga Suedie.

PETRE BANUȘ

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 43
Sîmbătă 8 aprilie 1972
12 pagini — 1 leu

Conștiința responsabilității sociale

Amplul program elaborat de conducerea partidului nostru în legătură cu îmbunătățirea activității politico-ideologice reprezintă un adevărat cod al moralei socialiste, un fundament solid de idei directoare, de principii ferme în elaborarea unor cuprinzătoare teorii pedagogice și ridicării eficienței practicii educative în vederea modelării profilului moral al omului societății socialiste.

Trăsăturile și virtuțile morale care conturează acest profil au primit prin documentele partidului temeiuri științifice și semnificații politice, largi viziuni de perspectivă pe fundalul transformărilor și înnoirilor ce se produc, prin acțiunea conștientă a maselor conduse de partid.

Finalitatea actului educativ ne conduce la concluzia că esențial în educația morală este formarea și dezvoltarea conștiinței responsabilității sociale care presupune un proces cu etape specifice, corespunzătoare evoluției vieții psihice a copilului, a lărgirii experienței sale sociale și morale, în condiții diferite de viață și de influențe exercitate asupra lui și recepționate de acesta pînă la constituirea unor modele de urmat.

De la stările și trăirile afective ale elevilor din clasele mai mici, pe baza cărora începe să se conștientizeze, treptat, raportarea insului la societate, la cerințele și normele ei morale, pînă la aderarea rațională, fundamentată pe concepția științifică despre lume — specifică atitudinilor morale ale elevilor din clasele de liceu — există o lungă cale pe parcursul căreia se cristalizează conștiința responsabilității sociale, exprimată în comportamentul și conduita umană în raport cu întreaga gamă de valori și norme morale specifice orînduirii socialiste. Aceste raporturi definesc atitudinile și responsabilitățile omului față de : proprietatea socialistă — ca temelie a vieții noastre sociale, responsabilitatea față de popor și de cauza partidului, față de patrie, atitudinea față de muncă, față de legile țării, față de ordinea socială și de stat, de creațiile materiale și spirituale ale poporului nostru și ale altor popoare.

Omul, pătruns de conștiința responsabilității sale față de societatea socialistă, își va regla permanent conduita sa morală în mod liber și consimțit, în concordanță cu cerințele societății, care vor deveni mobiluri interne ale comportării sale. El se va raporta în mod continuu la societate, la colectivitatea în care trăiește, va înțelege că societatea îi oferă, oricare ar fi poziția lui, mult mai mult decît dă el societății, și aceasta pentru motivul că omul este beneficiarul eforturilor atitor generații, eforturi materializate în condițiile existenței sale, care în anii socialismului, prin realizările obținute de poporul nostru sub conducerea partidului, i-au asigurat un nivel ridicat de civilizație și cultură.

A forma omul pătruns de conștiința responsabilității sociale nu înseamnă formarea sa numai pentru a se integra în societate, mărginindu-se să accepte principiile și normele care stau la baza existenței acestei societăți, ci presupune formarea lui în așa fel, încît să fie capabil să promoveze aceste principii și norme, să lupte pentru apărarea și respectarea lor de către toți membrii colectivității. Responsabilitatea socială este morala noastră socialistă în acțiune, care angajează omul pe toate planurile personalității sale — intelectual, afectiv și volițional — pentru realizarea aspirațiilor și idealurilor sociale și morale ale colectivității.

O astfel de viziune și de înțelegere a obiectivelor și rezultatelor finale ale muncii educative va asigura o convergență a tuturor acțiunilor pe care le desfășoară școala pentru realizarea sarcinilor educației morale.

Fiecare acțiune educativă, întreprinsă în vederea realizării unor astfel de sarcini, va fi mult potențată și valorificată dacă va fi concepută în strînsă legătură cu întregul proces educativ și raportată la rezultatele pe care trebuie să le obțină școala în formarea moral-cetățenească a elevilor, în cultivarea și dezvoltarea conștiinței răspunderilor și obligațiilor față de societatea în care trăiesc și pentru care se pregătesc s-o slujească prin toate forțele și capacitățile lor.

Această orientare a muncii educative se referă nu numai la scopurile ei finale, ci și la metodologia care se cere folosită pentru realizarea lor. Elevii trebuie să învețe să muncească și să trăiască în spiritul acestor principii, ceea ce presupune organizarea activității lor în școală, în organizațiile de copii și de tineret, a vieții lor în familie, în așa mod încît toate aceste medii socio-educaționale să determine un exercițiu continuu în dobîndirea comportamentului moral și social, o exprimare pe planul conduitei a conștiinței responsabilității sociale, manifestat în fapte, în acțiuni.

Formarea unui om al faptelor, al acțiunilor și inițiativelor creatoare, puse în slujba intereselor colectivității sociale, reprezintă însuși țelul suprem al școlii noastre.

EUGEN BLIDEANU

ÎNDRUMAREA ȘI CONTROLUL
în raport cu cerințele modernizării lecției

Schema cibernetică a procesului de învățare modernă presupune realizarea conexiunii inverse în fiecare moment al lecției.

Profesorul îndrumează și controlează activitatea elevului ; el știe să-și evalueze metodele utilizate în funcție de modul în care reacționează clasa. În învățămîntul tradițional metoda lui este considerată bună în funcție de cuantumul informațional stocat în memoria elevilor. Notele acordate reprezintă procente, variind în scara de la 1-100%, în funcție de informațiile acumulate.

Un învățămînt organizat presupune, însă, și un control efectuat asupra activității profesorului.

Evaluarea aportului acestuia, în procesul de învățămînt se realizează în funcție de cîțiva parametri, caracteristici specificului sistemului de învățămînt. Parametrii de evaluare în sistemul învățămîntului tradițional ar putea fi prezentați, rezumativ, prin următoarele solicitări :

1. respectarea verigilor lecției (după Kairov);
2. timpul afectat fiecărui moment ;
3. accentul pus pe momentul organizatoric (cu puternică amprentă administrativă) ;
4. realizarea fixării cunoștințelor, fie și printr-o repetare mecanică a noțiunilor prezentate ;
5. expunerea profesorului sub diferite aspecte : a) științific (se verifică cantitatea și calitatea cunoștințelor profesorului) ; b) verbal (expoziție clară, logică, sistematică) ; c) realizarea legării teoriei de practică atît sub aspectul prezentării teoretice cît și demonstrative; d) număr de elevi verificați într-o oră; e) corespondența între notare și cantitatea de cunoștințe a elevilor; f) ritmicitatea notării, prin verificarea catalogului ș.a.

În procesul de modernizare a învățămîntului, care impune o schimbare fundamentală în relația profesor-elev, este firesc ca aceasta să modifice fundamental și raportul dintre cel ce controlează și cel ce realizează procesul de învățămînt.

Profesorul urmărește antrenarea elevului într-o activitate permanentă și creatoare, îi evaluează cunoștințele în funcție de mobilitatea intelectuală și de posibilitatea de operaționalizare a elevului.

Inspectorul, directorul, metodicianul controlează organizarea creatoare a activităților la clasă și evaluează activitatea acestora prin calitatea cunoștințelor elevilor. Sub aspect modern, efectuarea controlului presupune a urmări modul în care profesorul dirijează activitatea independentă a elevului, ce îndrumări și cum se dau acestea, pentru dezvoltarea posibilității de operaționalizare prin intervenția gîndirii creatoare, cum se realizează verificarea calității informaționale a noțiunilor învățate ș.a.

MARIETA SAVA

(Continuare în pag. a 11-a)

ACCENTE

CRONICĂ

Colegiul Ministerului Educației și Învățămîntului, întrunit vineri, 31 martie a.c., a dezbătut, sub conducerea ministrului Mircea Malița, propunerile de modificări la Legea privind învățămîntul în Republica Socialistă România, care decurg din sarcinile trasate de Congresul al X-lea al partidului și din măsurile aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. în septembrie 1971. Participanții au subliniat necesitatea continuei orientări a școlii românești spre realizarea cerințelor fundamentale ale societății, asocierea organică a învățămîntului cu producția și cercetarea, întărirea unității dintre latura instructivă și cea educativă

Membrii colegiului au analizat planul de școlarizare pentru anul 1972/1973 la toate formele de învățămînt, conform Programului de pregătire a cadrelor pentru perioada 1971—1980 și planurilor de măsuri privind perfecționarea învățămîntului de cultură generală și a învățămîntului superior De asemenea, a fost aprobată componența unor organe consultative ale Ministerului Educației și Învățămîntului : Consiliul pentru munca politico-educativă și predarea științelor sociale, Consiliul pentru învățămîntul de cultură generală. Consiliul învățămîntului profesional, tehnic și liceal de specialitate, Consiliul tehnico-științific, Comisia pentru cercetarea științifică.

Curs de perfecționare pentru diriginți

În perioada 9—21 martie 1972, s-a desfășurat primul curs de perfecționare organizat de Institutul central de perfecționare a personalului didactic cu responsabilii comisiilor de diriginți din școlile de 10 ani din București.

În acest scop, catedra de pedagogie a elaborat o programă de studiu individual a profesorilor-diriginți, care a cuprins probleme generale de informare ideologico-politică. de psihologie-pedagogică. de pedagogie, de metodologie a activității diriginților și bibliografia corespunzătoare. Tematica cursului a fost structurată în funcție de cele două componente principale ale activității educative desfășurate de diriginți : coordonator al influențelor ce vin din partea factorilor educativi și factori educativi care acționează nemijlocit asupra elevilor. În cadrul activităților practice, s-au efectuat asistențe la orele de dirigenție ținute de cursanți și urmate de discuții, vizita la un laborator de orientare școlară și profesională și studiul de caz și metoda incidentului — metode active de instruire a diriginților.

Spectacol omagial

În cadrul manifestărilor cu care tineretul din întreaga țară cinstește aniversarea a 50 de ani de la crearea organizației sale revoluționare, se integrează și spectacolul prezentat duminică 2 aprilie a.c., în sala Teatrului Consiliului Central al Sindicatelor, de elevii Liceului „Ion Creangă" din Capitală. La spectacol au participat cadre didactice, părinți și elevi. Întregul repertoriu s-a axat pe cîntece, versuri, montaje literar-muzicale închinate patriei și partidului. Între numerele prezentate amintim suita de cîntece patriotice : „Slăvită Românie" de Mircea Neagu, „Pe-al nostru steag" de Ciprian Porumbescu, „Imnul păcii" de Beethoven etc., susținute de corul de cameră și de corul liceului, dirijat de profesoara Teodorina Popescu.

S-a bucurat, de asemenea, de un deosebit succes momentul coregrafic, care a reunit cele mai cunoscute dansuri populare din Țara Oașului, Țara Făgărașului și din Oltenia. La reușita lor a contribuit profesoara Georgeta Sabău.

O subliniere deosebită se cuvine montajului literar „Porți de basm, porți de legendă", care a evocat cîteva momente semnificative din lupta partidului și poporului nostru. Elevii au interpretat cu multă sensibilitate fiecare scenă din acest montaj, realizat de profesoara de limba română Ecaterina Antipa.

Violeta Apostol

Corala „Gaudeamus"

Conservatorul „C. Porumbescu" este sediul mai multor formații prestigioase. Este suficient să amintim de **Madrigal, Camerata** și **Academica.** Un deosebit succes a repurtat recent corul **Gaudeamus** condus de tînărul dirijor Gheorghe Oprea. Ansamblul este alcătuit din studenți ai secției pedagogice și își propune o carieră interpretativă promițătoare prin valorificarea diferențiată, specifică a patrimoniului coral preclasic și contemporan, într-o optică tinerească, avîntată. Am sesizat în proba concertistică dată recent o culoare camerală apreciabilă — rodul unei scrupuloase munci solistice a membrilor formației — precum și o densitate nuanțată, cuplată cu o siguranță a cîntului, ambele puse în slujba sensului muzical global. În personalitatea tînărului dirijor am regăsit sinceritatea, seriozitatea și capacitatea de concentrare prefigurată în valorosul meu coleg din Conservator.

Din programul prezentat am reținut piesele lirice patriotice semnate de clasicii **Gh. Cucu** și **A. Bena** sau de contemporanii **Al. Pascanu** și **Dan Buciu.** Repertoriul preclasic, prezent în prima parte, mai solicită încă timp pentru înțelegere, omogenizare și elasticitate.

Anton Dogaru

RĂSPUNDEM CITITORILOR

M. Vereș de la Școala generală din Ghioroc, jud. Arad, dorește să cunoască obligațiile profesoarelor încadrate cu 1/2 normă de predare datorită îngrijirii unui copil în vîrstă de pînă la 7 ani. În vederea aplicării prevederilor H.C.M. nr 54/1967, Ministerul Educației și Învățămîntului prin instrucțiunile nr. 6733 din 4 aprilie 1967, a aprobat ca, funcțiile didactice de profesor și maistru-instructor în învățămîntul de cultură generală, profesional, tehnic și liceal de specialitate, să poată fi ocupate de femeile cu copii sub 7 ani în condițiile arătate mai jos :

Cadrele didactice titulare, aflate în această situație își pot desfășura — la cererea lor — activitatea la mai puțin de o normă, la 1/2 normă sau chiar la mai puțin de 1/2 normă potrivit numărului de ore rezultat din planul de învățămînt. Partea de catedră rămasă astfel disponibilă (pînă la echivalentul unei norme întregi) se consideră „rezervată" persoanei în cauză și poate fi ocupată temporar prin suplinire cu salariu tarifar sau prin plata cu ora.

Cadrele didactice, mame cu copii sub 7 ani care nu sînt titulare în învățămînt în localitatea respectivă și care doresc să funcționeze la mai puțin de o normă, pot solicita angajarea ca suplinitor pe orele devenite disponibile din catedre rezervate.

De asemenea, se pot ocupa cu 1/2 normă și funcțiile didactice ajutătoare de bibliotecar (dar numai la unitățile școlare la care postul este prevăzut cu 1/2 normă sau la care există 2 posturi) și de pedagog școlar, precum și unele funcții administrative, în condițiile arătate în instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 6733/1967 Retribuirea femeilor cu copii sub 7 ani, încadrate în acest fel se face potrivit legii. În raport cu partea de normă acordată, calculată la limita minimă a obligației de predare sau instruire (18, 20, respectiv 24 ore săptămînal) Programul de lucru pentru angajatele cu 1/2 normă în funcții didactice și didactice ajutătoare este cel rezultat din orarul instituției de învățămînt. Timpul lucrat cu 1/2 normă de către angajatele cu copii sub 7 ani, se ia în considerare integral la calculul stagiului de activitate în învățămînt, la vechimea în muncă pentru pensionare, la vechimea neîntreruptă în muncă pentru plata ajutoarelor din asigurări sociale și la vechimea neîntreruptă în aceeași unitate (pentru acordarea sporului de vechime la personalul didactic ajutător).

Pentru Comisia de judecată de pe lîngă Consiliul popular al comunei Ciobanu — județul Constanța, precizăm că absolvenții cu examen de diplomă din învățămîntul superior repartizați în comune, dar care nu se stabilesc (cu domiciliul sau reședința) în localitatea respectivă, ci se instalează într-o altă localitate învecinată, nu beneficiază de plata indemnizației de instalare. În cazul în care li s-au făcut astfel de plăți, ei urmează a restitui banii primiți (cazul prof Radu Virgil) Această indemnizație nu se acordă celor repartizați în orașe chiar dacă își stabilesc domiciliul în acel oraș (cazul soției sale).

C. Tomici, de la Școala generală Bucova, județul Caraș-Severin, este studentă în ultimul an și, la 1 septembrie 1972, va fi repartizată în învățămînt. În luna august va intra în concediu de naștere. Întreabă dacă va putea primi ajutor de maternitate după data de 1 septembrie 1972

Potrivit normelor în vigoare, repartizarea în învățămînt a absolvenților institutelor de învățămînt superior — ca și a absolvenților liceelor pedagogice — nu constituie un contract de muncă. Absolvenții respectivi sînt obligați să încheie, la prezentarea la post, un contract de muncă cu instituțiile de învățămînt la care au fost repartizați. Plata ajutoarelor de sarcină și lehuzie, ca și a celorlalte drepturi de asigurări sociale, decurg de la data încheierii contractului de muncă. Rezultă astfel că prezentîndu-vă la 1 septembrie 1972 la Inspectoratul școlar județean, în subordinea căruia funcționează școala la care veți fi repartizată și încheind contractul de muncă, în conformitate cu dispozițiile în vigoare, veți putea beneficia de plata ajutorului de maternitate pentru partea de concediu rămasă de efectuat, după această dată, din cele 60 zile la care aveți dreptul după naștere. Plata se face pe baza certificatelor medicale eliberate de organele medicale competente în proporție de 50 la sută din salariu, întrucît aveți o vechime neîntreruptă în muncă pînă la 6 luni. Menționăm că acest procent vi se cuvine chiar dacă înainte de facultate ați mai fost angajată, întrucît prin trecerea la studii ați întrerupt vechimea în muncă

Th Leonescu

Corespondența

Inv. Aurelia Grigore, Școala generală de 10 ani, Dițești — Filipeștii de Pădure, Prahova. Sugestiile dv. sînt binevenite. Ele ascund pe undeva un reproș la adresa publicației noastre pentru intermitența și slaba abordare a unor teme „privind diferite forme de activitate cu părinții" sau „ale educației în familie". Ne cereți, de asemenea, să organizăm „dezbateri asupra problemelor deosebite ce le ridică unii elevi în școlile noastre" ca urmare a carențelor educative ale familiei. Este — sîntem de acord cu dv. — încă mult de făcut pentru a ridica familia la nivelul cerințelor școlii noastre de azi. Nu ne putem opri, însă, de a nu vă semnala din cuprinsul publicației noastre unele materiale care răspund în parte dorințelor exprimate dacă n-ar fi să cităm decît articolele colaboratorilor noștri Marin Rădoi, N. Copoiu, Mihai Stoian sau diferitele foiletoane și note.

Oricum, reținem sugestiile exprimate în scrisoarea dv. și vom căuta pe viitor să acoperim și acest sector.

Inv. Voicilă I. Ion, Școala generală, Coca—Antimirești, com. Vintilă Vodă, jud. Buzău. Propunerile pe care le faceți cu privire la mai buna organizare și desfășurare a cursurilor de perfecționare a învățătorilor, în urma participării dv. la cele organizate în județul Buzău în anul trecut — pe care, de altfel, le apreciați ca o contribuție pozitivă — pot aduce un spor de calitate acțiunii de reciclare a cadrelor didactice. Le facem loc în coloanele acestei rubrici.

● Perioada de desfășurare să fie cuprinsă între 1—15 iulie și nu în perioada 25 august — 10 septembrie, cum s-au desfășurat pînă în prezent, cînd învățătorul trebuie să-și întocmească planificările anuale și trimestriale și să le definitiveze, să pregătească materialul didactic necesar și deschiderea în bune condiții a noului an școlar (mulți din învățători fiind și directori de școli...). Cele 4 zile care rămîn disponibile după încheierea cursurilor sînt oare suficiente pentru realizarea acestor sarcini ? ● Să se pună mai mult accent pe problemele pe care le ridică predarea la clasa I. ● În prelegerile lectorilor, locul formulărilor „trebuie să respectăm... să realizăm...", să fie luat de „cum realizăm... cum facem... ?" Acest lucru s-ar realiza, în special, la prelegerile ce tratează probleme de metodică, dacă unii lectori ar fi recrutați din rîndul învățătorilor cu experiență, apreciați pentru activitatea desfășurată la catedră. ● Să nu se mai neglijeze problemele pe care le ridică predarea în condiții simultane, ținînd cont de faptul că majoritatea învățătorilor ce urmează aceste cursuri predau în aceste condiții. ● Să se facă și demonstrații de numire și folosire a mijloacelor audio-vizuale. ● Să se dezbată și teme legate de activitatea pionierească, avîndu-se în vedere faptul că în prezent numai pentru comandanții instructori de unitate sînt organizate cursuri de perfecționare speciale. ● Forma de încheiere a cursurilor să o constituie tot colocviul, dar colocviul în adevăratul lui sens.

■

Primim de la corespondenții noștri nenumărate scrisori, în care sînt exprimate opinii despre manuale școlare, se dau sugestii, se fac propuneri.

După cum se știe, „Tribuna școlii" a publicat și pînă acum asemenea interesante și utile ecouri. Cum nu este posibil să le facem tuturor loc în paginile noastre, îi asigurăm pe colaboratori că, întotdeauna, cuvîntul lor va ajunge la organele în drept, care le vor folosi în edițiile viitoare ale manualelor didactice. Cu atît mai mult, cu cît este pornit mereu din cele mai frumoase gînduri. Iată, de pildă, ce ne scrie între altele, **inv. Andrei Budurean, din Lunca Sprie, jud. Bihor** : „Pentru ca Editura didactică și pedagogică să nu mai fie subapreciată la concursul editurilor și mai ales pentru ca manualul «Abecedar» să fie cît mai bun, cît mai folositor în procesul instructiv-educativ, voi scoate în relief cîteva deficiențe și voi face cîteva propuneri de îmbunătățire..." Același coleg al nostru cere, pe bună dreptate, mai multă solicitudine din partea inspectoratelor școlare în ce privește aprecierea și popularizarea lucrărilor de cercetare științifică ale cadrelor didactice.

Observații pe marginea manualelor ne trimit și tovarășele **Ana Postolică, Viorica Stîngu, din Păstrăveni, jud. Neamț,** precum și mulți alți învățători și profesori. Ele vor fi înaintate Editurii didactice și pedagogice.

■

Colaboratorul nostru **Florin Anghel** din Pitești ne scrie : De curînd ne-a fost dat să încercăm un sentiment de mare satisfacție : elevii școlii noastre — Liceul „N Bălcescu" din Pitești — au fost vizitați de însuși decanul Facultății de matematici a Universității din București — academicianul N. Teodorescu. La despărțire, domnia sa a avut amabilitatea să-i invite la București pe tinerii noștri „matematicieni" — invitație căreia i s-a dat, firește, curs. Reîntorși la școală, elevii au vorbit cu entuziasm despre această vizită, acest de neuitat „preludiu" profesional, despre dragostea și căldura cu care au fost primiți. Cu toții m-au rugat să transmit simțămintele lor de recunoștință și gratitudine profesorilor și specialiștilor de la Institutul de construcții, Facultatea de matematici și Centrul de calcul, dar, mai ales, ilustrului cărturar N Teodorescu care i-au primit „ca pe niște oameni mari"

Ceea ce semnatarul acestor modeste rînduri face cu deosebită plăcere, nu însă înainte de a remarca : pe cînd exemplul academicianului N Teodorescu va fi urmat și de alți specialiști ?

LECȚIA

Un handicap care poate fi prevenit

Trecerea pe diferite trepte de învățămînt este marcată nu numai de punctele de tensiune maximă ale concursurilor de admitere, dar și de modificarea sistemului pedagogic de dozare și predare a cunoștințelor în raport cu particularitățile de vîrstă. Tranziția de la școala generală la liceu este mai lină. La cele mai multe obiecte este vorba de o reluare ciclică, la nivel superior, prin adîncire și amplificare, a unor cunoștințe elementare însușite în clasele V-VIII. În general, șocul de adaptare este suportabil. Factorul amortizor îl reprezintă unitatea concepției metodologice, învățămîntul elementar și cel liceal formînd în această privință un bloc. Există aceleași tipuri de lecții, o diagramă similară a lor, chiar dacă se înregistrează unele variații de structură între lecțiile de la clasele mici și cele de la clasele mari.

În schimb, între liceu și universitate se interpune un adevărat prag. De la învățămîntul — deocamdată — slab diferențiat se trece la un învățămînt pe specialități; orele de curs polivalente metodic sînt înlocuite prin cele două tipuri clasice de ore în învățămîntul superior: prelegerea (dominant expozitivă) și seminarizarea (dominant interogativă). În sfîrșit, solicitarea multilaterală a elevului (care presupune o alternare și o racordare a efortului profesorului și elevilor) este înlocuită cu solicitarea bipolară a studentului (concentrarea audierii, în vederea înțelegerii și reținerii cursului și demonstrarea cît mai convingătoare a însușirii cunoștințelor).

O îndelungată experiență didactică a dovedit că aceste diferențe de concepție pedagogică sînt legate organic de structura și obiectivele acestor etape de învățămînt care nu-și pot transfera reciproc procedeele și metodele.

Nu-i mai puțin adevărat însă că, în actuala concepție, cînd examenul de admitere în învățămîntul superior verifică nu atît aptitudinile și capacitatea creatoare, ci mai ales, **cantitatea de cunoștințe** și modul cum acestea se concretizează în răspunsul scris sau oral, ne vedem obligați să realizăm în clasele terminale de liceu o **acomodare psihologică** în vederea evitării șocului de adaptare. Acest lucru este cu atît mai necesar cu cît în protocolul examenelor de admitere s-a strecurat o situație paradoxală. La examenul de admitere în liceu, profesorul de specialitate este dublat de un omolog de la școala generală, menit să vegheze să nu se pretindă **mai mult și altfel** decît s-a predat în acest ciclu. În schimb, la facultate examinează **numai** cadre universitare, deși diferențele de optică metodică între liceu și universitate sînt cu mult mai mari. În proporție de 99 la sută universitarii n-au predat nici o oră în învățămîntul de cultură generală, iar programul de admitere după care ei examinează, reglementează doar ce se pretinde, nu **cum** și nici **cît**. În aceste condiții, cînd examenul de admitere în facultate încetează de a mai fi o selecție de pe pozițiile liceului, ci una din optica și interesele învățămîntului superior, se impun unele măsuri de întîmpinare a cerințelor universității.

Introducerea progresivă în anii III și IV a unor lecții-prelegeri și a unor ore de seminarizare au pe lîngă un remarcabil efect psihologic și o eficiență practică.

Lecția-prelegere, bazată pe expozițiune economisește timpul prin înlăturarea celorlalte verigi permițînd astfel prezentarea unui mai amplu bagaj de informații, unei reorganizări superioare a cunoștințelor. Elevii sînt mai atenți și mai concentrați, fiind scutiți de emoțiile examinării individuale.

Lecția-seminarizare, plasată după expunerea unui capitol și pentru care se dă elevilor în prealabil un chestionar cu probleme de sinteză și analiză, i-ar familiariza atît cu tehnica redactării în scris a unui subiect, cît și cu aceea a organizării logice și metodice a unui răspuns oral într-o formă cît mai clară și elegantă. Examinările fragmentate, expediate din orele obișnuite de curs, sînt înlocuite aici, prin examinări temeinice, foarte apropiate atît de cerințele examenului de admitere în facultate, cît și de seminarizările universitare.

TUDOR OPRIȘ

Prelegere și seminar

Ceea ce vrem să supunem atenției cititorului nu este o chestiune inedită. S-a mai vorbit despre ea și credem că numai superficialitatea și inerția, încă atît de frecvente din nefericire, au îngropat-o înainte de vreme.

În prealabil, să cădem de acord asupra cîtorva lucruri. În ultimii ani ai învățămîntului liceal (căci despre el este vorba), structura clasică a lecției: **predare — verificare** (cineva mai adăuga recent **și fixarea)** este depășită. În fapt, cei ce cunosc mai îndeaproape practica școlară știu că, în cele mai dese cazuri, nu se poate bine realiza nici una din cele două prime compartimente amintite. Motivul? Timpul, acest prieten și dușman al fiecăruia dintre noi. Timpul în care elevul emite idei și nu se rezumă la a fi receptor de informații este — în actuala structură a lecției — nepermis de limitat.

Și acum să formulăm sugestia: În anul IV al liceului de cultură generală, lecția de tip clasic la literatura română să fie înlocuită cu prelegerea și seminarul (metoda se poate extinde și la alte obiecte, de pildă, istoria patriei). Prelegerea se va face cu toți elevii din ultimul an, cîte două ore săptămînal, iar seminarul cîte o oră, în același interval de timp, cu fiecare clasă în parte.

Avantaje:

Se rezervă mai mult timp, în cadrul aceluiași număr de ore, pentru participarea directă a elevului la studiu și dezbatere; profesorul-conferențiar va avea o pregătire superioară pentru scriitorul tratat, pentru că stabilirea temelor se face în colectivul de catedră, dîndu-i-se fiecăruia, tema solicitată, la începutul anului școlar. La prelegeri ar urma să asiste și ceilalți profesori de specialitate, realizîndu-se prin aceasta un permanent și fructuos schimb de experiență; se obține o trecere mai firească de la sistemul pe lecții, practicat astăzi în liceu, la un sistem cu pondere mai mare pe munca independentă și contribuția intelectuală a elevului.

Eventuale obiecții:

Metoda este posibilă în liceele mari, cu cel puțin cinci clase paralele și cu minimum trei profesori din aceeași specialitate; este nevoie de un spațiu adecvat unde elevii să poată audia cursul; orar conceput în noul sistem; o insuficientă putere de concentrare a elevului la un material expus în două ore, la care se adaugă faptul că eșalonarea în timp a materiei trebuie făcută în funcție de noile cerințe.

Nici una din aceste obiecții nu ni se pare a fi convingătoare (trei dintre ele vizează organizarea și administrația), iar avantajele ne determină să pledăm pro domo.

Pentru ilustrare, să luăm un caz particular; un liceu cu șase clase paralele în medie la fiecare an de studiu.

Conform noului plan de învățămînt, cu numai trei ore săptămînal la toate clasele, vor rezulta 18 ore pe săptămînă la cele șase clase paralele. Din acestea, două se vor rezerva pentru audierea cursului, iar restul de șaisprezece ore este consacrat dezbaterilor, elevul fiind solicitat să formuleze judecăți, aprecieri, observații critice pe baza studiului individual. Deci, în 16 ore din 18, elevul va fi vioara întîi într-un dialog efectiv cu profesorul. Procedîndu-se în forma actuală și admițînd, în cel mai bun caz, că se rezervă pentru verificare douăzeci de minute în fiecare oră, rezultă că săptămînal se consacră aceleiași activități o oră pentru o clasă; la șase clase paralele, șase ore. În celelalte douăsprezece ore — cîte mai rămîn — avem expunerea profesorului. Să ne amintim că acesta din urmă predă la toate clasele același lucru, este imposibil ca să nu se repete, să spună mereu altceva.

Mai există ultima obiecție: poate fi ținut cu atenția încordată un mare număr de elevi? Credem că da, deoarece prelegerea se face în prezența și a celorlalți profesori, iar expunerea — la rîndul ei — are o mai riguroasă ținută științifică, rezultată din pregătirea mai temeinică a fiecărui profesor.

VALENTIN OLTEANU

Portrete de dascăli

Sterie Diamandi

Și astăzi, trecătorii de pe Strada Feroviarilor pot întîlni adesea pe fostul profesor al Liceului C.F.R. „Aurel Vlaicu" — Sterie Diamandi. A predat Filozofia, Dreptul, Logica și Psihologia, un însemnat număr de ani. Profesor de o vastă cultură, prieten nedespărțit cu Pompiliu Constantinescu, a sădit în inimile multor generații de elevi pasiunea pentru lumină, dreptate și adevăr. Liceul din acest cartier era pe acea vreme singurul liceu mixt din Capitală și poate și din țară. Un fel de a spune mixt, deoarece elevele învățau într-o aripă separată a liceului. Utilizau însă aceleași laboratoare, aceeași sală de sport și de festivități, participau împreună la serbările școlare, la cor etc. Acest liceu a reușit un număr important de ani să instruiască mulți fii de muncitori ceferiști, deoarece era singura școală din România la care nu se plăteau taxe școlare. În plus, în timpul războiului, a avut și un cămin gratuit pentru elevii cu rezultate mai bune la învățătură; mulți din foștii noștri profesori locuiau în același cartier cu noi.

Păstrez acestei școli și profesorilor ei o neștearsă amintire. Lecțiile profesorului Diamandi au fost pentru noi tot timpul o încîntare. Deși avea un accent macedonean în vorbire, incursiunile profesorului nostru în cele mai gingașe domenii ale filozofiei mi-au rămas și azi întipărite în memorie. Avea un talent neobișnuit de a capta auditoriul. Știa, cu o neîntrecută măiestrie, să prezinte probleme savante la nivelul unui auditoriu destul de neavizat. Era în stare să vorbească despre filozofia kantiană elevilor din primele clase liceale.

Am avut fericite prilejuri să-l mai reintîlnesc. Mi-a povestit cu cîtă pasiune citește și recitește și acum. O carte la diferite etape ale vieții îți dezvăluie alte laturi, alte crîmpeie de frumuseți nesesizate la prima lectură. A avut vederi de stînga în toată activitatea sa și nu s-a temut să și le arate în perioade cînd nu era chiar atît de ușor. El ne-a învățat că omul nu trebuie să stea în afara evenimentelor sociale și politice ale țării sale. N-a mai stat de vorbă cu un coleg al nostru cînd a aflat că nu urmărește zilnic presa și nu e la curent cu mișcarea literară din țară și chiar din străinătate. Omul de cultură nu se poate pregăti în izolare de restul lumii și de preocupările acesteia. Era obiceiul, în școala noastră, ca, în ultima oră de curs, profesorul de filozofie, care era și profesor diriginte, să ne țină o lecție de sinteză cu o temă la alegere. Îl aud și astăzi vorbindu-ne cu atîta pasiune despre ce ne așteaptă în viață, despre îndatoririle pe care le avem față de România care ieșise din război ruinată. Era în 1945. Bucureștiul, aproape jumătate distrus. Cartierul Grivița aproape în întregime. Nici liceul nostru n-a fost scutit de ploaia de bombe. Clădirea prezentă a fost refăcută după război, dar nu mai seamănă cu vechiul liceu. Cîte încurajări nu ne-a infiltrat în ultima noastră oră de liceu! Cu cîtă înflăcărare ne-a vorbit! Era prima oară cînd cineva ne vorbea cu atîta convingere despre misiunea clasei muncitoare și a partidului ei în perioada de reconstrucție a României.

A fost o perioadă și director al liceului. N-am înțeles de ce, mai tîrziu, numele său n-a mai figurat printre colaboratorii revistelor noastre și nici motivul care a determinat să nu se mai vorbească despre el. Uneori uităm prea repede pe unii oameni. E adevărat că profesorul Diamandi a fost de o modestie rar întîlnită. Niciodată n-a făcut caz nici de ceea ce știe, nici de cît știe.

Este o bună tradiție la noi ca elevii să se întîlnească periodic. Participă uneori și profesorii la întîlniri. De ce să nu fie mai des invitați vechii profesori, să țină ore elevilor, să discute cu ei? Ar cîștiga și școala și elevii și foștii profesori. Îmi imaginez cît trebuie să fie de greu pentru un profesor care și-a zidit viața într-o școală, ca apoi, elevii ei să treacă pe lîngă dînsul nepăsători, fără măcar să-l cunoască. Am mai adăuga astfel o activitate bună celor atîtea altele pe care le-a înregistrat învățămîntul românesc.

MARIN RĂDOI

ÎN JUDEŢUL IALOMIŢA

Simpozion cu tema „Şcoala şi viaţa"

Sîmbătă, 1 aprilie a.c., la Slobozia s-au desfăşurat lucrările sesiunii metodico-ştiinţifice cu tema „Şcoala şi viaţa" organizată de Inspectoratul şcolar al judeţului Ialomiţa şi Casa corpului didactic din localitate. La această manifestare au participat Vasile Marin, prim-secretar al Comitetului judeţean de partid Ialomiţa, Traian Pop, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, reprezentanţi ai Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, ai I.C.P.P.D., şi Institutului de cercetări pedagogice, cadre didactice de toate specialităţile, directori de şcoli, inspectori şcolari, invitaţi din alte judeţe ale ţării, reprezentanţi ai C.J.O.P. Ialomiţa, ai Consiliului judeţean al culturii şi educaţiei socialiste, ai comitetelor sindicatelor din învăţămînt, conducători ai întreprinderilor care patronează şcolile.

Luînd cuvîntul în deschiderea lucrărilor sesiunii, tovarăşul **Vasile Marin** a făcut o expunere asupra mutaţiilor de o deosebită importanţă economică şi culturală care s-au produs în ultimii ani în judeţul Ialomiţa, asupra perspectivelor dezvoltării învăţămîntului în cadrul progresului social-economic şi cultural al întregului judeţ, asupra preocupărilor organelor locale de partid şi de stat privind îndeplinirea sarcinilor care decurg din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 în domeniul educării comuniste a tineretului, al legării şcolii de viaţă, al educării educatorilor.

În continuare, tovarăşul **Traian Pop** a vorbit despre sarcinile actuale ale învăţămîntului şi despre necesitatea de a forma viitoarele cadre ale ţării în strînsă legătură cu dezvoltarea economică şi socială contemporană. Vorbitorul a arătat că, în condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, se impune o reconsiderare radicală a conceptului de cultură generală în sensul că în acest concept vor trebui să fie integrate şi cunoştinţe cu caracter aplicativ, în cadrul cărora un loc central revine celor destinate pregătirii pentru tehnică, pentru munca fizică. Referindu-se la lucrările celei de a 32-a Conferinţe internaţionale de educaţie UNESCO de la Geneva, tovarăşul Traian Pop arăta că educaţia, şcoala au fost şi trebuie să rămînă agenţi ai progresului ştiinţific şi tehnologic. Reconsiderarea conţinutului învăţămîntului trebuie să vizeze înlocuirea unor mentalităţi învechite şi rutiniere, să depăşească învăţămîntul de tip „clasic". Elevii trebuie să primească astfel de cunoştinţe care să le faciliteze alegerea unei meserii şi posibilitatea de a o schimba. Nu trebuie să se mai facă separaţie între atitudinea faţă de învăţătură şi atitudinea faţă de muncă. În spiritul acestei concepţii, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului se ocupă de sporirea valorii formative a fiecărui obiect de învăţămînt.

Tot în şedinţă plenară, **Virgil Caraba**, şef de sector la Institutul de ştiinţe pedagogice, a prezentat comunicarea „Sarcinile profesorului diriginte în educaţia comunistă a elevilor", iar profesorul **Titus Niţu**, inspector şcolar general al judeţului Ialomiţa „Generalizarea învăţămîntului obligatoriu de 10 ani în judeţul Ialomiţa".

După şedinţa plenară, lucrările sesiunii s-au desfăşurat în secţiile „Cultură tehnică" (secţie care a marcat faza judeţeană a Simpozionului naţional „Educarea elevilor pentru munca productivă"), „Învăţători", „Limba şi literatura română". „Limbi moderne", „Învăţămînt preşcolar", „Ştiinţe sociale-istorie, „Matematică", „Biologie-agricultură", „Geografie", „Fizică-chimie", „Educativă" etc.

Între altele, ne-au reţinut atenţia lucrările desfăşurate în secţia „Cultură tehnică", unde au fost tratate probleme privind rolul şi locul muncii productive în pregătirea şi educarea elevilor, atelierele şi lotul agricol şcolar, formarea gîndirii tehnice şi a culturii tehnice a elevilor, sporirea contribuţiei muncii productive la educarea comunistă a elevilor etc.

Am mai remarcat referatele „Tehnica în cadrul activităţii instructiv-educative la grădiniţele din mediul rural" (Iulia Ardeleanu, inspector şcolar) şi „Despre cultura educatoarei" (Virginia Borugă) prezentate în secţia „Învăţămînt preşcolar", „Posibilităţi şi modalităţi de dezvoltare a creativităţii gîndirii la elevii din clasele I—IV" (Ion Şerdeanu — lector la I.C.P.P.D.) şi „Elemente de instruire tehnico-productivă la clasele I—IV" (colectivul de învăţători de la Liceul pedagogic din Slobozia).

La secţia de „Ştiinţe sociale-istorie" s-au impus cu deosebire comunicările „Conţinutul educativ al lecţiilor de istorie" (Dumitru Almaş) şi „Contribuţia cabinetului de ştiinţe sociale la predarea istoriei şi filozofiei în şcolile generale şi licee" (Ionel Constantin şi Dumitru Sămăreanu).

Interesante au fost, de asemenea, comunicările „Contribuţii metodice la studierea şi cunoaşterea orizontului local la lecţiile de geografie" (Gheorghe Florea) prezentată în secţia de „Geografie" şi „Metode moderne în predarea chimiei" (profesorii de specialitate de la Liceul din Căzăneşti şi Liceul nr. 2 din Călăraşi) din secţia „Fizică-chimie".

OCT. BUZESCU

GENERALIZAREA învăţămîntului de 10 ani este, în linii mari, încheiată!

Putem declara că, **în judeţul Ialomiţa, generalizarea învăţămîntului de zece ani este, în linii mari, încheiată.** Situaţia absolvenţilor clasei a VIII-a a şcolii generale se prezintă în acest an şcolar astfel: din totalul de 7479 absolvenţi ai claselor a VIII-a, 1149 au fost cuprinşi în liceul de cultură generală, 589 în liceul de specialitate, 2860 în şcoala profesională, 924 în ucenicia la locul de muncă, 184 în cursuri de calificare de scurtă durată, 170 au fost integraţi în diferite activităţi necalificate iar 1603 au fost şcolarizaţi în clasa a IX-a a şcolii generale de 10 ani, ceea ce reprezintă **un procent de şcolarizare de 90,1%.**

Cum am reuşit să ajungem la acest rezultat? În rîndurile care urmează voi încerca să prezint cîteva din căile şi metodele utilizate de noi, de inspectoratul şcolar al judeţului şi de cadrele didactice, în procesul de generalizare a învăţămîntului de 10 ani. Încă din anul şcolar 1969—1970 s-au stabilit o serie de măsuri care să permită ca în anul şcolar 1970—1971 procentul de şcolarizare să atingă cifra de 62 la sută, iar în actualul an şcolar, de 91 la sută. Aceste măsuri au privit **extinderea reţelei de şcoli, conexarea organică a şcolii de 10 ani la întregul sistem al învăţămîntului de cultură generală, racordarea ei la celelalte forme de învăţămînt, la factori de natură economică, socială**

Astfel, în **stabilirea circumscripţiilor de bază,** am avut în vedere necesitatea de a înfiinţa unele circumscripţii care să permită arondarea efectivelor pitice de elevi şi necesitatea de a facilita deplasarea elevilor de la domiciliu la şcoală, organizarea teritorial-administrativă a judeţului, perspectivele de dezvoltare ale localităţilor reşedinţă de comună, izvoarele de elevi, ritmul de cuprindere a absolvenţilor în formele de instruire post-generală, precum şi aşezarea viitoarelor circumscripţii ale şcolilor generale de 12 ani.

Am luat totodată măsuri pentru **o mai judicioasă exploatare a spaţiului de şcolarizare şi dirijarea fondurilor necesare asigurării bazei didactico-materiale, pentru intensificarea propagandei pedagogice în rîndurile părinţilor, pentru organizarea activităţii de instruire tehnico-productivă în conformitate cu opţiunile şi interesele elevilor şi ale părinţilor** (în cele mai multe cazuri elementele de preprofesionalizare au avut o influenţă covîrşitoare în atragerea elevilor în şcoala de 10 ani), intronarea autorităţii şi prestigiului şcolii de 10 ani încă de la primele ei începuturi.

O problemă deosebită care — aşa cum arată experienţa acumulată în judeţul nostru — condiţionează în mare măsură succesul acţiunii de generalizare a şcolii de zece ani şi asupra căreia vreau să insist, este acea a **creării circumscripţiilor de bază.** Dispersarea teritorială a elevilor ne-a ridicat probleme deosebite atît în ceea ce priveşte constituirea claselor, cît şi menţinerea frecvenţei elevilor. Pentru soluţionarea lor, am înfiinţat 85 de circumscripţii de bază care să constituie centre de şcolarizare pe o arie dată pentru şcoala de 10 ani şi, în perspectivă, pentru şcoala de 12 ani. În organizarea acestor circumscripţii, am avut în vedere următoarele criterii: asigurarea unui nucleu stabil de elevi, posibilitatea arondării efectivelor mici de elevi ale şcolilor vecine şi deplasarea lor prin mijloace de transport în comun, asigurarea bazei materiale şi a cadrelor cu pregătire corespunzătoare precum şi a condiţiilor de efectuare a instruirii tehnico-productive.

Deplasarea elevilor la şcoală este, de asemenea, o problemă importantă. Pentru rezolvarea ei, am stabilit trei distanţe de şcolarizare: a) pînă la 3 km., b) între 3 şi 5 km. şi c) între 3 şi 8 km. Deci, distanţa maximă de la care sînt şcolarizaţi elevii care provin din şcolile cu efective mici este de 8 km.

În strînsă legătură cu problema transportului se află şi acea a **utilizării burselor.** În judeţul nostru s-a luat măsura ca elevilor care se deplasează de la distanţe cuprinse între 3 şi 8 km. să li se acorde abonamente la mijloace de transport în comun prin transformarea burselor de şcolarizare. Astfel, pentru 191 de elevi ai claselor a IX-a şi a X-a care se deplasează de la distanţe mai mari de 3 km. s-au asigurat 182 de abonamente şi 9 burse. Soluţia adoptată de noi este practică şi foarte economică, mai ales dacă o raportăm la rezolvarea problemei şcolarizării prin burse în internat. Aducem drept argument calculul de mai jos: achiziţionarea a 182 de abonamente a cîte 40 lei, în medie, fiecare, echivalează cu 7280 lei, ceea ce înseamnă 22 de burse transformate. 182 burse a cîte 320 lei echivalează cu 58 240 lei. Iată deci, că, şcolarizînd aproape 200 de elevi, se pot realiza, în aceste condiţii, economii în valoare de 50 960 lei, fără să mai punem la socoteală celelalte cheltuieli pe care le ridică organizarea internatelor.

În unele şcoli, acolo unde programul mijloacelor de transport în comun ne-a obligat la această soluţie, ne-am îngăduit **să adaptăm orarul zilnic al şcolilor** — mai precis, orele de începere şi încheiere a cursurilor — la acest program.

Fireşte, sistemul prezentat mai sus nu a rezolvat în întregime problema şcolarizării fiindcă sînt şcoli cu efective mici care sînt plasate la mare distanţă de şcoala de bază şi se află în afara reţelelor mijloacelor de transport în comun. În aceste situaţii la propunerea şi cu asentimentul cadrelor didactice **au funcţionat şi funcţionează clase pitice,** cu 6—10 elevi, dar cu predare voluntară, în cele mai multe cazuri completîndu-se catedrele, de la 18 la 20 de ore. Această soluţie am aplicat-o şi la unele clase a X-a care erau pe punctul de a se desfiinţa. Considerăm procedeul, pentru asemenea situaţii, bun, el justificîndu-se atît prin rezolvarea şcolarizării elevilor din satele mici, cît şi prin economicitatea şi eficienţa lui. Se ştie că în clasa a IX-a rămîn, de regulă, elevi mai slabi care, cu atît mai mult, trebuie să aibă din partea profesorilor un sprijin individual.

În condiţiile şi după concepţia expusă mai sus, şcoala de zece ani, generalizată în judeţul nostru, a devenit o realitate.

TITUS NIŢU

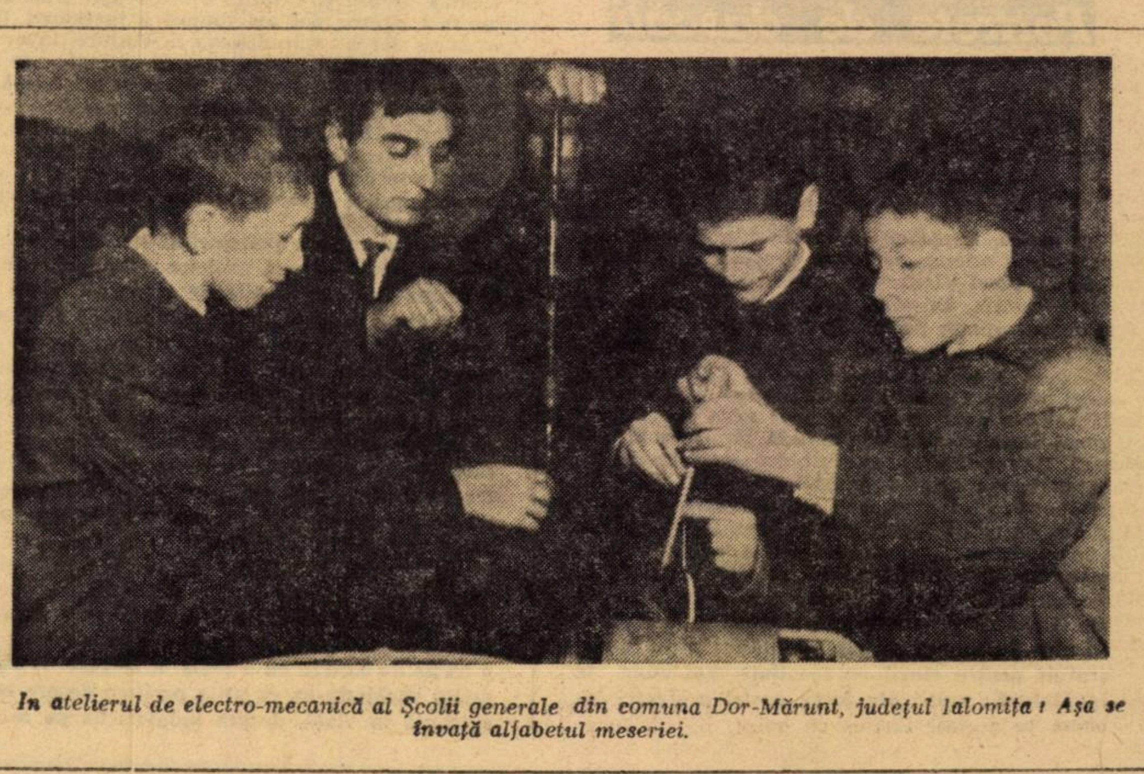

În atelierul de electro-mecanică al Şcolii generale din comuna Dor-Mărunt, judeţul Ialomiţa: Aşa se învaţă alfabetul meseriei.

„DE REALISMU“

Cazul unei cărți americane recente, **Love Story**, de un succes absolut neobişnuit la publicul de peste tot, ridică o problemă acută de istorie literară.

Acest roman e foarte ne-modern — în sens artistic — cu atît mai „vechi“ ca formulă literară, cu cît sîntem nevoiți să-l comparăm cu alte manifestări concomitente, caracteristice nu doar **veacului** nostru, ci **momentului** în care ne aflăm : viteza cosmică realizată de vehicule omeneşti ; cibernetica ; extensia şi popularitatea sportului ; progresele medicinii (transplantarea inimii, a altor organe) etc. În mod normal, adică prin echivalență cu astfel de perfecționări ale spiritului uman, trista şi — vai ! — obişnuita poveste din acest roman ar trebui să nu satisfacă pe nimeni.

De ce, totuşi, atrage atîta lume, care nu doar că vede filmul, dar aleargă numaidecît şi după romanul în cauză, să-l devoreze în cîteva ceasuri ; ba chiar, ca Zița lui Caragiale (dramele Parisului, cîte apăruseră, le citise de trei ori), să-l reia a doua zi, aşa cum şi la film se duce de trei şi patru ori ? O coborîre a gustului ? — totuşi parcă prea multă lume „prizează“ cartea şi filmul, ca să ne mulțumim cu o explicație simplistă ca aceea a „coborîrii gustului“ ! O psihoză colectivă ? Efectul unei abile reclame ? — tot atît de ieftine explicații, mai ales că vedem situația repetîndu-se şi cu alte cărți, nu puține, din familia „istoriilor“ înrudite cu aceea din Love Story — la alte proporții, desigur, dar definind un fenomen nu mai puțin semnificativ.

Apelînd din nou la o formulă a lui Caragiale, să vedem „ce ne spune istoria“ — de data aceasta, cea literară ? Să ne oprim, de exemplu, cu peste un secol în urmă la momentul 1865, unde găsim o foarte elocventă luare de atitudine, cu ecouri parcă intenționate în problema care ne preocupă.

La 1865 nu exista toată marea pleiadă cu Eminescu, Caragiale, Creangă, Slavici, Macedonski, Duiliu Zamfirescu, Delavrancea şi ceilalți, următori. Existau numai paşoptiştii, apăruse de doi-trei ani romanul lui Filimon, însă Hasdeu nu avea **Răzvan şi Vidra** — ci numai **Micuța, 3 zile şi 3 nopți din viața unui student** — Alecsandri nici el nu-l avea pe **Despot Vodă**. Ce apărea din plin ? Romanul romantic, de la **Tainele inimii** (Kogălniceanu), **Manoil** şi **Elena** (Bolintineanu) şi **Mihnea Vodă cel rău** şi **Doamna Chiajna** (Odobescu) pînă la suita de „mistere“ (**Misterele căsătoriei** — C. D. Aricescu ; **Misterele mahalalelor** — N. T. Orăşanu ; **Misterele Bucureştilor** — G. Baronzi ; **Mistere de Bucureşti** — I. M. Bujoreanu etc.) şi de „romanțuri“ — originale, de aventuri, istorice, de amor: **Omul muntelui** (Doamna L), **Un boem român** (Pantazi Ghica), **Corbea Haiducul** (G. Baronzi), **Hoții şi hangiul** (Al. Pelimon), **Logofătul Baptiste Veleli** (V. Alecsandrescu-Ureche), **Petru Rareş, principele Moldovei** (At. Marinescu), **Radu al III-lea cel frumos** (N. D. Popescu) etc., etc.

Această literatură — toate romanele de mai sus apăruseră pînă la 1865 — avea un public larg, care nu concepea că mai poate exista şi un alt tip de narațiuni, decît acelea cu amoruri între o fată bogată şi un tînăr sărac, sau invers, între un tînăr avut şi o fată inimoasă, de extracție mai democratică — adică întocmai ca în Love Story. Istoria căpitanului Fracasse (Théophile Gautier) se multiplica în sute de variante şi ciclul cu Rocambole (Ponson du Terrail) asemenea, ca să ne oprim numai la aceste două exemple. Traducerile, deci, aveau rolul lor în statornicirea gustului pentru astfel de proză epică.

În acest moment, în cea din urmă zi a lui februarie 1865, ține o cuvîntare, la Ministerul Instrucțiunii, proaspătul profesor de istorie şi literatură la recent înființata Universitate din Bucureşti, adus de la Iaşi, unde fusese tot profesor universitar de literatură şi istorie — Vasile Alecsandrescu Ureche. Avea atunci treizeci de ani trecuți, faima de licențiat în Franța şi Spania, cîteva cărți publicate şi, cu doi ani înainte, polemizase cu Hasdeu cu care era de-o vîrstă şi de notorietate egală în acel moment, în legătură cu „literatura desfrînată“. Chiar tipărise o cărțulie: **O vorbă despre literatura desfrînată** (1863). Ce trata volumaşul vom înțelege dacă aflăm că discursul din 1865, de care e vorba acum, era direct o prelungire şi dezvoltare a ideilor din **Vorba** anterioară. Se intitula **De clasicismu, romantismu şi realismu** şi a fost numaidecît publicată în volum — adică în broşură. După acest titlu în genul marilor exhortațiuni ciceroniene (**De amiciția, De legibus, De fato**), este lansată acuzația fundamentală, cu tonul din întîia catilinară („quousque tendem abutere...“), împotriva realismului, „care aruncă scuipat societății“, aceasta fiind declarată drept credincioasă față de marile opere ale antichității: Homer, Virgiliu, Mahabharata, Biblia etc.

Urcînd scara preferințelor expuse de orator, înțelegem despre **clasicism** — pe care-l admite, pentru că e moral şi educativ — că el „arată pre om cum este în bine, ca un îndemn cum trebuie să fie“ ; **romantismul** nu e aprobat „în totul“, dar parțial e acceptat, întrucît „ne reprezintă pre om nu aşia cum îl află, ci mai ales în esceptiunile lui“, pe care rafinatul istoric al literaturii le primeşte cu măsură. Cît priveşte **realismul**, „noi nu putem înțelege realismul“, exclamă el. Acesta „represintă pre om aşia cum **n-ar trebui să fie**, aşia cum **nu este decît prin triste decăderi**“. Sublinierile indică distincțiile făcute de orator însuşi, care condamnă literatura realismului pentru că aici „idealul dispare“ şi rămîne „materia cea mai infamă“, pentru că „idealul este înlocuit“ în realism „prin un ideal al **sluțimii**, în raportul cel mai invers cu **frumosul ideal**“.

Care erau realiştii negați de esteticianul de la 1865 ? — aceiaşi care, două decenii mai tîrziu, va fi între sprijinitorii lui Macedonski, în momentul cînd acesta lansa şi teoretiza simbolismul. Mai întîi, cei doi Dumas, apoi Frédéric Soulié, George Sand şi Paul de Kock (tradus la noi şi sub numele Paul Cocoşul !). Constatînd cu dreptate că, sub raportul dezvoltării romanului autohton, cărțile străine nu sînt de loc cele mai prielnice, V. A. Ureche observă însă că aristocrația română a epocii citea o literatură franceză ca aceea arătată mai sus, şi o făcea în limba originală, în timp ce casele „de aparinți mai modeste, din mahalale“ se hrăneau cu aceleaşi cărți, numai că în traduceri româneşti. Ureche condamnă, pe lîngă invazia acestei literaturi, şi excesul ei de realism. Nu schema ei convențională, epica redusă la cîteva tipare, îl nemulțumeşte, ci aceea ce el consideră că e realism, deci e împotriva moralei, a decenței, a caracterului educativ.

Dar ce e, pentru el, imoral, indecent, needucativ ? Iată, de exemplu, la Balzac nu-i place o frază ca aceasta, aflată în gura unui personaj: „Femeile noastre ne datoresc copii, dar nu ne datoresc dragoste“ ; la Standal (sic) relevă cu tristețe ceva asemănător: „Fidelitatea femeilor în măritiş, cînd nu este amor, este **probablement** un lucru contra naturii“ ; la George Sand îl revoltă o asemenea afirmație: „Sînt eu femeie de viță rea ? N-am iubit niciodată cîte doi bărbați totdeodată. N-am aparținut niciodată de fapt şi de intențiune decît unuia singur, pe cît timp a durat **pasiunea** mea. Cînd nu l-am iubit, nu l-am înşelat...“ „Eată ce spune, cu sînge rece, o **virtuoasă eroină** a d-nei Sand !“ exclamă stupefiat esteticianul orator, urmînd în acelaşi fel execuția celor trei incriminați, care, nu trebuie uitat, sînt Balzac, Stendhal şi George Sand.

Aşadar, subliniind încă o dată că pe V. A. Ureche nu-l deranja la Paul de Kock, de exemplu, **subiectul** literaturii sale, rămas în cea mai perfectă continuitate romantică, ci **detaliul realist**, vom spune că, într-o privință, **Love Story** nu depăşeşte intriga şi epica simplă a celor două sute de romane ale lui Kock, intitulate, dacă nu „poveşti de dragoste“, în orice caz asemănător.

Şi în cartea contemporanului nostru, americanul Eric Segal, sîntem martorii excesului de realism, reproşat de esteticianul de acum un veac lui Balzac şi lui Standal — cum ortografiază el. Deosebirea esențială de fapt — e că întrebarea noastră asupra cărții lui Segal e exact opusă nemulțumirii lui V. A. Ureche de la 1865 — anume, cruditățile de limbaj le trecem cu vederea, dar stăm la îndoială asupra a ceea ce nu-l deranja pe V. A. Ureche: oare atît de puțin s-a schimbat, în structura sa interioară, în gustul său, cititorul într-un secol nu doar de la noi, ci din lume, încît aceleaşi istorii, cu amoruri şi doamne romantice, cu prinți (azi ai banului) şi cu fete de condiție scăzută (acum materială) entuziasmează şi în zilele noastre mii, milioane de cititori ? La Paris, acum un secol, cînd apărea un roman al lui Charles Paul de Kock, avea loc o „adevărată răscoală în librărie“ — pe care ne-o oferă şi epoca noastră, în țările unde s-a tradus **Love Story**.

Hotărît lucru, ceva nu e clar aici, ceva trebuie discutat, ca fapt contemporan, sau mai curînd ca moment al evoluției literaturii însăşi. Căci nici unul din numele citate, care a ocupat un timp scurt centrul atenției, nu a stat în continuare pe locurile prime ale istoriilor literare, ba chiar adesea nu le mai aflăm nici măcar în enciclopediile moderne — ci acestea sînt pline numai de Balzac, Tolstoi, Steinbeck, Faulkner sau Rebreanu. Între hrana de o zi a unui public foarte mare şi cea de durată a unui public tot foarte mare, legăturile nu sînt totdeauna automate, dar nici nu trebuie să presupunem neapărat opoziție. Însă avem uneori deopotrivă nevoie şi de una şi de cealaltă. Ceva se continuă şi se repetă întotdeauna în literatură, ceva se înnoieşte, încăpînd bine, deopotrivă, în conştiința şi între preferințele unei părți sau ale altei părți a publicului, iar adesea în ale aceleiaşi.

MIHAI GAFIȚA

Ligia Macovei

Ilustrație la poeziile lui M. Eminescu

AGENDA

În zilele de 6 și 7 aprilie a.c. s-a desfășurat la Liceul „Nicolae Bălcescu“ simpozionul cu tema „Contribuția școlii la educația politico-ideologică a elevilor“. În deschidere au fost prezentate referatele : „Valori formative ale procesului didactic“ (conf. dr. George Văideanu), „Rolul științelor sociale în formarea la elevi a convingerilor ideologico-politice“ (prof. dr. Gh. P. Apostol) și „Aspecte ale colaborării școlii și ale organizațiilor de tineret în formarea idealurilor comuniste la elevi“ (dr. Fred Mahler). În continuare, lucrările simpozionului s-au desfășurat pe secții în cadrul cărora au fost prezentate numeroase comunicări susținute de profesori și cercetători în domeniul pedagogiei și psihologiei. (M R.)

◆

La 2 aprilie a.c. a avut loc, în sala de cultură a sindicatelor din Piatra Neamț, faza județeană a simpozionului dedicat educării elevilor pentru munca productivă, organizat de Consiliul județean al sindicatelor, Inspectoratul școlar și Casa corpului didactic din județul Neamț. După prezentarea, în ședință plenară a comunicării: „Aportul organizațiilor sindicale la mobilizarea cadrelor didactice în vederea perfecționării continue a activității tehnico-productive a elevilor“, făcută de Nicolae Bontaș, președintele Comitetului sindicatului din învățămînt din Piatra Neamț, participanții la această manifestare au vizitat o expoziție cu lucrări executate de elevi în cadrul activității tehnico-productive. În continuare, lucrările simpozionului s-au desfășurat la Casa de cultură, la Școala generală nr. 3 din Piatra Neamț și la Roman, în șase secții, în cadrul cărora s-au prezentat 38 de comunicări și referate ale cadrelor didactice dintre care menționăm: „Gîndirea tehnică și cultura tehnologică a elevilor“, „Rolul motivației în alegerea și desfășurarea de către elevi a activității tehnico-productive“ (secția „Educarea elevilor pentru muncă în procesul de învățămînt și în activitatea extrașcolară“), „Rolul atelierelor-școală în autoutilarea instituțiilor de învățămînt“ (secția „Activitatea tehnico-productivă în atelierul școlii“), „Metodologia desfășurării instruirii și a muncii productive în agricultură“ (secția „Educarea elevilor în muncă în cadrul lotului agricol școlar și prin practica în C.A.P.“), „Locul și rolul muncii productive în pregătirea și educarea elevilor“ (secția „Contribuția școlilor speciale în educarea elevilor pentru munca productivă“), „Adunarea grupei sindicale — tribună a experienței înaintate pentru pregătirea tehnico-productivă a elevilor“ (secția „Sindicală“).

◆

Săptămîna aceasta au continuat în întreaga țară întrecerile elevilor în cadrul concursului republican al formațiilor artistice. Printre numeroasele spectacole prezentate ne-a reținut atenția și acel cald omagiu în versuri, cîntece și joc adus patriei, partidului și luptei tineretului din țara noastră de către pionierii Școlii generale nr. 3 din Capitală. Ansamblul coral — dirijat de profesoara Bălașa Colțoiu, momentele coregrafice, recitările s-au bucurat de aplauzele binemeritate ale spectatorilor elevi și părinți (I. M.)

◆

La cea de a 8-a ediție a concursului internațional de stenodactilografie care a avut loc recent la Plovdiv și la care au participat elevi ai școlilor de stenodactilografie din șase țări socialiste, Școala postliceală de stenodactilografie din București a trimis trei reprezentante. Una dintre ele, eleva Ecaterina Simion a ocupat locul I la concursul de stenografie. Îi transmitem, pe această cale, felicitări. (G. A.).

◆

Expoziția de pictură și grafică a profesoarei Florica Hotnog-Tătulescu, deschisă în cadrul Cenaclului „Ion Andreescu“ — rod al unor strădanii intense depuse în tabăra de creație de la Rădești (1970), apoi la Cîmpulung-Muscel, sau în alte colțuri pitorești ale țării — demonstrează că artista a depășit faza căutărilor, evidentă în unele apariții (în colectiv) anterioare. Muncind cu pasiune și devotament și-a precizat un stil, o tehnică proprie, caracterizat prin puritatea liniilor și delicatețe vaporoasă în armonizarea culorilor. Sensibilitatea vibrantă se transmite cu intensitate, sau cu discreție, în lucrări ca: „Interior“, „Pridvor“, „Casă“, „Punte peste apă“, „Delta“ (trilogie), „Dealul cu căpițe la Sîngeorz“. Florile i-au prilejuit, de asemenea, creații inspirate: „Ciclame“, „Tufănele“, „Margarete și campanule“. Și din naturile statice se desprinde aceeași prospețime și poezie. VICTORIA PETRESCU).

Actualitatea operei mari

Cred că de mult timp, din primul meu contact cu literatura, m-au surprins și m-au contrariat idolatria, formulele și aprecierile insuficient elaborate, care trebuiau asimilate aprioric. Sentimentul de răzvrătire ce îl simțeam născîndu-se în mine se îndrepta mai puțin asupra aspectului didactic al problemei cît împotriva incapacității și a obezității intelectuale. De atunci, cînd citesc cartea unui om ce și-a cîștigat un loc sigur în conștiința contemporanilor săi, neîncrederea crește în sufletul meu, gîndurile devin mai grele, atenția mi se sensibilizează. În aceste circumstanțe am citit recentul roman al lui Marin Preda „Marele Singuratic".

Pe Niculae Moromete îl cunosc bine, căci ne jucam împreună cînd copilăream, și oaia cea rea, Bisisica, ne călca pe amîndoi pe picioare, iar premiul la școală l-am luat tot alături. Acum îl întîlnesc în „Marele Singuratic" mult îmbătrînit cu sufletul lovit. Și mă întreb, la răscruce de drumuri fiind, dacă să vorbesc despre Niculae Moromete, ca și cum l-aș ști de mai înainte, din alte cărți, sau să izolez romanul, să-l aduc în condiții de laborator, să-l smulg din ambianța sa naturală (celelalte scrieri ale lui Marin Preda), să mă refer adică numai la această carte ? Deși pare neimportantă la prima vedere, această divizare impune prin sine statutul a două metode, prima cu un puternic accent sociologic, iar cealaltă, pentru care optez, se dorește cît mai specific literară. Ca un prim pas, să urmărim actorii ce intră pe scenă. Se conturează figura lui Moromete, trăind retras lîngă Castel, îngrijind de florile grădinii, prins în beția gîndurilor ce-i dansează prin sînge. Alături de el stă Simina, pictorița chinuită de nostalgia culorilor, de dragostea pentru el și de ftizia înaintată. În încăperea alăturată, în prima lor noapte de dragoste, a fost ucis Damian Gheorghe, cu toporul ; de trei ori l-a lovit, în timp ce dormea, cumnatul său barcagiul cel pitic de la Castel, din frică. În restaurant, la o masă s-au adunat scriitorii, și vorbesc prin fum de țigară și beau vin.

Privind aceste prezențe, în mod spontan cauți să afli legătura lor internă, punctul cu proprietăți magnetice. Literatura nu este o idee transpusă frumos. Și, pentru a simți inima cărții, pentru a tresări în atingerea cu frumosul trebuie să înveți răbdător, pas cu pas, să prinzi nervul intern, să deosebești canalele prin care curge apă, de cele stătute. În „Marele Singuratic", atenția este purtată pe urmele lui Moromete și, inevitabil, toate elementele de compoziție nu se adună într-un centru de greutate, ci se dispun de-a lungul unei axe ; de aceea evenimentele se lasă uitate în urmă, apar ca molecule străine, fragil atașate de firul narațiunii. Niculae Moromete, deși uneori se retrage în planul al doilea, își menține prezența, se descoperă într-un mod original, străbătut de gînduri și simțiri neașteptate. Venind de undeva dinainte, el rămîne disponibil unei cărți noi.

Problema actualității se ridică tenace. „Marele Singuratic" îl propune pe Niculae Moromete ca subiect al marilor întrebări, dar, în mod special, anumite pagini pătrund în miezul agitat al discuțiilor din breasla scriitorilor, asupra rolului artei, asupra menirii scriitorului, astăzi, la noi. Romanul ni-l dezvăluie pe Marin Preda ca un scriitor citadin de remarcabilă finețe, dar cîteva capitole din finalul cărții, purtate în satul ars de soare din Bărăgan, îmi arată, puternic, că sufletul scriitorului se află acolo, printre cei cu mîinile bătătorite de muncă.

CRISTIAN POPESCU

CUM CITIM

Unele avantaje

O întrebare pe care și-o pune tot mai des fiecare din noi sună cam așa : în epoca mijloacelor moderne de comunicare și a exploziilor informaționale, sau, cum scria de curînd cineva, de „ciomăgire" a noastră cu informații, ce avantaje mai prezintă cartea, lectura ?

Cred că putem vorbi de cel puțin două avantaje.

Primul se referă la ritmul *în care receptăm informațiile produse de cele două categorii de instrumente. Ca cititor receptez* în ritmul meu, *ritm care îmi convine și pe care îl reglez în așa fel încît să percep și să înțeleg cît mai bine. În schimb, ca spectator, mi se impune un ritm* din afară, *ritmul pe care regizorul spectacolului sau emisiunii îl crede de cuviință. Din această cauză, dacă o informație utilă sau o replică frumoasă, transmisă, să zicem, pe micul ecran, nu o receptez imediat și în totalitatea ei, aceasta e ca și pierdută pentru mine. Neînțelegînd ceva, sînt nevoit, ca spectator, să mă las dus mai departe de fluxul audiției sau vizionării, care nu se poate întrerupe și relua special pentru mine. Și chiar dacă se întîmplă, aceasta (cel puțin pînă la perfecționarea și adaptarea televizoarelor la necesitățile fiecărui individ în parte) se datorează mai puțin voinței mele, cît voinței organizatorul emisiunii.*

Al doilea avantaj ar fi că lectura este cel mai direct și, dacă ni se permite să spunem așa, silențios *instrument de meditație. Momentele de împlinire pe care ni le dă o carte, dar și conștiința propriei puteri de a înțelege cele mai profunde și cele mai subtile idei fac din parcurgerea unui text, în liniște, cu opriri necesare reflecției, calea sigură de adăugire și creștere a ființei interioare.*

Treptat, cu fiecare zi, cu fiecare pagină, cartea te trimite la altă carte, la alte cărți și cu timpul iți poți forma singur programul cel mai bun de lectură, un program care să-ți permită, prin acumulări ritmice, însușirea unor cunoștințe sistematice, solide.

Desigur, nu neglijăm cantitatea și calitatea unor emisiuni radiofonice sau de televiziune. Dar cîte dintre ele au un caracter sistematic, un flux informațional care să nu fie fragmentat sau chiar întrerupt la un moment dat ? Cazul programelor sistematice de instruire prin radio, cinema, televiziune, introduse cu unele succese în ultimii ani, nu exclude și nici nu poate exclude apelul la carte, la „zăbava" lecturii. Și aceasta, pentru bunul motiv că spre deosebire de celelalte mijloace de comunicare, care transmit informații pentru o medie *de ascultători sau spectatori, instrumentul capabil* să indivi*dualizeze comunicarea, adică, să o transforme într-un resort declanșator și stimulator al gîndirii, este lectura.*

Afară doar de cazul pomenit de un filozof care spunea că atunci cînd o carte se izbește de un cap și se aude un sunet sec, nu totdeauna este de vină cartea.

COSTACHE OLĂREANU

Cînd LECȚIA devine TELELECȚIE

Mai sînt doar cîteva săptămîni pînă cînd, în multe clase din liceele din țară, își va găsi un loc bine precizat un nou mijloc de învățămînt, telereceptorul și emisiunea de televiziune școlară integrată.

Principiile pe care le valorifică folosirea acestui mijlor modern pentru actualul proces de învățămînt sînt : a) încorporarea în practica școlară a unui număr cît mai mare de elevi din liceele din țară, în condiții similare și simultan, a imaginilor dinamice, prin care mesajul unor capitole ce prezintă dificultăți de realizare pedagogică eficientă să fie mai usor asimilat și înțeles ; b) crearea unor noi elemente motivaționale pentru studiul diferitelor discipline care solicită eforturi considerabile din partea elevului ; c) completarea formei și limbajului de comunicare oral, practicat cu predominanță în lecțiile actuale, cu limbajul comunicării vizuale.

În fond, emisiunea de televiziune care, ca durată, se integrează în limitele lecției, ocupînd doar o parte din ea (20—25 minute), are funcții similare cu folosirea unui film pe care profesorul l-ar avea la dispoziție și l-ar proiecta în laboratorul unde lucrează cu elevii. Deosebirea principală constă în faptul că emisiunea de televiziune are un moment precis de începere, care obligă la o restructurare a desfășurării lecției, adică la o planificare pedagogică strictă a acțiunilor care se realizează înainte de începerea ei, în timpul transmisiei și după ce s-a sfîrșit.

Prima cerință care se impune pentru profesorii care intenționează să folosească emisiunea de televiziune școlară transmisă pe canal național ca mijloc didactic integrat în lecție este să respecte cu strictețe planificarea calendaristică a programei școlii în așa fel încît emisiunea să corespundă firesc cu planul și ritmul de desfășurare al parcurgerii programei. Cea de a doua cerință este cunoașterea prealabilă a conținutului emisiunii, astfel încît mesajul ei să nu repete o acțiune pedagogică similară a profesorului, fapt care pe de o parte ar reduce interesul elevilor de a o urmări, iar, pe de altă parte, s-ar repercuta asupra economiei lecției.

Cea de a treia este precizarea modalităților de valorificare a emisiunii. Există mai multe situații pedagogice care se pot întîlni în practică : ***plasarea emisiunii la începutul lecției, în decursul sau spre sfîrșitul ei.*** De aceea, înainte de începerea lecției, profesorul trebuie să aibă un plan clar asupra valorificării fiecăreia din etapele care se creează, în raport cu perioada recepționării emisiunii de televiziune școlară.

De multe ori se formulează întrebarea dacă televiziunea școlară este tot atît de utilă ca și folosirea filmului școlar. Pentru a da un răspuns corect, va trebui să luăm în considerație actuala situație, cînd filmul didactic pătrunde cu multă greutate în viața școlii. Dacă am ține seama că, în decurs de o săptămînă, sau cu o diferență foarte mică, un număr mare de elevi parcurg în întreaga țară aceeași temă din programa școlară a unui obiect de studiu, am putea calcula la ce valori s-ar ridica necesarul de filme pentru o singură lecție. Or, folosirea televiziunii, care permite recepționarea simultană a unei emisiuni pe un teritoriu larg, reprezintă un avantaj evident, atît din punct de vedere pedagogic, cît și economic, compensînd faptul că imaginea nu este colorată sau de dimensiuni mari.

În momentul actual se fac ultimele pregătiri pentru a se asigura integrarea organizată a unei prime serii de emisiuni de televiziune școlară pentru obiectul biologie, la anul III al liceului de cultură generală. Acțiunea poate să aibă eficiența scontată numai în situația cînd această integrare se va realiza cu respectarea regulilor pedagogice pe care le-am menționat și cu asigurarea unor condiții tehnice și ergonomice pe care materialele viitoare le vor enunța în coloanele acestei reviste. O problemă deschisă rămîne și pregătirea de profesori realizatori de emisiuni de televiziune școlară. În acest sens, este bine să se știe că realizarea unei emisiuni de acest gen presupune o activitate de echipă, care totalizează cel puțin o mie de minute de lucru pentru fiecare minut de transmisie. Cercetătorii din Institutul de științe pedagogice, care formează o parte a acestei echipe, speră ca folosirea acestui nou mijloc de învățămînt să aducă și o contribuție concretă la asigurarea circuitului firesc dintre cercetarea pedagogică, producție și practica școlară.

AL. GHEORGHIU

Ochii speranței

Există un miraj al imaginilor trecute pe care pelicula îl degajă totdeauna generos ; pentru cei ce au trăit în acel timp este reîntîlnirea cu adevărul tinereții, pentru cei ce nu au cunoscut acel timp al începutului, filmul-document înseamnă „file dintr-o cronică vie". *Astfel, orice spectator al unui bun film de montaj are prilejul confruntării prezentului și trecutului cuibărit în adîncurile memoriei, și tocmai pentru aceasta, pelicula realizată de poetul inspirat care este* Nicolae Dragoș *și de* Florian Avramescu *captează interesul celor tineri cît și al celor ce au depășit vîrsta carnetului de U.T.C.-ist. Marele merit al realizatorilor constă în selecția riguroasă a unor materiale reprezentative, sugestive.*

Am urmărit cu interes episodul al III-lea — „Timp eroic" *— prezentînd momentele-cheie, cînd „începea tenace, modest marele efort al reconstrucției". Ceea ce a persistat peste timp este privirea fiecărui tînăr de atunci. În toate imaginile fie din prim-plan, fie din planuri generale ochii acelor tineri spun* „într-o zi totul va fi bine, iată speranța noastră !" *Sînt ochii speranței. Credința de nezdruncinat în bine, în viitor a declanșat entuziasmul reconstrucției. Astăzi, cînd organizația revoluționară a tineretului nostru comunist serbează semicentenarul unei existențe rodnice, documentarul serial transmis în cadrul emisiunii* „Tinerii despre ei înșiși" *confirmă cum speranța anilor de început a devenit treptat realitate grandioasă.*

Am recunoscut cu bucurie în imaginile trecutului privirea pătrunzătoare a comunistului exemplar, a conducătorului de astăzi al partidului — tovarășul Nicolae Ceaușescu, *atunci activist de frunte, conducător al organizației de tineret. Am recunoscut ochii vii ai unui distins om de cultură, profesorul Mihnea Gheorghiu, care se afla în primele rînduri ale tineretului revoluționar. Cu aceleași priviri animate de speranța în bine a viitorului ne-au fixat pentru o clipă ochii tinerilor de pe șantierele de la Agnita-Botorca, Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu, sau cei ce semnau intrarea în marea familie cooperatistă. Din mii de metri de peliculă, realizatorii ajutați de foarfecele montajului — mînuit cu inteligență și îndemînare profesională de Magda Batescof și Mariana Stoica — au reconstituit filele memorabile ale istoriei U.T.C.-ului. Privirea celor de atunci o cunoaștem astăzi și chiar dacă chipul lor s-a schimbat, ochii emană aceeași credință în forța tinereții. Mai mult decît oricare lecție de istorie imaginea celor ce rosteau răspicat „Totul pentru front, totul pentru victorie !", „Primii în muncă, primii în sport !", „Votați soarele !" pătrunde sensibil gîndul telespectatorului pentru care astăzi ca și atunci : „a fi tînăr* înseamnă să iubești munca, acea mare, esențială bucurie a existenței prin care devii util societății, semenilor tăi prin care îți reclami locul în lume".

ILEANA COLOMIEȚ

Pedagogie contemporană

Genialii practicieni inovatori

Există o dramă a practicianului inovator depăşit de dificultăţile încercării de a constitui, pe baza experienţei dobîndite într-o microstructură socială, o teorie cu caracter generalizator ? Mai mult ca sigur, nu. Izvorul viu al satisfacţiilor celui care educă nemijlocit, ţişneşte din adîncul actului de creaţie, din transpunerea directă a gîndului modelator în materia însufleţită a conştiinţelor.

Pleiada celor dăruiţi pedagogiei aplicate a impus în ultimul veac personalităţi de rară excepţie, destine alese, de geniu. Vom numi două firi incandescente care, la extremităţi ale Europei — Italia şi Uniunea Sovietică — în primul şi în cel de-al treilea deceniu al secolului nostru, au devenit simbolul înaltei nobleţi a educatorului : Maria Montessori şi Anton Semionovici Makarenko.

Continuatoare a temerităţii experimentale, dar mai ales a imensului sentiment de dragoste faţă de copii, de înţelegere pentru inadaptaţii unei societăţi opace şi indiferente, pe care le-au adus în lumea educaţiei două dintre primele mari prezenţe feminine — surorile Rosa şi Carolina Agazzi — Maria Montessori a ridicat la valori maxime tot ceea ce o personalitate de mare sensibilitate şi intuiţie poate dărui pedagogiei.

Să rememorăm.

În 1907, ca urmare a unei iniţiative de anvergură a inginerului Talamo, nume astăzi aproape complet uitat, ia fiinţă la Roma prima „casa dei bambini", sub conducerea unei femei în plină maturitate creatoare — avea aproape 40 de ani — în jurul căreia se crease un nimb mitologic datorită rezultatelor obţinute la clasele de deficienţi de la Scuolo Magistrale Ortofrenica. Doi ani mai tîrziu apare opera ei fundamentală *Metoda pedagogiei ştiinţifice aplicată educaţiei în casa de copii* care cunoaşte, rapid, o celebritate mondială, fiind tradusă în zeci de limbi — în primul eşalon se numără şi traducerea în limba română. Şirul lucrărilor publicate ulterior este impresionant: numeroase şi utile studii aplicative despre educaţie în familie, o *Antropologie pedagogică* şi un *Manual de pedagogie ştiinţifică* (explicabilă atracţie către o operă teoretică fundamentală...). *Metoda... educaţiei în „casa de copii"* rămîne însă nu numai lucrarea de căpătîi, ci şi opera literară totală a celebrei educatoare. Pentru că este singura care transpune integral, ca un veritabil jurnal, marea operă a vieţii Mariei Montessori. Dar această pedagogie în acţiune care asigură educaţiei active o remarcabilă bază instrumentală (multe dintre materialele didactice concepute şi construite de colectivul Montessori au fost brevetate ca invenţii) pornea de la concepte cunoscute şi de la datele furnizate de psihologia experimentală — individualizare, dezvoltarea resurselor interioare, autocontrol şi autoconducere, educaţie în natură, intuiţie, complex audio-vizual — chiar dacă uneori a căpătat aparenţele unor forme fascinant noi ca, de pildă, celebra *lecţie a tăcerii* „leziune del silenzio".

Evident, toate acestea sînt „tehnologii" care au primit un important test de valoare şi care au fost integrate unei pedagogii active. Dar ele nu explică esenţialul. Miracolul montessorian are ca determinantă însăşi personalitatea educatoarei, de aceea el nu este repetabil ca atare în proporţii de masă. Nu contestăm prin aceasta meritele instituţiilor create în Olanda, Anglia, India şi în numeroase alte ţări sub egida Operei Montessori (calitatea acestora este şi ea dependentă de vocaţie, pasiune, devotament), ci definim limitele acţiunii. Căci trebuie s-o spunem — o recunoaşte însuşi Flayol şi alţi mari apologeţi ai operei montessoriene — marea pedagogă italiană nu stăpînea şi nici nu a putut crea o veritabilă şi certă dottrina dell'uomo.

Pe coordonate sociale fundamental diferite, în condiţiile existenţei unei concepţii de educaţie profund ştiinţifice, bazate pe doctrina marxist-leninistă, experienţa Makarenko prezintă unele analogii de netăgăduit cu iniţiativa Montessori. Creatorul coloniei Gorki şi al comunei Dzerjinski a devenit, într-o anumită perioadă, prin suprasolicitarea exegeţilor, un personaj aproape legendar, amintit în mai toate ocaziile şi totuşi încă foarte puţin studiat cu profunzime ştiinţifică. Lucrările lui despre educaţia muncii şi alegerea profesiunii, despre familie şi societatea sovietică şi rolul ei în educarea moral-politică includ, desigur, idei preţioase, dar nimeni nu le va situa înaintea *Poemului pedagogic* şi a *Steagurilor pe turnuri* — transpuneri literare ale unei uluitoare experienţe practice de educaţie. Proiect şi realizare fundamentate evident pe conceptele de educaţie comunistă şi politehnică, dar condiţionate strict de iradianta incandescenţă interioară a pedagogului. Renunţarea lui Makarenko de a finaliza acea sinteză teoretică privind metodologia activităţii într-o colonie de copii (lucrare începută în 1932 — cu un an înaintea Poemului şi neterminată), are, credem, o semnificaţie insuficient relevată. Mai ales dacă o coroborăm cu un fapt binecunoscut şi subliniat de toţi biografii : Makarenko avea o rară erudiţie pedagogică. studiase profund pe toţi reprezentanţii de frunte ai ştiinţelor educaţiei căutînd soluţii ; filtrează cu rar discernămînt totul, înainte de a se decide să aplice o soluţie total nouă, nu atît prin idei, ci prin îndrăzneala realizării practice a coloniei optimismului educational, una dintre primele materializări viguroase ale pedagogiei prospective. Avem temei să considerăm părăsirea ulterioară a proiectului unei sinteze metodice drept cristalizarea ideii că o experienţă inovatoare poate fi expusă şi comentată, în nici un caz comprimată într-un reţetar.

Chiar cînd nu desenează proiectul imediat aplicabil al unei structuri de învăţămînt, marii practicieni inovatori schiţează traseul viitorului salt calitativ. (Să-i dăm Cezarului ce-i al Cezarului !...)

MIRCEA HERIVAN

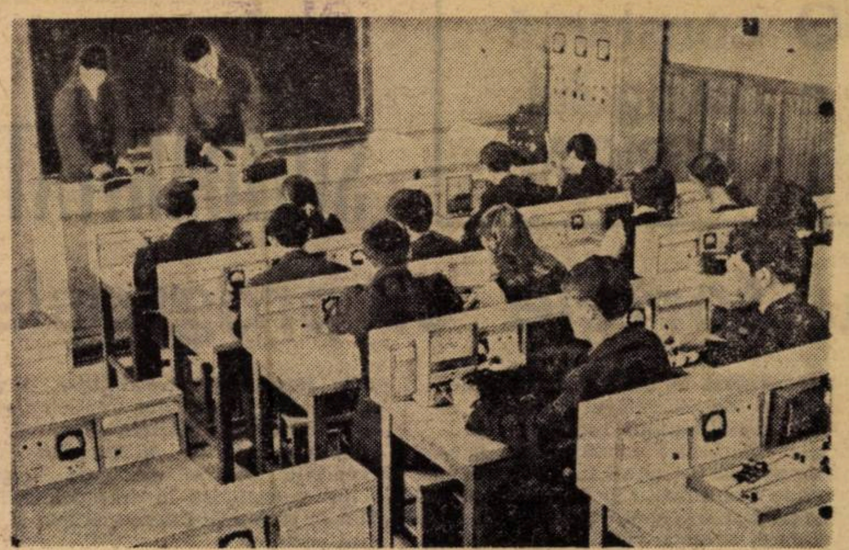

ÎNDRUMAREA ŞI CONTROLUL
în raport cu cerinţele modernizării lecţiei

(Urmare din pag. 1)

Dacă în ceea ce priveşte activitatea la clasă, sub aspectul modernizării, s-a publicat, în ultima vreme, un volum mare informaţional, teoretic, şi oarecum apreciabil de structuri moderne de lecţii, nu am putea face aceeaşi afirmaţie despre preocupările pedagogilor pentru literatura privind realizarea îndrumării şi controlului în raport cu cerinţele actuale.

Considerînd că acest aspect nu este de loc neglijabil m-am gîndit să propun corpului de control un model de chestionar la care trebuie să răspundă o lecţie modernă :

Întrebări	Răspunsuri			
	Afirmativ, negativ		Procente	
	a	b	a	b
1 Ce rol a avut profescrul. a) transmite informaţii b) dă indicaţii pentru a îndruma investigaţia elevilor în vederea obţinerii de informaţii				

2 Ce rol a avut elevul
- a) Stocaj de informaţii (acumulează informaţii)
- b) ajunge la informaţii pe bază de indicaţii (autoactivitate dirijată)

3 Cîte aplicaţii practice au fost efectuate de elevi
- a) repetate după executarea prealabilă de către profesor
- b) efectuate după indicaţii

4 Aplicaţiile practice au fost efectuate
- a) pentru verificarea noţiunilor prin activităţi practice
- b) pentru stabilirea noţiunilor teoretice prin activităţi practice (cunoaştere prin activităţi practice)

5 Aplicaţiile practice au avut în vedere
- a) aplicabilitatea unor noţiuni teoretice
- b) obţinerea de date informaţionale noi pe baza unor informaţii anterioare date elevilor

6 Cîte interpretări teoretice s-au cerut elevilor
- a) pe baza efortului de memorie
- b) pe baza materialului bibliografic pus la dispoziţie elevilor în oră, pe baza unor modele furnizate de profesor ş.a.

7 S-a cerut elevilor efort individual pentru :
- a) repetare mecanică
- b) abstractizări, generalizări, interpretări ale unor grafice, construcţia unor modele (grafice, matematice, obiectuale etc.), concluzii pe baza observaţiilor individuale

8 Cît timp s-a acordat :
- a) exprimării orale a profesorului
- b) exprimării orale a elevilor.

9 Ce rol a avut elevul faţă de mijloacele tehnice folosite :
- a) asistent
- b) participant activ

10 Cum s-au evaluat cunoştinţele elevilor :
- a) prin cantitate
- b) prin calitate

11 Întrebările profesorului faţă de elevi au apelat la :
- a) memorie
- b) gîndire

Modelul de chestionar prezentat este discutabil atît sub raport cantitativ (număr de întrebări) cît şi calitativ (formulare).

Din punct de vedere cantitativ poate fi considerat prea amplu pentru unele lecţii. prea sumar pentru altele. Printre lipsuri ar putea fi semnalate şi cele care decurg dintr-o dificultate de operaţionalizare cu ajutorul acestuia, sub aspectul timpului afectat.

Precizăm că dificultatea este evidentă pentru început; ulterior se creează un stereotip dinamic. care facilitează mînuirea lui.

Cu toate lipsurile lui. chestionarul prezintă valoare prin dublul său rol : **instrument de orientare**. în mîna celui care elaborează lecţia şi **instrument de evaluare**, în mîna celui care o controlează.

Media aritmetică a procentelor, realizată separat pentru coloanele **a** şi **b**. poate duce imediat la una sau alta dintre concluzii. răspunzînd la întrebarea fundamentală pusă de pedagogia actuală : este sau nu modernă lecţia elaborată şi în ce măsură în funcţie de situarea mediei procentajului pe scara de la 1-100%, sub 50% sau peste şi cît peste 50% a coloanei **b**, avem concluzii evidente cu privire la situarea lecţiei elaborate sau controlate. pe scara modernităţii.

Acest model este numai orientativ, atît din punct de vedere al alcătuirii cît şi al interpretării : el poate fi modificat şi interpretat după structura lecţiei pe care este aplicat.

Radiotelescoală

Programul săptămînii 9-15 aprilie

LUNI 10. IV.

Radioşcoală : 15,30 Pr. II. Economie politică (anul III liceu). Sistemul organizării şi conducerii industriei socialiste în ţara noastră. Prezintă Ioniţă Olteanu.

Teleşcoală : 16,30 Pr. I. Curs de limba rusă (lecţia a 10-a) reluare.

MARŢI 11. IV.

Radioşcoală : 10.30 Pr. I. „Start la intersecţie" (emisiune de orientare şcolară şi profesională). ● 15.30 Pr. II. Radioenciclopedie pentru tineret. Din cuprins : Umanism socialist ; Informatie · Bit (unitate de informaţie) Colaborează prof. univ. Marcel Breazu conf. univ. Alexandru Valentin, lect. univ. George Dodescu

Teleşcoală : 9.05 Pr. I. — Geografia României : Tipuri de aşezări rurale româneşti şi perspectiva dezvoltării lor. Emisiune de conf. dr. Ioan Popovici şi Antoneta Bârcă. Literatura română : „Ctitori de temelii". emisiune de Victoria Ionescu. ● 10.00 Pr. I. Curs de limba rusă (lecţia a 11-a) Prezintă conf. dr. Victor Vascenco ● 16.30 Pr. I. Curs de limba franceză (lecţia a 10-a) reluare. ● 18.00 Pr. I „Steaua Polară" — Cabinet de orientare şcolară şi profesională: „Electroniştii". Emisiune de Dan Huliera.

MIERCURI 12. IV.

Radioşcoală : 15.30 Pr. II Ştiinţele naturii : Relaţiile organismelor cu mediul înconjurător. Prezintă acad. Eugen Pora.

Teleşcoală : 10.00 Pr. I. Curs de limba franceză (lecţia a 11-a). Prezintă prof. dr. Paul Miclău ● 15,30 Pr. I. Economie politică (anul III liceu). Situatia oamenilor muncii în condiţiile capitalismului contemporan ; lupta lor împotriva exploatării. Prezintă conf. univ. Gh. Tomescu. Matematică. (În ajutorul candidaţilor la concursul de admitere.) Prezintă prof. dr. doc I. Gh. Sabac ● 16,30 Pr. I. Curs de limbă engleză (lecţia a 10-a) reluare.

JOI 13. IV.

Radioşcoală : 15.30 Pr. II. Limba română. Legătura gramaticii cu ortografia şi punctuaţia. Prezintă conf. univ. dr. Theodor Hristea.

Teleşcoală : 10.00 Curs de limba engleză (lecţia a 11-a). Prezintă prof dr. Dumitru Chiţoran ● 16,30 Pr. I. Curs de limba germană (lecţia a 10-a) reluare.

VINERI 14. IV.

Radioşcoală : 15.30 Pr. II. Filozofie şi socialism stiintific (anul IV liceu) Revolutia socialistă — calea trecerii de la capitalism la socialism. General şi particular în revoluţia socialistă Prezintă conf. univ. dr. Marin Nedelea

Teleşcoală : 10.00 Pr. I. Curs de limba germană (lecţia a 11-a) Prezintă prof. dr Victor Theiss ● 16.00 Pr. I. Istoria României „Columna lui Traian". Film de Erica Petruşa şi Tatiana Sireteanu. Fizică : (În ajutorul candidatilor la examenul de admitere.) Bazele teoriei cineticomoleculare. Legile gazelor. Prezintă conf. dr. ing. D. Anghelescu.

SÎMBĂTĂ 15. IV.

Radioşcoală : 15.30 Pr. II. Literatura română — Unele aspecte ale liricii noastre actuale. Prezintă George Muntean.

O constantă a dialogului cu AFRICA

SOLIDARITATEA cu forţele ei progresiste

Vizita oficială în Africa a delegaţiei conduse de secretarul general al P.C.R., şeful statului român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, constituie un eveniment de seamă pe arena internaţională, cu profunde semnificaţii politice. Slujind interesele păcii, ale cooperării şi înţelegerii între popoare, această vizită este o mărturie elocventă a prieteniei, solidarităţii active promovate de P.C.R., de poporul român faţă de tinerele state independente ale continentului african

Din multitudinea de aspecte relevate de întreg itinerarul african al delegaţiei române, s-au detaşat cu tărie, pentru profundele lor semnificaţii social-politice, cele privind adîncirea cooperării interstatale dintre România şi ţările africane. În perspectiva acestei cooperări a reţinut atenţia constanta subliniere a posibilităţilor de dezvoltare a relaţiilor dintre P.C.R. şi partidele democratice progresiste de guvernămînt din ţările vizitate.

Luînd notă de preocupările actuale de fond ale acestor partide, delegaţia română, prin conducătorul său, a subliniat continuu, pretutindeni, simpatia şi înalta apreciere a poporului român faţă de eforturile lor pentru edificarea societăţii libere de colonialism, pentru recuperarea şi valorificarea bogăţiilor naţionale în interesul propriilor popoare.

În declaraţia comună româno-algeriană, secretarul general al P.C.R., Nicolae Ceauşescu, şi preşedintele Consiliului Revoluţiei din Algeria, Houari Boumediène, subliniau importanţa relaţiilor dintre P.C.R. şi F.E.N., urmînd ca legăturile dintre ele să se dezvolte pe baze principiale, caracterizate prin stimă reciprocă şi egalitate în drepturi. Dezvoltarea relaţiilor dintre P.C.R. şi F.E.N. „va exercita o influenţă pozitivă asupra ansamblului relaţiilor bilaterale şi va favoriza — se spunea în declaraţie — printr-o mai bună cunoaştere, înţelegerea reciprocă, va servi cu certitudine interesele generale şi unitatea forţelor antiimperialiste din întreaga lume“.

Tot astfel în declaraţia comună româno-centrafricană, delegaţia română îşi exprima aprecierile pentru realizările poporului centrafrican sub conducerea partidului Mişcarea de Evoluţie Socială în Africa Neagră — M.E.S.A.N. —, în frunte cu preşedintele acestui partid, Jean Bedel Bokassa, avînd ca preocupări principale lichidarea sechelelor colonialismului şi subdezvoltării, „pentru a asigura dezvoltarea economică şi socială, a apăra şi consolida independenţa de stat, în afirmarea plenară a demnităţii sale naţionale“.

Fidel opţiunii de a milita necontenit pentru solidaritatea şi unitatea tuturor forţelor progresiste, antiimperialiste, P.C.R., prin secretarul său general, şi-a făcut cunoscută poziţia activă în favoarea unităţii acestor forţe. „Este clar, cel puţin pentru noi — declara, în R. P. Congo, secretarul general al P.C.R. — şi vă spunem aceasta deschis, că trebuie să facem totul ca forţele de eliberare naţională, ce reunesc diferite concepţii politice, să întărească această unitate. Cel puţin noi concepem că, în nici un caz, comuniştii nu pot fi excluşi din cadrul acestei colaborări, că este necesar să găsim căile pentru a realiza această unitate a forţelor antiimperialiste“.

Delegaţia oficială română de partid şi de stat întîlnea în Republica Populară Congo o amplă participare a maselor populare, realizată de Partidul Congolez al Muncii, în vederea sporirii şanselor de prosperitate a acestui popor.

Invitat să ia cuvîntul în plenara C.C. al P.C.M., secretarul general al P.C.R. a împărtăşit pe larg din experienţa de luptă şi activitatea partidului nostru. În declaraţia comună româno-congoleză se subliniază „dreptul fiecărui partid de a-şi elabora de sine stătător linia sa politică, pornind de la cerinţele legilor generale ale dezvoltării sociale şi bazîndu-se pe analiza ştiinţifică a particularităţilor fiecărei ţări, în vederea rezolvării problemelor pe plan naţional, corespunzător condiţiilor concrete în care îşi desfăşoară activitatea, aducîndu-şi în acest fel contribuţia la cauza internaţionalistă a luptei împotriva imperialismului, pentru pace şi socialism“.

Secretarul general al Partidului Comunist Român şi preşedintele Comitetului Central al Partidului Congolez al Muncii, au afirmat hotărîrea comună a celor două partide de a dezvolta şi adînci relaţiile dintre ele, pe baza principiilor egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne, stimei şi respectului reciproc.

Consemnată în textul declaraţiei comune româno-zaireze, invitaţia — adresată de generalul de corp de armată Mobutu Sese Seko, fondatorul partidului Mişcarea Populară a Revoluţiei — ca o delegaţie a P.C.R. să participe în luna mai a acestui an la primul Congres ordinar al acestui partid, a fost acceptată de şeful delegaţiei române. În legătură cu această invitaţie, preşedintele Mobutu Sese Seko sublinia că delegaţia P.C.R. la viitorul Congres „va avea prilejul să vă facă un raport fidel asupra gradului atins de militanţii noştri în ce priveşte patriotismul lor pe calea a ceea ce noi numim SALONGO — dragostea de muncă pentru a construi o ţară tot mai frumoasă şi tot mai mare“

În Zambia, secretarul general al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceauşescu, şi preşedintele Partidului Unit al Independenţei Naţionale, Kenneth David Kaunda, şeful statului zambian, s-au informat reciproc asupra activităţii partidelor respective şi şi-au exprimat dorinţa de a dezvolta legăturile de prietenie şi colaborare între ele, pe baza stimei şi respectului mutual, ceea ce corespunde interesului unităţii forţelor antiimperialiste, cauzei păcii, democraţiei şi progresului.

Julius K. Nyerere, preşedintele partidului TANU, şeful statului tanzanian, exprima caldul respect şi admiraţia poporului său faţă de poporul nostru „care s-a dedicat el însuşi dezvoltării socialismului în contextul libertăţii şi cooperării internaţionale“, subliniind cu satisfacţie posibilităţile ce există de a lărgi cooperarea în domeniile economic, social, cultural între cele două ţări.

Contactele cu personalităţi politice, cu intelectuali, cu oameni ai muncii, cu ţărani sau „oameni de la firul ierbii“ au prilejuit un amplu schimb de experienţă între partidul nostru şi partidele naţionale de guvernămînt din Africa. Inerent, vizita a deschis un cadru propice lărgirii şi diversificării relaţiilor P.C.R. cu partidele politice democratice din ţările africane în folosul înaltelor idealuri de pace şi prosperitate ale popoarelor.

Atitudinea profund militantă a P.C.R. pe tărîmul luptei anticoloniale şi antiimperialiste este exprimată fără echivoc în toate declaraţiile comune pe care şi-a pus semnătura şeful soliei române — de-a lungul recentului său itinerar african de pace şi prosperitate socială. Acţiunile partidului nostru de întărire a solidarităţii internaţionaliste, a păcii şi prieteniei între toate popoarele îşi află astfel încă o dată expresia în fapte. Despre ele popoarele au putut lua cunoştinţă din şiragul strălucit oferit de recenta vizită a solilor României socialiste pe meleagurile africane.

În declaraţia comună româno-sudaneză s-a consemnat acordul celor două părţi de a intensifica schimburile de delegaţii, experienţă şi informaţii între organizaţiile politice şi de masă din cele două ţări, pe fondul unei ample intensificări a schimburilor în domeniul cooperării economice şi tehnice, al cooperării în sfera culturii şi învăţămîntului.

Întîlnind în Republica Arabă a Egiptului constructorii români şi egipteni ai Combinatului de produse sodice, la Mex, într-un mare miting al prieteniei româno-egiptene, conducătorul înaltei solii române sublinia că „între poporul român şi poporul egiptean se dezvoltă — de altfel, de mult — relaţii de colaborare şi prietenie strînsă. Realizînd împreună o serie de obiective economice, întărind solidaritatea şi colaborarea lor în lupta împotriva imperialismului şi colonialismului, popoarele noastre au un viitor măreţ pe calea dezvoltării lor libere“.

GHEORGHE DRAGOŞ

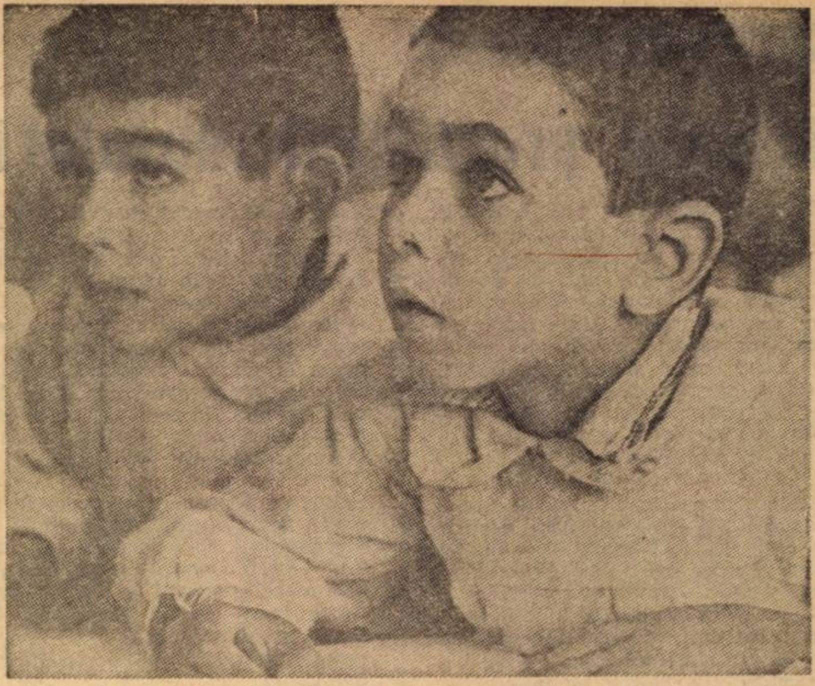

Sete de cunoaştere într-o şcoală egipteană.

Din presa pedagogică de peste hotare

● O meserie pasionantă pe care mulţi o părăsesc...

Revista „L'École et la Nation“ rezervă, în nr. 206 / 1972, coloanele unei importante rubrici „Dossier du mois“, anchetei intitulate „Învăţătorul în 1972“ — care dezvăluie motivele de perpetuă nelinişte şi amărăciune oferite slujitorilor şcolii de către societatea capitalistă franceză. Niciodată institutorii — scrie revista — nu au fost împinşi să repună în discuţie sau măcar să se întrebe asupra rolului şi locului lor în societate, asupra finalităţii sistemului prin care sînt pregătiţi mai mult decît acum, cînd exigenţele moderne ale predării se dovedesc tot mai în dezacord cu sistemul actual de pregătire al institutorilor, cînd năzuinţa firească spre mai bine a fiecărui slujitor al şcolii este inhibată de salariile mici, de condiţiile grele de muncă şi de trai, cu deosebire ale celor de la sate şi, legat de toate acestea, de subaprecierea tot mai accentuată a personalităţii institutorului, de scăderea prestigiului său în societate. Aceasta face — cum spunea unul dintre cei anchetaţi — ca „institutorii să nu se mai simtă bine în pielea lor“.

Tristeţea şi neliniştea devin cu atît mai profunde cu cît mulţi dintre învăţători s-au dedicat din pasiune acestei misiuni. „Această meserie îmi place enorm“, declară unul dintre interlocutori; este interesantă, este pasionantă, exclamă alţii, dar: „eu am un copil pe care nu aş vrea să-l fac institutor“ — îl asigură pe reporter un învăţător, pentru ca să precizeze mai tîrziu: „Institutorul este nimic“, de aceea „un om capabil să facă altceva nu rămîne în învăţămînt“.

Cu deosebită francheţe sînt dezvăluite greutăţile materiale ale institutorilor, sursa multor necazuri şi complexe: „Eu mă culc în fiecare zi la miezul nopţii“ — spune o persoană care trebuie să se îngrijească de creşterea a trei copii, de gospodărie şi abia pe urmă reuşeşte să se pregătească pentru clasă. „Cu salariul lui — precizează altcineva — institutorul nu este capabil să-şi întreţină familia“. Acesta este şi motivul pentru care, în special bărbaţii, îşi părăsesc meseria (cunosc mulţi bărbaţi care şi-au părăsit meseria), ca să îmbrăţişeze ocupaţii „mai onorabile“ şi, oricum, plătite mai bine.

A. COSMIN

● Pregătirea eficientă a copiilor handicapaţi

Din interviul lui Frantisek Ludovik, cercetător la Institutul de cercetări pedagogice din Praga, acordat recent revistei „RODINA A SKOLA“, aflăm care sînt posibilităţile pe care le au tinerii handicapaţi de a studia şi de a se integra în societate. Aceste posibilităţi sînt numeroase, reţeaua de şcoli speciale pe care le pot urma fiind destul de vastă. La Praga, de pildă, există un liceu pentru hipoacuzi şi ambliopi, la Bratislava — un alt liceu pentru copiii cu diverse deficienţe fizice. Absolvenţii şcolilor de cultură generală de 9 ani au posibilitatea să urmeze două tipuri de şcoli profesionale: 1) şcoli speciale din întreprinderi, care asigură, singure, instruirea elevilor şi 2) şcoli profesionale de ucenici, cu internat, unde se învaţă meseriile: zidărie, ţesătorie, prelucrarea pielii, metalurgie, grădinărit etc. Pregătirea acestor elevi se face la un nivel destul de ridicat — se subliniază în interviul din „Rodina a skola“. În anul 1970, de exemplu, au terminat şcolile speciale de ucenici (elevi handicapaţi) 748 de tineri. Dintre aceştia, 728 au obţinut certificat de absolvire, fiind repartizaţi în producţie, unde s-au integrat perfect, şi unde, majoritatea dintre ei, dau rezultate excelente.

MARIANA IENCEK

„TRIBUNA ŞCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef: AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scinteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scinteii“

CABINET

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 44

Sîmbătă 15 aprilie 1972
16 pagini — 1 leu

ADEZIUNE UNANIMĂ

Întregul nostru popor a urmărit cu multă căldură desfășurarea vizitei pe care a întreprins-o în unele țări ale Africii o delegație de partid și de stat, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Mesajele de adeziune, din partea tuturor organizațiilor de partid, a oamenilor muncii, din partea marilor personalități ale culturii și artei, a națiunii noastre socialiste, în ansamblul ei, au scos în evidență profundul atașament, aprobarea unanimă de care se bucură politica internaționalistă a partidului nostru, activitatea conducerii ei superioare și a tovarășului Ceaușescu personal. Delegația română a purtat în Africa mesajul înțelegerii între popoare, al ajutorului frățesc, afirmînd în cuvinte lipsite de orice echivoc dreptul popoarelor de a-și hotărî singure soarta, subliniind cu fermitate principiul suveranității și al neamestecului în treburile interne. Putem spune acum, la încheierea vizitei, că prezența comuniștilor români în Africa a fost corolarul unei atitudini consecvente, al promovării unui nou tip de relații internaționale, bazate pe respectarea idealurilor socialismului și ale păcii, pe înțelegerea particularităților și a realităților naționale, pe cooperarea reciproc avantajoasă. A fost un prilej de legitimă mîndrie pentru poporul nostru, pentru toți comuniștii din România, de a vedea cu cîtă simpatie a fost primită pretutindeni delegația condusă de tovarășul Ceaușescu.

S-a spus mai de mult că o trăsătură a epocii actuale este pășirea pe scena istoriei a popoarelor recent eliberate, a țărilor în curs de dezvoltare. Conștiința planetară presupune amplificarea orizontului cultural, acceptarea diversității soluțiilor politice și sociale, lărgirea universului uman. În ansamblul națiunilor lumii, Africa aduce moștenirea unui trecut nobil, experiența unei istorii coloniale încărcată de suferință, și hotărîrea de a-și construi o viață nouă. În eforturile lor actuale, popoarele libere ale Africii au prieteni de nădejde și un sprijin neprecupețit, economic, politic și moral. Mișcările de eliberare națională se bucură de asemenea de prietenie statornică. Acesta a fost mesajul nostru în Africa, și delegația de partid și de stat a României socialiste a reprezentat voința și cugetul întregii națiuni.

Cadrele didactice, învățătorii, profesorii și toți lucrătorii din învățămînt au aprobat în unanimitate activitatea delegației noastre și contribuția tovarășului Ceaușescu la realizarea înaltei misiuni internaționaliste pe continentul african. Sîntem atașați politicii partidului nostru, participăm cu însuflețire la realizarea măreţului program de construcție socialistă în țara noastră, alături de întregul nostru popor, de toți oamenii muncii, și împărtășim sentimentele internaționaliste ale tuturor comuniștilor români. Delegația partidului și statului nostru a exprimat în Africa năzuințele noastre cele mai adînci, corespunzătoare aspirațiilor noastre de pace, de înțelegere între popoare. Ceasul politicii românești arată încă o dată ora planetară a socialismului, a suveranității, a libertății popoarelor, a cooperării și prieteniei.

„TRIBUNA ȘCOLII"

Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu

IUBITE TOVARĂȘE NICOLAE CEAUȘESCU,

Împreună cu întregul nostru popor, lucrătorii Ministerului Educației și Învățămîntului au urmărit cu deosebit interes vizita întreprinsă de dumneavoastră în unele țări ale continentului african.

Am încercat, și cu acest prilej, sentimente de vie satisfacție și mîndrie patriotică pentru primirea călduroasă cu care popoarele africane au întîmpinat pe solii poporului român, în frunte cu dumneavoastră, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru aprecierile făcute de reprezentanții statelor africane, ai mișcărilor naționale de eliberare, cu privire la rezultatele dezvoltării impetuoase, multilaterale a României socialiste.

Vizita în țările Africii, convorbirile cu conducătorii acestor state, aprecierile făcute asupra principalelor evenimente din lumea contemporană se înscriu ca un moment de seamă, pe linia extinderii și adîncirii relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și țările africane. S-a afirmat încă o dată imensa importanță pe care o are lupta popoarelor pentru o dezvoltare de sine stătătoare, întărirea unității de acțiune a frontului antiimperialist, a tuturor forțelor revoluționare care promovează și militează activ pentru cauza păcii și progresului în lume.

Colegiul Ministerului Educației și Învățămîntului, exprimînd sentimentele și gîndurile tuturor cadrelor didactice, elevilor și studenților din patria noastră, aprobă din toată inima prodigioasa activitate pe care ați desfășurat-o, spiritul de adîncă principialitate revoluționară în care ați abordat problemele complexe cu care este confruntată lumea contemporană.

Întregul corp didactic a primit cu multă bucurie și entuziasm perspectivele de colaborare cu țările africane în domeniul învățămîntului și formării cadrelor, deschise de această vizită, care marchează și pentru activitatea sa un moment de o deosebită valoare și semnificație.

Vă asigurăm, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că nu vom precupeți nici un efort pentru înfăptuirea exemplară a măsurilor adoptate de conducerea partidului pentru perfecționarea și modernizarea procesului instructiv-educativ, îmbunătățirea activității politico-ideologice, pentru realizarea tuturor sarcinilor ce ne revin din măreţul program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în Republica Socialistă România.

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

SEMICENTENAR

Împlinirea a cinci decenii de la crearea Uniunii Tineretului Comunist — eveniment cu o deosebită semnificație și rezonanță în viața și activitatea tineretului român și a întregului popor — a fost și este marcată de numeroase acțiuni de muncă și o intensă activitate politico-educativă, prin mari manifestări de masă la care a participat și participă întreaga generație tînără a țării, unanimă în dorința de a transforma jubileul organizației într-o nouă demonstrație a devotamentului și crezului revoluționar cu care, azi, ca și în trecut, urmează partidul, se consacră înfloririi patriei socialiste, fericirii și bunăstării poporului.

La cea de-a 50-a sa aniversare, Uniunea Tineretului Comunist, ajutor fidel și de nădejde al partidului, se înfățișează ca o puternică organizație revoluționară, care reunește sub steagul marxism-leninismului entuziasmul și abnegația, cutezanța și forța aspirațiilor și energiilor creatoare ale celor aproape 2 500 000 membri ai săi, hotărîți să-și închine întreaga lor capacitate și elanul tineresc propășirii patriei, făuririi socialismului multilateral dezvoltat în România, înfăptuirii programului elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R.

Printr-o fericită coincidență, aniversarea jubileului organizației comuniste de tineret are loc într-un moment în care întregul nostru popor, sub conducerea înțeleaptă a partidului, își sporește eforturile și capacitățile pentru realizarea programului complex de dezvoltare social-economică, politică și culturală a țării, de făurire a conștiințelor pe măsura comandamentelor vremii, menit să asigure temeiurile materiale și umane ale trecerii la construcția comunismului.

Este meritul deosebit al Partidului Comunist Român, rezultat al politicii sale clarvăzătoare, al poziției teoretice și al acțiunii sale practice, de a fi călăuzit forța aspirațiilor și energiilor tineretului în slujba înfăptuirii celor mai nobile idealuri ale umanității, în slujba edificării unei societăți a libertății, dreptății și echității sociale, a societății socialiste în România.

Întreaga activitate de 50 de ani a Uniunii Tineretului Comunist dovedește justețea politicii partidului față de tineret, validează încrederea acordată tinerelor generații, capacității lor de acțiune, crezului lor progresist, demonstrează eficiența și importanța rolului primordial pe care l-a avut Partidul Comunist Român de-a lungul întregii sale existențe, în orientarea și conducerea mișcării revoluționare de tineret în țara noastră. Rod al acestei politici și încrederi, tineretul s-a angajat în acești ani, ca niciodată, în acțiunea transformatoare a maselor, condusă de partidul comuniștilor, dovedindu-se un factor dinamic al dezvoltării și prefacerii societății, subiect activ al procesului istoric.

Tînăra generație a României socialiste — creație autentică a unei epoci de profunde efervescențe sociale, generație aidoma idealurilor care i-au luminat drumul și care întruchipează năzuințele și jertfele generațiilor anterioare — își vede azi realizabile și în curs de realizare visurile și aspirațiile într-o societate în care omul este valoarea supremă, iar fericirea și bunăstarea materială și spirituală a acestuia — scop în sine. Răspunzînd acestei realități și înaltelor comandamente ale vremii, conștient de misiunea pe care o are și de încrederea ce i se acordă, tineretul se integrează în mod organic în eforturile generale

AUREL STOICA
secretar
al Comitetului Central
al U.T.C.

(Continuare în pag. a 6-a)

În acest număr

● Parteneri de dialog : liceu-universitate ● Pregătirea viitorilor profesori și integrarea lor socio-profesională ● Dimensiunile creativității. ● Științe sociale — Caracterul educativ al lecțiilor de istorie. Consultații : Organele judecătorești și organele procuraturii ; Teoria convergenței ; Determinismul social ● Micro-cooperative ale elevilor ● Atelierele din școli și școlile din... ateliere ● Conducerea colectivă.

ACCENTE

O întrebare care așteaptă un răspuns...

Puține probleme au fost dezbătute în viața noastră artistică cu mai multă consecvență și profunditate ca aceea a educației muzicale școlare, a necesității transformării orelor de muzică din școala de cultură generală în ore de înaltă pregătire artistică, capabile să formeze criterii de judecată estetică, capabile să pregătească viitoarele generații de auditori din sălile de concert.

Ample anchete găzduite în coloanele revistelor de specialitate și ziarelor (să amintim, de pildă, printre altele, discuția inițiată de „Scînteia tineretului", sub titlul „Muzica, a 5-a roată la căruța învățămîntului", sau ancheta din paginile revistei „Muzica"), dezbaterile organizate în cadrul unor emisiuni ale posturilor noastre de radio și televiziune, discuțiile inițiate de diverse alte instituții (să amintim, de exemplu, simpozionul pe tema „Muzica și publicul", recent inițiat de Institutul de istorie a artei, sub egida Academiei de Științe Sociale și Politice) au ridicat probleme de prim ordin ale educației muzicale a tinerei generații, au subliniat marea actualitate a îndemnului lui Dumitru Kiriac : — „Soarta muzicii românești în școală se hotărăște".

Reputați cercetători în domeniul pedagogiei, esteticii, compozitori, muzicologi, organizatori ai vieții artistice, cadre didactice din învățămîntul de cultură generală, părinți, elevi au ridicat în aceste dezbateri multiple probleme legate de modalitățile de organizare a orelor de muzică, a gradului lor de atractivitate, ale unei proporții mai judicioase între orele de inițiere în domeniul gramaticii muzicale și cele dedicate unor audiții de lucrări capabile să deschidă noi orizonturi estetice, au subliniat necesitatea revizuirii programelor școlare, necesitatea stabilirii unor sisteme mai eficiente de conlucrare între școli și instituțiile muzicale.

Am mai ridicat această problemă într-o recentă emisiune a televiziunii.

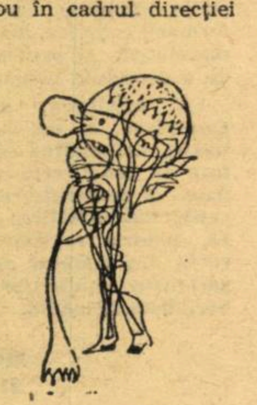

Dar, și discuțiile, și dezbaterile menționate, și întrebarea recent pusă la postul de televiziune au rămas, se pare, fără nici un fel de ecou în cadrul direcției de specialitate a Ministerului Educației și Învățămîntului...

Oare pînă cînd va mai trebui să așteptăm primele semne care să demonstreze că măcar a fost „înregistrată" suma de sugestii emise în aceste dezbateri, sugestii care sînt, indiscutabil, rodul unor experiențe științifice, pedagogice de prim ordin, sugestii care pot duce realmente la ridicarea educației muzicale în școlile de cultură generală la nivelul cerințelor actuale ?

IOSIF SAVA

Scriitorul și tînăra generație

Sub acest titlu semnificativ, revista **„Argeș"** (martie 1972) publică o anchetă internațională la care participă : scriitorul englez John Braine, poetul belgian Georges Linze și Grigore Comartin, secretar al Comitetului județean Argeș al P.C.R.

Din confesiunea scriitorului britanic (romanul său „Drumul spre înalta societate", a apărut și în românește în urmă cu vreo cîțiva ani) două idei, care exprimă pregnant „credo"-ul estetic al unui artist angajat în realitatea socială a vremii și țării sale, se detașează pregnant : „Ca scriitor, ceea ce vreau să înfățișez în cărțile mele este viața de aici și de acum, din această Anglie". Și următoarea afirmație : „Forța educativă a adevărului e imensă ; mai ales în rîndul tinerilor...".

Aceeași opțiune o întîlnim și în răspunsul poetului belgian la anchetă : „Poezia și arta acestui secol trebuie să unească toate popoarele pămîntului, tot ciclul vieții, toate plantele, toate vietățile, toate stelele universului, într-o imensă frăție".

„Fără pretenția unor concluzii", așa cum precizează de la bun început, Grigore Comartin aduce în această anchetă punctul de vedere al militantului politic, viziunea comunistă asupra chestiunii dezbătute. Semnificative sînt două pasaje înrudite : „Tineretul este prin excelență dinamic și prospectiv", propoziție afirmativă care arată ce fel de dialog trebuie angajat cu el : „Tipul de educație «ex-cathedra» care pleacă de la o greșită înțelegere a tineretului ca element pasiv în relația educat-educator trădează un spirit desuet"..., „tocmai de aceea este o cerință vitală ca generația tînără să fie privită ca partener în dialogul educativ, un partener care are multă, foarte multă originalitate, fantezie creatoare, spirit critic".

L. N.

Conferința națională a geografilor

Duminică, 16 aprilie a.c., în amfiteatrul „S. Mehedinți" al Facultății de geografie din București, își va deschide lucrările Conferința națională a Societății de științe geografice din Republica Socialistă România. Delegați din toate județele țării vor audia cîteva comunicări științifice pe teme de mare actualitate, vor dezbate darea de seamă asupra activității societății și își vor alege organele de conducere.

Lecția

Am citit cu interes articolul publicat în „Tribuna școlii" nr. 42/1 aprilie 1972 sub titlul : **„Lecția în sprijinul dezvoltării capacităților creatoare ale elevilor".**

Este binevenită precizarea noțiunii de „modern" în pedagogie — în didactică în special — deoarece sînt încă destule cadre didactice care consideră că prezența unei aparaturi, mai mult sau mai puțin metodic folosită în lecție, constituie elementul esențial al unei lecții moderne. Accentuarea caracterului formativ, creator al adevăratei lecții moderne este, de asemenea, deosebit de necesară, îndeosebi pentru cadrele didactice tinere.

Întrucît deseori s-a reproșat liceului că dă unii absolvenți ce se adaptează mai greu stilului de muncă universitar, pentru că n-au suficiente deprinderi de muncă independentă, de studiu individual, lecțiile-seminar pot rezolva cu succes această lipsă. Deși problema temelor individuale, a exercițiilor de muncă independentă în clasă sau acasă a fost în atenția colectivelor de catedră, a consiliilor pedagogice, în ultimii ani destul de insistent, e bine să fie mereu amintită.

Consider că s-ar veni în sprijinul cadrelor didactice dacă s-ar valorifica experiența pozitivă a multora dintre ele în legătură cu problemele tratate în acest articol. Ar fi deosebit de utile articolele cu exemplificări concrete al unor lecții — de tip diferit — de limbi străine.

De asemenea, este foarte necesar să fie popularizate mijloacele și procedeele moderne de predare a limbilor străine prin traducerea unor materiale din revistele străine de specialitate sau prin recenzarea unor lucrări.

Problemele referitoare la rolul lecției în dezvoltarea capacităților creatoare ale elevilor, practic inepuizabile într-un singur material, trebuie să stea permanent în atenția presei pedagogice, contribuind astfel la ridicarea nivelului predării în școlile noastre.

CONSTANȚA FLORESCU

În articolul **„Lecția în sprijinul dezvoltării capacităților creatoare ale elevilor"** se pornește, e adevărat, de la constatarea mai mult decît justă că „însăși modernizarea am abordat-o prin aspectele ei teoretice, în detrimentul intențiilor cu caracter ameliorativ..." și, în mare parte, toată demonstrația rămîne la aceeași abordare teoretică a lui „trebuie să...".

Că informativul trebuie să lase locul formativului, iar cantitatea informațiilor, selecționării, organizării și sistematizării lor, că pedagogia tradițională nu mai corespunde noilor cerințe, deși ea ne-a învățat să vorbim despre conversația euristică, despre valoarea continuă a temelor individuale și chiar despre lecția-seminar, că laboratorul și cabinetul special nu trebuie să rămînă expoziții festive, bune doar pentru vizite și inspecții, toate acestea le-am auzit de multe, de foarte multe ori în ultimii ani. Articolul recent ni le reamintește, adăugînd cîteva indicații, multe, dar unele tot cu caracter general.

Încolo, ca să zic de-a dreptul, forțăm niște uși larg deschise. Căci, în unanimitate sîntem de acord că modernizarea reală, profundă a învățămîntului trebuie să înceapă cu revoluția metodelor de educație. De ce, atunci, n-o pornim chiar de aici ? Ne-ar interesa mai mult să discutăm pe tărîmul practicii imediate și numai în funcție de condițiile actuale în care se desfășoară procesul instructiv-educativ.

Există, de fapt, două lecții, care nu pot fi separate : una a profesorului, cealaltă a manualului. Care să fie raportul dintre ele ? Ce facem pentru ca manualele să fie manuale, dar manuale moderne, nu colecții de eseuri prețioase sau tratate științifice accesibile numai studenților din anii III-IV ?

Există, de asemenea, o didactică, o metodică a predării fiecărui obiect, cu un întreg arsenal de metode, procedee etc. pe care viitorii profesori și le însușesc la universitate, iar actualii profesori și le adîncesc sau revizuiesc la cursurile de reciclare, perfecționare etc. Ce oprim și ce revizuim, ce preluăm și ce aruncăm din acest arsenal de metode și procedee ? Practic, cu proba convingătoare a experienței din clasă.

Poate, singură, conversația să aducă la predarea și asimilarea unor cunoștințe temeinice, organizate, profunde ? Poate profesorul, în condițiile actuale ale unui program destul de încărcat pentru elevi, să le dea acestora bibliografie care să fie studiată acasă și teme individuale ? La care din cele șase obiecte din orarul zilei ? Mă mai poate ajuta, la clasele terminale, lecția-prelegere (dar lecție, nu conferință), să-l pregătesc pe elevul meu pentru etapa de mîine ? Iată întrebări care izbucnesc tocmai pentru că ne menținem mereu, așa cum recunoaște și articolul, la acea primă fază a postulării și a demonstrațiilor teoretice ale lui „trebuie să ne modernizăm...".

Mai ales într-un punct articolul are dreptate : considerațiile prezentate, pot provoca „o dezbatere largă de opinii".

Într-adevăr, cîte nu ar fi de spus !

CONSTANTIN MARINESCU

Răspundem cititorilor

Directorul coordonator al Școlii generale din comuna Scînteia, jud. Iași întreabă în ce condiții se poate reține din salariul cadrelor didactice contravaloarea orelor neefectuate din obligațiile de muncă ce le revin în cadrul activității social-culturale.

Potrivit principiilor noului sistem de salarizare, introdus prin H.C.M. nr. 2 841/1968, directorii școlilor au obligația să stabilească sarcini individuale fiecărui angajat — inclusiv personalului didactic — în scopul unei încărcări echilibrate a tuturor salariaților. În cazul nerealizării sarcinilor stabilite — se prevede în art. 11, aliniatul ultim al hotărîrii sus-menționate — salariile tarifare ale personalului se diminuează pe baza criteriilor elaborate de M.E.I.

Prin ord. M.E.I. nr. 276/1969 s-au aprobat criteriile pentru acordarea salariilor tarifare personalului din unitățile de învățămînt, în condițiile nerealizării sarcinilor stabilite, care au fost difuzate cu circulara nr. 7 825 din 17 mai 1969 și publicate în Buletinul M.E.I. nr. 2 din iulie 1970. La pct. 1 din aceste criterii se arată că, în cazul neîndeplinirii obligațiilor individuale de serviciu sau a realizării necorespunzătoare a unor sarcini care revin personalului didactic din unitățile de învățămînt, salariile tarifare ale cadrelor didactice de predare vor fi diminuate în mod corespunzător cu pînă la 1/3 din salariul tarifar lunar.

Procedura de urmat în astfel de situații este următoarea :

a). Directorul școlii propune consiliului profesoral diminuarea salariului pentru personalul didactic care nu și-a îndeplinit obligațiile individuale de serviciu, în cazul de față pentru neîndeplinirea sarcinilor culturale pe care directorul școlii i le-a repartizat potrivit Regulamentului de organizare și funcționare a școlii (în raport cu pregătirea de specialitate a personalului didactic, cu volumul obligațiilor profesionale și cu sarcinile obștești pe care le are fiecare cadru didactic, ținînd seama și de obligațiile de pregătire ce revin personalului didactic) ;

b). Consiliul profesoral hotărăște asupra propunerii făcute de directorul școlii, stabilind și cuantumul diminuării, care nu poate fi mai mic de 3 la sută din salariul tarifar de încadrare.

c). Hotărîrea consiliului profesoral se înaintează inspectoratului școlar județean (al municipiului București), pentru a fi aprobată de conducerea acestuia, cu asentimentul reprezentantului sindicatelor din învățămînt în biroul executiv al comitetului județean).

d. Aprobarea conducerii inspectoratului școlar (inspectorul general sau inspectorul școlar șef) se transmite organului care face plata salariilor pentru a fi pusă în aplicare ; diminuarea se calculează asupra salariului tarifar din luna neîndeplinirii sarcinii, dar se reține din salariul lunii în care urmează a se efectua plata salariului.

Diminuarea astfel stabilită are caracter definitiv și nu poate fi contestată sub nici o formă.

Bineînțeles că diminuarea salariului pe baza criteriilor arătate mai sus nu exclude posibilitatea aplicării celorlalte sancțiuni disciplinare prevăzute de art. 209 din Statutul personalului didactic. De asemenea, nu exclude nici plata salariului tarifar sau a diferitelor indemnizații speciale în funcție de timpul de muncă efectiv prestat, în care caz se va proceda așa cum se indică în Îndrumarul cu privire la problemele de muncă și salarii elaborat de M.E.I. în anul 1966 (pag. 127—128 — Calculul salariilor lunare).

TH. LEONESCU

La început a fost entuziasmul

— Rînduri despre intelectualii satelor —

Pentru dascălii adevărați, legați de popor, ziua de muncă nu se încheie o dată cu sunetul clopoțelului și închiderea catalogului. Se încheie doar o etapă pentru a fi continuată cu alta, mult mai complexă, la bibliotecă, la căminul cultural, printre săteni, răspîndind îndemnuri, popularizînd cuceriri ale științei, care trebuie să rodească pe ogoare. Așa au fost marii dascăli ai noștri din totdeauna.

Am răsfoit zilele acestea o broșură apărută în 1933 despre învățătorii pensionari din Argeș. Din slovele așternute stîngaci, ieșite de sub teascurile unei tiparnițe modeste de la Cîmpulung, răsar fapte mari, semnificative, îndemnuri pentru realizări contemporane.

Astfel, despre N. A. Ghica *(n. 1860), reintors în satul natal ca învățător, aflăm că „fără nici un ajutor din partea statului, numai prin influența sa, a izbutit să adune prin ofrande benevole... materialul necesar și zilele de lucru, cu cari a ridicat mărețul local de școală, podoaba Rucărului, unde funcționează toate școalele de acolo. A început îndiguirea Rîușorului, a făcut grădina publică, a oprit defrișarea pădurii de brazi a obștii... Prin influența sa au luat ființă acolo spitalul, farmacia, subprefectura, judecătoria de ocol și cazarma". Toate acestea în numai 10 ani, între 1879—1889 ! Un alt învățător,* C. Becuț, *povestește că, în 1884, cînd a fost transferat în comuna sa natală Cotești „școala era de gard cu stîlpi putrezi. De frică să nu cadă peste copii la un vînt mai mare, am pus cu cheltuiala mea o grindă pe mijlocul grinzilor vechi, susținută de patru stîlpi și așa a mai putut dura cîtva timp". Și, evident, învățătorul a trebuit să înceapă cu construcția localului, așa cum au procedat majoritatea învățătorilor din această perioadă.* N. Hănescu *din Domnești înființează un cor popular, societatea culturală „Școala Nouă" și în colaborare cu Dobrescu-Argeș, banca populară „Frăția", cooperativa pentru pășunire și exploatarea pădurilor „Zorile", organizează cumpărarea moșiei Domnești de la frații Negulici și distribuirea ei localnicilor ; inițiază o acțiune de împădurire a coastelor comunei, colectează bani pentru construirea unui nou local de școală, scrie piese de teatru cu conținut social-patriotic pe care le reprezintă cu sătenii.* Nicolae Ghinescu, *preocupat în special de lucrul manual, învață la Brăila cum se fac împletiturile de paie, răchită, papură și rafie spre a răspîndi aceste cunoștințe printre colegi și mai ales printre elevi și săteni. Organizează o grădină școlară model, o crescătorie de viermi de mătase la școală etc. Dar, peste întreaga viață a învățătorimii argeșene de atunci, trona figura legendară a lui* Dobrescu-Argeș, *urmărit de autorități, prezent însă în toate acțiunile de fondare a unor cercuri culturale, bănci populare și, mai ales, în acțiunile de cumpărare a moșiilor prin intermediul cooperativelor. Iată cum este prezentată acțiunea lui Dobrescu-Argeș de învățătorul* N. M. Adamescu *din Retevoești :*

„Prin anul 1882, apărea ca un luceafăr Dobrescu-Argeș. Se răspîndise vestea că el adună elevi din toate părțile și după ce termină școala pleacă cu ei la București și-i plasează la diferite școli. Am întrerupt pentru un moment munca de acasă și am făcut cunoștință cu acest învățător, cu o cultură vastă, suflet nobil și altruist. Văzînd că sînt copil sărac și stăpîn pe materia din clasele primare m-a primit în casă la dînsul. Mîncam și dormiam împreună... *Ajuns aproape la etatea de 17 ani îl întovărășeam în desele călătorii ce le făcea, mai ales noaptea, la Pitești și Curtea de Argeș. Se zvonise că ar vrea să-l suprime ca pe un făcător de rele".*

Și, într-adevăr, învățătorul Adamescu este trimis la școala normală, arătîndu-se sub toate aspectele, demn de pilda lui Dobrescu-Argeș. În 1903 este trimis în Bosnia și Herțegovina pentru a face studii practice de pomicultură și viticultură. Studiile efectuate în străinătate îi permit învățătorului Adamescu să facă un plan pentru un cuptor de uscat prune, pentru cazane de făcut magiun care au fost turnate la uzinele Lemaître și introduse în mediul rural. Sub îndrumarea acestui învățător, au fost construite, în țară, peste 300 de cuptoare de uscat fructe. Conduce timp de 17 ani banca populară din comună, înființează o cooperativă de producție și consum, o cooperativă de exploatare a pădurilor, obștea „Răscumpărarea" pentru cumpărarea moșiei din sat etc.

Ceea ce impresionează la acești dascăli din trecut este nu numai multilateralitatea lor, ci — mai ales — dîrzenia lor. Practic, ei erau considerați niște răzvrătiți care îndrăzeau să adune pe țărani în obștii de răscumpărare, să-i îndemne la luptă pentru eliberarea socială și, în consecință, întreaga acțiune, de la construirea de noi săli de clasă pînă la constituirea obștilor, necesita dinami de voință, risipă de suflet.

Nici unul nu s-a considerat un surghiunit într-o comună, în care, în locul televizorului și radioului de astăzi, exista, drept mijloc de racordare la viața culturală, doar un curier săptămînal. Nici unul din cei citați aici — și numărul lor era, evident, de cîteva sute în țară la acea vreme — nu s-a mărginit la orele de clasă sau la activitatea culturală. Dacă satul era situat într-o regiune pomicolă, s-a zbătut să vină în ajutorul sătenilor învățîndu-i conservarea și industrializarea fructelor sau, dacă satul era într-o regiune mlăștinoasă, împletiturile. Fără ordin de la inspectorat. Fără ajutor. Dimpotrivă : suspectați, hărțuiți.

Nu merită acești învățători ca școlile, societățile culturale, cooperativele pe care le-au inițiat — ajunse astăzi, desigur, într-un alt stadiu — să le poarte numele ? Viața și activitatea acestor înaintași trebuie cunoscute, popularizate, pentru a demonstra, mai ales celor ce sînt trimiși ca învățători sau profesori la sate, ce imens cîmp de activitate li se deschide, ce așteaptă societatea românească de astăzi de la ei ! La început a fost doar entuziasmul, dăruirea. Acum, cînd la toate acestea se adaugă și concursul statului, alte realizări îi așteaptă pe cei ce merg pe urmele unui Dobrescu-Argeș, unui N. Adamescu, unui Paul Luca !

GABRIEL ȚEPELEA

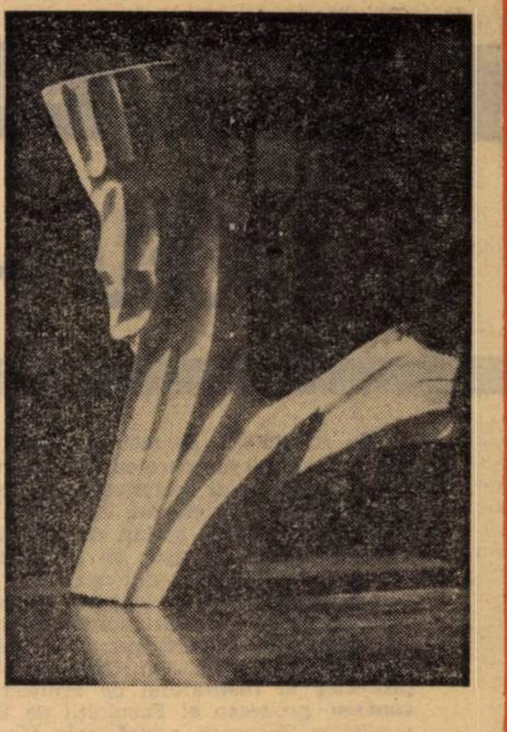

PETRE JUCU

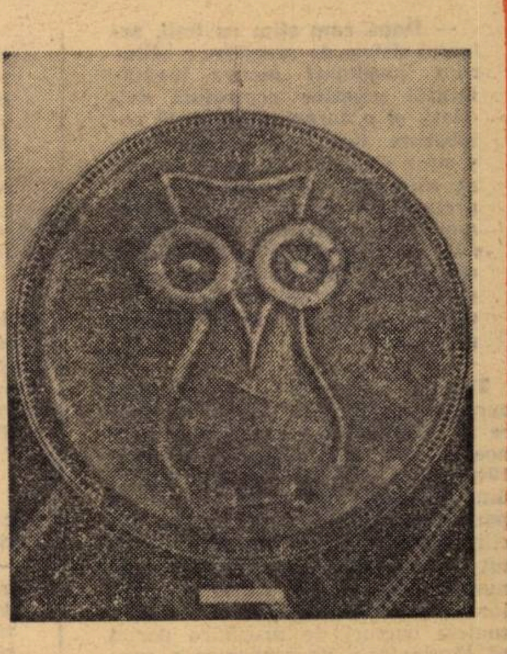

❶ *...„Prinț al deșteptării" (cocoșul)*

❷ *„Bufniță cu ochi de pară !"*

Portrete de dascăli

ȘERBAN CIOCULESCU

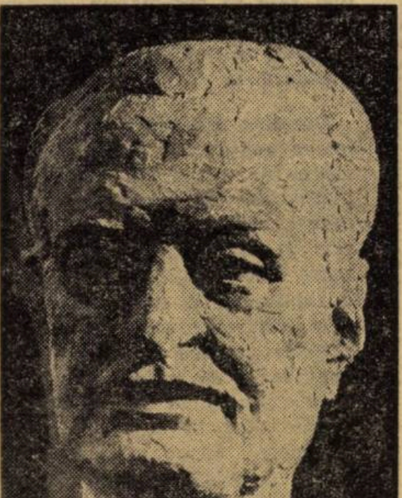

Sculptură

de N. Crișan

Puținí dintre elevii și poate chiar dintre profesorii Liceului „Aurel Vlaicu" din București știu azi că scriitorul și profesorul universitar Șerban Cioculescu a predat aici limba franceză în urmă cu peste trei decenii. Preocupările literare, articolele publicate în presa literară a vremii, cărțile de critică publicate erau motive de îndreptățită mîndrie pentru elevii liceului nostru. Apăruse tipărit studiul profesorului Cioculescu despre opera marelui nostru dramaturg I.L. Caragiale. Pentru noi era oarecum o enigmă cum profesorul nostru de franceză are asemenea îndeletniciri. Tîrziu, spre clasele superioare, am cunoscut mai de aproape activitatea publicistică a dascălului nostru care, alături de Pompiliu Constantinescu și Vladimir Streinu, consemna cu o regularitate aproape matematică tot ceea ce lumea scrisului dădea la iveală. Aceste trei vîrfuri ale criticii literare românești interbelice, neobosiți cercetători ai talentelor consacrate sau numai în stare embrionară, oameni de o vastă cultură, nu și-au precupețit eforturile, și-au rupt din timpul prețios pentru a împărtăși din uriașul lor volum de informații micilor lor școlari.

Preocuparea celor mai mulți dascăli de liceu nu se limita strict la cerințele procesului de învățămînt. Profesorul Cioculescu studia cu o pasiune demnă de invidiat nu numai capodoperele literaturii românești. Cercetător neobosit al literaturii franceze, ca și al literaturii universale, era o prezență activă și apreciată în presa literară. Activitatea acestor neobosiți dascăli, exemple de pasiune, dăruire și noblețe spirituală, ne insufla și nouă, desigur la scara înțelegerii noastre de atunci, elanul pentru o activitate perseverentă și sistematică. Ei ne-au învățat să iubim și să folosim biblioteca. Școala nu se limitează la manual și la notițele trecute-n grabă pe caiet. Școala nu se limitează la efortul care precede perioada lucrărilor scrise și nici măcar la acela din preajma ascultărilor orale. Școala este continuitate, dorința personală de îmbogățire a patrimoniului spiritual, muncă izvorîtă dintr-o nesecată sete de cunoaștere. Comorile spirituale nu se dezvăluie automat individului, nu se găsesc nici măcar de vînzare. Ele trebuie intens căutate și personal clădite, întreținute, mereu împrospătate și completate. Din tezaurul spiritual al lumii, noi consumăm atît cît sîntem capabili să ne însușim singuri. Iată de ce activitatea dascălului constituie exemplul viu pe care elevul și-l alege prin adeziune sufletească, și nu prin repartizare aritmetică, impusă uneori de canoane artificial create.

Intuiția tînărului e mai penetrantă uneori decît razele Roentgen. Elevul simte primul dacă profesorul său umple cele 50 de minute spre trecerea timpului și a trimestrului. Sau de abia le așteaptă ca prin filtrul unității de timp școlar să-și strecoare, în doze de vrăjitor, taine ale propriei discipline. Dascălul adevărat nu este un transmițător de manual, ci un spirit de investigație care adaugă permanent, de la oră la oră și de la generație la generație, roadele muncii personale.

Metoda de ascultare a profesorului Cioculescu era oarecum originală. La întrebările adresate fiecărui elev, de obicei zece la număr, însemna cu plus răspunsul bun, cu minus răspunsul necorespunzător și cu punct răspunsul mai puțin satisfăcător. Două puncte echivalau cu un plus. Nota finală coincidea cu numărul plusurilor. Era la mijloc poate nu numai o încercare de simplificare, cît poate mai mult o dorință de eliminare a arbitrariului și a subiectivismului în acordarea notei.

Azi profesorul Cioculescu face parte din rîndul membrilor corespondenți ai Academiei R.S.R. și este șeful catedrei de literatură română de la Universitatea București. O vreme a fost directorul Bibliotecii Academiei. Citește mult, scrie și se ocupă cu aceeași dăruire de alte generații de tineri.

MARIN RĂDOI

Parteneri de dialog

LICEU — UNIVERSITATE

- **Un concept educativ deschis**
- **Concursul de admitere solicită capacitatea de a raționa.**
- **Adîncirea unei conlucrări fructuoase**

În relația atît de mobilă : liceu de cultură generală — învățămînt superior, un lucru apare cu tot mai multă pregnanță : ameliorarea structurii unei trepte de școlarizare sau tip de școală nu devine eficientă dacă nu se subsumează efortul, întreprins în acest scop, aceluia depus pe întregul subansamblu școlar, dacă nu integrăm acțiunea respectivă într-o viziune unitară, elastică, de perspectivă. Liceul de cultură generală și învățămîntul superior sînt partenerii unui dialog. Ei sînt succesiv, unul beneficiarul plusurilor înregistrate de celălalt și, factorul care va contribui la realizarea unei ameliorări în structura celuilalt. La acest dialog am invitat să participe : **prof. univ. Alexandru Popa,** profesor al Institutului politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" ; **prof. univ. Tiberiu Benedek,** prorector al Institutului de arhitectură „Ion Mincu" ; **conf. univ. Ion Diaconescu**, prodecan al Facultății de limbă și literatură română — Universitatea București ; **conf. univ. Constantin Vrejoiu,** prodecan al Facultății de fizică — Universitatea București ; **prof. Elena Vasile,** directoarea Liceului „Zoia Kosmodemianskaia"-București ; **prof. Dumitru Bărbulescu,** directorul Liceului nr. 24-București ; **prof. Octavian Andreescu,** directorul Liceului „C. Dobrogeanu Gherea"-Ploiești ; **prof. Cezar Buzețeanu,** de la același liceu și **prof. Minodora Burcin,** Liceul din Snagov-Ilfov.

— După cum știm cu toții, actualul sistem de pregătire a viitorilor candidați pentru învățămîntul superior reprezintă totodată și o formă inedită de colaborare liceu-institute de învățămînt superior. Pornind de aci, să încercăm să desprindem împreună atît aspecte care privesc modul de desfășurare a pregătirii pentru învățămîntul superior, cît și, în perspectivă, elemente de adîncire a conlucrării între liceu și institutele de învățămînt superior.

Tiberiu Benedek : — Primele cursuri pregătitoare pentru admitere în învățămîntul superior în țara noastră au fost inițiate, în anul 1946, la Institutul de arhitectură din București, de către celula de partid de aici și urmăreau să faciliteze pătrunderea în acest institut — care părea rezervat unor anumite categorii sociale — și a fiilor de muncitori și țărani. Prin actualele cursuri de pregătire dorim să lărgim aria de recrutare a candidaților la arhitectură, pentru a cuprinde nu numai tineretul aparținînd unor familii care dispun de mijloacele de informare suplimentare.

Ion Diaconescu : — La Facultatea de limbă și literatură română am organizat pregătirea candidaților pentru examenul de admitere prin consultații în trei serii : limbă și literatură română ; limbi romanice și secția de limbi germanice și slave. Candidații nu sînt puțini, numărul lor se ridică la aproximativ 1 000. Lucrăm, așadar, cu sălile pline.

Constantin Vrejoiu : — Facultatea de fizică asigură pregătirea unui număr de peste 100 de viitori candidați. Sistemul nostru de pregătire este conceput astfel : prelegeri care durează aproximativ 90'. urmate de consultații, cărora li se rezervă același spațiu de timp.

Alexandru Popa : — Institutul politehnic a organizat pregătirea candidaților, separat pentru facultățile de metalurgie și chimie, și în comun pentru cei de la celelalte facultăți. Disciplinele la care am organizat consultațiile sînt matematică, fizică și chimie. Avem două modalități de a realiza pregătirea : lecții de sinteză, ținute pe grupuri de studenți, în amfiteatru, și seminarii, în săli în care profesorii noștri lucrează cu un număr de pînă la 30 de elevi.

Dumitru Bărbulescu : — Măsura luată în sine este bună, indiscutabil, dar are o valoare reală numai pentru o parte dintre viitorii candidați, anume pentru cei care locuiesc în centre universitare. Să nu pierdem din vedere că avem licee care funcționează în localități mai mici sau în mediul sătesc. E limpede că pe aceștia nu avem cum să-i aducem să participe la cursurile pregătitoare organizate în institutele de învățămînt superior.

Minodora Burcin : — Și eu consider că este necesar să se ia mai mult în seamă situația elevului de liceu din mediul rural. Ce fac elevii noștri (Liceul din Snagov) care doresc să se prezinte la concurs la Institutul politehnic, A.S.E., Universitate ? Se deplasează săptămînal în centrul universitar sau în centrul județean, unde se organizează cursurile care îi interesează.

Ion Diaconescu : — Este, într-adevăr, o problemă la care trebuie să reflectăm cu seriozitate. De altfel, e cunoscută și de noi, la Facultatea de limbă și literatură română. În 1971, din 170 de candidați din mediul rural, au intrat în facultate doar 7.

Constantin Vrejoiu : — Prin cursurile de pregătire a viitorilor candidați în învățămîntul superior — utile, desigur — noi înșine facem, fără voia noastră, o departajare **ante dies** a acestora. Fiindcă sînt favorizați cei pe care îi cuprindem în sistemul nostru de pregătire cu cadre universitare și defavorizați cei la care nu ajungem.

Tiberiu Benedek : — Împreună cu colegii noștri din Iași, Cluj și Timișoara, am împărțit teritoriul țării pe criteriul județelor deficitare în arhitecți, căutînd să cuprindem în raza fiecăruia dintre aceste institute, în mod prioritar, pe elevii proveniți de la liceele aparținînd acestor județe. În afară de cursurile de pregătire pe care le-am organizat la institut, în colaborare cu inspectoratele școlare județene din Teleorman, Ialomița, Tulcea și Olt și cu sprijinul filialelor Uniunii arhitecților, am organizat cursuri pregătitoare la Alexandria, Slobozia, Tulcea și Slatina. În plus, sprijinim cu material didactic și îndrumări de specialitate și alte două puncte de pregătire : Oradea și Brașov. Periodic, cadrele universitare din institutul nostru țin lecții la aceste cursuri — în medie fiecare cu un efectiv de 30 viitori candidați — și asigură asistența de specialitate colegilor lor din învățămîntul mediu.

Ion Diaconescu : — Sîntem preocupați de lărgirea ariei de cuprindere a viitorilor candidați la studenție pentru specialitățile pe care le pregătim noi. Trimitem profesori la centrele organizate în orașele Giurgiu, Tîrgoviște, Alexandria, Ploiești, dar studenții noștri vin din întreaga țară. E limpede însă că nu putem cuprinde în sistemul nostru toate liceele din țară, pe toți candidații care doresc să urmeze o facultate. Și aș mai adăuga ceva : pregătirea pentru acest concurs a început să devină o sarcină mai mult a cadrelor didactice din învățămîntul superior decît a celor din liceu. Vreau să nu fiu înțeles greșit : noi facem acest lucru cu plăcere, sîntem doar interesați în mod deosebit, dar se ridică aici greutățile de care s-a amintit.

Octavian Andreescu : — După părerea noastră, pregătirea viitorilor candidați este indicat să se facă nu de către cadrele didactice din învățămîntul superior, ci de către profesorii de liceu, bineînțeles, dintre cei mai buni, pe discipline, în localitățile respective.

Cezar Buzețeanu : — Eu aș propune ca pregătirea pentru concursul de admitere să se facă între 1—31 august, pe plan local, deci imediat după încheierea cursurilor liceale și a examenului de bacalaureat. Apoi, pînă la ținerea concursului, candidații ar studia individual și, eventual, s-ar mai relaxa.

Octavian Andreescu : — Profesorii de liceu pot fi ajutați altfel de colegii lor din învățămîntul superior. Liceele i-ar invita, în ultimul trimestru al clasei a XII-a, să țină în fața elevilor teme sintetice, să dea indicații bibliografice, să-i seminarizeze la anumite capitole importante din programa de concurs. În acest fel, i-ar acomoda cu examenul în perspectivă, iar profesorii de liceu ar cîștiga ei înșiși în ce privește metodologia pregătirii elevilor lor, viitori studenți.

Ion Diaconescu : — Sînt de părere că în toate liceele din țară avem profesori foarte bine pregătiți la toate disciplinele, cărora le putem încredința această formă de pregătire și cărora, probabil, în felul cum o realizăm acuma, le împuținăm prestigiul, suprapunîndu-ne lor în pregătirea pe care sînt chemați s-o dea elevilor lor. O soluție ar fi : data ținerii concursului ar putea avea loc în septembrie, concursul fiind precedat de o perioadă de pregătire specială.

Alexandru Popa : — Decalarea datei concursului de admitere trebuie privită și din unghiul de vedere al învățămîntului superior : aceasta ar însemna că pregătirea candidaților să se realizeze în timpul vacanței profesorilor din învățămîntul superior, ceea ce ar duce la încărcarea programului universitarilor, la sacrificarea vacanței acestora etc.

Minodora Burcin : — Învățămîntul de cultură generală urmărește cu precădere accentuarea aspectului formativ al procesului instructiv-educativ, în timp ce examenul de admitere în învățămîntul superior se referă la informația acumulată de candidat. Acest fapt dezavantajează îndeosebi pe absolventul unui liceu cum este al nostru. „Dopajul informațional" al elevilor din liceele din marile centre creează, nu de puține ori, adevărate complexe absolvenților liceelor din celelalte localități.

Tiberiu Benedek : — În acest an, am trecut la o altă viziune, în a cărei lumină intenționăm să organizăm concursul de admitere în Institutul de arhitectură. Din experiența din trecut știm că probele de desen tehnic în concepția care exista atunci reclamau o adevărată calificare profesională a candidatului, calificare pe care n-o putea dobîndi decît în urma unei perioade îndelungi de pregătire cu un specialist. Același lucru apărea și la proba de desen liber, artistic. Este ușor de înțeles cîți, și mai ales care candidați, își puteau permite să plătească aceste meditații. Concursul nu se mai adresează în noua noastră concepție unor astfel de candidați ; vom pune baza pe acele elemente care sînt aproape înnăscute: simțul proporțiilor, viziunea spațială etc. Altceva se observă însă în ce privește cunoștințele de desen tehnic ale liceenilor : foarte mulți participanți la aceste cursuri de pregătire n-au parcurs la vremea respectivă programa analitică la disciplina amintită. Cauzele le cunoaștem.

Alexandru Popa: — Problemele pe care le dăm la cursurile de pregătire la Institutul politehnic sînt în concordanță cu cerințele programei liceale. Candidaților le formulăm probleme combinate care să le solicite raționamentul. De aceea, elevilor cărora în liceu nu li s-a dezvoltat suficient capacitatea de a raționa, aceste probleme li se par că depășesc cerințele programei de liceu. Fenomenul se observă îndeosebi la acei candidați care au beneficiat de „dopajul" intelectual practicat de unele familii. Aceștia cunosc problemele care se dau la concurs, dar nu dau randament, deoarece s-a apelat doar la capacitatea lor de memorizare mecanică a unor situații posibile cu care se pot întîlni la un concurs de admitere.

Elena Vasile : — Din discuțiile pe care le-am avut cu elevele noastre, precum și dintr-un sondaj pe care profesoara de biologie a liceului nostru l-a făcut asistînd la anumite cursuri la Facultatea de medicină, am constatat că se poate vorbi de manifestarea a două tendințe : fie că se țin cursuri sub nivelul cunoștințelor pe care candidații le-au dobîndit în liceu (cursul de fizică de la Medicină), fie, dimpotrivă, se țin prelegeri la nivelul unor studenți din anul III. Așa este cazul cursului de Anatomie care se face la același Institut. Aici se mai observă și altceva care derutează candidații : un profesor a recomandat cursul de Anatomie de Ranga și Ezarcu, pentru ca la ora următoare un coleg al domniei sale să recomande candidaților cursul de anatomie al dr. Voiculescu, cu unele aprecieri minimalizatoare la adresa primului curs...

Dumitru Bărbulescu : — Sînt și cîteva aspecte de ordin organizatoric ce ar trebui să stea în atenția institutelor de învățămînt superior care organizează cursuri de pregătire în incinta lor ! Se observă o mare fluctuație a profesorilor de la o săptămînă la alta, ceea ce, credem, nu poate să nu se răsfrîngă negativ asupra pregătirii viitorilor candidați. Ar trebui pusă o oarecare ordine și în ce privește accesul candidaților la aceste cursuri pregătitoare. Să se elibereze o legitimație specială, pe baza căreia respectivul candidat să poată intra în institutul de învățămînt superior respectiv.

Din discuția noastră, care, evident nu a putut epuiza toate aspectele, se conturează două lucruri importante : în primul rînd, viziunea asupra ceea ce trebuie să fie pregătirea unui absolvent ; apoi, necesitatea unei corelări mai bune între eforturile profesorului de liceu și ale universitarilor, necesitatea unei concordanțe între preocupările și finalitățile liceului și ale învățămîntului superior.

Această conlucrare se va reflecta și în caracterul concursului de admitere în învățămîntul superior. Practica examenelor arată că nu este posibil să se elaboreze subiecte unice pentru facultățile cu același profil, fiecare instituție de învățămînt superior avînd personalitatea sa distinctă. Ministerul Educației și Învățămîntului a atras însă atenția rectoratelor asupra necesității de a respecta cu strictețe programa disciplinelor din liceu în elaborarea subiectelor de examen.

NICOLAE SORIN
HRISTU CĂNDROVEANU

PREGĂTIREA VIITORILOR PROFESORI ŞI INTEGRAREA LOR SOCIO-PROFESIONALĂ

În cele ce urmează ne vom referi la unele aspecte ale pregătirii în facultate a profesorilor de diferite specialităţi, încercînd să arătăm în ce măsură această pregătire le asigură integrare corespunzătoare şi promptă la locul de muncă Pe baza opiniilor a 135 profesori din judeţul Timiş, care au absolvit facultatea în ultimii cinci ani, în diferite centre universitare din ţară, vom încerca în final să venim cu unele sugestii care ar putea duce la ridicarea calitativă a pregătirii viitorilor profesori.

În condiţiile realităţilor sociale de astăzi, mai mult ca oricînd, fiecare profesor ajuns la locul de muncă trebuie să-şi desfăşoare activitatea în acelaşi timp în două direcţii distincte : ca profesor în şcoală şi ca propagandist activ al politicii partidului şi statului nostru, făcîndu-şi simţită prezenţa în organizarea şi conducerea diferitelor forme ale muncii culturale de masă şi obşteşti.

În şcoală, după cum se ştie, profesorul trebuie să-şi dirijeze eforturile spre realizarea sarcinilor cerute de cele trei funcţii pe care le poate avea la un moment dat : profesor de o anumită specialitate, educator (fie că este sau nu diriginte), şi comandant-instructor de pionieri, respectiv îndrumător U.T.C.

Aşadar, activitatea la locul de muncă a profesorilor pretinde atît o integrare profesională, cît şi o integrare în viaţa social-culturală şi obştească a satului, a comunei sau oraşului în care va lucra.

Este deja binecunoscut faptul că de obicei la terminarea facultăţii, absolvenţii stăpînesc destul de temeinic cunoştinţele de specialitate. Cu toate acestea, integrarea în activitatea didactică se face în general anevoios la majoritatea dintre ei. Fără a pierde din vedere complexitatea acestui proces, considerăm că principala cauză a realităţii existente o constituie insuficienta pregătire psiho-pedagogică a absolvenţilor.

În sprijinul acestei afirmaţii vin şi rezultatele obţinute de noi prin chestionarul aplicat. Astfel, la întrebarea dacă facultatea i-a pregătit suficient pentru profesiune în domeniul specialităţii, din punct de vedere psihologic şi pedagogic, metodic şi practic, pentru munca de comandant-instructor de pionieri, respectiv pentru funcţia de îndrumător U.T.C., rezultatele sînt următoarele : **91,86% din cei chestionaţi consideră că, în general, pregătirea de specialitate asigurată în facultate este corespunzătoare, rămînînd ca fiecare să şi-o îmbogăţească continuu.**

În ceea ce priveşte **pregătirea psiho-pedagogică** primită în facultate abia 24,44% o consideră suficientă (majoritatea dintre aceştia sînt absolvenţi ai I.P.3), subliniind că, deşi au audiat un curs de pedagogie şi un curs de psihologie, ele au avut mai ales un caracter teoretic.

Pregătirea practică şi metodică este considerată ca satisfăcătoare de 66,66% dintre subiecţi, subliniind pozitiv faptul că activitatea în cadrul cursului de metodică se încheie printr-un examen riguros. (De anul trecut nu se mai dă nici un examen la metodică ; cel mult un colocviu). Ceilalţi subiecţi (33,34%) consideră că şi această pregătire poate fi îmbunătăţită, făcînd propuneri importante în acest sens.

Situaţia se prezintă şi mai deficitară în ceea ce priveşte **pregătirea absolvenţilor pentru activitatea de comandant-instructor de pionieri sau pentru cea de îndrumător U.T.C.** Astfel, 23,70% dintre subiecţi consideră că au fost insuficient pregătiţi în această direcţie. iar 76,30% apreciază că n-au fost pregătiţi de loc, întîmpinînd la început greutăţi însemnate în realizarea sarcinilor. În acelaşi fel se prezintă lucrurile în ceea ce priveşte pregătirea viitorilor profesori pentru munca cultural-educativă de masă : 35,48% consideră că au fost insuficient pregătiţi (sînt acei absolvenţi ai I.P. 3 care au făcut un curs în acest sens şi acei care au activat în diferite formaţii studenţeşti), iar restul de 64,52% apreciază că o asemenea pregătire a fost inexistentă în facultate.

Situaţia prezentată mai sus credem că este creată, în primul rînd, de însăşi structura planurilor de învăţămînt ale facultăţilor, atît în ceea ce priveşte ponderea disciplinelor care asigură pregătirea viitorilor profesori ca „profesionişti ai educaţiei“ (psihologia, pedagogia, metodica şi practica pedagogică), cît şi locul lor în tabloul general al disciplinelor repartizate pe cei patru ani de studii.

Astfel, cu toate că din acest an universitar, o dată cu înfiinţarea seminarului pedagogic, s-a introdus la anii I un curs de psihologie generală şi de psihologia copilului (pentru facultăţile de 4 ani) de un singur semestru, la cele mai multe facultăţi fără seminar, considerăm că situaţia nu este rezolvată. Aceasta cu atît mai mult cu cît în cele mai multe cazuri încheierea activităţii studenţilor la acest curs se face cel mult printr-o lucrare de control, fără examen sau colocviu. În aceeaşi situaţie se găseşte şi cursul de metodică, numai că acesta se predă în anul III. Singurul curs avantajat într-un anumit fel este cel de pedagogie generală prevăzut pentru toate facultăţile, eşalonat pe două semestre în anul III, cu seminar de un semestru şi cu examen. Pentru practica pedagogică sînt rezervate ultimele două semestre — anul IV —, timp insuficient pentru a-l familiariza pe student cu toate aspectele muncii concrete pe care urmează să o desfăşoare în şcoală şi pentru susţinerea minimului de lecţii obligatorii.

Situaţia s-a îmbunătăţit simţitor în ultimul timp în ceea ce priveşte pregătirea studenţilor în vederea activităţii cultural-educative de masă, pe care o vor desfăşura odată ajunşi la locul de muncă. Aceasta, datorită unui număr însemnat de cursuri şi seminarii de ştiinţe sociale, nou apărute în planurile de învăţămînt : sociologie, etică, ateism ş.a. Cu toată îmbunătăţirea intervenită, şi sub acest aspect pregătirea studenţilor poate fi completată.

În chestionarul amintit am cerut subiecţilor să facă şi unele propuneri privind îmbunătăţirea pregătirii în facultate a viitorilor profesori. Analiza lor ne permite să desprindem cîteva concluzii importante de care este necesar să ţinem seama în activitatea noastră :

— În pregătirea viitorilor profesori să fie avute în vedere toate funcţiile sociale cu care el va fi investit la locul de muncă : specialist într-un anumit domeniu, educator, comandant-instructor de pionieri sau îndrumător U.T.C., activist al muncii cultural-educative de masă ş.a.

— Să se realizeze legarea mai strînsă a pregătirii teoretice a studenţilor cu activitatea practică, cu viaţa, în special cu activitatea şcolară, sub toate aspectele.

— Să se asigure creşterea ponderii pregătirii psiho-pedagogice şi metodice a viitorilor profesori, condiţie indispensabilă integrării prompte la locul de muncă.

Pornind de la cele arătate de profesorii investigaţi, ţinînd seama de condiţiile concrete de activitate ale studenţilor, facem următoarele propuneri privind pregătirea în facultate a viitorilor profesori :

1. În anii I şi II accentul să cadă pe disciplinele care îl înarmează pe student cu cunoştinţe de specialitate şi pe unele discipline sociale. În ultimul semestru din anul II să se facă un curs : „Munca cultural-educativă de masă“, prin care studenţii să fie familiarizaţi cu sarcinile ce le revin în acest sens. Tot din acest semestru, studenţii să fie obligaţi să activeze într-unul din cercurile cultural-artistice organizate pe facultate sau la Casa de cultură a studenţilor, în funcţie de aptitudini şi preferinţe. La terminarea studiilor să i se acorde fiecărui absolvent o apreciere în acest sens, cu care să se prezinte la locul de muncă.

2. Începînd cu anul III, accentul să cadă pe pregătirea psiho-pedagogică a studenţilor. Astfel, să fie menţinut cursul de pedagogie generală, în ambele semestre (cu seminar şi examen la sfîrşit de an), şi să se aducă în sem. I (an III) cursul de psihologie din anul I (susţinem acest lucru deoarece pînă să efectueze practică pedagogică, unde au nevoie de psihologie, studenţii vor uita toate cunoştinţele). Acest curs să fie neapărat însoţit de cel puţin 1 oră de seminar săptămînal. În sem. II din anul III să se efectueze o practică în şcoli de o zi pe săptămînă, în care să se realizeze : **iniţierea concretă a studenţilor în metodologia studierii elevilor şi a problemelor orientării şcolare şi profesionale, întocmirea unei caracterizări psiho-pedagogice, asistenţe la lecţii model, la ore de dirigenţie, practică la activităţile pionereşti şi U.T.C., participări la consiliile pedagogice etc.** Deci, **o practică la psihologie şi o practică pedagogică demonstrativă.** Nota la psihologie să fie dată după încheierea acestei perioade de practică, ţinînd seama şi de activitatea studentului în seminariile din sem. I. (În acest fel nu mai este necesar examenul obişnuit.)

Tot în sem. II din anul III să se predea şi cursul de metodică (fără seminar), care să se finalizeze neapărat prin examen.

În anul IV, pe întreg sem. I, să se organizeze practică pedagogică de o zi pe săptămînă, destinată lecţiilor de probă ale studenţilor. Practica pedagogică să se încheie în sem. II după prima lună a acestui semestru, timp în care s-a efectuat o practică pedagogică continuă, cu suspendarea activităţilor la toate celelalte discipline. Pentru această etapă ar putea fi desemnate ca şcoli de bază şi unele unităţi din mediul rural. În cadrul practicii continue (cu care urmează să se încheie deci pregătirea psihopedagogică), studenţii întocmesc fişa psiho-pedagogică a unui elev şi caracterizarea lui, avînd posibilitate să-l studieze în situaţii multiple. De asemenea, ei reuşesc să predea mai multe lecţii, pot cunoaşte mai îndeaproape activitatea dirigintelui, a comandantului-instructor, a directorului ; într-un cuvînt, participînd la toate acţiunile zilnice în mod activ, studenţii cunosc mai bine aspectele muncii care îi aşteaptă. Această înseamnă, bineînţeles, scurtarea perioadei de adaptare în procesul integrării lor profesionale. Pentru studenţii institutelor de 3 ani, pregătirea să se facă tot în sensul celor de mai sus, începînd însă cu un an mai devreme (din anul II).

Integrarea în orice profesiune nu presupune însă numai cunoaşterea conţinutului acelei profesiuni. Ea pretinde în mod necesar şi prezenţa interesului, a dragostei pentru profesiunea aleasă, factori care mobilizează puternic individul la activitate. Dezvoltarea interesului şi a dragostei faţă de profesiunea didactică la studenţi se realizează în facultate în mod nemijlocit prin disciplinele psiho-pedagogice şi prin practica în şcoli. Acestea îi ajută pe studenţi să surprindă particularităţile materialului uman atît de complex cu care vor lucra şi subtilităţile mecanismului de modelare conştientă a lui.

Este oare firesc ca numai disciplinele amintite să concure la trezirea interesului şi dragostei pentru profesiunea aleasă de studenţii noştri, viitori profesori ? Bineînţeles că nu. Un aport însemnat în acest sens îşi aduc şi multe din cadrele care predau disciplinele de specialitate.

Din discuţiile pe care le susţinem cu studenţii rezultă de multe ori că unele cadre didactice de la catedrele de specialitate le subliniază mereu faptul că ei trebuie să devină specialişti înainte de toate. O asemenea optică este desigur greşită. În acest mod, nu numai că nu li se dezvoltă studenţilor interesul şi dragostea pentru profesiunea aleasă, dar sînt şi derutaţi în legătură cu ceea ce se aşteaptă de la ei, ceea ce trebuie să devină ei. Unii dintre studenţi înţeleg acest lucru abia după ce ajung la catedră...

Am prezentat acest din urmă aspect pentru a sublinia necesitatea unităţii de influenţă şi acţiune a tuturor cadrelor didactice în pregătirea viitorilor profesori. Această pregătire trebuie făcută permanent din perspectiva profesiunii de viitor educator.

Astfel, dezvoltarea interesului şi dragostei pentru profesiunea didactică trebuie să constituie un obiectiv esenţial al muncii educative desfăşurate de toate cadrele didactice din universităţi şi institute pedagogice.

P. PETROMAN
PETRE RADU
D. VINILESCU

LA ZI

În vederea orientării tinerilor spre munca productivă, la Şcoala generală nr. 18 din Sibiu a fost organizată o întîlnire a elevilor din clasa a VIII-a cu un grup de muncitori fruntaşi (strungari, sculeri, frezori) de la uzina „Independenţa“. Muncitorii au împărtăşit elevilor din experienţa lor, le-au vorbit despre frumuseţea şi satisfacţiile pe care le oferă munca din întreprindere, au răspuns la întrebări. Întîlnirea a avut caracterul unei „radiografii“ a vieţii uzinei. Astfel de confruntări sînt deosebit de importante, acum, cînd un nou contingent de absolvenţi ai clasei a VIII-a îşi caută drumul în viaţă. (N. SMARANDACHE).

◆

În cadrul acţiunilor desfăşurate în cinstea marii sărbători a organizaţiei revoluţionare a tineretului din patria noastră, recent, la clubul Uzinelor Republica din Capitală, a avut loc o călduroasă şi emoţionantă întîlnire între şcolarii, pionierii şi uteciştii de la Şcoala generală de 10 ani nr. 67 şi scriitorul Al. Mitru. La sfîrşitul întîlnirii, desfăşurată cu tradiţionalul ceremonial pionieresc, scriitorului i s-a acordat titlul de „pionier de onoare“ al Organizaţiei pionierilor din şcoala amintită, înmînîndu-i-se cravata de pionier. (I.B.)

◆

La Şcoala generală nr. 2 din Moreni, judeţul Dîmboviţa, a fost creat un atelier-şcoală cu secţiile : electrotehnică, lăcătuşărie, tîmplărie, croitorie şi menaj, care a adus pînă în prezent un beneficiu de peste 2 000 lei. S-au amenajat, de asemenea, o sală de sport, un muzeu etnografic şi un cabinet de matematică. O contribuţie deosebită la aceste realizări au adus Întreprinderea de reparat utilaj electric, care patronează şcoala, cadrele didactice, părinţii şi elevii care au prestat peste 4 000 de ore de muncă patriotică, şi au îmbogăţit inventarul şcolii cu obiecte în valoare de 60 000 lei (PETRE IONESCU).

◆

Joi, 6 aprilie, la Tîrgovişte s-au desfăşurat lucrările fazei judeţene a Simpozionului naţional „Educarea elevilor pentru munca productivă“. Simpozionul s-a desfăşurat în patru secţii : „Rolul şi locul muncii productive în pregătirea şi educarea elevilor“, „Sisteme, metode şi procedee de instruire în atelierele şcolare. Rolul maistrului instructor în pregătirea productivă a elevilor“, „Sisteme, metode şi procedee de instruire a elevilor pentru munca productivă în agricultură“, „Aportul organizaţiei sindicale la mobilizarea cadrelor didactice în vederea perfecţionării continue a organizării şi desfăşurării activităţii tehnico-productive a elevilor“. În cadrul simpozionului au fost prezentate 21 de comunicări şi referate, rod al dezbaterilor care s-au purtat în fiecare şcoală în prima fază a simpozionului.

◆

Organizată sub auspiciile Inspectoratului şcolar al judeţului Maramureş şi ale Liceului pedagogic din Sighetul Marmaţiei, întîlnirea dintre elevii anilor V şi absolvenţii din ultima promoţie, astăzi învăţători, a intrat pe linia unei tradiţii.

Aflată la a doua ediţie, consfătuirea s-a desfăşurat în prezenţa organelor judeţene şi municipale de partid şi de stat, cadre didactice din şcoală, învăţători pensionari, colectivul de inspectori. Întîlnirea a avut un caracter de lucru, semnificînd o sferă largă de preocupări. S-a acordat atenţie modului în care tinerele cadre didactice se adaptează specificului muncii în şcolile unde au fost repartizate. Totodată, elevii anului V s-au informat asupra viitoarei lor profesiuni primind răspunsuri utile, izvorîte din experienţa celor ce activează nemijlocit în procesul de învăţămînt. (GHEORGHE ARDELEAN).

◆

Amfiteatrul „Spiru Haret“ al Universităţii din Bucureşti a găzduit recent o prestigioasă manifestare ştiinţifică internaţională. În cadrul seminarului de matematici aplicate, condus de academicianul Nicolae Teodorescu, renumiţi oameni de ştiinţă din Franţa şi-au expus punctele lor de vedere cu privire la domeniile în care îşi desfăşoară activitatea. Gèorges Cullmann, **profesor la Universitatea şi la Institutul politehnic din Paris, directorul de studii al Centrului internaţional de cercetări operationale (C.I.R.O.) a efectuat un „tur de orizont critic în domeniul cercetării operaţionale“, iar inginerul** Yves Leroy, **directorul cursurilor de perfecţionare a analiştilor (C.N.S.T. — C.I.I.) a conferenţiat despre „Construcţia programelor în informatică“.**

Asistenţa, a manifestat un deosebit interes pentru expunerile prezentate, angajînd un rodnic dialog cu conferenţiarii asupra problemelor de mare actualitate ştiinţifică şi vastă aplicativitate practică din domeniul informaticii, teoriei şi calculului operaţional. (H, LEREA)

MATEMATICA
la clasele
I—IV

DIMENSIUNILE CREATIVITĂȚII

Programa de matematică a fost îmbunătățită an de an. O grijă deosebită a manifestat Ministerul Educației și Învățămîntului pentru primele contingente de copii de 6 ani, procedînd la simplificarea programei și adecvarea ei la particularitățile de vîrstă. În cadrul acestei operații însă nu s-a avut în vedere întregul sistem de cunoștințe matematice pe care trebuie să le asimileze copiii din clasele I—IV. Materia care s-a redus de la clasa I s-a transferat la clasa a II-a, care apare acum foarte aglomerată. De aceea, se impune o revedere a programei în sensul eșalonării mai judicioase a materiei pe clase și nu numai pe segmentul claselor I—IV, ci pe întregul sistem al predării matematicii în școală (clasele I—XII). Este necesar ca în ea să se manifeste preocupări mai accentuate pentru latura formativă a învățămîntului matematicii, nu numai în recomandările de ordin metodic din Introducere, ci și în conținutul ei.

Manualele de aritmetică pentru clasele I—IV mai conțin unele neconcordanțe față de programă. Este adevărat că în acest an școlar se folosesc manuale noi la clasele a II-a și a IV-a, mult îmbunătățite față de cele precedente. Există însă o inerție vădită în ceea ce privește progresul pe care ar trebui să-l facă manualele noastre, inerție care cred că se datorează lipsei de receptivitate la criticile ce li s-au adus. De exemplu, manualul de aritmetică pentru clasa I, elaborat în 1956, poartă de 15 ani pe coperta lui numele acelorași autori. Acesta nu este un lucru rău. Rău este faptul că, deși s-au sesizat lipsurile manualului, unele chiar grave (ex. lipsa totală de gradare a primelor probleme compuse pe care le rezolvă copiii de clasa I, pag. 90, ed. 1971), manualul n-a suferit în decurs de 15 ani decît mici modificări.

Menționăm, în primul rînd, lipsa de unitate și continuitate. Fiecare manual este produsul unuia sau a doi autori diferiți, care au consultat programa, dar nu s-au consultat între ei. De aceea, nivelele manualelor diferă, apar unele repetări sau chiar anticipări. Astfel, întîlnim în manualul de clasa a III-a unele probleme grele, de genul problemelor tipice, al căror loc este de fapt în clasa a IV-a. Considerăm că procedeul folosit de Ministerul Educației și Învățămîntului de a îmbunătăți în etape diferite manualul de aritmetică pentru o clasă sau alta este depășit. Ar trebui îmbunătățit întregul sistem de elaborare a acestor manuale, prin luarea lor în discuție în ansamblu și în viziunea de sistem a predării matematicii. Lăsînd ca elaborarea fiecărui manual să fie încredințată unuia sau a doi autori, se impune ca toți autorii celor patru manuale să constituie un colectiv, care să răspundă solidar de întregul sistem.

De asemenea, cred că trebuie depășită metodologia „empirică" de îmbunătățire a manualelor prin discuții purtate de specialiști, care-și aduc observațiile, nu pe baza unui studiu științific, ci mai mult pe bază de observații mai mult sau mai puțin sistematice. Elaborarea unui nou manual, sau îmbunătățirea unuia existent trebuie să fie rodul unei cercetări interdisciplinare la care să contribuie pedagogul, metodicianul, învățătorul, sociologul, medicul școlar. Autorii propriu-ziși ai manualului ar urma să facă sinteza unei asemenea cercetări interdisciplinare.

Manualele de aritmetică pentru clasele I—IV cuprind un volum suficient, unele chiar un volum mare, de exerciții.

Lipsește însă grija pentru selecționarea și pentru gradarea acestora. Pentru unele adevăruri elementare pe care elevii le înțeleg ușor, manualele cuprind un număr mare de exerciții care nu solicită un grad diferențiat de efort mintal. Aproape lipsesc exercițiile cu funcție de problemă. Nu se observă preocuparea de a selecționa și grada problemele în așa mod, încît rezolvarea lor să antreneze gîndirea elevilor la un efort tot mai mare, să le dezvolte gîndirea creatoare.

Așadar, manualele de aritmetică pentru clasele I—IV, cuprind un bogat material informativ, dar neglijează latura formativă a educației matematice. Aceasta duce la o concepție eronată despre scopul învățării matematicii, concepție pe care o întîlnim la unii elevi și chiar în rîndurile învățătorilor și anume aceea a învățării matematicii ca scop în sine. Actualele manuale de aritmetică, bogat informative, sărac formative nu lasă învățătorului prea mult loc de creativitate. De aceea, întîlnim învățători care se angajează să rezolve cu copiii toate exercițiile și problemele din manual, în stricta ordine în care acesta le prezintă.

Manualul ar trebui să ofere modele de probleme, de exerciții, modele atît prin selecționarea și gradarea lor, cît și prin modul de prezentare — care să stimuleze creativitatea învățătorului și a elevilor.

Necesitatea unei bogate informări a devenit o datorie de cetățean, pe care educatorul, — cetățean între cetățeni — o simte ca cerință vitală a profesiei. Dar în afară de această informare, el are sarcina să înglobeze produsele științei în activitatea sa, atît în ceea ce privește conținutul științei pe care o predă, cît și metodologia muncii sale educative. Pe fondul acestei obligații de a promova noul apar însă unele dificultăți în munca învățătorilor. Ce să aleagă din toate experiențele, de regulă reușite, pe care autorii respectivi le prezintă ca lucrări noi ? Cine face omologarea „noului", dînd dezlegare ca o anumită modalitate să se poată aplica acum, mîine, sau niciodată ? Nimeni. Nu există un for care să trieze „noul" și să-l dea în „producție". Noul acesta, creat de fiecare, trebuie încadrat totuși în niște limite. Aprecierea acestor limite proprii fiecărei perioade trebuie să revină unui organ oficial al Ministerului Educației și Învățămîntului. Pînă în momentul de față, referitor la predarea matematicii la clasele I—IV, au apărut atîtea noutăți, încît învățătorii nu mai știu dacă din sistemul tradițional mai este ceva bun, nu știu ce trebuie pus în loc din noutățile apărute. Informările de specialitate, ca și toate formele de perfecționare, îi ajută în bună măsură. Dar, se simte nevoia unei publicații, a unui caiet metodic pentru învățători care să generalizeze, să popularizeze și să oficializeze experiența înaintată. „Metodica predării aritmeticii în școala generală de 8 ani" (ed. 1965), ca și „Metodica aritmeticii pentru liceele pedagogice" sînt depășite în mare măsură. De altfel, în ritmul rapid de dezvoltare a științei și tehnicii, o metodică riscă să fie depășită chiar în perioada în care se găsește sub tipar. Numai o publicație periodică a învățătorilor și pentru învățători ar putea rezolva problema informării și oficializării noului în ritmul dezvoltării vieții. Altfel, noul ajunge la „beneficiar" cînd deja nu mai este nou.

N. OPRESCU

SEMICENTENAR

(Urmare din pagina 1)

ale întregii națiuni, învață și muncește cu hărnicia, priceperea, elanul și dăruirea care-i sînt caracteristice, pentru edificarea noii societăți, pentru progresul și civilizația țării. Pentru noi constituie o legitimă mîndrie, dar și un însuflețitor imbold, cuvintele rostite de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de la tribuna celui de-al IX-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist, prin care aprecia că „în tot ceea ce s-a înfăptuit în acești ani sînt incorporate și energia, priceperea și hărnicia tinerei generații, care, împreună cu întregul popor, n-a precupețit nimic pentru traducerea în viață a mărețului program elaborat de Partidul Comunist Român".

Desigur, transformările înnoitoare, de o amploare fără precedent care au avut loc în țara noastră au exercitat o înrîurire puternică și asupra, și mai ales asupra, tineretului și a condiției sale în societate. Ca urmare a lărgirii și perfecționării sistemului de învățămînt, a condițiilor create prin grija partidului și a statului, tinerii își însușesc cuceririle cele mai noi ale științei și tehnicii, culturii și artei, încă în perioada procesului de instrucție școlară și universitară, care în epoca actuală este mai îndelungată și din ce în ce mai profundă și mai temeinică.

De o însemnătate deosebită pentru munca și viața organizațiilor de tineret. ca și pentru întreaga noastră societate, sînt documentele de partid cu privire la îmbunătățirea activității politico-educative, lucrările Plenarei din noiembrie a C.C. al P.C.R. care au elaborat un amplu program de dezvoltare a conștiinței socialiste.

Potrivit exigențelor formulate în planul propriu de măsuri adoptat de Plenara comună a C.C. al U.T.C. și Consiliului U.A.S.R., organizațiile U.T.C. au în fața lor sarcini de mare răspundere pentru dezvoltarea conștiinței socialiste a tinerilor, pentru cultivarea în rîndurile lor a idealului comunist de muncă și viață, a spiritului muncitoresc, a normelor eticii și echității socialiste.

Caracterizînd în ansamblu procesul de perfecționare a activității U.T.C. din ultimii ani se poate afirma că esența sa constă în lărgirea atribuțiilor și competențelor și îmbunătățirea structurilor și mijloacelor de acțiune, avînd drept scop fundamental creșterea participării tinerilor la viața de organizație și, implicit, la întreaga viață economică, socială, politică și cultural-artistică.

În același timp, apare ca deosebit de semnificativă preocuparea partidului și a statului de a oferi tinerilor o astfel de educație care să le permită stăpînirea principiilor acțiunii social-economice și politice eficiente și a organizării optimale a relațiilor interindividuale în toate colectivele de muncă, o instrucție școlară — strîns legată cu practica productivă — în care să dobîndească și experiența și deprinderile necesare aplicării și valorificării rapide a informațiilor și potențelor creative acumulate.

Înțelegînd rolul ce-i revine în societate, importanța atribuțiilor și răspunderilor cu care a fost investită de către partid, Uniunea Tineretului Comunist își sporește eforturile pentru a contribui mai eficient la mobilizarea tuturor tinerilor muncitori, țărani, elevi și studenți, români, maghiari, germani și de alte naționalități pentru cunoașterea, însușirea și înfăptuirea politicii interne și internaționale a partidului, pentru educarea lor în spiritul nobilelor idealuri ale socialismului și comunismului, al înaltelor trăsături moral-politice, promovate de partidul comuniștilor, pentru formarea unei atitudini militante și combaterea intransigentă de pe pozițiile concepției materialist-dialectice despre lume, societate și gîndire, a concepțiilor retrograde, reacționare.

Tînăra generație a țării, puternic ancorată în viața social-politică, dorește și este hotărîtă să contribuie cu capacitatea și forța, cu elanul și entuziasmul său, la perfecționarea orînduirii socialiste, la făurirea conștientă a viitorului propriului său popor, a propriei națiuni, la asigurarea unui climat de pace, prietenie și bună înțelegere între popoarele lumii.

Cursuri de informare științifică pentru profesorii de matematică

Societatea de științe matematice din R.S.R. organizează și în acest an între 17 iulie—5 august cursuri de informare științifică pentru profesorii de matematică din învățămîntul general și licee la Predeal, Călimănești, Piatra Neamț, Suceava, Breaza. Prelegerile vor fi ținute de academicieni, cadre didactice din învățămîntul universitar, cercetători și cadre didactice din învățămîntul mediu.

Cursurile de la **Predeal** au caracter de perfecționare pentru profesorii care nu au urmat astfel de forme și se vor termina cu un seminar recapitulativ, după care cursanții vor primi adeverințe de absolvire.

Cursurile de la **Suceava** vor fi organizate în colaborare cu Institutul de matematică al Academiei și va fi compus din două părți : un curs de structuri algebrice pentru profesorii de liceu și unul adresat cadrelor universitare și cercetătorilor.

Cursul de la **Breaza**, condus de acad. Gr. C. Moisil, se axează pe introducerea matematicii moderne la diferite specialități ca limbi străine, filozofie etc.

La **Călimănești**, cursurile se vor adresa profesorilor de matematică din școlile generale.

Înscrierile se pot face prin filialele județene ale S.S.M., unde se găsesc formularele respective. Formularele de înscriere trebuie să aibă avizul filialei respective și al inspectoratului școlar județean pentru certificarea datelor menționate în cerere. Cererile de înscriere vor fi înaintate prin filialele respective pînă la 1 mai a.c. Cursanții vor fi cazați și vor lua masa la internatele și cantinele liceelor din localitățile respective ; costul mesei va fi suportat de cursanți, S.S.M. asigurînd numai transport pe C.F.R.

Un portret pe săptămînă

Pasiunea pentru matematică, perseverența și autoexigența constituie pentru profesoara STELIANA LUNGU, de la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Cluj, norme de conduită profesională.

INIȚIATIVE ȘI REALIZĂRI

MICRO-COOPERATIVE ALE ELEVILOR

A răsunat frumos știrea că „în toate comunele județului Vîlcea" au apărut, ca fapt nou în domeniul educației, „micro-cooperative" ale elevilor. În toate comunele. Este o realizare deosebit de interesantă. Unul din izvoarele de informare: textul apărut în „Tribuna școlii", numărul din 20 noiembrie 1971.

Iată, așadar, cum Comitetul P.C.R. al unui județ, în fruntea cadrelor școlare, a descoperit calea trecerii de la eseuri verbaliste despre educația socialistă, către forme metodice noi, active, practice, realiste. Creația pedagogică socialistă de la Vîlcea merită toată atenția. Ea trebuie studiată, aprofundată, principializată pe temeiul științei educației, trebuie ajutată și imitată ca o valoroasă paradigmă. Trecerea la această formă metodică se impune în mod obiectiv de mai mult timp. Inițiative în organizarea cooperativelor de școlari au apărut cu cîțiva ani în urmă și în București, — poate și în alte părți. De unele ne-am ocupat noi înșine. În dezvoltarea acestora s-au ridicat însă neînțelegeri și s-au scornit prea multe piedici, încît au obosit pe inițiatori — profesori, învățători și elevi. De aceea nu putem decît să ne îndreptăm serios recunoștința față de reușita Comitetului P.C.R. de la Vîlcea și față de respectivele cadre școlare, fiindcă au pus baze temeinice educației care să făurească pe omul societății noastre, începînd încă din frageda vîrstă. Calea aceasta de formare a lui *homo novus socialist* începe *prin învățarea și prin exercițiul cooperării, adică al muncii în comun*, el avînd să rămînă în esență toată viața sa *un homo cooperator, homo economicus*, ca și un *homo moralis, homo civis* etc.

Trăsăturile principale ale personalității acestui om nou au fost și sînt mereu amintite, ca bunăoară: voința de a coopera (a munci în comun); dragostea de muncă; virtutea solidarității; a echității, a dreptății; a întrajutorării; a optimismului social; a densului conținut de relații sociale, economice, morale, culturale; antiegoismul; o viguroasă conștiință socială etc. Implantarea acestor trăsături în conștiințele individuale este misiunea educației socialiste care, în mod concret, nu poate fi concepută decît pornind metodologic prin intuirea vieții de cooperare, prin exerciții zi cu zi, de real comportament cooperatist, de trăire cooperatistă organizată, gîndită, planificată. Aceasta e metoda cardinală pentru realizarea educației cooperatist socialiste. Analizînd evoluția formelor cooperatiste în viața clasei muncitoare și ținînd seama și de influența lor educativă, Marx spunea între altele: „Socotim că mișcarea cooperatistă este una din forțele care transformă societatea, adică inclusiv conștiința oamenilor și comportamentul lor".

Școala privește organizarea cooperatistă a elevilor precumpănitor din punct de vedere educativ, în perspectiva formării lor ca mase capabile de producție, conduse de un puternic și luminat ethos specific. Nu se poate privi însă superficial nici funcția ei economică, fiindcă pe aceasta se constituie totul. Prin înșiși elevii săi, organizați în cooperative pe măsura lor, școala devine faptic atît productivă, cît și formativă. Există deja o „vastă mișcare a cooperației școlare" pe plan mondial. Se știe că, în regimurile capitaliste, mișcarea aceasta întîlnește mulți dușmani; în republica noastră socialistă nu mai poate fi vorba de așa ceva. Acum, declanșată fiind, e necesar să-i acordăm înțelegere, în funcție de țelurile curente ale educației socialiste, să-i acordăm o cît mai susținută asistență multilaterală.

Principial considerate — care sînt elementele structurale ale organizării elevilor în acest sens? Cooperativa („micro-cooperativa") elevilor nu poate fi lăsată în afara școlii (așa cum pare că este în sistemul de la Vîlcea, fiindcă ea va include ca membri ai asociației în mod benevol nu numai elevi, ci și cadre didactice, cadre din conducerea școlii). Chiar dacă o socotim o anexă a acesteia (a școlii), e necesar totuși ca instructiv-educativ ele să constituie o unitate. Apoi, funcțiile productive și formative ale cooperativei trebuie să fie foarte bine armonizate. Dacă s-ar accentua prea mult prima, atunci apare amenințarea să se depășească măsura forței școlarilor, ca munca să nu mai fie prilej de afirmare plăcută, liberă și să i se anuleze funcția formativă. Nu este de uitat faptul că timpul liber al multor elevi este coordonata principală pe care se mișcă afirmările lor cooperatiste.

Un alt element important îl constituie formarea voinței elevilor de a coopera, ceea ce se realizează printr-o adecvată pregătire psihologică, și prin care masa de mici egoisme se transformă într-o unitate psihosocială, într-o conștiință comună.

Desigur, nu se poate concepe ființarea unei cooperative de elevi fără asigurarea unei baze materiale, care să consiste nu numai în organizarea lotului și grădinii școlare, ci și în munca din „atelierul-școală" sau din studiourile de artă, cu secții pe vîrste, pe sexe, pe aptitudini.

Principiul cointeresării membrilor cooperativei (elevi, profesori și chiar părinți) să fie aplicat cu toată atenția, prin aceasta asigurîndu-se atașamentul față de munca productivă, disciplinată, educativă. Din tot ce se produce și se valorifică, trebuie să beneficieze fiecare elev după contribuția sa și potrivit prevederilor statutare. Prin aceasta, se va ajunge ca toți elevii să dea foarte mult cooperativei de care își leagă astfel existența și formația. Neîndoios, nimeni nu se gîndește să pună impozit pe producția educațională ce se realizează aici.

Statutul cooperativei școlare să fie o adaptare a principiilor din Statutul cooperativei mature, căci, în spiritul complet al acestuia, e bine să-și facă ucenicia noii cooperatori de mîine. Fără Statut, totul s-ar prezenta ca o improvizație superficială.

Conducerea acestui tip de asociație pentru munca productivă nu poate avea decît caracter colectiv și democratic, realizîndu-se prin pionieri și pentru ei.

PETRE JUCU „Cariatidă"

Nu încercăm să facem aici referiri la întreaga problematică a organizării și funcțiunii educative a acestor forme metodice noi, care sporesc structura și puterea școlilor noastre. Teza și doctrina lor se vor amplifica treptat. Experiența faptică ne va învăța multe. Extinderea cooperativelor școlare ca asociații libere, educative, constituie o necesitate obiectivă în societatea noastră. Pentru o rațională sprijinire a acestei mișcări menită să aducă mari beneficii în educația socialistă, socotim că este bine ca Ministerul Educației și Învățămîntului, în colaborare cu acela al Cooperației, să formeze un serviciu special în acest sens, iar organele de îndrumare școlară din ambele ministere, inclusiv cele de la județe, să fie cît mai bine orientate în acest domeniu.

GH. T. DUMITRESCU

Atelierele din școli și școlile din... ateliere

O întreprindere cu 650 secții și 105.000 muncitori ● O producție anuală de 1,3 milioane lei ● În dotarea atelierelor utilaje în valoare de 2,6 milioane lei ● „Au ce strica copiii noștri..."!

În Capitală se desfășoară o rodnică preocupare pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite de conducerea partidului în contextul general al educației prin muncă și pentru muncă, în special al domeniului ce asimilează mobiluri și factori ce determină orientarea tineretului școlar către activitatea direct productivă. Comitetul municipal de partid și inspectorul școlar au reușit în bună măsură — prin intervenții energice și consecvente — să mobilizeze forțele din școli și întreprinderi pentru amenajarea atelierelor și dotarea lor, pentru crearea unui fond de cadre activ și competent, pentru organizarea muncii în condiții ireproșabile, în profundă corelare cu cerințele procesului educativ și, deopotrivă, ale evoluției economiei Capitalei. Funcționează în prezent 650 ateliere-școală, ce realizează cuprinderea în activități tehnico-productive a peste 105 000 elevi. Așadar, păstrînd proporțiile, o adevărată întreprindere cu sute de secții și cu o schemă supraaglomerată în care muncitorii se numără cu miile... Larga rețea de ateliere, amplificarea pîrghiilor ce sporesc nemijlocit posibilitățile practice de atragere și influențare a elevilor își găsesc suportul real al împlinirilor în legăturile viabile școală-întreprindere, în raporturile dintre organizațiile de partid, raporturi substanțializate de înțelegerea profundă a înaltelor misiuni educaționale.

În cursul anului trecut, întreprinderile bucureștene au donat școlilor bunuri materiale în valoare de peste 2,6 milioane lei, din care o pondere însemnată a revenit liceelor (64,5 la sută) și școlilor generale de 10 ani (28,2 la sută).

Meritorie ni se pare nu atît constituirea ca atare a atelierelor-școală, cît mai ales concepția de ansamblu, unitară și suplă, elaborată (printr-o largă consultare a specialiștilor) de comitetele de partid ale sectoarelor și de inspectoratul școlar, concepție care jalonează obiectivele prezente și viitoare, care dă o autentică perspectivă activității instructiv-educative. Altfel, munca direct productivă a elevilor ar fi putut lesne degenera într-o activitate formală, dezolantă oră de lucru manual după tiparul pensionului de altădată, simplu antract de agrement între orele de școală.

Pozitiv este și faptul că pentru o mai bună orientare a muncii din atelierele-școală, pentru rezolvarea promptă și operativă a unor dificultăți ce apar inerent în organizarea și desfășurarea activității practice, funcționează un colectiv constituit din cadre didactice, inspectori și medici, reprezentanți ai părinților și ai întreprinderilor tutelare.

Îmi amintesc că un profesor entuziasmat de sculele și utilajele ce constituiau zestrea de milioane a atelierelor din școli a exclamat: „În sfîrșit au ce strica elevii noștri. Așa se învață meseria". Desigur, replica, deliberat sau nu, disimulează un mod greșit de a concepe practica școlarului, concepție pe care experiența cristalizată în Capitală o anulează iremediabil. În 1971, în atelierele-școală, s-a obținut o producție însumînd 1,3 milioane lei, ceea ce înseamnă că numai într-un an de funcționare o jumătate din valoarea mașinilor, uneltelor și materialelor intrate în dotare a fost amortizată.

În București, nota de ansamblu o dau liceele și școlile care și-au impus condiții de maximă seriozitate, exigențe multiple, organizîndu-și atelierele — faptul să nu ne mire! — după principiile și elementele ce se relaționează în statutul de funcționare al marii industrii.

Astfel, relațiile cu partenerii — întreprinderile tutelare — sînt statornicite pe bază de înțelegeri scrise (privind produsele ce urmează a fi executate, necesarul de materiale și asistența tehnică corespunzătoare) în fapt mici, dar autentice, contracte economice, în măsură să angajeze părțile cu termene și responsabilități precise, să obișnuiască elevii atît cu unele noțiuni și categorii economice, dar mai ales cu disciplina de plan, în înțelesul ei profund și multilateral. Asemenea angajamente au sporit răspunderea colectivelor în realizarea reperelor — executate în general la timp și corespunzător din punct de vedere calitativ — au declanșat nebănuite energii, materializate într-o producție, uneori surprinzătoare. Așa, de exemplu, în atelierele Liceului „M. Sadoveanu" se execută pentru uzina „Electroaparataj", într-o singură zi, o cantitate egală de produse cu cea obținută zilnic în uzină la o bandă de montaj similară ca profil.

Revelatorie este și orientarea elevilor către meseriile în care economia Capitalei înregistrează un deficit de cadre calificate. Astfel, din cele 35 de meserii în care sînt instruiți elevii, 15 sînt din ramurile industriei constructoare de mașini, electronică și electrotehnică, care sînt practicate în aproape 240 de ateliere-școală.

Citeam nu de mult într-o mai veche dar foarte interesantă comunicare științifică că „într-o societate dezvoltată și complexă în care participarea maselor la procesul de conducere socială și economică este foarte largă, competențele economice sînt absolut necesare și ele contribuie la constituirea acelor atitudini prin care pot fi valorificate mai bine și mai repede diverse aspecte și momente legate de viața productivă". Iată de ce am stăruit asupra acestor aspecte esențiale după părerea noastră. Din aceleași motive considerăm necesare unele intervenții de specialitate în microgrupurile statornicite în ateliere școlare și care ar putea aduce elemente noi legate de psihologia economică, a cărei sensibilă dezvoltare în învățămîntul de toate gradele devine o condiție sine qua non. Edificator în acest sens este și faptul că elementele compartimentului economic (cu toate detaliile ce țin de reprezentările și noțiunile economice) sînt tot mai mult implicate în concepția generală despre lume și viață a omului contemporan.

NICOLAE GÎRCEAG

PERPESSICIUS: Eminesciana

Pregătită pentru tipar de autorul ei, dar apărută recent la Editura Minerva, în colecția „Biblioteca pentru toți", **Eminesciana** este o culegere de studii, comunicări și articole care pun în lumină, laolaltă, un aspect al fundamentalei contribuții a lui Perpessicius la cunoașterea structurii interioare a operei Luceafărului poeziei românești.

Dăruindu-se, cu neasemuită migală și devoțiune, timp de treizeci și mai bine de ani, muncii de cercetare a celor peste 15 000 de pagini de manuscrise ale Poetului — cîte se află în patrimoniul Bibliotecii Academiei Române — pentru a restitui poporului și culturii universale opera celui mai mare poet național al românilor, într-o ediție critică monumentală, Perpessicius s-a dovedit a fi un mare inspirat în desăvîrșirea nepreţuitelor blocuri ale celor șase tomuri la cîte se oprește monumentul său închinat Poetului.

Întru aducerea la lumina tiparului a atîtor nestemate eminesciene, descifrînd cu lupa, literă cu literă, și reconstituind scrisul mărunt și șters de scurgerea vremii al Poetului, profesorul Dumitru Panaitescu-Perpessicius și-a jertfit timpul, ochii și viața — mai ales ochii, fără de care viața celui stăpînit de patima cititului și scrisului își pierde orice sens. Dacă cunoașterea operei lui Eminescu justifică, în general, orice efort, cunoașterea laboratorului său de creație și-a aflat, însă, în Perpessicius jertfirea supremă. Numele lui rămîne legat, în conștiința noastră, a tuturor, de numele Poetului.

Eminesciana este, de fapt, — cum spune însuși Perpessicius — „o culegere de articole, de inegală extensie, pe care autorul volumului le-a scris de-a lungul celor treizeci de ani, cîți a petrecut în intimitatea manuscriptelor eminesciene și vede lumina tiparului, pentru că autorul ei însuși a socotit-o de o anume utilitate". Și, într-adevăr, utilitatea acestei culegeri este mai mult decît dovedită. Căci, apărute, mai întîi, disparat, în diverse reviste și volume anterioare, începînd cu acel **Jurnal de lector**, din 1944, și pînă la volumul III de **Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor**, sau **Studii și cercetări de documentare și bibliologie**, ambele din 1967, articolele și exegezele, cîte intră în această sinteză, excelează printr-o incontestabilă valoare istorico-literară.

Deosebit de importante sînt contribuțiile autorului privind raporturile dintre creația poetului și folclor (**„Creație și divertisment folcloric la Eminescu"** sau **„Eminescu și folclorul"**), ca să nu mai vorbim de articolele în care Perpessicius elucidează paternitatea unor postume (**„Poemul Putnei : o postumă mai puțin ?"**), sublinierea valorii postumelor, în general, sau corectarea unor erori de transcriere, foarte importante pentru sensurile unor poezii ca **La Heliade, Floare albastră, Scrisoarea III, Glossă** și altele.

Apoi, **„Farmecul manuscriselor"**, **„Romanul unei ediții"** sau **„Un fir, pierdut, al Ariadnei"** — ca să ne oprim la atît în considerațiile noastre — readuc, în mod deosebit, în fața ochilor noștri imaginea impresionantă a cercetătorului martir, „nepăsător la anotimpuri", care se consola, din fericire, „cu satisfacția pe care cei treizeci de ani petrecuți în labirintul manuscriselor eminesciene" i le-a putut oferi — cum o spunea —, mai înainte ca acel „fir pierdut, al Ariadnei" să fi coborît peste lucruri „o pretimpurie cortină", lăsîndu-i mai apoi, inevitabilă, ca pe o ultimă fatalitate — este un an de-atunci ! — trecerea Styxului spre Cîmpiile Elisee...

FĂNICĂ N. GHEORGHE

PALLADY: Mărturii

Anul trecut s-a aniversat, centenarul nașterii pictorului Theodor Pallady, pisc singular al picturii românești.

Printre semnele notabile ale acestei aniversări sînt și două volume : un album cu opera lui Th. Pallady și o carte — antologie a ceea ce Pallady a scris despre sine și, mai ales, ce au scris alții despre el. Albumul — editat la „Meridiane"-București — se întregește astfel cu o suită de aproximativ 50 de studii scrise de tot atîția critici despre Th. Pallady, oferind publicului larg și specialiștilor posibilități largi de a-i cunoaște și aprofunda opera, posibilități datorate editurii clujene „Dacia" — a cărei voință și înaltă ținută intelectuală a preocupărilor se cere și cu acest prilej subliniată.

Theodor Pallady, născut la Iași în aprilie 1871, descendent prin mamă din familia Cantacuzinilor, se pregătește spre a deveni inginer, mai întîi la București, apoi la Dresda. Aici se decide să urmeze pictura și pleacă la Paris — 1889 — unde, după doi ani petrecuți în atelierul lui Arman Jean, reușește la Școala de bele-arte, devenind elevul lui Gustave Moreau, coleg printre alții cu Henri Matisse, Renoir și Marquet.

Intelectual cult, rafinat, mare admirator al lui Leonardo da Vinci, de la care își însușește „rigoarea" și „raționalismul" — pentru amîndoi pictura fiind, mai presus de sensoriu, „una case mentale" — precum și preponderența, întîietatea, desenului asupra culorii, Pallady își caută cu obstinație un stil, clădit pe piloni, la care se adaugă, firește, marele său talent de colorist cu retina formată mai întîi la școala frescelor moldovene.

Pallady expune tîrziu — prima lui expoziție : 1904, București — dar se impune de la început ca un mare și singular pictor român. Trăind mai mult în Franța, artistul revine în țară în 1940, se stabilește la București, unde activează pînă la moarte — august 1956. Cîteva sute de tablouri — peisaje, naturi moarte, flori, compoziții, portrete — și cîteva mii de desene — unele colorate — constituie opera sa, despre care Tonitza, pe drept cuvînt, afirma că : „înseamnă cea mai înaltă coardă a sensibilității picturale" (românești).

Opera de artă autentică, mare, poate fi privită din variate puncte de vedere și mereu i se pot descoperi noi sensuri, noi dimensiuni. E tocmai ceea ce ne confirmă „Pallady — mărturii", antologie judicios alcătuită și competent prefațată de Marin Mihalache, harnic și neobosit critic de artă. Această antologie ne oferă de la fragmentele de „jurnal" și „mărturii" ale lui Th. Pallady (perioada 1941—1951) pînă la studiile consacrate operei și vieții sale de către cei mai reprezentativi artiști critici de artă sau literați, cum ar fi Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Cezar Petrescu, Francisc Șirato, N. Tonitza, Oscar Han, Ionel Jianu, Petru Comarnescu, V. Benes, Eug. Schileru, G. Oprescu, O. W. Cisek, Corneliu Baba, A. E. Baconsky, Camilian Demetrescu, Jacques Lasseigne, Dan Grigorescu, un bogat și instructiv material de studiu, care, pe lîngă valoarea-i intrinsecă, ne prilejuiește posibilitatea de a judeca prin comparație evoluția gîndirii și exprimării criticii de artă românești în ultimii 50 de ani.

N. CRIȘAN

AL. DIMA: Arta populară și relațiile ei

Profesorul Al Dima reunește în acest volum cîteva dintre studiile sale de mare interes științific pentru cercetarea culturii populare românești. Studiul care deschide volumul și care reține atenția, nu numai prin întinderea, ci mai ales prin conținutul său, este intitulat „Conceptul de artă populară". *Propunîndu-și definirea conceptului de artă populară, autorul analizează elementele sale constructive, printr o permanentă referire, pentru a sublinia delimitările necesare, la arta cultă, arta primitivă, arta copilului și arta schizofrenică. Obiectul studiului obligă pe autor la ample analize ale fenomenului. Sînt discutate cîteva din caracterele esențiale ale culturii populare — anonimat, circulație, oralitate — abordîndu-se, totodată, aspecte ale procesului de creație, ale factorilor psiho-sociali și economici ca determinanți ai artei populare. Fiecare subcapitol al acestui interesant studiu oferă concluzii de reținut pentru clarificarea unora dintre cele mai controversate laturi teoretice ale culturii populare. În ultimii ani, în cadrul „artei populare" s-au delimitat cîteva discipline distincte între care folcloristica, etnografia, istoria artei etc. Dar această delimitare nu presupune excluderea, în cadrul cercetării, a faptelor repartizate, mai mult sau mai puțin artificial, celorlalte discipline. Analiza unor aspecte majore ale creației populare din toate domeniile nu poate fi făcută decît printr-o permanentă raportare la toate categoriile, la aceasta obligînd însuși materialul de teren. Tocmai pentru acest fapt, studiul amintit se menține într-o stringentă actualitate.*

Conținutul celorlalte studii, al căror interes nu este mai puțin remarcabil, este recomandat de înseși titlurile ce le poartă : Preocupările de teorie literară ale lui Al. Russo și bazele lor folclorice ; Temeiul folcloric al povestirii lui Creangă : „Dănilă Prepeleac" ; Zăcăminte folclorice în poezia noastră dintre cele două războaie mondiale ; Social, național și universal în literatura română ; Specificul național al literaturii române.

La o primă vedere, s-ar putea crede că unitatea volumului ar fi periclitată, atît de diferența de timp în care au fost publicate lucrările enunțate, cît și de conținutul lor oarecum diferențiat. În fond, această unitate constă tocmai în consecvența preocupărilor lui Al. Dima pentru arta populară, în stabilitatea unghiului de abordare a laturilor culturii populare. Dacă adăugăm raritatea lucrărilor mai vechi, chiar și în bibliotecile mari, nu rămîne decît să apreciem inițiativa Editurii „Minerva" de a pune la îndemîna unui public cît mai larg o carte de interes deosebit.

AL. DOBRE

CUM CITIM

Universitatea lecturii

Învățăm. Învățăm necontenit, din clipa în care ne naștem, am putea spune, cînd instinctul ne mînă pleoapele să se împreune pentru a filtra lumina cu care încă nu sîntem acomodați, pînă în cel din urmă ceas al nostru, cînd probabil ne dăm seama cît de multe ne-au mai rămas neștiute. Un gînditor, copleșit de nemărginirea celor ce trebuie aflate de noi, absolutiza chiar, printr-o cunoscută vorbă : „ignoramus, ignorabimus" ! Deznădejdea lui Du Bois-Reymond nu trebuie luată însă în înțeles agnostic, ci ca o sete nelimitată de zare deschisă, fără fruntarii.

Învățăm în anii de școală, și înaintea lor — cînd ni se formează primele reprezentări despre lume. Învățăm după anii de școală... În fond citim și învățăm neobosit, atîta vreme cît existăm, pentru a dezlega tainele ce ne înconjoară, ca să trăim cel mai frumos sentiment uman : acela al eliberării de neștiință, prin dărîmarea tuturor barierelor din fața drumului nostru spre împlinire.

Citim și învățăm nu de azi, de ieri, ci din vremuri imemoriale, de cînd lumea, de fapt ! N-am așteptat, pentru aceasta, scornirea alfabetului, ca să dăm nume întîmplărilor noastre și ale altora, întîmplărilor firii. Cu atît mai mult n-am așteptat minunea meșterului Gutenberg, fiindcă ne-am avut semnele noastre, cifrul nostru pentru descifrarea tainelor lumii, de cînd ne-am pomenit **oameni.** Și am învățat, dintotdeauna, citind în stele : „Cheamă un cititor de stele, să-i spuie ce e pricina de-i merg lucrurile anapoda". Am învățat cu oierii lui Sadoveanu, studiind constelațiile cerului.

De cînd lumea, așadar, am citit și am învățat în felurite chipuri. Străduindu-ne, chinuindu-ne, poticnindu-ne. Ne-am ajutat, ca să izbîndim — cu stelele, cu zodiile, au venit apoi răbojul, semnele scrise convenționale, și minunea tiparului mai pe urmă, și celelalte atîtea minunății coborîte din mintea noastră iscoditoare, neastîmpărată, din hărnicia omului muncind. N-a fost simplu și nici ușor n-a fost : „Ca să schimbăm, acum, întîia oară, /Sapa-n condei și brazda-n călimară,/ Bătrînii-au adunat, printre plăvani, / Sudoarea muncii sutelor de ani".

Citim, pe băncile școlii, dar citim mai cu seamă după aceea. Fiindcă în școală ne aflăm 5—6 ore pe zi, timp de 10—15 ani. Iar ziua noastră numără 24 de ore și viața — mai multe decenii. Citim și învățăm în școală, și mai ales după școală, la toate vîrstele, în toate împrejurările vieții. Citim ziarele revistele, citim ascultînd sau vizionînd radio-ul, televizorul, filmul de cinematograf, citim cărțile ieșite în avalanșe de sub uriașe rotative, citim pe chipurile oamenilor bucuria sau tristețea, nădejdile și deznădejdile lor și ale noastre — și învățăm să le înmulțim pe cele dintîi și să le împuținăm pe cele din urmă. Citim pe stradă, în tren, în avion, în autobuz, citim la odihnă — în concediu, ca și în „activitate", (de fapt — permanenta noastră ipostază !) — și învățăm mereu, în setea noastră de a ști totul, de a smulge lumii toate tainele ei, bine ascunse, ținute sub o spuză de chei. Citim de aproape, cu cartea sub ochi, citim de departe, în imagini, la sute de kilometri — și știm, și vedem instantaneu ce se petrece peste tot, în cele mai îndepărtate colțuri ale patriei, ale lumii, ba chiar și ale universului — la mii și sute de mii de kilometri. Căci am ajuns că citim, deocamdată, fața Lunii, și să auzim vocile cosmonauților descinzînd și robotind acolo, fără a fi vorba de vreun vis sau de vreo poveste. Și nu e departe ziua cînd vom citi, vom vedea și vom afla și mai multe — în nemărginitul nostru dor de a ști, în acest veac al împlinirilor omului, visat dintotdeauna, de cînd există umanitatea.

Nu-i așa că putem vorbi, prin urmare — de o universitate a lecturii ? În variatele ei manifestări, în stare să facă, din noi, oamenii, stăpînii necontestați ai minunatului nostru destin.

C. HRISTU

Pe podiumul de concert

În ultima săptămînă a trimestrului şcolar, elevii şcolilor de muzică au oferit publicului bucureştean o adevărată stagiune muzicală, apărînd în ansambluri corale, simfonice şi ca solişti instrumentali. Deschiderea a fost făcută în Sala mică a Palatului R. S. România, de corul de cameră al Liceului de Muzică nr. 1, dirijat de prof. Nicolae Niculescu. Cu deplină maturitate şi înţelegere a stilului, corul de elevi a prezentat lucrări preclasice de compozitori englezi şi germani şi coruri româneşti contemporane, fiecare interpretare constituind o frumoasă realizare artistică.

În continuare, orchestra aceluiaşi liceu a apărut în două concerte, unul în 30 martie, al doilea în 2 aprilie, ambele conduse de prof. Nicolae Racu, cîntînd omogen şi echilibrat un program Bach, Haydn, Mozart, Beethoven. Indicaţiile interpretative bine conturate au dat execuţiei vigoare, fiind convingătoare în concertele instrumentale, dar mai ales în uvertura „Egmont" de Beethoven. Elevii din orchestră, ca şi colegii lor, soliştii acestor concerte, sînt instrumentişti de talent care, deşi aspiranţi la solistică, au răspuns dirijorului cu simţul disciplinei de ansamblu.

Soliştii — violonişti R. Grigoriu, L. Dincă, N. Tache şi N. Bragari au redat pe Bach cu emoţia vibrantă pusă de maestrul de la Eisenach în compoziţiile sale pentru vioară, iar D. Răgălie şi A. Schnarch au executat Mozart în frazări clare şi elegante, congruente stilului.

Pianiştii au interpretat concertul în re major de Haydn şi concertele în re minor şi fa minor de Bach. Au cîntat A. Alexandru — cu nerv şi vioiciune, şi M. Negulescu — cu muzicalitate şi strălucire în Concertul de Haydn, E. Sava — muzical şi cu sunet cald — în Concertul de Bach în re minor şi R. Teodoru — matur, concentrat şi sensibil — în Concertul de Bach în fa minor.

La 5 aprilie a.c., în cadrul „Tribunei tinerilor solişti", excelentă iniţiativă a „Ateneului tineretului" şi a Radioteleviziunii române, sub bagheta experimentată a dirijorului Carol Litvin, au apărut trei tineri interpreţi, elevi de la liceele de muzică din Bucureşti, Cluj şi Galaţi. Maturitatea şi concentrarea execuţiei şi deplina participare afectivă sînt atribute ale înţelegerii, respectului şi dragostei acestor tineri faţă de muzică, căci ei fac muzică deopotrivă, şi cu inima, şi cu mintea. Călin Ciora de la Liceul nr. 1 din Bucureşti a pus în Concertul pentru vioară în la major de Mozart — sensibilitate, bun gust muzical şi înţelegere deosebită a stilului mozartian. Petru Csaba, elev la Liceul de muzică din Cluj, a arătat dezinvoltură şi siguranţă de virtuoz în Concertul în re minor pentru vioară de Wieniavsky. Dan Atanasiu, de la Liceul de muzică din Galaţi, a prezentat, cu poezie şi stăpîn pe mijloacele tehnice ale pianisticii chopiniene, Concertul în fa minor.

Dovezi eclatante ale talentului tineretului din şcolile de muzică, aceste manifestări au impresionat un public mai puţin obişnuit să vadă adolescenţi pe podiumul de concert. Poate că permanentizarea lor ar pune în circulaţie mai multe valori.

ILEANA MIRONESCU

De la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului

Se reaminteşte conducerilor liceelor de cultură generală că începînd cu trimestrul al III-lea al acestui an şcolar se vor transmite emisiunile de televiziune integrată la obiectul biologie, anul al III-lea (Anatomia şi fiziologia omului).

Emisiunile vor fi transmise pe canalul naţional — programul I — în zilele de 25 aprilie, 9, 16, 23, 30 mai şi 6 iunie pe baza programei publicată în „Tribuna şcolii" nr. 34 din 5 februarie 1972. Ziua de emisie va fi marţea, orele 9,05 şi durează aproximativ 30—35 minute.

Fiecare liceu va lua măsuri pentru sincronizarea orarului şcolar cu programul emisiunii.

Radioteleşcoală

Programul săptămînii 17-22 aprilie 1972

LUNI 17.IV

Radioşcoală : 15.30 — pr. II — Economie politică (anul III liceu). Perfecţionarea organizării şi conducerii agriculturii noastre socialiste. Prezintă : prof. univ. Sabin Nica.

Teleşcoală : 16.30 — pr. I — Curs de limba rusă (lecţia a 11-a) reluare.

MARŢI 18.IV

Radioşcoală : 10.30 — pr. I — „Start la intersecţie" — emisiune de orientare şcolară şi profesională. Meseria de modelier. 15.30 — pr. II — Radioenciclopedie pentru tineret. Din cuprins : imponderabilitate, circuite pneumatice, trucaj sonor.

Teleşcoală : 9,05 — pr. I — „Literatura română", George Coşbuc, poet al poporului. ● Economie politică (anul III liceu). Proprietatea socialistă — temelia progresului societăţii socialiste. Apărarea şi dezvoltarea avutului obştesc îndatorire cetăţenească fundamentală. Prezintă conf. univ. Aneta Spornic. ● 10.00 — pr. I — Curs de limba rusă (lecţia a 12-a). ● 16. 30 — pr. I — Curs de limba franceză (lecţia a 11-a) reluare. ● 17.35 pr. I — De la Alfa la Omega — enciclopedie pentru elevi.

MIERCURI 19.IV.

Radioşcoală : 15.30 — pr. II — Ştiinţele naturii : Biologie generală. Relaţiile organismelor cu mediul biotic. Prezintă acad. Eugen Pora.

Teleşcoală : 10.00 — pr. I — Curs de limba franceză (lecţia a 12-a) ● 15.30 — pr. I — Biologie. Mişcarea şi sensibilitatea plantelor. ● Matematica (în ajutorul candidaţilor la concursul de admitere). Determinanţi. Sisteme de ecuaţii liniare. Matrici. Prezintă : prof. dr. doc. I. Gh. Sabac ● 16.00 — pr. I — Curs de limba engleză (lecţia a 11-a) reluare.

JOI 20.IV

Radioşcoală. 15,30 — pr. II — Limba română. Probleme ale acordului gramatical în limba română. Prezintă conf. univ. dr. Theodor Hristea.

Teleşcoală. 10,30 pr. I — Curs de limba engleză (lecţia a 12-a). ● 16,30 — pr. I — Curs de limba germană (lecţia a 11-a) reluare.

VINERI 21.IV

Radioşcoală : 15,30 pr. II — Filozofie şi socialism ştiinţific. Revoluţia populară şi socialistă în România. Trăsăturile specifice şi politica creatoare a P.C.R. în procesul înfăptuirii revoluţiei în ţara noastră. Prezintă conf. univ. Marin Nedelea.

Teleşcoală : 10.00 pr. I — Curs de limba germană (lecţia 12-a). ● 16—17 pr. I — Chimie (anii III—IV liceu). De la laborator la Industrie. ● Fizica (În ajutorul candidaţilor la concursul de admitere. Dilataţia corpurilor solide şi lichide sub acţiunea căldurii Măsurarea cantităţii de căldură. Prezintă conf. dr. ing. D. Anghelescu.

SÎMBĂTĂ 22.IV

Radioşcoală : 15,30 pr. II — Literatura română. Contribuţia scriitorilor noştri la formarea limbii literare. Prezintă prof. univ. dr. Boris Cazacu.

„Cehov este un fotbalist celebru!"

E vacanţă ! Străzile sînt mai aglomerate, troleibuzele mai gălăgioase şi programele televiziunii au un iz mai tineresc. A apărut un *matineu de vacanţă* la oră fixă — 15 sau 15,40, 14,45 sau 15,45 — n-are importanţă că „ora e trecută de fix" principalul este iniţiativa. O iniţiativă salutară, şi vorba unui distins profesor din „Cal. Dorobanţi 191" citind inserarea în programul T.V. a acestei noi emisiuni, „enorma surpriză care mi-a produs-o rîndurile" cu pricina, m-a determinat să urmăresc prima transmisie teatrală a acestui matineu ***„Prinţ şi cerşetor"***.

A fost odată, ca niciodată un mare scriitor Mark Twain şi el a scris multe, printre care şi această minunată poveste cu prinţi şi cerşetori dintr-o Anglie de demult, care nu cunoştea încă formaţia Beatels ! Mica precizare am făcut-o pentru că este necesară. O dată luată iniţiativa transmiterii unui matineu pentru cei ce zburdă în vacanţă, ne permitem să credem că ea are la bază şi un scop educativ. Şi atunci, oare, nu era bine ca „un nene" sau „o tanti" să ne explice pe scurt cum că piesa ce se vizionează este de fapt o dramatizare şi că autorul ei a scris mai multe cărţi pe care curioşii le pot găsi şi în biblioteci ?

Actorii gălăţeni au interpretat cu multă pasiune şi dăruire povestea celor doi copii care semănau, dar... ei sînt actori la Galaţi şi nu trebuie să le acordăm multă importanţă, gîndesc unii, şi atunci, în final, cînd alţii au vrut totuşi să noteze numele unora dintre ei, cît şi numele regizorului (sau regizoare) a apărut un generic scris înghesuit, din care nu am putut descifra nimic. Munca depusă de colectivul gălăţean a rămas astfel anonimă, cu toate că merita să poarte numele autorilor ei. Măcar programul T.V. să fi avut bunăvoinţa de a nota numele principalilor autori ; şi poate chiar şi numele lui Mark Twain, nu strica, dacă ar fi fost scris alături de anunţul spectacolului. Este bine însă că la următoarea emisiune cu piesa „Poveste neterminată" se specifică numele scriitorului şi dramaturgului Alecu Popovici. Şi din cauza neglijării acestor mici amănunte se pot auzi cînd facem o anchetă cu tinerii unele răspunsuri de genul „Cehov este un fotbalist celebru !".

Radioul transmite săptămînal la emisiunea ***„Antena tineretului"***, o lecţie de cultură bine documentată, atractivă — ***„şcoala capodoperelor"***. Televiziunea să nu aibă oare şi ea posibilitatea organizării săptămînale a unei emisiuni pentru tineri în scopul popularizării marilor capodopere literare, plastice sau muzicale ? Chiar şi acest matineu de vacanţă putea să devină un serial „de cultură". Se transmite însă de-a valma „Povestea lui Barbă-Cot" cu legenda lui „Tristan şi Isolda", „Prinţ şi cerşetor" cu „Poveste neterminată". În numele educaţiei, cîte lucruri bune nu se pot face ! Educaţie înseamnă nu numai „fiţi atenţi copii, asta e bine şi asta e rău", educaţie înseamnă şi stimularea gustului pentru frumos, pentru artă, pentru produsul spiritual de calitate.

ILEANA COLOMIEŢ

CIOPLITORUL

Petre Jucu şi a descoperit vocaţia de sculptor adevărat cînd păşise deja de mult pragul maturităţii. Era pe-atunci profesor suplinitor într-un sat de pe lîngă Urziceni şi în orele libere cutreiera cu copiii văile şi pădurile. Se lăsa fascinat, alături de ei, de unele forme bizare, insolite ale pietrelor şi ale trunchiurilor de arbori. Cu timpul, a început să le cioplească, să accentueze expresia lor cu uneltele rudimentare pe care le avea la îndemînă, desăvîrşind ceea ce natura în inconştienţa ei abia începuse.

Petre Jucu a iniţiat astfel, în acel sat mărunt de pe Bărăgan, o adevărată şcoală de sculptură pentru micii cioplitori, o şcoală fără canoane, fără cursuri academice bazate pe tratate, şcoală în care vorbea doar autenticitatea talentului înnăscut. Învăţînd pe alţii şi iniţiindu-i în tainele cioplitului, sculptorul se descoperea pe sine. Despre acea acţiune a profesorului au scris ziarele, s-a vorbit la radio şi televiziune. Nu ştim în ce măsură „învăţăceii" sculptorului de la acea şcoală vor ajunge sau nu să se afirme artisticeşte. Ştim însă că, de-atunci, creaţia lui Petre Jucu a înregistrat o curbă mereu ascendentă, îmbogăţindu-se continuu, ca arie a tematicii, cu noi şi noi opere care impresionează prin originalitate şi forţă a talentului. Nenumărate expoziţii deschise în multe oraşe ale ţării — în primul rînd, ciclul „Eminescu", originală interpretare în lemn a unora dintre cele mai cunoscute poezii eminesciene — elogiile aduse în presă atestă incontestabilele virtuţi ale acestui artist, a cărui viaţă şi realizări se desfăşoară fără stridenţă şi fără succese facile.

Petre Jucu nu este un modelator *al formelor. El* dislocă, *ciopleşte în materia dură — lemn şi piatră — creînd, insufleţind granitul şi stejarul, nu în competiţie cu natura, ci în „colaborare" cu ea. De un timp încoace, lemnului şi pietrei sculptorul le-a mai adăugat un element ; arama bătută, din care izvodeşte adevărate bijuterii.*

Reproducerile din acest număr al revistei noastre, selectate dintr-o recentă expoziţie din Capitală, vorbesc, credem, îndeajuns, fără a fi nevoie de alte comentarii.

R. DIMITRIE

PETRE

JUCU

„Floarea vieţii"

Lecția de educație fizică

În actuala structură a sistemului nostru de învățămînt, educația fizică este integrată în procesul didactic, forma principală de desfășurare a ei fiind lecția.

Eficiența și valoarea de influențare a lecțiilor de educație fizică trebuie raportate, în primul rînd, la cantitatea și calitatea modificărilor de ordin biologic, motric și spiritual pe care le determină, la suma experiențelor sociale pe care le oferă tînărului în devenire, experiențe care să-l ajute în viața lui prezentă și în munca viitoare, la caracterul stabil al deprinderilor formate de a practica independent complexe de exerciții fizice, drumeția, alergarea, înotul, schiul etc

Analizînd valoarea prezentă a acestor indici de referință ai eficienței educației fizice, se constată un ritm nesatisfăcător de dezvoltare a lor, efectele practicării exercițiilor fizice asupra masei tineretului școlar fiind încă nesatisfăcătoare. Așa cum rezultă din studiile și cercetările efectuate în ultimii ani de colective de specialiști și medici, indicii de dezvoltare a calităților fizice (viteză, forță și suplețe musculară, mobilitate articulară, rezistență la efort), raportați la indicii de creștere și dezvoltare somatică (înălțime, greutate, perimetru toracic etc.) a copiilor și tinerilor sînt rămași în urmă.

În acest sens, este semnificativ faptul că indicii de dezvoltare a vitezei, forței, rezistenței și detenței, obținuți în anul 1967—1968 în urma testării unor colective de tineri, se situează la valori egale cu cele înregistrate în anul 1939 cu toate că datele somatice (înălțime greutate, perimetru toracic) ale subiecților din anul 1967—1968 sînt mult superioare celor înregistrate în anul 1939. În același timp, se constată că procentul elevilor cu deficiențe fizice se menține la cote semnificative în unele colectivități școlare sondate, înregistrîndu-se, la fiecare grup de 4 elevi, unul cu deficiențe. Una din cauzele acestei stări de fapt trebuie s-o căutăm în primul rînd, **în conținutul lecțiilor în cantitatea și calitatea muncii depuse de elevi pe parcursul celor 50 de minute și, mai ales, al celor peste 750 ore** cît se însumează pe întreaga durată a școlii generale de 10 ani.

Din inspecțiile desfășurate, în perioada trimestrului II al anului școlar în curs, de către Ministerul Educației și Învățămîntului, împreună cu inspectoratele școlare ale județelor Bacău, Iași, Timișoara, Cluj și municipiul București se desprinde constatarea **că, în majoritatea lecțiilor de educație fizică, intensitatea efortului fizic este foarte scăzută**. La mai mult de jumătate din totalul lecțiilor asistate cu acest prilej, densitatea cea mai ridicată a fost consemnată în partea pregătitoare a lecției, în timp ce în partea fundamentală efortul fizic depus a fost diminuat, atît de conținutul necorespunzător al mijloacelor, cît și de timpul pierdut prin așteptarea rîndului la o nouă execuție. Partea de încheiere a acestor lecții, de regulă, nu s-a realizat din lipsă de timp.

Alături de insuficiențele de ordin metodic ale acestor lecții s-a consemnat și faptul că unii profesori dau dovada unei inadmisibile stări de indiferență față de randamentul propriei munci, că nu participă creator la adaptarea și perfecționarea tehnologiei didactice pentru a asigura organizarea și manevrarea eficientă a colectivului de elevi în spații restrînse și a antrena în efort, întregul efectiv al clasei.

Prelucrarea analitică a principalelor grupe, influențarea globală a funcțiilor fiziologice de bază, respirația, circulația, a calităților motrice, prin exerciții selective, specifice gimnasticii analitice, precum și prin complexe dinamice alcătuite de profesori — în funcție de scopul urmărit — nu se realizează la nivelul cerințelor înscrise în programe, **dezvoltarea fizică multilaterală**, rămînînd un deziderat nerealizat în multe lecții de educație fizică. Această situație este o urmare a faptului că mijloacele selecționate și folosite în astfel de lecții sînt unilaterale, strict specializate, urmărind în principal însușirea unor deprinderi tehnice specifice unor ramuri de sport, cu slabe influențe asupra dezvoltării fizice armonioase.

Mijloacele cu caracter utilitar ca, alergările, mai ales cele de rezistență, săriturile, aruncările, alunecarea pe schiuri nu sînt folosite în mod sistematic în lecții cu toate că sînt deosebit de accesibile, putînd fi practicate de întreaga masă a elevilor prezenți la lecții, atît în spații restrînse, cît mai ales în aer liber pe tot parcursul anului.

O altă constatare se referă la faptul că mijloacele și metodele folosite de unele cadre didactice nu sînt adaptate corespunzător particularităților de vîrstă ale elevilor. În acest sens, nu puține au fost cazurile cînd aceeași lecție a fost predată nediferențiat, fără nici o modificare, atît la clasa a VI-a cît și la clasa a X-a. Aceasta constituie o dovadă grăitoare a faptului că profesorii care desfășoară astfel de lecții nu acordă atenția cuvenită pregătirii lor, întreaga muncă didactică suferind de rutină, lipsă de creativitate și varietate

Este de la sine înțeles că în astfel de situații nu poate fi vorba de un proces eficient de educație fizică care să aibă la bază programarea sistematică, pe trimestre și clase a intențiilor instructiv-educative și a mijloacelor de bază care să valorifice plenar efectele educative ale fiecărui exercițiu fizic

În etapa actuală, mai mult ca oricînd educația fizică este chemată să participe la rezolvarea unei importante sarcini sociale, printre care cele referitoare la asigurarea dezvoltării fizice armonioase, a elevilor, a unei capacități sporite de efort a organismului acestora, sînt de maximă importanță.

MARIA LOGIN

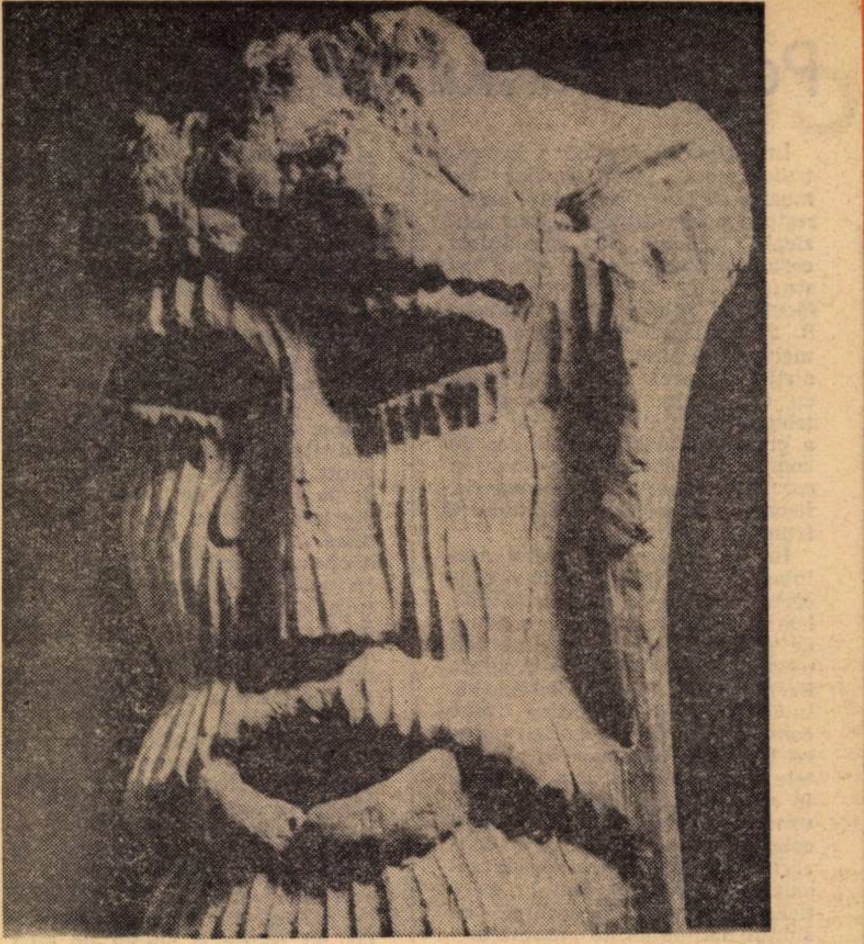

PETRE JUCU „Rugăciunea unui dac"

PREDAREA REGULILOR DE CIRCULAȚIE

— Însemnări pe marginea unui recent sondaj —

În primele 3 luni ale acestui an, specialiști din Ministerul Educației și Învățămîntului, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, activiști ai organizației U.T.C. și ofițeri din I.G.M. — Direcția circulației, au efectuat un sondaj în circa 120 de școli din județele Vîlcea, Timiș, Arad, Caraș-Severin, Alba, Constanța, Tulcea, Sibiu, Covasna, Teleorman și municipiul București, pentru a constata modul cum sînt predate lecțiile de circulație în rîndul elevilor și cum sînt organizate celelalte activități de educație rutieră prevăzute în planul comun de măsuri adoptat încă din 1970 de cele 4 instituții citate mai sus.

A rezultat că lecțiile sînt mai bine însușite acolo unde regulile de circulație se predau în orele de lectură și compunere (cl. I — IV) și în orele de dirigenție. La unele școli din județele Timiș, Vîlcea, Constanța și Tulcea, cadrele didactice au organizat și demonstrații practice, folosind în acest sens patrulele școlare de circulație. În alte școli au fost organizate întîlniri cu lucrătorii de miliție, concursuri pe teme de circulație, proiecții de filme, „Colțul circulației" (la Liceul „Alex. Sahia" din Capitală există asemenea colțuri în fiecare clasă) și încă o serie de alte activități atractive pe teme de circulație.

Deși, în general, există garanția ca pînă la finele anului școlar să fie predate în condiții bune toate cele 9 lecții de circulație prevăzute în plan, la unele școli continuă să se manifeste indiferență și formalism din partea cadrelor didactice și a directorilor. La Liceul din Băbeni și Școala generală nr. 4 din județul Vîlcea, precum și la Școala generală nr. 6 din Lugoj, județul Timiș, cadrele didactice nici măcar nu aveau cunoștință de existența manualelor de circulație. În alte școli unele cadre didactice s-au mulțumit să citească textele din manuale și să considere prin aceasta că și-au îndeplinit sarcina de a preveni accidentele rutiere în rîndul elevilor. În județele Arad și Covasna manualele au fost depozitate în magaziile inspectoratelor județene, iar reprezentanților școlilor li s-a indicat să ia „din grămadă" cît pot și de care vor! Așa se face că la unele licee au ajuns manuale pentru clasele mici, iar la școlile generale manuale pentru elevii de liceu.

Desigur, sondajul a scos la iveală mult mai multe aspecte în legătură cu predarea lecțiilor de circulație și analiza ce va fi făcută în cursul acestei luni le va evidenția.

Este necesar ca directorii școlilor să controleze îndeaproape activitatea cadrelor didactice pe această linie și să solicite sprijinul organelor de miliție ori de cîte ori este cazul.

C. CONSTANTINESCU

AGENDA

● **Vă dorim vacanță plăcută.** Urarea vine din Cotroceni, din partea **Palatului pionierilor** din București Sînt convins că aceste cuvinte s-au auzit peste tot în țară. Ba s-au și făcut destule ca vacanța să fie plăcută. Din programul **Palatului** notăm cîteva acțiuni: **Tineret mîndria țării**, spectacol dedicat aniversării semicentenarului U.T.C., gală de filme patriotice, întîlniri cu actori ai teatrului „Ion Creangă" și, bineînțeles, sport. Fotbal, tir, canotaj, tenis etc.

● **Rucăr**, județul Argeș, și el foarte activ, găzduiește concursul folcloric „Floarea de stîncă". La a treia ediție ne asigură Jean Trifu, premiul cel mare se dispută între județele Brașov, Dîmbovița, Olt, Sibiu, Teleorman, Vîlcea și, firește, organizatori.

● **În cadrul Anului internațional al cărții**, Comitetul pentru cultură și educație socialistă al sectorului V din București a invitat elevii la o manifestare literară **Bacovia**. Casa de cultură și muzeul (care poartă numele poetului) și-au onorat participanții și prin prezența Agathei Grigorescu și a lui Gabriel Bacovia.

● **Expoziție a cărții pedagogice la Arad.** Pe lîngă „titluri foarte cunoscute" românești și străine, secțiunile cuprind și lucrări datorate unor profesori arădeni (dr. Vasile Popeangă, Nicolae Roșut, Grigore Ștefan, Ion Anton, Iuliu Achim ș.a.). Argumentînd „utilitatea" acțiunii, autorul corespondenței, **George Manea**, îl citează pe B. F. Skinner: „Încărcînd mașinile cu lucrări mecanizabile profesorul își exercită adevăratul său rol, ca persoană umană de neînlocuit... într-un timp mai scurt și supunîndu-se la mai puține sarcini plicticoase".

● **„Miniconservator" la Galați?** Mini, maxi... midi... cîtă bătaie de cap ne dau uneori cuvintele. Minifotbal, miniferme, mini... în sfîrșit, miniconservator (!). Așa, cel puțin, își „colorează" relatarea Dumitru Sandu. În ce mă privește, departe gîndul de a fi malițios. Tot sîntem în luna lui aprilie. Dacă nu mă paște primejdia „păcăliciului" o glumă merge. Am înțeles, tovarășe Dumitru Sandu că Liceul pedagogic „C. Negri" din Galați este, la drept vorbind, un „maxi" conservator (!) Profesorul emerit Ion Voicu și colegii dumisale, Dumitru Alexandrescu, Grunfeld Eduard, Cristian Arginteanu, Paul Spireanu, Marin Moise privesc mai departe. Învățătorii ieșiți de sub „mîna" lor devin animatori principali ai vieții culturale în satele și comunele unde sînt repartizați după absolvire.

● **„Dacă se fumează, cel puțin nu în sala de sport".** Părerea mea este că tovarășul Szűcs Ladislau din Lugoj este rezonabil. Cine vrea să fumeze... mă rog, n-are decît să o facă. Pe propria răspundere și spre propria-i pagubă. Și tot rezonabil este și cînd pretinde ca în sălile de sport să existe o atmosferă cît de cît... „limpede". Din cele afirmate de dumnealui am înțeles că în cadrul unei competiții școlare organizată la Lugoj (prezenți și competitori din Arad și Craiova), antrenori, arbitri, profesori și... elevi (!) spectatori s-au dovedit uneori primejdios de recalcitranți. Asta e rău. Mai gîndiți-vă, stimați fumători maturi și... **minori.**

● **Proces... cinematografic.** Nu, nu s-a petrecut la Botoșani altceva decît o „repetiție generală" a elevilor din ultimele clase de liceu „în vederea pregătirii lor pentru viață". Aprecierea o face profesorul Emil Antonovici și deci mi-am păstrat calmul.

● **La Vaslui... Gregor Johann Mendel (1822—1884).** Lumea e mică? Nu s-ar putea spune. Dimpotrivă. Prin urmare nu văd ce stavilă i s-ar cuveni unui asemenea popas. Gregor Johann Mendel a fost „însoțit" de lectorii universitari Vasile Ghenciu și Gheorghe Pleașcă și, evident, de discuții. „Aportul teoriei sistematice la dezvoltarea gîndirii evoluționiste" și „Orientări metodice noi cu privire la predarea cunoștințelor de geografie pe linia modernizării învățămîntului", iată comunicările prezentate și supuse atenției, afirmă Iulian Cogean.

— VIOREL ȘTIRBU

Conducerea colectivă

Dezbaterea și soluționarea problemelor activității economico-sociale dintr-o unitate școlară, elaborarea și înfăptuirea măsurilor necesare pentru îndeplinirea sarcinilor profesionale, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale întregului colectiv se realizează pe baza principiului conducerii colective, prin participarea nemijlocită a membrilor de sindicat din școală. Pe această temă, Comitetul sindicatului din învățămînt al sectorului V din Capitală a organizat o întîlnire cu directorii școlilor din sector și cu reprezentanții grupelor sindicale respective. Pornind de la această acțiune, revista noastră a invitat pe cîțiva dintre participanți la o masă rotundă : **Matilda Mincă,** directoare adjunctă la Școala generală nr. 108, președintele Comitetului sindicatului din învățămînt al sectorului V, **Dobrița Țigăran,** directoare la Școala generală nr. 96, **Vlad Sirian,** directorul coordonator al Școlii ajutătoare nr. 6, **Haralambie Brănescu,** directorul Casei de copii nr. 2, **Gheorghina Isverceanu,** organizatorul grupei sindicale din această unitate și **Ioana Neagu,** directoarea grădiniței „Dîmbovița", secretar al organizației de bază din unitățile preșcolare ale sectorului V.

Rep. : Principiile științifice ale conducerii unei instituții presupun o repartiție judicioasă a obligațiilor pe resorturi și pe indivizi, o participare operativă a tuturor factorilor de decizie și de control. Vă rugăm să ne împărtășiți din experiența dv. în această direcție. insistînd asupra rolului și obligației organizatorului grupei sindicale în activitatea de conducere a unității școlare.

D. Țigăran : Sarcinile profesionale sînt într-adevăr fundamentale în activitatea oricărei școli. Organizația sindicală, participînd la realizarea acestor sarcini, este firesc să contribuie, prin reprezentantul ei — organizatorul grupei sindicale — la coordonarea, îndrumarea și controlul acestor activități. Din totalul responsabilităților ce revin colectivului de conducere al școlii, organizatorul de grupă răspunde, alături de director, de coordonarea muncii metodice, prin asistență la ore, precum și prin popularizarea unor acțiuni organizate de Casa corpului didactic privind activitățile pe catedre, sau procesul de învățămînt, în general. Lucrînd în colectiv și pentru colectiv reușim să evităm suprapunerile de sarcini, paralelismele în diferite acțiuni sau supraîncărcarea unor cadre didactice. Din două în două săptămîni, colectivul de conducere al școlii se întrunește pentru a stabili noile obiective și pentru a verifica ceea ce s-a efectuat.

I. Neagu : Organizațiile de bază din unitățile de învățămînt s-au preocupat de ridicarea calificării profesionale a cadrelor didactice, de îmbunătățirea și modernizarea continuă a procesului de învățămînt, au mobilizat comuniștii, membrii de sindicat, cadrele didactice pentru îndeplinirea sarcinilor ce revin. Au îndrumat și sprijinit activitatea grupelor sindicale din grădinițele de copii ale sectorului. Date fiind numărul mic de educatoare dintr-o unitate prescolară, cît și existența în aceeași grădiniță a membrilor proveniți din grupe sindicale diferite (învățămînt și consiliu popular), antrenarea reprezentantului sindicatului în probleme de conducere este mai dificil de realizat. Deoarece o grupă sindicală cuprinde cadre didactice din două sau trei grădinițe, este firesc ca, în majoritatea cazurilor, îndrumarea, coordonarea și controlul activității să fie efectuate de director. Cu toate acestea, organizatorii grupelor sindicale răspund cu promptitudine și conștiinciozitate tuturor solicitărilor din partea conducerii.

Rep. : Conform articolului 42 din Legea nr. 11 (capitolul III), organele prin care se exercită conducerea colectivă a unităților socialiste de stat sînt comitetele și consiliile, constituite din cadre cu funcții de răspundere, cadre didactice cu o pregătire profesională remarcabilă și reprezentanți aleși dintre membrii de sindicat. Considerați prezența organizatorului grupei sindicale în acest colectiv ca pe un sprijin real în conducerea unităților școlare ?

M. Mincă : Da, această prezență este un fapt real, răspunzînd unor necesități obiective, și nu o simplă formalitate administrativă. Într-adevăr, activitatea, de la acest nivel, a organizatorului grupei sindicale nu este neglijabilă, constituind un ajutor prețios. Așa cum s-a menționat, într-o serie de atribuții cu care era supraîncărcată activitatea direcției școlii, a fost atras și biroul grupei sindicale, realizîndu-se acea colaborare firească între munca propriu-zisă și cea de sindicat a cadrelor didactice.

V. Sirian : Întreaga activitate a complexului nostru școlar, înființat la 1 septembrie 1971, căruia îi revine sarcina dificilă a ocrotirii și educării copiilor deficienți mintali, este coordonată de un consiliu de conducere în care sînt cooptați și reprezentanții sindicatului din cadrul Casei de copii și a școlii internat. Problemele de asistență socială, de instrucție și educație, în scopul recuperării și integrării sociale a elevilor handicapați, ne obligă la o organizare judicioasă și precisă a muncii desfășurate în cele două subunități ale grupului, cît și la nivelul claselor și atelierelor școlare. După cum observați, am și amintit modul de repartizare a sarcinilor, mod care asigură o informare rapidă asupra situației existente și dă posibilitatea luării unor măsuri eficiente.

Pentru o mai mare operativitate, ca și pentru a putea cuprinde toate problemele specifice celor două subunități ale complexului, ar fi utilă înființarea unui singur comitet de sindicat la nivelul grupului școlar.

Contribuția organizatorului grupei sindicale la îndeplinirea unora din sarcinile profesionale ce revin consiliului de conducere se face calitativ simțită. Astfel, el răspunde de organizarea întrecerilor între clase, una dintre formele de stimulare a activității didactice și profesionale a muncii elevilor. O seamă de acțiuni cu caracter festiv (organizarea sărbătoririi zilei de 8 Martie, a zilei învățătorului, participarea la demonstrații, pensionarea cadrelor didactice) sînt inițiate și coordonate toate de biroul grupei sindicale.

G. Isverceanu : În calitate de organizator al grupei sindicale de la Casa de copii nr. 2 sînt solicitată permanent de către conducerea unității în diverse probleme cu caracter profesional, sau administrativ. Dat fiind caracterul deosebit al muncii noastre — lucrăm cu copii orfani sau proveniți din familii dezorganizate — preocuparea cadrelor didactice din cămin este concentrată înspre organizarea și supravegherea studiului individual al elevilor. Deci, sarcinile noastre sindicale coincid — în majoritatea cazurilor, credem — cu cele profesionale.

N. Brănescu : Atîta timp cît toate cadrele didactice sînt și membri de sindicat se impune — ca o necesitate obiectivă — colaborarea conducerii școlii cu organizatorul grupei sindicale.

Așa cum s-a mai spus aici, lucrînd în colectiv evităm paralelismul. Dintre principalele obligații profesionale și educative, îndrumate și controlate de către conducerea unității noastre, o parte însemnată revine biroului grupei sindicale. Sub îndrumarea organizației de partid din unitatea noastră, dezbatem în cadrul unor adunări cu temă o serie de probleme cu conținut educativ („File din istoria U.T.C.", „Viitorul meu, viitorul patriei", „Munca, datorie de onoare a fiecărui cetățean").

**M. Mincă : Pentru că s-a reamintit despre crearea unor situații care duc la supraîncărcarea muncii unor activiști sindicali, sau la repetarea acelorași acțiuni la niveluri diferite, aș dori să precizez, că astfel de situații sînt generate nu atît în cadrul școlilor, cît din afară, influențînd desfășurarea riguroasă a activității din unitățile noastre școlare. De pildă, Consiliul sindical al sectorului V prevede instructaje sau adunări pentru organizatorii grupelor sindicale sau pentru membrii Biroului executiv cu același conținut ca a celor planificate de Comitetul sindicatului învățămînt al sectorului.

D. Țigăran : Uneori și neconcordanța dintre planificările unităților școlare și cele ale inspectoratului școlar sau a altor foruri determină suprapuneri neplăcute de program, limitează bugetul de timp al profesorului, chiar îl obosește inutil. Ar fi necesar ca de la aceste nivele superioare să se urmărească înlăturarea paralelismelor în activitatea noastră extraprofesională.

VALERIA BACIU
VIOLETA APOSTOL

O aniversare

Corul dascălilor din Piatra Neamț

În zilele de 7, 8 și 9 aprilie a.c. cadrele didactice din Piatra Neamț au fost martore ale unei manifestări care le va rămîne mult timp întipărită în memorie și suflete : sărbătorirea a 70 de ani de existență și activitate prodigioasă a Corului sindicatului din învățămînt. Jubileul a constituit, fără îndoială, unul dintre cele mai de seamă evenimente cultural-artistice ale județului Neamț în acest an. Timp de trei zile în spațioasa sală de festivități a Casei de cultură a sindicatelor au răsunat acordurile muzicii corale românești, au fost interpretate imnuri dedicate partidului și patriei, piese folclorice mai vechi și mai noi aparținînd unor compozitori de mare prestigiu din țara noastră, piese de repertoriu universal, clasic și contemporan.

Manifestarea s-a deschis cu un simpozion pe tema „Rolul educativ al muzicii corale românești".

Sărbătorirea a fost întregită de cîteva concerte de muzică corală urmărite cu un justificat interes și răsplătite cu vii aplauze de un public spectator numeros, în majoritate format din cadre didactice și membrii lor de familie.

Prezența formațiilor corale care au răspuns invitației corului sărbătorit, ale sindicatelor învățămînt din Iași, Bacău, Botoșani, Oltenița, Arad, Roman, Brăila, participarea corului viitorilor învățători, azi elevi la Liceul pedagogic din Piatra Neamț, ca și al elevilor de la Școala generală nr. 4 din localitate a dat o deosebită semnificație acestei manifestări: dorința cadrelor didactice de a se întîlni și a comunica nu numai în reuniuni profesionale și științifice, dar și cu prilejuri în care se folosește limbajul artistic, iar pe de altă parte această sărbătorire ne-a convins, încă o dată, de capacitatea valorilor autentice de a se transmite generațiilor următoare, dîndu-ne sentimentul de încredere într-o viață a ideilor nobile și inițiativelor generoase, precum și utilitatea strădaniei de a le cultiva și dezvolta.

Cu prilejul sărbătoririi, un grup de entuziaști și vechi coriști au redactat o monografie intitulată „Vîrstele cîntecului" al cărui cuvînt introductiv este semnat de maestrul emerit al artei D. D. Botez, care a onorat cu prezența întreaga desfășurare a sărbătoririi. Monografia evocă activitatea artistică a învățătorilor din județul Neamț, care în condiții vitrege la începutul acestui secol s-au încumetat să organizeze și să mențină corul, ca o manifestare a dorinței lor de a fi prezenți în viața spirituală a județului creîndu-se astfel tradiția corală cu care se mîndresc astăzi pe drept cuvînt.

Corul sindicatului învățămînt din Piatra Neamț a primit Diploma Uniunii Generale a Sindicatelor pentru activitate neîntreruptă și merite deosebite în activitatea artistică.

ELENA COJAN

Cocoloșirea unui act reprobabil

E stupid și de necrezut, dar așa stau lucrurile : acea plagă din trecut, a discordiei dintre rude pentru acaparare de avere, de bunuri materiale rămase prin moștenire, mai supurează încă pe ici pe colo, infestînd atmosfera sănătoasă cu miasmele ei. Cum este posibil — te întrebi revoltat — ca după atîtea eforturi, după atîtea cuceriri, inclusiv pe plan etic, să mai existe asemenea manifestări reprobabile ?

Familia Mitocaru din satul Poiana Mărului, comuna Mălini — Suceava (în sînul căreia neînțelegerile, avînd drept mobil „împărțirea averii" unui om bătrîn — avere formată din o casă țărănească cu două odăi și bucătărie, plus una vacă scheletică — se țin lanț), apare de aceea ca o insulă izolată și anacronică. Ceea ce ne îngrijorează, ceea ce ne exasperează pur și simplu este faptul că în aceste certuri și bătăi se lasă antrenat un tînăr cadru didactic, profesor la școala din localitate, pe nume Vasile Mitocaru. Acesta, în loc să aplaneze conflictul existent, cum ar fi normal să-i dicteze profesia și studiile pe care le are, se pare că, dimpotrivă, îl alimentează. Un grav incident petrecut la beție, sub ochii întregului sat, deci și ai elevilor, în care s-au proferat expresii triviale și s-au făcut schimburi de lovituri de... cuțit, stăruie încă în mintea locuitorilor din Poiana Mărului, deși de la consumarea lui au trecut mai bine de 3 luni.

Din plîngerea adresată comisiei de împăciuire de soții Elena și Ilie Păstrăvanu (mătușa și unchiul profesorului), în timp ce ne trec fiori de groază, citim : „Și cel mai înrăit dintre toți era Mitocaru Vasile, profesor la Poiana Mărului. M-a mușcat de față și m-a lovit cu cuțitul în cap, el nasul a vrut să mi-l rupă dar m-am apărat... am reușit să scap și am venit acasă, mă întrebam cu nevasta, că avem un copil la școală, ce fel de educație poate da el, cînd dînsul umblă cu cuțitul în bufet și pe drumuri și nici nu mai ai încredere. În acest timp am auzit țipînd și ne-am uitat pe geam, l-am văzut tot pe Mitocaru Vasile în vîrstă de 24 de ani cum îl tîra pe șosea pe bunicu-su de 74 ani și moșul țipa. A ieșit mama, adică nevasta moșului și a vrut să-l scoată pe moș și profesorul a trîntit-o și pe ea, în etate de 68 ani, și striga că vrea să le taie gîtul".

Pe prispa casei vechi a lui Vasile Mitocaru, bunicul, pricina cu osebire a discordiei, discutăm cu cei doi bătrîni care, după ce au crescut șase copii și un însemnat număr de nepoți, în loc să se bucure de o bătrînețe tihnită, fără griji, sînt răsplătiți cu ghionturi și trîntituri.

— Pe mine — povestește bătrînul — profesorul, Vasile, nepotul, că mi-i nepot, m-a tîrît atunci pînă acasă. Dar nu m-a lăsat să intru în curte. Vroia să mă tragă la deal.

— De ce la deal ? — întrebăm.

— Păi știu eu, poate să-mi dea vreun brînci. Atunci a ieșit baba, c-a auzit larmă și-a sărit să mă apere. A lovit-o și baba a căzut, c-o vedeți, ii ca frunza.

Din procesul-verbal dresat de comisia de împăciuire (dosar nr. 4/1972) aflăm că „în urma sfaturilor ce li s-au dat, părțile s-au împăcat în următoarele condiții : întrucît sînt rude, s-au înțeles de a nu mai avea nimic între ele".

„Ne-am împăcat, ce era să facem ?!, declară Elena Păstrăvanu, mătușa profesorului. Ne-am gîndit că totuși ni-i nepot, și cum să-l băgăm la pușcărie ?! Acuma ce-a fost a trecut". Iar bunica lui, printre lacrimi, adaugă : „La cîtva timp după ce ne-a bătut a venit la noi cu bănat. Și-a cerut iertare. Ne-am gîndit cu moșul și l-am iertat".

Dar profesorul-bătăuș află clemență pentru faptele sale incalificabile nu numai între rude. La consiliul pedagogic din luna ianuarie, spre exemplu, cînd se discută între alte probleme și cazul lui, Vasile Mitocaru iese basma curată, neprimind nici o sancțiune. „Am apreciat la el (!) — declară cu mult aplomb directorul școlii din Poiana Mărului, prof. Ioan Ivan — că a fost sincer spunîndu-ne amănunțit în consiliu cum s-a întîmplat incidentul. Ca orice fiu, trebuia (!) să sară în apărarea tatălui său cînd a fost vorba de bătaie". Un alt cadru didactic, profesorul suplinitor Nicolae Jitaru, parcă ne lămurește cum stau lucrurile de fapt : „Noi, practic, ce să zic, sîntem buni colegi și foarte uniți". A mușamaliza însă o gravă abatere a unui coleg, care își face de rîs breasla aruncînd în ea cu noroi, nu înseamnă nicidecum colegialitate.

Nu ne-a plăcut, în timpul investigațiilor noastre, nici atitudinea tovarășului Gh. Popa, locțiitorul secretarului Comitetului comunal de partid Mălini, care mereu ne „sfătuia" să nu relatăm cazul în presă, pentru că (vezi, doamne !) profesorul nostru e foarte tînăr și se află la prima lui călcătură în străchini. Prin urmare eram... îndemnați să umblăm și noi cu duhul blîndeții, să cocoloșim și noi lucrurile. Dar, tovarășe Popa, vă rugăm să vă întrebați, o dată cu noi: Cum e privit mîine de elevi, la școală, profesorul care azi, de față cu ei, își snopește în bătaie bunicul și alte rude ? Ce educație le mai poate da el, ce credit va mai avea, cînd însuși comportamentul său vădește asemenea îngrijorătoare carențe ?!

D. RACHICI

Vă prezentăm

ASOCIAȚIA INTERNAȚIONALĂ A EDUCATORILOR PENTRU PACEA LUMII

Ne-am adresat prof. univ. dr. George Văideanu, director al Institutului de științe pedagogice, cu rugămintea să ne vorbească, în calitatea sa de cancelar regional al Asociației Internaționale a Educatorilor pentru Pacea Lumii (International Association of Educators for World Peace), despre activitatea acestui organism internațional al educatorilor care își propune un țel tot atît de nobil ca și insăși profesiunea lor — lupta pentru pace.

— De la înființarea I.A.E.W.P. se împlinesc în curînd cinci ani. Vă rugăm să ne spuneți care sînt în prezent preocupările care reunesc eforturile educatorilor în cadrul tinerei lor asociații ?.

G. Văideanu : I.A.E.W.P. este un organism activ, căci dorința ei de a inculca în conștiința educatorilor lumii responsabilitățile majore ale actului educațional, de a le mobiliza eforturile pentru a deștepta la tinerele generații toate potențele lor constructive, poate fi îndeplinită numai printr-o activitate susținută, continuă.

Una din problemele importante ale activității Asociației este, în prezent, organizarea în 1974 a primului ei congres mondial — prilej pentru un dialog rodnic între membrii săi care, după cum se știe, aparțin celor mai diverse națiuni.

Congresul mondial al I.A.E.W.P. este precedat în acest an de trei convenții continentale — în America de Nord, în Europa și în Asia — iar în 1973 de convocarea Consiliului ei general.

— Știm că R.S. România figurează printre țările propuse pentru organizarea Convenției europene. Ce semnificații are aceasta ?

G. Văideanu : Insistența și încrederea cu care România este solicitată pentru a găzdui Convenția europeană exprimă interesul și respectul față de politica de pace a țării noastre, în care sînt create largi condiții pentru realizarea înaltului țel care reunește eforturile și gîndurile educatorilor de pretutindeni : „școala în serviciul progresului și al păcii".

— Cum se manifestă interesul educatorilor din țara noastră față de I.A.E.W.P. ?

G.Văideanu : În mai puțin de un an numărul educatorilor din România care și-au exprimat dorința să activeze în cadrul I.A.E.W.P. a ajuns la 1.500. Acest fapt reprezintă o conștiință socială matură, convingerea că numai un climat de pace în Europa și, în ultimă instanță, în întreaga lume, poate asigura progresul plenar al omenirii.

— În lume există și alte organisme ale oamenilor școlii a căror acțiune este îndreptată spre apărarea păcii. În ce raporturi se află ele cu I.A.E.W.P., cu educatorii din țara noastră ?

— G. Văideanu : Atît I.A.E.W.P., cît și Institutul nostru colaborează, cum e și firesc, cu alte asociații internaționale cum sînt Asociation Mondiale pour l'École Instrument de Paix (sediul în Elveția), cu Internazionaler Arbeitskreis Sonnenberg (sediul în R.F.G.) ș.a. Ascultînd tezele altora și prezentîndu-le pe ale noastre, descoperim continuu numeroase direcții și posibilități de colaborare și constatăm cu satisfacție prestigiul în creștere al științei școlii noastre, al politicii externe a României.

— Cu ce acțiuni se face prezentă România în cadrul I.A.E.W.P. ?

G. Văideanu : Cu sprijinul Ministerului Educației și Învățămîntului, în Institutul de științe pedagogice se va iniția o cercetare pe tema „Educația în serviciul păcii" sau „Cucerirea păcii prin educație", cum propun unii specialiști. Ea va fi o cercetare multidisciplinară (filozofie, sociologie, politologie, pedagogie etc.), cu preocuparea de a găsi soluții cît mai eficiente.

Această acțiune face parte din cîmpul larg de cercetări ce se desfășoară sub egida Asociației. În Danemarca există chiar un Institut de cercetare a problemelor păcii — Hesbjerg College — de fapt centrul de cercetări al I.A.E.W.P. în Europa de vest. Institutul nostru se simte onorat că i se propune să devină un astfel de centru pentru Europa de est.

— Despre Universitatea mondială pe care o proiectează I.A.E.W.P. ce ne puteți spune ?

G. Văideanu : Ea — deocamdată un proiect — va fi o instituție de învățămînt cu funcții internaționale și culturale complexe, al cărei mod de organizare va trebui gîndit. Aici vor studia tineri și adulți din toată lumea ; profesorii ei — care vor funcționa cîte 1—2 ani — vor reprezenta de asemenea diferitele națiuni. Domnul prof. dr. Charles Mercieca, ales președinte al Comitetului Internațional pentru Universitatea Mondială, mi-a propus, în numele conducerii Asociației, să contribui la definitivarea acestui proiect și să constitui un comitet al Europei de est pentru Universitatea mondială.

Mi se pare firesc ca acest for internațional de învățămînt să cultive valorile universale și naționale, să pregătească spiritul de colaborare și prietenie, eliminînd ceea ce ar putea genera dezbinarea și învrăjbirea. Fără îndoială, personalitățile formate în acest fel nu vor fi dezrădăcinate din punct de vedere național, dar vor fi niște spirite deschise spre universal și spre viitor, capabile să vadă căile prin care omenirea poate prospera.

VIOREL NICOLESCU

Comentarii

R. P. UNGARĂ:

Elevii învață să utilizeze calculatorul

În **R.P. Ungară**, unde încă din 1968 se aplică un larg program de dezvoltare a tehnicii de calcul, se acordă o deosebită atenție pregătirii și formării tinerilor în domeniul folosirii mijloacelor cibernetice. În afară de crearea unor secții speciale pe lîngă unele institute de învățămînt superior, s-a organizat și pregătirea elevilor de liceu. Astfel, pe lîngă Oficiul central de statistică din Budapesta, funcționează un centru tehnic de învățămînt în care peste 5 000 de elevi se inițiază în problemele utilizării și întreținerii calculatoarelor electronice, încît la terminarea școlii să poată deveni tehnicieni pentru aceste specialități.

MOZAMBIC:

Copiii, victime ale represiunii colonialiste

Autoritățile coloniale portugheze folosesc adeseori tortura și omorul pentru a-i intimida pe localnici și a-și asigura mai „comod" dominația. După cum relatează preotul Enrique Fernandez, într-o scrisoare adresată șefului guvernului de la Lisabona — de la acest tratament nu sînt omise nici femeile și nici copiii. Astfel, într-una din zile au fost omorîți în Mukumbura, una din regiunile septentrionale ale Mozambicului — alături de 15 bărbați (printre care și un profesor, tată a trei copii) — cîteva femei și fiii lor. În aceeași etapă au mai fost ucise cîteva persoane printre care 13 copii. În satul Antonio, soldații au închis într-o baracă 16 femei și copii și le-au dat foc!

Aceste fapte, care nu sînt de loc izolate, sînt privite cu îngrijorare de către popoarele lumii care condamnă asemenea atrocități. Numai că autoritățile care mențin anacronica dominație colonială continuă să rămînă surde, călcînd cu cinism în picioare cel mai important dintre drepturile omului: dreptul la viață și cel mai uman dintre ele; dreptul la seninătatea copilăriei.

UNESCO

și învățarea limbilor africane

În cadrul programului UNESCO de răspîndire a limbilor africane s-a trecut, în urma cererii unor state membre (mai ales Mali și Niger), la elaborarea unor materiale didactice — abecedare și manuale de lectură în limbile hawsa, peul, sonray și zarma — destinate serviciilor africane de alfabetizare. O parte din aceste materiale — cum ar fi textele de lectură în peul („Janngen Fulfulde") și un abecedar în sonray („Cewe Sonray") — au și fost tipărite, ele fiind puse la dispoziția țărilor interesate, în mod gratuit.

În același scop, al încurajării acțiunii de răspîndire a limbilor materne în țările africane și de învățare corectă a lor, este semnalată apariția recentă în Republica Niger (în urma cererilor venite din Camerun, Guineea, Mali, Niger și Nigeria) a unui dicționar trilingv, peul — francez — englez, cuprinzînd 5 000 de cuvinte folosite de comunitatea peul dintr-o foarte întinsă zonă din Africa occidentală.

A. COSMIN

TELEX • TELEX • TELEX

● CUBA

Participarea tineretului la construcția unor noi obiective industriale și culturale a devenit o practică ale cărei efecte socioeducative nu mai trebuie demonstrate. În prezent peste 400 din elevii care au învățat în școlile tehnice de construcții își dau contribuția la construcția celei mai mari fabrici de îngrășăminte minerale din țară situată în orașul Nuevitas din provincia Camaguëj.

● R. D. GERMANĂ

4 500 de elevi din Magdeburg, membri în „Asociația profesioniștilor" au posibilitatea să se pregătească în meserii social-utile — pielărie, tricotaj, confecționarea din metal a unor obiecte de uz casnic etc. — în cadrul microîntreprinderii organizată special pentru ei. De notat că, alături de practica direct productivă, copiii se inițiază și în arta conducerii, asociația fiind administrată de către un colectiv din care vor face parte, prin rotație, toți membrii ei.

● Chile

Pentru noul an școlar — care a început, în Chile, la 7 martie — au fost puse la dispoziția elevilor peste cinci milioane de manuale. Conform unei hotărîri a guvernului unității populare, 1,7 milioane elevi din școlile de cultură generală ale țării au primit aceste manuale în mod gratuit.

● JAPONIA

Popularitatea de care se bucură muzica în școlile din Japonia este dovedită și prin amplele manifestări ale interesului copiilor pentru variatele ei discipline, cultivate cu grijă de către pedagogi. Aceasta face, de exemplu, ca în fiecare an, Gimnaziul metropolitan din Tokio să se transforme într-o adevărată mare de viori, atunci cînd circa 2 000 de elevi își dau întîlnire aici pentru ca să se constituie într-o originală orchestră de coarde, în care „viorile" (fotografia noastră) stau rînduite în pătrățelele unui imens careu pregătit mai dinainte !

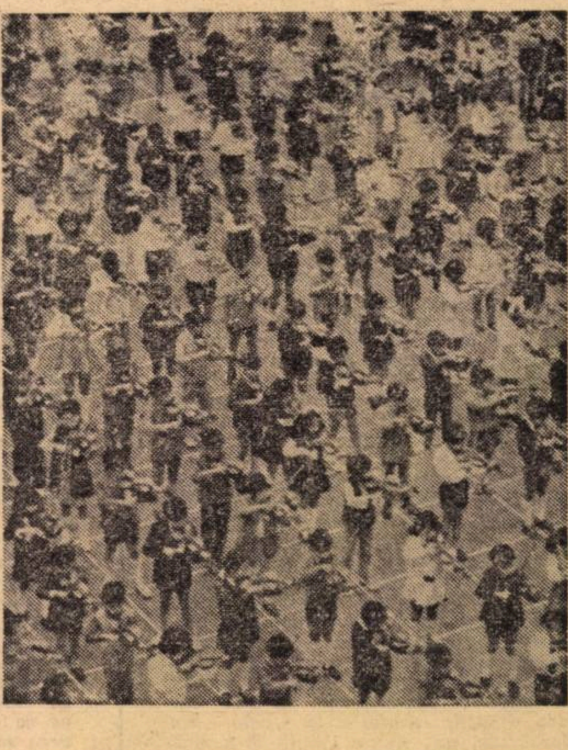

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1 București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 45

Sîmbătă 22 aprilie 1972
16 pagini — 1 leu

PENTRU VIITORUL ȚĂRII

Rolul conducător al partidului în societatea românească actuală presupune o susținută activitate prospectivă, corelată cu analiza severă a fenomenelor economice și sociale în curs. Bilanțurile periodice înseamnă tot atîtea posibilități de a trece în revistă succesele obținute în construcția socialistă, de a semnala lipsurile și de a lua măsuri pentru îndeplinirea mai riguroasă a sarcinilor. Este un element de practică obișnuită a partidului nostru de a discuta în forurile sale conducătoare întreg ansamblul problemelor economice și de organizare, de a le supune dezbaterii publice, tuturor comuniștilor, întregului nostru popor. Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 18 aprilie a reflectat preocuparea conducerii partidului pentru realizarea tuturor indicilor de plan economic, corespunzător ritmului susținut de dezvoltare a României socialiste, unei societăți viguroase, în plină expansiune a capacităților sale creatoare. Textul comunicatului dat publicității consemnează rezolvarea cu succes a principalelor sarcini ale primului an al cincinalului, ca și atmosfera de acută responsabilitate politică și civică, hotărîrea întregului nostru popor, unanimitatea cu care s-a simțit antrenat în îndeplinirea programului partidului. Rîndurile acestui document exprimă, în stringența lor, munca de amploare a întregului nostru partid, activitatea sa de mobilizare a maselor, de ridicare a conștiinței politice a tuturor oamenilor muncii. Îndeplinirea sarcinilor economice nu înseamnă o activitate rutinieră, ci are un bogat conținut politic și privește întreaga conștiință contemporană, are o semnificație de istorie actuală.

În cuvîntul secretarului general al partidului s-a insistat asupra necesității de a avea mai multă receptivitate și spirit de inițiativă în domeniul economic și în toate domeniile. Societatea modernă pune în fața organelor de conducere ale societății probleme de o varietate și un specific neobișnuit, pentru soluționarea cărora este nevoie de suplețe, de curaj și de hotărîre, de încredere în forțele proprii. Concluziile conducătorului partidului și statului nostru au o valabilitate largă și ele privesc în tot atît de mare măsură domeniul învățămîntului, direct legat de conformația economiei și de noile sarcini sociale. Este nevoie de o mai largă deschidere față de nou, de o gîndire mai intens prospectivă, în spiritul întregii activități a partidului. Hotărîrile plenarei și sarcinile care privesc economia și dezvoltarea viitoare a României înseamnă, de asemenea, probleme noi ale învățămîntului, în domeniul instructiv și educativ. Școala trebuie să pregătească specialiștii de care are nevoie economia națională și pe cetățenii maturi politicește, edificați din punct de vedere civic, pe aceia care vor aplica sistemele de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor. În învățămînt trebuie introdus același spirit novator, depășirea practicismului îngust, înțelegerea ansamblului și capacitatea de a detecta marile direcții ale viitorului, așa cum ne-a învățat partidul și ne-a atras atenția nu o dată secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În spiritul tratativelor și al discuțiilor care au avut loc pe continentul african, plenara a hotărît creșterea numărului de burse pentru învățămîntul superior și mediu, pentru a răspunde numeroaselor solicitări ale tinerilor de pe continentul african care au solicitat să vină la studii în țara noastră. Este încă o dovadă a creșterii prestigiului nostru în lume, a sensului internaționalist care guvernează în politica noastră.

Conferința Națională a Partidului, convocată pentru a doua jumătate a lunii iulie, va fi un eveniment de importanță istorică, subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul său. România se află angajată cu toată energia, cu toate forțele în opera de construire a unei economii puternice, de edificare a unei vieți noi. Hotărîrile plenarei și activitatea tuturor comuniștilor sînt pilduitoare pentru abnegația și devotamentul cu care este îndeplinit gîndul luminos al partidului, programul său de realizare a unei vieți libere, demne și îmbelșugate pentru toți fiii României.

„TRIBUNA ȘCOLII"

„Focul stăpînit" *Foto: Lică Iosif*

În acest număr

Un cabinet de literatură pentru liceu ● În dezbatere — sistemul actual de perfecționare ● Drumul poeziei ● Posibilitățile de integrare în producție a absolvenților clasei a X-a ● Științe sociale — 1 Mai, ziua solidarității internaționale a oamenilor muncii. Consultații : Educația tineretului în spiritul prieteniei ; Umanismul militant al concepției revoluționare a clasei muncitoare. Lecția în cabinetul de științe sociale ● Cu acad. Ștefan Milcu despre „glandele copilăriei" și accidentele dezvoltării ● Stațiunea tinerilor naturaliști din Timișoara.

ACCENTE

Întîlnirea tovarășului VIRGIL TROFIN cu președinți ai comitetelor sindicatelor din invățămintul de cultură generală

În perioada 8—15 aprilie 1972, a avut loc la Academia „Ștefan Gheorghiu" un curs de instruire la care au participat președinți ai comitetelor sindicatelor din învățămîntul de cultură generală. Programul cursului a cuprins expuneri și dezbateri pe problemele actuale ale politicii partidului și statului nostru, ale activității sindicale, întîlniri cu cadre de conducere din Ministerul Educației și Învățămîntului, Institutul central de perfecționare a cadrelor didactice, Institutul de cercetări pedagogice, de la revista „Tribuna școlii" ; schimburi de experiență și vizite la ateliere școlare și cabinete de științe sociale, la unele școli din Capitală.

În ultima zi a cursului, președinții comitetelor sindicatelor din învățămîntul de cultură generală s-au întîlnit cu tovarășul **Virgil Trofin,** membru al Prezidiului Permanent al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R.. președintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor. În cadrul întîlnirii, tovarășul **Virgil Trofin** a făcut o expunere cu privire la locul și rolul organizațiilor sindicale din școli în lumina sarcinilor puse de conducerea partidului pentru îmbunătățirea și perfecționarea continuă a învățămîntului românesc, pentru legarea procesului instructiv-educativ de cerințele activității economice și social-culturale ale societății noastre.

În continuare, tovarășul **Virgil Trofin** a răspuns la întrebările puse de participanți în legătură cu unele aspecte ale muncii sindicale.

*

În aceeași zi, președinții comitetelor sindicatelor din învățămînt s-au întîlnit și cu tovarășul Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, care a înfățișat principalele preocupări ale Ministerului Educației și Învățămîntului pentru transpunerea în viață a planului de măsuri privind perfecționarea învățămîntului de cultură generală.

La încheierea cursului de instruire, tovarășa Maria Stănescu, președinta Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, a făcut recomandări asupra modului cum trebuie traduse în practică de către președinții comitetelor sindicatelor cunoștințele căpătate la instruire pentru a îmbunătăți calitatea muncii sindicale din școli.

Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămint, știință și cultură

Luni, 17 aprilie 1972, a avut loc plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură. Cu acest prilej a fost analizată activitatea Uniunii în perioada de după plenara anterioară, sarcini actuale și de perspectivă.

Lucrările plenarei au fost conduse de tovarășa Maria Stănescu, președintele Comitetului U.S.I.S.C.

La lucrări a participat din partea Ministerului Educației și Învățămîntului, tovarășul Virgil Cazacu, prim-adjunct al ministrului educației și învățămîntului.

În cadrul ordinei de zi, tovarășa Victoria Stiopol, vicepreședintă a Comitetului Uniunii, a prezentat referatul : „Contribuția și sarcinile organizațiilor sindicale din învățămînt în acțiunea de perfecționare a procesului instructiv-educativ și de legare a acestuia de cerințele vieții sociale", după care a fost expus proiectul de măsuri pentru îmbunătățirea continuă a activității sindicatelor din învățămînt.

În continuarea lucrărilor, tovarășa Maria Stănescu a informat plenara despre activitatea biroului executiv al comitetului Uniunii iar tovarășa Elena Cojan, secretar al comitetului Uniunii, a prezentat proiectul de buget pe anul 1972.

Au mai fost propuse și aprobate proiectul de insignă și cel al drapelului Uniunii.

Plenara a cooptat un număr de 11 noi membri în comitet.

Din materialele susținute, din intervențiile numeroșilor participanți la dezbateri au reieșit preocuparea și contribuția substanțială a organizațiilor sindicale din învățămînt pentru modernizarea, apropierea de viață a întregului proces instructiv-educativ, în lumina indicațiilor conducerii de partid.

Vorbitorii s-au referit, în mod deosebit, la unele modalități de sprijinire a acțiunii de perfecționare a cadrelor didactice, la mobilizarea organizațiilor sindicale din școli în rezolvarea sarcinilor de învățămînt, la contribuția lor în ce privește asigurarea relației școală-întreprindere.

A fost accentuat aportul cadrelor didactice la asigurarea conținutului politico-ideologic al lecțiilor, de asemenea necesitatea educării elevilor în spiritul dragostei pentru muncă, au fost abordate aspecte ale metodelor de înnoire a lecției, ale îmbogățirii conținutului învățămîntului în general. Din dezbateri a rezultat necesitatea imperioasă a combaterii oricăror manifestări de formalism, a rigidității în predare, în relația profesor-elev.

Plenara a pus în lumină sarcinile ce revin școlilor în această perioadă, privind încheierea cu succes a anului școlar în curs, ca și pregătirea candidaților pentru examenul de admitere în învățămîntul superior.

În cadrul lucrărilor plenarei a luat cuvîntul tovarășul Virgil Cazacu, prim-adjunct al ministrului educației și învățămîntului, care a răspuns la întrebările participanților la discuții, subliniind sarcinile școlii în perioada în care ne aflăm. În mod special, tovarășul Virgil Cazacu s-a referit la probleme de conținut ale învățămîntului, la asigurarea unei înalte ținute politice și ideologice a lecțiilor, la metodele de înnoire a predării. În cuvîntul său, primul adjunct al ministrului educației și învățămîntului s-a referit pe larg la necesitatea luptei împotriva formalismului în relațiile profesor-elev.

În concluzii, tovarășa Maria Stănescu a subliniat sarcinile organelor și organizațiilor sindicale din învățămînt în promovarea unui climat creator, în generalizarea experienței pozitive. Sub conducerea organizațiilor de partid, sindicatele trebuie să-și aducă aportul la stimularea inițiativei oamenilor școlii, în organizarea științifică a producției.

Conferințele naționale ale societăților științifice

Zilele acestea s-au desfășurat lucrările conferințelor naționale ale societăților de științe geografice și filologice. Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului, la lucrările celor două conferințe, au participat tovarășii Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, și Ion M. Rizescu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului.

*

În prima zi a Conferinței naționale a Societății de științe filologice — 15 aprilie a.c. — a avut loc sesiunea de comunicări științifice cu tema : „Valorificarea resurselor educative ale limbii și literaturii române în procesul de învățămînt". Comunicările au fost susținute de prof. univ. Boris Cazacu, membru corespondent al Academiei R.S.R., prof. univ. Ion Dodu Bălan, prof. univ. Ion Chițimia, prof. univ. Ion Brăescu, prof. univ. Gh. I. Tohăneanu și prof. univ. Gavril Istrati. În ziua următoare au fost alese noul birou și consiliul de conducere al societății pe următorii patru ani. Prof. univ. Boris Cazacu a fost reales președintele Societății de științe filologice.

*

Lucrările Conferinței naționale a Societății de științe geografice s-au desfășurat în ziua de 16 aprilie a.c. Au prezentat comunicări științifice prof. univ. dr. doc. Vintilă Mihăilescu (În apărarea geografiei ca știință cu obiect nedisociabil), prof. univ. dr. doc. Grigore Posea (Puncte noi de vedere în regionarea Carpaților), prof. univ. dr. Vasile Cucu și conf. univ. dr. Alexandru Roșu (Relația om-natură, azi și în perspectivă), conf. univ. dr. Ion Velcea (Probleme actuale de geografie rurală). Președintele de onoare al societății a fost ales prof. dr doc. Vintilă Mihăilescu, iar președintele societății prof. dr. doc. Ion Șandru. Biroul de conducere al Societății de științe geografice a hotărît ca principal obiectiv al societății și al filialelor acesteia să fie desfășurarea unor activități în vederea sărbătoririi centenarului societății, care va avea loc în anul 1975.

C. G.

Christiaan Barnard în mijlocul pionierilor

În ultima zi a vizitei sale în țara noastră, miercuri 19 aprilie a.c., prof. dr. **Christiaan Barnard,** șeful catedrei de cercetări și chirurgie cardiacă de la Universitatea Cape Town, cu soția, a fost oaspetele pionierilor din Capitală. Cu ocazia acestei emoționante întîlniri care a avut loc la Palatul pionierilor, oaspetelui i-au fost adresate cuvinte de bun sosit de Virgiliu Radulian, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, și i-au fost înmînate Diploma de onoare a Consiliului Național al Organizației Pionierilor din România, precum și titlurile de „Pionier fruntaș" și de „Cutezător". A fost vizitată apoi expoziția „cutezătorilor" din incinta palatului.

Corespondența

Gheorghe Alexandru, învățător, din Ișalnița. Consimțim că, „în procesul de educație a tinerei generații", familia are un rol determinant deoarece aici, în casa părintească copilul își formează primele reprezentări și noțiuni despre lumea înconjurătoare". Și că, în bună parte, „primele trăsături de caracter ale copilului trebuie să fie clădite și cimentate în familie". Rezultatele anchetei întreprinse de dv. în rîndul a 250 de tineri care au săvîrșit fapte incompatibile cu legea sînt concludente asupra rolului exercitat de familie : „92% din subiecți au vagabondat din cauza neglijenței părinților care i-au lăsat în voia soartei, 6% din cauza dezbinării familiilor, 2% din cauza anturajului vicios". Publicația noastră se adresează însă, în primul rînd, cadrelor didactice care sînt, cel puțin în egală măsură dacă nu cu mult mai mult, răspunzătoare de educația copiilor. Și, făcînd apel la responsabilitatea părinților, o solicităm, de asemenea, pe a educatorilor de profesie, care, din devotament față de elevi și pentru buna lor dezvoltare, au dreptul și datoria să extindă sfera actului educativ și asupra părinților.

Marcu Alexandru, student, anul V. biologie Cluj. Împărtășim emoțiile pe care le-ați încercat în prima dv. oră de curs. Atenție însă ! Dincolo de emoții, cariera de profesor vă va expune la mari încercări în ceea ce privește pregătirea psihopedagogică și de specialitate. În curînd „joaca" de-a profesorul va deveni o profesie adevărată, cu imense răspunderi.

Cornel Grozea, comuna Aghirescu, Cluj. V-a plăcut articolul „Între a spune și a preda" pe care l-am publicat în „Tribuna școlii" din 25 martie. Doriți să comunicați cu autorul lui. Adresați-vă Liceului din Babadag, județul Tulcea, al cărui director este chiar profesorul Gheorghe Dascălu, semnatarul articolului.

Un părinte, Ocna Mureș. După cum ne relatați, elevii clasei a VI-a A au strîns ban cu ban și au cumpărat un buchet de garoafe pentru a-l oferi profesoarei V. T. cu ocazia zilei de 8 martie. Menționați că procurarea florilor a fost o problemă pentru elevi, întrucît în acest orășel nu există o florărie care să facă față cerințelor în asemenea situații. Un elev i-a oferit florile profesoarei care le-a aruncat pe jos și a strigat : „Ce, nu vă e rușine ? numai atît merit eu ? mă credeți o țărancă de îmi veniți cu flori ?" Clasa a VI-a B, auzind de povestea cu florile, n-a mai îndrăznit să-i ofere cărțile de literatură pregătite pentru această ocazie. Și profesoara a strigat din nou : „Aveți părinți profesori și ingineri și nu vă gîndiți să-mi faceți și mie un cadou!" În sfîrșit, ne întrebați ce cadou să-i faceți cu ocazia încheierii anului școlar, ca să nu se mai supere. Știm și noi ? Ce-ar fi dacă ați decupa răspunsul de față și i l-ați trimite într-un plic sigilat? Sau, mai bine, cu precizările de rigoare, pe adresa Inspectoratului școlar județean ?

M. Dună, Școala generală nr. 2 din Alexandria. De acord cu dv. dacă ați constatat cu ocazia inspecției pentru gradul I că cele două învățătoare Maria Protopopescu și Draga Ionescu au dovedit că sînt cele mai bune învățătoare și au fost apreciate cu nota 10. Dar, din explozia lirică, întinsă pe două pagini dactilografiate, în care aduceți elogii respectivelor, n-am distins decît două detalii concrete în sprijinul aprecierilor dv. : că „învățătoarea a spus o problemă în versuri" și că „la jumătatea orei de matematică, elevii s-au jucat ridicînd mînuțele cu pumnii strînși". Recunoașteți, e prea puțin ca să ne convingem. Doar dacă vreți să vă credem pe cuvînt.

Badea Viorel Nicolae, Școala generală Dumbrăvița, Bistrița-Năsăud. Laconismul scrisorii dv. nu ne dă putința să ne formăm o imagine exactă a ceea ce s-a petrecut la oră, nici a motivelor care au determinat o încălcare a unei dispoziții regulamentare (Ne lăsați să bănuim un necaz personal). Teoretic, răspunsul la întrebarea pe care ne-o puneți e lesne de ghicit — și sîntem convinși că nu v-ați îndoit de el din chiar momentul formulării ei. Activitatea la clasă a dascălului nu poate fi tulburată de nimeni. Asistențele la ore, vizitele directorului, ale inspectorului etc. se înscriu în litera regulamentului școlar și încep o dată cu intrarea la clasă a profesorului. Ce anume a justificat intrarea în clasă a profesorului după 35' a unei (sau unor) persoane oficiale și ce situații s-au creat rămîne să se lămurească pe plan local de către organele competente.

UN CABINET DE LITERATURĂ ROMÂNĂ PENTRU LICEU

Obiectivul principal al procesului de învățămînt este acum, în condițiile exploziei informaționale și ale revoluției tehnico-științifice, formarea unui absolvent apt pentru autoinstruire permanentă. Asta înseamnă că accentul se mută de pe cantitatea de cunoștințe acumulate, pe tehnica acumulării cunoștințelor ; elevul trebuie să învețe să folosească în mod creator informația la zi dintr-un anumit domeniu de activitate și la o anumită dată.

Pentru a-și însuși tehnica cercetării științifice ca principală deprindere practică, elevul trebuie să practice munca de cercetare, refăcînd drumul pe care s-a ajuns la un adevăr științific, iar în cazul literaturii emițînd în mod creator idei personale despre opera literară, combătînd sau admițînd idei ale marilor critici sau istorici literari, comentînd articole de critică sau istorie literară din presă, ori noi apariții editoriale. Presupunînd că cei doi factori importanți ai procesului de învățămînt, elevul și profesorul, sînt apți pentru o asemenea activitate, se pune în continuare problema : care este cadrul material care poate asigura orelor de literatură conținutul formativ ? În cele ce urmează am încercat să schițăm un asemenea cadru material, descriind utilajul didactic minim necesar într-un cabinet de literatură și tehnologia învățării într-un asemenea cabinet. Cabinetul de literatură, așa cum îl vedem noi, este una din mai multe variante posibile. Avantajul pe care îl prezintă este că se poate realiza cu investiții minime și poate fi ușor adaptat și pentru alte discipline înrudite sau pentru studii interdisciplinare. Evident, acestui cabinet i se pot adapta o serie de utilaje pentru învățămîntul programat sau alte aparate electronice, dar nu trebuie să se uite că literatura este artă a cuvîntului și că pentru elev lucrul cel mai important este contactul direct cu textul.

Utilajul cabinetului de literatură

Utilajul minim necesar unui cabinet de literatură este următorul : 1. o bibliotecă ; 2. discotecă-fonotecă-filmotecă ; 3. fișier ; 4. stelaj pentru colecții de reviste și material iconografic ; 5. hartă cu locul nașterii scriitorilor, marcat cu becuri ; 6. panou sintetizator (atîtea panouri cîți ani studiază în cabinetul respectiv) ; 7. ecran mat ; 8. magnetofon ; 9. picup ; 10. diascol ; 11. discuri ; 12. benzi magnetice ; 13. diafilme și diapozitive ; 14. colecțiile principalelor reviste literare din țară ; 15. fișe (carton de mărimea 1/4 coală (105/147 mm), eventual de trei culori diferite) ; 16. material iconografic și planșe ; 17. cărți din programa anilor care studiază în cabinetul respectiv.

Biblioteca (1) trebuie să nu fie prea mare, ea trebuie să adăpostească doar cărțile necesare pentru ore (17), luate de la biblioteca școlii. Elevii trebuie să aibă acces la această bibliotecă fără formalități, ea nu trebuie să se transforme într-o expoziție, trebuie să aibă un caracter cît mai practic. Discoteca-fonoteca-filmoteca (2) trebuie să asigure conservarea discurilor și a benzilor de magnetofon pe care sînt imprimate voci ale unor scriitori sau actori citind opere din programa școlară, precum și a diafilmelor și diapozitivelor (11. 12, 13), unele realizate cu mijloace proprii prin microfilmarea unor exponate de la diferite muzee din țară sau a materialului iconografic existent la cabinet. Stelajul (4) e necesar pentru conservarea în bune condiții a colecțiilor de reviste literare (14) și a materialului iconografic (16). Fișierul trebuie să aibă casete cu interiorul de 150/150 mm, în care se depozitează fișele (15) în ordine alfabetică. Toate aceste utilaje pot fi procurate separat, sau pot fi confecționate în corp compact ori modulat, în funcție de posibilitățile locale. Ecranul mat, diascolul, magnetofonul, picupul (7, 8, 9, 10) se procură din comerț. În sfîrșit, panoul sintetizator (6) și harta cu locul nașterii scriitorilor marcat cu becuri (5) se confecționează astfel : Pe o hartă mare a R.S.R., lipită sau desenată pe placaj de 5 mm, se montează becuri care marchează localitățile unde s-au născut scriitorii prevăzuți în programă, iar pe marginea din stînga panoului sînt trecuți scriitorii — alfabetic sau cronologic — cu anii în care au trăit și cu cîte un întrerupător în dreptul fiecărui nume. La închiderea circuitului, se aprinde becul din localitatea în care s-a născut scriitorul respectiv. Eventual becul poate lumina numele localității. Panoul sintetizator este confecționat din placaj de 5 mm, sau orice alt material ușor în care se pot înfige pioneze. Liniile indicate pe desen se trasează cu șipci rotunde de 5 mm sau pot fi incizate și vopsite. Cele trei casete (1, 2, 3,) nu au capace, ele vor folosi pentru fișe. Este nevoie de atîtea panouri cîți ani de studii învață în cabinetul respectiv. Dacă sînt mai multe panouri, se pot acoperi cu cîte o draperie prinsă de o consolă de 50—60 mm și așezată pe marginea superioară a panoului, pentru ca la oră să rămînă descoperit doar panoul corespunzător clasei respective.

IOAN NEACȘU

(Continuare în pag. a 14-a)

FĂCLII NESTINSE

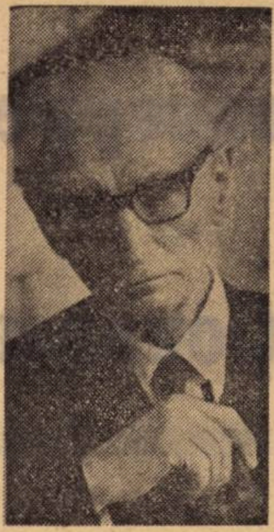

„Profesorului meu de desen îi datorez, cu adevărat, ceea ce sînt"

Evocările sculptorului — academician ION JALEA, Erou al Muncii Socialiste, Artist al poporului

Fără să strălucesc, mă număram printre elevii docili ai gimnaziului **„Mircea cel Bătrîn"** de la Constanța — cu mult mai tîrziu devenit liceu.

Eram un număr matricol și-mi vedeam de treabă într-o existență fără probleme speciale în catalog. Dar iată că la o lecție de desen, maestrul de specialitate, care nu lăsa nici un elev neverificat **„cu ochiul și cu mîna lui"**, trecînd prin spatele fiecăruia dintre noi, zăbovind, în timp ce desenam, pentru a ne urmări atent și să ne poată îndruma, totodată, în tainele nobilei materii care pe atunci mai figura la **„dexterități"**, ajuns și înapoia mea, nu s-a oprit, ci din treacăt mi-a spus : **„tu să treci după-masă, pe la mine, la atelier"**.

Cu urechile țiuindu-mi, din acea clipă, m-am dus ; acolo, ciocănind la ușă, i-am auzit glasul cu care mă-ndemna să pătrund.

Cu sfiiciunea elevului și cu neștiința copilului de 13 ani, am pătruns într-o lume pe care n-am bănuit-o niciodată că ar putea exista înapoia unei uși, pe care n-aș fi putut-o afla nici în vis : profesorul meu, **„domnul Dimitrie Hârlescu"**, picta de-a binelea, așezînd cu culori uleioase, pe o pînză fixată pe șevalet, formele astfel topite ale unei tinere fete despuiate, care se afla în fața sa, întinsă pe o sofa.

Fascinat de imaginea profesorului nostru descoperit atunci de mine în postura de pictor, confruntînd, fără să vreau, nudul de pe pînză cu vietatea despuiată de pe sofa, copilul care se mai lupta încă cu neliniștea tranziției spre pragul adolescenței, n-am dat nici o însemnătate faptului că mă aflam înaintea unei femei goale...

— Să te uiți ce fac eu, și cum fac eu, și să vezi cu atenție cum privesc eu și cum lucrez. Te-am adus aici, pentru că am deslușit în tine, că de vei munci cu rîvnă, vei ajunge ceea ce se numește cu adevărat un desenator. Tu știi desena și ai harul să așterni pe hîrtie ceea ce vezi. Un om dăruit pentru artă, acela vede cu simțurile ceea ce alții nu prind decît în ochii dintre gene, ceea ce alții nu pricep decît atunci cînd rosturile, cînd treaba e pe deplin încheiată.

Tu să vii la mine, ori de cîte ori ți-o da inima îndemn, deci, oricînd vei simți că inima — și nu picioarele — te poartă la atelierul meu.

Astfel mi-a vorbit acest dascăl, care a fost un mare pictor, — și un om chipeș, pe care, pătruns în lumea artelor, la Paris, l-am asemănat, retrospectiv, cu Eugène Delacroix (1798—1863) prin maniera de creație, prin linie, prin caracteristicile pastelării, prin ținută, prin veșminte, prin prestanță, care mi-a fost mie călăuză de temei.

Am ajuns azi, la vîrsta cînd privesc drumul lung pe care l-am parcurs în viața de artă, în societate. Am fost elevul nemuritorului Auguste Rodin și Antoine Emile Bourdelle, la Académie des Beaux Arts de la Paris, dar eu leg întreaga mea situație de ceea ce datorez dascălului meu de la Constanța, acelui mare pictor și pedagog Dimitrie Hârlescu, om între oameni, artist înfrățit cu viața sa. Și-i port o amintire care mi-l păstrează viu, pe drumul luminat de **făclia nestinsă**, pentru modul cum m-a îndrumat și pentru că mi-a insuflat acea încredere în propriile mele puteri, definindu-mi un destin în artă.

De la el am învățat **că pot, și trebuie să pot** — ceea ce era cheia reușitei mele în artă, în viață — a încheiat interlocutorul nostru, cu convingere, fără să nu-și trădeze, în volutele glasului său, emoția unor duioșii nediluate de multele decenii ce s-au scurs...

V. FIROIU

Portrete de dascăli

ION NANU

Renumit profesor de fizico-chimie. Multă vreme laboratorul liceului i-a purtat numele. Deși spre apusul carierei profesorale, a știut să-și păstreze nealterată frăgezimea spirituală. Era mereu cu zîmbetul pe buze. Înalt și cu părul în întregime alb. Mîndru și drept ca un brad falnic din pădurile noastre montane. Aveam toți pentru el o admirație nemărginită. Ne-a fost profesor, îndrumător, părinte și prieten. Imaginea lui a rămas neștearsă, nealterată de scurgerea vremii. Îi aud parcă și acum glasul de o sonoritate desăvîrșită. Îl văd venind cu catalogul prins de un colț spre sălile de laborator de la etajul al treilea. Legarea de practică a învățămîntului era la el principiu de viață. Fizica și chimia nu pot fi concepute fără experiment, fără demonstrație. Teoria confirmă sau infirmă un adevăr din realitate. Experiența îl demonstrează practic și convinge. Activitea experimentală stîrnește nu numai curiozitatea, ci și pasiunea, creează imagini vizuale care întregesc convingerea. Mai mult, demonstrează utilitatea, scopul. Profesorul Nanu și-a iubit laboratorul, elevii și școala, fără părtinire. Era mereu cu noi și tot timpul al nostru. Sfaturile lui coincideau cu solicitările noastre. Era un flux continuu, scutit de mișcări turbionare interne. Era transmiterea permanentă de lavă incandescentă, menită să alimenteze căutări, emanată de erupțiile unui spirit vulcanic.

În ianuarie 1940, în timpul rebeliunii legionare, Capitala era în stare de război. Declanșată aproape instantaneu, disputa legionarilor cu armata s-a transformat în război civil. Atacuri armate, incendii, lupte de stradă. Panică generală în rîndul populației. Numai cîțiva elevi reușiserăm să ne strecurăm la școală. Prea puțin știam din cele ce se petreceau afară. Profesorul Nanu, ca un veritabil părinte, ne-a adunat într-o sală de clasă și ne-a vorbit cald, emoționant, ferm: „Copii, țara trece prin vremuri grele. Pericolul vă pîndește la fiecare colț de stradă. Mergeți acasă în liniște. Strecurați-vă cu grijă. Pe stradă se trag focuri de armă. Rămîneți acasă pînă se vor relua cursurile".

Cartierul Grivița era pustiu. Se auzeau rar focuri de armă. Nu mai înțelegeam nimic. Ne-am furișat spre casă tiptil. Trăiam evenimente al căror sens aveam să-l descifrez ceva mai tîrziu. Am fost martor al unui dezastru național. Am asistat la lupta între tiranii. Confruntarea domniei întunericului cu forțele dezlănțuite ale fascismului autohton. Ajunul marelui dezastru al omenirii — al doilea război mondial. Cîte visuri prăbușite în neant, cîte dorințe sugrumate fără discernămînt, cîte pasiuni îngropate în necunoscut. Omenirea s-a cutremurat din temelii. Dreptatea a fost înlocuită de forță. Popoarele au devenit simple jucării în fața istoriei. Oamenii au dispărut, înghițiți de evenimente. Drama omenirii se juca pe o scenă sferică numită încă glob pămîntesc, interpretată de personaje anonime, de ordinul milioanelor, care se numeau și oameni uneori. Imaginile vremii, indiferent de sistemul conservării, nu sînt capabile să redea nici măcar parțial realitatea. Profesorul Nanu nu s-a lăsat nici atunci înfrînt.

Zîmbetul nu l-a părăsit încă, dar nu-și mai păstrează strălucirea anilor trecuți. Mai tîrziu, moartea prematură a fetiței pe care a iubit-o imens l-a copleșit. Îl vedeam adesea ieșind pe porțile cimitirului Sf. Vineri. Cu dispariția ei i-a dispărut și zîmbetul. Profesorul Nanu devenise alt om. Absent la tot ceea ce-l înconjura, cu privirea pierdută, mereu trist, mereu gînditor. Azi îl înțeleg mai mult decît atunci. Există în natură un echilibru, există multe legi nescrise, există multe legi nedescifrate, există însă multă logică și o ordine a succesiunii naturale. Nerespectarea ei ucide uneori spiritele alese și profesorul Nanu făcea parte din această categorie. De atunci nu l-am mai văzut. I-am întîlnit în schimb băiatul care e tot profesor. Putem ști că șeful unei catedre de chimie la Politehnica din Timișoara este fiul său, profesorul Ion Nanu.

MARIN RĂDOI

Schimbări de concepție care solicită imperios perfecționarea

Interviu cu conf. univ. dr. VASILE BUNESCU, prorector al Institutului central de perfecționare a personalului didactic

— Vă rog să caracterizați actualul sistem de perfecționare a cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală.

— Acest sistem se caracterizează prin două principii călăuzitoare. Primul : instituția care pregătește cadrele didactice să fie și cea care le perfecționează.

— Din cîte știu, Institutul central „de perfecționare" nu pregătește cadre didactice.

— Astăzi toate filialele Institutului central de perfecționare — din Iași, Cluj, Timișoara etc. — sînt în același timp secții ale universităților. Perfecționarea învățătorilor se realizează la nivelul județelor sub îndrumarea I.C.P.P.D. și a filialelor sale, dar prin liceele pedagogice din județ.

— Și cel de al doilea principiu?

— Este ca perfecționarea să îmbine în mod fericit cele trei direcții : ideologică, de specialitate și psihopedagogică. nu numai prin prezentarea aspectelor teoretice, ci, mai ales, prin activități practice. Totodată, distingem în cadrul sistemului de perfecționare două perioade. Perioada de studiu individual și perioada de cursuri cu frecvență. Accentul cade pe studiul individual, cursurile cu frecvență oferind posibilitatea unor dezbateri care pot să-și atingă scopul numai dacă studiul individual a fost realizat în bune condiții.

— Sînt asigurate aceste bune condiții ?

— Biblioteca centrală pedagogică a difuzat în școli material de informare bibliografică și oferă, la cerere, cărțile necesare pentru pregătirea individuală. Dar aceasta s-a dovedit a fi insuficient. Ar trebui ca atît lucrările de specialitate, cît și, mai ales, cele psihopedagogice să aibă un tiraj care să asigure măcar înzestrarea fiecărei biblioteci școlare, nu îndrăznesc să spun, a fiecărui învățător. și profesor. Dar tirajele sînt insuficiente.

— Ca și informarea bibliografică.

— Nici bibliografiile elaborate de bibliotecă nu ajung în toate școlile. Studiul individual presupune existența unor programe elaborate de Institutul de perfecționare și a unor bibliografii. Pe această linie sînt încă deficiențe pe care trebuie să le scuz. Nu găsim spațiu tipografic. Este o problemă care pare minoră, dar e aproape insurmontabilă.

— Să discutăm conținutul perfecționării, în actualul sistem.

— Amintesc, în primul rînd, latura ideologică, realizată prin temele în care sînt tratate probleme politico-ideologice în spiritul ultimelor documente de partid. Pe aceste teme au fost făcute expuneri la toate ciclurile și cursurile de perfecționare, insistîndu-se îndeosebi asupra înțelegerii fundamentelor politico-sociale și filozofice ale actului educațional, în ansamblul lui.

— Cum apreciați nivelul acestor expuneri ?

— După sondajele făcute în rîndul celor care le-au audiat, ele au fost apreciate ca foarte binevenite. Despre două teme însă, profesorii au spus că au mai fost studiate și la învățămîntul politic. dar nu la nivelul la care le-a ținut personalul nostru de specialitate.

— Și informarea științifică ?

— În actualul sistem, ea este realizată de către catedrele universităților pe lîngă care funcționează mai sus-amintitele secții-filiale. Tematica a abordat, de preferință, cele mai noi probleme ale fiecărui domeniu științific. În general, se poate spune că această informare a satisfăcut exigențele. Sînt însă, și situații în care, în loc ca expunerile să aibă ținuta unor sinteze de înalt nivel, n-au reprezentat decît capitole dintr-un curs obișnuit ținut la un an sau altul din facultate.

— Numai „noutatea problemelor științifice" a fost criteriul după care s-a elaborat tematica acestor cursuri ?

— Nu. El a fost unul dintre ele. Un al doilea criteriu a fost acela de a dezbate teme care fac obiectul predării în învățămîntul de cultură generală. mai ales al temelor noi introduse în programele școlare, care n-au fost studiate în facultate S-au abordat însă și teme care nu fac obiectul predării în liceu sau în școala generală, dar aveau menirea să lărgească orizontul științific al profesorilor.

— Cum se realizează informarea psihopedagogică ?

— Psihopedagogică și metodologică, nu de „metodica predării", termen care a devenit impropriu. Fiindcă „metodica predării" era o sumă de procedee-rețete de rezolvare a diferitelor situații didactice Iar profesorul, în loc să facă efortul de a dobîndi o cultură pedagogică largă, urmărea să-și însușească aceste rețete. Metodologia îi dă un izvor mai larg, care îi permite să fie creator în rezolvarea diferitelor situații concrete.

— Este posibil ca fiecare profesor să devină un astfel de „creator" ?

— Comportarea lui la cursuri mă îndreptățește să răspund afirmativ. Din păcate, învățămîntul superior nu l-a pregătit în acest sens. Deci, în pregătirea psihopedagogică și metodologică accentul cade pe formarea habitudinii creatoare. De aceea pe lîngă expunerile-dezbateri, pe probleme teoretice, se organizează și așa-numitele „studii de caz" în care profesorul este pus în fața unei situații pe care trebuie s-o aprecieze și s-o soluționeze. Soluția pe care o propune trebuie să fie riguros argumentată științific, psihologic și pedagogic. Nu este o soluție-rețetă.

— Cum evoluează profesorii pe drumul de la vechile la noile metode ?

— Este un prag peste care nu se trece ușor, pe de o parte, fiindcă pregătirea psihopedagogică generală este slabă, iar în prezentarea noilor aspecte nu se ține seama de acest fapt și, pe de altă parte, fiindcă la cursurile de perfecționare nu au avut loc demonstrații în cadrul unor lecții practice De aceea sînt sceptic în ce privește eficiența cursurilor care au loc numai în vacanțe.

— Care este raportul de timp între studiul individual și cursuri?

— Conform legii, timp de cinci ani, trebuie să se facă studiu individual. după care, o lună de zile cursuri. Dar, după părerea mea, părere absolut personală, pentru cadrele didactice acest raport nu este satisfăcător.

— Care ar trebui să fie ?

— În condițiile spectaculoaselor schimbări de concepție despre organizarea și desfășurarea procesului de învățămînt, perfecționarea prin prezența continuă la dezbateri teoretice și activități practice nu ar putea dura mai puțin de minimum trei luni de zile.

— Asta ar însemna mari investiții de timp, de energie și de fonduri.

— În învățămînt au intervenit orientări mai productive, care nu pot fi asimilate dacă nu se cunoaște foarte bine fundamentul lor teoretic. dacă nu se fac demonstrații practice și care fac perioada actuală comparabilă — vă rog să fiți atent la felul cum veți formula această comparație — pe alt plan, cu perioada cînd am fundamentat învățămîntul de tip nou, în '48—'49, cînd scoteam cadrele didactice de la catedră, în masă, și le aduceam la cursurile I.C.D .

— Școlile au început să treacă la învățămîntul în cabinete și la utilizarea unei aparaturi didactice moderne. Sînt pregătiți profesorii pentru a lucra cu această aparatură ?

— Această pregătire este încă necorespunzătoare.

— Ce înseamnă „necorespunzătoare" ?

— Că, deocamdată nu este elaborată nici măcar o didactică a utilizării acestei aparaturi. Aceasta s-ar putea realiza concomitent cu pregătirea teoretică. Dar modernizarea nu constă atît în aparatură sau numai în aparatură, cît în concepția despre predare. Esențială este concepția. Principalul este să realizăm această răsturnare coperniciană de concepție. Dacă profesorul rămîne un simplu transmițător de informație, în 20 de ani el nu va mai exista ca funcție socială. Profesorul este, cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, formator de oameni, educator. Și asta înseamnă mult mai mult decît transmițător de informație.

— Cît timp este afectat, în cadrul cursurilor, pregătirii profesorilor pentru mînuirea aparaturii didactice ?.

— Șase-șapte ore. Personal, nu sînt satisfăcut de nivelul la care se realizează și de măsura în care se realizează această pregătire.

— În concepțiile despre modernizarea predării se disting mai multe direcții. Care dintre ele se afirmă cu prioritate în perfecționare ?

— Toate au în ele ceva valoros, pozitiv, net superior învățămîntului tradițional. Deci, toate vor pătrunde în învățămînt. De aceea în procesul perfecționării se dau explicații despre folosirea tuturor. Insistăm însă, asupra acelora care pot duce cu prioritate la realizarea unui învățămînt formativ.

OCTAVIAN BUZESCU

Să înlocuim „momentul" cu „etapa" de perfecționare

Actualul sistem de perfecționare, cu cele două laturi : acordarea gradelor didactice, pe de o parte, și participarea la cursuri de perfecționare de trei săptămîni cu scoaterea din producție, pe de altă parte, și-a atras o serie de critici, unele fiind exprimate chiar în paginile revistei. Se critică, mai ales, scoaterea din producție, directorii de școli fiind obligați să caute tot felul de soluții improvizate pentru acoperirea orelor profesorului absent.

Ne permitem să remarcăm faptul că nu acesta este defectul principal, ci e doar cel care „sare în ochi" mai ușor. La drept vorbind, o planificare judicioasă ar putea evita neajunsurile ivite

În condițiile actuale, perfecționarea este doar un **moment**, în loc să fie o **etapă**. Oricît de judicios ar fi alese temele, oricîtă măiestrie și competență ar avea cadrele de predare, eficacitatea unui curs care angajează 6—8 ore zilnic, teoretic urmate de ore de studiu individual, este minimă.

Pentru remedierea deficiențelor propunem înlocuirea **cursului** de perfecționare cu **anul** de perfecționare, și anume :

Prezentarea cursanților la sediile I.C.P.P.D. și filiale în perioada 1—15 septembrie pentru cursuri de 6 zile în serii mari de 50—60 profesori (deci două serii, sau, eventual, mai multe în paralel). Astfel, ei ar asista la circa 6—8 ore pe zi (deci circa 45 de ore) cu precădere la cursuri de pedagogie, metodică, problemele construcției socialiste și mai puțin la ore de introducere în **unele** aspecte ale specialității. În această etapă, cursantul este pus în temă cu ceea ce se așteaptă de la el în anul școlar respectiv, i se dă bibliografia metodică și de specialitate, i se repartizează sarcinile metodice ș.a

Etapa a doua ar consta în cursuri cu precădere de informare științifică, ținute în vacanța de iarnă în 2—3 serii mari, cu durata de 6 zile (circa 45 ore).

Etapa a treia ar consta în participarea în serii mici de 10—12 cursanți la activități pe o perioadă de 5—6 zile cu **scoaterea** din producție, în cursul trimestrului al treilea al anului școlar. S-ar asista astfel la 4—5 lecții demonstrative (eventual ținute chiar de cursanți), s-ar discuta lucrările sau rezultatele experimentelor efectuate. Cursantul ar beneficia de ultimele consultații (atît de natură metodică, cît și de specialitate) și ar susține colocviul final.

În cursul trimestrului al II-lea, lectorii I.C.P.P.D. ar putea să viziteze la locul de muncă modul în care cursantul își efectuează sarcina metodică primită.

Menționăm în plus și alte aspecte corelate cu **întregul** proces de învățămînt :

Etapa întîi, o perioadă de semiactivitate ar deveni utilă dacă ar fi folosită pentru înarmarea profesorilor cu unele aspecte metodice **înainte** de începerea anului școlar.

Etapa a doua, planificată în vacanța de iarnă a studenților asigură, pe de o parte, problema cazării, iar, pe de altă parte, ușurează prezența la curs a cadrelor didactice din învățămîntul superior.

Propunem ca etapa a doua să se realizeze concomitent cu orele de pregătire pentru gradul II. Astfel am obține o economie de mijloace.

Etapa a treia o vedem în mod obligatoriu cu scoaterea din producție (5 zile). Considerăm că, prevăzută din timp (de la începutul anului școlar), absența de la catedră a unui profesor mai puțin de o săptămînă nu stînjenește procesul de învățămînt. Nu putem concepe, însă, o perfecționare didactică fără asistența la 4—5 lecții „pe viu".

Singura obiecție care poate fi ridicată, aducerea cursantului de trei ori la sediul filialelor, cade la o analiză atentă. În total, cele trei etape însumează 17—18 zile față de durata actuală (21 zile). Totodată prezența seriilor mari în primele două etape scutește aducerea unor serii mijlocii (25—30) în cursul anului, ca în actualul sistem

Am mai adăuga la cele spuse pînă acum : apariția în termen util a materialelor tipărite (broșuri, cărți), planificarea judicioasă a profesorilor (de exemplu cei înscriși la gradul II să fie automat înscriși la anul de perfecționare), existența unor aspecte stimulative, începînd de la acordarea unor gradații în cazul unor rezultate remarcabile etc. Propunerile făcute le considerăm susceptibile de îmbunătățiri. În realitate, chestiunea este : cum izbutim să înlocuim „momentul" de perfecționare, prin **etapa** de perfecționare.

HOREA BANEA

MIHAI BENIUC

SCRIERI (I)

Drumul poeziei

Pentru Mihai Beniuc înțelegerea poeziei implică, în prealabil, o inițiere. Poate, de aceea, primul volum din seria sa de **Scrieri**, apărut în Editura **Minerva** și intitulat **Drumul poeziei**, volum care precede viitoarea aliniere a versurilor, e o lungă explicație, adesea alcătuită ca o confesiune despre destinul artei, structura individului creator, raportul între mesajul liric și public. Întîmplări ale biografiei poetului se conjugă cu mari evenimente ale istoriei, filiațiile motivelor de inspirație sînt urmărite în timp, peste straturi succesive de cultură și sensibilitate. Sînt invocați în sprijin Homer și Dante, Hölderlin și Eminescu, Baudelaire și Edgar Poe, comentați de un cunoscător, de un privilegiat al revelațiilor, care își poate îngădui, așadar, să discute poezia dinăuntru.

Nu prea încrezător în puterea criticii de a descifra specificul imaginii, Mihai Beniuc pornește aventura de investigare, rămînînd premeditat poet, folosind uneltele intuiției și ale metaforei. De altfel, el declară programatic că „matematica nu se explică prin muzică, nici pictura prin gramatică, ci fiecare prin propriul limbaj, deci și poezia se înțelege cel mai bine, dacă e lămurită prin propriul ei limbaj". Ea poate deveni obiectul altor științe, ca estetica, lingvistica, istoria literară, psihanaliza, — ceea ce constituie un fenomen pozitiv, în progresul cunoașterii, dar sensul ei funciar reiese din intuirea directă a imaginii. Privit oarecum condescendent, criticului i se semnalează limitele domeniului, rolul auxiliar „funcția lui fiind un derivat secundar al artei."

Nu e loc aici pentru supărare sau contrazicere, ne îndeplinim totuși, senini, mandatul, fiindcă, dincolo de inerentele săgeți, obișnuite la temperamentele artistice, Beniuc acordă o înaltă considerație efortului de generalizare teoretică și confruntării ideilor. Nu ne miră că reflecțiile lui, rod al unor mari experiențe poetice, al unor întinse lecturi, păstrează caracterul de cugetare imagistică. Fiecare gînd e învăluit în pînza vie și atrăgătoare a detaliului plastic. Astfel, ce sînt versurile ? „Versurile, ne spune Beniuc, sînt jurnalul de bord al unui argonaut în expediția după lînă de aur" Mai departe : „dacă între adevăr și mit se stabilește o relație dialectică, adevărul, instabil prin natura sa în continuă înaintare, lasă mitul în urmă ca pe o scoică deșartă, chiar dacă e frumoasă și colorată".

Călăuziți de un ghid mereu frenetic, impulsiv, pasionat, pătrundem în labirintul faptului poetic, atrași, în special, de probele inițierii. Poeții trăiesc un vis lucid, se destăinuie Beniuc, o luciditate care nu-i a geometrului sau a inginerului constructor, o luciditate hiperbolică prin care se sparg limitele realului sau raționalului. Deși poezia are un caracter emergent, iese din adîncuri, imprevizibil, ea se hrănește cu multe seve, trece prin nenumărate filtre. Născută din angajare în timp, în civilizație, lirica e un produs al istoriei, poartă, glorios, amprenta ei. Această interacțiune (legătura cu pămîntul, cu istoria concretă) nu poate fi omisă. Foarte interesante sînt analizele consacrate unui artist atît de metodic ca Edgar Poe la care se dezvăluie forța unei gîndiri prin excelență intuitive, în viziuni și simboluri atît de specifice poetului și atît de neconforme cu discursul strict rațional. E aici o pudicitate specifică sublimării artistice, fiindcă sînt ascunse resorturile esențiale ale poemului, tragediile din existență, indicate doar prin semne discrete. Discreția în elaborare nu diminuează excepționala erupție emotivă, care transmite tocmai fiorul marilor drame. Adesea, recompunerea „biografiei" și genezei pe care o au poemele ilustre (vezi **Corbul**), întîmpină dificultăți. exercițiul — sîntem preveniți — se cuvine întreprins precaut, cu aproximație (corespondențele prea directe, brutale sînt vulgarizatoare). Asta nu înseamnă dezarmarea comentariului, orice sursă dezvăluită competent e o poartă spre o sporită comunicare cu artistul. În definirea naturii actului liric, intervine și recunoscuta calificare de specialitate a psihologului Beniuc, care arată răbdător că memoria reține mult mai mult decît ne închipuim din situația aparent trecătoare și că limbajul poetic presupune totuși. o „conversație", pe bază de elemente informaționale și de structuri psihice similare, între emițător și receptor. Straturile „dosite" ale amintirii, raportul între uitare și apariția din lumea fantomatică a memoriei a unor împrejurări, uneori travestite total altfel decît le știai, dovedește tăria obsesivă a unor motive, purtate în forme vagi ani de zile, pînă la deslușire și cristalizare. Pentru studiul limbajului poetic, se cer folosite cunoștințele multiple din domeniul literaturii, artei, filozofiei, științei istoriei, lingvisticii, biologiei, experimentele de laborator și, mai ales, calea muncii poetice, rezervor de inepuizabile descoperiri. Act de inspirație, poezia e totodată o sinteză de viață și gîndire, deci un fel distinct de luciditate.

Critica e invitată mereu să observe din interior, să urmărească amănuntele concrete ale sistemului metaforic, încrengătura de asocieri, de repetiții și nuanțări ale unor teme primare. Pînă la urmă, orice cercetare serioasă și fidelă scoate la iveală angajarea lăuntrică a poetului, implicat, fiecare în mod specific, în existență, în istorie. De pildă, tema arborelui („Mărul de lîngă drum"), chiar în poezia lui Beniuc. Care e originea motivului ? Se pot consemna trimiterile biblice, apoi sensurile contemporane, împletirea cu momente biografice, numeroasele variațiuni anterioare pînă la cuprinderea într-o imagine globală a figurii poetului, cu idealul său etic, legat de pămînteasca vatră comună, din rădăcini și pînă-n vîrf, cu poamele roșii. Atenție, ne avertizează Beniuc, atenție la raportul dintre realismul pronunțat al relatării și implicația alegorică.

Pretutindeni, pătrunzînd în compartimentele tehnicii poetice, Beniuc vede esteticul în pluralitatea determinărilor, integrat într-o conexiune a factorilor, înscris în spațiu și timp. Pentru cunoscuta poezie **La mine-n sînge**, motivul declanșator, ni se divulgă, au fost fotografiile cu ororile războiului, dar substanța o constituie întreaga ambianță social-istorică de atunci și mai ales convingerile politice ale autorului, ura împotriva fasciștilor. De aci strigătul-concluzie :

„Hei fraților, la mine-n sînge
Istoria contimporană plînge".

Revine de multe ori precizarea că mesajul unui popor nu poate fi decît evolutiv. Din acest unghi de apreciere se emit remarci pătrunzătoare asupra unor stări lirice descrise de Ion Barbu, Lucian Blaga, sau George Bacovia.

Răspicat, demonstrează Beniuc, că scriitorul nu are dreptul să fie apologetul neomeniei și al nedreptății sociale. Etica este un atribut major al artei, și într-o lume care leapădă vestejirea, poetul are o datorie civică, militantă. El formează conștiințe, îndeplinește voluntar atribuții de profet și agitator.

„Explorări personale în vastul continent al poeziei", cum le numește singur, mărturisirile din acest prim volum confirmă crezul liric revoluționar și afinitățile estetice ale lui Mihai Beniuc. **Drumul poeziei** reprezintă o lectură foarte instructivă care înlesnește, într-un sens superior, contactul publicului larg cu valorile artei.

S. DAMIAN

CUM CITIM

O disciplină de graniță

Apariția unei noi discipline **de** graniță, aceea a **psihopedagogiei lecturii și a muncii intelectuale** se explică prin nevoia resimțită de diverse categorii de consumatori **ai** culturii scrise de a-și îmbunătăți tehnicile de lectură și de studiu individual.

Ea cercetează omul în raporturile sale cu diverși purtători de informații (carte, publicație periodică, microfișă, fișă bibliografică, microfilm, xerocopie etc.), propune orare raționale de folosire a timpului consacrat studiului, analizează factorii de frînare ai activității intelectuale și căile de remediere, investighează fenomenul lecturii în diverse medii sociale în vederea întocmirii unor programe de educare a beneficiarilor etc. Aceste elemente stabilesc relațiile psihopedagogiei lecturii și a muncii intelectuale cu **bibliologia,** știința despre carte, în cadrul căreia capitole distincte se ocupă cu modul în care bibliotecile organizează servirea și îndrumarea cititorilor, cu **informatica documentară,** disciplină relativ nouă, care propune sisteme automatizate de înmagazinare și regăsire a informațiilor, cu **sociologia culturii** pentru cercetarea consecințelor pătrunderii cărții și a celorlalte mijloace de informare în diferite medii sociale.

Prin lectură omul încearcă să capteze și să descifreze un mesaj care, ca în orice sistem de comunicare, înseamnă detereminarea unui sens, a unei semnificații. Această receptare, care nu se reduce numai la perceperea **exactă** a unui text, declanșează multiple alte procese psihice. În primul rînd un proces de actualizare a vechilor cunoștințe, dar și de noi asocieri datorate ideilor cuprinse într-un text. În al doilea rînd, lectura determină judecăți și raționamente care consolidează sau duc la descoperirea de noi adevăruri. În al treilea rînd, descifrarea semnificației unui text înseamnă tot atîtea răspunsuri afective care se traduc prin sentimentul de mulțumire sau desfătare, ori prin acela de nemulțumire, de insatisfacție.

Cercetarea acestor activități psihice, coroborată cu cea a mijloacelor educative, face din psihopedagogia lecturii și a muncii intelectuale o disciplină formativă. Ea este o **ars discendi,** adică o artă care ne învață cum să învățăm, cum să studiem. A citi, a studia nu este o simplă acțiune mecanică de parcurgere a unor texte, ci presupune o anumită pregătire, o tehnică, un comportament adecvat.

Dar proiectînd modalități de folosire economică a mijloacelor intelectuale, de îmbunătățire permanentă a tehnicilor specifice cu ajutorul cărora să putem face față solicitărilor informaționale tot mai covîrșitoare, psihopedagogia lecturii și a muncii intelectuale își propune să educe, în același timp, pe educați și pe educatori. Termenul de **metaeducație** folosit în ultimul timp indică tocmai totalitatea mijloacelor de formare a mentalității și aptitudinilor necesare optimizării relației om—informație la toate nivelurile și categoriile de beneficiari.

Și, într-adevăr, a ști să folosești diverse tipuri de surse (primare, secundare, terțiare), a-ți însuși limbaje de indexare a documentelor, a cunoaște modalitățile de regăsire a informațiilor, a deprinde metodele cele mai bune de organizare, în timp și spațiu, a studiului sînt numai unele din abilitățile pe care trebuie să le posede orice consumator sau producător de bunuri culturale, fie el elev, student, profesor, cercetător, și cărora disciplina de care am vorbit le oferă cîteva modele optime.

COSTACHE OLAREANU

ORIENTAREA ŞCOLARĂ ŞI PROFESIONALĂ

POSIBILITĂȚILE DE INTEGRARE ÎN PRODUCȚIE A ABSOLVENȚILOR CLASEI A X-a

După cum se ştie, învățămîntul general obligatoriu de 10 ani, introdus în România, reprezintă unul din cele mai lungi intervale de cultură fundamentală care există astăzi în lume.

Această măsură a fost determinată de necesitatea încorporării în procesul de învățămînt a valorilor culturale, ştiințifice şi tehnice contemporane în strînsă concordanță cu nevoile actuale şi de perspectivă ale societății noastre socialiste multilateral dezvoltate, de nevoia unei legări mai strînse a şcolii de viață. Şcoala trebuie să-şi afirme tot mai mult valoarea sa în raport cu structura economică a țării şi nevoile sociale la care răspunde. Nu este suficient ca elevii să-şi însuşească un anumit volum de cunoştințe, ci trebuie dezvoltată şi capacitatea acestora de a se integra în mod eficient în viața socială, capacitatea de a folosi cunoştințele în problemele puse de viață, de practică. La absolvire, elevii trebuie să se afle în stăpînirea unor abilități şi a unor tehnici care să le permită să răspundă adecvat solicitărilor societății.

Punînd în discuție posibilitățile de integrare în producție a absolvenților clasei a X-a, trebuie negreşit să avem în vedere dacă, pentru promoția de anul acesta a şcolii de 10 ani, au fost create condiții care să dea posibilitatea introducerii într-o meserie, obținerea, cel puțin, a unui început de pregătire profesională de către elevii clasei a X-a, care vor deveni absolvenți în curînd.

Problema nu este numai **unde** se pot încadra absolvenții clasei a X-a, ci şi **cum**? Ce aduc ei în plus față de absolvenții clasei a VIII-a? Sînt ei mai apți decît aceştia să îmbine cunoştințele teoretice cu cele practice şi să se poată integra mai rapid şi mai uşor în procesul de producție? Nu trebuie să uităm că prelungirea duratei învățămîntului general obligatoriu de la 8 la 10 ani presupune că şcoala generală a preluat asupra sa o parte din răspunderile privind formarea viitorilor muncitori ai țării. Durata învățămîntului profesional a fost redusă la un an, un an şi două trimestre şi doi ani, ceea ce e foarte puțin dacă cele două clase terminale ale şcolii generale nu asigură nivelul de pregătire prevăzut în planurile de învățămînt ale acestor clase. De aceea, este foarte important ca şcolile, respectiv cadrele didactice să înțeleagă că le revine o mare răspundere în ce priveşte nivelul de pregătire a elevilor care vor absolvi clasa a X-a. Orice renunțare la exigență în promovarea elevilor este categoric în dauna calității învățămîntului profesional cu bază de 10 ani, a cărui durată, mai mică decît al celui cu baza de 8 ani, nu ar mai fi suficientă pentru asigurarea unui nivel de calificare corespunzător.

Absolvenții clasei a X-a au multiple posibilități de integrare în producție, fie direct, fie după absolvirea unei şcoli de pregătire profesională. Direct în producție, se pot încadra absolvenții clasei a X-a, băieți şi fete, care nu doresc să se înscrie la concursul de admitere într-o şcoală profesională, ucenicie la locul de muncă sau un liceu de specialitate. Aceştia se vor putea pregăti în meseria dorită urmînd cursurile de calificare de gradul I şi apoi de gradul II, organizate în întreprinderi. Această cale poate fi urmată şi de cei care nu reuşesc la concursurile de admitere în diferite tipuri de şcoli.

Fără îndoială însă că majoritatea absolvenților clasei a X-a vor prefera să se pregătească pentru profesiunea dorită, urmînd o şcoală profesională, un liceu de specialitate sau prin ucenicie la locul de muncă. Pentru orientarea elevilor spre diferitele tipuri de şcoli, cadrele didactice şi, în primul rînd, diriginții claselor a X-a vor folosi îndrumătoarele elaborate de Ministerul Educației şi Învățămîntului pentru anul şcolar 1972/1973, difuzate la toate şcolile. În aceste îndrumătoare sînt cuprinse toate informațiile necesare cu privire la adresa şcolilor, profilul acestora, condițiile de admitere, durata de pregătire etc.

În cadrul fiecărui județ şi în municipiul Bucureşti, pe baza unui plan de acțiune comun al Ministerului Muncii, Ministerului Educației şi Învățămîntului şi C.C. al U.T.C., s-au constituit, încă din anul 1970, colective permanente pentru orientarea profesională a absolvenților şcolii generale şi liceelor de cultură generală, alcătuite din reprezentanți ai inspectoratului şcolar, direcției de muncă şi comitetului județean U.T.C., conducători de unități şcolare şi de întreprinderi. Aceste colective vor sprijini desigur conducerile şcolilor generale ca acestea să poată asigura o îndrumare a absolvenților cît mai apropiată de nevoile economiei, astfel încît să se realizeze o orientare echilibrată a candidaților spre toate tipurile de şcoli, din toate ramurile. În orice caz, şcolile pot solicita colectivului la care m-am referit — adresîndu-se oricăruia din cele trei organe județene — orice relații privind posibilitățile existente în județ pentru angajarea în învățămîntul postgeneral sau în producție a absolvenților clasei a X-a.

Important este ca absolvenții clasei a X-a să păşească în viață cu înțelegerea clară a rolului şi importanței muncii, a faptului că munca în socialism este o datorie de onoare şi deci dragostea şi respectul față de muncă, indiferent de natura ei, sînt esențiale pentru obținerea succesului în orice profesiune. Spun acest lucru pentru că mai sînt tineri absolvenți ai şcolii generale, în căutare de meserii „mai uşoare", evitînd pe acelea care le solicită în mod complex, şi fizic şi intelectual, capacitățile, deşi sînt meserii de bază în ramuri care determină progresul economic şi social al țării. Meserii ca cea de oțelar, furnalist, laminator, modelor-turnător, cazangiu, mecanizator de mină, sondor foraj-extracție, zidar, dulgher, betonist etc. sînt meserii complexe care solicită permanent nu numai întreaga capacitate fizică şi intelectuală, ci şi un dezvoltat simț al responsabilității, al datoriei. Fireşte, tinerii în căutare de meserii uşoare, comode, nu le îmbrățişează. Poate că nu e în întregime vina lor, ci, poate în mare măsură vina părinților, a şcolii şi înainte de toate a lipsei de informație asupra meseriilor, asupra specificului muncii în diferitele sectoare de producție, care mai dăinuie încă, în absența unei orientări profesionale bine organizate şi eficiente. Micromonografiile profesionale publicate de Ministerul Muncii în cele 10 broşuri apărute în colecția „Orientare profesională" reprezintă prea puțin atît ca număr de meserii cît şi ca tiraj în raport cu cerințele. Radioul, televiziunea rezervă încă prea puțin loc şi adesea nu la ore potrivite, emisiunilor menite să orienteze tinerii spre un cîmp mai larg de cunoaştere a meseriilor şi profesiunilor.

De aceea, îi revine şcolii o sarcină, de loc uşoară, de a influența, pe cale educativă, elevii, în cazul de față ne referim la elevii clasei a X-a a şcolii generale, să îmbrățişeze cu aceeaşi căldură meserii din toate ramurile economiei, combătînd tendința acelora care caută meserii „mai uşoare", fără să-şi dea seama de satisfacțiile deosebite pe care le oferă orice meserie, dacă este temeinic însuşită, şi de faptul că, adesea, satisfacția în muncă este direct proporțională cu mărimea efortului depus pentru efectuarea ei.

DUMITRU VĂCARIU

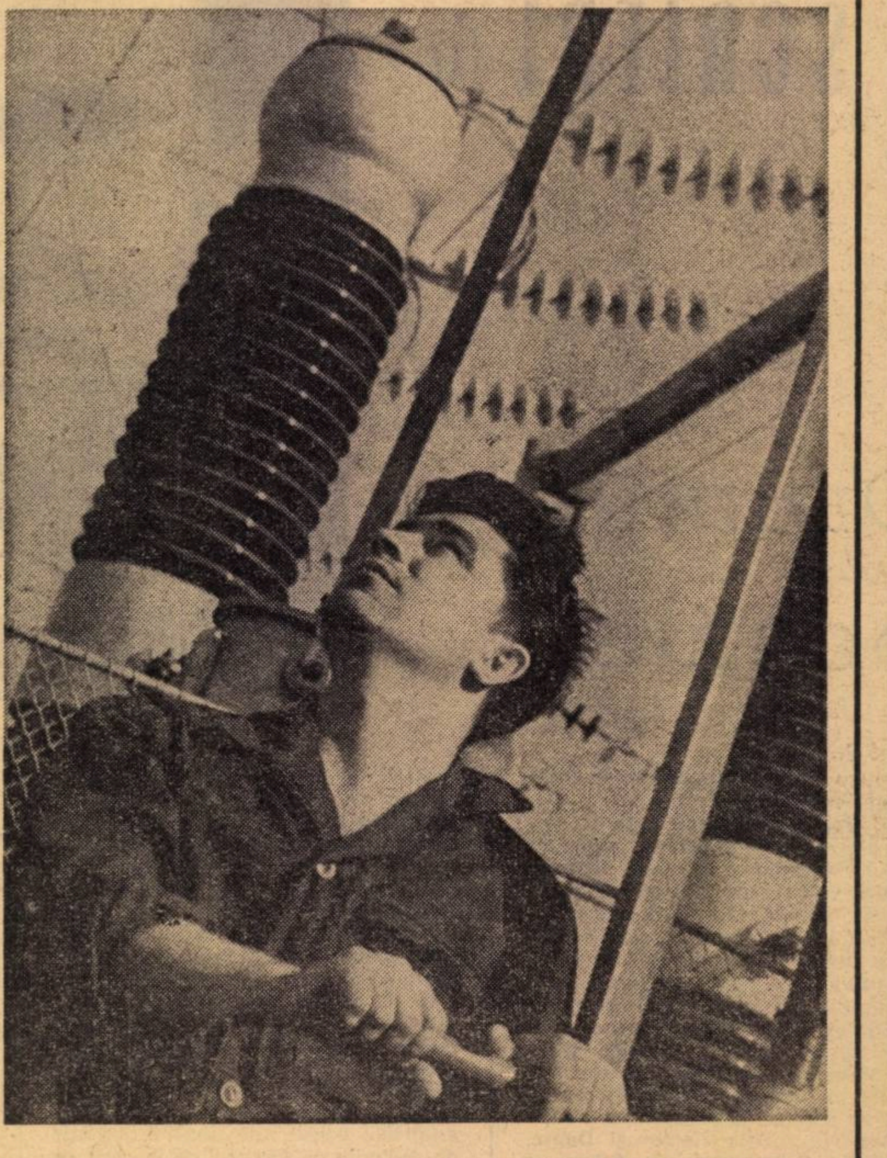

Foto: *V. Bogdăneț*

Cursuri pentru perfecționarea maiştrilor-instructori

• Pentru maiştrii-instructori din județul Braşov, recenta vacanță de primăvară, mai precis perioada 10—15 aprilie, a fost deosebit de bogată în activități metodico-ştiințifice. Din inițiativa Inspectoratului şcolar județean, în colaborare cu Filiala Braşov a I.C.P.P.D., a fost organizat un curs de şase zile pentru perfecționarea acestui nou şi activ detaşament de educatori din şcolile de cultură generală. Avîndu-se în vedere dublul caracter al profilului maistrului-instructor — acela de specialist şi totodată pedagog — în programa cursului au fost incluse atît teme de metodica predării activităților tehnico-productive, teme de strictă specialitate cît şi de interes mai general: „Noțiuni de organizarea producției în atelierul-şcoală", „Contribuția maistrului-instructor la orientarea şcolară şi profesională a elevilor", „Necesitățile de cadre din județul Braşov în perspectiva cincinalului" etc. (I. Al. Barbu).

• Pe aceeaşi linie a preocupării pentru perfecționarea celor care au menirea să conducă instruirea practică a elevilor se înscrie şi instructajul cu maiştrii-instructori, organizat de Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti în perioada din 6—14 aprilie a.c. Astfel, în cadrul instructajului, la care au participat aproape 500 de cadre didactice au fost prezentate referate („Aportul maistrului-instructor în educarea politico-ideologică şi moral-cetățenească a elevilor, în cadrul activității tehnico-productive", „Realizarea sarcinilor izvorite din documentele de partid, privind pregătirea tehnico-productivă a tineretului şcolar" etc.), s-au desfăşurat schimburi de experiență într-un număr de 26 de ateliere, lecții practice în atelierele liceelor „M. Sadoveanu", „D. Cantemir" şi „P. Groza". În scopul unei mai bune cunoaşteri a specificului producției şi a utilajelor, pentru reîmprospătarea cunoştințelor legate de practică, Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti studiază posibilitățile încadrării maiştrilor-instructori pentru o perioadă de timp în unitățile de producție care patronează şcolile. (N. Dinu)

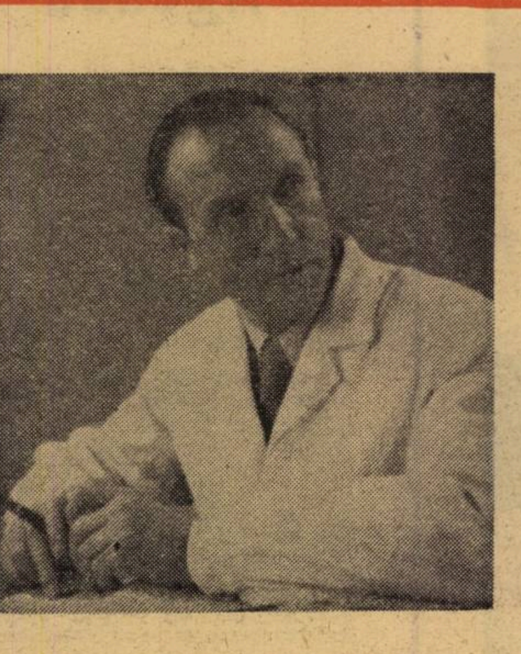

Cu acad. ȘTEFAN MILCU

despre

„GLANDELE COPILĂRIEI" ȘI ACCIDENTELE DEZVOLTĂRII

Școala românească de endocrinologie, care se bucură de un binemeritat prestigiu internațional, se face prezentă în cîmpul larg al medicinii și prin amplele cercetări întreprinse în domeniul pediatric. Servit de un activ puternic de specialiști, sectorul de pediatrie endocrinologică a reușit să îmbogățească tezaurul concluziilor de specialitate în compartimente esențiale pentru dezvoltarea ființei umane : copilăria, pubertatea, adolescența.

Ne-am adresat academicianului Ștefan Milcu, reprezentant de seamă al școlii endocrinologice românești, din dorința de a reliefa, la cel mai înalt nivel de competență, substratul cîtorva dintre fenomenele specifice acestor vîrste, în care cercetarea românească a condus la dezvăluiri originale, care se cuvin cunoscute de către toți cei ce se ocupă de buna dezvoltare a tineretului școlar.

— Cum apreciați poziția actuală a endocrinologiei în amplul context al medicinei ?

Ștefan Milcu : Endocrinologia are o contribuție deosebită la formarea unei gîndiri medicale înaintate despre fenomenele fiziologice și fiziopatologice. Ea reprezintă punctul de vedere biochimic despre fenomenele ce se petrec în organism. Or, biologia modernă a arătat că fenomenele biochimice și biofizice sînt definitorii pentru structura și activitatea materiei vii și prezintă o importanță decisivă în înțelegerea stărilor normale și patologice.

Endocrinologia a contribuit la clarificarea unei întregi serii de aspecte insuficient cunoscute din domeniul medicinei și biologiei generale, în care sistemul endocrin este implicat nemijlocit. Fenomenele de reproducere, de creștere, de maturație sexuală, de îmbătrînire — pentru a mă referi doar la cîteva — ar fi imposibil de conceput fără intervenția **directă** a sistemului endocrin. Se poate spune că nu există o normalitate a organismului uman fără participarea sistemului endocrin.

— Apreciați așadar că tulburările în dezvoltare au cauze endocrine ?

Ștefan Milcu : Asemenea tulburări pot avea cauze numeroase. dar sistemul endocrin ocupă un loc deosebit în producerea lor, lucru reliefat cu prisosință de cercetările noastre.

— Ce aspecte noi ați reușit să puneți în evidență în legătură cu rolul factorilor endocrini în dezvoltare ?

Ștefan Milcu : M-aș referi mai întîi la cele privind „glandele copilăriei", cum au fost numite de către profesorul C. I. Parhon : timusul și epifiza.

Timusul — glandă extrem de viguroasă, de puternică la noul născut, cu ponderea cea mai mare în prima și a doua copilărie, scade în volum la pubertate, pentru a rămîne la adult cu un volum de 1/4, 1/10 din cel inițial. Aceasta i-a determinat pe biologi, endocrinologi și pediatri să-l pună în directă legătură cu dezvoltarea. Deși rolul timusului nu este pe deplin clarificat, cercetări recente au degajat cîteva concluzii certe. Pe de o parte, apare foarte limpede intervenția timusului în imunitatea generală, el fiind o „fabrică" de limfocite (cu un rol mai important din acest punct de vedere decît ganglionii limfatici), care, la rîndul lor, produc anticorpi. S-a înțeles astfel de ce un timus mic la copil îl face vulnerabil la toate infecțiile. S-a înțeles și că un timus hipertrofic favorizează hipersensibilitatea imunitară și poate avea un rol în procesele alergice. Nu întîmplător morțile subite prin șoc alergic se întîlnesc tocmai la copiii hipertimici.

Extirparea timusului la animale a provocat oprirea dezvoltării, prin creșterea insuficientă a scheletului și musculaturii. Copiii ce suferă de piticism (nanism) au și un timus redus în volum.

— Cum se produce intervenția timusului, ce substanțe intervin în acțiune ?

Ștefan Milcu : Acest lucru încă nu este lămurit pe deplin. Prin cercetările noastre, am reușit să izolăm două tipuri de extracte timice și de substanțe cu acțiune hormonală. Extractul protidic de timus are un rol evident în creștere, în procesele de osificare, în metabolismul calciului și fosforului. Copiii tratați cu aceste extracte — timp prelungit bineînțeles — își corectează tulburările de creștere și hipotrofia staturală.

O altă categorie de cercetări au fost consacrate substanțelor steroide din timus. Aici, după mai bine de un deceniu, s-a obținut un rezultat spectacular : am reușit **pentru prima dată** să izolăm, împreună cu un colectiv condus de chimista Isabela Potop o substanță capabilă să împiedice creșterea tumorilor experimentale la animale. (Cercetările mai vechi au arătat că timusul posedă substanțe capabile să inhibe dezvoltarea unor anumite forme de cancer). Cum vedeți, din nou legătura cu procesele de creștere, de astă dată anormală.

Recent, substanța cu acțiune antitumorală a fost izolată în stare pură, constatîndu-se că este de tip steroid, cu o structură asemănătoare cu hormonii din cortico-suprarenală, din ovar și din testicul. Această substanță — **primul hormon hiposolubil izolat din timus** — a fost numită timosterină.

— În ce stadiu se află cercetările în legătură cu timosterina ?

Ștefan Milcu : În anii care urmează vrem să-i fie precizată formula chimică. Pentru că în momentul de față nu s-a descoperit decît structura ei schematică. Trebuie să determinăm grupările funcționale și să încercăm sinteza ei.

Sînt convins că o serie de surprize ne va rezerva și cealaltă glandă „a copilăriei" — epifiza. Această glandă a fost multă vreme considerată un organ rudimentar ; noi însă am apreciat de la început că este o glandă endocrină insuficient cunoscută.

— Care este realizarea cea mai interesantă la care v-a condus cercetarea, „pe toate fețele" asupra epifizei ?

— **Ștefan Milcu :** Aș aminti doar ceea ce cred că interesează mai mult pe cititorii dv. : izolarea din epifiză a unei substanțe cu acțiune antisexuală, antisteroidă.

— Ce importanță prezintă această reușită a dumneavoastră ?

Ștefan Milcu : Administrată la om, ea reduce din intensitatea fenomenelor de sexualizare precoce, a hipererotismului pubertar, care creează pentru tînăr și pentru educatorii lui probleme extraordinar de grele, din punct de vedere al adaptării sociale și familiale, al școlarizării etc. Personal folosesc acest extract în mod curent pentru combaterea tulburărilor de sexualitate precoce.

Dar, dacă în epifiză există asemenea substanțe înseamnă că ea are o acțiune mult mai complexă în dezvoltarea omului. E de presupus, de exemplu, că starea infantilă a gonadelor, în perioada de la naștere pînă la vîrsta de 12—13 ani, cînd începe pubertatea, se datorește intervenției epifizei, care secretă hormoni inhibatori, blocînd funcționalitatea testiculului și ovarului. La pubertate, epifiza începe să regreseze, își schimbă structura și nu mai secretă acei hormoni în cantitatea capabilă să inhibe maturizarea sexuală, oarecum gonadele se liberează de această frînă și încep să devină sensibile la acțiunea exercitată de hormonii gonadotropi hipofizari. Cu alte cuvinte, pineala exercită o **inhibiție** și pe hipofiza gonadotropă.

Dispunînd de aceste elemente este evident ce ajutor eficient poate da endocrinologia aplicată în tratarea cazurilor de sexualizare precoce sau de maturație tardivă. Cu condiția ca părinții, educatorii și medicii școlari să sesizeze la timp asemenea tulburări.

— Cîțiva medici școlari mi-au spus că astăzi sînt mai numeroase cazurile de creștere anarhică și că aceasta s-ar datora părinților care își „îndoapă" pur și simplu copiii cu vitamine și tot felul de „întăritoare", bineînțeles fără avizul medicului.

Ștefan Milcu : În această afirmație este ceva adevărat. În epoca noastră par a fi mai frecvente cazurile de creștere dizarmonică. Dar se poate ca aceasta să țină numai de faptul că medicii, părinții și educatorii în general. să fie mai atenți la evoluția copilului. Au putut astfel sesiza tulburările de dezvoltare care înainte treceau neobservate.

— Se vorbește foarte mult despre schimbările petrecute pe plan psihic și chiar în starea biologică a tinerilor de azi. Pe ce parametri ați constatat că au loc modificările de ordin biologic ?

Ștefan Milcu : Ele se exprimă în două direcții : accelerarea dezvoltării somatice și maturizarea sexuală mai timpurie. Creșterea în înălțime depășește cu 5—6 cm. generațiile din urmă cu 2—3 decenii, iar pubertatea apare cu șase luni pînă la un an și jumătate mai devreme. S-a și spus că generația actuală este mai erotizată și mai sexualizată decît cele precedente.

— Aceste modificări pledează o dată în plus pentru tratarea cu mai multă sinceritate a transformărilor biologice la care îl supune pe copil, pe tînăr, ambianța modernă. Ce considerați că ar fi obligatoriu să aibă în vedere profesorii, părinții, medicii școlari ?

Ștefan Milcu : Să nu uităm că biologia tineretului contemporan este alta decît cea a generațiilor de acum două-trei decenii, din cauza creșterii nivelului de viață și, în general, a condițiilor sociale noi, caracteristice civilizației industriale : procesul de urbanizare, al migrației, al insuficientei supravegheri în mediul familial etc. Educatorii trebuie să privească viața tinerilor — cu manifestările ei oricît de surprizătoare și „iritante" — ca un complex de fenomene **explicabile,** care au un determinism ce trebuie cunoscut pentru a le putea înțelege și trata cu tactul și competența necesare.

STELA PREDESCU

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

• VEDERE ARTIFICIALĂ

O echipă de medici de la Institutul de psihiatrie din Londra studiază posibilitatea realizării unei proteze menite să redea orbilor capacitatea de a distinge obiectele.

Ideea creării unui astfel de instrument a pornit de la constatarea că șansele de a se interveni eficace asupra retinei, în scopul corectării deficiențelor de vedere, sînt foarte reduse și că este preferabil să se intervină direct asupra zonei vizuale din scoarța cerebrală. Acest lucru se face prin aplicarea unui slab curent electric în diferite puncte ale cortextului. Greutatea finisării acestei încercări constă în compunerea de imagini din punctele luminoase pe care, deocamdată, le vede orbul supus experimentărilor.

• ANIMALELE POT TRANSMITE GRIPA

Observațiile științifice recente au arătat că anumite specii de păsări și de mamifere pot să fie purtătoare ale virusurilor gripei. Niște cercetători americani, care lucrează în colaborare cu O.M.S., au pus în evidență faptul că virusurile gripale ale păsărilor și cele ale mamiferelor sînt înrudite și au obținut viruși hibrizi stabili din cele două surse.

O serie de cercetări se îndreaptă de cîtva timp asupra surselor virusului A2/Hong-Kong (găsit la porci), responsabil pentru ultimele epidemii care au avut loc. Se încearcă să se stabilească dacă acest virus se transmite de la o generație la alta. În cazul în care răspunsul este afirmativ, el prezintă un mare interes pentru studiul epidemiilor de gripă la om și prevenirea lor.

• RITMUL ACTIVITĂȚII CARDIACE ȘI OBOSEALA INTELECTUALĂ

Oamenii de știință sovietici pun la punct o instalație de detectare timpurie a oboselii intelectuale, pricinuită de activitățile monotone și de lungă durată. Instalația se bazează pe urmărirea ritmului activității cardiace, întrucît s-a constatat că apariția undelor lente precede scăderea capacității de lucru a omului. Această constatare va da posibilitatea detectării din vreme și prognosticării oboselii intelectuale care, în complexul „om-mașină", poate fi sursa unor erori cu urmări grave.

Stațiunea republicană a tinerilor naturaliști din Timișoara

ÎN COMPETIȚIE CU SPECIALIȘTII

Undeva, cam în marginea și în partea dinspre miază-zi a orașului florilor, pe malul canalului Bega, pe un teren de vreo 12 hectare, se află o grădină unică în țară. Un paradis terestru în care conviețuiesc plante din toate colțurile lumii, o fermă agricolă de mare complexitate și rafinament, un institut de cercetări științifice ; oare care din aceste denumiri i s-ar potrivi cel mai bine ? Stațiunea republicană a tinerilor naturaliști din Timișoara le merită cu îndreptățire pe toate.

Trebuie să vă prezint, ca pe o dovadă a minunilor pe care le pot face elevii conduși de niște profesori pasionați (sînt convins că harul de a face astfel de minuni nu este monopolul exclusiv al profesorilor și elevilor timișoreni și că acestea s-ar putea repeta în bună parte și pe terenul loturilor școlare al multor școli din țară). Pentru început, să intrăm în ceea ce se cheamă aici „serele didactice". Ar fi imposibil să vă enumăr cele 850 de specii încadrate în 117 familii de plante care conviețuiesc în aceste sere. Iată primul eșantion de plante ecuatoriale și subtropicale. Trecem pe lîngă tulpini de liane, de măslini, de piper, de cafea, de vanilie și ananas. Observăm bateriile de cactee înșirate ca la paradă pe o suprafață de cîțiva metri. O elevă de la clasa specială de biologie a Liceului nr. 10 din Timișoara (Matei Maria) studiază aici speciile de mamelarii. Ceva mai încolo, colega ei (Giurea Domnica) studiază epifidele. Într-o lădiță sînt butași din frunză de begunie. Alte două eleve de la aceleași clase speciale (Cristina Schmidt și Florentina Micșa) experimentează efectele stimulatorilor de creștere asupra butașilor de plante ornamentale. Efectele sînt vizibile. Într-una din sere, un bazin în care fulgeră carași aurii (sînt vreo 200) printre tulpine de papirus, de trestie de zahăr și zambile de apă. La capătul acestor sere palmariul — un turn de sticlă de 12 metri al cărui acoperiș se sprijină în coroanele palmierilor, ale eucalipților, curmalilor și bananilor legați între ei de liane într-o adevărată explozie de vegetație.

Pe coridorul care leagă între ele serele sînt acvarii în care plutesc gingașii și prolificii guppy, delicatele platii sau bătăiosul beta, supranumit și peștele luptător.

Pe același coridor sînt și sălile de cursuri dotate cu microscoape și aparate de proiecție. Sălile găzduiesc, în vitrinele înșirate de-a lungul pereților, expoziția permanentă în care pot fi văzute zeci de soiuri de roșii, de grîu, de porumb, orz, ovăz, varză, cartofi, ardei, bostănoase, mere, pere, prune, fasole — încetez fiindcă mi-ar trebui un adevărat dicționar botanic pentru a le enumera pe toate — rezultate ale experiențelor făcute de elevi pe lotul școlar experimental. Afli, observînd exponatele, că elevii realizează aici culturi comparative și obțin soiuri selecționate pe care le vînd unităților agricole din împrejurimile Timișoarei. Excepțională seria de roșii denumită cu legitimă mîndrie cu inițialele stațiunii (S.R.T.N.), roșii cu o bogată cantitate de zahăr, rezistente la secetă și cu vegetație îndelungată (producția lor se prelungește pînă în luna octombrie). Sînt impresionante scrisorile de mulțumire ale președinților cooperativelor agricole de producție din Albina, Moșnița Nouă sau Ghiroda care își arată recunoștința pentru performanțele de producție obținute cu semințele oferite de stațiune. (Între altele, premiul I la o mare întrecere intercooperatistă pe plan regional.) Mai rețineți multitudinea de experiențe fenologice, de încrucișare și de selecție ale căror rezultate sînt expuse aici. Un alt „S.R.T.N." este porumbul cu masa vegetativă de 5—7 știuleți, a cărui medie, în lungime, atinge 17—20 cm. Observi, cu titlul de curiozitate și cîteva glume experimentale : o plantă — nici cal nici măgar — cu roșii pe tulpină și cartofi la rădăcină, o alta pe care au crescut de-a valma fructe de roșii, de ardei și de vinete, ca să nu mai vorbesc de farsa făcută roșiei gigant, altă ghidușie a elevilor, care, păcălită cu o substanță stimulativă, s-a dezvoltat cît un dovleac, sau de păstăile de fasole care au atins pînă la 120—130 de cm. în lungime. Și, mai remarcați că, pentru expoziție, ca pentru întreaga stațiune, de altfel, sînt căutate și aduse aici ultimele noutăți agro-biologice din țară și din lume.

În sfîrșit, să ieșim din zona serelor didactice și a sălilor de cursuri, pe terenurile stațiunii. Pe o alee străjuită de butași de viță de vie — cam vreo 20 de soiuri — vom trece pe lîngă rozariul care cuprinde 60 de specii de trandafiri. Poate fi văzut aici și năzdrăvanul „Beby maskerade" (poreclit „mascaradă" pentru năzbîtia de a reuni flori de diferite culori pe aceeași tulpină), și bordo-ul profund al lui Präsident dr. Schröder, și roșul catifelat al lui Grimson glory, și rezistentul Bacara a cărui floare nu se fanează nici în cinci zile, și fastuosul Kordes perfecta. Mai departe, trecem pe lîngă serele olandeze în care producția de ardei și salată verde este astfel eșalonată încît cultura este permanentă (acum serele s-au răspîndit și s-au banalizat, dar în 1960 ele erau încă o noutate și mulți specialiști veneau aici „în documentare"), pe lîngă sera în care se cultivă materialul săditor pentru parcuri (printre petuniile, garoafele și „plantele de covor" din Timișoara se află nenumărate reprezentante ale stațiunii), pe lîngă o seră rezervată în întregime distinsei și ceremonioasei cale.

Urmează culturile de cereale, înșirate în zeci de parcele alăturate, fiecare avînd în dreptul ei tăblițe cu denumirea culturii. Între cărările drepte, în parcele de o elegantă geometrie, peste 42 de soiuri de grîu, 26 de soiuri de orzuri și orzoaice și alte zeci de soiuri de porumb, de secară, de bumbac, al căror număr nu-l mai știu nici profesorii stațiunii. Vin la rînd plantele tehnice, plantele medicinale, parcelele legumicole, parcelele floricole și... o splendidă sală de cursuri în aer liber cu pereții din trandafiri urcători și viță de vie. Parcă mai merge să asculți o lecție în aceste condiții. (De fapt pentru felul în care se desfășoară aici o lecție, „a asculta" nu este termenul cel mai propriu.)

Lista bogățiilor stațiunii este încă departe de a fi epuizată. Mai trebuie amintită colecția de plante ornamentale și de plante melifere (fiindcă stațiunea dispune și de o stupină, indispensabilă pentru activitatea botanică a stațiunii), după cum ar trebui vorbit pe larg — mult mai pe larg decît o putem face — despre livada ei. Livada cuprinde două sectoare cu cele mai răspîndite soiuri de meri, peri, piersici, caiși, cireși, vișini, pruni, gutui etc. Primul sector este reprezentat de livada cu coroane clasice (vasul și piramida), iar al doilea sector cuprinde livada intensivă cu coroane în formă de palmete (pomii palmetați nu ating o înălțime mai mare de 50—60 cm și cresc pe paliere) fus-tufă, gard fructifer, care au scopul să facă cunoscute noile metode și tehnici în pomicultură.

În șirul acestor bogății se mai enumeră serele de legume timpurii, (serele „de producție") și de flori : mușcate — 2 000 de ghivece — begunia, garoafe etc. și parcul dendrologic : peste 100 de specii de arbori din partea de sud-vest a țării și alte forme rare La marginea parcului, un bazin cu plante acvatice, pe oglinda căruia se deschid minunate flori de nufăr de culoare alb, roz, galben Peste lac, un elegant pod japonez Mai sînt obligat să amintesc și de sectorul zootehnic în care cresc iepuri de casă, căprioare, fazani și alte păsări.

Cum se desfășoară aici activitatea didactică ? În mai multe cercuri (de legumicultură-floricultură, pomicultură-viticultură, agrofitotehnicieni, zootehnicieni-zoologi) în care sînt înscriși 1 800 de elevi din clasele V—VIII a 16 școli de cultură generală și a 7 licee și elevi din anii I—IV a 6 licee și din clasele speciale de biologie de la Liceul nr. 10.

Mai rămîne de precizat că stațiunea a trimis prin poștă pe adresa a 200 de școli din țară cîte 50—60 de soiuri de semințe și obține din valorificarea produselor un venit anual de 180 000—200 000 lei. Și, de transmis călduroase felicitări colectivului didactic al stațiunii alcătuit — nu s-ar crede — din trei persoane : prof. Vasile Vasiliu, directorul stațiunii, prof. Francisc Halasz și prof. Ioan Cipău, toți trei pasionați, mari pasionați și iubitori ai profesiei lor.

B. OCTAVIAN

Agenda

- Nu cred că există scriitor sau cititor pasionat și inteligent care să nu datoreze ceva cîte unui „dascăl" inimos. Manualele sînt, firește, „codul înțelepciunilor consacrate", dar nu e mai puțin adevărat că un bun profesor își educă elevii și în spiritul istoriei ce se creează. De o bună bucată de vreme revistele de cultură stau la îndemîna fiecăruia pentru a discuta programul Uniunii scriitorilor. Din cîte am citit eu, n-am văzut ca vreun profesor să-și fi luat „inima în dinți" și să își spună și el cuvîntul. Oare de ce?

- **SALA DALLES : Salonul republican de desen și gravură.** Expoziția reunește lucrări de înaltă ținută educativă și, implicit, artistică : ansamblul „Construim o societate multilateral dezvoltată" (creat de un colectiv format din Vincențiu Grigorescu, Gheorghe Pîrjol, Radu Dragomirescu, Vladimir Ștefan, Radu Stoica). **Aniversarea U.T.C.,** de Perussi Anton, **Cinstim memoria eroilor utecişti,** de Gheorghe Rusu, **Cincizeci de ani de la crearea U.T.C.,** de Vasile Olah ș.a. Prezențe deosebite: Val Munteanu și Petre Vulcănescu.

- Direcția teatrelor din cadrul Consiliului Culturii și Educației Socialiste se străduiește să umple un „gol" nu o dată semnalat în legătură cu dramaturgia pentru tineret. Mulți autori au fost invitați să-și folosească talentul și în această privință. Este un lucru ce ne interesează și pe noi și nu putem decît să salutăm măsurile pozitive ce vor fi luate.

- **Căutătorii de comori.** Horia Truță ne înștiințează că vacanța pionierilor din județul Arad a fost, pe cît de binevenită, pe atît de util organizată. Dintre manifestările de mare amploare semnalăm cele peste 17 000 de obiecte de muzeu adunate și repartizate apoi în diferite secții (etnografie, istorie, numismatică, zoologie etc.).

- **Două întrebări pentru studioul cinematografic de la Buftea:** ați văzut filmul **Pudriera vorbitoare** ? Și dacă l-ați văzut, v-ați gîndit că și copiii noștri ar merita o peliculă lucrată cu seriozitatea cuvenită ?

- Într-una din duminicile trecute, filiala A.C.R. București a organizat un concurs automobilistic mai puțin obișnuit. Fără a avea pretenția să „concureze" celebra cursă Amsterdam—Paris, destinată mărcilor vechi, muzeul **23 August** din Capitală a pus totuși la dispoziție „unelte" de la sfîrșitul secolului trecut, folosite cu succes. Două premii au revenit unui septuagenar și unui tînăr elev. Iată că din Iași profesorul Dumitru Pruneanu ne scrie despre o competiție de carturi pentru pionieri : **Cupa Moldovei.** Au participat concurenți din județele Vrancea, Suceava, Galați, Vaslui, Bacău, Neamț. Trofeul a revenit Casei pionierilor din Iași (instructor Dumitru Prisecaru).

VIOREL ȘTIRBU

Eveniment concertistic

Corul **MADRIGAL** al Conservatorului „C. Porumbescu" și orchestra de cameră **București** au alcătuit recent, sub auspicii Radio, o demonstrație concertistică cu rezonanțe publice excepționale. Dirijorul **Marin Constantin,** un muzician de elită, a alcătuit programul coral avînd în vedere cele două valențe reprezentative ale formației și anume vibrația-frescă cu diapazon preclasic, pe de o parte, și înaltul profesionalism cu rezonanță contemporană, pe de altă parte. Motetul stenic **Soave fia il morir** de **Palestrina,** două madrigale în structuri libere, ample, de **Marenzio** și **Guido des Wert** (ambele în primă audiție), un cîntec eolian de **Bennet** și **Margarita dai corai** de **Orazio Vecchi,** au alcătuit o nouă demonstrație impresionantă, pusă în slujba primei intenții a dirijorului. În al doilea rînd, creația românească inedită a traversat cîteva secole de la **Cîntec moroșănesc,** schiță pentacordică bizantină, pînă la **Remember de Dan Buciu,** un reușit manifest muzical al **Surisului Hiroșimei** de **Eugen Jebeleanu** și **Obîrșii** de **Mihai Moldovan,** pentaedru de bază folclorică românească construit pe tot atîtea rădăcini-tipuri **(Tropotita, Jelanie, Fluiere și buciume, Cîntec lung** și **Joc întețit).**

În prima parte a programului, eminentul nostru violonist Ion Voicu a colat un triptic de **Benedetto Marcello, Simfonia 85 în Si bemol** de **Haydn,** suita **Iarna** din **Anotimpurile** de **Vivaldi, Divertismentul** în Re (K. V. 136) de **Mozart** cu **Melodie infinită** de **Theodor Grigoriu** (prima audiție). Muzicalitatea, tehnica desăvîrșită a violonisticii sale au condus ansamblul cameral **București** pe un drum concertistic virtuoz, atingînd planuri meditativ-teatrale în muzica lui **Mozart** în special. Am găsit în noua lucrare a lui **Theodor Grigoriu** spiritul elegiac rafinat caracteristic ultimelor sale opus-uri **(Elegia pontica** în special), apropiat cu desăvîrșire de melosul enescian, închis, de data aceasta într-o arie formală circulară, tensionată dramatic cu argumente mai mult sau mai puțin wagneriene.

ANTON DOGARU

PRO-MEMORIA

Există o modalitate de a marca, pentru marele public, viaţa spirituală şi istoria unui popor ajunsă la unele naţii la rang de artă. Muzee, case memoriale, străzi şi locuri, pietre şi arbori devin memorii vii a ceea ce a fost pentru pilda celor ce vor veni. Francezii sînt cei care ating punctele maxime ale eficacităţii acestei preocupări, într-o manieră a lor, devenită clasică şi tocmai de aceea aptă pentru proliferare. In zidul unei case oarecare, o nişă, o floare proaspătă, schimbată zilnic şi cîteva cuvinte săpate în piatră: „Aici a murit soldatul X apărînd gloria neamului". In zidul protector al ruinelor a ceea ce a fost palatul Tuileries, alte zeci de nume săpate în piatră, sub care, un necunoscut aduce buchete de flori, întreţinînd astfel impresia că cei care au fost au plecat de curînd dintre oameni. Cine nu ştie că unele cafenele îşi fac reclamă anunţînd pe bonul de plată că, acolo, la masa din spatele uşii, obişnuia să-şi ia cafeaua pictorul, poetul, scriitorul cutare.

La Roma, italienii nu protejează într-un fel anume ruinile antice. Sînt prea multe, e adevărat, dar s-a constatat că tehnica nu poate concura acţiunea binefăcătoare a soarelui. Ghidurile însă te conduc cu siguranţă pe străzile înguste şi întortocheate, ajutîndu-te să înţelegi o mare lecţie de istorie.

Desigur că timpul nu a conservat perfect aceste mărturii. Desigur că amintirea eroului necunoscut, fără memoria oamenilor, nu ar dăinui în zidurile unei case sau pe nişte lespezi. Nici casele în care au locuit iluştrii oameni, ele însele, nu ar putea păstra amintirea lor sfidînd timpul. Noi sîntem cei chemaţi să punem semnul. Semnul respectului şi al admiraţiei, semnul preţuirii şi al recunoştinţei pe care le datorăm.

Există in Bucureşti şi în atîtea alte localităţi din ţara noastră locuri legate de destinul poporului român şi al marilor lui oameni. Prin grija unor foruri şi de multe ori a unor entuziaşti, acestea sînt marcate şi consemnate în cărţi şi ghiduri sau altcumva. Dar sînt atîtea de făcut încă!

Aştept ziua cînd cenaclul unei şcoli din Bucureşti va lua hotărîrea de a aşeza zilnic la mormîntul lui Eminescu un buchet de flori proaspete, aşa cum am văzut că se face la mormîntul lui Lucian Blaga: într-o căniţă de lut, cu apă proaspătă, cineva pune din cînd în cînd cîteva flori încă vii.

Aştept ziua cînd un detaşament de pionieri al unei şcoli din Şoseaua Giurgiului va lua hotărîrea să trimită zilnic cîte un copil cu cravată roşie, pentru a aşeza pe mormîntul lui Labiş o floare culeasă de pe cîmpurile din apropiere sau din grădiniţa din faţa casei cuiva. Şi poate la fel la mormîntul lui...

Vai, cîte datorii avem!

Cîte case în care au locuit şi au cunoscut febra chinuitorului proces al creaţiei sînt acoperite, încă, de rugina uitării! Nici un ghid al Bucureştiului nu este satisfăcător, fie şi pentru că nu consemnează informaţii de această natură.

O altă chestiune priveşte cvasianonimatul unor muzee din Bucureşti, altele decît cel naţional. Ce trebuie să facem pentru ca, sosit în Capitală, un turist să poată spune: doresc să vizitez muzeul Storck. Vreau să văd neapărat „Moş Florea".

Nu este vorba de a alcătui o listă a muzeelor în care să găseşti numai ştirea că pe strada cutare, la numărul cutare se află muzeul cutare. E vorba de a realiza acel ghid care o dată răsfoit să te oblige să renunţi la totul pentru a face neîntîrziat vizita. Acel ghid frapant, lapidar, cuceritor pentru bucuria pe care ţi-a procurat-o creîndu-ţi sentimentul că ai descoperit ceva care pare că, pentru un moment, îţi aparţine. Acel ghid pe care ţi-l aşezi cu grijă în bibliotecă dorind ca, din cînd în cînd, să găseşti într-un ungher al casei un prieten cu care poţi lega o conversaţie plăcută.

Avem nevoie de un ghid al caselor reprezentative ale Bucureştiului, un ghid al grădinilor şi parcurilor, altul al monumentelor istorice, toate făcute pentru omul de pe stradă, pentru a-i crea conştiinţa că oraşul este casa lui.

G. APOSTOIU

Prima emisiune de televiziune şcolară integrată *)

Obiectul în care se integrează emisiunea: Anatomia şi fiziologia omului, anul III liceul de cultură generală.

Subiectul emisiunii: Fiziologia inimii.

Data transmisiei: marţi 25. IV. 1972, orele 9,05.

Data reluării emisiunii miercuri 26 IV. 1972, orele 15,30.

Alţi beneficiari ai emisiunii: liceele de specialitate anul IV, liceele pedagogice anul I, liceele şi şcolile sanitare.

I. Conţinutul emisiunii:

1. Cîteva noţiuni privind morfologia funcţională a inimii: — pericardul; miocardul şi cavităţile inimii; aparatul valvular.
2. Proprietăţile miocardului: — contractilitatea; excitabilitatea; automatismul; conductabilitatea.
3. Revoluţia cardiacă (ciclul cardiac): — succesiunea mişcărilor cardiace; ritmul cardiac; durata mişcărilor cardiace.
4. Manifestări fizice în timpul revoluţiei cardiace: — fenomene mecanice; fenomene electrice; fenomene acustice; fenomene hemodinamice.
5. Tulburări ale fiziologiei normale a inimii: cauze ale îmbolnăvirii inimii (infecţii, malformaţii, irigarea deficitară, miocardului; intoxicaţii etc.); prevenirea îmbolnăvirilor inimii.
6. Exemple de explorări cardiace: cateterismul cardiac.

II. Îndrumări pedagogice generale pentru integrarea emisiunii în lecţie.

1. Emisiunea trebuie să aibă o poziţie quasi centrală în lecţie, adică să existe o perioadă de 15 minute care să o preceadă şi una de 15—20 minute care să-i urmeze.
2. Pentru ca timpul neocupat de emisiune să fie folosit cît mai util este necesară reducerea la minimum a consumului de natură organizatorică.
3. Profesorul trebuie să-şi elaboreze un plan de integrare a emisiunii (conform indicaţiilor generale de la punctul III).
4. Înainte de începerea telelecţiei profesorul trebuie să-şi elaboreze problemele şi materialele ce îi vor folosi pentru integrare şi valorificare.

III. Planul telelecţiei (integrarea emisiunii).

În activitatea profesorului şi a elevilor se disting patru perioade:

1. Recreaţia dinaintea telelecţiei.

Profesorul verifică dacă sînt îndeplinite condiţiile optime pentru vizionarea emisiunii.

2. De la începerea telelecţiei pînă la începerea emisiunii.

Profesorul rezolvă în cel mai scurt timp problemele organizatorice. Precizează apoi problemele principale ale anatomiei inimii şi subliniază unitatea structură-funcţie. În lumina acestei unităţi punctează problemele principale la care elevii vor găsi răspuns în emisiune. Sincronizează acţiunea din clasă cu începutul emisiunii şi conectează televizorul în funcţie de acest moment şi de timpul necesar încălzirii lămpilor. Cere elevilor să noteze în caiete în timpul emisiunii ideile principale.

Elevii participă la dialog şi la celelalte acţiuni la care sînt solicitaţi.

3. În timpul recepţionării emisiunii

Profesorul dirijează laconic atenţia spre imaginile semnificative. Îndrumă realizarea planului emisiunii.

Elevii privesc cu atenţie şi punctează planul şi problemele conţinute în emisiune.

4. După terminarea emisiunii pînă la sfîrşitul telelecţiei

Profesorul depistează eventualele neînţelegeri din partea elevilor a unor probleme din emisiune. Pune întrebări în legătură cu problemele principale şi părţile dificile din emisiune. În dialogul profesor-elev se elucidează părţile neînţelese; se subliniază problemele principale ale emisiunii; se sintetizează schema logică a emisiunii: se pun noi probleme.

Profesorul realizează în continuare sarcinile sale în funcţie de diferenţa de conţinut care rămîne neacoperită prin emisiune în raport cu programa şcolară. Pe baza unui grup de probleme concepute în prealabil, ca şi a altor mijloace de învăţămînt (mulaje, diapozitive) reia întregul conţinut al lecţiei, îl finisează în dialogul pe care-l poartă cu clasa. Îndrumă pe elevi să urmărească acasă, a doua zi emisiunea

Elevii participă activ la dialog (cer explicaţii, răspund). Completează planul lecţiei şi ideile principale. Rezolvă problemele puse.

---

*) Prezentele îndrumări sînt elaborate de **Al. Gheorghiu** şi **Virginia Creţu** de la Institutul de cercetări pedagogice. Ele vor fi publicate, în continuare, pentru fiecare, telelecţie în parte în buletinul **„Radioteleşcoală"**, care va apărea în curînd.

Despre reluări şi preluări

Nu am putut să aştept pînă la sfîrşitul sfîrşitului, cînd toată lumea va trage o linie şi va efectua „sumarul" realizărilor şi nerealizărilor, pentru că s-a ivit înţeleptul moment al **reluării** cînd **„Muşatinii"** au început să mobilizeze spaţiul de emisie de miercuri la „plăcuta" oră 21.45!

S-au consumat 11 serii şi, în curînd, vitejii noştri înscrişi în cartea adevărată a trecutului îşi vor încheia istoria lor frămîntată. Desigur că unii telespectatori „înrăiţi" şi-au amintit, vizionînd această primă realizare la noi de teatru-foileton, că nu de mult au savurat „Războiul celor două roze". Chiar dacă am aplaudat atunci fără rezerve adaptarea shakespeariană, acum nu trebuie să fim timoraţi şi să judecăm „Muşatinii" conform tocitei şi ineficacei metode mecanice a comparaţiei. „Muşatinii" are drept prim merit prezentarea integrală în aceeaşi viziune regizorală a cunoscutei trilogii inspirată din marea istorie a ţării. Sorana Coroamă a gîndit serialul ca un tot unitar. Cei trei domnitori sînt trei ipostaze diferite ale puterii în contextul evolutiv al epocii.

Fără a dispune de spectaculosul unor decoruri fastuoase, lipsit de cadre filmate în exterior — care ar fi dat variaţie narării, serialul cu mijloacele modeste ale teatrului filmat îşi consumă existenţa sa doar pe platou, acordînd maximă importanţă interpretării. Astfel, chiar şi pentru aceia care consideră că Ştefan cel Mare înseamnă doar prezenţa magistrală a lui George Calboreanu, realizarea lui Teofil Vâlcu s-a impus. George Motoi în Ştefăniţă, reuşeşte să inhibe pentru mult timp actorii ce visează la această partitură, realizînd una din memorabilele creaţii ale serialului. Viitorul Hamlet al scenei noastre, Ştefan Iordache, a dovedit în Petru Rareş variata gamă a mijloacelor de expresie de care dispune. Prezentă pe parcursul întregului serial, Silvia Popovici — Oana — joacă toate registrele dramei cu o mare forţă de expresie. Din numeroasa distribuţie Dina Cocea, Radu Beligan, Valeria Seciu, Costel Constantin şi alţii fac proba unor actori demni de capodoperele shakespeariene.

Acceptînd textul lui Delavrancea cu calităţile şi lipsurile sale, serialul „Muşatinii" a readus în actualitate **o lume,** fiind un act de cultură prin care televiziunea noastră şi-a dezvăluit imensele resurse artistice de care dispune şi... din cînd în cînd reuşeşte să le mai şi valorifice. Un montaj excelent — Marga Niţă, o imagine frumoasă — Edwiga Adelman şi Constantin Lungu, au pus în valoare interpretarea. E drept că începutul serialului ni s-a părut mai greoi şi că pe parcurs ritmul s-a încălzit, privit însă în totalitatea sa, „Muşatinii" poartă marca calităţii şi a succesului de public.

Şi pentru că veni vorba de public, nu cred că este argumentată această programare în reluare a serialului: se specifică în programul T.V. că ea a fost făcută „la cererea unui mare număr de telespectatori". Dar... retransmiterea pe programul II înseamnă de fapt restrîngerea ariei de vizionare doar la cei ce domiciliază în sfînta „urbe" numită Capitală. De ce oare nu se poate viziona „Muşatinii" la orele dimineţii pe programul I? Umplem programul de dimineaţă cu reluarea unor filme şi filmuleţe cu „Epave" şi „Tanchişti" şi nu putem transmite pentru tineretul nostru, mai mult sau mai puţin şcolar, un serial românesc al cărui text, dacă stăm şi ne gîndim, este predat şi la lecţiile de literatură română!

ILEANA COLOMIEŢ

Radioteleşcoală

Programul săptămînii 24-29 aprilie 1972

LUNI 24 IV.

Radioşcoală: 15.30 pr. II — Economie politică (anul III liceu). Repartizarea teritorială a forţelor de producţie, factor esenţial în dezvoltarea multilaterală a ţării. Prezintă prof. univ. dr. Gheorghe Creţoiu.

Teleşcoală: 16.30 pr. I. — Curs de limba rusă (lecţia a 12-a) reluare.

MARŢI 25 IV.

Radioşcoală: 10,30 pr. I — „Start la intersecţie" — emisiune de orientare şcolară şi profesională. Meseria de horticultor. ● 15.30 pr. II. — Radioenciclopedie pentru tineret. Din cupri[illegible] inspiraţie, enciclopedie, poşta emisiunii. Colaborează prof. ing. dr. Suzana Gâdea, prof. univ. Paul Popescu-Neveanu, Anca Georgescu, ing. Alexandru Humă.

Teleşcoală: 9.05 pr. I. — Biologie, anul III liceu. **Televiziunea şcolară integrată.** Fiziologia inimii. Prezintă prof. Melania Rădulescu. Emisiune realizată în colaborare cu Institutul de cercetări pedagogice. ● Matematică, clasa a VIII-a. Elemente de teoria mulţimilor (III). Relaţii — funcţii. Prezintă prof. Liviu Pirşan. ● 10.00 pr. I. — Curs de limba rusă (lecţia a 13-a). ● 16.30 pr. I. — Curs de limba franceză (lecţia a 12-a) reluare. ● 17.30 pr. I. — Steaua polară — cabinet de orientare şcolară şi profesională. „Uzine subterane" — reportaj-anchetă despre profesiunea de mecanizator minier.

MIERCURI 26 IV.

Radioşcoală: 15.30 pr. II. — Biologie generală. Adaptare şi diversitate.

Teleşcoală: 10.00 pr. I. — Curs de limba franceză (lecţia a 13-a) ● 15.30 pr. I. — Biologie anul III liceu. Fiziologia inimii (reluare). ● Matematică. (In sprijinul candidaţilor la concursul de admitere.) Triunghiuri, poligoane. Egalităţi, asemănare. Prezintă conf. univ. Gh. D. Simionescu ● 16.00 pr. I. — Curs de limba engleză (lecţia a 12-a) reluare.

JOI 27 IV.

Radioşcoală: 15.30 pr. II. — Limba română. Îndrumări generale de analiză a propoziţiei cu modele de analiză a unei propoziţii dezvoltate.

Teleşcoală: 10.00 pr. I. — Curs de limba engleză (lecţia a 13-a) ● 16.30 pr. I — Curs de limba germană (lecţia a 12-a) reluare.

VINERI 28 IV.

Radioşcoală: 15.30 pr. II. — Filozofie şi socialism ştiinţific. Programul P.C.R. de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Prezintă conf. univ. Constantin Popovici.

Teleşcoală: 10.00 pr. I. — Curs de limba germană (lecţia a 13-a) ● 15.00 pr. I — Chimie, anul IV liceu. Procese redox. Prezintă prof. Rodica Nicolaiciuc. ● Fizică. (In ajutorul candidaţilor la concursul de admitere.) Schimbarea stărilor de agregare. Prezintă conf. dr. Candida Gheorghiţă.

SÎMBĂTA 29 IV.

Radioşcoală: 15,30 pr. II. — Literatura română. Patriotismul în literatura română. Prezintă conf. univ. dr. Alec Hanţă.

Atelierele din şcoli şi şcolile din... ateliere (II)

Dacă debutul atelierelor-şcoală a fost promiţător şi dacă evoluţia ulterioară le-a confirmat, în mod pregnant, excepţionala importanţă, ele impunîndu-se deja cu rezultate revelatorii în contextul educaţiei prin muncă şi pentru muncă a tineretului studios din Capitală, succesul — de loc surprinzător — îşi găseşte cu evidenţă o unică explicaţie: **seriozitatea.** „Hai să ne luăm munca în serios!" a fost statornica chemare adresată elevilor şi cadrelor didactice deopotrivă. Un asemenea mod de a concepe şi desfăşura activitatea, potenţat cu interesante elemente reieşite din delicate studii psihopedagogice, se află pe poziţii ireconciliabile faţă de o altă modalitate, repudiată de viaţă, ale cărei obiective subordonate unei viziuni diametral opuse, proclamă, cu candoare, o deviză cel puţin demobilizatoare: „Hai să ne jucăm de-a strungarul, electricianul, tîmplarul" etc. Ca urmare a măsurilor luate de Comitetul municipal de partid — Bucureşti, de Inspectoratul şcolar, în majoritatea atelierelor-şcoală se realizează produse variate, cu un grad sporit de dificultate, cuprinse în nomenclatoare, în planurile de producţie ale întreprinderilor. Execuţia lor presupune, desigur, antrenarea energiilor masei largi de elevi, perfecţionarea continuă a organizării atelierelor, a procesului de instrucţie practică, valorificarea gîndirii întregului colectiv. În atelierul de lăcătuşărie şi montaj-electrotehnică al liceelor „D. Cantemir", „Spiru Haret" şi Liceul nr. 10 s-au ajustat 3 800 magneţi pentru dinamuri auto, peste 600 braţe de sprijin pentru polizoare, 120 rotori pentru dinam.

În atelierul de marochinărie al Liceului „Alex. Sahia" s-au executat diferite articole din deşeurile de piele de la Fabrica de încălţăminte „Progresul", în cel de electrotehnică s-au montat pentru întreprinderea „Metalurgica" aproape 3 000 întrerupători mono şi trifazici, iar pentru Fabrica de cabluri şi materiale electroizolante, 6 000 coliere cu şplinturi. Realizate în cadrul unui antrenant proces de autoutilare, numeroase produse — printre care aparat sudură, bancuri de lăcătuşărie, mobilier pentru grădiniţe şi clase, costume pentru propriile echipe de dansuri populare, obiecte de artizanat — au intrat în inventarul unităţilor de învăţămînt sau al atelierelor-şcoală.

Pînă nu de mult, datorită lipsei de încredere în posibilităţile elevilor — ca şi cum producţia este prin excelenţă un proces de natură esoterică — erau executate obiecte simple, care necesitau operaţii elementare, ceea ce a impulsionat elaborarea unor programe-cadru care stabilesc cu exactitate — pe ani de studiu — operaţiile strict necesare ce urmează să fie executate de elevi. Programele-cadru implică în egală măsură obligaţii şi pentru întreprinderile tutelare (beneficiare) care sînt determinate să contracteze produse tot mai dificile, a căror realizare solicită o gamă multiplă şi complexă de operaţii, un nivel sporit de îndemînare şi calificare. Se creează, astfel, o bază reală pentru eliminarea acelor aspecte negative din raporturile întreprindere-şcoală care au permis — de exemplu — uzinelor Electronica, F.E.A., INOX etc, să trateze cu uşurinţă practica în ateliere, să realizeze contracte formale sau efemere, să se frustreze de un substanţial sprijin, comandînd lucrări banale de sortare şi măsurare, de simplă debavurare care n-au fost în măsură să întreţină şi să dezvolte interesul elevilor.

Pentru o mai judicioasă orientare a activităţii tehnico-productive a elevilor — ne-a declarat ION CARABOGDAN, şeful Secţiei ştiinţă — învăţămînt a C.M.B. al P.C.R. — este necesar ca Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului să desfăşoare o laborioasă preocupare de concepere şi aplicare a programelor şcolare-unitare, pentru toate meseriile în care sînt instruiţi elevii. Ar putea fi luată în discuţie — pentru meseriile mai complicate, care necesită cunoaşterea unor noţiuni complexe — şi eventuala introducere în planul de învăţămînt a unor ore de tehnologia meseriei, a materialelor şi utilajelor folosite. Se impune, de asemenea, cu stringenţă **notarea trimestrială a activităţii practice desfăşurată de elevi.** Pentru amplificarea interesului cursanţilor în însuşirea unor meserii **supunem atenţiei Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului propunerea ca împreună cu ministerele de resort să se creeze posibilităţile legale de admitere a elevilor-absolvenţi ai cursurilor de pregătire practico-productivă din atelierele-şcoală — la examenele comisiilor de atestare a calificării ce fiinţează în întreprinderile tutelare.**

Îndrumarea activităţii practice a elevilor din Capitală este desfăşurată de 183 muncitori cu înaltă calificare, ingineri, maiştri şi tehnicieni, din care peste o jumătate sînt titulari şi suplinitori, restul cadrelor fiind angajate cu ora sau retribuite de întreprinderi. Pentru a evita neajunsurile constatate în planul pregătirii lor pedagogice, dincolo de instruirea organizată la începutul anului şcolar, majoritatea noilor instructori au fost cuprinşi la cursurile de un an iniţiate de Centrul de cercetări pedagogice şi perfecţionarea cadrelor didactice din învăţămîntul profesional şi tehnic. Printr-o hotărîre a secretariatului C.M.B. al P.C.R. în recenta vacanţă de primăvară toţi instructorii au urmat cursuri de pregătire pedagogică şi de specialitate, au lucrat direct în ateliere, cu sarcini de producţie precis stabilite. Am reţinut din discuţia avută cu tov. Ion Carabogdan şi propunerea ca Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului să ia în studiu **organizarea — în vacanţa de vară la nivelul întregii ţări a activităţii practice a maiştrilor-instructori direct în producţie, în cadrul întreprinderilor care patronează atelierele-şcoală.** Măsura ar fi de natură să faciliteze cunoaşterea îndeaproape a profilului şi cerinţelor unităţilor industriale cu care se colaborează, strîngerea legăturilor şcoală-întreprindere, ridicarea capacităţii profesionale a maiştrilor.

Constituirea acestui important contingent de cadre ce activează în cadrul atelierelor-şcoală, face necesară reanalizarea criteriilor de salarizare, în general, a maiştrilor încadraţi în învăţămîntul de cultură generală, în special, în vederea punerii de acord cu normele de încadrare stabilite pentru învăţămîntul profesional şi tehnic. Totodată, vasta reţea de ateliere, multiplele probleme pe care le implică în conexiunea lor activitatea de coordonare, îndrumare şi control a pregătirii practice a elevilor reclamă — la nivel municipal — prezenţa unor cadre de specialitate. Şi problema nu este rezolvabilă, întotdeauna şi pentru toate cazurile, pe baze strict voluntare şi obşteşti.

Desigur, în conceperea şi desfăşurarea activităţii practice a elevilor din Capitală se constată o serie de neajunsuri. Amenajarea şi dotarea atelierelor-şcoală, toate verigile pregătirii pentru munca fizică, sistemul în ansamblul său, sînt pasibile de certe îmbunătăţiri. Intenţia noastră, însă, a fost de a cristaliza experienţa pozitivă, de a o propune spre generalizare (şi aceasta explică tonul amiabil, aparent ditirambic al intervenţiei noastre). Deşi de dată recentă, **atelierele din şcoli se definesc cu tot mai multă autoritate ca o adevărată şcoală a muncii productive, în care elevii intră în direct contact nu numai cu uneltele de producţie, cu obiectele muncii, dar şi cu disciplina muncitorească** în spiritul căreia se formează şi se afirmă, cu deplină şi responsabilă conştiinţă, ca viitori constructori, competenţi şi entuziaşti, integraţi organic în efortul creator al producătorilor de bunuri materiale.

NICOLAE GÎRCEAG

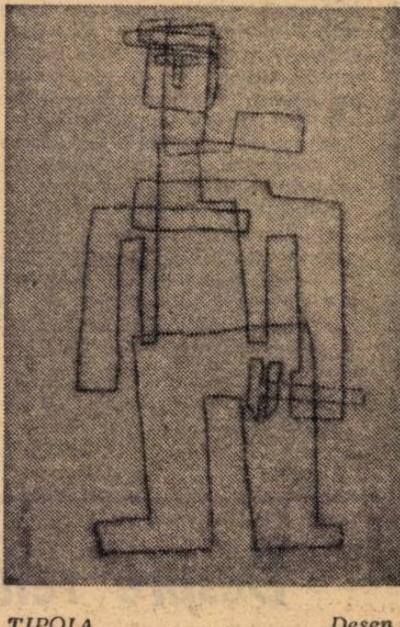

ŢIPOIA *Desen*

Un cabinet de literatură română pentru liceu

(Urmare din pag. a 3-a)

Tehnologia învăţării în cabinetul de literatură

Ceea ce voi propune aici este doar un succint comentariu în legătură cu funcţionalitatea utilajului didactic, a cabinetului în general.

Pornind de la ideea că elevul capătă aici deprinderi de muncă ştiinţifică, dar în acelaşi timp intră în contact cu opere de artă care-l solicită afectiv, trebuie ca de la bun început să concepem ambianţa cabinetului corespunzător acestui dublu scop. Pereţii nu trebuie încărcaţi cu planşe, citate, fotomontaje etc. Ar fi suficient să avem cîteva tablouri ale unor mari scriitori, un afişier al bibliotecii şcolii cu noutăţi, apoi tablouri, ceramică, atît cît să compunem un interior plăcut, o atmosferă de linişte pentru lectură şi meditaţie. Am văzut în unele cabinete şcolare afişate planşe conţinînd rezumarea unor capitole întregi din manual, sau modele de analize literare. Credem că este greşit acest lucru, elevul trebuie să gîndească independent, nu trebuie să-i oferim clişee. Cel mult se pot afişa două planşe cuprinzînd algoritmarea analizei literare atît cît este posibil acest lucru. Astfel, prima planşă va cuprinde elemente ale structurii artistice a operei literare (stilistice: tropi, figuri de stil, prozodie; epice: naraţiune, momentele subiectului, personaj, dialog, compoziţie, introspecţie, retrospecţie; lirice: discurs liric (monolog), notaţie, descriere, pastel, portret), iar a doua planşă va cuprinde părţile constructive ale analizei literare (biografia operei, noutatea mesajului, originalitatea structurii, valoarea operei), cu specificarea că ordinea acestor părţi este indiferentă. Aceste elemente de algoritmare lasă liberă gîndirea elevului, îl invită pe acesta la comentarea originală a operelor studiate.

Activitatea elevilor în cabinet trebuie organizată astfel încît pe lîngă orele de clasă elevii să aibă acces la cabinet şi pentru pregătirea acestor ore. Cum accentul trebuie să cadă pe formarea deprinderilor de muncă ştiinţifică, elevii vor fi iniţiaţi în tehnica cercetării ştiinţifice şi îndrumaţi spre studiu individual. Pentru a se evita supraîncărcarea, clasa se va împărţi în colective de patru-cinci elevi care vor studia şi vor fişa materiale bibliografice diferite. Fişele, colectate în casetele panoului sintetizator, pot fi consultate şi, eventual, copiate de toţi elevii clasei. Elevii se obişnuiesc astfel cu cercetarea ştiinţifică în echipă, se obişnuiesc să prelucreze informaţii şi îşi însuşesc un mare volum de informaţie în mod optim, evitîndu-se supraîncărcarea. Materialul informativ cules prin studiu individual este apoi prelucrat în ora de clasă. Aici trebuie acţionat îndeosebi pentru cultivarea spiritului creator al elevului. În condiţiile create de munca în cabinet, elevul nu mai poate reproduce nişte idei învăţate mecanic din bibliografie, o reluare a informaţiei pentru ea însăşi nu-şi are rostul. Accentul se va pune pe interpretarea ideilor fişate din bibliografia afişată la panoul sintetizator o dată cu prima lecţie despre scriitorul care se studiază. Tot la panou se afişează planul de seminar după care se va duce discuţia în clasă. Elevii îşi selectează fişele după acest plan, iar la clasă le comentează, admiţînd sau respingînd ideile din bibliografie, cu argumente. Evident, nu toate orele afectate studierii unui scriitor trebuie să aibă acest caracter. Ora introductivă, de exemplu, se poate realiza cu mijloace audio-vizuale, punîndu-se accentul nu pe caracterul ei de lucru, ci pe acela de spectacol. La fel, introducerile la orele de analize literare, în care contactul elevului cu opera trebuie să aibă un caracter artistic. Este tot atît de greşită absolutizarea unuia sau a altuia dintre aspectele discutate mai sus. Elevul nu se formează ca viitor cunoscător de literatură nici sufocînd opera în discuţii ştiinţifice care să nu ţină seama de realitatea vie a operei, nici emoţionîndu-se naiv printr-un fel de impresionism şcolar.

Din cele spuse pînă aici cred că iese în evidenţă faptul că utilajul didactic cel mai important din întregul cabinet de literatură este panoul sintetizator. Aici se afişează bibliografia, aici se afişează planurile de seminarii, planurile de compuneri, aici se afişează materialul iconografic de care dispunem, aici sînt păstrate fişele lucrate de elevi şi care pot fi consultate sau copiate de toţi elevii clasei. Panoul se schimbă de cîte ori se trece la studiul unui nou scriitor, iar fişele realizate sînt stocate în fişier.

În cabinet elevii pot întreprinde şi activităţi independente ca: ţinerea unei bibliografii la zi a articolelor din revistele literare referitoare la scriitorii din programă, documentarea şi elaborarea unor lucrări ştiinţifice pentru societatea ştiinţifică a elevilor, documentarea pentru diferite conferinţe pe teme de literatură (elevii anilor III şi IV pot fi solicitaţi să ţină conferinţe pe diferite teme), scrierea unor montaje literare etc. Activitatea la cabinet deci trebuie să fie tot atît de intensă în afara orelor de clasă, trebuie asigurat un orar cît mai convenabil pentru elevi, deşi ei trebuie să se obişnuiască să lucreze independent şi acasă ori în biblioteci publice. Cabinetul însă trebuie să le ofere condiţii model de studiu. Aşa cum spuneam mai sus, aprofundarea problemelor ridicate de tehnologia învăţării în cabinet, descrierea amănunţită a folosirii fiecărui utilaj în parte ar acoperi spaţiul unui volum. În acest articol noi nu am vrut decît să schiţăm problema, invitînd colegii cu preocupări în această direcţie la o discuţie de aprofundare.

SIMPOZIONUL NAȚIONAL „EDUCAREA ELEVILOR PENTRU MUNCA PRODUCTIVĂ"

În întreaga țară sînt în curs de desfășurare lucrările etapei județene a Simpozionului național **„Educarea elevilor pentru munca productivă"**, organizat de Comitetul Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură și Ministerul Educației și Învățămîntului. În ultimul timp au avut loc simpozioane în județele : Galați, Olt (8 aprilie), Mureș, Vrancea (10 aprilie), Sibiu, Brașov (11 aprilie), Sălaj (12 aprilie), Bistrița (14 aprilie), Caraș-Severin, Harghita, Prahova (15 aprilie), Covasna, Brăila, Timiș (17 aprilie), Bihor, Cluj, Constanța, Gorj, Mehedinți, Suceava, municipiul București (18 aprilie) și Hunedoara (19 aprilie).

Relatăm mai jos cîteva aspecte de la lucrările unora dintre fazele județene ale simpozionului.

● PRAHOVA

La Ploiești etapa județeană a simpozionului : „Educarea elevilor pentru munca productivă" a fost organizată, în colaborare, de către Inspectoratul școlar județean Prahova, Sindicatul învățămînt Ploiești, Casa corpului didactic și Consiliul județean al Organizației pionierilor, sub egida Comitetului județean Prahova al P.C.R.

La lucrările simpozionului au fost prezenți tovarășii : ing. **Ilie Cișu**, prim-secretar al Comitetului județean de partid, conf. univ. **Virgiliu Radulian**, președinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, prof. **Elena Cojan**, secretar al Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, cadre didactice și cercetători științifici.

După salutul Comitetului județean Prahova al P.C.R., în cadrul ședinței plenare au fost prezentate referate și apoi a fost vizitată expoziția : „Activitatea tehnico-productivă a elevilor din județul Prahova în anul școlar 1971—1972".

Lucrările simpozionului au continuat după-amiază, pe secții, în cadrul cărora au fost susținute comunicări de către cercetători, ingineri, cadre didactice din municipiul Ploiești și din județul Prahova, precum și de invitați din București. Simpozionul s-a bucurat de un interes deosebit din partea participanților.

● BRAȘOV

Desfășurarea acestei manifestări a avut loc în sala Teatrului dramatic din Brașov, la 11 aprilie a.c. După alocuțiunile rostite de către prof. **Elena Georgescu**, inspector școlar general, de reprezentați ai Comitetului județean Brașov al P.C.R., ai Consiliului popular județean, și ai Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, numeroșii participanți la lucrările simpozionului au audiat expunerea „Homo tehnicus și problemele educației sale" ținută de **Romeo Dăscălescu**, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului, au vizitat expoziția cu lucrări de artă plastică și artizanat ale elevilor din județ, deschisă la Liceul „Unirea" din localitate.

În continuare, în cadrul celor zece secții ale simpozionului, au fost prezentate 34 de referate și comunicări.

● CONSTANȚA

În ședința plenară a simpozionului desfășurat, marți 18 aprilie a.c., în sala Teatrului de stat din Constanța, cuvîntul de deschidere a fost rostit de prof. **Leonida Florea**, inspector general școlar. Lucrările simpozionului au fost salutate de prof. **Nicolae Burcea**, din partea Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, de reprezentanți ai organelor județene de partid și de stat.

Participanții au audiat apoi comunicările : „Concluzii privind educarea elevilor pentru munca productivă" (prof. dr. Petre Bărbulescu de la Institutul de cercetări pedagogice din București), „Educarea atitudinii pozitive a copiilor față de muncă, prin activitățile pionierești" (prof. Toma Mareș, președinte al C.J.O.P. Constanța) și „Munca productivă și implicațiile ei în învățămîntul general" (prof. ing. I. Chipoancă, directorul Școlii profesionale S.N.C.). În cadrul lucrărilor desfășurate în opt secții, la Liceul „Mircea cel Bătrîn" din localitate, s-au prezentat 56 de comunicări privind sisteme, metode și procedee de instruire tehnico-productivă, rolul învățămîntului preșcolar și elementar (clasele I—IV) în pregătirea elevilor pentru munca productivă, mijloacele principale de instruire tehnico-productivă a elevilor în atelierul și ferma agricolă școlară, rolul și locul maistrului-instructor în procesul de instruire tehnico-productivă a elevilor, corelații între învățămîntul de cultură generală și cel profesional și tehnic privind educația prin muncă a elevilor, rolul și locul muncii productive în educarea comunistă a elevilor, contribuția organizațiilor de tineret și a organizațiilor sindicale la perfecționarea procesului de instruire tehnico-productivă etc.

● SUCEAVA

La Casa de cultură a sindicatelor din Suceava, a avut loc la 18 aprilie a.c. faza republicană a simpozionului dedicat educării elevilor pentru munca productivă. În deschiderea lucrărilor a luat cuvîntul prof. **Miza Iulia Leo**, președinte al Comitetului sindicatului învățămînt din municipiu. Au fost rostite cuvinte de salut de către reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, ai Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură. Participanții au audiat expunerile : „Legarea activității din școală de viața productivă — obiectiv de prim ordin al politicii Partidului Comunist Român" ținută de Alexandru Toma de la Comitetul județean de partid și „Educarea tineretului pentru munca productivă — preocupare majoră a școlilor din județul Suceava", prezentată de Eugen Pleșca, inspector școlar general. Au fost vizitate apoi expozițiile deschise cu acest prilej „Expo '72" și „Aportul tineretului la înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român".

Temele abordate în cadrul celor nouă secții s-au referit la contribuția disciplinelor de învățămînt la educarea elevilor pentru munca productivă, la rolul și locul muncii productive în pregătirea și educarea elevilor, la sistemele, metodele și procedeele de instruire tehnico-productivă și la aportul organizațiilor sindicale la mobilizarea cadrelor didactice în vederea perfecționării continue a organizării și desfășurării activității tehnico-productive.

● HUNEDOARA

Miercuri, 19 aprilie a.c. s-a desfășurat în sala de festivități a Liceului „Decebal" din Deva, etapa județeană a simpozionului „Educarea elevilor pentru munca productivă", organizat de Inspectoratul școlar al județului Hunedoara, Sindicatul învățămînt și Casa corpului didactic. În ședința plenară, după cuvîntul de deschidere rostit de **Cornel Stoica**, inspector școlar general, lucrările simpozionului au fost salutate de reprezentanți ai organelor centrale și ai organelor județene de partid și de stat. În continuare, participanții au audiat referatul „Munca productivă, factor primordial în pregătirea și educarea elevilor" ținut de prof. Vasile Blendea, inspector școlar șef. Lucrările simpozionului au avut loc în cinci secții, și au fost prezentate 28 de referate și comunicări, dintre care reținem : „Influenta activității tehnico-productive în educarea comunistă a elevilor", „Tradiții progresiste ale școlii românești pe linia pregătirii tineretului pentru muncă, pentru viață" „Metode și procedee folosite în activitatea de instruire tehnico-productivă în atelierele-școală", „Contribuția activităților din cadrul minifermei școlare la educarea elevilor pentru munca productivă", „Preocuparea pentru educarea prin muncă și pentru muncă a elevilor din clasele I—IV", „Formarea deprinderilor de muncă la preșcolari".

VIOLETA APOSTOL
HRISTU CĂNDROVEANU

Cercetare și muzeistică școlară

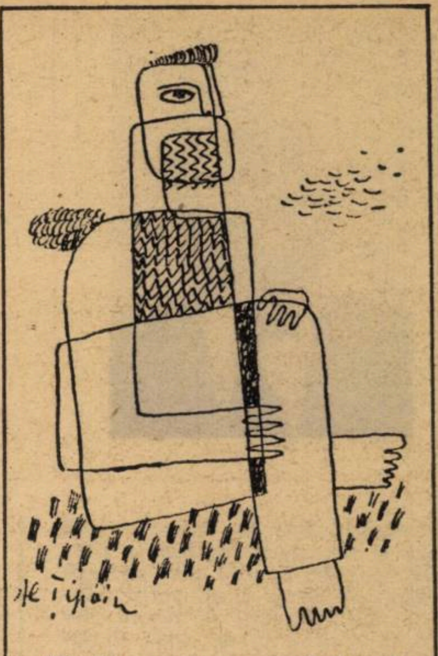

Țipoia *Brâncuși*

Învățătorii și profesorii din județul Teleorman apelează tot mai mult în predarea istoriei la elementele de istorie locală cu ajutorul cărora lecțiile sînt mai viu colorate, conținutul lor de idei și sentimente se realizează multilateral, afirmația teoretică se sprijină pe aspecte concrete și devine mai convingătoare. Într-un cuvînt, valențele educative ale lecțiilor de istorie capătă astfel o adîncă funcționalitate.

De toate aceste adevăruri, pe care le-am desprins din cercetarea activității unor cadre didactice, sînt tot mai mult convinși învățători ca Draga Ionescu de la Școala generală nr. 2 din Alexandria, Toma Iacovache, de la Școala generală din comuna Prunaru, Popescu Florian de la Școala generală din comuna Uda. Clocociov. Astfel de învățători pun un accent deosebit pe elementele de istorie locală, realizînd lecții și vizite în muzee, pe șantiere arheologice, la monumente și locuri istorice etc.

Preocupările didactice de folosire a elementelor de istorie locală au atras după ele și preocupări de cercetare științifică privind trecutul istoric al diferitelor localități din județ. Piesele arheologice, etnografice și folclorice adunate în cadrul acestor cercetări au dus la organizarea unor colțuri sau camere muzeistice școlare și chiar la înființarea unor valoroase muzee sătești sau școlare alcătuite tematic și avînd perspective de extindere.

În ultima vreme, în județul Teleorman, pasiunea cercetării aspectelor de istorie locală este privită de cadrele didactice, în special de profesorii de istorie, care sînt organizatorii și animatorii unor importante acțiuni pe această linie, ca o stringentă necesitate. Este suficient, cred, să amintim faptul că alături de realizările pe această linie, devenite acuma tradiționale, ale unor școli ca cele din Storobăneasa, Beiu, Lisa etc., în anul școlar 1970—1971, au fost înregistrate noi succese pe această linie și în școlile din Drăcșani unde întregul colectiv profesoral, în frunte cu pasionatul colecționar, învățătorul A. Popescu, a înființat un muzeu sătesc devenit obiectiv turistic al județului.

Funcția educativă și valoarea didactică a muzeului de la Drăcșani s-au verificat într-un mod superior atît în cadrul numeroaselor lecții de istorie pe care profesorii le-au organizat în incinta lui, cît și în cadrul unor acțiuni privind metodica predării lecțiilor de istorie inițiate de cercurile pedagogice.

Deosebit de valoroasă este și experiența, de dată mai recentă, pe care a acumulat-o Liceul nr. 1 din Roșiori — profesori Eugen Delcescu și Ileana Delcescu — și Liceul economic din aceeași localitate — profesor Marica Ștefan — care au pus bazele unor muzee de istorie riguros sistematizate, cu o zestre muzeistică adunată de pe un teritoriu imens.

Bogata colecție de obiecte arheologice din toate școlile județului constituie un valoros fond muzeistic și este rezultatul muncii pline de asiduitate, de pasiune și migală a colecționarilor modești care sînt învățătorii și profesorii. Am distins răbdarea și perseverența acestor dascăli, spiritul responsabilității față de educarea elevilor și respectul față de cercetarea trecutului de luptă al poporului român.

În vizitele organizate și în lecțiile ținute la colțurile muzeistice, în camerele muzeu, sau în muzeele școlare, elevilor le sînt prezentate aspecte concrete din viața și munca strămoșilor noștri, din lupta acestora pentru independență națională, din lupta revoluționară a poporului nostru sub conducerea Partidului Comunist Român, din viața poporului nostru de după 23 August 1944, din prefacerile sociale și din eforturile întregului popor pentru construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Un fapt ce merită neapărat amintit este și acela că atît în colecționarea obiectelor, cît și în amenajarea muzeelor sînt folosiți, în calitate de mici cercetători, și elevii.

Ca urmare a măsurilor care au fost luate în cadrul cercurilor pedagogice, al colectivelor de cadre din fiecare școală, acțiunea de organizare a muzeelor școlare va cunoaște în județul Teleorman noi dimensiuni printr-o extindere care va angaja tot mai multe cadre didactice.

FERNAND CHIREA

CENTRUL DE CERCETARE PEDAGOGICĂ
ȘI DE PERFECȚIONARE A PERSONALULUI DIDACTIC
DIN ÎNVĂȚĂMÎNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC

București, Calea Victoriei nr. 149

anunță scoaterea la

CONCURS

a următoarelor posturi :

— 1 șef de lucrări (lector), specialitatea economie politică — științe sociale, poziția 48 din Statul de funcțiuni.
— 1 șef de lucrări (lector), specialitatea construcții civile și industriale, poziția 44 din Statul de funcțiuni

Cererile de înscriere la concurs se vor depune, în termen de 30 de zile de la data publicării acestui anunț în Buletinul Oficial, la sediul instituției din Calea Victoriei nr. 149, însoțite de actele prevăzute de Statutul personalului didactic din anul 1969 și de instrucțiunile Ministerului Învățămîntului nr. 84 539/1969.

Concursul se va ține la sediul instituției din Calea Victoriei nr. 149, la 30 de zile de la expirarea termenului de înscriere la concurs.

Informații suplimentare se pot obține la sediul instituției sau la telefon 13 02 73.

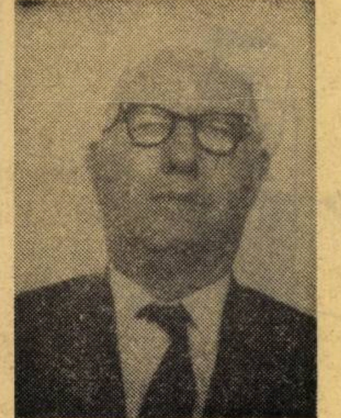

„Mă simt legat de România, de istoria, de limba și de literatura ei“

Interviul nostru cu profesorul ERIC D. TAPPE

Profesorul Eric D. Tappe predă limba și literatura română la Universitatea din Londra de aproape un sfert de secol. E un vechi prieten al țării noastre și, recent, s-a aflat în țară timp de două săptămîni, la invitația Ministerului Educației și Învățămîntului, în cadrul schimburilor culturale dintre România și Marea Britanie.

A fost preocupat, în cursul acestei vizite, între altele, de eventuale posibilități de amplificare și ameliorare a schimbului de studenți și cadre didactice — temă ce a făcut obiectul unei audiențe la tovarășul Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului.

Profesorul Tappe speră ca într-un viitor nu prea îndepărtat să se găsească mijloacele necesare pentru ca schimbul de studenți și de cadre didactice dintre cele două țări să se amplifice.

O altă preocupare a profesorului Eric Tappe cu ocazia acestei vizite a fost cunoașterea învățămîntului cu limbă de predare engleză din țara noastră.

Tot în cadrul unei mai bune cunoașteri a realităților culturii noastre, profesorul Eric Tappe a vizitat Muzeul literaturii române și redacția revistei „Manuscriptum“ unde a fost primit de dr. Al. Oprea.

După cum se va vedea, accentul principal al preocupărilor românești ale profesorului Eric Tappe se pune pe sectorul didactic al activității sale, aspectul ei literar, vreau să spun lucrările de sinteză și traducerile publicate pînă acum fiind menite și ele, în principal, să fie un ajutor și un îndrumar studenților săi — și altora.

Cu prilejul prezenței sale în țară profesorul Tappe a făcut o scurtă vizită și Universității din Timișoara.

Interlocutorul nostru, pe care îl cunosc mai de mult, obișnuiește să se exprime cu o sobrietate, cu o discreție, aș spune chiar, cu o teamă de căldură, ce pot fi un model de gen chiar pentru (pe nedrept) proverbiala „răceală“ britanică, și sub care, cine nu îl cunoaște, cu greu poate bănui bogăția sentimentelor, vibrația afecțiunii și vastitatea cunoașterii.

— De douăzeci și patru de ani răspîndiți limba și literatura română la Universitatea din Londra. V-a legat această activitate, sufletește, de România și de români ?

Prof. Eric Tappe : Natural, după atîția ani de predare a limbii și literaturii române, după numeroasele vizite făcute în România — cred că actuala mea vizită este a zecea — mă simt legat de țară și de peisajele ei, mă simt legat de istoria, de limba și de literatura ei. Și apoi, mi-am făcut aici prieteni mulți și buni.

— Veniți în țară adesea. Știu că ați vizitat școli, că ați întîlnit cadre didactice, studenți. Cu ce impresie ați rămas ?

Prof. Eric Tappe : Cu prilejul vizitelor mele precedente am cunoscut mulți profesori universitari, am întîlnit mulți studenți, precum și numeroși cercetători. Pot spune că am ajuns, acum, să cunosc destul de bine patru dintre universitățile românești, pe cele de la București, Iași, Cluj și Timișoara. Toate mi-au făcut o impresie deosebit de bună și mi-au lăsat amintiri foarte, foarte agreabile.

Trebuie să vă mărturisesc că și eu și mulți dintre compatrioții mei sîntem foarte impresionați de calitatea deosebită, de nivelul înalt la care se vorbește limba engleză de către cei care au învățat-o aici.

În călătoria mea actuală am avut posibilitatea să îmi lărgesc cunoștințele despre sistemul de învățămînt din România. Am vizitat și un liceu cu limbă de predare engleză, Liceul „C. A. Rosetti“. Vă spun drept, era o încîntare să vezi vivacitatea elevilor de șapte ani, care încep să învețe englezește, interesul și talentul elevilor ceva mai crescuți, dar nu mai puțin și entuziasmul arătat de corpul didactic.

— Care sînt preocupările dominante la catedra pe care o conduceți ?

Prof. Eric Tappe : Secția română de la Universitatea din Londra se preocupă în egală măsură și de limbă și de literatură. Examinarea studenților care iau româna ca obiect principal se face pe bază de lucrări scrise. Aceste lucrări cuprind, în general : traduceri din limba română în limba engleză ; traduceri din limba engleză în limba română : eseuri redactate în limba română ; lucrări pe teme de istorie a limbii române ; lucrări pe teme de istorie a literaturii române de pînă la 1821 ; lucrări pe teme de istorie a literaturii române de după 1821. Apoi, o lucrare fie în domeniul filologiei romanice comparate, fie despre unul dintre scriitorii : Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, I. L. Caragiale.

Urmărim cu multă insistență ca studenții noștri să vorbească românește curgător. În aceste străduințe studenții sînt ajutați de un cadru didactic trimis din țară. În actualul an școlar această misiune e îndeplinită de profesorul Dan Duțescu.

Domnul Dennis Deletant, un alt cadru didactic al secției noastre, acordă, în activitatea sa, un interes deosebit literaturii românești vechi și filologiei romanice. Atît el cît și eu ținem cursuri numeroase în sfere variate.

— În curînd va apare în Statele Unite o carte a dv. despre Caragiale. Ce ne puteți spune despre ea ?

Prof. Eric Tappe : Cartea mea — aflată sub tipar — apare în colecția „Twayne's World Authors Series“. Fiecare volum din această colecție este un studiu critic și analitic despre un singur autor.

Am introdus, în lucrarea mea, ceva mai multe și mai ample fragmente — din propriile mele versiuni în limba engleză ale operelor lui Caragiale — decît se obișnuiește în această colecție, determinat de considerentul că textele originale vor fi, natural, accesibile unui număr mai restrîns de cititori ai cărții mele, decît dacă ar fi fost texte într-o limbă de circulație universală, ca, de pildă, franceza.

ANDREI ION DELEANU

Vă prezentăm

Asociația Internațională de Orientare Școlară și Profesională

(A.I.O.S.P.)

Creată cu 20 de ani în urmă în scopul de a stimula pe plan mondial preocupările pentru orientarea școlară și profesională a tineretului și de a încuraja cercetările în domeniile de care ea se leagă strîns — psihologia, pedagogia, sociologia profesiilor — A.I.O.S.P. cu sediul la Luxemburg) înmănunchează circa 40 de țări.

În palmaresul activității acestei organizații internaționale se află un număr însemnat de congrese pe teme de mare actualitate socio-pedagogică („Situația internațională a orientării profesionale" — Bonn, 1954, „Umanism și orientare profesională" — Bruxelles, 1958, „Integrarea tinerilor într-o lume în evoluție tehnică și economică accelerată" — Paris, 1962, „Orientarea profesională în învățămîntul superior" — Mexico, 1969), de seminarii („Organizare, personal și tehnica orientării profesionale" — Montecatini, 1953, „Orientarea profesională a handicapaților" — Jerusalim, 1960, „Unitate și diversitate în orientarea școlară și profesională" — Madrid, 1967, „Orientare profesională, educație școlară și formație profesională" — Roma, 1968 etc.), ședințe de studiu („Informație școlară și profesională" — Geneva, 1963, „Raporturi între orientarea profesională și economie" — Essen, 1964, „Folosirea ordinatoarelor electronice în orientarea școlară și profesională" — Geneva, Bruxelles, Mons 1969 etc.), anchete, studii și lucrări de cercetare și informare ș.a.

De remarcat efortul Asociației Internaționale de Orientare Școlară și Profesională de a găsi și sugera — pe baza studiilor întreprinse și a dezbaterilor între specialiști pe care le organizează — măsurile, procedeele și mijloacele pe care trebuie să le folosească organizatorii școlii de pretutindeni în vederea orientării cît mai științifice și mai realiste a tinerilor spre viitoarea profesie, în interesul plenar al societății. Asociația devine astfel un organism deschis tuturor practicienilor și cercetătorilor din lume care vor să dea muncii de orientare școlară și profesională un caracter sistematic și cît mai științific.

Cum spunea prof. José Germain, președintele acestei asociații, în articolul semnat în buletinul Biroului internațional al educației „Documentare și informare pedagogică" (nr. 180/1971) — „A.I.O.S.P. ocupă un loc de prim rang între organismele internaționale prin strădaniile ei neslăbite de a servi, la nivelul fiecărei țări și la nivel internațional, dezvoltarea reală a orientării școlare și profesionale" de a spori efectele ei în interesul omului și al societății.

ANA COSMIN

TELEX • TELEX • TELEX

Printre măsurile democratice luate de guvernul din **R.D. Vietnam** se numără și lărgirea accesului la carte și cultură al femeilor. Revista „Fammes du Vietnam“ publică, pentru ilustrare, o serie de statistici foarte concludente. Cele din domeniul învățămîntului arată, de exemplu, că în 1946, în întregul Vietnam, frecventau școala primară circa 138 000 de fete, față de 1971, cînd numai în Vietnamul de nord, învățau peste 2 178 000 de eleve. În învățămîntul general funcționau în 1946 circa 1470 de învățătoare, iar în 1971 aproape 66 300 ; raportul acesta este de 0 la 1 900 în domeniul școlilor tehnice și superioare. Tot astfel în 1946 numai trei femei îndeplineau funcția de director sau director adjunct în școala generală ; numărul lor s-a ridicat în 1971 la 4067.

În **R. S. Cehoslovacă** funcționează peste 8 000 de creșe și grădinițe cu circa 378 000 de locuri, scutind astfel de grija supravegherii copiilor circa 91 % din mamele ocupate în producție. La aceasta se adaugă înlesnirile pentru mamele căsătorite sau celibatare — care au copii mai mici de 15 ani — cu privire la menținerea în cîmpul muncii, coordonarea duratei zilei de lucru cu trebuințele lor de familie, concediile pentru maternitate și pentru studii, alocațiile pentru copii (pentru un copil 90 de coroane, pentru doi — 330 pentru trei 680, pentru patru 1030 și pentru ceilalți cîte 240 de coroane pe lună) ș.a.

Peste 130 000 de tineri între 15—25 de ani din capitala **Italiei**, adică 30% din totalul locuitorilor ei de această vîrstă, au încercat cel puțin o dată efectul stupefiantelor. Procentul cel mai ridicat îl prezintă tinerii pînă la 20 de ani

Pentru a susține în mod... competent lupta împotriva consumului de stupefiante, municipalitatea din Roma a organizat nu de mult cursuri speciale pentru cadrele didactice, în speranța că ele vor putea contribui la înlăturarea drogurilor din școală.

În tot mai multe școli din **R.F. a Germaniei** se învață limba rusă. Astfel, de la începutul anului școlar studiul acestei limbi a fost introdus și în Saxonia inferioară, în 47 de licee și în alte trei școli secundare de diverse tipuri. În 11 din cele 47 de licee, elevii au posibilitatea să aleagă rusa în locul limbii latine sau franceze. În acest caz rusa devine una din cele patru discipline obligatorii la examenul de bacalaureat.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din invățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 46
Sîmbătă 29 aprilie 1972
16 pagini — 1 leu

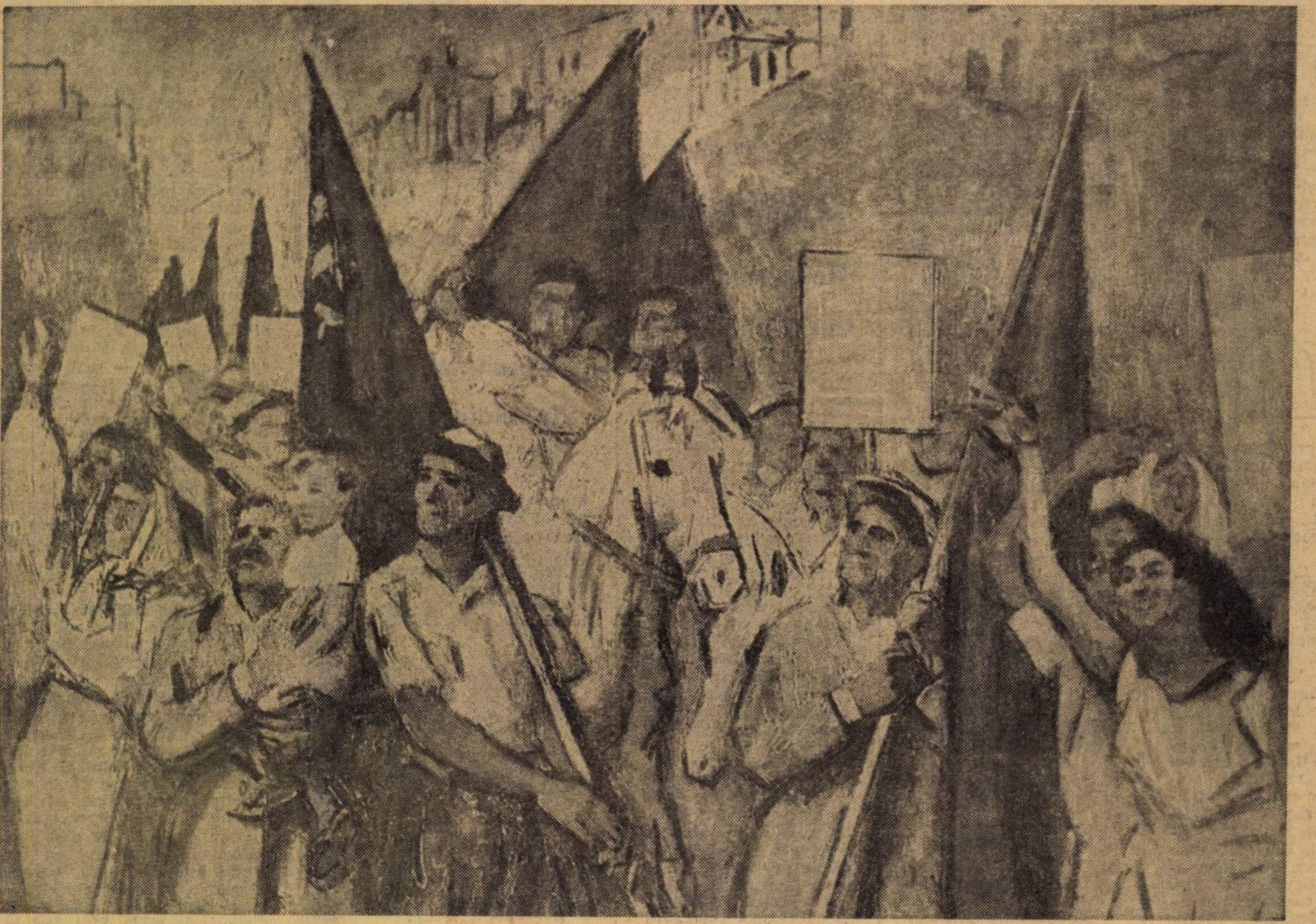

1 MAI

Ciucurencu

CULTUL MUNCII

Petalele cu care caligrafiem, la fiecare 1 Mai, cuvintele de solidaritate proletară, de cinstire a ceea ce leagă mai profund și mai uman inimile celor ce muncesc sînt de mult însemnele tradiționale ale celei mai scumpe dintre sărbătorile omenirii truditoare. Dar dincolo de simboluri, poporul nostru se înfățișează la marea sărbătoare din luna florilor și a deplinei primăveri cu roade care se întrec în strălucire și grandoare : admirabile combinate, uzine și fabrici, puternice hidrocentrale — perle ale industriei noastre socialiste —, centre de cercetări, de calcul și de învățămînt, noile și înnoitele orașe...

Obiect de mîndrie patriotică pentru noi toți cei care străbatem epoca desăvîrșirii construcției societății noi, multilateral dezvoltate, stîrnind peste hotare pînă și admirația privitorilor sceptici ai rînduielilor socialiste — aceste realizări vorbesc lumii despre ceea ce pot să dea, pentru binele general, mințile și brațele descătușate, despre imensa forță organizatoare și de execuție a poporului stăpîn pe viitorul său, proprietarul bunurilor materiale și spirituale ale societății. Căci, niciodată în istoria sa, poporul nostru nu a fost, ca astăzi, conducător și responsabil de bunul mers al vieții în patria sa, în care participarea maselor la luarea celor mai importante decizii politice și de stat a devenit o practică de neînlocuit.

Gîndurile ce s-au obișnuit să se întoarcă, la fiecare 1 Mai, spre șirul lung al realizărilor societății românești moderne descoperă în fiecare din ele o dominantă care le-a conferit trăinicia : munca pasionată, plină de abnegație a maselor libere, făuritoare conștiente ale propriului destin. Inspiratorul înțelept al actelor creatoare, mobilizatorul oamenilor la opera de conducere și gospodărire a societății — partidul clasei muncitoare a privit întotdeauna cu venerație hărnicia caracteristică poporului nostru, spiritul lui de dăruire pentru prosperitatea generală, care l-au făcut prezent cu uimitoare înfăptuiri în istoria deceniilor libere. Bizuindu-se, în elaborarea celor mai exigente planuri ale construcției socialiste, pe aceste carate de preț ale sufletului românesc de o mare strălucire, partidul, prin cuvîntul și exemplul secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al tuturor comuniștilor, a făcut din muncă obiectul celor mai nobile și mai statornice preocupări ale cetățenilor patriei. Cultul ei însuflețește și fertilizează prezența fiecărui om în sînul societății. Căci un adevărat cult al muncii se înalță astăzi de pe ogoarele, de pe șantierele și uzinele țării. Un adevărat cult al muncii se constituie între zidurile școlilor, în care activitatea intelectuală se împletește cu cea fizică, studiul la clasă cu lucrul eficient, social — util din ateliere — din cele 10 mii de ateliere care stau la dispoziția elevilor — în laboratoare, pe ogoare, pe șantierele muncii patriotice de înălțare a școlilor, de înfrumusețare a orașelor, de sporire a spațiului verde. Munca intelectuală și fizică constituie însuși modul de existență al școlarului de azi, cetățeanul cu sarcini constructive precise de mîine.

România a fost adeseori comparată — și noi am simțit că pe drept cuvînt — cu un vast șantier dominat de efervescența tonică a muncii, de optimismul ascensiunilor spre culmi și al marilor împliniri. Acesta este și sentimentul cu care oamenii de pe ogoarele, din fabricile, din școlile patriei se înfățișează la marea sărbătoare a solidarității muncitorești internaționale.

STELA PREDESCU

ACCENTE

„Steaua“

Este greu să ne imaginăm Clujul fără revista Steaua. Chiar dacă ar fi să luăm în considerare numai faptul că multă vreme a fost singură în acea parte a ţării. Dar, evident, nu în asta trebuie căutate neapărat meritele sale esenţiale. Ele sînt regăsibile, imediat şi impresionant, în atitudinea ei literară, şi în genere culturală. În Steaua au publicat Blaga, Voiculescu, Barbu, Arghezi, Bacovia — ca să ne referim doar la cîteva valori — într-o perioadă în care acest lucru însemna, fără îndoială, un act de responsabilitate. Succedîndu-i lui A. E. Baconsky, poetul Aurel Rău a ştiut să menţină şi să crească probitatea morală şi artistică a revistei. În coloanele ei au semnat nume prestigioase. Ea şi-a format, însă, şi un cerc stabil de colaboratori care i-a asigurat soliditate şi sensul major în situaţia culturii transilvănene. Mircea Zaciu, D.R. Popescu, Victor Felea, Aurel Gurghianu, Leon Baconsky, Ion Vlad, de exemplu. Lor li s-au adăugat, apoi, Mircea Tomuş, Virgil Ardeleanu şi tinerii Ion Pop, Mircea Muthu, Virgil Stanciu, Petre Poantă. Evident, este cu neputinţă să faci, în cîteva rînduri, un bilanţ amplu. Dar este sigur că acest bilanţ se înregistrează în conştiinţa cititorului. De mai bine de un an, publicaţia apare bilunar. Ea şi-a păstrat caracterul de revistă deschisă tuturor oamenilor de litere şi de cultură, înalta ţinută civică şi artistică. Permanenţele valorice s-au menţinut ca atare, iar constanţa orientării n-a cunoscut, de-a lungul existenţei, abdicări de la misiunea nobilă ce i s-a încredinţat încă de la apariţie. În paginile ei găsim exprimate manifest idealurile societăţii noastre. Articolele programatice sînt susţinute de proza şi poezia ce se publică, de critica fenomenului literar. Nici alte zone artistice nu rămîn neacoperite: arta plastică, teatrul, filmul, traduceri etc. Cunoscîndu-şi datoriile ce-i revin, Steaua se străduieşte să răsplătească încrederea noastră, a tuturor, fiind o revistă de mare ţinută.

V. Bucium

„Pagini sătmărene“

În ultima vreme, în multe judeţe ale ţării au apărut culegeri cu lucrări ale cadrelor didactice: lucrări de literatură şi artă, de cercetare ştiinţifică, de metodică, amintiri şi impresii din şcoală etc. Ele dovedesc efervescenţa creatoare din rîndul învăţătorilor şi profesorilor şcolilor noastre, atestă un fenomen vizibil tot mai pregnant în ultima vreme: munca acestor oameni, dincolo de zidurile şcolii, nu se pierde în van, ci devine cunoscută, ajunge un bun la îndemîna tuturor.

Culegerea *„Pagini sătmărene“* apărută recent sub egida Inspectoratului şcolar Maramureş, a Sindicatului salariaţilor din învăţămînt şi a Casei corpului didactic din Satu Mare, vine să confirme o dată în plus acest lucru. Culegerea este împărţită în următoarele compartimente: „Aspecte metodice“, „Literatură-artă“, „Texte şi documente“, „Idei, oameni, fapte“, „Cronici“ şi „Revista revistelor“. Rubrica „Aspecte metodice“ are ponderea cea mai mare şi ni se pare, în acelaşi timp, şi cea mai substanţială. Meritul alcătuitorilor culegerii este că ei au selectat, pentru această rubrică, materiale, aproximativ de acelaşi nivel, din diverse discipline predate la clasă: literatură, matematică, fizică, geografie etc. O bună impresie produc, de asemenea, rubricile „Idei, oameni, fapte“ şi „Cronici“ — ultima scrisă, în general, cu multă acuitate.

Chiar dacă condiţiile grafice şi hîrtia nu sînt de cea mai bună calitate, „Pagini sătmărene“ se numără totuşi printre apariţiile reuşite de acest gen de la noi.

Dim. R.

Reînvie o frumoasă tradiţie

Inspectoratul şcolar al judeţului Suceava a iniţiat — cu titlu experimental — un cerc metodic cultural al învăţătorilor în cinci centre din judeţ: Adînca, Udeşti, Dolhasca, Fîntînele şi Fălticeni, reluînd astfel o veche tradiţie a învăţămîntului românesc.

Prima manifestare în cadrul experimentului a avut loc la Adîncata, fiind pe două coordonate distinctive: perfecţionarea măiestriei pedagogice şi însuşirea de noi cunoştinţe în domeniul activităţii politice şi cultural-educative cu adulţii. În prima jumătate a zilei, cadrele prezente au participat la patru lecţii deschise şi au dezbătut referatul „Contribuţia principalelor discipline de învăţămînt la educarea elevilor prin muncă şi pentru muncă“.

În după-amiaza aceleiaşi zile, cadrele didactice, împreună cu un număr mare de cetăţeni — tineri şi vîrstnici din localitate — au participat la manifestările cultural-politice pregătite de învăţătorii gazdă.

Cercuri metodice-culturale au mai avut loc şi în centrele Udeşti, Dolhasca şi Fălticieni. Aici, ca şi la Adîncata, s-au organizat activităţi didactice, dezbateri pe marginea referatelor metodice şi comunicărilor ştiinţifice, activităţi cultural-artistice pregătite de învăţătorii din localităţile respective cu elevii şi adulţii, precedate de expuneri privind realizările obţinute de poporul român sub conducerea P.C.R. în cincinalul precedent şi perspectivele de dezvoltare a ţării noastre în cincinalul actual, adunări tematice pionereşti etc.

Ion Bivoleanu

Despre colegi din alte vremuri

Amatorilor de literatură pentru copii şi tineret, numele scriitorului şi publicistului George Nestor le este de acum bine cunoscut. Romanele „Puiul ciorii“, „Călăreţi în zare“, „Omul din parc“, „Castelul simpatic“ sau volumele de schiţe şi povestiri cum au fost „Rata cu mărgele“, „Flăcări de orgă“, „Unde cîntă ciocîrlia“ şi altele l-au impus ca pe un prozator de talent, înzestrat cu darul de a înţelege şi de a răspunde prin scrierile sale subtilităţilor sensibilităţii copiilor şi tineretului, gustului şi preferinţelor lor literare. Calitate care explică de altfel prezenţa unora din prozele sale în manualele de citire de clasa a III-a şi clasa a IV-a sau în recomandările de lectură extraşcolară pentru elevi.

Nu de mult, în Editura „Ion Creangă“ i-a apărut romanul „Capcana viselor“, reeditare substanţial revăzută şi refăcută a romanului „Cineva scutură cuibul“. „Capcana viselor“, aşa cum ne apare astăzi, degajată de balastul de convenţionalism care umbrea valoarea primei ediţii, înfăţişează cu remarcabilă veridicitate cîteva momente din viaţa unui sat de prin împrejurimile Bîrladului.

Naraţiunea, simplă dar plină de naturaleţe şi de căldură, reînnoieşte în memoria contemporanilor cîteva momente familiare: cazul fiului de învăţător sărac care voia să urmeze cursurile liceului, meschinele dar atît de decisivele probleme de îmbrăcăminte, de gazdă, de manuale pe care le punea împlinirea acestui vis, repercusiunile pe care le putea avea asupra condiţiei de elev cea mai mică modificare din bugetul familiei, inechitatea tratamentului la care erau supuşi elevi săraci faţă de cei bogaţi şi multe altele. Pe de altă parte, „Capcana viselor“ ne prilejuieşte rememorarea atmosferei din viaţa satului de acum 30 de ani, raporturile învăţătorilor cu ţăranii din sat.

Mai ales pentru elevi şi pentru dascăli, „Capcana viselor“ este o lectură atractivă care vorbeşte simplu, cu emoţionantă sinceritate, despre colegii din alte vremuri.

Oct. B.

Concursul de biologie

Comisia centrală de concurs a Societăţii de ştiinţe biologice, a stabilit lucrările de laborator obligatorii pentru faza judeţeană care va avea loc la 14 mai 1972. *Anul I:* determinări de fosile caracteristice precambrianului şi paleozoicului. *Anul II:* determinări după materialele naturalizate, sau preparate umede, menţionate în cuprinsul manualului (celenterate, viermi, moluşte, artropode, peşti, batracieni, reptile); disecţii: organizare internă la batracieni. *Anul III:* determinări de preparate microscopice existente în normativul „Didactica“, corespunzător conţinutului manualului; disecţie pe ochi mamifer. *Anul IV:* observarea şi descrierea pe preparate existente „Didactica“ a cromozomilor în radicelele de ceapă; observarea şi interpretarea adaptărilor determinate de relaţia dintre organism şi mediu. *Anul II (clasa specială):* obţinerea şi observarea preparatelor microscopice la plante şi animale (Allium cepa, Elodea canadensis, fibră musculară striată); viaţa într-o picătură de apă (mişcări de orientare la Paramecium); disecţia la Lumbricus terestris; determinări de moluşte şi insecte (tipuri reprezentative pentru ordinele învăţate).

Profesorii sînt rugaţi să asigure în ziua concursului materiale şi ustensilele necesare efectuării lucrărilor.

Opinii despre pregătirea muzicală

Învăţătorii Sofia şi Gheorghe Necula, din comuna Dumbrăveni, judeţul Vrancea, ne scriu despre pregătirea muzicală a elevilor din clasele I—IV. Aşa cum afirmă dumnealor, manualele şcolare sînt în general adaptate specificului vîrstei şi predării. Problema care se iveşte este aceea a copiilor fără „auz muzical“. Părerea învăţătorilor amintiţi este că avem în faţă o falsă problemă. Desigur, există elevi mai puţin sau de loc înzestraţi. Totuşi ei nu trebuie să „rămînă pe dinafară“. Lucrurile depind în mare măsură de **pasiunea învăţătorului**. Sofia şi Gheorghe Necula recomandă să se procedeze la exerciţii îndelungate. Se va insista, pe cale separată, ca elevii mai puţin înzestraţi să reproducă partituri cu un grad din ce în ce mai sporit de dificultate. Chiar dacă nu se vor obţine, opinează autorii, rezultate foarte spectaculoase, se va ajunge totuşi la un succes meritoriu. Şi anume că viitorii oameni maturi nu se vor îndepărta de muzică, un model de manifestare a sensibilităţii umane. Performanţă remarcabilă la drept vorbind. Nimic din ceea ce face omul mai bun — mai cinstit, mai drept cu sine şi cu alţii — nu trebuie ignorat. Dimpotrivă, se cuvine ca învăţătorii să-şi depăşească, acolo unde este cazul, atribuţiile „regulamentare“. În fond, Sofia şi Gheorghe Necula vorbesc despre calitatea omului nou: aceea de a-şi depăşi permanent condiţia imediată, de a avea clarviziune, de a gîndi în perspectivă şi a acţiona în prezent cu fermitate şi dăruire. Idee la care subscriem cu satisfacţie.

O altă scrisoare, deosebit de interesantă, după părerea noastră, este semnată de **Gheorghe Cojocaru, profesor la Liceul pedagogic din Botoşani.** Semnalam, într-unul din numerele trecute ale revistei, modul în care profesorii Liceului pedagogic din Galaţi privesc viitoarea carieră a învăţătorilor, carieră ce implică şi participarea la viaţa culturală a satelor. Fără îndoială, profesorul Cojocaru este un pasionat. El vorbeşte cu mare atenţie despre muzică, despre **rolul ei educativ.** Se înţelege, prin urmare, că în viaţa spirituală a satului contemporan învăţătorul trebuie să ocupe un loc important. Un loc pe măsura tradiţiei, de altfel. Or, susţine dumnealui — şi cred că are dreptate, faptul este destul de cunoscut — se întîlnesc învăţători, membri ai vreunei formaţii corale (dacă există) şi mai puţin dirijori, de pildă. Sînt destule sate şi comune fără formaţii corale chiar şi în situaţia în care se poate vorbi de precedente serioase. Am reţinut, însă, din scrisoarea profesorului Gheorghe Cojocaru o grijă deosebită pentru problema educaţiei. Deci şi a formării educatorilor. Actualmente, arată el, „orele de ansamblu coral sînt lăsate cu totul la latitudinea profesorului de muzică“. N-ar fi nimic rău în asta. Dar, afirmă semnatarul, „nu prea văd ca din miile de învăţători şi educatoare, repartizaţi în mediul rural, să existe mulţi care să se învrednicească a alcătui o formaţie corală. Treaba asta rămîne în seama unor învăţători pensionari sau în pragul pensionării. Desigur, nu se poate absolutiza, dar fenomenul ca atare există. Şi nu arareori absolvenţii liceelor pedagogice se eschivează pe motive arhicunoscute: n-am talent, n-am aptitudini, nu sînt pregătit pentru aşa ceva etc.“. Iar ca remediu, profesorul Gheorghe Cojocaru propune Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului ca programa de ansamblu coral pentru anul V să stipuleze un obiectiv precis. Şi anume „activitatea culturală la sate“, punîndu-se un accent deosebit pe dirijat „cor şi problemele speciale ale formării corului sătesc“. Se sugerează şi un proiect de programă. Evident, cu sau fără „norme fixe“, rigorile ce vizează situaţia învăţătorului în climatul spiritual al satului trebuie să stea în atenţia celui ce îl pregăteşte pentru profesia lui. M-am referit mai pe larg la această problemă deoarece munca educativă desfăşurată pe planuri multiple este o chestiune asupra căreia nu se poate doar medita în van. E vorba de a acţiona. Nu ştim dacă introducerea în programa şcolară a sugestiilor profesorului Cojocaru ar suplini imediat neajunsurile. Chiar lăsate „total la latitudinea profesorului“, orele de muzică în liceele pedagogice pot fi organizate cu folos în vederea atingerii obiectivelor menţionate. Educatorii educatorilor ar trebui să reflecteze la aceasta.

VIOREL ŞTIRBU

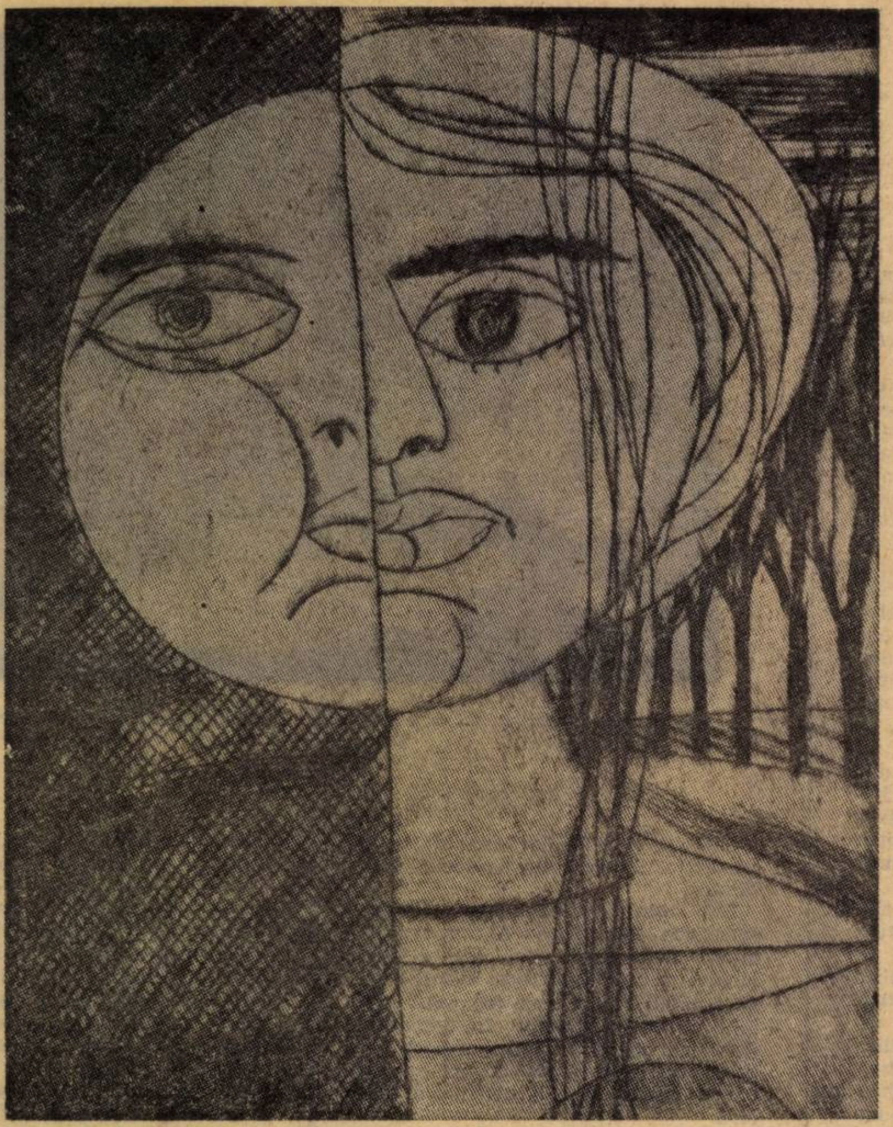

Al. Țipoia

Ilustrație la poeziile lui M. Eminescu „Pe lîngă plopii fără soț”

Portrete de dascăli

CONSTANTIN G. GEROTA

Profesorul Gerota a predat mulți ani limba română la Liceul „Aurel Vlaicu“ din București. Era de o severitate excesivă. Exigent cu elevii pînă în cele mai mici amănunte. Gramatica limbii române era considerată lege. Trebuia cunoscută și aplicată pînă în cele mai mici amănunte. Notele care treceau de 8 erau raritate. Corigențele la limba română abundau la primele clase. Mai tîrziu am realizat cît bine ne-a prins această exigență. Cunoscător al limbii latine, traducător din această limbă, prof. C. Gerota era un erudit. Păstrez și astăzi **Snoavele și Basmele românilor** de Petre Ispirescu, prefațată de profesorul meu de limba română. Sub o înfățișare aparentă de duritate se ascundea de fapt figura unui mare iubitor de oameni. Patriot înnăscut, a cultivat cu o răbdare, uneori supraomenească, trăsăturile fundamentale ale poporului nostru. Dorea să-i cunoaștem bogăția spirituală, calendarul activităților sale anuale, în mod deosebit ale țăranilor noștri, truditori harnici și înțelepți ai unui pămînt binecuvîntat. Ne îndemna să-i cunoaștem obiceiurile, sărbătorile, pasiunile, munca. Nu rareori lecțiile de limba română treceau de la formele rigide ale conjugărilor și declinărilor la descrierea părților componente ale plugului sau războiului de țesut, larg folosit în gospodăriile țărănești. Era dezamăgit cînd colegii de clasă, fii ai cartierului C.F.R. Grivița, nu știau să răspundă unor asemenea întrebări. Ne îndemna cu fiecare prilej la lectură permanentă. Folclorul românesc nu are asemănare pe lume, e unic în măreția lui, ne repeta adesea. Gălăgia inerentă, explozia deconectantă a pauzelor sau a celor cîteva minute pînă la intrarea unui profesor, lipsa neprevăzută de la o lecție a cuiva trebuia s-o suplinim prin lectura în colectiv a cîtorva pagini frumoase din Creangă, Odobescu, Caragiale sau din Cronicarii moldoveni. Elevul simte cel mai bine dacă cele spuse de profesor pornesc din inimă, sînt convingeri, este o dorință personală sau izvorăsc din necesitatea realizării unei programe cerută de școală. Sentimentele se cultivă prin sădirea altora noi, nu prin transplant artificial. Organismul tînăr respinge artificialul, improvizația, sau le acceptă incert. Prizele de lumină se creează prin impulsuri interioare continui, între două stații care funcționează perfect, sincron. Efectul capilarității înfrînge legea gravitației, ca să transporte viața în tînăra frunză a copacului. Transfuzia spirituală se face fără unelte mecanice, fără aparatura electronică, cu comandă program. Legile biofizicii spirituale, chiar dacă uneori mai intră în cîmpul enigmelor, guvernează azi procese care tind să depășească obișnuitul prin dimensiunile lor. Tind mai mult spre lumea infinitelor mari, deși acționează în microcosmos. Elevul este un univers particular, o planetă necunoscută spre care trebuie permanent să ne îndreptăm sonde de probă. Dacă nu știm să interpretăm materialul oferit de operația de sondaj sau, dacă ne grăbim în aprecieri, riscăm să compromitem operația în totalitatea ei. Marii profesori mînuiesc cu o îndeminare ireproșabilă această nouă tehnică a forajului uman fără de limite în profunzime. Profesorul Constantin Gerota mînuia magistral această tehnică. Deși sever, elevii l-au iubit întotdeauna. De fapt școlarii nu urăsc severitatea. Ei sînt primii care neagă pînă la ură improvizația, raportul la suprafață, care ascunde uneori golurile, fără să le poată elimina.

Profesorul Gerota e de mult pensionar. Muncește cu aceeași asiduitate ca în perioada cînd era profesor. Se retrage vara la Cîmpulung Muscel, unde are o căsuță și unde-și găsește liniștea atît de necesară creației. Citește încă mult, scrie, traduce. Am avut prilejul să-l întîlnesc de multe ori, preocupat de micile griji pe care ți le mai oferă copiii și nepoții, chiar dacă și ei au mai crescut puțin. Este la fel de activ și demn, așa cum a fost o viață întreagă. Marii profesori știu să rămînă toată viața profesori. Contactul cu școala e temporar, contactul cu viața și problemele ei e permanent. Munca lor e și azi pentru noi exemplu de urmat.

MARIN RADOI

Toate forțele pentru încheierea cu succes a anului școlar

A început cel de-al III-lea trimestru al anului școlar, trimestru care are un rol hotărîtor în finalizarea cu succes a eforturilor depuse pentru ridicarea nivelului de pregătire al elevilor, pentru însușirea temeinică a cunoștințelor și îmbogățirea orizontului lor cultural-științific. Prin obiectivele sale — dintre care recapitularea finală deține un loc deosebit — acest trimestru aduce o contribuție specifică de mare importanță la ridicarea calitativă a nivelului de pregătire al tuturor elevilor. În cadrul acestui interval de timp se realizează adîncirea și precizarea celor mai importante elemente ale conținutului programelor școlare, se desprinde esențialul și se înfăptuiește sinteza necesară pentru integrarea materialului însușit de către elevi în sistemul și perspectiva cunoștințelor prevăzute în planul de învățămînt. Complexitatea și însemnătatea sarcinilor ce stau în acest trimestru în fața cadrelor didactice și a elevilor, necesită tocmai de aceea, o mobilizare generală și o atentă coordonare a eforturilor tuturor factorilor ce sprijină școala în realizarea sarcinilor sale fundamentale. Pentru fiecare cadru didactic și pentru fiecare elev, trimestrul III este și trebuie să fie prilejul unui efort susținut și organizat pentru a obține cele mai bune rezultate la învățătură, pentru a încheia cu succes anul școlar.

Organizația pionierilor este hotărîtă să dea întregul său sprijin școlii, cadrelor didactice în realizarea acestor sarcini. Învățarea și pregătirea cu responsabilitate a fiecărei lecții în parte, de către fiecare elev, reprezintă cea mai importantă sarcină a pionierilor. Învățînd cu sîrguință, ei fac dovada conștiinței și demnității pionierești, își manifestă dorința și hotărîrea de a contribui, după puterile lor, la întărirea patriei, la progresul general, material și spiritual neîntrerupt.

Conducerea Organizației i-a chemat pe pionieri să fie în acest ultim trimestru al anului școlar mai harnici ca oricînd, să participe cu însuflețire, în mod disciplinat și eficient, la cea mai importantă preocupare pentru ei — învățătura. Pentru reușita acestui efort trebuie create toate condițiile necesare, astfel încît pionierii și școlarii să dispună de timp pentru a se pregăti temeinic, zi de zi, continuu și ordonat, cu temeinicie, pentru a face față cît mai bine sarcinilor ce le revin. Ținînd seama de această necesitate obiectivă, consiliile organizației, unitățile și detașamentele de pionieri își vor limita programele de activități la acțiuni strict necesare, desfășurate de regulă mai ales duminica, și-n zilele cu program școlar mai ușor, astfel încît în cursul săptămînii pionierii să fie cît mai puțin solicitați în alte direcții decît pregătirea școlară. Acțiunile ce se întreprind vor fi de scurtă durată și cu precădere desfășurate în aer liber, cu caracter de reconfortare, astfel încît să refacă capacitatea de muncă a elevilor. Totodată, în grupe, detașamente și unități vor fi inițiate măsuri pentru stimularea și larga popularizare a elevilor sîrguincioși, pentru susținerea și dezvoltarea opiniei publice pionierești în favoarea participării intense, active și responsabile la pregătirea pentru lecții, la încheierea cu succes a anului școlar. Prin toate mijloacele de care dispune, Organizația pionierilor va întări și dezvolta conștiința responsabilității, a respectului față de învățătură, a dragostei și atașamentului copiilor față de școală și față de cadrele didactice, manifestate prin muncă și rezultate cît mai bune în activitatea școlară.

O importantă preocupare va fi rezervată sprijinirii elevilor cu rezultate mai slabe la învățătură, a muncii cadrelor didactice cu acești elevi în vederea îmbunătățirii situației lor la învățătură.

Aceeași atentă grijă vor manifesta consiliile Organizației pionierilor la toate nivelele pentru crearea condițiilor optime de muncă comandanților-instructori și cadrelor care muncesc cu pionierii, contribuind la crearea timpului necesar acestora pentru a se concentra cu precădere asupra importantelor îndatoriri didactice ce le revin.

Consiliul Național al Organizației Pionierilor adresează totodată tuturor comandanților-instructori chemarea de a pregăti temeinic lecțiile de recapitulare, de a asigura o înaltă calitate și eficiență instructiv-educativă acțiunilor de învățămînt ce se desfășoară în această perioadă. Avem convingerea că prestigiul organizației în fața pionierilor, în fața părinților, opiniei publice, în fața întregii noastre societăți, depinde în măsură însemnată de felul în care comandanții-instructori își vor realiza propriile lor sarcini în acest domeniu și de felul cum îi vor ajuta pe pionieri și școlari să-și îndeplinească cu cinste îndatoririle față de școală.

Consilii ale Organizației pionierilor, comandanți-instructori, activiști și pionieri, să considerăm cu toții încheierea cu succes a anului școlar, concentrarea tuturor eforturilor pentru ridicarea nivelului de pregătire și învățătură ca cele mai importante sarcini în lunile ce urmează.

Astfel vom dovedi cu toții, educatori și elevi, recunoștința și devotamentul față de Partidul Comunist Român și față de conducerea sa, față de condițiile create pentru studiu tinerei generații, în societatea noastră. Umăr la umăr, unite în muncă și năzuințe, școala, organizațiile de pionieri și U.T.C., alături de ceilalți factori social-educativi, să întîmpinăm cu însuflețire și rezultate cît mai bune școlare, Conferința Națională a Partidului Comunist Român din iulie 1972.

VIRGILIU RADULIAN
președintele Consiliului Național
al Organizației Pionierilor,
adjunct al ministrului educației și învățămîntului

Concepţii şi mijloace operante în învăţămîntul fizicii

Noua definire pe care secretarul general al partidului nostru a dat-o în cuvîntarea expusă la Plenara lărgită a Comitetului municipal de partid Bucureşti în toamna anului 1971 rolului complex ce trebuie asigurat ştiinţelor fundamentale, printre care şi fizicii, în făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, pune problema învăţămîntului fizicii, la toate nivelurile, sub o nouă comandă socială.

Din această nouă şi clară circumscriere a conţinutului şi scopului procesului instructiv-educativ la nivelul fizicii, ca disciplină de învăţămînt, trebuie — şi putem s-o facem — să ne reformulăm o serie întreagă de concepţii şi mijloace operante de realizare a acestora, intrate mai mult sau mai puţin în zona rutinei didactice, atît ca sistem, cît şi ca practici individuale.

Principiul subordonării instrucţiei propriu-zise triplului scop — cunoaştere generală, eficienţă practic-aplicativă, eficienţă educativă — defineşte o arie extrem de cuprinzătoare de factori interconectaţi, parametri, cauze şi efecte — obiective şi subiective — a căror cuprindere într-o încercare singulară de a elabora calea rezolvării totale este greu de realizat. Dificultăţile sînt generate atît de dinamica complexă a procesului de dezvoltare a psihicului elevilor şi studenţilor, cît şi a procesului de formare şi perfecţionare a corpului didactic. Adăugăm aici relaţiile de interpătrundere a diferitelor trepte de învăţămînt, care implică aspecte de continuitate şi colaborare, cît şi reala deosebire care mai există între activităţile didactice din şcoli de acelaşi grad, dar plasate în micromedii diferite.

Se fac în prezent eforturi coordonate pentru perfecţionarea programelor analitice, după care urmează a se trece la elaborarea şi editarea noilor manuale de fizică pentru şcolile generale şi licee, acţiune ce ar trebui încheiată pînă în toamna anului 1973. Există şi o preocupare meritorie a Editurii didactice şi pedagogice de traducere şi publicare, în viitorul apropiat, a unor manuale de fizică din alte ţări, care vor putea sluji atît ca termeni de comparaţie propriu-zisă, cît şi ca o cale de lărgire a schimbului de experienţă internaţională. Se cunosc şi alte intenţii şi acţiuni menite să stimuleze şi să dezvolte activitatea disciplinei de fizică. M-aş referi doar la editarea unor cărţi de fizică pentru profesori, a unui caiet de studiu individual pentru elevi, la producerea unor noi aparate şi instalaţii complexe pentru laboratoarele didactice de fizică.

Pe lîngă faptul că acestor acţiuni centralizate ar trebui să li se imprime un ritm mai alert în concretizări şi finalizări, cred că ele nu reprezintă decît una din condiţiile necesare rezolvărilor ce le căutăm. Practica didactică a dovedit-o şi o va dovedi oricînd că o programă bună, un manual bun, un laborator înzestrat, în mîinile unui profesor nechemat, nu au nici o valoare instrumentală, după cum un profesor pasionat şi chemat în această profesie de motivaţii lăuntrice oneste şi permanente poate suplini imperfecţiunile oricărui instrumentar didactic.

Discuţiile, uneori prelungite şi sterile, asupra programelor analitice, pentru a răspunde la întrebări pe care nu intenţionez a le minimaliza în importanţă — de felul programă liniară sau concentrică, metodă inductivă sau deductivă, lecţii analitice sau sintetice, fizica este teoretică, experimentală, aplicativă sau tehnică etc. etc. — trebuie dublate şi corelate nu numai cu decizii corecte şi la obiect, dar mai ales cu găsirea soluţiei pentru marea problemă: cum să facem ca toţi profesorii de fizică să fie la înălţimea comenzilor sociale sub imperativul cărora căutăm calea de a traduce nişte directive cunoscute, în fapte de muncă didactică, începînd cu şcoala elementară?

Reflecţiile pe care le consemnează aceste rînduri sînt motivate prin actele, mari sau mici, ale experienţei didactice personale pe mai multe direcţii — ca preşedinte în comisii de bacalaureat, ca examinator la concursurile de admitere în învăţămîntul tehnic superior, ca profesor de fizică în acest învăţămînt şi, foarte recent, ca participant la sistemul de pregătire a viitorilor candidaţi la examenul de admitere în acest învăţămînt.

Elevii din clasa a XII-a a Liceului „Ion Neculce" din Bucureşti, în cabinetul de fizică

Din observaţiile culese rezultă concluzia, departe de a fi reconfortantă, că în afara unei elite, a unor vîrfuri puţin numeroase, marea masă a tinerilor cu care am avut prilejul a mă confrunta în domeniul fizicii nu au o pregătire sigură, solidă, operativă şi eficace, în această foarte fundamentală disciplină şcolară.

Un sondaj în „bagajul" de cunoştinţe de fizică, făcut recent la un număr de aproape o sută de studenţi care au promovat în anul doi de facultate tehnică, înainte deci de a se începe cursul universitar de fizică, a dezvăluit un tablou care stimulează interesul pentru cunoaşterea adevărului: mari lacune în sistemul cunoştinţelor elementare de fizică mai ales la capitolele de oscilaţii şi unde, optică fizică şi geometrică, electromagnetism şi electronică, fizica nucleului şi a atomului. Nu cifrele şi exemplele concrete pe care le-aş putea da ca justificare a concluziei găsesc că ar fi lucrul necesar să-l fac în continuare, pentru că mult mai imperativ se naşte un lanţ de mari întrebări. Dacă aceste cunoştinţe au existat cîndva în sistemul de cunoştinţe al acestor tineri, — unde, cînd şi cum s-au pierdut? În ce măsură marea perisabilitate a lor se poate explica prin cauze obiective sau subiective, în ce măsură sînt culpabili elevii şi în ce măsură profesorii lor? Dacă aşa este situaţia la aceşti tineri, care, fiind selecţionaţi, au intrat în facultatea tehnică, ce se întîmplă cu ceilalţi, care reprezintă o majoritate? Dacă cunoştinţele de fizică sînt necesare nu pentru ele în sine, ci pentru a fi transferate în diferite alte domenii ale activităţii practice sau teoretice, cotidiene sau ocazionale, ce consecinţe economice şi sociale generează pierderea lor? Ce este de făcut? etc.

Nu intenţionez a da nici răspunsuri şi nici sfaturi. Am luat aici doar o atitudine faţă de un act al realităţii pe care nu avem dreptul nici de a-l ascunde şi nici de a-l prezenta în alte culori, care să ne liniştească. Avem datoria de a-l explica, diferenţia, integra şi apoi să acţionăm, la marea distanţă sau în imediata noastră vecinătate. Aş primi cu mult interes opiniile colegilor mei.

CONSTANTIN CODREANU

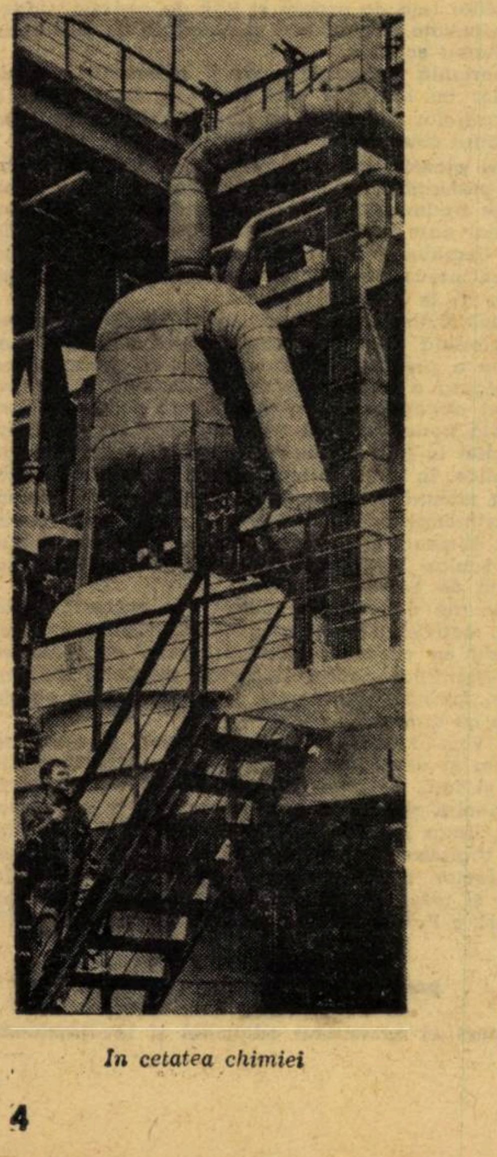

In cetatea chimiei

Valenţele educative ale lucrărilor practice în laboratorul şi cercul de fizică

La lecţiile de fizică îi obişnuim pe elevi să efectueze unele măsuri cu aproximaţie dată, prin mînuirea aparatelor de laborator, unele dintre ele fiind asemănătoare, iar altele identice cu aparatele pe care le întîlnesc în întreprinderi industriale. Elevii învaţă să construiască sau să monteze aparate, să formeze diferite circuite, să găsească defectele unor instalaţii sau circuite, să citească şi să interpreteze grafice şi scheme.

Cunoştinţele practice şi deprinderile ce se formează îi ajută pe elevi să utilizeze cu uşurinţă în atelierul şcolii sau în întreprinderi aparatele de măsură şi să le mînuiască în cunoştinţă de cauză, cu siguranţă şi încredere, apropiindu-i mai mult de tehnică şi de producţie.

Lucrările de laborator reprezintă o importantă activitate pentru dezvoltarea deprinderilor practice, prin redescoperirea legilor şi fenomenelor fizice, de data aceasta sub forma unei activităţi independente individuale, sau a grupului de 2—3 elevi. Lucrările sînt bogate în operaţiuni care dezvoltă la elevi deprinderi practice de utilitate generală.

În anii III şi IV operaţiunile de laborator devin mai complexe, elevii realizînd montaje pe baza unor scheme date, sau pe care, în unele cazuri, le întocmesc singuri, ori construiesc schema unor montaje date într-o problemă, sau folosite într-o instalaţie.

O contribuţie importantă la consolidarea şi lărgirea domeniului de cunoştinţe, la înarmarea elevilor cu deprinderi practice, la dezvoltarea pasiunii pentru muncă şi a aptitudinilor creatoare o au cercurile de fizică şi cele tehnice Lucrările efectuate au o valoare educativă, ajutînd elevilor să se familiarizeze cu activitatea practică, tehnică şi ştiinţifică din întreprinderi.

În anul şcolar trecut, de exemplu, elevii Liceului de cultură generală nr. 4 din Tîrgu Mureş au fost împărţiţi pe grupe, în funcţie de cunoştinţele însuşite. În prima etapă a activităţii s-a vizitat întreprinderea (I.U.I.U. Tg. Mureş), pentru cunoaşterea proceselor de producţie care prezentau interes, culegerea şi notarea datelor, sub îndrumarea profesorului şi cu sprijinul unor ingineri, maiştri sau muncitori din secţiile vizitate.

În etapa a doua au fost prelucrate informaţiile culese şi s-a întocmit cîte un referat de către fiecare grupă. După prezentarea şi discutarea referatelor, în şedinţa plenară a cercului s-a redactat un material de sinteză pentru publicarea lui în revista şcolii.

Elevii, vizitînd întreprinderea de cîteva ori pentru studierea temei stabilite, s-au convins temeinic de utilitatea în viaţă şi de aplicarea în munca productivă a cunoştinţelor însuşite la fizică. În acelaşi timp, a sporit interesul pentru cunoaşterea şi practicarea unei activităţi productive O confirmare a acestui interes este faptul că activitatea cercului de fizică în acest an şcolar cuprinde lucrări cu caracter practic, apropiate şi oarecum chiar sugerate de procesul de producţie al întreprinderii

La cererea noastră am primit un transformator, un contactor şi o lamă bimetalică folosite în întreprindere şi care prezintă unele defecţiuni ce apar în urma funcţionării, urmînd să se stabilească motivul defecţiunii, remediile sau îmbunătăţirile ce se pot aduce acestor piese, efectuîndu-se verificări, recalculări, modificări. O dată cu piesele defecte s-a primit şi materialul de documentare pe care elevii l-au studiat în primul trimestru al anului şcolar. În al doilea trimestru s-a făcut depistarea defecţiunilor şi executarea unor piese corecte după calculele făcute de membrii cercului. În tot acest timp este folosit şi sprijinul material al întreprinderii.

Valorificarea cunoştinţelor aplicative de fizică în orele de instruire tehnică-productivă a elevilor oferă şi pentru viitor prilejuri pentru legarea învăţămîntului de producţie, cercetare şi de viaţă, pentru intensificarea procesului de apropiere între munca manuală şi cea intelectuală, deci pentru a se aduce astfel un aport modest, dar de loc neglijabil în înfăptuirea îndatoririlor ce ne revin la formarea unui om al muncii de tip nou.

EUGENIA CIACOI
ALEXANDRU LENARD

GH. BULGĂR

„Studii de stilistică şi limbă literară“

Cartea profesorului universitar Gh. Bulgăr, apărută în **Editura didactică şi pedagogică**, reuneşte atît studii şi articole apărute în reviste de specialitate în ultimii 15 ani, cit şi studii inedite. Divizată în trei capitole : „Scriitorii români şi dezvoltarea limbii literare“, „Probleme de stilistică“ şi „Aspecte ale evoluţiei limbii literare“, lucrarea axată — aşa după cum o expliciteazǎ titlul — pe probleme de stilistică şi limbă literară — capitolul al treilea subsumîndu-se, în mod evident, primului.

O pondere importantă în formarea şi perfecţionarea limbii literare revine după Gh. Bulgăr scriitorilor. Datorită lor limba română s-a fixat în tipare normate ca structură gramaticală, s-a îmbogăţit cu termenii moderni legaţi de progresul social — politic — cultural şi, în fine, tot datorită în primul rînd scriitorilor, expresivitatea limbii a crescut continuu. Această sinteză a contribuţiei scriitorilor nu trebuie înţeleasă însă, după Gh. Bulgăr, mecanic şi unilateral, ci în sensul dialectic precizat de Guiraud în „Le langage“, Paris, 1968, adică un proces „ce merge de la persoană la colectivitate şi de la colectivitate la persoană“, pentru a influenţa atît resursele de comunicare, cît şi valenţele expresive ale limbii.

Se poate conchide că aproape toate studiile şi articolele de limbă literară din acest volum urmăresc, în linii mari, să demonstreze contribuţia scriitorilor — în condiţiile epocii — la dezvoltarea limbii literare sub aspectul unităţii, îmbogăţirii şi expresivităţii.

Metoda profesorului Bulgăr este aceea a prezentării concepţiei despre limbă şi artă literară a scriitorului studiat, a confruntării cu stadiul de limbă al epocii şi cu direcţiile ulterioare care s-au impus în limbă şi cultură. O astfel de cercetare nu poate duce la dicotomia hiperspecializării, ci, dimpotrivă, la determinarea unor corelaţii complexe, stabilite pe baza unor date de istorie literară, filologie, lingvistică, stilistică. De aceea cartea profesorului Bulgăr nu poate fi considerată drept o contribuţie de ordin pur lingvistic — şi aceasta nu în dauna fenomenelor investigate. Metoda este aceeaşi ca în „Momentul Eminescu în evoluţia limbii române literare“, editura Minerva, 1970.

Capitolul consacrat stilisticii este, de fapt, un curs concentrat, refăcut, al unei lucrări anterioare, După Gh. Bulgăr, împărţirea stilisticii în **lingvistică** şi **estetică** nu mai este astăzi de actualitate, pentru că „fenomenele expresivităţii rămîn fapte concrete ale limbii, fie că sînt generate de limba vorbită, fie că aparţin creaţiei literare“. Evident, autorul se situează aici pe linia Vinogradov, Vianu etc. El crede într-o **stilistică funcţională** care ar face legătura între retorica clasică şi achiziţiile contemporane ale lingvisticii.

Din ultimul capitol (în care apar studii pertinente ca acelea despre prefixele **-ră, -re**) reţinem, în special, discuţiile despre problemele actuale ale limbii literare. Demonstrativ pentru concepţia autorului ni se pare articolul despre „Izolări sintactice în proza contemporană“. În proza contemporană Gheorghe Bulgăr surprinde interesul pentru construcţia nominală, apariţia subordonatelor ca independente, dramatismul, caracterul familiar, apropierea tot mai accentuată de limba vorbită. Toate acestea sînt generate în primul rînd de autenticitate şi afectivitate. De unde concluzia autorului: **„analiza gramaticală trebuie întotdeauna îmbinată cu cea stilistică pentru a înţelege şi a explica logic anumite particularităţi gramaticale“.** Deci, manualele şcolare nu vor putea explica fenomenele contemporane din limba scriitorilor fără a ţine seama de context, de intenţionalitatea stilistică deoarece izolarea subordonatelor „ne arată că noţiunea de frază, aceea de regentă şi subordonată sînt relative“.

Există în această lucrare afirmaţii cu care nu putem fi de acord, bunăoară aceea de la pagina 9 : „că înnoirea lexicală a început cu opera cronicarilor“, cînd este cunoscut aportul unor lucrări **tipărite** ca Noul Testament, 1648, **Viaţa şi petreacerea svinţilor** a lui Dosoftei, 1682—1686, Biblia, 1688 etc., la îmbogăţirea limbii literare. S-ar putea aduce obiecţii şi în privinţa reluării aceloraşi citate în mai multe articole, dar acestea sînt observaţii de detaliu.

În esenţă, ne găsim în faţa unui cercetător şi pedagog care tratează în mod pertinent probleme ale specialităţii sale şi ale unor specialităţi înrudite, adună, sintetizează, comentează pe înţelesul unui public larg aspectele esenţiale ale fixării, îmbogăţirii şi expresivităţii limbii noastre din perioada modernă şi contemporană.

GABRIEL ŢEPELEA

CUM CITIM

Despre viteză

Cititorul de azi este confruntat zilnic cu o cantitate din ce în ce mai mare de informaţii. Foarte multe articole de revistă, dar, mai ales, referatele şi recenziile din publicaţiile de referinţă, care proliferează la nesfîrşit sursele de informare pentru cercetătorii din cele mai diferite domenii (pentru domeniul chimiei, de pildă, apar la fiecare 4—5 ani peste un milion de articole), trebuie, dacă nu citite rînd cu rînd, cel puţin parcurse, răsfoite, citite „pe sărite“.

În faţa acestei situaţii, una din întrebările pe care ni le punem tot mai des este: putem citi mai repede, cu mai mult randament ?

La prima vedere s-ar crede că în procesul lecturii ochii urmăresc textul cu o mişcare uniformă, rectilinie, recepţionînd rînd pe rînd fiecare literă. În realitate, mişcările ochilor se fac prin salturi şi fixări succesive, puterea de cuprindere la fiecare fixare fiind, în medie, de 12—15 litere deodată.

Viteza lecturii depinde, deci, în mare măsură, de viteza de mişcare a ochilor. Mai ales în primii ani de şcolarizare această viteză creşte vertiginos. Unul din procedeele de măsurare este cel al calculării numărului şi duratei fixării la un rînd, la copiii de 6—7 ani comparativ cu cei de 9—10 ani. În timp ce copilul din clasa întîi are nevoie de 18,6 fixări la un rînd, cu o durată medie a fixărilor de 660 miimi de secundă, şcolarul din clasa a patra percepe un rînd în 7,3 fixări, cu o durată medie de 268 miimi de secundă. Un alt procedeu de măsurare este şi cel al numărului de pagini citite într-un minut sau într-o oră. O statistică arată că pînă la 11 ani elevul citeşte, în medie, 25 pagini pe oră, dar că între 11 şi 18 ani viteza de lectură ajunge pînă la 41 pagini indice care se menţine şi la cititorul adult.

Mai toţi autorii manualelor de citire rapidă, cînd demonstrează utilitatea şi, mai ales, posibilitatea învăţării procedeelor pe care le recomandă, demonstrează aceasta prin repeziciunea cu care putem descifra titlurile filmelor, deşi durata de expunere este mult mai mică decît la un text obişnuit.

Deprinderile celor mai bune metode de citire rapidă începe de obicei cu următoarea experienţă : citim cît putem de repede o pagină, apoi încercăm să reproducem cu fidelitate ideile cuprinse în ea. Dacă nu am înţeles totul, recitim aceeaşi pagină, însă într-un ritm mai puţin rapid, pînă ajungem să ne stabilim norma de lectură, pe care vom căuta s-o îmbunătăţim prin exerciţii zilnice în 3—4 rate de cîte 5 minute. Autorii respectivi ne asigură că într-un timp relativ scurt vom putea citi mult mai repede şi mai bine textele pe care ni le propunem.

Cu un corectiv, pe care ne-am îngădui să-l aducem, şi anume, că în lectură, cum scria recent cineva, trebuie să existe, ca şi la automobile, mai multe viteze: neapărat cu viteza întîi vom parcurge pagina substanţială mustind de idei, iar cu viteza a patra, pagina banală, de serviciu.

COSTACHE OLĂREANU

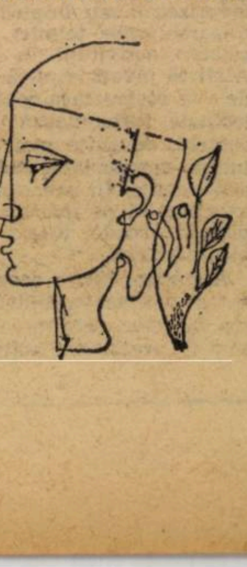

Prin Italia

Oarecum întîmplător, am citit cartea lui Aristide Buhoiu despre Italia. În vizibilă tensiune, volumul se caută, se zbate pentru realizarea acelei armonii interne care se degajă nediriguită de nimeni dintr-o realizată operă artistică, căci urmărind să fie un bun îndrumător de călătorie, el nu se opreşte aici şi ambiţiile sale îl conduc spre reportajul jurnalistic, iar adesea la precizia necăutată şi sinceră a unor file de jurnal. Este greu să strecori printr-un filtru atît de inegal cum este mintea unui singur om un fluviu de cunoştinţe despre o ţară, despre un pămînt locuit de oameni, respectînd esenţialul de diversitate, şi oprind cu creionul fără ezitare, dintr-o mie pe unul singur şi numai pe acela, găsind că este mai reprezentativ, mai consistent, mai comunicativ ; dar strălucirea poate veni din multe părţi şi adevărul este adesea contradictoriu. Şi atunci te întrebi cu teamă : am ales bine ?

De fapt, autorul acestei „Italii în cîteva cuvinte“ a avut o sarcină mai uşoară. Structura psihică, montajul intern al călătorului îi propuneau o atenţie selectivă, îndrumată spre ceea ce era deja cunoscut, spre un tablou pictat de Rafael sau spre statuia lui Moise, durerea mîinilor lui Michelangelo. Cu buzunarele pline de planşe, hărţi, indicatoare, trebuie să te bucuri, te simţi dator să admiri, căci sentimentul se născuse de acasă, eşti numai un turist în peninsula italică. Păstrînd un statut de vizitator, căutînd neobişnuitul, urmărind atingerea cu atîtea capodopere intrate de mult timp în circulaţia valorilor universale, încîntarea sinceră dispare, iar în locul ei stăruie o falsă admiraţie, şi te-auzi spunînd : ce armonios, ce frumuseţe ; ironia ar fi muşcătoare dacă ţi s-ar pune în faţă un Picasso.

„Italia în cîteva cuvinte“ nu este o carte economică sau de geografie, ci se doreşte şi se realizează în maniera unui îndrumător de călătorie pentru acela care doreşte să vadă cultura peninsulară şi, consecventă acestui ideal, ea are o culoare puternic informaţională, fără a o face austeră, şi în acelaşi timp fără a o lipsi de observaţii şi aprecieri, anecdote şi amănunte de şoc. Dacă am trece volumul prin capcana canoanelor criticii literare, am rămîne poate dezamăgiţi ; fără a ignora elementele real-artistice, cartea trebuie judecată însă în timpul unei călătorii adevărate, poate asemănătoare cu cea făcută de Aristide Buhoiu, poate modificată, dar trecînd inevitabil prin acele capitole de carte dedicate Romei, sau Veneţiei sau celor două oraşe acoperite de lavă care sînt Pompei şi Herculanum. După o scurtă lecţie de introducere despre Italia surprinsă ca poziţie geografică, stare economică şi încheind cu relaţiile diplomatice, pătrundem definitiv în ţara minunată a pînzelor celebre, a clădirilor impunătoare, fiecare ţinînd în urmă o lungă şi fascinantă poveste. Roma cea bogată în opere de artă are întîietatea în discursul ţinut de autor. Odihnindu-ne privirea pe un grup de ilustrate, încercăm să umplem, în jurul Capitoliului sau al Colosseumului, al Forumului roman, cu imaginaţia, acele spaţii atît de largi care se unesc sub numele Romei. Cîteva ceasuri mai tîrziu respirăm în oraşul lui Dante Alighieri, în Florenţa ; după încă un timp lunecăm pe apele Canalelor veneţiene, visînd cu ochii deschişi la epoca de mărire a oraşului. Milano, Genova, iar apoi în sud, în Sicilia cu oraşele ei, cu oamenii arşi de soare şi albăstriţi de apele mării. La sfîrşitul cărţii, Aristide Buhoiu a adăugat o utilă agendă cuprinzînd informaţii de strictă necesitate, dar surpriza cu adevărat plăcută este acea hartă a Italiei ataşată volumului, o hartă mare şi amănunţită, cu date preţioase pentru orice călător ce ar străbate pămîntul străvechi al peninsulei.

CRISTIAN POPESCU

FORMAREA PROFESORILOR

— masă rotundă la care participă tinerii profesori din judeţul Ialomiţa —

În articolul „Pregătirea viitorilor profesori şi integrarea lor socio-profesională" publicat într-unul din numerele trecute ale revistei noastre erau expuse concluziile unei anchete, care a cuprins 135 de profesori din judeţul Timiş, privind măsura în care învăţămîntul superior asigură pregătirea viitorilor profesori pentru activitatea pe care o desfăşoară în învăţămînt. Continuînd dezbaterea pe această temă, am invitat la o convorbire în jurul mesei rotunde mai mulţi tineri profesori — absolvenţi de 1—3 ani — din judeţul Ialomiţa, solicitîndu-i să-şi exprime opiniile în problema raporturilor dintre pregătirea primită în învăţămîntul superior şi cerinţele practicii profesionale din şcoală. La convorbirea noastră au participat: **Elena Răiciulescu** şi **Elena Mărieş** de la Liceul de cultură generală din Slobozia, **Ecaterina Horhocea** de la Liceul pedagogic din Slobozia, **Gheorghe Antonescu,** directorul Casei corpului didactic din aceeaşi localitate, **Cornelia Constantin** de la Şcoala generală de 10 ani din Roseţi, **Ion Aron** de la Şcoala generală de 10 ani, Săpunari, Lehliu, **Elena Georgescu** de la Liceul de cultură generală din Feteşti şi **Sofia Ioniţă** de la Şcoala generală de 8 ani din Drajna.

*

Red. : Problema la care vă rugăm să ne răspundeţi, în primul rînd, este măsura în care venind în şcoală şi începînd activitatea de profesor aţi întîlnit situaţii pentru care învăţămîntul superior nu v-a pregătit.

E. Răiciulescu : Am absolvit Facultatea de istorie, secţia de istorie contemporană a României. La început am fost repartizată la o şcoală generală, unde am predat şi alte discipline decît cele pentru care m-a pregătit facultatea. Mai tîrziu, am fost transferată la liceul la care lucrez astăzi, unde predau patru ore de istorie la clasa a IX-a. În rest, economie politică şi socialism ştiinţific. Este necesar să lucreaz foarte mult ca să fac faţă exigenţelor la care mă obligă predarea acestor discipline. În ceea ce priveşte activitatea metodică concretă, pregătirea primită în facultate s-a „realizat" prin cinci ore de practică la Liceul „Gh. Lazăr" din Bucureşti, în condiţii care nu seamănă nici pe departe cu cele din şcoala unde sînt profesoară, iar pentru activitatea de diriginte, nu-mi amintesc ca facultatea să-mi fi dat vreo pregătire.

E. Horhocea : Am absolvit Institutul de cultură şi educaţie fizică. Sînt, deci, profesoară de educaţie fizică. În această calitate, la Liceul pedagogic îi învăţ pe viitorii învăţători să predea educaţia fizică în şcoala generală. În institut nu s-a pus însă niciodată problema că unii dintre noi vor avea o activitate cu acest profil. Nu ne-a învăţat nimeni metodica predării gimnasticii la clasele I—IV, la „grupa mare", „grupa mijlocie", „grupa mică", dar noi trebuie să-i învăţăm pe viitorii învăţători şi educatoare s-o facă.

E. Mărieş : Cele mai mari dificultăţi le întîmpin la orele de dirigenţie. Ceea ce ni s-a spus la facultate, în cursul de pedagogie, este prea puţin şi prea sumar pentru complexitatea problemelor pe care le ridică organizarea unor astfel de ore.

Red : Ce loc a ocupat în pregătirea dv. pedagogică orientarea către modernizarea învăţămîntului ?

E. Răiciulescu : Probleme de modernizare a învăţămîntului care se pun acum cu atîta acuitate în şcoală, în universitate, cel puţin pe vremea cînd eram eu studentă, nu se puneau decît sumar. La practica pedagogică, s-au folosit metode tradiţionale. De aceea, cînd am încercat să folosesc mijloacele audio-vizuale, n-am reuşit decît după două-trei lecţii.

C. Constantin : Am absolvit Institutul pedagogic de 3 ani din Bucureşti şi trebuie să mărturisesc că la formarea mea profesională facultatea a avut o contribuţie mare, dar nu suficientă. Ea mi-a asigurat formarea, nu ca viitor educator, ci ca om care trebuie să instruiască pe alţii, ca om care trebuie să comunice cunoştinţe. Ceea ce mi-a asigurat pe deplin este orizontul matematic. Mai puţin, însă, mi-a oferit şi instrumentele necesare celui care este obligat să lucreze cu materialul uman. Nu pot nega că am primit unele cunoştinţe de pedagogie şi metodică. Acestea sînt însă insuficiente. Aş propune ca practica pedagogică să se facă încă din anul I şi pentru ea să nu se aleagă numai clasele bune. Este o discrepanţă mare între condiţiile în care am făcut noi practică şi cele ale şcolii în care lucrez.

I. Aron : Pe vremea cînd am terminat eu Institutul pedagogic, disciplinele metodice erau la alegere. Asta se întîmpla pînă în anul 1969. Se alegea între istoria pedagogiei şi metodica predării. Cînd am venit în şcoală, una dintre problemele practice pe care a trebuit s-o rezolv a fost munca pe lotul şcolar. Facultatea nu mi-a dat nici măcar noţiuni elementare în ceea ce priveşte organizarea unui lot şcolar. Altă problemă a fost aceea a întocmirii fişei psiho-pedagogice.

Gh. Antonescu : În facultate, fişa psiho-pedagogică se întocmeşte pe baza unor pseudoobservaţii care nu durează mai mult de cinci ore. Sînt unele aspecte pe care cursurile de pedagogie nici măcar nu le amintesc. Pînă a veni în şcoală, habar n-aveam că există o activitate metodică.

Red. : Cum apreciaţi pregătirea în vederea legării învăţămîntului de practică ?

E. Georgescu : Ca studentă, am făcut multe lucrări practice, am lucrat în laborator. Dar lucrările pe care le făceam la facultate — în condiţii deosebite de cele pe care le oferă şcoala — priveau disciplina respectivă, aveau un interes ştiinţific, nu pedagogic. La şcoală nu am aparate cu care să fac experienţele pe care le făceam în facultate şi, de fapt, o bună parte din aceste experienţe nici măcar nu i-ar interesa pe elevi.

Gh. Antonescu : Cînd universitarii vin la noi să se întîlnească cu profesorii şi aceştia se plîng că nu au aparate, ei le spun că se pot improviza experienţe cu aparatură minimă. De ce nu îi învaţă pe studenţi să recurgă la aceste improvizaţii ?

S. Ioniţă : Foarte mulţi dintre colegii mei care au absolvit facultatea de biologie a Institutului pedagogic de 3 ani din Bucureşti predau, ca şi mine, agricultura. Dar, la practica pedagogică, n-am făcut nici o oră de agricultură. De multe ori, ca să-mi pregătesc lecţiile, mă gîndesc cum făceau lucrări practice, cu noi, profesorii mei, cînd eu însumi eram elev. Ore de laborator, la practica pedagogică, de asemenea n-am făcut. Ni s-a predat un curs de psihologie, la care s-a considerat însă că nu este necesar să dăm examen. Mulţi dintre noi nici măcar nu frecventau acest curs. De aceea, acum întîmpinăm multe dificultăţi.

Gh. Antonescu : Se făcea istoria pedagogiei, dar nu se făcea pedagogie.

C. Constantin : De obicei, în facultate, activitatea se rezumă la următoarea linie : profesorii predau studenţilor nişte cunoştinţe, studenţii trebuie să dovedească la examene că şi-au însuşit aceste cunoştinţe. Cred însă că, mai mult decît atît, facultăţile care pregătesc profesori ar trebui să-i înveţe pe studenţi şi cum să-i înveţe la rîndul lor, pe elevi. Cînd eram studentă am urmat un curs foarte interesant, foarte modern de complemente de matematică. Ca profesoară, nu ştiu însă ce să fac cu cunoştinţele primite la acest curs, cum să le predau astfel încît să-i facă pe elevi să mă înţeleagă. O altă problemă este organizarea cercurilor de elevi care sînt, într-un fel, nişte centre de microcercetare, dar în care lucrăm „după ureche", fiindcă de asemenea, nu ni s-a vorbit despre acest gen de activitate.

La sfîrşitul acestor rînduri, putem conchide că, actualul sistem de pregătire a cadrelor didactice se cere mai mult racordat la necesităţile actuale şi, mai cu seamă, de perspectivă ale învăţămîntului. Viitorii profesori nu sînt introduşi, în suficientă măsură, în problemele de pedagogie, de psihologie şi metodologie modernă ale învăţămîntului, nu sînt familiarizaţi cu problemele practice ale învăţămîntului, cu cele de muncă educativă, de relaţii cu familiile elevilor, de colaborare cu organizaţiile de tineret, de activitate social-culturală. Toate acestea sînt aspecte pe care învăţămîntul superior este chemat să le ia în consideraţie în activitatea de formare a viitorilor profesori.

OCTAVIAN BUZESCU

A şti să înveţi

Diminuarea randamentului la învăţătură al elevilor în raport cu efortul investit pentru a-l realiza are cauze multiple. Una dintre acestea o constituie faptul că elevii nu-şi utilizează, în general, întreaga lor capacitate intelectuală, fie neexplorată în totalitate, fie afectată de anumiţi factori perturbatori. Concluzie pe care o exprimă **Robert Bousquet** în lucrarea „Savoir étudier" (Paris, 1969).

A-i învăţa pe elevi să înveţe reprezintă unul din obiectivele primordiale ale procesului de învăţămînt, o sarcină prioritară a şcolii. A şti să înveţi presupune : cunoaşterea legilor activităţii intelectuale, determinarea factorilor care favorizează sau împiedică rezultatele şcolare, utilizarea unor tehnici de lucru adecvate, organizarea activităţii în raport cu obiectivele ei. A şti să înveţi implică, de asemenea, capacitatea de a te restructura continuu : noile achiziţii intelectuale influenţează raţionamentele cu care operezi, devenite mai complexe, ele afirmă atitudini comportamentale, în mod progresiv independente. În această idee mi se pare corect a exprima că pe măsură ce actul educativ se împlineşte scade tutela educatorului asupra subiectului său.

A învăţa, într-o reprezentare etapizată, constă în : a) colectarea faptelor şi datelor ; b) înţelegerea faptelor, selectarea lor, stabilirea de corelaţii ; c) precizarea acţiunilor de efectuat ; d) elaborarea strategiei de lucru şi desfăşurarea activităţii ; e) controlul muncii efectuate.

Operaţiile intelectuale ale învăţării sînt, după Joffre Dumazedier, următoarele : **reprezentarea** fenomenului (descriere, definiţie, comparare, clasificare), în vederea **înţelegerii** lui (situarea în spaţiu şi timp, degajarea eventualelor contradicţii sau aspecte problematice), coroborată cu **studierea fenomenului** (degajarea cauzelor şi consecinţelor, a legilor şi teoriilor, principiilor şi scopurilor în vederea elaborării strategiilor operaţionale — metode, mijloace, tehnici). Prefer succesiunii indicate de Dumazedier o alta : **reprezentare, studiere, înţelegere,** din motive care aparţin logicii învăţării.

Acţiunile învăţării se înscriu în perimetrul **lecturii** (a şti să studiezi o carte), **al exprimării orale** (a şti să convingi, despre calitatea şi cantitatea cunoştinţelor asimilate), **al lucrărilor scrise** (a şti să formulezi raţionamente, să sistematizezi idei), **al audierii unei lecţii** (a şti să-ţi mobilizezi capacitatea de recepţie).

Fiecare acţiune beneficiază de metode specifice, buna lor utilizare condiţionează randamentul.

A şti să înveţi e însă nu numai o problemă de exerciţiu, ci şi una de organizare a muncii Felul muncii (individuală sau în colectiv), condiţiile de muncă, modul de utilizare a facultăţilor intelectuale constituie parametri ai organizării muncii.

Randamentul muncii de învăţare depinde în cele din urmă de modul în care s-au fixat obiectivele muncii, de utilizarea şi repartizarea timpului, de instrumentele de lucru, de condiţiile generale de viaţă ale individului.

Ştim să învăţăm ? Nu în suficientă măsură. Metodele de învăţare pe care le recomandă Robert Bousquet sînt izvorîte din practică, la îndemîna fiecăruia dintre noi . **Lectura** se sprijină pe : citirea grupurilor de cuvinte, varierea vitezei lecturii în raport cu gradul de dificultate al textului, citirea paragrafului de debut al textului, pentru a sesiza **ideea,** acordarea atenţiei graficelor, diagramelor, ilustraţiilor. E vorba de o citire rapidă, singura în măsură să asigure sporuri de randament în învăţare.

Exprimarea orală îşi asigură succesul prin capacitate verbală, putere de sinteză logică şi capacitate de a convinge prin fraza rostită (modulaţia vocii, sublinieri prin intonaţie etc.), claritate, precizie. Antrenarea elevilor la exprimarea orală are o mare valoare formativă, o utilitate socială. Exprimarea orală se bazează pe : cunoştinţe, claritate, maturitate şi echilibru afectiv.

Pentru probele de control scrise se cere : înţelegerea exactă a sarcinii de muncă (întrebări, subiect), elaborarea unui plan judicios, utilizarea unui stil adecvat domeniului (literar, ştiinţific), evidenţierea concluziilor.

A şti să audiezi o lecţie înseamnă : **a vrea** să asculţi (interesul vizează conţinutul expunerii sau persoana celui care expune), **a putea să asculţi** (asigurarea unei bune audiţii în primul rînd), **a şti să asculţi** (sesizarea planului urmărit de orator, selectarea-clasificarea ideilor concomitent cu expunerea, instrumente de lucru : hîrtie, creion etc.).

A şti să înveţi continuă să rămînă o problemă deschisă şi după lectura cărţii.

ROMEO DASCĂLESCU

UN EXPERIMENT

Teoria probabilităţilor în şcoala generală

Teoria probabilităţilor a devenit una dintre principalele ramuri ale matematicii moderne, ca urmare a folosirii pe scară întinsă a metodelor probabilistice atît în cercetarea ştiinţifică, cît şi în rezolvarea a numeroase probleme practice din toate domeniile.

Pornind de la această constatare, la Liceul nr. 32 din Capitală, s-a organizat. începînd cu anul şcolar 1970/1071, un experiment, condus de dr. E. Fischbein. de la Institutul de psihologie, experiment prin care se încearcă introducerea treptată a noţiunilor din teoria probabilităţilor începînd din clasa a VI-a.

În anul acesta, în clasa a VII-a s-au introdus în intervalul de opt ore cunoştinţe noi, menite să lărgească şi să aprofundeze studiul, astfel: clasificarea evenimentelor a fost completată cu evenimente elementare şi compuse, evenimente contrare, calculîndu-se totodată probabilităţile corespunzătoare.

Pentru calcularea rapidă a numărului cazurilor egal posibile, s-au introdus formulele din analiza combinatoare ca A^n_m, cu repetiţie şi fără repetiţie, noţiunea de permutare (factorial de **n**).

Confecţionînd cu mijloace proprii un bogat şi variat material didactic, folosit cu multă grijă pentru a facilita înţelegerea noţiunilor, am fost surprinşi de seriozitatea, interesul şi entuziasmul elevilor, care au depus eforturi deosebite pentru a rezolva probleme destul de dificile. Elevii apatici, indiferenţi, la lecţiile obişnuite de matematică, au dovedit posibilităţi intelectuale nebănuite. Au priceput cu uşurinţă noţiunile, prezentînd interes continuu pentru fiecare problemă. Graba cu care s-au străduit să găsească răspunsuri corecte şi volumul de muncă mult mai mare decît cel cu care erau obişnuiţi şi pe care l-au depus cu entuziasm ne-au impresionat şi totodată ne-au dat de gîndit asupra modului în care va trebui să se organizeze orele de matematică, această ştiinţă aridă şi de foarte multe ori neagreată de elevi.

Experimentul a insistat în mod deosebit asupra aspectelor intuitive, prin rezolvarea de probleme ca: aruncări cu zarurile, extrageri de bile, formarea unor cuvinte din litere pe cartonaşe identice etc. O astfel de problemă a fost soluţionată în felul următor: pe cartonaşe egale ca mărime, s-au scris literele **M, A.** Elevii au realizat, fiecare separat, 16 experienţe a cîte patru extrageri, punînd de fiecare dată cartonaşul la loc şi notînd frecvenţa de apariţie a cuvîntului **MAMA**. Numărul rezultatelor obţinute pe întreaga clasă s-a raportat la numărul elevilor, calculîndu-se frecvenţa realizării evenimentului respectiv. S-a constatat, în mod evident. că frecvenţa s-a apropiat de valoarea probabilităţii calculate teoretic, cu atît mai mult, cu cît numărul experienţelor a crescut. Folosind tabele statistice şi pentru alte evenimente asemănătoare, concluziile au fost clare şi neîndoielnice, demonstrînd în mod empiric legea numerelor mari.

S-a relevat încă o dată faptul că oricît de dificilă ar fi o noţiune ea este înţeleasă şi asimilată dacă este legată direct de practică, direct de viaţă.

În contextul acestui experiment, împreună cu elevii, ne-am străduit să găsim probleme cît mai variate şi din cele mai diferite domenii. Copiii au calculat frecvenţa apariţiei unor obiecte defecte din diverse industrii: (chibrituri, nasturi, becuri); au calculat frecvenţa cu care apar matricolele lor în anumite zile, frecvenţa de apariţie a notelor slabe şi bune într-o perioadă dată, probabilitatea ca un elev luat la întîmplare, din şcoală, să fie sau nu repetent. Pentru rezolvarea acestor probleme s-au folosit statistici concrete şi s-au stabilit pînă şi investiţiile inutile făcute de stat pentru elevii care nu reuşesc să promoveze anul. Această din urmă problemă s-a vădit a avea şi o latură educativă eficientă, întrucît a declanşat o adevărată campanie, cu ecou general în şcoală, pentru îndreptarea situaţiei elevilor ameninţaţi.

În acelaşi timp, consultînd anuarele statistice, elevii au propus un număr mare de probleme legate de dezvoltarea economică a ţării noastre.

Colaborarea cu colegii din şcoală de la alte discipline a generat o serie de probleme legate de studiul limbilor străine, al limbii şi literaturii române.

Răspunsurile prompte, precise şi clar exprimate ale elevilor, rezultatele frumoase obţinute la o lucrare de control, în care majoritatea elevilor au fost notaţi cu note de peste 8, au demonstrat că elevii sînt dornici şi interesaţi de tot ceea ce este nou, iar, pe de altă parte, că încercările de îmbunătăţire şi modernizare a învăţămîntului pot fi încununate cu succes, dacă se lucrează cu entuziasm şi dăruire.

Concluziile experimentului sînt integral favorabile şi pot fi enumerate în următoarea ordine sugerată de observaţiile noastre pe parcursul orelor.

Se remarcă interesul sporit în acest domeniu al elevilor mici în comparaţie cu cei mari, a căror gîndire e deja formată şi nu poate fi modelată uşor pentru scopul propus.

Caracterul lor aleator constituie un aspect apropiat şi accesibil elevilor de această vîrstă.

Conţinutul facil, amuzant, de joacă, pe care-l au orele, adaugă lecţiei o latură pedagogică principală.

Posibilitatea corelării acestui capitol al matematicii cu fenomenele cele mai răspîndite din industrie, agricultură, artă, sport etc.

Avantajul studierii pe o perioadă de mai mulţi ani, pornind de la simplu la complex, este o garanţie a formării gîndirii necesare studierii fenomenelor probabilistice.

ILEANA DARAU

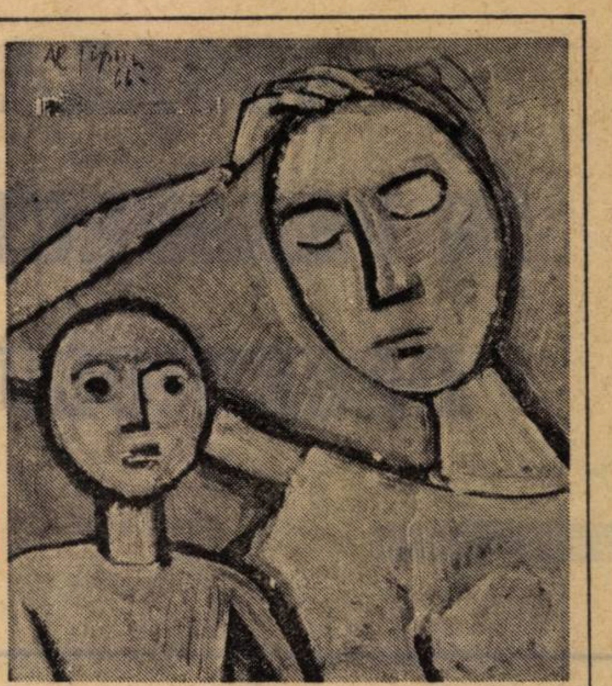

Al. Ţipoia

Compoziţie

Educarea pentru munca productivă, preocupare majoră

Finalitatea, conţinutul şi metodica activităţii tehnico-productive a elevilor au devenit o preocupare de prim ordin a cadrelor noastre didactice. În ultima perioadă au continuat lucrările fazelor judeţene ale simpozionului „Educarea elevilor pentru munca productivă“.

Semnalăm în acest sens simpozionul din 12 aprilie a.c., de la Turnu-Severin, organizat de Inspectoratul şcolar al judeţului Mehedinţi, Sindicatul învăţămînt şi Casa corpului didactic. Cele două comunicări din şedinţa plenară: „Probleme psiho-pedagogice ale educaţiei tineretului prin munca tehnico-productivă“ (conf. univ. dr. Vasile Bunescu), şi „Realizări şi perspective în pregătirea tehnică-productivă din judeţul Mehedinţi“, au urmărit, pe de o parte, să fundamenteze ştiinţific conţinutul şi implicaţiile educative ale muncii tehnico-productive, iar pe de altă parte, să analizeze într-un spirit critic activitatea desfăşurată în judeţ în vederea stabilirii unor linii directoare de viitor. Lucrările desfăşurate în 12 secţii, cu numeroasele lor referate, au permis un larg schimb de experienţă.

Şi faza judeţeană a simpozionului dedicat educării elevilor pentru munca productivă, organizat de Inspectoratul şcolar al judeţului Timiş, de Sindicatul învăţămînt Timişoara şi de Casa corpului didactic la 17 aprilie a.c., s-a desfăşurat sub semnul unei înalte responsabilităţi, al unei concepţii ştiinţifice moderne. Participanţii la această manifestare au audiat în şedinţa plenară expunerea prof. univ. dr. Nicolae Apostolescu, membru al Academiei de ştiinţe sociale şi politice, despre educaţia elevilor pentru muncă prin ansamblul obiectelor, de învăţămînt şi „Pregătirea studenţilor — viitori profesori pentru integrarea corespunzătoare la locul de muncă“, alcătuită de un colectiv format din: lector univ. Doina Vintilescu, prof. Petre Radu, inspector general şi prof. Pavel Petroman, inspector şef. Lucrările simpozionului s-au desfăşurat în 5 secţii.

Problemele specifice pregătirii tehnico-productive a elevilor au fost abordate şi în cadrul lucrărilor simpozionului organizat de Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti, de Consiliul municipal al sindicatelor din Bucureşti şi de Casa corpului didactic, în ziua de 18 aprilie a.c., la Liceul „Mihai Viteazul“ din Capitală. Lucrările s-au desfăşurat în nouă secţii, în care au fost prezentate comunicări referitoare la rolul şi locul muncii productive în pregătirea şi educarea elevilor, al sistemelor, metodelor şi procedeelor instruirii tehnico-productive, la atelierul şcolar, al sistemelor de evaluare a randamentului şcolar, la contribuţia obiectelor de învăţămînt, la educaţia elevilor prin muncă şi pentru muncă, la participarea profesorilor diriginţi la realizarea acestei educaţii etc.

Organizată de către Inspectoratul şcolar al judeţului Bacău, de Sindicatul învăţămîntului şi de Casa corpului didactic, faza judeţeană a simpozionului care a avut loc duminică 23 aprilie a.c. în sala Casei de cultură „Vasile Alecsandri“ din Bacău, s-a înscris ca un factor deosebit de eficient în valorificarea posibilităţilor de care dispun unităţile şcolare pentru cultivarea dragostei şi a deprinderilor de muncă productivă ale elevilor. La lucrările simpozionului au participant, dr. V. Enăşoae, secretar al Comitetului judeţean de partid, lectorul univ. I. Şendrulescu din partea Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, prof. dr. P. Bărbulescu de la Institutul de cercetări pedagogice, conf. dr. I.D. Ilie, secretar general al Uniunii societăţii de ştiinţe geografice, V. Păcuraru, preşedintele Consiliului judeţean al sindicatelor, numeroase cadre didactice, reprezentanţi ai unor unităţi economice, părinţi. În deschiderea lucrărilor a luat cuvîntul prof. Maria Vicol, inspector general şcolar, apoi au fost prezentate în şedinţa plenară şi în cadrul secţiilor peste 75 de comunicări şi referate. Participanţii au vizitat expoziţia cu obiecte realizate de elevi şi preşcolari din judeţ deschisă la Complexul şcolar de construcţii (**Maria Rusu**).

LA ZI

Conducerea Liceului „Ion Luca Caragiale“ din Bucureşti, biroul organizaţiei de partid şi grupa sindicală din şcoală au organizat de curînd, o sesiune de referate şi comunicări metodico-ştiinţifice a profesorilor. După cuvîntul de deschidere rostit de Gheorghe Mierlea, directorul liceului, participanţii au audiat expunerea: „Conducerea de către partid a organizaţiei revoluţionare de tineret“, ţinută de Gheorghe Ionescu, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 1 din Capitală, şi „Rolul şcolii în educarea ideologică-politică a tineretului“, prezentată de prof. Victoria Denea. Lucrările sesiunii s-au desfăşurat în şase secţii. La încheierea lor a avut loc o emoţionantă întîlnire cu foştii profesori ai liceului.

O foarte instructivă sesiune de comunicări a fost organizată şi de elevii acestui liceu.

●

Inspectoratul şcolar al judeţului Ilfov a organizat marţi, 18 aprilie a.c., la Şcoala generală din comuna Afumaţi un util schimb de experienţă pentru profesorii de biologie şi agricultură din judeţ. Au participat reprezentanţi ai Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, ai Inspectoratului şcolar judeţean, ai organelor locale de partid, directori de şcoli şi peste 200 de cadre didactice de specialitate. După vizitarea laboratoarelor, cabinetelor, solariilor şi lotul de la şcoala din comună, participanţii au audiat, în sala căminului cultural, expuneri privind aspecte ale coordonării şi îndrumării activităţilor practice agricole de către colectivul de conducere al şcolii din comună şi organizarea, desfăşurarea şi eficienţa activităţii cu elevii pe lotul agricol şcolar, la sere, în cadrul microcooperativei şi al întreprinderilor agricole socialiste din localitate. După discuţii au fost făcute recomandări de către ing. Mircea Vlăduţ, inspector general în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, şi de prof. Rada Mocanu, inspector şcolar general, referitoare la organizarea şi desfăşurarea pregătirii tehnico-productive a elevilor în agricultură.

În sala de expoziţii a cenaclului „Ion Andreescu“ din Capitală, tînărul profesor pictor MIRCEA SAULEA a deschis prima sa expoziţie personală. Sînt expuse peisaje, naturi statice, portrete de săteni, executate cu sensibilitate, într-un colorit viu, transparent, pline de farmec şi poezie.

Profesorii ION V. MINOIU şi GH. CONSTANTINESCU expun, de asemenea, lucrări proprii în sala Bibliotecii universitare. Cel dintîi semnează desene şi acuarele, în care se dovedeşte un fin observator al naturii, realizate într-o cromatică nuanţată, expresivă. Suita de tablouri aparţinînd lui Gh. Constantinescu se remarcă prin realism şi sobrietate, simţ al volumelor, fine notaţii psihologice, exprimînd o gamă de sentimente cald-meditative. (G. DIMITRIU-SEREA).

ŞCOALA ÎN PERSPECTIVA DECENIULUI 9

GEORGE VAIDEANU

PAVEL APOSTOL

MIHAI BOTEZ

Sub egida Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, Institutul de ştiinţe pedagogice, împreună cu I.C.P.P.D. — L.A.P.I. şi Laboratorul de cercetări prospective au organizat în zilele de 20-21 aprilie 1972 colocviul : **„Evoluţia formelor şi structurilor învăţămîntului general de 12 ani"**. Dezbaterile au fost axate pe două teme : **„Prognoza structurii sistemului de învăţămînt din România"** şi **„Sistemul de orientare şcolară şi profesională"**. La deschiderea lucrărilor a fost de faţă tovarăşul **Mircea Maliţa,** ministrul educaţiei şi învăţămîntului. Au participat, de asemenea, tovarăşul **Traian Pop,** adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, şi tovarăşul **Virgiliu Radulian,** preşedintele Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor. În cuvîntul său **Mircea Maliţa,** ministrul educaţiei şi învăţămîntului, după ce a apreciat rezultatele pe ansamblu ale procesului de generalizare a şcolii de 10 ani, a arătat că sarcina principală care stă la ora actuală în faţa învăţămîntului nostru este studierea posibilităţilor şi condiţiilor prelungirii duratei obligatorii de şcolarizare la 12 ani. Nu este vorba de o simplă extensie, ci de o remodelare a întregului nostru sistem educaţional, ţinînd seama de realităţile noastre actuale şi de perspectivă. Studiile de prognoză pe care diferitele instituţii specializate le vor efectua vor trebui să dea răspunsul la următorul grup de chestiuni : **avantajele şi dezavantajele formei de diversificare ; structuri de organizare ; plan de învăţămînt ; programe analitice şi tipul de predare al unor discipline ; gestiune şcolară şi formarea cadrelor.**

Pentru a permite cititorilor noştri să-şi formeze o imagine asupra problemelor discutate, prezentăm în continuare opiniile tovarăşilor ; **conf. univ. dr. George Văideanu,** directorul Institutului de ştiinţe pedagogice, **prof. univ. dr. Pavel Apostol,** prorector al I.C.P.P.D., directorul Laboratorului de analize a procesului de învăţămînt, **conf. dr. Mihai Botez,** directorul Laboratorului de cercetări prospective.

Prognoza învăţămîntului

Obiectivul principal al Colocviului a fost acela de a pune în discuţie căile practice de generalizare a învăţămîntului de 12 ani şi de a perfecţiona metodologia activităţii de prognoză care, deşi are ţeluri finale îndepărtate (anul de orizont al prognozei fiind 2 000, iar anul intermediar 1985), se desfăşoară cu febrilitate, fiind încărcată de răspunderi faţă de prezent.

Pentru a asigura un punct de plecare şi de centrare a discuţiilor, Institutul de ştiinţe pedagogice a prezentat un număr de variante, de proiecte de structuri pentru generalizarea învăţămîntului de 12 ani. Pentru a sonda mai precis opiniile specialiştilor, secretariatul ştiinţific a recurs la un chestionar pe tema structurii învăţămîntului general la 12 ani, completat de majoritatea participanţilor la colocviu.

Prin dialectica dezbaterilor, prin pasiunea pusă de participanţi în susţinerea uneia sau alteia dintre variante, prin confruntarea celor mai optimiste ipoteze cu unele rezerve sau date şi rezultate furnizate de prezent, metodologia elaborării sistemului de învăţămînt al viitorului a devenit principalul beneficiar al Colocviului.

O prognoză elaborată cu timiditate şi de pe poziţia dificultăţilor prezentului ar trăda viitorul, fiindcă prin „realismul" ei descurajant ea ne-ar duce cel mult cu cîţiva paşi înainte. Şi invers : un model elaborat independent de perspectivele României socialiste, de evoluţia demografică, de dezvoltarea previzibilă a teritoriului, va rămîne, oricît de interesant şi de original ar fi, prea puţin folositor pentru orientarea eforturilor de perfecţionare a învăţămîntului de astăzi. Un model cutezător şi profund restructurat nu-şi periclitează realizabilitatea cît timp este corelat cu prognoza macroeconomică, cu evoluţia previzibilă a ştiinţei şi a tehnologiei etc.

O analiză retrospectivă a învăţămîntului românesc din ultimele două decenii, în curs de elaborare, va furniza echipelor de prognoză multe sugestii şi învăţăminte. Absenţa unui model şi a unui program pedagogic de perfecţionare a învăţămîntului au făcut ca schimbările, de altfel inevitabile, să urmeze un drum sinuos, să nu aibă justificări sau să îmbrace deseori forma unor schimbări fără vitalitate. Prin frecvenţa şi durata lor, unele schimbări cu caracter organizatoric-administrativ au abătut atenţia personalului didactic, ca înfăptuitor al procesului instructiv-educativ, de la ceea ce este esenţial — procesul însuşi, metodologia şi tehnologia formării tineretului.

Unele aspiraţii durabile şi specifice tineretului în formare, ca şi unele carenţe cu totul evidente ale actualului sistem furnizează, cu suficientă precizie, direcţii de perfecţionare a şcolii de astăzi şi parametri ai învăţămîntului de mîine. Aceştia nu mai trebuie „inventaţi" ca soluţii, întrucît sînt şi vor fi solicitaţi ca trăsături ale învăţămîntului şi de către generalităţile deceniilor următoare. Elevii doresc şi vor dori să poată întreprinde, în libertate şi fără consecinţe pentru viitorul lor, experienţe şcolare cu valoare formativă şi să se poată reorienta ; să fie eliberaţi de presiunea „controlului aversiv" cum îl numeşte B.F. Skinner ; să beneficieze de un sistem şcolar în care acţiunea de depistare, cultivare şi afirmare a talentelor să funcţioneze impecabil, de la vîrste fragede şi pentru toate domeniile.

O elaborare atît de complexă cum este prognoza învăţămîntului presupune activitate în echipe. Prospectivitatea şi interdisciplinaritatea constituie laturi inseparabile ale unei cercetări moderne. Cum se remarca de altfel la Colocviu, nu putem recurge numai la metodele matematice şi statistice sau numai la cele filozofice, fiindcă, aşa cum au demonstrat-o încă de la început problemele puse în discuţie, nu avem de răspuns numai la întrebarea „cum ?", ci şi la întrebarea „de ce ?". Încercarea de a sprijini prognoza pe o singură categorie de metode sau ştiinţe sau de a pune în conflict metodele de facturi logice deosebite se dovedeşte fără viitor.

La întrebarea fundamentală — „pînă unde pot merge şi trebuie să meargă anticipările", întrebare care pune în discuţie dreptul şi capacitatea noastră de a stabilii modelul vieţii şcolare al generaţiilor deceniilor următoare — un răspuns util a fost acela că bunii prognozişti vor şti şi vor stabili nu numai ceea ce trebuie să facă, ci şi ceea ce nu este necesar (sau deocamdată necesar) să elaboreze.

GEORGE VĂIDEANU

Raportul dintre proiecţie, prognoză şi planificare în perfecţionarea sistemului nostru de învăţămînt

1. **Proiecţiile** descriu mai multe alternative, linii posibile de dezvoltare viitoare, în funcţie de condiţii definite cu claritate. **Prognozele** descriu condiţii ce intervin cu maximă probabilitate, permiţînd stabilirea alternativei de dezvoltare cu cel mai ridicat coeficient de realizabilitate. **Planurile** descriu acţiunile cu ajutorul cărora, în raporturi de putere determinate, o anumită prognoză poate fi înfăptuită. Între aceste trei specii de explorare şi realizare a viitorului există (şi trebuie să existe) o interacţiune continuă : proiecţiile devin mai operative prin raportare la prognoze şi planuri, iar acestea din urmă pot fi mai flexibile prin raportare la proiecţii.

2. Cercetarea viitorului sistem de învăţămînt trebuie să aibă în vedere : a) scopurile şi obiectivele — proiectarea scopurilor şi, pe această bază, stabilirea priorităţilor ; b) constrîngerile — evaluarea resurselor disponibile (fizice, financiare, materiale, umane) ; c) proiectarea organizării (structuri) ; d) proiectarea formaţiilor necesare pentru realizarea obiectivelor, în condiţiile date ; e) elaborarea unei strategii de dezvoltare şi planul de măsuri pentru realizarea acesteia (de exemplu cu tehnica P.E.R.T.), incluzînd strategia controlului asupra atingerii obiectivelor.

3. Prognoza şi planificarea dezvoltării învăţămîntului se cer concepute în funcţie de scopul pedagogic fundamental ce rezultă din documentele Partidului Comunist Român : formare de inventatori şi inovatori sociali, capabili **să rezolve problemele sociale** legate de înfăptuirea proiectului comunist al dezvoltării pe termen lung a României, pe baza ştiinţei şi tehnologiei, cel puţin la nivelul mondial mediu.

4. Proiecţia trebuie să aibă în vedere nu numai performanţa brută a sistemului (de exemplu : un număr X de absolvenţi în cutare sau cutare domeniu), ci şi **calitatea** formaţiilor date absolvenţilor (calitate exprimată cantitativ : cît la sută din absolvenţi corespund **efectiv** funcţiei sociale pentru care au fost pregătiţi).

5. Calitatea formaţiilor asigurate prin sistemul de învăţămînt depinde de **eficacitatea pedagogică a procesului de învăţămînt.** Aceasta exprimă **măsura în care învăţămîntul îşi îndeplineşte funcţia socială, scopurile fixate.**

6. Eficacitatea pedagogică depinde de **calitatea procesului de învăţămînt şi de competenţa purtătorilor săi, cadrele didactice.**

Procesul de învăţămînt şi cadrele constituie — în termeni cibernetici — „efectorii" sistemului de învăţămînt. Aici trebuie acţionat **mai întîi şi cu precădere** pentru a asigura eficienţa pedagogică.

7. În acest sens, învăţămîntul generalizat de 12 ani, prevăzut în indicaţiile date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, trebuie precedat şi pregătit prin **elaborarea unei metodologii a procesului de învăţămînt în stare să stimuleze creativitatea socială a individului** — deci, iniţiativă, inventivitate, spirit de inovaţie, bazate pe dezvoltarea şi aplicarea „critică-revoluţionară" a marxism-leninismului. În principiu, această metodologie constă în combinarea metodelor didactice existente cu metodele şi tehnicile euristice (de cercetare), respectiv cele folosite în cercetarea operaţională. Pînă la sfîrşitul anului, L.A.P.I. elaborează inventarul acestora.

8. În ce priveşte proiectarea învăţămîntului generalizat de 12 ani, soluţia optimală nu ni se pare continuarea modului de diversificare actuală : orice diversificare în conţinut duce la alte şi alte organizaţii şi structuri ce tind a se constitui în tipuri rigid delimitate de şcoli. Acest mod de diversificare se bazează pe opoziţia falsă dintre cultura generală (aşa-zisă „umanistă", „literară") şi specializare (zisă „ştiinţifică", „tehnologică", deci, profesională). În locul acestei separări artificiale a culturii şi specializării, experienţa mondială şi cea proprie impun să căutăm **sinteze.** O soluţie viabilă pare a fi **şcoala medie integrată** în care se îmbină pregătirea de cultură generală cu un început de specializare profesională flexibilă. În acest scop vom încerca să experimentăm un nou tip de astfel de şcoală medie integrată în care pregătirea de matematică, de tehnologie generală şi, mai ales, de „tehnologie" sau „inginerie" socială se consideră elemente esenţiale ale culturii generale, iar profesionalizarea se obţine prin stimularea activităţilor practice proprii, în funcţie de opţiunile elevului.

Esenţial ni se pare că în prognozele pe care le facem să nu „pariem" pe o soluţie unică. Sistemul de învăţămînt trebuie înzestrat cu capacitatea de a elabora mereu noi şi noi soluţii.

PAVEL APOSTOL

Învăţămîntul general în perspectiva viitorului.

1. După părerea mea, cercetarea ştiinţifică a viitorului are rolul de a preciza acel „procent" de viitor indispensabil pentru construcţia ce se desfăşoară **în prezent**. Prognoza ne face, astfel, într-un fel, stăpîni pe prezent : Cucerim libertatea de a întrezări limitele posibile ale acţiunii, de a ne fixa obiective de dorit în cadrul acestor limite, de a acţiona fără surprize, măsurîndu-ne paşii şi resursele. Cucerim libertatea de a şti ce putem să **nu** facem astăzi, ce este inutil sau, poate, chiar dăunător — căci ar risca să blocheze resurse viitoare ale creativităţii **şi** inovaţiei. Cercetarea viitorului devine o ştiinţă **despre** acţiune în orizontul viitorului. Schiţarea dimensiunilor a „ceea ce va fi" — sau, mai precis, a ceea ce „poate fi" — are rolul numai de a fixa „direcţia de mers". Prognoza urmăreşte, cum scria recent tovarăşul ministru Mircea Maliţa, să asigure compatibilitatea obiectivelor cu viitorul. Şi, mi-aş permite să adaug, mai importantă decît descrierea detaliată a acestor obiective ni se par a fi identificarea implicaţiilor prezente ale precizării acestor obiective, care fac posibilă **acţiunea în** lumea de azi. Aceasta este semnificaţia expresiei în „perspectiva viitorului" în care am să înscriu însemnările care urmează.

2. Există un larg consens, în literatura modernă, asupra modului în care va apare funcţia educativă şi instructivă în lumea de mîine. Cîteva trăsături pot fi de pe acum desprinse ; ne îndreptăm spre un învăţămînt activ, individualizat, orientat nu către media neutră, ci către utilizarea optimală a particularităţilor subiectului, în care instruirea şi creaţia vor fi permanent legate. În perspectiva viitorului, limitele dintre „învăţămîntul general" şi „alte tipuri" de învăţămînt vor fi precizate nu atît prin instituţii, cît prin conţinut : învăţămîntul general pare mai legat de „stadiul instrumental" — domeniu ce va fi, probabil, cel mai extins în următoarele decenii, urmînd să-şi înglobeze spaţii largi ale matematicii, informaticii, comunicaţiilor, limbilor străine, metodologiei ştiinţelor, ştiinţelor acţiunii etc. Iar distincţia dintre „stadiul instrumental" şi „stadiul operaţional" va apare probabil mai puţin categorică decît ne apare astăzi. Acest „scenariu-obiect" ni se pare o bună „bază de plecare" pentru „scenariul de tranziţie" către aceste obiective.

3. Un scenariu de tranziţie, plecînd de la starea **de azi** către viitor, cuprinde elemente legate de evoluţia conţinutului învăţămîntului, ca şi elemente legate de evoluţia structurilor instituţionale.

Conţinutul învăţămîntului mediu trebuie să fie renovat în perspectiva obiectivelor : acesta ar trebui să cuprindă, în forme adecvate, cred, cît mai mult din orizontul necesar omului modern. Aprofundarea, perfecţionarea unor cunoştinţe, rafinarea acestora, operaţionalizarea lor se referă — cred — la stadii ulterioare de instruire şi producţie.

4. Organizarea sistemului instituţiilor de învăţămînt trebuie subsumată obiectivelor de conţinut. Generalizarea învăţămîntului de 12 ani constituie o sarcină trasată de conducerea superioară : persoanal opinez pentru o şcolarizare între 4—16 ani. Programul şcolar, ca şi organizarea reţelei, trebuie să fie caracterizate printr-o mare varietate şi printr-un accentuat dinamism. De ce oare peste tot trebuie să existe aceleaşi „scheme", norme, orare, forme de organizare etc. ? Mă gîndesc, de pildă, la introducerea orelor „la alegere", a lecţiilor de „lungime variabilă", a „anului şcolar" cu alte structuri, la lecţiile „în călătorie" ca şi la posibilităţi de utilizare optimală a profesorilor (lecţii colective, perfecţionări etc.).

5. Trebuie remarcat că evoluţia „formelor şi structurilor învăţămîntului general de 12 ani" nu poate fi tratată numai la nivelul unui subsistem al sistemului de învăţămînt, ci antrenează şi analiza legăturilor cu învăţămîntul superior şi cu sistemul social-politic în general.

În concluzie, cred că **continuitatea** la nivelul obiectelor cere **schimbări** la nivelul mijloacelor.

MIHAI BOTEZ

Un pictor naiv

În Munţii Apuseni, se află un sat Brusturi, cu case solide şi noi, din cărămidă şi piatră, răsfirate aici la îngemănarea povîrnişurilor Bihariei cu luncile scăldate în susurul cristalin al afluenţilor de la miazănoapte ai Crişului Alb. Oamenii din cătunele de pe deal au vorba răstită — cei de la vale au graiul cîntat a alintare. Oameni în fel şi chip, dar mai ales harnici şi gospodari. Între ei poposea, cu cîţiva ani în urmă, un învăţător — I. Roman de la Hălmagiu. Şi-i învăţa carte pe ţîncii de la Brusturi, iar în orele de răgaz zăbovea în faţa şevaletului. Nu i-am văzut niciodată picturile, căci prin 1966, cînd îmi treceam o scurtă vacanţă la Brusturi, învăţătorul plecase. Iscase însă emulaţia întîlnirii culorii cu lumina într-un sătean rafinat (să-mi fie iertat neologismul), iubitor de cîntec, de petrecere, de poezie şi de vorbe cu duh — Ion Nicodin Niţă, pictorul de azi de la Nicodineşti. Îmi desfătam auzul şi mintea ascultîndu-i la taifas, în amurguri, pe el şi pe prietenul şi cuscrul său Gheorghe al lui Nicolae şi Romulus al lui Tomică, ori cu Pătru lui Blocea. Adesea îşi evocau primăverile şi toamnele şi negurile unor ani vrîstaţi de bucurii şi amărăciuni, de oameni şi chipuri viguroase, trecuţi prin viaţa cătunelor brusturane.

Vorbele noi, neologisme, ca şantier, socialism, compresor, galerie ş.a. le rosteau cu aer de importanţă, iar Gheorghe al lui Nicolae, ca cititor de gazete, se încumeta mai des. În faţa lor debutase Niţă-pictorul ; se învăţaseră cu vocabularul lui, pomenind de şevalet, peisaj, portret, sau nişte culori sunînd livresc, cum nu mai auziseră : albastru ceruleum, roşul vermillon, terra di Siena ş.a.

Faima de pictor a lui Niţă se răspîndise la hotarele Brusturilor. I-am luat un tablou ca să-l arăt la Bucureşti. Admiraţia graficianului Emil Chendea şi a altor artişti plastici îmi confirma că Niţă se poate întîlni cu exigenţele estetice ale Capitalei. I-am păstrat cîteva luni tablourile pentru arătare, la Muzeul Satului. Aici, prin sîrguinţa directorului muzeului, Gheorghe Focşa, mica expoziţie ad-hoc a fost apreciată de pictori ca Ciucurencu, H. Maxy ş.a.

Niţă s-a întîlnit cu Bucureştii sub auspiciile ilustre ale scriitorilor prof. univ. George Macovescu, Toma George Maiorescu, Valentin Hossu Longin, precum şi regretatul critic de artă Petre Comarnescu. Cu girul recunoscutei lor sensibilităţi, Niţă Nicodin se bucura de aprecierea şi încurajarea unor elogioase coloane în „Contemporanul", „România literară", „Tribuna" şi alte reviste şi ziare.

Expoziţia de debut la Casa scriitorilor „Mihail Sadoveanu", Bienala de artă de la Praga, un grup de tablouri itinerate în Italia, altele la Paris şi München, o expoziţie personală în Iugoslavia, în mijlocul faimoaselor pictoriţe de la Uzdineţ, un film la televiziune şi altul de scurt metraj tehnicolor despre tablourile sale jalonează traiectoria unui mesaj artistic autentic din Munţii Apuseni. În anii noştri, iată a apărut un mare pictor-ţăran !

Ce pictează Niţă ? Teme din viaţa săteanului, dinamica lucrurilor şi a vremii, gaterul, casa pădurarului ascunsă printre brazi, cireşul de la rîpă, meliţatul cînepii, cazanul de fiert ţuică, bărbaţi şi femei de la Brusturi, şcoala cu copii şi cu flori în toate culorile cîte sînt pe lume ; iar din amintirile sătenilor hălmăgeni, adesea este pictat chipul mereu viu al lui Avram Iancu, „regele munţilor".

În curgerea vremii, Niţă înşiră în cronica sa policromă, explozia plină de seve de flori, de frunză şi iarbă primăvara, văpaia de aur a verii, covorul de brumă şi roşul aprins al frunzelor de cireş toamna, ciorchinii de zăpadă albind iarna în cetină. Şi vremea trece, cu anotimpurile ei. Spun brusturanii, că nu vremea, ci numai oamenii trec ; şi ei îşi înscriu numele şi mesajul pe valurile succesiunilor dialectice.

La cei 60 de ani, Niţă Nicodin, ţăran dintr-un cătun al satului Brusturi de lîngă Biharia, se întîlnea cu jocul secund al culorii şi luminii, apoi cu Capitala, cu ţara şi, mai departe, cu lumea.

GHEORGHE DRAGOŞ

Seceta premierelor

Oricît de „telespecializate" ar fi emisiunile transmise pe programul I şi II, sîmbăta şi duminica la ceasurile serii nu se mai ţine cont de nici o „dedicaţie" şi cei mari şi cei mici laolaltă, în familie, vizionează „Teleenciclopedia" şi „Invadatorii", filmuleţul sau varietăţile „alfabetizate" sau „nealfabetizate". Este ora cînd televiziunea înregistrează cel mai ridicat număr de spectatori. Este ora cînd barierele vîrstei se ridică, cînd cei din cl. a XII-a uită de exerciţiile de trigonometrie, cînd bunicile aşteaptă un film cu Bette Davis.

Seceta premierelor duminicale este în plină desfăşurare. Pentru înviorarea atmosferei s-a apelat la preluarea unor filme rulate cîndva pe marele ecrane. În timp ce telecinemateca prezintă un ciclu Shakespeare cu reluări de prestigiu (împrumutate tot de la marele ecran) despre care s-au scris şi se vor mai scrie zeci şi sute de pagini, duminica seara vizionăm „Departe de lumea dezlănţuită" sau „Comedianţii". Trecînd peste criteriile valorice ale selectării, care sînt destul de îndoielnice, ajungem la respectul ce se datorează publicului spectator de a se transmite în condiţii tehnice cît de cît onorabile un film. La puţin timp după ce cinematografele au găzduit „Departe de lumea dezlănţuită", televiziunea l-a preluat pe post. Splendoarea colorului a dispărut (cum era şi firesc), imaginea a devenit din panoramică şi luminoasă, dreptunghiulară şi întunecată, titrajul începea undeva afară de cutia televizorului şi se sfîrşea tot afară, neîncăpînd nici într-un aparat „Lux" şi toate acestea pentru că... s-au epuizat peliculele pentru micul ecran. Chiar aşa să fie oare ? Raţionamentul acestor reluări rămîne un mister.

Am avut însă în această săptămînă marea premieră, dedicată în exclusivitate micului ecran, cu suspansuri adevărate, cu o imagine care se pare că nici în filme nu mai reuşim să vedem — am beneficiat de **premiera „Apollo-16"**. Privind imaginea clară a Pămîntului văzut de pe Lună am uitat de filmele retransmise cu titrajul ciuntit, am uitat de „Teleşcoală", am uitat totul şi am rămas, seară de seară, pînă în miez de noapte, ţintuiţi pe scaune să aflăm noutăţi despre Lună. Dar „aventura" Lunii s-a încheiat. Şi din nou ne întoarcem la programele de duminică, cu micile necazuri şi cu marile aşteptări. Publicul tînăr al serilor de sfîrşit de săptămînă nu poate fi mulţumit doar cu o transmisie de la Timişoara „a ritmului tinereţii şi dansului", care nici măcar nu are claritatea imaginilor de pe satelitul mult invocat de poeţi. Cînd Telecinemateca mare şi mică a ridicat ştacheta la nivelul capodoperelor e greu să mai vizionezi „Comedianţii", în ceaţa unor imagini aproape indescifrabile. Să nu uităm totuşi că filmul de duminică are cei mai mulţi spectatori, pe care numai cu „iubire şi ură", fie chiar „departe de lumea dezlănţuită", în cadrul poemelor paşnice, nu îi putem mulţumi.

ILEANA COLOMIEŢ

Agenda

- **Omul şi patria sa.** Galeriile de artă „Orizont" din Capitală găzduiesc zilele acestea expoziţia de grup a artiştilor plastici din R.S.F.S.R. Expune Vladimir Stojarov, Valentin Sidorov şi Leo Lankinen. Lucrările, inspirate din realitatea sovietică, sînt reunite sub denumirea semnificativă de **Omul şi patria sa**.
- **Sălile Ateneului Român** ne prilejuiesc, prin varietatea şi mulţimea exponatelor, o mai bună cunoaştere a vechilor civilizaţii de dincolo de ocean. Muzeul din Bogota a pus la dispoziţia organizatorilor lucrări de valoare datînd din anii 500-200 î.e.n., mijlocind astfel întîlnirea **cu arta precolumbiană**.
- **Revistele şcolare,** din ce în ce mai numeroase şi mai interesante, circulă de acum în toată ţara, dezvăluind preocupare şi talent. Ultimele numere pe care le-am văzut (**Aripi tinere,** nr. 5 şi 6 şi **Muguri,** editate la Bîrlad şi, respectiv, Satu-Mare) sînt, desigur demne de remarcat. Din paginile revistei bîrlădene, de exemplu, am reţinut : Partidul (Gh. Luncă), **Scînteia — tribună de luptă a P.C.R.** (Veronica Ionaşcu), **Engels şi România** (Lucia Elefterescu), **Crearea U.T.C. şi importanţa sa istorică** (Postolache Costel), **România socialistă în lumea contemporană** (Doina Balaban).

La rubrica „Oameni de seamă", **Constantin Codreanu.**

Versuri semnează elevii : Anca Ionescu, I. Putlea, Costel Postolache, Dan Chelaru etc. În fine, ceva cu totul deosebit, în această ordine de idei : elevul plastician **Valerică Popa.**

- **Liceul „I. L. Caragiale"** din Ploieşti a fost înzestrat, de curînd cu o frumoasă sală de sport. Elevii vor beneficia astfel de cele mai bune (şi moderne) condiţii privind pregătirea fizică. Sperăm şi în viitoarea altei performanţe. **Oare nu în şcoli se formează şi marii campioni ?**
- **La Zărneşti** (Şcoala generală nr. 1), ne scrie învăţătoarea Silvia Petraş, elevii au o sumedenie de îndeletniciri : pictori, ceramişti, păpuşari, fotoreporteri etc. În cinstea Aniversării semicentenarului creării U.T.C., şcoala a fost pavoazată cu lucrări de pirogravură executate de membrii cercului respectiv.
- **Cîteva cuvinte...** Profesorul universitar Mihai Pop, directorul Institutului de etnografie şi folclor, a acordat ziarului **România liberă** din 25 aprilie a.c. un interviu ce merită toată atenţia (şi a profesorilor, şi a instructorilor formaţiilor artistice, şi a „culegătorilor" amatori de folclor, în fine, şi poate mai ales, şi a ansamblurilor profesioniste). Reţinem, spre exemplificare, această observaţie extrem de justă : „Cred — declară Mihai Pop — că **profesionalizarea** (s.n.) folclorului a dus la falsificări..."
- **Premieră absolută la Opera Română.** Baletul **Primăvara**, dedicat aniversării semicentenarului creării U.T.C., reprezintă o reuşită certă a compozitorului Cornel Trăilescu. O reuşită certă şi a instituţiei care l-a găzduit generos, oferindu-i scena şi resursele ei artistice.
- **Secolul de aur al picturii napolitane.** Muzeul de artă reuneşte 60 de tablouri şi 30 de artişti — ca Salvatore Rosa, Caracciolo, Giuseppe Ribera ş.a. Lucrările provin din muzeele şi galeriile din Neapole, Roma, Genova, Florenţa, Modena şi Siena.
- **Facla** Încă o editură recent înfiinţată se adaugă realizărilor culturale de importanţă. Este vorba de editura **Facla,** din Timişoara. Ea va publica în limbile română, germană, maghiară şi sîrbă. Este prima editură de stat din această parte a ţării. Faptul că ea păşeşte la drum în cadrul **Anului internaţional al cărţii,** este, cum a declarat directorul ei, Simion Dima, „simbolic" şi, totodată, „o expresie a cinstirii acestui instrument (cartea, n.n.) de cultură şi civilizaţie de către societatea noastră".
- Librăriile au primit o nouă ediţie Marin Preda. Este vorba de **Imposibila întoarcere.** Atît de bine cunoscut cititorului, scriitorul şi cărţile sale se bucură de succesul meritat. Reeditarea aceasta recentă, este încă o dovadă în plus a popularităţii lui Marin Preda.

V. S.

Valoarea formativă a studiului biologiei

Cu ani în urmă am întîlnit pe unul dintre profesorii care au încercat să ajute multe generații de studenți să înțeleagă ceea ce era accesibil, pe atunci, din imensitatea fenomenelor naturale. Vorbea despre „un naturalist".

—Nu-l cunoști ? E mare păcat. E un om adorabil ! Apoi, glumeț : Primul lui mare merit e de a fi naturalist. (Nu era vorba despre o modalitate de exprimare artistică, ci de un om format prin studiul naturii.)

N-am înțeles la început prea bine în ce constă meritul de a fi naturalist. Mi-am dat seama mai tîrziu. Firește, profesorul meu era un filozof. În fața naturii nețărmurite, naturalistul nu se pierde în nenumăratele cunoștințe de fiecare clipă, el le înregistrează, le înmănunchează după diferite criterii și le explică. El este un om care vede aproape și departe ; îmbină în minte părțile cu întregul, compară și deosebește ceea ce este statornic, dar este schimbător, ceea ce pare inofensiv în acțiunile omului asupra naturii și este, de fapt, o agresiune de neiertat.

Dar ca să fie astfel, el trebuie să nu rămînă la nivelul de început al studiului naturii, ci să posede orizontul și nivelul intelectual al științei contemporane

De aceea, orice învățămînt al științelor biologice trebuie să prezinte cunoștințe în lumina cuceririlor științifice mereu noi, să contribuie efectiv la dezvoltarea gîndirii încît elevii să înțeleagă fenomenele în înlănțuirea, dinamismul și echilibrul lor firesc.

Să analizăm, din aceste puncte de vedere, lecția model despre „sînge" din manualul intitulat „Televiziunea ca mijloc de învățămînt", Editura didactică și pedagogică, 1971.

Ea este concepută în spiritul secolului trecut, prezentînd în special denumiri și cifre de memorat. Facem cunoștință cu un sînge mort, un vehicul mecanic. Rolul lui de apărare apare ceva mai sugestiv. Nicăieri însă nu ne reține atenția promptitudinea adaptării la condițiile de mediu, fie ele variații normale, sau adevărate agresiuni. Activitatea ființei, munca, nu o vedem ajutată de sînge în nici un fel, pentru că e prezentat separat de structura vie. (De înțeles drept : organizarea sistemului, relația între formă și funcție.) Dovadă este faptul că materialul brut predat nu apare în lumina noțiunilor de : mediu intern, legături umorale, conexiune inversă, echilibru dinamic, integrare, deși prin acestea am cunoaște sîngele unei viețăți, nu numai sîngele din eprubetă.

În legătură cu coagularea sîngelui, lanțul de enzime cu denumirile și acțiunile lor multe și greu de memorat, este dat cu indiferența unui fapt divers, deși poate ilustra principiul esențial al dependenței unor fenomene de altele și importanța enzimelor în aceste procese ordonate, pentru că sînt dependente.

Grupul sangvin și imunitatea sînt prezentate sub forma unor scurte concluzii, din care nu se pot înțelege cauzele fenomenelor, nici nu se poate conduce intelectul elevilor spre explicarea științifică a aplicărilor practice. O astfel de învățătură nu dă satisfacția de „a ști", deci nu dă „întărirea" necesară continuării studiului : ea este un chin ; garanția evadării din lumea științei și a unei activități practice după șablon.

Ca educație morală : am fi aplaudat o scenă adecvată care subliniază conștiinciozitatea muncitorului sanitar și consecințele ei ; sau valoarea muncii științifice pentru descoperirea unui vaccin ; ori ceva despre randamentul în muncă, vitalitatea și voioșia omului cu un sînge sănătos.

Știind că tinerii se doresc puternici, frumoși și sănătoși, imaginea unui anemic trist și bolnăvicios ar fi făcut pe elevi să înțeleagă cu ușurință de ce e bine ca omul să învețe să-și supravegheze potențialul biologic și să știe cîteva semne, pentru descoperirea precoce a scăderii lui. Pentru astfel de lucruri nu putem face economie de învățătură.

La testul de verificare, în loc să pretindem cifre și tabele, mai mult am cîștiga dacă am întreba elevii : „De ce le este somn în primele zile cînd se duc în vacanță la munte ?" sau : „Cum ajută sîngele însuși la menținerea propriei concentrații de glucoză, deși cînd mergem în excursie consumăm mai multă glucoză decît cînd ne odihnim ?".

Despre unele greșeli de tehnică a predării, sau chiar unele greșeli științifice, la lecția despre bacterii, din volumul amintit, se poate discuta mai în amănunt, într-un cerc de specialiști : totuși, nu pot trece cu vederea că se confundă uneori cauzele cu condițiile, se dau drept „elemente definitorii" unele care nu sînt ; că se vorbește despre „organisme moarte", deși, în momentul cînd dispare organizarea, structura și cu ea specificul calitativ al viului, nu mai poate fi vorba de „organisme".

Dar corectarea fiecărei greșeli în parte nu ne va învăța să lucrăm mai bine, dacă nu vom afla izvorul greșelilor.

Cum concepem natura, existența omului în natură, așa concepem și lecția.

Dacă vedem în jurul nostru o lume de „fapte diverse", dăm de învățat fapte diverse. Dacă înțelegem o lume de sisteme în interacțiune, de structuri (prin definiție organizate), învățăm lumea ca atare.

De ce nu vrem să reflectăm universul într-o picătură de sînge, ori în viața unei bacterii ?

MARIA FLORENTINA MORȚUN

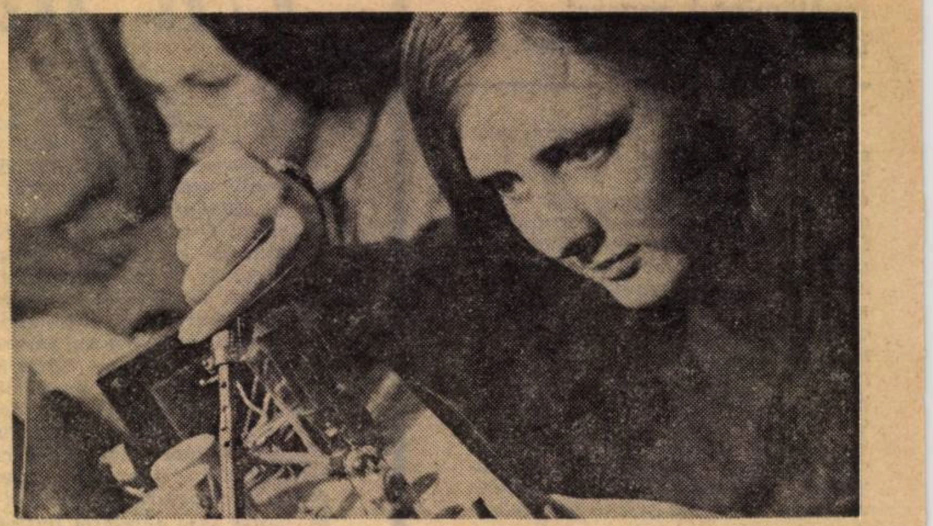

Vă prezentăm

Noile proiecte pentru ATELIERELE ȘCOALĂ

Intensificarea legării cunoștințelor teoretice de activitatea practică și de producție — cerință fundamentală a învățămîntului de azi — presupune desfășurarea instruirii tehnico-productive a elevilor în spații corespunzătoare, special amenajate, destinate atelierelor-școală.

Încercînd să răspundă acestei cerințe, recent Sectorul de proiectare al Ministerului Educației și Învățămîntului a pus la dispoziția inspectoratelor școlare județene **un proiect directiv de ateliere-școală pentru învățămîntul de cultură generală.**

Pentru a asigura posibilități de extindere și flexibilitate în planul de execuție al celor 8 variante de bază, realizatorii proiectului au adoptat soluții modulare realizate cu elemente și materiale eficiente. În prima parte a proiectului se prezintă soluțiile de realizare, echipare și eficiență tehnico-economică a modulului. Cea de a doua parte exemplifică posibilitățile de asamblare a modulilor în scopul realizării unui atelier-școală și a efectuării unei analize economice concludente. După definitivarea temei, alegerea și stabilirea soluției, este necesar să se ceară sprijinul unei organizații de proiectare în vederea definitivării proiectului și adaptării lui la condițiile concrete ale variantei alese și amplasamentului. Astfel proiectantul va alege soluțiile și materialele corespunzătoare variantei respective, amplasamentului și posibilităților locale de aprovizionare și execuție.

În indicațiile generale de utilizare a proiectului directiv se atrage atenția că amplasarea în cadrul localității și chiar al grupării școlare trebuie făcută abia după consultarea și obținerea unui acord din partea organelor competente.

În afară de modulii ce alcătuiesc halele, construcția destinată atelierelor-școală cuprinde și spații comune cu vestiare și grupuri sanitare. Acestea pot forma unități de sine stătătoare din punct de vedere funcțional, sau pot lipsi în situația în care clădirea atelierelor este amplasată suficient de aproape de cea a școlii. De asemenea, compartimentarea interioară a halelor, fiind legată de posibilitățile locale de realizare și utilizare a spațiilor în funcție de producția pe care sînt profilate atelierele, a fost numai indicată în planuri. Această compartimentare se va face din materiale ușoare (blocuri sau fîșii de b.c.a., blocuri de zgură, glasvand etc.) care să poată fi suportate de placa de pardoseală, sau, pe parcurs, să poată fi demontate în funcție de nevoile de utilizare a încăperilor.

La baza construcției destinate atelierelor-școală, realizată în mai multe variante de îmbinare a modulilor stă un modul de 6×12 m. Construcția are capacități diferite, pentru 180, 200 și 240 de elevi.

Flexibilității planului de realizare al construcției îi corespund variate posibilități de realizare a instalațiilor termice (încălzire cu sobă, centrală, cu aeroterme, cu corpuri statice etc.) a instalațiilor sanitare, a celei electrice.

Ținînd seama de faptul că prețul de cost nu se ridică la mai mult de 800 de lei pe m.p. și de faptul că, în realizarea acestor construcții un ajutor prețios îl pot da școlilor întreprinderile care le patronează, proiectul directiv pus la dispoziția inspectoratelor, poate deveni un util îndrumar pentru amenajarea unor noi ateliere în care să se desfășoare în cele mai bune condiții instruirea tehnico-productivă a elevilor.

CORNELIA GÎRMACEA

CURSURI DE PERFECȚIONARE PENTRU COMANDANȚII DE PIONIERI

În vacanța de primăvară **Centrul național de perfecționare a cadrelor care muncesc cu pionierii** a desfășurat, sub îndrumarea directă a Biroului Consiliului Național al Organizației Pionierilor, o intensă activitate de perfecționare, cuprinzînd în 10 serii, de profile diferite, cursanți, profesori-conducători de cercuri și formații pionierești din școli și case ale pionierilor.

● Pentru **conducătorii de cercuri de aeromodele,** între 8—15 aprilie, s-a reluat perfecționarea în cadrul cercului de aeromodele de la Palatul pionierilor din București și cu sprijinul cadrelor experimentate de la casele pionierilor din Timișoara, Galați, Tîrgoviște. De asemenea, reciclarea după un an a **conducătorilor de cercuri de navomodele** s-a organizat în colaborare cu Casa pionierilor din Galați, unde au fost folosite posibilitățile de documentare oferite de instituțiile și întreprinderile specializate. Pentru **conducătorii de cercuri navomodele, începători din mediul rural** s-a conceput o formă de inițiere prin efectuarea unor navomodele simple, ușor de realizat apoi cu copiii.

● Casa pionierilor din Brașov a găzduit perfecționarea **conducătorilor de cercuri de la sate** (7—14 aprilie) și a asigurat, în colaborare cu cadrele cu experiență, cu organele de circulație și întreprinderile specializate din Brașov și Colibași (Argeș) interesante acțiuni practice și dezbateri privind organizarea cercurilor de carturi din mediul rural.

● Centrul național de perfecționare a acordat o deosebită atenție perfecționării conducătorilor de cercuri agrobiologice din școli. Concepînd în mod diversificat această acțiune, pentru **conducătorii cercurilor de legumicultură de la sate,** între 12—15 aprilie, în colaborare cu Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, la **Liceul Agricol din Dragomirești-Vale** (Ilfov) într-un cadru natural și pe terenurile școlare s-au făcut aplicații practice privind cultura legumelor. Expunerile au fost susținute de conf. univ. dr. Ion Ceaușescu, șeful catedrei de legumicultură de la Institutul agronomic „N Bălcescu" București, adjunct al ministrului agriculturii („Tehnologii moderne și perspectivele legumiculturii în țara noastră"), Tudor Stancu, directorul direcției horticulturii, dr. Victor Oros, directorul Institutului de cercetări de legume și horticultură etc. La fel, pentru **conducătorii cercurilor de pomicultură de la sate** (12—15 aprilie) au fost organizate cursuri de perfecționare la Stațiunea experimentală din comuna Bilcești (Argeș), lucrările practice și expunerile fiind susținute mai ales de cadrele stațiunii.

● Pentru **conducătorii de expediții pionierești** (10—13 aprilie) s-a organizat la Cîmpina (Prahova), în colaborare cu Casa pionierilor, C.J.O.P. Prahova, forme de perfecționare și activități practice, cu concursul unor cadre de la Muzeul satului, Institutul geologic român, Universitatea din București.

● **Comandanții-instructori de unități și directorii taberelor** școlare și pionierești împreună cu inspectorii școlari din județe au fost cuprinși într-un stagiu de perfecționare la Breaza (Prahova), seria fiind organizată în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului.

● De asemenea, pentru **conducătorii demonstrațiilor, parăzilor și serbărilor pionierești** (14—17 aprilie) s-a organizat, în colaborare cu I.E.F.S., Federația română de gimnasitcă, un stagiu de inițiere, în vederea sporirii eficienței acestor forme de masă în rîndul pionierilor și tineretului.

● **Dirijorii de coruri și formații vocale pionierești** au participat între 6—8 aprilie la un schimb de experiență, unde au fost prezentate expuneri privind problemele metodice ale organizării ansamblurilor și formațiilor vocale pionierești.

PERFECŢIONAREA ŞI LEGAREA PROCESULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV DE NECESITĂȚILE PRODUCŢIEI ŞI VIEŢII

Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, desfășurată recent, a dezbătut pe larg diferitele aspecte ale activității sindicatelor din unitățile școlare și instituțiile de învățămînt superior, care să vină în sprijinul aplicării planurilor de măsuri ale M.E.I. aprobate de către Comitetul Executiv al Comitetului Central al P.C.R. cu privire la perfecționarea învățămîntului de cultură generală, la îmbunătățirea conținutului și structurii învățămîntului superior și la creșterea eficienței muncii politico-educative din școli și facultăți.

Referatul expus de tovarășa **Victoria Stiopol**, vicepreședinte al Comitetului Uniunii, a abordat probleme referitoare la contribuția și sarcinile organizațiilor sindicale din învățămînt în acțiunea de perfecționare a procesului instructiv-educativ și de legare a acestuia de necesitățile producției și ale vieții social-culturale din țara noastră. Realizarea obiectivelor majore ale etapei actuale presupune, cu necesitate, participarea în forme noi de colaborare a tuturor factorilor care concură la desfășurarea procesului instructiv-educativ. Ca organ operativ de conducere și coordonare a activității Uniunii, — se menționează în referat — Biroul executiv a impulsionat această preocupare a sindicatului, a promovat inițiativele cele mai valoroase, organizînd în acest scop consfătuiri, schimburi de experiență, instruiri cu președinții sindicatelor din învățămîntul de cultură generală, superior și din cercetare. Consultările largi ale cadrelor didactice inițiate de Uniune, schimburile de opinii organizate la nivelul grupelor sindicale, secțiilor sau comitetelor sindicatelor, au scos în evidență o serie de propuneri privind îmbunătățirea planului de învățămînt, a programelor unor discipline, a formelor de colaborare cu producția, tematica cercetării științifice, creșterea dotării și autodotării laboratoarelor, a atelierelor-școală, tehnologia predării și sistemul de perfecționare profesională a cadrelor didactice.

S-a precizat, de asemenea, că organizațiile sindicale, sub conducerea organelor de partid, au sprijinit acțiunile școlilor în organizarea activității tehnico-productive a elevilor desfășurată în ateliere-școală sau în unitățile industriale și agricole. În unele centre universitare din țară, pe baza hotărîrii Secretariatului C.C. al P.C.R., institutele de învățămînt superior tehnic patronează școlile de cultură generală, sprijinindu-le atît în organizarea atelierelor, cît și în elaborarea programelor de practică. De pildă, unele școli din județul Cluj sînt patronate de către Institutul politehnic din localitate. În toate județele țării, sindicatele din școlile generale și licee au fost prezente în acțiunea de mobilizare a tuturor resurselor necesare îndeplinirii acestui obiectiv, au stabilit relații de colaborare cu sindicatele din întreprinderile economice, încît inspectoratele școlare, conducerile școlilor au avut un sprijin efectiv și eficient.

Se constată totuși, că legăturile școlilor cu întreprinderile care le patronează se realizează adesea unilateral, numai sub raportul dotării. De aceea, comitetele sindicatelor din învățămînt, birourile grupelor sindicale, vor trebui să se orienteze spre stabilirea legăturii permanente cu conducerile organizațiilor socialiste, pentru asigurarea unei conlucrări continue, în vederea organizării și direcționării echilibrate a activității pe care o efectuează elevii, să inițieze dezbateri periodice pe problemele practicii, să popularizeze experiența pozitivă a unor școli, să organizeze consfătuiri cu reprezentanții unităților socialiste în care se desfășoară practica.

Referatul a apreciat pozitiv efortul unor colective didactice sprijinite de organizațiile sindicale de a realiza, cu mijloace și forțe locale, laboratoare audio-vizuale și cabinete școlare, care dispun de o bază didactică modernă. În încheiere, referindu-se la formarea conștiinței comuniste, a orizontului politic-ideologic al tinerei generații, tovarășa **V. Stiopol** a arătat că organele și organizațiile sindicale din învățămînt, sub conducerea organizațiilor de partid, trebuie să acorde o mare atenție predării științelor sociale, acțiunilor de documentare și perfecționare a profesorilor, folosirii eficiente a cabinetelor. Problema perfecționării profesionale trebuie să stea în continuare în atenția organizațiilor sindicale din școli, care împreună cu casele corpului didactic să asigure cadrelor didactice literatura de specialitate și pedagogică, consultații, să le organizeze întîlniri cu cadrele universitare și alți specialiști.

Tovarășul **Marius Preda**, membru al Biroului executiv al Comitetului Uniunii, a prezentat planul de măsuri al plenarei, în vederea sporirii contribuției sindicatelor la realizarea măsurilor de perfecționare și legare a procesului instructiv-educativ de necesitățile producției și vieții. Plenara a apreciat că organele și organizațiile sindicale din învățămînt desfășoară o activitate susținută sub conducerea politică a organizațiilor de partid, dispunînd de largi posibilități pentru a traduce în viață măsurile menite să sporească nivelul calitativ și eficiența sistemului de învățămînt și educație. Dintre măsurile stabilite reținem : studierea și popularizarea în adunările grupelor sindicale și în activitatea directă dusă cu membrii de sindicat a prevederilor Legii învățămîntului și Statutului personalului didactic, modificările aduse la acestea ; a conținutului diferitelor acte normative, precum și a hotărîrilor de partid, de stat și ale organelor sindicale superioare ; transmiterea hotărîrilor și urmărirea îndeplinirii sarcinilor colective și ale fiecărui membru de sindicat. Sindicatele vor organiza studii și dezbateri pentru legarea mai strînsă a procesului de învățămînt cu practica, își vor spori preocupările pentru organizarea științifică a muncii, pentru stimularea și generalizarea experienței înaintate și pentru crearea unui curent de opinie împotriva inerției, rutinei, a lipsei de răspundere în îndeplinirea sarcinilor. Își vor aduce contribuția la încheierea acțiunii de înființare, dotare și perfecționare a atelierelor școlare, vor sprijini și stimula acțiunea de cunoaștere temeinică a fundamentelor psiho-pedagogice ale activității pe cabinete și laboratoare, vor acorda în continuare atenție ridicării nivelului politic și ideologic al cadrelor didactice, contribuind la buna organizare și funcționalitate a cabinetelor de științe sociale. Pentru dotarea și amenajarea corespunzătoare a cabinetelor și laboratoarelor școlare vor fi folosite toate resursele locale. Pentru încheierea în bune condiții a anului școlar organizațiile sindicale vor mobiliza cadrele didactice în organizarea în institute și școli a meditațiilor și consultațiilor necesare candidaților la concursurile de admitere în licee și facultăți.

După susținerea celor două materiale, în cadrul lucrărilor plenarei au luat cuvîntul numeroși participanți. Prof. **Aron Sabău**, președintele Comitetului sindicatului învățămînt din Oradea, a arătat că în județul Bihor, organizațiile sindicale acordă o deosebită atenție organizării unei activități practice cît mai diferențiate și diversificate.

În acest scop, din inițiativa organelor locale de partid, au fost organizate întîlniri cu conducătorii întreprinderilor industriale. Constatindu-se că la unele școli există greutăți în organizarea atelierelor din cauza lipsei de spațiu s-a propus ca proiectele noilor clădiri școlare să fie revizuite în acest sens.

În cuvîntul său, prof. **Maria Pîrvu**, președinta Comitetului sindicatului învățămînt din Șimleul-Silvaniei, a prezentat o serie de aspecte în legătură cu desfășurarea activității tehnico-productive a elevilor, formulînd propuneri referitoare la dotarea atelierelor-școală, la elaborarea unor norme unitare de protecția muncii pentru diversele tipuri de ateliere-școală și la elaborarea unor indicații metodice pentru maiștrii-instructori în privința introducerii normării muncii și aprecierii ei. Apreciind nivelul calitativ al cursului de instruire organizat la București de către Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, prof. **Matilda Mincă**, președinta sindicatului învățămînt din sectorul 5 al Capitalei, a afirmat că lecțiile prezentate au fost deosebit de interesante și utile.

Vorbind despre activitatea societăților științifice ale cadrelor didactice, conf. dr. **Ion D. Ilie**, secretarul Uniunii societăților științifice ale cadrelor didactice, a prezentat pe larg importanța cursurilor de vară, organizate pentru profesori, subliniind că în ultimii ani problemele cercetării fundamentale au fost mai bine legate de practică, organizîndu-se dezbateri pe probleme concrete, precum și în legătură cu conținutul manualelor și programelor școlare. Înv. **Nicolae Bontaș**, președintele Comitetului sindicatului învățămînt din Piatra Neamț, a arătat că organizațiile sindicale au sprijinit acțiunea de perfecționare a cadrelor didactice, aducîndu-și contribuția la organizarea unor cursuri speciale de pregătire a maiștrilor-instructori.

Referitor la patronarea școlilor de către întreprinderi, prof. **Pavel Purcilean**, președintele Comitetului sindicatului învățămînt din Bistrița, a arătat că acestea dotează uneori atelierele școlare cu utilaje necorespunzătoare.

Luînd în discuție complexele probleme ale perfecționării și legării procesului instructiv-educativ de necesitățile producției și vieții, plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură a subliniat pe larg rolul organizațiilor sindicale din învățămînt în această acțiune. Ea a pus în evidență, contribuția acestora la organizarea schimburilor de opinii în vederea îmbunătățirii planului de învățămînt, a programelor unor discipline școlare, a formelor de colaborare cu producția etc.

Organizațiile sindicale au sprijinit desfășurarea activității tehnico-productive a elevilor în ateliere-școală și în întreprinderile industriale și agricole. În acest scop, ele au colaborat cu sindicatele din unitățile economice. Cu toate succesele înregistrate în această direcție, patronarea școlilor de către întreprinderi este încă aptă de perfecționare, motiv pentru care sindicatele din învățămînt vor trebui să depună noi eforturi pentru a asigura o eficientă conlucrare între unitățile economice și cele școlare.

Totodată plenara a apreciat pozitiv rezultatele dobîndite de organizațiile sindicale în formarea conștiinței comuniste a tinerei generații, recomandînd în același timp o muncă susținută pentru continua îmbunătățire a activității desfășurate în acest domeniu.

VIOLETA APOSTOL

Publicațiile C.I.D.I.

În vara anului 1971 a luat ființă, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri, **Centrul de informare și documentare al învățămîntului (C.I.D.I.)**. Organism departamental al Ministerului Educației și Învățămîntului, centrul menționat și-a definit și mai pregnant sarcinile de lucru în urma recentelor documente de partid, privind întărirea muncii politico-educative, activizarea instrucției și educației în învățămîntul de toate gradele, prin forme primare sau complementare de informare și documentare. Astfel, s-a proiectat apariția unor publicații profilate pe discipline **(fizică, chimie, matematici, biologie-agricultură etc.)** sau pe domenii interdisciplinare („Studii și cercetări de documentare"), publicații care să vină direct în sprijinul **educației comuniste a tineretului școlar, al învățămîntului, al documentării precise, a radioteleviziunii școlare, educative** (aceasta constituind în C.I.D.I. un sector aparte). Publicațiile menționate, din care o bună parte au apărut deja, se recomandă nu numai ca un îndemn la informația de ultimă oră în domeniul ramurilor sau științelor amintite, dar și ca un „teren" de confruntare a cunoștințelor fiecărui cadru didactic din țară cu marile cerințe ale **perfecționării și reciclării**.

Din aceste premise practice derivă și rațiunea publicațiilor C.I.D.I. care, așa cum spuneam, sînt, o mare parte din ele, deja la îndemîna „beneficiarilor", profesori, cadre didactice din învățămîntul de toate gradele, de la care se așteaptă, în continuare, și înainte de lectura de parcurgerea acestor reviste, îndeplinirea unei condiții **sine qua non** : înscrierea lor pe baze nominale sau pe instituții școlare, prin abonament, preavizat, adresat C.I.D.I. Este de la sine înțeleasă această necesitate „administrativă": caietul de „Biologie — agricultură" s-a epuizat deja; există cereri de suplimentare, adresate tardiv, peste statistica tirajului inițial.

Dăm mai jos lista acestor publicații : **Culegeri tematice : seria matematică-mecanică: seria fizică: seria chimie; seria biologie-agricultură: seria geologie-geofizică: seria geografie.**

Merită marcată cu un semn aparte revista **„Studii și cercetări documentare"** destinată cu precădere sistemelor de automatizare a informației, a principalelor „coduri" de **înmagazinare, regăsire și prezentare a informației.**

O importanță deosebită vor avea publicațiile **„Educația comunistă a tineretului școlar"** și **„Educație-învățămînt"**, în care cadrele didactice vor putea urmări direct, sau prin intermediul bibliografiei sintetizate, cele două mari coordonate cuprinse în titlul periodicelor și, în plus, vor găsi într-o formă detaliată, cu explicații metodice de rigoare, tematica emisiunilor de radioteleșcoală pe care Radioteleviziunea Română le realizează în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului. O altă publicație importantă a centrului va fi **„Organizare, planificare și perspectivă în învățămînt"**. Titlul ei relevă intenția redacției de a face din această publicație un îndrumar de lucru la dispoziția tuturor eșaloanelor **conducerii** didactice, de la directorul de școală pînă la inspectorul general.

În curînd, așa cum am și anunțat în coloanele „Tribunei școlii", va apare publicația **„Radioteleșcoală și instrucție postșcolară"**, supliment al revistei „Radio TV", editat în colaborare cu Radioteleviziunea Română. Suplimentul va oferi o imagine sintetică a celor peste 20 de emisiuni școlare și educative (circa 10 ore săptămînal), rezumatele lecțiilor de **științe sociale, limbă și literatură română, matematică, fizică, chimie, biologie (inclusiv emisiunile-lecții de T.V. integrată)**, vocabularul și exercițiile emisiunilor de limbi străine : franceză, engleză, rusă, germană, precum și revista presei didactice, îndrumări metodice privind **valorificarea** radioteleviziunii școlare etc. ; nu vor lipsi din supliment articole privind orientarea școlară și profesională, opiniile cititorilor radio și telespectatori înscrise la o **poștă a redacției**. Iată ce vor cuprinde, pe scurt, cele 64—96 de pagini ale suplimentului „Radioteleșcoală", al cărui prim număr (la prețul de 1 leu) va fi pe piață pe 4 mai a.c. Speranței că periodicele C.I.D.I. vor fi utile și eficiente, i se adaugă o alta, colaterală : elevii, întreg corpul didactic vor beneficia de acestea, realizînd astfel — printr-o informare politico-ideologică și științifică **la zi** — dezideratul amplu, național, al reciclării prin studiu individual, la domiciliu.

CONSTANTIN CRIȘAN

Abonamentele la publicațiile C.I.D.I. se fac prin oficiile P.T.T.R. din întreaga țară și la Centrul de informare și documentare al învățămîntului, București, str. Gutenberg nr. 3 bis, sector 6 telefon 16.40.70, cu numerar sau prin virament, cont nr. 60.01.01.30. la B.N.R.S.R. filiala sector 6 ; pentru Suplimentul „Radioteleșcoală", abonamentele se fac la adresa : Oficiul de Presă și Tipărituri al Radioteleviziunii Române, str. Molière nr. 2, București.

Cursul internațional de învățămînt matematic

- **Un învățămînt integrat realităților contemporane**
- **Spirit creator, intuiție, procedee euristice în predare**
- **Conceptul de structură în matematică și psihologie**
- **Caracterul stadial al dezvoltării intelectuale**
- **Activități pe echipe**

La începutul lunii aprilie, a avut loc la Budapesta un curs internațional de învățămînt matematic organizat de Societatea de matematică Janos Bolyai, sub patronajul Institutului de psihomatematică din Sherbrooke — Canada. Cursul a fost consacrat prezentării unor direcții noi în pedagogia matematicilor.

Au participat în calitate de profesori ai cursului Z. P. Dienes (Canada), directorul Institutului de psihomatematică al Universității din Sherbrooke, unul dintre cei mai cunoscuți creatori în domeniul pedagogiei matematicilor, Z. Krygowska, directoarea Institutului de matematică din Cracovia, de asemenea specialistă de faimă mondială în acest domeniu, A Pescarini (Italia), J. Colomb (Franța), T. Werner (Danemarca), A. Abele și P Sorger (R.F. a Germaniei), W Walser (Elveția), T. Varga (Ungaria), S Turnau (Polonia) și E. Fischbein (România).

În ședința de deschidere au fost audiate două conferințe : cea a profesorului J. Suranyi, președintele Societății de matematică Janos Bolyai și a subsemnatului.

În expunerea sa, intitulată „Matematica și matematizarea în școală" prof. J Suranyi s-a ocupat de necesitatea de a se cultiva activitatea independentă a elevilor în cadrul învățămîntului matematic, de a se apropia mai mult învățămîntul matematic de realitățile lumii contemporane, de a se acorda un loc mai larg spiritului creator, intuiției, procedeelor eursitice în învățămîntul matematic.

În expunerea intitulată „Probleme pshiologice ale modernizării învățămîntului matematic", m-am ocupat în special de conceptul de structură în matematică și în psihologie și implicațiile privind dezvoltarea gîndirii matematice. Am amintit, în expunere, de faptul că dezvoltarea intelectuală are un caracter stadial și că fiecare stadiu este caracterizat printr-o structură, printr-o organizare specifică, cu modalități specifice de interacțiune și comunicare cu ambianța socială. Fiecare stadiu preia achizițiile stadiilor precedente și le valorifică într-o manieră nouă, integrîndu-le în noua structură cu mijloace specifice acesteia din urmă. Fiecare dintre schemele și procedeele fundamentale ale gîndirii matematice trebuie să fie pregătite încă din perioada operațiilor concrete (7—12 ani) sau chiar mai devreme.

În cadrul cursului au fost prezentate lecții de teoria probabilităților (Varga, Walser, Fischbein), teoria grafelor (Werner), geometrie (Turnau), logică (Krygowska), structuri logice la preșcolari (Abele, Sorger). Lecțiile au fost ținute de profesori maghiari cu copii a căror vîrste variau între 5—6 ani și 12—13 ani, pe baza indicațiilor primite de la autori și s-au desfășurat într-un studio de televiziune al școlii de aplicații al Institutului Pedagogic. Ele au putut fi vizionate și audiate prin televiziune cu circuit închis în sălile de clasă ale aceleiași școli. Cursanții — grupați în săli potrivit limbilor pe care le înțelegeau — puteau urmări traducerea directă a lecțiilor la care participau. Fiecare lecție era precedată de o prezentare făcută de autorul ei (obiective, conținut etc.) și urmată de o amplă discuție teoretică și practică.

Materialele didactice utilizate în cadrul lecțiilor, se găseau expuse în cîteva săli ale clădirii în care a avut loc cursul Cei circa 200 de participanți, polonezi, cehi, germani, danezi, elvețieni, francezi, italieni, canadieni, asistați de autorii lecțiilor, aveau posibilitatea să lucreze după-amiezele în aceste așa-zise „ateliere", cu materialele respective, străduindu-se să rezolve ei înșiși problemele pe care elevii trebuiau să le rezolve la lecții sau să joace jocurile matematice corespunzătoare.

Ideea psiho-pedagogică de bază a cursului a fost cea la care m-am referit mai sus. Principalele concepte și procedee ale raționamentului matematic (de ex. structurile algebrice, conceptele de izomorfism sau automorfism, conceptul de relație — mai ales relațiile de echivalență și ordine), principalele operații logice — afirmația și negația, conjuncția, disjuncția, implicația — trebuie să fie pregătite încă la nivelul operațiilor concrete sau chiar mai devreme (7—12 ani).

Procedeul preconizat de Dienes este cel al concretizărilor multiple. Recurgîndu-se la activități — în special jocuri de diferite tipuri cu materiale didactice structurate —, copilul poate fi pus în situația de a opera efectiv cu conceptele respective. Întrucît pentru același concept se folosesc concretizări diferite, copilul ajunge să sesizeze însăși structura matematică corespunzătoare, chiar dacă nu poate ajunge la o formulare explicită. Cu ajutorul unor figuri de plastic, de exemplu, ce se deosebesc între ele prin culoare, mărime, formă, grosime, copilul poate fi pus în situația de a opera cu conjuncții (de ex. să aleagă figurile care sînt în același timp și triunghiuri și roșii), cu disjuncții (de ex. să aleagă figurile care sînt sau triunghiuri sau roșii), cu negații (să constate, de exemplu, efectul negării conjuncției sau al disjuncției de mai sus).

Profesorul A. Abele de la Universitatea din Heidelberg a prezentat un asemenea joc logic cu copii de 8 ani (folosind în plus cartoane perforate, poze cu automobile comportînd diferite atribute etc.).

Pe de altă parte, trebuie ținut seama de faptul că operațiile intelectuale sînt — așa cum au arătat J. Piaget, S. K. Bruner, Galperin — acțiuni interiorizate. De aceea, la baza operațiilor logico-matematice ar trebui puse activități manifeste care să solicite, să genereze activitățile mintale corespunzătoare. Dienes, de exemplu, a prezentat o lecție în care cele cinci elemente ale unei mulțimi erau reprezentate din cinci poziții diferite ale brațelor (corespunzînd cu valorile —2, —1, —0, +1, +2). Compunerea elementelor realizîndu-se prin succesiuni de poziții. Pe baza regulilor care li se dădeau, elevii trebuiau să găsească permutările realizate cu aceste simboluri care să conducă la automorfisme.

În general, în lecțiile prezentate, copiii erau antrenați în activități pe echipe, cu posibilitatea de a discuta între ei soluțiile eventuale, ceea ce evident constituie și un exercițiu al modalităților active de cooperare.

Nu am convingerea că întregul învățămînt matematic la nivelul școlii generale trebuie organizat în această manieră — sub formă de jocuri și activități matematice cu materiale structurate. Întîlnirea la care am participat m-a convins, însă, că un rol fundamental în educația matematică îi revine laboratorului de matematică. Laboratorul de matematică este tot atît de important pentru eficiența procesului de învățămînt cum este laboratorul de fizică sau cel de chimie. Bineînțeles, nu mă gîndesc la un cabinet cu diagrame și planșe care se arată vizitatorilor. Mă gîndesc la un laborator utilat cu materiale didactice moderne și în care elevii să fie puși în situația de a lucra efectiv, realizînd construcții geometrice, rezolvînd probleme cu implicații logice sau logico-matematice precise, matematizînd situații practice date. Există în prezent o experiență destul de bogată în lume care ar trebui mai bine cunoscută și valorificată la noi.

Întîlnirea de la Budapesta — pentru a cărei bună organizare colegii J. Suranyi, T. Varga și P. Gador merită să fie elogiați — a reprezentat o manifestare de înaltă ținută științifică pentru toți participanții.

E. FISCHBEIN

Budapesta. S-a înălțat un nou liceu

TELEX • TELEX • TELEX • TELEX

- După exemplul Școlii părinților din Franța, funcționează și în **Belgia**, încă din 1949, o asociație care a căpătat recent denumirea de Centru de perfecționare a părinților și educatorilor.

  C.P.P.E. pune la dispoziția tuturor celor care exercită profesiuni social-educative și în general tuturor celor care doresc să-și ridice nivelul lor profesional în materie de educație, cicluri de cunoaștere a principalelor fenomene ale grupului de elevi, a fenomenelor create de relațiile sociale, o inițiere în dinamica grupului ; colective de lucru și de cercetări centrate pe problemele de viață ; seminarii pentru profesori și conferențiari pe probleme de educație.

- În **India** se depun eforturi pentru lichidarea analfabetismului, una din grelele moșteniri ale colonialismului. Ca o primă etapă, pe baza unui plan guvernamental se prevede ca, spre finele actualului deceniu, numărul neștiutorilor de carte să fie redus la circa 50 de milioane. În acest sens, sînt mobilizate resurse materiale și umane importante.

- Începînd din anul 1971, în școlile elementare din Republica **Zambia** au fost introduse oficial manuale elaborate de profesori zambieni, în locul manualelor englezești. Această măsură se înscrie în programul de promovare a învățămîntului național, inițiat de autoritățile zambiene după proclamarea independenței.

- Rectoratul Universității din **New York** a anunțat că, începînd din luna septembrie a.c., vor fi sporite cu 100—400 de dolari anual taxele de studii. Pentru studenții din anul I ele se vor ridica la 1 300 de dolari, iar pentru cei din anul IV la 2 500 de dolari.

- Învățămîntul superior din **Norvegia** este servit de un număr infim de cadre didactice femei. Astfel, la Universitatea din Trondheim din 606 cadre didactice numai 18 sînt femei, la Universitatea din Bergen raportul este de 644 la 46. Școala superioară de comerț numără 97 de profesori și conferențiari dintre care 2 femei. La Universitatea din Oslo revine o femeie la zeci de cercetători științifici universitari.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din invățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate ţările, uniţi-vă !

Tribuna şcolii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 47

Simbătă 6 mai 1972
16 pagini — 1 leu

Climat mobilizator

Sfîrşit de aprilie, început de mai. Mai mult ca oricînd, agenda vieţii politice româneşti a fost şi este încărcată cu evenimente de o deosebită importanţă. Sărbătorilor şi aniversărilor consemnate de calendar — Ziua solidarităţii internaţionale a celor ce muncesc, glorioasa aniversare a creării Partidului Comunist Român, Ziua victoriei, Ziua independenţei de stat a României, împlinirea unui deceniu de la încheierea cooperativizării agriculturii — li se adaugă evenimente politice curente de o bogată semnificaţie, o vie şi laborioasă activitate cotidiană, caracteristică partidului şi statului nostru. În înalte foruri şi organisme — recenta plenară a Comitetului Central al partidului, plenara Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste, sesiunea Marii Adunări Naţionale — s-au dezbătut probleme esenţiale ale vieţii noastre sociale şi economice.

Ca de obicei, în miezul tuturor acestor evenimente care s-au succedat, inima care a pulsat tărie şi entuziasm, mintea care a insuflat chibzuinţă şi clarviziune, a fost secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Ştirea care a dominat zilele acestea viaţa noastră politică internă şi care va da în săptămînile următoare un nou curs stimulator muncii din toate sectoarele de activitate este hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. de a convoca, în a doua jumătate a lunii iulie, Conferinţa Naţională a partidului.

Convocarea acestui înalt forum al celor mai buni fii ai poporului — comuniştii — se încadrează, firesc, într-o bună practică încetăţenită în stilul de muncă al partidului nostru, al conducerii sale, de a analiza, din vreme în vreme, rezultatele eforturilor depuse de întreaga naţiune — sau de fiecare sector economic şi social în parte — în edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, să tragă învăţămintele şi să cumpănească — printr-o largă consultare şi dezbatere — liniile directoare pentru mersul pe mai departe al construcţiei socialiste. În acest sens, Conferinţa Naţională din iulie va însemna, de bună seamă, un moment important în continua perfecţionare a activităţii întregului partid, a statului, pentru îmbunătăţirea conducerii activităţii economice şi sociale.

In ultimii ani, am fost părtaşi la o uriaşă dezvoltare a bazei tehnico-materiale a economiei naţionale, la o mai raţională utilizare a bogatelor resurse naturale şi umane de care dispunem, la o continuă modernizare a procesului de producţie şi la o schimbare a structurii organizatorice şi de conducere a activităţii economice din industrie, construcţii şi din alte ramuri ale producţiei materiale, la aşezarea consecventă a raporturilor sociale pe principiile echităţii socialiste, la întărirea democraţiei şi ridicarea nivelului conştiinţei socialiste a maselor — toate, rod al transpunerii în viaţă a sarcinilor trasate de Conferinţa Naţională din decembrie 1967 şi de cel de-al X-lea Congres al P.C.R. Au fost ani rodnici, bogaţi în fapte şi realizări.

Atmosfera de puternică emulaţie, cu care este întîmpinată Conferinţa Naţională a partidului de oamenii muncii din toate domeniile vieţii social-economice, stăpîneşte deopotrivă şi scoala şi pe oamenii săi. Învăţămîntul ultimilor ani a cunoscut profunde transformări, pe linia continuei sale perfecţionări şi modernizări. Rolul pe care îl joacă scoala în viaţa societăţii a crescut considerabil. Aşa cum spunea secretarul general al partidului, „problema pregătirii şi formării de noi contingente de specialişti, înarmaţi cu temeinice cunoştinţe, capabili să răspundă în bune condiţii exigentelor tot mai înalte ale organizării şi conducerii producţiei, ale întregii activităţi sociale, devine o problemă centrală a însuşi progresului societăţii noastre socialiste". Întreaga capacitate şi putere de muncă a corpului didactic — sîntem convinşi — vor fi călăuzite spre îndeplinirea exemplară a sarcinilor celui de-al X-lea Congres a P.C.R. în domeniul învăţămîntului, spre noi realizări în politica şcolară a partidului, spre împlinirea nobilei misiuni de educator-comunist al tinerei generaţii.

MIRCEA IONEL

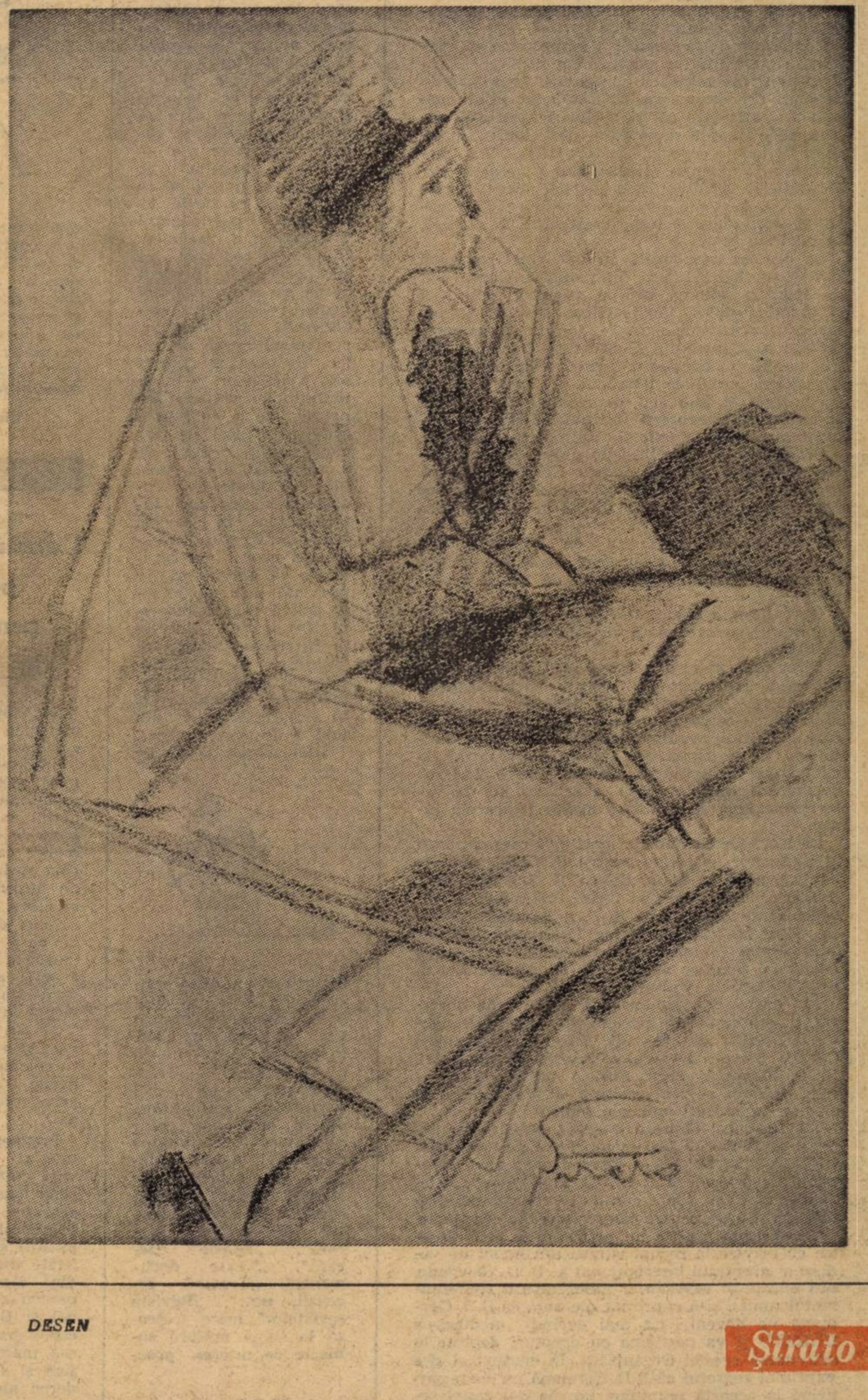

DESEN

Şirato

În acest număr

Portrete de dascăli ● Concursurile şcolare ● Creativitate în organizarea lecţiei ● Ştiinţe sociale: Partidul Comunist Român — militant activ pentru unitatea partidelor comuniste şi muncitoreşti, a tuturor forţelor antiimperialiste. Consultaţii: „Apărarea patriei socialiste, datorie de onoare a tuturor cetăţenilor" ; „Dezvoltarea conştiinţei economice a elevilor" ; Adevăratul sens al „modernului" ● Clasele speciale — teren fertil de colaborare între şcoală şi universitate ● Hrana viitorului în mări şi oceane.

ACCENTE

A VI-A CONFERINȚĂ REGIONALĂ A COMISIILOR NAȚIONALE EUROPENE PENTRU UNESCO

Această manifestare continuă seria întîlnirilor de acest fel desfășurate, pînă acum, la Aix-en-Provence, Dubrovnik, Taormina, Sofia și Monaco. Ca și reuniunile precedente, actuala conferință oferă celor întruniți la masa dezbaterilor posibilitatea unui schimb deschis de opinii și idei, unei confruntări rodnice, constructive, a punctelor de vedere în probleme privind dezvoltarea cooperării europene pe tărîmul educației, științei și culturii, în folosul păcii și progresului pe continentul nostru.

Conferința de la București își propune să examineze posibilitățile existente în vederea intensificării și diversificării conlucrării în domeniile care țin de competența UNESCO, să examineze cele mai eficiente căi și mijloace menite să ridice, pe o treaptă superioară, participarea comisiilor naționale europene pentru UNESCO la pregătirea și realizarea programului general al Organizației, la înfăptuirea marilor obiective ale UNESCO, la instaurarea unui climat de securitate, destindere și largă colaborare în Europa, în întreaga lume.

La ședința inaugurală au participat tovarășii Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului, Vasile Gliga, adjunct al ministrului afacerilor externe, Ion Brad, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Miron Nicolescu, președintele Academiei Republicii Socialiste România.

Au fost de față șefi de misiuni diplomatice acreditați la București, precum și atașați culturali ai unor ambasade din capitala țării noastre.

Ședința a fost deschisă de președintele Comisiei naționale române pentru UNESCO, prof. univ. dr. docent Jean Livescu, care a salutat pe cei prezenți și le-a urat succes în desfășurarea lucrărilor.

Președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, a adresat, apoi, în numele guvernului român, un cuvînt de salut Conferinței.

Cuvîntarea a fost urmărită cu atenție, primită cu interes, și subliniată cu aplauze de întreaga asistență.

Directorul general adjunct al UNESCO, John Fobes, a mulțumit, în numele participanților, președintelui Consiliului de Miniștri al României pentru mesajul transmis, pentru atenția pe care guvernul român o acordă Conferinței, subliniind, în acest context, aportul însemnat al țării noastre la acțiunile UNESCO, la extinderea colaborării internaționale, a schimbului de valori științifice și culturale dintre popoarele lumii.

La lucrările Conferinței participă reprezentanți ai comisiilor naționale pentru UNESCO din Albania, Anglia, Austria, Belgia, R. S.S. Bielorusă, Bulgaria, Cehoslovacia, Cipru, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, R. F. a Germaniei, Grecia, Irlanda, Islanda, Italia, Iugoslavia, Luxemburg, Malta, Monaco, Norvegia, Olanda, Polonia, România, Spania, Suedia, Turcia, R.S.S. Ucraineană, Ungaria Uniunea Sovietică.

Iau parte, de asemenea, în calitate de observatori, reprezentanți ai comisiilor naționale pentru UNESCO din Canada, Republica Populară Congo, Cuba, Republica Arabă Egipt, Israel, R. P. Mongolă, Peru, Statele Unite ale Americii, precum și reprezentanți ai Vaticanului și ai unor organizații internaționale.

Sînt prezenți Richard Hoggart, subdirector general al UNESCO, alți membri ai Secretariatului UNESCO, Sayed Abbas Chedid, directorul Centrului de informare al O.N.U. la București, Alexander Rotival, reprezentantul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România.

Reafirmînd poziția de principiu a țării noastre cu privire la recunoașterea din punct de vedere al dreptului internațional a R. D. Germane, stat european suveran și independent, reprezentantul român și-a exprimat speranța că R.D. Germană va deveni cît mai curînd membră a UNESCO și va participa cu drepturi depline la activitatea acestei Organizații. În context el și-a exprimat regretul că R.D. Germană nu poate participa la această reuniune. Poziția delegației române a fost sprijinită de delegațiile altor țări socialiste europene participante la conferință.

Conferința a ales ca președinte pe Jean Livescu, presedintele Comisiei naționale române pentru UNESCO.

„Limbă și literatură"

Primul număr din acest an al Culegerii de studii și cercetări filologice „Limbă și literatură", care apare sub egida Societății de științe filologice, ne face plăcuta surpriză a unei radicale restructurări de conținut și de formă. Departe de a fi întîmplătoare, modificările operate în profilul publicației, sînt programatice pentru ceea ce credem că ar fi justificat mențiunea de „serie nouă" — (îndreptățită chiar și de noua ilustrație, vie și modernă, a copertei).

Rațiunea acestei noi orientări decurge, așa cum ne-o precizează însăși redacția (redactori responsabili : Boris Cazacu și Al. Dima ; secretar : Const. Rădoi) în al său „Cuvînt introductiv" din actualele și complexele sarcini ale dezvoltării învățămîntului de toate gradele, precum și din necesitatea îmbunătățirii activității ideologice și cultural educative în școala românească de azi : „Avînd în vedere aceste obiective, începînd cu acest număr, culegerea „Limbă și literatură" va publica articole și studii cu caracter teoretic și aplicat, prin care să se pună în evidență valorile educative ale literaturii, bogăția și frumusețea limbii, să se cultive în rîndurile tineretului patriotismul și umanismul socialist. În atenția redacției va sta permanent preocuparea de a publica articole, consultații, bibliografii și tematici pentru obținerea de către învățători și profesori a gradelor în învățămîntul de cultură generală, de a consemna activitatea filialelor societății prin cronici, de a răspunde unor probleme ridicate de cadrele didactice din întreaga țară. În același timp, publicația noastră, în profilul ei actual, se va strădui să fie prezentă prin participare activă și prin discernămînt critic, obiectiv la fenomenul activității științifice și didactice integrat în cultura românească contemporană în manifestările ei din țară și de peste hotare."

Toate aceste lăudabile intenții și-au aflat concretizare chiar în acest prim număr. Cititorii vor remarca, desigur, în primul rînd, faptul că își găsesc, în sfîrșit, locul cuvenit, nu numai studiile de specialitate, dar și articolele care să-i ajute în activitatea didactică. Astfel, alături de rubrici ca : „Limbă și stil", „Limba română de azi", „Teorie și critică literară", „Istorie literară", „Texte documente", „Cronică, recenzii, note", „Revista revistelor" (care tratează în bună măsură subiecte de interes practic pentru profesorul de limba și literatura română, cum ar fi, de exemplu, „Unitatea de sistem a operei poetice și matematice a lui Ion Barbu" sau „Teoria limbajului poetic la Blaga"), numărul de față al culegerii a făcut loc rubricilor „Analize de text" (interesante și instructive, analizele aplicate pe poezii, care figurează în programele școlare), „Didactica modernă", „Cursuri de perfecționare, grade didactice". Demnă de remarcat ni se pare și inițiativa redacției de a publica „Programele pentru cursurile de perfecționare".

Mai apropiată de nevoile practice ale cadrelor didactice, mai mobilă, mai aerată și mai operativă, în noua ei formă, această Culegere a Societății de științe filologice va reuși, credem, să răspundă cu adevărat dorințelor cititorilor ei, servind școala, știința și cultura românească.

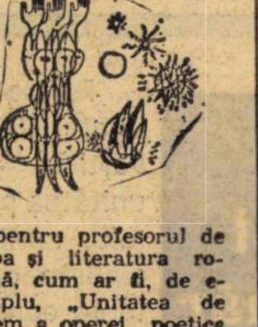

Victor Octavian

Cursuri de vară pentru profesorii de biologie

Societatea de științe biologice din R.S.R., în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, organizează în vara acestui an, pentru profesorii de biologie de la școlile de cultură generală și licee, ca forme de informare și documentare, următoarele cursuri de vară : cursul de vară din Banat (Timișoara) între 25 VII—6 VIII a.c., cursuri de vară din Dobrogea (Agigea) între 2 VIII—15 VIII a.c. și cursul de vară din Moldova (Stațiunea de cercetări biologice „Stejarul"—Pîngărați) între 3—16 VIII a.c.

Programul de activitate al cursurilor de vară cuprinde informări referitoare la cele mai actuale probleme din domeniul biologiei, aplicații științifice pe diferite trasee și itinerare din zonele respective pentru cunoașterea faunei și florei regionale, colectarea și determinarea materialelor faunistice și floristice în vederea alcătuirii colecțiilor necesare înzestrării cabinetelor biologice din școli (colecții de roci, ierbare, insectare etc.).

De asemenea sînt prevăzute în programe vizite la stațiuni științifice și experimentale de specialitate, rezervații naturale, obiective industriale, agricole, istorice și folclorice.

Cadrele didactice de specialitate care doresc să participe la unul din aceste cursuri se vor adresa filialelor S.S.B. de unde vor afla condițiile de participare.

Corespondența

Profesorul Corneliu Grigoriu, de la Liceul „Al. I. Cuza" din Focșani face cîteva propuneri la planul de învățămînt al liceului de cultură generală :

Începînd cu anul II, elevii de la secția reală vor studia obligatoriu o singură limbă modernă, cîte trei ore săptămînal, în timp ce colegii lor de la secția umană vor studia două limbi moderne, dar numai cîte două ore pe săptămînă pentru fiecare din ele. În aparență, ultima categorie de elevi pare a fi avantajată, dar în realitate, lucrurile stau tocmai invers. Predîndu-se doar cîte două ore săptămînal limbile străine, elevii de la secția umană sînt privați de aprofundarea studiului, așa cum impune logica, tocmai la acele obiecte la care, mulți dintre ei, se pregătesc pentru examenul de admitere în învățămîntul superior. Apoi, o dificultate o vor întîmpina și cadrele didactice care vor fi puse în situația să predea într-un anumit fel la o secție și într-alt fel la cealaltă. La clasele umaniste profesorii vor fi nevoiți să restrîngă programa la cele două ore pe săptămînă ceea ce nu se va realiza fără oarecare dificultăți și omisiuni. Se poate obiecta că realiștii nu au posibilitatea să studieze obligatoriu decît o singură limbă străină și aceasta ar justifica decalajul în plus de o oră pe săptămînă. Se precizează însă că acești elevi pot să urmeze facultativ cea de a doua limbă străină, interesele lor nefiind lezate cu nimic.

Din cele de mai sus se desprinde o idee, oarecum paradoxală : începînd cu anul viitor (dacă se va aplica întocmai acest plan de învățămînt), limba străină (pentru avansați) se va preda în condiții mai bune la secțiile reale decît la cele umaniste. De aceea, în concluzie, considerăm că se poate aduce o îmbunătățire planului de învățămînt propus, fără să se afecteze cu nimic ideea de principiu care a stat la baza alcătuirii lui. Propunem să se predea și limba străină (pentru avansați), de la secția umană, tot în trei ore săptămînal din considerentele arătate mai sus. Astfel numărul total de ore săptămînal crește de la 30 la 31. Că acest fapt ar duce la supraîncărcarea elevilor, nu poate fi luat în considerare, întrucît colegii lor de la secția reală au deja prevăzute în plan 31 de ore pe săptămînă. Procedîndu-se în felul acesta, s-ar înlătura o altă discrepanță dintre „realiști" și „umaniști".

★

Aurel Căplescu, profesor de matematică la Școala generală din Lupșa de Jos, județul Mehedinți, ne scrie un amplu articol despre **concursul de admitere în școlile postgenerale** din care spicuim cîteva opinii :

După părerea mea o îmbunătățire substanțială a selecției la concursul de admitere s-ar putea realiza prin adaptarea unor subiecte unice și pentru examinarea orală, spre a se înlătura unele manifestări subiective care se mai pot întîlni mai ales cînd examinatorul nu are suficientă experiență în predarea la clasele V—X ale școlii generale.

Este necesar, de asemenea, ca atît subiectele unice pe țară pentru lucrarea scrisă la matematică cît și cele pentru examenul oral să fie alcătuite diferențiat după specificul și profilul școlii la care se ține concursul (licee teoretice, licee de specialitate și școli profesionale de diferite profile).

S-ar mai putea face desigur și alte observații și propuneri, dar acelea în legătură cu îmbunătățirea subiectelor ce se propun la lucrările scrise sînt absolut necesare și sperăm că din acest an să se țină seama de cele arătate mai sus.

Portrete de dascăli

VASILE BĂDULESCU

Și astăzi mai păstrez tabelele de logaritmi ale profesorului Bădulescu. De altfel cine nu cunoaște cărțile de aritmetică, algebră și geometrie ale colectivului de autori — Țino, Teohari și Bădulescu ? L-am avut opt ani profesor de matematici. Este singurul dintre profesorii cu care am început și am terminat liceul. Ne-a fost multă vreme diriginte. Promoția mea care a absolvit în 1945 poartă chiar numele său. Tradiționalul tablou colegial, simbol al încheierii unui ciclu de activitate și de viață, poartă titlul Promoția prof. Vasile Bădulescu (1937—1945).

De o punctualitate exemplară. Parcă și azi îl văd venind de la tramvaiul 12, care pe vremea aceea circula și pe calea Griviței, pe una din străzile de pe lîngă actuala maternitate Steaua. În 8 ani nu-mi amintesc să fi întîrziat vreodată la ore. Pedagog înnăscut, preda lecțiile cele mai dificile cu o claritate fascinantă. Îi urmăream toți expunerea cu o încordată atenție. Știa să evidențieze cu orice prilej esențialul. Detaliile nesemnificative care de multe ori umpleau din abundență cărțile sau culegerile de probleme erau ocolite cu o îndemînare de adevărat magistru. Știa să antreneze toată clasa la ore. Caietele de matematici erau o succesiune de lecții în clasă și lecții acasă. Primele le lucram în creion urmărind explicațiile sau problame rezolvate la tablă de colegi, ultimele, lucrate acasă cu grijă, în cerneală. Vacanțele erau un alt prilej de aprofundare a studiului. Ne recomanda culegeri de probleme după care trebuia să lucrăm singuri. La întoarcerea la școală controla cu grijă caietele noastre de studiu individual care erau chiar onorate cu note.

Avea o voce puțin afectată dar foarte prietenoasă. Timp de peste opt ani nu-mi amintesc să-l fi văzut vreodată supărat sau încruntat deși perioada prin care treceam n-a fost chiar așa de ușoară. De cîteva ori în timpul războiului a fost concentrat, dar nu pentru perioade prea lungi care să perturbe buna desfășurare a ciclului școlar. Mare amator de mișcare și plimbări pe jos. Sănătatea, ne repeta el adeseori, înseamnă : aer, apă, soare. Curățenia, aerisitul clasei sau camerei de lucru, mersul pe jos, educația fizică fac parte din elementele fundamentale ale menținerii sănătății și se găsesc la îndemîna oricui. Ne vorbea cu pasiune despre broșura lui Müller intitulată „Sistemul meu" care descria cîteva exerciții de înviorare obligatorie pentru cine dorește să-și sporească randamentul propriu. Știa să antreneze colective de elevi să lucreze suplimentar la matematici. Suplimentul reputatei „Revista matematică" care-și avea sediul aproape de Gara de Nord a fost îndrumătorul multor promoții de elevi care au urmat mai tîrziu Politehnica sau Facultatea de matematici.

Mai tîrziu profesorul Vasile Bădulescu și-a desfășurat activitatea într-una din catedrele de matematici ale Institutului politehnic din București. L-am întîlnit aici lucrînd cu aceeași dăruire și pasiune la primele cursuri muncitorești care au funcționat pe lîngă această prestigioasă instituție de învățămînt a țării noastre. La fel de tînăr și neobosit ca în anii din perioada liceului.

Profesorul Bădulescu a fost printre puținii privilegiați ai epocii care a călătorit de mai multe ori în străinătate. Adeseori ne povestea cu multă pricepere despre bogăția artistică a muzeelor și țărilor vizitate. Făcea parte din rîndul celor care știu să privească ceea ce se întîmplă în jurul lor. Alături de disciplina impusă parcă și de natura specialității, el a rămas tot timpul admirator al frumosului și adept al teoriei elementare că sănătatea depinde în primul rînd de noi, de modul cum știm să ne-o păstrăm. Neobosit luptător împotriva abuzurilor de orice fel, prof. Bădulescu a fost pe tot parcursul vieții sale un om calculat în sensul cel mai bun al cuvîntului. În viață am avut fericitul prilej să-l întîlnesc de mai multe ori. A rămas întruchiparea fidelă a omului optimist. Lucrează și acum cu aceeași rîvnă de odinioară. Este un exemplu de confundare a omului cu profesia, un exemplu de îmbinare fericită a muncii și a pasiunii pentru studiu, cu putere de dăruire fără rezerve binelui colectiv. Așa ne-a rămas tuturor în imagine figura luminoasă a profesorului nostru Vasile Bădulescu.

MARIN RADOI

De la catedră la stele

Fericit se poate considera cel ce i-a fost elev. Sub directa sa îndrumare, a colindat meleagurile îndepărtate, distanțe astronomice, apropiindu-se de stele. Nu numai ca explorator al globului pămîntesc, sau ca astronom, care cercetează tainele universului, ci, mai cu seamă, ca om de cultură, pregătit să savureze sublimul ce emană din strălucitoarea inteligență umană oglindită în munca științifică.

Dr. Xántus János — profesor de geografie, științe naturale și astronomie — se trage dintr-o familie de savanți renumiți. Părinții — profesori de geografie la Universitatea din Cluj — s-au bucurat de reputație în rîndurile oamenilor de știință din țară și de peste hotare. Unchiul său, Xántus János, *a desfășurat explorări științifice în Texas, Mexic, Kansas, California, Peru, Australia, Borneo etc. În cursul peregrinărilor sale pe ocean — între America și Australia — a descoperit 89 de insule și bancuri necunoscute pînă la el. Unul din strămoșii familiei — legendarul savant explorator Benyovszky Móric — eroul unui roman al scriitorului clasic maghiar Jókai Mór, a făcut la sfîrșitul secolului al XVIII-lea călătorii și cercetări în Asia și Africa. Drumul său parcurs din Kamciatca și pînă în Madagascar este oglindit în volume, al căror conținut a contribuit la îmbogățirea științelor naturale.*

În decursul unei cariere pedagogice de trei decenii și jumătate, dr. Xántus János — studentul de odinioară al lui Emil Racoviță și dr. Alex. Borza — a predat în aproape toate liceele din Cluj. Ca membru al Cabinetului metodic a condus ani de-a rîndul cursurile de perfecționare a cadrelor didactice organizate în timpul vacanței de vară. Activitatea sa de popularizare a științelor se ramifică în multe direcții. Numeroase sînt studiile și articolele sale publicate în țară și în străinătate. Cele circa 800 de lucrări publicate și 900 de emisiuni radiofonice realizate de Xántus János reprezintă o strălucită contribuție la munca de educație științifică a oamenilor. Cărțile sale deosebit de populare : Meleaguri minunate *(Tűndérszép tájakon),* Prieteni înaripați *(Szárnyas barátaink),* Din adîncul mării pînă la stele *(A tengerfenéktol a csillagokig),* Oameni, mări, munți de gheață *(Emberek, tengerek, jeghegyek),* Calendarul naturii *(A természet kalendáriuma) au fost reeditate. Dintre aceste volume, primul a apărut și în limba română.*

Dr. Xántus a realizat primul nostru film documentar-științific de mare amploare : Retezatul. *Filmul, sincronizat în 6 limbi, a fost distins cu premiul II la Festivalul filmului documentar-științific din Roma. Este important de reținut : premiul I a fost decernat filmului inspirat din frumusețile naturii realizat de Walt Disney. În colaborare cu Studioul „Ion Creangă" a creat numeroase filme despre meleagurile fermecătoare ale patriei noastre.*

Serialul său radiofonic — compus dintr-un ciclu de 10 scenarii consacrate popularizării marilor reprezentanți ai științelor și pedagogiei universale — a fost difuzat în cadrul emisiunii pionierești la radio Tg. Mureș. În calitate de colaborator extern al Televiziunii Române, Xántus a realizat un număr însemnat de filme documentare-științifice. El a prezentat telespectatorilor și renumitul Institut oceanografic din Agigea.

Dr. Xántus János nu este numai un profesor de liceu. Prin rezultatele neobositei sale munci de cercetare științifică, prin capacitatea sa deosebită de a sintetiza datele culese, prin măiestria cu care le redactează, astfel ca ele să nu rămînă doar secretul celor inițiați — el se ridică în primele rînduri ale marilor dascăli ai poporului nostru.

Norocoși sînt cei ce se pot mîndri că au fost elevii lui, sau că au activat sub nemijlocita-i îndrumare în cercul științific de astronomie înființat și condus de el. Aceștia au avut șansa de a parcurge, măcar ca excursioniști, meleagurile necunoscute ale naturii atotcuprinzătoare.

CSIRE GABRIELA

Un instrument util activității didactice

„ATLASUL ISTORIC"

Procesul de cunoaștere a fenomenelor istorice în timp și spațiu a reclamat și reclamă și astăzi folosirea, pe lîngă filele cărții de istorie propriu-zise, a unei serii de alte materiale ajutătoare între care harta a fost și rămîne un auxiliar mult apreciat. Iar cînd reprezentarea grafică a fenomenelor și proceselor istorice se materializează după mai mulți ani într-un **Atlas istoric** ce-și propune să jaloneze cursul îndelungat al istoriei umane, apariția unui asemenea instrument de lucru se înscrie, în condițiile țării noastre, nu ca un simplu eveniment editorial, ci ca un veritabil act de cultură. De aceea ne facem o plăcută datorie din a semnala această apariție în Editura didactică și pedagogică, sub îngrijirea unui colectiv de istorici bine cunoscuți ca Dumitru Berciu, Ion Cupșa, C. C. Giurescu, Camil Mureșan, Francisc Pall, Dumitru Tudor, Zamfir Zorin, Dan Berindei, Damian Hurezeanu, Virgil Arbore. Coordonarea a fost asigurată de profesorul universitar Ștefan Pascu. Lucrarea a beneficiat și de aportul academicianului Constantin Daicoviciu, în calitate de consultant științific.

Apreciem că inițiativa Editurii didactice și pedagogice și efortul colectivului care a elaborat „Atlasul istoric" vin să răspundă unei necesități pedagogice și cultural-științifice acut resimțite, un asemenea instrument de lucru fiind realizat pentru prima oară în anii de după 23 August 1944.

Atlasul reușește, după părerea noastră, să răspundă bine unor exigențe specifice. În suita de hărți pe care le conține se realizează o reprezentare adecvată a mișcării istorice. Una din calitățile indiscutabile ale „Atlasului istoric" derivă din aceea că în transpunerea grafică a cursului devenirii umane, colectivul de autori nu s-a mulțumit, ca în cazul altor instrumente asemănătoare elaborate de istoriografia burgheză pozitivistă din țara noastră, să se rezume la a prezenta doar războaiele și expedițiile militare, deplasările popoarelor dintr-o zonă geografică în alta, „corectările" granițelor dintre state și imperii ș.a.m.d. În concordanță cu conținutul gîndirii științifice marxiste, a căutat, și în bună măsură a reușit, să reproducă grafic, procesul dezvoltării istorice a umanității, dacă nu în ansamblul său, cel puțin prin redarea principalelor elemente componente. Așa se explică de ce, atît pentru epoca veche cît și pentru cea medie se consemnează grafic activitatea productivă a omului, domeniile în care s-a materializat forța sa pe planul creației materiale (a se vedea hărțile 22, 30, 44 ș.a.). O atenție deosebită a fost acordată fenomenului luptei de clasă, ca martor al procesului dezvoltării istorice. Răscoalele sclavilor în antichitate (harta 29), forța de extindere a războiului țărănesc german, luptele eroice ale iobagilor din Transilvania sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan, revoluțiile burgheze care au marcat trecerea de la feudalism la capitalism, războaiele revoluționare (războiul de independență al coloniilor americane, războiul de secesiune din S.U.A. sau mai recent cele care au concurat la definirea laturii armate a procesului de eliberare națională), ca și marile ridicări la luptă ale proletariatului modern (în timpul Comunei din Paris, al revoluției ruse din 1905—1907, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, sau luptele revoluționare ale clasei muncitoare în epoca contemporană) își găsesc o ilustrare vie în paginile Atlasului istoric la care ne referim. Se include astfel între copertile

MARIN BADEA

(Continuare în pag. a 6-a)

CONCURSURILE

- LIMBA ROMÂNĂ
- MATEMATICĂ
- FIZICĂ

În căutarea celor mai potrivite formule

Intrate în tradiţia şcolii româneşti, concursurile pe obiecte reunesc la startul lor, an de an, un număr tot mai mare de competitori. Vom spune chiar că numărul acesta e de natură să impresioneze, fiindcă întreg mecanismul desfăşurării concursurilor, pus în acord cu un proces mai larg, valabil pentru toate domeniile de activitate socială, reflectă în primul rînd acumulările de ordin calitativ din învăţămînt. Se confruntă astfel nu numai capacitatea de însuşire a noţiunilor predate în orele de curs, ci aplicarea creatoare a acestora după aceea. Şi dacă educatorul îşi face o datorie din a lucra în mod special cu elevii slabi pînă la includerea acestora în medie, un deosebit simţ de responsabilitate va dovedi acela care se preocupă de îndrumarea competentă a elevilor pasionaţi pentru studiul unui anume obiect de învăţămînt. Pe acest plan, rezultatele concursului reflectă pasiunea, capacitatea de îndrumător a profesorului, în ultimă instanţă, stilul de lucru al colectivului didactic dintr-o şcoală.

În dorinţa de a face din aceste concursuri un mijloc eficient de stimulare a celor mai talentaţi elevi, a existat în permanenţă preocuparea pentru găsirea celor mai potrivite formule de organizare. Din aceeaşi dorinţă am solicitat cîtorva profesori opiniile despre concursurile şcolare din acest an.

● Progres pe calea descoperirii aptitudinilor literare

Modificările produse în sistemul de organizare a concursului de literatură română *„M. Eminescu“* au marcat un progres pe calea descoperirii aptitudinilor literare ale elevilor noştri. Din dorinţa de a perfecţiona continuu acest mijloc de stimulare şi descoperire a tinerelor talente printre elevi, semnalăm cîteva dintre aspectele pozitive şi deficienţele desfăşurării concursului în acest an şcolar.

Prin subiectul dat la faza pe şcoală — *„Scriitorul preferat“* — s-a creat posibilitatea de a se aprecia gradul de maturitate intelectuală şi sensibilitate în interpretarea creaţiei artistice. Şi faza pe judeţ a avut o nouă formă de organizare. Ea a constat din două probe : prima, alcătuită din 6 întrebări, şi a doua, o compunere ; notarea maximă fiind de 10 puncte pentru prima probă şi 10 pentru a doua. Apreciem ca bună această formă de organizare, cu condiţia să se ţină seama şi de gradul de parcurgere a materiei de către toţi elevii. Astfel, s-a omis faptul că în acest an multe licee au efectuat 3 săptămîni de practică în producţie şi orele n-au putut fi total recuperate.

Datorită acestui decalaj dintre licee sub aspectul parcurgerii programei, s-a hotărît în mod arbitrar ca întrebările formulate din materia nestudiată să fie notate cu punctajul maxim, ca şi cum candidaţii ar fi răspuns foarte bine.

Analizînd întrebările, observăm că majoritatea dintre ele sînt bine formulate, în concordanţă cu nivelul clasei. Există totuşi întrebări neconcludente, pe care în ediţiile următoare ale concursului, semnalîndu-le acum, am dori să nu le mai întîlnim.

Astfel, la anul I, problema stilurilor limbii literare e mai pretenţioasă, dacă ne gîndim la posibilitatea, oferită de programa analitică şi manual, de a înţelege în profunzime acest aspect din domeniul teoriei literare.

Printre întrebările anului al II-lea o întîlnim şi pe aceasta : *„Explicaţi titlul şi precizaţi scopul revistei «Dacia literară».“* Întrebarea conţinea două probleme care solicitau o dezvoltare amplă, deoarece răspunsul telegrafic nu era suficient în acest caz. De asemenea, întrebările teoretice privitoare la punctuaţie nu sînt nici eficiente, nici concludente. Este ştiut că elevul poate da de multe ori exemple bune, reuşind să formuleze reguli corecte, pe care în scris nu le respectă. Dacă li s-ar fi cerut să rezolve o problemă de ordin practic, ar fi fost mai semnificativ. O întrebare asemănătoare a fost şi la anul al III-lea privitoare la linia de dialog şi semnul exclamării. Tot la anul al III-lea răspunsul la problema : *„Titlul şi anul apariţiei primului volum de poezii de O. Goga“* nu solicită decît memoria elevilor. Desigur interpretarea unei probleme din creaţia acestui poet ar fi fost mai edificatoare. Pentru anul al IV-lea, una din întrebări este de-a dreptul puerilă : sublinierea cuvintelor înlocuite din versurile *„De treci codri cei de aur, de departe vezi albind...“* Oare această problemă s-a considerat că este o chestiune de limbă ?

A doua problemă — compunerea — a fost bine aleasă. Discutabil este modul cum au fost formulate subiectele acestei probe la fiecare clasă. Dacă la anul al II-lea, subiectul *„Literatura şi viaţa“* şi la anul al III-lea *„Sentimentul patriotic în poezia românească“* presupune o verificare a cunoştinţelor de literatură pe lîngă talentul candidaţilor, subiectul de la anul I a putut releva doar posibilităţile de compoziţie ale elevilor (Compunere — după versul *„Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie“*), iar cel de la anul al IV-lea a fost un simplu test de orientare profesională, *„Profesia spre care îmi îndrept paşii“*.

GEORGETA SCUTARU

● Preocupare permanentă pentru cei care ne reprezintă şcoala

Faptul că numărul participanţilor la concursul de matematică este în fiecare an mai mare, denotă că tot mai mulţi elevi îndrăgesc studiul matematicii, dovedind maturitate de gîndire logică în raport cu vîrsta lor.

Dar dacă acestea sînt lucruri care ne bucură, ne nemulţumeşte faptul că, în Capitală, de pildă, la fazele pe sector, aproape 50% din elevii claselor V—X, participanţi la recenta olimpiadă de matematică au obţinut între zero şi şase puncte din punctajul maxim de 20 de puncte. Nu trebuie să uităm că aceşti elevi sînt consideraţi la şcolile respective ca vîrfuri ale claselor, că în şcolile lor sînt notaţi cu 9 şi 10. În această situaţie, cum justifică şcoala şi profesorii respectivi că la concursul de matematică aceşti elevi au obţinut zero, unu sau două puncte ?

Se obişnuieşte să se arunce vina pe dificultatea temelor date, pe timiditate, pe neatenţie.

Am avut posibilitatea să văd şi să cercetez astfel de lucrări la circa o mie de elevi şi mă socotesc îndreptăţit să afirm că temele au fost accesibile elevilor buni, dar, spre regretul meu, am descoperit la aceşti elevi greşeli inadmisibile, care dovedesc nepregătire şi nu timiditate. Elevi notaţi cu nota maximă la clasă prezintă goluri în însuşirea capitolelor importante din aritmetică, geometrie şi algebră, lipsa unei elementare gîndiri logice şi antrenament în modul de a aborda şi trata o problemă sau exerciţiu de matematică. În unele cazuri, din fericire foarte puţine, elevii au dovedit chiar neseriozitate, neîncercînd să rezolve măcar una din mulţimea temelor date. Şi totuşi, astfel de elevi au fost trimişi la olimpiada de matematică să reprezinte şcoala la această disciplină la nivelul cel mai înalt.

În toate şcolile există preocuparea pentru elevii rămaşi în urmă sau slabi la învăţătură, dar în foarte puţine şcoli există şi acea preocupare deosebită pentru elevii fruntaşi la învăţătură, care vor fi cadrele de nădejde în toate domeniile de muncă din patria noastră. Aceşti elevi „se pierd“ de cele mai multe ori în anonimatul claselor cu elevi mediocri la învăţătură. La lecţiile de verificare cu elevii slabi şi mediocri, elevii-vîrfuri ale claselor se plictisesc, căci ei doresc mereu ceva nou, interesant, care să le solicite gîndirea logică pe o treaptă superioară. De asemenea, în multe cazuri temele date pentru studiul individual acasă nu-i interesează şi le frînează pasiunea pentru studiul matematicii, căci asemenea teme sînt adresate în special elevilor slabi la învăţătură.

Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului acordă o deosebită grijă pentru această categorie de elevi şi de aceea a dispus ca cercul de matematică să intre în norma profesorului de matematică. Astfel cercul de matematică, bine pregătit, cu teme interesante, care să atingă treapta cea mai înaltă dintr-un capitol studiat, oferă acestei categorii de elevi prilejul de a studia matematica în tot ce are ea mai frumos. Profesorul trebuie să ştie că aici elevul foarte bun la matematică se poate afirma cu toată plenitudinea forţelor sale intelectuale. Din păcate, astfel de cercuri sînt inexistente în multe şcoli, iar în unele cazuri sînt simple formalităţi, căci nu se deosebesc cu nimic de o lecţie de clasă, improvizată. La şcolile unde cercul de matematică îşi trăieşte viaţa cu adevărat, acolo şi rezultatele la olimpiadă au fost foarte bune şi în unele cazuri impresionant de frumoase.

Un aport important la pregătirea pe o treaptă superioară a elevilor — vîrfurile claselor de matematică din cl. V-X — l-ar putea aduce şi *„Gazeta matematică“*, dacă aceasta s-ar încadra ca spaţiu şi conţinut cerinţelor actuale ale elevilor din această categorie. Din păcate, acordă un spaţiu de o filă, cel mult două, pentru publicarea temelor adresate claselor V-X. Şi acest minim de teme în majoritatea cazurilor sînt necorespunzătoare şi în contratimp cu capitolele ce se predau la cursuri.

Este nejust, după părerea noastră, să se acorde de fiecare dată 10—12 pagini pentru a se publica numele celor ce rezolvă problemele şi o pagină, sau cel mult două pentru teme adresate celei mai numeroase categorii de elevi din ţara noastră — elevii şcolilor generale.

În sprijinul celor arătate mai sus este de dorit ca profesorii să-şi facă pe viitor o datorie de onoare din preocuparea pentru pregătirea elevilor ce dovedesc interes şi aptitudini pentru studiul matematicii.

GRIGORE GHEBA

● O mai mare diversificare a subiectelor

Şcolii îi revine importanta sarcină de a introduce pe elev în complexitatea vieţii, formînd totodată embrionul specialistului, a cărui dezvoltare trebuie făcută apoi cu grijă şi continuu. Între altele, progresul societăţii este determinat, pe de o parte, de modul cum şcoala ştie să folosească toate mijloacele de care dispune pentru formarea intelectuală a tineretului, pe de altă parte, de felul cum ştie să transmită ştafeta valorilor spirituale de la o generaţie la alta, în modul cel mai eficient. Dar pe lîngă instruire, şcolii îi revine rolul de a crea deprinderi, de a dezvolta talente şi pasiuni, indicînd tînărului absolvent drumul cel mai potrivit, pe care trebuie să-l urmeze.

Pentru realizarea acestor scopuri, se caută multiple şi variate metode, care trebuie mereu perfecţionate, pentru a fi corelate cu progresele ştiinţei. Pe această linie se înscriu şi concursurile şcolare — olimpiadele — devenite azi un mijloc tradiţional, de prestigiu, prin care elevii din toate şcolile ţării îşi măsoară forţele. Stimularea ambiţiei creatoare obligă pe elevii participanţi să adîncească cunoştinţele din domeniul pentru care simt o atracţie deosebită.

Paralel cu antrenarea unui număr mare de elevi, în scopul dobîndirii de cunoştinţe cît mai temeinice, olimpiadele conferă posibilitatea selecţionării lor după aptitudini şi capacităţi la scară naţională. De aceea ar fi necesară o studiere amănunţită a factorilor determinanţi ai acestei activităţi în vederea îmbunătăţirii ei.

Nu vom face aici o amplă analiză a modului de desfăşurare a olimpiadelor de fizică, ci ne vom limita la cîteva observaţii.

Analizînd subiectele date în ultimii ani, constatăm o creştere a gradului de dificultate, care cere elevilor o pregătire din ce în ce mai profundă şi complexă. Nu se mai dau subiecte teoretice care solicită elevilor o reproducere mecanică a legilor sau demonstraţiilor învăţate, ci li se cere interpretarea fenomenelor. Problemele îi determină pe aceştia să găsească condiţiile în care legile învăţate pot fi aplicate corect şi eficient.

S-au constatat însă şi excepţii : la prima etapă a concursului s-au dat probleme din *Gazetele de fizică şi chimie, seria B,* cunoscute de participanţi. Considerăm că această metodă nu este indicată, deoarece pune elevul în faţa unor probleme cunoscute şi, în consecinţă, selecţionarea lor pentru etapele următoare, nu se mai poate face judicios.

De asemenea, nu ni se pare echitabil să se dea aceleaşi subiecte, atît elevilor claselor speciale, cît şi celor din clasele obişnuite. Din experienţa noastră, aceasta are o influenţă negativă asupra prezentării elevilor la concurs. O diversificare a subiectelor ar putea face ca olimpiada să aibă o mai mare contribuţie în promovarea valorilor şi ar asigura totodată creşterea numărului de participanţi.

După părerea noastră etapele n-ar trebui să se succeadă la intervale atît de scurte, iar ultima etapă, cea republicană, să se desfăşoare la sfîrşitul lunii mai, în unul din oraşele pitoreşti ale ţării, cunoscută fiind influenţa pozitivă a climatului asupra desfăşurării lucrărilor concursului. În plus, încheierea concursului cu o excursie de mai multe zile (pentru elevii premiaţi) i-ar stimula şi mai mult pe participanţi.

Considerăm că s-ar putea ridica încă multe probleme legate de conţinutul şi modul de desfăşurare a olimpiadelor. În ultimă instanţă însă, judicioasa soluţionare a tuturor acestor probleme este condiţionată de interesul, hărnicia şi pasiunea profesorului care munceşte direct cu elevii.

CRISTINA VIEROŞANU

DAN D. FARCAŞ: „Ce limbaje cunosc calculatoarele electronice"

Semnalăm — după cartea „Programarea în FORTRAN", de Petre Dimo — încă o nouă apariţie la Editura didactică şi pedagogică, şi anume cartea „Ce limbaje cunosc calculatoarele electronice", de Dan D. Farcaş, care vine să completeze cunoştinţele, în materie de calculatoare electronice numerice, ale celor interesaţi în utilizarea acestor mijloace moderne de calcul. Spunem acest lucru deoarece cartea lui Petre Dimo ne iniţiază în limbajul FORTRAN, destinat rezolvării problemelor tehnico-ştiinţifice, pe cînd cea a lui Dan Farcaş ne prezintă un alt limbaj de programare: COBOL (Common Business Oriented Language), orientat spre rezolvarea problemelor economice, conţinînd înlesniri în special în privinţa lucrului cu fişiere, dispunînd de diferite moduri de acces şi organizare. Faptul că autorul s-a oprit asupra descrierii principalelor posibilităţi ale limbajului COBOL ni se pare salutar, avînd în vedere că, la ora actuală, 80 la sută din capacitatea calculatoarelor pe plan mondial este utilizată în scopul rezolvării problemelor de natură economică şi de prelucrări de fişiere.

Deşi prezentarea limbajului COBOL este obiectivul principal al acestei cărţi, autorul nu consacră pentru aceasta decît un capitol — e drept cel mai consistent. Cartea cuprinde şi alte capitole, ca: structura calculatoarelor electronice; programarea calculatoarelor electronice; organizarea fişierelor; scheme logice, limbaje algoritmice şi exploatarea sistemelor de prelucrare a datelor.

Includerea acestor capitole dă posibilitatea unei urmăriri mai lesnicioase a prezentării COBOL-ului. Ţinem să remarcăm spiritul sintetic în prezentarea unor noţiuni destul de delicate şi de complexe ca: descrierea principalelor părţi componente ale unui calculator electronic, respectiv unitatea aritmetică şi logică, unitatea de memorie, dispozitivele de intrare şi ieşire sau descrierea fişierelor, a modului în care se organizează acestea.

De remarcat capitolul dedicat schemelor logice, cu atît mai mult cu cît se ştie din experienţă că în procesul de formare a viitorilor programatori aceştia întîmpină dificultăţile cele mai însemnate nu în însuşirea convenţiilor de programare, ci în alcătuirea schemelor logice concrete. În capitolul respectiv se arată importanţa schemelor logice în procesul de întocmire a programului pentru calculator, şi se dau trei exemple de scheme logice.

Descrierea unităţii aritmetice şi logice dă prilejul autorului să prezinte sistemul de numeraţie binar, operaţiile în sistemul binar. Faptul că unitatea aritmetică şi logică a calculatorului poate executa, în afara operaţiilor aritmetice, operaţii logice, este un prilej de a trece în revistă operaţiile fundamentale ale algebrei logicii: negaţia, conjuncţia şi disjuncţia.

Codificarea informaţiei în calculator este cuprinsă în paragraful „unitatea de memorie". Cu această ocazie, se aminteşte că cel mai utilizat mijloc de codificare binară a informaţiei este codul EBCDIC (Extended Binary — Coded Decimal Interchange Code) şi se prezintă, însoţite de exemple, modalităţile de reprezentare a numerelor în calculator.

Dacă lectura cărţii este foarte accesibilă, am zice agreabilă, chiar pentru un nespecialist, aceasta se datoreşte faptului că noţiunile nu sînt introduse în mod forţat, ci urmărindu-se istoricul dezvoltării în timp a calculatoarelor şi a programării lor. Se trec în revistă pe scurt particularităţile esenţiale ale limbajelor în cod-maşină, care, în ordine cronologică, sînt primele limbaje utilizate de om şi „înţelese" de calculator. Limbajelor algoritmice sau de programare, apărute ulterior, li se consacră un capitol în cadrul căruia se descriu, se clasifică în limbaje orientate pe calculator şi în limbaje evoluate. Pentru concretizare se dau cîteva exemple de astfel de limbaje ca: ASSEMBLER, FORTRAN, COBOL, ALGOL, PL/I. Se menţionează că, în afara acestor limbaje „universale" de programare, se mai utilizează şi alte limbaje numite „specializate". Cititorul poate afla date interesante, atît cu privire la apariţia primelor trei generaţii de calculatoare, cît şi cu privire la generaţia a patra, a cărei lansare este în curs.

Urmărind introducerea calculatoarelor în viaţa întreprinderilor, se indică avantajele pe care acestea le implică, dar şi sarcinile ce le revin întreprinderilor pentru ca ele să contribuie la o reală îmbunătăţire a folosirii resurselor de care dispun. Cu această ocazie se arată stadiul actual, precum şi perspectivele de viitor în ceea ce priveşte introducerea calculatoarelor în întreprinderile din ţara noastră.

Dan D. Farcaş caută să demonstreze — şi reuşeşte — că în fond, calculatoarele nu sînt nici nişte simple maşini de calcul, care ştiu să execute numai cele patru operaţii aritmetice, şi nici că ele pot rezolva orice problemă şi ca atare ar urma să înlocuiască treptat omul în toate domeniile de activitate, ci că trebuie privite ca nişte instrumente extrem de performante, extrem de utile, subordonate însă în întregime omului.

MARIANA CRIŞAN

JEAN PIAGET: „Psihologie şi pedagogie"

Dintre psihologii contemporani, Jean Piaget pare a fi cel mai fecund din punctul de vedere al fundamentării activităţii instructiv-educative pe datele psihologiei copilului. Aproape toate lucrările sale (chiar şi cele scrise în colaborare) au ca obiect explicarea genezei şi formării psihicului infantil sub influenţa unei educaţii desfăşurate ştiinţific. Dar dacă în aceste lucrări corelaţia dintre psihologie şi educaţie este mai mult dedusă fiind implicată în modul de tratare, în lucrarea „Psihologie şi pedagogie", marele psiholog elveţian explicitează şi demonstrează cu rigoarea unui silogism necesitatea fundamentării întregii problematici teoretice şi practice a pedagogiei pe datele psihologiei copilului. În lucrare, analizînd evoluţia învăţămîntului din lume în ultimele 3—4 decenii (după 1935), autorul arată că geneza dificultăţilor şi a carenţelor a izvorît din neluarea în seamă a psihologiei copilului. Acolo unde, şi atunci cînd legiuitorii sau pedagogii practicieni au ţinut seama de datele psihologiei copilului, rezultatele nu au întîrziat să apară (ex. metodele active). Din păcate, însă, arată Piaget, acest lucru s-a întîmplat foarte rar şi din această cauză multe din reformele învăţămîntului nu şi-au adus roadele aşteptate.

O altă idee pe care o întîlnim în lucrare este aceea a necesităţii pregătirii psihologice a educatorilor de toate gradele, fără această instruire activitatea lor fiind pîndită de empirism.

Acele capitole din lucrare, care fundamentează psihologic procesul de învăţămînt şi metodele de predare, începînd cu cele clasice şi terminînd cu cele moderne (audiovizuale, învăţămînt programat etc.), ni se par cele mai importante prin utilitatea sugestiilor pe care le dau pedagogilor practicieni. Căci, după părerea noastră, lucrarea marelui psiholog este valoroasă atît pentru analiza făcută evoluţiei învăţămîntului (o analiză întreprinsă de un psiholog, de pe poziţii psihologice), cît mai ales pentru sugestiile (formulate sau deduse) pe care le furnizează practicienilor pentru o desfăşurare mai ştiinţifică şi, deci, mai eficientă a procesului de învăţămînt. Desigur că nu toate punctele de vedere ale autorului concordă cu orientările noastre. Dar în lucrare există suficiente idei care, preluate critic, vor putea fi valorificate de către educatorii noştri în practica pedagogică.

Ea se adresează deopotrivă: practicienilor, teoreticienilor şi organelor de concepţie şi decizie; fiecare va găsi sugestii în paginile ei.

I. DRĂGAN

Antologia

„Tribunei"

Izvoarele

Ţară, prin grădinile tale umblă porumbeii
Inveşmîntaţi în calde, albe hlamide —
Ah, cineva îmi şopteşte că se-apropie iarna:
Du-te prietenul meu şi izvoru-l deschide

Din el să bea animalele albe; eu aplecat peste
Flaut voi asculta gînguritul copilului care
Se-avîntă să prindă în aer mîngîierea fierbinte:
Ţară, în tine-şi au cuibul paseri cu cîntece rare.

Totdeauna versul a avut mireasmă înflăcărată:
El călătorea dinspre lanuri şi fermecate coline.
Ţară, am văzut tinerii purtîndu-ţi izvoarele-n
spate:
Numai tu ştii să aşezi în inimi atîta minune!

DUMITRU M. ION

CUM CITIM

Lectura selectivă

Multă vreme inteligenţa se măsura după volumul cunoştinţelor, erudiţia reprezentînd, pentru şcoala veche, cea mai desăvîrşită împlinire a spiritului uman.

Un Pico della Mirandola, datorită numărului relativ redus de cărţi în epocă, se putea lăuda cu cunoştinţele sale în toate domeniile, iar un Conrad Gesner, părintele bibliografiei clasice, putea să publice la 1545 o lucrare fundamentală **Bibliotheca universalis** cuprinzînd peste 15 000 de opere a nu mai puţin de 3000 de autori, aproape toate cărţile umanităţii pînă la acea dată, pe care el le descoperise şi le cercetase.

Dar care este situaţia astăzi? Explozia de cărţi şi reviste face practic imposibilă parcurgerea, fie şi parţială, a tuturor publicaţiilor ce apar într-un sector sau altul de cunoştinţe. Singura atitudine pe care sîntem siliţi s-o adoptăm nu poate fi decît una de resemnare („nu voi putea citi tot ce s-a scris!"), dublată de o severă selecţie („voi citi numai lucrările cele mai bune!"). De altfel, există şi un foarte interesant argument filologic. În limba latină **lego** înseamnă **a citi**, dar şi **a alege**, fapt care l-a făcut pe Emile Faguet, surprins şi încîntat de această împerechere uimitoare de sensuri, să exclame: „Această limbă latină este fermecătoare!"

Nenumăraţi filozofi, oameni de ştiinţă, literaţi au încercat, de-a lungul anilor, să selecteze şi să întocmească liste ale celor mai valoroase cărţi pentru lectura tinerilor lor contemporani. Astfel, la 1854 Auguste Comte redacta o listă a celor mai bune 150 de cărţi necesare unui intelectual. Nu lipseau Homer, Virgiliu, Dante, Petrarca, Cervantes, Molière, cum nici **Discursul asupra metodei** al lui Descartes ori **Cugetările** lui Pascal. Dar, în acelaşi timp, includea tratatele şi manualele clasice pentru toate ştiinţele şi, bineînţeles, ediţia prescurtată a propriei sale opere **Filozofia pozitivistă.**

Mai tîrziu, naturalistul John Lubbock, după ce în prealabil consultase pe cei mai de seamă savanţi ai timpului, publica o broşură intitulată sugestiv **Cele mai bune o sută de cărţi**, iar după el, alţi autori vor concepe adevărate sisteme de lectură selectivă, unul dintre ei mergînd pînă la a recomanda şi cărţile pe care trebuie să le citim la anumite vîrste (între 18 şi 24 de ani operele poeţilor şi romancierilor, între 25 şi 31 de ani pe dramaturgi şi istorici, între 32 şi 38 de ani marii clasici ai Antichităţii şi Renaşterii, între 39 şi 45 de ani pe filozofi, între 44 şi 52 de ani lucrările moraliştilor şi ale oamenilor politici).

Fireşte, aceste recomandări sînt arbitrare, cum arbitrară poate fi preferinţa pentru un autor în dauna altuia. Un lucru însă merită a fi reţinut, şi anume, că orice lectură trebuie să fie sistematică şi selectivă. A citi sistematic înseamnă a urmări în permanenţă legăturile logice dintre lecturile anterioare, prezente şi viitoare, a-ţi stabili un plan riguros de acoperire a domeniilor propuse, printr-o selecţie de o asprime care să excludă de la bun început cartea proastă sau mediocră. Căci, vorba unui filozof, timpul pe care îl pierdem cu o carte proastă este totdeauna prea lung, iar timpul pe care îl acorzi unei cărţi bune este totdeauna prea scurt.

COSTACHE OLĂREANU

CREATIVITATE în organizarea lecției

Este cunoscut faptul că lecția de comunicare de noi cunoștințe se organizează cu precădere la vîrsta școlară mijlocie și mare, cînd profesorul are de transmis cunoștințe complexe, care necesită un timp mai îndelungat spre a fi analizate, demonstrate, explicate sau însușite în mod independent de către elevi. Structura clasică a acestui tip de lecție este — după cum se știe — următoarea : a) pregătirea elevilor pentru lecție și anunțarea titlului ei ; b) predarea cunoștințelor noi prin prezentarea, analiza, compararea, demonstrarea faptelor, fenomenelor, stabilirea unor generalizări (noțiuni, legi, structuri etc.) de către profesor cu concursul elevilor sau prin „descoperirea" lor de către elevi pe baza unor experimente, lucrări efectuate, sau în urma vizionării de diapozitive, diafilme, secvențe de film etc., ori prin studiu individual c) fixarea datelor esențiale a problemelor de bază însușite în lecție prin repetarea lor, prin exerciții, rezolvări de probleme, lucrări, experiențe etc., cu caracter aplicativ și d) indicarea și explicarea temei pentru acasă. În funcție de conținutul specific de idei, de obiectivele urmărite, de condițiile concrete în care se desfășoară lecția, această structură poate și trebuie continuu modificată, creîndu-se nenumărate variante de lecție de comunicare de noi cunoștințe. Iată cîteva din posibilitățile de modificare a structurii clasice a acestui tip de lecție.

La inceputul tratării unui obiect de învățămînt sau a unui capitol, profesorul prezintă într-o sinteză problemele principale ale obiectului sau capitolului respectiv, cu scopul de a le forma elevilor o privire de ansamblu asupra conținutului de idei ce urmează a fi însușit, de a le suscita interesul și curiozitatea față de problemele respective. În acest caz, lecția are un caracter introductiv și în desfășurarea ei se distinge un singur moment : expunerea selectivă, convingătoare și atractivă a principalelor probleme care vor constitui obiectul de studiu al disciplinei sau capitolului enunțat.

Cînd **profesorul** are de expus un volum mai mare de cunoștințe, care datorită structurii lui complexe și unitare nu permite fragmentarea lor pe mai multe lecții, **poate organiza o lecție cu caracter de prelegere** în cadrul căreia expune, analizează, demonstrează etc. cunoștințele legate de tema abordată, în conformitate cu planul enunțat la începutul orei. Pentru a conferi expunerii un caracter activ și pentru a stimula interesul, participarea efectivă a elevilor la acest gen de lecție, profesorul poate antrena elevii în variate forme de activitate : să analizeze, să compare unele obiecte, fenomene, să descopere unele proprietăți ale acestora prin restructurarea informațiilor ce le dețin în legătură cu faptele, obiectele, fenomenele supuse studiului (informații însușite la alte capitole, în alți ani la aceeași disciplină sau la disciplinele înrudite), să scrie sau să deducă — pe baza unor judecăți și raționamente — o formulă, o proprietate, o lege, o teoremă necunoscută. Lecția se poate încheia cu stabilirea unor concluzii generale pe baza materialului expus, cu fixarea aspectelor esențiale ale problemelor tratate, sau cu unele întrebări formulate de elevi și eventual cu indicarea unor surse bibliografice în vederea adîncirii și lărgirii informațiilor primite pentru cei interesați. Trebuie precizat că această variantă de lecție de comunicare de noi cunoștințe este accesibilă numai ultimelor clase ale învățămîntului liceal (clasele a XI-a, a XII-a), iar prin modul ei de desfășurare se deosebește de prelegerea universitară.

Cînd profesorul dispune de mijloace tehnice audio-vizuale poate să prezinte noile cunoștințe sprijinindu-se pe mesajul transmis prin intermediul lor. În acest caz poate proceda în felurite moduri : poate proiecta mesajul prin mijlocul care-i stă la dispoziție, sau poate determina pe elevi să audieze o înregistrare pe banda magnetică, ori placă, cerîndu-le să explice cauzele unui fenomen, să stabilească unele caracteristici, trăsături specifice și oferindu-le explicațiile necesare. Lecția se poate încheia cu fixarea cunoștințelor dobîndite de elevi, cu notarea lor într-o schemă generală sau cu efectuarea unor activități cu caracter aplicativ.

Se poate proceda și în alt mod : la început, profesorul poate formula un set de întrebări în legătură cu tema cuprinsă în mesajul ce urmează a fi prezentat prin mijloacele audio-vizuale, ale căror răspunsuri elevii le pot descoperi, deduce, urmărind cu atenție mesajul respectiv. La sfîrșit elevii sînt antrenați în dispute vii, răspunzînd la întrebările puse inițial.

Profesorul poate iniția lecții în care elevii să-și însușească prin efort propriu unele cunoștințe noi din manual sau din alte izvoare documentare în clasă. Și în acest caz lecția poate avea o structură diferită, și anume : profesorul formulează oral sau în scris cîteva întrebări legate de conținutul de idei al lecției cuprins în manual sau în altă sursă bibliografică, acordă apoi un timp limitat (20—30 minute) elevilor spre a studia independent textul respectiv și spre a putea răspunde la întrebările date. În final se trece la analiza modului în care au înțeles elevii conținutul de idei, studiat, răspunzîndu-se la întrebările inițial formulate și eventual completîndu-se răspunsurile elevilor.

Într-un alt caz, profesorul poate prezenta elevilor probleme-întrebări din materialul ce urmează a fi însușit independent din manual, iar elevii sînt lăsați să consulte în clasă lecția nouă și eventual alte lecții anterior predate ; la sfîrșit se precizează argumentat soluțiile descoperite de ei și se verifică fie teoretic, fie practic justețea lor.

Se poate proceda și altfel : profesorul explică o parte din cunoștințele cuprinse în manual la tema enunțată, un aspect al fenomenului, o proprietate a obiectului sau fenomenului pus în discuție, iar restul cunoștințelor, este însușit — în clasă sub directa supraveghere a profesorului și într-un timp anumit — de către elevi. Firește, elevii pot să-și alcătuiască, concomitent cu studiul efectuat, planul sau schița lecției, ori doar să-și completeze planul de idei început de către profesor. Lecția se încheie cu discuții de fixare a noilor cunoștințe.

Dacă lecția se desfășoară în laboratorul, atelierul sau lotul școlar, profesorul poate cere elevilor să efectueze experiențe sau anumite lucrări practice, pe baza cărora ei pot sesiza și stabili anumite proprietăți ale fenomenelor, obiectelor, plantelor, materialelor etc., pot deduce cauzele care le-au determinat, pot formula anumite generalizări (noțiuni, cerințe, reguli, principii etc.) care reprezintă de fapt cunoștințele ce trebuiau însușite. Sau pot să determine, să recunoască anumite substanțe necunoscute, stabilind singuri modul de lucru. La sfîrșit se analizează concluziile la care au ajuns, cerîndu-le elevilor să descrie tehnica de lucru și argumentele pe care își întemeiază concluzia formulată.

Noile cunoștințe se mai pot transmite prin instruire programată. În cadrul acestei variante de lecții, la început, profesorul dă cîteva indicații metodologice privind modalitatea utilizării textului programat, apoi elevii parcurg prin muncă independentă textul respectiv, efectuînd activitățile, exercițiile pe care acesta le conține ; în încheiere, se fixează cunoștințele noi întîlnite de elevi și se apreciază munca lor.

Dacă textul programat conține numai secvențe de comunicare a noilor cunoștințe, lecția se poate desfășura în felul următor : la început se repetă cu ajutorul conversației unele cunoștințe anterior însușite de elevi care pot facilita înțelegerea celor noi, se prezintă apoi un instructaj succint referitor la modalitatea parcurgerii textului programat ; urmează rezolvarea textului programat de către elevi, în mod individual, sub controlul profesorului, iar în final se angajează discuții de fixare a cunoștințelor însușite de elevi prin intermediul textului programat.

Acestea sînt doar unele din variantele de lecție de comunicare de noi cunoștințe care se pot organiza. Firește, ele au numai o valoare orientativă, întrucît posibilitățile de modificare a structurii clasice a acestui tip de lecție sînt nelimitate și, în plus, sînt susceptibile modificării și îmbogățirii, grație creativității gîndirii profesorului.

STELA TRITEANU

Laboratorul audio-vizual al Școlii generale din comuna Tîrnava, județul Sibiu

„ATLASUL ISTORIC"

(Urmare din pag. a 3-a)

sale imaginea uneia din dimensiunile majore ale procesului devenirii istorice și care se înscrie ca o cucerire esențială a istoriografiei marxiste din țara noastră ca și din alte țări.

Un anume spațiu este rezervat consemnării grafice a procesului creației spirituale a omenirii ca parte componentă a mișcării istorice generale, dezvoltării învățămîntului în secolele XI — XV, prin prezentarea universităților apărute în Europa, sau a centrelor de afirmare a artei de tip romantic, gotic și bizantin, iar mai apoi a celor în care s-a dezvoltat cultura Renașterii. Sînt realizări certe, care conferă un conținut nou efortului de cunoaștere și înțelegere a procesului dezvoltării istorice și o altă forță interpretativă pentru istorie ca știință și ca dimensiune a conștiinței omului contemporan.

Ni se pare, însă, că judecată mai profund, realizarea **Atlasului istoric** relevă și o serie de insuficiențe. Considerăm, de pildă, pentru partea de istorie veche și medie, că nu trebuia ignorată istoria precolumbiană a Americii sau relevarea dimensiunilor, atît cît sînt astăzi cunoscute, ale civilizației Africii negre, chiar dacă acestea s-au dezvoltat în afara contactului cu civilizația europeană.

Un plus de atenție ar fi trebuit să polarizeze evoluția fenomenelor economice. Nu se punctează, de pildă, fenomenul revoluției industriale, cu implicații atît de profunde pentru cursul dezvoltării istoriei moderne, și se ignorează această latură esențială a istoriei umane în epoca contemporană. Nici istoria luptei de clasă nu-și găsește o reprezentare grafică la dimensiunea fenomenelor care o compun (bogomilismul, jacqueria franceză, răscoala lui Watt Tyler, răscoala de la Bobîlna sau luptele orășenilor cu nobilimea în Italia, Franța ș.a.m.d.). Chiar dacă nu figurează în programa analitică a predării istoriei universale în școala medie, dată fiind importanța lor ca fenomene istorice, n-ar fi trebuit să se omită din Atlas războaiele revoluționare purtate în anii 1815—1825 de popoarele Americii Latine, sau mișcările revoluționare din Europa în timpul activității Sfintei Alianțe.

Atlasul redă grafic aspecte importante din istoria mișcării revoluționare a clasei muncitoare : confruntarea proletariatului francez cu burghezia în iunie 1848, activitatea lui Marx și Engels în timpul revoluției din Germania, răspîndirea secțiilor Internaționalei I ș.a. Colectivului de autori i-au scăpat însă cel puțin cîteva momente mari din istoria mișcării muncitorești care și-ar fi putut găsi o reprezentare adecvată : crearea Partidelor social-democrate, ori crearea Partidelor Comuniste. De asemenea, ne-am întrebat dacă nu s-ar fi găsit mijloacele grafice adecvate pentru a reda, fie și schematic, aspecte ale dezvoltării culturii în epoca contemporană, aria de răspîndire, spre pildă, a curentelor filozofice, artistice, literare sau punctarea grafică a sferelor activității umane afectată de revoluția tehnico-științifică contemporană ?

În sfîrșit, ni s-a părut că în redarea acțiunilor militare, de altfel prea abundente în raport cu alte elemente ale procesului istoric general, există o importantă doză de schematism, de unde și greutatea cu care cititorul, mai mult sau mai avizat, va putea să descifreze elementele de strategie și tactică cu care a reușit să se impună una sau cealaltă din părțile aflate în conflict și aceasta în strînsă legătură cu marile epoci ale dezvoltării istorice.

În ciuda acestor cîteva observații, **Atlasul istoric** constituie o reușită, un auxiliar prețios, atît pentru necesitățile activității didactice, cît și pentru uzul mai larg al cunoașterii științifice.

OPINII

UN ATELIER-ŞCOALĂ PENTRU ELEVII DIN CLASA A II-A

Din varietatea activităţilor cu caracter practic ce se pot organiza cu elevii mici, am ales, bazîndu-mă pe experienţa anului trecut, munca în atelier, unde, pornind de la cunoştinţele teoretice şi practice transmise în cadrul orelor de lucru manual, întregindu-le şi aprofundîndu-le, m-am străduit să dau copiilor posibilitatea să-şi perfecţioneze deprinderile de muncă şi să-şi dezvolte aptitudinile creatoare.

Pentru desfăşurarea acestor activităţi am menţinut atelierul mixt, diversificat, care, prin elasticitatea tematicii, răspunde în cea mai mare măsură înclinaţiilor şi intereselor elevilor. Pe lîngă materialele şi uneltele cu care au lucrat anul trecut, dintre care amintesc diferite sorturi de hîrtie albă şi colorată, lipiciul, plastilina, pănuşile de porumb, pînza, aţa albă şi colorată, acele, foarfecele, liniarele şi beţişoarele, în atelier elevii au găsit materiale noi ca : mărgelele, sîrma subţire şi materialul plastic.

Pentru evitarea repetărilor de la un an la altul, pentru a asigura continuitatea în muncă şi pregătirea în perspectivă a elevilor, am eşalonat tematica atelierului pe 2 ani, urmărind de la un an la altul realizarea progresului specific particularităţilor de vîrstă ale copiilor.

Dacă în clasa I elevii au executat decoruri pentru pomul de iarnă, mai simple, acum, în clasa a II-a, bazîndu-se pe cunoştinţele şi priceperile însuşite anterior, ei au executat decoruri mai complicate, care au reclamat din partea lor un efort sporit de gîndire, atenţie şi îndemînare.

De pildă, elevii nu s-au mai mărginit, acum, la modelarea unor personaje din basmele cunoscute de ei, ci au executat scene în relief, în care personajele erau încadrate în mediul unde avea loc scena respectivă. Redarea formelor, respectarea proporţiilor, îmbinarea estetică a diferitelor elemente constitutive, îmbinarea armonioasă a culorilor au reclamat din partea elevilor o mai atentă observare a obiectelor din jur, imaginaţie mai bogată, gust artistic, spirit creator, diferenţierea şi sensibilizarea mişcărilor fine ale mîinii.

Pregătirea în perspectivă a elevilor prin perfecţionarea priceperilor şi formarea deprinderilor practice o voi realiza şi în cadrul altor teme, precum : confecţionarea săculeţului pentru lucrul de mînă, unde punctul de feston va fi executat într-o variantă mai complicată, prin gruparea firelor în grupe de cîte 5, şi în executarea coşuleţului din fîşii împletite din pănuşi în 3, unde ţesutul pînzei va fi executat pe un gherghef de formă circulară.

Valoarea practică a obiectelor executate i-a făcut pe elevi să fie interesaţi în obţinerea unor rezultate bune în muncă şi le-a format în acelaşi timp o atitudine serioasă faţă de activitatea îndeplinită.

Pentru a trezi, a dezvolta şi menţine interesul elevilor de a efectua complet şi corect lucrările, am căutat ca subiectele lor să fie cît mai atractive. În acest sens, în afara lucrărilor enumerate mai sus, pot aminti executarea, prin desenarea după tapet, decuparea şi lipirea hîrtiei glasate, a tablourilor cu care elevii şi-au împodobit camera sau colţul unde lucrează şi îşi păstrează lucrările de şcolar, din care nu a lipsit imaginea lui Mickey Mouse şi Donald răţoiul din emisiunile de la televizor, a greierului, a furnicii, sau a ursuleţului Martinică.

În general, lucrul s-a desfăşurat individual, fiecare elev avînd latitudinea să-şi aleagă din proprie dorinţă forma de muncă cea mai potrivită înclinaţiilor şi aptitudinilor sale. Acest fapt le-a stimulat interesul, le-a menţinut atenţia şi a scurtat drumul formării priceperilor şi deprinderilor practice. Iar posibilitatea de a trece de la o formă de muncă la alta, pe care le-a oferit-o varietatea tematicii atelierului, i-a introdus în cunoaşterea mai multor procedee de lucru, operaţii foarte necesare în diferite ocazii în procesul muncii.

Am organizat şi activităţi de muncă în colectiv, ca : pregătirea materialelor pentru lucrările decupate din hîrtie, care, pe lîngă faptul că le-a demonstrat superioritatea acestui mod de a munci, i-a deprins pe elevi cu activitatea ordonată şi sistematică.

Este de la sine înţeles că munca în atelier aduce o însemnată contribuţie la pregătirea multilaterală a elevilor, forţa sa educativă sporind mereu, în raport cu nivelul conţinutului, al metodelor şi organizării ei.

AUGUSTA BEIAN

CLASELE SPECIALE —
teren fertil de colaborare între şcoală şi universitate

În cele ce urmează ne propunem să expunem cîteva opinii în legătură cu modul în care s-ar putea face colaborarea şcoală-universitate în cazul claselor speciale de chimie. Această colaborare se poate realiza pe diverse planuri şi sub diverse forme.

Coordonarea programei liceale şi a celei universitare este o problemă de prim rang. Ţinînd seama de numărul mare de ore la obiectul de profil la clasele speciale, se poate face o repartizare a materiei între liceu şi facultate ca un tot unitar, ceea ce ar duce la descongestionarea cursurilor universitare de unele părţi ale materiei. Evident, în dozarea respectivă pentru licee se va ţine seama în primul rînd de particularităţile de vîrstă, de nivelul de cunoştinţe pe care l-a atins în clasa respectivă la fizică şi matematică, posibilităţile de asimilare specifice vîrstei elevilor. Este necesar ca unele din sarcinile de predare ce reveneau universităţii să treacă în seama liceului, dar este şi mai necesar să se ţină seama de ce anume sarcini trec în seama lor.

Considerăm că aceasta a fost o lipsă în organizarea de pînă acum a claselor speciale, ceea ce a generat obţinerea unor rezultate destul de puţin concludente de către elevi.

Îndrăznim să afirmăm că termenul cel mai propice studiului chimiei fizice rămîne totuşi facultatea, unde tînărul are un **ciclu** de cunoştinţe parcurs atît la fizică şi matematică, cît şi la chimia generală. Se pot trece în seama liceului studiul unei părţi din chimia generală, a principalelor elemente din sistemul periodic, împreună cu lucrările de laborator legate de studiul acestora. Această deplasare ar avea ca urmare studierea în facultate a unor probleme moderne de chimie anorganică, ar reduce numărul orelor de laborator la această disciplină, sau ar putea realiza lucrul cu mijloace moderne de investigare.

La fel, o seamă de cunoştinţe generale de chimie organică ar putea trece în seama liceului, ceea ce ar extinde în facultate spaţiul studiului teoriilor moderne. Desigur, coordonarea celor două programe poate avea ca urmare multe lucruri pozitive dacă se vor îmbina în mod armonios competenţa profesională şi nivelul ştiinţific al profesorului universitar cu experienţa metodologică şi cunoaşterea nivelului de dezvoltare şi a posibilităţilor elevilor, pe care o are profesorul de liceu.

În acest sens, credem că ar fi mai bine ca programa pentru clasele speciale să fie întocmită de către un colectiv format din profesori care predau la clasele speciale şi din cadre universitare.

Colaborarea între profesorii care predau la clasele speciale şi cadrele universitare este o condiţie sine qua non pentru bunul mers al acestor clase. Credem că ar fi foarte eficient ca la fiecare început de an şcolar să fie organizate întîlniri între cadrele universitare şi profesorii ce predau la clasele speciale, în cadrul cărora să se discute programele analitice pentru anul în curs, să se arate pe ce anume părţi trebuie insistat în predare, să se prezinte o serie de noutăţi de ultimă oră survenite în unele domenii ale chimiei, ceea ce ar veni mult în ajutorul profesorilor, care le vor introduce, în limita posibilităţilor, în predarea lor.

De asemenea, în tot cursul anului, cînd ar fi cazul, s-ar putea organiza asemenea întîlniri, cu caracter consultativ, în care să se prezinte noutăţi în ştiinţă, să se dea indicaţii în legătură cu temele unor lucrări pe care să le efectueze elevii într-un interval de timp mai îndelungat. Aceasta ar contribui la o continuă reciclare a profesorului care predă la clasele speciale, fără a mai fi necesară scoaterea lui de la ore pe un timp mai îndelungat.

Biblioteca facultăţii de chimie ar trebui să devină un loc accesibil profesorului care predă la clasa specială de chimie. Studiind bogatul material de care dispune această bibliotecă, profesorul va avea prilejul să-şi înnoiască continuu cursul predat.

Între elevii clasei speciale de chimie şi facultate ar trebui să existe o legătură cît mai strînsă. Acomodarea lor cu stilul de muncă universitar poate începe chiar de acum, printr-o serie de căi. O cale importantă este aceea a acordării unui termen mai îndelungat pentru unele teme. Eficienţa ar fi foarte mare, dacă încă de la începutul anului ar exista un plan tematic pentru elevii claselor speciale întocmit de profesorii ce predau la aceste clase în colaborare cu cadrele universitare. Este locul să opinăm că n-ar fi greşit dacă universitatea ar numi un cadru universitar coordonator al activităţii claselor speciale, care să organizeze sus-amintitele întîlniri cu profesorii din punct de vedere tematic, să îndrume şi, pe cît posibil, să controleze activitatea acestor clase.

Sprijinul material poate fi acordat sub diverse forme de către facultatea de chimie liceului care are clase speciale de chimie. Facultatea dispune, de obicei, de o bază materială mult mai dezvoltată, de aparatură modernă, substanţe etc. Acolo unde dotarea şcolii este depăşită, facultatea va putea transfera, în limita posibilului, o serie de substanţe.

Activitatea elevilor la cerc este o formă care poate îmbina foarte bine şcoala cu facultatea. Cercurile pot fi diversificate pe ramuri : chimie anorganică, chimie organică, tehnologia chimică (foarte utilă pentru viitorii ingineri chimişti) şi, eventual, chimie-fizică.

Între cercurile de elevi ale claselor speciale şi cercurile de studenţi ale facultăţii este firesc să existe o strînsă colaborare. Astfel, elevii ar putea să participe la unele şedinţe ale cercurilor studenţilor, la sesiunile acestora de comunicări, s-ar putea organiza întîlniri : membrii cercurilor de studenţi ar putea sprijini efectiv activitatea desfăşurată la cercurile elevilor, ceea ce le-ar fi de un real folos într-o eventuală viitoare carieră didactică.

TRAIAN PRIBEANU

LA ZI

Recent, în oraşul Sebeş s-a desfăşurat etapa judeţeană a simpozionului „Educarea elevilor pentru munca productivă", organizat de Inspectoratul şcolar judeţean, Sindicatul învăţămînt şi Casa corpului didactic a judeţului Alba, la care au participat aproape 400 de cadre didactice. În şedinţa plenară s-au prezentat comunicările : „Valoarea educativă a pregătirii tehnico-productive a elevilor" (Ioan Rizescu, director general adj. în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului). „Organizaţia sindicală din şcoală în sprijinul educării elevilor pentru munca productivă". (Pavel Dat, preşedintele Sindicatului învăţămînt Alba Iulia) şi „Bilanţ şi perspectivă în pregătirea elevilor din judeţul Alba pentru munca productivă" (prof. Titu Bogdan, inspector şcolar general). În continuare, participanţii au vizitat atelierele-şcoală, standurile şi expoziţiile cu vînzare, organizate de şcolile generale şi Liceul din Sebeş şi au participat la lucrările desfăşurate în cadrul celor 5 secţii. (Nicolae Ota).

●

Dintre acţiunile organizate în ultima vreme de Casa corpului didactic din Tîrgovişte, în sprijinul profesorilor diriginţi, consemnăm simpozionul la care au participat responsabilii comisiei metodice a diriginţilor din judeţ şi numeroase cadre didactice. În cadrul lucrărilor au fost prezentate comunicările : „Ora de dirigenţie-laborator de creaţie pedagogică" (Virgil Caraba, cercetător ştiinţific principal la Institutul de cercetări pedagogice), „Metode de cunoaştere şi caracterizare a elevilor" (conf. dr. Dumitru Muster de la I.C.P.P.D. Bucureşti) şi „Conţinutul muncii de orientare şcolară şi profesională în şcolile din sistemul de învăţămînt românesc" (prof. dr. Maria Niculescu-Ghimpu de la Liceul pedagogic din Tîrgovişte), care au evidenţiat aspecte ale muncii diriginţilor. (I. V. Jipa).

●

Zilele acestea elevii Şcolii generale de 10 ani nr. 69, din Capitală, alături de învăţători şi profesori, s-au întîlnit cu Rozalia Sîrbu, mama legendarului erou al clasei muncitoare Filimon Sîrbu şi Tudor Ştefănescu, cunoscut tineretului şcolar din creaţiile sale literare.

Reînviind trecutul de luptă al tineretului din ţara noastră sub îndrumarea partidului, Rozalia Sîrbu s-a întreţinut cu purtătorii cravatelor roşii şi uteciştii, evocînd vibrante pagini din lupta dusă de tineretul din ţara noastră, împotriva clasei dominante. La rîndul său Tudor Ştefănescu, într-un emoţionant dialog cu asistenţa, a evocat chipuri de eroi utecişti, care, sub conducerea partidului nostru, au luptat pînă la jertfa supremă pentru instaurarea unei orînduiri umane şi demne pentru viitorul luminos al patriei noastre. (Maria Andrei)

●

Organizată de inspectoratul şcolar al judeţului Arad, de sindicatul învăţămînt şi de Casa corpului didactic, s-a desfăşurat recent, faza judeţeană a simpozionului naţional „Educaţia elevilor pentru munca productivă". Au participat reprezentanţi ai organelor locale de partid, de stat şi sindicale, ai Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, numeroase cadre didactice, maiştri-instructori, ingineri. În şedinţa plenară a luat cuvîntul tov. Dorel Zăvoianu, secretar al Comitetului municipal de partid, care a subliniat importanţa pe care o are legarea nemijlocită a învăţămîntului de munca productivă. Lucrările simpozionului s-au desfăşurat în şase secţii în care s-au prezentat 36 de referate şi comunicări. (George Manea)

●

Recent ,la Liceul pedagogic din Tg. Jiu, s-a desfăşurat faza judeţeană a simpozionului dedicat educării elevilor pentru munca productivă, organizată de Inspectoratul şcolar al judeţului Gorj, de Sindicatul învăţămînt şi de Casa corpului didactic. După cuvîntul de deschidere rostit de prof. Vasile Romanescu, inspector şcolar general, au rostit alocuţiuni : Adrian Cojocaru, vicepreşedinte al Comitetului Executiv al Consiliului popular judeţean şi conf. univ. dr. Ion D. Ilie, secretarul Uniunii societăţilor ştiinţifice ale cadrelor didactice din partea Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură.

●

„Profilul educatorului" a constituit tema întîlnirii care a avut loc recent, la Casa Corpului didactic din Iaşi. Cadre didactice tinere şi mai în vîrstă, cîteva promoţii de foşti absolvenţi, elevi din ultimul an al liceelor pedagogice, precum şi invitaţi din partea Universităţii ieşene şi a Institutului de cercetări pedagogice au abordat probleme legate de conturarea profilului intelectual şi moral al dascălului. Cu acest prilej, în cadrul expoziţiei permanente de artă plastică „Profesorul şi elevii săi", participanţii au vizitat lucrările cercului de pictură „Ştefan Luchian" de la Şcoala generală din comuna Ursoaia, judeţul Iaşi cerc condus de prof. Liviu Smintînică. (Aurora Tudose).

HRANA VIITORULUI ÎN MĂRI ŞI OCEANE

„Pajiştile" plutitoare pot hrăni mai multă omenire decît trăieşte astăzi pe pămînt

Valorile nutritive ale delicioasei supe de plancton

Ce ne oferă încă timidul laborator marin al chimiei terapeutice

Din capul timpurilor, omul a folosit marea ca izvor de hrană şi de sare ; numai tîrziu a folosit-o şi ca mijloc ieftin de transport. Nu-i de mirare deci că i-a cunoscut numai caracteristicile apelor superficiale sau ale fundurilor puţin adînci de lîngă ţărmuri, pînă la 200 m., prin urmare fragmente din aşa-numita platformă continentală.

Oceanologia — ştiinţa complexă a cunoaşterii mărilor — este o disciplină nouă, ştiinţa veacului nostru, practic vorbind. Iar dacă ne referim la uriaşa întrecere a explorării spaţiale din ultima decadă, vedem că omul a pătruns mai energic în cosmos decît în adîncul mărilor.

Dacă în cosmos au zburat deja zeci de oameni, iar mulţi dintre ei au aselenizat, lucrînd acolo zile în şir, în adîncimile maxime ale oceanului n-au pătruns încă decît doi şi aceia doar într-un singur punct şi numai pentru cîteva ore (Picard Junior şi colaboratorul său, în jgheabul Insulelor Mariane).

Părăsind cercul strîmt de preocupări ale unor pasionaţi din trecut, de cîţiva ani, mai precis din 1957 — Anul geofizic internaţional — problemele oceanologice şi cercetarea mărilor au început să preocupe guvernele majorităţii ţărilor dezvoltate şi să intereseze mase tot mai largi ale omenirii.

Aceasta şi pentru că se aşteaptă ca, din studiul complex al oceanelor, să aflăm istoria evoluţiei pămîntului, a atmosferei şi a vieţii de pe el, deci probleme teoretice fundamentale ce frămîntă mintea scormonitoare a omului deceniilor noastre, dar şi pentru că oceanul este un nesecat izvor de energii şi de materii prime, o bază de hrană bogată în proteine animale, deci de calitate superioară pentru om, de medicamente etc. şi chiar de... apă de băut !

O privire biochimică în albastrul mării

Este ştiut că orice formă de viaţă de pe pămînt se întreţine, direct sau indirect, cu substanţele organice rezultate din interacţiunea dintre radiaţiile solare, acid carbonic, clorofilă şi apă. Doar în mică măsură produc şi bacteriile chimiosintetizante substanţe organice. Se ştie că numai plantele au clorofila, adică substanţa verde care mijloceşte legarea energiei solare de sărurile biogene din apă, pentru a produce substanţă organică — punct de plecare indispensabil dezvoltării vieţii animale.

Apa mărilor nu numai că are dizolvată în ea toate substanţele chimice, necesare vieţii, dar primeşte şi 70% din radiaţiile solare ce ating pămîntul ; atît cît pătrund de adînc (100—400 m. după loc) aceste radiaţii, în mare forfoteşte o variată viaţă măruntă vegetală, unicelulară — aşa-numitul *fitoplancton* — faţă de cantitatea căruia algele mării litorale nici nu contează. Cu aceste elemente, înţelegem că marea este suprafaţa ideală de interacţiune pentru fabricarea hranei primordiale, *produsele de bază ale fotosintezei* fiind hidraţii de carbon, vitaminele, uleiurile şi mai presus de toate proteinele ; adică cele mai de preţ substanţe din nutriţia omului.

Spre a ne da seama de uriaşul fenomen al fabricaţiei acestor substanţe de către fitoplancton, adică de către „pajiştile" plutitoare ale oceanului, vom spune că substanţa vie produsă anual în procesul fotosintezei fitoplanctonice *fixează 19 miliarde de tone de carbon.*

Belşugul abia bănuit din adîncuri

Acest fitoplancton — hrană completă — ar putea nutri, el singur, mai multă omenire decît trăieşte astăzi ; am zis *ar putea*, pentru că în faza actuală a tehnologiei produselor marine, încă nu ştim să concentrăm, să selecţionăm şi să conservăm în condiţii avantajoase această bogăţie de hrană dispersată la suprafaţa mărilor.

În fitoplanctonul concentrat există şi o sumedenie de mărunte animale — *zooplanctonul* — ce-i dau o valoare nutritivă şi mai mare, prin proteinele lor animale ; supa de plancton este desigur una din rezervele şi nădejdile de hrană ale omenirii de mîine. Rentabil astăzi este însă să pescuim animalele care au făcut, ele, o primă concentrare a fito şi zooplanctonului nutritiv, sau chiar a substanţei organice din apă şi din sedimentele mării — precum şi un prim oficiu de transformare a acestui material organic în *proteină* (cu aminoacizi superiori). Aşa sînt peştii mărunţi, de tipul hamsiei sau gingiricii de la noi, apoi scoicile (midiile din Marea Neagră de exemplu), crustaceii (garizii din Marea Neagră), toate mai ieftin de conservat şi de transportat decît planctonul.

Fitoplanctonul ca şi algele mărunte de fund sînt mai abundente acolo unde marea este mai verzuie, chiar uşor tulbure ; acolo, deci, unde rîurile sau curenţii de fund şi cei polari ridică pe platforma continentală (cum este pe coasta Africii tropicale de vest) sau la suprafaţă (coasta pacifică a Americii de Sud) mari cantităţi de săruri nutritive. Fitoplancton bogat înseamnă aglomerări de aceşti peşti vegetarieni de talie mică (hamsiile peruviene bat recordul mondial al pescuitului). O mare albastră este o mare săracă, avînd fitoplancton în cantitate mică, deci o bază de hrană ce nu poate atrage cîrduri de peşti. Şi mai rentabil pentru omenire este pescuitul peştilor mari ce cutreieră mările, apoi a rechinilor, sepiilor şi balenelor, alte trepte de concentrare a substanţei organice prefăcută în proteine ; este de ajuns să amintesc în acest sens pălămida care, pentru a-şi cîştiga un kilogram din propria greutate trebuie să mănînce 10 kg. de peşte mic (hamsie de exemplu).

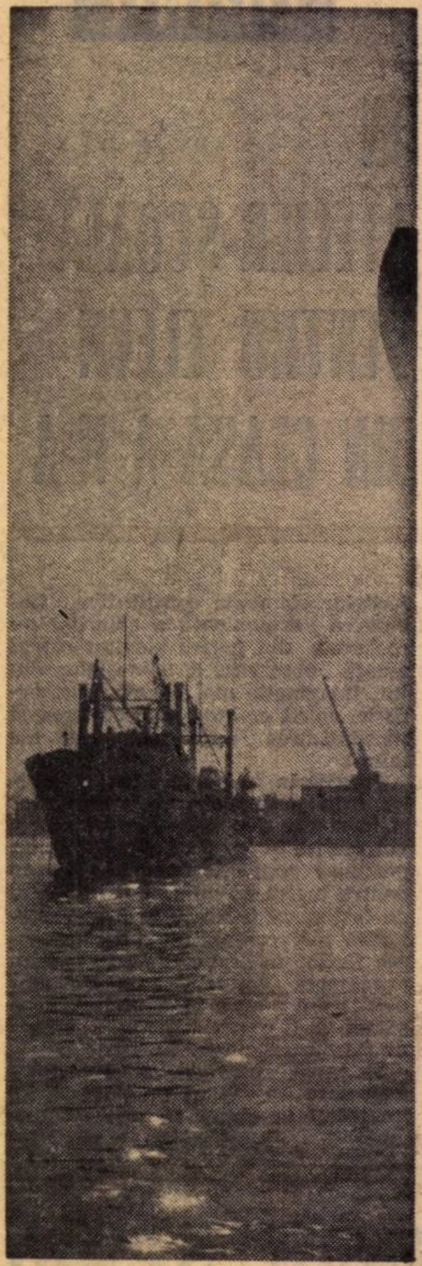

Milioanele de subnutriţi şi comorile de proteină din ape

La fiecare nivel de consum, adică la fiece verigă trofică — carbonul fixat iniţial de plante în substanţă organică se reduce mult, aşa încît din 19 miliarde de tone ajung la om, prin peştii ce fac obiectul pescuitului mondial astăzi, doar 10%. In 1964 pescuitul mondial a atins cifra record de 50 milioane tone (faţă de numai 10 milioane tone în 1930) ; astăzi realizează peste 60 milioane de tone ; la acestea se mai adaugă 2,5 milioane tone de balene. Interesant de ştiut că, din această cantitate de organisme acvatice, dacă socotim conţinutul în proteină la peste 20% din peşte, înseamnă că din cele 2 miliarde tone de carbon se pot scoate 400 milioane tone proteină. Ce înseamnă aceasta ?

Din cercetările întreprinse de organismul internaţional F.A.O. (Asociaţia pentru Hrană şi Agricultură), reiese clar (Schaefer, 1963) că *omul are nevoie de 70 g. proteină pe zi* pentru a se menţine în condiţii bune de activitate ; deci, omenirea, socotită la 3 miliarde, ar avea nevoie de 76 milioane tone proteine pe an. Din acestea sînt necesare 40% proteine animale, singurele complete, deci 300 milioane de tone de carbon.

S-ar părea — şi aşa este — că acest spor poate fi acoperit numai de organismele marine pescuite, fără a mai aminti animalele de abator. Adevărul statistic însă este că jumătate din omenire este subnutrită în ce priveşte proteinele (6—8 g/zi în India şi Pakistan, de pildă), iar alte 500.000.000 de oameni stau la limita necesarului de proteine (12—30 g/zi).

Se impune deci o valorificare şi o dirijare mai bună a peştelui marin. Un singur exemplu : deşi producătorii principali de proteină sînt peştii mici de tipul hamsiilor, sardeluţei, clupeidelor (ce formează şi baza pescuitului în Marea Neagră) şi cu toate că dau 51% din pescuitul mondial, totuşi tocmai ei se pierd în bună parte din hrana oceanului, fiind prefăcuţi în făină. Făina furajeră reprezintă 1/4 din tot ce se pescuieşte.

Se preconizează folosirea făinii de peşte, fiind un concentrat de proteină ideală pentru hrana directă a omului şi conţinînd nu numai vitamine, uleiuri, ci şi toţi aminoacizii necesari organismului uman. La noi este privit cu oarecare dispreţ peştele mărunt — hamsia, gingirica, şprotul — dar ei ne pot echilibra hrana cu ceea ce reclamă mai mult organismul omului, tot mai suprasolicitat — proteinele.

Midiile noastre pot fi — şi trebuie să ajungă — un izvor curent de proteină animală. Creveta converteşte în greutate hrana, pe care o absoarbe cu eficienţă de 25%, iar crustaceii ce se nutresc numai cu zooplancton (*Eufausidele* de exemplu), convertesc 40% din această hrană în greutate proprie, ele servind apoi ca hrană, aproape exclusivă, balenelor.

Dar „pajiştile" mărilor nu înseamnă numai hrană, şi anume hrană superioară, ci şi alte variate şi multiple produse, unele intrate în uz, altele ştiute, dar încă neexploatate, iar altele, de abia în curs de cercetare.

Am vorbit numai de algele microscopice ce formează fitoplanctonul, dar nu trebuie să uităm că algele mari de pe platoul litoral — din care se scot în ultima vreme cam un milion de tone anual — sînt o sursă variată de hrană pentru om şi animale, încercată şi la noi, la Palas ; ele sînt şi un izvor abia atins de antibiotice şi alte medicamente, de diferite substanţe chimice.

MIHAI BĂCESCU

Breviar ştiinţific

Prof. univ. dr. docent Petre Vancea, membru corespondent al Academiei a abordat, pe baza celor mai noi concepţii ştiinţifice, problemele oftalmologiei, ajutînd la elaborarea şi realizarea unor medicamente, cum este preparatul E.T.O., cunoscut în întreaga lume.

În etapa prezentă, prof. dr. Petre Vancea se ocupă de realizarea, la fabrica „Biofarm" din Capitală, a unui nou produs pentru suferinzii de ochi. „E.T.O.G.A.L. — ne-a spus domnia sa, aşa am intitulat noul medicament, care va avea o mare rază de acţiune, în special în cazurile de scădere a vederii datorită surmenajului, luminii artificiale, vizionării programelor de televiziune, sau datorită unei proaste stări generale în combaterea astenopiei (oboseala oculară a vîrstei de 50 de ani), apoi în resorbţia hemoragiilor retiniene, în miopie, în tulburările de acomodare etc.

Cartea românească de ştiinţă se bucură peste hotare de remarcabile aprecieri.

Recent, o nouă lucrare „Vagotomiile" a apărut în reputata editură pariziană „MASSON et CIE" în colaborare cu Editura Academiei Republicii Socialiste România Semnată de un colectiv (medicii Oreste Alexiu, Bogdan Furtunescu, Eugen Păcescu de la Spitalul „Dr. V. Babeş" din Bucureşti), cartea a fost elogiată de numeroase personalităţi medicale din străinătate : dr. D. Daumenie din Bruxelles, dr. Ch. A. Griffith din Washington ş.a.

Monografia „5 000 de intervenţii chirurgicale", prezentînd în esenţă activitatea de peste trei decenii a prof. univ. dr. doc. Florian Mandache şi a discipolilor săi, este în curs de tipărire la cunoscuta editură berlineză „Gustav Fischer".

În legătură cu această ediţie, prof. univ. dr. doc. Florian Mandache ne-a spus : „Am căutat să răspund uneia dintre cele mai dificile probleme chirurgicale, promovînd concepţia operatorie de exereză radicală, asociată cu restabilirea funcţiei — principii care, departe de a se exclude, permit refacerea psiho-socială a bolnavilor precoci şi practicarea chirurgiei preventive. În activitatea mea am căutat să duc mai departe tradiţia şcolii reprezentate de Toma Ionescu, I. Iacobovici, V. Dimitriu, A. Borcescu şi T. Nasta, în condiţiile de lucru moderne, create de orînduirea noastră socialistă, la clinica chirurgicală de la Spitalul Brîncovenesc".

Discul, o posibilă aniversare

În aprilie s-au împlinit 95 de ani, de cînd poetul şi savantul francez Charles Cross a prezentat Academiei de ştiinţe din Paris memoriul său privitor la reversibilitatea înregistrării sonore. Data este reţinută ca dată de naştere a discului şi are aproape aceeaşi semnificaţie cu apariţia tiparului: ambele au mărit accesul la muzică.

Dar, dintre toate evenimentele care au influenţat muzica de-a lungul veacurilor, discul a avut repercusiunile cele mai neaşteptate. În primul rînd, a pus în circulaţie curentă o parte cuprinzătoare din ceea ce s-a scris mai bine, de la cîntul gregorian pînă la cel mai recent opus al lui Xenakis, şi chiar muzica nescrisă, folclorul, oferind muzicienilor, prin această retrospectivă, dimensiunea artei lor. Apoi, a ridicat calitatea execuţiei muzicale la altitudini neimaginate pe vremuri, prin biciuirea la care este supus simţul exigenţei faţă de propria creaţie, în faţa microfoanelor, în momentul înregistrărilor. În fine, discul a redat muzicii familiaritatea de care aceasta avea nevoie, transformînd-o în aliment esenţial al generaţiilor secolului nostru, la îndemîna tuturor, în orice clipă.

Repercusiunile s-au extins, bineînţeles, şi asupra învăţămîntului muzical. Şcolile de instumente muzicale îşi lărgesc programele pe toată aria creaţiei de gen, cunoscută în prezent şi pusă în circulaţie de disc, tipărituri şi concerte. Nu se mai studiază numai ce s-a scris de compozitorii ale căror nume şi lucrări le mai păstrează în memorie şi le au în degete maeştrii-profesori, ci, pe cît posibil, tot ceea ce este mai reprezentativ în istoria artei muzicii.

Dar se studiază după exemple mai puţin vii. Maeştrii-profesori ofereau ca model propria interpretare sau a virtuozului admirat, care era strălucitoare sau ştearsă, nu întotdeauna exactă, dar mereu umană. Pe cînd discul a lansat şi lansează modele de interpretare şi de perfecţionare tehnică, aproape ireale, care devin norme pentru sala de concert şi idealuri pentru instituţiile şcolare muzicale. Treptat, treptat, cîntului, în care fantezia era dominatoare, i se preferă execuţia, strînsă între limitele agogicei stabilite de metronom, cu sunete foarte exacte ca înălţime şi egale ca intensitate, pe toate întinderile discului muzical.

Precizia, execuţia tehnică impecabilă care reies din disc dau interpretării muzicii un aspect competiţional, apropiind-o de idealurile sportive. Elevul începe să fie antrenat pentru confruntări mai mult cu modele de tehnica execuţiei, decît cu modele de sensibilitate şi înţelegere a muzicii. Şi aşa se naşte sentimentul ciudat de regret că discul nu este mai bătrîn, că nu a apărut o dată cu muzica sau, cel puţin, o dată cu marii compozitori, ale căror lucrări elevii instrumentişti le cîntă, cu Bach, Mozart, Chopin, care erau în acelaşi timp şi mari instrumentişti, pentru a avea exemple variate de înţelegere generoasă a interpretării.

ILEANA MIRONESCU

Mîna maestrului (Ştefan Ruha)

Foto: V. Bogdăneţ

Cronică T.V.

Dacă părintele lui Steve ar fi fost Swift...

Am zis de la început într-un glăscior NU! Este inadmisibil! Trucajele sînt evidente şi pentru un copil preşcolar! Filmările combinate distrug proporţiile elementare — hirciogul este cît un gigant bine dezvoltat, coada pisicii este cît toată echipa căpitanului Steve aşezată în linie dreaptă! Nu, nu acesta este **filmul serial pentru tineret! „Planeta giganţilor"** miroase a mucava. Incredibila istorie a celor două june, un copil, un cîine, un cvasi-ticălos şi trei bărbaţi bravi nu reprezintă marele şi mult aşteptatul film de aventuri menit să stimuleze imaginaţia tinerilor noştri. Înaintînd săptămînal în culisele existenţei de veşnici hăituiţi a celor exilaţi pe planeta uriaşilor, uneori categoricul NU a început să se înmoaie; trista soartă a lui Valeri mereu într-altă minijupă (de unde o fi avut atîtea ?), ingeniozitatea lui Steve, care tot înnodînd în fiecare serial zeci de sforicele ca să coboare după mese, scaune şi alte obiecte gigantice, ne-au înduioşat şi am ajuns în final să ne obişnuim cu „Planeta giganţilor" precum un rău săptămînal, necesar. Învăţul are însă şi dezvăţ — **„Cîteva clipe acasă"** — iluzia reîntoarcerii pe Pămînt şi sfîrşitul. Steve şi ai lui ne-au zîmbit în prim-planurile ultimului episod şi au dispărut în arhiva amintirilor, care a înregistrat cu nostalgie, într-un catalog secret, pe Ness cu „Incoruptibilii" săi, pe „Răzbunători", şi alţi serialişti.

Basmul acesta cu giganţi răi şi pămînteni viteji, care şi din apă şi din strînsoarea „simpaticei" gorile, tot teferi ieşeau, trebuie să recunoaştem că a fost tare pueril. Nu puteam spera de la scenariştii bizarei planete fantezia bătrînului Jonathan Swift, decedat cam cu vreo 300 de ani în urmă! Steve nu a fost Gulliver! Sperăm însă să întîlnim măcar atmosfera previzibilă pentru anul 2 000, în care plimbările în cosmos fi-vor echivalente cu un voiaj de astăzi cu maşina 31 de la un capăt la altul. Nimic din era interspaţială nu ne-a fost dat să simţim. Nimic nu a deosebit pe giganţi de echipa căzută de pe Pămînt, nici măcar un degeţel ridicat în poziţia de drepţi. Hazul serialului rămîne însă ultimul episod. După ce am făcut zeci de presupuneri care de care mai fanteziste, începînd cu „Ei se întorc pe Pămînt" şi terminînd cu „Ei eşuează pe o altă planetă", a venit un final de-a dreptul stupid. Dintre Ei, Steve şi Fitzhugh — cel lacom la bani — au trăit în ultimul episod iluzia reîntoarcerii pe Terra, şi în finalul finalurilor cu toţii au rămas în continuare la dispoziţia eventualelor explozii de inspiraţie ale producătorilor, care au astfel posibilitatea continuării poveştii. Să sperăm însă că producătorii vor fi mereu în criză de inspiraţie, chiar dacă televiziunea noastră, suflet caritabil, va ofta că nu mai are pe ce cheltui fondurile destinate serialelor.

Ce vom vedea acum ? Pînă cînd televiziunea va naşte un serial pentru tineret, pe care să apucăm a-l vedea şi transmis pe post, mai trece apă pe Dîmboviţa! Serialele pentru tineret, ca şi emisiunile bune pentru tineret sînt la fel de rare ca trifoiul cu patru foi! Trebuie să ai noroc să le poţi dibui!

ILEANA COLOMIEŢ

Agenda

- La Constanţa a fost organizată o expoziţie de artă plastică a cadrelor didactice. La vernisaj a luat parte tovarăşul **Vasile Vîlcu**, prim-secretar al Comitetului judeţean al P.C.R. Dintre lucrări: **Pentru coexistenţă paşnică, Omagiu străbunilor, Cosaşul, Muncitor, Amurg la Murfatlar, Peisaj la Constanţa, Pămînt, Voievod, Marea.**

După cum ne scrie **Ion Faităr**, au fost expuse, în total, 40 de tablouri semnate de cadre didactice. De o bună apreciere s-au bucurat — după opinia corespondentului — Ion Mătăsăreanu, Iulia Mătăsăreanu, Tamaş Sabina, Mihai Patrona, Aurelian Leca, Mişu Pastia, Lucia Ruffu, Justian Silviu, Nicolae Rădulescu, Mihaela Stilă, Ion Turlacu, Petre Roşca ş.a.

- **Pionierii Şcolii generale de 10 ani din Vaţa de Sus, judeţul Hunedoara, s-au întîlnit cu colegii lor din Hălmagiu.** După cum ne scrie învăţătoarea **Tircuş Maria**, acesta este doar începutul unei serii de manifestări consacrate memoriei lui Avram Iancu.

- **O nouă manifestare a Muzeului memorial Bacovia**, al cărui director este chiar fiul poetului. Cu prilejul apariţiei volumului **Versuri şi proză** de George Bacovia (Editura „Albatros"), profesorii şi elevii din clasele superioare au fost invitaţi la lansarea cărţii. În încheiere, membrii cenaclului **Bacovia au citit lucrări închinate poetului.**

- **În librării: Paul Anghel, Convorbiri culturale**, Francisc Caro, **Romanul lui François Willon** (Editura „Eminescu"). Nina Cassian, **Lato poemo**, Octavian Paler, **Drumuri prin memorie** (Editura „Albatros"). D. Popovici, **Studii literare.** Miron Ionescu, **Clasic şi modern în organizarea lecţiei** (Editura „Dacia"). Ion Neculce, **Letopiseţul Ţării Moldovei.** Mihai Eminescu, **Basme.** Mihail Sadoveanu, **Povestiri** (Editura „Ion Creangă").

- „Salonul naţional al cărţii" organizat la Bacău s-a bucurat de prezenţa editorilor şi scriitorilor, precum şi de alte manifestări literare. Dintre participanţi: Z. Ornea, Viniciu Gafiţa, Virgiliu Ene, Radu Cîrneci, George Bălăiţă, Ovidiu Genaru, Vlad Sorianu, Mihai Sabin, Eugen Uricariu. Invitaţi din Bucureşti şi Iaşi: D.I. Suchianu, Const. Ciopraga, Nicolae Ţăutu, Laurenţiu Ulici, Traian Iancu, Gica Iuteş, Ştefan Luca, Nicolae Ciobanu, Ion Grecea ş.a.

VIOREL ŞTIRBU

Număr tematic dedicat problemelor de educaţie

Numărul 4, din aprilie 1972, al **Revistei de pedagogie** este aproape în întregime dedicat problemelor de educaţie. Astfel, la rubrica **„Educaţia moral-politică a elevilor"**, cu care se deschide sumarul acestui număr, găsim articolele: „Învăţămîntul, proces instructiv-educativ unitar" (Ion Gh. Stanciu), „Profesorul — propagator al ideologiei şi politicii partidului la lecţie" (Emilian Dimitriu) şi „Contribuţia ştiinţei la formarea conştiinţei socialiste şi etico-civice" (Dumitru Finaru). Rubrica **„Perfecţionarea activităţilor educative"** tratează probleme privind implicaţiile formative ale utilizării lucrului în grup în procesul de predare-învăţare (Toma Stan), valenţele educative ale învăţării prin descoperire (Iacob Irimia), valorificarea valenţelor formative ale mesajelor mass-media (Gheorghiţa Fleancu), educarea patriotică a şcolarilor în cadrul lecţiilor de istorie a României (Ion Georgescu), literatura beletristică ca auxiliar în predarea istoriei (Sebastian Manea). Din rubrica **„Dirigintele şi ora de dirigenţie"** consemnăm articolele „Dirigintele şi informarea politică a elevilor" (Alexandru Ghitera), „Este ora de dirigenţie o oră dificilă ?" (Elvira Creţu), „Mediul familial al elevilor, punct de plecare în activitatea educativă la clasă" (Leon Ţopa), „Pentru îmbunătăţirea muncii dirigintelui" (Stelian Anastasescu), „Dezvoltarea capacităţii de autocunoaştere la elevi — obiectiv important în activitatea dirigintelui" (Julieta Alexandru, Aurel Pîrlea) şi „Coordonate ale timpului liber al adolescentului" (Alexandru Darie, Coralia Darie).

Acelaşi număr mai cuprinde o rubrică dedicată pregătirii tehnico-productive a elevilor, articole pe teme privind istoria şcolii şi gîndirii pedagogice, pedagogia comparată, consultaţii, puncte de vedere, critică şi bibliografie.

OCT. B.

„Capcane“ în aprecierea și notarea elevilor

Cu toate „indicațiile“ oficiale, prevederile programelor de învățămînt, discuțiile numeroase purtate în presa noastră de specialitate și cu toate studiile și succesele docimologiei, aprecierea și notarea cunoștințelor elevilor mai păstrează o „doză“ de subiectivism care uneori poate să îmbrace forme exagerate. Una dintre cauzele exagerării o constituie termenul de comparație, care devine o adevărată „capcană“ pentru cei ce nu diferențiază cu mult discernămînt capacitățile de asimilare, de sinteză și de reproducere creatoare ale elevilor Un prim aspect îl constituie obiceiul — devenit reflex la unii — de a privi și în rubricile alăturate obiectului pe care îl predau ei, înainte de a trece nota în catalog. Am reținut acest „fenomen“ și direct, în cursul mai multor asistențe la ore, dar și indirect, din răspunsurile elevilor cu privire la aprecierea pregătirii lor. Este — acest obicei — un impediment, în calea imparțialității profesorului? Este dimpotrivă, un avantaj, pentru că îi dă acestuia posibilitatea să aibă o „oglindă“ mai completă a personalității școlarilor respectivi și — deci — să facă o apreciere de ansamblu mai apropiată de adevăr? Sînt întrebări la care se poate răspunde și afirmativ, dar și negativ. Depinde de echilibrul pe care-l păstrează examinatorul, între ceea ce „îi spun“ — despre elevul ascultat — celelalte rubrici din catalog și părerea lui, despre pregătirea elevului la obiectul său. Altfel, comparația, fie și numai fugitivă — poate să devină o „capcană“ instantanee: „Da! Are note mari la celelalte! Îi dau și eu una, tot mare!“. „Nu! La celelalte, are note mici! S-ar putea — deci — să greșesc, dacă-i dau o notă bună!“...

Un alt aspect negativ îl constituie raportarea elevilor ascultați, unul la celălalt, atunci cînd „grupul“ respectiv este neomogen în pregătire. Unul sau doi elevi, bine pregătiți, printre alții mai slab pregătiți, au toate șansele să fie și mai bine apreciați, decît dacă toți ar fi dovedit același nivel. Și, dimpotrivă, un elev slab pregătit, printre ceilalți din grup, cu nivel superlativ, poate să fie în „pericol“ de a primi o notă mai mică decît ar merita!... Mai departe, comparația între clase poate deveni iarăși o „capcană“, atunci cînd se trece, de exemplu, de la o clasă „specială“, la una cu nivel obișnuit sau de la una, unde exigența profesorilor a fost unitară și a „cerut“ de-a lungul anilor tot ceea ce era necesar, la alta în care exigența nu a fost aceeași. În asemenea situații există posibilitatea unor greșeli de apreciere a nivelului de pregătire în dezavantaj, uneori prea mare, pentru clasele mai „slabe“... Am avut ocazia să constat, prin experiență proprie, acest lucru. După o lecție, desfășurată la o clasă specială de matematică. unde nivelul de pregătire este foarte bun și unde am dat note de 9 și 10, am trecut la o clasă umanistică, mai slab pregătită la acest obiect. Fiind încă sub impresia plăcută, de la ora anterioară, mi s-a părut, cînd am ascultat cîțiva elevi din această clasă, că, sau nu învațaseră nimic, sau nu pricepuseră nimic din lecția de zi. Dacă le-aș fi dat note, raportate la pregătirea celor de la clasa specială, ar fi trebuit să le dau numai 3 și 4. Și-am fost tentat cîteva clipe!...

Ce trebuie făcut, în asemenea cazuri? Este bine și este necesar, totuși, să avem în „baremul“ nostru, după care apreciem nivelul de pregătire al elevilor, și comparația dintre clase, atunci cînd există diferențe mari în pregătirea colectivelor respective de elevi? Cred că nu! S-ar putea să greșesc, dar — din proprie experiență — am constatat că nu e bine, decît dacă reușim să folosim cu multă abilitate această comparație, pentru stimularea perseverenței și a dorinței de autodepășire la elevii din clasele cu nivel redus. Uneori, comparația, făcută în termeni duri sau în note prea mult dezavantajoase, are darul de a „inhiba“ eforturile elevilor și a produce chiar „complexe de inferioritate“.

De aceea profesorii care predau la mai multe școli, sau cei transferați de la o școală la alta trebuie să fie foarte atenți la notare în cazul în care raportează pregătirea unor elevi sau a unor clase întregi la elevi și clase din alte școli. Diferențele există. Sînt o realitate. Nimeni nu le contestă. Fiecare școală își are o „configurație“ spirituală proprie. Dar dacă folosim aceste diferențe în mod „aversiv“, „bombardînd“ mereu conștiința unor școlari și a unor clase întregi, cu ele, efectele educative ale notării vor fi dintre cele mai neplăcute.

MILTIADE IONESCU

Vă prezentăm

Oficiul central de proiectare a mijloacelor de învățămînt

Permanentă preocupare a statului — sincronizarea sistemului de învățămînt cu stadiul dezvoltării societății s-a concretizat în prezent prin intensificarea legării acumulărilor teoretice de nevoile producției, de formarea deprinderilor practice la elevi. De aici apare necesitatea unei continue dezvoltări și modernizări a mijloacelor de învățămînt prin mărirea capacității de producție a unităților producătoare de material didactic, prin dezvoltarea actualelor secții și crearea altora noi și prin intensificarea acțiunilor de autodotare și dezvoltare a producției proprii a unităților de învățămînt și cercetare. Vom realiza o imagine a volumului mare al eforturilor ce s-au făcut în această privință. dacă vom ști că suma acordată pentru dotare în perioada 1971—1975 reprezintă o creștere de 100% față de perioada 1966—1970.

Ținînd seama de sarcinile sporite ce revin Ministerului Educației și Învățămîntului în aplicarea politicii de înzestrare și dotare a unităților din învățămîntul de toate gradele, s-a făcut simțită nevoia luării unor măsuri unitare în domeniul concepției, producției și desfacerii mijloacelor de învățămînt. Astfel pentru realizarea la nivelul cerințelor actuale a problemelor ce se ridică în acest domeniu, recent a luat ființă *Oficiul central pentru mijloace de învățămînt*, organism care aplică în practică măsurile de dotare a unităților de învățămînt prin sistemele de autodotare, transfer, înzestrare pe plan central și import.

Organ instituțional al Ministerului Educației și Învățămîntului, Oficiul central pentru mijloace de învățămînt are rolul de a elabora studii privind nivelul de dotare, structura și compoziția mijloacelor de învățămînt. planul de perfecționare al dezvoltării acestora și planurile anuale de fabricație, de a asigura realizarea de proiecte și prototipuri de material didactic.

Activitatea desfășurată de „Didactica“ de sectorul de studii, cercetare și proiectare, de Baza de aprovizionare și desfacere a mijloacelor de învățămînt, aflată anterior sub coordonarea unor compartimente diferite din Ministerul Educației și Învățămîntului este coordonată în prezent de Oficiul central pentru mijloace de învățămînt, asigurîndu-se astfel o concepție unitară, pe baza unei metodologii unice de realizare a acestora.

Destinate sectorului ce trebuie să se afle în permanentă cu un pas înaintea celorlalte, mijloacele de învățămînt cunosc un ritm rapid de dezvoltare. În acest sens, rolul noului organism înființat este de a elabora studii de prognoză cu privire la modernizarea producției mijloacelor de învățămînt. de a stabili planuri de colaborare cu unitățile de cercetare și proiectare și planuri tematice de invenții și inovații în domeniul mijloacelor de învățămînt. În vederea generalizării celor mai bune lucrări în acest domeniu, elaborate de personalul didactic și alți specialiști, Oficiul central pentru mijloace de învățămînt va organiza concursuri, schimburi de experiență, simpozioane și expoziții, va face propuneri de lărgire a gamei de sortimente pe baza planului de dezvoltare în perspectivă, sprijinind inspectoratele școlare județene pentru organizarea de laboratoare „pilot“, care să experimenteze și să proiecteze noile mijloace de învățămînt.

Oficiul contribuie, de asememea, la elaborarea programului de instruire și perfecționare a personalului care creează, utilizează și întreține aparatura didactică, colaborînd în acest sens cu Institutul central pentru perfecționarea personalului didactic și cu Institutul de cercetări pedagogice pentru experimentarea și validarea pedagogică a noilor mijloace de învățămînt.

În atenția consiliului tehnico-științific al Oficiului, format din specialiști din toate domeniile, va sta permanent reducerea importurilor și realizarea pe un plan superior a exportului de material didactic de producție românească. Pentru realizarea acestei cerințe, se va prospecta piața externă, oferindu-se la export acele mijloace de învățămînt ale căror performanțe tehnice sînt competitive, se vor întreține relații cu firmele străine în vederea perfecționării contractelor la export a mijloacelor de învățămînt, asigurîndu-se totodată participarea produselor românești la tîrguri și expoziții interne și internaționale.

CORNELIA GÎRMACEA

Pedagogie contemporană

Un „puzzle“ cu model schimbat

Pedagogia și didactica deceniilor 5 și 6 ale secolului nostru te duc cu gîndul la un puzzle uriaș în care sute de jucători caută să plaseze la locul potrivit micul fragment pe care-l au în mînă. Și ca lucrurile să fie cît mai încurcate, după peste douăzeci de ani de muncă migăloasă, eroii alegoriei își dau seama că modelul pe care încearcă să facă asamblarea este cu totul altul decît cel al elementelor pe care le dețin ei (lasă că unele dintre aceste piese nu se pot integra nici unui model).

Foarte puțini și-au luat răspunderea pînă prin 1960 să proiecteze o structură educațională de ansamblu cu valoare practic-aplicativă cel puțin în faza de ipoteză. Pretutindeni, însă, educatori și, mai ales, metodiști, cu har sau cu mai puțin har, au ținut să-și aducă „modesta lor contribuție“ la dilatarea continuă a pedagogiei și didacticii. Cîndva, prin anii '30 pare-mi-se, statisticienii istoriei literare calculaseră că din 1821, anul morții lui Napoleon I, și pînă în anul calculului cu pricina, apăruseră în jurul personalității fascinante a împăratului francez articole, studii, lucrări in folio și in octo, în ritm de cîte una pentru fiecare dintre zilele care trecuseră. Cine s-ar apuca să contabilizeze numărul „metodelor“, „formelor“, „procedeelor“, „școlilor“ menționate în reviste sau lucrări pedagogice începînd de prin 1920 și pînă astăzi (implicînd și anii celui de-al doilea război mondial) ar ajunge, probabil, la o medie de aproximativ una pe oră. Se numără printre ele idei de mare vogă, repudiate și reluate periodic — **școala activă** a lui Ferrière și a discipolilor săi, **metoda globală** și cea a **centrelor de interes,** elaborate de Decroly, **metodica lecției tip Lipețk** (negarea didacticii tradiționale în zona ei cel mai evident anchilozată — lecția a dat naștere unei avalanșe de negații din care unele și nu puține se impun la rîndu-le negate), **team-teachingul, școala nondirectivă** a lui Carl Rogers, ca să nu mai vorbim de multiplele elemente ale tehnologiilor didactice audio-vizuale sau de cele ale instruirii programate, cărora vom încerca să le consacrăm o însemnare aparte — alături de năstrușnicii efemere.

Didactica vlăguită de asceza principiilor ei scolastice a întreprins — mărturisit sau furișat — expediții de revitalizare pe meleagurile altor discipline științifice, gestînd apoi serii întregi de metode genetice, matematice, psihanalitice, sociologice, ergonomice, atomistice (cu nucleul schimbat) epistemologice ș.a.m.d. La vechiul decret — **se învață la școală și se fac temele acasă** — se propun tot felul de amendamente: se învață muncind practic (un principiu formulat încă de clasicii pedagogiei, dar neluat în seamă tocmai de învățămîntul care se proclama descendentul lor), se învață la televizor, se învață în excursie, călătorind cu mașina, cu avionul, cu trenul sau pe jos, se învață cu tehnica „autotutor“, se învață în somn.

Marea dramă care a plonjat toate aceste metode în mareea incertitudinilor pornește de la faptul că au încercat să așeze instrumentalul **cum** înaintea întrebărilor care privesc finalitatea și structura educației contemporane.

Nu putem să ignorăm procentul de adevăr cuprins în afirmația lui Decroly că „este nul sistemul pedagogic care nu pleacă de la experiment“. dar și mai adevărat este că **o însumare de experimente nu alcătuiesc un sistem pedagogic.**

Ne este absolut necesar un nou model, modern, larg cuprinzător pentru a verifica care dintre elementele-metodă se integrează efectiv și care este poziția fiecăruia în ansamblu. **Fără o macropedagogie puternic structurată științific orice micropedagogie este aleatorie.** Quod erat demonstrandum!

MIRCEA HERIVAN

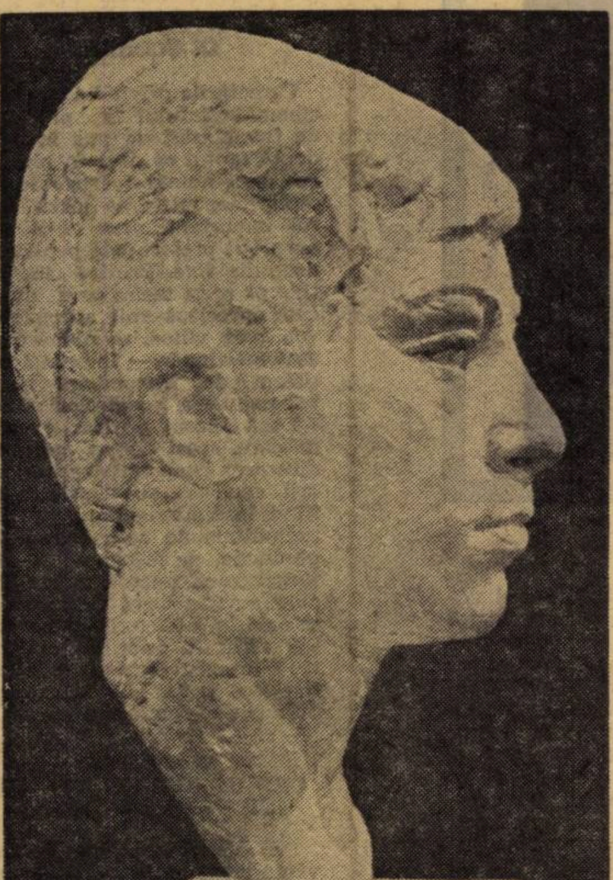

N. CRIŞAN

Cap de copil

NOTE

Căruţa cu patru elevi-putere

S-a întîmplat în satul Piraie, judeţul Suceava. În preajma inaugurării noului local al şcolii, în curtea acestuia era o forfotă neobişnuită. Părinţi şi elevi mai mari, din clasele V—VIII, munceau din răsputeri să degajeze terenul de moloz şi de resturile rămase după terminarea construcţiei. Cineva — nu se ştie cine — avu o idee năstruşnică: să care molozul cu o căruţă trasă de... elevi.

În ziua aceea mai puţin fastă, cum data inaugurării noii şcoli se apropia vertiginos, din ordinul directorului Vasile Panţiru — el însuşi pe post de supraveghetor — elevii au fost scoşi la lucru chiar de la ore. Încărcau molozul între loitre, „bidiviii" trăgeau căruţa pînă la locul destinat pentru descărcare şi totul mergea ca... pe roate!

La un moment dat însă directorul V.P. este chemat urgent în cancelarie (pare-se pentru un telefon).

Scăpaţi de sub frîu (citeşte: de sub supraveghere), „telegarii" au luat-o razna: au schimbat traseul căruţei, au ieşit cu ea la şosea şi „zburdînd" şi „nechezînd" de mama focului, nu s-au mai oprit decît într-un şanţ adînc, cu căruţa peste ei.

Un elev (Plăcintă Gavril Ion, din clasa a VII-a) a fost accidentat grav. A venit salvarea, l-a transportat la spitalul din Fălticeni şi numai cu mari eforturi ale medicilor, şi după îndelungi săptămîni de spitalizare a fost vindecat.

De unde rezultă, o dată în plus, că ideile năstruşnice şi lipsa de supraveghere nu duc casă bună cu educaţia.

Stulpicani: Epilog?

Într-o notă publicată în revista noastră, scriam despre unele grave nereguli existente la Liceul din Stulpicani — Suceava. Intervenţia organelor în drept — aflăm din partea inspectorului şef al judeţului, C. Chindea — a readus lucrurile la „linia de plutire". Diferendul dintre cele două „tabere" a fost lichidat, „focul" cu care spuneam că se joacă (la propriu şi la figurat) s-a stins. Ne întrebăm însă: pentru cît timp? Inspectoratul — din cîte ni s-a adus la cunoştinţă — n-a aplicat nici o sancţiune pe linie profesională, deşi procesul de învăţămînt din şcoala respectivă a fost serios afectat de neînţelegerile dintre profesori.

S-au luat în schimb alte măsuri. Contabilul liceului, Ilie Ungureanu, a fost condamnat la 8 luni închisoare pentru folosirea în scopuri personale a fondului Comitetului de părinţi; administratoarei internatului, Zamfira Zamcu, i s-a desfăcut contractul de muncă. Totodată, împreună cu îngrijitoarea Ioana Ciofu, este anchetată pentru unele lucruri sustrase (în valoare de 10 000 lei) din inventarul internatului. Epilog?

Cu musca pe căciulă

Profesorul Const. I. Păunescu din Aninoasa face o plîngere redacţiei noastre, din care cităm: „În ziua de 20.III.1972, în baza unor sesizări, din partea revistei „Tribuna şcolii" un reporter a făcut o anchetă (bănuia că despre domnia sa, evident — n.n.), fără a fi întrebat şi eu măcar un cuvînt". Cum stau lucrurile în realitate? În acea zi, am fost într-adevăr la Aninoasa, dar pentru alte probleme, mai puţin pentru cazul dumisale.

Corespondentul nostru, însă, ştiindu-se cu musca pe căciulă, caută să se disculpe: „În anul 1971 (oare înainte nu? — n.n.) într-adevăr am avut anumite lipsuri pentru care am fost criticat... Cîteodată veneam la şcoală, după-masă, băut — 1—2 păhărele ţuică sau 1—2 pahare vin (!). În urma Documentelor plenarei din 3—5 nov. 1971, am lichidat cu o mare parte din aceste lipsuri".

Să vedem însă cum a „lichidat" profesorul. Numai cu două rînduri mai jos citim textual: „În anul 1972, o dată, întîlnindu-mă cu un prieten nevăzut de mulţi ani, la insistenţa sa am băut 100 gr. ţuică; or, tocmai în ziua aceea a venit şi tov. secretar Dimitriu de la Comitetul de partid Tîrgovişte"

„Ghinion" că a venit tov. secretar! Altfel „ţuica" trecea neobservată şi totul era în regulă.

Ce doreşte (sau mai bine zis nu doreşte), în fond, prof. C.I. Păunescu? Cităm: „Nu doresc ca la vîrsta mea să fiu popularizat pe plan central".

Parcă doreşte cineva, mai ales cînd musca de pe căciulă e un adevărat bărzăun!

D. RACHICI

Răspundem cititorilor

Încadrarea maiştrilor-instructori

Un mare număr de cititori ne solicită lămuriri în legătură cu încadrarea maiştrilor-instructori. Colectivul de cadre didactice de la Liceul din oraşul Teuci, de pildă, doreşte să ştie dacă persoanele încadrate în funcţia de maistru-instructor, pot fi salarizate ca profesori în cazul în care au studii superioare (diplomă de inginer) şi o vechime în învăţămînt de peste 20 ani.

Pentru clarificarea drepturilor celor încadraţi ca maiştri-instructori trebuie să arătăm că în învăţămînt — ca în orice alt domeniu de activitate — salarizarea se face după anumite criterii, printre care primul este funcţia îndeplinită. Astfel, în învăţămînt, activitatea de instruire practică poate fi îndeplinită numai de funcţia didactică „maistru-instructor", avînd obligaţia de instruire de 24—30 ore săptămînal. Deci, toate persoanele care instruiesc — în cadrul practicii tehnico-productive — la obiectul „lucrări de atelier" îndeplinesc funcţia de „maistru-instructor" şi se încadrează (şi salarizează) luîndu-se în considerare în ce măsură îndeplinesc condiţiile cerute pentru această funcţie.

Potrivit Statutului personalului didactic, o persoană — pentru a putea fi încadrată ca maistru-instructor cu studii corespunzătoare — trebuie să îndeplinească o dublă condiţie de pregătire şi anume: absolvirea cu diplomă a unei şcoli cu caracter tehnic, dintre cele prevăzute în statut şi un stagiu de cel puţin 3 ani în funcţia de maistru-instructor sau 5 ani în funcţia de tehnician. Numai în cazul în care îndeplineşte această dublă condiţie de pregătire (studii şi stagiu) poate ocupa funcţia de maistru-instructor, şi, bineînţeles, poate fi salarizată şi, în raport de vechimea totală recunoscută în învăţămînt, la una din gradaţiile de vechime prevăzute (I—IV).

În învăţămîntul de cultură generală, datorită extinderii activităţilor cu caracter de pregătire tehnică în atelierele şcolare, a apărut necesitatea încadrării unui număr mare de maiştri-instructori, care — deşi au o calificare corespunzătoare pentru a efectua instruirea practică — nu îndeplinesc dubla condiţie de pregătire arătată mai sus. De asemenea, prevăzîndu-se — în cadrul practicii tehnico-productive — şi alte forme de instruire decît cele în atelierele-şcoală (de exemplu: lucru de mînă, stenodactilografie, construcţii şi montaje electrotehnice, auto etc.), a apărut necesitatea încadrării unor persoane cu pregătire foarte variată (cum ar fi: diploma de inginer, licenţă universitară şi diploma şcolii postliceale de stenodactilografie, fostul liceu industrial sau cel de gospodărie), dintre care unele nu au nici vechimea minimă de 3 sau 5 ani cerută de Statutul personalului didactic.

Ca urmare, există astăzi în învăţămîntul de cultură generală o serie de persoane încadrate ca maistru-instructor, dar care nu îndeplinesc ori condiţia de studii, ori condiţia de vechime sau nici una, nici alta, dar care sînt absolut necesare unităţilor şcolare. În această situaţie, M.E.I. a luat măsurile ce se impuneau. Astfel:

— prin ord. nr. 1690/1971 (transmis cu circulara nr. 96650/971) s-a aprobat — în baza împuternicirii date prin Statutul personalului didactic — echivalarea unor şcoli cu profil tehnic, cu cele prevăzute în Statut, pentru ocuparea funcţiei de maistru-instructor;

— prin instrucţiunile nr. 11509/1970, s-a stabilit că persoanele care au diploma de inginer sau licenţa în fizică (chimie) să poată fi încadrate ca maiştri-instructori cu studii corespunzătoare (adică s-a considerat că îndeplinesc condiţia de studii prevăzută în Statut).

În toate cazurile, însă, se menţine şi a doua condiţie de pregătire şi anume cea privind împlinirea stagiului minim de 3 ani ca maistru sau 5 ani ca tehnician. Dar, pentru că — în cele mai multe cazuri — persoanele în cauză nu îndeplineau (şi nici nu ar fi putut să îndeplinească) această condiţie, prin ordinul citat mai sus, M.E.I. a hotărît că se consideră că îndeplinesc această condiţie, persoanele care — avînd studiile arătate mai sus — au, totuşi, şi un stagiu de 3 ani în învăţămînt sau în funcţii recunoscute prin normele în vigoare la stagiul în învăţămînt în specialitatea în care instruiesc.

Deci, toţi cei care îndeplinesc — în acest mod — dubla condiţie de pregătire (studii : şcoli tehnice echivalate sau studiile superioare sus-citate — vechime: stagiul de 3 ani indicat mai sus) pot fi încadraţi şi salarizaţi ca maiştri-instructori cu studii corespunzătoare. Bineînţeles că în acest caz, dacă au un stagiu total în învăţămînt de peste 5 ani vor fi salarizaţi la gradaţia de vechime cuvenită. (Dacă sînt numiţi ca titulari, nu vor putea fi promovaţi, ulterior, la o gradaţie superioară, cînd împlinesc un nou stagiu în învăţămînt decît dacă obţin şi definitivarea pe bază de examen.)

Pentru cei care îndeplinesc numai una din condiţiile de pregătire cerute şi anume numai pe cea privind studiile, s-a dispus ca pînă la împlinirea stagiului minim de 3 ani, să poată primi — în mod provizoriu — salariul potrivit studiilor la vechimea pentru anul I sau anii 2—3, astfel că cei cu studii superioare (diploma de inginer şi diploma de licenţă în fizică, chimie), beneficiază — aşa cum s-a arătat şi în nr. 41 al revistei, în răspunsul dat tov. R. Blaga — de salariul cuvenit ca profesor, avînd tot obligaţia de 24—30 ore de instruire săptămînal; iar cei cu studii medii, se salarizează — în astfel de situaţie — ca profesor cu bacalaureat, în aceleaşi condiţii. La împlinirea stagiului minim de 3 ani ca maistru-instructor vor fi salarizaţi cu salariul tarifar prevăzut pentru această funcţie, dacă au studiile care le dau dreptul la încadrarea ca maistru-instructor cu studii corespunzătoare. Dacă — deşi au studii superioare — nu îndeplinesc condiţiile de a fi încadrate în acest mod, persoanele respective vor fi încadrate cum se arată mai jos.

Persoanele care nu îndeplinesc condiţiile de studii stabilite pentru maiştri-instructori, dar care au totuşi o vechime de peste 5 ani în specialitate, pot fi încadrate şi salarizate ca maistru-instructor fără studii corespunzătoare. Dacă nu îndeplinesc nici condiţia de vechime, pot fi salarizate potrivit studiilor (ca profesor cu bacalaureat sau ca învăţător fără studii corespunzătoare — cat. II), pînă la împlinirea vechimii cerute de 5 ani în funcţia de maistru-instructor. De această măsură pot beneficia şi persoanele care au studii superioare, dar care nu îndeplinesc condiţia de a fi încadrate ca maistru-instructor la împlinirea stagiului. Acestea vor fi şi ele salarizate provizoriu, după studii, ca profesor anul 1 sau anii 2—3, pînă împlinesc vechimea în specialitate de 5 ani, cînd pot fi încadrate ca maistru-instructor fără studii corespunzătoare, la vechimea totală recunoscută în învăţămînt.

Ţinem să precizăm că indicaţiile privind încadrarea maiştrilor-instructori, arătate în prezentul răspuns, se aplică numai în învăţămîntul de cultură generală. Pentru maiştrii-instructori din învăţămîntul profesional, tehnic şi licee de specialitate se aplică prevederile Statutului personalului didactic (absolvirea cu examen de diplomă a unei şcoli de maiştri sau absolvirea unei şcoli de specializare postliceală ori a unui liceu de specialitate, în toate cazurile avînd şi un stagiu de 3 ani ca maistru sau 5 ani ca tehnician fără nici o echivalare).

Mai este necesar să precizăm un lucru. Ce se întîmplă dacă un maistru-instructor (cu studii corespunzătoare sau fără) este încadrat cu normă incompletă, adică sub limita minimă de 24 ore de instruire săptămînal? În acest caz, el va fi retribuit proporţional cu partea de normă repartizată (ex. pentru 18 ore va primi 3/4 din salariul cuvenit de maistru-instructor, pentru 12 ore va primi 1/2 din salariu ş.a.m.d.). În astfel de situaţii dacă i se completează obligaţia de muncă cu ore de predare, el va fi salarizat ca profesor, potrivit criteriilor de pregătire (studii) şi vechime în învăţămînt prevăzute pentru această funcţie. Astfel, un maistru-instructor cu studii corespunzătoare (ex.: diploma liceului de specialitate şi vechimea necesară) va fi salarizat ca profesor fără pregătire (profesor cu bacalaureat), iar un maistru-instructor fără studii corespunzătoare poate fi salarizat ca profesor cu studii universitare dacă are o diplomă de licenţă. În ambele cazuri, salariul cuvenit pentru funcţia de profesor i se acordă proporţional cu numărul de ore repartizate. Pentru partea de normă care depăşeşte echivalentul unei norme didactice întreagă (ex.: a fost încadrat cu 18 ore de maistru-instructor, adică 75% din normă şi cu 9 ore de profesor, adică 50% din normă), va fi remunerat prin plata cu ora, respectiv pentru cele 4 ore de profesor sau 6 ore de maistru-instructor, la alegerea cadrului didactic beneficiar al plăţii.

De asemenea, trebuie să se reţină că funcţia de maistru-instructor se utilizează — în cadrul pregătirii tehnico-productive — numai pentru disciplinele de instruire practică prevăzute în planurile de învăţămînt, astfel: la şcoala generală, „lucrări de atelier" (poz. 20) în care se cuprind şi lucrările de construcţii şi montaj electrotehnice, iar la liceul de cultură generală, „practica productivă" (poz. 17 b). Celelalte discipline şi anume desenul tehnic (de la şcolile generale şi licee) şi orele de electrotehnică (cursul de la cl. IX—X) se predau de profesori cu obligaţia de predare de 18—20 ore săptămînal încadraţi potrivit studiilor cerute pentru această funcţie.

ŞTH. LEONESCU

Interviul nostru

Cu ing. dr. docent

ALI PROGRI

despre

ORIENTĂRI ACTUALE ÎN ȘCOALA ALBANEZĂ

Cel de al cincilea cincinal (1971—1975) al Albaniei populare propune școlii o „revoluționare“ prin care — cum prevăd documentele de partid — urmează să se producă o cotitură în frontul larg al instrucției și educației, în funcție de rigorile epocii pe care o străbatem și ale societății albaneze contemporane.

Impulsul dat școlii de către partid în această perspectivă a obligat la analizarea profund științifică a muncii de învățămînt, pentru înscrierea fenomenului pedagogic între coordonatele impuse de progresul rapid al societății noi.

Despre unele din sarcinile și orientările care domină în prezent activitatea frontului pedagogic albanez, ne-a vorbit ing. dr. docent, Ali Progri, directorul celei mai mari școli politehnice din Albania, „Școala politehnică 7 Noiembrie“, cu prilejul recentei sale vizite în țara noastră.

— Vă rog să definiți optica în care are loc acea „revoluționare“ a învățămîntului albanez care, din cîte am înțeles, mobilizează în prezent masiv atenția și forțele slujitorilor școlii.

Ali Progri : Țelul principal al acestei acțiuni — care a făcut obiectul unor largi dezbateri — este ridicarea pe o treaptă superioară a conținutului învățămîntului, tînăra generație trebuind să fie foarte bine pregătită. Pe această bază au fost elaborate noi planuri și programe de învățămînt, cu preocuparea de a asigura o pregătire calitativ superioară în trei compartimente, considerate la noi fundamentale : învățătura, munca în producție, educația fizică și militară a tineretului școlar. Tînăra noastră generație trebuie să învețe bine, să fie pregătită să muncească bine într-o profesie și să-și apere bine patria.

Un loc deosebit în preocupările noastre îl ocupă munca în producție pentru că sîntem convinși că ea lărgește considerabil orizontul tinerilor și le dă posibilitatea de a fi utili societății. Noi nu vrem să pregătim niște intelectuali închiși în cabinetele lor de lucru, ci niște intelectuali gata și capabili să pună la dispoziția societății cunoștințele, deprinderile și tot potențialul lor. Or, sîntem convinși că aceia care nu cunosc munca productivă nu pot să servească societatea în măsura cuvenită.

— În afară de „clasicile“ ateliere școlare, vizite în fabrici și uzine, cercuri de activități practice ale elevilor — ce forme mai specifice de pregătire prin și pentru munca direct productivă pune la dispoziție experiența albaneză ?

Ali Progri : La noi există unele tipuri de școli care își au uzinele lor. Și toată producția uzinei se supune procesului de învățămînt al școlii. În asemenea uzine elevii au posibilitatea să vadă cum se aplică principiile teoretice studiate în cadrul diferitelor discipline și să participe direct la producerea de bunuri materiale. Are loc astfel o îmbinare armonioasă între studiul teoretic și munca practică, concretă, de reală utilitate socială.

— Am văzut că și la dv. raportul profesor-elev a ieșit din cadrul restrîns al clasei și al școlii, polarizînd preocupările la niveluri mult mai înalte. Mi-a atras îndeosebi atenția faptul că el se analizează la dumneavoastră în legătură cu acțiunea de democratizare a vieții școlare...

Ali Progri : Noi pornim de la aceea că elevul nu este numai un obiect, ci și un subiect al acțiunii de educare. Cu alte cuvinte, el este educat de către învățător, dar în același timp el se și autoinstruiește și autoeducă. Sau cel puțin așa trebuie. În consecință, este necesar să dăm elevului sau studentului și posibilitatea să fie el însuși, să-și manifeste curiozitatea, să pună întrebări, să-și formeze părerile lui asupra lucrurilor, să aibă inițiative. Iar profesorul, învățătorul să nu apară ca un semizeu, care tot timpul decide, ci ca un părinte care îl învață pe tînăr, îl ajută să-și organizeze munca, fiind dispus să discute cu el în mod apropiat și sincer. Succesul deplin în activitatea școlară este asigurat numai printr-o foarte strînsă colaborare între profesor și elev, prin relații — nu ostile, ci apropiate între ei. Șanțul care separa în trecut catedra de clasă, astăzi este complet anacronic, iar noi căutăm continuu să-l înlăturăm dînd relațiilor dintre profesor și elev conținutul bogat în sensuri umane și în valențe instructiv-educative, pe care îl reclamă societatea noastră în plin progres.

ANA COSMIN

Lecție într-o școală albaneză

TELEX • TELEX

DIATELEVIZIUNEA ÎN ȘCOALĂ

Cercetările privind utilizarea cinematografului în procesul de învățămînt au pus în evidență faptul că doar în predarea unui număr foarte mic de discipline, mișcarea joacă un rol important, ceea ce a îndreptățit preferințele pentru imaginile fixe. Printre inovațiile pe acest tărîm care, după cum apreciază unii specialiști, vor avea viitor, se numără și **diateleviziunea** — în esență un sistem de transmitere prin televiziune a imaginilor fixe.

Dacă facem abstracție de mișcare, acest sistem permite difuzarea cunoștințelor în același mod ca și televiziunea, fiind însă foarte aproape de radiodifuziune prin costul de producție, de difuziune și de înregistrare. Imaginile fixe ale diateleviziunii pot fi transmise prin linii telefonice normale sau difuzate prin radio. Pentru înregistrarea imaginilor fixe pot fi folosite benzile și discurile magnetice.

DIALOGUL ORDINATORULUI CU MII DE COPII DEODATĂ

De regulă, sistemele de învățămînt bazate pe utilizarea ordinatoarelor se compun dintr-un ordinator ordinar, special conceput pentru aplicațiile științifice. Acesta se leagă, prin telefon, cu 20 pînă la 50 de teleimprimatoare servind ca terminale. În loc de teleimprimator, se poate folosi ca terminală un tub catodic (ecran de televiziune) sau un retroproiector, ori benzi magnetice preînregistrate.

Sub controlul ordinatorului, teleimprimatoarele transcriu instrucțiunile, identifică întrebările de pus și transmis mesajele. Pentru a da răspunsurile la întrebări, elevul se servește de claviatura teleimprimatorului. El mai poate comunica cu ordinatorul și apăsînd pe anumite butoane ori folosind **light penul** (de care se slujește, printre altele, și pentru a arăta ordinatorului, pe ecranul tubului catodic, răspunsul ales din toate cele propuse pe ecran).

Există mașini de acest gen cu o capacitate impresionantă de dialog — cele mai mari dintre ele pot fi utilizate, bunăoară, de 2 000 de elevi deodată.

Societatea de Pedagogie Comparată și Internațională

Aplicat domeniului educațional, studiul comparativ răspunde într-o mare măsură permanentei nevoi de restructurare (perfecționare) a sistemelor de învățămînt. Analiza diferitelor sisteme, în funcție de contextul unor factori determinanți specifici (istorici, politici, socio-economici, culturali etc.), oferă soluții diverse, care, aplicate la sistemele naționale de educație, le sporește eficacitatea și valoarea. Avînd drept domeniu educația din întreaga lume, este firesc ca pedagogia comparată să se manifeste și într-un cadru internațional.

The Comparative and International Education Society (Societatea de Pedagogie Comparată și Internațională) a fost creată în 1956 în S.U.A. cu scopul de a contribui la studiul și la dezvoltarea pedagogiei comparate în lume. În 1957 apare organul oficial de presă al societății, Comparative Education Review (Revista de pedagogie comparată) cu trei numere pe an (în februarie, iunie și octombrie). Pînă în 1971 revista a fost editată la Columbia de către un colectiv condus de Harold J. Noah ; în prezent ea apare la Wisconsin. Din colectivul editorial condus de Andreas M. Kazamias fac parte personalități ca Arnold C. Andersen, G.Z.F. Bereday, Joseph A. Lauwerys, Friederich Schneider și Robert Ulich. Președinte al societății este prof. Kazamias (în 1970-1971 Philip J. Foster de la Universitatea Chicago), iar secretar trezorier și director al seminariilor internaționale prof. Gerald H. Read (Universitatea Kent, Ohio). Pe lîngă obișnuite adunări anuale, societatea organizează întîlniri, seminare și programe de lucru internaționale, facilitînd cunoașterea unor realități educaționale largi care să ajute la găsirea unor soluții cît mai eficiente. Astfel, între 21-23 martie 1971 societatea a organizat la San Diego, în California, o conferință internațională pe tema decolonizării culturii și educației, precum și a raportului dintre educație și schimbarea idealurilor culturale în Europa. Lucrările conferinței sînt publicate în numărul din octombrie 1971 al Revistei de pedagogie comparată. Ultima întîlnire anuală a societății a avut loc la Boston între 19-21 martie 1972 ; ea a inclus două sesiuni plenare în cadrul cărora s-a dezbătut asupra „Teoriei în pedagogia comparată“ și a „Modurilor alternative de educație“, precum și lucrări pe secții ca „Modelele culturale și procesul învățării“, „Tendințe actuale în planificarea educației“, „Schimbarea modelelor în selectivitatea școlară“.

Pentru informări curente, societatea scoate, numai pentru membrii ei — care primesc și Revista de pedagogie comparată —, un buletin (Comparative and International Education Society Newsletter) ce apare la Lincoln, în Nebraska, de trei ori pe an (în martie, iunie și septembrie).

VIOREL NICOLESCU

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 49

Sîmbătă 20 mai 1972
16 pagini — 1 leu

ROMÂNIA — ochi al pămîntului

România e țara mea natală, e țara mea de visuri, țara mea de dor, căreia aș vrea să-i spun într-un viitor nu prea îndepărtat „Dacia Felix", — într-un viitor la care au visat toți ai noștri, din vechi-străvechi, fiindcă visul nu ți-l poate lua nimeni, poți fi înșelat și ostracizat, dar de vis și de gînd nu te poate despuia nimeni — România e țara mea de baștină, e cîntec vechi de fluier și șoaptă lină de holdă care dă în pîrg, e drumul ce duce spre Țebea și sclipătul apei din mirifica Deltă, e clinchetul acela depărtat și aproape uitat al tilincilor care luminează pajiștile munților, cîteodată, seara — e țara cu nume de fată și cu suflet de aprig bărbat !...

România e țara care a plătit cu sudoare și cu lacrimi — și adeseori cu sînge, mult prea adeseori — zile întregi și ani în șir din zbuciumata sa istorie, e țara peste care au trecut valuri întregi de foc și de fum, e țara care și-a regăsit întotdeauna ființa în propriul său pămînt, în izvoarele din munți, în liniștea poenilor, în perindarea fascinantă a fascinantelor sale peisaje, în judecata sa dreaptă și cinstită, în virtutea căreia nimeni nu te poate clinti sau nimici, dacă te bizuiești pe ce-i al tău, dacă te-ai contopit prin muncă și prin luptă cu pămîntul pe care calci !...

România e țara cu hotare aproape solare, dodoloațe, cum ar fi zis poetul, neuitatul Blaga, e țara cu atît de multe frumuseți, atît de bogată și atît de bună, atît de darnică și atît de încrezătoare și atît de înzestrată — încît nu poți s-o cuprinzi în cuvinte, nu poți s-o zugrăvești pe hîrtie în adevărata și neatinsa sa splendoare, îți scapă mereu cîte ceva : o frunză care moare, o floare care își deschide corola spre ceruri, bubuitul unei furtuni din munți sau liniștea nesfîrșită a mării, respirația adîncă și abia întrezărită, abia simțită, a cîmpiei din asfințit, cîntecul lin al plaiurilor dintre Carpați și pragurile răsăritene, trilul de argint al ciocîrliei sau bătaia de ornic neștiut al pămîntului, pe care o înalță din holde înfiorata prepeliță !

România e țara unor bărbați de neuitat, e țara Bălcescului, e țara lui Horia și Iancu, a lui Mihai cel viteaz și a lui Ștefan cel Mare, e țara Basarabilor, a lui Gelu și a Mușatinilor, e țara care nu s-a lăsat îndoită niciodată, a tăcut și a răbdat cînd a fost la greu — și cînd n-a fost ? — și-a pus durerea în doine și nemulțumirea înziceri aspre, și-a construit prin baladele sale și prin legendele sale propriile sale mituri, a așteptat și a stăruit, păstrînd neștirbit un gînd vechi și aproape neștiut, nedefinit aproape, un vis sfînt, de libertate și de fericire !...

România e o țară harnică și pricepută, neînchipuit de pricepută, cu înclinații dintre cele mai diverse și mai neașteptate și dacă adeseori a fost tristă, într-un trecut îndepărtat sau mai apropiat e pentru că roadele hărniciilor sale îi erau luate, de-a dreptul sau mai pe ocolite, cu ajutorul unor vechi și mîrșave vicleșuguri, iar ei nu-i rămîneau de multe ori decît lacrimile și plînsul și poate că de aceea s-a cuibărit pe undeva prin străfundurile ființei sale, o undă abia ghicită de melancolie !...

România e țara luminii și a bucuriei, a luminii aceleia subcarpatice, care a pătruns și a rămas pentru totdeauna în tablourile lui Grigorescu, în pînzele lui Luchian și Andreescu, a luminii înălțate de Brâncuși spre infinituri, a smalțurilor vechi, a înfiripării cîntecelor, a unui optimism complex și profund, în care s-au topit și se topesc mereu năzuințe dintre cele mai fierbinți !...

România e țara celor mai drepte neatîrnări, o țară care e angrenată acum într-un proces adînc, de adîncă și de nouă prefacere, e țara care e străbătută de la un capăt la celălalt, de un vuiet bărbătesc și puternic, suitor, rodnic, e țara care adaugă vechilor sale podoabe, altele, și mai de preț, e țara care schimbă tăria apelor în curent și în lumină, e țara în care ard focuri veșnice — la Hunedoara, la Galați, la Reșița și în alte locuri !...

România e țara prieteniei, o țară omenoasă,

ION LĂNCRĂNJAN

(Continuare în pag. a 15-a)

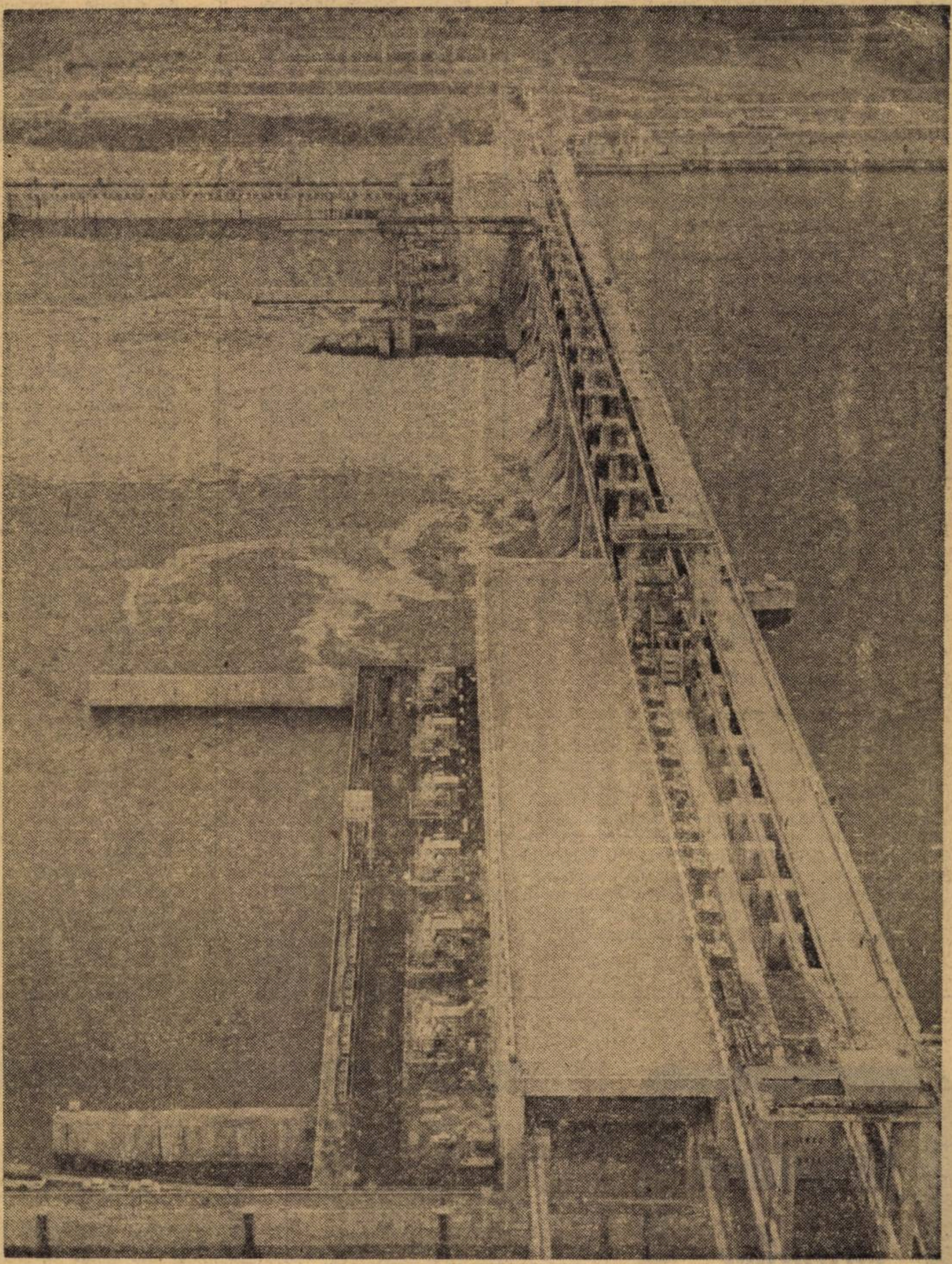

Barajul de la Porțile de Fier

În acest număr

Diagnoza și prognoza educațională ● La orizont concursurile de admitere și examenele ● O importantă sarcină de partid — generalizarea învățămîntului de 10 ani ● Științe sociale : Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în concepția și practica P.C.R. ; Tradițional și modern în predarea științelor sociale ; Opinii privind predarea istoriei ● Caracterul metodico-științific al lucrărilor de grad ● Inițierea psihologică a viitorilor profesori ● Descoperiri astrofizice excepționale ● Stimularea gîndirii creatoare prin lecțiile de chimie.

ACCENTE

CRONICĂ

În cursul zilei de luni, 15 mai a.c., Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului, l-a primit pe subdirectorul general al UNESCO pentru problemele educației, Amadou Mahtar M'Bow, cu care a discutat probleme de cooperare între țara noastră și UNESCO în domeniul învățămîntului.

În cadrul programului său de lucru în țara noastră, subdirectorul general al UNESCO a vizitat, în cursul aceleiași zile, imobilul care va găzdui, cu începere din toamna acestui an, Centrul european al UNESCO pentru învățămîntul superior. El a făcut, de asemenea, o vizită la Institutul politehnic București, unde UNESCO execută împreună cu P.N.U.D. un proiect din fond special privind dezvoltarea acestui institut bucureștean.

Amadou Mahtar M'Bow a fost, de asemenea, oaspetele Universității București, unde a fost primit de prof. George Ciucu, rectorul universității. În aula universității, oaspetele a făcut o expunere despre problemele învățămîntului în Africa, primită cu deosebit interes de către asistență. Tot luni, subdirectorul general al UNESCO a mai vizitat Liceul „Nicolae Bălcescu" din Capitală și Institutul politehnic București.

Vizita a continuat marți la Institutul de chimie macromoleculară „Petru Poni" și la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, unde oaspetele a conferențiat despre programele UNESCO în domeniul educației. Apoi Amadou Mahtar M'Bow s-a întors în Capitală unde, în cursul zilei de joi, a fost oaspetele Bibliotecii centrale universitare.

★

Savantul francez, Jean Fourastié a vizitat în cursul zilei de marți, 16 mai a.c., Laboratorul de cercetări prospective. În aceeași zi, oaspetele a vizitat Universitatea București, unde a fost primit de prof. George Ciucu, rectorul universității Miercuri, Jean Fourastié a fost primit de Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului, și a vizitat Academia R.S.R. unde s-a întreținut cu acad. Athanase Joja. În continuare, oaspetele vizitează orașul Cluj și conferențiază la universitatea din localitate.

★

Miercuri, 17 mai a.c., a avut loc, la Muzeul „Grigore Antipa" din Capitală, festivitatea înmînării unor obiecte de ceramică și de lemn din cultura taino și sub-taino, precum și a unei colecții de păsări împăiate și de gasteropode din fauna Cubei primite din partea Universității și a Muzeului din Havana. La festivitate a luat parte Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului, dr. doc. Mihai Băcescu, directorul Muzeului de istorie naturală „Grigore Antipa", reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, cercetători. A fost de față Nicolas Rodriguez, ambasadorul Republicii Cuba la București.

Sesiune de comunicări științifice

Sub semnul ridicării continue a pregătirii profesionale, duminică 14 mai a.c. a avut loc la Liceul nr. 39 din Capitală o reuniune științifică a profesorilor, manifestare care (aflată la cea de a doua ediție a sa) și promite să devină o tradiție. Subliniind că școala, cadrele didactice, au un rol hotărîtor în pregătirea și educarea tineretului, în formarea tinerei generații în spiritul respectului față de muncă, profesorul **Faustin Bălăianu,** directorul adjunct al școlii, reliefa în cuvîntul său introductiv că astăzi profesorul se află în fața unei duble responsabilități : aceea de bun specialist în domeniul său, dublat de un excelent pedagog și educator comunist.

Numărul mare (15) de lucrări și referate prezentate de profesori, ca și luările de cuvînt în timpul lucrărilor desfășurate în patru secții (literatura română-științe sociale, limbi străine, matematică-fizică-chimie și biologie-geografie) atestă faptul că sesiunea s-a bucurat de o largă participare. A fost abordată o arie tematică vastă, autorii oprindu-se asupra unor probleme de metodică, de cercetare științifică, aducînd contribuții proprii în domenii variate: istorie literară, geografie etc. Sesiunea a demonstrat încă o dată preocupările cadrelor didactice pentru perfecționarea muncii lor, precum și rezervele de inițiativă și energie creatoare existente în rîndul corpului didactic. Demne de remarcat prin contribuția de originalitate și prin discuțiile purtate ulterior pe marginea lor au fost lucrările prezentate de prof. Gh. Șovu : „Un nume adunat pe o carte", prof. Constantin Ștefănescu : „Note despre revista «Gîndirea»", prof. Ștefan Tobă : „Metodele fizice în biologie" sau „Metode cibernetice în predarea biologiei" de prof. Olivia Wintze, pentru a nu aminti decît cîteva din lista pe care spațiul tipografic nu ne permite să o consemnăm în întregime.

Duminică 21 mai, același liceu va găzdui o altă interesantă manifestare științifică, rezervată de data aceasta elevilor. În cadrul celor nouă secții de lucru, sesiunea științifică va prezenta un mare număr de referate selecționate din cele realizate de elevi în cadrul cercurilor științifice și literare.

V. Mihalca

Colocviul : „Teoria filtrației"

De curînd, la Cîmpina, Societatea de științe matematice a Republicii Socialiste România, împreună cu subfiliala Societății de matematici din localitate au organizat colocviul de „Teoria filtrației", condus de academicianul Caius Iacob. Lucrările propriu-zise ale colocviului au fost precedate de conferința ținută de acad. Caius Iacob, „Modelarea matematică în mecanică".

Au participat 150 elevi și peste 40 profesori de matematici. În cadrul discuțiilor au avut loc schimburi utile de păreri asupra manualului de analiză matematică pentru anul IV, precum și asupra activității elevilor la „Gazeta matematică", seria B etc.

În cadrul colocviului a avut loc un interesant schimb de păreri între delegații la colocviu, pe de o parte, profesori de liceu și cercetători de la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice pentru industria extractivă de țiței și gaze — Cîmpina, pe de altă parte.

Marica Ștefănescu

Corespondența

●

Florian Praja, învățător la Școala generală din comuna Bulz, județul Bihor, ne scrie, în legătură cu modernizarea învățămîntului, următoarele :

În ultimul timp se discută mult despre „modernizarea" lecției, căutînd a se introduce și explica noțiunea de „modern" în pedagogie. În esență, se precizează : **„...să se trezească interesul și curiozitatea elevilor prin probleme-întrebări obișnuindu-i tot mai mult să gîndească și să muncească independent"** ; și **„Obiectivul unei lecții moderne este acela de a angaja elevul în mod activ în predarea cunoștințelor..."** astfel încît acesta să ajungă la cunoașterea prin efort propriu (Marieta Sava, Romeo Dăscălescu : **„Lecția în sprijinul dezvoltării capacităților creatoare ale elevilor"**, „Tribuna școlii", nr. 42).

Iată cum, două principii didactice, cel al interesului și cel al activității proprii a elevului, cunoscute demult în pedagogie, devin „moderne". Aceste principii au o deosebită valoare în desfășurarea unei lecții. Cred că a cunoaște și a aplica cu consecvență principiile didactice în procesul de învățămînt e o chestiune de pregătire profesională și măiestrie pedagogică.

Se știe că unul din principiile de bază ale învățămîntului este activismul — activitatea proprie a elevului. Fără participarea activă a acestuia, învățămîntul este mort și fără sens. A deștepta interesul și curiozitatea de a învăța, de a cunoaște — în primul rînd —, a activa elevii în așa chip încît totul să fie cîștigat prin ei — în al doilea rînd — în aceasta constă toată măiestria pedagogului.

Ce înseamnă a activa elevii ? Înseamnă a nu da nimic de-a gata, înseamnă a face apel la forțele lor intelectuale și la voința lor de a descoperi singuri sensul lucrurilor. În activitatea proprie, copilul își pune în lucrare toată ființa lui psihică : atenția, memoria, imaginația, gîndirea etc. Activitatea proprie este o lege a dezvoltării mintale a copilului. Principiul activismului este problema centrală a activității noastre didactice. Dacă nu am reușit să scoatem totul de la elevi și să nu dăm nimic de-a gata, lecția noastră nu valorează nimic. Se ajunge la un învățămînt mecanic, formal, lipsit de viață, care, în nici un caz, nu satisface scopul principal al lecției — scopul educativ.

Principiul activismului se urmărește, se aplică mai bine-zis, la fiecare lecție și la fiecare obiect de învățămînt. De aici nu înseamnă că învățătorul este pasiv ; el organizează și conduce activitatea elevilor. Și nici o formulă, și nici o regulă nu are sens dacă nu a fost făurită în mintea elevilor.

Cunoașterea și respectarea cu strictețe a principiilor didactice este o obligație a fiecărui învățător și profesor.

●

Am primit din partea tovarășului profesor **Ion N. Voiculescu** din Pitești o pledoarie pentru un climat afectiv adecvat în cadrul orelor de clasă, din care am reținut pasajele cele mai semnificative :

Lecția — ca formă de bază a procesului de învățămînt —, în afară de alte cerințe pe care trebuie să le respecte cu rigurozitate, trebuie să aibă neapărat și o latură afectivă.

Și cu cît lecția va fi mai încărcată de afectivitate — dar nu degenerată în teatralism — cu atît mai mult va oferi următoarele avantaje : 1) înlătură rigiditatea ; 2) spulberă stările inhibitive, timiditatea ; 3) creează entuziasmul, comuniunea psihică, sinceritatea ; 4) relaxează și conduce la stimularea activităților creatoare ale elevilor.

Afectivitatea profesorului fiind contaminantă, iradiantă, are menirea să însenineze frunțile elevilor, făcîndu-i mai receptivi la lecție. Pe de altă parte, în acest proces, afectivitatea ușurează munca, o face agreabilă, predispune la fantezie, la vis creator, facilitează dezvoltarea personalității elevului.

În măsura în care lecția e mai emoționantă (nu lacrimogenă), mai vibrantă (nu retorică), în același grad și știința devine mai accesibilă, răceala și monotonia în expunere reducînd considerabil din reușita lecției.

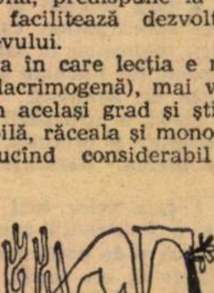

Răspundem cititorilor

Stela Tusz, profesară la un liceu și la o școală profesională din **Roman.** Pentru profesorii care predau chimia în învățămîntul de cultură generală sau în învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate, timpul lucrat în producție în funcția de chimist (sau alta echivalentă), avînd licența, în chimie (sau diploma de inginer chimist), nu se consideră vechime în învățămînt. Perioada respectivă se ia în calcul (chiar dacă nu aveau licență) numai pentru profesorii care predau chimia ca obiect de specialitate în învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate. În situațiile în care profesorul respectiv predă chimia și ca obiect de cultură generală la liceu și ca obiect de specialitate la o școală profesională sau liceu de specialitate, i se acordă în vederea salarizării pentru toate orele predate, vechimea cea mai mare, așa cum este reglementat prin normele aprobate cu Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 954/1969 (art. 9). Principiul respectiv se aplică și în alte situații similare, cum ar fi pentru profesorii de fizică, agricultură ș.a.

Ileana Berghian din Blaj, vrea să știe dacă concediul în familie din anii 1942—1945 i se va socoti la vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei.

În art. 39 din Legea nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară se arată că vechime în muncă se consideră, printre altele, și perioadele stabilite prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri. În aplicarea acestei prevederi, prin H.C.M. nr. 252/1967 (art 92 lit. h) s-a stabilit că se consideră vechime în muncă și timpul cît angajatul nu a lucrat în unitate (din alte cauze decît cele enumerate la lit. a-g) însă contractul său de muncă era în ființă. Acest lucru este firesc, deoarece un salariat dobîndește vechimea în muncă pe baza raportului juridic de muncă rezultat din încheierea contractului de muncă și, ca atare, trebuie să fie luat în considerație tot timpul cît contractul său este în ființă, oricare ar fi modificările care intervin în activitatea salariatului în perioada de existență a contractului. În această situație se includ, de regulă, încorporarea cu o durată pînă la 60 zile, concentrarea, indiferent de durată, stagiul de pregătire al doctoranzilor bursieri.

În mod deosebit, pentru personalul didactic, prevederile art. 92 lit. h, de mai sus, se aplică și în cazul celor care au fost considerați „detașați în familie" (sau „concediu" în familie). În perioada 1940—1945, Ministerul Educației și Învățămîntului (pe atunci cu titulatura, Ministerul Educației Naționale, al Cultelor și Artelor) a acordat membrilor corpului didactic care, din lipsă de catedră n-au putut fi utilizați, transferați sau detașați în localitățile unde au interese de familie, detașarea în familie pe cîte un an școlar. Detașările în familie au fost reînnoite pînă la maximum 3 ani școlari. Pe timpul acestei „detașări" profesorii din fostul învățămînt secundar erau considerați în concediu cu plata a 20% din salariu, sporul de definitivare și gradațiile întregi, iar cei din fostul învățămînt primar, 25% din salariu, sporul de gradație, de definitivare și gradațiile întregi. (Din diferența de 80% și 75%, se plăteau suplinitorii.) Timpul acesta se socotea și la drepturile de gradații și la pensie.

Rezultă deci, că perioada de detașare (concediu) în familie se încadrează în prevederile legale prin care se consideră vechime în muncă pentru calculul pensiei și timpul cît angajații nu au lucrat în unitate, dar contractul de muncă era în ființă și, ca urmare, se înscrie în cartea de muncă a personalului didactic.

Th. Leonescu

DIAGNOZA ŞI PROGNOZA EDUCAŢIONALĂ

Două dezbateri recente, prima organizată de către Laboratorul de cercetare interdisciplinară a învăţămîntului superior, iar a doua de către Institutul de cercetări pedagogice şi Laboratorul de analiză a procesului de învăţămînt, continuă să focalizeze atenţia specialiştilor interesaţi de cercetarea evoluţiei structurilor şi formelor învăţămîntului superior, respectiv general, dar nu mai puţin şi a colectivelor de lucru angrenate în elaborarea prognozei învăţămîntului şi pregătirii cadrelor. De altfel, tocmai obligaţiile stringente ce-i revin Comisiei de prognoză a învăţămîntului şi pregătirii cadrelor — în vederea elaborării prognozelor şi direcţiilor principale de dezvoltare în perspectivă a ţării noastre — au solicitat concentrarea tuturor forţelor şi competenţelor pe care Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului le are la dispoziţie ; prognoza macro-economică aşteaptă doar conturarea şi precizarea obiectivelor strategice ce decurg, pentru sistemul de educaţie, învăţămînt şi pregătire a cadrelor, din obiectivele strategice generale ale politicii partidului şi statului, asigurarea îmbinării armonioase a cantităţii şi calităţii absolvenţilor cu necesarul de forţă de muncă calificată, în perspectivă, şi cu nevoile mereu crescînde de cultură ale întregului popor, transformarea învăţămîntului şi pregătirii cadrelor în factori ai creşterii economice şi progresului ştiinţific şi tehnic, şi, în tot mai mare măsură, folosirea sistemului de învăţămînt şi pregătirea cadrelor ca mijloc principal de ridicare a nivelului conştiinţei socialiste.

Iată, aşadar, în ce cadru de idei şi deziderate socotim esenţial ca în activitatea de organizare, planificare şi prognozare a educaţiei şi învăţămîntului, modelarea intrărilor şi ieşirilor corespunzătoare subsistemelor abordate în studiu, stimularea legăturilor dintre ele şi inventarierea tuturor variantelor posibile de viitor — ce urmează să fie puse la îndemîna organelor decizionale — trebuie să ţină permanent seama de toate conexiunile sau dependenţele reale, ca funcţii de funcţii, ce se exercită de către totalitatea obiectivelor economice şi sociale, la realizarea cărora, de altfel, instruirea contribuie fie mijlocit sau nemijlocit, fie invizibil sau vizibil !

Etapa de planificare şi de prognozare a învăţămîntului se împleteşte însă organic cu etapa de diagnoză a situaţiei actuale. Fără a avea pretenţia să dăm o definiţie, vom sublinia, mai mult, că prognoza se constituie din demersul prospectiv, urmărind schiţarea imaginilor de viitor, asociată însă, în mod obligatoriu, cu o analiză retrospectivă, necesară pentru consolidarea ipotezelor formulate.

În adevăr, numai astfel se poate realiza inventarierea exhaustivă a variantelor care rezultă ca tendinţe logice din dinamica realităţii sociale, precum şi ierarhizarea acestora, în vederea luării deciziei optime. Realizarea unei diagnoze riguroase şi cuprinzătoare a subsistemului educaţional trebuie să fie, la rîndul ei, precedată de o acţiune de raţionalizare a sistemului de evidenţă în unităţile de învăţămînt. Au fost elaborate, în acest scop, planurile de lucru ale grupelor de specialişti, după care s-a procedat la raţionalizarea aflată în plină desfăşurare a sistemului de evidenţă din 26 de unităţi reprezentative.

La 1 august 1972 va începe etapa a doua, de generalizare a proiectelor de raţionalizare elaborate în unităţile de învăţămînt din eşantionul ales în etapa preliminară. Se ştie că generalul fiinţează prin particular şi că repartizarea raţională a tuturor resurselor şi investiţiilor trebuie urmărită şi realizată la nivelul întregului sistem educaţional. Tot în etapa de diagnoză, la care ne-am referit mai pe larg pînă aici, trebuie alese variabilele de control, care, o dată inserate în modelul de prognoză, vor permite ulterior nu numai cuplarea tendinţelor din sistem, ci şi adoptarea lor reciprocă.

Ni se pare foarte important să subliniem, în continuare, rolul esenţial care trebuie atribuit analizei sistemelor în oricare cercetare de planificare sau de prognozare „în omogenitate" a învăţămîntului şi pregătirii cadrelor. Pentru că numai o asemenea abordare permite integrarea realistă şi judicioasă a sistemului educaţional — socotit drept element în sistemul social-economic naţional — şi, prin aceasta, suprapunerea dezideratului de amplasare omogenă şcolară peste cel al amplasării omogene a tuturor forţelor de producţie.

Cu un asemenea raţionament, devine firească şi posibilă „reaşezarea" în modelul de prognoză, la care se lucrează, a scopurilor, obiectivelor şi priorităţilor educaţiei, respectiv a intrărilor, ieşirilor şi legăturilor, directe sau inverse, din subsisteme şi, respectiv, din întregul sistem social-economic.

Dinamica sistemului va fi caracterizată, în acest scop, prin elementele lui dinamice sau prin procesele lui legate în structuri dinamice.

Aceste deziderate stau, de altfel, la baza modelului matematic al învăţămîntului, a proiecţiilor pentru necesarul de elevi, studenţi şi cadre didactice în perspectivă, a estimării eforturilor materiale corespunzătoare şi a proiectărilor privind evoluţia conţinutului, formelor, structurilor, reţelei şcolare şi a planurilor de şcolarizare, care urmează să fie elaborate, în cursul anului 1972, de către o serie de colective de lucru constituite în cadrul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului.

Şi, pentru că eforturile întreprinse trebuie transformate în fapt, nu uităm nici un moment că esenţa prospectivă a învăţămîntului se reflectă în **ce, cum** şi **cît** dăm tînărului de astăzi într-un ciclu complet de şcolarizare. „Trebuie să fim conştienţi mai mult — sublinia, tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea rostită cu prilejul sărbătoririi Uzinei de vagoane din Arad — că conducerea maşinilor de mîine va cere muncitorului cunoştinţe pe care le are inginerul de astăzi".

GEORGE BOTEZ

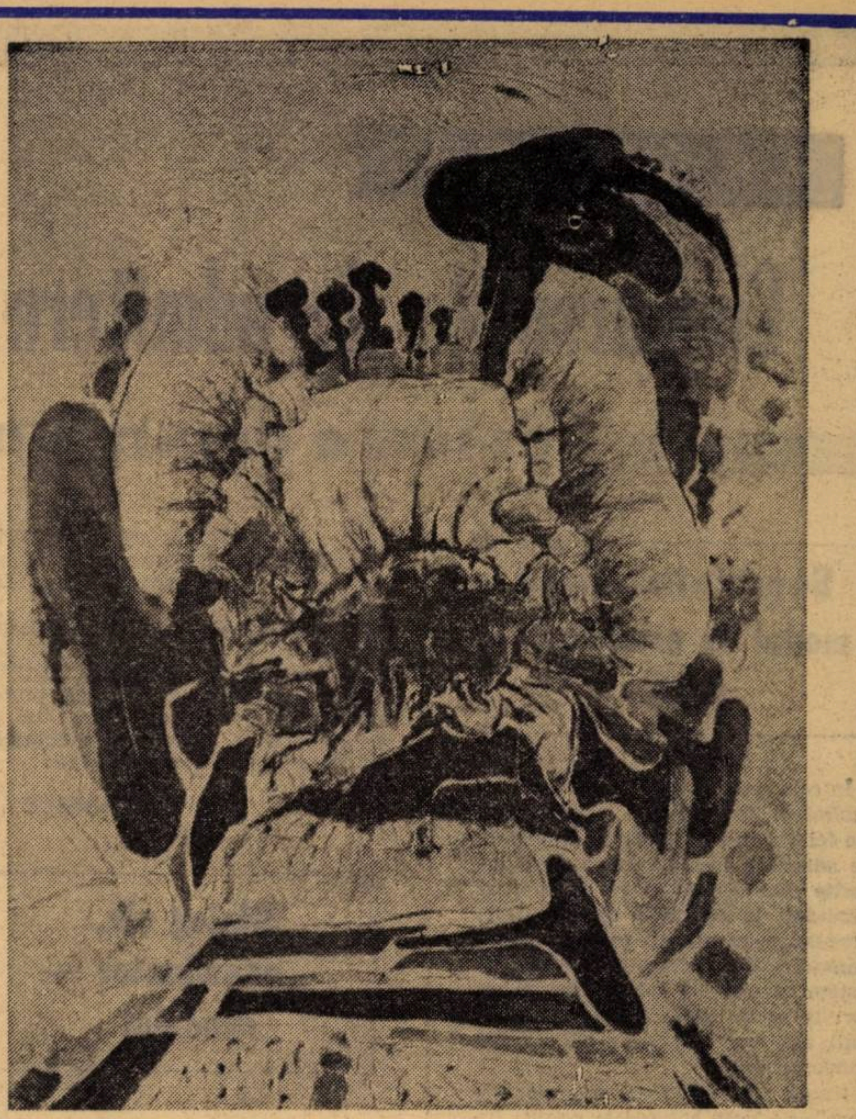

Scoică

Ion Gheorghiu

Portrete de dascăli

NICOLAE LUNGU

Muzica a devenit de mult un limbaj universal ca şi matematica. Nu e nimic mai deconectant şi mai înălţător ca o arie celebră, o bucată muzicală şi interpretarea unui virtuos sau un crîmpei de doină românească. Cine nu iubeşte muzica şi poezia n-are de ce să bată la porţile panteonului artei că-i vor rămîne permanent închise. Educaţia muzicală este un alt capitol important din marea carte a educaţiei umane. Prin muzică poporul nostru şi-a exprimat, de-a lungul veacurilor, dorul, speranţa şi amărăciunea. Muzica l-a înfrăţit cu codrul şi poteca munţilor care l-au apărat de năvălitori. România nu şi-a clădit cetăţi de apărare. Natura a înzestrat-o cu Carpaţii care i-au fost izvor de bogăţie şi frumuseţe, iar la nevoie scut de piatră împotriva atîtor nesăţioase pofte străine. Istoria nescrisă a poporului nostru nu începe numai cu ruinele de la Sarmisegetuza. Ea se pierde în negura vremurilor şi se adună în fiecare cărăruie pe care au pribegit strămoşii noştri în vremuri de bejenie. Aici îşi are leagănul şi nemuritorul poem „Mioriţa", pe care comentatori de prestigiu, printre care şi Mircea Eliade, îl situează printre capodoperele genului. Cîntecele româneşti vorbesc în game diferite despre dragostea de patrie a unui popor viteaz, talentat şi cutezător. Cine nu le poate descifra, n-are nimic comun cu acest tezaur nesecat care dă sonorităţi de o inegalabilă frumuseţe acestei inimi colective a poporului nostru. Prea multe au cîntat, iubit şi stimat acest popor pentru ca istoria să nu-i rezerve locul meritat. Profesorul Nicolae Lungu face parte dintre acei rapsozi a cărui inimă a vibrat tot timpul sincron cu marea vibraţie a unei ţări întregi. Profesor de muzică, mulţi ani, la Liceul „Aurel Vlaicu", autor de excelente manuale împreună cu Madgearu, compozitor şi dirijor de cor. Cine nu cunoaşte celebrul „alunel" oltenesc al lui Nicolae Lungu şi cîte alte cîntece nepieritoare ale folclorului nostru culese de el ? Scund de statură, un păr bogat şi ochi negri pătrunzători, cum numai în tablourile lui Tonitza se mai pot întîlni. Corul mixt al liceului nostru făcea parte din preocupările lui izvorîte din pasiune, nu dintr-o obligaţie şcolară. Era parcă o întrecere continuă între muzică şi sport, două domenii care nu numai că nu se exclud, ci, dimpotrivă, se combină, contribuind în mare măsură la desăvîrşirea personalităţii umane. Profesorul Lungu vorbea parcă cu ochii. Există un fel de comunicaţie interioară, a spiritului, a inimii, care se transmite exclusiv pe cale vizuală. Există un alfabet intim, nescris, care se transmite din priviri şi care descifrează taine ce nu se pot dezvălui pe calea undelor sonore. Profesorul Lungu era ca un magician, confundat cu muzica. El era parcă în întregime un material biologic de cea mai fină calitate, ţesut din cele mai diverse game muzicale. Trăia cu o nemărturisită intensitate în prezenţa melodiilor muzicale. Era parcă transpus într-o lume de vise, de contemplaţie interioară care înalţă spiritele alese pe culmi unde numai imaginaţia umană poate ajunge. Profesorul Lungu nu era numai un rapsod popular. Iubea cu aceeaşi putere de dăruire şi muzica cultă. Îmi amintesc cîte eforturi a depus ca să pregătească în cîteva zile cu corul elevilor, marşul din „Aida", pentru o serbare ce avea loc la „Ateneul Român". Profesorul Lungu nu căuta în rîndul elevilor viitoarele talente interpretative, el a militat numai să ne descopere laturile nevăzute, înălţătoare ale acestui imens domeniu al creaţiei umane care se cheamă muzica. La serbarea de 20 de ani de la data absolvirii a fost printre noi şi profesorul nostru de muzică.

Timpul modificase numai parţial culoarea părului. Strălucirea ochilor a rămas aceeaşi ca atunci cînd noi, copii fiind, îl priveam cu fascinaţie şi admiraţie — zîmbetul său permanent era ca o chemare, ca un îndemn de pătrundere în zonele de echilibru, de linişte şi frumuseţe umană.

Cînd aud uneori la emisiunile noastre de radio „alunelul" prelucrat de Nicolae Lungu îmi reapare involuntar şi instantaneu în imaginaţie figura luminată a profesorului care a contribuit mulţi ani prin activitatea sa neobosită la faima liceului din cartierul Griviţa.

MARIN RĂDOI

LA ORIZONT

Concursurile de admitere și examenele

OPINII ● OPINII ● OPINII

Se poate îmbunătăți modul de examinare orală

În cele ce urmează vom încerca să subliniem principalele neajunsuri ale felului în care decurg examenele de admitere (toate acestea fiind izvorîte din discuții avute cu diferiți candidați la examene de admitere, precum și cu diferiți profesori examinatori), din dorința de a căuta un sistem capabil de a-i supune pe elevi la probe egale în aceleași condiții, așa cum se face în majoritatea concursurilor.

Foarte binevenită ni se pare măsura prin care subiectele pentru lucrarea scrisă sînt unice pe întreaga țară. Dar ce putem spune despre actuala formă de examinare orală ? Aici găsim necesar să arătăm că această formă de examinare, cel puțin în cazul examenelor de admitere, nu este cea mai potrivită.

Aducem următoarele argumente în sprijinul acestei afirmații :

1. Cine poate să asigure, prin această examinare orală, că toate biletele au un același grad de dificultate ? Rezultă, deci, implicit că notarea elevilor se face cu note diferite pentru subiecte diferite. Împrejurarea ca un elev să „tragă un bilet mai ușor“ sau „mai greu“ poate să-l favorizeze, sau dimpotrivă.

2. Presupunînd chiar (deși aceasta este foarte greu de realizat) că profesorul examinator ține cont în verificare de dificultatea subiectelor biletelor și, deci, notează în conformitate cu aceasta, cine ne asigură că la comisii diferite de examinare ponderea biletelor este aceeași ?

3. Cine ar putea verifica ulterior (dacă acest lucru ar fi necesar, riguros) corespondența dintre gradul de redare a subiectelor la oral de un elev și nota acordată pentru aceasta ? Ce rămîne însă în urma unui examen oral ca document pentru notele acordate la această probă ? În cel mai bun caz, rămîn niște ciorne strînse de profesor, dar, cum este și firesc, acestea conțin numai atît cît elevul consideră că este necesar pentru sistematizarea ideilor sau cît îi permite timpul.

4. Deși cu o posibilitate de manifestare tot mai redusă, nu putem exclude eventualitatea unor recrudescențe ale subiectivității unor examinatori, fie într-un sens, fie în altul (favorizare sau exces de severitate).

Nu ne propunem aici altceva decît să reducem cît mai mult canalele prin care se poate strecura această subiectivitate.

1. Proba orală să se înlocuiască cu a doua probă, tot scrisă, alcătuită tot din subiecte unice pentru toată țara, sau să se dea o singură probă scrisă, bineînțeles tot unică, dar cu un grad de dificultate sporit. Se subînțelege că la obiectele unde era o singură probă (și aceasta era orală !) să rămînă o singură probă, dar scrisă.

2. Subiectele lucrărilor scrise să fie la toate obiectele de examen însoțite de punctajul acordat diferitelor părți din lucrare care vor servi drept ghid precis pentru notarea lucrărilor.

3. În cazul că s-ar ridica obiecții referitoare la faptul că elevii își expun mai bine subiectul vorbit (! ?), atunci rămînînd la această probă orală, să se redacteze bilete tip, și acestea unice, dotate cu punctajele acordate subiectelor conținute.

I. IVĂNESCU

Dialog viu, examinator — candidat

Așa cum sînt organizate, concursurile de admitere și examenul de bacalaureat — ne referim la limba și literatura română — nu reușesc să pună suficient în lumină individualitatea candidaților și nici să-i stimuleze în parcurgerea integrală a scrierilor indicate de programele școlare.

Deoarece la concursul de admitere în liceu s-au dat fie analize, fie sinteze, în predare accentul nu cade — de cele mai multe ori — pe discutarea și interpretarea nuanțată a diferitelor opere literare și pe acuratețea exprimării, ci pe așa-zisele analize și sinteze — multe din acestea circulă prin școli sub forma unor broșuri multiplicate prin dactilografiere — pe care unii elevi le memorează mecanic și le reproduc în fața comisiei de concurs.

Faptul că, alături de analize literare ale unor scrieri prevăzute în programele școlare, se prevăd și compuneri pe teme date, ilustrează o schimbare de concepție, care va da cu siguranță roade, determinîndu-i pe toți profesorii să stimuleze imaginația creatoare a elevilor, să le cultive respectul pentru operele marilor scriitori.

Dacă la examenul oral, în locul rudimentelor de analiză literară sau de caracterizare a unor personaje, li s-ar cere elevilor să discute un text literar — accesibil vîrstei și pregătirii lor — care poate fi sau nu în manuale, s-ar crea premisele originalității elevilor, prin ruperea de sub tirania manualelor, care nu trebuie să rămînă decît un instrument de lucru, capabil să permită școlarilor înțelegerea diferitelor lucrări pe care le studiază.

După părerea noastră, examenul de bacalaureat nu reușește să lumineze în suficientă măsură personalitatea candidaților. Atît timp cît subiectele la lucrările scrise sînt, de fapt, titlurile unor subcapitole din manual — **Dragostea și natura în opera lui Mihai Eminescu, Romanul istoric al lui Mihail Sadoveanu etc.**, — a căror cunoaștere, chiar aproximativă, asigură reușita la un asemenea examen, nu credem că se urmărește altceva decît aspectul informativ al pregătirii candidaților.

Să presupunem însă că la acest examen s-ar cere să se comenteze, să zicem, versurile argheziene : *Din bube, mucigaiuri și noroi, Iscat-am frumuseți și prețuri noi,* pe marginea cărora să-și pună în valoare lecturile din literatura română și străină, capacitatea de interpretare, bogăția și finețea vocabularului.

Cu toate protestele justificate ale elevilor și profesorilor, de ani de zile se menține o serioasă anomalie în desfășurarea concursului de admitere în învățămîntul superior. Deși elevii nu mai studiază limba română din clasa a VIII-a — să nu uităm nivelul la care pot fi predate cunoștințele de limbă în școala generală ! — la concursurile de admitere în învățămîntul superior filologic sînt obligați să susțină o probă de limba română, iar textele propuse spre analiză sînt astfel alese încît să cuprindă adevărate exerciții de virtuozitate.

În această situație, pentru a face față unor asemenea cerințe, cei mai mulți candidați se văd nevoiți să ia lecții particulare, fiind privilegiați cei care au posibilitatea să efectueze o pregătire suplimentară.

VASILE TEODORESCU

Din nou despre meditații și selecționarea elevilor în liceu

Problema meditațiilor și, în special, a meditațiilor prilejuite de pregătirea pentru examenele de admitere a fost în nenumărate rînduri dezbătută. Fenomenul (căci în ultima vreme a devenit un adevărat fenomen) își are originea în dorința firească a familiei de a-și ajuta copilul în preajma unor momente de efort deosebit sau în momentul cînd, din anumite cauze, au intervenit goluri în sistemul de cunoștințe predate la școală.

De la această dorință firească la „boala meditațiilor“ este însă un pas enorm. Cu toate că în prezentul an școlar au fost luate serioase măsuri, începînd cu reorganizarea orelor de consultație și meditații în școală, precizări în legătură cu cei ce pot acorda meditații și în ce condiții, se mai păstrează încă o întreagă faună de „meditatori“, mulți din ei cu calificări echivoce sau care nu au nici o tangență cu învățămîntul. În această galerie întîlnim persoane care pot pregăti „temeinic și garantat“ atît la matematici cît și la română, indivizi care „garantează intrarea“ sau care „garantează însușirea rapidă a materiei în 2-6 luni“, dar care în mod constant se eschivează de la oficializarea activității de meditator.

S-au luat în ultima vreme numeroase măsuri de îngrădire a acestei activități, de diminuare a efectelor ei nocive. Cred că ar fi timpul să se ia măsuri decisive împotriva acestei categorii care transformă o situație firească într-un mod de căpătuială necinstită — pretinzînd bani munciți pentru o activitate superficială și necalificată. Așa cum pentru a rămîne în învățămînt, după o anumită perioadă, este necesar să susții un examen de definitivat, așa cum pentru a fi traducător sau a conduce mașina este necesar să susții un examen, cred că ar fi absolut necesar să se organizeze un examen și pentru cei care vor primi autorizația de meditare a elevilor. Prin această măsură cred că s-ar face un serviciu învățămîntului și, în primul rînd, elevului și familiei acestuia.

În altă oridine de idei, aș dori să mă refer la examenul de admitere la liceele teoretice. Deși aparent se creează condiții egale tuturor elevilor, prin susținerea aceleiași lucrări scrise, totuși există o adevărată migrație de la un liceu la altul pînă în ultima zi, în funcție de numărul de candidați. Așa se face că un elev care are media 7 la liceul X este admis, iar colegul lui, care dă la liceul Y și are media 8, nu este admis. Pentru a înlătura această situație, cred că ar fi necesară centralizarea numărului de locuri la nivelul localității și admiterea în ordinea mediilor obținute, indiferent de locul în care s-a înscris candidatul, urmînd ca apoi să se facă repartizarea pe licee în funcție de domiciliu. Prin acest procedeu s-ar face o selecție reală, s-ar oferi condiții egale de concurs și, în același timp, s-ar evita situațiile existente de transport al unor elevi dintr-o parte a orașului unde locuiesc în cealaltă, sau dintr-o localitate în alta. (Excepție făcînd, bineînțeles, elevii care nu au liceu în localitatea respectivă.)

Prin aceste măsuri consider că s-ar crea condiții egale, echitabile pentru toți elevii și, în același timp, s-ar bara calea elevilor pregătiți insuficient de a ocupa locuri pe care nu le merită. Totodată aceste măsuri ar contribui la consolidarea și verificarea pe viu a principiilor etice ale societății noastre socialiste.

GABRIEL CHELARU

Cîteva cuvinte despre bacalaureat

În „Discurs despre proiect“ („Scînteia“, 12 aprilie a.c.), Mircea Malița arată — printre altele — că „Relevanța pe care a cîștigat-o conceptul de proiect în cultura modernă conține o puternică sugestie pentru procesul educațional“. Și — mai departe — „E fericit faptul că spunem pentru unele specialități proiectul de diplomă, dar e regretabil că nu spunem și proiectul de bacalaureat sau proiectul ciclului întîi“. Foarte adevărat. Spre deosebire de alte diplome (care sînt precedate de niște teste temeinice) bacalaureatului îi lipsește acest preludiu prospectiv. Se acordă adică absolventului de liceu o diplomă pe baza unor discuții — cu caracter recapitulativ — la numai trei discipline (o primă alegere, deci: cea oficială) și dintre acestea la alegerea candidatului: limba latină sau o limbă modernă, biologia sau istoria, chimia sau fizica...

Care sînt criteriile după care se fac aceste două rînduri de opțiuni, este greu de răspuns. Unde duce însă aceasta avem prilejul de ani de zile să constatăm. Constatăm adică o avalanșă de candidați în învățămîntul superior la unele discipline pentru care foarte mulți nu au nici o afinitate. Și pentru care n-au făcut nici o pregătire, nici specială, nici oarecare. Pe ce bază se încumetă aceștia „să-și încerce norocul ?“ Pe baza diplomei de bacalaureat. Care diplomă a devenit un fel de certificat-obligatoriu și gratuit — pentru orice absolvent de liceu capabil să răspundă de un 5, ca la orice examinare anuală.

Nu mai puțin edificator este și celălalt aspect: candidați cu note maxime obținute la bacalaureat abia reușesc să obțină aprecieri minimale (și uneori nici atît) la examenele de admitere în învățămîntul superior. Acuzația adusă universitarilor că aceștia cer candidaților „peste prevederile programei“ este — după părerea mea — o falsă problemă (chiar dacă, uneori, se mai întîmplă și așa). Esențialul este acesta: e regretabil că diploma de bacalaureat a devenit o frînă în formarea culturii generale a absolventului de liceu, întrucît, încă din anul I, liceanul se pregătește la cele trei discipline cerute la bacalaureat, celelalte fiind tratate ca niște „dexterități“.

Diploma de bacalaureat — fie că va fi sau nu precedată de un proiect de diplomă — va trebui să constituie o garanție că posesorul ei are dreptul, **dar și capacitatea**, să pășească pe treptele superioare ale învățămîntului, să posede adică acele facultăți „de imaginație, îndrăzneală, viziune, mînuire de cunoștințe, tenacitate, sociabilitate, calcul“, cum se exprimă tovarășul Mircea Malița despre „homo projectans“. Care virtuți nu vor putea fi confirmate — în viu la trei obiecte, și acelea de două ori „la alegere“.

FLORIN ANGHEL

Pedagogia comunicării

La verificarea cunoştinţelor nu rareori obţinem din partea tinerilor noştri interlocutori unele răspunsuri atît de neaşteptat de stupide încît etichetarea lor ca „perle“ exprimă, în fapt, amărăciune de sinistrat. Stupiditatea se referă nu numai la vicierea conţinutului informaţional, ci aparţine şi modului de a formula răspunsuri, nereuşitelor căutări de cuvinte care să îmbrace o idee, unor fraze contorsionate pînă la caricatură. Constatarea că, în general, elevii nu ştiu să se exprime corect şi frumos aparţine nu numai lui Raymond Ball (Pedagogie de la communication, Presses universitaires de France, Paris 1971). În căutarea vinovaţilor se merge în sistemul numărătorii inverse: universitatea acuză liceul, liceul arată cu degetul şcoala generală ! Pusă astfel problema ea pare simplificată pînă la denaturare.

Raymond Ball analizează problematic situaţia dificultăţilor de comunicare — orală şi scrisă — încadrînd-o într-o motivaţie mai largă, extradidactică şi didactică.

În ipostaza în care chiar unii dintre reputaţii oameni de cultură sînt în evident conflict cu ortografia, s-ar putea pune problema — de către elevii handicapaţi în performanţele lor şcolare de dificultăţile de comunicare scrisă mai ales — unor exigenţe ale şcolii fără corespondent exact în practica comunicării sociale.

Nu se poate nega faptul că mijloacele de masă afectează acurateţea comunicării. Acestea, prin capacitatea lor de sugestie şi prin rapacitatea lor, au instaurat un veritabil monopol asupra comunicaţiei societate-individ. Ele se adresează într-un aparent dialog unui interlocutor obiectivat şi anonimizat, căruia i se comunică, dar nu i se solicită replica: el nu poate interpela, direct şi imediat, micul ecran, difuzorul aparatului de radio, pagina de gazetă.

Pe de altă parte, expansiunea ştiinţei se asociază cu încifrarea pînă la codificare a mijloacelor ei de exprimare, formula sau simbolul luînd locul frazei, semnalul optic făcînd inutilă comunicarea verbală. În cazuri limită, în domeniul muzicii (uşoare mai ales) sau al artelor plastice, am recăzut la comunicări onomatopeice sau monosilabice, la expresii nonfigurative.

În tot acest timp elevul nostru este supus unui perseverent instructaj de frazare, de verbalizare, de a cărei reuşită nu ne declarăm însă pe deplin satisfăcuţi. Care ar fi remediul didactic ? Să-i punem pe elevi în situaţia de a vorbi şi de a scrie mai mult. Ca să vorbească mai mult trebuie să-i antrenăm la dialog, să le proiectăm un proces de învăţămînt în care ei să devină în mod constant interlocutori, să le creăm condiţii de a gîndi mai mult, independent, prin comunicare orală sau scrisă. Pentru toate acestea important e nu numai exerciţiul, ci şi mediul de comunicare, calitatea acestuia, pe care profesorul o relevă prin exemplul personal, mai ales profesorul de limbă, afirmă Raymond Ball. Dar nu numai acestea, adaug. Direcţiile de afirmare a pedagogiei comunicării sînt trei: cuvîntul rostit, întrebarea (adresată elevului sau profesorului de către elev), tăcerea — pauză în comunicare, sau caracteristică de ambianţă (linişte).

Comunicarea prin tăcere introduce o notă interesantă, cu ecou prelungit în cititorul cărţii. Prin tăcere — pauze în comunicare — profesorul accentuează idei, confirmă sau infirmă răspunsul elevului, se reinstalează ordinea în clasă. Pauzele nuanţează comunicarea, îi relevă capacitatea de a convinge şi de a impresiona. A şti să taci la timp, atît cît e necesar, într-o atitudine sugestivă, ridică comunicarea la treapta de artă.

Chiar dacă pe plan social am introdus şi alte genuri de comunicare va trebui să-i învăţăm, în continuare, pe elevi să vorbească frumos şi corect. E o necesitate asupra căreia nu putem aşterne tăcerea, pe care o comunicăm subliniind-o.

ROMEO DĂSCĂLESCU

Gînd pentru istoria neamului

Nici nu s-a stins încă zgomotul vorbelor ce străbăteau Bucureştiul, nici nu se estompase încă Eugen Barbu din atenţia generală, şi încă nu părăsise figura „Principelui“ somnul nostru, că o a doua ediţie a cărţii apăru. Dar cîtă nedreptate ! Aceleaşi ziare ce scriseseră săptămîni despre carte, aceleaşi minţi ce o judecaseră aceiaşi ochi ce o citiseră pagină cu pagină acum au uitat de existenţa ei. Au părăsit-o negîndind că se blamează ei înşişi, că prin fuga lor fac un pas spre ghilotina morală, că se aruncă în uitare. Căci orice nou născut trăieşte prin surpriza apariţiei sale, şi doar pe măsura trecerii timpului el va străluci sau va pieri, necăutat de nimeni. Reînnoirea apariţiei „Principelui“ obligă la gîndire ; cartea pătrunde în domeniul meditaţiei profunde, al gîndului nesupărat de zgomot, al chinului neîntrerupt în căutarea valorii. Ţesînd din umbră şi lumină o învăluitoare haină, vorbind de lucruri cunoscute nouă şi totuşi altele, cartea lui Eugen Barbu domină, insensibilă la gratuităţi, conştiinţa artistică a ultimilor ani. Străinul Principe nu este o persoană în sine, nu este un om născut de o singură mamă. Frămîntat în pumn, pămîntul, adună trăsăturile unei epoci, grea şi înspăimîntătoare vreme pentru români, cu oameni schingiuiţi şi vînzători de ţară. Palma de pămînt, credinţă şi lege pentru noi, ce a suportat atîtea răutăţi ale istoriei, a primit şi în acele timpuri oameni străini, veniţi de aiurea, din Fanar, plini de vicii şi doritori de galbeni. Fără credinţă, fără iubire, supţi de dorinţa averii, au îngheţat prin nevrednica lor viaţă inimile creştinilor. Şi greu va fi, foarte greu, să scrii ca în această carte, vorbind în limba vechilor cărţi româneşti, tipărite cu trudă în vreo chilie de mînăstire de călugări învăţaţi şi iubitori de carte, sau cu fraza simplă şi curată pe care o ştim noi, cei de acum.

El, Principele, străbate chinuit de nesomn Palatul. El ştie că va muri, cum atîţia alţii au fost ucişi înaintea sa ; ştie că timpul nu-l aşteaptă, că fiecare zi îl îndeamnă să adune şi mai mari averi. Străin, se ştie neiubit, şi în gesturi nebune, înfricoşat, eliberează poftele sale de cruzime. El, Principele, este sămînţa neroditoare a lucrului ce se pierde, este efemerul. Iar cei mulţi, cei ce săpau zidurile de sare a ocnelor, cei care ridicau frumoase flori din pămîntul muncit, îl primeau pe el ca pe unul ale cărui zile sînt numărate ; priveau în asuprirea lor agonia lui, căci ei sînt eternitatea, ceea ce a rămas şi ce rămîne mereu ; prin ei ne-am născut noi, cei care stringem în piept aerul proaspăt al Ţării.

CRISTIAN POPESCU

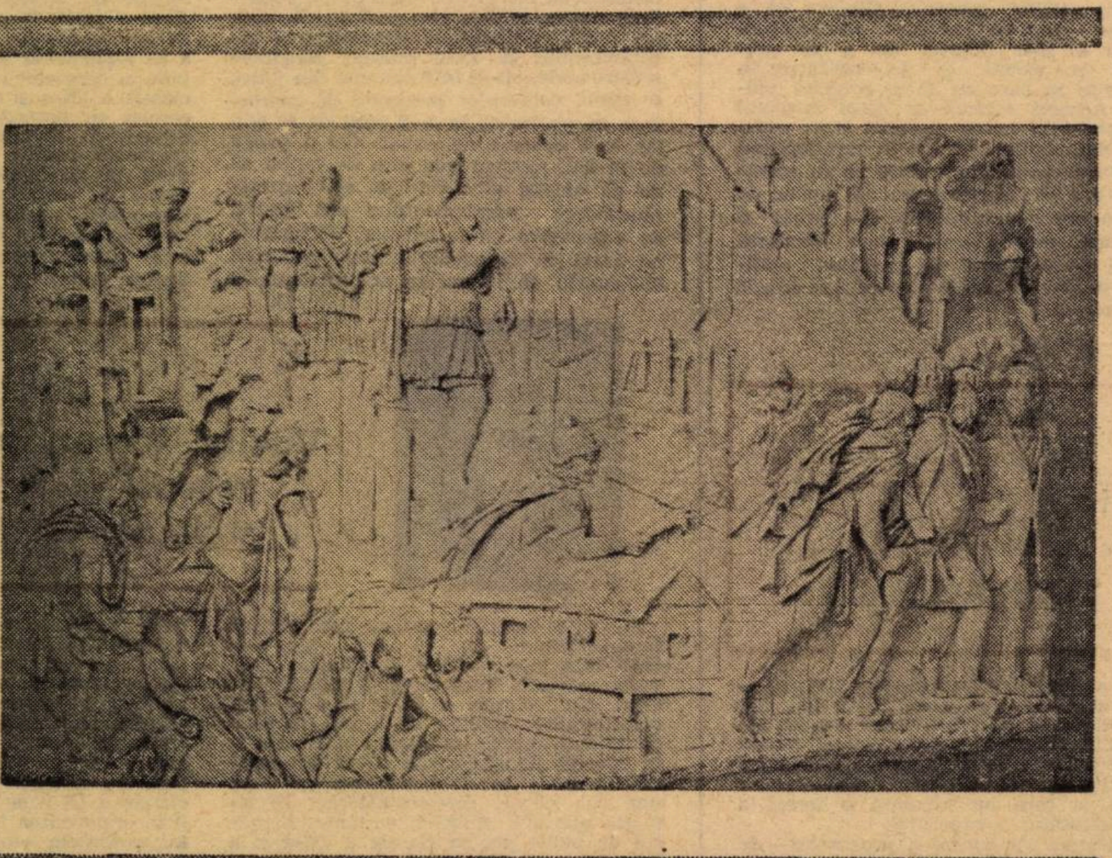

Traian vorbind trupelor — detaliu din Columna lui Traian

CUM CITIM

Bugetul timp

Există o artă a folosirii segmentelor mici de timp.

Se spune că un scriitor francez care avea o nevastă ce întîrzia totdeauna cu cîteva minute servirea mesei, s-a gîndit să scrie, în momentele de aşteptare, versuri. După ani, i-a oferit acesteia mai multe volume de meditaţii. Despre poetul Longfellow se povesteşte că ar fi tradus **Infernul** lui Dante timp de ani, doar în cele cîteva minute dinaintea luării cafelei.

Aceste exemple, printre multe altele, probează cît de rentabilă poate fi exploatarea intensivă a unei unităţi de timp, de obicei, neglijată: **minutul.** Cîte „ferestre“ sau „răgazuri“ de cinci sau mai multe minute folosim cu adevărat? Ne gîndim vreodată că perpetuate pe parcursul unui an acestea înseamnă tot atîtea pierderi ale unor rezerve de timp, cîteodată, imense ?

Mulţi gîndesc în felul următor: peste un sfert sau jumătate de oră am de făcut cutare lucru, de ce să mă mai apuc să citesc ori numai să răsfoiesc o carte? De obicei, aceştia fac parte din categoria acelora care au nevoie de „condiţii“, de „atmosferă de lucru“, de „dispoziţie“ sau, oriental vorbind, de „chef“. Sînt cei care se „încălzesc“ greu, care au nevoie de pregătiri deosebite şi care amînă mereu citirea unei cărţi în căutarea unei zile „speciale“ sau unei săptămîni cînd, naivă speranţă!, îşi închipuie că vor găsi timpul necesar începerii lecturii. Dacă îi vizitezi acasă îţi arată rafturile garnisite cu cărţile cumpărate în ultimele luni, dar pe care n-au apucat să le citească, şoptindu-ţi laitmotivul cunoscut: „N-am timp!“.

La drept vorbind, timp nu vor găsi niciodată, cum niciodată nu vor găsi întrunite toate condiţiile pe care şi le doresc. Viaţa contemporană, cu solicitările ei tot mai intense, a redus la minimum răgazul pentru desfătările lecturii. A trecut de mult vremea pe care cu atîta nostalgie o evoca Flaubert: „Ah! ces hommes du XVII-e siècle! Comme ils savaient le latin! Comme ils lisaient lentement!“

Dar să vedem ce se poate face într-o durată infimă, de cinci minute. Ei, bine, se poate consulta un catalog de editură, răsfoi o carte sau o revistă, se poate citi rezumatul unui articol ori un referat dintr-o publicaţie de referinţă, se poate parcurge tabla de materii a unui volum, copia un citat sau o schemă, consulta aparatul critic al unei monografii ştiinţifice ori redacta pe o fişă o notiţă bibliografică, şi cîte altele.

Iar dacă facem un calcul pe minute, zile şi ani, ajungem la rezultate şi mai interesante. Să admitem că micile şi aparent neobservabilele noastre pierderi de timp „mărunt“ dintr-o zi însumează 30 de minute (cea mai fericită dintre situaţii, desigur). În 30 de minute putem citi aproximativ 20 de pagini, deci pe an 28 de cărţi a cîte 250 de pagini fiecare ; în cinci ani 140 de cărţi, în zece ani...

Dar vă las pe dumneavoastră să socotiţi mai departe.

COSTACHE OLĂREANU

O importantă sarcină de partid

GENERALIZAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI DE 10 ANI

Ancheta noastră

Directivele Congresului al X-lea stabilesc un amplu program de perspectivă pentru pregătirea cadrelor necesare dezvoltării economiei socialiste a ţării, asigurind astfel orientarea şi cadrul de modernizare a învăţămîntului pe o lungă perioadă de timp. În realizarea programului stabilit, generalizarea învăţămîntului obligatoriu de 10 ani se înscrie ca o problemă de primă importanţă. Din 1969 — anul de debut în realizarea acestui principal obiectiv al dezvoltării învăţămîntului nostru şi pînă în prezent, — problema generalizării şcolii de 10 ani s-a înscris ca o permanenţă în preocupările Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului. S-au făcut eforturi în vederea transformării şcolii de 10 ani într-o şcoală care să asigure însuşirea de către elevi a unei culturi generale mai bogate şi a unei culturi tehnice, care să le favorizeze acestora integrarea socială şi profesională.

Pe această linie, a preocupărilor mai sus-amintite, se înscrie colocviul naţional pe tema: „Generalizarea învăţămîntului de 10 ani", organizat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului în zilele de 12 şi 13 mai a.c. la care au participat inspectori şcolari generali, cercetători ai Institutului central pentru perfecţionarea personalului didactic şi ai Institutului de cercetări pedagogice, membri ai catedrelor universitare şi directori de şcoli.

Analizînd unele dintre cele mai importante probleme cu care se confruntă în prezent învăţămîntul de 10 ani, discuţiile purtate cu acest prilej, au evidenţiat iniţiativele adoptate de inspectoratele şcolare judeţene în această problemă şi au conturat principalele măsuri, ce se impun a fi luate în anii şcolari următori în vederea încheierii generalizării, în condiţii optime, a învăţămîntului obligatoriu de 10 ani.

Cu acest prilej, redacţia revistei noastre a solicitat cîtorva dintre inspectorii şcolari judeţeni opiniile lor cu privire la măsurile concrete care se cer adoptate pentru încheierea cu succes a generalizării învăţămîntului de 10 ani în anul şcolar 1973—1974.

Elena Georgescu,
inspector şcolar general al judeţului BRAŞOV:

Anul şcolar, 1969—1970 a însemnat pentru şcoala românească debutul în realizarea acestui obiectiv principal înscris în Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. — generalizarea învăţămîntului obligatoriu de 10 ani. De-a lungul celor trei ani, Inspectoratul şcolar al judeţului Braşov a făcut eforturi pentru înfăptuirea la timp a acestei acţiuni. Există însă cîteva fenomene care, după părerea noastră, exercită o influenţă negativă asupra ritmului de generalizare a învăţămîntului de 10 ani. Astfel, mulţi părinţi care şi-au înscris copiii în clasa a IX-a şi a X-a a şcolii generale au sperat ca, pe baza examenelor de diferenţă, aceştia să intre în învăţămîntul liceal; dar numai 7 % din aceştia au reuşit la examenele de diferenţă. Şi mai mare a fost numărul acelor părinţi care au crezut că, paralel cu extinderea învăţămîntului obligatoriu de 10 ani, se va reorganiza şi învăţămîntul profesional, aşa încît absolvenţii clasei a X-a, după o scurtă şcolarizare profesională vor putea să-şi obţină calificarea dorită.

În vederea soluţionării acestor probleme şi a altora, pe care spaţiul nu ne permite să le ridicăm, noi socotim că este necesară micşorarea duratei învăţămîntului profesional, o punere de acord între prevederile Codului muncii şi Regulamentul şcolilor generale. Credem că e necesar să se acorde absolvenţilor clasei a X-a dreptul de a se prezenta la examenele de calificare în meseriile în care au făcut practică şcolară. Această măsură ar spori interesul lor pentru însuşirea meseriei şi ar recupera cheltuielile investite în învăţămîntul de 10 ani (avînd în vedere că în şcoala de 10 ani elevul prestează un număr de 520 de ore de practică fără a primi o calificare, iar un tînăr care urmează cursul de calificare de trei luni realizează numai 468 ore după care i se acordă calificarea).

Leon Hogiu,
inspector şcolar general al jud. BISTRIŢA-NĂSĂUD:

Pornind de la condiţiile geografice şi economice ale judeţului nostru, am socotit că cele mai potrivite căi prin care să asigurăm şcolarizarea unui număr cît mai mare de elevi ar fi următoarele: a) înfiinţarea claselor a IX-a în localităţile cu natalitate mare, în care am avut certitudinea menţinerii acestora cu proprii lor elevi, unităţi care reprezintă 84% din totalul şcolilor de 10 ani. b) gruparea elevilor în centrele de comună, asigurînd şcolarizarea lor prin transport în comun.

Anul şcolar viitor va marca un nou şi însemnat pas în cuprinderea în clasa a IX-a a absolvenţilor clasei a VIII-a, ajungîndu-se la un procent de 82%, iar în anul şcolar 1973/1974, generalizarea învăţămîntului de 10 ani în judeţul nostru se va încheia în linii mari, cuprinzînd aproximativ 98% din absolvenţii claselor a VIII-a, care nu urmează o formă a învăţămîntului postgeneral.

Încheierea cu succes a procesului de generalizare a învăţămîntului de 10 ani presupune următoarele măsuri: a) alocarea de fonduri din investiţiile centralizate pentru construirea de internate în mediul rural; b) elaborarea unor proiecte tip pentru internate în mediul rural cu o capacitate de circa 50 de locuri; c) sporirea numărului de burse pentru elevii care nu au şcoli de 10 ani în localitate; d) dotarea unor unităţi şcolare cu mijloace proprii de transport; e) studierea posibilităţilor de decalare a concursului de admitere în licee după absolvirea clasei a X-a; f) organizarea unor cursuri de scurtă durată (1—2 luni) pentru elevii clasei a X-a, care rămîn neintegraţi în clase compacte, în scopul încheierii cursului complet al şcolii de 10 ani, ca formă de sprijinire a învăţămîntului fără frecvenţă pentru aceşti elevi; g) corelarea Codului familiei cu Legea învăţămîntului în sensul ridicării limitei de vîrstă de căsătorie a fetelor de la 15 ani la 16 ani.

Petre Radu,
inspector şcolar general al judeţului TIMIŞ:

Avem un număr relativ mic de clase a IX-a (54) şi a X-a (28). Aceasta se explică prin faptul că gradul de industrializare a întregului judeţ şi, în mod deosebit, a unor centre ca Timişoara, Lugoj şi Jimbolia reprezintă focare de atracţie a forţei de muncă, fapt care determină ca o mare parte din absolvenţii clasei a VIII-a să urmeze cu prioritate şcoala profesională, ori să se califice la locul de muncă, fenomen ce ne apare obiectiv şi necesar. Din studiul de perspectivă efectuat de inspectoratul şcolar, reiese că în anul şcolar ce urmează, 1972—73, cuprinderea absolvenţilor clasei a VIII-a în una din formele de învăţămînt existente se va îmbunătăţi, ajungînd la un procentaj de circa 95 %, ceea ce practic înseamnă generalizarea şcolii de 10 ani. În realizarea generalizării, am avut în vedere specificul judeţului nostru şi am cuprins în egală măsură şi absolvenţii secţiilor cu limbile de predare ale naţionalităţilor conlocuitoare: germani, maghiari, sîrbi. În plus, am urmărit ca şcolile generale de 10 ani să fie create în localităţi în care există unităţi agricole de stat, cooperatiste, staţiuni de mecanizare a agriculturii, unităţi sau secţii ale industriei locale, care să permită elevilor condiţii optime necesare organizării şi desfăşurării practicii.

Mihai Dumitriu,
inspector şcolar general al judeţului BOTOŞANI:

Comparativ cu alte judeţe ale ţării, judeţul Botoşani avea în anul şcolar 1969—1970 o situaţie oarecum deosebită, în sensul că baza materială şi didactică nu era suficient dezvoltată şi consolidată, reţeaua şcolilor postgenerale slab dezvoltată precum şi un număr mare de cadre didactice necalificate; cursurile şcolare funcţionau în 75 săli închiriate, iar în oraşe indicele de folosinţă a sălilor de clasă era de 2,2. De asemenea, în peste 80% din şcoli nu existau laboratoare, iar cele existente erau slab dotate. Considerăm că ar fi necesar, avînd în vedere situaţia judeţului nostru, să primim fonduri din investiţii centralizate mai mari, destinate construirii de internate în mediul rural, iar numărul de burse pentru elevii din clasele a IX-a şi a X-a să fie de asemenea sporit. Posibilităţile de cuprindere în şcolile postgenerale din judeţul nostru sînt cu mult sub media pe ţară, reprezentînd doar un procent de 23%. De aici concluzia că, în judeţul Botoşani, reţeaua şcolilor profesionale şi a liceelor de specialitate trebuie diversificată, nu prin mărirea cifrelor de şcolarizare la şcolile existente, ci prin înfiinţarea de noi unităţi, unde elevii să fie şcolarizaţi şi pregătiţi, în scopul măririi posibilităţii de cuprindere în şcoli postgenerale a absolvenţilor clasei a VIII-a.

Maria Vicol,
inspector şcolar general al judeţului BACĂU:

În judeţul nostru, prin activitatea desfăşurată de colectivele didactice, cu sprijinul organelor locale de partid şi de stat, am reuşit să încheiem generalizarea învăţămîntului în toate oraşele, comunele subordonate, cît şi în 8 comune din judeţ. În restul comunelor procentul de cuprindere se realizează în 1—2 şcoli de 10 ani, iar în 8 comune nu există nici o şcoală de 10 ani, motivat mai ales de faptul că nu au existat efectivele de elevi corespunzătoare regulamentului sau spaţiul de şcolarizare strict necesar. Experienţa ne arată că în condiţiile învăţămîntului obligatoriu de 10 ani se amplifică unele greutăţi în şcolarizarea elevilor, determinate de factori obiectivi şi subiectivi. Fără a intra în probleme de conţinut, aş reţine atenţia asupra: necesităţii de a se reglementa limita maximă de vîrstă pînă la care elevii sînt obligaţi să urmeze clasele a IX-a şi a X-a la cursuri de zi, corelat cu prevederile Codului muncii; organizării învăţămîntului seral şi fără frecvenţă pentru elevii care sînt încadraţi în producţie sau care depăşesc vîrsta de şcolarizare obligatorie la zi, dezvoltării reţelei de şcoli speciale şi case de copii ca şi modificarea normativelor care reglementează cuprinderea în aceste unităţi a copiilor.

Vasile Romanescu,
inspector şcolar general al judeţului GORJ:

Pentru a îndeplini sarcina generalizării învăţămîntului de 10 ani pînă în 1973—1974, este necesar să aplicăm două variante: atît micşorarea numărului de elevi din clasele a IX-a şi a X-a şi transformarea şcolilor de 8 ani în şcoli de 10 ani, cît şi înfiinţarea unor centre în care să fie şcolarizaţi elevii din localităţile, unde numărul acestora pe clase este sub cifrele corespunzătoare. În situaţia aplicării ambelor variante, numărul de burse pentru clasele a IX-a şi a X-a poate fi scăzut, şi astfel numeroşi elevi pot fi şcolarizaţi, fără să fie nevoie de amenajări şi construcţii suplimentare, precum şi de personal administrativ şi de serviciu în plus. Următoarele măsuri ar duce, după opinia noastră, la grăbirea generalizării învăţămîntului de 10 ani: înscrierea în învăţămîntul profesional fără examen de admitere a celor care au absolvit 10 clase, pînă ce se va putea asigura reducerea perioadei de şcolarizare în această formă de învăţămînt; distribuirea burselor încă din luna august, pentru a asigura şcolarizarea elevilor din clasele a IX-a şi a X-a în alte localităţi. Prin organizarea învăţămîntului de 10 ani în variantele amintite, în judeţul Gorj în anul şcolar 1973—1974, procentul de cuprindere în clasele a IX-a şi a X-a a absolvenţilor clasei a VIII-a va trece de 90 %.

CORNELIA GÎRMACEA

Caracterul metodico-ştiinţific al lucrărilor de gradul I

Legislaţia în vigoare prevede ca lucrările pentru obţinerea gradului I în învăţămînt să aibă **un caracter metodico-ştiinţific.** Aceasta implică o acţiune de investigare într-un anume domeniu ştiinţific, valorificată în practica la catedră şi impune un efort creator, căci profesorul nu este numai pedagog, ci şi un factor de îmbogăţire şi interpretare a datelor ştiinţei. Înseşi sarcinile strict pedagogice solicită o clasificare a cunoştinţelor, o întregire permanentă a lor prin efort personal, o punere de acord a datelor ştiinţifice cu cerinţele fundamentale ale învăţământului, cu obiectivele esenţiale ale formării tineretului pentru viaţă. Munca de asimilare şi de transmitere, pe de o parte, şi aceea de cercetare, pe de altă parte nu numai că nu se exclud una pe alta, ci, dimpotrivă, se întregesc reciproc, se armonizează în chip fericit în actualitatea profesională. Faţă de ştiinţa ca atare, profesorul are un rol activ de discernere şi selectare, de depăşire prin completare şi interpretare, după cum un rol tot atît de activ are îndeosebi faţă de metodele de transmitere a ştiinţei prin perfecţionare continuă a căilor de comunicare a datelor ştiinţifice. Axa de ordonare a întregului material al unei lucrări pentru obţinerea gradului I constă tocmai în îmbinarea armonioasă, organică a activităţii de cercetare în problemele de specialitate cu cercetarea în domeniul pedagogiei predării obiectului respectiv.

Ultimii ani au evidenţiat faptul că, în învăţămîntul de cultură generală există, sub acest raport, o adevărată efervescenţă în rîndurile cadrelor didactice, o continuă căutare de noi căi pentru modernizarea învăţămîntului. Multe dintre lucrările prezentate pentru obţinerea gradului I demonstrează marile resurse de care dispune corpul didactic din învăţămîntul de cultură generală în elaborarea lucrărilor de cercetare ştiinţifică şi metodică. Citind astfel de lucrări, am constatat însă, că uneori unii profesori de limbă şi literatură română, ignorînd prevederile Statutului personalului didactic, aleg, ca teme, fie activitatea literară a unor scriitori minori, de interes strict local, care nu prezintă interes pentru învăţămînt, fie teme mult prea largi (Evoluţia limbii române literare de la orgină pînă în secolul XX, Evoluţia nuvelei în literatura română, Tipul arivistului în literatura română şi universală etc.), care duc, inevitabil, la prolixitate şi utilizarea aidoma a unor fragmente din diverse publicaţii, fie teme ca Nuvelele lui I. Slavici, Teatrul lui V. Alecsandri, Poezia lui O. Goga etc., în limitele cărora este greu să se depăşească stadiul actual al lucrărilor de specialitate.

În numărul 7 al revistei „Colocvii" din 1970 au fost publicate unele teme orientative pentru elaborarea lucrărilor de gradul I. Revăzute şi adăugite, aceste teme au fost retipărite în **„Limbă şi literatură"**, revista Societăţii de ştiinţe filologice din R.S.R., seria nouă, nr. 1/1972. Dintre acestea se pot selecta unele teme pentru lucrările de gradul I, care deschid perspectiva unor cercetări complexe, pentru a conferi respectivelor lucrări caracterul metodico-ştiinţific. Bunăoară, cîteva dintre temele anunţate: Nivelul şi tehnica analizei în diversele situaţii în care literatura se constituie ca obiect de învăţămînt: Analiza literară şcolară în perspectiva tendinţelor criticii şi teoriei literare actuale; Posibilităţi de evitare a stereotipiei procesului de analiză a unei opere literare — structura analizei în funcţie de textul supus interpretării; Virtuţi şi limite ale mijloacelor tehnice audio-vizuale moderne în predarea literaturii; Educaţia estetică a elevilor prin predarea marilor noştri clasici; Dezvoltarea aptitudinilor creatoare la elevi prin predarea literaturii române; Tehnica şi funcţia didactică a diverselor exerciţii de limbă; Metodica formării deprinderilor ortografice şi ortoepice; Educaţia gîndirii elevilor prin studiul limbii materne; Dificultăţi în predarea flexiunii nominale — posibilităţi de rezolvare în procesul instructiv; Aspecte stilistice ale diverselor compartimente ale limbii — posibilităţi de abordare în practica predării etc.

Alegerea temei constituie, după opinia noastră, un moment esenţial în acţiunea de elaborare a lucrării. Ar fi util, ca, încă de la alegerea ei, candidaţii să consulte catedrele de specialitate de la Institutul central de perfecţionare a personalului didactic din Bucureşti sau de la filialele acestuia. Concentrarea asupra subiectului propus, excluderea elementelor inutile sau secundare, urmărirea cu stricteţe a dezvoltării laturilor esenţiale ale problemei abordate ar fi unele din coordonatele majore ale orientării în elaborarea lucrărilor.

Pornind tot de la constatările pe care ni le-au prilejuit lucrările prezentate în ultimii ani, am recomanda evitarea unor prezentări de sinteză, simpliste, pe baza unora din cerinţele existente, care, adeseori, nu se îndepărtează, ca sistem de lucru şi mod de prezentare, de unele obişnuite compoziţii şcolare pe teme ca: Nuvelele lui Al. Sahia, Poezia patriotică a lui V. Alecsandri etc. Dacă ar fi să semnalăm partea cea mai discutabilă a multor lucrări de acest fel, ar fi absenţa totală a laturii metodice sau tratarea formală a implicaţiilor de acest gen, în cîteva fraze introductive sau de încheiere.

Lucrarea trebuie să constituie un tot organic, ambele laturi ale ei — metodică şi ştiinţifică — să se împletească, să se explice şi să se condiţioneze reciproc; să reflecte puterea de cercetare în domeniul specialităţii şi acela al pedagogiei obiectului de învăţămînt, să reliefeze **atitudinea activă a profesorului — ca specialist şi ca dascăl.** Implicaţiile metodice necesită o fundamentare ştiinţifică modernă, depăşindu-se unghiurile unui empirism mărunt, ale unei experienţe locale, stereotipe.

Lucrarea trebuie să reflecte un proces îndelungat şi continuu laborios de cercetare, o experienţă bogată la catedră, mereu împrospătată cu elementele noi ce apar în domeniul obiectului predat. Un om de ştiinţă spunea odată că, după treizeci de ani de căutare şi analiză, îşi poate permite o singură oră de sinteză. Ar fi un îndreptar pentru oricine se angajează să sintetizeze într-o lucrare, fie de gradul I în învăţămînt sau pentru alte scopuri, rezultatele unei cercetări ştiinţifice sau ale unei experienţe profesionale.

AL. BOJIN

INIŢIEREA PSIHOLOGICĂ A VIITORILOR PROFESORI

Realizări — carenţe — propuneri

La consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-educative din iulie 1971, tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia că: „Toţi profesorii, toţi învăţătorii trebuie să fie specialişti şi educatori" şi că „nu se poate separa procesul de predare a cunoştinţelor de întregul proces educativ".

Caracterul apodictic al ideilor de mai sus apare cu evidenţă, căci viaţa însăşi le-a confirmat şi le-a demonstrat. Aşa se explică şi faptul că, la scurt timp, s-a şi trecut la traducerea lor în practică, una din modalităţile de traducere fiind şi înfiinţarea, în toamna anului 1971, a Seminariilor pedagogice universitare, instituţii menite să asigure pregătirea pedagogică a viitorilor profesori, pregătire deficitară în vechiul sistem de organizare a universităţilor. În actul normativ de creare a acestor seminare este prevăzută atît pregătirea teoretică a viitorilor absolvenţi, prin predarea cursurilor de psihologie, pedagogie şi metodica specialităţii, cît şi pregătirea practică, în cadrul practicii pedagogice.

Pasul este important şi merită a fi subliniat, căci prin el şcoala noastră superioară s-a apropiat şi mai mult de viaţă, de practică.

Fiind însă un pas de început, el nu este lipsit de o anumită şovăială specifică începuturilor. In cele ce urmează ne vom opri asupra cîtorva din carenţele care mai dăinuie în pregătirea psihologică şi în noul sistem; în acelaşi timp, vom sugera şi cîteva măsuri care ar putea duce la ameliorarea dorită şi necesar obiectivă: pregătirea temeinică psihologică a viitorilor profesori.

Psihologul elveţian Jean Piaget în lucrarea — de curînd tradusă în româneşte — „Psihologie şi pedagogie", în capitolul al VIII-lea privitor la formarea profesorilor afirmă că „problema formării profesorilor este problema-cheie, de a cărei rezolvare depinde soluţionarea tuturor chestiunilor..." (p. 111) şi că „cele mai frumoase reforme vor eşua imediat dacă nu au la dispoziţie, profesori de calitate satisfăcătoare şi în număr suficient" (p. 110).

Ce s-a realizat la noi în această privinţă?

Introducerea unui curs de psihologie. Este un lucru valoros, un pas important căci vechile planuri de învăţămînt ale universităţilor nu aveau prevăzut un asemenea curs; iar cînd era „structurat" în planul vreunei facultăţi, se avea grijă să poarte menţiunea „facultativ"! Cu un asemenea „statut" era firesc ca acest curs să-şi găsească loc în orar... pe la sfîrşitul zilei sau săptămînii şi să fie frecventat de 4—5 studenţi.

Într-o recentă anchetă făcută în rîndul cadrelor didactice din judeţul Timiş (vezi „Tribuna şcolii" nr. 44 din 15 aprilie a.c.), la întrebarea „Ce propuneţi pentru o mai temeinică pregătire a viitorului profesor pe băncile facultăţii?" 80 la sută din cei anchetaţi au afirmat că i-ar fi necesară o mai temeinică pregătire psihologică. Procentul este prea semnificativ pentru a mai necesita comentarii!

Prin introducerea unui curs de un semestru (două ore pe săptămînă) s-a realizat ceva în acest sens. Şi acest ceva este mai mult decît nimic!

Dar ne întrebăm: cu ce se vor alege studenţii care audiază acest curs în care — conform planului — se predau cunoştinţe de psihologie generală şi cunoştinţe de psihologia copilului? (căci aceasta este denumirea cursului în plan). Aşadar, într-un singur semestru se vor preda două discipline în cadrul aceluiaşi curs! O asemenea „îngemănare" şi o asemenea „comprimare" duce, în mod inevitabil, la superficialitate, oricare ar fi măiestria aceluia care-l predă.

La această dificultate se adaugă încă una: cursul nu are prevăzut seminar. Şi cîte nu ar fi de discutat şi adîncit la un asemenea seminar! Apoi, un asemenea curs ar necesita în mod imperios nişte lucrări practice în şcoli, privitoare la studiul individualităţii elevilor, orientarea şcolară şi profesională, analiza psihologică a unor cazuri speciale etc. Aşa cum este conceput însă, cursul abia reuşeşte să treacă în revistă cunoştinţele de psihologie generală şi să schiţeze un profil psihologic, destul de palid, al preadolescenţei şi al adolescenţei. Aceasta la modul teoretic, cu apel la amintiri (studenţii nu au prevăzute ore de practică psihologică). Problema studiului individualităţii elevului, ca şi orientarea şcolară şi profesională a elevilor sînt de asemenea tratate teoretic în cîte două ore fiecare (cu sacrificarea altor capitole din curs). Predat în asemenea condiţii de timp, nu e de mirare că atunci cînd, studenţii care-l audiază, sînt puşi în situaţia de a întocmi fişa psihopedagogică a unui elev să o completeze fie mecanic, fie să simtă nevoia unui „instructaj" special privitor la modul de întocmire a ei. Şi mai puţin edificaţi sînt atunci cînd sînt puşi apoi ca profesori să rezolve probleme legate de orientarea şcolară şi profesională a elevilor. Ce ştiu asemenea profesori despre psihodiagnostic, despre modul de investigare a intereselor, aptitudinilor sau aspiraţiilor elevilor? Nu ştiu nimic sau aproape nimic căci nu au avut cînd şi unde afla despre aceste lucruri. Într-un curs cu dublu profil şi cu numai două ore, într-un singur semestru?

Şi totuşi, şcoala în care vor lucra şi prin ea viaţa le vor cere rezolvarea acestor probleme. Iar ei se vor vedea în situaţia de a le rezolva în mod empiric, sau de a începe o activitate de autodidacţi... postuniversitari într-un domeniu în care universitatea avea obligaţia să-i pregătească.

Pentru a ieşi din acest impas şi pentru a elimina aceste carenţe din pregătirea psihologică a viitorilor profesori ne îngăduim să punctăm cîteva soluţii:

— cursul de psihologie să se predea un an întreg (două semestre), după cum urmează: un semestru să se predea psihologia copilului (preadolescentului, adolescentului), iar în semestrul următor să se predea psihologia pedagogică:

— să fie urmat de ore de seminar care ar putea fi divizate în: a) seminarii teoretice şi b) seminarii practice (studiu psihologic în şcolile de practică); utilizarea acestora să rămînă la dispoziţia cadrului didactic care le va planifica în funcţie de natura şi conţinutul temei de seminarizat (cele cu caracter practic se vor desfăşura în şcoli sub forma unor investigaţii psihologice);

— prezentarea studentului la examen să fie condiţionată de un anumit număr de lucrări practice pe care să le efectueze (2—3);

— problema predării cursului de psihologie (şi a seminarului aferent) să fie analizată şi rezolvată într-o viziune unitară, de ansamblu a sistemului de pregătire a viitorului profesor, pregătire care să includă următoarele aspecte: psihologic, pedagogic, metodic, sociologic (ştiut fiind că toate aceste discipline concură la temeinica lui pregătire).

Apreciat astfel, din punctul de vedere al rolului său, a aportului său de formarea profilului viitorului educator, sîntem convinşi că acest curs îşi va dobîndi locul şi statutul pe care-l merită în sistemul de pregătire a specialistului pentru cea mai delicată şi cea mai importantă problemă: formarea conştiinţei.

ION DRĂGAN

Dincolo de firmament

DESCOPERIRI ASTROFIZICE EXCEPŢIONALE

- Forţa de pătrundere a radioastronomiei
- Energiile inimaginabile din spaţiul cosmic
- Cînd universul intră în orbita lui Marte
- Ce spune laboratorul extraterestru despre viaţă

Ultimii zece ani s-au caracterizat printr-o explozie de descoperiri neaşteptate în domeniul astronomiei, astrofizicii şi cercetării spaţiale. Dacă cercetarea spaţială cu rachete şi sateliţi artificiali, a Lunii, a planetelor Marte şi Venus, a Soarelui şi a lumii siderale, a fost îndeosebi popularizată în presă şi la televiziune, nu acelaşi lucru se poate spune despre cercetarea astrofizică, în special pe baze de radioastronomie, a cărei importanţă excepţională a fost oarecum trecută cu vederea. Totuşi în aceste domenii s-au făcut descoperiri deosebit de importante care pot avea repercusiuni revoluţionare în ştiinţă, de la cunoaşterea fundamentală a structurii materiei, la aceea a originii vieţii.

Legile materiei la o scară foarte mare, acea a Megacosmosului, de sute de milioane şi miliarde de ani lumină, structura şi evoluţia Universului, considerat ca un tot, nu pot fi dezvăluite decît de cercetarea astrofizică. Numai radioastronomia ne permite să ajungem în spaţiu la distanţe de zece miliarde ani lumină şi să sondăm trecutul Universului la epoci tot atît de îndepărtate.

Recent cosmologia, precum se ştie acea ramură a astrofizicii care se ocupă cu structura şi evoluţia Universului, a căpătat un mare avînt datorită descoperirii quasarilor şi a reacţiei radio-centrimetrice izotrope. Quasarii, descoperiţi în anul 1961, sînt radiosurse cereşti, cu aspect punctual, asemănătoare Stelelor, deşi sînt obiecte extragalactice puternic emiţătoare de radiounde. Emisiunea lor de energie este considerabilă, de sute de ori mai mare decît a celor mai luminoase galaxii. Datorită marii lor luminozităţi şi emisiuni puternice de radiounde, quasarii sînt corpurile cele mai îndepărtate din Univers pe care le putem observa.

În anul 1929, E. Hubble a descoperit legea care îi poartă numele şi care exprimă expansiunea Universului : deplasarea spre roşu a liniilor spectrale din spectrul galaxiilor creşte proporţional cu distanţa. După fenomenul Doppler, deplasarea spre roşu, $\Delta\lambda$ este proporţională cu viteza de îndepărtare de noi a galaxiei ($\frac{\Delta\lambda}{\lambda} = \frac{v}{c}$ în care v=viteza de îndepărtare şi c= viteza luminii). Or, la quasari se observă deplasări spre roşu foarte mari. La ora actuală cea mai mare deplasare de acest gen ce s-a observat este $\frac{\Delta\lambda}{\lambda} = 2{,}9$. Linii spectrale din regiunea ultravioletă a spectrului sînt deplasate în regiunea verde a lui ! Calculată prin formula clasică Doppler ar duce la o viteză de îndepărtare aproape de 3 ori mai mare decît a luminii, ceea ce este absurd. Trebuie să utilizăm formula Doppler relativistă pentru care viteza limită este viteza luminii şi care dă în acest caz o viteză de 0,87 din viteza luminii ! Oare nu intervin devieri de la legea Hubble la deplasări spre roşu atît de mari ? Numărătoarele de quasari şi de radiogalaxii, după intensitatea fluxului de radiounde primit de la ele, nu se pot interpreta decît într-o schemă evolutivă a Universului : în trecutul îndepărtat, densitatea pe unitatea de volum a spaţiului, a quasarilor şi a radiogalaxiilor, sau strălucirea lor (sau chiar ambele împreună) erau mult mai mari decît cele actuale.

Universul trebuie să fi avut în trecut o stare supradensă. Quasarii ne dau posibilitatea unei sondări în trecutul îndepărtat al Metagalaxiei, cu zece miliarde de ani în urmă. Faptul că îi putem observa la distanţe atît de mari ne permite să putem alege dintre diferite „modele de univers", a căror comportare se deosebeşte între ele la astfel de distanţe. Astfel vor exista unele devieri de la legea Hubble oferite după modelele cosmologice utilizate, iar quasarii ne-ar putea ajuta la alegerea modelului cel mai bun.

O confirmare adusă concluziilor trase din numărătorile de quasari şi radiogalaxii a venit dintr-un alt domeniu, prin descoperirea radiaţiei radio-centimetrice izotrope, în anul 1965. Încercîndu-se să se amelioreze recepţia semnalelor radio a sateliţilor artificiali, doi cercetători americani, A. Penzias şi R. Willson, au descoperit o radiaţie radio-centimetrică, venind cu aceeaşi intensitate din toate direcţiile spaţiului, radiaţie corespunzătoare aceleia a unui radiator perfect („corp negru") la temperatura de 3° K. Aceasta este o radiaţie remanentă a unei radiaţii primordiale a Universului, cînd acesta avea o densitate considerabilă, o rază foarte mică şi o temperatură de miliarde de grade. Universul extinzîndu-se, temperatura radiaţiei a scăzut, ajungînd la cele 3° K actuale. Faptul că Universul a avut cîndva o densitate şi o temperatură foarte mare, chiar o singularitate originară, este după cei mai mulţi astronomi confirmat de descoperirea acestei radiaţii. Consideraţii teoretice generale, bazate pe existenţa acestei radiaţii, confirmă aceste concluzii. Universul a trecut cel puţin o dată în trecut, acum circa $1\ 1/2 \times 10^{10}$ ani printr-o stare supradensă. Radiaţia radio-centimetrică izotropă ne duce la cea mai îndepărtată epocă observabilă a Universului, mai îndepărtată chiar decît aceea înfăţişată de quasari, înainte ca aceştia să fi luat fiinţă. Cînd densitatea Universului ar fi fost comparabilă cu a nucleonilor, de 10^{15} g/cm^3 (un cm^3 ar cîntări un milion de miliarde de grame), întregul Univers ar fi intrat în orbita lui Marte !

Aceasta nu-i o simplă ipoteză fantezistă,, deoarece corpuri cereşti de această densitate au fost descoperite în 1968. Sînt aşa-numiţii pulsari, dsecoperiţi tot cu radio-telescoape. Ei sînt radiosurse punctuale, dar din galaxia noastră, emiţînd ritmic radiounde cu perioade scurte, de la 0,03 la 3 sec. Avem de-a face cu stele neutronice, formate în cea mai mare parte din neutroni. De 10—30 km rază, ele au densitatea de 10^{14} — 10^{15} g/cm^3, neutronii nerespingîndu-se între ei şi putînd fi înghesuiţi atît de strîns ca să fie chiar în contact reciproc. Regiuni ale acestor stele emit radiounde care se întîlnesc periodic, ca razele unui far, din cauza rapidei lor rotaţii. Forţa centrifugă considerabilă datorită rotaţiei rapide limitează raza acestor stele la maximum cîteva zeci de kilometri. Intensitatea forţei gravitaţiei pe suprafaţa lor este de mii de miliarde de ori mai mare decît aceea de pe suprafaţa Pămîntului ! Astfel de stele sînt resturile centrale ale unor aştri care au explodat în cataclisme cereşti numite supernove, părţile externe fiind aruncate în spaţiu, iar cele centrale, lipsite de surse de energie termonucleare, prăbuşindu-se asupra lor înşile (colaps gravitaţional) şi ajungînd la astfel de densităţi considerabile. Energia degajată în colapsul gravitaţional poate întrece cu mult pe aceea din reacţiile termonucleare. Se pare că imensa energie degajată de quasari, care poate atinge 10^{62} — 10^{63} ergi (în existenţa sa de pînă acum Soarele a emis circa 10^{50} ergi), nu s-ar putea explica decît prin colapsul gravitaţional al unor mase considerabile. Astfel problema sursei energiei quasarilor este la ora actuală tot atît de acută ca acum 30 de ani aceea a originii energiei Soarelui şi Stelelor, care a dus la descoperirea energiei atomice termonucleare.

Quasarii şi pulsarii pun fizicii teoretice probleme foarte grele privind structura însăşi a nucleonilor şi cunoaşterea stării materiei în condiţii extreme, de foarte mari densităţi. Laboratorul Universului în care sînt realizate temperaturi, densităţi, presiuni, energii, forţe gravitaţionale şi cîmpuri magnetice considerabile, de nerealizat în nici un laborator terestru, pot să fie folosite de fizicieni spre a cunoaşte materia în ceea ce are mai ascuns. Dacă în trecut astrofizica era numai tributara fizicii în cercetarea aştrilor, acum ea a devenit frontul ei înaintat. De la astrofizică fizicienii aşteaptă lămurirea unor probleme fundamentale privind materia, pentru care laboratoarele lor nu mai sînt suficiente.

În ultimii ani, tot cu ajutorul radio-telescoapelor, s-au descoperit în domeniul undelor centrimetrice emisiuni radio datorită unor molecule, de la oxidril şi vapori de apă, la molecule organice complexe ca formaldehidă, cianoacetilenă, alcool metilic etc. şi chiar compuşi organici conţinînd şi sulf. Descoperirea este extrem de importantă şi dovedeşte că în spaţiul cosmic s-au putut sintetiza abiogen primele molecule care stau la baza vieţii. Mai mult ca atît, în meteoriţii recent căzuţi, ca acela din Murchinson (Australia) s-au găsit 6 din cei 20 de aminoacizi care se află în componenţa celulelor vii. Aceşti aminoacizi, molecule organice complexe, s-au format abiogen. Astfel, pe suprafaţa planetelor, în momentul apariţiei vieţii, cărămizile ei constitutive erau de mult sintetizate. Faptul că moleculele organice sînt întîlnite în multe regiuni ale Galaxiei, arată că şi **condiţiile premergătoare apariţiei vieţii se repetă în multe puncte ale cosmosului şi că viaţa nu poate fi limitată numai la planeta noastră.**

Cele amintite mai sus nu sînt decît cîteva din descoperirile excepţionale din ultimii ani ale astrofizicii. Mai sînt alte numeroase de care nu s-a pomenit. Rachete şi sateliţi artificiali, trimişi dincolo de atmosfera terestră, au descoperit aştri enigmatici luminînd în raze X, raze infraroşii, sau în ultraviolet. Soarele şi sistemul solar, Luna în special, au dezvăluit multe din tainele lor sateliţilor, rachetelor cosmice, sau chiar expediţiilor de astronauţi, ca în cazul Lunii. Cunoaşterea tot mai amănunţită a Lunii şi a planetelor a adus noi date extrem de importante pentru rezolvarea problemei cosmologice, a originii Lunii, Pămîntului, sistemului solar. Pe suprafaţa Lunii, în absenţa aerului, apei, a cataclismelor geologice, s-au prezentat aproape neschimbate numeroase roci şi formaţii datînd de la momentul formării satelitului nostru. Acestea ne aduc informaţii nepreţuite pentru reconstruirea acelor procese originare cărora li se datorează formarea Lunii.

Puţine ştiinţe au progresat atît de spectaculos în ultima decadă ca astronomia şi mai puţine au deschis orizonturi atît de vaste minţii noastre avide de cunoaştere şi de înţelegere a proceselor grandioase din Univers.

CALIN POPOVICI

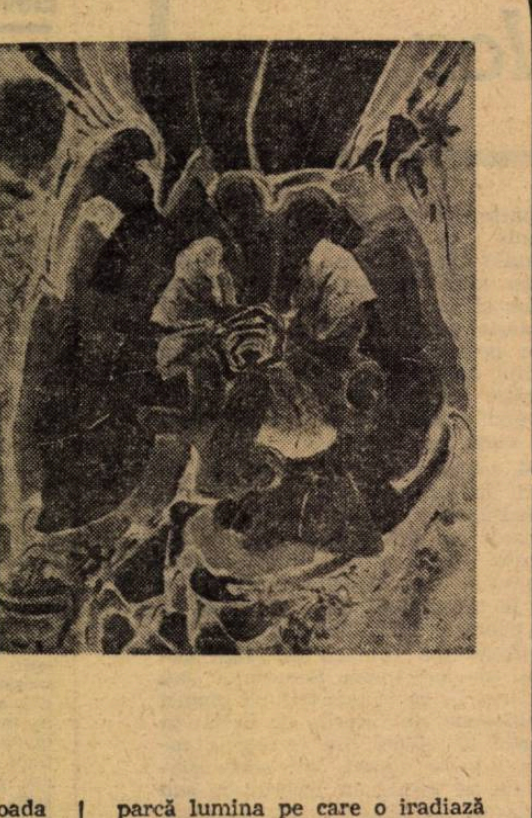

ION GHEORGHIU

De mai mulţi ani, în perioada construcţiei socialiste, picturile, ca şi alte lucrări de artă au devenit un spectacol permanent, care se impune deopotrivă privirilor noastre în expoziţiile organizate de către Uniunea artiştilor plastici la diferite perioade şi cu diferite prilejuri, expoziţiile personale ale creatorilor, în interioarele imobilelor unor instituţii, organizaţii, întreprinderi. Remarc, cu deosebită satisfacţie, creşterea interesului unui număr tot mai mare de persoane faţă de asemenea lucrări, pentru decorarea locuinţelor.

Pentru meşterii, creatorii acestor valori, dragostea şi aprecierea admirativă a publicului constituie respectul cel mai de preţ ce li se acordă, îi stimulează şi îi angajează, totodată.

Un moment important, de înaltă preţuire a muncii şi creaţiei acestor făuritori de artă, îl constituie acordarea de către partid şi stat, prin Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste şi U.A.P., a unor titluri, distincţii, cît şi a premiilor anuale.

Ziarele de săptămîna trecută au publicat lista premiilor acordate pentru anul 1971. Marele premiu al U.A.P. a fost acordat pictorului **Ion Gheorghiu** pentru întreaga sa activitate şi a creaţiei sale ascendente, ce a putut fi admirată în lucrările expuse cu ocazia expoziţiilor organizate de către U.A.P., cît şi la expoziţiile personale. De aprecieri remarcabile s-a bucurat şi în străinătate, unde a avut expoziţii personale sau în colectiv.

În faţa tablourilor acestui maestru, remarci o identitate picturală proprie, sigur pe ceea ce creează, avînd ca suport exerciţiul, meditaţia şi efortul continuu.

Pictorul pregăteşte culoarea cu minuţiozitate, suprapunînd-o cu subtilitate şi graţie, încorporînd parcă lumina pe care o iradiază apoi în multiplele tonuri vibrante.

Pe fondul multora dintre lucrările sale se desluşesc frămîntările artistului şi o sensibilitate adîncă, dorinţă autentică de a depăşi limitele atinse, de a se depăşi permanent.

Pentru a face o comparaţie între lucrările sale, nu poţi recurge decît la poezia ce înglobează toate laturile artei, inspirată din bucuria vieţii noastre, reflectată în concepţia sa picturală.

Pasiunea abstractizării, cu caracter de indicativ pentru pictura sa, merge pînă la exprimarea sintetizată, servind ca mijloc de analiză raţională a motivului, evitînd limitarea sau schematizarea.

Valoarea descriptivă dispare din tablou, dînd loc unei valori sensibile pure, elaborată, din care se degajă sentimentul, ca rezultat al unei organizări plastice armonioase.

Tehnica sa constă în transpunerea plastică, menită să sugereze, să evoce, bazîndu-se pe un studiu lucid.

Putem spune despre arta lui Gheorghiu, că nu se supune tipicului, ea se diferenţiază şi evoluează odată cu personalitatea şi temperamentul artistului, situată în contextul dinamicii noastre.

Plimbîndu-mi privirea de la un tablou la altul, descopăr resursele inepuizabile ale artistului, fiecare lucrare întrunind valori noi, chiar dacă unele subiecte sînt reluate.

Încerc un sentiment sincer, de bucurie, pentru acordarea marelui premiu al U.A.P. pictorului **Ion Gheorghiu**, ce constituie un prilej în plus de confruntare a valorii artei sale.

ION STOICU

Cronică T.V.

T.V.S.

Iniţialele, aparent misterioase ale titlului, nu reprezintă altceva decît prescurtarea mult stimatei „televiziuni şcolare". Acest capitol al emisiunilor noastre zilnice a înflorit şi s-a dezvoltat... precum o imensă floare a soarelui. Mereu se învîrte după lumina înţelepciunii, pe care fie prin tinerica „televiziune integrată", fie prin „teleşcoala" civilă o propagă tineretului studios. Urmărind sîmbăta trecută în cadrul emisiunii „Biblioteca pentru toţi" o „lecţie despre Mihai Eminescu" alcătuită din mici conferinţe, în care abundau observaţii de genul „prin profunzimea disimulată şi treptat cucerită", „sugestia vrăjitorească a versurilor sale" şi multe alte observaţii mai mult sau mai puţin preţioase şi alambicate, ilustrînd o „clară" analiză de suprafaţă, făcută de dragul cuvintelor mari şi al citatelor impunătoare, nu de dragul poetului şi al celor ce vor să se informeze, ne-am reamintit de emisiunile „teleşcoală"; şi, pentru că nemulţumirii noastre redactorii îi răspund întotdeauna prin întrebarea: de ce nu ne spuneţi cum trebuie să facem? oferim realizatorilor acestor emisiuni cîteva principii enunţate în interesanta lucrare „**Televiziunea ca mijloc de învăţămînt**". Sîntem convinşi că dînşii le cunosc, dar... repetiţia nu strică.

● O emisiune bine realizată va organiza în aşa fel materialul ilustrativ şi îl va însoţi cu astfel de întrebări şi comentarii, încît va incita interesele cognitive şi va stimula imaginaţia. Valoarea stimulativă a emisiunilor depinde mai mult de talentul teleprofesorului şi al regizorului decît de caracteristicile tehnice folosite.

Deci ar fi cazul să căutăm teleprofesori talentaţi!

● Realitatea trebuie să fie cunoscută dinamic, să se evite expunerea abstractă şi verbalismul în predare... **Acţiunea optimă a funcţiei** informative se obţine numai atunci cînd sînt respectate o serie de reguli. Dintre ele menţionăm: folosirea predominantă a imaginilor concrete şi mai puţin a profesorului care transmite numai informaţii verbale; transmiterea cu precădere a imaginilor dinamice faţă de cele statice; selecţionarea pentru difuzarea TV a acelor informaţii care nu pot fi transmise prin alte mijloace, ca, de exemplu, documente greu accesibile, date ştiinţifice noi, evenimente care să se petreacă concomitent cu emisiunea.

Deci este necesară totuşi imaginea în aceste lecţii, fie că sînt de ştiinţe sociale sau istorie, fie că sînt de limbă şi literatură română.

● Toate emisiunile să fie realizate pe bază de filmmontaje însoţite de explicaţii. De obicei, în materialul ilustrat prin secvenţe de filme, se intercalează şi alte forme de ilustrare (prezentări de experienţe, desene, diagrame, machete, scheme, planuri de idei). Uneori prezentarea cunoştinţelor sau rezolvarea problemelor se face într-un cadru de joc. Procedeul dramatizării se întrebuinţează frecvent la emisiunile de istorie, evocîndu-se scene sugestive... Reportajele şi interviurile animează prezentarea faptelor... Se pune un accent deosebit şi pe latura estetică a emisiunilor.

Deci ar fi necesară şi prezenţa unui regizor talentat, ba chiar şi a unui scenarist consultant!

Sfaturile mai pot continua. **Se** impune a fi citită această carte şi chiar învăţate cu creionul în mînă unele capitole ce privesc organizarea emisiunilor televiziunii şcolare.

Am primit multe scrisori (şi le mulţumesc celor ce mi-au scris) cu accente critice şi cu sugestii referitoare la programele „teleşcoală". Pe această cale, rog pe colaboratorii noştri, profesori şi elevi, să ne adreseze în continuare observaţiile lor, sfaturile beneficiarilor fiind preţioase nu numai redactorilor, dar şi cronicarilor... care le pot transmite redactorilor!

ILEANA COLOMIEŢ

Revista „Transilvania"

Noua serie a prestigioasei reviste româneşti din Sibiu, iniţiată de cărturarul şi pedagogul George Bariţiu în 1868, a apărut zilele acestea înveşmîntată într-o nouă haină şi orientată de un înalt mesaj comunist.

Numărul prim al noii serii cuprinde un bogat şi valoros material, datorat unor condeieri de prestigiu. Reţine atenţia cititorului, mesajul revistei exprimat în scrisoarea adresată secretarului general al Partidului Comunist Român, în salutul Comitetului judeţean Sibiu al P.C.R., ca şi în editorialul „Lîngă inima ţării", precum şi în vibrantele saluturi adresate revistei de C. Daicoviciu, Andrei Oţetea, Eugen Barbu, Ştefan Pascu, Eduard Eisenburger, Al. Dima ş.a. Pe lîngă studiul privind perspectiva Sibiului în cincinal, semnat de Richard Winter, primul secretar al Comitetului judeţean P.C.R., atrag atenţia materialele privind politica şi cultura (Ionel Achim), valorile culturii universale (Romul Munteanu), spiritul constructiv al lecturii (Ion Vlad), Transilvania-provincie pedagogică (Nicolae Balotă), medalionul consacrat Mariei Cunţan (Ion Dodu Bălan), permanenţe spirituale sibiene (Maria Fanache), social şi estetic (Ion Pascadi); schiţa privind specificul etno-cultural al Transilvaniei (Cornel Irimie), fondul Bariţiu (Iosif Pervain), puncte de reper în teoria culturii de masă (Traian Herseni) etc.

Creaţia literară este reprezentată prin contribuţiile lui Radu Stanca, Romulus Rusan, George Popa, Paul Constant, Mira Preda, D. Ciurezu, Traian Suciu, Christian Maurer, Franz Hodjak, L. Andreescu ş.a. Reproducerile din comorile artei româneşti existente la Muzeul Bruckenthal după pictură în ulei de Ştefan Luchian şi ceramică populară, vin să întregească conţinutul primului număr. Ne bucurăm la apariţia noii serii a revistei „**Transilvania**", şi felicităm redacţia şi colaboratorii ei, pentru vrednicia cu care ştiu să preia drept moştenire tezaurul măreţ al tradiţiilor culturale înaintate şi să propulsioneze valorile spirituale ale poporului nostru talentat, demne de luminile socialismului victorios.

Emil Domocoş

Agenda

● **„Discipoli dicunt".** Valerian Ţopa, elev la Liceul nr. 2 din Dorohoi, declară, într-o scrisoare recent primită la redacţie, că televiziunea i-a devenit, lui şi colegilor, un instrument util în pregătirea şcolară. Motivul? Introducerea pe canalul naţional a emisiunilor de televiziune şcolară integrată. Dacă şi profesorii sînt de aceeaşi părere, înseamnă că lucrurile stau bine. Prin urmare realizatorii emisiunilor au toate motivele să fie mulţumiţi. Şi noi.

● **„Floarea de stîncă"** a fost... culeasă. Jean Trifu, după ce ne-a înştiinţat că a III-a ediţie a festivalului se dispută cu maximă intensitate, ne dă şi lista fericiţilor cîştigători. Deşi nu-i putem enumera pe toţi, notăm că festivalul a fost „dominat" de elevii din judeţul Argeş. „Flori de stîncă" au mai „cules", însă, şi reprezentanţi ai judeţelor Vîlcea şi Brăila.

● **Cor feminin** la Mangalia, format din profesoarele şi învăţătoarele din localitate. Prima ieşire în scenă s-a bucurat de succes, ne asigură învăţătoarea El. Croitoru. Repertoriul a fost alcătuit din cîntece patriotice.

● **Preferinţele** profesorului Corneliu Vasile din Craiova s-au îndreptat spre formaţia de dansuri a Liceului din Scorniceşti, „Căluşul" interpretat de Grupul şcolar metalurgic din Slatina, grupul vocal clasic din Caracal, grupul folcloric al Liceului din Slatina. Cum aprecierile le-a făcut în urma fazei zonale (Craiova) a concursului cultural-artistic al elevilor, rămîne de văzut ce preferinţe a avut şi juriul. Prin urmare consemnăm şi ne abţinem de la alte comentarii.

● **Carnetul plastic** al profesorului Marius Popescu ne atrage atenţia asupra faptului că „Societatea de muzică şi desen a profesorilor din R.S.R." îşi „aplică Statutul". Deocamdată referirile cronicarului se „plasează" în Bucureşti, menţionînd „expoziţiile de arte frumoase" ale următorilor: Ion Minolu, Gh. Constantinescu, Ion Dumitriu, C. Mitroescu, Victor Pavel, Valeriu Ciumacu şi Mircea Saulea. Tinerii expozanţi, subliniază autorul, „ne reflectă personal gînduri şi preocupări comune, închinate construirii societăţii socialiste care vorbesc despre ogoare, şantiere, laboratoare, automatizare, transporturi, producţie de consum, industrie grea şi uşoară, agricultură, aspecte ale cincinalului" (am citat exact!). Am adăuga: noi, care am văzut expoziţiile, am remarcat, îndeosebi oamenii, stăpîni şi diriguitori ai societăţii noastre.

● **Galeria „dascălilor"**: Cu mare căldură ne vorbeşte învăţătorul pensionar Teofan Macavei din Piatra Neamţ despre formaţia corală din localitate care a serbat venerabila vîrstă de 70 de ani. Trecînd în revistă succesele obţinute, Teofan Macavei aduce un prinos de recunoştinţă înaintaşilor, adică oamenilor care au pus temelia acestei activităţi. La Şcoala nr. 3 din Piatra Neamţ a avut loc un eveniment în anul 1889, cînd Spiru Haret participă la inaugurarea noului local. Director Gheorghe Nicolae, venit, în 1900, revizor şcolar. În noua lui calitate, Gheorghe Nicolae dispune ca reţeaua aflată sub îndrumarea lui să promoveze în rîndul populaţiei o seamă de măsuri menite să ridice viaţa materială şi spirituală a satului. Se înfiinţează banca populară, se iniţiază măsuri profilactice, se înfiinţează cantine şcolare, cursuri pentru adulţi, cursuri practice pentru elevi (grădinărit, albinărit, lucru de mînă, gospodărie etc.), biblioteci. Împreună cu alţi dascăli a ridicat 10 monumente închinate eroilor de la 1877. Printre acţiunile mari se înscrie şi înfiinţarea corului din Piatra Neamţ, precum şi a altor 27 formaţii (din reţeaua şcolară). Corul — dirijat de Gheorghe Nicolae — deschide în 1902, serbările „Războienilor". Urmează o serie de spectacole în localitate şi în comunele învecinate.

O altă figură de seamă a corului este Gheorghe Teofănescu-Basu, selecţionat de Gavril Mussicescu. Acesta l-a auzit pe viitorul învăţător şi dirijor cîntînd pe „cînd păştea vitele la cîmp". Gheorghe Teofănescu-Basu şi-a lăsat continuatori şi în familie. Din 6 copii, 5 îşi continuă activitatea muzicală la Roman, Piatra Neamţ, Opera română din Bucureşti.

Încheiem, citîndu-l pe Teofan Macavei: „Cinste înaintaşilor şi să le fie urmat exemplul de cadrele didactice tinere de azi"!

Viorel Ştirbu

Un dascăl al apelor

Coridoare tăcute, albe. Facultatea de piscicultură din Galați. Audiez cursul profesorului Gheorghe Bîrcă — „Amenajări piscicole și stuficole“. Și prind în căușul pumnilor apa țării acesteia cu Dunări, cetăți și livezi. Țin în mîini lumina zilelor, tomuri întregi, cum mi-aș ține gîndurile: **„Amenajarea și exploatarea apelor interioare piscicole“** (1967); **„Ameliorarea integrală a insulei Letea“** (1948); **„Hidroamelioraţii piscicole“** (tratat, 1956); **„Proiecte tip pentru construcții și amenajări piscicole“** (1948); **„Entwasserungen und Teichannlangen im Bezirk Putna-Focșani“** (1942); și multe altele. Și văd încătușarea în tomuri și planuri inginerești a unei lumi infinite. Lucrările profesorului universitar dr. docent ing. Gheorghe Bîrcă se alcătuiesc astfel într-un redutabil port la această facultate ajunsă, prin Apă, continent de putere vie.

Apa, lumina topită în mîini omenești.

Fiecare bob din imensitatea ei pare să-i încleșteze pe studenți de clipa bucuriei omului de la catedră. Auditoriul se prinde fascinat de buza schițelor cu esențe de soare și mutații de belșug. Roua planurilor inginerești se adună în pîraie, iar palmele stau bătrînește, ca munții pe țărmii Dobrogei. Sînt mîinile profesorului. Și toți, dar absolut toți care audiaseră an de an cursurile, se adunaseră parcă, acum, în amfiteatru.

Cunoscător al apelor, iradiază putere.

Răsucește în zeci și zeci de tineri fascinația unui vis al valorificării totale a apelor. Odată cu legile dinamice, profesorul înalță zidul năprasnic de umbre al savanților apei, precursori. Pe puntea pînă la stele a științei se adună în tineri numele și amintirea unor strălucite umbre: Grigore Antipa, Emil Racoviță, Ion Vidrașcu și atîția alții. E doar o limbă de pămînt între țărmul de vis și de știință al amfiteatrului și apa îngîndurată a Dunării. Aici își dau întîlnire grînarul țării și pescăria, un laborator gigantic al naturii cu un altul, amîndouă chemate să amelioreze, să stimuleze și să fertilizeze prefacerile secrete ale pîinii și ale peștelui. Un laborator colectiv, conceput de minți inginerești. Confluența acestor ape stăpînite grăbește apropierea clipei osmotice cînd pe sute și mii de hectare, grînele și peștii se vor înfrăți cu apa.

— Apa este utilă țării nu cînd curge, ci numai dacă se păstrează, spune profesorul. **Apa stînd e bogăție.** Sună ca o sentință. Energia ei trebuie folosită multiplu, în irigații și pescării, grînare și blănuri prețioase, umiditate și plante de apă, întărește profesorul. Și vede o țară în trepte uriașe de apă. Apele țării nu trebuie să se scurgă nefolosite în mare, mai spune profesorul — precursor el însuși, deși încă tînăr, al unui vis. Și tineretul adunat în amfiteatru visează sere ale viitorului. Pămînturi cu pîine și ape cu pești. Ascultă apoi cum crește grîul. A dat în spic, se îngreunează. Gîndul zboară. Mrenele grase sar din apă pînă la rugul de mure. Crapii ascultă fierberile iazului. Laboratorul fără retorte al cernoziomului și minunea vieții din lacurile de acumulare vor rămîne numai țării, nu vor mai fi alungate în mare de apele noduroase ale Dunării. Bărăganul umple cuptoarele cu pîine și noi toți, cei care ascultăm cuvîntul său, în amfiteatru, ne îngropăm în lanul de clorofilă al țării, simțim gustul pîinii și mirosul peștelui. Se nasc în noi hidroponicele grădini de grîne și de pești ale viitorului. Sute de mii de hectare irigate, sămînță de viață aruncată în apă și înflorind.

...Portul Galați primește catarge. Ceamuri legănîndu-se ca lebăda aduc din depărtări căutările pămîntului. Lumea de arșiță și praf e departe. Ne este în inimă pămîntul smuls cu trudă stihiei apelor. Smuls? Da. Pămîntul acesta nu folosea nimănui. Era pustiul tîlpacelor și smîrcurilor. Și profesorul croiește planurile unui vast Bărăgan pentru recolte, un altul, fără ochiul de mlacă, pînă mai ieri împărăție lacustră, chiar și în Deltă. Numai apă limpede, lumină topită în viața peștilor.

Și, scufundîndu-mă odată cu tinerii în lumina asta venind de la catedră, stau sprijinit de zidul năpraznic de umbre și penumbre ale acestei istorii a amenajării apelor, gîndurile și visurile profesorului de la catedră. Și dau din vîsle, ca în poemele lui Mihu Drgomir. Întîlnisem apa Dunării în fulgii sticloși de pe Valea Someșului sau zăvorîți în grele omături pe plaiuri moldovene; în tăcerile de baltă; în florile de ghiață din ferestrele camerei unde adesea îmi adun gîndurile pe hîrtie; în izvorul de sub lespezile cu miracole ale Apusenilor, risipindu-se fără speranța unei recunoștințe, ziua și noaptea; în ochiul de ploaie ropotitoare și caldă, vara, sau spălînd argintul de scoică; în roua ierbilor sau în zăgăzuirea de pe Lotru; în cumplitele zăpoare ale Dunării; în adîncul Mureșului ca și în marile bulboci ale Deltei; în nuferi, în țarina de primăvară, în peștii desmorțindu-se în scurtele seri de martie; și iată apele în trepte, apele-lumină aduse pînă în amfiteatre. Și răsădite acolo ca un poem, de profesorul cu părul alb, înalt și drept. Aș sparge magia clipelor acestora, tăcerea grea a amfiteatrelor, dacă aș vorbi; aș distruge poate miezul de flacără din sufletul bărbatului de la catedră, din sufletul acestor tineri, dacă n-aș arăta lumii umbletul clipelor scăldate în frumusețile acestui mare dascăl al apelor.

ROMULUS ZAHARIA

Elev permanent

ORE — SCAUN ȘI ORE — CAP

Aveam de gînd să scriu despre cu totul altceva în rubrica de azi, dar cîteva lucruri mi-au dat complet peste cap planurile. În primul rînd două interviuri cu profesori, publicate de Adrian Păunescu în „Contemporanul“ și în al doilea rînd remarca unei cunoscute de-a mea care dăscălește (luați cuvîntul în accepția lui cea mai frumoasă) undeva într-un sat la margine de țară.

Mi-aduc aminte că primul meu învățător era socotit acolo, în tîrgușorul acela mic de provincie, un om cam „țicnit““. Și de ce credeți că îi ziceau oamenii așa? Pentru că se ducea aproape zilnic la gară (trenul de București pleca la 5,30, țin minte ca acum) și îi ruga pe toți cunoscuții pe care îi vedea pe peron să-i aducă la înapoiere „ceva tipărituri“. Le întindea apoi un pomelnic, bătut la mașină în multe copii, ca să vadă ce găsesc ei acolo la București. Omul acesta citea! Dar nu citea pentru el, ci pentru noi, elevii. Păi cînd ne povestea el cum vine cu Ion Creangă, umblam buimăciți o zi întreagă. Veneau la noi la școala primară băieți de la liceu să-l asculte. Și de mîndrit nu se mîndrea cu asta învățătorul nostru, ci noi, elevii.

Zilele trecute m-am întîlnit cu o veche cunoștință care mi-a spus că, acolo la țară unde lucrează ea, are casă frumoasă cu trei camere și că una din camere e plină numai cu cărți și reviste, dar că, degeaba, n-are timp nici la titluri să se uite. M-am mirat tare mult. Și-atunci, a scos și ea un pomelnic cu treburile pe care le face un învățător, treburi care n-au nici o legătură nici cu Ștefan cel Mare, nici cu catetele și ipotenuzele din celebra teoremă, nici cu geografia continentelor. Ei fac statistici, recensăminte (de vite) și cine știe ce alte treburi pe care ar trebui să le facă cei care sînt plătiți ca să facă **asta** și nu **altceva.** „Barem — spunea ea — să mă trimită să țin conferințe la oameni, că le plac conferințele dacă sînt cu har făcute, da' să vezi că vin să le țină conferințe oameni care nu se pricep la asta. Și ei vin obligați, pentru că acolo unde lucrează se zice că așa au legătura cu terenul. De ce n-om fi încercînd noi ca fiecare să facă treaba la care se pricepe?“ La întrebare aș ști eu ce să răspund, dar nu răspunsul meu contează în toată tevatura asta. De aceea le-am și dat dreptate interlocutorilor lui Adrian Păunescu care cereau ca pregătirea lecțiilor să fie considerată **timp de muncă.** Stai și te întrebi uimit cum se poate să **nu** fie așa? De ce trebuie să vină în vacanțe profesorii la școală? Ca să-i ducă pe cîțiva elevi la un muzeu? Nu-i rău să mergi la muzeu, dar cu elevii din clasele mai mici ar putea să meargă și un coleg mai mare din a XI-a sau a XII-a, iar cei mari pot merge și singuri. Sau, de multe ori, profesorii vin să completeze niște hîrțoage. Cît de folositoare or fi ele, ăl-de-sus (luați expresia cum vreți) o fi știind, dacă o ști și el ceva în legătură cu ele.

Iar stau și iar întreb: de ce se petrec lucrurile în acest fel? Emit o părere cu totul personală pentru care port singur toată răspunderea: am impresia că uneori, anumiți oameni socotesc că învățătorii și profesorii trebuie să fie plătiți pentru **ore-scaun,** adică pentru prezențe fizice, de cele mai multe ori inutile, la școală. (E drept, aceste prezențe se pot controla foarte ușor.) Or, gîndesc eu, ei ar trebui plătiți pentru **ore-cap,** pentru uriașa muncă intelectuală pe care o depun și care trebuie să fie de o înaltă calitate. Dar pentru calitate trebuie și timp. De data aceasta controlul orelor este mai greu de executat. Rezultatele nu se pot vedea pe loc. Rezultatele acestor ore înseamnă generații viitoare bine pregătite, culte, multilateral dezvoltate. Pentru un asemenea rezultat — fie el și în perspectivă doar — merită să faci totul! Chiar și calculul muncii după **ore-cap.**

ALEXANDRU STARK

Studiul de caz și metoda incidentului

Coordonarea influențelor educative care se exercită asupra elevilor, calitatea activității desfășurate direct cu elevii, în scopul formării lor în spiritul moralei comuniste, modalitatea soluționării problemelor educative sînt condiționate în mare măsură de personalitatea profesorului diriginte.

Ridicarea calității muncii de dirigenție impune preocuparea sporită pe linia perfecționării profesorilor diriginți, în sensul orientării ideologice-politice, a concepției privind sistemul de muncă al dirigintelui, a pregătirii lor psiho-pedagogice.

La recentul curs de perfecționare cu responsabilii comisiilor de diriginți din școlile generale de 10 ani din București, primul curs de acest gen organizat de Institutul central de perfecționare a personalului didactic, s-au folosit printre altele, ca metode active de instruire, studiul de caz și metoda incidentului. Aceste metode au fost folosite pentru prima dată la Universitatea Harvard din S.U.A., în cadrul activității de instruire a cadrelor de conducere din întreprinderi. Începînd cu anul 1945, studiul de caz și metoda incidentului s-au extins și în cadrul centrelor de perfecționare din Europa. La noi în țară, sau îndeosebi, pentru instruirea cadrelor de conducere din întreprinderi.

Cum în viața școlilor se întîlnesc variate cazuri, iar cei chemați să le soluționeze sînt cadre didactice și, mai ales, profesori-diriginți, instruirea lor în acest sens este binevenită.

Cazurile și incidentele desprinse din viața reală a școlilor, prezentate în scris sau verbal, sub forma unor *probleme sau teste,* cu indicarea persoanelor doar prin inițiale pentru a nu fi identificate, servesc drept bază pentru discuții.

Reflectînd atent asupra cazului, participanții determină problema sau problemele din caz, cauzele care au generat întîmplările sau situațiile și propun soluții pe care le justifică cu argumente pedagogice.

Metoda studiului de caz folosită ca metodă activă de instruire a profesorilor-diriginți îi deprinde cu studierea fiecărei probleme întîlnite în viața școlii și cu soluționarea lor numai după o atentă și adîncă analiză, impunîndu-le atitudini obiective și pedagogice.

Soluționarea necorespunzătoare a cazurilor din viața școlii se repercutează nefavorabil asupra conduitei elevilor în cauză și pot genera trăsături negative de caracter.

Toate acestea ne întăresc convingerile în legătură cu necesitatea folosirii acestor metode active de instruire pentru profesorii-diriginți.

Metoda incidentului este o variantă a metodei cazului, și a fost imaginată de Paul și Faith Pigoes de la Massachusetts Institute of Technology. Spre deosebire de studiul de caz, în această metodă se prezintă participanților numai incidentul specific, care constituie esența oricărui caz. Informațiile suplimentare în legătură cu incidentul se pot obține prin întrebări adresate persoanei care conduce discuția. De iscusința cu care sînt puse întrebările depinde calitatea informațiilor necesare conturării întîmplătoare a relațiilor dintre fapte și, într-o ultimă etapă, a soluției date.

Esențial în ambele metode de instruire a profesorilor-diriginți este punerea acestora în situația de a reflecta mai atent, de a gîndi mai profund, prin discuțiile care se angajează și în cadrul cărora își confruntă opiniile lor și prezintă soluțiile date cu argumentarea psihopedagogică necesară.

Discuțiile sînt pasionante și cu eficiență în condițiile în care conducătorul discuției știe să-i ghideze pe participanți fără a sugera concluziile și soluția sa asupra problemei prezentate.

Avînd în vedere utilitatea acestor metode pentru activitatea cadrelor didactice, apreciem că ele pot fi folosite și în comisia metodică a diriginților. Elaborarea cazurilor întîlnite în realitatea școlară constituie o activitate importantă și pretențioasă care cere documentare asupra faptelor, întîmplărilor, înainte și după producerea incidentului, cunoașterea soluției date, luarea în considerare a informațiilor de cel care a elaborat decizia, precum și cunoașterea conduitei fiecărui personaj implicat în acțiune.

Gama variată de cazuri întîlnite în viața școlii noastre ne determină la o activitate de selecție, în funcție de experiența și pregătirea psihopedagogică a participanților.

Sugerînd această metodă pentru comisia metodică a diriginților gîndim că se va acționa mai eficient asupra formării profesorilor pentru această activitate complexă, de o importanță capitală.

Întărirea muncii educative este condiționată atît de instruirea pedagogică sub aspect teoretic a profesorilor-diriginți, cît, mai ales, de însușirea practică, de punerea acestora în situația de a acționa, de a soluționa problemele educative întîlnite în munca concretă a școlii, de gîndirea lor în această activitate.

VICTORIA ATANASIU

STIMULAREA GÎNDIRII CREATOARE PRIN LECŢIILE DE CHIMIE

Aplicarea metodelor explicative, care dezvoltă gîndirea elevilor, curiozitatea, interesul şi pasiunea lor pentru ştiinţă, literatură, tehnică, cultură, cere să se aplice şi o diversitate de metode şi procedee de verificare care să măsoare precis cuantumul de cunoştinţe într-un anumit domeniu al specialităţii respective. Ele trebuie astfel folosite încît să reflecte volumul şi calitatea cunoştinţelor, temeinicia lor, capacitatea elevilor de a le aplica în practică.

Bazat pe aceste considerente colectivul catedrei de chimie a Liceului „Panait Cerna“ din Brăila, şi-a propus să se ocupe în mod deosebit de introducerea noilor metode şi procedee în predare şi să folosească o gamă cît mai variată de mijloace prin care să examineze elevii, nu prin reproducerea fidelă, mecanică, a cunoştinţelor, ci prin răspunsuri care să presupună prelucrarea cunoştinţelor, corelarea lor cu cele studiate anterior, aplicarea lor în situaţii variate.

Voi prezenta cîteva aspecte din munca colectivului catedrei de chimie de la liceul amintit, legate de aplicarea diverselor metode de verificare care să solicite gîndirea elevilor. Mă voi opri la lucrările scrise problematizate, testul ca mijloc de control, fişa de control curent şi lucrările de laborator.

Bunăoară, pentru a se putea cunoaşte nivelul cunoştinţelor elevilor, de anul I, după predarea temelor — structura atomului, legături chimice, sistemul periodic — s-a aplicat un test de control. La întocmirea lui au colaborat profesorii M. Mistor, Viorica Petrescu şi Lica Stratica. Întrebările stabilite au respectat indicaţiile docimologice pentru întocmirea unui test. Întrebări simple, dar edificatoare, care au solicitat elevilor expunerea temei, analize, sinteze, comparaţii pe bază de asemănare şi deosebire, generalizări, evidenţierea însuşirilor esenţiale. Testul a inclus întrebări problematizate, întrebări cu caracter permanent şi întrebări care solicitau şi memoria elevilor. El a fost aplicat la 3 clase ale anului I care au primit 30 de întrebări identice, bazate pe cunoştinţe predate în trimestrul I. Fiecare problemă a fost cotată cu un punct pentru răspunsul corect şi cu 1/2 de punct în cazurile în care răspunsurile nu au fost complete.

În acest fel corectarea s-a făcut uşor. Testul a stabilit criterii unice de acceptare a răspunsurilor, eliminîndu-se factorii subiectivi de care depinde uneori aprecierea. Pe de altă parte, testul a eliminat reproducerea mecanică, i-a obligat pe elevi să gîndească logic.

Din analiza făcută s-a ajuns la concluzii care au avut un rol important în activitatea desfăşurată la orele următoare. Astfel s-a constatat, la toate clasele, că structura atomului este mai bine însuşită decît capitolul legături chimice. Elevii cunoşteau tipurile de legături chimice, dar cînd s-au văzut în faţa unor formule neanalizate la aceste lecţii, nu au ştiut să precizeze legăturile chimice ale acestor substanţe. Prin acest test s-au putut aprecia cunoştinţele elevilor, s-au sesizat lipsurile fiecărui elev în parte, tendinţa de reţinere a conţinutului teoretic şi mai puţin aplicarea în practică a teoriei, slaba deprindere de a gîndi independent.

Toate aceste constatări ne-au determinat să introducem noi metode şi procedee de verificare care să solicite mai mult gîndirea elevilor. Astfel, profesoara Maria Verdeş, la anul I E a întocmit un chestionar problematizat care a înlocuit teza şi extemporalul obişnuit. Se cerea elevilor să revolze întrebări-probleme care făceau apel la raţionamentul chimic, să identifice structura şi proprietăţile elementelor pe baza structurii, să recunoască tipuri de legături chimice. Întrebările i-au pus pe elevi în situaţia să depună un efort intelectual, să-şi mărească receptivitatea intelectuală, să-şi formeze o viziune sintetică de tip explicativ asupra fenomenelor din structura atomului şi a legăturilor chimice.

De asemenea, la anul I D. profesoara E. Nistor a formulat la teza trimestrială 3 întrebări pentru fiecare rînd de elevi şi anume : Care sînt elementele grupei a V-a principale ? Arătaţi şi explicaţi, pe baza structurii atomice, deosebirile şi asemănările dintre ele şi altele. S-au dat următoarele elemente : Li, Br_2, N_2, O_2, Ca. Arătaţi cîţi electroni de valenţă au şi exemplificaţi reacţii între aceste elemente, indicînd tipul legăturii formate. Ce particule poate avea configuraţia electronică : $1\,s^2$, $2\,s^2\,p^6\;3\,s^2\,p^6$?

Prin aceste întrebări s-a urmărit felul în care elevii şi-au însuşit cunoaşterea grupelor principale din sistemul periodic, modul cum fac legăturile între poziţia în sistemul periodic, configuraţia electronică a elementelor şi proprietăţilor lor chimice, adică modul de legare în compuşi — noţiuni care sînt strict necesare pentru studiul chimiei în clasele următoare.

La anul II, capitolul care ne-a solicitat un efort deosebit, atît în predare, cît şi în verificare, a fost „Acizi-baze-săruri“, unde trebuia să conturăm la elevi noţiuni precise despre caracterul chimic al acestor substanţe compuse. Apărea cu necesitate depăşirea sferei exemplelor din manual pentru a se ajunge la generalizări cu ajutorul elevilor.

Chestionarul problematizat întocmit la sfîrşitul studiului acestui capitol, în scopul verificării cunoştinţelor, a solicitat elevilor un stil de gîndire propriu, prin care să ajungă la informaţii noi.

Problema verificării cunoştinţelor ne-a preocupat şi în cadrul efectuării lucrărilor de laborator. De exemplu, la capitolul azot, s-au întocmit referate problematizate după care se cerea elevilor să lucreze independent.

Tot în cadrul colectivului nostru am experimentat folosirea „fişelor de control“ în verificarea curentă. Iată cum am folosit aceste fişe : întrebarea se adresează întregii clase (se pot da două întrebări pe rînduri), de cele mai multe ori problematizate, fiecare elev fiind obligat să lucreze independent pe fişa pregătită şi semnată. Profesorul supraveghează întreaga clasă, dar urmăreşte, în mod deosebit, elevii pe care urmează să-i noteze. Fişele acestor elevi sînt discutate şi analizate în faţa clasei. Se pot adresa şi unele întrebări suplimentare atunci cînd nu s-a reuşit să se dea un răspuns corect. Nota se stabileşte după răspunsul la cîteva întrebări.

Acest procedeu permite profesorului să vadă într-un timp foarte scurt cum a răspuns întreaga clasă la o anumită întrebare. Elevii pot fi verificaţi în orice moment, se activează întreaga clasă, spre deosebire de verificarea clasică în care sînt antrenaţi un număr mic de elevi, iar restul clasei urmăreşte pasiv procesul de verificare.

Aceste fişe de control se pretează numai la anumite lecţii şi numai pentru anumite întrebări care cer răspunsuri scurte, precise, uşor de verificat şi analizat în clasă.

Se poate îmbina verificarea pe bază de fişe cu verificarea obişnuită.

Cele expuse mai sus sînt doar cîteva aspecte ale muncii colectivului catedrei de chimie din liceul nostru care încearcă să răspundă sarcinii de perfecţionare continuă a procesului de instrucţie şi educaţie.

VIRGINIA ANDREI

În cabinetul de chimie al Liceului „Vasile Alecsandri“ din Bacău

România — ochi al pămîntului

(Urmare din pag. 1)

plină de înţelegere şi de respect faţă de toată lumea, dornică să-şi însuşească tot ce-i bun şi frumos, nevroind altceva decît să fie şi ea respectată, înţeleasă, preţuită, pe drept şi după vrednicie !...

România e ochi al pămîntului, un ochi limpede şi treaz, sensibil la cele mai fine nuanţări ale luminii, profund şi vibrant, cu gene foşnitoare de foşnitoare spice, cu pleoape melancolice şi cu ascunzişuri aspre de aspră îndrăzneală, cu limpezimi de ape amare şi line, cu deschideri nebănuite spre viitor, România e ţara mea natală, e ţara mea de baştină, pe care o îndrăgesc atît de mult şi de fierbinte, încît dacă întîmplarea ar face să mor cine ştie pe unde, în locuri depărtate şi străine, m-aş scula încă o dată în picioare şi aş veni pe jos pînă aicea, în ţara mea, în locurile ştiute şi iubite ! Să nu vorbim însă de moarte, acum cînd se cuvine, mai mult decît oricînd, să vorbim despre viaţă, despre ceea ce a fost şi va rămîne nepieritor în sufletul acestei ţări cu nume de fată şi cu tării aspre de aspru bărbat !...

LA ZI

Sindicatul învăţămînt al sectorului 4 din Capitală şi Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti au organizat la 12 mai a.c., în sala de festivităţi a Liceului „Matei Basarab“, o interesantă sesiune de comunicări cu tema „Eficienţa învăţămîntului în condiţiile şcolarizării copiilor la 6 ani“. Au fost prezentate rezultatele unei cercetări privind şcolarizarea copiilor de la vîrsta de 6 ani, întreprinsă de prof. **I. Crişan** şi **N. Lambert** de la Şcoala generală nr. 86 şi comunicări despre adaptarea elevilor şcolarizaţi la 6 ani din mediul urban şi rural la cerinţele procesului de instruire şi educaţie în primele clase, elaborate de un colectiv sub îndrumarea conf. dr. **Gh. Tănăsescu** de la Institutul de igienă şi sănătate publică şi despre conţinutul învăţămîntului preşcolar, observaţii ale educatoarelor **Maria Radu**, inspector şcolar, **Maria Petre** şi **Valeria Georgescu. (A.V.).**

◆

O activitate interesantă şi utilă desfăşoară Casa corpului didactic din Arad. Dintre acţiunile iniţiate recent, care au avut ca temă informarea politică şi etica muncii cadrelor didactice consemnăm expunerile: „Rolul statelor mici şi mijlocii în contextul relaţiilor internaţionale contemporane“ ţinută de **George Potra** de la revista „Lumea“, „România şi problemele securităţii europene“ ţinută de lector univ. **Gheorghe Radulovici** de la Universitatea din Timişoara şi expunerea profesorului **Gheorghe Gogu**, inspector şcolar general despre „Conştiinţa cadrelor didactice — factor activ în dezvoltarea învăţămîntului“.

Tot la Arad a avut loc de curînd o sesiune de comunicări a profesorilor de limba şi literatura română organizată de Casa corpului didactic din localitate, la care au participat prof. univ. dr. **Ştefan Muntean**, prorectorul Universităţii din Timişoara şi numeroase cadre didactice din municipiu şi judeţ.

◆

Recent, sub egida Casei corpului didactic din Baia Mare, s-au desfăşurat două interesante manifestări pentru perfecţionarea muncii cadrelor didactice.

În cadrul colocviului „Metode noi în modernizarea predării gramaticii limbii române“, învăţătorii şi profesorii de limba şi literatura română din şcolile generale băimărene au urmărit expunerile prezentate de lector univ. **Valeriu Oros** de la Institutul pedagogic de 3 ani din Baia Mare şi de profesor **Ştefan Rădulescu** din Bucureşti, autor al lucrării „Instruirea programată la limba română“.

Diriginţii anilor I şi IV ai liceelor de cultură generală din Baia Mare, Baia Sprie, Cavnic, Şomcuţa Mare şi Tîrgu-Lăpuş au participat la o consfătuire cu tema „Aspecte noi în munca de cunoaştere şi informare profesională a elevilor liceelor de cultură generală“, la care s-au prezentat diriginţilor aspecte din activitatea cabinetelor de orientare şcolară şi profesională.

◆

În zilele de 13—14 mai a.c. Societatea de ştiinţe geografice din R.S. România — Filiala Bacău, Inspectoratul şcolar judeţean, Sindicatul învăţămînt şi cultură şi Casa corpului didactic au organizat la Bacău o sesiune de comunicări ştiinţifice, dezbateri şi aplicaţii de geografie. În şedinţa de deschidere a luat cuvîntul lector univ. dr. **Iulia Văcăraşu**, preşedinta Societăţii de ştiinţe geografice, filiala Bacău. Lucrările sesiunii au fost salutate de reprezentanţi ai Comitetului judeţean de partid, ai Societăţii de ştiinţe geografice, ai Inspectoratului şcolar judeţean şi ai Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură. Au fost prezentate apoi comunicările: „În apărarea geografiei ca ştiinţă cu obiect nedisociabil“ (prof. dr. doc. Vintilă Mihăilescu), „Contribuţii geografice cu privire la tipologia agriculturii“ (prof. dr. doc. Ioan Şandru), „Subcarpaţii în lumina noilor cercetări, în domeniul geografiei economice şi geografiei umane“ (prof. dr. doc. Nicolae Al. Rădulescu), „Oraşul Bacău, probleme de geografie urbană“ (conf. dr. Nicolae Lupu, lector univ. dr. Iulia Văcăraşu), „Consideraţii geografice privind protecţia şi asanarea mediului înconjurător“ (conf. univ. dr. Claudiu Giurcăneanu). În continuare, lucrările, la care au participat numeroase cadre didactice, s-au desfăşurat în cadrul secţiei de geografie fizică şi economică a judeţului Bacău şi împrejurimi şi a secţiei de metodica predării geografiei. **(V. Apostol)**

Escaladarea unui focar de război pătează absurd fața planetei

Uneori echilibrul politic poate fi destrămat de uzura unor resorturi care par secundare, fără periculozitate. Alteori, dimpotrivă, războaie tragice, înfruntări armate deschise, se consumă în suburbii considerate, de diplomația lumii, etanșe în raport cu climatul general. Războiul din Nigeria a costat sute de mii de vieți și nu s-a extins. Războiul dintre Honduras și Salvador, „al fotbalului" cum s-a numit, a fost urmărit de la primul foc, cu suficientă degajare. Altfel au stat lucrurile cu războiul indo-pakistanez, conflict avînd implicații cu grad mare de difuziune în Asia și mai departe, și care, la un moment dat, a provocat momente de mare tensiune și derută în acele vestite ședințe de noapte din Consiliul pentru Securitate.

Din păcate, cronica postbelică (adică aceea traversată de războaie ulterioare celui de al doilea război mondial) este generoasă în sugestii privind aria de influență a diverselor conflicte — armate sau „reci" — asupra păcii generale.

În ultimii ani Orientul Mijlociu și Indochina, s-au instalat în „avanpostul", deloc cordial, al celui de al treilea război mondial. Numai conștiința gravității masacrului generat de extinderea înfruntărilor din zonă a paralizat, la timp, dilatarea conflictelor.

Iată însă că de curînd situația din peninsula indochineză, pămînt conținînd cea mai mare cantitate de schije de la invenția și utilizarea bombelor, s-a agravat brusc. Un cîmp magnetic brutal a traversat barometrul diplomației americane din Indochina, și așa suficient de fragile, deviind masa direcțiilor de acțiune într-un sens absurd : escaladarea agresiunii. Strategia americană, a acestui moment de gravă tensiune înseamnă blocarea, prin minare, a porturilor nord-vietnameze și bombardarea, într-un regim de război susținut, a căilor de comunicație rutiere și feroviare, a podurilor și orașelor de pe teritoriul Republicii Democrate Vietnam. Cu alte cuvinte, o perdea apocaliptică de bombe cade asupra unei populații dornice de pace și liniște în numele salvării, departe de granițele naționale și pentru o cauză din primul moment pierdută a „onoarei americane". Actul agresiv nu are nevoie de comentarii căci se definește singur prin intenții și manifestare. Dar prin implicațiile sale, prin seismele pe care le produce în circuitele de-abia formate și consolidate a cooperării și dialogului internațional, escaladarea unui focar de război pătează absurd fața planetei. Escalada este cu atît mai potrivnică rațiunii cu cît se dorește un ambalaj de conjunctură pentru o mînă de ofițeri saigonezi, în frunte cu Thieu, aflați în panică în fața victoriilor forțelor patriotice din Vietnamul de Sud.

Pe frontul din Indochina morții și răniții cresc în valuri vertiginoase. La Paris, în urma hotărîrii unilaterale ale delegațiilor americană și saigoneză, scaunele conferinței cvadripartite rămîn goale. Dialogul a fost perforat de bombardiere B-52. Casa Albă este plouată de telefoane avansînd o singură întrebare : „Încotro" ?

RADU BUDEANU

R. F. A GERMANIEI

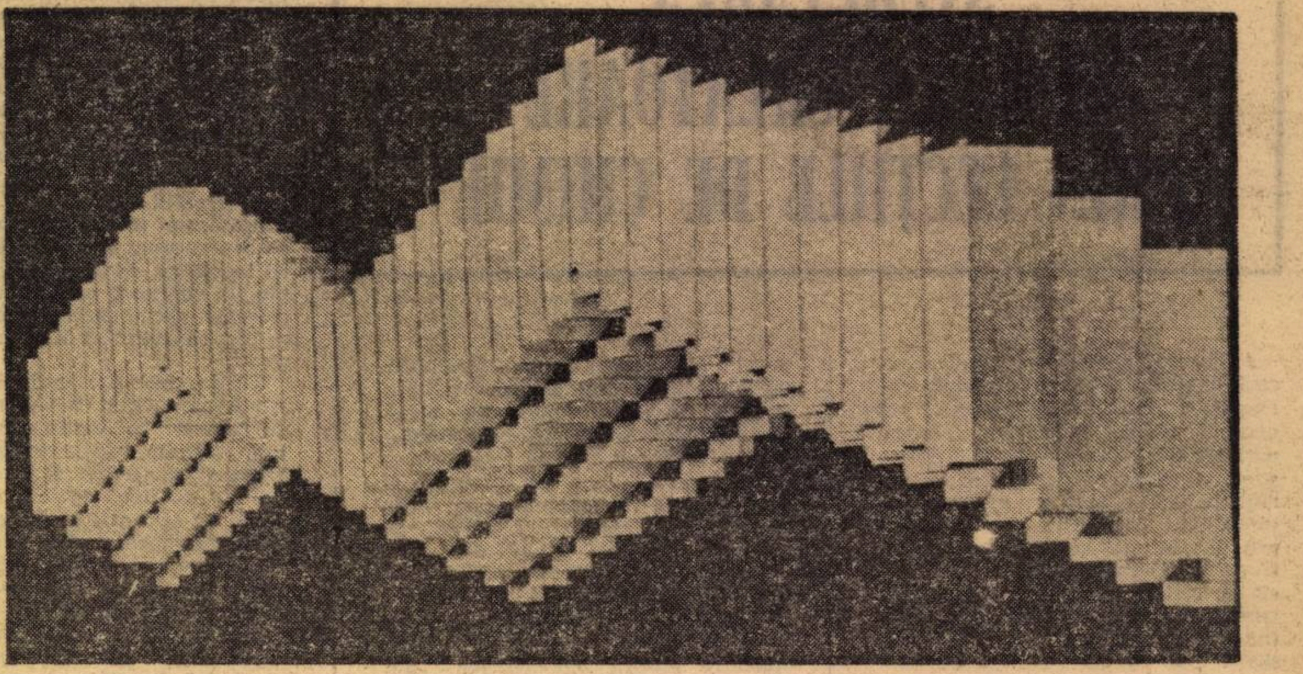

Un cămin studențesc compus din celule de locuit

O ȘCOALĂ ADAPTATĂ EXIGENȚELOR SOCIETĂȚII MODERNE

Delegația Conferinței rectorilor din R. F. a Germaniei, compusă din : prof. dr. **Gerald Grünwald,** președintele conferinței, prof. dr. **Peter Schneider,** vicepreședintele conferinței, dr. **Jürgen Fischer,** secretar general al conferinței, prof. **Peter Fischer Appelt,** președintele Universității din Hamburg, prof. **I. Seidler,** prorectorul Universității din Freiburg, prof. **A. Kuhnert,** prorectorul Universității din Tübingen, **Edmund Pollak,** consilier al conferinței, precum și prof. dr. **Hansgerd Schulte,** președintele D.A.A.D. (Oficiul de schimburi universitare al R. F. a Germaniei) a întreprins, recent, o vizită în țara noastră, în scopul luării unor contacte cu foruri universitare și cultural-științifice pentru strîngerea legăturilor și lărgirii colaborării româno—vest-germane în aceste domenii. În timpul vizitei, rectorii germani au fost primiți la Ministerul Educației și Învățămîntului, de ministrul Mircea Malița.

Cu ocazia vizitei în țara noastră a delegației Conferinței rectorilor din R. F. a Germaniei, un redactor al „Tribunei școlii" a adresat cîteva întrebări unor membri ai delegației.

Red. : Vă rog să împărtășiți cititorilor noștri cîteva dintre principiile care vă călăuzesc în aplicarea programului de reformă a învățămîntului școlar și universitar din țara dumneavoastră.

Prof. Peter Fischer Appelt : Acest program care, evident, este greu de descris, dar și mai greu de realizat, țintește, între altele, să înlesnească accesul la o pregătire corespunzătoare societății contemporane, pentru un număr cît mai mare de tineri. În acest sens, aș vrea să subliniez intenția noastră de a comasa, de a sintetiza diversele tipuri de școli de care dispunem, în ceea ce noi numim **gesamtschule ;** vrem să creăm un sistem școlar în care toți elevii să aibă posibilitatea ca, în funcție de interesele și capacitățile lor, după susținerea unor examene finale, să poată intra în producție sau, alternativ, să-și continue studiile în școli superioare și universități. În cadrul acestui sistem, nu mai este nevoie ca tînărul să schimbe tipul de școală pe parcursul studiilor, el avînd posibilitatea să urmeze, fără dificultăți, un șir unitar de tipuri și trepte școlare.

Acestui sistem îi corespunde și **ideea universității integrate** preconizată de noi, universitate și ea de tip unitar. Conform programului de reformă, în țara noastră vom avea, pînă în anul 1975, un număr sporit de asemenea universități.

Red. : Ce-ar avea să-și reproșeze învățămîntul universitar cu privire la pregătirea tineretului în raport cu cerințele societății viitoare ?

Prof. dr. Hansgerd Schulte : Multe !

Prof. dr. Gerald Grünwald : De a nu fi cunoscut la timp, de a nu fi discutat din vreme măsurile care se impuneau pentru dezvoltarea învățămîntului în raport cu rapida dezvoltare a societății. De a ne fi gîndit analitic la acestea doar în clipa în care problemele au devenit presante. Pe de altă parte, în planul de dezvoltare al învățămîntului nu s-a ținut cont suficient de necesitățile izvorîte din progresul științei și tehnicii contemporane, al societății moderne însăși.

Prof. Peter Fischer Appelt : Aceste lacune și aceste insuficiențe se împart între universități și organele de stat care, de asemenea, au acționat cu destul de multă întîrziere.

Red. : Care este, după constatarea dv., atitudinea tinerei generații față de marile valori, tradiționale, ale culturii și civilizației universale. Spre ce se deplasează interesul ei ?

Prof. dr. Gerald Grünvald : Tineretul din țara noastră are o atitudine deosebit de critică în legătură cu toate aspectele culturii, nefiind dispus să respecte autoritățile tradiționale, numai pe simplul motiv că ele sînt binecunoscute și apreciate din trecut. El se arată foarte interesat, în schimb, de problemele societății în care trăiesc.

Prof. dr. Hansgerd Schulte : Aici stă de fapt și una din marile dificultăți ale școlii în condițiile prezentului, care trebuie să pună în acord — în cadrul sistemului de instruire a tinerelor generații — marile valori tradiționale cu necesitățile societății de azi, care se dezvoltă într-un ritm accentuat.

Dr. Jürgen Fischer : În urmă cu zece ani, o editură germană de prestigiu a publicat, spre exemplu, o listă a cărților de cea mai mare valoare din cultura universală. Dacă astăzi s-ar întocmi o bibliotecă din această bibliografie atunci, probabil, nimeni nu s-ar mai putea considera, cum spun americanii, **up-to-date.** Se pune, deci mai întîi, întrebarea ce reprezintă, de fapt, azi, cultura universală. Și ce este mai important, mai viabil, respectarea necritică a vechilor canoane ale școlii sau atitudinea deschisă din acest punct de vedere față de necesitățile prezente ? Este limpede că aceste canoane tradiționale azi nu mai pot fi obligatorii pentru toți și în toate condițiile. Disciplinele predate în școli trebuie să se adapteze în conținut prezentului, pentru că tineretul trebuie pregătit să participe la dezvoltarea societății actuale.

Prof. dr. Hansgerd Schulte : În această ordine de idei, aș vrea să subliniez încercarea noastră de a cultiva, mai mult decît în trecut, capacitatea tinerilor de a gîndi independent. În această lumină prelegerea profesorului a pierdut din importanța ei de odinioară. Se folosește foarte mult sistemul de a-i da elevului și studentului probleme de rezolvat independent. Cursurile de bază ale universității și-au schimbat și ele caracterul în sensul că, în mod frecvent, studenții pot pune întrebări profesorului, pot să discute ; ei sînt antrenați în lucrări cu caracter independent, în exerciții, seminarii în grupuri mici în care este angajată inițiativa personală și cea colectivă etc.

Red. : Care sînt rezultatele și impresiile cu care vă întoarceți în patrie din scurta dumneavoastră vizită făcută în România?

Prof. dr. Gerald Grünwald : Vizita noastră a avut, printre altele, scopul de a ne informa asupra posibilităților ce există pentru a pune în aplicare unele proiecte de colaborare interuniversitare româno-vest-germană, de a aduce mai aproape de realizare unele înțelegeri care există. Nu vom intra în amănunte, țin numai să relev în acest sens o convorbire foarte importantă pe care am avut-o cu domnul ministru Mircea Malița, care ne-a asigurat de tot sprijinul ministerului în cele preconizate de noi pe planul colaborării între universități.

Prof. dr. Hansgerd Schulte : Am avut prilejul să constatăm, mai ales, în cursul convorbirii cu domnul ministru Mircea Malița, că în foarte multe domenii există probleme majore, chiar fundamentale, care, din punct de vedere al soluționării, prezintă asemănări foarte mari în țările noastre, ceea ce constituie un element comun, în vederea rezolvării problemelor fundamentale într-un cadru larg european.

În ce mă privește, țin să menționez că studenții români, care vin la studii și la specializare în țara noastră, sînt apreciați ca unii dintre cei mai buni din lume, de aceea noi sîntem foarte interesați pentru lărgirea legăturilor și schimburilor care au făcut obiectul vizitei noastre în România.

Prof. dr. Gerald Grünwald : Am fost foarte impresionat de ospitalitatea cu care am fost primiți pretutindeni. De asemenea, ne-a impresionat seriozitatea și eficiența muncii depusă în universitățile românești, eforturile mari care se fac pentru buna pregătire a tineretului.

STELA PREDESCU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația; Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon; 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Cabinet

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

Tribuna şcolii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 50
Simbătă 27 mai 1972
16 pagini — 1 leu

Perfecţionare continuă

Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român — care va avea loc în vara acestui an — este consacrată dezbaterii problemelor perfecţionării, în continuare, a conducerii şi planificării activităţii economico-sociale, dezvoltării democraţiei socialiste.

În pagina luminoasă a istoriei comuniste pe care o caligrafiem acum, după Conferinţa Naţională din decembrie 1967 şi Congresul al X-lea al partidului, vor fi înscrise perfecţionări esenţiale pe toate planurile vieţii economice, sociale, politice şi ideologice.

În ritmuri nemaiîntîlnite pînă în aceşti ani, o uriaşă activitate creatoare a pulsat în toate colţurile de ţară, au prins viaţă gînduri de o mare cutezanţă, s-au înfăptuit liniile directoare ale unei politici profund ştiinţifice, trasate de partid prin hotărîrile de mare însemnătate luate cu prilejul celor două evenimente fundamentale pentru mersul înainte al României socialiste.

Printre imperativele majore ale etapei actuale a construcţiei socialiste, partidul, conducerea sa, secretarul său general au considerat totdeauna de o deosebită importanţă perfecţionarea pregătirii cadrelor, şi, paralel cu aceasta, modernizarea formelor şi metodelor de instruire, îmbunătăţirea sistemului informaţional. Ample măsuri au fost luate în acest domeniu ca rezultat firesc al transpunerii în viaţă a hotărîrilor Conferinţei Naţionale şi ale Congresului al X-lea al partidului. În toate sectoarele vieţii noastre sociale se desfăşoară diverse şi complexe acţiuni de pregătire, perfecţionare şi reciclare a cadrelor. Realizarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate ridică o serie de probleme noi, de situaţii noi. Ea implică modernizarea bazei tehnico-materiale a economiei, perfecţionarea relaţiilor de producţie, o aşezare a raporturilor sociale pe principiile echităţii socialiste, adîncirea democraţiei socialiste. Ea solicită o nouă conştiinţă socialistă, un om nou, cunoscător profund al legilor obiective ale dezvoltării economico-sociale, un stăpîn competent al tehnicii moderne, un creator, un veşnic inovator.

Se desprind, pentru învăţămînt, sarcini de primă mărime în înfăptuirea politicii partidului în domeniul permanentei perfecţionări a cadrelor. În aceşti ani, am asistat la o creştere impetuoasă a rolului învăţămîntului, la o lărgire a sferei de cuprindere în şcoli — în forme organizate de pregătire, perfecţionare şi reciclare — a tuturor generaţiilor de făuritori ai socialismului.

Pe de altă parte, Conferinţa Naţională şi Congresul al X-lea al partidului au trasat direcţiile perfecţionării învăţămîntului însuşi, în general, inclusiv în ce priveşte metodele de dezvoltare a procesului instructiv-educativ, precum şi perfecţionarea cadrelor didactice.

Perfecţionarea, perfecţionarea continuă — iată un imperativ cu adînci semnificaţii pentru zilele noastre, caracteristic etapei istorice prin care trecem, de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

MIRCEA IONEL

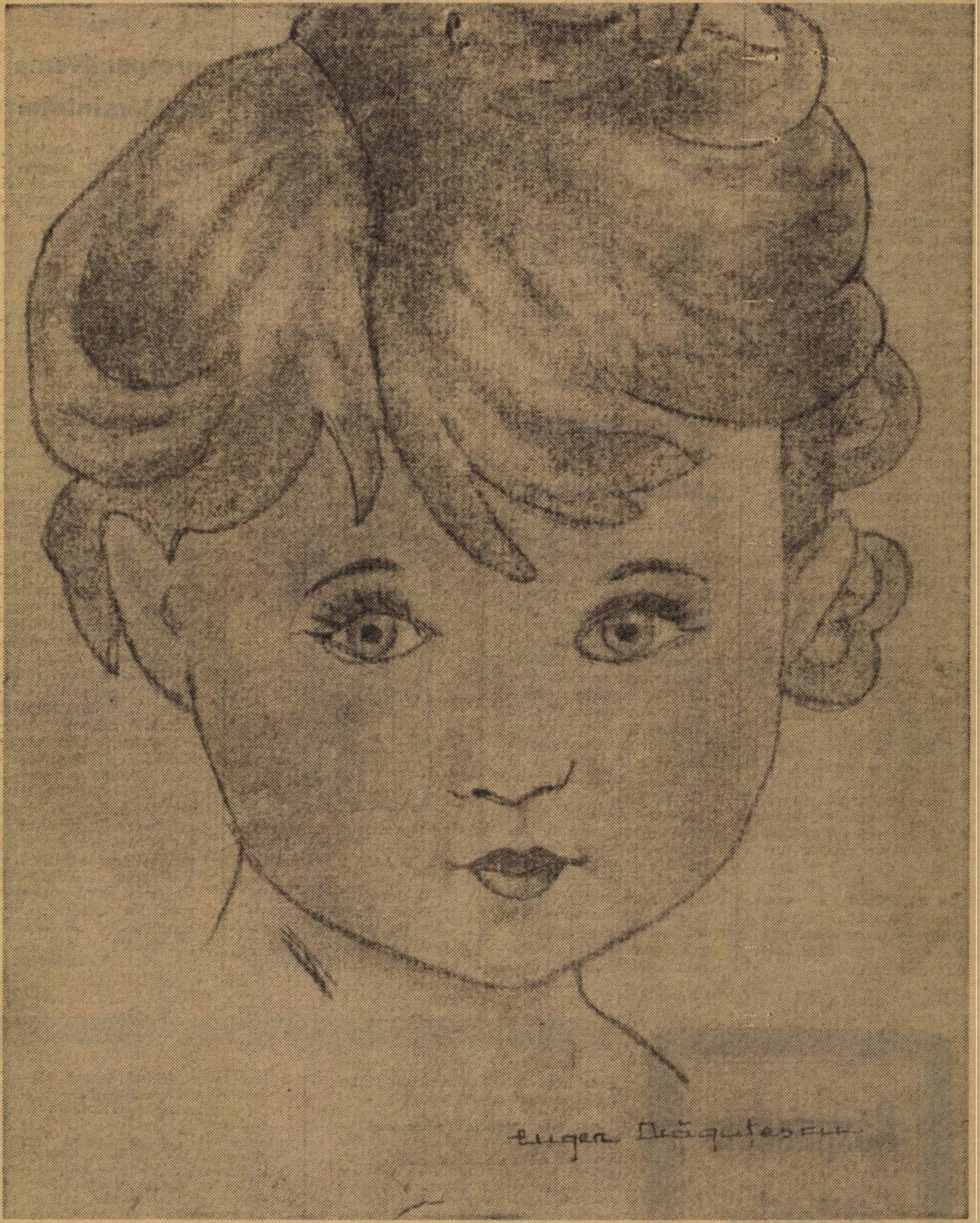

Eugen Drăguţescu

Cap de copil
desen inedit (Colecţia C. Bivolaru)

Premiile revistei TRIBUNA ŞCOLII

In cadrul concursului revistelor şcolare, organizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist şi Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului, revista „TRIBUNA ŞCOLII" a oferit un premiu special pentru profesorii îndrumători A. ŢÎRULESCU de la Liceul „E. Gojdu" din Oradea şi AUGUSTIN STOENESCU de la Liceul „Al. I. Odobescu" din Piteşti, care s-au remarcat printr-o activitate deosebită în îndrumarea şi realizarea revistelor şcolare din liceele amintite.

ACCENTE

Revistele școlare

Concursul revistelor școlare organizat recent de C.C. al U.T.C. și Ministerul Educației și Învătămîntului a relevat, pe lîngă numărul mare de reviste existent în școlile de toate gradele și o entuziastă și prodigioasă activitate pe care o desfășoară pentru elaborarea lor atît profesorii care coordonează această activitate, cît și cei care s-au angajat să o efectueze practic — elevii.

Cele aproape 800 de reviste, cîte au intrat în concurs, au oferit juriului imaginea unei activități cu deosebite valențe instructive și educative, au demonstrat resursele creative, pe care le au școlarii noștri. Fie că au profil literar, științific, artistic sau cultural, revistele școlare reprezintă, întîi de toate, profilul și personalitatea tinerei generații, preocupările, aspirațiile elevilor noștri. Și nu se poate spune că preocupările și aspirațiile lor nu sînt la nivelul cerințelor vieții noastre ! Firește, concursul acesta a relevat numeroase aspecte pozitive și negative pe care le presupune elaborarea unor publicații. Nu ne propunem să le analizăm acum. Vrem să subliniem doar cu această scurtă notă utilitatea unei astfel de inițiative pe care au luat-o C.C. al U.T.C. și Ministerul Educației și Învățămîntului, inițiativă care, sîntem siguri, va stimula și impulsiona preocuparea școlilor, a organizațiilor U. T. C. pentru realizarea unor reviste școlare de înalt nivel. La concurs au fost premiate un număr important de reviste școlare. Iată premiile :

- **PREMIUL I** — a fost acordat revistei **Dintre sute de catarge** a Liceului „Ion Minulescu“ din Slatina.
- **PREMIUL II** — a fost obținut de revista **Licăriri** a Liceului „N. Bălcescu“ din Craiova și de revista **Țara visurilor noastre** a Liceului „E. Gojdu“ din Oradea.
- **PREMIUL III** — a fost obținut de revistele

Freamăt a Liceului nr. 3 din Baia Mare ; **Rădăcini** a Liceului nr. 1, Sf. Gheorghe — Covasna (revistă în limba maghiară) și de **Hermes**, editată de Grupul școlar comercial din Bacău.

Au fost acordate, de asemenea, numeroase premii speciale, printre care și premiul revistei „Tribuna școlii“.

M. Robea

„Manuscriptum“

Manuscriptum nr. 2 sărbătorește *Centenarul Heliade* printr-o tabletă a profesorului Șerban Cioculescu și prin publicarea unor scrisori inedite, precum și a unui *Dosar academic* al celui comemorat. De asemenea, poetul academician Al. Philippide evocă personalitatea lui Alfred Margul Sperber din opera căruia este tipărită o poezie în original și în traducerea distinsului poet.

Dintre multele texte inedite pe care le cuprinde volumul de față trebuie amintite : o conferință a lui George Mihail Zamfirescu, patru poezii de început ale Magdei Isanos, povestirea *Două suflete* de Panait Istrati, comentariul lui Ovidiu Papadima la teza de licență a lui Pompiliu Constantinescu publicată aici integral și al cărei subiect este : *Critica lui Titu Maiorescu și influența ei în literatura română.*

De un deosebit interes este și tipărirea a patru *Tablete radiofonice* de Tudor Arghezi, precum și a unei foarte interesante conferințe pe care a ținut-o în anul 1943 Camil Petrescu la Ateneul român, avînd tema : *Procesul de creație al operelor proprii.* Sînt prezentate, de asemenea, două caiete ale lui Al. Macedonski, cuprinzînd poezii, variante și numeroase desene.

Mai amintim poeziile lui Titu Maiorescu, cele scrise în germană, beneficiind de traducerea autorizată a lui Șt. Augustin Doinaș, precum și fragmentele din *Însemnări zilnice.* Este continuată publicarea bilingvă a pasionantului *Jurnal intim* al lui Al. Davilla.

Un capitol interesant este cel al publicării de corespodență inedită, din cuprinsul căruia remarcăm scrisorile familiale ale lui Vasile Pârvan, schimbul epistolar dintre B. P. Hasdeu și Gustav Wenzel, scrisoarea adresată de Thomas Mann profesorului George Oprescu și scrisoarea lui Liviu Rebreanu către Mihail Dragomirescu.

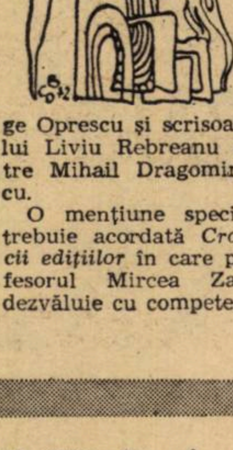

O mențiune specială trebuie acordată *Cronicii edițiilor* în care profesorul Mircea Zaciu dezvăluie cu competență și sarcasm mistificarea pe care o realizează actuala *Ediție Ion Vinea* publicată la Editura „Dacia“.

Ion Papuc

„Organizarea, planificarea și prospectivarea învățămîntului“

A apărut volumul 1, nr. 1/1972 din „Organizarea, planificarea și prospectivarea învățămîntului“, publicație a centrului de informare și documentare al învățămîntului (C.I.D.I.). Reținem din cuprinsul acestui prim volum, alături de cuvîntul înainte semnat de acad. Aurel Avramescu, care face o expunere sintetică asupra însemnătății acțiunilor majore de organizare, planificare și prospectivare a învățămîntului, articolele „Conținut - metode - mijloace în modernizarea învățămîntului“ (Costin Ștefănescu), „Simularea dezvoltării sistemului educațional“ (Nicole Racoveanu și Dragoș Vaida), „Puncte de vedere orientative în elaborarea prognozei educației“ (Grigore Diaconescu), „Cîteva considerații privind metodologia prognozei în domeniul educației, învățămîntului și formării cadrelor“ (Mihai Botez), „Revoluția educației și învățămîntului. Elemente pentru prognoza-cadru“ (Paul Dimitriu), „Metodologia prospectării conținutului învățămîntului“ (Emilia Constantinescu și Valentina Filipescu). Volumul mai cuprinde rubricile „Note“, „Recenzii“, „Referate“, „Cronică“.

V. Octavian

Corespondența

Biro Ghizela, învățătoare la Școala generală nr. 14 din Arad sugerează editarea de lecturi alese pentru clasele I-IV, în două volume, repartizate astfel : un volum pentru primele două clase și altul pentru celelalte. N-ar fi deloc rău, mai ales că existența acestui corp de lecturi n-ar limita accesul micilor cititori și la alte cărți, cit mai numeroase.

Supunem propunerea sa atenției Editurii „Ion Creangă“ din București, a cărei adresă (solicitată de corespondenta noastră) este : Str. Ion Creangă, nr. 5.

Cit privește introducerea unei lecții despre portul popular al județului în care învață elevii, în manualul de geografie pentru clasa a III-a, în vederea cultivării sentimentelor lor de dragoste pentru meleagurile pe care trăiesc, ce să spunem ? Autorii manualului — în funcție de programă, spațiul ce-l au la dispoziție — rămîne să reflecteze.

Profesorul Orest Tofan, de la Liceul nr. 1 din Dorohoi, ne trimite un articol intitulat : „Repartizarea cadrelor didactice, o simplă problemă administrativă ?“

Il asigurăm că nimeni nu o privește așa. Inspectoratele noastre școlare nu numai că aplică riguros instrucțiunile în vigoare în acest sens, dar fac și tot ce omenește este posibil, pentru a armoniza interesele școlilor, cu acelea, firești, ale cadrelor didactice.

Totuși, o repartizare pe sexe, bărbați și femei, căsătoriți și necăsătoriți, în procente egale, cum propuneți, e greu de realizat. Și, după părerea noastră, familiile se pot întemeia nu numaidecît în cadrul aceluiași grup social, nu-i așa ? Mai ales că în prezent, la sate lucrează nu doar cadre didactice.

Aducem la cunoștința autorilor manualului de **Istorie modernă și contemporană**, pentru clasa a XI-a, citeva aprecieri, opinii, semnate de prof. Ion Ștefan, de la Liceul din Babadag, jud. Tulcea, din a cărui scrisoare desprindem : Ultima ediție a manualului de „Istorie modernă și contemporană“ pentru clasa a XI-a de liceu prezintă multe îmbunătățiri față de edițiile precedente : înlăturarea unor date nesemnificative, includerea unor evenimente importante, o prezentare mai substanțială a unor teme ca : „Statele capitaliste după al doilea război mondial“, „Avîntul mișcării de eliberare națională. Prăbușirea sistemului colonial“, „Statele socialiste din Asia și America Latină“, prezentarea unor grafice și scheme etc.

Propun ca într-o nouă ediție a acestui manual să se continue îmbunătățirile începute, printr-o tratare mai amplă, la concret (nu la general și global, cum este făcută acum) a statelor socialiste din Europa, deoarece, oricîte trăsături comune ar avea, ele au apărut prin lupta fiecărui popor, în condiții specifice pe care elevii trebuie să le cunoască.

Eleva Luminița Bucur, din anul II (clasă specială de matematică), de la Liceul „Calistrat Hogaș“ din Piatra Neamț, ne trimite : **Orizonturi — caiete matematice**, culegere de probleme, propuse și soluționate de elevii școlii, întocmită cu îngrijire de conducerea liceului

Dincolo de interesul problemelor, care denotă preocuparea pentru matematică a elevilor clasei cu acest profil, ca și a profesorilor lor, ce-i îndrumă, îi stimulează, trebuie apreciată inițiativa însăși, de a edita o culegere școlară de specialitate.

Cei peste 20 de elevi, semnatari ai problemelor din numărul pe mai 1972, ai **Caietelor** (închinate aniversării semicentenarului U.T.C.), merită, pentru acțiunea lor, cele mai călduroase felicitări.

Stere Damunasta

Răspundem cititorilor

D. C. Hobeanu, profesor, Școala generală Stoina, jud. Gorj. Indemnizația pentru munca de diriginte se acordă și în intervalul 1-15 septembrie, personalului didactic care a beneficiat de acest drept în anul școlar precedent și care îndeplinește aceeași funcție în continuare și în noul an școlar. Cei care primesc această sarcină pentru prima dată sînt retribuiți de la data începerii cursurilor (15 septembrie sau 1 septembrie pentru învățămîntul seral).

Florea Popescu, învățător Școala generală, Locusteni-Daneți, jud. Dolj. Personalul didactic care a obținut definitivarea pentru funcția de maistru-instructor (sau pentru orice altă funcție didactică), își păstrează definitivarea în învățămînt pentru oricare altă funcție didactică (învățător, profesor, educatoare) în cazul în care are studiile necesare pentru ocuparea funcției respective, așa cum prevede art. 83 alineatul ultim din Statutul personalului didactic.

Gabriela Manea, profesoară — Ploiești. În învățămînt — ca și în alte sectoare de activitate — femeile angajate, care au copil mic, pot beneficia de pauze pentru alăptarea copiilor, care se includ în timpul normal de lucru (8 ore, în medie, pe zi). În consecință, cadrele didactice aflate în această situație, pot beneficia și ele de acordarea acestor pauze din timpul legal de muncă de 8 ore pe zi, astfel ca să-și poată îndeplini integral orele de predare la catedră (profesoară, învățătoare), sau de activitate cu grupa de copii (educatoare).

Femeilor angajate care au copii bolnavi mai mici de 2 ani, li se pot acorda — pe baza certificatului medical eliberat de medicul competent — concedii pentru îngrijirea acestora, care nu se includ în concediul de odihnă, așa cum se prevede în Codul Muncii, art. 93.

Călin G. Elena — Școala generală Grecești, jud. Dolj. Personalul didactic suplinitor angajat pe un an școlar (pînă la 31 august), care funcționează de la 15 septembrie, are dreptul — la data de 1 iulie — să primească un concediu de odihnă cu durata de 45 zile lucrătoare (9 luni x 5 zile). Dacă în perioada aceasta are și concediu medical sau de maternitate, acestea nu afectează durata concediului de odihnă. În cazul în care a avut și concedii fără plată de 68 zile, i se reduce concediul cu 5 zile lucrătoare pentru cele 30 zile care depășesc prima perioadă de 30 zile, rămînînd un concediu de 40 zile lucrătoare (ținînd seama că, primele 30 zile de concediu fără plată, nu afectează durata concediului de odihnă).

Calculul indemnizației pentru concediul de odihnă se face excluzîndu-se din calcul — atît ca timp, cît și ca sume — perioadele în care a avut concediul medical sau de maternitate și primele 30 zile de concediu fără plată care nu afectează durata concediului de odihnă.

Cornelia Voinea — Grupul școlar „Unirea“ București. Personalul didactic poate obține concedii fără plată pe timp limitat, fără a putea depăși un an școlar. Pe această perioadă el poate fi înlocuit de suplinitori (care nu au calitatea de angajat) numiți pe durata concediului fără plată și retribuiți cu salariu tarifar.

Întrucît pe durata concediului fără plată, postul respectiv este considerat un post temporar vacant (raportul de muncă fiind suspendat) care se poate acoperi prin angajare temporară, în cazul în care nu se poate angaja o persoană în condițiile arătate mai sus, postul respectiv poate fi suplinit și prin plata cu ora, potrivit prevederilor art. I lit. „a“ din H. C. M. nr. 450/1969 și art. 33-34 din Statutul personalului didactic.

Personalul didactic din învățămînt, care va acoperi astfel de posturi temporar vacante, va putea fi retribuit prin plata cu ora, numai pentru orele care depășesc limita maximă a normei didactice, conform art. 2 din H. C. M. nr. 450/1969

Th. Leonescu

Precizări în legătură cu concursul de admitere în liceele de prelucrare automată a datelor

În numărul 48 din 13 mai a.c. al revistei noastre am prezentat pe larg liceele de prelucrare automată a datelor. În legătură cu probele de concurs precizăm că examenul de admitere se dă la următoarele materii :

— matematică — scris și oral
— română sau fizică (la alegere) — scris și oral.

Absolvenții acestor licee vor avea posibilitatea să-și continue studiile la facultățile sau secțiile de informatică ale universităților din orașele București, Iași, Cluj, Timișoara și Brașov și la Facultatea de cibernetică și calcul economic din cadrul Academiei de studii economice din București.

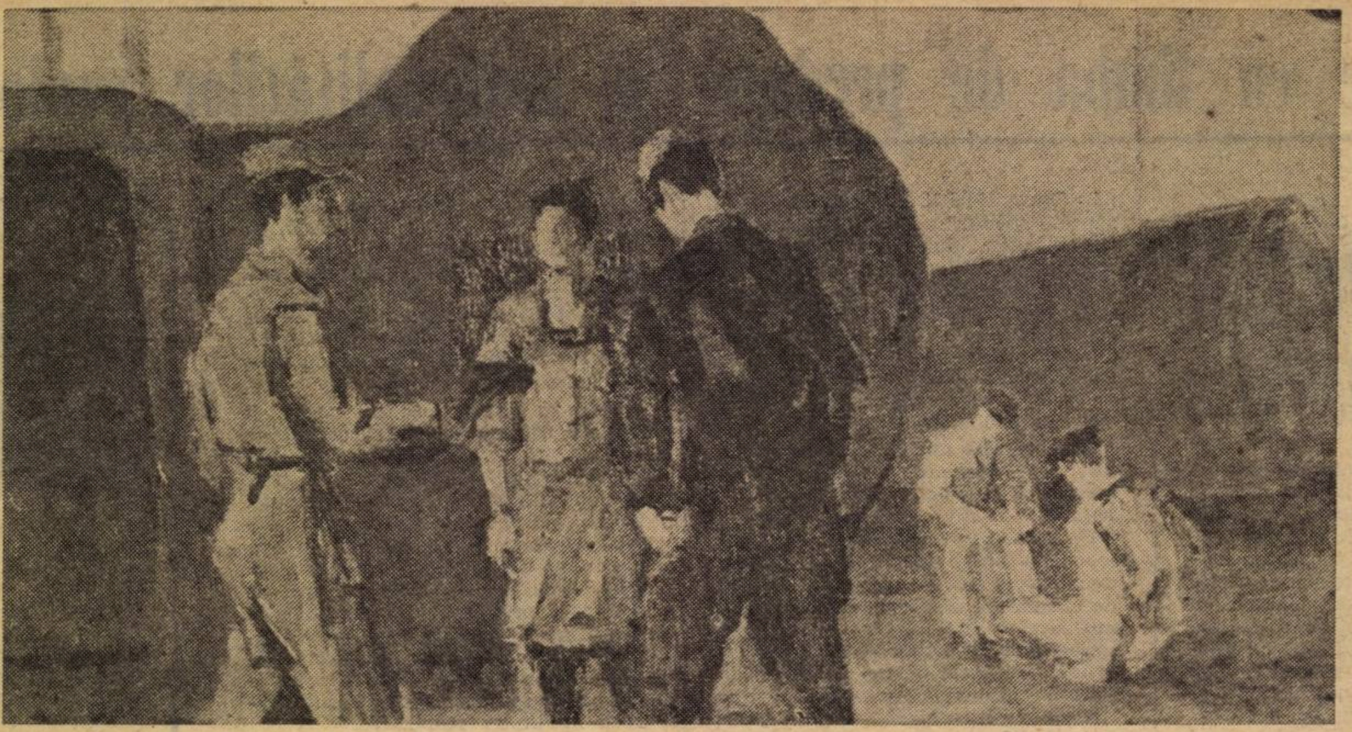

HENRI CATARGI
Cazangerie

EMIL ALEXANDRU SANIELEVICI

Portrete de dascăli

Manualele de zoologie și botanică ale profesorului Sanielevici au îmbogățit orizontul științific al multor generații de elevi. Privesc și azi un ierbar, plantele adunate cu migală în timpul vacanțelor de vară de pe malurile Oltului. El ne-a amintit pentru prima oară că natura nu este haos, ci o perfecțiune desăvîrșită. Ghiocelul, vestitorul primăverii pe meleagurile noastre, cu floarea sa matematic construită impar (trei sepale, trei petale, trei stamine), cu gingașul său bulb, filtru pentru puțina hrană oferită de pămîntul care nu și-a scuturat încă haina de iarnă, este numai o părticică din marea clasă a amarilidaceelor. Că și pecetea lui Solomon, peste care am trecut de atîtea ori nepăsători și în necunoștință de cauză este soră bună cu ghiocelul, face parte din aceeași faimoasă familie. Dar stînjenelul, ciubotica cucului, laleaua, panselele, mărgăritărelul și cîte alte minuni cu care de la un an la altul natura împodobește alte generații de neștiutori ai minunatelor ei taine. Întocmirea ierbarelor te obligă să strivești flori. Conservarea lor obligă la un sistem de presare special, ca să mai rămînă ceva din această frumusețe vie, care este fiecare floare oferită uneori cu atîta generozitate de pămîntul românesc. Fac această remarcă pentru că m-am convins că există multe colțuri ale lumii unde pămîntul este mai arid, mai sgîrcit, mai lipsit de viață. Se lasă și el copleșit de pustiu și renunță la inegalabila sa podoabă care i-o oferă florile. Oamenii, cu mintea lor iscoditoare, au încercat să imite florile. Să le imite chiar și parfumul. Încercări neizbutite. Floarea artificială, chiar înzestrată cu parfum sintetic, rămîne o imitație banală, capabilă să emoționeze numai spiritele lipsite de sensibilitate. Luchian a încercat să dea viață florilor prin penelul său de geniu și inegalabilul său colorit. Anemonele lui Luchian emoționează, e adevărat, dar în ele nu este numai pînză și culoare, în ele este și drama și viața de pictor de geniu. Profesorul de științe naturale Emil Alex. Sanielevici iubea florile, iubea oamenii, iubea natura. Îmi amintesc și acum subiectul de la teza de botanică din clasa a 2-a : asimilația clorofiliană. Puțin înțelesesem atunci din acest proces de o perfecțiune uimitoare. Desigur, rezultatul nu e greu de bănuit. Noi îl iubeam, deși lecțiile lui nu erau dintre cele mai atrăgătoare. Îl deranja zgomotul și noi pe atunci cu greu ne lăsam convinși că poate fi ceva mai încîntător ca zgomotul. Poate aceasta e trăsătura distinctivă a copilăriei, că, pînă la o anumită vîrstă, toată lumea e zgomotoasă. Unii rămîn chiar toată viața zgomotoși.

După vacanțe nu asculta niciodată. „Vacanța este pentru odihnă, nu pentru citit". Avea poate dreptate, pentru că și azi se mai crede că munca intelectuală n-ar avea nevoie de repaos. Igiena muncii intelectuale este poate chiar mai complicată decît igiena muncii fizice, pentru că din păcate nu se supune acelorași legi la toți indivizii.

Avea un sistem ciudat de ascultare : în ordine alfabetică. Fiecare știa cînd îi vine rîndul și învăța mai intens în preajma evenimentului. Materia de ascultat era lecția de zi. Nu făcea din sistemul de notare o armă să te ia prin surprindere. Se baza mai mult pe conștiință. Practic aproape îl obosea această corvoadă și regreta timpul pierdut în defavoarea explicației.

Legile antonesciene l-au scos din învățămînt. N-am înțeles niciodată de ce a trebuit să ne lipsim de un asemenea profesor. L-am regretat unanim. Am auzit unii colegi că l-ar fi văzut chiar la muncă obligatorie pe străzile Capitalei. De atunci nu l-am mai văzut niciodată. Manualele lui s-au mai tipărit și ceva mai tîrziu. Avem o bună tradiție a manualului școlar. E păcat să n-o folosim, mai ales azi cînd statul face atîtea eforturi materiale pentru difuzarea lui gratuită la întreaga populație școlară.

Păstrez profesorului Emil Alex. Sanielevici imaginea sa nepătată de trecerea vremii. Umerii săi au sprijinit cîndva faima acestui liceu al fiilor de ceferiști din România.

MARIN RĂDOI

EVALUĂRI PROSPECTIVE

PREGĂTIREA TEHNOLOGICĂ

Problema determinării gradului de profesionalizare, sub raportul acoperirii necesarului de forță de muncă calificată, pe care va trebui s-o asigure școala generală de 12 ani — problemă abordată și de recentul colocviu „Evoluția formelor și structurilor învățămîntului general de 12 ani" — capătă o deosebită importanță în lumina directivelor de partid și de stat care prevăd pentru deceniile următoare un ritm alert de industrializare, de promovare a progresului tehnico-științific, de dezvoltare a învățămîntului și științei corespunzător exigențelor în continuă creștere ale societății socialiste multilateral dezvoltate.

După cum se știe — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa la Conferința pe țară a inginerilor și tehnicienilor — în prezent se elaborează lucrări de prognoză menite să definească liniile orientative ale evoluției economico-sociale a țării pînă la sfîrșitul acestui secol. Ne propunem ca în deceniile următoare să creăm o industrie puternică, la nivelul tehnicii și științei moderne, care să aibă ca ramuri de bază electronica și electrotehnica, mecanica fină, construcția de utilaje tehnologice, construcțiile navale, producția de mase plastice, de fibre sintetice, energia nucleară și altele. Acordăm o mare atenție progresului rapid al agriculturii care în următoarele cincinale va trebui să asigure producții ridicate, la nivelul țărilor dezvoltate din acest punct de vedere. După cum se cunoaște, facem eforturi serioase în vederea mecanizării, chimizării, a irigării terenurilor și altor îmbunătățiri funciare.

Realizarea unei creșteri impetuoase și diversificarea forțelor de producție, transformarea radicală a structurii economiei țării — se arăta mai departe în aceeași cuvîntare — necesită ridicarea continuă a gradului de pregătire profesională și de cultură științifică și tehnică a tuturor oamenilor muncii. În următorii 10—15 ani, pe baza dezvoltării învățămîntului de toate gradele, a măsurilor de calificare, specializare și reciclare luate de partid în întreaga economie națională, se va realiza o creștere importantă a nivelului tehnic și de cultură generală al clasei muncitoare, se va asigura o sporire considerabilă a numărului inginerilor și tehnicienilor în producție.

Dacă progresul tehnologic depinde de disponibilitatea de cadre tehnice la nivelul economiei naționale, el este totodată condiționat de concordanța tipului de formație tehnică cu cerințele economice și sociale, cu aptitudinile și interesele personale, și de calitatea formației tehnice. Iată de ce e necesar să ținem cont că integrarea gîndirii tehnice în dezvoltarea societății solicită atitudini mentale și climate socio-culturale care să favorizeze activitățile științifice și tehnologice. Rapiditatea parcurgerii, profunzimea tratării și, mai ales, alegerea conținutului programei de tehnologie, trebuie să corespundă condițiilor de capacitate, noțiunilor fundamentale și cerințelor sociologice ale viitorului. Pentru rezolvarea acestei triple cerințe, pregătirea tehnologică va trebui corelată cu celelalte discipline de învățămînt și integrată pe baze științifice în cadrul planurilor și programelor de învățămînt.

Organizarea pregătirii tehnologice va trebui să fie unitară la nivelul întregului sistem de învățămînt, a cărui structură o va influența fundamental, și, concomitent, să asigure o diversificare în funcție de finalitatea profesională. Privind în perspectivă, această soluție nu poate fi unică în condițiile în care fluxul de ieșire din școala generală va trebui să constituie baza unei instrucții ulterioare de nivel diferențiat. În modelul de organizare a pregătirii tehnologice supus discuției în cadrul colocviului amintit considerăm necesară existența a două cicluri distincte. Un prim ciclu de preprofesionalizare care să asigure cunoașterea elementelor de bază ale tehnologiei și producției din ramurile industriale de bază ale economiei naționale : energetică, metalurgie, construcții de mașini, chimie. Ponderea cunoștințelor tehnologice corespunzătoare unui tip de ramură industrială de bază trebuie determinată pe baza studierii proporțiilor previzibile între ramurile economiei naționale. Calculul ponderilor se pretează unei optimizări determinată de calculator, între mai multe variante posibile de dezvoltare în perspectivă a economiei naționale.

Perioada de profesionalizare corespunde unui ciclu secund care necesită diferențierea pe baza evaluării aptitudinilor și capacităților intelectuale și a opțiunilor personale, implicînd deci existența unui sistem de verificare și diagnostic aptitudinal, științific fundamentat. Considerăm că, în acest ciclu, diferențierea tipului de pregătire tehnologică, se va face în funcție de domeniul tehnic ales — corespunzător unui tip de ramură industrială — și de nivelul finalizării profesionale. Din acest ultim punct de vedere, putem distinge următoarele tipuri de pregătiri tehnologice : a) utilizarea tehnologiilor moderne în domenii netehnice (de exemplu, utilizarea aparaturii electronice în medicină și biologie) ; b) pregătirea tehnologică de execuție, cu accent pe analiză, organizare și planificare cu maximă eficiență a proceselor tehnologice industriale, inițierea în economia și tehnica întreprinderilor ; c) pregătirea tehnologică de concepție, cu accent pe activități practico-științifice de aplicare a cunoștințelor teoretice în sfera activității practice. După cum spunea profesorul Pavel Apostol, în cadrul colocviului amintit mai sus, stabilirea cantității și calității informației științifice și tehnice se va face în funcție de tipul uman urmărit : „executant, inovator, combinații posibile între cele două extreme, accentul punîndu-se pe creativitate, deci, pe inițiativă, invenție, inovație".

Pentru dinamizarea modelului, devine necesară corelarea pregătirii tehnologice cu structura economică a județelor și structurarea planurilor de învățămînt în funcție de nivelul și tipul finalizării profesionale. În această perspectivă, devine totodată necesară o mai mare elasticizare a programelor de învățămînt, care să permită corelarea eficientă a programelor analitice ale tuturor obiectelor de învățămînt cu tipul de instrucție tehnică ales.

RODICA STOIAN

Şcolile cu limba de predare a naţionalităţilor conlocuitoare

Transfer şi interferenţă

Pentru elevii aparţinînd naţionalităţilor conlocuitoare, limba română este a doua limbă, pe care încep să o înveţe cînd sistemul de legături condiţionate cu privire la stăpînirea limbii materne este, în cele mai multe cazuri, aproape închegat. Faptul că elevii din şcolile şi secţiile cu limbile de predare ale naţionalităţilor conlocuitoare pe la vîrsta de 6—7 ani au asimilat o serie de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi în limba maternă influenţează, în unele cazuri în mod pozitiv, iar în altele în mod negativ asupra însuşirii unor cunoştinţe, priceperi şi deprinderi în limba română. În aceste situaţii avem de-a face — în primul caz — cu fenomenele de transfer şi — în al doilea — de interferenţă. De aici decurge necesitatea apelării la cunoştinţele de limba maternă, a comparării, a confruntării fenomenelor din cele două limbi.

Legarea predării limbii române de cea a limbii materne este dictată de unitatea întregii munci de instruire. Prin confruntare şi comparare, elevii percep mai profund posibilităţile de exprimare ale celor două limbi. A compara înseamnă a descoperi elemente comune şi distinctive. Astfel, foarte instructivă ar putea fi comparararea unor expresii care, pentru redarea aceluiaşi fapt lingvistic, folosesc imagini diferite (asupra faptului = suf frischer Tat; graba strică treaba = Eile mit Weile).

Comparînd, elevii înţeleg mai bine şi structura limbii materne, îşi dau seama că fiecare limbă este unică în posibilităţile ei de exprimare. De asemenea, ei pot vedea că limbile au, în ciuda deosebirilor, multe trăsături comune atît în structura gramaticală, cît şi în vocabular, că din confruntare rezultă o clarificare reciprocă, o limpezire.

Practica şcolară arată că factorii care frînează însuşirea unei noi limbi se ivesc mai ales atunci cînd una dintre ele — respectiv cea maternă — acţionează spontan asupra celeilalte. Se cere, deci, o dirijare conştientă a influenţei limbii materne, fapt care ar putea uşura în măsură considerabilă activitatea instructivă.

Aplicarea acestui principiu didactic favorizează fenomenele de transfer şi frînează fenomenele de interferenţă.

Un exemplu de transfer. Elevii germani învaţă că în limba română substantivul se întrebuinţează nearticulat cînd este precedat de o prepoziţie. **(Lucrez în grădină.)** Respectarea acestei reguli va fi uşurată dacă arătăm elevului german că această regulă a existat în trecut şi în limba sa maternă şi s-a menţinut pînă în zilele noastre în unele formulări fixe, ca: **bei Wind und Wetter, zu Lande, in Hulle und Fülle, über Berg und Tal** etc. Substantivul se articulează însă şi în limba română dacă este determinat de un atribut: Lucrez în grădina vecinului.

Un exemplu de interferenţă. Sub influenţa limbii germane, elevii pun punct după numerele ordinale, deci şi după datele calendaristice: Concursul de admitere va începe luni, 26.VI.1972 (corect: 26 VI 1972). Sau invers. Influenţaţi de limba română, elevii folosesc formulări greşite, ca: Das geschah **in** 1969 (în loc de: **im Jahre** 1969 sau Das geschah 1969).

Comparaţia e utilă şi la clarificarea terminologiei gramaticale. Terminologia folosită în cele două limbi este în parte identică, în parte diferită. Spre deosebire de limba germană, limba română cunoaşte noţiunea de adjectiv pronominal (posesiv, demonstrativ, interogativ etc).; în limba germană, în asemenea situaţii, cuvintele îşi păstrează categoria gramaticală. Noţiunea „adjectiv" este deci în limba română mai cuprinzătoare decît în limba germană. Gramatica limbii române deosebeşte moduri personale şi moduri nepersonale, în gramatica limbii germane există doar moduri personale. Complementul prepoziţional din limba germană este echivalent cu noţiunile de complement indirect sau complement de agent; limba germană cunoaşte verbe reflexive ca şi limba română, dar nu şi o diateză reflexivă.

Acestea sînt numai cîteva deosebiri care, dacă nu sînt observate şi sesizate, pot produce confuzii şi derută în minţile elevilor.

Opunerea formelor aparţinînd celor două limbi constituie un procedeu metodic care dezvoltă spiritul de observaţie al elevilor. Comparînd mijloacele folosite în cele două limbi, elevii îşi dau seama cum acelaşi conţinut poate fi turnat în forme variate, sau cum forme lingvistice asemănătoare pot avea funcţii diferite. Sînt posibile următoarele cazuri:

a) aceleaşi mijloace gramaticale apar în forme diferite (articolul hotărît în cele două limbi; b) aceleaşi mijloace gramaticale apar în aceleaşi forme (articolul nehotărît e proclitic atît în limba română, cît şi în cea germană); c) categoriile gramaticale ale unei limbi sînt redate în cealaltă limbă prin forme lexicale (Să nu strigaţi! — Ihr soll icht lärmen!).

(După **J. Wolf, Methodik des deutschen Sprachunterrichts,** Bucureşti, 1968, pag. 115—116.)

Cu ajutorul comparaţiei elevii pricep mai profund structura şi funcţiile limbii. Astfel, traducînd cuvîntul „cînd" în limba germană **(wann şi wenn),** ei constată că acesta poate să fie atît **adverb**, cît şi **conjuncţie.** În schimb, traducerea lui **„wenn"** ne arată cele două valori ale conjuncţiei: **temporală** (cînd) şi **condiţională** (dacă).

Alte foloase pe care le aduce utilizarea acestui procedeu sînt: folosindu-ne de cunoştinţele şi deprinderile deja formate la elevi din limba germană, realizăm economie de timp, muncă şi energie, timpul economisit poate fi folosit pentru exerciţiile de vorbire; prin predarea comparativă, privită ca un proces psihic de cea mai mare importanţă, formăm şi puterea de judecată a elevilor, simţul lor pentru limbă; lecţiile sînt mai vii şi mai interesante; se îmbogăţesc, se fixează şi se adîncesc, în egală măsură cunoştinţele de limba română şi cele de limba germană; desele asociaţii şi comparaţii (în care se cuprinde material şi din alte domenii) lărgeşte orizontul cultural al elevilor.

Comparaţia cu limba maternă (sau invers) are o importanţă excepţională în realizarea unui învăţămînt activ formativ.

Ţinînd seama de acest lucru, vom înţelege şi necesitatea alcătuirii (elaborării) unor gramatici speciale (în unele ţări, ca, de pildă, în U.R.S.S., acestea sînt deja o realitate) şi a folosirii unor procedee metodice specifice. O astfel de gramatică trebuie să pună accentul îndeosebi pe acele probleme de limbă care lipsesc sau care diferă de limba maternă a elevilor.

Desigur, comparaţia nu poate fi mînuită oricînd şi oricum, ci trebuie folosită cu mare chibzuinţă. Momentul folosirii ei nu poate fi întotdeauna determinat cu precizie dinainte. Uneori, în timpul lecţiei, apare cu totul necesar să ne referim la cunoştinţele dobîndite la limba maternă, alteori se dovedeşte inutil să încărcăm predarea cu trimiteri la cunoştinţele similare din limba maternă, chiar dacă s-a prevăzut iniţial aceasta, în cazul cînd elevii stăpînesc mulţumitor tema tratată, direct în limba respectivă.

Considerăm că fiecare profesor care predă limba română la o şcoală cu altă limbă de predare poate (şi trebuie) să recurgă la cunoştinţele de limba maternă ale elevilor săi; procedeul trebuie folosit cu tact şi îndemînare, să ne ferim de exagerări şi unilateralitate, ceea ce ar duce la formalism. Comparaţia nu trebuie privită ca un studiu paralel al elementelor structurale ale celor două limbi, sîntem pentru o comparaţie în general implicită şi numai în anumite cazuri explicită. Nu putem scăpa nici o clipă din vedere că scopul nostru este predarea limbii române, nu predarea paralelă a două limbi. (Comparaţia implicită cere o organizare a materialului, ţinînd seama de specificul limbii materne, fără să se recurgă la confruntări teoretice. Comparaţia explicită cere o confruntare directă a faptelor aparţinînd unor limbi diferite; accentul se pune pe evidenţierea deosebirilor dintre ele. Sîntem datori să folosim comparaţia implicită sau cea explicită în funcţie de temă, de etapa de predare a limbii române, precum şi de nivelul de pregătire al elevilor.)

Pentru a putea face faţă cu succes tuturor sarcinilor ce izvorăsc din aplicarea acestui procedeu, profesorul de limba română va trebui să cunoască cît mai bine structura limbii materne a elevilor; sesizînd clar raporturile dintre sistemul limbii române şi cel al limbii materne, el va putea să-şi organizeze în mod corespunzător predarea, să selecţioneze raţional materialul de studiat, să alcătuiască un sistem de exerciţii de o cît mai mare eficienţă. Cu alte cuvinte, profesorul va studia la fiecare lecţie ce fenomene de transfer ar putea fi folosite şi ce greutăţi interferenţiale trebuie înlăturate, organizînd exerciţii speciale în acest scop.

IOSIF HORNYACSEK

În atelierul de ţesătorie al Liceului „Sámuel Brassai", cu limbă de predare maghiară, din Cluj

Telelecţiile de biologie în tratare bilingvă

Emisiunile de ştiinţă de pe micul ecran au constituit pentru mulţi profesori un ajutor preţios în ilustrarea unor aspecte şi manifestări ale vieţii care nu au putut fi elucidate în orele de predare. Dezavantajul era că nu toţi elevii urmăreau aceste emisiuni şi astfel referirile profesorului la o emisiune anumită erau înţelese şi recepţionate numai de un număr restrîns de elevi.

Dar, iată că prin introducerea emisiunilor de televiziune integrată în predarea biologiei se creează posibilitatea ilustrării perfecte a tuturor noţiunilor şi fenomenelor ştiinţifice studiate.

Pentru profesorii care predau la şcoli cu limbi de predare ale naţionalităţilor conlocuitoare apare însă o problemă de ordin major şi anume: cum vor înţelege elevii terminologia română. Şi nu numai atît; cum vor putea fi eficiente aceste emisiuni?

La Liceul nr. 21 cu limba de predare germană din Bucureşti se dau în cadrul lecţiilor de biologie pe lîngă numele plantei sau animalului în limba germană, cel în limba latină (reţinerea lui nefiind obligatorie) şi numele popular în limba română. În unele situaţii, cînd este posibil se face şi o analogie cu numele englez. Acest lucru ajută elevilor foarte mult, determinînd integrarea rapidă a absolvenţilor noştri în programa facultăţilor de profil.

Pentru telelecţia cu subiectul „Fiziologia inimii" — de pildă — au fost necesare unele pregătiri atît de ordin practic cît şi de ordin ştiinţific: mai întîi asigurarea condiţiilor bune pentru vizionarea emisiunii, apoi reprogramarea materiei în aşa fel, încît la data anunţată elevii să posede toate cunoştinţele necesare înţelegerii acestui subiect, dar mai ales, lucrul cel mai important şi greu totodată, introducerea predării bilingve (germană — română) la capitolele Sîngele, Anatomia aparatului circulator ş.a.

După primul contact cu această modernă şi interesantă formă de predare a cărei importanţă deosebită pentru fundamentarea unui sistem de învăţămînt modern şi diversificat este înţeleasă de toţi, se desprind următoarele concluzii: telelecţiile îşi pot atinge cu succes scopul, pot fi înţelese şi aprofundate de către toţi elevii dacă profesorul programează timpul afectat lecţiei, just şi urmăreşte atent, împreună cu elevii, desfăşurarea emisiunii. În prima parte a lecţiei, am predat fiziologia inimii după metodele clasice cu exemplificări pe materialul didactic existent în şcoală, iar apoi am folosit emisiunea televiziunii ca o amplă şi exactă demonstrare şi fixare a celor expuse anterior. Lecţia a devenit astfel o lecţie de comunicare neexistînd timp pentru verificare. Aceasta am făcut-o în lecţia următoare cînd am cerut elevilor să se refere mai ales la cele văzute. Am constatat că lecţia şi-a atins scopul în totalitate. După verificare am predat fiziologia circulaţiei în artere, vase capilare şi vene, reglarea circulaţiei urmînd ca emisiunea de teleşcoală din săptămîna următoare să ilustreze cele predate.

H. WIENER

MIRON IONESCU

Clasic şi modern în organizarea lecţiei

Autorul acestei cărţi, apărută în Editura „Dacia“ — Cluj este un nume cunoscut în cercetările de pedagogie aplicată. Prezent de cel puţin zece ani în presa pedagogică de specialitate, el şi-a lărgit continuu aria de investigaţie a procesului instructiv-educativ, în şcoală sau universitate, urmărind cu tenacitate aprofundarea problematicii abordate, legată de teoria învăţării, ancorarea acesteia în contextul societăţii şi şcolii contemporane.

Cartea, avînd ca nucleu şi punct originar teza de doctorat a semnatarului ei, se impune atenţiei tuturor lucrătorilor din învăţămînt, prin cercetarea unui compartiment al procesului învăţării, în care tradiţia şcolii noastre se „înfruntă“ cu cele mai noi teorii, ipoteze etc., menite să reînvioreze conţinutul substanţial şi modalităţile sănătoase de manifestare ale şcolii româneşti dintotdeauna.

E de apreciat în mod deosebit unghiul de cercetare, ipoteza de la care a plecat autorul — îmbinarea metodelor clasice cu mijloacele instruirii programate — pentru a argumenta, prin experiment, creşterea eficienţei lecţiei de matematică şi fizică în special. Deci, nu o repudiere, ab initio, a elementelor tradiţionale, clasice, nici o îmbrăţişare fără spirit critic a tendinţelor novatoare, de oricare natură ar fi ele.

Plecînd de la o astfel de concepţie, autorul a căutat şi a găsit, prin cercetarea sa, desfăşurată pe parcursul a şapte ani (1963—1970), adevărate punţi de legătură între formele clasice de organizare a lecţiei şi cele de instruire programată, modalităţi care-şi pot oferi reciproc piloni de sprijin în cadrul lecţiei, sporindu-i coeficientul calitativ, asigurîndu-i o notă în plus de autenticitate. Pentru adîncirea investigaţiei, au fost folosite pe lîngă metodele extensive de cercetare, aplicate unor grupuri mai mari de subiecţi, şi metode intensive, aplicate unor grupuri mai reduse, ceea ce a uşurat o înregistrare mai precisă a faptelor.

Într-un capitol introductiv (Problema cercetată) se discută şi se clarifică în mod succint influenţa ciberneticii asupra teoriei învăţării. Cu multă prudenţă şi într-un spirit realist, autorul ajunge la concluzia justă că învăţămîntul „are specificul său, principii şi legi proprii pe care nu le putem studia numai din punctul de vedere al ciberneticii... De exemplu, rezolvarea unor probleme ale ştiinţelor pedagogice cum ar fi scopul şi conţinutul educaţiei ş.a., este determinată de factori de natură ideologică, politică şi nu de cibernetică“ (pag. 6.). Teoria învăţării nu poate fi redusă la cibernetică, dar autorul e conştient de aplicarea acesteia cu folos în învăţămînt prin informatică, teoria modelării, teoria algoritmilor etc. Privind procesul didactic din punctul de vedere al informaticii, cercetătorul consideră procesul de instruire un sistem cu „conexiune inversă“.

Modalităţile de optimizare a „conexiunii inverse“ în lecţia obişnuită (în etapa predării, fixării şi în cea a verificării) la diferite discipline de învăţămînt constituie obiectul primei părţi a lucrării. După prezentarea anchetelor preliminare, autorul, printr-un vast experiment, îl introduce pe cititor în variate lecţii, călăuzindu-l în observarea „momentelor de vîrf“ în cursul predării, a reacţiei spontane a clasei la mesajul profesorului, a momentelor de muncă independentă etc.

Din parcurgerea paginilor care descriu şi comentează experimentul („Îmbinarea metodelor clasice cu mijloacele instruirii programate“) reies clar rezultatele pozitive pe care le poate aduce îmbinarea formelor clasice de lucru cu cele de instruire programată : în tratatea diferenţiată — în grup şi individual — a elevilor, în sporirea volumului de muncă independentă a acestora ; într-o mai mare varietate a activităţii didactice. Autorul discută lecţia de iniţiere cu textul programat, lecţia în care munca cu textul programat ocupă doar o parte din oră, lecţia de însuşire a noilor cunoştinţe cu material exclusiv programat, în sfîrşit, lecţiile de fixare, de recapitulare şi omogenizare cu ajutorul materialului programat. Toate însă privite prin prisma dezideratului fixat în primele pagini ale cărţii : „Esenţialul în instruirea programată nu este utilizarea maşinilor, ci programarea materialului de studiat şi a activităţii elevilor pe baza cerinţelor formulate de psihologia învăţării, pedagogie, logică etc.“ (pag. 21).

Lucrarea va suscita indiscutabil un real interes din partea cadrelor didactice şi a specialiştilor preocupaţi de modernizarea procesului instructiv-educativ.

VIŞTIAN GOIA

N. SĂLĂGEANU

Fotosinteză

Apărută recent în Editura Academiei Republicii Socialiste România, lucrarea „Fotosinteza“ de acad. prof. N. Sălăgeanu abordează un subiect care îşi va găsi, fără îndoială, un larg cerc de cititori printre toţi aceia pentru care ştiinţele biologice sînt o profesiune, o pasiune sau chiar numai un domeniu plin de curiozităţi şi de neprevăzut. Prezentarea volumului academicianului N. Sălăgeanu este totuşi dificil de făcut, mai ales, din cauza mulţimii de date pe care le cuprinde ; ea ne va fi uşurată însă, faţă de cei care cunosc capitolul cu acelaşi titlu din „Manualul de fiziologia plantelor“ ale cărei tipare sînt evidente şi aici : un istoric al fotosintezei, pigmenţii din cloroplaste, substanţele produse, transformările de energie, metodele pentru determinarea fotosintezei, influenţa diferiţilor factori de mediu şi a diferitelor substanţe asupra mersului procesului de asimilaţie clorofiliană, fotosinteza în diverse condiţii de mediu. Lucrurile noi se pot sesiza însă cu destulă uşurinţă ; în primul rînd maniera modernă în care sînt redate capitolele „Organele şi organitele fotosintezei“ şi „Transformările de energie în fotosinteză“, apoi introducerea unor date privind cultura algelor cu coeficient ridicat de folosire a luminii, precum şi cele referitoare la potenţialul fotosintetic al unor mari biotopuri ca pădurea, lacul etc.

Lucrarea cuprinde 229 de figuri, multe dintre ele originale sau inedite pentru literatura românească de specialitate, sugestive şi complimentare pentru textul pe care îl însoţesc. Bibliografia este redactată pentru fiecare capitol, dar pe alocuri ea nu este suficient de cuprinzătoare şi de reprezentativă.

Datele care se găsesc strînse în volum, ca şi maniera în care sînt prezentate, conferă cărţii, pe care o recomandăm tuturor cadrelor didactice de specialitate din învăţămîntul de cultură generală şi superior, o valoare certă, un ajutor în cercetarea ştiinţifică şi un îndreptar practic pentru ştiinţele aplicative ale biologiei. Socotind că „Fotosinteza“ este o carte aproape indispensabilă în predarea modernă a asimilaţiei clorofiliene, ea trebuie să fie considerată ca un manual necesar învăţămîntului românesc ; în acelaşi timp însă, felul în care este redactată, ca şi problemele pe care le abordează o fac să fie o interesantă lectură ştiinţifică.

AL. IONESCU

LUCIA DEMETRIUS

Scrisoare către fetele tinere

În recenta carte a Luciei Demetrius — **Scrisoare către fetele tinere**, Editura „Albatros“, reintîlnim o temă favorită autoarei — dragostea ca sentiment esenţial, precum şi mult dezbătutul conflict dintre generaţii. De astă dată însă nu într-o operă de ficţiune, ci între fruntariile atît de concret-familiare ale genului epistolar. Cu o tentă evident publicistică — dar nu lipsită de farmec, prin sinceritatea, firescul dialogului purtat cu destinatarele „scrisorilor“ sale.

Ceea ce trebuie numaidecît remarcat aici este generozitatea scriitoarei. Disponibilitatea ei sufletească nelimitată, înţelegerea profundă a generaţiei tinere, cu problemele, cu gîndurile ce o confruntă. Tinerele fete descoperă în Lucia Demetrius nu un pedagog cu morgă, nu un mentor ce dă lecţii, ci o sfătuitoare cu mai multă experienţă, care le ajută să privească viaţa cu înţelepciune, cu realism pentru a o descoperi, sau redescoperi frumoasă, cum a fost mereu, cum a putut fi oricînd abordată, fără prejudecăţi, dar şi fără teribilisme.

Tinereţea, dragostea — există de cînd lumea. Bunicii, părinţii noştri au iubit, au fost tineri, ca şi noi. Cine ar putea să uite acest miraj ? Căci rămîne veşnic nestinsă — cum spune autoarea, şi cum ştim toţi — „amintirea tinereţii în care trupul are aceeaşi vîrstă cu spiritul, în care cunoşti puţin, intuieşti mult şi uneori greşit, alături de adevăr, în care sufletul soarbe, înghite pe nemestecate lumea dinafară, în care şovăi între încrederea deplină şi îndoieli de tot felul, în care poţi tot sau ţi se pare că vei putea tot, în care îmbrăţişezi fenomenele vieţii cu elan sau le repudiezi fără temei, în care pîlpîi, arzi fără să te consumi, te arunci înainte ca un înotător într-o apă mare şi crezi totuşi uneori că eşti dezgustată, a tinereţii în care eşti frumoasă, puternică şi, în proprii tăi ochi, unică“ !

Aşadar despre această vîrstă minunată, despre puterea şi nevoia dragostei, despre căsătorie, principii, despre meseria aleasă, despre părinţi şi prieteni, despre prietenie, generozitate, comportament — iată „subiectele“ mereu actuale ale noii cărţi a Luciei Demetrius. Şi mai ales despre falsul conflict dintre părinţi şi tinerii ce vor să se realizeze în funcţie de aceste repere, despre aşa-zisul conflict dintre ei şi societate. Despre „opoziţia“ dintre părinţi şi tinerii ce vor deveni la rîndul lor părinţi şi vor dori, firesc, să se facă înţeleşi, ascultaţi de proprii lor copii — al căror viitor nu le poate fi indiferent.

— „Lumea începe cu mine“ — pare a spune orice tînăr la vîrsta emancipării. Şi este convins că începe cu el.

— „Lumea a existat dintotdeauna !“ — sună concluzia cărţii, a experienţei vieţii. Urmează să i ne acomodăm, să i ne integrăm. Nonconformismul, excesele de tot felul nu sînt manifestări ale personalităţii, ci alunecări facile. Extravaganţele nu pun în lumină, ci discreditează adevărata personalitate. De unde şi invitaţia la acea măsură a lucrurilor, care armonizează elanurile cu raţiunea, canalizînd harurile vîrstei de aur în matca ce duce la împlinire.

Un vade-mecum cumpănit, şi de aceea, cu atît mai convingător, această carte de numai o sută şi ceva de pagini, a Luciei Demetrius, adresată tinerelor sale prietene. O prezenţă caldă, un climat necesar, în care orice tînăr, tînără, s-ar regăsi. O pledoarie pentru înţelegerea vieţii, a exigenţelor ei — fără a-i ştirbi nimic din culorile ce-i fac laolaltă cununa.

C. HRISTU.

CUM CITIM

Lectura viciu

Iată cum îl defineşte, într-un loc, André Maurois : „**Lectura viciu** este proprie celor ce găsesc în ea un fel de opium ; cu ajutorul ei se separă de lumea reală, adîncindu-se într-o lume imaginară. Aceşti cititori nu pot rămîne o clipă fără să citească ; orice text e bun. Ei pot deschide la întîmplare o enciclopedie pentru a citi cu aceeaşi voracitate un articol despre tehnica acuarelelor, ca şi un text despre maşina cu aburi ; lăsaţi singuri într-o cameră ei vor alerga spre masa pe care au zărit o revistă sau ziare şi vor ataca o coloană a unui articol de la mijlocul ei numai să nu rămînă singuri, o clipă, cu gîndurile lor“.

O astfel de lectură e ca un fel de zid. Sau ca un fel de pustiu. Este lectura care claustrează şi sterilizează. Cei atinşi de acest viciu nu caută în cărţi nici idei, nici fapte, ci simpla defilare a unor cuvinte care să le acopere ochii.

Ce distanţă între atitudinea deschisă, fremătătoare faţă de carte şi această devorare oarbă de hîrtie ! În loc de conectare la universul de idei al unei cărţi bune, insensibilitate şi opacitate, în loc de **funcţionalitate** a lecturii, îmbîcseală, în loc de acţiune lucidă, haos. Culmea e că fiind un viciu „intelectual“, poate să treacă drept activitate intensă, ocupaţie serioasă. Un pedagog de renume spunea însă, pe bună dreptate, că ea este forma cea mai periculoasă a lenei, căci un leneş care nu face nimic poate avea remuşcări şi astfel să iasă din inerţia sa ; dar dacă citeşte, el ajunge să creadă că munceşte şi atunci lenea lui este fără scăpare.

Aparent greu de sesizat unde sfîrşeşte **uzul** şi de unde începe **abuzul** în citirea cărţilor, lectura viciu poate fi totuşi recunoscută prin rezultatele sale slabe sau aproape nule, prin acea discursivitate repezită şi încîlcită de care dau dovadă cititorii atinşi de aripa sa. Şi pentru cel care citeşte ca să adoarmă („lectura somnifer“), ca şi pentru cel care, suferind de o adevărată „bulimie“, ingurgitează la întîmplare cantităţi imense de text, neştiind să „deguste“ nici frumuseţile, nici subtilităţile unei pagini, toate filele, toate capitolele, toate cărţile lumii se aseamănă, formează un unic şir nesfîrşit de pagini întrerupt, din cînd în cînd, de ecranele unor coperţi.

Cît de strălucitor apare, de aceea, chipul unui **virtuos** al lecturii, ca cel al lui George Călinescu !

Într-o „cronică a mizantropului“, vorbind despre aspra, dar nobila, datorie a documentării în profesiunea de dascăl, el nota : „Pentru asta trebuie să citeşti un morman de cărţi, să deschizi file, să te plimbi prin odaie ca să faci sinteza ideilor, să întocmeşti fişe, să alergi prin biblioteci, să-ţi mînjeşti degetele cu cerneală“.

Pentru Călinescu lectura era şi muncă, şi flacără.

COSTACHE OLĂREANU

Consfătuirea de la Ploiești

În zilele de 20—21 mai a.c. a avut loc la Liceul „C. Dobrogeanu-Gherea“ din Ploiești, consfătuirea pe țară a profesorilor de matematică din liceele în care această disciplină a fost predată, în anul școlar 1971—1972, la clasele de anul I, după o nouă programă experimentală.

La lucrări a luat parte ministrul educației și învățămîntului, Mircea Malița. Au mai participat acad. Gheorghe Mihoc, prof. univ. dr. docent Ciprian Foiaș, alte cadre didactice din învățămîntul superior, cercetători științifici, inspectori școlari, autori de manuale etc.

În cadrul consfătuirii a luat cuvîntul tovarășul Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului. În alocuțiunea sa — pusă sub semnul unui adagiu : „Cîtă matematică, atîta școală !“ — vorbitorul a pus în lumină rolul matematicii, ca știință aplicată, în societatea modernă contemporană. În acest sens a împărtășit auditoriului din experiența altor țări, unde modernizarea predării matematicii în școală constituie, ca și la noi, o preocupare permanentă, stringentă, cu urmări dintre cele mai binefăcătoare pentru dezvoltarea învățămîntului și, implicit, a diferitelor ramuri ale economiei naționale. Prin modernizare însă, a arătat ministrul educației și învățămîntului, nu trebuie să înțelegem, în primul rînd, înzestrarea tuturor școlilor noastre cu tot felul de calculatoare costisitoare, ci introducerea, în predarea matematicii, a unui limbaj de mașină comun pentru toți liceenii, o solidă pregătire a elevilor din toate clasele în calculul probabilităților, în cercetările operaționale (prin teoria jocurilor, programare liniară, grafuri). Pe această cale, tainele disciplinei vor fi mult mai ușor și repede însușite de elevi, iar aplicațiile practice ale studierii matematice vor ajunge mult mai evidente. Ceea ce și urmărim. De fapt, profesorii noștri trebuie să fie, acolo unde lucrează, nu numai oameni de catedră în stare să formeze tineri utili economiei noastre socialiste îndată după absolvirea școlii, dar și consultanți de nădejde ai organelor administrative de stat, în probleme de strategie economică, de optimizare, aplicare a cercetării operaționale : amplasamente, resurse, cost, calcule economico-statistice etc.

Ministrul educației și învățămîntului a omagiat, în continuare, eforturile profesorilor, cercetătorilor în domeniul matematicii din țara noastră, care au în vedere stimularea creativității tineretului școlar — fie de la catedră, fie prin publicații de specialitate de la noi, din ce în ce mai prestigioase. Conducerea de partid și de stat, a subliniat tovarășul Mircea Malița, ne creează cele mai favorabile condiții pentru aceasta. Consfătuirea de aici, la care participăm, este încă o dovadă în acest sens, știind că dezbaterile ce vor urma, concluziile la care se va ajunge în urma lor, vor putea duce, cu un pas mai departe, căutările noastre comune pentru a face mai eficientă, mai legată de viața practică predarea matematicii în școala de cultură generală.

În cele două zile ale consfătuirii au fost susținute referate, comunicări, urmărite cu interes deosebit și urmate de dezbateri rodnice. Astfel, după prezentarea noii programe de matematică pentru anul I, propusă de I.C.P.P.D. (conf. univ. A. Hollinger), au fost ascultate aprecieri asupra acesteia, susținute de prof. Laura Constantinescu din Sibiu, lector E. Georgescu de la I.C.P.P.D. din Buzău, prof. Ion Karaghiaur de la liceul gazdă „C. Dobrogeanu-Gherea“ din Ploiești (pe marginea experimetului efectuat la această școală), prof. V. Ștefănscu de la Institutul de cercetări pedagogice din București („Schița unei programe unitare de matematică pentru clasele I—VIII și anii I—IV de liceu“).

ÎN DEZBATERE

Noua programă de ma

Am adresat unui număr de participanți la lucrări, întrebările de mai jos :

1. Vă rugăm să definiți, în cîteva cuvinte, profilul programei experimentate la anul I. Ce înseamnă de fapt această nouă programă și la ce rezultate pozitive poate duce în dezvoltarea învățămîntului românesc de cultură generală ?

2. Ce elemente noi caracterizează programa — în raport cu cea tradițională ?

3. Cum s-a realizat, practic, experimentul, la liceul, la clasa pe care ați condus-o ? Cum au primit elevii noua programă și cum i s-au integrat, acomodat ?

4. Ce concluzii trageți din acest experiment, privind eficiența lui ? Ce perspective deschide el dezvoltării studiului matematicii în țara noastră ? În ce măsură apropiem școala de viața practică, pe această cale ?

5. Găsiți utilă reprogramarea studiului matematicii pe toată durata învățămîntului de cultură generală, pornind de la acest experiment ?

Publicăm răspunsurile primite cu acest prilej, pentru a facilita tuturor colegilor de la catedră cunoașterea desfășurării experimentului efectuat, implicațiile lui în predarea matematicii — în perspectivă, în școala noastră de cultură generală.

ION KARAGHIAUR, profesor la Liceul „C. Dobrogeanu-Gherea“, din Ploiești.

1. Programa care s-a experimentat în acest an școlar și a cărei dezbatere a făcut obiectul consfătuirii noastre, aici, la Ploiești, are în vedere realizarea unui deziderat : să dezvoltăm gîndirea independentă a elevilor, să-i îndrumăm necontenit să lucreze practic, aplicîndu-și creator cunoștințele. Programa-experiment ne oferă prilejul să acționăm astfel. Dacă ar fi să-i definesc profilul într-un cuvînt numai, acest cuvînt ar fi **creativitate.**

2. În noua programă apar capitole studiate pînă acum în anul II : funcții, ordonarea numerelor reale, calculul vectorial, elemente de trigonometrie etc. Am observat, predînd, că aceste lucruri nu-i încarcă pe elevi. Ei le pot înțelege, și le arată chiar un interes deosebit. Calculul vectorial, de pildă, îi ajută pe elevi să folosească și metoda corespunzătoare în demonstrarea unor relații geometrice, în rezolvarea unor probleme de fizică. Se realizează astfel un pas înainte și în înțelegerea, de către elevi, a relațiilor interdisciplinare.

3. Experimentul a fost precedat de o judicioasă planificare a materiei prevăzută în programă. Privind acum, înapoi, îmi spun că n-a fost prea greu. Sarcina mi-a fost ușurată chiar de elevi, a căror putere de muncă este deosebită, cînd știi să-i stîrnești. Și nici nu i-am supraîncărcat, nu i-am obosit, fiindcă aplicațiile îi odihnesc, îi stimulează, îi determină să lucreze mai mult.

Introducerea structurilor algebrice, studiul funcțiilor, al calculului vectorial și al elementelor de trigonometrie le-a deschis elevilor zări noi, prin metodele pe care li le pun la dispoziție în rezolvarea unui șir de probleme, **fără prea multe calcule,** ceea ce este foarte important, descongestionîndu-le astfel bugetul lor de timp. Nu e deloc un paradox ce spun : aparenta încărcare a programei se dovedește, în perspectivă, contrariul ei, prin facilitățile pe care le aduce foarte repede în munca elevilor.

4. Experimentul m-a convins că **se poate mai mult și mai bine.** El deschide studiului matematicii în școala noastră de cultură generală perspectiva ancorării în viață, a legării acestei discipline de problemele concrete ale vieții. Continuînd așa, absolvenții liceelor noastre vor ieși din școală nu numai cu cunoștințe teoretice, ci cu deprinderi pe care, aplicîndu-le, vor avea sentimentul că sînt utili — și vor fi realmente utili societății. Acești absolvenți trebuie să poată fi, și vor fi niște tehnicieni, de ce nu **specialiști** chiar, buni să fie consultați, în localitatea unde vor lucra, la rezolvarea unor probleme economice care fac apel la cunoștințe de matematică.

5. Experimentul m-a convins că, dacă vrem să modernizăm într-adevăr predarea matematicii, atunci, se impune reprogramarea ei pe toată durata școlii de cultură generală (clasele I—XII). Noua programă, experimentată în acest an, este un segment dintr-un organism întreg. Eu și am acum, în fața ochilor, perspectiva acestui întreg.

VOINEA GHEORGHE, profesor la Liceul „N. Bălcescu“ din Rîmnicu Vîlcea.

1. Programa experimentată reprezintă incontestabil, un pas înainte în perfecționarea predării matematicii în învățămîntul mediu. În această nouă programă, cu unele rezerve în ceea ce privește ordinea capitolelor, matematica e prezentată modern, începînd cu teoria mulțimilor, ceea ce dă posibilitatea desfășurării lecțiilor de la capitolele următoare mult mai firesc.

2. Elementele noi care o caracterizează rezultă tocmai din tratarea întregului material de algebră pe baza teoriei mulțimilor. De asemenea, împletirea de ansamblu a geometriei cu trigonometria, și mai ales legarea acestora de practică, reprezintă un lucru foarte important.

3. Eu am desfășurat experimentul cu anul I A de la Liceul „N. Bălcescu“ din Rîmnicu Vîlcea, la o clasă cu elevi neselecționați, pentru că numai în felul acesta puteam trage concluziile general valabile. Cred, totuși, că experimentul ar fi dat rezultate mai bune dacă se organiza pe clase paralele, la una după programa experimentală, la cealaltă după programa veche ; prin sondaje s-ar fi observat mai atent evoluția elevilor în cele 2 clase.

4. Experimentul a atras atenția asupra capitolului teoriei mulțimilor cu o subliniere mai completă a structurilor algebrice, asupra ordinii capitolelor în programă, ordine care, după părerea mea, ar trebui să fie următoarea : mulțimi, mulțimi de numere, structuri algebrice, funcții, radicali, funcția de gradul II, sisteme de ecuații. Sînt însă necesare mai multe ore pentru prezentarea geometriei. Cele 5 ore de recapitulare sînt insuficiente. De asemenea insuficiente sînt și cele 6 ore de la Complemente de geometrie plană. Se pot obține orele necesare prin reducerea celor de la capitolul funcții trigonometrice, de la 14 la 9—10 ore și a celor la dispoziția profesorului, de la 17 la 14. De asemenea, capitolul vectori în plan a lărgit perspectiva rezolvării problemelor de geometrie și a legat mai mult matematica de fizică. Elevii înțeleg mai bine la fizică capitolul forțe și compunerea lor, calculul rezultantei compunerii a două forțe.

5. În ceea ce privește reprogramarea studiului matematicii pe toată durata învățămîntului de cultură generală, aceasta se dovedește absolut necesară.

În încheiere, sînt de părere că noua programă, completată cu capitolele de programare liniară și informatică și ordonată mai bine, corespunde tendinței de modernizare a predării matematicii în liceu și leagă mai bine această disciplină de practică.

LAURA CONSTANTINESCU, profesor la Liceul „Octavian Goga“ din Sibiu.

În anul 1971—1972, în cîte un liceu din fiecare județ s-a experimentat noua programă la anul I. Din profilul acestei programe, aș prezenta unele aspecte : selectarea noțiunilor de bază, esențiale, necesare pregătirii matematicii, eficiența însușirii cunoștințelor necesare, atît în studiul matematicii, cît și al altor discipline, în special al fizicii ; introducerea și dezvoltarea unor noțiuni sau metode noi, actuale, care să contribuie la orientare în spirit modern în matematică ; eliberarea de balastul unor cunoștințe fără aplicații, sau care se pot relua pe alt plan cu metode simple ; utilitatea și posibilitatea aplicării în domeniile vieții actuale a noțiunilor introduse ; o reorganizare a materiei de studiu în decursul anilor de liceu, care să asigure introducerea unor chestiuni noi (programarea liniară, mecanică etc.) și, în același timp, o mai logică legătură între diferitele discipline matematice ; accesibilitatea cunoștințelor.

Noua programă aduce cîteva elemente noi. Reorganizarea materiei a permis introducerea calculului vectorial, atît în plan, cît și în spațiu, ca metodă eficientă, elegantă, în rezolvarea multor probleme de geometrie și, în același timp, o legătură mai strînsă cu fizica. Urmărirea noțiunii de funcție de-a lungul anilor de studiu duce la o mai profundă înțelegere a problemelor fundamentale ale matematicii, realizează o mai mare unitate, întrepătrundere între algebră, geometrie, trigonometrie, analiză, conducînd la o sinteză asupra diferitelor discipline matematice. Legtăura cu practica se înfăptuiește prin introducerea unor elemente de grafuri și programare liniară, putîndu-se rezolva astfel probleme concrete de economie și de industrie. De asemenea, prin predarea unor elemente de mecanică oferim elevilor posibilitatea de a le aplica în studiul unor fenomene naturale. După cum, introducerea polinoamelor de interpolare se dovedește utilă elevilor în înțelegerea

Aspect di

ematică pentru anul I de liceu

Consfătuirea de la Ploieşti. Ministrul Mircea Maliţa rostindu-şi alocuţiunea

corectă a unor probleme de practică economică.

Greutăţile cauzate de lipsa manualului au fost suplinite, în parte, prin multiplicarea materialului de geometrie-trigonometrie, pe care l-am lucrat în proiect de manual împreună cu profesorul Cristea Petrişor.

Dacă la început am avut unele îndoieli în legătură cu posibilitatea parcurgerii programei, treptat multe din ele s-au spulberat. M-aş referi la utilizarea calculului vectorial în rezolvarea unor probleme sau la predarea capitolului de relaţii metrice, folosind trigonometria.

Socotesc utilă reprogramarea studiului matematicii pe toată durata învăţămîntului de cultură generală.

În acest sens, aş propune experimentarea unei noi programe, la început, pentru un grup restrîns de şcoli ; de aici ar rezulta o serie de îmbunătăţiri făcute de oameni competenţi, care pot contribui efectiv la mersul înainte în predarea matematicii.

ELISABETA IORGULESCU — profesor la Liceul „Gh. Lazăr“ din Bucureşti.

Noua programă şcolară a rezultat din analiza celei vechi, din restructurarea, ordonarea şi adaptarea ei la un stadiu superior, în aşa fel, încît să îmbine elementele tradiţionale cu datele matematicii moderne. Trebuie să spun că la examenele de admitere în anul I, s-a constatat că majoritatea elevilor stăpînesc cunoştinţele predate şi, prin urmare, este loc pentru noţiuni noi, mai complicate, ceea ce şi face noua programă, introducînd capitole studiate pînă acum în anul al II-lea, cum sînt : funcţii, vectori în plan, funcţiile trigonometrice, aplicaţii în geometrie şi mecanică.

timpul consfătuirii

Am predat după noua programă, la anul I B şi am urmărit o înlănţuire firească a ideilor, a noţiunilor, a raţionamentelor. Am început cu capitolul mulţimi, operaţii cu mulţimi, produs cartezian cu două sau mai multe mulţimi, am continuat cu numere reale, introducîndu-le cu ajutorul structurilor algebrice. Le-am dat elevilor mai întîi noţiunile de lege de compoziţie internă şi externă, oferindu-le şi alte exemple în afară de cele patru operaţii. Apoi am explicat noţiunile de grup, de inel, corp, relaţie de ordin pe R, valoarea absolută, partea întreagă a unui număr real, puterile unui număr real, noţiunea de homomorfism şi izomorfism etc. Capitole mai dificile ca : vectori în plan şi cele de trigonometrie s-au dovedit accesibile elevilor şi, mai mult decît atît, i-au ajutat la rezolvarea problemelor corespunzătoare de fizică. Ceea ce a stînjenit într-o oarecare măsură a fost lipsa manualelor corespunzătoare acestei programe, lipsă suplinită de culegerea de probleme referitoare la mulţimi, a profesorului Georgescu-Buzău şi culegerea de probleme de algebră, de Stamate. Comparativ cu clasele la care nu s-a experimentat noua programă, elevii au dovedit o mai rapidă şi mai completă înţelegere a chestiunilor predate.

DUMITRU OGREZEANU, inspector general în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului.

1. Faţă de creşterea uriaşă a volumului de cunoştinţe matematice, care pot fi cuprinse în cadrul culturii generale, apare necesitatea de a selecta, în alcătuirea unei programe, numai acele elemente ce sînt necesare în activitatea practică şi formează gîndirea elevului, ajută să se poată specializa conform cu aptitudinile, cu posibilităţile lui.

Programa pe care o experimentăm este o programă de tranziţie, caracter imprimat de necesitatea de a introduce unele elemente noi în fondul matematic clasic existent în vechea programă, în condiţiile unui număr micşorat de ore, fără să fi survenit modificări în acest sens în învăţămîntul matematic pentru clasele I—VIII.

Transformarea din mers a programei de matematică este necesară din două motive : viteza cu care avansează ştiinţa, tehnica în societatea noastră, reclamă cadre pregătite corespunzător la fiecare moment ; aşteptarea încheierii unui ciclu de 12 ani, pînă ce elevii vor beneficia de o programă unitară pentru clasele I—XII este practic imposibilă prin înseşi schimbările ce apar în învăţămîntul matematic.

2. Principalele elemente noi ale acestei programe nu trebuie căutate printre titluri sau teme. Consider că noutatea constă în sporirea randamentului învăţării matematicii printr-o aşezare mai judicioasă a temelor. Se manifestă tendinţa de a renunţa la împărţirea arbitrară a matematicii la acest nivel pe discipline matematice. Această împărţire conduce la paralelisme în prezentarea unor teme, la risipă de timp. Noua programă caută să reducă şi concentrismul excesiv în predarea unor capitole. În sfîrşit, face loc unor teme de actualitate, cum sînt elementele de programare liniară, de teoria probabilităţilor şi statistică matematică, de mecanică. În timpul consfătuirii noastre s-a evidenţiat şi necesitatea introducerii unor noţiuni de informatică.

Subliniez că, după aprecierea mea, programa aduce elemente noi şi prin metoda de prezentare, nu numai prin conţinut. Exemplific această idee, referindu-mă la utilizarea calculului vectorial în predarea geometriei.

4. Vorbind despre eficienţa experimentului nu trebuie să ne gîndim strict la pregătirea elevilor cu ajutorul cărora s-a experimentat, ci la îmbunătăţirile ce se pot aduce acestei programe pe baza discuţiilor din consfătuire. Este prematur să analizăm aici concluziile consfătuirii. Ele vor conduce desigur, prin comisiile în care vor fi prelucrate, la definitivarea programei pentru a putea fi generalizată. Una din lacunele, care au fost scoase în evidenţă, se referă la faptul că se precizează insuficient în programă posibilităţile existente pentru legarea lecţiilor de matematică de practică. Menţionez totuşi că, spre deosebire de vechea programă, caracterul aplicativ al învăţămîntului matematic de liceu se întăreşte prin introducerea sau extinderea unor ramuri ale matematicii cu directă aplicabilitate în viaţă : programare liniară, teoria grafelor, informatică, calcul numeric, calculul probabilităţilor şi statistică matematică, mecanică.

5. Desigur, că o programă modernizată, alcătuită numai pentru liceu, nu este posibilă. În liceu utilizăm fondul de cunoştinţe şi deprinderi pe care elevii le însuşesc în şcoala generală, în clasele V—VIII, iar profesorii de matematică de la aceste clase folosesc rezultatele muncii învăţătorilor. Nu pornind de la acest experiment văd necesară transformarea programei de matematică pe toată durata învăţămîntului de cultură generală, ci de la ideile ce au stat la baza alcătuirii programei ce se experimentează. Mă refer la păstrarea din matematica tradiţională a tot ceea ce are rol formativ pentru o gîndire matematică, şi informativ, cu perspectiva aplicării în activitatea practică la posibilitatea de a dezvolta la elevi gustul şi priceperea de a cerceta, de a descoperi, de a produce. De asemenea, se urmăreşte sporirea randamentului învăţării printr-o aşezare judicioasă a capitolelor, temelor si renunţarea la concentrism, şi, în sfîrşit, dar nu în ultimul rînd, introducerea unor noţiuni din noile discipline sau capitole din matematica nouă.

CIPRIAN FOIAŞ,
prof. univ. dr. docent
de la Institutul de matematică
al Academiei R.S.R.

Învăţămîntul are un rol esenţial în realizarea progresului social şi economic. El condensează experienţa trecută a omenirii în mintea tînărului şi îl deprinde să folosească această cunoaştere. Datorită revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, învăţămîntul trebuie, în plus, să asigure tînărului de azi capacitatea de adaptare sau recalificare de care el va avea nevoie în cei 40 de ani de muncă ce îl aşteaptă. În procesul de învăţămînt, matematica a devenit unul din factorii de orientare raţională, ca modalitate de gîndire mai obiectivă, limbă universală mai precisă şi instrument mai ieftin pentru scurt-circuitarea unor experimente costisitoare. În consecinţă, problema aducerii în prezent şi a proiectării viabile în viitor a învăţămîntului matematic a devenit actuală în multe ţări, printre care şi ţara noastră.

Tiparul unui proces de învăţămînt îl constituie programa de învăţămînt. Înnoirea ei trebuie să reflecte şi ponderile pe care le are în determinarea viitorului atît trecutul, care este dat, cît şi năzuinţa, voinţa, munca şi capacitatea noastră. Această înnoire, numită şi modernizare, trebuie să ţină seama că funcţionarea normală a învăţămîntului nu permite nici mutaţii bruşte şi nici experienţe ambiţioase. Din această cauză, pare mai raţional ca modernizarea programei să înceapă cu matematica din licee, datorită numărului mai mic al acestora, omogenităţii mai pronunţate a cadrelor şi elevilor lor, pregătirii acestora, etc.

Această modernizare a programei de matematică pentru liceu înseamnă, înainte de toate, renunţarea la cunoştinţele uscate ce nasc deprinderi desuete, la aceia dintre fertilizatorii tradiţionali de inteligenţă, care dezvoltă abilităţi bazate pe metode rudimentare. În acelaşi timp, spre deosebire, poate, de unele procese de creaţie, programa nu poate fi modernizată fără recunoaşterea şi păstrarea faptelor şi tehnicilor matematice, care, independent de viaţa lor şi moda noastră, îşi dovedesc mereu valoarea lor instructivă şi cognitivă. De asemenea, modernizarea trebuie să tempereze tendinţa de a încărca conţinutul programei, prin introducerea în bloc a unor capitole de matematică, vechi sau noi, pe baza unor principii de superrigurozitate sau de superaplicabilitate. Noul trebuie să se răsfrîngă în creşterea semnificaţiei fiecărei ore de predare şi nu în creşterea numărului acestora. Or, semnificaţia intrinsecă a unui fapt matematic nu este perceptibilă decît arareori unui nespecialist, în timp ce rezolvarea unei probleme dintr-un alt domeniu (matematic, matematizat, sau tradiţional) pe baza faptului matematic, dă acestuia o încărcătură semnificativă ce poate fi simţită de mintea multora. Prin urmare, în liceu, zăgazurile care parcelează matematica trebuie rupte, pentru a apropia cît mai mult de faptele şi făpturile matematice ilustrările şi succesele lor în alte domenii de cunoaştere (matematică sau matematizată) şi de activitate omenească (matematizată sau tradiţională). Valoarea unei programe este proporţională si cu capacitatea unor astfel de modelări ale conţinutului său. O nouă programă de matematică pentru liceu trebuie, deci, să-şi asigure un conţinut matematic cu o capacitate, de tipul indicat, cît mai ridicat. Acestea sînt unele dintre problemele ce s-au pus în timpul elaborării în anul 1971 a proiectului noii programe de matematică pentru licee — secţia reală. O soluţie care să fie optimală faţă de toate dezideratele indicate, în condiţiile concrete date, s-ar putea să nu existe.

Totuşi, programa propusă este aproape, în multe privinţe, de o soluţie optimală. Proba experimentală pe care a trecut-o, examen în faţa a peste 40 din cei mai buni profesori de liceu din ţară, i-a adus îmbunătăţiri (şi critici), dar, în acelaşi timp, a confirmat această apreciere.

Consemnare de
HRISTU CÂNDROVEANU
şi CORNELIA GÂRMACEA

Criza pubertară și implicațiile ei în educație

Am arătat într-un interviu acordat revistei „Tribuna școlii", că, în perioada contemporană, dezvoltarea tinerilor s-a modificat prin accelerarea creșterii corpului și printr-o maturație sexuală mai precoce. Cu alte cuvinte, generațiile din ultimele 2—3 decenii se caracterizează printr-o accelerare a dezvoltării somatice și printr-o precocitate a dezvoltării sexuale.

Aceste două fenomene nu sînt întotdeauna armonice. Prin discordanța lor apar numeroase tulburări, capabile să influențeze negativ biologia tineretului de azi.

Maturizarea sexuală precoce influențează dezvoltarea somatică și neuro-psihică. Ea participă la procesul de accelerare somatică ponderîndu-l. În acest caz, tînărul se dezvoltă mai bine, proporționat, cu un perimetru toracic și o musculatură corespunzătoare morfogramei. În condiții de trai defavorabile (alimentație defectuoasă, excese sportive etc.), apar tulburări severe de dezvoltare : debilitate, slabă apărare la infecții, capacitate de muncă redusă ș. a., o maturizare sexuală furtunoasă poate bloca creșterea, reduce înălțimea și modifica proporțiile. Se realizează astfel tipul scund și îndesat.

Asemenea fenomene trebuie să preocupe în mod constant pe profesori, părinți și medici școlari, pentru că astfel ei pot înțelege de ce tineretul contemporan străbate criza pubertară cu mai multe dificultăți în comparație cu generațiile precedente. Trebuie să ținem seama în explicația acestor fenomene și de condițiile sociale diferite de cele din trecut, create de civilizația industrială prin urbanizare, migrație, transmutația familiilor, insuficienta supraveghere a tinerilor în mediul familial — care influențează considerabil dezvoltarea lor somatică și neuro-psihică. Astfel, vom înțelege mai bine și ce avem de făcut pentru ajutarea și educarea tineretului, căci bunăoară, un tînăr cu tulburări de comportament, de ordin sexual sau social, este de fapt un dezadaptat care trebuie examinat cu atenție, nu condamnat fără speranțe de îndreptare. Tulburările la care m-am referit pot fi datorite perioadei de criză prin care trece un tînăr la pubertate, de transformare dintr-un copil într-un viitor adult. Aceste fenomene sînt trecătoare și sînt datorate restructurării profunde a organismului, vieții psihice și a comportamentului. Rolul principal îl au hormonii sexuali, care influențează toate organele și țesuturile. Prin acțiunea exercitată pe creier, se formează comportamentul sexual de specie cu un determinism neuroendocrinologic.

Rolul educatorilor în aceste cazuri este de ponderare a impulsurilor, de folosire a unui complex de măsuri educative care să dirijeze atenția și interesul tînărului spre domenii și activități capabile să domine furtuna sexuală. În această operatie, apropierea de personalitatea tinerilor are un rol hotărîtor. Educatorul poate deveni astfel un prieten cu mai multă experiență și maturitate, capabil să obțină adeziuni la anumite acțiuni sau concepții de viață, printr-o acțiune educativă mai exigentă decît represiunea și condamnarea, care conduc inevitabil la contestare și adversitate.

ȘTEFAN MILCU

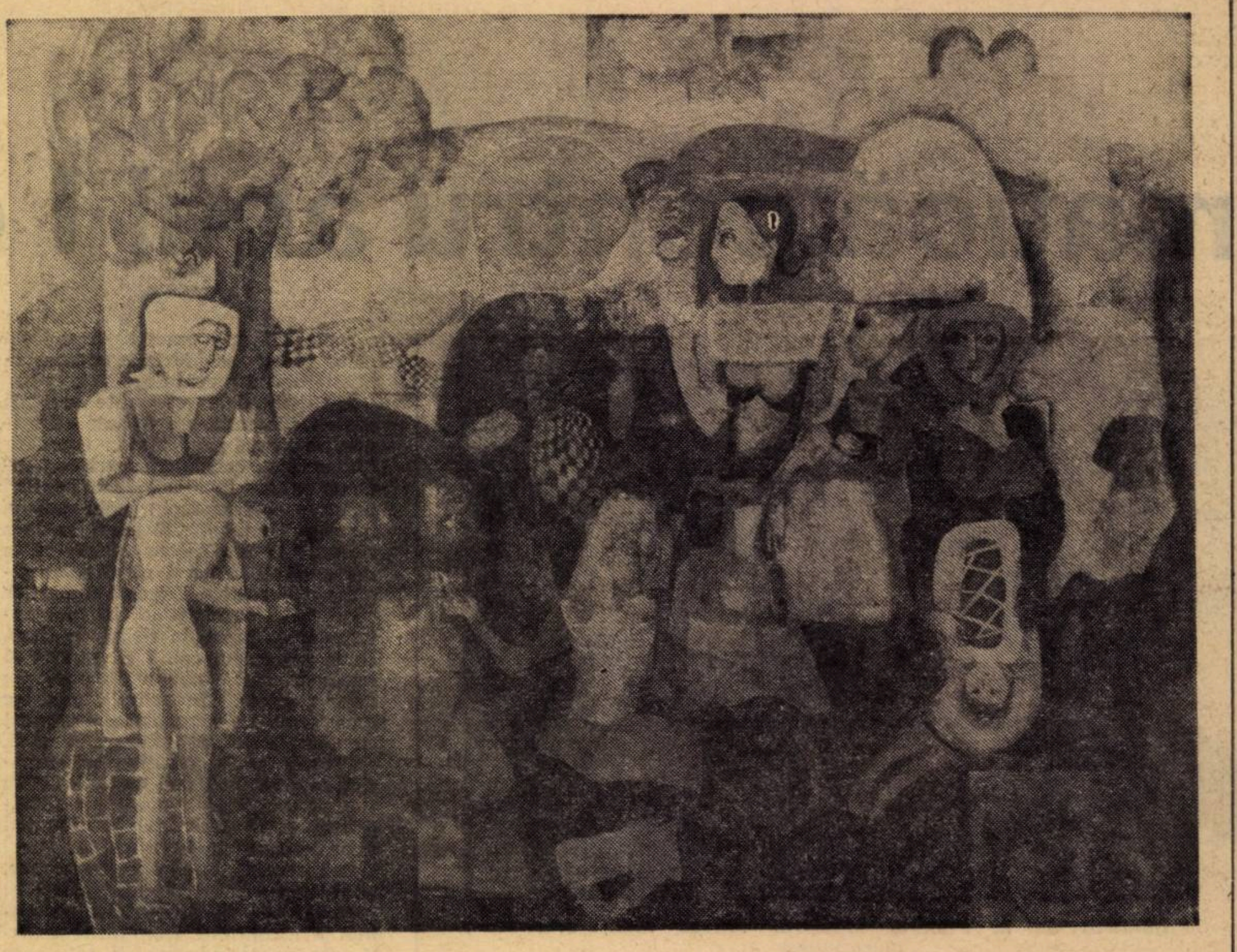

GEORGETA NĂPĂRUȘ *Femei și copii*

Rolul defectologiei în prevenirea eșecului școlar

Documentele de partid și de stat formulează sarcini precise școlii noastre în legătură cu pregătirea tinerelor generații în vederea integrării lor în societate pe calea culturii și a tehnicii productive, potrivit aptitudinilor de care fiecare dispune.

Experiența, ca și cercetările pedagogice scot în evidență în fiecare an un număr oarecare de elevi care nu-și pot însuși satisfăcător cunoștințele prevăzute de programă ; rămîn, corigenți sau repetenți o dată sau de mai multe ori, neputîndu-se adapta regimului de muncă cerut de programa școlară. Deseori, abandonează școala, fără a fi realizat pregătirea teoretică și practică necesară calificării lor pentru o profesie.

Care este cauza neadaptării școlare a acestor elevi ? De fapt, nu se poate vorbi de o singură cauză, după cum nici ei nu se pot incadra într-o tipologie unică. Experiența ne arată că în școala generală se găsesc elevi diferențiați atît prin aptitudinile intelectuale și motorii, cît și prin formele comportamentale. Examenul psiho-pedagogic, efectuat cu prilejul consultațiilor la centrul logopedic interșcolar, pune în evidență existența unor diferite categorii de elevi : elevi cu întîrziere mai mult sau mai puțin accentuată în dezvoltarea intelectuală, afectivă, motorie ; elevi cu intelect normal, însă cu deficit pedagogic datorat absențelor de boală, mutărilor de la o școală la alta, schimbării frecvente a cadrelor didactice, a nivelului intelectual precar din familie etc. ; elevi cu turburări neuro-motorii majore (disartrii, forme afazice mai mult sau mai puțin pronunțate, stări comițiale etc.), sau cu modificări neurologice minime (dislexii, disgrafii, disortografii, acalculii, tulburări de lateralitate, tulburări în organizarea spațio-temporală etc.). Fără să lezeze intelectul, unele din aceste tulburări pot totuși să provoace elevului serioase dificultăți în însușirea vorbirii, a cititului, scrisului, socotitului — instrumentele de bază ale activității școlare.

Problema prevenirii modificărilor neurologice minime capătă o importanță deosebită în școlarizarea la vîrsta de 6 ani, care ar trebui să se facă numai pe baza unui examen psihologic. Cunoscutul psiholog parizian Inizan declară sentențios că el, în calitate de inspector școlar, nu admite școlarizarea, la această vîrstă, pentru copilul care, la examenul psihologic, pune în evidență tulburări serioase în organizarea spațială, chiar dacă părinții insistă, aducînd ca argument un coeficient intelectual ridicat al copilului lor. O prealabilă pregătire pentru școlarizare este impusă de necesitatea prevenirii eventualelor dislexii, disgrafii, disortografii, ce pot constitui un serios handicap pentru adaptarea școlară ulterioară a copilului, iar uneori chiar un eșec total. Asociate, ca fenomene secundare ale tulburărilor mai sus-menționate sau avînd o existență independentă, tulburările de comportament constituie o importantă categorie de manifestări patologice de care se ocupă neuropsihiatria infantilă : tendința spre apatie, minciună, furt, vagabondaj, frică, izolare de colectiv, practici dăunătoare sănătății morale și fizice etc.

Toate aceste categorii de copii — reprezentate în școala generală — sînt obligate să parcurgă aceeași programă și în același ritm cu colegii lor, a căror evoluție somatopsihică n-a suferit accidente importante care să le tulbure cursul normal. Este evident că datorită particularităților ce-i caracterizează ei au un randament scăzut și nu pot face față exigențelor programei decît beneficiind de condiții și metode corespunzătoare. Prin problemele ce le pun, ei aparțin de fapt defectologiei — știință pedagogică inter-disciplinară care nu și-a găsit încă locul în programa și manualele de pedagogie după care se pregătesc viitoarele cadre didactice în liceele pedagogice, institute pedagogice, universități.

Defectologia este chemată să sprijine procesul de învățămînt prin acțiuni complexe de prevenire și tratament medico-pedagogic al tulburărilor semnalate. Nefiind avizate asupra acestor aspecte, nici ca diversitate de cazuri, nici ca frecvență și nici ca etiologie, cadrele didactice, cînd vin în contact cu asemenea elevi, îi suspectează de „lene" sau „rea-voință" ; ei rămîn la o cunoaștere superficială a acestor elevi și implicit în imposibilitate de a le organiza un regim școlar adecvat. În asemenea situație, școala acționează, alături de familie, ca factor traumatizant, prin lipsa de informare a cadrelor didactice în legătură cu natura și modul variat de abordare pedagogică a dificultăților sau abaterilor pe care le prezintă unii elevi.

De peste trei decenii, cercetători în neuropsihiatrie, fiziologie, psihologie, sociologie au dezvăluit originea organică, psihică sau socială a multora din dificultățile pe care le prezintă unii elevi, indicînd totodată și mijloacele de corectare sau compensare. Cercetări și experimente în acest domeniu au fost întreprinse și la noi în țară de dr. Florica Bagdasar, la început în cadrul fostului Centru de igienă mintală, iar apoi în diferite școli atît în țară, cît și în străinătate. Ele au condus pe autoare la elaborarea unor metode și materiale pentru prevenirea dificultăților de adaptare școlară, pornind de la primul contact al copilului cu cartea. Experimentarea, cu bune rezultate, a acestor materiale (alfabetarele-mari și mici) — floba, lotoul și material pentru aritmetică, introducere de exerciții logopedice pentru formarea unei bune pronunții, exerciții de organizare spațio-temporală în cadrul lecțiilor de gimnastică și muzică, prin corelarea acestor discipline cu predarea abecedarului, la care se mai adaugă și scrierea dreaptă simplificată, a cărei superioritate a fost confirmată și prin exeperiențe de laborator — considerăm că ar merita o mai mare atenție atît din partea reprezentanților pedagogiei de catedră, cît și a forurilor școlare. Introducerea acestor metode și materiale în desfășurarea procesului de învățămînt, la copiii începători, ar oferi școlii reale modalități de prevenire a dificultăților de adaptare școlară.

Contribuția reprezentanților disciplinelor de graniță constituie un sprijin la efortul de modernizare a învățămîntului. Preluarea și valorificarea acestor contribuții, însă, necesită formarea unor cadre didactice familiarizate cu problemele, conținutul și metodele de activitate din disciplinele limitrofe pedagogiei ; psihologia, neuropsihiatria, genetica, pediatria, fonetica, sociologia etc. ; ele trebuie să fie bine inițiate în depistarea tulburărilor pe care le prezintă unii elevi și totodată buni cunoscători ai metodelor de corectare sau compensare a deficiențelor respective.

ION NICOLESCU

Concursul cultural-artistic al elevilor

Organizat de Comitetul Central al U.T.C., Ministerul Educației și Învățămîntului și Comitetul Culturii și Educației Socialiste, concursul cultural-artistic al elevilor s-a desfășurat, anul acesta, sub semnul aniversării Semicentenarului U.T.C. Pentru cele șapte centre zonale — faza republicană propriu-zisă — din Baia Mare, Brașov, Brăila, Craiova, Pitești, Timișoara, Suceava, au fost selecționați 18 000 de elevi, însemnînd 80 formații corale, 85 formații orchestrale pe diverse genuri muzicale, 103 formații de dansuri, 25 echipe de teatru, 20 de formații de instrumente populare și fanfare, 29 brigăzi artistice de agitație, 29 montaje literar-muzicale, 9 grupuri folclorice, 43 de grupuri vocale, 110 recitatori, 300 de soliști vocali și instrumentiști. Bilanțul este, desigur, impresionant, mai ales dacă ne gîndim că la fazele pe școli au participat încă alte numeroase echipe ce nu s-au calificat pentru „zone".

Marcînd un salt calitativ sensibil față de edițiile precedente, concursul din anul acesta a recoltat premii numeroase oferite de Comisia centrală de organizare. Au primit premii și mențiuni : 72 formații corale, 75 formații orchestrale, 76 formații de dansuri, 23 echipe de teatru, 28 formații de instrumente populare și fanfare, 25 brigăzi artistice de agitație, 28 montaje literare, 9 grupuri folclorice, 33 grupuri vocale, 68 recitatori, 290 soliști vocali, instrumentiști și dansatori. Cele mai active județe, din acest punct de vedere, au fost : **Arad, Buzău, Cluj, Dolj, Ilfov, Maramureș, Mureș, Neamț, Sibiu, Suceava și municipiul București.**

În privința calității artistice, demne de remarcat sînt programele prezentate de Liceul „Mihai Viteazul" din București, Liceul de cultură generală „Gh. Lazăr" din Sibiu, Liceul „N. Bălcescu" din Craiova, Liceul nr. 2 din Reghin, Liceul „I. Slavici" din Arad, precum și, în general, liceele pedagogice. Totodată, față de precedentul concurs, se constată o creștere valorică a activității cultural-artistice din școlile profesionale (grupurile școlare din Galați, Bacău, Craiova, Cluj, București, Reșița).

Programele prezentate au cuprins creații artistice cu problematică din viața tineretului, din activitatea sa eroică și revoluționară, exprimînd un sincer omagiu celor 50 de ani de existență ai U.T.C. Concursul a reprezentat și un puternic mijloc de educare a tinerei generații prin contactul cu opere de valoare din cultura clasică și contemporană, națională și universală, îmbogățind astfel universul de cunoștințe al elevilor, cultivînd spiritul creator, camaraderia, ordinea și disciplina, elevii fiind puși și în situația de **realizatori** ai spectacolelor.

O contribuție deosebită la obținerea acestor succese o au cadrele didactice, comandanții instructori, îndrumătorii U.T.C., conducerile școlilor care au îndrumat și sprijinit realizarea programelor. De asemenea, inspectoratele școlare județene, Comitetele județene ale U.T.C. au luat măsurile necesare și au creat cadrul organizatoric bunei desfășurări a diferitelor faze.

Desigur, s-au constatat și unele neajunsuri. Astfel unele școli nu privesc activitatea cultural-artistică a elevilor ca o problemă cu caracter permanent, ci ca o „campanie", organizînd formații sau prezentînd spectacole numai cu prilejul unor concursuri și festivaluri.

Unele lipsuri s-au manifestat și în orientarea și selecționarea repertoriului, mai ales în cazul formațiilor de teatru, brigăzilor artistice de agitație, formațiilor de estradă și muzică ușoară Lipsuri motivate, în bună parte, și de sărăcia fondului existent în acest domeniu și de difuzarea defectuoasă a lucrărilor recent editate.

În sfîrșit, creația folclorică este privită în unele cazuri superficial, echipele reluînd „prelucrări" ale formațiilor profesioniste (adesea falsificate, după cum bine se știe) în loc să insiste asupra valorilor **autentice** aflate în localitățile sau zonele respective.

Aceste neajunsuri vor constitui, de bună seamă, obiectul analizei factorilor interesați, astfel încît ele să fie eliminate în viitor, pentru a nu umbri succesele cu adevărat lăudabile obținute de tineretul nostru școlar, îndrumați de educatorii lor. În final, iată cîteva opinii ale unor președinți de juriu :

Ion Șerfezi : În aprecierile lor, juriile trebuie să țină seama de anumite **condiții specifice școlilor. Ar fi, probabil, util să se separe diferite categorii de școli,** lucru ce ar conduce la o jurizare mai dreaptă. Tot în legătură cu „notarea", ar fi corect să se introducă — mai ales în aprecierea grupurilor folclorice — și criteriul **autenticității.** În sfîrșit, televiziunea ar putea fi de un folos real dacă ar prezenta, în cadrul emisiunilor sale, formațiile cele mai bune. Aceasta ar constitui un stimulent extrem de important.

Marin Constantin : Spiritul de „campanie" s-a manifestat uneori. Totuși, în ansamblu, activitatea se ridică la nivelul exigențelor. Dacă nu chiar mai mult. (Cazul corului **Liceului „Mihai Viteazul"** din Capitală, o formație, în multe privințe, superioară celor profesioniste (!) Consider că patru ani „distanță" între concursuri este cam mult și are repercusiuni asupra **permanentizării** acțiunii ca atare. Oare n-ar fi mai indicată reducerea perioadei la doi ani ?

Concursul ar trebui să se desfășoare pe categorii de școli, căci există diferențe de pregătire prin însăși natura condițiilor ce stau la îndemîna unora sau altora. Ar fi necesare pe genuri, notarea fiind îngreunată de „amalgamul" supus jurizării. În sfîrșit, consider că o zi, cît este acordată unei faze zonale, se dovedește a fi extrem de puțin pentru a-ți putea forma o imagine corectă. Regulamentul este susceptibil de îmbunătățiri și, în orice caz, unele precizări de ordin „tehnic" se impun. Și acum o sugestie : televiziunea ar putea introduce în concursul „Patrium Carmen" și formațiile școlare corale merituoase.

Alecu Popovici : Teatrul este un „copil vitreg" în școală — dintr-un anumit punct de vedere. El nu este inclus ca... materie de predare. Dar nu aceasta este problema. Problemele sînt mai multe : competența instructorului, alegerea inspirată a repertoriului, cultivarea dragostei pentru teatru. În fine, cînd e vorba de a „nota" o formație de teatru, este cazul să se țină seama și de condițiile în care acesta se dezvoltă.

Mihai Crișan : Teatrul școlar este, indiscutabil, handicapat și de lipsa — sau, oricum, insuficiența — textelor potrivite. Se fac eforturi ca acest neajuns să fie eliminat.

Nicolae Niculescu : Dacă s-au obținut succese remarcabile, este de la sine înțeles că ele trebuie dezvoltate. Intervalul de patru ani între concursuri mi se pare și mie prea mare. În fine, dincolo de chestiunile de ordin major (repertoriu, interpretare etc.) există și unele „amănunte" asupra cărora trebuie reflectat și îndreptat ce e de îndreptat. Fazele zonale sînt scurte și nu oferă posibilități largi de apreciere justă. La aceasta se adaugă și îngrămădirea tuturor genurilor în fața aceluiași juriu, pe aceeași scenă etc.

VIOREL ȘTIRBU

Cronică T.V.

Cine ne mai invadează sîmbăta?

Invadatori... ființe după o planetă ce se stinge — unde vi-s moștenitorii serialiști ? David Vincent v-a văzut... V-am văzut și noi, și de atunci, tot căutăm să vă găsim nod în papură, ba că nu țineți degețelul perfect în poziție verticală, ba că „se vede" întotdeauna prea clar că vă lipsește pulsul etc., ba că una, ba că alta, episoadele s-au-dus și David Vincent a sărutat îndelung într-un final pacifist o Invadatoare frumoasă și inteligentă sub privirea „bărboasă" a tatălui-Invadator. Actorul și producătorul Roy Thinnes și-a făcut datoria, fetele din liceu îi deteriorează fotografia blîndului chip, ascunsă prin buletine și cumpărată pe un leu de la tutungerie și... din nou începe „o lungă vară fierbinte" și plicticoasă, pentru serile noastre casnice.

Serialele sînt, de regulă, antidotul oboselii, produsul mediu al unei instituții de cultură medii, care are însă marele merit de a ne atrage precum pe fluturii de noapte lumina. Ne pîrjolim de multe ori aripioarele, dar nu ne învățăm niciodată minte și iar deschidem televizorul și iar așteptăm seriale. Dacă nu au putut să ne lecuiască de „serialită" ființele extraterestre, cum o să ne lecuiască amărîtul de **Germain** ocupant al postului „Mușatinilor" ? **„Salut Germain",** serialul care în 20 de minute consumă o secvență pe care alții ar devora-o în trei minute, serialul care ne subapreciază calitățile noastre cît de cît intelectuale — pe acest Germain nu putem să-l salutăm, și nici pe cei ce au efectuat această selecție.

Sîmbătă, după acea unică și excelentă emisiune numită „Teleenciclopedia" pe care pînă la adînci bătrîneți o vom stima și urmări, am asistat la invadarea micului ecran de către ceva ce se chema „Teledivertisment", dar de fapt era o piesă de teatru... „Rușinea familiei". O poveste cu a fost odată ca niciodată într-o Anglie de demult, o văduvă tare frumoasă și tare afectată (Florina Luican), salvată de un băiat tare drăguț și tare sufletist (Dan Tufaru), de la un mariaj nefericit. Și cu o astfel de poveste preferabilă la „1001 de seri", plus un supliment cu Aurelian Andreescu pe vaporaș (transmis pe post de cel puțin trei ori pînă la această dată !) — au fost înlocuiți „drăgălașii" noștri „invadatori". O fi fost el pueril serialul, dar emisiunile care-l suplinesc sînt și mai puerile ! Pînă cînd televiziunea se va hotărî să producă seriale românești, cine oare ne va mai invada sîmbăta noastră „cea de toate zilele ?".

ILEANA COLOMIEȚ

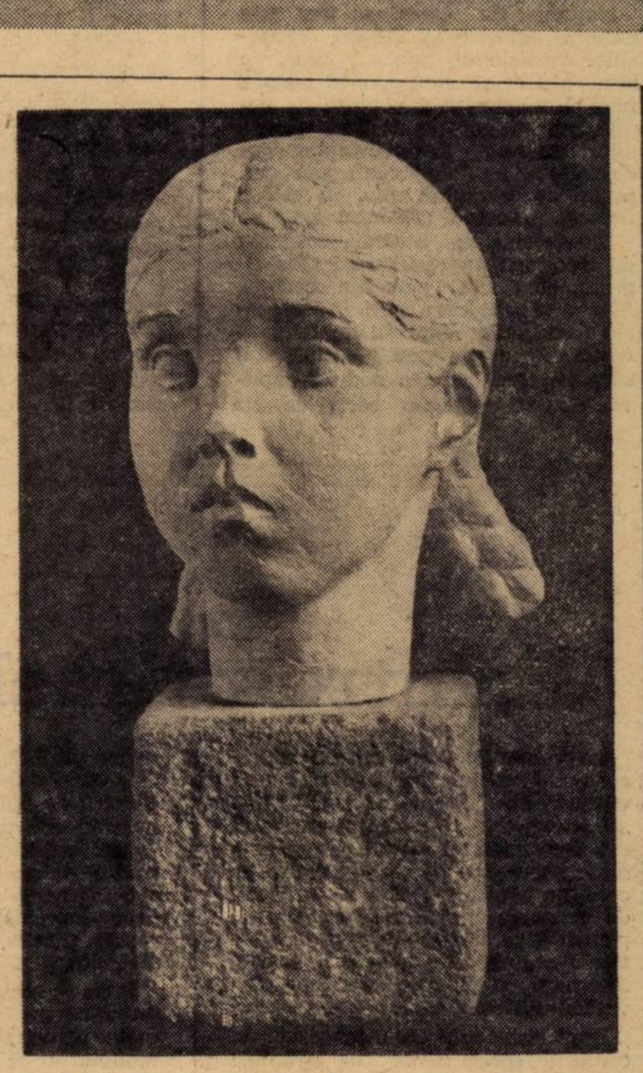

FLORICA IOAN
Portret de fată

Spectacol de absolvire — Camus

Piesa lui Camus este o teorie care se rezolvă în abstract, chiar dacă ținem cont de semnificația ei socială. De aceea dramatismul piesei este doar verbal. Drama locului, singurătății, în sfera neputinței individului, e confundabilă cu fericirea, universalul. Aceasta vrea spectacolul de la I.A.T.C. să demonstreze.

Adrian Lupu (care absolvă cursurile de regie postuniversitare) îl slujește **astfel** pe Camus, el îi înțelege **astfel** textul, și-l impune **astfel** scenei. Din acest punct de vedere el obține un spectacol exemplar, de înaltă sobrietate și probitate artistică. E drept, Adrian Lupu este un „rafinat mascat", un **„viciat"** în ale cumințeniei (spectacolul e o adevărată „cumințenie sărbătorească"). E drept, spectacolul e prea corect și asta-l poate „supăra" pe un regizor care abia începe **să se spună,** precum adevărat este și că Adrian Lupu a căzut în capcana lui Camus însuși. Dar oare nu asta a și urmărit ? Alegerea distribuției a fost corectă, exactă, în general. Ioana Pavelescu (Martha) s-a detașat prin antiteza propriei sale alcătuiri : frumusețea fizică răscolită de patimi tenebroase, de urîțenia provenită din crispări mimice sau din „masca" naturală a părului ei despletit. Luminița Gheorghiu (Mama) a sugerat discret întreaga **oboseală** a spectacolului (alături de Bătrîn — Liviu Manoliu). Mia Seleș, de o „diafanare" făcută, deși uneori structural e nepotrivită rolului. Gelu Birău, gimnast, un bun partener, plin de nerv și culoare.

MARIANA DAMIAN

O mai precisă definire a locuţiunii

Faptul că locuţiunea este îndeobşte vag definită : o îmbinare fixă de cuvinte tratată ca un singur cuvînt lasă posibilitatea ca în lecţiile de gramatică să i se dea adesea o interpretare largă, punîndu-se în categoria locuţiunilor şi unele unităţi sintactice care nu sînt locuţiuni.

Se remarcă mai întîi tendinţa de a se considera locuţiuni toate îmbinările de cuvinte care pot fi înlocuite cu cîte un singur cuvînt, ca : a avea obiceiul (a obişnui), a avea pretenţie (a pretinde), a face planul (a plănui), a-şi pierde mintea (a înnebuni), a pune umărul (a sprijini), unul lîngă altul (alături), peste măsură (exagerat) cu curaj (curajos) etc. Uneori sînt considerate locuţiuni şi unele cuvinte singure, care şi-au schimbat funcţia lexico-gramaticală. De exemplu, în expresii ca : a îngheţa *tun*, a înţelege *buştean*, substantivele cu valoare adverbială sînt considerate de unii „locuţiuni" adverbiale (dîndu-se, probabil, termenului un înţeles greşit de înlocuitor).

Noţiunea de locuţiune mai este extinsă, nejustificat, asupra expresiilor verbale de tipul : e uşor, e bine, e necesar etc., apoi şi asupra unor sintagme ca : o zgîtie de copilă, un drăguţ de bicişor, asupra unor atribute sau complemente dezvoltate, ca : mai mult sau mai puţin, de colo pînă colo, cu vîrf şi îndesat, mîncînd pămîntul ş.a.

Foarte des se atribuie calitatea de locuţiune expresiilor cu sens figurat, cum sînt cele din zicători. Sînt profesori care pun în categoria locuţiunilor expresii de felul acestora : trage targa pe uscat, îi sare ţandăra, găseşte nod în papură, vine cu o falcă-n cer şi cu alta în pămînt, se spală pe mîini, ţine trena, pune beţe în roate etc.

Lăsînd la o parte aspectul stilistic al îmbinărilor de felul celor indicate pînă acum, privite numai sub aspect gramatical, trebuie să observăm că ele nu includ neregularităţi, abateri de la normele morfologice sau sintactice, sînt articulări normale şi corecte, la rigoare pasibile de o analiză gramaticală interioară a tuturor elementelor componente.

Pentru a avea caracterul de locuţiune lexico-gramaticală, îmbinarea de cuvinte, pe lîngă că este fixă, trebuie să includă şi o neregularitate rezistentă analizei gramaticale, un element lexical sau gramatical neuzual, neconform normelor actuale ale limbii.

Un cuvînt mort, cum este, de exemplu, zadar, nu se mai analizează morfologic. Dacă îl găsim într-o construcţie sintactică, ca *în zadar*, îi dă acesteia caracterul de locuţiune, pentru că numai aşa, întreagă, poate fi încadrată într-o categorie lexico-gramaticală (nu poate fi analizată ca substantiv cu propoziţie). Tot aşa stau lucrurile şi cu expresii ca : de-a *valma*, de bună *seamă*, a-şi aduce *aminte*, în care cuvintele subliniate nu sînt susceptibile de o analiză morfologică şi lexicală independentă.

Alteori, locuţiunea fixează o formă flexionară depăşită. De exemplu, în expresia *de-a fir a păr* se păstrează prepoziţia de-a (înlocuită azi cu de la) şi genitivul arhaic a păr (de la firul părului). Într-o formă evoluată, locuţiunea a reparat aceste închistări, luînd forma *din fir în păr*, pentru a se da elementelor componente aspectul morfologic acceptabil, dar s-a căzut într-un nonsens în privinţa raporturilor dintre cuvinte care face imposibilă o analiză sintactică interioară. Sau : cuvîntul îmbuiestru (din ambulestrum) devenit necunoscut, a fost refăcut morfologic : în buiestru, dar analizată în elementele ei, expresia nu mai are sens. Aşa stau lucrurile şi cu expresii ca : fel şi chip, din ce în ce, din cînd în cînd, a da de gol, alţii ca alţii, pe-ndelete, a avea de gînd, a se crăpa de ziuă etc. etc. în care elementul gramatical nenormal nu mai este morfologic, ci sintactic.

Uneori se complică lucrurile prin intervenţia unei etimologii populare. De exemplu, în expresia pe mică de ceas, substantivul mică (fracţiune), devenit neuzual, a fost înlocuit cu un cuvînt inteligibil : *nimică*, dînd îmbinarea absurdă pe nimică pe ceas. În expresia hal fără hal (stare fără noroc) cuvîntul *halal* a fost înlocuit cu hal, care părea mai cunoscut, ajungîndu-se la locuţiunea hal fără hal, neanalizabilă logic şi sintactic.

În ciuda ilogicismelor din construcţia locuţiunii şi în ciuda inactualităţii elementelor ei lexicale şi raporturilor dintre ele, locuţiunea are totuşi un înţeles clar în ansamblul ei şi este foarte expresivă, mai expresivă decît o îmbinare echivalentă cu elemente uzuale.

În lecţiile de analiză gramaticală se impune o mai strictă accepţie a noţiunii de locuţiune. Să fie decretată locuţiune doar acea construcţie în care este evidentă prezenţa unei caracteristici care se opune net unei analize gramaticale interioare.

ŞTEFAN IACOB

Pedagogie contemporană

Printre primele zece din lume

Un volum pe care l-am primit recent, apărut sub egida prestigioasei edituri din Frankfurt am Mein „Academische Verlagsgesellschaft", mă determină să întrerup, pentru o secvenţă, logica de continuitate pe care am căutat s-o păstrez în suita de însemnări de la această rubrică, pentru a înregistra un fapt de profundă semnificaţie pentru prestigiul internaţional de care se bucură învăţămîntul românesc.

După cum este binecunoscut în cercurile specialiştilor în ştiinţele educaţiei, nu dispunem încă, pe plan mondial de o cercetare cuprinzătoare de pedagogie comparată privind structurile caracteristice şi tendinţele de evoluţie ale învăţămîntului şi educaţiei în lume, care să ofere un sistem de referinţă perfect articulat la fiecare nivel, ca şi în principalele sfere de conţinut.

Ce rol primordial pot îndeplini asemenea lucrări de sinteză în evaluarea şi perfecţionarea structurilor şi sistemelor educaţionale stau mărturie concludentă progresele înregistrate în abordarea sistematică şi cu caracter unitar a preocupărilor din sfera tehnologiei didactice — mass-media şi educaţia, mijloacele audio-vizuale în învăţămînt, instruirea programată, pedagogia cibernetică — progrese datorate în special apariţiei cîtorva asemenea lucrări de sinteză.

Am subliniat toate aceste elemente pentru a evidenţia valoarea noii lucrări, de fapt o culegere de studii, apărută sub titlul „Die Schulreform in den Industriestaaten" (Reforma învăţămîntului în ţările industriale), sub îngrijirea specialistului de reputaţie internaţională prof. dr. Hermann Röhrs, de la Universität Heidelberg.

Întrucît o cuprindere exhaustivă a formelor instituţionale şi a problemelor de conţinut ale învăţămîntului mondial ar fi necesitat o operă monumentală în multe volume, depăşind astfel intenţiile şi posibilităţile realizatorilor, responsabilul culegerii a optat pentru ilustrarea tendinţelor de înnoire a structurilor şi modelelor educaţiei şcolare prin monografii dinamice ale celor mai semnificative sisteme educaţionale existente pe plan mondial. Selecţia s-a oprit la învăţămîntul dintr-un număr restrîns de ţări, în total 10. Care sînt aceste state, considerate incontestabil reprezentative pentru tendinţele actuale ale învăţămîntului mondial ? Anglia, Uniunea Sovietică, Statele Unite, Franţa, Republica Federală a Germaniei, Cehoslovacia, Suedia, Republica Populară Chineză, Japonia şi — ceea ce are o însemnătate deosebită pentru noi şi motivează în principal aceste rînduri — România socialistă.

„Das rumänische Bildungswesen im Wandel" (Esenţa învăţămîntului românesc în transformare) se intitulează studiul consacrat învăţămîntului românesc (bazat pe o valoroasă prezentare panoramică efectuată de prof. dr. Iosif Antohi), în care analiza de structură şi cercetarea dinamicii generalizării învăţămîntului se concentrează în special asupra modului cum este concepută şi cum acţionează practic relaţia **învăţămînt — producţie — cercetare** şi cum orientează şi reglează tripticul amintit, conţinutul şi formele educaţiei în ansamblu.

Chiar în raport cu analiza unor sisteme de învăţămînt de mult consacrate din ţări intrate în faza de dezvoltare postindustrială, în cadrul cărora apar, nu o dată, vădite contradicţii între tendinţe şi opoziţii manifeste faţă de ideile şi soluţiile înaintate, cercetarea asupra învăţămîntului României socialiste degajă o încredere profundă a certitudinilor, unităţii de vederi şi de acţiune care fac din dinamica învăţămîntului, alături şi în strînsă interdependenţă cu ritmul creşterii economiei, un principal element de referinţă a ceea ce savanţi de bună credinţă din domeniul ştiinţelor economice şi sociale denumesc „miracolul românesc".

MIRCEA HERIVAN

Elev permanent

Omenirea iubeşte plopii

Omenirea a început să facă multe pentru ca aerul să rămînă pur, apa cristalină şi cerul albastru. De aceea omenirea iubeşte plopii, aceşti arbori care îşi înfig adînc rădăcinile în pămînt şi sînt cu cîţiva metri mai aproape decît noi, pămîntenii, de lună. Omenirea iubeşte plopii şi îi apără. N-am avut de multe ori senzaţia că citesc o ştire „poetică", aşa cum am avut-o mai acum cîteva luni, cînd am aflat că la Bucureşti se desfăşoară lucrările „Comisiei internaţionale a plopului". Dincolo de importanţa botanică a reuniunii, însăşi existenţa acestei comisii capătă proporţii de simbol.

— Bine, bine, se vor întreba unii, dar ce legătură au toate astea cu rubrica pe care o citim ?

Voi răspunde că mi-am amintit de o fetiţă de vreo 12 ani, elevă la o şcoală bucureşteană. Se afla într-o maşină în care mă găseam şi eu. Am oprit în drum undeva la ţară, la nişte cunoştinţe ale şoferului, ca să bem apă de fîntînă. O urmăream pe fetiţă din priviri. Se uita rătăcită la tot ce era în jur. La un moment dat am auzit-o : „uite un porc viu". (Cred că scrisul nu cunoaşte semne care să poată reda uimirea ei. Dar şi a mea.) Pe urmă am observat-o cum privea cu o atenţie ieşită din comun gîştele şi răzoarele de ceapă. Sînt convins că la zoologie şi botanică învăţase şi despre gîşte şi despre ceapă. Dar, orăşeancă get-beget, nu le văzuse „pe viu". (La grădina zoologică ori fi lei şi pantere, dar gîşte nu sînt, iar floare de ceapă n-am prea văzut prin ierbare.) Stăteam şi mă gîndeam că omenirea iubeşte plopii. Dar ca să-i iubească şi generaţiile viitoare este nevoie ca ele să ştie măcar **cum** arată, **să înveţe** să-i iubească. Şi cînd zic **plopi** am în vedere **mult mai multe.** Aşa cum copiii din şcolile săteşti au început să fie duşi tot mai des pe marile şantiere şi în oraşe (ah, cînd va dispare oare din literatura noastră figura tînărului venit de la ţară la oraş şi care este permanent în postura de speriat ?), tot aşa nu trebuie să-i uităm pe elevii de la oraşe. Nu avem voie să-i lăsăm doar între zidurile şcolilor, străzilor, locuinţelor, cinematografelor. Se pot face multe, (chiar şi clasicile excursii), dar să se facă cu suflet, cu un scop bine definit, nu pentru bifarea unui punct din planul de activitate. Am observat de multe ori, sîmbăta mai ales, excursiile şcolare. Iertaţi-mi afirmaţia, dar zău că multe din ele sînt aproape o parodie. Cabane la şosea asfaltată (ca să ajungă autobuzul pînă la uşă şi, doamne fereşte, să nu obosească copilaşii) sau — în cel mai grav caz — lîngă teleferic (care porneşte de lîngă şosea). Masa se ia în restaurante pline de fum, a doua zi puţină fîţîială în jurul cabanei şi gata, hai acasă. Unii vor spune că exagerez. Ar fi bine să aibă dreptate. Din păcate, n-au !

— Avem alte probleme, vor susţine alţii. Astea sînt chestiuni mărunte : porci, ceapă şi o excursie. Să fim serioşi !

Ei bine, eu nu cred că problemele ar fi ca atare (mărunte) şi nu cred asta, pentru că omenirea iubeşte (totuşi) plopii !

ALEXANDRU STARK

P. S. Mulţumesc profesorilor I. Georgiu şi Al. Dumitrache din Bucureşti, care, imediat după apariţia primului articol al rubricii, mi-au comunicat telefonic cîteva propuneri interesante.

Condițiile de muncă și de viață ale cadrelor didactice

RAID-ANCHETĂ

în județul Arad

Scopul suprem al politicii partidului nostru, esența și rațiunea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate este ridicarea continuă a nivelului de trai, material și spiritual al întregului popor. Organele și organizațiile de partid, cele sindicale transpun în practică măsurile politico-organizatorice necesare creării unor condiții optime pentru muncă și viață la orașe și sate. Alături de întregul popor beneficiază de aceste măsuri cele 215 000 de cadre didactice. Preocupări intense pe această linie sînt înscrise și în activitatea multor inspectorate școlare și ale sindicatelor învățămînt din țară.

●

Despre aceste preocupări, despre ceea ce s-a realizat și ce s-ar mai putea face, ne-am putut convinge cu prilejul recentei vizite făcute într-un județ cu o bună tradiție culturală românească, **JUDEȚUL ARAD.**

— În județul nostru — ne spune prof. **Gheorghe Gogu,** inspector școlar general — se acordă o deosebită atenție atît preocupărilor de ordin profesional, în sensul perfecționării continue a procesului de învățămînt, cît și asigurării unor condiții de trai bune pentru cadrele didactice din municipiu și din localitățile județului, creării unui climat favorabil de muncă în școală. Încă de la începutul anului școlar am stabilit sarcinile ce ne revin în acest domeniu și cu sprijinul organelor locale de partid și de stat în bună parte le-am realizat. Impreună cu Comitetul sindicatului din învățămînt am întocmit o listă cu priorități pentru repartizarea spațiului de locuit celor 81 de tineri absolvenți prezentați în acest an școlar în județul nostru. Comitetul executiv al Consiliului popular județean ne-a sprijinit la repartizarea în municipiu în anul 1971 a cinci noi locuințe. De asemenea, am răspuns favorabil solicitărilor unor cadre didactice, distribuindu-le butelii de aragaz și sobe de petrol. În mediul rural, cei 66 de noi repartizați au beneficiat anul acesta de condiții bune de cazare. Din inițiativa conducerilor unor școli și a birourilor grupelor sindicale, s-au luat o serie de măsuri pe plan local. De pildă, cadrele didactice din Sîntana pot servi masa la cantina școlii de mecanici agricoli din localitate. Condițiile bune de locuit și de aprovizionare create cadrelor didactice din Chișineu-Criș, Ineu, Pecica, Pîncota și Sebiș au determinat stabilirea lor în localitatea respectivă, astfel numărul navetiștilor a scăzut simțitor. În comuna Hălmagiu, unde în urmă cu cîțiva ani au existat unele neajunsuri în repartizarea buteliilor de aragaz, cu sprijinul Consiliului popular comunal în momentul de față cererile au fost satisfăcute în mai mare măsură.

O altă problemă, pe care am discutat-o, a fost cea privitoare la asigurarea unor condiții bune de odihnă și tratament. Profesorul **Ion Tudosie,** președintele sindicatului învățămînt din Arad, ne-a informat că a existat o preocupare susținută în această direcție. Astfel, s-au obținut 98 de bilete de odihnă pentru anul 1971 și 113 bilete de tratament. Un număr apreciabil de cadre didactice din mediul rural, vor pleca, în acest an, în stațiunile de odihnă sau tratament.

— La Consiliul județean al sindicatelor găsim multă înțelegere în rezolvarea diferitelor probleme, a subliniat prof. **I. Tudosie.** La repartizarea biletelor pentru cadrele didactice din județul nostru însă, ar trebui să se țină și mai mult seama de punctul 4 din Instrucțiunile Consiliului Central al U.G.S.R. din anul 1971 privind trimiterea salariaților și a membrilor lor de familie la tratament balnear și la odihnă, în stațiunile balneoclimaterice în perioada vacanțelor școlare.

Sindicatul învățămînt s-a preocupat și de înscrierea la Casa de ajutor reciproc a peste 1 900 de membri, Casă care beneficiază de un fond mare de rulment, ceea ce permite repartizarea unor sume apreciabile — sub formă de împrumut — membrilor de sindicat, în vederea construirii de locuințe proprietate personală.

●

Poposim apoi, spre a ne edifica asupra informațiilor primite la inspectorat prin cîteva localități urbane și rurale.

INEU. Puternic centru economic al județului, oferă multiple resurse pentru asigurarea condițiilor optime de muncă și viață cadrelor didactice. Că aceste posibilități au fost judicios folosite, ne-o confirmă directorul Liceului de cultură generală din localitate, prof. **Gheorghe Pribac.**

— Cadrele didactice din școala noastră — ne-a spus prof. Gh. Pribac — au primit cu sprijinul Consiliului popular local, 27 de apartamente. O altă parte și-au construit 16 locuințe proprietate personală. În aceste condiții, numai șase cadre didactice tinere locuiesc în gazdă, dar și situația lor va fi în curînd soluționată.

Despre preocuparea pentru crearea unor bune condiții de trai pentru cadrele didactice ne-a vorbit și tov. **Alexandru Corpaci,** vicepreședintele Consiliului popular local, care ne-a spus printre altele :

— Repartiția apartamentelor se face conform prevederilor Legii nr. 10, acordîndu-se prioritate cadrelor didactice, care primesc în medie cîte cinci apartamente pe an. Aprovizionarea se face în condiții satisfăcătoare de la cele opt magazine alimentare ale orașului. Ne-am propus, totodată, să construim o creșă cu o capacitate de 80—120 de locuri în care vor fi cuprinși și copiii cadrelor didactice.

ȘIRIA. Veche localitate agricolă, situată la 27 de kilometri de Arad. În centrul comunei se ridică clădirea nouă a Școlii generale de 10 ani. Stăm de vorbă în cancelaria spațioasă, cu profesorul de matematică **Traian Codea,** care, împreună cu soția, lucrează în școală de peste 5 ani.

— Vă rugăm să ne spuneți cum vă simțiți ca noi cetățeni ai acestei comune ?

— Sîntem încă într-o situație de provizorat. Familiști și cu doi copii, locuim în gazdă, plătind 250 de lei chirie pe lună și cu toate că am încercat să ne gospodărim, nu am reușit pe deplin, din cauza unei aprovizionări deficitare atît cu produse alimentare, cît și cu lemne de încălzit. Deși am făcut cerere încă din luna decembrie a anului trecut, pentru o butelie de aragaz, nu am primit-o nici pînă acum. Toate acestea, ca și faptul că în comuna noastră nu există o creșă pentru copii ne creează destule necazuri. Sperăm însă, așa cum ni s-a promis, că această situație se va schimba curînd.

GALȘA. Organizatorul grupei sindicale din școala generală de 10 ani, prof. **Laviniu Manghera** ne vorbește despre climatul favorabil de muncă din școală, arătînd că un mare număr de cadre didactice fac parte din formația de teatru, de dansuri populare, din taraful Căminului cultural, precum și din corul din Șiria. În felul acesta, ca și prin alte acțiuni întreprinse, intelectualitatea satului a fost antrenată la ridicarea nivelului cultural al comunei. Cu sprijinul biroului grupei sindicale, tînăra profesoară de muzică, Carmen Chivu, repartizată în toamna anului 1971, s-a integrat repede în munca întregului colectiv al școlii.

●

Observațiile pe care ni le-a prilejuit acest raid-anchetă prin diferite localități ale județului Arad ne permit să afirmăm că, în general, în acest județ se manifestă o grijă susținută pentru asigurarea unor bune condiții de muncă și de viață celor ce slujesc învățămîntul. Această preocupare își află concretizarea într-un larg complex de măsuri pe care l-au adus la îndeplinire organele locale de partid, de stat și cele sindicale. Alături de aceste concretizări pozitive sînt de remarcat și cazuri — cum este cel al comunei Șirian — în care problema condițiilor în care trăiesc cadrele didactice nu a fost rezolvată cu suficient spirit de răspundere. Se impune, în consecință, că acele măsuri pozitive mai sus-amintite să fie extinse și la localitățile în care s-a manifestat deficiența în ceea ce privește asigurarea condițiilor de viață ale cadrelor didactice, știut fiind că acestea condiționează, la rîndul lor, înseși rezultatele obținute de învățători și profesori în munca lor.

VIOLETA APOSTOL

AGENDA

● Mîndrie patriotică

În cadrul manifestărilor UNESCO din acest an, care includ și comemorarea a o sută de ani de la moartea lui Avram Iancu, la Liceul „Gheorghe Șincai“ din Capitală, a avut loc sîmbătă 20 mai a. c. o acțiune care le-a prilejuit elevilor anilor IV, momente de puternică educație patriotică. Avînd ca temă evocarea figurii lui Avram Iancu, medalionul muzical-literar prezentat a constituit pentru elevi un prilej de a-și manifesta devotamentul față de patria socialistă, dragostea și admirația pentru trecutul glorios de luptă al poporului nostru.

Rezultat al unei munci pasionate, montajul a fost realizat de un colectiv al liceului alcătuit din prof. Felicia Haica, *directoare adjunctă, profesoara de limba și literatura română* Elena Constantin, *profesoara de istorie* Doina Lupașcu, *profesoara de muzică* Gabriela Munteanu *și tehnicianul* Ion Baciu. *După studierea materialului bibliografic, a fost ales fondul muzical alcătuit din creațiile compozitorilor Beethowen, Ceaikovski, Liszt și Enescu și din melodii populare din Ardeal, apoi au fost selecționate peste 120 de diapozitive realizate în școală și s-a elaborat textul istoric-literar. La reușita montajului au contribuit numeroși elevi ai școlii.*

V. Andreescu

● Eugenia Brateș

În cadrul Cenaclului artelor frumoase „Ion Andreescu“, s-a deschis o nouă și prestigioasă expoziție a profesoarei Eugenia Brateș.

Peisagistă prin excelență, artista exprimă în mod sintetic și cu o rară sensibilitate, într-o formă cromatică și compozițională armonios construită, o varietate de priveliști. Prin linii certe, viguroase sau ușor schițate, cu un simț al perspectivei spațiale și cu un colorit plin de căldură și optimism, se înfățișează o întreagă lume de valori artistice, printre care citâm : Vechiul Sibiu, Predeal Pasajul scărilor, Portul Constanța, Plaja, Case vechi din Plovdiv, Nesebăr in zori, Peisaj din Cracovia, Port la Marea Baltică, Peisaj din Praga.

Victoria Petrescu

● Îndrumător pentru admiterea în școlile profesionale și ucenicie

A apărut recent, mult așteptatul „Îndrumător pentru admiterea în școlile profesionale și ucenicie“. Acest îndrumător se adresează tinerilor absolvenți ai școlii generale sau celor care au promovat clasa a VIII-a a școlii generale și doresc să devină muncitori calificați, precum și muncitorilor din producție care doresc să-și ridice calificarea urmînd cursurile serale ale școlii profesionale. Îndrumătorul cuprinde rețeaua și profilul școlilor profesionale și condițiile de admitere în școlile profesionale, învățămînt de zi, seral și ucenicie la locul de muncă. Pentru pregătirea în vederea concursului de admitere, elevii pot consulta broșura „Programele concursului de admitere în licee de specialitate, școlile profesionale și ucenicie la locul de muncă“ apărută în cursul lunii ianuarie 1972, care poate fi procurată, ca și broșura de față, de la oficiile de difuzare a presei din întreaga țară. Sîntem informați că, în curînd, va apare și îndrumătorul pentru admiterea în liceele de specialitate.

A. Mihăilescu

● O microsesiune a florilor

Gingășia e simbolic reprezentată printr-o floare.

Copilăria și-a găsit simbolul — tot o floare.

Luna mai nu poate fi mai bine reprezentată decît printr-un mănunchi de gingașe flori purtate de copii. Această imagine și-a găsit expresia într-o manifestare științifică a copiilor ieșeni, care au discutat una din cele mai actuale probleme : „Omul și ocrotirea mediului înconjurător“.

Membri ai cercului „Prietenii naturii“ de la Casa pionierilor din Iași, după un an de aplicații practice, au întocmit referate și comunicări științifice pe tema sus-amintită. Alături de pionierii ieșeni au prezentat expuneri elevii din Botoșani, Roman, București. S-a discutat despre poluare, despre particularități microclimatice, despre monumentele naturii din diverse zone ale țării. Participanții au vizitat apoi complexul de sere din grădina Copou și rezervația naturală de pe dealul Repedea.

Maria Damaschin

● Cursuri de vară

Societatea de științe matematice și Institutul central de perfecționare a personalului didactic organizează între 15 iulie și 5 august 1972, la Predeal, cursurile de vară pentru profesorii de matematică din liceele de cultură generală. Cursurile au caracter de perfecționare, solicitanții urmînd a prezenta o dovadă din partea inspectoratului școlar județean din care să rezulte că după 1 octombrie 1969 nu au urmat asemenea cursuri.

Înscrierile se pot face prin filialele județene ale societății, unde se găsesc formularele respective. Cererile vor fi înaintate societății de către filiale pînă la 10 iunie a.c.

● Sesiune de referate și comunicări

În zilele de 19-20 mai a. c. sub egida Comitetului județean al P. C. R. - Neamț, a avut loc o sesiune de referate și comunicări. Au fost prezentate și supuse discuțiilor numeroase teme legate de experiența cadrelor didactice din școli în realizarea funcției moral-educative a lecției.

Celor reuniți în sala Liceului „Petru Rareș“ din Piatra Neamț li s-au prezentat referate privind „Responsabilitatea morală a profesorului de istorie“, „Activitatea de educare moral-cetățenească, factor esențial în procesul de integrare socială a tineretului“, „Valențele moral-educative ale lecției de filozofie“, „Obiective ale educației morale realizate prin lecțiile de literatură“ etc. Referatele și comunicările prezentate au contribuit la efectuarea unui fructuos schimb de experiență, axat în principal pe reliefarea conținutului formelor, metodelor și mijloacelor folosite în activitatea de educație moral-cetățenească în procesul de învățămînt. Dacă adăugăm referatelor amintite și pe cel intitulat „Rolul cabinetului de științe sociale în perfecționarea metodologiei activității consacrate dezvoltării conștiinței morale a elevilor“ se reliefează și mai bine intențiile organizatorilor acestei interesante sesiuni.

V. Zamfirescu

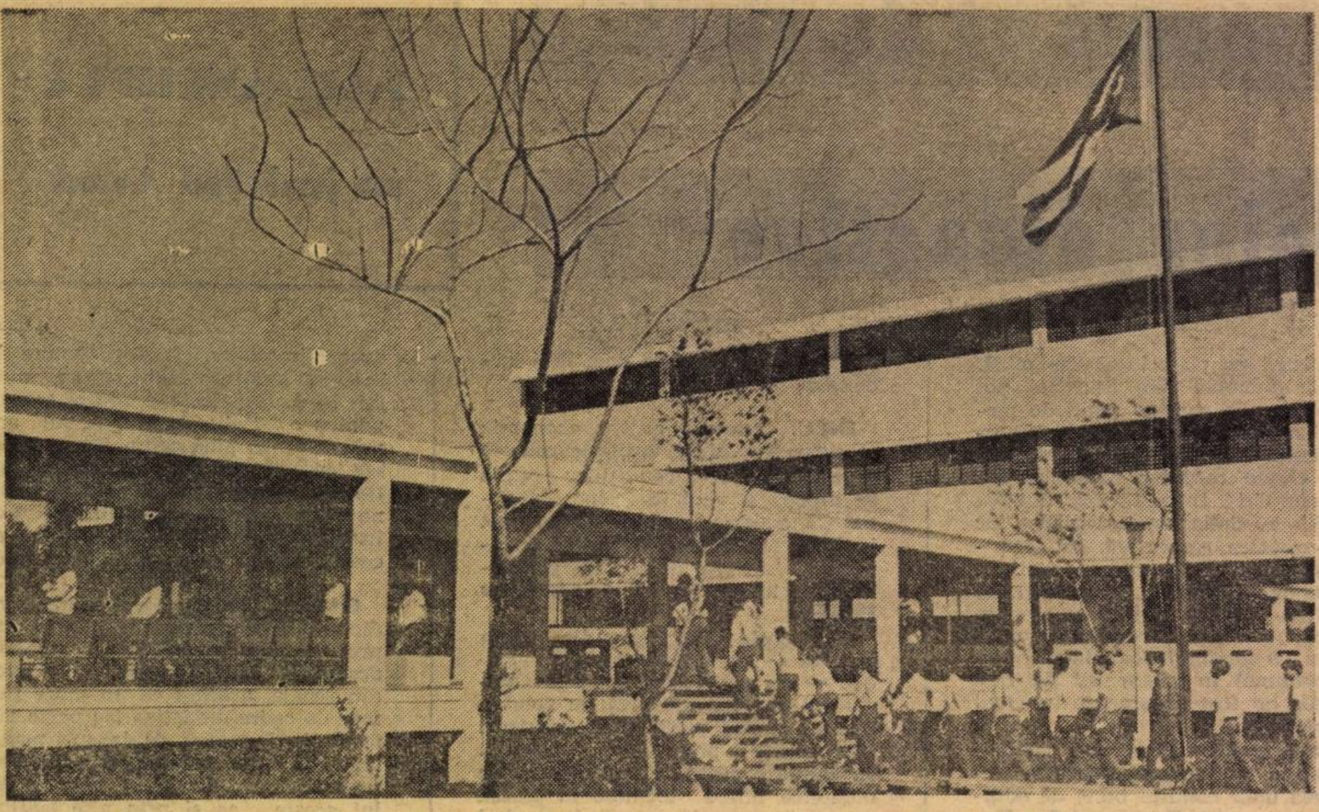

Şcoala secundară „Ceiba nr.1" din Havana

ÎNVĂŢĂMÎNTUL CUBANEZ ÎN PLINĂ DEZVOLTARE

De curînd am vizitat Republica Cuba, în cadrul delegaţiei Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, condusă de tovarăşul Mircea Maliţa.

Această ţară frumoasă, cu un popor harnic şi talentat de peste 8.500.000 locuitori, se află în plină activitate creatoare în toate domeniile punînd în valoare bogăţiile celor 110.922 km², împărţiţi în şase provincii: Pinar del Rio, Havana. Matanzas, Las Villas, Camagüey şi Oriente. Numele de Havana este purtat şi de capitala ţării, oraş care are peste 1.750.000 locuitori.

Dintr-o ţară agrară, specializată in cultivarea trestiei de zahăr, Cuba a devenit, datorită măsurilor luate de Guvernul revoluţionar condus de comandantul Fidel Castro-Ruz, o ţară în care a fost lichidată înapoierea economică, socială şi culturală. Învăţămîntul a constituit una din preocupările principale ale guvernului. S-au construit în ritm rapid şcoli noi, au fost dezvoltate cele existente, au fost transformate în şcoli vechile cazărmi militare. Cadrele didactice şi tinerii cu un nivel corespunzător de pregătire şcolară au muncit cu entuziasm pentru răspîndirea învăţăturii în toate colţurile ţării. Încă din anul 1961, denumit „Anul educaţiei", s-a încheiat campania de lichidare a analfabetismului, Cuba devenind astfel prima ţară fără analfabeţi de pe continentul american.

Datorită măsurilor luate de Partidul Comunist din Cuba, al cărui prim-secretar este comandantul Fidel Castro s-au creat toate condiţiile ca educaţia, definită ca o sarcină actuală a ţării, să fie nu numai un drept, ci şi o îndatorire a fiecărui revoluţionar.

În cuvîntul său la a VI-a Conferinţă a miniştrilor învăţămîntului superior din ţările socialiste, care a avut loc la Bucureşti în luna octombrie 1971, Belarmino Castilla, ministrul educaţiei din Cuba, se referea la un discurs al tovarăşului Fidel Castro în care se sublinia necesitatea „transformării întregii ţări într-o universitate. Centrele industriale, agricole, de învăţămînt etc., vor fi tot pe atîtea ateliere în care studenţii îşi vor realiza sarcinile de producţie şi cercetare sub conducerea profesorilor care, la rîndul lor, le vor preda cunoştinţele teoretice necesare. Tocmai în felul acesta, contradicţia dintre studiu şi muncă se rezolvă într-o sinteză superioară de dezvoltare economică şi educaţională, pentru că activităţile productive, procesele productive, vor constitui baza materială, laboratorul în care toţi oamenii muncii îşi vor putea realiza în viitor studiile superioare".

În prezent, învăţămîntul cubanez are un caracter de masă, numărul celor care studiază în diferitele grade de învăţămînt este aproape de 2. 500 000 de persoane.

Caracteristica actuală a învăţămîntului cubanez este îmbinarea strînsă şi armonioasă a studiului cu munca productivă, pentru a forma la tineri conştiinţa îndatoririi faţă de societate. Toţi elevii şi studenţii împreună cu profesorii lor participă 6 săptămîni anual la munca productivă.

Unele şcoli secundare, denumite şcoli de cîmp, îşi desfăşoară activitatea chiar în mijlocul unor mari cîmpii cultivate de către elevi şi profesorii lor, cu rezultate remarcabile. Construcţiile acestor şcoli asigură condiţii de învăţătură, de recreare cazare şi masă excelente.

Iată cîteva date referitoare la învăţămîntul din Republica Cuba :

Şcoala primară. Are durata de 6 ani. Primeşte copii în vîrstă de 6 ani. Există şi şcoli primare experimentale a căror reţea este în continuă dezvoltare.

Şcoala secundară de bază. Are durata de 4 ani. Primeşte absolvenţi ai şcolii primare.

Şcoala secundară de bază, în cîmp, Ceiba 2, vizitată cu ocazia deplasării în Cuba, dispune de săli de clase şi laboratoare foarte bine dotate, internate şi cantine moderne, precum şi de condiţii corespunzătoare pentru desfăşurarea unor activităţi culturale, artistice şi sportive. Educaţia fizică şi activităţile sportive sînt considerate în şcoala cubaneză ca discipline de o mare valoare educativă.

În internat, sînt organizate activităţi recreative, cultural-artistice, în scopul folosirii cît mai plăcute a timpului liber de către elevi. De asemenea, sînt organizate cercuri de pictură.

Şcoala secundară superioară (denumită învăţămînt preuniversitar). Are durata de 3 ani. Primeşte absolvenţi ai şcolii secundare de bază (corespunzătoare liceului nostru de cultură generală).

Şcoala tehnologică (corespunzătoare şcolii profesionale din România). Are durata de 2—3 ani. Primeşte absolvenţi ai şcolii primare, sau elevi care au promovat clasa a VII-a sau a VIII-a a şcolii secundare de bază. Absolvenţii îşi pot continua studiile la institutele tehnologice de profil sau la facultăţile muncitoreşti-ţărăneşti.

Institutul tehnologic (corespunzător liceului de specialitate din România). Are durata de 3 ani. Primeşte absolvenţi ai clasei a IX-a a şcolii secundare de bază. Începînd cu anul şcolar 1972/1973 va recruta absolvenţi ai clasei a VIII-a, iar durata de şcolarizare se va mări de la 3 la 4 ani. Absolvenţii acestor institute pot continua studiile în universităţi, la facultăţile de profil. De regulă, ultimul semestru este destinat instruirii practice în întreprindere, timp în care elevii îşi întocmesc şi lucrarea de diplomă.

În şcolile şi institutele tehnologice se studiază obiecte de cultură generală (limba spaniolă, ştiinţele sociale şi economice, educaţia fizică), obiecte de bază (matematica, fizica, chimia), obiecte de specialitate şi se face practică în ateliere-şcoală şi în producţie.

Învăţămîntul pentru adulţi (învăţămîntul muncitoresc-ţărănesc). Cuprinde cursuri la nivelul şcolii primare, cursuri la nivelul şcolii secundare şi facultăţi pregătitoare (muncitoreşti-ţărăneşti). Organele de stat cubaneze consideră ca o sarcină politică crearea tuturor condiţiilor necesare pentru ca tinerii muncitori să obţină o pregătire şi calificare, în special în domeniul tehnic.

O mare dezvoltare au luat facultăţile pregătitoare (muncitoreşti-ţărăneşti). Acestea funcţionează, de regulă, pe lîngă fabrici, cu învăţămînt seral. Au o durată de 4 ani, iar programul săptămînal este de 12 ore. Aceste facultăţi reprezintă o fuziune între învăţămîntul secundar de bază şi cel tehnologic. În primii doi ani se obţine o pregătire generală, iar începînd cu anul III cursurile se axează pe o pregătire tehnică de natura aceleia care se acordă în institutele tehnologice. Studiile acestor facultăţi sînt echivalente cu studii preuniversitare şi dau dreptul absolvenţilor să urmeze învăţămîntul superior.

Schimbul de păreri avut cu specialiştii cubanezi, cu conducerile şcolilor, ale întreprinderilor şi universităţilor vizitate a scos în evidenţă necesitatea de a dezvolta relaţiile dintre ţările noastre în domeniul învăţămîntului, cît şi în celelalte domenii, în interesul ambelor popoare prietene.

ION PUŞCAŞU

Vă prezentăm

Societatea de pedagogie comparată din Europa

Această societate a luat fiinţă în 1961, bazele ei fiind puse în cadrul unei conferinţe de pedagogie comparată ce a avut loc la Londra. Printre iniţiatori, nume de prestigiu ca F. Hilker, E. J. King, Ph. J. Idenburg, V. Mallinson, P. Rossello, F. Schneider, B. Suchodolski, S. B. Robinsohn, J. A. Lauwerys etc. După cum este înscris în statutul ei, la articolul I, punctul 2, scopul societăţii este de a încuraja şi promova studiul pedagogiei comparate şi internaţionale prin mijloace ca: stimularea cercetărilor, organizarea de conferinţe şi întîlniri, publicarea şi distribuirea unor studii, promovarea şi ameliorarea studiului pedagogiei comparate în învăţămîntul superior, colaborarea cu alte societăţi de pedagogie comparată în scopul dezvoltării unor acţiuni internaţionale etc. În 1964 apare, la Oxford, organul teoretic al societăţii, Comparative Education (Pedagogie comparată), revistă din al cărui consiliu editorial fac parte A.D.C. Peterson, Edmund J. King şi W. D. Halls. Mult timp preşedinte al societăţii a fost J. A. Lauwerys; în prezent din conducerea ei fac parte B. Holmes, Ph. J. Idenburg, B. Suchodolski. Alături de membrii fondatori şi obişnuiţi, societatea alege ca membri onorifici personalităţi ce s-au distins în mod deosebit în activitatea de studiu comparat a sistemelor educaţionale. O dată la doi ani, are loc întîlnirea generală a membrilor asociaţiei unde, pe lîngă alegerea conducerii ei, se organizează dezbateri — ce ulterior sînt publicate în volume — pe teme socotite a fi de mare actualitate (Amsterdam 1963: Cercetarea pedagogică comparată şi factorii determinanţi ai politicii educaţionale; Berlin 1965: Educaţie generală într-o lume în schimbare; Ghent 1967: Universitatea în sistemul educaţional etc.).

Alte societăţi similare mai există şi în Asia şi America : Societatea de pedagogie comparată din Japonia, creată în 1964 (primul ei congres a avut loc în 1965 la Hiroşima) şi Societatea de pedagogie comparată şi internaţională din Canada, creată la 5 iunie 1967 (preşedinte Joseph Katz).

În 1970, cu ocazia Anului internaţional al educaţiei între 17—21 august a avut loc la Ottawa în Canada primul Congres mondial al societăţilor de pedagogie comparată în cadrul căruia s-au dezbătut probleme ca: locul pedagogiei comparate şi internaţionale în educarea profesorilor, rolul şi raţiunea ajutorului educaţional acordat ţărilor în curs de dezvoltare etc. În urma acestui congres a fost creat un Consiliu mondial pentru pedagogie comparată al cărui secretariat este la Universitatea Ottawa.

VIOREL NICOLESCU

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 51

Sîmbătă 3 iunie 1972
16 pagini — 1 leu

Două evenimente de semnificație națională

În al doilea semestru calendaristic al acestui an se conturează două evenimente de semnificație națională pentru patria noastră socialistă. Conferința Națională a P.C.R. și aniversarea a 25 de ani de la proclamarea republicii. Evenimentele ne privesc pe toți, din toate categoriile sociale și cer o cuvenită întîmpinare, la înălțimea construcției socialiste din țară.

Mai aproape este Conferința P.C.R., care va face să vibreze toate resorturile politice, economice, sociale și culturale ale țării. Nu e vorba de a ghici ce ne va aduce ea, deși cine cunoaște și urmărește politica P.C.R. pe plan național în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și pe plan internațional în asigurarea păcii în lume și înfăptuirea egalității în drepturi a tuturor popoarelor, presimte și imaginează pașii pe care-i vor proiecta forurile de conducere, comuniștii, pe drumul ascendent al progresului material și spiritual pentru bunăstarea generală.

Ca oștean al uriașului corp de armată al educației și învățămîntului, consider că pentru noi Conferința P.C.R. va fi între altele o mult grăitoare și luminoasă lecție a patriotismului socialist, menită sporirii avîntului de pregătire a tinerelor generații pentru atingerea a noi obiective către culmile comunismului, pe vatra trainicelor tradiții ale poporului nostru.

Eflorescența actuală din școala de toate gradele, fecundată de asiduă muncă organizatorică, instructivă și educativă, va putea prezenta roade coapte, acum, la sfîrșit de an școlar, în cinstea Conferinței.

În același timp, toți cei conștienți de importanța mesajului de-a ține tot mai sus și de a duce tot mai departe făclia științei la nivel modern și a eticii comuniste la supremă omenie, pe drept, vor aștepta de la Conferință nou sprijin — nu-i vorba de cel material, care se înscrie după necesități în obligațiile statale, ci de un salt înainte pe drumul pornit în general de P.C.R. după Congresul al X-lea și considerabil intensificat prin documentele din iulie și noiembrie 1971 pentru ridicarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, a întregului popor.

Această operă gigantică, al cărei rezultat presupune o radicală mutație spirituală viabilă și necesară construcției orînduirii comuniste, are în școală un factor decisiv. Prin școală marxism-leninismul creator făurește conștiința celor mai tinere generații, făcîndu-le apte să înțeleagă că numai prin îndrumarea partidului, prin învățătură și muncă își vor crea o soartă sustrasă fatalității și jocului hazardului. Astfel viitorul nu se va mai întrupa la voia întîmplării, ci din voința omului, cum de altfel o dovedesc cei 25 de ani de construcție socialistă din țară, care se vor împlini la sfîrșitul acestui an.

Anul acesta se anunță un an al rodniciei și sînt semne că nu e vorba numai de belșugul cîmpului, de producția industrială și de marile construcții socialiste, ci și de un avînt de nemaicunoscute proporții în vastul domeniu al ideilor și al creației spirituale. Conferința P.C.R. va focaliza elanurile multiple ale celor ce muncesc, înmănunchind lumina ce emană din faptele împlinite sub călăuzirea conducerii de partid, o va proiecta pe drumul viitorului ce se naște zilnic sub pașii noștri.

Va fi o vară fierbinte a recoltelor prețuite după dreptate și urmată de un anotimp cu zariștea răzbătînd în tărîmul comunist, un anotimp în care omul, conștient de valoarea sa și de rostul poporului său între popoarele însuflețite de libertatea muncii și independența lor suverană, va decide.

M. BENIUC

În cinstea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român și a celei de a 25-a aniversări a republicii, revista noastră consemnează o vastă activitate pe frontul muncii. Telegramele adresate Comitetului Central al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, vorbesc despre succesele obținute în îndeplinirea înainte de termen a prevederilor cincinalului, despre însuflețirea cu care oamenii muncii realizează programul partidului.

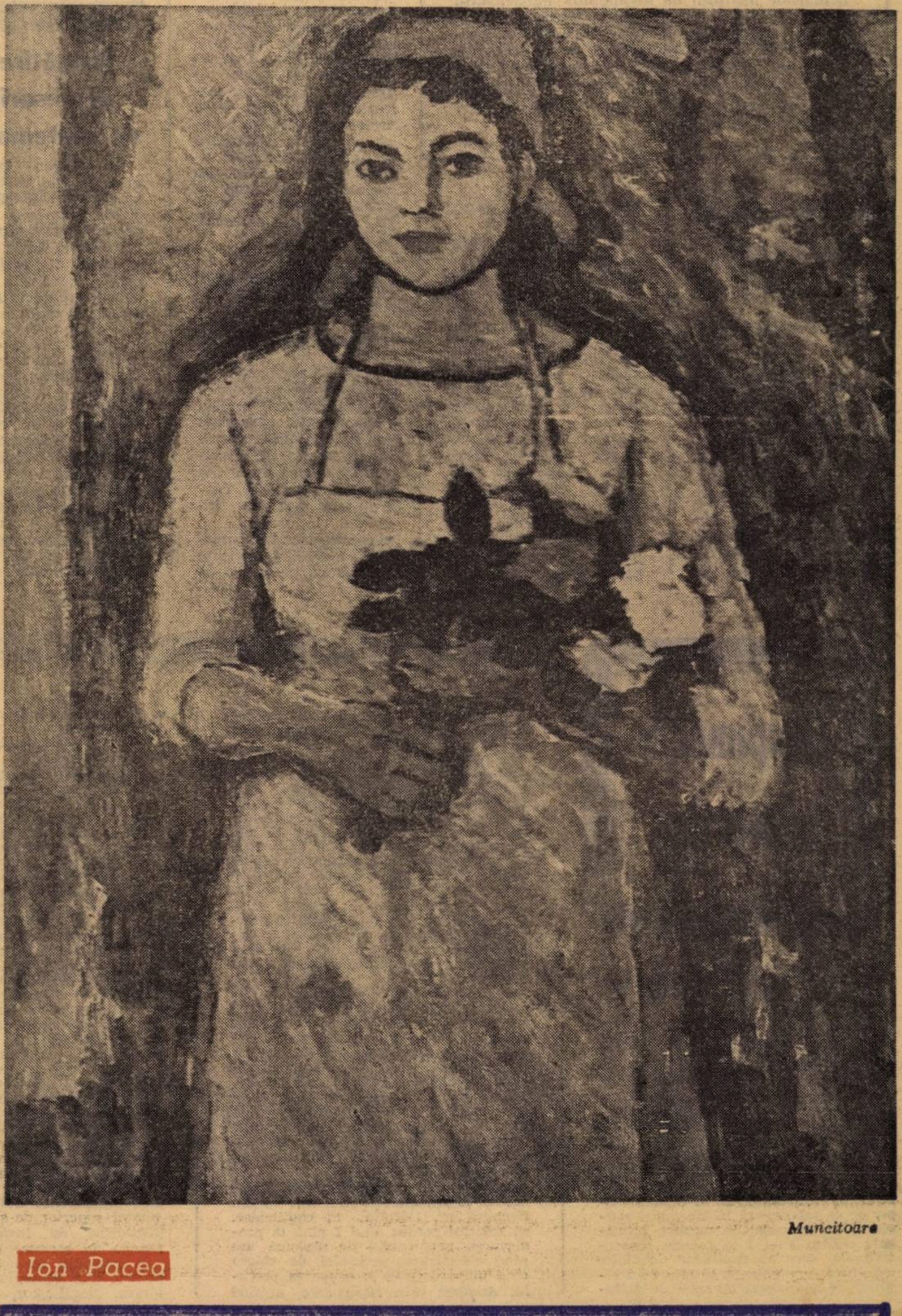

Muncitoare

Ion Pacea

ACCENTE

CRONICĂ

Colegiul Ministerului Educației și Învățămîntului, întrunit vineri, 26 mai, a dezbătut, sub conducerea ministrului Mircea Malița, stadiul realizării învățămîntului obligatoriu de zece ani, analizînd cifrele de școlarizare, modul în care clasele terminale ale școlii generale de 10 ani asigură tuturor tinerilor o cultură generală dezvoltată, apropiată ca nivel de cea acumulată în primii ani de liceu, și în același timp și o pregătire tehnică practică în vederea orientării profesionale a elevilor și a calificării ulterioare prin școala profesională sau ucenicia la locul de muncă. De asemenea, s-au discutat modalitățile care să conducă la încheierea generalizării învățămîntului de 10 ani, conform programului stabilit de Congresul al X-lea al P.C.R., în condițiile intensificăriii pregătirii de cadre calificate pentru producție cerute de planul cincinal și de obiectivele industrializării.

Membrii colegiului și invitații — reprezentanți ai unor ministere economice, inspectori generali școlari din județe, specialiști, cadre didactice universitare — au mai luat în discuție un studiu privind îmbunătățirea organizării și activității inspectoratelor școlare județene, precum și propuneri de îmbunătățire a structurii anului universitar și de introducere în învățămîntul de subingineri a unui stagiu compact de practică între perioadele de studiu.

Printre actele normative aprobate de colegiu se numără — alături de unele proiecte și studii — normele privind echivalarea studiilor făcute în instituții de învățămînt care au funcționat în trecut, în țară și străinătate, cu studiile actualelor instituții de învățămînt. Participanții au fost informați cu privire la stadiul îndeplinirii programului de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice și cultural-educative în învățămînt, asupra alegerilor consiliilor profesorale și senatelor universitare, precum și în legătură cu organizarea vacanței de vară a elevilor și studenților.

Vizita delegației Societății „M. Eminescu“ din Freiburg

Sîmbătă, 27 mai 1972, a părăsit Capitala delegația Societății „Mihai Eminescu“ de pe lîngă Universitatea din Freiburg, care a participat la lucrările celui de al 10-lea colocviu al societății, cu tema „Cultură română — cultură europeană în secolul al 19-lea“, desfășurat la Iași în zilele de 20—22 mai a.c.

În timpul vizitei, delegația a purtat convorbiri la universitățile din Iași și București și a fost primită de Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului. Cu acest prilej a avut loc o discuție în care prof. Paul Miron, directorul Seminarului de limba și literatura română al Universității din Freiburg, și Else Lûder, președinta Societății „Mihai Eminescu“, au prezentat activitatea societății, perspectivele ei de viitor, probleme legate de organizarea colocviului următor și de activitatea lectoratelor de limba română din R.F. a Germaniei.

Expoziția de artă a pionierilor și școlarilor

În prima zi a lunii iunie — ziua copiilor din lumea întreagă — s-a deschis în sălile de expoziții ale Ateneului român Expoziția de artă plastică a pionierilor și școlarilor. Organizată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Consiliul Culturii și Educației Socialiste și Ministerul Educației și Învățămîntului, expoziția cuprinde un număr mare de desene și picturi ale pionierilor și școlarilor noștri. Ele au ca temă viața lor bogată și fericită, imagini ale orașului și satului în care trăiesc, aspecte din munca pe care o desfășoară părinții lor în fabrici, uzine și pe ogoare. La vernisajul expoziției a participat Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului.

Prima promoție

Liceul pedagogic și Institutul de educatoare și învățători din orașul Ploiești au sărbătorit joi, 25 mai 1972, prima lor promoție de absolvenți. Festivitatea s-a desfășurat în sala Teatrului de stat din localitate, în prezența a numeroase cadre didactice și elevi — printre care și cei peste 150 de noi învățători și educatoare ce își vor începe nobila lor profesiune odată cu deschiderea noului an școlar. Au participat Ilie Cîșu, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Prahova al P.C.R., și Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, care au rostit calde cuvinte adresate absolvenților și profesorilor care i-au pregătit de-a lungul școlarității. Au mai adresat absolvenților urări de succes în noua lor carieră, profesorii Jean Frățilă, directorului Liceului pedagogic și al Institutului de educatoare și învățători, Mihail Marin, inspector general școlar al județului Prahova, Mihai Vulpescu, președintele Comitetului județean al culturii și educației socialiste, Visarion Boboc, președintele Comitetului județean al Organizației pionierilor.

Festivitatea s-a încheiat cu un bogat program artistic, susținut de absolvenți și elevi ai celor două instituții și urmărit cu deosebit interes de întreaga asistență.

Pregătirea profesorilor de matematică

În revista „Forum“ nr. 4 (aprilie, 1972), acad. prof. GHEORGHE MIHOC semnează cîteva pătrunzătoare observații pe această temă. Desprindem din articol un pasaj concluziv: „În momentul de față, conținutul învățămîntului și orarul pot fi studiate științific pentru obținerea eficienței maxime. Lucrul acesta se poate face prin experiențe, cu ajutorul cercetării operaționale și al calculatoarelor electronice. Există însă și metode mai simple, prin care profesorul poate controla nivelul cunoștințelor auditorilor săi și deci să-și orienteze astfel activitatea, încît să obțină rezultate acceptabile“.

Corespondența

Programele de matematică în clasele terminale ale școlii generale.

Citind cu cîtăva vreme în urmă în „Tribuna școlii“ un articol care discuta această chestiune, intenționez să aduc argumente noi în susținerea ideii de a nu se întrerupe predarea geometriei în spațiu în clasa a VIII-a. O însemnată parte a absolvenților clasei a VIII-a se îndreaptă către școli profesionale, unde, datorită profilului acestora, au strictă nevoie de cunoștințe aplicative în determinarea unor dimensiuni, arii, volume, atît pe parcursul școlarizării, cît și după, în munca productivă. Dar chiar elevii care-și continuă studiile în licee au nevoie de astfel de noțiuni, care le lărgesc orizontul, îi ajută să-și formeze reprezentarea spațială, le dezvoltă raționamentul geometric. Pentru elevii de liceu, cît mai ales pentru cei din școala generală, perioada de un an și un trimestru (ultimul trimestru din clasa a IX-a și întregul an din clasa a X-a) nu e suficientă pentru a realiza o bună înțelegere și asimilare a geometriei în spațiu. Pe de altă parte, nu putem să nu ținem seama și de faptul că în clasele a IX-a și a X-a ale școlii generale intră elevi care nu au reușit să urmeze forme de învățămînt postgeneral. Așadar, predînd geometria în spațiu în clasa a VIII-a dăm posibilitatea absolvenților să iasă din școală cu un volum de cunoștințe bine însușit și să-și formeze și anumite reprezentări spațiale, rămînînd ca în clasa a IX-a a școlii generale (sau de liceu) acest studiu să fie aprofundat, completat.

Predînd de mai mulți ani această disciplină, am constatat că ea nu constituie o problemă dificilă pentru elevii de clasa a VIII-a, de altfel nici nu s-a afirmat acest lucru. Consider, de asemenea, că studiul geometriei plane se cimentează prin chiar predarea geometriei în spațiu. Multe probleme de geometrie în spațiu fac apel la cunoștințele de geometrie plană.

Cred că perioada de un an (clasa a VIII-a) afectată pentru studiul geometriei în spațiu nu este prea mare (noțiunile acestea sînt doar atît de utile în viața de toate zilele pentru toate categoriile de absolvenți !). Poate ar fi necesară chiar renunțarea la cele 7 ore de noțiuni de cosmografie și înlocuirea lor cu ore de geometrie în spațiu, putîndu-se astfel aprofunda materia prin rezolvări de diverse probleme de determinare a ariilor și volumelor corpurilor geometrice.

Cît privește studiul geometriei plane, consider că este normal să se facă ca și pînă acum în clasele VI—VII și să se revină la el în clasa a IX-a și în anul I de liceu, pentru completarea și aprofundarea cunoștințelor.

ILIE MARIȘ

Răspundem cititorilor

O serie de cadre didactice ajutătoare (pedagogi, bibliotecari și laboranți școlari) cer relații în legătură cu salarizarea lor în primii ani de activitate. Întrucît în numerele 30 din 8 ianuarie a.c. și 36 din 19 februarie a.c., am arătat cum se salarizează personalul didactic în primii ani de activitate, dăm mai jos următoarele precizări în legătură cu salariul tarifar care se poate acorda personalului didactic ajutător și personalului tehnic-administrativ din școli, în primii ani de activitate:

a) Potrivit dispozițiilor cuprinse în art. 18 al Decretului nr. 158/1970, absolvenții instituțiilor de învățămînt superior se salarizează la începutul activității lor cu salariile tarifare prevăzute pentru anul I la funcția respectivă. Cei care au examenul de diplomă, după împlinirea a 12 luni de activitate, se salarizează cu salariile tarifare prevăzute pentru anul 2 (de ex. cei încadrați pe funcția de bibliotecar cu studii superioare).

În ceea ce privește absolvenții instituțiilor de învățămînt superior cu examen de diplomă care sînt proveniți din cîmpul muncii (adică cei care au depus anterior o activitate de cel puțin 12 luni), potrivit prevederilor H.C.M. nr. 914/1968, anexa IX, pct. 10, aceștia se salarizează, de la începutul activității lor, cu salariile tarifare pentru al doilea an de activitate, prevăzute la funcțiile respective. Ei primesc salariul tarifar la nivelul de bază al funcțiilor respective de la data cînd împlinesc un an de activitate, salarizați cu salariul tarifar pentru anul II de activitate.

Dacă absolvenții instituțiilor de învățămînt superior, de la cursurile de zi, cu examen de diplomă, anterior intrării în facultate au ocupat cel puțin 4 ani funcții pentru care se cer studii medii în specialitatea corespunzătoare studiilor superioare asbolvite, aceștia pot fi încadrați — de la începutul activităților — la salariul de bază al funcției ocupate pentru care se cer studii superioare (așa cum s-a precizat printr-un aviz recent al Ministerului Muncii).

Cei care nu au examenul de diplomă se salarizează potrivit art. 18 din Decretul nr. 158/1970, în continuare, cu salariul pentru anul I pînă la promovarea examenului de diplomă sau pînă la expirarea perioadei de stagiu cînd pierd dreptul la ocuparea postului asigurat prin repartizare, urmînd a fi încadrați pe funcții potrivit dispozițiilor în vigoare (în exemplul arătat mai sus, se încadrează ca bibliotecar cu studii medii).

Absolvenții instituțiilor de învățămînt superior cu examen de diplomă, care au urmat cursurile acestor instituții în vederea completării studiilor cerute de indicator pentru funcțiile ce le ocupă, după obținerea diplomei sînt încadrați în continuare pe aceleași funcții, fiind salarizați cu salariul tarifar nemicșorat, la gradația de care beneficiau pînă la acea dată, așa cum se arată în precizările nr. 11. 394/1968 (cap. II. pct. 1) pentru aplicarea H.C.M. nr. 914/1968 (de ex.: un absolvent de liceu cu bacalaureat, care funcționează pe post de bibliotecar cu studii superioare — avînd aprobare legală pentru menținerea pe post deși nu îndeplinea condițiile de studii — obține licența facultății de filologie; această persoană era încadrată cu nivelele prevăzute pentru studii superioare micșorate cu 2 clase de salarizare. După obținerea licenței,își păstrează acea gradație și este salarizată cu salariul tarifar prevăzut nemicșorat).

Tot astfel, se va proceda și în cazul celor care ocupă funcții la care sînt prevăzute condiții de studii superioare sau medii și care absolvă, cu examen de diplomă, o instituție de învățămînt superior de specialitate (ex. în instituțiile de învățămînt superior, funcția de secretar facultate).

b) Angajații care ocupă o funcție pentru care se cer studii medii (tehnician, planificator, statistician etc.) și care își iau diploma la o formă de învățămînt superior în specialitate, în cazul în care salariul tarifar pentru al doilea an de activitate este mai mic decît cel avut la funcția medie, vor putea fi încadrați pe o funcție pentru care se cer studii superioare în specialitatea respectivă (inginer, economist etc) la salariul de bază sau la o gradație care să le asigure salariul tarifar de încadrare avut sau cel mult o clasă de salarizare în plus (prevedere cuprinsă în H.C.M. nr. 914/1968 anexa IX pct. 10).

c) Absolvenții învățămîntului mediu, numiți pe funcții, pentru care se prevede salariul tarifar numai pentru primul an de activitate, vor fi salarizați la nivelul de bază după împlinirea primului an de activitate (ex. secretar de școală sau tehnician din laborator școlar). Dacă au avut calitatea de angajat cel puțin 12 luni înainte, se încadrează direct la salariul de bază.

Este necesar să precizăm că în calculul anilor I și II de activitate în care absolvenții sînt salarizați cu salariile stabilite pentru această perioadă de activitate, nu se include timpul cît aceștia au efectuat stagiul militar, au fost în concedii de maternitate, de boală sau altele similare, mai mari de 30 zile. De asemenea, menționăm că cele de mai sus nu privesc absolvenții repartizați în învățămînt pe funcții didactice de predare pentru care se aplică prevederile Statutului personalului didactic, așa cum s-a arătat la începutul răspunsului nostru.

Th. Leonescu

ÎN CINSTEA CONFERINŢEI NAŢIONALE A P.C.R. ŞI A CELEI DE A 25-A ANIVERSĂRI A REPUBLICII

TELEGRAME ADRESATE
C. C. AL P. C. R.,
TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

Pe adresa Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu personal, sosesc telegrame în care sînt raportate succesele obţinute, angajamentele luate suplimentar în marea întrecere socialistă pentru îndeplinirea mai devreme a prevederilor cincinalului.

MUREŞ

În telegrama Comitetului judeţean Mureş al P.C.R. se arată că în anul 1972 se va realiza peste plan o producţie marfă de 300 milioane lei, cu 50 de milioane lei mai mult decît angajamentul iniţial, din care pînă la Conferinţa Naţională a partidului 150 milioane lei.

GORJ

Unităţile din judeţul Gorj şi-au suplimentat angajamentul iniţial astfel: producţia marfă cu 10 milioane lei, livrări de mărfuri către fondul pieţei cu 5,4 milioane lei, economii din reducerea cheltuielilor de producţie de la 4,3 milioane lei la 5 milioane lei, din care cheltuielile materiale 612 mii lei, beneficii cu 1,5 milioane lei.

ARGEŞ

Oamenii muncii din industria judeţului Argeş şi-au suplimentat angajamentele pe care le-au luat iniţial cu un spor la producţia marfă de 158 milioane lei. Planul de construcţii-montaj va fi depăşit cu 116 milioane lei. 7 capacităţi industriale şi 11 obiective social-economice de importanţă locală vor fi puse în funcţiune cu 15—90 zile înainte de termen.

BRĂILA

Comuniştii şi ceilalţi oameni ai muncii din judeţul Brăila au suplimentat angajamentul iniţial la producţia marfă-industrială de la 105 milioane lei la 185 milioane lei, din care 134 milioane lei vor fi realizaţi pînă la 30 iulie. La fondul pieţei, livrările au fost sporite de la 15 la 30 milioane lei.

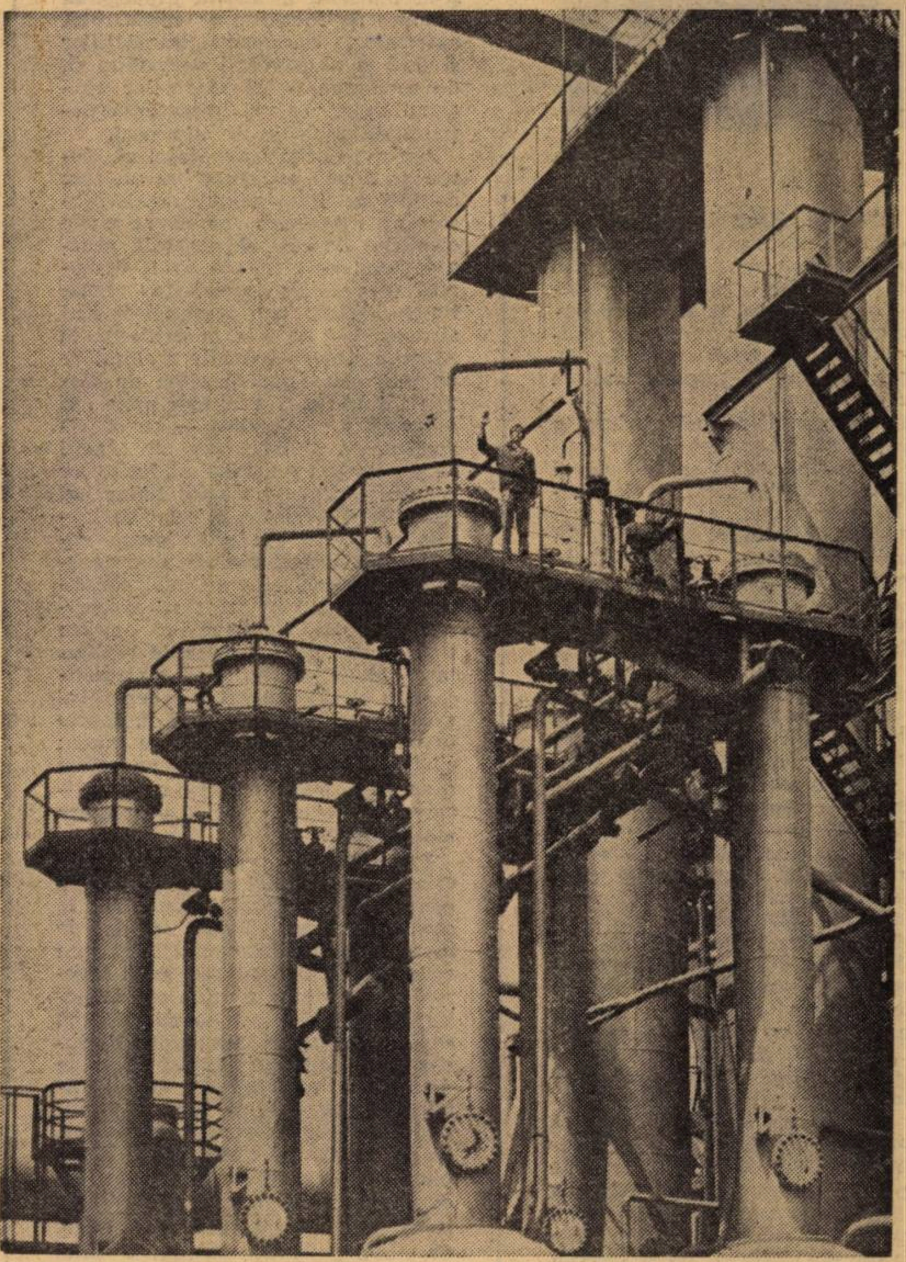

VASTĂ OFENSIVĂ PE FRONTUL MUNCII PENTRU ÎNDEPLINIREA ÎNAINTE DE TERMEN A PREVEDERILOR CINCINALULUI

Două evenimente de însemnătate istorică în viaţa partidului şi a poporului român, Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român şi aniversarea a 25 de ani de la proclamarea republicii, au determinat o vastă ofensivă pe frontul muncii pentru înfăptuirea înainte de termen a prevederilor cincinalului. În uzine şi pe ogoare, pe şantierele de construcţii, întrecerea socialistă se desfăşoară în aceste zile cu o puternică intensitate. În întreprinderi, unităţi economice, institute de cercetare şi proiectare din diferite judeţe ale ţării se desfăşoară largi dezbateri în care este reafirmată hotărîrea oamenilor muncii de a suplimenta angajamentele luate iniţial pentru depăşirea sarcinilor de plan.

Iniţiativă şi avînt creator la „Electroputere" din Craiova

Una dintre caracteristicile colectivului de la grupul industrial „Electroputere" este preocuparea permanentă de a ridica ştacheta calităţii, bunul renume al uzinei. Asimilînd produse noi, el asigură totodată asistenţa tehnică de specialitate în exploatarea acestora. Înlocuirea sortimentelor care sînt depăşite de nivelul tehnicii actuale, reproiectarea în acelaşi scop a altor produse constituie aici preocupări de prim ordin. În momentul de faţă, la „Electroputere", se pun la punct ultimele detalii ale unui program de proiectare pentru anul viitor. De reproiectări va beneficia toată gama de transformatoare, precum şi o serie de alte produse. În curînd, industria noastră energetică va avea posibilitatea să se echipeze cu posturi noi de transformare pentru exterior, celule electrice cu gabarit redus şi se va produce un nou transformator, de 170 megavolţiamperi pentru Bucureşti-Sud. Printre preocupările de frunte ale acestei întreprinderi craiovene se situează şi aceea privind diversificarea şi dezvoltarea fabricaţiei de locomotive Diesel-electrice de la cele 2 100 cai putere şi 2 500 cai putere (varianta tropicalizată), urmînd să se treacă la asimilarea unor maşini de 4 000 cai putere. Se pregăteşte, de asemenea, realizarea prototipului transformatorului bloc de 400 megavolţiamperi (cu putere dublă faţă de cele de la Porţile de Fier), cea a unor noi tipuri de transformatoare pentru export, asimilarea unor generatoare sincrone pentru construcţia navală, motoare asincrone cu izolaţii de clasă superioară.

Performanţele Hunedoarei

Industria judeţului Hunedoara a îndeplinit înainte de termen planul de producţie pe cinci luni. Avansul de timp acumulat se concretizează în 10 mii de tone de oţel, 80 de mii tone laminate, 45 milioane kilowaţi-ore energie electrică, peste 5 300 mc buşteni şi cherestea, 5 500 mc prefabricate din beton şi alte produse care s-au realizat peste prevederile planului. În aceste zile, oamenii muncii din întreprinderile hunedorene îşi suplimentează angajamentele luate în întrecerea pe anul 1972.

Siderurgiştii din Hunedoara au hotărît să mărească angajamentul la producţia marfă dată peste plan de la 60 la 80 de milioane lei. Pînă în prezent, aplicînd un întreg complex de măsuri, siderurgiştii hunedoreni au realizat o economie de circa 10 mii tone de metal faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut.

Cel puţin două recolte pe an

Lucrătorii ogoarelor din sistemul de irigaţii Sadova şi-au propus să realizeze cel puţin două recolte pe an pe terenurile irigate. Pe 2 032 hectare de dune, de nisipuri mişcătoare şi pe alte 7 954 de hectare pe care nu de mult creşteau doar salcîmi piperniciţi şi ciulini, ploaia artificială a devenit aproape continuă. Sistemul de irigaţie de la Sadova a redat agriculturii 29 500 de hectare din cel mai neproductiv teren, în scopul realizării unor sporuri cît mai mari de recolte. Lucrătorii ogoarelor şi-au propus să obţină recolte medii la hectar de cel puţin 8 tone de porumb, 3 500 kg grîu, un vagon de lucernă-fîn şi 12 tone de struguri. În viitorul apropiat, sistemul de irigaţii va cuprinde aproape 80 de mii de hectare. Pe terenurile irigate se vor obţine încă din acest an cel puţin două culturi. După grîu, orz şi secară se va cultiva porumb pentru boabe iar după porumbul pentru boabe, furaje, masă verde pentru animale. Se apreciază că valoarea producţiei asigurată de culturile duble va depăşi o dată şi jumătate valoarea producţiei obţinute, înainte de amenajare, de pe întreaga suprafaţă. La aceasta se va adăuga cel puţin 60 de mii de tone de cereale realizate pe terenurile care erau pînă acum complet neproductive.

Succesul constructorilor de la Lotru

Zilele trecute a fost consfinţit un nou şi important succes al constructorilor de la Lotru : străpungerea galeriei Galbenu-Petrimanu în lungime de 4 487 metri. Acesta a fost ultimul tronson al aducţiunii secundare Petrimanu-Vidruţa, ceea ce creează cale liberă apelor Latoriţei şi a altor şase rîuri pînă la baraj. De remarcat că între Petrimanu şi Galbenu au fost obţinute cele mai înalte ritmuri — 150—170 metri liniari pe lună — la excavaţii subteran cu mijloace clasice, ceea ce a permis scurtarea cu peste o lună a termenului iniţial de execuţie. În cinstea Conferinţei Naţionale a partidului şi a aniversării republicii, constructorii de pe Lotru şi-au luat angajamentul să devanseze de la 15 septembrie la 23 august termenul la care se va face admiterea apei pe aducţiunea principală în vederea începerii probelor la centrală.

Programa de geometrie într-o concepție nouă

În ultimele cîteva decenii au apărut capitole noi ale matematicii, care ar pretinde și geometriei din școala secundară puncte de vedere noi, pentru ca ea să nu fie pusă în situația de a rămîne anacronică, cu atît mai mult cu cît în obiectul de studiu **algebră** acestea și-au găsit locul.

Spunînd acestea mă gîndesc la două puncte de vedere importante care ar trebui urmărite în cursul lecțiilor de matematică, și în special la geometrie :

Punctul de vedere algebric. În primul rînd, școala secundară ar trebui să dea absolventului noțiunea explicită de **spațiu euclidian.** Aceasta implică ideea de grup, de spațiu liniar, de produs scalar, și prin aceasta noțiunile de normă, de metrică, deși acestea au conexiuni mai strînse cu alte discipline. Toate aceste noțiuni se pot introduce treptat, pe cale elementară, folosind intuiția, sau diverse modele fizice, în cursul a diferiți ani de școală. Că lucrul nu e peste puterile de înțelegere ale unui elev de liceu o arată numeroasele cărți scrise pentru elevi, ca și lecțiile experimentale făcute de către unii profesori, care, cu ocazia predării noțiunii de vector sau de translație, au folosit aceste noțiuni. Pe de altă parte, adunarea vectorilor și înmulțirea lor cu un scalar — așa cum sînt definite în plan — este caracteristică spațiilor liniare ; profesorul poate găsi ușor contraexemple ca să-i facă pe elevi să înțeleagă că proprietatea de liniaritate aparține numai anumitor mulțimi structurate de puncte și să ajungă astfel la spațiile liniare generale, printre care se numără și spațiul euclidian. Este sigur că prezentarea de la început a spațiului liniar, prin axiomele sale, ar fi o greșeală, elevul n-ar vedea utilitatea lui, n-ar face nici o legătură cu noțiuni deja cunoscute din matematică sau din alte discipline și înțelegerea — presupunînd că ea ar avea loc — ar avea doar un caracter formal. Altfel s-ar înțelege lucrurile însă, dacă cu ocazia prezentării translației (de exemplu) s-ar arăta elevului că posibilitatea înlocuirii succesiunii a două translații printr-o altă translație este o proprietate care are loc în plan și nu are loc pe sferă. Atunci elevul și-ar îmbogăți în adevăr înțelegerea noțiunii de spațiu și ar vedea rolul axiomelor, compunerii translațiilor și deci și al adunării vectorilor, și, de asemenea, rolul axiomelor spațiului liniar, ca și importanța noțiunii de grup de transformări.

Am avea atunci avantajul că elevul ar fi pus în contact cu un cerc de idei de mare actualitate, că absolventul de liceu ar avea unele elemente de cultură generală necesare unui om, oricare ar fi domeniul special de activitate căruia i s-ar dedica ; în plus, astfel de idei structurale se pun în evidență la Algebră, pentru anumite mulțimi de numere sau pentru clase de resturi ; dacă ele s-ar mai pune în evidență și la Analiză — cu ocazia studiului a diverse clase de funcții — pentru spațiul liniar al funcțiilor continue, pentru spațiul liniar al funcțiilor mărginite, al celor derivabile etc., etc., elevul ar putea absolvi școala cu unele idei mai generale și, în același timp, mai consistente asupra unor structuri algebrice ; ar putea înțelege că aceste structuri reflectă o anumită realitate și, în același timp, că matematica este studiul abstract și general al acestei realități. Evident, numărul unor astfel de exemple este mare ; spațiul restrîns în care ne aflăm n-ar putea permite nici o exemplificare mai bogată, nici o prezentare mai tehnică.

Punctul de vedere topologic. O a doua idee care mi se pare utilă pentru învățămîntul matematicii în școala secundară, legată și ea de ideea unității matematicii, despre care am vorbit mai sus, ar fi legarea unor noțiuni geometrice de noțiuni de analiză și topologie. Să mă explic printr-un exemplu. Noțiunea de funcție se studiază acum la Analiză și la Algebră ; elevul rămîne cu impresia că această noțiune este proprie acestor discipline, că ea nu are ce căuta într-o disciplină matematică ca Geometria. Or, este evident că funcții se întîlnesc la tot pasul în Geometrie. Să luăm, de pildă, proiecția centrală a unui plan, sau a spațiului pe un plan al său. Este o funcție, foarte ușor de prezentat și de înțeles ; prezentarea proiecției ca o funcție ar fi și în avantajul Geometriei și al noțiunii de funcțiune ; s-ar face ușor vizibile noțiunile de domeniu de definiție, de mulțime a valorilor de aplicație, de posibilitate (sau imposibilitate) de inversare ; dar în același timp, s-ar putea discuta cu mare avantaj ideea de continuitate legată de familiile de vecinătăți alese pe cele două mulțimi (de definiție și a valorilor). Evident, este mai greu, dar nu imposibil — rămîne ca aceasta să se studieze eventual numai la unele cercuri de amatori — să se arate că, folosind unele sisteme de vecinătăți, proiecția este o funcție continuă, pe cînd folosind altele, ea nu mai este continuă.

S-ar putea — poate chiar ar trebui — să se arate că distanța între două puncte este o funcție continuă de cele două puncte în topologie uzuală folosind, bineînțeles, axiomele distanței ; și exemple de acestea se pot găsi multe ; ne oprim însă pentru motivele arătate mai sus.

Este sigur că folosul ar fi și mai mare, dacă, la sfîrșitul studiilor secundare, s-ar putea merge puțin și în sens invers față de cel de mai sus, cu alte cuvinte, dacă s-ar putea demonstra o teoremă generală — evident nebanală — pentru spații liniare (de exemplu), și apoi această teoremă să se aplice la diverse cazuri particulare, ca, de exemplu, la spațiul vectorilor din plan, la spațiul funcțiilor derivabile etc. Atunci elevii ar putea vedea și economia de timp, de energie, de gîndire, ce se realizează studiind în primul rînd o teoremă generală și aplicînd apoi această teoremă la diferite cazuri particulare concrete. Mi se pare însă că, cel puțin deocamdată, lucrul trebuie să rămînă un deziderat în școala secundară. Oricum ar fi însă, avantajele citate mi se par suficiente pentru a justifica studiul pe această cale al geometriei.

Sesizez ocazia pentru a pune și o altă problemă . Nu ar fi oare convenabil ca în loc să existe subdiscipline matematice — geometrie, algebră, analiză — să existe o singură disciplină — **Matematica** — în care să fie studiate unitar și cursiv toate capitolele subdisciplinelor de mai sus ? Evident, o astfel de prezentare a matematicilor este foarte tentantă ; ea ar evita repetări, ar da mai bine ideea de unitate a matematicilor, ar prezenta un același obiect matematic, dintr-o dată sub toate aspectele sale ; totuși, pînă acum sînt puține cărți de nivel secundar scrise în acest mod și, de altfel, legătura dintre capitolele matematicilor — chiar dacă ne gîndim numai la capitolele algebrei, geometriei și analizei — este prea puțin sudată din punct de vedere metodic, pentru a putea încerca o astfel de experiență. Ideea trebuie însă reținută și încercată deocamdată pentru o parte din capitolele matematicii. Aceasta ar permite și profesorilor să se obișnuiască cu ea și să facă încercări care pînă la urmă ar putea da rezultate.

ADOLF HAIMOVICI

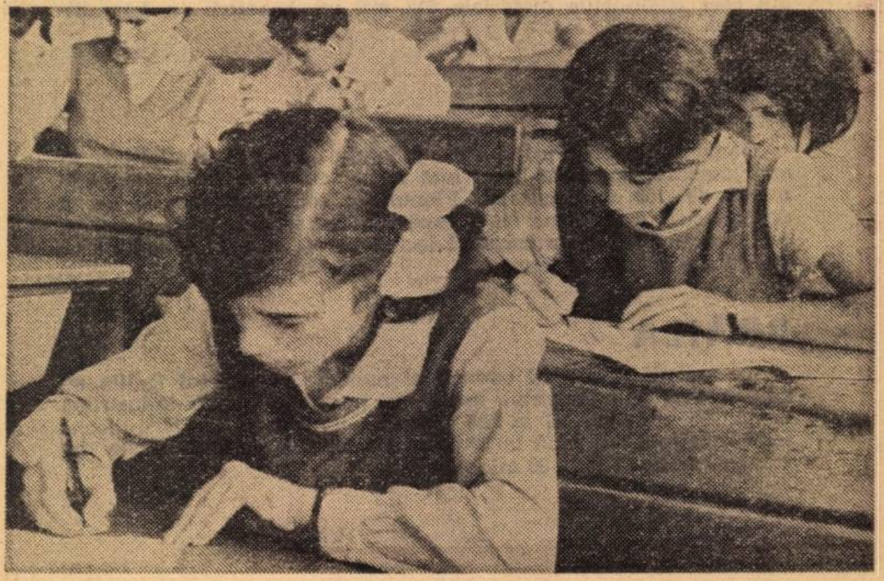

Portrete de dascăli

Pompiliu Constantinescu

Moartea prematură, la numai 45 de ani, a lui Pompiliu Constantinescu a lăsat un gol imens în critica românească, răpind, în același timp, școlii un mare profesor de limba română. Chipul său blajin de o inegalabilă frumusețe, fruntea lată încadrată de un păr permanent îngrijit ascundea o inteligență de o incisivitate inimaginabilă. Îmbrăcat într-un costum impecabil aranjat, îl văd și azi traversînd holul Liceului de băieți C.F.R. „Aurel Vlaicu", parcă plutind. Era în el ceva imaterial, ceva de o gingășie rară. Vorbea frumos. Cînd ținea cîte o cuvîntare în diferite ocazii festive, electriza parcă masa de elevi. Marele hol al liceului acoperit de zgomotele noastre rămînea mut cînd apărea el la tribună. La nouă martie, în fiecare an, sărbătoream patronul liceului, Aurel Vlaicu. Ne-a vorbit într-un an despre patima acestui flăcău ardelean din Binținți, care și-a consumat viața pe altarul străduințelor umane pentru perfectarea draconicelor mașini zburătoare. Jertfa lui Aurel Vlaicu, ca și întreaga sa activitate, sînt incorporate definitiv la temelia pionieratului aviației românești și mondiale. Îl ascultam înmărmuriți și fascinați, în același timp, de frumusețea expunerii și căldura unei voci dominate de un timbru plăcut. Profesorul nostru de limba română a fost un mare orator.

Critic de o inegalabilă obiectivitate, elev al prof. Mihail Dragomirescu, a trecut prin focul penei sale ca prin fața unui lasser aproape tot ceea ce a dat literatura noastră mai bun între cele două războaie mondiale Cu o meticulozitate de țesător în fir de aur, Pompiliu Constantinescu și-a spus răspicat opinia. Neobosit căutător de diamante în filonul de literatură românească de pe o întindere măsurată în timp cu aproape un sfert de secol. Lovinescu în 1943 face o caracterizare care surprinde în lumina adevărată figura criticului. „Locul și-l datorește (P. Constantinescu) în primul rînd, calităților morale indispensabile oricărui critic, seriozitatea profesională izvorîtă dintr-o mare conștiință a rolului împlinit ca un sacerdoțiu laic, obiectivitatea deci, curajul și lipsa de oportunism. Cu aceste însușiri criticul avea elementele necesare ale unei meserii care cere mai întîi de toate probitate sufletească, egalitate temperamentală. El se apleca astfel asupra obiectului studiat numai din dorința de a-l lumina și nu de a se pune în lumină pe sine, o jertfă a persoanei sale, prin care tocmai și-o sporește".

Literatura pentru profesorul nostru de limba română făcea parte nu numai din preocupările, ci din viața lui. El ne-a deschis ochii primul spre tainele cititului. Cînd ne-a prezentat ciclul comăneștenilor, am înțeles că nu știam cum să citim o carte, că priveam cărțile ca simplu divertisment, că nu eram în stare să descifrăm frumosul, esențialul, fondul. De la el am învățat că și literatura operează cu modele = metafora, comparația și epitetul ornant. Analiza „Nopții de vară" a lui Coșbuc, disecarea minuțioasă a acestei poeme coșbuciene, ne-a demonstrat faptic că poezia este o concentrare de imagini, o sinteză, o bogăție de fapte, nu o simplă potrivire de cuvinte cum ai fi înclinat să crezi la o lectură pripită. Creangă, Caragiale și Eminescu erau pentru Pompiliu Constantinescu pioni ai literaturii românești. Pe Creangă îl admira nelimitat, pe Caragiale îl iubea fără rezerve, pentru Eminescu avea un cult. Cînd ținea lecții deschise despre Eminescu, nenumărați profesori chiar și de alte specialități, asistau admirativ la orele lui. Luceafărul eminescian, mit liric cum îl definea el, era lecția lui preferată, dar ce însemna o clasă de elevi față de imensitatea cunoștințelor sale ? Poate numai un pretext pentru dezlănțuirea acestui temperament vulcanic, care iubea pînă la idolatrie această făclie de geniu românesc. El propune înființarea unei catedre Eminescu la Universitatea București. Iată ce scria în legătură cu aceasta în 1940.

„Eminescu este astăzi o instituție națională, viața și opera lui alcătuiesc un monument neclintit al culturii românești ; nici intemperiile vremii, nici adversitățile crunte ale istoriei, nici momentele de decădere și înălțare ale oamenilor, nimic nu-l poate atinge în eternitatea lui spirituală ; căci Eminescu nu mai este un simplu nume, oricît de mare ar fi el, din repertoriul divers al literelor naționale ; el este însăși mărturia supremă, a existenței noastre ideale, este una din marile justificări ale existenței de român, între atîtea entități etnice și spirituale care-și dispută un loc sub soare"

Ce puțin însemnam noi pentru o minte atît de iscoditoare ca a profesorului nostru ! Ce greșit îl judecam atunci că ne aducea ultimul tezele la limba română ! Ce muncă istovitoare și deranjantă față de marile lui preocupări literare ! Prietenia cu prof. Sterie Diamandi am înțeles-o mult mai tîrziu. Discutau ore în șir fără ca noi să intuim că de fapt era disputa spirituală între două personalități ale culturii românești.

Pompiliu Constantinescu n-a cerut de la viață nimic în afară de liniște. A locuit multă vreme pe str. Sabinelor și a rămas profesor de liceu pînă la sfîrșitul vieții A luptat numai pentru a-și putea păstra nealterată independența opiniilor. A refuzat să-și susțină doctoratul sub dominanta unor opinii care nu le împărtășea, a părăsit colaborarea la Revista Fundațiilor cînd aceasta s-a orientat spre ideologia fascistă. A rămas pînă la urmă curat ca lacrima. Ne-a părăsit cu aceeași discreție și modestie cu care și-a împodobit scurta sa trecere printre noi ca un meteor.

MARIN RĂDOI

Esențialul despre critica literară

Rare și foarte sumare, considerațiile asupra începuturilor criticii literare sînt legate de atestarea termenului **kritikós**, derivat din **krinein**, care înseamnă „a judeca". Acest termen apare mai des în secolul III î.e.n., dar este întîlnit și ceva mai înainte. Cu toate acestea, critica literară este mult mai veche. Am putea afirma că acțiunea pe care o sugerează termenul **critică** este tot atît de veche cît și arta literară, căci actul elaborării unei opere presupune o vastă acțiune de selecție a unor idei și forme din numeroasele posibile, pe care autorul o face din nevoia de a-și pune opera în acord cu cerințele publicului pe care el îl are în vedere și cu ansamblul de criterii asupra cărora el a meditat în prealabil și continuă să mediteze în timp ce lucrează. Mai mult : opera unui artist adevărat presupune și o luare de poziție față de opera înaintașilor sau a contemporanilor iluștri, în care el vede niște obstacole în calea propriului său succes. Artistul mediocru se luptă să realizeze opere care să semene cu cele pe care publicul le admiră de multă vreme, pe cînd artistul adevărat vrea ca opera să fie altfel și să determine o mutație în gustul publicului. De aici numeroasele aluzii la defectele operelor înaintașilor sau ale contemporanilor și la meritele operei proprii, pe care le identificăm chiar în textele homerice, și care reprezintă cele mai vechi urme de critică literară de care avem cunoștință.

Este de la sine înțeles că și publicul căruia opera îi este adresată face critică aprobînd-o sau respingînd-o tot în baza unui corpus de criterii mai mult sau mai puțin vagi. Aceasta ar fi a doua formă, în ordine cronologică, a criticii literare. Cu timpul, criteriile se vor clarifica și stabiliza, și încă din secolul VII sau chiar VIII î.e.n. apar oameni cărora li se recunoaște o competență deosebită în acest domeniu. Ei sînt primii critici literari în sensul strict al termenului, căci la festivități sau concursuri ei hotărăsc, ca judecători absoluți, dacă o operă este conformă sau nu cu criteriile unanime recunoscute, și care este cea mai bună dintre cele care satisfac cerințele confruntării cu corpusul de reguli fixat de tradiție. Așa cum la ospețe era ales un **rege-basileus** — care să vegheze ca petrecerea să se desfășoare în bune condiții, și la **festivități** sau la concursuri, existente încă din secolul VII sau VIII î.e.n., era ales un **rege** care să exercite funcția de **critic**, adică de judecător. Așadar, primul termen pentru ideea de critic a fost **basileus**, și nu ne putem ascunde uimirea că atîția cercetători iluștri ai începuturilor criticii literare pornesc de la termen, nu de la funcția respectivă, în considerațiile lor istoriste, ceea ce, fără îndoială, este o eroare.

Așa cum am arătat, la început criticul nu făcea decît să confrunte opera cu regulile fixate de tradiție și să dea un verdict inatacabil, exprimat simplist prin **da** sau **nu**. Dar evoluția societății către democrația sclavagistă este însoțită și de o zdruncinare a criteriilor tradiționale după care se călăuzea criticul-judecător. Se descoperă că numărul criteriilor nu mai e îndeajuns, că unele dintre ele nu mai corespund noilor cerințe și că altele noi par mai valabile decît cele tradiționale. În fața publicului nou, criticul judecător absolut este nevoit să dea o justificare a verdictului său făcînd o **descriere** a operei, o **interpretare** a ei și apoi o **evaluare** care nu mai poate fi tot atît de categorică cum a fost în trecut, cînd încă nu se descoperise că frumosul, deci și cel literar, este relativ. Ca atare, actul de critică se amplifică, iar verdictul devine o pledoarie prin care criticul, care nu mai este judecător în sensul îngust al termenului, solicită adeziunea publicului la **opinia** sa.

În condițiile specifice epocii la care ne referim, critica literară nu se putea constitui ca disciplină independentă. Ea va fi, pentru multe veacuri, un capitol al **gramaticii**, disciplină care în afară de ghid al vorbirii și scrierii corecte era și o **krísis poiemátos**, cum a definit-o Dionisie Tracul, părintele ei. Quintilian va defini gramatica **recte loquendi scientiam et poetarum enarrationem**, iar mai tîrziu, Marcianus Capella va scrie despre ea următoarele : **Officium vero meum tunc fuerat docte scribere legereque... Partes autem meae sunt quattor : litterare, litteratura litteratus, litterate..**. Abia cu epoca modernă critica literară se va separa de gramatică devenind o activitate independentă. Atît etimologia termenului cît și istoria criticii învederează faptul că ceea ce constituie nucleul acțiunii respective este **judecata** ; o judecată de valoare, care implică acțiunea prealabilă de **descriere, explicare elementară, interpretare** și în sfîrșit, **evaluare** în vederea **selecției, ierarhizării** și **valorificării estetice** și **culturale** a operelor.

Critica literară are o lungă și strălucită istorie, care, din păcate, n-a fost scrisă în întregime pînă acum, iar din cît s-a scris, numai puține pagini sînt cu adevărat valabile. Elementul care a determinat evoluția criticii a fost, întotdeauna, menirea care s-a atribuit literaturii într-o anumită perioadă, apoi apariția și dezvoltarea disciplinelor auxiliare. Cîtă vreme funcția artei literare a fost **docere delectando,** adică de a instrui delectînd, critica a căutat în primul rînd să evidențieze ceea ce numim azi meritele instructiv-educative ale operei, apoi calitățile ei riguros artistice : claritatea, puritatea și eleganța limbii, măiestria compozițională și procedeele de stil specifice unui mare autor, grație cărora opera putea deveni și model de imitat, nu numai o sursă de cunoștințe practice, un îndemn la comportamentul etic și civic pe care îl promova o orînduire și un prilej de desfătare intelectuală. Cînd accentul n-a mai căzut pe **formare** și **informare**, ci numai pe **delectare**, cum s-a întîmplat în epoca alexandrină, apoi în evul mediu, în epoca așazișilor **grands rhétoriqueurs**, apoi a prețiozității, critica literară a insistat numai asupra măiestriei îngust artistice pe care o dovedea autorul, considerațiile etice, religioase, politice sau de alt ordin dispărînd cu desăvîrșire din activitatea criticului. Multă vreme interesul criticului a fost riguros la obiect, adică **opera**, nu autorul, a preocupat în primul rînd. Cu romantismul, accentul se deplasează pe autor, căci așa cum ne spunea, numai cunoscîndu-l pe el — viața, ideile, împrejurările în care și-a desfășurat activitatea etc. — s-ar putea obține cheia operei. Cuceririle lingvistice au dat impuls criticii stilistice și semiologice ; cuceririle sociologiei au dat impuls criticii sociologice, iar teoriile lui Freud sau Jung au dus la apariția unei critici psihanalitice. Încrederea prea mare în virtuțile unei metode a generat intoleranță față de celelalte și dogmatism ; neîncrederea în metode a generat transformarea criticii, din auxiliar al literaturii, în gen literar sau în **metaliteratură**, așa cum s-a întîmplat cu impresionismul și recent, la noi, cu neoimpresionismul și la **nouvelle critique** la francezi. Succesele impresionante ale formalizării și ale computerului au creat iluzia că domeniul valorilor și al opinabilului ar putea, în sfîrșit, să fie strunit **more mathematico**, critica putînd deveni o știință exactă cum este geometria, de pildă.

Este de la sine înțeles că nu există metodă perfectă grație căreia opera să fie descrisă, explicată, interpretată și evaluată fără reproș, o dată și pentru totdeauna, dar nu e mai puțin adevărat că, în mare, critica de tradiție umanistică, fundată pe judecata de valoare, a reușit să stabilească un **consens** pe deasupra veacurilor în privința unor opere. Cine ar nega azi meritele lirismului lui Pindar, al epopeii lui Vergiliu sau ale **Divinei Comedii** ar nega evidența însăși, căci vine vremea cînd valoarea unei opere este definitiv stabilită, ceea ce rămîne în discuție fiind numai motivarea ei. Măreția poeziei eminesciene este unanim recunoscută și sînt motive să credem că și generațiile viitoare o vor recunoaște. Ceea ce se va schimba va fi numai justificarea dată acestei măreții, căci capodopera, ca și materia, este inepuizabilă pentru cucunoaștere. Prin urmare, dacă rigoarea științelor exacte nu este posibilă în critică, nu trebuie să gîndim că vechea disciplină și-a trăit traiul și că singura ei posibilitate este de a se transforma în **metaliteratură**, adică în **literatură despre literatură**. Desigur, s-ar putea invoca argumentul că din moment ce avem o literatură **despre** iubire, **despre** natură sau **despre** colectivizare, de ce n-am avea una și **despre** literatură ? Dar adevărata întrebare este dacă noi, românii, ne putem dispensa azi de critica literară în sensul bimilenar al termenului și dacă putem lăsa ca literatura să se dezvolte haotic, singurele ei repere fiind diversele mode care se succed în occident. Cine cunoaște bine istoria culturii noastre știe că una dintre constantele ei a fost militarea pentru supraviețuirea românilor ca popor, pentru unitate și pentru desăvîrșirea cuceririlor pe care le-am obținut pe plan intern în ciuda vitregiei soartei. Această constantă are caracter de lege, și valabilitatea ei n-a încetat. Prin urmare, orientarea de azi a literaturii noastre corespunde unei necesități pe care numai inconștiența nu vrea să o recunoască.

VASILE FLORESCU

CUM CITIM

Bibliografie

Cînd poetul grec Calimah întocmea în secolul II î. e. n. **Tabelele operelor și scriitorilor iluștri din biblioteca din Alexandria,** nu bănuia că întreprinde primul repertoriu bibliografic din lume. Termenul de bibliografie nici nu exista pe atunci (doar cel de **bibliograf**, care însemna însă copist de manuscrise). El va fi folosit mult mai tîrziu, abia în secolul al XVII-lea, iar de atunci avea să suporte multiple transformări de sens, pînă să ajungă la noi sub forma unei discipline ce-și propune să sistematizeze cunoștințele despre cărți, prin intermediul listelor de publicații.

Aceste liste, tipărite, manuscris sau pe fișe, în care sînt descrise cărți și articole din publicații periodice referitoare la un domeniu de cunoștințe, un subiect, o temă sau la opera unui autor, au devenit atît de importante pentru orice activitate intelectuală, didactică sau de cercetare, încît lipsa lor dintr-o lucrare științifică este echivalentă cu lipsa de documentare a autorului ei. Dar nu numai în acest caz. O lecție sau o prelegere trebuie să cuprindă și indicații bibliografice asupra literaturii de specialitate ce urmează a fi consultată. Altminteri, cunoștințele comunicate de profesor nu vor putea fi raportate de auditoriu unui sistem de referințe, care să-i ofere o deschidere mult mai largă asupra subiectului tratat, decît poate să o facă o expunere monocordă.

Obiceiul de a limita lectura la textul unic al unui manual sau curs, fără obligația expresă a unor lecturi complementare, este la fel de dăunător. El îi dă elevului acea credință falsă că pentru a te informa asupra unei teme este suficientă lectura unei singure cărți sau a unui singur articol de revistă.

Din păcate, în școlile și universitățile noastre nu se acordă, ca în alte părți, ore și activități speciale destinate instruirii elevilor și studenților în tehnicile bibliografice. Nimeni nu-i învață să consulte sau să întocmească o bibliografie, să redacteze o fișă bibliografică, să scrie o adnotare la o carte citită, să-și organizeze notele de lectură după un anumit sistem.

Cu atît mai inexplicabilă apare această situație dacă ne amintim că la noi a existat o veche și durabilă tradiție bibliografică, în care s-au ilustrat cărturari de prima mărime. Această activitate bogată este continuată astăzi de instituții specializate, care au dat la iveală, mai ales în ultimii ani, lucrări de certă valoare — tot atîtea instrumente de informare utile omului de știință, ca și învățăcelului.

COSTACHE OLĂREANU

Carte frumoasă...

Carte frumoasă — cinste cui te-a scris ! *Cu aceste cuvinte inspirate, ale poetului, se cuvine să omagiem „Anul internațional al cărții — 1972", sărbătoare instituită, printr-o rezoluție specială, de către cea de a XVI-a Conferință generală U.N.E.S.C.O.. Să omagiem și să prefațăm, cu ele, sărbătoarea cărții aici, la noi, în țara care a dat pe Eminescu și Arghezi, pe Sadoveanu și Rebreanu — pînă la Marin Preda și Nichita Stănescu, formați în anii socialismului. Pentru că țara noastră a fost —* și este îndeosebi — *patria unde slova scrisă se bucură de o nemărginită cinstire. De altfel, România socialistă, de astăzi, nici nu poate fi concepută altcumva decît sub semnul științei, al culturii. La noi se scrie, se tipărește, se citește, cum nu s-a mai întîmplat niciodată în multiseculara noastră istorie. Și e firesc să fie așa. Nu poți edifica o societate nouă, cu adevărat liberă, fără lumina atît de fertilă, de binefăcătoare, a științei.*

Cartea, desigur, rămîne la noi o problemă de masă, interesînd, așadar, pe toată lumea, de aceea și este o problemă de stat. Dar în mod deosebit ea este evocată în legătură cu formarea tinerei generații, aflate pe băncile școlii. În această idee, ne-am adresat tovarășului Mihai Petrescu, *îndrumător principal în cadrul Direcției documentării și a bibliotecilor, de la Ministerul Educației și Învățămîntului. Am aflat, cu acest prilej, că pentru a marca „Anul internațional al cărții", ministerul nostru a elaborat un plan de acțiuni destinat școlilor.*

Toate activitățile prevăzute a se desfășura în acest cadru — ne-a declarat interlocutorul nostru — pun în lumină legătura dintre răspîndirea cărții și formarea tinerei generații pentru viață. Este vorba de cartea politică, științifică, de cea literară propriu-zisă, care, numai laolaltă ne întregesc profilul de oameni de cultură și de acțiune. În acest sens, potrivit planului de acțiune al Ministerului Educației și Învățămîntului, vor avea loc, în toate școlile din țară, manifestări de popularizare a cărții. Se va face acest lucru, de la catedră, în cadrul cercurilor pe obiecte, al cercurilor științifice, al cenaclurilor literare, al concursurilor școlare (între *care și concursul* „Cea mai bună bibliotecă școlară"), *în multiple activități organizate în vacanță. Revistele școlare și studențești vor publica dezbateri, anchete, articole pe aceste teme, vor avea loc întîlniri ale elevilor, cadrelor didactice cu scriitori, editori, tipografi, bibliotecari, cu care prilej se va evidenția rolul cărții în societate, în educația politică, patriotică-cetățenească, în formarea multilaterală a omului societății noastre socialiste. Vor fi organizate, în bibliotecile școlare și de învățămînt superior, expoziții de carte, fotomontaje, „zile deschise ale bibliotecii" — în care se va putea învăța cum se utilizează cu eficiență biblioteca (publică sau personală), etc.*

HRISTU CÂNDROVEANU

Ancheta noastră

RELAŢIA PR

Acţiunea complexă de modernizare a învăţămîntului sub multiplele ei aspecte: innoirea mijloacelor tehnice de instruire, „spargerea" structurii tradiţionale a lecţiei, reconsiderarea metodelor, privite azi ca strategii de cunoaştere în folosul elevului, prezenţa tot mai intensă a radioteleviziunii în şcoală, dar, în primul rînd, schimbarea fundamentală care s-a operat în concepţia despre învăţămînt, în obiectivele pe care le urmăreşte şi este chemat să le realizeze, aşază pe alte baze relaţia profesor-elev.

Iată de ce dezbaterea pe această temă ni se pare nu numai oportună, ci necesară.

Publicăm în paginile de faţă opiniile tovarăşilor conf. univ. dr. VASILE BUNESCU, prorector al Institutului central de perfecţionare a personalului didactic, conf. univ. dr. EUGEN BLIDEANU, de la acelaşi institut şi COSTIN ŞTEFĂNESCU, şef de secţie la Institutul de cercetări pedagogice.

Vasile Bunescu:

Multiple implicaţii ale modernizării

Se vorbeşte şi se scrie mult despre procesul de modernizare a şcolii româneşti, dar se realizează, comparativ, prea puţin. Cauze sînt numeroase, dar, după părerea noastră, esenţială este neînţelegerea corectă a acţiunii complexe de modernizare.

De cele mai multe ori, personalul didactic este tentat să considere terminată acţiunea de modernizare dacă şcoala şi-a procurat cît mai multe mijloace tehnice noi: filme, televiziune cu circuit închis, maşini de instruire, laborator fonic etc.

Nu negăm necesitatea înnoirii mijloacelor tehnice din şcoală, dar nu putem admite ideea că şcoala se modernizează în primul rînd prin aceste mijloace sau numai — cum cred mulţi — pe această cale.

Modernizarea şcolii româneşti este o problemă de concepţie, de aprofundare ştiinţifică a procesului de învăţămînt şi de organizare şi desfăşurare corespunzătoare, în lumina acestei concepţii, a întregului proces de învăţămînt.

Între ideile care dau conţinut concepţiei de modernizare a şcolii sînt şi cele care privesc raporturile profesor-elev. Această idee exprimă şi ea direct scopurile ce trebuie urmărite în învăţămînt: formarea unei personalităţi morale, în sens comunist, cu o dezvoltare multilaterală şi maximă a capacităţilor mintale.

Asemenea obiectiv presupune o răsturnare coperniciană de concepţie. Elevul nu mai este cu prioritate obiect al acţiunii educative, ci devine cu prioritate subiect al acestei acţiuni. Această singură idee are multiple implicaţii în organizarea şi desfăşurarea procesului de învăţămînt.

În primul rînd, acest proces nu mai este un proces de „predare" şi „preluare", ci devine o activitate organizată în cadrul căreia elevul este ajutat să descopere cunoştinţele, să le cucerească prin eforturi proprii. Toată măiestria profesorului nu mai constă în a „transmite" cunoştinţe, ci în a organiza în aşa fel activitatea de învăţare încît elevul să poată depăşi dificultăţile legate de cucerirea cunoştinţelor.

Profesorul nu mai este numai transmiţător de informaţii, ci devine, după cea mai frumoasă formulă folosită de vreun conducător de stat — aşa cum spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu — educator, formator, arhitect, constructor de conştiinţe umane, de oameni în înţeles comunist.

În condiţiile acestei inversări a raporturilor profesor-elev metodele de învăţămînt nu mai pot fi privite ca manevre, ca strategii ale profesorului, ci, în primul rînd, ca metode, ca strategii de cunoaştere realizate în scopul elevului.

Procesul de învăţămînt realizează astfel mult mai sigur obiectivele sale. Elevul, făcînd eforturi în procesul de cunoaştere pentru a descoperi cunoştinţele şi nu a le prelua de-a gata din explicaţiile profesorului, deci, făcînd eforturi de reproducere a procesului de descoperire, realizează: a) însuşirea mult mai temeinică a cunoştinţelor, b) dezvoltarea capacităţilor mintale solicitate în efortul de cunoaştere, c) asimilarea tehnicilor de cunoaştere, de cercetare, d) formarea trăsăturilor morale: tenacitate, interese superioare, trăiri afective, morale, respect al muncii etc.

De asemenea, văzîndu-se în elev subiectul acţiunii educaţionale, se vor schimba organizarea şi tipologia lecţiilor. Lecţia nu mai poate fi de „comunicare de noi cunoştinţe", ci ea devine lecţie de „dobîndire a cunoştinţelor". Însăşi această schimbare de denumire obligă la un alt mod de a se vedea procesul de învăţămînt: în mare parte lecţiile se vor desfăşura sub forma unui dialog viu, elevul fiind el, în primul rînd, activ. O altă consecinţă: scopul lecţiilor nu va mai fi, aşa cum de cele mai multe ori se întîmplă, „de a face cunoscut elevilor...", ci devine „dobîndirea de către elevi a cunoştinţelor". Mai departe, metoda euristică nu mai rămîne o formă a metodei conversaţiei, în opoziţie cu catehetica, ci devine în primul rînd o strategie de cunoaştere, o strategie mintală care trebuie tratată şi explicată profesorilor ca atare în comparaţie cu alte strategii — strategia algoritmică, strategia experimental faptică — ce trebuie formate în mintea elevilor.

O altă consecinţă: planificarea — atît de mult urmărită la unele inspecţii — nu va mai fi o planificare a „comunicării", lucrul cel mai simplu de realizat, dar extrem de grav prin consecinţele sale. În adevăr, pot planifica comunicarea cunoştinţelor. În toate zilele din aceeaşi săptămînă se poate „preda" atributul la clasa a VI-a, bunăoară, din toate şcolile, dar pot să mă mulţumesc, pentru a respecta planificarea, doar să comunic şi să nu mă intereseze ce au învăţat elevii, dacă şi-au însuşit bine cunoştinţele, dacă şi-au dezvoltat operaţiile mintale respective etc.? Toate acestea nu se pot însă planifica cu aceeaşi rigoare, căci diferenţele de la un colectiv la altul sînt sensibile. A respecta planificarea comunicării înseamnă a renunţa la realizarea obiectivelor majore ale învăţămîntului. Iată cîteva idei care privesc raporturile profesor-elev şi unele consecinţe ale schimbării acestui raport. Spun unele numai, pentru că sînt multe şi toate ţin de ceea ce se numeşte modernizarea procesului de învăţămînt. Am aminti aici, dat fiind faptul că în şcoala modernă se pune un accent deosebit pe activitatea în laboratoare şi cabinete, organizarea demonstraţiilor şi experienţelor pentru discipline ca chimia, fizica, biologia. Adevărurile în aceste domenii au acest specific: se cuceresc pe baza activităţii proprii, pe baza parcurgerii evenimentelor şi datelor necesare generalizărilor, soluţiilor. Dar să rămînem aici, deocamdată.

Eugen Blideanu:

Un dialog mai fertil cu elevii mici

Învăţătorul şi profesorul sînt confruntaţi azi cu o multitudine de probleme care altădată nu se puneau şi, ca atare, ei sînt nevoiţi să caute şi să găsească soluţii pentru a le rezolva, care le cer de multe ori să spargă schemele şi deprinderile, constituite pînă aci, şi să creeze altele, noi, menite a da răspunsuri adecvate situaţiilor ivite.

Este cunoscut faptul că elevii de azi trăiesc într-un mediu social-cultural cu totul diferit faţă de cel din trecut. Ei au la dispoziţie toate mijloacele de informare de care beneficiază civilizaţia contemporană, manifestă o mare receptivitate pentru mesajele audio-vizuale, citesc începînd din clasele mici cărţi de literatură, presa pentru copii şi tineret. Interesele lor de cunoaştere vădesc o continuă dezvoltare şi diversificare şi ei dispun azi de tot mai multe posibilităţi pentru a le satisface.

Această informaţie dobîndită de elevi pe diferite căi, în afara lecţiei, cu toate că nu este organizată şi structurată în sisteme, trebuie valorificată în cadrul lecţiei. Se confirmă tot mai mult că lecţia, chiar pentru elevii din clasele mai mici, nu mai constituie azi singura sursă de informaţii.

În aceste situaţii, discuţiile pe care le organizează învăţătorul în vederea pregătirii elevilor pentru înţelegerea textului „nou" se dovedesc inutile şi consumă realmente din timpul care ar trebui folosit pentru activităţi mult mai productive, cu contribuţii efective la dezvoltarea şi formarea capacităţilor mintale ale elevilor şi a însuşirii unor instrumente de muncă intelectuală.

Pentru a spori contribuţia lecţiilor de citire la realizarea acestor obiective educaţionale spre care se îndreaptă eforturile de modernizare a învăţămîntului nostru, ne gîndim la o altă modalitate de construire a lecţiilor de citire, la o altă structură a lor, care să ofere condiţii unui dialog productiv cu elevii, să aducă în prim plan participarea lor activă la lecţii.

Pornind de la constatarea că unii elevi citesc din proprie iniţiativă textul care urmează să fie citit şi analizat în clasă, şi ţinînd seama şi de faptul că alţi elevi nu fac această lectură prealabilă, ceea ce creează învăţătorului dificultăţi în activitatea sa frontală cu clasa, considerăm că ar fi indicat ca citirea prealabilă a textului să devină, începînd chiar din clasa a III-a, o sarcină pentru toţi elevii, o temă a muncii lor independente pentru acasă. Nu ne gîndim doar la o simplă lectură, ci la studierea textului, elevii fiind solicitaţi să gîndească asupra conţinutului, să desprindă ideile principale şi, în funcţie de ele, să delimiteze fragmentele, să găsească cuvintele şi expresiile necunoscute şi să încerce să şi le explice învăţînd să utilizeze în acest scop dicţionarele.

Concepînd în acest mod pregătirea lecţiei, în clasă s-ar putea desfăşura o discuţie mult mai fecundă, antrenantă şi stimulatoare, s-ar scoate în relief efortul propriu de gîndire, gradul de înţelegere a conţinutului, capacitatea de analiză şi sinteză. În acest fel, întocmirea planului de idei al textului ar fi cu adevărat o elaborare colectivă, pe baza comparării şi analizei diferitelor răspunsuri formulate de elevi, meditate de ei în timp. Procedînd aşa, elevii îşi vor însuşi aceste instrumente ale muncii intelectuale prin propriile lor încercări, învăţînd să le folosească.

Antrenarea elevilor la pregătirea lecţiei noi, printr-o muncă independentă acasă, ridică pe alte planuri şi activitatea proprie de gîndire a elevilor. Delimitarea fragmentelor unui text ar putea fi făcută de elevi, care să fie solicitaţi în mod efectiv să gîndească, să se concentreze asupra conţinutului, să descopere ei înşişi înlănţuirea şi coerenţa logică a ideilor. În prezent, cel care stabileşte fragmentele este învăţătorul, elevii nu ştiu de ce atunci cînd se trece la citirea pe fragmente învăţătorul decide „să ne oprim

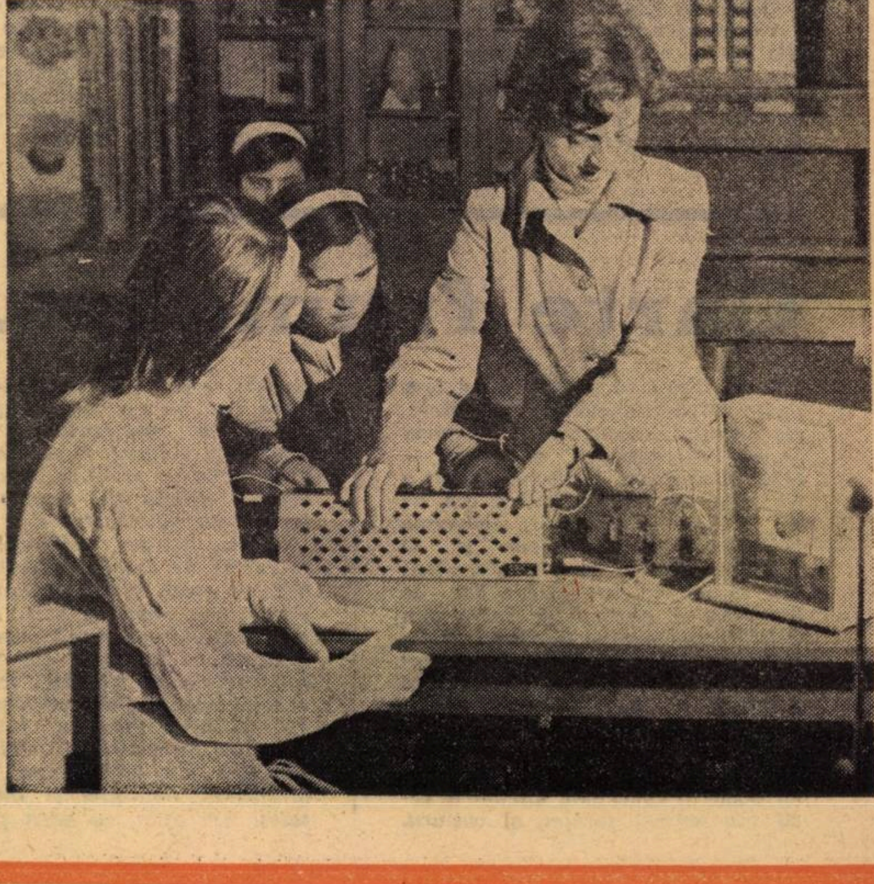

OFESOR-ELEV

aici", pentru a analiza și discuta conținutul fragmentului respectiv. Ni se pare că logica procesului însuși și nu mai puțin logica procesului pedagogic sînt întrucîtva inversate. Dar un asemenea travaliu intelectual al elevilor este posibil numai în condițiile în care textul este studiat în prealabil de către elevi, ei avînd astfel timp suficient pentru a gîndi asupra lui, în ritmul particularităților individuale ale vieții lor psihice.

Există posibilitatea de a realiza în cadrul lecțiilor de citire o îmbinare a muncii colective cu activități individualizate. În acest sens, s-ar putea examina problema dacă desprinderea și formularea ideilor principale dintr-un text nu ar putea fi rezultatul unei activități desfășurate pe grupe de elevi. Învățătorul ar putea indica elevilor ca activitate independentă în clasă o astfel de temă, organizînd în acest scop clasa pe grupe. Fiecare grupă ar lua în discuție diferite propuneri ale membrilor ei și printr-un consens ar stabili ideile pe care le consideră mai potrivite.

S-ar putea trece apoi la activitatea cu întreaga clasă, în care s-ar analiza și discuta planul de idei elaborat de fiecare grupă, comparîndu-se fiecare idee așa cum a fost formulată de grupele respective și apreciindu-se cele mai reușite din punctul de vedere al conținutului și al formei, cele care reflectă originalitatea în gîndire și expresie. O astfel de activitate ar stimula și mai mult participarea elevilor, ar cultiva spiritul de cooperare. Situarea elevilor în centrul activității didactice, în rolul de subiect al educației, de participant activ la procesul formării propriei sale personalități, impune ca *relația de colaborare* între învățător și elev să fie examinată pe toate laturile ei. Or, potrivit modului în care ne-am obișnuit să gîndim, unul din factorii angajați în acest proces — învățătorul, respectiv profesorul — aduce toată pregătirea sa de specialitate, psiho-pedagogică și metodică ; și este firesc să fie așa, întrucît rolul său conducător nu scade, ci se întărește și include tot mai mari responsabilități, iar celălalt factor — adică elevul — nici nu cunoaște conținutul muncii sale, el vine nepregătit pentru o nouă acțiune, el e pregătit doar pentru controlul unei activități anterioare, pentru a fi verificat din lecție sau lecțiile predate pînă aici.

Asupra acțiunilor de perspectivă școala îi cere elevului să se gîndească și să se pregătească, dar în legătură cu cele imediate, prin care se realizează cele îndepărtate, nu-l mai solicită. Se pare că s-a constituit o adevărată strategie ca elevul să fie luat prin surprindere atunci cînd i se anunță tema lecției noi.

Ne întrebăm ce greșeală s-ar comite dacă elevii ar fi informați despre lecția care li se va preda ora viitoare ? Știind ce temă li se va prezenta și din ce domeniu, elevii și-ar putea organiza informațiile dobîndite pînă aici pe diferite căi și s-ar prezenta cu o mai mare parte de contribuție în dialogul ce urmează să-l poarte cu învățătorul.

Contribuția elevilor și situarea lor în mod real pe poziția de subiect al educației ar fi și mai evidente dacă, în funcție de clasa în care se află, de nivelul pregătirii lor și de specificul obiectelor de învățămînt, elevii ar fi solicitați să se pregătească în mod independent pentru lecția nouă, să se gîndească la problemele pe care aceasta le ridică aducînd în discuție, în timpul orei, pe acelea care le sînt mai puțin clare, sau la care doresc să afle mai mult. Ne putem imagina ce caracter ar avea o astfel de lecție, care va fi nivelul și amploarea dialogului învățătorului cu elevii, ce posibilități s-ar crea pentru realizarea unui învățămînt activ, axat pe situații problematice care antrenează și cultivă funcțiile superioare ale gîndirii.

Costin Ștefănescu :

Clase fără catedră...

...nu este o metaforă, ci o realitate (încă destul de greu de realizat) a ceea ce apreciem necesar să devină un simbol al relației profesor-elev în lumina noii concepții asupra activității didactice pe care am experimentat-o la Pitești și după care :

1. predarea învățării în cadrul lecției se desfășoară prin activitatea elevilor în mediul de instruire creat, organizat și coordonat de profesor ;
2. cunoștințele se însușesc de către elevi, lucrînd cu ele într-un proces școlar de dezvoltare a capacităților solicitate de viitoarea lor integrare socio-profesională ;
3. metodele de învățămînt se subordonează nemijlocit nu conținuturilor, ci obiectivelor educative ;
4. mijloacele de învățămînt (tehnica didactică) devin un meditator de realitate, principalul element de cadru al organizării mediului instruirii ;
5. lecția se restructurează în două etape : prima, de activitate a elevilor desfășurată pe baza unor teme de studiu și a unor sarcini de lucru, iar a doua, de valorificare a acestei activități ;
6. sistemul de evaluare a randamentului școlar caută modalități de a înlătura controlul aversiv ;
7. schimbarea de conținut a „rolului" educatorului de la a-i învăța cunoștințe pe elevi la a-i conduce pe elevi să descopere realitatea cu bogăția ei de semnificații, prin activitate proprie de pregătire și formare.

Examinarea acestor cîteva dintre principalele restructurări pe care le propune noua concepție asupra activității didactice, ilustrează ideea că relația profesor-elev nu se... ameliorează, ci se transformă structural.

În experimentarea noii concepții didactice, colectivul de cercetare și-a propus — printre celelalte obiective — să configureze „rolul" educatorului, precizînd atît elementele teoretice ale relației profesor-elev, cît și aspectele concrete ale comportamentului profesor-elev, impuse de cerințele restructurării tehnologiei didactice. În realizarea acestei sarcini se urmăresc trei categorii : a) disciplina ; b) controlul cunoștințelor ; c) ierarhia școlară. Se pot realiza două variante :

Varianta I (învățămîntul tradițional)

Corespunzător modelului logic al lecției dogmatice, predarea și toate celelalte activități aferente sînt determinate de „discursul" educatorului : profesorul predă, elevii iau notițe și memorizează, spre a fi verificați și spre a primi note. În aceste condiții :

a) disciplina se concretizează prin cerințele formulate și supravegheate de profesor ca elevii să mențină liniște, să nu vorbească decît dacă au fost întrebați de profesor sau dacă au obținut asentimentul acestuia, să își ia notițe cu cea mai mare conștiinciozitate, să participe cu sîrguință la toate acțiunile de „activizare" inițiate de profesor, să memorizeze tot ceea ce s-a predat etc., etc... ;

b) controlul este aversiv, profesorul deținînd în actualul sistem de notare nu numai o „metrie a memorizării cunoștințelor" — care n-a dispus niciodată și de criterii riguroase de evaluare, — ci și o permanentă amenințare împotriva încălcării disciplinei născută din cerințele „discursului" ;

c) ierarhia generată de predarea tradițională promovează memorii, capacități și eforturi de stocare a informației, microbiblioteci.

Nici această disciplină, nici acest control și nici această ierarhie în care elevii trăiesc cel puțin zece ani, nu vor mai fi reintîlnite de absolvenți în viață ; relația profesor-elev, care se sprijină pe această înfățișare a celor trei categorii, nu iese nici ea dintre zidurile școlii, o astfel de relație neexistînd în viața de dincolo de școală.

Varianta a II-a (învățămînt modern prin activitate)

Corespunzător modelului logic al lecției moderne, învățarea elevului se produce în interiorul unei activități create, organizate și conduse de profesori. În aceste condiții :

a) disciplina izvorăște din cerințele activității elevului în cadrul căreia are de realizat teme de studiu și de îndeplinit sarcini de lucru ; această disciplină este similară cu disciplina oricărui act de muncă, fiind, în esența ei, o disciplină a muncii ;

b) controlul își transferă centrul de greutate de la memorizare, la dezvoltarea capacităților de lucru cu toate elementele aferente ; gîndire independentă, flexibilă și creatoare, capacitate de observare, de comparare, de analiză, de elaborare, de asumare de riscuri, de decizie și altele ;

c) ierarhizarea elevilor se realizează după ierarhia valorilor care se nasc în muncă, în activitatea socială utilă ; trec pe primul plan calitățile și capacitățile omului care și-a format spiritul aplicativ, omul căutărilor creatoare, al soluțiilor și deciziilor eficiente.

Această înfățișare a categoriilor „disciplină, control și ierarhie", ridică relația profesor-elev la nivelul tuturor relațiilor de muncă adică a acelor relații care constituie temelia tuturor relațiilor sociale în care vor fi situați viitorii absolvenți.

Restructurarea relației profesor-elev este, așadar, în conținutul ei, o transformare de la nivelul unei relații magistrale și de la autoritate și dependență absolută, la nivelul unei relații de muncă, de colaborare și de sprijin reciproc.

Elevul se investește el însuși cu un „rol" nou : acest elev care nu avea aproape niciodată, în cadrul lecției, posibilitatea să se clarifice asupra a ceea ce ar fi dorit să știe, fiindcă profesorii erau obligați să aibă un tablou complet al tuturor eventualelor clarificări pe care le-ar fi putut solicita elevii, dobîndește marele drept de a fi un lucrător angajat în activitate, într-un proces de muncă din care izvorăsc toate drepturile celui care muncește : condiții de lucru, sarcini de lucru, asistență tehnică, evaluare a activității depuse ș.a.

Relația profesor-elev devine un promotor de realitate : se promovează realitatea (în modalitățile specifice ale tehnologiei didactice) în clasă, în activitatea elevilor, în evaluarea rezultatelor activității lor și în finalizarea învățămîntului. Această nouă ipostază a relației educator-educat poate contribui la transformarea necesară a școlii de azi într-o școală a vieții, o mare și autentică ucenicie în a învăța să fie om.

Credem că nu poate fi îndreptățită nici o temere privind diminuarea autorității profesorului ; dimpotrivă aceasta își găsește modalități noi, superioare de manifestare, devenind, de la o „autoritate ascultată", o „autoritate căutată".

Catedra dispare : este scoasă ca mobilă din atelierul laboratorul și cabinetul școlar (și înlocuită cu o masă de lucru ca toate celelalte din atelier, laborator și cabinet) și — mai ales — este îndepărtată din învățămînt cu semnificația ei traditional-dogmatică (ex cathedra). Ceea ce îi oferă educatorului posibilitatea de a coborî și a se afla în mijlocul elevilor săi.

LA ZI

Faza județeană a Simpozionului național „Educarea elevilor pentru munca productivă" a prilejuit, recent, învățătorilor, profesorilor, educatoarelor și maiștrilor-instructori din județul Dolj, un amplu schimb de vederi într-un domeniu a cărui importanță niciodată nu poate fi îndeajuns subliniată.

După cuvîntul de deschidere, rostit în plenară de prof. Aurel Bold, inspector școlar general, și salutul Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură adresat participanților de către Steliana Stănescu, membră a Biroului executiv al uniunii, au fost audiate cu un deosebit interes comunicările : „Pregătirea tehnico-productivă, componentă a eficienței învățămîntului" (susținută de Ion Cetățeanu, secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R.), „Contribuția sindicatelor din învățămînt la mobilizarea cadrelor didactice în acțiunea de educare a elevilor pentru munca productivă" (referent : Viorica Păcuraru, membră a Biroului executiv al Consiliului județean al sindicatelor Dolj) și „Tradiții ale școlii românești privind pregătirea prin muncă și pentru muncă a elevilor" (de prof emerit Ilie Popescu Teiușan)

Lucrările pe secții au aprofundat problematica a 45 de comunicări și referate, (NICOLAE MIU)

■

Duminică 28 mai a. c., s-a desfășurat la Rîmnicu-Vîlcea etapa județeană a simpozionului „Educarea elevilor pentru munca productivă", organizat de Inspectoratul școlar al județului Vîlcea, Comitetul sindicatului învățămînt și Casa corpului didactic. La această manifestare au participat reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, numeroase cadre didactice din municipiu și din județ, cercetători. După cuvîntul de deschidere rostit de Ion Tudose, inspector școlar general, lucrările simpozionului au fost salutate de Petre Dănică, prim-secretar al Comitetului județean de partid, și de Nicolae Dragn. din partea Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură. Participanții au audiat apoi, comunicările : „Bazele psiho-pedagogice ale activității tehnico-productive în școală" (prof. dr Petre Bărbulescu) și „Educația prin muncă a copiilor în cadrul Organizației de pionieri" (prof. Ioana Tuță). Cele 27 de comunicări prezentate în cadrul a șase secții, au relevat preocuparea cadrelor didactice din acest județ pentru educarea comunistă a elevilor, inițiativele și rezultatele valoroase obținute. (V. A.)

■

Recent la Liceul pedagogic din Slobozia a avut loc simpozionul cu tema : „Rolul educatorului în grădinițele de copii și școala generală". Remarcăm faptul că participanții au fost nu numai profesorii, ci și cei care în următorul an școlar își vor inaugura activitatea lor didactică : elevii anului al V-lea. Ne rețin atenția referatele : „Personalitatea viitorului învățător în contextul societății socialiste multilateral dezvoltate" de profesor Victoria Radu, directoarea liceului, „Organizarea și conducerea muncii în grădinița de copii" de educatoarea Elena Ștefănescu, „Problematizarea la matematică", profesor Octavian Zorilescu, și „Contribuția lecțiilor de istorie la educarea politică a elevilor la clasa a IV-a" de eleva Mari ta Petre. Comunicările făcute în cele două secții — secția învățători și secția educatoare — au avut un caracter metodico-științific.

■

În zilele de 19 și 20 mai a.c. la Brăila, a avut loc un util schimb de experiență pe tema „Rolul directorului de școală în munca de perfecționare a cadrelor didactice". La schimbul de experiență au participat directorii de școli din municipiul și județul Brăila, inspectori școlari și directori de școli din județul Ialomița, precum și inspectori generali ai inspectoratelor școlare județene Galați, Buzău și Tulcea. Au fost vizitate un mare număr de școli de toate gradele și grădinițe, s-au purtat discuții asupra formelor și metodelor de activitate folosite în munca de îndrumare și control de către inspectori și directori de școli etc. În prima zi, a fost expus referatul „Rolul directorului în munca de perfecționare a cadrelor didactice", prezentat de profesorul emerit Timothei Petride, inspector școlar general al județului Brăila. După expunerea referatului, participanții au continuat schimbul de experiență pe secții : directori de grădinițe, de școli generale cu un rînd de clase, de școli generale cu clase paralele, directori coordonatori, directori de licee de cultură generală, de licee de specialitate și școli profesionale.

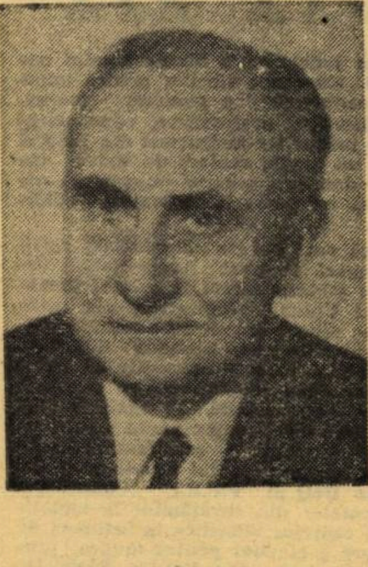

În exclusivitate pentru „Tribuna şcolii"

DE CE „PROFESIUNEA" DE PĂRINTE ? DE CE „ŞCOALĂ" A PĂRINŢILOR ?

Interviu cu ANDRÉ BERGE, directorul Centrului de psihopedagogie „Claude Bernard" al Academiei din Paris

Născut în anul 1902, dr. André Berge a studiat literatura la Sorbona. Publică, între anii 1920—1930, nenumărate romane şi eseuri, fiind distins cu „Premiul criticii" al Academiei Franceze şi cu „Premiul Joseph Saillet", al Academiei de Ştiinţe Morale şi Politice, pentru prima sa carte de psihopedagogie, „Educaţia familială". Nevoit să rezolve probleme psihologice din ce în ce mai complexe şi mai numeroase, dr. André Berge se decide, la 35 de ani, să studieze medicina. Este unul dintre cei trei membri fondatori ai primului centru de psihopedagogie francez „Claude Bernard" din cadrul Academiei din Paris (din 1946 — director al acestui centru). Din 1946 şi pînă în prezent, publică o serie întreagă de lucrări dedicate aspectului psihologic al problemelor copilăriei şi tinereţei, ale familiei şi educaţiei în general. Majoritatea operelor sale au fost traduse în diferite ţări : Anglia, Grecia, Italia, Portugalia, Olanda, Spania, R. F. a Germaniei etc. În România i-au apărut „Defectele părinţilor" (1967) şi „Defectele copilului" (1968), ambele la Editura didactică şi pedagogică, unde va mai apare, în curînd, şi „Copilul dificil".

— Sub ce aspect poate fi considerată, în epoca actuală, educaţia ?

— În fiecare epocă, educaţia poate fi considerată sub două aspecte : practica educativă (întemeiată pe obiceiuri) şi gîndirea educativă (rezultată dintr-o cercetare, dintr-o reflectare, avînd drept sursă reînnoirea cunoştinţelor privitoare la copil şi la familie).

— Întrebarea ar fi atunci : cum pot fi împăcate valorile implicit conţinute de practica întemeiată pe obicei şi valorile ce se degajă din aprofundarea gîndirii educative ?

— Concilierea de care vorbiţi ar cădea în sarcina confruntării valorilor adultului cu valorile acordate copilului. La vremea respectivă, cînd doamna Vérine a întemeiat prima şcoală franceză pentru părinţi, obiectivele dominante ale educării acestora au fost : ajutorarea părinţilor să devină capabili să-i înţeleagă pe copil, respectîndu-le persoana, dar preocupîndu-se permanent de dezvoltarea lor morală, într-un sens destul de tradiţional. Astfel educaţia părinţilor căpăta o turnură care acorda un loc primordial informaţiilor privitoare la psihologia copilului şi la cerinţele igienei mintale : ea tindea să pună la punct căile pregătirii tehnice a profesiunii de părinte şi încerca să găsească ecou şi la viitorii părinţi. Aceasta ar fi epoca în care „Şcoala părinţilor" organiza cursurile (şi nu numai simple zile de conferinţe), eliberînd chiar şi o diplomă, mai cu seamă tinerelor fete şi tinerelor femei. Apoi, studiile lui Spitz asupra primei copilării au jucat un rol determinant în orientarea acestui fel de învăţămînt.

— Dar, evident, odată cu timpul, şi factorii sociali evoluează. Pentru că aţi vorbit de o perioadă ceva mai îndepărtată, ce s-a întîmplat mai tîrziu şi ce se întîmplă astăzi în raporturile adult-copil, fie că adultul este părinte, profesor etc. ?

— Indiscutabil, încetul în încetul, evoluţia obiceiurilor, sub influenţa factorilor sociali, tinde să modifice locurile ocupate în familie de tată, de mamă şi de copil însuşi. Ies la lumină noi idei asupra familiei. Piramida familială, în care tatăl reprezenta vîrful, s-a răsturnat, tatăl „abandonînd", în favoarea copilului, rolul de ciment al familiei şi de factor justificator al existenţei instituţiei familiei. Printre cauzele principale ale acestei revoluţii, se cuvin citate : promovarea femeii, grăbirea vîrstei pubertăţii, creşterea demografică, mărirea longevităţii, explozia tehnologică.

— Putem împărţi educaţia părinţilor în faze distincte, bine determinate ?

— Educaţia părinţilor prezintă într-adevăr faze distincte, marcate prin : încercarea de a salva esenţialul din ceea ce i-a învăţat trecutul, dar asta printr-o sporită înţelegere a exigenţelor prezentului ; asimilarea progreselor psihologiei şi cercetarea tehnicilor educative pe plan individual ; apariţia unei dimensiuni sociologice care, atenuînd accentul pus mai înainte pe cea psihologică, are tendinţa de a acorda atenţie adolescenţei şi tinereţii în detrimentul copilăriei mici, ale cărei condiţii nu şi-au pierdut, totuşi, din importanţa exercitată asupra dezvoltării individului. Şi cine ştie dacă nu ne aflăm, actualmente, în zorii apariţiei unei alte faze, a patra, care va îngădui sinteza celor două dimensiuni, deoarece nu există nici o raţiune ca una s-o excludă pe alta. De altfel, părinţii, neliniştiţi de judecăţile pe care ei înşişi le atribuie psihologilor, psihiatrilor etc., considerîndu-le ca fiind părerea lor asupra comportamentelor părinteşti, par să fie şi mai mult influenţaţi de propria nelinişte, atunci cînd e vorba de felul în care trebuie să se situeze într-o lume nouă. Pentru aceştia, pe primul plan vin problemele relaţionale, intra şi extra-familiale, din ce în ce mai puţin disociate. Lumea exterioară a forţat porţile familiei, care nu mai corespund, cu anumite excepţii „cercului închis al familiilor-închisori" definit de André Gide. Contactul copiilor şi al adolescenţilor cu toate problemele sociale, morale etc. ale universului şi ale epocii se stabilesc devreme prin mass-media, prin fotografii, prin stradă, prin confruntarea zilnică a celor două sexe din ce în ce mai des supuse unui regim comun etc. Părinţii simt prea bine că, în această bogată fierbere, ei au întotdeauna, şi poate mai mult decît oricînd, **un rol.** Dar, în prezenţa copiilor, uneori mai bine adaptaţi condiţiilor prezentului şi, în general, mai competenţi în domeniul tehnicii, ei nu mai ştiu foarte bine care anume rol le este rezervat, fapt care constituie „urzeala" existenţei moderne. Şcolile părinţilor au, desigur, sarcina să definească acest rol, însă, pentru aceasta, propriile lor incertitudini nu le permit deloc să ia o atitudine pe deplin corespunzătoare, specifică **învăţămîntului.** Mai degrabă, asemenea şcoli sînt astăzi solicitate să participe la reflectarea problemelor, şi la animarea discuţiilor. Drept urmare, cursurile nu mai conving, iar conferinţele se justifică, mai ales prin discuţiile care le urmează şi pe care le stimulează. Este mai degrabă ora meselor rotunde şi a muncii pe grupuri. Problemele copilului şi ale familiei sale sînt abordabile atît prin verb, cît şi prin imagine. Cea mai mare parte a valorilor tradiţionale au fost puse în cauză, multe din principiile considerate valabile au fost zdruncinate. Îndoiala îi cuprinde uneori, în acţiune, chiar pe „educatorii părinţilor" care merită mai degrabă numele de animatori, şi, de altfel, asta se şi vor să fie. Îndoiala lor nu este în realitate decît reflectarea îndoielii părinţilor... Ei ştiu însă că îndoiala se cuvine a fi un ferment şi nu un pretext pentru renunţare.

— Credeţi, dr. Berge, atît în calitate de părinte, cît şi de profesor, de educator în general, că adevărul pedagogic şi psihologic este subînţeles în fiecare cuvînt, în fiecare gest al adultului ?

— Eu personal, nu iubesc deloc oamenii care dau sfaturi acelora care nu i-au întrebat nimic ; şi n-am deloc încredere în regulile şi preceptele care, prea generale, nu ţin seama, atît cît este necesar, de particularităţile fiecărui caz în cadrul căruia vrem să le aplicăm. Mi se pare, de asemenea, la fel de periculos şi socotesc ca fiind o dovadă de înfumurare să-ţi dai aere de om care deţine Adevărul pedagogic. Un om fără copii poate să rişte asta, pentru că e sigur că va scăpa de critică : pentru un părinte, în familie, treaba este infinit mai delicată !

— Indiscutabil, fiecare individ ascunde în sine un personaj care este, de fapt, purtătorul de cuvînt al tuturor autorităţilor (şcolare, familiale, sociale în general) care, cîndva, ne-au făcut să auzim ordine, interdicţii, chiar ameninţări, creat după imaginea propriilor noştri părinţi.

— Dar constrîngerea socială se modifică în raport cu fluctuaţiile gîndirii şi ale sensibilităţii publicului, atît de bine încît — paralel cu acţiunea directă a muncii pedagogice şi psihologice asupra acelora care sînt dornici să se intereseze în mod special de asemenea domenii — există şi o acţiune indirectă care, prin ricoşeu, atinge fiecare părinte, fie tată, fie mamă (într-un mod mai lent şi mai profund), traversînd sensibilitatea colectivă, în măsura în care acesta se deprinde cu noile moduri de a aborda problemele care privesc copilăria. **Trebuie să încercăm să ne facem auziţi pe plan afectiv.** Pe vremea în care nu mă preocupa decît educaţia propriilor mei copii (dr. Berge are 6 copii, toţi adulţi n.n.) am căutat, scriind „Educaţia familială" (Editura Montaignes, Paris, 1967) să determin **limpede** rolul pe care îl avem de jucat şi mijloacele de care dispunem pentru a-l juca la perfecţie. Întrebările, pe care mi le-am pus în lucrarea citată, erau deci, personale şi nu-i priveau pe alţi părinţi decît în măsura în care şi ei se aflau în prezenţa unor întrebări asemănătoare. Întreaga experienţă educativă se întemeiază, desigur, atît pe constatarea erorilor, cît şi a reuşitelor. Ceea ce mi s-a părut atunci principal şi îmi pare şi astăzi este ideea că din toate trebuie să învăţăm să tragem foloase pentru viitor, din amintirile unora şi ale altora.

— Putem înţelege că vă referiţi atît la cei care fac această profesiune pe temeiul unei pregătiri speciale — educatorii, profesorii etc. — cît şi la cei care o fac din „instinct" — părinţii ; cu alte cuvinte ce importanţă acordaţi dv. dialogului şcoală-familie şi cum credeţi că trebuie să decurgă, acest dialog ?

— Rolul educatorului, al profesorului, al psihologului, nu-i deloc, după opinia mea, să-i judece pe părinţi, să emită sentinţe fără drept de apel, ci **să îndrepte !** Am întîlnit excelenţi colaboratori în persoana a numeroşi părinţi care, acceptînd cu o inteligenţă plină de curaj realitatea că nu-s deloc infailibili, s-au arătat animaţi de dorinţa arzătoare de a înlătura din calea copiilor lor dificultăţile care, fără să fi vrut ei înşişi, le-au putut provoca. Ceea ce se numeşte, de regulă, **defect** la copil, mi-a apărut din ce în ce mai mult, sub o nouă lumină, ca şi multe din tulburările cărora, odinioară, abia le bănuiam originea psihologică. Primordialitatea **factorului afectiv** mi s-a impus într-o asemenea măsură, încît mi s-a părut indispensabil să scriu şi un studiu asupra educaţiei afective. Mulţi dintre părinţi — neliniştiţi sau încurcaţi — sînt, înainte de toate, preocupaţi de exercitarea, cît mai deplin posibilă **a profesiunii de părinte.** Între şcoală şi familie există o comunitate de interese şi de preocupări, iar profesorul nu trebuie să uite că el este **confratele părintelui,** în profesiunea care, fără nici o îndoială, este prima dintre toate profesiunile lumii. Părinţii şi educatorii se întreabă : dacă ideile obişnuite asupra structurii familiale se transformă, rolul educativ al acesteia rămîne acelaşi ca şi mai înainte ? Cum anume poate şi trebuie să se exercite acest rol ? Importanţa sa va creşte ori va descreşte ? Există schimbări demne de a fi acceptate, promovate, sau dimpotrivă, respinse ? Nimeni nu poate nega faptul că viitorul indivizilor, al societăţii în ansamblul ei, depinde şi de răspunsurile pe care le vom da acestor întrebări. Aici se cuvine să adăugăm : datele pedagogice şi psihologice, acumulate pe parcursul secolului curent, demonstrează că părinţii epocii noastre, mai conştienţi de propria lor acţiune şi de efectele acesteia, se întreabă uneori, cu nelinişte — chiar angoasaţi — dacă nu cumva sînt lipsiţi de o pregătire tehnică pentru a fi părinţi, educatori desăvîrşiţi. De unde şi necontenita creştere a cererii de informaţii de specialitate... şi iată că aici începe, în ultimă instanţă, rolul profesorului, al literaturii anume scrisă pentru părinţi (de psihologi, de pedagogi etc.). Astăzi însă, ca şi ieri, părinţii sînt dornici de reţete educative. Eu n-am încetat niciodată (şi cred că nici nu voi înceta) să afirm pînă în ce grad sînt ostil faţă de soluţia facilă a „reţetei-tip"... educative, căci **fiecare caz particular pretinde un răspuns particular, o soluţie particulară.**

MIHAI STOIAN

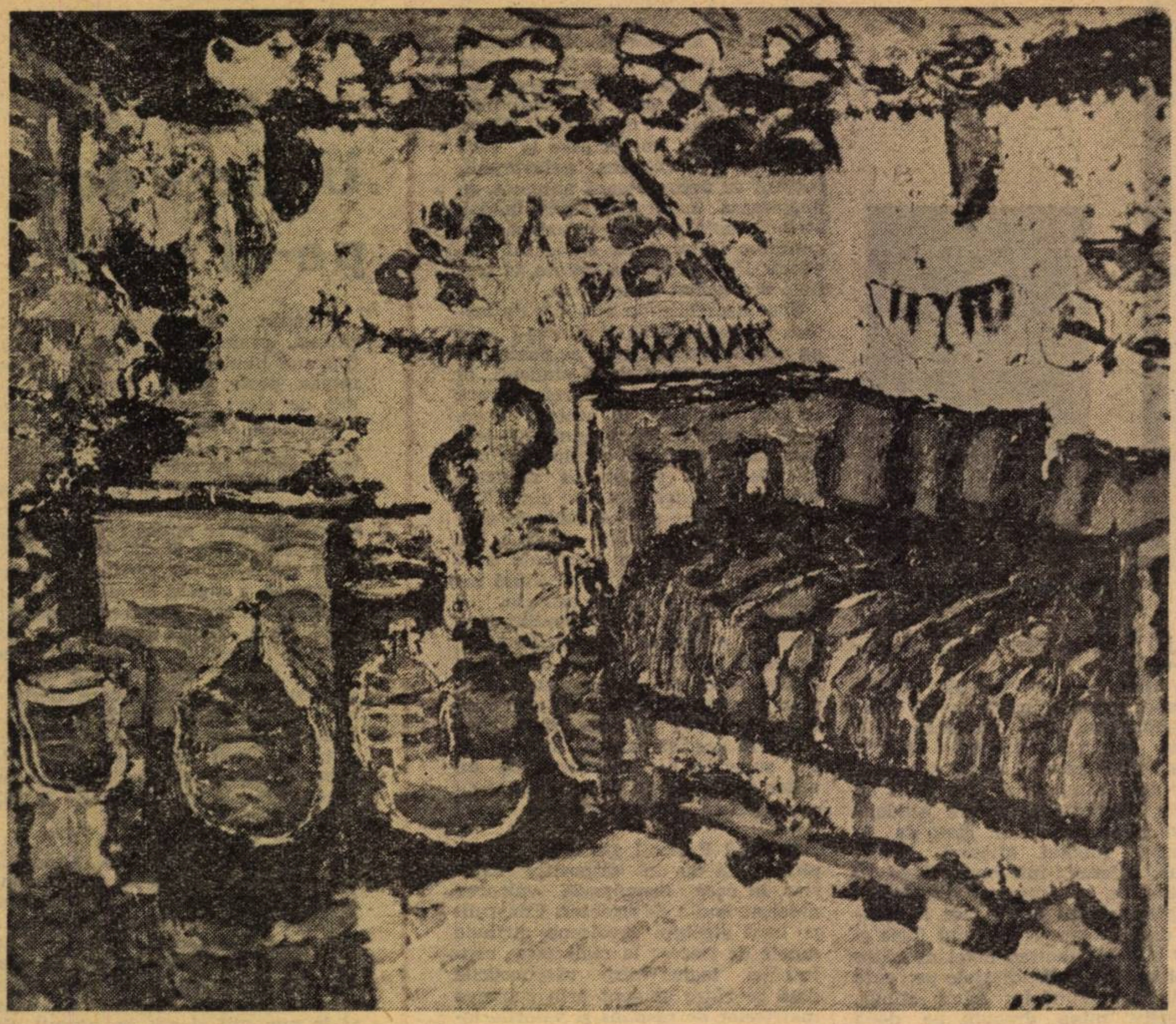

Țuculescu

Interior țărănesc

COLOCVIU DE GEOGRAFIE —

închinat Conferinței Naționale a partidului și aniversării republicii

Colocviul „Realizări în studiul reliefului României în ultimii 25 de ani" are loc, la Brașov, în aceste zile (1—4 iunie 1972). Manifestarea, organizată sub egida Societății de științe geografice din R.S.R. și a Uniunii Sindicatelor din instituțiile de învățămînt, știință și cultură, este dedicată Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român și aniversării a 25 de ani de la proclamarea republicii.

Din colectivul de coordonare al acestui important colocviu științific fac parte, între alții, prof. dr. doc. Grigore Posea (președinte), prof. dr. doc. Tiberiu Morariu, membru corespondent al Academiei R. S. România, prof. Maria Stănescu, prof. Elena Georgescu, conf. univ. dr. Ion D. Ilie, conf. univ. dr. Ion Șoneriu, lector univ. Nicolae Popescu, asist. univ. Mihai Ielenicz, prof. Isidor Buțiu.

Programul prevede prezentarea a numeroase comunicări privind relieful Românici, semnate de prestigioși oameni de știință, cercetători, profesori din învățămîntul superior și de cultură generală. În ultima zi a manifestării, participanții la colocviul din Brașov vor face aplicații pe teren, pe traseul : Brașov — Reci — Întorsura Buzăului — Brașov.

Cronică T.V.

Ce va urma?

Prin transmiterea „Potcoavei de piatră" televiziunea cu „Redacția pentru tineret și copii" împușcă doi iepuri dintr-odată : atacă un subiect prețuit, din trecutul românesc eroic și satisface setea de suspans a tinerilor. Să nu uităm că astăzi, mai mult decît oricînd, televiziunii îi revine marele rol de a stimula sentimentele de patriotism ale tinerei generații și că aceasta nu se poate face doar prin reportaje și interviuri. Seriale ca **„Urmărirea"**, **„Mușatinii"** sau recenta „Potcoavă de piatră" — încadrată acestei coordonate — (cît și viitorul serial **„Un august în flăcări"**) descifrează un trecut mai mult, sau mai puțin îndepărtat, prețuit de tineret.

Serialului, devenit de acum un procedeu tehnic evoluat, pentru digerarea hranei spirituale, i se acordă mai multă atenție de către telespectatori decît oricărei emisiuni ; pentru aceasta el nu are dreptul greșelii. Fie că ne reînvie tabloul istoric, fie că ne aduce Feți Frumoși de import cu mașini de lux, el trăiește din acea clasică filozofie „a binelui care înghite răul", pledînd mai convingător decît oricine cele șapte sau mai multe porunci străbune !

Nici nu am apucat bine să tînguim lipsa serialelor că „Redacția emisiunilor pentru tineret și copii" a replicat imediat cu **„Potcoava de piatră"**. Nu este indicat și nu este colegial să judecăm acest nou serial după primele 30 de minute consumate. Am fost anunțați că vom asista la 9 serii... deci să așteptăm. De la bun început se poate face însă o remarcă referitoare la programarea episoadelor care ne sînt prezentate în această „vară fierbinte" la orele 17,10 cînd este scăldatul mai plăcut oricărui tînăr. Apa și soarele după amiezelor leșioase de vară, după amiezelor de vacanță, la concurență directă cu ceata înveșmîntată în blănuri a căpitanului Stroe ! Nu este posibilă programarea sa la o oră mai răcoroasă dinspre seară ?

Este evident, nu numai după lista celor 45 de nume (plus alții !) — enunțate în programul TV — că la acest serial s-a cheltuit sudoare din plin. Atunci, de ce, la începutul transmisiei, crainica noastră cea frumoasă nu ne-a prezentat într-un prolog echipa realizatorilor, pe principalii interpreți ? De ce nu se știe a se vinde marfa muncită ? Televiziunea nu face 10 seriale pe an, așa că măcar acestora pe care le realizează, să le acorde mai multă importanță publicitară.

„Potcoava de piatră" nu este o teleecranizare după Sadoveanu sau Delavrancea, ci un scenariu original semnat de **Constantin Banu** și **Nicolae Motric**, are deci meritul ineditului fabulei. Așa cum a pornit-o cu secvențe scurte, într-un montaj alert, cu dușmanii care bat la porțile cetății, cu fete frumoase și căpitani isteți are șansa succesului, chiar dacă nu este o adaptare după „Frații Jderi". Păcat că episoadele sînt scurte (ca să ajungă mai multe serii !) și păcat că dulcea limbă românească e stîlcită într-o cvasi moldovenească.

„Carele ghiaurului" sînt în primejdie. Ce se va întîmpla cu ele ? Vor fi salvate de ceata de români, prizonieri ai unei cetăți asediate ? Primul episod a născut aceste întrebări, a apărut curiozitatea, vrem să știm ce va urma — și aceasta e prima victorie a „Potcoavei" !

ILEANA COLOMIEȚ

SCHUMANN — profesor

„Schumann a fost și profesor, și încă dintre cei adevărați, cu geniu didactic !" îți vine în minte fără să vrei, citind „Din cronicile davidienilor", recentă apariție în Editura muzicală. Nu pentru că în carte s-ar face apel la activitatea, de altfel de scurtă perioadă, pe care Schumann a depus-o ca profesor de pian, interpretarea partiturilor și compoziției, la conservatorul de muzică, întemeiat la Leipzig, de apropiatul său prieten, F. Mendelssohn-Bartholdy. Nu ! Volumul nu cuprinde nici cronici la producțiile clasei sale sau ale amicilor săi muzicieni, nici proiecte de programe școlare, nici bilanțuri ale acestei instituții, devenită celebră în lumea întreagă prin rigoarea studiilor muzicale promovate. Nu de la o referire bibliografică îți apare acest gînd, ci ca o constatare, după ce parcurgi antologia de scrieri despre muzică și muzicieni prin care Schumann a căutat, timp de aproape două decenii, ca poezia artei să-și recapete locul în compoziția, interpretarea, cronica și educația muzicală.*

Fie în analiza studiilor sau a lucrărilor mai mari instrumentale ale compozitorilor vremii, fie în prezentarea, de exemplu, a comentariilor lui K. Czerny — renumit profesor de pian și autor didactic — despre interpretarea pieselor polifonice, Schumann desprinde interesul tehnic-didactic al pieselor muzicale, dar mai ales valoarea modelului clasic și puterea sa stimulatoare pentru fantezia și meșteșugul ucenicilor-muzicieni, fiind convins că „un adevărat maestru nu instruiește elevi, ci formează la rîndul său alți maeștri".

Gîndurile lui Schumann despre instrucția muzicală apare nu numai ca notații risipite în cronicile muzicale, care țintesc altceva decît pedagogia și anume, comunicarea impresiilor asupra compozițiilor muzicale și artiștilor, ci și adunate în „Preceptele muzicale despre casă și viață", care sînt un îndreptar didactic vădit. Deși scrise inițial ca îndrumări pentru tinerii interpreți ai pieselor pentru pian din lucrarea sa „Album pentru tineret" op. 68 — unde au și apărut ca anexă —, „Preceptele" sînt valabile în general pentru învățămîntul muzicii. Ele exprimă ceea ce a observat și a meditat un compozitor — și nu dintre cei de rînd — despre mijloacele de cultivare a talentului muzical, treptele educației, puterea de sugestie a celorlalte arte în studiul muzicii.

Preceptele despre dezvoltarea muzicalității prin cîntatul în cor, solfegierea fără ajutorul instrumentului, exersarea auzului prin deosebirea tonalității și a sunetului, formarea profesională pe temelia aprofundării teoriei principiilor armoniei, contra-punctului, istoriei muzicii, însoțită de ascultarea capodoperelor din diferite epoci, și altor discipline „pentru a ajunge atît de departe, încît să înțelegi muzica așternută pe hîrtie", apoi cîntatul la instrument, acordat întotdeauna cu precizie, de preferință în piese ușoare pentru a le interpreta frumos atît singur, dar și împreună cu alții, în duouri triouri etc. au viabilitate, pedagogia muzicii le are înscrise astăzi printre principiile sale. Însă în felul cum le-a notat, Schumann le face memorabile căci — așa cum a spus — „chiar dacă teoria este oglinda fidelă care reflectă în tăcere adevărul, fără vioiciunea fanteziei, ea rămîne totuși neînsuflețită". Și Schumann a însuflețit și crezurile didactice.

ILEANA MIRONESCU

---

*Robert Schumann, Din cronicile davidienilor, traducere din limba germană de E. Ionescu și R. Bolintineanu, Editura muzicală a Uniunii compozitorilor, București, 1972.

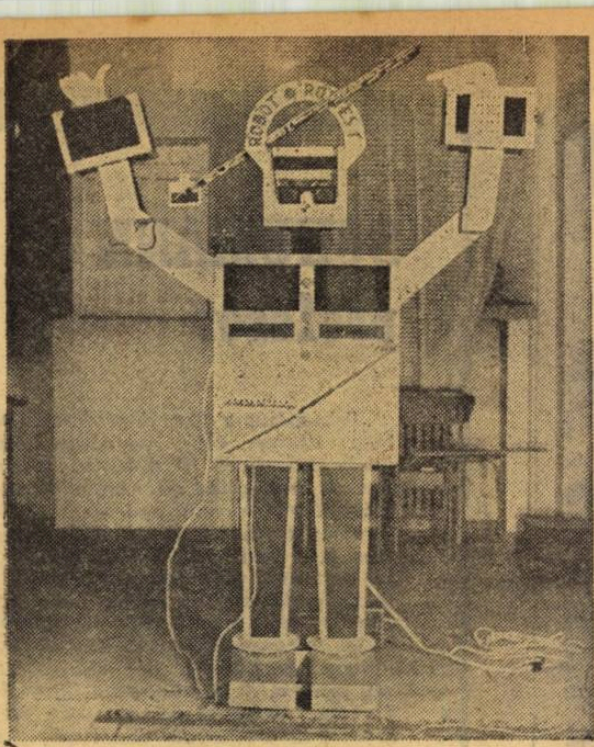

Robotul ROTTES-I

Robotul Rottes-I este un automat de testare automată a studenților și a elevilor care a fost conceput și realizat de către autorul acestor rînduri, inginer și asistent la Institutul de mine din Petroșani. El a fost construit pentru testarea la toate disciplinele existente într-o universitate și se află în stare de funcționare, testînd deja grupe de studenți la diferite discipline.

Modul de lucru cu robotul constă în următoarele : la apăsarea pe butonul general, robotul este conectat și, pe fruntea lui apare, timp de 20 de secunde, prin afișaj luminos, îndemnul „Gîndiți de trei ori și răspundeți o dată". După aceea, robotul cere, tot printr-un afișaj luminos, din partea dreaptă a trunchiului, ca studentul să tragă prima întrebare. Acest lucru se realizează prin apăsarea unuia din cele 10 butoane aflate în buzunarul din dreapta, sub afișajul luminos care indică „Întrebați-vă și...".

La apăsarea pe unul din aceste butoane, robotul oferă textul unui bilet-întrebare, în fereastra din partea stîngă a trunchiului său. În același timp, robotul selectează linia dintr-una din cele două matrici de dare a răspunsului, în care studentul va cabla răspunsul. Timp de 20 secunde, robotul afișează numai textul biletului-întrebare. După 20 de secunde, în fereastra din partea dreaptă, robotul oferă șase răspunsuri dintre care cinci sînt false și unul bun. Atribuirea notei de către robot se face prin afișajele pe care acesta le prezintă în mîna stîngă, respectiv mîna dreaptă, pe două ecrane. În mîna stîngă, robotul înscrie nota cantitativ (de exemplu, zece) pe care o selectează dintr-un mozaic realizat pe o placă de plexiglas În mîna dreaptă, robotul apreciază calitativ nota obținută, afișînd calificativul corespunzător notei (în cazul de față „foarte bine, felicitări").

Robotul atribuie notele începînd de la zero pînă la 10. Nota zero este inclusă pentru a mări numărul cazurilor nefavorabile și probabilitatea de răspuns nefavorabil. După trei întrebări consecutive la care studentul dă răspuns nefavorabil, robotul se deconectează automat, se deplasează supărat trei pași înapoi, atribuie nota zero și refuză să mai continue testarea cu studentul respectiv. Pentru o nouă testare, el trebuie deconectat de la sursă.

Spre deosebire de mașinile de testare existente, robotul Rottes-I este un automat mobil care se poate deplasa independent după studenți, în laboratoarele și amfiteatrele în care se face testarea. În același timp, spre deosebire de mașinile de testare actuale, robotul prezintă un număr de 60 de combinații realizate prin două matrici cu cîte cinci linii și șase coloane pentru cablarea răspunsului dat de către student. Nu este condiționat de existența unui calculator electronic, funcționînd independent, cu memorie proprie.

Robotul apreciază diferențiat gradul de pregătire al studentului, acordînd notele de trecere de la șase în sus, adică notele șase, șapte, opt, nouă și zece. Nota cinci nu este atribuită de robot întrucît, fiind construit în special pentru învățămîntul superior, s-a considerat că un viitor specialist nu poate fi cotat cu o pregătire corespunzătoare notei cinci.

Robotul Rottes-I are memoria suplimentată de un dispozitiv exterior, în care memorează valoarea notei atribuite de profesor. Construit pe baza algebrei booleene, atribuie notele de trecere la realizarea conjuncției logice între răspunsurile date de către student prin cablarea matricelor de răspuns și valorile logice primite de către robot de la dispozitivul de atribuire a valorii notei de către profesor.

ION I. MIRIȚĂ

AGENDA

● Seminarul „Forum"

Marți, 30 mai a.c., s-a constituit Seminarul „Forum" al Ministerului Educației și Învățămîntului, cenaclu de eseu, la care iau parte specialiști din diferite domenii ale științei și culturii. Seminarul își propune să explciteze cele mai profunde probleme generale care frămîntă spiritul creator actual.

În prima întrunire, participanții au discutat relația dintre poezie și matematică. Mihai Botez a citit un eseu despre unitatea idealului matematic și poetic în opera lui Ion Barbu. Au comentat, printre alții, Octav Onicescu, Mihai Șora, Grigore Popa.

A. Gheorghe

● Preludiu la vacanță

Pentru 500 de preșcolari bucureșteni, vacanța a început în acest an cu aproape o lună mai devreme. Coloniile de copii de la 2 Mai-Mangalia, Costinești și Schitu și-au primit deja joi, 25 mai a.c., prima serie din casele și grădinițele de copii din Capitală.

În tabăra de muncă patriotică de la Homorod, organizată de C.C. al U.T.C. și de Ministerul Educației și Învățămîntului, alți 400 de elevi, de astă dată ai școlilor profesionale din județele Harghita, Mureș și Timiș, au efectuat în lunile aprilie și mai lucrările de reparații și amenajări ale celor 60 de vile destinate odihnei elevilor. În prezent, elevii școlilor profesionale din județul Harghita își continuă munca patriotică construind o sală de mese și un club pentru elevi în tabăra de la Chirui.

Cornelia Păun

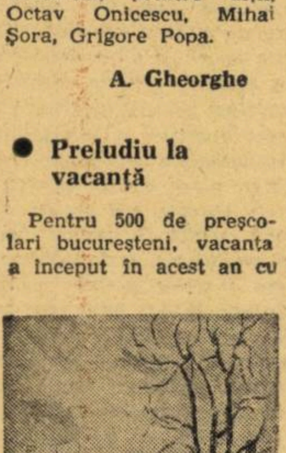

ANA FRÎNCULESCU
Peisaj citadin

● Spectacol pentru Fondul UNICEF

Zilele trecute, pe scena Liceului „Mihai Viteazul" din Capitală, pionierii Școlii generale nr. 65 (din comuna subordonată Pantelimon) au oferit un frumos spectacol artistic : dansuri populare, recitări de poezii proprii și un program de brigadă artistică cuprinzind aspecte din școala lor. La spectacol au participat elevi și comandanți de pionieri din sectorul 3, reuniți într-un valoros schimb de experiență. Fondurile înregistrate de micii artiști au fost vărsate în contul U.N.I.C.E.F

Elena Grigorescu

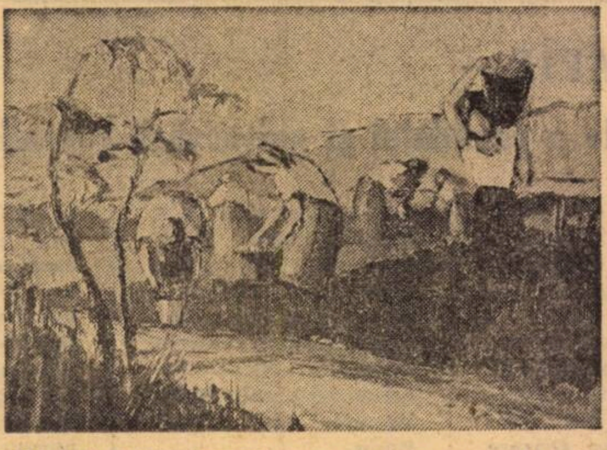

MARIA FRÎNCULESCU *La culeș*

● In mijlocul elevilor

Recent, cenaclul literar al Liceului nr. 30 din Capitală a invitat în mijlocul elevilor poeți de la cenaclul George Călinescu al Academiei R.S.R. Cu această ocazie, președintele cenaclului „George Călinescu", Ion Magna Potopin a prezentat activitatea fiecăruia dintre poeții prezenți : Petre Strihan, Teodor Scarlat, Virgil Carianopol, Irene Puschilă și Eleonora Cosmopol după care aceștia au citit din creațiile lor. Apoi elevii au pus întrebări în legătură cu tematica abordată, cu poezia modernă, cu problemele procesului de creație și au citit din versurile lor. Invitații s-au exprimat elogios la adresa versurilor citite de elevi, a revistei editată de liceu și le-au oferit, cu autograf, exemplare din antologia poeților cenaclului „George Călinescu". Elevii au fost invitați să participe la ședința cenaclului „George Călinescu" care s-a desfășurat sub conducerea scriitorului Aurel Baranga.

Maria Mina Stănescu

● Expoziția profesoarelor Ana și Maria Frînculescu

Cenaclul de arte plastice „Ion Andreescu" din București și-a extins activitatea și în alte centre culturale ale țării. În cadrul sărbătorilor „Memoria Argeșului", profesoarele **Ana și Maria Frînculescu** își expun lucrările la Casa de cultură a sindicatelor din Pitești. Vernisajul expoziției — care rămîne deschisă pînă la 20 iunie — a avut loc în ziua de 20 mai a.c. Lucrările expuse dezvăluie nu numai talentul celor două pictorițe, ci totodată dragostea lor pentru pămîntul argeșean cu tot ce-l caracterizează — de la vestigii ale trecutului pînă la aspecte din epoca avîntată a realizărilor socialiste. Tablourile expozantelor, dintre care amintim „Găteala argeșencei", „Vechi și nou" ale Anei Frînculescu, sau „Tîrg la Cîmpulung" și „Peisaj cu claie" ale Mariei Frînculescu se remarcă printr-o cromatică armonizată prin transparență, oferindu-i privitorului bucuria peisajului, a efortului conștient de a retrăi odată cu creatorul emoția artistică.

Victoria Petrescu

Elev permanent

Unde-l dau pe-al meu?

Aplauze, îmbrățișări, felicitări părinți, profesori (toți emoționați). O scenă binecuvîntată care se va repeta peste puțin timp. Zeci de mii de elevi vor termina o etapă importantă din drumul lor școlar.

Și tot în aceste zile se întîmplă să vezi părinți cu priviri dezorientate : „unde să-l dau pe al meu ?" Vrem nu vrem există în viață cîteva scheme care se aplică : a) „Să facă ce vrea el !" (dar el știe oare ce vrea și ce poate ?) ; b.) „să facă meseria cutare că e sigură !" (ce înseamnă „sigură" : bani, plăcerea muncii, viață fără răspunderi ?) ; c) „să meargă la școala cutare, s-o ia pe urmele mele !" (or fi sigure urmele acestea, o fi existînd oare dorința de a merge pe ele ?) ; d) „îl dau la liceu și pe urmă om vedea !" (varianta cea mai des uzitată care provoacă mari necazuri atît liceelor supraîncărcate cît și elevilor înșiși).

Și apoi începe...

Începe alergătura după informații (una ici, alta colea), strădania de a face cunoștință cu un „om influent" și tot așa mai departe. Scriam în preambulul acestei rubrici că e foarte ușor de pus întrebări, fiind mult mai greu să răspunzi la ele. Situația se schimbă însă cînd aceste întrebări le pun sau, mai bine zis, și le pun mii și mii de părinți. Se schimbă pentru că întrebările se transformă de data aceasta într-un fenomen social.

Într-adevăr ; ce știu părinții, cine îi îndrumă (exceptînd niște anunțuri prin ziare care apar tîrziu sau niște broșuri pe care nu le găsești exact cînd ai nevoie ?).

Ce posibilități au profesorii pentru a-și îndruma elevii ? Vin oare prin școli reprezentanții liceelor de specialitate sau ai marilor centre școlare profesionale ? Îmi povestea directorul unei cunoscute și apreciate școli profesionale că anul trecut a căutat elevi prin toată țara să completeze locurile vacante. După ce a reușit, s-a pomenit cu zeci de părinți ai unor elevi care învățau la școlile generale din jur și care insistau pentru primirea copiilor lor la examene. „De ce n-ați venit la timp ?", întreba el. „Păi de unde să știm ?", răspundeau ei. Pentru anul acesta cunoscutul meu a tras concluziile cuvenite. Le-or fi tras și alții ? Nu știu dacă n-ar fi bine să se aloce puțină hîrtie pentru tipărirea unor prospecte ale fiecărei școli. Se văita o profesoară, într-un interviu dat unui confrate, că lectoratele pentru părinți sînt de multe ori formale, neinteresante, că părinții nu vin. Eu nu cred că părinții n-ar veni dacă ar fi convinși că pot afla lucruri interesante și concrete pentru viitorul copiilor lor.

Știu că e foarte greu să organizezi îndrumarea profesională. (Și mai greu este să o faci în clasa a XII-lea.) Dar gîndiți-vă că elevii care sînt azi în clasa a VIII-a sau a X-a vor fi în anul 2 000 generația pe ai cărei umeri se va sprijini o societate multilateral dezvoltată. Avem noi oare voie azi să greșim ? La această întrebare cred că ar avea căderea să răspundă și autorul rubricii de față.

Răspunsul este : NU.

ALEXANDRU STARK

„EXPO '72 - practica și creativitatea în învățămînt“

Interviu cu : conf. univ. dr. CONSTANTIN PEȘTIȘEANU, consilier al ministrului educației și învățămîntului

— Sînteți președintele Comisiei centrale de coordonare a activităților privind organizarea EXPO '72. Ce ne puteți spune despre semnificațiile ei în complexul eforturilor, din această etapă, ale Ministerului Educației și Învățămîntului ?

C. Peștișeanu : „EXPO '72 — practica și creativitatea în învățămînt“, organizată în cinstea Conferinței Naționale a partidului, caută să prezinte rezultatele obținute în efortul de a traduce în viață, în anul școlar 1971—1972, sarcinile trasate de către conducerea de partid cu privire la legarea învățămîntului de cercetare și producție.

Introducerea practicii productive ca disciplină obligatorie de învățămînt în școală și în facultate, lărgirea și dezvoltarea sferei activităților practice productive în învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate, dezvoltarea activității de cercetare științifică în rîndul studenților și personalului didactic au ca rezultate concrete, la sfîrșit de an școlar, o seamă de valoroase deprinderi practice productive la elevi și studenți, precum și un important volum de bunuri materiale utile în primul rînd pentru autodotarea instituțiilor de învățămînt — mijloace de învățămînt — sau pentru nevoile productive ale unor organizații socialiste, ca și pentru cele ale populației. Unele din aceste rezultate vor fi ilustrate prin ceea ce înmănunchează expoziția pe care o organizăm acum.

— Un prim pas în ilustrarea a ceea ce poate oferi spiritul creator pe această linie a fost deja făcut prin expoziția „Tehnologia instruirii“ realizată în anul școlar anterior...

C. Peștișeanu : Aceasta a prospectat posibilitățile și avantajele modernizării tehnologiei învățămîntului românesc, a impulsionat inițiativa școlilor, le-a dat curaj de acțiune în acest domeniu. Expoziția, a cărei organizare a început în aceste zile, are un caracter mai larg, sprijinindu-se pe certe realizări, obținute prin eforturile creatoare ale elevilor, studenților și cadrelor didactice.

— Deși nu am vrea să diminuăm interesul pentru conținutul expoziției — sau, poate, tocmai pentru a-l spori — vă rugăm să ne spuneți, în mare, ce va cuprinde ea ?

C. Peștișeanu : Expoziția va cuprinde tot ce înseamnă producție școlară. Vor fi expuse lucrări ale elevilor și studenților realizate în atelierele-școală, în laboratoare și în cadrul organizațiilor socialiste, mijloace de învățămînt, lucrări originale și creații proprii ale elevilor, studenților, personalului didactic și de cercetare, raționalizări, invenții, proiecte, soluții economice, studiate și propuse de ei. Nu vor lipsi lucrările selecționate la faza finală a concursului de creație tehnică „Tehnicum“, nici cele realizate în cadrul cercurilor tehnice din școli, cercurilor foto, la casele pionierilor, cinecluburi, case și cluburi tehnice pentru tineret, case de cultură și cluburi ale sindicatelor, pe lîngă laboratoarele și cabinetele tehnice din întreprinderi și instituții. De asemenea, vor figura aparate, lucrări și grafice privind orientarea școlară și profesională.

Expoziția va cuprinde, așadar, tot ceea ce școala românească, organic legată de producție și cercetare, a realizat în acest an școlar pentru perfecționarea și modernizarea procesului de învățămînt, pentru autodotare, și mai ales pentru formarea unor vrednici constructori și creatori de mîine.

— Cum vor fi dispuse aceste materiale în spațiul expozițional ?

C. Peștișeanu : Expoziția — care va fi deschisă în cursul lunii iulie a.c., în două din pavilioanele complexului expozițional din Piața Scînteii, pe o suprafață de circa 2 000 mp — se compartimentează pe următoarele sectoare : învățămînt de cultură generală ; sectorul de orientare școlară și profesională, în care vor fi prezentate și prototipurile unor laboratoare moderne de fizică, chimie și biologie; învățămînt profesional, tehnic și liceal de specialitate (organizat pe ramuri industriale și ministere) ; învățămînt superior — cercetare științifică ; sectorul autodotare ; sectorul de prezentare a filmelor, diafilmelor, diapozitivelor etc. care vor reflecta aspecte din munca și viața elevilor, studenților și personalului didactic.

— Ce măsuri s-au luat pentru buna organizare a expoziției ?

C. Peștișeanu : Au fost constituite Comisia centrală de organizare și colectivele de lucru pe probleme, ai căror membri — lucrători din M.E.I., directori de școli de toate gradele, inspectori școlari, arhitecți, cadre didactice — s-au întrunit în cîteva rînduri și lucrează de acum efectiv. Comisia și colectivele acestea colaborează cu direcțiile de personal și învățămînt din ministere și alte organe centrale care au în subordine școli, cu inspectoratele școlare județene, specialiști și personal didactic din învățămîntul de toate gradele, cu C.C. al U.T.C., Consiliul Central al U.G.S.R.

O dată stabilită tematica generală, s-a început organizarea de preexpoziții pe județe și ministere tutelare de școli pentru selecționarea exponatelor. Sînt stabilite măsurile de selecționare, de transport și depozitare a acestora, precum și planul general de amenajare a expoziției. În zilele următoare se va trece la realizarea panotajelor, a graficelor, panourilor, montarea și amenajarea expoziției, stabilirea celor mai bune lucrări prezentate în expoziție pentru premiere.

Succesul organizării acestei expoziții nu depinde însă numai de comisie și colectivele de lucru, ci și de sprijinul pe care îl vor da școlile, ministerele, toți factorii implicați în mobilizarea forțelor creatoare din școli, pentru prezentarea celor mai bune și mai ilustrative lucrări. Și, desigur, succesul expoziției va consta în ceea ce va inspira ea vizitatorilor — elevi, studenți, profesori — în efortul școlilor de aplicare a sarcinilor cu privire la legarea învățămîntului de producție, de cercetare.

ANA COSMIN

SIMPOZIONUL NAȚIONAL

„Educarea elevilor pentru munca productivă“

Sîmbătă, 27 mai a.c., Biroul executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură a analizat modul în care sindicatele din învățămînt s-au ocupat de organizarea și desfășurarea etapei județene a simpozionului „Educarea elevilor pentru munca productivă“ și a aprobat unele măsuri în vederea pregătirii etapei republicane care urmează să aibă loc în a doua jumătate a lunii noiembrie a acestui an, manifestare științifică cu caracter de masă dedicată aniversării a 25 de ani de la proclamarea republicii.

Ca și primul simpozion al cadrelor didactice pe tema „Rolul și locul educatorului în procesul de modernizare a învățămîntului“ din anul 1970, actualul simpozion cu o temă de o importanță majoră pentru învățămîntul din țara noastră, s-a bucurat, așa cum s-a desprins, din informarea prezentată, de o largă participare a cadrelor didactice, care au susținut numeroase referate și comunicări.

Etapa județeană a simpozionului a reținut atenția organelor locale de partid, de stat și sindicale. La lucrări au participat secretari și activiști de partid, vicepreședinți ai Consiliilor populare județene, reprezentanți ai organizațiilor sindicale, U.T.C. și de pionieri. La Tîrgoviște, Ploiești și Rîmnicu Vîlcea au participat și au luat cuvîntul primii secretari ai Comitetelor județene ale P.C.R., ceea ce a conferit manifestărilor un prestigiu deosebit. Au fost prezenți la lucrări reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, Institutului de cercetări pedagogice, Uniunii societăților științifice ale cadrelor didactice, ai Institutului central de perfecționare a personalului didactic și cadre didactice din învățămîntul superior.

Adeziunea și interesul pentru tematica simpozionului — faza județeană — s-au reflectat în participarea unui număr de aproape 20 000 de cadre didactice de predare și de instruire practică și a unor cadre tehnice din întreprinderile care patronează școli, precum și în prezentarea a peste 1 500 referate și comunicări.

Etapa județeană a fost precedată de multiple și variate acțiuni, organizate de inspectoratele școlare și de sindicatele din învățămînt, în școli și la casele corpului didactic. De pildă, în județul Bacău s-au organizat cu sprijinul cadrelor didactice din învățămîntul superior expuneri legate de tematica simpozionului, schimburi de experiență cu maiștrii-instructori, cu profesorii care predau agricultura, dezbateri cu diriginții și directorii de școli privind modalitățile de accentuare a caracterului tehnico-formativ al învățămîntului și s-a inițiat un ciclu de prelegeri pe teme de pedagogie cu maiștrii-instructori. În județele Arad și Argeș, etapa județeană a fost precedată de organizarea unor dezbateri în grupele sindicale pe problemele desprinse din tematica orientativă a simpozionului. Comisia de organizare a simpozionului din municipiul București a dat îndrumări metodice privind elaborarea lucrărilor pentru simpozion celor peste 450 cadre didactice, care predau ore de cultură tehnică și activități tehnico-productive în școlile de cultură generală, și a organizat împreună cu Casa corpului didactic un instructaj. Cu prilejul simpozionului, la Constanța, Bacău, Arad, Oradea, Brăila, Zalău, Tîrgoviște, Rîmnicu Vîlcea au fost organizate și expoziții cu obiecte realizate de elevi în atelierele-școală, mult apreciate de vizitatori.

În ședința Biroului executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, s-a subliniat faptul că sindicatele din învățămînt s-au preocupat de organizarea în cadrul simpozionului a secției sindicale, secție în care au fost prezentate comunicări și referate, care au reliefat experiența acumulată de organizațiile sindicale din școli în direcția colaborării cu sindicatele din întreprinderi, pentru o cît mai bună organizare și desfășurare a activităților tehnico-productive a elevilor în unitățile economice, dotarea atelierelor școlare, precum și preocupările pentru perfecționarea cunoștințelor pedagogice și metodologice ale maiștrilor-instructori, organizarea de acțiuni cu părinții în vederea creării unui climat cît mai favorabil activităților de educare a tineretului pentru muncă, urmărirea aplicării normelor de igienă și securitatea muncii. În acest sens s-au evidențiat sindicatele din învățămîntul de cultură generală din Timișoara, Craiova, Constanța, Tg. Mureș, Brașov, Vaslui, Piatra Neamț, Ploiești, Iași, Oradea, Tg. Jiu, București și altele.

Semnificația etică și pedagogică a etapei județene a simpozionului a fost relevată și de interesante discuții și propuneri ale participanților, referitoare la îmbunătățirea predării cunoștințelor tehnico-productive, la perfecționarea pregătirii pedagogice și metodice a maiștrilor-instructori, a sistemului de notare a elevilor la activitățile tehnico-productive, la elaborarea unor programe, metodici și a manualelor de lucrări practice, și la conținutul noțiunii de patronare a școlii de către întreprinderi etc. Măsura adoptată privind centralizarea și selecționarea propunerilor făcute în cadrul etapei județene a simpozionului, va fi finalizată prin elaborarea unor soluții și luarea unor decizii.

În urma acestei analize, Biroul executiv a stabilit ca Secretariatul științific al Simpozionului național să elaboreze planul de organizare al fazei republicane, plan ce urmează să fie supus aprobării conducerii principalilor organizatori, Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură și Ministerul Educației și Învățămîntului.

CONSTANTIN ȘTEFĂNESCU

Curs de perfecționare

Centrul de cercetare pedagogică și de perfecționare a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic (CEPEIT) a organizat pentru perioada 22 mai—17 iunie 1972 primul program de perfecționare a profesorilor în domeniul mijloacelor audio-vizuale. La acest program participă 40 de cadre didactice din școlile profesionale, liceele de specialitate, liceele de cultură generală și școlile postliceale din București.

Programul de perfecționare are un caracter pur aplicativ, scopul său fiind cunoașterea aparaturii audio-vizuale și utilizarea ei în procesul de învățămînt, întreținerea curentă a acesteia, precum și confecționarea unor suporturi informaționale (diapozitive, diafilme etc).

Cursurile se desfășoară în laboratorul audio-vizual al Centrului de cercetare pedagogică și de perfecționare a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic, oferind prilejul unei colaborări permanente între profesori și specialiștii instituției. Pe baza experienței căpătate în urma desfășurării acestui prim program și dînd curs sugestiilor ce le vom primi de la absolvenții acestei serii, programele următoare vor putea fi îmbunătățite în sensul exigențelor pe care le presupune învățămîntul modern.

MARIA BĂLĂȘESCU

Aspect din timpul cursurilor de perfecționare

PERFECŢIONAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI POLONEZ

Convorbirea noastră cu delegaţia Uniunii sindicatelor de învăţămînt din R. P. Polonă

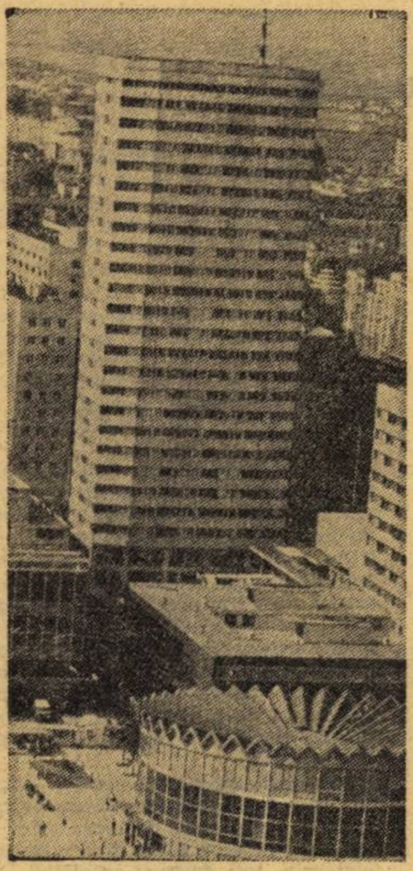

În spiritul relaţiilor de profundă prietenie şi respect reciproc între ţara noastră şi Republica Populară Polonă s-a desfăşurat, recent, vizita în România a unei delegaţii reprezentind Uniunea sindicatelor de învăţămînt din Polonia, condusă de Tadeusz Toczek, vicepreşedinte al Comitetului de conducere al acestei uniuni. Discuţiile fructuoase purtate în timpul vizitei cu conducători ai Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, cu specialişti din învăţămînt, cu activişti ai sindicatelor din şcoli şi cu numeroase cadre didactice au permis un larg schimb de experienţă şi o amplă informare reciprocă.

În cadrul unei convorbiri pe care delegaţia pedagogilor din R. P. Polonă a purtat-o cu un colaborator al „Tribunei şcolii", oaspeţii au întreprins un tur de orizont asupra preocupărilor actuale ale Uniunii sindicatelor de învăţămînt din Polonia, au împărtăşit impresii cu privire la vizita din ţara noastră, precum şi la perspectivele dezvoltării în viitor a relaţiilor prieteneşti care ne unesc.

— Obiectivele centrale ale platformei-program pe baza căreia ne desfăşurăm activitatea — a spus **Tadeusz Toczek** — sînt de natură pedagogică şi ideologică. Mai exact, căutăm să-i ajutăm pe profesori să înţeleagă diversitatea problemelor ideologice, educative şi didactice incluse în procesul de învăţămînt contemporan. Cred că nu este lipsit de interes să vorbesc în această privinţă de activitatea publicistică şi editorială pe care o desfăşurăm. Uniunea noastră editează un săptămînal „Glos Nauczycielski", precum şi alte cinci reviste care se ocupă de problemele muncii educative, de psihologia educaţiei, de istoria pedagogiei, iar împreună cu ministerul de resort edităm o revistă a învăţămîntului superior. În afară de acestea, Uniunea noastră elaborează la fiecare început de an şcolar un „vade mecum" al cadrelor didactice, cuprinzînd o trecere în revistă a principalelor evenimente din învăţămînt, legislaţie şcolară foarte bună, informaţii, o mică enciclopedie pedagogică. Se mai editează, sub egida uniunii noastre, dar în editura „Cartea şi ştiinţa", trei biblioteci tematice pentru cadrele didactice (volumele primei biblioteci se adresează învăţămîntului general, cele din a doua, învăţămîntului profesional şi tehnic, iar biblioteca a treia se adresează educatoarelor). Atît tematica lucrărilor, cît şi conţinutul lor sînt dezbătute cu regularitate, în întîlnirile cadrelor didactice, întîlniri care au loc de trei ori pe an. Părerile exprimate cu aceste prilejuri arată că activitatea publicistic-editorială amintită constituie un ajutor eficient acordat profesorilor pentru înţelegerea de către aceştia a complexităţii societăţii contemporane, a rolului lor ca promotori ai noului, ca îndrumători permanenţi ai tinerei generaţii.

— V-am ruga să vă referiţi la activitatea pe care o desfăşuraţi pentru instaurarea unui climat de cercetare ştiinţifică şi de creativitate în rîndurile învăţătorilor şi profesorilor.

— Pe întreg teritoriul Poloniei populare funcţionează cercuri pentru studierea ştiinţelor pedagogice în cadrul cărora li se oferă practicienilor de la catedră posibilitatea de a intra în legătură cu oameni de ştiinţă şi profesori din învăţămîntul superior. Alături de aceste cercuri, în care sînt cuprinse toate cadrele didactice, fiinţează cercuri mai restrînse ale cercetătorilor în domeniul pedagogiei, care cuprind aproximativ 100—120 de cadre didactice din fiecare voievodat. În cadrul acestora se confruntă conceptele ştiinţifice elaborate de specialiştii care se ocupă de prognoza şi perspectiva în învăţămînt, cu realităţile practice din şcoli. Problemele centrale vizează, în prezent, consolidarea şcolii generale de 8 ani, ca bază tehnico-materială şi ca metodică, şi proiectarea unui învăţămînt postgeneral strîns legat de producţie şi corelat cu planul forţelor de muncă.

Vreau să subliniez că în întîmpinarea Congresului Partidului Muncitoresc Unit Polonez, care va avea loc în luna decembrie a acestui an, fiecare colectiv şcolar, fiecare sindicat din învăţămînt elaborează propuneri privind modernizarea învăţămîntului pînă în anul 1975.

— Rezultatele vizitei dv. în ţara noastră ?

— Am putut să ne confruntăm părerile şi să cunoaştem, pe viu, unele realizări de interes comun, ca de pildă dezvoltarea învăţămîntului profesional şi tehnic, în domeniul căruia Liceul energetic din Constanţa, vizitat de noi, ni s-a părut o unitate deosebit de reprezentativă, dispunînd de cadre de înaltă competenţă, recrutate dintre cei mai buni ingineri din producţie şi avînd ca bază de practică o adevărată uzină. Două trăsături caracteristice ale colectivelor didactice pe care le-am cunoscut ne-au impresionat în mod deosebit : în primul rînd, profunda angajare obştească a oamenilor şcolii în ansamblul acţiunii educative, în al doilea rînd, disciplina şi responsabilitatea de care dau dovadă elevii. Apreciem, de asemenea, competenţa activiştilor obşteşti ai sindicatelor din învăţămînt, care cunosc problemele şcolilor în egală măsură cu directorii acestora, răspund intereselor reale ale profesorilor şi caută să le satisfacă cerinţele. Desigur, direct proporţional cu satisfacerea acestor cerinţe, cresc interesul şi randamentul celor care lucrează în învăţămînt, sporeşte prestigiul lor social.

În încheierea convorbirii noastre, oaspeţii din Polonia ne-au rugat să transmitem caldul lor salut tovărăşesc tuturor cadrelor didactice din România socialistă.

AL. CIUCĂ

TELEX

R. P. UNGARĂ

Experimentele întreprinse de specialiştii Institutului pedagogic din R. P. Ungară au condus net la concluzia că asistenţa şcolară acordată de către profesori elevilor pe durata întregii zile este forma de muncă şcolară cea mai eficientă. Experimentele se desfăşoară cu 140 de clase din Budapesta, în care procesul predării se împleteşte cu mişcarea în aer liber, jocuri şi activităţi culturale, efectuarea temelor, luarea mesei — toate sub conducerea şi supravegherea profesorilor.

U. R. S. S.

Studenţii sovietici au la dispoziţie peste 250 de laboratoare şi birouri de proiectări în care pot desfăşura o serioasă muncă de cercetare, care adeseori se soldează cu invenţii şi inovaţii. Astfel, studenţii Universităţii din Vilnius au elaborat o nouă metodă de marcare a tablei de oţel cu ajutorul aparatelor electrofotografice. Această metodă va aduce — pe un şantier naval de mărime mijlocie — economii în valoare de peste 100.000 de ruble pe an.

R. F. A GERMANIEI

Cerinţele moderne ale programei şcolare fac ca părinţii să fie tot mai mult depăşiţi cînd este vorba de sprijinirea copiilor în efectuarea temelor pentru acasă. În scopul de a suplini acest neajuns şi a veni eficient în ajutorul elevilor, un ziar vest-german a iniţiat, pentru zona Stuttgart, un serviciu telefonic, de la care se răspunde zilnic, timp de 1—2 ore, la întrebările puse de şcolari în domeniul matematicii, fizicii, limbilor engleză, franceză, latină şi greacă. Chiar din prima zi de activitate a acestui serviciu, specialistul său în matematică, profesor la Universitatea din Stuttgart, şi asistenta acestuia au primit numeroase apeluri cu întrebări foarte dificile.

ITALIA

Joc de atenţie la casa copilului „Prato rotondo" din Roma

Din presa de peste hotare

În loc de joc, soare, căldură maternă...

Dacă ar fi să extragem notele dominante din biografiile copiilor care trăiesc în orfelinatele saigoneze, acestea ar fi — în loc de joc, soare, căldură maternă — foame, bombe, moarte. Revista sud-vietnameză „Să ne gîndim la orfani", organ al Mişcării pentru apărarea drepturilor copiilor şi orfanilor, victime ale războiului de agresiune al S.U.A. în Vietnamul de Sud — publică cîteva relatări semnificative în acest sens ale unor copii găzduiţi în asemenea orfelinate. Spicuim :

BOMBELE... Bombele au omorît pe mama şi pe tata. Rămas singur, am fost luat de un văr. Dar anul trecut vărul meu a plecat la armată şi a fost trimis pe frontul din Cambodgia. De atunci eu nu l-am mai văzut. Cred că este mort.

(THIEN, 8 ani, orfelinatul din Long Thanh)

TATA ESTE SOLDAT... Tata a fost chemat în armată şi nu venea acasă decît o dată pe lună. Solda pe care o primea nu ne ajungea nici pentru orez şi chirie. Iar noi am fost şapte fraţi şi surori. Cei doi fraţi mai mari au devenit lustragii. Sora mai mare, servitoare. Altă soră îngrijeşte de bunici. Un frate este vînzător de ziare. Sang a murit. Fratele mai mic Huang, sora mai mică Hoa şi eu am venit la orfelinat.

(SAU, 10 ani, orfelinatul din Long Thanh)

AJUTORUL AMERICAN... Îmi este frică de avioane. Ele aruncă bombe. Mama mea a fost omorîtă de o bombă în timp ce lucra la cîmp. Şi astfel am rămas singur. Alte persoane — bărbaţi, femei, bătrîni şi copii — au fost omorîte de soldaţii americani, cînd au venit în satul nostru. Nu a mai avut cine să-mi dea să mănînc.

(CAY, 7 ani, orfelinatul din Thu Duc)

MIZERIA... Noi am fost 12 fraţi. Tata a murit. Mama vindea ceai la trecători. Noi ne hrăneam mai întotdeauna cu zeamă de orez. Cînd cineva din familie se îmbolnăvea, nu aveam medicamente. Aşa că, unul după altul, cinci din fraţii şi surorile mele au murit. Anul trecut, mama s-a îmbolnăvit grav. Atunci, eu şi cei şase fraţi şi surori ale mele am fost nevoiţi să venim aici, la orfelinat.

(THANH, 7 ani, orfelinatul din Long Thanh)

I. DRĂGUŞANU

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia; Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon; 17 60 20
Tiparul; Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

Tribuna şcolii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 52

Sîmbătă 10 iunie 1972
12 pagini 1 leu

În întîmpinarea Conferinţei Naţionale a partidului, a celei de a XXV-a aniversări a republicii, întregul nostru popor se află mobilizat pentru realizarea marilor sarcini economice, pentru îndeplinirea înainte de termen a obiectivelor cincinalului. Cadrele didactice, comuniştii din învăţămînt cunosc în aceste zile emulaţia unui eveniment semnificativ: EXPO '72, expresie a creativităţii declanşate de sarcinile partidului în toate unităţile şcolare ale ţării

Spre înălţimi

Foto: V. Bogdăneţ

SALUTUL

Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor cu prilejul Zilei pionierilor

Dragi pionieri,

Sărbătorim şi în acest an, cu dragoste şi însufleţire, alături de întregul popor, una dintre cele mai frumoase zile ale copilăriei voastre fericite — Ziua pionierilor. Prilej de bilanţ al unui an bogat în realizări la învăţătură, în activitatea pionierească desfăşurată în grupe, detaşamente şi unităţi, această zi festivă este puternic marcată de învăţămintele desprinse din Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, precum şi din lucrările celei de a II-a Conferinţe Naţionale a Organizaţiei Pionierilor. Aşa cum arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Consiliului de Stat, Organizaţia pionierilor „este o valoroasă şcoală de plămădire a celor mai nobile trăsături morale ale personalităţii: cinstea, demnitatea, respectul faţă de muncă, mîndria patriotică, spiritul internaţionalist, generozitatea şi dăruirea pentru interesele poporului, exigenţa şi spiritul revoluţionar, comunist".

Răspunzînd chemării C.N.O.P. din iulie 1971, precum şi îndemnului unităţii de la Şcoala generală nr. 56 din Bucureşti, voi, pionierii, aţi înscris în cartea de aur a organizaţiei noastre numeroase fapte de devotament civic şi de patriotism înălţător, care fac cinste purtătorilor cravatelor roşii cu tricolor. În fabrici, şantiere, pe ogoarele patriei, în microfermele şcolare, în sate şi oraşe, aţi participat, fiecare după puterile voastre, dar din toată inima, la numeroase acţiuni de interes obştesc, dovedind prin fapte, hărnicia, devotamentul şi patriotismul vostru fierbinte. Alături de fraţii voştri mai mari, aţi luat parte cu entuziasm la importantele acţiuni politico-educative prilejuite de sărbătorirea Semicentenarului Uniunii Tineretului Comunist, care, sub conducerea Partidului Comunist Român, încă din anii ilegalităţii, a dat dovadă de un înălţător eroism, în lupta pentru libertatea poporului nostru, pentru socialism.

Dragi pionieri,

În aceste zile, întregul nostru popor închină succesele sale unui eveniment de o deosebită importanţă în viaţa patriei noastre — Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român. Tot în acest an, se sărbătoreşte cea de a 25-a aniversare a Proclamării Republicii, prilej de trecere în revistă a măreţelor realizări obţinute de către poporul muncitor, sub conducerea comuniştilor, pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Aceste două evenimente remarcabile în viaţa poporului vor fi întîmpinate şi de voi, pionierii, cu noi realizări în activităţile pe care le desfăşuraţi în detaşamente şi unităţi, în cercurile tehnice şi ştiinţifice, în acţiunile cultural-artistice şi sportiv-turistice, în cele de pregătire pentru apărarea patriei.

Ţara întreagă vă aşteaptă în zilele însorite ale vacanţei să-i străbateţi minunatele meleaguri în cîntec, joc şi voie bună, prin drumeţii şi încîntătoare expediţii de vajnici cutezători. Veţi cunoaşte, cu acest prilej, munca harnică şi însufleţită a părinţilor şi fraţilor voştri, pentru a face scumpa noastră patrie mereu mai puternică, mai frumoasă, mai bogată. Vacanţa, cu şiragul ei de bucurii, va fi, sîntem convinşi, şi un fericit prilej de a cinsti legămîntul pionieresc prin fapte demne de viitori comunişti, fiecare pionier străduindu-se să contribuie, pe măsura puterii şi priceperii sale, la opera de înflorire şi dezvoltare a României socialiste.

Dragi pionieri,

După un an de activitate rodnică, în care v-aţi străduit, prin tot ce aţi înfăptuit, să urmaţi exemplul glorios al comuniştilor, vă urăm multă sănătate şi bucurie, succese tot mai mari de-a lungul nenumăratelor şi însoritelor drumuri, pe care vacanţa le deschide în faţa voastră. În excursii şi drumeţii, în tabere la munte şi la mare, în acţiunile de muncă patriotică, pe care le veţi desfăşura, să dovediţi că ştiţi să preţuiţi aşa cum se cuvine dragostea fără margini, pe care v-o poartă poporul şi Partidul Comunist Român.

Adresăm, cu acest prilej, calde mulţumiri şi felicitări pornite din inimă, educatorilor voştri, învăţători şi profesori, comandanţi-instructori care, cu devotament, răbdare şi pasiune, cu pricepere şi dăruire, vă sprijină mereu în munca voastră de zi cu zi, ajutîndu-vă să daţi vieţii pionereşti un conţinut educativ bogat, s-o puneţi în slujba patriei şi a poporului.

De Ziua pionierilor, Consiliul Naţional adresează calde felicitări celor aproape 2.000.000 de pionieri, comandanţilor-instructori, activiştilor organizaţiei, precum şi tuturor celor care, prin activitatea lor, contribuie la educarea celei mai tinere generaţii din patria noastră.

CONSILIUL NAŢIONAL AL ORGANIZAŢIEI PIONIERILOR

ACCENTE

50 de ani de la Congresul General al Sindicatelor

Luni 5 iunie a.c., a avut loc, în sala Ansamblului „Rapsodia română" din Capitală, adunarea festivă organizată cu prilejul aniversării a 50 de ani de la Congresul General al Sindicatelor ținut între 4—7 iunie 1922 la Sibiu. La adunare au luat parte tovarășii Virgil Trofin, membru al Comitetului Executiv al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, Gheorghe Petrescu, vicepreședinte al Consiliului Central al U.G.S.R., Pavel Ștefan, secretar al Consiliului Central al U.G.S.R., Alexandru Sencovici, Filip Geltz, Ion Felea, Nicolae Matei, secretar al Comitetului municipal București al U.G.S.R., Iosif Walter, secretar al C.C. al U.T.C., vechi militanți ai mișcării muncitorești și sindicale din țara noastră, participanți la Congresul General al Sindicatelor din 1922, activiști de partid, de stat, ai organizațiilor sindicale, reprezentanți ai unor instituții centrale, muncitori, tehnicieni, ingineri, oameni de știință, artă și cultură din Capitală.

Adunarea jubiliară a fost deschisă de tovarășul Gheorghe Stuparu, care a subliniat semnificația aniversării a 50 de ani de la Congresul General al Sindicatelor — Sibiu 1922. În continuare, tovarășul Ștefan Pavel a vorbit despre condițiile istorice și social-politice în care s-a desfășurat congresul, despre semnificația și importanța sa istorică.

Într-o atmosferă de puternică însuflețire, participanții la adunare au adresat o telegramă Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu.

*

În aceeași zi, la Sibiu, a avut loc o adunare consacrată acestui eveniment, cu prilejul căreia a fost dezvelită o placă comemorativă pe frontispiciul clădirii „Unicum" din Sibiu, care a găzduit lucrările congresului.

O interesantă sesiune a cercurilor de elevi

Activitatea bogată pe care au desfășurat-o de-a lungul acestui an școlar cercurile de elevi de la Liceul nr. 39 din Capitală, a fost încununată recent de o interesantă sesiune științifică de referate. La pregătirea bogatului material prezentat, alcătuit din expuneri însoțite de exemplificări, de experiențe și demonstrații și-au dat concursul un număr mare de elevi, membri ai cercurilor, precum și un colectiv de profesori. Lucrările simpozionului s-au desfășurat pe secțiile limba și literatura română, limbile franceză, engleză, latină-italiană, chimie, biologie-geografie.

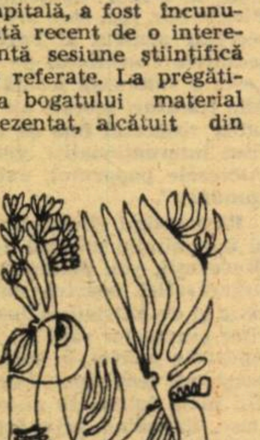

Iată cîteva din referatele prezentate în secțiile amintite: „Eminescu în sensibilitatea tînărului contemporan", „Permanența și universalitatea lui I.L. Caragiale" „Figura lui Ilie Moromete", „Valori etice și estetice în baladele noastre". (Limba și literatura română), „Ovidiu — poetul și omul", „Bălcescu în Italia" (secția latină și italiană) ; „Contribuția U.T.C. la războiul antifascist", „Avram Iancu, luptător pentru cauza românilor din Transilvania" (secția istorie, filozofie) „Noțiuni de logică matematică, „Teoria relativității", „Legătura chimică coordinativă în combinatul complex", „Cosmosul în obiectivul cercetărilor actuale" (secțiile matematică, fizică, chimie, biologie, geologie). Ceea ce este important și demn de semnalat îl constituie faptul că sesiunea aceasta, ca de altfel întreaga activitate pe care au desfășurat-o cercurile din școală, a avut drept scop stimularea activității creatoare a elevilor, deprinderea lor cu munca independentă de cercetare și studiu, formarea la elevi a capacității de selecție și sinteză, de studiu științific riguros, de emitere a unor ipoteze și opinii personale. Într-un cuvînt, formarea personalității intelectuale a viitorului cetățean.

M. Constantin

„Discipol"

Un colectiv de pasionați iubitori ai condeiului, de harnici și entuziaști căutători de frumos, alcătuit din profesorii Gh. Vărzaru și El. Constantin și cîțiva elevi din toate clasele Școlii generale nr. 88 din Capitală, au editat de curînd primul număr al revistei școlii. Intitulată sugestiv „Discipol", revista reprezintă oglinda fidelă a vieții și activității pionierilor și elevilor acestei școli, bogăția de fapte și evenimente pe care le trăiesc în școală, în viața de organizație, în activitatea extrașcolară.

Realizată după normele și cerințele unei reviste cu un asemenea profil, „Discipol" se prezintă, de la primul număr cititorilor săi drept o publicație cu un conținut bogat și divers, cu o bună ținută artistică, științifică și grafică. Merită subliniată ideea realizatorilor de a ordona materialele inserate în revistă pe rubrici reprezentative, bine alese, ca de pildă următoarele: „Absolvenții noștri", „Atleți la învățătură", „Ne pregătim pentru muncă, pentru viață", „Învățăm limbi moderne", „Pionierii iubesc munca", „Se poartă exemplar în orice împrejurare", „Pasiuni" și altele.

R. Popa

Răspundem cititorilor

EUGEN FRUCHTER, Tîrgoviște. Personalul didactic poate fi transferat:

a) **la cerere,** de la o școală la alta, în posturile vacante publicate în Buletinul Ministerului Educației și Învățămîntului (inclusiv transferurile pe bază de concurs, în cazul orașelor și centrelor aglomerate stabilite anual de Ministerul Educației și Învățămîntului), care devin vacante după publicare sau în cadrul lucrărilor de transferare.

Transferarea se face — după caz — de către Comitetele executive ale Consiliilor populare județene și al municipiului București, prin inspectoratele școlare sau de către ministerele și organele centrale care au școli în subordine.

b) **în interesul învățămîntului** — de către aceleași organe arătate mai sus — cu acordul persoanelor care urmează să fie transferate, în scopul îmbunătățirii conducerii unor școli sau în caz de restrîngere de activitate (desființarea catedrei sau reducerea numărului de ore la o specialitate). În acest caz, transferul în interesul învățămîntului, constituie transfer în interes de serviciu, în sensul Legii nr. 1/1970 și al Codului muncii (art. 229 din Statutul personalului didactic).

Eliberarea din învățămînt a personalului didactic titular, în caz de transferare în alt sector de activitate, făcîndu-se numai de Ministerul Educației și Învățămîntului la propunerea inspectoratelor școlare și a ministerelor sau organelor centrale care au școli în subordine, reprezintă — potrivit art. 11, lit. a din Legea nr. 1/1970 (privind organizarea și disciplina muncii în unitățile socialiste de stat) — transfer în interesul serviciului. Rezultă astfel că personalul didactic nu poate fi transferat, în alt sector de activitate, la cerere. În cazul în care Ministerul Educației și Învățămîntului nu aprobă transferarea (care se consideră în interes de serviciu), persoana în cauză nu poate părăsi învățămîntul decît în condițiile art. 19 din Codul muncii (demisia salariatului cu un preaviz de 12 zile).

VASILICA MIHALCEA, satul Coroana, jud. Constanța. Educatoarele care funcționează la grădinițele de copii de la sate, la care vacanța se acordă între 1 decembrie—28 februarie, efectuează concediul legal de odihnă în acest interval. Durata concediului de odihnă se stabilește în raport de perioada de activitate depusă în anul școlar precedent (ex.: pentru vacanța din 1 decembrie 1971—28 februarie 1972, durata concediului de odihnă se stabilea în raport de activitatea depusă în intervalul 1 septembrie 1970—31 august 1971).

În raport de activitatea depusă în anul școlar precedent, concediul de odihnă se acordă integral (62 zile calendaristice) sau calculat cîte 5 zile lucrătoare de fiecare lună lucrată. Se înțelege că perioada 1 decembrie 1970—28 februarie 1971, se consideră ca perioadă de activitate (în ex. arătat mai sus) pentru educatoarea care era angajată în acel timp, chiar dacă ea a efectuat concediul cuvenit pentru anul școlar 1969—1970. În intervalul de timp, cuprins între 1 decembrie—28 februarie, în care nu s-a efectuat concediul de odihnă, ea depune activitatea stabilită de inspectoratul școlar și primește salariul tarifar.

Educatoarea care a funcționat într-un an școlar și nu mai este angajată la începutul anului școlar următor, astfel că nu-și mai poate efectua concediul de odihnă cuvenit, poate primi compensarea în bani a concediului de odihnă dacă a împlinit o vechime neîntreruptă de 11 luni în aceeași unitate, potrivit instrucțiunilor Ministerului Educației și Învățămîntului aprobate cu Ordinul nr. 330/1968 (pct. 18 — lit. e).

Th. Leonescu

Corespondența

Mai multă grijă pentru redactarea subiectelor la olimpiadă.

În numărul din 6 mai a.c., **„Tribuna școlii"** a luat în dezbatere actuala formulă de organizare a concursurilor școlare pe specialități. Este un lucru bun, demn de apreciat, cu atît mai mult cu cît aceste concursuri se bucură de o largă popularitate. De atunci și pînă acum s-au consumat și fazele superioare ale olimpiadelor și unele lucruri ar mai trebui adăugate opiniilor exprimate anterior. Mă voi referi la întrecerea matematicienilor din clasele V—X.

Un prim lucru bun: la faza a II-a a concursului subiectele au fost aceleași pentru întreaga țară, elaborate de Societatea de matematică. Prin subiectele unice s-au creat posibilități de apreciere și comparare a pregătirii celor mai buni elevi la matematică.

Toate ar fi fost bune dacă și formularea subiectelor ar fi fost la înălțimea intențiilor organizatorilor. Din păcate, multe din probleme au fost redactate greoi, greșit sau nu au ținut seamă de nivelul de pregătire al elevilor. Subiectele pentru clasa a VIII-a, de pildă, au dat naștere la unele nedumeriri în rîndul concurenților. Prima temă s-a referit la numere prime despre care, în mod firesc, nu știau prea mare lucru, căci în programă nu sînt prevăzute decît unele noțiuni elementare și acelea în clasa a V-a.

A doua temă a fost redactată neclar și cu un ridicat grad de dificultate. Stacheta a fost ridicată pentru concurenți mult prea sus!

Confuzii și... zîmbete a stîrnit cea de-a treia temă, de geometrie. În locul unei probleme mai strîns legată de realitate, formulată logic, inspirată dintr-o situație concretă de viață, **autorul** — pentru că nu cred că este vorba de un colectiv de autori — a imaginat o muscă plecată la plimbare pe fețele unei piramide („musca pleacă din A și se plimbă pe toate fețele laterale întorcîndu-se în A"). Întrebarea I era: „să se traseze drumul muștei". Elevii au rămas pentru un moment nedumeriți. Dacă era vorba de o muscă mai jucăușă care făcea niște tumbe de-a lungul și de-a latul piramidei? Abia în a doua întrebare s-au lămurit că este vorba de drumul cel mai scurt. (Deși, logic judecînd, e cam greu de conceput ca o muscă să pornească dintr-un punct, să meargă pe cel mai scurt drum și apoi să se întoarcă exact la punctul de unde a plecat...).

Am dat acest exemplu pentru a sublinia necesitatea unor formulări mai clare. Exemplele pot continua cu alte greșeli. Tot la clasa a VIII-a, la problema ultimă, în loc de AD s-a scris greșit VD. La subiectele pentru clasa a V-a a fost nevoie să se transmită corecturi prin telefon etc.

Soluția eliminării pe viitor a unor asemenea greșeli o vedem în antrenarea unui mai larg colectiv de profesori la elaborarea subiectelor pentru concursul de matematică.

Grigore Gheba

Proba de matematică pentru concursul de admitere în licee

Rîndurile de față mi-au fost sugerate de o discuție deschisă în nr. 49 din 20 mai a.c. în **„Tribuna școlii"** cu privire la examenele de admitere. Mă refer îndeosebi la articolul **„Se poate îmbunătăți modul de examinare orală"** de I. Ivănescu.

Sînt și eu de aceeași părere cu autorul articolului că e absolut necesară o a doua probă scrisă, care să se substituie actualei probe orale. Subiectele ar trebui să cuprindă întreaga materie din clasele V—VIII, (mă refer la disciplina „matematică") într-un mod mai analitic, dînd posibilitatea candidatului să arate în ce măsură și-a conturat noțiunile, cum le aplică în exerciții și probleme, și tot așa de important — cum și-a format deprinderea de calcul. Ar fi, într-un fel, un colocviu (scris) cu candidații asupra materiei, arătînd examinatorilor în ce grad au asimilat-o. Avantajele pe care le prezintă o astfel de probă nu cred că mai pot fi puse în discuție. O parte din ele au fost arătate în articolul menționat.

O astfel de probă ar constitui un adevărat test asupra capacităților elevilor, la obiectul respectiv. Timpul de lucru ar putea fi la această a doua probă scrisă de 1—$1^1/_2$ oră, efectiv folosit de candidat. Notarea lucrărilor ar urma să se facă pe baza unui punctaj unic, stabilit de Ministerul Educației și Învățămîntului pe probleme, punctajul maxim fiind de 20 puncte (nota va fi jumătate din punctajul obținut). Deosebirea între cele două lucrări scrise, la matematică ar consta în aceea că la prima (actuala lucrare scrisă) subiectul ar fi cu mai puține întrebări, dar cu un grad mai mare de dificultate. Nu cred că ar fi bine să fie numai o singură lucrare scrisă, „dar cu un grad de dificultate sporit" — cum e de părere autorul articolului la care m-am referit mai sus. Actuala lucrare scrisă — unică — este cu destul de „sporit" grad de dificultate, încît a-i mai adăuga „ceva", ar însemna a da lucrării un caracter prea de „încuietoare" pentru masa candidaților. Cred că așa cum s-a procedat pînă acum, prin a se da o lucrare scrisă, unică pe țară — vizînd puterea de judecată matematică, în ansamblu a candidatului — a fost bine. Să se mențină, deci, proba așa cum a fost concepută și realizată.

În încheiere, accentuez, cu toată convingerea că înlocuirea examenului oral cu o lucrare de control scrisă la concursul de admitere în licee și, poate, și în alte școli postgenerale, ar fi foarte binevenită.

Gh. Dobre

ÎN CINSTEA CONFERINȚEI NAȚIONALE A P.C.R. ȘI A CELEI DE A XXV-A ANIVERSĂRI A REPUBLICII

GALAȚI

Mai mult oțel, mai multă „pîine“ a uzinelor!

Un remarcabil record s-a înregistrat recent la Combinatul siderurgic de la Galați: elaborarea unei șarje de oțel în numai 40 de minute! Această performanță, pe care siderurgiștii gălățeni o închină Conferinței Naționale a partidului, a fost atinsă prin reducerea la minimum a staționărilor între șarje și prin efectuarea lucrărilor de întreținere din mers.

Recordul echipei maistrului oțelar Victor Popa are valoare de simbol; el vine să exprime dăruirea totală a oamenilor muncii, a comuniștilor, pentru înflorirea și prosperitatea patriei. Între jerbele de scîntei ale cuptoarelor, ochii oțelarilor își scrutează propriile destine.

„Fiecare dintre noi, un om al inițiativei, al faptei, cinstei și demnității“ este deviza sub care se desfășoară în aceste zile munca în uriașul combinat de la Dunăre. Iar concretizarea ei sînt miile de tone de oțel și de alte produse siderurgice care pornesc zilnic spre cele patru puncte cardinale.

HARGHITA

38 milioane lei peste angajamentul inițial

Muncitorii, țăranii, intelectualii români și maghiari din județul Harghita și-au luat, în cinstea celor două mari evenimente, însuflețitoare angajamente prin care să sporească contribuția la înfăptuirea înainte de termen a sarcinilor de plan. Iată cîteva dintre ele: realizarea unei producții marfă suplimentare în valoare de 90 milioane lei, cu 38 milioane lei mai mult decît angajamentul inițial, producerea peste prevederile planului a 1 600 tone fontă, 70 tone cupru în concentrat, mobilă în valoare de 9 milioane lei, confecții textile în valoare de 8,9 milioane lei, livrarea suplimentară la fondul pieței a unor mărfuri în valoare de 20 milioane lei, iar la export a unui volum de mărfuri în valoare de 2,5 milioane lei — valută; obținerea a 10 milioane lei beneficii peste prevederile planului cincinal; în domeniul investițiilor, scurtarea termenelor de execuție cu 15—60 zile la un număr de 5 obiective.

ILFOV

Însemnate economii pe șantierele de irigații

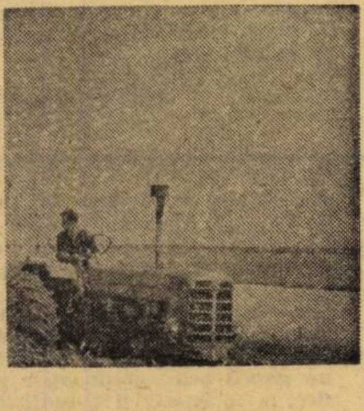

La fiecare șantier, lot sau punct de lucru, hidroamelioratorii de pe șantierele de irigații și desecări ale județului Ilfov caută să descopere noi rezerve pentru îndeplinirea și depășirea angajamentelor asumate. La șantierul de irigații de la Malu-Roșu, de lingă Giurgiu, unde vor fi amenajate anul acesta 3 685 hectare, hidroamelioratorii și-au luat angajamentul să termine lucrarea cu 35—40 de zile înainte de termen. În acest scop unele capacități au și fost puse în funcțiune. Astfel, cu fiecare metru cub de beton, cu fiecare cupă de pămînt excavat lucrările se apropie de ținta finală.

Aceeași entuziastă întrecere se desfășoară și pe șantierul de desecare de la Greaca unde valoarea lucrărilor de construcții montaj care vor fi executate în anul acesta depășește 26 milioane lei. Angajamentul lucrătorilor acestui șantier: economii în valoare de peste 460 000 lei.

OLT

Noua uzină din Slatina va produce înainte de termen

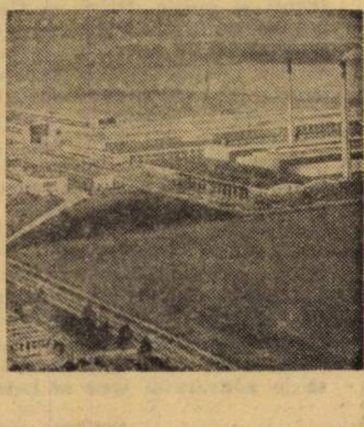

Slatina, oraș odinioară lipsit aproape complet de industrie, devine pe zi ce trece un puternic centru industrial.

În prezent, Uzinei de aluminiu, cunoscută în întreaga țară prin produsele sale de prestigiu, vine să i se adauge o nouă întreprindere de interes național: Uzina de utilaj alimentar. Constructorii și instalatorii noii uzine, dublîndu-și eforturile în cinstea Conferinței Naționale a partidului și a aniversării republicii, și-au luat angajamentul să pună în funcțiune acest obiectiv important cu 45 de zile înainte de termen. Aceasta reprezintă utilaj alimentar, livrat în plus statului, în valoare de 3 000 000 lei.

De la înălțimea schelelor, pe care flutură steagul întrecerii, constructorii privesc peste oraș. În efervescența vastului șantier, angajamentul lor devine faptă, cu fiecare oră, cu fiecare secundă.

Față de grafic, lucrările sînt mult avansate.

EXPO '72

INIȚIATIVĂ, CREATIVITATE, EMULAȚIE

Sfîrșitul acestui an școlar va consemna încheierea primului an în care munca a devenit disciplină de învățămînt. Evenimentul va fi marcat prin „Expo '72 — practica și creativitatea în învățămînt“. Expoziția este dedicată Conferinței Naționale a P.C.R. și celei de-a 25-a aniversări a republicii și va prezenta imaginea unui an în care practica, pregătirea tehnico-productivă a elevilor s-a transformat într-un adevărat curent de masă, ilustrînd astfel hotărîrea cadrelor didactice de a depune toate eforturile, toată energia lor pentru a transpune în viață valoroasele indicații date învățămîntului de către Comitetul Central al Partidului Comunist Român, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, personal.

Urmărind de-a lungul celor trei trimestre evoluția acestui fenomen în cele mai diferite zone școlare din țară, am constatat forța și rapiditatea cu care, răspunzînd îndemnului partidului, învățămîntul a imprimat pregătirii elevilor un pronunțat caracter practic. Sub îndrumarea organelor de partid cu sprijinul întreprinderilor productive, valorificînd imense resurse de ingeniozitate, energie și dăruire, corpul profesoral a trecut cu fermitate la exploatarea unui imens evantai de posibilități. Într-un timp record, au luat ființă zece mii de ateliere școlare, în care s-a realizat o adevărată cascadă de produse, o largă gamă de sortimente, începînd de la cele mai simple obiecte, de imediată utilitate gospodărească, și ajungînd pînă la complexe agregate tehnice. În diferite localități ale țării, au apărut expoziții cu vînzare sau adevărate magazine ale elevilor. Școala a ieșit dintre zidurile clădirilor sale și a demonstrat în fața publicului, prin aceste elemente concrete, evidente pentru oricine, că, învățînd, elevii pot să și producă, atribuind acestei activități sensul unor acumulări educative și de cultură generală adînc integrate în procesul general de formare. Iar producția lor, fără a beneficia de condițiile și utilajele unităților specializate, s-a situat adeseori la înălțimea acestora. Școlile și-au propus planuri de producție, au semnat contracte economice cu întreprinderile, cărora le-au solicitat materie primă și utilaje, oferindu-le în schimb mîna de lucru a elevilor. Cu veniturile realizate, ele și-au lărgit spațiul de producție, gama și volumul produselor realizate, și-au înzestrat și înfrumusețat localurile.

Constituind o sinteză a demonstrațiilor de hărnicie, de ingeniozitate și talent pe care au făcut-o școlile, profesorii și elevii, în acest an de învățămînt, Expo '72 va încerca să cuprindă cele mai de seamă realizări din domeniul practicii productive. Pregătirile pentru acest mare eveniment școlar au determinat un climat de intensă emulație. Alături de milioanele de oameni ai muncii angajați în marea întrecere socialistă pentru îndeplinirea înainte de termen a sarcinilor cincinalului, corpul didactic de pe întreg teritoriul țării participă cu însuflețire și entuziasm la organizarea acestei expoziții care va constitui o mărturie a adeziunii sale la programul de dezvoltare economică și socială a patriei elaborat de partidul nostru, a preocupărilor sale de a traduce în viață directivele partidului pentru perfecționarea și modernizarea învățămîntului, pentru asigurarea unei mai strînse legături a acestuia cu activitatea productivă, pentru sporirea valorii sale educative. Pretutindeni, inspectoratele școlare județene au trecut la organizarea de pre-expoziții locale care să dea posibilitatea delegaților comisiei de selecție să aleagă cele mai reprezentative exponate. Și, firește, profesorii, elevii așteaptă cu justificat interes

OCT. BUZESCU

(Continuare în pag. a 8-a)

Specificul economic local în activitatea agricolă cu elevii

- 138 microcooperative școlare și 120 loturi școlare în județul Dolj
- Amenajarea unor solarii pentru cultura legumelor și zarzavaturilor
- Pepiniere pentru arbori ornamentali și puieţi de pomi fructiferi

Inspectoratul școlar județean Dolj a orientat activitatea școlilor spre diversificarea formelor de muncă agricolă productivă în așa fel încît ele să reflecte cît mai mult specificul economic local și să răspundă nevoii de a pregăti cadre pentru anumite ramuri ale agriculturii.

Pe baza instrucţiunilor în vigoare, s-a dat atenţie deosebită înființării de microcooperative școlare. Astfel, pînă în prezent, au luat ființă în județul Dolj 138 microcooperative școlare, avînd o suprafaţă de 460,65 ha și un număr de 18 763 elevi, organizați în brigăzi și echipe de lucru, cu organe de conducere asemănătoare cooperativelor agricole de producție. Întreaga activitate din microcooperative se caracterizează prin preocuparea de a stimula inițiativa și spiritul de disciplină al elevilor, deprinderea autoconducerii. S-a pus un accent mai mare pe cunoașterea bazelor moderne ale producției agricole, specifice zonelor agrogeografice în care se află școala.

În regiunea de cîmpie din sudul județului atenţia s-a îndreptat spre lucrări de pregătire a solului, semănat, îngrijitul și recoltatul cerealelor și al unor plante tehnice. Școlile din Băilești, Calafat și Sadova, Bechet, Dăbuleni, zone în care s-au amenajat suprafeţe mari pentru culturi irigate, au trecut la lucrări practice bazate pe metodele agrotehnice aplicate în culturile intensive.

În zonele de deal, multe școli se ocupă de livezile de pomi și bazinele viticole, elevii avînd posibilitatea să cunoască și să se deprindă cu lucrările de întreținere executate pe terenuri în pantă, pe terase, pentru combaterea eroziunii, fertilizarea solului cu ajutorul îngrășămintelor chimice și combaterea dăunătorilor. În ultimul timp, s-a vădit orientarea spre antrenarea băieților la lucrări practice de mecanizare a agriculturii, înființîndu-se ateliere de mecanizare a agriculturii (în școlile din localitățile Sălcuța, Beloț, Predești, Poiana Mare, Măceșul de Jos). Aici mă gîndesc că poate nu ar strica înființarea unor secții pentru instruirea în domeniul lucrărilor de irigații (motopompiști și îmbunătăţiri funciare), deoarece agricultura din localitățile respective solicită un număr mare de lucrători inițiați în aceste meserii.

Aș mai aminti cercurile aplicative, anexe ale unor microcooperative școlare, specializate în creșterea viermilor de mătase (școlile generale din Desa, Goicea, Dunăreni, Popînzălești etc.), a albinelor și mai ales a porumbeilor (școlile generale Cleanov, Tandăra, Negoi, Teslui, Valea Stanciului, Bîrza, Sopot-Beloț, Țuglui-Glod etc.).

Este demnă de relevat inițiativa școlilor generale din Almaj și nr. 2 Sadova, a liceelor din Cetate și Plenița care, așezate în apropierea bazinelor legumicole ale județului, au trecut la amenajarea cu posibilități locale a unor suprafețe corespunzătoare pentru cultura legumelor și zarzavaturilor în sere. Aici, elevii au posibilitatea să facă cercetare metodică, științifică, să capete deprinderi practice adecvate. Totodată, ei au posibilitatea de a aplica cele învățate cu privire la legile biologice, ale dirijării, creșterii și dezvoltării plantelor — metodele de obținere a unui material floricol și legumicol de calitate superioară, a semințelor elită, de a verifica particularitățile biologice și morfologice ale plantelor floricole și legumicole supuse operației de forțare în vederea scurtării perioadei de înflorire, precum și de a face unele observații fenologice, în vederea cunoașterii unor aspecte din fazele de creștere, înmugurire, înflorire, fructificare și înmulțire a plantelor. Prin lucrările de ansamblu și de scurtă durată efectuate în sere, elevii sînt ajutați să cunoască componenții amestecului de pămînt, necesari pentru fiecare grup sistematic de plante floricole și legumicole luate în studiu, felul cum se face însămînțarea în lădițe sau ghivece și obținerea răsadurilor timpurii.

Cîteva unități (ex. școlile generale Amărăștii de Sus, Lipov și Liceul din Dăbuleni) au amenajat microsolarii pentru cultura timpurie a legumelor și zarzavaturilor. Ținînd seama de specificul, condițiile și nevoile unor localități, s-au amenjat pepiniere în cadrul cărora observarea și studierea cerințelor de dezvoltare a plantelor este strîns împletită cu procesul de însușire și consolidare a deprinderilor practice. Astfel, la școlile generale Almaj, Padea, Vîrtop, nr. 2 Călărași și Liceul din Poiana Mare s-au amenajat pepiniere pentru producerea arborilor ornamentali, a puieților de pomi fructiferi, a gardului viu etc.

Deosebite valențe instructiv-educative are și munca în grădinile școlare special amenajate. Noi dispunem de peste 120 loturi școlare cu o suprafață de 51,34 ha. Aici aș vrea să arăt că unele școli au făcut din aceste grădini adevărate loturi experimentale, cu un cert caracter științific-aplicativ.

Poate ar fi de amintit și participarea elevilor, în perioadele de campanie, la lucrările de recoltare a porumbului în special, activitatea practică de două săptămîni desfășurată în raport cu calendarul muncilor agricole, ținînd seama de condițiile și specificul economiei locale — activități care, prin diversitatea conținutului lor, credem că vor reuși să pregătească pe tineri în domeniile impuse de specificul economic al județului nostru.

ȘTEFAN MATEESCU

Practică la Liceul agricol din Dragomirești-Vale, jud. Ilfov

Portrete de dascăli

Mauriciu Kandel

Aparent geografia face parte din categoria disciplinelor cu cea mai mare stabilitate. Continentele au rămas aceleași de multe milenii, relieful globului terestru a suferit modificări neesențiale, clima a suferit prea puține transformări. Geografia lumii contemporane pare să nu fi suferit prea mult în timp. Geografia țărilor privită de la distanță pare și ea puțin modificată. Aceleași rîuri, aceiași munți, aceeași faună aceeași floră. Emiterea unor asemenea judecăți și încercarea de susținere argumentată a lor poate fi derutantă nu numai pentru un elev, ci și pentru un matur mai neavizat.

Geografia lumii nu se limitează numai la paralele și meridiane, numai la mări și oceane, la fluvii și munți. Geografia popoarelor este poate tot atît de modificabilă, așa cum este de multe ori și istoria lor. Limitarea acestei discipline numai la aspectul ei fizic unilateralizează și elimină tocmai esențialul. Geografia fizică a popoarelor, fără geografia lor economică, este un non sens. Oamenii modifică natura, o modelează și la nevoie o zăgăzuiesc, o transformă în propriul lor interes. Prin construirea Canalului de Suez, Africa a devenit insulă, iar drumul spre India redus la minim. Canalul Panama, de asemenea, a secționat în două continentul american. Marile baraje ale lumii au creat adevărate mări artificiale. Inospitalierul ocean de nord blocat de eternele ghețuri a devenit, grație tehnicii moderne cale maritimă obișnuită. Geografia aeriană a modificat complet fața lumii. Rețeaua complexă de navigație aeriană pare mai complicată decît rețeaua marină sau feroviară. Latura economică a geografiei a modificat fața lumii. Harta globului s-a modificat radical în ultimii ani. Geografia popoarelor a devenit azi o disciplină de prim rang, cu serioase implicații în evoluția ulterioară a acestora.

Profesorul Mauriciu Kandel a predat geografia la Liceul „Aurel Vlaicu" din București un număr important de ani. Ne-a purtat imaginar spre cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. Am cunoscut prin intermediul lui, nu numai geografia fizică a lumii, ci obiceiurile, tradiția și strădania popoarelor în lupta lor pentru transformarea naturii. El ne-a prezentat prima dată Africa nu numai ca o curiozitate a naturii cu pustiuri, păduri ecuatoriale, jungle și o faună exotică. El ne-a prezentat Africa drept un continent unde o populație, lipsită de cele mai elementare drepturi, trăia drama sclavajului și a mizeriei într-unul din continentele cele mai binecuvîntate de natură ca frumusețe și bogății naturale. Întotdeauna căuta la lecții ineditul. Răspunsurile tip, mecanice, neinteresante care precizau o înălțime de munte sau o lungime de fluviu nu le cota niciodată cu nota maximă. Rețeaua hidrografică a lumii era un pretext pentru o trecere în revistă foarte minuțioasă a vieții diferitelor popoare pornind de la asprimea climei din nord pînă la căldurile de nesuportat din zona ecuatorială a pămîntului. Manualul școlar îl deranja. Îl considera prea puțin pentru ce trebuie știut la geografie și de multe ori prea neinteresant prezentat. Ne recomanda lecturi suplimentare aproape la fiecare lecție. Ne aducea de multe ori cărți personale, pe care le împrumuta elevilor să le studieze acasă. În biblioteca școlară investiga tot timpul ce a mai apărut nou în domeniul profesiei sale. Marile descoperiri geografice constituiau pasiunea lui. Literatura care s-a creat inspirată de temerarii navigatori ai mărilor și oceanelor sau de curajoșii exploratori ai nordului sau sudului era lectura lui preferată. Columb, Magelan, Nansen și atîtea alte nume celebre erau pentru profesorul nostru prilej de venerație.

Geografia României o cunoștea cu minuțiozitatea cartografului. Frumusețile patriei noastre le cunoștea nu numai prin coordonatele geografice, ci cu istoria și semnificația lor actuală, cu legătura între istorie și geografie între geografia fizică și cea economică. Dunărea nu era un simplu fluviu ca oricare altul. Dunărea era ca o adevărată baladă care ascunde în undele ei istoria unui popor întreg, ca o graniță naturală în calea vitregiilor soartei. Carpații nu erau numai granit și gresie, Omul și Caraimanul, Negoiul sau Pietrosul, Carpații erau cetatea naturală a României care a adăpostit două milenii de istorie. Mai tîrziu profesorul Kandel a activat la catedra de geografie a Universității din București.

L-am întîlnit de mai multe ori. Aceeași privire ageră și memorie aproape fenomenală. Ținea minte sute de elevi pe dinafară ca nume și figură. La absolvirea de 20 de ani ne-a spus fiecăruia pe nume. Profesorul Mauriciu Kandel a făcut din profesia sa un act de cultură. A dat strălucire geografiei ca disciplină, așa cum trebuie ea înțeleasă în adevăratul sens al cuvîntului.

MARIN RĂDOI

Politica P.C.R. în domeniul construcţiei de stat

Statul proletar socialist nu-şi poate îndeplini funcţiile şi sarcinile cu ajutorul aparatului de stat moştenit de la burghezie. Victoria revoluţiei socialiste presupune sfărîmarea vechii maşini de stat burgheze şi crearea noului stat socialist.

Pornind de la rolul deosebit ce revenea statului ca instrument principal în edificarea noii orînduiri, Partidul Comunist Român a acordat o mare atenţie organizării, pe baza principiilor democraţiei socialiste şi creării unor noi organe de stat care să asigure exercitarea puterii politice depline de către oamenii muncii.

Astfel, prin modificarea la 23 ianuarie 1948 a legii electorale din iulie 1946 a fost mult lărgit democratismul sistemului electoral. La 24 februarie 1948, s-a autodizolvat Adunarea deputaţilor constituită în noiembrie 1946, iar la 28 martie au loc alegerile de deputaţi pentru noul organ al puterii — Marea Adunare Naţională.

La 13 aprilie 1948, Marea Adunare Naţională nou constituită a adoptat prima Constituţie a republicii. Aceasta a consacrat din punct de vedere legislativ instaurarea puterii politice a clasei munictoare, drepturile cetăţeneşti fundamentale şi garantarea lor materială, a precizat normele de bază ale orînduirii sociale şi de stat.

În această perioadă, au fost create şi noile organe locale ale puterii de stat. În aprilie 1949 în locul primăriilor, preturilor şi prefecturilor — organe locale ale administraţiei de stat, cu conduceri unipersonale, numite de centru — au fost constituite comitete provizorii, iar la 3 decembrie 1950 au avut loc primele alegeri de deputaţi în sfaturile populare, regionale, raionale, orăşeneşti şi comunale.

În anii 1948—1950, concomitent cu făurirea organelor puterii, au fost create şi unele organisme noi ale aparatului administraţiei de stat, menite să contribuie la construirea economiei şi culturii socialiste. Pe lîngă Consiliul de Miniştri au fost înfiinţate Comitetul de Stat al Planificării şi Comisia Controlului de Stat, au fost organizate ministere pe ramuri de producţie.

Începînd cu 1 martie 1948 a intrat în vigoare noua lege de organizare judecătorească, bazată pe principiile justiţiei socialiste. A fost introdus în viaţă principiul participării la instanţele de judecată a asesorilor populari, aleşi de oamenii muncii.

Formarea organelor centrale şi locale ale puterii şi ale administraţiei de stat a înlesnit statului democrat-popular exercitarea rolului său organizator în opera de construire a socialismului.

Trăsăturile fundamentale ale orînduirii sociale şi de stat şi funcţiile statului, în perioada în care România se afla în plin proces de trecere de la capitalism la socialism, au fost oglindite în Constituţia adoptată de Marea Adunare Naţională la 24 septembrie 1952. Această Constituţie a asigurat cadrul legislativ în care s-a înfăptuit victoria socialismului în ţara noastră.

Schimbările profunde înfăptuite în domeniul economic şi în structura de clasă a societăţii în procesul de construire a socialismului au determinat lărgirea continuă a bazei sociale a statului, evoluţia activităţii sale şi a formelor de organizare. Extinderea relaţiilor de producţie socialiste şi sarcinile tot mai complexe puse de construcţia noii orînduiri au determinat creşterea rolului şi importanţei funcţiei statului economico-organizatorice şi cultural-educative O amploare tot mai mare a luat activitatea de planificare, unul din atributele fundamentale ale suveranităţii statului socialist.

Au fost create organisme de stat, menite să se ocupe de stabilirea preţurilor şi tarifelor, de orientarea şi îndrumarea dezvoltării şi introducerii tehnicii noi, de activitatea hidrometeorologică şi de gospodărirea apelor ; au fost înfiinţate organe de stat pentru problemele de muncă şi salarii, precum şi pentru valorificarea produselor agricole.

Ca urmare a încheierii, în 1962, a cooperativizării agriculturii, au avut loc o serie de schimbări şi în domeniul conducerii agriculturii. Astfel, în locul Ministerului Agriculturii, a fost creat Consiliul Superior al Agriculturii, avînd în subordonarea sa consilii agricole regionale şi raionale.

(În 1969 Consiliul Superior al Agriculturii devine din nou Ministerul Agriculturii şi Silviculturii iar în anul 1971 încorporează şi industria alimentară şi apele şi devine Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii şi Apelor, pentru ca în anul 1972 prin trecerea Departamentului Silviculturii la Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii, să devină Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor — Decret 18/27.I.1972).

Una din laturile esenţiale ale dezvoltării statului în procesul făuririi socialismului în ţara noastră o reprezintă lărgirea şi adîncirea democratismului socialist. Principala tendinţă ce se manifestă tot mai puternic în dezvoltarea democraţiei socialiste o constituie creşterea rolului conducător al P.C.R. în stat şi în construirea socialismului, sporirea rolului maselor populare, al organizaţiilor de masă şi obşteşti în viaţa politică, în construcţia economică şi culturală.

Congresul al IX-lea al P.C.R. a dezbătut şi aprobat liniile directoare ale continuării pe o treaptă superioară a operei de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Direcţiile principale indicate de Congresul al IX-lea al partidului au fost următoarele : continuarea în ritm susţinut a industrializării socialiste a ţării ; dezvoltarea intensivă, multilaterală şi modernizarea agriculturii ; valorificarea superioară a bogăţiilor ţării ; ridicarea continuă economică şi culturală a tuturor regiunilor ţării ; creşterea rolului ştiinţei în producţia de bunuri materiale, în întreaga viaţă socială ; perfecţionarea relaţiilor socialiste de producţie, dezvoltarea democraţiei socialiste, ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

Schimbările profunde care s-au produs în întreaga structură a societăţii, dezvoltarea şi adîncirea democratismului socialist pe fondul victoriei depline şi definitive a socialismului la oraşe şi sate au fost înscrise în Constituţia adoptată de Marea Adunare Naţională la 21 august 1965. Noua Constituţie consfinţeşte trăsăturile principale ale orînduirii noastre sociale şi de stat, principiile de organizare şi activitate ale statului, drepturile şi îndatoririle fundamentale ale cetăţenilor în stadiul socialismului victorios, prevăzînd, totodată, premisele dezvoltării viitoare pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste. Odată cu adoptarea acestei Constituţii, statul român a luat denumirea de Republica Socialistă România, corespunzătoare stadiului de dezvoltare a ţării în momentul respectiv.

După Congresul al IX-lea al P.C.R. societatea românească a cunoscut un profund şi multilateral proces dinamic de organizare şi perfecţionare în toate aspectele şi compartimentele sale. În domeniul construcţiei de stat, ca de altfel şi în alte domenii, mari modificări au fost aduse de către Conferinţa Naţională a partidului din decembrie 1967. În mod concret Conferinţa a luat hotărîri privind perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale, îmbunătăţirea organizării administrativ-teritoriale a României, îmbunătăţirea activităţii organelor centrale de partid, a organelor centrale ale puterii şi administraţiei de stat, precum şi a funcţionării celorlalte compartimente ale activităţii de stat.

Prin legea adoptată de Marea Adunare Naţională la 16 februarie 1968 ţara a fost împărţită în 39 de judeţe, 47 municipii, 236 oraşe şi 2 706 comune. Prin această nouă organizare administrativ-teritorială a ţării s-au urmărit în principal următoarele obiective : apropierea administraţiei centrale de unităţile administrativ-teritoriale de bază şi, ca urmare, o soluţionare mai operativă a sarcinilor organelor locale de stat ; întărirea comunelor ca unităţi administrative capabile să pună mai bine în valoare posibilităţile locale de ordin economic, social şi cultural ; stimularea iniţiativei organelor locale în scopul realizării condiţiilor necesare participării directe a cetăţenilor la activităţile politice şi publice.

În spiritul hotărîrilor Conferinţei au fost traduse în viaţă măsuri politico-organizatorice şi juridice pentru creşterea rolului organelor reprezentative în viaţa de stat, şi, în primul rînd, a Marii Adunări Naţionale. S-a introdus practica sesiunilor deschise, perioadă în care parlamentul ţării lucrează fie în plen, fie în cadrul comisiilor permanente. Comisiile permanente se pronunţă şi asupra proiectelor de decrete ale Consiliului de Stat, ele exercită un control mai sistematic şi eficient asupra activităţii ministerelor, Tribunalului Suprem, Procuraturii şi Consiliilor populare.

Socialismul fiind societatea în care poporul participă în mod conştient la făurirea propriei istorii, a viitorului, reclamă crearea condiţiilor pentru o participare reală şi nu fictivă la conducerea societăţii a fiecărui cetăţean. Participarea va fi reală numai dacă poporul va fi cult şi educat, numai dacă va avea o conştiinţă politică înaintată, capabilă să-l facă în stare să înţeleagă toate problemele care apar în dezvoltarea naţiunii, să ţină cont de condiţiile internaţionale mereu în schimbare, să poată găsi cele mai bune căi de mers ascendent al societăţii.

Realizarea acestor importante scopuri a fost urmărită prin propunerile în 17 puncte din iulie 1971 ale secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, propuneri adoptate în unanimitate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., precum şi prin documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971.

Ca urmare a noilor sarcini puse de aceste documente în faţa principalelor organisme ale statului ce acţionează în domeniul educaţiei şi învăţămîntului, acestea au fost reorganizate, Ministerul Învăţămîntului devenind Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului (Decret nr. 469 din 20.XII.1971), iar în locul Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă a fost înfiinţat Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste (Decret 301/21 septembrie 1971) care este un organism de partid şi de stat avînd sarcina de a asigura înfăptuirea politicii partidului şi statului în domeniul educaţiei socialiste a cetăţenilor, a dezvoltării conştiinţei civice şi culturii socialiste.

Rolul statului în etapa actuală a edificării socialismului în România a fost cu claritate definit în documentele Congreselor al IX-lea şi al X-lea ale P.C.R., precum şi în alte documente ale plenarelor C.C. al P.C.R., şi în diferite cuvîntări ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al P.C.R. În toate aceste documente, abordarea rolului şi funcţiilor statului în societatea socialistă multilateral dezvoltată se face pornindu-se de la ansamblul condiţiilor sociale interne şi internaţionade. În concepţia partidului, caracterul funcţiilor statului, ponderea acestora se schimbă odată cu modificările ce apar în dezvoltarea societăţii, în opera de edificare a socialismului.

În actuala etapă a evoluţiei ţării noastre şi pentru o perioadă încă îndelungată de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de trecere la construirea comunismului, statul păstrează un rol important în organizarea vieţii economico-sociale, a activităţii cultural-educative, în administrarea avuţiei naţionale.

În perspectivele făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate, ale creării premiselor pentru trecerea la comunism, funcţiile statului se vor schimba şi mai mult, activitatea sa internă concentrîndu-se şi mai mult în direcţia organizării producţiei, a vieţii ştiinţifice şi culturale.

Îmbunătăţirea conducerii vieţii sociale presupune preocuparea constantă pentru organizarea raţională a aparatului de stat, simplificarea şi apropierea sa de mase, reducerea sistematică a personalului administrativ-funcţionăresc şi creşterea continuă a personalului direct productiv, apropierea organelor centrale de conducere de unităţile de producţie, de activitatea economico-socială concretă.

Sporirea competenţei consiliilor populare, o mai bună structurare şi diviziune a muncii între organele de partid şi de stat de jos şi pînă sus, alegerea primilor secretari ai comitetelor judeţene şi orăşeneşti de partid şi în funcţia de preşedinţi ai comitetelor executive ale consiliilor populare este de natură să înlăture formalismul şi paralelismul din activitatea de conducere, să crească operativitatea şi responsabilitatea cadrelor de conducere de partid şi de stat pentru ridicarea economică şi social-culturală a judeţelor şi localităţilor ţării.

De o mare importanţă pentru perfecţionarea muncii cadrelor de conducere, pentru îmbinarea muncii de jos cu cea de sus, pentru cunoaşterea de către factorii de conducere a problemelor reale şi a realităţilor vieţii este iniţiativa secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de a face ca, periodic, unii tovarăşi de la Comitetul Central să treacă să lucreze la judeţ, ca secretari în comună, şi totodată cîţiva secretari de partid din comune să lucreze la Comitetul Central. **„Este necesar să înţelegem** — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea la prima Conferinţă pe ţară a secretarilor comitetelor de partid şi a preşedinţilor consiliilor populare comunale din 23.XII.1971 **— că fără a îmbina permanent munca de jos cu cea de sus şi pe cea de sus cu cea de jos, fără a pune pe tovarăşii care lucrează o perioadă prea îndelungată în diferite munci în situaţia de a cunoaşte realităţile de jos, fără a aduce pe cei de jos pentru a ne împărtăşi din experienţa lor, nu vom putea să conducem şi să rezolvăm cum trebuie problemele. Problema unităţii între experienţa de jos şi de sus, a îmbinării lor organice este esenţială; ea constituie de altfel, o cerinţă elementară şi stringentă a dezvoltării societăţii socialiste, a democraţiei noastre".**

Asupra acestei idei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu revine şi în scurtul cuvînt de la Plenara C.C. al P.C.R. din 18 aprilie 1972, cînd anunţă că la apropiata Conferinţă Naţională din iulie 1972, partidul va concretiza mai bine principiul : **„...ca periodic — desigur perioadele depinzînd de la caz la caz — tovarăşii să treacă prin diferite munci; activiştii de partid să lucreze în munci de stat, iar activiştii de stat să lucreze în munci de partid. Aşa se vor forma cadre conducătoare în stare să înţeleagă şi să soluţioneze problemele tot mai complexe pe care le ridică viaţa, conducerea societăţii moderne de astăzi".**

Am subliniat pe larg această idee nu numai pentru că îi recunoaştem valoarea extraordinară de principiu al muncii organelor de conducere, dar şi pentru că dorim să scoatem în evidenţă şi cu acest prilej preocuparea încărcată de profundă responsabilitate naţională a acestui mare patriot şi conducător comunist de talie internaţională care este tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

În epoca actuală, statul nostru continuă să îndeplinească şi importante funcţii de apărare a cuceririlor revoluţionare ale revoluţiei socialiste, a drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti, precum şi a independenţei şi suveranităţii patriei noastre socialiste. De asemenea, statul exercită importante funcţii externe care se exprimă prin cooperarea şi colaborarea cu statele socialiste şi cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor socială. Această colaborare vizează atît menţinerea păcii, cît şi participarea la diviziunea mondială a muncii şi în acest fel la beneficierea de toate realizările ştiinţei şi tehnicii, incorporarea lor şi spre folosul societăţii noastre.

PAVEL SUIAN

ANCHETA NOASTRĂ

ÎN PERSPECTIVA DOTĂRII ECONOMIEI NAŢIONALE CU TEHNICA MODERNĂ

ÎN ŞCOALĂ S

Locul ştiinţei în societatea noastră socialistă — în aceşti ani de impetuoasă dezvoltare multilaterală a economiei naţionale româneşti — a fost subliniat în repetate rînduri, în documentele conducerii noastre de partid. Aşa cum arăta tovarăşul **NICOLAE CEAUŞESCU** în expunerea sa din 6 martie 1972, la deschiderea colocviului despre problemele ştiinţei conducerii societăţii, **„Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a adoptat un program de lungă durată privind perfecţionarea sistemului informaţional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor şi dotarea economiei naţionale cu tehnică de calcul, care urmează să fie supus dezbaterii plenarei Comitetului Central. Acest program — pe lîngă măsuri vizînd activitatea curentă şi viitorul apropiat — urmăreşte realizarea în perspectivă a unui sistem naţional de prelucrare a datelor pentru înfăptuirea unei conduceri ştiinţifice, eficiente la toate nivelurile".**

Ştiind că formarea viitorilor muncitori, tehnicieni şi ingineri începe şi se realizează în şcoală, ne-am adresat unui număr de profesori de liceu pentru a face cunoscut cititorilor noştri ce se întreprinde aici pentru a-i abilita pe elevi, în cursul şcolarităţii, cu mînuirea, folosirea calculatoarelor şi a altor maşini tehnice, în vederea apropierii continue a învăţăîmntului de viaţă.

Maşinile de calcul — o nouă generaţie a mijloacelor de învăţămînt

Este binecunoscut faptul că în prezent principalele universităţi ale ţării, precum şi unele institute de învăţămînt superior dispun de puternice centre de calcul, fiind în măsură nu numai să asigure inginerii şi tehnicienii necesari construcţiei de ordonatoare, ci şi cadrele didactice care să deservească învăţămîntul de toate gradele în domeniul calculatoarelor şi să execute pe bază de contracte, lucrări care contribuie în mod direct la dezvoltarea economiei naţionale.

Un important pas înainte pe drumul dezvoltării învăţămîntului în domeniul calculatoarelor electronice l-a constituit înfiinţarea liceelor de specialitate menite să asigure economiei naţionale cadrele cu pregătire medie necesare dezvoltării informaticii în condiţiile în care ţara noastră îşi creează un sistem naţional de informatică şi conducere. După cum se ştie, absolvenţii liceelor cu specialitatea „prelucrarea automată a datelor" vor putea fi încadraţi în producţie ca programatori, asistenţi-maiştri, operatori etc., sau îşi vor continua studiile în facultăţile de profil ale învăţămîntului superior.

Ritmul în care progresează informatica românească şi evoluţia rapidă a procesului de dezvoltare a computerelor ca cele mai moderne mijloace de învăţămînt demonstrează că studierea calculatoarelor electronice nu se poate limita la ceea ce se realizează în liceele de specialitate. Este de aşteptat ca într-un viitor relativ apropiat ordinatoarele să devină instrumente de lucru obişnuite pentru specialiştii noştri din toate domeniile de activitate. Devine necesară, deci, însuşirea unor cunoştinţe despre calculatoare nu numai de către cei care le vor manevra, ci şi de masele largi de oameni care vor beneficia de serviciile lor. Fără îndoială că asemenea cunoştinţe va trebui să fie furnizate în cadrul învăţămîntului de cultură generală.

În această viziune, Liceul „Ion Neculce" şcoală de bază a Institutului de cercetări pedagogice, a iniţiat începînd din anul şcolar 1970—1971 un curs experimental de iniţiere în programare cu o grupă de elevi din anul al III-lea, care şi-au continuat această activitate şi în anul al IV-lea în cadrul pregătirii tehnico-practice. Grupa a fost condusă de un specialist al Centrului de calcul al Direcţiei centrale de statistică şi a beneficiat de asistenţă tehnică şi sprijinul acestui centru, inclusiv accesul la calculator.

Prin bunăvoinţa conducerii Direcţiei centrale de statistică şi a Centrului său de calcul şi cu sprijinul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi al Comitetului municipal de partid, pentru anul şcolar 1971—1972 liceul nostru a fost dotat prin transfer, cu un calculator electronic de tip „Cellatron", care a fost dat în exploatare chiar din prima zi a acestui an şcolar.

Ca urmare, această importantă activitate s-a extins, organizîndu-se cu elevii din anul IV încă 4 grupe care sînt pregătite în domeniul programării, iar cu elevii din anul al II-lea, secţia reală, o grupă care se pregăteşte în direcţia întreţinerii şi depanării echipamentelor electronice de calcul. Toate grupele sînt conduse de specialişti cu înaltă calificare în calculul electronic de la centrele de calcul ale Universităţii Bucureşti, Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, Ministerului Industriei Uşoare şi Direcţiei centrale de statistică.

Totodată experienţa pe care liceul a acumulat-o ne permite în viitor să perfecţionăm şi să extindem această activitate. În acest sens, în anul şcolar 1972—1973 vor începe să lucreze la calculator elevii claselor speciale de matematică şi fizică, pe care le vom organiza la anul al II-lea. De asemenea, la anul I vom crea clase de elevi selecţionaţi care vor fi pregătiţi în vederea constituirii în anul următor a altor clase speciale; aceşti elevi urmînd să înceapă activitatea în domeniul tehnicii de calcul chiar din anul I al liceului şi s-o continue şi s-o aprofundeze pe toată durata studiilor liceale. În felul acesta se asigură condiţiile necesare ca elevii să dobîndească atît cunoştinţe temeinice despre calculatoare, despre instrucţia şi funcţionarea lor cît şi deprinderi de a lucra cu ele şi de a le întreţine şi repara. Se conturează astfel soluţia ca în primul an elevii să se familiarizeze cu problemele hardware, să-şi însuşească elementele de bază privind construcţia calculatoarelor şi să cunoască diferitele tipuri de echipamente de calcul. Anii următori vor fi consacraţi studierii problemelor software, însuşirii principiilor de analiză şi programare, învăţării sistematice a limbajelor de programare, dobîndirii deprinderilor practice de a opera cu calculatoarele, de a le exploata. Pentru ca absolvenţii să poată lucra în oricare din centrele de calcul ale ţării ei vor fi pregătiţi atît pentru limbajul FORTRAN cît şi pentru cel COBOL, iar în ce priveşte calculatoarele, după ce se vor familiariza sub toate aspectele cu cel pe care îl aveau în dotarea liceului, vor face practică şi pe ordinatoare de alte tipuri, la marile centre de calcul din Capitală. Bineînţeles avem în vedere şi o pregătire diferenţiată, ţinînd seama de cerinţele de programatori, analişti de sisteme, operatori, tehnicieni de întreţinere, precum şi de aptitudinile şi posibilităţile elevilor. În acest scop, fără a neglija opţiunile elevilor, vom apela la probe cu teste şi le vom corela cu randamentul şcolar şi cu alte elemente care să ne poată ajuta să asigurăm o cît mai realistă orientare a elevilor.

Ordinatoarele nu sînt utilizate însă în învăţămînt doar pentru pregătirea cadrelor specializate în tehnica de calcul, cum s-ar putea crede. În liceul nostru ele sînt deja utilizate în cadrul sistemului de predare pe laboratoare şi cabinete ca mijloace de instruire programată pentru activitatea de examinare automată a elevilor, pentru transmiterea informaţiilor. Experienţa arată însă că ordinatoarele şi-au găsit deja locul în învăţămînt şi vor avea un cuvînt greu de spus în dezvoltarea lui viitoare. Sînt convins că ele reprezintă o nouă generaţie a mijloacelor de învăţămînt şi trebuie să ne aşteptăm la o adevărată revoluţie pe care o vor produce în desfăşurarea procesului instructiv-educativ ca auxiliare de nepreţuit ale profesorilor.

ION DRAGU

Iniţierea în probleme de informatică strîns legată de cerinţele viitoarei profesiuni

În profilarea activităţii practice a claselor speciale de matematică, de la Liceul nr. 2 din Ploieşti, noi am avut în vedere, mai întîi, marea amploare pe care o vor lua, începînd chiar cu actualul plan cincinal, realizarea şi folosirea maşinilor automate de calcul, introducerea pe scară largă a tehnicilor de calcul modern.

Pe de altă parte, iniţierea elevilor noştri în problemele de informatică este foarte strîns legată de cerinţele viitoarei lor profesiuni, de necesitatea ca pregătirea pentru studiul matematicii, ori pentru diferitele sectoare ale producţiei moderne, să înceapă încă din liceu.

Pentru buna desfăşurare a activităţilor practice, şcoala noastră a reuşit să-şi atragă colaborarea Centrului teritorial de calcul Prahova, care ne asigură atît cadrele de specialitate sub conducerea cărora lucrează elevii, cît şi maşinile necesare. S-a izbutit astfel ca în incinta liceului să se organizeze un cabinet de informatică, înzestrat cu maşini din dotarea Centrului teritorial: **calculatoare Friden 5610 (3), F.C.-15 (6), Ascota (1) şi 4 perforatoare S.A.M.**

Este posibil ca, în absenţa unei

Comunistul din inima şcolii, din inima satului

Între domoalele dealuri ale Neamţului, la Grumăzeşti, este o şcoală clădită şi chibzuită gospodăreşte, după obicei moldovenesc, despre care se vorbeşte cu laudă în tot judeţul. Se spune că dacă vrei să afli o şcoală sătească unde se face învăţămînt modern, unde nu lipseşte nimic din ceea ce este necesar astăzi unei şcoli, la Grumăzeşti să mergi. Şi aşa este.

De cîţiva ani aici, la Grumăzeşti, se predă pe cabinete şi laboratoare. Laboratorul de fizică, de exemplu, construit în amfiteatru, rivalizează cu un laborator al unei facultăţi de profil.

Dotate modern şi organizate în funcţie de specificul şi cerinţele comunei, ale judeţului sînt şi atelierele. Toate sînt, aşa cum îţi mărturiseşte fiecare ţăran din comună, opera directorului şcolii, a profesorului de fizică Gheorghe Croitoru. El este sufletul tuturor iniţiativelor şi acţiunilor şcolii, autorul zestrei sale bogate.

Pasionat căutător, spirit întreprinzător, inventiv, profesorul de fizică şi-a legat numele de mai toate aparatele şi piesele din laboratoare, de instalaţiile de canalizare şi cele electrice, de celelalte dotări. Nu le-a calculat nimeni, dar, cu siguranţă, Gheorghe Croitoru a adus şcolii, prin munca sa de zile şi nopţi, economii de zeci şi sute de mii de lei. În calitate de conducător, comunistul Gheorghe Croitoru se bucură din partea fiecărui profesor de cea mai înaltă stimă şi preţuire. Cu pasiunea cu care se dăruieşte pentru şcoală, munceşte şi ca cetăţean al comunei Grumăzeşti. Nu e acţiune la care să nu ia parte, nu e problemă pentru care să nu se frămînte, să nu se lupte. Oamenii îl iubesc, îl stimează şi se mîndresc cu el. Îi cer sfatul, îi urmează îndemnul şi exemplul. L-au ales membru al Consiliului comunal şi în Comitetul Executiv al Consiliului comunal. Acum, la sfîrşit de an şcolar, la şcoala din Grumăzeşti domneşte atmosfera specifică încheierii unei etape de muncă intensă, susţinută. Ca şi în alţi ani, rezultatele vor fi bune. Marea majoritate a şcolarilor vor promova, alţii vor părăsi şcoala temeinic pregătiţi pentru viaţă. Este darul cel mai de preţ pe care comunistul Gheorghe Croitoru îl face partidului în preajma marii sale sărbători.

MONICA ROBEA

INTRODUCE STUDIUL CALCULATOARELOR ELECTRONICE

experiențe anterioare și a oricăror îndrumări, conținutul concret pe care l-am dat activității practice de la clasele speciale să nu fie cel mai bun. Îndrăznim, totuși, pornind de la ideea unui schimb de experiență, să prezentăm în continuare principalele probleme rezolvate în cursul acestui an școlar.

Am început prin transmiterea unor date din istoria tehnicilor de calcul și a primelor cunoștințe despre informatică și cibernetică tehnică, cu exemplificări la calculatoare, cînd s-a găsit necesar. S-a continuat cu prezentarea schemei bloc a unui calculator electronic (unitatea centrală : memoria, unitatea decimală, unitatea de calcul în virgulă fixă, registrul acumulator și perifericele : cititor de benzi și cartele perforate, unități de benzi magnetice și de discuri etc.), apoi cu inițierea elevilor în unele capitole ale matematicii privind reprezentarea numerelor în calcule numerice (sistem binar și sistem hexadecimal, reprezentarea fizică a acestora cu diode, întrerupătoare, tranzistori, inele de ferită, circuite de întîrziere și noțiuni despre circuite imprimate și circuite integrate).

Un rol esențial în înțelegerea de către elevi a legăturii dintre matematica teoretică și aplicațiile acesteia în domeniul programării l-a avut prezentarea în continuare a etapelor rezolvării unei probleme la calculator : analiza problemei și întocmirea dosarului de analiză (schema logică-bloc, algoritmul problemei, schema logică pentru folosirea perifericelor), programarea și întocmirea dosarului de progarmare (schema logică detaliată, scrierea programului într-un limbaj, instrucțiuni de operare), testarea programului la calculator (execuția și îndepărtarea erorilor sintetice, corectarea logică), darea în exploatare a programului, etapa pentru obținerea datelor, etapa rulării în execuție a programului cu date.

Întreaga activitate ulterioară a avut un caracter pur practic, urmărindu-se familiarizarea elevilor cu alcătuirea schemelor logice, transcrierea acestora în instrucțiuni și introducerea în memoria calculatorului. Evident, aceasta s-a realizat după prezentarea și descrierea calculatorului **Friden 5610,** la care s-a desfășurat în cea mai mare parte și activitatea practică.

În urma activității de aproape un an școlar, majoritatea elevilor au reușit să execute integral o serie de lucrări la calculatoare. Amintim dintre acestea : alcătuirea schemei logice și a programului pentru calcularea radicalului de orice indice dintr-un număr pozitiv (calculatorul scrie cu cel mult 5 zecimale) ; schema logică și programul pentru aflarea arcelor, cînd se cunosc unele funcții trigonometrice ale acestora ; schema logică și programul pentru așezarea în ordine crescătoare a mai multor numere date; schema logică și programul pentru rezolvarea unui sistem de 3 ecuații liniare cu trei necunoscute ; schema logică și programul pentru aflarea semnelor polinoamelor din șirul **Stürm** pentru ecuația de gradul IV.

Programul de activitate prezentat succint mai sus a fost aplicat în acest an la toate clasele speciale, deoarece elevii erau cu toții începători. Avantajați vor fi, desigur, elevii claselor a X-a și a XI-a, cu care activitatea începută va putea fi dezvoltată în anii următori. Pregătirea trecerii la etape superioare a început deja, prin inițierea elevilor în limbaj **fortran,** spre sfîrșitul anului școlar.

Am vrea să remarcăm interesul deosebit cu care elevii au îmbrățișat noul gen de activitate practică, organizat de școală, interes manifestat la unii și prin prezențe suplimentare în timpul liber, pentru verificarea la calculatoare a unor programe concepute de ei, sau pentru efectuarea de exerciții.

Plecînd de la presupunerea că Ministerul Educației și Învățămîntului va extinde activitățile practice legate de tehnicile moderne de calcul, sîntem de părere că ar trebui luate măsuri pentru elaborarea unor programe (la început cu caracter experimental). ca și pentru organizarea unor cursuri de inițiere treptată a profesorilor de matematică interesați. În același timp credem că nu ar fi lipsită de utilitate introducerea în programele de matematică ale claselor speciale a unor teme care să înlesnească activitatea la calculatoare. Ne gîndim, de pildă, la transmiterea unor cunoștințe despre sisteme de numerație — operații aritmetice în cod binar, algebra Boole, logica simbolică și teoria grafelor.

EUGEN ONOFRAȘ

Limbajul FORTRAN, în programa de informatică-cibernetică

La Liceul „Mihail Sadoveanu" funcționează din anul școlar 1971—1972 o clasă specială de informatică-cibernetică. Ea are specificul unei clase speciale de matematică, avînd în plus materia de profil : informatica, iar activitățile practice le desfășoară la un centru de calcul.

Începutul activității nu a fost ușor pentru că nimeni nu avea experiența unei predări la elevii de această vîrstă.

Am primit din partea ministerului un proiect de programă care trebuia adoptat la condițiile de lucru și pus în aplicare. Noi, cei din școală, fiind lipsiți de experiență, ne-am adresat Facultății de informatică de la A.S.E. și am avut tot sprijinul din partea unor cadre didactice de la catedra de cibernetică-economică, colectivul de informatică.

Ajutați de lectorii universitari Gh. Dodescu și M. Predescu de la această catedră, am revăzut programa dată de minister și am adoptat-o pentru anul școlar în curs.

La materiile de profil, această programă a cuprins cîteva date introductive privind informatica ca știință, descrierea unui calculator din generația a III-a cu referiri la I.B.M./360, capitole ca algoritmi, scheme logice etc., iar pentru trimestrul al II-lea limbaje de programe și anume — limbajul FORTRAN.

În predarea limbajului FORTRAN am primit, de asemenea, sprijin de la A.S.E — prin Valer Roșca, asistent universitar — care a predat în trimestrul al II-lea cîte două ore pe săptămînă acest limbaj.

Înarmați cu cunoștințele teoretice de la orele de curs, elevii acestei clase au început de la jumătatea lunii februarie să-și desfășoare activitățile practice la centrul de calcul de la A.S.E. Aici, cu sprijinul cercetătorului Octavian Paiu, elevii, scriu programe care sînt reluate la I.B.M./360. Clasa este împărțită în 5 grupe, fiecare avînd cîte 5—6 elevi.

Noi considerăm că rezultatele obținute pînă în prezent sînt bune.

Pentru sesiunea de referate de la sfîrșitul anului a cercurilor de elevi, aceștia vor prezenta o lucrare privind utilizarea mijloacelor de prelucrare automată a datelor într-o problemă de secretariat și anume : din numărul elevilor claselor a IX-a din liceu, cîte clase umaniste și cîte clase reale se pot forma în anul următor, ținînd seama de rezultatele ce le-au avut elevii respectivi la o grupă de materii sau alta, — începînd din clasa a VII-a și a VIII-a —, la admiterea în liceu, de rezultatele la sfîrșitul clasei a IX-a, și de opțiunea lor. Astfel se vor obține niște rezultate ce pot fi folosite de conducerea școlii, care dacă ar fi fost prelucrate de secretariat, ar fi necesitat un volum de muncă imens, iar pe de altă parte, elevii vor putea verifica practic afirmația „calculatorul este o unealtă în munca intelectuală". Pînă la data la care elevii au putut intra la centrul de calcul (elevii au vizitat diverse centre, cum ar fi cele de la Academia Militară, Dispeceratul Energetic și A.S.E.), ei au desfășurat activități practice în laboratoarele Facultății de informatică de la A.S.E. la mașini simple de birou.

Tot la această clasă, elevii au mai beneficiat de un curs de logică matematică ținut de conf. univ. Abraham Hollinger. Printre greutățile semnalate au fost lipsa unei programe cu posibilități de aplicare și lipsa manualelor. În afară de aceasta, pregătirea profesorilor ar fi trebuit să se facă din vreme. Pentru a remedia o parte din aceste lipsuri, ne propunem ca în zilele ce urmează să organizăm o discuție comună cu reprezentantul ministerului și cadre didactice de la A.S.E. Dorim să abordăm problema elaborării unei programe pentru cei 3 ani de studiu și să discutăm unele aspecte legate de orientarea practică a elevilor o dată cu absolvirea liceului. Tot în intenția conducerii școlii este transferarea în școală a unor mașini de perforat cartele și poate și a unor mașini simple de calcul pentru ca elevii acestor clase într-o primă fază să poată desfășura activități practice chiar în liceu.

JANA RANCU

LA ZI

Etapa finală a concursului pentru elevii școlilor profesionale și ai liceelor de specialitate subordonate Comitetelor executive ale Consiliilor populare județene, organizată de Comitetul de stat pentru economia și adiministrația locală în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului și Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist s-a desfășurat în zilele de 27—28 mai a.c. în centrele Brașov, Tg. Mureș și București. Comisiile de examinare au declarat cîștigătorii premiului I pe următorii elevi : la meseria de zidar construcții anul I : Szekely Ioan, Școala profesională de construcții Satu Mare ; anul al II-lea, Bucătaru, Gheorghe, Grupul școlar profesional de construcții București ; la specialitatea evidență economică-planificare, anul al III-lea : Dincă Elena, Liceul economic Tîrgoviște ; la anul al IV-lea : Soare Gheorghe, Liceul economic Tîrgoviște ; la specialitatea construcții civile și industriale, anul al III-lea : Duma Cristian, Liceul industrial de construcții București ; anul al IV-lea : Horia Nicolae, Liceul industrial de construcții București. Deși faza finală a acestui concurs este abia la cea de a doua ediție, ea s-a desfășurat în condiții bune și a fost primită cu viu interes, atît de masa de elevi, cît și de cadrele didactice, dovedindu-se un bun prilej pentru antrenarea elevilor la activitatea productivă atît de utilă societății noastre.

◆

Activitatea bogată și interesantă pe care o desfășoară Casa corpului didactic din județul Neamț cuprinde și acțiuni organizate în vederea modernizării învățămîntului biologic. Dintre acestea consemnăm simpozionul cu tema : „150 de ani de la nașterea lui Gr. Mendel — părintele geneticii științifice", organizat recent la Piatra Neamț, la care au participat numeroase cadre didactice. În cadrul simpozionului s-au prezentat temele „Omul și marea" (prof. doc. Sergiu Cărăușu), „Conținutul operei lui Gr. Mendel" (lector univ. Vasile Gheuciu) și „Date biografice ale lui Gr. Mendel" (Ion Munteanu, inspector școlar).

◆

Recent, Inspectoratul școlar al județului Vaslui și Casa corpului didactic au organizat o consfătuire la care au participat educatoare și învățători din Casele de copii școlari, directori și diriginți de la școlile generale nr. 4 și nr. 8 din Bîrlad. În cadrul consfătuirii au fost susținute referate, care au abordat probleme de cercetare pedagogică, de metodică și de orientare școlară și profesională : „Sistemul de muncă în cunoașterea și tratarea individuală a copiilor din casele de copii". „Orientarea școlară și profesională", „Legătura casei de copii cu școala generală" etc. și s-au purtat fructuoase discuții. Tot pentru aceste cadre didactice a fost organizat, apoi un schimb de experiență între casele de copii școlari din județul Vaslui și Buzău pe tema „Preocupări pentru îmbunătățirea conținutului muncii educative din casele de copii". (Natalia Andrian)

◆

La Liceul pedagogic din Constanța s-a desfășurat recent un concurs pe tema „Jocul și educația morală a copiilor de vîrstă preșcolară", la care au participat absolventele anului V — educatoare. Concursul a evidențiat temeinica pregătire politico-educativă și psihopedagogică pe care au obținut-o educatoarele în decursul celor cinci ani de studiu. (Elena Constantin)

Educaţie şi contemporaneitate

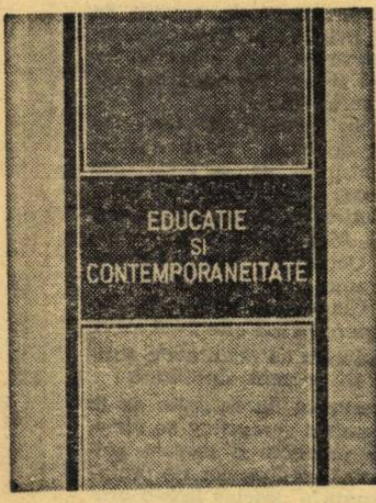

Sub acest titlu şi beneficiind de coordonarea a doi reputaţi specialişti clujeni — profesorii universitari Andrei Dancsuly şi Dumitru Salade — sînt reunite studii ale unor pedagogi, practicieni ai şcolii, specialişti în organizarea învăţămîntului care îşi propun să avanseze soluţii în acele probleme care confruntă astăzi şcoala românească. Sînt luate în discuţie noţiuni fundamentale ale pedagogiei, văzute din perspectiva sarcinilor învăţămîntului nostru. Educaţia ca o componentă a personalităţii umane şi nu oricare în ierarhia valorilor, ci componenta dominantă (A. Dancsuly: Educaţia — dominantă a dezvoltării personalităţii) ; relaţia dintre formativ şi informativ în procesul de învăţămînt, cu sublinierea tendinţei generale a şcolii de a înfăptui un învăţămînt formativ (A. Dancsuly-D. Salade : Coordonate de bază ale unui învăţămînt formativ contemporan) ; Creativitatea, deziderat al şcolii moderne, dar şi cheia ei de boltă (R. Triteanu), sînt cîteva dintre studiile de orientare generală din această lucrare, consacrată problematicii educative contemporane. La al doilea nivel al culegerii sînt discutate, din perspectiva practicii didactice, un alt grup de noţiuni de bază. Ele gravitează în jurul unui nucleu central — lecţia. Aşa sînt noţiunile — pereche (care sînt o expresie a „artei“ pedagogului); previzibil şi imprevizibil în cadrul unei lecţii; relaţia mobilă profesor-elev. Sînt interesante elementele noi care au fost încorporate în conţinutul acestei relaţii permanente în actul educativ. Autorul studiului (A. Dancsuly) le enumeră în ordinea următoare. „Mai întîi, a apărut ideea de **colaborare,** de **relaţie de muncă** între profesor şi elev. Apoi, aceea de **activitate,** decurgînd în mod firesc din caracterul formativ al învăţămîntului. În fine, ideea de **creativitate,** şi ea implicată în caracterul formativ. Dar modificările în structura relaţiei amintite nu pot fi realizate decît de un educator format în acest spirit sau care îşi restructurează optica actului educaţional pentru a face faţă obiectivelor pe care şi le propune învăţămîntul actual. Aptitudinile pedagogice reprezintă un factor care nu poate fi neglijat, deşi delimitarea şi clasificarea lor continuă a fi pentru învăţămînt o problemă dificilă şi greu de rezolvat atît datorită complexităţii, cît şi datorită faptului că nu şi-a găsit încă soluţionarea în literatura de specialitate“ (pag. 174).

Atle două studii se opresc, primul, asupra „programării pedagogice“, iar celălalt asupra „instruirii programate“. „Programarea pedagogică — precizează autorul studiului, Ion Radu — presupune o proiectare analitică a materialului şi activităţii elevului, ţinînd seama de preceptele întărite de teoria învăţării, de didactica teoretică şi practică, de teoria informaţiei, de logică şi alte discipline (pag. 125). Concret, este vorba de o **suită de operaţii** formulate ca **exigenţe** ale procesului de instruire şi educare.

Ultima treime a acestei culegeri ia în discuţie aspecte teoretice şi practice ale educaţiei morale la vîrsta şcolară mică, aspecte genetice ale educaţiei morale (amîndouă studiile de aceiaşi autori : D. Salde şi R. Ciurea), activitatea în cercurile şcolare. O observaţie pe care autoarea studiului citat (R. Ciurea), o face ne reţine atenţia în mod particular. „Practica cercului de elevi este justificată în etapa actuală a învăţămîntului de considerente de ordin social-pedagogic mult mai largi decît s-ar crede la prima vedere“ (pag. 297).

Ultimele materiale sînt rezervate dezbaterii rolului şi locului pe care îl au în procesul de educaţie şi instruire doi factori extraşcolari cu o pondere tot mai sporită în viaţa societăţii noastre : organizaţia de pionieri şi familia. Sînt analizate cu multă atenţie relaţiile dintre aceşti doi factori şi şcoală ; dintre ei, pe de o parte, şi societate, pe de alta ; în fine, relaţiile de colaborare care se stabilesc între ei înşişi.

Culegerea de studii „Educaţie şi contemporaneitate“, apărută la Editura „Dacia“ din Cluj, aduce contribuţii preţioase în literatura pedagogică românească şi în practica învăţămîntului nostru.

NICOLAE SORIN

EXPO '72 INIŢIATIVĂ, CREATIVITATE, EMULAŢIE

(Urmare din pag. a 3-a)

deciziile comisiei. Unsprezece săli ale Liceului „Papiu Ilarian“ din **Tîrgu Mureş** au fost umplute pînă la refuz cu exponate ale elevilor din şcolile de cultură generală, profesionale şi de specialitate. **La Braşov,** au şi fost selecţionate 60 de exponate care au luat drumul Capitalei. Între altele, o maşină de frezat orizontală, un aeromodel cu motor pe elice, un comutator prin teleghidaj, o menghină rotativă, ciocane şi cleşti pentru sudură electrică etc. **Bacăul** contează pe cîteva interesante exemplare din producţia de aparatură didactică : un original aparat pentru verificat şi fixat cunoştinţele şi un interfon realizat la Şcoala generală din Dărmăneşti, instalaţia pentru înţelegerea reacţiilor clorosodice realizată la Liceul „Vasile Alecsandri“ din Bacău sau tot atît de originalul aparat „Exam“, realizat la Liceul nr. 1 din oraşul Gheorghiu-Dej. **Galaţii,** pe aparatul de telecomandă construit de Şcoala generală nr. 26, pe aeroglisorul Şcolii generale nr. 5, pe nişte excelente truse de lăcătuşărie, pe elegantele piese de mobilier destinate grădiniţelor de copii şi încă pe multe altele.

În zadar am încerca însă, să dăm o imagine prin exemple. N-am realiza decît o prea palidă şi vagă reprezentare a multitudinii, varietăţii şi complexităţii exponatelor cu care fiecare judeţ se pregăteşte să-şi înfăţişeze şcolile la Expo '72. Imaginea reuşitelor pe care le-a înregistrat întregul învăţămînt românesc, în acest an şcolar, o va da expoziţia însăşi şi sperăm că ea va fi la înălţimea marilor lui realizări.

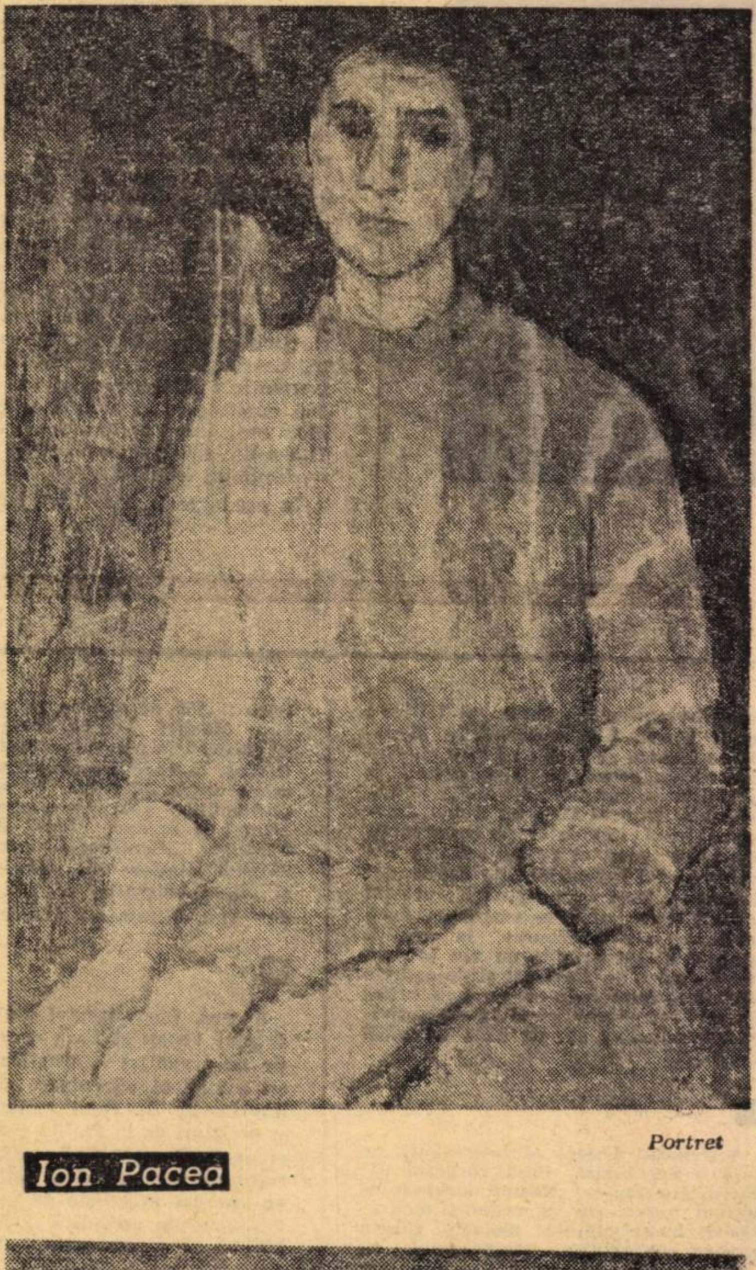

Ion Pacea

Portret

CUM CITIM

Răsfoire

Lectura unei cărţi fiind act de opţiune, presupune o etapă preliminară, un fel de **pre-vizionare** a ei, adică, o răsfoire sistematică, atentă, care să mă ajute să iau una din aceste trei decizii în legătură cu textul respectiv : îl voi citi **integral,** îl voi citi **parţial** (capitole, paragrafe), nu-l voi citi **deloc.**

„Sînt cărţi, scria Fr. Bacon, pe care se cuvine doar să le guşti uşor; sînt altele pe care trebuie să le înghiţi şi să le citeşti repede ; sînt, în sfîrşit, altele, ceva mai puţine, pe care e bine să le rumegi şi să le digeri. Adică, unele cărţi trebuie să le examinez parţial, altele să le citeşti fără a stărui prea multă vreme asupra lor, însă altele, puţine, să le studiezi, cu grijă dîndu-le o deosebită atenţie“.

Cuvintele filozofului englez sînt parcă şi mai valabile astăzi, cînd formidabila avalanşă de cărţi aruncă spre noi, pe lîngă texte valoroase, perene, destule texte mediocre pe care, vorba lui Bacon, se cuvine doar să le „guşti“ sau, am adăuga noi nici măcar să le guşti.

Răsfoirea prealabilă a unei cărţi trebuie să fie deci reflexul oricărui om cultivat („nu voi citi o carte decît după ce mă asigur că merită a fi citită“). Să vedem şi **cum** se poate face aceasta cu maximum de profit.

Prima operaţie constă din cercetarea **paginii de titlu.** De aici pot obţine o mulţime de informaţii: despre autor (dacă mi-e necunoscut, ce titluri ştiinţifice are, instituţia unde îşi desfăşoară activitatea), cine este redactorul, prefaţatorul, traducătorul, (manual, tratat, monografie, publicaţie informativă etc.), ce caracter are ediţia (populară, şcolară, bibliografică, completă, selectivă, reeditare), iar după anul de apariţie, cît de noi sînt informaţiile conţinute.

A doua operaţie este **citirea prefeţei** sau introducerii în care autorul, redactorul sau editura expune pe scurt tema, domeniul sau subiectul tratat, stadiul problemei pînă la redactarea cărţii, cît şi unele informaţii referitoare la metodele folosite sau aspectele care nu sînt tratate, dacă cercetarea este nouă sau reia date cunoscute, într-o altă interpretare.

A treia operaţie este cercetarea **tablei de materii.** Mai ales la cărţile ştiinţifice sau tehnice, aceasta constituie un adevărat plan al lucrării (aici ne vom da seama ce structură are cartea, dacă autorul a preferat tratarea cronologică, istorică sau recurge la tratarea logică).

A patra operaţie este răsfoirea propriu-zisă, care constă din parcurgerea, prin foiletare a paginilor, cu opriri la pasagiile subliniate sau culese cu alt caracter de litere. Ce informaţii culegem? În primul rînd, despre stilul, modul de expunere (simplă proză sau demonstraţie exactă), ce materiale auxiliare conţine (scheme, tabele, hărţi, grafice, indici de nume, tematici, geografici), ce materiale critice, lexicografice, bibliografice, comentarii, note.

Sfîrşind şi această a patra operaţie putem să spunem că ne-am făcut o ideie asupra cărţii respective, pe cît de exactă, pe cît de abili sîntem în a descoperi **repede** elementele deciziei de care vorbeam mai sus.

Cît priveşte studiul propriu-zis al unei cărţi, drumul este mai lung De el ne vom ocupa într-un număr viitor, dar nu înainte de a cita aceste cuvinte ale lui Goethe dint-o convorbire cu Eckermann: „Bunii oameni nu-şi dau seama cît timp şi osteneală, te costă să înveţi a citi. Eu am învăţat optzeci de ani şi nu pot spune că am terminat“.

COSTACHE OLĂREANU

Ion Pacea

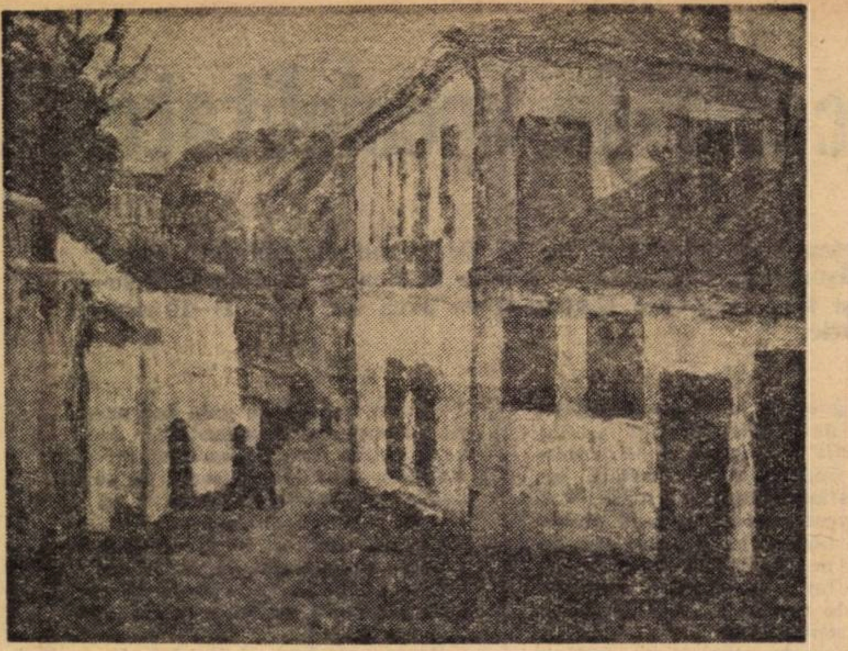

Peisaj din Bulgaria

De mai mulţi ani ne-am obişnuit cu numele pictorului Ion Pacea, autorul numeroaselor lucrări, în care evocă subiecte, oameni din realitatea societăţii noastre, pe care le-am putut admira în saloanele, expoziţiile organizate de U.A.P., cele personale sau în colectiv. De asemenea, lucrările sale prezentate peste graniţă s-au bucurat de aprecieri, primind şi unele distincţii, iar pictorul este solicitat permanent pentru a expune la diferite saloane şi expoziţii din străinătate.

Evoluţia artei sale o remarcăm de la o perioadă la alta, impunîndu-se prin tuşă originală, constantă, receptivitatea artistului pentru perfecţionarea stilului şi sensibilitatea expresivităţii.

Cunoscînd temperamentul artistului, pe cît de rafinat pe atît de exigent faţă de sine, circumscriem procesul său de creaţie ce îşi confruntă mereu sensibilitatea cu logica, cu meditaţia intelectuală.

Muncii asidue şi căutărilor permanente pentru desăvîrşirea fizionomiei plastice a omului, a naturii, le-a adăugat un bogat izvor de modalităţi plastice, pe care le elaborează cu originală vibraţie. În acest gen înzestrează materia cu sonoritate, pune pasiune şi însufleţire coloristică.

La unele lucrări sintetizează compoziţia, uzînd de mijloace cu tendinţe de simplificare, încercînd a smulge materiei valori şi expresivitate, bunuri cîştigate prin exerciţiu, experienţa acumulată şi rafinament.

În creaţia sa în general, remarcăm personalitatea conturată în construcţia, expresia formei, a motivului, deplina siguranţă tehnică a stilului şi calităţile sale deosebite de colorist.

La acest creator întîlnim culori cu tonuri luminoase, altele sobre, mate, compuse cu sensibilitate şi sentiment, iar unele dintre ele, pe care le întîlnim permanent în lucrările sale sînt opera sa, încît se poate vorbi despre portocaliul, roşul, verdele sau brunul lui Pacea.

Prin meticulozitatea ce îl caracterizează în pregătirea culorilor, studierea punerii acestora pe pînză, subtilitatea suprapunerii lor obţine armonii cromatice, magnifice, demonstrînd însuşirile pictorului. Ele alcătuiesc ansamblul poetic al concepţiei sale picturale. Metoda sa de a înscrie figurile în linii constructive şi raporturi de culoare, comunicînd şi sugerînd îndrăzneala, adevărul uman, bucuria vieţii, căutîndu-le caracterul definitoriu, evidenţiază talentul stabilit pe un făgaş sigur şi are deschise orizonturi largi.

H.H. Catargi, artist al poporului, într-o prezentare a pictorului Ion Pacea arată: „Receptiv la realizările de calitate ale picturii contemporane, Pacea îşi confirmă admiraţia pentru arta românească veche cu interesul său temeinic, pentru aspectele creaţiei actuale din străinătate (...). Se confruntă astfel o activitate în continuu progres, de-a lungul căreia a ţinut să se înfăţişeze privitorilor cu un scrupul temeinic, cu o conştiinţă artistică exigentă". Dar, vorbind despre acest maestru, eşti tentat a include şi alte trăsături ce îl caracterizează pe artistul şi omul Pacea.

Sînt împrejurări în care simţi prezenţa agreabilă a unei persoane şi acest fluid este emanaţia interioară a fiinţei respective ce se manifestă în munca, anturajul şi viaţa sa zilnică.

Şi, din moment ce în opera sa artistul a încorporat odată cu lumina şi o parte a fiinţei sale, aceasta explică realismul, sinceritatea şi optimismul ce se degajă din lucrările create de el.

ION STOICU

Expoziţia de pictură a pionierilor închinată Conferinţei naţionale a partidului

Luminile şi culorile patriei

A şasea expoziţie pe ţară cu creaţii de artă plastică ale pionierilor şi şcolarilor a dat aspect de mare sărbătoare rotondei de jos a Ateneului Român. Acest simpozion artistic încîntă ochii şi inima şi arată ce pot realiza tinerele vlăstare cînd sînt încurajate şi îndrumate cu pricepere.

În anul 1967, cînd s-a organizat prima expoziţie naţională a pionierilor şi şcolarilor, s-au afirmat doar cîteva centre răspîndite pe harta ţării.

Expoziţiile ce s-au succedat au fost o adevărată şcoală a talentelor. Manifestările cu caracter naţional ale pionierilor şi şcolarilor deveneau itinerante după ce-şi făceau stagiul în Capitală. Dar premiera expoziţiei din 1970 a fost la Braşov.

Taberele de creaţie organizate în timpul vacanţelor de vară, de către Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor, la Homorod şi la Bran, au prilejuit excepţionale experienţe pedagogice prin schimburile de experienţă atît în rîndurile juvenililor creatori, cît şi în rîndurile profesorilor-artişti.

Iată că prezenta expoziţie naţională ne arată cum pe harta ţării au înflorit centrele artistice ale celor de vîrsta cravatelor roşii, Clujul ajungînd să ia premiul I, iar Banatul şi Oltenia fiind prezente cu toate judeţele. Judeţe ce apăreau cronic deficitare în acest domeniu, asemenea Bistriţei-Năsăud şi Covasnei, anul acesta sînt frumos reprezentate. Bucureştiul s-a ridicat la nivelul ce era de dorit pentru capitala ţării. Brăila a făcut un salt impresionant, situîndu-se alături de judeţul Argeş cu „Vultureştii" săi şi alături de Capitală.

Prin marele număr de lucrări valoroase sosite la juriul central al căror număr se ridică la zeci de mii, şi mai ales prin impunătorul nivel artistic al expoziţiei de la Ateneu, se arată ce pot realiza copiii şi preadolescenţii îndrumaţi de profesori bine pregătiţi, pasionaţi pentru opera educativă şi înzestraţi ei înşişi cu sensibilitate, asemenea Ameliei Gherasim-Diamandescu de la Şcoala generală nr. 32 din Bucureşti, asemenea lui Cornel Cristina de la Şcoala generală nr. 25 din Brăila şi a multor altor vrednici profesori-artişti de pe întinsul ţării. Această expoziţie ne mai arată şi elanul organelor locale pionereşti, precum şi înţelegerea şi sprijinul oficialităţilor şcolare. Ea semnifică importanţa ce se acordă azi în patria noastră unuia dintre cele mai preţioase domenii de educaţie şi înnobilare spirituală. Importanţă care, după cum o vădesc exponatele, nu rămîne fără rezultate prestigioase în rîndurile creatorilor. Vizitînd galeriile rămîi impresionat de patosul muncii creatoare ce răzbate din pînzele şi desenele micilor artişti. Conştienţi că trăiesc într-o ţară liberă şi fericită, talentul lor este oganic dirijat spre reflectarea frumuseţilor patriei. Deschisă şi organizată în cinstea Conferinţei Naţionale a partidului, expoziţia relevă atît valoarea educativă a actului în sine, cît şi direcţiile morale pe care se vor dezvolta tinerele vlăstare ale ţării.

ALEXANDRU TOHĂNEANU

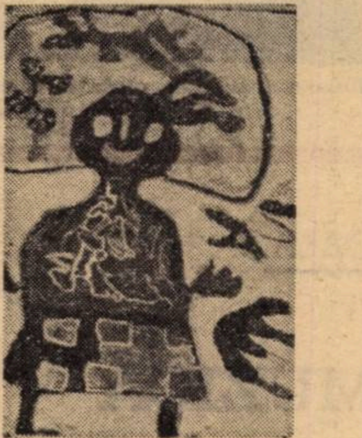

Grosu Cristian Daniel Cl. I (6 ani) Şcoala generală Nr. 25 — Brăila „Scenă de basm" Premiul I

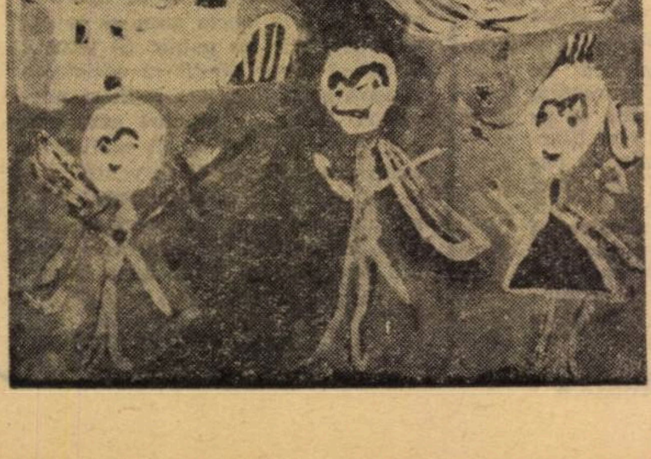

Voinea Nelu cl. a II-a — Vultureşti-Argeş „Noi şi mama" Premiul I

Cronică T.V.

A dispărut Bette Davis...

Nu ştiu zău cum se face, dar mi se pare că există un obicei învechit, căruia televiziunea i se supune cu prea mult devotament — **nu se poate afla lucrul sau omul potrivit la locul potrivit.** Un exemplu concret ni se oferă în această săptămînă. Este foarte bine că trăieşte pe post privilegiat, de mulţi ani în programul T.V. **„Telecinemateca"**. Este excelentă ideea înfiinţării **„Telecinematecii pentru copii şi tineret"** ! Meritorii sînt aceste eforturi pentru educarea publicului. Dar... ce ne facem — cu locul şi cu potriveala — cînd un film de Pietro Germi (intrat de acum în diferite istorii de film) îl programăm duminica, ziua divertismentelor „diverse", iar la Telecinematecă — rubrică de elită cinematografică — dăm un film de Georges Lampin (ce vă spune acest nume !) ? Oare pe „repartiţia" lui Germi nu era posibil să stea scris Telecinematecă ? Trebuie să recunoaştem că ilustra repartizare a avut totuşi la bază o logică cît de cît elementară. Şi anume : filmul de miercuri se chema **„Crimă şi pedeapsă"** — deci un Dostoievski, care de fapt nu mai era decît în titlu, pentru că totul fusese transformat, adaptat şi parfumat a la manieră franţuzească ; mai există o scuză a programării, genericul, care a inclus generoase nume de rezonanţă chiar şi pentru gospodinele convinse : Marina Vlady, Robert Hossein, Lino Ventura şi inegalabilul Jean Gabin. Cu toate aceste mici cărţi de vizită „Crimă şi pedeapsă" a rămas o mediocră producţie cinematografică, încîntătoare prin naivităţile ei, fermecătoare, prin apariţiile „mai tinere" ale unor actori fotografici. Filmul nu a avut nici măcar meritul de a informa pe ignoranţi, cam despre ce ar fi fost vorba în romanul lui Dostoievski. Celor ce l-au văzut şi au bifat cu o cruciuliţă cartea „Crimă şi pedeapsă" trecînd-o la capitolul „lecturi parcurse" li se recomandă (dacă acesta le este sistemul de lucru !) să vizioneze mai bine spectacolul Teatrului Nottara, cu adaptarea după Dostoievski, care din cînd în cînd mai conţine urme din istoria lui Raskolnicov.

În aceeaşi săptămînă, în care la locul de cinste al Telecinematecii se transmitea un Dostoievski maltratat, duminica vizionam un excelent film de Germi, prefaţat cum scrie la carte de prof. Florian Potra. Să sperăm că nu mai este necesar să amintim virtuţile cineastului italian (**„În numele legii"**, **„Feroviarul"** sau **„Divorţ italian"** — cîteva titluri pentru cei ce le-au uitat !) ; **„Încurcătură blestemată"** brodează pe canavaua filmului de acţiune american (Germi este un mare admirator al lui John Ford) problematica neorealismului italian. Şi chiar dacă pe Pietro Germi nu-l considerăm apt pentru examenul Telecinematecii, trebuie să recunoaştem că de la un timp acest album de familie al cinematografului vechi şi nou, a sărăcit pierzîndu-şi orice brumă de strălucire. Să fi dispărut Bette Davis ? Să se fi deteriorat toate peliculele cu Marlene Dietrich ? Să fi trecut în cartea uitării Alfred Hitchcock ? Să fi secătuit definitiv arhivele de filme ? Despre „Telecinemateca pentru copii şi tineret" nici nu mai este cazul să discutăm atunci cînd Ea consideră că „Cei doi care au furat luna" pot figura în filele antologice ale cinematografiei !

Cu ce nostalgie ne amintim de acele seri de miercuri, cînd renunţam la un spectacol cu Toma Caragiu sau la „o şuetă" pe o bancă în parcul Libertăţii ca să savurăm celebra Telecinematecă! Să mai aşteptăm însă, că nu se ştie, cu timpul poate că la locul potrivit... apare şi filmul potrivit !

ILEANA COLOMIEŢ

Vă prezentăm

Liceele de specialitate

O reţea în plină dezvoltare ● Concursul de admitere se va desfăşura între 22 iunie — 3 iulie ● Pentru învăţămîntul seral şi fără frecvenţă concursul va avea loc între 1—10 septembrie.

Din necesitatea de a răspunde unei cerinţe fundamentale a învăţămîntului actual — orientarea tineretului spre activităţi tehnice, productive — a luat naştere o largă reţea de licee de specialitate, reţea care a crescut şi va creşte treptat, sporind capacitatea învăţămîntului de a pregăti elevii cît mai devreme pentru munca productivă.

Elevul liceului de specialitate, pe lîngă cunoştinţele de cultură generală, primeşte o pregătire de specialitate, avînd posibilitatea la terminarea liceului de a fi repartizat în producţie potrivit specialităţii obţinute prin studii, sau de a se prezenta la concursul de admitere in învăţămîntul superior.

Pentru liceele de specialitate cu profil industrial durata studiilor este de 5 ani — ultimul an fiind consacrat în principal instruirii practice de producţie — şi de 4 ani pentru liceele cu profil agricol, silvic, economic şi pentru prelucrarea automată a datelor. În funcţie de profilul liceului şi de complexitatea specialităţii urmate, elevii efectuează, sub controlul şi îndrumarea personalului didactic, o perioadă de practică în vederea însuşirii deprinderilor practice, necesare exercitării specialităţii urmate.

Admiterea în aceste licee — învăţămînt de zi, seral şi fără frecvenţă — se face prin concurs în ordinea mediilor şi în limita planului de şcolarizare aprobat. Candidaţii aparţinînd naţionalităţilor conlocuitoare pot susţine probele de concurs în limba maternă la obiectele pe care le-au studiat în această limbă. La concurs la învăţămîntul de zi se pot prezenta promovaţii clasei a VIII-a a şcolii generale, dacă nu au depăşit vîrsta de 17 ani împliniţi în anul respectiv (1 ianuarie — 31 decembrie). Concursul de admitere se va desfăşura între 22 iunie — 3 iulie pentru toate locurile planificate. Liceele la care vor rămîne locuri neocupate, în sesiunea iunie — iulie, vor ţine un nou concurs de admitere în perioada 1—10 septembrie.

Probele la care se va susţine concursul vor fi :

a) o probă scrisă şi orală la alegere între limba şi literatura română şi un obiect din profilul specialităţii la care se înscrie candidatul : fizică, chimie, ştiinţe biologice, geografie.

b) o probă scrisă şi orală la matematică.

La specialitatea arhitectură şi sistematizare, concursul de admitere este precedat de susţinerea unor probe de verificare a aptitudinilor, care se organizează cu 3—4 zile înainte de data începerii concursului de admitere. Aceste probe de verificare a aptitudinilor sînt eliminatorii şi se susţin la obiectele : desen după natură şi desen liniar.

Materia din care se vor susţine probele concursului de admitere este cea studiată în clasele V—VIII ale şcolii generale la obiectele respective.

Pentru admiterea în învăţămîntul seral şi fără frecvenţă al liceelor de specialitate se susţine concurs la aceleaşi probe ca în învăţămîntul de zi, avînd dreptul să se prezinte la concurs persoanele, indiferent de vîrstă, care au absolvit clasa a VIII-a a şcolii generale sau posedă studii echivalente şi lucrează în domeniul specialităţii pentru care candidează. Perioada în care se desfăşoară concursul de admitere pentru învăţămîntul seral şi fără frecvenţă este 1—10 septembrie.

Intr-unul din laboratoarele Liceului industrial de construcţii al Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului

DIALOGUL ARTELOR CU ŞCOALA

NEVOIA DE MUZICĂ

Valeria Nica-Chiriţă este profesoară de muzică şi dirijorul corului Liceului „Mihai Viteazul" din Capitală, laureat cu premiul I la Concursul naţional al corurilor şcolare. Ceea ce urmează este doar o parte din dialogul avut. (Cum aş putea oare să scriu despre după-amiezile şi serile în care profesoara copiază pentru fiecare elev din cor partiturile cu note muzicale ale fiecărui cîntec ? „De ce nu le multiplicaţi la un xeros ?" — am întrebat-o. „Nu avem" — mi-a răspuns. Înţelege cineva că acest efort în plus ar putea fi altfel fructificat ?...)

— În urmă cu puţin timp, maestrul Marin Constantin, dirijorul corului „Madrigal", spunea că formaţia pe care o conduceţi este la nivelul celor profesioniste...

— E o mare cinste pentru noi.

— ...dar (există un dar) că în timpul concursului cultural-artistic al elevilor, în al cărui juriu a fost membru, a observat un anumit spirit de „campanie" în pregătirea unor formaţii corale. Ceea ce nu e bine.

— Nu. De aceea noi începem din prima zi a anului şcolar, cînd, la ora 6 seara avem repetiţie. Fără excepţie Elevii cunosc repertoriul, ştiu cîte repetiţii vom avea, cîte spectacole şi unde. Mai mult, ne fac propuneri pentru repertoriu.

— Ce-i trebuie unui elev pentru a accepta acest regim sever în care bănuiesc cheia succeselor corului ?

— Să-i placă, să fie stimulat, să întrunească unele calităţi : voce, ureche muzicală, să fie bun la învăţătură (90 la sută din elevii corişti sînt printre cei foarte buni la învăţătură). Nu-i excludem nici pe cei cu rezultate slabe. Activitatea în cor îi face să-şi organizeze mai bine timpul, să-l fructifice ; exigenţele ei le fortifică voinţa. Corul e un excelent exerciţiu de voinţă.

— Şi rezultatele ?

— N-aş dori să se înţeleagă că ele sînt urmarea străduinţei mele. Direcţiunea liceului a înţeles şi sprijinit întotdeauna corul şi pe mine. Cert este că din 1965, cînd am început prin a învăţa cu elevii în jur de cinci cîntece, am ajuns azi să prezentăm anual în jur de douăzeci. La absolvire fiecare elev ajunge să ştie bine 50—60 de cîntece.

— Voci autorizate pledează pentru muzică, pentru artă, ca un antidot împotriva unei posibile desensibilizări a elevului în acest deceniu marcat excesiv de tehnică.

— Adolescenţii de azi nu sînt mai puţin sensibili la valorile artistice ca odinioară, dar pot deveni. O soluţie posibilă este şi cultivarea muzicii bune. Dar *făcînd* muzică şi mai puţin *ascultînd* muzică. Educaţia muzicală şi obişnuinţa de a face muzică trebuie să se realizeze în liceu ! Din prima pînă la ultima clasă.

— Aici călcăm teritoriul programei şcolare. Sînt prudent. Nu pun întrebări.

— Încercaţi totuşi.

— Bine. În ce an se termină programa de muzică ?

— La sfîrşitul anului I. Exact atunci cînd elevii încep să simtă muzica şi au nevoie de ea. Ca un remediu, noi intensificăm activitatea corală şi pe cea din cercul de istoria muzicii cu acordul deplin al elevilor. Dar s-a întrebat ministerul cînd mai are elevul timp pentru muzică după şase ore de curs pe zi, plus orele de studiu ?

— Mai are ?

— Are, pentru că sacrifică din timpul său. O dovedeşte seriozitatea cu care s-au pregătit pentru concursuri, concerte la radio, înregistrări, spectacole în turnee fără a face rabat la pregătirea şcolară generală.

— Elevii vă iubesc ?

— Sper, deşi sînt foarte severă. De fapt, nu ştiu exact ce gîndesc ei despre mine. Eu îi iubesc foarte mult.

— Ce capătă elevii în plus după patru ani de activitate corală ?

— Unii îmbrăţişează cariera de muzicieni, devin profesori de muzică, alţii fac parte din formaţiile de amatori, alţii rămîn abonaţi ai filarmonicilor şi toţi, toţi rămîn cu pasiunea pentru muzică. E cel mai mare cîştig. Şi sper ca odată, prin strădania tuturor, toţi absolvenţii şcolilor să cunoască întreg acel tezaur al cîntecului românesc care să-l facă să vibreze la unison în profunzimea sentimentului de dragoste pentru patrie.

V. MIHALCA

Elev permanent

Sandvişul

Sînt convins că foarte mulţi cititori, ajunşi la sfîrşitul acestor rînduri, vor manifesta o oarecare îndoială. Îmi asum conştient acest risc pentru că, de-a lungul anilor, am înţeles că cele două felii de pîine împreună cu interiorul lor, consumate în recreaţii de elevi, mai ales de cei din clasele mici, reprezintă de foarte multe ori o problemă de înţelegere sau neînţelegere a ceea ce se numeşte echitate socială.

Fără îndoială că fiecare părinte se străduieşte să facă totul, din toate punctele de vedere, pentru copilul său. Fiecare vede în urmaşii săi îndeplinirea acelor năzuinţe la care el însuşi a aspirat. **Fireşte că nu pledez nici un moment pentru egalitarism. Însăşi concepţia societăţii noastre îl respinge.** Dar ştiţi dumneavoastră cîte comentarii provoacă şi, mai ales, cîte întrebări apar datorită diferenţei (uneori poate chiar exagerate) între aceste mici gustări pe care copiii şi le aduc în ghiozdane de acasă ?

Trecînd prin faţa unei şcoli din centrul Bucureştiului am auzit o mămică „grijulie" dînd un „sfat" copilului său :

— Vezi să mănînci tot ! Şi să nu te prind că dai la alţii sau că faci schimb, cum ai tu obiceiul !

Copiii aceştia, care cu ochii lor mari deschişi privesc lumea, vrînd să o înţeleagă şi s-o înveţe, nu pot pricepe asemenea „sfaturi". Iată cum încep să apară întrebările pe care şi le pun ei, dar mai ales pe care începem să ni le punem noi.

M-am gîndit de multe ori dacă e drept ca meritele unui părinte să se răsfrîngă **atît de direct** asupra copiilor. Aici zac în embrion dramele viitoare. Atunci cînd, dintr-un motiv sau altul, dispar aceste drepturi, copilul — devenit tînăr în toată puterea cuvîntului — începe să strîmbe nemulţumit din nas. Şi nu o face gîndindu-se la momentul greu din viaţa părintelui său, ci pentru că se simte el frustrat de nişte „drepturi". Am văzut asemenea cazuri, am auzit asemenea „nemulţumiri". Nu multe, dar există.

Cred că sînteţi convinşi, stimaţi cititori, că nu e vorba despre amănunte de ordin „culinar". V-aş ruga să luaţi acest sandviş ca un fel de simbol, dacă se poate spune aşa. Sînt sigur că nu degeaba s-a făcut propunerea ca gustarea de dimineaţă — aceeaşi pentru toţi — să fie asigurată de şcoli — bineînţeles contra unei sume modeste. Ştiu că asta ar implica o oarecare greutate de organizare — chiar dacă este vorba doar despre clasele I—IV. Se pare însă că sistemul în sine are foarte multe părţi pozitive subînţelese. Fără îndoială că el nu ia de pe umerii părinţilor responsabilitatea de a-şi educa copiii într-un spirit de echitate socială, dar foarte multe lucruri pentru înţelegerea cărora îţi trebuie o oarecare maturitate (ce înseamnă „drepturi" şi ce înseamnă „a merita", de pildă) se rezolvă în mare măsură. Gîndiţi-vă că uniformele şcolare (n-ar fi rău poate să fie mai frumos concepute) **au rezolvat foarte multe în acest domeniu.** Posibilităţile vestimentare ale unor părinţi (pantaloni cu fel de fel de brizbizuri, cîteodată caraghioşi, dar cadou, ce să-i faci, de pe alte meleaguri, ori cine ştie ce cămaşă fistichie, privită cu bănuială şi prin locurile ei de baştină, dar luată de „mare ocazie" pentru că „aşa e moda în reviste") nu mai impietează asupra celor patru ore de şcoală în care şi aşa, slavă domnului, apar destule probleme ce nu se pot rezolva uşor.

Repet : mulţi îşi vor manifesta îndoiala citind rîndurile de mai sus. M-am hotărît foarte greu să le aştern pe hîrtie, în public. Şi totuşi... Şi totuşi m-am gîndit că **societatea noastră se află la ora marilor adevăruri, ale unor planuri care clădesc o perspectivă foarte realistă în toate domeniile — de la venitul naţional şi pînă la principiile unei morale sănătoase. De aceea am socotit de cuviinţă că nu greşesc scriind cele pe care le-am scris. Discuţia rămîne deschisă !**

ALEXANDRU STARK

Examenele pentru definitivarea în învățămînt și pentru obținerea gradului didactic II

INSTITUTUL CENTRAL DE PERFECȚIONARE A PERSONALULUI DIDACTIC, BUCUREȘTI

anunță că examenul pentru definitivarea în învățămînt a cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală va avea loc în perioada 1—7 iulie a.c.

Examenul se va desfășura la următoarele discipline :

1. Pentru educatoare

— Limba și literatura română sau limba și literatura maternă (scris și oral).

— Probleme de psihologia copilului preșcolar și pedagogie preșcolară (oral).

2. Pentru învățători

— Limba și literatura română sau limba și literatura maternă (scris).

— Aritmetică (oral).

— Probleme de psihologia copilului și pedagogie școlară (oral).

— Socialism științific (oral)

Învățătorii și educatoarele de la unitățile școlare cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare vor susține și o probă orală la limba și literatura română.

3. Pentru profesori

— Obiectul de specialitate (scris și oral)

— Probleme de psihologia copilului și pedagogie școlară (oral).

— Socialism științific (oral).

Examenul pentru obținerea gradului didactic II va avea loc în perioada 8—15 iulie a.c.

Examenul se va desfășura la următoarele discipline :

1. Pentru educatoare

— Literatura pentru copii și metodica activităților instructiv-educative în învățămîntul preșcolar (oral).

— Pedagogie preșcolară (oral).

— Probleme ale construcției socialiste (oral).

2. Pentru învățători

— Limba română (maternă), aritmetică și metodica predării acestor discipline (oral).

— Pedagogie (oral).

— Probleme ale construcției socialiste (oral).

3. Pentru profesori

— Obiectul de specialitate și metodica predării acestui obiect (oral).

— Pedagogie (oral).

— Probleme ale construcției socialiste (oral).

Locul de desfășurare a acestor examene se va anunța prin inspectoratele școlare județene.

Programa de pedagogie

pentru examenul de gradul II — învățători

1. Progresul social contemporan și problemele educative ale tineretului.

— Comanda socială a epocii și trăsăturile ei. Transformările social-politice, revoluția științifică tehnică și implicațiile lor în renovarea pedagogiei și modernizarea învățămîntului.

2. Obiectivele și sarcinile muncii instructiv-educative în etapa construirii societății socialiste multilateral dezvoltate.

— Directivele P.C.R. cu privire la perfecționarea continuă a organizării și conținutului învățămîntului în R.S.R.

3. Dezvoltarea fizică și psihică a copilului de vîrstă preșcolară și școlară mică.

— Probleme psiho-pedagogice privind școlarizarea copiilor de la vîrsta de 6 ani.

— Caracterizarea psiho-pedagogică a elevilor, importanța ei pentru ridicarea eficienței muncii instructiv-educative.

4. Orientări didactice contemporane.

— Renovarea activităților didactice cu elevii : realizarea creatoare a principiilor didactice :

— Accentuarea caracterului formativ al procesului de învățămînt ;

— Optimizarea procesului de învățămînt în direcția dezvoltării capacităților cognitive ale elevilor ; folosirea unor modalități care implică descoperirea, rezolvarea de probleme, cercetarea euristică, valoarea formativă a modelării.

— Valorificarea modernă a metodelor de învățămînt clasice.

— Valoarea psiho-pedagogică a mijloacelor audio-vizuale moderne, în cadrul procesului instructiv-educativ.

5. Formarea profilului moral al elevilor.

— Modalități de educare a umanismului socialist, a spiritului colectivist, a patriotismului socialist la elevii din clasele I—IV.

6. Educarea în spiritul muncii comuniste a tinerelor generații.

— Munca, factor principal de educație. Forme de organizare și desfășurare a activităților practice la clasele I—IV.

7. Particularitățile organizării și desfășurării muncii instructiv-educative în condițiile predării simultane la două sau mai multe clase.

BIBLIOGRAFIE

— **Ceaușescu, Nicolae** — Raport la cel de al X-lea Congres al P.C.R., Ed. politică, 1969.

XXX — Directivele C.C. al P.C.R., privind dezvoltarea învățămîntului în R.S.R. aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—25 aprilie 1968. Ed. politică 1968.

— **Ceaușescu, Nicolae** — Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii — 6 iulie 1971. — Expunere la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative, 9 iulie 1971. Ed. politică.

— **Ceaușescu, Nicolae** — Expunere cu privire la Programul Partidului Comunist Român pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educarea socialistă a maselor pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza eticii și echității socialiste și comuniste, 3 noiembrie 1971, Ed. politică, 1971 și în: Plenara C.C. al P.C.R. 3—5 noiembrie 1971, Ed. politică, 1971, p. 9—78.

— **Ministerul Învățămîntului, Institutul de științe pedagogice** — Sistemul muncii educative, E.D.P., 1970.

— **Apostol, Pavel** — Accelerarea dezvoltării sociale și învățămîntul, în volumul „Teorie și metodă în științele sociale", Ed. politică, 1968

— **Bendorfeanu, M. și colectivul** — Folosirea practică a mijloacelor tehnice audio-vizuale în procesul de învățămînt, E.D.P., 1969.

— **Bogdan, Tiberiu, Stănculescu, Ilie** — Psihologia copilului și psihologia pedagogică, E.D.P., 1968, 1971.

— **Bunescu, V. ; Berca, I. ; Novicicov, E.** — Instruirea programată, E.D.P., 1967.

— **Chircev, A și colectivul** — Pedagogie, E.D.P., 1970.

— **Lefranc, Robert (sub redacție)** — Mijloacele audio-vizuale în slujba învățămîntului, traducere, E.D.P., 1966.

— **Malița, Mircea** — Renovarea pedagogiei și a educației în spiritul științei moderne, Revista de pedagogie, nr. 1/1971

— **Malița, Mircea** — Munca productivă, factor primordial al educației ; Revista de pedagogie, nr. 5/1971.

— **Muster, Dumitru ; Hazgan, Aristide ; Popescu, Palaghia** — Metodologia examinării și notării elevilor, E.D.P., Buc. 1969.

— **Pop, Traian (sub redacția)** — Sistemul experimental de predare cu profesori la cl. I—IV, E.D.P., 1968

— **Popescu, C. ; Mincă, C.** — Predarea simultană la două sau mai multe clase. E.D.P., 1968.

— **Roșca, Al. ; Munteanu, C. ; Radu, I. ; Stoian, I. ; Zörgö B.** — Creativitate, modele, programare. Ed. științifică, 1967.

— x x x Caiete de pedagogie modernă, nr. 1, Clasa I, copii de 6 ani, E.D.P. 1970.

Programa de pedagogie preșcolară

pentru examenul de gradul II — educatoare

— Esența și specificul procesului instructiv-educativ în grădinița de copii.

— Principiile didactice. Aplicarea principiilor didactice la specificul muncii instructiv-educative în grădinița de copii.

— Problemele pedagogice pe care le implică organizarea muncii instructiv-educative cu copiii preșcolari.

— Jocul, activitate dominantă a copilului preșcolar ; importanța jocului pentru dezvoltarea multilaterală a copiilor.

— Locul activităților obligatorii în procesul instructiv-educativ desfășurat în grădinița de copii : condițiile didactice generale care asigură eficiența lor instructiv-educativă.

— Importanța, sarcinile și conținutul educației fizice în grădinița de copii, mijloacele folosite în educația fizică în grădinița de copii.

— Scopul, sarcinile și conținutul educației intelectuale în grădinița de copii.

— Locul educației morale în sistemul educației comuniste. Principiile educației morale în sistemul educației comuniste. Aplicarea lor în munca educativă cu copiii de vîrstă preșcolară.

— Conținutul și metodica muncii educative de formare a colectivului de copii în grădiniță.

— Educarea la copii a primelor elemente ale conduitei disciplinate ; mijloace, metode și procedee folosite. Prevenirea și combaterea abaterilor copiilor de la disciplina preșcolară ; procedee folosite.

— Formele de activitate și metodele folosite în grădinița de copii, în realizarea sarcinilor educației patriotice.

— Educația prin muncă în grădinița de copii. Organizarea și îndrumarea muncii copiilor în cadrul grădiniței.

— Organizarea și procedeele muncii de formare și educare a deprinderilor și obișnuințelor igienico-sanitare și de conduită civilizată.

— Educarea însușirilor pozitive de voință și a trăsăturilor de caracter la vîrsta preșcolară ; mijloacele și procedeele folosite.

— Particularitățile perceperii frumosului, ale sentimentelor estetice și ale creației copiilor de vîrstă preșcolară. Scopul, sarcinile și mijloacele educației estetice.

BIBLIOGRAFIE

— x x x Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului în R.S. România, aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—25 aprilie 1968.

— **Ceaușescu, Nicolae** — Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii — 6 iulie 1971

— **Ceaușescu, Nicolae** — Expunere la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative — 9 iulie 1971. Editura politică, 1971.

— **Ceaușescu, Nicolae** — Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educarea socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră, pa baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste — 3 noiembrie, 1971 Editura politică.

— x x x — Lege privind dezvoltarea învățămîntului în R.S. România. Editura politică — 1968.

— **Andreescu, Florica ; Bernichi Turcaș, Margareta ; Chircev, Elvira ; Taiban, Maria ; Bălașa, Florica și Varzari, Elena** — Pedagogie preșcolară.

— **Chateau, Jean** — Copilul și jocul, E.D.P., 1970.

— **Debesse, M.** — Psihologia copilului de la naștere la adolescență. E.D.P., 1970.

— **Malița, Mircea** — Renovarea pedagogiei și educației în spiritul științei moderne — Revista de pedagogie nr. 1/1971.

— **Popescu-Neveanu, Paul ; Andreescu, Florica; Bejat, Marian** — Studii psiho-pedagogice privind dezvoltarea copiilor între 3—7 ani. E.D.P. București, 1970.

— **Roșca, Al. ; Chircev, A. (sub redacție)** — Psihologia copilului preșcolar, E.D.P., 1970

— **Șchiopu, Ursula (coordonator)** — Probleme psihologice ale jocului și distracțiilor, E.D.P., 1970.

— x x x — Caiete de pedagogie modernă, nr. 1, Clasa I, copii de 6 ani, E.D.P., 1970

AGENDA

● Atlasul geografic general

La Editura didactică și pedagogică urmează să apară, în anul 1973, lucrarea cu titlul de mai sus, elaborată de un colectiv condus de M. Peahă.

Atlasul va însemna, prin proporțiile lui, prin cantitatea și substanțialitatea informației, un eveniment editorial. Astfel, în cele 244 pagini ale sale, în format 25 x 35 cm, tipărite în 12 culori, ne vor fi puse la îndemînă : 144 hărți, 60 pagini cu diverse date statistice, precum și un index de denumiri, cuprinzător (pe alte 40 de pagini).

Pentru informarea cititorilor, spicuim din cuprinsul lucrării : în prima ei parte vom putea consulta planșe de geografie matematică, de astronomie și de cartografie. Foarte interesantă și bogată, de asemenea, partea referitoare la geografia fizică generală, care va informa despre compoziția și structura internă a Pămîntului, despre atmosferă, hidrosferă, solurile globului, floră și faună. Prezentarea continentelor din punct de vedere fizico-geografic, demografic, politic și economic, importanța acordată unor mari spații geografice de larg interes științific și practic: Arctica, Antarctica, Oceanul Pacific, Oceanul Atlantic, Oceanul Indian — fac din Atlasul geografic general, aflat în pregătire, o foarte prețioasă lucrare de referință, o enciclopedie a Planetei noastre indispensabilă omului modern.

C. Hristu

● Cercetări pedagogice în domeniul muzicii

În cabinetul de cercetări pedagogice al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din București se desfășoară o intensă muncă în scopul modernizării educației muzicale. În cursul acestui an profesorii-cercetători au trecut în revistă — pe baza unei vaste bibliografii — sistemele de organizare a predării muzicii în școlile de cultură generală și metodele prestigioase ale educației muzicale care se bucură pe plan mondial de o largă circulație. Astfel în perioada februarie-mai a.c. au susținut comunicări Edith Visky (Metodele de predare Orff și Kodály), Erna Glancz Arțăreanu (Sistemele de organizare a educației muzicale și metodele de predare din India și Japonia), Marilena Călărașu (Educația muzicală și metodele utilizate în R.D.G. și R.F.G.), Gabriela Munteanu (metoda Ward). De asemenea, Anca Manolescu a prezentat principiile educației și modul de organizare a sistemului de predare a muzicii în S.U.A. și Anglia. Despre Metoda Chevais, care se bucură de o largă apreciere în rîndurile specialiștilor a vorbit Ana Ionescu-Motora, iar despre ingenioasa metodă Martenot — Grigore Bărgăoanu. Sinteza metodelor de educație muzicală folosite în țările socialiste a fost făcută în comunicarea amplă a Elisabetei Suciu. O adevărată retrospectivă a experiențelor autohtone pînă la 23 August și pînă azi a făcut Vasile Nicolescu și Ana Ionescu-Motora. În comunicarea sa, Iosif Csire a prezentat propuneri privind crearea unui sistem unitar de educație muzicală în țara noastră, iar psihologul Alexandru Trifu — conducătorul științific al laboratorului, a dat indicații metodologice în legătură cu fundamentarea științifică a unei educații muzicale originale.

I. Bădescu

„Sîntem impresionați de nivelul înalt al învățămîntului din România“

ne-au declarat membrii delegației Uniunii Naționale a Sindicatelor Educatorilor (N.U.T.) din Anglia și Țara Galilor

N.U.T.: 220 000 de membri din toate categoriile corpului didactic, de la educatoarele instituțiilor preșcolare la savanți de reputație internațională care predau în învățămîntul universitar; cea mai importantă dintre organizațiile profesionale ale cadrelor didactice din Regatul Unit — sînt primele date pe care le primim la începutul convorbirii pe care o purtăm cu delegația N.U.T., formată din HARRY ALLISON, președintele Uniunii, JACK JONES și dr. WALTER ROY, membri ai Comitetului Executiv, care ne-au vizitat țara, la invitația Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

Am dorit să cunoaștem, în continuare, principalele probleme care intră în sfera preocupărilor actuale ale N.U.T.

H. ALLISON: Subliniez, de la început, deși cred că este subînțeleasă calității de organizație reprezentativă a corpului didactic, că Uniunea noastră se preocupă în cel mai înalt grad de destinele învățămîntului, de progresul, democratizarea continuă și modernizarea sistemului școlar. În această sferă avem poziții convergente, dar și puternic divergente, cu forurile de conducere ale învățămîntului. De pildă, ne aflăm pe aceeași poziție cu acestea în ceea ce privește extinderea învățămîntului general cu încă un an, adică pentru toți tinerii pînă la vîrsta de 16 ani, ca și în cazul coborîrii vîrstei de începere a studiilor la 5 ani. Dar aceasta din urmă, spunem noi, solicită întărirea sistemului preșcolar prin îmbunătățirea rețelei de instituții de acest gen, pentru cuprinderea tuturor copiilor între 2 și 5 ani și încadrarea acestor forme de pregătire cu educatori calificați.

— Cum acționați pentru a obține cîștig de cauză?

H. ALLISON: Acționăm atît la nivelul cel mai înalt, susținîndu-ne punctul de vedere profesional în fața guvernului, cît și pe plan local prin cele 700 de asociații pe care le avem la nivelul marilor orașe și al departamentelor. Căutăm să avem reprezentanți în comisiile locale pentru modernizarea structurilor locale, apropiindu-ne sau formînd experți în toate problemele. Ținînd seama de descentralizarea caracteristică organizării învățămîntului englez, aceste acțiuni se soldează adesea cu rezultate pozitive pentru o serie de școli, putînd constitui apoi un exemplu pentru altele.

J.JONES: Vreau să mă refer la cîteva domenii în care, îndeosebi în ultimul an, am acționat intens. Se afirmă ca o tendință în învățămîntul mondial, căutîndu-se și la noi modalități de realizare, propensiunea studiului științelor către clasele cele mai mici. Dar aceasta necesită tehnologii moderne și organizarea de clase cu un număr mai mic de elevi. Cerință de ultimă instanță: mai mulți bani pentru învățămînt. Deși am înregistrat unele succese pe acest plan, orientarea generală nu este de natură să ne satisfacă. S-au dat bani pentru renovarea unor școli foarte vechi, ceea ce nu e rentabil, în timp ce se investește prea puțin pentru dotarea modernă a unor școli secundare nou construite. De asemenea, desfășurăm o largă acțiune pentru acceptarea unanimă a ideii de școală comprehensivă, opțiune care a fost lăsată la latitudinea comisiilor locale de învățămînt.

W. ROY: Strîns legată de lupta pentru combaterea slabei finanțări a educației, se desfășoară și activitatea noastră pentru asigurarea unui statut echitabil profesional și social al cadrelor didactice, pentru pregătirea și retribuirea lor corespunzătoare cu însemnătatea activității pe care o desfășoară. Am prezentat un plan amplu în această privință, unele puncte au fost acceptate de organele guvernamentale, pentru altele se poartă încă intense discuții.

— Care este punctul dv. de vedere cu privire la întărirea relațiilor internaționale între organizațiile educatorilor?

H. ALLISON: Dorința noastră cea mai sinceră este de a stabili relații strînse de colaborare cu toate organizațiile similare atît din Vest cît și din Est. Apreciem în mod deosebit valoarea schimburilor de opinii și de idei, dezvoltarea colaborării la toate nivelele, inclusiv între școlile din diferite țări. Pentru că indiferent de deosebirile social-politice dintre țări, profesorii au probleme comune de educație, aspirații comune pentru formarea tinerelor generații.

W. ROY: Ne bucură intensificarea legăturilor prietenești cu colegii din România. În timpul vizitei noastre aici am avut prilejul să purtăm convorbiri fructuoase cu reprezentanți ai sindicatelor din învățămînt, ai Ministerului Educației și Învățămîntului, să vizităm diferite școli.

H. ALLISON: Există, cred, mari posibilități de intensificare a raporturilor noastre prin vizite reciproce ale profesorilor și elevilor. Vreau să vă asigur că profesorii din România, care vor veni în Anglia, vor fi primiți cu cea mai mare căldură și prietenie.

În încheierea colocviului nostru, președintele N.U.T. a ținut să facă o declarație, din care transcriem: **„Sîntem impresionați de nivelul înalt al învățămîntului din România, de evidenta fericire și bunăstare care se degajă din întreaga comportare și activitate a elevilor. Sîntem profund recunoscători pentru primirea caldă ce ni s-a făcut“.**

AL. CIUCĂ

REPUBLICA SUD-AFRICANA
Cerul, printre gratii

CONTRASTE

ALFABETIZAREA — DELICT ÎN REPUBLICA SUD-AFRICANĂ

Legea rasistă în vigoare în Republica Sud-Africană *pedepsește pe africanul care învață, chiar și gratuit, pe confrații săi să scrie și să citească. Ea îl sancționează și pe acel alb care încearcă să-i alfabetizeze pe negrii din personalul ce și-l angajează.*

Nici nu se poate o metodă mai bună pentru a permanentiza procentul mare de analfabeți în rîndul oamenilor de culoare — probă evidentă a crasei discriminări rasiale ce se practică în această țară, cu toată indignarea pe care o stîrnește în lume.

CÎND OFERTELE DE ANGAJARE SÎNT ÎNCHEIATE...

Potrivit aprecierilor cunoscutului ziar „Corriere della Sera“ în Italia *aproximativ 20 la sută din absolvenții actualei promoții a facultăților tehnice și circa 35 la sută din cei ai facultăților umanistice nu vor găsi angajamente în economie și în celelalte sectoare ale vieții sociale. O serie de mari întreprinderi au și făcut cunoscut că, din cauza slabei conjuncturi, nu vor angaja în această vară decît un număr variind între o treime și o pătrime din cadrele tehnice superioare recrutate în fiecare din cei zece ani anteriori. 14 întreprinderi și două importante institute de proiectări în domeniul construcțiilor au anunțat de pe acum că ofertele de angajare „sînt încheiate“ în acest an și că nu vor recruta nici un nou absolvent. Așadar, în perspectiva multora dintre tinerii specialiști italieni — șomajul.*

DISPROPORȚII SEMNIFICATIVE

Într-o scrisoare a Organizației tineretului progresist patriotic din Paraguay, *apărută în ziarul chilian „El Siglo“, se menționează că în această țară pentru poliția politică secretă, poliția judiciară, poliția militară și gărzile mobile, fondurile prevăzute în bugetul de stat depășesc de vreo 50 de ori pe cele alocate învățămîntului de stat.*

ACTUALITĂȚI

Conferința O.N.U. asupra mediului inconjurător, ce se desfășoară la Stockholm, între 5 și 16 iunie a.c., dezbate, între altele, implicațiile etico-sociale și culturale ale luptei pentru ameliorarea mediului. După cum se subliniază în raport, este foarte important ca dincolo de măsurile științifice, administrative, juridice, politice — adoptate în domeniul discutat — să se urmărească formarea unei conștiințe — cum spun savanții — ecologice a oamenilor, a unei comportări noi, în raport cu mediul. În școală, copilul trebuie ajutat să cunoască și să respecte echilibrurile ecologice, să aprecieze imensele rezerve de frumusețe și armonie din natură, ceea ce înseamnă, pentru sistemele educaționale, înscrierea în planurile și programele de învățămînt a unor noi discipline și cunoștințe privind raportul om-mediu. De asemenea, trebuie să existe grija cadrelor didactice pentru informarea lor în aceste domenii, ca și pentru adoptarea metodelor de lucru necesare unei eficiente educații ecologice.

◆

Palatul expozițiilor din Nisa va găzdui și anul acesta (între 1 și 15 iulie) Salonul internațional de materiale audio-vizuale și de învățămînt — S.I.M.A.V. Expoziția este privită cu mare interes, date fiind nevoile mereu crescînde ale școlii moderne de asemenea material și exigențele pe care ea le impune tot mai mult cu privire la calitatea lui.

Ca și în alți ani, Salonul (al IX-lea) va prilejui o serie de conferințe și schimburi de vederi între specialiști, punîndu-se accent pe întîlnirile între constructori și utilizatori, pe schimburile de experiență între constructori.

◆

Uniunea internațională pentru cărțile de tineret a acordat recent medalia „H. C. Andersen“ scriitorului danez Ib Spang Olsen și americanului Scott O'Dell. Distincția se atribuie la fiecare doi ani unui scriitor în viață, precum și unui ilustrator care, prin întreaga lor operă, au contribuit la îmbogățirea literaturii pentru copii.

◆

Săptămîna aceasta s-a desfășurat, la Budapesta, întîlnirea sindicală internațională a educatorilor, cu tema: Problemele care se pun în fața tinerelor cadre didactice și rolul organizațiilor sindicale în soluționarea lor.

Această importantă întîlnire are loc din inițiativa Comitetului internațional de cooperare sindicală a educatorilor (C.I.C.S.E.), constituit la Paris în iulie 1971, la sugestia Conferinței mondiale a educatorilor (Berlin — R.D.G., iunie 1970), la care au participat 67 de organizații naționale din 50 de țări și 13 organizații internaționale, printre care și F.S.M.

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 53

Simbătă 17 iunie 1972
12 pagini 1 leu

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI, A CELEI DE A 25-A ANIVERSĂRI A REPUBLICII, TOT POPORUL ȚĂRII ROMÂNEȘTI ESTE HOTĂRÎT SĂ MUNCEASCĂ MAI MULT ȘI MAI BINE, SĂ TRADUCĂ ÎN VIAȚĂ CUVÎNTUL PARTIDULUI, ÎNDEMNURILE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Inițiative

„CINCINALUL ÎNAINTE DE TERMEN !“, a devenit cuvîntul de ordine al tuturor colectivelor de muncă de pe întinsul țării, al tuturor celor care concură prin capacitatea lor fizică și intelectuală la producerea valorilor materiale, a avuției națiunii.

Faptele dovedesc că munca productivă constituie principalul domeniu în care se manifestă bucuria întregului nostru popor de a fi liber și stăpîn pe destinele sale, de a-și putea făuri în mod conștient și după propriile sale puteri, nevoi și aspirații, destinul istoric.

Că este așa, că munca reprezintă, astăzi, pentru națiunea noastră, pentru toți cei ce trăiesc pe pămîntul României, un act liber și creator în care se încorporează nu numai efort, ci și patos, simțire interioară profundă și aspirație către împlinire, o dovedesc miile de inițiative care se nasc spontan în atmosfera

Ion Perianu

(Continuare în pag. a 8-a)

Expoziția de fotografii a elevilor

186 de fotografii, 186 de imagini din peisajul patriei, transpunere sugestivă în alb-negru a unor instantanee din realitatea cotidiană, din viața și munca tineretului. O parte numai din ceea ce au surprins pe peliculă pasionații fotografi amatori din școli. A doua ediție a Expoziției naționale de artă fotografică a elevilor se află deschisă zilele acestea la galeriile din strada Brezoianu nr. 23. Este încă un eveniment prin care elevii întîmpină Conferința Națională a partidului și cea de a 25-a aniversare a republicii.

DIDACTON — un nou aparat de predare programată și verificare a cunoștințelor

Modernizarea procesului de învățămînt este astăzi obiectivul primordial al slujitorilor școlii. Aflăm tot mai des știri despre introducerea în circuitul educațional a unor eficiente instalații tehnice: laboratorul fonic, televiziunea școlară cu circuit închis, aparate verfix, ver-not-fix etc. Se discută intens despre substituirea rutinierelor modalități expozitive prin metode apte să transforme elevul dintr-un receptor docil al fluxului informativ în subiect capabil să-și dezvolte aptitudinile de muncă intelectuală: capacitatea de analiză și comparare, gîndirea creatoare. Citim despre complicate aparaturi în care termenii: reductor, transformator-redresor, scară docimologică, cod de corespondență revin cu o frecvență redundantă. Largile resurse de creativitate pe care și le descoperă profesorii au darul de a demonstra, în modul cel mai elocvent cu putință, justețea căii pe care s-a angajat școala noastră. Pe lîngă valoarea intrinsecă a uneia sau alteia dintre descoperiri, există însă un numitor comun: pasiunea!

O ipostază semnificativă a pasiunii poate fi întîlnită și la Școala generală din comuna Sinești (județul Iași). Aici funcționează, de circa un an, cu rezultate promițătoare sub raportul eficacității, aparatul de predare programată și verificare a cunoștințelor — DIDACTON — conceput de profesorul de limba română Dorin Uritescu. Lucrînd în așezarea de sub Șeaua Reginoasei de cîțiva ani, mai precis din ziua în care, în fața comisiei de repartizare, a refuzat net o catedră la un liceu dintr-un cochet burg transilvănean pentru a-și alege o localitate rurală

Ioan Adam

(Continuare în pag. a 8-a)

Elevi pe șantiere

Alături de întregul popor, elevii din toate școlile patriei vor participa la muncă patriotică pentru realizarea de economii. Împreună cu C.C. al U.T.C. și Consiliul Național al Organizației Pionierilor se vor organiza în acest scop tabere de muncă patriotică pe șantierele de construcții școlare, pe loturile experimentale și în fermele școlare, în unități industriale și agricole, pe șantierele naționale și locale ale tineretului, pentru colectarea de plante medicinale și fructe de pădure. În aceste tabere vor fi antrenați 1 500 000 de elevi.

Pregătirea tehnico-productivă reprezintă 30% din planul de studii al ciclului terminal

Formarea tehnico-productivă a elevilor din ultimele două clase ale școlii generale de 10 ani se realizează prin studiul disciplinelor: desen tehnic, electrotehnică, precum și prin activitățile practice desfășurate în școală sau în unități productive. În anul școlar 1971—1972, au fost îmbunătățite programele și manualele pentru disciplinele cu caracter tehnic și a fost sporită ponderea activităților tehnico-productive în ansamblul pregătirii elevilor. Pregătirea tehnico-productivă reprezintă 30% din planul de studii al ciclului terminal. Activitățile tehnico-productive se efectuează în cîte o zi pe săptămînă (6 ore). În acest fel, elevii au posibilitatea să cunoască utilajele și procesele tehnologice, modul de organizare al producției, să participe efectiv la munca productivă și să se apropie de conținutul muncii și de programul de lucru al muncitorilor din unitățile productive. Școlile au fost îndrumate să adapteze practica la profilul economic al localităților în care funcționează și să diferențieze lucrările practice pentru băieți și fete.

Modernizarea învățămîntului

În programul activității Ministerului Educației și Învățămîntului pe linia perfecționării și modernizării învățămîntului și a creșterii rolului școlilor generale și liceelor cu program de educație fizică în vederea formării și pregătirii tineretului pentru sportul de masă și de performanță se înscrie și consfătuirea de lucru care a avut loc vineri, 9 iunie a. c. la Ministerul Educației și Învățămîntului. Au participat reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, ai Comitetului Central al U.T.C., ai Consiliului național pentru educație fizică și sport, ai Institutului de cultură fizică și sport, inspectori școlari, directori și profesori ai școlilor generale și ai liceelor cu program de educație fizică.

În cadrul discuțiilor s-a arătat că este necesară o mai strînsă colaborare cu C.N.E.F.S.-ul în vederea selecționării elevilor cu reale aptitudini pentru educație fizică și sport, o adîncire a conlucrării dintre profesorii de educație fizică și cei care predau discipline de cultură generală.

În încheierea lucrărilor consfătuirii, a luat cuvîntul tovarășul Virgil Cazacu, *prim-adjunct al ministrului educației și învățămîntului, care a subliniat cîteva aspecte privind întărirea activității politico-educative, perfecționarea activității de conducere a acestor școli, sporirea eficienței activității cadrelor didactice de specialitate, modernizarea și îmbunătățirea generală a sistemului de organizare și a conținutului procesului de instruire și educație și asigurarea condițiilor materiale necesare școlilor și liceelor cu profil sportiv.*

V. Apostol

ACCENTE

Olimpiada internaţională de fizică

În zilele de 8—18 iulie a.c. se va desfăşura în Capitală cea de a şasea ediţie a olimpiadei internaţionale de fizică la care şi-au anunţat participarea elevi din 24 de ţări. În baza prevederilor statutului, din fiecare ţară pot participa 5 elevi şi 2 profesori, unul din profesori făcînd parte din juriul internaţional al concursului. Pentru coordonarea activităţii de pregătire şi organizare a acestei acţiuni, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a constituit Comitetul naţional de organizare a olimpiadei şi Comisia centrală de coordonare. În vederea pregătirii şi prezentării lotului de elevi al ţării noastre la olimpiada internaţională de fizică s-a constituit un colectiv de profesori care lucrează cu elevii, după un program stabilit de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Societatea de ştiinţe fizice şi chimice.

* * *

Frumoasă tradiţie

Liceul „Mihai Viteazul" din Capitală are o excelentă tradiţie în cîştigarea olimpiadelor pe ţară la matematică. O scurtă retrospectivă a rezultatelor în ultimii ani este grăitoare : între anii 1967 şi 1971 elevii liceului au obţinut locul I pe ţară.

În actuala ediţie a olimpiadei, după consumarea celor trei etape, situaţia se prezintă astfel : în etapa pe sector, din 358 elevi participanţi, s-au clasificat 114 ; din aceştia au reuşit în etapa pe municipiu un număr de 25 de elevi ; în etapa republicană, s-au clasificat 3 elevi. În fine, în barajul pentru olimpiada internaţională, liceul se prezintă cu 4 elevi reuşiţi. Aceste rezultate constituie o mîndrie pentru colectivul de profesori şi elevi ai liceului şi reflectă intensa preocupare a celor 12 profesori de matematică, pasiunea cu care se dăruiesc pentru ca ştiinţa matematicii să devină într-adevăr un „sport de masă". Rezultatele bune ne lasă să înţelegem calitatea muncii desfăşurate în cercuri, în sesiunea de referate a şcolii (61 de referate), precum şi eforturile continue ale cadrelor didactice în vederea perfecţionării lor proprii.

În prezent, cu sprijinul părinţilor, colectivul de profesori a reuşit să extindă şi să doteze cabinetul de matematică şi calcul tehnic cu maşini de calculat mecanice şi electrice, cu instrumente pentru măsurători pe teren, cu material didactic pentru geometrie, instrumente şi dispozitive matematice.

* * *

O iniţiativă şi un apel

Constatînd neconcordanţe, paralelisme şi suprapuneri între diferite discipline din planul de învăţămînt al şcolii generale, lipsa unei vederi unitare a diferiţilor profesori asupra pregătirii elevilor, Şcoala generală nr. 193 din Bucureşti (director, prof. Anton Paul Perieţeanu) a organizat, în colaborare cu Şcoala generală nr. 32 şi cu participarea unor profesori de la şcolile nr. 164, 118 şi 114 din Bucureşti un schimb de experienţă menit să ducă la stabilirea căilor şi modalităţilor pentru soluţionarea acestor probleme. La acest schimb de experienţă, la care au luat parte profesori de matematică, profesori de chimie, de desen, maiştri-instructori etc., prof. Ion Cristache Ligor de la Şcoala generală nr. 32 a prezentat un documentat şi interesant referat cu tema : „Colaborarea dintre profesorii de matematică şi colegii lor de la celelalte specialităţi". În dezbaterile care s-au purtat apoi pe marginea acestui referat, profesorii au formulat sugestia ca iniţiativa Şcolii generale nr. 193 să fie îmbrăţişată de societăţile ştiinţifice pentru ca pe plan central, să se caute formule de realizare a corelaţiei dintre diferitele discipline de învăţămînt. Totodată, şcoala gazdă, a hotărît să lanseze un apel către celelalte şcoli din ţară pentru iniţierea de acţiuni care să ducă la realizarea unei pregătiri de cultură generală unitare a elevilor.

Nicolae Tăutu

Cerul literaturii noastre s-a înnorat prin moartea fulgerătoare, prematură, a lui Nicolae Tăutu.

Permanent în confruntare cu evenimentele majore din ţara noastră, Nicolae Tăutu şi-a justificat cu autoritate prezenţa în eşalonul militant al scriitorilor, cucerindu-şi locul cuvenit în antologia scrisului contemporan, prin simboluri de înflăcărate fresce naţionale.

Fin, laconic, sarcastic sau subtil evocator — pe toate portativele literaturii — poezie, proză, teatru — în jurnalistică Nicolae Tăutu a avut o largă aderenţă în masa de breslaşi ai scrisului şi o mare priză la cititori.

Prin forţa lui comunicativă, prin sensul major, principial pe care a ştiut să-l dea prieteniei, a fost prezent şi activ pînă în clipa din urmă, cînd fatalitatea şi-a pus pecetea pe pasiunile şi îndatoririle sale de scriitor, ostaş, părinte şi, mai presus de toate, de cetăţean al unei patrii de impetuoase transformări.

Multe vise au rămas de domeniul tăcerii.

Un abur de incandescenţă cerebrală va face să trăiască mesajul de dragoste înflăcărată pentru patrie atît de evocator cristalizat în „Şi s-au întors pădurile-napoi...". Şi, fără îndoială că, dacă autorul acestei cărţi nu mai este, expresia dragostei de patrie este o permanenţă.

„Prisaca" — satul natal — va avea de acum înainte o monografie, iar Nicolae Tăutu un loc de frunte printre făclierii literaturii noastre.

Constantin Bivolaru

Ne scriu corespondenţii voluntari

● La Casa de copii din Truşeşti

Orientarea şcolară şi profesională a elevilor se înscrie ca obiectiv de bază în activitatea instructiv-educativă a colectivului didactic de la Casa de copii şcolari-Truşeşti. Pe baza experienţei acumulate în anii precedenţi, s-au stabilit concret, încă de la începutul anului şcolar, sarcini precise întregului colectiv didactic al Casei, popularizarea diferitelor profesii, cunoaşterea necesarului de cadre pentru economia judeţului Botoşani etc. Astfel, s-au prezentat materiale privind situaţia cuprinderii în şcolile postgenerale a absolvenţilor, instituţiei noastre, precum şi lipsurile semnalate în activitatea noastră pentru cultivarea la copii a dragostei pentru meserie ; de asemenea s-au organizat întîlniri cu muncitori fruntaşi din diferite profesii şi cu absolvenţi proveniţi din unitatea noastră. Printre alte mijloace amintim : vizionarea la TV a emisiunilor „Steaua Polară", „Brăţara de aur", „Tele-şcoală" etc. înfiinţarea „Colţului absolventului" fotomontaje, micromonografii profesionale, grafice, planşe etc. În colaborare cu liceul din localitate am organizat concursuri pentru cunoaşterea meseriilor şi a şcolilor profesionale din judeţul nostru.

De un real ajutor ne-a fost efectuarea unor vizite şi a unei excursii judeţene organizată în vacanţa de primăvară cu un număr de 40 de elevi, viitori absolvenţi ai clasei a VIII-a. Cu acest prilej, copiii au vizitat Grupul şcolar agricol şi Şcoala profesională de construcţii, URFMA, Fabrica de piese de schimb pentru industria uşoară, şantierul de construcţii al hotelului „Rapsodia" ş.a. Ei au făcut cunoştinţă cu laboratoarele, atelierele şi cabinetele de specialitate ale şcolilor unde vor candida în vara anului 1972 şi totodată au luat contact cu diferitele colective de muncă din aceste întreprinderi, cunoscînd direct specificul anumitor profesii.

Desigur, activitatea noastră nu se limitează la aceste acţiuni : în colaborare cu liceul din localitate vom întreprinde o serie de consfătuiri pentru o cît mai justă orientare profesională.

Nicanor Dumitraş

PRO ŞI CONTRA

Continuăm „strategia" perfecţionării

Cred că nu greşesc dacă am să revin cu cîteva păreri privind recentul simpozion naţional de la Piteşti „Perfecţionarea tehnologiei didactice" socotind că sînt utile şi unele modeste opinii ale „experimentatorilor", adică ale celor care au trăit fenomenul „din interior".

Pare paradoxal, dar trebuie să încep prin a menţiona că, deşi modernizarea învăţămîntului este, de fapt, o problemă... veche (întotdeauna pedagogii au fost preocupaţi de stabilirea unui echilibru — fie el şi relativ —între nivelul de cunoştinţe predat în şcoală şi cel atins de progresele societăţii într-o perioadă istorică determinată), mulţi dintre noi manifestă încă rezerve, ne desprindem cu greu de anumite concepte şi metode „îndelung verificate", pe care uneori le decretăm ca... sacrosante şi infailibile. E drept că la această circumspecţie eşti invitat şi de unele formulări cu caracter fie „ultra-radical" — fie ambiguu, privind perfecţionarea tehnologiei didactice (chiar şi termenul de „tehnologie" aplicat în învăţămînt pare, multora dintre noi, cam şocant). Un exemplu. În broşura „Puncte de sprijin pentru perfecţionarea procesului de învăţămînt", editată de Institutul de cercetări pedagogice (care — în general — conţine unele utile date sintetice), se arată cu privire la locul elevului în procesul de învăţămînt că, în învăţămîntul tradiţional, elevul este considerat „obiect al educaţiei, recipient pasiv al unei informaţii oferite de-a gata". Aşa să fie? Sau cît de „tradiţional" este învăţămîntul acela care consideră elevul ca un „recipient pasiv ?" În orice caz mult anterior vederilor unui Rabelais să zicem („science sans conscience n'est que ruine de l'âme").

Un alt exemplu din aceeaşi broşură. La conţinutul învăţămîntului se arată că cel tradiţional consideră ştiinţa ca un „produs finit", iar în învăţămîntul modern ştiinţa este prezentă „şi ca proces". Mi se pare că această concepţie atribuită „învăţămîntului modern" nu este totuşi chiar atît de nouă. Şi totuşi azi, cînd, în diferitele domenii ale cunoaşterii umane, se acumulează, de la o zi la alta, un imens material faptic, problema modernizării capătă un conţinut nou.

Elevii trebuie pregătiţi să cucerească cunoştinţele, nu numai să le primească, accentul căzînd în primul rînd, pe formarea capacităţilor intelectuale în aşa fel, încît după absolvirea şcolii, să fie apţi pentru o autoinstruire permanentă.

Condiţia esenţială în realizarea acestei cerinţe este, după părerea noastră, pregătirea pedagogului.

Este greu de conceput că profesorul va putea forma la elevi convingeri despre necesitatea autoinstruirii, fără ca el să simtă această necesitate. Aşadar, modernizarea — în accepţia largă a cuvîntului — devine nu numai o stringentă necesitate metodologică, ci şi o chestiune etică profesională.

Acestea au fost motivele pentru care iniţiativa experimentului privind perfecţionarea procesului de predare — a lecţiei — a fost îmbrăţişată cu căldură şi interes de „experimentatorii" piteşteni.

Caracterul de pionierat al experimentului (depăşindu-se faza acelor „mitinguri pedagogice", cînd toată lumea vorbeşte ce trebuie făcut, dar nimeni nu arată cum se face) a produs o efervescenţă de căutări, îndoieli, confruntări. Desigur, nimeni dintre noi n-a avut pretenţia să realizeze lecţii-reţete, pe care să le preia spre difuzare — cu eficacitate garantată — colegii noştrii din ţară, care au avut amabilitatea să ne asiste.

Ne-am permite cîteva propuneri pentru o mai bună reuşită a viitoarelor simpozioane care — cu siguranţă — vor mai avea loc.

În primul rînd socotim că este posibil — şi util — să se precizeze cîteva repere — fie ele cît de largi — privind anumite aspecte ale experimentului. Totuşi „Perfecţionarea tehnologiei didactice" cuprinde o sferă prea vastă de probleme.

În al doilea rînd, propunem ca tematica să fie anunţată din vreme (pentru a se experimenta cu adevărat — adică a se putea compara, selecta şi definitiva) ; cred, de asemenea, că aceeaşi temă trebuie experimentată de mai mulţi profesori, în oraşe deosebite, atît în condiţii identice cît şi diferite pentru ca discuţiile să fie fructuoase, la obiect şi, pe cît posibil, în spiritul unor polemici constructive.

Oricare ar fi tema dezbaterilor, dacă e vorba de un simpozion naţional, cred că specialiştii (nu numai cei de pedagogie generală) atît de la Institutul de cercetări pedagogice cît şi cei de la Institutul central de perfecţionarea personalului didactic trebuie să muncească cot la cot cu profesorii experimentatori în vederea pregătirii lecţiilor demonstrative. Altminteri se va continua ciudăţenia cînd cel ce ştie (dar nu aplică) dăscăleşte pe cel ce aplică (dar nu prea ştie...)

Şi-n sfîrşit — o propunere pentru „Tribuna şcolii". Dată fiind penuria de modele practice — chiar la nivel internaţional — să se înceapă publicarea unor discuţii „pro şi contra" însoţite de planuri de lecţii, care să ilustreze unul sau altul dintre aspectele noilor căi, procedee sau metode de modernizare. Fiindcă am convingerea că în Argeş — ca şi în întreaga ţară — continuă „strategia" acţiunii de perfecţionare a învăţămîntului.

Florin Anghel

ÎN CINSTEA CONFERINȚEI NAȚIONALE A P.C.R. ȘI A CELEI DE A XXV-A ANIVERSĂRI A REPUBLICII

Generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani va fi încheiată la data prevăzută de Congresul partidului

Documentele Congresului al X-lea și Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului în Republica Socialistă România din aprilie 1968 au stabilit prelungirea duratei învățămîntului obligatoriu la 10 ani. Ca urmare, în Legea învățămîntului s-a prevăzut ca generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani să se încheie, în linii mari, pînă în anul 1973. Școala generală de 10 ani a fost concepută astfel încît să realizeze, în primele opt clase, o pregătire unitară a întregului tineret, după care o parte din efectivul fiecărei generații continuă studiile în învățămîntul liceal, sau profesional, iar altă parte, absolvind școala de 10 ani, își continuă formarea profesională sau se încadrează în activitatea social-utilă. Clasele terminale ale școlii generale de 10 ani (IX și X) au ca obiectiv principal să asigure tuturor tinerilor o cultură generală dezvoltată — apropiată de cea realizată în primii doi ani în liceu — și, în același timp, o pregătire tehnică-practică în vederea orientării profesionale a elevilor și calificării ulterioare prin școala profesională sau la locul de muncă.

Ritmul și amploarea acțiunii

Trecerea la învățămîntul obligatoriu de 10 ani a debutat în anul școlar 1969—1970. Ministerul Educației și Învățămîntului a efectuat, împreună cu inspectoratele școlare, în cursul anului 1969 un studiu privind ritmul de dezvoltare a școlii generale de 10 ani pînă în anul 1973, în fiecare județ, amplasarea rețelei unităților, necesarul de personal didactic, de spațiu de învățămînt și de internate școlare. S-a preliminat ca rețeaua școlilor generale de 10 ani să se dezvolte treptat, pe structura rețelei școlilor de 8 ani, urmînd ca din cele 7 764 școli de 8 ani, aproximativ 4 500 unități situate în orașe, în sate, reședințe de comună și în alte localități rurale cu populația școlară numeroasă, să devină școli de 10 ani. În anul școlar 1969—1970, anul de debut, au funcționat 1 140 școli generale de 10 ani. Numărul acestora a crescut la 2 078 în anul școlar 1970—1971 și la 2 416 în anul școlar curent. Cuprinderea promovaților clasei a VIII-a în învățămîntul liceal, profesional și în clasele IX și X ale școlii generale în cei trei ani de la înființarea acestei școli, se prezintă ca în graficul de sus.

Se poate constata că numărul elevilor care continuă studiile, în învățămîntul liceal, profesional și în ciclul terminal al școlii de 10 ani a crescut an de an (81,6°/• în 1969—1970 și 84,9°/• în 1970—1971). În anul școlar 1971—1972 numărul acestora reprezintă 90,3°/• din efectivul promovaților clasei a VIII-a din anul școlar precedent. Aproape întregul contingent de tineri face studii pe o durată de minimum 10 ani.

O relație indisolubilă : dezvoltarea economiei naționale — nevoia de cadre — dezvoltarea învățămîntului

Acoperirea nevoilor de cadre cerute de dezvoltarea economiei naționale pe perioada 1971—1975, prin sporirea locurilor de muncă cu aproximativ un milion, a făcut necesară creșterea planului de școlarizare în învățămîntul profesional, în conformitate cu prevederile programului de pregătire a cadrelor pe perioada 1971—1980.

Conținutul învățămîntului în clasele terminale ale școlii de 10 ani

În concordanță cu obiectivele școlii generale de 10 ani, în planul de învățămînt al acesteia, la clasele IX—X au fost incluse obiecte de studiu și activități practice, prin care să se asigure atît un nivel de cultură generală cît și pregătirea elevilor pentru munca productivă. Ținînd seama că majoritatea absolvenților școlii de 10 ani vor continua studiile în școli profesionale sau se vor califica în producție, s-a urmărit ca în programele de matematică, fizică, chimie și biologie, cunoștințele predate să aibă un pronunțat caracter aplicativ. S-au introdus, totodată, în planul de învățămînt discipline cu profil tehnic și ore de pregătire tehnico-productivă. În mediul urban, instruirea practică se desfășoară în întreprinderi, unități de servire a populației, în atelierele școlilor profesionale și în ateliere proprii. În mediul rural se pune un accent mai mare pe cunoașterea bazelor moderne ale producției agricole, specifice zonelor agrogeografice în care se află școala.

Perspective

În luna mai a.c., Ministerul Educației și Învățămîntului a organizat un colocviu pe tema generalizării învățămîntului obligatoriu de 10 ani, cu participarea inspectorilor școlari generali ai județelor, a Institutului de științe pedagogice, precum și a unor cadre universitare de la catedra de pedagogie. Dezbaterile s-au axat pe probleme privind stadiul dezvoltării învățămîntului obligatoriu de 10 ani, rezultatele obținute pînă în prezent, precum și perspectivele generalizării acestuia. În examinarea problemelor privind perspectivele învățămîntului obligatoriu de 10 ani, s-a avut în vedere dinamica populației școlare pînă în anul 1980, evoluția planului de școlarizare în învățămîntul liceal și profesional stabilită în Programul de pregătire a cadrelor pe perioada 1971—1980, precum și efectivele și compoziția pe sexe a promovaților clasei a VIII-a, care nu continuă studiile în învățămîntul liceal. Potrivit datelor referitoare la efectivele contingentelor de școlari, pînă în anul 1980 rezultă că numărul probabil al promovaților clasei a VIII-a, pe ani, va fi aproximativ constant pînă în anul 1977, oscilînd în jur de 320 000 tineri anual, iar începînd cu anul școlar 1977—1978 va scădea pînă la 280 000. În evoluția planului de școlarizare în învățămîntul liceal, se prelimină o creștere treptată de la 91 200 în anul școlar 1971—1972 pînă la 101 800 în anul școlar 1975—1976 și 107 000 în anul 1980. De asemenea, se prevede ca, în anul I, la învățămîntul profesional, numărul locurilor să crească treptat, ajungînd la 162 000 în anul 1980.

Evoluția cuprinderii promovaților clasei a VIII-a în învățămîntul liceal, profesional și în ciclul terminal al școlii de 10 ani

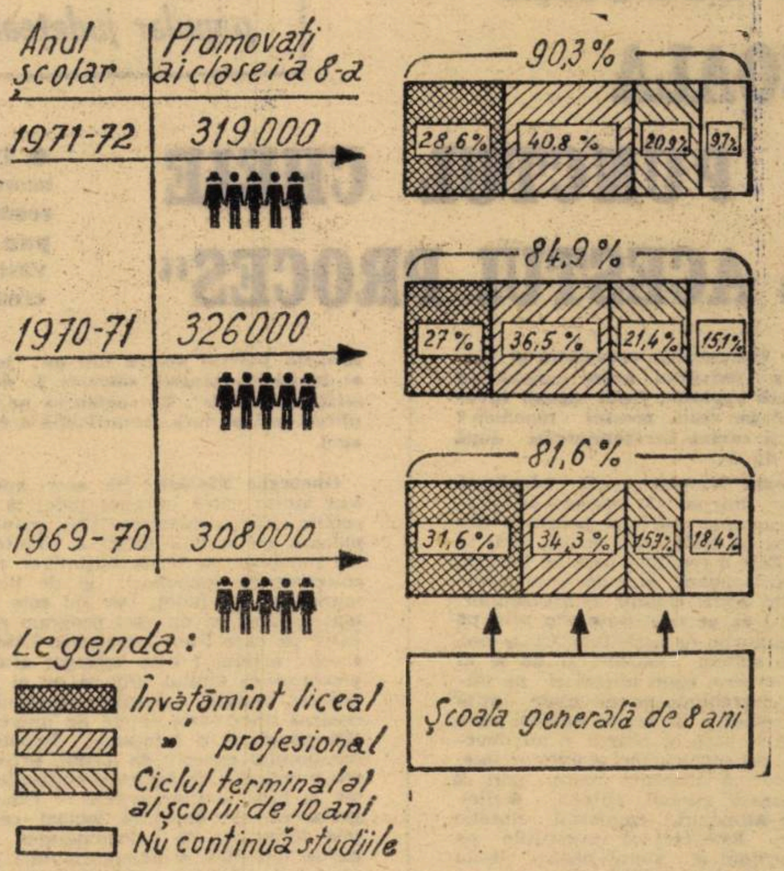

CIFRE SEMNIFICATIVE

• În anul școlar 1971—1972, numărul elevilor care continuă studiile în învățămîntul liceal, profesional și in ciclul terminal al școlii de 10 ani, reprezintă 90,3°/• din efectivul promovaților clasei a VIII-a din anul școlar precedent.

• Numărul școlilor generale de 10 ani a ajuns la 2 416.

• Școlile adaptează practica la profilul economic al localităților în care funcționează.

• Planul de școlarizare în învățămîntul liceal va crește de la 91 200 în 1971—1972 la 101 800 în 1975—1976 iar în anul I la învățămîntul profesional numărul locurilor va crește treptat ajungînd în 1980 la 162 000.

„DEZVOLTAREA EXPLOZIVĂ A ARGEŞULUI NE IMPUNE SĂ SITUĂM ŞCOALA ÎN PUNCTUL CHEIE AL ACESTUI PROCES“

Interviu cu
GHEORGHE NĂSTASE,
prim-secretar
al Comitetului judeţean
Argeş al P. C. R.,
preşedintele Consiliului
popular judeţean

● Transformarea argeşeanului este rezultatul măsurilor luate pentru ca în pas cu economia să se dezvolte şi şcoala. ● La noi, s-a generalizat convingerea că şcoala înseamnă viitor, că cine preţuieşte şcoala preţuieşte viitorul. ● Şcolile noastre dispun deja de peste 400 de ateliere-şcoală de cele mai diverse profile. ● Un apel, un vast program educativ. ● Avem un corp didactic minunat, conectat la efervescenţa creatoare a întregii noastre ţări.

Red. : **Dezvoltarea economică şi socială a judeţului Argeş cunoaşte o adevărată explozie. Unde situaţi învăţămîntul pe scara acestui fenomen ? Ce loc îi revine învăţămîntului după opinia dv. ?**

Gheorghe Năstase : „O adevărată explozie“, într-adevăr aceasta este expresia cea mai potrivită pentru a defini ceea ce trăim noi, astăzi, aici, în Argeş. Este o realitate care ne bucură, ne entuziasmează, care dă aripi tradiţionalului spirit creator al argeşenilor, făcîndu-l să se manifeste din plin pe toate planurile de activitate. Chiar noi, cei ce sîntem martori zi de zi ai acestui proces, stăm uneori şi ne minunăm, întrebîndu-ne de unde atîta forţă creatoare la aceşti oameni care şi-au lăsat sapa şi plugul şi au devenit iscusiţi constructori ai autoturismelor „Aro“ şi „Dacia“, care ştiu să plămădească xilenul, etilena, acrilonitrilul, atrazinul, cauciucul sintetic etc., etc. Este cert că investiţiile pe care partidul şi statul nostru le-au făcut în Argeş au găsit aici un imens tezaur uman.

Noi ştim însă că această transformare a argeşeanului nu s-a făcut aşa, de la sine, ci este rezultatul măsurilor pe care partidul şi statul nostru le-au luat pentru ca, în pas cu economia, să se dezvolte şi şcoala.

Pe noi, argeşenii, această dezvoltare explozivă ne încarcă şi de mari răspunderi, răspunderi ce plasează în centrul atenţiei noastre, în primul rînd şcoala. De ce ? Înţelegem că, şi în viitor, ca şi pînă acum, argeşeanul este chemat să fie nu numai un beneficiar al acestor înnoiri, ci, în primul rînd, autor al lor şi că, atît ca autor, cît şi ca beneficiar, el trebuie să fie un om nou, un om care nu poate fi realizat fără contribuţia intensă a şcolii. Desigur că fenomenul este comun întregii ţări — şi altor ţări de pe glob. Ce este specific Argeşului ? Ritmul cu totul deosebit de dezvoltare atins în cincinalul trecut, amplificat în actualul cincinal (creşterea economiei noastre este de 19% anual). S-au calificat în aceşti ani mii şi mii de muncitori, tehnicieni şi ingineri de cele mai diverse şi mai moderne specialităţi. Alte zeci de mii se cer a fi gata să dea viaţă obiectivelor industriale în construcţie.

Ce rol imens îi revine şcolii — şi culturii, în general — în acest proces nu este greu de dedus. De aceea noi, argeşenii, avem cu toţii în permanenţă senzaţia pătrunderii cu adevărat în lumea de mîine, pe care o simţim că este o lume a inteligenţei şi culturii, o lume a ideilor şi creaţiei, a hărniciei şi cinstei, a onoarei şi demnităţii, a autoperfecţionării pe toate planurile umane. De aceea, socotim că pentru a păşi în această lume nu este suficient ca statul să ne acorde mari fonduri pentru dezvoltarea economiei. Certificatul care ne dă dreptul să păşim în lumea nouă este cel pe care ni-l dă şcoala — pregătirea pe care ea o asigură tineretului. La noi a devenit generală convingerea că şcoala înseamnă viitor, că cine preţuieşte şcoala preţuieşte viitorul.

Spunînd acest lucru, mă refer nu numai la o necesitate, ci la o realitate. Părinţii copiilor şi cadrele didactice din judeţul nostru trăiesc realmente sub acest imperiu.

Noua realitate a Argeşului, dezvoltarea sa explozivă este cea care ne impune să situăm şcoala — şi nu numai şcoala, ci întregul sistem al învăţămîntului şi culturii — în punctul cheie al acestui proces.

Red. : **Comitetul judeţean a adresat în acest an cetăţenilor de pe raza judeţului Argeş o chemare : „Să transformăm judeţul nostru într-un judeţ al hărniciei, cinstei, onoarei şi demnităţii socialiste“. Vă rugăm să ne explicaţi mai pe larg semnificaţia acestui apel.**

Gheorghe Năstase : Da, acest apel a fost lansat către întregul judeţ la începutul lunii septembrie 1971, printr-o plenară cu activul lărgit a comitetului judeţean, în urma iniţiativei unor colective de muncitori şi de ţărani muncitori din judeţ. Dar nu este numai un apel, ci un vast program educativ pe care l-am întreprins. Ulterior acestei acţiuni i s-au adăugat altele : proclamarea anului 1972 ca an al iniţiativei, creaţiei şi autoperfecţionării, crearea unei vaste reţele de universităţi populare, o campanie împotriva consumului excesiv de alcool, extinderea numărului de societăţi culturale. Ce stă la baza acestor acţiuni ? Convingerea că ele exprimă tocmai cerinţele formulate de documentele de partid din iulie şi noiembrie 1971 privind îmbunătăţirea activităţii de educaţie socialistă a maselor şi aşezarea relaţiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii şi echităţii socialiste şi comuniste.

Red. : **Bineînţeles că printre primii chemaţi să traducă în viaţă acest program se află şcoala.**

Gheorghe Năstase : În ceea ce priveşte rolul pe care îl atribuim învăţămîntului în traducerea în viaţă a acestui program... Prezentul şi mai ales viitorul judeţului nostru nu poate fi conceput fără o şcoală modernă, o şcoală într-un permanent efort de înnoire, de anticipare, prin instrucţie şi educaţie, a cerinţelor vieţii. Dar, aşa cum am mai arătat, viitorul nu poate fi conceput fără şcoală, pentru că nu poate fi conceput fără muncă, fără o muncă de înaltă calificare în toate domeniile. Pentru a ajunge la acest nivel, tineretul nostru trebuie să fie harnic, harnic la învăţătură în primul rînd şi în munca practică utilă, alături de părinţi. Iar dacă admitem că munca — sub toate formele ei — este singura cale a unei vieţi mereu mai îmbelşugate, apoi, în mod logic, aceasta ne obligă să eliminăm complet din viaţa noastră şi toate formele de parazitism şi începînd de la cea mai fragedă vîrstă să învăţăm tineretul să trăiască cinstit şi să lupte pentru un trai cinstit, să-l învăţăm ce înseamnă onoarea şi demnitatea socialistă.

Am ales tocmai aceste noţiuni drept deviză a noastră în munca politico-educativă impusă de recentele documente de partid, pentru că hărnicia, cinstea, onoarea şi demnitatea — desigur că am putea să mai adăugăm şi prietenia, ospitalitatea ş.a. — sînt cele mai proeminente trăsături care definesc fiinţa poporului nostru de-a lungul veacurilor.

Însuşirea acestei devize a dat întregii activităţi din judeţ un suflu nou. În toate compartimentele sale, şi procesul instructiv-educativ a căpătat valenţe noi, un plus de creaţie şi de dăruire atît din partea profesorilor, cît şi din partea elevilor — cu toţii dinamizaţi de dorinţa de a cîştiga pe această cale noi poziţii în lupta pentru aşezarea relaţiilor din ţara noastră pe baza principiilor eticii şi echităţii socialiste ; întregul proces, instructiv-educativ a căpătat, aşa cum se cere în documentele de partid amintite, un caracter aplicativ mai concret, un caracter mai militant, mai legat de cerinţele vieţii.

Red. : **Care sînt perspectivele dezvoltării învăţămîntului din judeţul dv. ? În ce direcţii şi pe ce căi urmează să se dezvolte el ?**

Gheorghe Năstase : Deşi perspectivele sînt legate de dezvoltarea economică-socială de care vorbeam, de acea acută cerinţă de cadre calificate, totuşi nu voi începe cu învăţămîntul tehnic-profesional, ci cu şcoala generală, cea care constituie baza profesională şi de cultură generală a întregului popor. Ce este caracteristic dezvoltării învăţămîntului nostru general ? Că, tocmai datorită dezvoltării noastre economico-sociale el se bucură de atenţia tuturor cetăţenilor — părinţi, cadre didactice. În aceste condiţii, generalizarea învăţămîntului de zece ani se desfăşoară la noi destul de rapid. Avem în judeţ 61 de unităţi care au devenit şcoli de zece ani şi am reuşit să cuprindem în clasa a IX-a 68 la sută din numărul absolvenţilor a opt clase care nu urmează alte şcoli. La oraşe, ca şi în multe alte localităţi, de fapt acţiunea este încheiată. Deoarece ne-a mai rămas numai un an pînă la termenul fixat de către conducerea partidului generalizării învăţămîntului de zece ani, noi ne-am propus ca încă din septembrie a.c. să, nu ne mai rămînă nici un absolvent din actuala promoţie în afara clasei a IX-a, sau a altei şcoli post-generale. În acest scop, vom lua şi măsuri corespunzătoare : crearea de noi internate şi folosirea adecvată a burselor, asigurarea tranportului etc.

Perspective semnificative ne oferă şi învăţămîntul liceal. Biroul Comitetului judeţean a aprobat un program cu privire la îmbunătăţirea proporţiei între liceele de cultură generală şi liceele de specialitate (în prezent aceasta este de 13 : 13) — în sensul asigurării unei preponderenţe liceelor de specialitate. Aceasta, pentru că industria noastră are nevoie tot mai acută de forţă de muncă cu o pregătire generală medie şi pentru că practica ultimilor ani ne-a dovedit că tineretul nostru — şi părinţii — preferă o calificare care să le asigure atît posibilitatea încadrării imediate în producţie, cît şi perspectiva de continuare a studiilor. Dar cum se realizează această preponderenţă ? Atît prin crearea de noi licee de specialitate, cît şi prin transformarea celor teoretice. Liceele noastre teoretice au început deja să se orienteze hotărît în această direcţie. Liceul din Topoloveni, de pildă, deşi teoretic, se profilează — în ceea ce priveşte pregătirea tehnică productivă — pe mecanică-lăcătuşărie ; Liceul din Vedea pe mecanică-lăcătuşărie, plus horticultură ; Liceul din Stîlpeni de industrializarea lemnului ş.a.m.d.

Pentru ca tinerii noştri să găsească în învăţămîntul liceal posibilitatea de a-şi pune mai bine în valoare unele aptitudini deosebite, ne preocupăm intens de a diversifica chiar învăţămîntul liceal, prin crearea de clase speciale. De mai mulţi ani, avem, cu rezultate excelente, o clasă specială de matematică la Liceul „N. Bălcescu“ din Piteşti. Am mai creat, anul trecut, clase speciale de matematică şi chimie la Liceul „Zinca Golescu“, iar începînd din septembrie a.c. vom mai crea şi la Costeşti, Cîmpulung, Curtea de Argeş alte clase speciale : de matematică, fizică, biologie, chimie.

Încă o preocupare actuală foarte intensă a noastră este aceea de a asigura învăţămîntului — atît celui general, cît şi celui liceal — o strînsă legătură cu practica, de a le asigura tinerilor, o dată cu însuşirea bazelor ştiinţei, şi o bună pregătire tehnico-productivă. În întregul judeţ se desfăşoară o adevărată campanie pentru crearea şi dotarea de ateliere-şcoală, de laboratoare şi cabinete şcolare, de loturi agricole şcolare (de producţie şi demonstrative). Şcolile noastre dispun deja de peste 400 de ateliere-şcoală, de cele mai diverse profile. Fără a mai intra în amănunte, subliniez, că problema preocupă foarte mult cadrele noastre didactice, organele locale de partid şi de stat şi conducerile întreprinderilor, care au înţeles că dezvoltarea lor ulterioară depinde de pregătirea pe care şcolile o asigură viitoarelor cadre. Desigur că realizările din acest domeniu, împreună cu cele ce vizează perfecţionarea tehnologiei didactice şi, bineînţeles, împreună cu cele preconizate de organele centrale, îşi vor pune o puternică amprentă asupra conţinutului şi caracterului învăţămîntului nostru în anii ce vin.

Red. : **Un cuvînt despre valoarea corpului profesoral din judeţul dv. ?**

Gheorghe Năstase : Aşa cum am mai spus într-o recentă adunare, avem un corp didactic minunat, conectat la efervescenţa creatoare a întregii noastre ţări, militant pentru înaltele idealuri ale politicii partidului, purtător consecvent al virtuţilor de hărnicie, cinste, onoare şi demnitate socialistă care au devenit modul nostru, al argeşenilor, de a ne prezenta în faţa viitorului şi al poporului român.

Red. : **S-ar părea că situaţi cadrele didactice în centrul atenţiei unanime.**

Gheorghe Năstase : Statutul acesta este cel pe care epoca noastră i-l conferă şcolii, ştiinţei, tehnicii, activităţii conştiente a omului — acela de a fi mereu în epicentrul exploziei sociale, cu ferestrele în permanenţă larg deschise la tot ceea ce este nou în ştiinţă şi tehnică, în toată viaţa socială, sensibil la orice modificare şi capabil de a anticipa cerinţele viitorului, pentru care pregătim tineretul.

Problema este în cele din urmă — mai mult decît în oricare alt sector de muncă — o problemă de înalt patriotism, de înaltă conştiinţă umană socialistă. De ce ? Pentru că poate nicăieri, în nici o altă profesiune, munca creatoare nu joacă un rol aşa de important pentru societate ca munca din şcoală, pentru că ea se aplică asupra elementului cel mai valoros al dezvoltării noastre — omul, asupra factorului de cea mai mare importanţă pentru viitorul nostru — tineretul. Prin specificul ei, prin faptul că nu poate fi perfect încadrată în nişte norme şi instrucţiuni, prin faptul că nu este o simplă îndeletnicire, ci, în primul rînd, o mare dragoste faţă de om, faţă de copil, activitatea didactică presupune o înaltă conştiinţă umanistă, socialistă, patriotică.

Cu atît mai mult se pune problema aceasta astăzi, în condiţiile construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Dacă, cu secole în urmă, soarta poporului nostru a fost hotărîtă de vitejia sa în războaie, de hărnicia şi iscusinţa sa în nişte îndeletniciri tradiţionale, astăzi propăşirea patriei noastre este hotărîtă în primul rînd de capacitatea noastră de a ne însuşi şi aplica ştiinţa şi tehnica modernă, deci, de capacitatea şcolii de a asigura tineretului pregătirea, forţa spirituală necesară în acest scop. Războiul nostru de astăzi, care ne hotărăşte viitorul,. este... însuşirea ştiinţei, iar locul bătăliei pentru viitor este în primul rînd şcoala.

Tocmai aceasta situează astăzi cadrele didactice în centrul atenţiei unanime. Tocmai în aceasta, în modul cum ele îşi înţeleg misiunea istorică ce le revine — rezidă criteriul stimei pe care cu toţii le-o purtăm.

Octavian Buzescu

Naţiunea socialistă – rolul şi perspectivele ei

Ca urmare a schimbărilor radicale determinate de revoluţia şi construcţia socialistă, în organizarea politică a societăţii, în economia şi cultura ei, s-a constituit, în condiţiile noii orînduiri, o formă superioară de comunitate etnică: naţiunea română socialistă.

Rezultantă a unui proces de dezvoltare neîntreruptă a poporului nostru pe meleagurile strămoşeşti, naţiunea română s-a transformat în perioada de trecere de la capitalism la socialism, a devenit socialistă. Noua comunitate etnică a preluat — şi nici nu se putea altfel — elemente componente ale comunităţii vechi: populaţia, limba, teritoriul, elemente ale comunităţii vieţii spirituale şi ale culturii, anumite trăsături psihice formate ca efect al unei convieţuiri îndelungate. Dar, în acelaşi timp, a avut loc modificarea calitativă hotărîtoare, mai exact transformarea conţinutului şi naturii comunităţii etnice odată cu schimbarea revoluţionară a întregii societăţii. În locul relaţiilor antagoniste, socialismul instaurează în societate, în rîndurile naţiunii, raporturi de colaborare şi ajutor reciproc, dă naştere unor clase şi pături sociale legate între ele prin comunitatea intereselor fundamentale şi a aspiraţiilor lor vitale.

În contextul general al acţiunii unor legităţi obiective ale dezvoltării sociale, fiecare naţiune îşi are locul şi rolul ei, drumul propriu, se caracterizează printr-o serie de trăsături specifice, proprii, aduce o contribuţie proprie la tezaurul culturii universale, caută să se afirme în arena internaţională. Şi naţiunea română — formată într-un proces istoric de durată — are un trecut inedit, însăşi constituirea statului naţional unitar român fiind încadrată de două date calendaristice distanţate în timp: 24 ianuarie 1859 şi 1 decembrie 1918. Naţiunea română s-a înscris în circuitul mondial de valori cu un aport original, rod al hărniciei şi talentului ei, al vocaţiei, de pace şi conlucrare fertilă cu toate popoarele lumii. Dar această formă obiectivă de comunitate etnică — naţiunea — şi-a găsit abia în socialism cadrul necesar, toate premisele obiective şi subiective favorabile deplinei ei afirmări, înfloririi multilaterale.

O asemenea premisă esenţială pentru dezvoltarea şi afirmarea naţiunii este conducerea politică de către clasa muncitoare, forţa socială care militează consecvent pentru convergenţa intereselor de clasă şi a intereselor naţionale. În alianţă cu ţărănimea şi cu alte categorii de oameni ai muncii, clasa muncitoare devine conducătoare în statul socialist şi exprimă voinţa întregii naţiuni, a întregului popor, atît în politica internă cît şi în cea externă. Iar caracterul popular al puterii politice asigură o reală suveranitate a naţiunii pe plan intern, stimulează iniţiativa creatoare a maselor, întăreşte coeziunea şi unitatea poporului, determină înnoirea trăsăturilor naţiunii, dezvoltarea ei conştientă. Regimul politic, instaurat şi condus de clasa muncitoare, semnifică domnia poporului, într-un sistem de drepturi şi libertăţi prevăzute şi garantate de Constituţie. Iar în sistemul democraţiei socialiste creşte şi se accentuează mereu rolul conducător al avangărzii marxist-leniniste, pentru că sporesc sarcinile construcţiei socialiste, amploarea şi gradul de complexitate al vastei opere constructive la care masele populare, toate forţele naţiunii sînt chemate să participe eficace, în deplină cunoştinţă de cauză.

Se cere, de asemenea, reliefată comunitatea de viaţă economică — trăsătură fundamentală a naţiunii, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie, deci pe noi relaţii sociale. Însemnătatea excepţională a relaţiilor socialiste de producţie rezidă în faptul că ele reprezintă liantul principal, factorul material al unirii oamenilor muncii în cadrul naţiunii socialiste. Dar afirmarea superiorităţii noii orînduiri şi a naţiunii socialiste se leagă şi este condiţionată, în ultimă instanţă, de creşterea în continuare a forţelor de producţie, de dezvoltarea şi amplificarea economiei la un nivel superior, ca un complex naţional unitar.

Comunitatea de viaţă economică a naţiunii socialiste se dezvoltă planificat, proporţional, armonios, asemenea întregii societăţi. Programul Partidului Comunist Român asigură avîntul necontenit al forţelor de producţie, adică: industrializarea socialistă a ţării, dezvoltarea şi modernizarea agriculturii, a tuturor ramurilor economiei naţionale, pregătirea adecvată a forţei de muncă, încorporarea rapidă a celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii avansate, ridicarea nivelului de trai material şi cultural al întregii populaţii.

Dezvoltarea economiei naţionale — ca un complex unitar, închegat, care înglobează într-un organism armonios structurat toate ramurile producţiei materiale şi toate unităţile administrative ale ţării — concură la întărirea naţiunii, a unităţii întregului popor. Schimbările survenite în viaţa economică a naţiunii noastre socialiste sînt numeroase şi profunde, îmbrăţişînd deopotrivă sporirea producţiei pe locuitor, îmbunătăţirea structurii producţiei pe ramuri, apariţia de noi produse, crearea unor ramuri moderne, descoperirea şi punerea în valoare a noi resurse etc. Amplasarea raţională pe teritorii a noilor obiective, implantarea unor asemenea unităţi în zone şi localităţi rămase în urmă determină racordarea tuturor judeţelor şi oraşelor ţării, a tuturor centrelor populate la fluxul industrializării, la cursul viu al edificării civilizaţiei moderne socialiste.

Naţiunea română socialistă evoluează în direcţia întăririi continue a unităţii şi coeziunii sale interne. Triumful socialismului, făurirea şi extinderea, perfecţionarea proprietăţii socialiste în cele două forme, dezvoltarea şi modernizarea forţelor de producţie — toate acestea au lărgit şi lărgesc baza socială a statului socialist, au contribuit şi contribuie la realizarea şi consolidarea unităţii oamenilor muncii în jurul şi sub conducerea Partidului Comunist Român. În mod obiectiv, naţiunea noastră socialistă se mişcă pe traiectoria omogenizării economice social-politice, ideologice şi morale, într-un proces istoric îndelungat, în care se modifică trăsăturile ei distinctive, rolul şi locul ei în devenirea comunistă a societăţii socialiste.

Sensul istoric al dezvoltării naţiunii noastre socialiste este spre înflorirea ei multilaterală. „Transformările petrecute în perioada de după eliberare în viaţa economică şi în structura socială a ţării, victoria socialismului la oraşe şi sate — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — au creat condiţii pentru afirmarea din plin a fiinţei naţionale a poporului român, pentru dezvoltarea şi înflorirea multilaterală a naţiunii noastre socialiste". Iar această perspectivă este determinată de însăşi misiunea istorică a clasei muncitoare — purtătoarea unui nou, a celui mai înalt tip de progres social şi ideal naţional.

Naţiunea socialistă îşi sporeşte necontenit valorile materiale şi spirituale. Naţiunea socialistă română poate şi trebuie să se afirme în concertul mondial atît prin creşterea volumului de bunuri materiale şi integrarea activă în circuitul economic, cît şi prin bogăţiile noastre spirituale, prin valorile ştiinţei şi culturii cu care contribuim la tezaurul omenirii. De ideea necesităţii unei mai bune pregătiri, de conştiinţa sporirii capacităţii creatoare, a propriei perfecţionări se conving tot mai mulţi şi trebuie să se pătrundă fiecare cetăţean.

Înflorirea multilaterală a naţiunii noastre socialiste presupune dezvoltarea culturii ei socialiste, cu profunde implicaţii în formaţia şi profilul spiritual al oamenilor. Ideologia revoluţionară, implicit ştiinţele sociale, capătă un rol deosebit de important şi de activ în modelarea conştiinţelor şi în pregătirea complexă a membrilor societăţii socialiste. Creşte şi rolul social-cultural al limbii naţionale, prin însuşirea limbii literare de către masele largi populare ale naţiunii, prin dezvoltarea limbajului ştiinţific, prin asimilarea unor termeni şi noţiuni ce desemnează marile procese revoluţionare, înnoitoare, din viaţa internă şi cea internaţională; limba naţională serveşte, în acelaşi timp, la cultivarea celor mai bune şi mai înaintate tradiţii, cu excepţională valoare educativă.

Cît priveşte teritoriul naţional — importantă trăsătură distinctivă a naţiunii — este de remarcat că şi el, ca proprietate colectivă a întregului popor, îşi sporeşte rolul. Inalienabil şi indivizibil din punct de vedere politic, teritoriul — acest patrimoniu naţional — este în întregul lui atras la un progres continuu, rapid, prin politica dusă de partidul şi statul nostru de lichidare a disproporţiilor teritoriale, a subdezvoltării unor zone, prin crearea de noi centre urbane şi de noi zone industriale.

Revoluţia şi construcţia socialistă semnifică nu înlăturarea ori diminuarea rolului naţiunii, ci ridicarea ei pe treptele cele mai înalte de afirmare, înnoirea ei radicală, transformarea ei socialistă şi, ca un corolar, apariţia unui nou tip de comunitate etnică — naţiunea socialistă. Dinamica naţiunii socialiste învederează un îndelungat proces istoric de dezvoltare prin omogenizarea ei multilaterală, prin înflorirea ei în pas cu exigenţele actuale şi de perspectivă ale civilizaţiei moderne, ale valorificării plenare a întregului ei potenţial creator.

Cei care neagă rolul naţiunii ca fiind „depăşită", „învechită", partizanii „internaţionalizării" şi „modernizării" vieţii naţiunilor, adepţii „suveranităţii limitate", ori ai lichidării complete a acesteia şi ai desfiinţării statelor naţionale ce ar trebui, chipurile, înlocuite printr-un „stat mondial" etc., toţi adversarii existenţei şi afirmării naţiunii în lumea contemporană şi cea de mîine, ignoră diversitatea structurilor statale şi social-economice ale comunităţilor umane, nesocotesc aspiraţiile popoarelor de emancipare socială şi naţională, încalcă demnitatea şi mîndria naţiunilor, interesele lor vitale. Departe de a fi depăşită, naţiunea este o realitate impunătoare şi, asemeni statului, va dăinui încă mult timp, pînă în comunism. „Teoriile" amintite sînt antiştiinţifice, reacţionare, deoarece încearcă să justifice politica imperialistă de subjugare naţională, de dominare a unei naţiuni de către alta. Cu atît mai incompatibile apar asemenea construcţii „teoretice" în condiţiile socialismului.

Naţiunea este determinată în mod obiectiv de diversitatea de condiţii economice, sociale şi politice în care fiinţează şi se dezvoltă şi care nu permite, în stadiul actual, „topirea" ei într-o comunitate supranaţională. Ea este o uriaşă forţă a progresului social care se manifestă prin mobilizarea energiilor şi a talentelor creatoare, prin contribuţia materială şi spirituală a fiecărei naţiuni, prin activitatea conştientă a membrilor acesteia pentru apărarea şi dezvoltarea valorilor ei, pentru păstrarea unităţii şi integrităţii teritoriului, pentru statornicirea unor relaţii externe bazate pe respectarea independenţei şi suveranităţii, promovînd egalitatea în drepturi şi avantajul reciproc, inviolabilitatea teritoriului, neamestecul în treburile interne, renunţarea la politica de forţă şi de discriminări, aşadar, conlucrarea fertilă a tuturor popoarelor în spiritul coexistenţei paşnice.

Naţiunea română — căreia socialismul îi dă o nouă strălucire — va cunoaşte mai departe o puternică dezvoltare, consolidarea unităţii şi coeziunii rîndurilor ei, omogenizarea, înflorirea continuă şi multilaterală sub conducerea partidului comunist.

Ionel Nicolae

Un comunist, un exemplu

JUSTIN GEORGESCU

Printre vrednicii fii ai poporului român în amintirea căruia ne plecăm cu respect fruntea, a fost şi utecistul Justin Georgescu, de la a cărui naştere s-au împlinit zilele acestea 50 de ani.

Justin Georgescu era din Bucureşti, născut la 11 iunie 1922. Rămas orfan, a crescut sub îngrijirea surorilor mai mari. Au urmat anii de şcoală, cursul elementar, după care s-a înscris la unul dintre cele mai bune licee din Bucureşti, la „Matei Basarab", în incinta căruia tineretul a dovedit întotdeauna receptivitate la ideile progresiste, revoluţionare. Aici în primele decenii ale secolului XX a existat un cerc al Tineretului Socialist în care a activat şi Lucreţiu Pătrăşcanu. Tradiţiile de luptă revoluţionară ale acestei activităţi au fost preluate şi dezvoltate în mod superior de către organizaţia U.T.C., care a activat în condiţiile grele ale ilegalităţii, cuprinzînd un număr apreciabil de elevi din toate clasele.

Un rol important în formarea sa politică şi ideologică l-a avut cunoaşterea lucrărilor lui K. Marx, Fr. Engels, V. I. Lenin. Cu multă atenţie, pentru a nu fi surprins, citea broşuri editate de P.C.R. şi U.T.C.

La 17 ani, cînd era în clasa a VII-a de liceu, Justin Georgescu a devenit membru al organizaţiei comuniste de tineret din ţara noastră, fapt care a marcat începutul unei perioade noi pentru el şi în care s-au conturat în mod definitiv trăsăturile sale morale şi politice de luptător comunist.

Analiza evenimentelor sociale şi politice interne şi externe îl făcea să înţeleagă tot mai clar necesitatea luptei împotriva fascismului Justin Georgescu a desfăşurat o vie activitate printre elevi, demascînd propaganda de dreapta, luînd poziţie împotriva elementelor reacţionare din şcoală.

Ca rezultat al calităţilor sale, evidenţiate cu prilejul îndeplinirii acestor sarcini, U.T.C.-ul i-a încredinţat conducerea unui grup ilegal din sectorul Verde din Bucureşti. Deşi era o muncă grea, plină de primejdii, Justin Georgescu a organizat cu multă pricepere tipărirea şi răspîndirea materialelor, purtînd cuvîntul Partidului Comunist Român în rîndurile maselor populare.

În anul 1941 Justin Georgescu devenise student la Facultatea de filozofie şi litere din cadrul Universităţii bucureştene, la secţia istorie. În acea perioadă, uteciştii în fruntea studenţilor democraţi antifascişti au constituit elementul determinant în organizarea unor acţiuni revendicînd asigurarea condiţiilor corespunzătoare de studiu, împotriva manifestărilor huliganice ale fasciştilor din facultăţi.

Din primăvara anului 1942 a făcut parte din biroul studenţesc U.T.C. al Universităţii din Bucureşti. Sarcinile au devenit mai numeroase, mai grele, dar şi experienţa sa de luptă era mai bogată.

La 29 august 1942, a fost arestat în timp ce se îndrepta spre locul unde trebuia să aibă o întîlnire conspirativă. Tînărul de 20 de ani, căruia i-a plăcut să extragă citate în latină din istoricii antici, să participe la excursii şi la întîlniri sportive, cu zîmbetul mereu pe faţă, a fost torturat bestial la prefectura poliţiei Capitalei, pînă în ultima clipă a vieţii sale, refuzînd să facă vreo declaraţie.

Astăzi, tineretul României noi, angajat cu toată puterea vîrstei în transpunerea în viaţă a măreţelor sarcini contemporane, îşi aduce prinosul de recunoştinţă memoriei militanţilor revoluţionari şi patrioţi ai căror sacrificiu n-a fost în zadar, socialismul triumfînd pe pămîntul românesc.

Elisabeta Ioniţă

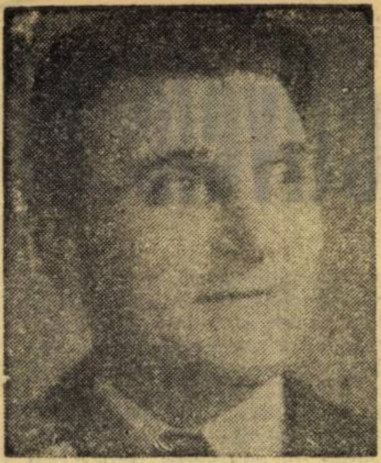

Neobişnuitul obişnuit

Dintr-o firească înclinare jurnalistică, sîntem tentaţi să căutăm pretutindeni neobişnuitul, subiectul inedit, situaţia excepţională sau cel puţin remarcabilă şi mai ales, oamenii excepţionali, autorii marilor performanţe, beneficiarii marilor succese, exploratorii noilor tărîmuri, pionierii noilor idei. In egală măsură, merită însă atenţia noastră munca discretă şi modestă de fiecare zi, dăruirea profesională pasionată şi obişnuită, efortul cotidian şi perseverent, care nu se afirmă prin succese răsunătoare, nu e însoţită de surlele şi trîmbiţele marilor performanţe, dar îşi înscrie neîncetat părticica de contribuţie, indispensabilă, la linia ascendentă a progresului.

Am primit, nu de mult, de la profesorul Ion M. Păunescu, din Caracal, cîteva rînduri impresionante în covîrşitoarea lor simplitate: „Dragostea pentru copiii cartierului Bold, aceşti copii robuşti şi sănătoşi, precum şi atmosfera senină, de hărnicie din cadrul colectivului de cadre didactice, m-au reţinut aici, la Şcoala generală nr. 3, vreme de aproape 20 de ani, în ciuda faptului că distanţele şi greutatea drumului — lesne de înţeles pentru un invalid ca mine — m-ar fi îndemnat şi îndreptăţit să trec la o şcoală mai apropiată de locuinţă. Am rămas aici şi aici aş dori să-mi închei cariera didactică".

M-au impresionat aceste cîteva rînduri şi mi-am propus să aflu mai mult despre autorul lor. „N-am putea să vă spunem prea multe — ne-au declarat cei pe care i-am întrebat. Este un profesor obişnuit, serios, conştiincios, apropiat de colegi şi de copii, îşi iubeşte munca şi... cam atît". Nici tentativa unei întrevederi directe nu m-a ajutat să aflu mai mult. În discuţie, profesorul Păunescu aduce mereu vorba despre şcoală, despre colegi.

— Este o şcoală în care se lucrează mult, cu hărnicie şi fără zgomot. Şcoala noastră este situată într-un cartier muncitoresc, ceea ce impune întregii noastre munci un anumit profil. Elevii noştri nu primesc acasă acelaşi sprijin pe care îl primesc copiii din familiile de intelectuali. Iar învăţătorii şi profesorii trebuie să suplinească sprijinul pe care elevii nu-l primesc din partea părinţilor.

— În ce măsură activitatea dv. se integrează în acţiunea generală de modernizare a învăţămîntului?

— Cred că depunem acelaşi efort pe care îl depun majoritatea şcolilor şi cadrelor didactice din ţară. Ne străduim să renunţăm la metodele şi mijloacele tradiţionale, să introducem metodologia şi tehnologia modernă. Chiar astăzi avem o dezbatere, în consiliul pedagogic, a cărei temă o constituie „Progresul social şi modernizarea învăţămîntului". Discuţiile pe astfel de teme ne ajută să ne clarificăm concepţiile pe care să le aplicăm în practica pedagogică la clasă.

— Aţi putea să-mi prezentaţi un aspect excepţional, deosebit, din activitatea dv., a colegilor dv.?

Răspunsul a fost un zîmbet liniştit şi o uşoară mişcare a palmelor aşezate pe masă. Zîmbetul, gestul acesta puteau să însemne: „Devotamentul, pasiunea, hărnicia, strădania obişnuită de zi cu zi, a mea, a colegilor din şcoala mea şi a altor mii şi mii de colegi anonimi, care fac să funcţioneze imensa maşină a învăţămîntului, care traduc în viaţă dezideratele de educaţie şi instrucţie ale societăţii noastre, nu sînt oare ele însele neobişnuite?".

A. Mihăilescu

ORIENTAREA ŞCOLARĂ ŞI PROF

Întoarcerea în sat — opţiune care cinsteşte

În condiţiile societăţii socialiste, discrepanţa între munca fizică şi intelectuală se face tot mai puţin simţită. Această situaţie face firească întrebarea: **„De ce unii tineri, mai ales absolvenţi ai liceului, privesc munca, şi în special munca fizică, ca pe o înjosire, ca pe un atribut al oamenilor neinstruiţi?"**

Pentru cunoaşterea atitudinii pe care o au faţă de aceste probleme elevii din mediul rural, am întreprins o anchetă printre elevii claselor a VIII-a şi ai anului al IV-lea al Liceului de cultură generală din comuna Borca, judeţul Neamţ. Ne interesa felul în care viitorii absolvenţi ai şcolii generale şi ai liceului, care s-au născut şi au trăit la ţară, avînd un contact deosebit de redus cu mediul urban, privesc problema alegerii profesiei, a locului de muncă. Anchetînd un număr de 86 elevi ai clasei a VIII-a şi 47 liceeni — raportul fiind de 2/1 în favoarea fetelor — le-am adresat un număr de patru, respectiv cinci întrebări.

Subiecţii trebuiau să dea un răspuns afirmativ sau negativ, urmînd să-l justifice. Iată întrebările adresate clasei a VIII-a:

1. Şcoala generală vă ajută în alegerea viitoarei profesii?

2. Aţi vrea să îmbrăţişaţi o profesie care solicită efort fizic (sau intelectual)?

3. Aveţi cunoştinţe asupra calificării necesare şi a cerinţelor profesiei căreia vreţi să vă dedicaţi?

4. Calificîndu-vă într-o meserie care se practică şi în mediul rural, aţi vrea să vă stabiliţi la sat?

Întrebările (în număr de cinci) adresate elevilor anului al IV-lea sînt apropiate ca formulare, urmărind de fapt acelaşi scop. Iată-le:

1. Răspunde liceul teoretic pretenţiilor voastre, vă satisface curiozitatea pentru profesia aleasă?

2. Consideraţi compatibilă calitatea de absolvent al liceului cu munca fizică sau nu?

3. Visaţi profesia încă din timpul liceului, sau „alegerea" o rezolvaţi la întîmplare?

4. Sînteţi familiarizaţi cu cerinţele profesiei căreia vă veţi dedica?

5. Intenţionaţi să vă stabiliţi în sat, dacă meseria în care vă calificaţi se practică şi în mediul rural?

■

La toate întrebările cei care dau răspunsuri confuze sînt în număr de 1 pînă la 3 subiecţi, reprezentînd un procent variind între 1,16 şi 4,25%.

La întrebarea nr. 1, aproape 78% din elevii clasei a VIII-a consideră că şcoala le asigură orientarea necesară în alegerea viitoarei profesii.

Subiecţii motivează răspunsul afirmativ (argumentînd că pregătirea necesară reuşitei la examenul de admitere în şcolile pe care vor să le urmeze este asigurată prin obiectele de studiu la care vor da examen), prin orele de dirigenţie, activităţile practice, activităţile U.T.C., presa de tineret şi emisiunile radio.

Circa 15% din subiecţi consideră că şcoala le dă o orientare aproximativă, nefiind în măsură să-i determine în alegerea viitoarei profesii.

Cei care dau astfel de răspunsuri privesc cu ochi mai critic, mai matur şcoala, considerînd că nu este suficientă pregătirea care li se asigură, mai ales că unii vizează profesii despre care află nepermis de puţin în şcoala generală. Numărul celor care nu acordă nici un credit şcolii în orientarea profesională este extrem de redus (3 subiecţi), care au de altfel şi o situaţie precară la finele primului trimestru.

Răspunsurile la întrebarea nr. 2 evidenţiază compoziţia socială a colectivelor anchetate. Proveniţi dintr-un mediu în care sînt familiarizaţi cu munca fizică, subiecţii, chiar şi cei ce posedă reale calităţi pentru studiu (în proporţie de circa 60%), optează pentru o profesie în care se cere efort fizic. În marea majoritate, aceştia vizează meserii cu care sînt în contact direct.

Aproximativ 32% din subiecţi optează pentru profesii „intelectuale". Ei precizează însă că munca fizică nu poate fi considerată inferioară celei intelectuale şi că pentru orice profesie e necesar să depună şi eforturi fizice. Răspunsurile în favoarea muncii intelectuale sînt corelate cu opţiunea lor pentru o profesie pentru care consideră că au vocaţie, că au îndrăgit-o (învăţător, profesor, inginer silvic). Cîteva cazuri, însă, relevă faptul (neplăcut) că opţiunea nu este rezultatul firesc al calităţilor intelectuale şi al cunoştinţelor acumulate, ci ea se datoreşte dorinţelor şi ambiţiilor nejustificate ale familiei. Situaţia şcolară a celor în cauză ne îndreptăţeşte să considerăm ca practic irealizabile asemenea dorinţe. Aproximativ 6% din subiecţi nu se declară pentru un anume tip de muncă, indecizie ce poate fi corelată cu rezultatele slabe şi mediocre ale celor în cauză.

În privinţa familiarizării cu profesia pentru care optează, procentele evidenţiază o situaţie mai îngrijorătoare. Numai circa 28% afirmă că au cunoştinţe asupra calificării necesare şi a cerinţelor profesiei şi aproape 49% au cunoştinţe reduse, insuficiente, obţinute uneori prin factori străini de şcoală (familie, prieteni, presă). Mai grav este faptul că deşi optează pentru o anume meserie, 22% din ei nu ştiu nimic sau aproape nimic despre meseria aleasă.

În alegerea locului de muncă, circa 64% optează pentru întoarcerea în sat, lucru îmbucurător — ţinînd cont de nevoia de cadre calificate în acest domeniu în permanentă prefacere. Meseriile pe care vor să le îmbrăţişeze cei care optează pentru sat sînt dintre cele mai diverse: şofer, mecanic, croitor, soră de caritate, moaşă, învăţător, profesor, inginer silvic etc. Dintre ei, 28% optează pentru stabilirea în oraş.

Cei care nu s-au hotărît ce tip de muncă să îmbrăţişeze, oscilează şi în alegerea locului de muncă.

■

La întrebarea nr 1. adresată liceenilor, în care urmăream să surprindem atitudinea elevilor faţă de şcoală şi măsura în care aceasta îi pregăteşte pentru viitoarea profesie, circa 62% au răspuns afirmativ. Satisfacţiile elevilor sînt raportate în special la diversele obiecte cărora le acordă un timp de pregătire mai îndelungat, în vederea susţinerii unui concurs de admitere în învăţămîntul postliceal sau superior. Aproximativ 30% se declară numai în parte mulţumiţi de contribuţia şcolii în direcţia satisfacerii curiozităţii şi înarmării cu cunoştinţe pentru care simt atracţie. Ei acuză faptul că unora dintre obiectele care îi pasionează li se rezervă în program 1—2 ore săptămînal, timp considerat insuficient pentru realizarea unei pregătiri solide.

Toate răspunsurile privind compatibilitatea calităţii de absolvent al liceului cu munca fizică, cu excepţia unuia, sînt în măsură să ne bucure. Ei consideră că munca fizică nu poate fi socotită o povară sau o ruşine, deoarece, chiar ajungînd să se califice într-o profesie care solicită de predilecţie efort intelectual, sînt conştienţi că vor tre-

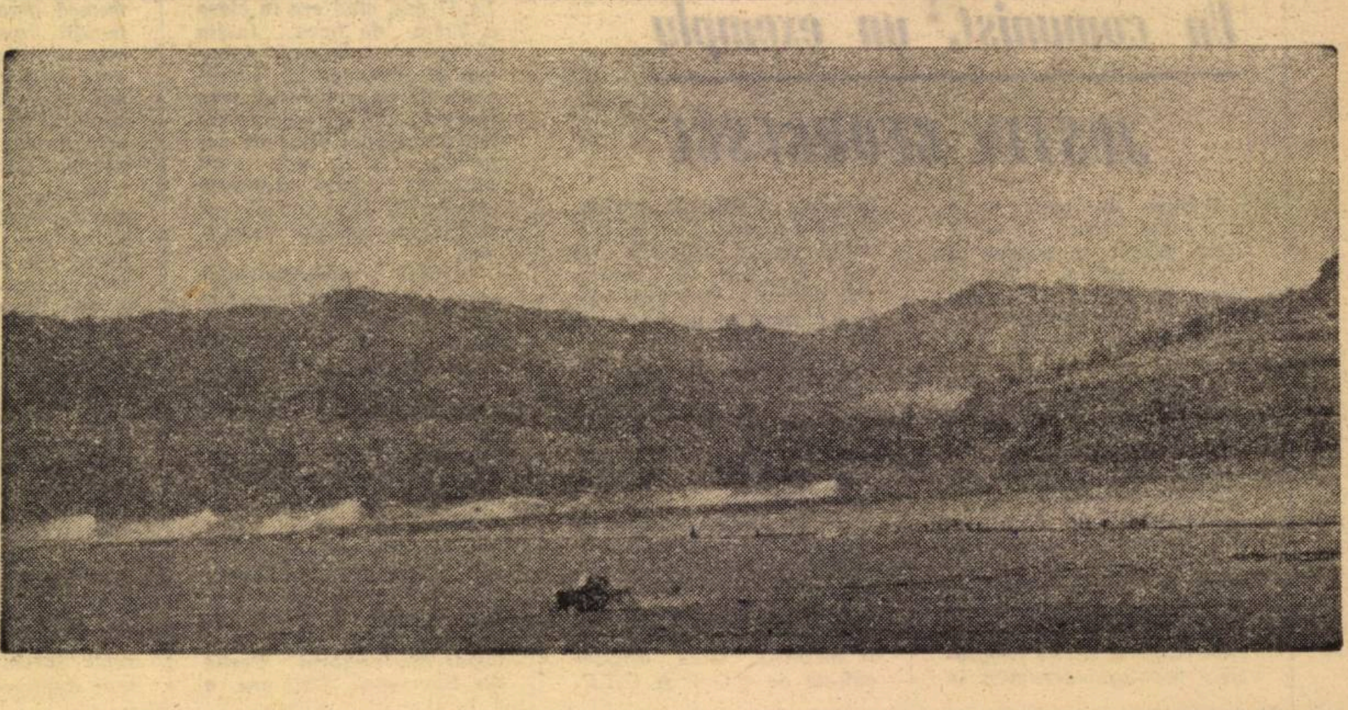

SIONALĂ

i să depună şi efort fizic, măcar
treburile gospodăreşti. Seriozita-
ı şi gravitatea cu care privesc
ești tineri problemele se concre-
ează în răspunsul afirmativ de
% în privinţa alegerii profesiei în-
din timpul liceului sau chiar
ainte de a intra în liceu. În cele
ai frecvente cazuri este vorba de
pasiune înnăscută pentru o anu-
meserie, de o familiarizare tim-
rie, sau de apariţia unei pasiuni
b influenţa studiului unor mate-
, dar şi de a se realiza după un
odel pe care i l-a oferit mediul
u experienţa personală. Numai
rca 4% îşi lasă „corabia“ să plu-
ască la voia întîmplării, motivînd
nu pot fi siguri că vor reuşi un-
va, dar, nefiindu-le teamă de
unca fizică, se vor califica cu si-
ranţă într-o fabrică, „la ce va fi
voie“. Puţin peste jumătate din
biecţi se declară ca fiind familiari-
ţi sau avînd cunoştinţe suficiente
spre cerinţele viitoarei meserii,
% din ei cunosc cu aproximaţie în
constă specificul profesiei, iar
% nu ştiu nimic despre meseria
easă.

Spre deosebire de elevii clasei a
III-a, liceenii cu experienţa şi ma-
ritatea lor, şi-au definit mai con-
et drumul pe care vor să-l urme-
. Opţiunea pentru sat ca viitor
de muncă apare în 72% din ca-
ri. Motivaţiile ţin de domeniul de
tivitate, de dorinţa de a ridica sa-
l natal prin propria contribuţie,
dorinţa de a fi cu familia etc.
% din ei preferă oraşul ca fiind
ai propice împlinirilor. Unii con-
leră că ar fi mai uşor (?) de trăit
oraş, iar circa 15% nu sînt decişi
această privinţă, considerînd că
te o problemă care depinde în
ai mică măsură de ei şi mai mult
posibilităţile de repartiţie după
eventuală calificare.

Din răspunsurile celor anchetaţi
zultă că sînt puţini cei care optea-
pentru învăţămîntul superior.
ajoritatea, necrezîndu-ne în stare
facă faţă unor cerinţe deosebite,
propun să se califice prin şcoli
stliceale sau în producţie. Nu
istă cazuri de supraapreciere a po-
ibilităţilor şi aceasta ne bucură,
ierii noştri nefiind mînaţi de do-
ıţe care nu se pot concretiza şi
vor deveni „candidaţi perma-
nţi“ la studenţie.

În urma acestei analize, pe baza
spunsurilor primite la întrebări şi
discuţiilor purtate cu subiecţii,
ıngem în mod firesc la concluzia
tinerii din mediul rural ştiu să
ıncească şi să respecte munca. Ei
pun eforturi fizice în cele mai di-
rse ocazii şi mai ales în timpul
canţelor de vară cînd devin anga-
ţi sezonieri ai diverselor între-
inderi, lucrînd la exploatarea lem-
lui, exploatarea minieră, amena-
ri de drumuri, culesul fructelor
pădure.

Se constată, însă, pe de altă par-
că există carenţe în orientarea
ofesională a elevilor, mai ales în
niliarizarea cu cerinţele profesiei
reia i se va dedica absolventul
dovadă răspunsurile afirmative
proporţie de numai 27,9%, respec-
51%.

Apare ca o necesitate editarea în
aje largi a unor materiale de
pularizare (pliante, îndrumătoa-
prospecte, reţele de şcolarizare
mai ales micromonografiile me-
riilor). Este salutară iniţiativa
cînteii tineretului“ de a publica
ateriale privind diverse profesii.

Şcolile izolate, datorită condiţiilor
re, de cele mai multe ori, nu sînt
înălţimea cerinţelor (absenţa la-
ratoarelor, atelierelor, cadrelor
lificate în diverse domenii) nu
t asigura o orientare în cele mai
verse direcţii. De aceea meseriile
ntru care optează cel mai frecvent
ierii de aici rămîn cele care se
actică în mediul în care trăiesc.

Agafiţei

Sugestii pentru emisiunile de radio şi televiziune

Sursele de informare şcolară şi profesională pe care le au elevii la dispoziţie sînt încă extrem de reduse. De aceea, emisiunile organizate pînă acum — „Steaua polară“, la televiziune şi „Start la intersecţie“, la radio — constituie un început încurajator, care ar trebui amplificat. Este nevoie de emisiuni regulate (de dorit, săptămînale), încadrate într-un **sistem complet de informare** (conceput pe durata unui an şcolar), în care elevii să găsească toate informaţiile concrete şi explicaţiile teoretice de care au nevoie. Desigur, aceste emisiuni urmăresc să completeze, nu să înlocuiască, celelalte mijloace de informare folosite — de regulă, incomplet şi cu intermitenţă — în şcoli.

Schiţăm, în cele ce urmează, sugestii pentru o tematică generală, care — cu unele adaptări — ar putea fi prezentată atît în emisiunile de radio, cît şi în cele de televiziune.

I. **Probleme generale**

1. Criteriile alegerii şcolii şi profesiunii (relaţiile interese sociale — aspiraţii personale; aptitudini individuale — exigenţe profesionale).

2. Indicaţii şi contraindicaţii profesionale (de ordin medical şi psihologic).

3. Autocunoaştere, autoinformare, autoorientare;

4. Munca practică (în ateliere, producţie, cercuri tehnice din şcoli) — factor esenţial de educaţie şi orientare profesională.

5. Cercurile de elevi — pepiniere de talente.

6. Activităţi pionereşti şi de U.T.C. în sprijinul orientării şcolare şi profesionale.

II. **Posibilităţi de continuare a studiilor** la absolvirea şcolii generale şi liceului.

1. Ce posibilităţi li se oferă tinerilor la absolvirea şcolii generale? (în prezent, la absolvirea claselor a VIII-a şi a X-a).

2. Şcolile tehnice postliceale şi profesiunile pentru care pregătesc ele.

3. Posibilităţi de plasare în producţie la sfîrşitul liceului (în cazul cînd absolvenţii nu-şi continuă studiile).

4. Studiile superioare: a) exigenţele învăţămîntului superior; b) profesiuni care solicită intens cadre şi profesiuni solicitate prea mult de absolvenţi.

III. **Profesiuni care au nevoie de numeroase cadre calificate** (ar trebui prezentate **grupe de profesiuni înrudite** — şi nu profesiuni izolate —, urmărindu-se schema generală a monografiilor profesionale).

1—4. Profesiuni din domeniul: construcţiilor, industriei miniere, construcţiilor de maşini (prelucrarea la cald şi prelucrarea prin aşchiere), siderurgie.

5. Profesiuni din agricultura modernă.

6. Profesiuni noi (din domeniul electrotehnicii şi electronicii).

Ambele emisiuni — de radio şi de televiziune — se adresează tuturor elevilor, dar, în primul rînd, elevilor din clasele de absolvire.

În mod normal, fiecare din temele formulate — şi în special cele de la capitolele II şi III — ar trebui să ocupe mai multe emisiuni succesive. Pentru a evita monotonia, temele cu caracter general pot alterna cu cele practice, de informare concretă asupra şcolilor şi profesiunilor.

Este bine — aşa cum, de altfel, se întîmplă de cele mai multe ori în actualele emisiuni — ca modalităţile de realizare să fie cît mai variate, pentru a face emisiunile mai atrăgătoare: aspecte filmate sau înregistrate direct în şcoli şi întreprinderi, interviuri cu specialişti din producţie, anchete printre elevi, profesori şi părinţi, mese rotunde, consultaţii etc. Realizate întotdeauna cu concursul unor specialişti (pedagogi, psihologi, medici, sociologi, ingineri etc.), aceste emisiuni pot avea o utilitate indiscutabilă pentru informarea şi orientarea elevilor.

Ideal ar fi să existe două emisiuni — una pentru şcoala generală şi alta pentru liceu. Dacă nu este posibilă decît o singură emisiune, ar fi de dorit să se difuzeze de două ori (dimineaţa şi după-amiaza), pentru a putea fi urmărită de elevii din ambele schimburi.

În sfîrşit, o problemă care ar merita să fie studiată: o parte din emisiunile de televiziune — acelea care prezintă şcoli profesionale şi tehnice, şi grupe de profesiuni — s-ar putea transforma în filme de orientare şcolară şi profesională; realizîndu-se emisiunile cu ajutorul filmului, se realizează simultan şi filme despre şcoli şi profesiuni, care ar putea fi multiplicate ulterior şi difuzate în filmotecile judeţene, pentru uzul şcolilor. În felul acesta, s-ar umple un gol în sistemul actual al mijloacelor de informare, cu o cheltuială foarte redusă.

Mihai Ghivirigă

LA ZI

● Simpozion „Educarea elevilor pentru munca productivă“

Luni, 12 iunie a.c., s-au desfăşurat la Academia de ştiinţe economice din Bucureşti lucrările fazei judeţene a Simpozionului „Educarea elevilor pentru munca productivă“ organizat de Inspectoratul şcolar, de Sindicatul din învăţămînt şi de Casa corpului didactic a judeţului Ilfov. După cuvîntul de deschidere rostit de prof. emerit Rada Mocanu, inspector şcolar general, în şedinţa plenară au fost prezentate mai multe referate dintre care amintim: „Pregătirea tehnico-productivă — componenţă a eficienţei învăţămîntului“ (prof. Victor Negrea, adjunct al şefului secţiei de propagandă a Comitetului judeţean Ilfov al P.C.R.), „Contribuţia sindicatelor din învăţămînt la mobilizarea cadrelor didactice în acţiunea de educare a elevilor pentru munca productivă“ (prof. Elena Butfoi, membru al Biroului executiv al Consiliului judeţean al sindicatelor Ilfov). „Probleme actuale ale integrării sociale a tineretului şcolar din judeţul Ilfov“ (Stoica Constantin, prim-secretar al Comitetului judeţean Ilfov al U.T.C.). După şedinţa plenară, lucrările simpozionului au continuat în secţii.

● Sănătatea şi bunele deprinderi igienice

In programul de pregătire a elevilor, este înscrisă şi educaţia sanitară. Nenumărate acţiuni iniţiate în ultimul timp de conducerea Liceului „Gh. Lazăr“ din Bucureşti în acest sens, au fost de bun augur. Una dintre ele a avut loc în ziua de 12 iunie a.c., şi a cuprins circa 200 de eleve din clasele anului I.

De data aceasta, conducerea liceului, prof. Elena Antoci, director adjunct, împreună cu comisia de Cruce Roşie a şcolii (preşedinte prof. Elena Popescu-Brînzan) şi cea a sectorului VI (secretar Ion Chiru), a invitat la o „masă rotundă“ educativ-sanitară, o brigadă de cunoscuţi profesori doctori docenţi şi medici primari din Capitală. Tema: „Sănătatea şi bunele deprinderi igienice“. La discuţiile, conduse de dr. Gh. M. Gheorghe secretarul general al redacţiei revistei „Sănătatea“, şi la care au fost antrenate şi elevele, au participat: prof. dr. docent Marcela Pitiş de la Institutul de endocrinologie „C. I. Parhon“, prof. dr. docent N. N. Gheorghiu (fost elev al acestui liceu), şeful clinicii de obstetrică şi ginecologie Cantacuzino, dr. Jean Eskenazy, şeful secţiei de neurologie din Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, şi dr. Ecaterina Georgescu, medic primar la clinica a II-a dermatovenerologică. (Hermina Eskenasy).

● Comunicări ştiinţifice ale elevilor

Cercurile de elevi din cadrul Societăţii ştiinţifice şi literar-artistice de la Liceul „Mihail Sadoveanu“ din Capitală, ca şi în anul precedent, au organizat în ziua de 11 iunie a.c. o sesiune de referate şi comunicări. Manifestarea, care s-a bucurat de îndrumarea atentă şi entuziastă a profesorilor şcolii, s-a desfăşurat pe secţii: matematică — fizică — informatică; chimie; biologie; limba română; filozofie şi economie politică; geografie — turism. Iată titlul cîtorva comunicări şi lucrări practice: „Personalitatea umană şi umanismul socialist“ şi „Probleme actuale ale colaborării şi cooperării în cadrul C.A.E.R.“ (secţia filozofie-economie politică); „Nostalgia vîrstei de aur în opera lui M. Sadoveanu“ (secţia de limbă română); „Bioritmuri umane“ (secţia biologie); „Circuit de conexiune inversă în rezonanţă sonoră“ (secţia matematică—fizică—informatică). (I. P.)

● Expoziţie cu lucrări practice

La Casa judeţeană a corpului didactic din Buzău, de curînd s-a deschis expoziţia cu lucrări realizate de elevi în atelierele şcolilor generale şi liceelor din judeţ. Sînt expuse lucrări de mînă, cusături, broderii, confecţii pentru copii, adolescenţi şi adulţi, obiecte lucrate în metal, articole de electrotehnică, produse de traforaj şi tîmplărie, tablouri pirogravate, obiecte de artizanat etc. Motivele şi modelele alese cu mult gust, pun în lumină inteligenţa, fantezia, abilitatea elevilor şi oglindesc munca plină de responsabilitate a cadrelor didactice de specialitate. (Gh. Andrei)

● Limbă şi literatură pentru elevi

Peste cîteva zile urmează să apară publicaţia Limbă şi literatură pentru elevi, **editată de Societatea de ştiinţe filologice din R. S. România.**

Resimţită ca o necesitate legată de procesul de formare şi de informare a tineretului şcolar, această publicaţie urmăreşte să educe interesul şi pasiunea pentru studierea limbii şi literaturii române şi să fie, totodată, un factor de îndrumare şi de afirmare a tinerelor talente.

În cuprins sînt publicate, în continuare, articole şi materiale în sprijinul elevilor care se pregătesc pentru examenele de admitere în licee şi în facultăţi: probleme de stil şi compoziţie, gramatică aplicată, analize literare.

Un spaţiu larg este acordat creaţiei literare a elevilor. Sînt prezentate aici poezii, proză, traduceri, note de lectură, selecţionate din materialul trimis sau din revistele şcolare. De asemenea, o atenţie specială este acordată cenaclurilor literare şi activităţii de îndrumare a revistelor şcolare din toată ţara.

Contractul – o nouă formă de legătură a şcolii cu producţia

Din multitudinea relaţiilor de colaborare dintre şcoală şi întreprinderile productive, forma de **contract** se pare că este cea mai **normativă** şi totodată cea mai eficientă atît pentru organizarea activităţilor practice, cît şi pentru efectul ei educativ

În mediul rural forma de colaborare prin contract dintre şcoală şi cooperativele agricole este cea mai frecvent întîlnită. În multe judeţe numărul contractelor dintre şcoală şi cooperativele agricole este de ordinul sutelor.

Dintr-un studiu preliminar al contractelor încheiate de o serie de şcoli din judeţele Teleorman, Timiş, Olt, Vîlcea şi Dolj rezultă, în general, orientarea judicioasă a acestora. În principal, clauzele contractuale constau în predarea de către C.A.P. a unei suprafeţe de teren care trece în folosinţă şcolii, asigurării de către unitatea productivă a lucrărilor mecanizate, a seminţelor, aplicării îngrăşămintelor şi a insecto-fungicidelor, iar de către şcoală realizarea lucrărilor manuale cu elevii pînă la recoltare.

Rezultă totodată că în multe dintre contractele încheiate lipsesc o serie de clauze care au o valoare principală deosebită. De exemplu, nu se stabileşte durata de timp pentru care se încredinţează şcolii o anumită suprafaţă de teren. În legătură cu aceasta este de subliniat necesitatea contractării suprafeţelor de teren pe cel puţin 5 ani, atît cît durează o rotaţie completă a culturilor.

De asemenea, nu apare în multe contracte clauza distanţei la care se află lotul agricol faţă de şcoală şi nici calitatea solului.

Suprafeţele care fac obiectul contractului sînt stabilite adesea în mod empiric, între 2 şi 20 ha, ele variind de la o şcoală la alta cu efective aproximativ egale de elevi. Stabilirea suprafeţei va trebui făcută în funcţie de capacitatea forţei de muncă de care dispune şcoala, calculată pe baza unor normative.

Şi alte prevederi de principiu lipsesc din contractele încheiate ; nivelul producţiei planificate, sancţionarea nerespectării clauzelor de către una din părţi, retribuirea muncii elevilor pe baza acordului global sau a normelor convenţionale rezultate din devizele tehnice ale culturilor ce fac obiectul contractului, obligaţia de a preda cooperativelor agricole integral producţia realizată ş.a.

Acolo unde contractele au cuprins majoritatea clauzelor legale şi în condiţiile în care conţinutul acestora a fost cunoscut de către toţi elevii, rezultatele educative sînt evidente. Majoritatea elevilor participă la munca productivă avînd întreaga motivaţie socială a activităţii. Interesul elevilor faţă de muncă se împleteşte cu dorinţa de a cunoaşte cît mai bine normele ştiinţifice ale fiecărei lucrări, cu prefigurarea rezultatelor, propuse pentru a fi realizate.

În cadrul colectivelor de muncă, care urmăresc obiectivele comune stabilite prin contact, se realizează încă de la nivelul vîrstei respective înţelegerea valorii relaţiilor de producţie de tip socialist, intrajutorarea, spiritul colectivist, identificarea intereselor individuale cu cele ale colectivului.

Valentina Vişan

Cunoaşterea şi respectarea legilor financiare

Legile statului nostru constituie o expresie a voinţei şi intereselor poporului, fapt care implică cunoaşterea şi aplicarea lor în mod conştient de către masele largi populare. Creşterea participării conştiente a oamenilor muncii la edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate este de neconceput fără întărirea continuă a legalităţii. Nimănui, indiferent de poziţia sa socială, nu-i este permis să se abată de la legile ţării.

După cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, „este necesar să asigurăm o bună cunoaştere a legilor, să organizăm un control permanent cu privire la realizarea lor. Orice încălcare a legilor, orice ştirbire a disciplinei şi ordinei dăunează desfăşurării cu succes a întregii activităţi, intereselor întregului popor şi de aceea trebuie combătute cu toată hotărîrea, neadmiţîndu-se manifestarea lor sub nici o formă".

Consiliul de Stat a emis un decret privind unele măsuri de îmbunătăţire a activităţii de aplicare şi de popularizare a legislaţiei, în care sînt prevăzute măsurile ce urmează a se lua pentru întărirea simţului de răspundere al conducerilor tuturor organelor şi organizaţiilor socialiste, pentru respectarea cu stricteţe a normelor legale şi pentru pregătirea temeinică a personalului în atribuţiunile căruia intră aplicarea actelor normative.

Intesificîndu-şi activitatea pe linia apărării avutului obştesc, unităţile şcolare din judeţul Dolj, sub îndrumarea şi controlul Comitetului executiv al Consiliului popular judeţean şi al Inspectoratului şcolar al judeţului Dolj, au luat o serie de măsuri pentru cunoaşterea, respectarea şi popularizarea legislaţiei. Astfel, în programele-cadru privind instruirea profesională a personalului financiar-contabil şi a gestionarilor s-au prevăzut unele teme privind cunoaşterea legislaţiei ca : inventarierea patrimoniului, drepturile şi obligaţiile gestionarilor, constituirea şi încasarea garanţiilor, normele metodologice privind contabilitatea unităţilor. De asemenea, instituţiile de învăţămînt au luat măsuri pentru îmbunătăţirea procesului de educare a tineretului în spiritul respectării neabătute a prevederilor legale, măsuri ce se realizează prin expuneri, lecţii, discuţii şi dezbateri în cadrul orelor de dirigenţie, organizarea de simpozioane cu personalul didactic etc.

Pentru însuşirea temeinică a prevederilor legale de către salariaţii care au sarcini de aplicare a acestora, precum şi pentru cunoaşterea actelor normative de interes general de către toţi salariaţii, s-a dispus ca actele normative să fie prelucrate imediat, după publicare sau după comunicare.

Comitetul executiv judeţean Dolj a luat de asemenea măsura ca organele C.F.I., oficiul juridic şi celelalte organe cu atribuţii de control şi îndrumare din subordinea sa, să exercite un control riguros şi permanent asupra modului cum se respectă prevederile legale în vigoare, iar periodic să se analizeze, în şedinţele organelor de conducere colective, situaţia de fapt a legalităţii din unităţi. În cazul constatării de către organele de control financiar intern unor încălcări a actelor normative în vigoare acestea sînt prelucrate cu toţi factorii de răspundere şi cu salariaţii în cauză, creîndu-se astfel o opinie de masă împotriva lipsurilor. Pentru atingerea deplină a scopului urmărit de cunoaştere şi aplicare corespunzătoare a legilor, este necesar ca toate actele normative emise (legi, decrete, hotărîri ale Consiliului de Miniştri, ordine, instrucţiuni etc.) să fie repartizate de conducătorul unităţii, şefilor contabili care să le difuzeze celor interesaţi. Aceasta ar asigura atît operativitatea transmiterii actelor normative, cît şi evidenţa centralizată şi cunoaşterea lor de către cei chemaţi să le aplice. De asemenea, orice act care angajează patrimonial unitatea să fie verificat de către oficiile juridice sau în lipsa acestora de către contabilii şefi, înainte de a fi prezentat spre semnare conducătorului de unitate.

Este necesar ca toate şcolile să aibă abonamente la Buletinul oficial editat de Consiliul de Stat, la culegerile şi repertoriile legislative.

De mare utilitate pentru întărirea spiritului de legalitate, pentru crearea unei puternice opinii de masă împotriva celor ce încalcă legile statului s-a dovedit judecarea unor procese, în special a celor privind sustragerea din avutul obştesc, la locul de muncă al celor vinovaţi, în faţa celorlalţi salariaţi. Cu sprijinul instanţelor judecătoreşti, această practică trebuie extinsă, asigurîndu-se condiţiile pentru ca efectul lor educativ să se manifeste pe deplin.

Carol Bora

DIDACTON

(Urmare din pag. 1)

îndepărtată, tînărul profesor „de ţară" s-a ţinut la curent cu problemele de strictă actualitate ale disciplinei pe care o predă, citind lucrări de specialitate din ţară şi străinătate. Îl obseda mereu dorinţa de a răspunde noilor exigenţe impuse de partid învăţămîntului.

— Am corectat 8 000 de teme şi cele cîteva zeci de mii de greşeli le-am clasificat în cadrul unor statistici individuale şi pe clase pentru a putea îmbunătăţi situaţia la învăţătură. Dar corectarea greşelilor, observaţiilor, scrise sau orale, veneau prea tîrziu. Mă gîndeam la un aparat care să poată suplini această muncă uriaşă.

In profesorul utecist s-a trezit inventivitatea tehnică a fostului muncitor din Cugir. *Didactonul* (prezentat la o sesiune de comunicări ştiinţifice şi apoi expus în cadrul recentei expoziţii de la Casa corpului didactic din Iaşi), răspunde tocmai acestor cerinţe. Cu o greutate mică (circa 1,5 kg) şi preţ de cost accesibil oricărei şcoli generale, aparatul este constituit dintr-o cutie prismatică (cu laturi înclinate sub un unghi optim scrierii) şi o faţadă metalică în care sînt practicate cinci ecrane; dedesubtul acestora alunecă două suluri de hîrtie antrenate cu ajutorul unui buton ce asigură şi sincronizarea dintre axul de pe care se descarcă cu cel pe care se încarcă hîrtia. Sulurile, cel imaculat şi cel pe care sînt imprimate textele de rezolvat, se deplasează sincron. Un dispozitiv de indexare nu permite sulurilor să evolueze decît într-o direcţie, dinspre ecranele inferioare (al „temei de rezolvat", şi al „rezolvării temei"), spre cele superioare (al „temei şi rezolvării ei corecte", al „confruntării temei cu răspunsul corect" şi cel al „corectării rezolvării temei") Elevul nu are posibilitatea de a recupera problema rezolvată, dar poate să confrunte rezultatul său cu cel corect, să-l verifice şi apoi să-l corecteze dacă este nevoie. În schimb, profesorul poate — cu o cheie specială — să deruleze sulurile şi în sens invers. *Didactonul* lucrează în cinci timpi : 1, pe ecranul temei apare problema de rezolvat ; 2, elevul trece la rezolvarea temei şi obţinerea rezultatului ; 3. manevrarea butonului permite confruntarea rezolvării cu răspunsul corect, realizîndu-se apariţia simultană pe ecranele de sus a temei cu răspunsul corect şi a rezolvării temei efectuate de elev; 4. elevul confruntă rezolvarea cu răspunsul corect, autoverifică dacă rezultatul la care a ajuns şi modul de rezolvare este cel bun, se autocorectează refăcînd punctele greşite; 5. prin manipularea butonului se propune rezolvarea altei probleme.

Didactonul se poate întrebuinţa la predarea programată a mai multor materii: limba română, matematică, fizică, la formarea deprinderilor de scriere corectă în limbi străine, existînd posibilitatea folosirii simultane a aparatului de către patru elevi. O problemă poate fi, de asemenea, împărţită pe fragmente, fiecărui şcolar revenindu-i sarcina rezolvării unei părţi. Rezultatul final va fi o contribuţie prin cooperare. Dintre avantajele Didactonului cităm : fiecare elev poate lucra în ritmul său specific ; se asigură activizarea întregului colectiv al clasei ; creează şi dezvoltă deprinderea autocontrolului şi sentimentul necesităţii permanente a autocorectării ; verifică şi corectează de mai multe sute de ori un elev în timpul unui an şcolar faţă de cele 24 de examinări realizate în genere de profesor în acelaşi interval; corectează greşelile în momentul săvîrşirii acestora, ceea ce măreşte eficacitatea înlăturării lor; obligă profesorul să sistematizeze un mare număr de tematici.

În prezent se discută posibilitatea producerii de serie a aparatului, pentru ca, încă în această toamnă, să intre în dotarea curentă a şcolilor din judeţul Iaşi. Didactonul, poate suscita desigur interesul Oficiului central pentru mijloace de învăţămînt. Dincolo de eficienţa lui, aparatul imaginat de profesorul din Sineşti are semnificaţii simbolice. Exemplul de la Sineşti (unul din multe altele) demonstrează că acţiunea de modernizare a învăţămîntului poate fi efectuată în prezent cu acelaşi succes, şi în laboratoarele moderne ale unui institut politehnic, dar şi în modesta şcoală de provincie.

INIŢIATIVE

(Urmare din pag. 1)

de emulaţie şi de înflăcărat avînt generate de apropierea evenimentului cu rezonanţe istorice, **Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român.**

Se poate impune orice, dar cine şi prin ce mijloace îţi poate impune să ai o iniţiativă, cine te poate obliga să faci o propunere, să rezolvi o problemă oferind celorlalţi soluţia ? Evident, nimeni şi nimic, în afară de propria ta conştiinţă !

Căci **iniţiative** sînt şi încă de o amploare naţională prin implicaţiile lor asupra dezvoltării proprietăţii comune, toate propunerile care se fac în aceste zile fierbinţi pentru creşterea eficienţei întregii activităţi economice !

„Prietenii noului angajat", „Fabrica noastră ca o floare", „Sfatul fruntaşilor", „Secţia disciplinei şi calităţii", „Fiecare muncitor — propriul său controlor tehnic de calitate", „O zi pe săptămînă să producem din materiale economisite", „Fiecare inginer şi tehnician — un creator în activitatea de autoutilare" şi nenumărate altele încorporează pasiune, gîndire originală, efort de voinţă şi aspiraţie către autodepăşire, manifestate liber, din conştiinţa necesităţii istorice la care s-au ridicat producătorii înşişi, care sînt deopotrivă şi stăpîni.

Totul ni se înfăţişează ca un amplu şi ferm răspuns colectiv la gîndul şi intenţia Partidului, conducătorul politic care ştie să dea glas intereselor noastre fundamentale. Cît adevăr se cuprinde în cuvintele **„gîndul Partidului este gîndul poporului"**, rostite recent de către **tovarăşul Nicolae Ceauşescu** la marele miting al oamenilor muncii din Piteşti !

Şcoala rămîne ea oare mai prejos ? Nu ! Căci întotdeauna, şi cu atît mai mult astăzi, cei ce s-au simţit şi se simt dascălii noilor generaţii au acţionat şi acţionează în consens cu poporul, slujindu-l cu devotament.

Interesele generale ne pretind să sădim în conştiinţa şi în sufletele elevilor noştri, mai mult decît am făcut-o pînă acum, cultul muncii, ideea utilităţii şi a onorabilităţii oricărei munci folositoare societăţii. Nu vom reuşi să ne ridicăm la nivelul unei economii moderne al civilizaţiei actuale, dacă nu vom dezrădăcina prejudecata falsă ca orice prejudecată a existenţei unor munci care înjosesc şi compromit ; tehnica cere oameni care să ştie a munci atît cu mintea cît şi cu braţele, aşa cum ne-o dovedeşte tradiţia unor ţări avansate şi, mai ales, realitatea României de azi.

Rămîne ca noi, dascălii, să manifestăm iniţiativa pe care o presupune, în acest climat eflorescent, realizarea dezideratului de a educa într-un spirit cu adevărat modern tînăra generaţie.

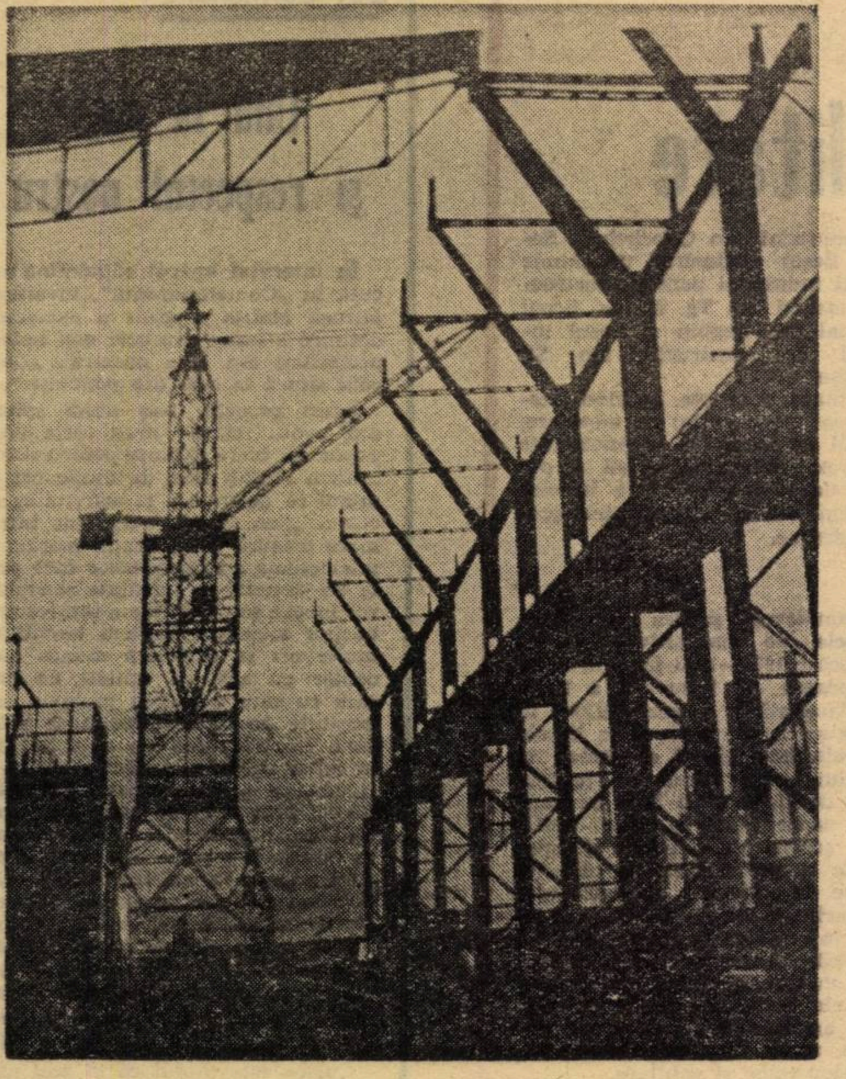

Schele   Ion Cristea, anul II, Liceul nr.1 din Hunedoara

SEVASTIȚA STAN

Am plăcuta surpriză să revăd, după cițiva ani, o nouă expoziție personală a profesoarei Sevastița Stan care prezintă peste 35 tablouri, ulei pe carton, dintre care majoritatea peisaje reprezentînd imagini de la sate sau cartiere mărginașe Bucureștiului.

Făcînd o comparație cu lucrările expuse anterior, remarc o evoluție ascendentă cu o construcție echilibrată și bogate armonii coloristice.

Lucrările prezentate de data aceasta sînt de o manieră mai curajoasă, mai sugestivă, mai bogată în resurse cromatice și demonstrează că pictorița este preocupată mai mult de mijloace de concretizare a atmosferei. Ele creează în jurul lor optimism și aduc prospețime.

În peisajele: „Iarnă la Siliștea", „Cumpănă la Drăcești", „Casa lui T. Arghezi" etc. se simte vibrarea sensibilității delicate artistice, cu tușa rafinat construită și conturarea identității sale picturale. În acest gen excelează, și nu mă miră răspunsul ce mi l-a dat atunci cînd am întrebat-o: Cum a pictat acest peisaj de iarnă? „Am fost furată de frumusețea peisajului și așa de atentă încît mi-am dat seama că înghețasem pînă aproape l-am terminat".

Înconjurat de lucrări am simțit ritmul întregii sale creații, care se definește prin variația firească a motivelor unitar închegate, posibilitățile de exteriorizare și calitățile coloristice.

La deschiderea primei expoziții, Petru Comărnescu în cuvîntul său, cu privire la creația Sevastiței Stan, relata: „Peisajele domniei sale sînt foarte frumoase...". „Este din regiunea lui Brâncuși și a lui Arghezi și cîntă ca și ei natura, acea comunicare cu natura care este așa de caracteristică artei noastre". „Românul, în general, caută armonie, forme rafinate, ritmate, vii, pline de lirism, de decorativitate, și, în acest sens, Sevastița Stan păstrează o foarte bună tradiție".

Pictura Sevastiței Stan fiind rezultatul unor eforturi și preocupări individuale, nu se subordonează tipicului, ea evoluează și se diferențiază odată cu conturarea personalității și temperamentului ei, iar tradiția constituie doar un imbold și nu sursă de imitație. Nu puține sînt lucrările în care, pe lîngă gingășie și sentiment, se disting spiritul receptiv și tendința novatoare.

Talentul Sevastiței Stan, împletit cu efortul continuu, este remarcat și în activitatea sa ca profesoară la Școala generală nr. 86 unde a creat și conduce un cerc de desen pentru elevi.

În toamna anului 1969 am avut bucuria să citesc în ziare despre prima expoziție de pictură pe sticlă a elevilor de la Școala generală nr. 86 organizată în holul Institutului pedagogic, prin grija colectivului de conducere a școlii și în special a pictoriței Sevastița Stan.

Pot aprecia cu deosebită satisfacție o practică eficientă, organizarea pe școală, săptăminal, a expunerii lucrărilor elevilor, metodă ce antrenează și stimulează elevii pe aceest făgaș al artei.

Un fapt mai deosebit și care singur își dezvăluie semnificația este și acela cînd la organizarea unor expoziții în școală, profesoara Sevastița Stan și-a expus propriile lucrări printre ale elevilor.

La întrebarea dacă Sevastița Stan se realizează ca profesoară, cred că răspunsul se desprinde din rîndurile de mai sus și exemplul ei poate constitui o pildă.

Relevînd calitățile pictoriței, într-o prefață a catalogului actualei expoziții, V. G. Paleolog scrie: „În cei cițiva decimetri pătrați ai pînzei — obisnuelnic puțini — Sevastița Stan înscrie vastul perspectivelor peisajistice așa cum se ivește de sub zăpezi viziunea gîrliței Ciorogîrla, un brîu al satului Trestieni, supradimensionată prin amploarea curbilină, bine brodită, făcînd-o să ajungă la un dimensional micro — grandios".

Pictura profesoarei Sevastița Stan se oferă direct cu o căldură și atracțiune insistente, care relevă privitorului natura inteligentă a creatoarei. Caracteristica deosebită a realizărilor artistice o constituie talentul și munca continuă mereu mai dîrză.

Ion Stoicu

Teatrul și școala

Adesea lansăm adevărate filipice împotriva refuzului tinerei generații de a accepta propunerile noastre. Refractar la dădăceală și încorsetare, neacceptînd „moralizarea", el refuză „să înghită" ceea ce nu se potrivește personalității sale în mișcare, în devenire. Fenomenul este, cred eu, propice unui contact sistematic pe planul estetic al educației, dacă vrem ca lucrurile să se prezinte altfel.

Ce ar însemna omul fără preocupare estetică? — este întrebarea care revine obsedant. Un om „anesteziat", desensibilizat, ar fi un automat, o mașină capabilă de gîndire, dar nu și de simțire, de raționament, nu și de imaginație.

Impunerea noțiunilor de „copil creator" subînțelege curiozitatea intelectuală, spiritul de cercetare, filtrate prin sensibilitatea și imaginația sa și suscită restructurări în practica educației artistice a elevilor. Școala joacă un rol de selecție și ei îi datorăm, în primul rînd, reperele și itinerarele, cu alte cuvinte programul de gîndire. Există, însă, uneori — ca urmare a concepției eclectice despre învățămînt — pericolul (zicem „pericolul" pentru că el are aiurea tendințe de generalizare) creării unor familii spirituale închise „într-un univers autonom și autarhic" — cum le caracterizează Martin Convington, (Primoting creative thinking în the classiroom 1968) care refuza transmiterea culturală de la grupuri de intelectuali la alte grupuri. Se formează, așadar, „clanuri" specializate profesional care refuză cu anxietate sau cu brutalitate contactele cu purtătorii altei culturi. Acceptînd perpetuarea acestor simptome, am exclama ca tristul și derutatul Yeats: „O, altfel ni s-a spus la școală".

În acest context arta poate și trebuie să devină una dintre expresiile cele mai vii ale educației tineretului.

Soarta teatrului e în mîinile acestui public, aș putea declara, în această epocă îmbibată cu sentințe.

Interacțiunea școală-teatru a devenit o preocupare persistentă. Colocvii, seminare, simpozioane, pulsează cu insistență materiale care relevă însemnătatea deosebită a acestui raport. Sistemul instructiv-educativ pare mai puțin convins și zbaterea a început să prezică o criză a teatrului. Se caută soluții **în** și **în afara** fenomenului teatral. Distanțare? Participare? Iată concepții estetice care nu se pot realiza fără pregătirea sensibilă a publicului. Mihail Sebastian spunea că frumusețea teatrului constă în contactul direct, simplu, dintre creator și spectator. Or, acest contact se poate realiza numai prin bunăvoința sensibilizată a acestuia din urmă. Altfel riscăm să aducem în sală ori indiferența, deci anularea emoției din recepționarea actului scenic, ori spiritul gregar, deci neînțelegerea, sau mutațiile nedorite care înseamnă desensibilizare, lipsă de fantezie, de imaginație, refuz.

Pentru ca teatrul să nu devină „o casă cu ușile și cu ferestrele vraiște", trebuie doar, cum sfătuia metaforic George Călinescu, să săpăm pămîntul „într-un singur loc, cît mai adînc" **Și acest loc este al școlarului. Exigența celui mai tînăr spectator este revelatoare, ca barometru al capacității creatoare a teatrului.** Pentru a nu fi depășiți de realitate este necesar să gîndim viitorul pe distanțe mari. Una dintre aceste distanțe ar fi educația receptivității pentru teatru a întregii populații școlare.

O restructurare a programelor școlare, și așa necesară, ar putea deschide perspectiva reașezării obiectelor pe criterii mai realiste și mai eficace din punctul de vedere al educației estetice. Se experimentează sisteme de învățămînt cu profil timpuriu: științific, tehnic, de limbi străine. Există o rețea de școli de artă, în care se pregătesc vitorii artiști plastici, viitori muzicieni, viitori coregrafi. Ca un orfan neajutorat, teatrul este trecut cu vederea, este uitat și de astă dată. Poate fi pregătit spectatorul și chiar actorul de mîine în clase specializate în arta teatrală?

Evoluția epocii moderne e pe cale să dea naștere unei „civilizații a timpului liber". Ca „factor de socializare", ca element constitutiv al personalității intelectuale, educația estetică prin teatru reprezintă un rol important în transformarea timpului liber, înțeles ca o risipire de energie, **într-o necesitate de completare spirituală.** Numai așa educația artistică poate să se împlinească și să împlinească umanitatea.

Oferind publicului posibilitatea de a se cunoaște, de a cunoaște lumea, teatrul este o chemare la responsabilitate. „Răspunderile încep în visuri", spune un vers tot de Yeats.

Iar teatrul este un vis pe care adolescentul îl trăiește la timpul prezent. A nu-i deziluziona, mi se pare cea mai grea, dar și cea mai actuală răspundere a noastră, a celor maturi.

Paul Findrihan

Cronică T.V.

Casa noastră cea de toate zilele

Pădurea de blocuri care se întinde, se dezvoltă, se înmulțește și... se aseamănă unele cu altele, ne oferă un comod (cu confort sporit, nesporit și de diferite grade!), lăcaș casnic. Problema cum ne decorăm gingașa noastră cutiuță rămîne însă în continuare deschisă. Iată că Televiziunea care se îngrijește de toate, de educație, de divertisment, de cultură și de rețete de bucătărie, la emisiunea **Căminul** atacă direct și deschis **„unitățile pentru deservirea populației privind decorarea apartamentelor".** O minianchetă ne dezvăluie cum stăm cu bibliotecile nelivrate la timp, cum, ce se cere de consumatori nu prea se execută la fabrici, cum... „avem însă și unele lipsuri, tovarăși" — vorba unui tovarăș director! Necesară și utilă această discuție care a avut și o parte comico-satirică. Ne-au fost dezvăluite ca într-un adevărat dicționar o serie de nume ale produselor lemnoase destinate locuințelor noastre. Biblioteci botezate (și negăsibile în magazine!) Verona, Ruxandra, Gabriela și Doinița — în care comod pot locui Eminescu, Creangă și Sadoveanu. Camere-studio Histria I și Histria II (nu le confundați, vă rugăm, că s-ar putea ca I să nu încapă în apartamentul dv. construite pentru II). Garnituri Herra — pe cînd și o masă de bucătărie Zeus? Bineînțeles că la toate acestea nu pot răspunde decît întreprinderile producătoare, cînd un reporter isteț le va întreba. Și pentru că tot este vorba de locuința noastră de vară, iarnă... și de toate zilele, am mai văzut un scurt și interesant reportaj despre blocul B 19 de pe Șos. Giurgiului. Ce am văzut ne-a uimit! Parc sportiv pentru copii (cu instructor voluntar de sport!), comisie juridică de bloc (sfaturi gratuite!), flori și curățenie! Ce bine ar fi ca toate blocurile bucureștene să se cheme B 19!

La semnalul emisiunii au apărut farmacii în cartierul Titan! „Căminul" se pare că și-a asumat serios rolul de tutore al nostru, al celor ce populăm marile și micile blocuri. Așteptăm și alte semnale critice cu eficiență imediată. Poate reporterii se deplasează și prin magazinele cu nume biblice și află pe viu, cum ne îmbrăcăm în această vară, nu după „Vogue" și alte reviste, ci după... gustul creatorilor noștri, după imprimeurile pline de floricele maron găsibile la toate standurile. De fapt, această rubrică a emisiunii „casnice" oferă săptămînal noutăți și sfaturi privind moda...

În reluarea de marți dimineață, rubrica a sucombat, cu toate că „Programul TV" o anunța cu „fantezie estivală". Oricum, și cu ea și fără ea, noi tot de la „Eva" ne îmbrăcăm... și nu ar strica să știe și Televiziunea toate acestea!

„Căminul" ne este „drag" cînd este bine realizat! Îl folosim ca pe un rău necesar, mai ales cînd juvenil ne dă pe lîngă sfaturi practice și sfaturi... cum să ne educăm copiii!

Ileana Colomieț

Vă prezentăm

Noile licee de specialitate

În cadrul acțiunii de perfecționare a învățămîntului liceal, printr-o hotărîre a Consiliului de Miniștri, începînd cu anul școlar 1972/1973 se înființează noi licee de specialitate după cum urmează: **licee industriale pentru construcții de mașini:** la Baia Mare, Brăila, București (3 unități), Focșani și Tîrgoviște; **licee industriale de construcții:** la Băbeni, Botoșani, Brașov, Brăila, Drobeta Turnu-Severin, Galați, Ploiești, Reșița, Satu-Mare, Sibiu și Tulcea; **licee industriale metalurgice:** la Aiud, Baia-Mare, Cîmpia Turzii, Nădrag și Vlăhița; **licee industriale de chimie:** la Buzău, Codlea, Năvodari, Tg. Mureș, Timișoara și Tîrnăveni; **licee industriale energetice:** la Cîmpina, Deva, Rm Vîlcea și Timișoara; **liceu pentru prelucrarea automată a datelor:** la Brașov; **licee industriale de căi ferate:** la Craiova, Pașcani și Roșiorii de Vede; **licee industriale pentru industria ușoară:** la Cluj și Tg. Mureș; **licee industriale pentru alimentația publică:** la Arad, Cluj, Constanța, Craiova, Gheorghieni, Iași și Timișoara; **licee industriale (pentru construcții și industria locală):** la Alexandria, Bistrița, Giurgiu, Lugoj, Odorheiul Secuiesc, Reghin și Slobozia; **licee industriale de petrol:** Teleajen și Videle; **licee industriale miniere:** la Barza si Sărmășag; **liceu industrial de materiale de construcții:** la Iași; **liceu Industrial pentru industria lemnului:** la Codlea; **licee agricole:** la Botoșani și Ciorogîrla; **licee economice:** la Călimănești, Cluj și Mediaș; **liceu industrial de transporturi:** la București; **liceu industrial de marină:** la Constanța.

Majoritatea liceelor de specialitate nou înființate vor funcționa pe lîngă întreprinderi, uzine, combinate și centrale industriale.

■

Începînd cu viitorul an școlar, durata studiilor la învățămîntul seral și fără frecvență al liceelor de specialitate va fi de 5 ani.

■

În anul școlar 1972/1973 vor funcționa, în afara celor existente, **noi clase cu predare în limba maghiară**, în cadrul următoarelor licee de specialitate: Liceul agricol din Cîmbrud, liceul industrial pentru industria ușoară din Cluj, liceul industrial din Odorheiul Secuiesc, liceul industrial de chimie și liceul industrial pentru construcții de mașini din Tg. Mureș, liceul industrial din Reghin și liceul industrial de construcții din Sf. Gheorghe.

Informații detaliate, privind desfășurarea concursului de admitere, numărul de locuri și specialitățile în care se școlarizează elevii, se pot obține de la secretariatele liceelor de specialitate și inspectoratele școlare județene.

■

Îndrumătorul pentru admiterea în liceele de specialitate pentru anul școlar 1972—1973 face, în acest sens, pentru cei interesați o largă prezentare atît a specialităților în care se școlarizează elevii în liceele de specialitate, cît și a rețelei și profilului acestor licee la învățămîntul de zi, seral și fără frecvență din toate județele țării. Astfel elevii școlarizați în liceele de specialitate se pot pregăti în diferite sectoare de activitate ale economiei și culturii: în liceele industriale (în industria minieră, petroliferă, siderurgică, energetică, constructoare de mașini, chimică, diverse domenii ale industriei ușoare etc.), în liceele agricole (agronomie, horticultură, zootehnie etc.), în licee silvice, economice și sanitare.

De asemenea, îndrumătorul cuprinde amănunte referitoare la condițiile de admitere, conținutul și modul de desfășurare a concursului.

■

În București, cele trei noi licee industriale pentru construcții de mașini sînt: Liceul industrial pentru construcții de mașini nr. 3 — str. Dimitrie Pompei nr. 3—5; Liceul industrial pentru construcții de mașini „Spiru Haret", str. Italiană nr. 17; Liceul industrial pentru construcții de mașini nr. 4, b-dul Dacia nr. 4.

■

O frumoasă și utilă inițiativă au avut — Inspectoratul școlar județean și Comitetul județean U.T.C. Prahova — editînd un îndrumător privind înscrierea și admiterea în școli profesionale și licee de specialitate, intitulat: **Școli profesionale și licee de specialitate din județul Prahova.**

Îndrumătorul prezintă, cu o bogăție de amănunte, rețeaua școlilor de acest fel din județ, indicînd de fiecare dată meseriile în care se pot califica elevii (la cursuri de zi și serale), dotarea tehnico-materială a unităților, condițiile de înscriere și admitere, etc. Numeroase fotografii ilustrează procesul instructiv-educativ din fiecare școală profesională, liceu de specialitate.

Lucrarea apare sub îndrumarea unui colectiv de specialitate, avîndu-l ca redactor-coordonator pe prof. Cristel Tănăsescu, de la Liceul „I.L. Caragiale".

COMBINATUL DE ÎNGRAȘAMINTE CHIMICE
ARAD
Bulevardul Republicii nr. 98

CALIFICA

prin școlile profesionale din țară muncitori în următoarele meserii:

— **Operatori chimiști**
— **Lăcătuși mecanici pentru industria chimică**
— **Electricieni pentru centrale, stații și rețele electrice**
— **Sudori**
— **Electricieni de întreținere**
— **Electromecanici A.M.A.**
— **Cazangii**
— **Strungari**
— **Lăcătuși mecanici cazane și turbine cu abur**
— **Electricieni locomotive Diesel și electrice.**

Pentru toate tipurile de meserii se primesc promovați ai clasei a VIII-a ai școlii generale cît și absolvenți ai școlii generale de 10 ani care au împlinit vîrsta de cel mult 18 ani în anul 1972.

Înscrierile se fac pînă în ziua de 5 iulie, la înscriere sînt necesare următoarele acte:
1. Certificat de naștere (original și copie)
2. Certificat de absolvire a școlii generale
3. Act medical
4 Buletin de analiza sîngelui și rezultatul examenului radiologic pulmonar, efectuate cu cel mult 3 luni înainte de concurs. Aceste analize sînt obligatorii numai în cazul cînd în actul medical nu sînt prevăzute

Concursul de admitere se va ține în perioada 6—14 iulie, la Liceul industrial de chimie Arad și va consta din următoarele probe:

Pentru meseria de operator chimist:
— matematică, scris și oral
— chimie, scris și oral
Pentru meseria de lăcătuș mecanic:
— matematică, scris și oral
— fizică (mecanica și căldura), scris și oral
Pentru meseria de electricieni:
— matematică, scris și oral
— fizică (electricitate), scris și oral.

Pe tot timpul școlarizării elevii beneficiază de masă gratuită, cazare, îmbrăcăminte, cărți și rechizite.

După absolvirea școlii repartizarea se va face la Combinatul de îngrășăminte chimice Arad.

„Tovarăşa învăţătoare a copiat!"

Cînd se constată că un elev a copiat la teză sau la extemporal, profesorul îi notează lucrarea cu nota minimă, îl admonestează în fața întregii clase și — după împrejurări — cazul poate fi discutat în consiliul profesoral, în organizația de tineret, poate fi adus la cunoștința părinților etc. Prin urmare, o asemenea faptă este considerată drept o fraudă, și, în consecință, tratată cu toată severitatea.

Si este normal să fie așa! Tu, profesor sau învățător cinstit, care ar trebui să te călăuzești după cele mai înalte principii etice, nu poți accepta ca, sub ochii tăi, în sufletul tinerilor pe care îi ai în bancă, viitori oameni maturi, să se înscăuneze lenea, comoditatea, deprinderea de a „ciupi" din manual sau din „grădina" vecină, care oricum ai întoarce-o tot a furt și-a delincventă miroase!

Ce ne facem însă cînd însuși dascălul... copiază; cînd însuși cel care ar trebui să fie exemplu elocvent de comportament se pretează la asemenea acte degradante?

Printr-un ordin emis recent de Ministerul Educației și Învățămîntului, învățătoarei Eleonora Schipor de la Liceul din Vatra Dornei i s-a anulat examenul de grad didactic I luat în anul școlar 1970/1971. Motivul? O comisie de expertiză a constatat cu probe indubitabile că lucrarea scrisă prezentată de învățătoare la susținerea examenului este identică nu numai ca titlu („Organizarea de către învățător a lecturii elevilor în afara clasei și extrașcolare"), ci și ca formă și conținut cu lucrarea învățătoarei Silvia Floriștean̦u, de la același liceu, prezentată în anul școlar precedent la un examen similar.

În limbajul curent, procedeul Eleonorei Schipor se numește plagiat și este pedepsit de legile țării. Dar dincolo de implicațiile sale de alt ordin, acest procedeu — volens-nolens — este expresia unei mentalități cu un substrat etic prea puțin consolidat, dezvăluind o anume concepție despre muncă, despre raporturile cu oamenii, despre cîștigarea unui ban în plus pe căi nu tocmai onorabile.

„Tovarășa învățătoare a fost prinsă copiind" — vor spune poate copiii. Oare ce notă îi vor da?

D. Rachici

Elev permanent

Unu la sută și respectul nostru

În interviul apărut săptămîna trecută în „Contemporanul", tovarășul Mircea Malița a găsit o excelentă definire a uneia din cele mai nobile profesiuni din țara noastră: **„Dascălii sînt 1 la sută din populație".**

Acest procent, l-aș numi splendid, evocă foarte mult forța unui popor și oferă garanții pentru viitor. Sîntem tentați însă de multe ori să uităm că de munca și activitatea acestui „unu la sută" depinde într-o mare măsură configurația morală și intelectuală a tuturor celor care peste un deceniu și jumătate sau două vor începe să preia cîrma tuturor treburilor societății. Sîntem tentați de multe ori să calculăm munca dascălilor cu aceleași unități de măsură cu care calculăm postavul sau mașinile de tocat. Rezultatele efortului fiecăruia din cei care ne pun în mînă stiloul și în minte **totul** se calculează prin rezultatele **noastre** finale, prin ceea ce dăm **noi** societății din momentul în care începem să returnăm o parte din imensul capital investit în noi. Întrebați pe fiecare om care sînt amintirile lui cele mai frumoase, ce oameni are cuibăriți în inimă pentru toată viața? **Veți vedea în zece cazuri din zece** (am făcut această experiență) **că primul loc îl ocupă întîiul învățător sau unul din profesorii anilor de școală!**

Curios este faptul că și acei care nu poartă „în timpul producției" respect dascălilor, supunîndu-i la fel de fel de șicane (se întîmplă și așa, de ce să ne ascundem?), chiar și ei poartă în amintirile lor „extraserviciu" imaginea celui care i-a ajutat să ajungă la locul pe care îl dețin în ierarhia socială (probabil însă că vina pentru comportarea actuală a fostului elev o poartă și fostul dascăl. Dar asta e o altă chestiune).

M-a bucurat faptul că am găsit în interviul pe care l-am pomenit, confirmarea cîtorva idei dintr-un articol publicat tot aici în această coloană. Într-adevăr, dascălii care manifestă inițiativă, care sînt un factor activ **nu mai pot fi la cheremul nimănui, nu mai pot fi tracasați cu tot felul de probleme inutile.** Iată deci cea mai bună soluție pentru ca dascălii să-și poată profesa adevărata lor menire: inițiativa. **Și fără îndoială** (asta a dovedit-o viața) **inițiativa dă rezultate bune numai atunci cînd este legată de domeniul tău de activitate, de profesiunea ta, de specialitatea căreia i-ai consacrat viața.** În cazul nostru: **Educația** sub toate formele și aspectele ei, educația comunistă a elevilor.

Am cunoscut un asemenea om. Într-o vreme treptele ierarhice superioare îl considerau cam recalcitrant. El însă a reușit ceea ce și-a propus. **Și nici o clipă nu și-a propus ceva pentru sine, ci pentru copii.** Săptămîna viitoare voi scrie despre acest dascăl și școala lui.

Pentru că este **a lui.**

Pentru că este „școala cu un singur învățător".

Alexandru Stark

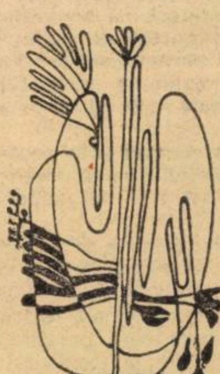

Prin fapte dovedim atașamentul nostru față de partid

Arătam în numărul trecut al revistei noastre că „Expo '72 — Practica și creativitatea în învățămînt", acest mare eveniment școlar închinat Conferinței Naționale a P.C.R. și celei de a 25-a aniversări a republicii, va încerca să realizeze imaginea unui an școlar în care munca a devenit disciplină de învățămînt. Privite astfel, putem spune că pregătirile pentru organizarea expoziției au debutat odată cu începutul anului școlar pe care îl încheiem acum. Pentru a sugera, printr-o imagine parțială, atmosfera de însuflețire pe care a declanșat-o acest eveniment în întreaga țară, ne-am adresat mai multor reprezentanți ai învățămîntului și educației din județul Ilfov, județ care a organizat recent și simpozionul cu tema „Educarea elevilor pentru munca productivă". Iată răspunsurile lor :

EXPO '72

Prof. emerit RADA MOCANU, inspector general școlar :

Pe baza hotărîrii Secretariatului C.C. al P.C.R. cu privire la introducerea în planul de învățămînt a pregătirii tehnico-productive ca obiect de sine stătător și mergînd pe linia indicațiilor și recomandărilor Comitetului județean de partid, Inspectoratul școlar al județului Ilfov a luat încă de la începutul acestui an școlar o serie de măsuri pentru organizarea și desfășurarea activităților productive în școli, pentru legarea învățămîntului de viață.

Astfel am creat, cu sprijinul întreprinderilor, 626 de ateliere școlare, ceea ce a permis ca elevii din cele 12 licee de cultură generală să facă practică în 55 de ateliere — din care 34 în mediul urban și 21 în mediul rural — iar elevii din școlile generale să efectueze această practică în 571 de ateliere din care 68 sînt în mediul urban și 503 în mediul rural.

Ne-a preocupat diversificarea activităților care se desfășoară în ateliere și orientarea lor către tehnică, deoarece am observat, de la început, tendința de a înființa prea multe ateliere de gospodărie, menaj, cusături, artizanat. Au devenit astfel preponderente meseriile cu caracter tehnic : electrotehnică, electromecanică, mecanică auto și agricolă, lucrări în metal, lemn etc. Ca urmare a unei cooperări judicioase între școli și unitățile economice care le patronează, unele repere din planurile de producție ale întreprinderilor au fost date spre execuție atelierelor-școală. Astfel, la Liceul nr. 2 din Giurgiu s-au lucrat bătătoare de gherghef în valoare de 30.000 lei, la Liceul din Fierbinți și la Școala generală din Ciolpani, covoare în stil oriental și românesc, la liceele nr. 1 și nr. 2 din Oltenița, scule de mînă pentru șantierele navale etc. Într-un număr însemnat de școli, orientarea producției școlare a avut în vedere necesitatea autodotării, dotarea altor unități școlare și executarea unor obiecte destinate vînzării prin rețeaua comercială.

Sper că Expo'72 va face evidente, alături de măiestria și ingeniozitatea pe care o vor dezvălui exponatele, și aspecte de genul celor la care m-am referit aici.

Prof. FLORICA ZAHARIA, secretar cu probleme de școli al Comitetului județean U.T.C. :

Cu ajutorul comitetelor U.T.C. din întreprinderi, am sprijinit transferarea de material electrotehnic în valoare de 4 milioane și jumătate lei din patrimoniul întreprinderilor în cel al școlilor.

Alături de profesori, care efectuează pregătirea tehnico-productivă în orele destinate acestei activități, ne-a preocupat ca prin cercurile științifice ale elevilor să contribuim și noi la educarea elevilor în spiritul dragostei pentru munca productivă. Au fost înființate astfel cercuri de reparat televizoare, cercuri de radiofoniști, navomodeliști, cartografi, agricultori etc. Am căutat, totodată, să extindem inițiativa organizației U.T.C. de la uzinele „Timpuri noi" din Capitală care se referă la executarea de către tinerii muncitori, în timpul liber a unor piese și utilaje necesare atelierelor școlare.

Ne-a preocupat să desfășurăm și acțiuni cu caracter educativ pentru educarea dragostei față de muncă. Am organizat în acest scop întîlniri ale elevilor cu diverși specialiști din industrie și agricultură, oameni de știință și cultură care le-au vorbit elevilor despre frumusețea muncii din diferite sectoare economice. Aceste întîlniri au urmărit între altele să le facă elevilor cunoscute realizările obținute de întreprinderile din județul nostru. Am organizat și un concurs intitulat „Cunoașteți meseriile ?", care s-a adresat mai ales elevilor din școlile generale și care s-a desfășurat în trei faze : interșcolară, zonală și județeană.

Trebuie să mai menționez că toate organizațiile U.T.C. din școli au fost mobilizate pentru educarea elevilor în spiritul interesului pentru activitatea din atelierele școlare. Rezultatele activității desfășurate de ele se fac vizibile în expoziția județeană în care credem că poate fi recunoscută și contribuția acestora.

Prof. emerit STELIAN PĂUN, inspector șef :

În expoziția de la Casa corpului didactic a județului Ilfov pot fi observate diversitatea și complexitatea obiectelor care au fost confecționate de elevii din această zonă școlară, pot fi apreciate cu adevărat proporțiile pe care le-a luat pregătirea tehnico-productivă.

Avem în această expoziție, o impresionantă aparatură didactică : material electronic pentru lecțiile de fizică, material pentru lecțiile de biologie și de chimie. Elevii școlii noastre au confecționat totodată mobilier didactic. Sînt anumite ateliere școlare care și-au propus să doteze alte ateliere și, în expoziție, pot fi văzute obiectele confecționate în aceste ateliere. Nu mai vorbesc de obiectele și piesele care au fost confecționate pe baza unor contracte cu întreprinderile productive (sînt de admirat frumoasele noastre covoare), sau de obiectele destinate vînzării.

Prof. emerit DUMITRU CIOVICA, directorul Liceului din Brănești :

La liceul nostru funcționează trei ateliere : unul de electronică, unul de electromecanică și un atelier de lenjerie-broderie.

Am realizat radioficarea școlii cu o stație de amplificare și difuzoare instalate în toate clasele. Am construit aparate de radio cu trei tranzistoare. Unul dintre ele funcționează la expoziția județeană încă de cînd a fost deschisă aceasta. Am mai realizat un monitor pentru ceas electronic, și un mixer cu 4 intrări. Cu ajutorul atelierului de electronică am trecut la organizarea unui laborator audio-vizual universal. În afara produselor realizate în aceste ateliere trebuie să mai menționez că elevii au împrejmuit cu gard clădirea școlii și au confecționat aparatura necesară terenurilor sportive de baschet și handbal. Acum primim comenzi pentru panouri de baschet și plase de handbal. Sperăm că măcar o parte din produsele noastre să poată fi văzute și la Expo'72.

Prof. emerit PETRA VLAICU, directorul Liceului nr. 2 din Giurgiu :

Am construit o vitrină metalică luminată electric în care sînt expuse obiectele lucrate de elevi, o instalație de luminat fluorescent pentru laboratorul de fizică și instalația electrică a pupitrelor din același laborator.

Toți elevii au construit rame metalice pentru pupitrele cabinetului fonic, precum și instalația electrică complexă a acestui cabinet. Au mai confecționat perdele, coperți pentru cataloage, fețe de masă și mileuri. În atelierul de tîmplărie au fost confecționate vitrinele pentru cabinetul de științe sociale. Începînd cu anul financiar 1972 ni s-a stabilit plan de producție în care este prevăzută realizarea unui venit de 20.600 lei. Din acest plan am realizat pînă în prezent suma de 16.500 lei.

Prof. emerit FLORIAN POPESCU, directorul Liceului din Fierbinți :

Noi am înființat un atelier de lăcătușărie pentru băieți în care am reușit să cuprindem toți elevii liceului și un atelier de țesut covoare în care lucrează toate elevele din clasele VIII—XII.

Pentru dotare, am recurs la resurse proprii. Bancurile de lucru au fost lucrate de elevi. Ghergnefurile, de asemenea. După ce ne-am construit aceste piese — la care continuăm să lucrăm pentru dotarea altor școli — am trecut la producția propriu-zisă. Ne-am propus ca pînă la sfîrșitul anului școlar să producem 15 — 20 de bancuri de lucru pentru dotarea altor școli, iar la atelierul de fete, 20 de covoare. Ne-am profilat pe aceste ateliere fiindcă ele se află în strînsă legătură cu opțiunile profesionale preferențiale ale elevilor noștri și cu tradițiile locale. Cea mai mare parte a elevilor noștri se îndreaptă către școli cu profil tehnic și în localitatea noastră există un atelier al industriei locale de țesut covoare în care se încadrează după terminarea școlii multe dintre absolventele noastre. Îmi pare rău că la preexpoziție nu am oglindit prin nimic activitatea agricolă a elevilor noștri. Sper că o vor ilustra organizatorii prin grafice sau fotomontaje. Avem o micro-fermă în care lucrează elevii Școlii generale pe circa 2 hectare de teren arabil. În această micro-fermă, am cultivat viță de vie, legume, porumb, plante furajere. Terenul este alimentat cu apă printr-un sistem de irigații cu motor. Micro-ferma este dotată și cu un sector zootehnic. Trebuie să menționez că din cei 20 de porci care-i creștem în acest sector 5 au fost contractați. Ceea ce vă imaginați, este o mîndrie și pentru noi și pentru elevi. Alt motiv de mîndrie este că din veniturile realizate prin micro-fermă am dotat atelierele școlare.

Anchetă realizată de
B. Octavian

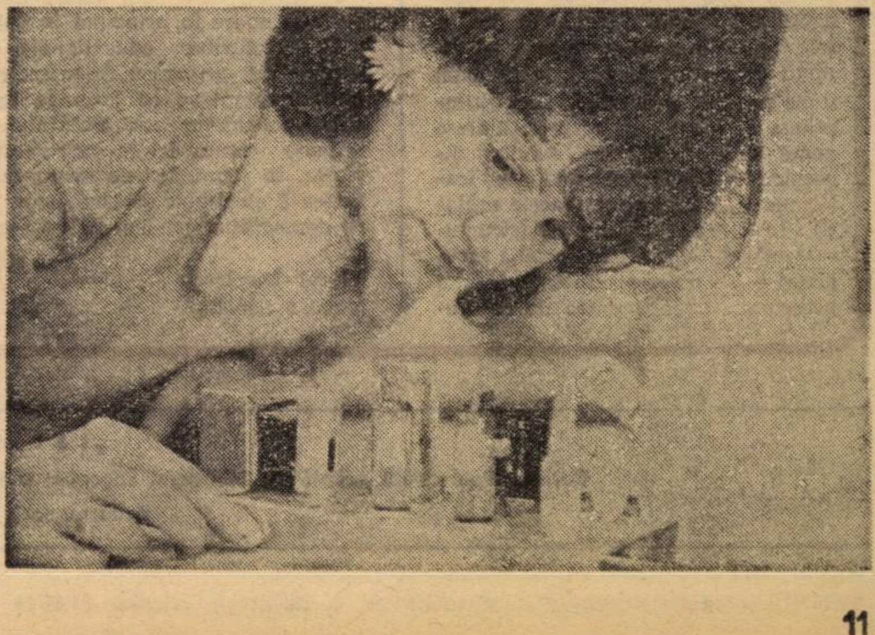

Căi în organizarea sistemelor de învăţămînt

Una din caracteristicile societăţii moderne este nevoia tot mai mare de educaţie. Dialogul ce se stabileşte între cerinţele socioindustriale şi eficienţa sistemelor educaţionale este astăzi mai viu ca oricînd. Şi totuşi ritmul accelerat al schimbării (dezvoltării) socioindustriale, considerat în raport cu inerţia relativă a sistemelor educaţionale, conduce la apariţia unui decalaj între cerinţele societăţii faţă de educaţie şi produsul educaţional.

Ineficacitatea relativă a sistemelor educaţionale în contextul societăţii contemporane angajează învăţămîntul într-un proces larg de renovare, ce se desfăşoară pe fondul optim al recunoaşterii educaţiei ca o forţă socială de prim rang. Structura sistemică, dinamica efectivelor, curriculumul şcolar şi tehnica evaluării etc. caută acum cu intensitate căile randamentului maxim şi aceste căutări, ce prind viaţă şi se sintetizează în seturi de reforme educaţionale naţionale, dau reformei şcolare caracterul de flux.

Principala direcţie a evoluţiei învăţămîntului vizează *regîndirea sistemului educaţional* prin trecerea de la sisteme tradiţionale structurate vertical la sisteme comprehensive structurate orizontal.

Capacitatea cuprinderii întregii populaţii şcolare în sistemele tradiţionale este limitată la o şcolaritate obligatorie ce coincide, de regulă, cu durata şcolii elementare. La nivelul lor secundar, aceste sisteme devin selective, iar diversificarea lor lipsită de flexibilitate (de unde şi structura lor verticală) face ca antrenarea unui elev într-un anume tip de şcoală să poată conduce — alături de succesul posibil dorit — la un eşec ce se datorează şi inexistenţei, de cele mai multe ori, a unui ciclu de orientare şcolară şi profesională, cît şi a unui examen de admitere lipsit de modalităţi de evaluare reală.

Dezvoltarea actuală a sistemelor comprehensive structurate orizontal urmăreşte, în principal, înlocuirea diferenţierii rigide de tip vertical, a diferenţierii selective pe tipuri de şcoli cu o diferenţiere flexibilă, orizontală pe direcţii de studii, în cadrul unui aceluiaşi tip de şcoală secundară, la care învăţămîntul obligatoriu se extinde treptat acum. Şcoala comprehensivă, după cum remarca J. B. Conant, unul dintre teoreticienii ei cei mai cunoscuţi, urmăreşte să asigure sub acelaşi acoperiş (sau sub o serie de acoperişuri) atît pregătirea viitorului căpitan de vas ori conducător de uzină, cît şi a tinerei care urmează să se căsătorească la terminarea şcolii. Şcoala comprehensivă se defineşte astfel a fi o şcoală secundară pentru toţi copiii dintr-o anume arie, cu direcţii de studii flexibil articulate, unde nevoile individuale sînt întîmpinate de varietatea alegerii dintr-o gamă largă de cursuri. Analiza dinamicii structurii sistemelor educaţionale reliefează următoarele mutaţii : în sistemul tradiţional (structurat vertical) — 1. o foarte slabă înregistrare la nivelul învăţămîntului preşcolar ; 2. capacitatea de cuprindere a întregii populaţii şcolare este redusă la şcoala elementară (şcolaritate obligatorie) ; 3. o diversificare rigidă în cadrul unui învăţămînt secundar selectiv (lipsa de flexibilitate) ; 4. inexistenţa unui ciclu de observare şi de orientare şcolară şi profesională.

În ceea ce priveşte sistemul comprehensiv (structurat orizontal) : 1. o puternică înregistrare într-un învăţămînt preşcolar cu o tot mai accentuată funcţie „şcolară" (perspectiva generalizării) ; 2. întreaga populaţie şcolară cuprinsă la nivelul studiilor secundare (extinderea duratei învăţămîntului obligatoriu ; perspectiva generalizării educaţiei permanente, continue) ; 3. o flexibilitate ridicată în cadrul sistemului (mobilitatea elevilor în cadrul diferitelor direcţii de studii) ; 4. atenţie permanentă (şi existenţa unui ciclu anume) observării şi orientării şcolare şi profesionale (corelaţie cu flexibilitatea sistemului).

Acest fenomen al reorganizării sistemelor este tot mai des întîlnit. Astfel în S.U.A. îl observăm la nivelul şcolii secundare superioare („High secondary school") ca şi în Japonia ; în R.F.G. în urma reformei, prin Gesamtschule ; în Marea Britanie prin şcolile de tip comprehensiv (comprehensive, bilaterale, multilaterale) ce apar într-un sistem tradiţional pe care caută să-l înlocuiască ; în Suedia prin şcoala gimnazială ; în U.R.S.S. prin şcoala politehnică de 10 ani ; în Franţa prin şcolile polivalente etc. Se remarcă din aceste cazuri că întîlnim în prezent atît *sisteme* comprehensive (pînă la nivelul şcolii secundare), cît şi *şcoli* comprehensive, care reunesc într-un cadru flexibil direcţii de studii ce reprezintă tipurile unor şcoli tradiţionale selective, cu care şcoala comprehensivă coexistă în cadrul aceluiaşi sistem naţional (de ex. cazul Marii Britanii). Acest de al doilea caz de comprehensivitate reprezintă o fază intermediară, cum de altfel reprezintă şi primul privit în perspectiva mai largă a generalizării, sub o formă sau alta a întregului sistem de învăţămînt. Caracterul tranzitoriu al multor elemente de comprehensivitate din cadrul sistemelor educaţionale actuale rezultă şi din nesuprapunerea şcolii secundare complete cu şcolaritatea obligatorie, condiţie pe care noi o considerăm esenţială în construirea unui sistem comprehensiv pînă la acest nivel.

Referindu-se la evoluţia sistemelor educaţionale, T. Husen spunea că sistemele comprehensive, ce tind a înlocui sistemele tradiţionale — care au forma unei piramide — au forma unui ou. Analizînd dinamica sistemelor comprehensive, în perspectiva unei comprehensivităţi extinse la întregul sistem, considerăm că formularea grafică cea mai adecvată este reprezentată de imaginea unui cilindru. Dacă sistemele tradiţionale reprezintă grafic o piramidă datorită îngustării progresive a efectivelor şcolare, pe grade de învăţămînt, iar dezvoltarea unui sistem comprehensiv permite conturarea grafică a formei unui ou datorită lărgirii învăţămîntului preşcolar şi superior şi generalizării celui secundar, un sistem total comprehensiv, care cuprinde întreaga populaţie în sistemul educaţional, capătă forma grafică a unui cilindru (prin generalizarea învăţămîntului preşcolar şi a nivelului educaţiei permanente şi a învăţămîntului superior).

Problema sistemelor comprehensive, deşi apare în principal în domeniul structurilor educaţionale, se găseşte într-un cadru de intercondiţionări complexe cu întreaga gamă a componentelor învăţămîntului. Ea impune schimbări în curriculumul şcolar, în tehnicile de evaluare, afectează efectivele şcolare (corelare cu democratizarea sistemelor) etc.

Viorel Nicolescu
Nicolae Săcăliş

La şcoală, în zonele eliberate ale Cambodgiei

ANNE-MARIE COUTROT

despre :

ŞCOALA PĂRINŢILOR

În 1928, scriitoarea şi educatoarea franceză Vérine inventa expresia, „şcoala părinţilor". Peste un an, aceasta devenea o asociaţie particulară, fără scop lucrativ, dar recunoscută de către statul francez ca avînd utilitate publică.

În 1946, cînd Vérine a murit, instituţia a trecut sub conducerea doamnei Anne-Marie Coutrot, care este în acelaşi timp şi redactor şef al revistei „L'École des parents". Domnia sa a avut amabilitatea să răspundă la cîteva întrebări pe care i le-am pus în legătură cu activitatea „Şcolii" de mai sus.

— Care sînt actualmente principalele activităţi ale „Şcolii" pe care o conduceţi ?

A. M. Coutrot : „Şcoala" publică o revistă lunară, „L'École des parents", şi una trimestrială mai tehnică, „Le Groupe familial", ca şi diferite broşuri tratînd probleme educative. Ea mai are un serviciu de consultaţii, de „reuniuni-formaţie", unul din grupurile de formaţie specială consacrîndu-se educaţiei sexuale. Dar, în primul rînd, „Şcoala" grupează şi îndrumă toate asociaţiile de părinţi, din care fac parte, potrivit unui regulament în vigoare din 1968, părinţii delegaţi ai elevilor din fiecare clasă.

— Care este rolul acestor părinţi-delegaţi ?

A. M. Coutrot : Rolul lor este foarte important, căci are strînsă legătură cu educaţia copiilor, cu mobilizarea eforturilor celorlalţi părinţi în acest domeniu. Dar, spre a-l îndeplini cu succes, ei trebuie să se intereseze, în mod serios, de problemele şcolii, de cele pedagogice, de psihologia copilului.

— Cum pot reuşi ei, în consiliile claselor respective, să trezească interesul celorlalţi părinţi ?

A. M. Coutrot : În multe feluri, dar mă voi opri la unul care mi se pare foarte semnificativ, deşi ţin să subliniez că nici o experienţă nu se poate transporta şi aplica **tale quale.**

Într-un liceu de provincie unde comisiile claselor nu reuşiseră să-i antreneze şi pe ceilalţi părinţi în acţiunile lor, un tînăr profesor a sugerat să se încerce o experienţă în profunzime. El a ales o clasă a VI-a, unde a alcătuit o mică echipă de lucru formată din patru persoane : un părinte, delegat al A.P.E. din liceu, un elev, un profesor voluntar (el însuşi) şi directorul şcolii. Acest mic grup, care discuta împreună în mod regulat problemele clasei a VI-a, a reuşit încetul cu încetul să-i antreneze şi să-i intereseze pe toţi părinţii în activităţile educative ale şcolii.

— Cum a procedat ?

A. M. Coutrot : Întîi, a trimis tuturor părinţilor o listă a copiilor din clasă, ca şi a tuturor profesorilor cu adresele lor. Această iniţiativă a creat imediat contacte între părinţi şi profesori. Apoi a căutat să polarizeze interesul părinţilor nu asupra micilor incidente din clasă, ci asupra problemelor importante, de fond, pentru ca ei să le studieze, ceea ce nu se făcuse niciodată înainte.

— Pentru ca lucrurile să meargă bine într-o şcoală, este nevoie să ne ocupăm serios de educaţia părinţilor...

A. M. Coutrot : Incontestabil. Educaţia părinţilor este poate tot atît de importantă ca şi problema formării şi reciclării profesorilor. Această educaţie trebuie începută cu delegaţii părinţilor, care trebuie să-şi cunoască bine rolul, să cunoască legile şi regulamentele şcolare în vigoare. Aceasta dă părinţilor delegaţi o siguranţă în relaţiile lor cu ceilalţi părinţi. Şi bineînţeles, mai multă competenţă şi, deci, autoritate.

Paul B. Marian

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Cab

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 55

Sîmbătă 1 iulie 1972
12 pagini 1 leu

Trebuie să angajăm plenar tineretul în activitatea productivă, să-l ajutăm să se pregătească în raport cu nevoile societății noastre. Acest lucru este esențial pentru progresul social, pentru construirea socialismului și comunismului.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea rostită la Conferința extraordinară a organizației de partid a municipiului București)

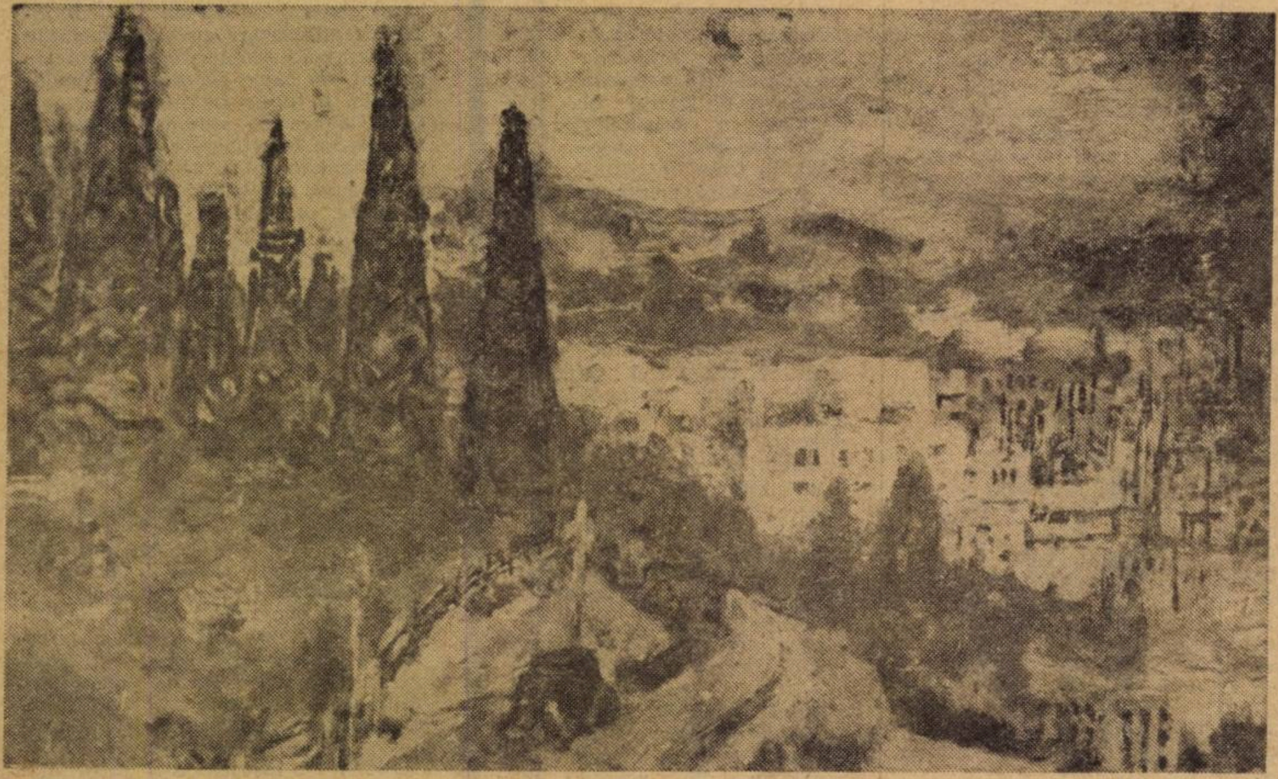

Marius Popescu *„Aurul negru"*

DELEGATĂ LA CONFERINȚA PARTIDULUI

Mă aflam în biroul profesoarei Rada Mocanu — inspectorul general școlar al județului Ilfov. Deodată, o ușă se deschide și pe ea intră sfios, dar încrezător, un elev. Venise la inspectorat să-și rezolve — singur ! — o problemă importantă, care nu putea suferi amînare, legată de examene. Un telefon al inspectorului general, o scurtă convorbire și problema e soluționată. Elevul părăsește biroul încîntat.

Am redat această scurtă secvență — oare cîte asemenea nu se repetă zilnic, în zeci de variante? — spre a arăta stilul de muncă, eficient și operativ, al comunistei Rada Mocanu — delegată la Conferința Națională a partidului. Atunci cînd răspunzi de destinele a peste 6 000 de oameni dintr-un județ — atunci cînd acești oameni, învățători și profesori, sînt făuritori ei înșiși de destine și conștiințe, nici nu se poate să ai un alt stil de muncă ! Trebuie să dai dovadă de înțelegere, de o cunoaștere temeinică a stării de lucruri din subordinea ta, trebuie să ai sufletul deschis spre oameni, spre problemele care îi frămîntă, trebuie să fii imparțial și de o cinste exemplară. În comunista Rada Mocanu toate aceste atribute se împletesc armonios, evidențiindu-se, în atîtea rînduri, de-a lungul carierei sale — în funcția de profesoară și directoare de școală, ori de inspector general școlar.

Prin fereastra biroului inspectoratului năvălește un soare cald, de vară. Este același soare care, în satul de baștină de pe Bărăgan al comunistei Rada Mocanu, în aceste zile fierbinți, coace grîul.

D. Rachici

La nivelul cerințelor societății

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Conferința extraordinară a organizației de partid a municipiului București constituie în aceste zile premergătoare Conferinței Naționale un exemplu pentru toți comuniștii, pentru tot poporul nostru, o analiză riguroasă a problemelor noastre economice și sociale. Secretarul general al partidului ne-a reamintit marele adevăr că numai gîndirea aplicată, dorința de a rezolva situații concrete, în mod eficient, referința continuă la realitate trebuie să fie călăuza activității noastre.

Ocupîndu-se pe larg de învățămînt, tovarășul Ceaușescu a atras atenția asupra îndepărtării școlii de cultură generală de viață, asupra necesității de a-i asigura un conținut corespunzător actualului nivel de dezvoltare și cerințelor societății moderne. Această apreciere impune cadrelor din învățămînt, conducerii ministerului o reevaluare a acțiunii de organizare și concepție în învățămîntul de cultură generală, pe linia indicațiilor conducătorului partidului : „Trebuie să trecem la realizarea unui raport mai bun al liceelor de diferite specialități, corespunzător necesităților dezvoltării societății, dînd tineretului pregătirea de care are nevoie în viața socială".

Să facem mai mult pentru a îndeplini cuvîntul partidului, să facem mai bine, să situăm învățămîntul în primele rînduri ale acțiunii comuniștilor de a ridica România în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic și social !

„Tribuna Școlii"

Pe șantierele muncii patriotice

- **În fiecare zi alte sute și mii de elevi îmbrăcați în salopete pornesc, alături de profesori, spre șantierele de muncă patriotică pentru a-și onora angajamentele luate în cinstea celor două evenimente pe care partidul și poporul nostru se pregătesc să le întîmpine.**

- 30 000 de elevi ai Capitalei — fete și băieți — au împînzit în aceste zile șantierele, dovedind că sînt la fel de buni și la muncă și la învățătură. Pe șantierul de la Baza sportivă Ghencea, 180 de elevi de la Liceul „Gh. Lazăr" și-au propus să amenajeze pista de atletism și terenul de fotbal.

- Reparații generale la Școala generală nr. 141. La efectuarea lor participă aproape toți elevii școlii. În cîteva săptămîni totul va fi gata. Elevii sînt mîndri că la 15 septembrie școala va fi reparată, curată și frumoasă datorită hărniciei lor.

- O veste de ultimă oră : 25 de elevi ai Liceului „I. L. Caragiale" au format o brigadă și au pornit pe șantierul de la Lotru să se alăture altor sute de colegi din toate colțurile patriei.

Pentru ca recolta '72 să fie mai bogată

Zeci de mii de tineri, între care numeroși elevi și studenți, și-au dat întîlnire pe ogoarele încărcate de rod. Peste tot ei contribuie la întreținerea culturilor agricole (numai la plivitul buruienilor din culturile de cartofi au efectuat peste 10 000 ore), a grădinilor de zarzavat, la lucrările de irigații. 60 000 ore de muncă voluntar-patriotică în sprijinul recoltelor. Este cifra cu care s-au angajat tinerii din județul Brașov să întîmpine Conferința Națională a partidului.

ACCENTE

Elevii fruntași despre învățămîntul științelor

Marți, 27 iunie a.c., Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului, s-a întîlnit cu elevii care vor participa la olimpiadele internaționale din vara acestui an, respectiv de Matematică de la Varșovia, 5-13 iulie, de Fizică de la București, 8-18 iulie, de Chimie de la Moscova, 1-10 iulie, de Limba și literatura rusă de la Moscova 14-24 august. Elevii au fost invitați să-și spună părerea și să facă propuneri cu privire la învățămîntul științelor în școala noastră. Intervențiile tinerilor — care s-au distins prin discernămîntul matur și spiritul critic — au subliniat necesitatea modernizării **reale** a matematicii care se învață în liceu și în mod expres la clasele speciale, de a adapta programa de fizică la cerințele particulare ale claselor speciale, de matematică, de a îmbunătăți dotarea laboratoarelor, de a armoniza mai mult — la clasele de chimie — practica în producție cu cerințele industriale moderne și, în general, de a apropia calitativ pregătirea practică de nivelul mai înalt al celei teoretice.

Și, ca o particularitate: emoția tonică (iar nu dezarmantă) cu care tinerii așteaptă apropiata confruntare din cadrul olimpiadelor internaționale, pentru care și-au mobilizat masiv forțele, fiindcă au de apărat culorile patriei, prestigiul ei.

Simpozion cu tema: munca tehnico-productivă

Munca tehnico-productivă, subsistem al educației comuniste în școală a fost tema simpozionului din 25 iunie a.c., organizat de Consiliul popular al municipiului Gheorghe Gheorghiu-Dej, în colaborare cu Institutul de cercetări pedagogice din București, Inspectoratul școlar și Casa corpului didactic din județul Bacău.

Închinat Conferinței Naționale a P.C.R. și celei de a XXV-a aniversări a republicii, simpozionul a constituit o manifestare științifică de prestigiu. El s-a bucurat de prezența tovarășului Miron Constantinescu, membru supleant al Comitetului Executiv al Comitetului Central al P.C.R., președintele Academiei de științe sociale și politice, care a prezentat în ședința plenară de deschidere o amplă comunicare avînd ca subiect „Știința conducerii societății socialiste".

Tot în această ședință au fost prezentate și referatele: „Activitatea tehnico-productivă a elevilor în concordanță cu cerințele economiei" (Valerian Ghineț — prim-secretar al Comitetului municipal de partid, primarul municipiului Gheorghe Gheorghiu Dej) și „Activitatea tehnico-productivă în perspectiva generalizării învățămîntului de 12 ani în țara noastră" (prof. univ. dr. G. Văideanu, directorul Institutului de cercetări pedagogice din București).

Programul simpozionului a cuprins un număr de 40 comunicări, în cadrul a 5 secții, prezentate de cadre didactice din învățămîntul de cultură generală și universitar, cercetători ai Institutului de cercetări pedagogice din București etc.

Simpozionul a sintetizat unele concluzii și propuneri rezultate în urma cercetării ce se desfășoară în acest municipiu de către Institutul de cercetări pedagogice din București și Consiliul popular al municipiului — cercetare la care participă un mare număr de cadre didactice.

Tot cu acest prilej s-a organizat o bogată expoziție cu lucrările efectuate de elevi și au avut loc premierea și înmînarea diplomelor pentru cei 122 elevi din municipiu care s-au distins în activitatea tehnico-productivă în anul 1971—1972.

Sesiune științifică a elevilor

O interesantă sesiune de referate și comunicări științifice s-a desfășurat recent la Liceul nr. 1 din Rădăuți, organizată din inițiativa Comitetului U.T.C. și de conducerea liceului în cinstea Conferinței Naționale a P.C.R. și a centenarului pe care școala îl va sărbători în luna octombrie a acestui an. Lucrările s-au deschis în prezența organelor de partid și de stat, a organelor U.T.C. județene și orășenești, în Casa de cultură a orașului printr-un scurt istoric al liceului. Interesant și demn de semnalat este faptul că, în majoritatea lor, lucrările simpozionului s-au axat pe o serie de probleme politice de actualitate, precum și pe aspecte strîns legate de specificul economic industrial și cultural al județului.

Iată cîteva teme dezbătute în secția științe sociale: „Comunistul, constructor al socialismului, erou al literaturii contemporane", „Partidul, temă esențială în poezia lui Mihai Beniuc". „Rolul organizației U.T.C. în pregătirea politică și moral-cetățenească a elevilor", „Valoarea artistică a monumentelor din nordul Moldovei", „Putna — semnificații, simbol" și altele.

Adolf Deutsch

PRO ȘI CONTRA

Cercul de matematică

În numărul din 6 mai 1972 al revistei „Tribuna școlii", profesorul Gr. Gheba, după unele observații extrem de juste relative la pregătirea elevilor la matematică, între altele vorbește și de „Cercul de matematică". La fel ca și domnia sa și eu am constatat că, în multe școli, aceste cercuri sînt inexistente sau, acolo unde sînt, se face de multe ori doar o treabă de mîntuială. După cum se știe activitatea în cercul de matematică constă din trei părți distincte: ședinta de clasă; serate matematice; aplicații în teren. Să vedem acum cum s-ar putea desfășura fiecare dintre acestea.

Ședința de clasă

În vederea pregătirii ei, profesorul va afișa pentru fiecare clasă, cu aproximativ 25 zile înainte la „Gazeta de perete a cercului de matematică", exerciții și probleme (maximum 15) relative la materialul discutat în ședința precedentă sau în clasă, după programa analitică. Aceste probleme și exerciții vor fi făcute de către profesor, sau selectate din diferite culegeri, în nici un caz din manualul de școală. Se vor alege din culegeri doar problemele care au numai soluții și nu cuprind întreaga rezolvare.

Exercițiile și problemele rezolvate vor fi predate profesorului cu cel puțin 5 zile înainte de ședință pentru a le verifica, notînd într-un caiet special erorile făcute de elevi la fiecare exercițiu și problemă, erori pe care le va comunica în ședință; în cazul cînd nici unul dintre elevi sau prea puțini au rezolvat toate exercițiile și problemele date, profesorul nu le va spune erorile făcute, ci le va rezolva pe cele cu greșeli chiar cu elevii care au greșit, scoțind cît mai mulți la tablă, menținind în permanență atenția celor din bănci prin diverse întrebări. Odată exercițiul rezolvat, profesorul va comunica erorile făcute, obligîndu-i pe elevii respectivi să și le opereze și în caietul lor (fiecare elev trebuie să aibă un caiet al „Cercului de matematică"). Problemele și exercițiile rezolvate de elevi cu adnotările profesorului vor fi indosariate și ținute la „arhiva" cercului.

După terminarea discuției asupra problemelor, se vor prezenta scurte referate (10 minute) despre viața și opera unui matematician clasic sau modern, ori cu un subiect din matematică, luat în afara programei analitice a clasei respective, dar adecvat priceperii elevilor.

La rîndul său, profesorul poate expune din cînd în cînd un subiect din afara programei analitice, care să deschidă orizontul elevilor asupra unor chestiuni rămase nelămurite în clasă sau pe care le consideră interesante pentru îmbogățirea cunoștințelor acestora. Expunerea nu trebuie să aibă o durată mai mare de 20 de minute.

În încheierea ședinței, profesorul — dacă timpul permite — va pune pe elevi să rezolve exerciții și probleme la tablă.

Serata matematică

Ca și ședința de clasă, serata matematică se va ține o dată pe lună, de preferat sîmbăta după amiază.

La serate se vor rezolva exerciții și probleme distractive; se vor organiza întreceri de tipul „Cine știe cîștigă la puncte" pe probleme formulate atît de profesor, cît și de elevi; se vor proiecta diafilme cu subiecte matematice.

Aplicații în teren

Aplicațiile în teren vor avea loc ca și celelalte două activități lunar (duminica dimineața) și nu vor depăși 3—3 ore și jumătate, în aceasta incluzînd și timpul necesar deplasării. În teren se vor face exerciții aplicative din noțiuni predate la clasă, în special de geometrie și trigonometrie; măsurători de lungimi, calcule de distanțe, lățimi, înălțimi, suprafețe, volume, unghiuri orizontale și verticale; în plus, se vor face ușoare aplicații de topografie, ca: măsurători directe și indirecte ale distanțelor; ridicări planimetrice simple; calculul suprafețelor prin metode grafice; aflarea lățimii albiei unui rîu, viteza unui rîu.

Ca elevii să poată lucra cu ușurință în teren, profesorul îi va pune să construiască instrumentele necesare (planșeta cu trepied; echer; dublu și triplu decimetru; sferă de cel puțin 20 m., împărțită în metri; jaloane; greopmetre; altimetrul silvicultural; compas forestier; compas de cîmp; dispozitiv cu ace).

Și o ultimă chestiune: profesorul va estima activitatea desfășurată de elevi (rezolvări de probleme și exerciții, referate de comunicări; probleme propuse) prin punctaj acordat de la scara 1 la 50. La sfîrșitul fiecărui trimestru se vor acorda premii în cărți de specialitate elevilor care au obținut punctajele mai bune.

Mihail Toncescu

Ne scriu corespondenții voluntari

Un laborator de mașini și aparate electrice

În cinstea Conferinței Naționale a P.C.R., un harnic și priceput colectiv de ingineri (Stănescu Victor și Ciobanu Ion), maiștri (Frumușeanu Dumitru, Cămărașu Tudor, Predache Nicolae, Bălănuță Victor, Ciobanu Tiberiu și Preda Toma), elevi de la Școala de maiștri, Școala postliceală și profesională a înzestrat Grupul școlar electroputere din Craiova cu unul dintre cele mai moderne laboratoare de mașini și aparate electrice. Laboratorul, înzestrat cu aparate și mașini de un înalt nivel tehnic, a fost realizat aproape în întregime prin autoutilare.

Instalația fixă a laboratorului, tabloul general de distribuție, tablourile de alimentare au fost executate în atelierele școlii, după proiecte proprii, de către elevii școlii profesionale, în orele de instruire practică. La acestea putem adăuga panourile cu instrumente de măsură, transformatoare trifazice reglabile, redresoare, autotransformatoare monofazate, reostate cu lichid. Anumite mașini și aparate pentru lucrări au fost executate de către elevii școlii de maiștri, ca lucrări de absolvire. Planșele didactice, de laborator, au fost realizate de către elevii Școlii postliceale, de tehnicieni proiectanți.

Iată cîteva detalii privind componența acestui laborator: pe șapte mese pentru lucrări din domeniul mașinilor electrice confecționate cu gust, așezate într-o perfectă simetrie, sînt instalate mașini și aparate complexe, care contribuie la instrucția și educația elevilor. Masa nr. 1 este destinată studiului generatorului sincron trifazat: a doua — motorului sincron trifazat, următoarea — motorului asincron trifazat; la cea de-a patra, se studiază generatorul de curent continuu; ultimele două mese sînt destinate transformatoarelor mono și trifazate.

Elevii își însușesc aici principiile de funcționare a mașinilor electrice; principiul constructiv al acestor mașini și caracteristicile de funcționare, chestiuni destul de dificile, al căror studiu exclusiv teoretic nu ar conduce la rezultatele scontate. De aceea, lucrul efectiv, al fiecărui elev la cîte o mașină duce la cunoașterea aprofundată a acestor principii și constituie un bun prilej de verificare a cunoștințelor însușite teoretic la ore.

Înainte de începerea lucrului, profesorul verifică montajul lucrării care precede punerea sub tensiune. Avînd la dispoziție un ghid, elevii efectuează schemele de conectare a mașinilor electrice la rețea și aleg aparatele de măsură necesare. După aceea ei pornesc mașinile și culeg datele citite la instrumentele de măsură, pe care le consemnează în niște tabele de rezultate. Cu aceste valori (date), ei reprezintă grafic, sub forma de diagrame caracteristicile de funcționare ale mașinilor. Acasă întocmesc un referat în care reproduc pe scurt operațiile pe care le-au executat, prezintă caracteristicile obținute și trag concluzii personale cu privire la mersul lucrării, fac interpretarea rezultatului. Ultima operație o realizează profesorul, la ora de curs, cînd verifică referatele și face notarea.

Paul Nițoiu

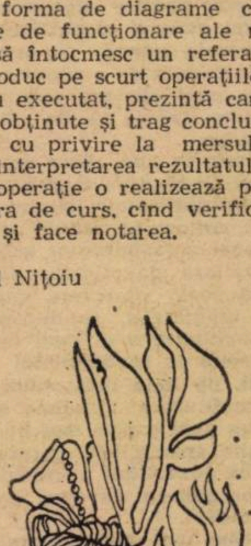

ÎN CINSTEA CONFERINȚEI NAȚIONALE A P.C.R. ȘI A CELEI DE A XXV-A ANIVERSĂRI A REPUBLICII

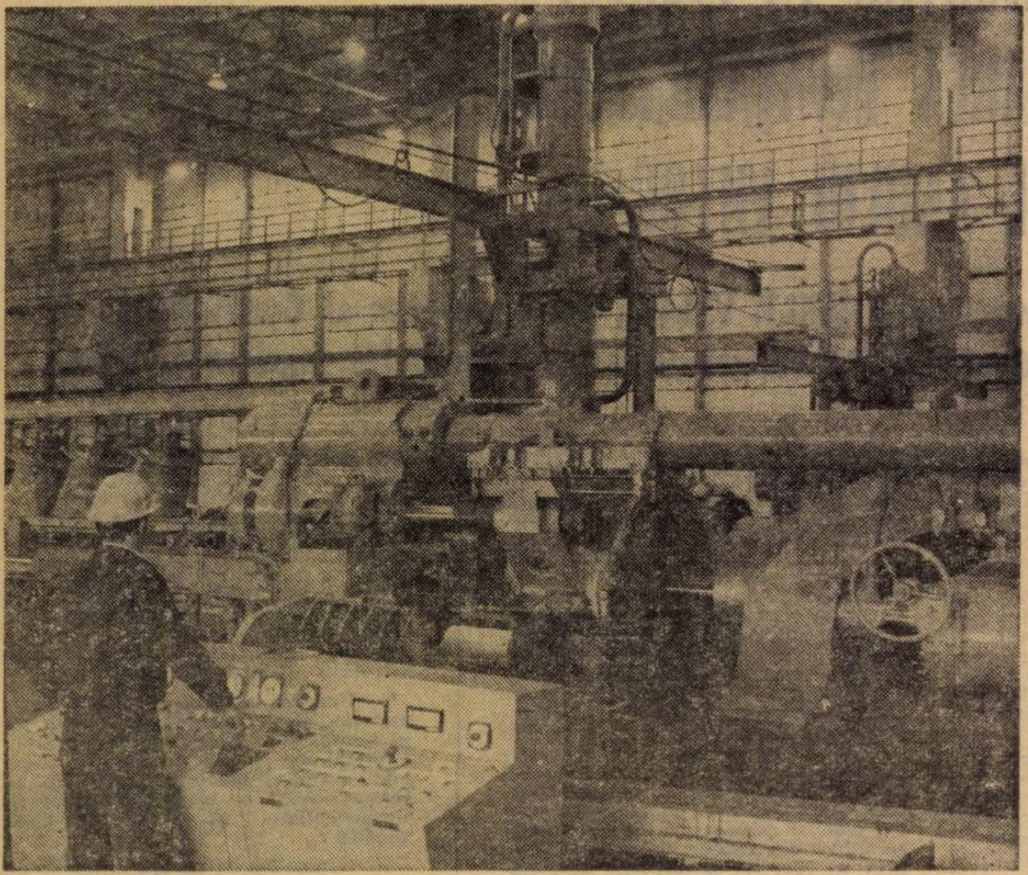

La pupitrul de comandă în competiție cu timpul.

Concreteţe

Exprimîndu-şi satisfacţia pentru modul în care au fost abordate problemele în discuţii, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** spunea în concluziile sale la Conferinţa extraordinară a organizaţiei de partid a Capitalei : **„...spre deosebire de alte împrejurări, în conferinţa de astăzi s-a vorbit mai concret ; atît secretarii organizaţiilor de partid din sectoare, cît şi directorii, inginerii, muncitorii, ceilalţi tovarăşi care au luat cuvîntul... au înfăţişat posibilităţile reale, înţelegînd că făurirea socialismului este o problemă concretă şi nu abstractă".**

Aprecierea secretarului general al partidului nostru exprimă de fapt caracteristica dezbaterilor care au avut loc la toate conferinţele judeţene de partid, a intervenţiilor, opiniilor şi propunerilor tuturor delegaţilor care au participat la discuţii: comuniştii, oamenii care au înţeles necesitatea istorică, au realizat în modul lor de a gîndi saltul de la abstract la concretul logic, treaptă superioară în procesul cunoaşterii şi al acţiunii.

Şi, aşa cum pretinde conţinutul acestei noţiuni dialectice, împuterniciţii producătorilor de valori materiale au gîndit în primul rînd multilateral: sarcinile economice în sistemul structurilor sociale şi al proceselor de conducere, îndatoririle organizaţiilor de partid în raport cu problemele producţiei şi cu adîncirea democraţiei, calităţile moral-politice ale omului în perspectiva eficienţei participării sale la actul deciziei obşteşti — totul subordonîndu-se firesc obiectivelor făuririi socialismului multilateral dezvoltat în România.

Dar conţinutul concret, foarte precis, al modului în care au abordat comuniştii problematica atît de complexă a dezvoltării tuturor laturilor vieţii sociale s-a manifestat pregnant în angajamentele privind producţia pe care şi le-au asumat şi care însumează cantităţi imense de bunuri fizice pînă la sfîrşitul cincinalului. Ceea ce dă concreteţe acestor angajamente este faptul că ele se întemeiază pe o evaluare exactă, adesea exprimată cifric, a posibilităţilor reale, a condiţiilor existente deja, a rezervelor care aşteaptă să fie puse în valoare : **folosirea intensivă a maşinilor şi utilajelor, creşterea ponderii produselor de înaltă tehnicitate, perfecţionarea pregătirii forţei de muncă, realizarea unui raport optim între personalul direct productiv şi cel administrativ, sporirea mai rapidă a productivităţii muncii, dezvoltarea activităţii de cercetare ştiinţifică şi altele.**

Aceste angajamente de ordin economic constituie exact condiţia fundamentală a împlinirii tuturor celorlalte obiective care au constituit ordinea de zi a conferinţelor judeţene de partid şi care definesc conţinutul programului de ascensiune generală a societăţii noastre. Căci, după cum se ştie, nici nu poate fi vorba de evoluţia ansamblului vieţii sociale, de ridicarea nivelului de civilizaţie şi cultură al maselor, fără accelerarea dezvoltării economice, a creşterii forţelor de producţie, a sporirii venitului naţional.

Şi sîntem, aşa am hotărît noi, într-o permanentă competiţie cu timpul, vrem să atingem mai repede parametrii la care societatea noastră îşi va da măsura ei deplină; asta ne obligă să gîndim concret, adică multilateral şi precis, în profunzime, **toate problemele pe care le abordăm, inclusiv acelea pe care le implică accelerarea procesului construcţiei revoluţionare ai cărei autori sîntem: mai repede, mai economic, mai eficient !**

Ion Perianu

EXPO '72 Valorile produse de învăţămînt se măsoară în sute de milioane de lei

Unul dintre aspectele pe care le va pune cu prioritate în evidenţă „EXPO '72 — PRACTICA ŞI CREATIVITATEA ÎN ÎNVĂŢĂMÎNT" este relaţia dintre dezvoltarea social-economică a patriei noastre şi dezvoltarea învăţămîntului. Formînd potenţialul de forţă de muncă necesară dezvoltării economice, sociale şi culturale a patriei, învăţămîntul contribuie indirect la creşterea venitului naţional. Dar preocupîndu-se de formarea cadrelor în strînsă legătură cu cerinţele dezvoltării social-economice, cu nevoile concrete ale producţiei, şcoala a căpătat imaginea unei adevărate micro-industrii producătoare de valori cu adevărat impresionante. Ea se înscrie astfel cu partea ei de contribuţie directă la sporirea venitului naţional.

În învăţămîntul de toate gradele funcţionează — şi expoziţia va releva în mod pregnant acest lucru — 13.000 ateliere-şcoală din care 2 400 cu plan de producţie şi 5 600 loturi şcolare, ferme şi cîmpuri didactice. Vizitatorii expoziţiei vor putea constata că în cursul acestui an valoarea activităţilor practice productive în învăţămîntul de cultură generală a atins cifra de 63 000 000 lei din care 26 000 000 lei prin contracte, cu întreprinderile, 20 000 000 lei pentru autodotare, 17 000 000 lei prin valorificarea pe piaţa internă. Învăţămîntul profesional tehnic şi liceal de specialitate a realizat în acest an, pînă în prezent, o producţie globală de 100 000 000 lei. De menţionat că 8,8 milioane din această producţie este destinată exportului. Unităţile de învăţămînt superior şi de cercetare ale Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului au realizat, în 1970, 821 contracte de cercetare în valoare totală de 50 000 000 lei. Iar în 1971, 1 086 contracte în valoare de 106 000 000 lei. În 1972, s-au realizat 1 100 contracte în valoare de 120 000 000 lei.

Trebuie să mai adăugăm că la acţiunile de muncă patriotică din campania de toamnă a anului 1971 s-au realizat lucrări în valoare de 63 779 037 lei şi că la aceleaşi acţiuni din vara acestui an vor fi antrenaţi aproape 400 000 de elevi şi studenţi.

În concordanţă cu scopul major al şcolii — pregătirea pentru muncă, pentru viaţă — tinerii care învaţă au devenit participanţi competenţi la mărirea avuţiei naţionale, la crearea valorilor materiale şi spirituale care îşi au ca unic izvor munca. Învăţînd o largă gamă de meserii, învăţînd să muncească şi să producă efectiv, elevii şi studenţii produc în cadrul activităţilor tehnico-productive şi al instruirii practice, aparate, instalaţii, material didactic pentru dotarea laboratoarelor, cabinetelor şi atelierelor din şcolile respective sau pentru alte şcoli, piese, repere şi maşini din planul de producţie al unor întreprinderi, produse pentru reţeaua comercială internă şi externă.

Despre aceste realităţi, despre atenţia deosebită acordată de învăţămînt asigurării condiţiilor pentru împletirea directă a procesului de instrucţie cu cercetarea şi producţia, pentru îmbunătăţirea dotării cu aparatură modernă a laboratoarelor, pentru amenajarea şi dotarea atelierelor-şcoală, pentru extinderea practicii nemijlocite a elevilor în unităţile productive, despre participarea lor pe toată durata şcolarizării la activitatea de producţie va aduce, prin exponatele sale, prin grafice şi date statistice, dovezi de necontestat „Expo '72".

Ea va arăta că, acţionînd cu fermitate şi pasiune pentru aplicarea în viaţă a sarcinilor puse de partid, slujitorii şcolii dau dovadă de profund ataşament faţă de politica sa care ridică în prezent îmbunătăţirea legăturii învăţămîntului cu practica la rang de problemă centrală a dezvoltării învăţămîntului de toate gradele.

O. Buzescu

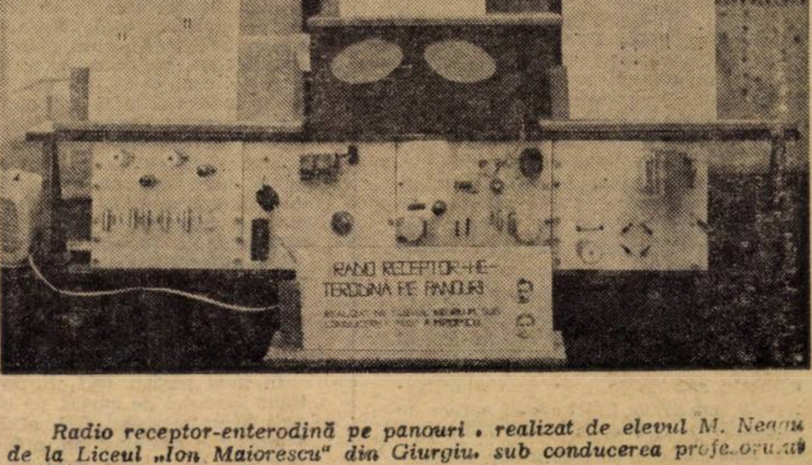

Radio receptor-enterodină pe panouri , realizat de elevul M. Neagu de la Liceul „Ion Maiorescu" din Giurgiu, sub conducerea profesorului A. Mircescu.

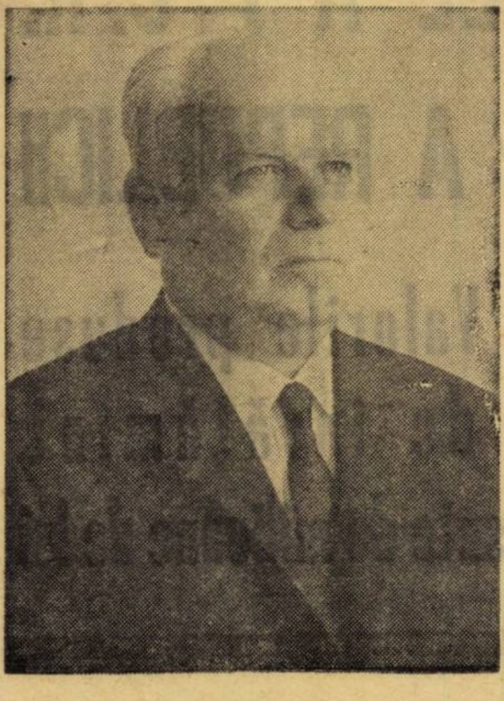

„În cinstea Conferinței Naționale a partidului și a aniversării republicii,

JUDEȚUL NOSTRU VA ÎNCHEIA GENERALIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DE 10 ANI ÎN CURSUL ANULUI VIITOR“

Interviu cu tovarășul VASILE VÎLCU, prim-secretar al Comitetului județean Constanța al P.C.R., președintele Consiliului popular județean

— Stimate tovarășe prim-secretar, discuția noastră are loc într-un moment în care întreaga țară se pregătește să întîmpine cu noi și remarcabile succese în muncă apropiata Conferință Națională a partidului, într-un moment în care elanul și spiritul creator al întregului popor sînt angajate plenar în îndeplinirea înainte de termen a prevederilor cincinalului. Este un efort colectiv la care participă alături de oamenii muncii din toate ramurile economiei naționale și oamenii școlii, îndeplinind cu cinste nobila lor misiune de a crește cadre cu un înalt nivel de pregătire. În acest context social-economic, vă rugăm să ne vorbiți despre învățămîntul din județul Constanța, despre direcțiile de dezvoltare ale școlii dobrogene.

— Ne aflăm în mijlocul celui de-al doilea an al planului cincinal 1971—1975, plan care și-a propus parametri de mare însemnătate pentru producția industrială și agricolă, din țara noastră, a cărei realizare va duce, fără îndoială, în final la ridicarea României pe o nouă treaptă de dezvoltare economică și socială. Cei ce muncesc în această parte a țării au răspuns cu deosebită însuflețire chemării înflăcărate adresată întregului popor de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, raportînd îndeplinirea înainte de termen a unor importante sarcini de plan și darea în funcțiune a unor obiective economice și capacități de producție. Planul cincinal prevede pentru județul Constanța un intens ritm de dezvoltare în domeniul industriei, agriculturii, transportului, turismului etc. Alte noi angajamente au fost luate zilele acestea în cadrul Conferinței extraordinare a organizației județene de partid. Printre acestea subliniem darea în folosință, la Șantierul naval Constanța, a primului tronson al docului uscat cu 6 luni înainte de termen, începîndu-se execuția navelor de mare tonaj încă din cursul anului 1973, obținerea unei producții suplimentare de 200 000 000 lei, și realizarea a 34 milioane lei beneficiu peste plan, depășirea planului de export cu 5 milioane lei valută. Pînă la sfîrșitul acestui an vor fi date în folosință înainte de termen 31 obiective și capacități de producție. Pentru acoperirea acestor cerințe a trebuit și trebuie să ne gîndim în primul rînd la creșterea cadrelor necesare pe plan local, printr-o rețea de școli, capabilă să dea numărul necesar de forțe pentru economia județului nostru.

Principalele surse de acoperire a necesarului de muncitori calificați vor fi școlile profesionale, în continuă creștere în anii viitori, liceele de specialitate, ucenicia la locul de muncă.

De exemplu, necesitățile Șantierului naval din Constanța vor putea fi acoperite prin dezvoltarea actualei școli profesionale, care, începînd din toamna anului 1972, urmează să școlarizeze în anul I 400 elevi, în afara celor 360 de tineri cuprinși la ucenicie la locul de muncă. De asemenea, pentru aceeași unitate industrială am propus înființarea unui liceu de specialitate, profilat pe construcții de nave.

În anul următor vor funcționa noi licee : un liceu industrial de chimie, care să pregătească pe viitorii muncitori ai puternicei Uzine chimice de la Năvodari, un liceu de alimentație publică la Constanța, un liceu industrial de marină.

Unele propuneri de îmbunătățire și diversificare a liceelor s-au făcut deja pornind de la ideea că și în cadrul cursurilor serale de la liceele de specialitate sau de la cele de cultură generală pot să ia ființă secții serale de specialitate. Astfel, la Liceul industrial de construcții am propus să funcționeze trei secții : construcții civile, instalații tehnice, edilitare, întreținere, exploatare și reparații auto ; la Liceul industrial energetic secțiile : mecanoenergetică și electroenergetică ; la Liceul Năvodari o secție serală pentru chimie industrială etc.

La cele de mai sus ar mai fi de adăugat că, începînd încă din toamna anului 1971, trei licee teoretice din județ au început școlarizarea în anul I ca licee cu program aplicativ : Liceul Cobadin cu program aplicativ la agricultură, Liceul Cogealac cu program aplicativ la mecanizarea agriculturii, Liceul Cernavodă cu program aplicativ de lăcătușărie.

În ceea ce privește pregătirea cadrelor de navigatori cu calificare superioară necesare transporturilor navale, o propunere a noastră mai veche a și prins viață — începînd cu anul școlar 1972/1973 la Constanța va funcționa Institutul de marină.

Iată deci, în linii generale, căile pe care pot merge tinerii din județul nostru pentru obținerea unor meserii, a noi specialități, care le vor da posibilitatea afirmării profesionale depline.

— Adaptarea școlii la nevoile societății noastre impune o mai mare diversificare a liceului de cultură generală. Cum se concretizează această cerință în județul Constanța ?

— Așa cum a spus în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, și de curînd și la Conferința extraordinară a organizației de partid din București, se impune ca pregătirea elevilor din licee să fie mai strîns legată de cerințele societății moderne, se cuvine să punem mai mult accent pe programe cu profil special, pe aprofundarea temeinică a unor discipline de învățămînt. Am vorbit mai înainte de licee de cultură generală cu program aplicativ. În același sens aș vrea să citez și înființarea unor clase speciale, cum ar fi cele de matematică la Liceul „Mircea cel Bătrîn“ din Constanța, a celor de chimie și biologie de la Liceul nr. 2 Constanța, de fizică și biologie la Liceul nr. 3 Constanța, de matematică la Liceul nr. 1 din Medgidia. Inspectoratul nostru școlar are în studiu posibilitatea extinderii claselor speciale și la alte licee din Constanța sau din centrele mari urbane ale județului.

— După cum este știut, în cadrul acțiunii largi de perfecționare și modernizare a procesului de învățămînt, o deosebită atenție s-a acordat instruirii tineretului școlar prin muncă, pentru muncă, sarcină de seamă trasată școlii de către partid. Ne-ar interesa să cunoaștem cum s-a conturat în județul dv. colaborarea dintre școală și unitatea productivă care o patronează.

— Cred că nu putem vorbi de modernizarea procesului de învățămînt dacă nu ne referim, în primul rînd, la elementul caracteristic al acestui proces — dobîndirea de către tineretul școlar a deprinderilor practice, a însușirii elementelor de exercitare a viitoarelor profesiuni, de familiarizare a lui cu munca tehnică și productivă. Experiența anului școlar 1971/1972 privind înființarea atelierelor-școală în învățămîntul general și liceal este concludentă. Aș vrea să arăt că acțiunea de înființarea atelierelor, bazată mai ales pe autodotare, a fost primită cu mult elan în județul nostru, ieșind în relief atît resursele materiale existente pe plan local în sate și orașe, cît și atenția pe care au acordat-o majoritatea unităților productive acestei acțiuni importante care vizează pregătirea tinerei generații din patria noastră.

În luna august 1971, Biroul Comitetului județean de partid, pe baza Hotărîrii Secretariatului C.C. al P.C.R. din 4 august a aceluiași an, a întocmit un program de măsuri care stabilea modalitățile concrete de desfășurare a acțiunii de construire și amenajare a atelierelor-școală, între care aș aminti instruirea aparatului de partid și a primarilor pentru sprijinirea realizării sarcinilor Hotărîrii din august 1971, ședința comună a directorilor de școli cu directorii unităților economice din județ unde s-a fixat cine patronează fiecare școală. Inspectoratul școlar județean, întregul său personal, s-a mobilizat pentru realizarea acestei acțiuni în cele mai bune condiții, printre altele s-a făcut o instruire detaliată a directorilor de școli cu privire la organizarea atelierelor-școală și desfășurarea activității lor zilnice, s-a făcut o selecționare a cadrelor care conduc activitățile practice, continuîndu-se a fi încadrați, pe cît posibil, cu norma de bază în școală, s-au luat măsuri pentru dotarea școlilor cu diferite mașini și utilaje din fonduri de la buget, sau prin transfer de la unitățile economice, au fost stabilite locurile de muncă în unitățile productive pentru elevii claselor a IX-a și a X-a ale școlii generale și pentru cei din licee, au fost procurate materiale de lucru.

— Cîteva cifre, cîteva exemple ar fi, desigur, semnificative...

— Da. Iată, de pildă, dacă la 1 septembrie 1971 în școlile generale și liceele județului nostru aveam doar 37 ateliere cu un număr de 590 locuri de muncă pe serie, acum, la sfîrșitul anului școlar 1971/1972, avem 232 cu 3 712 locuri de muncă pe serie. Astfel, cu sprijinul Termocentralei Ovidiu s-au realizat prin construcție și amenajare trei ateliere pentru Școala generală nr. 1 Ovidiu; la Școala generală nr. 5 Constanța cu sprijinul Consiliului popular municipal și al Trustului de construcții locale, s-au construit trei ateliere ; la Liceul „Mircea cel Bătrîn“, Liceul nr. 2 din Constanța, Școala generală nr. 15 din Constanța, Liceul din Cernavodă, cu forțe proprii, s-au amenajat cîte 2—3 ateliere de fiecare unitate și la sate, cu sprijinul cooperativelor agricole de producție, prin resursele locale ale consiliilor populare, au fost amenajate și s-au construit ateliere noi, cum sînt cele de la Cogealac, Pantelimonu, Viile, Mircea Vodă, Ostrov, Negru Vodă, Poarta Albă-sat, Cumpăna etc.

— Sînt rezultate frumoase de care am luat cunoștință vizitînd cîteva din școlile județului. Cum însă instruirea tehnico-productivă este un proces continuu, vă rugăm să ne vorbiți despre preocupările viitoare din acest domeniu.

— Socotesc că prin crearea atelierelor — acțiune pe care aproape am încheiat-o — nu am rezolvat decît o mică parte a sarcinii. Mai important este să vedem ce fac elevii în ateliere, cum cresc deprinderile lor practice de la o clasă la alta, cum, de la simplul exercițiu, elevii ajung la crearea de obiecte utile școlii, societății. De altfel rezultatele obținute pe această linie în unele școli din orașul Constanța și din alte localități, concretizate în expoziția cu vînzare, sînt o bună demonstrație a posibilității școlii noastre pentru instruirea tehnico-productivă a tinerei generații.

Pentru viitorul an școlar ne propunem o rezolvare mai bună a pregătirii practice a elevilor din clasele IX—X ale școlilor generale și a celor din licee, întrucît în anul pe care îl încheiem în multe unități școlare activitatea practică s-a rezumat la lucrul de mînă, artizanat — activități utile, dar cu sferă limitată, care nu pot asigura pentru absolvenți încadrarea în producție și desăvîrșirea pregătirii profesionale într-o meserie necesară economiei județului. De aceea vom reconsidera lista specialităților propuse pentru practica elevilor din clase menționate și vom lua măsuri pentru realizarea în mai bune condiții a patronării școlilor de către unitățile economice, în special de către cele industriale din orașul Constanța.

Climatul favorabil care s-a dezvoltat în jurul ideii ca școala generală de 10 ani și liceul să-l pregătească pe tînăr pentru a se integra cu ușurință în munca direct productivă, atenția de care se bucură practica elevilor din partea unităților productive și a oamenilor muncii, apreciem că vor duce la reușita deplină a acțiunii.

— Una din sarcinile de primă importanță ale Congresului al X-lea al partidului este generalizarea învățămîntului de 10 ani. Ce măsuri s-au luat în cadrul județului pentru ca această sarcină de mare însemnătate să fie îndeplinită în cele mai bune condiții ?

— Generalizarea învățămîntului de 10 ani a însemnat pentru noi toți o preocupare de prim ordin în care au fost antrenați nu numai oamenii școlii și organele de învățămînt, ci și organele de partid, consiliile populare comunale și orășenești, activiști de partid și obștești, deputați etc. Pe baza unor măsuri stabilite de Comitetul județean de partid s-a trecut, încă în urmă cu doi ani, la crearea condițiilor prielnice pentru extinderea rețelei școlare, sporirea bazei materiale, cuprinderea treptată a absolvenților școlii generale de 8 ani în clasele a IX-a și a X-a sau în alte forme de pregătire școlară. De asemenea, s-a intensificat propaganda în rîndul elevilor și al părinților; s-a asigurat un număr mai mare de locuri în internate și la gazde comune pentru elevii din clasele a IX-a și a X-a. Și, pentru că am constatat că vă plac cifrele și exemplele, am să vă dau cîteva. Din totalul absolvenților clasei a VIII-a, promoția 1970—1971, au fost cuprinși în școli postgenerale și ucenicie la locul de muncă 85,2 la sută, iar în producție (în întreprinderi și cooperative agricole) — 10,5 la sută, rămînînd în afară un procent de 4,3 la sută. Încadrarea imediată în școli și producție a peste 95 la sută din absolvenții clasei a VIII-a, de anul trecut, ne face să apreciem că este posibilă în acest an o integrare corespunzătoare a tuturor tinerilor în viața social-economică a județului. În anul școlar 1971—1972, care abia s-a încheiat, cuprinderea elevilor în clasele IX—X a fost și mai mare ca în anii trecuți. Nu numai în mediul urban, dar și în marea majoritate a comunelor s-au obținut rezultate bune în generalizarea învățămîntului de 10 ani.

— De data aceasta am putea da și noi un exemplu din județul dv. Un redactor al revistei noastre a vizitat zilele acestea comuna Crucea, una din comunele în care școlarizarea absolvenților clasei a VIII-a este de 100 la sută. Am găsit acolo o experiență interesantă, și ne face plăcere să o consemnăm în cadrul unui reportaj.

— Conchidem deci, apreciind că în cinstea Conferinței Naționale a partidului și a aniversării republicii, județul nostru va încheia generalizarea învățămîntului de 10 ani în cursul anului viitor.

Privind obiectivele care stau în fața învățămîntului din patria noastră noi nu trebuie să uităm niciodată că în ansamblul măsurilor ce se iau, un loc deosebit de important îl ocupă problemele educației, ale formării omului nou. Este, socotesc, nu numai o problemă exclusivă a școlii ci a întregii societăți, a noastră, a tuturor.

Concepția clară a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțită de măsurile practice care au fost luate în ultimii ani, asigură învățămîntului românesc de toate gradele perspective din cele mai strălucite.

Mircea Ionel

GENERAL ŞI PARTICULAR ÎN POLITICA P.C.R. DE EDIFICARE A SOCIETĂŢII SOCIALISTE

În domeniul teoriei şi practicii edificării societăţii socialiste, raportul dintre general şi particular ia înfăţişarea corelaţiei dialectice dintre **legile generale ale revoluţiei şi construcţiei socialiste şi condiţiile concrete, particularităţile înfăptuirii cerinţelor acestor legi corespunzător realităţilor din fiecare ţară şi etapei istorice date.** În procesul obiectiv de trecere a fiecărui popor la socialism se manifestă o serie de legi generale, cum sînt: conducerea de către partidul clasei muncitoare a revoluţiei şi construcţiei socialiste; instaurarea puterii politice a clasei muncitoare aliate cu ţărănimea şi ceilalţi oameni ai muncii; înlocuirea proprietăţii capitaliste cu proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie şi desfiinţarea, pe această bază, a exploatării omului de către om; crearea noii suprastructuri politice şi ideologice, a culturii socialiste; lichidarea asupririi naţionale şi stabilirea egalităţii în drepturi între toţi oamenii muncii, indiferent de naţionalitate; solidaritatea clasei muncitoare a ţării respective cu clasa muncitoare din alte ţări ş.a.m.d.

Cunoaşterea şi folosirea creatoare a cerinţelor acestor legi generale sînt o condiţie sine qua non a eficienţei oricărei activităţi sociale şi, cu atît mai mult, a activităţii politice, de conducere şi organizare a societăţii socialiste, a elaborării unei linii politice generale juste.

Dar aceste legi, exprimînd esenţa noii societăţi, nu pot reda întreaga bogăţie a formelor lor de manifestare, şi, îndeosebi, complexitatea vieţii sociale, nu pot cuprinde numeroasele note specifice ale diverselor fenomene concrete. Aşa cum sublinia V. I. Lenin **„Orice general înglobează doar cu aproximaţie toate obiectele particulare“.** Prin urmare, trebuie ţinut seamă că legile generale ale revoluţiei socialiste activează **prin** şi **în cadrul** fiecărui popor, se realizează practic prin intermediul politicii partidelor comuniste şi muncitoreşti, care îşi desfăşoară activitatea în condiţiile concrete şi specifice ale fiecărei ţări. Căci fiecare popor, fiecare naţiune au dobîndit de-a lungul istoriei lor o serie de trăsături proprii. Factori naturali, sociali-economici, politici, au imprimat popoarelor ritmuri diferite de dezvoltare, le-au dăltuit fizionomii spirituale, culturale, naţionale care le deosebesc unele de altele.

Această diversitate de condiţii îşi pune amprenta asupra mersului procesului de transformare revoluţionară a societăţii, face ca problemele revoluţiei şi construcţiei socialiste, comune în esenţa lor în toate ţările, să necesite o rezolvare concretă, de la ţară la ţară şi corespunzător fiecărei etape istorice date. Acţionînd înăuntrul particularului şi prin particular, generalul, legile generale determină esenţa deciziilor, dar nu şi modul concret de acţiune, nu dau automat soluţii, ci doar **calea** pentru descoperirea şi formarea lor în funcţie de particularităţile fenomenelor şi proceselor sociale concrete. Acestea trebuie să fie rodul politicii creatoare, al analizei ştiinţifice a condiţiilor social-economice şi istorice concrete, al aprecierii lor cu gîndirea proprie a fiecărui partid comunist. De aici însemnătatea deosebită a **unităţii dialectice dintre general şi particular,** ignorarea particularului conducînd la rîndul său, la soluţii şi decizii rupte de viaţă, cu consecinţe negative pentru cauza construcţiei socialiste.

În această privinţă, P.C.R. a pornit şi porneşte de la faptul că în practica revoluţionară, ca de altfel şi în viaţă, generalul şi particularul formează o unitate dialectică inseparabilă, generalul întruchipîndu-se în viaţă numai prin particular, în imensa varietate a condiţiilor concrete, a particularităţilor istorice, economice, politice, sociale, naţionale.

Acest mod ştiinţific de îmbinare în politica sa a celor două categorii corelative ale dialecticii materialiste — generalul şi particularul — a constituit unul din izvoarele vitalităţii şi eficienţei politicii sale, unul din factorii hotărîtori care au asigurat victorii revoluţiei şi construcţiei socialiste în România. Aşa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu: **„In revoluţia şi construcţia socialismului, generalul şi particularul formează o unitate dialectică inseparabilă. Cunoaşterea si aplicarea adevărurilor generale ale socialismului ştiinţific este o condiţie obligatorie a unei politici principiale juste. Generalul exprimă legile sociale obiective, el nu poate reflecta însă multitudinea şi diversitatea particularităţilor fenomenelor. De aceea succesul liniei politice generale a partidului comunist depinde într-o măsură importantă de înţelegerea particularului, de luarea în consideraţie a împrejurărilor concrete în care se aplică linia politică generală“.**

Desfăşurarea revoluţiei socialiste în ţara noastră, construirea socialismului şi înfăptuirea sarcinilor dezvoltării multilaterale a societăţii socialiste arată că partidul nostru a făcut faţă cu succes îndatoririlor sale de forţă politică conducătoare şi şi-a dovedit capacitatea de a folosi în mod creator legile dezvoltării sociale, teoria marxist-leninistă, în conformitate cu condiţiile concrete ale României. Tocmai din luarea în considerare a acestor condiţii izvorăsc diferitele particularităţi ale tacticii partidului nostru în revoluţie, formele şi metodele folosite în construcţia socialistă.

Ceea ce ni se pare mai ales demn de relevat din acest punct de vedere este că o asemenea orientare nu are un caracter conjunctural, ci sintetizează o îndelungată experienţă istorică, ea punîndu-şi amprenta asupra rezolvării cu succes a tuturor **problemelor-cheie** ale procesului de transformare revoluţionară a societăţii noastre.

Astfel, este binecunoscută importanţa primordială pe care o are crearea şi dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului, pe fundamentul industrializării, pentru ţări ca România, care au moştenit de la vechea orînduire un nivel scăzut de dezvoltare a forţelor de producţie. Situînd în centrul programului său economic **industrializarea socialistă** a ţării, P.C.R. a imprimat acestei politici trăsături distinctive, corespunzătoare nivelului de dezvoltare economică a ţării şi necesităţilor de a ridica gradul general de bunăstare şi civilizaţie al poporului. Asemenea trăsături sînt ritmul înalt şi susţinut de creştere a producţiei industriale, dinamismul accentuat al ramurilor determinante pentru progresul economic general, **diversificarea** ramurilor şi subramurilor menite să valorifice în mod complex şi eficient resursele ţării, **repartizarea raţională** a forţelor de producţie pe teritoriul ţării. În etapa actuală, potrivit prevederilor Congresului al X-lea, partidul nostru orientează eforturile spre îmbunătăţirea structurii industriei, prin dezvoltarea îndeosebi a acelor ramuri şi subramuri caracteristice unei economii moderne, pentru a reflecta mai bine cerinţele revoluţiei ştiinţifico-tehnice şi a obţine o creştere a gradului de tehnicitate şi eficienţă a producţiei.

Un alt proces legic de importanţă hotărîtoare pentru asigurarea, în orice ţară, a victoriei socialismului, cum este **transformarea agriculturii pe baze socialiste,** a întrunit în România un şir de caracteristici originale şi particularităţi determinate de specificul satului românesc. Aşa, de pildă, existenţa unui mare număr de gospodării ţărăneşti, mici şi mijlocii, cu o productivitate redusă, a impus efectuarea transformării socialiste a agriculturii ca un **proces treptat, continuu,** care a îmbinat asigurarea bazei tehnico-materiale necesare modernizării acestei ramuri cu convingerea ţărănimii asupra avantajelor marii gospodării socialiste, cu folosirea pe scară largă a formelor simple şi mai ales intermediare de asociere în muncă a ţărănimii, fără a se recurge la naţionalizarea pămîntului. O rezolvare originală a asigurat partidul nostru problemelor specifice ale ţăranilor înstăriţi, faţă de care a dus o politică de îngrădire a posibilităţilor lor de exploatare şi apoi de atragere pe drumul cooperativizării.

Ţinînd seama de rolul important al agriculturii în economia noastră şi de necesitatea de a corela mai bine dezvoltarea ei cu celelalte ramuri ale economiei, Congresul al X-lea al partidului, ca şi alte documente de partid ulterioare, au trasat jaloane pentru creşterea într-un ritm mai intens a producţiei agricole, pentru folosirea mai eficientă a avantajelor noilor relaţii de producţie de la sate.

Între multiplele exemple care ilustrează îmbinarea organică în politica partidului a generalului cu particularul se impun atenţiei numeroasele soluţii de o mare forţă creatoare care au fost elaborate, îndeosebi după Congresul al IX-lea, în cele mai variate domenii ale vieţii sociale — în perfecţionarea formelor de organizare şi conducere a economiei, în învăţămînt, în cercetarea ştiinţifică, în îndrumarea activităţii cultural-artistice, în determinarea rolului organizaţiilor obşteşti. Spiritul inovator se reflectă cu pregnanţă în perfecţionarea modalităţilor de exercitare **a rolului conducător al partidului, a activităţii de stat;** precum şi în dezvoltarea continuă a **democraţiei socialiste.**

Aplicarea creatoare a principiilor marxist-leniniste la condiţiile sociale ale ţării noastre a dat posibilitate partidului să rezolve cu succes una dintre problemele cele mai complexe ale vechii Românii — **problema naţională,** să făurească şi să cimenteze unitatea şi prietenia frăţească dintre poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare, expresie a democratismului orînduirii socialiste, a coeziunii sociale şi politice a poporului nostru.

O manifestare grăitoare a modului creator şi original în care partidul nostru conduce procesul de edificare a societăţii socialiste o constituie definirea şi caracterizarea etapei actuale a dezvoltării construcţiei socialiste, **făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate.** În concepţia partidului, acest obiectiv major de perspectivă reprezintă o etapă nouă, de maturizare a socialismului în toate sferele vieţii sociale, de perfecţionare a bazei şi suprastructurii socialiste a întregii societăţi, în vederea trecerii treptate la comunism. Totodată, făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate presupune o activitate amplă şi complexă pentru transformarea conştiinţei oamenilor, formarea omului nou, cu un nivel de cultură în continuă creştere şi cu o bună pregătire politico-ideologică. Înalta responsabilitate pentru condiţia umană, grija şi atenţia excepţionale pe care partidul le acordă activităţii ideologice şi educative şi-au găsit o nouă şi pregnantă afirmare în amplul program de educaţie comunistă a întregului popor, elaborat de plenara din 3—5 noiembrie 1971 din iniţiativa secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — program menit să contribuie la formarea omului nou, profund devotat socialismului şi comunismului şi capabil să rezolve cu deplin succes problemele complexe ale edificării noii orînduiri.

Activitatea de creaţie originală pentru a realiza sinteza dintre adevărurile generale ale marxism-leninismului şi condiţiile particulare, specifice, are o importanţă hotărîtoare nu numai pe plan naţional, pentru propriul popor, ci şi pe **plan internaţional,** reprezentînd un aport al partidului nostru la tezaurul teoretic al marxism-leninismului, la experienţa mişcării comuniste şi muncitoreşti, la creşterea forţei de atracţie a ideilor socialismului. Acţionînd în mod creator, elaborîndu-şi politica în conformitate cu cerinţele obiective şi condiţiile concrete ale ţării noastre, Partidul Comunist Român îşi îndeplineşte cu succes misiunea de forţă politică conducătoare a societăţii, călăuzeşte în mod ferm România pe calea socialismului, a progresului şi civilizaţiei. În felul acesta, partidul nostru răspunde atît îndatoririi faţă de propriul popor, cît şi îndatoririi internaţionaliste de a contribui la întărirea sistemului mondial socialist, a forţelor păcii şi progresului din întreaga lume.

Pamfil Nichiţelea-Murgoci

CUM CITIM

Ediţii de buzunar

Îmi amintesc cum, cu ani în urmă, am stat năucit în faţa unei cărţi manuscris din nu ştiu ce secol. **Mă aflam la Biblioteca Batthyaneum** din Alba Iulia şi custodele îmi explica din ce „materiale“ fusese făcută cartea pe care o aveam înainte: ei bine, din piei de miei nefătaţi care, spunea domnia sa, au dat foilor acea subţirime de mătase şi o durabilitate de invidiat. M-am gîndit atunci ce salt enorm a făcut cartea peste veacuri, de la costisitoarele volume ale timpurilor trecute, la ediţiile de astăzi, ieftine, la îndemîna oricui.

Apariţia cărţii de buzunar în deceniul trei al secolului nostru a marcat începutul erei de **industrializare** a cărţii şi, implicit, de **democratizare** a ei. Pătrunderea masivă a acestui mijloc de comunicare în toate straturile societăţii (din statisticile mondiale reiese că „explozia“ cărţii de buzunar produce aproape o dublare a numărului de exemplare la fiecare zece ani) l-a făcut pe un Michel Butor să exclame într-un interviu recent: „Astăzi un scriitor nu există decît în măsura în care este publicat într-o carte de buzunar“.

Ce departe sîntem de vremea acelor **libri catenati,** cărţi legate cu lanţuri de rafturile bibliotecilor, pe care o evoca în a sa **Bătălie a cărţilor** iscusitul Jonathan Swift: „...şi din cuminte prevedere faţă de primejdia încăierărilor, cei vechi au socotit nimerit să le lege în bună pace în zdravene lanţuri de fier“.

Ediţiile de buzunar nu au revoluţionat însă numai tehnologiile de fabricaţie. În egală măsură au „desacralizat“ cartea, cum scria de curînd cineva, transformînd-o într-un bun de larg consum, pe care îl porţi „în buzunar“ şi pe care îl abandonezi sau îl arunci după ce l-ai consumat.

Dar faptul cel mai interesant mi se pare a fi influenţa pe care o exercită cartea de buzunar, o influenţă nu totdeauna prea fericită, asupra celorlalte tipuri de ediţii. Tot mai mult coperţile cărţilor se aseamănă, prin desenul şi, mai ales, culoarea lor, cu etichetele produselor industriale de serie. Grija pentru o „prezentare“ cît mai şocantă, a făcut de multe ori să treacă pe planul al doilea grija pentru calitatea conţinutului. Se zice că un director de editură de aiurea ar fi spus: „Daţi-mi o copertă bună şi voi vinde două sute de pagini albe!“.

Lăsînd deoparte unele exagerări, nu se poate să nu observăm audienţa imensă de care se bucură aceste ediţii. În lume există o enormă nevoie de a citi. Deşi se editează în cantităţi uriaşe, unii vorbind chiar de un fel de „sufocare“ a omului cu textul tipărit, pe glob persistă o acută penurie de cărţi. Este, dacă vreţi, paradoxul cărţii în epoca noastră, despre care vorbea şi directorul general al UNESCO, René Maheu, în mesajul prilejuit de inaugurarea **Anului internaţional al cărţii.**

Ediţiile de buzunar, cu valurile lor succesive şi din ce în ce mai mari, vor umple însă şi aceste goluri, astfel încît (citez din mesajul lui René Maheu) „acel instrument de comunicare, cel mai sigur, mai uşor de mînuit din cîte au fost vreodată inventate, să permită gîndirii omului să învingă timpul şi spaţiul“.

Costache Olăreanu

Comunistul de la catedră

Director şi coleg

Nu puteam începe prezentarea profesorului de istorie, Ion N. Ni*coară, directorul Şcolii generale de 10 ani, nr. 8, din Ploieşti, decît cu definiţia-sintagmă de mai sus, în care se înscrie perfect. De altfel, aceasta şi este propria sa imagine despre sine — şi aşa îl privesc şi cei 50—60 de învăţători şi profesori de la şcoala sa, cu care lucrează de aproape 10 ani. Cred că în această viziune a funcţiei sale stă şi secretul bunului mers al procesului instructiv-educativ de aici. Iată ce mi-a declarat, într-o recentă discuţie, în acest sens :*

— Ar fi curată prezumţie din partea mea să-mi închipui că toţi colegii mei, de la şcoala noastră, au de învăţat de la mine. Dimpotrivă, eu sînt cel care învăţ de la fiecare ! Mă bucură orice bună iniţiativă a lor, pe care o şi încurajez, iar hotărîrile conducerii şcolii, socotesc eu, trebuie să fie expresia gîndirii colective a întregului corp profesoral. Să învăţăm, în această privinţă, de la stilul de muncă al conducerii de partid, al cărei dialog cu masele este permanent !

Directorul are grijă ca atitudinea sa, de respectare a personalităţii şi demnităţii colegilor, să se reflecte şi în relaţia profesor—elev :

— Noi sîntem totul pentru elevi. Tocmai de aceea se impune să-i facem să simtă la rîndul lor, că şi ei sînt totul pentru noi ! Numai aşa vor rodi strădaniile noastre de a face din ei oameni adevăraţi, utili societăţii socialiste.

Rezultatele activităţilor instructiv-educative de la Şcoala generală, condusă în această viziune de profesorul Ion Nicoară, sînt multe şi nu e locul să le amintim acum. Este semnificativ să arătăm însă că Liceul şi Institutul pedagogic de învăţători din localitate au dorit, în acest an şcolar, să-şi desfăşoare practica pedagogică aici. Intr-adevăr, sînt multe de văzut şi de învăţat la această şcoală, la cele 4 ateliere ale elevilor (lăcătuşărie, tîmplărie, croitorie, gospodărie) ; în laboratoarele de chimie şi de fizică ; în cabinetele de ştiinţe sociale, geografie, ştiinţele naturii, în cadrul modernului complex sportiv, la bibliotecă... Şi toate acestea nu fiindcă aşa cer forurile superioare. „Noi sîntem puşi aici de partid — ne spune directorul — şi raţiunea noastră de a fi este să nu dezamăgim pe nimeni, şi nu în ultimul rînd, pe elevi, *pentru care sîntem alfa şi omega".*

E lesne de înţeles că aici nu mai este loc pentru rutină, birocraţie, lucru de mîntuială — duşmanii de neîmpăcat ai procesului instructiv-educativ.

Aşa gîndeşte şi acţionează, ca director, profesorul Ion Nicoară ; şi ca propagandist la învăţămîntul ideologic (din 1948, fără întrerupere) ; aşa a fost şi ca inspector şcolar şi şef al secţiunii de învăţămînt a judeţului Prahova, în anii trecuţi ; ca lector al Comitetului de cultură şi artă şi apoi ca secretar al acestuia, în oraşul Ploieşti. Un om al faptei, înnobilînd răspunderile ce i se încredinţează, pilduitor pentru cine îl cunoaşte. Un comunist din armata de nădejde a partidului.

Hristu Cândroveanu

Sondaj de opi

CLASELE
DE FI

Ne aflăm în mijlocul unor prefaceri de fond ale învăţămîntului nostru. Şi nu ca spectatori, ci în calitate de ostaşi pe frontul culturii şi educaţiei socialiste. În acest vast proces, modernizarea şcolii nu trebuie înţeleasă în mod îngust, unilateral ; ea trebuie legată nemijlocit de prefacerile adînci, calitative, ce au loc în prezent în societatea noastră. Învăţămîntul trebuie să corespundă întru totul nevoilor societăţii socialiste multilateral dezvoltate. După cum sublinia recent secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, noi „avem, fără îndoială, nevoie de biologi, medici şi fizicieni, dar pentru aceştia trebuie să facem programe speciale. Pentru viitorii fizicieni să avem şcoli unde să înveţe cu adevărat fizică, nu de toate şi nimic aprofundat". În acest context, rolul claselor speciale, ca precursoare ale viitorului tip de liceu este bine determinat : depistarea, îndrumarea şi pregătirea elementelor valoroase din rîndul elevilor, crearea unei pepiniere de fizicieni, chimişti, matematicieni etc., care să facă faţă cerinţelor de perspectivă ale economiei naţionale.

În sondajul nostru am căutat să consemnăm rezultatele obţinute, iniţiativele şi unele propuneri ale profesorilor de la clasele speciale de fizică din Bucureşti, precum şi ale altor factori de răspundere din sfera învăţămîntului, pentru a realiza o viziune de ansamblu asupra modului cum răspund aceste clase cerinţelor actuale de modernizare a învăţămîntului.

Priscila Enulescu Ursea, profesoară la Liceul „Dimitrie Cantemir", din Bucureşti : Întrucît clasa specială de fizică a început să funcţioneze la liceul nostru încă din anul 1964, am avut putinţa să urmărim roadele activităţii elevilor cu fiecare din promoţii. Astfel, aproape toţi absolvenţii de la clasa specială de fizică au reuşit la concursul de admitere în învăţămîntul superior. Ţin însă să relev faptul că, deşi la clasa specială de fizică s-au admis elevii cu calificativele cele mai bune la obiectul de profil (fizică) şi unul din obiectele înrudite (matematică sau chimie), mai echitabil ar fi să se recruteze elevii pe baza unui **concurs la nivelul municipiului,** întrucît în notarea elevului intervin adesea factori subiectivi. Doresc, de asemenea, să menţionez un alt aspect negativ ; necorelarea programei de fizică (pentru clasele speciale) cu cea de matematică. Multe noţiuni de matematică se predau mult mai tîrziu decît ar fi necesar pentru însuşirea unor teme de fizică.

Cred că ministerul ar trebui să reglementeze printr-o dispoziţie **sprijinirea acestor clase de către catedrele de specialitate din învăţămîntul superior.** În prezent nu există o corelare corespunzătoare între cerinţele facultăţilor de profil sau de profil înrudit, cu ceea ce pot oferi absolvenţii unei clase speciale de fizică. Întrucît şi în problematizarea lecţiilor au fost întîmpinate greutăţi, găsesc că ar fi deosebit de utilă **susţinerea de către cadre din învăţămîntul superior a unor lecţii pe bază de probleme.**

Ion Săceanu, profesor la Liceul „Nicolae Bălcescu", din Bucureşti : Clasele speciale de fizică şi-au dovedit din plin utilitatea. Elementele valoroase care s-au evidenţiat la concursurile interne şi internaţionale provin în marea lor majoritate tocmai de la aceste clase. Doresc să subliniez în mod deosebit următorul fenomen pe care l-am observat în practica mea de profesor la clasa specială de fizică : de regulă, elevii care formează aceste clase obţin rezultate bune la toate disciplinele. Din acest motiv, profesorii de la celelalte obiecte au tendinţa de a-i supraîncărca, scurtînd în acest fel timpul afectat studiului obiectului de profil — fizica. Luînd în considerare această stare de lucruri, cred că **programele la celelalte obiecte** (de ex. la ştiinţele naturii, istorie etc.), **trebuie să fie revăzute în mod corespunzător.** Din cauza supraîncărcării, se manifestă un grad înaintat de oboseală la aceşti elevi începînd cu trimestrul al III-lea.

Cred că este greşită opinia potrivit căreia un elev care nu a obţinut calificativul de promovare la geografie sau istorie, de exemplu, să fie exclus din clasa specială de fizică (lucru perfect valabil pentru toate clasele speciale), în ciuda faptului că acesta manifestă aptitudini deosebite pentru obiectul de profil. Această problemă ar trebui privită într-un mod mult mai maleabil, constructiv.

Alexandru Predescu, profesor la Liceul nr. 33 din Bucureşti : Lipsa unui manual nu este prea mult simţită de elevi, întrucît am căutat ca printr-o studiere selectivă a bibliografiei (indicată de mine) să suplinesc această lacună. Dificultăţile întîmpinate se datoresc mai degrabă bagajului sărac al elevilor în ceea ce priveşte cunoştinţele de matematică. Principala mea preocupare a fost ca elevii să înţeleagă mai profund fizica, să dezvolte cunoştinţele teoretice căpătate, aplicîndu-le în practică. La sfîrşitul fiecărui trimestru, clasa susţine un fel de colocviu, pe baza materiei predate, privind o anumită temă. Fără caiet, carte etc., elevii rezolvă probleme sau execută lucrări cu toate calculele necesare.

Practica tehnico-productivă am încercat să o apropiem de specificul clasei : confecţionarea şi repararea materialului didactic de fizică, practica în laboratorul foto etc. **Cred că ar trebui înfiinţat un laborator special pentru aceste clase la nivelul municipiului.** Aş propune, de asemenea, înfiinţarea unui cerc de comunicări ştiinţifice ale elevilor.

Iustin Stoian, profesor la Liceul nr. 39, din Bucureşti : O clasă specială trebuie să cuprindă elevi talentaţi nu numai dintr-o şcoală, căci astfel baza de selecţie este totuşi redusă. **Propun realizarea unei clase speciale pe sector,** pentru fiecare specialitate. Aş ţine seama şi de rezultatele obţinute la olimpiada pe sector, astfel ca, elevii care au obţinut un minim de 16—17 puncte să fie declaraţi reuşiţi, fără a se mai prezenta la concurs. Într-un singur liceu ar fi indicat să nu existe mai multe clase speciale, iar alegerea liceului în care să se înfiinţeze o asemenea clasă să se facă după numărul elevilor reuşiţi la proba de selecţie. În ce priveşte îndrumarea claselor speciale, aceasta ar trebui inclusă în norma didactică a profesorilor cu prestigiu din cadrul învăţămîntului superior.

Liceul „Mihail Sadoveanu" din Bucureşti : dialog profesor-elev

Liceul „Gheorghe Lazăr" din Bucu

Marius Gall, profesor la Liceul „Nicolae Bălcescu", din Bucureşti : Înainte de a înfiinţa clasele speciale de fizică **era absolut necesară o investigaţie în rîndul elevilor.** Testele în clasa a IX-a ar fi demonstrat cu prisosinţă dacă elevii au aptitudini reale pentru studiul fizicii. În acest fel s-ar fi evitat discrepanţa ce se manifestă la mulţi dintre elevi între dorinţa pe care aceştia o au de a studia fizica, pe de o parte, şi aptitudinile, cît şi pregătirea reală pe care o posedă, pe de altă parte. Din această cauză, clasa cu care lucrez nu prezintă omogenitatea dorită. De aceea cred că maniera de la olimpiade (aplicată la concursul de selecţie) ar putea fi folosită cu bune rezultate.

Întîlnirile cu cadrele universitare le găsesc deosebit de utile, dar concretizate nu în prelegeri de la catedră, la nivel academic, ci sub formă de consultaţie cu elevii şi profesorii. Apreciez că activitatea comisiei de fizică a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului (îndeosebi a subcomisiei pentru învăţămîntul de cultură generală) nu a fost pe deplin corespunzătoare, ne-

ii

SPECIALE

ZICĂ

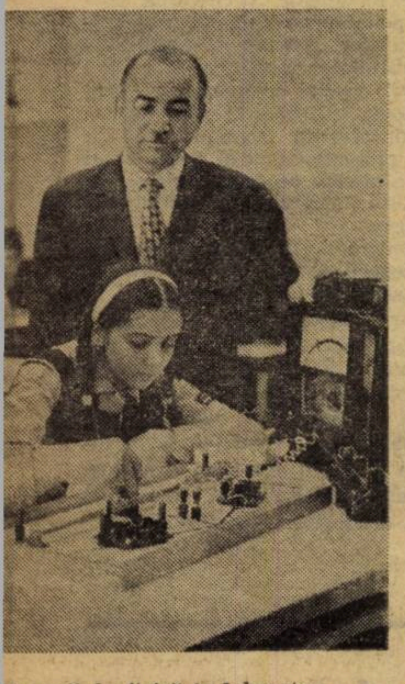

ti : oră de fizică în laborator

ezbătînd multiplele probleme pe
are le ridică clasele speciale de
zică.

**Cristina Vieroșanu, profesoară la
iceul „Mihai Viteazul", din Bucu-
ești :** Programa claselor speciale de
zică, așa cum este concepută, pre-
ăzind explicarea conceptelor și
etodelor cu care operează fizica,
recum și cele două modalități ge-
erale de explicare a fenomenelor —
acroscopic și microscopic — con-
ibuie în bună măsură la pregătirea
ai profundă a elevilor, la formarea
rizontului științific, la înțelegerea
aterialității lumii. Pentru a trans-
une în viață o programă bună,
onsider că este absolut necesară
laborarea unor manuale la nivelul
rogramei și a unei bibliografii ade-
ate. Existența unei bibliografii bo-
ate și accesibile ar ușura substanțial
arcina modernizării sistemului de
redare, în sensul renunțării la ex-
uneri lungi, care predispun la pa-
ivitate și **înlocuirea lor cu discuții
– problematizarea lecției** — calea
ea mai sigură pentru dezvoltarea
îndirii creatoare a elevilor.
Am remarcat insuficienta dotare
școlilor cu aparatură modernă și
n cantitate suficientă. Pentru a re-
nedia măcar în parte această de-
iciență, consider că ar fi util să se
nființeze magazine (sau raioane)
peciale pentru material didactic,
le unde s-ar putea procura aparate
ntregi sau piese de schimb.

**Nicolae Stănescu, cercetător prin-
ipal la Institutul de științe pedagogice :** De cele mai multe ori la clasele speciale de fizică este uitat obiectivul principal : **depistarea elevilor cu înclinații și gîndire creatoare dezvoltată,** precum și furnizarea către facultățile tehnice a unor elemente cu informații științifice mai bogate și gîndire științifică superioară. Aceasta este menirea claselor speciale de fizică și **nu formarea de fizicieni,** cum greșit gîndesc unii profesori și specialiști. Personal am remarcat o scădere vizibilă a nivelului claselor obișnuite din cauza selectării celor mai înzestrați elevi pentru clasele speciale. De aceea, sînt partizanul înființării sau mai bine zis, **înlocuirii claselor speciale cu grupe speciale,** formate din 10—15 elevi, care să beneficieze de ore suplimentare la disciplina respectivă, cu ajustarea corespunzătoare, bineînțeles, a programei la celelalte discipline. În felul acesta, s-ar evita subminarea celorlalte clase, precum și minimalizarea conținutului general al materiei respective de către profesorul de specialitate. În ceea ce privește pregătirea profesorilor de la aceste clase, consider absolut necesar să se țină cursuri de îndrumare în timpul vacanțelor, **cu cadre avînd, în primul rînd, o pregătire psiho-pedagogică superioară.** Vorbind despre manualele destinate claselor speciale, acestea o dată elaborate, ar predispune la expunere pe profesor și la memorare pe elev. Cred că o bibliografie variată și bogată ar deprinde pe elevi să culeagă materialul necesar, să-și organizeze în mod judicios studiul, fiind, în același timp, un factor stimulator al inițiativei personale. Vreau să atrag atenția asupra faptului că editarea broșurilor pe capitole (după cum se preconizează) va duce invariabil la formarea unui manual. Broșurile sînt necesare, dar concepute așa cum le vede autorul, avînd scopul de a adînci o temă de specialitate sau a o complementa.

Constantin Vrejoiu, dr. conferențiar la Facultatea de fizică, din București : După cum am putut remarca, la examenul de admitere la facultate au ieșit în evidență acei elevi **care au obținut rezultate deosebite la concursuri sau olimpiade.** De aici se poate trage concluzia că maniera de la olimpiade ar fi cea mai indicată în racolarea elevilor pentru clasele speciale de fizică.

O programă ultraspecializată pentru clasele de fizică are efecte negative — duce la neglijarea pregătirii teoretice de bază, la neglijarea coroborării între pregătirea teoretică și aplicarea practică a celor învățate. Iată de ce mulți candidați la admitere în facultate nu stăpînesc cunoștințele esențiale.

Cred că principala vină în lipsa unei conlucrări facultate-școală de pînă acum o are ministerul, care nu a elaborat un sistem în acest domeniu. Din această cauză și școlile s-au complăcut în această situație. Au fost desigur și excepții, unii profesori solicitînd ajutorul nostru.

Chelu Iunian, inspector la M.E.I. Programa pentru clasele speciale de fizică necesită unele îmbunătățiri. Pînă acum, nivelul de predare a cunoștințelor nu a fost bine precizat. De aceea, de multe ori s-a mers prea adînc, mulți profesori păcătuind prin a căuta „ultraspecializarea" cu orice preț. De curînd, comisia pentru fizică din minister a luat în discuție noul proiect de programă pentru clasele speciale de fizică, care va delimita mai bine scara cunoștințelor ce trebuie să fie însușite.

Nu s-a pus încă problema elaborării unor manuale pentru clasele speciale. Avem în vedere editarea de către E.D.P. a unor broșuri pe diferite teme care să vină în completarea manualului existent pentru clasele reale. În ce privește legătura școală-învățămînt superior, cred că ar fi deosebit de util ca **unele cadre universitare să predea la aceste clase,** iar elevii să execute lucrări în laboratoarele din facultăți, pentru a suplini întrucîtva slaba dotare a laboratoarelor din școli. În această privință există deja o experiență ce ar putea fi generalizată, de exemplu, în orașele Timișoara și Cluj. Găsesc ideea formării unor grupe speciale în cadrul liceelor deosebit de interesantă, care merită a fi discutată cu toată seriozitatea.

★

Din cele arătate mai sus, se pot desprinde cîteva idei deosebit de valoroase ce pot fi aplicate cu succes la clasele speciale de fizică din cadrul liceelor, precum și la celelalte clase speciale (matematică, chimie etc.). Desprindem cîteva dintre acestea :

— Instituirea unui concurs pe baza unor criterii unice la care să fie admiși elevii cu bune rezultate din clasa a IX-a.

— Organizarea unor grupe speciale de elevi pe opțiuni.

— Reajustarea programei pentru clasele (grupele) speciale, care trebuie să corespundă scopului pentru care a fost creată : de a dezvolta la elevi gîndirea creatoare și nu de a facilita „ultraspecializarea" acestora, în dauna însușirii noțiunilor de bază.

— Cursuri de specializare și îndrumare pentru cadrele didactice de la aceste clase, punîndu-se un accent deosebit pe pregătirea psihopedagogică.

— O conlucrare strînsă și bine organizată între școală și facultate, inspectoratele școlare devenind o punte de legătură între ele.

— Organizarea practicii elevilor din clasele speciale de fizică pe baze noi (strîns legată de profilul clasei).

— Utilarea laboratoarelor (cabinetelor) școlilor în care există clase speciale cu aparatură modernă și în cantitate suficientă.

— Elaborarea unor cărți sau broșuri capabile să suplinească lipsa manualelor pentru clasele speciale de fizică, care să corespundă concepției moderne a învățămîntului.

— Punerea la dispoziția elevilor și profesorilor de către edituri (în special de către E.D.P.) a unei bibliografii de specialitate în cantități suficiente.

Constantin Buțura

Școala generală „Dorobanț-Aroneanu"-județul Iași : studiu pe aparate

LA ZI

In cinstea Conferinței Naționale a P.C.R. și a 25-a aniversări a Republicii, elevii din Școala de cultură generală din Bistrița, județul Neamț, editează o publicație semestrială („Revista noastră"). Articolele vor fi semnate de elevi și cadre didactice. Paginile revistei vor oglindi realizările obținute în comună și școală sub îndrumarea P.C.R., vor fi popularizate rezultatele pozitive în procesul instructiv-educativ, cele obținute prin munca patriotică a pionierilor, pagini din istoria satului etc. De asemenea, pe „șantierul" celor mici se află montaje literar-muzicale, o expoziție de desene ale elevilor.

■

Inspectoratul școlar al județului Constanța și Casa corpului didactic au organizat în cinstea Conferinței Naționale a partidului un interesant simpozion cu tema „Conferința Națională a P.C.R. — moment de seamă în perfecționarea organizării și conducerii întregii vieți social politice și economice în etapa actuală". La lucrările simpozionului și-au adus contribuția, prin interesante expuneri, profesori, cercetători, pedagogi. Iată cîteva din expunerile prezentate : „Coordonate ale creșterii rolului conducător al P.C.R. în etapa actuală de dezvoltare a țării" ; „Direcțiile principale ale realizărilor echității și dreptății sociale" ; „P.C.R. — promotorul democrației socialiste" ; „Integrarea socială a intelectualului în viața satului" ; „Contribuția creatoare a partidului și statului socialist român la îmbogățirea conținutului conceptului de combativitate revoluționară" și, altele.

■

Organizat pentru prima dată în țară, concursul de biologie „Emil Racoviță", desfășurat în acest an a reunit pe numeroși elevi ai claselor speciale și ai claselor de cultură generală. Sîmbătă 24 iunie a.c., a avut loc în amfiteatrul „Dimitrie Brîndză" de la Institutul botanic din București, festivitatea de premiere a celor 173 de elevi selecționați din cei 960 de candidați prezentați la etapa pe școală, care au întrunit un punctaj mare la faza pe municipiu a olimpiadei de biologie. După prezentarea desfășurării și a rezultatelor concursului, făcută de profesoara Cezara Popovici de la inspectoratul școlar, elevii au cunoscut cîteva aspecte ale perspectivei și ale caracteristicilor cercetării biologice, prezentate de cercetătoarea Ecaterina Csengeri.

Premianții acestei etape vor participa, alături de colegii lor din țară, la tabăra de la Timișoara, care se va deschide pe 17 iulie a.c., unde se va desfășura etapa finală a concursului „Emil Racoviță", etapă închinată Conferinței Naționale a partidului. (Rodica Andreescu).

■

La Centrul de perfecționare a cadrelor care muncesc cu pionierii de pe lîngă C.N.O.P. s-a desfășurat în perioada 22—24 iunie a.c. un curs cu profesorii care îndrumă revistele pionierilor din școli.

In cadrul activităților de perfecționare (expuneri, demonstrații, dezbateri, întîlniri) s-a evidențiat faptul că în prezent revistele școlare contribuie la educarea politico-ideologică a copiilor, la stimularea potențialului creator în diferite domenii de activitate — literar și tehnico-științific.

Revistele școlare trebuie să acorde în paginile lor mai mult spațiu copiilor, să încurajeze originalitatea, afirmarea aptitudinilor și talentelor.

In timpul stagiului de perfecționare, personalități marcante ale culturii și artei — acad. prof. Mihai Beniuc, prof. univ. dr. doc. Ovidiu Papadima, Veronica Porumbacu, Alexandru Mitru și alții — au prezentat sugestii în legătură cu orientarea creației pionierilor, au evocat momente din viața lor, arătînd rolul pe care l-au avut revistele școlare în afirmarea primilor pași pe drumul creației literare, științifice. (F.I.)

■

Părinții și elevii au putut urmări recent în sala de spectacole a Casei pionierilor din Arad, „Parada modei pentru copii".

Acțiunea a avut un plus de atractivitate și interes, fiind organizată cu participarea exclusivă a modelelor executate în atelierele liceelor și școlilor generale din municipiu în cadrul activităților tehnico-productive. Elevii au reușit să realizeze cu mijloace discrete, puțin costisitoare, printr-un colorit modern și accesorii adecvate peste 50 modele pline de fantezie pentru fetițe și băieți cuprinși între vîrsta de 4—16 ani.

Aprecierile unanime ale spectatorilor dovedesc faptul că în prezent, în cadrul atelierelor școlare, se poate desfășura o activitate la nivelul unor înalte exigențe, realizîndu-se produse de calitate, utile și care pot fi valorificate imediat. A fost o acțiune a cărei experiență e bine să fie continuată cu participarea unor specialiști din domeniul artei croitoriei. (Horia Truță)

Examen de calificare odată cu bacalaureatul

Pentru colectivul Liceului nr. 2 din Cîmpulung Muscel, sfîrşitul acestui an şcolar a coincis cu absolvirea primei promoţii de elevi calificaţi la locul de muncă. 27 din cei 32 de absolvenţi ai liceului nostru au primit odată cu diploma de bacalaureat, atestatul în meseriile de sudor, strungar sau electrician. Încă din 1970 colectivul de conducere al liceului a stabilit ca pentru fete să creăm un atelier destinat cusăturilor naţionale şi lucrurilor de artizanat, iar pentru băieţi, neavînd posibilitatea realizării unui atelier adecvat, să ne adresăm Întreprinderii de industrie locală. Astfel, cu concursul tovarăşului Petre Jubleanu, inginerul şef al întreprinderii, am stabilit măsurile organizatorice necesare repartizării elevilor pe zile, pe ateliere, pe grupe şi pe locuri de muncă, pe cei care răspund de pregătirea elevilor, forma de supraveghere şi evidenţă a muncii, retribuţia muncii etc. Mai mult, în minuta încheiată atunci, s-a stabilit, de asemenea, că elevii a căror durată de pregătire practică va depăşi doi ani, vor putea fi calificaţi în urma unui examen, care va fi ţinut la sfîrşitul perioadei, la întreprindere. Au urmat doi ani de muncă susţinută, perioadă în care elevii liceului nostru au muncit, străduindu-se să-şi însuşească tainele meseriilor legate de prelucrarea metalelor, sub îndrumarea celor mai buni muncitori ai întreprinderii.

Pentru asigurarea bunului mers al activităţii s-au organizat periodic consfătuiri cu colectivul de conducere al practicii, iar personalul întreprinderii, care se ocupă de pregătirea elevilor, a fost investit cu dreptul de a aprecia munca elevilor prin calificative şi de a propune recompense şi sancţiuni. Acum elevii noştri se mîndresc cu faptul că o bună parte din produsele întreprinderii (articulaţii, glasiere pentru autoturismele Dacia şi Aro, scaunele pentru „Dacia" şi tobele de eşapament) conţin în ele şi modesta lor contribuţie, că adeseori, în perioadele mai grele ale extinderii atelierelor au contribuit şi ei la manipularea materialelor de construcţii, a materiei prime, a produselor. De o atenţie deosebită s-au bucurat elevii anului IV în vederea prezentării la examenul de calificare la locul de muncă din 2 iunie a. c. Dar de cea mai mare importanţă, considerăm noi, sînt mutaţiile care s-au produs în conştiinţa elevilor. În acest sens, elevii noştri au învăţat să aprecieze eforturile muncitorilor pentru îndeplinirea şi depăşirea planului de producţie. Sînt semnificative astfel cuvintele absolventului Mihai Niţă: „Sînt hotărît să devin inginer. Voi ţine însă la loc de cinste prima mea diplomă obţinută în specialitatea dorită: diploma de muncitor", sau ale lui Petre Momîrlă, şeful atelierului nr. 2, cu ocazia examenului de calificare: „Aş dori să am în colectivul meu de muncă pe absolventul Radu Gheorghe care, într-un timp destul de scurt, a reuşit să cunoască tainele meseriei, e bun organizator, gata oricînd să treacă la îndeplinirea sarcinilor ce i se încredinţează".

Din experienţa dobîndită în cursul celor doi ani am constatat că pentru pregătirea tehnică productivă a elevilor de liceu, *locul cel mai potrivit pentru activitate este întreprinderea producătoare de bunuri materiale, precum şi atelierul şcolar, atunci cînd este utilat la nivelul întreprinderii şi are plan de producţie propriu*, pentru ca munca elevilor să se concretizeze în produse finite. Organizarea pregătirii tehnice productive în ateliere improvizate, slab utilate este nu numai nefolositoare, dar de-a dreptul păgubitoare.

În cazul cînd pregătirea tehnică productivă efectuată în întreprinderi poate fi finalizată prin examen de calificare (cum e cazul liceului nostru), e necesar — după părerea noastră — ca pregătirea specială în vederea examenului de calificare să fie eşalonată în tot cursul anului IV în felul următor: o zi (6 ore) pe lună pregătire tehnică şi 3 zile (a cîte 6 ore) activitate practică, urmînd ca examenul să fie organizat în vacanţa de primăvară, pentru a nu stînjeni pregătirea elevilor pentru bacalaureat.

Se impune, de asemenea, o mai strînsă corelaţie între cunoştinţele teoretice dobîndite în orele de fizică, matematică, chimie etc. şi procesul de producţie. Pentru realizarea acestei cerinţe, intenţionăm ca, începînd cu anul şcolar viitor, cursurile de pregătire teoretică legate de însuşirea meseriei să fie predate nu numai de specialiştii întreprinderii, ci şi de profesorii care predau discipline legate de producţie (fizică, chimie etc.). În plus, vom lua măsuri ca profesorii liceului să cunoască bine procesul tehnologic şi să facă în lecţiile lor la clasă referiri şi aplicaţii cu privire la acesta.

I. C. Niţescu

„Modele matematice ale sistemului educaţional"

Recent a apărut în Editura didactică şi pedagogică monografia **„Modele matematice ale sistemului educaţional"**, elaborată de **M. Maliţa** şi **C. Zidăroiu**, încununînd efortul depus de către autori de mai mulţi ani, în cadrul unor cicluri de conferinţe şi al unui seminar ştiinţific de specialitate, care s-a desfăşurat la Universitatea Bucureşti.

Necesitatea modelării matematice a sistemului educaţional rezultă din faptul că datorită ritmului intens de dezvoltare a ştiinţei, tehnicii şi vieţii sociale, parametrii învăţămîntului contemporan s-au înmulţit, s-au diversificat şi amplificat în aşa măsură, încît ei nu mai pot fi stăpîniţi fără a se recurge la concepte matematice care să aibă în vedere corelaţiile, dependenţele şi condiţionările reciproce care intervin în structura sistemului educaţional. Pe baza utilizării conceptelor matematice este posibilă examinarea unor probleme complexe ca aceea a evoluţiei efectivelor şcolare, planificării, repartizării şi utilizării optime a cadrelor şi resurselor materiale, amplasării optime a obiectivelor şcolare etc.

Lucrarea este divizată în şapte capitole care prezintă sistematic principalele probleme ale evoluţiei sistemului educaţional, împreună cu modelele şi tehnicile matematice de rezolvare.

Astfel, în primul capitol se prezintă problema fluxurilor şcolare. Modelele matematice prezentate au în vedere atît dinamica efectivelor şcolare, cît şi elementele de hazard ce intervin în evoluţia structurii educaţionale ale populaţiei, elemente modelate cu ajutorul teoriei lanţurilor Markov.

În capitolul al doilea se studiază problema determinării mărimii structurii sistemului de învăţămînt pentru obţinerea unei „producţii" date, ceea ce are drept consecinţă planificarea pe termen lung a învăţămîntului. Modelele prezentate în acest capitol urmăresc să definească sarcinile pentru sistemul de învăţămînt în vederea obţinerii unui anumit nivel de dezvoltare al economiei naţionale. Legat de această problemă sînt studiate şi modele matematice de creştere a sistemului şcolar.

Capitolul al treilea tratează aspectele economice ale planificării învăţămîntului, cum ar fi evaluarea cheltuielilor pentru învăţămînt, costul unui plan de învăţămînt, necesarul de cadre pentru economia naţională etc. Tot aici este prezentat şi un model econometric pentru sistemul de învăţămînt.

În capitolul al patrulea se prezintă modele decizionale ale sistemului de învăţămînt, modele care, ţinînd seama de diverse restricţii, definesc strategiile optime de şcolarizare, de stabilirea fluxurilor şcolare, de formare profesională sau eliminare a „surplusului" forţei de muncă. Restricţiile considerate în aceste modele sînt formulate astfel, încît ţin seama şi de particularităţile ţărilor în curs de dezvoltare.

Problemele tratate separat în capitolele menţionate anterior sînt apoi sintetizate într-o serie de modele complexe în capitolul al cincilea.

Capitolul al şaselea se ocupă de modul de utilizare a modelelor matematice ale sistemului educaţional, punîndu-se în evidenţă aspecte privind culegerea şi prelucrarea datelor statistice necesare definirii parametrilor modelelor, verificarea ipotezelor pe care se bazează construirea modelelor, precum şi interpretarea rezultatelor acestora.

Ultimul capitol tratează pe larg metodologia utilizată în planificarea învăţămîntului în România, atît în ceea ce priveşte calculul necesarului de cadre pentru economie, cît şi în ce priveşte alcătuirea planului de şcolarizare.

Elementele de matematică necesare înţelegerii modelelor prezentate sînt expuse într-un mod accesibil în cele patru anexe finale ale lucrării. Acest fapt face ca lucrarea să poată fi consultată de un cerc larg de cititori. Ţinînd seama de conţinutul său bogat şi variat, de un riguros nivel ştiinţific, se poate conchide că lucrarea este una din cele mai complete şi serioase monografii în domeniul dirijării sistemelor educaţionale.

I. Văduva

Problematizare şi corelaţie interdisciplinară

Procedînd la alegerea unor probleme pentru lecţiile de zoologie sistematică de la clasele a X-a, m-a preocupat să-i deprind pe elevi cu modul de a privi sistematica drept o ramură care pune la dispoziţia biologiei un vast material pentru interpretarea lumii materiale Pentru clasa a XII-a am avut în vedere utilizarea aceloraşi cunoştinţe într-un alt context — ecosistem (relaţii între organisme) — urmărind să formez elevilor convingerea că lumea vie este supusă permanent modificărilor, sub influenţa legilor biologice care acţionează în mod obiectiv. Avînd în vedere aceste raţiuni şi obiective, la ambele clase am recurs la utilizarea unor grafice privind relaţiile între vieţuitoare. În aceste grafice se preciza tipul de interacţiune între vieţuitoare, efectele în cazul lipsei interacţiunii sau al prezenţei ei şi rezultatul general al acestui proces.

Aceleaşi tabele sinoptice au prilejuit întrebări complexe, comparaţii, analize şi argumentări care au înlesnit înţelegerea unităţii dialectice dintre diferite capitole.

Pentru a preda la clasa a X-a capitolul „Reptile", mi-am procurat mai întîi un acvariu portativ cu broaşte, terarii în care se găseau şopîrle şi şerpi, principalii reprezentanţi ai clasei reptile conservaţi prin uscare, planşe şi diapozitive. Acestea urmau să-mi servească la lecţie, problemă al cărei conţinut era următorul: în ce medii îşi desfăşoară viaţa reptilele, cum influenţează mediul terestru asupra structurii morfofuncţionale a acestor animale. În timpul lecţiei, elevii s-au folosit, ca şi la alte teme, de o fişă recapitulativă împărţită în mai multe coloane, unde însemnau modificările intervenite în structura morfofuncţională. Fişa respectivă le dădea elevilor posibilitatea să deducă legile biologice pe care le pun în evidenţă modificările apărute în respectivele structuri.

La o oră de recapitulare ţinută la clasa a XI-a la „Anatomia şi fiziologia omului" nu am formulat titlul lecţiei, ci am început prin a le prezenta elevilor un text din care să reiasă că tiroxina, hormonul secretat de glanda tiroidă, care conţine iod în compoziţia lui, produce oxidarea, are deci o acţiune calorigenă, intervine în metabolismul glucozei, colesterinei, al fosfolipidelor, ca şi într-o serie de mecanisme fiziologice: frecvenţa ritmului cardiac şi creşterea diurezei. Acest text mi-a servit ca să-i fac pe elevi să deducă tema lecţiei de recapitulare („Organism uman, sistem cibernetic, sistem cu autoreglare"), să aleg problemele derivate din problema de bază a lecţiei. Sistemul de probleme le-a oferit elevilor prilejul să-şi revizuiască cunoştinţele cu privire la feed-back şi la sistemele de reglare a unei acţiuni fiziologice.

Şi cu aceasta ajung la cea de a doua idee pe care mi-am pus să o tratez în aceste rînduri: corelaţia interdisciplinară, corelaţia care mi-a permis modul de a concepe lecţia prezentată mai sus şi demonstrează, încă o dată, că departe de a fi o modă, interdisciplinaritatea se impune cu necesitate stringentă.

Cunoştinţele de matematică, fizică, chimie şi biologie se constituie pe plan ştiinţific într-un tot indisolubil pe care programa învăţămîntului nu trebuie să-l ignore. Bunăoară, o problemă interesantă de interpretare cu ajutorul cunoştinţelor de matematică este cauza formei sferice a sporilor de rezistenţă, a structurilor prin care organismul tinde să-şi reducă suprafaţa de contact cu mediul. Pentru aceasta am făcut analogie cu aspectul sferic pe care-l ia picătura de apă datorită tensiunii superficiale foarte mari. Fenomenul trebuie utilizat şi în explicarea fagocitozei. Am apelat la unele cunoştinţe de geometrie spaţială pentru a explica elevilor configuraţia spaţială a forţelor care au sturcturat substanţa vie sau cauzele apariţiei curburilor coloanei vertebrale în poziţia ortostatică dobîndită ontogenetic. Le-am demonstrat elevilor la lecţiile de anatomie că unghiul de ramificare a vaselor sanguine este în general dependent de calibrul lor, astfel încît se asigură o presiune mare în ramura desprinsă din triunghiul principal. Le-am vorbit despre cochilia numulţilor, despre apendicele intestinal făcînd analogie cu structura spirei lui Arhimede. Pentru explicarea determinismului unor forme vii, ca de exemplu la peşti am apelat la cunoştinţele de fizică ale elevilor privind mişcările turbinare.

Problematizarea şi corelaţia interdisciplinară sînt disociate aici doar din raţiuni metodologice, dar în predare pot fi — cum s-a văzut şi din exemplele date — strîns împletite. Ele constituie doar două aspecte şi direcţii care stau la îndemîna profesorilor de biologie pentru modernizarea lecţiei.

Constanţa Ionescu

Paul Matei

Tîrgul moșilor, cunoscut mai în amănunt sau știut numai vag și aproximativ de bucureșteni, constituia odinioară, cel puțin pentru oboreni, dincolo de mărfuri, dar și împreună cu ele, o vastă sinteză policromă dată de căruțe cu coviltir cu loitre pictate și împănate, legate în fier forjat, cu roți galbene, roșii sau verzi, trase de cai cu hamuri, încheiate în catarame de alamă lucitoare și înflorate, ca pentru alaiuri festive ; olarii din toată România aduceau cratițe, oale, blide și ghivece de flori smălțuite ; ei mai aduc și astăzi ulcioare românești, „zvelte, cu mijlocul de păcătoase sfinte fete", cum spunea poetul, încinse cu brîuri dacice în relief sau zigzaguri de geometrie desprinsă din tipare bătrîne. Se întîlneau zice-se și aici în vecinătățile oborene, alături de potcovari și fierari, de rotari sau șelari-zlătari și argintari de neam român, grec, armean și cine să mai știe, întregind înspre dimensiunile mici panoplia de podoabe populare ale moșilor.

Dinamica artizană a culorilor și a lucrurilor iscate cu gînd de desfătare răzbate azi în lucrările artistului plastic popular Paul Matei. Alăturarea lui în succesiune — oborenilor cu har și înclinații spre ispitele jocului secund al culorii și podoabelor — pornește nu numai de la obîrșia oboreană a artistului. De la profesia de electrician mecanic, Paul Matei a trecut la practicarea intensă a picturii poate tocmai din acea nevoie de a „exprima plenar și cu satisfacție, participarea concretă a celui care cearcă să descifreze jocul sufletului și a privirii în arta populară", cum ne mărturisea în ambianța unei recente expoziții personale.

Deschisă în foaierul teatrului de comedie, în prima jumătate a lunii iunie, expoziția — cea de-a 4-a a lui Paul Matei, laureat pe țară și pe municipiul București, în nobila emulație a artiștilor populari — ne-a relevat o surprinzătoare varietate tematică și de exprimare.

Adaptînd o paletă largă de exprimare, poate prea largă spre a ajunge totuși la virtuozitate, Paul Matei își profilează succesul de la ceramică și metaloplastie la decorativul de frescă, de la arama bătută la subtila compoziție a panurilor cu podoabe și la pictura pe sticlă. Cel mai izbutit — și poate că nu lipsit de noutate — ne apare Paul Matei în sfera combinatelor ceramică-metaloplastie și frescă-metaloplastie. Tot aici se integrează și îmbinările din tehnica mozaicului, a pietrei sculptate de apă sau de meșterul popular și proliferată în utilitatea amnarului sau a faianței pusă în forme și linii de inedită expresivitate.

Universul tematic, cu precădere de inspirație folclorică, înglobează în limbajul plastic al aramei, al lemnului, al pietrei și al argilei ipostaze ale omului în cadența curgerii timpului. Omul visînd și visul redat într-o frumoasă cromatică violet, difuză, cu contururi de Pegas înaripat ; orațiile unor simbolici colindători ai galaxiei ; obiceiuri românești din Obor și de la hotarele lui mai încolo de hotarele urbei bucureștene ; tematica de basm a unui Adam și Eva, recuperați în viziunea, de altfel, modernă a artistului, din dinamica biologică ; dimensiuni ale fantasticului și istoriei surprinse într-unul din cele mai bune tablouri ale expoziției „Basmul bătrînului zid", înmănunchind, la modul simbolic, alături de tabloul „Ferestrele primăverii", legenda ghiocelului, cunoscutul balaur cu șapte capete, amfora împărătesei, Columna străbunilor, soarele dacic, pasărea fantastică ș.a.m.d. Fantezia și optimismul sînt o dominantă a expoziției.

Se cuvine un cuvînt de laudă și de îndemn teatrelor bucureștene care tot mai frecvent găzduiesc în foaierele lor expoziții, mai ales ale tinerilor care își încearcă destinele în sfera plasticii. Dorim însă în și mai mare măsură — din nevoia de a pleda alături de atîția susținători ai promovării artei populare și a artiștilor populari — să subliniem, ca mulți alții înaintea noastră, imperativul deschiderii unui muzeu al artei populare românești contemporane. Ea, aceeași artă, este o realitate. Urmărirea, selectarea, promovarea ei s-ar putea face la nivel științific numai sub egida muzeului. Și înființarea lui în aria Muzeului Satului ar fi un gest de real suport al valorilor culturale române. Artiștii plastici populari din satele și orașele României contemporane au arătat că merită mai mult decît locul oarecum improvizat și secundar al unui copil cu părinți vitregi.

Gheorghe Dragoș

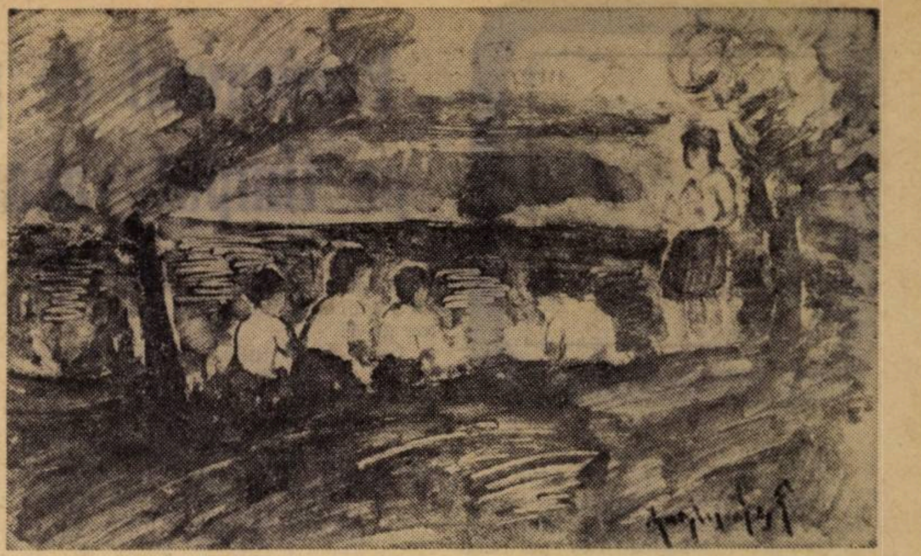

Marius Popescu *„Pionieri în excursie"*

Expoziția de pictură și grafică a profesorului MARIUS POPESCU

În intîmpinarea marelui eveniment ce se apropie, Conferința Națională a partidului și a 25-a aniversare a Republicii, are loc în cadrul Cenaclului artelor frumoase „Ion Andreescu" al profesorilor de desen din București, expoziția de pictură și grafică a profesorului-pictor Marius Popescu.

Aflat la cea de a 9-a expoziție personală, actuala manifestare poate fi considerată chintesența unei preocupări militante, axată pe componentele vieții active din procesul complex de dezvoltare multilaterală a patriei noastre socialiste, identificîndu-se cu cerințele estetice și etice ale societății noastre, cu dialectica și profilul cerințelor artistice.

În **„Constructorii"** copiii sînt reprezentați ca participanți activi la viziunea viitorului ; în **„Aurul negru"** și **„Boabe de aur"** — grafiate pe sticlă — artistul folosește în procesul de reprezentare plastică teme esențiale din unele sectoare ale vieții economice.

Lumina iese din filtrul de amănunt decantată, interferînd efecte policromice de mare sensibilitate și de subtilă analiză a mediului compozițional.

Contactul nemijlocit cu terenul, în munca de studiu, desfășurată în taberele de creație de la Rădești-Argeș și Săliștea-Sibiu, a pus peceți majore pe compoziția în aer liber, puritate și diversitate în paletă, vigoare și acuratețǎ în raportul dintre om și preocupările sale, radiind ambianța și semnificația idealului uman în coordonatele majore ale eticii socialiste.

Paleta gingașă și pură a unei largi game de culori pastelate se desfășoară din plin în tablourile cu flori și, în special, în **„Flori de cîmp"**.

Armonii de nuanțe crude și suave dau grandoare cromatică, degradeuri de lumină iradiată discret, consecință firească a studiului dobîndit în raportul nemijlocit cu natura.

Artistul asociază același pretext coloristic în **„Premiul I"** și în **„Deșteptarea florilor"** — în primul tablou cartea intră în componența florilor, făcînd corp comun în suava transparență a petalelor multicolore, a compoziției selectate cu gust și reprezentate cu pertinență. În cel de-al doilea tablou, ceasornicul — sufletul aparent al timpului — este folosit ca pretext de înregistrare a deschiderii florilor la ora adăpării matinale din izvorul nesecat al luminii.

Pictorul ține în frîu nu numai gama de tonalități transparente, el se dovedește și un subtil miruitor al semitonurilor și tonurilor de gamă joasă, a culorii. El stăpînește raționamentul repartiției logice a tonalităților grave, crude, directe sau distilate cu un ochi experimentat.

În **„Casa bunicilor"**, artistul folosește drept pretext de contrast cromatic o avalanșă de tonuri sumbre din degradeul grav care dau obiectelor patina vechiului — a vîrstelor încheiate — ținînd încă prezentă în palma timpului vatra străbună și leagănul prunciei.

De la miezul fraged al vîrstelor timpurii și pînă la nostalgia bătrîneții, care în pînzele sale este tonifiantă, prizonier între frumos și util, Marius Popescu, împreună cu valoroasa noastră dăscălime, cu multiplele ei participări contribuie la creșterea generației de miine, pregătită cu migală pentru viitorul patriei, aducînd cinstire și laudă Partidului și Republicii în ajunul marilor sărbători cu adînci semnificații în viața poporului român.

Constantin Bivolaru

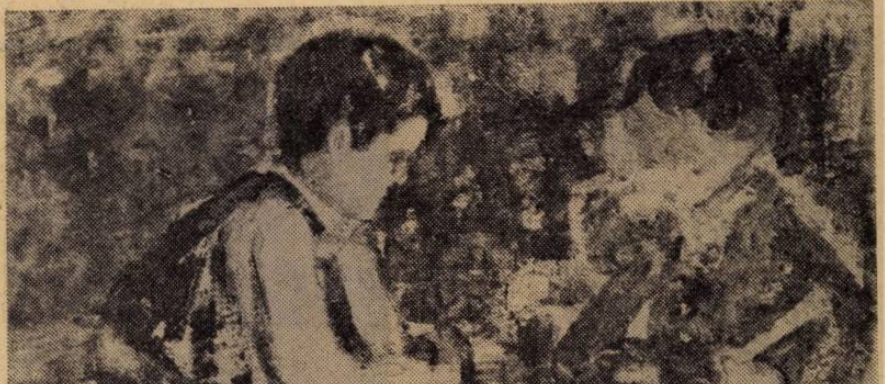

Marius Popescu *„Constructorii"*

Cronică T.V.

Și „stelele" au vacanță!

„Steaua fără nume, cea mai nouă stea / la televiziune, să răsară ar vrea... dar își amînă intențiile pentru la toamnă ! A intrat în vacanță și președintele juriului, Octav Enigărescu și prezentatorul, Dan Deșliu, s-au uzat steluțele de poleială ale decorului, s-a uzat și imaginația realizatorilor. Deci urmează o pauză, necesară, să sperăm că și folositoare.

Statisticile indică această emisiune printre fruntașele cu priză la public, rivalizînd cu înțeleapta „teleenciclopedie". Dacă publicul este atît de interesat de viitorul muzicii ușoare românești, atunci de ce juriul (pentru care avem toată stima și sîntem convinși de competența sa !) nu se completează și prin prezența a cîtorva reprezentanți, de diferite profesii și vîrste (mai mult sau mai puțin critice !) din rîndul telespectatorilor ? !

Ne-am obișnuit cu tinerele ochioase, timide și sfioase aflate în căutarea vocației, cărora juriul le recomandă „să-și studieze glasul" s-au „să-și elimine fîșiitul emisiei vocale". Ne-am obișnuit și cu tinerii unși bine cu briantină pe păr, care bat ca și „ursulețul țiganului" pasul pe loc, aceasta reprezentînd dorința de mișcare, prezență scenică, grație și dezinvoltură. Ne-am obișnuit cu toate ? Cu notele nu prea sîntem însă lămuriți ! Dacă și în școli s-ar acorda cu atîta indulgență calificativele am ajunge să găsim absolvenți care îl vor scrie pe Eminescu cu doi de „s". Cine „se vede" la acest concurs este aproape imposibil să nu-l promoveze odată și odată. Mai cu 13, mai cu 15 tot reușește să ia steaua și să și-o pună în vitrină.

Ca să fie mai animată atmosfera ultimului concurs a fost regizat și un moment de suspence. S-a anunțat că dacă juriul va fi încîntat de recapitularea interpretării probei a doua, concurentul va trece rapid pe scena Teatrului din Constanța. (dar nu numai dacă va fi încîntat!). Crainica „gură spartă" ne comunicase însă că este vorba de un concurs cu public la Constanța! Noi totuși, copilăroși, am mai sperat... în neprevăzut ! Dar emisiunea era așa de bine înregistrată că am ajuns și la Constanța. Aici „catindatul" a prezentat un monoton program de aproape 10 melodii (!) și a luat cele 146 de puncte, a înhățat steaua, amenințîndu-ne, de acum, cu viitoare apariții pe micul ecran !

De ce nu se mai transmit aceste concursuri în direct ? Oare de ce nu sînt ele transmise cu public în sală, sub forma unor mici spectacole de varietăți ? Cînd se va îmbunătăți comentariul prezentării?... la toamnă! Să așteptăm deci cuminți toamna pentru că atunci se numără bobocii... și la Televiziune !

Ileana Colomieț

AGENDA

● Activități ale cercurilor de elevi

În sala festivă a Casei pionierilor din Arad și-au dat întîlnire cei mai tineri cercetători, membrii cercurilor de elevi, pentru a finaliza în cadrul unei sesiuni de comunicări activitatea desfășurată de-a lungul unui an de muncă. Aflată la cea de a IV-a ediție, sesiunea s-a caracterizat prin ținuta științifică a referatelor prezentate.

Tot cu această ocazie, în prezența tovarășului Ion Bobocel, secretar general al Federației române de modelism, a tovarășului Nagby Iosif, Erou la muncii socialiste, a unui grup de ingineri, autori de invenții și inovații de la Uzinele de vagoane și a altor oaspeți, a fost deschisă expoziția „Minitehnicus", din cadrul concursului de creație tehnică inițiat de Consiliul Național al Organizației Pionierilor.

Expoziția reunește 120 de lucrări din cele peste 400 de construcții tehnice realizate de pionieri individual sau în grup. Ea cuprinde numeroase machete funcționabile, lucrări de modelism, electronice, mecanice, jucării.

Horia Truță

○ Palete severinene

Expoziția de pictură și grafică organizată zilele acestea în holul Hotelului turistic din municipiul Drobeta Turnu-Severin, de către membrii cenaclului plastic al Sindicatului Învățămîntului, continuă să se bucure de o largă audiență în rîndul iubitorilor de frumos. Noua expoziție a tinerilor artiști plastici severineni vine să releve cu un plus de pregnanță realele progrese înregistrate, într-o perioadă relativ scurtă de timp de Doru Brăteanu, Ilie Mucioniu, Ștefan Călărășeanu, Ion Florea și alte cîteva nume deja afirmate și în afara vieții artistice a județului Mehedinți.

Victor Rusu

Vă prezentăm

Programul de perfecţionare pe timpul vacanţei de vară

Pentru oamenii şcolii nu există pauză în pregătirea lor profesională şi politico-ideologică. În perioada vacanţei de vară însă, eforturile lor în acest sens se intensifică în mod deosebit. Ne-am convins că este aşa, consultînd bogatul program, pregătit pentru colegii de la catedră, de către Institutul central pentru perfecţionarea personalului didactic. Într-adevăr, iată ce am aflat în această privinţă, într-o succintă convorbire cu prof. univ. dr. docent D. Todoran, rectorul I.C.P.P.D.:

Între 1—15 iulie 1972, în Bucureşti şi la filialele judeţene vor avea loc examenele de definitivat şi de gr. II.

Între 8—30 iulie 1972 se vor desfăşura la Braşov cursurile de perfecţionare pentru profesorii de limbi străine: engleză, franceză, germană, rusă. Cursurile vor fi predate de specialişti din Anglia, Franţa, R.D.G., R.F.G., S.U.A., U.R.S.S.

La 17 iulie 1972 vor începe cursurile de perfecţionare pentru profesorii de matematică, organizate în colaborare cu Societatea de ştiinţe matematice, în oraşul Predeal. Cursurile vor fi ţinute de profesori universitari şi cadre ale institutului.

În prima decadă a lunii iulie, la I.C.P.P.D. va avea loc pregătirea lectorilor care, la rîndul lor, îi vor instrui, la nivelul judeţelor, pe cei ce vor ţine cursurile de perfecţionare a învăţătorilor. Participă aproape 500 delegaţi din judeţe. Cursul de perfecţionare a învăţătorilor se va desfăşura între 25 august — 10 septembrie 1972.

Tot în această vară vor mai avea loc: cursul pentru maiştrii din învăţămîntul de cultură generală; pregătirea profesorilor ce urmează a fi trimişi în ţările în curs de dezvoltare.

Se studiază, de asemenea, posibilitatea organizării unor cursuri de perfecţionare pentru profesorii care predau la liceele din mediul rural;

A fost stabilit programul unui curs de perfecţionare a inspectorilor generali din judeţe şi din cadrul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, cu durata de 6 luni, începînd de la 15 septembrie 1972; un curs similar, pentru directorii de şcoli, va fi organizat după începerea noului an şcolar, 1972—1973.

O minifermă şcolară cu statut de I.A.S. şi plan de producţie

Înfiinţată în 1834 ca şcoală de iniţiere practică pentru logofeţi, transformată în 1864 în şcoală cu profil de meserii („Institutul de la Clejani"), în 1901 ca şcoală elementară de meserii, apoi ca gimnaziu industrial, Şcoala generală din comuna Clejani este una din cele mai vechi şcoli ale judeţului Ilfov.

Înzestrată cu o bogată bază materială, ea dispune astăzi, pe lîngă cele trei ateliere şi de o minifermă proprie.

Ca urmare a rezultatelor obţinute pe lotul experimental, pionierii şi elevii şi-au propus să realizeze mai mult, să extindă terenul, să organizeze activitatea conform principiilor şi statutului unităţilor agricole spre a se putea pregăti în felul acesta, încă din şcoală, pentru activitatea lor viitoare.

Ideea a găsit un sprijin substanţial din partea organizaţiei de partid şi conducerii I.A.S. Mihăileşti. Suprafaţa de teren cu clădirile respective donate de I.A.S. pentru şcoală a fost împărţită pe ferme şi brigăzi, realizîndu-se o diversificare a culturilor (porumb — 3 ha, pomi fructiferi — 1 ha, legumicultură — 0,30 ha, zootehnie — creştere de păsări şi în perspectivă maternitatea de purcei).

Miniferma a fost organizată după principiul I.A.S. — (director, şef fermă, inginer, economist, brigadier şi şefi de echipă) avînd plan de producţie — la nivelul fermelor I.A.S. Pe timpul verii culturile sînt întreţinute de harnicii pionieri şi elevi, organizaţi în brigăzi permanente, pe detaşamente şi clase. Lucrările sînt efectuate la termenul optim, iar recoltele depăşesc pe cele ale I.A.S. şi C.A.P. din localitate.

Se constată că organizarea acestei miniferme şcolare contribuie la deprinderea elevilor cu organizarea muncii agricole, pe principii de viaţă socialistă. În viitor ne-am propus ca lucrările mecanizate să le execute chiar membrii atelierului de mecanică-agricolă şi ai cercului „Micii tractorişti".

La baza înfiinţării minifermei şcolare a stat nu numai ideea obţinerii unor venituri substanţiale, ci şi ideea caracterului practic-aplicativ al cunoştinţelor acumulate în orele de curs, îmbogăţirea unor noţiuni pe care elevii din mediul rural le cunosc din viaţa de toate zilele. Elevii au prilejul să experimenteze rezultatele propriilor lor cercetări şi să organizeze colţuri agricole, să însămînţeze culturi experimentale.

Important de reţinut este faptul că activitatea în miniferma şcolară a schimbat preferinţele unor elevi care au terminat clasa a VIII-a şi a IX-a în alegerea meseriei viitoare, determinîndu-i să se îndrepte spre liceul agricol şi şcoli de mecanizatori.

Lucian Dănescu

ÎN TABĂRA TINERILOR ECONOMIŞTI

Joi 22 iunie 1972. Ora 7,45. Dimineaţă senină de vară. La poalele Bucegilor, pe Valea Prahovei, la Buşteni şi-au dat întîlnire, ca în fiecare zi din cele patrusprezece petrecute aici, în careul din curtea vilei „Şoimul", situată în mijlocul unei păduri de brazi cei trei sute de finalişti ai primului concurs naţional de economie politică. O zi obişnuită în tabăra în care studiul, munca şi odihna au fost deopotrivă îmbinate. După raportul asupra activităţii desfăşurate în ziua precedentă se face înviorarea şi se serveşte micul dejun în cantinele spaţioase din incinta celor şapte vile puse la dispoziţia elevilor şi a cadrelor didactice care îi însoţesc. Temeinicia studiului individual din cabinetul de ştiinţe sociale şi din biblioteca Liceului de cultură generală din Buşteni, seriozitatea cu care s-au pregătit timp de şase zile în tabără pentru seminarii şi consultaţiile în care au aprofundat teme cu caracter de sinteză cum sînt: **făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, obiectiv fundamental al politicii partidului nostru; dezvoltarea intensivă a forţelor de producţie, cale principală de făurire a unei economii avansate; locul şi rolul Congresului al X-lea şi al Conferinţei Naţionale a partidului în perfecţionarea formelor de organizare, conducere şi planificare a economiei naţionale şi politica P.C.R. de perfecţionare continuă a relaţiilor socialiste de producţie**, le-au fost de un real folos tinerilor „economişti" la faza finală a concursului de economie politică.

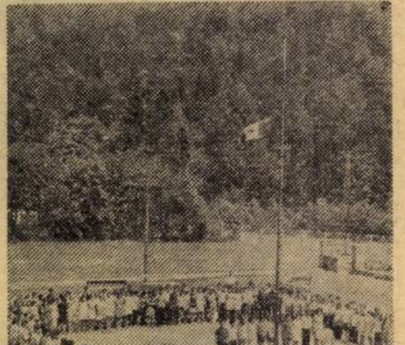

Îi însoţim în sala examenului. Emoţionaţi aşteaptă anunţarea subiectelor. Apoi, trei sute de peniţe aleargă grăbite pe colile de hîrtie, iar legea creşterii productivităţii muncii şi acţiunea ei în ţara noastră se materializează în scris prin cunoştinţele proaspeţilor absolvenţi ai anului III de liceu.

— Activitatea din tabără — ne spune Gheorghe Constantin, elev la Liceul „Ion Minulescu" din Slatina — a contribuit la clarificarea şi aprofundarea unor probleme de economie politică, la pregătirea noastră politică şi ideologică. Dintre toate acţiunile organizate pînă acum, deosebit de interesantă a fost întîlnirea cu tovarăşul Gh. P. Apostol, care ne-a vorbit despre locul şi rolul ştiinţelor sociale.

Despre spiritul de echipă al elevilor, despre răspunderea şi interesul cu care s-au pregătit pentru concurs ne-a vorbit profesoara Florica Deftu de la Liceul nr. 2 din Tîrgovişte.

— Cred că acest început deosebit de promiţător va stîrni interesul elevilor pentru studiul aprofundat al economiei politice, îi va ajuta să cunoască realizările economiei noastre socialiste.

După masă şi odihnă, finaliştii au avut ca oaspete pe prof. N. N. Constantinescu de la Academia de ştiinţe economice care a răspuns la o serie de întrebări ale elevilor. Ultimul eveniment al zilei din tabără a fost reuniunea cu program artistic, la care şi au dat concursul grupul vocal şi brigada artistică a elevilor.

Ziua de muncă patriotică, excursiile documentare la Doftana şi Sinaia, drumeţiile la Piatra Arsă, Azuga şi în împrejurimi, vizita la Fabrica de hîrtie din Buşteni, manifestările sportive şi artistice la care au participat elevii, ca şi întregul program la realizarea căruia şi-a adus contribuţia întregul colectiv al taberei condus de profesorul Ion Rusescu, au făcut ca zilele de vacanţă, petrecute de finalişti la Buşteni, să fie de neuitat.

Violeta Apostol

Elev permanent

Întrebări pe undeva tragice

Vă mărturisesc sincer că am fost de-a dreptul zguduit de experienţa sociologului Cătălin Mamali comunicată nu de mult în revista „Tînărul leninist". La prima vedere nu este vorba de altceva decît despre nişte întrebări pe care 64 de elevi şi eleve le-au aşternut pe hîrtie într-un sistem de autochestionare. Citindu-le însă, mi-am dat seama că ele oglindesc toate deficienţele celor care n-au ştiut să răspundă, să îndrume sau să discute cu aceşti tineri. Trecînd pragul maturităţii, tinerii lansează parcă în eter un semnal prin care cer ajutor. Cu cîţiva ani în urmă am avut prilejul să fac şi eu asemenea teste, fără a avea însă nici o pretenţie de a fi cît de cît ştiinţifice. Întîlnind şi eu asemenea întrebări, am crezut că sînt întîmplătoare. Dar Cătălin Mamali, cu rigurozitatea omului de ştiinţă, a luat lucrurile metodic şi ţin să repet că unele zvîcniri ale întrebărilor obţinute de el m-au răscolit. E drept, se menţionează într-o notă, că nu e vorba de „relevarea unor moduri tipice de gîndire", dar ce să ne facem dacă ele se relevă chiar dacă nu e vorba?

Iată cîteva din aceste întrebări privind relaţiile dintre părinţi şi copii, atitudinea faţă de viitor şi adaptarea la viaţa de grup:

— Există foarte puţini tineri care sînt gata în orice moment să-şi ajute tovarăşii. De ce atît de puţini?

— Oare oamenii nu pot înţelege că abia după momentele de depresiune avem nevoie de căldură, de sprijin moral din partea lor?

— De ce nu se inventează o familie uriaşă compusă din mii de oameni (copii) care să fie **crescuţi la fel** şi de la care să **se ceară tot atît de mult?**

— Aţi putea explica de ce persoanele din generaţia dv. pleacă de la ideea că tineretul din timpul lor era mai bun decît cel de azi?

Nu voi continua lista întrebărilor. Ştiu că, imediat, se vor găsi spirite conformiste care vor începe să protesteze împotriva modului în care se pune problema. (Am o astfel de experienţă recentă.) Dar revista „Tînărul leninist" a realizat prin publicarea acestui mic studiu **un act foarte necesar şi de curaj civic.** Nu avem voie să ascundem adevărul după cuvinte pompoase. Prin întreaga sa politică, **în toate domeniile,** partidul ne dă un exemplu foarte pregnant de intransigenţă faţă de orice poleire. Numai aşa putem vedea ce e de făcut şi numai aşa putem găsi soluţiile cele mai bune. Cu un singur lucru n-aş fi de acord în ceea ce priveşte modul în care s-a efectuat respectiva anchetă. Elevii care au emis aceste întrebări au fost asiguraţi că rezultatele studiului nu vor fi cunoscute de către cadrele didactice din şcoală. Ştiu că asta i-a făcut să n-aibă retineri. Mi se pare însă că **tocmai** cadrele didactice din şcoala respectivă ar trebui să cunoască foarte bine frămîntările şi întrebările celor pe care îi educă. Trăim momente de mare responsabilitate în care societatea noastră încearcă şi **reuşeşte** să dea foarte multe răspunsuri. Cadrele didactice, părinţii şi, în general, cei care se ocupă de educaţie (mă întreb cine ar putea fi **cei** absolviţi de această misiune) şi, la urma urmei, **noi toţi** mai avem de răspuns la **încă o întrebare** care se iveşte după citirea întrebărilor de care vorbeam: **unde şi ce** s-a greşit ca să devină posibilă apariţia acestor întrebări?

Alexandru Stark

În inima Dobrogei, la Crucea, un activist de partid, delegat la Conferința Națională a partidului, ne-a declarat:

„Școala? Școala o am la suflet!“

Secretarul Comitetului comunal de partid e pretutindeni, campania agricolă de vară este în toi la *Crucea,* județul Constanța. Tovarășul *Nicolae Diaconu* și-a făcut timp, însă și pentru școală, deși pentru moment aceasta nu ridică probleme imediate. Cel puțin așa credeam : bate un aer de vacanță... Ne-a invitat, «un minut, trebuie să dau o fotografie unui alt tovarăș ziarist», la sediul comitetului. Prima observație, întîia semnificație : biroul, fără zorzoane inutile, este așezat, simbolic, între noua clădire a școlii generale de 10 ani și internat. L-am întrebat — «nu vă rețin de la alte treburi importante ? În definitiv, mă descurc și singur. Am ce vedea, iar explicațiile le voi primi». Eram însoțit de inspectorul școlar Constantin Munteanu și de Aurelia Moroian, secretara biroului organizației de bază P.C.R. «Cînd e vorba de școală, am timp», îmi răspunde zîmbind. Un zîmbet ușor obosit. «Școala ?» continuă, «școala o am la suflet». «Aici», și face un gest semnificativ spre inimă. Într-adevăr, la sfîrșitul primului an, bilanțul este mai mult decît optimist. Dar să o luăm pe rînd : construcție modernă, 8 săli de clasă cu încălzire centrală (!), cu laboratoare de chimie-biologie și fizică excelent înzestrate, cu ateliere. Fundația pentru sala de sport și încă două ateliere este și ea terminată. Un spațiu economicos încadrat între edificii este nivelat pentru terenuri de sport în aer liber. Toate sînt pregătite să intre în exploatare încă în toamna anului 1972. Da, anul școlar nu s-a terminat încă bine și se lucrează pentru... deschiderea lui. Realitate subliniată pregnant și de situația internatului : zugrăvit, spălat, într-un cuvînt gata să primească de mîine elevii. Oare cîte școli, m-am gîndit fără să vreau, procedează la fel ?.. Aici, la Crucea, nimic nu este lăsat la voia întîmplării, aici, la Crucea, ceea ce se poate face azi... se face azi !

Inspectorul Constantin Munteanu îmi spune că Nicolae Diaconu și Nicolae Mototolea, primarul comunei, au merite deosebite. Înțeleg. Dacă niște oameni care au «școala aici, la suflet», n-ar fi alergat, n-ar fi insistat, n-ar fi argumentat, poate că la Crucea lucrurile s-ar fi amînat încă. Nu s-au amînat, au izbutit ceea ce și-au propus. N-a fost ușor nici cu părinții. Școala servește 6 sate (344 de elevi, pentru clasele V—X, practic toți cei susceptibili de școlarizare), de la Gălbiori (un sat pe șosea) copiii sînt aduși cu mașinile C.A.P.-ului, dar cea mai mare parte a elevilor au fost sfătuiți să locuiască la internat. Mai întîi au fost chemați, însă părinții, să-și dea ei «cu părerea» : *corespund condițiile de locuit ? este bună hrana ?* Nici cei mai cusurgii — «avem și așa ceva, lumea nu e netedă ca marmura» — n-au avut ce obiecta și, cu ajutorul organelor locale de partid și de stat, s-au asigurat burse «pentru toată lumea». «Discutăm des cu părinții», spune secretarul Comitetului comunal de partid. «În felul acesta preîntîmpinăm evenimente nedorite».

Desigur, s-ar putea adăuga multe altele despre cum arată această școală cu care, pe drept cuvînt, se mîndresc și cetățenii comunei și Inspectoratul școlar al județului Constanța. Am trecut, însă, la un alt subiect : «ce satisfacții vă aduc realizările dumneavoastră ?»

«În primul rînd, faptul că am lichidat definitiv improvizațiile de tot felul. În școala noastră toate cadrele didactice sînt calificate și interesate în buna desfășurare a procesului de învățămînt». «Și în privința procesului instructiv-educativ ?» «Cadrele didactice sînt legate de comună, s-au integrat vieții de aici, prin urmare am putea spune că elevii sînt îndeaproape îndrumați». E adevărat· organele locale de partid și de stat au asigurat pentru ***absolut toți*** slujitorii școlii din Crucea locuințe. Practic nu există navetiști ! Ceea ce, s-o recunoaștem, e o realizare remarcabilă.

«Apoi copiii noștri...»

Da, «copiii noștri» de la Crucea, împreună cu părinții și cadrele didactice, au prestat, pînă la ora actuală, ore de muncă patriotică — pentru noile construcții școlare — în valoare de 180 000 de lei.

«Copiii noștri» de la Crucea și-au înjghebat un atelier pentru practică agricolă — chiar în incinta parcului mecanic al I.A.S. Lucrează în cadrul C.A.P.-ului și al celor două I.A.S.-uri. Bineînțeles, nici cele aproape 5 ha, ***ferma școlii,*** nu a rămas «uitată».

«Cînd am pornit la drum», spune secretarul Comitetului de partid, «la viitorul copiilor noștri ne-am gîndit și, implicit, la viitorul vieții economice și sociale a comunei». Există o putere optimă de absorbție a tineretului în munca și practica productivă și există preocupare pentru crearea condițiilor necesare. Desigur, mulți absolvenți urmează școli profesionale. O statistică : din cererile elevilor, făcute la sfîrșitul ultimului trimestru, în legătură cu pregătirea lor viitoare, reiese că 90 la sută dintre ei se îndreaptă spre meserii : mecanici agricoli, școli profesionale navale, C.F.R., auto, radio-televizoare, electricieni, zootehnie ș.a.

O parte dintre ei se «îndepărtează», într-un anumit sens, de comună, dar marea lor majoritate revin la Crucea, ea însăși în plină dezvoltare și expansiune economică și social-culturală.

Mi-a rămas întipărită în minte figura secretarului Comitetului comunal de partid, *Nicolae Diaconu.* Am aflat, cu acel prilej, că este delegat și la Conferința Națională a P.C.R. Cînd asemenea oameni au «școala aici, la inimă», ai certitudinea că viitorul ei se întemeiază pe mîini bune, că rosturile ei se vor manifesta în continuă ascendentă, contribuind, potrivit exigențelor, la progresul material și spiritual al societății noastre socialiste.

Viorel Știrbu

ONISIFOR GHIBU

Născut în 1883, în Săliște-Sibiu, profesorul universitar dr. Onisifor Ghibu a împlinit 89 de ani, vîrstă strîns legată de istoria culturii și învățămîntului din România, printr-o contribuție deosebit de vastă, prin activitatea didactică și publicistică în cele mai variate domenii, timp de aproape trei sferturi de veac.

Profesorul O Ghibu și-a făcut studiile liceale la Sibiu și Brașov. După terminarea Seminarului „Andreian“ de la Sibiu, a fost pentru scurt timp (1905—1906) student la Facultatea de litere din București. Între anii 1906—1910, a urmat studiile de filozofie, pedagogie, istorie universală și filologie romanică, la universitățile din Budapesta, Strassburg și Jena din Germania, trecîndu-și doctoratul cu profesorul german dr. W. Rein.

Încă de pe vremea studenției și-a început bogata sa activitate de publicist și gazetar la „Tribuna“ și „Românul“ din Arad, „Telegraful român“ Sibiu și „Lupta“ de la Budapesta, organul Comitetului național al românilor din Transilvania. A colaborat apoi la peste o sută de gazete și reviste, dintre care mai cităm : Anuarul pedagogic, Convorbiri literare, Poporul român, Transilvania, Gazeta Transilvaniei, Luceafărul, Dacia, România, Foaia poporului, Neamul românesc, Epoca, Universul, Viața românească, Ramuri, Familia, Cele trei Crișuri, Societatea de mîine, Revista generală a învățămîntului (1908—1939) și multe alte publicații pedagogice și culturale.

După terminarea studiilor, a fost numit inspector, evidențiindu-se ca bun organizator și dîrz luptător pentru susținerea școlii în fața legilor represive ale fostei stăpîniri austro-ungare. A ținut conferințe și a publicat o seamă de lucrări : Despre educație, Limba cărților bisericești, Cîteva probleme ale școlii primare din Ardeal, Cercetări privitoare la situația învățămîntului nostru primar și la educația populară și altele. În același timp, a fost profesor și secretar al secției școlare a Asociației culturale „ASTRA“, devenind președintele secției după 1 decembrie 1918, pînă în anul 1944.

În anul 1914 este silit să emigreze, cu alți fruntași ardeleni, în România, unde a înființat revista „Tribuna“, organ de luptă pentru intrarea în războiul din 1916.

Împreună cu Octavian Goga, Vasile Lucaci, Octavian C. Tăslăuanu, și alții ia parte la manifestațiile organizate de Liga culturală pentru întregirea neamului, luptă de mare amploare condusă de reprezentanți din toate provinciile românești.

După Unirea de la 1 decembrie 1918, a fost numit secretar general al Resortului instrucțiunii din Consiliul dirigent de la Sibiu, fiind însărcinat cu organizarea învățămîntului românesc din întreaga Transilvanie. În această calitate, a preluat Universitatea din Cluj, făcînd parte din comisia pentru reorganizarea acestui înalt for de cultură. Comisia, prezidată de profesorul Sextil Pușcariu, a făcut recomandările pentru numirea celor 70 de profesori la Universitatea „Daciei superioare“, dintre care se cuvine să-i reamintim pe : Gh. Bogdan-Duică, Vasile Pîrvan, Vasile Bogrea, Alexandru Lapedatu, George Vîlsan, Nicolae Drăganu, Dimitrie Pompei, Ion Popescu-Voitești, Iuliu Hațieganu, C-Levaditi și Florian Ștefănescu-Goangă. Prin intervențiile sale personale, Onisifor Ghibu a reușit să-l determine pe savantul Emil Racoviță să vină de la Paris și să se alăture acestei strălucite elite de profesori de la Cluj. Sub îndrumarea aceluiași resort, s-au făcut recomandările pentru înființarea Operei române și Teatrului național din Cluj, Școlii politehnice din Timișoara și a altor instituții superioare de învățămînt în provincia de peste Carpați.

Profesorul Onisifor Ghibu a fost titularul catedrei de pedagogie și istoria pedagogiei la Facultatea de litere și filozofie, pînă în anul 1945, decan, director al Seminarului pedagogic din Cluj și Sibiu, director al Colegiului latin și al învățămîntului din Transilvania.

Între cele două războaie, paralel cu activitatea sa didactică, a fost unul dintre cei mai valoroși conferențiari ai asociației „ASTRA“, Extensiunii universitare din Cluj și ai altor instituții, susținînd cu dîrzenie și patriotism lupta împotriva tuturor curentelor revizioniste, sprijinite de alianțele care au semnat dictatul de la Viena, din anul 1940.

În cadrul vastelor sale studii privind activitatea lui Gheorghe Lazăr, Onisifor Ghibu a demonstrat rolul marelui cărturar ardelean ca luptător pentru unitate și „pace eternă între popoare“, și influența exercitată asupra lui Tudor Vladimirescu în revoluția pandurilor olteni.

Un alt merit deosebit al profesorului nonagenar este descoperirea lui Picu Pătruț, cel mai mare poet miniaturist român, care a trăit între anii 1818—1872, autorul unor perle populare care merită să fie valorificate și publicate.

Ultima lucrare a profesorului Onisifor Ghibu „Prolegomena la o pedagogie românească“, din care a apărut primul volum, împreună cu opera „Din istoria literaturii didactice românești“ (Bucoavnele, Abecedare din Transilvania, Cărți de cetire din Transilvania, București, 1916) și numeroase altele nemenționate, cuprinzînd mii de pagini, alcătuiesc cununa unui eminent om de cultură ajuns la o vîrstă venerabilă.

Gelu Voican

Răspundem cititorilor

Ion Dudău, com Schelea, jud, Gorj.
Potrivit Statutului personalului didactic (art. 174 și 74), gradațiile de vechime ale cadrelor didactice se acordă cu condiția obținerii definitivării în învățămînt, dar și cu condiția ca activitatea depusă de aceștia să fie apreciată drept corespunzătoare în caracterizările făcute pentru perioada anterioară de 5 ani, care a trecut de la obținerea gradației precedente. Caracterizările se întocmesc la intervale de 5 ani, ținîndu-se seama de rezultatele obținute în muncă și de participare la cursurile de informare științifică de specialitate a personalului didactic care a fost programat în acest interval. Participarea personalului didactic la aceste cursuri este obligatorie (cu excepția celor care au împlinit vechimea de 25 ani în învățămînt, pentru care participarea este facultativă). În consecință, dacă ați obținut definitivarea dar nu ați participat la cursurile la care ați fost programat nu puteți obține gradația de vechime superioară. În acest caz personalul didactic poate solicita efectuarea, în anii următori, a unei inspecții de specialitate, în urma căreia i se poate acorda gradația, refuzată inițial, începînd cu data de 1 septembrie a anului școlar următor celui care s-a efectuat inspecția. Pentru cei aflați în această situație, gradația următoare se acordă la împlinirea unui stagiu minim de 5 ani de la obținerea gradației refuzate inițial, iar nu la împlinirea stagiului de 10,15, 20 sau 25 ani vechime în învățămînt.

Ana Suliciu, comuna Plopeni, județul Prahova.
Perioada în care un cadru didactic a funcționat se dovedește cu înscrierea efectuată de școală în cartea de muncă sau prin adeverința eliberată de conducerea școlii. Ca urmare, în calculul vechimii în învățămînt se ia durata rezultată din datele înscrise. Înregistrările în cartea de muncă sau adeverința se eliberează de școală pe baza statelor de plată a salariilor sau a indemnizației de concediu (eventual a ajutoarelor de boală sau maternitate). În consecință, dacă directorul școlii unde ați funcționat nu are documentele legale din care să rezulte că ați fost retribuită și în perioada 10 iunie-31 august, nu vă poate elibera o adeverință de funcționare pe această perioadă.

Maria Oprea — documentarist, Casa corpului didactic Sibiu.
Prezentarea la examenul de definitivare este permisă numai personalului didactic care are și **un stagiu de 3 ani în activitatea didactică de predare.** De aceea, deoarece v-ați transferat într-o funcție tehnico-administrativă, după doi ani și două luni de funcționare ca profesor, nu mai puteți să vă prezentați la acest examen. Menționăm că deși perioada cît veți lucra la Casa corpului didactic (indiferent de funcția îndeplinită), vi se recunoaște ca vechime în învățămînt — dacă v-ați transferat cu acordul Ministerului Educației și Învățămîntului, fiind titulară și avînd studiile prevăzute de Statutul personalului didactic — totuși la examenul pentru definitivare nu vă veți putea prezenta decît după ce veți împlini și condiția de a avea 3 ani în activitatea didactică de predare.

Th Leonescu

Note de drum din Japonia

Drumuri şi poezie japoneză

Sanctuar dedicat poetului Basho

Vom călători împreună din Nara, fostă capitală imperială a Japoniei (710—794), spre Ueno, oraşul în care s-a născut poetul japonez cel mai popular — *Matsuo Basho* (Maţuo Başio). Mijloc de noiembrie 1971. După-amiază de toamnă, soare generos după o ploaie abia perceptibil cernută în aerul parcă lichid al parcurilor şi curţilor vechilor temple. Urmăm firul rîului Kizu, spre izvoare, cu umbrele în faţa noastră, murmurînd versuri din Basho. Împreună cu un distins poet clujean, sîntem astăzi oaspeţii domnului Hideji Kawasaki, deputat în Dieta japoneză, preşedinte al grupului parlamentar Japonia — România. Mergem spre locurile sale natale, unde-şi are şi circumscripţia electorală. Poate văzînd şi bucuria ce se citeşte pe faţa şi în gesturile demnitarului japonez reîntors spre ţinutul de unde a purces în lume, gîndul mă duce spre dealurile mele someşene, încerc să-mi închipui, undeva pe stînga — cetatea Ciceului, în fundul văii — Breaza, dincolo de ea — Ţibleşul...

„O floare pe care nu o cunosc. / pasărea si fluturele : / cerul de toamnă“. [1]

Rîul Kizu are un defileu strîmt, mărginit de dealuri blînde, terasate. Din loc în loc, şirezi de snopi de orez, clăi de orez parcă netreierat, ridicate pe copacii de la marginea ogorului. O coamă de pădure ; după desenul geometric al rîndurilor de copaci se vede că a fost plantată. Apoi o vîlcea, cu paiele de orez secerate de sus ; parcelele sînt mici, cît să întorci carul, apa le binecuvîntează pe rînd prelingîndu-se peste răzoarele ce le terasează şi le despart. chiar dacă aparţin aceluiaşi ţăran Desigur, aproape fiecare palmă de pămînt este lucrată. Aici un ţăran cu un tractor-plug, dincolo de rîu cîteva femei usucă paiele de orez cu care vor acoperi probabil casele sau din care vor împleti rogojini, *„tatami“* — cum le spun japonezii.

Trecem prin sate răsfirate, şoseaua e strîmtă, asfaltată însă. Case acoperite cu paie. Iar păduri de conifere. Din cînd în cînd, răsar pe neaşteptate mici crînguri de bambuşi tineri, cu crengile lor ca nişte pene din pălăriile feciorilor năsăudeni.

Apoi : *„O creangă pustie / străjuită de-un corb, / Toamnă tîrziu“.*

Sau : *„Linişte : / Ţîrîit de greier / perforînd stînca“.*

Desigur : *„În ţîrîitul greierilor / nici un semn / că vor muri curînd“.*

Trebuie să fim aproape de Ueno...

Ueno, din provincia Iga, judeţul Mie. Un orăşel astăzi, la dimensiunile urbelor japoneze. Are vreo 60 000 de locuitori. Îl străbate rîul Iga, limpede şi bogat în peşte. Oraşul are tradiţie în ceramică, torcătorii, confecţionarea măştilor etc.

Locurile sînt dominate de castelul feudal care a făcut din Ueno o fortăreaţă în timpul războaielor civile. O grădină japoneză, un muzeu care adăposteşte documente şi obiecte referitoare la vechea artă a invizibilităţii — dar, înainte de toate şi pretutindeni, locuri legate de marele poet : templul Aizen, unde e un monument în amintirea lui Basho ; Haisei-Den — un sanctuar dedicat poetului ; Muzeul memorial Basho, cu bogate documente şi numeroase manuscrise ale poetului ; ceainăria Minomushi etc.

La primărie ne aşteaptă un grup de ziarişti, corespondenţi locali ai ziarelor centrale. Vizita unor străini e un eveniment în aceste locuri mai lăturalnice, ba ni se spune că sîntem chiar primii vizitatori ai lui Basho din această parte a lumii.

Pornim la deal, pe o străduţă pietruită, zăbovim cîteva minute la casa memorială, apoi cu gîndul să revenim plecăm la sanctuarul Haisei-Den — ziariştii vor să aibă fotografii bune, iar soarele se apropie de asfinţit în curînd ultimele lui raze vor lumina o ultimă clipă zidurile castelului aşezat pe vîrful dealului pe care îl urcăm.

Sanctuarul ridicat în cinstea regelui haikului — a fost construit de părinţii gazdei noastre — este o clădire cochetă, formată din două nivele şi avînd acoperişul sub formă de pălărie — pălăria pe care o purta poetul Basho, neobositul călător.

Sub streaşina cea mai de jos a sanctuarului, pe frontispiciu sînt fixate nişte bucăţi de scîndură scrise. Pe ele sînt publicate treizeci de haikuri, cele mai reuşite la concursul naţional din acest an, alese dintre vreo zece mii, de un juriu format din 60 de specialişti. Ele vor rămîne aici, pînă la venirea recoltei din anul următor, spre cinstea celor care le-au scris, întru slava regelui haikului.

Ne întoarcem la casa memorială. A fost amenajată acum aproape zece ani. În mijlocul ei, ghipsul statuii lui Basho văzută la sosire în faţa gării, opera sculptorului Oneshi Kanejiro. Pereţii sînt ornaţi cu kakemonouri, pe care sînt caligrafiate versurile lui Basho. Copia unuia dintre ele ne va fi dăruită la plecare.

Matsuo Basho s-a născut în 1644, al doilea copil într-o familie de samurai săraci. Rămas orfan de tată la 10 ani, a intrat în serviciul unui samurai bogat, fiind un fel de paj pentru fiul acestuia. Aici deprinde Basho gustul pentru poezie, un domeniu aristocratic. El se hotărăşte să facă poezie, în special haiku (o formă fixă foarte scurtă de poezie, trei versuri, în total şaptesprezece silabe[2]), populară şi printre clasele nearistocratice. Şi va reuşi.

După moartea tînărului său protector (întîmplată la 25 de ani), Basho renunţă la rangul lui de samurai şi continuă să studieze haiku la Kioto şi apoi la Edo (Tokio). Aici face prozeliţi, o adevărată şcoală. Acum încep şi călătoriile lui pedestre de-a lungul ţării. Aşa ajunge el să descopere frumuseţile peisajului japonez : *„Răsărit pe drumul de munte / soarele intră brusc / în mireasma florilor de prun“. / / „Vîntul de pe Fuji / de l-aş putea lua la Edo / pe evantaiul meu, suvenir“.*

Să cunoască oamenii şi durerile lor : *„Chimonouri la uscat / o, minecuţă copilului mort!“ / / „Numai ei au rămas : / cărunţi, sprijiniţi în toiege, vizitînd mormintele“.*

Într-una din aceste călătorii, după ce a petrecut peste 20 de ani pe drumuri, poetul moare, în 1694, într-un hotel din Osaka, înconjurat de cîţiva prieteni şi discipoli.

Poemul lui de rămas bun : *„Tabi ni iande / iume wa kareno o / kakemeguro“. / / „Cad bolnav la drum / dar visul meu bate / coclauri“.*

Basho a fost înmormîntat lîngă templul budist din Gichuji, Awazu, judeţul Shiga. Un mănunchi de fire din părul său a fost adus în oraşul unde ne aflăm, la templul Aizen : *„Cutremură-te, mormînt ! / Vîntul de toamnă / e bocetul meu“.*

Plecăm seara din Ueno, pe o autostradă, spre Osaka, străbătînd păduri care alternează, după cîte ne putem da seama, cu plantaţii de ceai şi cîmpuri de pe care s-a cules orezul.

Desigur, vom lua parte la banchetul, în stil tradiţional, cu gheişe, dansuri japoneze şi vechi melodii din partea locului, vom gusta din celebrul sake japonez — o băutură făcută din orez fermentat...

Gîndurile noastre sînt însă departe : pe drumurile lui Basho ? pe drumurile lui Eminescu ?...

Liviu Petrina

---

[1] Toate versurile pe care le reproducem aici sînt luate din volumul „Din lirica japoneză“, Editura Univers, Bucureşti, 1970, şi au fost traduse de poetul Ioanichie Olteanu.

[2] Un crochiu inspirat consacră haikului poetul Dan Mutaşcu în „Săptămîna“, nr. 62, din 11 februarie 1972, p. 8, şi în nr. 63, din 18 februarie 1972, p. 8.

Realităţi capitaliste

Incertitudine, dezamăgire, şomaj

Presa italiană insistă de cîtăva vreme asupra unei „contradicţii“ pe care învăţămîntul din Italia o pune tot mai clar în evidenţă : pe de o parte, necuprinderea unui număr apreciabil de copii şi, deci, persistenţa analfabetismului, alături de fenomenul întreruperii cursurilor şi părăsirii şcolii ; pe de altă parte, imposibilitatea societăţii de a asigura tuturor absolvenţilor de şcoală, în special de facultate, plasament în cîmpul muncii.

Şi unul şi celălalt fenomen îşi găsesc, fireşte, explicaţia în criza multilaterală prin care trece educaţia în ţările capitaliste, la rîndul ei, expresie a crizei de sistem al orînduirii. Dintre aceste fenomene, însă, cel care zguduie mai profund şi mai dramatic existenţele tinere — pentru că le afectează la o vîrstă cînd se consolidează înseşi idealurile lor de viaţă — este acesta din urmă : debutul în profesie prin şomaj. Iar cînd acesta înseamnă nu un caz-două, ci zeci de mii sau sute de mii de cazuri, într-o dinamică ascendentă de la an la an, înţelegem de ce o atît de masivă dezamăgire şi dezorientare în rîndul celor aflaţi la finele şcolarităţii, de ce atîţia tineri „capitulează“ cu mult înainte, părăsind nu şcoala elementară sau liceul, ci însăşi facultatea după 2—3 ani de frecvenţă.

Revista „Espresso“ aminteşte într-un număr recent uşurinţa cu care autorităţile italiene proclamau în perioada 1950—66 „foamea de cadre calificate“ a Italiei, pentru ca după numai trei ani, ca urmare a recesiunii economice, circa 5 la sută din cei 29 054 laureaţi universitari (din 1966) să nu-şi fi găsit slujbă, iar alţi 3 la sută să se fi aflat în aceeaşi situaţie după ce au încercat să lucreze în diverse meserii.

Fenomenele acestea s-au agravat continuu. În 1967 numărul absolvenţilor de facultate crescuse la 31 400, în 1968 la 40 194, în 1969 la 47 673, în 1970 la 56 000, în 1971 la 60 000, pentru 1972 se estimează cel puţin 65 000 de diplomaţi universitari. În acest timp însă industria a absorbit un procent derizoriu de tineri diplomaţi : 10,9 la sută în 1966 (mai puţin chiar decît în 1951), faţă de 13,4 la sută în 1963.

După cum apreciază Institutul de studii asupra relaţiilor industriale şi ale muncii (I.S.R.I.L.), în urma unei cercetări făcute pe această temă, în Italia vor fi în 1980 circa 277 000 de diplomaţi fără ocupaţie sau ocupînd posturi sub calificarea lor. Dar aceste calcule sînt considerate optimiste, pentru că deja în 1969 existau 47 673 de laureaţi în loc de 36 800 cîţi prevăzuse I.S.R.I.L. iar în 1970 circa 56 000 în loc de 41 000. Aşa încît pentru 1980 — apreciază alţi specialişti — ar fi de prevăzut nu 277 000, ci 370 000 sau chiar 400 000 de diplomaţi şomeri sau încadraţi în slujbe necorespunzătoare.

Ce promite, aşadar, tinerilor şcoala italiană ? Ceea ce promite pretutindeni în sistemele bazate pe rînduieli strîmbe — incertitudine, dezamăgire, şomaj...

Stela Predescu

Actualităţi

Psihologul de talie mondială, care s-a remarcat cu pregnanţă pentru contribuţia sa în domeniul psihologiei evolutive, al cărui nume s-a legat strîns, de-a lungul multor ani, de activitatea Facultăţii de ştiinţe şi de Institutul de ştiinţe şi educaţie de la Universitatea din Geneva, fondatorul Centrului internaţional de epistemologie genetică, în care activează savanţi din întreaga lume — **Jean Piaget** — a fost distins cu premiul „Erasmus“ pe anul 1972, de către Fundaţia olandeză „Praemium Erasmianum“. Printre cei care au primit anterior acest premiu amintim : Robert Schuman, Karl Jaspers, Marc Chagall, Oskar Kokoschka, Martin Buber, Ingmar Bergman, René Hujghe, Herbert Read, Gabriel Marcel, Carl-Friedrich von Weizsäcker, Henry Moore, Olivier Messiaen.

●

Între 3—9 august a.c. va avea loc la Bucureşti şi Braşov Colocviul internaţional UNESCO cu tema : „Calculatoarele şi învăţămîntul“, organizat de către Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului. La această manifestare, la care vor participa specialişti din ţara noastră şi de peste hotare, vor fi abordate unele din cele mai actuale probleme privind modernizarea şcolii şi sporirea eficienţei instrucţiei prin folosirea computerelor.

●

A treia Conferinţă internaţională a educaţiei adulţilor va avea loc în Japonia între 27 iulie şi 7 august a.c. Conferinţa va prilejui un larg schimb de păreri între specialiştii dintr-un număr mare de ţări, aparţinînd unor organizaţii guvernamentale şi neguvernamentale, privind mijloacele de dezvoltare a educaţiei adulţilor în cadrul sistemelor educative globale.

„TRIBUNA ŞCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 57

Sîmbătă 29 iulie 1972
16 pagini — 1 leu

„Să facem totul pentru a fi demni de istoria glorioasă a poporului nostru, să putem spune întotdeauna că nu am precupețit nimic pentru a făuri un viitor demn națiunii noastre socialiste. Să lăsăm generațiilor viitoare, urmașilor noștri, o viață liberă, înfloritoare, un viitor minunat comunist".

NICOLAE CEAUȘESCU

CU FAȚA SPRE VIITOR

Timp de trei zile, la sfîrșitul săptămînii trecute, privirile intregii țări s-au îndreptat către Sala palatului, unde s-au desfășurat lucrările Conferinței Naționale a partidului.

Au fost trei zile de muncă intensă, de dezbateri fructuoase, de abordare frontală a unei vaste problematici cu care sîntem confruntați în această perioadă a devenirii noastre sociale.

Conectată la inima țării, gîndirea partidului, capacitatea sa de creație, spiritul său vizionar au generat noi impulsuri de entuziasm și acțiune.

Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, amplă analiză a realităților noastre social-economice și politice, cutezătoare și matură prospectare a viitorului, anticipare a lui pe baza cunoașterii profunde a dialecticii, a legilor dezvoltării sociale s-a constituit — așa cum au afirmat în dezbateri delegații la Conferință, așa cum gîndește unanim poporul — într-o veritabilă cartă, într-un însuflețitor program de lucru pentru anii ce vor veni.

Nimic nu poate fi mai semnificativ, mai încărcat de sensuri ca această statornică, perseverentă preocupare a partidului de a gîndi ca un arhitect lucid contururile viitorului, de a estima căile, direcțiile pe care, acționînd ca un singur tot, poporul să făurească neabătut, sigur de sine, demn de faptele sale chipul de mîine, socialist al patriei. Dezbaterea problemelor dezvoltării economico-sociale a României în următorii ani și în perspectivă, perfecționării conducerii planificate a societății și dezvoltării democrației, creșterii rolului conducător al partidului în edificarea socialismului și comunismului, contribuția concretă la definirea națiunii, a rolului său în istoria contemporană, soluțiile marxist-leniniste destinate evoluției superioare a raporturilor dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, bazate pe deplina egalitate, pe comunitatea de idealuri precum și viziunea constructivă, eficientă asupra diverselor probleme internaționale, spiritul activ în promovarea unei politici de colaborare și înțelegere, de demnitate și pace — iată expuse succint doar o parte din bogata problematică aflată pe ordinea de zi a Conferinței Naționale a partidului. Și, necesită să subliniem acest fapt, abordarea unor asemenea probleme de majoră însemnătate principială și practică s-a impus în permanență prin stima nedezmintită pentru adevăr, prin preocuparea de cunoaștere a legilor dezvoltării, de aplicare creatoare a învățăturii marxist-leniniste la condițiile țării noastre.

Certitudinea acestei Conferințe se află în însăși spiritul ei, în justețea hotărîrilor adoptate, a principiilor și obiectivelor concrete cuprinse în numeroasele rezoluții ale înaltului forum al partidului.

Țara, așa cum s-a spus, se află într-un moment unic al existenței sale. Este imperios necesar să decidă acum asupra măsurilor care să o proiecteze în cîteva decenii între statele dezvoltate ale lumii. Ceea ce fac generațiile de azi, eforturile lor constructive se pot echivala cu o grandioasă operă a conștiinței, a istoriei. De faptele noastre de azi depinde imaginea noastră pe care o vor purta generațiile ce vor veni, depinde însăși statura de mîine a patriei. Iar din documentele acestei Conferințe cu adevărat istorice răzbat către noi cu o remarcabilă putere

NICOLAE DRAGOȘ

(Continuare în pag. a 15-a)

Pentru bătrînii dascăli

Totdeauna, cînd trebuie să mă gîndesc la dascăli, încep prin a mă gîndi la dascălii bătrîni. Nu mai punem la socoteală împrejurarea paradoxală că a fi dascăl înseamnă a fi bătrîn, că dascăl bun e dascălul înțelept și că, în ciuda vîrstei biologice, un dascăl cu adevărat tînăr nu există. Dar există și dascăli propriu-zis bătrîni, dascăli care s-au consumat, aici, în fața noastră și a căror osîrdie e cuprinsă în temeliile acestei societăți. Ne gîndim noi, oare, cît trebuie și cum trebuie la ei ? Am scris, nu de mult, în „Magazin" și în „Contemporanul" și reiau azi în „Tribuna școlii" ideea, am scris că — asemeni altor categorii sociale — dăscălimea e diferențiată absurd de niște pensii inegale. Am primit zeci și zeci de scrisori de confirmare a situației. Dascăli care îndeplinesc exact aceleași condiții, de vechime, de merit, de funcții și de grad, au pensii diferite — uneori diferențiate de valoarea încă unei pensii — în raport de anul cînd au ieșit la pensie. Nu există nici o rațiune, în menținerea acestei denivelări, nu există nici un temei legal și, mai ales, pe acest drum, nu se îndeplinește în nici un fel idealul de echitate și dreptate sociale ce trebuie să caracterizeze societatea noastră socialistă. Din atîtea exemple e limpede că în România bătrînețea nu se pedepsește și nu e o vină ; la noi respectul cuvenit bătrînilor nu e — nu trebuie să fie ! — vorbă goală. De ce atunci învățătorii și profesorii bătrîni să primească mai puțin, pentru o viață de trudă, decît colegii lor mai tineri ? Cu amărăciune unul dintre acești bătrîni dascăli mi-a scris : să se rezolve acum situația noastră, că altfel, bătrîni fiind, într-o zi, ea se va rezolva de la sine. Aș vrea să mă prindă dreptatea, și în această privință, încă în viață...

N-aș fi ridicat din nou problema aceasta, dacă la Conferința Națională a Partidului, în raportul prezentat, tovarășul Nicolae Ceaușescu n-ar fi anunțat, încă în primele pagini, o serie de măsuri menite să dea liniștea cuvenită bătrînilor noștri și, bineînțeles, și bătrînilor noștri dascăli. Printre aceste măsuri, de mare importanță și de larg ecou printre oameni, este măsura creșterii cu preponderență a pensiilor mici. Așezat încă la începutul Raportului, pasajul referitor la creșterea pensiilor dă un strălucit cadru de referință soluționării grabnice a situației dascălilor bătrîni. Președintele țării a dat un instrument puternic de lucru acelora care răspund de chestiunea pensiilor. În acest domeniu, al pensiilor bătrînilor, mai mult decît în oricare, a tergiversa înseamnă a lucra cot la cot cu Moartea. Să nu tergiversăm dreptatea care li se cuvine acestor oameni iluminați de flăcările vîrstei !

Dar bătrînilor noștri dascăli le-ar mai trebui, în afara acestei soluționări materiale, și mai multă căldură sufletească din partea noastră, a tuturor. Sînt sectoare în care cuvîntul unui dascăl bătrîn ar cîntări mult și ar suplini absențe care sînt suplinite foarte greu altfel.

Eu cred că, datorită experienței lor umane, datorită înțelepciunii pe care au dobîndit-o și, în același timp, pentru a le da în continuare senzația utilității și importanței lor reale, dascălii bătrîni trebuie considerați, în continuare, din anumite puncte de vedere, ca slujitori ai școlilor lor. Sînt, mai ales, acele acțiuni patriotice la care bătrînii dascăli s-ar angaja ca la un moment de tinerețe.

Bătrînii dascăli !... Chiar literele acestea pe care le scriu eu, aici, au o datorie de plătit bătrînilor mei dascăli din Bârca și Cârna, județul Dolj, așa cum îndemînarea mea de a gîndi în fraze largi, se întoarce mereu spre profesoara Alexandra Verdeș de la Liceul nr. 10, din București, și-i mulțumește pios.

Pentru noi, elevii, respectul concret și dragostea dovedită, față de bătrînii dascăli, este la urma urmei dovada respectului și iubirii față de istoria patriei.

ADRIAN PĂUNESCU

Incepînd din acest număr, cititorii noștri vor avea posibilitatea de a-l regăsi săptămînal în acest colț de pagină pe gazetarul de excepție și marele poet care este Adrian Păunescu, într-un dialog cu problemele școlii, cu oamenii săi.

ACCENTE

Elogii pentru „Atlasul istoric“

O lucrare temeinică în domeniul științei, ca și din orice alt domeniu de creație, trezește întotdeauna un viu interes și ajunge foarte repede carte de referință. Este și ceea ce se întîmplă cu „Atlasul istoric“, tipărit recent de către Editura didactică și pedagogică. Cîteva aprecieri pe marginea lui, venite de peste hotare :

Prof. Hugh Seton-Watson de la Universitatea din Londra : „...cel mai admirabil exemplu al erudiției românești și al ilustrației artistice ; sînt foarte fericit că îl am și îl voi supune în atenția colegilor și studenților de specialitate“. **A. Vargulev, directorul editurii „Narodna Prosveta“ din Sofia :** „Prezentarea poligrafică interesantă și valoarea științifică au stîrnit un interes deosebit printre redactorii noștri. Această carte nu este pentru noi numai un cadou, ci și un manual util colegilor din redacția de istorie“. **„Arhivum Historicum“ din Roma :** „...un instrument de lucru excelent pentru istorici, va face un mare serviciu cunoașterii istoriei“. **UNESCO, Biroul internațional pentru educație :** „...vom integra cu plăcere această lucrare în biblioteca noastră, unde va contribui la îmbogățirea documentației pe care o avem asupra acestui subiect“. **„Revue Suisse d'Histoire“ din Zürich :** „...excelent și foarte bine prezentat“. **Editura „Ernst Klett Verlag“ din Stuttgart — R.F.G.:** „Atlasul este de o amplitudine și o bogăție inegalabile la noi în țară, mai ales în ceea ce privește istoria Peninsulei Balcanice și în special România“.

I. ARDELEANU

Sesiune științifică : „Predarea limbilor străine“

Prima manifestare științifică de acest fel din țara noastră, sesiunea a reunit cadre didactice universitare din București și din alte centre, cercetători în domeniul lingvisticii aplicate, psiholingvisticii, pedagogiei și metodicii predării limbilor străine, profesori din învățămîntul liceal, precum și reprezentanți ai unor instituții culturale.

Cele 16 comunicări prezentate au dezbătut, pe de o parte, probleme teoretice de interes general din domeniul lingvisticii aplicate, psiholingvisticii, metodicii și pedagogiei, iar, pe de altă parte, aspecte particulare ale însușirii celor cinci limbi, pe care anuarele UNESCO le consideră „limbi de circulație internațională : engleza, franceza, germana, rusa și spaniola.

Prof. dr. doc. Tatiana Slama-Cazacu, în comunicarea sa ajunge la concluzia că principiile predării intensive a limbilor străine se reduc la trei : 1. metodă dinamică intensivă ; 2. metodă dialogată ; 3. metodă de permanent contrast conștient dintre cele două sisteme lingvistice.

Prof. dr. Al. Niculescu s-a oprit asupra unui element important al cursurilor intensive postuniversitare : vîrsta cursanților (subiecții sînt adulți ceea ce imprimă o notă distinctivă metodicii și conținutului cursurilor). Interferența dintre elementele limbii-bază și cele ale limbii-țintă dă naștere, în procesul de achiziționare a limbii străine, la fenomene de divergență și convergență.

Un rol hotărîtor în formarea intensivă a deprinderilor necesare recepționării prompte și emiterii active a unor mesaje verbale în limbi străine îl are cea de a doua etapă de instruire (pentru avansați), s-a subliniat în comunicarea prezentată de conf. Tatiana Malița și asist. Sanda Oprescu. În această etapă trebuie insistat asupra unor aspecte cum ar fi : purtarea corespondenței, luarea notelor (cu abrevierile respective) etc.

În comunicările și referatele consacrate unor probleme particulare ale predării celor cinci limbi s-au accentuat îndeosebi aspectele specifice metodologiei predării intensive, printre care un loc preponderent îl ocupă metodele audio-vizuale, metode îndreptate mai ales spre însușirea aspectului oral al limbii.

ANATOL PEDESTRAȘU

O vizită în „paradisul păsărilor“

Delta, zonă de puternică atracție turistică și de documentare, a constituit obiectul recentei excursii organizate de Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură pentru cadrele didactice evidențiate în activitatea de la catedră și în cea obștească.

„Împărăția stufului“ și „paradisul păsărilor“ — cum denumea Delta marele nostru geograf George Vâlsan — și-a dezvăluit cu dărnicie ineditul : canale înguste, adîncite antropic, străjuite ici colo de grinduri acoperite cu stuf ; „magistralele“ Sf. Gheorghe și Sulina, cu localități în plină dezvoltare ca Mahmudia, Sulina, Crișan etc. ; coloniile de pelicani de la Roșu, Matița și Fortuna ; nuferi albi și galbeni... Dar mai presus de toate — omul acestor locuri, robust, cu brațe vînjoase, cu fața aspră, bătută de vînt și arsă de soare, prietenos și deosebit de harnic. Lupta cu inundațiile, izolarea și asprimea naturii l-au mobilizat, i-au dat forță și încredere în viață.

Participanții la excursie au primit explicații asupra genezei, morfologiei, hidrografiei, biogeografiei, solurilor, economiei Deltei. O atenție deosebită s-a acordat prezentării problemei menținerii echilibrului biologic al Deltei în condițiile valorificării ei superioare.

„Îndrumarea științifică deosebit de competentă, modul ireproșabil de organizare, ne-au înlesnit contactul cu mărețul edificiu natural care este Delta, cu intensa activitate economică ce se desfășoară aci, în condițiile luptei permanente dintre uscat și apă, dintre om și natură“ — a subliniat prof. Paul Târnă de la Școala generală Sîntămăria-Orlea, jud. Hunedoara.

ION D. ILIE

Ne scriu corespondenții voluntari

Optimismul educatorului

Un profesor diriginte pronunța următoarea sentință în fața unui părinte venit să se intereseze de propriul copil : „Din băiatul dumitale nu are să iasă nimic în viață“. Peste patru ani, „băiatul“ acela absolvea o școală de construcții, cu rezultate deosebite. Se înțelege că într-un asemenea caz este vorba de superficialitate în cîmpul profesiunii, asociată cu fuga de răspundere și o totală neîncredere în puterile și capacitățile oamenilor. Pentru că în învățămînt nu este eroare mai gravă decît să arunci asupra copilului un stigmat de felul celui rostit de profesorul la care m-am referit, știut fiind că orice tînăr dispune de virtualități nebănuite, care așteaptă să fie preschimbate în realități, prin efortul nostru, al celor investiți cu misiunea educativă.

Cine a spus că nu există boli, ci numai oameni bolnavi, s-a gîndit, de bunăseamă, la aspectul deontologic al raporturilor dintre medic și pacient, conferindu-i o importanță hotărîtoare. Printr-un raționament asemănător am putea zice că în învățămînt nu sînt copii „irecuperabili“, ci numai principii și metode inoperante. Foarte adesea, limitele acțiunilor noastre educative le disimulăm în termeni ca „elevi răi“, „elevi neascultători“, „elevi prost crescuți“ etc., scăpînd din vedere sau ignorînd mobilul adevărat al acestor cazuri aparent insolubile. Dar să nu uităm că toate aceste elemente dificile au apărut și s-au dezvoltat pe terenul buruienos al unui șir întreg de erori, imputabile deopotrivă școlii și familiei. Senzația de neputință pe care o încearcă unii educatori în fața acestor cazuri este urmarea unei prejudecăți, din a cărei pricină ei pierd orice încredere în rezultatul acțiunilor educative.

Foarte gravă mi se pare situația cînd o asemenea convingere nici nu izvorăște din încercările, din preocupările perseverente ale dascălului pentru educarea copilului din care „n-o să iasă nimic în viață“, ci dintr-o atitudine superficială față de profesiunea sa și față de marile sale responsabilități sociale.

Iată de ce ni se pare că optimismul educatorului este și o serioasă chestiune de etică profesională.

S. SELAGEA

PRO ȘI CONTRA

Profilul specializării

În articolul publicat la această rubrică de „Tribuna școlii“ din 15 iulie a.c. sub titlul „Pregătim cadre pentru economia modernă !“ prof. Ion Dragu sublinia, plecînd de la directivele generale ale partidului privind perfecționarea învățămîntului, necesitatea orientării școlii noastre socialiste spre o cît mai rodnică participare la acțiunea de pregătire a cadrelor necesare tuturor sectoarelor de activitate, spre integrarea pregătirii elevilor în contextul procesului general de modernizare a economiei noastre naționale.

Judicioasă în sine, această idee nu poate fi înțeleasă fără prețioasele precizări pe care le-a făcut în această privință tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Conferința Națională a partidului. Ce înseamnă să pregătim cadre pentru o economie modernă ? Integrarea în activitatea economică și socială a viitorilor absolvenți ai tuturor formelor de învățămînt nu se poate realiza altfel decît printr-o cultură generală și o cultură practică multilaterală. Astăzi producția se caracterizează prin mutații rapide și integrarea elementului uman în producție nu poate avea loc decît pe baza unei largi pregătiri profesionale. Am în vedere, spunînd aceasta, unele exemple. În ultima vreme, la noi s-au creat și se vor mai crea încă numeroase licee de specialitate. Dar profilul de specializare al acestora nu este întotdeauna unul dintre cele mai fericite. De ce să creăm de pildă un liceu agricol cu profil de irigații și un alt liceu cu profil de îmbunătățiri funciare cînd am putea crea un singur tip de liceu agricol care ar asigura o largă profesionalizare a viitorilor tehnicieni ai agriculturii ? De ce să creăm, de asemenea, un liceu de specialitate pentru instalatorii în construcții, un altul pentru instalatorii în chimie și altul pentru mai știu eu ce tip de instalații cînd am putea crea un liceu care să pregătească instalatori capabili să practice această profesie în orice sector ?

Raportul secretarului general al partidului la recenta Conferință Națională face precizări de mare valoare cu privire la formarea personalității și a trăsăturilor specifice comunistului, care nu pot fi create decît pe baza unei largi culturi generale cu profil practic. Profesia cu profil larg solicită informații multiple. Un instalator, fiindcă am dat acest exemplu, nu trebuie să știe numai matematică, fizică sau mecanică. El trebuie să fie astfel format încît să poată fi pus în slujba a multiple sectoare de activitate.

Cred că pentru orice activitate practică sînt necesare cel puțin trei domenii de cultură indispensabile. Una ar fi cultura generală a specialității. La absolvirea, să zicem, a unui liceu specializat în tehnica agricolă a plantelor de cîmp, tînărul trebuie să aibă o cultură biologică foarte largă. În același timp, el trebuie să aibă însă, și o pregătire matematică, fiindcă matematica a devenit un limbaj de comunicare universal. Totodată el trebuie să fie înzestrat și cu o cultură filozofică fiindcă filozofia operează cu categorii de mare generalitate și asigură comunicarea pe arii întinse de cultură, indiferent de profesie. Consider că policalificarea nu poate fi înțeleasă fără cultură filozofică, fără cultură matematică, fără cultura generală a specialității.

Introducerea pregătirii tehnico-productive în învățămîntul de cultură generală a creat posibilitatea ca în fiecare școală elevii să practice o meserie sau alta. Dar există tendința să se aleagă în acest scop meserii tradiționale iar pregătirea tehnico-productivă a elevilor să nu se efectueze într-un mod corespunzător cerințelor producției moderne. Trebuie să ținem seama că astăzi un strungar trebuie să fie astfel pregătit încît să lucreze nu numai la diferite tipuri de strunguri cu program, dar și la raboteze și la alte mașini de mare tehnicitate care lucrează după același principiu. Atelierele pentru practica elevilor trebuie să fie foarte bine profilate, ținînd seama de dezvoltarea în perspectiva deceniilor viitoare a industriei noastre. Multe din atelierele școlare actuale sînt încă niște cópii ale atelierelor de acum 40 de ani. Calea practică pentru realizarea unei pregătiri tehnico-productive moderne este aceea ca fiecare întreprindere să patroneze o școală și să creeze condiții pentru a instrui pe elevi în vederea producției. Iar atelierele pe care întreprinderile le vor pune la dispoziția școlilor să fie ateliere de instrucție — fiindcă dacă elevii vor face practică în atelierul de strungărie sau în cel de sculărie ei vor primi doar o specializare limitată — dotate cu tot ceea ce este necesar pentru ca elevii să primească o pregătire profesională multilaterală, să se instruiască și să producă în același timp.

VASILE BUNESCU

„Trebuie să acționăm pentru a făuri un om cu cunoștințe multilaterale, capabil să înțeleagă, să interpreteze și să folosească just legile obiective ale dezvoltării sociale în fiecare etapă a evoluției societății, să acționeze cu fermitate pentru transformarea revoluționară a lumii".

NICOLAE CEAUȘESCU

Școala — factor hotărîtor al educației

Există în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului un capitol care se referă la activitatea ideologică-educativă, la dezvoltarea conștiinței socialiste a tuturor oamenilor muncii. În acest capitol, secretarul general al partidului arată, între altele, că „începînd cu școala — factor hotărîtor al educației — și terminînd cu mijloacele moderne de informare — radioul, televiziunea, presa trebuie subordonate înfăptuirii sarcinilor trasate de Plenara Comitetului Central din noiembrie.

Calitatea de „factor hotărîtor al educației" care a fost atribuită școlii m-a îndemnat să reflectez încă o dată la marile ei responsabilități precum și la necesitatea renovării învățămîntului, ca o condiție indispensabilă pentru realizarea marilor lui sarcini actuale și de perspectivă, pentru înfăptuirea obiectivelor lui formative, pentru conectarea sa la exigențele contemporaneității. Se discută de mai multă vreme despre necesitatea schimbării fundamentale a opticii asupra tuturor componentelor și factorilor procesului de învățămînt.

Cred că este momentul să trecem hotărîtor la un sistem didactic modern care să asigure pregătirea multilaterală a elevilor, dezvoltarea lor intelectuală, afectivă, estetică, morală și fizică, să le depisteze și să le cultive aptitudinile, să-i înzestreze cu metodele de gîndire proprii actualului stadiu de dezvoltare al științei și tehnicii, să-i înarmeze cu cunoștințe esențiale, cu limbajele științei, tehnicii și muncii.

Fără îndoială, înfăptuirea acestor obiective novatoare se află în cea mai mare parte a sa în mîna corpului profesoral. Nu trebuie să uităm însă obligațiile organizatorilor învățămîntului, ale celor care divizează și controlează activitatea din învățămînt. Este firesc ca cei care vor introduce o nouă atmosferă, un nou mod de lucru în școli să fie inspectorii și directorii acestora. De aceea consider că se impune o acțiune mai largă de perfecționare a tuturor inspectorilor școlari și a directorilor. Apoi, cred că înseși institutele de perfecționare a personalului didactic trebuie să-și revadă programele cursurilor lor prin prisma cerințelor învățămîntului modern pentru a asigura o reală creștere a calificării profesionale a cadrelor didactice. Este de așteptat și ajutorul Institutului de cercetări pedagogice care trebuie să vină în sprijinul școlii cu soluții practice, moderne, pentru vasta gamă problematică a acestui domeniu de activitate.

IULIAN GHIȚĂ

Grijă sporită pentru instrucția din mediul rural

Dezbaterea într-un înalt spirit comunist a problemelor privind dezvoltarea economico-socială a României în anii următori și în perspectivă — probleme cuprinse în magistralul raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu — constituie o confirmare strălucită a faptului că partidul, secretarul său general au știut și știu să elaboreze proiecte realiste, bazate pe realitățile și cerințele societății noastre.

Ca profesor și ca director al unei școli din mediul rural, am fost preocupat atît de problemele învățămîntului cît și de cele ale satului, de modul în care acestea au fost reflectate în lucrările Conferinței. Am reținut din documentele acesteia că se va accelera procesul de urbanizare, de apropiere a condițiilor de muncă și de viață, de învățămînt și cultură din mediul rural de cele din mediul urban. În aceste condiții, pe noi, cei ce lucrăm în școlile sătești, trebuie să ne preocupe modernizarea procesului de învățămînt astfel încît să ștergem diferențele care mai există între învățămîntul urban și cel rural, acolo unde ele se mențin încă.

Pentru a mă face înțeles, am să dau un exemplu. Nu de mult, a fost lansată inițiativa organizării învățămîntului în laboratoare și pe cabinete într-un număr de licee din țară. Nu-mi explic de ce, liceele în care învățămîntul a fost astfel organizat sînt, în marea lor majoritate, situate în mediul urban. Această formulă modernă de predare se potrivește tot atît de bine și școlilor din mediul rural. Dovadă faptul că există încă de pe acum școli sătești care au trecut, din proprie inițiativă, la această formulă.

Problema mai îmbracă și alte aspecte. Este știut că școlile sătești sînt, în general, vitregite de inspectoratele școlare atunci cînd se pune problema dotării. Există cîteva școli mai răsărite care servesc drept mostre ale învățămîntului rural din județul respectiv, pentru eventualele vizite „de la centru" și care beneficiază de o bună înzestrare, de un sprijin și o îndrumare atentă, în vreme ce altele sînt mai mult sau mai puțin neglijate. Or, perfecționarea și modernizarea învățămîntului nu privește numai unele școli ci întreaga rețea școlară.

O dificultate pe care o întîmpină cadrele didactice din mediul rural constă în sărăcia documentării, în posibilitățile limitate de informare, în zestrea limitată a bibliotecilor școlare sau a căminelor culturale. Este și acesta un aspect către care va trebui să se orienteze atenția organelor de învățămînt. Munca învățătorilor și profesorilor din sat, calitatea și eficiența activității lor este direct condiționată de posibilitățile lor de studiu individual, de perfecționare continuă a calificării profesionale.

IANCU GHEORGHE

Învățămînt formativ, strîns legat de realitățile vieții

„Avem o mare răspundere față de tineret, față de pregătirea lui pentru viață". Aceste cuvinte, rostite de la înalta tribună a Conferinței Naționale a partidului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, vin să sublinieze încă o dată rolul important, hotărîtor pe care îl are școala, profesorii săi, în această privință, sarcinile de o deosebită stringență ce îi revin acesteia în instruirea și educarea viitorului cetățean constructor al societății comuniste. Aportul școlii la acest proces crește însă numai în măsura în care instituția specializată pentru instruire și educație — școala — ține o strînsă legătură cu viața, cu realitățile înconjurătoare, cu activitatea din fabrici, uzine și de pe ogoare.

În școală ca și în uzină și pe ogoare gîndim pentru a schimba și dezvolta societatea noastră în sensul legilor sale, exprimate atît de fidel în Directivele Conferinței partidului nostru. Rolul disciplinelor din școală nu este strict informațional. Pedagogia actuală, elaborînd conceptul de modernizare a procesului de învățămînt, ne obligă să depășim cadrul teoretic al înțelegerii cerințelor ce decurg din acest concept și să înfăptuim în practică un învățămînt modern, cu preponderență formativ, strîns legat de cerințele economice și politice pe care le ridică sarcinile construcției socialiste din țara noastră în etapa actuală.

Deși problema este sub acest aspect însușită, totuși unele cadre didactice fac lecții pur teoretice, neancorate în realitatea contemporană, slab finalizate sub aspect educativ. Asemenea lecții nu au forța de a contura idei călăuzitoare în viață.

Formarea sentimentelor și convingerilor elevilor nu sînt rezultatul automat al transmiterii de cunoștințe, ci acestea decurg în mare parte din modul convingător în care sînt transmise, de pasiunea de care dă dovadă în acest proces pedagogul și, mai ales, din cunoașterea profundă de către profesor a vieții, a realității. Astfel, personalitatea elevului poate să devină angajată plenar în procesul de instrucție și educație depășind înțelegerea limitată că anii de școală servesc numai la însușirea de cunoștințe și tinde spre idealuri înalte, cu dorința să le materializeze în fapte constructive.

Toate disciplinele școlare pot contribui la formarea idealului de viață al școlarului, dar aportul lor nu vine de la sine. Pentru conștientizarea acestui proces, va trebui să avem o concepție clară despre legitimitatea și locul disciplinei pe care tindem să-l formăm la elevi.

Idealul, fiind concepția ce se manifestă prin acțiune, școala, a cărei legătură cu practica se înfăptuiește în prezent prin forme din ce în ce mai adecvate, are largi posibilități de a contribui la formarea lui. Pentru aceasta se impune însă ca la disciplinele din planul de învățămînt, să se pună accent nu numai pe transmiterea cunoștințelor de fizică, chimie, biologie etc. ci pe însușirea de către elevi a modului de gîndire în domeniul fizicii, chimiei, biologiei, filozofiei etc. Aceasta impune cadrelor didactice o interpretare mai amplă a cunoștințelor predate. Este necesar să se sublinieze nu numai ce este fizica, chimia, biologia, filozofia etc. care sînt legitățile fiecărei discipline, dar și ce aplicații au în domeniul vieții economice, sociale și politice, ce realizări s-au obținut în țara noastră, în diferite domenii, în anii construirii socialismului. Pornind de la adevărul că orice cunoștință exprimă o experiență, să arătăm elevilor că întreprinderile moderne, combinatele existente, sînt rezultatul aplicării în practică a cunoașterii umane, iar construirea altora în viitor solicită o cunoaștere din ce în ce mai profundă a legilor naturii și societății iar acestea se dobîndesc sistematic și metodic prin disciplinele școlare.

Ancorarea profundă a procesului instructiv-educativ în cadrul politicii partidului de construire a socialismului, este sarcina fundamentală a școlii românești.

VICTOR POPESCU

Pasiunea literaturii

Ce loc ocupă literatura română printre materiile mai multe sau mai puține care se predau astăzi în școala noastră ? Dacă aș număra orele afectate ei și le-aș compara cu cele dedicate altor materii, aș ajunge desigur la raporturi favorabile sau nu. Dar nu aceste raporturi matematice și statistice mă interesează acum, nici ce se predă, ci mai ales **cum** se predă, ce vrem să transmitem elevului sau mai bine zis omului în formare în aceste ore. Fără îndoială vrem să-i comunicăm un număr de cunoștințe despre dezvoltarea literaturii noastre. La sfîrșitul liceului, elevul avînd această imagine, și mai ales ajungînd să cunoască un număr de scriitori și opere de seamă. E bine, e necesar dar nu este suficient. Pentru că ora de literatură română în școală trebuie să formeze pe omul de mîine și în același timp să facă din fiecare elev un viitor și statornic cititor. Adică aș vedea ora de literatură nu ca o simplă transmitere de date, nume, rezumate, concluzii, ci ca un amplu colocviu care să declanșeze pasiuni, să-i facă să pătrundă dincolo de ceea ce se predă, să cunoască mai mult. Istoria literaturii române este în fond poarta pe care elevul pătrunde în imperiul frumosului, datorită acestei materii el trăiește alături de capodoperele geniului nostru, visează la marile întrebări ale acestei țări, începe să se simtă solidar cu destinul ei. Ceea ce istoria sau geografia realizează pe cale rațională (cu toate că și în ceea ce privește istoria, aș vedea așa cum spunea Iorga, un accent mai mare pus asupra ideii de viață și asupra succesiunii unor evenimente fără legături între ele), istoria literaturii trebuie să împlinească adresîndu-se sufletului. Nu aș vrea să se creadă că pledez aici pentru o înțelegere a acestei discipline ca o suită de povestiri agreabile despre literatură. Dar ceea ce mă îngrijorează la studenți, la oamenii care au terminat cursurile școlii medii este lipsa de vibrație în fața frumosului, faptul că din tot ce-au învățat despre literatura română n-au reținut marca și nepieritoarea ei lecție care a fost aceea de a se adresa sufletului, de a stîrni pasiuni, de a ascuți sensibilitatea sa. Literatura română este o scoală a sufletului, a emoției ce ne face să ne privim mai adînc în suflet, să ne înțelegem mai bine structura noastră sufletească.

De aceea, a vedea această materie cu pasiune, a face din ea ceva mai mult decît litera manualului și a programei analitice, a crede în puterea ei nețărmurită și aș îndrăzni să spun **miraculoasă** de a înnobila sufletul, de a transforma omul nu-i o simplă metaforă

Literatura aceasta n-a fost scrisă doar cu luciditate. ea este expresia dăruirii, a jertfei, a combustiei interioare, a spiritului de sacrificiu, a altruismului, a unei dragoste mistuitoare pentru ceea ce e frumos. Ea trebuie înțeleasă și predată ca atare.

Cu aceste gînduri încep această rubrică rugînd cititorii revistei să-mi trimeată părerile lor pentru a stabili un dialog pe care îl doresc fructuos între noi.

VALERIU RÂPEANU

La baza învăţămîntului, spiritul viu al marxism-leninismului

Dezbătînd programul dezvoltării economico-sociale a ţării noastre în următorii ani şi în perspectivă, Conferinţa Naţională a partidului a acordat o atenţie deosebită şi activităţii de formare a omului nou, cu o pregătire multilaterală, cu o înaltă conştiinţă civică, capabil să desfăşoare o muncă creatoare, bazată pe cunoaşterea şi folosirea legilor obiective ale dezvoltării sociale, ca o condiţie de prim ordin a dezvoltării plenare a trăsăturilor societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Parte integrantă a mecanismului dezvoltării rapide a ţării noastre, învăţămîntul cunoaşte, la rîndul său, un proces de perfecţionare, a cărui trăsătură definitorie este ridicarea nivelului ştiinţific al activităţii instructiv-educative, fundamentarea acesteia pe concepţia materialist-dialectică despre lume şi societate.

Stimularea gîndirii elevilor, antrenarea lor în activitatea de educaţie politică nu numai ca subiecţi ci şi ca participanţi activi este posibilă doar în condiţiile în care pregătirea ideologică şi politică constituie nu o disciplină de învăţămînt în plus, ci un tot organic ce cuprinde în primul rînd predarea ştiinţelor sociale, dar împreună cu acestea şi a celorlalte discipline din planul de învăţămînt. Avînd în vedere aceste cerinţe, încă din anul şcolar 1971-1972 a fost sporit numărul orelor la disciplinele sociale, a fost îmbunătăţită activitatea învăţămîntului politic şi ideologic al cadrelor didactice, s-au creat cabinetele de ştiinţe sociale care au un rol complex în informarea şi formarea politică şi ideologică a cadrelor didactice şi a elevilor. Mă voi opri pe scurt asupra cîtorva probleme pe care le consider deosebit de importante în predarea acestor discipline şi, mai ales, în înţelegerea lor de către elevi, în însuşirea lor nu ca nişte dogme ci în mod creator. Este evident pentru oricine că pregătirea ideologică-politică nu înseamnă şi nu poate fi confundată cu acumularea unor teze teoretice, cu reproducerea mecanică a unor principii, a unor legi. Pornind de la aceste considerente cred că o primă cerinţă este aceea a realizării unui **sistem unitar** al predării ştiinţelor sociale pe tot parcursul anilor de învăţămînt care să asigure tuturor elevilor, în cadrul fiecărui ciclu de învăţămînt, nu numai un nivel corespunzător de cunoştinţe dar şi posibilitatea înţelegerii, a reprezentării lor.

În acelaşi timp este vorba şi de **accesibilitatea** noţiunilor cu care se operează la diferite nivele, de gradarea lor, deoarece de acest lucru depinde în mare măsură însuşirea ştiinţelor sociale. Spun aceasta pornind de la faptul că, în anii trecuţi, predarea economiei politice, a socialismului ştiinţific mai ales, nu s-a făcut întotdeauna după o anume programă, ţinîndu-se seama de principiile enunţate mai sus, profesorii apelînd la diverse consultaţii publicate în presă, la o documentare ad-hoc ce nu corespundea nici nivelului de înţelegere al elevilor nici rigorii ştiinţifice cu care se cere predată această disciplină.

Lipsa unei eşalonări fireşti a noţiunilor şi în ultimă instanţă a unei programe judicios întocmită la unele discipline din cadrul socialismului ştiinţific — cum ar fi de exemplu educaţia cetăţenească — a făcut ca elevii să-şi însuşească mecanic, superficial aceste noţiuni, să nu le poată raporta la aspectele concrete ale practicii sociale,

Este nevoie pentru remedierea acestei situaţii, ca programa de socialism ştiinţific cît şi manualele pentru aceste discipline să fie realizate cu consultarea largă a specialiştilor, a profesorilor din învăţămîntul de cultură generală şi universitar, a cercetătorilor din acest domeniu.

În altă ordine de idei, cu aceeaşi acuitate se pune şi problema găsirii unor căi eficiente pentru pregătirea profesorilor care predau ştiinţele sociale. Se ştie că profesorul este factorul hotărîtor în această privinţă indiferent de mijloacele moderne audio-vizuale de care dispunem. În momentul de faţă, cîteva sute de profesori sînt antrenaţi în cadrul Academiei „Ştefan Gheorghiu" la cursurile de perfecţionare organizate de direcţia de resort din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului. O condiţie a eficienţei unor astfel de cursuri, ca de altfel a tuturor metodelor de perfecţionare, este înaltul lor **conţinut ştiinţific**, abordarea celor mai **moderne**, mai actuale şi mai stringente probleme care se dezbat acum în domeniul larg al ştiinţelor sociale. De asemenea, cred că este necesar ca pentru viitorul an şcolar, să se organizeze, cu concursul unor specialişti de înaltă ţinută, cicluri de conferinţe şi consultaţii cu preponderent caracter metodic pentru profesorii de socialism ştiinţific care să se difuzeze săptămînal la radio şi televiziune şi care să fie elaborate în concordanţă cu programa şcolară. Tot în scopul pregătirii profesorilor de ştiinţe sociale, un aport mai substanţial îl pot aduce catedrele de ştiinţe sociale create la sfîrşitul anului şcolar trecut. Orientate **mai clar** şi mai **cuprinzător** asupra sarcinilor pe care le au ca **foruri metodice**, catedrele de socialism ştiinţific trebuie să devină cadrul de organizare şi desfăşurare a unor lecţii model, a unor dezbateri interesante pe diverse probleme, a unor acţiuni cu caracter politic şi ideologic, cadrul unor schimburi utile de experienţă. Cu sprijinul şi colaborarea cabinetelor municipale şi orăşeneşti de partid, catedrele trebuie să constituie principalul îndrumător şi coordonator al activităţii politico-ideologice din şcoli. În aceeaşi ordine de idei cred că în viitor este necesară de asemenea o mai frecventă şi sistematică consultare la nivelul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului cu profesorii de ştiinţe sociale. Ştim că au fost organizate dese întîlniri cu profesorii de matematică, de fizică, de română. S-au pus multe lucruri la punct la aceste întîlniri. Mai puţine sau aproape deloc au fost organizate cu profesorii de ştiinţe sociale, deşi ele au fost deosebit de necesare.

Există multe posibilităţi de îmbunătăţire a predării acestor discipline, de ridicare a conţinutului şi calităţii activităţii de educare politică şi ideologică în general. Aşa cum arăta la Conferinţa Naţională a partidului tovarăşul Nicolae Ceauşescu „importantul rol formativ şi educativ al învăţămîntului cere maxima utilizare a posibilităţilor de care dispune şcoala pentru educarea ideologică, etică şi civică a elevilor şi studenţilor, pentru pregătirea acestora în spiritul unei înalte responsabilităţi sociale".

ION NIJLOVEANU

Făurirea omului societăţii celei mai drepte şi mai umane

Cabinetul de ştiinţe sociale — loc de studiu şi de educaţie

Sarcinile pe care le-a stabilit Conferinţa Naţională a partidului în domeniul activităţii ideologico-educative cer nu numai fermitate politică ci şi o gamă largă de căi, de mijloace, un înalt conţinut etic care să conducă la afirmarea personalităţii umane, la făurirea omului înaintat, înarmat cu cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi culturii, a omului „societăţii celei mai drepte şi umane" — societatea socialistă multilateral dezvoltată, societatea comunistă. „Nu trebuie să uităm nici o clipă, spunea de la înalta tribună a Conferinţei tovarăşul Nicolae Ceauşescu că mai presus de orice se află omul ; dezvoltarea lui multilaterală trebuie să stea în centrul preocupărilor partidului nostru, trebuie să fie ţelul suprem al societăţii noastre socialiste". Dezvoltarea continuă a societăţii impune elaborarea amănunţită a unor norme şi criterii de bază ale eticii şi echităţii socialiste care să devină parte integrantă a programului partidului comunist român, un instrument puternic în educarea tinerei generaţii.

În procesul complex de făurire a omului nou este necesară, aşa cum se sublinia la Conferinţă, unirea forţelor, pentru folosirea judicioasă a tuturor mijloacelor de care dispune societatea noastră.

Între acestea, şcoala — principalul focar de cultură şi educaţie — este un factor hotărîtor. O sarcină de primă importanţă a şcolii este educarea patriotică şi cetăţenească a elevilor, formarea la elevi a unui înalt ideal de viaţă, a unor trăsături morale caracteristice omului societăţii socialiste. Şcoala, organizaţiile de tineret manifestă o statornică preocupare în acest domeniu, folosind o mare varietate de acţiuni. Cred însă că nu au fost încă folosite toate resursele, nu au fost valorificate toate posibilităţile de care dispunem. Mă voi referi în primul rînd la educarea patriotică cetăţenească a elevilor prin lecţii. Nu este încă valorificat deplin potenţialul educativ al lecţiilor sau, mai direct spus, lecţia, prin modul în care este predată, nu a dobînditi valenţele educative necesare. Această, situaţie decurge, pe de o parte, din faptul că unii profesori rup instrucţia de educaţie. socotind că lecţia are doar rol de informare şi că educaţia se face pe alte căi ; iar pe de alta, dintr-o insuficientă pregătire a profesorului, din necunoaşterea realităţilor înconjurătoare. Nu trebuie să mai convingem astăzi pe nimeni că nici fizica, nici chimia şi cu atît mai puţin istoria, geografia şi literatura nu sînt nişte discipline abstracte, alcătuite numai din date şi din fapte, că fiecare în parte alcătuiesc un tot, sînt izvorîte din viaţă, din experienţa practică, din activitatea oamenilor. Sînt încă profesori ale căror lecţii reprezintă doar aglomerări de date şi fapte pe care elevii şi le însuşesc ca atare, fără ca ele să aibă ecou pe plan afectiv, formativ. De acest neajuns suferă în bună măsură şi manualele, care adesea inserează lecţii fără prea mare valoare educativă, fără un profund conţinut patriotic. Pregătirea multilaterală a elevilor, formarea viitorului om nu se face pe două planuri deosebite : cel al instruirii şi cel al educării. Acestea sînt două noţiuni inseparabile fără de care nu se poate concepe nici predarea.

O altă problemă la care doresc să mă refer este aceea a organizării acelor activităţi extraşcolare care au drept scop educarea patriotică. Nu se poate spune că în această direcţie atît şcoala cît şi organizaţiile de tineret nu manifestă iniţiativă, că elevii nu sînt antrenaţi într-o serie întreagă de acţiuni şi manifestări. Ceea ce se poate reproşa însă în această acţiune este caracterul festivist al unora, lipsa de substanţă. de conţinut, de motivaţie a altora. Spun aceasta gîndindu-mă, de exemplu, la numeroasele excursii care se fac în vacanţe şi care se rezumă adesea la parcurgerea a sute de kilometri prin ţară şi nu la transformarea lor în momente vii autentice de educaţie patriotică. Mă gîndesc, de asemenea, la numeroasele concursuri, simpozioane organizate pe această temă care nu întotdeauna — din cauza referatelor, a expunerilor lungi, a modului greoi în care se desfăşoară — nu-şi îndeplinesc scopul, nu sînt eficiente. Educaţia patriotică şi cetăţenească a elevilor se face prin mijloace vii, convingătoare, prin angajarea şi participarea lor directă. Ea presupune convingere, interes, pasiune. Prin întreaga noastră activitate trebuie să cultivăm la elevi calităţile unor buni patrioţi, ale cetăţeanului societăţii de mîine, capabil să facă faţă tuturor solicitărilor fără să precupeţească timp, energie şi idei. Trebuie să cultivăm acum, pe băncile şcolii, pe omul celei mai drepte societăţi — societatea noastră socialistă.

MARIA TRUŞCĂ

EXPO '72 imagine concludentă a realizărilor şcolii româneşti

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
FACULTATEA DE CALCUL ECONOMIC ŞI CIBERNETICA ECONOMICA

Imagine concludentă a realizărilor şcolii româneşti în orientarea ei fermă de către partid spre legarea tot mai strînsă a procesului de învăţămînt de cerinţele dezvoltării socialiste a ţării Expo '72 „Practica şi creativitatea in învăţămînt" a fost inaugurată ca o elocventă expresie a grijii conducerii partidului şi statului nostru faţă de tînăra generaţie, faţă de condiţiile dezvoltării ei – in prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Încă din ziua deschiderii, această expoziţie care infăţişează in pavilionul C al complexului expoziţional din Piaţa Scînteii cele mai valoroase lucrări ale elevilor şi studenţilor din intreaga ţară, ale dascălilor lor, realizate in ateliere-şcoală şi cercuri de specialitate, in întreprinderi sau laboratoare universitare, a fost vizitată de numeroşi profesori, elevi şi studenţi din cele mai diferite colţuri de ţară. Afluxul zilnic de vizitatori pe care il cunoaşte expoziţia este o dovadă a interesului de care se bucură pregătirea tinerei generaţii pentru muncă, pentru viaţă. În coloanele de faţă facem loc opiniilor citorva dintre vizitatorii expoziţiei.

O altă treaptă a spiralei

Intrînd în pavilionul expoziţiei care găzduieşte roadele „practicii şi creativităţii" în învăţămîntul nostru, ai dintr-o dată revelaţia unui nou univers, solid articulat în viaţă şi conectat puternic la efortul constructiv al întregului popor. Şcoala apare în fericita ipostază de factor creator de oameni şi valori materiale, care, mai mult ca oricînd, a descătuşat imensa rezervă de capacitate şi energie a tineretului, angajîndu-l ferm în opera de însuşire şi îmbogăţire a patriei noastre. Urmînd directivele partidului, îndemnurile preţioase ale secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şcoala s-a apropiat de miezul fierbinte al muncii uzinelor, de freamătul ogoarelor şi de clocotul şantierelor, şi-a integrat noi structuri funcţionale: atelierele-şcoală, laboratoarele şi cabinetele moderne, cercurile tehnico-aplicative, staţiile-pilot, casele tehnicii.

Mă opresc îndelung la standul de exponate ale şcolii de cultură generală. „Învăţăm să făurim obiecte utile", stă scris pe frontispiciul lui. Nu sînt vorbe de circumstanţă. Ele traduc o realitate din viaţa şcolii cu multiple valenţe. Văd o mare diversitate de obiecte electrotehnice, maşini şi instalaţii întregi executate de elevi pentru dotarea atelierelor şi laboratoarelor, elemente de automatizare, piese şi aparate introduse în fluxul industrial. splendide obiecte de artizanat, reprezentînd diferite zone folclorice. Elevii multor licee produc piese şi repere care se integrează direct în fluxul tehnologic al Uzinelor „23 August", Autobuzul, Griviţa roşie, Tehnofrig-Cluj, Electrobanat-Timişoara, Steagul Roşu-Braşov ş.a.; produsele şcolii pot fi cumpărate la complexul de la Hanul lui Manuc, la magazinul „Turist" din Braşov, la cele de artizanat de pe litoral.

Directorii, maiştrii-instructori pot găsi în expoziţie nenumărate motive de inspiraţie, o bogată experienţă în organizarea practicii, în realizarea de produse rentabile, îndrăzneţe, originale chiar. Cu o bună percepţie expoziţia poate fi amplu valorificată. Cercetarea pedagogică are la îndemînă aici un bogat repertoriu tematic. Cercetătorii interesaţi vor putea degaja elementele definitorii ale procesului atît de necesar prospectării şi organizării ştiinţifice a practicii şcolare. Dar pentru noi, educatorii e necesară o contemplaţie mai comprehensivă. În aceste realizări impresionante prin bogăţia şi valoarea lor educativă trebuie să descifrăm direcţiile activităţii viitoare, şi o vom face mai bine dacă vom măsura distanţa calitativă pe care am reuşit s-o parcurgem de la dibuirile începuturilor, nu prea îndepărtate, pînă azi.

Nimic mai util, mai mobil şi mai clasic în educaţie decît practica productivă, nimic mai fertil decît „inteligenţa mîinilor"! În fiecare localitate există materii prime, condiţii de exersare a mîinilor, un mediu productiv, oameni care să-l îndrume. Să le folosim!

Aşa cum indica secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la inaugurarea expoziţiei, acţiunea trebuie revăzută şi îmbunătăţită. Clasele terminale ale şcolii generale vor trebui să dobîndească un profil tehnic pronunţat, practica va trebui orientată diferenţiat spre meserii de pondere în industria locală şi naţională, spre calificarea în meserii cerute de modernizarea agriculturii. Vor trebui ameliorate structurile organizatorice, astfel ca ritmul şi eficienţa pregătirii practice să corespundă cerinţelor impuse de progresul impetuos al societăţii noastre.

La viitoarea expoziţie ne vom găsi desigur, pe o altă treaptă a spiralei. Creativitatea şi practica în învăţămîntul nostru vor atinge noi performanţe.

ZINA SIRBU

Aparatură didactică în concordanţă cu tehnica modernă

Sînt profesor la şcoala profesională minieră din Filipeştii de Pădure, ceea ce mi-a permis, vizitînd Expo '72 „Practica şi creativitatea în învăţămînt", să apreciez în mod deosebit obiectele executate de elevii şcolilor de cultură generală care, prin comparaţie, nu au la dispoziţie mijloacele şcolilor profesionale şi ale liceelor de specialitate. Cu toate acestea produsele lor sînt foarte apropiate de cele realizate de profesionişti.

În ceea ce priveşte standurile învăţămîntului profesional — sector care, explicabil, m-a interesat în primul rînd — am remarcat atît produsele cu destinaţie didactică, machete, piese şi aparate executate la scară redusă, care se pot folosi în procesul de învăţămînt, cît şi pe cele destinate circuitului industrial. Îmi amintesc, de exemplu, de un transformator de sudură, pe care fiind de specialitate, îl apreciez ca foarte bun. M-au impresionat, de asemenea, produsele şcolilor profesionale din reţeaua UCECOM, produse realizate la un înalt nivel tehnic şi artistic care în marea lor majoritate sînt contractate pentru export.

Am întîrziat îndelung în faţa standului şcolilor profesionale cu profil minier şi petrolier Cele două machete „Unitatea de pompare" deja introdusă în industria petrolieră şi construită de Grupul şcolar petrol Cîmpina — ca, de altfel, o mare parte a exponatelor din acest ştand — şi macheta unui „Turn de extracţie a petrolului cu schipuri" de asemenea folosit în producţia minieră şi construit de Grupul şcolar minier din Petroşani. Machetele celor două utilaje create de şcoli au o excelentă funcţie didactică fiindcă reprezintă toate piesele unei instalaţii reale şi permit astfel studii aprofundate în meseria de lăcătuş întreţinere şi reparaţii, electrician întreţinere şi reparaţii, electrician foraj extracţii.

Expoziţia m-a făcu. să mă gîndesc că atît materialul didactic cît şi utilajele folosite în atelierele şcoală, în întregul învăţămînt trebuie să se afle în concordanţă cu tehnica modernă. Mă gîndesc în special la aparatura electromecanică şi de automatizare care cunoaşte şi va cunoaşte cu atît mai mult în anii viitori o mare dezvoltare, după cum mă gîndesc la instalaţiile industriale pentru construcţii metalice. În şcoli noi mai avem încă piese şi motoare vechi, iar învăţămîntul trebuie să beneficieze de tot ce este mai nou în tehnica modernă, cu aparatura care este folosită curent în industrie, astfel încît elevii să poată lua contact cu ele încă de pe băncile şcolii.

CORNEL NEDA

Va influenţa activitatea viitoare

Ca profesor de la unul din liceele care beneficiază de o frumoasă prezenţă în expoziţie. Liceul Ion Maiorescu" din Giurgiu, şi care este preocupat atît de realizarea unei largi game de produse în cadrul pregătirii tehnico-productive a elevilor cît şi de crearea, cu mijloace proprii, a unei aparaturi didactice moderne, m-a bucurat foarte mult organizarea expoziţiei „Practica şi creativitatea în învăţămînt". După opinia mea de vizitator şi de autor al unor exponate, ea are o dublă valoare. Una este aceea că permite celor care o vizitează să evalueze posibilităţile productive şi creatoare ale învăţămîntului, să înţeleagă largile posibilităţi de realizare a dezideratelor privind legarea şcolii de activitatea direct productivă. Pe de altă parte, şi aceasta mi se pare cu deosebire important, ea oferă ocazia cadrelor didactice de pe toate treptele învăţămîntului, elevilor şi studenţilor, să facă un larg schimb de experienţă care va influenţa neîndoielnic activitatea lor viitoare.

Consider că expoziţia va exercita de asemenea o funcţie pozitivă şi în direcţia modernizării învăţămîntului, a tehnologiei didactice. La o recentă convorbire care a fost organizată în incinta expoziţiei, am apreciat în mod deosebit, alături de alţi colegi ai mei, din judeţul Ilfov, mesele de laborator pentru chimie tehnologică, precum şi experinţele pe care le permite aparatura montată pe ele. Mi s-au părut, de asemenea, bune mesele de laborator pentru fizică la care cred însă că ar trebui revăzută dimensionarea, fiindcă mi se par relativ mici pentru doi elevi. Sînt de apreciat şi noua concepţie promovată în aparatura de laborator, realizarea truselor complexe de fizică alcătuite din piese, dispozitive şi aparate care, prin asamblare, permit realizarea unui mare număr de experienţe.

DUMITRU MANDA

COOPERATIA DE CONS

> **„În scopul legării mai strînse a școlii de activitatea practică este necesar să se treacă pe scară largă la înfăptuirea măsurilor stabilite de Comitetul Central al Partidului privind patronarea școlilor și liceelor de către întreprinderi și a facultăților de către ministere“.**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

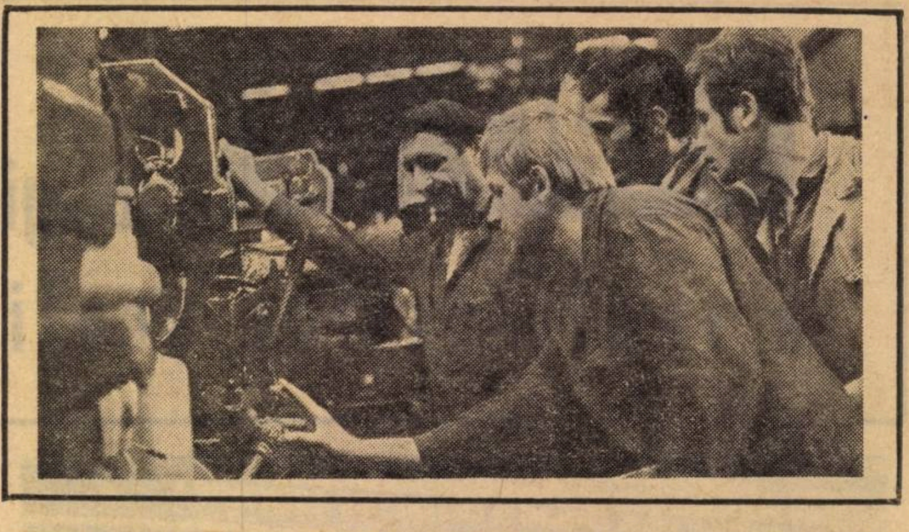

Școala și uzina o unitate vie

Documentele Conferinței Naționale a Partidului sînt pentru școala românească de o excepțională valoare. Ele constituie pentru oamenii școlii, ca și pentru toți cei care își desfășoară activitatea în acest domeniu un program clar de acțiune, riguros științific, oferind o perspectivă largă asupra viitorului. Lucrez în cadrul serviciului de „Personal și învățămînt“ din Centrala mecanică de material rulant, care are în componența ei și U.M.M.R. „Grivița roșie“. Avem de pe acum o anumită experiență acumulată în ce privește patronarea unor școli de cultură generală — liceu și școli generale — din zona limitrofă. Nu putem însă să nu recunoaștem că patronarea de pînă acum, deși a dat multe rezultate pozitive în sensul deprinderii elevilor cu munca productivă și familiarizarea cu anumite operațiuni și meserii, nu asigură după absolvirea liceului o calificare, la nivelul exigențelor industriei moderne. Probabil că nici exigențele acestei forme de patronare nu erau totdeauna la înălțimea cuvenită, în parte datorită și utilării atelierelor școlare, spațiului insuficient, răspîndirii grupelor de elevi (în școală și în întreprinderi), efectuării unor lucrări de tip mecanic îngust. Semne ale suflului nou care a pătruns în școala de toate gradele se pot observa de pe acum. Familia și copiii au făcut o reorientare școlară și profesională către liceele de specialitate (reflex al unei mutații produse în conștiința lor privitor la îndeletnicirile practice) pe deplin convinși că pentru stadiul actual de dezvoltare a patriei noastre, cînd numai în perioada 1973—1975 se prevede punerea în funcțiune a unui mare număr de noi capacități de producție dintre care peste 1 000 în industrie, tipul tradițional de pregătire este și inadecvat, și ineficient. Dorința de a contribui la dezvoltarea țării a cuprins pe majoritatea tinerilor din școlile de cultură generală, care, prin activitatea ce o depun în atelierele-școală și în întreprinderi, au înțeles imperativul timpului pe care îl trăiesc de a se integra conștient în efortul de edificare a României socialiste multilateral dezvoltate. Uzinele noastre moderne, tehnica nouă, legată de ultimele cuceriri științifice, automatizarea și ciberneticizarea proceselor industriale, utilizarea intensivă a sistemelor aumate pentru prelucrarea datelor etc., precum și dinamica vieții sociale cer și vor continua să ceară într-un grad tot mai accentuat o pregătire tehnică la un înalt nivel, perfecționarea muncitorilor, un larg orizont de cultură tehnică. Așa cum preciza secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Trebuie eliminată, de asemenea, tendința greșită care se manifestă, mai ales în licee, în direcția unei specializări înguste a pregătirii tinerilor. Școala trebuie să asigure cunoștințele generale mai largi în domeniul fiecărei profesii, astfel încît tînărul să poată presta munci diferite în cadrul aceleiași ramuri“. Reiese limpede din această indicație că legătura dintre școală și uzină, dintre școală și cercetare, dintre toți acești factori se va întări, că școala se va integra mai mult în ansamblul și cerințele economiei noastre naționale, ceea ce va avea un efect pozitiv asupra întregului proces de instruire și educație a tinerei generații.

O altă idee prețioasă care decurge cu necesitate de aici este aceea că învățămîntul tehnic și profesional nu este și nici nu poate fi un scop în sine: „Procesul de învățămînt va trebui să se desfășoare paralel cu practica în producție; școlile profesionale și liceele vor trebui organizate în așa fel încît elevii să poată și să lucreze și să învețe“.

Viața socială, practica impun să dispară deosebirea nefirească dintre absolventul liceului de specialitate care se bucură de privilegiul de a avea o calificare și totodată beneficiază de dreptul de a urma o formă superioară de învățămînt în cazul în care o dorește, pe de o parte, și absolventul liceului de cultură generală, care tocmai datorită carenței amintite în raportul secretarului general al partidului nostru, nu se poate integra la ora actuală în producție imediat după absolvire, ceea ce îl duce, de foarte multe ori, în situația de a-și încerca „norocul“, ani în șir, la diferite forme de învățămînt superior (uneori cu profil diametral opus).

Noi cei din producție vom ține seama de sarcina trasată învățămîntului de toate gradele de a întări legătura uzinei cu școala și în mod special cu aceea de cultură generală, unde s-au manifestat cele mai multe carențe, vom da tot sprijinul nostru ca un număr cît mai mare de absolvenți de școală generală și licee să se poată integra în procesul de producție, să se poată mîndri în final cu „brățara de aur“ a profesiei în care s-au calificat. Consider că este necesar ca această colaborare între școală și uzină să constituie piatra unghiulară a activității pe linie de instruire practică-productivă a elevilor. Această colaborare, țin să subliniez, nu va fi viabilă dacă nu se va statornici un dialog continuu, deschis, constructiv între conducerea școlilor respective, profesori și elevii înșiși, pe de o parte și conducerea întreprinderlior care patronează aceste școli, cadrele tehnice și colectivul care muncește aici, pe de altă parte.

Recomandările și sarcinile trasate învățămîntului de toate gradele la Conferința Națională a partidului care și-a ținut recent lucrările ne îndeamnă pe toți cei care avem bucuria și responsabilitatea de a lucra în acest sector să luăm măsuri organizatorice corespunzătoare pentru a asigura elevilor cunoștințe și deprinderi practice temeinice, astfel încît după absolvirea unui ciclu școlar să se poată integra în colectivele noastre de muncă.

ALEXANDRU BANȚA

Afirmarea multilaterală a matematicii aplicate

— Convorbire cu acad. Nicolae Teodorescu —

Aplicarea metodelor matematice și transpunerea lor în sistem informațional constituie o condiție sine qua non **pentru abordarea modernă atît a științelor naturii cît și a științelor umaniste. Un rol deosebit în crearea unui spirit de echipă, abordarea multilaterală, studiul interdisciplinar al diverselor probleme științifice formalizate matematic îl îndeplinește, în ultimii ani, seminarul de matematici aplicate al Universității București. Pentru a cunoaște preocupările actuale ale acestui organ științific, i-am solicitat o convorbire acad.** Nicolae Teodorescu, **unul dintre ctitorii și conducătorii actuali ai seminarului.**

— Fapt insolit de la prima vedere — ne spune acad. Teodorescu — seminarul care funcționează la Facultatea de matematică a Universității din București, pe lîngă catedra de analiză aplicată este destinat nematematicienilor. În strînsă legătură cu acest specific, el abordează o tematică mai puțin obișnuită, cum ar fi statistica lingvistică sau criptografia, diagnoza și prognoza științifică, teoria codurilor, teoria sistemelor cibernetice, teoria clasificării, modelarea matematicii productive, recunoașterea formelor sau alte diverse ramuri ale informaticii care se construiesc sub ochii noștri.

— Cum sînt stabilite subiectele puse în dezbatere?

— În seminar se dezbat, de obicei, probleme aduse de membrii nematematicieni, prezentînd aspecte calitativ îndepărtate de corpul însuși al matematicii. Acestea trebuie să intre în laboratorul metodelor și instrumentelor matematice moderne devenind prin această prelucrare, teme ale matematicilor aplicate.

O realizare a colaborării dintre lingviști, ingineri, statisticieni, matematicieni și informaticieni este Dicționarul grafonematic de frecvențe ale limbii române cu ajutorul calculatorului. Centrul de calcul al Universității București colaborează permanent cu seminarul atît prin membrii săi cît și prin tehnicile de calcul pe care le folosim.

În acest moment, de exemplu, seminarul și Centrul de calcul desăvîrșesc în colaborare cu un colectiv de ingineri ai Ministerului Poștelor, Transporturilor și Telecomunicațiilor o lucrare de prognoză. Este vorba de experimentul prin celebra metodă Delfi privind prognoza dezvoltării serviciilor poștale și telecomunicațiilor atît în țara noastră cît și pe plan mondial pînă în anul 2000. Lucrarea a fost executată într-o atmosferă de colaborare prietenească, stabilită încă de la primele contacte și este un frumos exemplu de ceea ce poate realiza un seminar de matematică aplicată, cu ajutorul unor matematicieni, specialiști în domeniul de aplicație al matematicii în care se pun problemele.

— Orice activitate științifică cuprinde, ca o componentă inseparabilă, afirmarea unor personalități din domeniul cercetării. Ce ne puteți spune, în această ordine de idei, despre activitatea seminarului de matematici aplicate?

— În seminar s-au afirmat tinere talente de cercetători ca cele ale asistenților I. Tomescu și Gh. Dincev, în prezent lectori, ambii premiați cu premiul pentru matematici aplicate la Balcaniada studenților și tinerilor cercetători organizată de Uniunea Balcanică a Matematicienilor în intervalul 15—25 septembrie 1971.

În seminar, tînărul conf. Silviu Guiașu a început a-și afirma o școală de teorie a cursurilor și de modele predicative spre care se îndreaptă mereu alți studenți sau tineri absolvenți. Acolo se întîlnesc generațiile fără a nutri conflicte, ci, dimpotrivă, punînd bazele unui schimb rodnic de experiență în cercetare.

— După cîte sîntem informați, seminarul se manifestă și printr-o susținută colaborare cu personalități de peste hotare?

— Într-adevăr, am avut în două rînduri, ca oaspete, pe prof. G. Gullmann de la Universitatea din Paris, personalitate de prim plan în domeniul teoriei codurilor și aplicațiilor acesteia în telecomunicații. Un alt oaspete de seamă a fost prof. B. Huskey, consultant al Secretariatului general O.N.U. în domeniul calculatoarelor, profesor și director al Centrului de calcul al Universității California, care a expus cercetările făcute de colaboratorii centrului pentru a se realiza un sistem de vizualizare pe ecran a rezultatelor obținute de calculatorul centrului.

Tot în domeniul calculatoarelor ing. Yves le Roy de la I.S.I.A. (Institutul de cercetări de informație și automatică) a prezentat în cadrul seminarului cercetările sale asupra metodologiei programării calculatoarelor. Seminarul de matematici aplicate a pregătit și prezentat la Conferința anglo-română de aplicații ale matematicii în istorie și arheologie, ținut în septembrie 1970, o serie de comunicări care au dat participării românești o pondere apreciabilă. De asemenea, la seminarul de experți organizat de UNESCO la Veneția, la sfîrșitul anului trecut, cu tema „Tendințe noi în modelarea matematică“, din partea seminarului nostru au fost prezentate două expuneri privind teoria matematică a sistemelor cibernetice (N. Teodorescu) și structura matematică a sistemelor cibernetice discrete (S. Guiașu).

— Care este programul de viitor ce și-l propune seminarul?

— Din contactele stabilite în cadrul seminarului, au rezultat o serie întreagă de lucrări ale colaboratorilor noștri în același domeniu.

Urmărim să promovăm colaborarea dintre beneficiarii metodelor matematicii moderne, care se găsesc răspîndiți în toate domeniile științelor sociale și umanistice. Linia pe care mergem este de fapt aceea afirmată și indicată de politica partidului și statului nostru de îmbinare a teoriei cu practica, de unitate a științei în această îmbinare interdisciplinară.

Seminarul va participa în acest context și la cea de a III-a Conferință mondială de cercetare a viitorului care va avea loc la București între 4—10 septembrie 1972, prezentînd cîteva comunicări de modele matematice predictive, dintre care unele sînt realizate de unii cursanți ai cursurilor postuniversitare de prognoză organizate la Facultatea de matematică în acest an universitar, cursuri care au fost sprijinite în cea mai largă măsură de membrii seminarului prin predarea majorității prelegerilor și seminariilor.

H. LEREA

„Toţi tinerii trebuie ajutaţi să posede un larg orizont de pregătire profesională, să aibă o calificare complexă pentru a nu fi puşi în situaţia de a executa numai operaţii limitate, devenind simple instrumente ale procesului de fabricaţie".

NICOLAE CEAUŞESCU

Orizont larg pentru viitoarele cadre ale producţiei

Şcoala trebuie să facă paşi hotărîţi începînd cu noul an 1972—1973 pentru a împleti organic procesul de învăţămînt cu munca productivă din uzine, fabrici şi cooperative agricole de producţie, potrivit specificului fiecărei localităţi.

Pe ce căi se va transpune în viaţă orientarea mai pregnantă a elevilor spre producţia bunurilor materiale ? Anul şcolar recent încheiat a demonstrat cu prisosinţă multiplele posibilităţi ce există în mod obiectiv pentru împlinirea acestui important deziderat. „Expo '72", la care au fost expuse sute şi mii de obiecte de un înalt nivel tehnic, realizate de şcolarii noştri, a fost o dovadă grăitoare a acestor posibilităţi.

Pentru a se putea integra rapid în producţie, absolvenţii şcolilor de cultură generală şi liceelor teoretice trebuie să posede cunoştinţe practice cel puţin la nivelul muncitorilor calificaţi în întreprinderi. Elevii ultimelor două clase ale şcolilor de cultură generală şi liceelor teoretice cred că vor trebui să înveţe după programe speciale, apropiate (în ceea ce priveşte obiectele de specialitate practică) de cele din şcolile profesionale, respectiv, liceele industriale. Paralel, instruirea practică din şcoli se impune intensificată prin suplimentarea orelor de atelier şi utilizarea pe cît posibil a atelierelor liceelor industriale şi şcolilor profesionale apropiate, dotate în mod optim de către centralele sau întreprinderile pe lîngă care funcţionează acestea. Astfel, un absolvent al şcolii de cultură generală sau liceu teoretic va putea egala în ceea ce priveşte calificarea într-o specialitate practică un muncitor calificat în uzină şi, implicit, va putea fi repartizat direct — în cazul în care nu-şi continuă studiile la facultate — în munca productivă, fără a fi handicapat. Instruirea directă la viitorul loc de muncă în timpul vacanţelor (practica continuă de 6—8 ore zilnic). alături de maiştri şi muncitori calificaţi, va completa în ultimii ani de şcoală cunoştinţele practice necesare. Cred că examenul de bacalaureat va trebui să cuprindă de asemenea, în afara disciplinelor de cultură generală, obiecte de specialitate de profil şi probe practice. În acest fel, s-ar putea asigura cuprinderea acestor elevi în sfera învăţămîntului productiv, fără a suplimenta reţeaua de şcoli profesionale, acţiune care presupune importante investiţii. Saltul calitativ în munca tehnico-productivă, ce va consta în însuşirea temeinică a cunoştinţelor practice, va da posibilitatea tinerilor să înveţe bine o meserie, să poată presta în cadrul aceleiaşi ramuri munci diferite.

Transformarea unor licee teoretice şi şcoli de cultură generală, începînd cu anul şcolar 1972—1973, în licee industriale (de exemplu, a Liceului „Mihail Sadoveanu" într-un liceu de mecanică fină şi optică, a Liceului „Spiru Haret" într-un liceu industrial de electronică şi automatizări, ambele din Bucureşti, a Liceului nr. 4 din Baia Mare etc. este o măsură salutară, ce corespunde în întregime politicii partidului de asigurare a economiei ţării cu cadre calificate. Aceste licee, trecînd în subordinea M.I.C.M., respectiv a unor mari întreprinderi aparţinînd acestui minister, vor fi utilate în mod corespunzător cu aparatura cea mai modernă, vor beneficia de o programă adecvată, specialişti şi toate condiţiile pentru a deveni licee industriale cu perspectivă, stabile. Singurul lucru care nu ne mulţumeşte este poziţia acestor licee. Noi, cum este şi firesc, am dorit ca acestea să fie situate în apropierea unităţilor productive de care aparţin, respectiv Liceul de mecanică fină şi optică în incinta sau în apropierea Uzinei de mecanică fină ş.a. pentru a asigura o legătură mai strînsă dintre şcoală şi uzină, precum şi pentru ca la un moment dat să se poată extinde. Întreprinderile nu stau pe loc şi nici liceele nu vor sta. Vom căuta un prilej potrivit pentru a rezolva şi această problemă. Iată un alt caz care ne nemulţumeşte : la Bîrlad, deşi liceul teoretic a fost în discuţie să se transforme în liceu industrial, acesta în fapt nu şi-a schimbat profilul, nefiind transferat la M.I.C.M. şi în consecinţă, nu a putut primi dotarea şi asistenţa noastră. M-am referit la acest caz întrucît, precum se ştie, Bîrladul fiind un centru industrial în plină dezvoltare, are o mare nevoie de cadre calificate. Ce vom întreprinde pentru noul an şcolar ? În primul rînd, vom îmbunătăţi nomenclatorul de meserii şi specialităţi. Apoi ne vom îngriji să asigurăm noile licee industriale cu toată „recuzita" necesară.

ION TĂCUTU

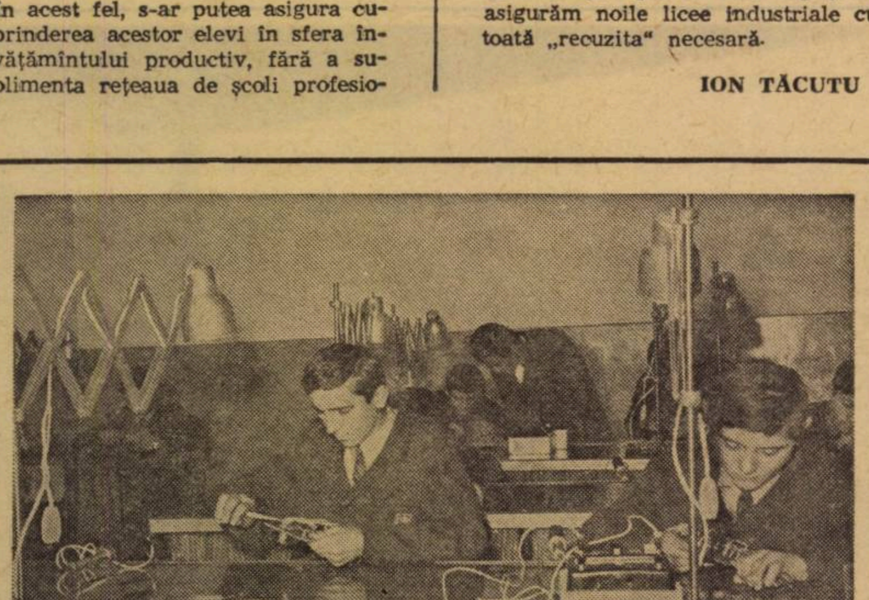

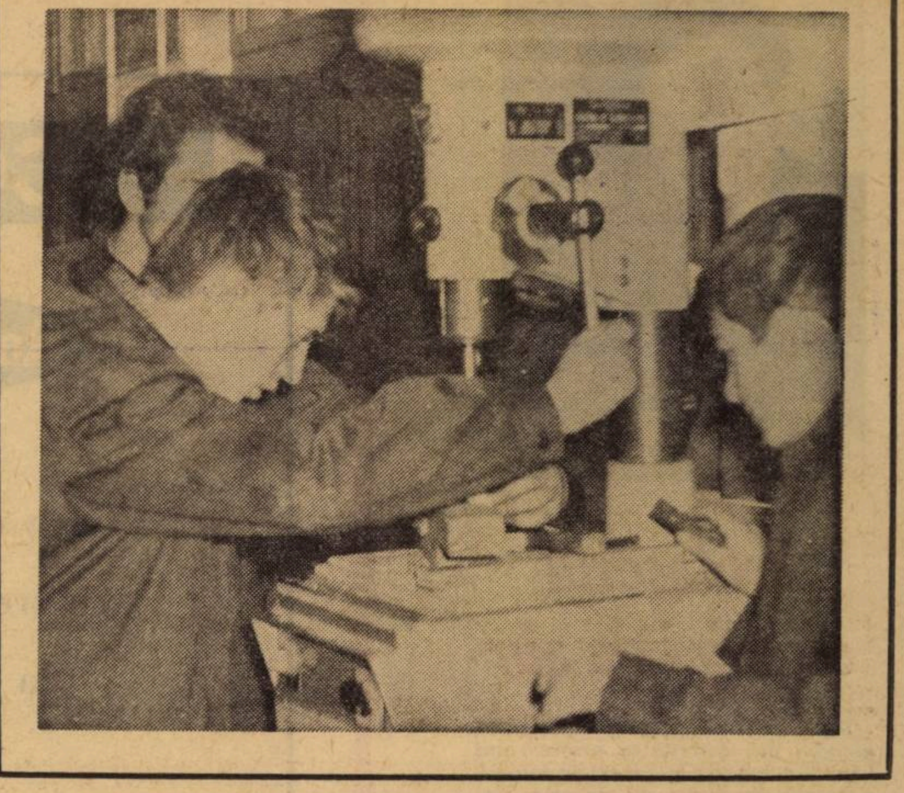

Cu ştelbe de busuioc

Este vorba de un profesor şi de plantele sale medicinale. De culori înflăcărate sau în palide ape. Pe potire fără nici o pată. Parfum. Petale delicate. Ciucuri de fructe, gingăşie. Tije înalte de flori. Zămislire nebănuită. Arome. De viaţă şi moarte este vorba.

...Pretutindeni plante şi flori. O floră minunată, unică. Tunele de verdeaţă, bolţi de sălcii. flora care naşte şi moare. Şi iar grămada fructelor de dîrmoz, stropii de mărgean ai păducelului, fructele de păpălău, florile omagului — otrava Medeii — cu sevele tragediei antice fugărindu-se în tulpină ; crenguţe de tamarix, macul de toate soiurile. Flora aşadar, cu toate culorile, cu tot felul de plante, această imensă bogăţie a pămîntului românesc cu poezia unei onomastici cuceritoare, cu fantazia unor imense posibilităţi terapeutice. Despre toate acestea mi-a vorbit profesorul de lucrări practice Nicolae Constantinescu de la o şcoală din Bucucreşti.

Plantele ca leacuri.

Culori înflăcărate sau în palide ape.

Şi izmă, flori de tei, genţiană, muşeţel. totul se află aici, în inima, în gîndurile profesorului. Un cortegiu de plante ce, practic, nu va putea fi niciodată închis în aceste rînduri. Corole de rubin se scufundă sub ochii mei în mozaicul floral. Infuzie de speranţă. Leacuri. Şi efortul acestui profesor, căutările sale, şi succesul său : cu plantele îndepărtează neputinţa provizorie a omului, alină durere, trezeşte la viaţă.

Discut cu el. cu profesorul.

Şi nu mai încerc regretul că pînă astăzi nu mi-a fost intrat în mînă, o carte de farmacopee populară. Nicolae Constantinescu ştie mai mult, el însuşi este o enciclopedie florală. Mi se dezvăluie plantele medicinale folosite drept leacuri. Mi se arată un sistem de lecuire prin plante. Arhiva este impresionantă, cazurile, zguduitoare.

Şi mă gîndesc că meleagurile noastre au oferit întotdeauna leacuri pentru prindere de putere, de alinare a suferinţei. Şi mă gîndesc că atîtea ştiinţe noi au descoperit alte medicamente de origine vegetală — alcaloizii şi glicozizii. Epoca preparatelor de sinteză realizează o civilizaţie nouă, superioară oricărei alta. Dar numai evaluînd eforturi ca ale lui Nicolae Constantinescu se ajunge la rosturile acestei ştiinţe.

Chimia sintetică modernă încă mai este o disciplină empirică ! Ea comportă (după Jean Verdier) o mare putere de intuiţie şi de cunoştinţe practice. Adică tot ce are Nicolae Constantinescu. Cel puţin teoretic, spune acelaşi Verdier, marea ştiinţă a mecanicii ondulatorii ar trebui să îngăduie prevederea evoluţiei chimiei. Dar asta înseamnă că maşinile electronice, fie ele cît de mari şi de moderne, nu pot calcula (încă) drumul reacţiilor chimice. Prin urmare civilizaţia aceasta a ştiinţei, ea însăşi rămîne empirică !

Şi ne întoarcem la oameni, la inteligenţa lor. la acest Nicolae Constantinescu, tămăduitorul. Iar efectul maşinilor electronice continuă să se limiteze la speranţă, un fel de descîntec de vrajă, la acel : ...„cu ştelbe de busuioc mătura-le-om..." (pe ele, relele). Rămîne deci efortul cunoscătorului de plante de a obţine îndepărtarea neputinţei provizorii a omului.

Vorbind de acest profesor. vreau să asigur cititorul de credinţa mea în meleagurile noastre atît de dăruite în plante medicinale. Şi să-l fac să nu uite că fondul empiric al medicinei se constituie încă de pe vremea acelor iatros daci într-o valoare terapeutică reală. Abilitatea manuală uimitoare din medicina primitivă a fost dublată de cunoştinţe foarte exacte asupra calităţilor farmacologice ale plantelor. Numai că acesta din urmă, omul cunoştinţelor foarte exacte asupra calităţilor farmacologice ale plantelor, cel care este Constantinescu, în cazul său este dublat de electronistul teoretician.

...Frunza de prun şi de salcie, lemnul de alun, busuiocul. cimbrul, măceşul. Miros puternic de plante conservate cu grijă. Smalţuri pure, dulci, pastelate. Tulpinile au culori mate, de frescă. Mireasmă de fineţe vine pînă la masa de lucru.

Şi mă gîndesc la toţi cei cărora profesorul de lucrări practice, Nicolae Constantinescu. le-a întins mîna.

Nu ştiu, nu cunosc omul care a cules plantele medicinale, le-a spălat sau le-a aşezat cu grijă la uscare. Dar ştiu că toate ceaiurile lui Nicolae Constantinescu sînt apă vie. Cunoscător al plantelor, Nicolae Constantinescu poartă emblema unei iubiri neştiute pentru natură şi pentru om.

Pentru plante şi pentru oameni.

Pentru frunză răcoritoare de izmă. Pentru tipsia florilor întinsă la soare. Pentru pajiştile româneşti. Pentru natura aflată în toiul vieţii şi pentru viaţa menţinută prin bucuriile dăruite de plante şi flori. N. Constantinescu crede în puterea nebănuită a tămăduirii lor. Şi ne-a făcut şi pe noi să credem. În cîntecul de fericire şi de sănătate în descîntecul unei tradiţii, în ghirlănzile de jar şi în palidele ape ale florilor.

ROMULUS ZAHARIA

Profesorul cu mîini de aur

Dacă ar fi să reținem elementul esențial din activitatea profesorului Iosif Vonhaz, de la Liceul de cultură generală din Carei, acesta este negreșit cultul, încă din fragedă copilărie, pentru munca productivă. In preajma tatălui (meseriaș), copilul Iosif capătă deprinderi și perseverență în treburi de atelier și gospodărești, încredere desăvîrșită în miraculoasa capacitate a mîinilor. „Prin muncă dovedești celor din jur priceperea și destoinicia ta“, iată crezul de la care copilul, iar mai tîrziu elevul și studentul Iosif Vonhaz, apoi profesorul de fizică nu s-a abătut niciodată.

Încă student, comunică în fosta „Gazetă de matematică și fizică“ rodul experiențelor și cercetărilor sale aplicate : „Prelucrarea fotografiilor cu mijloace proprii“. Preocupări cu atît mai grăitoare dacă avem în vedere condițiile de lucru modeste de care dispunea. Și tot în aceeași revistă împărtășește gînduri ingenioase privitoare la calculul cu rigla, gînduri la care revine și azi cu originale soluții și recomandări. Consecvent adept al principiului educativ al activității productive, profesorul Iosif Vonhaz a publicat în anul 1967, într-o revistă de specialitate, un alt rezultat al cercetărilor sale din acest familiar domeniu : „Unele aspecte ale educării tehnice. Necesitatea introducerii practicii în producție“.

Se înțelege că întreaga sa activitate școlară se concentrează pe aplicarea unor asemenea principii. Liceul din Carei (jud. Satu-Mare), în care lucrează împreună cu alți pricepuți și întreprinzători colegi (ale căror merite profesorul I. Vonhaz nu pregetă să le releve) este un veritabil laborator. Educatori și elevi petrec aici, în sălile afectate fizicii, chimiei, biologiei, ceasuri de încordare și satisfacții.

„Să construim prin mijloace proprii“, se intitulează o recentă carte a profesorului Iosif Vonhaz, publicată în Editura didactică și pedagogică (1972). Este un îndemn care, înainte de a fi fost adresat altora, a fost urmat cu consecvență și dăruire de profesor în cei 12 ani de cînd lucrează în această școală, îndemn care înainte de a se fi materializat în ateliere și laboratoare a condus acțiunea însăși de amenajare și modernizare a acestora. Mai e oare de mirare că cercul tehnic, pe care-l conduce de cinci ani încoace (din rîndul căruia fac parte și multe fete) cuprinde în fapt aproape pe toți elevii claselor la care predă profesorul Iosif Vonhaz ? Sau că foștii săi elevi, studenți la electrotehnică, construcții, electronică etc., întrețin cu dînsul corespondențe pe teme de specialitate, îi vizitează laboratoarele, cerîndu-i sfatul, manifestîndu-și gratitudinea pentru temeinicele cunoștințe și deprinderi practice cu care i-a înarmat ?

Cu aceeași înțelegere majoră a responsabilităților sale de educator comunist, profesorul Iosif Vonhaz își găsește timp pentru a ține conferințe cultural-științifice sau pentru a menține permanent viu dialogul dintre școală și familie. Harnic și perseverent, îndatoritor și modest, profesorul Iosif Vonhaz este un slujitor exemplar al școlii românești de astăzi.

VAȘILE SĂVINESCU

CONSTRUCŢIILE ŞCOL

Raid-anchetă

Care este stadiul obiectivelor ce trebuie puse în funcţiune la data începerii noului an şcolar ?

Raidul nostru începe de fapt de la Direcția tehnică și de investiții din Ministerul Educației și Învățămîntului, unde avem ca interlocutor pe Ion Costescu, director adjunct. Obiectul acestui raid : Stadiul construcțiilor școlare care trebuie să intre în funcțiune pînă la data începerii anului școlar 1972/1973. Situația prezentată nu pare a fi — în unele cazuri — deloc liniștitoare pentru beneficiar, respectiv diferitele inspectorate școlare județene (chiar dacă scriptele reflectă o realitate valabilă la 1 iulie 1972). Astfel, din 106 săli de clasă prevăzute a fi date în funcțiune în noul an școlar în județul Caraș-Severin, 18 nu fuseseră încă începute la data respectivă ; în județul Hunedoara, din 44 săli, 10 nu erau încă atacate. În Capitală, la aceeași dată, ne informa directorul adjunct al Direcției de resort din minister, numai 17 la sută din planul anual al unor obiective prevăzute a fi terminate la 15 septembrie a.c. fusese realizat. Construcția a circa 60 de săli de clasă nu fusese începută. Să nu începem însă cu lipsurile.

Cînd se dă prioritate școlii

Din cele relatate de către factori de răspundere ai Inspectoratului școlar Ialomița (Marin Zafiu, inspector șef și Gheorghe Dumitru, economist), în acest an, spre deosebire de cei anteriori, construcțiile școlare din județul Ialomița au încetat să mai constituie „o problemă pentru învățămînt“. Această situație îmbucurătoare se datorește unei mai bune sincronizări a eforturilor noastre cu cele ale consiliilor populare, ale constructorului — Întreprinderea de construcții-montaj Ialomița — cooperativelor de dedeservire, C.A.P.-urilor și I.A.S.-urilor. Un sprijin substanțial — în sensul impulsionării lucrărilor de pe șantiere — ne-a venit din partea comitetului județean de partid, care a înțeles să acorde prioritate construcțiilor școlare. La întrunirea de lucru a comitetului executiv al Consiliului popular cu reprezentanții inspectoratului și constructorilor, din luna iunie, s-a analizat situația la zi a construcțiilor școlare, stabilindu-se măsuri concrete pentru grăbirea ritmului de lucru pe șantierul Casei de copii din Slobozia, finisarea și darea în folosință a sălii de gimnastică a Liceului pedagogic din Slobozia, deschiderea unui nou front de lucru — șantierul Grupului școlar profesional etc. Factorii direct răspunzători de problema construcțiilor școlare se vor întruni din nou la 17 august pentru a analiza și a găsi soluții de rezolvare a situațiilor mai dificile.

— Noi considerăm vara drept perioada de vîrf în ceea ce privește construcțiile școlare — ne relata tov. Marin Zafiu — deoarece în această perioadă, inspectorii, directorii de școli, elevii, noi toți, ne putem consacra timpul aproape în exclusivitate acestei arzătoare probleme.

Construcțiile din mediul urban, prevăzute a fi date în folosință în cursul acestui an, au fost integral realizate. Astfel, la 1 iulie au fost terminate cîte patru clase (extinderi) la Liceul din Țăndărei și Școala de cultură generală nr. 3 din Călărași. În orașul Slobozia a fost construită cea mai mare sală de gimnastică din județ (420 mp), un internat cu 208 locuri, 3 săli de lectură, baie, spălătorie (pentru Liceul pedagogic) — clădiri moderne, corespunzătoare actualelor cerințe. La acestea mai pot fi adăugate trei săli destinate atelierelor de electrotehnică și lăcătușărie ce vor fi utilizate de Liceul industrial de construcții civile, recent înființat. În sfîrșit, ținem să menționăm realizarea decalării frontului de lucru pentru construirea Grupului școlar profesional, în valoare de 16 milioane lei (prevăzut a fi început în anul 1974). Deși fondurile pentru această amplă construcție încă nu ne-au parvenit, vom deschide șantierul în luna august a acestui an, utilizînd pentru început resursele noastre proprii. Documentația de specialitate, care a fost deja elaborată, prevede în afara clădirilor propriu-zise, construirea a 7 ateliere, laboratoare pentru fiecare specialitate, două internate și o sală de gimnastică.

Restanțele... restanțelor

In ce privește școlile sătești din județul nostru, au fost aprobate de către adunările populare, pentru a fi construite pînă la sfîrșitul anului, un număr de 88 săli de clasă. După cum este știut, aceste construcții se realizează din sprijin fond central, credite rambursabile și contribuția bănească a cetățenilor. Spre deosebire de orașe, în mediul rural ne-am izbit de greutăți mai mari : lipsa acută a constructorilor calificați. Vreau să subliniez că nu este vorba de rea-voință din partea constructo-

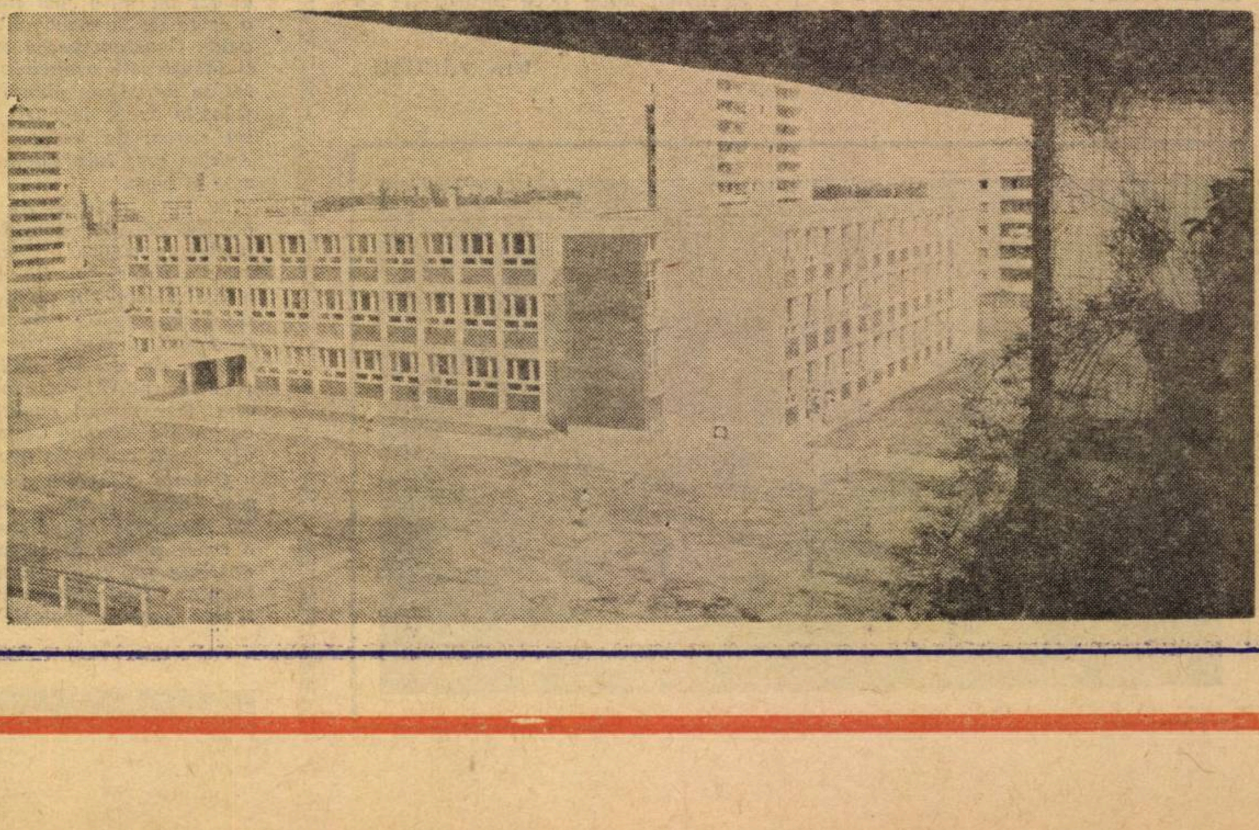

ARE

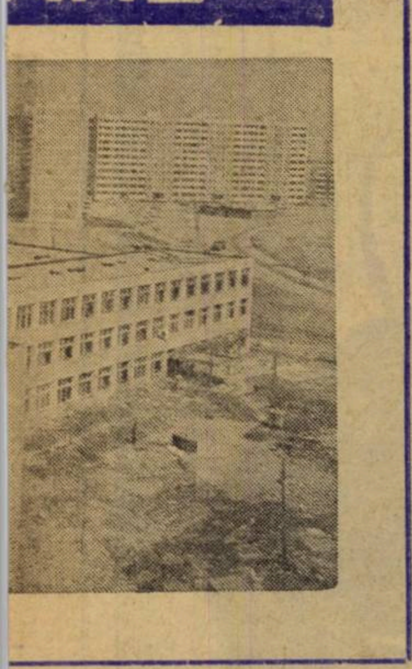

ɔr· Slaba preocupare din par-
primarilor, lipsa simţului
spodăresc al acestora şi al directo-
ɔr de şcoli, lipsa de materiale, au
ıerat întîrzieri în unele comune.
prezent, din cele 88 de săli de
ısă, s-au construit pînă la 1 iulie
număr de 12 (8 săli de clasă la
ɔala de cultură generală din co-
ına Grindu şi 4 la Şcoala de cul-
ră generală din comuna Vlădeni).
te 30 de săli vor fi gata la 15 sep-
nbrie a.c. Restul claselor urmează
se dea în folosinţă pe parcurs,
ıă un număr de circa 25 săli nu
şanse să fie construite nici la
decembrie 1972 (ultimul termen),
ɔt care ne nemulţumeşte pe toţi.
această situaţie se află, de exem-
ı, clădirile şcolare din localităţile
lnica, Dragalina şi Traianu. Cele
săli de clasă ale şcolii din Stel-
a (extindere), ce urmează să fie
ıstruite, se află la stadiul de fun-
ţie ; cele 4 săli de clasă de la Dra-
lina, în faza de proiect ; cele 8
i din satul Traianu (comuna Gri-
a) vor fi „la roşu" la 15 septem-
e 1972 (de remarcat că acestea
ı urmă trebuiau date în folosinţă
31 decembrie 1971). Dar nu numai
sate se semnalează rămăşiţe din
ul 1971. Casa de copii şcolari din
bozia, construcţie modernă cu
) de locuri, cantină, în valoare de
ca 3,5 milioane lei, ce trebuia ter-
nată pînă la 31 decembrie 1971,
fi dată în folosinţă abia în jurul
ei de 1 octombrie 1972. Tocmai
ste rămîneri în urmă ne preocu-
în cel mai înalt grad. Greutăţile
împinate sînt cunoscute. Cum am
ionat pentru a remedia situaţia
, cei din învăţămînt ? Faptul că
acest an situaţia faţă de anii tre-
i s-a îmbunătăţit radical nu poa-
fi un motiv de mulţumire. Pentru
remedia actualele rămîneri în
nă, o primă măsură a noastră a
t trimiterea pe teren a inspecto-
ɔr pentru a mobiliza toţi factorii
ali în cauză în vederea impulsio-
ii construcţiilor. Cu ocazia de-
sărilor, inspectorii au întocmit
detaliate cuprinzînd situaţia
ıcretă a construcţiilor. (Aceste
, semnate de către comitetul e-
utiv al Consiliului popular, men-
nează stadiul la zi al lucrării, date
vind mîna de lucru şi aprovizio-
ea cu materialele de construcţii,
ıaţia comenzilor lansate, date
vind proiectul etc.). Această ac-
ne, pe care o continuăm şi o vom
ensifica, s-a soldat cu bune re-
tate. Situaţii mai greu de rezol-
există în localităţile cu posibili-
economice mai reduse. De aceea,
pectoratul a cerut de la M.E.I.
uplimentare de credit rambursa-
în valoare de 300 de mii de lei,
şanse de a-l obţine. Pe această
e şi mobilizînd toate forţele şi re-
vele de care dispunem, organi-
d mai bine munca şi colaborarea
cu factorii de execuţie, credem că vom putea remedia la timpul oportun deficienţele existente. Întrucît judeţul nostru duce o mare lipsă de constructori, începînd cu muncitorii şi terminînd cu proiectanţii şi inginerii, am considerat utilă înfiinţarea Liceului industrial de construcţii civile, ca prin resurse proprii să asigurăm mînă de lucru calificată nu numai pentru şcoli ci şi pentru celelalte construcţii ce se vor ridica la noi în judeţ.

Între prevederi şi nominalizare

La Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti la secţia Construcţii ni se dau date concrete : 1 680 de noi locuri în grădiniţă şi circa 220 săli de clasă sînt prevăzute pentru viitorul an şcolar să intre în funcţiune. (Există şi o restanţă din august 1970 de la Şcoala generală nr. 136). Dar aici intervine şi prima excepţie : nominalizate şi cu fonduri în planuri de stat sînt numai un număr de 196 de săli de clasă.

În aceeaşi zi, inginerul şef al Centralei de construcţii-montaj, a municipiului Bucureşti Ion Toma, ne dădea ca cifră certă a obligaţiei asumate de constructori : 164 săli de clasă. În continuare, ni se nominalizează cîteva dnitre aceste obiective : construcţia unei şcoli în Cartierul Titan (24 de clase) şi a alteia în Drumul Taberei (15 clase), extinderi la şcolile generale nr. 42 (12 clase) şi nr. 43 (5 clase) din comuna Voluntari, la Şcoala generală din str. Lăcustei (13 clase).

Revenim la secvenţa de la Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti. Punem în discuţie situaţia a două obiective neîncepute la acea dată : Şcoala specială din Str. Nataţiei, sectorul 8 — o construcţie nouă — şi extinderea de la Şcoala generală nr. 156. Ni se spune că este vorba de o situaţie specială. La Şcoala generală nr. 156 avem ca interlocutor pe însuşi directorul şcolii, prof. Constantin Mincă. Iniţial, ne informează domnia-sa, a fost prevăzută atît extinderea de clase (16 săli), cît şi construcţia unei Case de copii, cu o capacitate de 230 locuri (internat şi cantină) pentru a fi date în funcţiune la finele anului 1972. A rămas fixată în planul pe anul curent construcţia Casei de copii, cu termen de execuţie 31 decembrie 1972. În ziua de 17 iulie a.c., cînd am vizitat şcoala, era începută excavaţia pentru viitorul amplasament al cantinei. Lucrările sînt deci în întîrziere faţă de termenul de dare în folosinţă, aşa încît constructorul (I.C.M. 5) va trebui să facă eforturi pentru a recupera acest decalaj de timp.

Nu putem trece cu vederea peste cîteva cauze care au o pondere reală în încetinirea ritmului de construcţii şcolare în municipiul Bucureşti. Prima dintre ele, pe care o evocă reprezentantul Inspectoratului şcolar al Municipiului Bucureşti, se referă la eliberarea amplasamentului, respectiv la formalităţile care trebuie îndeplinite şi care creează întîrzieri. Astfel, amplasamentul pentru construcţia Liceului „George Coşbuc" din Str. Olari (constructor : I.C.M. 5, termen de dare în folosinţă : 1 mai 1973) a fost eliberat abia în luna mai a.c. ; amplasamentul pentru Şcoala din str. Tudor Arghezi a fost eliberat abia în luna trecută, iar cel pentru Şcoala din str. Lereşti, numai la începutul acestei luni. Este limpede că acest decalaj de timp creat chiar de la început va pune nu puţine probleme constructorului în ce priveşte termenul de execuţie. A doua cauză amintită se referă la fondurile băneşti. Unele construcţii n-au avut credite la timp ca să fie terminate ; fronturile de lucru s-au deschis la sfîrşitul trimestrului I 1972. Banca de investiţii, găsind unele documentaţii incomplete le-a înapoiat, în mod firesc, pentru punerea lor la punct. Aşa se explică faptul că abia în a doua jumătate a lunii martie a.c. s-au deschis aceste fonduri băneşti. În fine, ni s-a mai evocat şi o altă cauză care, aşa cum sublinia şi constructorul în discuţia pe care am avut-o cu reprezentantul său, se referă exclusiv la el : mîna de lucru calificată.

Să vedem acum cum se prezintă lucrurile pe teren. Am amintit în treacăt situaţia de la Şcoala generală nr. 156 şi şantierul viitorului Liceu „George Coşbuc". În raidul nostru ne-am deplasat şi la şcolile generale nr. 42 şi 43, din comuna Voluntari. Prof. Ion Voicu, director coordonator, precizează că iniţial termenul de predare fusese sabilit la 20 iulie a.c. (pentru şcoala 42), dar constructorul a arătat că nu se poate realiza lucrarea decît la 10—15 septembrie 1972. Un fapt pozitiv este, sublinia interlocutorul nostru, participarea elevilor, a profesorilor şi a părinţilor la săpăturile de fundaţii, la manevrarea cărămizilor etc., ceea ce a scurtat mult durata anumitor operaţii şi a constituit un real sprijin acordat constructorului. Şi la cealaltă şcoală din comuna Voluntari (nr. 43) lucrările erau înaintate. După cum ne spuneau interlocutoarele noastre, prof. Andreea Petru şi Mariana Raicu, constructorul se ţine de angajamentul asumat. Sînt deci toate condiţiile obiective create pentru terminarea la data fixată a acestei construcţii şcolare. Totuşi, în ziua respectivă, ne arăta una din gazdele noastre, de pe acest şantier lipseau dulgherii... Pînă la începutul anului şcolar 1972/73 mai sînt circa 6—7 săptămîni. Este şi mult, şi puţin. Depinde de toţi factorii interesaţi — beneficiar şi constructor — ca în ziua de 15 septembrie 1972 toate aceste obiective prevăzute a fi executate să fie date în funcţiune.

CONSTANTIN BUŢURA
NICOLAE SORIN

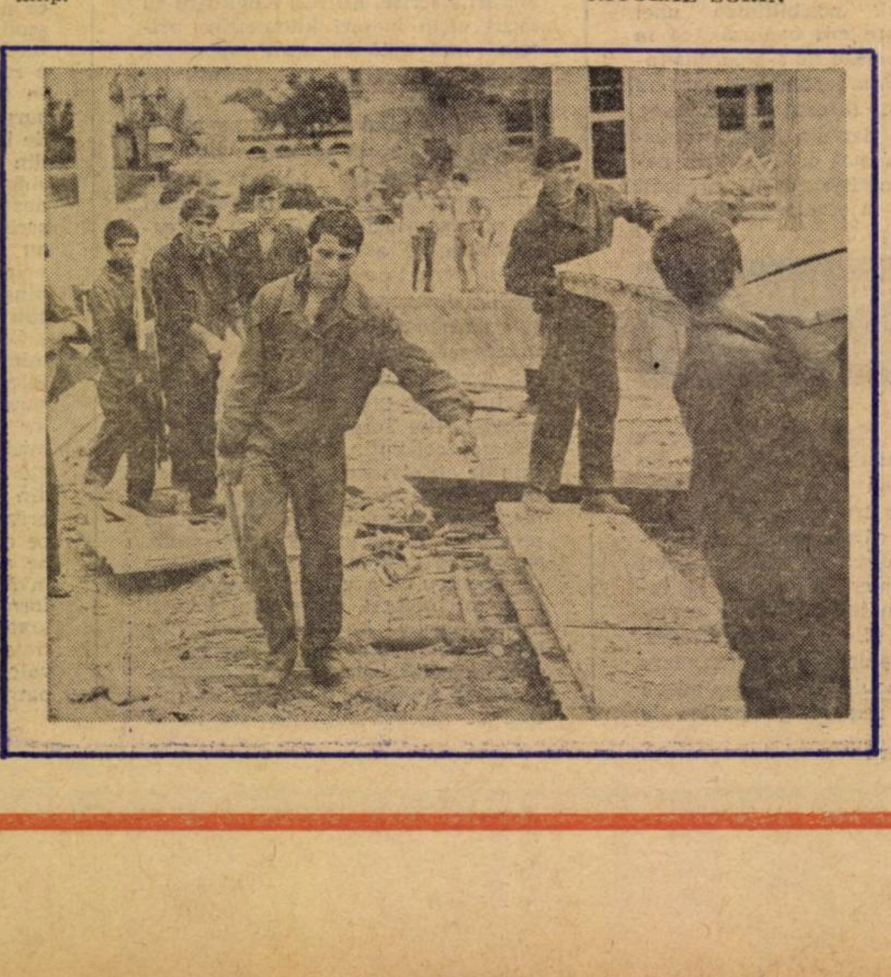

LA ZI

Cadrele didactice din comuna Pecica, judeţul Arad, la propunerea Comitetului sindicatului comunal, au hotărît ca, prin munca lor patriotică, să amenajeze în această vară malul drept al Mureşului, prin taluzarea lui cu piatră. În afară de aceste lucrări, cei peste 150 de salariaţi ai liceelor şi şcolilor generale din localitate vor amenaja un ştrand pe malul Mureşului, care va avea o platformă de nisip de 1 000 m.p., cîteva zeci de trepte săpate şi betonate în mal, pentru accesul la apă, cabine, un complex alimentar etc. Totodată, într-o pădure din apropierea comunei va fi amenajat „Parcul copilului".

Precum se vede o vacanţă... activă care va aduce un spor de frumuseţe comunei.

■

În scopul îmbunătăţirii repertoriului pianistic al şcolilor şi liceelor de muzică, al şcolilor populare de artă şi în general al tuturor celor ce studiază pianul, Societatea profesorilor de muzică şi desen din R. S. România a tipărit un „Album pentru pian", (din folclorul românesc), al profesorului şi compozitorului Costache Palade.

Albumul de piese pentru pian satisface o acută necesitate a literaturii pianistice româneşti insuficient ilustrată cu prelucrări folclorice.

Autorul lucrării înveşmîntează cu forţă şi lirism pagini de o rară frumuseţe din creaţia populară românească, printre care se numără „Foaie verde ca aluna", „Mîndra mea", „Joc românesc din Moldova", „Românaşul", „Oştean român" etc.

■

Un grup de elevi de la Liceul „Ion Maiorescu" din Giurgiu, îndrumaţi de profesorii de specialitate, au realizat cu mijloace proprii un laborator fonic modern de concepţie proprie, afectat însuşirii limbilor străine. Valoarea lucrărilor a depăşit suma de 12 mii de lei. De asemenea, în această şcoală a fost construit un interfon cu 8 canale, care a fost prezentat la „Expo '72".

■

În acest an şcolar, lucrătorii Întreprinderii „Didacta" au avut ca „ucenici" elevi şi studenţi din Bucureşti (Şcoala generală nr. 122, Liceul nr. 15 şi Liceul „Mihail Eminescu", Şcoala profesională experimentală, Şcoala profesională şi Liceul de industrie alimentară ; respectiv Facultatea de electronică şi telecomunicaţii). În cadrul practicii din această întreprindere elevii şi studenţii au efectuat operaţii ce reprezintă un volum total de 22.718 ore, iar valoarea producţiei realizată de ei însumează 614.050 lei. Iată cîteva din lucrări : 5.595 piese din trusa maşinii electrice, 17.000 piese pentru aparatul Weller, 200 piese pentru presa hidraulică, 200 piese din trusa experienţe de căldură, 78.900 piese pentru trusa predarea matematicii, 2.490 piese pentru alimentator experienţe de electronică şi 86 de astfel de aparate complete ş.a.

■

Editura didactică şi pedagogică cu sediul în Bucureşti, Str. Spiru Haret nr. 12, sect. 7, reaminteşte celor interesaţi că, în baza modificărilor survenite în planurile de învăţămînt şi în programele şcolare, s-a publicat în „Tribuna şcolii" nr. 41 din 25 martie 1972 lista titlurilor care s-au scos din concurs.

În consecinţă, concurenţii care au trimis pe adresa editurii manuscrise pentru titlurile de manuale menţionate în acea listă sînt rugaţi, ca în termen de 15 zile de la publicarea acestui anunţ, să se prezinte la sediul editurii pentru a-şi ridica manualele depuse sub pseudonim.

După expirarea acestui termen, editura va restitui autorilor manuscrisele, la adresele menţionate în plicul însoţitor.

■

Datorită unei colaborări eficiente între Inspectoratul Şcolar al municipiului şi Centrul de librării Bucureşti, de cîteva zile a început distribuirea manualelor pentru noul an şcolar. În acest scop a fost alcătuită o planificare sistematică a necesarului de manuale pe şcoli, creîndu-se astfel posibilitatea devansării termenului de livrare în comparaţie cu anii trecuţi. Pînă în prezent a început distribuirea a o parte din cele peste 800 de titluri ce reprezintă peste un milion de manuale.

Devansarea operaţiei de distribuire a manualelor va elimina munca în asalt în preajma deschiderii noului an şcolar, permiţînd ca perioada premergătoare zilei de 15 septembrie să fie utilizată pentru eventualele recartări.

■

În anul şcolar 1972/1973 funcţionează institute pedagogice de învăţătoare-maistre şi de educatoare, cursuri de zi, în localităţile : Bacău, Botoşani, Cluj, Galaţi (pentru învăţătoare-maistre) şi Bistriţa, Botoşani, Giurgiu, Slatina (pentru educatoare).

Concursul de admitere în aceste institute se desfăşoară între 20—30 septembrie. Înscrierile la concurs se fac în perioada 10—17 septembrie.

La concurs, se pot prezenta absolvenţi ai liceelor de cultură generală cu diplomă de bacalaureat care împlinesc, pînă la 31 decembrie, cel mult 27 de ani. Informaţii referitoare la organizarea şi desfăşurarea concursului de admitere se pot obţine direct la secretariatele institutelor respective.

Selecția și calitatea noului contingent de liceeni

In Raportul la Conferința Națională a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia necesitatea unei pregătiri multilaterale ca o cerință importantă a economiei moderne, ca o condiție primordială a creșterii rolului creator al omului în desfășurarea producției și, pînă la urmă, un principiu fundamental al comunismului însuși, care presupune manifestarea polivalentă în cîmpul muncii a fiecărui membru al societății.

Invățămîntului nostru de toate gradele îi revin sarcini multiple în acest sens. Școala generală, ca primă treaptă în formarea personalității umane, are menirea de a pregăti tineri cu largi orizonturi și cu o bază temeinică de cunoștințe indispensabile pentru continuarea studiilor. Concursul de admitere în licee, desfășurat recent, a fost atît un prilej de riguroasă verificare a nivelului de pregătire pe care l-a atins ultima promoție de absolvenți ai școlii generale, cît și unul de evaluare a calității viitorilor liceeni prin prisma marilor răspunderi ale învățămîntului românesc contemporan.

Pentru a afla elementele relevante în acest proces de selecție și de evaluare calitativă, am solicitat cîtorva dintre membrii comisiilor de examinare să-și exprime observațiile, pe care le prezentăm în pagina de față.

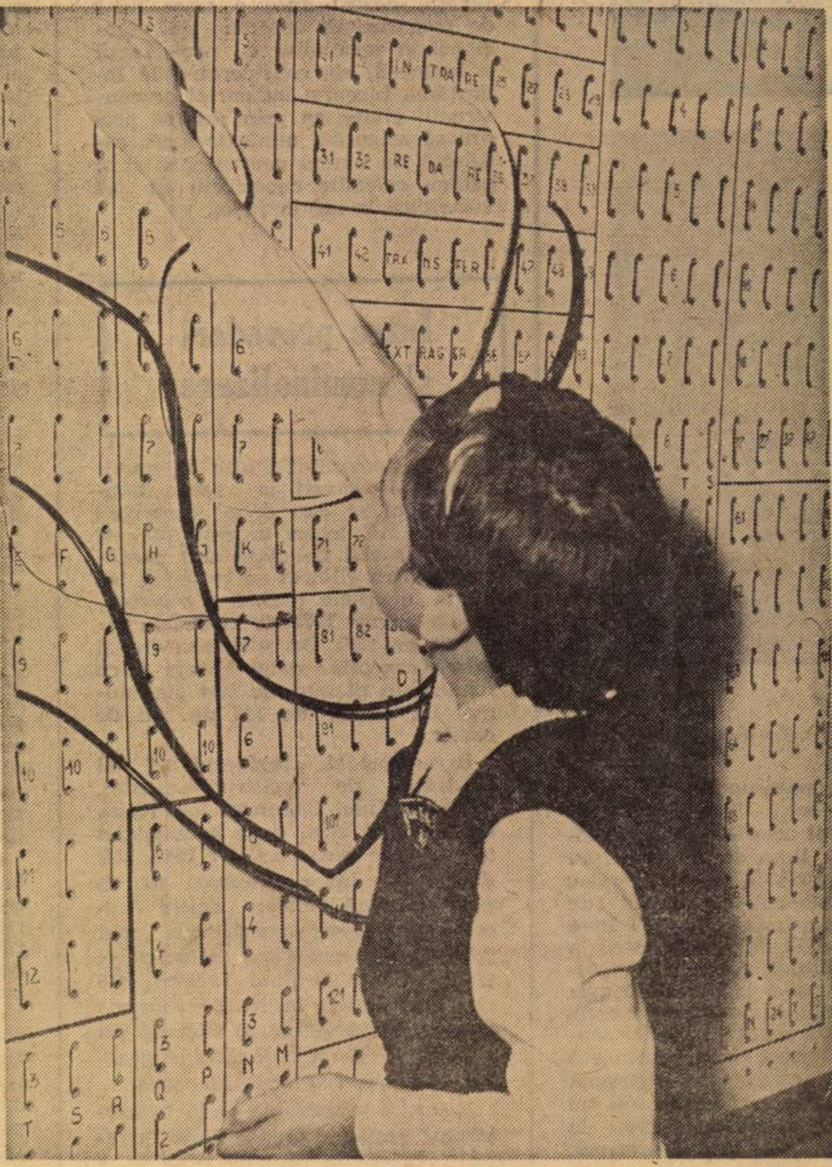

Față de anii precedenți, concursul de admitere în licee din acest an a adus unele îmbunătățiri, între care se detașează, în primul rînd, modul de alcătuire a comisiilor examinatoare. Din indicația Ministerului Educației și Învățămîntului, aceste comisii au fost alcătuite din cîte un președinte (de regulă directorul liceului) și din profesori examinatori de specialitate, de la liceul unde se dădea admiterea, dublați (aici este noutatea) de profesori de specialitate de la școala generală. Acest lucru a facilitat mult drumul spre reușită al candidatului : căci, așa cum spunea unul dintre interlocutorii noștri : „Profesorii de la școala generală au venit cu atmosfera din școala lor. Ei știau cu precizie ce anume și cît s-a predat, conform programei, din disciplina respectivă, cunosc mai bine copiii de această vîrstă pentru că lucrează zilnic cu ei, și au avut grijă tot timpul ca întrebările puse de celălalt examinator să nu depășească nivelul de înțelegere al candidatului".

Un concurs agitat

„A fost un concurs foarte agitat — ni-l caracterizează prof. Victor Iliescu, directorul Liceului „Gheorghe Lazăr" din București — datorită unor condiții specifice : mai puține locuri comparativ cu anii precedenți, un număr mai restrîns de licee de cultură generală care au ținut concurs pentru anul I etc. Și în acest an, la noi s-au înscris elevi foarte buni, cu medii numai de 9 și 10 la absolvirea clasei a VIII-a. Tocmai de aceea, confruntarea lor a fost încordată, pasionată. Și-au depus dosarele de înscriere un număr mare de candidați. În zilele premergătoare concursului, însă, mulți dintre ei și le-au retras, „emigrînd" spre alte licee. S-au „speriat" probabil de prestigiul crescut al liceului nostru, și și-au încercat șansele în alte părți. În final, au rămas, totuși, 284 de candidați pentru 180 de locuri. N-a fost un număr prea mare, evident, dar, repet, cei mai mulți dintre ei erau foarte buni, apropiați ca valoare".

Nivelul ridicat al pregătirii candidaților a fost evidențiat și de profesoara Ilinca Tănăsescu directoarea Liceului nr. 15 din București, (liceu cuprinzînd două secții : 1) cu predarea obiectelor în limba spaniolă, 2) cu predarea în limba română), unde s-a intrat cu medii, la limita de jos, de 7, respectiv 7,10. În schimb, ing. Ilie Terpu, directorul Liceului industrial metalurgic din cartierul Titan, pare total nesatisfăcut de felul în care s-au prezentat candidații. „Au fost serii foarte slabe — ne spune dînsul. E adevărat, liceul nostru este nou înființat, într-o zonă mai periferică, și probabil elevii buni l-au evitat necunoscîndu-l și dînd în felul acesta șanse celor mai slabi. Nivelul coborît al candidaților s-a resimțit, în primul rînd, la lucrările scrise, îndeosebi la matematică, unde, din 143 de teze, 97 au obținut note între 2 și 4. Subiectele pentru lucrările scrise au fost relativ ușoare, accesibile oricărui elev cu o pregătire mediocră ; tocmai de aceea am fost nemulțumiți. La oral, candidații s-au descurcat ceva mai bine, fiind stimulați cu întrebări ajutătoare de membrii comisiei".

Constatările interlocutorilor noștri diferă și în ceea ce privește... provincia. „N-am observat nici o diferență între nivelul de pregătire al candidaților din București și al acelora proveniți din școlile altor localități, ne spune prof. Ilinca Tănăsescu. Dimpotrivă, ca să dau un exemplu, eleva Ioana Preoteasa, dintr-un sat îndepărtat, a făcut în cadrul concursului o teză de română atît de bună, încît nu numai că a fost notată cu 10, dar profesoara examinatoare din comisie îmi spunea că intenționează să o prezinte spre publicare unei reviste de specialitate". Directorul Liceului industrial metalurgic, însă, ne prezintă situația statistic : dintre candidații bucureșteni, au reușit la concurs **o treime,** iar dintre cei din provincie abia **un sfert**.

Interlocutorii noștri au mai subliniat ca factori pozitivi, în comparație cu alți ani : atenția acordată de candidați și celui de-al treilea obiect al concursului la care nu s-a cerut probă scrisă (istorie, fizică etc.), neglijat înainte vreme, faptul că examinarea s-a făcut numai în plenul comisiei (deci, posibilitatea unei erori în notare era exclusă), că în timpul examenului nu s-a permis intrarea în clasă a persoanelor care nu erau în comisie (Liceul „Gh. Lazăr"), faptul că s-a dat din partea ministerului un punctaj orientativ în notare, că în comisie erau prezenți profesori de la școala generală etc.

Se mai învață mecanic ?

Toate bune pînă aici. În cele ce urmează, semnalăm factorilor de răspundere una din gravele probleme care ar trebui să dea de gîndit și asupra căreia toți interlocutorii noștri au căzut de acord : elevii din școala generală nu știu să învețe. Baza studiului, pentru majoritatea dintre ei, este memorizarea, învățatul mecanic. „Îți era mai mare dragul să-i asculți, cînd răspundeau la examen — remarcă profesoara de istorie Paraschiva Petrescu, de la Școala generală nr. 17 din Capitală, membră a unei comisii de concurs. Elevii aveau vocabular dezvoltat, vorbeau cursiv ; dar cînd îi întrerupeai cu cîte o întrebare, pentru precizarea unui amănunt, rămîneau derutați, chiar dacă întrebarea era ușoară ; gîndeau greoi și se exprimau bolovănos, tocmai pentru că învățaseră lecțiile papagalicește". Sau, cum spunea tovarășul Victor Iliescu : „Elevii nu sînt capabili de sinteze, totul se bazează la ei pe memorizare, pe șablon. Am impresia că în școala generală se insistă încă prea mult pe pregătirea veche, cu fragmente de opere literare luate din manual, pe care elevii le rezumă, le pun cap la cap, cu convingerea că au făcut o analiză literară. Le lipsește apoi conciziunea, în special în lucrările scrise. Au fost elevi care au făcut niște lucrări kilometrice primind însă notă cu mult sub cea scontată. Au venit apoi părinții lor cu gură mare : «De ce a luat copilul meu nota 4, cînd a scris 12 pagini ?!» A luat notă mică tocmai pentru că a ocolit esențialul, bătînd cîmpii, cum s-ar zice. Copiii trebuie deprinși cu gîndirea logică, rațională, cu capacitatea de a face o sinteză. Or, acest lucru l-am întîlnit rar în lucrările din acest an. Greșelile excesive de punctuație ar trebui, de asemenea, să dea de gîndit".

Sugestii ? Transcriem pe cele date de directorul Liceului industrial metalurgic, Ilie Terpu : „Consider că la română, cel puțin cu un an-doi înainte de absolvirea școlii generale, ar trebui să se pună accent nu atît pe manuale, cît pe lectura particulară prevăzută în programă și îndeosebi, pe analiza gramaticală și pe punctuație ; pentru că a vorbi și a scrie corect, ești obligat, chiar dacă lucrezi în metalurgie ! La matematică să se insiste pe problemele de geometrie, care dezvoltă raționamentul elevilor, îi fac să gîndească logic, iar exercițiile de algebră suplimentare de la orele de consultații le vor forma rutina (în sensul bun al cuvîntului) în matematică".

Rigori indispensabile

Nu putem încheia aceste rînduri fără a nu atrage atenția asupra unei deficiențe de ordin organizatoric, perpetuată și la concursul de admitere din acest an. Se știe că la liceele de specialitate candidatul este supus unui riguros examen medical unde o comisie, ghidîndu-se după un barem prestabilit, constată dacă viitorul liceean va putea face față sau nu solicitărilor meseriei pentru care intenționează să se pregătească. Nedumerirea noastră e următoarea : de ce nu se afișează acest barem, la școli, în prealabil, sau de ce comisia nu-i spune candidatului, pe loc, dacă e respins sau acceptat ? S-ar evita în felul acesta multe neplăceri și surprize, cum au fost de pildă cele de la Liceul industrial de construcții din Capitală, ca să ne limităm la un singur exemplu, unde, abia în dimineața zilei cînd era fixat examenul scris, un număr de șapte candidați au constatat cu stupoare că nu au voie să intre la examen, fiind respinși medical (cîntăreau cu 1—2 kg sub greutatea inclusă în barem).

Concursul de admitere în învățămîntul liceal este o competiție de selecție a valorilor intelectuale la care au acces toți absolvenții școlilor generale. Datoria liceelor, a comisiilor de admitere în această formă de învățămînt este de a alege din contingentele de elevi care se prezintă în fiecare an la concurs pe cei mai buni dintre cei mai buni, pe aceia care corespund exigențelor învățămîntului liceal, țelurilor sale formative. Astfel el se înscrie în contextul general al vieții noastre sociale ca un factor de promovare și valorificare a potențialului uman al patriei.

D. RACHICI

PROMOŢIA '72 ÎN FAŢA PROBELOR MATURITĂŢII

Referindu-se la necesitatea adoptării unui complex de măsuri pentru asigurarea forţei de muncă, secretarul general al partidului arăta, in raportul prezentat la Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român că în acest domeniu s-au obţinut în ultimul timp unele rezultate bune, dar că va trebui să aducem în continuare perfecţionări întregului sistem de pregătire a cadrelor.

În lumina acestui deziderat, am considerat oportun să sondăm opinia unor cadre didactice din învăţămîntul liceal şi universitar pentru a evalua, prin prisma examenelor de bacalaureat şi a concursurilor de admitere în învăţămîntul superior din cîteva licee şi, respectiv, facultăţi, nivelul actual de pregătire a tineretului nostru, aşa cum se prezintă el pe pragul dintre cele două trepte de învăţămînt. Am făcut-o cu dorinţa ca observaţiile interlocutorilor noştri să aducă unele sugestii de detaliu privind perfecţionarea acestei pregătiri.

Valoarea reală a pregătirii elevilor: calitatea cunoştinţelor

Nu ne-am propus să analizăm nici cadrul organizatoric în care s-a desfăşurat bacalaureatul, nici modalităţile de examinare. Fireşte, în această privinţă nu s-a ajuns la o formulă ideală, sînt încă destule fisuri, destule inadvertenţe. Ele sînt însă legate de frămîntările, de căutările înnoitoare prin care trece în această perioadă întregul nostru învăţămînt. Ne-a interesat îndeosebi modul cum, în limitele actualelor concepţii privind examenul de bacalaureat, desfăşurarea lui poate asigura o verificare de ţinută ştiinţifică, deplin echitabilă.

Există la toţi cei cu care am discutat un punct de vedere comun: absolvenţii noştri posedă un volum mare de cunoştinţe, o mare cantitate de informaţii în toate domeniile, la toate obiectele. Stăpînesc, în marea lor majoritate, fizica, chimia, matematica, româna, ştiu multe date, fapte.

— Bacalaureatul a demonstrat că din punct de vedere cantitativ, absolvenţii noştri au acumulat foarte mult. Nu li se poate reproşa nimic, mărturiseşte profesoara Elena Vasile. Am fost impresionată chiar de cunoştinţele lor la română, de exemplu, unde ştiau o sumedenie de date legate de vîrsta şi opera scriitorilor, memoraseră fragmente din opere. La fel şi la celelalte obiecte. Puteau să reproducă lecţii întregi din manual, formule, de fizică, chimie sau matematică pe care le învăţaseră în clasă. Aşa se explică, poate, faptul că, în general, la bacalaureat s-au obţinut note mari, că atît la scris cît şi la oral, răspunsurile au fost bune, sau mai bine spus au fost cele aşteptate. Este însă oare **numai** cantitatea cunoştinţelor în măsură să exprime nivelul pregătirii elevilor, numai **acest** aspect al pregătirii lor trebuie să-l verifice examenul de bacalaureat? Nicidecum. La o analiză profundă se constată că, în spatele acestei acumulări cantitative, se ascund o serie de carenţe de conţinut, că ceea ce lipseşte multora dintre absolvenţi este **calitatea, substanţa cunoştinţelor, valoarea practică** a pregătirii lor.

Referindu-ne la aceste probleme, cu care au fost de acord toţi interlocutorii noştri, bacalaureatul a scos în evidenţă faptul că absolvenţii nu au dobîndit în anii de liceu capacitatea de sintetizare, de abstractizare şi de prelucrare a cunoştinţelor, datelor şi informaţiilor însuşite, de formulare a unor opinii, idei şi ipoteze proprii.

— Am constatat din recentul examen de bacalaureat — ne spunea şi profesorul Ştefan Vagîi — că elevii noştri posedă mai ales **cunoştinţe cu perisabilitate rapidă** care nu intră în fondul principal de cultură al omului contemporan, că se rezumă în pregătirea lor la aspecte pur teoretice, lipsindu-le orientarea spre aspectele practice, capacitatea de a le concorda cu viaţa, cu realităţile înconjurătoare. Vorbind despre română, despre pregătirea lor umanistă, ceea ce le lipseşte este sensibilitatea artistică, posibilitatea de a desprinde dintr-o operă ceea ce-i determină şi-i defineşte valoarea artistică şi socială, aceasta ca o consecinţă a contactului sporadic şi superficial cu opera. Cît priveşte ştiinţele exacte, matematica, fizica, chimia nu au format încă deprinderea de a lega cunoştinţele teoretice de practică. Aceasta, deoarece şi le-au însuşit în mod abstract, rupte de realitate, de viaţă.

Fireşte, cauzele acestor carenţe sînt numeroase. Cîteva dintre ele au fost semnalate de cei cu care am discutat. Mai întîi este vorba de instabilitatea programei analitice, a conţinutului său. În timpul acestui an şcolar, de exemplu, planul de învăţămînt a fost schimbat de trei ori. Schimbările cele mai mari ne spunea profesoara Eugenia Rizescu, s-au operat la programa ultimelor clase de liceu. Acest lucru a adus serioase neajunsuri în desfăşurarea procesului de învăţămînt. Restructurări sînt necesare, arăta ea, dar ele trebuie începute de la primele clase ale şcolii de cultură generală în aşa fel încît în ultimii ani să se poată aprofunda materia, să se poată lucra mai mult cu fiecare elev în parte.

Apoi este vorba de lipsa de concordanţă între programa unor obiecte, lipsă care duce la incapacitatea elevilor de a face analogii, legături între obiecte şi fenomene.

O altă cauză constă în însuşi modul de predare, în lipsa unei viziuni moderne asupra lecţiei, asupra obiectului respectiv, în pregătirea profesorilor.

— Nivelul pregătirii elevului depinde de cel al profesorului său — sublinia Ştefan Vagîi. Or, sînt încă destui profesori care manifestă tradiţionalism şi conservatorism în predare, care nu se deslipesc de manual şi nu creează o lecţie modernă vie, cu largi aplicaţii practice, o lecţie cerută de viaţa însăşi, de dezvoltarea ştiinţei, a tehnicii, a învăţămîntului în general.

Toate aceste carenţe se întîlnesc, sau mai bine spus, se reflectă în examenul de bacalaureat, în nivelul la care s-a ridicat acest examen.

— M-a surprins, mărturisea conferenţiarul universitar Ion Rotaru, caracterul şcolăresc al subiectelor de bacalaureat, lipsa lor de maturitate, gradul scăzut de complexitate, preferinţa ciudată a examinatorilor pentru amănunte, pentru reproducerea fidelă a lecţiilor şi a programei, slaba lor exigenţă. Subiectele de bacalaureat nu au fost în măsură să verifice maturitatea elevilor, să-i oblige la sinteze, la formulări de opinii personale. Ele au fost la un nivel submediocru...

M. VERDEŞ

Competiţia inteligenţei la porţile facultăţilor

În ce măsură nivelul de pregătire a candidaţilor la concursurile de admitere în învăţămîntul superior din acest an a corespuns exigenţelor concursurilor de admitere şi posibilităţilor de dezvoltare în învăţămîntul superior? I-am solicitat să ne răspundă la aceste întrebări chiar pe unii dintre cei chemaţi să arbitreze această competiţie, pe membrii comisiilor de admitere de la diferite facultăţi.

Trebuie să subliniez — ne-a declarat prof. Aron Petric, decanul Facultăţii de istorie a Universităţii bucureştene — că atît sub aspect informativ — deci al sumei de cunoştinţe asimilate — cît şi sub raport formativ — deci al capacităţii de interpretare, de analiză — un număr important din cei vreo 800 de tineri care s-au prezentat la concursul nostru de admitere a făcut dovada unei bune pregătiri. Am constatat totodată, însă, şi anumite lacune. Unul din subiectele date la lucrarea scrisă privea problema formării poporului român şi a limbii române. La această temă, mulţi candidaţi au dat răspunsuri şcolăreşti, nu au realizat o analiză şi o argumentare convingătoare în legătură cu caracterul romanic al limbii noastre, cu continuitatea poporului nostru pe aceste meleaguri, nu au înfăţişat suficient de clar şi argumentat punctul de vedere al istoriografiei marxiste în combaterea unor teorii neştiinţifice asupra acestei probleme.

Cel de-al doilea subiect a privit o problemă de istorie strict contemporană, şi anume, lupta forţelor democratice sub conducerea Partidului Comunist pentru instaurarea Guvernului revoluţionar democratic de la 6 martie 1945. Am constatat că foarte puţini candidaţi au ales această temă. Mai puţin de un sfert, deşi, după opinia noastră, ea ar fi trebuit să fie la îndemîna oricărui absolvent de liceu. Cu toate că aceasta era un fel de temă de salvare faţă de prima care era mai dificilă, numai o mică parte, cam o cincime dintre candidaţi au tratat-o în lucrările scrise. Am tras de aici, precum şi din unele erori de interpretare istorică, concluzia că în şcoala noastră, perioada de după 23 August 1944 ar trebui să fie studiată cu mai multă atenţie. Presupun că uneori profesorii socotesc această perioadă ca fiind de la sine ştiută şi înţeleasă, întrucît se referă la evenimente foarte recente, şi că deci nu ar mai fi necesar un studiu aprofundat. Dar profesorii uită că pentru tinerii de astăzi perioada imediat următoare eliberării face parte din istorie, nu din contemporaneitatea în care trăiesc ei.

— Orice examen — ne spunea conf. Alexandru Redeş, prodecan al Facultăţii de comerţ interior, — implică şi un anumit coeficient de hazard. Noi avem însă obligaţia ca din numărul mare de elevi care bat la porţile facultăţii să găsim forma cea mai riguroasă de selectare a valorilor. Am îndoieli că actuala organizare a concursului de admitere reprezintă şi cea mai bună formă de selectare. Ceea ce pot spune cu certitudine este că ne-am străduit să asigurăm maximum de obiectivitate în această operaţie.

Probele pe care le-au susţinut candidaţii au fost diferite. La comerţ interior, au fost examinaţi din economie politică sau contabilitate şi matematică. La merceologie au fost examinaţi din chimie sau merceologie, alături de matematică. Cele două probe la alegere au fost stabilite cu scopul de a da şanse egale atît elevilor care provin din liceele de cultură generală cît şi celor care vin din liceele economice. Conducerea Academiei de studii economice se preocupă ca, începînd din anul viitor, să introducă anume forme de testare care să dea posibilitatea unei selecţionări mai riguroase a candidaţilor.

Cu aceeaşi ocazie conf. Vasile Mircioiu, prodecan al Facultăţii de comerţ interior, atrăgea atenţia asupra unei situaţii paradoxale. Există o diferenţă ciudată şi neliniştitoare — ne spunea d-sa — între candidaţii proveniţi din liceele economice şi cei din liceele de cultură generală. Iar această diferenţă nu este deloc, aşa cum ar fi de aşteptat, dat fiind profilul facultăţii noastre, în favoarea liceelor economice. Din cei 96 de candidaţi care vin din liceele economice, au fost admişi la oral numai 17 şi numai 13 au fost declaraţi definitiv admişi. Ceilalţi candidaţi admişi vin din liceele de cultură generală. Asta este o mare anomalie fiindcă firesc ar fi ca tocmai cei care au deja o anumită pregătire economică să-şi continue studiile într-o facultate cu profil economic. O observaţie generală pe care vreau s-o mai fac priveşte şi goana anumitor candidaţi de a se pregăti la nivelul cursurilor universitare. Ei n-au înţeles — şi bănuiesc, că şi mulţi profesori din învăţămîntul liceal fac aceeaşi greşeală — că, la admitere în facultate, noi nu examinăm după tratate universitare, ci numai după manualele şcolare.

În ceea ce priveşte exigenţele facultăţii noastre şi raporturile lor cu pregătirea primită de elevi in liceu — preciza prof. Ionel Bucur, decanul Facultăţii de matematică-mecanică de la Universitatea din Bucureşti — continuă să existe o anumită discrepanţă. Ne dăm însă seama că, de la an la an, ea se află în curs de diminuare. Chiar faptul că multe dintre lucrările scrise au fost notate foarte bine confirmă lucrul acesta. Noi ne propunem o mai bună colaborare cu liceele pentru pregătirea în vederea facultăţii. Discrepanţa constă în special în modul cum sînt concepute noţiunile fundamentale. Elevii vin pregătiţi să rezolve mai mult sau mai puţin mecanic anumite probleme tipice, standard. Ei insistă mai puţin asupra înfăţişării noţiunilor ca atare, a relaţiilor dintre noţiuni, a clarificării noţiunilor de bază. Şi, asta se întîmplă în special în cazul algebrei şi al analizei.

O. BUZESCU

Traseele vacanței în lumini și umbre

Și vacanța actuală se bucură de atenția cuvenită din partea factorilor interesați — și obligați. Atît din punct de vedere organizatoric, cît și, îndeosebi, din punctul de vedere al conținutului educativ al programelor din tabere. În fiecare dintre tabere s-au realizat acțiuni cu un bogat conținut politico-educativ dedicate Conferinței Naționale a P.C.R. și celei de a XXV-a Aniversări a proclamării Republicii. În taberele de la Cozia, Bran, Nucșoara, Timișul de Sus, Homorod s-au organizat întîlniri cu delegați la Conferința Națională, întîlniri cu scriitori, muncitori și alte categorii de oameni ai muncii ce constituie exemple demne de urmat pentru tînăra generație. La Costinești sînt trimiși în tabără, timp de cîte o săptămînă, formațiile laureate ale concursului cultural-artistic al elevilor din licee și școli profesionale. Ele prezintă, pe litoral, programe folclorice. La Năvodari sînt înscrise în acest an, și spectacole susținute în comun cu grupurile de elevi și studenți americani în vizită în țara noastră. Pînă în prezent, pe litoral au fost primite șapte grupuri de elevi străini realizîndu-se, astfel, un schimb util de experiență.

În sfîrșit, să mai subliniem cuprinderea largă a elevilor la acțiunile de autogospodărire — curățenie și înfrumusețarea taberelor ș.a. — o modalitate pozitivă de autoeducare.

În legătură cu îmbunătățirea conținutului politico-educativ al vacanței este de semnalat că, față de anii precedenți, s-a recurs la utilizarea mai rațională a studenților aflați în practică pedagogică. Prezența lor ca instructori-comandanți de detașamente, profesori de muzică și de educție fizică etc., se dovedește inspirată, constituind un sprijin real și pozitiv în îndeplinirea programului politico-educativ în ansamblul lui.

În privința problemelor organizatorice propriu-zise, să pornim de la realitatea că pînă în prezent taberele de pe litoral au primit 18 500 de elevi, iar cele de la munte în jurul a 40 000 de elevi, adică aproximativ 50 la sută din planul de cuprindere pentru această vară. Concomitent s-au stabilit itinerare pentru excursii, la ora actuală cifrele semnificînd 3 500 de excursii pentru 140 000 de elevi (din planul de 167 000 de elevi).

Ministerul Educației și Învățămîntului a alocat investiții importante, acoperind diferențele de tarif. Pentru a ne forma o imagine să exemplificăm : numai pentru coloniile și taberele de pe Valea Prahovei, Maramureș și Arad se au în vedere circa 2 500 000 de lei (o parte din această sumă este destinată amenajărilor și pentru vacanța de... iarnă !). Desigur că la buna desfășurare a activității și-au adus o contribuție însemnată și organele locale.

Folosindu-se timpul favorabil din acest an, s-a avut în vedere sporirea eficienței economice a localurilor de tabără. Pe litoral, la 2 Mai (Mangalia), Costinești și Schitu, de pildă, „deschiderea“ sezonului a avut loc cu trei săptămîni mai devreme.

Comandamentul județean Constanța a dat un sprijin important eforturilor Comandamentului central pentru suplimentarea posibilităților de cazare a elevilor pe litoral. Pe lîngă dotările existente, au fost amplasate în plus corturi unde își vor putea petrece vacanța încă 1 500 de elevi din județele Hunedoara, Sălaj, Teleorman și Satu-Mare.

Există, desigur, și deficiențe. La Cheia, Oficiul județean de turism Prahova a diminuat capacitatea de cazare a elevilor de la 300 de locuri, de serie, la 165. La Moneasa (județul Arad), lucrurile sînt și mai... „drastice“ : toate locurile (și este vorba de 200 pe serie !) au fost vîndute altor categorii de turiști, încît tabăra a fost scoasă, pe timpul verii, din circuitul de odihnă al copiilor !

Unele probleme se ridică și în legătură cu condițiile igienico-sanitare. La Păuleasa (Argeș), Păușa și Cozia (Vîlcea) se constată defecțiuni de ordin gospodăresc — lipsă de apă, uneori, sau lumină.

Vacanța este în plină „desfășurare“. Îmbunătățirea continuă a condițiilor de odihnă a elevilor nu are un caracter strict „sezonier“, lucrurile trebuie privite și în perspectiva anilor viitori.

VIOREL ȘTIRBU

Homorod *Împărății de cetini și pajiști...*

Năvodari *Alunecînd pe tobogan sau înălțînd castele pe nisip*

Spre Constanța, da, înapoi... descurce-se singuri!

Exceptîndu-se condițiile bune (rapiditate, confort, „securitate“) ce se remarcă în organizarea transporturilor **spre** litoral, nu același lucru se poate afirma despre buna funcționare a călătoriilor **dinspre** Constanța. Agențiile C.F.R. provoacă perturbații neplăcute prin vînzarea locurilor rezervate elevilor (și asta cu fiecare prilej. Un caz : acceleratul 516, de Suceava, cu plecarea din Constanța la ora 0,35 — 9 iulie 1972 — avea rezervate vagoanele 3, 4, și 5 pentru 300 de elevi din Constanța ce urmau să fie trimiși în tabără la Piatra Neamț. Vagonul 4 a fost vîndut **în întregime** de agenția C.F.R.-Mangalia — a doua oară, astfel că el s-a umplut de alți călători, elevii rămînînd... în gara Constanța ! Și exemple s-ar mai putea da !). În plus, tot din vina agențiilor C.F.R., elevii sînt expuși unor primejdii reale în legătură cu securitatea circulației. Pentru trenurile personale se vînd bilete în număr nelimitat, cu consecințe de natură să întîrzie călătoriile și să oblige la schimbări dese, cu pericole mari de accidente.

Elevi pe șantiere

Toate îndrăznelile sînt legitime, toate visurile pot să se împlinească. Certitudini ce insuflă puteri noi și bucuria de a trăi ; cei buni dobîndesc conștiința că forțele lor nu numai că pot fi utile, dar că vor fi și utilizate ! Se petrec mutații esențiale în conștiința oamenilor, au loc prefaceri însemnate, în epoca noastră toate speranțele sînt îngăduite. Transformările au loc pe fundalul prefacerilor istorice ai căror martori și constructori sîntem. „Eroi cotidieni“ — aparent anonimi, care zi de zi se dăruiesc cu pasiune și răspundere muncii lor... Viața este și complicată, iar dificultățile trebuie învinse. Încercările prin care treci nu numai să nu te înfrîngă, ci, dimpotrivă, călindu-te în înfruntările de tot felul, să devii și mai puternic. Viața ridică uneori probleme neașteptate și nu oricum se pot găsi răspunsurile potrivite. E nevoie ca procesul de maturizare cetățenească să înceapă de timpuriu pentru a nu găsi tinerele generații nepregătite să facă față efortului general de mai bine. Metodele de educație sînt numeroase. Una dintre ele este și — nu în ultimul rînd — munca, înțeleasă ca valoare morală. *Iată de ce un șantier îmi pare a fi, pentru elevi, un loc ideal de formare. El este o școală, o școală înaltă de educație în spiritul echității, moralei socialiste. A-i „înscrie“ pe elevi la momentul oportun la aceste „cursuri“ este o îndatorire cetățenească de mare însemnătate.*

Șantierul este un univers miraculos !... Oameni, mașini, unelte, viață... *tineretul școlar... Un transport de cărămizi. Din mînă în mînă prețioasele „pietre unghiulare“ se îndreaptă spre destinația lor... Pentru „vizitatorul“ neavizat totul pare incoerent... De fapt totul este orînduit după o logică perfectă... Numai limbajul este eliptic... Dar nu mai puțin logic : „plouă ?“ ; „e soare ?“ ; „al cîtelea transport ?“ ; „da'ce «cutare» nu muncește ?“ ; „cîte ore ai stat azi pe șantier ?“ ; „n-am timp, ultimul transport“, apoi îmi duc în revizie camionul, mîine dimineață e nevoie de el !“ Salopeta de lucru schimbă, oarecum, raporturile. Elevii devin, brusc,* cetățeni *cu o înaltă conștiință civică... Au destule exemple în față... La lotul II Cluj, Șantierul 42 al I.C.C.F., o nouă serie de elevi — 34 — sînt, pentru două săptămîni* muncitori, *de fapt* constructori *în adevăratul înțeles al cuvîntului. În cîteva zile fondul lor moral pozitiv se îmbogățește cu o dimensiune valorică nouă : mai multă independență, inițiativă și siguranță în acțiunile lor. Certitudini dobîndite de timpuriu. Ai convingerea — la vremea lor gîndeam la fel — că ei nu vor fi în situația de a-și* reconsidera *— chiar dacă, întîmplător, ar cunoaște momente de șovăială — atitudinea, de vreme ce de pe acum, în clocotul muncii, învață să nu se lase pradă resemnării sau descurajării în fața dificultăților. Ei se* integrează *de pe acum societății noastre, angajată în bătălia transformărilor necesare. Ei învață să-și îndeplinească îndatoririle cu simplitate. Și învață că o trăsătură morală fundamentală este sentimentul datoriei împlinite...*

Elevii „refuză“ eforturile simple, ușoare. Lucrează la cofraje, toarnă betoane, efectuează săpături, îi vezi fierari, betoniști, dulgheri. Inginera Julieta Slătineanu îi consideră harnici și pricepuți și-i remarcă pe Vasile Jucan, Ion Costan, Alexandru Deac, Aurel Butuza și... pe toți ceilalți. Căci, în două săptămîni, seria amintită a realizat o producție de peste 60 000 de lei !

Da, s-au format oamenii noi și se formează, în logica firească a evoluției, noi caractere, personalități pregnante ale socialismului victorios.

M. POPESCU

SOLUȚII MODERNE ÎN ARHITECTURA ȘCOLARĂ

Copilul nu mai este constrîns să se adapteze unui cadru rigid al muncii: școala se adaptează nevoilor lui ● De la clasa fixă la spațiile școlare flexibile ● Biblioteca, „inima școlii“ ● „Foaierul cartierului“...

Mutațiile profunde care au loc pe plan mondial în ultimii ani, în structura și mijloacele sistemelor de învățămînt, au repus în discuție tradiționalele construcții școlare, cu clasele de o conformație rigidă, înșirate în lungul unor coridoare anoste și obositoare. Clădirea școlii, ca parte integrantă a sistemului școlii moderne, tinde să abdice de la condiția sa de pînă acum — de conglomerat static și inert, pentru a deveni un organism dinamic, un tot cu o funcțiune evolutivă.

Printre experiențele arhitecturii școlare din ultimii ani, care încearcă să dea un răspuns atît complexității pe care o prezintă un proces de învățămînt modern, în permanentă evoluție, cît și problemelor de înscriere a instituției școlii într-un context social dat, trebuie remarcate rezolvările arhitectonice de tipul „școlii comprehensive“, din ce în ce mai răspîndite.

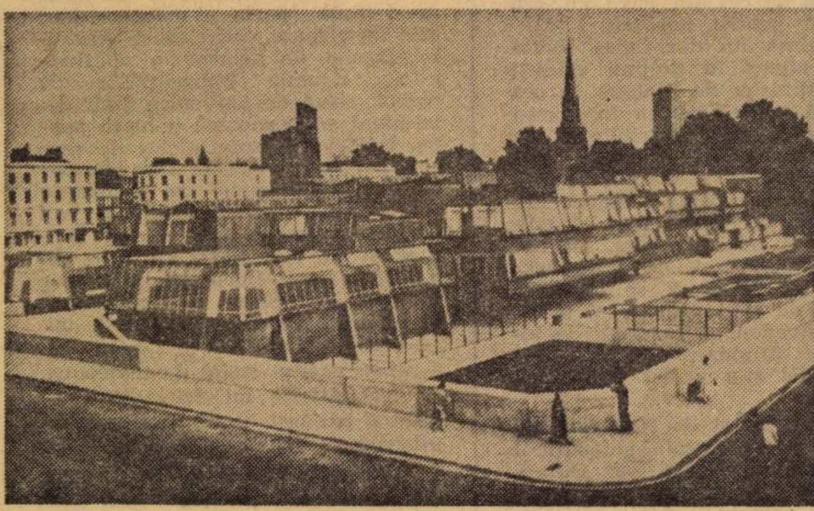

Exteriorul școlii comprehensive de la Pimlico (Anglia).

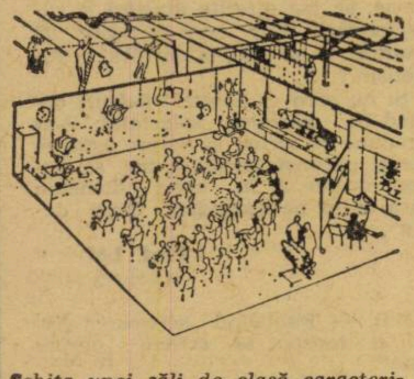

Schița unei săli de clasă caracterizată prin suplețe în adaptarea la nevoile procesului de învățămînt.

Rezolvările sînt impuse de însăși practica pedagogică modernă, care folosește metode de predare și de studiu noi, însoțite și de o tehnologie adecvată. Sistemul „team-teaching“, de exemplu, care pune tot mai mult la baza procesului de învățămînt învățarea în grup, realizează forme de predare variate: lecții gen curs pentru grupuri mari între 90—150 de elevi, lecții gen seminar în grupuri restrînse de 12—15 elevi, consultații individuale, studiu individual în bibliotecă, muncă în ateliere, laboratoare sau cu mașinile de învățat. Toate conduc la necesități spațiale foarte diferite și variabile în timp. La acestea se adaugă împărțirea cursurilor în cursuri generale, cursuri de specialitate, cursuri la alegere obligatorii și cursuri la alegere potrivit aptitudinilor, care solicită posibilități maxime de combinare a spațiului interior, pentru a face optimă amenajarea locurilor de predare și de studiu, în orice variantă cerută de momentul procesului de învățămînt și de programul stabilit pentru satisfacerea acestuia.

Rezultatul, din punct de vedere arhitectural, este negarea totală a clasei frontale, concepută ca o cutie în care 40 de elevi au în față, la catedra instalată pe un postament, pe profesor. Clădirea școlii se zonifică de la bun început în: **spații specializate** pentru materiile care cer un echipament și o dotare caracteristice, fixe (laboratoare, ateliere, cabinete pentru limbi străine etc.) utilizate prin rotație și **spații flexibile** care oferă, în cadrul unor suprafețe omogene, posibilitatea amenajărilor succesive în timp, pe care le reclamă programul de învățămînt. Panouri despărțitoare mobile, ușor demontabile și asamblabile permit orice compartimentare ar necesita mărimile diferite ale grupurilor de predare și de studiu și relațiile spațiale cerute de activitățile caracteristice. Mobilierul școlii suferă și el o revoluție, supunîndu-se acestui spirit de modificabilitate permanentă, în vederea obținerii unui randament maxim de exploatare.

Este evident că procesul de învățămînt dintr-o școală organizată după asemenea principii oferă atît celor care sînt instruiți și cît și celor care instruiesc o libertate deplină în organizarea activităților. Copilul nu mai este constrîns să se adapteze condițiilor impuse de forma rigidă a școlii tradiționale, ci școala se adaptează nevoilor copilului care învață. Transformarea copilului dintr-un obiect într-un subiect al procesului de învățămînt, idee atît de scumpă pedagogiei moderne, este transpusă în modul cel mai direct în flexibilitatea spațiului, în virtutea căreia copilului îi este acordată libertatea necesară de acțiune.

Specializarea spațiilor pe zone include și acordarea unor suprafețe pentru activități de timp liber, cu caracter social (recreație, reuniuni, spectacole, festivități, expoziții, circulație etc.) tratate în același spirit al flexibilității maxime, care devin un soi de țesut conjunctiv prin care se realizează interconexiunea tuturor zonelor școlii într-un întreg. Aceste spații capătă o importanță deosebită în zona centrală a școlii tratată cu un amplu hall polifuncțional, o adevărată „piață interioară“ a școlii, cu adînci semnificații sociale. Acesta e locul de întrunire, de reuniune al elevilor, spațiul prin funcțiunile căruia se realizează sentimentul comunității pe care o reprezintă școala. Deosebit de semnificativ e faptul că în cele mai multe rezolvări, legat de acest adevărat „forum“ al școlii, inima clădirii e constituită de bibliotecă, foarte bogat dimensionată. Devenită un instrument indispensabil în procesul de învățămînt, biblioteca este tratată după cele mai moderne principii ale arhitecturii bibliotecilor, cu accesul liber la raft al cititorilor și lectură în nișe individuale. Ea este legată de un alt element esențial al școlii, centrul pedagogic. Alături de acestea, celelalte spații comune ale școlii — săli de spectacole și festivități, uneori specializate (teatru, concert etc.), săli de gimnastică, terenuri de sport, piscine, spații de expoziții și altele, devin în cazul școlii comprehensive prin dimensionarea, echiparea și programul lor de funcționare, elemente care conferă școlii caracterul de centru cultural al întregii unități urbanistice de care aparține. Concepută, ca „școală de toată ziua“, în care programul orar al elevilor coincide cu programul de lucru al adulților, școala devine astfel, după terminarea orelor de învățămînt propriu-zis, un „foaier al cartierului“, loc de întîlnire, de petrecere a timpului liber, prilejuind prețioase contacte sociale între persoane de toate vîrstele, cu preocupări din cele mai diferite.

RADU ȘERBAN

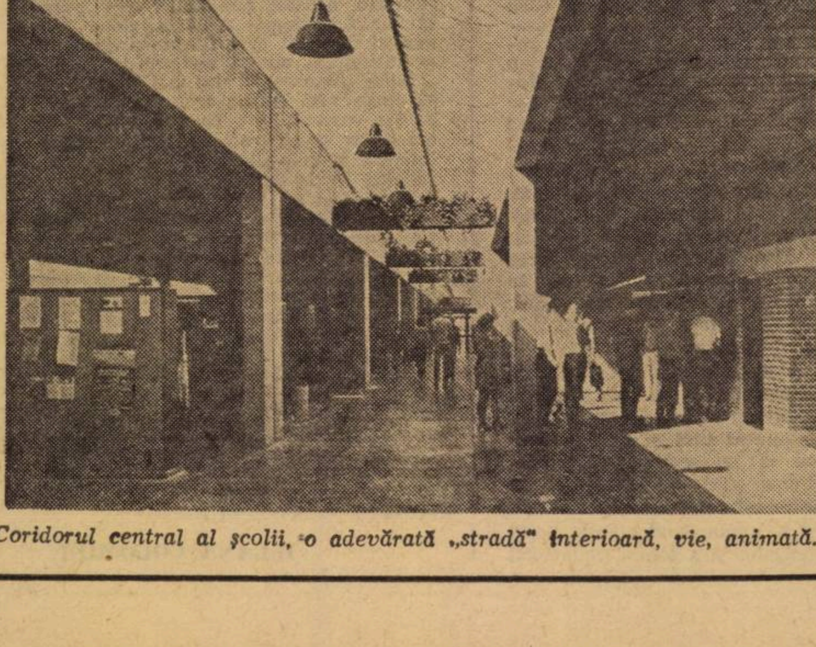

Coridorul central al școlii, o adevărată „stradă“ interioară, vie, animată.

Un cîmp larg de colaborare între proiectanți și pedagogi

Este știut că modernizarea conținutului învățămîntului implică și schimbări în concepția după care sînt realizate construcțiile școlare. Pentru a afla ce preocupări are în acest sens Sectorul de proiectare al Ministerului Educației și Învățămîntului, am discutat cu arhitecții **Sebastian Moraru** și **Ion Antonescu** și cu inginerul **Valentin Drăgănescu** de la acest sector.

S. M.: Pînă acum sectorul nostru s-a preocupat în mod special de proiectarea unor construcții școlare destinate învățămîntului superior, răspunzînd astfel necesităților acelei etape de moment. Au fost proiectate clădirile unor institute de învățămînt superior din provincie, Institutul politehnic din Brașov. În ultima perioadă, mai precis din 1970, eforturile Sectorului de proiectare au fost îndreptate spre găsirea unor soluții moderne în construcția școlară destinată învățămîntului de cultură generală.

Rep.: In concret?

V. D.: Mă refer la două proiecte: unul pentru o școală din mediul rural și altul destinat unei școli experimentale și dezvoltat pe două direcții: pentru liceu și pentru școală generală.

Rep.: Ce elemente noi vin să ilustreze în proiectele dumneavoastră o concepție pedagogică modernă?

S. M.: Un prim element: desființarea acelui cunoscut culoar de-a lungul căruia se înșiră clasele. Funcția acestuia o preia o încăpere, aflată la centrul clădirii care poate fi în același timp loc de joacă sau sală de festivități. Această idee a stat și la baza proiectului destinat școlii experimentale: așa-zisul hol (cu funcții multiple: spațiu de recreație, sală de concerte, de conferințe, de teatru, de reuniuni, de ședințe cu părinții), în jurul căruia este grupat întregul edificiu: laboratoare, cabinete, sală de sport etc. O astfel de clădire este destinată unei activități școlare prelungite. De aceea, școala are internat, semiinternat, cantină etc.

V.D.: Clădirea întrunește cele mai exigente cerințe pedagogice, igienice și tehnice. Ea este prevăzută cu stație de televiziune și cu toate instalațiile necesare funcționării modernelor aparate audio-vizuale.

Rep.: Ce impedimente există în realizarea unor astfel de proiecte?

S. M.: O asemenea clădire, construită după cele mai moderne cerințe poate costa mai mult într-o etapă în care nu sînt industrializate pe scară largă elementele de construcție, dacă o raportăm la una existentă după proiectul în vigoare. Dar, după părerea mea, raportarea e neconcludentă în prezent pentru că această construcție are în plus laboratoare, cabinete, internat, cantină, mobilier și aparatură care costă mult mai mult.

V.D.: Un alt impediment în realizarea unor proiecte viabile în etapa actuală: nu este nici acum definitivată concepția pedagogică, fără care nu se poate trece la realizarea unui proiect de școală. Pedagogii încă nu au căzut de acord care să fie numărul de elevi al unei clase, număr în funcție de care trebuie conceput spațiul interior, dacă elevii claselor I-IV vor învăța și ei în laboratoare și cabinete etc.

Rep.: Dar modernizarea clădirii școlare se poate realiza și prin modificările aduse vechilor clădiri sau proiectelor existente.

I. A.: In acest sens, sectorul nostru de proiectări a elaborat niște studii de modernizare a unor școli: Liceul nr. 43 și Școala generală nr. 42 din Capitală. Aceste proiecte sînt deja în faza de execuție la Liceul nr. 43 și ele constau în transformarea unor săli de clasă în cabinete și laboratoare.

CORNELIA GÎRMACEA

„Vivat profesores“

Am cîntat și eu împreună cu colegii mei de studenție veselul cîntec „Gaudeamus igitur...“, cînd ne găseam cîteodată, în unele localuri, în jurul vreunei mese lungi, înconjurată de mulți tineri și încă și de mai mulți țapi goliți. Dar asemenea întîmplări se iveau mai rar și atunci ne întrebam : Cine plătește ?

De bucurat însă, se întîmpla mult mai des, pot spune, zilnic, întîlnind pe profesori. Căci dorința de a ști, de a cunoaște, de a ne informa mereu, era o adevărată patimă a tineretului Facultății noastre de litere și filozofie, cum i se spunea pe atunci, de la Universitatea din București. Nu obligația ne aducea la cursuri, a căror frecvență nici nu se prea controla, cît mai ales, căutarea atîtor răspunsuri la frămîntările minții noastre tinerești. Bineînțeles, erau și altfel de studenți care aveau în vedere numai să treacă examenele. Dar aceștia priveau mai de departe pe profesori. Examenele ne preocupau numai la sfîrșitul anului, cînd profesorii întrebau și noi trebuia să răspundem. Dar în cursul anului, noi puneam întrebările și ei ne răspundeau. Ei vorbeau și noi... examinam ! Această situație nu ne împiedica să fim foarte respectuoși, ba chiar admirativi față de cei care ne vorbeau. Într-un cuvînt, toată viața noastră se împletea cu a profesorilor noștri, la care, nu vă mai spun, cu cît drag mă gîndesc și acum, de parcă i-aș avea în față.

A trecut de atunci, mai mult de o jumătate de veac, mai mult de șaizecișicinci de ani, dar numai anii au trecut, figurile lor au rămas în fața mea, așa cum au fost totdeauna, de parcă mai trăiesc încă. Nu e de mirare, că evocîndu-i, mi-a răsunat în minte, melodia și cuvintele cîntecului studențesc : „Vivat profesores...“ Și totuși, acele timpuri nu mi se par prea îndepărtate.

Cînd am intrat în universitate, nu cunoșteam decît pe profesorul Ovid Densușianu, savantul filolog și mai tîrziu academician. Încă din ultima clasă de liceu, după îndemnul poetului Alexandru Gherghel, cunoscut de mine din cenaclul maestrului Macedonski, am bătut într-o zi, la ușa marelui filolog, care m-a primit cu nedesmințita lui bunăvoință pentru tineri.

În vara acelui an, 1906, profesorul, avînd de studiat limba vorbită de popor în părțile Olteniei, a trecut cîteva zile prin Tg. Jiu, unde mă aflam în vacanță și de unde l-am însoțit prin județul Gorj, în excursiile făcute pînă la Păiș, vechea graniță, în munți, spre Ardeal, sau apoi spre Tismana. În birja obosită a unuia din cei doi birjari ai tîrgului, am străbătut drumuri ce păreau lungi, pe atunci. Dar profesorul glumea mereu și rîdea vesel, ca un camarad al celui ce trebuia, în toamnă, să-i devie elev la Universitate. Purtarea lui firească, lipsită de orice poză pretențioasă, ar fi atras pe oricine. Dar mișcările lui, vorbele, glumele, erau ca ale unei firi distinse, care se impunea, fără voie, tocmai prin această seriozitate discretă, foarte aproape de modestie.

Mai tîrziu, ca student, legătura mea sufletească cu profesorul a crescut tot mai mult. Pentru studenți, obiectivitatea cu care aprecia munca lor, munca lui proprie și neobosită pentru știință, înțelegerea largă față de cei din jurul lui, era un model pentru noi toți.

În locuința lui din Calea Victoriei, pe atunci în dreptul clădirii fostului Minister de Finanțe, la ora unu după prînz, primea în micu-i birou plin de cărți și publicații, pe toți cîți voiau să-l viziteze, studenți, sau publiciști, pentru a-l consulta, sau a-i prezenta lucrările lor. La plecare, ne ținea chiar el paltonul ca să ne îmbrăcăm, iar noi ne simțeam grozav de intimidați. Imediat, la ora două, se așeza la biroul lui de lucru, sau trecea la biblioteca Academiei, aproape de locuința lui și munca ținea ore întregi. Astfel și-a urmat activitatea cît a trăit.

La cursurile lui de filologie, sau de literatură universală, studenții îl urmăreau cu încordare, căci nu era un orator, dar interesa prin bogăția lui de observații și prin subtilitatea gîndirii. Se ferea de declarații patriotice ostentative. Nu-i plăcea gravitatea pe care n-o confunda cu seriozitatea. Iar prețuirea pentru trecutul culturii noastre și lupta pentru progresul ei în viitor, erau legate de origina noastră latină, înfrățită cu toate popoarele neolatine.

În publicațiile conduse de el, ca și la catedră, era un luptător statornic în apărarea adevărului, iar polemicele împotriva mucegaiului intelectual, din care nu lipsea nici ironia subtilă, vizau cu mult curaj pe cei întîrziați și nepregătiți.

După primul război mondial, refugiat la Iași cu o parte din elevii și colaboratorii revistei Viața Nouă și în urmă la Moscova, a fost lipsit de o bună parte a manuscriselor sale de valoare. Suferințele poporului înșelat de demagogia politicienilor, lăcomia îmbogățiților de război, setea de parvenire, l-au determinat să pornească o luptă pentru înlăturarea suferințelor de care era copleșit poporul. Dar era departe de a dispune de mijloacele potrivite pentru această uriașă operă pe care o visa un temperament simțitor și devotat poporului său. În mijlocul unui București nou, dar tot atît de viciat de politicienii vechi uniți cu cei noi, nu e de mirare că profesorul Ovid Densușianu a rămas același izolat de totdeauna, cu frămîntările lui de înalt umanism și admirat de un mănunchi de intelectuali, de foști studenți și tineri studenți care, ca și el, se simțeau legați de aspirațiile poporului, porniți împotriva falsei morale, ipocriziei și demagogiei insolente.

MIHAIL CRUCEANU

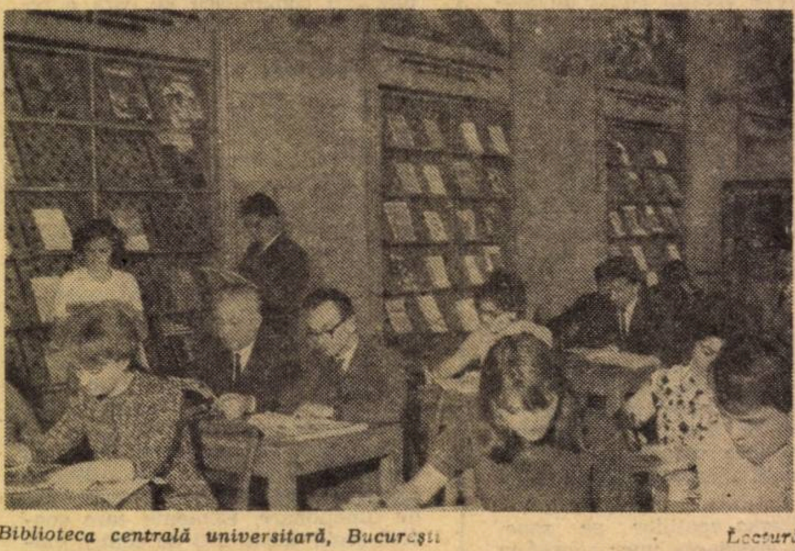

Biblioteca centrală universitară, București *Lectură*

Șchiopătînd în ritmuri moderne

Vacanță — minunat cuvînt ! În sfîrșit în vacanță „teleșcoală“, „radioșcoală“, școli, facultăți, emisiuni și instituții de învățămînt superior și „nesuperior“. Cu o excepție, cursurile de limbi străine, care oricînd își au clienții lor, și își desfășoară cu succes activitatea, fiind singurele premiere printre reluările „reluărilor“. Domnesc în pace și cu voie bună emisiunile estivale ; varietăți la mare, la munte și în alte deplasări. Cîntecul și dansul au devenit molipsitoare. Vom ajunge ca, zdrobiți de caniculă, să dansăm și noi in fața „Intercontinentalului“ pe imagine lată, lungă, tremurată, multiplicată... după exemplul televiziunii. Dar... e vacanță !

Perfida vacanță se infiltrează însă acolo unde nu te aștepți, unde nici nu visezi. Înșeală chiar și vigilența unor redactori fără profil estival. Astfel, zdrobită de caniculă, a căzut și emisiunea **„Ritm, tinerețe, dans“** ! „Tînărul divertisment“ săptămînal s-a transformat dintr-o dată într-un banal program de muzică ușoară. Sarea și piperul dispărut-au ! Am ajuns ca sîmbătă să-l avem in imagine pe Cornel Constantiniu (băiat frumos !) de la 18.30 și să o ținem tot cu el și la 21, și a doua zi și marți în reluare și... tot așa mai departe ! Dă-i înainte fără grijă că este vacanță !

Foarte bine că abundă emisiunile distractive. Foarte bine că la televiziune se cîntă. În aceste zile se cîntă și la Mamaia. (în sala de la Constanța !) deci incă un motiv în plus pentru cît mai multe programe muzicale. Cîntă și serioasa „redacție pentru copii și tineret“, șchiopătînd în ritmuri moderne, „tinerețea și dansul“., respiră aerul estival al vacanței. Reportajele Sandei Faur — lipsă, vacanță. Că erau sau nu filmate în prezența comentatoarei, nu are chiar atît de multă importanță, principalul era că... existau și își aveau spectatorii lor. Felix Motanul — s-a dus, și-a sfîrșit aventurile... vacanță ! Prezentarea — lipsă ! Dan Nuțu, Mihaela Buta, Rodica Mandache, Geo Costiniu... în vacanță ! Nu mai avem actori ! Atunci improvizăm. Luăm, sau se ia conform „vedeniilor“ unor redactori mai sus puși, o tinerică, anonimă, care ținîndu-se cu o mînă de microfonul portabil și cu una de fustă zîmbește zbanghiu, anunțînd : „pe Victor Vlase n-o să-l vedeți în această seară dansînd (sic !), dar o să vedeți un dans de el (sic !)“. Pînă mai acum o săptămînă se practica sistemul prezentării-scenariu cu poante educative, s-a renunțat însă și la acest supliment ca să nu semene cu varietățile ! Singur „Tele-topul“ și el de vacanță înflorește și primește 1 550 de scrisori. Și în ciuda Sandei Faur, a lui Felix, a actorilor și a altora, redactorii și operatorii se mai „văd“ din cînd în cînd în emisie. Imaginea—excelentă. Cîntecele sînt realizate precum niște mici momente cinematografice. Iată un exemplu concret : imaginea și montajul la partitura lui Laurențiu Profeta „Culori“. Boabe de cristal înșirate pe-o sfoară de doi bani ghemul. De ce să mai filmăm reportaje, interviuri, sau agende de vacanță, filmăm soliști de muzică ușoară, căci este mai comod și sînt întotdeauna fotogenici ?! Cum de s-a ajuns să se sărăcească sumarul acestei emisiuni ? Nu știm. Mister redacțional. A rămas doar „ritmul și dansul“, căci tinerețea o găsim pretutindeni, numai aici, nu !

Dacă „tinerețea“ nu mai știe decît să cînte, mai bine s-ar muta la „redacția varietăților“, ca „redacția pentru copii și tineret“ să poată veghea liniștită la cele „1001 de seri“ zilnice, rubrica sa de bază.

De curînd la „redacția culturală“ s-a înființat un colegiu lărgit care judecă repertoriul, judecă perspectivele, judecă cu seriozitate munca și rezultatele ei. Nu ar strica ca și la „copii și tineret“ să se urmeze aceeași cale înțeleaptă. Să vină tinerii și să judece, să spună deschis opiniile despre cum îi educăm și cum îi recreăm !

Teoretic din birouri toată lumea știe să explice, să se scuze de ce unele emisiuni șchioapătă ; să pună mîna pe aparat și cei cu „teoria“ și cei cu birocrația (cei cărora nu le mai ajung cele opt ore pentru semnat hîrtii peste hîrtii, planuri peste planuri !) și să dovedească „teoria în practică“ !

ILEANA COLOMIEȚ

Elev permanent

Să nu ne ascundem după deget

Cred că una din marile bucurii pe care ți-o poate aduce o rubrică la o revistă este recunoașterea de către cititori. Barometrul acestei recunoașteri este alcătuit dintr-un element simplu și emoționant : scrisorile. M-au impresionat două din scrisorile primite săptămîna trecută. Semnăturile le voi da cu inițiale, pentru că aș vrea să evit corespondenților acestei rubrici anumite neplăceri. **(De ce să nu recunoaștem că ele sînt și probabile, și posibile).** Cred că problemele ridicate au o valoare ce depășește caracterul unui mesaj personal.

Prima scrisoare.

„Stimate tovarășe, nu obișnuiesc să scriu la ziare. E bine că se vorbește și se scrie pe față, fără ocolișuri despre condiția profesorului și învățătorului, despre atenția mult mai mare ce trebuie să se acorde „dăscălimii“. Dar să învățăm să privim nu numai peste gard, la vecin. Stai prin cancelarii și întîlnești foarte multă indiferență printre colegi. Auzi replici care dacă ar ajunge la urechile elevilor... (Nici nu vreau să mă gîndesc ce s-ar putea întîmpla). Nu toți cei care poartă titlul de „cadru didactic“ merită acest lucru. Se dau diferite examene, se fac diferite atestări și caracterizări. Dar cum se poate da examen la omenie, la dăruire, la sufletism ?

Și nu cred că aceste trăsături depind de mărimea salariului. V-aș propune să scrieți și despre asta, să cereți părerea colegilor mei, să punem ordine și în acest domeniu fără ca să ne ascundem după deget“.

Prof. I.M.
Craiova

N.B. — Publicînd scrisoarea dv, am și început să scriem „despre asta“.

A doua scrisoare.

Către „Elev permanent“. Nu sînt cititor al revistei pentru că eu sînt de-abia elev. În ultimul timp însă tatăl meu, care este învățător, s-a abonat și atunci mi-am mai aruncat și eu privirea. Aș vrea să vă întreb ceva dacă se poate. Cum sînt aleși diriginții claselor, oamenii cărora noi trebuie să ne deschidem uneori și sufletele ? L-am întrebat pe tata și el n-a prea știut să răspundă. La școală mi-a fost jenă să întreb. Noi avem un diriginte (profesorul de istorie) care e mereu supărat. Am fi dorit toți să-l avem diriginte pe profesorul de matematici. E om bun, ne cunoaște de trei ani, știe să răspundă la tot felul de chestiuni, chiar și despre ce muzică să ascultăm. Dar n-are timp să stea cu noi. Eu nu zic că noi să alegem diriginții. Dar chiar oricine trebuie să fie diriginte ? Chiar dacă n-are talent pentru asta ? Și eu vreau să mă fac profesor, dacă o să pot. Se învață undeva lecții pentru ca să fii diriginte ca profesorul nostru de matematici ? Vă rog să mă scuzați dacă v-am deranjat“.

A. O.
elev cl. a X-a — Cluj

P. S. Cum s-ar putea răspunde la întrebarea aceasta ? Pentru că ar trebui să se răspundă.

ALEXANDRU STARK

LISTA PROGRAMELOR

pentru învățămîntul general și liceal, valabile în anul școlar 1972 - 1973

învățămîntul de zi, seral și fără frecvență

Limba și literatura română : cl. I—IV — școala generală — 1972 ; cl. V—X — școala generală — 1972; anii I—IV — liceu — 1972.

Istoria literaturii universale : cl. a XI-a liceu — 1967 (liceele de artă și de muzică).

Limba engleză : cl. V—X — școala generală — 1972 ; anii I—IV — liceu — 1972.

Limba franceză : cl. V—X — școala generală — 1972 ; anii I—IV — liceu — 1972.

Limba germană : cl. V—X — școala generală — 1972 ; anii I—IV liceu — 1972.

Limba rusă : cl. V—X — școala generală — 1972 ; anii I—IV — liceu — 1972.

Limba latină : anii I—IV — liceu — 1972.

Istoria cl. a IV-a — 1972 ; cl. V—VIII — școala generală — 1972 ; anul II — liceu — secția umanistă — programa de istorie a evului mediu, pentru clasa a X-a — liceu, aprobată cu nr. 46 028/1969. Se va dubla numărul de ore prevăzut la fiecare temă ; anul III — liceu — programa de istorie modernă și contemporană universală, pentru clasa a XI-a, aprobată cu nr. 46 028/1969 ; anul IV — liceu, programa de isorie a României — 1972. Pentru liceele clasice, la anul I, programa de istorie antică, clasa a IX-a — liceu — 1969.

Educația cetățenească : cl. a VI-a — școala generală — 1972.

Educația cetățenească. Constituția R.S.R. : cl. a VII-a — școala generală — 1972.

Cunoștințe economice : Probleme actuale ale politicii economice a P.C.R. : cl. a IX-a — școala generală — 1972.

Cunoștințe social-politice : cl. a X-a — școala generală — 1972.

Economie politică : anii I, II și III — liceu — 1972.

Socialism științific : anul II — liceu — 1972.

Filozofie și socialism științific : anul IV — liceu — 1971.

Psihologia și logica : anul IV — — liceu — 1972.

Matematica : cl. I—IV — școala generală — 1972 ; cl. V—X — școala generală — 1972 ; anii I—IV — liceu — 1972.

Fizica : cl. VI—X — școala generală — 1972 ; anii I—IV — liceu — 1972.

Chimia : cl. VII—X — școala generală — 1972 ; anii I—IV — liceu — 1972.

Cunoștințe despre natură și om : cl. II—IV — școala generală — 1972.

Biologia : cl. V—X — școala generală — 1972 ; anii I—IV — liceu — 1972.

Geografia : cl. III—VIII — școala generală — 1972 ; anii II—IV — liceu — 1972.

Desenul : cl. I—IV — școala generală — 1972 ; cl. V—VIII — școala generală — 1972 ; cl. IX—X — școala generală și anii I—II — liceu — 1972.

Caligrafia : cl. II—IV — școala generală — 1972.

Muzica : cl. I—IV — școala generală — 1972 ; cl. V—X — școala generală — 1972 ; anii I—II — liceu — 1972.

Educația fizică : cl. I—IV — școala generală — 1972 ; cl. V—X — școala generală — 1972 ; anii I—IV — liceu — 1972.

Organe de mașini, automobile, tractoare și conducere auto : cl. a IX-a — școala generală — 1972.

Elemente de electrotehnică și electronică: cl. a X-a — școala generală — 1972.

Îndeletniciri practice : cl. I—IV — școala generală — 1972 ; îndrumări privind predarea lucrului manual la cl. I—IV — 1972.

Pregătirea tehnică-productivă : cl. V—VIII — școala generală — urban — 1972 ; cl. IX—X — școala generală și anii I—IV — liceu — urban și rural — 1972.

Agricultura : cl. V—X — școala generală — 1971.

Programe speciale pentru învățămîntul general și liceal — Învățămîntul de zi, seral și fără frecvență — școli cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare.

Limba și literatura română : cl. I—VI — școala generală — 1972.

Limba și literatura maghiară : cl. I—IV — școala generală — 1972 ; cl. a V-a — 1969 ; cl. a VI-a — 1970 ; cl. a VII-a — 1971 ; cl. a VIII-a — 1972 ; cl. IX—X — școala generală — 1970 ; anul I — liceu — 1972 ; anul II — liceu, valabilă programa cl. a X-a — liceu — 1966; anul III — liceu, valabilă programa cl. a XI-a — liceu — 1967 ; anul IV — liceu, valabilă programa cl. a XII-a — liceu — 1969 ; îndrumări pentru compuneri în cl. a V-a a școlii generale cu limba de predare maghiară — 1970 ; îndrumări pentru îmbunătățirea exprimării elevilor în cl. IX—X — școala generală cu limba de predare maghiară — 1969 și anul I — liceu — 1971.

Educația muzicală pentru grădinițe de copii în limba de predare maghiară : — 1972.

Muzica, școli generale cu limba de predare maghiară : cl. I—IV — 1972 ; cl. V—X — 1972.

Limba și literatura germană (maternă) : cl. I—IV și cunoștințe despre natură, cl. I—IV — 1972 ; cl. a V-a — 1969 ; cl. a VI-a — 1972 ; cl. a VII-a — 1967 ; cl. a VIII-a — 1969 ; cl. IX—X — școala generală — 1970 ; anul I — liceu — 1972 ; anii II—III — liceu — valabilă programa cl. X—XI — liceu — 1967 ; anul IV — liceu — valabilă programa cl. a XII-a — liceu — 1969 ; îndrumări cu privire la organizarea și conținutul orelor de compuneri și exerciții cu aplicații gramaticale, cl. IX—X — școala generală cu limba de predare germană — 1969.

Educația muzicală pentru grădinițe de copii în limba de predare germană : — 1972.

Cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii pentru grădinițele de copii cu limba de predare germană : — 1972.

Muzica în școlile generale cu limba de predare germană : cl. I—IV — 1972 ; cl. a V-a — 1972.

Limba și literatura ucraineană : cl. I — 1968 ; cl. a II-a — 1969 ; cl. a III-a — 1970 ; cl. a IV-a — 1971 ; cl. V—VI — 1967 ; cl. VII—VIII — 1970 ; cl. a IX-a — școala generală — 1969 ; cl. a X-a — școala generală — 1970 ; anul I — liceu — 1972 ; anul II — liceu — valabilă programa cl. a X-a — liceu — 1966 ; anul III — liceu — valabilă programa — cl. a XI-a — liceu — 1967 ; anul IV — liceu — valabilă programa cl. a XII-a — liceu — 1967 ; anul IV — liceu — valabilă programa cl. a XII-a — liceu — 1969.

Limba și literatura sîrbă : cl. I — 1968 ; cl. a II-a — 1969 ; cl. a III-a — 1970 ; cl. a IV-a — 1971 ; cl. V—VIII — 1972 ; cl. IX—X — școala generală — 1970 ; anul I — liceu — 1972 ; anul II — liceu — valabilă programa cl. a X-a — liceu — 1966 ; anul III — liceu — valabilă programa cl. a XI-a — liceu — 1967 ; anul IV — liceu — valabilă programa cl. a XII — liceu — 1969.

Limba și literatura cehă : cl. I — 1968 ; cl. a II-a — 1969 ; cl. a III-a — 1970 ; cl. a IV-a — 1971.

Limba și literatura slovacă : cl. I — 1968 ; cl. a II-a — 1969 ; cl. a III-a — 1970 ; cl. a IV-a 1971 ; cl. V—VIII — 1972 ; cl. a IX-a — școala generală — 1969 ; cl. a X-a — școala generală — 1970 ; anul I — liceu — 1972 ; anul II — liceu — valabilă programa cl. a X-a — liceu — 1966 ; anul III — liceu — valabilă programa cl. a XI-a — liceu — — 1967 ; anul IV — liceu — valabilă programa cl. a XII-a — liceu — 1969.

Limba și literatura polonă : cl. I—II — obiect de studiu — 1969 ; cl. a III-a — obiect de studiu — 1972 ; cl. a IV-a — obiect de studiu — 1965.

Limba și literatura greacă : cl. I — 1968 ; cl. a II-a — 1969 ; cl. a III-a — 1970 ; cl. a IV-a — 1971 ; cl. V—VIII — 1965 ; anul I liceu — 1972 ; anii II—IV — liceu — valabile programele pentru cl. X—XII — liceu — 1969.

Limba și literatura bulgară : cl. I — instrucțiuni pentru predarea limbii ca obiect de studiu — 1968 ; cl. a II-a — obiect de studiu — 1969 ; cl. a III-a — obiect de studiu — 1970 ; cl. a IV-a — obiect de studiu — 1971 ; cl. V—VI — instrucțiuni pentru predarea limbii ca obiect de studiu — 1967 ; cl. VII—VIII — instrucțiuni pentru predarea limbii ca obiect de studiu — 1968.

Limba și literatura turcă : cl. I—VIII — obiect de studiu — 1971.

NOTĂ :

Pentru limba maternă, ca obiect de studiu, se vor folosi programele de limba maternă (maghiară, germană, ucraineană, sîrbă, slovacă, cehă) pentru clasele I—X școala generală și anii I—IV — liceu, potrivit numărului de ore stabilit prin instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului privind studierea limbii materne de către elevii aparținînd naționalităților conlocuitoare care frecventează școli cu predarea în limba română.

Pentru celelalte obiecte, la școlile cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare, se vor folosi programele de la școlile cu predarea în limba română.

Programe pentru clase speciale

Limba engleză : cl. II—IV — 1972 ; V—VII — 1970 ; cl. a VIII-a — 1971.

Limba franceză : cl. II—IV — 1972 ; cl. V—VII — 1970 ; cl. a VIII-a — 1971.

Limba germană : cl. II—IV — 1972 ; cl. a V-a — 1970 ; cl. a VI-a — 1971 ; cl. a VII-a — 1972.

Limba rusă : cl. II—IV — 1972 ; cl. V—VII — 1970 ; cl. a VIII-a — 1971.

Limba italiană: cl. II—IV — 1972; cl. a V-a — 1971 ; cl. a VI-a — 1972 ; anii II—IV — liceu — 1972.

Limba spaniolă : cl. II—IV — 1972 ; cl. a V-a — 1971 ; cl. a VI-a — 1972; anii II—IV — liceu — 1972.

Fizică : anii II—IV — liceu — 1972.

Chimie : anii II—IV — liceu — 1972.

Matematică : anii II—IV — liceu — 1972.

Biologie : anii II—IV — liceu — 1972.

PROGRAME PENTRU SECȚIA CLASICĂ — LICEU

Limba latină : anii I—IV — liceu — 1972.

Limba elenă : anii I—IV — liceu — 1972.

PROGRAME PENTRU LICEE CU PREDAREA ÎN LIMBILE MODERNE

Limba engleză — anii I—II — liceu — 1972.

Limba franceză : anii I—II — liceu — 1972.

Limba germană : anii I—II — liceu — 1972.

Limba rusă : anii I—II — liceu — 1972.

Limba italiană : anii I—II — liceu — 1972.

Limba spaniolă : anii I—II — liceu — 1972.

NOTĂ.

Programele școlare, ediția 1972, vor fi difuzate în școli, în felul următor :

— cl. I—IV — școala generală, cîte 6 buc. la fiecare unitate școlară ; cîte 10 buc. pentru practica elevilor de la liceele și institutele pedagogice ; cîte 50 buc. la dispoziția inspectoratului școlar ;

— cl. V—X — școala generală și anii I—IV liceu, cîte 4 buc. la fiecare unitate școlară ; cîte 10—20 buc. pentru elevii de la învățămîntul fără frecvență și cîte 20—50 buc. pentru metodiștii inspectoratului școlar și liceele de specialitate din județul respectiv.

Conducerile școlilor vor asigura păstrarea, în permanență, a cîtorva seturi de programe valabile în anul școlar curent, la biblioteca școlii.

Cu fața spre viitor

(Urmare din pag. 1)

de iradiație, argumentele certitudinilor noastre. Da, vom fi mîine mai puternici, mai bogați! Da, vom avea o patrie așa cum ne-o dorim, așa cum au visat să fie nobilii noștri înaintași. Da, știm că pentru aceasta sînt necesare faptele noastre, ale tuturor, potențarea prin realizări durabile, a unității noastre de acțiune, de voință !

Inteligența creatoare, inițiativa, valorificarea superioară a resurselor umane și materiale sînt armele noastre, sînt uneltele noastre de bază în înfăptuirea programului de anvergură conturat în Conferința partidului. Cu ajutorul lor, al puterii noastre de creație, al capacității de organizare, al aptitudinii noastre pentru nou, pentru progres vom lupta ca să realizăm cincinalul înainte de termen, ca să dăm o superioară eficiență preocupării pentru crearea unei economii planificate, ca să conferim noi echivalențe în practica socială principiilor profund umaniste ale democrației socialiste. Concret, un realism lucid, cu încredere în proiectele devenirii noastre ! Iată o deviză pe care și-o asumă oricare dintre constructori, dintre oamenii de azi ai țării, care învață să trăiască, să muncească și să gîndească în chip comunist. Sarcină de nobile rezonanțe etice, spirituale, în îndeplinirea căreia școala — căreia i s-au prefigurat și cu acest prilej noi obiective de acțiune, de muncă ce impun o meditație profundă, superioară, intensificarea inițiativelor organizatorice și de concepție — are de adus o contribuție de mare însemnătate.

Cînd în încheierea lucrărilor Conferinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu exprima „încrederea Comitetului nostru Central că întregul partid, întregul nostru popor vor face totul pentru a înfăptui neabătut hotărîrile Conferinței Naționale, care corespund pe deplin năzuințelor vitale ale poporului", **sintetiza, în fapt, unul din marile adevăruri, din marile țeluri ale clasei muncitoare, ale țărănimii și intelectualității, ale tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate, fără deosebire de naționalitate !**

Stau mărturie spiritul energic, entuziasmul cu care, încă din primele zile de după conferință, întrecerea socialistă a cunoscut un puternic avînt, operativitatea și responsabilitatea cu care s-a trecut la investigarea amănunțită a condițiilor existente în fiecare colectiv în scopul sporirii contribuției la marele efort de înălțare a patriei, de făurire a obiectivului fundamental al acestei perioade, definit cu claritate de Congresul al X-lea al partidului — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, pășirea cu fermitate către viitorul comunist al țării.

„Capodopera cea mai importantă a României este România însăşi..."

— ne-a declarat un prieten al ţării noastre, pictorul tunisian Hatim Elmekki

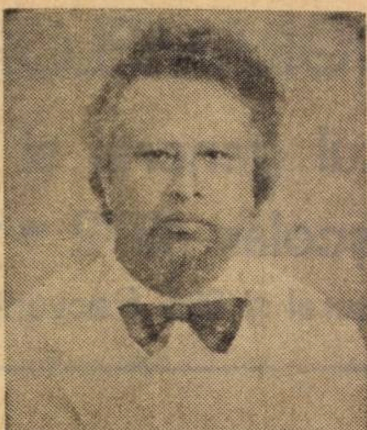

Pe teritoriul Tunisiei, continentul african întinde de milenii mîna bătrînei Europe. Istoria Tunisiei se pierde în negura vremurilor. Cercetătorul atent al trecutului istoric găseşte aici urme ale unor civilizaţii dispărute. Cinci imense imperii Cartagina, Roma, Bizanţ, Arab, Otoman şi-au încrucişat spadele pe aceste meleaguri adăugînd fiecare cîte ceva la bogăţia spirituală a Tunisiei contemporane. Aproape de Tunis, la numai cîţiva kilometri se află urmele celebrei cetăţi antice Cartagina. Omenirea într-un efort comun sub egida UNESCO a început în acest an vaste lucrări de redescoperire şi de conservare a acestor urme ale unui trecut milenar. Ruinele de la Duga ca şi celebrul Coliseum de la El Djem conservat mai bine decît cel de la Roma atestă şi azi urme ale civilizaţiei romane. Kairouanul care serbează 1300 de ani de existenţă cu marea sa moschee devine centrul lumii islamice. Mai tîrziu spre 1160 Tunisul devine capitala administrativă a cuceritorilor marocani, ca la 1270 să se afle în fruntea ultimei cruciade.

Istoria Tunisiei are multe puncte de tangenţă cu istoria ţării noastre. Poate şi aceasta justifică într-o oarecare măsură afecţiunea şi stima de care se bucură România pe aceste meleaguri. Tunisia independentă este astăzi nu numai fereastra Africii spre Europa. Tunisia este o ţară care desfăşoară eforturi susţinute avînd drept scop final omul şi satisfacerea nevoilor sale materiale şi spirituale.

România are şi aici mulţi admiratori sinceri, mulţi prieteni. Eforturile României, munca sa, iniţiativele sale ca şi cuvîntul său sînt nu numai cunoscute dar şi apreciate aici. Unul dintre admiratorii sinceri ai României este şi pictorul Elmekki. A vizitat de mai multe ori ţara noastră. Îi recunoaşte trecutul şi prezentul. În biblioteca personală a pictorului Elmekki se găseşte şi istoria României de M. Constantinescu, Daicoviciu şi Pascu, Cultura bizantină în România, Columna lui Traian a lui Miclea sau celebrele icoane pe sticlă scoase într-o excelentă ediţie de Editura meridiane. Pictorul Elmekki ne cunoaşte istoria, ne cunoaşte cultura, folclorul şi limba. Într-o conferinţă ţinută despre România la care a participat ministrul culturii, ambasadori acreditaţi la Tunis ca şi multe personalităţi ale vieţii ştiinţifice şi culturale, pictorul Elmekki a vorbit cu atîta căldură despre România încît a stîrnit un interes în plus faţă de realizările noastre. Aproape niciuna din marile noastre personalităţi n-a fost omisă. De la Dimitrie Cantemir la Nicolae Iorga, de la Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul pînă la martiriul lui Horia, Cloşca şi Crişan la reformele lui Cuza, de la cronicarii Moldovei şi poeţii Văcăreşti pînă la Eminescu, Arghezi şi Sadoveanu, de la cioplitorii în lemn din Maramureş pînă la colosul din Hobiţa Gorjului, de la cîntecele populare pînă la rapsodiile enesciene, de la portul nostru popular pînă la şiragul de mănăstiri din nordul Moldovei. Pictorul Elmekki cunoaşte România contemporană, a văzut cu ochi de artist alături de peisajul natural şi efortul de azi materializat pe Lotru, pe Argeş sau la Porţile de Fier.

Artist de o mare sensibilitate şi un viguros talent, Elmekki aduce în opera sa lumina a două continente — splendoarea peisajului indonezian unde s-a născut (mama fiind indoneziană şi bunica chineză) şi zbuciumul unui popor dornic de libertate pe care vitregia istoriei l-a făcut mai dîrz (tatăl, fiind tunisian militant pentru poporul său şi expulzat de multe ori de autorităţile colonialiste).

Pictorul Elmekki rămîne la Tunis de la vîrsta de 6 ani. M-a impresionat mărturisirea că, la reîntîlnirea cu mama, după aproape 4 decenii, a trebuit să vorbească printr-un frate interpret. Pictorul nu mai ştie indoneziana. Lucrările lui Elmekki se întîlnesc în toată Tunisia : o mare pictură murală la liceul din Sfax, alta la cel din Khaznadar, sau la sala Bursa Muncii. A executat un excelent mozaic de 200 mp cu tema despre Cartagina continuînd tradiţia marilor comori de mozaicuri, cele mai celebre din lume, concentrate în marele muzeu tunisian Bardo. A expus lucrări de pictură la New York, Washington, Chicago, San Francisco, Londra, Paris, Stockholm, Rabat, Tunis, Alger. Este o personalitate activă, prezentă, receptivă la nou. Citeşte, studiază, călătoreşte foarte mult. În atelierul său din 66 Avenue Bourguiba-Carthage este zilnic la curent cu ce e nou în artă şi în lume.

Prin căsătorie s-a înrudit cu Europa. Soţia e din Franţa avînd în arborele genealogic rădăcini şi prin Ţările Scandinave. Pictorul Elmekki este un mesager al înţelegerii între popoare prin intermediul artei, culturii.

Întrebîndu-l ce l-a impresionat mai mult în România, ne-a răspuns : „Capodopera cea mai importantă a României, este România însăşi, este poporul său, sensibilitatea, curajul şi dîrzenia acestor oameni, care au reuşit să dea străluciri nepieritoare acestor meleaguri binecuvîntate de natură".

MARIN RĂDOI

CARTEA UNESCO

„Originea omului modern"
Colecţia „Écologie et conservation", Paris, 1972

Cercetările ample şi de lungă durată ca şi descoperirile mai vechi şi mai noi în domeniul antropologiei şi al preistoriei, încă nu au reuşit să ofere umanităţii datele necesare pentru a-şi forma o idee clară asupra originilor omului modern. Volumul, editat recent de UNESCO, înmănunchează comunicările şi intervenţiile unor personalităţi (profesorii : J. Piveteau — Franţa, L.S.B. Leakey — Kenya, A. A. Velitchko — U.R.S.S., A. Thoma — Ungaria, H. D. Sankalia — India, H. L. Movius — S.U.A. ş.a.) făcute cu prilejul Colocviului pe această temă ce a avut loc cu ocazia celui de-al VIII-lea Congres al Uniunii internaţionale pentru studiul quaternarului (I.N.Q.U.A.) la care au participat 150 de oameni de ştiinţă de 34 de naţionalităţi.

„În spiritul oamenilor"
Presses universitaires de France, 1972

A sluji înţelegerea internaţională, organizînd-o şi ajutînd-o să progreseze prin adaptarea suplă şi promptă la cerinţele vremii, ni se pare a fi una dintre perspectivele demne de atenţie deschise de UNESCO pentru viaţa comunităţii mondiale. Exprimată consecvent în acţiunile sale, care poartă amprenta unui umanism lucid, preocupat de eficacitate, această perspectivă reiese cu limpezime din paginile uneia dintre recentele publicaţii editate de UNESCO, purtînd titlul semnificativ „În spiritul oamenilor"...

Volumul care alătură semnăturile a cincisprezece mari personalităţi cunoscute pentru devotamentul lor faţă de cauza UNESCO, printre care amintim pe : René Maheu, Malcolm Adisheshiah, Jean d'Ormesson, Lionel Elvin, Gian Franco Pompei, Alva Myrdal, Atilio Dell'Oro Maini, este deopotrivă o evocare, un istoric, o pledoarie, un rechizitoriu şi un studiu prospectiv. Cartea analizează minuţios eforturile făcute de Organizaţie pentru a-i învăţa pe oameni să judece acţiunile lor în funcţie de „contextul mondial" şi trece în revistă modul în care s-a format noţiunea de cooperare pe viu, în înseşi aceste acţiuni. Îndelungata experienţă a cooperării este urmărită de-a lungul proiectelor-pilot, fie că ele au avut un pronunţat caracter ştiinţific (oceanografie, ştiinţa solului, hidrologie, biosferă), fie că au avut ca ţel alfabetizarea sau păstrarea şi valorificarea patrimoniului cultural.

Prioritatea categorică acordată educaţiei, pregătirii temeinice „dinăuntru în afară" pentru a răspunde cerinţelor spiritului internaţional, pragmatismul evident al acţiunilor UNESCO manifestate în interesul faţă de criteriul eficacităţii, atenţia crescîndă acordată dezvoltării, în special după masiva intrare în UNESCO a statelor africane, eliberate de sub dominaţia colonială sînt numai cîteva dintre modalităţile de lucru, îndelung verificate în practică şi subliniate pe drept cuvînt de către autorii cărţii.

MARIANA CEAUŞU

Realităţi socialiste

R. P. Ungară

Sute de mii de specialişti

Ca în toate ţările socialiste, în R.P. Ungară învăţămîntul se bucură de o atenţie deosebită din partea statului. Condiţiile astfel create au făcut posibil ca, în ultimul sfert de veac, economia naţională să primească circa 260.000 de tineri specialişti de nivel superior, 575.000 de nivel mediu şi 754.000 de muncitori calificaţi. Sute de mii de oameni ai muncii au avut în acest răstimp posibilitatea să-şi desăvîrşească pregătirea de cultură generală prin învăţămîntul seral şi prin corespondenţă.

De subliniat, totodată, atenţia care se acordă învăţămîntului limbilor străine pentru adulţi, ca urmare a nevoilor actuale ale economiei şi culturii din R. P. Ungară. Circa 80.000 de muncitori urmează în prezent cursuri de limbi străine în grup.

R. P. Albania

Un puternic centru politehnic

Şcoala secundară industrială „7 Noiembrie" din Tirana, cea mai mare de acest fel din Albania, este frecventată de 2 000 de elevi, dintre care 700 de fete. După terminarea şcolii, absolvenţii obţin diplome de tehnicieni în meseriile urmate la şcoală : mecanici, electromecanici, electricieni etc. La acest liceu, 95 de profesori predau obiecte de cultură generală şi disciplinele tehnice, iar 50 de instructori — cursurile practice. Şcoala dispune de o bază materială solidă pentru activităţile practico-productive. În cei 25 de ani de existenţă, liceul a format 3 975 de tehnicieni în cele mai variate domenii.

U. R. S. S.

Vie activitate editorială

În Uniunea Sovietică funcţionează 400 000 de biblioteci, cu peste 2 300 milioane de cărţi. Biblioteca de stat „V. I. Lenin" din Moscova cuprinde 25 de milioane de volume.

Conform datelor UNESCO, operele lui V. I. Lenin, au depăşit an de an tirajul oricărui alt autor din lume. În anii ce au urmat Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, operele sale au fost republicate de peste 10 000 de ori, într-un tiraj total de circa 400 de milioane de exemplare, în 102 limbi. Literatura social-politică reprezintă sub raportul numărului de titluri a 5-a parte din cărţile şi broşurile existente în U.R.S.S., iar sub raportul tirajului, a 4-a parte. Activitatea editorială multinaţională din Uniunea Sovietică este ilustrată prin editarea cărţilor în 89 de limbi ale popoarelor din U.R.S.S. dintre care, 40 de limbi reprezintă populaţiile mici : neni, nogai, eschimoşi, ţigani, latgali, mingreli. Între anii 1918—1970, în U.R.S.S. s-au tipărit peste 2,3 milioane de titluri de cărţi şi broşuri, cu un tiraj total de 36 milioane exemplare.

Casa cărţii din Moscova

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 59
Sîmbătă 26 august 1972
16 pagini — 1 leu

Telegramă adresată tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU de participanţii la primul Forum Naţional al Pionierilor

În acest miez de vară, cînd întregul nostru popor este angajat cu toate forțele la lupta pentru înfăptuirea hotăririlor Conferinței Naționale a partidului, noi, pionierii — delegați la primul Forum Național al Pionierilor din România — vă transmitem în numele celor două milioane de pionieri, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, un fierbinte mesaj de recunoștință pentru grija ce ne-o purtați.

Constituit din îndemnul dumneavoastră, Forumul Național al Pionierilor înseamnă pentru noi, pionierii din toate județele României socialiste — români, maghiari, germani și de alte naționalități — o tribună de dezbateri și de adoptare a unor hotărîri care să ducă la îmbunătățirea continuă a activității pionierești, la ridicarea vieții organizației noastre la nivelul pe care dumneavoastră îl doriți, la cel al așteptărilor și încrederii întregului popor.

Această săptămînă a însemnat pentru noi un adevărat izvor de învățăminte, contribuind la lărgirea orizontului nostru politic și cultural, precum și la cunoașterea celor mai interesante și izbutite experiențe din activitatea organizației noastre, dobîndite în aplicarea prețioaselor indicații ce le-am primit de la dumneavoastră cu prilejul celei de-a II-a Conferințe Naționale a organizației noastre.

Promitem că tot ce am învățat și tot ceea ce a fost mai frumos aici va găsi un puternic ecou în grupele, detașamentele și unitățile noastre.

În numele tuturor pionierilor din țară, noi, delegații la primul Forum Național al Pionierilor, ne angajăm, iubite tovarășe secretar general, că vom mobiliza pe toți copiii să-și îndeplinească exemplar îndatoririle școlare, să fie devotați trup și suflet poporului, dovedind prin faptele lor de zi cu zi dragoste și recunoștință fierbinte față de părintele nostru drag, Partidul Comunist Român.

Vom respecta neabătut îndatoririle pionierești, vom fi demni de titlul de pionier, transpunînd în viață, după cum dumneavoastră ne-ați îndrumat și învățat, principiile eticii și echității socialiste.

Vom munci tot mai mult și mai bine, ne vom organiza temeinic activitatea și viața pionierească, astfel încît să putem deveni schimbul demn al părinților noștri, să dovedim prin fapte că sîntem fii credincioși ai Partidului Comunist Român.

Ne angajăm că vom merge pe acest drum, „Tot înainte !".

FORUMUL NAȚIONAL AL PIONIERILOR

O viață nouă

Într-o localitate de munte, unde încerc fără mare succes să uit ce am lăsat în urmă și, mai ales, ce mă așteaptă la întoarcere, una din marile mele desfătări este să privesc, în fiecare zi, spre apusul soarelui, de pe o bancă din parcul central, la zbenguirea gălăgioasă, veselă, fără constrîngeri, a copiilor. Sînt aici, adunați în jurul bazinului cu fîntînă țîșnitoare, sau al leagănelor, zeci și zeci de copii, de toate vîrstele, de la cei care fac primii pași, fericiți, cu mîinile întinse în lături ca să-și țină echilibrul, pînă la cei care, peste trei săptămîni vor părăsi viața fără griji și fără probleme, pentru a începe o altă viață.

Am intrat în vorbă cu unul dintre ei :

— Cîți ani ai ?

— Șase ani și șase luni.

— Știi că peste puțin timp ai să intri la școală ?

— Știu. Mama mi-a cumpărat de pe acum uniformă și ghiozdan.

— Crezi că o să-ți placă să te duci la școală ?

— Da. Foarte mult. O să cunosc copii mulți și o să ne jucăm. Acasă sînt singur. Frații mei sînt prea mari și nu se mai joacă cu mine.

Am rămas puțin pe gînduri : „O să ne jucăm". M-am gîndit la toți învățătorii clasei întîi de pe întregul cuprins al patriei noastre, de care depinde soarta miilor și miilor de copii ce vor păși pe pragul vieții noi, unii cu sfială, alții mai îndrăzneți, dar toți plini de curiozitate.

Faceți, scumpii mei colegi de la sate și de la orașe, voi, lucrătorii cei mai prețioși, care plămădiți, nu făină și nici metal înroșit, ci vlăstare abia înmugurite, faceți să nu dispară niciodată surîsul de pe buzele copiilor pe care îi veți primi !

Ca voi, mai de mult, și ca mine, odinioară, ei intră acum într-un angrenaj din care nu vor ieși decît peste șase decenii, o dată cu anii de pensie.

Iată de ce răspunderea noastră, a părinților, și a voastră, cei care creați a doua oară omul, este deosebit de grea. Iată de ce ție, micul meu interlocutor din parcul de la Brașov, îți urez să treci prin viață la fel de relaxat cum străbăteai aleile parcului, să continui să rîzi și să fii fericit.

Iar munca ta să fie o joacă continuă.

Miron Nicolescu

Izvoarele culturii

Cultura generală, pe care în trecut o acordau unei infime părți din populație cele trei tipuri de liceu: modern, real și clasic, nu ar mai corespunde integral pentru profilul noului cetățean al țării, tînărului cu conștiință socialistă din România. Au existat multe aspecte pozitive în învățămîntul din trecut, de exemplu studiul limbilor moderne, franceza, germana, engleza, în liceele moderne, al matematicilor și desenului geometric în liceele reale, al latinei și elinei, în liceele clasice. Dar, în zilele noastre, progresele sînt uimitoare în toate domeniile vieții culturale, științifice și tehnice. Cantitatea de informații crește de la o zi la alta în mod copleșitor. Chiar specialistul ține greu pasul cu timpul în propriu-i domeniu de activitate. Unde mai pui greutățile procurării materialului informativ ?!

Cu atît mai mult se cere să fie înarmat tineretul cu cunoștințe necesare prin învățămîntul de cultură generală.

Dacă aș fi întrebat în legătură cu un proiect de organizare a învățămîntului de cultură generală, aș pune temei pe ceea ce se poate numi în termeni cunoscuți limbi și limbaj, fără a uita importanța prioritară a educației corespunzătoare formării într-o clară concepție și viziune despre viață și lume, în speță ideologia marxist-leninistă, integrată creator într-un stat cu orînduire socialistă.

Dar ce se aduce nou prin limbi și limbaj ? Se poate întreba pe drept cineva, căci învățarea limbilor a făcut totdeauna parte din programa școlară medie. Poate că ar trebui introdus un alt cuvînt, anume : studiul comunicării ca o formă derivată, pre-

M. BENIUC

(Continuare în pag. a 15-a)

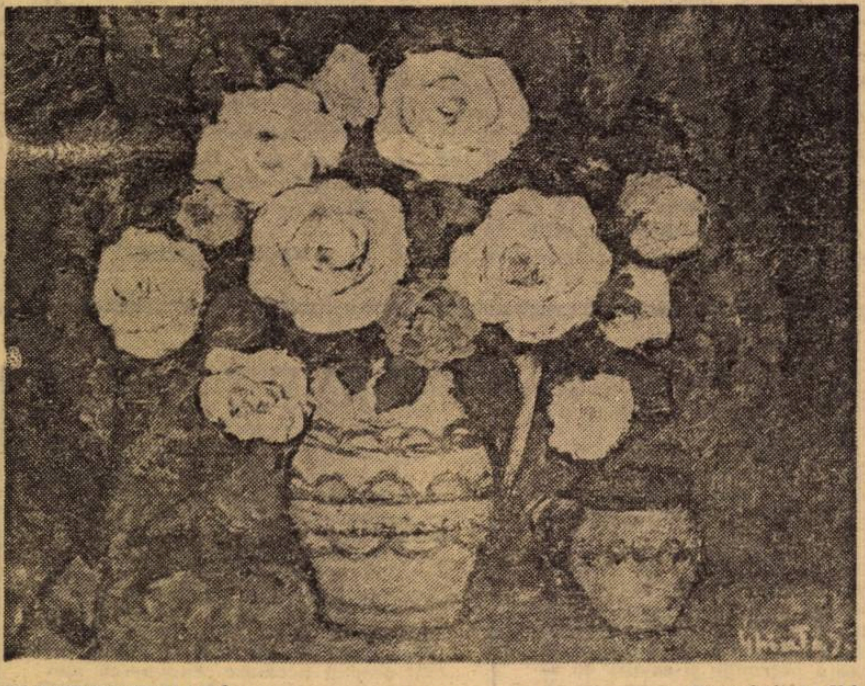

DUMITRU GHIAȚĂ *Trandafiri albi*

Un om cu ochii ridicați spre lume

Pentru o societate de conștiință, una dintre problemele importante este, fără îndoială, aceea privitoare la natură, orientarea și structura omului ce se naște prin efortul ei. (Acolo unde sînt prea mulți bandiți, criminali sau delatori, creierul însuși al acelei societăți are coșmaruri, dacă e viu). Nu ne putem închipui colectivități indiferente la fructul iubirii și educației lor. **Obsedanta problemă a omului viitorului se pune, cu atît mai mult, în cazul unei societăți de conștiință care-și așază ca ideal, dreptatea, libertatea și echitatea.** Nici dreptatea, nici libertatea, nici echitatea nu se obțin, nu se păstrează ori nu se pierd și nu se întăresc singure. Ideile abstracte nu vin la oameni să le spună că e gata dreptatea, că s-a clarificat libertatea și că echitatea este din sine decurgătoare. Pentru a deveni o țară a dreptății, a echității, România trebuie să devină deplin o țară de conștiință ce-și pune și-și rezolvă răspicat problemele fundamentale ale educării omului de mîine. Dar **omul de mîine se naște astăzi, se naște în miezul vieții noastre, la lumina idealurilor noastre, în focul luptei noastre, sub presiunea periculoasă a năravurilor noastre.** Omul de mîine nu se naște în condiții de sterilitate. Omul de mîine se naște în paturile maternităților de azi, trăiește în casele părinților care trăiesc azi și învață să fie omul de mîine în școlile de azi, cu dascălii de azi. E bine de reținut că **între proiectul viitorului și viitor se află prezentul.** A educa nu înseamnă a educa pur și simplu, ci a trăi educînd. Dascălul nu e o idee care prinde realitate numai în orele de curs și apoi se evaporă. Dascălul este un om, viu, concret, cu necazuri (destule) și bucurii (ar mai încăpea). Dascălul are biografie (pe care-o știe toată lumea, mai ales cînd e accidentată), **dascălul educă ființa viitorului cu instrumentele prezentului.** Din această di-

ADRIAN PĂUNESCU

(Continuare în pag. a 7-a)

ACCENTE

Tabăra de la Capidava

Munca patriotică şi practica în producţie a elevilor şi studenţilor îmbracă azi o diversitate de forme din ce în ce mai utile şi mai adecvate necesităţilor educaţionale ale tineretului nostru. Printre acestea, o mare importanţă prezintă forma legată de activităţile desfăşurate în tabere organizate pe lîngă cîteva şantiere arheologice. Unul dintre acestea este şantierul de la Capidava (com. Topalu, jud. Constanţa), unde şi-au efectuat în această vară munca patriotică elevii liceelor nr. 2 şi nr. 4 din Constanţa, ai Liceului din Cernavodă, precum şi studenţi. Exemplul taberei-pilot de la Capidava, de altfel prima tabără de muncă patriotică organizată încă din 1968 pe un şantier arheologic, este convingător pentru continuarea şi extinderea în viitor a acestei forme de educaţie comunistă în spiritul respectului muncii, al dragostei şi cultului pentru istoria patriei. Şantierul de la Capidava este rodul colaborării dintre Muzeul de arheologie din Constanţa, Direcţia muzeelor din C.C.E.S. şi Institutul de arheologie. Aici lucrează specialişti — arheologi, desenatori, restauratori, proiectanţi — într-o armonie şi colaborare eficientă şi permanentă. Colectivul de lucru al şantierului Capidava este condus şi animat cu multă dăruire sufletească de arheologul şi pedagogul Radu Florescu.

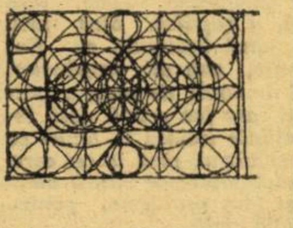

Participanţii au avut ocazia de a desfăşura o activitate specifică, inedită, de muncă fizică şi totodată de investigaţie ştiinţifică. Ei au făcut cunoştinţă aici cu un monument de mare importanţă arheologică, încărcat de multiple sensuri istorice. Un alt element remarcabil îl constituie, pe lîngă bogata şi deosebita viaţă a microcolectivului de tineri încadraţi unii pentru prima dată în rigorile unui program special, activitatea colectivului ştiinţific (alcătuit din arheologii Radu Florescu, Simion Ştefan şi Valeriu Georgescu, restauratorul Mircea Făgărăşanu, profesorul Ion Minoiu) care a iniţiat, printre altele, un grupaj de acţiuni cu caracter educativ: o suită de lecţii de educaţie patriotică şi de istorie ţinute într-un cadru adecvat. Tinerii s-au dovedit nişte atenţi participanţi la dezbaterile privind istoria Dobrogei, au văzut cu ochii şi aievea frămîntata istorie a zonei, au obţinut noi date şi informaţii privind graniţa română de la Dunăre, romanizarea, formarea poporului nostru. Împletirea acestor cunoştinţe cu cele relevate de materialul scos de micii arheologi, de excursiile realizate în preajma cetăţii, în Topalu şi la Hîrşova, a condus la educarea tinerilor în spiritul grijii şi respectului faţă de monumente, la formarea lor ca purtători ai dragostei faţă de acestea, la cunoaşterea ştiinţifică a tuturor problemelor legate de ele.

Şantierul de la Capidava este o experienţă prin care cele zece serii de elevi, ce s-au perindat prin el de la înfiinţare (însumînd peste 500 de participanţi, elevi ai liceelor de la Cernavodă, Hîrşova, Mangalia, Cobadin, Bucureşti şi Constanţa şi cîteva zeci de studenţi de la facultăţile de istorie şi Institutul de arte plastice) poate fi considerat ca o reuşită, ca un model de organizare a taberelor de muncă patriotică.

IOAN OPRIŞ

Cine răspunde?

Cine ştie — şi trebuie să ştie acest lucru — că în Eforie-Sud există, pe lîngă numeroase tabere şcolare, sanatorii pentru suferinzi de T.B.C., rahitism, reumatism, va trebui să admită că investiţiile mari şi grija de care se bucură copiii noştri nu pot fi compromise de neglijenţa nimănui. Situaţia este totuşi precară. Pe aproximativ 4 kmp. acţionează 68 de surse de poluare. Lucrurile se complică îndeosebi vara, cînd coşurile cantinelor şi restaurantelor funcţionează din plin, provocînd un grad de poluare mai mare decît o unitate industrială (!). Sanatoriile de recuperare, rahitism şi colonia de copii sînt înconjurate de restaurante la *Flamingo şi Mercur*. Se adaugă şi coşurile uzinelor termice ale sanatoriilor amintite. 14 ore pe zi injectoarele cu păcură se ostenesc fără teamă de oprelişti să „împrăştie" ce au de împrăştiat. Sanatoriul pentru reumatici, pe lîngă „sursa proprie" de poluare, se bucură şi de „sprijinul" cantinelor nr.1 şi 3, al restaurantelor *Splendid (!) Crişana, Aurora, Pescăruş*. Numai pe faleză sînt, iarăşi, cam 10-15 surse de „otrăvire" a aerului (staţiune balneo-climaterică !). În „supliment": fabrica de pîine (cu 7 injectoare), laboratoarele de cofetărie, instalaţiile de termoficare (independente !, pentru diferite instituţii din oraş), gara, traficul rutier ş.a.m.d.

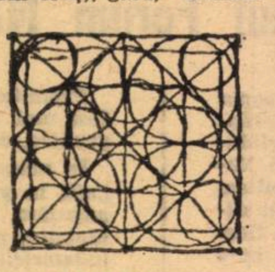

Şi „beneficiarii", tot în „supliment": miile de copii de pe tot cuprinsul ţării, copiii localnicilor, în fine, turiştii şi localnicii maturi... ş.a.m.d.

Se ştie — cel puţin aşa credem! — că există instrucţiuni precise ca acele surse de poluare (cum sînt şi injectoarele cu păcură) care pot fi eliminate din circuit prin alte instalaţii tehnice (electricitate etc.), nepoluante, să fie *efectiv* scoase din uz. Restaurantele „gîndesc", însă, că ar fi o măsură nesatisfăcătoare. *Rotiseria* foloseşte electricitatea, dar pentru... pui, numai! Există şi alte unităţi ce se „prevalează" şi de una şi de alta. Ca să fie! E drept, să fie, dar cui... foloseşte ?... Natura este, evident, darnică! Este şi ascultătoare! Dar pînă unde ?... Pînă cînd ?... Cine ne răspunde ?...

VIOREL ŞTIRBU

Ne scriu corespondenţii voluntari

Educaţia logopaţilor

În felul cum este organizată în prezent, activitatea logopedică are o seamă de lipsuri. Astfel, profesorii logopezi sînt împărţiţi pe două ministere: al sănătăţii şi învăţămîntului, unii lucrînd în policlinici — unde se pune accentul mai mult pe diagnosticarea tulburării şi se aplică un tratament medical — iar alţii, în cadrul centrului logopedic interşcolar, unde se face muncă de corectare bazată pe metode psiho-pedagogice. Elevii logopaţi sînt răspîndiţi la diferite şcoli de masă unde sînt, în general, neglijaţi de învăţători şi profesori şi ironizaţi de colegi. Numai o mică parte din ei frecventează centrele logopedice pînă la care pierd mult timp preţios cu drumul.

Forma cea mai bună de organizare este, după părerea noastră, înfiinţarea de clase speciale de elevi logopaţi grupaţi după natura deficienţei: clase de bîlbîiţi, de dislalici, alalici, dislexici etc. În oraşele mai mari se pot înfiinţa chiar şcoli speciale logopedice. În astfel de clase şi şcoli întreaga activitate se poate desfăşura după principiile logopediei, folosindu-se din plin avantajele ritmoterapiei, psihoterapiei, gimnasticii medicale şi a altor metode şi procedee specifice.

Fiecare obiect de învăţămînt fiind predat de un profesor logoped, vorbirea elevului va fi corectată cu răbdare şi competenţă, respectîndu-se şi programa de studii a clasei respective.

Problema cadrelor didactice se poate rezolva încadrînd la clasele I—IV învăţători aleşi dintre cei cu aptitudini speciale pentru munca de minuţie a corectării fiecărui sunet. În prealabil, pot urma cursuri de specializare logopedică (în vacanţe). Ca profesori pot fi încadraţi, pe lîngă logopezii existenţi, toţi profesorii de pedagogie-psihologie din oraşul şi judeţul respectiv, care, din lipsă de ore în specialitate, predau diferite obiecte de învăţămînt de la limba română pînă la educaţia fizică.

CONSTANTIN C. POPESCU

PRO ŞI CONTRA

Pasiune din pasiune

Revista „Tribuna şcolii" din 29 iulie 1972, nr. 57, a publicat articolul „Pasiunea literaturii", de Valeriu Râpeanu. Această problemă o socotesc drept crucială, de supremă importanţă pentru tineretul nostru.

În calitate de fost profesor de literatură, actualmente pensionar, vreau să împărtăşesc cîteva păreri sau sugestii — dacă vreţi — în vederea trezirii interesului şi a pasiunii elevilor pentru literatură, a dragostei lor pentru lectură, în general.

Chestiunea esenţială şi primordială, în acelaşi timp, este ca profesorul să predea literatura română cu entuziasm, cu pasiune şi dăruire, pentru că numai astfel poate să insufle ascultătorilor, dorinţa de a se preocupa de lectură şi de a găsi în ea o satisfacţie spirituală, o deosebită plăcere. Or, lucrul acesta nu-l poate face dascălul care înşiră, la oră, numai date seci, considerînd literatura drept un obiect searbăd şi răspîndind în clasă o atmosferă rece, de gheaţă; căci literatura trebuie să se lipească de sufletul tînărului, să-l emoţioneze, să-i înaripeze mintea. În acest scop, profesorul trebuie să-i convingă pe ucenicii săi că, pentru a pătrunde şi savura cu adevărat o operă oarecare, e necesar ca ea să fie citită în întregime, nu fragmentar, rezumativ. De aceea, se impune ca editurile să tipărească, în diferite colecţii, lucrări literare suficiente, iar bibliotecile şcolare să dispună de ele în mai multe exemplare. Şcolarilor să li se recomande lectura cărţilor ce se vor studia, înainte ca profesorul să ajungă la tratarea lor, ca, în felul acesta, pătrunderea şi înţelegerea acestora să fie deplină, iar valoarea lor apreciată aşa cum se cuvine.

În al doilea rînd, se pune problema manualelor. Acestea să fie adecvate puterii de înţelegere a elevului: să fie scrise într-o limbă simplă, clară şi nu încărcată cu neologisme, cu fraze excesiv de lungi, şi, uneori, obscure. N-au ce căuta, de asemenea, amănuntele inutile care împiedică detaşarea esenţialului de detaliu.

Să dezvoltăm gîndirea elevilor, simţul critic. Să-i învăţăm să judece, nu numai la gramatică, ci şi la literatură. Să aibă cutezanţa de a-şi exprima păreri personale asupra unei opere, încurajîndu-i în acest sens, căci înţelegînd literatura o vor şi îndrăgi. Dar pentru acest lucru e nevoie să le dăm posibilitatea elevilor să scrie cît mai multe compuneri de analiză a diferitelor opere, care să fie citite în clasă, discutate, notate.

Din nefericire, trebuie să recunoaştem că există profesori de literatură care dau foarte puţine compuneri (una pe trimestru sau deloc), ca să nu fie obligaţi a le corecta. Cred că acest procedeu e greşit. Stilul fiecăruia se dezvoltă scriind cît mai mult. Chiar dacă profesorul nu poate corecta totdeauna toate lucrările pentru acasă, mai ales dacă ele sînt numeroase, elevul profită de pe urma acestor exerciţii absolut necesare. Expunerea mecanică a unor date şi consideraţii după manual, fără discernămînt şi fără a reflecta asupra lor, e toceală curată. Din rîndurile unor asemenea adolescenţi nu vor ieşi „pasionaţi ai literaturii".

Sînt, din păcate, şi profesori cărora le place ca elevii să scrie cît mai mult la lucrările trimestriale, de bacalaureat sau concursuri, indiferent de conţinut, nota dîndu-se după numărul paginilor parcurse de stilou. Cred că conciziunea trebuie să fie o condiţie principală pentru redarea ideilor şi părerilor, în mod clar şi precis.

Sînt perfect de acord cu autorul articolului amintit cînd susţine că „Literatura este o şcoală a sufletului, a emoţiei ce ne face să ne privim mai adînc în suflet, să ne înţelegem mai bine structura noastră sufletească". Dar, din nenorocire, există pretutindeni, după părerea mea, două categorii de profesori: de carieră, cu vocaţie; şi de ocazie, pentru a avea o meserie. De la cei din urmă nu ne putem aştepta să demonstreze elevilor că „Literatura... este expresia dăruirii, a jertfei, a combustiunii interioare, a spiritului de sacrificiu, a altruismului, a unei dragoste mistuitoare pentru ceea ce e frumos" — cum se afirmă, cu multă dreptate, în articolul de mai sus.

Fac propunerea să se deschidă şi o rubrică în „Tribuna şcolii" privitoare la „Pasiunea gramaticii", deşi aceasta ar părea ca un paradox, ştiut fiind că majoritatea elevilor au aversiune faţă de gramatică. Drept rezultat, mulţi elevi nu ştiu să scrie corect, datorită faptului că nu sînt capabili să pătrundă tainele gramaticii.

Destui profesori predau această disciplină teoretic, mulţumindu-se cu memorizarea definiţiilor, fără a-i stimula pe şcolari s-o aplice, să-şi dea seama că ea reprezintă o realitate, că limba pe care o vorbim şi o scriem e în perfectă concordanţă cu regulile gramaticale, că această ramură s-a creat pe baza exprimării noastre orale şi scrise, şi nu independent sau anterior de limba propriu-zisă.

Înclin să cred că şi la această problemă s-ar găsi numeroşi profesori care să-şi expună părerile şi să facă propuneri pentru îmbunătăţirea predării gramaticii; pentru că elevul, dacă o înţelege, se pasionează de ea şi-i place.

Gramatica este matematică. Ea dezvoltă raţiunea, logica şi-i folositoare nu numai pentru însuşirea corectă a limbii moderne, ci şi pentru învăţarea limbilor străine.

Elevii nu pot despărţi şi privi separat disciplina de învăţămînt de profesor. Ei consideră oricare disciplină, indiferent de importanţa ei, după cum e dascălul. A reuşit acesta să le inspire dragoste pentru specialitatea lui şi s-o înţeleagă, ei o vor învăţa cu plăcere, iar de nu, vor avea aversiune faţă de ambii factori. E o chestiune şi de psihologie, după cum se vede.

DIMITRIE FARA

Documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român îndemn și ghid permanent în activitatea noastră

Organizarea mai eficientă a formelor de pregătire practică a elevilor

Conferința Națională a partidului a reafirmat cu o deosebită pregnanță însemnătatea practicii tehnico-productive în toate liceele și școlile de cultură generală, ca factor hotărîtor pentru îmbunătățirea substanțială a gradului de pregătire și educare a tinerilor, orientarea învățămîntului către nevoile practicii, așezarea acestuia pe o bază modernă, în concordanță cu cerințele dezvoltării armonioase ale economiei noastre socialiste.

În legătură cu măsurile pentru consolidarea acestor rezultate în anul școlar 1972—1973, redacția noastră s-a adresat tovarășei Marieta Sava, **director general al Direcției generale a învățămîntului de cultură generală din Ministerul Educației și Învățămîntului, cu rugămintea de a ne răspunde la cîteva întrebări.**

Red. : Care sînt obligațiile școlii pentru organizarea mai eficientă a pregătirii practice a elevilor ?

Marieta Sava : Conferința Națională a partidului a trasat sarcini exprese învățămîntului nostru în privința activității practice a elevilor din școlile de cultură generală. Acestea vor mobiliza eforturile pe trei linii fundamentale : **preocuparea pentru asigurarea unor condiții materiale optime, corespunzătoare etapei actuale, diversificarea formelor de instruire tehnico-productivă a elevilor și întărirea legăturii dintre învățămînt și producție.**

Red. : Vă rugăm să prezentați rezultatele obținute în activitatea tehnico-productivă de pînă acum și ce măsuri se preconizează pentru eliminarea deficiențelor încă existente.

Marieta Sava : În anul școlar trecut, anul de debut al practicii productive, în programa de învățămînt a școlilor de cultură generală, s-au depus eforturi uriașe în vederea asigurării unor condiții materiale corespunzătoare muncii productive în școli. Astfel, au fost amenajate și construite 11 000 de ateliere școlare, din care 4 900 în mediul urban și 6 100 în mediul rural. Profilarea și utilarea atelierelor au depins de specificul și forța întreprinderilor patronatoare, de disponibilitățile în unelte și aparate ale acestora. În consecință, practica elevilor s-a realizat în funcție de utilajul furnizat de uzine și nu după o programă riguroasă pentru această disciplină, ea nefiind corelată în toate cazurile cu cerințele industriei locale și ale economiei naționale. Totuși, eforturile conjugate ale elevilor, maiștrilor-instructori și profesorilor au dat rezultate promițătoare, au fost făcuți pași importanți pentru a deprinde pe elevi cu munca productivă. Nu putem afirma însă că am reușit să găsim cele mai adecvate căi și metode pentru obținerea unor rezultate cu adevărat meritorii. În noul an școlar trebuie să eliminăm deficiențele existente și să consolidăm ceea ce am cîștigat. După cum s-a subliniat la Conferința Națională a partidului, colaborarea dintre școală și întreprinderea patronatoare va trebui să ridice activitatea tehnico-productivă din învățămînt la un nivel superior. Relația școală-întreprindere va fi întărită și astfel orientată încît să se asigure cereri și oferte din ambele părți.

Red. : Ce anume vor asigura întreprinderile patronatoare școlilor ?

Marieta Sava : Patronarea tuturor școlilor de către întreprinderile mari, de grad republican, va asigura : o bază materială diversificată și o utilare corespunzătoare a atelierelor în vederea pregătirii tineretului prin muncă și pentru muncă ; sarcini de producție sporite pentru tineretul școlar ; comenzile, materiile prime, într-un cuvînt, întreprinderea va crea condiții pentru o activitate productivă efectivă.

Red. : Sarcinile ce revin în această direcție forurilor de învățămînt, școlilor.

Marieta Sava : Școala va asigura organizarea unor astfel de ateliere care să corespundă într-adevăr cerințelor prioritare ale economiei : pregătirea tineretului pentru integrarea în producție, în conformitate cu necesarul de cadre pentru industria județelor și industria națională. Aceasta presupune, la nevoie, reprofilarea atelierelor existente (asigurarea primatului atelierelor de electrotehnică, mecanică fină etc., cu reducerea corespunzătoare a celor de artizanat, gospodărie), deoarece, pînă în prezent, structura și profilul lor nu au reflectat în suficientă măsură nevoile actuale și de perspectivă ale pregătirii forței de muncă. Din totalul atelierelor școlare, numai 4 la sută au fost profilate pe electrotehnică, 3,8 la sută pe mecanică fină, 6,5 la sută pe profile complexe, deci mult sub necesități. În plus, instruirea fetelor nu a fost în concordanță cu nevoile economice. La aceasta se mai adaugă : grija pentru amenajarea clădirilor, atelierelor-școală ; repararea mașinilor, sculelor existente (vor fi antrenate echipe de elevi, cadre didactice, părinți, care vor executa lucrările prin muncă patriotică, precum și tineri muncitori, uteciști), vor fi elaborate sarcini de plan concrete pe școală, clasă și elev în ceea ce privește realizarea produselor finite, cuprinse în planul de producție al întreprinderii patronatoare ; plan de venituri și investiții, vor fi găsite soluții noi pentru exploatarea la maximum a loturilor agricole școlare, a microcooperativelor, fermelor zootehnice.

Red. : Ce măsuri se preconizează pentru școlile sătești ?

Marieta Sava : La sate, în afara generalizării sistemului microcooperativelor și loturilor școlare, se va asigura o pregătire multilaterală și la nivel mai înalt în domeniul practicii agricole, astfel ca rezultatele muncii elevilor să echivaleze cu cele ale C.A.P.-urilor. Organizarea practicii continue se va face în concordanță cu perioadele de vîrf ale muncilor agricole, ajungîndu-se la nevoie, pînă la restructurarea anului școlar.

Red. : Cum se va asigura o instruire corespunzătoare a maiștrilor și inginerilor din școli ?

Marieta Sava : Ministerul Educației și Învățămîntului a luat măsuri în vederea instruirii maiștrilor-instructori și inginerilor din școlile de cultură generală prin cursuri de scurtă durată : în anul școlar 1972—1973, peste 2 000 de maiștri și ingineri vor absolvi diferite forme de perfecționare, ajungîndu-se la cifra de 8 000 în anul 1975. În mod special, se va accentua pregătirea practică a acestora, prin cuprinderea lor în activități desfășurate în întreprinderea care patronează școala. Aceasta se va putea realiza printr-o activitate continuă cu durata de 2—3 săptămîni în perioada vacanțelor școlare.

CONSTANTIN BUȚURA

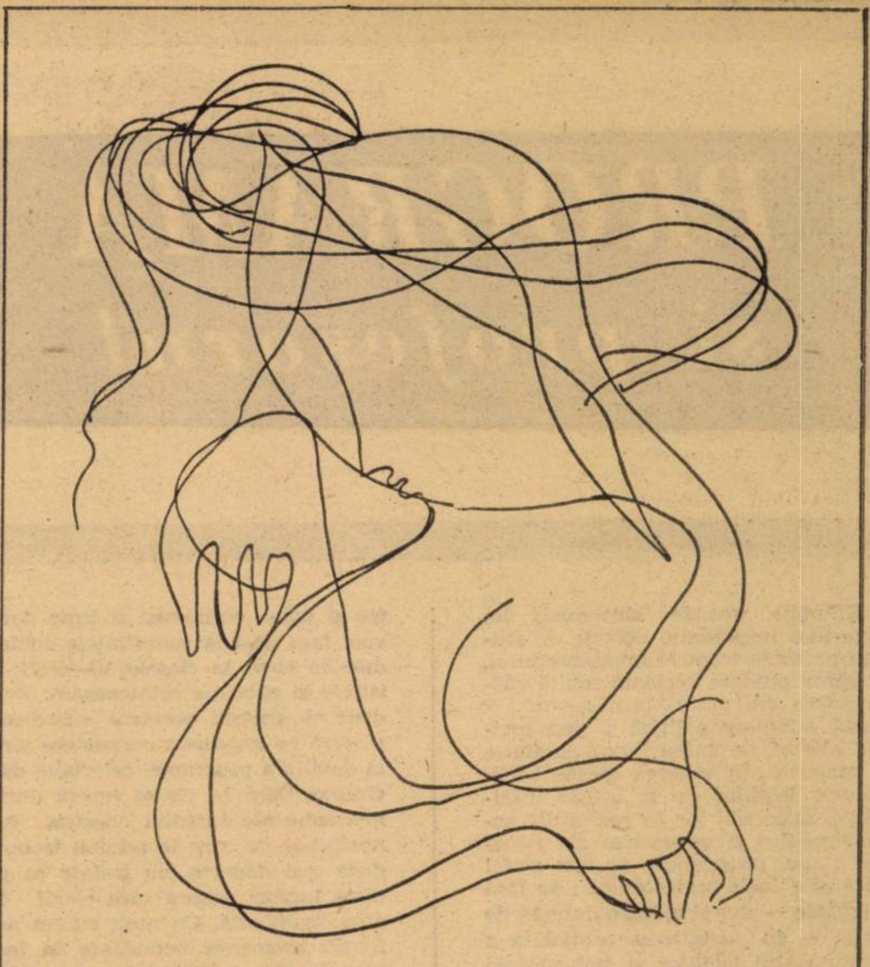

FLORICA CORDESCU *Desen*

IOAN SLAVICI

— pedagogul

Activitatea de peste 40 de ani desfășurată de Ioan Slavici în slujba învățămîntului românesc i-a permis acestuia abordarea unor probleme fundamentale pedagogice ca scopul și limitele educației, mijloacele și procedeele educative, importanța mediului educativ și valoarea lui formativă. Slavici n-a fost numai un teoretician. Îndelungata sa activitate didactică i-a permis o experimentare minuțioasă în școala românească, pe unde a funcționat ca profesor. Slavici, în cultura română, ne apare ca o personalitate complexă, care se sprijină pe o activitate multilaterală ca scriitor, profesor, publicist, pedagog. Împletirea între scrierile literare și scrierile pedagogice definește îndelunga lui activitate. „Convorbirile literare" îi publică în 1871 aproape simultan prima lui scriere literară, „Fată de birău" cu prima sa lucrare pedagogică, „Despre creștere și mai cu seamă despre creșterea junelor române", care apare la Arad în revista „Speranța". Începînd de atunci, peste o jumătate de veac gîndurile scriitorului se pot întîlni în gazetele vremii, abordînd o gamă extrem de variată de probleme tratînd conținutul învățămîntului, programe și manualele școlare, metodica predării ș.a.

Nimic nu e mai înălțător decît luptînd pentru propria-ți desăvîrșire, să contribui prin munca ta și la desăvîrșirea altora. Slavici a fost din acest punct de vedere un model. El a militat întreaga viață, prin opera sa literară, prin studiile sale pedagogice, prin activitatea sa de profesor la desăvîrșirea multor generații de tineri.

Concepția pedagogică a lui Slavici cuprinde trei domenii fundamentale bine distincte, precizare făcută chiar de scriitor :

— Natura educației — noțiunea de educație, specificul național al educației și educabilitatea.

— Scopul educației — definirea scopului, laturile educației ; educația fizică, morală, inclusiv cea estetică — intelectuală și profesională.

— Mijloacele de educație — iubirea, autoritatea, exemplul, pedepsele și recompensele.

La activitatea sa directă în învățămînt, Slavici adaugă și o informare largă de specialitate. Dacă apropierea de marile curente filozofice și de marii gînditori — Platon, Aristotel, Kant, Schopenhauer, Fichte, Schelling, Hegel — i-o datorează aproape integral lui Eminescu, studiile și pregătirea pedagogică și-a făurit-o singur la Viena sau paralel cu activitatea sa neobosită de dascăl. Rousseau, Pestalozzi, Herbart, Spencer, au avut o influență covîrșitoare asupra gîndirii sale pedagogice. Pe fundalul concepției acestor mari gînditori, care au dominat epoca, Slavici grefează gînduri proprii, experiență personală ținînd seama de specificul și particularitățile poporului nostru. Opera sa literară, privită mai atent și obiectiv, este o ilustrare practică a ideilor unui mare profesor care a slujit învățămîntul românesc peste 4 decenii. Interferențele operei literare cu ale pedagogiei sînt evidente. Aria celor două mari domenii de activitate își are obîrșia în aceleași izvoare : dragostea scriitorului pentru țara și poporul român. Pornit din Șiria Aradului cunoscînd situația școlii române de sub imperiul habsburgic, trecînd prin Iașii Moldovei, focar de înaltă cultură, unde locuiește împreună cu Mihai Eminescu și Miron Pompiliu, la Samson Bodnărescu, pe atunci director al Școlii normale de la Trei Ierarhi, ajunge în București chemat de Titu Maiorescu. Colaborează cu Eminescu și Caragiale la „Timpul". Conduce apoi ziarul „Tribuna" pînă în 1890. Scoate cu Caragiale și Coșbuc revista literară „Vatra". Prin lupta sa neobosită și prin contactele cu vîrfurile literaturii românești, Slavici cunoaște direct năzuințele spre cultură și progres ale poporului nostru și devine un neobosit apărător al lor.

Luptînd pentru dezvoltarea învățămîntului românesc, Slavici nu se sfiește să relieveze specificul național al educației. El nu cade însă în greșeala îndreptării tineretului spre o direcție național-șovină. Teodor Gal subliniază în monografia sa despre I. Slavici că „ceea ce dă caracter național educației este în primul rînd limba maternă, apoi obiceiurile și tradițiile poporului, literatura și istoria națională, studierea istoriei universale și a altor obiecte de învățămînt prin prisma legăturilor noastre cu alte popoare, prin prisma intereselor și aspirațiilor românilor".

Demnitatea națională la Slavici nu apare ruptă de spiritul de înțelegere care trebuie să existe față de celelalte naționalități cu care românii trăiesc laolaltă.

Slavici a militat neobosit și pentru difuzarea în mase a culturii și a științei, deziderat ce a luat proporții naționale numai în sistemul nostru social actual.

Fără a subestima scăderile și contradicțiile existente în opera sa pedagogică, Slavici rămîne cert un precursor al pedagogiei române moderne și un stîlp de ctitorie a școlii din România.

M. RADOI

PROGRAMA și profesorul

Științele sociale sînt unele din cele mai importante obiecte de studiu pe toate treptele învățămîntului, a căror predare reclamă multă răspundere din partea profesorului. o justă orientare politică și pedagogică, alături de o temeinică stăpînire a materiei. În vederea creșterii eficienței lecțiilor de la aceste discipline, ancorării lor în realitățile social-politice și economice ale fiecărei etape, programele au fost astfel alcătuite încît profesorului i se lasă libertate — dar și rigoare dublată de grijă — în detalierea echitabilă a conținutului lecțiilor și îmbogățirea lor cu informațiile curente cele mai ilustrative. Este de remarcat, în același timp, faptul că programele sînt mai bine adaptate la specificul unităților de învățămînt, ceea ce permite o situare mai pronunțată a cunoștințelor de la fiecare disciplină în contextul social-economic al vieții și, prin aceasta, o mai temeinică însușire a materiei.

Aceste orientări impun o pregătire mult mai profundă a lecției de științe sociale și o atitudine mai creatoare a profesorului în traducerea în viață a programei. Aș da cîteva sugestii — între aceste coordonate — pentru predarea diferitelor capitole prevăzute de programa de economie politică. Acolo unde acestea indică un număr prea mare de probleme în raport cu orele afectate în total temei (de exemplu, temele : „Acumularea capitalului și tendința ei istorică" ; „Împărțirea plusvalorii între diferitele categorii de capitaliști" ; „Repartiția în socialism" ; „Creșterea bunăstării poporului — țelul suprem al politicii partidului" etc.), e necesar să facem o selecție, să nu tratăm la clasă decît aspectele mai importante, fără de care nu ar putea fi înțelese categoriile fundamentale ale cursului, urmînd ca elevii să parcurgă singuri întregul conținut al temei și un minim de material bibliografic, fără de care lecția nu ar putea fi asimilată. Cu siguranță că autorii noilor manuale au ținut seama de acest lucru, eliminînd tratările enunțiative, acordînd prioritate explicării și analizei fenomenelor economice și sociale. În acest sens, vin în ajutorul nostru și broșurile difuzate gratuit elevilor și care le ușurează mult munca de informare. De asemenea, de un real sprijin pot fi culegerile de texte din documentele de partid, întocmite pe probleme fundamentale ale politicii acestuia.

La temele unde programa de liceu reproduce aproape ad litteram pe cea a învățămîntului superior, profesorul, cu puțin efort, poate adapta lecția la nivelul vîrstei și cunoștințelor elevilor, atît ca structură, cît și ca problematică și nivel de tratare. Consider că folosirea în predare a metodei preponderent istorice ușurează înțelegerea și însușirea cunoștințelor de economie politică, la primul contact al elevilor cu această disciplină.

Cred că o importantă datorie a noastră este să avem permanent și grija corelărilor interdisciplinare, deoarece astfel putem fructifica mai bine bogăția de cunoștințe dobîndite la alte obiecte studiate în anul în curs sau în cei anteriori. De pildă, în anul I (respectiv clasa a IX-a), la predarea noțiunilor de forțe și relații de producție, vom îmbogăți conținutul formativ al disciplinei noctre și vom economisi și timp dacă vom face apel la cunoștințele dobîndite de elevi în clasele VI—VIII la istorie și educație cetățenească. Evident că această corelare interdisciplinară ne impune o cunoaștere pînă la detaliu a programei celorlalte discipline. Dacă în ele se repetă unele probleme ale cursului nostru, cunoștințele pe care le reluăm trebuie duse mai departe, nu tratate ca pe niște lucruri despre care elevii de abia acum află. Cu mult succes am folosit asemenea cunoștințe în lecțiile de sistematizare, de recapitulare etc. la care elevii au putut participa în discuții mult mai activ și mai matur.

Deoarece practica vieții sociale se îmbogățește continuu cu fenomene economice interesante, pe care matematica le poate investiga și analiza cu mare precizie, opinez pentru o mai strînsă legare a predării matematicii cu aceea a economiei politice, care poate deveni astfel mai prospectivă și mai operațională. Ni se pare cu atît mai necesară această legare la liceele de specialitate, cum ar fi cele de prelucrare automată a datelor economice etc.

SILVIA DEDIU

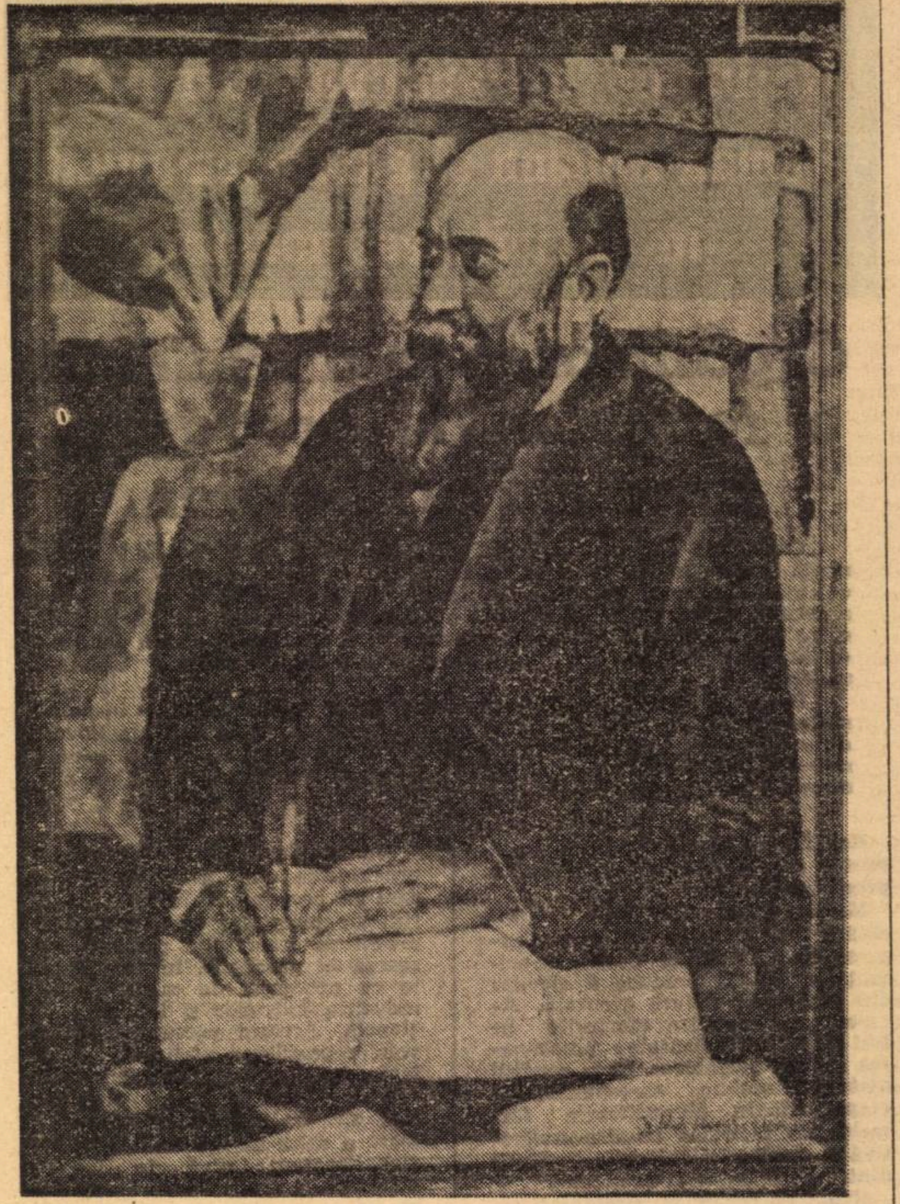

DAN BAJENARU — *Portretul lui N. Iorga*

SE POATE GRĂBI EVOLUȚIA INTELECTULUI

Preocuparea principală a psihopedagogiei actuale este depistarea mijloacelor de accelerare a evoluției intelectului, preocupare impusă de necesitatea adaptării omului la ritmul rapid de dezvoltare a societății moderne.

Din această perspectivă ne propunem să argumentăm posibilitatea de perfecționare a capacităților intelectuale printr-o instruire adecvată. Procesul instructiv-educativ poate influența activ aceste capacități. Vom analiza în special metoda învățării prin descoperire, stimularea gîndirii euristice prin prefigurarea trăsăturilor operațiilor formale cu mijloace specifice operațiilor concrete și metoda utilizării transferului de strategii în învățare și gîndire. În legătură cu aceste aspecte avem argumente experimentale în cadrul cercetărilor noastre asupra dezvoltării capacității de gîndire probabilă, efectuate la Institutul de psihologie sub conducerea științifică a dr. E. Fischbein.

În experimentele noastre referitoare la posibilitățile elevilor de asimilare a unor elemente de analiză combinatorie, ne-am servit de o tehnică pe care am numit-o „instruire prin descoperire programată". Această tehnică constă din îmbinarea unor caracteristici ale instruirii programate cu cele ale învățării prin descoperire : descoperirea, efectuată de elev, era dirijată de experimentator conform unui program care se prezenta sub forma unei succesiuni standardizate de pași. Spre deosebire de instruirea programată, în care secvențele încep, în general, cu informații, în procedeul nostru fiecare secvență începea cu o întrebare. Dacă la întrebarea directă, subiectul nu putea să răspundă, urmau întrebările ajutătoare care urmăreau să stimuleze transferul unor soluții anterior învățate în cursul experimentului. „Cantitatea" de dirijare — prin intermediul întrebărilor ajutătoare — varia în funcție de gradul de competență al subiectului în rezolvarea problemei. În metodica noastră, la sfîrșitul fiecărei etape, i se cerea subiectului să descopere concluzia sau caracteristica comună pe care s-o exprime verbal, prin formulă sau schemă. Pe lîngă solicitarea elevilor de a descoperi, intervenea succesiunea standardizată a pașilor preconizată de instruirea programată. În acest mod, s-a realizat o bună asimilare structurală — chiar la elevi de 10 ani — a unor tehnici de gîndire pe care Piaget le considera accesibile numai la nivelul operațiilor formale (după 11—12 ani).

Strîns legate de capacitatea de descoperire sînt strategiile euristice, care selecționează numai unele trasee imaginabile. Selecția se realizează prin intuirea unor căi mai plauzibile, mai economice. Dintre strategiile euristice care intervin frecvent în activitatea intelectuală a elevului și care pot fi învățate amintim : analogia, transferul analogic, modelarea, metoda micilor variații, înstrăinarea, rezolvarea unei probleme complicate prin rezolvarea unei probleme înrudite mai simple, metoda întregului și componentelor, selecția ipotezelor prin aprecierea plauzibilității lor, combinarea a două teorii, „brainstorming"-ul, reducerea diferențelor etc.

După părerea noastră, o modalitate eficientă de facilitare a tranziției la trăsăturile unui stadiu superior de dezvoltare a inteligenței constă în prefigurarea acestor trăsături cu mijloacele stadiului precedent.

Am reușit să demonstrăm experimental că prin utilizarea unor metode adecvate de instruire sistematică (cu scheme figurale, transfer) se poate grăbi procesul de evoluție a capacităților intelectuale, se poate îmbunătăți capacitatea de rezolvare a problemelor complexe cu caracter formal.

Din cercetările noastre teoretice și experimentale, am desprins ideea că analiza psihologică a noilor metode de predare — și mai ales a învățării prin descoperire — se face prin raportare la mecanismul transferului de strategii în gîndire și învățare. Subliniem că fenomenul transferului în învățare și în procesul de descoperire are un caracter dinamic, întrucît niciodată nu se face o transpunere mecanică și nemodificată a vechilor achiziții în noile situații care implică o descoperire. De aceea, nu este posibil și nici nu este necesar să descopere singuri totul.

În concluzie, subliniem că dezvoltarea intelectuală trebuie să fie astfel dirijată încît să sintetizeze cît mai mult cu putință din spiritul științific al epocii contemporane : caracterul interdisciplinar al activității științifice, experimentarea practică și mintală a adevărurilor, structurarea și restructurarea practică și mintală a adevărurilor, structurarea și restructurarea continuă a cunoștințelor, perspectiva prospectivă a cuceririlor științei și tehnicii, interpretarea dialectică a datelor, aprecierea probabilistă și dinamică etc. De aceea, una din cerințele imperative ale instruirii școlare actuale devine formarea și dezvoltarea, printr-o exercitare sistematică, a schemelor și procedeelor utilizate în știință, necesare asimilării organice a cunoștințelor științifice și însușirii deprinderilor de investigație și experimentare științifică modernă.

ION MANZAT

Ion Lăncrănjan
CORDOVANII

Elogiat de critica literară la apariție, distins cu Premiul de Stat și Premiul Uniunii scriitorilor pe anul 1963, contestat mai apoi cu vehemență și patimă, „Cordovanii" lui Ion Lăncrănjan se dovedește la această a treia ediție a sa o operă durabilă și demnă de a trezi interesul publicului larg.

De dimensiuni ample (3 volume a 500 pagini fiecare), romanul se înscrie firesc în tradiția transilvăneană a unor scriitori ca Rebreanu, Agîrbiceanu, Pavel Dan, dar apropieri există și se pot remarca și între Ion Lăncrănjan și proza lui Zaharia Stancu. În ceea ce privește modalitatea de expunere — povestirea la persoana întîi, rememorarea principalelor evenimente făcută prin prisma lui Nicolae Logojan, narațiunea urmînd să redea fluxul conștiinței acestuia — constatăm în multe părți ale romanului lui Ion Lăncrănjan afinități cu proza lui William Faulkner.

În centrul acțiunii romanului se află Pămîntul. Dătător de speranțe, iubit și idolatrizat, factor de discordie și de nenorociri în același timp, el antrenează în jurul său oameni și pasiuni, există în conștiința oamenilor și le determină faptele și este martor al faptelor lor.

Nicolae Logojan, zis și Lae Cordovan, se întoarce din război în satul său, în Dunga de Sus. Întoarcerea sa nu a fost dorită nici de tatăl său și nici de fratele Simion, căsătorit între timp cu Lina, și care îl consideră mort în război. Întors în casa părintească, Lae Cordovan își revendică partea de pămînt și toate drepturile sale. Bătrînul, tatăl, presat de fiul mai mare, de cumnată și neamurile acesteia, ca și de propriile convingeri, refuză orice împărțire a pămîntului. Lae vrea să se stabilească om la casa lui, să se însoare cu Parasca și să-și întemeieze gospodărie. I se refuză orice drept asupra pămîntului, iar Parasca se mărită cu un altul, fiu de găzdoi, de chiabur. În seara nunții, Cordovan cel tînăr se duce la casa miresei și o răpește ducînd-o la mătușa Oniță care se dovedește îngăduitoare față de tinerii îndrăgostiți, și le oferă adăpost.

Satul e martorul unei frămîntări și al unor nemulțumiri pe fundalul cărora certurile Cordovanilor sînt un simptom caracteristic, dar nu singurul. Împărțirea pămîntului după război nu s-a făcut cu dreptate, cei bogați au rămas tot bogați, cei săraci tot săraci. Asistăm la veritabile bătălii pentru pămînt între comune, de vechi politicieni ai partidelor „tradiționale" și legionari, menite să distragă atenția de la adevăratele probleme și să discrediteze pe comuniști. Odată cu terminarea războiului se întorc însă și oamenii vremurilor noi, comuniști ca Dumitru Ispas, fierarul Indreu Susan, Pătru Militon, zis Pandurul, Ilie Rîmceterașul, care caută să îndrepte lucrurile pe un făgaș nou. „Drumul spinos al înțelegerii" este însă lung, oamenii ezită, sînt nehotărîți, se urnesc greu și nu întotdeauna în sensul dorit.

Cordovanul cel tînăr se stabilește împreună cu Parasca în casa părăsită de bătrîni și Simion. Volumul al doilea începe prin a descrie asediul la care îl supun aceștia din urmă, veniți să ia cărămida și lucrurile care mai rămăseseră de luat din casă. Scena are plasticitate și culoare, dramatismul împletindu-se cu comicul. Asistăm la un război în miniatură între Lae și ai săi și la care oamenii satului sînt spectatori. Locul de desfășurare a luptelor se mută apoi pe cîmp, unde își distrug unii altora brazdele, seamănăturile, își dau foc la recolte și se bat. Se hotărăște apoi înființarea unei gospodării colective. Conflictele se aplanează în cele din urmă și încetează să existe prin munca unor comuniști ca Gheorghe Dicu, Maxim, Indreu Susan. De abia acum gospodăria se întemeiază cu adevărat. Țăranii au devenit însă neîncrezători. Lae Cordovan, care s-a luptat atît să-și recîștige pămînturile, nu poate acum, cînd le-a cîștigat, să se despartă de ele. Nu se va înscrie decît după ce se va înscrie tot satul, hotărît să termine atunci și certurile cu Simion și cu Parasca.

Romanul acumulează progresiv fapte noi, revine la cele vechi și le lămurește contextul, anticipează, puterea lui stă în întindere nu în amănunt. Lăncrănjan mînuiește cu abilitate și realizează mișcarea mulțimilor ; există în Cordovanii un dialog al mulțimii de formă eliptică, un fel de cor care comentează ce se petrece și anticipează în același timp. Digresiunile, numeroase, dispuse de regulă în capitole aparte, dau o coloratură lirică romanului. Unele imagini, ca acea curgere universală de tărîță care antrenează în ea totul sau imaginea bătrînului Cordovan ca un stîlp de pămînt se rețin. Cum se rețin de asemenea figura lui Dumitru Ispas zis și Mitru spînzură foame, a lui Indreu Susan, a lui Gheorghe Dicu, activiști de partid, comuniști adevărați pe care nu-i sperie nereușitele trecătoare. Un personaj episodic, cum e mecanicul care îi aduce lui Lae Cordovan arme să le ascundă, arme ale lui Aurică Aviatorul și ale bandei sale, e prezentat cu înțelegere de scriitor și astfel figura se reține prin autenticitate. Uneori lungimile supără, acțiunea e diluată și suplinită de fragmente lirice.

În unitatea sa, romanul „Cordovanii" al lui Ion Lăncrănjan este o amplă epopee a satului transilvănean de după război, o dezbatere curajoasă, polemică, evitînd schematismul (din păcate nu întotdeauna), carte a cărei actualitate politică, acum, la zece ani de la încheierea cooperativizării agriculturii, o constatăm ca pe un lucru de mare însemnătate și ca un atribut inseparabil al expresiei sale literare.

MIHAI BĂRBULESCU

PASIUNEA LITERATURII

Învățul și dezvățul

Dacă e adevărat că școala trebuie să-l învețe pe copil o mulțime de lucruri, nu cumva e tot atît de adevărat că ea trebuie să-l și **dezvețe ?** Fără îndoială, da. Mai precis trebuie să-l dezvețe de ceea ce se moștenește, de ceea ce copilul află pe alte căi, de ceea ce se apropie mai ușor și fără efort. Mai ales că în epoca radioului, tranzistorului, magnetofonului, televizorului multe se pot învăța ușor, sau, mai bine zis, se pot „prinde" ușor. Mai greu cred — în această etapă a civilizației umane, în care noul se prăvale cu o iuțeală amețitoare asupra noastră și uneori noul devine sinonim cu efemerul — este fixarea anumitor pasiuni sau mai bine zis transformarea unei pasiuni momentane într-un interes continuu, într-o permanență a vieții tale spirituale. Cînd în articolul trecut lansam ideea organizării lecțiilor despre autorii dramatici în sala de teatru, nu mă gîndeam numai la faptul că aici piesa trăiește în ambianța ei, aici ea își află expresia adecvată, dar că astfel facem să dispară inhibiția care, nu o dată, operează în fața sălii de teatru. Copilul trebuie să se deprindă cu mersul la teatru așa cum se deprinde cu mersul la școală, iar sala de teatru să-i devină o adevărată obișnuință. De aceea eu sînt împotriva spectacolelor și concertelor organizate în școli. Elevul trăiește emoția adevărată în sala și în amfiteatrul de care în mod obișnuit se leagă numele unui artist, regizor, interpret. Astăzi putem să uităm cînd l-am văzut sau l-am auzit prima dată pe actorul X sau pe dirijorul Y, dar nu ziua cînd am pășit prima oară la Ateneu sau la Teatrul Național. Ceea ce spun nu sînt elemente exterioare artei, ci, dimpotrivă, ele realizează acea ambianță, acea atmosferă, acel climat prin care arta cucerește inima omului tînăr. Pe scene improvizate, pe estrade rudimentare, cu elemente de decor amputate, în săli improprii cu acustică defectuoasă, atenția copilului, cum este și firesc, se deturnează spre asemenea accidente. Or, copilul, ca să creadă în artă, ca să o respecte, ca să i se devoteze trebuie ca, de la primele întîlniri, să trăiască solemnitatea pe care o implică necesarmente actul estetic. E drept, trăim în epoca demitizărilor de tot felul, trăim într-o vreme cînd unii din cei ce vor să elibereze arta de canoane nu ajung pînă la urmă decît la înjosirea ei. Și atunci școala, și nu numai ea, are menirea să contribuie la restabilirea acestui contact cu arta, introducînd tînărul în circuitul firesc al desfășurării ei. Obișnuindu-se de mic cu ambianța, avînd deprinderea de a merge o dată sau de mai multe ori pe săptămînă la teatru sau la concert, el nu o să aibă mai tîrziu sfiala de a păși în aceste sanctuare ale artei. Cît de mult am fost impresionat de gestul unor profesori de muzică din București care, timp de două stagiuni, la concertele radio, veneau în fiecare joi seara însoțiți de cîțiva zeci de elevi ai lor ! Nu rămîne oare o amintire de neuitat seara în care Igor Markevitch a dirijat Simfonia a IX-a sau cele trei concerte Mozart de sub bagheta lui Zecchi ? Emoția resimțită atunci am citit-o pe fețele tuturor acestor adolescenți care au dovedit un entuziasm de-a dreptul contagios. Școala are menirea nu numai să trezească interesul pentru literatură, ea este aceea care trebuie să pulverizeze toate **tabuurile** existente acum. Ea trebuie să-i facă pe copii să priceapă că dificultățile de înțelegere a zonelor superioare ale artei nu sînt insurmontabile, iar uneori nu sînt decît aparente. Ea trebuie să rupă toate aceste false bariere și să-i familiarizeze în chip inteligent cu formele de manifestare ale frumosului. Și, mai ales, să restituie actului artistic solemnitatea și fiorul lui. Să-l facă pe tînărul spectator să înțeleagă împrejurarea că fiecare nouă reprezentație cu aceeași piesă de teatru nu repetă mecanic pe cea precedentă și că, fiind aceeași, ea e mereu alta. Generația noastră a văzut de zeci de ori pe Vraca în „Vlaicu Vodă", pe Ion Manolescu în „Manasse" și aproape nu trecea duminică să nu revedem de la galerie echipa de aur a „Gaițelor" lui Kirițescu, a „Scrisorii pierdute" și a „Nopții furtunoase" în montarea lui Sică Alexandrescu. Cred că îl auzisem de douăzeci de ori pe George Georgescu dirijînd Simfonia a V-a a lui Beethoven, dar, știind că este aceeași manieră de interpretare, cînd o vedeam din nou pe afiș, numai noi știm cît ne luptam cu portarii Ateneului să o mai auzim încă o dată, și emoția noastră era din ce în ce mai copleșitoare. Mergeam la operă, și cozile pentru bilete se formau atunci la ora cinci dimineața, să-l auzim pe Secăreanu în „Rusalka", iar cînd îl aplaudam, se cutremurau și candelabrele sălii.

E de vină numai generația tînără că nu vine astăzi la operă ? Nu ! Am lăsat cu toții să se creadă că teatrul, muzica simfonică, opera, e ceva greu, indigest, lipsit de atractivitate, nu am făcut loc cu generozitate tineretului în sala de spectacol, nu l-am chemat și, mai ales, nu l-am făcut părtașul marilor evenimente artistice ale țării.

Dar despre toate acestea într-un număr viitor.

VALERIU RĂPEANU

CUM CITIM

Reguli

Înainte de a vorbi despre regulile ce urmează a fi respectate în redactarea notelor de lectură, cred că nu ar fi rău să ne oprim puțin asupra a două din „păcatele capitale", (expresia nu ne aparține) de care trebuie să ne ferim.

Primul este graba prea mare și „excesul de zel", care se manifestă prin lipsa de încredere în propria memorie, acel „zor", de a trece pe hîrtie **totul**, fără a separa în prealabil lucrurile importante de cele de amănunt, nesemnificative, prin graba de a nota, înainte de a termina o frază sau un paragraf, ceea ce doar ni se pare a fi o informație nouă sau o idee.

Al doilea „păcat" este lipsa de claritate. De el suferă cei care fac „economie" de hîrtie, scriu înghesuit, ilizibil, dezordonat, și care, bineînțeles, pierd foarte mult timp cu descifrarea propriilor însemnări. În cazul extragerii unui citat, „uită" să mai indice sursa.

Și acum, cîteva din regulile asupra cărora majoritatea autorilor a căzut de acord și care s-ar putea rezuma în felul următor :

1. Notele de lectură se fac **numai** pe fișe (jumătate sau a patra parte dintr-o coală) ; nu pe caiete, pentru că astfel de însemnări nu pot fi ordonate după trebuință. A lucra **pe fișe** înseamnă a adopta de la început principiul „informații separate pe care le pot organiza după necesități, în cîte scheme sau structuri am nevoie".

2. Se scrie doar pe o parte a fișei pentru a regăsi mai ușor informațiile dorite, dar și pentru a evita, în cazul unei hîrtii de mai proastă calitate, „urmele" pe care le lasă instrumentul de scris pe verso colii.

3. Notele de lectură se iau după a doua sau a treia lectură a textului. Argument : informațiile pe care le reproducem, dacă nu sînt **exacte**, pot perpetua în cunoștințele noastre un fel de provizorat ori, și mai rău, acea „ignoranță enciclopedică" despre care vorbea nu știu cine.

4. Pe o fișă se trece o **singură** idee principală, un singur citat, un singur extras. Deci, nu vom reproduce pe aceeași fișă o informație despre, să zicem, tehnica picturii de șevalet alături de istoricul mașinilor cu aburi.

5. E bine ca fiecare fișă de lectură să aibă **un titlu**, o indicație bătătoare la ochi. Folosirea creioanelor colorate ne ajută să împărțim „pe culori" informațiile culese în timpul lecturii (foarte interesante, discutabile, date statistice „grăitoare", idee nouă, vorbă de duh, demonstrație irefutabilă, exprimare plastică, scheme sau grafice pe care le vom reproduce etc.).

6. Limitarea notelor de lectură la strictul necesar pentru a împiedica redondanța (pentru că există și o manie a notițelor care umple și sertarele, și buzunarele celor în cauză, dar care, cum am văzut, înseamnă o pierdere imensă de timp cînd vrem să le căutăm). Primenirea lor periodică trebuie să aibă ca scop asigurarea unei **funcționalități** depline a notelor noastre de lectură.

Aceste cîteva rînduri, „pe puncte", le încheiem printr-un citat dintr-o lucrare apărută mai demult și intitulată **Sfaturi pentru studenți**. Vorbind despre obiceiul unora de a scrie „ca o muscă ieșită din călimară", se conchidea că aceștia nu-și dau seama că „dezmățul scrisului înseamnă dezmățul sufletului și că lucrarea murdară spune multe asupra persoanei care a scris-o".

COSTACHE OLĂREANU

GATA PENTRU DESCHIDEREA CURSURILOR?

RAID ANCHETĂ

Argeş

La Inspectoratul şcolar al judeţului Argeş, am cerut să vorbesc cu inspectorul general.

— E plecat pe teren, la şcolile din judeţ, mi s-a răspuns. Verifică stadiul pregătirilor pentru deschiderea cursurilor.

— Atunci cu unul dintre inspectorii şefi.

— Pe teren, cu aceeaşi problemă. A rămas să discut cu singurii inspectori aflaţi în oraş, prof. Gheorghe Fianu şi prof. Vasile Găneci.

O primă urgenţă, construcţiile

— Toate şcolile din judeţul nostru — m-a asigurat inspectorul Gh. Fianu — sînt pregătite să înceapă cursurile chiar mîine, dacă ar fi nevoie.

— Sînt încheiate toate lucrările de construcţii şi recondiţionare ?

— În general, da. Acolo unde nu sînt, există rezerve de spaţiu pentru şcolarizarea elevilor. În comuna Davideşti, de exemplu, se construieşte un local nou care va fi gata pînă la 1 septembrie şi care va permite crearea de noi ateliere, laboratoare şi cabinete. Dacă şcolile s-ar deschide însă astăzi, vechea clădire este pregătită să-şi primească elevii. Aceeaşi situaţie o avem şi în alte localităţi. În comuna Bradu, se construieşte un nou local cu etaj ale cărui lucrări au ajuns la finisaj şi care are scopul să elibereze vechiul local pentru organizarea învăţămîntului pe cabinete şi laboratoare. În curînd va fi dată în folosinţă noua clădire a Liceului de matematică şi fizică (fostul liceu de cultură generală „Alexandru Odobescu" din Piteşti). Am predat serviciului planificării din cadrul Consiliului popular (trebuie să menţionez, între altele, că în această acţiune am fost în permanenţă sprijiniţi de organele locale de partid şi de stat) o listă cu materialele de construcţie de care au nevoie diferite şcoli din judeţ şi s-au luat măsuri pentru ca acestea să fie avansate în timp util.

— Cum se achită de obligaţii întreprinderile constructoare ?

— Acum, bine. In urmă cu cîtva timp, avem unele dificultăţi, dar s-a publicat un articol critic la adresa celor care întîrziau lucrările de construcţii şcolare, în ziarul local, şi acum lucrurile au fost puse pe roate. Trebuie să ştiţi că nici unul din directorii şcolilor din judeţ nu-şi îngăduie să plece în concediu înainte de a definitiva pregătirile pentru deschiderea anului şcolar.

Părăsesc inspectoratul şi trec prin cîteva localităţi ale judeţului. Informaţiile primite de la Piteşti, se confirmă. Într-adevăr, în comunele Valea Ursului, Drăganu. Morăreşti, Deduleşti, şcolile sînt reparate, curate, gata să-şi primească elevii.

Pentru şcoala de 10 ani

Pentru a asigura cuprinderea tuturor copiilor de vîrstă şcolară în clasele a IX-a şi a X-a ale şcolii generale de 10 ani, în unele localităţi, cum ar fi Ciomăgeşti-Bătia sau Cocu s-au construit internate în care sînt cazaţi elevi din localităţi mai îndepărtate. În alte comune, unde numărul elevilor nu este suficient pentru a constitui clase conform normelor în vigoare, profesorii vor preda lecţii benevole, la grupuri le cîte 7—8 elevi, în afara normei didactice.

Continuu investigaţiile în judeţul Vîlcea. Şi aici, construcţiile şcolare sînt într-un stadiu avansat. Conform planului, pînă la 1 septembrie urmau să fie date în folosinţă 24 de săli de clasă. Depăşindu-se aceste prevederi, viitorul an şcolar va începe cu 60 de săli de clasă noi. La Voiceşti (cinci), la Stoileşti (două), la Copăceni Hotărasa (zece), la Mihăileşti-Măgura (opt), la Scuteşti-Mazili (zece), la Guşani (şase), lucrările de construcţie au fost terminate sau se află în stadiu de finisaj. Cele 1 200 de bănci comandate la diferite întreprinderi ale industriei locale au şi început să fie aranjate în aceste noi clădiri. Sînt însă şi şcoli la care lucrările de construcţii se desfăşoară greoi şi care nu pot garanta că vor deschide cursurile în clădiri noi. Este cazul şcolilor din comunele Reca şi Olanu.

Vîlcea

Ciudăţenii ale repartizării şi încadrării

În judeţul Vîlcea s-au luat măsuri pentru încadrarea din vreme a directorilor de şcoli, cu consultarea primarilor care se interesează îndeaproape de problemele şcolilor din comunele lor şi a consiliilor profesorale. În ambele judeţe, abundenţa de cadre didactice a permis încadrarea aproape exclusivă a şcolilor cu învăţători şi profesori calificaţi.

Dar, iată şi unele ciudăţenii ale tehnicii de încadrare despre care mi-au vorbit inspectorii I. Purece şi R. Constantin.

— Avem un profesor de filozofie care a absolvit facultatea anul acesta şi a cărui soţie este profesoară la Liceul pedagogic din Rîmnicu Vîlcea. Deşi noi aveam catedră vacantă de filozofie în oraşul Vîlcea, acest profesor a fost repartizat la Baia Mare. Conform normelor în vigoare, pentru apropiere de soţie, el va trebui să obţină negaţie de la judeţul Maramureş. Dar, chiar în aceste condiţii, noi nu-l putem încadra decît ca suplinitor, deşi notele cu care a absolvit facultatea i-au dat dreptul să funcţioneze într-un oraş reşedinţă de judeţ. Pentru a putea fi încadrat definitiv la noi, va trebui să participe la un concurs, concurs la care nu are nici un fel de şansă înainte de a împlini stagiul de trei ani, adică înainte de a obţine gradul definitiv. Şi atunci, cu perspectiva de a pierde în faţa altor profesori cu vechime mai mare. Interesant este că sînt cazuri de absolvenţi care au venit să ne roage să schimbăm repartizările între ei. Fireşte, nu am făcut-o, fiindcă legislaţia în vigoare nu ne permite. Nu este exclus ca la Rîmnicu Vîlcea să fie repartizat un profesor de filozofie din Baia Mare. Sînt anomalii care ar trebui reglementate.

Practica, preocupare de prim rang

Ca şi în alte şcoli, în cele din judeţul Vîlcea, o preocupare de prim rang privind deschiderea noului an şcolar o constituie activitatea practică. În construcţiile şcolare, o pondere însemnată o au atelierele şcolare. S-au luat măsuri ca toate şcolile să dispună de cel puţin două ateliere, unul pentru băieţi şi altul pentru fete.

Sînt remarcabile şi demne de apreciat în această privinţă preocupările directorilor Petre Dobrinescu, de la Şcoala generală nr. 2 din Drăgăşani şi Gheorghe Chelărescu, de la Liceul de cultură generală din aceeaşi localitate. Ca urmare a unei bune colaborări cu Întreprinderea de maşini agricole care o patronează, Şcoala generală nr. 2 din Drăgăşani a reuşit să asigure condiţii optime pentru practica elevilor. Ceea ce am remarcat ca deosebit de pozitiv la această şcoală este faptul că practica elevilor a fost astfel concepută şi organizată încît să asigure o pregătire complexă în domeniul construcţiei de maşini agricole, evitînd pericolul unei specializări înguste. Am reţinut cu deosebire acest aspect, cu atît mai mult cu cît nu la toate şcolile prin care am trecut modalitatea traducerii în practică a ideii privind eliminarea specializării înguste este suficient de clară Şi se impune ca în scurtul răgaz de timp care rămîne pînă la deschiderea cursurilor să se stabilească soluţii optime pentru rezolvarea acestei importante probleme.

OCTAVIAN BUZESCU

Tulcea

Există multiple posibilităţi ca anul şcolar 1972 — 1973 să se deschidă în condiţii superioare anilor precedenţi. În primul rînd, se estimează la Inspectoratul judeţean Tulcea, anul acesta reţeaua şcolară ar urma să fie deservită numai de către cadre didactice calificate. Judecind după experienţa anilor trecuţi, cînd s-au semnalat destule cazuri în care se cereau negaţii sau absolvenţii repartizaţi nu se prezentau la posturi, ne-am întrebat, desigur, dacă acest „optimism" nu este într-o oarecare măsură hazardat. Am primit asigurări că starea actuală de lucruri este efectiv mai bună. Cadrele cu pregătire medie au fost îndrumate să se califice, iar, pe de altă parte, numărul de absolvenţi de specialitate repartizaţi este incomparabil mai mare decît în trecut. În sfîrşit, situaţia a fost nesatisfăcătoare numai în unele localităţi izolate (Cardon, Cîşliţa ş.a., unde circulaţia este anevoioasă), nu şi în localităţi ca Mihail Kogălniceanu, Babadag, Jurilovca, Baia Dobrogea sau cele aşezate în calea traficului fluvial (Maliuc, Crişan, Sulina etc). În al doilea rînd, cunoscîndu-se realitatea că există unele sate ce rămîn izolate o bună perioadă din iarnă, s-au luat măsuri pentru a spori capacitatea de şcolarizare şi de cazare în internate (Gorgova, Mila 23, Sfîntu Gheorghe), astfel că elevii nu mai sînt obligaţi să străbată zilnic distanţe mari, aşa cum făceau în anii trecuţi. În felul acesta se asigură şi şcolarizarea tuturor copiilor, şi frecvenţa normală.

Localurile au fost zugrăvite, au fost asigurate proviziile de combustibil, mobilierul reparat sau înlocuit, materialul didactic necesar distribuit. Manualele, programele şcolare, materialul didactic se repartizează unităţilor în mod satisfăcător. Ţinînd seama de comunicaţiile mai greoaie cu localităţile îndepărtate ori izolate de apă, considerăm totuşi că este necesar ca aprovizionarea lor să se facă într-un ritm mai accelerat, perioada 1 — 15 septembrie (după întoarcerea din concedii a directorilor de şcoli) nefiind, credem, suficientă în condiţiile date.

V. IONESCU

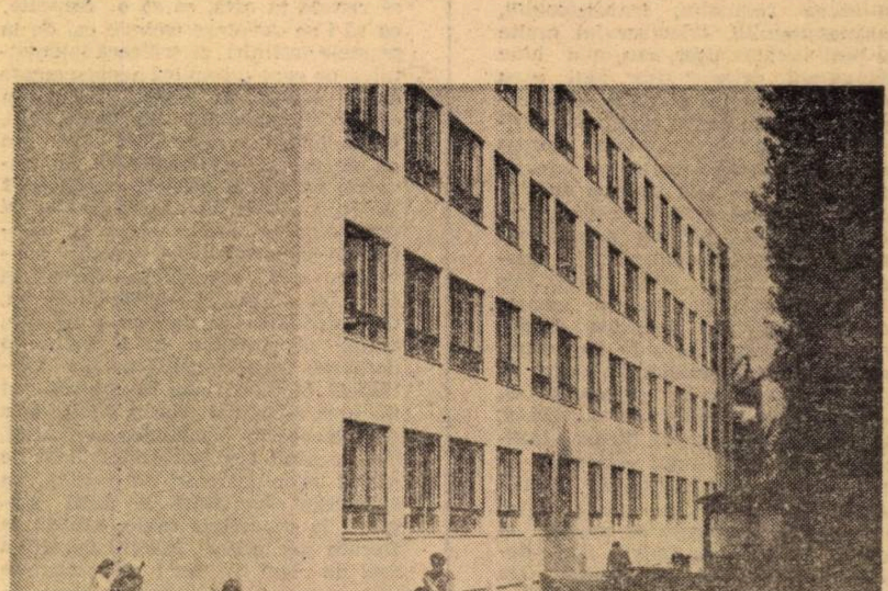

Liceul „Ion Creangă" din Bucureşti îşi va desfăşura activitatea, începînd cu acest an, într-un nou local, corespunzător cerinţelor actuale ale învăţămîntului

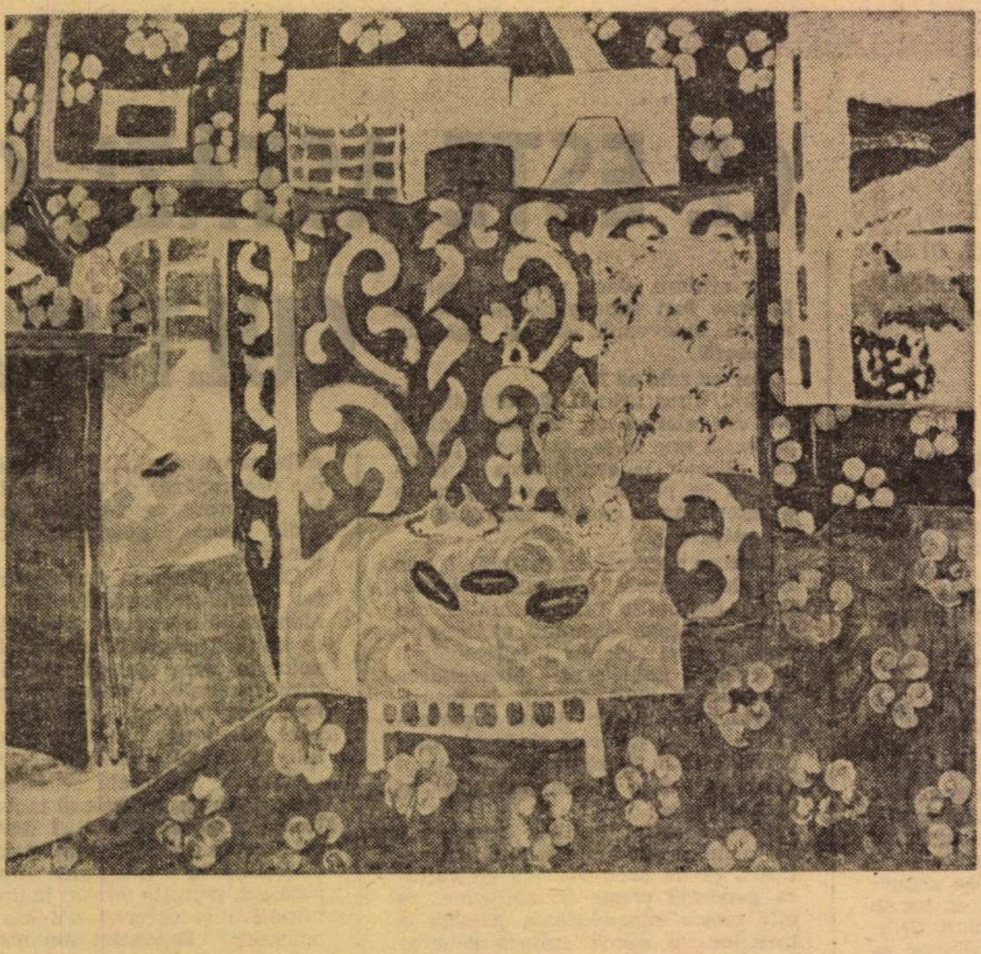

MATISSE

Natură statică

PLANURI, PROGRAME, MANUALE

Pentru a-i informa pe cititorii noştri cu privire la stadiul lucrărilor efectuate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului în legătură cu planurile, programele şi manualele pentru noul an şcolar, ne-am adresat tovarăşului ROMEO DĂSCĂLESCU, director general adjunct al Direcţiei generale a învăţămîntului de cultură generală, cu rugămintea de a prezenta situaţia elaborării şi difuzării planurilor şi programelor de învăţămînt, criteriile care au stat la baza îmbunătăţirilor aduse planurilor, programelor şi manualelor şi felul cum au fost folosite, în acest sens, propunerile, sugestiile şi observaţiile oamenilor de la catedră.

1. Anul şcolar 1972/1973 a fost pregătit cu minuţiozitate. Datele pe care le voi menţiona sînt de natură să ilustreze efortul de muncă depus pentru ca învăţămîntul de cultură generală să-şi poată deschide porţile la 15 septembrie în condiţii îmbunătăţite faţă de trecut.

Au fost elaborate, sau revizuite, un număr de 40 de planuri de învăţămînt, care se vor aplica începînd cu anul şcolar 1972/1973. Acestea au fost difuzate inspectoratelor şcolare încă din luna martie a.c. Recent, ele au apărut în Buletinul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului.

Pentru anul şcolar 1972/1973 au fost, de asemenea, revizuite sau elaborate 78 de programe şcolare. Acestea, precum şi cele existente, au fost tipărite în broşuri pe obiecte. Difuzarea lor este în curs, prin grija Editurii didactice şi pedagogice. Au fost expediate sau sînt în curs de expediere la şcoli 40 de programe, restul fiind într-o fază avansată de lucru în tipografii.

2. Planurile de învăţămînt au fost revăzute sau elaborate într-o concepţie de sistem, de interdependenţă a obiectivelor în raport cu contribuţia fiecăruia în parte şi a sistemului ca atare la profilarea personalităţii polivalente a elevilor. În această viziune numărul de ore pe obiect este o **rezultantă** şi nu o **condiţie determinantă, anticipată,** a poziţiei obiectului de învăţămînt în plan. Obiectele dobîndesc astfel funcţionalitatea în cadrul unor interrelaţii care asigură o viziune unitară asupra fenomenelor din natură şi societate.

Ne-a preocupat insistent ameliorarea efortului de muncă al elevilor, reducerea numărului săptămînal de ore. Vom practica un plan de învăţămînt la liceu de 29—31 de ore săptămînal, faţă de 34 de ore în anul şcolar 1971/1972. Pentru ca solicitarea la muncă a elevilor să-şi găsească echivalent în munca didactică, ea însăşi raţionalizată în tehnologii şi cerinţe, profesorii trebuie să adopte ferm concepţia după care conţinutul învăţămîntului se proiectează pentru elev (şi nu invers : elevul să fie „îndesat" în forme şi conţinuturi care fac abstracţie de existenţa lui).

Conţinutul noilor programe — matematică, fizică, chimie, biologie, istorie, literatură română, limbi moderne — este mai bine orientat din punct de vedere ştiinţific, ideologic şi pedagogic, el are un mai pronunţat caracter aplicativ. În acest mod, activitatea productivă a elevilor, ca limită superioară a caracterului aplicativ al conţinutului unor programe, se constituie ca un element formativ în configurarea personalităţii tinerilor, în pregătirea celor mai bune premise pentru încadrarea lor socio-profesională încă de pe băncile şcolii.

Am urmărit, de asemenea, descărcarea programelor de cunoştinţe devenite inoperante în practică şi perimate în teoria ştiinţei. Operaţia o socotesc deschisă, posibilităţile la acest capitol al acţiunilor noastre sînt departe de a fi epuizate.

Calitatea programei se reflectă pînă la un punct în manual. „Pînă la un punct", deoarece pot apare cazuri în care autorul de manual să nu asimileze concepţia autorului de programă. Şi, o altă faţă a lucrurilor : în timp ce autorul programei este dispus să reducă din volum, autorul manualului este tentat, din raţiuni de cu totul alt ordin decît didactice, să scrie pagini cît mai multe. Astfel, esenţialul se diluează, iar elevul intră sub autoritatea de fier a numărului de pagini. Îmbunătăţirile manualelor merg pronunţat spre asanarea acestor aspecte evident negative.

Forma de prezentare grafică a cărţii o apreciem în raport de funcţionalitatea imaginilor care susţin plastic şi sugestiv textul, de caracterul lor atractiv şi veridic. Planşe, grafice, tabele statistice, reproduceri, o pagină aerisită, cu litere care se pot citi fără lupă sau ochelari, sînt cerinţe elementare faţă de manual. Eforturile editoriale în acest sens încep să se traducă în realizări.

3. În elaborarea planurilor şi programelor de învăţămînt am promovat cu mai multă fermitate consultarea colectivelor de specialişti la toate nivelele de reprezentare — academicieni, cadre universitare, cercetători, profesori şi învăţători din învăţămîntul de cultură generală.

Am multiplicat, de asemenea, formele de contact cu colaboratorii noştri : consultaţii individuale sau colective în cadrul comisiilor pe obiecte, dezbateri, reuniuni de lucru, sesiuni ştiinţifice, dialog prin intermediul presei. În modul acesta planurile şi programele de învăţămînt sînt o operă colectivă, ele fiind puse în mai mare măsură în acord cu nivelul atins de ştiinţă în impetuoasa ei dezvoltare.

Totodată trebuie să spun că sîntem obligaţi cu sentimente de respect şi gratitudine faţă de toţi cei care şi-au exprimat în forme şi ocazii diferite acordul sau dezacordul cu materialele elaborate de noi.

Toate punctele de vedere exprimate, care ne-au parvenit, au fost tratate cu seriozitate, decantate de elementele polemice sau de cele contingente şi reţinute (operate pe textul programelor) în raport de oportunităţi metodico-ştiinţifice.

Chiar dacă definitivarea unei programe nu se face după criteriul statistic al plebiscitului, participarea unor cercuri cît mai largi la discutarea ei este absolut necesară, iar luarea în considerare a tuturor punctelor de vedere exprimate constituie o obligaţie ştiinţifică. Aceştia sînt echivalenţii unor indicatori barometrici care reflectă stări de spirit, nivele de înţelegere, perspective pentru ziua de mîine, pe care proiectanţii procesului de învăţămînt nu le pot ignora.

Un om cu ochii ridicaţi spre lume

(Urmare din pag. 1)

ficilă exercitare de atribuţii iese, în mod hotărît, o sumă nuanţată de probleme semnificative. Ne vom strădui să le descoperim.

Una dintre ele, la care ne vom referi azi, este necesitatea ca omul de mîine să fie un om al omeniei şi al umanităţii. La Conferinţa Naţională a partidului, s-a subliniat că, în loc să înveţe mii de meserioare neimportante, elevii trebuie să înveţe meseriile fundamentale. E, într-adevăr, caraghios, să vezi specializări atît de stricte încît specialiştii respectivi devin incapabili de a mai vedea ceva în afara centimetrului pătrat al prea nuanţatei lor specializări. În acest ritm de absurdă specializare minoră, n-ar fi exclus să ne întîlnim în viitor cu : **„croitori numai pentru bărbaţi care poartă numărul 48, care sînt blonzi din naştere şi cărora le place Bach"** sau **„telefonistă care ştie să răspundă la apelul abonaţilor al căror număr personal începe cu 18"** sau **„inginer electrotehnician pentru antene de mai mult de 2 metri înălţime"** sau **„profesori de literatură scrisă cu cerneală albastră"...** Să sperăm că nu vom ajunge acolo, deşi multe din vanitoasele specializări actuale nu sînt mai puţin ridicole, şi în esenţă, şi în titulatură, decît cele abia înşiruite. Nu-i nimeni revoltat pe împrejurarea că unii oameni ştiu mai bine o submeserie. **Fiecare poate şti aprofundat ce doreşte. Dar asta, cu condiţia să ştie bine fondul meseriei.** Un inginer, bun numai pentru antene de 2 metri, devine detestabil în clipa în care refuză să ia în considerare o antenă de 1,98 sau dacă nu înţelege că dedesubtul antenei, în casă, e un... televizor. Una din marile drame — pe care sînt fericit să văd că partidul nostru, principial, n-o acceptă în structurile sociale — este o specializare surdă la marile probleme ale timpului. Ne trebuie, da, meseriaşi, dar meseriaşi care să priceapă antena, televizorul, legătura dintre ele, problemele fabricii de antene şi televizoare şi care, eventual, să şi înţeleagă emisiunile bune (cîte sînt), captate de antena respectivă şi transmise de televizorul respectiv. Ne trebuie, da, meseriaşi, iar nu cîrpaci de nuanţe. Ne trebuie oameni ai omeniei, oameni de lume, căci — între condiţiile obligatorii ale formării unui adevărat umanist — este şi puterea lui de a-şi ridica ochii, din specialitatea sa către context, către trecerea lumii, către cursul ei. Un bun meseriaş e de preferat fireşte unui prost meseriaş. Dar idealul trebuie să fie acela de a avea un om de conştiinţă. În spiritul Conferinţei Naţionale a partidului, şcoala are de educat lumea viitorului nostru, în ideea profesiunilor fundamentale.

Dacă Leonardo da Vinci s-ar fi specializat, cu încăpăţînare, numai în proiectarea primului submarin n-ar fi exclus ca, astăzi, noi să călătorim prin aer agăţaţi de cîte un cîrd de gîşte sălbatice, în absenţa avionului la care da Vinci n-avea dreptul să aspire deoarece nu-i intra în specialitate.

Un om al omeniei, nu un rob al nuanţei, nu un alienat al unei stricte profesionalizări ! Un om al omeniei, un om de conştiinţă, un om de curaj, un om cu ochii ridicaţi spre lume... Nu un laş, nu un speriat, ci un om de conştiinţă !

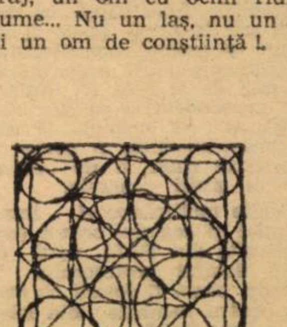

INOVATORII

Prof. Iosif Vonház :

Masă pentru laboratorul de fizică

La „Expo '72" — practica şi creativitatea în învăţămînt" din Capitală, a atras atenţia vizitatorilor o masă originală pentru instruire individuală, destinată laboratoarelor de fizică din şcolile de cultură generală. Concepută după schiţele profesorului I. Vonház de la Liceul de cultură generală din Carei (vezi fig.), masă — de fapt, un întreg complex — permite efectuarea unui mare număr de operaţiuni. Ea înlesneşte activitatea în primul rînd la lucrările frontale, la lecţiile cu materiale distribuite elevilor, în lecţiile la care se aplică algoritmizarea, metoda „cutiei negre" şi instruirea programată prin folosirea maşinii de instruire.

Deşi are dimensiuni relativ reduse, masa este astfel compartimentată încît dispune de un volum total de depozitare de 212.240 cm3. Interiorul ei adăposteşte, în afara aparaturii electrice propriu-zise, alte accesorii, rechizite şi cărţi, planşe (cu dimensiuni de 20x20 cm, pe care sînt montate diferite piese electrotehnice). O uşă pliantă (a) asigură mărirea suprafeţei pentru experienţe. Placa mesei este prevăzută cu o nişă cu capac (b) unde se află montate un transformator de curent electric, un redresor, 3—4 prize pentru curent continuu şi alternativ, întrerupătoarele pentru maşina de instruire şi butonul de semnalizare elev-profesor. Nişa poate fi folosită şi pentru montarea unui stativ universal ce serveşte la diverse experienţe electrice şi mecanice. Atunci cînd elevul nu foloseşte instalaţia electrică, nişa se acoperă, evitîndu-se astfel posibile accidente de electrocutare.

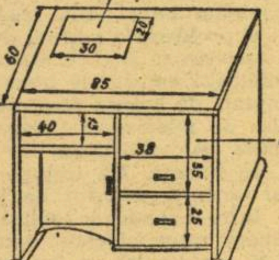

Avantajul principal al acestui tip de masă constă în faptul că asigură folosirea celor trei piese (accesorii) principale pentru experienţe : cutia de instruire, cutia pentru programe şi stativul universal. Cutia de instruire, concepută de acelaşi profesor, serveşte pentru instruirea programată cu răspunsuri la alegere, la lucrări frontale, în aplicarea metodei „cutiei negre", la verificarea cunoştinţelor elevilor, furnizînd tensiuni alternative de 3, 5 şi 8 volţi şi tensiune continuă (a unei baterii) de 4, 5 volţi ; este mobilă (uşor transportabilă), funcţionînd cu baterii sau la priză. Poate fi folosită şi pentru semnalizare la diferite concursuri, asigurînd un punctaj de la 1 la 10. Cutia a fost experimentată cu succes la lecţii, ca de exemplu la cele de termodinamică, şi poate fi construită chiar şi de un elev al şcolii generale.

Graţie multiplelor ei întrebuinţări şi costului scăzut (este construită din PAL), tipul de masă datorat profesorului I. Vonház, poate fi folosit cu succes pentru lucrările din laboratorul de fizică.

B. CONSTANTIN

ÎN DEZBATERE

CE ESTE ASTĂZI, CE V
CULTURA G

Prof.
Nadia Nicolescu

„Nu un ornament, ci o modalitate prin care înţelegem prezentul şi viitorul".

Experţi în educaţie întruniţi la UNESCO în 1957 au stabilit, după cum se ştie, conţinutul conceptului de cultură generală ierarhizînd astfel elementele sale componente : cunoştinţe ştiinţifice despre lume şi om ; istoria şi ştiinţele sociale concepute exclusiv pentru epoca noastră ; limba maternă şi cel puţin două limbi străine ; matematică ; tehnologia şi tehnica — laturi esenţiale ale civilizaţiei moderne şi elementele de conexiune ale culturii cu arta. Cum se vede, pe cît de precis, pe atît de general. E drept că domeniile principale — judecate din punct de vedere al actualităţii în plină transformare — au fost implicate şi că legăturile lor cu cerinţele civilizaţiei moderne au fost de asemenea, subliniate. Concretizarea lor în practică rămîne însă de făcut. Şi acesta nu e un lucru uşor. Aci mi se pare că hotărîtor rămîne spiritul în care esenţialul din domeniile desemnate mai sus va fi selectat şi transmis. Fiindcă şi cultura generală, concretizată în componentele enumerate, poate să ducă la rezultate la fel de vetuste dacă vor fi concepute în spirit rutinar, tradiţional ; dacă în continuare cultura generală va fi socotită ca un sumum în sine al principalelor valori materiale şi spirituale create de societate în îndelungata sa istorie. Vreau să spun că a sosit timpul să privim cultura generală nu ca pe un ornament al individului, oricît de frumos şi valoros ar fi el, ci ca pe o modalitate de a-l face apt să înţeleagă prezentul şi să se încadreze în el. De ce să amăgim tinerii dîndu-le falsa impresie că pot suplini eventualele neîmpliniri din viaţa prin refugiul în „valorile" unei culturi generale concepute recapitulativ şi normativ faţă de istoria culturii şi a civilizaţiei umane ? Dimpotrivă, e necesar să-i apărăm cu străşnicie de pericolul de a trăi într-un trecut depăşit, dar şi de iluzia de viitor că o „cultură generală" oricum ar fi ea le va deschide toate porţile universului. Ca atare, cunoştinţele pe care le selectăm din cadrul fiecărui domeniu să fie considerate esenţiale în primul rînd după valoarea lor de actualitate. În al doilea rînd aceste cunoştinţe să nu mai fie predate cumulativ, pe discipline, cu totul rupte unele de altele, ci organic legate între ele şi mai ales intim legate de viaţă, de producţie, de societate. În fine cunoştinţele separate, singulare, neintegrate într-un sistem, constituie un adevărat balast ; să ne propunem ca prin cultura generală să ajungem implicit la formarea unei concepţii unitare despre lume şi viaţă. Prin absolut nici un detaliu al ei, cultura generală nu trebuie să-l rupă pe individ de actualitate, ci, dimpotrivă, să-l integreze armonios în miezul ei.

Prof. univ.
Ştefan Bârsănescu

„Un bun complex al omului contemporan".

Dacă prin „cultura generală" se înţelege un sistem de cunoştinţe teoretice lipsite de legătură cu viaţa, atunci ea este în pericol, azi societatea noastră avînd nevoie de o cultură teoretico-practică.

La fel, dacă prin cultura generală se înţelege un sistem de cunoştinţe generale, de „generalităţi", atunci ea este la fel în pericol, întrucît azi societatea are nevoie de ştiinţă, de noţiuni de fond.

În schimb, dacă cultura generală este just concepută, ea este nu numai binevenită, dar şi absolut necesară.

Dar ce este ea ?

Cînd, după primul război mondial, s-a dat alarma că, anume, cultura generală este în pericol şi s-a procedat ulterior la examinarea ei critică şi în profunzime, s-a ajuns la o determinare, care-şi păstrează şi azi valoarea ei.

Cultura generală reprezintă un bun complex, format din cultura **obiectivă** (noţiunile fundamentale din toate ştiinţele, chemate să asigure elevilor acel „globus intellectualis") + cultura **subiectivă (dezvoltarea** armonioasă psiho-fizică) + însuşirea metodelor unei ţinute superioare de om de **caracter** şi de om care priveşte şi lucrează în vederea unui viitor mai bun şi mai luminos al **umanităţii.**

Privită astfel, cultura generală a dat prilejul unor interesante generalizări, ca de exemplu : cu cît cultura generală creşte în adîncime, cu atît creşte sensibilitatea morală a tinerilor ; o solidă cultură generală s-a dovedit a fi o bună bază pentru cultura profesională şi specială ; numai o bună cultură generală favorizează o dezvoltare multilaterală a personalităţii, sufletul uman fiind asemenea unei cremene, care, ca să scoată scîntei, are nevoie de mai multe amnare.

În concluzie : nici un om de cultură nu poate subevalua cultura generală.

De-a lungul istoriei ei, cultura generală a cunoscut însemnate mutaţii : a început cu **artes liberales** ; cu umanismul ea părea să se reducă la **artes triviales** (gramatica, retorica cu poetica şi dialectica ; logica ; sub influenţa iluminismului şi apoi a scientismului, în secolul al XIX-lea, ea se constituie ca un program bogat de **discipline** de studiu şi de **scopuri** (de la matematică şi fizică la istorie, geografie, limbi şi literaturi).

Azi, noile necesităţi ale societăţii noastre îi cer o **mutaţie** nouă: să includă noi ştiinţe ca : **ştiinţe social-economice, tehnice** şi noţiuni de **ştiinţa conducerii,** apoi să abiliteze elevii cu **noi metode de gîndire** şi **acţiune** şi cu un **nou habitus,** în acord cu noua cultură şi civilizaţie a societăţii noastre.

În concluzie : să nu minimalizăm rolul culturii generale, ci să-l adîncim, să-l actualizăm şi să-l valorificăm.

Prof. univ.
Gh. Bulgăr

„Sinteză între tradiţie şi inovaţie, ca formă a continuităţii şi dezvoltării echilibrate a progresului".

Noţiunea de cultură generală şi-a lărgit sfera de înţelegere datorită prestigiului imens şi realizărilor spectaculoase ale ştiinţei în general, încît, de la semnificaţia primară de ansamblu de cunoştinţe (importante) din domeniul literar, istoric, filozofic, geografic, din ştiinţele naturii, deci cunoştinţe umaniste, astăzi termenul de cultură generală cuprinde, trebuie să cuprindă, şi sistemul de noţiuni fundamentale din toate domeniile, inclusiv din domeniul tehnic şi ştiinţific, pentru că astăzi ştiinţele exacte şi tehnica stau la baza progresului general al umanităţii. Diferenţele nete odinioară dintre **cultura umanistă şi cultura ştiinţifică,** tehnică, s-au estompat mereu, prin orientarea necesară către tehnică şi ştiinţă, fără a părăsi domeniile umanismului, fără a exclude din preocupările de cultură ale omului literatura, artele, informaţiile de ordin istoric, geografic, sociologic, filozofic.

Cultura generală este deci rezultatul asimilării cunoştinţelor fundamentale din diverse domenii, ceea ce implică prezenţa tuturor disciplinelor în sfera mult discutată a culturii generale. Vreau să subliniez însă trei aspecte, esenţiale mi se pare, ale acestei noţiuni fundamentale în cadrul civilizaţiei noastre.

Cultura generală se bazează pe **sinteza dintre tradiţie şi inovaţie, ca formă a continuităţii şi dezvoltării echilibrate a progresului.** Asimilarea cunoştinţelor esenţiale, dobîndite pînă azi, permite mersul înainte prin iniţiative şi cuceriri noi ale minţii omeneşti. **Domeniul umanistic cuprinde mai ales moştenirea culturală,** păstrată de fiecare generaţie şi valorificată în chip original, pe măsura aspiraţiilor istorice ale epocii, pe cînd **domeniul tehnic şi ştiinţific priveşte mai ales spre viitor,** căutînd febril soluţiile cele mai adecvate pentru un salt înainte pe linia progresului. Sinteza dintre tradiţie şi inovaţie oferă infinite posibilităţi de cultivare a intelectului, sensibilităţii şi gustului pentru valorile noi ale unei civilizaţii solid ancorate în actualitate, dar care nu uită marile învăţăminte ale istoriei, adică ale trecutului. Orice enciclopedie este, ca expresie a culturii generale, o icoană a acestei nobile sinteze umane dintre tradiţie şi inovaţie, dintre ceea ce au realizat grandios înaintaşii şi ceea ce reuşesc să creeze durabil contemporanii.

O tendinţă marcată azi pretutindeni în lume, privitoare la cultura generală, este **caracterul ei aplicativ,** natura practică, necesară, a cunoştinţelor dobîndite, cu alte cuvinte punerea în lucru a capacităţii intelectuale noi, dobîndite prin însumarea unor cunoştinţe esenţiale în toate domeniile. Şcolile generale şi liceele îşi construiesc ateliere, institutele se mută în uzine, universităţile încheie contracte cu întreprinderi de producţie, învăţătorii şi profesorii de toate categoriile sînt în mijlocul celor ce se formează şi lucrează pentru sporul civilizaţiei noastre. Într-o conferinţă de acum 15 ani, profesorul Tudor Vianu spunea, anticipînd multe iniţiative actuale, că vechea bază a culturii generale trebuie mult lărgită : „Trebuie introdusă şi cultura ştiinţifică. Nu putem declara umanist pe acela care nu are contact cu ştiinţele exacte ale vremii. „Aşadar, solidarizarea cunoştinţelor în jurul idealurilor de progres şi bunăstare, de libertate şi demnitate umană şi naţională, impune coeziunea eforturilor cu scop practic, cu o bază ştiinţifică riguroasă, teoria complinindu-se la fiecare pas cu practica, pentru ca tineretul care se formează să poată găsi soluţiile necesare în emulaţia creatoare atît de vie pe toate meridianele, în spaţiul tuturor naţiunilor.

Principala valoare practică a culturii generale constă în stimularea energiilor morale şi intelectuale ale omului şi prin asta în **instaurarea unui adevărat umanism. Ştiinţa sporeşte conştiinţa noastră** şi clădeşte un climat mai nobil, mai generos în comunitate, punînd în relief tot mai mult adevăratele valori, omenia **şi dăruirea individului faţă de interesele generale ale unei societăţi evoluate, care vrea şi poate să fie mai bună decît cele trecute.** Iată un ţel cu adevărat pozitiv al culturii generale.

A ÎNSEMNA MÎINE
ENERALĂ?

Acad.
Demostene Botez

„O noţiune istorică fatal corespunzătoare unei anumite epoci".

-ar părea că cele două cuvinte ltură generală" sînt destul de ple pentru a da loc la multe nplicaţii. Totuşi trebuie să inter- acj cîteva afirmaţii enciclope- e şi apoi cîteva consideraţii iale. După dicţionarul nostru iclopedic, cultura ar fi „ansam- l valorilor materiale şi spiritu- create de societatea omenească a lungul istoriei sale", cu adau- : „lucrurile unei epoci în dome- l conştiinţei sociale".

)esigur că noţiunea de cultură ierală în dezlegarea problemei istre este puţin altceva care aş ni : „ansamblul cunoştinţelor rte elementare şi la îndemîna care le are omul asupra feno- nelor generale din univers în-) epocă dată". Nu este nevoie de i un argument pentru a ne da ma că noţiunile de „cultură" şi nerală" sînt noţiuni istorice, deci ceea ce poate fi astăzi „cul- ă generală", în secolul viitor ite să însemne nişte cunoştinţe rte elementare şi la îndemîna cărui om care ştie a citi.

Iu este deci greu de văzut — chiar este elementar — că noţi- ea de „cultură generală" are un acter istoric ; că un anumit an- iblu de cunoştinţe poate în- ina astăzi „cultură generală", mîine nişte axiome banale. Lu- l acesta este dovedit de lunga rie, în toate epocile şi îl simte un adevăr indiscutabil orice om. cţionarul Larousse", care este un ument al culturii unei epoci, a- e în ediţii noi la fiecare 2—3 cu un conţinut cu totul nou. a ce părea un element de cul- i a epocii în ediţia veche a de- it o banalitate, iar rubricile din ionar s-au umplut cu noi cu- tinţe, elemente de cultură cre- între timp. Dacă am pune o e- e de astăzi a unui dicţionar en- opedic alături de ediţia acelu- dicţionar, de acum 100 de ani, am a imaginea concretă a caracteru- istoric al valorilor spirituale, în ansamblul lor constituie cul- într-o epocă dată.

ı dicţionarul enciclopedic, ca şi ărţile de ştiinţă de acum 30 de nu vom găsi nimic nici despre n, nici despre energia nucleară, despre fisiune, nici despre cal- itoare, nici despre noţiunea de tronică; atunci, astăzi, omul, ori- de intelectual s-ar pretinde, care ştie nimic despre aceasta, este r un alfabetizat.

ultura generală este deci o noţi- istorică fatal corespunzătoare anumite epoci şi cuprinde an- blul valorilor materiale şi spiri- e create de societatea omenească lungul istoriei sale. Cultura ituală exprimă realizările unei i în domeniul conştiinţei soci- Fiecărei formaţiuni social-eco- iice îi sînt proprii o cultură ma- ală şi una spirituală, specifice. ɔtodată în dezvoltarea ei există ume continuitate ; cultura fiecă- formaţiuni se sprijină pe cultura duirilor anterioare. Aceste ade- ıri ştiinţifice pot constitui prin a lor aplicare noţiunea de „cul- generală", cu specificul ei isto- şi cu ceea ce înseamnă continui- în cultura spirituală.

Acum după ce am amintit toate acestea e mult mai uşor de sesizat care este partea de caracter istoric din cadrul unei culturi generale, materiale şi spirituale. Acum se poate mai uşor evidenţia că o cultură generală a unui om îşi are după diversele ei domenii şi o relativitate care vine din mentalitatea dominantă a epocii, mentalitate care o face să aibă fie un caracter cultural, fie caracterul unei erezii.

Aşa fiind, în aprecierea unei culturi generale trebuie, neapărat să se aibă în vedere corelaţia între adevărurile sociale afirmate şi reţinute ca elemente ale culturii şi valorile spirituale ale epocii. Căci este cu putinţă ca anumite adevăruri spirituale să-şi piardă în anumite circumstanţe sociale, întreaga lor valoare culturală. Ni se pare astfel că tot ceea ce ţine de valoarea spirituală ca element al culturii unei epoci este destinat să-şi piardă orice valoare prin fluctuaţiile următoare ale valorilor spirituale, în adeziunea sau respingerea lor de către societate.

Iată deci cum caracterul istoric al „culturii generale" în componenţa căreia intră valorile spirituale ale timpului, este supus necontenit şi în raport cu evoluţia societăţii, acceptării sau repudierii lor ca atare, mai departe.

Am spus aceste cîteva cuvinte pentru a marca caracterul istoric al valorilor spirituale în special, fiindcă valoarea lor este cotată în mod special prin ideile dominante în organizarea unei societăţi la un moment dat.

Aceasta este adevărat, desigur într-o mai mică măsură şi pentru multe valori materiale. Ceea ce urmează după izbînda unei revoluţii marchează acest adevăr în mod pregnant fără a mai fi nevoie de a aduce prea multe exemple. Însăşi *munca* în regimul socialist reprezintă o valoare culturală ce trebuie să fie reţinută de un om de cultură generală, atunci cînd într-un regim capitalist ea este pur şi simplu un mijloc de spoliaţiune, o modalitate de furt.

După aceste cîteva consideraţiuni aş ajunge la cîteva concluzii: Că datorită extraordinarului avînt ştiinţific şi tehnic, conţinutul noţiunii de „cultură generală" se îmbogăţeşte pînă la dimensiuni imprevizibile ; că pentru a vorbi cu privire la cineva despre cultură generală trebuie avut în vedere ansamblul concepţiilor epocii respective; concepţii în cadrul cărora, cele sociale au de cele mai multe ori o pondere hotărîtoare ; că societatea are un mare rol în stabilirea şi ierarhizarea acestor valori, elemente componente ale noţiunii de cultură generală ; că fiecare om trebuie să-şi revizuiască şi să-şi valideze permanent pe durata epocilor determinate de istorie valorile culturii sale generale, pentru a nu se vedea alături şi departe de a fi un om de cultură generală.

Prof. univ.
Călin Popovici

„Omul — integrat într-un tablou cît mai larg al valorilor umane".

Toată lumea este de acord că pentru a fi eficient, orice efort creator trebuie să fie specializat. Această îngrădire este impusă inexorabil de însăşi dezvoltarea imensă şi exploziva a civilizaţiei noastre.

Dar omul nu este o simplă unealtă de producţie, ci un scop în sine. El dă măsura şi valoarea lucrurilor. Orice efort parţial trebuie să se încadreze într-o realizare globală. Sensul şi scopul realizării parţiale scapă vederii specialistului îngust, dar ele nu pot fi ocolite fără o amputare radicală a omului care nu se poate resemna a fi un şurub modest într-o maşinărie, al cărui rost îi scapă. Omul se vrea integrat conştient într-un tablou cît mai larg al valorilor umane. Or, cunoaşterea şi însuşirea acestor valori sînt date de asimilarea culturii : „nimic din ceea ce este omenesc nu-mi este străin".

Este regretabil că unii mari creatori, savanţi sau oameni ai literelor şi artelor, cînd ies din stricta lor specialitate afirmă adesea banalităţi, lucruri comune, platitudini, sau comit uneori erori grosolane. Este regretabil ca unii matematicieni, fizicieni, să nu aibă cunoştinţe elementare din ştiinţele învecinate, mai ales acum, în epoca cercetărilor interdisciplinare, cercetări în care sînt angajate propriile lor ştiinţe.

Este surprinzător ca unii poeţi să folosească termeni pentru sonoritatea lor, ca galaxie, constelaţii... fără să ştie ce înseamnă, să nu-şi împrospăteze vechile teme, ca şi cînd ar trăi cu secole în urmă, hrăniţi numai de umanităţile revolute, opaci oricărei culturi ştiinţifice actuale. Este şi mai trist să vedem pe unii iluştri specialişti evadînd din cercul lor îngust numai pentru a urmări o banală întrecere sportivă, a viziona un western sau a citi o carte poliţistă, în sunetul vreunui şlagăr la modă, ca singurele lor trăiri în afara specialităţii lor ştiinţifice sau tehnice.

Este tot atît de trist să constatăm că într-o lume care a atins atîtea piscuri, ele să fie rezervate exclusiv unor iniţiaţi şi că paralel cu arta, ştiinţa, literatura cultă, să se dezvolte cu răsunet în mase, arte, ştiinţe, literaturi, să le zicem „pop", de un nivel îndoielnic, ca să nu spunem sub orice nivel. Cum s-ar explica altfel unele fenomene de masă, ca panica invaziilor extraterestre sau convingerea răspîndită în astfel de vizite, decît printr-un semidoctism, prin pseudoştiinţe „pop", întinzîndu-se ca o pecingine într-un vacuum de cultură generală ? Cum s-ar putea explica altfel reînvierea ici şi colo a unor curente mistice obscure, în era atomică şi a zborurilor cosmice ?

Dar dacă toţi sîntem de acord de necesitatea culturii generale umaniste şi ştiinţifice, acum cînd nimeni n-ar avea îndrăzneala corifeului propagandei naziste să declare ritos că îi vine să pună mîna pe pistol numai la auzul cuvîntului cultură, nu mai sîntem cu toţii de acord la ceea ce se înţelege prin cultură generală. Specialistul hipertrofiat pentru specialitatea sa va căuta să bage în cultura generală cît mai mult din disciplina lui.

Discuţia asupra conţinutului culturii generale trebuie să fie cît mai amplă şi să reflecte cît mai larg sensurile actuale ale culturii generale, nelimitîndu-se la unele voci sonore, dar părtinitoare.

În învăţămînt o astfel de discuţie ar fi cît mai rodnică şi cît mai concretă dacă se va axa pe planurile tematice de învăţămînt, care indică intenţia legiuitorului, chiar dacă de la intenţie la realizare mai este un drum lung. În această discuţie de detaliu se va stabili dacă cunoaşterea tuturor fluviilor unui continent, sau a datelor tuturor bătăliilor, a numelor tuturor reptilelor este necesară pentru cultura generală şi nu este necesară cunoaşterea locului Pămîntului şi Vieţii în Univers : dacă o iniţiere în arte şi muzică este sau nu necesară ; dacă cunoaşterea unei a doua limbi în afara celei materne este necesară şi se realizează în mod efectiv în şcoală... Numai prin astfel de discuţii concrete, urmate de măsuri de retuşare a planurilor de învăţămînt, vom putea spune că am păşit mai departe şi nu ne-am limitat la nişte generalităţi frumoase, dar ineficiente.

LA ZI

Recent, ne-a vizitat ţara, ca invitat al grupului român al Asociaţiei Internaţionale a Educatorilor pentru Pacea Mondială (I.A.E.W.P.), profesorul dr. Charles Mercieca de la Universitatea din Alabama (S.U.A.), secretar general al Asociaţiei. Oaspetele a luat cunoştinţă cu satisfacţie de primirea favorabilă de care se bucură în ţara noastră acţiunile Asociaţiei şi de perspectivele extinderii activităţii I.A.E.W.P. în instituţiile ştiinţifice şi educaţionale de la noi, inclusiv de iniţierea unor cercetări privind promovarea educaţiei în serviciul păcii.

Prof. Charles Mercieca a prezentat, la Institutul de cercetări pedagogice, conferinţa „Filozofia spaţială şi revoluţia academică a secolului XXI", subliniind contribuţia pe care colaborarea internaţională în domeniul programelor privind spaţiul extraatmosferic o poate aduce la promovarea înţelegerii între toate naţiunile şi popoarele.

* * *

„Un sculptor bătrîn din Ocişor, învăţătorul Aurel Petrişor a brodat cu cuţitul, pe o bîtă din paltin fiert, toată sorgintea domnească a neamului românesc, de la Traian şi Decebal pînă la Alecsandri Creangă şi Eminescu, într-o emoţionantă coloană a infinitului, o artă mare care se duce şi n-o opreşte nimeni. Păcat". Sînt cuvintele de preţuire ale unui scriitor, Ioan Grigorescu, pentru un pasionat al frumosului dăltuit în lemn.

Minunata natură a patriei, chipuri de oameni, motive folclorice româneşti, şi de artizanat îi împodobesc casa, au pătruns în muzee de artă şi i-au dus faima sculptorului de pe meleagurile hunedorene peste mări şi ţări, cum se spune în basmele noastre, pe care Aurel Petrişor le iubeşte atît de mult şi din care se inspiră.

Cu oameni ca el — putem fi siguri — arta nu e în primejdie.

* * *

Corul Sindicatului învăţămînt din Fălticeni, format din peste 80 de persoane are un repertoriu larg (cîntece patriotice şi populare), cu care a susţinut mai multe spectacole în întreprinderile oraşului. Unul din ele a avut loc recent, cu prilejul sărbătoririi celor aproape 500 de fruntaşi în muncă din localitate.

De o deosebită apreciere se bucură şi activitatea cadrelor didactice pentru răspîndirea ştiinţei în mase. Brigăzile ştiinţifice, din care fac parte 50 de profesori, au ţinut în acest an circa 70 de conferinţe la căminele culturale.

* * *

O întîlnire emoţionantă între cei care au învăţat şi au lucrat în comuna Creţeşti-Vaslui a avut loc, din iniţiativa forurilor locale, cu ocazia jubileului şcolii din localitate. Fiii satului au avut cu acest prilej bucuria să constate, pe uliţele de odinioară, dominantele vieţii pline de efervescenţă şi înnoiri ale zilelor de azi — case noi, de o construcţie modernă, magazine, o altă şcoală (de zece ani), două cămine culturale, dispensar etc.

* * *

Cobadinul, puternică comună dobrogeană, s-a impus în ultimii ani nu numai prin succesele obţinute de săteni în agricultură, ci şi printr-o bogată activitate culturală desfăşurată de cei aproape 200 de intelectuali, dintre care 120 de cadre didactice. Intelectualii de aici, adevăraţi animatori ai comunei, au creat o veritabilă tradiţie a manifestărilor artistice, făcînd din căminul cultural al Cobadinului (director Ion Stoica) locul de întîlnire al sătenilor cu ziarişti, oameni de ştiinţă, activişti de partid şi de stat. Mesele rotunde, simpozioanele, montajele literare, ce ilustrează variat programul de activitate al căminului cultural, sînt menite să abordeze problema educaţiei socialiste a maselor prin prisma diverselor ei laturi : politică, ideologică, morală, ştiinţifică, estetică etc. Spicuim cîteva dintre aceste interesante şi instructive manifestări: „Profilul spiritual şi moral al făuritorilor societăţii socialiste" (întîlnire a cooperatorilor cu un grup de ziarişti, jurişti şi alţi intelectuali din Cobadin), „Perspective ale agriculturii socialiste în Cobadin" (conferinţă), „Poeţii dobrogeni cîntă partidul şi Republica" (seară de poezie) şi foarte multe altele.

* * *

De curînd a apărut, sub egida Comitetului judeţean pentru cultură şi educaţie socialistă-Argeş, o nouă carte a cunoscutului publicist, V. Firoiu, sugestiv intitulată : Biografii în bronz şi marmură.

Cum o spune el însuşi, în postfaţa volumului, autorul a adunat aici mărturii despre oameni din Argeş, „dintre cei care-şi află locul printre fiii de seamă ai patriei" — de la Neagoe Basarab, ctitor de ţară şi cultură, intrat în legendă, imortalizat de creaţia noastră folclorică — pînă la mari figuri ale culturii, literaturii şi artei româneşti contemporane. Într-adevăr, cititorul află din paginile acestei cărţi, sau are prilejul să-şi rememoreze, numeroase şi, adesea, importante lucruri despre activitatea politică, ştiinţifică, ori despre creaţia artistică a atîtor personalităţi de pe meleagurile argeşene : Dinicu Golescu, Theodor Aman, George Vîlsan, C.I. Parhon, Ion Minulescu, George Topîrceanu, Ion Pillat, Ion Barbu, Mihail Sorbul, George Oprescu, Constantin Baraschi, Vladimir Streinu, Mihai Tican Rumano...

Valoarea instructiv-educativă a cărţii, pentru generaţiile tinere, este indiscutabilă. Din ea se poate învăţa ce înseamnă să te dăruieşti patriei, poporului tău, cu tot ce ai mai bun, mai înălţător.

„Recapitulare“ la sfîrşitul trimestrului al IV-lea

Deşi vacanţa de vară se desfăşoară încă din plin, punctul final al „celui de al IV-lea trimestru“ nu e departe.

Cum s-a desfăşurat, ce a însemnat vacanţa din acest an ?

În acest an, întreaga acţiune s-a situat sub auspicii mai favorabile, prin proiectarea şi începerea ei cu mult mai devreme decît în anii trecuţi, prin angrenarea responsabilă a factorilor cu atribuţii pe această linie şi, îndeosebi, prin prezenţa mai activă şi, deci, mai eficientă a comandamentelor de organizare a vacanţei, în special a comandamentului central.

Programele educative din tabere au fost mai bine întocmite, valorificîndu-se multiplele resurse locale şi punîndu-se accentul pe diversitatea activităţii.

Caracteristic pentru ceea ce s-a întreprins din punct de vedere educativ în taberele de odihnă şi în cele de profil este faptul că s-a iniţiat un complex de activităţi în cinstea Conferinţei Naţionale a P.C.R. şi a celei de a 25-a aniversări a republicii, în toată perioada de vacanţă. Ele au cuprins întîlniri cu delegaţi la Conferinţă, informări politice, dezbateri, evocări, spectacole, vizite, excursii etc.

Taberele de profil, întrunind cîştigătorii fazelor finale ale numeroaselor concursuri şcolare (pe obiecte, meserii şi specialităţi, de creaţie tehnică, literară, membri ai unor cercuri de elevi) au relevat încă o dată fertilitatea acestei potrivite modalităţi de organizare a vacanţei, care, începînd din 1967, a cîştigat tot mai mult teren. Îmbinarea odihnei, a distracţiei cu activităţi care, în forme libere, elastice, răspund unor vocaţii, cerinţelor de dezvoltare a personalităţii, şi-au găsit în activitatea unor astfel de tabere materializări tot mai reuşite, conferind acestei forme un binemeritat prestigiu.

O experienţă nouă a fost organizarea fazelor finale ale concursurilor de biologie şi economie politică în cadrul unor tabere ca acelea de la Staţiunea micilor naturalişti din Timişoara şi la Buşteni. Rezultatele obţinute la aceste concursuri — care, desfăşurîndu-se în vacanţă, nu mai acaparează într-o singură direcţie pregătirea şcolară a elevului —, audienţa de care s-au bucurat prin programul aplicativ, cît şi prin cel recreativ, pledează pentru extinderea unei asemenea formule de vacanţă în anul viitor.

Să notăm că în forme specifice, această vacanţă a cunoscut o sporire a acţiunilor de muncă patriotică a elevilor (la construcţii şcolare, de drumuri, căi ferate, lucrări în agricultură etc.), de autogospodărire în tabere.

Relevînd aceste aspecte, nu putem omite că în unele tabere şi excursii n-au fost atinşi parametrii de calitate în realizarea funcţiei recreativ-educative a vacanţei, din cauza perpetuării unor concepţii şi atitudini anacronice asupra rosturilor vacanţei. Selecţionarea unor cadre lipsite de experienţă şi pasiune pentru această muncă s-a făcut simţită în unilateralitatea activităţilor dintr-o serie de tabere, în potenţialul scăzut al acestora. Rămîne, de aceea, deschisă problema selecţionării şi pregătirii temeinice a cadrelor pentru vacanţă, găsirii unor soluţii mai eficiente, care să elimine improvizaţiile ce se manifestă în această privinţă în unele judeţe.

Pentru a contribui la lărgirea bazei materiale a taberelor, vor fi atraşi, în anii următori, noi factori (întreprinderi, centrale, alte organisme), creîndu-se astfel un cadru propice manifestării şi valorificării iniţiativelor şi resurselor locale, măririi numărului de elevi trimişi în tabere şi excursii de la an la an.

IOAN VULTUR

Automobilul personal şi educaţia

Este un loc comun faptul că educaţia individului se realizează în mediul social existent. Mai puţin remarcat este conţinutul acestui mediu, sau dacă este totuşi relevat, el vizează cu precădere **relaţiile** sociale. Cu alte cuvinte, formarea omului nou este raportată la ambianţa creată de ceilalţi oameni. Sigur că lucrul acesta nu poate fi contestat. Dar asta nu ne scuteşte de efortul căutării unor elemente mai puţin „însufleţite“, de natură să influenţeze factorul educativ. „Lucrurile“ din jurul nostru, în special unele dintre ele, pun în asemenea măsură stăpînire pe oameni, şi prin aceştia pe vlăstarele lor, încît a le ignora nu înseamnă decît a lăsa gol un spaţiu considerabil din procesul educativ al noilor generaţii.

Iată, de pildă, automobilul. Este vorba, fireşte, de automobilul de la casa omului, de automobilul „personal“.

Alături de televizor, automobilul este, poate, simbolul cel mai expresiv al societăţii noastre, al epocii celei de-a doua jumătăţi a sec. al XX-lea.

Spre deosebire însă de televizor, care rămîne un obiect, un mijloc de comunicare, cu rezultate încă incerte pentru posesor, automobilul este o maşină care poate şi trebuie să fie utilă şi utilizată la maximum de către societate. Ne mîndrim cu faptul că ţara noastră a devenit, în ultimii ani, una dintre relativ puţinele ţări din lume, producătoare de automobile. Deocamdată parcul de automobile este mai redus la noi decît în alte ţări, poate şi de aceea dezbaterile despre rostul automobilului sînt mai mult reproduceri după ceea ce se discută în altă parte. Se pare că ne este mai uşor să cităm ce spune ziarul din Paris sau din Londra despre fenomenul automobilistic, ca şi cum la noi nu se poate gîndi nimic pe marginea acestui subiect. Reluînd opiniile altora, dovedim nu numai sărăcia gîndirii noastre, dar riscăm nu de puţine ori să pierdem din vedere elemente importante proprii situaţiei de la noi din ţară ale subiectului în cauză. Deşi este de netăgăduit că automobilul merge tot pe patru roţi în oricare ţară s-ar afla, parametrii lui sociali diferă însă considerabil în raport cu contextul structurii societăţii şi economiei în care se află această maşină.

Ca şi cetăţenii Parisului, dintre care circa o sută în fiecare sîmbătă îşi primesc certificatul de deces în buzunar, şi un număr dintre cetăţenii Bucureştiului poartă şi ei acelaşi certificat funest. Dar dacă această comparaţie ne asigură de similitudinea situaţiilor şi deci de valabilitatea consecinţelor împrumutate de la sociologii occidentului, sînt, cum spuneam, elemente ale automobilului dintr-o ţară socialistă care ne obligă să emitem judecăţi şi aprecieri numai pe baza analizei automobilului **nostru**, din colectivitatea noastră socialistă.

Societatea s-a trezit, peste noapte, am putea spune, cu automobilul personal. Străzile oraşelor mari, care pînă la cel de-al doilea război mondial mai erau încă lovite de copitele cailor, au fost ocupate, dar literalmente ocupate, de automobilul strălucitor care nu **murdărea** strada. S-a considerat acest avantaj hotărîtor pentru a expulza pe bieţii cai din oraşe. Şi pentru că strada a devenit curată, ea şi-a schimbat şi îmbrăcămintea. Piatra colţuroasă sau cubică a fost învelită frumos cu asfaltul moale şi lavabil. Cu toate aceste aparenţe în favoarea curăţeniei, tocmai igiena oraşului suferă cel mai mult de pe urma automobilului. Nu se ştie încă ce consecinţe „istorice“ va avea pentru oameni poluarea atmosferei din marile aşezări omeneşti. Se ştie şi mai puţin ce consecinţe vor avea încă doi factori produşi de automobil : zgomotul şi existenţa la volan a individului. Se vorbeşte despre drogarea speţei, dar se are în vedere numai cea produsă pe cale chimică, nu şi pe cale fizică. Nu cumva trecerea de la viteza întîia la viteza a patra pe numai o sută de metri afectează organismul la fel de dureros, ca şi un stupefiant oarecare ?

Automobilul (personal) pe cît este de strălucitor, de aerodinamic, de cuceritor, pe atît este de înşelător. Proporţiile de masă pe care le-a atins răspîndirea acestei trăsuri nebune ne aminteşte vechiul dicton cu privire la pierderea minţii omului. În epoca noastră pe cine vrea să-l piardă zeul, nu-i mai ia minţile, ci îl înzestrează cu un automobil. Comparat cu televizorul, automobilul se află într-o inferioritate socială penibilă, în ciuda tuturor aparenţelor. În timp ce societatea se poate aştepta la naşterea unui contingent de oameni instruiţi fără atestate şcolare — ceea ce este un cîştig social indiscutabil — automobilul (personal) nu naşte, nu creează mai nimic pentru societate. Căci dacă aşteptăm ca plusul de competenţă tehnică al inginerilor noştri să provină de la volanul propriei maşini, riscăm să ne înşelăm amarnic.

Ceea ce rămîne de neînţeles, mai ales într-o societate bine organizată, este răspîndirea anarhică a acestui aşa-zis bun personal. Cine vrea, poate să-l deţină. Pentru a ocupa o funcţie publică este nevoie de cel puţin cîteva [illegible] în vederea cunoaşterii individului din punct de vedere social. Pentru a **ocupa** drumurile publice, a polua atmosfera tuturor şi a face gălăgie oriunde, nu e nevoie de nici o recomandare, de nici o asigurare **socială**, în afară de cea care priveşte securitatea maşinii şi a şoferului. Dar societatea n-are nevoie să fie **asigurată** împotriva celor de la volan ?

Printre categoriile sociale care ar avea **nevoie** de automobil personal de construcţie adecvată — şi în consecinţă ar trebui să li se acorde înlesniri în obţinerea lor — numim legumicultorii, pomicultorii, medicii de ţară, aceştia din urmă nu pentru a face naveta zilnică la Bucureşti, ci pentru a putea vizita urgent bolnavii din satele vecine. Practica a arătat deja că în condiţiile **distanţelor** din ţara noastră folosirea automobilului personal pentru a merge la serviciu, este, în majoritatea cazurilor o aberaţie. Automobilul rămîne sub husă sau direct în bătaia vîntului şi a ploilor zile în şir pînă ce posesorul lui, disperat că a investit atîţia bani într-o maşină care stă degeaba, porneşte cu toată viteza şi cu îndemînarea redusă la volan pentru a se plimba. Ar trebui ca în statistica accidentelor să existe şi o rubrică a frecvenţei urcării la volan a autorului accidentului.

Automobilul personal în capitalism este expresia cea mai elocventă a societăţii de consum, adică a societăţii de risipă. Risipa care nu este acelaşi lucru cu abundenţa şi nici cu bunăstarea. Se constată la noi că oamenii cu automobil sărăcesc — trăiesc pe un picior care nu e al lor. Dacă ar fi vorba numai de simplul „nivel de trai“ situaţia nu ar alarma, în definitiv se poate mînca ceva mai prost în schimbul plăcerii de a admira turistic, prin parbriz, frumuseţile naturii. Dar consecinţele importante ale acestei sărăcii sînt de alt ordin — de ordin moral : omul de la volan devine necinstit, brutal şi chiulangiu.

Urcaţi în automobilul (personal) al părinţilor, copiii sînt ameninţaţi să contamineze, în primul rînd, o psihologie, din nefericire reală, a adulţilor, aceea că automobilul este o emblemă poate nu atît a succesului şi chiar norocului în viaţă — se ştie că destul de multe automobile personale în societatea noastră ajung **întîmplător** în mîinile posesorilor lor, prin C.E.C. şi loterie — cît a unui **prestigiu social.** Fără îndoială că, de dorit ar fi ca automobilul personal — atîta timp cît el nu este încă accesibil **tuturor** membrilor societăţii — să exprime nu **şansele** posesorului, ci **meritele** lui în societate. Dar pentru că la noi nu este aşa, trebuie să luăm în considerare situaţia existentă în care automobilul personal e o comoditate întîmplătoare, care nu dă prin nimic dreptul posesorului lui să privească **de sus** cei fără automobil. Or, există înclinaţia, firească, dar nu şi justificată, a multor adulţi — care sînt şi părinţi — de a marca în ochii copiilor distanţa dintre ei, cei cu automobil, şi ceilalţi fără acest accesoriu turistic. Sigur că, cel puţin deocamdată, această psihologie este greu de combătut pe plan general. Cu atît mai mult însă este necesar să fie preveniţi părinţii asupra **consecinţelor** pe planul educativ al propriilor lor copii.

Automobilul personal ar trebui să fie urmarea, rezultatul ridicării standardului de viaţă al individului, o consecinţă a unei cariere reuşite, să spunem. Cînd colo, ce vedem : automobilul este un scop, un obiectiv urmărit feroce, prin coborîrea, dacă nu prin sacrificarea unui nivel de viaţă acceptabil. Merită oare acest scop sacrificiile pe care le fac unii oameni pentru atingerea lui ? Cît timp sacrificiile se circumscriu perimetrului familiei, societatea ar putea rămîne indiferentă, deşi societatea noastră principial nu ignoră evenimentele nici în interiorul familiei. Dar sacrificiile impuse de setea vorace de a deţine un automobil, ies din cadrul familial. Cîţi dintre delapidatorii „oneşti“, ca să le spunem aşa, nu s-au lăsat seduşi de mirajul volanului propriu pentru a vîrî mîna în avutul obştesc ? Cîţi copii nu primesc noţiunile „educative“ trecute prin impertinenţa şi agresivitatea omului de la volan ? Cîte căsătorii nu se desfac pentru că s-au făcut de dragul automobilului „roşu“ ? Şi încă multe alte consecinţe sociale decurg din setea nesăbuită pentru volan sau pentru plăcerea de a privi lumea prin parbrizul maşinii personale.

Nu există izvoare care să ateste că năvălirea barbarilor ar fi distrus Poiana narciselor. Năvălirea automobiliştilor însă a distrus-o. Cît priveşte puritatea pădurilor şi a aerului lor, sîntem departe de a cunoaşte tot adevărul. Numai cine merge la faţa locului se poate convinge că atît aerul pădurii, cît şi iarba ei suferă degradări de-a dreptul respingătoare.

Pe acest fundal al realităţilor, problema **educaţiei** tineretului aflat în maşină capătă o însemnătate majoră. Comportarea la locul de destinaţie, fie el pajişte, pădure, munte, mare sau sat, arată grăitor nivelul de educaţie. Ideea de forţă, pe care o sugerează automobilul se extinde nu rareori asupra locatarilor lui, care îşi închipuie că pot călca pe orice, că pot face orice, că ei pot dispare repede dintr-un anume loc, ceea ce-i salvează de orice eventuală tragere la răspundere. Această mentalitate de mici infractori **neprinşi** stă la baza lansării în direcţii extrem de nesănătoase pentru unii tineri.

Dar pericolul cel mai mare din punct de vedere educativ pe care îl creează automobilul îl reprezintă izolarea, care naşte individualismul şi egoismul. Faptul că cetăţeanul are automobil, că se mişcă mai repede, nu-l „apropie“ de mai mulţi oameni. Dimpotrivă. Dacă în tramvai sau autobuz se mai „freca“ de semenii lui, îi mai **vedea** de aproape, intrat în automobilul personal, cetăţeanul, inclusiv copilul lui, este complet izolat de ceilalţi oameni, pe care nu-i mai vede decît prin parbriz, cu un sentiment nu rareori de ură, cînd trebuie să-i aştepte la stopurile de pietoni.

Toată fericirea pe care o produce o asemenea maşină este de a te deplasa. Ei şi ? De cînd a bate cîmpii — adică şoselele — a devenit o fericire supremă pentru om ? Nu putem lua în considerare şi scopul deplasării, deoarece el nu e determinat de mijlocul de transport. Dacă cineva vrea să vadă Luvrul, îl va vedea la fel de bine şi la capătul unei călătorii cu trenul, autobuzul etc.

Cît timp copiii „constructorilor comunismului“ aşteaptă cu nerăbdare ca părinţii lor să facă ce-or şti şi să-şi procure automobil (personal), cît timp aceşti copii se bucură de izolarea pe care o creează prezenţa unui asemenea bun personal în viaţa unei familii, nu se poate spera să se dezvolte în conştiinţa lor trăsături ale educaţiei comuniste. De ce ? Pentru că ceea ce reprezintă automobilul personal în viaţa unei familii socialiste nu numai că nu are nici o legătură cu principiile socialiste, dar chiar le subminează. Nu este nevoie de prea multă imaginaţie pentru a înţelege că automobilul personal care nu este obţinut ca o recompensă socială pentru oamenii deosebit de merituoşi din societatea noastră, ci este obţinut printr-un joc liber al competiţiei financiare şi nu de rareori printr-o frustrare a acestei societăţi, poartă în el toate tarele posesorului întîmplător.

N. COPOIU

Educaţia prin geografie

Lumea este deprinsă să ceară de la geografie date complete asupra realităţii terestre (inclusiv populaţia umană). Şi geografii au avut multă vreme monopolul acestui serviciu adus omenirii. Dificultatea este din ce în ce mai mare: să poţi cuprinde, în texte, hărţi şi imagini, fapte care, luate separat, aparţin unor geoştiinţe diverse şi numai cînd acestea sînt oferite organic, în ansamblul lor, aparţin geografiei. Au fost găsite — se ştie — mai multe căi pentru a răspunde acestei cereri permanente : compendii de nume, caracterizări sumare şi cifre ; expunere sistematică însoţită de explicaţii, într-o ordine neschimbată ; expunere specifică organică, în care datele, selecţionate, sînt însumate în ordinea dependenţei lor reale. Din aceste trei moduri de prezentare a realităţii geografice integrate (adică mediul natural şi social corelate), numai ultimul este necontestat propriu cercetării şi prezentării geografice şi-i asigură acesteia rol cu adevărat educativ.

Într-adevăr, primele două moduri au un scop pur didactic şi informativ : oferă date care urmează să fie înregistrate şi păstrate de elevi (respectiv oameni maturi) fie pe baza memoriei, fie a raţionamentului — ceea ce se crede că pot face şi alte geoştiinţe sau socioştiinţe. Modul al treilea însă urmăreşte — pe lîngă asigurarea unui bagaj de cunoştinţe — deprinderea cu ideea că, pe pămîntul nostru, totul se leagă strîns — om şi natură — formînd un întreg, variabil în funcţie de loc şi timp şi tinzînd spre un echilibru, desigur labil, totuşi un echilibru. Cum se vede, geografia nu „zeifică" nici natura, nici pe om, ci adoptă o atitudine de magistrat imparţial.

Diversitatea de peisaj, de structură, de funcţiuni a numeroaselor „sisteme teritoriale" care alcătuiesc învelişul terestru (inclusiv populaţia lui umană) este o lege a spaţiului în care nu este suficient să ştim că au apărut şi s-au dezvoltat civilizaţiile omeneşti, ci şi că tot aici urmează să trăiască şi generaţiile viitoare. Se prea poate ca — aşa cum presupun unii savanţi — după faza civilizaţiei terestre, să urmeze faza civilizaţiei sistemului planetar solar. Dar pentru autorii acestor viziuni utopice vor trece, pînă atunci, cîteva mii de ani, timp în care Omenirea va trebui să se descurce tot pe planeta noastră. În acest scop, oamenii de ştiinţă, încă neatinşi de specializări excesive, vor continua să lupte pentru cunoaşterea relaţiilor care asigură, aici pe Pămînt, unitatea organică a planetei noastre. Fără îndoială, liberi sîntem să fim mîndri de realizările civilizaţiei terestre (ea a produs pe Homer, pe Michelangelo, pe Beethoven..., dar şi bomba atomică de la Hiroşima...) ; însă ditirambilor exageraţi trebuie să li se pună frîu şi să fie analizat, obiectiv şi cu sînge rece, felul cum au gospodărit şi gospodăresc oamenii pămîntul, producînd lucruri excepţionale, transformînd şi supunînd — cu excepţii tragice — natura, dar şi poluînd-o în aşa fel încît viaţa generaţiilor viitoare începe să fie ameninţată. Reacţia contra acestor excese a început ; este încă nemulţumitor înţeleasă. Se subapreciază, de pildă, rolul cunoaşterii mediului natural în care se realizează producţia de bunuri, aceasta sub motivul că tehnica modernă este capabilă să biruie orice condiţii nefavorabile. O consecinţă — care ar părea minoră, dar în realitate poate avea urmări nedorite, cine ştie cînd şi unde — este decizia de a renunţa la geografia fizică în liceele noastre. Elevii, poate, se vor bucura ; dar viitorii cetăţeni, ajunşi în posturi de răspundere, nu se vor simţi atît de obligaţi să ţină seama de condiţiile mediului fizic înconjurător.

Nu ne ascundem însă gîndul că de această situaţie sînt răspunzători şi geografii. Ei au dat adesea numai informaţii încărcînd memoria elevilor şi nu au reuşit — cu toată modernizarea concepţiei geografice şi din ţara noastră în ultimii 50—70 ani — să-i deprindă cu judecata sau gîndirea geografică. Este de datoria actualei generaţii de geografi să contribuie la educarea viitorilor cetăţeni prin geografie. Dar cum ? În principiu, foarte simplu : pornind de la ideea că geografia nu-şi disociază obiectul nici în timpul analizei acestuia pe componenţi, ci-i consideră pe fiecare ca parte şi factor (agent) ai unor întregi sau sisteme teritoriale — fiecare profesor de geografie este obişnuit să-şi deprindă, de timpuriu, elevii cu **gîndul echilibrului dintre factorii naturali şi cei sociali** şi cu imperativul, pentru colectivităţile umane, ajunse la un înalt grad de ritmicitate — de a gospodări raţional şi cu grija de viitor resursele naturale şi sociale ale globului. Căci, profesorii de geografie şi geografii din cercetare sînt în măsură să contribuie — mai efectiv decît alţi specialişti în geoştiinţe sau socioştiinţe, pentru că au deprinderea milenară a sintezelor regionale şi planetare — la educarea elevilor şi cetăţenilor în respectul integralităţii şi echilibrului sistemelor geografice (rezultantă a corelaţiilor dintre om şi natură).

S-ar părea îndrăzneaţă afirmaţia că geografii au deprinderea milenară a sintezelor regionale şi planetare. Ea se întîlneşte totuşi, de pildă, la Strabo şi chiar la Herodot. În ultimii 30—40 ani, această convingere s-a găsit în declin, înaintea generalizării ei în toată lumea geografilor, începînd cu profesorii de liceu (poate la noi situaţia a fost mai bună decît în alte ţări). Cauza trebuie căutată în specializarea excesivă a cercetătorilor geografi de pretutindeni ; ceea ce i-a dus pe mulţi la neglijarea raportării părţilor la întreg în timpul analizei şi la încălcarea unor domenii vecine. Astfel au ajuns să piardă teren şi în cercetare, şi în învăţămînt. Remediul : o acţiune organizată şi persistentă în lumea geografilor de pretutindeni — acţiunea este începută de altfel de cel puţin 10—15 ani — pentru a-i readuce pe toţi, sau cel puţin pe majoritatea lor, la ideea caracterului unitar asigurat disciplinei lor de către însuşi obiectul ei : întregul sau sistemul teritorial (inclusiv populaţia umană) nedisociat. Abia după aceea vor fi — cu toţii — înarmaţi să-şi educe elevii şi contemporanii în respectul şi asigurarea acestui întreg în timpul utilizării şi transformării suprafeţei terestre. Pînă atunci vor îndeplini această misiune acei geografi — nu atît de puţini cît se crede — care şi-au păstrat credinţa în unitatea geografiei ca ştiinţă şi ca factor de educare nu numai a elevilor, dar şi a maturilor.

VINTILĂ MIHĂILESCU

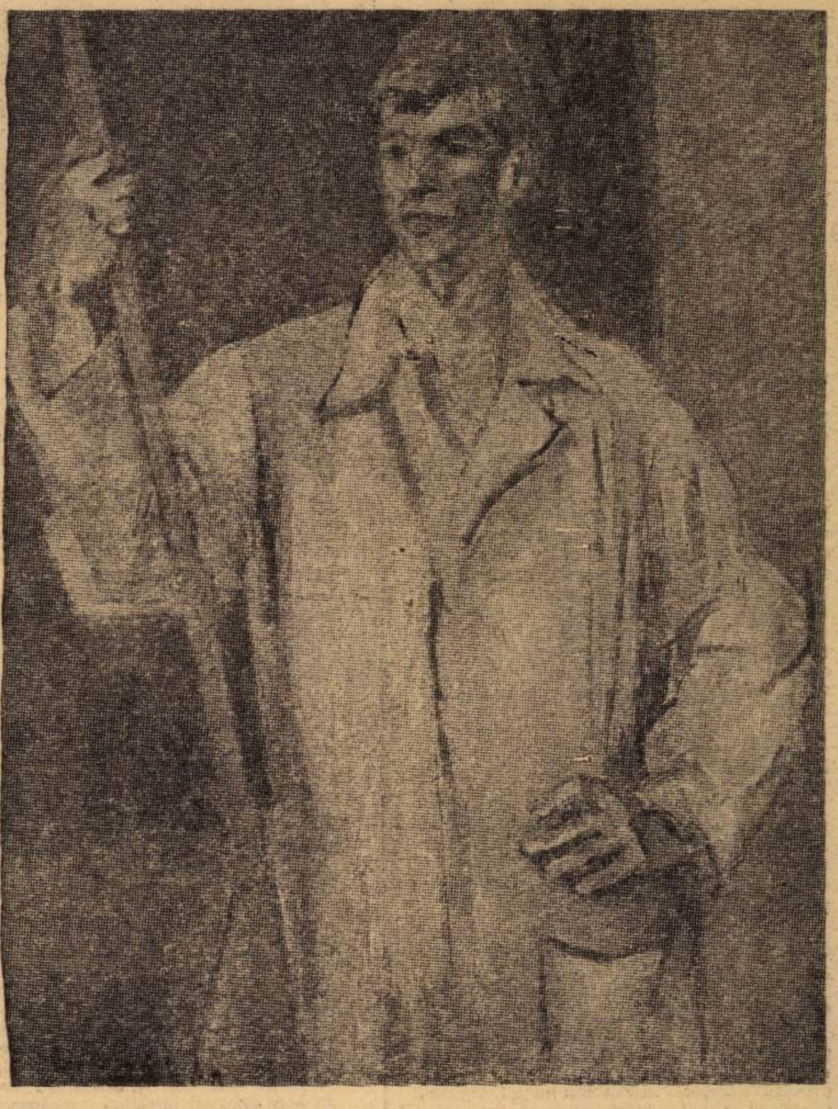

HENRI CATARGI *Muncitor*

Pentru perfecţionarea în specialitate

Taberele de informare şi documentare pentru profesorii de geografie din şcoli generale şi licee, organizate de Societatea de ştiinţe geografice în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, au urmărit, ca şi în alţi ani, perfecţionarea deprinderilor de a observa, reprezenta şi interpreta obiectele, fenomenele şi faptele geografice ; vizitarea unor muzee judeţene şi municipale, obiective industriale, hidroenergetice, istorice etc. ; prezentarea unor probleme de actualitate din geografia românească şi străină.

Participanţii la tabăra-curs din Maramureş, de exemplu, îndrumaţi de prof. Al. Savu (Cluj), au studiat probleme privind : morfogeneza depresiunilor Baia Mare, Maramureş, Oaş, Lăpuş ; etajarea proceselor actuale şi a componenţilor fizico-geografici în munţii Pietrosul Rodnei, Gutîi, Igniş ; dezvoltarea urbanistică a oraşelor Baia Mare, Sighetul Marmaţiei, Cavnic ; diversitatea şi modernizarea industriei extractive şi a prelucrării minereurilor neferoase la Suior, Herja, Baia Mare ş.a.

Profesorii de la tabăra din zona centrală a Carpaţilor Orientali — sub îndrumarea dr. I. Bojoi de la staţiunea Pîngăraţi a Universităţii din Iaşi — au vizitat staţiunea de cercetări complexe — biologice, geografice şi geologice — de la Pîngăraţi, au făcut excursii la Bicaz, Ceahlău, Lacul Roşu, la depresiunile tectonice şi de baraj vulcanic Gheorghieni şi Borsec, au vizitat Combinatul de fire şi fibre sintetice Săvineşti şi multe altele.

Adăugăm şi aspectele metodice, de ordin practic aplicativ (lucru cu harta, cu busola, cu eclimetrul, apoi descrierea unor aflorimente, cartări, secţionarea unor marghile, recoltarea diferitelor eşantioane etc.), care de altfel nu lipsesc din nici o tabără şi care au perfecţionat pregătirea profesorilor de geografie.

Tabăra-curs „Curbura internă a Carpaţilor", sub îndrumarea conf. univ. Ilie D. Ion şi conf. univ. Al. Roşu (Universitatea Bucureşti), a oferit prilejul urmăririi zonalităţii altitudinale a fenomenelor fizico-geografice şi economico-geografice în Piatra Craiului, Postăvarul, Piatra Mare, Ciucaş şi Pucjosul, într-un timp relativ scurt. Adăugăm problemele complexe — genetice şi funcţionale — legate de : culoarele Bran — Rucăr, valea Timişului, pasurile Bratocea şi Oituz ; defileurile Oltului de la Racu, Jigodin şi Tuşnad-Băi ; piemonturile din feluritele compartimente ale depresiunii Braşov şi altele urmărite, de asemenea, cu un deosebit interes din partea cursanţilor.

Activitatea taberelor din acest an, desfăşurată pe baza unui program tipărit şi ilustrat cartografic, a cuprins şi expuneri pe teme ideologice şi politice ţinute de propagandişti ai comitetelor judeţene de partid.

★

La cea de a V-a Consfătuire anuală a profesorilor de geografie, încheiată nu de mult, au participat peste 200 de cadre didactice din învăţămîntul de toate gradele, cercetători şi alţi specialişti. Lucrările consfătuirii au aprofundat cîteva teme importante între care amintim : coordonatele actuale de perspectivă ale geografiei româneşti şi străine, geografia oraşului şi judeţului Suceava etc. Activitatea s-a încheiat printr-o aplicaţie ştiinţifică de teren pe ruta : Suceava — Cacica — Solca — Rădăuţi — Putna — Marginea — Suceviţa — Moldoviţa — pasul Mestecăniş — Cîmpulung Moldovenesc — Suceava. Explicaţiile au avut caracter complex şi au fost date de geografii suceveni, cărora li s-au alăturat prof. dr doc C Martiniuc şi conf. univ. N. Barbu, ambii din Iaşi.

MEMORIA fenomen molecular

Elucidarea mecanismului înmagazinării și transmisiei informației genetice constituie una din cele mai importante cuceriri ale Biologiei moleculare și, în general, ale științelor naturii. Modificînd și clarificînd în mod decisiv imaginea despre natura eredității și a mecanismelor sale, Biologia moleculară a preluat numeroase concepte ale teoriei informației, pe care folosindu-le în mod adecvat a reușit să sintetizeze — și să demonstreze ciclul informațional ADN transcriere ARN translație proteină. Codul a fost elucidat și — în ultimii 2—3 ani — a apărut ca posibilă — chiar probabilă — existența unui al doilea cod, tot genetic determinat — codul molecular al memoriei.

Informație genetică, informație dobîndită

Caracteristică organismelor vii este posibilitatea pe care acestea o au de a acumula informație — sau, cum spunea Schrödinger, „de a se hrăni cu neg-entropie". Organismul are la dispoziție două surse de informație :

— sursa ereditară, conținută în acidul dezoxiribonucleic (ADN) — din genele cromozomilor — și

— sursa dobîndită în interacțiunea cu mediul exterior.

Dacă prima este indispensabilă asigurării continuității vieții și dezvoltării organismelor, cea de a doua este absolut necesară adaptării la condițiile de viață. Ungar arată că dacă în condițiile „supei primare" postulate de diferiți cercetători ai originii vieții — primul sistem informațional, în speță, codul genetic, pare să fi fost suficient pentru a asigura supraviețuirea — în urma dezvoltării și a schimbării habitatusului, reacțiile genetic determinate au devenit insuficiente pentru a asigura supraviețuirea și apare astfel un mecanism al depozitării și păstrării informației dobîndite, a memoriei. Același autor consideră că este probabil ca acest fenomen să fi coincis cu dezvoltarea unui sistem nervos capabil să primească, să înregistreze și să depoziteze informația dobîndită.

Cum menționam la început, succesul deosebit al Biologiei moleculare în descoperirea și elucidarea codului genetic a stimulat studiul mecanismelor memoriei din acest punct de vedere — al existenței unui cod de natură chimică, moleculară, care să explice acest fenomen extraordinar de complex, care este memoria

Recent au apărut o serie de lucrări deosebit de interesante ale lui G. Ungar și colaboratorii și a lui A. Katchalsky și E. Neumann privind mecanismele moleculare — mai mult, privind codul molecular al memoriei, lucrări care deschid perspective inedite.

Descifrarea codului genetic a permis înțelegerea mecanismului de sinteză a proteinelor și, în general, a adus o contribuție esențială la înțelegerea fenomenului biologic. Descifrarea unui cod înseamnă cunoașterea „alfabetului" în care este scris și a regulilor și convențiilor utilizate la alcătuirea lui. De exemplu, „citirea" unei benzi de magnetofon necesită dispozitive de codare și decodare. Sistemul nervos funcționează în mod asemănător. Receptorii senzoriali prezintă toate caracteristicile unei mașini de codare. Datele experimentale ne arată că centrii nervoși pot decoda mesajele simțurilor noastre și să ne dea o reprezentare consistentă a universului (Ungar).

Ideea codului nervos este legată de pachetele de unde electrice care transportă informatia în sistemele de telecomunicații. Dovada cea mai bună am avea-o dacă s-ar putea obține din creier configurații de unde electrice care, după decodare, ar putea reproduce o percepție senzorială, un mod de comportament sau chiar o idee abstractă. Din nefericire, singurul sistem de codificare electrică identificat pînă astăzi este codul digital, în care intensitatea stimulului senzorial este transmisă prin nervii periferici (Ungar).

Modificări chimice la baza experiențelor „învățate" ?

Datorită extraordinarului grad de organizare a substanței nervoase, fiecare neuron — sau, în orice caz, fiecare lanț de neuroni are funcțiunea sa precisă — de exemplu, orice fel de stimul al nervului optic va genera senzații vizuale, al celui acustic — auditive etc. Mai mult decît atît, specificitatea este atît de mare, încît fiecărei fibre a nervului optic, de exemplu, îi corespunde un anume punct de pe retină, iar pentru ceilalți nervi situația este echivalentă. Rezultă, deci, că undele electrice care nu conțin decît informația „da", „nu" și „cît", nu au semnificație decît în funcție de căile pe care circulă. Informațiile cele mai importante sînt conținute în „codul structural", adică în căile care le transportă (Ungar). Ele determină calitatea, modalitatea și locul de origine al senzației și tot ele reglează forma de comportament potrivită. Se poate spune cu Ungar că, deoarece organizarea prenatală a creierului este în întregime controlată de factorii ereditari, codul structural se găsește sub dependența codului genetic. Activitatea nervoasă înnăscută, astfel programată de conexiuni preformate este responsabilă de activitatea reflexă, de comportamentul instinctual, adeseori complex, al organismelor inferioare. Un sistem nervos limitat la această activitate nu poate „învăța" din experiență, deoarece aceasta nu se conservă. Achiziția noilor informații se face prin stabilirea, între căile existente, a unor conexiuni ce n-au fost prevăzute de codul genetic. Aceste conexiuni permit, probabil, influxului nervos să împrumute alte căi și să creeze astfel forme noi de comportament. Dacă nu există nici o dificultate în a admite formarea acestor noi căi, este greu de înțeles persistența îndelungată a acestor legături funcționale corespunzătoare memoriei de durată (Ungar).

În urma lucrărilor remarcabile ale lui Hydén reieșea că în neuronii implicați în procesele de „învățare" au loc schimbări în compoziția acidului ribonucleic (ARN). S-a dovedit mai tîrziu că această concluzie era eronată, dar calea aceasta de studiu, adică încercarea, prin mijloace chimice, de a detecta modificări chimice în creierul animalelor supuse procesului de învățare — era deschisă.

În 1968, Clark, Galvan și Ungar au întreprins o serie de experiențe de acest tip, cu rezultate spectaculoase. Reproduc mai jos din lucrarea lor : „Majoritatea rozătoarelor arată o preferință înnăscută pentru întuneric și evită lumina. Acest comportament poate fi schimbat producîndu-le o durere (șoc electric), de cîte ori se duc la întuneric. Astfel ele «învață» să prefere lumina".

Autorii au preparat extrase din creierul animalelor astfel „învățate" și le-au inoculat unor animale care nu suferiseră nici un electroșoc — animale normale care se refugiau în întuneric. Animalele acceptoare, deși nesupuse în prealabil la nici un tratament, după inoculare evită întunericul comportîndu-se exact ca animalele donoare. Repetînd experiența și acumulînd o cantitate mare de creier de la multe animale „învățate", analizînd chimic acest creier, autorii au găsit un polipeptid slab legat de ARN-ul ribozomal. Cu ajutorul unor tehnici de separare, polipeptidul a putut fi separat și purificat și astfel, prin încercări, atît chimice, cît și biologice, a fost izolată fracțiunea care conținea întreaga activitate biologică — adică conținea „experiența" învățată de șobolanii care fugeau de întuneric. În creierul animalelor martore nu s-a putut găsi niciodată această substanță, ea fiind legată de „învățare" în mod direct. Spre a controla dacă nu cumva electroșocul a dus la un proces nespecific care ar fi putut da naștere compusului, s-a aplicat, în alte condiții, în afara procesului de „învățare" șocul respectiv, fără însă a se putea detecta substanța în cauză.

Autorii au denumit substanța „scotofobină". Cu ajutorul analizei chimice i-au determinat compoziția și apoi, folosind metoda spectrometriei de masă, secvența aminoacizilor. Ea conține 4 reziduuri de acid glutamic (Glu), sau glutamină (Gln), 3 de acid aspartic sau asparagină (Asp) sau (Asn), 3 de glicină (Gly), 2 de serină (Ser), unul de lyzină (Lys), unul de alanină (Ala) și unul de tirozină (Tyr).

Etapa următoare a constat în sintetizarea, în laborator, a compușilor posibili, din acești aminoacizi și compararea activității lor biologice cu compusul natural. Parr a reușit să sintetizeze compusul cu structura :

Ser, Asp, Asn, Gln, Gln, Gly, Lys, Ser, Ala, Gln, Gln, Gly, Gly, Tyr, care, inoculat intraperitonal la șoarece, provoacă fuga de întuneric. Comportamentul acestui compus este absolut identic cu cel al produsului natural. Astfel de experiențe s-au făcut legat de senzațiile acustice și de culoare, la pești, cu rezultate asemănătoare.

Aceste rezultate, deosebit de stimulatoare, arată că pentru un tip de experiențe „învățate" corespunde o modificare chimică — în cazul de față — prezența unui peptid nou, ceea ce confirmă — cel puțin în fază preliminară — existența unui cod chimic al memoriei.

Conformația biopolimerilor și „imprimarea" informației

B. Katz și alții consideră molecula codată ca o transcriere a pachetelor de unde purtătoare de informații ; pentru moment este dificil de imaginat cum s-ar putea converti undele electrice în structuri moleculare specifice și apoi acestea în influx nervos. O analogie, chiar și formală, cu convertirea energiei electromagnetice în energie chimică, în procesul fotosintezei — nu scapă și, poate, analogia — pur chimică, ar putea merge mai departe.

R.M. Gaze și M. Iacobson însă au dezvoltat ipoteza originală a lui Ungar privind „specificitatea chimică" a căilor nervoase. Ideea de bază constă în postularea existenței unui proces de „recunoaștere moleculară", neuronii care se unesc spre a forma o cale specifică s-ar „recunoaște" grație unor „etichete" chimice specifice — conformații sau structuri de peptide la suprafața lor. Pe de altă parte, studiind fenomenele de histerezis la o serie de polinucleotizi și r—ARN, în urma aplicării unor pulsuri electrice sau a unor șocuri de p H, A. Katchalsky și E. Neumann au demonstrat existența unor modificări conformaționale durabile în acești biopolimeri. Aplicînd pulsuri electrice de același ordin de mărime cu impulsurile nervoase, ei observă despletiri parțiale și respingeri între catene în structurile multicatenare. În timpul excitării nervoase, potențialul de membrană al nervului trece de la — 70 mV la + 50 mV. Pentru o grosime a membranei de aproximativ 100 Å, schimbarea de potențial corespunde unei variații a intensității cîmpului de la — 70 kV/cm la + 50 kV/cm. Aceste cîmpuri electrice acționează probabil și asupra joncțiunii sinaptice. Orice sistem încărcat (precum biopolimerii) supus acestor impulsuri puternice ar putea prezenta modificări conformaționale metastabile de viață lungă. Experiențele celor doi autori arată ca un model al imprimării, al transcrierii impulsului nervos în structura care participă la etapa fizică a stabilirii memoriei. Aceste date, deosebit de valoroase, ar putea furniza o explicație pentru memoria de lungă durată, nefiind nevoie de o nouă structură chimică — ci doar de modificări conformaționale ale structurilor existente, sub influența impulsurilor nervoase.

Datele prezentate mai sus sugerează în ce măsură aspectul molecular ca și cel fizic al unuia dintre cele mai complexe procese din natură — memorizarea — ar putea constitui baza înțelegerii fenomenului și — poate — a dirijării sale în viitor.

CLAUDE NICOLAU

Breviar științific

● Stressurile profesionale

Un sondaj efectuat în urmă cu cîțiva ani de specialiștii vest germani au scos în evidență că 24 la sută din cetățenii R.F.G. sufereau „în mod frecvent" de dureri de cap, iar 48 la sută „din cînd în cînd". Un procent așadar mare, care, în prezent, este departe de a manifesta vreo tendință de scădere.

Mulți dintre suferinzi atribuiau starea lor — pe care o „tratau" masiv cu medicamente — poluării sonice, datorită circulației rutiere și aeriene. O cauză importantă desigur, dar, cum avea să se constate, nu singura. Căci, o serie de alte studii au pus în evidență rolul stressurilor vieții profesionale în declanșarea și menținerea fenomenului. La vîrstele medii — la care se manifestă cu pregnanță acesta — oamenii sînt obsedați de ideea de a-și asigura o poziție profesională mai bună, de a și-o consolida, și de a face față mai bine solicitărilor, adeseori cu un grad sporit de dificultate. Rezultatele : stări de epuizare, de depresiune, insomnii, dureri de cap.

● Detectarea durerii

Dr. R.J. Evans, din Toronto, Canada, a pus la punct o metodă științifică de măsurare a intensității durerii, ceea ce va da medicilor posibilitatea să distingă între suferințele reale și cele imaginare.

Testul doctorului Evans arată că alcalinizarea sîngelui pacienților se modifică, ea crescînd proporțional cu durerea. Este prima posibilitate de a obține informații precise despre obiectivitatea sau subiectivitatea suferinței.

Generalizarea metodei este de natură să producă panică în rîndurile bolnavilor închipuiți.

● Celula vie

În Uniunea Sovietică se turnează un film despre celula vie. Plasată într-o minusculă cameră transparentă cu mediu nutritiv, aceasta este pusă sub observația specialiștilor. Se urmărește a se afla, apoi — proiectînd pelicula realizată — cum reacționează unele celule vii asupra dozelor slabe de chimicale toxice și cum se dezvoltă celula în genere.

Observațiile ce pot rezulta din cercetările savanților sovietici în acest domeniu, prezintă o mare importanță pentru studierea efectului lor asupra plantelor și oamenilor.

Desen de OCTAV GRIGORESCU

OMUL–CLIŞEU

Un examen de definitivat sau de gradul II, precum acelea la care am participat în recenta sesiune, sînt ca nişte secţiuni pe viu în viaţa şcolii. Ele au darul să-ţi dezvăluie dincolo de obiectivele examenului — nivelul de cunoştinţe, stăpînirea metodicii predării — o sumedenie de secvenţe semnificative care, asociate mental, îţi dau tîlcul bunului sau răului mers al acestui imens mecanism care este şcoala.

Deschizînd, de pildă, dosarul unui candidat oarecare dai de o piesă ţinută la mare preţ, **caracterizarea.** Cauţi să recunoşti portretul celui pe care îl ai în faţă, dar efortul adesea este zadarnic, pentru că omul nu aduce nici pe departe cu clişeul ticluit din vorbe de rutină. Figura vie se refuză stilului diluat sau criptic, aproape invariabil neinspirat şi stereotip al semnatarului.

Vezi că un candidat se poticneşte în expunerea subiectului şi vrei să-l ajuţi. Cercetezi activitatea înscrisă în dosar. Numai elogii generoase, trăsături pozitive în totalitate. Dar ceea ce se spune în hîrtii e contrazis de realitatea zdrobitoare din faţa ta. Altul te uimeşte prin buna lui pregătire, o teză splendidă, răspunsul impecabil. Simţi iarăşi ispita dosarului. Te aştepţi ca acesta să-ţi confirme entuziasmul. Iarăşi dezamăgire ! Nu poţi aduna nici o imagine din rîndurile puse pe hîrtie de un condei stîngaci şi nu tocmai binevoitor. Se pot trata asemenea mostre ca simple ciudăţenii sau paradoxuri ? Nu ! pentru că ele traduc atitudini umane, stări de lucruri dăunătoare — superficialitate şi spirit iresponsabil, toleranţă, exigenţă slabă faţă de calitatea învăţămîntului, faţă de pregătirea cadrelor de care atîrnă viitorul copiilor ţării.

Dacă ai răgazul ca în iureşul examenului să mai poposeşti şi asupra unor destine individuale, revelaţiile sînt şi mai puternice. Iată un candidat la definitivat, cam întîrziat după înfăţişare. Cazul, în chip firesc, îţi atrage atenţia, cu atît mai mult cu cît buna lui pregătire şi o anume profunzime şi sensibilitate nu sînt de natură să explice o prezentare tardivă la examen. Întrebîndu-l asupra motivului, mi-a răspuns simplu : „Aşa au fost împrejurările". Încărcătura de amărăciune a răspunsului m-a făcut să mai înnădesc o interogaţie, de astă dată apreciativă. Explicaţia a fost la fel de reţinută :

— Îmi place să citesc, să transmit elevilor mei lucruri cît mai interesante. Aş putea spune că simt o pasiune pentru meseria mea... Dar, se pare că priceperea şi dăruirea nu ajung întotdeauna.

După ce candidatul meu şi-a încheiat cu succes examenul, m-am simţit îmboldită să merg pe firul avatarurilor lui. A fost un student foarte bun. Acum e profesor într-un sat de pe Tîrnave, dar pînă să ajungă aici a avut o carieră ambulantă prin biblioteci, cămine culturale, birouri, făcînd zeci de cereri în fiecare an, pentru a intra în drepturi. S-a oprit cineva să-i aprecieze calităţile, valoarea ? S-a gîndit cineva la consecinţele morale pentru om, la interesul şcolii ? Se pornise să facă o treabă bună la şcoala unde fusese repartizat. Il iubeau copiii, părinţii. Unii colegi îi reproşau însă că e „prea zelos", că „pune prea multă pasiune", iar directorul începuse să simtă că în jurul scaunului său pluteşte parcă o primejdie. Şi aşa s-a pomenit mutat „în interesul învăţămîntului". N-au lipsit nici din această epopee caracterizările-clişeu, care l-au însoţit peste tot la forurile investite să decidă. (Se pare că şi aici omul din hîrtie, omul-clişeu a fost mai puternic decît cel autentic, care înmănunchea toate calităţile unui bun dascăl.)

Care e partea de vină a fiecăruia, greu de spus. Mi-aş îndrepta însă oprobriul, asemeni celui în cauză, asupra „demonilor mărunţi", autorii acestor inechităţi.

Ca încheiere trebuie să spun că n-am dorit deloc să fac pe placul amatorilor de paradoxuri. Aş dori ca pledoaria mea să fie înţeleasă ca o opţiune pentru calitate şi echitate. Aş dori ca referinţa-clişeu, „precizia" brutală, cu pretenţie psihologică şi etică, să nu treacă niciodată înaintea valorii reale a omului. Să ne aplecăm cu mai multă atenţie şi solicitudine umană asupra omului de la catedră de care atîrnă pregătirea şi rostul viitor a mii şi mii de copii.

ZINA SÎRBU

Vîrsta nu scuză mijloacele

La Inspectoratul şcolar al judeţului Ilfov există un dosar voluminos cu sesizări la adresa profesorului Gh. Matei din satul Grădiştea. Directorul coordonator, celelalte cadre didactice din Grădiştea (mai puţin directorul şcolii generale, Filip Stoica, venit în sat abia în septembrie anul trecut) se exprimă despre el în termeni deplorabili.

Marea greşeală a lui Gh. Matei este că se crede un om atoateştiutor, care nu permite să fie contrazis, nici chiar atunci cînd (avînd specialitatea biologie) caută să impună colegilor de la alte discipline **ce anume, cît şi cum** trebuie să predea la orele lor. Dar ce te îndreptăţeşte să dai lecţii, de pildă, unui profesor de română, de istorie sau de fizică, din moment ce tu ai altă calificare ?

„Pe mine Gh. Matei m-a făcut incompetentă — ne declară Cristina Mihail, profesoară de română ; mi-a spus că predau prea multe ore de gramatică în detrimentul celor de literatură şi că propoziţiile pe care le ofer ca exemplu sînt greşite. Şi aceasta, în faţa copiilor !".

De altfel, jignirile, calomniile, acuzaţiile de tot felul se pare că sînt o a doua „specialitate" a lui Gh. Matei. Educatoarea Zina Ciocoveanu de la grădiniţa de copii (care îşi are sediul în curtea şcolii din Grădiştea) se plînge : „Cu mine s-a purtat extrem de urît anul acesta. Îmi face observaţii că nu ţin bine lecţiile, că nu ştiu să mă joc cu copiii. Cînd vreau să mă apăr, ridică tonul, mă insultă în fel şi chip". Iar învăţătoarea Elena Dinu adaugă : „Eu sînt la această şcoală din 1965. N-a fost an în care să nu se întreprindă anchete şi paraanchete privind conflictele lui Gh. Matei cu celelalte cadre didactice sau cu părinţii elevilor. Evident, nici eu n-am scăpat de jignirile sale".

Am lăsat mai la urmă relatarea prof. Eugenia Popa, directoarea adjunctă a şcolii, care dezvăluie o altă gravă apucătură a lui Gh. Matei : bătaia. „Elevii se tem de dînsul — ne spune profesoara. Pe Dragomir Florica a bătut-o de a rămas leşinată vreo 20 de minute. Cînd i-am atras atenţia asupra acestui gest nepedagogic, a zis că sînt detestabilă, iar apoi mi-a arătat cu dicţionarul ce înseamnă **detestabil.** Parcă era nevoie ! Nu de mult, ştie toată şcoala, l-a bătut pe elevul Baltă Silviu dintr-a şaptea !". („Veneam de la W.C. — ne spune copilul. Pe coridor era curent, s-a trîntit uşa şi s-a spart un geam. Tovarăşul Matei a crezut că l-am spart eu. Mi-a tras cîteva palme şi m-a izbit cu capul de perete. Cred că a fost **enervat**").

Îngrijitoarea Petra Simion declară şi ea : „Pe elevul Dună Gh. l-a bătut în livadă pînă a rupt aracul pe spatele lui. De fiica mea, Constanţa, ce să zic ? O bătea mereu cu palmele în cap, din „puturoasă" n-o mai scotea. Dumnealui era hotărît să mi-o lase repetentă. Am mutat-o în ultimul trimestru la şcoala din Fălăştoaca. Acolo de ce învaţă bine ? Tovarăşul Matei a mai acuzat-o că a furat roşii de la colectiv şi le-a semănat în grădina de acasă, ceea ce e minciună curată". („Am fost sesizaţi, într-adevăr, de tovarăşul Matei că eleva Simion C-ţa ar fi furat cîteva sute de fire de roşii de la noi — ne spune tov. N. Stoian, preşedintele C.A.P.-ului din Grădiştea. Am înjghebat o comisie din care făceam parte şi eu şi ne-am deplasat la faţa locului. Erau roşii, dar de-un soi diferit de ale noastre").

Înainte de a le aşterne pe hîrtie — deşi investigaţiile le-am făcut mai demult — am şovăit. Ne-am gîndit că profesorul Gh Matei este în vîrstă, că mai are doar cîţiva ani pînă la pensionare. Totuşi, în cele din urmă ne-am hotărît să le scriem. Scopul lor, sincer, a fost acela de a pune capăt abaterilor semnalate. Şi probabil acum, în vacanţă, profesorul nostru va avea timp suficient să mediteze asupra lor, iar la toamnă, odată cu deschiderea cursurilor, poate vom auzi de bine.

D. RACHICI

Tabăra de pionieri de la Sinaia

Elev permanent

GÎNDURI PE... PUNCTE

- Elevii care intrau acum două decenii în clasa I, erau pregătiţi de basmele bunicilor : generaţia de azi este pregătită de transmisiile directe de pe lună, de reportajele de la faţa locului filmate în punctele fierbinţi ale globului, de teleenciclopedii.

- O vorbă plină de înţelepciune a lui Nicolae Iorga ce s-ar potrivi foarte mult pentru autorii de... manuale şcolare : „Scrie cărţile aşa, încît fiecare cititor să poată crede că le-ai scris pentru el".

- Un profesor cult nu citeşte, ci **reciteşte.** (Fără îndoială că depinde şi **ce** reciteşte).

- O concluzie mai mult decît îmbucurătoare : **influenţa** **telerecepţiei sistematice la noi în ţară nu impietează asupra rezultatelor la învăţătură.** Aşa, după cum au constatat specialiştii Oficiului de sondaje al Radioteleviziunii, dintre copiii care au televizor acasă, **70 la sută au obţinut, la finele clasei a II-a, medii mari** (între 8,51 şi 10), iar dintre elevii care **nu** au televizor **numai 48 la sută,** au medii mari, iar **proporţia** celor cu medii mici la sfîrşitul clasei a II-a, este **dublă (18** la sută) faţă de posesorii de televizoare.

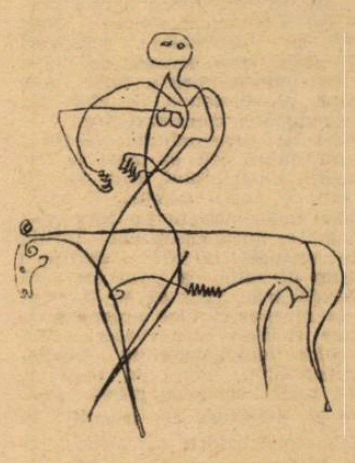

- Cocteau spunea că tinereţea este o achiziţie a maturităţii. Să nu uităm însă că există şi o tinereţe plină de maturitate.

- Se afirmă de multe ori despre unii elevi că sînt zeloşi. Probabil că despre ei nu se poate spune nimic altceva.

- Aveam un profesor care ne spunea totdeauna :

  — Respectaţi bătrîneţea ! Ea este viitorul vostru.

  Totul este să nu ajungi la acest adevăr de-abia la... bătrîneţe.

- **Manualele nu ar trebui categorisite drept „bune" sau „rele". Calificativul suprem ar trebui să fie „necesare".**

- Profesorul meu nu spunea niciodată „în clasă sînt treizeci de elevi" sau „am treizeci de băieţi în clasă". El spunea : „am o clasă cu treizeci de **oameni".** Cred că nu era vorba doar de o chestiune de nuanţă.

- Dacă n-ar fi fost fotbalistul celebru al şcolii, ar fi putut să iasă ceva din el.

- Auzită la o lecţie de literatură : „Şi în secolul XIX se puneau în scenă foarte multe piese din secolul XIX".

- Un mare pedagog a fost întrebat ce gen literar preferă. Răspunsul a fost neaşteptat prin scurtime şi conţinut :

  — Îmi plac maximele. În puţine cuvinte găseşti multe idei.

  Citind acest răspuns m-am gîndit că uneori ar fi bine să vorbim în maxime.

ALEXANDRU STARK

LEPTURARIU

Eminescu la „Timpul" (II)

Eminescu însă înțelegea lucrurile în felul său și nu accepta liberalilor ceea ce n-ar fi acceptat nimănui, deci nici conservatorilor, în ordinea spiritului național, al neatîrnării și suveranității statului. Evidentă, în acest caz, era antrenarea „Timpului" într-o direcție proprie, nedorită de conducerea partidului conservator. Se pare că, mai mult decît pe asemănările de limbaj și probleme tratate cum au făcut unii exegeți (I. Crețu, D. Murărașu), trebuie să ne întemeiem pe scrisoarea lui I. A. Cantacuzino, pentru a atribui lui Eminescu majoritatea articolelor din **Timpul**, apărute în perioada 21 I—21 X 1878. „Soyez assez bon, continua I. A. Cantacuzino să-l solicite pe Maiorescu, pour revenir à la charge auprès de lui, je lui ai parlé moi-même aujourd'hui, faites-le aussi Sans rien lui dire qui puisse éveiller sa susceptibilité ou sa sensibilité, obtenez de sa part, non pas de ne pas dire la verité, mais de n'en dire qu'une faible partie".

A spune numai „une faible partie" din adevăr, nu convenea lui Eminescu și atunci renunța mai bine la toată chestiunea ; acesta trebuie să fie motivul pentru care, în adevăr odată cu articolul din 8 noiembrie 1878, intitulat **Liberalism și conservatism** — atribuit și de I. Crețu și de D. Murărașu lui Eminescu — problema dispare pentru un timp din scrisul său, după ce-i prilejuise o excepțională demonstrație de spirit național românesc, cu o admirabilă argumentație și raportare la politica românească a momentului sau la tradițiile ei istorice. Se vede că Maiorescu îi lămurise mai clar poetului rațiunile unei amînări a răfuielilor cu liberalii, în chestiunea care-i pricinuise lui Cantacuzino-Zizin doar neplăceri și probabile reproșuri („car je porte trop souvent la peine de ses extemporisations"), căci, cum s-a arătat, el se ocupa de ziar din partea conducerii conservatoare.

O astfel de personalitate, căreia i se dau latitudini atît de mari la tribuna primă a partidului, care dă atît de curînd de lucru conducerii acestuia, prin independența pe care și-o asumă, nu e un simplu naiv căruia i s-a dat un post, la 1877, o slujbă, o leafă, cam de milă, ca unui om fără mijloace de trai, fără să se fi știut mai de la început cu cine puteau avea de-a face corifeii conservatori. Nu se dă șefia unei gazete de partid, aflat în opoziție, unui om aflat în căutarea unei bucăți de pîine. Mai firesc e să admitem că, trecuți în opoziție, conservatorii căutaseră să repereze un gazetar de baricadă, care să poată lua ofensiva în fața excelentului articlier C.A. Rosetti, de la „Românul" liberalilor aflați la putere, recunoscut drept condeiul cel mai ager al publicisticii românești pînă la Eminescu. O gazetă de opoziție, fără o pană care să ardă și să țină ritmul scrisului cotidian, să întoarcă mai violent riposte la atacurile primite, să aibă un sistem de gîndire, cultură, scris atrăgător — era moartă. Partidul conservator întreg era slab în opoziție, iar liberalii atacau fără de răgaz, de aceea măcar gazeta trebuia să se țină tare.

Maiorescu, redactorul de pînă atunci, nu ținea la o astfel de înfruntare permanentă, scrisul său era de altă vibrație, nu capta strada — iar în epocă strada începea să aibă valoare tocmai datorită liberalilor. Această masă trebuia captată de conservatori, sau măcar neutralizată în orientarea ei spre liberali.

Alegerea lui Maiorescu s-a dovedit bună. În timp ce liberalii își priveau satisfăcuți opera — de a fi dat în judecată guvernul conservator și de a fi dus cu jandarmii la tribunal pe foștii miniștri, deci sub stare de arest — la ziarul conservator începea cea mai violentă companie antiliberală din cîte a avut de suportat partidul liberal pînă la primul război mondial. Inițial, ziarul, alcătuit de Maiorescu, ca redactor, avîndu-i pe Slavici și alți junimiști în redacție, apărea drept organul „Junimii" conservatoare. De altfel și era. Cercetătorii au făcut caz de stilistica lui Eminescu, care se impunea cititorilor „Timpului", și se referă la un text al lui Iacob Negruzzi, dintr-o scrisoare a sa către Slavici : „Să revenim la **Timpul.** E foarte mult citit la noi (la Iași, n.n.). Articolele **Icoane vechi și nouă** au fost găsite minunat scrise și minunat cugetate. S-a recunoscut în Junimea de îndată pana lui Eminescu [1]". Oprit aici, textul indică referirea la stil, la particularități lexicale. Dar Negruzzi continua fraza astfel : „Săraca Junimea ! Cît de bine resumă un băiet cu talent diversele sale discuții !" Așadar, articolele în cauză erau sinteze ale unor dezbateri — în care putem admite chiar că Eminescu **era fermentul principal,** dar care fuseseră alimentate de cei din jur : Maiorescu, Carp, Pogor, Iacob Negruzzi, în primul rînd și apoi ceilalți. Căci Junimea avea și alte capete inteligente la Iași. Eminescu era chemat la București ca unul care reprezenta mai întîi perspectiva unei poziții ferme junimiste (ieșene) față cu conservatorii „bătrîni" de la centru, și în al doilea rînd, a unei poziții încă mai ferme a acestora, junimiști și „bătrîni" laolaltă, în eșichierul politic al Capitalei în condițiile strivitoarei ofensive liberale împotriva partidului conservator în ansamblu.

Înainte de a deveni gazetar la „Timpul", chiar înainte de „Curierul de Iași", Eminescu era un exponent conservator din ramura junimistă de nădejde, un teoretician afirmat ca atare în cadrul Junimii ieșene, de aceea și exprimă poziția grupului, în cadrul „prelecțiunilor", în privința influenței austriace, aceasta fiind una dintre chestiunile cele mai arzătoare ale momentului (cinci ani mai tîrziu, un junimist — Carp — va fi acela care va rezolva problema tratatului cu Austro-Ungaria, nu însă în cadrul unui guvern conservator sau junimist, ci ca diplomat, reprezentant al lui Brătianu la Viena). Ideea că Eminescu a devenit comentator politic fiindcă soarta l-a purtat la „Curierul de Iași" și la „Timpul", trebuie înlocuită cu o alta, anume cu aceea că el a ajuns la aceste ziare fiindcă **avea o concepție politică,** era gata să fie gazetar de principii, deci **trebuia tratat cu el** în acest sens.

Acesta e cadrul real în care Eminescu se lăsa greu la poftirile junimiștilor de a veni în București la „Timpul" și așa se explică de ce, apoi, I. A. Cantacuzino îi reproșa lui Maiorescu — rugîndu-l să intervie — recalcitranța gazetarului autonom adus de el la „Timpul". Poetul „se lăsa greu", fiindcă în tratativele ce avuseseră loc, el ceruse probabil anumite autonomii la ziar, care i se acordaseră sau i se promiseseră, și el înțelegea să le practice, spre alarma conservatorilor „bătrîni".

Față de Slavici, care înțelegea mai economic, material, problema, Eminescu invocă așadar lipsa banilor, în adevăr lesne de explicat și de acceptat ca motiv de întîrziere [2]), însă lui Maiorescu, care putea înțelege toate problemele, și cu care avusese desigur conciliabulele politice de rigoare — cu el și cu Carp — îi flutura mai larg motivele ezitării : cel bănesc e menționat întîi, deși e clar că nu e principalul [3]).

Ne surprinde plăcut, totuși, că Eminescu avea cu seriozitate în vedere și această latură a lucrurilor, despre care Maiorescu ne va încredința ulterior că i-a fost totdeauna străină poetului — sau indiferentă — în timp ce Caragiale ne atestă contrariul. Însă continuarea scrisorii e incomparabil mai interesantă : e vorba acolo despre faptul că „o scăpare din Iași mi-ar fi fost cît se poate de plăcută" — deoarece provincialismul ieșean îi era absolut evident poetului, care înțelegea că numai în Capitală are posibilitatea unei desfășurări pe măsura lui. Ne e limpede azi, citindu-i ziaristica și chiar literatura publicată pînă la 1877, și analizîndu-le ecoul în presa epocii, că Eminescu din faza ieșeană e un artist veritabil, dar fără a depăși cu mult cercul provinciei. Dorința emigrării spre București era astfel legitimă, cu atît mai mult cu cît, prin plecarea la București a lui Maiorescu, Carp și Th. Rosetti, Junimea însăși provincializată („vorbăria goală înrădăcinată la Junimea... discuția cam trivială...", zice Eminescu în scrisoarea către critic), rămîne totuși un mediu prielnic literaturii, pe cîtă vreme „Timpul" și tot mediul Capitalei dădeau ascendent politicii asupra literaturii. Poetul nu voia să se dedice politicii și gazetăriei, deși acestea îl ispiteau în mod vădit, și avea pentru ele cap și mînă.

Criteriile ieșene de judecată a valorii nu-l mai mulțumeau totuși, deci nevoia de a schimba ambianța se impunea și din acest punct de vedere. Revenirea la motivele financiare nu e însă laitmotivul nehotărîrii, sau al solicitării subalterne, ci trebuie interpretată ca o evaluare în planul practic a trebii la care se angaja și la încetineala lucrului poetic pe care era nevoit s-o presupună, în redacția cotidianului conservator. Eminescu nu ezita să avertizeze că va fi incomod pentru mulți („dacă s-ar găsi în București... mai mult spațiu pentru laturile colțuroase ale cuiva — aceasta-i întrebarea"), deci, întrevedea încă înainte de intrarea în redacție că va fi independent în gîndire și că înțelege să-și păstreze libertatea de acțiune, despre care va fi fost vorba încă de la Iași, cînd criticul și Carp vor fi cunoscut ideile politice ale mai tînărului emul.

Dacă Maiorescu va fi înțeles chiar toate acestea din scrisoarea poetului, nu știm, dar că Eminescu le-a gîndit e neîndoios, de vreme ce le-a scris. Fapt e că, în curînd, el ajungea la București și angaja vasta sa campanie de presă antiliberală, care avea să țină pînă în iunie 1883.

MIHAI GAFIȚA

---

[1] Scrisoare din 18 decembrie 1877 ; în **Studii și documente literare III,** 1932, pag. 202.

[2] Scrisoare din 12 octombrie 1877.

[3] Scrisoare din 15/27 octombrie 1877.

Sensurile călătoriei literare (II)

Între 1835—1848 are loc una din cele mai pasionante călătorii întreprinse de un scriitor român din secolul trecut. E vorba de Codru-Drăgușanu. El aduce pentru prima oară (după principii pribegi ai evului de mijloc) gustul aventurii, neastîmpărul, nestatornicia și mobilitatea uluitoare a călătorului romantic. Impresiile sale din lungul periplu de la un cap la altul al Europei vor apare în foiletonul unui ziar din 1863 și în 1865 în volum, fiind însă apoi complet uitate și redescoperite abia în 1910 și 1942. Utilizînd forma epistolară și adresîndu-se, conform structurii romantice, unui amic dilect, **Peregrinul transilvan** e o operă comparabilă sub toate raporturile cu Călătoria sentimentală a lui Sterne, atît prin libertatea arhitecturii, amestecul nepăsător de genuri, labilitatea sentimentelor, efervescența ideilor, cît și prin ironia subjacentă, formînd un subtext omniprezent, dar și printr-un grăunte de cinism sentimental care ni-l recomandă pe autor cînd ca pe un fiu al veacului al XVIII-lea, cînd ca pe un frate al celor mai moderne spirite.

În plin teritoriu romantic ne introduce cîțiva ani mai tîrziu Gr. Alexandrescu cu **Memorialul de călătorie** pe valea Oltului, la mînăstiri. Efectuată în 1842, călătoria poetului e poate prima fără un scop utilitar, făcută exclusiv din plăcerea de a vizita un peisaj sălbatic, locuri cu ecou istoric și legendar. „Memorialul" se înrudește subteran, prin ironie, anticlericalism, spirit galic, hrănit la lecturile veacului al XVIII-lea, cu Codru-Drăgușanu, doar că Alexandrescu e mai contemplativ, mai poet, mai înclinat spre meditație și înzestrat cu o sensibilitate mai sumbră, de o „morbidețe" ce-l prevestea pe Eminescu.

Dimpotrivă, prin voioșia, nepăsarea și voluptatea de meridional, Codru-Drăgușanu se apropie mai mult de Vasile Alecsandri, celălalt „călător romantic" prin excelență al epocii. Alecsandri e de fapt un prinț al călătoriei, un răsfățat al itinerarelor franceze, mediterane, italiene, pînă în Africa de nord, din tinerețe, cînd stă la studii în Occident, și pînă la misiunile diplomatice din anii maturității. În 1844 însă Alecsandri începe prin a descoperi farmecul naturii românești, deschizînd seria călătoriilor autohtone (împreună cu Alexandrescu) în **O preumblare prin munți,** descriind o ascensiune a Ceahlăului, devenit un Olimp al romantismului românesc (de la Asachi la Hogaș și Sadoveanu, el va fi un centru al unui teritoriu mereu explorat pentru bogăția piesajului și „edenismul" acestuia).

Tot în 1844 Th. Codrescu dădea o primă încercare, încă într-o paletă palidă, a Orientului, cu **O călătorie la Constantinopol,** iar Mihail Kogălniceanu corecta ușor, în planul sociologic, impresiile vieneze idealizate ale lui D. Golescu. Kogălniceanu era la acea dată unul din spiritele europene cele mai distinse, familiarizate cu marile itinerare. El străbătuse în 1835, pararel cu Codru-Drăgușanu, Europa, de la Cernăuți și Lemberg, prin Viena, la Lunéville, Berlin, rămăsese cu „Nostalgia Franței", comună românilor, și cu un gust nesatisfăcut pentru exoticul Spaniei, teritoriu de mistere pe care-l va străbate mai tîrziu. Prin formație, studii, lecturi, Kogălniceanu era un fiu al veacului său și scrisorile sale, către părintele său și către surori, sînt o formă primitivă de „călătorii", foarte savuroasă.

Un alt interes, de ordin științific, arheologic și etnografic îl mîna în aceiași ani pe Cezar Bolliac să cerceteze sudul Munteniei, coborînd spre Dunăre, descifrînd inscripții, identificînd monumente, căutînd „antichități" și relevînd viața colectivă. Bolliac e un „anticar", dar și un „reporter" în spiritul pașoptist, pregătit, prin ideile sale culturale, estetice și politice, pentru marea descoperire a Poporului (cu universul său de gînduri, sentimente, aspirații, cu depozitul său de poezie) operă a '48-ului românesc. **Itinerarul** (publicat între 1845—46) e documentul acestei atmosfere.

În 1846 Vasile Alecsandri trăiește acel episod sentimental-tragic al iubirii sale cu Elena Negri, încheiat prin moartea iubitei în fața insulei Prinkipo la intrarea în edenul oriental al Bosforului. Decorul venețian acordă o dimensiune nouă, necunoscută, sensibilității poetului. „Jurnalul" acestui an de tulburătoare tranziții de la sentimentul totalei libertăți a unei escapade amoroase secrete, gustată în micile voluptăți cotidiene, la presimțirile funeste schițate cu o peniță tot mai febrilă și mai speriată de catastrofă, a fost publicat postum, abia în zilele noastre (1947). Pentru întîia oară Veneția voluptoasă și muribundă își aruncă umbra palatelor ei de grandori obosite în proza românească, prevestind sentimental motivul stingerii din poezia lui Eminescu. Tot la Alecsandri și în același „Jurnal", crochiuri pariziene neașteptate, în genul gravurilor la modă ale lui Gavarni. Interiorizat, absorbit de dragostea sa numai și de fericirea fulgerată de moarte, Alecsandri nu mai e călătorul atent la istorie, vestigii, tezaure și artă și nici la mișcarea cotidiană, populară. Singur peisajul e luat martor, și pentru exaltarea răgazului de plăcere, și pentru înfiorarea sfîrșitului. În același an, trecînd prin Parisul visat, Kogălniceanu împinge drumurile sale către marginile continentului, cele iberice, paralel cu Codru-Drăgușanu, care atinge coastele Albionului. **Călătoria în Spania** a lui Kogălniceanu multă vreme cunoscută incomplet, superficial, ori citată indirect, a fost reeditată abia în 1969. Kogălniceanu rămîne aici spiritul neliniștit de spații și sensibil la misterul peisajului exotic, la farmecul parcurilor (constantă a literaturii sale de călătorii : Praterul, Bois de Boulogne, Prado etc.), deloc indiferent la frumusețea locurilor. Dar credincios mereu unei tradiții, el e un călător avertizat, instruit, căutător de date, curios de istorie, de mersul societăților, de seisme sociale și întîrziind bucuros cînd dă de colecții de artă. Muzeele îl interesează, ca pe Dinicu Golescu, de la care descinde, ca pe N. Filimon și Al Odobescu, scriitori contemporani. Alecsandri nu e curios de viața artei, ci de viața aievea, a clipei prezente. Nimic din ce e vestigiu, mărturie, nu-l atrage, nu pare a-i spune ceva, îl lasă indiferent. Kogălniceanu, dimpotrivă, are simțul permanenței, al Timpului, al Istoriei. De unde și dese imixtiuni livrești, note de lectură topite în proza lui, impresiile proprii fiind mereu confruntate cu concluziile cărților. Kogălniceanu e un spirit savant care va înăbuși în cele din urmă pe prozatorul fermecător din el, trădat.

MIRCEA ZACIU

IZVOARELE CULTURII

(Urmare din pag. 1)

figurativă și informativă, din cooperare sau, și mai general, din multiplele procese ale muncii. A ști să comunici înseamnă nu pur și simplu a putea vorbi cu alții ori cu tine însuți, a purta discuții în diferite limbi, a citi în diferite idiomuri vechi sau moderne, ci a poseda cheile cooperării, cel mai răspîndit mod de activitate umană.

Dar comunicarea nu e numai verbală sau scrisă, chiar dacă rămîne cea mai răspîndită și cea mai nuanțată. Artele plastice își au limba sau limbajul lor, muzica pe al ei, științele pe ale lor ș.a.m.d. Iar personalitatea umană, cu toate diferențele individuale, este așa fel înzestrată ereditar, încît aproape din toate modurile de comunicare (și cooperare) poate să-și însușească ceea ce este esențial.

Omul ar putea deveni prin educație un flaut fermecat în ceea ce privește cultura sa generală, nerămînîndu-i ermetic închise porțile nici unei activități umane. Nu e vorba de specializare în toate, ci de lărgirea orizontului, a cărui lumină s-ar răsfringe vrînd-nevrînd și asupra specialității propriu-zise. Nu e vorba de a deveni un Leonardo da Vinci, ci de a putea fi receptiv la multiplicitatea geniului său, la al lui Michelangelo ori la al lui Benvenuto Cellini.

Nu natura ne interzice aceste receptivități, ci lipsa unei adecvate educații sau îngustările de orizont, la care te obligă mediul social.

Socialismul este chemat tocmai să dezvolte multilateral și armonios însușirile umane, pentru a le articula într-o constelație cu aștri de luminozitate diferită, care să constituie specificul fiecărei personalități bine integrate și recunoscute ca atare în colectivitate.

Dar pentru aceasta nu trebuie lăsate să se chircească și să se usuce însușirile și capacitățile omului, ci stimulate măcar pînă la acel grad de dezvoltare, care, dacă nu se poate numi performanță, este totuși receptivitate și o corespunzătoare competență.

„Cum citești franceza ?", întreb pe cîte un student sau studentă care trebuie să-mi facă o lucrare de seminar. „Cu dicționarul", mi se răspunde de obicei. Noi, în primii ani de liceu citeam pe Musset și pe Baudelaire. Ce să mai vorbim de engleză, germană, rusă, dacă vreuna din aceste limbi n-a fost învățată în familie sau cu profesor special ? Ce efort trebuie să facă acești studenți ca după patru ani să termine universitatea cu niște teze, de exemplu la psihologie, bine puse la punct bibliografic, bazate pe cercetare, prevăzute cu grafice și temeinic elaborate matematic ! Aceasta a însemnat însușirea unei limbi străine, lungi ore de laborator și de teren, cursuri grele de statistică și de cibernetică. Munca ar fi fost desigur mai ușoară cu o mai temeinică pregătire în cultura generală, limbi, matematică, moduri de exprimare plastică și artistică, — toate acele forme de limbaj care permit accestul la activitățile productive și creatoare. De fapt, în vederea acestora se modelează individualitatea tînărului în școală. Dar nu numai prin însușirea comunicării umane, atît de variate și mereu îmbogățite, ci, nemijlocit, prin muncă productivă și creatoare ca materie de învățămînt. Buna organizare a acestui capitol din învățămîntul de cultură generală merită din partea specialiștilor și a cadrelor conducătoare o atenție cu totul deosebită, tocmai pentru că se cere un profil pe măsura științei și tehnicii contemporane în vertiginos progres.

În fine, un cuvînt despre limba română. Nu o dată mi s-au plîns colegii de lipsurile gramaticale și ortografice din textele prezentate ca lucrări de studenți, dar m-am izbit și singur de ele. Cum să cugeți bine, limpede, precis și concis, dacă măcar o limbă n-o cunoști din temelii și pînă la etajul celor mai subtile abstracțiuni ? Aceasta nu se învață în cei șapte ani de-acasă, nici doar din gramatici, crestomații și cîte un autor citit în fugă. Profesorul meu de limba română, Al. T. Stamatid, a întrebat pe un elev dacă a citit, într-adevăr, pentru lecția ce-o aveam atunci, „Luceafărul" lui Eminescu. „L-am citit", a răspuns elevul, „dar numai pe sărite". Profesorul nu s-a mai putut stăpîni și a strigat cît l-a luat gura : „Sări-ți-ar ochii din cap ! Auzi, domnule ? A citit «Luceafărul» lui Eminescu pe sărite !". Sadoveanu se învinețea de mînie, cînd vreun actor recita greșit vreun vers al lui Eminescu sau citea, în loc să spună pe de rost poezia.

Eminescu a fost într-adevăr unul din cei mai străluciți cunoscători ai limbii române și a mînuit-o ca nimeni altul. Dar o studiase temeinic, întocmai ca și colegii săi Caragiale și Slavici ori Creangă și ca și urmașii lor Coșbuc, Sadoveanu, Goga sau Arghezi. Bine, se va zice, dar aceștia erau poeți și scriitori. Era limba în care scriau ! Marii oameni de știință și cugetători francezi, Montaigne, Descartes, Pascal, Bergson au mînuit o limbă pe care orice scriitor ar putea s-o invidieze, chiar francez fiind.

Limba română ar trebui s-o cunoaștem într-atît, încît să ne încînte frumusețile ei folclorice și literare, și să fim în stare să turnăm în tiparele ei, limpede, armonios și fără echivoc, ceea ce am citit în alte limbi pe care eventual le cunoaștem.

Personal, mie, pentru o mai bună înțelegere a limbii române mi-a servit foarte mult limba latină, ale cărei gramatici și dicționare, acum la bătrînețe, încă le mai consult, și ai cărei autori îi mai frecventez. E o întoarcere la izvoare, din cînd în cînd.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Prof. Ion Danciu, com. Piscoiu, jud. Gorj : „Mens sana in corpore sano" — adagiul de care pomeniți în scrisoare este astăzi mai actual decît oricînd în școlile noastre. Tocmai de aceea, ne surprinde atitudinea pe care spuneți că o adoptă conducerea școlii dv, de a interzice categoric elevilor jocurile sportive. Sportul, inclusiv cel de performanță, trebuie încurajat prin toate mijloacele (evident, nu în dauna procesului de învățămînt). Numai așa putem crește un tineret călit și viguros.

Învățător Marc Iosif, satul Giurcuța, de Jos, jud. Cluj : Nu, nu e nici o nenorocire că sînteți și tată și învățător. Dimpotrivă, copilul dv., acum elev în clasa a VI-a, n-ar avea, credem, decît de cîștigat de pe urma profesiunii pe care o exercitați, chiar dacă frecventează altă școală decît cea unde predați dv. Principalul este că atunci cînd îi apreciați rezultatele la învățătură, mai precis notele din catalog, să priviți lucrurile cu oarecare datașare. În privința carnetului de elev, sîntem de acord cu dv, că trebuie păstrat în cele mai bune condiții, fără ștersături și corectări și că prin el se poate purta un „dialog" sincer și fructuos între profesor și părinte. Evident, în folosul elevului.

Școala generală Pupezeni, com. Bălășești, jud. Galați : Nu înțelegem un lucru — de ce dumneavoastră, profesorii și învățătorii de aici, nu formați un grup unit care să ia o atitudine hotărîtă împotriva cadrului didactic de care spuneți că de cînd a venit la școală „s-a dus liniștea din colectivul nostru și din comună". Dar organele locale cum privesc situația creată în școala din Pupezeni ? La Inspectoratul școlar al județului Galați se cunoaște această situație ?

Prof. M. Arsene, satul Archiud, jud. Bistrița-Năsăud :: Există reglementări precise ale felului în care pot fi valorificate produsele agricole de pe lotul școlar. Aceste produse, fiind obținute prin munca elevilor, sumele încasate prin vînzarea lor intră, desigur, în bugetul școlii. De prisos să mai spunem că de ele nu poate profita nimeni după bunul plac.

Prof. Maria State, com. Izvoarele, jud. Ilfov : La intervenția redacției noastre, în legătură cu situația dv. Inspectoratul școlar al jud. Ilfov ne răspunde printr-o adresă din care cităm : „Întrucît profesoara de biologie-agricultură — Mucă Maria — de la Școala Izvoarele a intrat în concediu de maternitate, s-a aprobat, începînd cu trimestrul al III-lea, ținînd seama de greutățile familiale ale tovarășei State Maria (căsătorită, cu 2 copii, dintre care unul de două luni) să fie detașată, la cerere la această catedră. S-a răspuns și petiționarei". Prin urmare, eroarea de care vorbeați a fost rectificată.

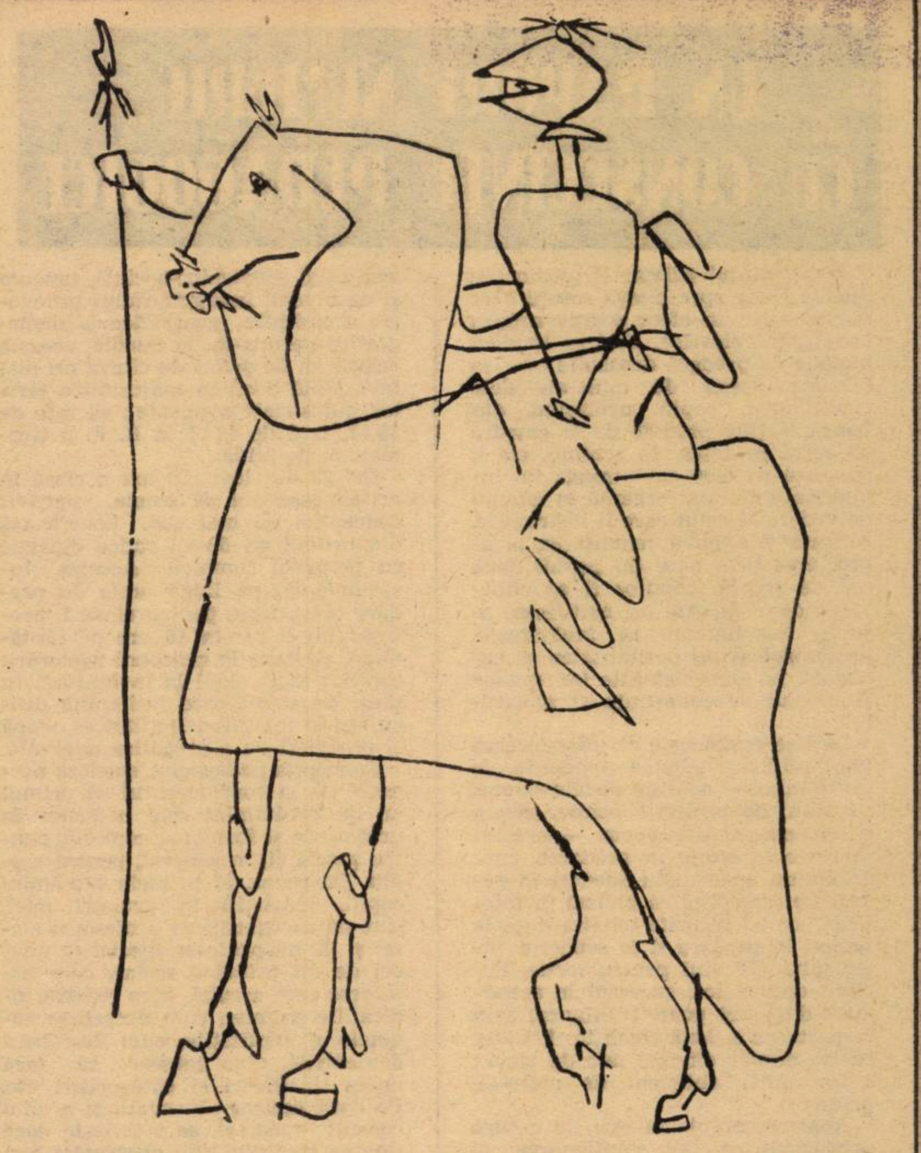

PICASSO *Cavalerul*

Nu dați vina pe spectatori!

La varietăți a început să se îngroașe gluma ! Dacă pînă acum priveam cu indulgența de rigoare tot ce se ambala în conserve cu eticheta „divertisment", judecînd că varietățile sînt pentru relaxare, sînt adorate de marele public, sînt un rău necesar al serilor de sîmbătă și duminică, de la un timp încoace indulgența nu mai are ce căuta. Serialul **„Apartamentul"** și teledivertismentul **„Atențiune ! Pescari !"** ne-au lămurit definitiv că mecanismul distracțiilor a început să scîrție și că nimeni din conducerea televiziunii nu este deranjat de acest scîrțîit. Se pare că, tot dîndu-se după plopul cu „marelui public îi plac aceste emisiuni", realizatorii au ajuns la concluzia că acest **mare public** se află pur și simplu... într-o avansată fază de scleroză ! Altfel, nu există nici o explicație.

Ce părere au, oare, despre telespectatori **Rodica Toth, Dumitru Solomon, Valentin Plătăreanu** și **Cornel Popa,** dacă le pot servi un text cu scheciuri ca cele din „Apartamentul" ? ! Nici pentru copiii, care astăzi îți explică din ce se compune o rachetă cosmică, nu mai are haz să urmărească cum o gîscă domestică, un purceluș cumsecade și niște găini nevinovate sînt fugărite (printr-un decor care se clatină) de către simpaticii actori ai teatrelor Național, Bulandra și Nottara (la un loc). În curînd ne putem aștepta la un teledivertisment în care George Constantin (fostul rege Lear) va tunde niște oi (pe platourile televiziunii) și va fi nemulțumit că întreprinderea de ascuțit „foarfeci" nu-și face datoria ! Sau maistrul Calboreanu (fostul Ștefan cel Mare) va fi pus de către televiziune să... prindă șoareci, deoarece capcanele executate de fabrica „Metalo-casnica" nu au eficiență în campania de stîrpire a rozătoarelor ! După părerea celor de la televiziune la toate acestea publicul va trebui să rîdă.

Lipsa de respect față de public, față de actori, cît și față de cei ce lucrează cinstit în culisele acestor emisiuni a devenit revoltătoare. Atențiune ! Nu dați vina pe telespectatori, nu publicul este vinovat, nu el cere astfel de emisiuni, care amintesc de vechile spectacole — de circ — în care o găină moțată intră în arenă și făcînd ce știe ea să facă în ogradă, provoca rîsul unui amfiteatru plin ochi cu oameni pe care nimeni nu-i învățase să se iscălească ! Astăzi publicul este altul, iar televiziunea, în nici un caz, cred că nu aspiră la subtitulatura de... circ !

„Atențiune ! Pescari !" a continuat linia „Apartamentului", pedalînd „mai cu eficiență" pe latura educativă. Să nu fim înțeleși greșit. Vrem „varietăți civice", vrem subiecte care să usture pe cine știm noi că nu-și face datoria. Am aplaudat o astfel de emisiune — „fără titlu" — semnată de **Tudor Vornicu** și **Tudor Mărăscu.** Dar ce ne facem cînd un alt realizator, pe numele său **Marin Traian,** înțelege prin varietăți „civice" (denumirea ne aparține) să ia pur și simplu texte serioase din presă, probleme care ne frămîntă și cu care luptăm zi de zi și să le lipească într-o penibilă emisiune cu pescari, cu broaște de metal și cu invenții pentru stîrpitul muștelor ? Senzația lăsată de pescarii săi a avut un gust amar și un miros de pește lovit de insolație. Este grav cînd probleme de rezonanță sînt tratate în scheciuri suferinde, mai pe românește „ciubucuri" ale textierilor. Cine ne permite, ca între două glume, să aruncăm un „cîrlig" ideologic-educativ ? Cine ne permite să ne comportăm ca lupul moralist din poveste ? Vorbim despre lipsa responsabilității în fața muncii, tocmai noi cei care fără de responsabilitate scriem, vizăm sau difuzăm texte de doi bani bucata. Vorbim despre chiul, tocmai noi cei pentru care „cantitatea" de la casieria televiziunii contează, nu **calitatea** de pe micul ecran.

Trebuie din nou subliniat — nu publicul este de vină — spectatorii noștri, despre ale căror fapte ziarele și programele serioase ale televiziunii consemnează știri minunate ; acești spectatori așteaptă cu totul altceva de la „conservele divertisment". În nici un caz nu deschidem cutia T.V pentru a găsi apă de ploaie „distilată" la secția varietăți.

ILEANA COLOMEȚ

UN RAPORT NUMERIC CU CONSECINȚE PEDAGOGICE

Învățămîntul primar și mediu din Suedia tinde spre cîteva soluții care par să aibă un efect pozitiv asupra pregătirii elevilor. Ele nu implică metode de predare deosebite — se folosesc destul de mult metodele tradiționale, copiii urmărind din bancă lecțiile predate de la catedră de către profesor. În schimb, ele îl plasează pe elev cu întreaga lui individualitate, mai organic în cîmpul de vedere al celui care îl instruiește. Aceasta și explică renunțarea la aprecierea prin note (în primii nouă ani de școală copiilor li se eliberează doar de șase ori certificate asupra rezultatelor la învățătură), profesorul avînd posibilitatea să cunoască, în toate detaliile lor, munca și nivelul de cunoștințe al școlarului.

Deși se recunoaște că introducerea unor mijloace tehnice moderne în învățămînt — aparate de televiziune, de film, de proiecție pentru diapozitive, magnetofoane etc. — prezintă reale avantaje în predarea unor discipline, specialiștii suedezi în pedagogie consideră că abuzul în folosirea acestei recuzite tehnice duce la șablon în predare și la scăderea interesului elevului pentru lecție. Potrivit opiniei lor, succesul în activitatea didactică poate fi asigurat prin respectarea a două condiții : 1. Clase cu un număr cît mai mic de elevi ; 2. Un număr suficient de mare de profesori

Aparent, problema este de natură organizatorică Dar soluționarea ei depinde, pe de o parte, de numărul absolut al elevilor și, pe de altă parte, de fondul construcțiilor școlare, de numărul existent de cadre didactice. Așadar, relația elev-profesor este determinată de situația demografică și economico-socială, precum și de nivelul învățămîntului pedagogic. Condițiile geografice și demografice permit ca, în Suedia, această relație să fie astăzi de cîteva ori mai favorabilă decît în majoritatea țărilor industriale avansate ; ea este de 25 : 1, față de 62 : 1 în R. F. a Germaniei, de pildă.

Cei 25 de elevi cîți are o clasă în primii șase ani de școală, potrivit concepției de mai sus, beneficiază din primul an de un cadru didactic cu program complet. Aceasta înseamnă că, pe lîngă orele de predare obligatorie pentru clasa I, profesorului îi rămîn 10 ore pe săptămînă, pe care le consacră ajutorării copiilor mai slabi la învățătură. În plus, de copiii care întîmpină dificultăți în însușirea lecțiilor se ocupă și profesori cu o pregătire adecvată.

Concepția pedagogică suedeză pornește de la considerentul că primul an de învățămînt este hotărîtor în pregătirea și formarea copilului pentru școală și, în general, pentru studiu. De aceea, în primele săptămîni copiii, împărțiți în grupuri mici, sînt supravegheați de profesorul clasei și de un profesor specialist, uneori de un psiholog școlar, care urmăresc cum ascultă, cum rezolvă indicațiile primite, cum deosebesc sunetele și cantitățile, cum descoperă deosebirile, cum reușesc să facă unele clasificări și categorisiri etc. Pe baza acestor observații și a unui consult medical, se stabilește dacă ținerea copilului sub observație mai trebuie continuată sau dacă copilul trebuie repartizat într-o clasă obișnuită sau specială. În cazuri extreme, cînd se constată că copilul nu este încă apt pentru școală, se recomandă retragerea lui pentru un an, timp în care el frecventează o grădiniță de copii. Întrucît în Suedia se resimte o lipsă acută de grădinițe de copii, se preconizează introducerea, începînd din anul de învățămînt 1973, a unui curs anual obligatoriu pentru toți preșcolarii în vîrstă de 6 ani. Cu alte cuvinte, școlarizarea nu va mai începe de la 7, ci de la 6 ani.

Noua organizare a învățămîntului primar și mediu din Suedia întîmpină încă numeroase dificultăți. Cea mai importantă este persistența în școală a inegalităților sociale. Alte probleme le ridică reciclarea și perfecționarea cadrelor didactice. Există apoi mari greutăți în menținerea disciplinei în școală, în pofida claselor puțin numeroase.

T. FLORIAN

R. P. D. Coreeană

Universitatea „Kim Ir Sen"

Robert Dottrens, Gaston Mialaret, Edmond Rast și Michel Ray:

A educa și a instrui

Așa cum reiese din „Cuvînt înainte", autorii își propun să treacă „în revistă problemele de instrucție și de educație care se ridică în fiecare zi în munca învățătorilor și învățătoarelor cărora le este încredințată educația intelectuală a copiilor în primii ani de școală". Pentru aceasta, ei le propun mijloace didactice verificate practic, prin care se poate asigura elevilor „un învățămînt viu și eficient". Se mai precizează că lucrarea a fost concepută „în funcție de învățămîntul primar extins pe șase ani, cuprins între vîrsta de 6 ani și 12 ani" și că ea reprezintă un manual practic de didactică

A pregăti copilul pentru viață înseamnă astăzi a-l pregăti pentru viața de mîine. În îndeplinirea acestui țel se are în vedere faptul că „meseriile manuale cedează locul funcțiilor în care nu mîna are prioritate, ci creierul" Aceasta presupune cunoștințe precise, viteză de reacție, spirit de răspundere.

Prin mijloacele moderne de informare, toți copiii sînt angrenați în preocupările și interesele adulților. Se ajunge la fenomenul straniu că în clasă, profesorul învață pe elev ceea ce știe el ; în afară de clasă, profesor și elev învață în același timp și în același fel ceea ce nu știu încă. În „echipamentul cerebral" al copilului apar idei și dorințe. „ ce nu sînt ale vîrstei", dar care nu sînt mai puțin reale și față de care familia și școala sînt aproape dezarmate. Ele trebuie să le folosească, să stimuleze aceste posibilități noi ale copiilor învățîndu-i „să învețe să vadă, să asculte, să învețe în special să gîndească și să rămînă stăpîni pe judecata lor mai mult decît în trecut"

Școala primară în prezent este socotită „o primă treaptă în însușirea culturii". De aceea, planurile și metodele de învățămînt vor trebui concepute astfel încît să vizeze perspicacitatea minții și aceasta nu prin creșterea volumului de cunoștințe, ci în primul rînd prin formarea capacității intelectuale și morale, dezvoltîndu-le elevilor gîndul și dorința de a-și însuși un cît mai înalt grad de cultură.

Un alt obiectiv al educației astăzi este a-i învăța pe elevi să folosească timpul liber „să profite de el pentru a-și asigura o existență mai armonioasă, în acord cu demnitatea lor de oameni". Se pune deci pe primul plan educația și apoi instrucția : „formarea trăsăturilor pozitive de caracter trebuie să preceadă însușirea unor noțiuni" sau, altfel spus — „mai întîi copilul trebuie să învețe să se conducă, apoi să învețe ceea ce nu știe". Acest aspect al formării copilului ocupă primul loc în lucrarea de față.

Enumerînd momentele lecției herbartiene (apercepția, predarea, exercițiul, fixarea), autorii arată că „totuși, tehnica lecțiilor — așa cum le-a conceput Herbart și așa cum le-au codificat succesorii săi și cum se mai folosește încă — ar putea fi mult ameliorată dacă s-ar fonda pe datele psihologiei, s-ar reconsidera partea rezervată întrebărilor profesorului și s-ar recurge mult mai mult decît s-a făcut pînă acum la întrebările elevilor". Cum e și firesc, se insistă asupra importanței întrebărilor puse de profesor pentru a-i ajuta pe elevi să descopere adevărurile, dar mai ales asupra întrebărilor elevilor care „constituie, un excelent mijloc de a para criticile aduse lecției și obiecțiile referitoare la întrebările profesorului". Analizată pe larg este munca pe echipe. Ea formează spiritul de colaborare, sentimentul colectiv de răspundere, plăcerea schimbului și confruntărilor, spiritul cetățenesc, acceptarea disciplinei individuale în cadrul disciplinei colective. Se menționează că diversele tehnici puse la punct pentru a asigura colaborarea elevilor în clasă sînt ilustrate prin metodele proiectelor ale lui DEWEY, KILPATRICK, WASHBURNE, prin munca liberă pe grupe, lansată în Franța de R. COUSINET, prin realizările „cooperativei" Școlii moderne însuflețite de FREINET sau prin Planul din Iena pus la punct de PETERSON etc. Exemplificările se referă mai ales la activitățile sportive, dar nu sînt neglijate nici celelalte obiecte.

Se fac observații utile despre învățămîntul individualizat, care este altceva decît munca individuală ori independentă. „Munca individualizată este un mod de predare care ține seama de faptul că elevii se deosebesc unii de alții, că fiecare prezintă particularități individuale în ceea ce privește gradul și calitățile inteligenței, temperamentul și caracterul.

PETRE CIUPITU

ACTUALITĂȚI

● Cursuri de un fel deosebit

Comisia franceză pentru UNESCO a preconizat, pentru anul școlar 1972—1973, o serie de cursuri postuniversitare pentru formarea de specialiști în amenajarea mediului natural și a resurselor sale, mai ales în țările aflate în curs de dezvoltare. Ele sînt accesibile candidaților care posedă o diplomă de absolvire a studiilor de ciclul II. Vor fi admiși și auditori liberi care pot justifica o experiență profesională de minimum cinci ani într-unul din domeniile vizate.

Cursurile vor avea loc la Paris din septembrie 1972 pînă în ianuarie 1973, apoi la Toulouse și Montpellier din ianuarie pînă în iulie 1973.

● Colocviu internațional

Capitala Poloniei va găzdui între 8 și 11 septembrie a.c. un colocviu internaționnal pe tema: „Valorile umane și sociale ale literaturilor slave" — organizat de Institutul de cercetări literare al Academiei poloneze de științe, cu concursul UNESCO.

● Iubitorii de esperanto

În prezent în Estonia există aproximativ 2 000 de oameni, între care mulți profesori, care stăpînesc esperanto. Ei conversează, citesc literatură de specialitate, corespondează cu amatori de esperanto din alte orașe ale țării ; de asemenea au tradus în această limbă multe opere ale literaturii naționale. Cea mai mare bibliotecă particulară de esperanto din republică posedă peste 600 de volume, printre care opere de Voltaire și Tagore, Tolstoi, și Shakespeare, Schiller, Sienkiewicz, Dante etc.

De altfel, în Uniunea Sovietică funcționează 60 de cluburi de esperanto care numără zeci de mii de amatori.

● „Un onorabil loc al doilea"...

Secretarul general al Alianței franceze, Marc Blancpain, analizînd, în cadrul unei ședințe la Academia Franceză de științe morale și politice, situația actuală a limbii franceze în lume, a afirmat că bilanțul se păstrează încă favorabil : în ultimii douăzeci de ani, limba franceză ocupă încă, după limba engleză, „un onorabil loc al doilea" în folosința ei pe plan internațional.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Col

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

Tribuna şcolii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 60

Sîmbătă 9 septembrie 1972
12 pagini — 1 leu

În noul an şcolar eforturi înzecite pentru calitate

Anul şcolar 1972–1973, de al cărui inceput ne mai despart citeva zile, se va desfăşura in climatul de efervescenţă şi entuziasm prilejuit de importantul eveniment politic al acestei veri : Conferinţa Naţională a partidului. Documentele Conferinţei constituie pentru oamenii şcolii, şi pentru intregul nostru popor, un program mobilizator care le măreşte responsabilitatea in educarea tinerei generaţii, in spiritul inaltelor idealuri comuniste.

Direcţiile de dezvoltare trasate de partid invăţămintului nostru arată incă o dată constanţa preocupărilor pentru creşterea rolului social-politic al şcolii. In faţa şcolii stă acum, la inceput de an, un program clar şi complex. Avem datoria de a asigura tinerilor o pregătire corespunzătoare, pentru a se integra la sfirşitul şcolii de 10 ani sau al liceului in acele sectoare de activitate care sint cerute de nevoile generale ale ţării. Avem datoria să-i pregătim multilateral, să le lărgim orizontul de pregătire profesională. Tocmai de aceea acţiunea de legare mai strinsă a şcolii de activitatea practică va cunoaşte in acest an o nouă etapă. Practica tehnico-productivă a elevilor trebuie organizată in aşa fel incit aceştia să lucreze şi să inveţe totodată. Astfel, generalizarea atelierelor-şcoală şi completarea dotării lor, incheierea acţiunii de organizare a patronării tuturor şcolilor de către intreprinderi, profilarea atelierelor-şcoală in concordanţă cu necesităţile de cadre ale economiei judeţelor, desfăşurarea activităţii practice a elevilor din ateliere, in uzine, de pe lotul şcolar, după un plan de producţie, trebuie să constituie principalele coordonate ale unei organizări calitativ superioare a practicii tehnico-productive a elevilor.

In noul an şcolar se continuă acţiunea de generalizare a invăţămintului de 10 ani, iar multe dintre judeţe o vor incheia. Celor 2416 şcoli de 10 ani existente li se adaugă incă 740.

Diversificarea liceului de cultură generală, schimbarea raportului dintre acesta şi cel de specialitate ilustrează schimbările de structură ale invăţămintului nostru, in concordanţă cu cerinţele acestei etape de dezvoltare a societăţii româneşti.

Alături de industrie şi ştiinţă, şcolii i-a fost conferit un rol fundamental in mersul inainte al societăţii. I se cere un spor de calitate in acţiunea de educare şi instruire a tineretului, un spor de calitate in pregătirea cadrelor necesare economiei noastre. Să subordonăm acestei cerinţe toate eforturile noastre şi să transformăm documentele insufleţitoarei Conferinţe a partidului, indrumările secretarului general, ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, in fapte vii ale existenţei şi muncii noastre de fiecare zi.

Să alăturăm datoriei, pasiunea şi dăruirea noastră şi să răspundem astfel din nou chemării partidului, asigurind conducerea acestuia că vom depune rodnice eforturi in acţiunea de educare şi formare a constructorilor comunismului din ţara noastră.

CORNELIA GÎRMACEA

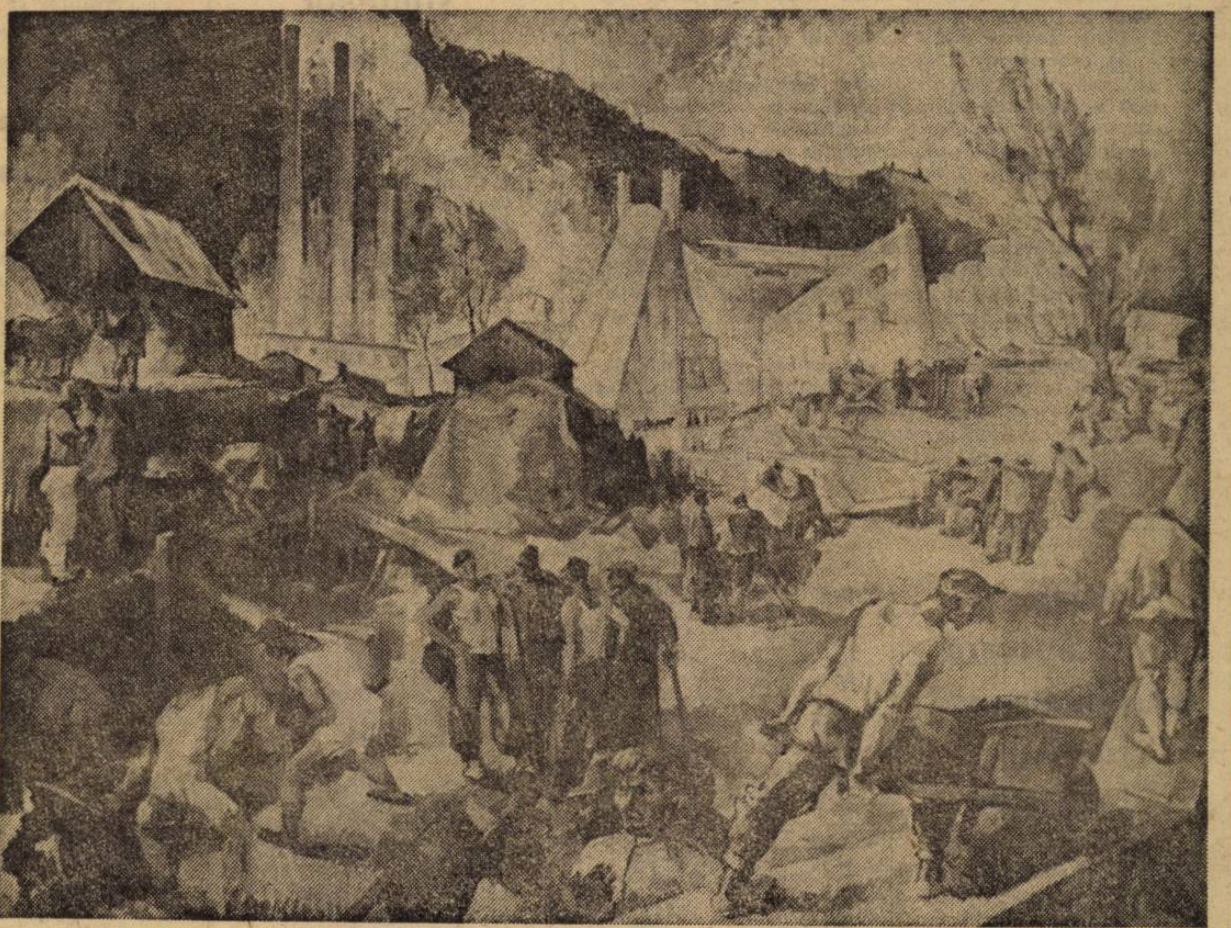

NAGY IMRE — Şantier

Puritatea mesajului

Exercitarea profesiunii de dascăl este încarnarea însăşi a ideii că dăm ceea ce ni se dă. Sîntem educaţi şi instruiţi într-un fel în care e probabil că vom educa şi instrui noi înşine. Defectele noastre nu sînt, toate, defectele moştenite de la dascălii noştri, dar în orice caz multe dintre ele sînt din categoria celor pe care le aveau cei ce ne-au învăţat. Dacă lucrurile importante, pe care le-am realizat noi înşine, sînt datorate în mod profund severităţii unui dascăl neuitat, e sigur că ne va face plăcere să fim noi înşine severi, atunci cînd vom avea ceva să-i învăţăm pe cei de după noi.

Profesiunea didactică implică ideea de tranzit. Prin mintea şi prin inima unui profesor, trec cunoştinţele, ideile despre lume şi modul de a fi cel mai nobil al trecutului, spre viitor. Un adevărat dascăl nu se consideră un scop în sine, ci un mijloc, o punte, un purtător de ştafetă. De aceea, o singură verigă slabă, în acest lanţ, poate deruta şi poate impune o stranie derivă tuturor desfăşurărilor care urmează.

Mă voi folosi de o poveste spre a-mi explica ideea. Copiii joacă, deseori, un joc numit **telegraful fără fir.** Să recapitulăm regulile şi structura jocului. Avem, deci, un şir de copii. Primul îi spune celui de-al doilea un cuvînt. Al doilea îi spune celui de-al treilea **cuvîntul pe care l-a auzit** de la primul, cuvînt care se întîmplă să nu fie cel pronunţat iniţial. Al treilea, la rîndul lui spune, mai departe, celui de-al patrulea, ceea ce a auzit de la al doilea, şi aşa mai departe...

Cînd ultimul, aflat în joc, a recepţionat ceea ce i-a spus penultimul, se face tăcere şi ultimul trebuie să spună cuvîntul care i s-a transmis. Hazul e că, **aproape niciodată, cuvîntul iniţial nu mai are nici cea mai mică legătură cu acel cuvînt la care s-a ajuns prin această telegrafie fără fir.** Jocul stîrneşte multă ilaritate tocmai prin diferenţa uneori catastrofală dintre punctul de plecare şi punctul de sosire.

A fost de ajuns o mică deviaţie pentru ca, din deviaţie în deviaţie, să rezulte apoi un mesaj complet străin de ideea iniţiatorului. O funcţie didactică bine îndeplinită este tocmai contrariul oricărei alterări de mesaj spiritual şi moral. Dar o funcţie didactică bine îndeplinită înseamnă un mesaj bine recepţionat şi corect retransmis de fiecare. Întrebarea este dacă, datorită condiţiilor de formare ale unora din membrii mai noilor promoţii de dascăli, societatea poate avea convingerea că aceştia ştiu să audă şi să pronunţe exact mesajul şi să-l transmită exact generaţiilor de copii.

Ceva trebuie întreprins, mai ales la nivelul catedrei de unde pleacă mesajul către viitorii constructori ai comunismului de mîine. Nu e problema personală a nimănui, ci este grava responsabilitate pe care o are dăscălimea în faţa naţiunii socialiste, aceea de a-i educa fiii în spiritul adevărului, dreptăţii, socialismului şi libertăţii.

Dacă e vorba de reciclare, ea trebuie să se adreseze fireşte tuturor dar cu preponderenţă, cu intensitate şi cu urgenţă acelora ce pot devia mesajul de educaţie şi instruire al noii Românii.

La Plenara din noiembrie 1971, plenară atît de importantă pentru învăţămîntul românesc, s-a făcut auzită şi s-a bucurat de fertile sublinieri ideea că pentru a educa, educatorul însuşi trebuie să fie educat, să se educe fără încetare. O educare permanentă, o şcoală fără catalog dar nu fără criterii. De maximă importanţă e, fireşte, dintre acestea toate — ceea ce G. Călinescu numea — peste toate preocupările, să fii de folos poporului. Dascălul trebuie să fie de folos poporului ! Da, dar asta nu doar în declaraţii de principiu, ci în practică, atunci cînd îşi exercită misiunea în faţa elevilor lui, copiii noştri.

Un examen serios se cere acum la limita noilor salturi ale societăţii româneşti, pentru toţi aceia care sînt chemaţi să înnobileze sufletele şi minţile generaţiilor tinere. Niciodată ca azi, după Conferinţa Naţională a partidului, nu ne-a fost mai clar că mesajul pe care-l avem de transmis trebuie purificat de tot ceea ce îl urîţeşte.

Nici o verigă a acestui nobil lanţ nu se poate sustrage datoriei faţă de puritatea mesajului pe care-l are de transmis mai departe.

ADRIAN PĂUNESCU

ACCENTE

CRONICA

În zilele de 5 și 6 septembrie a. c. a avut loc la Ministerul Educației și Învățămîntului o consfătuire pe țară la care au participat inspectorii școlari generali din județe, directorii direcțiilor de învățămînt din .ministerele care au în subordine școli și președinții Comitetului sindicatului învățămînt din județe. Cu acest prilej a fost analizat stadiul pregătirilor în vederea deschiderii noului an de învățămînt în cele mai bune condiții și măsurile ce se impun a fi luate în acest scop pînă la 15 septembrie. Au fost dezbătute astfel măsuri privitoare la generalizarea școlii de 10 ani ; aspecte privind buna funcționare a școlilor profesionale și liceelor de specialitate nou înființate ; îmbunătățirea continuă a pregătirii tehnico-productive a elevilor ; încadrarea școlilor cu personalul de predare și de conducere ; stadiul construcțiilor școlare și al reparațiilor capitale și curente ; difuzarea programelor și manualelor, asigurarea elevilor cu rechizite școlare.

În cuvîntul său Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului, a subliniat ideea finalității pe care trebuie s-o capete învățămîntul de cultură generală prin intensificarea legării școlii de nevoile producției.

Vorbitorii au asigurat că oamenii școlii vor depune toate eforturile pentru înfăptuirea indicațiilor date de conducerea partidului cu privire la îmbunătățirea continuă a conținutului și structurii învățămîntului nostru, la intensificarea legării școlii de practică.

Înțelegere de colaborare între pedagogii români și sovietici

Pe baza acordului de colaborare culturală și științifică între guvernul R. S. România și U.R.S.S., de curînd a fost semnată la Moscova o înțelegere între Institutul de științe pedagogice și Academia de științe pedagogice a U.R.S.S. Înțelegerea a fost semnată de președintele Academiei, prof. dr. V. M. Stoletov și de directorul Institutului, prof. univ. dr. G. Văideanu.

Înțelegerea prevede schimburi de proiecte de cercetare și de publicații, de instrumente de investigație și de programe sau manuale experimentale, schimburi de specialiști sau elaborarea unor lucrări comune etc.

Dintre temele spre care se vor orienta eforturile comune ale celor două instituții, menționăm : „Folosirea metodelor matematice în cercetarea pedagogică", „Dezvoltarea conținutului învățămîntului elementar", „Educația preșcolară și pregătirea copiilor pentru școală", „Optimizarea învățămîntului special" ș.a.

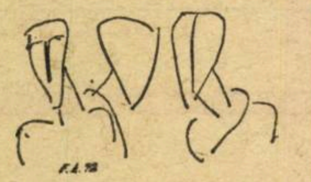

Prețuindu-și reciproc rezultatele și succesele și animate de dorința de a-și uni eforturile în soluționarea unor teme prioritare ale modernizării învățămîntului, cele două instituții văd în înțelegerea semnată un prilej de aplicare și de stringere a colaborării dintre oamenii de știință români și sovietici.

Predarea științelor sociale în școală

„Revista de pedagogie", editată, de Institutul de științe pedagogice, tipărește bianual un foarte interesant și util supliment, consacrat, în primul său număr din 1972, predării științelor sociale în școală.

În numărul la care ne referim, de o stringentă actualitate sînt articolele grupate în amplul capitol : „Perfecționarea metodologiei predării științelor sociale", dar și consultațiile, dezbaterile la obiect, cu privire la procesele dezvoltării sociale, confruntările critice pe teme ale problematizării lecțiilor de științe sociale și ale implicațiilor educaționale aferente etc.

Din multitudinea de intervenții reunite în acest volum, semnalăm, pentru cititorii noștri, cîteva numai, dintre cele mai remarcabile : „Științele sociale pe trepte calitativ noi", de Gheorghe P. Apostol ; „Sugestii pentru sporirea valorii educative a predării științelor sociale", de George Văideanu ; „Științele sociale și formarea idealului moral al tineretului", de Romeo Dăscălescu ; „Pregătirea psihologică a profesorului de științe sociale", de Paul Popescu-Neveanu.

Auxiliar prețios în activitatea la catedră, culegerea-supliment a „Revistei de pedagogie" nu trebuie să lipsească din biblioteca personală a nici unui cadru didactic interesat de continua sa perfecționare metodică.

Absențele din standuri

Normal ar fi ca încă înainte de deschiderea noului an școlar, profesorii de limba și literatura română, cît și elevii să-și poată procura bibliografia recomandată de programa analitică. Semnalăm însă mari lipsuri în acest domeniu. De exemplu, din bibliografia suplimentară indicată pentru calsele V-VIII, multe cărți sînt epuizate, iar bibliotecile școlare (care au exemplare puține) nu reușesc să acopere necesarul. Pentru elevii anului I de liceu sînt insuficiente : antologiile de literatură veche, operele cronicarilor Gr. Ureche, M. Costin, I. Neculce etc.

Elevii întîmpină mari greutăți chiar în procurarea unor lucrări ca „Țiganiada" și cele ale poeților Văcărești, teatrul lui V. Alecsandri. Lacune bibliografice există și în legătură cu studiul literaturii în ceilalți ani de liceu ; de pildă, lipsesc volumele de poezii ale lui T. Arghezi (anul al III-lea).

GEORGETA SCUTARU

Ne scriu corespondenții voluntari

PRINCIPIALITATE

Problemele educative constituie o preocupare centrală, atît a școlii românești contemporane, cît și a întregii noastre societăți. Socialismul este prin excelență dedicat transformării omului, punerii lui sub o zodie nouă, mai bună și mai luminoasă. În acest context, mi s-a părut firesc să găsesc în **Tribuna școlii**, supuse discuției, o variată gamă de probleme privind educația tineretului, a cetățenilor de mîine și, în același timp, poziția profesorului, diferite aspecte sociale și politice ale condiției sale.

Rîndurile de față ne-au fost sugerate de considerațiile semnate de N. Copoiu, în ultimul număr al revistei, sub titlul **Automobilul personal și educația.** Nu este vorba de a face vreun proces de intenție autorului, un cercetător de notorietate în știința istoriei, dar concluziile sale, prezentate în articol, sînt inacceptabile în radicalitatea lor, exagerate în spirit și, în ultimă instanță, forțate. Cum poate cineva gîndi că automobilul personal nu este altceva decît, nici mai mult nici mai puțin, un adversar al familiei socialiste, al educației de tip nou? Desigur, putem accepta că folosirea abuzivă a autoturismului personal are efecte nocive, puse în lumină de nenumărați sociologi și pedagogi. N. Copoiu, dacă aceasta a avut în vedere, trebuia să-și delimiteze mai bine obiectul, fără să generalizeze, să se mențină în lumina tare a acelei principialități atît de prețuite de partidul nostru, de întreaga practică a presei noastre comuniste. Referințele autorului la „automobil" par mai degrabă să „mitizeze" obiectul incriminat, să-i dea o substanță ireductibilă, de forță psihologică în sine. Automobilul este însă prezentat ca rău, definitiv. Rea poate să fie o întrebuințare sau alta care i se dau. În accepția lui normală nu e decît unul din mijloacele pe care ni le pune la îndemînă civilizația, de care nu se poate lipsi nici cetățeanul evoluat al României socialiste, pe care o dorim patria omeniei și a bunăstării poporului.

SILVIA PETRESCU

PRO ȘI CONTRA

Tovarășe redactor-șef,

Am citit în numărul 59, din 26 august a. c., al revistei **Tribuna școlii** un articol care m-a surprins prin tendința lui de generalizare a unei concluzii discutabile. Mă refer la **Automobilul personal și educația,** semnat de N. Copoiu, un autor stimabil, cunoscut din contribuțiile sale istoriografice, dar mai puțin sigur, după cum se vede, în tratarea unor probleme de sociologie și pedagogie. Tonul sentențios și caracterul articolului invită, după opinia mea la discuție, la precizarea lucrurilor.

În primul rînd, este greu de acceptat ca punct de plecare un postulat al inutilității automobilului personal în condițiile din România anului 1972. Problema nu ar mai trebui pusă dacă să avem sau nu automobil, fiindcă răspunsul este limpede pentru toată lumea, indiferent de felul cum apreciază distanțele noastre N. Copoiu : civilizația actuală include automobilul ca unul din mijloacele rapide și comode de deplasare, cu efecte însemnate în ce privește economia de timp. Aș fi acceptat însă un punct de vedere despre modul de a folosi rațional mașina personală, opiniile autorului în legătură cu posibilitatea omului de a rămîne om, chiar și la volan, cu trăsăturile asupra cărora ar trebui să insiste educația în școală pentru a atenua posibile fenomene negative în condițiile unei civilizații ultrarapide. Soluția nu constă în a renunța la ceea ce tehnica a creat și a pus în slujba noastră, ci în a folosi aceste mijloace cum se cuvine, a nu abuza de ele în detrimentul omului. Dacă-mi permiteți o analogie foarte îndepărtată, tovarășul Copoiu este ca acei la care se referea Marx odată, în legătură cu distrugerea mașinilor noi din țesătorii. Ca și cum mașinile erau de vină pentru relele pe care le incriminau ei ! Trebuie să ameliorăm condițiile de folosire a mașinii personale, să o punem în slujba noastră, ea nereprezentînd nici o valoare pur funcțională și nici un scop în sine, n-are valoare de status social. În aceste condiții, automobilul nu mai este un pericol chiar atît de mare în familia socialistă, cum spune autorul articolului citat, ci doar un mijloc de satisfacere a unei necesități crescînde a maselor largi, de ridicare a nivelului material al oamenilor muncii.

În al doilea rînd, aș vrea să mă refer la condițiile de procurare a mașinii personale, așa cum le vede tovarășul Copoiu. Nu cred că poate fi acceptată ideea că toți posesorii de autoturisme sînt fie cîștigătorii la un joc al hazardului, fie alții care au sustras din avutul obștesc. Probabil că numai pe aceștia i-a avut în vedere tovarășul Copoiu. Tonul său pare să indice însă că ei ar fi singurii proprietari de automobile din țara noastră, ceea ce este fals. Dimpotrivă — mai trebuie s-o spunem ? — sînt și mulți oameni merituoși, dintre ei numeroase cadre didactice. Desigur, se vor simți lezați aceia pe care articolul îi vizează în mod real, dar trebuie să excludem orice posibilitate de echivoc, și-mi exprim regretul că autorul n-a avut grijă să o facă. Partidul și statul nostru au creat de altfel o legislație, în acest sens, iar „iliciții" au fost puși să plătească ceea ce datorau societății, ca să nu mai vorbim de delapidatori. Pentru marea masă a posesorilor de autoturisme, pentru constructorii socialismului, numiți de N. Copoiu, sursa reală a veniturilor este recompensa socială pentru munca lor de fiecare zi.

Desigur, utilitatea unor dezbateri în legătură cu probleme de educație în **Tribuna școlii** nu mai poate fi pusă sub semnul discuției. Se știe că nu de puține ori, presa pedagogică a fost criticată mai de mult, în documentele de partid, în discuțiile cu cadrele didactice, pentru că a eludat probleme de fond și s-a consacrat unor preocupări minore. Trebuie avut în vedere, însă, cadrul de tratare a temelor educative, este necesar să fie excluse formulările generalizatoare, capabile să conducă la expresii pripite, tot atît de departe de adevăr ca și ignorarea lui completă. Așteptăm de la **Tribuna școlii,** ca și de la celelalte publicații de învățămînt să pună la dispoziție spațiul lor unor dezbateri de conținut a procesului instructiv-educativ, tratării acestor aspecte în lumina experienței directe a oamenilor de la catedră. Școala este un receptacol al tuturor problemelor sociale, politice și economice ale zilei, viața ei reflectă amploarea vieții noastre în ansamblu, a multiplelor procese de transformare a lumii și a omului. Abordarea lor în spirit curajos, dar de pe poziții ferme și limpezi, iată ce așteptăm de la revista noastră, **Tribuna școlii.**

CONSTANTIN MARINESCU

Documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român îndemn și ghid permanent în activitatea noastră

Lecții viabile de științe sociale

Schimbările survenite ca urmare a introducerii unui sistem unitar de predare a științelor sociale creează cadrul cel mai adecvat pentru a ridica predarea disciplinelor sociale la nivelul noilor exigențe. Pe lîngă metodele clasice de predare, care și ele se cer a fi permanent îmbunătățite, e necesară folosirea unor procedee moderne, menite să răspundă cerințelor sporite în ceea ce privește formarea și dezvoltarea nivelului conștiinței socialiste a tinerei generații.

În acest sens consider că cel puțin trei ar trebui să fie direcțiile spre care să ne îndreptăm eforturile în anul școlar care începe, și anume: perfecționarea continuă a metodicii predării și verificării cunoștințelor; acordarea unei atenții sporite pentru înarmarea elevilor cu metode și tehnici de studiu individual; continua îmbogățire a cabinetelor de științe sociale cu mijloace moderne care să le sporească funcționalitatea.

Însușirea unor tehnici moderne de predare, eliberarea de rutină, de scheme prestabilite, converg spre dezvoltarea interesului pentru disciplinele sociale, a curiozității de a afla mai mult și de a aprofunda cele însușite, curiozitate care generează progresul cunoașterii, stimulează mecanismul gîndirii, activitatea creatoare a elevilor.

Însușirea problemelor de științe sociale comportă, de asemenea, angajare. Etapa actuală presupune o vastă activitate ideologică teoretică, o investigare științifică à proceselor și fenomenelor sociale ce se ivesc neîncetat. Activizarea elevilor presupune ca pe parcursul comunicării noilor cunoștințe să fie introduse o serie de întrebări „test" care să-i pună în situația ca, încă în această etapă a lecției, să utilizeze informațiile primite, să le valorifice, legîndu-le de cunoștințele anterioare, integrîndu-le în acestea, elevul fiind obligat astfel la un efort creator.

E posibil, de asemenea, ca profesorul să-și organizeze transmiterea noilor cunoștințe prin comentarea unui text filozofic, a unui citat dintr-un document de partid. Pe parcursul analizei acestuia elevii vor asimila noțiuni noi care se vor grefa pe cele dobîndite anterior, creînd o viziune globală asupra problemelor în discuție.

Lecția nouă poate avea, de asemenea, ca punct de pornire un eveniment petrecut pe plan intern sau internațional, analiza unui „caz" care să fie supus atenției elevilor. Astfel de metode pun în fața acestora sarcini cognitive noi, îi obligă să caute soluții pentru care în mod necesar vor apela la cunoștințele anterioare.

Extrem de eficiente se dovedesc a fi exercițiile aplicative sau exercițiile test, care presupun transfer de cunoștințe, sistematizarea problemelor, formarea deprinderii de a aplica în practică problemele teoretice. Elevilor li se poate cere să-și expună oral sau în scris opiniile cu privire la diferitele teze discutate. Spre exemplu: cum încadrați pe spirala cunoașterii științifice filozofia marxistă, sau, în ce constă caracterul neștiințific al teoriilor burgheze care susțin că în societatea capitalistă contemporană are loc un proces de armonizare socială etc.

Pentru ridicarea eficienței disciplinelor sociale este, de asemenea, necesară o mai susținută preocupare pentru îndrumarea studiului individual al elevilor.

În anul școlar trecut s-au înființat în toate școlile cabinete de științe sociale, care au contribuit la îmbunătățirea activității profesorilor și elevilor. Dar experiența de pînă acum arată că mai trebuie depuse eforturi pentru sporirea funcționalității acestor cabinete, unele avînd, deocamdată, un preponderent caracter expozitiv. Pentru a răspunde acestui deziderat e necesar să punem mai mult accent pe înzestrarea acestora nu numai cu planșe, scheme, fotografii — care și ele își au importanța — ci mai ales cu o serie de materiale didactice puse la îndemînă de știința și tehnica actuală. Filmul didactic și-a dovedit eficiența din plin la disciplinele: fizică, chimie, științe naturale. El ar fi deosebit de util și în cadrul disciplinelor sociale. Pînă în momentul de față nu dispunem de astfel de filme special realizate pentru științele sociale, dar ar putea fi adaptate și utilizate o serie de secvențe ale unor documentare prezentate de televiziune sau chiar de cinematografie. Înregistrarea pe bandă de magnetofon a unor fragmente din cuvîntările conducătorilor noștri de partid și de stat, sau a unor lecții și dezbateri transmise de posturile de radio și televiziune ar da, de asemenea, posibilitatea profesorului să ridice calitatea predării, folosindu-le pe parcursul lecției.

Desigur că există și numeroase alte posibilități de perfecționare a predării științelor sociale. În fața profesorilor care predau aceste discipline stă tocmai sarcina de a se preocupa permanent de găsirea acelor modalități eficiente și variate de predare și propagare a teoriei marxist-leniniste.

RODICA ROȘEANU

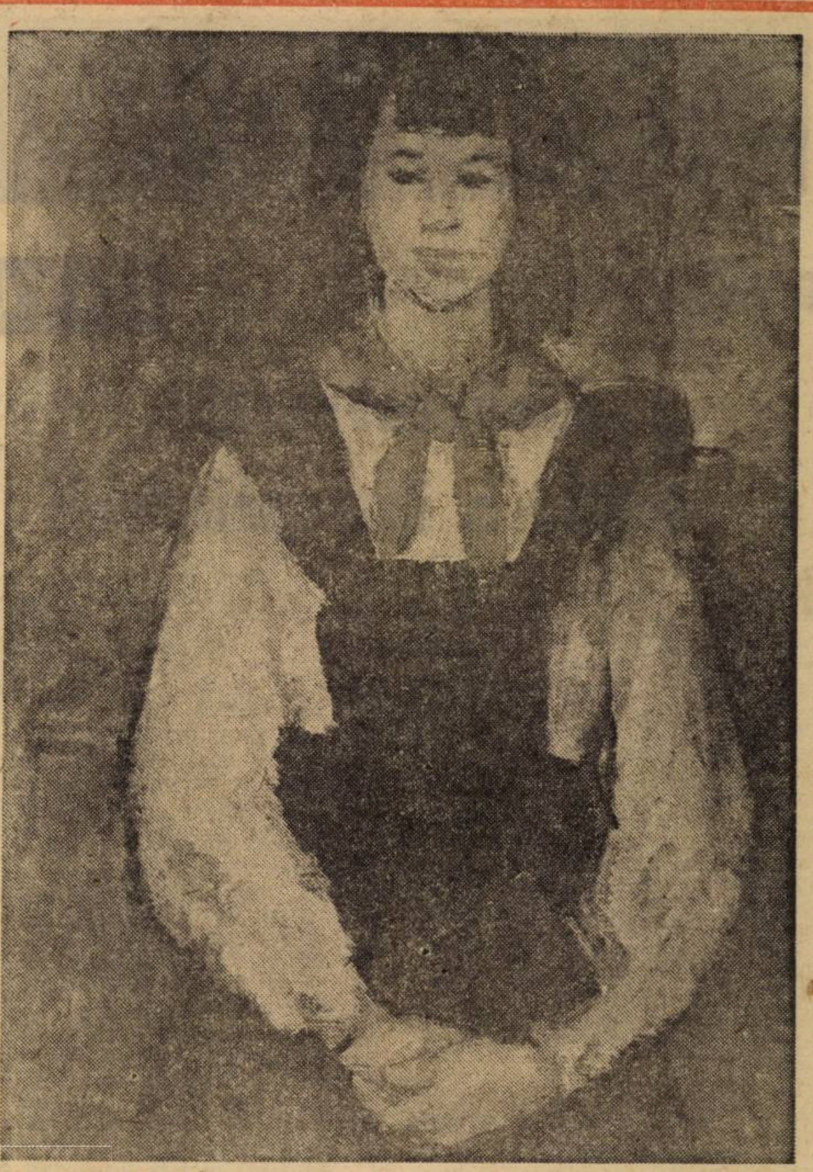

ION MUSCELEANU   Portret de elevă

Munca productivă a elevilor

Am vizitat, de curînd, la Predeal, liceul și școala de cultură generală. Cu intenția să aflăm ce s-a întreprins aici, în timpul verii, privind dotarea atelierelor școlare de muncă productivă.

Gazdă și interlocutor ne-a fost profesoara de limba și literatura română, Doina Eugenia Urdea, director adjunct al liceului.

— Am dori să ne spuneți, tovarășă directoare, cum priviți dv. munca productivă a elevilor — această nouă disciplină de învățămînt, în contextul celorlalte discipline?

— Ca profesoară de literatură, dați-mi voie să recurg, pentru a vă răspunde, la o metaforă din domeniul meu de specialitate. Ca termen de referință. Eu aș zice: munca productivă este, în cadrul planului general de învățămînt, **sarea în bucate** — din cunoscutul basm popular cules de Petre Ispirescu. Le transmitem elevilor multe cunoștințe teoretice utile, la o serie întreagă de obiecte de învățămînt. Lipsea însă un **liant** al acestora. Dumneavoastră, la „Tribuna școlii", ați inițiat, de curînd, o interesantă și incitantă discuție pe marginea conceptului de „cultură generală" care capătă astăzi, în țara noastră, valențe noi, lărgindu-și semnificația. Cine își mai îngăduie, în acești ani de efervescență creatoare, să rămînă prizonierul unei stricte specializări? Ar fi o infirmitate pentru elevii noștri, să nu știe să facă nimic **practic**, după absolvirea școlii de cultură generală, cum se întîmpla în trecut. **Munca productivă**, în ateliere, are tocmai acest rost: să le dea elevilor posibilitatea de a învăța și deci practica o meserie — cînd nu-și continuă studiile în învățămîntul superior. De pildă, noi avem aici ateliere de mecanică, tinichigerie, tîmplărie — pentru băieți, și de țesătorie și lucru de mînă pentru fete (sîntem o localitate turistică, unde obiectele de artizanat, de artă populară autentică au multă căutare). Numeroși elevi ai noștri, îndrăgind de pe acum meseriile pe care le învață, intenționează să le și practice, imediat după absolvire. Iar alții spun: „Orice aș deveni în viață, nu voi uita ce-am învățat în atelier!" Ceea ce nu e puțin. Desigur, noi nu facem încă totul perfect în noua disciplină. Nici nu ar fi posibil atît de repede. Dar ne străduim din răsputeri și sîntem convinși că vom reuși din ce în ce mai mult.

— Cum vă ajută întreprinderile care vă patronează?

— Nu ne putem plînge. Atelierele pentru fete ne-au fost dotate de Întreprinderea economică de țesătorie, din localitate, unde, elevele care doresc, se și pot încadra, după absolvire. În ateliere se produc: fețe de masă cu motive naționale, broderii artistice, carpete și covoare plușate, covoare oltenești apreciate de întreprindere, de turiști. O parte dintre ele le-am valorificat prin magazinul de specialitate „Turist", din Brașov. Vă închipuiți satisfacția elevelor, a maiștrilor, a noastră, a tuturor, pentru aceste succese, dincolo de veniturile bănești pe care le implică!

Băieții, la rîndul lor, lucrează pentru grădinițe și creșe, mobilier din material lemnos și plastic (melamină, melacart), precum și obiecte de lăcătușărie. Dotarea ne-a fost asigurată aici de Întreprinderea de construcții C.F.R.-Brașov.

Trebuie să spun că întreprinderile numite, care ne patronează, ne-au sprijinit nu numai în ce privește dotarea atelierelor, dar ne-au asigurat și asistența tehnică necesară, prin maiștri, muncitori de specialitate. Să adaug și interesul pe care l-a arătat permanent comitetul de părinți pentru înzestrarea atelierelor de muncă productivă ale școlii.

— Ne puteți spune cum v-ați pregătit în vederea redeschiderii atelierelor pentru noul an școlar?

— Dacă ați fi trecut pe la noi cu o săptămînă, două în urmă, ne-ați fi găsit în toiul acestor pregătiri. Întreprinderile ce ne patronează au lărgit și au terminat reparația atelierelor, au revizuit și îmbunătățit dotarea lor. În ce privește acest ultim capitol, o contribuție substanțială și-au adus-o și elevii înșiși. E vorba de autodotare. Așadar, putem spune că, începînd de acum chiar, atelierele noastre școlare își așteaptă, gata pregătite, repunerea lor în lucru.

— Ceva despre sprijinul organelor locale?

— Comitetul orășenesc de partid în primul rînd, Consiliul popular al orașului, nu precupețesc nimic în acest sens. Nu numai cu sfaturi, ci, mai ales, cu fapta. Inspectoratul școlar județean Brașov, de asemenea. Cît despre întreprinderi — am vorbit deja. Ele au înțeles în litera și spiritul lor indicațiile conducerii superioare de partid. Sîntem efectiv ajutați să facem din elevii noștri niște oameni adevărați, în stare să se integreze procesului muncii îndată după absolvirea școlii.

Am vrea însă un ajutor mai substanțial și din partea Ministerului Educației și Învățămîntului. Cînd vor apărea așteptatele, necesarele programe și pentru acest obiect de învățămînt?

C. HRISTU

ELEVII ÎN FLUXUL PRODUCȚIEI DIN UZINĂ

RAID ANCHETĂ

Atelierul-școală, secție a întreprinderii

Ne aflăm în biroul tovarășului **Traian Trică**, șef de secție la Uzina **„Automatica“** din București, întreprindere care patronează Liceul **„I. L. Caragiale“**. Părerile interlocutorului nostru despre colaborarea dintre uzină și școală, în timpul practicii productive a elevilor, sînt excelente.

— Da, elevii acestui liceu — ne spune dînsul — au făcut practică și anul trecut în întreprinderea noastră. Sincer să fiu, munca lor ne-a fost de mare ajutor, deși, personal, nu pledez pentru ideea aducerii elevilor în uzină, decît pentru documentare și informare : sînt prea zburdalnici și îi stingheresc pe muncitori în muncă. Atelierul-școală, înzestrat de întreprindere cu utilaj bogat și de cea mai bună calitate — iată soluția ideală pentru practica elevilor.

Începînd din noul an școlar. de comun acord cu conducerea Liceului „I. L. Caragiale“, vom extinde două dintre atelierele existente în incinta școlii : de lăcătușărie și de electrotehnică. Vom dota atît de bine aceste ateliere-școală, încît ele să devină o adevărată secție a „Automaticii“. Aici, elevii vor prelua spre execuție o bună parte din reperele noastre de fabricație : suporți, închizătoare speciale, lucrări de ajustură, subansamble electrice etc.

În plus, doi oameni de-ai noștri — cîte unul de fiecare atelier — muncitori de înaltă calificare, cu experiență bogată și cu dragoste de copii, vor fi detașați să lucreze la „secția“ din liceu, rămînînd în continuare salarizați de „Automatica“. Ei, alături de profesorii-maiștri din școală, îi vor deprinde pe elevi alfabetul meseriei, de la A la Z. Acești oameni ai noștri, prezenți în școală, vor fi pîrghiile de legătură dintre întreprindere și liceu.

Sîntem siguri că în felul acesta, paralel cu școala, elevii nu numai că își vor însuși o meserie cum scrie la carte, cunoscîndu-i toate tainele, dar că vor și îndrăgi această meserie, iar după absolvire mulți vor dori să se angajeze la noi, practicînd meseria pentru care s-au calificat. Uzina noastră îi va primi cu porțile deschise.

O unitate de interese

Elevii Liceului **„M. Sadoveanu“** din Capitală au executat în cursul anului școlar trecut, pentru întreprinderea **„Electroaparataj“**, care patronează școala, un număr de peste 800 000 piese metalice cuprinzînd 43 de repere. Ei au mai construit, în cadrul practicii productive, un număr apreciabil de ciocane de sudură, iar pentru grădinițele din sectorul I, 400 paturi de fier. Am văzut o parte din aceste paturi care așteaptă să fie livrate : **sînt de-o execuție ireproșabilă.**

— Elevii noștri știu să sudeze, ne spune directorul liceului, prof. **Mircea Baldovin**, cunosc bine tehnologia meseriei de lăcătuș și mulți dintre ei, la absolvire, ar putea primi certificat de muncitor calificat.

Lucruri similare aflăm și la Liceul **„I. L. Caragiale“**.

— Cheia unei practici eficiente a elevilor și a însușirii temeinice a unei meserii, pe care tînărul s-o poată exercita după absolvire, constă în unitatea de vederi și de interese ale școlii și ale întreprinderii patronatoare — ne spune prof. **Elena Mihai**, directoarea adjunctă a liceului. Școala noastră este patronată de două întreprinderi : Uzina **„Automatica“** și Întreprinderea **„Proiect“ — București** (ultima, pentru clasele noastre speciale de matematică-fizică). Întreprinderile respective, în special „Automatica“, sînt foarte interesate în colaborarea cu noi : pe de-o parte, pentru că elevii noștri, în timpul orelor de practică, preiau unele din sarcinile lor productive, iar pe de altă parte, speră că unii dintre elevi, însușindu-și bine una din meserii, ar putea, după absolvire, să se angajeze la ei.

Începînd cu acest an școlar, de comun acord cu întreprinderile patronatoare, vom elibera absolvenților și atestate pentru meseriile învățate. În caz că nu intră în facultăți, ei se vor putea astfel integra imediat în fluxul productiv din uzină.

— Cum se va face apropierea mai mare dintre școală și întreprindere ?

— Simplu : atelierele noastre, din școală, se vor transforma în... secție a uzinei.

Activități practice în uzină

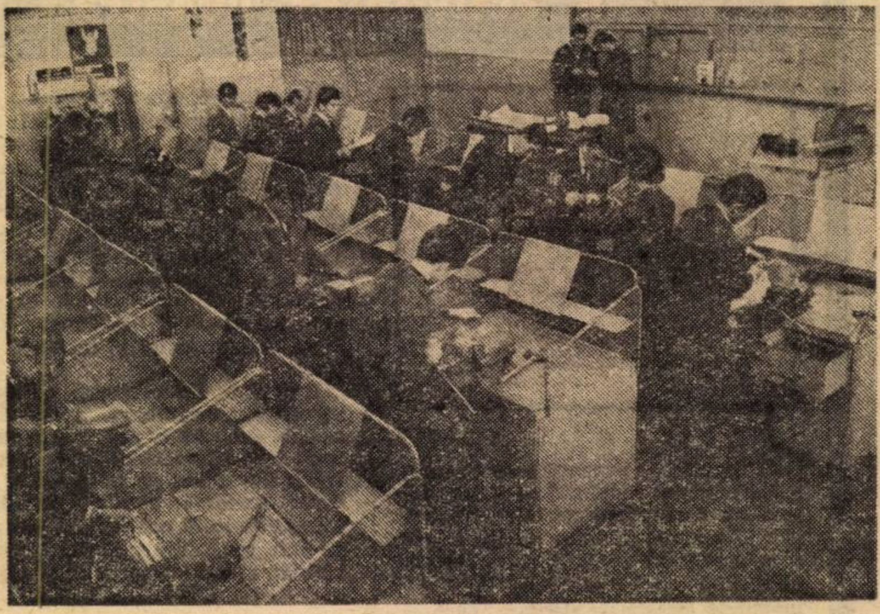

Atelier de lăcătușărie

Carențe ce trebuie înlăturate

Ne-am adresat profesoarei **Lucreția Șandru**, directoarea Școlii generale nr. 19 din Capitală.

— O problemă atît de importantă pentru școala de cultură generală, cum este munca productivă a elevilor, poate fi abordată în fel și chip, fără pretenția de a o epuiza...

— Tocmai de aceea, eu aș zice să stăm de vorbă în principiu despre acest subiect — într-adevăr presant pentru noi — avînd în vedere implicațiile lui în formarea tineretului pe care îl instruim și îl educăm **cu scopul de a-l ajuta să se integreze fluxului muncii,** după absolvire. În cazul nostru, această relație a funcționat perfect și fructuos. Și, sînt sigură că și în noul an școlar va fi la fel pentru noi. Țin să subliniez însă : am realizat-o noi, cei de aici, fără concursul inspectoratului școlar de sector, cum era firesc. Se pare că tovarășii de acolo au îmbrățișat o lozincă : „Descurcați-vă cum puteți !“. Nu e bine așa. Intră în îndatorirea inspectoratelor școlare să organizeze patronarea școlilor de către întreprinderi. Unii izbutim s-o facem și singuri, dar cei care nu izbutesc ? Ministerul nostru ar trebui să pună lucrurile la punct în această privință. Ministerul ar trebui, de asemenea, să grăbească editarea unor programe școlare pentru meseriile cele mai importante măcar. Așteptăm, desigur, și manualele corespunzătoare acestora. Să intrăm în ritm și la această disciplină, ca la toate celelalte !

Dar, să revenim la școala noastră, la ce și cum am făcut noi aici. Sîntem patronați, efectiv, de două întreprinderi : I.R.M.A. și Combinatul de confecții și tricotaje. Iar elevii lucrează în 4 ateliere, la școală, nu prea corespunzătoare, cu toate eforturile lăudabile ale mai multor întreprinderi, de a ni le amenaja. Anul trecut ne-au ajutat, în acest sens, I.R.M.A., C.I.R.A., Combinatul de confecții și M.F.A. Băieții lucrează lăcătușărie, electrotehnică, tîmplărie, iar fetele, croitorie. Cu rezultate bune, în special pe planul autodotării atelierelor, școlii chiar.

— Spuneați că atelierele dv., din școală, nu sînt prea corespunzătoare, deși ați făcut eforturi să le amenajați. De ce nu organizați munca productivă a elevilor în chiar incinta întreprinderilor patronatoare ?

— Uitam să vă spun : începînd cu trimestrul al II-lea al anului școlar 1972—1973, școala noastră va funcționa într-un local nou, modern, cu ateliere special construite și dotate, cu laboratoare de gospodărie. Acolo vom avea, pentru munca productivă a elevilor, condiții ideale.

În întreprinderi există avantajul de a lucra în cele mai moderne condiții tehnice. De asemenea, acolo elevii pot învăța, direct de la muncitori, ce înseamnă disciplina muncii, abnegația muncii. Atmosfera dintr-o uzină este într-adevăr pilduitoare și îi poate ajuta pe elevi să se integreze imediat după absolvirea școlii. Dar sînt și inconveniente. Întreprinderile sînt, de obicei, departe de școală. Se pune problema transportării elevilor acolo, care nu e ușoară. Noi am făcut aceasta, anul trecut. Am avut necazuri, mai ales cu elevii clasei a IX-a, dintre care pe unii îi pierdeam în drum spre întreprindere...

Dar să mergem la întreprindere, pentru ca dialogul nostru să fie mai edificator !

La I.R.M.A. am fost primiți de ing. **Genică Țigănescu**, director adjunct, căruia i-am adresat o întrebare, credeam eu, dificilă :

— Tovarășe inginer, sînteți bucuroși, dv. întreprinderea, să patronați o școală, în ce privește munca productivă a elevilor ?

Răspunsul a fost prompt.

— Foarte bucuroși ! Să vă spun și de ce. De fapt, s-o recunoaștem : sîntem interesați. Noi avem nevoie de cadre, de împrospătarea lor. Or, școala generală, în actuala ei accepțiune, poate deveni pepiniera noastră de cadre, bineînțeles dacă o ajutăm. Și noi ne străduim s-o ajutăm. Cunoaștem și prețioasele indicații ale conducerii noastre superioare de partid în acest sens. Ar trebui însă ca ministerele, în lumina indicațiilor de partid, să statuteze, să legifereze patronajul nostru asupra școlilor. Cînd spun aceasta, mă gîndesc la aspectele financiare ale problemei. Merită să fie făcute eforturi pentru că, așa cum spuneam, ajutînd școlile, ne ajutăm pe noi, recrutîndu-ne cadre. Iată, unii absolvenți ai Școlii generale nr. 19 lucrează acum la noi. Am dori să vină aici cît mai mulți. Avem posibilități de încadrare. În noul an școlar vom privi atelierele pe care le patronăm ca o secție auxiliară a întreprinderii noastre. Sprijinul nostru va putea spori astfel, și material și ca asistență tehnică.

D. RACHICI
H. CANDROVEANU

MARIN BEJAT:

Geneza psihologiei ca știință experimentală în România

E. D. P., 1972

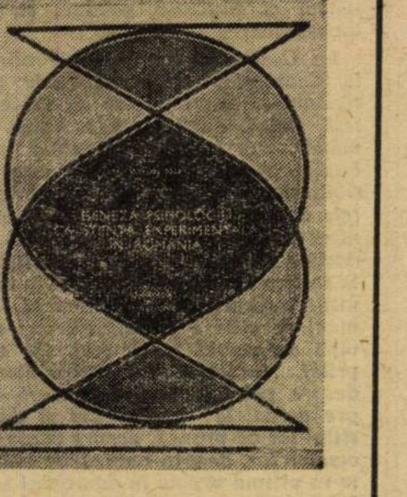

Cu toate marile dificultăți pe care le incumbă construcția unei astfel de istorii a uneia dintre cele mai controversate și spinoase domenii ale științei, autorul reușește — pe baza unor extrem de laborioase cercetări, inițiate cu 15 ani în urmă — să ne ofere o imagine completă și fidelă a genezei psihologiei ca știință în România, urmărind-o în cadrul unei analize a sistemului socio-cultural românesc și integrînd-o în același timp în sistemul psihologiei mondiale.

Lucrarea pornește de la surse mai îndepărtate, în care ideile psihologice apar doar ca implicații în opere cu caracter conex (filozofic, pedagogic, medical), pentru ca, pe parcurs, acestea să se purifice treptat și în cele din urmă să se decanteze esența gîndirii psihologice cu problematica și metodologia ei proprie.

Partea I (care include primele două capitole) prezintă procesul de **emancipare a psihologiei românești de metafizica spiritualistă.**

Primul capitol analizează elementele psihologice implicate în primele scrieri filozofice românești, începînd cu operele lui Dimitrie Cantemir și încheind cu cele ale gînditorilor iluminiști A. T. Laurian, T. Cipariu, S. Bărnuțiu ș.a. De asemenea, sînt surprinse și reliefate considerațiile de ordin psihologic din antropologiile și manualele de fiziologie ale vremii elaborate de Pavel Vasici (1830), St. Episcupescu (1843) ș.a.

Capitolul II este consacrat gîndirii psihologice românești în a doua jumătate a secolului al XIX-lea (1860—1890), ocupîndu-se în principal, de următoarele aspecte: climatul ideologic reflectat în periodicele epocii („Convorbiri literare", „Revista științifică", „Contemporanul" ș.a.); dezvoltarea învățămîntului filozofic, psihologic și medical; contribuția unor iluștri medici (Nicolae Negură, Al Șutzu, Victor Babeș) la emanciparea psihologiei de metafizica spiritualistă; rolul lui Titu Maiorescu în dezvoltarea psihologiei ca știință experimentală în România; concepția psihologică a filozofului materialist Vasile Conta; evoluția lui Constantin Leonardescu spre o concepție materialistă în psihologie.

Partea II se ocupă de procesul de **constituire a psihologiei ca știință experimentală în România.**

Capitolul III, cel mai întins și cel mai dens capitol al cărții, prezintă perioada 1890—1920, analizînd critic activitatea de elaborare a primelor cursuri de psihologie experimentală ținute în țara noastră, activitatea de cercetare teoretică si experimentală, munca asiduă de promovare și consolidare a psihologiei științifice întreprinsă de pionierii psihologiei experimentale din România: Eduard Gruper de la Iași, Constantin Rădulescu-Motru de la București, Nicolae Vaschide, Dimitrie Nădejde ș.a. Sînt prezentate apoi contribuțiile psihologice ale unor savanți români din științele conexe: fiziologul Ion Athanasiu, neurologul Gheorghe Marinescu și endocrinologul Constantin Parhon.

Capitolul IV urmărește dezvoltarea psihologiei în România după primul război mondial (1921—1930) și analizează activitatea cu totul remarcabilă, desfășurată, în vederea cristalizării psihologiei ca știință aplicată, de către Constantin Rădulescu-Motru, în cadrul laboratorului de psihologie experimentală de la Universitatea din București, de către Florian Ștefănescu-Goangă, în cadrul Institutului de psihologie de la Universitatea din Cluj. Capitolul consemnează și preocupările științifice și didactice din domeniul psihologiei sociale ale lui Mihai Ralea.

În urma analizei obiective efectuate de autor se degajă concluzia că psihologia românească nu a adiționat pasiv, ci a asimilat creator cuceririle psihologiei mondiale, că o serie de idei psihologice au apărut înainte de a fi fost formulate în străinătate, că o mare parte din cercetările și ideile psihologilor români de la sfirșitul secolului XIX și începutul secolului XX continuă să fie actuale și interesante și astăzi.

Lucrarea — unică de acest gen — pe care am prezentat-o este de un real folos pentru studenți și profesorii de psihologie, pentru istorici, filozofi, pedagogi. Lucrătorii din domeniul pedagogiei găsesc în paginile cărții numeroase și interesante **referiri în legătură cu istoria manualelor școlare și a cursurilor universitare, cu dezvoltarea pedagogiei și psihologiei românești.**

ION MÎNZAT

Tineretul și muzica ușoară

„Învățul și dezvățul" se numea articolul trecut și, cînd scriam acele rînduri, mă refeream la rolul pe care școala trebuie să-l aibă în combaterea unor mentalități adînc și, cîteodată, prea adînc înrădăcinate în conștiința tineretului. Se vorbește adesea despre „invazia" muzicii ușoare și despre atracția pe care ea o exercită asupra tineretului. O putem oare combate? Pe ce cale sau mai bine zis, pe ce căi? Dar oare e nevoie să o combatem? Poate oare adolescentul de astăzi să facă abstracție de acest compartiment al universului sonor care ne înconjoară și chiar ne asaltează? Fără îndoială, nu. Ar însemna să ducem politica struțului dacă n-am recunoaște că muzica ușoară formează una din componentele vieții moderne, că ea este cea care se adresează sufletului, îl cucerește instantaneu, îi oferă posibilitatea destinderii, îl face să viseze, să se bucure. Sigur, în ultimii ani mai ales muzica ușoară a cunoscut și forme aberante de pulverizare a melodiei, dîndu-se prioritate unor ritmuri extravagante, strigătului, lipsei de rigoare. În loc să se adreseze sufletului, muzica ușoară începe să se adreseze din ce în ce mai mult simțurilor și anume simțurilor primare și nu o dată instinctelor. Cum se explică totuși că muzica ușoară „prinde" atît de repede și exercită o influență atît de tiranică asupra tineretului? Dacă vom spune caracterul ei larg accesibil, vom avea senzația că sîntem autorii unei adevărate tautologii. Muzica ușoară ni se impune aproape fără voința noastră și peste voința noastră. Ea, mai ales de cînd mijloacele audio-vizuale au o asemenea circulație, are o răspîndire nelimitată. Și cînd e de bună calitate nu-i putem obiecta nimic. Să mai adăugăm și faptul că muzica ușoară este lansată și prezentată de vedete care au atributul de a fi foarte apropiate mediei comune a spectatorilor, iar cînd o depășesc sînt extrem de atracțioase prin frumusețea sau ținuta lor. Pe cînd un concert de muzică grea are, în ceea ce privește actul interpretativ, o reală severitate, de la costumație pînă la gestică și, în afara emoției artistice a lucrării respective, nu prezintă decît atributele solemnității, unul de muzică ușoară dă impresia unei depline familiarități. A blama și a anatemiza genul ca atare este cel mai simplu lucru din lume. Numai că astfel riscăm să creăm în rîndurile adolescenților reacția inversă. Și așa ei suspectează generația mai vîrstnică de conservatorism și scleroză, de neputința de a ține pasul cu trepidația ritmurilor moderne, de cantonare în universuri desuete. Ceea ce am putea face ar fi, în primul rînd, încercarea de a disjunge cu tact și cu pricepere ceea ce reprezintă adevărata muzică ușoară — o componentă a vieții noastre care are partea ei, deloc lipsită de importanță — la înseninarea și destinderea ei și între ceea ce reprezintă un spectacol de-a dreptul degradant și înjositor. Adică aș spune să încercăm să-l facem pe adolescent să înțeleagă noblețea muzicii ușoare, frumusețea ei și să o prețuiască pe cea adevărată. Dar, în același timp, să-i educăm de asemenea manieră gustul încît să știe că aceasta nu reprezintă singura *formă de manifestare a frumosului muzical, că ea este numai o treaptă sau numai o latură a lui și că de aici încolo începe adevărata înțelegere a muzicii care ne poate oferi satisfacții mult mai adînci, mult mai trainice și de o infinită amploare a simțirii. Să nu stabilim raporturi antagonice, ci să facem să înțeleagă deosebirea între ceea ce este efemer și ceea ce este permanent.*

Dar aceasta nu este valabil numai pentru muzică.

VALERIU RÂPEANU

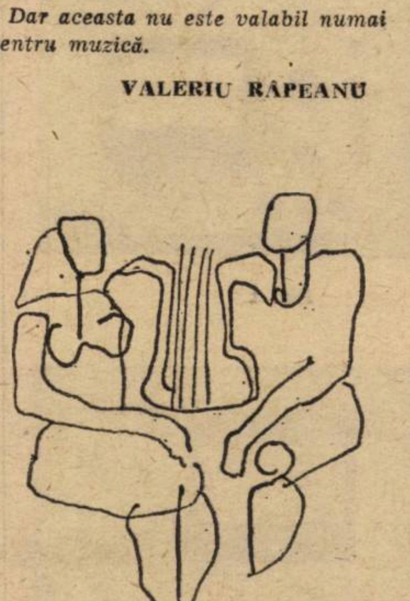

CUM CITIM

Biblioteca personală

Într-un mai vechi roman de anticipație **L'An deux mille quatre cent quarante** (1770), Louis Sébastien Mercier, autor cunoscut încă pe vremea Revoluției franceze, își plasează eroul într-o bibliotecă a viitorului. Acesta descoperă, stupefiat, în locul vastelor depozite cu milioane de cărți, o singură încăpere cu vreo două sau trei mii de volume — tot ceea ce mai rămăsese, la acea dată, din cultura scrisă a omenirii. La întrebările precipitate ale vizitatorului, custodele îi explică liniștit că bibliotecile trecutului conțineau acumulări extravagante de repetări ale acelorași idei, multe cărți mediocre sau slabe, pentru că „unii autori începeau mai întîi să scrie și pe urmă să gîndească".

Tema, reluată de un Jorge Luis Borges în povestirea **Biblioteca Babilon**, rămîne, credem noi, la fel de actuală și într-o discuție despre ceea ce trebuie să fie o **bibliotecă personală.**

Noi vom începe prin a da cîteva exemple.

Primul mi-l oferă **biblioteca întîmplătoare**, acea adunare eterogenă de publicații, achiziționate fără nici o noimă și aliniate hazliu pe raft: „Fluturii, prietenii omului", alături de, să zicem, „Anuarul căilor ferate pe 1929". Al doilea exemplu este **biblioteca ornamentală,** foarte îngrijită, ștearsă des cu cîrpa, dar foarte puțin consultată. Pur decorativă, ea este mîndria proprietarului ei, care, pentru a o înfrumuseța, o „completează" cu fel de fel de bibelouri, milieuri" și alte brizbizuri, ca și cum un raft plin de cărți, fără nimic adăugat, nu ar fi frumos **în sine.** În sfîrșit, **biblioteca conglomerat,** foarte bogată, dar într-o neorînduială desăvîrșită, reface, la scară mai mică, un fel de infern al cărților, în care proprietarul caută cîte o zi ca să găsească o carte, sau să nu o găsească deloc.

Pentru a avea o bibliotecă personală suficient de bogată și, în același timp, funcțională, trebuie să fim de acord, de la bun început, cu un principiu: nu vom pune în rafturi cărțile care „ar merita să fie citite" sau „ar fi bine să le avem" (criterii totdeauna labile), ci numai publicațiile la care apelăm cel mai des și fără de care nu ne putem desfășura activitatea zilnică de studiu.

Din rîndul acestora un prim loc îl ocupă **lucrările generale de referință:** dicționarele lingvistice, biografice sau „de domenii", o enciclopedie bună, repertorii bibliografice ale specialității, culegeri tematice, publicațiile de sinteză și rezumative, ghiduri documentare etc. Vin apoi **cărțile profesiunii** (tratate, monografii, manuale și alte publicații, bineînțeles, cu obligația verificării și primenirii lor periodice), în fine, **lucrările de cultură generală** (nu exclusiv cărți de literatură, cum, din păcate, se înțelege de către mulți, ci „introduceri" sau lucrări mai ușoare din domenii care nu fac parte din aria specialității noastre, istorii ale culturii, științei, tehnicii, artei, filozofiei, științelor economice etc., precum și publicații din unele discipline sau domenii interdisciplinare noi, cum ar fi cele privind teoria sistemelor, informatica, gestiunea științifică, tehnicile moderne de documentare etc).

Grija pentru selectivitate și spiritul de ordine trebuie arătate și față de arhiva proprie, conținînd notele de lectură (aranjate în casete sau biblioraftfuri), fișierele de studiu, mapele de extrase sau fotocopii. Acestea, alături de cărți, formează **instrumentarul** absolut indispensabil oricărei activități de durată în spațiul pe care ne place să-l numim „laboratorul muncii noastre intelectuale".

COSTACHE OLĂREANU

ÎNVĂŢAREA ÎN GRUP A MATEMATICII

Ancheta pe care am organizat-o în patru clase a XI-a m-a dus la concluzia că în momentul verificării cunoştinţelor circa 60 % din numărul elevilor sînt parţial sau total pasivi. Cauzele sînt diferite. Unii nu au reuşit să învingă starea emotivă care precede verificarea, alţii „au văzut" rezolvarea problemei şi s-au mulţumit cu atît, fiindcă, oricum, „problema va fi rezolvată la tablă". O altă deficienţă a lecţiilor de tip „mixt" (pe care le ţineam) era că se verificau cunoştinţe care de fapt nici nu fuseseră însuşite. Pierdusem din vedere un lucru elementar, anume succesiunea etapelor în procesul de învăţămînt: predarea cunoştinţelor, înţelegerea lor de către elevi, aprofundarea lor şi numai după aceea verificarea însuşirii lor. De aici a decurs faptul că în clasele neomogene ca nivel de pregătire (majoritatea claselor), o parte a elevilor poate să aplice cele învăţate, în timp ce ceilalţi au ajuns doar la înţelegerea materiei sau nici pînă acolo.

Am reflectat asupra modului în care aş putea să-mi obişnuiesc elevii cu o activitate independentă, pentru a le dezvolta atît capacitatea de înţelegere, cît şi setea lor de cunoştinţe.

Am trecut la lecţia de tip „pur", adică la lecţia de comunicare a cunoştinţelor şi de aplicare a lor.

În partea de aprofundare a cunoştinţelor şi la lecţiile de aplicare am dat probleme întregii clase, pe care elevii le-au rezolvat independent. Dacă vreun elev întîmpina dificultăţi în rezolvarea problemelor, interveneam. Accentul principal l-am pus pe crearea unei atmosfere de lucru. După un anumit timp am controlat corectitudinea rezolvărilor, mi-am consemnat greşelile frecvente, asupra cărora am atras atenţia întregii clase. Astfel, am reuşit să formez la elevi deprinderea de lucru independent, fapt care conferă lecţiei varietatea şi îi determină pe elevi la un efort susţinut.

Mai tîrziu, la lecţiile aplicative, am trecut la predarea diferenţiată, lucru pe care l-am realizat prin activitatea pe grupe.

Am împărţit clasa în două grupe, A şi B, după criteriul nivelului de cunoştinţe atins atunci de fiecare elev. Opţiunea pentru o grupă sau alta am făcut-o împreună cu elevii, uneori. Astfel s-a întîmplat ca unii dintre elevii care au fost incluşi în grupa A să treacă în cealaltă grupă, sau invers, la cererea lor. Prin această repartizare, elevilor mai slabi li s-a creat posibilitatea de a recupera rămînerea în urmă, iar cu cei buni s-a început pregătirea treptată pentru examenele de admitere în învăţămîntul postliceal.

După verificarea temelor pentru acasă, elevilor din grupa A le-am desemnat (din manual sau din culegerea de probleme) 2—3 probleme, pe care le-au rezolvat independent în cursul orei.

Cu elevii grupei B am rezolvat la tablă probleme mai uşoare, urmărind înţelegerea şi adîncirea cunoştinţelor învăţate, după care le-am dat şi acestora probleme, pe care le-au rezolvat independent.

Apoi, am trecut la controlul şi îndrumarea muncii elevilor din grupa A, după care am făcut acelaşi lucru cu cei din grupa B.

Temele pentru acasă la fel le-am dat conform nivelului grupelor.

La sfîrşitul orelor de aplicare am examinat şi notat un număr de 2—3 elevi. Aceştia fuseseră desemnaţi chiar de la începutul orei; am urmărit activitatea lor in tot cursul orei. Faptul că nota s-a acordat abia la sfîrşit a determinat şi o altă atitudine din partea lor. Au devenit mai calmi, au abordat problemele de rezolvat cu mai multă siguranţă, cu mai mult interes.

Verificarea frontală am făcut-o la un interval de 2—3 săptămîni, prin rezolvarea unor probleme de recapitulare pe capitole, diferenţiate ca grad de dificultate pe grupe, ceea ce a oferit o imagine fidelă asupra progreselor realizate de fiecare elev.

Într-un an şcolar am rezervat pentru verificare 23—30 de ore, din care 12 le-am destinat lucrărilor de control, capitolul: studiul funcţiilor (de o oră), celelalte fiind ore de verificare orală. În felul acesta, am reuşit „să salvez" aproximativ un număr de 50 de ore, pe care le-am folosit pentru aprofundarea şi lărgirea celor învăţate.

După doi ani de experimentare în revistele de specialitate de peste hotare am descoperit articole care dezbăteau utilitatea activităţii pe grupe. Pe această cale, am aflat că metoda mea a fost experimentată deja în alte părţi şi că deci eu sînt pe un drum bun. Atunci m-am hotărît să-mi continui experimentul, pentru a demonstra eficienţa sporită a lecţiei de tip „pur" şi a activităţii pe grupe faţă de lecţia de tip „mixt".

În anul şcolar 1966—67 am predat în două clase a XII-a, unde circa 25% din totalul orelor le-am desfăşurat prin activitatea pe grupe.

Întrucît la primul experiment am aplicat în ambele clase tipul „pur" şi activitatea pe grupe, nu am avut clasă-martor pentru a putea confrunta rezultatele obţinute. Acest lucru l-am realizat în anul şcolar următor, cînd am predat în trei clase a XI-a (A. B. C.).

Am ales din nou capitolul „Studiul şi reprezentarea funcţiilor", el fiind un capitol recapitulativ al analizei matematice la clasa a XI-a. Am mai urmărit şi compararea rezultatelor acestui experiment cu cele din anii precedenţi.

Capitolul respectiv l-am predat în fiecare clasă în acelaşi număr de ore, însă în clasa a XI-a A am organizat lecţii de tip „mixt", în clasa a XI-a B, lecţii de tip „pur" (ore de comunicare a cunoştinţelor şi de aplicare), iar în clasa a XI-a C, am organizat tot lecţii de tip „pur", dar activitatea pe grupe am folosit-o numai la orele aplicative.

Rezultatele experimentului scot în evidenţă eficacitatea metodei întrebuinţate în clasa a XI-a C; în clasa a XI-a A, media anuală a fost 6,80; media lucrărilor de control — 7,60 ($\Delta = 0{,}80$); ; în clasa a XI-a B — 6,20, respectiv 7,30; deci, $\Delta = 1{,}10$, iar în clasa a XI-a C — 6,40, respectiv 8,07; deci $\Delta = 1{,}67$).

Experimentul dovedeşte că orele de matematică de tip „mixt" au o eficienţă mai scăzută. Prin aplicarea tipului de lecţie „pur" şi a activităţii pe grupe, chiar elevii care nu dovedeau aptitudini pentru matematică au înţeles că ea nu le este inaccesibilă. Prin acest tip de lecţie se poate obţine antrenarea lor în procesul înţelegerii şi însuşirii materiei.

MIHÁLY BÖGÖZI

INOVATORII

Elevii construiesc aparate electrice

— La Grupul şcolar „Unirea" (din Capitală), invenţiile şi inovaţiile au devenit o preocupare permanentă a elevilor şi profesorilor, ne relatează directorul Petru Marius Dranca.

— Am observat, replicăm noi. La „Colţul inovatorilor", aflat în holul şcolii, sînt prezentate multe aparate şi dispozitive originale...

— Sînt numai o mică parte, a precizat interlocutorul nostru.

Întrerupînd aici dialogul început, la rugămintea noastră, ne-au fost prezentate două aparate electronice realizate de către elevii Grupului şcolar „Unirea" după proiecte originale, sub conducerea şi directa îndrumare a profesorului de electroradiofizică, Petru Marius Dranca. Menţionăm că ambele aparate au fost bine apreciate de specialişti la „Expo '72 — munca şi creativitatea în învăţămînt". Primul, un **instrument electronic universal** (fig. a), destinat măsurătorilor, are multiple întrebuinţări: poate fi folosit ca **voltmetru** pentru curent continuu (pînă la 1 000 V) şi alternativ (pînă la 300 V), ca **ohmetru** (este capabil să măsoare rezistenţe între 0,5 ohmi şi 10 megohmi), precum şi ca **indicator de nul**, calitate care îl plasează printre cele mai moderne dispozitive de acest gen din lume. Aparatul funcţionează cu trei tuburi electronice şi valorează circa 5 000 lei valută (nu este produs în ţară). A fost construit în luna iunie 1972 şi prezentat ca proiect de diplomă al elevului Simion Teodor, în prezent maistru la uzinele „Electronica". Este folosit în laboratorul de electronică al şcolii.

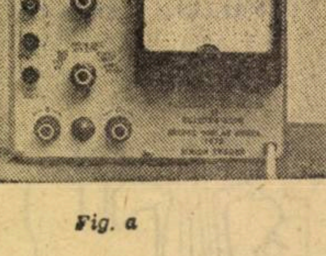

Fig. a

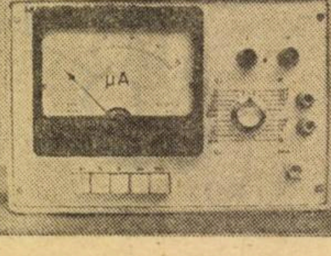

Fig. b

Al doilea (fig. b), un **multimetru electronic** — instrument universal de mare precizie, folosit pentru măsurarea tensiunilor şi rezistenţelor, complet tranzistorizat — se compune din şase tranzistori şi patru diode semiconductoare. Funcţionează în curent continuu (între 1—1 000 V) şi în curent alternativ (între 1—250 V). Lucrează, de asemenea, între 0,1—1 000 mA şi măsoară rezistenţe între 1—100 000 ohmi. A fost construit de către fostul elev A. Grigorescu. În prezent, este utilizat în laboratorul şcolii pentru măsurători de mare precizie. Fiind unicat (nici acesta nu se produce în ţară), aparatul valorează circa 10 000 lei valută. De remarcat este faptul că cele două aparate construite prin autodotare, folosesc în exclusivitate piese de producţie autohtonă, furnizate de către întreprinderile I.P.R.S. Băneasa, „Electromagnetica", „Electronica" etc.

— Ce anume v-a determinat să construiţi aparatele?

— Necesitatea de a dota laboratoarele şcolii cu instrumentele cele mai moderne, de a lega strîns învăţămîntul de ştiinţă şi de muncă.

B. CONSTANTIN

„Olimpicii" la odihnă activă

Taberele de profil, ale elevilor, ajunse în acest an la a X-a ediţie, înregistrează un bilanţ foarte rodnic prin promovarea unor forme eficiente de petrecere a timpului în mod plăcut şi educativ, precum şi prin diversificarea profilului.

La Costineşti, pe Valea Prahovei, la Sinaia şi Buşteni „olimpicii" (cîştigători ai olimpiadelor de matematică, fizică, chimie, literatură română), sub îndrumarea celor mai buni profesori din ţară, au avut posibilitatea să-şi aprofundeze cunoştinţele dobîndite. În tabără, s-au organizat prelegeri, ţinute de cadre didactice universitare, de specialişti de la institutele de cercetări, s-au organizat întîlniri cu academicieni, oameni de ştiinţă şi cultură, cu activişti de partid şi de stat. Cu acest prilej, invitaţii au vorbit elevilor despre primele lor începuturi, despre actualele preocupări şi despre stilul lor de muncă, despre cheia succeselor lor, despre realizările obţinute în ultima vreme în domeniul ştiinţelor matematice, fizice şi chimice pe plan mondial, despre contribuţia oamenilor de ştiinţă români la dezvoltarea acestor ştiinţe, despre aplicarea cuceririlor ştiinţei şi tehnicii româneşti în producţie, în economie.

Profilul taberelor pentru elevii cîştigători ai concursurilor şcolare s-a diversificat şi mai mult în acest an. Într-o tabără specială, organizată pe litoral, în cursul lunii august, s-au întîlnit elevii care au făcut parte din loturile Olimpiadelor internaţionale de matematică, fizică, chimie şi limba rusă.

Un fapt inedit pe linia diversificării taberelor de profil îl constituie taberele-concurs, organizate, în acest an, la Buşteni şi Timişoara. Spre deosebire de celelalte tabere care au cuprins, de regulă, cîştigătorii concursurilor respective, în tabăra de la Buşteni s-a desfăşurat faza republicană a concursului de economie politică, iar la Timişoara cea a concursului de biologie.

La Buşteni, în perioada 16—29 iunie, a avut loc faza finală a concursului de economie politică, la care au participat 280 elevi de la liceele de cultură generală şi de specialitate, selecţionaţi din cei peste 6 000 participanţi la faza pe şcoală. În prima săptămînă, elevii au participat la unele consultaţii în cadrul cabinetului de ştiinţe sociale de la liceul din localitate, au ascultat unele prelegeri şi expuneri ţinute de activişti de partid, de profesori universitari de la Academia de Studii Economice, au primit răspunsuri la întrebările puse. În cea de a doua săptămînă, s-a desfăşurat concursul şi au avut loc unele acţiuni cu caracter politico-educativ şi recreativ.

Concursul de biologie desfăşurat în tabăra de la Timişoara a cuprins 200 de elevi, premianţii I, II şi III la faza judeţeană a acestui concurs. Timp de o săptămînă înaintea concursului, elevii au efectuat lucrări practice în laboratoarele Universităţii, la Institutul agronomic, Institutul medico-farmaceutic, la Staţiunea republicană a tinerilor naturalişti, sub îndrumarea unor cadre de specialitate de la instituţiile de învăţămînt din Timişoara. De asemenea, au fost efectuate unele deplasări la rezervaţiile naturale din apropierea localităţii. Pentru a accentua caracterul practic, aplicativ al cunoştinţelor elevilor, concursul a cuprins pe lîngă probele teoretice, şi o probă practică. În cursul probelor practice elevii, repartizaţi pe discipline (botanică, zoologie, anatomie şi fiziologia omului) şi ani de studii, au efectuat disecţii, determinări de specii şi plante etc., au întocmit schiţe în legătură cu lucrările efectuate.

Completarea programului taberei cu excursii şi drumeţii în localitate şi împrejurimi, participarea elevilor la acţiuni patriotice împreună cu tinerii din localităţile respective şi la alte activităţi politico-educative şi cultural-artistice sporesc cu mult valoarea educativă a acestor acţiuni.

IOAN BÂRNA

Noi capitole în predarea matematicii

După cum se ştie, în prezent se fac eforturi pentru includerea în programa de matematică din licee a unor capitole şi noţiuni, care s-au dovedit de o mare actualitate în cunoaşterea realităţii şi de eficienţă sporită în sectoarele principale ale activităţii umane: logica matematică, calculul probabilităţilor şi statistica matematică, noţiuni de informatică şi cercetare operaţională, noţiuni de programare liniară şi de teoria grafurilor, noţiuni de mecanică, maşini de calcul şi limbaje de programare etc. Deoarece o bună parte din aceste noi capitole de matematică lipsesc din formaţia universitară a multora dintre cadrele cu o bogată experienţă la catedră, sînt necesare o serie de măsuri menite să asigure o îndrumare mai dinamică a perfecţionării cadrelor în domeniile legate de elementele nou introduse (bibliografii, lecţii, indicaţii şi consultaţii prin intermediul publicaţiilor pedagogice, al revistelor Societăţii de matematică, al programelor televiziunii şcolare). Trebuie manifestată mai multă iniţiativă pentru accesul cadrelor şi al elevilor la maşinile de calcul ale întreprinderilor, în vederea sporirii funcţionalităţii unor cunoştinţe legate de aplicaţiile practice ale matematicii.

Apreciem că nota explicativă şi îndrumările metodice din programa actuală a liceului de cultură generală persevereazá în privinţa sporirii caracterului funcţional al cunoştinţelor matematice, pentru realizarea unui învăţămînt formativ şi aplicativ. Concepţia legării teoriei matematice de viaţă străbate în mod stăruitor recomandările programei, în concordanţă cu realităţile pedagogiei contemporane. Această concepţie se constituie azi ca o necesitate şi posibilitate, la care putem răspunde la clasă în mod corect, prin: introducerea unor elemente de metodică noi, care au o situaţie prioritară în cercetarea şi modelarea ştiinţifică, în tehnică şi economie, în practica social-politică actuală; aplicaţii din acele domenii ale disciplinelor şcolare, care apelează insistent la relaţiile şi structurile matematicii; procesul muncii productive sau al activităţilor practice de profil matematic în ateliere-şcoală sau în laboratoare etc.

Programa claselor reale, mai puţin încărcată în acest an şcolar, ne va permite să asimilăm şi să încorporăm mai activ în metodologia lecţiei concepţia învăţămîntului problematizant, elevul devenind subiectul, cercetătorul activ, căruia i se creează situaţii prin care să descopere sau să redescopere adevărurile întîlnite în procesul învăţării.

Introducerea prin planul de învăţămînt din acest an şcolar a activităţilor facultative pe obiecte, solicită experienţei noastre o soluţie teoretică şi practică, în primul rînd, în direcţia alcătuirii unor programe de matematică pentru desfăşurarea acestor activităţi la secţia reală. Sînt, desigur, posibile, multe variante ale unor astfel de programe, care trebuie să depindă în mare măsură de aspiraţiile şi pregătirea elevilor. Credem însă că este necesar ca, în alcătuirea lor, să ţinem seama şi de faptul că elevii secţiei reale vor fi parteneri cu drepturi egale în orientarea spre diversele activităţi post-liceale, alături de cei care parcurg în cadrul liceului o programă experimentală mult mai actuală. Această orientare ar putea să includă, în primul rînd, o parte din domeniile prevăzute în programa experimentală, care au un pronunţat caracter aplicativ. De asemenea, se pot introduce o serie de teme legate de simbolismul matematic şi de tehnicile de calcul, de existenţă şi unicitate, de comensurabilitate etc.

Pot fi reluate şi unele teme privind aprofundarea unor capitole din programă, care au fost simţitor restrînse, sau cărora li s-a acordat un număr redus de ore. Ar fi oportun să considerăm aici necesară şi problema unor teme aplicative legate de existenţa laboratoarelor de matematică. Pentru activitatea facultativă din anul I — aceasta se referă şi la anul I al claselor experimentale — s-ar putea introduce încă din primele două trimestre o serie de teme de logică matematică: propoziţii logice, operaţii şi proprietăţi ale operaţiilor logice, unele formule relative la calculul cu propoziţii logice, cuantificatorii „oricare ar fi" şi „există", reguli de negaţie etc., cu exemplificările necesare, pe baza elementelor de algebră şi geometrie studiate.

În legătură cu noţiunile de structuri algebrice, care apar în diferite capitole ale programei începînd cu primul capitol de algebră din anul I şi încheind cu ultimul capitol de algebră din anul IV, se impune atenţiei noastre o grijă deosebită pentru a încorpora aceste noţiuni, odată întîlnite, în studiul matematicii, la algebră, analiză şi geometrie, pe tot parcursul şcolii. Aceeaşi situaţie se impune şi în parcurgerea programei experimentale, unde în anul IV, acest capitol nu mai apare deloc, deşi prezenţa unor sinteze pe această temă credem că ar fi necesară.

Pe viitor vor fi necesare programe sau recomandări detaliate pentru îndrumarea activităţilor facultative şi, de asemenea, o serie de lucrări pentru profesori şi pentru sprijinirea muncii independente de informare a elevilor. Deoarece programa secţiei reale este în acelaşi timp parte componentă, obligatorie, a programei pentru clasele speciale de matematică, considerăm că parcurgerea sa la aceste clase trebuie să se realizeze mai dezvoltat, reincluzînd, în unele cazuri, o serie de noţiuni şi paragrafe, teoreme şi demonstraţii de teoreme care au fost scoase din activitatea claselor reale.

GH. RIZESCU

Muncă bine organizată

Spre deosebire de alte perioade ale anului şcolar, în etapa de pregătire a deschiderii cursurilor, etapă pe care o parcurgem în aceste zile, munca de organizare trebuie să se afle pe primul loc în atenţia directorului de şcoală, întrucît de felul în care el rezolvă acum problemele organizatorice depinde însuşi ritmul activităţii în întregul an.

O atenţie deosebită merită acum problemele privind baza materială: finisarea construcţiilor sau a reparaţiilor localului de şcoală, a atelierelor, laboratoarelor, sălilor de clasă, mobilierului; se impune o ultimă revizie şi punerea la punct a materialului didactic de care dispune şcoala, pe care l-a primit în vară sau pe care trebuie să-l mai procure. Experienţa bună a multor şcoli, angrenate în întrecerea dintre elevi pentru punerea la punct a şcolii în vederea deschiderii cursurilor, poate fi folosită din plin, organizîndu-se bine activitatea copiilor şi tinerilor pentru pregătirea propriilor clase, ateliere şi laboratoare, a materialului didactic etc. Această acţiune ce culminează în săptămîna pregătitoare a deschiderii cursurilor poate să aducă mari economii şcolii, dar, ceea ce este mai important, procură elevilor o mare satisfacţie, le stimulează grija pentru bunurile la care au lucrat direct, împreună cu învăţătorii şi profesorii lor. Aici aş vrea să subliniez că acolo unde colectivele de elevi au luat în primire sălile de clasă în care învaţă, împreună cu întregul mobilier şi au veghiat la buna lor păstrare, procedeul s-a dovedit eficient atît economic, cît şi educativ. După părerea mea, această experienţă ar trebui cel puţin lărgită, dacă nu generalizată.

După cum se ştie, probleme foarte importante ridică repartizarea elevilor în clase, operaţie care se efectuează tot în această perioadă. De fapt, aici este vorba nu numai de o problemă „tehnică", de organizare, ci şi de una de etică profesională, întrucît nerezolvarea ei echitabilă face să predomine într-o clasă elementele slabe şi indisciplinate care, prin numărul lor, pot influenţa negativ şi pe cele bune, şi creează mari dificultăţi profesorilor repartizaţi la asemenea clase.

Desigur, multă bătaie de cap dă, şi e normal să fie aşa, stabilirea diriginţilor, repartizarea celorlalte sarcini în cadrul şcolii sau pentru activitatea extraşcolară — întrucît fiecare om trebuie plasat la locul potrivit, solicitat în mod echitabil atît în raport cu ceilalţi colegi, cît şi cu sarcinile ce revin pe întregul colectiv. Numai aşa directorul se poate dedica în cursul anului şcolar unei munci calitativ superioare de îndrumare şi de control.

În aceste zile se desfăşoară şi activitatea de procurare a manualelor. În legătură cu această activitate, apar adesea neajunsuri. În multe cazuri, în anii trecuţi, această sarcină a fost lăsată pe seama unui singur om care, cu toată grija, cu toată strădauinţa, nu a putut să facă faţă problemelor ivite, ceea ce s-a soldat cu întîrziere în distribuirea cărţilor. Cred, de aceea, că este mai normal să antrenăm în această muncă 2—3 persoane — nu numai una.

Asigurarea programelor şcolare şi alcătuirea planificării calendaristice a materiei fac parte din aceleaşi probleme care se rezolvă înainte de deschiderea şcolii. La unele obiecte au apărut programe noi sau modificări în programele existente. Conducerea şcolii trebuie să vegheze ca profesorii să ajungă în posesia acestor instrumente de lucru, ca noutăţile să se reflecte în planurile lor calendaristice.

În sfîrşit, printre cele mai importante probleme organizatorice legate de deschiderea anului se cere amintită şi alcătuirea orarului. Cunoaştem că, în special, în şcolile mari, cu mai multe clase paralele, alcătuirea orarului nu este o treabă uşoară; tocmai de aceea, orarul se alcătuieşte din vreme şi cu toată grija, în sensul respectării curbei de efort la care sînt supuşi elevii în cursul unei zile sau în cursul săptămînii. Este foarte necesar să combatem acele practici după care orarul se întocmeşte în funcţie de interesele personale ale unor cadre didactice.

Procurarea imprimatelor de cancelarie şi de birou specifice şcolii, punerea la punct a bibliotecii, asigurarea combustibilului etc. vin să se adauge în aceste zile tuturor problemelor organizatorice care trebuie rezolvate şi perfectate încă înainte de deschiderea cursurilor.

Munca de conducere a şcolii poate fi desfăşurată în bune condiţii numai în măsura în care însăşi activitatea directorului, a adjunctului şi a celorlalţi membri ai colectivului de conducere este bine organizată. De aceea, încă dinaintea începerii şcolii, este bine să se stabilească sarcinile concrete, să se dea delegările necesare pentru fiecare dintre membrii colectivului de conducere.

Toate acestea trebuie să se reflecte în planul general de activitate al şcolii elaborat de conducere, care sub formă de proiect, este pus în discuţia întregului colectiv al şcolii şi aprobat de consiliul pedagogic. În acest fel, planul de muncă este emanaţia întregului colectiv. O dată planul aprobat, trebuie să se treacă la aplicarea lui riguroasă, încît încă de la prima oră de curs a anului şcolar să se lucreze în mod organizat.

ION GH. CÂRMU

LA ZI

Ne mai despart cîteva zile de consfătuirile cadrelor didactice care se vor desfăşura între 11 — 12 septembrie, avînd ca temă „Perfecţionarea organizării şi desfăşurării lecţiei". Ele se vor ţine pe specialităţi înrudite. În cadrul consfătuirilor, vor fi prezentate lecţii-model, se vor analiza metode şi procedee eficiente care să ducă la dezvoltarea gîndirii elevilor, la stimularea interesului acestora pentru învăţătură.

Pe lîngă tema de bază, participanţii vor consulta programele şcolare, vor întocmi tematica cercurilor pedagogice, planurile calendaristice pentru noul an şcolar etc.

La nivelul judeţelor, se vor organiza şedinţe operative de lucru cu toţi directorii şcolilor generale şi liceelor, unde se vor stabili sarcinile ce revin şcolii în urma Conferinţei Naţionale a partidului din luna iulie a.c.

La consfătuirile din zilele de 11 — 12 septembrie vor participa, în mod obligatoriu, şi profesorii şcolilor profesionale şi liceelor de specialitate, care predau cultura generală; pentru profesorii de ştiinţe sociale, sînt prevăzute consfătuiri separate.

◆

Intreprinderea Metalo-tehnica din Tîrgu-Mureş tutelează Liceul „Al. Papiu Ilarian". Astfel, liceul a fost înzestrat cu un atelier pentru montări de subansamble de tricotaj. Liceul „Unirea", din aceeaşi localitate, a recurs şi la o altă modalitate: întreprinderea Electro-Mureş asigură elevilor posibilitatea de a lucra în regim normal de opt ore. Liceul nr. 5, prin întreprinderea U.R.A., pregăteşte elevi în diferite specialităţi auto (conducere, mecanică, întreţinere etc.).

◆

Elevul Călin Rădulescu din anul IV al Liceului din Roşiorii de Vede este autorul a patru invenţii brevetate: Aparatul pentru verificarea cunoştinţelor, Recuperatorul de căldură, Dispozitivul de alarmă pentru securitatea documentelor de valoare adaptat la valiză, Aparatul electronic pentru predarea şi verificarea funcţiilor trigonometrice. Două dintre ele au fost expuse la Tîrgul internaţional al invenţiei de la Tokio din anul 1971, unde ţara noastră a prezentat 6 invenţii. Aparatul electronic pentru verificarea şi predarea funcţiilor trigonometrice s-a bucurat de unanime aprecieri la recenta expoziţie „Practica şi creativitatea în învăţămînt". Aparatul reprezintă un material didactic valoros, întrucît oferă posibilitatea de a evidenţia automat valorile şi variaţiile a patru funcţii trigonometrice: sinus, cosinus, tangentă, cotangentă corespunzătoare anumitor unghiuri.

Pentru invenţiile sale, Călin Rădulescu a primit premiul de originalitate la concursul Minitehnicus şi s-a situat pe locul II pe ţară la concursul organizat de revista „Ştiinţă şi tehnică" în anul 1969. Menţionăm că elevul a obţinut şi locul II pe ţară la concursul de filme tehnice realizate de elevi, care a avut loc la Timişoara.

◆

La Sighişoara, complexul Faianţa a construit un ansamblu de ateliere pe lîngă Şcoala generală nr. 3, o adevărată „uzină", creată după specificul fabricii. Tot la Sighişoara, întreprinderea Textila îşi pregăteşte viitoarele cadre dintre elevii Şcolii generale nr. 1. De asemenea, la Tîrnăveni, s-au amenajat, tot pentru elevi, două ateliere de sticlărie şi faianţă cu tehnologia identică din uzinele respective.

◆

Anul acesta a văzut lumina tiparului o valoroasă monografie, reflectînd, în cele peste 500 de pagini, activitatea de cinci decenii a unuia dintre cele mai prestigioase instituţii şcolare din ţara noastră: Liceul „Emanuil Gojdu" din Oradea.

Cititorul ia cunoştinţă, parcurgînd această lucrare, de începuturile liceului, de activitatea profesorilor, a tuturor slujitorilor acestei şcoli, dedicată instrucţiei şi educaţiei multilaterale a elevilor de pe meleagurile bihorene, români, maghiari şi alte naţionalităţi.

Monografia se bazează pe un material arhivistic bogat, pe datele cuprinse într-o suită de anuare ale liceului din perioada interbelică, precum şi pe numeroase evocări personale ale foştilor elevi şi profesori, însoţite de o serie de investigaţii ale autorilor în completarea documentelor din arhiva şcolii.

Volumul a fost alcătuit de profesorii Teodor Neş, Iosif Sălăgean şi Emil I. Roşescu, şi este prefaţat de prof. univ. Mircea Maliţa, ministrul educaţiei şi învăţămîntului.

◆

La Cladova şi Şiştarovăţ, localităţi cu rezonanţe istorice, a fost organizată de către Consiliul judeţean Arad al Organizaţiei Pionierilor, în colaborare cu C. J. E. F. S. Arad, cea de a V-a ediţie a concursului de orientare turistică pentru pionieri şi şcolari dotată cu „Cupa Zarandului".

Intrecerea s-a bucurat de participarea echipelor de băieţi şi fete din judeţele Arad, Bihor, Caraş-Severin, Bistriţa-Năsăud, Hunedoara, Cluj, Satu Mare, Maramureş, Sibiu, Timiş.

Orientarea cu ajutorul hărţii şi al busolei, parcurgerea traseului accidentat cu găsirea punctelor de control, sînt probe care cer cunoaşterea a numeroase elemente de topografie, orientare în teren, rezistenţă fizică.

Competiţia, devenită tradiţională în Munţii Zarandului, a stîrnit, prin frumuseţea ei, interesul tuturor şcolarilor iubitori de turism.

Întîrzieri inadmisibile

RAID ANCHETĂ

● Construcții abia la temelie ● Acolo unde cursurile vor începe în camere închiriate din sat ● „Festivitatea“ deschiderii printre cărămizi și moloz ●

Dacă acum o lună de zile ne mai puteam mărturisi nedumerirea față de stadiul în care se aflau unele construcții școlare, față de nejustificatul calm cu care constructorii și chiar unele cadre didactice rosteau „mai avem o lună de zile pînă la începerea anului școlar“, astăzi, cînd n-a mai rămas nici o săptămînă pînă cînd școlile vor trebui să-și primească elevii, rămînem consternați în fața unor clădiri, de a căror dare în folosință la 15 septembrie nici nu poate fi vorba.

Firesc, pînă la 1 septembrie toate construcțiile și reparațiile localurilor de școală trebuiau terminate, urmînd să înceapă apoi în localul gata amenajat ultimele pregătiri : repartizarea pe clase a manualelor, înscrierile elevilor etc.

Ce vor găsi elevii în locul unor astfel de școli ?

Grămezi de moloz, săli de clasă fără parchet, fără sobe, fără uși și geamuri, ba chiar fără acoperiș, iar la unele o simplă... temelie în curtea unde trebuia să se înalțe școala.

Șirul exemplelor e destul de mare. În localitățile Corbeni—Tulburea, Corbeni—Rudărie și Lunca Corbului—Bumbuieni din **județul Argeș**, școala nu va începe în localul nou, ci în... camere închiriate în sat, deoarece construcția acestor școli se află de abia în faza inițială. La cea din urmă abia s-a turnat fundația. Cauzele : lipsa cimentului. Școala va trebui totuși terminată pînă la sfîrșitul acestui an calendaristic, altfel se pierd fondurile din investiții. Dar, dacă acesta a fost ritmul vara, care va fi iarna ?

În **județul Caraș-Severin** nu s-a realizat nici 40% din planul valoric anual de investiții la construcții școlare. Cifra o cunoaștem din situația înaintată Ministerului Educației și Învățămîntului, pentru că de la inspectoratul școlar al județului, cu toate insistențele noastre, a fost imposibil s-o aflăm. Acolo unde operativitatea trebuie să fie la ea acasă, ne-am întîlnit cu cea mai birocratică atitudine : „Acum e sfîrșit de lună, sîntem ocupați, întrebați mîine !“, ne răspunde plin de „solicitudine“ inspectorul școlar Constantin Georgescu. Și început de an școlar, adăugăm noi, cînd clădirile școlare trebuiau terminate pînă la această dată.

Contabilul șef al Inspectoratului școlar județean **Mehedinți** nu cunoaște în ajun de 1 septembrie situația construcțiilor școlare din județ. V-o spunem noi : „s-a realizat sub 50% din planul valoric anual de investiții“.

Județul Timiș se numără printre cele cu un procent ridicat de realizare a planului de investiții (la începutul lunii august se realizase circa 70% din planul anual). Școli noi, ca cea din Lugojelu își aștepta elevii în cea mai perfectă ordine. Prin munca patriotică a elevilor și părinților s-au economisit aici 120 000 lei. Și dacă o școală nouă poate fi gata la 1 septembrie, nu înțelegem de ce altele din același județ nu pot fi reparate la timp. La școlile generale nr. 5 și 6 din Lugoj stadiul lucrărilor de reparațiii capitale este cu mult întîrziat : abia s-a turnat planșeul unui corp de clădire la Școala generală nr. 6, se vopsește încă lemnăria la Școala generală nr. 5. La aceste școli elevii mai pot spera că vor fi gata lucrările înaintea începerii anului școlar, dar, cei din satul Jdioara cum să mai spere, cînd în a doua jumătate a lui august școala nu avea nici acoperiș, nu era tencuit nici unul dintre cele două etaje ?

În multe dintre cazuri, chiar începute din vreme, lucrările de construcție sau de reparații nu sînt gata la termen datorită neritmicității muncii. La Școala generală nr. 1 din **Hunedoara** I.G.C.L. a început lucrările capitale de reparații încă înainte de terminarea anului școlar, din luna iunie, aceasta presupunînd chiar eforturi din partea școlii : eliberarea unor clase pentru lucrările interioare, suportarea zgomotului. Numai ritmul necorespunzător al lucrărilor explică de ce nici spre sfîrșitul lunii august nu erau terminate atelierul de practică-productivă al fetelor, acoperișul, instalațiile sanitare etc. În localitatea Dobra din același județ o clădire nedestinată internatului va trebui transformată în internatul Școlii generale de 10 ani din localitate. Lucrare destul de grea, dacă ne gîndim că ea abia se începuse la sfîrșitul lunii august. I.G.C.L.-Deva va termina oare la timp această construcție ? Bineînțeles „la timp“, în această situație, nu mai poate fi echivalent cu începutul anului școlar, ci cu termenul la care constructorul speră să termine : 20 septembrie. Unde vor locui elevii aflați la mari distanțe de școala de 10 ani ? Conducerea școlii va avea desigur, din această cauză, probleme cu școlarizarea.

Nici în **județul Olt** situația nu se prezintă altfel.

Din cele 12 obiective școlare noi din județ, al căror termen de predare era data de 15 septembrie, doar 6 se aflau spre sfîrșitul lui august în stadiul de finisare, iar unele dintre ele abia la fundație (Liceul industrial de construcții din Slatina și Școala generală Milcov).

Șirul unor astfel de situații se poate înmulți cu exemple din majoritatea județelor.

Pretutindeni, cauzele acestor neadmisibile întîrzieri ale termenelor de predare ale construcțiilor școlare sînt aceleași : neîntocmirea la timp a documentației, deschiderea cu întîrziere a finanțării unor astfel de obiective, lipsa de muncitori calificați a întreprinderilor de construcție, dar, mai ales, neritmicitatea aprovizionării cu materiale de construcție, a lucrărilor efectuate. Adăugăm la acestea tărăgănarea, indiferența unor consilii populare, a unor întreprinderi de construcții, a unor inspectorate școlare și conduceri de școli.

CORNELIA PĂUN

Cu și fără preferințe

Vizitînd un număr de școli din județele Satu Mare, Bacău, Neamț, Harghita și Brașov, am fost surprinși de inegalitatea dotării acestora cu materialele didactice provenite de la I.M.D. Discrepanța cea mai mare am remarcat-o între școlile din mediul rural și urban, deși s-au făcut observate diferențe și între școlile din același mediu.

Pe de altă parte, nu putem să nu semnalăm eforturile deosebite depuse de directorii multor școli sătești pentru autoînzestrare.

— Recondiționăm aparate, mobilă, tot ce putem, de la liceele și instituțiile din oraș și le folosim în scopuri didactice, ne-a relatat directorul **Constantin Fuioagă** de la Școala generală nr. 11 — Mărgineni, județul Bacău. Adevărat, în curtea școlii și în atelierele școlare am văzut grămezi de deșeuri, mobilă veche, un motoraș scos la reformă și aparate de tot felul, unele greu de imaginat că mai pot fi folosite. Am dat exemplul de mai sus, deoarece este caracteristic unui mare număr de școli sătești.

Dacă aceste eforturi sînt de acum binecunoscute, ne-am întrebat — avînd în vedere inegalitatea dotării școlilor la care ne refeream la început — după ce criterii (reale) repartizează inspectoratele județene materialele didactice școlilor ? Iată cîte considerații ale directorilor și profesorilor din școlile sătești :

— Școala din comună este mai bine dotată, acolo fiind directorul coordonator, spunea directorul școlii din satul Pîncești, comuna Sascut, județul Bacău. De ce această discriminare ?

— Nu ne putem compara încă cu școlile din Brașov în privința dotării cu material didactic fiindcă sîntem școală sătească și pînă cînd va dispare diferența dintre sat și oraș... — sublinia nu fără ironie și mîhnire în glas profesorul de matematică de la Școala generală din Tărlungeni, județul Brașov. Poate inspectoratele școlare sînt convinse că la sate se poate merge mai ușor pe linia autodotării ?

La Satu-Mare, tovarășii inspectori Vasile Roman și Tiberiu Mokora ne-au vorbit pe larg despre felul cum se repartizează materialele didactice în județ, greutățile întîmpinate. Desprindem pe scurt cele relatate : Teoretic, între școlile generale din mediul sătesc și cel urban nu se face nici o discriminare, materialele căpătate de la I.M.D. fiind proporțional repartizate, în funcție de stadiul dotării fiecărei școli și a numărului de clase. Deși ne străduim să repartizăm în mod egal aceste materiale, uneori remarcăm la școlile coordonatoare o mai bună dotare. Au fost destule cazuri cînd directorii coordonatori au reținut materiale și aparate sau au preferat (pe baza unor criterii subiective) anumite școli. De asemenea, distanțele, mijloacele de transport joacă și ele un rol. Menționăm că Inspectoratul școlar din Satu Mare nu are nici măcar un camion pentru transportul materialelor. Sîntem nevoiți să apelăm la diverse întreprinderi etc., din care cauză distribuirea se face uneori sporadic. Cel mai important neajuns constă în cantitatea insuficientă a materialelor didactice livrate prin inspectorat școlilor. Comenzile întocmite de către inspectorat pe baza necesarului din școli rămîn de multe ori neonorate, livrarea depinzînd de realizarea sau nerealizarea planului I.M.D., la capitolul cantitate sau sortimente (de exemplu, reactivi pentru experiențe de chimie). Se pune atunci problema dacă este bine să dotăm toate școlile (sau majoritatea lor) cu țîrîita (cu material mult sub minimul necesar — eficiență aproape zero), sau să asigurăm măcar cîteva școli cu tot ce trebuie ?

Credem că ar trebui rezolvate în prima urgență următoarele probleme : crearea unei baze de aprovizionare (depozite, magazine) cu aparate didactice, piese de schimb, materiale perisabile etc. la nivelul județului sau măcar pe 2-3 județe ; reglementarea aprovizionării școlilor cu materiale didactice, în așa fel, încît fiecare școală să-și poată procura fără intermediari (inspectoratul școlar), cu fonduri proprii (fondurile de la inspectorat ar trebui repartizate la școli), materialele didactice necesare, fiindcă numai școala își cunoaște exact trebuințele. Procurarea materialelor didactice în primul rînd de la marile întreprinderi specializate (Electronica, Elecromagnetica etc.) ar avea un dublu avantaj : aparatele ar cîștiga în calitate și ar fi mai ieftine (este cunoscut că I.M.D. produce serii mici și lucrează cu tehnicieni mai slab pregătiți), I.M.D.-ului i-ar reveni în primul rînd funcția de a lansa comenzi la aceste întreprinderi și de a urmări executarea ; încheierea contractelor și lansarea comenzilor direct de către orașe sau comune, evitîndu-se astfel birocrația de la inspectorat (risipă de hîrtie, timp și energie cu întocmirea listelor cu materialele necesare, cu cele ce urmează să fie scoase din uz, tabele centralizatoare etc.) ; sporirea cantitativă a aparatelor pentru uz didactic, în primul rînd, a celor destinate științelor exacte și a materialelor perisabile, știindu-se bine că acestea sînt sub normative. Deci, fără luarea unor măsuri eficiente în acest sens, situația dotării școlilor cu material didactic nu se va putea îmbunătăți (autodotarea, chiar dacă, a obținut o recunoaștere unanimă, nu va putea suplini producția de serie a aparatelor și produselor chimice, de exemplu).

C. BUȚURA

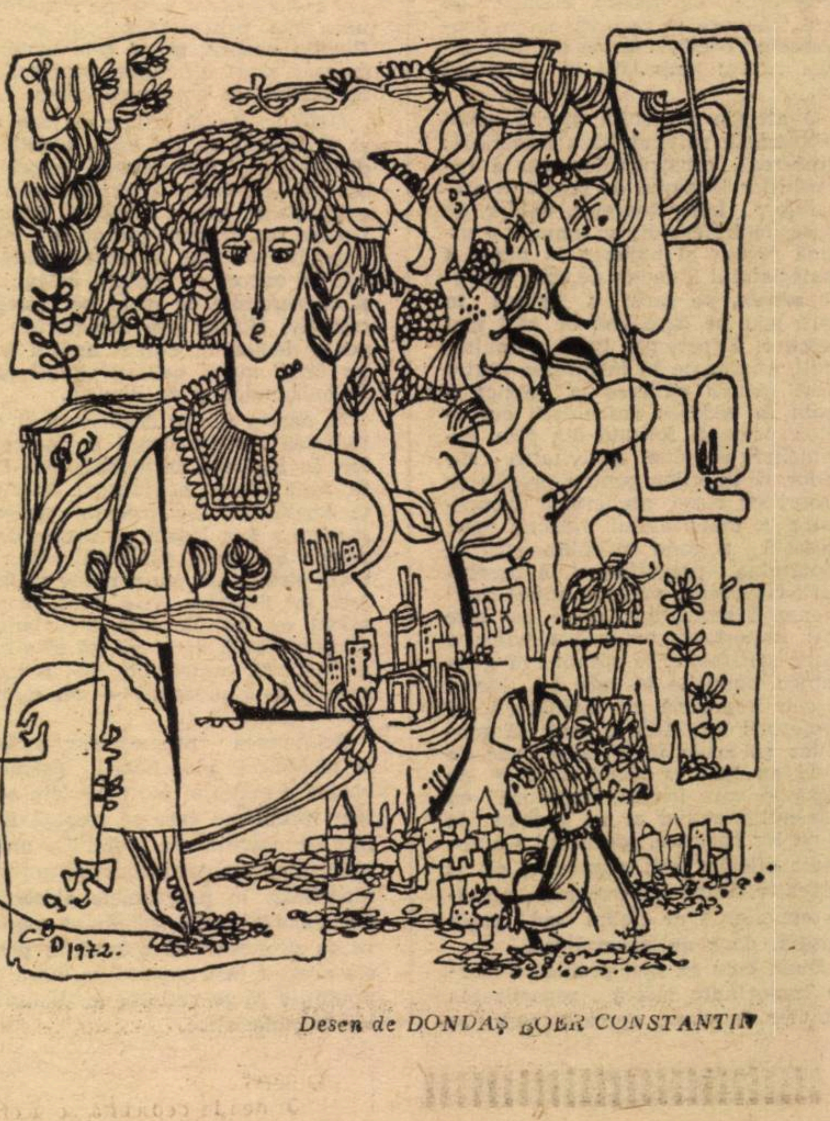

Desen de DONDAȘ BOER CONSTANTIN

Calitatea activităţii cu PREŞCOLARII

Prima formă organizată de apropiere a copilului de viaţa şcolară, grădiniţa, contribuie la adaptarea acestuia la regimul muncii şcolare, la un sistem organizat al disciplinei, la familiarizarea cu mediul social înconjurător şi la formarea şi dezvoltarea dragostei şi stimei pentru muncă.

În realizarea educaţiei şi a dezvoltării intelectuale a copilului o deosebită importanţă o au activităţile tematice prevăzute în programa activităţilor instructiv-educative din grădiniţa de copii, ca şi preocuparea permanentă a educatoarelor de a perfecţiona şi moderniza conţinutul predării, al întregii lor activităţi. De aceea am socotit util, acum, la început de an şcolar să prezentăm cititorilor noştri cîteva din realizările privind modernizarea predării activităţilor obligatorii şi a jocului în învăţămîntul preşcolar prin intermediul profesoarei IRINA COLFESCU, directoarea Liceului pedagogic de educatoare din Capitală, a profesoarei MARIA TAIBAN, de la acelaşi liceu, a educatoarelor: VASILICA FIRIMIŢĂ, directoarea Grădiniţei Centrocoop, MARIA PETRA, directoarea Grădiniţei cu orar redus nr. 123 din Bucureşti, ELENA ROMAN, directoarea Grădiniţei Combinatului de confecţii şi tricotaje Bucureşti, şi a educatoarei MARIA HĂLMĂGEANU, directoarea Grădiniţei de aplicaţie nr. 6 din Arad.

Din optica modernă a educatoarelor

Este cunoscut faptul că în grădiniţă, preşcolarii primesc o pregătire sistematică şi continuă în vederea dezvoltării lor psihice şi intelectuale, cît şi a formării unor deprinderi de convieţuire în colectivitate. De aceea, copiii care au frecventat grădiniţa se încadrează rapid, fără nici o dificultate, în viaţa şcolii. Prin cunoaşterea ştiinţifică psihopedagogică a copilului, prin aplicarea unor mijloace şi metode moderne corespunzătoare particularităţilor de vîrstă şi individuale ale preşcolarilor, educatoarele realizează pregătirea multilaterală a acestora.

Referindu-se la necesitatea transmiterii cunoştinţelor pentru formarea unor reprezentări matematice corecte şi durabile despre cantitate, profesoara **Irina Colfescu** ne-a vorbit despre preocupările sale în acest sens. „Efectuarea, pe baza unui bogat sortiment de materiale didactice a unor operaţii simple de comparare, de grupare şi de seriere — prevăzute în noua programă — a ajutat la dezvoltarea gîndirii rapide a copiilor. Prin conştientizarea operaţiilor efectuate pentru stabilirea raporturilor cantitative între obiecte, copiii şi-au dezvoltat capacităţile de cunoaştere a gîndirii şi vorbirii lor. Important este modul în care lucrăm cu copiii. Se impune din ce în ce mai mult cunoaşterea ştiinţifică a lor. În liceul nostru, unde se pregătesc viitoarele educatoare, acestea învaţă să întocmească fişe psiho-pedagogice pentru fiecare copil, fişe deosebit de utile pentru educatoare, dar mai ales pentru învăţătoare".

O atenţie deosebită se acordă, în grădiniţe, atît în cadrul activităţilor obligatorii, cît şi în timpul jocului, dezvoltării vorbirii corecte. „La început de an — ne-a spus educatoarea **Vasilica Firimiţă** — verificăm modul de exprimare a copiilor, iar apoi, prin povestirile predate, ca şi prin utilizarea teatrului de păpuşi şi a diafilmului, a jucăriilor diferite, facem ca limbajul să fie asimilat cu mare uşurinţă, să formăm şi să îmbogăţim continuu viitorul fond lexical al copiilor. La fel, cunoaşterea prin observare permite sesizarea unor aspecte inedite şi simple din mediul înconjurător. În explicarea oricăror cunoştinţe am folosit mult material intuitiv, am făcut numeroase excursii şi vizite, care au determinat o cunoaştere aprofundată a realităţilor înconjurătoare".

„Perfecţionarea şi modernizarea activităţilor obligatorii — ne-a spus profesoara **Maria Taiban**, de la Liceul pedagogic de educatoare din Capitală — se poate realiza la un nivel superior, antrenînd grupurile de copii într-o activitate comună necesară realizării oricărui obiectiv, prin însuşirea unor tehnici simple de cooperare. În această privinţă, experimentările şi experienţa acumulată au dovedit că, în cadrul unor activităţi, pot fi antrenaţi doi sau mai mulţi copii, care îşi pot însuşi atît deprinderi de folosire a materialului didactic, cît şi de coordonare a unor acţiuni. Programa grădiniţelor de copii prevede în acest sens jocuri de construcţie, organizate cu întreaga grupă, jocuri în care accentul cade pe realizarea individuală a lucrării. Desfăşurarea jocului pe grupe permite preşcolarilor să se obişnuiască cu cele mai simple acţiuni efectuate în comun. Este necesară însă o gradare a sarcinilor copiilor, în sensul folosirii materialului, al efectuării unor operaţii asemănătoare, dar şi diferite de către 3—4 copii pentru realizarea unor lucrări comune. Această practică ar putea fi extinsă şi la desen. Astfel, 2—3 copii din grupa de 5—6 ani ar putea executa împreună decorarea unei foi mari de desen sau concepe o lucrare, după ce în prealabil s-au consultat şi şi-au distribuit sarcinile pe care le au de executat. Iniţial, această distribuire a sarcinilor se face de către educatoare sau cu ajutorul ei, pentru ca într-o fază mai avansată să fie făcută de către copii, după ce tema a fost aleasă de educatoare (cîmp cu flori, livadă cu copaci, lac cu răţuşte etc.)".

Jocul — şcoală

Odată cu introducerea noii programe a crescut şi ponderea pe care o are jocul în desfăşurarea activităţilor instructiv-educative din grădiniţă. Acesta contribuie la dezvoltarea imaginaţiei creatoare a copiilor, la exteriorizarea în mod original a perceperii diferitelor aspecte din viaţa înconjurătoare. „Operînd în cadrul jocului cu toate cunoştinţele dobîndite sau transmise anterior în cadrul activităţilor obligatorii — ne spune educatoarea **Maria Petra** — am cerut copiilor să valorifice aceste cunoştinţe. De aceea, intenţionat, am selectat din mediul social aspecte ale vieţii şi muncii care au constituit elemente pe care să se sprijine jocul preşcolarilor. În cadrul activităţilor din grădiniţă am folosit des metoda problematizării, metodă deosebit de utilizată în munca noastră cu copiii. De aceea consider că trebuie să acord o deosebită importanţă modului în care o folosim, pentru ca ea să fie adevărat eficientă în realizarea scopului propus. Apelînd la simţurile olfactive şi tactile ale copilului, bazîndu-mă pe unele reprezentări dobîndite anterior, am realizat în cadrul jocurilor cunoaşterea prin descoperire, metodă pe care nu trebuie să o neglijăm în activitatea noastră".

Vorbind despre aplicarea creatoare a programei, educatoarea **Elena Roman**, ne arată că în unitatea unde funcţionează există o preocupare deosebită pentru buna desfăşurare a jocurilor de creaţie, de mişcare, didactice, muzicale şi distractive. În acest scop s-a îmbogăţit baza materială cu instrumente muzicale: acordeoane, viori, xilofoane, muzicuţe, cu jucării mobile şi electrice, cu aparate de gimnastică, cu numeroase aparate de proiecţie, radiouri, discuri, chiar şi o centrală telefonică. „Prin folosirea pe scară tot mai largă a acestor mijloace audiovizuale moderne în grădiniţă — ne spune interlocutoarea noastră — urmărim să sporim considerabil atît cantitatea şi calitatea informaţiei transmită copiilor, cît şi randamentul sub aspect formativ (îmbogăţirea reprezentărilor, stimularea gîndirii, imaginaţiei, memoriei etc.). Un procedeu des folosit de către educatoarele noastre este utilizarea teatrului de masă, care are o mare eficienţă la toate grupele de activităţi: povestiri, repovestiri, memorizări etc."

Improvizaţii pe o temă importantă: materialul didactic

În noua programă, încă de la grupa de trei ani, ponderea cea mai mare revine jocurilor didactice cu material, care au sarcini legate de cunoaşterea unor aspecte ale mediului ambiant. Totuşi, procurarea acestor materiale didactice este dificilă, datorită cantităţii insuficiente sau chiar absenţei unora dintre ele. „Lipsa lor — ne spune educatoarea **Maria Hălmăgeanu** — determină o supraîncărcare inutilă a educatoarelor, care trebuie să confecţioneze sute de jetoane, decupări etc., ca să nu mai amintim de aspectul inestetic al acestor materiale realizate ad-hoc. În municipiul nostru s-au studiat, la cabinetul metodic, temele din programă şi fiecare grădiniţă a confecţionat materialul didactic necesar pentru una din teme, material care poate fi utilizat drept model în vederea multiplicării lui. O altă problemă care a rămas nerezolvată este editarea unor metodici noi, la nivelul cerut de dezvoltarea învăţămîntului nostru preşcolar, ca şi a unor manuale pentru viitoarele educatoare, manuale orientative, corespunzătoare conţinutului noii programe a activităţilor instructiv-educative din grădiniţa de copii".

Aşadar, cîteva probleme esenţiale pentru buna desfăşurare a învăţămîntului preşcolar: necesitatea aplicării creatoare a temelor propuse de noua programă prin utilizarea unor metode şi mijloace cît mai moderne, o bună organizare a activităţilor instructiv-educative din grădiniţe, o aprovizionare corespunzătoare cu material didactic, precum şi editarea unor manuale şi metodici noi necesare pregătirii profesionale a educatoarelor.

VIOLETA APOSTOL

Ediţia „Păuşa" a taberelor pentru „tinerele condeie"

Aflată la a şasea ediţie a sa, taberei de creaţie literară i s-a rezervat în vara acestui an, ca loc de desfăşurare, Păuşa, pitorescul sat de pe malul Oltului, situat în faţa staţiunii balneare Căciulata. Tabăra a întrunit pe cîştigătorii concursului naţional „Tinere condeie", cărora cu acest prilej li s-au înmînat diploma, insignele şi premiile, pe conducătorii cenaclurilor şi societăţilor literare, precum şi pe 40 din cei mai buni elevi plasticieni din ţară, chemaţi în mod special pentru a conlucra cu **literaţii**, în vederea sporirii experienţei ilustraţiei de carte, a tehnoredactării şi realizării unei fuziuni cît mai strînse între cele două arte. O experienţă aparte s-a încercat prin constituirea unei grupe de etnografi, căreia i s-a încredinţat studierea satului Păuşa şi întocmirea unei schiţe monografice, în scopul familiarizării viitorilor literaţi şi pictori cu unele aspecte practice ale muncii de cercetare cu caracter socio-etnografic.

Formele de activitate deosebit de variate (cenacluri în aer liber, pe grupe şi intergrupe, excursii de documentare, întîlniri cu scriitori şi personalităţi plastice locale, concursuri de proză, teatru, poezie — închinate unui sfert de veac republican — concursul pentru cel mai reuşit afiş, pentru cea mai bună copertă de revistă şcolară ori ilustraţie literară, organizări de expoziţii în oraş, întocmirea caietelor lirice ale grupei de creaţie şi a tradiţionalei antologii „Excelsior" etc. au prilejuit un larg şi util schimb de experienţă, adevărat turnir al inventivităţii, vervei, fanteziei, talentului.

Faţă de ediţiile anterioare, tabăra de la Păuşa reprezintă un apreciabil salt calitativ, pentru că : 1) a reuşit în mult mai mare măsură ca în anii precedenţi să concentreze pe cei mai talentaţi elevi din ţară, cunoscuţi prin activitatea publicistică şi de concurs, datorită unui sistem de selecţie riguros şi eficient ; 2) a realizat o legătură strînsă între **literaţi şi plasticieni** ; ceea ce se va reflecta pozitiv asupra calităţii grafice a prezentării revistelor şi antologiilor şcolare ; 3) concursurile literare interne (140 de concurenţi, peste 1 000 de creaţii, ca şi cele 12 caiete ale grupelor de creaţii) au dovedit o surprinzătoare creştere a maturităţii artistice, mai ales în poezie şi teatru, echivalînd cu o sporire a capacităţii de înţelegere a sensurilor majore ale realităţii contemporane, semn al eficienţei muncii educative. Aceleaşi lucruri pozitive se pot spune şi despre grafică, pictură şi decorativă. Expoziţia de la Călimăneşti (36 expozanţi, cu 220 exponate executate în tabără) a întrunit aprecieri unanime din partea sutelor de vizitatori care au reţinut şi cumpărat multe lucrări ; 4) a facilitat mai buna cunoaştere a tuturor adolescenţilor talentaţi din toată ţara, a sudat legăturile dintre diferite promoţii de condeieri (au fost aici invitaţi şi absolvenţi ai şcolilor generale, proaspeţi laureaţi ai concursului naţional al pionierilor, şi studenţi recenţi, şi profesori tineri, ei înşişi foşti conducători ai unor reputate cenacluri şcolare).

Alături de aceste lumini evidente au fost şi cîteva pete în activitatea taberei de la Păuşa.

Cred că organele în drept ar trebui să reflecteze mai serios şi să se documenteze real cînd e vorba de alegerea locului de desfăşurare al taberei. Păuşa, cu tot splendidul ei peisaj şi cu toată bunăvoinţa organelor locale, a oferit condiţii nesatisfăcătoare pentru o tabără de elevi mari, şi, mai ales, de profil.

Cred, de asemenea, că în astfel de tabere (care în linii mari a fost excelent organizată în acest an) n-au ce căuta profesori străini de vibraţiile unor sensibilităţi alese şi a căror comportare cazonă poate umili profund frumuseţea colocviului celor mai vii speranţe ale literaturii şi picturii noastre.

TUDOR OPRIŞ

Sensurile călătoriei literare

(III)

Revoluţia din 1848 şi, mai ales, căderea ei vor constitui un eveniment de stimul major al călătoriilor, sub un aspect inedit pînă aici, acela al exilului. Locul călătoriei de studiu, de informare, de misiuni diplomatice de pînă acum, e luat — pentru majoritatea capilor revoluţionari — de drumurile exilului. Bălcescu, C. A. Rosetti, Cezar Bolliac, N. Golescu, vor trece prin Transilvania, Ungaria, Austria, alţii vor pleca direct la Paris, care va deveni centrul emigraţiei, alţii, în fine, vor da tîrcoale Orientului, Constantinopolului, insulelor, precum Eliade Rădulescu, Ion Ghica, D. Bolintineanu. Din păcate, nu toţi aceşti admirabili scriitori vor lăsa şi însemnarea acestor trasee. Bălcescu, spre pildă, cel mai activ şi de o extremă mobilitate a itinerarelor, din Transilvania la Paris, Londra, Italia, nu ne lasă descrierea lor decît în bogata sa corespondenţă, publicată intregral în 1965. Eliade Rădulescu, uneori, în memoriile sale de exil se lasă furat de cîte un crîmpei de evocare a drumului, peisajului, oamenilor, în „fragmente" care ar putea fi reconstituite într-un memorial de călătorie. Un asemenea „fragmentarium" e de neconceput însă la Bălcescu, care e total absorbit de acţiune, indiferent de zodia sub care hălăduieşte, la anotimp, la mişcarea astrelor, a zilei şi nopţii, a peisajului în care se află, fie el înnegurat ca la Londra, ori luminos ca-n sudul Franţei şi în ultimul său popas din Sicilia. Cel ce va compensa aceste spaţii absente, va fi D. Bolintineanu în **Călătoriile** sale. Titlu generic, oarecum convenţional, căci Bolintineanu dă mai multe serii de memoriale, apărute toate ulterior, evocări mai mult decît consemnări „pe viu". Nu avem de-a face, tocmai de aceea, cu un „jurnal de călătorie", ci cu reconstituiri, unde autorul are timpul să pigmenteze impresiile, uneori şterse ori estompate de vreme, cu împrumuturi livreşti. Procedeul, de la Chateaubriand încoace, era tacit acceptat în cadrele romantismului. Bolintineanu ne dăduse **Călătorii în Palestina şi Egipt,** în Moldova, în insule, la Muntele Athos, în Asia Mică ş.a., sintetizînd drumurile lui dintre 1848 şi pînă în 1857 cînd reuşeşte să se repatrieze. El aduce în circuit literar, după Th. Codrescu şi D. Ralet, peisajul oriental, lumea balcanică şi turcă, îndepărtatele culori ale Asiei Mici şi ale locurilor sfinte. El e un cruciat întors din expediţie, povestind despre ţinuturi stranii, incredibile, îmbibate de atîta istorie şi culoare, încît cititorul simte saturaţia obosită a unei mode ajunse la forme hipertrofice : ruinurile, care fuseseră o ispită şi o cochetărie pentru scriitorii din generaţia precedentă, deveniseră într-un timp foarte scurt simple clişee, iar o anume sensibilitate receptivă la modele, — mimetism. Să nu fim, totuşi, nedrepţi cu Bolintineanu : „călătoriile" lui dau literaturii de la mijlocul veacului al XIX-lea o propensiune balcanică, ce va fi exploatată mult mai tîrziu. E aici o mişcare centrifugă în fond, aproape un refuz al Occidentului, descoperit, căutat, exaltat de către înaintaşi. De la Golescu la Asachi, Codru-Drăguşanu, Cipariu, Bariţ, Filimon, Alecsandri, Kogălniceanu, Bălcescu ş.a. se constituie în literatura română ceea ce aş numi „mirajul Occidentului", fenomen ce merită a fi studiat şi analizat în toate implicaţiile sale. O mişcare de negaţie, în orice caz inversă, se produce prin Eliade Rădulescu, Ion Ghica, Bolintineanu, la unii din decepţie, deziluzie ori din calcul politic (Ion Ghica, de pildă), din convingerea poate că aparţinem, geografic şi prin aluviuni istorice mai mult Bizanţului decît Apusului, că dacă există un consens unanim al latinităţii noastre, aceasta trebuie nuanţată în sensul unei apartenenţe la o latinitate de răsărit, cu coloratura ce i-au adus-o substratul grecesc şi valul otoman. Orientul — noţiune „odioasă" — trebuia cel puţin explicitat, ori justificat (Th. Codrescu), ajungîndu-se şi la „reabilitarea" lui. Astfel, încetul cu încetul, „călătorii" ajung la sentimentul — încă difuz — al poziţiei noastre mediane (ca geografie, ca istorie, ca popor cu fizionomie proprie, ca mentalitate şi ca destin), suspendaţi între două lumi ; a răsăritului şi a apusului, care ne dispută şi ne resping, rînd pe rînd, şi care se dispută şi se exclud rînd pe rînd în noi înşine.

Era firesc ca în acest tablou, Transilvania — care continuă să trăiască cu aceeaşi intensitate, de-a lungul secolului al XIX-lea visul latinităţii — să rămînă orientată exclusiv spre Occident. Astfel, în 1852 două memoriale de călătorie sub formă epistolară, datorate marelui filolog Timotei Cipariu şi istoricului G. Bariţ, confirmă această direcţie. Cipariu trimite din Veneţia, Verona, Milano impresii de un colorit aparte. Memorialul lui Bariţ priveşte zona germanică (Suvenire din călătoria mea). De la Köln pînă la Praga ochiul lui ager şi avertizat de experienţa istorică şi politică a revoluţiei de la 1848, surprinde fizionomia unei Europe agitate. E un jurnal de idei, mai mult decît unul sentimental, în tradiţia cunoscută.

Tot atunci, Al. Odobescu, scriitor de factură clasică, fin erudit călătorea de la Paris la Londra şi ne dădea o imagine cu totul inedită, aceea a unui „pelerin al artelor", avid de tot ce putea să asimileze din muzeele londoneze, iar mai tîrziu, din contemplarea pînzelor galeriei din Dresda (1855).

Un pelerin nu mai puţin rafinat, în sensul epicureu de data aceasta, rămîne Alecsandri în **Călătorie în Africa,** cu peisaje din Tanger, Tetuan, din munţii Uadras, într-o cromatică ce aminteşte paleta lui Delacroix din carnetul său de schiţe marocane. În 1859, acelaşi Alecsandri, nepăsător şi degajat din drumurile nord-africane, prelungite în Spania (de unde ne-a promis o continuare a relatării pe care n-a mai scris-o însă), va relua un itinerar european, încărcat de data aceasta cu răspunderile unei delicate misiuni diplomatice. Realităţile Unirii Principatelor îl poartă în Franţa, Anglia, Italia, solicitînd sprijinul de care tînărul stat naţional avea atîta nevoie. **Istoria misiilor mele diplomatice** (publicată mult mai tîrziu) surprinde şi azi prin luciditatea viziunii şi patriotismul ce o animă, fără a exclude schiţe de peisaje, între care cîteva crochiuri londoneze şi descripţia drumului de la Nisa la Marsilia şi de aici, prin Avignon, la Paris, rămîn pagini de fină pensulaţie. Poezia porturilor, mirajul depărtărilor, chemarea insulelor depărtate, sugerate de corăbiile gata să ridice ancora, prevestesc într-un mod neaşteptat lirica simbolistă a finelui de veac [...]

MIRCEA ZACIU

Elev permanent

Eliminatul

I. P. are 18 ani, este elev în clasa a XI-a, nu se îmbracă bătător la ochi, nu umblă prin café-baruri. Cînd îl vezi, zici că e cel mai liniştit tînăr cu putinţă.

Şi totuşi...

I. P. a fost eliminat pînă acum de două ori din şcoală. L-am întîlnit şi l-am întrebat ce va face mai departe. Mi-a răspuns calm :

— Nu ştiu la care liceu să mă înscriu...

De multe ori am stat şi m-am gîndit la aceşti „eliminaţi", adică la acei elevi daţi afară dintr-o şcoală şi primiţi în alta. Am cunoscut cîţiva. Lucrurile se prezintă aşa : un colectiv, cîţiva profesori, dirigintele, colegii nu reuşesc să transforme un elev şi atunci este dat afară din şcoală. Înseamnă oare un autovot de blam ? „Noi nu putem face nimic". Dar dacă nici celelalte colective nu vor putea face ? În cazul lui I. P. nu au putut.

— Are o forţă magnetică băiatul ăsta. Îi atrage pe toţi la rele, îi influenţează în rău. Şi e păcat ! E foarte talentat la matematici. Dar ce să-i facem ? Nu învaţă, e pasiv la orice... Nu vrem să mai avem probleme cu el şi de aici încolo.

Fosta dirigintă a lui I. P. (de la a doua şcoală de unde fusese eliminat) era destul de necăjită, recunosc.

Care este soluţia ? Ce se va întîmpla în a treia şcoală la care va poposi I. P., rămas fără colegi, fără micile tradiţii care şi le formează fiecare clasă ? **Fără îndoială că primul vinovat şi cel mai mare este el însuşi.** Fără îndoială că şcoala nu este obligată să-i suporte capriciile şi influenţa nefastă asupra colegilor. Şi totuşi... (Oh, cît de tragică este, uneori, apropierea acestor două cuvinte !). Este oare „pasarea" din şcoală în şcoală o soluţie ? La prima vedere, da : va termina într-un fel liceul şi pe urmă vom vedea. Sîntem noi însă chiar atît de neputincioşi în faţa unor asemenea cazuri ? Nu ştiu dacă cineva s-a gîndit că I.P. este un matematician talentat. Fără discuţie că există o disciplină unică pentru toţi. Fără discuţie că I. P. nu avea voie în ora de limbă română să fie neatent şi să rezolve probleme de matematică (alţii sînt neatenţi fără să facă nimic). Nu i s-ar fi putut cumva îndrepta energiile spre făgaşul acesta al cifrelor, explicîndu-i-se logic obligaţiile pe care le are şi în afara matematicilor ? Nu s-a gîndit nimeni niciodată că I.P. nu are ce căuta la un liceu de cultură generală şi că trebuie îndrumat spre un liceu de specialitate.

Aş dori să fiu înţeles bine : nu e vorba în rîndurile acestea despre I. P. Nu toţi cei eliminaţi au talent la matematici. (Asta, desigur, îngreunează lucrurile). Dar cîte cazuri asemănătoare mai există încă, din păcate, nerezolvate ! **Caruselul eliminărilor şi înscrierilor la alte şcoli nu este o soluţie.** Este cea mai simplistă poate. Dar în lumea asta, zău, că nimic nu poate şi nu trebuie să fie simplist rezolvat, mai ales cînd e vorba de măsuri luate **azi cu efecte resimţite în viitor.** Şi — aici nu mai e nici o îndoială — din viaţă nimeni **nu poate** şi **nu are dreptul** să elimine un om !

ALEXANDRU STARK

P. S. — Rog insistent pe cititorii revistei să-şi exprime în scris părerile. Coloana aceasta va găzdui opiniile dumneavoastră. Cred că diriginţii şi directorii de şcoli au cîte ceva de spus. Aşteptăm scrisori.

Programul emisiunilor TVS integrată pentru anul școlar 1972–1973

În anul școlar 1972/1973 emisiunile de televiziune școlară integrată realizate în colaborare cu Radio-televiziunea română se vor extinde, în afară de Biologie (anul III), și la obiectele: Geografia patriei (anul IV), Chimie (anul III) și Fizică (anul III — real).

Ziua de emisie rămîne în continuare marți, orele 9,05. Emisiunile vor fi retransmise joi, orele 16,00.

Dar nu toate temele programei de biologie vor putea fi actualmente prezentate prin televiziune, în cadrul aceluiași spațiu de emisiune TV de marți orele 9,05, întrucît vor fi transmise alternativ emisiuni pentru geografia patriei, chimie și fizică, potrivit programului de mai jos.

Conducerile liceelor vor lua măsuri pentru alcătuirea orarelor în așa fel încît să permită recepționarea acestor emisiuni de cît mai multe clase. Liceele care încă nu au creat condițiile pentru recepționarea emisiunilor de marți vor recomanda elevilor să vizioneze emisiunile de joi p.m.

Pe baza programului de mai jos, profesorii specialităților de mai sus își vor întocmi astfel planul calendaristic, încît să asigure integrarea emisiunilor de TVS.

Pentru orice informații suplimentare privind modul de integrare și organizare a acțiunii în practica școlară, liceele se pot adresa la Institutul de științe pedagogice, Laboratorul mijloace moderne de învățămînt: București, str. Sf. Apostoli nr. 14, sectorul 6, tel. 31.28.91.

Trimestrul școlar	Săptămîna	Data emisiunii	Conținutul emisiunilor la obiectele :			
			BIOLOGIE (An III)	GEOGRAFIE (An IV)	CHIMIE (An III)	FIZICĂ (An III-real)
I	15 IX—21 IX	—	—	—	—	—
	22 IX—28 IX	—	—	—	—	—
	29 IX—5 X	3 X	Celula	—	—	—
	6 X—12 X	10 X	—	Carpații Meridionali (grupa I)	—	—
	13 X—19 X	17 X	—	Munții Apuseni	—	—
	20 X—26 X	23 X	—	M-ții Carpați: aspecte fizico-geografice-economice	—	—
	27 X—2 XI	31 X	Biomecanica sistemului locomotor	—	—	—
	3 XI— 9 XI	7 XI	Sistemul nervos (organizare, dezvoltare, funcționare)	—	—	—
	10 XI—16 XI	14 XI	—	Delta Dunării	—	—
	17 XI—23 XI	—	—	—	—	—
	24 XI—30 XI	28 XI	Aplicații privind fiziologia s.n.c	—	—	—
	1 XII—7 XII	5 XII	—	Dunărea	—	—
	8 XII—14 XII	12 XII	Activitatea nervoasă superioară (sinteză)	—	—	—
	15 XII—21 XII	19 XII	—	Lacurile din R. S. R.	—	—
II	12 I—18 I	16 I	—	—	Metalurgia fierului (I — fonta)	—
	19 I—25 I	23 I	—	—	Metalurgia fierului (II — oțelul)	—
	26 I—1 II	30 I	—	—	Cuprul	—
	2 II—8 II	6 II	Fiziologia analizatorilor — Sinteză	—	—	—
	9 II—15 II	13 II	—	—	Zincul și Mercurul	—
	16 II—22 II	20 II	—	—	Identificarea unor cationi	—
	23 II—1 III	—	—	—	—	—
	2 III—8 III	6 III	Fiziologia digestiei	—	—	—
	9 III—15 III	13 III	Igiena digestiei	—	—	—
	16 III—22 III	—	—	—	—	—
	23 III—29 III	27 III	Fiziologia respirației	—	—	—
	30 III—5 IV	3 IV	Fiziologia sîngelui	—	—	—
III	20 IV—26 IV	24 IV	Fiziologia inimii	—	—	—
	27 IV— 3 V	—	—	—	—	—
	4 V—10 V	8 V	Fiziologia circulației	—	—	—
	11 V—17 V	15 V	—	—	—	Tranzistorul
	18 V —24 V	22 V	—	—	—	Unde electromagnetice
	25 V—31 V	29 V	Fiziologia excreției	—	—	—
	1 VI—7 VI	5 VI	Fiziologia reproducerii	—	—	—
	8 VI—14 VI	12 VI	—	—	—	Radiolocație

Răspundem cititorilor

Stroe Grigore, învățător, Școala generală comuna Siliștea, Jud. Brăila. Învățătorii de la cl. I—IV cu diploma liceului pedagogic — care au o vechime în învățămînt de peste 3 ani, în cazul în care obțin diploma de licență a universității sau diploma de absolvire a institutului pedagogic de 3 ani — se încadrează ca institutor I sau II (după studii) la vechimea pe care o au în acel moment.

Dacă au obținut și definitivarea ca învățător, pot fi trecuți la gradații superioare, în cazul în care împlinesc un nou stagiu.

De asemenea, dacă au obținut, în calitatea de învățători, și gradul didactic II sau I, beneficiază de gradul respectiv și după încadrarea lor ca institutori, potrivit studiilor superioare dobîndite.

Stanciu Paula, învățătoare, Liceul Anina, jud. Caraș-Severin. Indemnizația pentru concediul de odihnă al tuturor categoriilor de salariați se calculează, de regulă, pe baza venitului realizat în cele 12 luni premergătoare plecării în concediu, din salariile tarifare primite și alte adausuri la salarii care — potrivit legii — se includ în calculul acestei indemnizații. Acest venit se împarte la 12, pentru a se afla un salariu mediu, care — la rîndul său — se împarte la 25,5, rezultînd un cîștig mediu zilnic. Acesta se înmulțește cu numărul zilelor lucrătoare din perioada calendaristică în care se efectuează concediul, determinîndu-se astfel indemnizația pentru concediul de odihnă Rezultă că pentru două perioade calendaristice cu aceeași durată (de ex. lunile iulie și august care au cîte 31 zile), cîștigul mediu zilnic într-o perioadă se va înmulți cu un număr de zile lucrătoare (de ex.: pentru iulie, 27 zile), iar în cealaltă perioadă cu un număr mai mic de zile (de ex.: pentru august, 25 zile, dacă în această lună sînt mai multe zile nelucrătoare decît în iulie).

Și pentru cadrele didactice, indemnizația pentru concediul de odihnă se calculează, de regulă, pe baza venitului realizat în perioada 1 iulie — 30 iunie (celălalt an), cîștigul mediu zilnic înmulțindu-se cu numărul total de zile lucrătoare din perioada 1 iulie — 31 august, indiferent de numărul zilelor lucrătoare din iulie sau august. Veniturile care se iau în calculul indemnizației pentru concediul de odihnă al cadrelor didactice au fost arătate în numărul 31 al revistei noastre (răspunsul dat tov Nadejda Stănescu).

Dinu Elena, profesoară, Școala generală, Putineiu, jud. Teleorman. Lămuriri în legătură cu durata concediului de odihnă al suplinitorilor s-au publicat în nr. 36 al revistei (răspunsul tov. Viorica Costea).

Constantin Ion, profesor, Școala generală Drăgănești-Olt. În numărul 37 al revistei, în răspunsul dat tov. Ion Betrinca, s-a arătat că plafonul pentru acordarea alocației de stat pentru copii se stabilește pe baza salariului tarifar de încadrare. Ca urmare, și în lunile în care, din diferite cauze (concediu fără plată, absențe etc.), salariul brut realizat este mai mic decît salariul tarifar de încadrare, cuantumul alocației se stabilește tot pe baza acestuia din urmă. Deci, organele de revizie-contabilă au procedat legal.

TH. LEONESCU

OVIDIANUM

Constanţa, 1972

„Şi-aici, prietenia, cu nume preacurat / Trăieşte-n cinste mare la Istrul îngheţat !", scria în urmă cu peste 2000 de ani, Ovidiu. Fără îndoială, bărbatul trecut de cincizeci de ani resimţea rigorile exilului mai degrabă prin teribila lipsă de perspectivă a repatrierii decît prin lipsa de ospitalitate a „gazdelor" sale. „Tomisul acesta îmi este drag şi sfînt, / De cînd eu părăsit-am al patriei pămînt". Căci acum, într-un august blînd şi rodnic, oraşul nostru ce se deschide spre nemărginire, Constanţa, a primit oaspeţi de pretutindeni — cu binecunoscuta-i prietenie românească — veniţi aici, la primul Congres de studii ovidiene, desigur, pentru a reconfirma eternitatea POETULUI. Operele lui Ovidiu şi Virgiliu au fost — potrivit concluziilor cercetătorilor moderni — cele mai răspîndite în evul mediu. În limba română, se pare, cele dintîi traduceri aparţin lui Valentin Franck şi — tot cam în aceeaşi vreme — lui Miron Costin. În secolele al XIX-lea şi al XX-lea numărul traducerilor se înmulţeşte: B. P. Hasdeu — Triste, III, 10 ;; Pontice, III, 8 ; Şt. Bezdechi traduce în întregime **Tristele** (Cluj, 1930) ; Virgil Popescu, **Metamorfoze** (Cartea I) ; **Scrisori din exil** (Teodor Naum, ESPLA, Bucureşti) ; **Metamorfoze** (David Popescu, Editura ştiinţifică, 1959, integral în proză) ; **Metamorfoze** (selecţiuni în versuri de Maria Valeria Petrescu, ESPLA, 1957) ; **Metamorfoze** (traducere integrală în versuri de Ion Florescu şi P. Creţia — Editura Academiei, 1959) ; **Epistole din exil** (traducere de Eusebiu Camilar — EPL, 1966 şi altele, în ciuda relatărilor evident „sentimentale", cel mai adesea îndemnate de dorul de patrie, exagerînd, pentru a obţine iertarea, asprimea ţinuturilor unde a fost trimis să moară şi, implicit, rechemarea la Roma, poetul latin ne oferă mărturii preţioase despre populaţia băştinaşă.

Direcţiile principale ale cercetării moderne s-au axat — firesc — pe două probleme : biografia poetului, incluzîndu-se şi speculaţiile privitoare la motivele exilului — şi exegeza propriu-zisă a operei. Pentru noi, exilul în sine reprezintă un motiv deosebit de analiză. De altfel, încetul cu încetul, opera din exil a devenit şi pentru cercetătorii moderni de pretutindeni un prilej de meditaţie în legătură indisolubilă cu ambianţa în care a fost ea creată. Evoluţie normală, la drept vorbind. Ce literatură poate fi judecată în afara umanităţii ce-i dă naştere, a timpului, spaţiului, a naturii ?... Numeroasele comunicări prezentate de specialiştii români s-au remarcat printr-un echilibru perfect în abordarea tuturor aspectelor vieţii şi operei poetului latin. A reţinut atenţia în mod deosebit comunicarea lui **Constantin C. Giurescu**. Ea a expus clar, argumentat, justeţea interpretării poetului drept **fenomenul Ovidiu**. Căci este oare el altceva — în ultimă instanţă — decît exponentul celor mulţi, întristaţii de patria pîrjolită, exilaţii, izgoniţii din casele lor, cei părăsiţi, uitaţi de prieteni, cei cu speranţele năruite, ori nedrept — împotriva legilor firii — împiedicaţi de poftitorii de averi şi teritorii nemeritate să trăiască în linişte şi pace, în bună vecinătate, înţelegere şi sprijin ?

Tomisul în conştiinţa lumii

Am avut sentimentul că acest Congres a avut calitatea remarcabilă de a lansa o invitaţie unanim îmbrăţişată : aceea de a universaliza opera lui Ovidiu şi prin această dimensiune românească, incontestabil morală ! Desigur opera de maturitate a poetului nu se poate concepe fără ambianţa în care s-a petrecut. Problema se pune : cît anume se cunoştea înainte de Congres şi cît după ? În ce măsură Congresul a influenţat lărgirea sferei de cunoaştere a cercetării moderne ! Pentru a ne da seama de realitatea de fapt, ne-am adresat cîtorva dintre figurile proeminente participante : Mario Marcone (Italia, Sulmona), Scevola Mariotti (Italia, Roma), Kasimieri Kumaniecki, Richard Danka (Polonia, Varşovia şi, respectiv, Lodze), Albrecht von Michael (R. F. a Germaniei), Victor Pöschl (R. F. a Germaniei, Heidelberg), Robert Schilling (Franţa, Strasbourg), Le Henri Bonniec (Franţa), Richard Lyne (Anglia, Oxford).

Domniile lor ne-au confirmat că într-adevăr, cercetătorii moderni s-au străduit să facă lumină într-un domeniu destul de controversat, acela al motivelor reale ce au provocat exilarea lui Ovidiu. Poetul mărturiseşte că au existat două cauze : întîi de toate poezia erotică. Lucru plauzibil. August, mîhnit de modul de viaţă al celor două Iulii, avea suficiente temeiuri să-l pedepsească pe autorul **Artei de a iubi**. N-a fost, însă, pedeapsa prea aspră ? Ovidiu însuşi spune că nu aceasta ar fi fost singura lui greşeală. Că ar fi fost şi o a doua. Despre ea nu vorbeşte nici el, şi nici contemporanii lui. Misterul ce învăluie „a doua eroare" este de natură să suscite interesul cercetătorilor moderni şi, neîndoielnic, să dea naştere la o mulţime de speculaţii. „Expedierea" tocmai la Tomis a poetului i-a determinat pe unii să formuleze ipoteze de ordin politic. Argumentul nu e de lepădat : între apariţia **Artei de a iubi** şi surghiun, s-au scurs aproape 9 ani. Să fi fost Livia cea „vinovată" ? Se cunoaşte că ea i-a îndepărtat pe toţi cei preferaţi de August, pentru a-i succede (Marcellus, Agrippa, Postumus şi alţii) pentru simplul motiv că ea era favorabilă lui Tiberiu. Se pare că Ovidiu era în cunoştinţă de cauză, deoarece cu o singură excepţie (rugămintea adresată prietenului său Sextus Pompeius — în perioada cînd acesta era consul — să intervină pe lîngă preferatul Liviei), el nu a cerut nici împărătesei şi nici lui Tiberiu favoarea de a i se îngădui repatrierea. Totodată, există suficiente dovezi că poetul făcea parte din anturajul lui Germanicus. Totuşi, de ce la moartea lui August, Ovidiu pierde orice nădejde ? O explicaţie ar fi, desigur : manevrele Liviei aveau influenţă deosebită asupra împăratului, dar cîtă vreme acesta era în viaţă şi lupta pentru putere era încă deschisă, nu erau eliminate atît de drastic posibilităţile unor împrejurări mai prielnice. În sfîrşit, s-ar părea că motivul real al exilului trebuie plasat undeva la mijloc, între nemulţumirea lui August faţă de atitudinea poetului în legătură cu legislaţia matrimonială dată de el şi interesele puterii politice.

Exegeza operei lui Ovidiu nu este nici ea lipsită de unele controverse. Pentru unii cercetători, elegiile, îndeosebi, sînt monotone, fiindcă nu au alt scop decît să obţină iertarea. „Plîngerile" sale sînt voit exagerate, pentru a obţine îndurare. Dincolo de scop — care poate fi plauzibil — trebuie căutată, însă, măiestria cu care poetul se apropie de realitatea înconjurătoare, emoţiile şi sentimentele sînt în logica firească a operei inspirate de lume cu toate problemele ei, largul sentiment omenesc cu care îi priveşte pe locuitorii Tomisului. Judecată din această perspectivă, şi este sigur că aşa trebuie judecată, opera este profundă, sentimentele adînci devin general umane.

În fine, am întrebat ce părere au despre un popor căruia destui împăraţi cu faimă i-au plătit tribut, de ce Roma s-a văzut nevoită să trimită asupra geţilor cavaleria din Mauritania şi cavaleria germană ? Nu este şi aceasta o dovadă că poporul daco-geţilor era bine întemeiat şi cu tradiţii străvechi, puternic şi neînduplecat ? În primul rînd, ni s-a răspuns, este absolut excepţională puterea de asimilare a poporului (cîteva versuri semnificative din **Tristele** : „...trăiesc... / Şi greci în ţara asta şi geţi nedomoliţi / Dar geţii cei războinici ca grecii sînt mai mulţi" sau „Doar graiul trac se-aude..."). Starea de lucruri la Tomis şi în toată Sciţia Minor era gravă şi nu e de mirare că pentru poet asprimea poporului în mijlocul căruia îi fusese hărăzit să moară, i se părea din cale-afară de rea.

Ovidiu, un poet al nostru

Încetul cu încetul, poetul înţelege drama acestui popor cu obîrşia în negurile timpurilor. La pofta romană de cucerire se adaugă desele şi pustiitoarele năvăliri de aiurea : „Şi cînd îngheaţă marea şi Istrul, cînd zăpezi / Se-ntind pe tot cuprinsul, barbarii pornesc grămezi, / Pe iuţii cai, şi-aruncă cumplitele săgeţi, / Şi-i cotropesc barbarii pe pămîntenii geţi. / E glia pustiită, căci pămîntenii fug ! / Le iau barbarii pîinea şi vita de la jug ! / Le iau pînă şi carul ce scîrţîie neuns, / Şi tot ce-adună getul sărman, şi nu-i de-ajuns / ...Adeseori şi-n timpul destul de liniştit / De groaza lor ogorul rămîne-nţelenit !". Ori : „Cu coiful pus, păstorul din nai îi zice-arar".

Ce oare putea să-l ducă la o asemenea admiraţie pe Ovidiu, încît să îmbrăţişeze cauza acelor oameni cu origini străvechi, decît curajul cu care îşi apărau onoarea şi demnitatea : „Înşfac acuma spada şi arcu-n ceasul crunt, / Şi îmi apăs şi coiful pe părul meu cărunt ! / Alarma cum se-aude, sînt gata de atac !".

Este evident că străbunii au transmis neamului excepţionala putere de asimilare, dovadă şi felul în care au rezistat migrărilor de mai tîrziu, dovadă că poporul român a rămas în istorie cu personalitatea deplină, neştirbită.

Congresul de la Constanţa-Tomis a însemnat nu numai o mai bună cunoaştere reciprocă — cultura este menită să contribuie la înţelegerea dintre popoare — dar a adeverit încăodată virtuţile poporului român. Discuţiile avute aici — ne-au declarat oaspeţii — au fost extrem de folositoare şi vor însemna pentru viitor prilejuri în plus de cercetare şi meditaţie.

VIOREL ŞTIRBU

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 61

Sîmbătă 16 septembrie 1972
12 pagini — 1 leu

LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR

Ca în fiecare an, școlile se deschid la data fixată. Cu manualele asigurate, cu profesorii la catedră. Cu localurile reparate și înfrumusețate, cu întreaga populație urmărind evenimentul ca pe un moment de seamă al întregii societăți ; acesta este elementul de tradiție al începerii cursurilor. Interesante sînt trăsăturile novatoare pe care le aduce noul an școlar. La închiderea celuilalt, o mare expoziție, în capitala țării, înfățișa realizările celor 10.000 de ateliere școlare. Toată vara, perfecționarea acestei preocupări de bază a învățămîntului nostru a continuat, iar școlile se bucură acum de facilități sporite, pentru a desfășura o activitate productivă organizată, de mare valoare formativă.

Nu există școală din țară în care clasele vechi, mai reci și mai impersonale, să nu fi fost transformate în cabinete axate pe structura și materialul ilustrativ al cîte unei discipline. Aproape toate unitățile școlare sînt dotate cu mobilier și echipament nou. Lucrul remarcabil de reținut este că la sursa bugetară se adaugă resursa locală a autofinanțării, a contribuției părinților și a rezultatelor muncii elevilor. Spiritul de gospodărire se manifestă mai intens și cîștigă un vizibil teren. Acolo unde zugrăveau cooperativele, astăzi sînt echipe destoinice de școlari. O mulțime de directori se laudă cu mobilierul produs în atelierele școlii. S-ar părea că o imensă rezervă de talente și de îndeletniciri practice este descătușată în favoarea progresului unei instituții care își are filiale în fiecare sat și cătun. Cu cîteva zile înainte de începutul anului școlar, cadrele didactice au dezbătut o temă fundamentală pentru dezvoltarea școlii noastre : îmbunătățirea lecției. Randamentul întregului proces instructiv-educativ depinde în cea mai mare măsură de perfecționarea relației dintre profesor și elev, de acea comunicare în intervale modeste care, multiplicate la scara națională, fac transferul de cultură de la o generație la alta. Dar elementul cel mai de preț care intră în capitolul inovației din acest an este ideea potențialului pe care-l reprezintă școala în dezvoltarea economică și socială a țării noastre.

Conferința Națională a partidului din luna iulie 1972 a arătat tocmai nenumăratele izvoare de energie care, odată identificate și puse în valoare, permit societății noastre să se avînte cu un ritm mai rapid și mai sigur spre o fază de dezvoltare înaintată. Școala este, fără îndoială, una dintre ele. Formarea cadrelor este astăzi factor fundamental al dezvoltării societății noastre socialiste și al făuririi unei civilizații. Legătura organică între învățămînt, cercetare și producție se poate citi în sensul clasării resurselor umane pe locul întîi al construcției socialiste. Inginerii prelucrează materii prime, profesorii dezvoltă resursele umane. De aici se deduce conștiința unei responsabilități mărite în raport cu planurile și programele pe termen scurt sau lung, întreprinse și susținute de întreg poporul nostru, pentru atingerea unui nivel mai ridicat de trai și de cultură.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea într-o împrejurare solemnă : „Dumneavoastră, învățătorilor, profesorilor din învățămîntul de toate gradele, vă revin sarcini mărețe. Aveți o misiune nobilă — aceea de a ajuta pe copii, tineretul patriei noastre să-și însușească cele mai înalte cuceriri ale științei și culturii, să se pregătească pentru ca mîine, în orice loc de activitate, să-și poată aduce contribuția activă, calificată, la desăvîrșirea orînduirii noastre socialiste, la crearea condițiilor pentru făurirea treptată a societății comuniste în România".

Acestea sînt scopurile mari ale activității, sensul dăruirii noastre.

MIRCEA MALIȚA

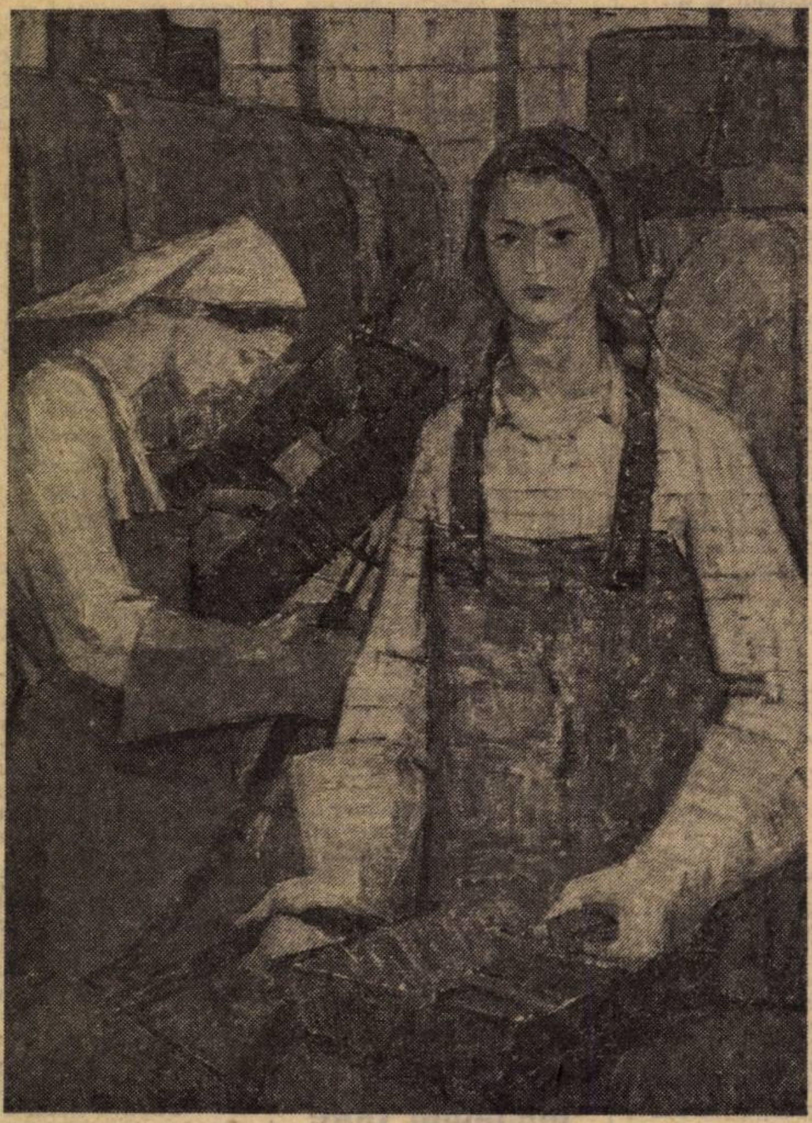

GHEORGHE ȘARU — Sudorițe

Ceea ce gîndești în mod limpede...

...poți exprima cu ușurință — a scris, acum peste trei sute de ani, Boileau, punînd astfel în evidență, într-un sens, interdependența dintre gîndire și expresie. Dar și invers este adevărat : o expunere limpede este asimilată cu ușurință.

Nu este vorba aici de un cerc vicios, ci de o interdependență cu caracter dialectic, care face posibilă evoluția ființei umane pînă la deplina ei realizare.

La asemenea lucruri mă gîndesc cu ciudă, în perioada examenelor, cînd constat greutatea deosebită cu care unii studenți ajung să-și exprime ideile.

Mai puțin încă să le scrie, căci aici mai intervin și probleme de ortografie, gramatică, punctuație, care rămîn încă probleme pentru mulți dintre ei.

Nu este vorba, în mod vizibil, decît de o lipsă de exercițiu. Copiii noștri, tinerii noștri, nu scriu suficient, nu citesc suficient (vocabularul lor trădează această lipsă), nu întrețin dialog cu persoane competente (profesorii, elevii mai vîrstnici, părinții) asupra problemelor care îi

Miron Nicolescu

(Continuare în pag. a 8-a)

Să ne înscriem în clasa întîi, în fiecare an

Într-o dimineață de toamnă, înaintea unui deceniu pe care inima mea și-l aduce aminte fără liniște, prin anul 1949, un om bătrîn ducea de mînă un copil în vîrstă de șase ani, la școala din satul unde trăiau. Acum, cînd trebuie să spun că eu eram copilul și că omul bătrîn era bunicul meu, nu mai țin bine minte ce fel de toamnă era aceea, dar îmi reamintesc cu precizie că ziua în care m-am dus la școală era luminoasă și înaltă și că, în lumina acelei zile, eu mă agățam, cu o neliniște pînă atunci necunoscută, de mîna bunicului meu sever și trist, pe care oamenii au bunăvoința să și-l aducă aminte și acum, sub numele de **„domnul învățător, Marin C. Păunescu"**.

Nu ploua, deci, și nu era vînt, iar școala spre care mergeam era deja înconjurată de cei ce aveau s-o însuflețească. În curtea școlii, mi s-a părut dintr-o dată că pun piciorul pe alt pămînt, pe ceva ce nu mai cunoscusem, într-atita era de puternică în mintea mea ideea că școala e un loc cum nu se mai găsesc altele. În clase, dușumeaua mirosea a motorină, ca semn că se făcuse, de curînd, curățenie și aș putea jura că țin minte cîntecul clopoțelului acelei școli și că l-aș recunoaște dintr-o mie. Școala din comuna Bârca Doljului este școala pe care ochii mei o văd în memorie, ori de cîte ori aud că încep școlile Încep într-adevăr școlile ? Chiar încep ?

Singurii pentru care încep școlile sînt cei care se duc pentru prima oară la școală. Pentru toți ceilalți, 15 septembrie nu e un început, ci o reluare. Cu adevărat simt că încep școlile cei care merg în clasa întîi. Dar noi toți, ori în ce clasă am merge, mergem puțin și în clasa întîi. Aceea e marea noastră dragoste, marea noastră sfială, neîmblînzita noastră emoție

Viața se împarte în două părți pe care ne e imposibil să le facem una : viața de dinainte de A mare de mînă și viața de după A mare de mînă. Cînd mergem în clasa întîi, **începem să înțelegem**. Pînă atunci **simțeam**.

Nevrednicii de noi, cei care uităm că începe școala, să ascultăm acel clopoțel care este însăși rigoarea viitoare și care echivalează, la 6-7 ani, cu trezirea pentru o întreagă viață.

Să nu uităm, să nu uităm să mergem cu gîndul, în fiecare an — pentru o secundă măcar — în clasa întîi, în spațiul acela al candorii și în timpul nesupus al primului contact cu lumea. Să mergem în clasa întîi, fiecare în felul cum și-o amintește, fiecare cu amintirile pe care i le readuce inima! Pentru cei care se mai pot considera, o secundă măcar, elevi în clasa întîi, sună acum clopoțelul cu special sunet din memoria ce nu se-ndură să ne lase numai prezentului.

...Bunicul meu a murit acum 12 ani, și, totuși, dacă închid ochii, parcă mă simt din nou agățat de mîna lui, în septembrie 1949, cînd mergeam spre școală, într-o zi de toamnă luminoasă, în care cred că nici nu începuseră să cadă frunzele. Mă simt din nou în clasa întîi.

Pentru că, de fapt, a te simți, întrucîtva, elev în clasa întîi, înseamnă a avea curajul să-ți regăsești purtarea și să-ți reînnoiești lumina ochilor, în mierea pulverizată a apropiatului echinocțiu de toamnă.

Să mai avem puterea de a ne simți elevi în clasa întîi, să sfărîmăm vanitățile noastre de elevi mai mult sau mai puțin bătrîni și, cu desăvîrșită curățenie de cuget, să învățăm, să reînvățăm cum se scrie, cum se face litera A de mînă. E important să ne reînscriem permanent în clasa purității absolute.

Să mergem în clasa întîi, din nou, în această toamnă și să reascultăm povestea lumii și să trăim emoția unui mereu reînnoit început, de a cărui înțelepciune nu ne putem sătura niciodată.

Căci dintr-un anumit punct de vedere — din punctul de vedere al disponibilității față de nou — **clasa întîi nu este doar o treaptă de la care se pleacă, dimpotrivă, ea e și o permanentă aspirație.** Învățăm tot ce se poate învăța, ani de școli și facultăți, pentru a ne putea pregăti cum se cuvine, în vederea dificilei tentative de a urma, pentru o secundă măcar, în fiecare an, clasa întîi.

ADRIAN PĂUNESCU

ACCENTE

CRONICĂ

Joi, 14 septembrie a.c., la Casa ziariştilor din Capitală, a avut loc o conferinţă de presă cu tovarăşul Mircea Maliţa, ministrul educaţiei şi învăţămîntului, despre „Învăţămîntul românesc în concordanţă cu cerinţele cincinalului". Intre vorbitor şi participanţi — ziarişti ai diverselor publicaţii bucureştene — s-a purtat un dialog în legătură cu aplicarea măsurilor stabilite de partid în vederea ridicării învăţămîntului la nivelul sarcinilor societăţii noastre actuale..

Interferenţe

O înfiripare curajoasă dar, desigur, efemeră. Dincolo de o ambiţioasă şi... festivă manifestare a unei înflăcărări de cîteva clipe, ce garanţie de viabilitate ar fi putut prezenta noua publicaţie periodică a unui modest cenaclu literar, de curînd răsărit în peisajul reconfortant al cenaclurilor literar-artistice din capitala patriei ? !

Aceasta era reacţia firească imediată, a multora dintre noi, cu care am întîmpinat primul volum „Interferenţe", al cenaclului literar „Relief românesc". Dar, iată, că nu s-a stins cu totul ecoul iscat de primul număr, că a şi apărut, mai bogat şi mai izbutit, al doilea număr.

Aşadar, noul cenaclu literar, rodul entuziasmului prof. Gh. Burcescu şi G. Popescu-Ger, ia amploare, îşi defineşte tot mai evident un loc numai al său. Remarcăm în mod deosebit contribuţia apreciatului poet şi cercetător Stelian Cucu, pitorescul povestitorului Ion Hînguleşteanu, sensibilitatea dascălului poet Gh. Duţă-Micloşanu, esenţa folclorică şi cuceritorul suflu patriotic al versurilor lui Simion Robu-Suceveanu, a lui Gh. Burcescu şi G. Şovu, lapidaritatea aforistică, uşor caustică, a versurilor lui G. Popescu-Ger.

Mai mult decît primul, al doilea număr învederează o selecţie atentă, riguroasă, astfel că poeziile, trecute prin sita tot mai exigentă a diferitelor lecturi-discuţii, şi ajunse în volum, izbutesc, aproape de fiecare dată, să rotunjească o definiţie a eului liric respectiv, în nota sa distinctă, specifică.

În afară de sporul cantitativ şi calitativ notabil al materialului beletristic, noul volum aduce alte cîteva cuceriri importante. Cititorul ia cunoştinţă de contribuţia fiecărui autor printr-un „portret-şarjă" în care, ca şi la copertă, incontestabilul talent al lui Emil Nicolescu-Nic demonstrează inteligenţă în surprinderea specificului psihic al fiecărui autor, întregind, într-o deplină consonanţă, „definiţia" sugerată de poeziile respective.

De asemenea, în partea a doua, se limpezesc şi mai mult cele două obiective permanente ale cenaclului : studii, cercetări de istorie literară, documente etc. şi material ajutător — analize literare, sinteze, planuri dezvoltate la unele din marile probleme ale literaturii predate în şcoli, oferite acelor elevi din clasele superioare care se pregătesc în vederea unor examene şi concursuri decisive. Dascălii nu-şi uită datoria lor cea mai înaltă, de a îndruma şi sprijini în permanenţă munca de învăţătură a elevilor.

Odată cu al doilea volum, cenaclul publică şi „drama veselă" în opt tablouri „Fregata Iluzia" de George Şovu şi Gh. Scripcă, inaugurînd colecţia „Teatru pentru tineret", încercînd astfel să răspundă unor nevoi stringente în această privinţă.

Volumul se deschide cu o excepţională evocare — înţeleaptă resemnare a unui crepuscul de apoteoză —, „Năluci" — sub care aflăm cu satisfacţie un nume ilustru : George Macovescu, a cărui prezenţă ia proporţiile unui patronat spiritual de nebănuite perspective.

Se pare că aceşti modeşti şi minunaţi dascăli au descoperit secretul cu care, cu decenii în urmă, P. V. Haneş făcuse dntr-un oarecare cenaclu al unui liceu, o societate cu ramificaţii în toată ţara, cu publicaţii proprii, cu editură şi cu relaţii fructuoase peste graniţă, societatea „Prietenii istoriei literare".

Iată de ce avem curajul să sperăm în noi şi fecunde realizări ale cenaclului „Relief românesc".

CONSTANTIN MARINESCU

Maimuţele unchiului Gore

In Editura „Ion Creangă" a apărut recent cartea de povestiri pentru copii „Maimuţele unchiului Gore", datorată scriitoarei Lia Dracopol-Fudulu. Şi cu acest prilej, autoarea face din plin dovada calităţilor care au impus-o, prin volumele sale anterioare, ca o înzestrată scriitoare pentru copii.

A scrie pentru copii nu înseamnă a scrie oricum. Nu oricine şi, mai ales, nu orice scriitor, poate fi un interpret al universului miraculos pe care-l reprezintă copilăria.

Scriitorul trebuie să cunoască adînc şi să iubească lumea celor mici, pe oamenii acestei lumi. Scriind despre ei, el le oferă, la rîndu-i, posibilitatea de a fi cunoscut. Scriitorul trebuie să fie, deci, un om adevărat, îndreptăţit a vorbi, a fi ascultat şi urmat.

Cartea Liei Dracopol-Fudulu este dintre cele ce solicită atenţia şi sensibilitatea micilor cititori, emoţionînd de altfel şi pe lectorii adulţi. Povestirile — majoritatea veritabile scenarii cinematografice — reprezintă, în fond, pledoarii pentru valorile morale autentice, cum sînt prietenia („Vrăbioiul cenuşiu", „Dan-Dan", „Prietenul meu Bubiţă"), întrajutorarea în muncă („Zmeul") etc.

Această carte de povestiri, de o gingăşie rar întîlnită şi de o aleasă ţinută literară, purtîndu-ne în lumea sentimentelor înalte, constituie un profund şi inspirat mesaj didactico-educativ, un dar făcut copiilor, în special, şi literaturii, în general.

GEORGE CORBU

Ne scriu corespondenţii voluntari

Manual, tehnologie didactică

Un coleg, dascăl de franceză, îmi spunea că la o inspecţie de grad, a fost criticat întrucît „nu parcursese toate textele din manual". De fapt, omul nu făcuse decît să aplice ceea ce învăţase la cursurile de perfecţionare, şi anume scosese bucăţile aride şi greu accesibile şi le înlocuise cu altele, mai potrivite, ceea ce este un lucru nu numai îngăduit, ci şi dorit. Se vede însă că, uneori, una spunem şi alta facem.

Vorbind de modernizarea învăţămîntului, trebuie avută în vedere strînsa corelaţie existentă între perfecţionarea predării şi aceea a manualelor (aceste auxiliare, uneori preţioase, alteori numai un... rău necesar).

Personal, sînt partizanul înlocuirii manualului de tip „clasic" — începînd cu anul al V-lea de studiere a limbii moderne — cu o culegere de texte. Şi iată pentru ce :

Este adevărat că textele „fabricate" din actualele manuale pentru clasele V—VIII dovedesc uneori fantezie şi ingeniozitate şi răspund în bună măsură exigenţelor lingvistice şi pedagogice. Nu acelaşi lucru se poate spune însă despre cele din manualele anilor I—II. In majoritate, ele sînt departe de a oferi modele de ceea ce Colette Stourdzé numeşte limba „du bon usage" — limba curentă, corectă şi de mare circulaţie. Nu mai vorbim de manualele anilor III, IV, cu textele lor extrem de dificile, exclusiv literare, selectate în ordine cronologică, adică pornindu-se de la... greu la uşor. Astfel concepute, ele sînt departe de a constitui instrumente de lucru pentru studierea limbii, şi anume a limbii contemporane, uzuale, aşa cum este concepută azi studierea limbilor moderne. Care ar fi avantajul înlocuirii manualelor „clasice" cu o culegere de texte ? După patru ani de studiere a limbii moderne, elevii caută în manual „altceva", nu mai complicat, dar mai complet. Textele „prefabricate" nu-i mai atrag, fiindcă ele nu pot oferi prospeţimea, savoarea şi parfumul limbii moderne autentice (de pildă, cum o aud ei la filme). Propun, pentru limba franceză, o culegere de circa 30 de texte, care să conţină elemente de cultură, civilizaţie, istoria şi geografia Franţei, aspecte din viaţa cotidiană (un început promiţător l-a făcut excelenta broşură : „Mettons au point notre français", însoţită şi de un set de discuri care, din păcate, a rămas doar o plăcută amintire), şi — în sfîrşit — extrase din „La Roumanie d'aujourdh'hui", „Vacances en Roumanie" şi din documentele de partid editate în franceză. Aceeaşi culegere ar putea fi folosită, după părerea mea, în anii I şi II. Faptul că textele n-ar fi însoţite de acele „chestionare" nu numai că n-ar constitui o lacună, ci din contră, ar duce la dispariţia acelei „conversaţii" mecanice şi la creşterea gradului de conştientizare a discuţiilor. Lipsa exerciţiilor de gramatică ar da latitudinea profesorului să aleagă pe cele mai potrivite (cu nivelul clasei, tipul lecţiei etc.) din „Gramatica limbii franceze moderne cu exerciţii", din „cursurile practice" de limba franceză, „Exerciţii de gramatică franceză" ş.a. Dar, mai ales, i-ar crea obligaţia să elaboreze el însuşi exerciţiile necesare. De fapt, în practica curentă, exerciţiilor aferente textelor din actualele manuale li se găsesc numeroase lipsuri, dar, bune, rele... te scutesc de o muncă în plus. Acelaşi lucru se poate spune şi despre ilustraţiile din manuale, care, oricît de izbutite ar fi din punct de vedere grafic, nu pot scuti pe profesor de căutarea unor materiale cu adevărat ilustrative.

Am în faţă o broşură („Gavroche" — Les Misérables) din excelenta colecţie „Textes en français facile" care, în nici 70 de pagini (format 11/17), cuprinde exact 25 de fragmente. O astfel de culegere se poate realiza, la un preţ redus, şi pe plan local. Ar putea fi deci editate numeroase manuale experimentale, cu un remarcabil potenţial funcţional.

FLORIN ANGHEL

PRO ŞI CONTRA

TELEVIZIUNEA în pregătirea elevilor

Rîndurile acestea mi-au fost sugerate de informaţia apărută în „Tribuna şcolii" nr. 59 din 26 august 1972, pag. 13, la rubrica „Gînduri pe puncte" din care reţin : „O concluzie mai mult decît îmbucurătoare : influenţa telerecepţiei la noi în ţară nu impietează asupra rezultatelor la învăţătură. Specialiştii Oficiului de sondaje al Radioteleviziunii au constatat că dintre copiii care au televizor acasă 70 la sută au obţinut la finele clasei a doua medii mari, iar dintre elevii care nu au televizor numai 48 la sută au medii mari, iar proporţia celor cu medii mici la sfîrşitul clasei a II-a este dublă faţă de posesorii de televizoare".

Deşi n-am făcut sondaj şi n-am întocmit statistici, ca cei de la televiziune, şi nu pot da cifre şi procente, ca profesor şi ca părinte, m-a preocupat problema dacă televiziunea are sau nu o influenţă asupra însuşirii cunoştinţelor de către elevi şi a rezultatelor la învăţătură exprimate prin note.

Ca profesor şi ca diriginte, am fost mereu solicitat de către părinţi să dau o îndrumare, un sfat, în această problemă. Am avut multe cazuri, cînd rămîneam uimit de profunzimea, vastitatea şi bogăţia cunoştinţelor unor elevi, de maniera nouă în care vedeau lumea cu problemele ei. Informîndu-mă, am descoperit că aceştia erau telespectatori pasionaţi.

Dar am avut şi cazuri, cred că mai numeroase (n-am întocmit o statistică şi sînt convins că nici n-ar folosi la nimic), cînd elevii veneau la şcoală obosiţi, somnolenţi, cu lecţiile nepregătite, tocmai pentru că îşi petrecuseră după-amiaza, seara şi, uneori, chiar o parte din noapte, alături de ai lor în faţa micului ecran.

Dar toate acestea sînt lucruri cunoscute şi nu asupra lor vreau să mă opresc, ci asupra metodei simpliste de investigaţii a Oficiului de sondaje al Radioteleviziunii şi asupra concluziilor scoase din statistica acestor sondaje.

Statistica neanalizată pe toate feţele şi la toate nivelurile e literă moartă şi concluziile trase în urma unei astfel de statistici sînt eronate sau chiar false. Un cunoscător al problemelor descoperă pe după paravanul acestei statistici cauze şi relaţii de ordin social, economic, financiar, cultural etc., în sensul că cei ce au acasă televizor sînt copii din familii cu o mai bună stare materială, cu un mai solid suport moral, cu un mai ridicat nivel cultural, care ştiu să alcătuiască pentru copiii lor un regim de zi şi un program adecvat şi just, care nu se opresc cu chenzina la bufet, ci îşi cheltuiesc banii cu socoteală. Ei îşi pot ajuta copiii, iar rezultatele bune la învăţătură ale copiilor nu se datoresc exclusiv televizorului, acesta fiind numai unul din factorii care influenţează asupra rezultatelor la studii.

Ceea ce trebuie reţinut este că abordarea simplistă sau unilaterală a unei probleme duce la concluzii eronate sau chiar false şi poate deruta sau induce în eroare pe părinţii sau educatorii tineri, fără experienţă, sau pe cei care angrenaţi în mersul impetuos al vieţii şi al muncii, n-au timpul necesar să se oprească şi să reflecteze asupra celor citite, ci le iau drept verificate, drept bune, le pun în aplicare.

ANTOINE BICA

Documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român îndemn și ghid permanent în activitatea noastră

Pionieria — ajutor de nădejde al școlii în îndeplinirea sarcinilor sale educative

Începerea anului școlar 1972—1973 are loc în condițiile unui nestăvilit avînt în muncă, în patosul eroic al întrecerii patriotice a întregului popor pentru înfăptuirea grandiosului program stabilit de Conferința Națională a P.C.R., de ridicare a patriei noastre pe cele mai înalte culmi ale progresului, culturii și civilizației socialiste. Această atmosferă însuflețitoare își pune amprenta și pe pregătirea și organizarea activității instructiv-educative în noul an școlar.

Cadrele didactice, familia, organizațiile de copii și tineret, întreaga societate participă activ și sînt profund interesate în realizarea în cele mai bune condiții a importantelor sarcini ce au fost încredințate școlii de către partid. Organizația pionierilor este și va fi în continuare un ajutor de nădejde al școlii și al cadrelor didactice, fiind chemată să folosească întreaga influență educativ-politică, capacitatea de muncă a consiliilor organizației pentru a sprijini susținut și eficient școala în înfăptuirea programului său instructiv-educativ.

Pornim la muncă în anul școlar ce începe, călăuziți de îndemnul secretarului general al partidului de a îmbogăți neîntrerupt conținutul educativ-politic al activității pionierești, de a asigura sporirea neîntreruptă a contribuției și răspunderii tuturor cadrelor didactice în desfășurarea muncii educative.

În grupe, detașamente și unități de pionieri se va dezbate, în săptămînile următoare, Chemarea Forumului Național al Pionierilor, constituit la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, înaltă expresie a democrației în cadrul Organizației pionierilor. Dezbaterea acestei chemări va mobiliza pe toți pionierii pentru îndeplinirea exemplară a îndatoririlor școlare. În centrul atenției dezbaterilor din unități și detașamente pe marginea Chemării Forumului Național vor fi puse problemele educării atitudinii înaintate a pionierilor și școlarilor față de învățătură și față de muncă. Se va explica temeinic și convingător tuturor pionierilor cerința organizației ca fiecare membru al său să fie un școlar silitor, să dovedească sîrguință și hărnicie la învățătură.

În același timp, va continua studierea temeinică de către comandanții-instructori a documentelor Conferinței Naționale a P.C.R. în vederea desprinderii și aprofundării problemelor legate de orientarea muncii ideologice în rîndurile pionierilor și școlarilor, de îmbunătățirea activității educativ-politice în unitățile și detașamentele de pionieri.

O atenție deosebită va fi acordată contribuției activității pionierești la educarea prin muncă și pentru muncă a pionierilor și școlarilor, educației lor în spiritul eticii și echității socialiste. Organizația va milita pentru a face din fiecare grupă, detașament și unitate un colectiv puternic, care să promoveze continuu hărnicia, cinstea și demnitatea, dragostea nețărmurită față de Partidul Comunist Român, față de patrie și popor.

Pe linia îmbogățirii și diversificării conținutului activităților educative se vor înscrie : intensificarea acțiunilor în aer liber, de mișcare și călire fizică, de pregătire pentru apărarea patriei, organizarea în cadrul fiecărei unități de pionieri, în cel mai scurt timp posibil, a formațiunilor de Cruce Roșie — trecîndu-se — cu sprijinul diriginților, al cadrelor medicale și al consiliilor de Cruce Roșie — la instruirea și pregătirea sanitară a pionierilor și școlarilor, învățarea cîntecelor patriotice și revoluționare, organizarea întîlnirilor cu comuniști, vizite la muzee ș.a.

Se va intensifica totodată colaborarea unităților de pionieri cu instituțiile învățămîntului preșcolar, urmînd ca pretutindeni, unde este posibil, unele detașamente de pionieri să se preocupe permanent de ajutorarea educatoarelor din grădinițe și cămine de copii în organizarea activităților, de stabilire a unor legături prietenesti și de intrajutorare între pionieri și copii de vîrstă preșcolară. Se vor crea legături permanente între toate unitățile de pionieri din mediul urban și unități apropiate din mediul rural. În general, se va acorda o atenție mult mai mare muncii în unitățile și detașamentele de pionieri din mediul rural, pentru îmbogățirea și diversificarea activităților acestora.

Alegerile pionierești trebuie să constituie un prilej de analiză temeinică a activității desfășurate în anul școlar trecut, de alegere a celor mai destoinici pionieri în conducerea grupelor, detașamentelor și unităților de pionieri și de aprobare a programelor de activități pentru etapa următoare. Ele trebuie să constituie un prilej de dezvoltare a inițiativei pionierești, de cultivare a simțului răspunderii, a disciplinei în grupe și detașamente, de formare a unor deprinderi de muncă în colectiv. Pregătirea și desfășurarea alegerilor trebuie să creeze acel cadru necesar pentru ca pionierii să-și exercite pe deplin dreptul de a participa la întreaga activitate a detașamentului și a unității, să aleagă și să fie aleși în conducerea detașamentului și a unității, să facă propuneri pentru îmbunătățirea muncii pionierești. Alegerile trebuie să prilejuiască afirmarea opiniei colectivului, să realizeze confruntarea tovărășească și sinceră a propunerilor.

Trebuie să crească activitatea și rolul pionierilor-comandanți, capacitatea lor de organizare și de influențare pozitivă a colectivelor pionierești. În comandamentele unităților și detașamentelor se vor stabili pionieri cu responsabilități precise pentru munca patriotică, pentru activitatea de Cruce Roșie, de pregătire pentru apărarea patriei, de presă și altele. În perioada de pregătire și desfășurare a alegerilor, o atenție deosebită se va da primirii de noi școlari în rîndurile organizației, precum și ieșirii din organizație a pionierilor care au împlinit vîrsta de 14 ani.

O atenție deosebită se va acorda pregătirii și sărbătoririi, alături de întregul popor, a celei de a XXV-a aniversări a republicii. Vor fi organizate, în toate unitățile și detașamentele de pionieri, adunări festive, concursuri și programe educativ-artistice, întîlniri cu personalități, activiști de partid și de stat. Aniversarea republicii va trebui să prilejuiască mobilizarea tuturor pionierilor și școlarilor în vederea îndeplinirii cu succes și avînt a sarcinilor ce le-au fost încredințate de partid, de conducerea sa.

Sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, cu sprijinul substanțial al inspectoratelor și conducerilor școlilor, prin participarea activă și entuziastă a întregului corp didactic la munca educativă din detașamentele și unitățile de pionieri, vom înfăptui împreună importantele obiective ce ne stau în față în noul an școlar. Cu această ocazie, consider că este un fericit prilej să adresăm sincere felicitări și urări de succese noilor comandanți-instructori și tinerelor cadre didactice intrate în învățămînt. În numele conducerii Organizației pionierilor adresez, de asemenea, sincere și călduroase urări de succes, de satisfacții și bucurii în muncă și-n viață tuturor cadrelor didactice, comandanților-instructori și activiștilor din învățămînt.

VIRGILIU RADULIAN

Consfătuirile — cadru de analiză exigentă a muncii

O tradiție statornicită de ani de zile în învățămîntul nostru reunește la fiecare început de an școlar toate cadrele didactice — educatoare, învățători și profesori — în ample dezbateri, în analize minuțioase și responsabile asupra organizării și desfășurării procesului instructiv-educativ din anul care începe, asupra modalităților specifice de aplicare a sarcinilor ce revin școlii din documentele de partid.

Anul acesta consfătuirile desfășurate în zilele de 11 și 13 septembrie, au abordat o problemă deosebit de importantă la care învățămîntul nostru este angajat plenar, cu toate resursele sale : perfecționarea organizării și desfășurării lecției.

În fiecare județ, pe specialități, a fost analizată în ședințe de lucru plenare sau pe secții activitatea desfășurată în anul școlar 1971—1972, experiența valoroasă acumulată pe linia modernizării predării, modalitățile de creștere a eficienței lecțiilor atît din punct de vedere informațional, cît și formativ.

Un rol important în ansamblul măsurilor de perfecționare a științelor sociale preconizat de Ministerul Educației și Învățămîntului a revenit consfătuirilor cu cadrele didactice care predau aceste discipline.

Avînd un pronunțat caracter de lucru, aceste reuniuni au analizat modul în care au fost și mai ales vor fi traduse în viață indicațiile conducerii partidului, ale secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la însușirea mai temeinică a științelor sociale de către elevi, la legarea mai strînsă a acestor discipline de viață, de procesul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

La București, profesorii de științe sociale s-au întîlnit în ședință plenară în sala de festivități a Liceului „Nicolae Bălcescu". În deschiderea consfătuirii a fost prezentat referatul „Contribuția predării științelor sociale la educația politică și pregătirea pentru muncă a tineretului școlar". Subliniind rezultatele importante care s-au obținut în anul școlar trecut în predarea științelor sociale, rezultate concretizate printr-un mai înalt conținut științific, politic și ideologic al lecțiilor, printr-o mai puternică ancorare a lor în problemele și fenomenele esențiale ale etapei pe care o parcurgem, cît și prin folosirea mai judicioasă a cabinetelor de științe sociale, referatul s-a oprit în mod deosebit asupra direcțiilor principale spre care trebuie să se orienteze eforturile în noul an școlar pentru îmbunătățirea predării acestor discipline.

Problema principală care trebuie să stea în atenția fiecărui profesor — acest lucru a fost de altfel subliniat și în discuțiile pe marginea referatului — este găsirea celor mai bune căi și mijloace de legare mai strînsă a predării științelor sociale de problemele pe care le ridică practica construcției socialismului. În acest sens, aprofundarea documentelor de partid va constitui un ghid prețios, o modalitate de stabilire a direcțiilor pe care să se axeze întreaga activitate politico-ideologică din școală. De asemenea, o sarcină care revine profesorilor de științe sociale este de a reflecta mai pregnant cuceririle poporului nostru, realizările sale, de a găsi forme concrete de participare la viața politică și socială prin care să cunoască, atît ei cît și elevii, în mod direct, la fața locului, aspectele practice ale construcției socialismului.

A fost scoasă în evidență, ca o sarcină de prim ordin, necesitatea intensificării pregătirii cadrelor didactice pe diverse căi, antrenarea lor în activitatea de cercetare științifică în cadrul catedrelor.

Participanții la consfătuire s-au referit și la necesitatea îmbunătățirii programelor analitice, a manualelor, care trebuie ancorate mai strîns în problemele gîndirii social-politice contemporane, la necesitatea sporirii eficienței cabinetelor de științe sociale, la integrarea lor organică în procesul de învățămînt.

La consfătuire au fost prezentate, în zilele următoare, expuneri asupra unor probleme de mare actualitate cum sînt : „Probleme economice, de învățămînt și cercetare privind îndeplinirea planului cincinal în patru ani și jumătate în Capitală", „Contradicțiile și rolul lor în procesul făuririi societății socialiste", „Activitatea internațională a Partidului Comunist Român, a României socialiste".

M. VERDEȘ

ARGUMENTUL OPŢIUNII — CLIMATUL UZINEI

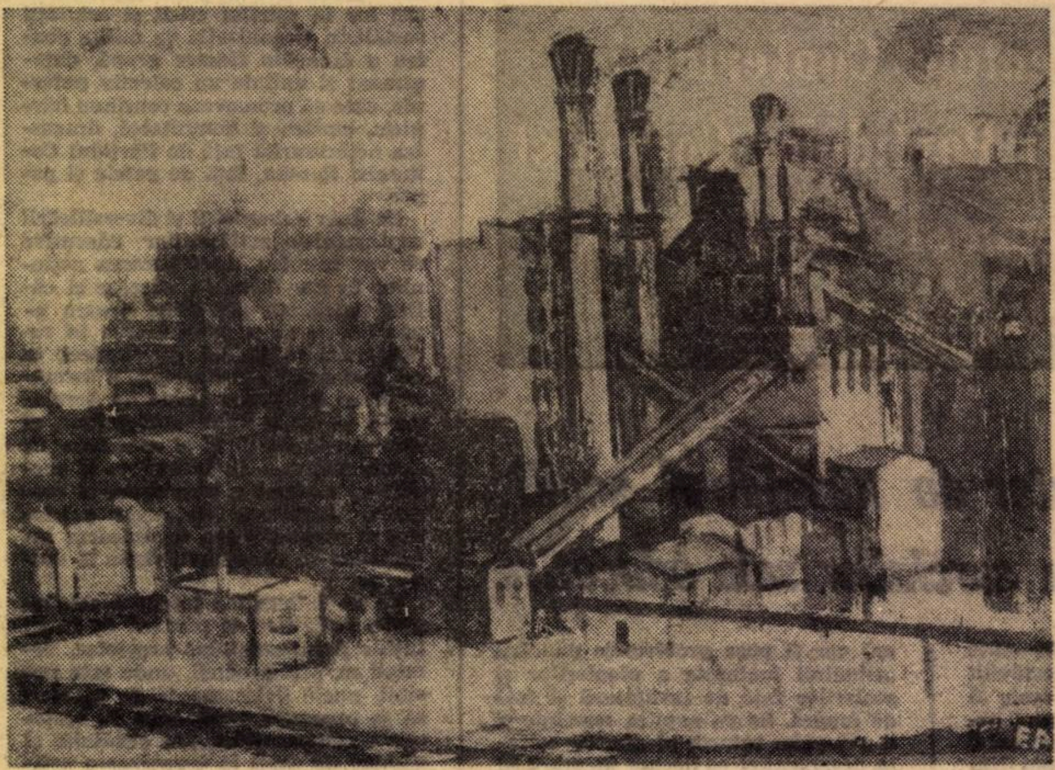

EUGEN POPA
Cocseria Hunedoara

Toţi absolvenţii Şcolii generale nr. 69 din Bucureşti s-au încadrat în producţie. 18 dintre ei lucrează la Uzina de mecanică fină, iar ceilalţi pe la diverse alte întreprinderi din Capitală. Faptul, comunicat lapidar într-o convorbire telefonică de Maria Andrei, directoarea şcolii amintite, mi-a trezit interes. Am vrut să-i cunosc pe proaspeţii ucenici, să-i văd la lucru, să aflu părerea celor ce i-au primit.

Maistrul *Constantin Dumitrescu* de la secţia manometre etalon îi cunoaşte bine pe toţi. De fapt, nu e singurul. Întreaga uzină îi ştie pe şcolarii care în urma celor doi ani de practică au dorit să rămînă alături de cei ce i-au învăţat meserie. Intrăm în secţie. Maistrul Dumitrescu îmi arată discret cîteva tinere.

— Cea de la fereastră, cea de lîngă femeia în vîrstă, tînăra de colo, care fixează carcasa manometrului, băiatul acela blond şi mai sînt cîţiva aici, ei sînt şcolarii noştri. O să-i cunoaşteţi. I-am angajat de-o lună de zile. Ceilalţi, pentru că de toţi sînt 18, lucrează la alte secţii. Sînt bucuros c-au rămas la noi. În doi ani de zile ne-am obişnuit cu ei. Îi socotim de-ai noştri. Asta le-am şi spus în primul an cînd au venit: să nu se considere în vizită la noi, ca nişte musafiri care vin, stau cît stau şi apoi pleacă. Vin aici ca într-o familie mare, ca la o şcoală, în care învaţă şi se pregătesc pentru viaţă.

Îl întreb pe maistrul Dumitrescu dacă consideră binevenită prezenţa elevilor în uzină, pregătirea lor practică aici, vreau să-i aflu părerea sa, ca muncitor cu experienţă, despre condiţiile pe care le oferă uzina pentru formarea profesională şi etică a tinerilor veniţi de pe băncile şcolii.

Se vede, după chibzuinţa cu care răspunde că-l preocupă această problemă, că este angajat în ea cu tot sufletul.

— Nu spun vorbe multe, că în treaba asta nu-i nevoie. E bine că vine şcoala la noi, că se învaţă la noi meserie. Doar aici, în uzină se face meserie, nu aiurea. Eu şi alţii, aici am învăţat şi meserie şi să fiu om. Mă bucur că acum şi şcoala gîndeşte aşa. Şi vreau să mai spun ceva. Este bine cum am organizat noi, cum a organizat şcoala nr. 69, practica în uzină a elevilor. Au lucrat doi ani numai la noi, au avut continuitate, au putut învăţa meseria cu tot alfabetul ei şi ne-a fost şi nouă mai uşor să-i angajăm. Am avut anul şcolar trecut şi alţii, de la alte şcoli, care făcuseră practică în vreo trei uzine. N-au făcut treabă bună.

Şi maistrul îmi vorbeşte despre munca de „pedagog", de „educator" pe care, fără să vrea au dus-o cu elevii în procesul muncii fiecare muncitor al uzinei. Îmi prezintă pe muncitoarea fruntaşă Alexandra Greavu, pe Vasilica Lenţea, pe maistrul Gheorghe Ezaru sau pe tehnologul Radul Ion, care s-au dovedit nu numai buni profesori, dar şi la fel de buni pedagogi cu elevii. *Alexandra Greavu*, o femeie în vîrstă, care munceşte de 20 de ani în uzină mi-a vorbit despre elevii pe care i-a învăţat meserie în aceşti ani ca despre proprii săi copii.

— Cînd au venit în secţie, fetele mele nu ştiau nici să ţină bine în mînă un cleşte sau un şurub. Astăzi mă uit la ele şi pot spune că se descurcă bine. Lucrează cot la cot cu noi şi cîştigă bani frumoşi. Mă bucur că le-am putut învăţa şi eu ceva. Mă bucur mai ales că au terminat şcoala cu bine şi acum sînt şi cu şcoala făcută şi cu meseria învăţată. Că eu, tot timpul cît au lucrat fetele, lîngă mine, le-am spus că astăzi nu se poate nici fără şcoală, dar nici fără meserie. E drept, am avut la început cu cîţiva şcolari şi necazuri. Unii întîrziau, nu erau atenţi la lucru, alţii nu prea mergeau bine cu şcoala. Vreau să vă spun că noi, toate muncitoarele de aici din uzină ne-am interesat întotdeauna şi de cum învaţă şcolarii cu care lucram. Mai ales cu aceştia am stat de vorbă, de ei ne-am apropiat mai mult. Şi, cu încetul s-au schimbat. Poate pentru că le-am vorbit părinteşte, poate pentru că ne-am străduit să le fim întotdeauna exemplu.

Şi Alexandra Greavu, femeia asta aşezată, sfătoasă şi înţeleaptă, fără înalte studii de pedagogie, îmi spune cît de mult face să ştii cum să-i tratezi pe tineri, ce înseamnă să-i convingi „cu fapte vii, luate de-aici din uzină, nu cu vorbe goale, cu dădăceală" că „educaţia omului se face numai la muncă".

De fapt despre influenţa pe care a avut-o uzina, muncitorii săi asupra elevilor în general şi, în mod special, asupra unora, îmi spune mai pe larg directoarea şcolii şi maistra de lucru Niculina Dumitrache, o tînără venită din uzină, deosebit de inimoasă, de pasionată : Cu unii ca Olimpian Georgescu sau Dorin Iancu s-a întîmplat, după spusele lor, o adevărată minune. Ceea ce şcoala nu prea reuşise să facă a făcut uzina, oamenii de acolo. Vorbind cu Olimpian Georgescu, mi-a mărturisit că cel care l-a făcut să-şi schimbe purtarea şi chiar situaţia şcolară, a fost maistrul său Ezaru Gheorghe, un om deosebit şi că, acum, dacă i s-ar întîmpla să întîrzie sau să greşească ceva, ar muri de ruşine la gîndul că ar şti „nea Gogu". Acelaşi lucru mi-a mărturisit şi Ion Mărăscu care — spunea el — îi va mulţumi toată viaţa muncitorului Mircea Leşeanu nu numai pentru că l-a învăţat meserie, dar şi pentru că „a ştiut cum să-i vorbească, l-a tratat ca pe un egal".

Am înţeles din cele cîteva ore cît am stat între mncitorii Uzinei de mecanică fină că prezenţa elevilor acolo, pregătirea lor profesională nu reprezintă numai o obligaţie, o sarcină pe care o îndeplinesc conform unei hotărîri, ci ea este socotită de fiecare muncitor o problemă de importanţă socială, o problemă în care fiecare s-a angajat cu maximum de responsabilitate şi investeşte nu numai capacitatea sa profesională, competenţa sa, ci şi pe cea afectivă, spirituală.

De o lună de zile, 18 dintre sutele de absolvenţi ai şcolii generale şi-au hotărît drumul : sînt muncitori în uzină. Îţi spun asta cu mîndrie, ca pe o realizare de preţ. De o lună de zile pontează fişa la intrare, participă, cu toate drepturile şi obligaţiile, la viaţa marelui colectiv al uzinei. Au luat primul lor salariu, într-un cuvînt — aşa cum mărturisea unul dintre ei — trăiesc pe picioare proprii.

Argumentul cel mai puternic al opţiunii lor, aceea de a deveni muncitor la Uzina de mecanică fină, l-a constituit climatul de muncă şi de educaţie întîlnit în uzină, convingerea că aici îşi găsesc toate condiţiile spre a creşte şi a se desăvîrşi.

M. ROBEA

IGIENA MUNCII ŞCOLARE

Efort şi randament

Studiul activităţii neurocorticale, efectuat pe elevi de diferite vîrste, pune în evidenţă o serie de modificări ale capacităţii de muncă şi ale randamentului lor. Astfel, capacitatea de muncă intelectuală prezintă o evoluţie zilnică ciclică cu două perioade de randament crescut: în timpul dimineţii între orele 9—11 şi după-amiază, între orele 16—19, alternînd cu perioade de diminuare a randamentului.

S-a constatat că, în cazul plasării activităţii practice la începutul zilei — dimineaţa — deci în perioada de adaptare a elevilor la efort intelectual, aceasta influenţează în sens pozitiv capacitatea de muncă intelectuală de la lecţiile teoretice din orele următoare, cu condiţia ca orarul zilei respective (ore teoretice plus munca practică) să nu depăşească 5 ore pentru clasele V—VIII şi 6 ore pentru cele mai mari. Un efect pozitiv a avut şi situarea practicii după trei ore de activitate teoretică, indiferent dacă procesul de învăţămînt are loc dimineaţa sau după-amiaza.

În schimb, a fost decelat efectul negativ în activitatea nervoasă superioară a elevilor cu program teoretic după-amiază, de la orele 13,30, atunci cînd practica s-a desfăşurat dimineaţa, chiar dacă aceasta a fost situată în momentul de randament maxim, între orele 9—11. În acest caz, stereotipul de muncă al elevilor este complet perturbat. Pregătirea lecţiilor pentru ziua respectivă se efectuează deficitar ; masa de prînz se rezumă la hrană rece, iar randamentul în cadrul programului teoretic scade simţitor, din cauza oboselii. Curba fiziologică a capacităţii de efort intelectual este modificată, în detrimentul perioadei de randament maxim de la orele 16 la 19.

Capacitatea de muncă fizică scade şi ea dacă urmează după 4—5 ore de activitate teoretică la clasă, mai ales în condiţiile programului de şcoală de după-amiază. Modificările activităţii neurocorticale (diminuarea atenţiei, dificultăţile în coordonarea mişcărilor etc) se reflectă în scăderea cantităţii şi calităţii muncii fizice efectuate pe unitate de timp.

Capacitatea de muncă fizică scade, variază, de asemenea, şi în cursul săptămînii. Ea este mai redusă în ziua de luni si creşte treptat în zilele următoare pînă miercuri şi joi, după care începe să scadă, atingînd sîmbătă un nivel minim.

Cînd activitatea tehnico-productivă se desfăşoară o zi pe săptămînă, şi anume în zilele de marţi sau miercuri — zile de randament bun în curba fiziologică săptămînală — se constată creşteri ale capacităţii de muncă a elevilor în zilele următoare de program teoretic, prin îmbunătăţirea activităţii neurocorticale. În schimb, dacă această activitate se plasează joi sau vineri, capacitatea de muncă intelectuală a elevilor scade, ceea ce se vede în randamentul considerabil mai mic la lecţiile din zilele următoare.

Situarea activităţii practice în zile de luni şi sîmbătă nu influenţează evoluţia normală a capacităţii de muncă săptămînală.

Este indicat ca programul de muncă practică al elevilor să nu înceapă înainte de ora 7,30 şi să nu se prelungească peste orele 19. Durata lui zilnică nu trebuie să depăşească 5—6 ore pentru adolescenţi şi 3—4 ore pentru elevii claselor V—VIII, în cazul în care, săptămînal, este rezervată o zi întreagă din programul de muncă al elevilor. Timpul va fi redus în mod obligatoriu dacă la locul respectiv de lucru nu sînt asigurate condiţiile igienico-sanitare optime şi dacă activitatea solicită un efort fizic intens.

În cursul activităţii fizice se vor introduce pauze intermediare (pe lîngă pauza obligatorie pentru masă), al căror număr şi durată variază după specificul muncii (angajarea la efort printr-o muncă statică sau dinamică, prezenţa unor factori nocivi de mediu) şi chiar după starea de sănătate a elevului. După unii autori, la o muncă ce solicită un consum de energie de 1/3 din capacitatea maximă a adolescentului, timpul de odihnă (pauze organizate, pauze spontane etc.) trebuie să reprezinte circa 40—60 la sută din timpul total de activitate. Menţionez că în a doua parte a zilei de muncă, numărul şi durata pauzelor trebuie să crească, în raport cu prima.

Numai ţinînd seama de toate cerinţele igienice ale activităţii tehnico-productive desfăşurate de elevi, vom face să crească rolul ei profund educativ, de formare a unei atitudini conştient pozitive faţă de muncă ; pe de altă parte, vom face ca această activitate practică să constituie o verigă importantă în orientarea profesională a elevilor, în pregătirea lor pentru viaţă.

ELENA STANCIULESCU

VICTOR FELEA:

Sentiment de vîrstă

Ed. Cartea românească, 1972

Un blagian, cel mai adesea inspirat, reușind inteligente aderențe reciproce ale cuvintelor, ale imaginilor, denotînd **o reală tensiune lirică,** atent echilibrată, fiecare atribut fiind atent dozat este clujeanul **Victor Felea,** poet și eseist, traducător.

Revelînd permanentul miracol liric existent în fiecare „alcătuire de lucruri", în fiecare fragment temporal și spațial de viață, Victor Felea, se recunoaște în discursul său poetic ca o natură horațiană, cultivînd versul înțelept, cu tente autobiografice, desenul verbal sincer, cuceritor : „Singur și nu prea singur / cunoscut și nu prea cunoscut / Puternic și nu foarte..." **(Sentiment de vîrstă).**

Poezia lui Victor Felea este una a **balanțelor,** a rigorii și echilibrului, ea nu se cenzurează, dar se ponderează, firesc, dinăuntrul ei, senzualitatea trăirilor nu se exclude, dar se supraveghează cu efecte notabile : „Această senzație că exist, că trăiesc / mi-e dragă fără nici un adaos / Prezentul ca o sevă norocoasă și dulce / îmi umple trunchiul pînă la refuz..." **(Sevă).**

Tonul de tristețe meditativă al volumului convinge chiar atunci cînd e puțin teatral, cînd interogațiile își pierd inițiala lor surdină : „Mori sufletul meu / Sau ce-i cu tine ? / Ce se întîmplă / De ce nu te mai aud / Oricît pîndesc la marginile tale subțiate ? / Unde te-ai pierdut / În ce nori de ceață și uitare / Sub ce zare sub ce scut ?" **(Întrebări).**

De fapt, întreaga poezie a volumului lui Victor Felea este una a întrebărilor mature, a nobleților și purităților culte, calme : „Frunza e galbenă, sufletul cheamă candori / Pe scara de aur a toamnei spre liniști cobori". **(Palpită lumina).**

Citadin plin de candori ancestrale, Victor Felea se întoarce uneori spre marea substanță a mitului mioritic ; obsedat de străzi, de arhitecturi, el aude totuși cum : „...Sună un corn singuratic departe / Prin timpul de taină, pribeag al Carpaților" **(Culori în mișcare).**

Un frumos autoportret din cuvinte își pictează poetul în **Inscripție,** unde ne prilejuiește întîlnirea cu o imagistică de tip expresionist, penetrantă, nerefuzînd logica, impresionînd prin precizie și laconism : „Iată se întoarce poetul din lume / Se întoarce în esența lumii / Vine cu solitudinea lui / Explozia de aștri necunoscuți / Ca un anotimp înmiresmat / Se instaurează sufletul său...".

Dar ceea ce este mai impresionant în **modul poetic** al lui Victor Felea este că luciditatea și cultura nu-l fac să practice verbul sec, funcționăresc, nu-l fac să gîndească într-o algebră convențională a cuvintelor, ci îi completează, îi potențează fiorul liric primar, poetul putînd exclama : „De ce nu vine să ne ia și pe noi / barca de aur a soarelui ?".

Iată deci, cum poetul Victor Felea devine un destin de poet exemplar prin aceea că sentimentul culturii nu-i minează starea de vis, dimpotrivă.

DAN MUTAȘCU

Lectură
Foto : V. BOGDANEȚ

Pedagogic contemporană

RETORICA ŞI LOGICA ŞTIINŢIFICĂ

Nu se știe nimic despre puterea de fascinație oratorică a celor care au ilustrat primii această artă în strălucitorul secol V al Greciei antice — Pericles și Temistocle, pentru că nici un document scris n-a păstrat vreuna din magistralele lor perorații. Despre ceilalți retori memoria nespecialistului a înregistrat mai ales anecdotica pietricelelor lui Demostene și, poate, în legătură cu acestea, ceva despre „Filipice" și „Olintiene", deși între primii maeștri ai elocinței și atenian se înscrie o pleiadă de virtuoși ai pledoariei : Antocide, Lysias, Isocrate, discipolul sofiștilor și al lui Socrate — pentru a-i cita doar pe cei mai de frunte. Fără îndoială, arta oratoriei era prețuită în leagănul civilizației mediteraniene și egee de vreme ce ea a generat apariția *retorilor* — profesori întru logica și dicția cuvîntărilor — și a *logografilor* — autori anonimi ai discursurilor ținute de alții. Prețuită, dar cu măsură, de vreme ce Calliope — muza elocinței era abia ultima dintre cele nouă fiice ale lui Zeus cu Mnemosyna, iar marii filosofi întemeietori de școală își formau discipolii mai cu seamă în spiritul dialogurilor maeutice ale lui Socrate — sub semnul cărora se situa Academia lui Platon — și al euristicii practicate de școala din Megara, formată de Euclid, ca și în Lukeionul lui Aristot.

Dacă antichitatea, deci, o includ de astă dată și pe cea latină, cunoaște retorica drept materie de studiu dar nu ca practică a didacticii, cînd și cum anume s-a impus stilul retoric la catedra școlară ? Unii pretind că tipul de elocință „ex cathedra" își are originile în celebra „De Magistro" a lui Tomma d'Aquino dar toată pedagogia neotomistă contemporană respinge o asemenea interpretare.

Nici Vittorino da Feltre n-a teoretizat un învățămînt bazat pe expunere retorică. Fapt este că în școala secundară, ale cărei baze le-a pus pedagogul italian, a cîștigat tot mai mult teren, mai ales din secolul al XIX-lea discursivul.

Împrejurările și mai ales tagma personajelor care au compromis retorica pe plan social-politic, dînd elocinței adesea și înfățișarea unui personaj de caricatură pedant, steril în gîndire, practicînd de la catedră o pedagogie atemporală, aștiințifică și cu finalități îndoielnice, sînt prea bine cunoscute pentru a reveni asupra lor.

Marile valuri care s-au abătut asupra DIDACTICII în ultimele două decenii și-au îndreptat de la început forța de șoc asupra catargului retoricii. Învățămîntul tehnologic, pedagogia cibernetică au dat o lovitură nimicitoare retoricii didacticiste. A fost o acțiune unanim aprobată.

Adepții noilor concepții pedagogice — fie că sînt promotorii progresiei „analitice" din instruirea programată liniară sau ramificată, fie ai spiritului „sintetic" din învățămîntul prin descoperire, deși se contestă reciproc (dar contradicțiilor între noile tendințe le vom consacra altădată însemnările noastre) se revendică drept continuatori ai concepțiilor carteziene. Primul principiu al marelui savant și filozof ne învață *„să ne ghidăm corect gîndirea"*, dar nu cu scopul de a reconstrui un raționament gata elaborat, ci, în primul rînd, spre a ne orienta spre descoperirea noului. A doua regulă carteziană definește analiza : *„...a împărți fiecare dintre dificultățile pe care le examinezi în atîtea elemente cîte ar fi posibil și necesar pentru a le rezolva mai bine"*.

Iată și a patra regulă : *„...a face pretutindeni ordine și numerotări atît de complete, treceri în revistă atît de generale, încît să fii asigurat că nu omiți nimic"*.

Dar regulile acestea și multe altele sînt cuprinse în celebra operă a lui Descartes „Discours de la méthode".

Discurs deci ? Un discurs al științei însă. O reconvertire a elocinței în valori de logică matematică. Ne gîndim cît de rare au devenit la elevi — și nu numai la ei — expunerile concentrate în rețeaua strînsă a argumentelor, formulările clare de idei.

MIRCEA HERIVAN

CUM CITIM

Bibliografii „ascunse"

Subiectul acestui articol mi-a fost inspirat de apelul telefonic al unui amic. Îmi cerea o consultație. „Știi, îmi mărturisea, nu mă prea pricep la chestiile astea bibliografice. Am de făcut aparatul de referințe al ultimei cărți, pe care trebuie să o predau urgent la editură, și nu mă descurc deloc".

Ei bine, „chestiile" bibliografice care îl disperau pe amicul meu fac parte, și-l rog să nu se supere, din cunoștințele elementare ale oricărui consumator al culturii scrise si, cu atît mai mult, ale unui autor. Cu un termen plastic, acestea se numesc bibliografii ascunse, adică notițe bibliografice incluse în lucrările de specialitate, fie la sfîrșitul cărții sau al fiecărui capitol, fie sub formă de anexe (alături de indicii de nume, geografici, tabele etc.), fie sub forma notelor inframarginale (trimiterile din subsolul paginilor). Rostul referințelor este de a menționa sursele pe care le-a folosit autorul în redactarea lucrării sale, iar în cazul lexicoanelor, enciclopediilor, dicționarelor biografice și altor asemenea publicații de a arăta principalele izvoare pentru cunoașterea subiectului sau a autorului tratat.

Dar indiferent în ce loc se află ele, descrierile sau notițele bibliografice trebuie să reproducă, în ordinea pe care o transcriem mai jos, cîteva elemente absolut necesare identificării exacte a sursei citate : autorul, titlul, subtitlul (ediția, volumul), locul și anul de apariție, pagina sau paginile din care s-au extras informațiile. În cazul unui articol dintr-o revistă, se vor menționa, după numele autorului și titlul articolului, titlul publicației, anul de apariție și anul calendaristic, numărul publicației și, bineînțeles, paginile.

Pentru a nu încărca textul cu elemente descriptive prea numeroase, se folosește unul din aceste două procedee : ori se dau lucrărilor citate numere romane sau arabe, în continuare sau pe capitole, urmînd ca descrierile bibliografice complete să fie menționate la sfîrșitul cărții sau capitolelor, ori, și acesta este procedeul cel mai utilizat, se fac trimiteri în subsolul paginilor (notele inframarginale), după un sistem de abrevieri, din care reproducem cîteva : apud (în, la, după), indicînd autorul sau lucrarea după care s-au dat anumite informații ; cf. sau conf. (de la conferre, a compara) pentru a semnala o altă lucrare cuprinzînd amănunte, date suplimentare referitoare la o informație sau o idee despre care scriem ; ib. sau ibid. (de la ibidem, tot acolo) prin care evităm reproducerea integrală a elementelor bibliografice ale unei lucrări citate prea des ; passim (ici colo, peste tot) pentru a arăta că o informație se găsește la diverse pagini din lucrarea citată ; v. sau vd. (vide) sau vezi pentru a indica cititorului locul unde trebuie căutată o definiție, o explicație, o dată ș.a.m.d.

Exemplificînd cele de mai sus, reproducem la rîndu-ne o referință bibliografică, atrăgînd atenția cititorului, cu această ocazie, asupra unei mai vechi dar instructive lucrări în care va găsi și alte informații utile : Avramescu, Aurel și Cândea, Virgil. Introducerea în documentarea științifică, București, Editura Academiei R.S.R., 1960, p. 219 și 416—417.

După cum vedeți, o referință prețioasă și pentru amicul nostru

COSTACHE OLĂREANU

ÎN DEZBATERE

CE ESTE ASTĂZI, CE VA ÎNSEMNA MÎINE CULTURA GENERALĂ ?

MARIN PREDA

Imbinare armonioasă a ştiinţelor umaniste cu cele exacte

Închipuiţi-vă un om căzut în Lună, pe suprafaţa Selenei, cum îi zicem noi, ca să fie mai pompos, satelitului natural al Pămîntului. Sau, nu chiar căzut în Lună. Închipuiţi-vă un om naufragiat pe insula lui Robinson Crusoe. Care insulă a existat, ca şi nefericitul Robinson însuşi. Doar toată lumea ştie că acest personaj de carte, care ne-a cucerit în anii copilăriei cu felul lui întreprinzător de a fi — n-a fost numai rodul imaginaţiei lui Defoe.

Vă daţi seama ce dezolare l-ar cuprinde, aşadar, pe naufragiatul care ar reedita tragedia bietului Robinson. Ce să facă el acolo, pe o insulă pustie, pierdută în imensitatea fără de margini a oceanului ? Şi totuşi, trebuie să facă, năpăstuitul, ceva, nu-i aşa, ca să trăiască ! Eroul lui Daniel Defoe nu s-a descurcat ? Şi încă cum ! Amintiţi-vă numai : şi-a întocmit casă gospodărească, din trunchiuri de copaci ; a cultivat, pare-mi-se, nişte boabe de grîu salvate de pe corabie ; s-a apucat să crească, dacă nu mă înşel, nişte capre pe care a trebuit mai întîi să le domesticească, a îndiguit, etc. Ba şi-a făurit şi o barcă, să se mişte, să facă înconjurul bietului lui regat din noianul apelor... Cum s-ar spune, a luat-o de la capăt, reinventînd şi reîntemeind civilizaţia lumii.

Cum a fost cu putinţă ?

Iată ce cred eu : Robinson acesta n-a învăţat carte la un pension de domnişoare. El va fi învăţat la şcoala vieţii, dar de toate. Ştia şi carte, dar şi să cioplească, să ciocănească, să sape, într-un cuvînt — să muncească.

Cam lungă, digresiunea mea, dar răspunde, cred, la întrebarea — ce trebuie să înţelegem prin conceptul de cultură generală. Asta trebuie să înţelegem, să ştim, adică, multe — şi nu de mîntuială. Aşa încît, acolo unde picăm — de-ar fi să ne pomenim în împrejurările unui Robinson chiar, (slavă Domnului, inexistente în lumea noastră !) — să fim în stare să sfinţim locul, cum spun bătrînii şi vom spune mereu şi noi.

Iar toate aceste multe şi felurite lucruri de învăţat, trebuie să le învăţăm cu temei încă din şcoală. Altfel, la ce bun să ni se transmită aici cunoştinţe şi de literatură, şi de matematici, de chimie şi fizică, biologie, etc., discipline încoronate acum în urmă, de una — supremă, care le leagă pe toate celelalte : practica productivă, adică disciplina muncii.

Sigur, ne plac sonetele lui Shakespeare, şi romanele lui Balzac, Dostoievski, Rebreanu, ori pînzele lui Grigorescu, sculpturile lui Brâncuşi, pictura atît de variată în evoluţia ei, a lui Picasso. Dar să nu ştim cum stăm cu poluarea atmosferei ? Sau cu progresele luptei împotriva cancerului ? Ori să nu ştim ce este o navă cosmică, şi cum se construieşte un baraj, ori şcoala în care învăţăm ? Ca să nu spun că unii habar n-au, sau nu aveau, pînă acum — să înlocuiască o priză banală la fierul de călcat, să repare o clanţă de la uşă, să schimbe o lampă la radio sau la televizor. Chemăm numaidecît tehnicianul, pentru orice fleac ! De ce să-l chemăm pe tehnician ? Ce, el cheamă pe cineva să-i cumpere o carte din librărie, sau să-l ducă la teatru, la operă ? Îşi cumpără singur, se duce singur, se serveşte el însuşi.

Cultura generală — asta cred că înseamnă : **îngemănarea armonioasă a ştiinţelor umaniste cu cele exacte.**

Nimeni nu ştie tot, dar nimeni nu poate rămîne prizonierul unei specializări absurde, dacă nu vrea să se pomenească în viaţă ca picat din lună, un infirm, un biet infirm, cu alte cuvinte. Cine vrea să privească lumea şi să o înţeleagă, să n-o privească numai din ograda lui. Să intre şi în altele, ale vecinilor, unde sînt atîtea de văzut, de admirat. Dar să nu treacă pe acolo ca turist, se înţelege.

Numai aşa, cei care învaţă în şcoli vor fi în măsură să sfinţească locul unde societatea, nevoile ei îi vor aşeza, odată studiile încheiate.

Şcoală de cultură generală, adică instituţie unde se formează priceperi, deprinderi de muncă, multilaterale, care înnobilează, pînă la urmă, însuşi conceptul de umanism. Şcoală în care, în ultimă instanţă, se pregătesc oameni întregi, adevăraţi, buni să dea piept cu viaţa şi să o cucerească pentru ei şi pentru semenii lor.

Acad. A. AVRAMESCU

Echilibru în preocupări

A şti cum să împarţi timpul disponibil pentru însuşirea de cunoştinţe şi îndeletniciri necesare unei activităţi rodnice ulterioare, îmi pare una din problemele fundamentale, care se pune tineretului şi cadrelor didactice.

În concret, orice tînăr îşi alege (cel puţin aşa ar trebui să fie, fără excepţie) o profesiune, o specialitate de bază, o disciplină ştiinţifică, un domeniu tehnic, economic, social sau cultural. El va trebui să folosească o parte importantă din timpul disponibil, însuşirii cunoştinţelor de specialitate în disciplina respectivă, în domeniul respectiv. În condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice actuale, specializarea va continua şi în deceniile următoare să se manifeste prin diversificarea şi adîncirea meseriilor şi profesiunilor. Dar în acelaşi timp, omul nou va trebui să facă faţă unor cerinţe multilaterale în domenii conexe cu specialitatea sa. Să cunoască tendinţele de întrepătrundere şi de înmănunchiere a disciplinelor ştiinţifice, apariţia relativ recentă a unor macrodiscipline sintetice ca automatica, cibernetica.

Dar, fiecare cetăţean este chemat să ia parte conştient la făurirea în comun a noii societăţi, şi deci, să posede valenţe politice şi ideologice. Însuşirea filozofiei materialist dialectice şi a socialismului ştiinţific, atît de necesare pentru o conduită justă în viaţă, pentru înţelegerea fenomenelor naturii şi societăţii, se impune concomitent cu învăţămîntul, în orice disciplină.

Mai rămîne însă de însuşit o cultură generală. Se cere nu numai o înţelegere a fenomenului artistic, dar pe cît posibil chiar practicarea unei arte. În plus, practicarea unor discipline sportive. Iată, deci, o gamă întreagă de preocupări ce se oferă tinerilor. Orice dezechilibru în achiziţia de cunoştinţe dăunează. Exagerarea în lărgirea cunoştinţelor de specialitate şi neglijarea preocupărilor ideologice, culturale, spirituale, sportive etc. duce la unilateralitate, la lipsă de comprehensiune, de orientare justă. Lipsa adîncirii măcar a unui subdomeniu din profesiunea aleasă, poate frîna dezvoltarea capacităţii creatoare latente. Dacă învăţăm numai ceea ce toată lumea ştie, nu învăţăm să gîndim singuri şi să încercăm ceva nou, ceva ce ar putea însemna un progres real pentru toată lumea.

Cultura generală rămîne o bază temeinică în toate împrejurările. Extinderea telecomunicaţiilor pe tot globul ne permite să luăm cunoştinţă de alte culturi, de alte civilizaţii. Trebuie să învăţăm să le înţelegem. Turismul aduce împreună oameni provenind din locuri îndepărtate. Valorile culturale şi artistice ale omenirii devin bun al tuturor, care se conservă cu grijă şi se arată cu mîndrie. Un exemplu pozitiv : mutarea templelor egiptene din preajma lacului Assuan, cu concursul multor ţări din lume.

Cultivarea folclorului nostru inepuizabil ne-a adus în ultimul timp multe satisfacţii. În artele plastice am reuşit să dăm întregii omeniri creatori de o mare originalitate.

Cîte ocazii se oferă tinerilor să cunoască şi să guste aceste comori ale culturii care înnobilează, care ridică pe o treaptă superioară : cea a umanismului adevărat.

O singură condiţie se cere tuturor : să păstreze un echilibru judicios între diferite preocupări. Aceasta nu înseamnă să trateze lucrurile superficial, ci să aibă răbdare să se iniţieze pe rînd în anumite domenii noi, pînă în faza în care încep să înţeleagă frumuseţea şi să cunoască satisfacţia în exercitarea cunoştinţelor respective.

Se cere o disciplină interioară pentru a opta pentru un echilibru armonios în preocupări serioase şi în consumarea cu folos a timpului liber. Cultura generală rămîne mijlocul cel mai sigur de a păzi tineretul de excese de orice fel şi de a-i oferi satisfacţii de-a lungul întregii vieţi.

ROMUL MUNTEANU

Orice viziune unilaterală a conceptului de cultură generală este nocivă

În evoluţia şi definirea personalităţii fiinţei umane, cultura generală deţine un loc cel puţin tot atît de important ca premisele educaţiei primite în cadrul familiei. De aceea, despre cultura generală se discută în mod firesc foarte mult, mijloacele complexe de informare din epoca noastră urmărind şi ele în mare măsură acelaşi scop.

Dar nu trebuie să trecem cu vederea faptul că elementele componente ale conceptului de cultură generală au şi ele o anumită istoricitate şi funcţionalitate socială. Din această cauză, ponderea care cade pe unele sau altele dintre datele noţiunii de cultură generală înregistrează o dinamică demnă de luat în consideraţie.

Cînd Voltaire îşi exprima în mod deschis dispreţul său pentru învăţămîntul medieval, el demonstra cum într-o şcoală în care se punea accentul pe călărie, scrimă, dans, desen, unele cunoştinţe de limba latină şi greacă, de retorică, tinerii care terminau asemenea studii erau nişte ignoranţi, incapabili să îndeplinească în societate anumite funcţii cu o utilitate practică. Toţi marii pedagogi de formaţie raţionalistă au respins ideea de cultură generală, concepută ca un lux sau ca un fenomen ce ţine doar de exigenţele unei societăţi parazitare şi mondene. Într-o epocă dominată de hegemonia spiritului filozofic, cum a fost veacul al XVIII-lea, diverşi oameni de cultură din acea vreme, ca Diderot, Rousseau, Herder care prin însăşi natura preocupărilor lor erau familiarizaţi cu problemele pedagogice cereau ca şcoala să fie o instituţie cu caracter naţional, în care cunoştinţele să fie predate în limba maternă. Dar odată cu formularea acestei exigenţe fireşti, ei cereau ca, alături de anumite discipline umaniste, fizica, matematica, ştiinţele naturale, geografia etc. să facă parte din patrimoniul acelor cunoştinţe fundamentale, fără de care nu se poate imagina un tînăr cu adevărat instruit şi util pentru societate.

Or, dacă într-o epocă în care progresele tehnicii şi ale maşinismului modern abia puteau fi întrezărite, cultura generală trebuia să reprezinte o autentică armonie între cunoştinţele umaniste şi cele desprinse din domeniul ştiinţelor pozitive, în timpul nostru o asemenea cerinţă apare cu atît mai firească. Trăim într-o epocă în care cultura generală nu mai însemnează doar o sumă de cunoştinţe acumulate, indiferent care ar fi natura lor, deoarece acestea devin eficiente pentru personalitatea unui om, atunci cînd se transformă în deprinderi, cînd devin deci acte de comportament, care demonstrează o anumită concepţie despre lume.

Orice viziune unilaterală a conceptului de cultură generală este în aceeaşi măsură nocivă şi pentru societate şi pentru individ. Am cunoscut tineri care şi-au creat iluzia că sînt culţi fiindcă au învăţat numele unor artişti, cîntăreţi de muzică uşoară, fiindcă recunosc unele melodii de jaz cu relativă uşurinţă şi pot povesti destul de simplist unele filme cu personaje dure. Nimic mai eronat decît aceasta. Dar lăudabilă nu este nici atitudinea acelora care odată ce au plecat de pe băncile şcolii şi au învăţat o meserie, nu mai pun mîna pe o carte de literatură, nu mai ascultă o emisiune de poezie sau nu mai merg în viaţa lor la un teatru. Omul nu este om numai prin ceea ce produce, ci mai ales prin direcţionarea eforturilor sale în mod conştient, prin autoprogramarea sa lucidă şi generoasă pentru binele de obşte. Or, o societate socialistă multilateral dezvoltată, nu se poate realiza nici cu tineri rupţi de realitate, dar nici cu nişte practicieni înguşti, care au pierdut din vedere sensul general al muncii lor.

Societatea noastră nu îşi propune să formeze oameni unidimensionali, ca societatea occidentală de consum. Dar pericolul depăşirii tinerilor de timpul în care trăiesc nu poate fi înlăturat decît printr-o activitate tenace, îndelungată şi complexă. După părerea mea, scoaterea disciplinelor umaniste fundamentale (literatura română, istoria patriei) din şcolile profesionale este o mare eroare. Despărţirea tehnicii de suportul umanist al culturii, care duce la modelarea conştiinţei şi capacitatea de autoprogramare a omului într-un sens major, nu trebuie tolerată cu nici un preţ în societatea noastră.

Dacă prin cultura generală înţelegem, aşadar, astăzi acea fericită fuziune între ştiinţele umaniste, cele pozitive şi practică, fuziune capabilă să ducă la formarea unui tineret pregătit pentru exigenţele generale ale lumii moderne, nici o clipă nu vom pregeta să pledăm pentru specializarea în anumite domenii foarte bine delimitate. Cultura generală este un punct de plecare, o aspiraţie continuă, distribuită pe parcursul unei vieţi. Specializarea este cupola de aur a acesteia, calea care asigură progresul unei societăţi şi distribuţia inteligenţei umane în modul cel mai eficient şi cel mai firesc.

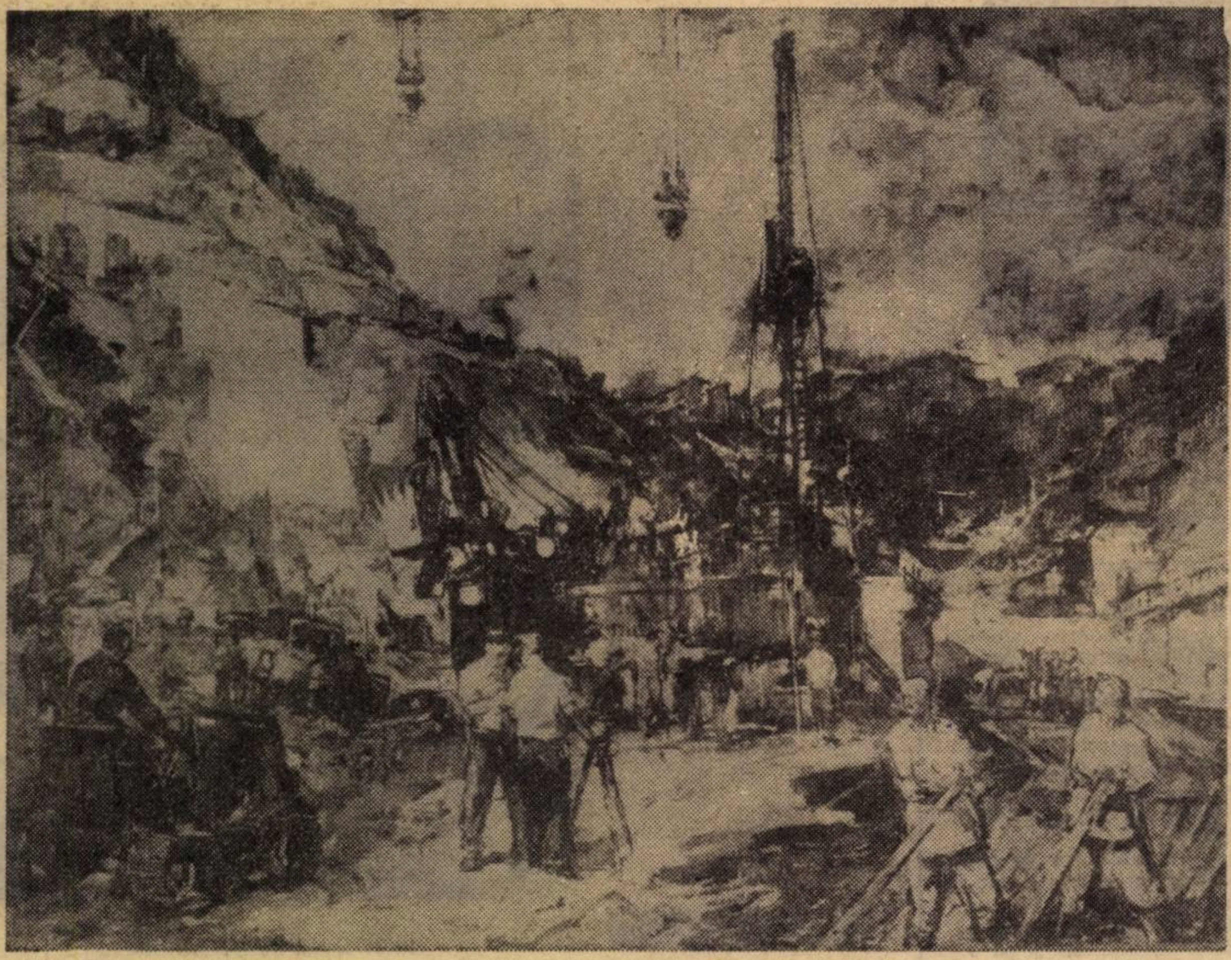

THEODOR HORŞIA *Şantierul Bicaz*

INOVATORII

Prof. CONSTANTIN MANOLESCU:

PSIHOTESTER

Psihotesterul, aparat universal pentru testări psihologice şi pedagogice, realizat de profesorul de psihologie Constantin Manolescu de la Liceul „Dimitrie Cantemir“ din Bucureşti, permite testarea obiectivă a unor multiple variabile psihice: atenţia (distribuţia, concentrarea, comutarea atenţiei etc.); memoria, inteligenţa, flexibilitatea gîndirii etc.; a unor variabile psihomotorii: timp de reacţie (simplu şi la alegere), rezistenţa la efort şi oboseală etc. Acelaşi aparat permite aplicarea testelor de verificare a cunoştinţelor, (determinarea aptitudinilor şi a capacităţilor intelectuale) în vederea cunoaşterii elevilor atît la scopuri didactice, cît şi pentru stabilirea psihodiagnosticelor de orientare şcolară şi profesională sau pentru selecţie profesională.

Funcţionarea aparatului se bazează pe ordonarea unei mulţimi de simboluri (cărora li se pot atribui diferite semnificaţii concrete), conform logicii specifice fiecărui test în parte. Aparatul este alcătuit din două matrici electrice dintre care una este conectată de către examinator conform programului impus de testul la care trebuie să răspundă subiectul, iar cealaltă matrice urmează să fie conectată de către subiect în aceeaşi ordine ca prima. Orice necoincidenţă dintre conectarea celor două matrici este semnalizată vizual şi auditiv şi înregistrată automat de către aparat. În spiritul definiţiei testului adoptată de către Asociaţia internaţională de psihotehnică, prof. C. Manolescu a încercat să realizeze un instrument modern de lucru care să permită efectuarea unor multiple explorări ale subiecţilor atît prin testele clasice, cît şi prin aplicarea de teste noi, respectîndu-se cu stricteţe toate cerinţele ştiinţifice ce se impun.

Principiul de bază al aparatului şi funcţionării sale este următorul: se asociază elementele testului psihologic sau pedagogic elementelor unei matrici într-o ordine cu atît mai îndepărtată de cea naturală cu cît gradul de dificultate al testului este mai ridicat. Subiectul îndeplineşte sarcinile cerute de test prin restabilirea ordinei iniţiale a elementelor testului. În acest scop, matricea electrică internă este programată automat (prin introducerea unui conector multiplu cu legăturile realizate anterior) sau manual (cu ajutorul unor fişe şi bucşe). Matricea externă este terminată cu nişte comutatoare electrice (panoul de comandă) care sînt acţionate de către subiect. Subiectul primeşte datele testului prin atribuirea unei semnificaţii concrete fiecărui comutator al matricei externe (cartela program). Pentru rezolvarea testului, subiectul trebuie să apese comutatoarele în ordinea cerută de rezolvarea corectă a probei. Orice apăsare greşită a unui comutator (sau omiterea lui) este semnalizată vizual prin aprinderea unui bec roşu şi printr-un semnal acustic, fiind totodată înregistrată de un numărător de greşeli. Cartela program poate cere subiectului să răspundă sarcinilor unui test psihologic (pătratul cu cifre, testul Praga, teste de baraj, teste lacunare etc.) sau să răspundă unor sarcini care urmăresc verificarea cunoştinţelor. În cazul aplicării testelor psihologice, se respectă riguros condiţiile de aplicare ale fiecărui test. În cadrul testelor pedagogice (de verificare a cunoştinţelor), spre deosebire de alte aparate de verificare care comunică la sfîrşitul probei rezultatul, aparatul profesorului C. Manolescu semnalizează greşeala, punînd subiectul în situaţia de a reface răspunsul greşit. Aceasta permite examinatorului să observe felul în care subiectul explorează alternativele, ceea ce este de o deosebită importanţă în procesul învăţării.

Aparatul a fost calificat ca invenţie de către Consiliul naţional pentru ştiinţă şi tehnologie şi Oficiul de stat pentru invenţii şi mărci. El urmează să fie fabricat în serie de către Întreprinderea „Didactica“.

D. DINU

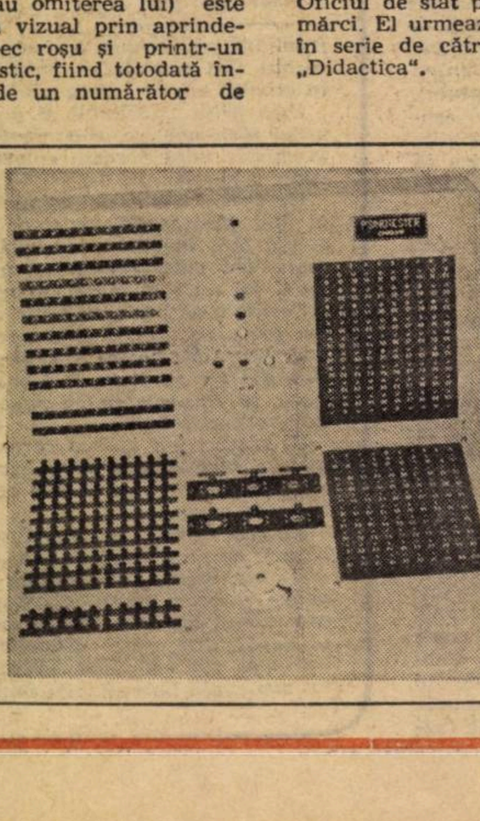

LA ZI

Începînd cu noul an şcolar, la Muzeul memorial „George Bacovia“ (str. George Bacovia nr 63, sectorul 5, tel 23.05.17) vor avea lecţii deschise despre „George Bacovia — omul şi opera sa“ în zilele de marţi, joi, sîmbătă, de la orele 11—14 şi 17—19, susţinute de către profesori, critici literari, scriitori şi poeţi. Elevii şi studenţii doritori să le audieze pot veni în grupuri sau individual. Aceste lecţii se adresează atît elevilor din Capitală cît şi celor din provincie.

■

Elevii din Timişoara realizează în cele 75 de ateliere-şcoală, profilate pe diferite specialităţi, în micro-întreprinderea de la Liceul nr. 6, ca şi în minisecţia de la Liceul nr. 10 produse variate şi utile. Prin valorificarea lor s-a obtinut suma de 350 000 lei, care va fi folosită pentru autodotarea şi înzestrarea atelierelor-şcoală.

Expozitiile cu obiectele executate de elevi organizate în şcoli, ca şi expoziţia organizată de inspectoratul şcolar la Timişoara au confirmat valoarea educativă şi socială a pregătirii practice a tineretului şcolar în vederea orientării sale şcolare şi profesionale.

■

A apărut volumul II al culegerii: Caiete matematice, editat de Societatea de ştiinţe matematice din Republica Socialistă România, Filiala Piatra Neamţ.

Lucrarea, axată pe probleme ale modernizării predării matematicii în şcoală, reuneste articole cu caracter de investigaţie în această disciplină, puncte de vedere privind modernizarea programei, prelucrări de teme pentru profesorii care se pregătesc pentru susţinerea gradelor didactice.

Rod al activităţii teoretice şi practice a profesorilor nemţeni, Caietele matematice pot fi de o mare utilitate cadrelor didactice care predau în şcolile de cultură generală.

■

Filiala din Slobozia a Societăţii de ştiinţe filologice, Inspectoratul şcolar al judeţului Ialomiţa şi Casa corpului didactic au organizat recent, la Slobozia, o sesiune de comunicări dedicată sărbătoririi a o sută de ani de la moartea lui Dimitrie Bolintineanu, la care au participat numeroase cadre didactice din judeţ şi din ţară. Remarcăm dintre comunicările susţinute: „Elemente patriotice şi sociale la D. Bolintineanu“ (prof. Petre Comănescu), „Motivul faustic, la Bolintineanu“ (prof. Ion Voicu), „D. Bolintineanu — publicistul“ (prof. dr. Ion Hangiu), „Elemente compoziţionale specifice operei lui Bolintineanu“ (prof. Anatol Ghilea), „Recitindu-l pe Bolintineanu“ (prof. Gh. Antonescu) etc.

În încheierea sesiunii, prof. dr. Ovidiu Papadima a vorbit despre Dimitrie Bolintineanu, omul, patriotul şi cetăţeanul.

■

Continuă să se desfăşoare „zilele muncii patriotice“, zile în care elevii, pionierii din ţară ajută la strînsul recoltei, la înfrumuseţarea localităţilor şi şcolilor.

Despre elevii din judeţul Constanţa, aflăm că au efectuat 65 000 ore la diverse acţiuni patriotice de înfrumuseţare a spaţiilor şcolare, amenajarea unor baze sportive, recoltarea legumelor şi fructelor din judeţul lor. Astfel pionierii de la Şcoala generală nr. 17 din Constanţa au adunat şi sortat 4 tone de cartofi la Cooperativa agricolă de producţie din Cumpăna, iar elevii Şcolii generale din Chirnogeni, acelaşi judeţ, numai în prima zi a declanşării săptămînii muncii patriotice, au efectuat 557 ore la culesul legumelor şi amenajarea spaţiilor verzi din comună.

■

În noul an şcolar peste 4 000 de elevi vor învăţa în cele 7 şcoli (însumînd 109 clase, laboratoare şi cabinete) nou construite în cartierele Capitalei: Titan, Ferentari, Drumul Taberei şi Voluntari. De asemenea, pînă la sfîrşitul lui septembrie vor fi date în folosinţă 570 de locuri în grădiniţele de copii din cartierele „23 August“, Vergului şi Belizarie şi 100 locuri în căminele pentru copii.

■

Elevii din satul Cracul Muntelui, judeţul Mehedinţi, învaţă în acest an şcolar într-un nou local de şcoală, construit din iniţiativa Consiliului popular al comunei Ponoarele. Tot în acest an şcolar s-au dat în folosinţă trei săli noi de clasă la Şcoala generală de 8 ani din comuna Ponoarele, precum şi un atelier pentru activitatea tehnico-productivă a elevilor. La realizarea acestor construcţii au participat numeroase cadre didactice din cele 15 sate componente ale comunei, părinţi şi elevi. Tot ei, prin executarea unor lucrări de canalizare şi aducţiune pe o lungime de 12 km, au făcut să beneficieze de apă potabilă cinci sate care aparţin acestei comune.

IMPORTANT!

În această perioadă se reînnoiesc abonamentele la revista „Tribuna şcolii“.

Reamintim cititorilor noştri că preţul unui abonament este:

— 52 lei pe un an
— 26 lei pe 6 luni
— 13 lei pe 3 luni

Pentru a facilita abonarea lucrătorilor din şcoli, termenul pentru primirea abonamentelor la oficiile P.T.T.R., la factorii poştali şi difuzorii voluntari de presă din şcoli se prelungeşte pînă în ziua de 26 septembrie 1972.

SOCIAL ŞI BIOLOGIC
în ecologia umană

Organismul omului ridică probleme ecologice speciale şi specifice nu numai pentru că reprezintă structura funcţională cea mai evoluată, şi mai bogată din punct de vedere biologic, ci şi pentru că este simultan şi continuu, multilateral şi indestructibil, o entitate biologică şi o entitate socială. Raporturile dintre factorii sociali şi ecologie au stîrnit numeroase controverse şi disputele respective au fost, nu o dată, duse de pe platformele şubrede ale unor poziţii nu numai discutabile, ci de-a dreptul antiştiinţifice prin îngustimea lor pătimaşă. Iată, de exemplu, cum vede raporturile dintre medicină şi ecologia omului J. Galdstone (Medicine and human ecology, în „Journal of American Medical Assoc", nr.17, 1958) : „Ocrotirea socială a sănătăţii este în esenţă ştiinţa despre ecologia umană" şi, în consecinţă atît medicina ca ştiinţă, cît şi asistenţa medicală vor fi transformate curînd „printr-o revoluţie care va fi produsă nu de prefacerile economice, juridice sau sociale ale oamenilor de raţiune, ci de o maturizare a conştinţelor şi a gîndirii inculse în medicină fiziologică şi ecologică". Respingerea unor asemenea puncte de vedere nu presupune însă aşezarea sub semnul îndoielii a validităţii ecologiei umane însăşi, decît cu riscul de a luneca la celălalt pol al unor erori teoretice, aşa cum se întîmplă cu B.I. Smulevici care, pornind de la afirmarea (justă) a importanţei factorilor sociali, ajunge să considere ecologia umană drept o „teorie" fără perspective, o concepţie biologizantă, menită „a insufla dispreţ pentru problemele sociale ale medicinii". Ambele păreri citate constituie, evident, interpretări unilaterale şi, în ultimă instanţă, neagă la fel de categoric rolul, importanţa şi semnficaţiile ecologiei, întrucît a deforma şi a denatura un fapt sau o idee indiferent în ce direcţie, înseamnă a le nega.

Un hiatus antagonic ?

Înţelegerea greşită a ecologiei umane îşi are rădăcinile în acceptarea sau chiar în invocarea argumentativă a hiatusului antagonic ce ar exista între biologic şi social. Or, aşa cum am sublinat, ecologia, departe de a obliga la unilateralizări în cunoaşterea omului, contribuie la înţelegerea mai adîncă a legăturii indestructibile dintre latura biologică şi cea socială a existenţei umane.

Între acţiunea factorilor naturali ai mediului şi factorii sociali se manifestă în permanenţă o reţea activă şi complexă de corelaţii. Factorii cei mai importanţi ai mediului fizic, cel puţin prin continuitatea acţiunii lor şi prin adaptarea vitală a organismului uman faţă de ei — presiunea şi temperatura atmosferică — sînt în bună parte controlaţi şi corijaţi de acţiuni sociale, unele foarte vechi, cum este capacitatea de a confecţiona şi a folosi îmbrăcămintea, altele generate mai recent de civilizaţia modernă, ca microclimatizarea marilor aşezări şi clădiri. De cele mai multe ori şi în cele mai multe direcţii, factorii sociali intervin în sensul asigurării unei mai bune adaptări biologice a organismului uman faţă de factorii mediului fizic. Dar din activitatea socială decurg şi situaţii, care, pentru o anumită perioadă de timp, pot fi şi trebuie să fie socotite negative din punctul de vedere al ecologiei umane. De exemplu, un element de mediu cu totul anodin în trecut, ca zgomotul excesiv devine în lumea modernă, datorită particularităţilor dezvoltării economico-sociale în anumite domenii (industrie, transporturi etc.), un factor necesitînd eforturi adaptative deosebite din partea unor largi contingente ale populaţiilor urbane. Pînă la soluţionarea problemelor de protecţie fonică optimă, excesul de zgomot rămîne un element nociv al mediului fizic.

Răspunsurile biologice ale muncii

Orice influenţă externă care interesează latura socială a individualităţii umane se repercutează şi asupra funcţiilor biologice ale organismului. În această direcţie acţionează în special activitatea organizată a muncii fizice şi intelectuale. Fiziologia muncii oferă numeroase exemple de repercusiuni biologice ale proceselor complexe de muncă, multe dintre ele evidente, cel puţin într-o formă generală, şi pentru observaţia curentă.

Fără îndoială că acţiunea proceselor de muncă şi a celorlalţi factori sociali asupra biologicului se desfăşoară simultan atît prin intermediul reacţiilor sociale, cît şi pe o cale directă. Intensitatea, caracterul, durata şi ritmul muncii determină deopotrivă reacţii biologice indirecte, consecutive unor influenţe trecute prin reţeaua de filtrare şi transformare a conştiinţei sociale, şi reacţii fiziologice directe. Oboseala, de pildă, depinde în mare parte de durata şi intensitatea efortului fizic şi intelectual şi rezultă din acţiunea acestora asupra structurilor biologice. Oricît de complex este structurată fiziologia oboselii elementele sale esenţiale, rămîn o serie de fenomene elementare de ordin celular, fenomene ce traduc uzura biochimică a ţesuturilor, dar, mai ales, pe aceea a celulei musculare şi a celulei nervoase, în care balanţa dintre consumul substanţelor energetice şi acumularea unor „deşeuri" nu numai inutile, ci de multe ori şi toxice, se înclină într-un anumit sens. Dar paralel cu rolul determinant, deţinut de substratul biochimic al efortului, se ştie din experienţa cotidiană ce importanţă deţin, în fenomenele oboselii, atitudinea conştientă şi poziţia subiectivă (elemente sociale în esenţa lor) faţă de activitatea respectivă. Senzaţia de împlinire, sentimentul intim al eficienţei imediate sau mai depărtate, încadrarea psihologică armonioasă în colectivul de muncă, împreună cu alţi factori similari, influenţează pozitiv capacitatea de efort, atenuează ecourile oboselii şi intensifică procesele fiziologice recuperatorii care grăbesc dispariţia oboselii şi, mai ales, contribuie la împiedicarea acumulării sale. Dimpotrivă, discrepanţele (obiective şi subiective) dintre aptitudini şi natura muncii, senzaţia cronică de depăşire, datorită carenţelor de pregătire profesională în raport cu cerinţele funcţiei ocupate, conflictele aşa-zis „mărunte" la locul de muncă — sînt tot atîtea elemente care, chiar dacă sînt receptate difuz, rămînînd mai mult în planul subconştientului, întăresc laturile negative ale oboselii biologice şi însumează vestigiile acesteia în forme ce pot ajunge să depăşească hotarele fiziologice, trecînd în domeniul patologiei.

Walt Disney şi „producţia" de... hormoni corticosuprarenali

Acţiunea factorilor sociali asupra sferei biologice a omului nu se limitează la influenţele generale de procesele muncii. Cele mai variate elemente de natură socială induc modificări ale activităţii fiziologice. Astfel, manifestări specifice ale conştiinţei sociale influenţează funcţia corticosuprarenală, ale cărei reacţii ocupă un loc important în adaptarea generală a organismelor superioare. S-a evidenţiat, de exemplu, variaţia în sensuri opuse a producerii de hormoni corticosuprarenali, în raport cu vizionarea unor filme diferite ca temă şi intensitate emoţională, desenele animate ale lui Walt Disney fiind urmate de o scădere, iar filmele de groază şi de război de o creştere hormonală. Alte modalităţi artistice s-au dovedit a avea influenţe evidente şi constante asupra multor parametri biochimici şi metabolici ai organismului uman. Este de mult cunoscut şi recunoscut că dacă principalele consecinţe ale muzicii se desfăşoară la nivelul structurilor cerebrale (emoţia şi plăcerea estetică avînd un substrat biologic tradus destul de fidel de modificările electro-encefalografice), nu mai puţin evidente sînt ecourile pe care muzica le are asupra altor nivele ale organismului. Aceste ecouri pot fi „citite", de exemplu, în variaţiile de construcţie sau dilatare ale vaselor capilare, în variaţiile nivelului de adrenalină şi noradrelină din sînge şi urină, ca şi în virajul spre aciditate sau spre alcalinitate al umorilor organismului.

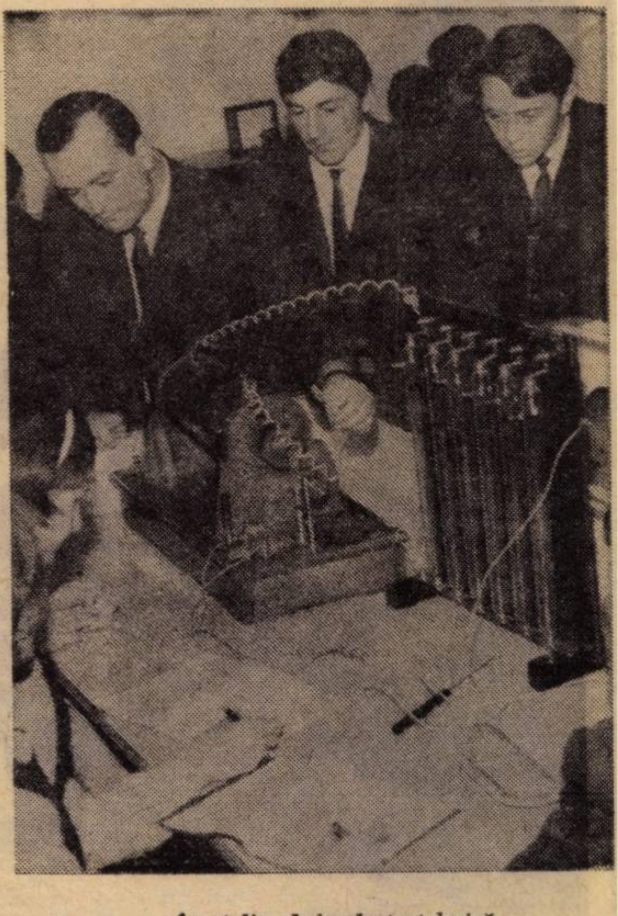

În atelierul de electrotehnică

Datele amintite arată cu claritate că noţiunea de complexitate deosebită şi specifică a problemelor ecologiei umane nu este izvorîtă numai din dorinţa ecologilor moderni de a scoate în relief importanţa şi dificultăţile, nu o dată copleşitoare ale disciplinei lor ştiinţifice. Realitatea concretă a mediului uman impune ca ecologia omului să studieze, pe lîngă acţiunile altor factori (climatici, meteorologici, alimentari etc.), influenţele pe care le au asupra biologiei umane diverşii factori sociali, de la cei ai mediului profesional şi familial pînă la cele mai particulare elemente culturale şi artistice. A studia din punct de vedere ecologic toate relaţiile sociale concrete nu înseamnează, desigur, a permite (în interpretarea legăturilor multilaterale dintre social şi biologic) golirea sau sărăcirea realităţilor sociale de conţinutul lor specific. Dimpotrivă, credem că ecologia umană, dezvoltată pe baza concepţiilor generale ale dialecticii materialiste, are posibilitatea şi datoria de a infuza ştiinţelor sociale materialul unor date complexe, capabil să lărgească perspectivele multilaterale de înţelegere unitară a omului.

AL. LUNGU

Ceea ce gîndeşti în mod limpede...

(Urmare din pag. 1)

frămîntă, sau asupra acelora în faţa cărora sînt puşi la un moment dat în şcoală, sau în afara şcolii.

Prin grija partidului şi a guvernului ţării noastre, sînt create toate premisele unei educaţii complete a copiilor noştri.

Nu mai există astăzi colţ în această ţară fără şcoală, nu mai există şcoală fără învăţător, nu mai există copil fără carte (carte pe care bunicul lui nu şi-o putea procura).

Copiii, astăzi, nu au decît un singur lucru de făcut : să înveţe, să se instruiască din tot ce aud, din tot ce văd, din tot ce citesc. Mai presus de toate, să respecte limba pe care o vorbesc şi o scriu.

Ce piedici pot apărea care să împiedice realizarea acestui program şi să scoată în supărătoare evidenţă lipsurile enumerate ?

Nu este în intenţia mea să generalizez şi aş greşi dacă aş face-o.

De mai mulţi ani, fiecare an ne aduce surpriza unor promoţii în care există multe elemente hotărîte să depăşească orice dificultăţi, să înţeleagă tot mai bine, să realizeze tot mai mult. Este vizibilă impetuoasa afirmare a tineretului nostru — mîndria şcolii, astăzi, a patriei noastre, mîine — în toate domeniile de activitate: în literatură, în artă, în ştiinţă, în laboratoare, în uzine.

Dar gîndul meu se îndreaptă insistent înspre ceilalţi, înspre cei care, neputînd să se ajute singuri, trebuie ajutaţi. Înspre cei care recepţionează pasiv, fără să întoarcă, nimic. Înspre cei care au dificultăţi în a recepţiona. Înspre cei apatici, sau indiferenţi. Zidul indiferenţei, al neîncrederii, al ignoranţei, trebuie dărîmat, ca să lase loc cuvîntului cald să ajungă la centrii nervoşi, dar mai ales la inima copilului.

Pe un fundament astfel pregătit, învăţătorul poate dura cu încrederea reuşitei depline omul societăţii de mîine.

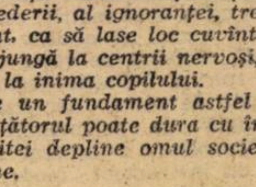

Vă prezentăm

LICEUL „IOAN SLAVICI" DIN ARAD

Am urcat cele cîteva trepte prelungi de la intrare, am deschis poarta masivă de stejar şi m-am trezit în holul de o sobrietate unică al Liceului „Ioan Slavici" Coloanele zvelte, bolţile arcuite, scările de marmură, clopotul vechi şi bătrînul orologiu care a petrecut cu bătăile lui atîtea generaţii de absolvenţi - toate sînt ca în urmă cu ani, toate îţi dau acelaşi aer solemn, pe care numai lăcaşurile de mare cultură şi elevaţie ţi-l pot inspira. Pe-aici au umblat Slavici, Vasile Goldiş. Al T. Stamatiad şi Perpessicius Aici au studiat literaţi de frunte din vremea noastră, cîţiva dintre actualii academicieni şi cîţiva dintre oamenii politici, cu funcţii de răspundere în stat

În cancelarie, discutăm cu prof. Ioan Antone, actualul director.

– Tovarăşe director, se mai întîmplă şi acum ca la admiterea în învăţămîntul superior absolvenţii dv. să-i uimească pe universitari prin temeinica lor pregătire ?

– Da, se întîmplă, mai ales la facultăţile cu profil tehnic. „A, voi aţi învăţat la «Slavici» din Arad" — descoperă universitarii la admitere.

– Deci, liceul se menţine la acelaşi nivel ridicat, are acelaşi prestigiu ca pe timpuri.

– Colectivul nostru didactic se străduieşte din toate puterile să îmbine multiplele şi valoroasele tradiţii ale învăţămîntului, existente în liceu, cu cele mai noi cuceriri din acest domeniu. Şi se pare că reuşeşte !

Predarea în cabinete. În prezent, la Liceul „Ioan Slavici" din Arad funcţionează următoarele cabinete : de ştiinţe sociale, de fizică, de chimie, de ştiinţe naturale. La disciplinele respective, lecţiile se desfăşoară în ele.

Cabinetul de ştiinţe sociale. Este unul din cele patru cabinete-pilot organizate în judeţ. A luat fiinţă în noiembrie anul trecut. O sală spaţioasă, cu mobilier adecvat (primit din partea inspectoratului şcolar judeţean), înzestrată cu materialul didactic necesar : hărţi, planşe, vitrine. „Planşele — ne spune profesorul de filozofie Desideriu Kelemen — sînt executate de elevii noştri. De fapt, sînt, după cum vedeţi, două feluri de planşe : unele cu caracter permanent, utilizate la un număr mai mare de lecţii şi la mai multe discipline (socialism, istorie, geografie), altele cu caracter efemer : pe care le folosim numai la cîte o oră de curs. Pe acestea le adunăm în **arhiva** cabinetului. În vitrine, adaugă profesorul, vedeţi nişte facsimile. Ele sînt copii fidele după diverse documente, executate tot de elevii noştri — de la cercul foto".

Cabinetul conlucrează eficient cu Comitetul judeţean de partid, de unde primeşte materiale şi tematici. Colaborează de asemenea, cu celelalte cabinete (de fizică, de ştiinţele naturale) împrumutînd aparate de proiecţie, sau diverse exponate pentru ilustrarea lecţiilor.

Cabinetul de fizică. Cel mai întins ca spaţiu : cuprinde o optime din suprafaţa şcolii. Este format din : un amfiteatru, o sală de pregătire a lucrărilor (unde lucrează laboranţii), un laborator foto şi 3 săli de specialitate : 1) electricitate – electronică 2) mecanică 3) optică-acustică. Colectivul profesorilor de fizică (Teofil Mateş, Gligor Groza, Constantin Fărcaşiu, Maria Rozsa, Ana Balog) este considerat — ne spune directorul liceului — drept un propulsor al şcolii, cu rezultatele cele mai strălucite. De ani de zile, la olimpiadele de fizică de exemplu, cam 2/3 dintre participanţii judeţului la finala pe ţară sînt de la Liceul „Ioan Slavici". Numeroase premii şi menţiuni, obţinute la aceste olimpiade atestă serioasa pregătire a elevilor

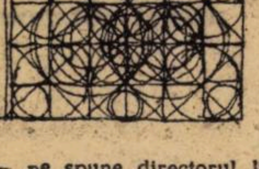

Cabinetul de chimie. Este înzestrat, de asemenea, cu aparatură bogată, cu mese la care se pot face cele mai diverse experienţe chimice : mesele sînt prevăzute cu instalaţie electrică, de gaz, de apă curentă.

O cifră trebuie relevată şi aici : din 11 concurenţi ai judeţului participanţi în acest an la olimpiada de chimie pe ţară, 8 au fost de la Liceul „I Slavici".

Cabinetul de ştiinţe naturale. Cuprinde o sală de predare şi un **muzeu** cu cîteva mii de exponate : geologie, arheologie, botanică, zoologie, biologie. Aproape că nu există lecţie din domeniul ştiinţelor naturale care să nu-şi afle corespondenţe în piesele din **muzeu**. Cabinetul dispune de diverse aparate pentru predarea modernă : microscoape, epidiascoape, un diascop. Are de asemenea un colţ viu : un acvariu şi un incubator pentru pui de găină.

Munca tehnico-productivă. Am intrat într-unul dintre atelierele de croitorie ale şcolii. 16 eleve din clasa a VIII-a, aşezate la cîte o maşină de cusut fiecare, zoreau cu cusutul.

— Avem de executat o comandă urgentă de feţe de masă pentru T.A.P.L. — ne spune maistra instructoare. Asemenea comenzi am mai executat în anul şcolar 1971/72 pentru multe întreprinderi şi instituţii : Ministerul Sănătăţii (scutece, cearceafuri, scufiţe pentru nou-născuţi), Hotel „Astoria" (feţe de masă şi cearceafuri), Spitalul de adulţi Arad (feţe de pernă) ; pentru O.N.T. am lucrat ii, fote şi alte obiecte de cusături populare.

Pe fetele din altă clasă le-am surprins la o oră de... menaj ; erau iniţiate competent şi ştiinţific în arta atît de dificilă de viitoare gospodine.

Băieţii, în schimb lucrează în orele de activităţi practice în cele două ateliere de tîmplărie-lăcătuşărie ale liceului

– Am urmărit ca la aceste ore elevii să producă ceva – ne spune prof. Ioan Antone De aceea, am încheiat un contract cu I.A.M.B.A. (Întreprinderea de Articole Metalice Mobilă şi Binale Arad), care ne şi patronează. Lucrăm numai pe bază de comandă iar comenzi avem berechet : piesele produse de elevii noştri (ţîţîni, broaşte de uşi, chei etc.) sînt executate ireproşabil. În anii trecuţi ne deplasam cu elevii la întreprinderea respectivă Dar fiindcă spaţiul acolo e prea restrîns, elevii mai mult îi stînjeneau pe muncitori. De aceea, am hotărît să lucrăm numai în atelierele şcolii, executînd, pe bază de comenzi, cum spuneam, piesele de care are nevoie întreprinderea

— Dar în timpul vacanţei de vară ?

— Pe timpul verii am încheiat, de asemenea, contract cu o altă întreprindere — fabrica de conserve „Refacerea".

— Ce faceţi cu banii încasaţi ?

— Îi folosim pentru autodotare. Înzestrăm cabinetele liceului cu material didactic şi cu diverse aparate (epidiascoape, microscoape etc.), precum şi atelierele. De pildă, avem în plan cumpărarea unui strung nou, absolut necesar muncii productive din liceul nostru. Cu sumele rămase, organizăm excursii

Pe terenul de sport. În faţa liceului, pe malul Mureşului, într-un loc cum nu se poate mai adecvat, se află terenul sportiv al şcolii. Oare, de-a lungul deceniilor, cîţi campioni orăşeneşti, judeţeni şi chiar naţionali nu şi-au început aici ucenicia ? Cîte echipe şcolare generaţie după generaţie, nu s-au antrenat aici, n-au susţinut meciuri palpitante, luptîndu-se pentru culorile şcolii şi biruind ? ! Liceul are o vitrină întreagă cu trofeele cucerite !

În ultima vreme, prin osîrdia celor trei profesori de educaţie fizică (Alexe Pop, Ştefan Blîndu şi Alfred Klemens) şi prin munca însufleţită a elevilor, terenul a fost amenajat devenind o adevărată bază sportivă. Zgura roşie a fost adusă, cu mari sacrificii, tocmai de la Petroşani. Pe teren se susţin meciuri de baschet, handbal volei, minifotbal, pe pistele de atletism se poate sprinta. Cînd se poate ! Pentru că, în ultimii vreo trei ani nu s-a prea putut. În 1970, cînd Mureşul şi-a făcut de cap, baza sportivă a fost inundată. Apoi, după retragerea apelor totul s-a reamenajat ; dar a venit termoficarea şi o conductă n-avea pe unde să treacă decît, în diagonală peste teren. A urmat apoi construcţia podului Cetate, din imediata apropiere, cînd întreaga bază sportivă s-a transformat în depozit de materiale. Acum terenul este din nou degajat şi chiar dacă nu mai e nici urmă de zgură roşie, ori de gazon se pot organiza pe el întreceri sportive, orele de educaţie fizică se desfăşoară în condiţii bune. Circulă însă un zvon „apocrif" că organele locale ar intenţiona să mute baza sportivă a liceului peste Mureş, în Cetate, iar pe locul ei să construiască un hotel impunător. Acest lucru, susţin profesorii şcolii — ne raliem şi noi acestei opinii – ar fi o mare aberaţie, o măsură care pur şi simplu ar stînjeni procesul instructiv-educativ. E adevărat, un hotel plasat în acest loc ar beneficia de o privelişte splendidă spre Mureş, şi de un aer total nepoluat. Locuri similare s-ar putea găsi însă şi în alte zone ale oraşului ; credem deci că nu e cazul să trambalăm elevii şi profesorii tocmai peste Mureş, la o distanţă de sute de metri, pentru orele de educaţie fizică, cînd terenul actual este chiar lîngă liceu.

Un „de ce ?" care durează de mai mulţi ani. Liceul „Ioan Slavici" dispune de un subsol imens, cuprinzînd aproape întreaga suprafaţă clădită. Iar acestui subsol, nu i s-a putut da o destinaţie mai fericită, decît aceea de.. depozit de vinuri al Vinalcoolului ! Camioane cu remorci, încărcate cu butoaie vin şi pleacă cu motorul în plin : butoaiele izbite (mai ales cînd sînt goale, ca în fabulă) zdrăngăne de mama focului ; pompele mecanice care pritocesc vinul te asurzesc. La acestea, adăugaţi limbajul pitoresc al celor cîteva zeci de lucrători de aici care, deşi nu lucrează cu miere, tot se ling pe degete şi cîteodată întrec măsura.

De ce organele locale, sesizate în nenumărate rînduri nu iau nici o măsură de mutare a depozitului ?

Sugestia excelentului profesor de educaţie fizică Alexe Pop, de a se amenaja în impunătorul subsol o pistă de atletism şi un teren de sport acoperit ni se pare din cale afară de bună. Oricum, o pistă de atletism pe care să se poată alerga şi iarna are mai multe contingenţe cu educaţia decît un depozit de vinuri ! Mai ales că Aradul nu dispune de prea multe asemenea piste

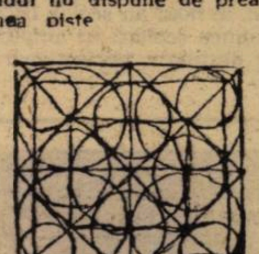

Absolvenţi, cu carnet de conducere auto. În curtea liceului, un IMS plin cu elevi era gata de pornire.

— Unde pleacă ?

— Sînt elevii noştri care în timpul liber fac şcoala de şoferi — ne explică directorul. Avem angajaţi în acest scop cinci instructori, aşi ai volanului : patru îi deprind cu şofatul, iar al cincilea le explică regulile de circulaţie

— Cum se desfăşoară cursurile ?

— În serii de cîte 20 de elevi, băieţi din anii III şi IV care au împlinit vîrsta de 18 ani. Cursurile durează două luni şi jumătate. Ne-am gîndit că nu strică, la absolvirea liceului elevii să posede şi carnet de conducere auto

Cum să strice – adăugăm noi — în epoca automobilului ? !

*

Am închis poarta grea de stejar care a pocnit sec, răscolindu-mă pînă în amintiri şi am părăsit bătrînul liceu de pe malul Mureşului ce şi-a aniversat anul trecut respectabila vîrstă de 225 de ani

Lăsam în urmă o instituţie de învăţămînt de mare prestigiu, unde efervescenţa căutărilor şi noul sînt la ele acasă tot timpul şi unde modernul se împleteşte armonios cu tradiţiile.

D. RACHICI

Planificarea la clasa I

Planificarea activităţii la clasa I este destul de dificilă, mai ales pentru acele cadre care au lucrat mai puţin sau chiar deloc la această clasă, în condiţiile şcolarizării copiilor la vîrsta de 6 ani.

Particularităţile psihofizice ale acestei vîrste au impus, în afara introducerii unui plan şi a unor programe noi, micşorarea duratei lecţiei propriu-zise (25—40 de minute) şi, legat de aceasta, găsirea unei noi structuri a lecţiei, care să permită folosirea cu precădere a procedeelor de joc şi introducerea activităţilor în completare, prin care se urmăreşte fixarea şi consolidarea anumitor cunoştinţe şi deprinderi, însuşite mai ales în cadrul altor obiecte de învăţămînt decît cele care figurează în orarul zilei. Rolul activităţilor de completare este deci, acela de a reveni zilnic asupra acelor cunoştinţe care stau la baza formării, mai ales a deprinderilor de citit-scris, aritmetică şi dezvoltarea vorbirii.

La alcătuirea planificării trebuie să se aibă în vedere realizarea unei strînse corelaţii între obiecte, prevăzîndu-se pentru fiecare din ele şi activităţile în completare, pentru care se va face o rubrică aparte. Acest lucru este mai mult decît necesar pentru a se evita improvizaţiile sau prelungirea duratei lecţiei. De asemenea, se vor prevede şi materialele ajutătoare sau eventualele acţiuni (vizite, plimbări, vizionări de filme etc.), pe baza cărora elevii vor fi familiarizaţi cu diferitele noţiuni cerute de programă. Prevederea acestora este cu atît mai necesară cu cît unele materiale sau acţiuni trebuie pregătite din timp. (Pentru urmărirea înmuguririi, de pildă, este necesar să se aducă în clasă, din timp, ramuri pe care copiii să le ţină în apă, la lumină şi căldură).

O atenţie deosebită se va da corelaţiei între obiecte. Astfel, în perioada preabecedară, predarea elementelor pregătitoare de citit-scris se va face în strînsă legătură cu : muzica (exerciţii de despărţire a cuvintelor în silabe, de izolare a sunetelor în vederea familiarizării cu acestea, a rostirii lor corecte şi, deci a corectării vorbirii) ; desenul (elementele grafice vor fi utilizate ca elemente decorative în scopul formării deprinderilor de mînuire corectă a instrumentului de scris, a formării ochiului şi a reprezentărilor spaţiale) ; dezvoltarea vorbirii (referiri la poveştile, poeziile cunoscute pentru formularea propoziţiilor necesare izolării sunetului sau pentru familiarizarea cu propoziţii, cu silabe etc.) : aritmetica (li se va cere să scrie „de atîtea ori" un element grafic sau să rostească un sunet — nu se va citi numerotaţia paginilor pînă nu se vor fi învăţat cifrele) ; cunoaşterea mediului înconjurător (prin folosirea în discuţii a unor cunoştinţe însuşite) ; îndeletniciri practice (modelarea din plastilină a elementelor grafice sau a literelor). De altfel, în perioada preabecedară trebuie ca tot timpul să se apeleze la cunoştinţele şi deprinderile însuşite în cadrul altor obiecte, fie ca bază de plecare în predarea noilor cunoştinţe, fie pentru a înlesni transferul lor dintr-un domeniu în altul în scopul dezvoltării gîndirii copiilor.

La activităţile în completare, vor specifica jocurile şi domeniul la care se referă. Bunăoară, la o lecţie de citit-scris, în completare se poate folosi un joc aritmetic care să contribuie la consolidarea cunoştinţelor, un cîntec, de exemplu despre toamnă, prin care să se fixeze şi anumite cunoştinţe despre natură etc.

De reţinut că jocul nu va fi folosit numai în activităţile în completare, ci, pe cît va fi posibil, întreaga activitate la clasa I, mai ales în prima parte a anului şcolar, va îmbrăca forme atractive de joc. Astfel, familiarizarea cu sunetele despărţirea cuvintelor în silabe, alcătuirea diferitelor feluri de propoziţii, însuşirea noţiunilor aritmetice — operarea cu mulţimi, numeraţia, formularea problemelor — formarea deprinderilor de comportare civilizată, de circulaţie corectă pe stradă etc., pot fi realizate cu ajutorul jocului.

Procedeele de joc pot fi folosite în orice moment al lecţiei.

Deoarece elevii clasei I nu sînt cunoscuţi în suficientă măsură de învăţătorul care va lucra cu ei, pentru perioada preabecedară, este bine ca planificarea să se facă orientativ pentru şase săptămîni urmînd ca, în funcţie de rezultatele obţinute, să fie redusă la cinci sau chiar la patru săptămîni. Aşa cum se menţionează în programă, durata acestei perioade nu poate fi nici redusă şi nici prelungită peste aceste limite, urmînd ca anumite probleme, cum ar fi cea a corectării vorbirii să fie considerate ca sarcină permanentă pe tot parcursul predării abecedarului, deci a întregului an şcolar.

M. GEORGESCU-BOŞTINĂ

TV

Filmul la domiciliu

De ce să fim ipocriţi şi să nu recunoaştem că orice film ar rula în cinematografele noastre „minunate", parcă tot mai comod este să stăm în fotoliul „casnic" şi să degustăm în liniştea confortului personal **filmul la domiciliu ? !** Şi apoi nimic nu se pierde, ba, din contră...! Tot ce a rulat cu cîţiva ani în urmă pe „marele", „micul" preia cu promptitudine, inclinînd (mai precis avînd preferinţe) pentru peliculele de „casă" — vezi ciclul Funès. Chiar dacă fotogramele mai sînt sărite, chiar dacă titrajul sburdă pe lîngă ecran (precum „invizibilele" fantome), chiar dacă colorul e alb-negru... nu are importanţă. Sînt „defecţiuni tehnice" iremediabile şi irevocabile. Noi ştim însă (în mod sigur) că aşa cum există şi defecţiunile există şi trei zile pe săptămînă de cinematograf la domiciliu şi aceasta este principal !

S-a renunţat la cursul de „istorie a cinematografiei", pentru că pe semne era prea doct. S-a renunţat la bunele obişnuinţe (şi programări) de la „Telecinematecă", pentru că, pe semne, nu mai există capodopere posibil a fi şi telegenice. S-a renunţat la multe. Important este că nu s-a renunţat la prezentări ! O vedem rar, foarte rar, pe Ecaterina Oproiu (mai de curînd ne-a prezentat „Un bărbat şi o femeie") şi o vedem des, foarte des, pe Sanda Ţăranu (mai de curînd ne-a prezentat „Gardianul"). Este bine că la fiecare film ni se „vînd" un surplus de informaţii, dar să fie informaţii, nu... constatări „clasice" de genul : „Alberto Sordi interpretează un rol complex" sau „filmul este o critică socială", că pe acestea le ştie toată lumea. Poate că nu ar fi stricat să ni se amintească, spre exemplu, că pelicula a fost realizată în 1959, că Alberto Sordi a jucat în multe filme (mai bune şi mai rele), fiind un „personaj" creat de Fellini (s-a văzut şi la T.V. „Şeicul alb") ; sau că Raymond Borde şi André Bouissy spun : „Sordi a căpătat evidenţa unei măşti, o biografie ideală şi reflexe neliniştitoare... Revolta personajelor sale se epuizează într-un libertinaj, care curînd îl oboseşte şi de aceea recade într-un conformism intransigent". Şi cîte nu se pot spune despre Alberto Sordi, Luigi Zampa, chiar şi în trei minute !

În această săptămînă nu avem „Telecinematecă", ci „retrospectivă Walt Disney". Ne este foarte simpatic Mickey Mouse şi toţi prietenii săi ; de ce oare însă nu evoluează ei la „Telecinemateca" pentru copii şi tineret", care nu ar deranja pe nimeni dacă ar fi programată în ziua de joi spre seară? Şi pentru că la televiziune a devenit o obişnuinţă metoda de lucru în „contratimp", în timp ce telecinemateca se află în agonie (în aceeaşi săptămînă), filmul anunţat vineri este într-adevăr un film de cinematecă — „Ore de cumpănă", regia William Wyler, în distribuţie Humphrey Bogard, Frederic March ! De ce toate aceste suceli ale programului ? Poate pentru că nu există „o direcţie a programelor" chibzuit organizată ? !

Apropo de programe, este demn de semnalat revenirea printre noi (adică pe programul 1 şi nu pe cel 2 al privilegiaţilor) a emisiunii **„Revista literară T.V."**. În fine, s-a ajuns la concluzia că literatura este un domeniu de interes naţional (nu numai de interes — judeţ Ilfov) şi emisiunea în cauză a fost programată vinerea la orele 18,50. Deci, din cînd în cînd, mai sînt posibile a fi efectuate şi **schimbări** spre folosul telespectatorilor ! O constatare care ne dă speranţe în viitor.

ILEANA COLOMIEŢ

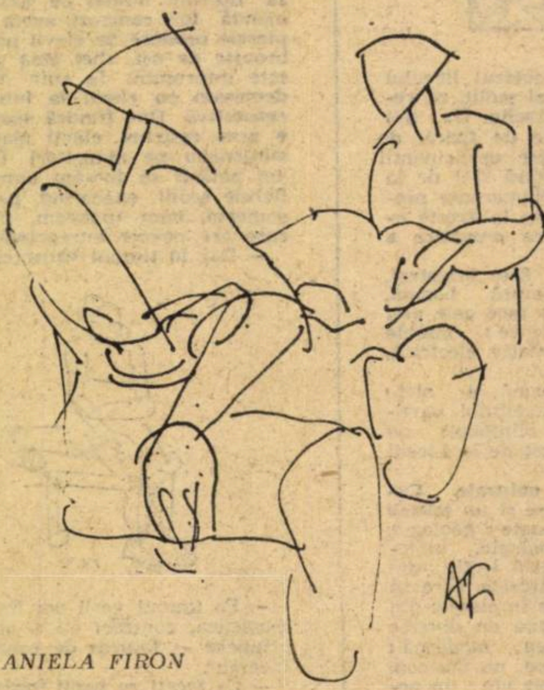

Desen de ANIELA FIRON

Elev permanent

Specialitatea casei

Cunosc o familie din Cluj care a hotărît acum trei ani să-şi înscrie copilul la şcoala de muzică. De ce ?

— Pentru că şcoala e aproape !

Argumentul acesta, atît de îndepărtat de Beethoven, Mozart, Enescu şi Ceaikovski m-a lăsat în primul moment fără replică. (Nimeni în respectiva familie nu avusese vreodată afinităţi muzicale, copilul nu era un geniu înnăscut în acest domeniu. Nu era, săracul, nici măcar familiarizat cu muzica). Acum, după trei ani, aflu că micuţul viitor violonist „merge" : Nu are note strălucite dar... merge. Ce va fi ? — Vom vedea ; zic părinţii.

M-am întrebat de multe ori dacă modul de recrutare a elevilor în şcolile de artă este cel mai fericit. Este drept, fiecare şcoală are mîndriile ei, fiecare an aduce noi şi noi nume de tineri instrumentişti, plasticieni şi balerini talentaţi. Dar — se pare — procentul reuşitelor profesionale este cam mic. Sigur că aceste şcoli nu pot produce mari talente în serie. Dar a termina după 12 ani o şcoală de muzică, de pildă, cu nota 6 la specialitate nu pare a fi soluţia ideală. Programele acestor şcoli oferă o pregătire obişnuită, ca la orice liceu de cultură generală. Să fim însă realişti. Nu văd cum, un absolvent mediocru la clasa de flaut, căzut la examen la conservator, va putea fi capabil să dea examenul la filologie sau la electronică.

Desigur că nu putem da aici, în cîteva rînduri, nişte soluţii radicale. Am discutat cu cîţiva specialişti şi, din discuţii, a apărut o opinie pe care o supunem judecăţii dumneavoastră şi, eventual, dezbaterii. În primul rînd, ar trebui ca la obiectul de specialitate din şcolile de artă nota minimă de promovare în clasa următoare **să nu mai fie 5 şi nici chiar 6.** În al doilea rînd, şcolile de artă ar trebui să fie **mult mai prezente** în viaţa culturală a tineretului, să organizeze concerte pentru tineret, expoziţii de artă plastică în şcoli, seri de balet, să patroneze viaţa culturală din şcolile profesionale sau din liceele de specialitate tehnice, contribuind astfel mai mult la activitatea de educaţie. Avantajul ar fi triplu :

— ar exista un control mult mai activ şi rapid asupra dezvoltării aptitudinilor artistice ale elevilor (oricît am dori, dar un elev din anul III care nu a cîntat decît o singură dată în public, sau un pictor care nu expune nimic pentru a fi judecat — în afara profesorilor — măcar de tinerii de aceeaşi vîrstă cu el, asta nu e de conceput) ;

— patronajul artistic al şcolilor de artă, o acţiune îndrumată cu atenţie şi grijă de cadrele didactice, ar înviora activitatea culturală, ar crea preocupări noi şi interesante ;

— numeroşi elevi care n-ar putea face faţă sarcinilor artistice ar putea fi îndrumaţi din timp spre alte şcoli sau meserii unde, mai mult ca sigur, vor putea da rezultate mai bune.

Poate că nu tot ce am înşirat în aceste rînduri (după consultări cu oamenii de specialitate, elevi şi părinţi) este real şi realizabil. Dar, pe undeva, cred că există o sămînţă de adevăr. Şi dacă sămînţa e bună, s-o facem să rodească.

ALEXANDRU STARK

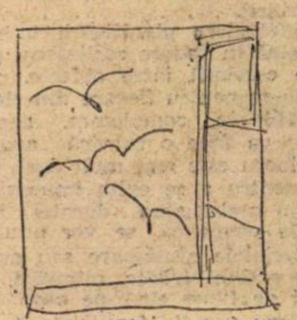

TVS integrată la geografie

În anul şcolar 1971—1972, în trimestrul al III-lea, elevii liceelor de cultură generală din ţara noastră au beneficiat, la orele de biologie, de primele emisiuni de televiziune şcolară integrată difuzate pe canal naţional. Aşa cum am informat pe cititorii noştri în numărul trecut al revistei, în noul an şcolar 1972—1973, televiziunea şcolară îşi amplifică acţiunile destinate perfecţionării procesului de învăţămînt prin transmiterea emisiunilor destinate atît lecţiilor de biologie la liceu — anul III, cît şi lecţiilor de geografia patriei, anul IV, chimie, anul III şi fizică, anul III real.

Pentru pregătirea profesorilor de geografie care urmează să valorifice în munca lor didactică acest mijloc nou de învăţămînt introdus în practica şcolară din ţara noastră, Institutul de ştiinţe pedagogice — Laboratorul de mijloace moderne de învăţămînt a organizat, în colaborare cu redacţia radio-teleşcoală de la Radioteleviziunea română, în zilele de 8—9 septembrie 1972, un instructaj la care au participat responsabilii comisiilor metodice de geografie din întreaga ţară şi profesorii de geografie din liceele municipiului Bucureşti.

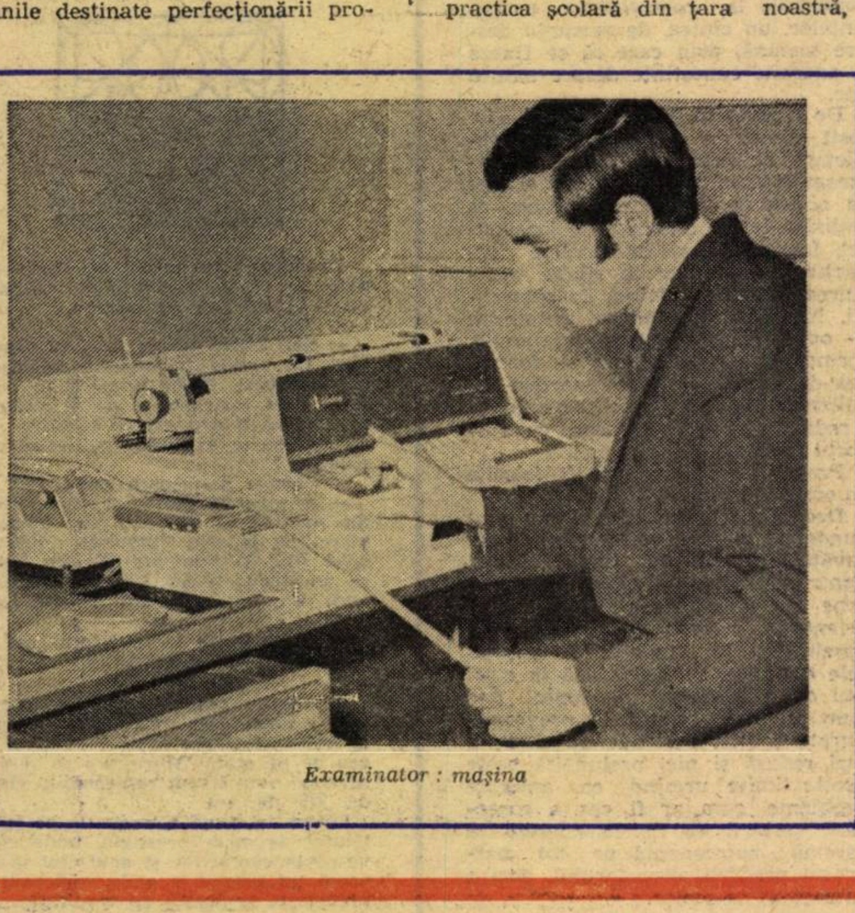

Examinator : maşina

În cadrul instructajului, prof. univ. dr. George Văideanu, directorul Institutului de ştiinţe pedagogice, prof. Ion Rizescu, director general adjunct în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, prof. Andrei Covrig, redactor şef la Radio-televiziunea română au conturat specificul activităţii pe care vor trebui s-o desfăşoare profesorii care folosesc şi valorifică pentru prima dată emisiunile de televiziune şcolară integrată, pentru ca acestea să contribuie nemijlocit la realizarea directivelor de ordin formativ ale procesului de învăţămînt .

În afară de preocuparea pentru integrarea efectivă, firească şi creatoare a emisiunilor, în lecţie, profesorii din întreaga ţară vor desfăşura implicit o veritabilă activitate de cercetare ştiinţifică în domeniul perfecţionării tehnologice a lecţiei, sub coordonarea Institutului de ştiinţe pedagogice.

În cadrul instructajului s-au prezentat modele de emisiuni cu televiziune şcolară integrată, expuneri şi demonstraţii privind integrarea şi valorificarea emisiunilor, urmate de filmul „Lecţie cu televiziune şcolară integrată", realizat de Televiziunea română în colaborare cu Institutul de ştiinţe pedagogice.

Calendarul acțiunilor educative ce se vor organiza cu elevii în anul școlar 1972–1973

Activitatea politico-educativă în rîndul elevilor în anul școlar 1972—1973 va fi concepută și se va desfășura pe baza documentelor Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, precum și a Programului de măsuri privind organizarea muncii politico-ideologice și cultural-educative în școli, elaborat de Ministerul Educației și Învățămîntului, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și Consiliul Național al Organizației Pionierilor în anul școlar trecut.

Acțiunile educative organizate vor fi dedicate celei de a 25-a aniversări a proclamării republicii.

Programele activităților educative, care se vor întocmi la nivelul județelor și școlilor, vor include acțiunile din prezentul calendar, precum și alte activități, în funcție de cerințele concrete.

I. Acțiuni de educare a elevilor prin muncă și pentru muncă

1. Concursul pe obiecte și olimpiade

a) Pentru elevii din școlile generale — clasele V—X.

Matematică (cl. V—X) : etapa pe școală : luna februarie 1973, etapa pe județ : 6 mai 1973 ; Fizică (cl. VI—X) : etapa pe școală : luna februarie 1973 ; etapa pe județ : 6 mai 1973 ;

b) Pentru elevii din licee. **Limba și literatura română :** etapa pe școală : 10 ianuarie — 10 februarie 1973, etapa pe județ : 18 februarie 1973, etapa pe țară : 6—13 aprilie 1973 la Iași; **Limba și literatura rusă :** etapa pe școală : 10 ianuarie — 15 februarie 1973, etapa pe județ : 25 februarie 1973 ; **Limba și literatura maghiară și germană** (pentru unitățile școlare cu limba de predare a naționalităților conlocuitoare) : etapa pe școală: 10 ianuarie — 15 februarie 1973, etapa pe județ : 25 februarie 1973, etapa pe țară : 16—19 aprilie 1973 pentru limba germană la Sibiu, pentru limba maghiară la Cluj ; **Economie politică. Probleme actuale ale politicii economice a Partidului Comunist Român :** pentru anii II și III : etapa pe școală : 1 martie — 30 aprilie 1973, etapa pe județ : 6 mai 1973, etapa pe țară : în vacanța de vară, în tabăra de la Liceul pedagogic din Cîmpulung, județul Argeș (1—14 iulie) ; **Matematica :** etapa pe școală : 10 ianuarie — 10 februarie 1973, etapa pe județ : 18 februarie 1973, etapa pe țară : 6—13 aprilie 1973 la Constanța ; **Fizica :** etapa pe școală : 10 ianuarie — 25 februarie 1973, etapa pe județ : 4 martie 1973, etapa pe țară : 6—13 aprilie 1973 la Craiova ; **Chimie :** etapa pe școală : 10 ianuarie — 25 februarie 1973, etapa pe județ : 4 martie 1973, etapa pe țară : 6—13 aprilie 1973 la Craiova ; **Biologie :** etapa pe școală : 1 februarie — 30 aprilie 1973, etapa pe județ : 13 mai 1973, etapa pe țară : în vacanța de vară în tabăra de la Timișoara (1—14 iulie) ;

c) Pentru elevii din școlile profesionale : **Limba și literatura română, matematică, fizică, chimie :** concursurile se vor desfășura în trei etape, la datele prevăzute pentru elevii din licee.

Subiectele de concurs pentru etapa pe școală vor fi stabilite de către inspectoratele școlare județene și filialele societăților științifice ale cadrelor didactice, pentru etapele pe județ și pe țară de către societățile științifice ale cadrelor didactice.

Olimpiade internaționale

Matematica, chimia, fizica — în vacanța de vară.

2. Concursuri pe meserii și specialități.

— Se organizează în funcție de profil, pentru elevii școlilor profesionale, ucenicie și elevii liceelor de specialitate, etapa pe clasă : 12—31 ianuarie 1973, etapa pe școală : 15 februarie — 10 martie 1973, etapa pe zonă : 15—25 martie 1973, etapa pe minister : 20 aprilie — 15 mai 1973, etapa pe țară : 25—31 mai 1973.

Etapa pe țară se organizează la meseriile : strungar, electrician (întreținere și reparații), lăcătuș mecanic pentru industria construcțiilor de mașini.

3. Concursuri de creație tehnică.

a) „Minitehnicus".

— Pentru elevii din școlile generale : etapa pe școală : trimestrul III, etapa pe județ : în vacanța de vară, prin organizarea de expoziții județene ;

b) De aero-navo-racheto modele, radio și carturi.

— Pentru elevii din școlile de cultură generală: etapa pe școală: trimestrele I și II, etapa pe județ: trimestrul III, etapa pe țară: în vacanța de vară (în tabără).

c) „Tehnium".

— Pentru elevii din licee, școli profesionale, de specializare postliceală și de maiștri, etapa pe școală : trimestrele I și II, etapa pe județ : în vacanța de vară prin organizarea de expoziții județene.

4. Acțiuni de muncă patriotică organizate cu elevii.

Săptămîna muncii patriotice pentru pregătirea deschiderii anului școlar. Participă pionierii și elevii (7—15 septembrie) ; Două săptămîni de muncă patriotică în perioada campaniei agricole de toamnă, în funcție de necesitățile fiecărui județ. Participă elevii din școlile de cultură generală (cl. IX—XI), din licee, școli profesionale (trimestrul I) ; Săptămîna primăverii : în vacanța de primăvară ; Muncă patriotică la construcții școlare, în agricultură și silvicultură, fabrici, la amenajarea de baze sportive și alte obiective economice și social-culturale (15—20 zile). Participă elevii din licee și școli generale cl. IX—X. Școli profesionale, care nu efectuează practică în producție (în vacanța de vară).

II. Acțiuni cultural-artistice

1. Festivalul cultural-artistic „Republică, măreață vatră" :

a) Pentru elevii școlilor generale (etapa a II-a), concursul se organizează în etapa pe țară din doi în doi ani : etapa pe județ : în vacanța de iarnă, etapa pe țară : în vacanța de primăvară (pe centre de zone) ;

b) Pentru elevii din licee, școli profesionale și de specializare postliceală (concursul se organizează din 3 în 3 ani cu etapă pe țară) : etapa pe școală : trimestrele I—II—III.

2. **Festivalul elevilor din școlile și liceele de artă :** concursul se organizează cu etapa pe țară din 3 în 3 ani : etapa pe școală : trimestrul I, etapa interjudețeană : trimestrul II, etapa pe țară : în vacanța de primăvară la București și Cluj.

3. **Concursul muzical de interpretare instrumentală „Ciprian Porumbescu" :**

— Pentru elevii din școlile generale : etapa pe județ : vacanța de primăvară ; etapa pe țară : în vacanța de vară la Suceava.

4. **Festivalul folcloric „Litoral '73"** — august 1973 pe litoral.

Participă cele mai bune formații artistice ale pionierilor și elevilor („Trompeta de aur" pentru fanfare, „Scoica de aur" — pentru formații folclorice, Tîrgul de vară).

5. **Concursul de creație literară „Tinere condeie", dedicat celei de a 25-a aniversări a republicii.**

Se organizează pentru pionieri și elevi : etapa pe școală : trimestrul I : etapa pe județ : în vacanța de primăvară : etapa pe țară : în luna mai.

Lucrările selecționate la etapa pe județ vor fi trimise, pînă la data de 30 aprilie 1973, la Consiliul Național al Organizației Pionierilor și la Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist.

6. **Concursul și expoziția de artă plastică, dedicată aniversării republicii.**

Se organizează pentru toți elevii și pentru copiii preșcolari : etapa pe școală : în vacanța de iarnă ; etapa pe județ : vacanța de primăvară ; etapa pe țară : 1 iunie 1973 — expoziție.

Se vor organiza expoziții la nivelul grădinițelor, școlilor și județelor. Lucrările selecționate vor fi trimise la Consiliul Național al Organizației Pionierilor, între 16—20 aprilie 1973.

7. **Festivalul cinecluburilor.**

Se organizează pentru toți elevii : etapa pe țară : în vacanța de vară, în tabără la Sibiu.

8. **Expoziția de filatelie a „Cravatelor roșii".**

Expoziție republicană : în trimestrul III (ziua pionierilor) la Baia Mare.

III. Alte acțiuni educative, organizate cu elevii în vacanțele școlare

1. Tabere centrale de odihnă, de instruire pe profile și interese, de perfecționare sportivă (pentru pionieri și elevi).

2. Tabere de odihnă și instruire pentru activele U.T.C. și pionierești din școli.

3. Tabere de odihnă și instruire pentru elevii comandanți ai formațiunilor de pregătire pentru apărarea patriei.

4. Tabere internaționale pentru pionieri și elevi.

5. Excursii locale, județene și interjudețene.

6. **Concursul patrulelor școlare de circulație.**

— Pentru elevii școlilor generale : etapa pe școală : în vacanța de iarnă ; etapa pe județ : în vacanța de primăvară ; etapa republicană : în vacanța de vară.

7. **Concursul cercurilor „Prietenii pompierilor".**

— Pentru elevii școlilor generale : etapa pe școală : în vacanța de iarnă ; etapa pe județ : în vacanța de primăvară ; etapa republicană : în vacanța de vară (în tabere).

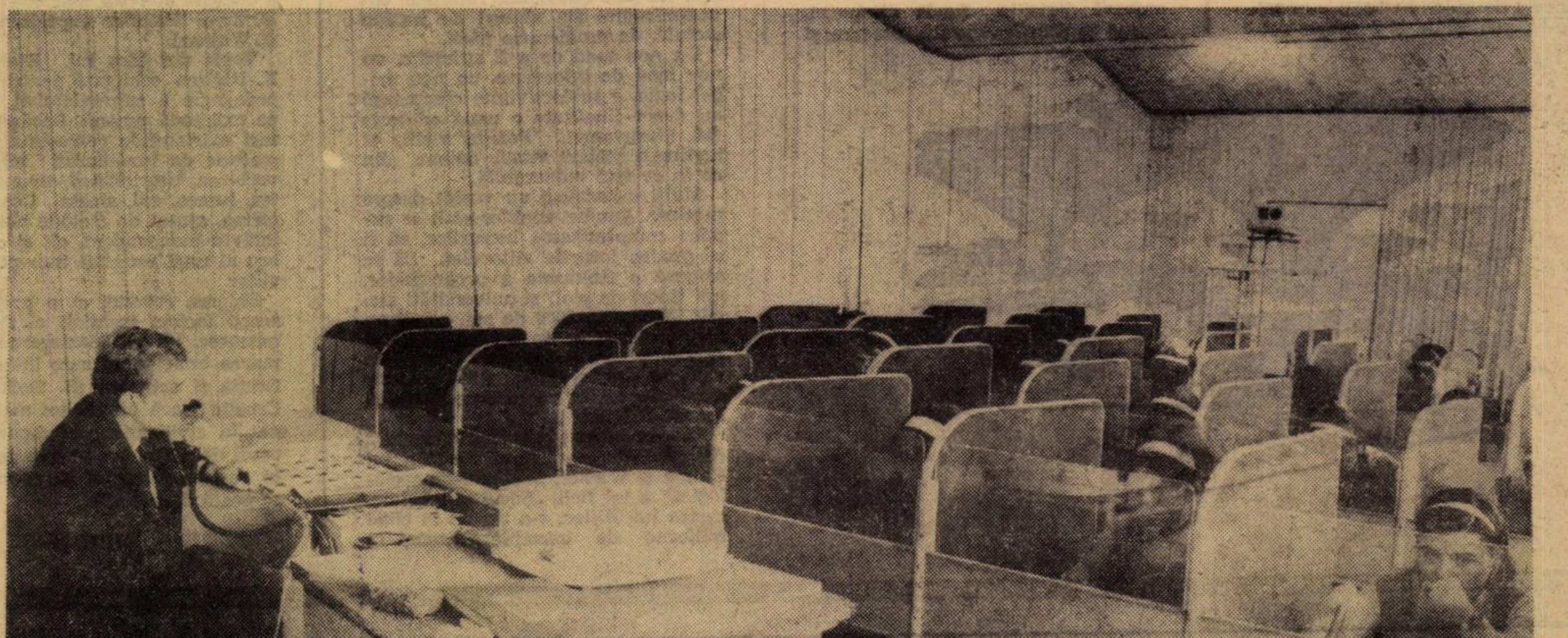

Dialog modern între catedră și clasă la Liceul nr. 3 din Baia Mare

VIITORUL NOSTRU

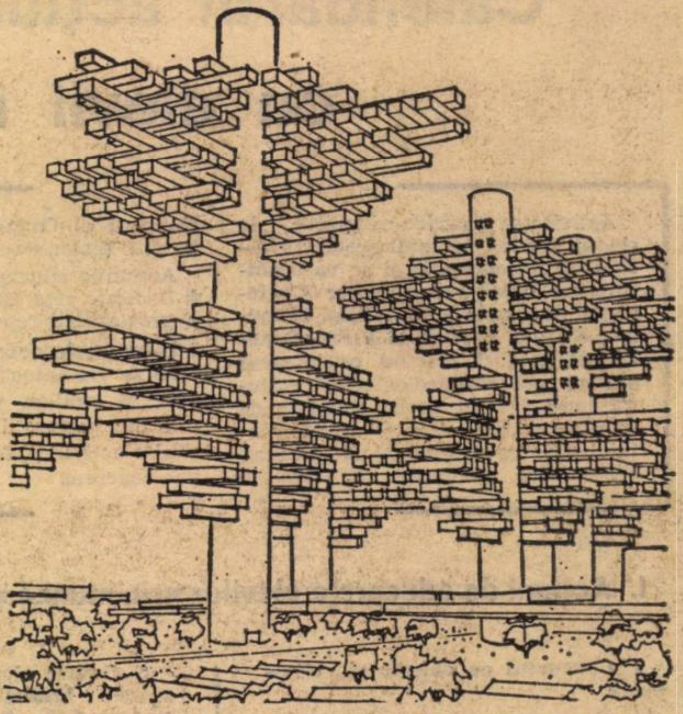

Întîlnirea

Între 3—10 septembrie, Bucureștiul a fost capitala științei și poeziei despre viitor. Cei peste 400 de viitorologi din 39 de țări, veniți din trei lumi, și-au însoțit, cu bucuria de a fi oameni, meditațiile, sistemele, experimentele dedicate viitorului oamenilor, iubirii de ei. Un climat de speranță și acțiune, o viziune globală colorată de afecte tonice, o diversitate a modurilor și formațiilor, infinitatea unghiurilor și a universului lansate în discuție planetară singularizează fericit cea de-a III-a Conferință mondială de cercetare a viitorului : Viitorul comun al oamenilor.

Prețuirea și admirația pentru spiritul care a animat întîlnirea, iată un consens exprimat de la tribună de învățați diferiți ca specialitate sau vîrstă, cu cetățenie și orientări ideologice diferite, ca semn că și viitorul va fi diferit de prezent... O sentință, pronunțată în final de Bertrand de Jouvenel, se inspira tocmai din atmosfera aceasta : „sîntem sortiți să ne iubim semenii fără să le cerem să semene cu noi."

Conferința, s-a spus, a treia cronologic, dar prima de acest gen, cu un caracter reprezentativ, a avut un mare succes, depășindu-și programul inițial, marcînd o nouă etapă în cercetarea viitorului.

Ideea

La Conferința de la București, marile personalități au polarizat desigur interesul auditorilor, nelimitînd însă manifestarea opiniei celorlalți participanți. Dimpotrivă, Iohan Galtung, fără să fie nevoie să se privească în oglindă, se bucura vehement că nu întîlnește, ca de obicei, doar profesori între două vîrste cu ochelari și cu aceleași titluri academice. Astfel, printre nume binecunoscute precum B. de Jouvenel, O. Flechteim, R. Jungk, A. Wiener, M. Rutkevici, A. Peccei, B. Suchodolski, I. C. Drăgan, noii „convertiți" și-au căpătat un virtual mandat nu numai pentru sine, dar și pentru generațiile și orientările pe care le reprezintă.

Dincolo de individualități, armonizîndu-le, conferința și-a impus propria personalitate. S-au formulat atitudini ferme în multe din problemele fundamentale ale contemporaneității. Astfel, criticile aduse cărții lui Forrest și Meadows „Limitele creșterii" (teza cărții este că aspectele negative ale civilizației moderne cresc exponențial, pe cînd posibilitățile de combatere a lor nu cresc decît aritmetic) sau viziunii catastrofice a Clubului de la Roma, vor rămîne, poate, modele de delimitare a punctelor de vedere luminate de încredere în destinul omului și al omenirii. I. Galtung a condamnat-o ca pe una dintre cele mai reacționare cărți ale secolului nostru. R. Jungk și-a dezvoltat aici polemica din cartea sa „Omul plus". Însuși Peccei, fondatorul Clubului de la Roma, mărturisindu-și punctul de vedere individual asupra cercetărilor viitorului, s-a arătat a fi de un scepticism condiționat de responsabilitățile de astăzi ale omenirii.

Bineînțeles, s-au confruntat implicațiile dezvoltării tehnologice, propunîndu-se numeroase soluții prin care se reașează omul înaintea mașinii și a produsului său. Pentru prima oară s-a aprofundat problema viitorului țărilor subdezvoltate, care constituie 2/3 din lumea de azi și al căror viitor, s-a spus, ar fi absurd să repete prezentul țărilor dezvoltate. Reprezentanții țărilor socialiste, începînd cu cei ai țării gazdă, au revelat dimensiuni noi ale științei viitorului, aducind o viziune cu temeiuri optimiste și constructive.

Prospectiva, numită în multe feluri, delimitată de multe concepte noi, este raportată la celelalte științe și la sine.

Printre disciplinele interesate de dimensiunea prospectivă, sociologia e, poate, cea dintîi. „În condițiile socialismului, prognoza este legată indisolubil de planificare, afirma, la conferință M. Rutkevici. Teoriile sociologice ale „nivelului mediu", precum și cercetările sociologice concrete permit să se facă o prognoză științifică asupra dezvoltării familiei, învățămîntului, altor ramuri ale vieții, precum și dezvoltarea diferitelor probleme de producție". Un alt exemplu de obligativitate a interdisciplinarității, o precizare a lui I. C. Drăgan : „Prin marketing nu se mai înțelege astăzi un simplu studiu al unei pieți determinate, al unui produs, ci o metodologie generală de abordare a oricărei probleme umane și sociale cu implicații practice și aplicații reale în orice domeniu în vederea satisfacerii necesităților materiale (bunuri și servicii) și spirituale ale oamenilor... Referindu-ne la viitorologie, poziția geografică, stadiul istoric în care se găsește un popor, forța acestui popor, dată de elemente materiale și spirituale, printre care educația joacă un rol covîrșitor, sînt elemente care influențează deciziile finale de lungă, medie și scurtă durată, precum și strategiile și tehnicile respective, care implică examinări și reexaminări zilnice și decizii prompte..

O rezonanță ca a însuși umanismului viitor a avut dezbaterea în jurul creativității maselor, a omului obișnuit, reabilitat în perspectiva unei societăți, catalogată ca utopie împlinită, în care nimeni să nu se mai teamă de creativitatea celuilalt.

De altfel, de viitorul oamenilor se ocupă oamenii, toți, reuniți sub roza unui ideal realizabil în primul rînd, poate, prin educație.

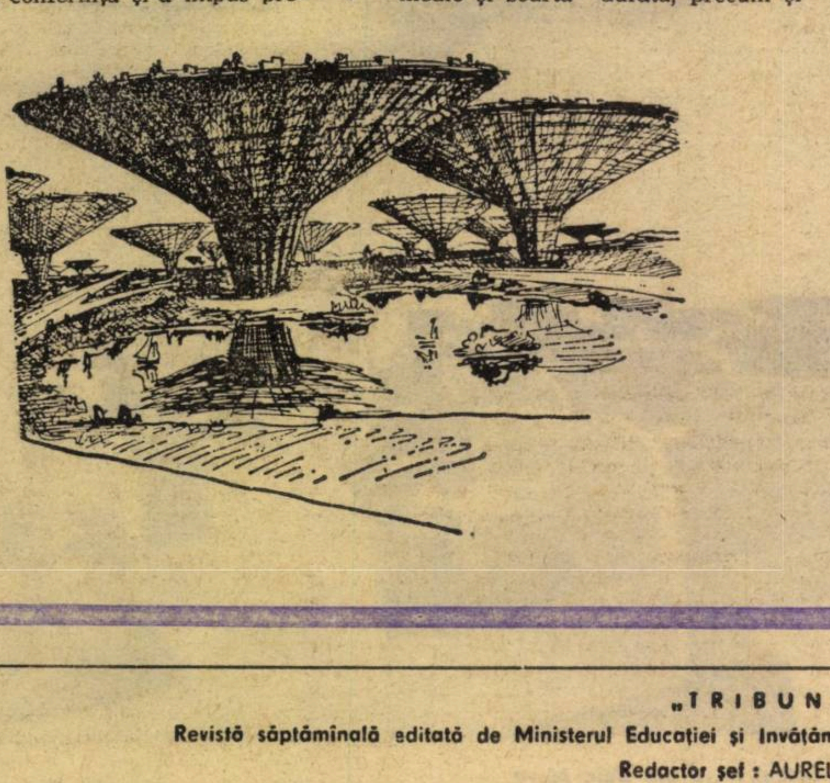

Educația

Într-o vastă confruntare de domenii și idei derulată într-un ritm care poate fi concurat de intensitatea angajării punctelor de vedere, educația captează interesul tuturor cercetărilor viitorului. Orizonturile timpului, intrate în terminologie științifică, aparțin generațiilor ce vor veni. Prin ele, viitorul și educația își oferă, reciproc șanse nebănuite pînă ieri și nici azi cu tot curajul.

Viitorul educației, viitorul tineretului s-au numărat printre temele mari ale Conferinței, implicația existînd și în definiția tuturor zonelor și cercurilor de probleme fundamentale. Statisticile arată că pedagogii sînt cei mai asidui sprijinitori ai studiului viitorului, alături de sociologi (odată cu creșterea interesului pentru schimbările sociale) sau econometriști (accentul pus pe ecologie).

La București, au fost prezentate modele de învățămînt, de gîndire, calități și calificări cheie ale viitorului. Este vorba, de bună seamă, de schimbări neiertătoare, dar cei ce le întrevăd sînt adesea pedagogii înșiși. În fața viitorului, reforma învățămîntului stă alături de justiția socială, de problemele păcii.

Un nou mod de a fi științific, un nou mod de informare, un nou model logic, o subiectivitate comparată au drept finalitate o nouă educație (M. Maruyama). Poziția școlii, ca instituție socială vitală, devine din ce în ce mai vulnerabilă.

Mulți viitorologi au vorbit despre predare. Anume, copiilor să li se explice complexitatea lucrurilor, să li se predea jocurile viitorului. Să se asigure o fluiditate a programelor, noi tipuri de școli și universități etc. (H. Linstone). 2000 de ani, copiii au fost copleșiți de învățarea valorilor egocentrice — e timpul să li se arate valorile simple, să se simtă responsabili de tot ce se petrece în jurul lor (R. Reichardt).

Se comentează aprins literatura despre viitor — „Anul 2000" a lui Kahnn și Wiener, „Tehnologia sociologică" a lui Bell. „Șocul viitorului", cartea lui Töfler, s-a tipărit în cinci milioane de exemplare numai în limba engleză. „Cronica anului 2000" a lui M. Malița, i-a dat maghiarului G. Szakasits, după cum mărturisea, „satisfacția unor idei deosebit de interesante în domeniul prognozei educaționale".

Învățămîntului, privit drept cea mai izolată și mai izolatoare instituție din lume, i s-a pus în față perspectiva unui medic care să se vindece pe el însuși înainte de a-i vindeca pe ceilalți. Dorința de a cunoaște, comună întregii omeniri, s-ar înrudi cu instinctul de hrănire (luăm, atunci, la propriu „foamea de cunoștințe", „gustul pentru artă" etc.), învățarea putînd fi definită ca un proces de înapoiere, circular, de expansiune și contracțiune în același timp, asemenea gurii care se deschide și se închide în jurul hranei. Hrana și cunoașterea sînt, înainte de toate, surse de vigoare (I. Buchen).

Printre modelele de creație a viitorului, un ecou puternic au stîrnit „atelierele minții" sau „laboratorul de creație a viitorului", lansate de R. Jungk. Aici și-ar da întîlnire antropologi, etnologi, farmacologi, toți specialiștii care au de a face cu omul. Ei ar studia puterile actuale ale omului, ar scruta capacități și direcții noi de dezvoltare, avînd posibilitatea de a efectua și experimenta pe scară socială. La sfîrșitul secolului nostru, aceste laboratoare ar căpăta aceeași importanță cu laboratoarele de științele naturii din ultimii 250 de ani. O știință a viitorului, umanistă, se poate realiza cu ajutorul tuturor științelor, dar și al oamenilor.

Modelul estetic al omului, așa cum l-a reproiectat și pentru viitorul ei Renașterea, își reînnoiește străvechea istorie. O cercetătoare poloneză vede, urmînd pe Herbert Read, în educația prin artă sinteza autoconștiinței și autocreației omului, o sinteză între afirmarea valorilor trecutului și împlinirea actelor creatoare. Astfel, arta, unind cognitivul și afectivul, naște o pedagogie a inspirației, mai mult decît a satisfacției, a atenției la viață mai mult decît la lărgirea limitelor experienței date (I. Wojnar).

Venit din țara lui Kierkegaard, K. Nielsen schițează pentru mîine o pedagogie a supraviețuirii, centrată pe existența umană, fiecărei structuri existențiale corespunzîndu-i o materie de învățămînt : înțelegerea, vorbirea, istoricitatea, timpul, moartea, lumea, eul, sinele... Copilul s-ar forma, ajutat de metode noi, atît ca individ independent, cît și ca membru al unei societăți îndreptate spre viitor.

Enigma revoltei și a progresului, acești factori esențiali ai destinului omenesc, își află dezlegare în formarea imaginației care întărește reflecția și acțiunea (B. Suchodolski). Creația joacă un rol tot mai însemnat în civilizația contemporană, iar omul de mîine are nevoie de o lume în care capacitatea sa creatoare să se poată dezvolta.

GHEORGHE ANCA

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din invățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scinteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scinteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 62

Sîmbătă 23 septembrie 1972
12 pagini — 1 leu

Eveniment UNESCO

Semnificații profunde pentru școala românească

Lumea universitară europeană a trăit recent un eveniment major al existenței sale; de triplă dimensiune și adîncă rezonanță spirituală. Martorul lui: Bucureștiul, capitala gazdă de la 21 septembrie 1972 du Centre Européen de l'UNESCO pour l'Enseignement Supérieur.

Dincolo de dimensiunea sa geografică (europeană), evenimentul, încărcat de semnificație în contextul aportului României la dezvoltarea cooperării generale între statele continentului nostru, a fost marcat de prezența unor înalți oaspeți la solemnitatea inaugurării Centrului, a președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a președintelui Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și a directorului general al UNESCO, René Maheu. Prezența domnului Maheu este asociată în chip firesc atitudinii sale totdeauna favorabile față de țara noastră, de politica ei externă și de ideile promovate de România în cadrul UNESCO. Un aliat constant al inițiativelor și proiectelor românești. Alegerea României, țară a respectului pentru educație și cultură, ca gazdă a Centrului, țară a cărei politică de largă cooperare internațională se bucură de apreciere pretutindeni azi în lume, este o cinste deosebită. Dar și o obligație, în primul rînd, pentru școala superioară românească.

Pe covorul frunzelor, încă distonînd cu sezonul, la liziera Cișmigiului s-a instalat solid, impunător Centrul UNESCO, punte a colaborării între toate universitățile și centrele de documentare din Europa, teren de confruntare pe plan european a experiențelor școlii postsecundare, factor favorizant al unui larg schimb interuniversitar de informații, laboratorul unor analize și sinteze privind principalele probleme ale sistemelor de învățămînt și educatorilor: structura și gestiunea învățămîntului, cercetarea științifică, specializarea.

Stimularea cooperării europene interuniversitare, imperativ de prim ordin al Centrului UNESCO de la București, se va traduce, de asemenea, prin promovarea schimburilor între instituțiile de învățămînt superior din statele membre europene și îndeosebi ale profesorilor, cercetătorilor și studenților. Prin climatul și facilitățile oferite de Centrul UNESCO al învățămîntului superior, raporturile universitare interinstituționale sau individuale într-o societate atît de aderentă la știința devenită forță de producție își vor afla o tratare intim legată de ritmul unei lumi ce naște la fiecare cinci minute o nouă formulă chimică.

Aria de interes a Centrului, ca organism regional, va include un program de cercetare desfășurat pe plan european în domeniul învățămîntului superior. Soluții rapide și eficace pe teme date, posibile răspunsuri la întrebări acute ale societății contemporane vizînd formația dată tineretului de către universitate și asigurarea capacității de a activa cu succes și folos în viața socială în directă relație cu eficiența socială maximă a universității, rosturile acesteia pe cale de reevaluare azi în lume vor prilejui Centrului un interesant dialog, cu finalități aplicative, sperăm, în economia de timp și de forțe impusă de dezvoltarea modernă.

DANA GHEORGHIU

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

la inaugurarea Centrului european UNESCO pentru învățămîntul superior

Domnule director general,
Domnilor ambasadori,
Dragi tovarăși,

Doresc în primul rînd să exprim bucuria noastră de a participa la inaugurarea Centrului european pentru învățămîntul superior organizat de UNESCO, considerînd că aceasta reprezintă un moment important în dezvoltarea colaborării între țările europene în domeniul învățămîntului.

România acordă o atenție deosebită dezvoltării colaborării între statele europene în toate domeniile de activitate. Pornim de la faptul că Europa, care a contribuit mult la dezvoltarea civilizației omenești, trebuie să devină un continent al colaborării pașnice, care să-și aducă contribuția activă nu numai la instaurarea unor relații noi între popoare — bazate pe egalitate în drepturi, pe respectarea independenței și suveranității naționale — dar și la cauza cooperării pașnice, a afirmării principiilor umanismului în întreaga lume.

În acest spirit, guvernul român a salutat și a sprijinit inițiativa directorului general UNESCO, domnul René Maheu, de a înființa un centru pentru învățămîntul superior, căruia i-a oferit posibilitatea de a funcționa în România.

Este cunoscut că învățămîntul, în general, constituie un factor esențial de cultură și progres, că învățămîntul superior joacă un rol important în formarea cadrelor fiecărei națiuni pentru toate domeniile de activitate. Cu atît mai mult în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, progresul rapid al învățămîntului și, îndeosebi, al învățămîntului superior constituie o condiție de bază pentru dezvoltarea economică-socială a fiecărei națiuni. Tocmai de aceea România acordă o mare atenție dezvoltării învățămîntului și colaborării, în acest domeniu, cu celelalte state.

Sperăm că înființarea acestui centru va contribui la o mai bună cunoaștere între centrele de învățămînt europene, la un schimb mai activ de experiență și de păreri în privința modernizării și dezvoltării învățămîntului, în scopul servirii intereselor de progres ale fiecărui popor și, totodată, al cauzei promovării culturii și civilizației europene și universale.

De altfel, întotdeauna oamenii de știință și cultură înaintați au fost printre cei mai activi în susținerea politicii de prietenie și cooperare între popoare. Știința, cultura nici nu pot fi concepute decît în condiții de pace, de colaborare între popoare. Cu atît mai semnificativ consider înființarea, în toamna anului 1972, a acestui Centru, cu cît există perspective reale ca în această toamnă — sau spre sfîrșitul ei și începutul iernii — să se treacă, în fine, la lucrările pregătitoare pentru Conferința general-europeană.

Înființarea acestui centru — pe lîngă realizarea obiectivelor despre care a vorbit directorul general UNESCO — va avea, cred, și un important rol în unirea eforturilor universităților, ale oamenilor de învățămînt în înfăptuirea securității, în preocuparea pentru o lume mai bună, pentru a face ca Europa să nu mai cunoască războaie, pentru ca ea

(Continuare în pag. a 3-a)

ACCENTE

Folosirea abecedarului

Apariția unui „Îndrumător pentru folosirea abecedarului" (autor : M. I. Georgescu-Boștină. E.D.P., 1972) în condițiile școlarizării la șase ani, mi se pare a fi un act de extremă necesitate. Pentru că ținînd seama de vîrsta micilor școlari, structura lecției suferă modificări legate de folosirea unor metode și procedee, chiar dacă la baza abecedarului stă tot metoda fonetică, analitico-sintetică.

Integrate într-o școală generală cu o durată de 10 ani, clasele mici și, deci și clasa I, au meniri precise în procesul de instruire și educare a elevilor. Obiectul citirea și scrierea, din prima clasă de școlarizare, urmărește însușirea unei instrumentații de bază a muncii intelectuale, lărgirea orizontului de cunoștințe și, pe baza acestora, stimularea dezvoltării telectuale. Ținînd seama de aceste cerințe, cartea elaborată de Maria Ioana Georgescu-Boștină cuprinde, în prima parte, indicații cu caracter general, iar în a doua parte, explicații de detaliu privind desfășurarea fiecărei lecții de citire și scriere. Sînt prezente astfel toate cele patru tipuri de lecții specifice predării abecedarului, planuri ale unor lecții mai dificile, precum și explicații și indicații deosebite.

Se insistă mult — și nu în mod nejustificat — asupra fixării scopului fiecărei lecții, de care depinde întreaga organizare și desfășurare a materialului. Fixarea scopului unor astfel de lecții este cu atît mai importantă, cu cît acum apare, cu deosebită stringență, necesitatea respectării unei cerințe pedagogice obligatorii: particularitățile de vîrstă ale școlarilor. Formarea sau fixarea unor noțiuni, dezvoltarea mușchilor mîinii, formarea deprinderilor de orientare în spațiu, a unor reprezentări de mărime, formă și culoare — sînt numai cîteva din obiectivele urmărite în cadrul scrisului și cititului la clasa I.

Respectînd normele și exigențele unui îndrumător, lucrarea nu implică însă șablonizarea prin rețete unice pentru fiecare lecție ; autoarea dă mai multe procedee care vizează același scop. Alegerea acestor procedee, precum și a materialelor necesare, în funcție de conținut, rămîne să o facă fiecare învățător, pentru că, așa cum se știe, fiecare lecție în parte reprezintă și o mică operă creatoare.

MARIANA FILIMON

Primirea tinerilor profesori

Este cunoscut faptul că atmosfera în care are loc primul contact al absolvenților învățămîntului universitar și pedagogic cu cariera didactică, cu școlile în care vor lucra, cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat are o covîrșitoare influență asupra viitoarei lor activități : Este, de aceea, cu atît mai mult de apreciat modul în care a fost organizată primirea noi promoții de profesori, învățători și educatoare, de către Comitetul județean de partid, Inspectoratul școlar al județului Constanța și Consiliul sindicatului de învățămînt local care, la această caldă manifestare, au invitat pe tovarășul Vasile Vîlcu, prim-secretar al Comitetului județean de partid, vicepreședinte al Consiliului de Stat.

Cu această ocazie tovarășul Vasile Vîlcu a rostit o scurtă alocuțiune în care și-a mărturisit plăcerea ca în numele Comitetului județean de partid să adreseze noilor cadre didactice repartizate în județul Constanța, un călduros bun venit pe meleagurile dobrogene.

Școala noastră — arăta vorbitorul — se poate mîndri că partidul i-a încredințat o misiune atît de complexă și nobilă, o misiune de rezonanță istorică, cum este aceea a formării oamenilor noi ai societății noastre. Acum cînd ați plecat de pe băncile facultății, vă așteaptă cel mai mare și cel mai dificil examen, acela al vieții și al muncii pe care va trebui să-l treceți cu succes, spre binele vostru și al societății socialiste.

Cu aceeași ocazie, au luat cuvîntul reprezentanți ai tinerelor cadre didactice care au asigurat pe cei prezenți că vor depune toate eforturile pentru a se achita cu cinste de îndatoririle ce le revin.

O. BUZESCU

Caietele de teză și risipa de hîrtie

De ani de zile constat cu amărăciune risipa de hîrtie care se face cu caietele de teză trimestrială. Pentru că despre o adevărată risipă este vorba.

După cum se știe, în librării nu există caiete tip pentru tezele trimestriale și atunci se cumpără caiete obișnuite de 24 sau de 50 de file. Presupunînd că în medie un elev poate acoperi la o teză 4—6 pagini, un caiet de 8 file ar fi foarte potrivit pentru elevul din clasele V—VIII. Rezultă dar că din caietele puse în comerț elevii folosesc un număr mic de pagini, iar restul, imaculate, capătă destinația D.C.A. În acest fel, de la toate școlile din țară, se trimit la topit vagoane de hîrtie nefolosită.

Pentru evitarea acestei risipe cred că ar fi bine să se confecționeze caiete tip, cu un anumit număr de file și avînd un format și o liniatură speciale. Folosirea lor în alt scop ar trebui interzisă, iar școlile, obligate să se aprovizioneze cu caietele necesare încă de la începutul anului școlar. S-ar obține astfel o uniformitate în ceea ce privește volumul și aspectul caietelor de teză — ceea ce cred că ar influența starea de spirit a elevilor ; știind că acestea sînt caiete de teză, elevii le vor respecta mai mult, vor scrie mai frumos în ele. Adoptarea acestei soluții ar avea, așadar, un triplu avantaj : economic, practic și educativ.

Ceea ce propun eu însă nu e o noutate. Școala românească a mai folosit astfel de caiete, avînd chiar fotografia școlii respective pe copertă. Dar nu aceasta este esențialul. Important e să nu irosim anual sute de tone de hîrtie.

MIHAI BĂLAJ

Ne scriu corespondenții voluntari

Urgent, un inventar!

Timid, dar ceea ce este de lăudat este faptul că se realizează totuși ceva, mijloacele moderne audio-vizuale își fac loc din ce în ce mai mult în arsenalul pedagogic al școlilor noastre. Doresc să subliniez de la început că această timiditate nu se datorește cadrelor didactice, ci inexistenței unei „industrii" de specialitate.

În sprijinul celor de mai sus pledează entuziasmul cadrelor didactice care cu mijloace modeste, au realizat deja o serie de diapozitive, diafilme, filme pe 8 și 16 mm, alb negru sau color, precum și o tehnică de proiectare adecvată scopurilor, pentru a ne opri doar asupra celor vizuale, realizate pe peliculă foto.

Cum însă se cunoaște prea puțin despre aceste realizări, prezentate anemic în rarele ocazii, se impune ca o necesitate inventarierea lor rapidă, în vederea cunoasterii celor mai bune realizări, pe de o parte, iar pe de altă parte preluarea acestora în vederea multiplicării și dotării tuturor unităților școlare, considerînd că aceste materiale fiind **realizate de omul de la catedră,** de practician, pentru nevoile lui și ale elevului din bancă, sînt mai aproape de cerințele didactice decît cele realizate de „Animafilm" sau „Sahiafilm".

Patronul acestei inventarieri trebuie să fie, fără îndoială, Ministerul Educației și Învățămîntului prin noul său **Oficiu pentru mijloace de învățămînt.**

Cred, deci, că acest oficiu va trebui să organizeze, de pildă în vacanța de iarnă și după o prealabilă sondare a unităților de învățămînt (de la învățămînt preșcolar la cel universitar), o **trecere în revistă a celor mai bune realizări în acest domeniu.** Cu această ocazie s-ar putea dezbate în colectiv și cîteva probleme atît de ordin practic, cît și teoretic, deoarece, cu toată bunăvoința, literatura de specialitate de la noi este foarte redusă.

Tot cu această ocazie consider că s-ar putea lua în discuție și probleme de metodică privind locul și rolul materialelor vizuale realizate pe peliculă fotocinematografică în cadrul procesului de instrucție, cantitatea și calitatea informațiilor ce trebuie a fi prezentate și în care anume moment al programului de instruire trebuie prezentat, discuția purtată de realizatorii înșiși putînd aduce îmbunătățiri „teoriei".

Pentru a se imprima un caracter stimulativ acestei activități, onorific deocamdată, s-ar putea înmîna celor mai bune realizări diplome de clasificare, precum și achiziționarea lor în vederea multiplicării.

E de la sine înțeles că s-ar putea prezenta si scenarii (chiar decupate regizoral) care și ele ar putea fi reținute în vederea introducerii în producție, prin „Didactica" de exemplu.

Avînd în vedere că trecerea în revistă propusă va urmări calitatea didactică (si fotografică), nu trebuie să se facă restricții în ce privește tehnica de realizare. Cantitatea de informație, claritatea și concizia ei, măsura în care poate fi recepționată si reținută sută la sută, iată ce consider că va trebui să îndeplinească diapozitivul, diafilmul sau filmul prezentat.

ION FLORICA

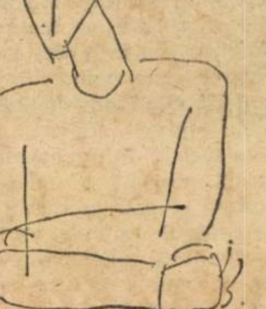

PRO ȘI CONTRA

Școala — instituție productivă

Documentele de partid și de stat, dispozițiile Ministerului Industriei Constructoare de Mașini prevăd ca activitatea de instruire practică a elevilor din școlile profesionale și de specialitate să fie orientată spre producția unor valori materiale, cu alte cuvinte atelierele-școală să devină rentabile. În acest fel a fost stabilit cadrul instituțional în care elevii își vor putea desfășura, paralel cu procesul de instruire, activitățile tehnico-productive. Atelierele-școală vor executa produse pentru întreprinderea tutelară, ca și pentru alte întreprinderi, lucrări de autodotare și lucrări pentru piață.

Dacă cineva din afara instituției intră în localul Grupului școlar „Electroputere" din Craiova, îl însoțesc, de la un capăt la altul al coridoarelor, machetele multor aparate și motoare în stare de funcționare, frumos aranjate în vitrine de sticlă — rod al strădaniilor elevilor acestei importante instituții tehnice de învățămînt, care numără peste 3 000 de elevi. Dacă vizitatorul ar trece în revistă și obiectele din cele peste zece laboratoare și cabinete tehnice, sau cele de la expoziția permanentă a școlii, ar constata aceeași îndemînare și pricepere în realizarea unor obiecte de înaltă ținută, ce servesc instrucției și educației celor ce studiază aici.

În discuția pe care am avut-o cu Gelu Ionescu — directorul adjunct al Grupului școlar „Electroputere", care răspunde de instruirea practică — s-a scos în relief faptul că școala și-a orientat activitatea în trei direcții : pentru întreprinderea tutelară — Grupul de uzine „Electroputere", Craiova va realiza mai multe produse, în valoare de un milion lei. Printre aceste produse amintim dispozitivul A.M.E. 1 (dispozitiv de acționare manuală a unor aparataje electrice de linie), din care școala va livra uzinei 5 000 de bucăți. Acestui produs i se adaugă 10 000 de bucăți broaște de siguranță nichelate, cu un aspect foarte plăcut. (Poate nu e lipsit de importanță să amintim că o singură bucată are prețul de cost 100 lei).

În afară de acestea, au fost deja executate S.D.V.-uri (scule, dispozitive, verificatoare) pentru secția de sculărie a uzinei „Electroputere" și pentru Fabrica de celule prefabricate din Băilești — capacitate industrială nou înființată. Producția acestor obiecte însumează o valoare de 100 000 lei.

Pentru școală, elevii vor executa 300 metri liniari de gard metalic, necesari împrejmuirii bazei sportive a grupului, acțiune care e în curs de înfăptuire. De asemenea, tot în atelierele școlii vor fi executate paturi metalice pentru cele cinci cămine ale elevilor, rafturi metalice pentru biblioteca școlii, suporturi pentru flori, precum și 60 de planșete I.S.I.S., format A, necesare cabinetului de desen tehnic.

În prototip se găsesc două motoare monofazate, de 220 volți, după un proiect al unui colectiv de ingineri ai Grupului școlar „Electroputere".

Cea de a treia orientare a activității productive este îndreptată spre piață (terți). Elevii lucrează la prototipuri pentru artizanat, mese metalice, cuiere, lampadare, garduri metalice, suporturi pentru flori. Produsele vor fi desfăcute prin magazinele „O.C.L. Metalochimica" și prin magazinul „Expoziție cu vînzare", al școlilor din municipiul Craiova.

PAUL NIȚOIU

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la inaugurarea Centrului european UNESCO pentru învățămîntul superior

(Urmare din pag. 1)

să acționeze în direcția dezarmării, a desființării blocurilor militare, a înlăturării restricțiilor de tot felul care impiedică și ridică bariere în calea dezvoltării învățămîntului și științei, a cooperării între popoare, în calea ridicării bunăstării și fericirii oamenilor.

După cum vedeți, domnule director general, noi acordăm o mare semnificație acestui centru și sperăm că el va justifica, realmente, și așteptările dumneavoastră — care sînt și ale noastre — în direcția învățămîntului; că el va justifica, totodată, și așteptările mai generale în ce privește participarea mai activă a oamenilor din invățămînt la înfăptuirea aspirațiilor popoarelor spre cooperare și pace.

De altfel, nici nu se poate concepe un profesor universitar care să nu fie și un militant activ pentru pace și cooperare, care să nu se preocupe de educarea tineretului în spiritul prieteniei și cooperării. Aceasta este, de asemenea, o latură care am dori să-și găsească un loc important în activitatea acestui Centru; el va trebui să studieze și să găsească mijloacele pentru ca învățămîntul să sădească în conștiința tineretului — odată cu cunoștințele generale și de specialitate — ideile prieteniei și păcii, pentru că numai astfel își va îndeplini cu adevărat menirea sa în lume.

Desigur, trăind în Europa, noi dorim ca și în acest domeniu continentul nostru — care a realizat multe lucruri bune dar și multe războaie — să poată da o contribuție mai mare la cauza civilizației, a cooperării și păcii în lume. Sîntem, de altfel, intr-o perioadă în care pașii spre destindere se accentuează, deși în lume mai există încă focare de încordare, de război. Sperăm că Europa, cadrele din învățămîntul superior, tineretul studențesc vor participa activ la înfăptuirea deziderätelor generale ale realizării unei Europe noi, care să asigure fiecărei națiuni posibilități depline de a se dezvolta corespunzător voinței sale, să excludă forța și amenințarea cu forța, să garanteze drepturi egale fiecărui popor, fiecărui cetățean din fiecare țară la invățămînt și cultură, la o viață liberă și fericită.

Aceasta este dorința noastră și în acest spirit România a hotărît să găzduiască cu plăcere acest Centru, fiind convinsă că el va avea un rol important în toate aceste domenii.

Cu aceste gînduri doresc să urez tuturor celor care vor lucra în Centrul UNESCO pentru învățămîntul superior, precum și centrelor universitare care vor conlucra în cadrul lui, succes deplin în găsirea celor mai bune căi de a colabora în toate domeniile de activitate. Doresc Centrului să devină un factor activ care să contribuie la progresul învățămîntului și științei, la întărirea păcii și prieteniei între popoare.

Sediul Centrului european UNESCO pentru învățămîntul superior

Deschiderea Centrului european UNESCO pentru învățămîntul superior

În prezența președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut loc, în Capitală, în dimineața zilei de joi, 21 septembrie, inaugurarea Centrului european al UNESCO pentru învățămîntul superior, eveniment cu multiple și profunde semnificații nu numai în sfera colaborării interuniversitare și științifice pe continentul nostru, ci și pe planul promovării unui climat de colaborare și înțelegere între statele europene.

În aplauzele asistenței, sosesc tovarășii Nicolae Ceaușescu și Ion Gheorghe Maurer.

Conducătorii de partid și de stat sînt întîmpinați cu cordialitate de René Maheu, directorul general al UNESCO, de Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului, și de alte personalități.

La ceremonia deschiderii au participat tovarășii Leonte Răutu, Cornel Burtică, Miron Constantinescu, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, și alți membri ai guvernului, delegatul permanent al României pe lîngă UNESCO, președintele Comisiei naționale a țării noastre pentru UNESCO, personalități de seamă ale vieții științifice și culturale, rectori și profesori universitari, reprezentanți ai Uniunii asociațiilor studențești, ai Consiliului popular al Capitalei.

Au fost prezenți, de asemenea, Sayed Abbas Chedid, directorul Centrului de informare al O.N.U. la București, Alexander Rotival, reprezentantul permanent al programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare, José Jaz, șeful proiectului P.N.U.D. UNESCO de la Institutul politehnic din Capitală.

După ce a salutat pe înalții oaspeți, Mircea Malița a subliniat, în cuvîntul său, importanța organizării acestui centru.

În continuare ia cuvîntul René Maheu. Directorul general al UNESCO a salutat cu respect participarea președintelui Consiliului de Stat al R.S. România, Nicolae Ceaușescu, la inaugurare, subliniind că aceasta constituie o garanție a sprijinului pe care îl va avea Centrul în țara noastră.

Centrul european UNESCO pentru învățămîntul superior — a arătat vorbitorul — va contribui, pe măsura mijloacelor sale, la dezvoltarea și îmbunătățirea acestui învățămînt al cărui rol este sub multe aspecte esențial. El își va înscrie efortul în cadrul geografic limitat, dar de o semnificație politică de prim rang, al unei cooperări pe care noi dorim să o vedem dezvoltîndu-se din ce în ce mai mult între țările Europei.

În continuare, vorbitorul a subliniat că Centrul va recurge la cele mai moderne metode de documentare și difuzare a informațiilor, ținînd seama, pentru a evita paralelismul, de lucrările realizate sau în curs de realizare de către alte instituții — Biroul internațional al învățămîntului de la Geneva și Consiliul european de la Strasbourg.

Înființarea la București a unui Centru pentru învățămîntul superior nu este o inițiativă izolată, a spus René Maheu, ea se înscrie într-o serie sistematică de măsuri menite să confere o formă concretă cooperării europene, axînd-o pe instrumente instituționale adecvate acestui scop

A vorbit apoi, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cuvîntarea președintelui Consiliului de Stat al României este urmărită cu vie atenție, ea fiind subliniată cu îndelungi și puternice aplauze.

Cuvîntul rostit la inaugurare de tovarășul Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului

Am plăcuta misiune de a saluta, din partea învățămîntului românesc, cu prilejul inaugurării Centrului european pentru învățămîntul superior, prezența înalților oaspeți, a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a tovarășului Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, a membrilor guvernului român, a reprezentanților corpului diplomatic și a personalităților din domeniul științei, culturii și educației.

Directorul general al UNESCO, domnul René Maheu, binecunoscut și stimat în țara noastră, onorează prin participarea sa crearea acestei noi instituții de cooperare intelectuală europeană, ce realizează un proiect, asupra căruia a vegheat cu solicitudine și încredere. Îi aducem vii mulțumiri.

Așa cum a fost unul din promotorii ideii de înființare a Centrului, România va sprijini intens activitatea acestui organism, bazată pe convingerea că schimburile și colaborarea interuniversitară europeană, pe care le practică cele peste 40 de instituții de învățămînt superior de la noi — în sprijinul politicii țării noastre — instituții antrenate din plin și în programele UNESCO, au o importanță esențială pentru dezvoltarea cooperării generale între statele continentului nostru.

Subiectul căruia i se consacră Centrul UNESCO de la București este deosebit de actual. În acest moment, în care învățămîntul din întreaga lume, și îndeosebi învățămîntul superior, trece prin transformări importante și rapide, oglindite de studiul vast organizat de UNESCO, nevoia de informație proaspătă, de schimburi de vederi și de cercetare organizată după toate legile investigației științifice este mai strîngentă ca oricînd. Bucuroși că vom fi beneficiarii unei asemenea documentări, care va fi adresată tuturor țărilor interesate, ne vom strădui să oglindim, la rîndul nostru, o experiență pe care o trăim din plin: școala superioară românească încearcă, într-adevăr să aplice cu consecvență principiul înmănuncherii **învățămîntului**, **cercetării** și **producției** într-un unic proces de formare a omului unei societăți moderne.

Ministerul Educației și Învățămîntului asigură UNESCO și noul său Centru european pentru învățămîntul superior de tot sprijinul său și îi urează spor la lucru.

ATESTAT ÎN MESERIE

ANCHETĂ

După un an de la introducerea pregătirii tehnico-productive în școala generală și în liceul de cultură generală am dobîndit o experiență pozitivă în ce privește instruirea tehnico-productivă a elevilor, patronarea școlilor de către intreprinderi. Faza de inițiere, necesară, a fost depășită. Pentru a vedea cum abordează la început de nou an școlar conducerile unor școli această sarcină de bază a învățămîntului, am întreprins un raid-anchetă la liceele „Nicolae Bălcescu“ „Gh. Lazăr“, din Capitală și „George Enescu“, din Sinaia.

De la inițiere la calificare

— În ce privește instruirea tehnico-productivă a elevilor de liceu, în acest nou an școlar am depășit faza de inițiere, inerentă oricărui început de activitate, ține să precizeze prof. **V. Iliescu,** directorul Liceului „Gh. Lazăr“. În fața școlilor și a întreprinderilor care le patronează acum se pune sarcina realizării unei calificări profesionale a viitorilor absolvenți. Această sarcină trebuie văzută, implicit realizată, diferențiat, în funcție de anul de studiu în care se află elevul, adică în funcție de timpul pe care l-a consacrat acestei componente fundamentale a învățămîntului. Așa stînd lucrurile, este clar că va trebui să alcătuim programe pe profil de meserii, ținînd seama de etapa de realizare a instruirii în meseria respectivă. Cum putem alcătui aceste programe ? Se pot lua ca model programele școlilor profesionale de trei ani (bineînțeles, pe profilul atelierului școlar) pe care să le adaptăm la etapa de școlarizare. În ce privește elevii ultimului an de studiu, aici s-ar putea lua ca ghid modul cum se realizează ucenicia la locul de muncă. Atelierele Liceului „Gh. Lazăr“ — care funcționează în localul Școlii nr. 123 și la ale căror activități participă și elevii Liceului nr. 36 — sînt patronate de întreprinderea „Electromagnetica“. Ele sînt profilate pe montaj aparate electrice, electrotehnică. De asemenea, unii elevi sînt orientați spre lăcătușărie. Fetele (întreprindere patronatoare, „Tînăra gardă“) sînt instruite în tricotaje semiautomate și confecții tricotaje. Activitatea de anul trecut, rezultatele obținute arată — ține să sublinieze directorul Liceului „Gh. Lazăr“ — că este util să se stabilească un plan de producție pentru atelierul-școală, defalcat din planul de producție al întreprinderii.

Același spirit lucid, de găsire a unor soluții practice am întîlnit și într-o altă școală de prestigiu, Liceul „N. Bălcescu“.

— Pentru elevii anilor I și II asigurarea unei calificări profesionale în paralel cu învățătura — afirma din capul locului prof. **Ion Giurgiu,** director adjunct al liceului — are o bază solidă. Astfel se pune însă sarcina asigurării unei instruiri tehnico-productive pentru elevii anilor III și, îndeosebi, pentru cei din anul IV. Conducerea liceului a căutat în acest nou an școlar să lărgească gama de profesii, să o adapteze cerințelor reale ale economiei municipiului, profesii care să permită absolvenților — fete și băieți — o integrare ușoară socio-profesională. Astfel, au apărut în nomenclatorul de meserii noi, profesii care se învață în liceu : tipografia, stenografia, cartonajul și mecanica auto. Este de la sine înțeles că elevii profilați pe lăcătușărie, electrotehnică, își vor continua activitățile începute în anul trecut. Pentru auto-moto, cu sprijinul M.F.A., au fost procurate două mașini — una în stare de funcționare, cealaltă demontată pentru instructaj. Rămîne încă de rezolvat găsirea unor maiștri-instructori pentru viitorul atelier de mecanică auto și conducere auto.

În ce privește tipografia, întreprinderea poligrafică patronatoare a amenajat în școală un atelier tipografic, dotat cu cele necesare. Conducerea liceului intenționează să obțină din partea municipiului București dreptul de a tipări aici toate revistele școlare care apar în școlile din Capitală. În acest fel, atelierul de tipografie ar avea un plan de producție și un flux tehnologic relativ stabil. Atenție deosebită s-a acordat din partea școlii elevilor anului IV. În înțelegere cu conducerea întreprinderii patronatoare — „Electrotehnica“ — elevii acestui an au fost constituiți în 8—10 grupe (fete și băieți), care vor face instruirea tehnico-productivă direct în uzina patronatoare. Există premise certe ca acești tineri să se familiarizeze cu cerințele reale ale fluxului tehnologic, astfel încît după absolvire să poată lucra efectiv în producție.

Pregătire tehnico-productivă diferențiată

— Clasele de început — spunea directorul Liceului de cultură generală „George Enescu“ din Sinaia, prof. **Const. Rapcea** — respectiv a VII-a și a VIII-a de la școala generală și anii I și al II-lea de liceu, se impune să se inițieze și să lucreze în atelierele școlii, dotate cu tot ce le este necesar de către Uzina de mecanică fină din localitate, precum și prin autodotare. Aici, în școală, elevii noștri învață a.b.c.-ul meseriei, sub supravegherea atentă a profesorilor maiștri. Așa cred că e bine să se întîmple peste tot. Clasele terminale de la școala de cultură generală de 10 ani și de liceu e bine să-și desfășoare munca tehnico-productivă în uzină, unde își perfectează deprinderile formate în atelierele școlii.

— După aceste două etape elevii pot primi pe lîngă diploma de absolvire a studiilor teoretice și atestatul în meseria învățată ?

— Deja 70 de absolvenți s-au încadrat și lucrează acum ca muncitori în uzină. O vreme, ei vor fi aici **operatori,** adică vor executa operații mai simple. Practica efectivă a muncii va face din ei muncitori adevărați. Absolvenții școlii de cultură generală încadrați într-o întreprindere ar trebui, de drept, să primească atestatul de meserie odată cu diploma de absolvire a studiilor.

Disciplină de predare : tehnologia muncii

Opinii asemănătoare a exprimat la Uzina de mecanică fină din Sinaia și inginerul-șef al acesteia, **Mihail Simionescu :**

— Pregătirea tehnico-productivă a elevilor de la școala de cultură generală nu este nici la fel de sistematică, nici tot atît de intensivă ca aceea a elevilor de la grupurile școlare profesionale. Or, un atestat în meserie presupune tocmai aceste aspecte esențiale ale unei pregătiri de specialitate. Școala generală rămîne, încă, preponderent de cultură generală...

— Și ce credeți că ar trebui făcut pentru a înlătura neajunsurile?

— Soluția ar fi — ne răspunde prof. **Mihail Marin,** inspectorul general al Inspectoratului școlar Prahova — să se introducă în planurile de învățămînt ale școlii de cultură generală și una-două discipline de tehnologia muncii, începînd din clasa a IX-a și respectiv anul I de liceu.

NICOLAE SORIN
HRISTU CÂNDROVEANU

Munca „tehnico-productivă“
LA... GRĂDINIȚĂ

În mini-atelierul de tîmplărie

Pregătirea pentru muncă a preșcolarilor este o componentă principală a procesului instructiv-educativ desfășurat în grădiniță. În cadrul jocurilor și al activităților obligatorii prevăzute în noua programă pentru grădiniță, copiii au fost familiarizați cu munca adulților în scopul formării primelor reprezentări despre unele meserii, a priceperilor și deprinderilor de muncă, a educării respectului pentru muncă. Prin activitățile de modelaj în care copiii folosesc plastilină, prin jocurile cu materiale de construcții, ca și în realizarea construcțiilor din piese metalice urmărim crearea unor deprinderi tehnice și realizarea unor activități tehnico-productive elementare. Încă de la începutul anului școlar trecut, am înființat în cadrul grădiniței. (Combinatului de confecții și tricotaje — București), respectiv pentru grupa copiilor de 5 ani, mici ateliere de croitorie și tîmplărie, în cadrul cărora am transmis copiilor cunoștințe despre activitatea din aceste sectoare. Mini-atelierul de tîmplărie dispune de un banc adaptat la statura copiilor, de unelte și materiale de lucru : ciocane, clești, burghie, traforaje, materiale textile și din lemn. Aici, micii tîmplari au fost deprinși să mînuiască uneltele de tîmplărie, să aibă o poziție corectă în timpul lucrului și să realizeze primele obiecte : cuierașe pentru îmbrăcămintea păpușilor, repararea jucăriilor stricate, băncuțe, mese și scaune, jucării de curte, moriști de vînt, avioane, helicoptere etc. Propunînd copiilor ca o parte din jucăriile confecționate de ei să le ducă în dar colegilor de la grupele mici, am constatat că numărul celor care doreau să lucreze în acest atelier a crescut simțitor. Am observat că, în jocurile lor, copiii foloseau cu multă plăcere aceste jucării confecționate de ei, pe care le mînuiau cu multă grijă.

În atelierul de croitorie dotat cu mașini de cusut, foarfeci, ace etc., fetițele au executat la început operații simple de cusut, ornarea în linie dreaptă cu punctul de lănțișor, iar apoi, au confecționat prosoape, fețe de masă și lenjerie de pat pentru păpuși. Aceste ateliere au fost amenajate în sala de grupă a copiilor în locuri diferite unde au putut să-și desfășoare activitatea nestingheriți 3-4 copii.

Pentru dezvoltarea aptitudinilor de desen, tot la această grupă, am înființat atelierul de pictură dotat cu șevalete și materiale necesare desenului. În acest atelier copiii au avut posibilitatea să lucreze în momentele libere ori de cîte ori au dorit. Prin exerciții repetate, ei au reușit să redea grafic, folosind tempera, adevărate compoziții din imaginație : aspecte ale muncii din toate anotimpurile, peisaje etc.

În scopul îmbogățirii conținutului activităților gospodărești din grădiniță, am pus la dispoziția copiilor lighene din material plastic, săpun și cîrlige pentru rufe și împreună cu ei am spălat, uscat și călcat, cu fierul electric de dimensiuni mici, îmbrăcămintea și lenjeria de pat a păpușilor. Rezultatele au fost surprinzătoare, fetițele manifestînd un interes neașteptat de mare și multă îndemînare în executarea acestor munci. Pe parcurs am extins activitatea gospodărească și în parcul de joc al copiilor. Am procurat unelte de grădinărit la dimensiunea copiilor : greble, cazmale, stropitori, și am antrenat și învățat copiii să le folosească corect. Ei au curățat, greblat și stropit nisipul din solarii. Preșcolarii din grupa 5-6 ani și-au manifestat dorința să îngrijească parcul de joc al copiilor din grupele mici, dorință pe care le-am îndeplinit-o, organizînd o zi de muncă voluntară pe săptămînă. Am antrenat copiii și în realizarea straturilor de zarzavat, în fărîmițarea și greblarea pămîntului, a semănatului, săditului. Copiii au avut posibilitatea să urmărească în timp creșterea și dezvoltarea legumelor, să le îngrijească și să le recolteze.

Rezultatele obținute în cadrul acestor încercări din anul școlar trecut ne-a determinat ca în acest an școlar să continuăm și să extindem acest experiment la două grupe de copii de 5 ani și să declarăm o zi pe săptămînă zi de activitate gospodărească și muncă în ateliere. În plus, față de anul școlar trecut, vom înființa și atelierul micilor mecanici, în care copiii vor avea posibilitatea să-și construiască diferite jucării mobile din piese metalice folosind șuruburi, piulițe și osii. Aici copiii vor valorifica deprinderile tehnice însușite în cadrul activității de joc de construcții cu piese metalice prevăzut în programe și își vor dezvolta mai mult imaginația creatoare.

ELENA ROMAN

ROMUL
MUNTEANU

Profiluri literare

Ed. „Univers", 1972

O informație amplă, o rigoare a discursului și o plăcută maliție universitară caracterizează (mai ales) recentul volum de studii și eseuri de literatură universală semnat de prof. univ. Romul Munteanu, excursie livrescă de ținută în teritoriile artei majore. Cartea este în fond un metodic și presărat de atente conotații, jurnal de lectură al unui intim al literaturii universale, al problematicilor ei majore.

Stilul e limpede, cartesianismul frazei neexcluzînd însă modalități de caracterizare subtile, elegante, ale marilor autori ; de pildă **Jarry**, fermecătorul adept al „patafizicii" e văzut mai ales ca un tragic bravînd, el **„dislocă realitatea prin arta unui mare caricaturist"** (op.cit. pag. 21), **Kafka**, posedatul construcției epice labirintice e văzut ca un stigmatizat al ideii defetiste în fond că **„omul nu poate ajuta pe om"** (op. cit. 39), seducătorul, barocul epic neoelen Nikos Kazantzakis, un fel de El Greco întîrziat al prozei contemporane e privit de profesorul Romul Munteanu ca un cronicar cu vaste registre al **„evenimentului-destin"** (op. cit. 291).

Savoarea volumului „Profiluri literare", apărut nu de mult în **Editura Univers**, nu rezidă astfel numai în profunzimea și precizia informației, a unei interpretări sigure a surselor ci și în „regia" abilă a cărții, în varietatea siluetelor literare selectate pentru a fi comentate, în sprinteneala (dar nu jocul frivol) stilului istoricului și criticului literar Romul Munteanu care știe întotdeauna să echilibreze într-un mod remarcabil **soliditatea** lecturilor cu **suplețea** interpretărilor date acestor lecturi.

De o certă valoare par a fi și eseurile închinate unor mari scriitori contemporani, din păcate încă anemic cunoscuți la noi, cum ar fi : **Max Frisch** și **Thorton Wilder**.

Ele luminează colțuri de creație întunecate (pentru publicul — iubitor de literatură — autohton) din opera vastă, geometric construită, durabilă a acestor mari condeie, dar și conștiințe ale epocii noastre. Sub aparențele unei funcționalități, în primul rînd didactice, volumul de studii și eseuri al prof. univ. Romul Munteanu oferă numeroase sugestii, opinii personale, interesante, privind astronomia „operelor unor scriitori redutabili, apropiindu-i de noi fără a-i demitiza".

De o binevenită limpezime și justețe a tonului este eseul **Național și universal în literatură**, în care autorul cărții comentate proclamă relația firească, dialectică, dintre naționalul valoros și universal valoros, atracția reciprocă dintre esteticul și eticul unui act artistic autentic, el afirmînd : **„Orice creație literară este prin idealurile specifice pe care le propagă, ca și prin limba originară de comunicare, o operă cu o amprentă profund națională. Dar prin valoarea sa artistică și semnificația majoră a mesajului transmis, ea poate deveni o operă de circulație universală"**. (op. cit. pag. 311).

Conchizînd, putem afirma că recentul volum al prof. univ. Romul Munteanu are greutatea și semnificația unei sinteze și uneori grația unei reevaluări lirice, autorul vizitînd cu aplicație și comentînd atrăgător pentru cititorii săi un „muzeu imaginar" al literaturii universale.

DAN MUTAȘCU

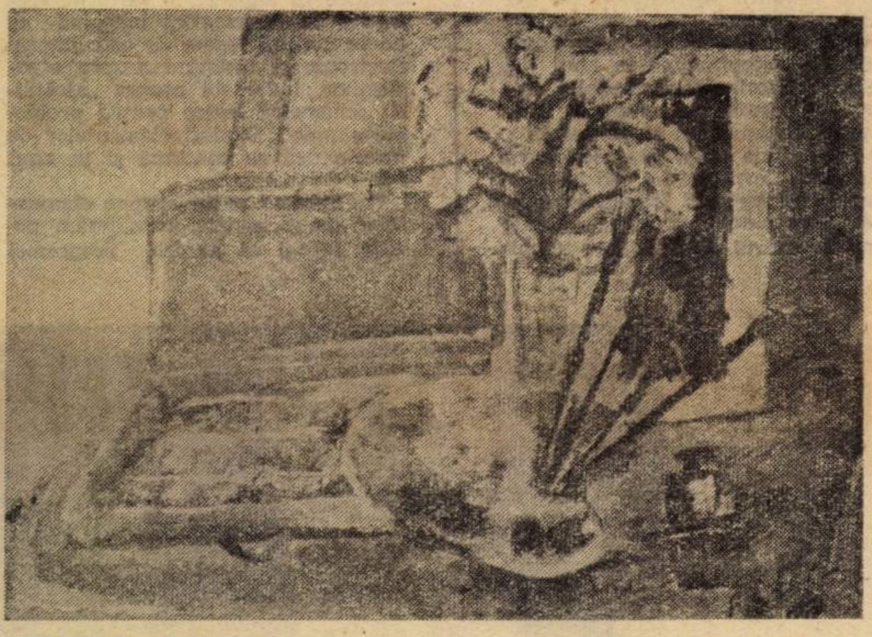

CATALIN GIDEI GENETTI *Natură statică*

IOAN SLAVICI DESPRE EDUCAȚIE (II)

În opera lui Ioan Slavici educația tineretului ocupă un loc distinct. Pornind de la fixarea exactă a naturii și definiția educației, arătînd scopul și mijloacele utilizate pentru ajungerea la final, Slavici închegă un sistem educațional bine structurat. Tributar concepției lui Rousseau, el consideră — ca și acesta — că există o deosebire între creșterea naturală și creșterea rațională a individului. În acest proces complicat, omul poate interveni numai în partea a doua, pe care o poate dirija după metode științifice. Educația individului e un proces continuu, de trecere treptată de la formele dirijate ale acesteia la autoeducație (această concepție a scriitorului demonstrează că el stăpînea destul de sigur gîndirea lui Spencer). „Educația — preciza Slavici — este arta de a te face pe tine însuți cum trebuie să fii, potrivit cu firea cea adevărată a omului". Educația nu poate fi însă privită ca un act individual, ruptă de aspirațiile societății și epocii în care aceasta se desfășoară. De asemenea, ea nu poate fi ruptă de aspirațiile poporului din care face parte, are deci intrinsec și un caracter național. „Român — precizează Slavici — nu este numaidecît acela care s-a născut din părinți români și se numește român, ci acela care și-a asimilat valorile naționale, gîndește, simte și acționează potrivit acestora".

Cultura proprie a fiecărui popor, acumulată de-a lungul veacurilor prin eforturile și geniul generațiilor, constituie combustiunea caracteristică pentru a asigura hrana spirituală a generațiilor ce vor urma. Școala — ca principal depozitar al acestui tezaur — are obligația nu numai să păstreze această inestimabilă bogăție, ci s-o transmită celor prezenți, sădindu-le pasiunea amplificării ei în timp. Punînd preț deosebit pe înțelepciunea poporului, Slavici sublinia : „Nu s-ar fi putut susține neamul nostru timp atît de îndelungat și-n împrejurări atît de grele, dacă n-ar fi avut o rînduială bine chibzuită în ceea ce privește viețuirea și pregătirea viitorilor oameni pentru ea. Nu din întîmplare este românul om cumpătat și cumpănit în toate ale lui, nu din întîmplare caută măsura dreaptă și nu din întîmplare îi este mintea limpede : el așa vrea să fie, pentru că așa e îndrumat din părinți, buni și străbuni și în îndrumarea aceasta consistă puterea de viață a neamului nostru, pe care nici reaua tocmeală, nici lipsa de rînduială morală, nici ideile de civilizațiune, nici sistemele pedagogice n-au putut încă să o distrugă". Definind scopul educației, Slavici pune mai presus de orice rolul individului, ignorînd total rolul factorului social. Aici ne apare pregnantă influența individualismului lui Spencer. La baza progresului întregii societăți stă numai perfecțiunea individului ignorînd complet rolul instituțiilor sociale. Slavici adera astfel la concepția iluminiștilor francezi, îndeosebi Diderot și Helvetius. Concepția lui Slavici despre scopul educației reflecta pozițiile sale idealiste, neștiințifice, scăderile acesteia. Slavici concepe patru laturi fundamentale care compun marea rezultantă a activității educaționale : educația fizică, educația morală, educația intelectuală și educația profesională.

Scriitorul acorda o mare importanță educației fizice, convins fiind că fără sănătatea individului, munca educațională rămîne lipsită de sens. Educația fizică, sublinia scriitorul, este cea mai frumoasă dintre toate artele, este „arta de a desăvîrși ființa omenească" și, ca urmare, ea se situează „mult mai presus de sculptură, de pictură și de poezie". Desigur, aprecierea lui Slavici cuprinde o notă de exagerare și de unilateralitate. Slavici privește educația fizică într-un sens mult mai larg, nu o limitează simplu la efectuarea periodică a unor exerciții, ci la utilizarea unui complex de factori care să conducă la echilibrarea și perfecționarea organismului.

În legătură cu educația morală, Slavici face distincție între morala profană, morala religioasă și morala filozofică. El stabilește o strînsă legătură între educația fizică și cea morală. Prin educația morală se formează conștiința și conduita individului. Opera literară a lui Slavici (Popa Tanda, Mara, Moara cu noroc, Budulea Taichii), vădește concepția scriitorului despre educația morală. În îndelungata sa activitate de profesor, I. Slavici a abordat și probleme de estetică și de educație rațională, făcînd distincție între educația individuală, personală și impersonală. El este printre primii pedagogi care se ocupă pe larg de educația profesională a tineretului, problemă de importanță covîrșitoare în învățămîntul nostru contemporan. Subliniind rolul școlii și, în bună parte, al familiei el subestimează însă rolul societății. Limitele concepțiilor sale în domeniul educației concordă cu limitele sale în domeniul filozofiei. Cu toate acestea Slavici rămîne în istoria învățămîntului românesc un precursor al elaborării și aplicării muncii educative ca sistem în școala pe care a slujit-o atîția ani cu credință.

MARIN RĂDOI

CUM
CITIM

Emisie și recepție

Pusă în termeni informaționali, relația **carte-cititor** poate fi văzută ca transmiterea unui mesaj de la un emițător (autorul) la un receptor (cititorul), prin intermediul unui **canal** (textul tipărit).

Ca să fie și mai exactă, relația trebuie completată cu alte două noțiuni : cea de **feed-back**, termen care ar însemna certitudinea autorului că mesajul său este interpretat întocmai de cititor, și noțiunea de **zgomot**, adică, acele perturbări care intervin în procesul comunicării, fie datorită defecțiunilor **canalului** (de pildă, text tipărit cu litere mai mici de corpul 8), fie **mesajului** (stil încîlcit, redondant sau foarte specializat), fie interpretării greșite de către cititor, datorită lipsei de pregătire (noțională, terminologică etc.) sau unor stări sufletești nefavorabile receptării în acel moment.

Orice mesaj își are originea într-un complex proces psihic la autorul lui. Acest proces fiind interior nu poate fi captat direct de alte persoane, de aceea, pentru a fi înțeles trebuie ca emițătorul să transfere stările sale afective, ideile sau problemele pe care și le pune în semne perceptibile pentru receptor, adică, în alți termeni, să **codifice** mesajul. Acțiunea de **decodificare** de către cititor a semnelor transmise are rostul de a egaliza, pe cît posibil, relația autor-cititor, prin aceeași manieră de a interpreta mesajul, de a decela pînă la amănunt intențiile autorului.

Dintre defecțiunile care intervin cel mai des în comunicarea de la autor la cititor, noi vom încerca să ne ocupăm doar de cele provocate de **cod**, adică, în cazul textelor, de limbaj. Limitele acestuia au fost de mult stabilite. Ele apar atît în dificultatea de a traduce un text dintr-o limbă în alta, cît mai ales, existenței în cadrul aceleiași limbi, a unor limbaje specializate (filozofic, logic, matematic etc.).

Terminologia unui domeniu ori lexicul lui specific pot constitui tot atîtea obstacole în calea unei receptări corecte. Se știe că lexicul variază în mod sensibil de la o persoană la alta în funcție de studii, de cultura însușită, de bagajul cunoștințelor. Dar chiar dacă cititorul recepționează semnalele (cuvinte, expresii, termeni), se poate întîmpla ca el să nu „prindă" mesajul. Aceasta se datorează, după reputatul lingvist Ferdinand de Saussure, faptului că semnalul sau simbolul lingvistic este alcătuit din două elemente : **semnificantul** și **semnificația**. Primul înseamnă secvența de sunete sau litere, în timp ce al doilea ideea sau conceptul transmis de **semnificant** și care diferă de la o persoană la alta după cantitatea de informație acumulată, experiența proprie și colorația afectivă pe care o dăm cuvintelor.

Ceea ce transmite un autor cititorilor săi nu este, așadar, decît o parte a lumii sale interioare, pentru că el este constrîns să-și transforme gîndurile și sentimentele în elemente de limbaj care, cum am văzut, își au limitele lor. De aceea, cititorul trebuie să **recreeze** ideile autorului, să fie părtaș la actul de creație, să realizeze acea receptare atît de dorită de „emițătorul" tulburătoarelor cuvinte :

„Tu le connais, lecteur, ce monstre
délicat,
Hypocrite lecteur, mon semblable,
mon frère !"

COSTACHE OLĂREANU

PROGRAMA EXPERIMENTALĂ DE MATEMATICĂ

Programa experimentală, pe care o considerăm ca un început promițător, ar putea servi, așa cum remarcă și autorii săi*) atît liceelor de cultură generală, cît și liceelor de specialitate industriale și economice, corespunzînd ca orientare satisfacerii cerințelor apropierii de practică.

Aprecierile pe care le înfățișăm, în continuare, nu au pretenția unor indicații, ci a unor sugestii ale profesorilor care-și imaginează parcurgerea acestei programe la clasă. Astfel, la capitolul despre „Mulțimi", la anul I este posibilă în mod firesc o legătură directă cu elementele de logică matematică. De asemenea, s-ar putea introduce aci și noțiunea de eveniment după cum s-ar putea introduce, la analiza combinatorie, noțiunea de probabilitate, așa cum remarca în cadrul unei consfătuiri acad. Gh. Mihoc.

Considerăm că pentru a pune mai bine în evidență structurile algebrice fundamentale de grup, inel și corp, cap. II, cît și pentru folosirea lor pe parcursul întregii școli, este necesar și posibil ca ele să fie chiar definite în cadrul capitolului respectiv. Bineînțeles, pentru aceasta ar trebui introduse unele noțiuni despre legile de compoziție și proprietățile lor, asigurîndu-se astfel înțelegerea mai clară a structurilor respective. Pentru o parte din elevi, noțiunile suplimentare indicate mai sus ar putea fi prezentate în programa activităților facultative din anul I.

În parcurgerea sub formă de sinteză a unor noțiuni despre numerele reale este instructiv să atragem atenția elevilor, că de fapt, predarea numerelor reale are un caracter descriptiv, o construcție riguroasă a acestora și cu atît mai mult precizarea riguroasă a definițiilor operațiilor cu numere reale neputînd fi realizată în această etapă școlară. Prezentarea sumară a noțiunii de relație la începutul capitolului despre funcții, ar avea menirea de a-i convinge pe elevi de faptul că funcția este un caz particular de relație. Atrăgînd atenția, așa cum, pe bună dreptate arată programa, că nu se insistă asupra existenței radicalilor, putem formula în fața clasei ideea posibilității de a aprofunda această problemă de existență și unicitate numai după ce vor fi parcurse o serie de noțiuni de analiză matematică. Aici, ca și în cazul unor probleme de construcție a numerelor reale, sau în cazul noțiunii de relație, întrevedem posibilitatea formulării unor teme pentru programa activităților facultative din anii superiori.

Vorbind de inelul polinoamelor, în cadrul capitolului despre funcții, este instructiv să atragem atenția elevilor că polinoamele de grad n nu formează inel. De asemenea, referitor la definiția polinomului trebuie să avem în vedere necesitatea de a distinge între polinom și funcție polinomială. În cadrul activităților facultative, se poate arăta desigur că noțiunea de funcție polinomială definită pe un corp finit nu coincide cu definiția algebrică a polinoamelor. Astfel funcțiile: $f(x)=x^3+x$ și $g(x)=2x$ coincid ca funcții definite pe Z_3 cu valori în Z_3, dar ele reprezintă polinoame (în sens algebric) distincte.

Introducerea și folosirea mai detaliată a noțiunii de vector completează un gol al programei tradiționale oferind elevului o metodă eficientă de lucru. În plus acest capitol ilustrează un exemplu de grup abelian, în afara celor numerice, deja studiate. Ar fi, de asemenea, de dorit o restructurare a predării, astfel încît să nu apară diferența a doi vectori înainte de a se fi definit vectorul nul (nu se poate defini inversul unui element fără a ști care este elementul neutru). Tot în cadrul acestui capitol putem formula în fața elevilor în continuare, ideea că nu se poate vorbi în sensul structurilor algebrice despre comutativitatea sau despre distributivitatea produsului școlar față de adunarea vectorilor, produsul școlar nefiind lege de compoziție.

Faptul că prin orientarea sa programa introduce încă din primul an o serie de noțiuni cu o întinsă arie aplicativă; mulțimi, structuri algebrice, radicali, funcții, vectori, teoreme din trigonometrie — teorema sinusului, teorema cosinusului, teorema lui Pitagora generalizată și diferite formule pentru arii... — se creează un larg cîmp de folosire a matematicii în studiul și aplicațiile geometriei, ale fizicii, în munca tehnico-productivă din atelierele-școală, precum și în celelalte discipline.

Dacă în cadrul activităților facultative ale primului an de liceu s-ar introduce și noțiunea de progresie, ar fi posibilă o lărgire considerabilă a cîmpului aplicațiilor, cel puțin pentru elevii cu preocupări deosebite în domeniul matematicii, fără a se aștepta pînă în anul III, unde își găsește locul capitolul respectiv. De asemenea, simbolii matematici de sumă (ε) și produs (π) pot și trebuie să-și găsească locul ceva mai devreme în cadrul programei, pentru a fi folosiți în aplicații. S-ar putea propune aceste teme în cadrul activităților facultative din anul II, cu atît mai mult cu cît la anul III, numărul de ore planificat pentru capitolul în care se introduce și simbolul sumă nu permite o dezvoltare mai largă în privința tehnicilor de calcul necesare în practica matematică. Programa pentru anul II este esențial restructurată, astfel că orientează activitatea noastră școlară spre aplicațiile noi ale matematicii, „contribuind la formarea gîndirii elevilor în spiritul unor aplicații moderne...".

Într-adevăr, prin intermediul noțiunilor de teoria grafurilor, elevii pătrund într-o serie de probleme actuale ale aplicațiilor matematicii, studiind modul „cum se asociază un graf unei probleme de transport și în ce fel, pornind de la o soluție admisă, se poate obține o soluție mai bună". De asemenea, studiind unele probleme de programare liniară, elevii fac cunoștință cu „cel mai răspîndit dintre domeniile cercetării operaționale aplicate în economie".

Mergînd pe linia unei susținute modernizări a culturii matematice a tineretului școlar, programa introduce în anul III o serie de elemente de informatică începînd cu unele noțiuni legate de calculatorul electronic și insistînd asupra algoritmilor, îndeosebi asupra „alcătuirii schemelor logice pentru probleme simple". Studiul elementelor de informatică se continuă și în anul IV.

Oprindu-ne puțin asupra elementelor de geometrie, considerăm pozitiv faptul că autorii programei concep studiul geometriei în spațiu — an II pe baza folosirii elementelor de calcul vectorial și a transformărilor geometrice. În acest context se pot dezvolta prin intermediul activităților facultative o serie de teme privind geometria ca teorie abstractă a invarianților în raport cu un grup de transformări. În particular, apreciem că s-ar putea extinde prin aplicații noțiunea de grup și în domeniul fizicii (grupul galilean) etc. Evidențiem încă o dată grija pentru dezvoltarea caracterului aplicativ al învățămîntului matematic liceal, referindu-ne la introducerea în anul IV a unui capitol (17 ore) privind aplicațiile analizei în mecanică. Acest studiu va permite elevului să vadă mai clar legătura dintre analiză și geometrie și aplicarea acestora la studiul fenomenelor naturale. De asemenea introducerea elementelor de statistică matematică în cadrul cursului privind elementele de teoria probabilităților va demonstra, o dată în plus, rolul matematicii în studiul fenomenelor legate de dezvoltarea activităților economico-sociale.

---

*) Programa a fost alcătuită de către un colectiv de matematicieni și cadre didactice cu o prodigioasă experiență la catedră: prof. dr. doc. C. Foraș, prof. dr. doc. A. Halanay, prof. dr. E. Popoviciu, prof. L. Carp, prof. L. Papuc și prof. D. Ogrezeanu.

GH. N. RIZESCU

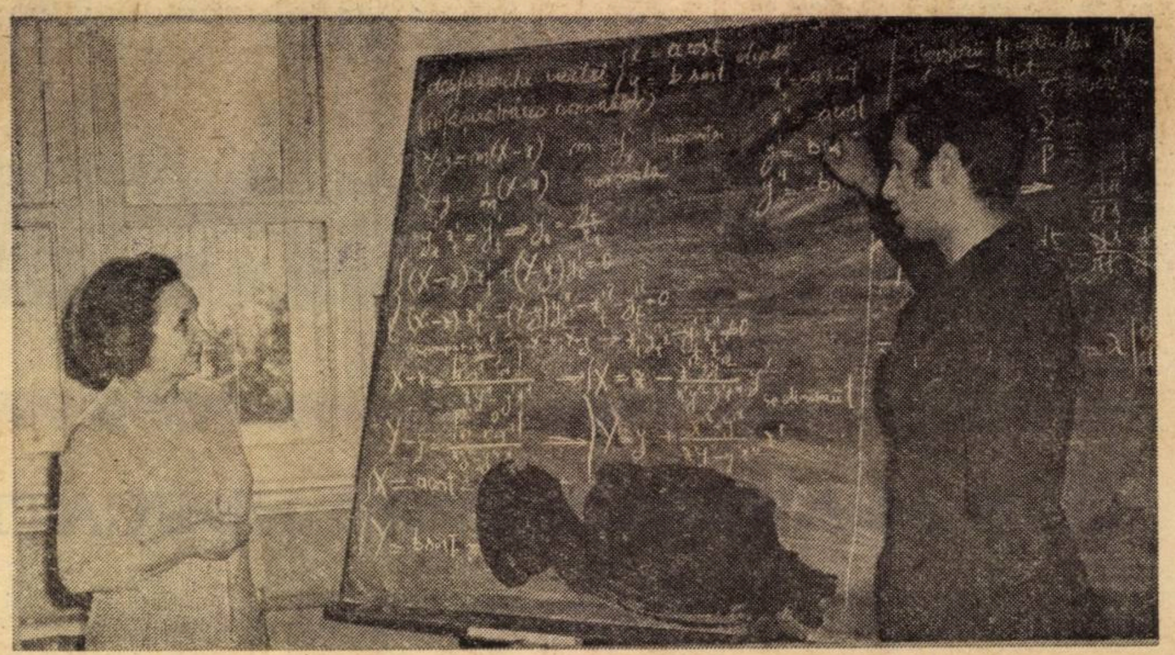

Demonstrație la tablă

LIMBAJ MATEMATIC, CORECT

Deși forma fundamentală de exprimare a limbajului matematic la clasele I—IV este cea verbală, vorbirea corectă din punct de vedere matematic poate să se exprime și în scris printr-o expunere corectă a datelor matematice, prin cunoașterea modului de întrebuințare a lor în relații, făcînd dovada înțelegerii și a utilizării lor corecte.

Am întîlnit greșeli în scrierea termenilor matematici, utilizări necorespunzătoare a simbolurilor matematice, (de exemplu, legarea în serie a operațiilor de rezultatul de la etapa precedentă de operare), prescurtări incorecte ale notațiilor matematice sau ale unităților de măsură, confuzii între termenii tehnici, în semnificații diferite, cu consecințe dăunătoare pentru aplicarea lor în practică.

Este necesar ca răspunsul elevului să fie bun și din punct de vedere formal, ceea ce obligă să se ceară motivarea afirmațiilor, prin explicarea lor, fapt constatat la cadrele didactice cu rezultate bune.

Elevii trebuie deprinși să-și controleze modul de exprimare. Dacă a înmulți un număr cu 3 este echivalent cu a mări acel număr de 3 ori, mă întreb, ce poate să exprime formularea combinată: a înmulți de 3 ori mai mult?

În munca la clasă este necesar ca elevii să înțeleagă sensul noțiunilor și să aprecieze corect conținutul celor exprimate prin termenii folosiți. Trebuie formată deprinderea de a-și controla forma de exprimare, spre a evita consecințele ce decurg din greșelile de vorbire, fie orală, fie în scris. În cadrul unei lecții de matematică la clasa a IV-a, în care s-au introdus noțiunile de distanță, viteză și timp, pornind de la cazuri concrete — s-a stabilit cu elevii că distanța D este egală cu viteza V înmulțită cu timpul T. În fixarea celor predate, la întrebarea: cu ce este egală distanța? răspunsul unui elev a fost: D=V și T. Un al doilea elev răspunde la aceeași întrebare: D=V ori T. Pentru mai buna precizare a celor învățate, învățătoarea cere să mai repete întrebarea: cu cît este egală distanța? Răspunsul unui al treilea elev a fost: D=V sau T. Lipsa de claritate a cunoștințelor predate, dovedită prin neînțelegerea suficientă a lucrurilor, a condus la analogii greșite între prima formă de exprimare (greșită) și a doua formă de exprimare (formal corectă) și între a doua și a treia formă de exprimare (greșită). S-a făcut un transfer de la prima exprimare la o doua și de la a doua la a treia, cu o concluzionare greșită, prin înlocuirea simbolului operației de înmulțire cu conjuncția „ori" echivalentă cu conjuncția disjunctivă „sau".

Iată, deci, cum se poate ajunge la absurdități, din punct de vedere logic, în vorbirea elevilor, care își găsesc explicația în lipsurile și procedeele greșite aplicate în predarea cunoștințelor de matematică.

Vorbirea necorectă persistă pe măsură ce învățătorul este îngăduitor cu greșelile elevilor, pe motivul că elevul înțelege despre ce este vorba, că ar fi doar o scăpare de moment sau pe motivul că nu are la dispoziție timpul necesar spre a corecta greșelile de vorbire, pe care eventual le consideră a fi neînsemnate.

Se întîlnesc uneori regionalisme în modul de exprimare al elevilor, pentru care nu toate cadrele didactice iau de îndată măsuri de îndreptare, nu le corectează la ora de matematică, ci le lasă pe seama altor obiecte de învățămînt.

Sînt dăunătoare procedeele de a pune serii de întrebări elevilor, mulțumindu-ne cu răspunsuri laconice. Este necesară respectarea independenței în răspunsurile elevilor, asigurîndu-le libertatea de formulare a răspunsurilor închegate, de găsire a celor mai potrivite forme de intervenire pentru corectarea și orientarea justă a răspunsurilor elevilor.

Este necesar ca elevii să fie deprinși nu numai cu vorbirea proprie corectă, ci și cu controlul modului de exprimare al colegilor lor; să aprecieze răspunsurile lor, deprinzîndu-i cu o atitudine critică.

Procesul exprimării ideilor de către elevi are un caracter dialectic: prin vorbire se exprimă ideile formate anterior, dar, în același timp, ideile însele se formează prin vorbire au loc o refacere și o precizare a lor.

PETRU DUMITREASA

Alimentaţia copilului

Raţionalizarea alimentaţiei constituie una din căile cele mai eficiente de a mări vigoarea noilor generaţii, ea acţionînd asupra fondului morfofuncţional, asigurînd o creştere optimă şi ridicînd potenţialul reactor al organismului.

Pentru satisfacerea optimă a trebuinţelor nutritive este necesar să se cunoască atît nevoile de material energetic, plastic şi catalitic (care la copil sînt mai ridicate decît la adult), cît şi puterea diferitelor produse alimentare de a contribui la acoperirea lor, ţinînd seama de pierderile pe care le încearcă alimentele naturale prin prelucrările industriale şi culinare, precum şi de acelea care au loc la nivelul tubului digestiv. În tabelul alăturat (punctul A) se indică trebuinţele alimentare ale copiilor preşcolari (3-6 ani) şi şcolari mici (6-9 ani) sub forma de valori medii a tuturor substanţelor nutritive care trebuie să se găsească în anumite proporţii unele faţă de altele, ştiut fiind că dezechilibrul dintre ele poate fi tot atît de dăunător ca şi insuficienţa unora dintre cele esenţiale (care nu pot fi sintetizate în organism).

Aptitudinea unui aliment de a contribui la acoperirea trebuinţelor nutritive depinde atît de numărul, cît şi de proporţia trofinelor (substanţelor nutritive) pe care le conţine. Dat fiind că nu există nici un aliment complet (al cărui conţinut în trofine să corespundă pe deplin nevoilor metabolice ale organismului), pentru ca dieta să furnizeze toate substanţele nutritive în proporţii optime, este necesar ca în compunerea meniului să intre alimente ce se corectează şi se completează reciproc. Întrucît numărul alimentelor naturale şi mai ales prelucrate industrial este foarte mare, pentru a se evita asocierea unor produse cu aceleaşi deficienţe, alimentele au fost împărţite în 7 grupe cu însuşiri nutriţionale comune (vezi tabel punctul B). Deşi toate produsele de origine animală conţin proteine de clasa I în proporţii mari şi sînt bogate în vitamine, totuşi în alimentaţia copiilor, laptele şi brînza sînt de neînlocuit prin acţiunea lor mineralizantă (calcifiantă), iar carnea prin bogăţia în vitamina PP şi prin efectul antianemiant şi excitosecretor. Legumele şi fructele reprezintă principala sursă pentru vitamina C şi au efect alcalinizant, derivatele de cereale sînt lipsite de această vitamină şi sînt acidifiante. Produsele zaharoase fiind alimente rafinate, lipsite sau foarte sărace în vitamine şi în elemente minerale, dacă sînt consumate în proporţii mari, provoacă dezechilibru tiamino-glucidic ce se însoţeşte de încetinirea creşterii şi sînt cariogene. Pentru a asigura aportul tuturor substanţelor nutritive în proporţii optime este necesar ca dieta copiilor să cuprindă alimente din toate grupele în cantităţile indicate în tabelul B. Pentru realizarea coexistenţei trofinelor pe piaţa metabolică, este recomandabil ca mesele principale să conţină atît produse de origine animală cît şi vegetală. Derivatele de cereale, cartofi şi celelalte legume se asociază cu lapte, brînză, carne sau ouă. Combinaţii de felul : ceai cu zahăr, cu pîine, miere, dulceaţă, marmeladă sau paste făinoase cu zahăr, sau ouă cu maioneză, sau omletă cu şuncă sau cu brînză nu sînt raţionale. La ceai, în locul unui dulce este indicat să se asocieze brînza, la făinoase să se adauge brînză, oul să fie inclus într-un desert dulce etc. Este recomandabil ca la aceeaşi masă să nu se folosească mai mult de două sau maximum trei alimente bogate în glucide. Cînd derivatele de cereale (pîinea) reprezintă alimentul de bază, cartofii se vor consuma o dată pe zi, iar celelalte legume şi fructele să se găsească la cel puţin două mese şi o parte din ele să fie legume frunze sau legume colorate (morcovi, tomate, ardei gras etc.). Pentru a evita pierderile de vitamina C şi de săruri minerale în timpul prelucrării culinare, fructele şi o bună parte din legumele colorate trebuie servite în stare crudă (ca atare sau sub formă de salate), bineînţeles după o prealabilă spălare sub un jet puternic de apă. Grăsimile se vor asocia la produsele sărace în lipide (derivate de cereale, legume). Întrucît însuşirile senzoriale (aspect, culoare, miros, gust) ale hranei consumate au un rol deosebit de important în declanşarea secreţiei sucurilor digestive este important ca mîncărurile să fie cît mai apetisante şi variate. Unele alimente apar permanent în hrana copilului, însă modul de pregătire sau de încadrare în meniu trebuie să fie diferit de la o zi la alta. Pentru a se evita monotonia ce diminuiază interesul copiilor faţă de hrană este bine ca meniul să fie stabilit pentru 8-10 zile, ceea ce oferă posibilitatea procurării alimentelor necesare realizării lui.

La fiecare masă este indicat să existe o mîncare cu mare putere de saturare (carne) şi un produs cu consistenţă ridicată ce necesită o masticaţie mai intensă, care stimulează secreţia salivară şi măreşte rezistenţa dinţilor la carii. Este indicat ca mesele principale să fie încheiate cu fructe.

Dieta zilnică trebuie distribuită în 4-5 mese, cea de dimineaţă asigurînd 15-20 la sută, prima gustare 10-15 la sută, prînzul 35-40 la sută, cea de a doua gustare 10-15 la sută, şi masa de seară 15-20 la sută din valoarea calorică a raţiei. În felul acesta cantitatea de hrană ingerată o dată este mai redusă, alimentele se digeră mai uşor, absorbţia lor creşte şi sînt mai bine folosite de organism.

Trebuinţele alimentare ale copiilor
A. *În calorii şi trofine* (substanţe nutritive).

Trofine calorigene	Grupa de copii		Vitamine	Grupa de copii	
	3—6 ani	6—9 ani		3—6 ani	6—9 ani
— Calorii	1.700	2 100	B_1 mg	1,0	1,2
— Proteine total g	50	65	B_2 mg	1,3	1,6
— Proteine animale g	35	40	B_6 mg	1,0	1,2
— Lipide g	50	65	PP mg	11,0	14,0
Elemente minerale:					
— Calciu g	0,9	1,0	C mg	50,0	60,0
— Fosfor g	0,9	1,0	A U.I.	2.500	3.500
— Fier mg	10,0	12,0	D U.I.	400	400

B. *În alimente*

Grupa de produse alimentare	Raţia copiilor	
	Grupa 3—6 ani	Grupa 6—9 ani
	grame/zi	grame/zi
I. LAPTE ŞI BRÎNZETURI		
— Lapte	700—600	600—500
— Brînză	15—30	30—40
II. CARNE, PEŞTE ŞI PREPARATE	60—80	110—130
— Ficat	10—15	10—15
III. OUĂ	40—50	50
IV. LEGUME ŞI FRUCTE Total	250—425	425—600
din care:		
— Cartofi	75—125	125—175
— Legume frunze şi alte legume	75—150	150—200
— Fructe	100—150	150—250
V. CEREALE ŞI LEGUMINOASE USCATE		
— Pîine intermediară	50—150	200—300
— Paste făinoase, griş, orez, făină	25—35	35—50
— Fasole, mazăre uscată, linte	5—10	10—15
VI. ZAHĂR ŞI PRODUSE ZAHAROASE (exprimat în zahăr)	30—40	40—60
VII. GRĂSIMI ALIMENTARE		
— Ulei, untură porc	7—10	10—20
— Unt, margarină	10—15	15—20

PARASCHIVA ŞUŢESCU

INOVATORII

CELTA – „marcă de prestigiu"

La „Expo '72 — practica şi creativitatea în învăţămînt din Capitală", vizitatorii erau întîmpinaţi încă de la intrare de muzică, menită să creeze o ambianţă plăcută pentru musafiri. Puţini erau însă acei care ştiau că „sursa sonoră" care transmitea prin staţia de amplificare această muzică era o creaţie originală a elevului V. Tătaru de la cercul de electronică al Liceului „Horia, Cloşca şi Crişan" din Alba Iulia. Nu ne putem limita însă numai la prezentarea combinei muzicale „Celta", fiindcă am comite o nedreptate micilor constructori din Alba Iulia.

Sub directa îndrumare a profesorilor de specialitate, care au ştiut să trezească interesul elevilor pentru construirea unor aparate originale, membrii cercului de electronică de la acest liceu au confecţionat cu mijloace proprii un mare număr de instalaţii pentru uz didactic. Vă prezentăm pe scurt cîteva din aparatele care au întrunit aprecierile unanime ale specialiştilor :

Laboratorul fonic, destinat însuşirii limbilor străine, cu o capacitate de 40 de cabine individuale. Acesta este dotat cu amplificator, magnetofon, microfoane, căşti, micsator pentru profesor şi mese, pentru elevi.

Staţiile de amplificare, de puteri diferite, construite cu tuburi electronice sau tranzistoare (de 15, 20, 30 W), asigură redarea sunetelor la intensităţi variate.

Interfonul, cu zece posturi, tranzistorizat, poate fi folosit cu succes atît în şcoală, cît şi în afara ei.

Combina muzicală, amintită la început, este compusă dintr-un aparat de radiorecepţie cu şapte lungimi de undă, magnetofon, amplificator de înaltă fidelitate, receptor pentru unde T.V., micsator pentru reunirea a şase canale acustice şi de prelucrare a timbrului, precum şi o instalaţie stereo. „Celta super", după cum este denumită combina, a fost realizată într-o concepţie modernă. Fiind echipată cu difuzoare mari (35 ohmi) şi difuzoare mici (25 ohmi), ea poate fi utilizată în cele mai diverse ocazii, atît pentru uz didactic cît şi pentru redarea muzicii. Preţul redus al întregii construcţii (circa opt mii de lei) şi consumul mic de energie electrică în timpul funcţionării, fac combina accesibilă unui cerc larg, începînd cu şcolile.

B. CONSTANTIN

LA ZI

Clubul „Terra" al Liceului „Al. I. Cuza" din Alexandria a organizat recent o expediţie cu caracter ştiinţific avînd drept scop studiul Văii Bicăjelului. Cei zece membri ai expediţiei, conduşi de profesorii Teodora şi Florin Toader, au întreprins cercetări amănunţite asupra aspectului geografic şi social al regiunii, au studiat flora şi fauna, au cules folclor inedit din zonele vizitate (Tuşnad, Izvorul Mureşului, Bicăjel, Lacul Roşu, Bicaz, Piatra Neamţ).

Materialul cules, extrem de bogat, va fi folosit la orele de curs în noul an şcolar şi pentru elaborarea unor lucrări ştiinţifice de către colectivul expediţionar.

◆

Şcoala generală din comuna Fîntîna Domnească-Prunişor, judeţul Mehedinţi, şi-a aniversat recent 125 de ani de existenţă. Cu acest prilej, şi-au dat întîlnire foşti elevi ai şcolii de vîrste diferite, răspîndiţi pe tot cuprinsul ţării, foşti şi actuali profesori, numeroşi invitaţi şi oameni din comună. S-au ţinut cuvîntări de salut, s-a vorbit despre istoricul şcolii, a fost vizitat muzeul din localitate în care sînt expuse multe documente legate de acest lăcaş de cultură. În încheiere, participanţii au vizionat un frumos spectacol artistic.

◆

Se adevereşte părerea că pentru a putea cultiva sensibilitatea artistică a elevilor, profesorii înşişi trebuie să fie înzestraţi cu o asemenea sensibilitate.

Profesoara Silvia Grosu Jelescu, de la Şcoala de artă din Giurgiu se impune prin realizările sale, cuprinse în expoziţia de la Galeria Galateea, ca o valoroasă artistă în a cărei operă natura este transfigurată, căpătînd valenţe spirituale. Scenele de muncă sînt învăluite în poezie şi sînt încadrate în perspectiva sublimatoare ce le înnobilează, conferindu-le prestigiul elanurilor creatoare.

Profesorul Nicolae Butnariu, de la Liceul de artă „N. Tonitza" din Bucureşti, vădeşte un bogat meşteşug artistic în compoziţiile expuse la Biblioteca centrală universitară. Folosind o cromatică gravă, însă colorată, caută variate soluţii armonice. Realitatea este filtrată, interpretată şi transpusă într-un climat dramatic, caracterizat prin agitaţia formelor şi valorilor.

◆

În vederea organizării cît mai eficiente a practicii tehnico-productive, a îmbunătăţirii metodelor de predare ale acestui obiect de învăţămînt, la Iaşi, a avut loc recent un curs de instruire cu inginerii şi maiştrii-instructori din învăţămîntul profesional şi tehnic, liceal de specialitate şi din şcolile de cultură generală. În cadrul acestei acţiuni, organizată de Inspectoratul şcolar judeţean în colaborare cu Centrul de cercetare pedagogică şi cu centrul de perfecţionare a personalului didactic din învăţămîntul profesional şi tehnic, filiala Iaşi, au fost prezentate expuneri şi referate privind dezvoltarea învăţămîntului şi a pregătirii tehnico-productive a elevilor, au fost vizitate cabinete tehnice şcolare, laboratoare şi ateliere de instruire tehnico-productivă din şcolile municipiului Iaşi.

◆

În curînd, Liceul pedagogic din Beiuş, prestigioasă instituţie de învăţămînt, va împlini 50 de ani de existenţă — prilej de evocare a tradiţiilor progresiste ale acestei şcoli, de întîlnire a celor care, de-a lungul anilor, au ieşit pe porţile sale, realizîndu-se ca cetăţeni demni ai societăţii noastre. Aşadar, la 15 octombrie porţile liceului sînt larg deschise pentru toţi participanţii la aniversare.

◆

Ca în întreaga ţară, şi în judeţul Mureş funcţionează un număr însemnat de ateliere-şcoală cu cele mai variate profile. În multe dintre ele se produc articole de larg consum de calitate superioară. În scopul valorificării lor, cu prilejul deschiderii noului an şcolar, în cadrul O.C.L. „Produse industriale" din Tg. Mureş a luat fiinţă un magazin specializat pentru desfacerea produselor lucrate de elevi.

◆

Surorile Ana Frînculescu şi Maria Drăguţa Frînculescu, profesoare-pictoriţe din Piteşti, au deschis recent o expoziţie de artă plastică în satul lor natal, comuna Humele, din jud. Argeş.

Lucrările expuse, inspirate de frumuseţea locurilor şi hărnicia oamenilor, au fost dăruite consătenilor, care au avut astfel putinţa să inaugureze aici un muzeu de artă.

Un omagiu cum nu se poate mai frumos, pe care l-am dori urmat şi de alţi fii talentaţi ai satelor noastre !

◆

A apărut recent numărul 2 al revistei „Limbă şi literatură", editat de Societatea de ştiinţe filologice din Republica Socialistă România. Consemnăm din sumarul acestui număr articolele : „Romantismul românesc" (Zoe Dumitrescu-Buşulenga), „Fondul tradiţional şi educativ al creaţiei populare" (I. C. Chiţimia), „Studiul noţiunilor de teorie literară în şcoala generală" (Valentina Filipescu, Florica Buzinschi), „Metodica predării" literaturii şi metodologia cercetării literare (P. Duţu) şi „Contexte pentru ortografia substantivelor masculine la nominativ-acuzativ plural".

Încetinirea mecanismelor biologice ale îmbătrînirii

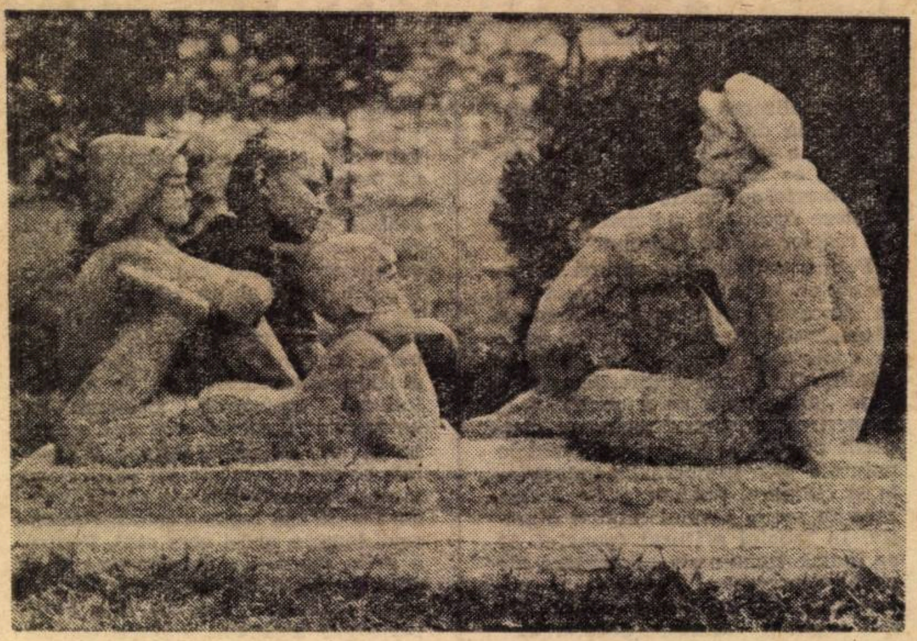

„Dați-mi, vă rog, o pilulă contra îmbătrînirii !" ; „Trebuie să o asociez cu vitamina E ?" ; „Cît timp îmi va asigura vioiciunea tinerească ?" Acestea s-ar părea întrebări de domeniul fanteziei sau al unor speranțe naive. În realitate, se estimează că prevenirea — pe un interval de timp — a procesului de îmbătrînire poate fi realizat către sfîrșitul acestei decade...

Cercetări în vederea prelungirii vieții prin încetinirea procesului de îmbătrînire, sînt efectuate astăzi pe scară din ce în ce mai mare în toată lumea. Revista „Industrial Research" (S.U.A.) în numărul său din februarie 1972, la pag. 79 sintetizează într-o anchetă — care a avut ulterior un larg ecou internațional — interesul deosebit și sprijinul ce trebuie acordat cercetărilor mecanismelor biologice ale îmbătrînirii. Dacă preocuparea privind procesul îmbătrînirii este veche și a fost abordată sub diferite aspecte, în schimb teoriile acestui proces și implicit perspectivele practice deschise de cercetări recente ale chimiei, biologiei moleculare și medicinei, au evoluat în funcție de progresele științei.

Extinderea cu 10—15 ani a vieții umane active prin încetinirea mecanismelor biologice fundamentale ale îmbătrînirii se postulează că va fi realizată în viitorii 20 de ani. Sfîrșitul acestei decade se estimează ca începutul lansării pe piață a unui medicament contra îmbătrînirii. Aceste convingeri au fost formulate atît la conferința care s-a desfășurat sub egida Casei Albe în noiembrie 1971 privind îmbătrînirea, cît și la reputatele conferințe : Gordon (S.U.A., iunie 1971), Institutul Duttweiler, (Zürich, august 1971) și Moscova, august 1972.

Cîteva fapte trebuie scoase în evidență de la început : în primul rînd, complexitatea subiectului ; apoi existența mai multor teorii care încearcă să explice fenomenul de îmbătrînire la mamifere. Deși nici una din teoriile elaborate de-a lungul anilor nu este pe deplin fundamentată, totuși există observații experimentale care le susțin. Se poate răspunde greu, de exemplu, adepților teoriei că îmbătrînirea este guvernată de fondul genetic moștenit sau de ceea ce uneori este numit de alții „orarul genetic al vieții" sau „ceasul genetic". Ereditatea ajută la explicarea de ce muștele din fructe au o durată a vieții de maximum 40 de zile, cîinii 30 de ani, broaștele țestoase gigante 200 de ani etc. Unele ființe umane în unele părți ale globului trăiesc 165 de ani sau mai mult. Oamenii de știință cred că durata maximă de viață a unei ființe omenești este de 120 ani. Se crede că există „gene ale îmbătrînirii" care controlează viteza de îmbătrînire și, deci, timpul maxim de viață. Deși pînă astăzi nu au fost identificate astfel de gene, mulți oameni de știință cred că există. Nimeni nu poate preciza astăzi care din teoriile existente sau din cele cîteva tehnici — promițătoare — de prelungire a vieții vor cîștiga competiția. Există un acord unanim că, tehnicile care sînt astăzi în frunte pentru cîștigarea competiției sînt : 1) dieta și 2) radicalii liberi.

Dieta. Experiențe pe animale au arătat că în cazurile în care, imediat după naștere, caloriile administrate au fost reduse la circa 60% din nevoile normale, s-a înregistrat o prelungire de 40% a vieții viguroase. Deja se discută despre alimentele care încetinesc procesul de îmbătrînire („ageslowing food"). Micșorarea numărului de calorii preluate de organism se poate realiza fie prin ingerarea de alimente care conțin un mare procent de substanțe inerte, care umplu doar stomacul, fie apelînd la produși ce reduc apetitul.

Radicalii liberi. Eforturile au fost intensificate în ultimii ani pentru a înțelege mecanismul îmbătrînirii la nivel molecular și ca o parte a acestui program, o atenție deosebită a fost acordată teoriei radicalice a îmbătrînirii și rolului inhibitorilor radicalici ca vitamina E în celula vie. Radicalii liberi sînt specii chimice foarte active produse în mod natural de multe sisteme vii. Conceptul care stă la baza acestei teorii este următorul : oxigenul este atît de reactiv încît poate ataca spontan majoritatea substanțelor organice acționînd lent în procesele de autooxidare în lanț. Oxigenul este folosit de organismele vii în combustia alimentelor, dar această proprietate îl face uneori să devină dăunător organismului. În mod ideal o celulă ar trebui să folosească oxigenul numai în reacțiile enzimatice sub controlul riguros al aparatului celular sintetic și metabolic. În realitate, însă, este de așteptat ca derivații oxigenați ca peroxizii să producă reacții de autooxidare în lanț, necontrolate. Autooxidanții naturali îndeplinesc funcția de protecție a țesutului prin capturarea radicalilor pe măsură ce aceștia iau naștere și prin convertirea lor în specii mai puțin toxice. Se pare că un flux constant de radicali există în permanență în celulă și reacții radicalice au loc cu componentele celulare. Îmbătrînirea poate deci implica fie o viteză sporită a producerii distrugerilor odată cu înaintarea în vîrstă, fie o descreștere a eficienței de reparare, fie ambele procese desfășurate în paralel.

Pornind de la ideea că îmbătrînirea implică atacul organismului de către radicalii liberi, s-a anticipat că o creștere în organism a concentrației compușilor capabili să reacționeze rapid cu radicalii liberi ar putea micșora viteza de atac asupra constituenților, ca A.D.N. și astfel s-ar ajunge la o descreștere a vitezei îmbătrînirii, ceea ce ar însemna prelungirea efectivă a vieții.

Peroxidul de hidrogen este produs în metabolismul majorității celulelor și hidroperoxizii, ROOH, rezultă din oxidarea acizilor grași nesaturați prezenți în lipide. Reacții de oxidare pot conduce la deteriorarea atît a lipidelor, cît și a colagenului, elastinei și a altor substanțe care constituie corpul omenesc provocînd probabil unele din fenomenele de îmbătrînire. Rezultă că legat de celula în curs de îmbătrînire, descompunerea compușilor de tip peroxidic în radicali este foarte importantă. Inhibitori ai reacțiilor de oxidare din celulă, antioxidanții pot conduce la creșterea duratei de viață. Aceștia pot „lega" radicalii liberi, inactivîndu-i. Printre antioxidanții cunoscuți se află vitamina E, 2 — mercaptoetilamina etc. Nu de mult, biochimistul american dr. D. Harman a comunicat un rezultat — devenit azi clasic — că 0,5% dintr-un oxidant (HTB) adăugat în dieta cobailor folosiți în experiență a crescut viața lor medie cu 30—40%. Unii dintre antioxidanții propuși pentru a crește longevitatea, sînt deja aprobați, pentru a fi adăugați în alimentele unor animale din S.U.A. în concentrații stabilite riguros (0,01%). Sau în „breakfast"-ul de cereale uscate la nivele nu mai mari de 0,05%.

Se preconizează găsirea de antioxidanți care să poată fi folosiți eficient la întîrzierea îmbătrînirii omului.

Distrugerile oxidative nu trebuie considerate ca survenind numai în organismele îmbătrînite, ci mai degrabă ca un fenomen constant care se petrece mai rapid sau cu o posibilitate mai mică de reparare odată cu înaintarea în vîrstă. S-a amintit de antioxidanți care extind viața la animale. Dar aceasta nu dovedește că proprietatea antioxidantă a acestor compuși este răspunzătoare de acțiunea de prelungire a vieții. Mai sînt și alte alternative și anume : toți acești antioxidanți induc tensiune chimică în organism și este știut că anumite feluri de tensiune lungesc viața ; o altă posibilitate este că acești antioxidanți prelungesc viața datorită proprietății lor de a favoriza formarea enzimelor microzomale și o ultimă posibilitate este că acești compuși micșorează apetitul sau absorbția alimentelor și este știut faptul că restricția de calorii prelungește viața.

Rezultă clar că este nevoie de mai multe cercetări pentru a clarifica mecanismul îmbătrînirii și patologia radicalilor liberi.

S-a ajuns în pragul posibilității de a arunca o privire într-un domeniu nou : chimia proceselor de îmbătrînire. Trebuie recunoscut că procesul este deosebit de complex, controversat și speculativ. În mod cinstit, astăzi, nimeni nu poate recomanda pe baza unei evidențe experimentale reproductibile, la scară moleculară, un tratament de întîrziere a procesului de îmbătrînire. Dar, ofensiva organizată pentru a se cîștiga o înțelegere mai aprofundată a mecanismelor biologice ale îmbătrînirii, a început.

PETRE T. FRANGOPOL

În sprijinul predării științelor sociale

Ministerul Educației și Învățămîntului — Direcția generală a predării științelor sociale, a luat măsuri în vederea asigurării școlilor și liceelor cu manuale, diapozitive, planșe, diagrame, grafice, filme de scurt metraj și alte materiale didactice :

1. Tematici orientative ale programelor de științe sociale. Principalele tematici au fost publicate în revista „Tribuna școlii" din 27 mai 1972, odată cu scoaterea la concurs a 13 manuale de științe sociale. Tematicile au fost îmbunătățite în lumina documentelor Conferinței Naționale a partidului și a sugestiilor făcute de profesori în cadrul consfătuirilor.

2. Manuale noi : „Educație cetățenească" clasa a VI-a ; „Educație cetățenească. Constituția R.S. România" clasa a VII-a ; „Cunoștințe economice. Probleme actuale ale politicii economice a P.C.R." clasa a IX-a ; „Economie politică" (partea întîi) pentru anii I și II de liceu ; „Socialism științific" anul II de liceu. **Noi ediții îmbunătățite :** „Cunoștințe social-politice clasa a X ; „Economie politică" pentru anul III de liceu ; „Filozofie și socialism științific" anul IV. **Manuale reeditate :** „Istoria României" clasa a VIII-a ; „Istoria României" anul IV.

3. Broșuri pe teme de științe sociale în ajutorul elevilor : „Situația clasei muncitoare din țările capitaliste" ; „Prognoza și planificarea dezvoltării economico-sociale a României" ; „Imperativele progresului și religia". Alte 12 broșuri vor fi trimise în școli în perioada următoare. Broșurile se difuzează gratuit.

4. Diapozitive : „Dezvoltarea economico-socială a R.S.R. 1971-1975", „Modul de producție capitalist", „Modul de producție socialist", „Istoria filozofiei", „Materialism dialectic și materialism istoric", „Socialism științific". Difuzarea lor se face potrivit comenzilor inspectoratelor școlare județene.

5. Filme de scurt metraj : „Insurecția națională", „Participarea României la războiul antihitlerist". A fost pregătit, în vederea multiplicării, filmul „Soluția optimă" (discuție de caz) pentru economia politică.

6. Planșe, scheme, grafice : 14 de economie politică și 16 de filozofie și socialism științific. Se livrează pe baza comenzilor inspectoratelor școlare.

Este de datoria inspectoratelor școlare și a conducerilor de școli, a fiecărui profesor să folosească în mod judicios aceste materiale și să contribuie prin forțe proprii la înzestrarea și buna funcționare a cabinetelor de științe sociale.

PROFESORUL și știința conducerii

- O strategie didactică pe baze riguros științifice
- „Resursele vii ale procesului de învățămînt trebuie bine cunoscute
- Autonomia elevului și locul profesorului în clasă

În școala contemporană locul profesorului s-a schimbat în procesul de învățămînt. El nu mai este principala și singura sursă de informație a elevilor, ci devine îndrumător și organizator al activității de cunoaștere a elevilor, dirijor al însușirii tehnicilor muncii intelectuale și a metodelor de investigație, precum și creator al formelor de organizare a procesului de învățămînt. Creativitatea în munca profesorului implică o pregătire științifică și în domeniul metodologiei procesului instructiv-educativ al specialității predate. Profesorul fiind factorul conducător, dirijorul procesului de învățămînt, activitatea sa, deci construirea unor strategii didactice și alegerea unei metodologii didactice, specifice unor situații concrete trebuie fundamentată pe o bază științifică. Activitatea de dirijare a procesului de învățămînt poate face parte din fenomenele care fac obiectul conducerii, deci o putem considera un sistem, ca orice „întreprindere, instituție, proiect sau acțiune umană“ (M. Malița — Arta sau știința conducerii, Forum, nr. 2, 1971, p. 9) sistem, a cărui funcționare trebuie să se bazeze pe știința conducerii.

Întreg procesul bilateral de însușire de către elevi a cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor, a calităților intelectuale, morale, afective și volitionale, pe de o parte, iar pe de altă parte, de transmitere și modelare, de către profesor a acestora, constituie un sistem. Și, ca orice sistem, și procesul de învățămînt poate funcționa în conformitate cu conceptele generale ale științei conducerii.

În dirijarea complexului proces instructiv-educativ de predare și învățare a unei discipline, profesorul trebuie să aibă în vedere, în primul rînd, obiectivele studierii disciplinei respective, scopul ce se urmărește prin învățarea de către elevi a acestui obiect și, deci, sarcinile ce revin profesorului în dirijarea procesului de învățare. Dar profesorul trebuie să aibă în vedere nu numai obiectivele generale ale studierii disciplinei, ci și scopul și sarcinile studierii fiecărui capitol al disciplinei, al fiecărui sistem de lecții.

La fixarea scopului se va ține seama nu numai de posibilitățile formative ale disciplinei, capitolului și lecției, ci și de specificul clasei unde se desfășoară lecția și chiar de particularitățile și nivelul de dezvoltare intelectuală a fiecărui elev.

Prin urmare, ca și în știința conducerii, în genere, și în dirijarea procesului de învățămînt trebuie să se țină seama de un alt concept general și anume de resurse. În procesul de învățămînt pot fi considerate resurse : „elevii“ **(deci, cu cine lucrăm)** și „metodele“, „procedeele“, „tehnicile“ **(deci, cu ce lucrăm).**

De aceea, cunoașterea specialității este insuficientă în pregătirea unui profesor spre a conduce cu optime rezultate procesul de învățămînt. Specialitatea reprezintă numai o latură a pregătirii sale. Ea trebuie analizată și din punct de vedere al valențelor sale formativ-didactice. E necesar ca profesorul să știe prin ce metode și procedee logice se formează mai rapid noțiunile, prin ce tehnici didactice se asigură participarea activă și conștientă a elevilor la complexul proces al învățării, precum și care sînt mijloacele cele mai eficiente pentru formarea priceperilor și deprinderilor prin studierea disciplinei respective. Fără cunoașterea resurselor, nici obiectivele nu se vor putea realiza în toată plenitudinea lor.

În această activitate de predare a unei discipline se desfășoară un întreg proces de transformare, de modelare a elevilor și, în strînsă dependență de acest proces, are loc optimizarea muncii desfășurate.

După grupa de concepte care au arătat cum trebuie organizat sistemul urmează cele care arată felul cum funcționează un sistem și care ne indică : **autonomia** în funcționare, **adaptabilitatea, organizarea, planul de incluziune.**

„Autonomia“ este primul concept de funcționare a unui sistem, dedusă din proprietatea structurilor și a substructurilor biologice sau sociale. Aceasta îl obligă pe profesor să cunoască și să țină seama de caracteristicile personalității fiecăruia în parte.

Autonomia este în strînsă concordanță cu respectarea celei de a doua particularități a sistemului — adaptabilitatea. Adaptabilitatea se poate realiza în condiții optime prin sistemul instruirii programate, care impune respectarea principiilor specifice ritmului propriu individual al elevului.

Un alt concept al bunei funcționări al oricărui sistem, deci și al procesului de învățămînt, este organizarea. Ea impune utilizarea unor forme de organizare maleabile, suple, adecvate obiectivelor urmărite și corespunzătoare elevilor cu care lucrăm, dar în același timp deschise înnoirilor necesare.

Al patrulea element al funcționării unui sistem este **planul**, care asigură organizarea sistematică, temeinică, studiată și analizată în funcție de obiective, resurse, procese de activitate. Activitatea profesorului — conducător al procesului de învățămînt la o disciplină — este organizată printr-un sistem de planificare : planul calendaristic, anual și trimestrial, care se compune din gruparea planurilor sistemelor de lecții, de tipuri și structuri diferite ale diverselor capitole ale disciplinei, în conformitate cu programa.

În sfîrșit, **incluziunea** înseamnă integrarea într-o structură mai largă. Ea poate fi aplicată în procesul de învățămînt, deoarece învățarea unei discipline, cu complexitatea de influențe formativ-educative, se integrează în sistemul de învățămînt interdisciplinar, precum și în structura largă a învățămîntului, în vederea pregătirii integrării generațiilor tinere în societatea viitorului.

„Cea de a treia grupă de concepte este legată de conducerea sistemului : informația, modelul, verificarea, decizia și controlul“ (M. Malița — Arta sau știința conducerii, p. 12).

Profesorul trebuie să aibă permanente informații asupra nivelului de cunoștințe, priceperi, deprinderi, capacități însușite, precum și a carențelor din formarea fiecărui elev. De asemenea, el își poate construi un model, după care urmează să se desfășoare educarea multilaterală a fiecărui elev încredințat pentru a fi capabil a se integra în societate, corespunzător capacităților sale. În funcție de specificul conținutului temei și de situația reală din clasă, el își elaborează lecțiile cu structuri diferite, maleabile, active și interesante, verificîndu-și în timpul predării metodele, procedeele.

Exercitînd permanent controlul asupra rezultatelor obținute de elevi în ceea ce privește cunoștințele asimilate, priceperile și deprinderile formate, calitățile intelectuale, morale, afective și volitionale dezvoltate, profesorul exercită un control permanent și asupra muncii sale de conducător și dirijor al procesului de învățămînt.

GEORGETA MUNTEANU

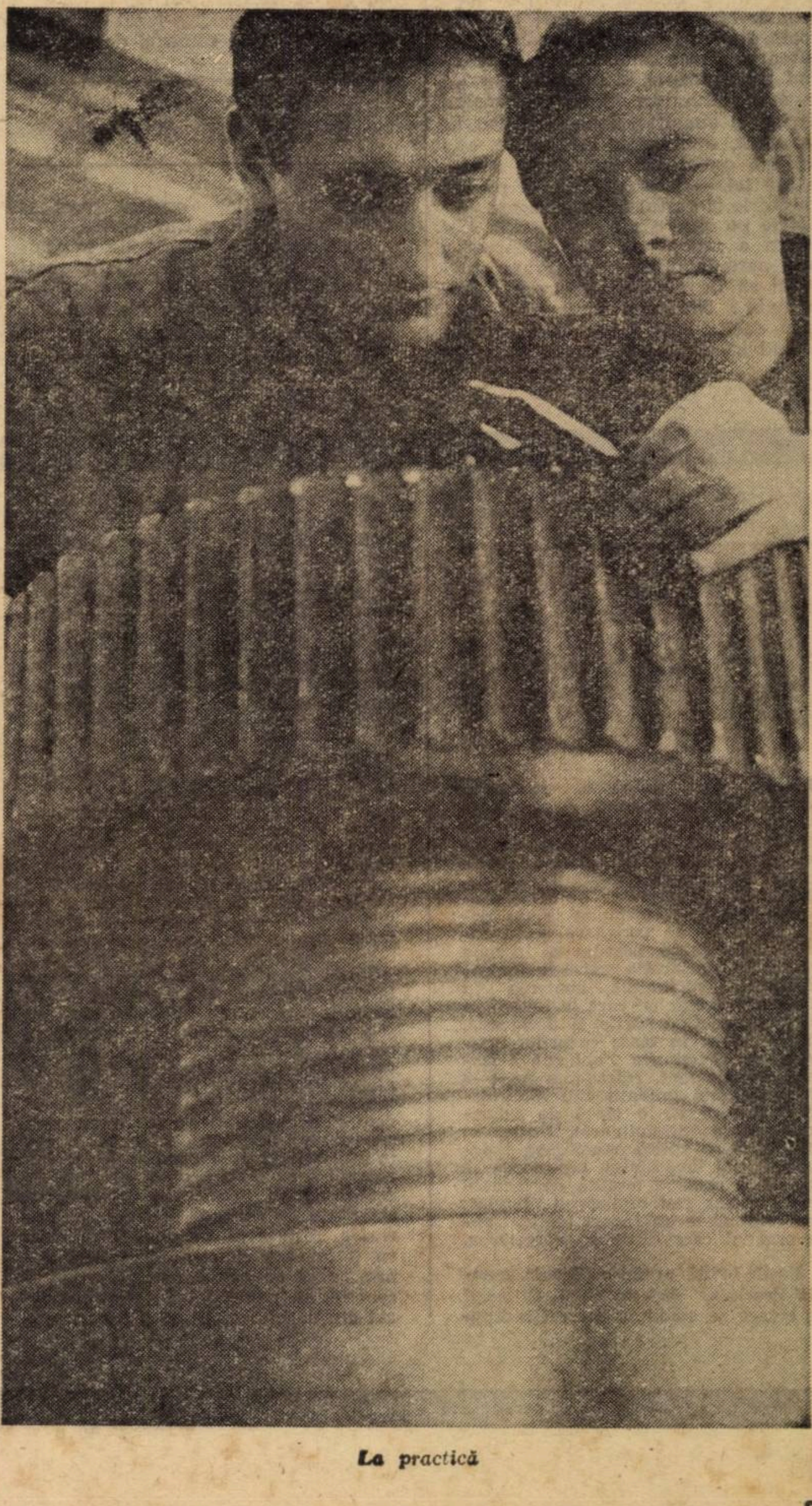

La practică

Școală nouă în cartierul Titan din București

Foileton

Lumina ochilor pentru... 500 de lei!

Ce este mai scump pe lume decît lumina ochilor ? Nimic ! Pentru că ea nu poate fi cumpărată nici cu tot aurul de pe pămînt, pentru că fără lumina ochilor lumea apare sărăcită de frumusețe și sensuri.

Și totuși fosta — pînă nu de mult — învățătoare Ioana Scarlat de la Școala generală din Negrași—Argeș a făcut ca un om să fie lipsit de vedere pe tot restul vieții, pentru derizoria sumă de... 500 lei ! Da, ați citit bine : cinci sute de lei.

Lucrurile s-au petrecut în satul Slobozia, aparținător comunei Popești—Argeș. Iată-le, în forma lor brutală. Mergînd cu treburi pe la școala din acel sat, unde ex-învățătoarea suplinise anul trecut, și trăgînd peste noapte la fosta ei gazdă, pe nume Dumitra Ițca (o femeie bătrînă și singură), Ioanei Scarlat i s-a cerut, dimineața, la plecare, să restituie o datorie mai veche a ei, de 500 lei — reprezentînd o parte din chirie și costul unor alimente — datorie pe care o făcuse... uitată.

Cum a reacționat „învățătoarea", omul care în orice împrejurare ar trebui să fie exemplu elocvent de conduită ? Nici mai mult nici mai puțin decît... sărind la bătaie și încercînd să-și achite datoria cu vîrf și îndesat : pumni cu nemiluita, zmulgerea părului și măturarea curții cu trupul bătrînei !

Certificatul medico-legal al victimei, declarațiile comisiei de anchetă și ale martorilor oculari vorbesc de-un sadism ieșit din comun.

Dezlănțuită, sub privirile impasibile la început ale sătenilor adunați la poartă ca la circ (o, acea mentalitate condamnabilă conform căreia : „nu e în curtea mea, nu mă bag, nu mă privește !" — dar aceasta e altă poveste), „învățătoarea" a fost oprită, cu greu, să nu săvîrșească o omucidere. 154 de zile a zăcut în spital Dumitra Ițca, timp în care toate eforturile medicilor de a-i reda vederea pierdută în urma maltratării de către Ioana Scarlat au fost zadarnice : ea va rămîne definitiv oarbă.

Față de un asemenea act de neomenie și de cruzime, la propunerea Inspectoratului școlar al județului Argeș, Ministerul Educației și Învățămîntului a luat o hotărîre categorică; îndepărtarea din învățămînt a Ioanei Scarlat. Organele judiciare, evident, își vor spune și ele cuvîntul. Și cînd te gîndești că I. S. nu e prima oară cînd calcă în străchini : în anul școlar trecut ea a mai primit un nevinovat „avertisment" de la școala din satul Slobozia pentru luarea de bani cu împrumut (restituindu-i apoi la calendele grecești) și de plocoane de la părinții elevilor. Iar copiii acelor părinți care nu-și achitau **peșcheșul** către **învățătoare** erau persecutați sub diverse forme. Oare nu se impunea, încă de atunci, îndepărtarea ei din rîndul cadrelor didactice ?

D. RACHICI

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Florea Gh. Stănescu, învățător, comuna Săpata, județul Argeș. Personalul didactic poate fi sancționat, în funcție de gravitatea abaterii, pentru încălcarea îndatoririlor ce-i revin. Pentru exercitarea acțiunii disciplinare se face o cercetare de către conducerea școlii, întocmindu-se un dosar cu actele de cercetare și înscrisurile doveditoare, precum și, în mod obligatoriu, declarația scrisă a persoanei căreia i se impută abaterea cu arătarea probelor pe care le invocă în apărarea sa. Cercetările și declarația, sînt necesare, în toate cazurile, indiferent de sancțiunea aplicată (mustrare, avertisment, retragerea pe 1—3 luni a ultimei gradații sau diminuarea salariului cu o clasă de salarizare, mutarea disciplinară). Numai în cazul cînd se aplică sancțiunea îndepărtarea din învățămînt, cercetarea se face de o comisie numită de inspectoratul școlar sau ministerul tutelar, care întocmește un raport motivat către organul care dispune cercetarea.

Vasile Iovită, profesor, Școala generală Pocrinia, județul Gorj. Criteriul după care se stabilesc diversele drepturi și obligații ale personalului didactic nu este același în toate situațiile. El variază după dispoziția legală care reglementează situația respectivă. De exemplu : indemnizația pentru concediul de odihnă se calculează pe baza salariului mediu (răspunsul dat lui N. Stănescu în nr. 31 al revistei) ; baza de calcul pentru asigurările sociale este salariul tarifar de încadrare (a se vedea nr. 39 al revistei — răspunsul nr. 1) pentru plata cu ora se utilizează numai salariul tarifar (nr. 41 — răspunsul St. Vieru) ; la alocația de stat pentru copii se are în vedere venitul realizat din salariul tarifar de încadrare și din plata cu ora (nr. 37, și 38, răspunsurile 2) : pentru înscrierea la pensie salariul tarifar de încadrare (nr. 39) ; iar în cazul reținerilor acestea se fac din salariul tarifar indicat de Tribunalul suprem (nr. 40 — răspunsul 1).

Maria Covalov — învățătoare, Școala generală Petriceana, județul Prahova. Personalul didactic care nu și-a efectuat concediul de odihnă în perioada 1 iulie—31 august, datorită faptului că a avut concediu de maternitate (sau de boală), poate să efectueze concediul de odihnă restant (sau chiar integral) după terminarea concediului medical. Aceasta chiar în situația că, procedînd în acest fel, concediul de odihnă va fi efectuat în cursul anului școlar în perioade cu activitate de predare la clasă. În perioada respectivă personalul didactic va fi înlocuit cu suplinitori retribuiți prin plata cu ora, întrucît în timpul concediului medical nu a fost salarizat din bugetul școlii, ci a primit ajutoare materiale de la asigurările sociale de stat.

Planificarea concediului de odihnă, în condițiile de mai sus se face de către conducerea școlii cu acordul organului medical din unitate. Pentru personalul didactic de conducere, aprobarea se dă de inspectoratul școlar sau de ministerul tutelar.

Ovidiu Frațian — învățător, Școala generală Brădina de Sus, județul Suceava. Lămuriri în legătură cu indemnizația pentru condiții grele s-au publicat în numărul 48 al revistei (răspunsul 1. Costea). Întrucît nu putem reveni de fiecare dată cînd ni se cer lămuriri asupra unor probleme deja tratate la această rubrică, sfătuim pe cititorii noștri să-și păstreze colecția de numere ale revistei, studiindu-le în caz de necesitate. In această rubrică vom răspunde numai pentru problemele noi care se vor ridica.

Szabo Iosif, profesor, Școala generală nr. 1 Telcișor, comuna Telciu, jud. Bistrița-Năsăud. Cuantumul ajutoarelor materiale în cadrul asigurărilor sociale de stat, prevăzut de H.C.M. nr. 880/1965, a fost modificat prin H.C.M. nr. 1356/1968. De aceea, cadrele didactice primesc aceste ajutoare în cuantum de 85 la sută din salariul tarifar — de la 1 ianuarie 1969 — dacă au peste 8 ani vechime neîntreruptă în muncă sau dacă sînt în incapacitate temporară de muncă sau alte accidente asimilate, indiferent de natura contractului de muncă și de vechimea neîntreruptă în muncă, așa cum rezultă din scrisoarea dv. că aveți dreptul.

TH. LEONESCU

Elev permanent

„Stimate tovarăşe profesor..."

Ultima lună a fost foarte bogată în scrisori. Vă mărturisesc sincer că m-a bucurat mult această... recoltă scrisă.

Cîtorva din corespondenți (Titus Ormanu — Brașov, Melania Ionescu — București, Cristu Alexandru Stanciu — Cluj) le-am răspuns personal.

Stimate tovarăşe profesor Marinescu din Bughea de Jos, Argeș. Cred că fiecare om de pe pămîntul acesta este încîntat atunci cînd un semen al său îl laudă. Aș fi un ipocrit dacă aș susține că sînt o excepție. Vă mulțumesc din inimă pentru cuvintele frumoase adresate rubricii „Elev permanent". M-ar fi bucurat însă și mai mult să deslușesc în rîndurile dumneavoastră și opiniile unui om care — din felul în care scrie — se vădește că știe foarte mult despre viața școlii și a slujitorilor ei credincioși. Aștept cu multă nerăbdare o altă scrisoare de la dumneavoastră.

Stimată tovarășă profesoară Elena Negulescu (comuna Ciuruleasa, județul Alba). Cred că aveți dreptate în tot ceea ce scrieți cu privire la diriginți și dirigenție. Îmi voi permite să prezint cititorilor revistei cîteva extrase din misiva dumneavoastră.

„Diriginții, după cum constat după o experiență de patru ani, se aleg la întîmplare. Consider că în unele școli, în această privință, patronează încă hazardul. Elevii, și cei mai mici, și cei mai mari, ar dori ca profesorul să fie în pauză între ei, să stea de vorbă despre o mie și una de lucruri și, dacă profesorul e mai tînăr, chiar să joace cu ei volei, să-i întrebe ce filme au văzut".

Stau și mă întreb dacă lucrul acesta nu ar fi posibil. E drept, nici o obligație contractuală nu prevede acest paragraf. Faptul că amintirea lăsată de profesori face parte din bagajul prețios pe care îl luăm cu noi și îl ducem toată viața constituie cea mai mare răsplată posibilă (cu toate că nici un stat de salarii nu o prevede).

Stimate tovarăşe profesor Constantin Iliescu (București). Voi ține seama de propunerea făcută și într-unul din numerele viitoare voi încerca să realizez un instantaneu despre modul în care se face practica pedagogică. Mi se pare însă că nu aveți dreptate supărîndu-vă pe acei care îi popularizează pe copiii care prezintă exponate interesante la marile expoziții republicane. Ați dori cumva să le fie acoperite numele sub vălul tăcerii ? De ce ? Eu aș zice că acești copii, elevii dumneavoastră, ai celor două sute de mii de învățători și profesori, sînt prin roadele muncii lor, elementele talentate care trebuie încurajate și date drept exemplu colegilor lor. Orice fabrică, orice institut de cercetări se mîndrește cu fruntașii pe care îi are în cele mai diferite domenii. Aveți dreptate cînd susțineți că acestor elevi nu trebuie să li se creeze condiții speciale. Dar de aici și pînă la a le denigra meritele, e mare diferență. **Și apoi să nu uităm că orînduirea noastră încurajează dorința de muncă, talentul, dăruirea.** Elevii de azi sînt generația matură a anului 2000. Numai cînd scrii aceste cuvinte și te prinde emoția. Nu toate generațiile existente azi au avut fericirea de a fi încurajate, de a avea larg deschise niște porți cum sînt, de fapt, invizibile, dar care se ridică în drumul spre viitorul fiecăruia.

„Considerăm că din punct de vedere al eticii socialiste și profesionale..." Aceste rînduri de început de scrisoare presupuneau mai multe semnături. Ei bine, scrisoarea pusă la poștă la București era... anonimă. Și chiar dacă unele chestiuni dezbătute ar fi fost adevărate (este vorba despre modul în care unele cadre didactice își dau examenul de grad), repugnă faptul că autorul scrisorii nu are elementara bună-cuviință să se semneze. (Oare aceasta nu face parte din etica socialistă și profesională invocată de autor ?). Este foarte ușor să scrii o anonimă ca să scapi de răspundere.

ALEXANDRU STARK

TV

„...Domnul Shakespeare vrea să ne omoare!“

Cu greu, într-o serie servită în două sîmbete, banditul Reston a fost doborît de Mannix, surîzătorul și irezistibilul serialist, actualul june de vis al adolescentelor noastre. După „fioroasele“ aventuri ale domnului Mannix, abia și-au tras bine răsuflarea telespectatorii, și, deodată, ecranul a fost invadat... DE DRAGOSTE. Ca două păsărele pe o crăcuță, Margareta Pîslaru și Iurie Darie au erupt într-o melodie cu un „te iubesc“ rostit pînă la exasperare pe toate tonurile posibile; de aici încolo au început să mișune diferitele „iubiri“ — iubiri în muzică ușoară și iubiri în scheciuri. Atacul direct l-a declanșat Marina Voica, invocînd cuplurile iubiților celebri: „Desdemona și Othelo sau Romeo și Julieta, chiar și Felix și Otilia“ (!)... pe muzica nu știm **cui** și pe versurile tot ale nu știm **cui**, că la aceste compartimente întotdeauna se păstrează un mister adînc. Avem voie să știm, eventual, **cine** cîntă, dar ce cîntă e secret, nu se anunță niciodată. Deci, să nu mai întrebăm și să lăsăm secretul... să domnească în pace!

Și pentru că **„de dragoste“** nu se poate vorbi fără a invoca pe Shakespeare și pentru că realizatorii sînt culți, repede a apărut „viu și natural“ istoricul cuplu: Romeo și Julieta. Doi tineri plăpînzi, cu o dicție abundentă în „ț“ și „s“ șuerate, care și-au început marea scenă a balconului. Dar nu ca în piesa mult stimată, ci ca la varietăți. Și nu parodie — doamne ferește de așa ceva! — pentru că nu se poate! EL sincer o iubește pe EA și amîndoi, cuprinși de groază, exclamă deodată: „Domnul Shakespeare vrea să ne omoare!“ Planul se schimbă rapid și apare chiar Alfred Demetriu în carne și oase (de epocă) adică Shakespeare, alături de prietenul său Costel Constantin cu mustăți (Nicola) și induioșați aud replica „filozofică“ rostită de străvechii îndrăgostiți: „Ideea iubirii veșnice, aceasta este cauza pentru care Shakespeare și-a omorît personajele; deci să fugim. Dar dacă domnul Shakespeare o să se supere pe noi?“ Suspense. Și repede în secolul XX la replica: „Ți-am spus ieri că mi-a căzut un nasture de la haină“. Scandal, astenie, Shakespeare umblînd dezorientat printre blocuri cu 8 și mai multe etaje, apoi Will la etajul 4 și concluzia: „Nu, nu pot renunța la final!“

De ce nu l-or fi lăsat realizatorii pe Shakespeare pe seama lui Jan Kott, Peter Brook, Penciulescu (dacă vreți ?), sau să-l fi lăsat pe listele repertoriului teatral, lăsat la vatra lui! Ce rău personal o fi făcut bătrînul Will textierilor noștri de muzică ușoară și „umoriștilor“ de profesie ai televiziunii, nu se știe. Nu merita însă soarta vizionată! În tot cazul, chiar dacă Shakespeare nu s-a supărat pe nimeni, bine ar fi fost să cunoaștem și noi individual, nu în bloc (cum s-a anunțat în final), numele autorului scenetei în cauză, pentru că l-am fi rugat să se lase de astfel de ciubucuri „intelectuale“ care nu fac cinste unei instituții de cultură ca televiziunea!

În rest „iubirea“ a pendulat între diferite extreme și a ajuns inevitabil la „iubirea internațională“ atît de la modă, comentată cu irezistibil haz de Octavian Cotescu pe textul tot al nu știm cui (bănuim că era de Teodor Mazilu) care, de astă dată, avea miez și umor. Finalul, bineînțeles, că a fost tot cu cele două „păsărele“, Margareta Pîslaru și Iurie Darie, tot cu același exasperant „te iubesc“!

Finalul finalurilor — regia **Titi Acs.** N-are nici o vină! Vina o au cei ce aprobă textele. Poate că le fac chiar ei. Cine știe?.

Nici Shakespeare, dar nici telespectatorii nu meritau o astfel de soartă într-o sîmbătă seară, fie ea chiar sîmbăta noastră distractivă!

ILEANA COLOMIEȚ

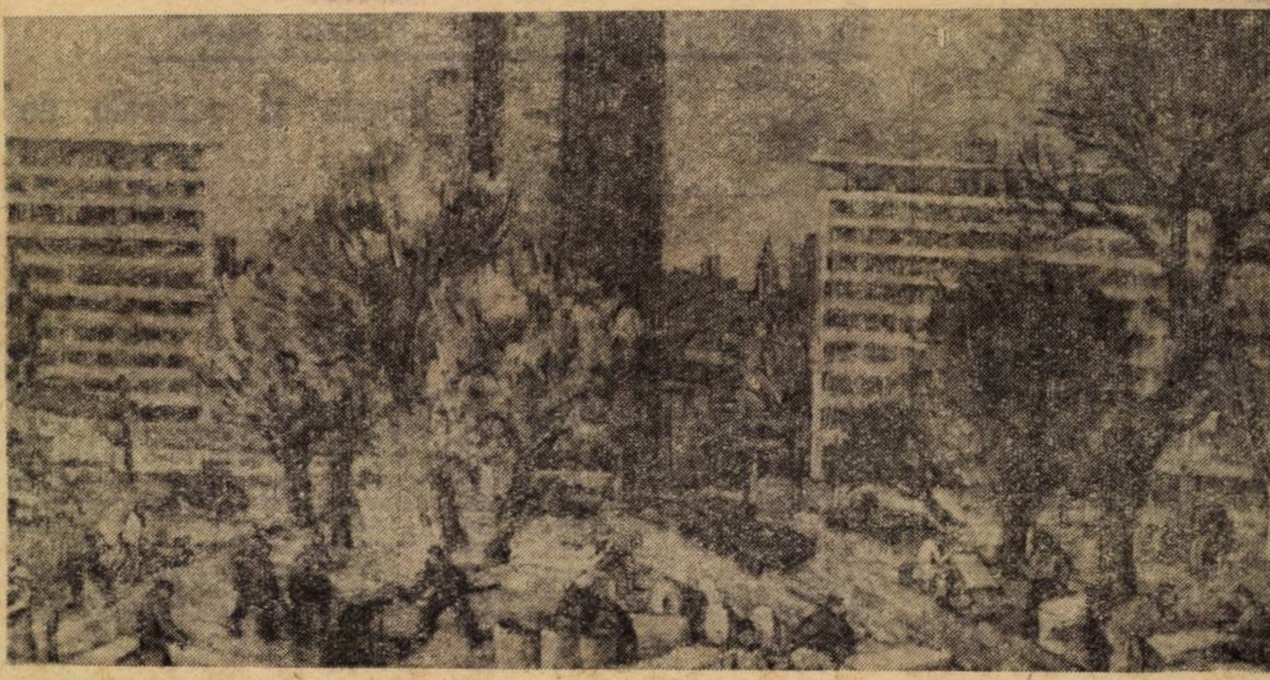

MARIUS BUNESCU *Șantier*

CATALIN GIDEI GENETTI

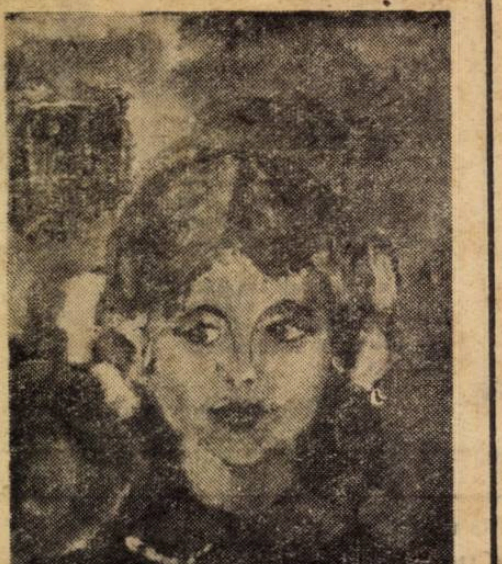

Portret

TVS integrată

Pentru a veni în ajutorul profesorilor la alcătuirea planificării calendaristice în concordanță cu emisiunile de TVS integrată la biologie (anul III) și geografie (anul VI) de la liceele de cultură generală, prezentăm, orientativ, un model care poate fi adaptat în funcție de condițiile locale.

BIOLOGIE (AN III)

1) 17.IX—21.IX.1972 : Ambele lecții : activități practice.

2) 22.IX—28.IX.1972 : Idem.

3) 29.IX—5.X.1972 : a) Introducere în studiul anatomiei și fiziologiei omului. b) **Celula** (cu TVS).

4) 6.X—12.X.1972 : a) Țesuturile (I) b) Țesuturile (II).

5) 13.X—19.X.1972 : a) Morfologia sistemului osos. b) Fiziologia sistemului osos. Sistemul articular.

6) 20.X—26.X.1972 : a) Morfologia sistemului muscular b) Fiziologia sistemului muscular (I).

7) 27.X—2.XI.1972 : a) Fiziologia sistemului muscular (II). b) **Biomecanica sistemului locomotor** (cu TVS).

8) 3.XI—9.XI.1972 : a) La dispoziția profesorului. b) **Sistemul nervos. Organizare. Dezvoltare. Principii de funcționare** (cu TVS).

9) 10.XI—16.XI.1972 : a) Măduva spinării. Nervii spinali (morfologie). b) Măduva spinării. Nervii spinali (fiziologie).

10) 17.XI—23.XI.1972 : a) Encefalul : meningele, trunchiul cerebral. (Morfologie). b) Encefalul : trunchiul cerebral, nervii cerebrali. (Fiziologie).

11) 24.XI—30.XI.1972 : a) Cerebelul. Diencefalul (morfologie și fiziologie). b) **Aplicații privind funcționarea sistemului nervos** (cu TVS).

12) 1.XII—7.XII.1972 : a) Telencefalul. Localizări cerebrale (morfologie) b) Telencefalul (fiziologie).

13) 8.XII—14.XII.1972 : a) Activitatea nervoasă superioară. b) **Activitatea nervoasă superioară** (sinteză cu TVS).

14) 15.XII—21.XII.1972 : a) Sistemul nervos vegetativ. b) La dispoziția profesorului.

GEOGRAFIE (AN IV)

1) 15.IX—21.IX.1972 : a) Așezarea geografică a R.S. România (I). b) Idem (II).

2) 22.IX—28.IX.1972 : a) Formarea și evoluția pămintului țării noastre. b) Caracterele generale ale reliefului patriei.

3) 29.IX—5.X.1972 : a) Carpații Orientali : grupa nordică. b) Carpații Orientali : grupa centrală.

4) 6.X—12.X.1972 : a) Carpații Orientali : grupa sudică, b) **Carpații Meridionali : grupa I** (cu TVS).

5) 13.X—19.X.1972 : a) Carpații Meridionali : grupa a II-a. b) **Munții Apuseni** (cu TVS).

6) 20.X—26.X.1972 : a) Carpații Occidentali. Munții Banat — Poiana Ruscăi. b) **Munții Carpați, sinteză** (cu TVS).

7) 27.X—2.XI.1972 : a) Subcarpații. Caractere generale. b) Subcarpații. Subdiviziuni.

8) 3.XI—9.XI.1972 : a) Dealuri și podișuri. Podișul Transilvaniei și Podișul Someșan. b) Dealurile de vest. Podișul Mehedinți și Podișul Getic.

9) 10.XI—16.XI.1972 : a) Podișul Moldovei. b) **Luncile și Delta Dunării** (cu TVS).

10) 17.XI—23.XI.1972 : a) Cîmpiile. b) Munții și Podișul Dobrogei.

11) 24.XI—30.XI.1972 : Recapitulare. b) Lucrare scrisă.

12) 1.XII—7.XII.1972 : a) Clima Factorii climatici. *) b) **Hidrografie. Caractere generale. Dunărea** (cu TVS).

13) 8.XII—14.XII.1972 : a) Apele din grupa vestică și sud-vestică. b) Hidrografie. Grupa sudică și estică.

14) 15.XII—21.XII.1972 : a) Marea Neagră. b) **Lacurile din R.S. România** (cu TVS).

*) Tipurile de climă vor fi predate în cadrul lecției Vegetația și solurile R.S.R. (trimestrul II).

În exclusivitate pentru „Tribuna școlii"

Școala și centrele de psihopedagogie franceze:

Nu cunoaștere pentru cunoaștere, ci pentru a ajuta

Dr. ANDRÉ BERGE
directorul Centrului de psihopedagogie „Claude Bernard" al Academiei din Paris

Primul centru de psihopedagogie înființat în Franța a fost Centrul „Claude Bernard", creat în anul 1946, imediat după ce pacea a redat inovatorilor libertatea de mișcare. Ministerul Educației Naționale și Ministerul Sănătății Publice, cooperînd cu acest prilej, au oferit noului organism posibilitatea de a-l „interpreta" pe copil în **totalitatea** sa, fără a mai deosebi în el, ca pînă atunci, fie exclusiv un aspect medical, fie un aspect familial, un alt aspect — școlar, un altul — intelectual și un altul — psihologic, adică afectiv.

Scopul Centrului de psihopedagogie nu este să stabilească bilanțuri, decît în măsura în care un bilanț, socotit întotdeauna ca fiind provizoriu și reversibil, poate orienta intervenția acelora care-și propun să îmbunătățească ceva. Așadar, nu-i vorba, în fond, **de cunoaștere pentru cunoaștere, ci de cunoaștere pentru a ajuta** elevele și elevii aflați în dificultate pe multiple planuri. Centrul nu trebuia să „dubleze" în nici un fel activitatea din cadrul dispensarelor psihiatrice ; țelul său fiind ca, prin acțiunile întreprinse, să poată fi comparat cu un serviciu de „depanare a tineretului" în domeniile psihologice și pedagogice, cele mai multe din dificultățile constatate în această perioadă de neîntrerupte mutații (care se întinde de la 0 la 25 de ani după psihologul Gesell), împingîndu-l pe copil sau pe adolescent într-un impas în care el nu ajunge decît cu timpul (doar în prezența unor împrejurări fericite este în stare să iasă singur din impas — dar cu ce preț ?) :

Spre deosebire de marile boli psihiatrice, cerînd o spitalizare și o terapeutică specific „medicală" (în sensul curent acordat acestui termen), Centrul de psihopedagogie nu poate să aibă decît un serviciu de depistare — tulburările care țin, în mod special, de preocupările sale, provin din rîndul acelora care, de regulă, pot fi tratate fără a-l scoate pe copil din mediul familial și școlar. Simptomele lor aparente sînt numeroase : ticuri, inhibiții, „enervări" excesive (atît ca intensitate, cît și ca frecvență), „asociabilitatea", predelincvență sau delincvență „mică", fugi (fără origine comițială), proastă articulare a vorbirii, descurajare și depresiune (putîndu-l conduce pînă la extreme primejdioase) și, în sfîrșit, **dificultățile școlare** propriu-zise, luate în seamă în calitatea lor de simptome (fără doar și poate exceptîndu-se școlarul debil mintal sau psihopat cu evoluție lentă). Aici se pune adeseori o delicată problemă de diagnostic, căci pot fi întîlniți pseudopsihopați și de multe ori pseudo-debili mintali (pe care numai un examen clinic deosebit de atent îi deosebește net).

Această nouă interpretare a „dificultăților școlare" atribuite, înainte vreme, exclusiv lenei sau absenței mijloacelor intelectuale, constituie una din principalele trăsături originale ale centrelor, ele acționînd astfel în vederea completării acțiunii școlii. Corpul didactic n-are nici timpul material și nici posibilitatea de a dobîndi o specializare capabilă să-i îngăduie pătrunderea pînă în fondul problemelor fiecărui copil, din categoria celor denumiți „elevi răi". Dacă, de altfel, profesorul încearcă să-i rezolve — de unul singur — problemele, apare riscul de a-l separa pe cel în cauză de colegii săi și de a întîrzia chiar mersul înainte al întregii clase. Pe un cîmp de luptă, acela care răspunde de înaintarea trupelor, nu poate, totodată, să joace singur și rolul de sanitar care adună răniții. Iată pentru ce este necesar să-i sară în ajutor centrul de psihopedagogie, căruia îi revine, în principal, sarcina de a-i recupera pe aceia care — pentru un motiv sau altul — nu-s în stare să urmeze ritmul înaintării întregii clase.

Explicarea eșecurilor nefericitului „elev rău" nu se mai reduce la o singură cauză ; iar pluralitatea aceasta pretinde acțiunea unei echipe pluridisciplinare, cu atît mai mult cu cît, printre diferitele cauze, există frecvente interferențe : anumite dificultăți au o origine totodată instrumentală, pedagogică sau psihologică, răsfrîngîndu-se unele asupra celorlalte. O instabilitate manifestată prin imposibilitatea fixării atenției sau prin neputința de a rămîne locului, poate ține de o deficiență sau de o simplă întîrziere pe planul motricității, însă, în același timp, poate fi determinată și de o problemă de ordin afectiv (de origine familială sau de altă origine).

Elevul care citește anevoie, nu pentru că-i lipsește facultatea de a înțelege, ci pentru că literele îi tremură înaintea ochilor, iar deslușirea lor se complică pentru el cu o dificultate fie de vedere, fie de organizare și percepere a formelor — asemenea „elev rău", care nu-i lipsit nici de inteligență, nici de bunăvoință, are serioase șanse să provoace mînia acelora care nu-i înțeleg situația. Suportînd mustrările și cîteodată pedepsele părinților și ale profesorilor, adeseori nevoit să repete clasa, el se plictisește repede de un învățămînt prea copilăros pentru nivelul său de dezvoltare intelectuală, renunță la orice efort, se lasă cîștigat de o fobie școlară care se poate prelungi într-un refuz față de activitate în general. Iată cum o tulburare psihică ajunge să se adauge deficienței instrumentale : în cazul în care n-a precedat-o, a sporit-o sau chiar a provocat-o, așa cum se întîmplă în anumite exemple întîlnite în practică.

O reeducare este posibilă prin aplicarea metodelor logopediei, care pun capăt dislexiei, disgrafiei sau disortografiei, dar — în centrele noastre — logopedul lucrează în strînsă legătură cu psihoterapeutul, cu medicii și cu psihologii ; iar problema „acțiunii multiple" se pune, de fiecare dată „pe tapet", în fiecare caz particular specialiștii convenind dacă să-i încredințeze unuia dintre ei copilul — după necesitate — fie doar cu prioritate, fie chiar în exclusivitate. Apoi, în cadrul ședințelor de sinteză, medicii, cei care fac psihoterapia, reeducatorii de toate disciplinele, psihologii, asistențele sociale, își confruntă observațiile, încercînd astfel să evite sau compenseze eventualele greșeli de orientare.

O viziune prea strîmtă asupra cazului riscă — în fond — să împingă spre o rezolvare superficială : simptomul dispare, dar un altul îl înlocuiește, căci simptomul este, de regulă, un mijloc de apărare împotriva agresiunii unui agent patogen. Un mecanism asemănător poate fi observat în fiziologie, apropo de producerea febrei, destinată să aducă temperatura organismului la un prag capabil să paralizeze acțiunea și răspîndirea microbilor. Oricît de stingheritor și de nociv ar fi eșecul școlar, important este să știm că un alt mijloc de apărare, nu mai puțin nociv, poate să i se substituie, dacă neglijăm să coborîm pînă la rădăcinile răului, ca să-l combatem prin alte metode.

Astfel, concepțiile tradiționale asupra lenei și a incapacității intelectuale au fost repuse în discuție, datorită analizelor întreprinse în centrele de psihopedagogie. Mi se întîmplă să spun des părinților care-și acuză copilul că-i leneș : „Lenea este fără îndoială, o stare adeseori vizibilă, dar ea **nu-i o explicație**".

În plus, neplăcerile datorate cuvîntului **lene** țin și de faptul că el pare să conțină o condamnare morală ; și, dacă-i adevărat, cum a scris de altfel psihologul vienez Adler, că „A educa înseamnă a încuraja", nu trebuie să fim surprinși de faptul că această condamnare agravează mai mult răul, decît îl îndreaptă.

Căutînd soluțiile potrivite fiecărui caz în parte, fiecărui individ, centrele de psihopedagogie duc, așadar, o acțiune de interes general prin lumina pe care munca depusă aici o proiectează asupra reacțiilor naturale ale copiilor, cît și asupra comportamentului adulților în raporturile cu minorii.

ANDRÉ BERGE

UNESCO și izbînzile alfabetizării

Un chip destăcut interior în benzile ori grațiile colorate ale spectrului școlar se reculege într-o expresie stincoasă pentru a privi eliberat și a descifra sensurile înscrise pe foaia de carte dinaintea ochilor. E fața unui bărbat al acestei lumi risipită pe afișul datat 8 septembrie 1972, Ziua internațională a alfabetizării. O sărbătoare propusă de șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi, într-o reuniune internațională de anvergură găzduită acum doi ani la Teheran.

Programul experimental mondial de alfabetizare (P.E.M.A.) circumscrie, de cîțiva ani, o dată cu propulsarea unei doctrine internaționale, tendințele și izbînzile alfabetizării. În interiorul acestuia s-au creat concepte noi, metodologii, sisteme, definiții, toate consecință a acțiunilor de luptă pe frontul științei de carte.

Drept cadru conceptual, dar și ca structură operantă, a cîștigat mult teren așa-numita alfabetizare funcțională, delimitată de cea tradițională (universală). Noua noțiune îmbracă formele vieții industriale, de la a învăța să se completeze un formular esențial pînă la educația permanentă. Ea se integrează în dezvoltarea economico-socială a țărilor respective, este selectivă, se face intensiv, inculcă nu pur și simplu cititul, scrisul și socotitul, ci competențele și cunoștințele critice orientate către muncă și totodată către o instrucție elementară, comportă o schimbare a atitudinii față de lume, poate expresia aceea stincoasă, de izbîndă.

Postalfabetizarea, evitarea recăderii în noapte se realizează prin presă ori biblioteci rurale, prin mass-media. Se transformă un mediu, unde predomină comunicarea orală, într-unul nou, unde scrisul și cuvîntul imprimat sînt folosite în viața zilnică, dar totodată oamenii își schimbă modul tradițional de a trăi și a gîndi.

Numeroase programe, legiferate de multe state, metode originale precum „seminarul operațional", zeci de instituții, uniuni, comisii, comitete, echipe, laboratoare, internaționale sau regionale, mari sau mici, configurează amploarea luptei organizate împotriva analfabetismului. În războiul științei de carte primează noțiunile și postulările pozitive, dictate de cifre implacabile.

René Maheu, directorul general al UNESCO, a propus recent în „Schița de plan pe termen mijlociu" (1973—1978), ca statele membre ale Programului mondial pentru alfabetizare să procedeze astfel încît, în 1980 numărul analfabeților să nu depășească cifra din 1970, ceea ce, ținînd seama de evoluția demografică, va avea ca efect reducerea proporției analfabetismului la 27,7%.

Populația lumii crește anual cu 2%. Creșterea demografică este mai mare în regiunile unde nivelul școlarizării e mai scăzut. În consecință, aceste țări au depus imense eforturi pentru a menține actualele nivele de școlarizare.

După statistici, în ritmul progreselor de azi, analfabetismul nu va fi eliminat la sfîrșitul secolului XX. Pe de altă parte, se scrie într-un caiet UNESCO, sînt speranțe ca în zece ani să se pună capăt flagelului folosind mai din plin armele moderne, printre care se citează radioul și televiziunea.

Țara noastră sărbătorește ziua de 8 septembrie și sprijină [illegible] mondială în războiul alfabetizării.

GH. ANCA

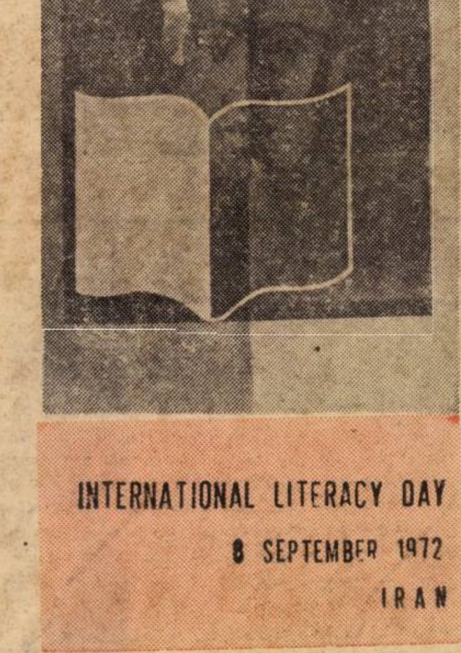

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Cab

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

Tribuna şcolii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 63
Sîmbătă 30 septembrie 1972
12 pagini — 1 leu

MUNCA — MANUALUL CEL MAI EFICIENT

M-am nimerit la deschiderea anului şcolar la Liceul din Pechea şi am văzut stivele cu cărţi noi pe care ţara le dăruie copiilor ei. Am auzit sunetul argintos al clopoţelului la cea dintîi intrare în clase a şcolarilor din această toamnă şi, gîndindu-mă la numeroasele şcoli noi, la milioanele de elevi care trăiesc, însetaţi de curiozitate şi cunoaştere, vîrsta fericită a învăţăturii, am înţeles încă o dată cît de profund omenească şi patriotică este grija naţiunii noastre socialiste pentru copii, pentru zestrea ei cea mai de preţ.

De la deschiderea anului şcolar au trecut abia două săptămîni şi, iată, un element nou, deşi tradiţional, vine să împodobească acest sentiment cu una din cele mai frumoase semnificaţii. În timpul lor liber, milioane de elevi participă cu entuziasm şi cu spiritul harnic al furnicii la campania de strîngere a recoltei. Ciorchinii de struguri, ştiuleţii de porumb, fructele livezilor şi grădinilor, floarea-soarelui, sînt culese şi încărcate în panerul bogat al acestei toamne binecuvîntate de rod şi cu mîinile elevilor. Ei se alătură mecanizatorilor şi agronomilor, ei se alătură propriilor lor părinţi şi dascăli într-o uriaşă lecţie demonstrativă de hărnicie şi vrednicie, într-o acţiune menită să ateste peren că scrisul şi socotitul capătă valoare integrală a conţinutului lor educativ, numai strîns legate de viaţă şi de clocotul ei creator.

Mulţi dintre cei ce sînt acum elevi

PETRU VINTILĂ

(Continuare în pag. a 11-a)

Lecţie de vrednicie

Fără frecvenţă

Problema învăţămîntului fără frecvenţă mi-a trezit o vie curiozitate în anii studenţiei. Atunci se chema învăţămîntul „prin corespondenţă" şi nu era, nici în ţara noastră, nici în cele mai multe ţări, un învăţămînt de stat. Astăzi, în totalitatea statelor socialiste învăţămîntul fără frecvenţă este înglobat în sistemul general de învăţămînt. Atunci cînd s-a legiferat, el a fost considerat de toţi ca un mijloc de justă corectare a inegalităţii şanselor din perioada regimurilor anterioare.

Astăzi, toţi cetăţenii ţării au dreptul la învăţătură, pînă la treapta cea mai de sus. S-ar părea astfel că învăţămîntul fără frecvenţă a devenit de prisos şi că — în consecinţă — ar trebui redus considerabil, dacă nu chiar desfiinţat.

Dar iată că viaţa, cu mutaţiile sale rapide, determinate de revoluţia tehnico-ştiinţifică, infirmă o astfel de concluzie. Nu numai că învăţămîntul fără frecvenţă nu este depăşit, dar el se va extinde din ce în ce mai mult, luînd forme organizatorice potrivite situaţiilor noi care vor apărea. Este foarte probabil ca într-un viitor previzibil, această formă de învăţămînt, puternic ajutată de tehnici corespunzătoare, să devină o formă predominantă a unei educaţii permanente. Nu este deloc utopic să ne închipuim că într-o bună zi, aşa cum astăzi am adus teatrul în casă, nepoţii noştri vor putea aduce şcoala în casă.

Trecem printr-un moment deosebit de important al restructurării învăţămîntului de toate gradele, al adaptării sale la viaţa de astăzi. Într-un astfel de moment nu trebuie să pierdem din vedere această formă a viitorului, învăţămîntul fără frecvenţă. Căci trăim în prezent ca să gîndim şi să lucrăm pentru viitor.

Miron Nicolescu

ZAHARIA STANCU LA 70 DE ANI

URARE

Zaharia Stancu împlineşte la 1 octombrie 70 de ani. Iată o ştire despre care sîntem siguri că va fi citită în toate limbile pămîntului. Cărţile lui au făcut prin ani ocolul „multului rotund", spre gloria autorului şi a ţării sale, iar Zaharia Stancu este de pe acum o prezenţă de istorie literară universală. Sîntem siguri că noua tinereţe a poetului şi prozatorului, a gazetarului militant şi a cetăţeanului, în cel de al optulea deceniu de viaţă, va spori numărul şi substanţa operelor dăruite poporului nostru şi prezentului socialist. Zaharia Stancu nu este un nume prăfuit pe un manual anacronic de literatură, ci un factor activ de progres social, în paginile ziarelor, în forul comuniştilor, oriunde se hotărăşte mai-binele ţării şi al scriitorilor.

La aniversarea celor şapte decenii, îi urăm multă sănătate, cărţi numeroase, odată cu mulţumirea de a-şi vedea realizate toate năzuinţele artistice şi sociale.

AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Numai absolvenţii sînt de vină?

E paradoxal, dar e adevărat, că la noi se pot spune cu mai mare uşurinţă adevărurile mari — oricît de dureroase — decît adevărurile locale. Asta dovedeşte că nu prea mulţi sînt cei ce şi-au făcut din marile idei realităţi intime, fără de care să nu poată trăi. În acest sens, chemarea la conştiinţă, pe care a adresat-o ţării Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, este o exemplară şi emoţionantă **„lecţie de mare adevăr"** însuşit. Am fost chemaţi să ne bucurăm şi să suferim pentru ideile mari, ca şi cînd ar fi proprietatea conştiinţei noastre cum şi sînt. Am fost chemaţi să ieşim din neutralitate, cîtă mai e, şi e. Dar fapt e că, deocamdată, **adevărurile locale sînt mai greu de spus.** Dacă, de exemplu, vei afirma că **„Subinginerul nu-i un bun cititor de poezie"**, nu se va simţi nimeni deranjat. Dacă, însă, te va pune dumnezeu să şopteşti că **„nea Vasile, care e subinginer, nu ştie să citească, în justa ei intonaţie, poezia «Ce te legeni»"**, atunci se vor supăra cam toţi subinginerii.

Ridicîndu-ne, din aceste exemple către ideea pe care vrem s-o dezbatem, vom reafirma că, dacă deceniul ultim a fost al adevărului în lumea contemporană, ei, bine, această calitate i-a dat-o şi lupta ţării noastre, a partidului ei care au spus adevăruri dramatice, cu privire la domenii importante ale vieţii. Tovarăşul Ceauşescu ne-a oferit pilda sa de curaj revoluţionar, nepierzînd nici un prilej de a demasca falsul, minciuna şi ipocrizia, din lumea de azi.

Cu toate acestea, uneori, cînd noi înşine am vrut să ne conformăm, cu acest mod de a pune problemele şi de a le analiza, ne-am lovit de triste mici vanităţi, de acele **„verigi intermediare"** ce trebuie desfiinţate, aşa după cum a cerut-o Conferinţa Naţională a partidului, ne-am izbit de realitatea crudă că poţi critica întregul sistem naţional de drumuri şi poduri, dar să nu te legi cumva de strada pe care stă cutare primar!! S-a creat, aşadar, o plasă de subiecte tabu, în a cărei deasă împletitură, urma să mai bîjbîim. Asta, dacă n-ar fi ridicat din nou partidul vocea, prin conducătorul său, la Consfătuirea de lucru din această toamnă, în favoarea unei organizări mai bine, uneori de la temelie, a societăţii româneşti de astăzi.

Unul din aceste subiecte tabu a fost, pînă mai deunăzi, **repartizarea absolvenţilor în producţie.** Fără îndoială că şcolile, prin care trece fiecare, trebuie să-i insufle fiecăruia ideile generoase ale muncii şi dăruirii, ale sacrificiului de sine pentru binele general. **Practic, cînd merge în producţie, absolventul n-ar trebui să simtă că intră în producţie, ci că se transferă dintr-un loc de muncă în altul.** Nu e normal ca intrarea în producţie să fie similară cu schimbarea, din rădăcini, a mediului de viaţă. În aceste împrejurări, **şcoala de sus şi pînă jos, se cuvine să fie repetiţia generală a vieţii.** Absolventul trebuie obişnuit cu ideea că, în producţie, nu va fi uşor, că nu merge în rai, ci într-o lume reală, cu posibilităţi, cu greutăţi, dar şi cu perspective. Absolventul trebuie să ştie de la factorii care-l educă şi-l instruiesc, adevăratul

ADRIAN PĂUNESCU

(Continuare în pag. a 11-a)

ACCENTE

Interferenţe

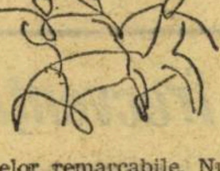

A apărut numărul 7 (1972) al revistei **Interferenţe,** revistă editată de Liceul **Emil Racoviţă** din Cluj, sub îngrijirea profesoarei **Oltea Rău.** Onorîndu-şi tradiţia, acest număr se înscrie şi el pe linia reuşitelor remarcabile. Nume prestigioase şi-au oferit colaborarea : Aurel Rău (Întîlnirea), Hadrian Daicoviciu (De la Tapae la Ranistorum), Ion Vartic (Două motive fundamentale ale prozei lui Anton Holban), Létay Lajos (Amintire în zori), Constantin Chirilă. La aceasta se adaugă şi traducerile din Charles Baudelaire — **Albatrosul** (traducere de Iuliana Andreea), Pierre Daninos — **Franţa la volan** (în româneşte de Anca Pitea). Revista impresionează, desigur, prin varietatea problematicii abordate. Poezie şi proză semnează elevii Mihai Cucu, Adriana Efrimov, Daniela Mercea, Kovacs Ana-Maria, Manuela Munteanu, Anca Dumitraşcu, Cristina Suciu, Vera Negulescu, Marius Tropa, Laura Constantinescu, Iuliana Andreea, Marius Pădureanu. Comentarii ambiţioase, culegeri de folclor etc., semnează : Delia Protase, Carmen Doţ, Liana Iuga, Mihai Măniuţia (Patimă şi orgoliu în teatrul lui Federico Garcia Lorca), Lucia Oşan (Claude Monet). În continuare menţionăm articolele de ştiinţă semnate de Aaron Francisc, Adrian Florentin Ionescu Florin Larion, Dancsuly Marta, Szulpjar Enikö, Dan Uza, Corina Artion. Sport : Marius Comşa, Marius Pădureanu. Şah. Epigrame, cuvinte încrucişate etc. (Mihai Cucu). Seriozitatea problematicii alese, a dezbaterii ei conferă publicaţiei o poziţie deosebită în rîndul revistelor şcolare, fapt pentru care socotim că Oltea Rău merită felicitări.

V. ŞTIRBU

Muzeul Coandă

Recent înfiinţat din iniţiativa partidului şi guvernului, „Muzeul Coandă" găzduieşte o serie de interesante exponate oglindind viaţa şi opera savantului de renume mondial Henri Coandă. O importanţă majoră întruchipează macheta primului avion turboreactor, construit şi pilotat de Henri Coandă, pe atunci în vîrstă de 24 de ani. Un român efectua astfel primul zbor aeroreactiv din istoria tehnicii mondiale, ceea ce i-a atras unanima recunoaştere de „părinte al aviaţiei cu reacţie".

Savantul a conceput şi realizat, după anul 1910, o întreagă serie de alte avioane, dintre care „Coandă-Bristol" denumit „Tractor" (care a zburat şi pe cerul Bucureştilor, încă înainte de primul război mondial). În continuare, este expusă macheta „Hidrogeneratorul", construit de H. Coandă pentru desalinizarea apei marine. O machetă ilustrează „Sistemul de transport tubular de mare viteză, cu propulsie prin aplicarea efectului Coandă".

Alte vitrine ale Muzeului conţin realizări Coandă în domeniul extracţiei şi depozitării ţiţeiului, de asemenea, în construcţiile edilitare. Savantul a conceput şi clădit primele case prefabricate. El a studiat şi soluţionat posibilitatea înlocuirii metalului cu alte materiale. Este şi inventator al materialului „béton-bois" — folosit de prof. arhitect I. A. Berindey pentru decorarea interioară a Palatului Culturii din Iaşi. Realizat de colectivul Institutului pentru creaţie ştiinţifică şi tehnică, ventilatorul industrial „Ejex-Coandă" se află instalat la centrala de termoficare „23 August" din Capitală. Premieră ştiinţifică mondială, dispozitivul „Silens-Coandă" — proiectat şi construit în numitul Institut — se află montat la Uzina de superfosfaţi şi acid sulfuric Năvodari, Grupul industrial de chimie Rm. Vîlcea, de asemenea în cadrul Centralei industriale de metale neferoase şi rare Baia Mare etc. În sfîrşit, vitrine deosebite oglindesc preocupările savantului în artă, iar, în continuarea acestora, sînt expuse date de ordin biografic.

Fiecare colţ al clădirii Muzeului ce-i poartă numele vorbeşte despre acest mare om de ştiinţă, despre simplitatea cuceritoare a omului Coandă, întruchipare atît de strălucită a gîndirii şi creaţiei umaniste din veacul nostru.

ION COJOCARU

Dicţionar de sinonime

Interesul publicului larg de specialitate, şi nu numai al acestuia, a fost trezit de apariţia în vitrinele librăriilor a unei lucrări de mult dorite şi necesare — Dicţionar de sinonime — prima încercare de acest fel din ţara noastră.

Conceput ca o lucrare de largă viziune, elaborat pe baza unor studii temeinice — Dicţionarul — apărut sub redacţia lui Gh. Bulgăr — umple un gol în literatura de specialitate. El ilustrează un aspect al originalităţii limbii române, aducînd şi pe această cale dovezi privind bogăţia de expresie a limbii literare, capacitatea ei de modelare o dată cu evoluţia gîndirii, a structurii social-economice.

Traducînd în fapt un deziderat mai vechi, lucrarea reuneşte în paginile sale sinonimele (aproximative) ale lexemelor aparţinînd limbii literare, precum şi limbajului familiar, regional etc., acestea din urmă ocupînd, fireşte, o pondere redusă în economia Dicţionarului.

Trebuie subliniată oportunitatea iniţiativei elaborării unei astfel de lucrări, dacă ne gîndim la necesităţile de ordin practic cărora Dicţionarul le răspunde : exprimarea nuanţată, posibilitatea substituirii termenilor în context, punerea la dispoziţia celor direct interesaţi — profesori, elevi, studenţi — a unui instrument de lucru, a cărui utilitate, la o consultare nemijlocită a lucrării, este incontestabilă.

Materialul lexical, excerptat din cele mai reprezentative lucrări ale literaturii noastre, este dispus alfabetic, în articole. Seriile sinonimice se dau la sensul de bază şi, acolo unde este cazul, la fel figurat, folosindu-se în acest scop sistemul de notare cu cifre.

ROMEO CHIVESCU

Ne scriu corespondenţii voluntari

Şi după recoltare

În comuna Slobozia-Moara s-au statornicit bune relaţii de muncă şi de sprijin între Şcoala generală şi C.A.P. Elevii, în frunte cu cadrele didactice, au ieşit la muncile cîmpului dovedindu-se folositori atît C.A.P.-ului, cît şi şcolii lor. Din veniturile obţinute anul trecut, s-a realizat o mai bună înzestrare şi utilare a cabinetelor. Preşedintele C.A.P.-ului, Andrei Haiducu, s-a preocupat ca şcoala să aibă la îndemînă mijloace de transport pentru aducerea diferitelor utilaje şi materiale de construcţii necesare şcolii. Toamna aceasta, colaborarea între şcoală şi C.A.P. s-a extins. Astfel peste 100 de elevi, organizaţi în brigăzi de muncă, îşi dovedesc hărnicia la strîngerea recoltei. Numai zilele acestea şcolarii au recoltat 400 de kg. de ardei gras, 150 de kg. de verzituri din solarii, au curăţat de buruieni zece solarii şi au lucrat totodată la însămînţările de arpagic.

Într-o minută încheiată de curînd, elevii s-au angajat ca, începînd de săptămîna viitoare, să participe la recoltarea porumbului.

Cadrele didactice îşi aduc un aport substanţial. Se remarcă, în această direcţie: **Valeria Ionescu, Mariana Ionescu, Maria Drulă** care au venit la muncă şi duminicile, alături de membrii C.A.P. şi de elevi. Desigur, asemenea zile au o mare importanţă educativă pentru şcolari.

Faptul că lucrează alături de părinţii lor îi apropie de problemele şi preocupările specifice ale comunei, pregătindu-i să devină buni cetăţeni ai localităţii lor. Pe de altă parte, îşi însuşesc de pe acum experienţa şi răspunderile ce revin lucrătorilor din agricultură. Totodată, prin veniturile însemnate ce le realizează, contribuie la mai buna înzestrare a şcolii lor cu diferite materiale didactice necesare procesului de învăţămînt.

Considerăm că asemenea legături trebuie să existe şi în viitor. Trebuie să existe o permanentă colaborare între şcoală şi C.A.P. Aceasta este o latură esenţială a educaţiei cetăţeneşti pe care ne străduim să o facem elevilor. Aşa gîndim noi, cadrele didactice din Slobozia-Moara, aşa gîndesc şi părinţii copiilor pe care îi învăţăm carte, membri ai C.A.P.-ului.

TAMARA ZÎMBEI

PRO ŞI CONTRA

CONCEPTUL DE PREGĂTIRE

Orientarea învăţămîntului spre activitatea productivă a adus un spor substanţial în pregătirea tinerilor, dar se pare că această sarcină fundamentală este privită uneori ca un adaos, nu ca ceva de natură să restructureze întregul învăţămînt.

Se vorbeşte astfel despre „pregătirea teoretică" şi „pregătirea practică" a elevilor ; prima se realizează prin obiectele de studiu, a doua prin activităţile incluse în „pregătirea tehnică productivă".

Conceptul de pregătire trebuie revizuit în sensul nedisocierii acesteia în aspectele „teoretic" şi „practic". O pregătire pur teoretică nu trebuie să existe, pentru că nu are finalitate, iar una pur practică nu poate exista, deoarece nu are fundament ştiinţific. Noi ne-am cam obişnuit să numim „pregătire teoretică" un conglomerat de cunoştinţe (sau chiar un sistem de cunoştinţe), iar „pregătire practică", o activitate în care se sapă, se încarcă sau se cară.

Pregătirea nu poate să fie decît una singură — buna pregătire ; ea nu este nici teoretică, nici practică, ci un tot unitar în care teoria este absorbită de capacitatea adaptării la situaţii practice, iar practica este ridicată la nivelul unei înţelegeri de principiu. Nu amestecul elementelor teoretice cu cele practice dau valoarea pregătirii, ci topirea acestora în focul vîrtos al practicii pentru a întreţine sau mări astfel puterea arderii. O asemenea pregătire nu se poate realiza prin unul sau două obiecte şi nici de unul sau doi oameni. Ea cere contribuţia tuturor obiectelor de studiu şi a tuturor profesorilor. Nici un obiect de învăţămînt nu mai are justificare să se predea dacă nu ajută concret procesului de pregătire cerută de societate.

Poate e nepotrivit cuvîntul, dar trebuie să spunem că orice obiect, orice lecţie sau altă activitate trebuie să devină rentabile, rentabilitatea fiind măsurată prin calitatea pregătirii cerute de societate. Nu trebuie să devenim pragmatici, dar nici nu trebuie să ne depărtăm cîtuşi de puţin de nevoile sociale.

Dacă pînă acum procesul de îmbunătăţire a programelor a constat în selecţionarea cunoştinţelor fundamentale, urmărindu-se înlăturarea tendinţelor de istorism şi descriptivism, acum accentul trebuie să cadă pe stabilirea elementelor de practică integratoare (activităţi, deprinderi etc.) ce revin fiecărui obiect, fiecărui capitol sau fiecărei teme. Aşadar, atît programele, cît şi manualele şcolare trebuie să continue procesul de restructurare în funcţie de obiectivul impus de societate : buna pregătire pentru o viaţă activă.

Cum toate cadrele didactice trebuie să contribuie, în funcţie de specialitatea lor, la crearea posibilităţii de integrare a tînărului într-o activitate practică, utilă societăţii, se pune întrebarea dacă pregătirea noastră actuală (ne referim îndeosebi la pregătirea practică) este în concordanţă cu cerinţele. Nu trebuie să ne descurajeze răspunsul negativ, căci într-adevăr pregătirea noastră (ne referim la marea majoritate) este prea teoretică. Complexul de măsuri de perfecţionare didactică să lase şi el la o parte excesul de teoretizare şi să vizeze modalităţi de lucru noi, în care latura practică să fie pregnantă. Valoarea unui curs de perfecţionare actuală constă nu în ceea ce se spune la acest curs (oricît de interesant ar fi), ci în ceea ce se face pentru pregătirea practică a personalului didactic. Ceea ce aude un profesor poate să citească şi singur, ceea ce vede că face altul e un cîştig şi pentru el (chiar dacă-l respinge în bună măsură).

Şi activitatea cu elevii trebuie să cunoască mutaţii importante. Ca principiu, munca — înţelegînd prin aceasta o activitate complexă care antrenează elevul spre un scop bine determinat — trebuie să rămînă principala modalitate de cunoaştere. Lecţiile excesiv teoretice într-un fel trebuie să dispară, cum, de asemenea, trebuie să dispară şi activitatea practică pur meşteşugărească. Elevul să devină un element deosebit de activ care să înveţe muncind şi să muncească învăţînd.

Aprecierea cunoştinţelor elevilor trebuie să cîştige noi criterii : capacitatea de aplicare a cunoştinţelor în activitatea practică, atitudinea faţă de muncă şi calitatea acesteia, perspicacitatea, spiritul de selecţie etc. Un elev care cunoaşte fizica electricităţii sau întreaga chimie a acizilor, dar care nu e în stare să asigure întreţinerea şi buna funcţionare a unui simplu acumulator este mai mult decît un eşec didactic. O grupă de elevi care s-a evidenţiat în activitatea de recoltare a porumbului timp de două săptămîni, dar care n-a învăţat nimic despre porumb în aceste două săptămîni nu poate fi apreciat mulţumitor. Desigur, şi într-un caz şi în altul, vinovată de unilateralitatea unor asemenea activităţi: prima — pur teoretică, a doua — practicism — îngust — este şcoala.

GH. DASCĂLU

NIMIC DIN RECOLTA ACESTUI AN SĂ NU SE IROSEASCĂ

Zilele acestea se desfăşoară pe întreg cuprinsul ţării stringerea roadelor pămîntului, deosebit de bogate în acest an. Alături de întregul popor, zeci de mii de elevi însoţiţi de cadre didactice participă la recoltarea legumelor, fructelor, strugurilor şi a culturilor tîrzii de toamnă, la depozitarea lor în pătule şi silozuri, la conservarea celor perisabile. Ne-am adresat tovarăşului DUMITRU MOIANU, secretar general al Departamentului agriculturii de stat din cadrul Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor, pentru a ne împărtăşi opinia sa in legătură cu contribuţia pe care şcoala şi-o poate aduce la această acţiune de stringentă actualitate.

•

Eleve ale Liceului din Vidra, jud. Vrancea

— Recolta deosebit de mare obţinută anul acesta la culturile de toamnă : porumb şi soia, ca şi modul în care evoluează condiţiile meteorologice din ţară în această perioadă impun din partea tuturora un efort deosebit, un volum mai mare de lucrări de producţie, un plus de atenţie, răspundere şi exigenţă pentru ca nimic din recolta acestui an să nu se irosească. Pe lingă utilizarea la întreaga lor capacitate a uneltelor şi maşinilor, ţinînd seama de condiţiile deosebite ale acestui an, la indicaţia primită din partea conducerii de partid şi de stat, a secretarului general al partidului, au fost antrenaţi să participe la cules, cu toate forţele lor, alături de ceilalţi oameni ai muncii şi elevii împreună cu profesorii lor. În această lună peste 59.000 de elevi au lucrat şi lucrează în principalele zone agricole din ţară, cei de la şcoala de cultură generală recoltînd legume şi struguri, iar elevii mai mari culegînd porumb şi alte culturi tîrzii. Deosebit de preţios este sprijinul pe care îl aduce şcoala la recoltarea strugurilor, care din cauza umidităţii şi a mucegaiului, sînt supuşi deprecierilor, precum şi la stringerea unei cantităţi apreciabile de legume destinate consumului intern şi exportului. Este o necesitate absolută ca fiecare să lucreze bine, chiar şi în condiţii mai puţin prielnice, pentru a urgenta recoltarea proviziilor acestui an.

— Cum estimaţi cantitativ aportul adus de şcoală în stringerea recoltei ?

— Participarea cu entuziasm a elevilor la acţiunea de stringere a recoltei are, pe lîngă valoarea deosebită de educare a lor prin muncă şi pentru muncă, de legare nemijlocită cu producţia şi o mare valoare economică. Vă voi da doar cîteva exemple. În judeţul Constanţa, cei peste 7 000 de elevi care lucrează la plantaţiile de vii de la Ostrov, Medgidia şi Murfatlar vor recolta circa 6 000 tone de struguri, în judeţul Prahova peste 3 000 de elevi vor recolta 2 400 de tone de struguri de pe plantaţiile de la Valea Călugărească. Peste 6 000 de elevi din judeţul Galaţi vor recolta 4 800 tone de legume şi fructe, iar în judeţul Timiş, 5 000 de elevi vor recolta alte 4 000 de tone. 3 400 de elevi din judeţele Suceava şi Braşov vor strînge 2 600 tone de cartofi.

— Ce măsuri organizatorice aţi întreprins pentru a asigura participarea efectivă a elevilor la muncă ?

— Conform convenţiei stabilite cu Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi C. C. al U. T. C., am asigurat transportul elevilor. Pentru a preveni orice accident de muncă, elevii sînt însoţiţi în fermele şi întreprinderile agricole, pe lîngă cadrele didactice, de economişti, ingineri sau şefi de fermă din cadrul întreprinderilor noastre. Constituiţi în echipe de lucru, conduşi de specialişti, elevii contribuie efectiv la strîngerea recoltei de pe ogoarele întreprinderilor agricole de stat şi cooperatiste, pentru terminarea campaniei de recoltare în timpul optim.

— În afara valorii economice, prezenţa elevilor pe ogoare oferă, de asemenea, şi adevărate resurse educative, pe care şcoala le poate valorifica. Consideraţi că o asemenea participare a lor trebuie permanentizată sau că sprijinul acordat de elevi trebuie dat numai în situaţii ca cele actuale ?

— Prezenţa elevilor an de an la o serie de munci agricole le va forma o concepţie mai realistă despre viaţă, le va da posibilitatea ca, alături de educatorii şi părinţii lor, să-şi aducă contribuţia încă de pe băncile şcolii la efortul întregului popor pentru propăşirea patriei noastre

Îndeplinindu-şi această datorie patriotică, prin eforturile depuse în aceste săptămîni, elevii vor contribui la scurtarea la maximum a fiecărei operaţiuni de sezon, în scopul evitării pierderilor de recoltă şi pentru asigurarea bunului mers al lucrărilor de însămînţare.

Este firesc ca pe lîngă celelalte acţiuni patriotice (de înfrumuseţare a comunei sau oraşului), elevii, indiferent de specializarea lor, să realizeze şi această muncă productivă în domeniul agriculturii, muncă cu o mare eficienţă economică şi educativă, în acelaşi timp. Pentru ca elevii să-şi formeze o imagine completă şi reală asupra agriculturii moderne de azi, bazată pe mecanizare şi pe principiul concentrării specializării producţiei este indicat ca ei să cunoască specificul muncii în diferitele sectoare şi domenii ale agriculturii : zootehnic, industrial, de mecanizare etc. din cadrul fermelor şi întreprinderilor agricole de stat, precum şi a profesiunilor necesare în sectoarele amintite.

Veştile pe care le primim zilnic în legătură cu rezultatele bune obţinute în acţiunea de recoltare, precum şi şi cu aportul substanţial pe care îl aduce şcoala în această acţiune ne dau convingerea că vom îndeplini la timp şi în condiţii optime această importantă sarcină trasată de partid.

VIOLETA APOSTOL

De la mic la mare, pe cîmp — Şcoala generală Ileana, jud. Ilfov.

Elevi şi profesori la datorie pe ogoare

BRĂNEŞTI, printre ferestrele norilor

Am ajuns la Brăneşti — Ilfov pe o ploaie deasă şi persistentă. Imperativul major înscris pe agenda de lucru a acestor zile este şi aici, ca pretutindeni în satele patriei noastre, unul singur: **stringerea grabnică şi la timp a recoltei** şi degajarea terenului în vederea pregătirii culturilor viitoare. Din recolta bogată a acestui an nu este voie să se piardă nici o boabă. Pentru că în fiecare din ele s-au investit muncă, timp şi bani. Elevii şi cadrele didactice de la cele trei licee din Brăneşti (de cultură generală, silvic şi de îmbunătăţiri funciare) şi-au înţeles pe deplin datoria patriotică ce le revine în această perioadă, participînd cu toate forţele şi cu tot entuziasmul caracteristic tinereţii la chemarea ogoarelor.

Printre ferestrele norilor, cînd ploaia conteneşte cît de cît, este folosită judicios şi cu maximum de randament fiecare oră bună de muncă.

★

„Ieşim la lucru zilnic cu un efectiv de 380-400 de elevi, iar duminica iese tot colectivul de 500 de elevi al şcolii — ne spune prof. **Dumitru Ciovlică,** directorul Liceului ce cultură generală. Pentru o mai bună organizare a muncii, am format brigăzi de cîte 25-30 elevi conduşi de cîte un cadru didactic, de obicei diriginte al clasei din care fac parte elevii brigăzii respective. Muncim pe tarlalele a trei întreprinderi agricole: I.A.S. Belciugatele, I.A.S. Fundeni şi Centrul de legume şi fructe Brăneşti. Cu I.A.S. Belciugatele, de pildă, avem contract pentru recoltarea a 100 ha porumb. Ei, bine, cu tot timpul nefavorabil, şcoala noastră a strîns ştiuleţii de pe aproape 50 ha, iar de pe altele a tăiat şi cocenii, degajînd terenul pentru arăturile şi semănatul de toamnă.

În privinţa culturilor legumicole de la celelalte două întreprinderi cu care colaborăm — adaugă prof. Dumitru Ciovlică — se impun cîteva cifre: 12 000 kg. fasole verde, peste 16 000 kg. roşii, mai bine de 15 000 kg. ceapă. Sînt cantităţi — doar o parte din ele — strînse şi sortate de elevii noştri. Vreţi, probabil, cîteva nume de evidenţiaţi. Îmi este greu să aleg, căci toţi elevii au participat cu însufleţire la aceste acţiuni. Totuşi, notaţi: Gaţia Georgeta din anul III-A, secretara U.T.C. pe liceu, Mincu Nicu — anul II-A, fraţii Chiriacescu — anul I-A, Băluţă Al. — anul II-B şi alţii. Cît despre profesori, lista ar fi prea mare."

★

În cancelaria Liceului silvic, discutăm cu prof. **Marian Dogaru,** director adjunct, şi cu prof. **Traian Găleşanu,** îndrumătorul U.T.C. pe liceu. Aflăm următoarele. Iniţial, elevii au fost repartizaţi să lucreze în două formaţii: 100 la I.A.S. Fundeni şi 70 la C.A.P. Brăneşti. Ulterior, însă, conducerea C.A.P. din localitate s-a răzgîndit, motivînd că îi sînt suficiente braţele de muncă de care dispune. I.A.S. Fundeni, de asemenea, a şovăit cînd s-a apropiat recoltatul.

„Atunci — ne spune prof. Marian Dogaru — ne-am oferit munca I.A.S.-ului din Belciugatele, care ne-a primit cu braţele deschise. Am cules pînă în momentul de faţă de pe tarlalele acestei unităţi, mai bine-zis de la Ferma nr. 4 condusă de ing. Ilie Streja, peste 30 ha porumb. Porumb bun, care se estimează la 5—6000 kg. boabe la ha.

Liceul nostru, avînd un specific aparte, nu pot să nu pomenesc şi de unele acţiuni de profil la care au fost antrenaţi elevii în ultima vreme. Astfel: au îngrijit arboretele tinere (de pin) pe o suprafaţă de 15 ha; au efectuat lucrări de descopleşire în pădurea Pustnicu pe 2 ha; au participat la construirea unui canal de desecare din perimetrul comunei (80% din volumul lucrărilor de aici a fost prestat de elevii Liceului silvic); au excavat 500 m³ de pămînt pentru un nou bazin piscicol etc."

★

În aceste zile, cînd strînsul recoltei atinge punctul maxim, pe elevii anilor I-III ai Liceului de îmbunătăţiri funciare-Brăneşti îi întîlnim: la Ferma legumicolă Popeşti-Leordeni — 106 dintre ei; la Ferma legumicolă Glina — 78; la I.A.S. Mihăileşti — 54; la Ferma didactică Băneasa a Institutului agronomic — 35. În toate aceste unităţi, elevilor li se asigură cazare şi masă, sînt supravegheaţi în permanenţă de cîte un pedagog şi un profesor. Alţi 105 elevi lucrează la strînsul porumbului pe tarlalele I.A.S. Pantelimon şi Belciugatele. Aceştia locuiesc şi iau masa la internatul liceului, iar transportul la cîmp le este asigurat, zilnic, de maşinile şcolii. Cei din anul IV au cursuri. Duminica, însă, ies şi ei pe cîmp, la recoltat.

„Nu pierdem nici o clipă nefolosită — ne spune ing. **Marcu Ştefănescu,** directorul Liceului de îmbunătăţiri funciare. Cînd ploaia ne permite, toată lumea iese la cules. Cînd plouă prea tare şi culesul devine impracticabil, elevii se retrag în magaziile fermelor: sortează legume şi fructe. Cînd se termină sortatul, iar ploaia tot n-a contenit, sub conducerea profesorilor de specialitate, în sală, fac meditaţii la materiile mai grele (matematică, română, fizică), vizionează programele de televiziune, ascultă muzică, se joacă. Sînt elevi disciplinaţi şi harnici. Pentru a vă face o imagine despre capacitatea lor de muncă, despre însufleţirea lor, iată un singur exemplu: ieri, într-o singură zi, 70 dintre ei au cules, încărcat şi transportat 8 remorci cu ştiuleţi de porumb, a cîte 4 tone fiecare".

★

— Cum lucrează elevii ? — l-am întrebat pe inginerul şef al I.A.S. — Belciugatele, Ion Pădureanu.

— Sînt elevi minunaţi. Lucrează la fel de bine ca şi oamenii maturi, pun mult suflet în tot ce fac. Au înţeles şi ei şi profesorii lor că recolta aceasta bună nu poate rămîne pe cîmp. Ce să zic, ne sînt de mare ajutor.

— Cu cei de la Liceul teoretic din Brăneşti avem de-acum o tradiţie — adaugă ing. Vasile Drăguşanu, şeful Fermei nr. 3: de 4 ani încoace, ne ajută în fiecare toamnă la recoltat. Pe aici e criză de braţe la munca cîmpului, căci majoritatea adulţilor lucrează la Bucureşti. Fără elevi, în perioade de vîrf ca aceasta, ne-am descurca foarte greu.

★

Ploaia picura într-una, deasă şi sîcîitoare. Dar undeva, sus, printre încheieturile norilor, se vedea o geană de cer senin. Probabil mîine elevii din Brăneşti vor ieşi la cules cu toate forţele tinere de care dispun.

D. RACHICI

Şcoala generală Slobozia, jud Ialomiţa

În judeţele:

Arad

• 1 500 elevi de la Liceele nr. 1 şi nr. 2 din Pecica, de la Grupul şcolar profesional al Consiliului popular şi de la Liceul nr. 2 din Arad participă, în aceste zile, la culesul ardeilor şi al fasolei verde din I.A.S. Pecica.

• Elevii Liceului pedagogic din Arad, pot fi intilniţi, zilnic, după orele de curs, pe întinsele podgorii din vecinătatea comunei Sagu: recoltează strugurii destinaţi exportului, pe baza unui contract cu întreprinderea respectivă.

Dîmboviţa

• Prima zi de practică în livezile C.A.P. Dragomireşti a elevilor Şcolii generale nr. 1 de 10 ani din comună, s-a încheiat cu o însemnată recoltă de mere (yonathan, dublu roşu, parmen auriu) încărcată în 240 lădiţe fruct-export.

Săptămîna viitoare acelaşi colectiv de 150 de copii vor începe culesul porumbului.

Sălaj

• În acest judeţ toate aceste zile în care se desfăşoară bătălia recoltei sînt socotite „zile record". Alături de ţăranii cooperatori la această impresionantă acţiune participă şi sute de elevi din toate şcolile judeţului. Numai într-o singură zi, cea de duminică, au fost recoltate şi livrate pieţelor peste 100 tone de struguri. Printre şcolile fruntaşe în acţiunea de recoltare se numără cele din comunele Meseşeni, Dobrin, Crasna, Zăuan, Camăr, Someş-Odorhei, Boghiş.

Buzău

• Numai într-o singură zi, peste 50 000 de cetăţeni au participat la stringerea recoltei. Între aceştia s-au numărat şi cîteva mii de elevi din oraşul Buzău şi din şcolile judeţului. Pînă acum, prin activitatea lor neobosită, au fost livrate 28 000 tone legume ceea ce reprezintă 70% din cantităţile contractate.

Bihor

• 400 de elevi de la Liceul agricol din Oradea au ajutat la strînsul recoltei de pe ogoarele I.A.S. din localitate.

• Pe tarlalele I.A.S. Valea lui Mihai au fost prezenţi, în aceste zile, peste 450 de elevi, de la liceele din Săcuieni şi din localitate.

• La I.A.S. Salonta, elevii liceului din localitate (în număr de 300) au adunat porumb şi legume de pe întinse suprafeţe agricole.

• 200 de tineri de la Şcoala profesională de cooperaţie au muncit la I.A.S. Biharia. Alături de ei, pionierii şi elevii şcolilor generale din Oradea şi-au propus să culeagă porumbul de pe circa 300 ha ale I.A.S., dintre care, o bună parte se şi află în pătule.

• La 1 octombrie, tineretul şcolilor bihorene va preda „ştafeta" unui număr de 700 studenţi de la centrul universitar Oradea, care, de asemenea, se vor alătura marii bătălii pentru stringerea recoltei.

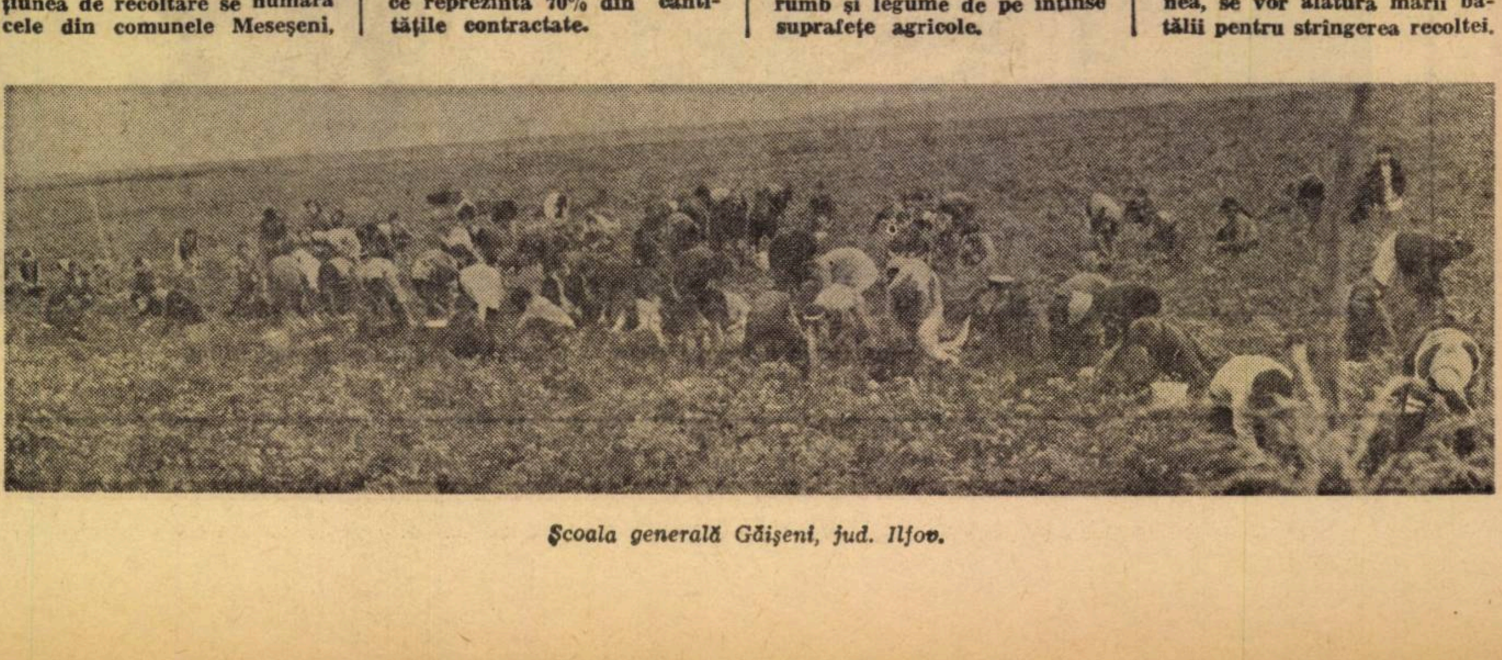

Şcoala generală Găişeni, jud. Ilfov.

Vocația tinereții

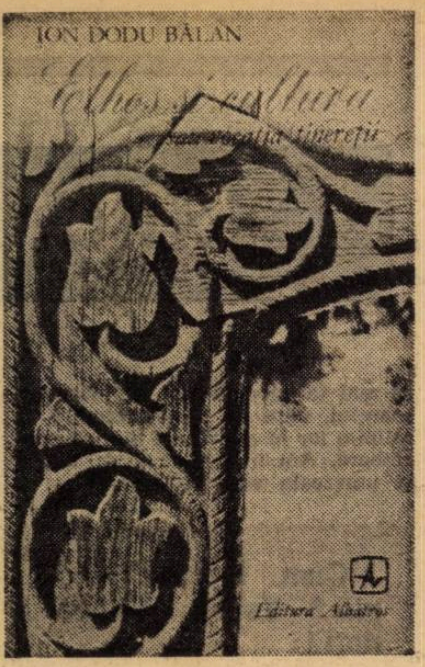

Sîntem un popor tînăr. Unul din miturile noastre cele mai tulburătoare vorbește despre „tinerețea fără bătrînețe“, adică despre replica posibilă, moralmente și istoricește, la anchiloză și conservatorism. Căutăm cu ardoare căi noi, ne plac drumurile nedefrișate, natura primară; spațiul nostru predilect, în poezia populară și în cea eminesciană, este de un grațios edenism. A vorbi lumii cu o voce limpede și tonică este garanția propriei noastre trăinicii. Ion Dodu Bălan separă în noua sa carte, **Ethos și cultură, sau vocația tinereții** această fibră a geniului nostru național, urmărind-o de-a lungul formelor variate ale creației românești, din straturile ei folclorice pînă la Nicolae Labiș. Adînc cunoscător al dinamicii culturii noastre, preocupat în lucrările sale mai vechi de permanențele folclorice, dar și de „valorile“ perene, reprezentative, ale veacurilor noastre culte, al XIX-lea și al XX-lea, criticul și-a organizat într-un triptic semnificativ paginile mai vechi și altele, noi, structurate în funcție de ideea dominantă exprimată în titlu. După monografia amplă și solid documentată, închinată lui **Octavian Goga** (1971), I.D. Bălan înscrie în noul său tom o frumoasă meditație despre cultură, cu o certă vocație spre sinteză. Fără pedantism, urmărind cu degajare un traiect bogat în impresii și comentarii divers colorate, el angajează de fapt un **dialog**, fără pretenția judecăților sentențioase, mizînd mai degrabă pe forța dialectivă a dezbaterii și argumentelor, cu o finalitate a convingerii și cuceririi prin forța unei înalte pedagogii a unui interlocutor tînăr. Căci criticul se adresează deliberat în primul rînd tinerei generații, căutînd cu o pasiune ce se revarsă dincolo de formele sermonante ale frazei, în calde apeluri și incitări ale afectivității și lucidității cititorului. Principala preocupare rămîne ideea nobilă a **formării** și **modelării** caracterelor (în prima secțiune, **Universul etic**) și a gustului estetic sigur (în cea de-a doua, **Universul estetic**). Delimitîndu-se de orice postură dogmatică, rigidă, a strîmtei pedagogii civice sau estetice, autorul își raportează atitudinea la marile exemple ale criticii românești (de la Gherea, Maiorescu și Călinescu — aceasta nu procedase altfel), cît și la circuitul viu al asumărilor deliberate din critica modernă a altor culturi, unde „grija pentru cititor este o constantă de netăgăduit“. Factorul primordial într-o atare operație este, în mod justificat, ideea majoră a angajării social-politice, care primește în contextul contemporan românesc condiționări spirituale bine precizate. „Criticul este în fond un om de cultură angajat — afirmă pe bună dreptate Ion Dodu Bălan. Chiar cel care se vrea neangajat față de cultura socialistă, se angajează tocmai prin aceasta față de o altă cultură, fiindcă formalismul artei, estetismul, inocularea unor idei ca autonomia artei etc., nu pot servi decît unei alte ideologii și unei alte culturi“. Descifrăm în asemenea postulate, limpede exprimate în **Ethos și cultură**, o altă trăsătură proprie atitudinii scriitorului, cea polemică, înțeleasă nu ca o măruntă răfuială cu un zelator sau altul, ci ca o dezbatere deschisă, francă și, prin urmare, confesivă, a unor principii liber asumate, întru apărarea cărora criticul înscrie pagini vibrante și lucide. Actul critic este conceput așadar — în mod premeditat — ca o „opțiune politică“, dobîndindu-și prin calitatea astfel subliniată întreaga importanță funcțională în complexul proces de primenire și așezare a valorilor din etapa prezentată a societății noastre socialiste. Tocmai prin acest caracter, teritoriile meditației lui Ion Dodu Bălan nu se limitează la stricta observare a dinamicii literaturii, ea însăși mereu raportată la orizonturile stabile ale **tradiției și exemplelor,** transgresînd în universul formelor de conștiință observațiile și concluziile sale. Este în „tabletele“ primei părți a acestei cărți o continuă scrutare, uneori neliniștită, alteori gravă și bucuroasă, a sensurilor și năzuințelor caracteristice tineretului nostru. Amintind coordonate ale ethosului național, în pagini de persuasivă atitudine (**Omenia românească,** spre pildă), vădind în altele o disponibilitate a filozofării întru totul avizată (ideea Timpului fiind aici o constantă a meditației), criticul nu se refuză nici unei aplecări pamfletare, mai degrabă corozivă decît amabilă, într-un spirit înrudit cu tehnica de „aqua forte“ a lui Lovinescu, dar și — alteori — în timbrul arghezian sau călinescian. Ici, colo, un lirism de bună calitate fură fantezia, ca în **Flori de gheață,** repede captat la rigorile demonstrației. Paleta bogată a scriitorului își ia revanșa în evocarea unor portrete exemplare, de scriitori și oameni de cultură, invocați în ultima parte a cărții ca niște „glasuri ale patriei“. Criticul știe aici să încline balanța inimii noastre cu o explicabilă sentimentalitate. Chemînd amintirea lui Șincai sau Andrei Mureșanu, a lui Kogălniceanu sau Alecsandri, a lui Eminescu sau Creangă, a lui Slavici sau Coșbuc, ca și a marilor noștri contemporani: Blaga Agârbiceanu, Călinescu, Perpessicius, Vladimir Streinu, pînă la Mihu Dragomir sau N. Labiș, el separă din gestul biografic sau din sensurile operei fiecăruia semnificația contemporană, ideea pilduitoare, direcția catalizatoare, care ni-i face apropiați și afini. Despre mulți dintre scriitorii amintiți, Ion Dodu Bălan a mai scris și — în vechea sa îndeletnicire de cronicar și istoric literar — a deschis destule făgașuri noi ale cercetării și meditației fertile. Reluînd o discuție a lor astăzi, o face în funcție de ideea de bază a cărții sale, disociind în primul rînd valențele etice ale înaintașilor, cu intenția mărturisită de a-i asocia unui program actual, de vastă amploare, în cadrele căruia el se vrea un exponent bine intenționat. Nu putea, așadar, să lipsească din viziunea criticului dinamica prezentă a literaturii noastre, al cărei caracter de vector, prin raportare sau dezbatere directă, e reliefat cu pregnanță. Climatul actual e văzut pe bună dreptate sub semnul unei maturități lucide, care amplifică potențialul lucid al spiritului critic: „Există în literatura română actuală valori de prim rang, expresie a forței creatoare și a bogăției vieții noastre socialiste, care ne obligă prin prestigiul lor la maximă exigență și la o scrutare nereținută a lipsurilor. Exigența, respectul pentru cititor, grija față de valorile pe care le oferim, spiritul critic, lucid — sînt tot atîtea semne distincte, ale maturității unei culturi, ale responsabilității față de destinul ei“. Lucrurile trebuie înțelese și aici în sensul lor real. Criticul nu cedează în fața unui experimentalism dezabuzat, după cum nici nu poate să accepte criteriile unei false axiologii, bazată exclusiv pe prevalența tematologică a unei literaturi în plină desfășurare. El exprimă și de data aceasta supremația fără echivoc a conștiinței artistice autentice, pătrunsă de o filozofie înaltă și servită de talentul adevărat. Formularea nu se ascunde nici de data aceasta după false paravane, ci exprimă limpede, fără a ocoli ironia oportună, o poziție dialectic concepută: „Eu nu cred că există teme «tabu». Orice temă poate fi transfigurată în opera de artă. De bună seamă, nu temele sînt de vină, în cazul nereușitei, ci lipsa de inspirație, tratarea mediocră, realizarea cenușie a operei. Nu pot însă să nu observ că în planul vieții spirituale a omului se stabilește în chip fatal, o ierarhizare a temelor, a problemelor vieții. Una e, totuși, să descrii frumos tremurul unei frunze, și totuși alta e să descrii la fel de frumos tremurul unui obraz care plînge, agitația unui spirit animat de o îndoială sau o întrebare lăuntrică. Una e neliniștea dintr-un vis, și alta e neliniștea existențială. Una e, ca cititor, să te tulburi de plînsul unei cucoane care și-a pierdut cățelul, și cu totul altceva să te tulbure o dramă reală, cu implicații în destinele unei colectivități. Eu cred că există un abuz de mimare a sentimentelor, de angoasă, de criză spirituală în unele cărți ale literaturii noastre contemporane. Contrafacerea se simte de la distanță. Neliniștea nu e decît o iritare, criza spirituală nu e mai tulburătoare decît o banală durere pricinuită de strînsoarea unui pantof, aceasta pentru că lipsesc trăirile reale, autentice, adînci“ etc.

George Călinescu nu susținea altfel onoarea artei. Recitiți-l.

MIRCEA ZACIU

CUM CITIM

Motivație

În articolul precedent, scriind despre transferul de informații de la autor (emițător) la cititor (receptor), arătam că acesta din urmă, pentru a „prinde“ mesajul, trebuie să îndeplinească niște condiții: orizont de cunoștințe, experiență de lectură, atitudine emoțională.

În egală măsură putem vorbi de **motivație.** Comparată cu o poartă care se deschide, se întredeschide sau se închide în fața informațiilor, motivația este un filtru ce nu lasă să treacă decît mesajele care ne interesează la un moment dat. Cu alte cuvinte, adevărata lectură este o lectură **motivată** (deosebită de lectura întîmplătoare sau, cum se exprima cineva, „care nu contează“). Ea înseamnă nu numai descifrarea unor semne tipografice, ci determinare, punere „în priză“, nivel de tensiune.

Aparent, caracterul mecanic și standardizat al lecturii ar lăsa să se creadă că citim cu toții la fel. În realitate, există atîtea lecturi cîți cititori. O dată, parcurgem o carte distrați, fără a ne gîndi în mod special la ceva, altă dată citim ca să învățăm, cîteodată, ca să visăm.

În această privință, mi se pare foarte interesantă încercarea de tipologizare a lecturii pe care o face Robert Escarpit într-un referat prezentat la o recentă reuniune internațională prilejuită de Anul internațional al cărții. El stabilește două tipuri de comportament, care corespund fie unui motiv rațional, fie unuia existențial. Astfel, **comportamentul obiectiv** înseamnă considerarea cărții exclusiv ca sursă de informații. În acest caz, cititorul nu participă, ci **utilizează,** el nu se interesează de personalitatea autorului decît în măsura în care aceasta este o garanție pentru valoarea informațiilor. Cel mai tipic caz este lectura care are de scop utilizarea **didactică** a cărții. Pentru cititor cartea este „folositoare“ sau, alt fel spus, strict funcțională. Desigur, nu este exclus ca și un roman să fie citit în acest mod. O anchetă de aiurea a stabilit, de pildă, că băieții preferau să citească **Moby Dick** pentru a se „documenta“ asupra vînătorii de balene, în timp ce fetele erau mai sensibile la farmecul romanesc al cărții. Acestea din urmă aveau un alt comportament, pe care Escarpit îl numește **proiectiv** adică, aplicat la lectura ce oferă un cadru experienței proprii, și care nu mai este o operație metodică de parcurgere a unui text, în vederea culegerii de informații, ci o proiecție a vieții interioare a cititorului. Pentru un asemenea lector autorul încetează a mai fi acea personalitate distantă, el devine prietenul, complicele, confidentul lui. Romanele și, în general, cărțile de ficțiune, constituie lectura predilectă a tipului proiectiv.

Dar indiferent de categoriile ce le stabilim (alte criterii pot duce la scheme tipologice și mai diverse), pentru noi, educatorii, întrebarea ce se pune cu acuitate este de a ști ce mijloace ne stau la îndemînă pentru a crea diverselor motive de lectură ale elevilor noștri acea ambianță care să le stimuleze atitudinea activă, conștientă față de carte. „A învăța să citești, spune autorul mai sus citat, înseamnă a învăța să mergi în întîmpinarea cărții, s-o interoghezi, să o soliciți. O carte este o mașină de citit, dar, ca orice mașină, ea cere să fie condusă de o mînă sigură“.

Răspunsul vom încerca să-l dăm data viitoare.

COSTACHE OLĂREANU

ȘCOALA, O PREZE

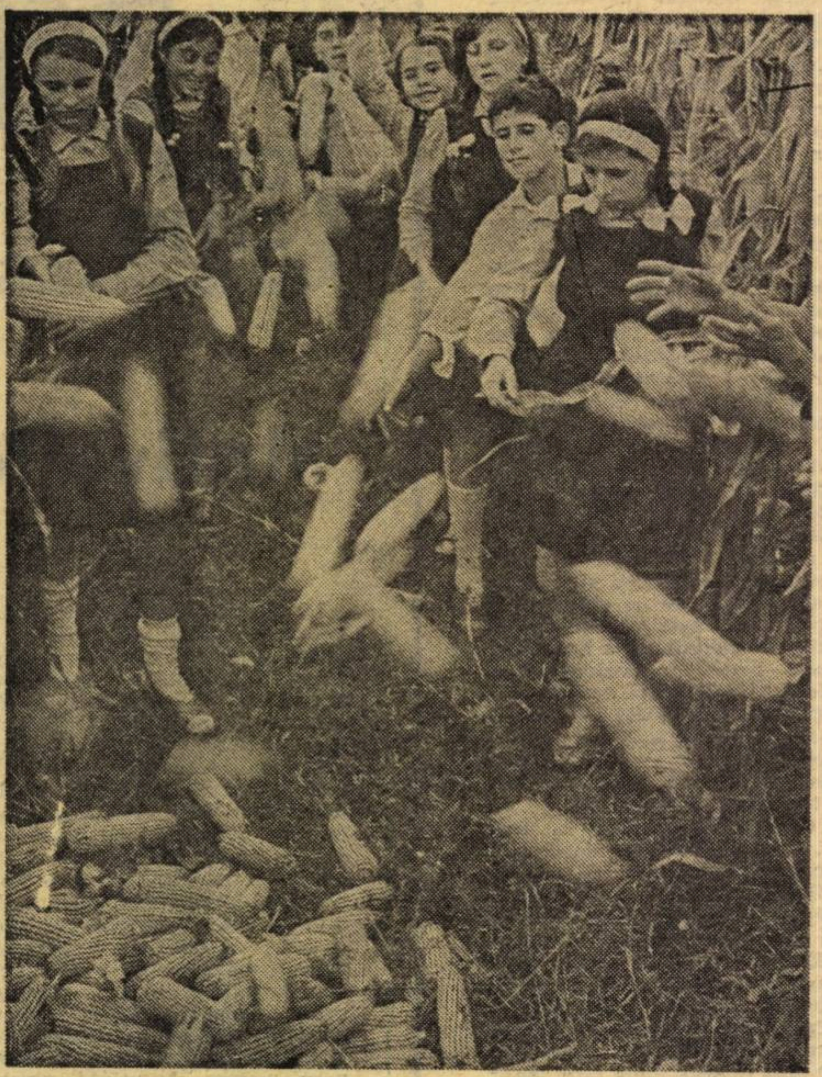

Recoltă pe lotul școlar — Școala generală Gurbănești, jud. Ilfov.

Pe ordinea de zi a fiecărei școli : culesul roadelor

Primul popas : **Tărtășești.**

O zi posomorîtă de toamnă, care ne amenința cu ploaia și cu un bilanț destul de sărac. De plouat, a plouat, mărunt, încăpățînat. Dar insatisfacția determinată de vremea neprielnică a fost compensată : din prima școală la care ne-am oprit am plecat cu certitudinea că recolta îndestulată, de legume, floarea-soarelui, porumb, fructe — care trebuie culeasă în timp record pentru a nu fi compromisă — va fi salvată și datorită muncii elevilor. De altfel, pentru acești elevi munca pe cîmp nu este o noutate. Contractele încheiate între școli și C.A.P.-uri încă de la începutul acestui an agricol demonstrează că în fiecare anotimp ei și-au îndeplinit îndatoririle cu pricepere : mărturia cea mai elocventă — după cum a accentuat și directorul Școlii generale de 8 ani din Tărtășești — constă în fondurile obținute pe această cale, care contribuie la înzestrarea atelierelor, a laboratoarelor cu aparatele și utilajele trebuincioase sau la acoperirea cheltuielilor necesare unor reparații curente.

La ora 7 și jumătate pe elevii claselor V-VIII — nu i-am mai găsit în școală. Porniseră la lucru. Cu o zi înainte — duminică, 24 septembrie — au recuperat, numai prin contribuția lor, 3 800 kg de gogoșari. **Cei 120 de băieți și fete pînă la 15 ani, organizați în echipe, conduși de către diriginți și profesori, vor termina de cules alte 12 000 kg de roșii, vor recolta 3 ha de porumb (3 500—3 800 kg la ha)**, vor ajuta la încărcatul și descărcatul sfeclei de zahăr. Cu aceste prime vești bune, am pornit spre județul Dîmbovița.

Următoarea oprire : **Răcari.**

La ora 8 și jumătate, în curtea liceului două autocamioane cu elevi își așteptau plecarea. Destinația : la cules de floarea-soarelui. Entuziasmul și larma voioasă a tinerilor veneau parcă să înlăture mohorala acelei zile de toamnă, a ploii mărunte și potrivnice.

— **A devenit o tradiție,** ne spune **Trandafira Petrescu,** directoarea liceului, **ca elevii noștri să-și aducă contribuția la strînsul recoltei în fiecare an.** În această toamnă ei vor ajuta la recoltarea florii-soarelui și a porumbului de pe loturile fermei Bălteni de la I.A.S. Cornățelu. Este același porumb pe care în primăvară elevii l-au copilit și castrat. În felul acesta, bogăția recoltei le atestă calitatea lucrărilor efectuate.

Aflăm că mulți dintre ei n-au întrerupt nici în vară munca. Pe toată perioada vacanței au lucrat pe loturile Întreprinderii agricole de stat — Cornățelu. Am stat de vorbă cu cîțiva dintre ei. Se mîndreau cu faptul că li s-a dat o normă întreagă de lucru, că au făcut față, ca oricare dintre cei vîrstnici. acestei norme. „La început nu aveau încredere în noi, ne spune unul dintre ei, apoi, pe măsură ce am ținut pasul cu ei, s-au convins".

I-am văzut apoi pe acești elevi pe lot. Repartizați pe rînduri și antrenați parcă într-un cros, se întreceau care să ajungă mai repede la capătul rîndului. Pentru un om neobișnuit cu o asemenea muncă era greu să ții pasul cu ei, chiar fără să mai tai și pălăriile de floarea-soarelui, care se transformaseră în mîinile lor în adevărate discuri zburătoare. Am înțeles că astfel frigul și umezeala erau înfrînte.

Cum lucrează copiii ? Veniți să-i vedeți !

Am cunoscut aici, la **Conțești,** o președintă de cooperativă care, fără prea multe explicații și argumente, ne-a convins de importanța pe care o are, acum, în această uriașă bătălie de strîngere a recoltei fiecare zi, fiecare ceas, de valoarea pe care o are fiecare ajutor pe care-l primesc țăranii cooperatori. **Ileana Georgescu,** femeia aceasta simplă, energică, pe care cetățenii comunei au ales-o în fruntea cooperativei pentru hărnicia, cinstea și dragostea pătimașă pe care o are pentru aceste pămînturi și pentru oamenii săi, ne-a spus, cu lacrimi în ochi că recolta acestui an, pentru care s-a muncit cu rîvnă din primăvară și toată vara poate fi compromisă, pierdută în bună parte dacă nu se adună cît mai repede cu putință.

— **Mi se rupe inima cînd văd porumbul pînă la jumătate în apă. Știți dumneavoastră ce înseamnă asta pentru noi ? Nu pot intra în el nici oameni, nici cai, nici mașini. Peste tot apă și noroi. Am intrat totuși pînă unde am putut. Două zile de soare, atît ne trebuie. Că** restul depinde de noi. **Muncim și** noaptea numai să-l stringem la vreme. De fapt, de cîteva zile avem forțe noi. **Ne-au sosit în ajutor, ca în fecare an elevii.**

O întrebăm pe Ileana Georgescu cum muncesc elevii, dacă cooperativa este mulțumită de ajutorul pe care-l dă școala.

— Cum muncesc ? Veniți să-i vedeți. Sînt de astăzi dimineața la sortat cartofi.

Ajungem la locul de colectare al cartofilor. Elevii, peste 100 la număr, îi sortează după mărime, pe categorii. Toți, cu mînecile suflecate, cocoțați pe movile. Rîd, glumesc, treaba-i ușoară, și muncesc cu plăcere. Între ei recunoaștem profesorii. Muncesc cot la cot cu școlarii lor. Au sortat în toamna asta 103 tone de cartofi, ne spune președinta.

Profesorii la muncă alături de elevi și părinți

— Îl vedeți, ne atrage ea atenția, cel de colo mai în vîrstă, este profesor. De matematică. **Dumitru Olteanu** îl cheamă. **E de-al nostru, din sat. Om de mare nădejde și pentru școală și pentru comună. In fiecare an vine cu clasa sa și ne ajută. Își organizează elevii pe echipe și brigăzi, le dă normă de lucru .Acum, de cînd sîntem în zorul ăsta mare, profesorul Olteanu n-a lipsit nici o clipă.** Este prezent dis-de-dimineață în fiecare zi. Și nu e singurul. Sînt aici printre elevi și profesoarele **Angela Bungărdeanu și Gina Popescu** — fata aceea tînără care ridică lada cu cartofi. Este proaspătă absolventă. Este deaici, de la Conțești, o cunosc de cînd era mică. Acum e profesoară, ea a dorit să se întoarcă în comuna natală.

Despre toți elevii, despre toți profesorii lor, Ileana Georgescu vorbește cu mîndrie, cu nespusă plăcere ca despre niște oameni apropiați, harnici, destoinici.

Aflăm că anul trecut, în urma muncii pe care a depus-o la cooperativă școala a cîștigat peste 4 500 de lei din care și-a înzestrat atelierul școlar, și-a cumpărat material didacitc. Cu ce vor cîștiga în toamna aceasta — și se pare că vor fi bani frumoși — își vor procura noi piese și aparate pentru crearea de noi laboratoare și cabinete.

Am plecat de la Conțești cu un sentiment tonic pe care ni l-au dat optimismul oamenilor de acolo, **puterea de dăruire și abnegație cu care muncesc cot la cot părinți, școlari, profesori, întreaga populație a comunei,** pentru ca roadele muncii lor să fie cît mai bogate și îmbelșugate.

Convorbirea pe care am avut-o cu președinta cooperativei precum și cu primarul comunei, Moise Lăzăroiu, mi-a demonstrat în același timp, cu argumente și exemple concrete că atunci cînd se găsește calea unei colaborări judicioase între școală și cooperativă, cînd se adună forțele pentru rezolvarea unor probleme de interes comun — așa cum se întîmplă în această situație și cum s-a întîmplat ori de cîte ori interesele au cerut-o — roadele sînt prețioase de ambele părți. Și, cînd spunem roade, nu ne gîndim numai la cele materiale ci, în aceeași măsură, și la cele de ordin spiritual, etic.

După puteri — Liceul din Băleni, jud. Dîmbovița

Problema

S-a creat în învățămîntul nostru
prezenți în toate marile „bătălii" ale p
tru înfrumusețarea și bunăstarea patri
etice, cu o deosebită valoare economic
zența sa fermă în marile comandament
În aceste zile de început de toa
forțele sînt angajate în această acți
elevi ai săi, cu profesorii care o slujes
unanimă, entuziastă. Ne-am convins
dețele Ilfov și Dîmbovița. Itinerarul n
deri agricole de stat. Am stat de vorb

ŢĂ UNANIMĂ PE OGOARE

Nr. 1: recoltarea

nobilă şi frumoasă tradiţie ca şcoala, elevii şi profesorii săi, să fie
rului nostru, în marile sale acţiuni duse pentru propăşirea, pen-
socialiste. O tradiţie cu inestimabile semnificaţii şi dimensiuni
i socială. Integrarea şcolii în circuitul productiv, angajarea şi pre-
ociale, este una din ideile de bază ale învăţămîntului actual.
ă, problema nr. 1 în agricultură o constituie recoltarea. Toate
, fiecare zi este şi trebuie folosită intens. Şcoala, cu milioanele de
ste prezentă pe ogoare, alături de ţăranii cooperatori. O prezenţă
acest lucru în raidul pe care l-am întreprins zilele trecute în ju-
ru a cuprins şcoli, cooperative agricole de producţie, întreprin-
ı profesori, cu elevi, cu membri cooperatori. Erau toţi la muncă.

Munca pe cîmp nu-i timidează pe şcolari.

drum spre loturile Cooperati-
gricole de producţie din comu-
ircea Vodă ne-am întîlnit cu
care se întorceau de la gră-
de zarzavat.
Ce aţi recoltat astăzi ?
Gogoşari. Peste 500 kg. de go-
, ne răspunde Dafina Gher-
ru din clasa a VIII-a.
Am plecat spre şcoală însoţiţi
evii care se întreceau să ne
ce au recoltat în zilele ante-

În prima zi de practică am
1 000 kg. de gogonele.
În a doua şi a treia, peste
kg. de gogoşari.
Apoi 1 500 kg. de morcovi şi
kg. de struguri.
Numai duminică, 24 septembrie,
rîns 4 tone de ardei, intervi-
efan Galea dintr-a VIII-a.
nşi la şcoală, stăm de vorbă cu
Constantin, directorul şcolii
statăm că, într-adevăr, elevii
ţinut o evidenţă riguroasă a
i lor. „Anul trecut, ne
tovarăşul director, cu be-
ul obţinut ne-am înzestrat a-
l de croitorie. Şi pentru că e-
u muncit cu seriozitate, au fost
tizaţi de către conducerea
.-ului din localitate să lucreze
grădină şi vie. După ce vor
na treaba aici, elevii au de cu-
tunul. Şcoala a contractat 300
e tutun pe care le vor obţine
cei 50 de ari cultivaţi. Fie-
din cei 42 de elevi, ai clasei
I-a, a avut de îngrijit de la
are şi pînă la recoltare cîte
nd de tutun. 15% din benefi-
bţinut va fi repartizat în mod
elevilor. De asemenea, cei evi-
aţi prin obţinerea unei recolte
bogate vor primi premii cons-
în uniformă şi rechizite şco-

avem de cules şi 8 ha de po-
, pe care C.A.P.-ul le-a repar-
şcolii noastre, ne spune profe-
Constantin Popescu. După cum
, avem de lucru, iar elevii pri-
u toată seriozitatea aceasta.
oala ne-a fost întotdeauna de
nădejde şi folos". Acestea sînt
tele cu care ne-a întîmpinat
ae Prodan, preşedintele Coo-
ivei din comuna Mircea Vodă.
ut ca, în faţa directorului, să
mească profesorilor şi elevi-
entru treaba bună pe care au
-o în zilele acestea şi în toate
cînd au fost în mijlocul coo-
orilor. I-am cerut îngăduinţa
nsemnăm spusele sale, nu nu-
pentru că au fost rostite din
, dar şi pentru că ele exprimă
ngător, simplu o idee impor-
: Necesitatea unei colaborări
e, reale între şcoală şi coope-
a agricolă de producţie, a creş-
viitorilor muncitori şi specia-
i agriculturii, a legării tineri-
e comună, de meleagurile na-

Aţi văzut muntele de gogoşari
nagazie. L-au strîns şcolarii noştri ieri. Pe ploaie. Or să mai strîngă săptămîna asta tot atîta porumb, poate chiar mai mult şi poate tot pe ploaie. Că la noi în agricultură nu se caută că-i soare sau ploaie, că-i frig sau că-i cald. Şi copiii ştiu asta pentru că-s de-ai noştri, pui de ţăran, crescuţi aici. Astăzi văd că şcoala nu-i învaţă numai carte. Îi învaţă mai ales să fie buni şi pricepuţi muncitori, să ştie munci încă de mici, să poată fi de folos, cu forţele lor, comunei, părinţilor lor. Este un lucru bun. Pînă acum avem pentru şcoală numai mulţumiri, numai laude. Eu cred că aşa, adunîndu-ne forţele, putem şi noi şi şcoala să facem treabă bună.

Liceul din **Băleni**. În cabinetul directorului Honorius Moţoc, parcă eram aşteptaţi.

— În ce perioadă aţi fost solicitaţi la muncă ?

— Vom efectua munca patriotică între 25 septembrie şi 7 octombrie în patru unităţi : la I.A.S. Cornăţel vom recolta porumb ; la C.A.P. Băleni-Români, de asemenea, vom strînge şi depănuşa porumb ; la C.A.P. Băleni-Sîrbi, vom sorta ardei şi ceapă şi vom aduna fasole verde, iar pe loturile Asociaţiei intercooperatiste legumicole vom culege fasole, vom degaja terenurile de culturile anterioare.

— Trebuie să vă spunem, ni se adresează Gheorghe Bogdan, unul dintre directorii adjuncţi ai liceului, că, deşi terenurile cultivate cu porumb sînt pline cu apă, se culege cu toată seriozitatea.

În timp ce vorbeam despre imperativul acestui sezon agricol — recoltarea tuturor produselor pentru a nu fi degradate, sau atinse de brumă — uşa a fost brusc deschisă :

— 850 de metri ! S-a muncit grozav ! Şi cînd a plouat, o oră întreagă !

Vocea, mulţumită, era a unei tinere profesoare care îşi însoţise elevii pe cîmp, la culesul porumbului. Cînd ne-a observat s-a oprit, stînjenită, în cadrul uşii : pantofii îi erau plini de noroi. Am rugat-o pe tovarăşa **Gabrian Elena** (specialitatea geologie-geografie, diriginta clasei a X-a A) să ne explice ce semnificaţie au cei 850 de metri.

— Lungimea unui rînd de porumb recoltat de fiecare din cei 250 de elevi care şi-au început activitatea în această dimineaţă, Au muncit 6 ore.

— Destul de bine, nu-i aşa ?

— Straşnic ! Începuse ploaia. Am vrut să întrerupem lucrul, dar ei s-au opus. Îşi propuseseră să ajungă pînă la sfîrşitul lotului şi şi-au îndeplinit promisiunea.

— Unde aţi fost ?

— La I.A.S. Cornăţel.

— I-aţi pregătit dinainte pe elevi, le-aţi vorbit despre importanţa acestei acţiuni patriotice generale ?

— Nu în mod cu totul deosebit. Această toamnă bogată, dar neaşteptat de ploioasă şi rece pentru un sfîrşit de septembrie, ne obligă să ne grăbim şi să răspundem solicitărilor atîta timp cît ni se va cere chiar în condiţii atmosferice mai puţin favorabile. Însă elevii noştri sînt obişnuiţi să muncească pe cîmp. De fapt, cei mai mulţi dintre ei, fii de ţărani fiind, ştiu de la părinţii lor că roadele pămîntului — hrana lor şi a altor alţi oameni — sînt culese şi pe ploaie, şi de pe terenuri inundate, şi cu gleznele înfundate în noroi — ca astăzi de pildă.

MONICA ROBEA
VALERIA BACIU
CORNELIA GÎRMACEA

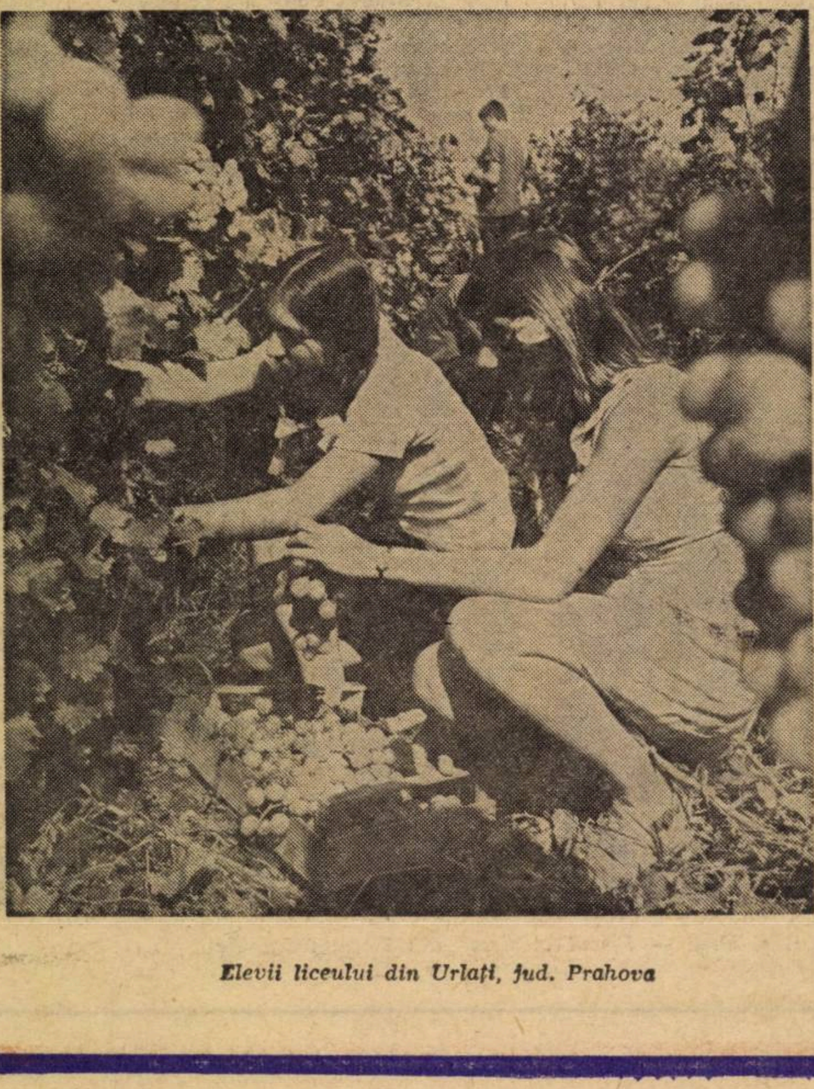

Elevii liceului din Urlaţi, jud. Prahova

LA ZI

Comitetul naţional român pentru U.N.I.C.E.F., în colaborare cu ARIA, organizează pe data de 1 octombrie a.c., în sala de concerte a Radioteleviziunii române. un spectacol pentru realizarea unor fonduri destinate copiilor din ţările slab dezvoltate. Spectacolul va fi susţinut de reprezentanta U.N.I.C.E.F.-ului, cîntăreaţa şi compozitoarea Melanie din S.U.A., care întreprinde în acest scop un turneu în Europa şi America de Nord.

■

Aflată la prima sa expoziţie personală de pictură, după alte cîteva colective, educatoarea Rodica Dumitraşcu din Bucureşti expune în sala Casei creaţiei populare un număr de 40 de tablouri.

Predilecţia educatoarei-artiste se îndreaptă spre flori : „Tufănele", „Petunii", „Flori de cîmp", „Circiumărese", „Ciclamenă", „Garoafe". Este, evident, o influenţă a muncii sale cotidiene cu copiii. Ce desenează mai ales copiii la grădiniţă dacă nu flori ? Şi cu ce-ar putea fi ei comparaţi, în primul rînd, dacă nu cu nişte flori de preţ ale pămîntului ?

Rezultate remarcabile obţine artista, de asemenea, în portretistică („Profil de ţărăncă", „Autoportret", „Ţărancă cu basma", „Pionierul") şi în peisaj („Peisaj din Herăstrău", „Peisaj marin" etc.).

Imbinarea armonioasă a culorilor, siguranţa penelului, precum şi acel aer inefabil şi tulburător pe care îl degajă cele mai multe dintre tablouri, ne relevă în Rodica Dumitraşcu un talent de mari virtuţi, care a depăşit de mult stadiul amatorismului.

■

„Revista de psihologie" prezintă în fiecare număr un material variat în toate domeniile psihologiei: psihologia generală, psihologia copilului şi pedagogică, psihologia muncii, psihologie socială. Se publică atît articole experimentale, cît şi sinteze privind problemele actuale ale psihologiei.

Incepînd cu anul 1973, „Revista de psihologie" iniţiază o rubrică de Lecţii şi Consultaţii, axată pe programa analitică a cursului de psihologie din licee. Astfel, vor fi publicate articole despre: psihofizică şi pragurile senzoriale, inteligenţă, temperament, motivaţie etc.

Publicaţia conţine o variată rubrică de Critică şi Bibliografie, precum şi Cronica principalelor manifestări ştiinţifice din domeniul psihologiei. (În nr. 1/1973 va putea fi găsită Cronica celui de-al XX-lea Congres Internaţional de psihologie de la Tokio, august, 1972). Auxiliar indispensabil în activitatea tuturor psihologilor din învăţămînt, industrie, clinică, revista se recomandă prin ţinuta ei ştiinţifică.

■

Recent, s-a deschis la Tîrgovişte expoziţia de pictură a membrilor Secţiei de arte plastice de pe lîngă Şcoala populară de artă a judeţului Dîmboviţa. Expoziţia reuneşte lucrările unui mare număr de artişti amatori talentaţi de pe meleagurile dîmboviţene, între care remarcăm şi prezenţa profesorului Ilie Dumitru de la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu", cu o „Natură statică", precum şi a elevilor Vacarciuc Gheorghe (Şcoala generală Vifornita), un excelent peisagist, Stoenescu Gheorghe de la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu", Canea Sinica şi Băjenel Ion, ambii de la Şcoala generală nr. 8 din Tîrgovişte, prezenţi cu cîte un tablou fiecare.

■

Casa judeţeană a corpului didactic din judeţul Mureş se preocupă susţinut de sprijinirea profesorilor care predau ştiinţele sociale. În acest scop, de curînd a fost editată o culegere metodică alcătuită din scheme şi grafice, organigrame, tablouri sinoptice, diagrame, idiograme, hărţi etc. dispuse într-o ordine tematică a cărei utilizare este deosebit de necesară şi oportună. Fără a estompa limitele oricărei încercări de a rezuma un proces social la o schema sau diagramă, oricît de perfecte ar fi acestea, nu poate fi înţeles de către elevi fenomenul economic sau politic, decît după intuirea structurii sale interioare, a multiplicităţii legăturilor care-i definesc necesitatea şi legitimitatea sa. Tocmai acestui scop răspund materialele cuprinse în culegerea amintită, facilitînd înţelegerea şi însuşirea cunoştinţelor transmise.

■

Casa corpului didactic din Arad a editat, sub titlul Catedra, un volum de studii şi articole care înmănunchează rezultatele cercetărilor ştiinţifice ale cadrelor didactice din judeţ.

Printre semnatari : lector I. Drăgan, conf. dr. I. Evseev şi B. Ispas, prof. T. Mager, T. Lăzureanu, G. Manea.

Deosebit de interesante, consideraţiile sociologice despre „Şcoala în contextul sociocultural al satului" (prof. T. Lăzureanu).

De asemenea, articolele privind perfecţionarea activităţii didactice, în care sînt abordate probleme actuale de pedagogie şi de educaţie a tineretului, într-o manieră care sporeşte interesul cititorilor pentru informarea lor ştiinţifică.

La chemarea partidului, toate școlile răspund: prezent!

40.000 de elevi teleormăneni, împreună cu profesorii lor, participă la strîngerea belșugului de pe ogoare

Desprindem din vibranta chemare a Comitetului județean Teleorman al P.C.R. adresată comuniștilor și oamenilor muncii din județ, pasajul : **„Către elevii și toți tinerii teleormăneni. Aveți inalta îndatorire patriotică de a fi alături de lucrătorii din agricultură, de părinții și frații noștri, de a contribui ca recoltele să fie cît mai grabnic strînse, să nu le lăsați pradă ploilor“.**

Inspectoratul școlar județean, în colaborare cu Comitetul județean al U.T.C., constituiți într-un comandament pentru strîngerea recoltei, au întocmit un plan de acțiune în care sînt cuprinși toți elevii școlilor generale din clasele V—X, elevii anilor I—III ai liceelor de cultură generală, împreună cu profesorii lor. Inspectorii școlari coordonează pe zone de I.M.A. practica continuă productivă a elevilor în această perioadă. În mod practic, este acoperit întreg teritoriul județului. Statistic, ne comunică inspectorul școlar general, prof. **Fernand Chirea,** lucrurile se prezintă astfel :

— peste 35 000 de elevi din clasele V—VIII ale școlilor generale.

— 2 300 din clasele IX—X.

— peste 4 300 din anii I—III de liceu.

Deosebit de aceasta, în zilele de sîmbătă și duminică, participă și elevii liceelor speciale și pedagogice și elevii claselor a XII-a. Din acest important număr, 63% este repartizat la I.A.S.-uri și 37% la C.A.P.-uri. Lucrările agricole pe care le efectuează elevii sînt specifice acestei zone : cules și depănușat porumb, recoltatul legumelor, al sfeclei de zahăr, al zarzavaturilor și strugurilor. Școlile au încheiat minute și contracte cu conducerile C.A.P.-urilor și I.A.S.-urilor din județ **pentru a recolta porumbul de pe o suprafață de 1632 ha. Suprafața viilor de pe care urmează să se recolteze strugurii** este și ea apreciabilă, **peste 800 ha**, dintre care 200 ha, aparțin I.A.S.-urilor și peste 100 C.A.P.-urilor. Recolta de **legume și zarzavaturi** va fi strînsă de pe o suprafață **de peste 500 ha.** La aceasta **se mai adaugă** cele **386 ha pe care școlile din județ le-au luat în acord global de la C.A.P.-uri.** Pentru a întregi imaginea dimensiunilor eforturilor pe care elevii și cadrele didactice din județ le depun în aceste zile hotărîtoare pentru bătălia strîngerii recoltei, amintim că la cererea conducerii Fabricii de conserve din Turnu-Măgurele, 200 de elevi de la Liceul „Unirea“ din localitate, precum și alți 100 de la Școala generală nr. 2 ajută întreprinderea la sortarea legumelor. Alți 200 de elevi din școlile din Alexandria și Zimnicea sînt mobilizați la depozitele I.L.F.-urilor din cele două orașe, unde efectuează operațiile de sortat și însilozat fructe și legume.

Inspectoratul școlar județean, în colaborare cu școlile, I.A.S.-urile și C.A.P.-urile respective, a organizat în condiții optime modul de desfășurare a muncilor agricole, începînd cu **asigurarea transportului elevilor, securitatea locului de muncă, asistența medicală,** iar acolo unde specificul unității agricole o cerea, și **cazarea** elevilor (de exemplu, elevii Liceului din Zimnicea, care lucrează la I.A.S.-ul Zimnicea).

Tone, hectare, procente și o imensă dragoste de muncă...

Prima noastră oprire a fost la Liceul nr. 1 din Alexandria. Știam că există o „tradiție“ în ce privește colaborarea elevilor acestui liceu cu I.A.S.-ul din Vitănești la strîngerea recoltei. „De peste 10 ani, ne spune prof. **Romeo Abălaru,** directorul liceului, avem strînse raporturi de colaborare cu această importantă unitate agricolă socialistă din județ. Ne-a bucurat că în mod deosebit în actuala campanie au fost solicitați elevii liceului nostru“.

Liceului i s-a repartizat Ferma nr. 4 — Palermo, din I.A.S. Vitănești, cu o suprafață de 380 ha. Lucrările pe care le efectuează sînt la culturi mari : recoltat, depănușat și încărcat porumbul. Deosebit de aceasta, elevii liceului au recoltat de pe o suprafață anexă a fermei „Palermo“ o cantitate de 4000 kg. struguri numai într-o singură zi. Cum sînt organizați cei 480 de elevi care își desfășoară practica productivă aici ? — În două schimburi — întîiul de la ora 6,30 — 12,30, al doilea de la ora 12,45—18,45, deci întreaga zi-lumină. Primul schimb cuprinde 360 de elevi, iar cel de-al doilea, 120 de elevi. Modul de calculare a cantității și calității muncii este asemănător cu cel practicat în C.A.P. (acord global). De pildă, duminică 24 septembrie a. c. elevii au recoltat porumbul de pe 85 de rînduri, fiecare rînd avînd 650 m. Profesorii muncesc cot la cot cu elevii lor. **Deși,** precizează directorul liceului, **este greu să evidențiezi în mod deosebit pe unul dintre profesori, am să vă dau numele a trei dintre dînșii : profesorul de fizică ALEXANDRU CONSTANTIN, profesoara de limba română OLMAZU ELENA și profesorul de educație fizică NICOLAE DANIEL.**

Elevii Liceului de cultură generală din Olteni sînt repartizați la I.A.S. Schela, la recoltatul porumbului, și la I.A.S. Alexandria, la recoltatul strugurilor. La I.A.S. Schela ei lucrează pe trei fronturi de lucru : Preajba (52 de elevi) ; Zlotești (17 elevi) și Schela (75 de elevi). La I.A.S. Alexandria, alți 72 de elevi ai acestui liceu au strîns numai într-o singură zi 7000 kg struguri, ne relatează directorul liceului, prof. **Albu Ion.**

Înainte de a „derula“ alte secvențe din raidul nostru, un intermezzo la I.A.S. — Piatra : interlocutor, tehnicianul agronom Bică Victor, șeful Fermei nr. 2, Fîntînele. Ajutoarele lucrătorilor de la această fermă sînt elevii ciclului II al școlii generale din Fîntînele, care recoltează zilnic, 25—35 tone de porumb.

Ca fii ai satului lor, elevii școlilor generale din mediul rural participă în mod nemijlocit la strîngerea recoltei de toamnă. Școala generală din Brînceni a încheiat o minută cu C.A.P.-ul din comună pentru a efectua lucrările : recoltat, depănușat, încărcat și descărcat porumb și tăiat coceni de pe o suprafață de 9 ha. Participă un număr de 150 de elevi, repartizați pe lucrări, a căror responsabilitate o au profesorii școlii. În perspectivă, școala are un „contract“ pentru recoltat legumele de pe o suprafață de 27 ha grădină. Directorul **Andrei Petre** are certitudinea că elevii școlii sale își vor îndeplini obligațiile asumate.

Elevii școlii generale din comuna Izvoarele ajută la strînsul recoltei de pe tarlalele celor două C.A.P.-uri din localitate : „9 Mai“ și „7 Noiembrie“. În ciuda timpului nefavorabil, ei au tăiat coceni pentru însilozat, de pe o suprafață de 6 ha, (au încărcat și descărcat o cantitate de 40 tone porumb — furaje), au scos 200 kg. de arpagic, au cules 600 kg fasole verde, 1 200 kg roșii, toate în puținele zile însorite. **Paralel cu muncile desfășurate în cele două C.A.P.-uri, elevii au recoltat pepenii de pe lotul școlii. Din practica agricolă de pînă acum, au realizat suma de 14 000 lei. Pînă la 31 decembrie 1972, din valorificarea produselor agricole, școala va realiza un venit net de 35 000 lei.**

Președintele C.A.P.-ului este mulțumit

Mitu Constantin, președintele C.A.P.-ului „9 mai“ din Izvoarele, este un om dintr-o bucată. Zgîrcit la vorbă, cînd a aflat cu ce rosturi am ajuns în comuna lui, s-a luminat la față și ne-a relatat următoarele : Deși școala n-are contract cu C.A.P.-ul, elevii au lucrat pînă acum două zile la recoltatul fasolei, alte două zile la strîns furaje pentru însilozare (60 tone). Elevilor li s-a repartizat o suprafață de 100 ha. de cultură dublă pentru a strînge porumb pentru furaj. Participă la această muncă un număr de 180 de copii. „Copiii își fac datoria, sîntem mulțumiți de felul cum muncesc“, a încheiat președintele C.A.P.-ului.

Gheorghe Chioseaua, este președintele C.A.P. din comuna Frumoasa. Elevii școlii generale de 8 ani — peste 300 — ajută la recoltat ardei, roșii, struguri. Pe clase, conduși de profesori-diriginți, sînt constituiți în grupe de cîte 3—4, cărora li se repartizează o anumită suprafață din aceea încredințată clasei. În acest fel, există un control și autocontrol, exigent, precum și stimularea largă a elevilor.

Continuăm discuția începută cu președintele C.A.P.-ului la sediul Comitetului comunal de partid, unde avem ca interlocutor pe **Gheorghe Ciulea,** secretarul Comitetului comunal de partid. Acesta ne întregește relatările președintelui C.A.P.-ului.

„Ieri, pînă la orele 14, elevii Școlii generale din comuna Frumoasa au recoltat 4000 kg struguri ; un număr de 40 de elevi au lucrat la grădină, unde au recoltat 1 200 kg. de legume“.

Cei 200 de elevi care lucrează pe ogoarele comunei și-au propus să strîngă 20 tone ardei și 10 tone struguri. De pe lotul școlar, care are o suprafață de 5 ha, intervine în discuție prof. **Ion Nistor,** directorul Școlii de 8 ani din localitate, tot cultivat cu pepeni, struguri, porumb, ceapă, ricin, sfeclă, vom realiza produse în valoare de peste 30 mii lei, venituri care se adaugă celor obținute din munca efectuată la C.A.P.

NICOLAE SORIN
B. CONSTANTIN

Profesori și elevi — Liceul „Unirea“ din Turnu-Măgurele

Unde sînt ATELIERELE LICEULUI 39?

Într-una din zilele trecute am căzut victimă unei imense surprize. Am aflat că, în anul de grație 1972, în contextul actualei orientări spre practică, spre producție, a întregului învățămînt, într-un liceu de mare talie din Capitală, condus de un director cunoscut — profesorul Gheorghe Șovu — nu există ateliere școlare. Mărturisesc că am rămas consternat. Imediat, a doua zi, într-o luni, pe o ploaie torențială, am căutat de-am amețit Liceul nr. 39 printre blocurile din Balta Albă. Din păcate, cînd l-am descoperit, în sfîrșit, nici unul dintre cei patru directori nu erau în școală. (Am aflat mai tîrziu că ar fi fost un foarte proaspăt numit director cu probleme educative despre a cărui existență n-a știut însă să-mi spună nimeni nimic). Am revenit a doua zi (să mai zici că nu sînt marțea trei ceasuri rele), după ce m-am asigurat, în prealabil, cu un telefon, și l-am întîlnit, în sfîrșit, pe directorul Gheorghe Șovu pe care l-am solicitat să-mi lămurească misterul. Am fost rugat să-l ascult cu atenție și să-i reproduc cu fidelitate răspunsurile. Ceea ce voi și face cu maximum de rigoare.

— Clădirea liceului — mi-a spus prof. Gh. Șovu — a fost construită în urmă cu patru ani de zile după un proiect în care nu figurau săli pentru ateliere școlare. Aș vrea să menționez că am preluat clădirea „la roșu“, cu curtea plină de moloz, iar grădina, baza sportivă cu terenul de baschet, căreia cred că nu aveți ce să-i reproșați, și toate celelalte transformări pe care le vedeți astăzi sînt opera colectivului nostru de profesori și elevi. În anul școlar trecut, cînd a apărut noua orientare în legătură cu pregătirea practică a elevilor, am căutat imediat soluții pentru a răspunde cerințelor impuse de ea. În situația în care ne aflam (absența sălilor pentru ateliere din planul de construcție al clădirii, numărul sălilor de clasă prea mic în raport cu numărul de elevi — școala funcționează cu 34 clase la curs de zi și 16 clase la seral în 18 săli de clasă — clădire improprie pentru transformarea unor săli de clasă în ateliere, fiindcă este construită din prefabricate din beton care, neasigurînd izolarea fonică necesară, ar fi perturbat desfășurarea procesului de învățămînt) am căutat altă soluție decît aceea de a amenaja ateliere în spațiul construit al școlii. La această alternativă am fost îndemnat poate, în primul rînd, și de scopul major al pregătirii tehnico-productive a elevilor, acela ca ei să se pregătească în condiții asemănătoare cu acelea ale locurilor de producție propriu-zise, să poată munci acolo unde există posibilitatea creării unui contact cu fabricile, cu atelierele, ceea ce nu s-ar fi putut realiza, după părerea mea, în niște ateliere școlare improvizate. Nu am fi putut face niște ateliere bine dotate într-un spațiu impropriu. Și atunci, cu acordul Comitetului de partid al sectorului 4, al Inspectoratului școlar al sectorului și al municipiului, am organizat pregătirea practică a elevilor în alte condiții care, după părerea mea, au asigurat posibilități de pregătire mai bune decît ar fi fost acelea pe care le-ar fi oferit școala în această primă etapă. În sectorul nostru s-a amenajat un centru de ateliere interșcolare într-o clădire care a fost dată în proprietatea Liceului „Matei Basarab“. În aceste ateliere fac practică, o zi pe săptămînă, elevii din anii II și III, care continuă pregătirea în meseriile la care au fost repartizați în anul școlar trecut — electrotehnică, lăcătușărie, țesut covoare, tricotaje, prelucrări mecanice prin așchiere, tîmplărie. În aceleași ateliere fac practică și alți elevi de la Liceul „Matei Basarab“ și Liceul nr. 43, adică cele trei licee de cultură generală din sectorul 4. Ceilalți elevi ai școlii noastre fac practică în două întreprinderi. Anume, elevii anului I la Întreprinderea pentru raționalizarea și modernizarea energiei electrice, unde se califică în meseriile de lăcătuș, montator de utilaje industriale, presator mase plastice, montatori aparate electrice și electrotehnice, iar elevii anului IV la întreprinderea de lacuri și vopsele „Policolor“, unde se pregătesc în meseriile de operator chimist pentru lacuri, vopsele, rășini și cerneluri și în aceea de mecanici și electricieni de întreținere. Problema privitoare la construirea unor ateliere în incinta Liceului nr. 39, la încheierea unor contracte de muncă cu acestea etc., rămîne să fie reglementată de comun acord cu Comitetul de partid al sectorului 4 și conducerile acestor întreprinderi în patronajul cărora se află liceul, în urma unei discuții care va avea loc cu factorii de răspundere respectivi chiar în săptămîna aceasta. Ieri am fost la conducerea întreprinderii „Policolor“ unde, cu directorul general al acesteia, inginer dr. Aurel Blaga, am discutat fie posibilitatea construirii unor ateliere în școala noastră, fie a unei stații-pilot în incinta întreprinderii, unde elevii noștri să facă practică alături de studenți și elevi ai Liceului de chimie. La „Policolor“, am discutat, de asemenea, cu inginerul șef Sergiu Săndulescu, să ne construiască un atelier profilat pe specificul întreprinderii lor. Între a face o treabă în grabă și provizoriu și una durabilă, eu optez pentru cea de-a doua soluție.

Toate bune și frumoase. Proiectele de viitor sînt ispititoare. Dar unde sînt atelierele Liceului nr. 39?

— În str. Haiducul Bujor, lîngă Liceul „Matei Basarab“ centrul de ateliere interscolare al sectorului 4, ne răspunde prof. Gh. Șovu.

Cine are cît de cît habar de geografia Bucureștiului, știe cam pe unde se află Balta Albă și unde Liceul „Matei Basarab“ și cam ce excursie trebuie să facă elevii între cele două puncte. Și apoi, astăzi, se discută cu întreprinderile frumoase proiecte de viitor. Este firesc să ne întrebăm : de ce n-au fost discutate aceste proiecte încă la începutul anului școlar trecut, anul de debut al pregătirii tehnico-productive a elevilor ? Ar fi fost suficient timp pentru ca pînă în prezent ele să se transforme în realitate. Cît privește improvizația, fiind... provizorie, era binevenită pînă în momentul cînd s-ar fi trecut la realizarea acelor celebre ateliere despre care ni s-a vorbit și despre care astăzi abia se discută. În dialogul pe care l-am avut cu tovarășul Gh. Șovu — convorbirea a fost ceva mai lungă decît îmi îngăduie spațiul s-o reproduc, dar fragmentul redat cu rigurozitate mai sus a fost ales ca esențial pentru a apăra punctul de vedere al interlocutorului — s-a pomenit de costul ridicat al construcțiilor, cost care, după opinia sa, s-ar ridica la cifre de ordinul sutelor de mii sau chiar al milioanelor, de aprobările necesare pentru anumite edificii.

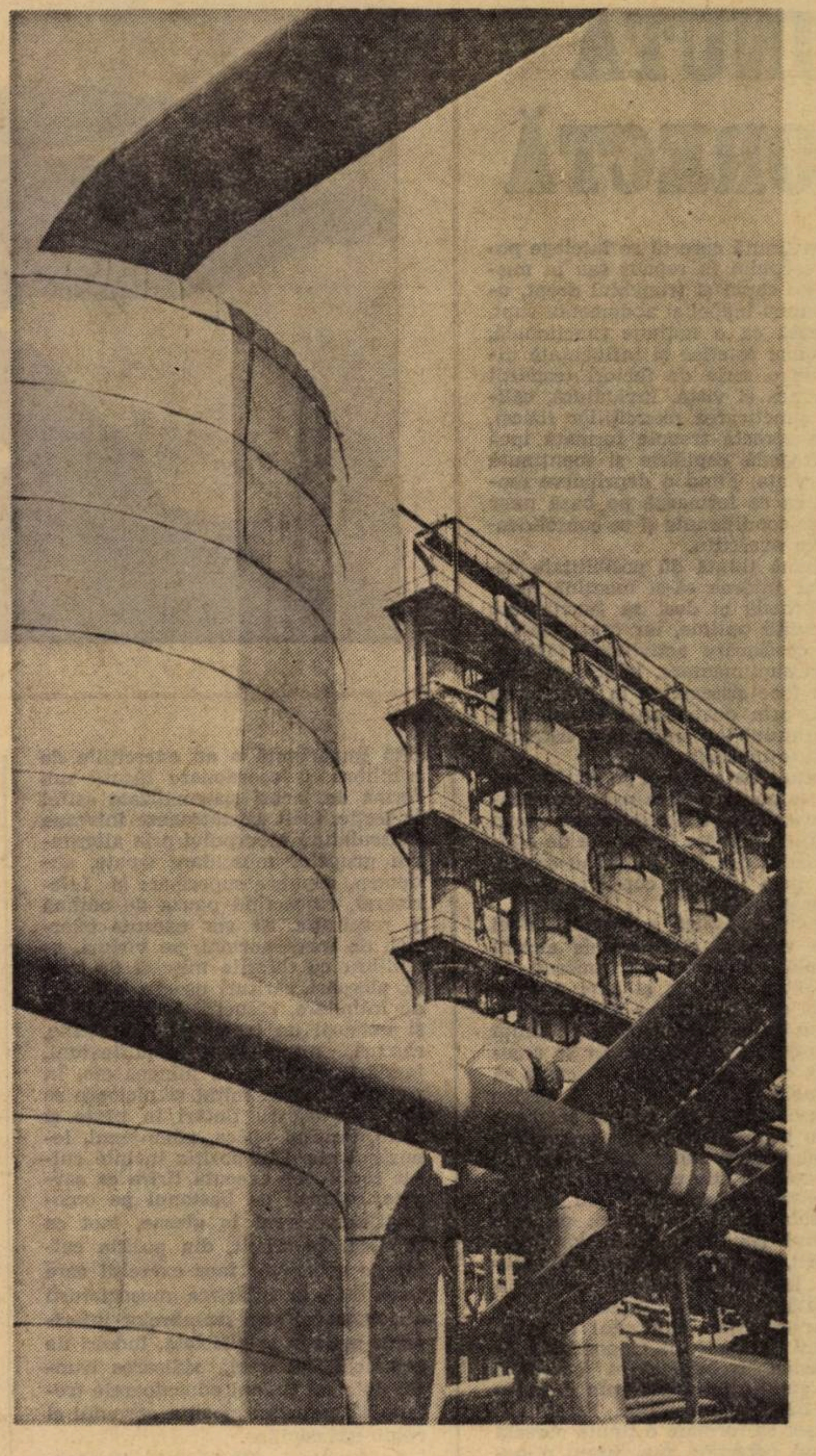

Confluențe Foto : V. Bogdăneț

Nu se pot face oare ateliere școlare cu bani mai puțini ? Și îi e chiar imposibil unui director să obțină aprobările necesare pentru a construi un atelier școlar ?

Am fost împreună cu directorul Liceului nr. 39 la Comitetul de partid al sectorului 4 și am discutat cu primul-secretar al acestuia, tovarășul Cornel Nicoda, și cu secretarul cu propaganda, tovarășul A. Bîtlan, care au exprimat opinii pozitive în legătură cu activitatea liceului. Am fost asigurat că elevii Liceului nr. 39 au condiții prielnice pentru a-și desfășura practica în atelierul interșcolar al sectorului, pe care am fost invitat să-l vizitez și la adresa căruia nu am nici un reproș, minus... distanța, atît față de Liceul nr. 39, cît și față de Liceul nr. 43, situate amîndouă în Balta Albă. Mi s-a amintit din nou, și aici, de costul ridicat al unor atari construcții școlare și despre faptul că Ministerul Educației și Învățămîntului nu a alocat fondurile necesare pentru realizarea lor. Există însă o hotărîre a Comitetului Executiv al Comitetului Central al P.C.R., care reglementează patronarea școlilor de către întreprinderi și în virtutea căreia acestea pot ajuta școlile cu mijloacele materiale pentru a realiza pregătirea tehnico-productivă a elevilor, adresată tuturor conducătorilor de întreprinderi. Îmi exprim speranța că pe baza ei organele locale de partid, vor ajuta Liceul nr. 39 să rezolve problema atelierelor școlare. Mai ales că, începînd din acest an, el este patronat și de o întreprindere de prefabricate din beton.

Am revenit la școală, am vizitat sălile de clasă, laboratoarele, cabinetele, am văzut noua sală de gimnastică în construcție, am stat de vorbă cu profesorii Faustin Bălăianu, director adjunct al liceului, și prof. Ion Zahacinschi, secretar al organizației de bază de partid din școală. Am constatat, cu regret, un punct de vedere comun, solidar cu cel al directorului Gh. Șovu în problema pregătirii tehnico-productive a elevilor. Îmi îngădui de aceea să-i invit pe acești profesori să încerce să cunoască și alte licee, să ia contact cu școlile care au devenit adevărate unități micro-industriale. Îi invit să vadă mesele de laborator pe care le produc liceele din Baia Mare, metrajele de pînză pentru export executate de elevii din Roșiorii de Vede, atelierele Liceului „Ion Neculce“ din București, atelierele liceelor din Rădăuți, din Turda sau din Cîmpulung Moldovenesc și din încă multe alte localități. S-au găsit mijloace adeseori din nimic; printr-o bună colaborare cu întreprinderile care le patronează prin hărnicie, bună-voință și fantezie, astfel de școli au făcut adevărate minuni. Nu cerem Liceului nr. 39 să facă minuni, ci să îndeplinească cu responsabilitatea profesională și morală exigențele actualei politici școlare, să înfăptuiască sarcinile derivate din actuala evoluție economică și socială a patriei noastre. Hotărît lucru, conducerea acestui liceu mai are multe de făcut pentru a fi la înălțimea exigențelor învățămîntului actual din patria noastră.

O. BUZESCU

Igiena școlarului

ȚINUTA CORECTĂ

Prin ținută corectă se înțelege poziția corpului în repaus sau în mișcare, cu capul și trunchiul drept, umerii trași înapoi și abdomenul supt. Înțeleasă ca o noțiune funcțională, nu numai estetică și influențată direct de o serie de factori (condiții de muncă și viață, învățătură, călire și practicarea exercițiilor fizice), ținuta corectă trebuie formată încă din fragedă copilărie și menținută toată viața. Fiind o deprindere motrică, ea se formează pe baza unor reflexe condiționate și se consolidează prin exercițiu.

O bună ținută dă posibilitate organelor interne să-și mențină poziția normală și deci să funcționeze în condiții optime, iar organismului să-și desfășoare activitatea fără eforturi suplimentare. Educarea ținutei se face sistematic, în funcție de vîrstă, prin dezvoltarea armonioasă a aparatului locomotor și a sistemului neuro-muscular.

Menținerea corpului în poziție corectă se poate realiza prin fortificarea musculaturii întregului corp, prin exerciții efectuate în lecțiile de educație fizică din grădiniță sau școală, cît și prin jocurile copiilor organizate acasă.

Principala cauză a formării unei ținute vicioase o constituie atrofia generală a musculaturii, generată de lipsa efortului fizic și apoi a obișnuinței de a sta într-o poziție necorespunzătoare pe scaun, la grădiniță sau la școală etc. De aceea se recomandă ca în primii ani de școală să se poarte ghiozdan pe spate în loc de servietă, fiindcă corpul se menține în poziția dreaptă și se tonifică musculatura spatelui. Educatoarele și învățătorii știu că la această vîrstă exercițiile fizice sînt mai accesibile sub formă de jocuri, pe cale imitativă (să facem pe schiorii, patinatorii, ca locomotiva). Acestea trebuie legate de o bună respirație, realizată tot prin imitarea zgomotului caracteristic (șuieratul vîntului, pufăitul locomotivei). Cunoscînd toate acestea trebuie să se acorde o mare atenție în activitățile de educație fizică ale copiilor. Este mult mai ușor să formăm o ținută corectă decît să corectăm mai tîrziu o poziție vicioasă și de aceea este necesară participarea cu regularitate a copiilor la lecțiile de educație fizică și la unele sporturi ca : schi, înot, patinaj. Este greșită mentalitatea acelor părinți care își scutesc copiii în mod nejustificat de educație fizică și nu-i lasă să se joace acasă de frica îmbolnăvirii. Nu trebuie uitat dictonul latin „Mens sana in corpore sano", care se poate realiza numai prin exerciții fizice și prin călirea corpului. Exercițiile fizice la preșcolari se pot executa din pozițiile: stînd, sprijinit pe genunchi, culcat pe spate și înainte culcat. O deosebită importanță o au exercițiile de echilibru și coordonare făcute sub formă de jocuri sistematizate astfel la lecție, încît să antreneze întreaga musculatură a corpului prin alternarea grupelor musculare (spate, abdomen, membre superioare și inferioare), respectînd pauza de odihnă și respirație. Se vor executa exerciții de mers normal, pe vîrfuri, echilibru cu diferite mișcări de brațe, alergări, sărituri ușoare, exerciții de întindere, răsuciri, îndoiri, flexii și extensii de trunchi cu bastoane, cercuri, mingi, apoi genuflexiuni, fandări, aruncări cu mingea etc. În poziția stînd în mîini și picioare se pot face ușoare flotări în brațe și mers, imitînd pisica, păianjenul, iepurașul etc. Din poziția înainte culcat copiii vor executa tîrîre ca șarpele, extensii cu bastonul pe omoplați sau cercul la glezne, înot ca broasca. În sfîrșit, din poziția culcat pe spate vor face exerciții care contribuie la întărirea musculaturii abdomenului și a membrelor inferioare: mersul pe bicicletă, îndoiri de genunchi, forfecări, ridicarea trunchiului. Tot timpul educatoarele trebuie să corecteze poziția corpului și respirația copiilor.

La clasele I—IV formele de practicare a exercițiilor fizice sînt ceva mai numeroase față de cele ale preșcolarilor: lecțiile de educație fizică, înviorarea de dimineață, gimnastica înainte de lecții, minutul de cultură fizică și pauza organizată pentru cultura fizică. Se pot executa mișcări șezînd pe bancă sau la scara fixă. La școlarii din clasele I—IV, unde avem posibilități mai mari de educare a ținutei corecte, se recomandă din poziția stînd, pe lîngă variantele de mers și alergare, exerciții de întindere a trunchiului cu și fără obiecte ajutătoare, îndoiri, răsuciri, flexii și extensii, rotații de trunchi, rotații de brațe, exerciții de extensie la scara fixă, fandări, genuflexiuni, flotări ușoare în brațe, aruncări și prinderi de mingi. Se pot folosi cu succes exercițiile sub formă de joc și imitarea ca la preșcolari (pistonul, arcașul, fotbalistul). Exercițiile de echilibru trebuie mult folosite atît pe loc, cît și în deplasare cu mingea și bastonul. Din șezînd pe bancă se pot face exerciții de trunchi ca răsuciri, îndoiri, extensii, rotații de brațe, aruncări și prinderi de mingi, exerciții cu picioarele. Multe exerciții care contribuie la fortificarea brațelor și a trunchiului pot fi făcute din pozițiile pe genunchi și stînd sprijiniți pe genunchi și pe mîini.

Exercițiile executate din poziția culcat pe spate contribuie la întărirea mușchilor peretelui abdominal, a brațelor și picioarelor. Se pot folosi exerciții ca: îndoirea genunchilor, bicicleta, forfecări de picioare, ridicarea picioarelor cu mingea, ridicarea trunchiului în poziția șezînd și cu aplecare peste picioare, extensia trunchiului cu sprijin pe tălpi și palme, semipodul. Din poziția înainte-culcat se pot alege acele mișcări care contribuie la extensia spatelui, cu folosirea brațelor și a picioarelor (rîndunica), tîrîre ca șarpele și altele. Din poziția atîrnat se pot face exercițiile de balans, extensie, forfecări, îndoiri de genunchi și bicicleta. Învățătorii trebuie să folosească cît mai mult jocul de educație fizică în lecție, deoarece ele contribuie la formarea unei ținute corecte și la fixarea deprinderilor de mișcare dobîndite anterior.

MARIAN FĂRÎMIȚĂ

Sancțiune maximă pentru... haos

Documentele școlare (catalogul, matricola etc.) au o importanță mult mai mare decît în aparență. Ele rămîn pentru totdeauna în arhiva școlii, devin oglinzi fidele ale activității profesorului și muncii elevului în anii de studii, pe baza lor, școala poate elibera oricînd o adeverință, un atestat, o diplomă. Completarea documentelor școlare cu date la zi nu este, așadar, o chestiune de ordin facultativ, ci de ordin absolut obligatoriu. De acest lucru ar trebui să fie convins orice cadru didactic conștient de obligațiile ce-i incumbă meseria de dascăl. Aici, excepțiile nu pot fi tolerate. Pentru că orice excepție se poate solda cu repercusiuni dintre cele mai nedorite !

Din referatul întocmit de comisia de cercetare a abaterii săvîrșite de fosta învățătoare Dumitra Purcel de la Școala generală Gărdinești, comuna Poiana Lacului, jud. Argeș, care începînd cu anul școlar 1960/61 a acestei școli, citim următoarele : „În unele cataloage sînt trecute note cu date în care n-au fost cursuri, alte cataloage, din anii trecuți, nu au note și medii pe toate trimestrele și, ca urmare, nici situația școlară încheiată. Marea majoritate a elevilor din clasele I și a III-a, din anul școlar 1970/71, clase la care a predat tov. Dumitra Purcel, nu au note în catalog pe nici un trimestru. Între mediile trecute în matricole și situațiile din cataloage există neconcordanțe. De asemenea, contingentul născuților din anul 1953 nu apare în registrele matricole ale școlii" etc.

Prin urmare, un adevărat haos ! Cum motivează Dumitra Purcel această îngrijorătoare stare de lucruri, ale cărei ițe nu știm, deocamdată cum vor fi descîlcite ?

Cu o senină candoare, „Nu am completat documentele școlare (cataloage și matricole) deoarece am neglijat acest lucru în unii ani școlari. Notele nu sînt trecute în catalog pentru următoarele motive : le-am notat într-un carnețel și, de asemenea, am neglijat să le mai trec în catalog, din care motiv nu am încheiat nici mediile la sfîrșitul anului. Notele-medii din catalog nu corespund cu cele din matricolă dintr-o mică eroare : nu am făcut socoteala bine și am lucrat cu neatenție".

„Eroare" și „neatenție" sancționate exemplar de Ministerul Educației și Învățămîntului : prin îndepărtarea din învățămînt a numitei Dumitra Purcel.

Iar însemnarea de față am scris-o spre a servi drept pildă întristătoare și pentru alte cadre didactice care, dintr-un motiv sau altul, ar fi tentate să „cultive" asemenea neglijențe...

În școala noastră haosul nu poate fi tolerat sub nici o formă. Nici în viață, nici în scripte !

D. CICHIRA

Elev permanent

Cine plătește repetenția ?

Cele scrise în însemnarea de azi sînt cîteva opinii cu totul și cu totul personale pe care vi le supun, stimați cititori, spre dezbatere, rugîndu-vă să vă exprimați părerile în scrisori pe care rubrica aceasta le așteaptă (și le solicită) cu cel mai mare interes. După această scurtă introducere pe care am ținut neapărat s-o fac, trec direct la fapte.

Mă gîndesc de mulți ani la elevii care rămîn repetenți. Cifra lor nu este, poate, prea mare, dar în cazul nostru cred că nu cifrele contează. (La urma urmelor 5.000 de repetenți, exagerînd puțin lucrurile sau, mai bine zis, prezentîndu-le dintr-un alt unghi, înseamnă — în total — 5.000 de ani de viață mai mult sau mai puțin pierduți. Vom vedea în continuare ce înseamnă „mai mult" și ce înseamnă „mai puțin"). Am avut prilejul, în ultimul timp, să stau de vorbă cu mulți invitați, profesori, directori de școli, părinți și elevi. Credeam că în privința repetenției toate lucrurile sînt clare, că nu există îndoieli. Cînd colo...

La urma urmei ce este un repetent ? Un (o) elev (ă) care nu știe de loc sau prea puțin o anume materie sau mai multe și care nu obține nici după corigență nota de trecere. Și atunci respectivul (a) elev(ă) repetă anul pentru a-și însuși bine acele materii. Oare societatea nu plătește prea scump respectiva învățătură? Oare elevul care pierde un an de viață (pentru că, oricît nu am vrea să recunoaștem, dar el este pierdut) nu este împins spre inactivitate ?

Pentru a preveni unele presupuneri țin să menționez că nu propun ca profesorii să înceapă lupta pentru reducerea numărului de repetenți, ceea ce ar duce, implicit, la scăderea exigenței !

Dimpotrivă ! A nu promova clasa la o anumită materie trebuie să ceară un efort suplimentar de muncă din partea celui care nu a vrut să învețe tot anul. Și atunci s-ar putea introduce „promovarea condiționată". Elevul trece în anul sau în clasa superioară cu condiția ca într-un anumit termen, obligatoriu (nu prea lung) să-și lichideze „restanța".

Fără îndoială că în privința modalităților concrete (termene, comisii de examene, sancțiuni etc.) de rezolvare — discuția rămîne deschisă și sugestiile pot fi foarte variate. Care ar fi însă avantajele propunerii făcute ? În primul rînd, este vorba despre recuperarea unui an din viața unui tînăr. În al doilea rînd, crește răspunderea elevului pentru propria lui soartă ; cei care nu au promovat decît condiționat vor înțelege că în viață trebuie să muncești cu seriozitate, că nu poți să ceri doar crearea de condiții fără a depune nici un efort și că nu poți să te joci cu anii pierduți (care în cazul nereușitei la examenele restante s-ar aduna la capitolul „pasiv").

Am cunoscut un mare arhitect, autor de proiecte intrate azi în patrimoniul național, care a repetat o clasă din cauză că nu-și luase corigența la zoologie. Și acum îi pare rău de acel an pierdut degeaba, și acum regretă neseriozitatea de atunci. Să evităm regretele din anul 2 000 și să vedem ce s-ar putea face azi pentru aceasta.

Școala românească trece printr-o perioadă de transformări profunde și de principiu, necunoscute încă în istoria ei. Într-un termen foarte scurt s-au obținut în proporție de masă realizări extraordinare, pline de efecte binefăcătoare pentru dezvoltarea prezentă și viitoare a țării. Desigur că unele aspecte mai trebuie studiate și discutate pentru a găsi variante optime. De aceea mă gîndesc că rezolvarea în alt mod a problemei repetenției (mai modern, mai eficient și mai productiv) ar putea constitui subiect de dezbatere. În spațiul acordat acestei rubrici își vor găsi loc opiniile și propunerile dv.

ALEXANDRU STARK

TV

„Există mulţi oameni maleabili?“

Chiar dacă este programată la orele 18,35 cind mai simţim toropeala somnului de după-amiază, emisiunea SCENA are marele avantaj de a exista pe programul I (în timp ce CRONICA LITERARĂ, singura cronică literară a TV-ului zace pe programul II la orele 22,30 cu directiva strictă : vizibilitate doar pentru pasionaţii de literatură din Capitală şi satele dimprejur !). „Scena“ a omagiat deschiderea stagiunii teatrale printr-un ciclu de interviuri cu dramaturgii noştri, indiscretă avertizind telespectatorii de ce ii aşteaptă in această stagiune. Printre cei ce au răspuns stind la masa de lucru din birou sau din grădiniţa personală s-au numărat Aurel Baranga, Paul Everac, Sergiu Fărcăşan, Horia Lovinescu, Ilie Păunescu, D. R. Popescu, intr-un cuvint „fruncea“ dramaturgiei noastre originale.

Inteligent modul cum a stimulat discuţia redactorul (adică redactoriţa **Liliana Moldovan**), despicind firul in patru şi pe lingă informaţiile de circumstanţă, descoperind şi cite ceva din necazurile subterane ale dramaturgiei originale. Am aflat astfel (ce mai ştiam şi noi , dar nu din sursă sigură !) că o piesă zace luni (cam multe luni) pină ajunge in faza de spectacol, sau că un text se definitivează abia „la o a şasea versiune, ca să se joace in a şaptea“. **Sergiu Fărcăşan** aflat la a patra versiune cu piesa „Păr alb pentru zece diavoli“ declara : „Sint foarte supărat pentru că observ o contradicţie intre ce ni se cere şi lucrurile care se pot spune pe scenă. Te izbeşti de precauţiile unor oameni care nu au aflat incă ce trebuie să fie spus. Şi tocmai aceşti oameni se sperie de o replică ca aceasta «Există mulţi oameni maleabili in ţara asta» plasată in contextul unui dialog de opinie, demostrind că de fapt EI sint cei maleabili“. Horia Lovinescu este pe drept supărat că **actual** pentru dramaturgia originală înseamnă doar „problema funcţionarului şperţar de la aprozar“. Toate micile şi marile necazuri ale dramaturgiei au fost spuse direct fără ocolişuri. Principala lor supărare este că... **„există oameni maleabili“**, lipsiţi uneori de curajul opiniei, uitind de răspunderea ce le revine. Concluzia : se ajunge in prag de stagiune teatrală ca unele teatre să tragă prima cortină fără să aibă definitivată piesa originală din repertoriu.

Reuşită microancheta emisiunii SCENA dovedind că această rubrică a programului TV merită să fie urmărită (chiar şi la ora ei cea chinuită !) cu acelaşi interes cu care marele nostru spectator o priveşte pe Corina Chiriac „oprind timpul“.

ILEANA COLOMIEŢ

P.S. Dintre numeroasele scrisori primite ofer cititorilor citeva fragmente (cu regret doar fragmente) din scrisoarea tovarăşei profesoare **Viorica C. Dragotă** — Ploieşti, Str. Cameliei nr. 8, Bloc 41, ap. 66, sc. D. Scrisoarea reprezintă o opinie argumentată a unui telespectator in faţa emisiunilor de varietăţi. „...credeţi-mă, noi, telespectatorii, nu sintem chiar aşa o masă informă de fiinţe bipede şi cuvintătoare. Nu inţeleg de ce anumite emisiuni TV, mai ales varietăţile se nasc pe coordonatele celui mai scăzut gust artistic ? Mă intreb oare arta nu are menirea de a innobila conştiinţe, de a forma, de a educa ?... Tovarăşii de la emisiunea de varietăţi cred oare că muncitorul de rind poate fi ţinut cu bancuri răsuflate, de prost gust ? N-are el dreptul să-şi însuşească ironia subtilă, n-are dreptul la o gimnastică intelectuală, la un joc al ideilor ? ...In ciuda tuturor furtunilor şi a trăsnetelor ce se abat asupra acestor emisiuni, ele proliferează, supravieţuiesc cu o ferocitate de-a dreptul ingrijorătoare...

Mă voi referi concret la emisiunea din 16. IX. 1972... Umorul grotesc, stilul urlatoriu, vecin cu isteria pe care ni l-a servit Melania Cirjă m-a făcut să-mi astup urechile. Iar disperatele imprecaţii ale lui Iurie Darie mi-au trezit un amar regret după acele dulci şi duioase apariţii ale Mihaelei Istrate şi eram gata să bag în televizor o coală de bloc (...). Am inghiţit aceste varietăţi cu certitudinea, că cineva, acolo sus, işi bate joc de noi, telespectatorii. Şi înainte de a adormi m-am legănat în visul unei seri de iarnă, cind pe 650 mm. Al. Bocăneţ ne-a demonstrat ce se poate realiza cu mijloace TV în materie de varietăţi. Şi rog pe cei de la conducerea studioului de televiziune să-l lase pe marele Shakespeare să-şi doarmă mult discutatul somn de veci la Stratford-on-Avon şi să-l caute mai des pe micul Bocăneţ ! Să ştiţi, încă două asemenea varietăţi şi îmi vînd televizorul, ca să-mi cumpăr un gramofon, plăci cu Şaliapin şi alte antichităţi... Non multa sed multum, tovarăşe Titi Acs et Comp !“.

Munca — manualul cel mai eficient

(Urmare din pag. 1)

vor deveni miine agronomi şi zootehnişti, horticultori şi mecanizatori. În lumina acestei perspective în durată, idealul lor de viaţă capătă de pe acum satisfacţia primelor împliniri, ambiţia primelor roade culese cu mîna lor. Învăţaţi de pe acum să măsoare cu tona şi chintalul, viitorii matematicieni vor fi deprinşi cu parametrii reali la care îi vor solicita profesia şi viaţa să-şi exercite setea lor de a munci cu abnegaţie pentru propăşirea patriei.

Nici chiar cel mai sceptic dascăl nu va putea nega vreodată cît de adînc umană este pedagogia învăţăturii indisolubil îngemănată cu practica. A învăţa bine din oricare manual de şcoală este una, dar a spori setea de carte, adăugîndu-i responsabilitatea muncii în obşte, înseamnă să clădeşti o viitoare personalitate umană pe singura temelie viabilă şi puternică, sănătoasă şi pe deplin înfloritoare.

Gustul dulce, aromitor, al piinii il simţi cu adevărat nu doar atunci cînd scoţi coltucul din taşca ta de şcolar sîrguincios la carte, ci şi atunci cînd furnica miinilor tale a adunat chiar şi numai un buchet de spice căzute pe miriştile verii.

Porumbul desfoliat de miinile unui elev, viitor mecanizator sau agronom, devine în mod nemijlocit un obiect de studiu, fiindcă oricît de frumos colorate ar fi planşele intuitive, galbena flacără de aur vegetal a lanului de porumb poate fi pe deplin înţeleasă doar în cimp, sub cerul toamnei.

Dacă repetînd, neîncetînd să repetăm un mare şi simplu adevăr categoric, vom spune că dragostea de muncă se deprinde de mic nu numai cu fruntea aplecată peste manualul şcolar, ci şi în ipostaza însăşi a muncii, descoperim de fapt cel mai vechi şi poate cel dintii principiu al pedagogiei : experienţa. Munca este totdeauna rodul experienţei proprii şi ea rămîne chiar şi în cea mai modernă şcoală din lume, cel mai eficient abecedar, cea mai scumpă şi valoroasă carte didactică.

Numai absolvenţii sînt de vină?

(Urmare din pag. 1)

puls şi adevărata putere de a-l primi ale vieţii. Şi e clar că România n-a ajuns încă în situaţia fericită, în care să se creeze condiţiile cele mai bune, de muncă şi de viaţă, pentru fiecare.

Asta e adevărat o ştim cu toţii, dar nu rezultă de aici că organelor locale, care primesc absolvenţii, le e permis să-i primească oricum. S-a creat un fel de şablon **„dom'le, absolvenţii vin la noi şi nu stau, pleacă, nu le convine“.**

Sigur că sînt şi absolvenţi — mironosiţe — care cum dă un pic viaţa peste ei, cum o iau la fugă înapoi, sub păturica — şi ea modestă uneori — a părinţilor. Dar adevărul este că, **acolo unde merg absolvenţii, ar trebui să existe mai mult interes pentru păstrarea celor ce vin, în mediul în care vin.** Sînt posibilităţi numeroase ca primirea absolvenţilor, mai ales în mediul rural, să fie mai caldă, şi ei să fie atraşi realmente, de locurile în care se duc.

E simplu să spunem că absolvenţii pleacă. Mai interesant ar fi să nu atribuim aceste plecări numai lipsei lor de conştiinţă. Pentru că destui absolvenţi îşi părăsesc locurile, unde au fost repartizaţi, din lipsa de conştiinţă a mediului în care se duc.

Acele colectivităţi care au interesul real să se primenească şi să se dezvolte fac şi pe dracu în patru, cum se zice, pentru a-i păstra pe tineri. Rămînerea absolvenţilor, la locurile de muncă la care au fost repartizaţi, este de aceea un examen pentru două conştiinţe : **conştiinţa celor ce vin şi conştiinţa celor ce-i primesc.** Nu e acesta un adevăr ?

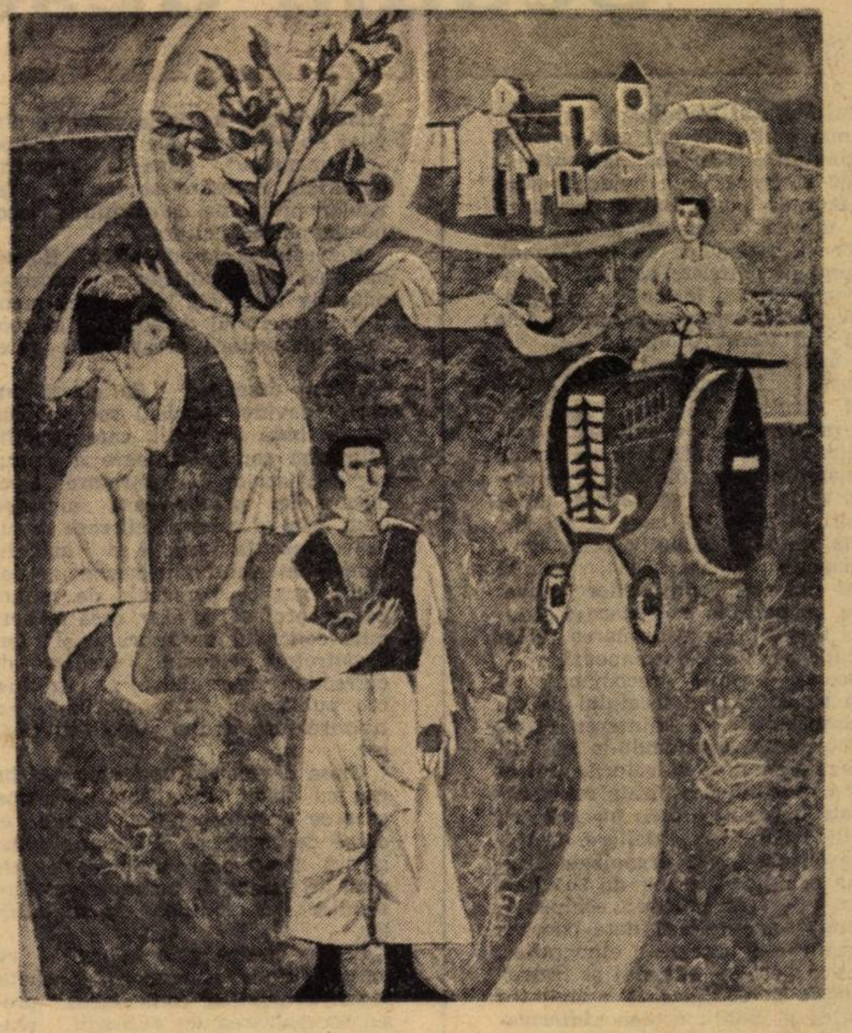

Florin Ciubotaru Recolta

TVS integrată

Telelecţia „Celula“

Pentru buna desfăşurare a lecţiilor de biologie (anul III, liceul de cultură generală) — televiziunea integrată — Institutul de ştiinţe pedagogice va veni în sprijinul profesorilor de specialitate prin publicarea periodică a unor modele de tehnologie didactică.

Pentru telelecţia „Celula“, care urmează să fie transmisă marţi 3 octombrie a.c., proiectul modelului tehnologic cuprinde activităţi ce urmează a se desfăşura în perioada de pregătire a telelecţiei şi în etapele dinainte, din timpul şi de după emisiunea TVS.

PREGĂTIREA TELELECŢIEI

În această etapă, profesorul obţine informaţii asupra conţinutului emisiunii „Celula“ din suplimentul Radioteleşcoală, Tribuna şcolii, literatura de specialitate etc., pregăteşte preparatele microscopice, verifică starea tehnică a aparaturii, distribuie pe mese probe de exerciţiu şi modele mute, antrenează un colectiv de elevi pentru pregătirea laboratorului (aşezarea microscoapelor, a preparatelor microscopice cu celule şi diviziunea celulară, a materialelor de demonstraţii).

Mijloacele de învăţămînt necesare pentru desfăşurarea acestei telelecţii sînt : 1—2 receptoare cu antene individuale şi suporturi, 3—4 exemplare din fiecare model mut pe elev, 1—2 foi cu exerciţii, 10—15 microscoape de tip „Şcolar“, 3—4 preparate microscopice pentru fiecare microscop, planşe cu celula şi diviziunea celulară, mulaje cu diviziunea celulară, folii pentru retroproiecţie, diapozitive color, manuale şcolare, secvenţe de film cu celula şi diviziunea celulară, tablă magnetică sau flanelograf cu modele de aplicat, trusă pentru recoltarea, fixarea şi colorarea unui preparat de mucoasă bucală (spatulă, lampă de spirt, chibrituri, lamă, lamelă, alcool, vată, albastru de metilen), diaproiector, retroproiector, aparat proiecţie cinematografică şi emisiunea TVS.

DE LA ÎNCEPEREA TELELECŢIEI PÎNĂ LA ÎNCEPEREA EMISIUNII TVS

În această etapă, profesorul conduce observarea directă a preparatelor microscopice, realizarea unui preparat de mucoasă bucală, observarea unor diapozitive, folii, planşe sau secvenţe filmate cuprinzînd morfologia celulei, subliniază elementele morfologice principale.

Elevii observă la microscop, desenează, realizează preparate, o schemă cu structura celulei, folosind mijloacele de învăţămînt corespunzătoare acţiunii respective.

Relaţiile predominante care se practică se axează pe activitatea în grupuri mici şi activitatea individuală.

EMISIUNEA

În timpul vizionării emisiunii, profesorul dirijează recepţia, intervenind pentru observarea elementelor esenţiale ale mesajului. Elevii sînt îndrumaţi să observe cu atenţie şi vor nota numai elementele esenţiale. Activitatea predominantă va fi observarea individuală.

DE LA TERMINAREA EMISIUNII PÎNĂ LA TERMINAREA TELELECŢIEI

După terminarea emisiunii TVS profesorul clarifică părţile neînţelese indicate chiar de către elevi, conduce sistematizarea cunoştinţelor, le integrează în ansamblul lecţiei, formulează exerciţii şi probleme, reia părţile din telelecţie care privesc fiziologia celulei şi completează mesajul TVS cu noţiuni legate de compoziţia chimică şi meioză, care nu au făcut parte din emisiune.

Elevii formulează întrebări, iar profesorul, odată cu răspunsurile date, va realiza o schemă de sistematizare a întregii lecţii.

Elevii vor lucra exerciţiile şi problemele indicate, vor observa modele, mulaje, planşe din manual şi preparate microscopice cu celule în diviziune.

Mijloacele de învăţămînt folosite sînt aproape toate cele existente în laborator pentru această telelecţie.

Deşi se pot practica în această etapă toate tipurile de relaţii profesor-elev, sînt mai indicate activităţile individuale, pe grupe mici şi activităţi combinate.

Şcoala deschisă

Învăţămîntul tradiţional stîrneşte tot mai multe obiecţii sub raportul conţinutului, care se îmbogăţeşte mereu şi creează un evident decalaj faţă de posibilităţile de asimilare umană a cunoştinţelor, formelor şi metodelor de învăţămînt. Se propun diferite soluţii : folosirea mass-media, instruirea programată, concentrarea colectivelor de elevi sub forma echipelor etc.

O astfel de soluţie întîlnim şi în lucrarea „L'école ouverte" (Bernard Eliade). „Şcoala deschisă" este prezentată ca o expresie a spiritului de rezistenţă faţă de rutina învăţămîntului tradiţional şi o dovadă a faptului că se pot aduce înnoiri în educaţie, ceea ce va imprima un sens evolutiv pedagogiei. „Pedagogia constructivă", numită astfel datorită contestărilor novatoare, va permite exercitarea „educaţiei totale" şi transformarea ei în educaţie populară, permanentă.

„Şcoala deschisă" recomandă o nouă structurare a localului de învăţămînt, prin desfiinţarea claselor obişnuite, înlocuindu-le cu săli rezervate cursurilor, lecturii, proiecţiilor expoziţiilor realizate cu lucrările elevilor, săli pentru înregistrări, audiţii laboratoare, ateliere. Colectivele de elevi sînt organizate sub forma echipelor, grupe de 3-4 persoane, cu sarcini precise: „echipa microghid" selecţionează date istorice, geografice, folclorice, etnografice, artistice ; echipa „montaj şi teatru" dirijează şi organizează activitatea artistică a şcolii ; echipa **„informare"** adună material pentru panoul „Magazin" şi pregăteşte ediţii speciale pentru ţinerea la curent a elevilor cu evenimentele la zi : echipa „documentare" pune la dispoziţie materiale necesare studierii diferitelor probleme cu conţinut economic, politic, cultural.

Nucleele socio-educative (foyers socio-éducatifs) dirijează procesul educativ în şcoală în vederea menţinerii spiritului democratic al şcolii şi dezvoltării creativităţii elevilor.

„Clasa deschisă" (la classe ouverte) devine nucleul socio-educativ de bază al şcolii, care permite utilizarea corespunzătoare a tuturor mijloacelor de informare şi educare. Se preconizează alegerea unui grup al comunităţii care să supravegheze întocmirea şi actualizarea materialului pedagogic : panouri, grafice personale de notare pentru profesor şi elev, ceea ce permite controlul profesorului şi autocontrolul elevului (grilles de correction constructive) ; întreţinerea publicaţiei „Journal-Club", activizarea foaierului socio-educativ etc.

Clasa devine un laborator de lucru cu elevii, organizaţi pe grupe, care se transformă în adevărate echipe de cercetare şi acţiune pedagogică. Profesorul întocmeşte un plan de muncă, îl supune discuţiilor elevilor şi-l modifică la sugestiile lor.

Lecţia clasică este înlocuită cu mese rotunde, concursuri, anchete, jocuri dramatice, comentarea presei, organizarea de expoziţii, realizarea de montaje. Elevii sînt mobilizaţi în munca de cercetare şi documentare, iar profesorul devine consultantul iniţiativei elevilor. Profesorul trebuie să fie un model de angajat social, să fie la curent cu tot ce se întîmplă în viaţa economică, politică şi culturală. Raporturile dascăl-discipoli sînt de aderenţă spirituală, de curtoazie.

La baza acestei concepţii noi despre şcoală stau următoarele principii constructive : învăţămîntul trebuie să fie călăuzit de un spirit deschis, cu vederi largi, fără prejudecăţi ; el pregăteşte pe elev pentru viaţă, îi oferă posibilitatea să înţeleagă şi să asimileze viaţa, să se cunoască pe sine şi pe cei din jur ; punctul de plecare al educaţiei trebuie să fie respectarea posibilităţilor, aspiraţiilor şi gusturilor elevilor, individualizarea educaţiei conform ritmului de muncă al elevului pentru evitarea plictiselii sau a nevrozării. Individualizarea educaţiei se îmbină însă cu activitatea pe echipe, profesorul fiind „catalizatorul şi forţa echipei întregi". El nu acţionează independent, ci se încadrează în echipe de „profesori animatori", care îşi confruntă experienţa în vederea formării tinerilor pentru viaţă. Prin „şcoala deschisă", se preconizează, de asemenea, explorarea informaţiilor intrate în sistemul de comunicare spirituală interumană, numit **gnosinformaţie** sau, prescurtat **ginf**, ceea ce contribuie la formarea deprinderilor de muncă independentă, la facilitarea afirmării spiritului creator.

ELENA MACOVEI

Actualităţi

Cele mai frumoase cărţi din lume

La expoziţia „Cele mai frumoase cărţi din lume", deschisă între 3-17 septembrie a.c la Leipzig, au fost prezente 30 de ţări din 4 continente, cu 800 de volume. Un număr de 13 ţări printre care şi ROMÂNIA, au prezentat colecţii complete ale „celor mai frumoase cărţi" naţionale. Printre titlurile premiate la expoziţia de la Leipzig se numără şi volumul „Pseudokineghetikos" de Al. Odobescu, editat de Editura „Minerva" Bucureşti.

Pentru copiii din Sri Lanka

Prima bibliotecă pentru copii s-a inaugurat de curînd la Colombo, capitala republicii. Instalată în clădirea bibliotecii publice, ea este deschisă copiilor pînă la vîrsta de 14 ani. Fondul său de cărţi este constituit din lucrări în limbile singaleză, tamaul şi engleză. O expoziţie de cărţi pentru copii a marcat inaugurarea bibliotecii care a avut loc sub semnul Anului internaţional al cărţii.

Orientare profesională

Dintr-un sondaj organizat de către Centrul de cercetare universitar din R.F.G. a reieşit că motivele dificultăţilor întîmpinate de către studenţi trebuie căutate, în primul rînd, în perioada preuniversitară.

O îndrumare mai intensă a elevilor din R.F.G. în vederea studiilor superioare urmează să faciliteze orientarea acestora la universităţi şi să-i ajute să-şi încheie studiile superioare în timp util. Alegerea disciplinei universitare urmează să fie făcută cît mai devreme, pe baza unor informaţii ample cu privire la secţiile şi facultăţile universitare, condiţiile de studiu în diferite specialităţi, şansele profesionale etc. În primul rînd, vor fi „sfătuiţi" elevii cursului superior de liceu. De asemenea, profesorii vor fi familiarizaţi prin cursuri speciale cu problemele cu care vor fi confruntaţi bacalaureaţii. În plus, se va stabili un contact direct între elevi şi profesorii universitari.

INTERSCOLA 1972

La Tîrgul internaţional de toamnă de la Leipzig, ce a avut loc în acest an în prima decadă a lunii septembrie, expoziţia internaţională „Interscola" şi-a cucerit un loc binemeritat, alături de celelalte standuri. „Cazată" într-o uriaşă hală cu mai multe compartimente, „Interscola" a prezentat miilor de vizitatori din zeci de ţări, în pragul noului an şcolar, ceea ce a produs mai util, mai bun şi mai frumos industria pentru şcolile de toate felurile, pentru copiii de toate vîrstele. Ştiinţa şi tehnica, îngemănate, şi-au spus şi aici cuvîntul lor hotărîtor, materializat în sute de mii de exponate şi seturi complete, începînd cu jucăriile pentru preşcolari şi terminînd cu laboratoarele ultramoderne, echipate cu aparatură electrică pentru viitorii ingineri, cercetători, medici.

Deosebit de îmbucurătoare pentru mine, ca vizitator român, a fost prezenţa pentru prima oară, alături de alte ţări cu o veche tradiţie în producerea de echipament şcolar — ca R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, Austria, R.P. Polonă, R.F. a Germaniei etc. a ROMÂNIEI, cu un stand propriu.

Cu acest prilej au fost prezentate cele mai reuşite aparate şi materiale didactice realizate de I.M.D., în domeniile fizicii (presă hidraulică, truse cu modele de relee, modele de maşini electrice, pentru experienţe cu semiconductori), anatomiei (inima la om, set de secţiuni ale organelor la om), lingvisticii (laborator fonic tip 1972), geografiei (harta României în relief), diferite jocuri instructive (alfabetar cubic, jocuri mozaic tip II, III, IV) — la care se adaugă încă multe alte exponate bine apreciate de specialişti şi vizitatori.

„Interscola" a impresionat de această dată prin varietatea şi calitatea laboratoarelor sale — adevărate uzine în miniatură — şi cea a mijloacelor audio-vizuale. Ţări ca R.P.Polonă, R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, R.F. a Germaniei au expus într-o execuţie tehnică superioară, aparatură complexă, dar accesibilă tineretului şcolar. De exemplu, numai R.D. Germană a prezentat pe o suprafaţă de 3 300 m.p., printre alte exponate (produse de cele peste 300 de întreprinderi specializate în material didactic) un număr de 10 laboratoare de fizică, chimie, biologie, medicină etc., la care se adaugă cabinetele destinate instruirii profesionale. O cunoscută firmă din München, specializată în producerea mijloacelor de instruire audio-vizuale, a prezentat pe un panou impresionant, printr-un ingenios flux de lumini, procesele vitale ale omului. Şi exemplele pot continua.

...La aparate nu lucrau încă elevi, acestea erau doar studiate de vizitatori, dar laboratoarele şi cabinetele păreau gata să primească pe tinerii şcolari, dornici să afle tainele ştiinţei cu ajutorul microscopului electronic sau al eprubetelor. Lecţiile se ţin în **cabinete** şi în **laboratoare** şi nu în **clase**. Acest adevăr respira din fiecare stand, din toate compartimentele expoziţiei. Chiar si cuvîntul „lecţie", pare aici anacronic, fiind înlocuit cu cuvîntul „studiu". Într-adevăr, majoritatea zdrobitoare a aparatelor pentru uz didactic, sînt destinate studiului individual. Profesorul a devenit aici **specialistul** : constructorul, chimistul, fizicianul, biologul, medicul, în sensul cel mai dens al cuvîntului, iar elevul, **ucenicul**, **calfa** sa. Cei doi — profesor şi elev — îmbrăcaţi în salopetă de lucru, lucrînd la un calculator sau la un aparat de purificat aerul sau apa — aceasta a fost viziunea ce mi-a rămas imprimată pe retină a tot ce am văzut acolo, la „Interscola", la început de septembrie 1972.

C. BUŢURA

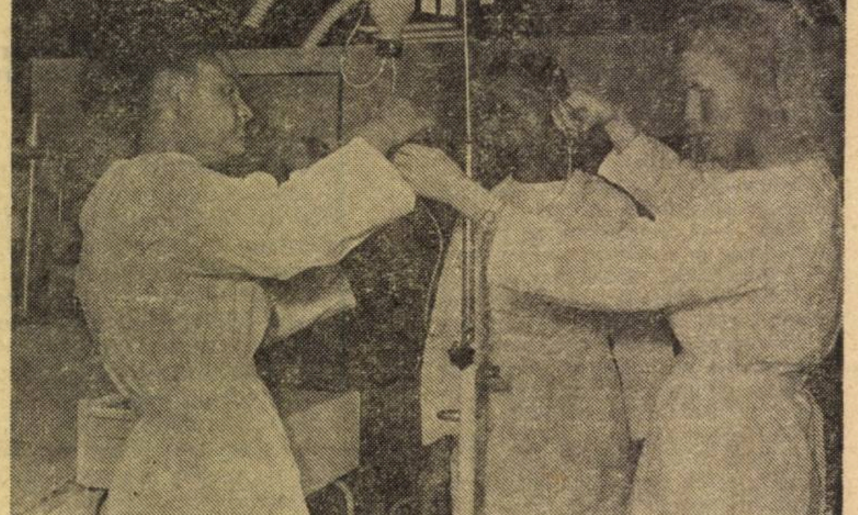

Cabinet pentru personalul medical mediu (R.D.G.), prezentat la Interscola — 1972.

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 64

Sîmbătă 7 octombrie 1972
12 pagini — 1 leu

Modernizare

Modernizarea invățămintului, a școlii nu ține de modă, nu este nici limitată in timp și nici nu este determinată numai de numărul pieselor și aparatelor din laborator. Ea presupune schimbări in conștiință, profunde restructurări in gindire, adeziune și angajare fermă, plenară. Modernizarea presupune, in același timp, reinnoirea corespunzătoare a conținutului invățămintului, al instrucției și educației, filtrarea riguroasă a tot ceea ce se transmite elevilor. Școala nu se mai poate sustrage mișcării generale a societății, a științei și tehnicii. Altfel este amenințată de izolare. Axa principală a dezvoltării sale trebuie să o constituie atitudinea creatoare, inventivitatea, suplețea și flexibilitatea, care, toate, asigură combustibilul ce alimentează cu energie manifestările ce-l vor reprezenta pe tinăr la nivelul cel mai inalt al posibilităților lui. De aici decurge necesitatea ca școala să-și găsească un conținut adecvat și o tehnologie didactică modernă care să constituie expresia unei mai pregnante scientizări. In acest context nici profesorul nu-și mai poate exercita rolul in mod corespunzător decit dacă este supus unui proces specific de formație. El nu trebuie să fie doar o sursă de informație, ci un modelator al viitorilor creatori de bunuri materiale și spirituale, capabili să elaboreze ipoteze in legătură cu eficacitatea procesului de invățămint, să pună un diagnostic, să elaboreze o strategie a actului educațional.

Documentele de partid și, in mod special, cuvintarea rostită de secretarul general al partidului la Conferința Națională a partidului definesc in mod pregnant atributele și elementele unui invățămint modern, capabil să facă față cerințelor societății socialiste multilateral dezvoltate.

Unitatea indisolubilă intre cercetare, producție și invățămint, finalitatea precisă a fiecărui tip de școală, crearea unui sistem liceal mobil și suplu, astfel incit toți absolvenții să poată fi repartizați in producție, organizarea practicii tehnico-productive in intreprinderi, sporirea disciplinelor științifice, organizarea predării cunoștințelor in forme mobile care să solicite creativitatea și spiritul de acțiune, sint doar citeva direcții ale modernizării invățămintului.

„Realizarea unei pregătiri multilaterale – arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu – constituie o cerință importantă a economiei moderne, o condiție primordială a creșterii rolului creator al omului in desfășurarea producției și, pină la urmă, un principiu fundamental insuși comunismului care presupune manifestarea polivalentă in cimpul muncii a fiecărui membru al societății".

O asemenea pregătire își propune să asigure invățămintul românesc modern pe toate treptele sale.

M. ROBEA

La Institutul politehnic din Cluj

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

ţinută la Cluj cu prilejul inaugurării noului an universitar

Dragi tovarăși și prieteni,

Doresc să încep prin a vă adresa dumneavoastră, tuturor cadrelor didactice, studenților și elevilor din Cluj, un salut călduros din partea Comitetului Central al partidului, a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Vă rog să-mi permiteți să adresez, de la acest miting, un salut călduros tuturor locuitorilor municipiului și județului Cluj. **(Aplauze puternice).** Deoarece întîlnirea de astăzi este prilejuită de inaugurarea unui nou an universitar și, în general, a unui an nou de învățămînt, doresc să adresez calde felicitări tuturor profesorilor universitari și tuturor studenților din Cluj și din întreaga țară, precum și corpului didactic din învățămîntul general și liceal, tuturor elevilor din patria noastră. **(Aplauze puternice, îndelungate).**

Începerea noului an de învățămînt are loc la puține luni după Conferința Națională a partidului, care a elaborat un minunat program de dezvoltare în continuare a României socialiste, de înfăptuire a hotărîrilor Congresului al X-lea privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. **(Vii aplauze).** Sarcinile trasate de Conferința Națională au implicații largi asupra tuturor laturilor vieții noastre economice-sociale și — se înțelege — implicit asupra învățămîntului, care este una din cele mai importante activități de formare a omului, a cadrelor necesare edificării socialismului.

Am vizitat astăzi laboratoare ale Institutului politehnic și Universității din Cluj, pe care le cunoșteam de altfel dinainte. Doresc să menționez că mi-a produs o bună impresie preocuparea pentru dezvoltarea și înzestrarea acestora pe baza noilor cuceriri ale științei și tehnicii. Acesta trebuie considerat însă doar un început, deoarece mai este încă mult de făcut pentru ca învățămîntul superior din Cluj — ca de altfel întregul nostru învățămînt superior — să dispună de aparatura și mijloacele tehnice corespunzătoare pregătirii în cele mai bune condiții a viitorilor ingineri și specialiști pentru toate domeniile de activitate. Doresc totuși să felicit conducerile celor două instituții de învățămînt superior din Cluj pentru ceea ce au realizat pînă acum. Sper că și institutele pe care nu le-am vizitat au asemenea înfăptuiri. Îmi exprim speranța, convingerea că, mergînd pe acest drum, vom reuși, într-un timp relativ scurt, să asigurăm o dotare corespunzătoare, la nivelul cerințelor științei și tehnicii moderne, a tuturor institutelor de învățămînt superior. **(Aplauze puternice).**

Am constatat, de asemenea, cu satisfacție, preocuparea sporită a institutelor de învățămînt superior pentru activitatea științifică, pentru legarea învățămîntului de cercetare, pentru o mai mare apropiere de producție. Desigur, este cunoscut faptul că în Cluj există numeroase cadre cu o temeinică pregătire științifică. În activitatea de cercetare din Cluj, în multe domenii s-au obținut rezultate bune dintre care unele au fost deja aplicate în producție, iar altele sînt în curs de a fi introduse. Folosesc acest prilej pentru a adresa felicitări călduroase cadrelor didactice și cercetătorilor pentru realizările obținute pînă acum și pentru preocuparea de a dezvolta și mai rapid activitatea de cercetare

(Continuare în pag. a 3-a)

ACCENTE

CRONICĂ

La invitația Ministerului Educației și Invățămîntului, intre 26 septembrie și 1 octombrie, ne-a vizitat țara Jacques Freymond, directorul Institutului de inalte studii internaționale din Geneva, personalitate marcantă a vieții științifice și politice din Elveția. Oaspetele elvețian a participat la mese rotunde organizate de Laboratorul de cercetări prospective și Asociația de drept internațional și relații internaționale pe tema aplicării prospectivei in studiul relațiilor internaționale, a conferențiat la Facultatea de drept bucureșteană, a avut intrevederi la rectoratul Universității București, la Institutul de științe juridice, s-a intilnit cu profesori și oameni de știință români.

In timpul vizitei sale, Jacques Freymond a purtat convorbiri la Ministerul Afacerilor Externe și a fost primit de Mircea Malița, ministrul educației și invățămintului, subliniindu-se cu acest prilej bunele rezultate obținute de doctoranzii români care studiază la Institutul de inalte studii internaționale din Geneva și perspectiva colaborării viitoare.

Cartea sovietică

Cu prilejul sărbătoririi a 50 de ani de la crearea U.R.S.S., Întreprinderea de comerț exterior, „MEJDUNARODNAIA KNIGA" din Moscova a deschis marți, 3. X. a.c., în Sala palatului din Capitală, o expoziție specializată de cărți, publicații periodice, discuri, colecții filatelice, ziare, reproduceri de lucrări celebre.

Standurile expoziției cuprind peste 450 de titluri de cărți în limbile rusă și ale republicilor unionale. Sînt expuse, de asemenea, volume ale clasicilor literaturii universale și române traduse în limba rusă. Pentru școlari și profesori sînt prezentate manuale și îndrumătoare pentru învățarea și predarea limbii ruse și benzi de magnetofon pentru audiții fonice. Vizitatorii pot găsi în această expoziție, pe lîngă volume de literatură, și cărți din cele mai variate domenii ale tehnicii. Muzica populară și clasică sovietică este, de asemenea, bogat reprezentată într-o colecție de discuri.

La vernisajul expoziției au participat reprezentanți ai instituțiilor culturale din cele două țări, oameni de cultură. A fost de față V. S. Tikunov, însărcinatul cu afaceri ad-interim al U.R.S.S. la București.

C. BUȚURA

100 de generații de elevi la Liceul „Roman-Vodă"

În perioada 30 septembrie — 1 octombrie a.c. s-au desfășurat la Roman festivitățile prilejuite de aniversarea centenarului Liceului „Roman-Vodă" din localitate. Au participat

personalități ale vieții publice din județ, între care tovarășul Ștefan Boboș, prim-secretar al Comitetului județean de partid, tovarășul C. Potângă, secretar cu problemele de propagandă, precum și tovarășul Ion Vlad, prim-secretar al Comitetului municipal de partid, care a rostit un cuvînt emoționant din partea organelor locale. În numele absolvenților liceului a vorbit tovarășul Mihail Florescu, ministrul industriei chimiei. De asemenea, au rostit cuvîntări omagiale foști profesori și directori ai liceului. Au fost prezenți elevi, absolvenți ai zecilor de promoții, nume ilustre ale științei și culturii actuale, cadre didactice și un numeros public. Salutul Ministerului Educației și Învățămîntului a fost transmis de tovarășa Marieta Sava, care a subliniat faptul că centenarul Liceului „Roman-Vodă" se înscrie în rîndul evenimentelor menite să evidențieze tradițiile culturale ale poporului nostru și să explice publicului larg „miracolul românesc", atît de admirat în toată lumea, ale cărui rădăcini trebuie căutate în istoria încărcată de fapte a poporului nostru, istorie făurită în mare măsură de întemeietori și conducători de școală românească. Printre reprezentanții de frunte ai culturii noastre, foști elevi ai Liceului „Roman-Vodă", tovarășa Sava a amintit pe Panait Moșoiu, traducătorul Manifestului Partidului Comunist în limba română, pe criticul Garabet Ibrăileanu, scriitorii Cezar Petrescu și Octav Dessila, pe Nicolae Apostol, Dumitru Botez, Jean Mihail. Între anii 1891-1899, scriitorul C. Hogaș a fost directorul gimnaziului.

Liceul din Roman păstrează numele unuia din strămoșii de frunte ai Mușatinilor și neamului nostru și face parte dintre numeroasele școli din țară care și-au sărbătorit centenarul sau chiar bicentenarul de activitate continuă, dînd civilizației materiale și spirituale a românilor nume cinstite de întreaga lume. În continuare, tovarășa Marieta Sava a adăugat că jubileul Liceului „Roman-Vodă" ne obligă să ne gîndim în primul rînd la momentul actual, la sarcinile ce revin școlii, izvorîte din documentele de partid, din lucrările Conferinței Naționale.

Este vorba de a folosi baza materială a liceului ca o premisă pentru realizarea obiectivelor stabilite de partid în domeniul școlii, punînd un accent deosebit pe conținutul procesului instructiv-educativ, pe modernizarea învățămîntului. Toate realizările de pînă acum, a spus în încheiere tovarășa Marieta Sava, ne asigură de faptul că în viitor, la Liecul „Roman-Vodă" vom obține noi succese privind traducerea în viață a cuvîntului partidului.

După ședința de deschidere, formația artistică a liceului a prezentat oaspeților spectacolul omagial „Un secol de lumină".

Dezvelirea plăcii comemorative, vizitarea localului liceului centenar și a expoziției jubiliare, vernisajul expoziției de arte plastice a foștilor profesori și elevi ai instituției, sesiunea de comunicări și referate — organizată pe trei secții — au constituit tot atîtea întîlniri emoționante, confruntări de valori, prilejuri de cunoaștere a faptelor izvorîte din activitatea celor care s-au format în această școală.

V. B.

PRO ȘI CONTRA

Magister nascitur

Consider că rubrica „Elev permanent", nu de mult deschisă în „Tribuna școlii", este foarte valoroasă. O urmărim cu interes pentru realismul cu care dezbate unele probleme de învățămînt.

Sînt cu totul de acord cu prof. I.M. din Craiova, ca „să nu ne ascundem după deget", ca și cu conținutul scrisorii elevului A.C. din Cluj, publicate în ultimul număr al revistei. Dăscălia — dirigenția sînt probleme de „chemare", de conștiință, ea n-ar trebui practicată de cei cărora le lipsesc aceste calități.

După părerea mea, în reușita ca profesor-diriginte, pe lîngă pregătirea pedagogică universitară adecvată, un mare rol îl are vocația. Un tînăr care a îmbrățișat cariera didactică din pasiune, din dorința de a educa pe copil, de a-l face mai bun, cu perspectiva de a-l da societății bine pregătit ca viitor cetățean al țării, acela va fi un bun pedagog și diriginte. El se va apropia de copii, îi va înțelege și-i va îndruma pe lungul și complicatul drum al vieții. Dar din tinerii care se înscriu la un examen de admitere în învățămîntul superior nehotărîți și numai cu intenția de a intra oricum și la orice facultate, orientîndu-se numai după factorii conjuncturali, după șansele mai mari de reușită (numărul de candidați și numărul de locuri) cred că niciodată nu vor ieși buni pedagogi și diriginți, oricîte cursuri de perfecționare postuniversitare ar face.

Sînt de părere că, așa cum un poet nu se poate „fabrica" prin pregătire universitară sau prin aprofundarea tehnicii versificației dacă nu are acea sensibilitate înnăscută, acea vocație („poeta nascitur, non fit"), nici educatorul-diriginte nu se poate „fabrica", dacă-i lipsește „chemarea" pentru această sublimă îndeletnicire. Mă declar hotărît de părerea celor care consideră că dirigenția nu se învață din manuale sau cursuri, dacă nu ai chemare.

Un om fără vocație și pasiune, oricîte forme de instruire ar frecventa, oricîte caiete cu tot felul de rubrici ar completa, oricîte planificări cu temele cele mai variate ar avea, nu va fi cu adevărat educatorul de care are nevoie școala noastră ; totul la el va purta amprenta artificialului. Elevii vor simți acest lucru, și ora de dirigenție va rămîne o sarcină greu de suportat și fără efectele educative pozitive scontate. După fiecare oră, elevii vor zice : „Bine că a trecut și asta", iar dirigintele va respira ușurat de povara unei munci sterile și neînțelese.

EMIL NIREȘTEANU

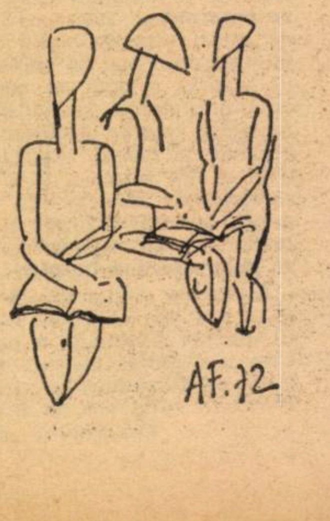

Ne scriu corespondenții voluntari

Dirigintele

Greșelile pe care le facem noi, profesorii, în ce privește ora de dirigenție, sînt, îmi închipui, numeroase — de vreme ce ne plîngem, destul de des, că pedagogii nu ne ajută suficient să le evităm. Adevărul este că mulți dintre noi caută un făgaș miraculos, unic, pe care nu-l vom găsi niciodată, fiindcă el nici nu există în această ipostază : iată una dintre erorile noastre fundamentale ! Oricine își dă seama că, în tentativa de a-i educa pe alții — pe cei care îi și instruim, nu vom putea folosi chei universale. De fapt, asemenea „chei" ne lipsesc la toate disciplinele, chiar și la cele cu programă și manuale dinainte stabilite. Pentru că nimeni, nici un profesor care se stimează nu se va închide, în predarea obiectului său, între fruntariile amintitelor documente normative. Bunăoară, doi profesori de literatură nu vor preda la fel „Luceafărul", deși amîndoi ne pot cuceri deopotrivă. Nici măcar același profesor nu-și va calchia o lecție de la un an la altul, sau de la o oră la alta (la clase paralele). De ce atunci să pretindem uniformizarea orei de dirigenție ? Fiindcă, aici ar conduce o programă și un manual de dirigenție, pe clase, cum reclamă adesea unii colegi ! Pedagogii, socotesc eu, au făcut destul, editînd culegeri de texte (substanțiale !), pe care le putem folosi — ca punct de plecare — în convorbirile noastre cu elevii, pe diferite teme : patrie și patriotism ; P.C.R. și tradițiile de luptă pentru libertate și progres ale poporului nostru; despre responsabilitate și despre sensul vieții ; formarea caracterului; muncă și perseverență ; despre știință și frumos ; dragoste și prietenie etc. Toate aceste teme însă — și cîte altele ! — trebuie să fie mai întîi în noi, educatorii, sedimentate în conștiința noastră în urma parcurgerii unei întregi biblioteci științifice, tehnice, artistice, practic acoperind toate domeniile vieții.

Și încă ceva. Dacă vrem ca orele noastre de dirigenție să nu plictisească, trebuie să renunțăm la anume rigidități, cărora le cădem adesea victimă : la elaborarea unei „planificări" imuabile, copiate la indigo pentru mai mulți colegi — fără o prealabilă consultare a elevilor pentru care o întocmim ; de asemenea, să nu ținem neapărat să obținem „participarea" întregii clase la „discuții" pe marginea unei teme din planificarea calendaristică. De ce să nu vorbească profesorul — o oră întreagă, atunci cînd are ce spune și, mai ales — știe să spună frumos ? Sau un singur elev, despre, să zicem, un personaj de carte, sau despre poluare, ori frumusețea cercetării științifice, sau altă pasiune a sa, care a pus stăpînire pe el și îi poate antrena și pe colegii săi ?

Să mai amintesc o eroare în legătură cu ora de dirigenție : ne închipuim, mulți dintre noi, că „trebuie" să epuizăm problemele educației — în, numai la aceste ore ! Și, la celelalte discipline ce facem, instruim doar ? Ca și cînd procesul instructiv-educativ s-ar putea separa, fie și pentru o clipă !...

Ora de dirigenție trebuie să fie o călătorie în noi, în sensibilitatea noastră, în preocupările noastre, fără planificări rigide, prestabilite. Dacă vrem să fie frumoasă. Și ea nu trebuie să fie nici obiectul „inspecțiilor" prea frecvente și mai cu seamă prezumțioase. Fiindcă aici, în această oră de suflet, nimeni nu deține monopolul adevărului.

Așa cel puțin cred și mă străduiesc să fac eu, cu elevii mei, pentru elevii mei, la Grupul școlar pentru industria lemnului, de aici, din Codlea, unde lucrez. M-aș bucura nespus de mult să citesc în paginile revistei noastre și reflecțiile altor colegi, pe inepuizabila temă abordată de mine în rîndurile de față.

ELENA MIRONESCU

CUVÎNTAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

(Urmare din pag. 1)

în învăţămîntul superior. **(Aplauze prelungite).**

Doresc să menţionez că în general în învăţămîntul românesc hotărîrile partidului şi guvernului, ale Congresului al X-lea şi Conferinţei Naţionale sînt traduse cu tot mai multă fermitate în viaţă. Se obţin rezultate bune în direcţia legării mai strînse a învăţămîntului de cercetare, de producţie, în ridicarea nivelului ştiinţific al activităţii didactice. Cu toate acestea, acum, la începutul noului an şcolar, nu pot să nu mă refer la faptul că mai sînt încă multe de făcut pentru realizarea în întregime a Directivelor trasate de partid şi guvern. Există începuturi bune, dar este încă mult de muncit pentru lichidarea neajunsurilor din trecut. Trebuie îndepărtate şi unele tendinţe conservatoare — ca să le spun aşa — din concepţia unor cadre ale noastre privitor la modul de organizare şi funcţionare a învăţămîntului.

Este necesar ca acum, cînd începem noul an de învăţămînt în lumina Directivelor Conferinţei Naţionale a partidului, care, după cum ştiţi, s-a preocupat de îmbunătăţirea conducerii întregii activităţi economico-sociale, să vorbim atît de ceea ce este bun, cît şi de neajunsuri, de ceea ce avem de făcut pentru perfecţionarea conducerii învăţămîntului, a întregii activităţi de instrucţie şi cercetare.

Sarcinile trasate de Conferinţa Naţională pentru acest cincinal sînt foarte mari. Multe colective de oameni ai muncii şi-au luat angajamentul de a îndeplini planul în 4 ani şi jumătate. Mă aşteptam să-l aud pe tovarăşul Duca spunînd că şi Clujul se înscrie în această mişcare de masă, în acest entuziasm general — dar probabil o va face în încheiere. **(Animaţie ; aplauze).**

Desigur, realizarea cincinalului înainte de termen cere eforturi serioase din partea întreprinderilor industriale, agricole, comerciale, precum şi din partea cercetării ştiinţifice. Aşa cum am menţionat la Conferinţa Naţională, vrem ca realizarea cincinalului într-un timp mai scurt să se obţină nu prin sporirea efortului fizic, ci, dacă se poate spune aşa, a efortului intelectual, adică pe calea introducerii rapide în producţie a cuceririlor ştiinţei şi tehnicii contemporane, pe baza mecanizării şi automatizării, a modernizării întregii producţii de bunuri materiale. **(Aplauze prelungite).**

Este de la sine înţeles că pentru a asigura buna funcţionare a instalaţiilor de înaltă tehnicitate cu care sînt dotate întreprinderile româneşti, a aparatelor de automatizare, a maşinilor de calcul electronice şi a altor utilaje moderne pe care le vom introduce în producţie, avem nevoie de cadre de înaltă pregătire ştiinţifică şi tehnică. Avem nevoie de muncitori calificaţi, de tehnicieni, de maiştri, de ingineri, matematicieni, chimişti, fizicieni, biologi, ca şi de alţi specialişti atît din industrie, cît şi din agricultură, din domenii cum sînt asistenţa medicală, ştiinţele sociale şi altele. Învăţămîntul trebuie să se încadreze în orientarea dată de Conferinţa Naţională, făcînd totul pentru a asigura pregătirea cadrelor necesare în toate aceste sectoare de activitate economico-socială. **(Aplauze puternice).** Mai mult chiar, învăţămîntul trebuie să dea o contribuţie însemnată la activitatea de perfecţionare, de reciclare — cum am numit-o mai general — a tuturor cadrelor existente, a specialiştilor cu studii superioare, a cadrelor medii, a muncitorilor calificaţi.

După cum ştiţi, Conferinţa Naţională a schiţat direcţiile dezvoltării României pînă în anii 1990—2000. În această perspectivă, activitatea de cercetare şi învăţămîntul dispun de un cadru larg, pot privi cu îndrăzneală înainte, îşi pot propune soluţionarea unor probleme fundamentale. Este loc pentru o activitate rodnică a tuturor acelora care vor să rezolve probleme de fond, probleme fundamentale ale ştiinţei şi tehnicii, slujind desigur necesităţile societăţii, ridicării nivelului general de bunăstare a oamenilor muncii din patria noastră. Oricît de fundamentală — ca să zic aşa — ar fi cercetarea, ea poate fi considerată o activitate utilă numai în măsura în care răspunde cerinţelor societăţii omeneşti. De altfel, aceasta a constituit întotdeauna criteriul suprem de verificare a valorii oricărei activităţi de cercetare, în orice domeniu. **(Aplauze puternice).** Este, de asemenea, loc pentru elaborarea unui program de perspectivă în cercetarea aplicativă, pentru cercetarea în vederea soluţionării unor probleme vitale, imediate ale dezvoltării societăţii noastre. În cadrul acestei perspective generale, învăţămîntul poate beneficia de o concepţie clară. Aceasta nu trebuie schimbată de la un an la altul, nici chiar de la un cincinal la altul, deoarece pregătirea cadrelor nu poate da rezultate decît într-o viziune de largă perspectivă, încadrîndu-se în concepţia unitară a dezvoltării societăţii noastre socialiste.

Iată de ce problemele dezbătute la Conferinţa Naţională, direcţiile stabilite de conferinţă pentru dezvoltarea viitoare a României socialiste constituie în acelaşi timp jaloane importante pentru dezvoltarea întregului învăţămînt şi creează o bază minunată pentru realizarea integrării reale, organice a învăţămîntului cu cercetarea şi producţia, în aşa fel încît şcoala să devină un factor tot mai puternic al progresului general al României pe calea socialismului şi comunismului. **(Aplauze puternice).** Vorbind de această integrare, trebuie să spun că ceea ce am realizat pînă acum nu ne poate mulţumi. Mă refer nu numai la Cluj, ci în general. Avem centre care au obţinut rezultate mai bune, dar sînt şi unele cu rezultate slabe. Nu aş dori ca acum, la Cluj, să arăt care centre au rezultate mai bune şi care mai slabe. Nu fac aceasta poate şi din considerentul că n-aş putea afirma că Clujul se află printre primele. **(Animaţie ; aplauze).** În orice caz este necesar să ne clarificăm bine asupra ceea ce trebuie înţeles prin integrarea învăţămîntului cu cercetarea şi producţia, asupra modului de a realiza aceasta. Dacă nu se vor clarifica bine lucrurile, nici măsurile ce se iau nu vor da rezultatele corespunzătoare. S-a vorbit aici de o serie de începuturi, de unele iniţiative în această privinţă. Am constatat însă că în concepţia despre această integrare există o defecţiune de bază. M-aş referi la Institutul politehnic. Tovarăşii au spus : „Vrem să ne integrăm". Dar cum ? În partea de nord-vest a oraşului este centrul industrial, acolo se dezvoltă puternic noi întreprinderi industriale. Tovarăşii s-au gîndit însă să aşeze politehnica pe Dealul Feleacului — poate pentru a avea o privire de ansamblu asupra industriei de sus în jos. **(Aplauze, animaţie).** Desigur, este şi aceasta un fel de integrare. De pe Dealul Feleacului se vede bine tot Clujul, inclusiv zona industrială. Dar nu este oare mai bine ca politehnica, facultăţile să fie construite lîngă întreprinderi, ca studentul să vadă fabricile nu de pe Dealul Feleacului, ci aflîndu-se zilnic în mijlocul acestor fabrici ? **(Aplauze puternice, prelungite).** Aceasta este valabil şi pentru profesori. Noi concepem ca în viitor şeful de producţie să fie şi profesor. Şeful de producţie din fabrică, tehnologul şef trebuie să predea în universitate. El poate să predea studenţilor nu lucruri învăţate acum 20 de ani, sau chiar numai acum 10 ani, care nu mai au nimic comun cu noua tehnologie din fabrică, cu tehnologia anului respectiv. Dumneavoastră ştiţi bine că dacă vrem să ţinem pasul cu dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii pe plan mondial, la doi-trei ani, maximum la cinci ani, trebuie să înlocuim tehnologiile întreprinderilor. **(Aplauze puternice).** Iată de ce vrem o asemenea integrare a învăţămîntului cu producţia. **(Aplauze prelungite).**

Realizarea acestei integrări presupune schimbarea generală a concepţiei în învăţămînt, realizarea prezenţei nemijlocite a specialiştilor din producţie în învăţămînt şi totodată a cadrelor din învăţămînt în producţie. Laboratorul de cercetare din învăţămînt trebuie să fie şi laboratorul de cercetare al fabricii. Acolo să se elaboreze tehnologia ce urmează a fi introdusă în fabrică. Nu trebuie să avem un laborator al fabricii, un laborator al institutului de cercetare şi unul al facultăţii sau al catedrei. O asemenea mentalitate trebuie lichidată cu desăvîrşire. În fond, este necesar să ajungem la o unificare a învăţămîntului cu cercetarea şi producţia. Atunci vom face cu adevărat treabă bună ! **(Aplauze puternice).**

Este necesar ca asupra acestei probleme să aducem mai multă claritate. Aş dori ca Ministerul Învăţămîntului să fie mai exigent şi mai perseverent în clarificarea acestor probleme, în trasarea unui program unic al învăţămîntului care să fie realizat într-o anumită etapă dată. Nu vom putea, desigur, realiza acest program într-un an sau doi, dar va trebui să mergem ferm în această direcţie şi tot ceea ce facem să ţină seama de această orientare generală. În acest fel în învăţămîntul din România se va putea realiza o transformare calitativă reală, care îi va permite să joace un rol tot mai important în dezvoltarea societăţii noastre socialiste.

Acelaşi lucru este valabil, într-un anumit sens, şi pentru învăţămîntul general şi pentru învăţămîntul liceal. Măsurile pe care le-am luat acum un an în acest domeniu au început să dea rezultate. S-au creat mii de ateliere, elevii au început să lucreze. Există din partea elevilor dorinţa de a-şi însuşi cunoştinţe cît mai temeinice într-o profesie sau alta. Desigur, nu ne-am aşteptat ca această problemă, de o mare amploare, să fie soluţionată într-un an de zile. Şi în acest domeniu trebuie să mai învingem însă unele tendinţe conservatoare, unele concepţii învechite şi aceasta nu atît la părinţi şi la elevi, cît mai ales la cadrele didactice, poate chiar şi la Ministerul Învăţămîntului. **(Animaţie, aplauze).** Am fost la Bistriţa, vin de acolo. Mi-au povestit tovarăşii că pentru a recruta muncitori la cele trei întreprinderi noi care vor intra anul acesta — sau la începutul anului viitor — în funcţiune, s-au aflat în situaţia de a încălca legea, în sensul că au trebuit să primească numai absolvenţi de liceu pentru toate posturile de muncitori calificaţi. Există o înclinaţie certă a tineretului de a se încadra în producţie. Dar se pune problema cum îl pregătim ? Ce facem pentru a da tinerilor cunoştinţele corespunzătoare ca, după absolvirea liceului, să nu mai trebuiască să urmeze încă un an sau doi ani şcoala profesională pentru a putea ocupa posturi de muncitori calificaţi. Învăţămîntul trebuie să asigure o asemenea pregătire încît, după absolvirea liceului, tînărul să se poată încadra muncitor calificat în ramura pentru care s-a pregătit. **(Aplauze).** În felul acesta vom soluţiona multe probleme sociale, creînd tineretului o perspectivă clară de viaţă. Trebuie să înţelegem că vechiul liceu teoretic, aşa cum era cunoscut în trecut, nu mai corespunde cerinţelor actuale. Aşa-zisele licee teoretice care vor rămîne vor trebui să sufere transformări în organizarea şi concepţia lor. Iar ponderea — şi aceasta înseamnă peste 70 la sută — va trebui să o aibă liceele tehnice, economice şi de alte specialităţi.

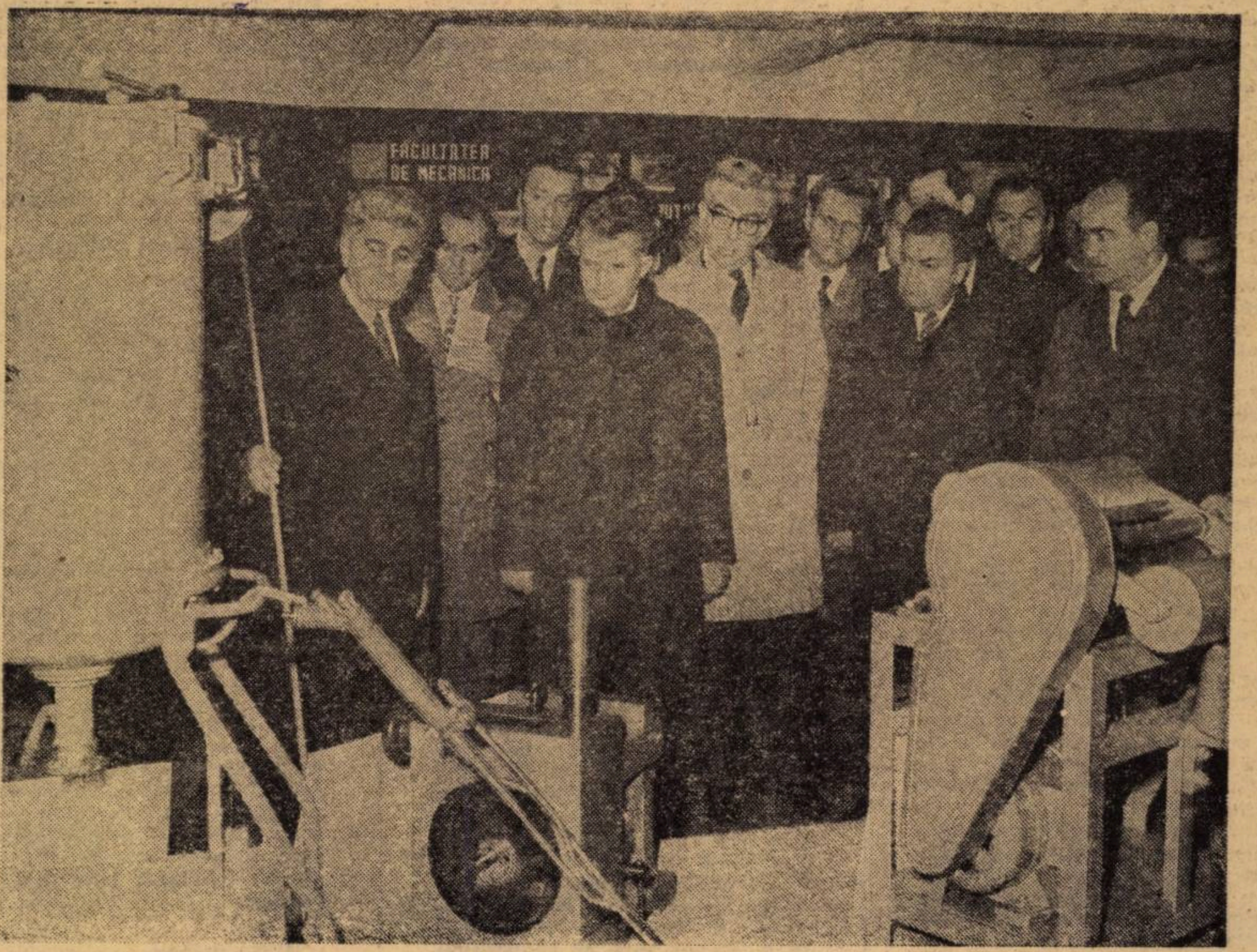

(Continuare în pag. a 4-a)

CUVÎNTAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

(Urmare din pag. a 3-a)

(Vii aplauze). Se va crea astfel o bază bună şi pentru recrutarea studenţilor la institutele de învăţămînt superior. Elevul din liceul tehnic va veni cu cunoştinţe aprofundate în domeniul respectiv de specialitate şi nu va mai fi necesar să se piardă 2 ani, cum se face acum, pentru a i se preda cunoştinţe generale. Atunci vom putea face într-adevăr din învăţămîntul superior o bază puternică de formare a cadrelor cu largi cunoştinţe în specialitatea respectivă, vom putea scoate buni ingineri, buni specialişti în toate domeniile de care societatea are nevoie. **(Aplauze puternice).**

Desigur, însuşi învăţămîntul general de 10 ani va trebui să asigure într-o măsură mai mare pregătirea tineretului pentru viaţă, pentru producţie. Se prevede ca în ultimii doi ani — clasele 9 şi 10 — să se predea şi anumite cunoştinţe profesionale. Din păcate, multe din ceea ce am prevăzut au rămas pe hîrtie, nu s-au introdus cu fermitate în viaţă. Iată de ce este necesar ca acum, la începutul noului an de învăţămînt, să aruncăm o privire critică asupra a ceea ce am făcut pînă acum şi să ne gîndim cu toată seriozitatea la ceea ce avem de făcut pentru a realiza în bune condiţii sarcinile trasate de partid şi guvern. Avem toate condiţiile pentru a obţine o îmbunătăţire radicală a întregului învăţămînt, atît în ce priveşte ridicarea nivelului teoretic — şi cînd spun teoretic mă refer la predarea cunoştinţelor generale ştiinţifice — cît şi în ce priveşte legarea mai strînsă, mai rapidă a învăţămîntului de producţie, de cercetare. În acest fel vom răspunde cerinţelor de astăzi şi de mîine ale societăţii noastre, vom pregăti cadre la nivelul celor mai noi şi înaintate cuceriri ale ştiinţei universale.

Este necesar ca profesorii, cadrele didactice să depună, în această direcţie, eforturi mai mari. Apreciem în mod deosebit felul în care corpul didactic universitar îşi îndeplineşte atribuţiile. În acelaşi timp, considerăm că celor peste 12 000 de cadre didactice din învăţămîntul superior le revin răspunderi sporite în înfăptuirea directivelor trasate de partid şi guvern. Trebuie trecut cu mai multă hotărîre la integrarea învăţămîntului superior cu cercetarea şi producţia. Este necesar să punem un mai mare accent pe îmbunătăţirea procesului de învăţămînt, pe perfecţionarea cursurilor şi manualelor, asigurînd introducerea rapidă a noilor cuceriri ştiinţifice din domeniul respectiv de activitate. Dacă am analiza unele cursuri — şi cred că va trebui să facem aceasta — am constata că unele nu ar mai trebui să se găsească în circulaţie. Ar putea să se afle poate în muzeele institutelor respective, dar nu în laboratoare, nu în sălile de curs. A ţine pasul cu ştiinţa şi tehnica mondială înseamnă a înnoi periodic cursurile şi manualele. Dacă în fabrică, în uzină, un produs trebuie înnoit la 3—4 ani, cursul trebuie înnoit anual. Am avut ocazia să văd cursuri rămase cu 10 ani în urmă. Nu mă refer numai la conţinut, erau pur şi simplu scrise acum 10 ani. Ce fel de cursuri mai pot fi acestea ? Şi aceasta nu e valabil numai pentru ştiinţele tehnice, pentru matematică, chimie, biologie, medicină — este valabil în egală măsură şi pentru ştiinţele sociale. Şi în acest domeniu, dacă nu se ţine seama de problemele noi pe care le ridică viaţa socială, înseamnă a ocupa timpul studenţilor cu chestiuni care nu mai au decît cel mult valoare documentară sau istorică. Iată de ce consider că profesorilor, cadrelor didactice le revin sarcini deosebit de mari în perfecţionarea manualelor, a întregului proces de predare. Avem forţe capabile, avem oameni de înaltă valoare în cadrul corpului profesoral universitar. Avem oameni de renume naţional şi internaţional. Este necesar să unim aceste forţe, să le dirijăm într-o direcţie clară — şi vom obţine rezultate rapide în modernizarea, în perfecţionarea generală a învăţămîntului nostru. Sînt convins că vom reuşi să facem acest lucru, că anul 1972/1973 va fi un an de cotitură ! Trebuie să facem ca acest an să marcheze cu adevărat o cotitură în acest important domeniu de activitate ! **(Aplauze puternice. Urale. Se scandează „Ceauşescu — P.C.R.“).**

Avem un corp bun de profesori şi în şcolile generale şi liceale, avem învăţători cu o temeinică pregătire, cu o bogată experienţă. Sînt convins că şi în acest domeniu cadrele didactice vor acţiona cu mai multă fermitate pentru soluţionarea marilor probleme pe care le ridică modernizarea învăţămîntului. Există premise pentru a putea spune că sarcinile trasate de Conferinţa Naţională pot fi realizate în bune condiţii în învăţămîntul de toate gradele, că şi în acest sector hotărîrile Conferinţei se află în mîini bune şi vor fi duse cu succes la îndeplinire. **(Aplauze puternice).**

Am spus că se constată o serioasă preocupare din partea tineretului pentru însuşirea de cunoştinţe practice spre a se putea încadra cît mai repede în producţie. Referindu-mă la studenţi, aş putea spune că sînt deosebit de receptivi în însuşirea a ceea ce este nou. Ei se preocupă şi aduc o contribuţie preţioasă la modernizarea cît mai rapidă a învăţămîntului nostru superior. Acesta este un lucru bun, un factor de mare importanţă pentru progresul învăţămîntului nostru. De altfel, întotdeauna tineretul s-a aflat în primele rînduri ale luptei pentru nou, împotriva vechiului, pentru transformarea revoluţionară a societăţii, pentru transformarea revoluţionară a omului. Iată de ce partidul dă o înaltă apreciere tineretului universitar, studenţilor, preocupării lor de a-şi însuşi cele mai noi şi înaintate cuceriri ale ştiinţei şi culturii naţionale şi universale. Sînt convins că şi în viitor studenţimea noastră va păşi în primele rînduri ale luptei pentru dezvoltarea rapidă a societăţii socialiste, se va pregăti astfel încît să poată participa activ, în toate domeniile, la înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea, de Conferinţa Naţională, la făurirea viitorului luminos al patriei noastre socialiste — societatea socialistă multilateral dezvoltată, societatea comunistă. **(Aplauze puternice, prelungite).**

De asemenea, elevii din şcolile de toate categoriile obţin rezultate bune. Ei participă activ la modernizarea învăţămîntului, fac eforturi pentru o pregătire profesională cît mai concretă. Deoarece ne-am propus să inaugurăm şi învăţămîntul general cu acest prilej, aş dori să menţionez la această întîlnire aprecierea deosebită pe care o dăm elevilor din întregul învăţămînt de cultură generală şi liceală. Doresc să urez studenţilor şi elevilor succese tot mai mari, rezultate cît mai bune în studiu, spre a deveni buni constructori ai socialismului, buni cetăţeni ai patriei noastre socialiste. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Nu am vorbit despre problemele educaţiei generale, despre problemele formării politice, cetăţeneşti a tineretului studios. Consider însă că din ceea ce am spus pînă acum se înţelege că pentru a forma un bun specialist, un bun cetăţean, constructor al socialismului, este necesar ca, o dată cu preocuparea pentru însuşirea cunoştinţelor de specialitate, să acordăm o atenţie permanentă educării generale a tinerilor, ridicării nivelului lor de cunoştinţe culturale, politice. Numai aşa tineretul nostru va putea duce mîine pe umerii săi marile sarcini ale dezvoltării patriei. Avem datoria să pregătim tînăra generaţie atît din punct de vedere al cunoştinţelor de specialitate, cît şi din punct de vedere politic, ideologic, astfel ca tînărul de mîine, noua generaţie, să poată duce în mod sigur înainte cuceririle înaintaşilor, să ridice pe noi culmi civilizaţia socialistă, să asigure viitorul luminos al patriei noastre. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Dragi tovarăşi,

Cunoaşteţi preocupările generale ale partidului, ale guvernului hotărîrea de a face totul pentru ca, o dată cu dezvoltarea generală a societăţii noastre socialiste, cu creşterea producţiei industriale şi agricole, să ridicăm continuu bunăstarea materială şi spirituală a întregului popor. Întreaga noastră activitate, tot ceea ce facem, este menit să slujească omul cu preocupările şi nevoile lui materiale — care, după cum ştiţi, nu sînt printre cele din urmă, cu preocupările şi necesităţile lui spirituale. Facem totul pentru a crea condiţii cît mai bune de viaţă din toate punctele de vedere. Ne preocupăm de a asigura creşterea nivelului de trai mai rapid decît am prevăzut în cincinal, pe măsură ce şi cincinalul se va realiza mai devreme. De altfel, începînd din septembrie am şi trecut la majorarea salariilor mici, iar zilele trecute am luat o nouă hotărîre de ajutorare a familiilor cu copii mulţi. Vom continua în anii 1973 şi 1974 generalizarea majorării salariilor şi aplicarea altor măsuri sociale — construcţia de locuinţe, asistenţa sanitară etc. — care vor crea omului societăţii noastre o viaţă cît mai bună. Trebuie să ne preocupăm şi mai mult de îmbunătăţirea aprovizionării. Organele noastre de partid, consiliile populare trebuie să acorde mai multă atenţie problemelor de zi cu zi ale oamenilor muncii, în aşa fel încît, pe măsura rezultatelor pe care le obţinem în dezvoltarea societăţii, să crească bunăstarea şi fericirea fiecărei familii în parte. Pînă la urmă, numai în măsura în care vom vedea această problemă nu în general — nu în cifre medii pe ţară — ci concret, în viaţa fiecărui om, a fiecărei familii, ne vom îndeplini rolul în ridicarea bunăstării întregului popor. **(Aplauze puternice, se scandează: „Ceauşescu şi poporul“).**

În Cluj îşi desfăşoară activitatea un mare număr de întreprinderi. Ele au un rol important în economia României. Nu am vizitat astăzi încă nici o întreprindere, am în program asemenea vizite după-amiază. Dar aş dori să exprim aici cîteva considerente. Cunosc întreprinderile din Cluj, ştiu ce se construieşte, ştiu şi rezultatele în producţie. Sînt bune, dar pot fi încă şi mai bune. Vom discuta, desigur, concret aceasta în întreprinderile pe care le voi vizita astăzi. Dar aş dori să mă adresez activului de partid şi, desigur, şi cadrelor din învăţămînt, precum şi tuturor oamenilor muncii, cerîndu-le să acorde mai multă atenţie perfecţionării activităţii din întreprinderi. Sînt încă rezerve mari în ce priveşte folosirea capacităţilor, a dotării tehnice, în ce priveşte buna organizare. Întreprinderile trebuie ajutate să se încadreze într-un ritm mai rapid în preocupările generale ale judeţelor şi întreprinderilor din România de a realiza cincinalul înainte de termen. Nu doresc să mă refer la chemarea Capitalei de a realiza planul în 4 ani şi jumătate. Desigur, Capitala are forţa necesară. Şi-a apreciat-o. Alte judeţe au analizat chemarea şi au stabilit în cîţi ani şi în cîte luni pot realiza planul. Clujul va hotărî, de asemenea, aceasta — poate fi şi în 4 ani şi jumătate, şi în 4 ani şi

(Continuare în pag. a 5-a)

CUVÎNTAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

Urmare din pag. a 4-a)

8 luni, şi în 4 ani şi 4 luni, nu este nici o piedică în acest sens. **(Aplauze).** Dar esenţialul este să ne propunem de a folosi mai bine mijloacele de care dispunem, să obţinem cu investiţiile realizate pînă acum — şi în Cluj am investit mult — o producţie sporită. Aceasta este calea pentru ca şi oamenii muncii din Cluj să contribuie la sporirea rapidă a bunăstării materiale şi spirituale a întregului popor şi deci şi a lor înşişi. Sînt convins că clasa muncitoare din Cluj îşi va face datoria, că — la fel ca şi în trecut — oamenii muncii din Cluj, fără deosebire de naţionalitate, nu vor rămîne în urma celor din Bucureşti. Eu aş fi printre cei care ar trebui să înmîneze decoraţia pe care am anunţat-o la Conferinţa Naţională judeţului care se va plasa pe locul I — şi nu aş avea nimic împotrivă să vin la Cluj să fac aceasta. Depinde de dumneavoastră ! **(Aplauze puternice).**

Dragi tovarăşi,

Soluţionarea problemelor pe care le-am discutat astăzi cere o activitate sporită din partea organizaţiilor de partid din instituţiile de învăţămînt, din toate şcolile, din toate întreprinderile, cere îmbunătăţirea şi intensificarea activităţii organizaţiei de partid, a comitetului municipal şi, desigur, a comitetului judeţean Cluj. Trebuie să menţionez şi cu acest prilej că noi apreciem munca desfăşurată de organizaţiile de partid din Cluj, de organizaţia municipală şi de Comitetul judeţean de partid Cluj. Sperăm că se vor lua măsurile necesare în vederea lichidării unor neajunsuri care mai persistă într-un şir de domenii pentru a ridica întreaga muncă de partid la nivelul cerinţelor trasate de Conferinţa Naţională.

Îndeplinirea rolului conducător al partidului nu este o lozincă cu caracter general. Această cerinţă trebuie concretizată prin munca fiecărei organizaţii de partid, a fiecărui membru de partid. Numai în măsura în care fiecare comunist, fiecare organizaţie de partid, fiecare comitet orăşenesc, fiecare comitet judeţean îşi vor face datoria, vor face totul pentru a uni eforturile colectivelor în cadrul cărora îşi desfăşoară activitatea, se vor preocupa permanent ca fiecare colectiv să devină un puternic centru de activitate pentru dezvoltarea patriei — numai în această măsură partidul nostru îşi va îndeplini rolul de conducător în societate. **(Aplauze puternice).**

Doresc să urez organizaţiei de partid Cluj — tuturor organizaţiilor care o alcătuiesc, tuturor comuniştilor, întregului activ — succese tot mai mari ! Să faceţi în aşa fel încît toate sarcinile trasate de Conferinţa Naţională, de partid şi guvern să fie realizate în cele mai bune condiţii ! Am convingerea că organizaţia din Cluj va obţine rezultate bune în această direcţie, dovedindu-se, ca şi pînă acum, una din organizaţiile puternice ale partidului nostru. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Vorbind de partid, am vorbit şi de organizaţiile obşteşti, inclusiv de organizaţia de tineret. Totuşi nu aş putea să nu spun cîteva cuvinte despre activitatea U.T.C.-ului şi a asociaţiilor studenţeşti. Desigur, ne bucură ceea ce a spus aici preşedintele asociaţiilor studenţeşti din Cluj în legătură cu rezultatele obţinute, cu preocupările asociaţiilor pentru soluţionarea problemelor privind învăţămîntul, munca studenţilor, participarea lor la viaţa socială. Este însă necesar ca organizaţiile tineretului, inclusiv asociaţiile studenţeşti, să fie mai active, să se preocupe mai mult de problemele educative şi, mai cu seamă, să înţeleagă bine că trebuie să-şi desfăşoare nemijlocit activitatea în mijlocul tineretului. N-aş putea spune că toate organizaţiile reuşesc, într-adevăr, să răspundă cerinţelor tinerilor, să organizeze viaţa tineretului din şcoli, din institutele de învăţămînt corespunzător acestor cerinţe. Sînt multe neajunsuri în această privinţă.

Organizaţia de partid din oraş şi din judeţ, comitetul municipal şi comitetul judeţean trebuie să analizeze şi să ia măsuri pentru îmbunătăţirea muncii organizaţiilor noastre de tineret. Acolo, în cadrul organizaţiei sale, tineretul trebuie să găsească soluţionarea problemelor care îl preocupă. Trebuie dată mai multă atenţie combaterii unor mentalităţi înapoiate, retrograde, a unor concepţii antiştiinţifice, a unor idei mistice. În statul nostru există libertatea credinţei — dar noi sîntem comunişti. Voi, studenţii, sînteţi viitori intelectuali comunişti şi e greu de presupus că un om de ştiinţă, un viitor om de ştiinţă, un om cu un orizont larg de cunoaştere poate crede că ploaia vine de la o forţă supranaturală. Tocmai astăzi, la deschiderea anului universitar, a plouat **(Animaţie ; aplauze).** Este necesar să ne preocupăm de a da răspunsuri ştiinţifice la un şir de probleme pe care le ridică permanent viaţa, societatea. În această privinţă, organizaţiile de tineret trebuie să facă mai mult, să-i ajute pe tineri să înţeleagă în mod ştiinţific, în lumina filozofiei materialist-dialectice şi istorice, a noilor cuceriri ale cunoaşterii umane, fenomenele naturii, legile obiective, tendinţele dezvoltării societăţii.

Tineretul vrea să şi danseze. Şi noi am fost odată tineri nici acum nu sîntem bătrîni. **(Animaţie ; aplauze).** Trebuie să spun că, pe atunci, organizaţia comunistă de tineret nu neglija să organizeze şi dansuri, şi distracţii. Nu se poate concepe o organizaţie de tineret care să nu se preocupe de problemele tineretului, de organizarea vieţii sale. Altfel încetează de a mai fi o organizaţie a tineretului. Iată de ce, ştiind că aici sînt îndeosebi cadre ale organizaţiei tineretului, doresc să spun că în activitatea U.T.C.-ului, a asociaţiilor studenţeşti trebuie să intervină o schimbare radicală în stilul de muncă. Trebuie desfăşurată o astfel de activitate încît fiecare tînăr să simtă că în organizaţie găseşte soluţii la toate problemele care îl preocupă. Inclusiv în cadrul organizaţiei să se poată căsători, să poată face nunta. **(Aplauze puternice).** Care pot fi cei mai buni prieteni, cei mai buni colegi care să participe la această mare bucurie a tinerilor, decît colegii de facultate, de organizaţie, cei alături de care trăiesc zilnic ? Credeţi că există vreo incompatibilitate între a fi tînăr comunist şi a organiza o asemenea căsătorie ? Este necesar ca organizaţia să se preocupe de felul cum este organizată viaţa personală a tinerilor. După cum ştiţi, Conferinţa Naţională a emis previziunea că pînă în 1990 vom ajunge la o populaţie de 25 milioane în România. U.T.C.-ul, partidul nostru trebuie să se preocupe de această perspectivă. **(Vii aplauze).** Fiecare trebuie să înţeleagă că are răspunderi faţă de societate, inclusiv răspunderea de a lăsa urmaşi. Nu este o problemă faţă de care să închidem ochii. Tineretul trebuie crescut într-un spirit sănătos, de răspundere faţă de societate, faţă de familie. Numai atunci vom crea într-adevăr o societate socialistă dezvoltată din toate punctele de vedere. Nu ne poate lăsa indiferenţi ceea ce se întîmplă în familie, felul cum se căsătoresc sau cum se descăsătoresc unii tineri, pe considerentul că aceasta este viaţa lor personală. Desigur este viaţa lor personală, dar societatea întotdeauna s-a ocupat şi trebuie să se ocupe şi de viaţa personală a oamenilor. Faptul că ne preocupăm de a asigura locuinţe, ajutoare pentru copii, pentru familii — nu arată grijă pentru familie, pentru om ? Preocuparea pentru viaţa omului nu este ceva abstract, ci grija atît pentru satisfacerea cerinţelor materiale, cît şi pentru nivelul moral, spiritual al existenţei cetăţenilor şi în mod deosebit a tineretului. Nici o organizaţie de partid sau de U.T.C. nu poate fi indiferentă la ceea ce se întîmplă în viaţa oamenilor. **(Aplauze).** Este necesar să înţelegem că preocupîndu-ne de problemele mari trebuie să ne îngrijim şi de problemele aşa-zis mărunte. În fond nu există probleme mari şi mici — iar conduita în viaţa personală, în viaţa de familie constituie o condiţie de bază a bunului mers al întregii vieţi sociale. Iată de ce U.T.C., U.A.S.R., organizaţiile de partid trebuie să se preocupe permanent de educarea multilaterală, comunistă a tineretului, de explicarea tuturor problemelor, astfel ca tineretul să înţeleagă cum trebuie concepută viaţa în spiritul principiilor şi normelor elaborate de Conferinţa Naţională privind etica şi echitatea socialistă. Elaborînd aceste norme, nu ne-am gîndit să avem încă un document în plus, ne-am gîndit să stabilim orientări care să ajute la înţelegerea răspunderilor pe care le ridică societatea în faţa fiecărui cetăţean, a problemelor noi ale vieţii şi relaţiilor dintre oameni.

În acest spirit sper ca organizaţiile de partid, de tineret, consiliile populare să acorde mai multă atenţie problemelor privind activitatea de producţie, de învăţămînt, de cercetare, de ridicare a bunăstării materiale şi spirituale, de organizare a întregii vieţi sociale, îndeplinindu-şi astfel în cît mai bune condiţii rolul organizator şi conducător în toate domeniile. Sînt convins că vom obţine şi aici o îmbunătăţire simţitoare a activităţii organizaţiilor noastre de partid, de stat şi obşteşti. **(Aplauze puternice).**

Dragi tovarăşi,

Cunoaşteţi politica internaţională a partidului şi statului nostru. Urmăriţi cu toţii cum se desfăşoară viaţa internaţională. Putem spune că evenimentele confirmă pe deplin justeţea liniei trasate de Congresul al X-lea în domeniul politicii internaţionale, aprecierile date în acest domeniu de Conferinţa Naţională.

Avem satisfacţia să asistăm la un curs — ce se imprimă cu tot mai multă fermitate în viaţa internaţională — de destindere, de soluţionare a problemelor complicate care-şi aşteptau rezolvarea, unele de peste 20 de ani, pe calea tratativelor, a înţelegerii. Dacă am lua numai evenimentele mari din ultimul an, putem spune că realmente se observă o serie de rezultate bune pe calea soluţionării acestor probleme. Desigur, nu ne facem iluzii. Ştim că în lume mai ard încă flăcările războiului, mai sînt conflicte. E necesar să depunem în continuare eforturi consecvente pentru a se pune capăt acestor conflicte, pentru a se obţine abolirea politicii imperialiste de forţă şi dictat, pentru lichidarea colonialismului, pentru a face să triumfe în relaţiile dintre state principiile noi, bazate pe egalitatea în drepturi, pe respectul independenţei şi suveranităţii naţionale, pe avantajul reciproc, pe neamestecul în treburile interne, pe renunţare la forţă, la ameninţarea cu forţa, pe respectarea dreptului fiecărei naţiuni de a-şi hotărî viaţa aşa cum doreşte. **(Aplauze puternice).**

Sînt perspective bune în direcţia realizării securităţii europene. Sperăm că vor începe pregătirile, că se va ajunge la ţinerea conferinţei europene în cursul anului 1973.

Noi sîntem ferm hotărîţi să aplicăm în viaţă prevederile Congresului al X-lea şi ale Conferinţei Naţionale privind politica internaţională, să acţionăm cu consecvenţă pentru dezvoltarea relaţiilor cu toate ţările socialiste, cu ţările în curs de dezvoltare, cu ţările care au păşit pe calea dezvoltării independente, cu toate statele lumii — inclusiv cu statele capitaliste dezvoltate, în spiritul principiilor coexistenţei paşnice.

Dorim să participăm activ la statornicirea pe arena mondială a unei noi politici, la creşterea rolului Organizaţiei Naţiunilor Unite în viaţa internaţională, în promovarea colaborării şi păcii. Dorim să se realizeze o asemenea lume în care fiecare popor să-şi poată consacra forţele, mijloacele — materiale şi umane — dezvoltării economico-sociale. Sîntem ferm hotărîţi să facem totul în acest sens, să participăm activ la lupta pentru o lume a colaborării şi a păcii. **(Aplauze puternice).**

În încheiere, doresc încă o dată să exprim convingerea mea, a conducerii de partid şi de stat, că noul an va marca un moment important în perfecţionarea şi îmbunătăţirea învăţămîntului superior, a învăţămîntului de toate gradele.

Doresc să urez cadrelor universitare din Cluj, tuturor cadrelor universitare din ţară, noi succese în activitatea lor, rezultate cît mai bune în instruirea şi educarea tinerei generaţii. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Adresez urări de succes cadrelor didactice din învăţămîntul liceal, de cultură generală şi din şcolile profesionale şi le doresc realizări tot mai mari în perfecţionarea învăţămîntului. **(Aplauze puternice).**

Urez studenţilor din Cluj întregii studenţimi din România, succese şi rezultate cît mai bune la învăţătură. Să obţineţi, dragi tovarăşi, asemenea rezultate încît, atunci cînd veţi păşi în producţie, să vă puteţi îndeplini cu cinste îndatoririle pe care le veţi avea, să puteţi duce mai departe făclia civilizaţiei şi progresului socialist în România ! **(Aplauze puternice).**

De asemenea, doresc elevilor succese tot mai mari la învăţătură, în întreaga lor activitate.

Tuturor vă doresc multă sănătate şi multă fericire ! **(Aplauze puternice, urale ; se scandează : „Ceausescu-P.C.R.". Intreaga asistenţă ovaţionează îndelung pentru partid, pentru Comitetul său Central, pentru secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu).**

Formarea omului celei mai drepte dintre societăți

Profilul politico-moral al omului cu o conştiinţă înaintată, prefigurat în Proiectul de norme ale vieţii şi muncii comuniştilor, ale eticii şi echităţii socialiste, constituie obiectivul fundamental al întregului proces instructiv-educativ, şcoala fiind principalul instrument prin care aceste norme pot fi asimilate de toţi membrii societăţii. Prevederile privind restructurarea învăţămîntului de toate gradele pun un accent deosebit pe educarea tineretului în spiritul muncii, respingînd tendinţa unora de a duce o viaţă uşoară, fără griji pe seama familiei şi a societăţii. Fireşte, atît pentru părinţi, cît şi pentru educatori se pune întrebarea cînd trebuie cultivate la copii respectul, preţuirea faţă de muncă, dorinţa de a munci efectiv ? Consider că este prea tîrziu a începe această activitate complexă abia la vîrsta de 14—16 ani, în preajma alegerii profesiei. Fiecare pedagog şi părinte ştie cît de greu, cît de îndelungat este procesul formării deprinderilor bune, a concepţiilor înaintate, proces care înglobează nenumăraţi factori, consumînd imense resurse materiale şi morale pe scară socială. Cred că educaţia prin muncă şi pentru muncă trebuie să înceapă prin a deprinde, pur şi simplu, copiii să muncească din cea mai fragedă vîrstă, corespunzător cu capacităţile lor fizice şi intelectuale. Am în vedere învăţămîntul preşcolar, unde în locul unor jucării, de multe ori urîte, lipsite de sens, fără nici o contingenţă cu mediul natural şi social în care copilul trăieşte, să existe mici utilaje mecanice, electrice sau mici ateliere în care copiii, jucîndu-se, să creeze obiecte utile. E adevărat că multe asemenea jucării se vor strica şi că vom avea „pagube", dar cîştigul pe plan social va fi mult mai mare, decît dacă aceste jucării minune vor sta frumos expuse, în unicate, în dulapul clasei sau al familiei. Poate n-ar fi lipsită de interes patronarea de către organizaţiile U.T.C. şi de pionieri a unităţilor preşcolare.

În sfîrşit, copilul trebuie educat în spiritul respectului faţă de toate activităţile şi profesiile utile societăţii. Este, după părerea mea, o mare greşeală ca elevul să fie ameninţat — la şcoală sau în familie — la orice insucces, că va ajunge strungar sau croitor, ca şi cum acestea ar fi profesii degradante pe care trebuie să le îmbrăţişeze cei ce n-au reuşit în viaţă. Poate ar trebui mai multă luciditate şi obiectivitate din partea şcolii şi familiei şi în ceea ce priveşte capacităţile, potenţele reale ale elevilor privind orientarea lor profesională, fără a neglija nevoile reale ale societăţii, în prezent şi în perspectivă.

Tot din copilărie trebuie începută explicarea principalelor noţiuni cu privire la fenomenele naturii şi ale vieţii sociale, pentru a-i pregăti pe elevi să înţeleagă concepţia materialist-dialectică despre lume şi societate.

Dintre celelalte norme de viaţă a căror promovare constituie o obligaţie nemijlocită a şcolii, le amintesc pe cele privitoare la necesitatea continuei dezvoltări, a pregătirii profesionale şi politico-ideologice, la promovarea relaţiilor de colaborare, întrajutorare şi solidaritate, împotriva individualismului mic burghez şi a spiritului de căpătuială ; la respectarea riguroasă a legalităţii socialiste, la combaterea concepţiilor de viaţă retrograde, a mitei, a speculei, a înşelătoriei ; la cultivarea cinstei, sincerităţii, a spiritului de răspundere în viaţa de familie.

Evident, spre a trezi ecou în conştiinţa tinerilor, aceste principii şi norme nu trebuie difuzate prin intermediul unor „predici" pe cît de aride pe atît de plictisitoare la orele de dirigenţie. Priceperea pedagogilor se reflectă în folosirea anticipată a faptelor de viaţă a artei, a materialelor presei şi radioteleviziunii, a întîlnirilor cu personalităţi de prestigiu ale vieţii politice, sociale şi culturale, spre a inocula treptat anticorpii ideologiei străine, spre a face ca normele eticii şi echităţii socialiste să fie organic asimilitate, nu impuse din afară, însuşite nu ca obligaţii, ci ca principii răspunzînd unor necesităţi lăuntrice, unor convingeri ferme caracteristice oamenilor cu o înaltă conştiinţă a responsabilităţii lor sociale.

SONIA OLARU

ELEVI ŞI PROFESORI DESPRE:

IDEALUL DE VIAŢĂ

Aşezarea relaţiilor dintre oameni pe principiul eticii şi echităţii socialiste — una dintre laturile esenţiale ale programului politic elaborat de conducerea partidului este însăşi condiţia realizării viitorului nostru comunist. Pentru şcoală acest proiect vizează în etapa actuală, mai mult ca oricînd, formarea unor convingeri morale la elevi.

În acest sens am discutat cu cîţiva profesori din Capitală : Ion Ilie, Constantin Marinescu şi Rodica Roşeanu de la Liceul „Mihai Viteazul", Cristiana Buzea, Constantin Manolescu şi Gheorghe Rizescu de la Liceul „Dimitrie Cantemir" şi cu elevii : Ioana Budea, Vasile Manu, Carmen Teiuşan şi Adrian Severin (Liceul „Mihai Viteazul") Adriana Popescu, Bogdan Anghel, Ioana Georgescu şi Mihai Bărbuceanu (Liceul „Dimitrie Cantemir").

Am considerat că nicăieri nu se pot reflecta mai bine convingerile comuniste decît într-o discuţie despre idealul de viaţă al acestor tineri, aflaţi acum în pragul alegerii profesiunii.

Rep.: Consideraţi alegerea meseriei un moment hotărîtor în atingerea idealului?

A. Severin : Un tînăr trebuie să-şi pună următoarele trei întrebări înainte de alegerea meseriei: dacă meseria aleasă corespunde calităţilor lui native şi bagajului de cunoştinţe; dacă această meserie este necesară în viitor şi dacă ea îi satisface.

A-ţi corela idealul tău cu cel al societăţii, iată ce consider eu şi etic şi echitabil. Desigur, alegerea meseriei este pentru noi, tinerii, momentul hotărîtor al viitoarelor noastre împliniri.

Rep.: Ce înţelegeţi de fapt prin ideal?

B. Anghel : Ceva în care să crezi în permanenţă : un crez.

A. Popescu: O contrazicere permanentă cu tine însuţi. În felul acesta se poate tinde spre perfecţiune. E o aspiraţie continuă spre mai bine.

I. Georgescu : Este sensul existenţei pentru fiecare în parte şi pentru toţi laolaltă. Sîntem în acea etapă, în care toţi tinerii au ca ideal comun făurirea societăţii noastre.

C. Teiuşan : Idealul este dorinţa conştientizantă, în concordanţă cu mersul societăţii.

Rep.: Care este idealul dumneavoastră de viaţă ?

M. Bărbuceanu: Îmi vine în minte ce spunea Marx: „Cel mai fericit om e omul care a făcut fericiţi pe cîţi mai mulţi oameni". Năzuiesc şi eu spre aşa ceva.

C. Teiuşan: Să-mi găsesc un loc printre ceilalţi.

A. Severin: Să corelez posibilităţile mele cu cerinţele societăţii, în aşa fel ca
întotdeauna să c
ceea ce am put
ca un plan de
treci dintr-o etap
tă, planul se ar
lităţile de atinge
sta este o proble

**Rep. : Vă simţi
nerilor din ţara
ideal comun al a**

V. Manu: Tin
ţinînd de pers
temperamentul l
antagonice. Ne
făurirea societăţi
mai drepte. În
stă unitatea idea
ra noastră.

I. Budea: Imp
un ideal nobil, c
le cele mai cin

**Rep.: Ce crede
nerilor de azi
lui lor ?**

A. Severin: În
poi dorinţa de a
şi al dreptăţii, de
dem că ne este l

**Rep.: Aveţi im
coperit doar de**

C. Teiuşan: Fi
ideal de om, un
şi din punct d
societăţii noastr
convinşi că acea
se poate desăvîr
ceilalţi.

V. Manu: Înt
în cea mai mar
asta nu pentru c
în concepţia noa
de ideal. Dar t
sîntem în pragul

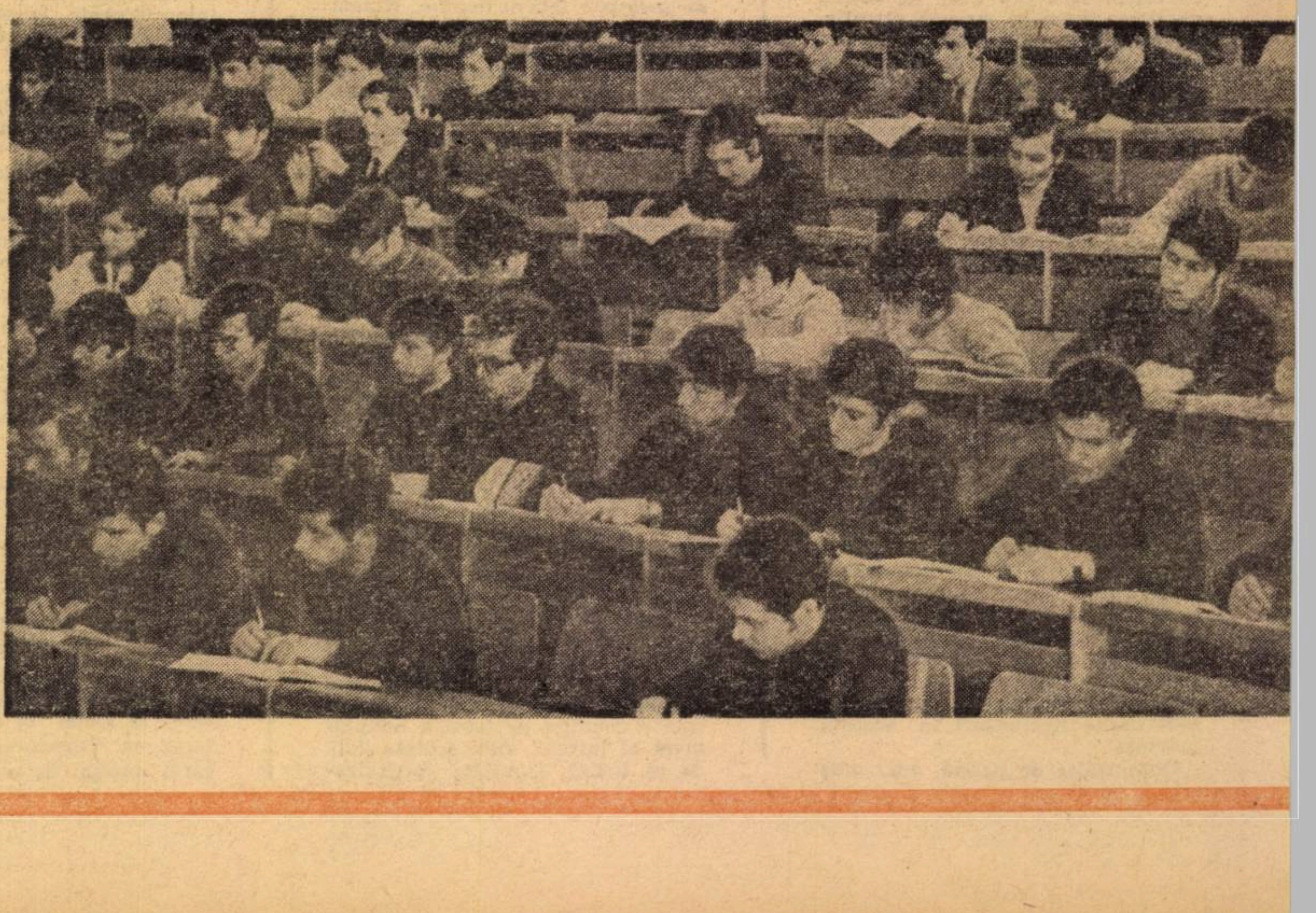

● CINE ESTE OMUL CEL MAI FERICIT?

● „NE UNEȘTE ACEEAȘI DORINȚĂ“

● NU SÎNT SUFICIENTE DOAR IMAGINILE DESPRE CEEA CE TREBUIE SĂ FIE OMUL ÎN SOCIETATEA NOASTRĂ

● ORIENTAREA PROFESIONALĂ ȘI IDEALUL DE VIAȚĂ

der că am făcut tot
mai bine. Idealul e
spectivă, prin care
ı alta. În permanen-
fică. Desigur, moda-
înt diferite. Și acea-
de etică.
olidari cu idealul ti-
stră? Credeți intr-un
ora?
au idealuri diferite,
tatea fiecăruia, de
dar acestea nu sînt
ște aceeași dorință:
oastre mai bune și
sta consider eu, că
i tineretului din ța-

t nu e numai să ai
-ți alegi și mijloace-
de a ajunge la el.
ă revine concret ti-
ru atingerea idealu-

nul rînd curajul. A-
ni pe drumul cinstei
unci acolo unde cre-

ia că idealul este a-
esiune?
dintre noi are un
care să corespundă
dere etic cerințelor
mai ales, sîntem
autorealizare morală
umai în contact cu

văr, noi am vorbit
parte de profesiune,
ofesiunea ar acoperi
toată sfera noțiunii
e să ne înțelegeți:
erii profesiunii.

NELIA GÎRMACEA

Discuția a continuat cu profesorii, relevînd importanța proiectului de norme privind viața și munca comuniștilor, etica și echitatea socialistă, pentru educație, în general, și pentru desfășurarea acestui proces în școală.

R. Roșeanu: Astfel de rezoluții se adresează în aceeași măsură învățămîntului nostru, ca și celorlalte domenii ale vieții social-economice din țară. Proiectul de norme este legat de etapa de dezvoltare în care ne găsim, reflectînd și impunînd o fizionomie morală pentru contemporanul nostru care contribuie la depășirea acestei etape. Este un fenomen dialectic, oglindește, de fapt, legătura dintre dezvoltarea economică și cea a conștiinței sociale.

Rep.: Cum participați — ca principali factori educativi în școală — la cristalizarea conștiinței socialiste a elevilor dv.?

R. Roșeanu: Prin disciplina pe care o predau — științe sociale — cred că ajut la realizarea fundamentului teoretic, al concepției lor de viață. Mă străduiesc să creez convingeri elevilor mei, dincolo de planificare, de programă.

C. Marinescu: De altfel, aceste convingeri sînt și rezultatul epocii în care trăim. În această atmosferă se plămădește și idealul de viață al elevilor, întreaga societate fiind de fapt o continuă școală, răspunzătoare pentru atingerea acestor idealuri.

I. Ilie: În acest proces de formare a conștiinței socialiste la elevii noștri acționează foarte mulți factori, care nu sînt în afara controlului, școala deținînd o pondere deosebită. Nu sînt suficiente doar imaginile teoretice a ceea ce trebuie să fie omul în această societate. Prevederile care privesc aprofundarea contactului dintre școală și producție, de pildă, sînt foarte utile în acest sens.

Gh. Rizescu: Este foarte important să-i creezi elevului certitudinea că are aceeași responsabilitate socială, ca cea a profesorului. Vor trăi într-o epocă în care exigențele vor fi mult mai mari, și ei trebuie să fie conștienți de acest lucru.

C. Manolescu: Da, a cîștiga încrederea elevilor, a-i înțelege și a-i ajuta să-i înțeleagă pe cei din jurul lor este unul dintre secretele meseriei noastre.

C. Marinescu: Aici m-aș referi și la necesitatea de a edifica relațiile dintre profesor și elev pe sinceritate, la estimarea cinstită a unor aspecte și fenomene — pozitive sau negative — de viață școlară de organizație, socială. În acest fel asigurăm generațiilor pe care le creștem o adevărată conștiință socialistă, stimulîndu-le spre valorificarea a tot ce este frumos, necesar și demn de realizat. Munca e efort și acest efort e singura condiție de a te realiza. În această direcție trebuie canalizați elevii pentru formarea idealului lor de viață. Doar să discutăm continuu cu ei este inutil. Exemplul personal al dascălului, transformarea muncii lui și a elevilor săi, într-o activitate plăcută, corelată direct cerințelor actuale, constituie un autentic și permanent îndreptar spre atingerea unor idealuri realiste

C. Buzea: Referitor la exemplul personal aș adăuga că ținuta morală a profesorului influențează idealul elevului.

Rep.: În ce măsură orientarea școlară și profesională contribuie la înrîurirea idealului elevilor.

I. Ilie: Îndrumarea elevilor către o anume profesie, de care depinde în mare măsură concretizarea idealului lor, constituie o problemă tot atît de dificilă pe cît de disputată. Profesorul are datoria să-i ajute să se descifreze pe sine. Să le faciliteze integrarea în societate, să nu creadă

că societatea le este prin excelență datoare, să-i convertească spre acele profesiuni necesare societății și dezvoltării ei viitoare.

C. Buzea: Idealul de viață se realizează atunci și acolo unde poți munci creator. Cea mai mare bucurie este să transformi munca ta în orice moment, oriunde, într-un act de creație.

R. Roșeanu: Mi se pare absolut necesar să relev că astăzi orientarea profesională nu se mai poate face prin discuții prelungi și desuete. Avem nevoie de consilieri școlari, de psihologi și aparatură modernă pentru o orientare școlară și profesională științifică. Cred că alegerea meseriei, a carierei, integrată idealului fiecăruia dintre noi, este o condiție a prelungirii tinereții, pentru că echivalează cu realizarea aspirațiilor, cu îndeplinirea crezului individual și a dezideratelor societății noastre. Avem nevoie deopotrivă de buni profesioniști și de oameni cu o conștiință socialistă înaintată, de cetățeni cu un solid crez politic. Și elevii noștri trebuie să ajungă astfel de oameni.

Învățămîntul, în momentul actual, supus restructurărilor pe care le cunoaștem, va asigura formarea acelei platforme care permite elevului anului 1972 să fie cetățean responsabil și bine pregătit al anului 1990.

VALERIA BACIU

LA ZI

Zilele acestea, la Casa universitarilor din București, s-a redeschis seminarul „Forum“, cenaclu de eseu al Ministerului Educației și Învățămîntului.

Eseul asupra universalității lui Leonardo da Vinci, susținut de Grigore Popa, a suscitat vii discuții la care au participat: Octav Onicescu, Zoe Dumitrescu — Bușulenga, Mihai Șora, Virgil Nemoianu, Marcel Petrișor, Ion Ladea ș.a. Prin interpretări polivalente, sincrone momentului nostru cultural, s-a reliefat activitatea marelui florentin, valoarea exemplară a operei, modelul uman pe care l-a oferit istoriei.

Orientat programatic spre explicitarea marilor probleme ale incidenței științei și culturii, seminarul „Forum“ și-a înscris, nu întîmplător, pe frontispiciul unui nou an de activitate evocarea unui titan al Renașterii.

■

Inspectoratul școlar județean Mureș și Casa corpului didactic, au editat, recent, albumul intitulat Omagiu. „După aproape patru decenii de activitate, 39 de profesori și învățători din județul Mureș părăsesc în acest an clasele în care au crescut generații și generații de oameni devotați patriei. 39 de educatori își încheie activitatea cu simțul datoriei împlinite, cu certitudinea că, prin munca lor, prin pasiune și dăruire, au contribuit plenar la formarea conștiințelor a generații de oameni și, deci, a societății noastre noi“. Acestor „oameni minunați, modești și entuziaști“ ajunși la vîrsta pensionării, le este închinat albumul intitulat semnificativ, Omagiu.

■

Întîia promoție de subingineri a Institutului politehnic de subingineri din Baia Mare a intrat în producție: 20 de subingineri de mine și 21 de subingineri electromecanici. Din întreaga promoție, 11 lucrează în întreprinderile miniere din județul Maramureș. Semnificativ pentru valoarea ridicată a proiectelor de diplomă este următorul fapt: două dintre proiectele noilor subingineri sînt invenții, iar patru inovații.

■

Celor 4 500 de elevi din școlile județului Arad care își desfășoară practica agricolă în I.A.S. și C.A.P. din județ, în ultimele zile, li s-au alăturat alți aproape 1 900 colegi ai lor de la Grupul școlar al Consiliului popular județean, Liceul nr. 1 Arad, liceele nr. 1 și nr. 2 din Pecica, Liceul din Nădlag, care lucrează pe tarlalele I.A.S. Pecica.

■

Elevii Liceului din Dănești, județul Harghita, și-au adus o serioasă contribuție la recoltarea cartofilor de pe tarlalele cooperativei agricole din localitate. Pînă în prezent ei au recoltat 320 de tone de cartofi de pe o suprafață de 20 de hectare. Paralel cu recoltarea, elevii sînt antrenați în acțiunea de salvare a unor importante cantități de furaje și cereale care au avut de suferit de pe urma timpului excesiv de umed din săptămînile trecute.

■

În afara muncii desfășurate în spiritul legării teoriei de practică pe cele 112 loturi școlare cu aproximativ 42 ha de pămînt arabil, precum și în numeroase pepiniere pomicole și cercuri legumicole, viticole și sericicole, elevii din județul Caraș—Severin participă și la activitățile desfășurate în microcooperativa agricolă școlară (la Berzovia), în microferma școlară (la Verbești) și în cercurile micilor tractoriști (la Berzovia, Gherteniș, Fizeș, Doclin și Verneș). Dintre rezultatele obținute în aceste forme de activitate practică sînt semnificative mai cu seamă cele obținute de microcooperativa școlară din Berzovia. Pînă în prezent ea a predat 6 820 kg de porumb. Micii cooperatori speră ca producția lor să ajungă la 8 tone pe hectar. La varză timpurie s-a obținut 12 tone la hectar.

■

O expoziție de artă populară și artizanat, organizată de U.J.C.M., U.J.C.C., U.J.C.A.P. și Centrul de îndrumare a mișcării artistice de amatori, închinată mileniului municipiului Satu Mare și celei de a 25-a aniversări a proclamării republicii, s-a deschis de curînd în sala de sport a Școlii profesionale de meserii din Satu-Mare. Sînt expuse aici costume populare, obiecte de feronerie, sculptură în lemn, împletituri de papură etc

■

Ca și colegii lor de vîrstă și de clasă din țară, elevii școlilor din județul Alba au răspuns chemării de a ajuta la stringerea recoltei din acest an. Rezultate deosebit de frumoase au obținut elevii din municipiul Alba-Iulia, din orașele Sebeș și Aiud, ca și cei din școlile generale din localitățile Jidvei, Teiuș, Bălcaciu, Căpîlna. O colaborare valoroasă s-a stabilit între Stațiunea experimentală Blaj și elevii Liceului de cultură generală „Iacob Mureșeanu“ și ai Liceului agricol din această localitate.

Editura „UNIVERS“ și cititorii săi din școală

PUȘKIN
Dama de pică
Editura Univers
philippe van tieghem
marile doctrine literare în franța
editura univers
WEÖRES SÁNDOR
VERSURI
VIRGINIA WOOLF
ESEURI
marcel petrișor
curente estetice contemporane
editura univers
MOLIÈRE
MIZANTROPUL
HENRI MICHAUX
SPAȚIUL DINLĂUNTRU

ANUL INTERNATIONAL AL CARTII 1972

Activitatea editorială este o problemă culturală de mare însemnătate în viața societății. Din diversele semnificații ale acestei activități, ne propunem ca, în cadrul anchetei inițiate de revista noastră, să supunem discuției măsura în care editurile răspund nevoilor școlii, profesorilor, culturii generale în ansamblul ei, formării conștiinței socialiste a tineretului nostru.

Invitație la lectură

Există o anumită vîrstă a marilor disponibilități spirituale, a curiozității deschise spre toate zonele vieții din care țîșnește cu impetuozitate noul, frumosul, clocotul faptei majore. Aceasta este copilăria și adolescența. Dascălii care pun copiilor condeiul în mînă și îi învață să silabisească cuvintele simple din cea dintîi carte a vieții noastre pe care nu o putem uita niciodată, profesorii care povestesc despre războiul Troiei și formarea imperiului roman, scriitorii care reprezintă viața lumii pentru mințile abia pregătite cît de cît să o priceapă, au cu toții în față o enigmă care se deschide pentru a fi înțeleasă prin primul său contact cu civilizația cuvîntului.

Intr-o zi, copilul care percepe timpul doar prin clipa întoarcerii părinților de la slujbă sau orele de masă, învață să țină în mînă o carte cu care dialoghează prin intermediul unor litere incapabile să rămînă indiferente în fața unei conștiințe care le scrutează. Intr-o zi, adolescentul plin de vitalitate care joacă tenis pe trotuarele din fața blocurilor, imitîndu-l pe Năstase sau trage cu mingea asurzitor într-o poartă invizibilă dintr-un teren viran, descoperă cu uluire că principiul minții sănătoase într-un corp sănătos nu înseamnă numai risipă de energie, ci și agonisiri de cunoștințe. Intr-o zi, visătorul leneș, adormit cu capul lîngă magnetofonul care răspîndește o romantică muzică pop, află că actul de cultură nu poate fi redus la o amuzantă derulare de sunete. Intr-o zi, mitul cărții își dezvăluie forța de seducție care, gustată o singură dată cu adevărat, nu mai poate fi uitată.

Diagrama spirituală a școlarului de azi care descoperă excesiv de repede farmecul civilizației imaginii prin cinematograf și televiziune nu mai seamănă cu cea a copiilor și adolescenților din veacul trecut. Cuvîntul auzit și imaginea le descoperă acestora enigme pe care nu le-ar fi putut descifra decît mult mai tîrziu. Dar din momentul în care cuvîntul scris capătă o anumită supremație asupra imaginii, comportamentul acestuia se schimbă. In felul acesta, la un moment dat, școlarul, care citește basmele noastre populare sau povestirile lui Creangă, simte nevoia să cunoască și tezaurul mitologiei grecești și romane, povestirile lui Andersen și Hoffmann, istorisirile aventuroase ale lui Jules Verne, Cîntecul Niebelungilor și cumplitele peripeții ale lui Hector, Paris, Elena și Ulise din Iliada și Odiseea.

Incursiunea școlarilor prin imensul muzeu imaginar al literaturii universale nu este o aventură solitară. Poate nu întotdeauna cartea pusă de cineva în mîna unui tînăr, se citește cu o plăcere egală cu aceea parcursă în taină. Dar în cele mai multe cazuri lectura programată este mai utilă decît cea întîmplătoare. Năzuința spre lectura autonomă presupune un ghidaj anterior îndelungat și subtil. Dar orice tînăr care a deschis un aparat de radio, a privit la un televizor, a contemplat vitrina multicoloră a unei librării, a răsfoit fișierul unei biblioteci știe că facem parte dintr-o comunitate umană imensă, iar o carte mare apărută la Paris, Moscova, Roma sau Londra nu mai rămîne pentru nimeni multă vreme un mister.

Cine a îndrăgit poeziile lui Eminescu simte în mod inevitabil nevoia să cunoască versurile lui Heine, Byron și Pușkin, cine a citit Răscoala lui Rebreanu va ajunge să o compare cu Țăranii lui Raymond, iar cine decriptează discursul poetic dificil al lui Ion Barbu va gusta și frumusețea poeziei lui Mallarmé.

Trăim într-o țară în care setea de cultură, este imensă. Romanele lui Balzac, Zola, Thomas Mann, Remarque, Alexei Tolstoi, Dostoievski, Faulkner, Hemingway se tipăresc în țara noastră în tiraje care se situează între 20.000—100.000 de exemplare.

Ariile mai puțin cunoscute de cultură sînt reprezentate nu numai prin romane, piese de teatru și plachete de versuri, ci și prin ample antologii, cum sînt cele de literatură braziliană, greacă etc., destinate să familiarizeze pe cititori cu autori și texte care au avut o circulație mai redusă.

Pentru cei care doresc să aibă în față o continuă confruntare între textul original și tălmăcirea românească, colecția Orfeu însumează un florilegiu semnificativ de poezie editată în acest gen.

Cartea străină de critică îl introduce, de asemenea, pe cititorul din ultimele clase de liceu în lectura artelor poetice ale antichității, a operelor lui Sainte-Beuve și Croce, în istoria literară a unor culturi cu îndelungate tradiții sau în textele moderne de critică.

In țara noastră, Editura „Univers“ a fost concepută, din primii ani de existență, în acest sens. O mare parte din cititorii devotați cărții publicate de această editură sînt elevii. Dorința noastră, a tuturor, este aceea de a pregăti pentru o societate multilateral dezvoltată un tineret care să nu aibă neajunsurile omului unidimensional.

Invitația noastră la lectură se adresează acestor tineri capabili să transforme visul în faptă și ideea în act. Invitația noastră la lectură tinde să ducă la formarea acelui cititor fericit pentru care orice carte mare este un deliciu și orice operă majoră necunoscută, un izvor de curiozitate intelectuală fără sfîrșit.

ROMUL MUNTEANU

Promptitudine

Prin prisma ocupației mele de profesoară, constat importanța deosebită ce o are citirea de către elevi a principalelor capodopere ale literaturii universale. Asimilîndu-le, elevii dobîndesc o înțelegere intimă a literaturii, un simț ascuțit al valorilor literare, corelînd simultan anumite momente ale literaturii române cu marile momente ale creației universale.

Introdus de cîțiva ani în programa liceului, obiectul istoriei literaturii universale îndrumă elevii la o lectură sistematizată a operelor, conștientizîndu-le evoluția fenomenului literar. Atît manualul, cît și profesorul de literatură stimulează curiozitatea elevilor în citirea cărților, îi ajută să le înțeleagă, dar adevărata pătrundere a esenței literaturii nu are loc decît prin lectura individuală a fiecărui elev, prin intrarea acestuia în universul capodoperelor. În sălile bibliotecilor, în librării, elevii caută cărțile indicate de manual și profesor sau dorite de ei înșiși. Acesta este momentul relevării relației ce se stabilește implicit între școală și editura „Univers“. Raportul editor-public devine în acest sens mai important datorită caracterului formativ-educativ ce-l solicită unul din termenii relației amintite : școala. Editura a luat și va lua în considerație, desigur, acest lucru.

Ca profesoară de literatură și ca o cititoare pasionată de opere ale literaturii universale urmăresc cu interes cărțile apărute în „Univers“, remarcînd valoarea colecțiilor, ca de pildă : Romanul secolului XX, Poesis, Studii. Valoarea cărților apărute pînă acum în colecțiile Editurii „Univers“ recomandă publicului cititor, elevilor noile apariții anunțate în aceleași colecții, chiar dacă elevii nu au auzit nimic despre aceste noutăți.

Unele opere literare editate de „Univers“ au fost însoțite de un util cuvînt înainte care ajută elevii să înțeleagă mai bine opera literară respectivă. Mă refer îndeosebi la elevii cititori din ani și clase mici care nu studiază deocamdată la clasă, dar care citesc și pe care îi interesează mult literatura universală. Pentru aceștia prefața cărților este foarte importantă, întrucît îi orientează asupra scriitorului, asupra operei și a timpului în care ea a fost scrisă. De aceea este regretabilă absența cuvîntului introductiv de la unele cărți tipărite. Oare care este criteriul, după care Editura „Univers“ stabilește unei opere, cuvîntul introductiv ? Am auzit discutîndu-se adesea despre victoria receptării operei literare de către cititor în legătură cu prefața cărților, dar nu pot fi de acord cu aceste puncte de vedere, fiindcă este prea evidentă dorința cititorului de a ști cît mai multe despre un scriitor sau o operă literară, precum și indepedența lui în asimilarea și interpretarea celor citite. De asemenea, aș semnala — conform unei opinii generale a cititorilor Editurii „Univers“ așa cum o cunosc eu — necesitatea acută a reeditării la nivelul cerințelor lingvistice actuale a operelor unor mari clasici ca Racine, Corneille, Byron, Shelley.

ELLA PANAIT

Cărțile de primă mărime

Dincolo de, probabil, anumite aspecte administrative care au desigur importanța lor, dar care nu ne privesc pe noi cititorii, nu văd încă vreo deosebire din punctul de vedere din care discutăm acum între vechea „E.L.U.“ și actuala „Univers“. Poate faptul, deloc neînsemnat că actuala editură face loc și lucrărilor scrise de autori români, critici, eseiști și specialiști în literaturi străine. Ceea ce mi se pare cu deosebire demn de elogiu este faptul că această editură a publicat în ultima vreme cărți de prima mărime, de critică și exegeză literară și de filozofia și istoria culturii, ca de pildă cele ale unor autori ca Albert Beguin, Marcel Raymond, H. Friedrich, Umberto Eco, Pierre Francastel, pentru a nu mai vorbi de „Estetica“ și de „Poezie“ ale lui Croce și de monumentala „Literatură europeană și Evul mediu latin“ a lui Ernst Robert Curtius. Lista mea e departe de a epuiza numele și titlurile de mare importanță ale autorilor și operelor care pot și trebuie să contribuie la formația intelectuală a tineretului studios. Nici nu intenționez și nici nu pot să fac o listă completă, dar mai menționez editarea în fericite sau meritorii versiuni românești a unor texte de prima însemnătate din Platon, Schopenhauer, Poe, Camus, Gide, Virginia Woolf, Pavese etc. și a cărților celebre ale marilor clasici universali, ca Goethe, Gogol, Laurence Sterne, Smollett, Tolstoi etc.

Așadar, Editurii „Univers“ trebuie să i se recunoască meritul de a introduce aceste cărți în conștiința publicului românesc. Meritul de a contribui la formația intelectuală a tineretului studios ar putea să-l revendice această editură dacă tirajele ar fi mai mari. Dar în cele mai multe cazuri, aceste cărți dispar cum au apărut și nici scriitorii, criticii și profesorii nu ajung de obicei să și le procure decît dacă au posibilitatea să „prindă momentul“. Nu știu cîți studenți și cîți elevi din clasele mari de liceu au putut măcar afla de apariția lor, necum să și le poată procura decît excepțional, fie din întîmplare, fie prin stăruitoare demersuri. Aceste cărți ar trebui să le găsim la librărie oricînd. Pînă nu se va realiza aceasta, nu pot să laud decît calitatea, dar nu și eficiența pe plan de cultură a activității Editurii „Univers“. Știu bine că această insuficiență nu-i este imputabilă. Dar ar trebui ca marea grijă și competență de care dă dovadă colectivul redacțional al acestei eidturi să fie valorificate prin tiraje corespunzătoare cu reala sete de cultură a publicului nostru și, în special, a tineretului în plină formație.

AL. PALEOLOGU

Pagină realizată de
CRISTIAN POPESCU

Autoritate

Dascălul secolului nostru ar trebui să-şi pună în fiecare moment întrebarea : cît din autoritatea mea în faţa elevilor decurge din investitura oficială şi cît anume din propria-mi personalitate, din ţinuta mea intelectuală şi morală ? Fiindcă — să fim sinceri — în mod practic intră în discuţie doar proporţia acestor două determinante, şi numai în cazuri de excepţie autoritatea cîştigată pas cu pas de către dascăl. Şi nu se poate să nu fie aşa. Societatea trebuie să îi acorde din capul locului baza principială a raporturilor sale cu elevii, să îi asigure un statut precis ; altminteri ar risca enorm în condiţiile în care democratizarea şi extinderea învăţămîntului au făcut necesară folosirea unui număr mare de oameni ca profesori, atît de mare, încît, practic, este imposibil ca toţi să întrunească vocaţia, pregătirea, concepţia, mijloacele şi metodele necesare. De altfel, majoritatea specialiştilor recunosc cu franchețe că unei şcoli fără nici o disciplină, în care, în numele „libertăţii" copilului toţi pierd totul, e preferabilă o autoritate şi o disciplină fie şi formale, chiar constrîngătoare, care sînt oricum mai eficiente. Noi însă nu trebuie şi nu putem oscila între extreme şi nici nu ne putem permite orice fel de eficienţă, ci numai una **maximală**, obţinută pe căile şi cu mijloacele conforme eticii noastre. De aceea întrebarea pe care o puneam la început trebuie să se pună pe plan individual, dascălul trebuind să pornească întotdeauna de la respectul şi autoritatea asigurate oficial şi prin educaţia primită de copii în familie, dar urmînd să-şi pună meseria sub semnul necesităţii de a-şi merita ceea ce i s-a dat pe credit. Cu alte cuvinte, el va trebui să lupte — literalmente — pentru a desfiinţa în atitudinea elevului tot ceea ce se numeşte respectul cuvenit lui în principiu şi în virtutea tradiţiei, în favoarea unui prestigiu cîştigat prin însuşirile şi eforturile personale. Afirmaţia nu conţine nici un fel de exagerare. Atît de multe şi copleşitoare elemente sînt de partea autorităţii, să-i zicem „primite", prin starea de fapt din şcoală — în toată lumea — încît faptul ar trebui să-l sperie pe fiecare profesor, să-l neliniştească şi să-i stimuleze demnitatea personală, să-l îndemne la reflecţie, la trudă.

Evident, nu intră aici în discuţie profesorii care nu-şi pot păstra nici măcar autoritatea oferită şi nici cei care rămîn numai la aceasta, abuzînd de instrumentele corespunzătoare (notarea, examinarea, sancţiunea). Presupun că aceştia sînt în minoritate, în orice caz ei constituie categorii extreme : profesori fără autoritate sau cu o falsă autoritate, ceea ce dintr-un anumit punct de vedere e unul şi acelaşi lucru. Mă gîndesc doar la cei care-şi merită cu adevărat numele şi care nu se poate să nu fie preocupaţi de ideea construirii unui prestigiu personal real.

S-ar putea pune întrebarea : bine, bine, dar ce să facă în mod practic un profesor pentru ca autoritatea lui să fie efectivă şi meritată, cucerită şi nu atribuită, recunoscută de elevi cu sinceritate şi nu cu făţărnicie ? Teoretic, toată lumea ştie şi zice : trebuie să-şi desăvîrşească permanent pregătirea. Da, dar aceasta nu atrage automat după sine şi admiraţia, respectul şi dragostea copiilor, „ascultarea" lor şi, deci, autoritatea dascălului. Aşadar ce să facă, cum să facă ? Să riscăm fie şi numai două-trei sugestii mai puţin vehiculate.

Mai întîi să-şi orienteze într-un anumit fel concepţia şi atitudinea didactică. Să nu mai transmită elevilor totul sub forma unor adevăruri-tabu, redate prin afirmaţii care nu suportă contradicţie. E nedialectic şi needucativ. Orice adevăr, în măsura în care e relativ, comportă mai multe implicaţii, mai multe faţete. Profesorul însuşi poate fi aderent hotărît al uneia, dar ce educativ va fi pentru elevi dacă va avea tăria să le spună : părerea mea este aceasta, dar puncte de vedere mai autorizate sugerează cutare explicaţii, cutare soluţii (pe care, bineînţeles, să le redea în mod interesant). Să nu se teamă chiar să-i lase elevului libertatea de opţiune. Să-i aprecieze independenţa argumentată logic. Veţi spune că acesta e un precept banal. Se poate, dar mai mult pe plan teoretic. Practic...

În al doilea rînd, să-l deprindă pe elev să judece cuvîntul vorbit şi scris, şi mai ales manualul, în mod mai critic şi să nu-l considere un fel de evanghelie. (Las de o parte faptul că manualul însuşi ar putea fi pus sub semnul altei zodii didactice.)

Orice sursă trebuie corelată cu altele, gîndită şi categorisită după caz. Să nu mai educăm în elev pe credulul dezarmat, pe insul care ia tot ce aude drept adevăr ultim, căruia nici nu-i trece prin minte că despre cel mai simplu lucru din lume s-ar mai putea spune şi altceva decît ceea ce i-a spus profesorul, sau ce scrie în manual, sau ce a auzit şi văzut la televizor.

Să-l instruim, aşadar, astfel încît la un moment dat să înţeleagă că **profesorul** — fie el de matematică sau geografie — i-a deschis ochii asupra complexităţii lumii, l-a ajutat nu să memoreze informaţii dispersate despre ea, ci să-şi formeze el însuşi un **stil de gîndire, o concepţie, o personalitate** ; că tocmai pe aceste elemente s-a întemeiat şi respectul pe care i-l purta profesorului său şi autoritatea nezdruncinată a acestuia în faţa elevilor.

NADIA NICOLESCU

EXISTĂ O ETICĂ

Anul şcolar 1972/73 a debutat ferm pe făgaşul precizat şi actualizat de Conferinţa Naţională a partidului ca un an al calităţii, al deschiderii către munca productivă, ca un an de intensă fertilizare a principiilor eticii şi echităţii socialiste în întreaga viaţă a şcolii româneşti. Înnoirile pe care învăţămîntul le-a cunoscut în ultimii ani şi, mai ales, căutările, clarificările, revelaţiile, satisfacţiile şi insatisfacţiile anului precedent, ilustrează faptul că ne aflăm în faţa unui nou salt în adaptarea şcolii la dinamica socială.

Promptitudinea de a lua decizii, stăruinţa oamenilor şcolii de a le pune în practică dovedesc personalitatea dinamică a şcolii noastre, capacitatea ei de a se adapta comenzilor sociale. Or, tocmai această dinamică trebuie înţeleasă în sensurile ei profunde.

Trebuie învinsă steriotipia unor mentalităţi încremenite, conservatoare. Există o etică a profesiei noastre de la care nu ne este îngăduit să abdicăm. Cum vom educa conştiinţa comunistă a tinerei generaţii dacă unii dintre noi se află pe un prag atît de inert ! Ni se cere mai multă mobilitate în gîndire, sesizarea realităţilor, o atitudine prospectivă, atîta vreme cît deţinem un loc în învăţămînt.

Dacă ideea legării şcolii de viaţă prin introducerea practicii productive a fost larg îmbrăţişată de cadrele didactice şi elevi, declanşînd o mişcare de masă fără precedent în istoria şcolii noastre, se mai aud şi acum pe ici pe colo voci cîrtitoare. „De ce tot bîjbîim şi răsturnăm şcoala de la un an la altul ? Taman practica ne lipsea, curată pierdere de vreme", îmi spunea un confrate dascăl, argumentînd cu exemple din şcoala lui, unde copiii umblau brambura prin uzină. „Vă asigur că nimeni nu va lua drept model optica şi dezorganizarea care domnesc la dv. E lesne de înţeles că acolo unde elevii sînt lăsaţi de izbelişte, pierd vremea. Dar etalonul dv. nu-l puteţi aplica miilor de şcoli unde treburile merg bine", mi-am îngăduit să-i răspund personajului meu pe tonul cel mai cald posibil.

Prejudecăţile, rezervele, criticismul distructiv îşi au rădăcina cel mai adesea în ignoranţă. Este adevărat că orbecăitul şi flecăreala nu se pot interzice şi nici o lege nu te obligă să înţelegi tot ce se petrece în jurul tău. Dar există o etică, o etică a profesiei noastre care obligă.

Roadele pregătirii practice-productive a elevilor sînt vizibile pretutindeni în oraşele şi satele noastre. Azi aproape fiecare şcoală are atelier propriu, altele au intrat sub aripa marilor uzine care le-au deschis secţii-şcoală, au ajutat elevii să deprindă rosturile producţiei direct pe fluxul tehnologic. Cele din mediul rural şi-au anexat terenuri agricole sau şi-au înjghebat microcooperative, asemenea celor mari din comuna lor. Dacă valoarea producţiei globale realizate în atelierele învăţămîntului de cultură generală trece de 63 milioane lei, dacă piesele, reperele şi lucrările executate de elevi au adus importante economii industriei şi agriculturii, dacă obiectele create de mîinile lor harnice şi ingenioase sînt căutate în magazinele din Tîrgu-Mureş, Braşov sau Constanţa, dacă cei 20 000 vizitatori ai expoziţiei „Practica şi creativitatea în învăţămînt" au exprimat aprecieri entuziaste la adresa priceperii şi inteligenţei tehnice a tineretului nostru, sînt suficiente motive concrete, palpabile care demonstrează justeţea acestei noi orientări a învăţămîntului nostru general şi liceal.

Dacă nu poţi pretinde oricui viziune de ansamblu, receptivitate, inteligenţă pentru esenţe, intuiţia faptelor concrete o are oricine, iar ceea ce s-a realizat într-un singur an pentru pregătirea practică a tineretului este o realitate strivitoare pentru orice sceptic sau zeflemist cu gustul cîrtelii.

Fireşte, e greu de cuprins cu mintea tot ceea ce a produs activitatea practică a elevilor ca valoare umană. Calităţile etice, intelectuale, aptitudinile şi înclinaţiile tehnice scoase la lumină, convingerile, sentimentele de răspundere şi satisfacţie pe care le dau capacităţile verificate, disciplina dobîndită prin exerciţiul muncii, orientarea profesională probată de practică sînt greu de estimat la scara întregii ţări. Munca entuziastă a miilor de elevi în ateliere, în uzine, pe şantiere şi ogoare trebuie văzută de noi, educatorii, şi, dincolo de dimensiunea ei concret-materială. Ele se cer înţelese şi preţuite în implicaţiile lor educative, formative de oameni şi caractere.

Este adevărat că mai avem extrem de multe de făcut în organizare, conţinut, finalizare, eficienţă. Dar cine nu poate aprecia cu ochii şi cu mintea lui cît de mult am înaintat faţă de anul precedent, ce imense energii creatoare a declanşat ideea practicii în învăţămînt şi cîte eforturi investeşte mulţimea de dascăli angajaţi trup şi suflet în această operă de propăşire a şcolii noastre, este greu de acceptat că acolo, la catedră poate face mai mult decît să umple un loc nemeritat.

Spuneam că există o etică a profesiei noastre. Nu voi face aici o enumerare de principii. Nu-mi place deloc didacticismul moralizator. Aş invita însă la reflecţie pe colegii care în colectivele lor se mai lovesc de atari mentalităţi şi atitudini reprobabile. Să cîntărească atent omul şi fapta. Să-l judece colectivul după gradul de angajare în sarcinile majore ale şcolii, după iniţiativa productivă, după contribuţia lui concretă la bunul mers al şcolii. Cîrtitorilor să li se pretindă răspuns la o singură întrebare : „Cu ce ai contribuit dumneata la toate acestea?".

Se spune despre unii profesori că „fac carte" şi nu li se cere mai mult. Este fără îndoială un titlu de mîndrie să ştii carte şi să o transmiţi elevilor. Dar adevăratul profesor de care are nevoie societatea noastră este acela care face nu numai carte, ci şi oameni.

ZINA SîRBU

Elev permanent

TOT PE MARGINEA UNOR SCRISORI

Foarte mulţi corespondenţi continuă să se refere cu insistenţă la modul în care sînt desemnaţi diriginţii. „Aceşti oameni trebuie să fie nişte îndrumători **cu** suflet şi **pentru** suflet" — îi definea profesorul Vasile Pogăcea. Din scrisori a reieşit o concluzie interesantă : **nu trebuie aşteptate hotărîri „de sus" pentru a desemna diriginţii conform celor mai adecvate principii. Fiecare colectiv didactic are capacitatea de a o face.**

„Există vreun test elementar de aptitudini la care sînt supuşi candidaţii care se înscriu la examenul de admitere al Institutelor pedagogice ?

Se ştie că unii tineri vin de multe ori acolo la întîmplare, pentru că n-au reuşit în alte locuri". Am pus această întrebare bazată pe observaţii (socotesc judicioase) din scrisori la o recentă conferinţă de presă cu tovarăşul Mircea Maliţa. Ministrul educaţiei şi învăţămîntului a menţionat ca în viitor institutele pedagogice vor fi încadrate în universităţi (în multe locuri faptul este o realitate) şi că vor exista posibilităţi de stabilire a celor care se vor consacra învăţămîntului în decursul anilor de facultate prin cunoaşterea mai bună a studenţilor, a aptitudinilor şi a rezultatelor obţinute la studiul anumitor obiecte.

Scrisoarea primită de la tovarăşa profesoară Adriana Dragnea din Feteşti relatează fapte curioase şi aş susţine, dureroase. Pe scurt, A.D. a fost şapte ani (1963—1970) directoarea Şcolii generale nr. 3 din Feteşti. Extrasele din procesele verbale de inspecţie, aprecierile unor membri ai corpului didactic din şcoală, ale reprezentanţilor unor organizaţii de partid şi alte documente — toate stau mărturie unei activităţi susţinute. La 7 septembrie 1970 directoarea însă a fost destituită. Se mai întîmplă şi **nu faptul acesta il punem în discuţie. Subliniez încă o dată că nu discutăm această hotărîre luată.** Este vorba despre altceva : **nici pînă acum tovarăşa Adriana Dragnea nu a primit un act oficial din partea Inspectoratului judeţean Ialomiţa** prin care să i se comunice destituirea şi motivele ei. Întrebîndu-l pe tovarăşul Titus Niţu, inspectorul general judeţean, **care** sînt cauzele destituirii, domnia sa mi-a vorbit despre nişte scrisori anonime şi de o singură scrisoare semnată, afirmînd că **nu e nevoie de nici o înştiinţare oficială scrisă** pentru că — pasămite — a rămas să predea în aceeaşi şcoală. Nu punem în discuţie nici adevărul sau neadevărul scrisorilor anonime. Întrebînd însă la direcţia de resort a ministerului, am aflat că **un director schimbat din muncă trebuie înştiinţat în mod obligatoriu de aceasta printr-un act oficial.**

Rubrica pe care o citiţi nu-şi propune să întreprindă o anchetă gazetărească, **dar se impun nişte răspunsuri din partea inspectoratului judeţean şi a forurilor locale în drept** măcar la cîteva întrebări din scrisoarea profesoarei Adriana Dragnea. ● Dacă au existat lipsuri în activitate de ce nu au fost aduse la cunoştinţă ? ● De ce nu s-a iniţiat o anchetă în şcoală aşa cum se procedează de obicei ? ● De ce, nici după doi ani, nu s-a trimis nici un act de destituire ?

Într-adevăr sînt întrebări cărora este normal să li se răspundă pentru că **legalitatea şi echitatea nu trebuie interpretate doar ca nişte generalităţi.**

Rubrica „Elev permanent" aşteaptă în continuare scrisorile dumneavoastră.

ALEXANDRU STARK

CLIMATUL EDUCATIV

...în uzină

Nu există loc mai potrivit pentru învățarea unei meserii, decît uzina. Aici, în uzină, elevii au acces la tehnica cea mai avansată, la utilajele cele mai moderne. Aici se dispune de o bază materială complexă, fără de care nu se poate întreprinde nimic temeinic. Și mai ales, elevii iau contact direct tot aici, cu atmosfera muncitorească, de lucru. Numai în procesul muncii, alături de muncitori — se formează, se călesc **ucenicii**, cu modelele pilduitoare în față. Fiindcă puterea exemplului cucerește întotdeauna.

Am stat de vorbă, de curînd, cu cîțiva elevi de la Liceul nr. 2, din orașul Ploiești, care își desfășoară activitatea tehnico-productivă într-o mare rafinărie.

— Eu cred că am aflat ce înseamnă un **om și un muncitor adevărat** — îmi spunea **Androhovici Mihai**, din anul IV — lucrînd alături și observîndu-l pe maistrul **Nicolae Chiriță**, de la Rafinăria Ploiești. Are cam 30 de ani, este familist. Cînd intră pe poarta întreprinderii poți jura că e pe punctul de a pleca în excursie, în delegație, sau că este un funcționar, cumva. Vorbesc de ținuta lui vestimentară, întotdeauna îngrijită, sobră. Îmbracă apoi salopeta de lucru, muncitorească. Pe care nu o poate păstra imaculată în timpul celor opt ore de activitate în secția de strunguri. Dar la ieșirea din tură poate pleca direct la un spectacol.

— Și chiar se duce, cu soția și copiii — o dată, de două ori pe săptămînă — intervine **Albu Adrian**, alt elev-ucenic al maistrului. Știu asta de la el însuși, care este foarte comunicativ. Maistrului Chiriță îi plac filmele bune, teatrul, sportul, spectacolele muzicale de la Filarmonică — și de aici, din incinta rafinăriei, unde sînt organizate din cînd în cînd în mod special, pentru muncitori. Citește literatură și are o mare slăbiciune pentru studiul limbilor străine. Cea mai mare pasiune a lui rămîne însă automatica. Pasiune pe care mi-a transmis-o și mie — fiindcă am de gînd, influențat de el, să urmez această specialitate, după încheierea studiilor liceale.

— De la acest muncitor — revine în discuție Androhovici Mihai — am învățat disciplina muncii, punctualitatea, seriozitatea, competența cu care trebuie să faci totul. „Rebutul — are el obiceiul să spună — înseamnă corigență, repetenție. Adică alte eforturi... pentru aceeași treabă, pentru promovare — ca la voi, la școală, uneori. De ce să nu facem totul bine, de la început? Dacă studiezi **problema** în termenii ei exacți, din capul locului, eviți risipa de energie, de materiale..." Lîngă asemenea oameni ai un sentiment al siguranței, al reușitei indiscutabile, care îți dă aripi!

Cuvinte asemănătoare am auzit și de la alți elevi care își fac practica productivă la Rafinăria Ploiești. Între aceștia, **Georgescu Cristian** mi-a vorbit despre maistrul său, **Dumitru Bădic, Mihalache Constantin** — despre maistrul sculer **Dumitru Petcu**. Tot muncitori exemplari și oameni pilduitori, adevărați „profesori ai meseriei și ai vieții", cum se exprima unul dintre tinerii mei interlocutori.

— De cînd cu practica noastră în întreprindere — a ținut să sublinieze elevul **Albu Adrian** — imaginea mea despre muncitori a devenit mult mai bogată. Învățăm aici să fim oameni integri, întreprinzători, neobosiți, inventivi — în însuși efervescentul climat al muncii. Lucrînd alături și sub supravegherea directă a oamenilor muncii, ne fundamentăm o nouă dimensiune: aceea de a privi muncitorește problemele, îndatoririle profesionale și ale vieții, în întreaga lor complexitate.

Adevărate etaloane de conduită profesională, etică și cetățenească, muncitorii își transferă virtuțile lor exemplare tinerilor, pe care îi învață și meserie și omenie deopotrivă.

Mă gîndesc, de aceea, la recomandarea secretarului general al partidului nostru cu privire la necesitatea desfășurării activităților productive ale elevilor în uzină, în întreprindere și îmi spun că ea ar trebui generalizată cît mai repede cu putință. Dacă vrem să grăbim maturizarea școlii românești, modernizarea și integrarea ei în viață. Și bineînțeles că urmărim tocmai împlinirea acestui imperativ — cu toată puterea convingerii noastre.

HRISTU CÂNDROVEANU

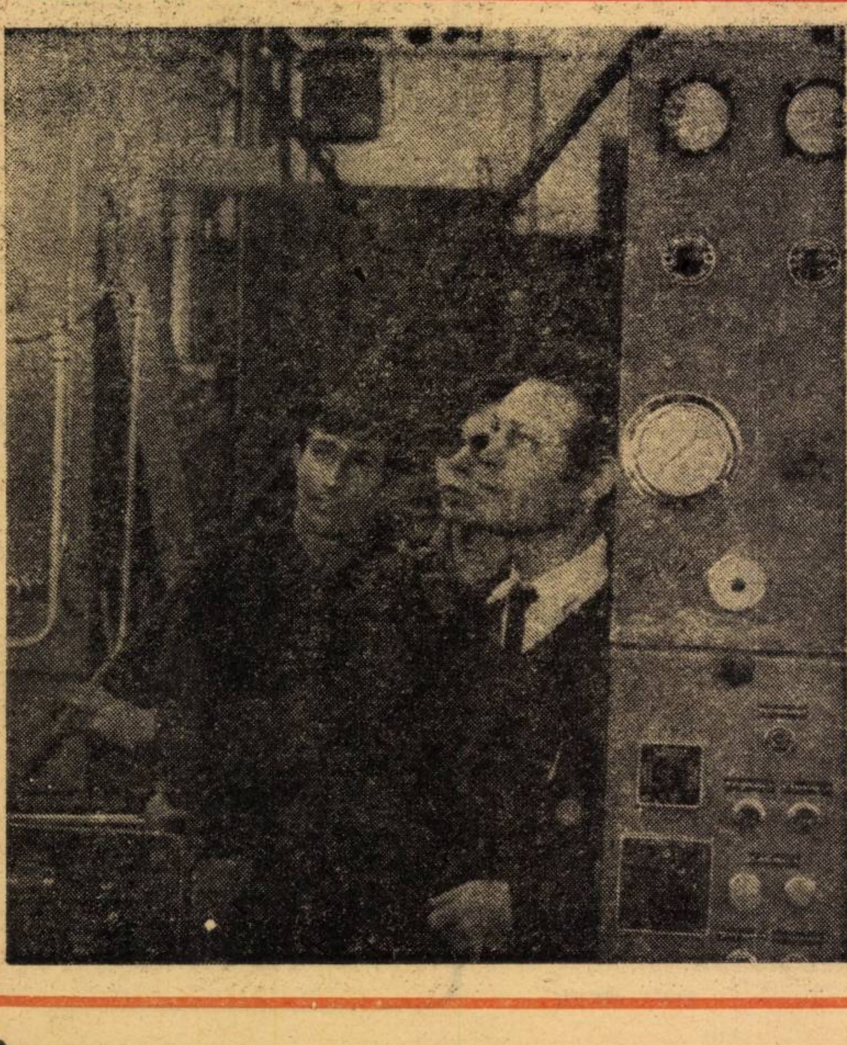

...în familie

Cînd într-un ogor semănat cu plante roditoare se ivește buruiana, oamenii o smulg, sau o taie cu sapa, sau tratează pămîntul cu ierbicide. Cînd buruiana apare însă printre cei tineri, cum s-o stîrpești? Aici sapa și ierbicidele devin inutile. Aici măsurile care se impun a fi luate, cu deosebire, sînt cele de prevenire: să nu lăsăm sub nici o formă ca ierburile dăunătoare să scoată capul și să prolifereze. E o problemă complexă, în a cărei rezolvare sînt antrenați o mulțime de factori: părinți, școală, organizații de tineret etc. Despre importanța acestei probleme și despre alte lucruri adiacente ei, am purtat zilele trecute o interesantă discuție, prin amabilitatea conducerilor a două licee de cultură generală („Zinca Golescu" și „Nicolae Bălcescu") din Pitești, cu un grup de părinți ai elevilor acestor școli.

„Iată — ne spune contabila **Maria Vlad**, mamă a unui elev de la Liceul «Nicolae Bălcescu» — zilnic ziarele ne aduc vești îmbucurătoare despre munca tinerilor de pe șantiere, din fabrici, din școli. Dar din cînd în cînd facem cunoștință și cu fapte reprobabile: cutare tînăr a săvîrșit un furt sau o altă fărădelege; un grup de tineri se află în arestul miliției pentru viol sau pentru alt fapt necugetat. Citești și te cutremuri, gîndindu-te mai ales la viitorul lor. Nici n-au deschis bine ochii în lume și au luat-o razna. Cum vor putea fi readuși la linia de plutire? Cînd și unde au avut timp să pună la cale fărădelegile respective? Eu cred că un tînăr — mai ales în timpul anilor de studii — trebuie **să fie tot timpul ocupat cu ceva folositor pentru viitorul lui.** De asemenea, să fie supravegheat. Copilul meu, cînd nu învață, muncește. În vacanța de vară a acestui an, de pildă, a fost angajat la o bază de recepție, la selectarea grîului. Muncind, a învățat să nu disprețuiască munca fizică, dimpotrivă s-o îndrăgească. Sînt sigură că după terminarea liceului, chiar dacă nu va intra la facultate, va ieși din el un om de ispravă, căci nu-l sperie munca".

„Cel mai important lucru, pe care avem datoria să-l cultivăm la copiii noștri, este acela de a ști cum se cîștigă pîinea — ne spunea tovarășa **Maria Vrabie-Bădescu**, croitoreasă la Cooperativa «Arta meseriașilor» din Pitești. Iar pîinea nu se poate cîștiga decît în mod cinstit, cu propriile forțe, prin sudoarea frunții. Cum să rîvnești la munca altuia? E aici o problemă de etică și de echitate, o problemă de conștiință și educație. Unii tineri stau ore întregi prin baruri, lîngă o ceașcă de cafea și un coniac. De unde banii? O întrebare mă frămîntă de multă vreme: de ce sînt admiși tinerii în asemenea localuri, îndeosebi cînd poartă, mai mult sau mai puțin camuflată pe umăr, matricola școlară? Și mă mai întreb: cum de părinții acestor copii nu se îngrijorează constatînd că ei lipsesc de-acasă ore întregi sau că se întorc în puterea nopții? Eu, deși sînt foarte ocupată cu serviciul, deși fiica mea, Nicoleta, nu mi-a ridicat nici cît negru sub unghie probleme de acest fel, găsesc, discret și cu tact, mijlocul de a-i controla fiecare oră din timpul ei liber."

„Pentru a forma din copiii noștri oameni adevărați — demni, harnici și cinstiți — responsabilitatea cea mai mare revine părinților — e de părere învățătorul **Constantin Popescu**. Eu am doi copii ai mei (un băiat și o fată) și alți doi, ai unei surori, care, de asemenea, locuiesc la mine. Ei bine, în familia noastră, fiindcă lucrează și soția, toți avem sarcini precise: fiecare ajută în gospodărie după puteri.

O altă chestiune care se pune acut pentru tineri este aceea a devotamentului — față de idealul propriu și față de idealul țării. Aceste două idealuri trebuie să se conjuge. Pentru a-ți iubi țara nemăsurat, trebuie să-i cunoști trecutul de luptă, frumusețile, construcțiile noi și eroismul oamenilor. Dragostea de țară — după părerea mea — se învață, în primul rînd, cu ochii. Eu și familia mea facem excursii lungi în fiecare vacanță. Am străbătut țara în lung și-n lat, din Deltă, pînă în nordul Moldovei și pînă în Banat. Pretutindeni, copiii mei au venit în contact cu munca și eroismul oamenilor. Sînt sigur că ei își iubesc patria și realizările ei din tot sufletul."

O altă problemă pe care am abordat-o în discuția noastră a fost aceea a prieteniei, a anturajului tinerilor. „O prietenie rău aleasă, un anturaj defavorabil, pot exercita asupra tînărului influențe nefaste. Părinții pot și au chiar datoria să intervină la timp risipind asemenea «prietenii», încă înainte de a-și face efectul — ne declară **Maria Bogdan**, funcționară. Fiica mea are prieteni în blocul nostru — majoritatea fii de muncitori. Învață împreună, se joacă".

„Chiar și în joc — adaugă tovarășa **Oprica Radu**, asistentă medicală — copiii trebuie supravegheați, evident, de la distanță cînd e vorba de copii mai mari, cum sînt ai noștri. Iată, de pildă, se formează, chiar printre copiii din același bloc anumite «găști». Încep să se bîrfească unii pe alții, să se șicaneze, să recurgă la competiții nedorite. Bîrfa și șicana, însă, dacă nu sînt curmate dintr-un stadiu incipient, mai tîrziu pot lua amploare. Și atunci, ce oameni creștem noi? Este o întrebare pe care ar trebui să ne-o punem în fiecare clipă".

Am transcris aici opiniile cîtorva părinți privitoare la educația copiilor dincolo de zidurile școlii. Constatările noastre sînt încurajatoare: interlocutorii noștri, indiferent de profesiunea lor, își cunosc bine „meseria" de părinte. Ei vor ști, desigur, să aleagă, la momentul potrivit, grîul de neghină.

D. RACHICI

TV

Ați plîns, plîns?!

Să presupunem că sîntem niște persoane talentate, avem mai „multe talente“ în noi și bineînțeles... ne descoperă Televiziunea. Vine repede la noi acasă ; ne așează cu grijă la un birou, pe fundalul bibliotecii personale, pentru că fără bibliotecă nu se poate realiza un interviu de calitate (dacă nu e bibliotecă se improvizează una din butaforie !) ; se pun luminile în așa fel încît să fim cît mai fotogenici, n-avem voie să ne mișcăm de pe scaun, că schimbăm unghiul de filmare pentru că se complică problema imagine-sunet, ni se pune microfonul în mînă și... reporterul începe să zvîrle după noi cu măciuca întrebărilor. O precizare : ca să ajungem la o asemenea situație privilegiată ar fi totuși bine să fim și actori, și regizori, și arhitecți, și scenografi, să fim un fel de... Liviu Ciulei (spre exemplu). Și atunci garantat ajungem la PRIM-PLAN în plină bătaie a întrebărilor cu „tîlc“, de o subtilă (atît de subtilă, încît aproape nu se înțelege) inteligență. Iată cîteva mostre de întrebări :

— Nu vă complexează în plus sau în minus talentul ?

— Vă luptați mult cu dumneavoastră pînă ajungem să vă aplaudăm ?

— Ați plîns vreodată pentru scenă ? Ați plîns, plîns ?

— Ați avut vreodată vreun eșec ? Un eșec, eșec ?

Norocul nostru că nu îndeplinim «condițiile» — Liviu Ciulei ! Noroc binecuvîntat ! În ciuda întrebărilor, răspunsurile au sunat bine, acoperind de multe ori, amabil, vocea reporterului, informînd cu delicatețe nu numai pe telespectatori, ba chiar și pe reporter că nu «Valurile Dunării» este primul meu film, ci «Erupția»“

Fragmente din răspunsuri : „Eșecul te învață mai mult decît succesul“. — „Într-un teatru locul geometric al intereselor este foarte strîmt : Zece metri pe zece, atît are scena“ — „Fotoliul directorial e ca un volan pe care trebuie să-l ții, cum ții volanul la mașină“ — „Arta înseamnă pentru mine încastrarea spiritului în materie“ — „N-am voie să fiu model decît față de mine însumi, ca să mă depășesc. Dar cum ? Este o întrebare permanentă a artistului. Dacă știi cum, se încheie cariera“ — „Aplauzele sînt un gest foarte ridicol“.

Finalul finalurilor, după interviu și înainte de a anunța a doua rubrică — **Sanda Țăranu** cu o lacrimă în geană : „Încerc acum, așa un sentiment de bucurie, încît îmi vine să aplaud. Dar nu aplaud pentru că Liviu Ciulei a spus că aplauzeze sînt un gest ridicol. Doar copiii aplaudă !“

Precizări : Citatele nu au fost reproduse în ordinea indicată de montajul emisiunii PRIM-PLAN, dar sînt susținute cu fidelitate de banda de magnetofon. Reporterul a fost **Carmen Dumitrescu.** Păcat că această ziaristă, bună cunoscătoare a oamenilor, de această dată a rămas în urma celui intervievat, stîngace, jucîndu-se fals cu întrebări mai mult sau mai puțin improvizate.

ILEANA COLOMIEȚ

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Maria Gîrtu, Școala generală nr. 200 din București. Cadrele didactice care au fost repartizate în învățămînt la absolvirea unei facultăți, fără examen de diplomă, se salarizează astfel : 1) cele care au absolvit fără examen de diplomă un institut pedagogic de 3 ani, ca profesor cu bacalaureat (fiind considerate totuși în perioada de stagiu, că au calitatea de titular stagiar) ; 2) cele care au absolvit fără examen de licență o universitate sau alt institut de învățămînt superior, ca profesor categ. II de studii (ca și absolvenții cu diplomă ai institutului pedagogic de 3 ani).

După data de 1 septembrie 1972, în conformitate cu prevederile art. 238 din Statutul personalului didactic, absolvenții instituțiilor de învățămînt superior fără diplomă repartizați în învățămînt începînd cu anul școlar 1969-1970, indicați la pct. 1 și 2 dacă nu promovează acest examen în termenul de 3 ani (care este și durata stagiaturii), pierd calitatea de personal didactic titular, așa cum s-a prevăzut și prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 1 303 din 10 iulie 1972 (difuzat cu circulara nr. 8926/1972). În cazul în care sînt utilizați ca suplinitori, vor fi salarizați ca profesor cu bacalaureat (indiferent dacă sînt absolvenți ai universității sau ai institutului pedagogic de 3 ani). Această dispoziție legală se aplică și absolvenților fără examen de diplomă ai institutelor pedagogice de 3 ani care funcționau în învățămînt la 15 martie 1969. Fac excepție de la această regulă cadrele didactice indicate la pct. 2 (și numai acestea), care la data intrării în vigoare a Statutului personalului didactic (15 martie 1969) funcționau în învățămînt și care își păstrează în continuare dreptul la această salarizare, putînd funcționa mai departe în aceeași calitate (bineînțeles decă între timp au obținut diploma de licență sînt salarizate ca profesor categ. I de studii). Aceste cadre didactice își mențin salarizarea ca profesor categ. II de studii, indiferent că la 15 martie 1969 funcționau ca titular sau suplinitor și indiferent de faptul că ulterior vor funcționa ca titular nu suplinitor

Elisabeta Lazăr, Liceul nr. 1 Cluj. Personalul didactic cu studii medii (diploma de bacalaureat sau altă diplomă echivalentă), angajat ca profesor suplinitor la clasele V—VIII și salarizat ca „profesor cu bacalaureat“, după data de 1 septembrie 1972 primește în continuare acest salariu, chiar dacă a promovat anul IV la învățămîntul fără frecvență sau seral al unei instituții de învățămînt superior, sau chiar dacă a absolvit o facultate fără examen de diplomă. Prevederea din art. II a normelor de echivalarea studiilor aprobate cu Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 766/1970, la care vă referiți, potrivit cărora aceștia erau salarizați ca profesori categ. II de studii, au fost abrogate începînd cu anul școlar 1972/1973, prin ordinul nr. 1303/1972 (comunicat cu circulara nr. 8926 din 13 iulie a.c.)

Viorica Săndulescu, Școala generală nr. 5 din Iași. Profesorii suplinitori care sînt absolvenți fără examen de diplomă al unei instituții de învățămînt superior nu mai pot beneficia începînd cu anul școlar 1972-1973 de dispozițiile art. I, lit. C, pct. 3 și 4 din normele de echivalarea studiilor, potrivit cărora erau salarizați ca profesori categ. II de studii, ei urmînd să fie salarizați ca profesori cu bacalaureat. De aceea și suplinitorii care vor absolvi o facultate fără examen de diplomă vor fi salarizați — după 1 septembrie 1972 — în continuare ca profesori cu bacalaureat, pînă la obținerea diplomei respective.

Fac excepții de la această regulă suplinitorii angajați pe an școlar care, la data de 15 martie 1969, funcționau în învățămînt ca titulari sau suplinitori și care își mențin — în continuare — această salarizare, așa cum se precizează în circulara Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 8926/1972 (prin care s-a transmis ordinul nr. 1303/1972 și cum rezultă din aplicarea art. 230 din Statutul personalului didactic).

Th. LEONESCU

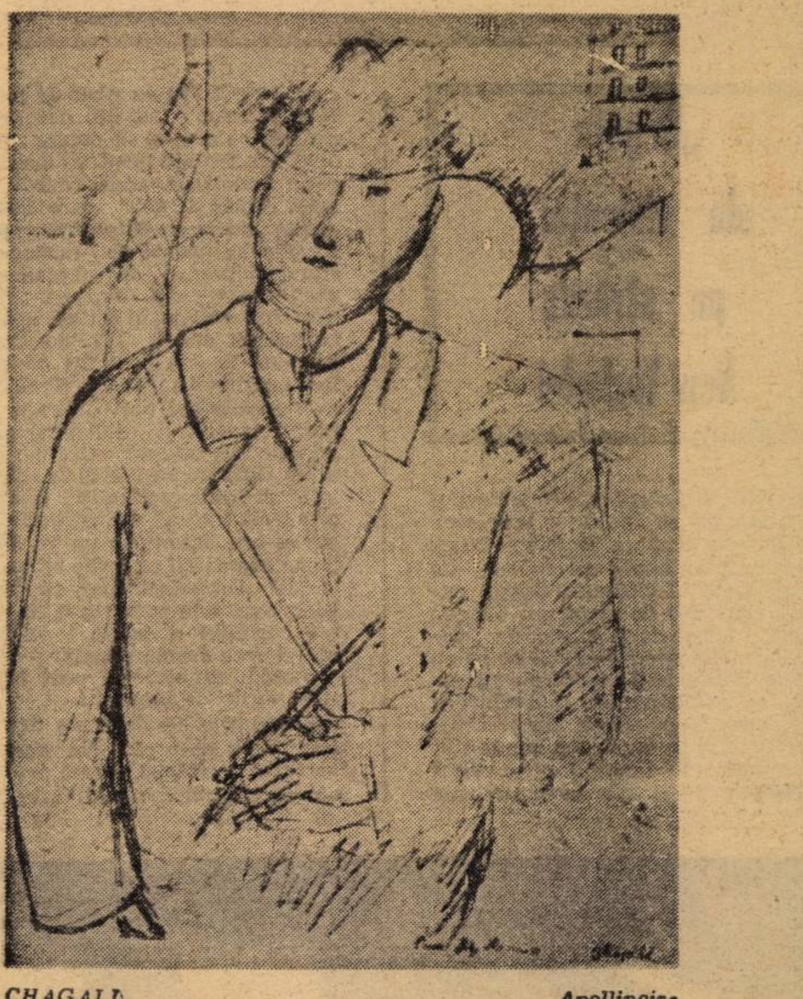

CHAGALL — *Apollinaire*

TVS integrată

Carpații Meridionali

Emisiunea de televiziune școlară integrată cu tema Carpații Meridionali, grupa Bucegi, Făgăraș, pentru anul IV de liceu se va integra în lecția de geografie din ziua de 10 X 1972. Emisiunea va dura 17 minute și va fi transmisă de la ora 9,05.

În faza de pregătire a lecției, profesorul obține informații asupra conținutului emisiunii.

Înainte de telelecție profesorul pregătește laboratorul, verifică starea tehnică a televizorului, distribuie pe mese modelele mute și eșantioanele de roci. În lipsa unui alt sistem de multiplicare, modelele mute pot fi realizate acasă, prin copiere de către elevi.

Mijloacele de învățămînt recomandate pentru desfășurarea telelecției sînt : manualul, harta fizică a R.S.R., modelele mute (conturul granițelor țării și rețeaua hidrografică principală), 3—5 diapozitive color cu imagini din Munții Bucegi și Făgăraș, eșantioane de roci (gnais, micașist, cuarțit, conglomerat, gresie, calcar, granit, tub vulcanic), emisiunea de televiziune.

Înainte de începerea emisiunii

Profesorul verifică cunoștințele elevilor privind grupa Carpaților Orientali, accentuînd asupra caracteristicilor specifice ale acestora, în ansamblul unității muntoase carpatice. În continuare, cere elevilor să rezolve unele probleme, ca, de exemplu : pentru fiecare tip de rocă pe care-l au în față, să amplaseze pe hartă și pe modelul mut cîteva masive muntoase în care roca respectivă are o largă răspîndire, să indice și să justifice consecințele (aspectul reliefului) ce decurg din structura petrografică.

În continuare, se pot proiecta diapozitive reprezentînd masive muntoase cristaline. Elevii vor fi dirijați de către profesori să comenteze imaginea subliniind cîteva trăsături : masivitate, versanți abrupți etc. Se precizează că zona cristalină are o mare extindere în Carpații Meridionali (care vor fi prezentați în emisiunea de televiziune). Se atrage atenția elevilor că, din emisiunea pe care o vor viziona, vor trebui să desprindă caracterele generale ale Carpaților Meridionali și caracterele specifice ale primei grupe : Munții Bucegi și Munții Făgăraș.

Se explică termenii noi, prezenți în emisiune ca : sinclinal suspendat, sinclinoriu. Se revine eventual și la explicarea șariajului.

Profesorul pune în funcțiune televizorul și, în cazul în care a mai rămas timp pînă la începerea emisiunii, se poartă discuții despre itinerarul străbătut cu prilejul unor excursii școlare prin zone muntoase.

În timpul emisiunii

Elevii își notează caracterele generale ale Carpaților Meridionali și eventualele aspecte neclare care vor fi lămurite în etapa următoare a lecției. Profesorul atrage discret atenția asupra imaginilor pe care le consideră semnificative.

După emisiune

Se clarifică eventualele neînțelegeri. Se revine asupra caracterelor generale ale Carpaților Meridionali, iar elevii își completează notițele. Se pot preciza caracterele specifice ale celor două unități muntoase cu ajutorul proiectării unor diapozitive cu imagini din abruptul Bucegilor spre Valea Prahovei, abruptul Munților Făgăraș spre depresiunea Făgăraș, Creasta Făgărașului și Pietrei Craiului, platoul Bucegilor, culoarul Rucăr-Bran.

Se continuă activitatea cu amplasarea pe hartă a principalelor înălțimi de peste 2 500 m, a rețelei hidrografice, a zonelor de exploatare a unor resurse naturale. Se antrenează clasa la un dialog privind interesul turistic al zonei Bucegi-Făgăraș

VIRGINIA CREȚU
VICTORIA OPRESCU

Realități capitaliste

„Regate ale violenței" pe străzile New Yorkului

În cartierele sărace ale New Yorkului, începînd cu Bronx și terminînd cu Harlem, grupuri de fete și băieți constituiți în bande au fondat un fel de regat al violenței. Orașul numără circa 200 de asemenea bande; tinerii trăiesc, dorm și mor în „clanul lor". Sînt peste 6—7 mii de băieți și fete, îmbrăcați în uniforme zdrențuite ce se adăpostesc în beciuri și se hrănesc cu ce apucă. Posibilitățile de recrutare în asemenea bande sînt nelimitate. În imensul oraș există 500 000 de tineri apți de muncă, din care doar 50 000 au găsit de lucru în vara aceasta. Ceilalți, dezorientați, nu știu pentru ce să opteze: pentru diversele tentații, pentru mizerie, sau pentru violență, scrie revista franceză „Paris Match", care consacră acestor tineri un amplu fotoreportaj. Aceștia au semne de recunoaștere, ritualuri proprii, un jargon secret, zonă proprie de acțiune. „Bachelors"-ii (celibatarii) își au sediul la intersecția străzii 152 cu Concord Avenue. Poartă ostilități cu vecinii lor, așa-numiții „Savage Skulls" (capetele sălbatice) ori „Savage Nomads" (nomazii sălbatici) și cu „Ghetto Brothers" (frații ghetoului). Ultima ciocnire dintre „Bachelors" și „Savage Skulls", și apoi cu alte trei „triburi" din cartier a durat cîteva ore. Bilanțul: un gît tăiat și patru eventrații cu arme albe... Șeful bandei „Bachelors"-ilor, supranumit Bluc Boy, este specializat în mînuirea cuțitului și într-o îndeletnicire care-l face foarte popular: știe să deschidă, cu ajutorul unei bare de fier, gurile de incendiu.

Ritualurile bandelor de tineri din New York se inspiră din visele universului copilăriei, evocă pe acelea din cărțile lui Arnould Galopin sau Fenimore Cooper. Astfel, „șefii" își dau întîlnire în „preerie". Data, ora și locul întrevederii pe „teren neutru" sînt îndelung și minuțios negociate de către intermediarii cu grad de „diplomați" sau „oameni de încredere". Pentru a fi admiși în aceste confrerii secrete, candidații trebuie să facă, în prealabil, dovada aptitudinilor gangsterești, îndrăznelii și rezistenței. Ei sînt supuși unui șir de probe cu ceremonial complicat, din care momentul cel mai spectaculos constă în a-l provoca pe „șef" și a-și demonstra apoi veleitățile de a se bate în stradă. În caz de succes, candidatul va achita „cotizația" obligatorie, de trei dolari, și apoi se va supune unei bătăi în cel mai autentic stil al western-urilor clasice.

Ipostaze obișnuite în metropolele lumii occidentale: ciocniri sîngeroase între tinerii gangsteri.

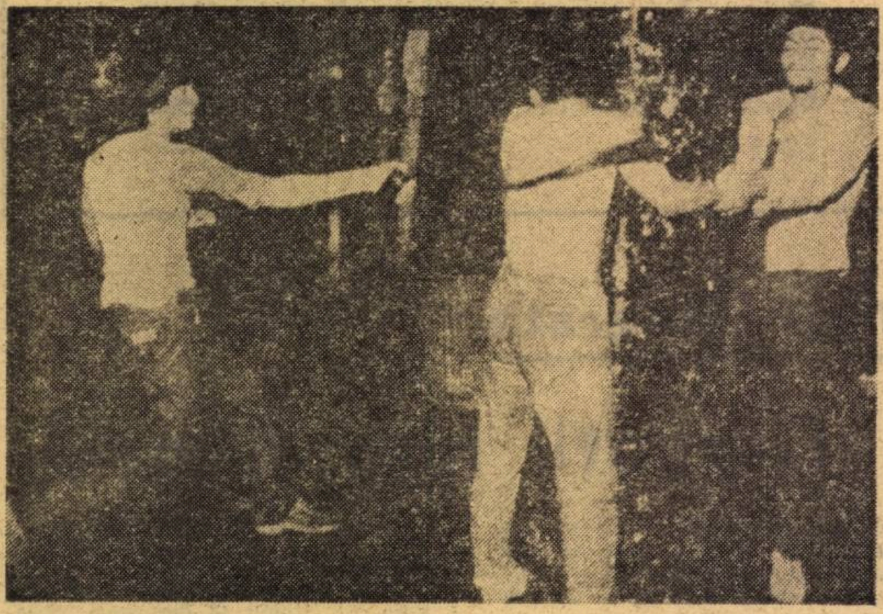

Membrii „bandelor violenței" în acțiune pe străzile New Yorkului.

Iată drumul pe care apucă cotizațiile acestor tineri aruncați fără voia lor undeva la periferia vieții de către societatea de consum. Lipsa unui loc de muncă, a unei perspective, a unui ideal adevărat, fac din acești tineri, sănătoși fizic, oameni bolnavi din punct de vedere psihic, elemente inutile lor înșile și societății. Astfel se îngroașă armata tinerilor vagabonzi, a bătăușilor și delincvenților în marile metropole occidentale.

G. MATEESCU

Un caz din cele 50 000...

Avea 15 ani. Tatăl — profesor universitar Mama și frații — atenți și prietenoși. O familie unită, ca atîtea altele. Și cu toate acestea, la puțin timp, Mary a murit. Cauza: consumul de stupefiante.

O secvență tragică din viața tineretului de peste ocean. O secvență dintre atîtea altele! Căci, așa cum precizează și ziarul elvețian „Tribune de Genève", care relatează cazul, tînăra Mary este doar una din cele 50 000 de victime ale flagelului „morții albe" înregistrate anual în Statele Unite.

Cum a ajuns o fată atît de tînără în situația de a-și pierde viața? Cine a tîrît-o pe o astfel de pistă?

Procedeele funeste sînt variate și destul de subtile: într-o zi, Mary a fost invitată de una din noile sale cunoștințe pentru a petrece cîteva ore între „prieteni". La un moment dat, unul dintre invitați propune un joc. În zece din cele paisprezece pahare cu coca-cola să se pună L.S.D., un drog extrem de periculos fabricat artificial... Între un zîmbet și o glumă bine plasată, novicele introdus în tagma consumatorilor începe să semene treptat, treptat cu toți ceilalți. Începe „plonjonul în neant, în abjecție. Povestea tinerei Mary este a tuturor drogaților: rătăcirea, fuga de la domiciliu, prostituția", subliniază ziarul citat. Un drogat ajunge pînă la acte de extremă violență. În special, în momentul cînd nu mai are bani să-și procure substanța nocivă, merge pînă la crimă spre a și-l procura. Sau se sinucide. Majoritatea victimelor sînt din rîndul tineretului. „Traficanții morții" abuzează fără scrupule de curiozitatea și lipsa sa de experiență. Odată drogat, tînărul devine un client sigur al „bos"-ului. Un adevărat sclav.

Alarmate de ravagiile pe care stupefiantele le provoacă în rîndul tineretului, autoritățile americane au trecut la măsuri de anvergură. Problema drogurilor este considerată „o problemă națională". Zilele acestea, președintele Nixon a lansat „un program ofensiv împotriva traficanților", care urmează să fie aplicat în cooperare cu mai multe țări. „Traficanții sînt negustori de sclavi ai epocii noastre — arată președintele american — care trebuie căutați oriunde și care nu trebuie să găsească refugiu împotriva justiției în nici o țară din lume". Aceeași problemă constituie un punct important în activitatea autorităților franceze; senatul italian a dezbătut recent un raport după care aproximativ 200 000 dintre italienii ce recurg la stupefiante sînt tineri sub 20 de ani".

Cu o amploare tot mai mare, „războiul drogurilor" continuă. Rețele și bande numeroase sînt depistate nu numai la Marsilia și New York, ci și în Danemarca, Venezuela, Liban etc. Deși cantitățile confiscate sînt de ordinul miilor de kilograme de marijuana, opiu, hașiș, L.S.D., Comisia internațională de acțiune împotriva drogurilor cu sediul la Geneva a apreciat că deocamdată cantitățile interceptate nu ating decît 20 la sută din totalul celor transportate.

Un „război" ce nu trebuie să se oprească numai pe cheiurile Marsiliei sau ale New Yorkului, ci oriunde apar afaceriștii ce pun în pericol viața oamenilor, a tinerilor. Pentru ca niciodată „cazul Mary" să nu se mai repete.

P. DUMITRU

Actualități

„Cetatea" universitară Cin Hua

Universitatea Cin Hua din Pekin este una din cele mai mari din lume. Cu o suprafață de 460 000 m. p. săli de curs și laboratoare, 11 facultăți, unde sînt pregătiți specialiști în 48 de profesii, această cetate a culturii chineze noi și-a cîștigat un binemeritat nume în marea țară prietenă. 5 000 de persoane, dintre care 2 600 de cadre didactice instruiesc mii de studenți — viitori constructori ai societății socialiste din R.P. Chineză. Fondată în anul 1911, ea a pregătit în anii de după eliberare peste 43 000 de tineri specialiști, în cele mai diverse domenii. Se remarcă strînsa legătură a învățămîntului de la Universitatea Cin Hua cu practica: ea dispune de un număr de 60 de ateliere — fabrici care produc mașini de diferite tipuri, printre care și autocamioane. În biblioteca universității, care cuprinde 1 300 000 de volume, pot fi găsite și cele mai vechi scrieri din China — pe os de broască țestoasă, datînd de acum 3 500 de ani.

Cartea în lume

În anul 1970 în întreaga lume apărea o carte la fiecare minut; producția mondială de cărți era de peste 500 000 de titluri și de 7—8 miliarde exemplare pe an, ritmul creșterii anuale situîndu-se la aproximativ 4 % în privința titlurilor și la 6% în ce privește numărul de exemplare. Între 1950 și 1970, producția mondială raportată la titluri s-a dublat, iar producția raportată la numărul exemplarelor s-a triplat. În aceeași perioadă, dacă se are în vedere numărul adulților alfabetizați și al copiilor școlarizați, populația lumii care știe să citească s-a dublat.

Datele U.N.E.S.C.O. arată că producția mondială de cărți a crescut de la 285 000 titluri la 487 000 între anii 1955—1968.

Școala și arta

Facultatea de muzică de la Academia de arte frumoase din Praga este o instituție de învățămînt superior deosebit de exigentă. Pentru toate specialitățile primește într-un an universitar un număr de numai 25 de studenți. Examenele de admitere sînt foarte severe și se desfășoară în trei etape — fiecare eliminatorie —, în prezența unei comisii profesionale formată din mai mulți membri. Dar admiterea definitivă are loc abia la sfîrșitul anului I de studii, printr-un examen. Această școală are însă o particularitate: în cazul unui talent excepțional, decanul facultății poate admite un candidat chiar dacă acesta nu îndeplinește condițiile obișnuite care se cer, adică nu posedă diploma de bacalaureat. Candidații admiși depun o muncă imensă. În fiecare an, facultatea organizează în jur de 250 de concerte. În afara acestor concerte, studenții de la clasele de canto și dirijat participă — aproape obligatoriu — la prezentarea de opere lirice, de trei ori pe lună, în teatrul facultății și dirijează un ansamblu de artiști profesioniști.

O bibliotecă uriașă

70 de arhitecți, ingineri și experți în diferite domenii de specialitate au început să transpună în fapt proiectul celei mai mari biblioteci din Berlinul occidental. Noua construcție nu poate fi realizată decît cu ajutorul celor mai moderne computere și va adăposti opt milioane de cărți. În proiectul acestui colos (cheltuieli de construcție — circa 156 milioane mărci), sticla va juca un rol deosebit căci numai fațada principală (construită din geamuri) va avea o lungime de 150 metri și o înălțime de nouă metri. Înapoia acestor geamuri groase și duble, despărțit de un culoar intermediar, va fi montat un al doilea șir de ferestre pentru a atenua zgomotele străzii. Lamele verticale speciale, care se vor deplasa în funcție de poziția soarelui, sînt destinate să împiedice o prea mare încălzire a interiorului.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

co h

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 65

Sîmbătă 14 octombrie 1972
16 pagini — 1 leu

În spiritul eticii socialiste

Tezele filozofice, principiile etice și ale conviețuirii sociale rămîn simple deziderate teoretice, dacă nu sînt prelucrate creator de inteligența umană, dacă nu ajung convingeri colective, dacă nu se integrează procesului concret-istoric de dezvoltare a societății. Programul activității ideologice-educative, aprobat de Plenara din noiembrie 1971 și adoptat de recenta Conferință Națională a P.C.R., întemeiat pe realitățile societății socialiste românești accentuează tocmai acest lucru : necesitatea afirmării în toate sectoarele vieții națiunii noastre a celei mai înaintate concepții despre lume, materialismul dialectic și istoric. Elaborarea amănunțită a normelor de bază ale eticii și echității socialiste, care preiau jaloanele principale ale programului amintit, subliniind atenția acordată omului, estimat ca supremă valoare, constituie un act de profundă responsabilitate social-politică, militînd pentru aceeași concepție elevată, pentru cristalizarea ei prin acțiuni consecvente și realiste. Înțelegem din acest document că aparținem unui sistem care respinge rigiditatea formelor fixe, închistarea ideologică, inflexibilitatea intelectuală, depersonalizarea. Înțelegem, în același timp, că aparținem unei entități naționale a cărei integritate morală, socială și politică o putem apăra numai cunoscînd și respectînd criteriile fundamentale care demonstrează politica internă și externă a Partidului Comunist Român. Îndeplinirea datoriei tuturor comuniștilor de a contribui activ la elaborarea acestei politici — una dintre prevederile Proiectului de norme — presupune însă existența acelor calități de structură care asigură competența, autoritatea și conștiința profesională, combativitatea revoluționară înlăturarea oricăror manifestări discordante cu interesele vitale ale orînduirii noastre, cultivarea tradițiilor de luptă ale clasei muncitoare și ale poporului român, apărarea și dezvoltarea societății socialiste, întărirea unității moral-politice a poporului, intransigența față de atitudinile retrograde, mic burgheze, presupune curajul afirmării adevărului, demnitate și mîndrie națională. Deci, toate acele însușiri caracteristice omului nou, omului care are deopotrivă răspunderea societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului.

Profilul moral al comunistului contemporan, așa cum se cristalizează în conținutul documentului, este, de fapt, profilul omului care se împlinește prin muncă conștientă și pentru muncă creatoare. „Munca este o datorie fundamentală, de onoare, a fiecărui membru al Partidului Comunist Român, a tineretului comunist“. Și pentru că de acest tineret depinde valorificarea investițiilor materiale și spirituale ale generațiilor care construiesc azi socialismul, grija pentru formarea unei conștiințe înaintate, începînd cu vîrsta descifrării alfabetului, nu trebuie să rămînă în sfera abstractă a teoriilor pedagogice.

Normele vieții și muncii comuniștilor trebuie să fie, în primul rînd normele activității educative în școală.

Școala românească are datoria de onoare de a crește comuniștii de mîine, ea este prima instituție socială în care se cultivă spiritul colectivității, în care se învață semnificația adîncă a cuvîntului PATRIE, în care se creează deprinderile de a munci cinstit și se deslușesc adevărurile esențiale ale existenței. Și dacă educatorii noștri au înțeles că normele eticii și echității socialiste nu se pot confunda cu paragrafele unui dogmatic cod moral, formal și imuabil putem să afirmăm cu convingere că viitorul le va mulțumi.

Eroism

Plouă. Plouă în neștire. Norii parcă nu mai ajung să-și epuizeze resursele lichide. Rîurile și-au ieșit din matcă. Bălțile lăbărțate peste culturi și torenții care vor să distrugă roadele muncii de-o vară întreagă ajung să ne umple de revoltă. Este o nedreptate pe care natura o face hărniciei acestui popor.

Se înoată prin noroaiele ogoarelor. Se muncește în condiții de iad. Se muncește pe brînci. Cu glugile pe cap, cu hainele ude, schimbate din timp în timp și puse la uscat. Cu picioarele în apă, cu mîinile pline de noroi. Furajele, porumbul, sfecla, cartofii sînt cărați cu brațele acolo unde remorcile trase de cîte două tractoare nu reușesc să mai intre în cîmpurile mustind de apă.

În ajutorul muncitorilor din sectorul agricol au venit și salariații altor întreprinderi și instituții. E o mîndrie s-o constatăm și s-o spunem, lîngă ei, în primele rînduri, se află și elevii și profesorii. În județul Brașov, în sprijinul recoltei de toamnă au venit peste 30 000 de elevi. O mie de elevi ai Grupului școlar de chimie din orașul Victoria au lucrat pe tarlalele cooperativelor agricole din Hîrseni, Ucea de Sus, Ucea de Jos, Viștea de Jos. Alte 30 000 de elevi au participat, în județul Galați, la strîngerea recoltei întreprinderilor agricole de stat din Tulucești, Șendreni, Dealul Bujorului și numeroase C.A.P.-uri. Trei sute de elevi au făcut un front continuu, în județul Iași, în comunele Luceni, Victoria, Icușeni, Frăsuleni și Sînca. Patru mii de elevi și studenți bucureșteni sprijină aprovizionarea Capitalei cu cartofi. Am putea continua exemplele cu alte zeci și zeci de mii de elevi din cele mai diferite colțuri ale țării.

În această formidabilă replică a eroismului, tineretul școlar ocupă, spre mîndria lui și a noastră, locul cuvenit, dînd o plină de semnificații probă a convingerilor și sentimentelor în spiritul cărora este educat.

O. BUZESCU

Copiii Țării au făcut minuni

În aceste zile
în care a fost nevoie
de fiecare din noi
pentru a salva
recoltele toamnei
de furia toamnei,
în aceste zile
în care sute de oameni
au găsit adăpost în sălile de clasă,
în aceste zile
în care
din obligație repede asumată
la nivel național
s-au predat
lecția de patriotism,
lecția de eroism
și lecția de solidaritate,
în aceste zile
Copiii Țării au făcut minuni,
Învățătorii lor i-au învățat
să facă minuni, pentru că
Patria lor a avut nevoie de minuni.

În aceste zile
în care, cu bentițe curate,
cu șorțulețe bine puse la punct
și cu o nepăsare la cele lumești
pe care ți-o dă numai copilăria,
atîția copii ai lumii
și-au văzut școala,
în aceste zile
Copiii României
au învățat din nou,
ca și generațiile înaintașe,
că P e prima literă
a cuvîntului PORUMB,
că T e a șasea literă
a cuvîntului RECOLTĂ,
că PLOAIE nu se scrie cu UA,
ci cu OA,
și așa mai departe.

În aceste zile,
Copiii României
au reținut
odată pentru totdeauna
că țara lor se cheamă România,
că viața nu-i o glumă
și că unul din sinonimele
cuvîntului MUNCĂ
este, în limba română,
cuvîntul LUPTĂ.

În aceste zile,
Copiii României
au învățat pe pielea lor
Istoria României.
Ploua ca o încercare
a puterilor.
Ploua ca o bătălie.

ADRIAN PAUNESCU

ACCENTE

Al. Balaci :

„Leopardi"

S-a văzut — spune Al. Balaci în remarcabila sa lucrare recent apărută — „prea mult în Leopardi poetul absolutei tristeţi" „... El este... un neconformist, un spirit liber care s-a izbit de cele mai multe ori dureros de normele societăţii şi vieţii acelui început de secol care-i împiedica pe oameni să fie liberi..." Interesul sporit cu care se citeşte această carte trebuie căutat în optica interesantă a profesorului exeget care, cu discretă tenacitate, reface existenţa poetului şi reconstituie opera leopardiană în lumina unor idei limpezi.

Compoziţia lucrării sale este tradiţionalistă : un cuvînt înainte, un profil biografic, o introducere în studiul operei lui Giacomo Leopardi, care oferă „cheile" preţioase ale înţelegerii, şi, în fine, două substanţiale capitole în care poezia şi proza leopardiană sînt investigate cu fineţe şi rafinament estetic, dublate întotdeauna de scrupulozitatea eruditului.

Dacă materia cărţii este distribuită după criterii clasice, spiritul care o animă este juvenil şi creator, rebel constrîngerii conservatoare. Excelent **profilul biografic**, colocviu emoţionat şi polemic cu contemporaneitatea lui Leopardi. Biograful este un om al secolului XX care circulă cu dezinvoltură în veacul precedent, cercetîndu-l cu spirit modern, care nu ignoră dimensiuni şi deci limite istorice.

Memoria noastră afectivă îl păstrează pe Leopardi, îndeosebi, ca poet — autor a numai treizeci de **Canti**, care alcătuiesc însă un mic univers liric şi filozofic, dens şi policrom, marcat pregnant de geniul leopardian. Cum se înfăţişează Leopardi în aceste **Canti ?**

Romantic — un romantism de structură intens italiană — maturizat — cum spune Balaci — într-o atmosferă latină şi lipsit de receptivitate pentru stările maladive, un romantism în care elementele clasice pătrund cu un firesc organic. Neliniştea poetului nu s-a transmis expresiei sale artistice — sobră, transparentă, clasică, trădată însă de o tratare romantică. „Personalitatea lui Leopardi, întreaga sa trăire se poate descifra într-o cheie romantică" în ciuda unui prea binecunoscut „Discurso di un italiano intorno alla poesia romantica" în care tendinţele romantice sînt biciuite de pe o platformă raţională clădită pe o erudiţie clasicizantă. Cu fineţe şi profunzime, exegetul actual al lui Leopardi explică această antinomie artistică şi desluşeşte sensurile romantismului, culoarea şi sonul său italian. „Poet al naturii, al infinitului, al visului nedeterminat", Leopardi este în **Canti** şi bardul crezului de italienitate, vibrant de patriotism, cîntăreţ în bun spirit romantic al trecutului de glorie şi onoare. Cînturile se vor înscrie însă, pentru iubitorul de poezie, în vasta arie incantatorie, lirică, în care Leopardi comunică cu Shelley, contemporan în suferinţă, în receptarea poetică a durerii.

Melancolice, disperate, filozofice, profesînd umanismul, celebrînd **virtutea**, sau iubirea, cuprinzînd epitalamuri sau idile, **Cînturile** oferă, privite din unghiuri diferite, într-un joc capricios de lumină şi obscur, chipul selenar al lui Leopardi.

Nu trebuie uitate **Paralipomeni della Batrahomiomachia** — ultima operă a lui Leopardi, satiră virulentă a tiraniei, cu adresă precisă la ocupaţia austriacă. Poetul, traducător la 17 ani al epopeii eroico-comise a lui Homer, **Batrahomiomachia**, foloseşte homerica bătălie a şoarecilor cu broaştele ca o sursă de inspiraţie, corectată de o viziune proprie.

Fantastică această lucrare în care personajele dialogurilor se numesc Torquato Tasso, Prometeu, Cristoforo Colombo, Copernic, Luna şi Terra, în care se topesc, într-un aliaj fără nume şi echivalent, personaje mitice şi alegorii, teze filozofice şi opinii despre artă.

Un gigantic „monolog interior" este **Lo Zibaldone**, un fel de jurnal de bord în care poetul îşi notează peregrinările livreşti, spirituale, care îl poartă spre iluminismul francez sau italian, spre Rousseau şi Voltaire, spre antichitatea greacă — pentru care are o înţelegere nuanţată — şi spre Petrarca. **„Lo Zibaldone"** îşi va păstra totdeauna fascinaţia unui laborator în care se pregătesc alchimiile verbului".

Din nenumăratele însemnări au fost extrase cele 111 meditaţii **Pensieri**, aforisme care îl exprimă plenar pe poet în aspiraţii superioare şi în căderi dureroase şi absurde. Risipite în vastul „Zibaldone", aceste meditaţii nu-şi dezvăluiau întreagă „amara lor strălucire" unite şi sudate de o logică subterană, ele îşi recapătă adevărata lor încărcătură filozofică şi emoţională, contribuind, alături de cele 900 de scrisori din **Epistolar** — crude şi dezamăgitoare uneori — la cunoaşterea deplină a geniului recanatez.

Autorul acestei fascinante cărţi închinate lui Leopardi este marele „italienist" al literaturii noastre, care îi datorează strălucite incursiuni în lumea dantescă, în lirica lui Petrarca şi Leopardi şi prestigiosul ciclu al studiilor italiene care-l impun pe semnatarul lor ca un cercetător pasionat, competent şi comprehensiv al fenomenului literar italian. Profesor de înaltă ţinută academică, cu un sincer şi profund cult al catedrei universitare, erudit fără ostentaţie, Balaci este o personalitate tonifiantă a vieţii noastre culturale. Anii din urmă l-au înfăţişat pe italienist într-o postură ideală — aceea de director al Academiei Române din Roma, prezidînd, cu tact şi demnitate intelectuală, activitatea prestigioasei instituţii.

Natura solară, temperament mediteranian, lui Alexandru Balaci i se potrivesc elanurile lirice şi patetismul. Universitarul academician e un romantic îndrăgostit de creste înalte.

SORIN ARGHIR

Expoziţie

Jean Niţescu, cu temeinice studii de cultură generală şi de artă, făcute în ţară şi la Paris, asociind cîţiva ani studiile de medicină cu cele de arte plastice, s-a afirmat încă din tinereţe ca unul dintre cei mai valoroşi profesori de desen pe care i-a avut şcoala noastră, pensionîndu-se ca profesor la Liceul „Spiru Haret" din Bucureşti. Acest vrednic profesor, în acelaşi timp pictor de prestigiu, s-a afirmat din plin — încă dintre cele două războaie mondiale — şi continuă să se afirme viguros în domeniul plasticii noastre.

Actuala expoziţie a lui Jean Niţescu, deschisă la Biblioteca centrală universitară, confirmă remarcabilele sale însuşiri de artist creator : receptare selectivă a elementelor pitoreşti pe care le oferă natura patriei noastre şi redarea expresivă a ecoului emoţional pe care acestea îl trezesc în forul său interior, prin armoniile culorilor şi liniilor.

Stăpînit de sentimentul unui cald umanism, atît prin remarcabilele portrete expuse, cît şi prin interpretarea artistică a ambianţei create de om, Jean Niţescu dovedeşte forţă de expresie şi o nedezminţită probitate artistică.

AL. TOHANEANU

PRO ŞI CONTRA

La aprecierea fiecăruia ?

Primim din partea Editurii didactice şi pedagogice următoarele pe marginea articolului „Manual, tehnologie didactică" publicat în numărul din 16. IX. 1972 :

Studiul limbilor străine se face în ţara noastră în cadrul unui plan de învăţămînt care stabileşte numărul de ore afectat fiecărei clase şi pe baza unor programe şcolare care fixează cuantumul de cunoştinţe care trebuie transmise.

Programele şcolare sînt elaborate de comisii numite de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului formate din specialişti din învăţămîntul superior, mediu şi Institutul central de perfecţionare a personalului didactic. În cadrul fiecărei programe sînt precizate obiectivele predării, repartizarea orelor pe anul şcolar respectiv, materialul de limbă cu care trebuie operat, tematica lecţiilor, problemele de gramatică care trebuie tratate şi uneori se anexează chiar un inventar al structurilor pe care urmează să şi le însuşească elevii.

Ţinînd seama de atenţia deosebită pe care o acordă Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului unei juste dozări şi repartizări a cunoştinţelor care se predau în fiecare clasă prin intermediul manualului şcolar şi că la examenele de admitere în învăţămîntul superior probele se bazează tocmai pe materia însuşită în ultimele clase de liceu, nu considerăm că ar fi just să se lase la aprecierea fiecărui profesor *ce* şi *cum* să predea limba străină, chiar dacă culegerile de texte propuse în articolul din revistă ar fi unice pentru toată ţara.

Predarea limbii nu se poate limita la comentarea textelor, ci presupune şi transmiterea unor cunoştinţe de gramatică, efectuarea exerciţiilor, care în cazul unor culegeri de texte ar trebui elaborate de fiecare profesor în parte.

Menţionăm că editura noastră s-a străduit să încredinţeze elaborarea manualelor unor cadre didactice cu o temeinică pregătire profesională şi practică în învăţămînt tocmai pentru a asigura manuale corespunzătoare.

Ne scriu corespondenţii voluntari

Atelierul la clasele mici

Atelierul mixt diversificat întregind cunoştinţele însuşite de elevi în cadrul lecţiilor, contribuie, mai mult chiar decît materia înrudită din procesul de învăţămînt, la dezvoltarea gîndirii, inventivităţii şi creativităţii elevilor.

Astfel, la lecţiile de lucru manual învăţătorul se adresează întregii clase în mod egal. Metodele de muncă folosite au în vedere nivelul mediu al clasei şi nu pot fi diferenţiate potrivit intereselor, înclinaţiilor şi aptitudinilor pe care le manifestă fiecare elev. Atelierul mixt diversificat răspunde în mai mare măsură acestor înclinaţii şi interese. Prin gama variată, interesantă şi atractivă a formelor de muncă folosite, atelierul atrage pe fiecare elev pe linia preferinţelor sale, antrenîndu-l la desfăşurarea unei munci personale. Iar faptul că participarea la diferite forme de muncă se realizează pe baza opţiunii elevilor pe lîngă că dezvăluie particularităţile individuale ale copiilor şi asigură respectarea lor în procesul continuu al activităţilor la care participă creează o stare emoţională pozitivă care suscită şi mobilizează interese de cunoaştere şi reacţie.

Prin structura lui deosebită de cea a lecţiei de lucru manual, atelierul mixt diversificat rezervă elevilor un rol mai activ, un cîmp mai larg de afirmare Dacă în timpul lecţiei elevul învaţă însuşindu-şi în mod obligatoriu cunoştinţele transmise de învăţător, în procesul muncii din atelier învaţă acumulînd experienţă proprie prin aplicarea în condiţii noi a cunoştinţelor însuşite şi a deprinderilor formate prin creaţie proprie. Pe baza acestor cunoştinţe şi deprinderi elevii pot crea noi teme, mai complicate chiar decît cele în care şi-au însuşit cunoştinţele şi deprinderile respective, pe care le realizează în mod corect şi personal.

Aşa, de exemplu, elevii clasei a II-a de la Şcoala generală Crăciunelul de Jos, judeţul Alba, îmbinînd priceperea de a tăia şi lipi fîşii de hîrtie cu cunoştinţele însuşite în cadrul orelor de desen cu privire la reprezentarea schematică a omului, au alcătuit tablouri interesante cu subiecte luate din mediul lor de viaţă, în care oamenii, animalele şi copacii erau reprezentaţi schematic din fîşii subţiri şi drepte de hîrtie glasată galbenă lipită pe carton cenuşiu.

Aceiaşi elevi, prin îmbinarea figurilor geometrice tăiate din hîrtie glasată de diferite culori, au realizat lucrări cu subiecte ca ; **Satul nostru, Livada de pomi, Tractoriştii**, care oglindeau impresiile culese în vizita organizată la Staţiunea experimentală horti-viticolă şi Secţia de mecanizare a agriculturii din comună.

În general, în procesul muncii din atelier, gîndirea elevilor este mult înviorată de faptul că ei aderă cu plăcere la aceste activităţi. Munca în atelier are un puternic efect formativ, suscită puterea de creaţie a elevilor şi creează condiţii optime pentru instaurarea relaţiilor de tip nou între învăţător şi elevi, relaţii în care, stimulînd, îndrumînd şi colaborînd cu elevii, învăţătorul asigură dezvoltarea acestora într-o atmosferă de libertate şi experiment.

AUGUSTA BEIAN

GENERALIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DE ZECE ANI

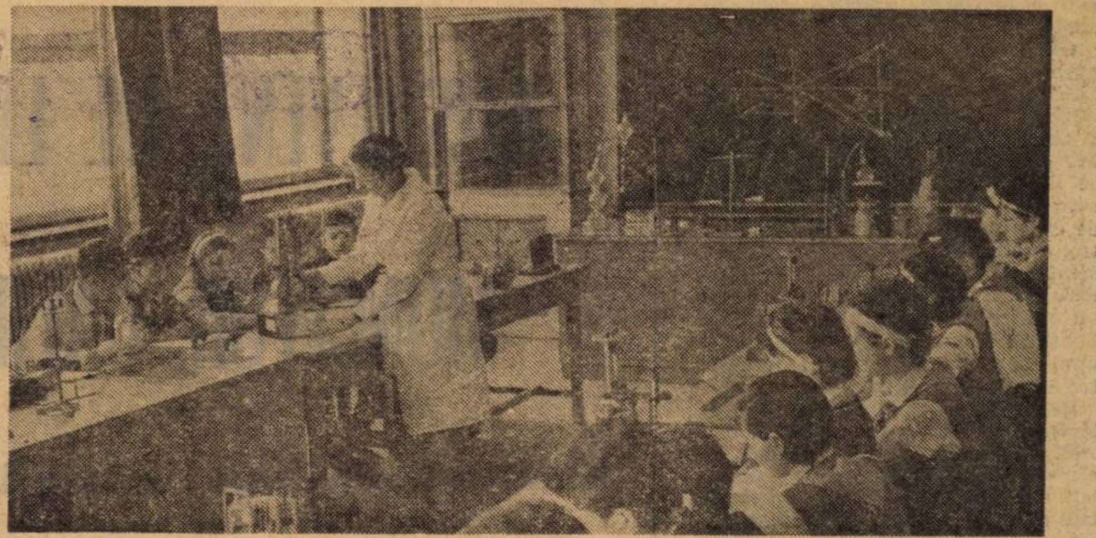

Realizări, finalitate, perspective

Anul școlar în curs marchează pentru județul Bacău încheierea generalizării învățămîntului de 10 ani.

Chiar dacă studiul întocmit inițial cu privire la generalizarea învățămîntului de 10 ani în județul Bacău a suferit de la o etapă la alta corecturi, determinate în principal de influențele dinamicii efectivelor de elevi asupra rețelei școlilor de 10 ani, acesta a fost totuși, scheletul edificiului pe care în prezent îl considerăm la finisaj. Privind analitic seria absolvenților claselor a VIII-a din anul școlar 1971/1972, am urmărit direcțiile spre care se îndreaptă aceștia. Situația se prezintă astfel : din cei 11 634 absolvenți, 2 708 au intrat în licee de cultură generală și de specialitate ; 3 583 în școli profesionale ; 2 214 la ucenicie ; iar 3 129 absolvenți, dintre care 2 448 fete, la clasele a IX-a ale școlii generale. Pentru aceștia din urmă am organizat 162 clase a IX-a. Analiza comparativă a datelor atestă faptul că, față de anii precedenți, a scăzut procentul absolvenților necuprinși în forme postgenerale de învățămînt, la 27 la sută în acest an față de 42 la sută în medie, în cazul seriilor mai vechi. Aceasta este urmarea firească a dezvoltării învățămîntului profesional și de specialitate, eveniment pe care nu putem decît să-l salutăm pentru condițiile pe care le creează integrării socio-profesionale a absolvenților, finalitate a învățămîntului general cu durată prelungită.

Județul Bacău are o populație școlară mare (115 000 elevi numai în învățămîntul general obligatoriu și aproximativ 11 000 absolvenți ai claselor a VIII-a anual), sate și comune în general dispersate, cu căi de acces greu practicabile, mijloace de transport insuficiente. Puterea economică a unor localități este redusă. Soluțiile adoptate în organizarea învățămîntului de 10 ani au rezultat din analiza situației din fiecare oraș, comună, în funcție de specificul demografic, teritorial, de condițiile economice și baza didactico-materială existentă, precum și de perspectivele reale ale dezvoltării ei. Am organizat peste tot, unde a fost posibil, școli de 10 ani puternice ; în mediul rural amplasate astfel încît să cuprindă toți absolvenții claselor a VIII-a din comună care nu urmează alte forme de învățămînt. În majoritatea comunelor, însă, am fost nevoiți să organizăm clase a IX-a și a X-a în fiecare școală de 8 ani în care sînt efective corespunzătoare de elevi. Astfel s-au organizat pentru acest an școlar 159 școli cu clase a IX-a și a X-a dintre care 43 funcționează pentru prima dată. Pentru anul școlar 1973/1974 ne-am propus organizarea a încă 9 școli care vor contribui la o mai bună repartizare teritorială a rețelei acestor unități.

Studiul dinamicii efectivelor de elevi din clasele a IX-a și a X-a ne conduce la concluzia că nu se poate asigura o stabilitate a acestora. Situația unor clase este relativă atît de la un an la altul, cît și în cursul aceluiași an. Alături de alte soluții propuse pentru a elimina o parte dintre dificultățile provocate de instabilitatea efectivelor de elevi se impune subliniată ca actuală ideea admiterii în școli profesionale și la ucenicie a absolvenților claselor a VIII-a și a IX-a pînă la 1 octombrie, după care, dacă este necesar, să se recruteze candidați din rîndul tinerilor ce depășesc vîrsta de școlarizare la zi.

Problema nr. 1 pentru noi, în prezent, o constituie menținerea la cursuri a tuturor elevilor. În acest sens, cheia rezolvării corecte și integrale a problemei o constituie cointeresarea familiei, a elevilor în procesul școlarizării. De foarte mare importanță este conținutul pregătirii teoretice și practice a elevilor în școala de 10 ani, operativitatea cu care vom reuși să rezolvăm problemele ce țin de finalitatea acestui învățămînt, de preocuparea ca fiecare absolvent să se poată integra imediat după absolvire într-o activitate social-utilă. Deși integrarea socio-profesională a absolvenților școlii de 10 ani e mai bună, au fost binevenite și în spiritul echității, unele avantaje create pentru aceștia ca : sistemul de admitere în învățămîntul profesional, accesul fetelor într-o mai mare măsură și la alte meserii decît cele „tradiționale" etc.

Ne preocupă să diminuăm decalajul dintre ceea ce este în prezent școala de 10 ani așa cum rezultă din realitățile județului nostru și ceea ce trebuie ca să fie, potrivit cerințelor obiective, sarcinilor trasate de Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972, sublinierilor făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul expunerilor ulterioare cu privire la finalitatea ei. În această direcție, cu ajutorul organelor locale de partid și de stat, acționăm pentru îmbunătățirea pregătirii tehnico-productive a elevilor, în funcție de zonele geografice, de cerințele și structura forței de muncă a unităților economice din teritoriu. Odată cu consolidarea atelierelor școlare, urmărim să îmbinăm mai bine activitatea practică a elevilor în școală cu cea productivă în unitățile economice. Pentru buna pregătire a elevilor școlii de 10 ani în vederea obținerii certificatelor de atestare într-o meserie, considerăm că este necesar ca școala generală, să fie concepută în fapt și de drept cu dublă subordonare : consiliilor populare și unităților economice patronatoare, după sistemul școlilor profesionale, bineînțeles mai puțin minusurile ce se mai întîlnesc la cele din urmă și care sînt determinate, în principal, de gîndirea departamentală a sarcinilor școlii și ale întreprinderilor în pregătirea tinerilor. Pentru noi rămîne actuală sarcina extinderii învățămîntului profesional, tehnic și de specialitate, concomitent cu preocuparea pentru consolidarea școlii de 10 ani.

MARIA VICOL

Se impun perfecționări

Au trecut trei ani de cînd s-a luat măsura generalizării învățămîntului de 10 ani, măsură apreciată de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca „un adevărat salt în dezvoltarea instrucției și educației tineretului, avînd efecte deosebit de favorabile asupra lărgirii orizontului de cultură al întregului popor, corespunzătoare exigențelor actuale și de viitor ale societății noastre". De atunci s-au făcut eforturi, s-au căutat soluții proprii pe plan local pentru îndeplinirea acestei sarcini ce stă în fața învățămîntului românesc. Multe dintre județe vor încheia în acest an acțiunea de generalizare a școlii de 10 ani. Ne-am adresat în acest scop inspectorului școlar general, profesorul Ion Pleșca, **cu rugămintea de a ne arăta care este situația școlii de 10 ani în județul Suceava.**

— Situația pe care o avem pînă acum este incertă, întrucît și la ora actuală clase deja constituite se dezmembrează prin plecarea elevilor la școli profesionale sau la ucenicie la locul de muncă. Așa se explică de ce din 265 de clase a IX-a și a X-a propuse s-au realizat doar 188. Planul de școlarizare propus este de 6 600 elevi. Dintre aceștia la 1 octombrie se găseau înscriși 3 885, iar prezenți 2 604.

— În ce procent apreciați că se va realiza generalizarea în acest an școlar ?

— Dacă se vor folosi metodele de pînă acum, acest procent va fi de peste 80 la sută. Pentru realizarea unui procent mai mare de 90 la sută, inspectoratul școlar a prezentat Comitetului de partid județean o modalitate practică de înfăptuire a generalizării școlii de 10 ani în județul Suceava.

— Vreți să vă referiți concret la această posibilitate de înfăptuire a generalizării școlii de 10 ani ?

— Acolo unde avem internate, problema e rezolvată. Dar, din păcate, avem prea puține. In cele mai multe dintre localități nu avem posibilitatea construirii acestor internate. În aceste localități ar trebui să aducem copiii la școală din localități foarte depărtate de aceasta. Intrucît ne este foarte greu să-i aducem la distanțe așa de mari, ne-am gîndit să construim clase la centru, elevii să fie înscriși în catalog aici, dar să învețe la școala din satul lor cu profesorii de acolo, care vor face această pregătire în mod voluntar. O dată la două săptămîni să se facă verificarea oral și notarea, iar o dată pe trimestru să se susțină teza la școala de centru. Este un fel de cooperare între sistemul de fără frecvență și cursurile de la zi. În felul acesta, credem noi, vom reuși să școlarizăm toți elevii.

— Ce inconveniente ar avea această modalitate de lucru ?

— Această cale e legată de o situație de moment. Ea nu e legiferată. Sînt, desigur, multe imperfecțiuni ale sistemului, ca să-i spun așa : voluntariatul muncii profesorului, posibilitatea ca și celelalte clase constituite să se dezintegreze. Foarte multe dintre școli au rămas cu clase sub numărul legal de copii în ele prin plecarea în întreprinderi a multora dintre elevii claselor a IX-a și a X-a. Aceste clase sînt și ele amenințate să se desființeze. Noi vom încerca să obținem o dispensă în ceea ce privește numărul legal de elevi la aceste clase. Nu știu în ce măsură o vom putea obține.

— Cum apreciați eficiența învățămîntului de 10 ani în județul Suceava ?

— Sub raport educativ, economic și social, școala de 10 ani s-a dovedit eficientă. Absolvenții clasei a X-a s-au angajat în producție sau au mers la școlile profesionale. Absolventul acestei școli are un nivel mai înalt de cultură generală și un grad mai mare de profesionalizare. Se impun, desigur, unele măsuri pentru continua perfecționare a acestui învățămînt.

— Concret, la ce vă referiți ?

— Ca să enumăr numai cîteva, mă gîndesc la micșorarea duratei învățămîntului profesional, la o punere de acord între prevederile Codului Muncii și Regulamentul școlilor generale privind limita de vîrstă cerută pentru angajare, într-un cuvînt la o perfectare a întregului sistem de învățămînt.

C. G. DUMA

ABSOLVENT DE LICEU – MUNCITOR CALIFICAT

Masă rotundă

Liceul de cultură generală, așa cum il cunoaștem, nu mai răspunde exigențelor pe care societatea noastră le pune in fața invățămintului. Absolventul de liceu trebuie ca odată cu diploma de bacalaureat să posede și certificatul de muncitor calificat. Pentru a cunoaște în ce măsură această sarcină fundamentală a liceului de cultură generală este realizată, am organizat la începutul anului școlar 1972-1973 o masă rotundă la Liceul „I.L. Caragiale“ din Capitală.

Au participat: directorul liceului prof. Gheorghe Mierlea și maiștrii-instructori de la acest liceu: Marin Dorobanțu, Valentin Forțu, Anghel Mărgineanu, Oltea Iliuț, Elena Costea.

Rep.: Mai întîi, cîteva cuvinte despre organizarea practicii tehnico-productive în liceul dumneavoastră.

Gh. Mierlea: Cele cinci ateliere, amenajate în incinta școlii, au profiluri diferite în funcție de posibilitățile întreprinderilor patronatoare și de condițiile locale. Avem un atelier de electrotehnică, două ateliere de lăcătușărie, dintre care unul de mecanică fină și ajustaj și celălalt de construcții metalice. Toate aceste trei ateliere sînt patronate de Întreprinderea industrială de stat-„Automatica“. De asemenea, mai avem un atelier de confecții, patronat de Centrala industriei confecțiilor și unul de tricotaje, patronat de Centrala industriei tricotajelor.

Rep.: Ce meserii vor deprinde elevii în cadrul acestor ateliere?

M. Dorobanțu: La atelierul de electrotehnică, elevii execută instalații de automatizări de complexitate mică sau medie, deprinzînd meseria de montator. Pe baza contractului încheiat cu „Automatica" elevii vor avea în permanență de lucru. De un mare folos le sînt elevilor cunoștințele de la celelalte obiecte (desen, fizică), întrucît la montarea acestor tablouri de comandă se lucrează după documentație, elevii trebuind să descifreze desenul și simbolurile. Aceștia au posibilitatea să execute o varietate de operații: trasarea panoului pentru găurire, debitarea și filetarea găurilor, montarea elementelor pe șină, montarea șinelor pe panou, montarea diferitelor aparate (contactori, comutatori, termistori etc.) pe panou. Astfel, se evită monotonia, pentru că fiecare panou e diferit de altul și pentru că fiecare pune probleme de gîndire tehnică. Vreau să vă spun că aceste lucrări de automatizare presupun un înalt grad de precizie.

Rep.: Elevii au posibilitatea să execute în mod gradat lucrări de complexitate diferită?

V. Forțu: Într-o oarecare măsură, da. Spun într-o oarecare măsură deoarece ca să realizezi planul de producție trebuie să-i pui pe toți elevii să lucreze. Or, aceasta îți dă mai puțin posibilitatea să gradezi dificultatea operațiilar, întrucît toate forțele trebuie concentrate pentru realizarea planului și astfel de multe ori și elevii anului I și elevii anului al IV-lea lucrează la aceeași operație.

Rep.: Considerați că după cei patru ani de muncă elevii vor deprinde meseria?

V. Forțu: Sigur. De altfel, muncitorii deprind meseria de instalatori în automatizare tot la locul de muncă și într-un termen mult mai scurt decît ciclul liceal.

A. Mărgineanu: Și la atelierele de lăcătușărie elevii pot deprinde în patru ani foarte bine meseria de lăcătuș. În anii I-II elevii lucrează în atelierul de mecanică fină, iar în anii următori trec la construcții metalice.

Rep.: Cum este organizată practica acelor eleve care nu lucrează în atelierele de electrotehnică și de mecanică fină și ce șanse au ele să primească atestarea în meserie?

Gh. Mierlea: Cea mai mare parte dintre elevele noastre lucrează în atelierele de croitorie și tricotaje, ateliere care au încheiat contracte cu întreprinderile patronatoare și care contribuie astfel la realizarea planului de producție al acestora.

O. Iliuț: Elevele de la atelierul de croitorie sînt calificate pentru o anumită operație, așa cum sînt calificate și muncitoarele din Fabrica de confecții, astfel că la sfîrșitul liceului cele care vor dori vor putea să se angajeze, pe baza atestatului primit, ca muncitoare calificate în fabrică.

E. Costea: Meseria de tricoteză se poate deprinde de asemenea ușor. Elevele o învață repede pe măsură ce s-au obișnuit cu mașina. Aici aș vrea să subliniez o idee: aceea că atelierul-școală trebuie înzestrat cu mașini noi, de calitate. O mașină veche, demodată, care se defectează mereu, aduce un deserviciu muncii noastre. Elevele văd în asta o piedică în deprinderea meseriei, și pe bună dreptate.

Rep.: Aveți clase speciale în liceu. Cum ați rezolvat problema practicii tehnico-productive a acestor elevi?

Gh. Mierlea: Pentru elevii claselor speciale am căutat să organizăm practica diferit de a celorlalte clase, asigurîndu-le locuri de muncă potrivite aptitudinilor lor. Astfel, elevii claselor speciale de matematică vor deprinde meseria de proiectanți în cadrul Institutului de cercetări și proiectări alimentare — București. Elevii claselor speciale de fizică se vor califica în proiectări în automatizări, cei de la clasele de chimie vor efectua practica în laboratoarele Facultății de chimie de la Universitatea București, iar cei de la clasele de biologie vor face practică tehnico-productivă în cadrul Facultății de biologie.

CORNELIA GÂRMACEA

Raid-anchetă

PROFILUL ATELIERULUI – ŞCOALĂ

- Într-un oraș cu industrie modernă – fetele, la... broderie!
- În căutarea unei intreprinderi-patron
- Condiții există, dar nu sînt valorificate la maximum

Din „oglinda“ la zi a profilului atelierelor-școală din municipiul și județul Galați pe care ne-a prezentat-o cu ocazia unui raid-anchetă prof. **Tiberiu Stegărescu**, inspector școlar șef al județului, reținem cîteva procente semnificative pentru orientarea instruirii practice-productive a elevilor din școlile generale și liceele din raza inspectoratului respectiv: **electrotehnică — 1,4%; telecomunicații — 0,7%; reparații auto — 1,4%.** La celălalt capăt se află în ordine: **lăcătușărie — 26,7%; tîmplărie — 19,6%; croitorie și menaj — peste 33% din totalul atelierelor-școală** din județul și municipiul Galați. Acest fapt a determinat constituirea unei comisii la nivel județean care să reexamineze profilurile de ateliere-școală și să explorese posibilitățile de antrenare în acțiunea de patronare de noi întreprinderi. Din circa 50 de mii de elevi din învățămîntul de cultură generală, aproximativ 44% sînt cuprinși în activități practice-productive pe profil industrial, iar restul pe profil agrar (loturi școlare, microferme). Curios, la prima vedere, marile întreprinderi din raza municipiului Galați aveau, la data la care am întreprins raidul (29 septembrie a. c.), o participare mult sub posibilitățile lor economice, ceea ce a dus la profilul de ateliere-școală amintit mai sus. Cîteva trăsături sînt comune celor cinci licee de cultură generală din municipiul Galați. Deși numericește elevele reprezintă peste 50% din numărul școlarilor, profilul atelierelor-școală pentru ele este obositor de monoton: croitorie, broderie. În anul școlar trecut, Liceul nr. 5, de exemplu, stabilise practica tehnico-productivă a elevilor săi la Întreprinderea textilă „Fusul“. Rezultatele obținute aici au fost puțin concludente, ceea ce a determinat conducerea liceului și inspectoratului școlar să organizeze activitatea de instruire practico-productivă în incinta liceului. La data respectivă, cele trei ateliere școlare se aflau în construcție. În anul școlar 1972—1973, reiese din relatarea maistrului-instructor **Ciocan Vasile** și a profesoarei de stenografie **Petcu Maria**, situația se prezintă astfel: băieții sînt profilați pe electrotehnică; o parte din fete vor continua croitoria, iar 10 clase (a se înțelege numai elevele) sînt reprofilate pe stenodactilografie!

Liceul nr. 3 (de eleve) și-a profilat cele aproape 600 de eleve pe croitorie, broderie, cusături. În anul acesta, ne informa ing. **M. Alexandrescu**, inspector școlar de specialitate, s-a luat legătura cu conducerea U.J.C.M. Galați pentru a se obține comenzi de cearceafuri, slipuri, costume de copii în serie pentru școlile gălățene și în mod special pentru Liceul nr. 3. O precizare se impune. Specificul municipiului Galați este binecunoscut. Aici funcționează întreprinderi de rang republican (C.S.G. și S.N.G.). Industria ușoară, respectiv industria confecțiilor, are o pondere mult mai redusă. În aceste condiții particulare, **problema profilului atelierelor-școală pentru fete se pune cu deosebită ascuțime.** Este necesar ca acțiunea de explorare a posibilităților pe care comisia a desfășurat-o să continue pentru a găsi soluții corespunzătoare. Dacă mai amintim că și la liceele nr. 2 și 7 (mixte) elevele reprezintă majoritatea efectivului școlar și că atelierele-școală pentru fete sînt profilate tot pe croitorie și broderie se înțelege importanța acestei probleme. De altfel, prof. **Cojocaru Mihail**, director adjunct la Liceul nr. 2, ne-a destăinuit doleanța unor eleve ale liceului de a se instrui în ateliere cu un grad de tehnicitate mai ridicat (de ex.: electrotehnică). Pentru Liceul nr. 2 problema patronajului capătă un aspect mai particular. În anul școlar trecut, băieții au făcut instruire practică-productivă la Întreprinderea poligrafică din localitate. După trim. II, ne relata prof. **Dumitrache Cioarecu**, directorul liceului, conducerea școlii s-a văzut nevoită să renunțe la această întreprindere și să-i repartizeze pe elevi în trim. III la nu mai puțin de 10 școli generale, pe lîngă diferite ateliere. Este limpede că în acest fel un an util s-a irosit. Și la începutul acestui an școlar lucrurile nu sînt prea liniștitoare. Școala este în căutarea unei uzine-patron. Combinatul siderurgic Galați și Șantierele navale Galați, datorită obligațiilor pe care le au față de Liceul industrial de construcții, față de Grupul școlar profesional, Institutul politehnic etc., nu-și puteau asuma la data raidului nostru sarcina de a patrona liceul. Aceasta, deși elevii acestei școli sînt copiii salariaților Combinatului, iar seraliștii sînt salariați la Combinat. Se duceau tratative — cu rezultate incerte — cu Uzina mecanică navală (care invoca aceleași deficultăți în acceptarea ideii de a patrona școala). Ar mai rămîne eventualitatea de a fi patronați de Întreprinderea de cuie, sîrmă și lanțuri (care patronează școlile generale nr. 6 și 12). O perspectivă mai bună par a avea elevii liceelor nr. 1 și 7. Primii sînt patronați de I.R.E.G. și Laminorul de tablă subțire. Șanșe mari au, după cum ne spunea inspectorul școlar de specialitate care discutase chestiunea aceasta cu inginerul șef de la I.R.E.G., grupele de elevi care vor fi repartizați la această întreprindere. Elevii se adaptează cu ușurință în specialitățile P.R.A.M. și A.M.C. (ajutați de cunoștințele de la disciplinele pozitive dobîndite în liceu). Elevii de la Liceul nr. 7 — ne spunea prof. **D. Științanu**, directorul liceului — continuă să fie instruiți în mecanică auto și, în perspectivă, în conducere auto. (Întreprinderi-patronatoare I.T.O. și I.T.A.). În ce privește conducerea auto, liceul se bucură de sprijinul Școlii de șoferi profesioniști.

Așadar, în acest nou an școlar există condiții materiale reale ca instruirea practico-productivă a elevilor din liceele de cultură generală din municipiul Galați să răspundă exigențelor tot mai înalte pe care societatea noastră le are față de învățămînt. Depinde de toți factorii locali ca aceste condiții să fie valorificate la maximum.

NICOLAE SORIN

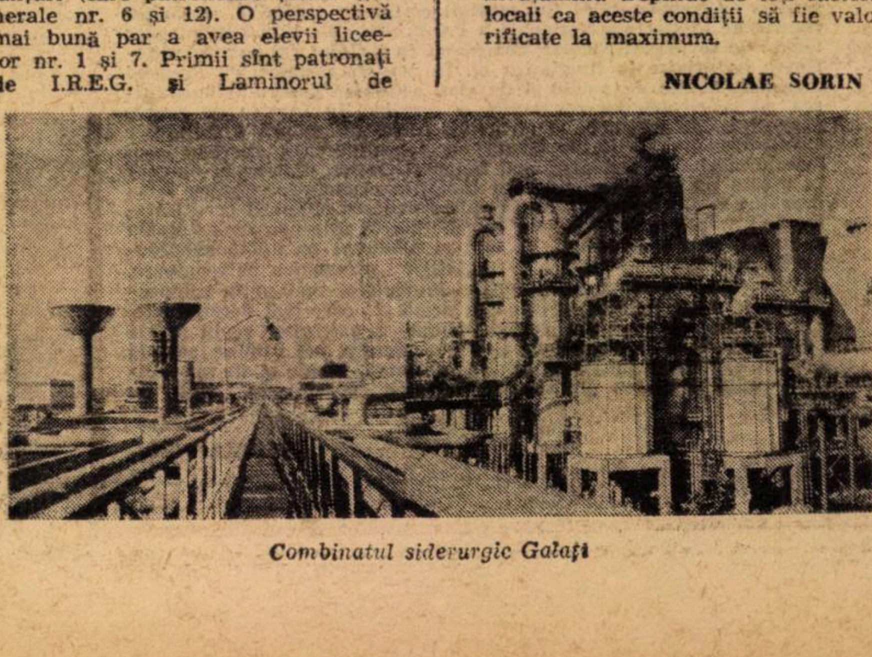

Combinatul siderurgic Galați

FLORIN MIHĂILESCU
LOVINESCU ȘI ANTINOMIILE CRITICII
Șerban Cioculescu
ASPECTE LITERARE CONTEMPORANE
SCRISORI CĂTRE V. ALECSANDRI
Z. ORNEA
poporanismul
ANUL INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII 1972
SADOVEANU SAU ELOGIUL RAȚIUNII
UNIVERSITAS
POEZII

Editura „MINERVA" și cititorii săi din școală

Editura Minerva, cu cele patru secțiuni ale sale: Literatură română clasică, Literatură română contemporană, Istoria literaturii și folcloristică și Biblioteca pentru toți, pune la indemina unui public larg atit texte de bază din literatura română, cit și pertinente exegeze.

Am incercat un dialog cu trei redactori, șefi de secții — Z. Ornea, Alexe Nicolae, Cornel Popescu — pentru a prezenta cititorilor nu numai proiectele, ci și concepția editorială care a determinat apariția unor cărți de certă valoare. In incheiere, transcriem și părerile unuia dintre „beneficiari" — M. Donoiu, studentă la I.A.T.C.

Z. ORNEA:

Să tipărim lucrări fundamentale!

— In ultimul timp se observă, in genere, o cerință din ce in ce mai mare pentru cărțile de referință, istorii literare, eseuri, studii monografice. Cum ințelege redacția dumneavoastră să satisfacă această cerință?

— În primul rînd, publicînd lucrări fundamentale destinate unor categorii diferite de cititori.

— Să exemplificăm.

— Intenționăm reeditarea unor istorii literare aparținînd lui N. Cartojan, N. Iorga, G. Călinescu, E. Lovinescu, D. Popovici, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu. O carte deosebită va fi „Din istoria literaturii didactice românești" de Onisifor Ghibu. De asemenea, sînt solicitate lucrările lui Crohmălniceanu și Ion Rotaru.

— Aceste istorii literare ajung insă mult mai greu pe băncile elevilor. Bănuim că pentru ei sint destinate alte colecții.

— Aveți dreptate. Trei colecții sint adresate tineretului studios: „Momente și sinteze", „Introducere în opera lui..." și, de un nivel elevat, „Universitas".

— Ce scop își propune fiecare in parte?

— Seria „Momente și sinteze" își propune să publice studii despre principalele curente literare. Astfel D. Micu va scrie „Gîndirismul", Ion Lungu „Școala Ardeleană", P. Cornea „Pașoptismul", Z. Ornea „Poporanismul".

— Dar „Introducere în opera lui..."?

— E o serie inaugurată în 1970, în care se publică studii de inițiere în opera celor mai importanți scriitori. Seria e concepută eseistic, în sensul că autorii fac o nouă lectură a textului clasic dintr-o perspectivă modernă, fără a apela la aspecte biografice. Ovidiu Cotruș va scrie despre Mateiu I. Caragiale, T. Vîrgolici despre Bolintineanu, Mihai Zamfir despre Macedonski, Titu Popescu despre estetica lui Mihail Dragomirescu.

Ambele serii sînt solicitate mai ales de elevii din ultimele clase de liceu care își pregătesc bacalaureatul și admiterea la facultate.

— Observasem in plan o preocupare pentru exegeza eminesciană.

— Intenționăm să scoatem în fiecare an cel puțin o carte despre Eminescu. Curînd vom publica o lucrare în patru volume, printre care: „Creativitatea eminesciană" și „Arta cuvîntului la Eminescu" de D. Caracostea.

— Privind vitrinele librăriilor nu se poate să nu observați, totuși, lipsa unor cărți de mare interes, mai ales a studiilor indicate in bibliografie.

— Stabilirea tirajelor nu depinde de noi.

Aș propune să se stabilească pe plan național un număr de titluri cu prioritate care să existe permanent în librării.

ALEXE NICOLAE:

Valorificarea tezaurului clasic

— In mare, secția pe care o conduceți continuă unele colecții preluate de la Editura pentru literatură.

— În speță, colecțiile: „Scriitori români" și „Opere". Astfel tipărim **Slavici** vol IV și V, **Delavrancea** vol. VI, VII, VIII, **Alecsandri** vol. VI dar și **Minulescu** vol. I, **Ion Pillat** vol I.

— Cui se adresează cele două serii principale „Opere" și „Scrieri"?

— Seria de „Opere", concepută ca o ediție critică de nivel superior, se adresează specialiștilor, studenților și profesorilor. Seria „Scrieri", pune în circulație ediții selective din cărți publicate în majoritate în perioada interbelică. Publicăm opere de: **T. Vianu, Emil Isac, Pompiliu Constantinescu, Lucian Blaga.** Elevii, studenții și profesorii găsesc în studiul introductiv și în aparatul critic interpretări și judecăți de valoare elaborate din punct de vedere marxist.

— Considerați că tirajele acoperă necesarul de carte clasică?

— Avem un tiraj foarte mic, pentru că volumele sînt în general scumpe. De la 10—15 000 am ajuns acum la 3—4 000.

— Nici măcar cite unul pentru fiecare școală.

— Cred că cel puțin bibliotecile școlare și profesorii ar trebui să aibă asigurate astfel de ediții.

— Nu efectuați și ediții de popularizare?

— Din textele de bază derivăm ediții libere. **Arhanghelii, Țiganiada, Sultănica, Ciocoii vechi și noi,** vor fi primele titluri.

— Vă rugăm să semnalați cititorilor citeva inițiative deosebite!

— Seria „Restitutio", într-o frumoasă ținută grafică va pune în circulație scriitori ca Hașdeu, Jean Bart, M. Săulescu, Vlahuță ș.a. Seria „Meșterul Manole" va cuprinde capodopere ale folclorului (Toma Alimoș, Orații de nuntă, Poveștile lui Făt Frumos, Teatrul haiducesc).

CORNEL POPESCU:

Editărm in funcție de bibliografia școlară

— Colecțiile „Arcade" și „Biblioteca pentru toți" sint cele mai cunoscute de către elevi, fiind de un real folos la orele de literatură română.

— Toate editările se fac în funcție de cerințele directe ale programei școlare și ale bibliografiei suplimentare indicate de profesori. Colecția B.P.T. are o bogată tradiție și aproape toate aparițiile sînt determinate de epuizarea unei ediții vechi, de punerea în circulație a unui scriitor mai puțin cunoscut de noua generație, sau de impunerea unui scriitor contemporan.

În seria „Arcade", intenționăm o selecție pe valori din literatura română. Fiecare carte va avea o bibliografie selectivă și o postfață de circa 10—15 p. în care se va face o analiză a lucrării.

— Cum editați scriitorii contemporani?

— Prin ediții de autor, la scriitorii incluși în programele didactice liceale și universitare. Fiecare volum este însoțit de o mărturie literară a scriitorului. Astfel apar și vor apare scrieri de: Maria Banuș, Mihai Beniuc, Aurel Baranga, Demostene Botez, Eugen Jebeleanu, Tudor Mușatescu, Ion Pas, Marin Preda, Zaharia Stancu.

M. DONOIU:

Interdependențe necesare

— Editura „Minerva", ale cărei preocupări pe linia moștenirii noastre literare îi conferă un profil aparte, m-a ajutat în pregătirea mea. Ca studentă la I.A.T.C. (critică teatrală) sigur că, în primul rînd, mă interesează dramaturgia. Dar oare dramaturgia noastră poate fi înțeleasă și judecată cu justețe desprinsă din contextul general? Un Alecsandri, bunăoară, mi se pare imposibil de analizat dacă îl rupem de marile probleme politice ale veacului trecut — revoluția de la 1848 și Unirea Principatelor, ca să nu amintesc decît aceste două momente însemnate ale secolului. Probabil că mai vîrstnicii cunosc totul, sau proape totul. Să nu se uite, însă, că generațiile tinere au aceeași nevoie de cunoaștere a problemelor fundamentale ale culturii noastre. Prin urmare, este necesar ca în librării să se afle în permanență cărțile de căpătîi. Firește, se poate naște întrebarea: care sînt cărțile de căpătîi? Nu am pretenția să dau un răspuns. Eminescu este și va fi discutat, despre Eminescu se vor scrie multe studii, se vor înregistra multe alte noi dimensiuni. Este bine să le cunoaștem. Dar ni se pare imposibil să treacă un an fără o ediție din opera poetului. Situație similară și în cazul celorlalți clasici, similară și în cazul literaturii secolului nostru. Revenind la dramaturgie, aș putea face observația că lui Caragiale i s-au consacrat numeroase și meritate pagini. Teatrul dintre cele două războaie mondiale și cel contemporan este mai puțin discutat. Nu cred că este de vină editura, cît absența unor autorități în materie. Volumul **Teatru** de Lucian Blaga mi se pare o reușită, însă. În întîmpinarea unei mai exacte înțelegeri de către cititori a teatrului modern al lui Lucian Blaga (nume ce poate fi situat alături de scriitori ca Yeats, Werfel, O'Neill), unde omul se întîlnește cu „limitele propriei sale vieți, cu propriile sale drame, în condițiile istorice și sociale ale existenței sale", ne răspunde prefața binevenită a lui Eugen Todoran. Sînt convinsă că vom înregistra și alte reușite în această direcție.

EMIL CILANU

Comunistul de la catedră

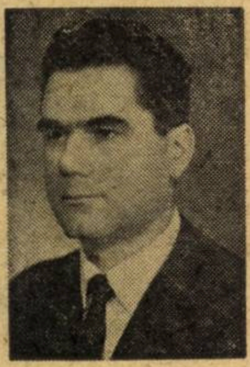

PROIECTELE DIRECTORULUI S-AU ÎMPLINIT

Cu vreo trei ani în urmă am fost la Liceul nr. 1 din Caracal. Am stat de vorbă cu cîţiva dintre profesorii şi elevii săi într-o problemă de educaţie. M-a impresionat atunci nu numai liceul — o construcţie frumoasă, poate una dintre cele mai frumoase din oraş — cît, mai ales, atmosfera de muncă serioasă, pasionantă, ordinea desăvîrşită, colectivul acela harnic, ambiţios. Se simţea peste tot în acest liceu mîna unui om priceput, care ştie să organizeze şi să conducă. Între multe lucruri văzute atunci — despre care am scris la timpul cuvenit — directorul mi-a arătat şi subsolul şcolii. Am intrat în nişte catacombe degradate, întunecoase, pline cu tot felul de materiale, care distonau, fireşte, cu tot ce văzusem pînă atunci. Nu ştiam care-i scopul acestui popas subteran. M-a lămurit însă deîndată directorul. Plimbîndu-mă prin încăperile acelea insalubre mi-a mărturisit planurile sale, proiectele pe care le are şi pe care, cu siguranţă, le va traduce în fapt. Pe măsură ce vorbea, se entuziasma, vedea parcă totul aievea.

— Din 1937, spaţiul acesta imens stă nefolosit. Cîţiva zeci de metri pătraţi de ziduri solide zac neîngrijite şi nevalorificate de-atîta amar de vreme şi noi ne plîngem de spaţiu — îmi spunea directorul Florea Păunică. Vreau să schimb totul şi să transform subsolul acesta în ateliere şcolare. Vă imaginaţi dumneavoastră ce spaţii sînt aici, ce loc avem pentru amenajarea atelierelor? Mulţi zîmbesc atunci cînd aud planurile astea, alţii cred că va trebui o muncă imensă, bani mulţi şi că poate n-ar merita osteneala.

Directorul Florea Păunică s-a ţinut de cuvînt. Astăzi, subsolul Liceului nr. 1 din Caracal este de nerecunoscut. Nici urmă din ceea ce a fost. S-a transformat într-o adevărată întreprindere. Cinci încăperi mari sînt amenajate ca ateliere de lăcătuşărie, electrotehnică, tîmplărie, croitorie, ţesătorie şi broderie. Strunguri, aparatură electrică, tot felul de maşini, de unelte şi piese, războaie de ţesut, într-un cuvînt, tot ce este necesar pentru pregătirea practică a elevilor a fost instalat aici. Anul şcolar trecut — atunci au fost date în folosinţă — s-au efectuat în aceste ateliere lucrări care au adus liceului venituri de peste 60.000 de lei. Cu lucrările executate s-au organizat două expoziţii pe plan local şi cîteva au fost prezentate în cadrul Expoziţiei „Practică şi creativitate în învăţămînt". Anul acesta — îmi spunea directorul — şi-au propus să realizeze, prin valorificarea lucrărilor, peste 100 000 de lei.

Acestea sînt doar cîteva date lapidare, succinte. Despre munca pe care a desfăşurat-o directorul Florea Păunică aproape un an de zile pentru transformarea subsolului şcolii s-ar putea scrie însă multe, foarte multe lucruri. Pentru că a fost o muncă tenace, plină de dăruire şi deloc uşoară : au trebuit degajate toate încăperile acelea, tencuite, pardosite, a trebuit instalată lumina, reţeaua de forţă, au trebuit puse uşi, ferestre şi toate cele necesare funcţionării unor ateliere moderne. Dar despre aceste greutăţi, comunistul Florea Păunică vorbeşte mai puţin sau aproape deloc. Pentru că, aşa cum o spune, importante sînt rezultatele muncii, important este că a putut realiza un lucru valoros.

MONICA ROBEA

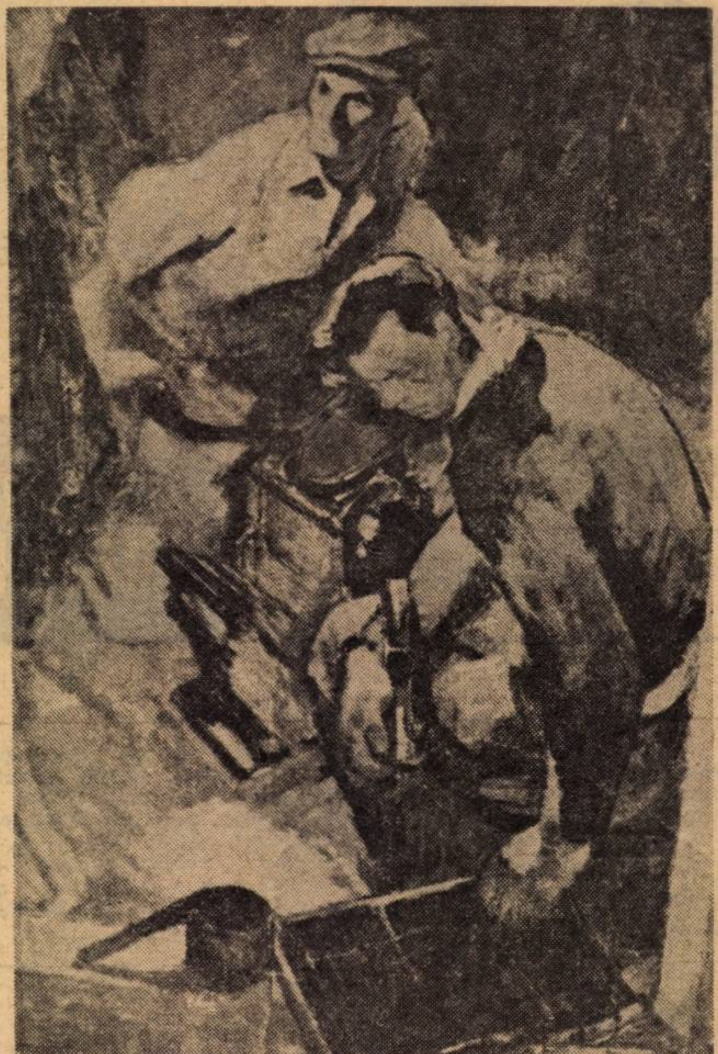

ŞTEFAN SZÖNYI
Tipografie ilegală

În echipe de cercetare

Culegerea de studii şi articole „Învăţămînt practic, învăţămînt modern", editată de Inspectoratul şcolar Deva, în care se remarcă în mod deosebit studiul profesorului Bujor Vulcu despre „Culegerea şi interpretarea terminologiei geografice locale", ne-a făcut să ne oprim în rîndurile ce urmează asupra contribuţiei pe care pot şi trebuie să o aducă cadrele didactice în cercetarea complexă istorică, socială, economică, lingvistică, geografică a realităţilor din zona în care îşi desfăşoară activitatea. Căci volumul editat de Inspectoratul şcolar Deva nu este izolat în ceea ce priveşte studierea problemelor locale : în culegeri editate de inspectoratele din judeţele Argeş, Galaţi, Bihor, găsim preocupări similare.

Ceea ce lipseşte tuturor acestor culegeri este caracterul organizat, convergent, al cercetărilor. Lucrarea profesorului Bujor Vulcu pare a fi — prin pertinenţa cercetării — un fragment dintr-un referat de doctorat, lucrarea profesorului Nicolae Măruşca de la Oradea (publicată în „Cercetări de limbă şi literatură") este un fragment din monografia lingvistică a comunei Borod, judeţul Bihor. Este vorba în aceste două cazuri de cercetători formaţi, a căror contribuţie ar fi putut apărea în orice publicaţie de specialitate. Dar, alături de asemenea cercetători cîţi profesori şi învăţători nu bătătoresc cărări arhicunoscute, repetă date strînse cu hărnicie, de ici, de colo, în redactarea lucrărilor de grad ? ! Dacă societăţile ştiinţifice locale ar lua legătura cu Institutul de lingvistică al Academiei, bunăoară, ar afla cît de interesat este acest for în strîngerea şi interpretarea materialului de toponimie. În vastul proces al transformărilor economice, numele de locuri — adevărate inscripţii asupra trecutului, reliefului, faunei, şi florei unei regiuni — sînt adeseori înlocuite, fără temei, prin dispoziţii capricioase, locale. Astfel, bunăoară, vechiul nume al localităţii **Vieră**ş din judeţul Argeş (explicat de profesorul G. Giuglea şi colaboratorii ca avînd la bază lat. **verres**) a fost înlocuit cu **Făget** ; nume ca **Bejenar**i care evocă bejenia din trecut, sau **Ungureni** care indică provenienţa locuitorilor din Transilvania, dispar din nomenclatura satelor fără nici o justificare organele locale neţinînd seama de legătura cu trecutul.

Pentru a sublinia importanţa istorică şi lingvistică a toponimelor vom cita un exemplu din studiul „Din toponimia Văii Bistrei" (judeţul Bihor), publicat de M. Oros în „Studii şi materiale de onomastică", Editura Academiei R.S.R. 1969. Satul **Voievozi** din judeţul Bihor (din apelativul românesc „voivod") este amintit în documente oficiale încă din anul 1491 ca proprietate a unor voievozi şi nobili români care reuşiseră pînă la această dată să-şi păstreze domeniile. Timp de aproape 500 de ani, toponimul oficial maghiar **Almaszeg** nu s-a impus, în vorbirea localnicilor, păstrîndu-se pînă astăzi vechiul nume.

În aceste condiţii culegerea unor nume de locuri de către echipe formate din lingvişti, geografi, istorici, etnologi, ar îndeplini un deziderat de mare actualitate, ar ajuta la adunarea şi interpretarea unor materiale inedite sau ar duce la monografii locale fără amprentă de diletantism. Susţinem, deci, în esenţă, că lucrările de grad de diferite specialităţi ar putea fi îndrumate spre cercetarea fenomenelor locale în strînsă legătură cu institutele Academiei, cu institutele de învăţămînt superior şi societăţile ştiinţifice.

Dacă în locul unor nume de cercetători ca acelea semnalate aici, în publicaţiile locale, am întîlni numele unor cercetători tineri, grupaţi în echipe de cercetare, profitul ar fi imens, atît pentru autorii individuali, cît şi pentru vasta arie a specialităţilor pe care le reprezintă.

OFELIA PROCA-ŢEPELEA

Liceul din Sebiş

Punct muzeistic

ABECEDARUL

Noua ediție este mai bună. Dar putea fi și mai bună

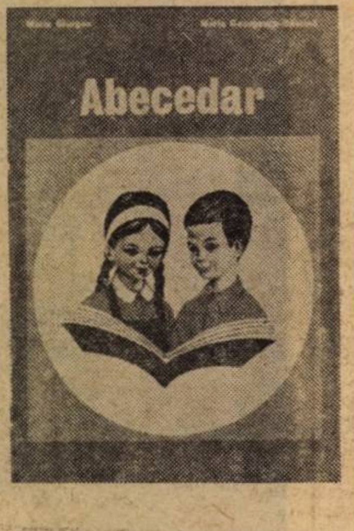

Ne aflăm la început de an școlar, au fost editate **manuale și programe** noi și credem că este bine să deschidem o discuție pe marginea **lor.** Desigur, o analiză amplă asupra acestora va fi cu putință mai tîrziu, **cînd ele vor** fi fost în bună măsură experimentate, dar o seamă de prime impresii, socotim, totuși, că pot fi avansate de pe acum. Un reper pentru o asemenea întreprindere îl avem oricum : e vorba de manualele, programele din anii trecuți, la care le putem raporta pe cele de azi.

Iată de ce inițiem o dezbatere în paginile revistei noastre asupra manualelor. Și, începem cu **Abecedarul** *), această carte fundamentală în formarea celor care pășesc pragul școlii.

Care sînt, după dumneavoastră, virtuțile noului Abecedar, care îi sînt neîmplinirile ? Cu această întrebare ne-am adresat deocamdată cîtorva învățătoare din București, ale căror observații le prezentăm cititorilor. Firește, cu aceasta, discuția nu va fi epuizată. Ea rămîne deschisă și altor intervenții, pe care le așteptăm, din partea colegilor din țară.

Emilia Staicu, Școala generală nr. 5 :

Remarc, în **Abecedarul** nou, grija pentru alcătuirea gradată și cu un pronunțat conținut educativ a cuvintelor, propozițiilor, a textelor în general, cu subiecte din viața și preocupările micilor școlari, cu numeroase elemente de joc. Din aceste texte, elevii vor putea să învețe cum să-și îndeplinească obligațiile la școală, în familie și în societate. Textele înfățișează și aspecte din activitățile celor mari, ceea ce este de natură să-i facă să aprecieze, să încerce a răsplăti grija pe care le-o arată societatea pentru a le face viața frumoasă, fericită. Mai subliniez prezența dialogului în texte, care înviorează lecțiile, le dă culoare ; ca și preocuparea autoarelor, permanentă, de a dezvolta gustul școlarilor pentru frumos : am în vedere culorile calde ale ilustrațiilor (cu puține excepții), așezarea în pagină, cu gust, a cuvintelor, textelor.

Mariana Burlă, Școala generală nr. 15 :

Eu am cuvinte de prețuire pentru multe texte din carte, care sînt astfel concepute, încît dau posibilitatea continuării orale a unei povestiri începute. Ceea ce stimulează gîndirea, imaginația copiilor, contribuie la îmbogățirea vocabularului lor. Așa sînt texte ca acelea de la pag. 18, 19, 26, 53, 55, 59. Aș mai menționa asigurarea fericită a întrepătrunderii între obiectele de învățămînt. Astfel, din liniuțele pregătitoare pentru cifra 2, se poate desena o rățușcă, sau o oiță — din semnul grafic pregătitor pentru literele **o** și **a.** Binevenită mi se pare și simplificarea scrierii, prin renunțarea la tot felul de bucle, înflorituri, care de altfel tot dispar, cu timpul, din practica scrisului nostru. Într-adevăr, de ce să-i învățăm pe copii să scrie C mare de mînă cînd noi scriem simplu : C? Inspirată mi se pare și introducerea diftongilor în texte, pe baza analizei fonetice — sintetice, care asigură însușirea lor corectă de către elevi, în cuvintele care le conțin. Ca și prezentarea unor elemente de punctuație : semnul întrebării, al exclamării, punctul, linia de dialog — care dau învățătorului putința să le vorbească celor mici despre intonație, în scopul realizării unei citiri conștiente.

Și o observație critică : la scrierea cuvintelor din mai multe silabe, se folosește cratima, pentru ca elevii să distingă silabele înseși ca realități fonetice. Cratima, însă, se știe, se pune la margine de rînd, cînd se desparte un cuvînt care nu încape acolo și trece în cel următor. Copiii pot rămîne însă cu imaginea silabisită, și deci fragmentată, a cuvîntului, pe care vor avea tendința să-l scrie oricînd numai așa. Greutatea ar putea fi eliminată scriind silabele cuvîntului mai distanțat, dar fără cratimă, și apoi prin transcrierea lui în întregime, dedesubt, astfel : ma ma; na ni.

mama nani.

Pentru ca elevii să înțeleagă folosirea cratimei, să se construiască propoziții care nu încap într-un rînd, de genul :

„Voicu e vă-
rul meu".

Coriie Dumitra, Școala generală nr. 5 :

De acord cu ce s-a spus pozitiv despre abecedar de către colegele mele, eu aș cere pentru o ediție viitoare, să i se adauge un capitol alcătuit numai din ilustrații, care să concretizeze, imagistic, conținutul programei privind dezvoltarea vorbirii elevilor și cunoașterea mediului înconjurător. Pentru noi, învățătorii, acest capitol ar fi un foarte util material didactic — și nu mai puțin pentru școlarii noștri, care l-ar avea permanent la dispoziție.

Discuția noastră însă, socotesc și eu, ar fi mult mai bogată mai tîrziu, după ce vom fi parcurs—și deci experimentat, în bună măsură — materia noului abecedar, care de pe acum mi se pare o reușită.

Margareta Ciubotaru, Școala generală nr. 3 :

Cîteva lucruri despre ilustrația cărții, în general bună, dar nu întotdeauna în corelație cu textele. Să exemplific : la paginile 2, 3, ilustrația la „prima zi de școală" este lacunară. Școlarii sînt prezentați fără ghiozdane, iar coloritul copacilor este mult prea trist pentru numai începutul de toamnă ; plopii din pagina 4 sînt ruginii, deși se știe că ei își păstrează culoarea verde a frunzelor pînă spre sfîrșitul lui octombrie ; la pag. 48, textul arată că „Voicu ia nuci" — dintr-un copac, de fapt, o masă verde, în care nu se vede nici un fruct ; ilustrația din pagina 54 prezintă doi copii dialogînd, dar privirile lor nu comunică deloc ; în pagina 55 ar mai fi fost nevoie de o a doua ilustrație, care să o arate pe Doina sărind din pat, așa cum spune textul ; altă neconcordanță între text și ilustrație la pagina 69, unde ar fi trebuit să vedem doi pui — unul cu gîtul golaș și altul cu guleraș roșcat ; în sfîrșit, din pagina 70 lipsesc marinarii de pe punte, pe care, un copil, însoțit de tatăl său... îi salută.

Nu sînt „pete în soare" ce spun eu aici. Fiindcă — știm din experiență — elevii mici au un deosebit spirit de observație și ei văd foarte repede inadvertențele.

Repet — însă — în rest, nu ne putem plînge de ilustrația noului abecedar.

Constanța Bolovan, Școala generală nr. 15 :

La ceea ce s-a spus deja, eu aș vrea să subliniez preocuparea, în noul abecedar, pentru conținutul educativ al textelor : spiritul de ordine al școlarului (pag. 94), dragostea pentru frumos, pentru muncă, respectul față de cei mari (pag. 70, 75, 81, 96) etc.

De asemenea, sînt de părere că anumite texte ar fi trebuit să fie însoțite de mai multe ilustrații, care ar fi dat copiilor putința, prin ele însele, să reproducă povestirea și, implicit, să le dezvolte vorbirea.

Cred, ca și colegele mele, că dacă vom relua dezbaterea de azi, după ce vom fi cunoscut, practic, noul abecedar, vom face, atunci, observații mult mai numeroase și mai la obiect. Oricum însă, inițiativa „Tribunei școlii" de a fi deschis, de pe acum, acest prolog la discuție, este dintre cele mai frumoase și de o utilitate indiscutabilă.

HRISTU CANDROVEANU

---

*) E.D.P. 1972. Autori : Maria Giurgea și Maria Georgescu-Boștină. Ilustrația : Angi Petrescu-Tipărescu.

Intrare în lumea mirifică a cărții...

LA ZI

În județul Suceava au participat pînă acum peste 30 000 de elevi la recoltarea cartofilor, efectuînd 164 000 zile de muncă. S-au recoltat cartofi de pe 142 ha, valoarea lucrărilor ridicîndu-se la peste 356 000 lei. Peste 7 100 de elevi de liceu au lucrat în întreprinderile agricole de stat și întreprinderile de cercetări agricole, unde au recoltat 9 000 de tone de cartofi. În vederea stringerii la timp a recoltei s-au mobilizat toate forțele. Astfel au fost aduși prin rotație, elevi din zona de munte la ferme, asigurîndu-li-se condiții corespunzătoare de cazare.

Recent, la Casa de cultură din Suceava a avut loc o reuniune a elevilor care au participat la strînsul recoltei. Cu acest prilej elevii evidențiați au primit diploma de fruntaș și carnetul de brigadier. La reuniune au fost invitate conducerile întreprinderilor și ale școlilor care au evidențiat eforturile făcute de elevi și de cadrele didactice din județ pentru recoltarea la timp, în ciuda timpului nefavorabil, a cartofilor — principala cultură a județului.

◆

La 1 noiembrie 1972 Universitatea populară din Cobadin, județul Constanța, împlinește un an de existență. În anul universitar de curînd încheiat cei peste 320 de cursanți — români, turci, tătari, nemți și de alte naționalități — de cele mai diferite profesii (cooperatori, funcționari, elevi, intelectuali) au frecventat 13 cursuri de cultură generală : România contemporană, călătorii pe Glob, A.B.C. medical, astronomie populară, turism și sport, limbi moderne (engleză, germană, franceză, rusă, turcă) etc. Universitatea populară din Cobadin își aduce o contribuție de prim ordin la educația marxistă și la ridicarea nivelului de cultură și științific al cetățenilor din această importantă așezare agrară dobrogeană. (Ion Stoica).

◆

Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea savantului Gh. Munteanu-Murgoci, geolog, mineralog și pedolog la Buzău, în prezența tovarășului Ion Sîrbu, prim-secretar al Comitetului județean de partid, a avut loc o importantă sesiune de comunicări științifice. Au participat, cu lucrări sau ca invitați, academicieni, profesori universitari, cadre didactice, locuitori de diverse profesii ai Buzăului.

În partea a doua a programului s-au vizitat sala memorială a Muzeului din Rîmnicu-Sărat, care cuprinde exponate din viața și opera lui Gh. Munteanu-Murgoci, precum și Bisoca — satul de baștină al savantului.

◆

Liceul „Ion Neculce" din Capitală a închinat sărbătoririi tricentenarului cronicarului al cărui nume îl poartă, precum și împlinirii a 50 de ani de existență, o interesantă sesiune de referate ale elevilor. Programul sesiunii organizat pe secțiile : științe sociale, economie politică, istorie, română, latină, științe realiste, munca organizației U.T.C. precum și al secției dedicate vieții și operei lui Ion Neculce, cuprinde numeroase referate și comunicări susținute de elevi și profesori. Lucrările, bogat ilustrate cu materiale auxiliare, s-au desfășurat în cabinetele și laboratoarele liceului.

◆

Sălile Muzeului de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, găzduiesc, de cîteva zile, o expoziție națională a pionierilor intitulată „Căutătorii de comori". Inițiată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și Ministerul Educației și Învățămîntului, această expoziție este rodul activității pasionante pe care au desfășurat-o, îndrumați de profesorii lor, micii arheologi din școlile patriei noastre. Ea reunește cîteva sute de exponate de o reală valoare istorică și documentară.

◆

Locuitorii comunei Plenița, județul, Dolj, au aniversat, de curînd, un eveniment de seamă : împlinirea a 125 de ani de existență a școlii din localitate. De pe băncile acestui lăcaș de cultură s-au ridicat, de-a lungul anilor, multe personalități marcante : scriitori, folcloriști, istorici și arheologi, profesori cu renume. La aniversarea jubileului, școala din Plenița — devenită în anii din urmă liceu — se află într-un local nou, spațios, înzestrat cu laboratoare și cabinete moderne, cu o vastă bibliotecă (13 000 de volume).

Acad. NICOLAE TEODORESCU despre:

CIFRE, CALCULATOARE, DECIZII

Centrul de calcul al Universității bucureștene a împlinit un deceniu de activitate, timp în care s-a afirmat ca o prezență remarcabilă a științei matematice aplicate, contribuind la rezolvarea unor complexe probleme ale practicii. Recenta sa sesiune științifică jubiliară ne-a prilejuit o interesantă trecere în revistă, împreună cu acad. Nicolae Teodorescu, directorul Centrului, a activității și preocupărilor acestuia.

— Sesiunea științifică jubiliară a Centrului de calcul al Universității din București — ne-a spus acad. Nicolae Teodorescu — a fost organizată în cinstea aniversării a 25 de ani a republicii. Programul său a cuprins rapoarte de sinteză și peste 50 comunicări de rezultate personale.

În afara personalului științific al Centrului și al Facultății de matematici a Universității București, au fost prezenți specialiști din alte centre de calcul, din diverse institute de cercetări și din instituții departamentale. Au ținut de asemenea să participe și oameni de știință, experți informaticieni UNESCO în misiune în țara noastră, prezentînd rapoarte asupra lucrărilor personale sau ale colectivelor pe care le conduc.

— V-am ruga să parcurgeți, foarte succint, retrospectiva acestui deceniu de activitate al Centrului de calcul.

— Pornind de la înființarea Centrului, în anul 1962, se cuvin relevate cu precădere meritele deosebite ale acad. Grigore Moisil, care i-a pus bazele și l-a condus pînă în ultimii ani, cu sprijinul unui mănunchi de colaboratori devotați.

Începînd din 1969, prin achiziționarea sistemului de calcul IBM 360/30, s-a putut trece de la însușirea tehnicilor de calcul electronic la rezolvarea de probleme mai complexe teoretice și aplicative, precum și la predarea de cursuri de programare pentru un număr mare de specialiști din diverse domenii, precum și la efectuarea de cercetări de informatică. Numai în 1969 au fost predate 34 astfel de cursuri ; s-au dezvoltat și mai hotărît cercetarea științifică, relațiile de colaborare și asistența științifică și tehnică cu diverse facultăți și instituții de cercetare sau economice. Însuși Ministerul Educației și Învățămîntului folosește Centrul de calcul pentru rezolvarea unor probleme relative la modele de stimulare în planificarea învățămîntului, prelucrarea statistică a datelor, modernizarea administrației universitare etc.

Centrul dă asistență științifică și tehnică și pe bază de contracte, reușind ca numai prin această activitate să realizeze 2 000 000 lei în anul 1971.

— Din cîte ne amintim, Centrul a organizat și unele reuniuni internaționale de prestigiu.

— Într-adevăr, am organizat sau am contribuit la organizarea și realizarea programului unui număr de manifestări științifice naționale cu participare internațională și chiar internaționale. De pildă : Colocviul de tehnică de calcul și calculatoare în 1967, prima manifestare amplă cu participare internațională din țara noastră, în acest domeniu, Școala internațională de vară de informatică sub egida UNESCO în 1971, Masa rotundă UNESCO pe tema „Calculatoarele în învățămînt“ în august 1972, Consfătuirea de la Galați din acest an, cu tema „Informatica în învățămîntul mediu“, sprijinind Societatea de științe matematice din R.S.R., și apoi chiar această Sesiune științifică jubiliară, cu participare internațională, care are amploarea unui colocviu desfășurat de-a lungul a trei zile, între 25—27 septembrie a.c.

— În încheiere, v-am solicita să marcați cîteva jaloane ale activității viitoare...

— Informatica joacă un rol capital în construcția societății socialiste multilateral dezvoltate, prin punerea tehnicilor de calcul în serviciul economiei, industriei, administrației, științei și culturii. Ceea ce constituie astăzi un organ esențial al întreprinderilor și instituțiilor este sistemul informațional. Întrucît informatica și calculatoarele sînt esențiale în folosirea eficientă și rapidă a fluxului informațional în sistemele informaționale, Centrul de calcul își alege ca tematică de perspectivă, în lumina hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, studiul și cercetările de informatică, cunoscute sistemelor informaționale, atît sub forma aplicativă, cît și sub cea teoretică. De asemenea, vom da un și mai mare avînt cercetărilor operaționale, în special celor consacrate problemelor educaționale și economice. Sperăm să putem efectua o serie de lucrări pentru UNESCO în cadrul unor contracte care ni s-au oferit și să organizăm cursuri postuniversitare de informatică.

H. LEREA

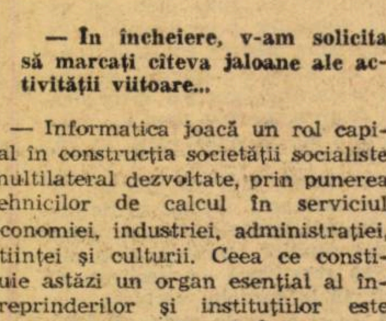

Tainele atomului — Foto : LICĂ IOSIF

Igiena muncii școlare

Laptele, un aliment ideal

Laptele, singura hrană a noului născut, se caracterizează printr-un buchet de însușiri nutriționale pe care nu le are nici un alt produs alimentar, el fiind în igiena vieții copilului de orice vîrstă, un aliment ideal.

De fapt, laptele nu poate fi înlocuit cu nici un aliment. El se impune în primul rînd prin acțiunea sa minerală vastă. În lipsa sau insuficiența lui din dieta copiilor e foarte greu să se acopere nevoia de calciu (1,0—1,2 g/zi) și apare riscul unei tulburări în structura țesutului osos. Acțiunea mineralizantă a laptelui se explică atît prin bogăția în calciu și fosfor (125 mg la sută și respectiv 95 mg la sută), cît și prin faptul că în lapte sînt întrunite toate calitățile care favorizează absorbția și fixarea acestora în schelet și dinți (raport optim între calciu și fosfor, prezența vitaminei D naturale, a lactozei și a proteinelor). Dat fiind că în lapte predomină elementele minerale alcaline (calciu, potasiu, sodiu), față de cele acide, (clor, fosfor, sulf), acest produs are asupra organismului un efect alcalizant, contribuind prin aceasta la păstrarea calciului în organism. În lipsa laptelui din regimul copiilor, crește considerabil incidența rahitismului, iar cînd consumul de lapte și brînză este insuficient, există riscul ca scheletul să se dezvolte mai încet și la terminarea creșterii să rămînă mai mic și mai slab mineralizat.

Laptele constituie sursa de proteine de clasa I, și cele mai ieftine proteine de origine animală. Deși se găsesc în proporție mică (3,5 g la sută), conținînd toți aminoacizii esențiali (care nu se pot sintetiza în organism în proporții optime), proteinele din lapte au valoare nutritivă foarte ridicată, putînd corecta și mări valoarea nutritivă a proteinelor din produsele vegetale cu care se asociază. Laptele conține toate vitaminele, însă în proporții diferite ; este foarte bogat în vitaminele A și B_2 și relativ bogat în vitaminele D, B_6, B_1, B_{12} etc. Vitamina C se găsește în concentrație mică chiar imediat după mulgere ; în urma tratamentului termic (pasteurizare, fierbere), cît și prin acțiunea luminii, conținutul în această vitamină poate să scadă pînă la zero. Preparatele lactate acide (iaurt, lapte acidofil) sînt mai bogate în vitamina B decît laptele dulce, deoarece microorganismele care provoacă acidifierea sînt capabile să sintetizeze aceste vitamine.

Valoarea calorică a laptelui este relativ mică (65—67 cal/100 ml), datorată în bună parte proporției grăsimilor de circa 3—4 g la sută.

Laptele mai prezintă avantajul că se digeră foarte ușor. Volumul de suc gastric și aciditatea acestuia după consumul de lapte sînt mai reduse decît după oricare aliment, iar evacuarea stomacului se face după un timp scurt (1½—2 ore după consumul a 200 ml). Digestia este cu atît mai rapidă cu cît grunjii coagulului de lapte format în stomac sînt mai mici ; pentru aceasta este recomandabil ca laptele dulce să se ingere fracționat ca o mîncare nu ca o băutură.

Observații pe școlari au arătat că prin suplimentarea regimului cu 500—750 ml lapte pe zi, s-au obținut avantaje de creștere ponderală mai ales în înălțime, care nu au putut fi realizate cu nici un alt aliment. În timp de un an, copiii în vîrstă de 5—12 ani, care au consumat zilnic această cantitate de lapte au crescut cu 1—3 kg și cu 2—4 cm mai mult decît martorii lor hrăniți cu o dietă comparabilă ca valoare calorică și proteică, dar fără lapte.

Prin proteinele de calitate pe care le conține și prin vitamine, laptele mărește puterea de apărare și rezistența organismului față de îmbolnăviri. Bolile infecțioase în general și tuberculoza în special apar mai frecvent la copiii care nu consumă acest aliment.

PARASCHIVA ȘUȚESCU

Dilema domnului Stino

Dilema domnului Stino e o chestiune didactică şi în acelaşi timp literară. Fiind literară, se încadrează potrivit în rublică; fiind şi didactică, se nimereşte bine pentru un început de an şcolar.

Trebuie, de asemenea, spus, chiar de la început, că întîmplarea, care a generat dilema, s-a petrecut acum peste trei sferturi de secol; însă dilema însăşi s-a revelat domnului Stino cu mult mai tîrziu, poate pe la 1910, poate după ultimul război mondial, dacă nu cumva bătrînul profesor nu va fi avut niciodată conştiinţa clară că s-a aflat în faţa unei cumplite dileme.

Domnul Stino era, prin urmare, profesor şi anume în Fălticeni, unde Creangă urmase mai de mult şcoala de catiheţi. Aici, la 1892, intrase, în clasa întîi a gimnaziului „Alecu Donici", şi un elev din Paşcani, Sadoveanu Mihail. Un an, doi ani de învăţătură gimnazială făcuseră să se vadă că numitul elev era mijlociu, mai bunişor la început, apoi tot mai slab, — aşa cum avea să se noteze în catalog : „atenţiunea — distrasă", „ştiinţă — slabă", chiar din clasa a doua, elevul respectiv începuse a scrie — aşa cum ne mărturiseşte el — „un roman haiducesc în mai multe tomuri", intitulat **Florea Corbeanu, haiducul.** Îl citeau, pe măsură ce paginile ce întregeau în capitole — ca tot atîtea episoade autonome, de felul serialelor de azi — cîţiva colegi. El scria strălucitor la roman, haiducea copilăreşte, în păduricile din jurul tîrgului, fără să observe că în catalog notele slabe se adunau primejdios, atît de multe, încît în clasa a treia au pricinuit dezastrul : repetenţia !

În acest al treilea an de gimnaziu, are loc întîmplarea cu domnul Stino. Într-o zi domnul Stino descoperă că elevul amintit în loc să-şi vadă cu vrednicie de teme, în loc să fie atent la ora sa de franceză, îşi pierde timpul cu altceva. Romanul — poate încheiat, poate ajuns pe la tomul al doilea — cade în mîinile profesorului, în acel moment şi director al gimnaziului.

Ne putem lesne închipui mirarea şi revolta profesorului : în timp ce el îşi sfarmă plămînii să-i înveţe pe elevi franţuzeşte — şi Sadoveanu Mihail va atesta cu admiraţie metoda excelentă a dascălului său, „alăturea de programele analitice oficiale", însă de o eficienţă desăvîrşită — în acelaşi timp, iată cu ce se îndeletnicesc unii în oră şi acasă ! Şi „haiducul-erou şi-a isprăvit cariera în mîinile domnului Stino", care, confiscîndu-i-l autorului, l-a privit pe acesta „cu milă" şi, desigur, cu dispreţ, în afară de faptul că i-a rostit admonestarea corespunzătoare, ca să fie de învăţătură şi celorlalţi elevi.

Manuscrisul romanului **Florea Corbeanu, haiducul** a rămas pentru totdeauna pierdut. Profesorul va fi păstrat o vreme oarecare terfeloaga, apoi a zvîrlit-o. Lucru explicabil !...

Un critic literar trebuie, fără discuţie, să investească încrederea în necunoscuţii autori de manuscrise, căci aceasta şi nu alta este misiunea, profesia, răspunderea lui — dar un profesor ? Elevul vine la şcoală să înveţe franceza, matematica, anatomia, nu să scrie romane în clasa a treia, cu preţul notelor proaste în catalog şi al repetenţiei la finele anului.

Aşa e, însă iată că s-a pierdut în acest chip prima lucrare, fie şi puerilă, a lui Mihail Sadoveanu, şi de unde ştim că alţi elevi, în situaţii similare, n-au înăbuşit definitiv în ei chiar vocaţii literare ? Elevul numit se bucura la română de sprijinul şi aprecierea unui profesor de inimă, Nicolae Apostol — dar dacă-l avea pe Domnul Vucea, sau pe Marius Chicoş Rostogan ?

Să mai discutăm şi un alt amănunt: elevul Sadoveanu Mihail dintr-a treia căzuse şi în altă patimă, a pescuitului, el începuse a frecventa mai cu interes, în primăvara acelui an şcolar, stufărişurile de la Iazul Călugărului şi Nada Florilor, decît şcoala. Evaziunea de la regulamentul şcolii cerea şi o altfel de sancţiune decît confiscarea romanului — şi ea a venit sub forma notelor proaste la alte obiecte şi a repetenţiei finale, în iunie 1895. Lucru explicabil însă; în toată iarna anterioară părintele elevului fusese pe moarte, pînă în primăvară, cînd el se vindecase, dar mama copilului, ea, căzuse la pat, sleită de puteri şi murise. Un copil de nici 15 ani înregistrează cumplit pierderea mamei, mai ales cînd între el şi ea fusese o legătură de un chip deosebit.

Prin urmare, manuscrisul romanului, căruia i se confesa elevul, prin urmare, izolarea lui pe malul apei şi faptul că rămînea acolo uitat ceasuri şi zile, nu erau simple abateri de la rigoarea programului şcolar; ele erau şi refugiile — anarhice — ale unei copilării dintr-o dată urgisite de soartă. Profesorul şi directorul trebuiau oare să le afle toate acestea ? Azi am spune că era chiar o obligaţie pentru ei să le ştie — mai cu seamă pentru că era vorba de un elev ca Sadoveanu Mihail. Dar cine poate bănui în care elev nesilitor şi neatent dormitează un Sadoveanu ? Oare în speranta sau de teama că oricînd pot apărea Emineştii, Sadovenii, Caragialii şi alţi Creangă sau Delavrancea — care au avut toţi de înfruntat cîte un dascăl opac; oare spaima ca viitorimea să nu descopere că domnul Stino a mai confiscat şi alte manuscrise care apoi s-au pierdut, oare acestea să-i oprească pe profesori de a pretinde elevilor — care încă nu-s Creangă, Caragiale, Sadoveanu, Eminescu — învăţătură şi note bune şi frecvenţă regulată ? Oare sînt profesorii obligaţi să păstreze toate manuscrisele confiscate, sau, şi mai bine, nici să nu mai treacă la confiscarea lor ? Poate ar fi nimerit să-i poftească pe împricinati la cercul literar al şcolii, dacă este, ori să-i predea plocon profesorului de română. Dar cînd şi în locul profesorului de română e tot domnul Stino ? — ca să nu mai vorbim de eventualitatea domnului Vucea sau a lui Rostogan personal !

Iată cam în ce constă „dilema domnului Stino". Ce va face el, azi şi mereu, între datoria lui didactică şi riscul lui literar ? Răspunsul e greu de dat şi poate că nici nu există un răspuns unic pentru toate cazurile. Ceea ce însă pare clar e că un copil care a scris, de la 13 la 14 ani, un roman trebuie să aibă ceva de un fel deosebit în mintea şi în sufletul lui ! Şi apoi, un roman e un roman; chiar confiscat, ca un corp delict, el trebuie cel puţin frunzărit, dacă nu citit; poate soluţia se află chiar între paginile lui ! Şi o ultimă observare; ora de franceză a profesorului şi a celorlalţi elevi, ea trebuie respectată de toţi — dar în cazul nostru, manuscrisul era numai al elevului, chiar scris şi în timpul orelor. Confiscarea cată să fie totdeauna numai temporară; nimicirea lui, ea e singura care poartă riscul intrării faptei în istoria literară, şi e păcat, căci domnul Stino a fost un foarte bun dascăl de franceză, o spune chiar Sadoveanu !

MIHAI GAFIŢA

Profesorul, azi

Vorbim adesea la mai toate întrunirile noastre didactice, de necesitatea temeiniciei pregătirii de specialitate a profesorului. Aceste vorbe au devenit un loc comun. Cuvintele, spuse prea des, s-au tocit şi sensul lor profund tinde să ne scape. Dar, ajuns la catedră, profesorul trebuie să-şi fi însuşit cunoştinţele fundamentale ale specialităţii sale. Problema care se pune pentru el este de a completa aceste cunoştinţe, pe măsură ce sfera cunoaşterii umane se lărgeşte. În felul acesta, profesorul îşi propune să transmită elevilor săi nu atît ceea ce a învăţat el în şcoală, ci ceea ce trebuie să cunoască tinerii pe care îi pregăteşte pentru activitatea social-productivă de astăzi şi din următorii ani.

Ne-am obişnuit să facem adesea distincţii — nu numai în vorbe — între problemele de specialitate şi cele de metodică. Principiile, metodele şi procedeele didactice, despre care discutăm mereu, adesea repetîndu-ne, trebuie, fără îndoială, să fie binecunoscute şi aplicate în activitatea şcolară. Ele devin însă inoperante, atunci cînd nu sînt însoţite de cunoaşterea perfectă a noţiunilor, ideilor, conceptelor pe care le explicăm elevilor.

Sîntem şi în domeniul pedagogic şi didactic de-a dreptul copleşiţi de o mare cantitate de informaţii. În asemenea condiţii, spiritul critic al profesorului, capacitatea sa de selecţie, prelucrarea şi folosirea creatoare a acestei informaţii trebuie să acţioneze continuu. Aceasta cu atît mai mult, cu cît, însuşindu-şi noua tehnologie a lecţiei, profesorul limitează rolul discursului didactic, acordă o deosebită atenţie demonstraţiilor, trece la mînuirea aparatelor şi instalaţiilor din laboratoare, cabinetele şi atelierele şcolare, pune elevilor probleme, solicitîndu-i să le rezolve prin efort propriu, îi îndrumă să descopere, prin studiu, observaţie şi experienţă, adevărurile ştiinţei, le oferă mijloacele cu care pot opera în numeroase alte situaţii de cunoaştere a fenomenelor naturii şi a celor sociale. S-a spus, pe bună dreptate, că şcoala noastră cunoaşte astăzi şi în domeniul metodelor şi procedeelor didactice o adevărată mutaţie. Lecţia, în primul rînd, nu se mai desfăşoară de obicei în sala de clasă, ci în laboratorul, în cabinetul sau în atelierul şcolar. Profesorul coboară de la catedră şi stă alături de elevii care lucrează pe baza unui „program" dinainte conceput, urmărind scopuri instructive şi educative bine precizate. Este aceasta nu numai o renovare a tehnologiei lecţiei, ci şi o cale de micşorare a distanţei dintre catedră şi clasă. Distanţă care devine mai mică pe măsură ce profesorul se află alături de elevi la activităţile extraşcolare, la cele practice. Consecinţele educative ale unui asemenea sistem de activitate şcolară sînt, fireşte, deosebit de mari şi nu e locul să le prezentăm aici. Totul are în vedere realizarea unei teze fundamentale a partidului nostru în domeniul învăţămîntului, aceea a pregătirii tineretului pentru viaţă. „Toţi comuniştii — se spune în Proiectul de norme ale vieţii şi muncii comuniştilor, ale eticii şi echităţii socialiste — părinţi, dascăli, activişti ai organizaţiilor obşteşti au îndatorirea primordială de a se ocupa îndeaproape de formarea şi educarea noilor generaţii în spiritul eticii socialiste, al normelor responsabilităţii faţă de societate, de pregătirea tineretului pentru muncă şi viaţă". Pentru realizarea acestei îndatoriri primordiale, profesorul îşi consacră întreaga sa energie, pricepere şi capacitate de muncă. Profilul său moral se defineşte în activitatea de formare a tinerei generaţii. Profesorul se integrează în viaţa noastră socială, devine un participant activ la realizarea idealurilor comuniste, pentru că scopul existenţei sale coincide cu acela al constructorilor societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Munca sa este o activitate conştientă, orientată de concepţia ştiinţifică, marxist-leninistă despre lume şi viaţă, care stă la baza activităţii teoretice şi practice a partidului şi statului nostru. De aici, necesitatea permanentei pregătiri ideologico-politice a profesorului, realizată astăzi pe multiple căi.

Profesorul ajunge astfel la o împlinire spirituală către care au năzuit, în alte condiţii social-istorice, atîtea generaţii de intelectuali.

IERONIM TĂTARU

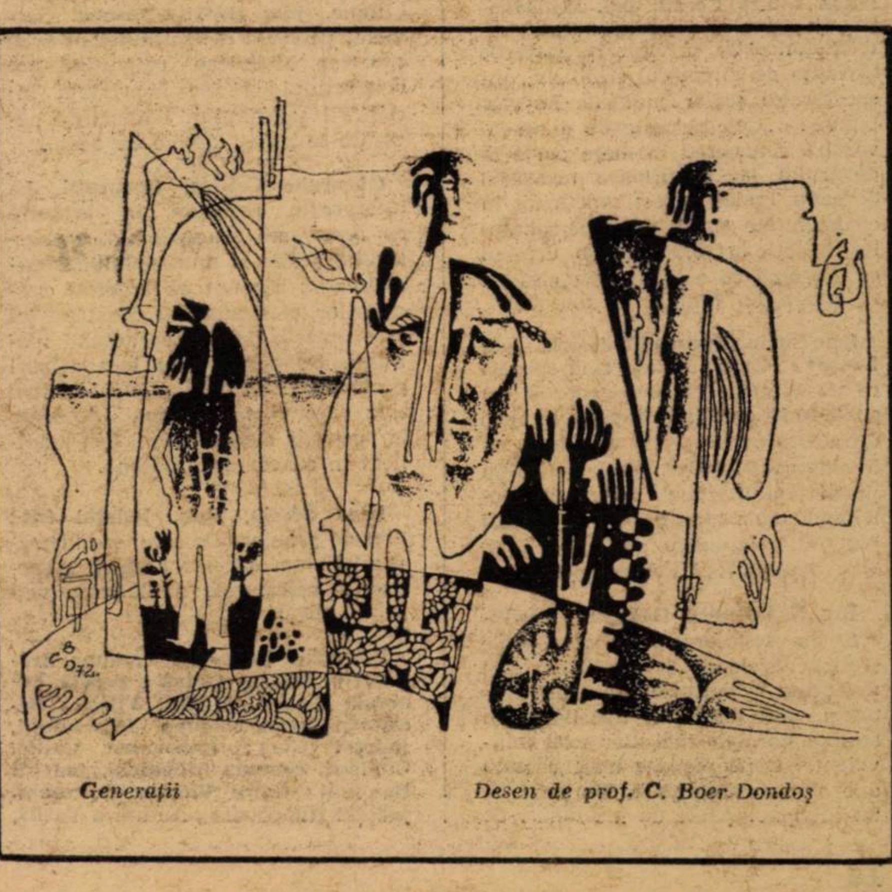

Generaţii — *Desen de prof. C. Boer Dondoş*

Ştim să convocăm o şedinţă?

Recent, am primit următoarea comunicare telefonică : „Sînteţi invitat în ziua de..., orele.... la şedinţa privind.... La ordinea de zi :.... Şedinţa se va ţine la..... sala.... ; şedinţa nu va depăşi durata de 30 minute". Comunicarea de mai sus a fost făcută cu două zile înainte de ziua şedinţei. Am avut o satisfacţie deosebită la primirea comunicării, întrucît din text se înţelegea totul, perfect ; n-a mai fost nevoie de nici o informaţie suplimentară. Am avut, de data aceasta satisfacţie, întrucît adesea se întîmplă ca diferite convocări să fie făcute în pripă, să-ţi întoarcă pe dos întregul program de lucru, să nu se spună clar ce se va discuta şi nici cît durează întîlnirea.

Întrucît în şcoală intervine adesea necesitatea convocării unor întîlniri cu profesorii, cu diriginţii, cu părinţii, cu anumite categorii de elevi ş.a., găsesc că este necesar ca învăţătorii şi profesorii, comandanţii de pionieri, dar în special, directorii de şcoli să aibă în vedere cîteva chestiuni elementare atunci cînd convoacă o întîlnire, şi anume :

— să anunţe din timp (în funcţie de problemele care trebuie rezolvate) pe cei invitaţi, comunicînd locul, ziua şi ora începerii întîlnirii, cît şi durata ei (cu aproximaţie) ;

— să comunice ordinea de zi, cine sînt ceilalţi participanţi, dacă pentru întîlnire este necesar să se aducă materiale şi care anume ;

— să se convingă dacă toţi cei care urmează să participe la întîlnire au aflat din timp acest lucru. În felul acesta, cei invitaţi pot să-şi programeze din vreme celelalte activităţi fără să-şi stînjenească în mod brutal propriul program de lucru şi vor şti mult mai bine cum să se pregătească, aducînd, cu siguranţă, o contribuţie mai mare la clarificarea problemelor puse în discuţie.

Rămîne pentru organizator grija ca întîlnirea să înceapă la ora fixată şi să conducă în aşa fel lucrările încît ea să se desfăşoare în timpul programat şi anunţat.

Sînt convins că introducînd această practică în munca de conducere a şcolii se cîştigă mult timp care, altfel, se iroseşte, iar cadrele didactice şi elevii noştri se vor obişnui cu folosirea raţională a timpului, de care avem cu toţii atîta nevoie.

ION GH. CÎRMU

Apel la luciditate nerecepţionat

În urmă cu cîteva numere, sub titlul „Vîrsta nu scuză mijloacele", revista noastră publica un articol critic care dezvăluia comportamentul deficitar al profesorului Gh. Matei de la Şcoala generală Grădiştea, judeţul Ilfov, în relaţiile sale cu colegii de catedră, cu elevii şi cu personalul auxiliar al şcolii. Articolul se încheia astfel : „Înainte de a aşterne pe hîrtie aceste rînduri — deşi investigaţiile le-am făcut mai de mult — am şovăit. Ne-am gîndit că profesorul Gh. Matei este în vîrstă, că mai are doar cîţiva ani pînă la pensionare. Totuşi, în cele din urmă, ne-am hotărît să le scriem. Scopul lor, sincer, a fost acela de a pune capăt abaterilor semnalate. Şi probabil acum, în vacanţă, profesorul nostru va avea timp suficient să mediteze asupra lor, iar la toamnă, odată cu deschiderea cursurilor, poate vom auzi şi lucruri de bine".

Cum a recepţionat Gh. Matei apelul nostru, extrem de ponderat şi de îngăduitor în comparaţie cu gravitatea abaterilor constatate la faţa locului ? Corijîndu-şi cumva comportamentul şi restabilind prin aceasta liniştea la şcoala din Grădiştea ? Nicidecum — dimpotrivă, tulburînd şi mai mult apele în jurul lui. Vîrstnicul profesor **i-a acţionat în judecată pe toţi** cei care, în ancheta noastră, au dat declaraţii ce îi erau defavorabile. Evident, dreptul la petiţiune, dreptul de-a apela la instanţele judecătoreşti, atunci cînd se impune dovedirea unui adevăr, îl are oricine în ţara noastră ; departe, deci, de noi intenţia de a influenţa pe această cale comisia de împăciuire din comuna Comana, pe unde Gh. Matei îşi poartă (deocamdată !) „inculpaţii". Dar nimeni n-are dreptul să răpească timpul preţios al unor oameni în detrimentul altor cauze mai bune, nimeni — oricît de impulsiv ar fi şi de infailibil s-ar crede — n-are dreptul să-i poarte pe drumuri lungi, noroioase, în căutarea unui **adevăr** care nici nu există. Ce vrea, în fond, „să dovedească" Gh. Matei în faţa instanţei ? Că n-a bătut copiii despre care era vorba în ancheta noastră, că nu domnia sa este cel care dă tonul neînţelegerilor din şcoală, că nu datorită dumisale curg, de ani de zile, reclamaţiile pe la diverse organe centrale nevoite să întreprindă anchete şi paraanchete ?

Credem că dacă Gh. Matei are o experienţă în domeniul procesomaniei bătînd, ani în şir, sălile tribunalelor, angrenat în diverse procese — colegii săi de catedră şi ceilalţi oameni din preajmă nu sînt dispuşi să-şi consume energia pentru asemenea competiţii. În încheiere, cerem organelor în drept, inclusiv Inspectoratului şcolar al judeţului Ilfov, să ia cel puţin acum măsurile de rigoare. Vîrsta, oricum, nu poate fi o scuză şi nici paravan după care să se permită la infinit perpetuarea abaterilor, iar la şcoala din Grădiştea — în interesul procesului de învăţămînt — liniştea trebuie urgent restabilită. Cerem acest lucru, chiar cu „riscul" de a ne trezi şi noi cu o... citaţie !

D. RACHICI

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Un grup de cadre didactice, comuna Lunca Cernii, jud. Hunedoara : În urma memoriului adresat redacţiei noastre privitor la abaterile săvîrşite de directorul şcolii dv., inspectoratul şcolar judeţean ne răspunde : „Cele sesizate de dumneavoastră corespund în mare parte adevărului, iar, ca urmare, tovarăşul Soreanu Traian a fost sancţionat în conformitate cu Statutul personalului didactic art 209, litera b, urmînd ca începînd cu noul an şcolar să fie schimbat din funcţia de director.

Ioan Suciu, comuna Feldioara, jud. Braşov : Aveţi dreptate cînd spuneţi că un liceu de cultură generală nu poate funcţiona, la Feldioara, cu elevi din... Braşov. Sugestia dv. de a nu lichida actualul liceu, ci de a-i da un profil nou (horticol, veterinar, zootehnic) mai aproape de specificul regiunii, o supunem, pe această cale, spre analiză forurilor competente.

Înv. N. Petrescu, Galaţi : Reproducem din scrisoarea dv.: „...la unele şcoli generale de 8 sau 10 ani sînt menţinuţi în postul de director învăţători, unii dintre ei absolvenţi ai şcolilor normale sau altor şcoli echivalente. După părerea mea, aceasta e o situaţie anormală. Nu cred că un învăţător poate da îndrumări de calitate unui profesor cu studii universitare, în condiţiile dezvoltării actuale a învăţămîntului. De asemenea, consider că acest fapt, mărunt în aparenţă, dă naştere multor divergenţe într-un colectiv de cadre didactice. Este şi normal ca un profesor cu studii universitare (unii cu vechime destul de mare) să trateze cu indiferenţă îndrumările pe care încearcă să i le dea un astfel de director".

Achim Matei, com. Silvanul de Cîmpie, jud. Bistriţa-Năsăud. Serviciul personal al instituţiei de care aparţine biblioteca respectivă are instrucţiuni precise în privinţa încadrării salariaţilor. Lămuririle necesare le puteţi obţine de acolo.

Gheorghe Cristea, Bucureşti. La intervenţia redacţiei în legătură cu rezolvarea situaţiei dv., Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti ne-a răspuns că în urma cercetărilor efectuate s-a constatat că cele sesizate de dv., corespund realităţii. De aceea, s-au luat măsuri pentru a vi se plăti salariul pentru ziua care vi s-a reţinut, deoarece în perioada respectivă aţi fost planificat în concediu de odihnă.

Nina Sfecla, Bals, judeţul Olt : Pentru problemele care vă interesează ne-am adresat Editurii didactice şi pedagogice de la care veţi primi răspuns.

Paraschiv Eufrosina, comuna Brăhăşeşti, judeţul Galaţi ; Şcoala generală Sineşti, judeţul Vîlcea ; Seclăman Elena, comuna Dănciuleşti, judeţul Gorj ; Hanceniuc Vasile, Cîndeşti, comuna Mihăileni, judeţul Botoşani ; Chiru Viorica, Petroşani, judeţul Hunedoara ; Andreica Vasile, Baia-Mare ; Enăşescu Ion, comuna Curtea, judeţul Timiş ; Zeno Ionescu, Turda, judeţul Cluj ; Dumitru Viorel, Comuna Comana, Satul Grădiştea, judeţul Ilfov ; Ciorogaru Ioan, satul Tălmăcel, judeţul Sibiu ; Bugeac Neculai, comuna Corod, judeţul Galaţi; Popovici Dumitru, Sighişoara, judeţul Mureş ; Mureş Petrache, Vişeul de Sus, judeţul Maramureş ; Smărăndoi Mihai, Sighetul Marmaţiei, judeţul Maramureş ; Vasilică Ioan, comuna Zvoriştea, judeţul Suceava ; Ciureanu Ştefan, comuna Plugari, judeţul Iaşi, ş. a. Întrucît problemele ridicate de dv. sînt de competenţa inspectoratelor şcolare judeţene, scrisorile pe care ni le-aţi trimis au fost înaintate acestora, de unde veţi primi răspuns în termenul legal.

Tiţescu Nicolae, comuna Budeşti, judeţul Vîlcea ; Bacs Irina, Crasna, judeţul Sălaj ; Iliescu Doina, comuna Căianul Mic, judeţul Bistriţa-Năsăud ; Radu Emilia, Mangalia ; Nicoliţa Popa, comuna Zătreni, judeţul Vîlcea ; Popescu Maria, Novaci, judeţul Gorj ; Crintea Florică, Slobozia Bradului, judeţul Vrancea ; Iliescu Mihai Vladimir — Bucureşti ; Popescu Victor, comuna Priboieni, judeţul Argeş ; Sandu Neculai, Piatra Neamţ, judeţul Neamţ ; Popa Matei, satul Drăghia, com. Coroieni, judeţul Maramureş ; Opran St. Petre, Balş, judeţul Olt ; Drăgan Dumitru, Focşani, judeţul Vrancea ; Nichiforiuc Dimitrie, satul Bainet, comuna Muşcuiţa, judeţul Suceava ; Gavril Ştefan, Piatra Neamţ, judeţul Neamţ ; E. Bogăescu, Bacău ; Robu Gheorghe, oraşul Rădăuţi, judeţul Suceava : Scrisorile dv. au fost înaintate Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului de la care veţi primi răspuns.

Elev permanent

De ce?

Scriam cîndva la această rubrică un lucru care, într-un fel, mi-a fost imputat şi anume că e mult mai uşor să pui întrebări decît să dai răspunsuri. Un vechi dascăl al meu, căruia o să-i port respect toată viaţa, mi-a spus atunci — după ce m-a onorat cu citirea articolului :

— Nu ai dreptate întru totul ! Este greu **să dai răspunsuri de valoare.** Că din celelalte se dau foarte uşor şi din păcate de prea multe ori.

Mi-a venit în minte afirmaţia aceasta într-una din zilele trecute cînd treburile reportericeşti m-au dus în cîteva ore prin mai multe şcoli. Comparaţiile erau deci mult mai pregnante şi mult mai rapide. Şi iată că începe să te roadă cu persistenţă o întrebare : de ce într-o şcoală lucrurile merg bine, de ce modernizarea învăţămîntului este o noţiune concretă şi de ce în şcoala învecinată toate se petrec invers ?

Credeam, la un moment dat, că ar putea fi vorba de mijloace materiale. Realitatea m-a infirmat. Ambele şcoli fuseseră dotate cu multe instrumente practice de lucru. Numai că într-una, ele străluceau, funcţionau şi erau folosite, iar în cealaltă şcoală stăteau aruncate şi acoperite de praf într-o indiferenţă totală a celor care le înconjurau. (Este drept, în prima şcoală existau şi unele materiale didactice suplimentare. Fuseseră cumpărate cu fondurile realizate de propriii elevi în atelierele şcolii. Aş fi vrut să vedeţi personal cu cîtă mîndrie se spunea asta. Iar cel mai puternic sentiment al propriei valori îl trăiau elevii care mi-au arătat respectivele materiale. Dar asta a fost doar o paranteză). De ce există însă această diferenţă calitativă între cele două şcoli ? Ei bine, cred că este vorba despre ceva care nu se poate achiziţiona sau repartiza. Este vorba despre **participare,** despre **interes,** despre **înţelegerea** marelui fenomen de transmutaţie care se petrece în şcoala românească. Pe vremea cînd eram profesor, directorul şcolii ne spunea mereu în cancelarie :

— Dacă tot ne apucăm să facem ceva, păi hai s-o facem bine !

Şi tot el afirma că un lucru prost făcut, costă la fel — în timp şi bani — ca şi un lucru făcut cu **participare.** Cred că răspunsul la acel insistent „de ce" ? constă tocmai în **participarea efectivă şi afectivă** la procesul de transformare şi modernizare a şcolii. Mijloacele materiale în sine, singure, nu vor putea constitui niciodată argumentul hotărîtor pentru că principala misiune în acest domeniu o au cadrele didactice şi directorii de şcoli. Nimeni nu poate veni „deus ex machina" să rezolve tot ceea ce nu se rezolvă la faţa locului. Voi ţine minte mult timp o şcoală din vîrf de munte unde nu prea duceau nici drumurile inspecţiilor, nici repartizările de fonduri, dar unde **totul** vorbea despre participare activă, despre părinţi care socoteau şcoala a lor, despre elevi care veneau la şcoală în timpul liber să întrebe „dacă mai e nevoie de ceva", despre profesori şi învăţători hotărîţi să urce treptele progresului, aşa cum îndeamnă partidul.

Sînt convins că asemenea situaţii există în proporţii covîrşitoare. Din păcate, însă, şi reversul acestor exemple mai este încă valabil. Şi totuşi, de ce ?

P.S. La această întrebare aşteptăm cu interes răspunsurile dumneavoastră.

ALEXANDRU STARK

TV

O viață pentru o idee...

Nimic nu poate fi mai nobil și mai propriu omului decît un astfel de ideal. Curios este cum a descoperit acest fapt pînă și... televiziunea noastră! Există în programul TV, dosită modest printre romane-foileton, seriale, reportaje, muzici ușoare și mai grele această emisiune, cald intitulată „O viață pentru o idee“.

Săptămînal se perindă pe micul ecran istoria pe scurt a unor existențe închinate umanității, închinate muncii duse pînă la ultima limită a abnegației. Nansen sau Marie Curie, disparați ca ideal, dar exemplu în perseverența realizării idealului, oferă pilde grăitoare. Selecția numelor se face cu multă atenție de către cei ce realizează această emisiune. Imaginea servește emoționant comentariul. Comentariul uneori vibrează la imagine, alteori sec, pe coordonate enciclopedice, dezvăluie date, nume, fapte de parcă s-ar explica istoricul unui „scaun“, nu pulsul unei vieți. Poate intervenția unui scriitor prin textul citit (cu dicție de redactor!) nu ar strica!

Cînd vorbim astăzi mai mult decît oricînd despre educația tineretului, cînd căutăm pe toate „canalele“ și căile posibile să insuflăm dragostea pentru muncă, să-i trezim interesul pentru un ideal, nu este oare necesar să-i oferim și exemple celebre ale celor ce de tineri au pornit pe drumul muncii aservite unei idei? Cînd îndopăm programele cu diferite reportaje moralizatoare, oare nu putem printre ele, mai la vedere, să strecurăm — chiar atunci cînd „tinerii vorbesc despre ei înșiși“ — rubrica „O viață pentru o idee“? Această emisiune se consumă în anonimat în fiecare vineri la ora 20 pe programul 2, în timp ce pe programul 1 (programul național în adevăratul înțeles al cuvîntului) la concurență, filmul artistic răpește atenția a 95% din telespectatori. Grijulii, îngrijitorii de programe reiau emisiunea miercurea, la matinala oră 9,30 pe programul 1. Oare cîți tineri o vizionează, s-a întrebat cineva?!

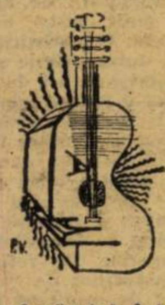

De ce să nu servim o lecție de educație și imbold la muncă în plinul programului, mai ales cînd lecția este bine făcută. Cînd convinge și emoționează. Decît să predicăm pentru cel mai frumos lucru din viață „idealul“ prin faze și lozinci neconvingătoare (cum adesea se întîmplă pe micul ecran), mai bine poate ar fi să ne adresăm tinerilor și prin intermediul exemplelor celebre pe care poate le-au uitat, pe care poate mulți nici nu le cunosc.

„O viață pentru o idee“ nu interesează doar pe liceanul care a învățat la fizică sau la chimie, la geografie sau la biologie cîte ceva despre Marie Curie sau Robert Koch, poate interesa și pe cel de la strung, și pe cea de la țesătorie, pe toți aceia ce înțeleg prin viață în primul rînd idealul muncii.

ILEANA COLOMIEȚ

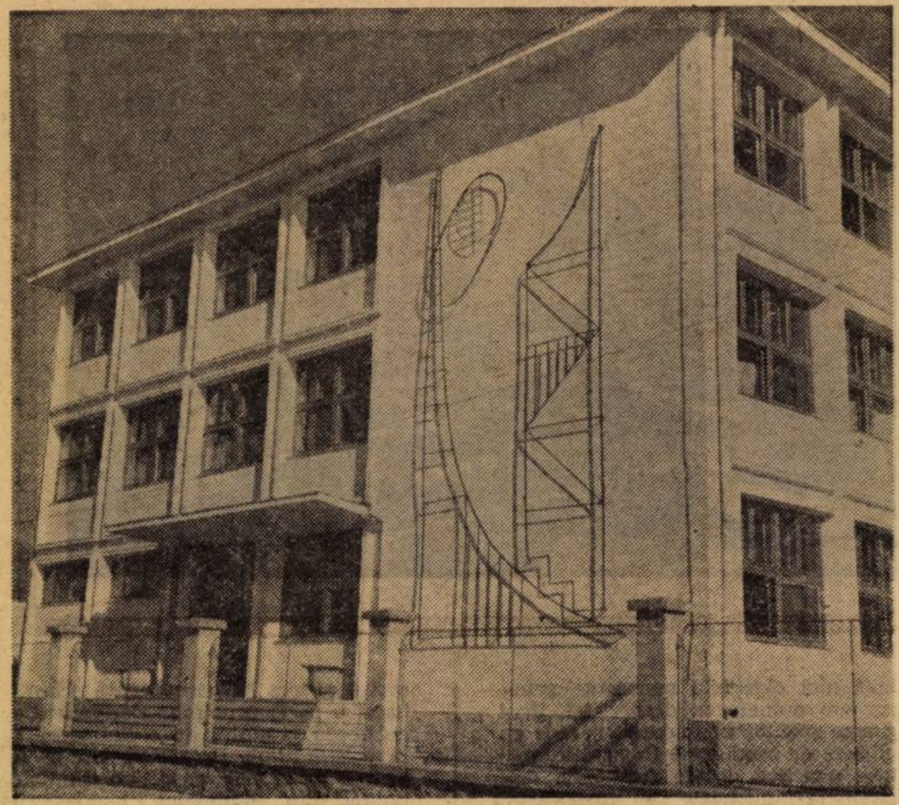

Noua clădire a Liceului din Covasna

De la Institutul central de perfecționare a personalului didactic

1. Înscrierile la examenul de definitivare în învățămînt, examenul pentru acordarea gradului II în învățămînt, precum și la gradul I se fac prin direcțiunile școlilor pînă la data de 1 noiembrie 1972. Reglementările privind prezentarea la definitivat și gradele didactice II și I sînt cele cuprinse în art. 83-90 și 242 din Statutul personalului didactic.

2. Candidații la examenul de definitivare în învățămînt, gradul II și gradul I vor susține probele de examen la specialitatea indicată pe diplomă, potrivit art. 84 din Statutul personalului didactic.

3. Inspecția specială pentru examenul de definitivare în învățămînt rămîne valabilă pentru trei sesiuni consecutive de examen.

4. Inspecția specială pentru acordarea gradului II în învățămînt rămîne valabilă pentru două sesiuni consecutive.

5. Candidații respinși la examenul de acordare a gradului II în învățămînt au dreptul să susțină din nou acest examen în cel de-al doilea an de la ultima sesiune.

6. Candidații la gradul I respinși la proba „Probleme ale construcției socialiste“ sau la susținerea lucrării metodico-științifice, au dreptul să se reînscrie pentru obținerea acestui grad în anul școlar următor, cu obligația de a susține integral probele de examen. În cazul în care candidații la gradul I sînt respinși la inspecția specială, au dreptul să susțină din nou acest grad în cel de-al doilea an de la ultima sesiune.

TVS integrată

Munții Apuseni

Emisiunea cu tema de mai sus va fi transmisă în ziua de 17 octombrie a.c., începînd de la ora 9,05 și va dura 17 minute.

Mijloacele de învățămînt recomandate pentru desfășurarea lecției sînt : harta fizică a R.S.R., harta fizică a Munților Apuseni, profile geologice generale din Monografia geografică a R.P.R. (anexa VIII), manualul, diapozitive color, fotografii și cărți ilustrate, bandă de magnetofon, Ghidul turistic al școlarului.

Înainte de emisiune, prin dialog, elevii sînt orientați : să amplaseze pe hartă grupa Carpaților Occidentali, insistînd asupra limitelor Munților Banatului ; să denumească, să amplaseze și să caracterizeze principalele unități muntoase și depresiuni ; să precizeze resursele naturale ale acestor munți și centrele industriale care le valorifică.

În continuare, lucrînd cît mai mult cu harta fizică a R.S.R. și cu harta Carpaților Occidentali (din manual), elevii își fixează poziția exactă a principalelor unități muntoase și depresiuni de la nord de Valea Mureșului.

Se recomandă să se proiecteze și imagini color-diapozitive sau imagini episcopice, reprezentative din punct de vedere fizico-geografic, urmărind ca elevii să-și formeze reprezentări sugestive asupra complexității și pitorescului peisajului geografic al Munților Apuseni. De exemplu, se pot folosi imagini ale Detunatei, din peștera Scărișoara, ale unei platforme de eroziune sau se pot proiecta la episcop profile geologice din Apuseni.

Întrucît relieful carstic este specific acestor munți, este bine să se localizeze pe hartă principalele forme carstice (de exemplu, cele trei forme negative de la Cetățile Ponorului, uvalele din zonele „Lumea Pierdută“, „Grajduri“, poliile din zonele Padiș, Scărișoara și Gura Barza din Bihor, zona „Zece Hotare“ din Munții Pădurea Craiului și Tarina din carstul Vașcăului, precum și Cheile Hășdatelor, Ordîncușei, Rîmeților, Siglișteluluі).

În timpul emisiunii elevii vor fi îndrumați să noteze succint unele idei sau probleme pe care ar dori să le aprofundeze după emisiune.

Cînd emisiunea a luat sfîrșit, după lămurirea problemelor care, eventual, nu au fost înțelese, se va trece la completarea și fixarea cunoștințelor.

Profesorul poate împărți clasa în cîteva grupe, fiecărei grupe repartizîndu-i cîte un traseu turistic. Lucrînd în grup (consultînd manualul și Ghidul turistic al școlarului sau alte lucrări despre Munții Apuseni), elevii vor preciza și descrie elementele fizico-geografice întîlnite (relief, hidrografie, haină vegetală, puncte de interes turistic, centre economice). După ce grupele au lucrat izolat, membrii lor vor prezenta, succesiv și pentru întreaga clasă, rezultatele.

Se vor preciza și completa cunoștințele, se vor sistematiza și nota caracterele generale ale Munților Apuseni. Profesorul poate proiecta în reluare imagini ale formelor de relief carstic (uvale, doline, polii, lapiezuri), poate interveni chiar cu texte literare sau, dacă are timp, cu înregistrări pe bandă de magnetofon din folclorul Țării Moților.

VIRGINIA CREȚU
VICTORIA OPRESCU

ANUL INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII 1972

CUM CITIM

Despre școală

O propoziție tot mai des întîlnită este și aceea despre rolul școlii în educația cititorilor.

Oricît ne vom strădui să dezvoltăm și să perfecționăm rețeaua de biblioteci și librării, să modernizăm serviciile de documentare, dacă nu formăm, nu educăm din timp și sistematic pe beneficiarii de mîine ai culturii scrise, orice alte măsuri rămîn inutile. Dar nu numai atît. Această acțiune trebuie să fie, și îl cităm din nou pe Robert Escarpit, mai mult decît un simplu episod al școlarizării, ea trebuie să devină un proces lung, care să înceapă înaintea școlii și să continue întreaga viață. În definitiv, și cercetătorul aplecat asupra aparatului său are nevoie să învețe **cum să citească.**

Formarea viitorilor cititori va fi, așadar, **activă**, dacă vrem să furnizăm acestora procedee optime de a-și însuși informațiile conținute în cărți, va fi **permanentă**, dacă dorim ca ei să se poată descurca în sistemele informaționale din ce în ce mai complicate în lumea de azi și, bineînțeles, va trebui să înceapă cît mai devreme. Termenul de **prelectură**, folosit în lucrări mai noi, afirmă tocmai această necesitate. Astfel, copiii preșcolari, chiar dacă nu știu să descifreze un text, trebuie învățați să răsfoiască o carte (de imagini și cu text puțin) pentru a căpăta simțul spațiului imprimat, pentru a se familiariza cu frecventarea cărților. Această deprindere timpurie este un element esențial al consolidării ulterioare a capacităților de lectură. Dacă o mare proporție de tineri, scrie Escarpit, care părăsesc școala la diverse vîrste, sînt amenințați să recadă în **nonlectură**, aceasta se datorează faptului că ei nu au dobîndit un comportament adecvat față de carte încă înainte de primele clase.

Remarca trebuie să ne incite a regîndi rolul școlii în educația cititorilor.

Metodele tradiționale fac din lectură un mijloc de transmitere a informațiilor **în sens unic**. Elevul este plasat înaintea unui text într-o atitudine de așteptare și efortul care i se cere de către profesor este numai acela de a fi receptiv, nu de a avea inițiativa. Or, așa cum s-a spus de atîtea ori, opera de spirit se naște din efortul conjugat al autorului și al cititorului. Actul lecturii este paralel actului scrierii cărții, iar a învăța să citești înseamnă, în egală măsură, a ști să scrii și să vorbești, a ști să te adresezi cărții, să o interoghezi.

Această știință era altădată privilegiul unei minorități intelectuale. Faptul că un Lord Byron, primind într-o zi o scrisoare de la un cititor care locuia pe malurile Orenocului, mărturisea, nu fără dezamăgire, că a avut senzația unui semn primit din lumea morților, se poate explica doar prin convingerea pe care o avea că între el și cititor există o prăpastie.

Iată de ce unul din rosturile educației este și acela de a elibera pe cititorul copil sau adult din anonimatul în care se afla lectorul poetului englez și de a-i reda, în acest fel, putința exprimării și a dialogului.

COSTACHE OLĂREANU

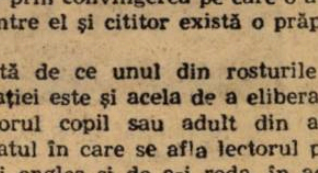

ȘCOALA JAPONEZĂ

Pentru început, o succintă trecere în revistă a formelor instituționale de învățămînt din Japonia.

Școlarizarea obligatorie în această țară durează 9 ani: copilul intră la 6 ani în cursul primar și absolvă la 15 ani cursul mediu. Începînd cu această vîrstă, el este liber să-și aleagă o meserie sau să continue studiile. În cazul cînd optează pentru această a doua alternativă, el poate urma cursul superior într-un liceu, iar apoi facultatea sau, pentru cei cu posibilități materiale mai largi și cu dorința de a-și prelungi studiul, o școală superioară intermediară între liceu și facultate, menită să completeze o instrucție la nivelul unor exigențe mai mari. De remarcat că sistemul de examene la sfîrșitul unei etape mai importante de învățămînt (de tipul bacalaureatului, ori admiterii în facultate) nu există, admiterea într-o formă imediat superioară de învățămînt, sprijinindu-se în primul rînd pe notele și calificativele obținute în decursul perioadei de studiu anterioare și pe examenele de la finele anului. Pe lîngă aceste școli și universități (primele — numai de stat, celelalte — de stat și particulare) funcționează, într-o proporție relativ scăzută și clase de învățămînt seral.

După o statistică din 1968, rezultă că din populația de peste o sută de milioane a țării, 60% aveau studii elementare, 32% studii medii și 8% studii superioare.

În Japonia, minimum de zile de școală este de 240 pe an, adică aproximativ 35 de săptămîni (34 pentru școlile elementare). Ora de curs are 45 de minute pentru școlile elementare și 50 de minute pentru cele secundare. Se preconizează reducerea lor la 40, respectiv 45 de minute în viitor. Numărul de ore pe săptămînă este de 24—31, pentru școlile primare și 34 de ore pentru școlile secundare. În programa școlilor elementare se dă o atenție deosebită în afara studiului limbii materne, științelor economico-sociale și matematicii, științelor pozitive (chimie, fizică). Nu se neglijează însă nici obiectele cunoscute generic sub numele de dexterități. Programa școlilor secundare prevede ca obiecte de studiu, pe lîngă cele arătate mai sus, artele frumoase, disciplinele industriale sau gospodăria, plus obiecte la libera alegere: limbi străine (engleză, franceză) și îndeletniciri legate de înclinații sau vocații pe care școala le cultivă: agricultura, pescuit, gospodărie, comerț, industrie. Profilul liceelor se conturează în funcție de obiectele de studiu, cu diferența că nivelul predării și fluxul de cunoștințe cresc.

Interesantă este o analiză comparativă a profilului universităților de stat și al celor particulare, precum și ponderea ocupată în cadrul orelor de curs a diferitelor materii. Deși amîndouă aceste două forme de învățămînt caută să-și lărgească continuu secția științifică și politehnică, totuși universitățile de stat au dat acestor domenii o mai mare dezvoltare decît universitățile particulare, raportul fiind de 213 000 studenți politehniști în cele dintîi, față de 97 000 în celelalte. În legătură cu universitățile din Japonia, în fața departamentului instrucțiunii s-a ridicat o problemă care cere o rezolvare grabnică. Admiterea în învățămîntul universitar nu se bazează pe un examen, ci pe un sistem de teste succesive aplicate elevilor de liceu, combinate cu calificativele obținute la obiectele de studiu din liceu și cu anumite recomandări speciale făcute universităților de către școli. Universitatea n-are astfel nici un control asupra cunoștințelor elevilor și este nevoită să accepte, în lipsă de altceva, tot examenele din școală. De aici decurge și nepotrivirea dintre profilul unor universități și specificul învățămîntului liceal. Se prevede, prin urmare, necesitatea introducerii unui examen de admitere exclusiv al universității, organizat și dirijat de ea, potrivit cu cerințele ei.

În afară de perfecționarea continuă a cunoștințelor și a eficacității practice a învățămîntului, se ridică în fața celor ce veghează asupra acestui proces în permanentă schimbare, o nouă problemă derivată din creșterea gradului de socializare a învățămîntului. Progresul tehnic și nevoia de a ține pasul cu ultimele noutăți din domeniul cunoașterii contemporane au modificat sensibil raporturile individ-societate. Programa de învățămînt trebuie, deci, în așa fel reformată încît individul să se încadreze armonios în societate si să se adapteze integral la nevoile ei, fără a se atenta însă la personalitatea lui.

Reforma învățămîntului care are loc în prezent în Japonia vizează, în primul rînd, programa de studiu în sensul că preconizează o programă complexă, suplă, pornind de la principiul asigurării unei baze de plecare solide și multilaterale de specializare sistematică într-o ramură sau alta. O programă mai științifică, stabilită în conformitate cu cerințele fiecărei discipline și oferind cunoștințe și aptitudini specializate, ar urma să asigure o punte de tranziție spre un al treilea fel de programă, cea practică, menită să înzestreze cu date teoretice și tehnice pe cei din domeniile direct legate de producție, în așa fel încît tinerii aflați în procesul de învățămînt să capete calificarea și îndrumarea specifice acestor ocupații încă din timpul școlarității, sărind peste anumite etape de acomodare odată cu intrarea în producție.

Eforturile materiale pe care le face guvernul japonez pentru învățămînt nu sînt deloc neglijabile, dar posibilitățile masei de elevi — copii de țărani și muncitori — de a urma o școală superioară, postliceală sau facultate, rămîn în continuare limitate, taxele școlare ridicate constituind o barieră în realizarea unui învățămînt complet pentru întreaga societate. Instituțiile de învățămînt particulare vin să accentueze această situație ce privează majoritatea copiilor de privilegiile de care se bucură doar fiii păturilor avute.

GABRIEL GAFIȚA

Invățămîntul în Republica Populară Chineză se corelează strîns cu producția bunurilor materiale. **In fotografie, stinga:** Cei mai mici dintre școlari se deprind cu a, b, c-ul matematicii; **dreapta:** Cele învățate în școală se aplică în producție la fabricarea rulmentilor.

Actualități

Școlile asociate

Instituțiile școlare reprezintă cadrul ideal pentru dezvoltarea în rîndul tineretului a spiritului de înțelegere și cooperare internațională. De la crearea de către UNESCO cu începere din 1953 a unui sistem de școli sociale pentru aplicarea unui program favorabil acestui tip de învățămînt, acestea sînt în momentul de față în număr de peste 900 — primare, secundare și normale, în 62 de țări.

Cunoașterea națiunilor străine, drepturile omului, obiectivele urmărite de O.N.U. și lucrările sale și ale instituțiilor în subordine, constituie o importantă parte a acestui program. Acțiunea școlilor asociate se prelungește prin aceea desfășurată de „Instituțiile asociate de tineret“ (care sînt în număr de cîteva sute în diferite părți ale lumii), ca și prin aceea a cluburilor UNESCO, apărute aproape peste tot. (Astăzi sînt peste 1 600 de asemenea cluburi, în 60 de țări).

„Lux“ american

Date globale oficiale recente arată că procentul șomajului la tinerii de 17—20 de ani din S.U.A. s-a ridicat în luna iulie a.c. la 14,2 la sută, procent ce depășește de peste două ori și jumătate cel al șomajului populației active. Șomajul la tinerii negri este și mai ridicat, ajungînd la 25,8 la sută. La sfîrșitul anului școlar trecut, circa 69 la sută din absolvenții școlii generale n-au mai optat pentru continuarea studiilor. Dintre aceștia, doar 50 la sută au găsit o slujbă, restul devenind șomeri. Situația este și mai gravă în cartierele locuite de populația de culoare: 75 la sută dintre tinerii neșcolarizați între 17-22 de ani fac parte din „populația inactivă“. Directorul Biroului federal de statistica muncii, Harry Boyd, a declarat recent că „tineretul este cel mai puternic lovit de măciuca șomajului“. Una dintre cauzele principale care au dus la această situație precară a tinerilor din Statele Unite este subliniată de un studiu recent al Universității Harward: „însușirea unei calificări superioare este pentru foarte mulți tineri americani un lux“.

272 la 500.000

5 milioane de italieni trăiesc în afara hotarelor patriei lor. Pentru 1/2 milion de copii ai emigranților italieni în străinătate există numai 272 școli. Organul Partidului Comunist Italian, „l'Unità“, a menționat recent că în țările vest-europene din 100 de copii de emigranți italieni numai unul frecventează o școală italiană.

Culoarea pielii și știința de carte

În Republica Sud-Africană, unde domnește regimul de apartheid, pînă nu de mult exista un singur inginer african. O statistică recentă arată că în universitățile sud-africane sînt inscriși 68. 549 de studenți albi și numai 3. 911 africani, dintre care, 2 144 la fără frecvență. Dacă nu vom scăpa din vedere faptul că din cele 19 milioane și jumătate de locuitori ai acestei țări numai 3 milioane și jumătate sînt albi, atunci vom avea o imagine reală a discriminării și în domeniul învățămîntului superior. De reținut este faptul că studenților de culoare de la facultatea de medicină li se interzice să asiste la autopsia unui alb și au voie să examineze numai pacienți de culoare.

Jubileu

Institutul pedagogic regional „Nadejda Krupskaia“ din Moscova și-a sărbătorit de curînd jubileul de 40 de ani. În prezent, în secțiile sale de zi și serale învață 10. 857 de studenți. Printre cei 497 de profesori ai institutului, se numără 46 de doctori în științe. Sectorul de cercetări științifice al institutului a executat în cursul anilor 1966-1970, pe bază de contracte, peste 60 de lucrări de cercetări științifice și experimentale, în sumă de circa 2 milioane ruble.

În cele patru decenii de activitate, institutul a dat peste 40. 000 de cadre didactice.

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 66

Sîmbătă 21 octombrie 1972
16 pagini — 1 leu

Educația sub incidența măiestriei

Sînt puține cazurile — practic credem inexistente — de educatori comuniști care să ignore normele eticii comuniste. Știm, în general, ce trebuie să-i învățăm pe elevi. Ne sînt cunoscute obiectivele educației. Ne imaginăm profilul moral ideal al omului, al cetățeanului, al comunistului pe care vrem să-l formăm pentru astăzi și pentru mîine acționînd cu instrumentele educației asupra elevilor. Recenta Conferință Națională a Partidului Comunist Român a lansat un Proiect de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste care conturează luminoasa fizionomie moral-politică a comuniștilor și cetățenilor patriei noastre și a căror traducere în realitate va duce la generalizarea în viața socială a principiilor nobile ale socialismului și comunismului.

Dificultățile educatorului nu pot deriva, deci, din neclarități sau incertitudini privind scopul acțiunilor sale. Acesta este limpede și ferm. Fiecare gest educativ trebuie să fie și este subordonat aceluiași țel suprem: creșterea și formarea unei noi generații de militanți înflăcărați pentru fericirea poporului, de luptători capabili să ducă mai departe ștafeta progresului și civilizației în România, să asigure viitorul fericit comunist al națiunii noastre. Problema de imensă responsabilitate pe care și-o pune însă fiecare educator este aceea de a găsi căile cele mai eficiente cu cel mai mare randament pentru a cultiva în rîndurile tineretului școlar normele, principiile eticii comuniste. Se mai întîmplă, din păcate, să întîlnim cazuri de pedagogi care își imaginează că și-au încheiat datoria dacă se rezumă la a comunica pur și simplu elevilor niște norme de conduită morală. Este departe de a fi de ajuns să repeți la nesfîrșit unui tînăr că munca este o datorie de onoare, că trebuie să fie devotat patriei, că trebuie să fie cinstit etc. Uneori, dimpotrivă, repetarea monotonă, formală, lipsită de convingere a celor mai frumoase norme poate să determine un efect contrar celui scontat, o anumită pasivitate, dacă nu chiar rezistență, față de o litanie cunoscută care nu mai parvine pînă la mintea și sufletul său.

Educatorul pătruns de responsabilitatea actului său profesional — și de cîtă noblețe, ne apare aureolată profesia noastră privită din acest unghi — are îndatorirea să găsească acele subtile mecanisme psihologice, să acționeze asupra celor intime resorturi sufletești prin care să asigure transmiterea eficientă a normelor și principiilor morale. Nu intenționăm să prezentăm aici rețete. Se știe că imensa diversitate de căi, de forme și mijloace educative se lasă greu cuprinse în atari casete. Vrem doar să amintim că în acel act de valoare fundamentală care este actul educației se cer tact, suplețe spirituală, capacitate de persuasiune și convingere. Nu negăm valoarea ideilor transmise prin viu grai. Dimpotrivă. Dar la aceasta trebuie să asociem un întreg eșafodaj de alte forme. Elevilor trebuie să le prezentăm propriul nostru model de conduită. Să-i punem în contact direct cu problemele realității, în situații care să-i facă să înțeleagă rațiunea obiectivă a normelor etice solicitate de la fiecare individ de societatea noastră, să le sădească în suflet convingerea nestrămutată că respectarea principiilor comuniste de viață este singura cale spre fericirea lor personală și a colectivității în care trăiesc.

Nu este suficient să spunem că „facem educație". Trebuie s-o facem în mod eficient și aceasta ne solicită la subtilitate, competență și măiestrie.

OCT. BUZESCU

MESAJE

adresate de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

Cadrelor didactice, elevilor, organizației de partid și organizațiilor de tineret de la Liceul „Avram Iancu" din Aiud

Stimați tovarăși,

Mulțumindu-vă din inimă pentru invitația pe care mi-ați adresat-o de a participa, alături de dumneavoastră, la sărbătoarea împlinirii unei jumătăți de veac de la întemeierea Liceului „Avram Iancu" doresc să vă transmit cele mai calde felicitări cu prilejul acestui important eveniment din viața școlii dumneavoastră.

În cele cinci decenii de existență, liceul dumneavoastră a jucat un rol important în instruirea și educarea tinerelor generații, în dezvoltarea bogatelor tradiții culturale ale poporului nostru, în promovarea idealurilor nobile ale umanismului socialist, ale luptei și muncii unite a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru continua propășire a patriei, pentru ridicarea României pe treptele tot mai înalte de civilizație și progres.

Dezvoltarea pe care a cunoscut-o școala dumneavoastră în anii socialismului este o expresie grăitoare a grijii partidului nostru pentru înflorirea învățămîntului și culturii, pentru ridicarea gradului de civilizație materială și spirituală a întregului popor.

Cu acest prilej, doresc să exprim înalta prețuire pe care partidul și statul nostru o acordă corpului profesoral pentru munca stăruitoare și plină de pasiune consacrată instruirii și educării tineretului, chemat să participe la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, la construcția comunismului pe pămîntul României.

Conferința Națională a elaborat un minunat plan de dezvoltare a școlii românești, de legarea învățămîntului de viață, de problemele concrete ale societății noastre. Răspunzînd grijii pe care v-o poartă partidul, întreaga noastră societate, voi, dragi elevi, aveți datoria să învățați cu sîrguință, să vă îmbogățiți necontenit cunoștințele cu tot ceea ce a creat mai de preț gîndirea omenească, să munciți neobosit pentru a duce mai departe munca și strădaniile părinților voștri pentru făurirea unei vieți mereu mai îmbelșugate și mai luminoase.

Vă doresc tuturor celor care luați parte la această sărbătoare multă sănătate și fericire, noi și tot mai însemnate succese în activitatea dumneavoastră.

Cadrelor didactice, elevilor, organizației de partid și organizațiilor de tineret de la Liceul „Bethlen Gabor" din Aiud

Stimați tovarăși,

Este pentru mine o deosebită plăcere, ca la aniversarea a 350 de ani de la înființarea liceului dumneavoastră, să vă adresez un călduros salut și urări de noi succese în activitatea viitoare.

În îndelungata sa existență, școala dumneavoastră a instruit și pregătit un număr însemnat de cadre, a adus o importantă contribuție la ridicarea nivelului de cultură al poporului, la cultivarea nobilelor sentimente ale prieteniei și frăției tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

În anii construcției socialismului, Liceul „Bethlen Gabor" — alături de celelalte instituții de învățămînt din țara noastră —și-a consacrat întreaga activitate formării și educării cadrelor necesare marii opere pe care o înfăptuiește poporul nostru sub conducerea Partidului Comunist Român. Prin grija partidului și statului, școala noastră asigură tuturor copiilor, fără deosebire de naționalitate, depline posibilități de a învăța, de a-și dezvolta talentele și aptitudinile, de a se pregăti pentru a-și sluji cît mai bine patria, a contribui la progresul și înflorirea ei continuă.

Aniversarea liceului dumneavoastră are loc la puțin timp după Conferința Națională a partidului, care a pus în fața școlii noastre, a întregului sistem de instruire și educație a tineretului, exigențe sporite, izvorîte din necesitatea de a lega tot mai strîns învățămîntul de viață, de cerințele practice ale dezvoltării actuale și în perspectivă a societății noastre. Am convingerea că această aniversare va însemna pentru dumneavoastră, dragi tovarăși profesori, un imbold de a acționa și mai hotărît pentru ca prin întreaga sa activitate Liceul „Bethlen Gabor" să răspundă cît mai bine acestor înalte cerințe, iar pentru voi, dragi elevi, un îndemn de a învăța cu sîrguință pentru a vă pregăti temeinic pentru muncă, pentru viață.

Mulțumindu-vă din inimă pentru invitația de a lua parte la acest jubileu, vă doresc dumneavoastră, cadrelor didactice, elevilor, tuturor participanților la această festivitate, multă sănătate, fericire și realizări cît mai mari în activitatea pe care o desfășurați.

DOUĂ LICEE LA ORA ANIVERSĂRII

Sîmbătă și duminică, 14 și 15 octombrie a.c., orașul Aiud a cunoscut animația specifică unor evenimente mai puțin obișnuite. Se împlineau 50 de ani de la înființarea Liceului „Avram Iancu" și 350 de ani de la înființarea Liceului „Bethlen Gabor" din Aiud. Momente deosebite în viața celor două școli, care și-au sărbătorit aniversarea cu un frumos și rodnic bilanț al activității întregului corp profesoral și al elevilor pe linia pregătirii teoretice și practice. Înzestrarea laboratoarelor și a cabinetelor, amenajarea atelierelor școlare cu aparatură, material didactic și mașini-unelte necesare activității de instrucție și educație, participarea activă a elevilor la acțiunea de sprijinire a campaniei agricole din această toamnă constituie doar cîteva din rezultatele cu care cele două școli și-au întîmpinat jubileul.

Cele două festivități școlare s-au desfășurat sub puternica impresie

A. DOMȘA

(Continuare în pag. a 14-a)

ACCENTE

CRONICĂ

Tovarăşul Paul Niculescu-Mizil, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, ministrul educaţiei şi învăţămîntului, a primit sîmbătă, 14 octombrie a.c., delegaţia Ministerului Învăţămintului Superior şi Mediu de Specialitate din Uniunea Sovietică, formată din A. P. Sapoşnikova, adjunct al ministrului învăţămîntului superior şi mediu de specialitate, I. F. Stroiteleva, şefă de secţie în acelaşi minister, I. N. Sokolov, rectorul Institutului de arhitectură din Moscova. Cu acest prilej a avut loc o convorbire într-o atmosferă cordială.

★

In aceeaşi zi, delegaţia sovietică a părăsit Capitala.

In timpul şederii în ţara noastră, între 10—11 octombrie, oaspeţii au vizitat Universitatea şi Institutul politehnic din Bucureşti, unde s-au întilnit cu rectori ai unor institute tehnice de învăţămînt superior bucureştene, Institutul de petrol din Ploieşti, Universitatea din Braşov. De asemenea, au fost vizitate întreprinderi industriale, şcoli, instituţii de cultură.

George Macovescu: „Catargele înalte“

Într-o colecţie intitulată sugestiv **COLOCVIILE ADOLESCENŢEI** care a ştiut să atragă pe coperţile ei semnături prestigioase: **Ion Biberi, Lucia Demetrius, N. Balotă,** apare şi microvolumul de eseuri al prof. George Macovescu, intitulat poetic **Catargele înalte.**

Suita de scurte şi vii eseuri care constituie substanţa volumului comentat pot alcătui din punctul de vedere al cititorului de 20 de ani un mic **manual de morală.** Tonul cărţii, scrisă direct, cu patetism reţinut, e unul direct, emoţionant, problematica abordată e diversă şi capabilă să intereseze; aproape fiecare tabletă ce compune volumul degajă firesc, pregnant o idee generoasă, impune o concepţie nobilă despre raporturile **individ-societate,** fixează cu talent pedagogic şi pondere publicistică opinii ferme, lucide (pline de o bărbătească frumuseţe) despre obligaţiile şi drepturile cetăţeanului de azi într-o lume a socialismului care nu este, care **„nu poate fi o construcţie abstractă“,** într-o lume a socialismului care există într-un mod incandescent, profund creator, cu dăruire ca societate **„a omului pentru om din dragostea şi respectul faţă de om“** (op. cit. pag. 11). **Catargele înalte** comentează cu discreţie şi eleganţă a frazării, cu limpezime şi forţă de penetraţie, mai toate momentele şi datele esenţiale ale existenţei de **zoon plitikon** a fiecăruia dintre noi, ea vorbeşte despre: **dragoste, participare** (ca mod eroic şi comunist de creare a valorilor materiale şi spirituale), de **evenimentul responsabilităţii, judecata socială matură, realism** (e vorba de un tip aparte de realism, de realismul revoluţionar, capabil să împingă societatea înainte), **îndrăzneală** (arta de a-ţi spune deschis opinia, de a acţiona în favoarea colectivităţii), **preocupare** (sare a existenţei sociale), **disciplină** (condiţie esenţială pentru formarea personalităţii), **dreptate, entuziasm** etc. Cu totul remarcabil prin sensibilitate şi concizie, prin optimism, prin încredere în puritatea sufletească şi cinstea omului modern sînt eseurile dedicate **sportului** pe care prof. George Macovescu îl vede exact, ca pe o **„caracteristică esenţială a secolului nostru“** (pag. 89) şi ca pe **„un mare slujitor al frumuseţii“** (concepţie care derivă evident din cea elină) şi **poeziei** văzută în mod fericit şi emoţionat ca fiind :... **„cea mai frumoasă floare a existenţei noastre, pe care o vom purta întotdeauna la butoniera din stinga, deasupra inimii“** (op. cit. pag. 88). O caldă încredere în resursele şi elevaţia spiritului uman transpare din întreaga carte, aproape fiecare pagină consemnează un apel către raţiune şi frumos, aproape fiecare pagină contribuie la orchestrarea subtilă a viselor şi speranţelor, aducînd ca argumente pentru intimitatea etică a fiecăruia un gînd, simbolurile temerităţii, dar şi ale înţelepciunii umane.

DAN MUTAŞCU

Concerte pentru elevi

Societatea profesorilor de muzică şi desen, în colaborare cu Filarmonica de stat „George Enescu“, a hotărît ca în noua stagiune de concerte pentru elevi să însoţească audiţiile de un dialog viu, angajat între ascultători şi interpreţii de pe scenă.

Astfel: **duminică, 29 octombrie a.c., ora 11,** cînd va debuta, sub cupola Ateneului, stagiunea pentru elevi — se va interpreta, sub bagheta dirijorului **Mircea Cristescu,** Simfonia I de Beethoven, după care, dirijorul, orchestranţii şi muzicologul **Eugen Pricope** vor da lămuriri doritorilor.

Următorul concert va avea loc **duminică 12 noiembrie a.c.,** la aceeaşi oră, sub titlul: **„Preclasicismul — mozaic de epocă“.**

Duminică 3 decembrie a.c.: O manifestare de excepţie — Concertele pentru 1, 2, 3 şi 4 piane de I.S. Bach, în interpretarea elevilor şi a orchestrelor Liceului de muzică nr. 2.

Duminică 17 decembrie a.c.: „Trei geniali reprezentanţi ai clasicismului — Haydn, Mozart, Beethoven“. Întreg programul va fi susţinut de elevi: solişti, reuniţi în ansambluri camerale sau integraţi în orchestra Liceului de muzică nr. 1.

Duminică 4 februarie 1973: Orchestra simfonică a filarmonicii „George Enescu“ va interpreta, sub conducerea dirijorului Mihai Brediceanu, Simfonia **a** V-a de Beethoven.

Duminică 1 aprilie 1973: Un concert simfonic susţinut de orchestra Liceului de muzică nr. 2.

STELIAN PIHULEAC

ERATĂ

La articolul „Al. Balaci: Leopardi“, apărut în numărul din 14 octombrie a.c., înainte de aliniatul „Fantastică această lucrare...“, se va citi următorul pasaj, care a fost omis:

Geniu multidimensionat, Leopardi va pătrunde ca o furtună şi în proză realizînd, la 25 de ani, acea stranie operă care se intitulează, deconcertant, **Le operette morali,** un fel de „Carte de vise, de invenţii şi de capricii melancolice“, capodoperă de poezie în proză. Sentimentul care stăpîneşte Le operette este amărăciunea sceptică căreia i se caută mereu un suport filozofic.

PRO ŞI CONTRA

CINE PLĂTEŞTE IGNORANŢA ?

În articolul: ,Cine plăteşte repetenţia ?“ („Tribuna şcolii“, 30.IX. 1972), se propune ca elevii ce s-au dovedit nepregătiţi la examenele de corigenţă să treacă în clasa superioară, „cu condiţia ca într-un anumit termen obligatoriu (nu prea lung) să-şi lichideze restanţa“.

Propunerea ar fi justă numai dacă situaţia ar putea fi modelată în felul următor: elevul este bine pregătit la toate obiectele, dar, din anumite motive, nu s-a pregătit la unul singur. Nu foloseşte nici perioada de două luni şi ceva, pînă la corigenţă, iar profesorul este exigent şi nu-l promovează. Atunci, elevul, deodată, îşi dă seama „că în viaţă trebuie să munceşti cu seriozitate“ şi, într-o lună, două — pe lîngă că face faţă şi sarcinilor care îi revin din frecventarea anului următor — recuperează tot ce nu a învăţat timp de 11 luni, iar povestea se termină cu happy-end.

Acest model este însă născocit, el reflectă cel mult un caz extrem, excepţional. Realitatea oglindită în cataloage este cu totul alta. Elevii corigenţi au de obicei note limită la majoritatea obiectelor. Mulţi dintre ei, în cursul anului, sînt ameninţaţi la cîte 3—4 materii, dar în ultimele săptămîni sînt „ajutaţi“ de unii profesori: elevi care au avut numai note de 4 şi 5, acum primesc 8 şi 9, „ca să le iasă media“ şi „să scape cu corigenţă“. Sub influenţa variatelor forme de presiune exercitate de părinţi, diriginţi, directori, profesorii sînt înclinaţi să treacă mulţi elevi care nu merită să promoveze. Numai în cazuri extreme, se hotărăsc să lase vreun elev corigent, acceptînd neplăcerile privirilor piezişe, criticilor în cabinetul directorului şi în consiliile pedagogice, făcîndu-se „vinovaţi“ de stricarea statisticii...

La corigenţă, majoritatea elevilor se prezintă cu totul nepregătiţi, ştiind că şi aşa vor trece. Într-adevăr, deşi la scris obţin note de 3 şi 4, la oral li se dă 6 sau 7, după nevoie. Numai în puţine cazuri, profesorul se hotărăşte să lase elevul repetent, asumîndu-şi răspunderea şi, în locul celor 3—4 colegi care s-au dovedit maleabili, acceptînd şi falsa aparenţă de a fi răpit bietului elev un an din viaţă pentru un singur obiect de studiu.

Să considerăm acum un caz special, cel mai apropiat de modelul idealizat (discutat): un elev este bun la toate materiile, dar se încăpăţînează şi nu învaţă la un obiect. Tot din încăpăţînare nu se pregăteşte nici pentru corigenţă. Care este garanţia că, fiind promovat condiţionat, îi trece încăpăţînarea şi se va pregăti pentru cel de al treilea termen ? Mi se pare absurdă situaţia ca un elev care s-a dovedit nepregătit, de exemplu la matematici, din materia unei clase, să se pregătească şi să răspundă din materia clasei următoare, eventual la acelaşi profesor. S-ar crea scene penibile! Şi ce se întîmplă dacă nu reuşeşte nici la reexaminare ? După ce a fost înscris în clasa superioară şi a studiat lecţiile respective, la mijlocul lunii noiembrie să treacă în clasa anterioară, unde timp de două luni nu a învăţat nimic şi nu are nici o notă ? Nu ar fi acesta un şoc mai tare decît repetenţia ? Sau încă o formă de a pune profesorul în faţa unui fapt împlinit şi de a-l obliga să treacă elevul ?

De fapt, dacă nu vrem să ne ascundem după degete, trebuie să recunoaştem că nu procentul repetenţilor este îngrijorător, ci numărul acelora care obţin certificate şcolare fără fondul de aur al cunoştinţelor. De această stare de lucruri sîntem vinovaţi şi noi, profesorii, care în loc să fim exigenţi şi principiali, am fost „buni“, ne-am lăsat „convinşi“ sau pur şi simplu am mers pe linia minimei rezistenţe. Ignoranţa lor şi „bunăvoinţa“ noastră o plătim cu toţii, toată societatea.

VASILE FEY

Ne scriu corespondenţii voluntari

Poezia în liceu

Activitatea şcolară oferă prilejuri multiple pentru iniţierea poetică a liceenilor. Profesorii au posibilitatea de a folosi larg virtuţile mobilizatoare ale poeziei, în care elementele afectivităţii sînt convertite cu deosebită intensitate în imaginea poetică. Totuşi, se are prea mult în vedere adolescentul care citeşte versuri doar spre a ~~se pregăti~~ pentru ora de literatură şi nu acela căruia pur şi simplu, îi place să citească pentru un spor de personalitate. De aceea, pedagogi „serioşi“ clatină din cap a mirare cînd aud de trebuinţa educativă a studierii poeziei în liceu. Programele şcolare sînt solicitate să facă loc cît mai mult chimiei, fizicii şi matematicii— şi e absolut necesar să fie aşa; intimidată, însă, poezia trebuie să se retragă, discret, în colţul periferic al planului de învăţămînt.

Acest tratament iese la iveală mai ales la bacalaureat. La verificarea creaţiei unui poet, deseori poezia e privită de candidaţi numai ca un text comunicînd idei, neglijîndu-se tocmai latura ei artistică. Absolvenţii de liceu cunosc date biografice asupra poetului, date istorice asupra operei şi ştiu să „povestească“ subiectul unei poezii... fireşte, epice. Naraţiunea se face însă cîteodată stingaci, cu întortochieli parafrazate, cu expresii familiare, ca şi cum s-ar relata o întîmplare la care cel examinat a fost martor. Curios este că atunci cînd se cere unui astfel de candidat să reproducă versuri ale unui poet — asigurîndu-l că acesta a spus lucrurile mai frumos decît ar putea-o face el, — răspunsul e de obicei „nu pot memora“, sau „n-am avut poezia de învăţat pe de rost !“.

Lipsa de sensibilitate a unor tineri faţă de frumuseţea poeziei trădează serioase deficienţe în studiul literaturii, o greşită îndrumare metodică ce domneşte pe alocuri în aplicarea programelor.

Prin utilizarea unei metode greşite, profesorii de literatură, în „complicitate“ cu programele analitice şi cu unii autori neinspiraţi de versuri, riscă să gonească poezia din viaţa spirituală a unor elevi. „E chestie de memorie“, se scuză unii, autoînşelîndu-se. Dimpotrivă! E vorba de simţire. Poezia, în mod normal, nu se reţine pentru că s-ar învăţa intenţionat „pe dinafară“, ca definiţiile gramaticale, ca anii din istorie. Poezia se simte, se citeşte, şi se reciteşte pentru plăcerea proprie, încorporîndu-se sufleteşte, aşa precum rămîne în minte, nu rareori fără intenţie deliberată, o melodie frumoasă, întrucît ea place, corespunzînd unei stări sufleteşti a celui care o fredonează.

Nu putem fi de acord nici cu părerile unor pedagogi şi nepedagogi, precum că poezia modernă — de autentică vibraţie — este complicată şi nu poate fi receptată de tineri din pricina subtextului interior şi a ritmului ei plin de tensiune. Atîta vreme cît elevii de 16—18 ani pricep astăzi foarte complicate probleme de algebră superioară, biologie sau electronică, nu mai poate rezista obiecţia că poezia modernă, o poezie esenţializată, de o valoare incontestabilă, ar rămîne neînţeleasă. Apropierii liceenilor de operele poetice contemporane trebuie să-i vină în întîmpinare atît editarea mult solicitatului „curs“ de iniţiere în poezia modernă, cît şi includerea în manualul de literatură pentru ultima clasă de liceu, a unui capitol special de introducere în poetica modernă şi a unei antologii ilustrative.

VALERIU NEŞTIAN

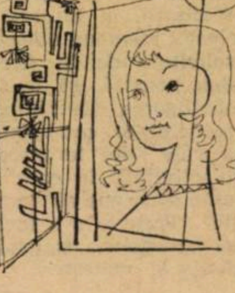

Răspundere permanentă

Se întîmplă să înțelegem semnificația realistă a unor cuvinte cu mult mai tîrziu decît învățăm să le includem în colocviile noastre cotidiene. Deși fac parte din vocabularul uzual, ajungem doar după îndelungi perioade de întrebuințări reflexe să ne dăm seama că aceste noțiuni ne sînt contemporane. Mă gîndesc la toate însușirile comunistului pe care le trece în revistă, succint, riguros și responsabil „Proiectul de norme al vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste". Cele mai multe dintre ele sînt calități omenești cu valoare perenă pe care le cultivăm de la vîrsta preșcolară. Mă opresc la articolul care subliniază că: „O trăsătură de bază a profilului moral al membrilor de partid, al tinerilor comuniști trebuie să fie înalta conștiință profesională, responsabilitatea pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor încredințate, intoleranța față de chiul, superficialitate, sau indisciplină în muncă".

Deci, înalta conștiință profesională: adică o continuă confruntare între ceea ce devenim odată cu investitura socială a profesiei pe care ne-am ales-o, și ceea ce însemnăm ca energie creatoare pentru a ne putea acoperi în întregime valoarea de întrebuințare; un deosebit simț al răspunderii permanente — ca homo faber — față de noi înșine și față de societate, o perpetuă dorință de cunoaștere bazată pe încrederea în capacitățile reale și în posibilitățile de a ne dezvolta dependent de imperativele activității pe care o desfășurăm. Și, deși simplu de explicat, conștiința profesională presupune încă un lucru, mai dificil de dobîndit: conștientizarea necesității de a fi util prin muncă. Nu muncă la întîmplare, nu muncă doar pentru remunerație, nu muncă impusă. Educația pe care o facem tinerelor generații trebuie să convingă că integrarea în societate, corespondentă cu rigorile procesului de construcție a socialismului, cere oameni pe măsura acestei noi structuri sociale. Noul nu echivalează perfecțiunea, dar „trebuie să fie întîmpinat cu nou".

Și mai ales să nu uităm că nu putem cere conștiință profesională, că nu o putem forma dacă noi înșine nu cunoaștem adevăratul conținut al acestei sintagme, dacă încercăm să-i descoperim sensul doar cu ajutorul explicațiilor sîrguincios căutate în dicționare sau manuale de etică.

Azi, conștiința profesională presupune, neîndoios, existența unei înalte conștiințe socialiste care nu mai este amenințată de drama incompatibilității cu societatea ; ea se integrează complexului de calități ale omului modern care știe să răspundă prompt și competent apelului social ; presupune o pregătire științific organizată, care nu admite echivocul, o informare temeinică și perfecționarea continuă care resping rutina. Cum se cîștigă toate acestea ? Pedagogii o știu, părinții — cei ce au învățat să trăiască cinstit — o simt. În primul rînd, îndrăgind munca. Mai mult ca oricînd constatăm că oricare dintre virtuțile noastre sînt astăzi indisolubil legate de satisfacțiile pe care ni le oferă activitatea, profesia, locul de muncă. Astăzi, mai mult ca oricînd, conviețuim, intrăm în fiecare moment în competiție cu noi înșine, cu semenii noștri, cu timpul. Aceasta înseamnă mereu prezent, mereu mai mult, din ce în ce mai bine. Înseamnă, de fapt, conștiință de comunist.

V. BĂDICEANU

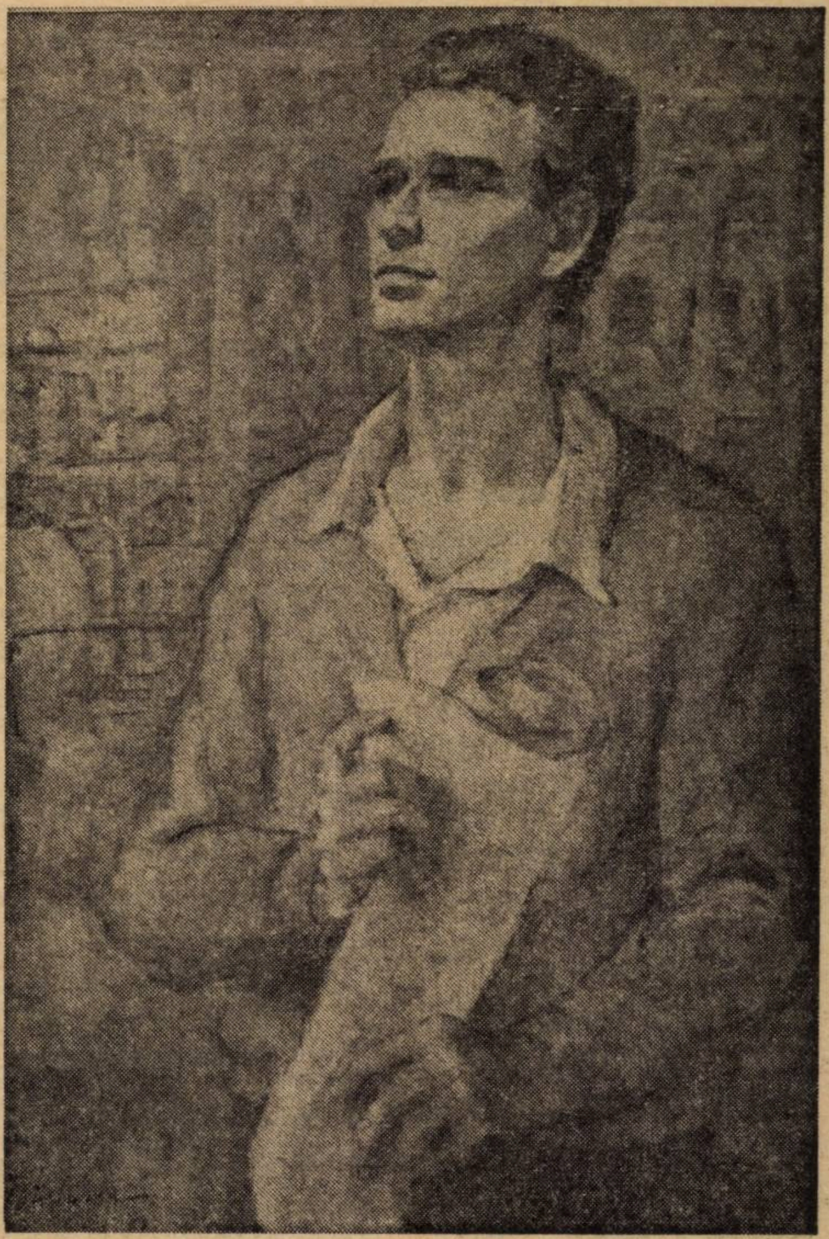

JEAN NIȚESCU *Un tînăr dintre cei care construiesc*

Modelul opțiunii și orientarea profesională

Existența, calitatea și complexitatea modelului constituie unul dintre factorii care influențează în mod hotărîtor succesul sau insuccesul acțiunii de orientare profesională. Iată de ce am ales drept temă a anchetei de față problema modelului opțiunii și orientării profesionale.

★

Am început investigațiile noastre la Liceul nr. 3 din Baia Mare, unul dintre cele mai tinere și mai moderne licee maramureșene care beneficiază de serviciile unui cabinet și ale unui consilier de orientare școlară și profesională. Primul interlocutor, tocmai acest consilier, profesoara **Gențiana Bălan.**

— Cum iau contact elevii din școala dumneavoastră cu modelul profesiilor pentru care urmează să opteze ?

— Am elaborat — ne-a spus prof. G. Bălan — un program de orientare școlară și profesională defalcat pe cei patru ani cît durează cursurile învățămîntului liceal. Conform acestui program, li se transmit elevilor în mod sistematic informațiile necesare orientării lor școlare și profesionale. Astfel, în anul I încercăm să formăm elevilor o viziune de ansamblu asupra principalelor domenii profesionale. În anul al II-lea și al III-lea, această viziune este lărgită prin precizări privind profilul diferitelor profesii existente în marile domenii ale vieții social-economice. În anul al IV-lea, opțiunile profesionale ale elevilor sînt, în cea mai mare parte, conturate și efortul nostru se îndreaptă către aprofundarea cunoașterii profesiilor alese de ei. În acest scop, organizăm întîlniri pe grupe de opțiuni cu diferiți specialiști, în școală sau la locul de muncă al acestora. De exemplu, în aceeași săptămînă, diferite grupe de elevi se întîlnesc cu reprezentanți ai școlii postliceale de biologie, cu ingineri și tehnicieni minieri, constructori etc.

— Ce dificultăți întîmpinați în prezentarea modelelor opțiunii profesionale ?

— Mai multe. Una este aceea a timpului disponibil. Planul de învățămînt nu rezervă ore pentru activitatea consilierului de orientare școlară și profesională. Eu colaborez cu diriginții care îmi rezervă cîteva ore în fiecare trimestru și care sînt și principalele mele ajutoare în această activitate. Acest răgaz de timp este totuși insuficient, iar colaborarea cu diriginții are, oricum, un caracter facultativ. Activitatea în cabinetul de orientare școlară și profesională se face în pauze sau după ore. Nu există o reglementare oficială a acestei activități. În același timp, ne lipsesc monografiile profesionale. Cele pe care le avem ni le-am procurat singuri direct de la librărie (comanda făcută la C.L.D.C. în urmă cu cîteva luni nu a fost onorată nici astăzi) și cele apărute sînt potrivite mai ales pentru absolvenții școlii generale. Cu mare greutate, am procurat îndrumarul școlilor postliceale. Dar am prea puține date privind specificul profesiilor pe care le pregătesc aceste forme de învățămînt, după cum am și mai puține privitoare la cele pe care le pregătește învățămîntul superior. Cu mari dificultăți și aproape în exclusivitate „prin relații" reușesc să pun elevii în contact cu diferite întreprinderi și instituții. Ni s-a întîmplat să așteptăm o oră întreagă la poarta unei fabrici — deși în prealabil ne fusese aprobată vizitarea ei. În cele din urmă am reușit să intrăm. Vizita a durat o jumătate de oră. Am fost însoțiți de un tînăr care nici nu știa bine unde sînt diferitele secții și ateliere.

Înainte de a încheia această convorbire și vizită la Liceul nr. 3 din Baia Mare, un cuvînt despre cabinetul de orientare școlară și profesională. O sală cu mobilier modern, cu imense planșe în relief reprezentînd diverse organigrame profesionale. Un fișier cuprinzînd dosarele fiecărei clase și ale fiecărui elev, urmărit atent de-a lungul celor patru ani de studiu, fișe, teste, chestionare.

★

Continuăm investigațiile pe aceeași temă cu o discuție la Inspectoratul școlar al județului Satu Mare. La discuție participă prof. Gheorghe Trandafir, inspector cu problemele învățămîntului profesional, prof. Constantin Drăgănescu, inspector cu problemele orientării școlare și profesionale, prof. Lupșa Remus, inspector cu problemele orientării școlare și profesionale la Direcția muncii a Consiliului popular județean, și prof. Gheorghe Bogdan, consilier de orientare școlară și profesională la Liceul „Mihai Eminescu" din Satu Mare.

Spicuim cîteva din declarațiile acestora :

Gh. Trandafir : În momentul de față lucrăm, în colaborare cu comisia de prognoză și Direcția muncii, la un studiu care să ne permită să corelăm formele de calificare și orientare profesională cu nevoile de forță de muncă ale județului.

C. Drăgănescu : Practica tehnico-productivă reprezintă una din căile cele mai eficiente pentru a oferi elevilor modele de opțiune profesională. Întreprinderea „Tricotex" din orașul nostru a trecut nu de mult la trei schimburi. Cel de al treilea schimb a fost constituit în întregime din absolvenți de liceu. Aceasta se explică prin aceea că în marea majoritate, au făcut practică la această întreprindere sau au efectuat în atelierele școlii lucrări comandate de întreprindere.

Gh. Bogdan : pentru a-i pune pe elevi în contact cu modelul necesar opțiunii lor profesionale, apelăm la serviciile Direcției muncii care ne facilitează vizitele în întreprinderi și ne trimite în școală reprezentanți ai diferitelor profesii.

L. Remus : Există o colaborare permanentă între Direcția muncii și școlile din județul Satul Mare. Conducerile de școli, consilierii lor ne consultă și ne cer sprijinul, iar noi le trimitem specialiști și le facilităm contactele cu diferite întreprinderi și instituții. Din păcate, nu avem nici noi, întotdeauna, materialele necesare. Ministerul Muncii ne-a trimis monografii profesionale pentru furnaliști și chimiști, adică pentru profesii foarte rare în județul nostru.

★

Deși pe baza sondajului în cele două județe am constatat preocuparea de a acorda modelului opțiunii profesionale locul cuvenit, am desprins în același timp observația generală că acesta se reclamă încă mai bine încadrat într-o activitate sistematică, științifică și permanentă.

B. OCTAVIAN

Sensul politic al relației noi dintre școală și producție

ORIZONT PROFESIONAL

Mai practic, mai aplicativ și mai productiv, învățămîntul nostru de toate gradele valorifică în sfera științei și tehnicii potențialul creator al tinerei generații, contribuind la creșterea avuției naționale, care rezidă în bunuri materiale și, mai ales, în oameni, în factura lor calitativă.

Asigurarea pregătirii tineretului școlar cu un larg orizont profesional și cu deprinderi practice necesare unei rapide integrări în producție se concretizează într-un ansamblu de măsuri inițiate de Ministerul Educației și Învățămîntului, care vor trebui actualizate în lumina cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea anului universitar. Legarea tot mai strînsă a învățămîntului de producție este un proces cu finalitate clară, al cărui punct terminus se numește integrare. „Realizarea acestei integrări presupune schimbarea generală a concepției în învățămînt...“, sublinia secretarul general al partidului, în cuvîntarea amintită. În accepțiunea dată de acest document, integrarea învățămîntului în producție este un proces complex și de durată, cu implicații profunde în însuși conținutul învățămîntului. Integrare înseamnă nu numai activitate practică efectuată de elevi în ateliere, cu rezultate materiale, o mai bună legătură cu uzinele, șantierele și ogoarele ; integrare înseamnă asimilarea organică a practicii — ca disciplină de învățămînt în procesul de pregătire multilaterală și armonioasă a elevilor.

Crearea unor forme de învățămînt superior sau postliceal pentru pregătirea cadrelor care conduc activități tehnico-productive (spre exemplu : înființarea în cadrul institutului pedagogic de 3 ani a secțiilor de chimie și fizică — cunoștințe tehnico-productive, biologie, agricultură ș. a.) ; constituirea de secții profilate pe specialitatea învățătoare-maistră în liceele pedagogice și în cadrul învățămîntului pedagogic postliceal de doi ani ; elaborarea unor programe-cadru, a proiectelor tip de ateliere-școală, a normativelor de dotare, sînt cîteva din măsurile întreprinse de Ministerul Educației și Învățămîntului pe calea legării școlii de producție.

Integrarea efectivă a pregătirii tehnico-productive în procesul de formare multilaterală a tineretului impune accentuarea caracterului practic-aplicativ al tuturor disciplinelor de învățămînt. Cît privește activitatea tehnico-productivă, aceasta trebuie concepută și organizată pe baza principiilor pedagogice, avînd programe școlare, obiective și metode adecvate.

Corelat organic cu amplul proces de dezvoltare și înnoire prin care trece societatea noastră, învățămîntul românesc cunoaște astăzi schimbări structurale care îl fac apt să răspundă înaltelor comenzi pe care făurirea civilizației socialiste a țării i le adresează. „Învățămîntul trebuie să asigure o asemenea pregătire încît, după absolvirea liceului, tînărul să se poată încadra ca muncitor calificat în ramura pentru care s-a pregătit“, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest mod, instituția școlară intervine decisiv în formarea tineretului pentru munca social-utilă, își împletește țelurile și rațiunea cu rațiunile și obiectivele societății întregi. Urmînd această nouă orientare, pînă în prezent, s-au obținut o serie de succese ce constituie un început promițător în direcția statuării unui nou concept despre școală, înțeleasă ca o îmbinare armonioasă intre „cultură și gestiune“, cu o finalitate socială, servind producția de bunuri materiale, astfel încît să devină un factor tot mai eficient al progresului general al țării.

Din ansamblul dinamic al procesului de integrare desprindem cîteva date semnificative pentru această primă etapă.

Există actualmente 12 200 ateliere școlare în care se desfășoară practica productivă a elevilor. S-a încheiat acțiunea de patronare a școlilor de către întreprinderi industriale și unități agricole. La școlile profesionale și liceele de specialitate vor funcționa peste 1 500 ateliere școlare în acest an. Pregătirea practică la clasele a IX-a și a X-a ale școlii generale a fost extinsă de la 1 la 2 zile pe săptămînă. La școlile profesionale cu absolvenți a 10 clase, instruirea practică reprezintă 72% din totalul orelor de pregătire, iar la liceele de specialitate, ce au sporit de la 303, existente în 1971/1972, la 362, în prezent, practica ocupă pînă la 41% din planul de învățămînt.

Un important pas în legarea școlii de producție îl constituie diferitele forme de cooperare cu întreprinderile. Acțiunea de patronare a însemnat o dotare mai bună a atelierelor-școală, întreprinderile transferînd aparatura necesară însușirii de către elevi a unor meserii. În multe școli, în aceste ateliere se efectuează, pe bază de contract, unele piese mai simple, necesare întreprinderii patronatoare.

În prezent, există inițiative din ce în ce mai numeroase, care depășesc acest cadru al cooperării, apropiind școala tot mai mult de sfera producției. Se realizează astfel dezideratul după care în procesul de învățămînt „elevii trebuie să învețe muncind, iar dascălii să muncească învățînd“.

Cooperarea dintre școală și unitățile economiei socialiste îmbracă o multitudine de forme, a căror simplă enumerare ar necesita pagini întregi. Uzinele din marile centre industriale, precum Brașovul, Hunedoara, Timișoara, Galați au devenit locul obișnuit unde elevii își întregesc cunoștințele, dobîndesc deprinderi practice, locul unde își orientează opțiunile și își însușesc secretul viitoarei lor profesii.

POMPILIU VÎLCU
MIRCEA IFRIM

La practică în secția de electrotehnică

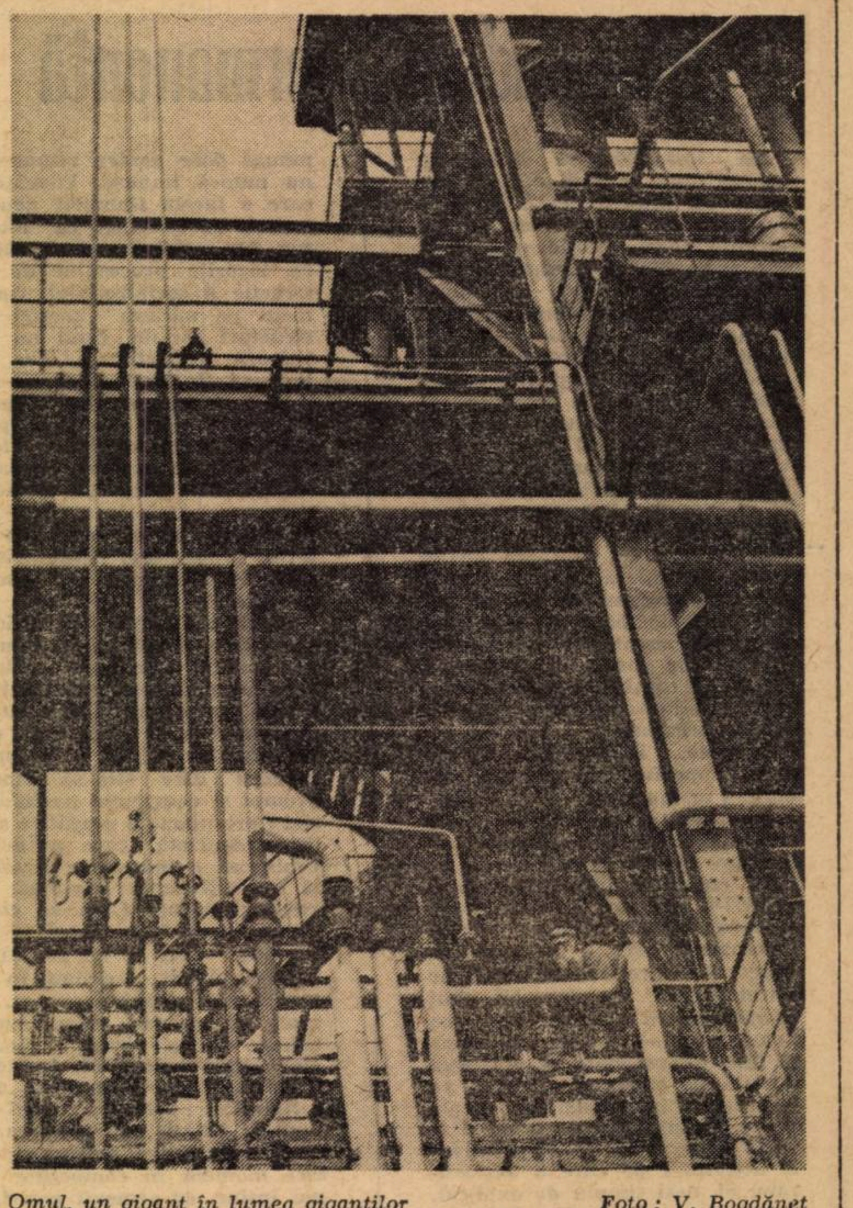

Omul, un gigant în lumea giganților *Foto : V. Bogdăneț*

CHIMIA
și aplicațiile practice

Prin predarea chimiei, profesorul de specialitate contribuie la : dezvoltarea gîndirii logice prin asigurarea unui învățămînt formativ ; consolidarea concepției materialist-dialectice despre lume prin cunoașterea și aprofundarea legilor naturii studiate prin intermediul chimiei ; întărirea sentimentului patriotic prin dezvăluirea impresionantelor realizări din țara noastră în acest sector ; formarea deprinderilor practice necesare aprofundării nemijlocite a fenomenelor studiate, a stimulării unor elemente de cercetare, deprinderea în general de a monta și mînui aparatura de laborator.

Asupra unor aspecte m-aș opri în special, deoarece contribuie nemijlocit la ușurarea integrării elevilor în munca productivă.

În primul rînd, sublinierea realizărilor regimului nostru în domeniul chimiei, materializate în combinatele noi, în platformele chimice actuale și cele proiectate în perspectiva apropiată, resursele noastre în domeniul materiilor prime prelucrate de industria petrochimică, clorosodică, de sinteză din alte domenii etc. atrag atenția elevilor asupra perspectivelor acestui sector, implicit asupra perspectivelor deosebite pe care le are chimia ca aplicabilitate practică în concertul celorlalte științe. Înțelegerea utilității practice a cunoștințelor de chimie nu poate să nu stimuleze studiul ei susținut.

În al doilea rînd, însușirea unor deprinderi practice prin intermediul experiențelor de laborator, cercuri de chimie, corelate cu vizite în laboratoare uzinale și întreprinderi cu profil chimic, întăresc convingerea elevilor că cele studiate în cadrul orelor de chimie au aplicabilitate imediată în practică, în producție.

În acest scop, sublinierea importanței practice a problemelor studiate, a condițiilor concrete de desfășurare a proceselor tehnologice din industria chimică, a condițiilor de influențare a vitezelor de reacție (optimizarea proceselor) prin catalizatori, condiții de temperatură și presiune optimă ; prezentarea aparaturii industriale prin intermediul planșelor, fotografiilor, filmelor documentare și didactice, recunoașterea acestor aspecte în activitatea productivă din întreprinderi conving elevii că cele studiate de ei le pot fi de folos imediat, în cazul în care se vor încadra în producție. Se dă încredere în capacitatea lor de a se realiza, într-o activitate demnă și responsabilă.

În al treilea rînd — după cum se știe — indicațiile Conferinței Naționale a partidului din acest an impun adîncirea laturii practice a predării chimiei. Unele aspecte sînt realizabile imediat ca, de exemplu, executarea unor lucrări practice privind montări de aparatură simplă, îmbinări de tuburi de sticlă, cauciuc, perforări și adaptări de dopuri, suflarea-prelucrarea sticlei, desenări și descifrări de scheme tehnologice. La fel de importantă este obișnuirea elevilor cu folosirea operativă a tabelelor cu constante, rezolvări de probleme cu conținut apropiat de problemele producției.

Treptat, va trebui să se utilizeze laboratoarele cu scheme ale proceselor tehnologice din principalele ramuri ale industriei chimice, poate cu unele aparate de analiză și control folosite în laboratoarele uzinale (de care uzinele se pot lipsi, fiind depășite de tehnica actuală, dar totuși utilizabile care pentru uz didactic au o mare valoare practică intuitivă).

Educarea elevilor prin muncă și pentru muncă nu înseamnă numai însușirea unor deprinderi practice oarecare (ca tîmplăria sau lăcătușăria) care să le demonstreze că munca fizică nu este ceva de neînsușit sau degradantă (în fond nici nu este vorba întotdeauna despre munca fizică propriu-zisă). Se pune problema înarmării elevilor cu acele cunoștințe care să le dea siguranța stăpînirii procesului din producție, ca să nu se simtă stingheri cînd vor lucra în mijlocul celor cu experiență.

Iată, deci, că înarmarea elevilor cu solide cunoștințe teoretice și practice le poate oferi satisfacții majore și imediate în momentul încadrării lor în procesul productiv.

OSCAR ROȘEANU

Editura „ALBATROS" şi cititorii săi din şcoală

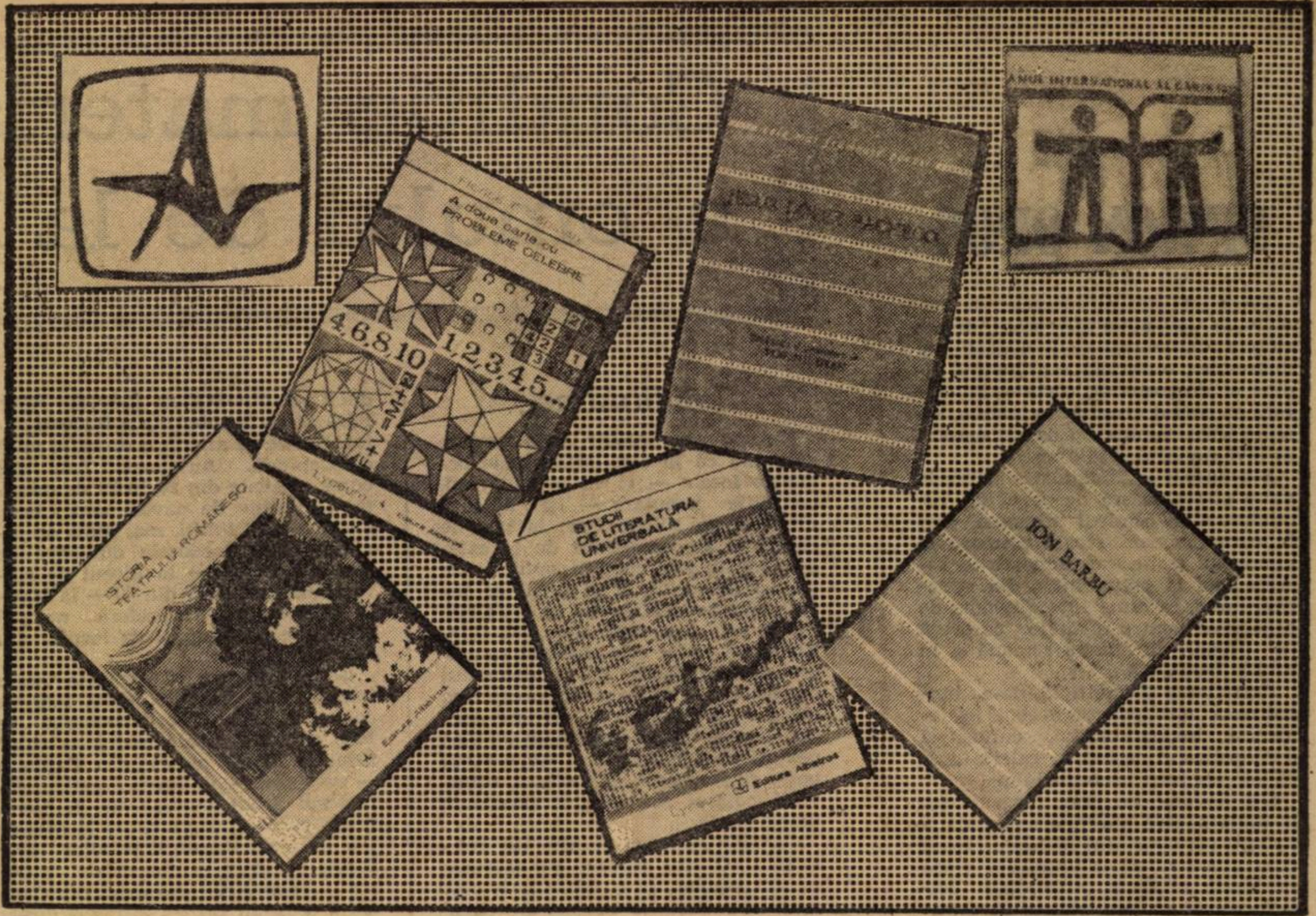
A doua carte cu probleme celebre
4,6,8,10
1,2,3,4,5...
Istoria teatrului românesc
Studii de literatura universală
Ion Barbu
Anul internaţional al cărţii

Cărţi pentru şi despre tineret

Editura „Albatros" este profilată în tipărirea de cărţi pentru tineret, făcînd însă precizarea că termenul include şi vîrsta biologică şi cea spirituală. Intenţionăm o producţie editorială de substanţă care să răspundă cît mai mult exigenţelor cititorilor şi pentru aceasta facem diferenţieri tematice şi calitative în cele trei mari secţiuni : beletristică, literatură de informare ştiinţifică şi valorificarea clasicilor.

O bună priză la cititorii noştri, îndeosebi la şcolari, o are colecţia **Lyceum,** în care sînt publicate operele clasicilor însoţite de un aparat critic : prefaţă, note, bio-bibliografie. Începînd din acest an scoatem seria :**Lyceum — texte comentate,** în care textele clasice sînt analizate de critici competenţi. Vor apare „Pasteluri" de V. Alecsandri, comentate de Paul Cornea, „Baltagul" de M. Sadoveanu, comentat de George Gană, „Scrisori", de M. Eminescu, comentarii de D. Murăraşu ş.a.

O altă serie din colecţia Lyceum' **„Sinteze"** va cuprinde mari momente din evoluţia literaturii şi culturii. Aici vor apare „Literatura renaşterii", — trei volume de Cornelia Comorovschi, „Satira în literatura română," antologie de Virgiliu Ene. În colecţia **„Monografii literare"**, colecţie mult solicitată de elevii din liceu, vor apare lucrările „Titu Maiorescu" de G. Ivaşcu, „Ion Pillat" de Ovidiu Papadima, „Ioan Slavici" de I. D. Bălan.

O iniţiativă deosebită a constituit-o editarea dicţionarelor „Albatros", din care au apărut pînă acum : „Dicţionar de literatură română contemporană" de Marian Popa şi „Dicţionar de sinonime" de Gh. Bulgăr. Vom continua cu : dicţionarul bunei-cuviinţe, un dicţionar de maxime şi aforisme, dicţionar de chimie, dicţionar de literatură universală (alcătuit de un colectiv condus de prof. univ. Romul Munteanu), decţionar istoric românesc sub îndrumarea profesorului C. Giurescu.

În seria „Atitudini," consacrată, unor probleme de etică, au apărut pînă acum : Scrisori din imediata apropiere de Mihnea Gheorghiu, Efemeride de Paul Anghel, Ethos şi cultură de Ion Dodu Bălan. De o reală valoare educativă este colecţia „Colocviile adolescenţei". „Despre pasiuni" de N. Balotă, „Scrisoare către fetele tinere" de Lucia Demetrius, „Brăţara lui Prometeu" de Victoria Ana Tăuşan, „Eseu despre personalitate" de C. Crişan, sînt doar cîteva titluri de succes.

În ajutorul bibliografiei tematice, la modul nostru specific, am venit cu colecţiile : **„Cristal"** şi **„Micul ghid Albatros".** Aici apar cărţi de popularizare a ştiinţei, în scopul realizării unor instrumente sigure, la îndemîna tineretului studios. „Fizica distractivă", „Construiţi calculatoare electronice", „Numere favorite", „Botanica distractivă". Sînt cărţi de o certă valoare instructivă ; iar „Iniţiere în poetică", şi „Ştiţi să redactaţi o scrisoare în limba franceză ?", au un pronunţat caracter practic.

Cărţile apărute în seria „Memoria pămîntului românesc" urmăresc formarea sentimentelor patriotice la tînăra generaţie prin prezentarea unor figuri ilustre şi a unor evenimente revoluţionare.

Desigur că un volum apreciabil în activitatea noastră îl ocupă beletristica. Publicăm autori tineri şi scrieri pentru tineret. În fiecare an edităm patru debutanţi, săvîrşind o selecţie riguroasă pentru a impune valori autentice. (Anul acesta un debut de excepţie : Vasile Poenaru). De un constanţ succes se bucură colecţia „Cele mai frumoase poezii", colecţie binecunoscută iubitorilor de literatură. Nu am renunţat nici la colecţia „Aventura", dar şi aici am impuş exigenţe deosebite, pentru a publica lucrări de calitate, romane şi nuvele în care să primeze inteligenţa şi nobleţea acţiunii, nu violenţa gratuită şi forţa brutală.

În pas cu epoca este colecţia „Fantastic club", în care apar lucrări de anticipaţie ştiinţifică, lucrări pe gustul tinerilor amatori de călătorii în viitorul omenirii.

Publicăm opere şi în limba naţionalităţilor conlocuitoare, maghiară şi germană, Astfel au apărut ediţii bilingve : Eminescu, Blaga, Bacovia şi un serial „Cele mai frumoase poezii".

În încheiere, aş semnala o ediţie „Mioriţa" tipărită în română, engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, cu un cuvînt introductiv de Zoe Dumitrescu-Buşulenga. Este o ediţie pentru bibliofili realizată artistic de Emil Chendea.

Sperăm ca planul editorial pe 1973 să corespundă pe de-a-ntregul exigenţelor formative şi instructive şi nevoilor de literatură ale tineretului nostru.

PETRE GHELMEZ

Pentru o mai strînsă colaborare între edituri şi profesori

Ne-am adresat profesoarei Maria Octavian Pavnotescu (Liceul **Bălcescu**) pentru a discuta unele aspecte în legătură cu programul de activitate al editurii, pentru a ne da seama mai exacţ care este drumul cărţii către elevi.

— Cunoaşteţi activitatea editurii „Albatros" ?

— Desigur. Este o editură cu un profil specific pentru tineret. Cărţile tipărite în colecţiile „Lyceum" şi „Cele mai frumoase poezii" se găsesc în număr mare în bibliotecile personale ale elevilor.

— Elevii reuşesc, deci, să-şi procure cărţile indicate în bibliografie?

— Mai puţin cărţile de poezie. Pentru că versurile se găsesc greu, mai ales cele ale poeţilor consacraţi, aş propune să se editeze antologii pe care să le putem folosi la clasă. Ar fi bine, însă, ca atunci cînd editurile elaborează antologii tematice, să fie întrebaţi şi profesorii de liceu nu numai profesorii universitari. Deoarece e necesar, cred, să se aplice, pe lingă criteriul estetic şi criteriul pedagogic. În procesul de învăţămînt, orele de la clasele a XI-a şi a XII-a au devenit, în realitate, adevărate seminarii în care profesorul dirijează discuţii literare. Dacă nu există materiale (texte şi comentarii), sau dacă acestea se obţin foarte greu, sîntem obligaţi să ţinem lecţii expozitive. Ar fi necesar ca fiecare cabinet să fie dotat cu cărţi de poezie, proză, critică.

— Sînt solicitate studiile critice ?

— În mod deosebit. Volumele de critică „dispar" imediat. O selecţie de cele mai bune cronici referitoare la literatura contemporană, distribuite pe autori, ar fi de o reală utilitate.

— Ar fi interesant să cunoaştem şi părerea elevilor dumneavoastră despre felul în care işi procură cartea de literatură şi despre necesităţile de editare.

— Am făcut o astfel de anchetă în şcoală. Majoritatea elevilor au apreciat favorabil activitatea editurilor **Minerva** şi **Albatros.**

Din discuţiile avute cu elevii anului IV-E (Liceul „Bălcescu"), pe marginea a două întrebări, am obţinut următoarele răspunsuri :

— În ce măsură cărţile publicate de editura „Albatros" vă folosesc în activitatea şcolară ?

— La această întrebare, răspunsul afirmativ îl dau cărţile destinate nouă din colecţia „Lyceum", dar şi : „Cele mai frumoase poezii", „Dicţionarele Albatros", „Cristal", „Colocviile tinereţii", „Aventura".

— Ce cărţi de literatură (poezie şi proză), estetică, cultură generală sau filozofie prevăzute în bibliografia şcolară vă lipsesc în momentul de faţă ?

— În general, literatura eseistică. Considerăm studiile eseistice ca fiind cea mai potrivită metodă de introducere în diverse domenii, (artă, literatură, filozofie, sociologie etc.). Apoi simţim lipsa studiilor comparate (ar putea fi reeditate cele ale lui Odobescu sau Hasdeu, dar ponderea ar trebui să cadă, fireşte, asupra celor mai bune şi mai noi lucrări în domeniu).

În ceea ce priveşte beletristica, lipsesc operele scriitorilor interbelici şi dramaturgia perioadei moderne (de la G. Ciprian la M. Sorescu). Ar fi necesară reeditarea unor scriitori ca : V Alecsandri şi Macedonski ; romanele „tîrgurilor de provincie" ale lui Sadoveanu şi Anton Holban, unele opere critice aparţinînd lui P. Constantinescu sau M. Dragomirescu.

Propunem editarea unor culegeri de studii din operele lui Şerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Mihnea Gheorghiu, Matei Călinescu, sau reeditări : D. Micu, Basarab Nicolescu. Sînt necesare studii introductive competente în diverse domenii : **Logica matematică şi artistică, Matematica modernă, Poetica matematică, Introducere în lumea fizicii.** Ar fi necesare, de asemenea, unele culegeri tematice ca : „Existenţialismul liric" sau „Poeţi avangardişti", care să poată oferi o privire de ansamblu asupra unor fenomene literare.

Din literatura universală s-ar simţi nevoia unor lucrări teoretice asupra unor curente (romantismul, parnasianismul ş.a.) sau şcoli (de exemplu : Şcoala de la Weimar) care trebuie studiate în amănunţime şi la „sursă".

EMIL CILANU

Portrete de dascăli

SIMION OROS

Preocupat de problemele și nevoile de totdeauna ale școlii, de cerințele fundamentale ale educației și instrucției, cultivînd sentimentul adînc al dragostei de carte și învățătură în rîndul generațiilor tinere, Simion Oros rămîne un dascăl neuitat al învățămîntului sălăjan.

S-a născut la 21 ianuarie 1885, la vatra strămoșească de pe Ulița românească în Șimleul Silvaniei, oraș în care urmează școala primară și gimnaziul franciscan minorit. Se înscrie apoi la preparandia din Oradea, luînd, în iunie 1904, diploma de capacitate pentru învățător, cu drept de predare în limba română și în limba maghiară.

Activitatea sa multiplă, de-a lungul celor aproape șase decenii în domeniul învățămîntului, culturii și publicisticii îl așază în galeria dascălilor vrednici ai Ardealului.

S-a dovedit un bun organizator în lupta pentru libertate națională și socială din cuprinsul Sălajului, după cum a contribuit la animarea vieții spirituale sălăjene, înființînd primele coruri școlare, alături de acțiunile întreprinse pentru culegerea folclorului.

O deosebită activitate depune ca membru activ al Despărțămîntului Astrei sălăjene, ca președinte al Reuniunii învățătorilor sălăjeni și al Asociației învățătorilor din Sălaj. Ține numeroase conferințe, îndrumă direct manifestările cu caracter social și cultural.

Într-un Memoriu, din 10 iunie 1913, redactat în numele învățătorilor sălăjeni, S. Oros se adresa stăpînirii de atunci cu aceste cuvinte: „dorința noastră sufletească este ca și noi, învățătorii, care funcționăm la școlile naționale (confesionale) să putem desfășura în școlile noastre o activitate culturală neconturbată, cu căldură și cu simț, nu însă în contrazicere cu tradițiile moștenite. Limba strămoșească ne este viața și în această limbă vrem să ne ajungem sublimul nostru scop". Cu un an înainte, în 1912, prin multe sacrificii, scoate la Șimleu un organ de presă intitulat „Gazeta învățătorilor", care se adresa tuturor învățătorilor români din Ardeal. A fost cel dintîi ziar didactic român, din această parte de țară, încercînd, printr-o chemare către dăscălimea de pe întreg cuprinsul țării, „să ne lege și pe noi de trecut și viitor". S. Oros a publicat schițe și însemnări de dascăl la „Foaia Scolastică", (1899), din Blaj, la „Gazeta de Duminecă" (1904), din Șimleu, la revista „Școala noastră" (1924), din Zalău, și în alte publicații ale vremii. Cele peste 190 de titluri, care înmănunchiază studii, polemici, dări de seamă, biografii etc. sînt legate de interesele dăscălimii de pretutindeni

Din lucrările sale mai importante amintim: *Memorial Jubiliar* (1912), *Gramatica limbii române pentru minoritari*, (1919), *Așa a fost să fie* (1921), *Almanahul dascălilor noștri*, (1919—1936), *Anuarul școalelor primare din jud. Sălaj* (1921—1922).

Pentru meritele sale didactice și culturale, pentru îndelungata sa activitate pe linie de învățămînt, S. Oros a fost distins în acești ani cu titlul de învățător emerit.

S-a stins din viață la 5 mai 1972, în orașul de sub poalele Măgurii, Șimleul Silvaniei în al 88-lea an al vieții. A rămas pilduitoare dăruirea sa pentru școală, abnegația deosebită pentru tot ce era legat de învățămînt și cultură. Preocupările sale în direcția de mai sus au depășit interesul pur local, înscriindu-se ca o contribuție de seamă la răspîndirea ideilor înaintate despre învățămînt, pe care le-a concretizat, cu o mare pasiune, în propria sa activitate.

V. VETIȘANU

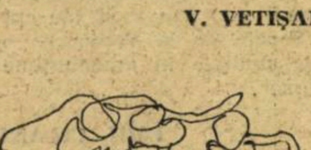

Condiția materială a omului de la catedră

Solicitudine...

Nu spunem, desigur, vreo noutate afirmînd că în localitățile unde organele locale — și, în primul rînd, consiliile populare — își apleacă urechea, cu solicitudine, la nevoile cotidiene ale oamenilor de la catedră oferindu-le condiții optime de trai și de locuit, și procesul de învățămînt se desfășoară cu rezultate dintre cele mai strălucite. Aici fluctuația de cadre este minimă sau aproape inexistentă, aici randamentul dascălilor — reflectat în pregătirea elevilor — atinge cote maxime, tocmai pentru că acești oameni nu sînt nevoiți să-și consume zilnic o bună parte din energie în vederea rezolvării cutărei sau cutărei probleme de existență.

Oamenii se leagă de acel loc, constatînd că sînt primiți cu căldură, că sînt stimați, că strădaniile le sînt apreciate cum se cuvine, și chiar dacă au venit dintr-un colț îndepărtat de țară, nu-și mai părăsesc cu una cu două locul de muncă pe care oră de oră îl „sfințesc".

În localitatea Moreni (Dîmbovița), bunăoară, am aflat că în toamna aceasta tuturor tinerilor profesori care au pășit pentru prima oară în învățămînt le-au fost oferite apartamente în blocuri. Să fii un proaspăt absolvent de facultate și să nu fii nevoit să te „descurci" singur cu locuința, plătind pentru ea o chirie exorbitantă, iată un lucru înțelept al organelor locale care oferă tînărului un plus de entuziasm și de certitudine.

În comuna Lupani (Harghita), Consiliul popular a luat inițiativa de a repartiza celor cîțiva dascăli de aici terenuri din vatra satului, pe care oamenii, cu ajutorul creditelor primite de la stat și cu munca voluntară a localnicilor, și-au construit case confortabile. Iată o altă măsură înțeleaptă, după părerea noastră. Dar, oare, darea în folosință a unor mici loturi agricole pentru grădinărit, în mediul rural — desigur, acolo unde există asemenea posibilități — pe care cadrele didactice, prin munca proprie din timpul liber, să-și poată cultiva unele legume și zarzavaturi, să fie o problemă prea greu de soluționat ? Credem că nu. Ea ar scuti de multe griji pe dascălii satelor și, mai ales, de multe drumuri pînă la punctele cele mai apropiate de aprovizionare.

În rîndurile de mai jos ne vom referi la situația concretă a cadrelor didactice din Buftea, județul Ilfov. Fără să fie o suburbie a Bucureștiului, Buftea se află la o distanță mică de Capitală. Autobuze I.T.A. fac curse regulate din 20 în 20 de minute. Condițiile de navetă sînt, deci, excelente. Și totuși, mai mult de jumătate dintre cadrele didactice de aici (14 din 25 — la Liceul de cultură generală și 17 din 30 — la Școala generală nr. 1) preferă navetei condițiile de viață și de locuit din Buftea.

De ce ? Pentru că organele locale manifestă o grijă deosebită față de corpul didactic. „Aprovizionarea se face excelent, poate mai bine chiar decît în unele puncte din Capitală — ne spune prof. Marin Ionescu, directorul Școlii generale nr. 1. Avem pîine, carne și zarzavaturi la discreție. În plus, Consiliul popular este foaste receptiv la doleanțele noastre". „Trimestrial, tovarășii din Consiliul orașului Buftea întreabă direcțiunea școlii noastre dacă n-avem nevoie să repartizeze vreun apartament din noile blocuri date în folosință, pentru personalul de la noi. Și repartizarea se face pe loc. Așa s-au petrecut lucrurile și în cazul șoferului liceului, căruia i s-a repartizat locuință la bloc — ne informează prof. Nicolae Racoceanu, directorul Liceului de cultură generală. Multe cadre didactice din Buftea, fiindcă la blocurile unde locuiau stăteau în apartamente confort 3 sau 4, și-au construit sau sînt în curs de a-și construi apartamente proprietate personală cu confort sporit. Oamenii aspiră, evident, spre mai bine". „Eu sînt navetist — adaugă prof. Crainic Candin, director adjunct la Școala generală nr. 1 —, dar fiindcă locuiesc tocmai în Titan, deci la celălalt „pol" al Bucureștiului, naveta îmi consumă zilnic cîteva ore. Timp irosit de pomană. Începînd cu anul școlar viitor, însă, mă voi stabili definitiv la Buftea. Aș fi făcut-o din acest an, căci mi s-a oferit aici un apartament, dar n-am putut rezolva problema cu serviciul soției mele, profesoară și ea".

...și dezinteres

Există însă și localități în care autoritățile locale privesc cu un total dezinteres activitatea cadrelor didactice și manifestă o condamnabilă lipsă de solicitudine față de nevoile lor. Recent, a sosit la redacția noastră o scrisoare a tînărului învățător Fl. Nițescu, director al școlii generale (I—IV) Ploștina, comuna Lopătari-Buzău, din care spicuim: „După satisfacerea stagiului militar am venit în acest sat de munte, împreună cu soția, cu hotărîrea de a realiza lucruri frumoase și demne de misiunea nobilă a unor învățători, avînd în vedere că eram primele cadre calificate venite la această școală în ultimii ani. În general, ne-a plăcut aici și ne-am acomodat repede condițiilor destul de grele ale acestor regiuni muntoase, izolate de căile de comunicație... (Numai o dată pe lună putem să mergem acasă, în oraș, pentru unele treburi și, în primul rînd, pentru a ne aproviziona cu diferite alimente, deoarece în privința desfacerii produselor alimentare comuna este deficitară). Deși sîntem în inima pădurii, aprovizionarea cu lemne se face foarte greu, atît pentru noi, cît și pentru școală. S-a luat într-un timp inițiativa ca prin Consiliul popular să se obțină aprobarea pentru scoaterea lemnului din pădure. Dar ajutorul acesta nu a avut rezultatul scontat, pentru că de la locul unde există lemnul și pînă acasă transportul cu mijloace de tracțiune animală costă foarte scump, așa că ne-am mărginit la lemnele cumpărate de la particulari, la un preț cam «piperat». Același lucru s-a întîmplat și cu școala, pentru că în iarna care a trecut, culmea ironiei, nu am avut lemne decît într-o cantitate foarte mică și acestea rămase din anul trecut și din donațiile părinților. La apelurile părinților și ale noastre, în privința aprovizionării cu lemne și a reparării sobelor (care nici în prezent nu s-au reparat), conducerea comunei a promis că se vor rezolva cînd vor avea fonduri, de unde rezultă că este posibil ca și în iarna aceasta să tremurăm de frig și să desfășurăm lecțiile în condiții neprielnice. Tot timpul ni se cere să ne descurcăm „pe plan local" cu părinții, care, deși ne ajută, totuși nu pot contribui singuri la menținerea școlii în condiții bune...".

Nădăjduim însă că situația de la Școala generală — Ploștina va sta în viitor mai mult în atenția autorităților locale și județene din Buzău, inclusiv a inspectoratului școlar, luîndu-se de urgență măsurile de rigoare pe care le impune o asemenea stare de lucruri.

D. RACHICI

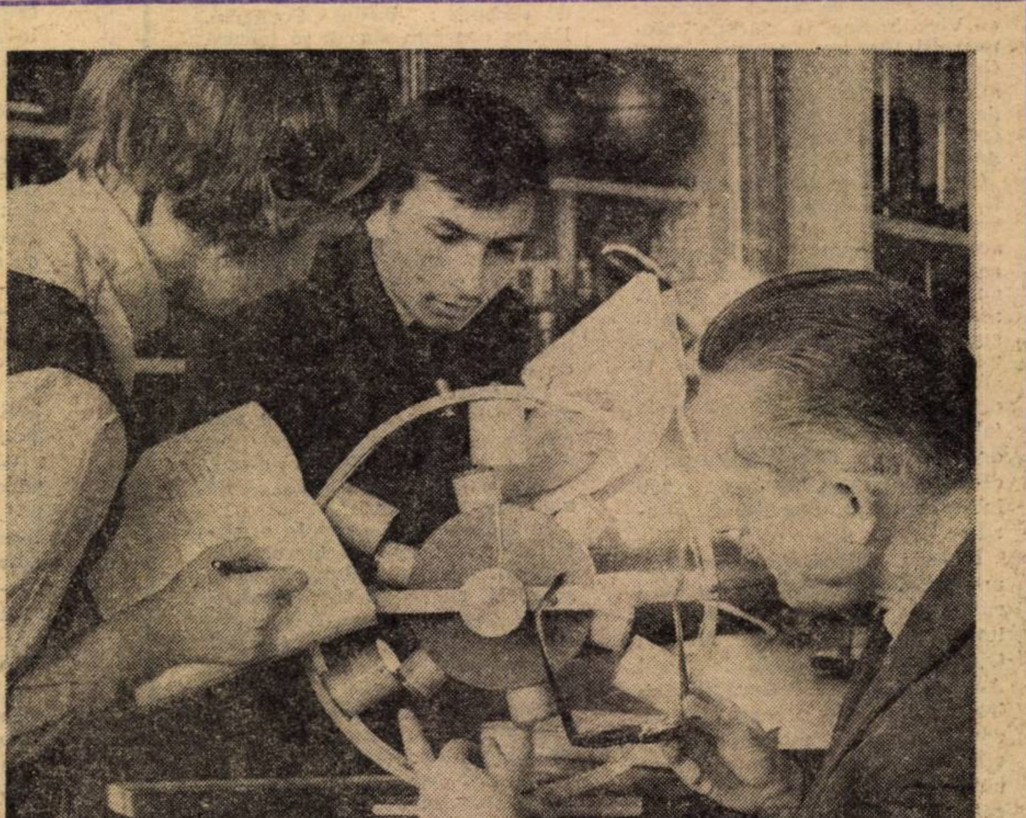

Liceul nr. 1 din Drobeta Turnu-Severin Lecție de fizică la clasa a XI-a. Se folosește motorul alternor sincron realizat în școală

CITIREA LA CLASELE II—IV

E necesară o mai bună structurare a programelor şi manualelor!

MASĂ ROTUNDĂ

Importanţa manualelor şcolare, pentru clasele ciclului I, îndeosebi, nu mai este nevoie să fie subliniată. De cele mai multe ori, ele constituie nu numai cartea de căpătîi a micului şcolar, ci, în anumite împrejurări, şi singura carte de lectură.

Iată de ce am organizat o masă rotundă la Şcoala generală nr. 42 din comuna Voluntari — Bucureşti pe marginea manualului de citire pentru clasele II—IV. La discuţie au participat învăţătorii : Darie Andronache, Constanţa Catană, Ana Dicu, Elena Dumitrescu, Elena Lumînaru, Liliana Zugravu, Florin Georgescu **şi** Ştefan Stoicescu.

REP. : Vă propunem să începem această dezbatere asupra manualelor, din perspectiva „Abecedarului".

CONSTANŢA CATANĂ : Principiul continuităţii în predarea cunoştinţelor de limba română cred că a stat mai puţin în atenţia autorilor manualului de citire de clasa a II-a. Şi iată de ce. Trecerea de la clasa I la a II-a, la acest obiect, se face brusc, printr-un salt. Cauza o cunoaştem : modificarea programei la clasa I, ceea ce a dus la renunţarea la partea a II-a a abecedarului. Este ştiut însă că lecţiile din această parte a manualului erau destinate consolidării cunoştinţelor şi deprinderilor de citire conştientă, corectă şi coerentă a elevilor. Prin modificarea programei la limba română, la clasa I, s-a redus numărul lecţiilor care urmăreau şi realizau acest scop.

ELENA DUMITRESCU : Partea întîi a abecedarului o încheiam aproximativ în luna februarie ; de atunci, pînă la sfîrşitul anului, elevii noştri aveau posibilitatea să-şi consolideze aceste cunoştinţe şi deprinderi. Acum, prin scoaterea părţii a doua a abecedarului, se face o trecere bruscă la manualul de citire de clasa a II-a, unde elevii iau contact cu texte greoaie, lungi, care conţin cuvinte şi expresii puţin accesibile lor. · Cele două manuale sînt realizate în două viziuni diferite : abecedarul este simplu, chiar prea simplu, iar Manualul de citire de clasa a II-a complicat încă de la primele lecţii.

REP. : Cum vedeţi depăşirea acestor dificultăţi ?

ŞTEFAN STOICESCU : Abecedarul are incontestabil părţile lui meritorii, dar prin renunţarea la partea a II-a a acestui manual, noi, învăţătorii, nu mai dispunem de timpul necesar material de formare a vocabularului, a unei vorbiri conştiente şi corecte la elevii de clasa a II-a. Cred că s-ar putea înlătura aceste dificultăţi pe care le întîmpină elevii în prima parte a clasei a II-a, prin introducerea în acest manual, la început, a unor lecţii mai puţin greoaie, mai atractive, fără propoziţii prea dezvoltate.

ELENA LUMÎNARU : Este vorba aici în fond de respectarea principiului accesibilităţii. Bucăţile de lectură incluse în manualul pe care îl discutăm sînt valoroase în sine, dar uneori sînt peste puterea de pătrundere a copiilor de această vîrstă, prin excesul de metaforizare sau prin vehicularea unor noţiuni ştiinţifice, greu accesibile copiilor de această vîrstă.

ANA DICU : Aceasta se întîmplă deoarece se vine cu un manual de citire pentru clasa a II-a care îşi justifică modul de alcătuire în situaţia în care exista şi partea a II-a a abecedarului. Cerem încă din prima lecţie elevilor de clasa a II-a să citească corect şi conştient, să scoată ideile principale, să folosească unele cuvinte extrase din textele citite în compuneri libere, iar atunci cînd noi scriem pe tablă anumite cuvinte, le pretindem să le scrie şi ei în acelaşi ritm cu noi.

REP. : Ce ne-aţi putea spune cu privire la predarea noţiunilor de gramatică la aceste clase ?

DARIE ANDRONACHE : Un principiu care trebuie respectat în alcătuirea manualelor este în mod firesc acela al predării concentrice. Însemnătatea lui este mai evidentă în predarea gramaticii. În manualul de clasa a III-a la acest capitol — gramatica — se repetă cunoştinţele însuşite de elevi din clasa a II-a (subiect, predicat, verb, substantiv), ca apoi aceleaşi noţiuni să se reia pe parcurs, sub titlul de cunoştinţe noi. În ce priveşte lecţiile de lectură, manualul de a III-a conţine prea multe texte : ora şi lecţia, ceea ce face ca pentru recapitulare şi consolidare să rămînă prea puţin timp. Şi aici elevii întîmpină anumite dificultăţi la unele texte mai puţin accesibile înţelegerii lor, (Rapsodii de toamnă, de George Topîrceanu, Sara, de Octavian Goga).

REP. : Se pare că sînt obiecţii, în special la clasele III—IV, în legătură cu textele literare...

FLORIN GEORGESCU : La citire, numai două ore, cît sînt afectate prin programă, nu ajung. Ar fi necesare 3—4. Cum să predai un text ca „Florile pămîntului", de Zaharia Stancu, într-o oră : Sau „Privighetoarea" (legenda privighetorii) ş.a.? Problema se pune însă, de unde luăm orele de care avem nevoie în plus la citire ? Ar fi o soluţie, socotesc eu, şi ea este de găsit într-o mai bună gospodărire a numărului de ore destinat, prin programă, gramaticii.

Sînt prevăzute aici, cum s-a spus, ore de recapitulare a unor noţiuni predate în clasele anterioare (propoziţie, părţi de propoziţie, părţi de cuvînt etc.). Aceste recapitulări pot fi suprimate.

Dar fiindcă vorbeam de texte literare, aş face observaţia că acestea nu sînt întotdeauna bine alese. Aminteam de „Florile pămîntului". Nu vi se pare că arta prozatorului, de aici, mult prea complexă, nu este destul de accesibilă pentru nişte copii de 9—10 ani ?

ŞTEFAN STOICESCU : Observaţia colegului meu mi se pare întemeiată. Noi avem o literatură foarte bogată. Prin urmare, avem de unde alege. De ce nu sînt selectate texte potrivit posibilităţilor de înţelegere ale elevilor ? Textele metaforice, cu prea multe figuri de stil trebuie evitate la clasele mici, cînd elevii nu au dobîndit încă necesara acomodare cu ele.

REP. : Am dori să vă cunoaştem părerea şi despre capitolul compuneri. Exerciţii compuneri-model etc.

FLORIN GEORGESCU : La compunere, am de făcut o observaţie critică. Se cam face aici abuz de exerciţii de genul : „Alcătuiţi o compunere pe tema : la săniuş !" În timp ce autorii sînt cam zgîrciţi cu modelele de compuneri, atît de utile chiar învăţătorilor mai tineri, care au mai puţină experienţă de catedră.

ŞTEFAN STOICESCU : Sau, cel puţin, aceste exerciţii de compunere să nu fie atît de laconice. Eventual, ele să fie sprijinite de sumare planuri orientative. Aş mai cere ca atît exerciţiile, cît şi compunerile model să fie mai variate tematic, pentru a stimula gîndirea creatoare a elevilor. Încolo, manualele de română pentru clasa a IV-a sînt bine întocmite. Sînt sigur că o mai largă consultare a cadrelor didactice la alcătuirea programelor şi a manualelor ar duce la eliminarea şi a puţinelor carenţe pe care noi le-am semnalat aici.

REP. : Cum găsiţi realizarea grafică a manualelor ?

LILIANA ZUGRAVU : Deşi este vorba de un aspect care priveşte tipografia, socot că nu putem să-l ocolim. Este nevoie de mai multă atenţie la finisarea tipografică a manualelor pentru aceste clase. Multe exemplare au fascicule inversate, sau care se repetă ori prezintă pagini albe.

NICOLAE SORIN

LA ZI

Sub egida Societăţii de ştiinţe filologice, în seara de 20 octombrie a.c.,in amfiteatrul Liceului „Gheorghe Lazăr", s-a sărbătorit centenarul naşterii lui Cincinat Pavelescu. Scriitorul George Corbu a evocat personalitatea maestrului epigramei româneşti. În continuare, actorul Dinu Ianculescu a recitat din versurile acestuia.

◆

Asociaţia sportivă „Ponorul" din Vaţa de Jos, judeţul Hunedoara (1025 membri, între care 375 elevi), desfăşoară o prodigioasă activitate, în mai multe secţiuni : atletism, fotbal, handbal, popice, şah, tenis de masă. De remarcat succesul acestor sportivi hunedoreni în campionatele judeţene, în cadrul cărora au obţinut locuri fruntaşe, precum şi la întîlnirile zonale, la faza finală, de la Bucureşti („Cupa tineretului la sate").

În cadrul asociaţiei — condusă de prof. Boloţ Ianoş de la Şcoala generală din localitate — s-au remarcat echipele de juniori de la şcoala din Vaţa de Jos, dintre care cele de handbal, băieţi şi fete, au obţinut în campionatul judeţean, respectiv locurile II şi III.

◆

Un loc de prim plan în activitatea Casei corpului didactic din judeţul Dolj îl ocupă sprijinirea procesului de perfecţionare a cadrelor didactice. Sub acest aspect, pe lîngă acţiunile întreprinse în anii precedenţi — consultaţii, conferinţe pentru cadrele didactice înscrise la grade, manifestări ştiinţifice, în colaborare cu societăţile ştiinţifice de specialitate — în acest an instituţia îşi va asuma sarcini noi. Este vorba de o participare directă la perfecţionarea cadrelor didactice prin organizarea de cursuri pentru responsabilii comisiilor metodice de specialitate, ale diriginţilor şi pentru responsabilii cercurilor pedagogice (în colaborare cu filiala I.C.P.P.D.).

Pentru a asigura noi posibilităţi de valorificare a experienţei cadrelor didactice şi a rezultatelor cercetărilor efectuate, Casa corpului didactic a editat culegerea de studii „Din viaţa şcolii Doljului" (volumul I a apărut în 1971, al doilea fiind în curs de tipărire). Alte iniţiative : monografia Casei corpului didactic, precum şi monografii ale şcolilor din judeţ.

◆

Recent a avut loc sărbătorirea a 225 de ani de existenţă a şcolii din satul Traniş comuna Năpradea, judeţul Sălaj. La festivitate au participat, alături de autorităţile locale şi de locuitorii comunei, foşti elevi ai şcolii, astăzi ingineri, cadre universitare, învăţători şi profesori, lucrători în diferite sectoare culturale şi economice.

Festivitatea a fost deschisă printr-o sesiune de comunicări susţinute de foşti elevi ai şcolii, pe probleme de istorie a învăţămîntului din comună şi din judeţ, a locuitorilor din acea parte a ţării.

◆

Cenaclul artelor frumoase „Ion Andreescu" din Bucureşti îşi inaugurează noul an de activitate artistică cu expoziţia de pictură a prof. Manani Comănescu-Iancu.

În cele patruzeci de lucrări în ulei şi tempera, tehnici folosite cu deosebită dexteritate, se reflectă contactul direct cu realitatea cotidiană din timpul taberelor de creaţie sau vizitării unor regiuni pitoreşti ale ţării. Sînt lucrări elocvente, dinamice, mărturii sincere ale unei realităţi reprezentate într-o variată gamă cromatică. Ne-au reţinut atenţia, atît compoziţiile „Muncă patriotică", „Pe cîmp după culesul porumbului", „Sărbătoarea recoltei" — elogii aduse efortului creator al omului care se completează cu natura — ca şi peisajele, „Pe Valea Oltului", sau cele din Făgăraş, Sălişte, Răşinari, Borduşani. Revelatoare este atmosfera de mişcare şi voie bună a cîtorva marine : „La Mamaia", „La Eforie", sau de calm şi reverie („Iarna"). Un documentar preţios prin conţinut şi valoare artistică îl reprezintă „Pictură murală din secolul al XVII-lea" (Răşinari).

Prin exponatele sale, profesorul Manani Comănescu-Iancu, dovedeşte o rafinată trăire a culorii şi un remarcabil gust pentru alegerea subiectelor.

◆

De curînd a apărut volumul XIX al publicaţiei trimestriale a Societăţii de ştiinţe istorice, „Studii şi articole de istorie", serie nouă, destinată cadrelor didactice de specialitate din învăţămîntul liceal şi învăţămîntul general. Acest număr, al treilea pe 1972, este legat prin întregul său conţinut — exceptînd rubrica de istorie locală — de materia care se predă în trimestrul I. Bogata rubricaţie a volumului XIX, care a avut în vedere multiplele cerinţe ale predării, cuprinde lucrări de sinteză privind istoria României şi istoria universală, lucrări de metodica predării istoriei, materiale auxiliare cu caracter informativ şi orientativ ca : izvoare istorice comentate, planuri de lecţii comentate pentru clasele V—VIII şi anii II—IV de liceu, consultaţii privind modernizarea predării, bibliografii selective în domeniul istoriei şi al metodicii predării istoriei, calandar istoric etc.

DERIVA CONTINENTELOR

Decupați continentul american pe marginea lui estică, apoi Europa și Africa pe partea lor de apus, lăsînd oarecare mobilitate intre foițe, limitînd astfel uscaturile. Dacă încercați acum să apropiați aceste imagini, veți fi izbiți de potrivirea continentului sud-american, în marea excavație a Africii de sud-vest, de inscrierea Africii tropicale de vest în golful Mării Caraibilor, precum și de îmbinarea Labradorului și Groenlandei cu spațiile dintre Anglia, țările scandinave și Noua Zemlie. Impresia ce-o veți căpăta vă va duce, inevitabil, la ideea că odinioară aceste mase continentale ar fi putut forma o singură unitate, un singur bloc.

Această idee a venit, de mult, în mintea multor geografi. Dar abia în 1885. Eduard Suess a emis ideea că toate continentele sudice au fost unite într-un bloc, numit de el Gondwana Deoarece, în 1915, A. Wegener a expus mai clar ipoteza scindării și mișcării sau derivei continentelor — în cartea sa „Originea continentelor și bazinelor oceanice" — teoria derivei poartă și numele său, teorie care a făcut la început mare vîlvă și a fost comentată în fel și chip.

Două variante ale derivei continentelor s-au discutat: separarea lor dintr-un singur continent sau două supracontinente, paleozoicele Laurasia la Nord și Gondwana în emisferul sudic Deoarece discuțiile aveau ca argument doar forma coastelor. oarecare potriviri zoo-geografice și oarecare similitudini de fosile și asemănări de roci între Americi și Eurafrica — ele n-au avut forța necesară pentru confirmarea derivei continentelor. De aceea. teoria a căzut. practic. în desuetudine spre treimea veacului XX Din 1950. însă. de cînd Oceanografia a luat binecunoscutul avînt. oceanologii au început să determine paleomagnetismul rocilor, deci și cîmpul magnetic al pămîntului. Într-o anumită perioadă a istoriei sale. teoria derivei continentelor a reînviat. Măsurătorile au arătat clar că, de mai multe ori, în cursul erelor, cîmpul magnetic al pămîntului s-a schimbat, deci s-a schimbat și poziția polilor magnetici ai continentelor. Aceasta dovedește că și poziția continentelor s-a schimbat și că se schimbă mereu.

Paralel cu adîncirea studiilor paleomagnetice. noi elemente au venit să întărească temeinicia teoriei. Astfel. au fost determinate. recent, prin metode radioactive. vechimea și structura identică a unor roci din Brazilia. pe de o parte. și din Africa de vest (Gabon), pe de alta. Pe lîngă datele paleontologice mai vechi. s-au adăugat descoperirea. în rocile sedimentare antarctice de acum două milioane de ani. a unor resturi de salamandre mari și de reptile la fel cu cele descoperite în celelalte continente desprinse din Gordwana. Zoogeografia a venit și ea cu noi argumente. Astfel. mărunții crustacei ostracozi. anasipizi sau batinelizi vin să confirme separarea continentelor.

Totuși. lipsea încă cunoasterea unui mecanism logic care să lămurească deplasarea continentelor și situatia din scoarta suboceanică în timpul mișcării orizontale a continentelor Noua teorie — *a ridicării fundurilor oceanice* — confirmată strălucit de cercetările seismologice. geotectonice și paleomagnetice ale ultimului deceniu al veacului nostru. ne oferă această întelegere, acest mecanism. Topografia fundului oceanic — și ea o imagine obținută prin munca din ultimii 20 de ani a geofizicienilor și geologilor — arată existența. la nivel planetar. a unui sistem de creste ce ridică pe mijlocul oceanelor. creste crăpate în tot lungul culmii lor precum și prezența unor anomalii magnetice liniare — paralele cu acest sistem de creste — numite și *dorsale oceanice*. Astăzi este clar demonstrat că. în lungul acestor creste. materialul magmatic se ridică mereu spre jgheabul central al lanțului de creste, se răcește treptat și e împins încet în lături de lava vulcanică nouă ce se ridică permanent. Viteza împingerii — deci a îndepărtării actuale a diverselor continente — este de 1—10 cm pe an după regiune. În timpul răcirii. lava se magnetizează și poate indica chiar după sute de milioane de ani polaritatea cîmpului magnetic al uscatului din timpul solidificării sale. Atît anomaliile magnetice cît și materialul ce constituie fundul oceanic, sînt cu atît mai vechi, cu cît ne depărtăm de crestele submarine — fie de cele ce se întind pe direcția Nord-Sud pe mijlocul Oceanului Atlantic, fie de cele din Pacific sau Oceanul Indian De unde, o teorie veche presupunea că scoarța suboceanică trebuie să aibă o vechime respectabilă. Anomaliile magnetice și analizele radioactivității sedimentelor au demonstrat că cea mai veche vîrstă a fundului oceanic nu atinge nici 200 milioane de ani (începutul Mezozoicului). în timp ce rocile cele mai vechi ale uscatului depășesc vîrsta de 3,5 miliarde de ani.

Cercetările recente au arătat că scoarța suboceanică mai veche a fost împinsă înapoi spre magmă și la limita soclurilor continentale la nivelul adîncurilor prăbușiri oceanice, cum sînt cele din lungul Pacificului de vest, ea reînnoindu-se treptat pe seama magmei din păturile superioare ale mantalei de sub crusta terestră. magmă ce-și face mereu loc către jgheaburile din lungul dorsalelor oceanice pe care le naște și prin care iese mereu din străfundul oceanului. De aceea. în dorsala medioatlantică. de exemplu. pe lîngă rocile bazaltice, apare și o crustă de diorit, bogată în platină. nichel și crom.

Ca să înțelegem mai bine această mișcare grandioasă a magmei suboceanice. să ne imaginăm un vas alungit de pe fundul longitudinal al căruia am face să țîșnească la suprafață o lamă de apă clocotită. Aceasta, ridicîndu-se brutal la suprafață. este împinsă spre pereții laterali ai vasului, care o forțează să coboare iar spre fund, constituind un dublu circuit permanent. Dacă socotim că mantaua și crusta uscatului au circa 4 miliarde de ani, înseamnă că fundul oceanului a fost reînnoit de 20 de ori în cursul acestei evoluții, storcînd din rocile nou-născute apa oceanelor actuale.

Masele continentale — ele însele — sînt astfel împinse de aceste funduri noi — prin fenomenul numit *expansiunea fundurilor oceanice* — provocînd deriva continentelor. Profilele seismice ale fundurilor oceanelor, pe măsură ce se cunosc. apoi forajele de adînc ce se execută — mai ales de către nava Glomar Challenger, profilată pentru astfel de foraje — arată că stratele fundului se îngroașă pe măsură ce ne îndepărtăm de dorsalele oceanice. deci. teoria expansiunii fundului oceanic și corolarul ei — deriva continentelor — sînt practic ca și verificate. Această derivă a continentelor a făcut ca din blocul inițial al *Pangeei* să se desprindă, în Paleozoic, Eurasia și Gondwana; să se scindeze, apoi, din ele, Americile, iar din ultima, blocul ce unea Antarctica cu Australia și Noua Zeelandă, ele însele desprinse și alunecate departe spre sud sau peste meridiane etc. În același mecanism al derivei, trebuie să includem și recenta constatare că blocul Africa se scufundă treptat sub cel european în estul Mediteranei. Acest fapt este dovedit prin aceea că unele calcare cretacice interioare (cam de 125 milioane ani vechime), din marea Egee, sînt ridicate deasupra depozitelor pliocene tinere de abia de cîteva milioane de ani.

În lumina teoriei expansiunii fundului oceanic se explică astăzi formarea și structura Oceanului Indian: el s-a format mai ales prin expansiunea ramurii de est a dorsalei medio-indiene ce împinge Africa și țărmurile estice cu o viteză de șapte centimetri pe an.

Din cauza modificărilor ulterioare ale marginilor blocurilor desprinse din uscatul primitiv, suferite, între timp, sub acțiunea curenților marini, a valurilor, a factorilor atmosferici etc. — se înțelege că reconstituirea continentelor vechi pe simpla bază a configurației țărmurilor actuale nu este o problemă atît de simplă, ca lipirea celor două imagini ale malurilor Atlanticului pe care am amintit-o la început. Aceste imagini au fost însă suficiente să genereze teoria derivei continentelor de acum aproape 60 de ani, dar care n-a primit confirmare științifică decît în zilele noastre.

Datorită ei, ne explicăm astăzi nu numai fragmentarea și mișcarea continuă a continentelor sau tinerețea rocilor scoarței suboceanice, ci și originea dorsalelor oceanice sau a apelor oceanului mondial.

MIHAI BĂCEȘCU

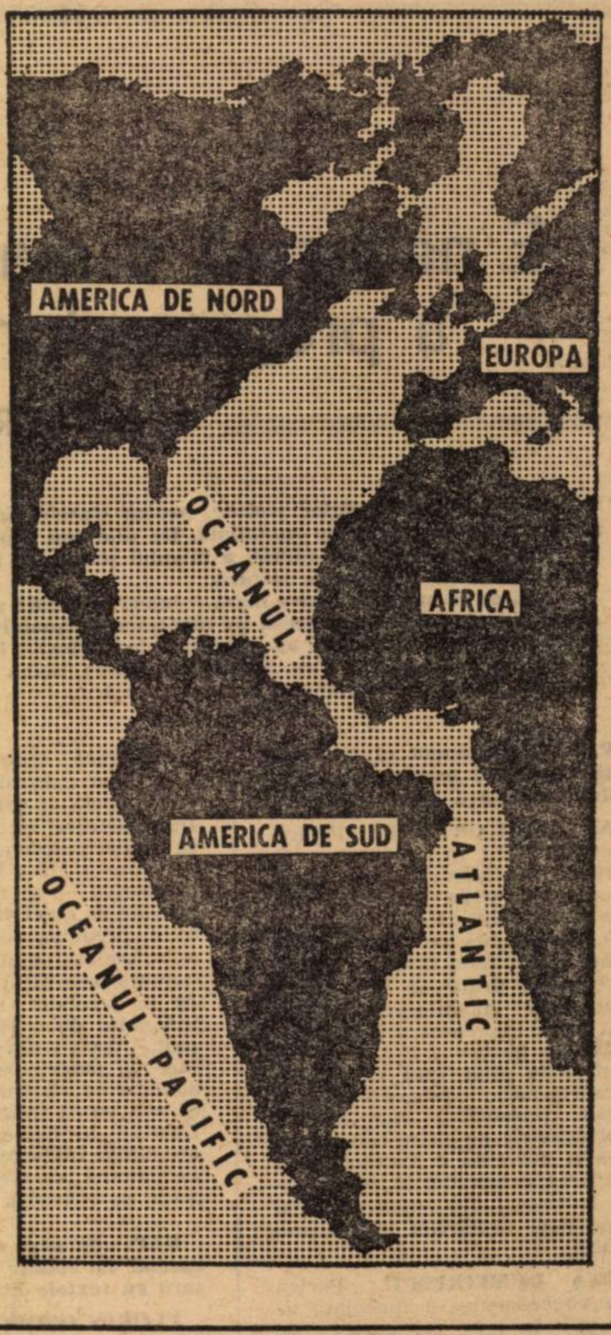

Instantaneu imaginat din deriva continentelor

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

- Necesitățile de apă dulce sînt în continuă creștere Estimări recente arată că aproximativ 75% din apa dulce a întregului glob pămîntesc este înghețată în calotele polare. Ghețarii sînt alcătuiți din apa dulce care a alunecat din masa continentală pînă în mare. În loc de a fi lăsați să se topească — pur și simplu — de ce să nu fie remorcați pînă în California de exemplu, unde lipsa apei dulci a devenit o problemă acută?

Ideea este veche. dar, așa cum relatează revista Newsweek, ea este reluată de doi cercetători americani în cadrul unui proiect finanțat de National Science Foundation. Formele ghețarilor sînt aproximativ regulate și ar putea permite să fie „legate" pentru a se constitui trenuri lungi de 70—80 km. Remorcarea pune, e drept, unele probleme. dar la viteza de un nod pe oră (1.8 km oră) s-ar putea transporta această „apă în conserve" la destinație în circa 8—10 luni, topirea gheții prețioase putînd fi mult încetinită prin „plapume" de plastic.

Prelevarea apei din marii ghețari poate atinge 200 de metri din înălțimea totală de 250 metri. Trenul de ghețari va trebui oprit. deci, la limita platoului continental. Aici ghețarii vor fi împărțiți în ghețari mai mici de cîteva zeci de metri cubi, care, topindu-se, apa acestora va fi pompată pînă pe continent prin conducte flexibile submarine.

În afară de operațiunile de remorcaj care vor necesita numeroase inovații tehnice, s-a calculat deja că prețul acestei ape foarte pure, va fi inferior apei, de calitate inferioară, adusă prin apeduct în California de sud 25 de dolari 1 200 metri cubi, față de 65 de dolari.

- Variata lume animală a mărilor. mult mai bogată decît cea de pe pămînt. reprezintă un izvor nesecat — în parte abia pipăit astăzi de antenele cercetătorilor — nu numai de hrană ci și de medicamente de tot soiul. Amintim doar că un extras din măruntaiele de **Holoturie** (Castraveți-de-mare), zis **holoturină**, are, între altele, și proprietatea de a opri creșterea sarcoamelor.

Din bureți de mare se scot antibiotice puternice: sucul melcului **Haliotis**, luat bucal. s-a dovedit antistafilococic și un bun leac contra poliomelitei de tip I și II. Din plancton s-a extras vitamina D. ca și din uleiul de rechin. la noi. Extrasul algelor **Chondrus** și **Gelidium** inhibă virusul gripei B

Din alge se extrag **alginele**: alginatul. de exemplu. dă minunate fibre de cusut în chirurgie (ca filoforanul): tot din ele se extrag vitamina B 12. variate substanțe antireumatismale și iodate. bactericide foarte active (din **Polysiplonia** de pildă). unele cu acțiuni polivalente etc.

OPINII

DIRECTORUL DE ŞCOALĂ

Recrutare? Alegere?

În abordarea problemei la care mă voi referi pornesc de la răspunsul pe care Ilie Terpu, directorul Liceului industrial metalurgic din Capitală, l-a dat în cadrul acestei rubrici la una din întrebările puse de redacţie şi anume : „Fiind cunoscute multiplele sarcini ale unui director de şcoală, care ar fi modul cel mai indicat de recrutare a unor cadre bine pregătite pentru funcţia aceasta ?“ Iată şi răspunsul : „O alegere bună cred că trebuie să se bazeze pe sondaje amănunţite la locul de muncă, făcute de inspectoratele şcolare“.

După cît se vede e vorba nu de o „recrutare“, cum e formulat în întrebare, nici de o „alegere“, cum am fi tentaţi să credem la prima vedere. Este exact ce aş vrea să susţin prin cele ce urmează.

Pentru a se verifica în ce măsură persoanele stabilite de organele însărcinate cu „recrutarea“ directorului de şcoală corespund şi cu opiniile cadrelor didactice din şcolile în care aceştia urmau să fie numiţi, în vara anului 1971, în Bucureşti, s-a efectuat un sondaj de opinie printre cadrele didactice ale şcolilor respective. Evident, sondajul s-a efectuat doar în acele şcoli în care posturile în cauză erau vacante şi în care exista posibilitatea să fie recrutaţi directori din cadrul şcolii.

În fiecare caz în parte s-a explicat, în prealabil, întregului colectiv didactic ce condiţii trebuie să îndeplinească persoana respectivă pentru a putea fi numită în munca de director. S-a accentuat asupra calităţilor profesionale şi morale ale conducătorului de şcoală, dar s-au arătat şi condiţiile concrete în ce priveşte vechimea, gradul, grupa de specialităţi, ţinînd seama de specialitatea celorlalţi membri ai colectivului de conducere al şcolii în cauză.

După aceasta, prin exprimare secretă, fiecare membru al colectivului a putut să nominalizeze pe buletine identice, trei persoane în ordinea de preferinţă, pentru funcţia de director sau de director adjunct, pentru care se organizase consultarea. De asemenea, s-a cerut ca, în cazul în care apare necesar, să se nominalizeze în a doua jumătate a buletinului acele persoane care, după părerea celui care completează formularul, ar fi cu totul contraindicate pentru această funcţie. Menţionez că s-a accentuat asupra caracterului secret al lucrării şi asupra seriozităţii ei.

Li s-a arătat cadrelor didactice că se va ţine seama de opiniile exprimate în această formă, fiind convinşi că dacă persoana care va fi numită are şi agrementul majorităţii colectivului didactic, aceasta va putea desfăşura, împreună cu el, o activitate bună.

Spre satisfacţia celor care au organizat consultarea, într-un singur caz din zece, colectivele didactice au avut alte propuneri decît la cele care se gîndiseră deja cei care urmau să facă recrutarea. S-a dovedit astfel că recrutarea era complet acoperită de alegere şi încă exprimată prin vot secret. Spun acoperită complet, întrucît în singurul caz în care colectivul didactic al şcolii a exprimat altă părere, era vorba de un colectiv format de abia de un an şi la care propunerile făcute erau cu totul în afară de criteriile elementare care se cereau respectate pentru numirea unui director de şcoală.

A fost şi un caz mai deosebit, dar şi semnificativ. Un director adjunct şi-a exprimat verbal şi scris dorinţa de a fi eliberat din muncă pe motive de sănătate şi distanţă mare de şcoală. Consultînd colectivul pe calea arătată mai sus, s-a constatat că majoritatea covîrşitoare a cadrelor didactice l-a menţionat totuşi printre cei trei preferaţi pentru această funcţie. Comunicîndu-i-se rezultatul consultării, acesta a renunţat la cerere şi a rămas mai departe în funcţie.

Am ţinut să prezint aceste lucruri în sprijinul ideii de alegere în viitor a directorilor de şcoală, care, sub forma practicată în prezent în învăţămîntul superior, după care consiliile (senatele) fac trei propuneri din care ministerul stabileşte unul, ar putea fi aplicată şi în restul învăţămîntului, evident doar în acele unităţi în care numărul cadrelor didactice este mai mare şi care reprezintă totalitatea şcolilor generale cu opt şi cu zece clase, a şcolilor profesionale şi a liceelor. Socotesc că în prezent colectivele didactice din şcolile noastre au ajuns la o asemenea maturitate încît li s-ar putea încredinţa sarcina de a propune cîteva candidaturi, din care organele corespunzătoare, însărcinate cu numirea directorilor de şcoală să poată face alegerea pe care o consideră cea mai potrivită. Aplicarea propunerii de mai sus se încadrează perfect în linia generală a lărgirii şi întăririi democraţiei socialiste, dînd posibilitatea personalului didactic să participe direct la desemnarea cadrelor de conducere din şcolile în care lucrează.

ION GH. CĂRMU

Prognoză şi conducere planificată

Cea de-a 800-a generaţie a umanităţii, căreia îi aparţinem, este confruntată cu probleme de acţiune şi decizie fără precedent în istorie. Jean Fourastié scria odată că „vinovate“ de toate acestea sînt **succesele** pe care omenirea le-a înregistrat, în special în timpurile din urmă, şi dacă autorii nemarxişti menţionează aici, în general, numai „accelerarea ritmului istoriei“ ca urmare a revoluţiei ştiinţifice şi tehnice, este de datoria noastră să adăugăm rolul revoluţiei sociale, eliberatoare de energii umane şi creatoare, la rîndul său, de înalte ritmuri de dezvoltare, „accelerînd“, deci, istoria cum ar scrie G. Berger — dar altfel decît sub presiunea tehnologiei.

Noile condiţii în care trebuie să acţionăm aduc în discuţie înseşi **fundamentele** acţiunii sociale conştiente. Generaţii întregi, oamenii au învăţat, prin tradiţie, că, de pildă, este necesar să-şi fixeze obiective **posibile** şi **de dorit** (ordinea nu este esenţială), şi apoi să **acţioneze** în vederea atingerii acestora. „Ce putem“, „ce vrem“ şi „ce trebuie să facem“ — spre a obţine ceea ce vrem — iată elementele care, odată fixate, creau un **model** al acţiunii. Iar răspunsurile la aceste întrebări puteau să fie date în urma unor investigaţii **separate** (resursele — spre a contura posibilităţile, aspiraţiile — spre a identifica obiectivele de dorit etc.). Marea aventură tehnologică a secolului nostru şi, mai ales, problemele sociale asupra cărora aceasta a atras atenţia, complică mult întregul mecanism de elaborare a răspunsurilor la aceste întrebări, în comparaţie cu vremurile trecute. Graniţele între „ceea ce putem face“ şi „ceea ce este imposibil“ devin tot mai greu de trasat, în condiţiile exploziei ştiinţifice şi tehnice contemporane ; iar precizarea acestor frontiere, în practică, implică răspunsul la întrebarea „ce dorim să facem“. Fiindcă este clar că, prin concentrarea eforturilor pe direcţii ce le considerăm prioritare, extindem — uneori în mod senzaţional — graniţele posibilului. La rîndul său, răspunsul detaliat la întrebarea „ce dorim să facem“ nu mai pare atît de uşor de dat ca în urmă cu cîteva decenii. În primul rînd, „ce dorim“ este evident funcţie de „ceea ce putem“ ; în al doilea rînd, în condiţiile unui continuu proces de inovaţie, care modifică „ceea ce putem“, apar continuu şi modificări a „ceea ce dorim“. Dinamica valorilor induce, la rîndul ei, continua modificare a obiectivelor acţiunii. Este caracteristică societăţii umane această continuă generare de noi valori şi criterii de apreciere. De pildă, un nivel de satisfacţie atins poate genera alte nevoi şi aspiraţii, funcţie de noi valori. Aceasta complică în mod deosebit răspunsul la întrebarea „ce trebuie să facem, spre a obţine ceea ce dorim“. În primul rînd, intervine aici dificultatea acţiunii spre obiective în mişcare. În al doilea rînd, apare posibilitatea, ca prin acţiune în direcţia unor obiective, să micşorăm capacitatea acestora de innoire, să le blocăm în fapt — desigur, ca rezultat al celor mai bune intenţii. În al treilea rînd, activitatea în direcţia unor obiective poate modifica sau naşte alte obiective, antrenînd astfel schimbări la nivelul structurii **complexelor de obiective** urmărite. Iată, deci, că şi răspunsul la întrebarea „ce trebuie să facem“ nu poate fi despărţit de răspunsurile la întrebările „ce putem face“ şi „ce dorim să facem“.

În locul unor probleme separate, aşezate într-o ordine strictă, apare astfel un **sistem** de probleme în interdependenţă, cu răspunsuri ce se completează reciproc, în perspectiva acţiunii. Iar soluţiile acestor probleme antrenează dezvoltări metodologice complicate, în care aspectul de integrare este precumpănitor — integrare a elementelor ştiinţifice, tehnologice, economice şi sociale, integrare multidisciplinară a investigaţiilor, integrare a cercetării ştiinţifice în întregul proces de conducere a vieţii social-politice, în sfîrşit, integrare a cercetării ştiinţifice în viaţa socială în general, în sensul dublu al unei largi democratizări a ştiinţei şi unor soluţionări ştiinţifice a problemelor tuturor. Trebuie precizat că, în această perspectivă, apare o condiţionare reciprocă a cercetărilor pe termen scurt, mediu şi lung, care nu pot fi cuprinse decît tot într-o tratare integrată. Obiectivele pe termen lung induc anumite caracteristici acţiunii pe termen scurt şi mediu — desfăşurate, la rîndul lor, în moduri specifice — dar, desigur, nu le conturează în toate detaliile, după cum viziunea pe termen scurt sau mediu nu este suficientă pentru obţinerea unei tratări lucide pe termen lung.

Răspunsurile la aceste întrebări sînt grupate de diferiţi autori sub denumiri diverse. Spaţiul nu ne îngăduie să intrăm în detalii ; voi menţiona numai că prognoza grupează în general dezvoltările legate de „ce putem face“ şi de „ce dorim să facem“, schiţînd contururile unui spaţiu prefigurat al viitorului, în timp ce planul este preocupat în special de „ceea ce trebuie să facem, spre a obţine ceea ce dorim“. În practică, aceste elemente nu pot fi despărţite decît artificial, după cum artificială ar fi şi izolarea investigaţiilor pe termen scurt, mediu sau lung.

În Raportul la Conferinţa Naţională, tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia astfel că „prognozele, planurile cincinale şi planurile anuale constituie un tot unitar ; în cadrul lor, partidul, statul, întregul popor acţionează unitar, conştient, în direcţia înfăptuirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate, a creării condiţiilor pentru trecerea la comunism“. Iată un exemplu de integrare ştiinţifică a liniilor strategice şi tactice într-o perspectivă operaţională asupra conducerii planificate a societăţii.

Prin specificul său, educaţia este nemijlocit o problemă care integrează viziunea pe termen scurt, mediu şi lung. Iar asupra importanţei ei în prefigurarea viitorului nu mai este, desigur, necesar nici un comentariu. Revoluţia ştiinţifică şi tehnică a accentuat rolul deosebit pe care-l joacă, în dinamica socială, factorul uman şi calitatea sa. În ultima analiză, modul cel mai sigur de a asigura rezolvarea marilor probleme ale viitorului este pregătirea temeinică a „rezolvitorilor“ — cum îi numea odată Mircea Maliţa — acestor probleme — elevii şi studenţii de astăzi ; cred că avem mult mai multe şanse să rezolvăm astfel problemele de mîine, decît încercînd să le identificăm de pe acum şi să le soluţionăm cu uneltele de astăzi, desigur perfectibile. Ceea ce însă trebuie să facem este să asigurăm condiţiile necesare pentru formarea acestor rezolvitori, şi pentru activitatea lor viitoare, creatoare şi inovatoare, în care, cum s-a subliniat la Conferinţa Naţională, personalitatea umană să se poată manifesta plenar. Generaţia noastră este chemată să creeze aceste condiţii. Şi le va crea.

MIHAI BOTEZ

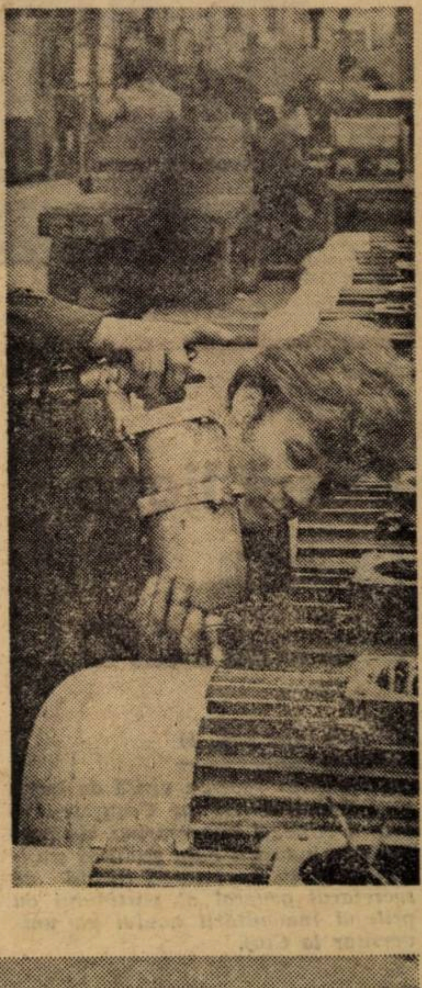

Bloc-notes

Adultul anului 1980

(a înțelege dincolo de... memorizarea automată)

Frecventez, cum este și normal, anumite cercuri de profesori. De regulă, îi aud discutînd cam așa despre unul sau altul dintre elevi :

— Știe... Nu știe... Are minte ascuțită, prinde repede, dar e neobișnuit, tocmai de aceea, să muncească...

Prea puțin — ca să nu spun **deloc** — i-am auzit pe profesori punînd în discuție **plasticitatea minții.** La urma urmei, despre ce „plasticitate“ ar putea fi vorba, cînd — evident — 6 ori 7 fac 42 (da ! dar nu întîmplător, autorul de manual, „forțînd“ tocmai mintea copilului, supunînd-o unei gimnastici binevenite, obligatorii, definește de pildă înmulțirea ca fiind o adunare repetată de termeni egali). Deci, nu-i suficient ca un elev de clasa a IV-a elementară, să zicem, să știe **cum** se obține „42“ din 6 ori 7 sau 7 ori 6, ci, mult mai important, el trebuie să **înțeleagă** în ce constă economia de timp, de energie, de ce-i mai „rentabilă“ înmulțirea decît adunarea atunci cînd avem de-a face cu termeni egal. Astfel, elevul deprinde nu numai „tainele“ matematicii, dar și cele ale activității generale, practice, cît și cele ale unei judecăți obișnuite să aleagă întotdeauna **drumul cel mai scurt, mai eficient.**

Din nefericire, față de accelerația pe care existența omului a dobîndit-o pe toate planurile, structurile școlare mai stau încă sub semnul unei anumite inflexibilități. De ce spun „din nefericire“ ? Fiindcă se mai pune încă mult prea mult, în școlile noastre, un accent hotărîtor pe **depozitarea datelor** (mintea elevului transformîndu-se, treptat, într-un „depozit al memoriei“). Evident, nimeni nu va susține că formulele chimice sau algebrice se cuvine a fi părăsite... este însă vorba de o anumită strategie a predării în învățămînt, de **sensul** în care duc, conduc structurile școlare. La ce-i va folosi adultului din anul 1980 un lucru nefundamental învățat în anul 1972 și care, vizibil, va sta peste numai opt ani sub semnul : „vetust“, fiind depășit din punct de vedere moral și material ? Căci, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în cuvîntarea ținută la Cluj. cu prilejul inaugurării noului an universitar, **„dacă vrem să ținem pasul cu dezvoltarea științei și tehnicii pe plan mondial. la doi-trei ani, maximum la cinci ani, trebuie să înlocuim tehnologiile întreprinderilor“.** Înlocuind tehnologiile, desigur, nu înlocuim și oamenii. Deci, oricum, elevul de astăzi, peste acei 5 ani limită, va găsi — concret — o altă tehnologie acolo unde va intra să lucreze. Și-apoi, după alți maximum 5 ani, o nouă schimbare... Indiscutabil pregătirea se cuvine a fi astfel dirijată, încît să-i permită tînărului o promptă și inteligentă adaptare la orice schimbare survenită. Această adaptare ține — fără doar și poate — și de bagajul de cunoștințe „clasice“ (temelia oricărei profesiuni și... personalități autentice), dar — îndrăznesc să spun, în perspectiva accelerației generale : **preponderent** — ține și de capacitatea individului de a ansambla idei, de a le dispune în fel și chip, **creator.** Pecetea creativității, în tot ceea ce facem, ține de permanenta căutare a altor și altor unghiuri, inedite, pentru lucrări arhiștiute.

Inerția unor părinți, a unor oameni de la catedră, chiar a unor structuri ale învățămîntului — aflate neîntrerupt sub focul concentric al măsurilor adoptate de Ministerul Educației și Învățămîntului — va determina desigur evoluția mult așteptată ; deoarece schimbări se impun a fi operate, mai cu seamă în mentalitatea aceluia care predă de la catedră, dacă vrem să dăm răspunsul cuvenit întrebării lui Pavel Apostol, din admirabila sa carte „Omul anului 2000“ : „Educatorul care împinge spre memorizare mecanică sau părintele care «se mîndrește» cu performanțele tînărului sau ale copilului în această direcție („ține minte totul“) sînt oare conștienți că **o excesivă cultivare a memorizării automate duce la o diminuare a aptitudinilor de gîndire independentă, operativă** și atacă, astfel, din temelii însăși putința tînărului de A ÎNȚELEGE nu numai ceea ce învață, ci și lumea în care trăiește și va trăi ? !“

Și cînd te gîndești că noi îl pregătim, deocamdată, pe adultul anului 1980...

MIHAI STOIAN

Lecție TVS integrată la biologie

Două licee la ora aniversării

(Urmare din pag. 1)

prilejuită de recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în orașul Aiud și împrejurimi, de prețioasele indicații date școlii și slujitorilor ei în cuvîntarea rostită de secretarul general al partidului cu prilejul inaugurării noului an universitar la Cluj.

Cadrele didactice ale liceelor, elevii și numeroșii invitați participanți la cele două aniversări, părinții, au primit cu entuziasm mesajele din partea C.C. al P.C.R., a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal prin care se manifestă încă o dată atenția și grija deosebită pe care partidul le acordă școlii, în nobila misiune de instruire și educare a tinerelor generații capabile să contribuie, alături de întregul popor, la măreața operă de edificare a societății socialiste și comuniste în patria noastră.

Cuvinte de salut au fost adresate de către tovarășul George Homoșteanu, prim-secretar al Comitetului județean al partidului și președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județean, de către tovarășul prof. univ. Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului.

În numele foștilor elevi ai liceelor sărbătorite au vorbit tovarășii Takacs Ludovic, membru al Consiliului de Stat al R.S.R., scriitorul Süttö Andras și Dumitranu Pompiliu, prodecan al Facultății de filologie de la Universitatea „Babeș-Bolyai“ din Cluj.

Cadrele didactice, elevii celor două licee și toți participanții la aceste festivități au transmis telegrame de mulțumire Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, angajîndu-se să transpună în viață cu fidelitate și responsabilitate profesională prețioasele indicații referitoare la continua perfecționare a procesului instructiv-educativ.

Cele două festivități s-au încheiat prin vizitarea de către invitați a școlilor și a expozițiilor organizate. Cu acest prilej, formațiile artistice ale liceelor au prezentat reușite programe artistice.

Formativ și informativ

Este îndeobște cunoscut că a instrui înseamnă a transmite cunoștințe, noțiuni care urmează a fi integrate în asamblul cunoștințelor anterior dobîndite Dar, odată cu transmiterea noilor informații, se transmit și o serie de capacități umane aparent insesizabile : procedee de gîndire, modalități memoriale, sentimente : cu alte cuvinte, fenomene formative.

Legătura dintre cantitatea și valoarea informațiilor acumulate și valoarea capacităților umane rezultate nu a fost pe deplin elucidată pe plan psihologic. Explicația izvorăște din faptul că în vreme ce conținutul informațional al unei științe, al unui obiect de învățămînt, al unei meserii poate fi cu rigurozitate delimitat, capacitățile psihice ce urmează să rezulte din însușirea lor de către un individ nu pot fi măsurate la fel de ușor.

Relația dintre cele două componente ale procesului de învățămînt este evidentă în experiența noastră cotidiană. Astfel, referindu-ne la specificul școlii noastre, ca școală profesională, una din condițiile esențiale ale formării unui muncitor bine pregătit sub toate aspectele este însușirea conștientă și activă a cunoștințelor predate în vederea prelucrării lor variate.

Aceasta va contribui la dezvoltarea acelor capacități care-i dau elevului posibilitatea să-și lărgească în continuare informațiile dobîndite în școală, să aibă o atitudine creatoare, să-și formeze priceperea de a gîndi independent, de a se orienta în situații diverse.

Informativul și formativul trebuie să alcătuiască un tot unitar, în cadrul tuturor obiectelor de învățămînt.

Așa, spre exemplu, programa de limba română pentru anul I conține și ore de teorie literară. Aceste noțiuni le sînt elevilor de un real folos în alcătuirea unor lucrări de analiză literară, în înțelegerea mesajului artistic și social al operei. Însușirea lor conștientă și activă contribuie la dezvoltarea gîndirii, la formarea priceperii și deprinderii de exprimare corectă, la dezvoltarea anumitor trăsături morale.

Tot așa, în cadrul orelor de limbi străine, transmiterea și însușirea unui anumit bagaj lexical trebuie să-i ajute pe elevi să-și formeze deprinderea de a conversa în limba respectivă, de a folosi creator cunoștințele căpătate.

Relația dintre formativ și informativ trebuie privită în sensul modelării capacităților psihice, intelectuale, necesare acumulării de informații. Numai astfel se realizează formarea în școli a unor oameni cu gîndire și acțiune creatoare, participanți activi la prezentul și viitorul societății socialiste.

CORNELIA COVRIG

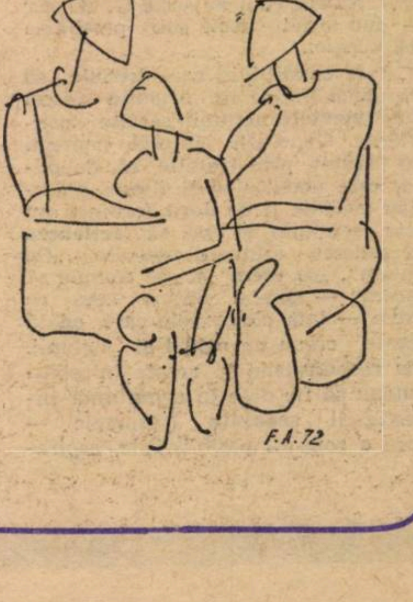

TV

Despre verbul „a învinge“

Televiziunea ne-a oferit prilejul de a viziona (într-o transmisie admirabilă) unul dintre cele mai mari și mai dramatice spectacole — **spectacolul voinței.** Pare desigur de mirare, cum voința poate oferi un spectacol, în sensul atît de mult tocat de noi, astăzi, în pagini destinate artelor. Și iată, că totuși această „voință“ dirijată pînă la ultima suflare, se poate transforma, brusc — într-o „calmă“ după amiază duminicală — într-un exemplar spectacol, scriindu-și singură, singurică textul.

Nu, nu vă speriați, nu vreau să devin cronicar sportiv, nu cunosc legile „ghemului“, nu aspir la titlul de specialist privitor ! Nu, nu vreau să pomenesc nici de rachete, nici de „salatiere“ ! Vreau să vă invit să revedeți cu ochii minții duelul primplanului Țiriac-Smith, privirea de plumb a primului spărgînd zîmbetele de iad ale celui de al doilea. Poate vom revedea cîndva — fără emoția disperării, legată de firul invizibil al traiectoriilor albe — lecția de voință susținută de Țiriac (în marele spectacol transmis în direct de televiziunea noastră). Să sperăm că atunci, un comentator cu har (poate chiar eroul partidei !) va uita termenii de specialitate, ridicînd („temperatura“ benzii magnetice printr-un comentariu despre... **psihologia verbului „a învinge“.**

Concentrarea, ambiția, tenacitatea, calmul, seriozitatea, voința impresionantă, unite, înmănunchiate, stăpînite, au învins ; ele au cucerit inimile tuturor — ale funcționarilor birocrați și nebirocrați, inimile gospodinelor, ale tinerilor, inimile... oamenilor simpli. Învins pe teren, Țiriac a rămas totuși eroul spectacolului. Publicul, în felul său, spontan și necontrolat, i-a mulțumit. Dar nu mulțumirile publicului, nu rîndurile din ziare trebuie reținute, ci **memorabilele imagini** pe care nimeni nu le-ar putea recrea într-un spectacol. Ele trebuie conservate în arhivă, împreună, dar neapărat împreună, cu ale sale cuvinte rostite tot de Țiriac la sfîrșitul sfîrșiturilor.

Și atunci cînd în reportaje (mai mult sau mai puțin savante) vom vorbi despre voință, despre dorința de a învinge greutățile și despre sacrificiu, atunci să exemplificăm și prin această peliculă ! Atunci să arătăm celor mai slabi, cum un învins este uneori și învingător.

Sînt prea seci cuvintele ca să mulțumim prin ele lui Țiriac pentru tot ce a făcut, sau să ne reamintim de talentul lui Năstase sau să mai comentăm... soarta „Salatierei“. Trofeul a plecat, oferindu-ne însă posibilitatea de a trăi un mare spectacol. Și aceasta nu trebuie uitat.

ILEANA COLOMIEȚ

P.S. Despre o parte a publicului — cu vocile sale rebele — despre lipsa lui de educație, n-are rost să mai scriem. Este tristă ușurința cu care uneori publicul dă verdicte, își uită principala sa condiție... cea umană (!)

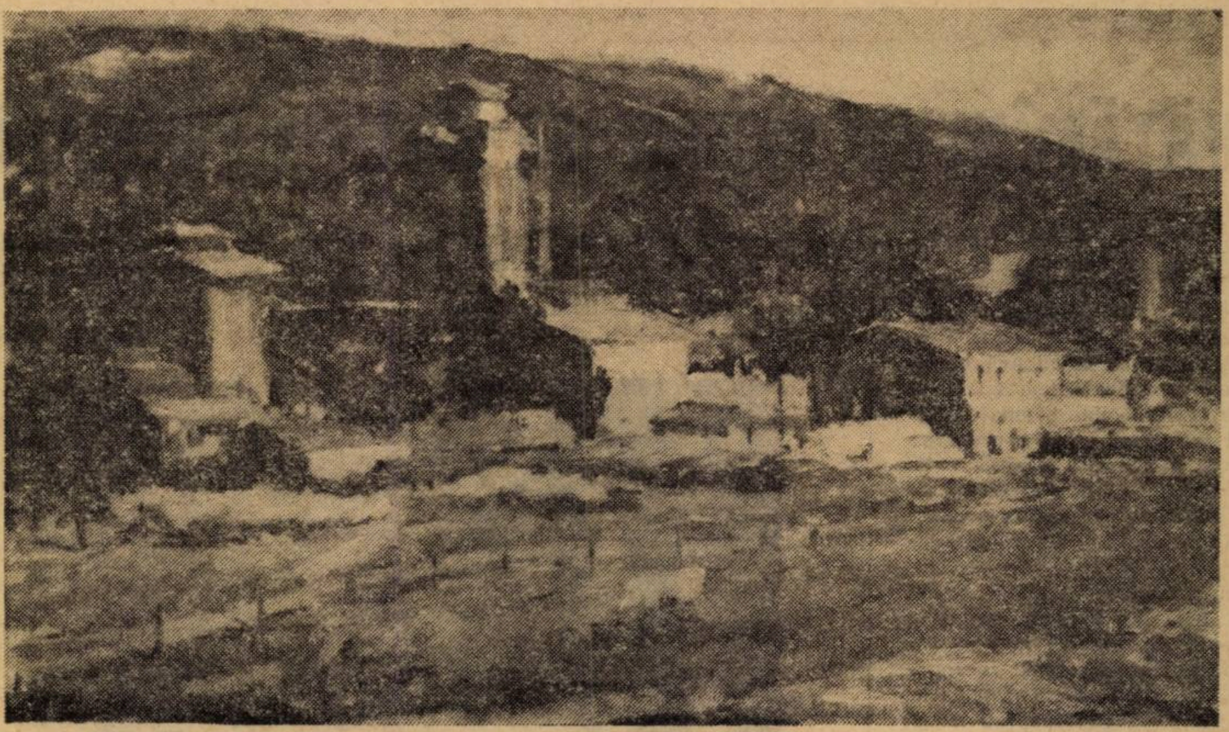

JEAN NIȚESCU *Complexul carbonifer Schitu Golești*

TVS integrată

MUNȚII CARPAȚI (caractere generale)

O lecție de recapitulare, ce va fi transmisă în ziua de 24 octombrie a.c. începînd de la ora 9,05, timp de 20 de minute.

Mijloacele de învățămînt recomandate pentru desfășurarea lecției sînt : harta fizică a R.S.R., atlase geografice, modele mute (de exemplu conturul granițelor țării și principala rețea hidrografică), manualul. Profesorul poate opta pentru modelul didactic cel mai potrivit acestei teme, ținînd seama, pe de o parte, de particularitățile clasei sale și, pe de alta, de modul în care elevii au realizat obiectivele propuse pentru capitolul Carpații românești.

Oferim unul din modelele posibile pentru structurarea lecției de recapitulare cu tema : „Carpații românești, în care se integrează emisiunea de televiziune cu același titlu.

În lecția precedentă, profesorul va cere elevilor să revadă materia capitolului respectiv conform unui plan de recapitulare. De asemenea, va cere elevilor să insiste asupra problemelor pe care nu le-au aprofundat în suficientă măsură în lecțiile anterioare.

Inainte de emisiune, profesorul poate reveni, în dialogul cu clasa, asupra unor probleme pe care le consideră insuficient de consolidate în lecțiile anterioare. De asemenea, el își poate propune să consolideze deprinderile elevilor de a lucra cu harta, să le dezvolte capacitatea de a rezolva unele probleme geografice. Astfel, poate cere elevilor să amplasese pe modelul mut al hărții (ce cuprinde granițele și rețeaua hidrografică principală) cîte cinci munți din fiecare zonă petrografică, cu grija de a da exemple din toate cele trei ramuri carpatice. Sau, poate cere elevilor să răspundă la întrebări ca : De ce nu sînt lacuri glaciare în Bucegi ? (În cazul cînd această problemă nu s-a discutat în lecțiile de comunicare).

În continuare, profesorul va atrage atenția elevilor asupra faptului că vor viziona o emisiune de televiziune despre Carpații românești, care îi va ajuta să precizeze caracterele generale ale Carpaților noștri și să sistematizeze cunoștințele pe care le dețin, să recunoască alcătuirea petrografică a diferitelor unități muntoase după relieful lor. Totodată îi va informa că, după emisiune, vor trebui să alcătuiască planul schematic al cunoștințelor privind Carpații românești.

În timupl emisiunii este recomandabil ca profesorul să intervină numai rareori, și numai atunci cînd consideră că poate accentua sau atrage atenția asupra unor probleme discutate înainte de emisiune. Este bine ca elevii să nu noteze.

După emisiune se pot discuta problemele abordate de emisiune, reliefîndu-se aspectele principale în jurul cărora se vor sistematiza toate cunoștințele privind Carpații noștri : așezarea și evoluția blocurilor carpatice, alcătuirea petrografică, structura geologică (pînze de șariaj, lăsări axiale, relieful carpatic de dată recentă și relieful evoluat), aspectul general al Carpaților și cel al diferitelor grupe montane, climatul montan, probleme ale hidrografiei, vegetației, dezvoltării economice și turismului în diferite regiuni montane. Se va insista ca elevii să coreleze aceste aspecte între ele și mai puțin pe descrierea lor. Elevii vor fi solicitați să participe la dialog și să completeze în caiete, sub forma unei organigrame, cunoștințele privind Carpații românești.

VIRGINIA CRETU
VICTORIA OPRESCU

RĂSPUNDEM CITITORILOR

G. Chichifoi, profesor suplinitor (pensionar) Botoșani : Perioada pînă la 15 septembrie 1969, în care pensionarii au depus activitate în învățămînt ca profesori suplinitori la o normă incompletă (pînă la $^1/_2$ normă) se ia în considerare ca vechime în muncă pentru recalcularea pensiei, în condițiile stabilite de Legea pensiilor (dacă a lucrat cel puțin 3 ani ; o singură recalculare).

În această situație, dacă perioadele în care ați fost retribuit cu salar tarifar pentru munca îndeplinită, calculate față de o normă întreagă, totalizează 3 ani, puteți cere recalcularea pensiei.

După data de 15 septembrie 1969, această regulă se aplică numai pensionarilor care au funcționat în învățămînt la o normă întreagă, sau cu $^1/_2$ normă prevăzută astfel în statele de funcții sau înlocuind temporar pînă la 4 luni un titular. Pentru cei retribuiți prin plata cu ora, nu se poate face recalcularea (Amănunte în legătură cu retribuirea pensionarilor care funcționează ca suplinitori, găsiți în nr. 42 din 1 aprilie a.c. al revistei).

Rizea Florica, învățătoare. Școala generală Contești-Olteanca, com. Davidești, jud. Argeș : Lămuririle solicitate în legătură cu recunoașterea la vechimea în învățămînt a timpului lucrat ca bibliotecar, s-au publicat în nr. 29 din 25 decembrie 1971 al revistei.

Hașegan Nicolae, maistru-instructor, Grupul școlar special nr. 1 — București : Lămuririle în legătură cu salarizarea maiștrilor-instructori s-au dat în nr. 47 din 6 mai a.c. al revistei. În cazul în care maiștrii-instructori, cu studii corespunzătoare, predau ca profesori la obiectele cu norma de 18—20 ore sau 20—21 ore săptămînal (ex : tehnologia), ei sînt salarizați potrivit studiilor care le au : profesor cu studii universitare (dacă au o diplomă de licență sau de inginer) sau profesor cu bacalaureat dacă au studii medii (care ca maistru-instructor îi dau dreptul să fie salarizat cu studii corespunzătoare). Cei care nu au studii medii (bacalaureat), dar au școala de maiștri sau școala profesională, fiind utilizați ca suplinitori în lipsa unor cadre cu studii corespunzătoare, sînt retribuiți cu salariul tarifar stabilit pentru învățători fără studii corespunzătoare. Dacă li se face plata cu ora, salariul pe ora de curs se calculează la 1/100.

Florescu Iacob, profesor, Școala generală Bălănești, com. Covieni, jud. Buzău : Cadrele didactice care îndeplineau și funcția de bibliotecar școlar, la bibliotecile unităților școlare cu cel puțin 2 000 volume, au dreptul la plata unei indemnizații în cuantumul stabilit prin precizările pentru aplicarea H.C.M. nr. 2 841/1968. Această indemnizație li se acordă numai în lunile în care depun activitate cu elevii la biblioteca școlii, inclusiv în vacanțele școlare (chiar și în perioada în care sînt în concediu de odihnă). Indemnizația pentru bibliotecarii școlari nu se include în salariul mediu pe baza căruia se calculează anumite drepturi, așa cum s-a mai arătat în revista noastră (ajutoare de boală, concedii de odihnă ș.a.).

Ion T. Crețu, învățător, Școala generală Cocorăști, com. Pleșoiu, jud. Olt : După repartizarea în învățămînt ca urmare a absolvirii școlii de specializare postliceală pentru învățători, aveți dreptul să fiți salarizat ca învățător cu studii corespunzătoare la vechimea 2—3 ani, deoarece ați mai funcționat în învățămînt, ca suplinitor, peste 12 luni de zile. Salarizarea pentru anii 3—5 (salar de bază) nu vi se poate acorda decît după ce veți obține și definitivarea pe bază de examen.

TH. LEONESCU

Realităţi socialiste

ÎNVĂŢĂMÎNTUL LICEAL SE PERFECŢIONEAZĂ

Cu începere din acest an şcolar, învăţămîntul obligatoriu liceal va avea în **R.P.D. Coreeană** o durată de zece ani, în loc de nouă, după cum a fost organizat pînă în prezent. Prelungirea cu un an a cursurilor liceale se va realiza integral în perioada actualului plan şesenal (1971-1976) şi are drept scop o pregătire temeinică, polivalentă a absolvenţilor de liceu, cu o prespecializare pentru diferite ramuri ale producţiei, în special în cursul ultimului an.

Pentru a traduce în viaţă această măsură, încă din toamna anului în curs, copiii din această ţară au început primul an de şcoală la vîrsta de şase ani, adică cu un an mai devreme. În prealabil însă toţi aceşti copii au frecventat învăţămîntul preşcolar obligatoriu, organizat în grădiniţele de stat, unde şi-au însuşit alfabetul şi primele noţiuni de aritmetică, precum şi deprinderile necesare însuşirii disciplinelor de bază din primele clase elementare. În acest fel, liceenii învaţă de fapt 11 ani şi, la absolvire, vor avea aceeaşi vîrstă cu colegii lor din învăţămîntul tehnic obligatoriu de 9 ani, care sînt consideraţi absolvenţi abia după terminarea cursurilor şcolii superioare, cu o durată de încă doi ani.

Noua măsură vizează perfecţionarea în continuare a învăţămîntului şcolar liceal din R.P.D. Coreeană în direcţia aprofundării culturii generale, paralel cu pregătirea absolvenţilor pentru activităţi practice — integrarea în producţie, continuarea studiilor la şcoli superioare tehnice sau facultăţi.

ANA VICOL

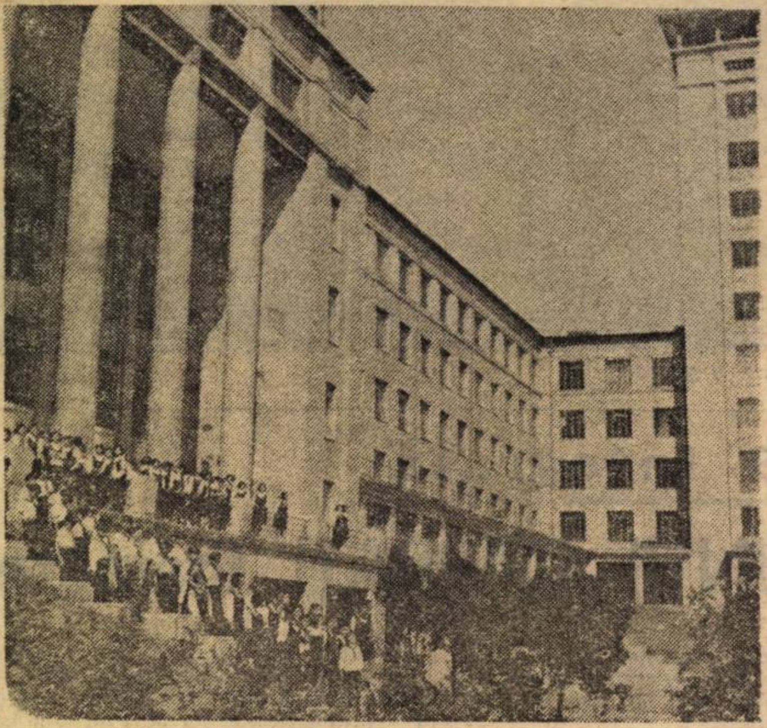

Palatul elevilor şi pionierilor din Phenian

Se înmulţesc citadelele universitare

În **R. S. Slovacă**, la Bratislava, într-un peisaj pitoresc, de unde se deschide o amplă panoramă spre Dunăre, spre vechea cetate a oraşului şi castelul Devin, se află în curs de construcţie un mare complex universitar. Învecinat cu clădirile unor institute ale Academiei de ştiinţe slovace — aflate în curs de finisare — acest orăşel, acoperind o suprafaţă de 60 de hectare, va dispune de moderne edificii pentru desfăşurarea cursurilor, de clădiri cu destinaţie social-culturală şi de cămine cu o capacitate de 10 000 de locuri.

În privinţa arhitecturii, centrul va etala clădiri cu 3—4 nivele, alternînd cu corpuri din beton fără etaj, legate unele de altele prin pasaje acoperite. Două edificii cu 12 şi 14 etaje, în care locuiesc deja 2 300 de studenţi, se află amplasate chiar la intrarea în vastul complex. Alte 18 cămine de dimensiuni mai reduse (avînd fiecare cîte 130 de locuri), cu termen de dare în funcţiune la finele anului 1973, vor fi amenajate în incinta orăşelului.

Printre obiectivele realizate, se numără ansamblul de edificii şi clădiri anexe ale facultăţilor de ştiinţe naturale şi electrotehnică, ce găzduiesc pavilioanele „matematicienilor", „fizicienilor", ateliere, laboratoare de radioizotopi, un centru de calcul electronic, dotat cu cel mai modern aparataj, pavilioane pentru „chimişti", „geologi", o bibliotecă cu sala de lectură aferentă, un centru social-cultural prevăzut cu amfiteatru, săli de teatru şi cinema, cantină, cofetărie, camere de odihnă, bufete, săli de sport şi altele. De asemenea, aici se află în curs de construcţie ansamblul de clădiri al facultăţii de cultură fizică şi sport. El va dispune de o sală de sport proprie, un bazin de înot acoperit, un stadion cu 10 000 de locuri.

Macheta centrului universitar mai cuprinde clădiri destinate facultăţilor de drept şi filozofie. Întregul complex va fi terminat potrivit estimărilor, în anul 1985.

GABRIELA ENE

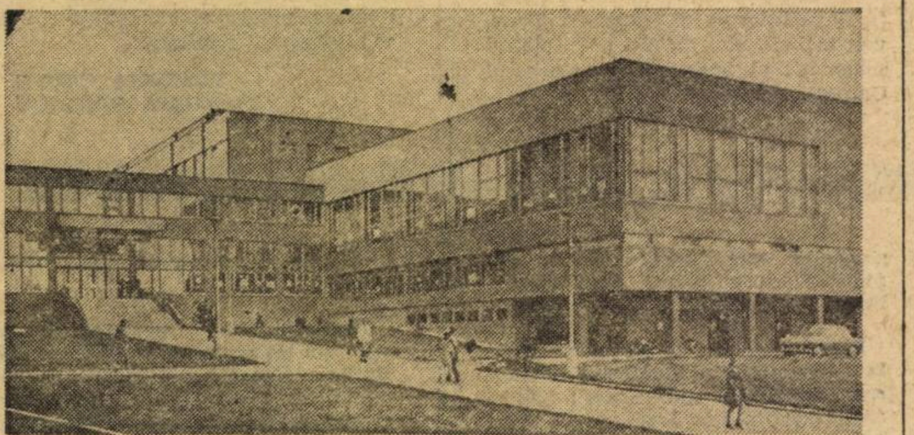

Complex studenţesc

ŞTIRI

Planul cincinal al economiei naţionale a R. D. G., pe 1971—1975 prevede ca în dezvoltarea învăţămîntului să se pornească de la cerinţele sociale şi tehnico-ştiinţifice corespunzătoare epocii contemporane, punîndu-se un accent deosebit pe strîngerea legăturii dintre învăţămînt şi practică, pe necesităţile concrete ale economiei. Pînă în 1975, diferitele ramuri ale economiei naţionale a R.D.G. urmează să primească circa 225 000 de absolvenţi ai institutelor de învăţămînt superior şi mediu de specialitate.

Prima şcoală pentru formarea tinerilor instrumentişti de muzică populară bulgară a fost creată acum patru ani în micul orăşel Kotel, de la poalele munţilor Balcani. Şcoala a început să funcţioneze cu 14 copii. În prezent, aici învaţă peste 150. Examenul de admitere constă în executarea unui solfegiu, interpretarea unui cîntec popular, şi a unei melodii populare la un instrument. Durata studiilor este de 5 ani. Programa şcolară cuprinde, în afara orelor de strictă specialitate, pianul şi dansurile populare, ore destinate disciplinelor de cultură generală, precum şi un bogat program pentru instruirea individuală.

Editura de stat din Cuba „Instituto del libro" editează anual 13—15 milioane cărţi. De la data înfiinţării sale în anul 1966 şi pînă în anul 1970 aceasta a editat 2.350 de titluri, din care 60% manuale şi publicaţii de specialitate. Cuba este în prezent cel mai mare producător de carte din America de Sud.

Muzică şi pedagogie

Intilnire cu

IANNIS XENAKIS şi KARLHEINZ STOCKHAUSEN

Aşteptam cu maxim interes intilnirea cu marii compozitori Iannis Xenakis şi Karlheinz Stockhausen. Cursurile din această vară, organizate de Institutul de muzică nouă din Darmstadt, mi-au oferit acest prilej. După o lungă călătorie, trecind prin Berlin, am ajuns la Darmstadt. Eram curios din două puncte de vedere. Mă interesa mai intii să cunosc darul didactic al acestor mari maeştri, iar apoi să cunosc în ce măsură sint capabili să-şi prezinte şi să-şi reprezinte propriile lucrări. Fiecare din ei a venit la cursurile de la Darmstadt cu ultimele două-trei lucrări scrise. I. Xenakis şi-a analizat NOMOS-ALFA pentru violoncel solo şi NOMOS-GAMA, pentru orchestră mare. Primele momente de curs au fixat citeva date esenţiale : „O operă este o aplicaţie a mai multor principii", „Toate evenimentele sînt ordonate", „Aspectele de procedură, de reguli, de formule sint constituite intr-o arhitectură care duce la rezultatul muzical". Ulterior acestor preliminarii, tabla se umple cu formule, dezvoltări, amănunte mai mult sau mai puţin matematice, în orice caz probabilistice, stochastice.

Născut la Brăila, din părinţi greci, Iannis Xenakis dorea, din copilărie, să se consacre ştiinţei şi muzicii. A făcut studii secundare şi superioare în Grecia (Şcoala politehnică din Atena, 1940—1947). Muzica a început să o studieze de la vîrsta de 12 ani. Stabilit la Paris în 1947, el devine în scurt timp colaboratorul arhitectului Le Corbusier cu care va realiza numeroase lucrări în Franţa şi în alte ţări. Cariera sa publică de compozitor începe în 1953. Am incercat să discut cu Iannis Xenakis citeva lucruri despre creaţie şi estetica acesteia. „De unde eşti ?", m-a întrebat maestrul. „Din Bucureşti", i-am răspuns. „Atunci, de ce nu vorbeşti româneşte ?". „Nu ştiam că vorbiţi aşa bine româneşte". De aici, m-am simţit foarte aproape de dînsul, auzindu-l vorbind în limba română. „Muzica nu este numai continuări, spune Iannis Xenakis, poarta este deschisă la lucruri noi. Sint direcţii privilegiate, care trebuie descoperite. Principalul este pentru ascultătorii muzicii moderne să o asculte fără prejudecăţi.

Am ascultat ca fascinat NOMOS-ALFA, pentru violoncel solo, în interpretarea unui mare muzician, Siegfried Palm. O densitate substanţială, copleşitoare este supusă virtuoz, nefăcînd loc nici celei mai mici incertitudini, NOMOS-GAMA, pentru orchestră mare, dă impresia unei muzici războinice, apocaliptice, fără respiraţii, pătrate aş zice.

În extrema cealaltă a programului cursurilor, spre sfirşit, am avut bucuria să-l cunosc pe Karlheinz Stockhausen, cea mai proieminentă figură a componisticii contemporane. Părintele muzicii electronice, iniţiatorul celor mai îndrăzneţe experimente electroacustice, ne prezenta acum o piesă pentru două piane, MANTRA, scrisă în cel mai liniştit stil posibil şi STIMUNNG, pentru şase solişti, o lucrare construită pe baza esenţelor de folclor prezente în creaţia tuturor popoarelor, în special din Extremul Orient.

Cel mai important lucru mi se pare în pedagogia sa că dă permanent senzaţia unei siguranţe indiscutabile, chiar în problemele mai complicate, care se perindă permanent în exemplificaţii. În plus, nu-l surprinde nici un fel de întrebări puse de cursanţi. Răspunde amabil fiecăruia, în afara problemelor de estetică, pe care le consideră secundare creaţiei şi nu lasă nimic nelămurit. Puncte culminante de ştiinţă muzicală, susţinute cu tensiune maximă de profesori şi discipoli, sînt dizolvate, de multe ori, pentru respiraţie, în glume prezentate salonard. Din acest motiv aproape patru ore de curs trec pe neştiute, sfîrşitul lor cerind o continuare !

Am constatat încă o dată, cu ocazia recentei vizite în R.F. a Germaniei, că autoritatea unui pedagog nu ţine de „tonul" lucrului curent, ci, mai ales, de conţinutul celor prezentate, de la nivelul unei demnităţi indiscutabile, sădită de volumul şi calitatea cunoştinţelor.

ANTON DOGARU

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 67

Sîmbătă 28 octombrie 1972
16 pagini — 1 leu

ȘCOALA ECHITĂȚII

Între cerințele majore ale programului de educație socialistă a maselor, elaborat de partid și însușit cu însuflețire de întregul nostru popor, legile morale de aleasă valoare umanistă ale societății noastre sînt enunțate cu forța unor obiective polarizante, de excepțională însemnătate.

Privim în jurul nostru și ne dăm seama că aceste valori morale se află neîntrerupt sub înrîurirea binefăcătoare a operei pedagogice pe care însăși societatea în ansamblu o săvîrșește asupra propriei sale constelații umane și, în fond, asupra propriei deveniri. Doar perfecționindu-ne neîntrerupt substanța inefabilă a spiritualității, vom dobîndi temeiul de a desăvîrși faptele noastre de creație, industriile avansate ce le întemeiem neîntrerupt, societatea civilizată a demnității și abundenței, spre care năzuim.

Acționind asupra caracterelor, asupra deprinderilor, asupra conduitei intime — de care dăm seamă atît în fața obștei, cît mai ales în fața propriului lor — avem în vedere o ctitorie spirituală generatoare de forță, de coeziune, de împliniri morale neasemuite.

Focar de cultură și civilizație de aleasă menire istorică, școala românească traversează deceniile învigorată de suflul unei meniri patriotice mereu proaspăt, în ardoarea căruia se îngeamănă opera atîtor generații de dascăli ai satelor și orașelor noastre, fapta generoasă a sutelor de mii de profesori ciți onorează astăzi postura de modelator al conștiinței tinere, al energiilor neîntrerupte și al capacităților creatoare, ale României de azi.

Îngemănînd într-o singură noțiune-faptă strădanii pedagogice și virtuți sufletești pentru care ea, lumea școlii, deține o ascendență netăgăduită, reflectind exigențe actuale de excepțională însemnătate, cultul echității depășește prin semnificația sa cadranul temporal al unor prelegeri de educație cetățenească. „Dirigenția" de fiecare zi se întemeiază nu doar prin transmiterea de sensuri și opțiuni. Nașterea reliefului moral așteptat incumbă propriul tonus al inimii. Propagarea deprinderii de a gîndi și acționa drept, cinstit, responsabil — echitabil în ultimă instanță — se află în strînsă relație cu practicarea nemijlocită a unei atari exigențe. Întiia lecție privind echitatea începe cu propria noastră comportare, cu propriul nostru simț — repet, responsabil — al dreptății și adevărului.

În relieful uman al deceniului al optulea, prezența educatorului, a omului de la catedră, nu se limitează deci la prestarea singulară a unui crez moral, adiacent transmiterii de cunoștințe și practicării de sfaturi. Osmoza rîvnită, între tineretul pe care vrem să-l creștem și tineretul ce se vrea el însuși crescut în acest spirit, nu se poate stabili prin legături facile, mecanice. Nota de romantism lucid a gestului pedagogic contemporan subsistă în aplicația desăvîrșită, în vocația intimă de a cultiva în fiecare tînăr — prin toate mijloacele ce le avem la îndemînă ca profesori și învățători și, mai ales, prin legile străbune și universale ale OMENIEI — valorile acelui profil moral și civic căruia îi este dat să poarte în sine identitatea viitorului socialist și comunist al României.

Depinde însă de noi ca modestul gest diurn al contactului cu învățăceii noștri, cărora le insuflăm propriile noastre convingeri, să conțină supremul mesaj al unei opere formative vibrante, de aleasă însemnătate și rezonanță.

MIHAI NEGULESCU

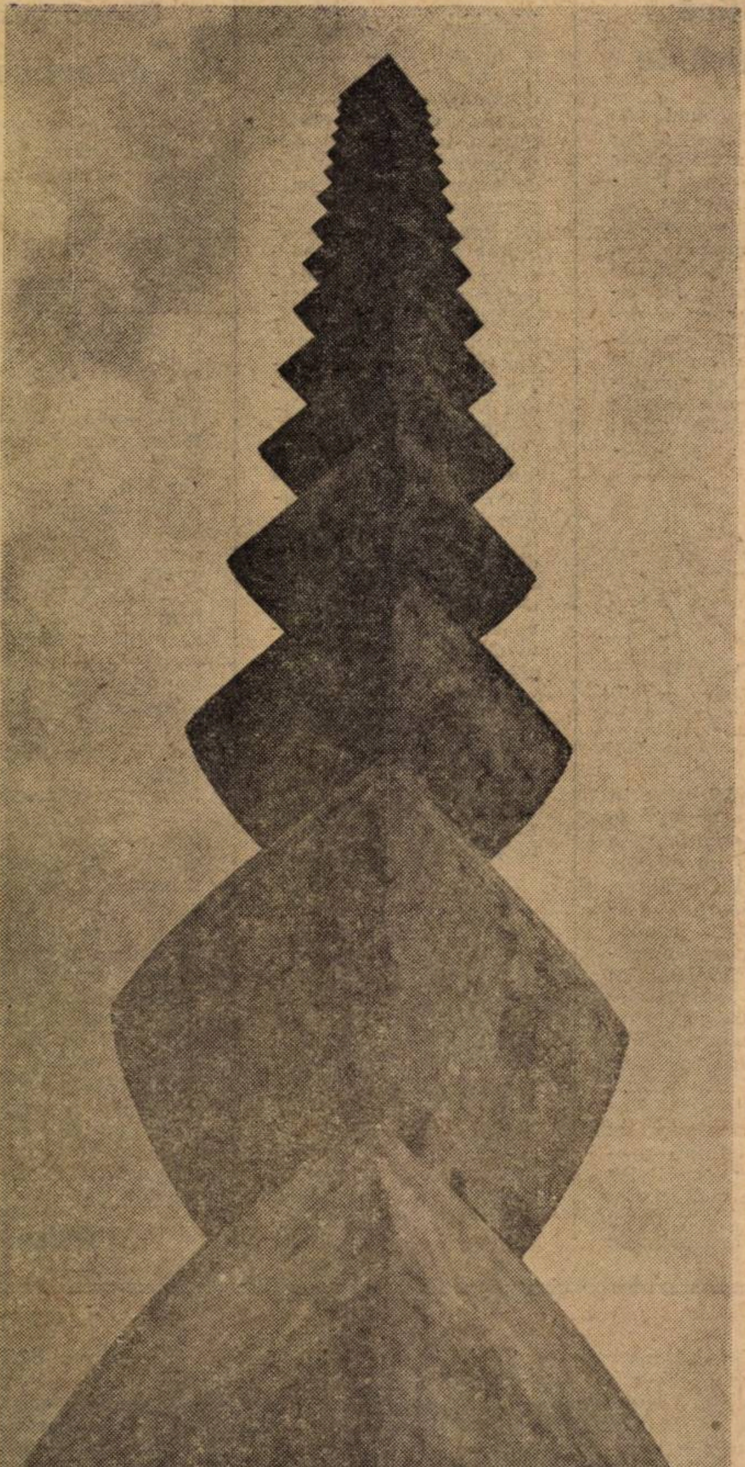

Brâncuși *Coloana infinitului*

Modelul matematic

În încercarea sa de cunoaștere cît mai profundă a fenomenelor, știința caută să-și diversifice cît mai mult metodele de investigație. Nu se poate aplica orice metodă la orice fenomen, trebuie să existe o anumită concordanță între metodă și obiect. Dar tendința cercetătorilor este de a realiza această concordanță în cît mai multe situații posibile. Multe din fenomenele lumii înconjurătoare au un caracter empiric fluctuant, ele nu se pretează decît la o cercetare experimentală, inductivă, care ulterior poate conduce, eventual, la unele generalizări și clasificări. Dar exigențele mari ale științei actuale, necesitatea de a pătrunde cît mai adînc în esența fenomenelor, reclamă o dibăcie cît mai mare, un mod cît mai ingenios de a păcăli natura, pentru a învinge dificultatea cu care ea își trădează secretele. În felul acesta s-a ajuns la metode din ce în ce mai indirecte, mai ingenioase de investigare a fenomenelor. Metoda modelării este caracteristică din acest punct de vedere. Să presupunem că avem de cercetat un obiect A căruia, prin metodele direct compatibile cu natura lui A, nu i s-au putut dezvălui decît o parte din legile sale interne de funcționare. Obiectul A poate fi, de exemplu, un fenomen economic, supus unor fluctuații permanente, față de care simpla observație, inducție, clasificare și generalizare nu ne poate duce la o cunoaștere suficient de profundă a fenomenului în cauză. Metoda deductivă, bazată pe formalizare, pe calcul nu este compatibilă cu natura fluctuantă a unui astfel de fenomen. Putem încerca atunci să imaginăm o construcție matematică B care, neglijînd o sumedenie de trăsături și aspecte ale lui A, să rețină totuși unele proprietăți fundamentale ale sale, să-i simuleze funcționarea, simplificînd-o destul de mult pentru ca ea să devină traductibilă matematic, dar destul de puțin pentru ca construcția în cauză să păstreze totuși o

SOLOMON MARCUS

(Continuare în pag. a 15-a)

Mănunchi de raze

Recentele decrete ale Consiliului de Stat privind majorarea actualelor alocații pentru copii, precum și acordarea unor ajutoare mamelor cu copii mulți sînt încă o expresie a grijii părintești a partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, pentru creșterea bunăstării poporului, pentru viitorul de mîine al patriei întruchipat în copiii noștri de astăzi.

Ele se adaugă celorlalte măsuri preconizate de Conferința Națională a partidului din vara acestui an privind ridicarea nivelului de trai al populației: majorarea salariului minim și a pensiilor, cu precădere a pensiilor mici.

Obișnuim să comparăm copiii cu niște flori alese ale pămîntului. Flori care cresc odată cu țara, care au nevoie de lumină, de pămînt bun și de grădinar iscusit. Ele nu pot crește oricum. Tocmai de aceea la noi se manifestă o grijă deosebită față de ele.

Scriind aceste rînduri, îmi vine in minte, nu știu de ce, chipul surîzător al unei mame ținind în brațe un copil în fața unui lan mare de grîu. La lumina soarelui de amiază ce mîngîie obrajii femeii și ai copilului, recent s-a mai adăugat un mănunchi de raze solare.

D. RACHICI

Domnica Frînculescu
Maternitate

ACCENTE

Muzeul — laborator

În etapa actuală de dezvoltare a muzeografiei românești, înființarea Muzeului de istorie al R.S. România contribuie substanțial la dinamizarea vieții muzeografice, la transformarea muzeului într-o instituție de cultură viabilă, activă, militantă.

Muzeul de istorie al României constituie cadrul cel mai recomandat pentru desfășurarea orelor de istorie a patriei pe baza mărturiilor originale.

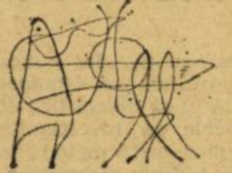

Conducerea muzeului, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului și cu inspectoratele școlare ale municipiului București și județului Ilfov, a inițiat organizarea experimentală a lecției de istorie fără catedră. Experimentul se aplică la clasele a IV-a, a VIII-a și a XII-a, clase la care se predă istoria României. Avantajele sînt indiscutabile. Pe lîngă o temeinică însușire a cunoștințelor de cultură generală, se obțin rezultate puternic consolidate datorită considerabilei doze emoționale în fața vitrinei, cît și în contact direct cu obiectele. Rezultatele obținute într-o scurtă etapă de început dau certitudinea utilității unei asemenea acțiuni.

Transformarea muzeului în laborator pentru școală răspunde unei necesități actuale, contribuind la ridicarea conștiinței socialiste la nivelul cerut de construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

HOMER RADU

La S. R. T. N.: practică și creativitate

Prin caracterul său specific, Stațiunea republicană a tinerilor naturaliști din Timișoara, constituie nu numai o instituție școlară care leagă învățămîntul de viața practică, de producție, prin formarea priceperilor și deprinderilor practice utile, dar care contribuie și la cultivarea spiritului de cercetare atît în rîndurile elevilor cît și ale corpului profesoral.

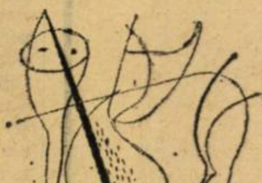

Sînt semnificative în acest sens temele de cercetare abordate în anul în curs de cadrele didactice. Între altele, profesorii stațiunii desfășoară studii asupra acțiunii fotoperiodismului și a stimulatorilor de creștere asupra crizantemelor, asupra problemelor modernizării procesului de instruire și educare în cadrul stațiunii (metodica proiecțiilor, a lucrărilor de laborator, tehnica proiecțiilor preparatelor microscopice etc.) asupra culturilor hidroponice la plantele ornamentale și legume. Ei fac experiențe privind dinamica populațiilor de insecte dăunătoare în condiții de seră și observații fitopatologice asupra principalelor specii de plante cultivate la S.R.T.N. Timișoara.

Numeroși elevi ai școlilor timișorene care efectuează lucrări în cadrul stațiunii desfășoară, de asemenea, o bogată activitate de cercetare, la nivelul posibilităților lor. În cercul tinerilor legumicultori și floricultori ei fac studii asupra tehnicii hibridării sexuate la soiurile de tomate din colecția stațiunii, asupra efectului îngrășămintelor combinate în culturile de legume și de plante ornamentale, a folosirii ierbicidelor în cultura legumicolă și floricolă. Elevii din cercul tinerilor zootehnicieni și zoologi fac observații asupra gestației și dezvoltării tineretului din rasele de iepuri, asupra dezvoltării puilor din rasele Leghorn, Rhode-Island și Susex, în funcție de regimul de hrană. În cercul tinerilor agrofitotehnicieni se fac observații comparative privind diferitele soiuri de grîu și de porumb, iar în cercul tinerilor pomicultori observații privind comportarea unor soiuri de față de diferiti portaltoi sau ciclul unor boli ale viței de vie în funcție de mersul timpului.

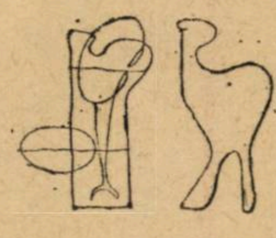

Bineînțeles că acestea sînt numai cîteva exemple din complexa activitate de cercetare pe care o desfășoară elevii și profesorii la S.R.T.N. — o instituție școlară ale cărei excelente rezultate ne îndreptățesc să sperăm că nu va rămîne multă vreme unică în țară.

EUGEN ȘENDRUC

Preocupări didactice

Așa se intitulează recenta Culegere de articole, referate și recenzii, editată de Casa corpului didactic Prahova (director, prof. Ieronim Tătaru).

Structura generală a volumului, în secvențele lui definitorii : Educație și învățămînt ; Conducerea școlii ; Informări de specialitate ; Repere ; Tehnologia didactică ; Metodica activităților cu pionierii. De la probleme ale orei de dirigenție, mereu actuale, la structura limbajului matematic ; de la aspecte ale predării la clasele I-IV, la profiluri literare românești și de literatură universală ; de la preocupări privind învățămîntul de specialitate, la integrarea pregătirii tehnico-productive a elevilor, ca disciplină de învățămînt, în procesul instructiv-educativ.

Pe 360 de pagini, profesori și educatori își comunică experiența, gîndurile, la modul cel mai aplicat, într-o ținută de sobră cercetare științifică, demnă de reținut. Nu e vorba de o culegere de materiale de serviciu, ci de o carte utilă, care merită să se afle în biblioteca activă a fiecăruia dintre noi, cei interesați de modernizarea învățămîntului românesc în lumina indicațiilor conducerii noastre de partid.

HRISTU CĂNDROVEANU

PRO ȘI CONTRA

DIRIGENȚIA CA PERFORMANȚĂ PROFESIONALĂ

Colega Elena Mironescu de la Codlea, intr-un număr anterior, ne invita la o dezbatere care ni se pare că va fi cu atît mai eficientă cu cît va angaja mai mulți dintre noi. E adevărat că în fața complexei activități pe care trebuie s-o desfășori ca diriginte te simți uneori dezarmat. Nu ai intotdeauna curajul să te inalți deasupra infrîngerilor tale și atunci invinuiești pe alții. E o mare reușită să știi să alegi, dintre toate mijloacele pe care le ai la dispoziție pe cele mai bune căci, așa cum spunea N. Iorga, intr-o cugetare : „Mijloacele rele ucid singure gindurile bune". Și avem de unde alege dacă o dorim sincer.

Cred că cea mai sigură cale, în procesul de educație, este propriul model pe care-l oferi subiecților tăi. Vorba cu scop educațional să fie o prefață certă a unor fapte personale sau, și mai bine, o urmare firească a calităților tale morale și profesionale care, independent de voința ta, se lasă cunoscute. În orice imprejurare indemni mai bine cu fapta.

În această complexă activitate trebuie să invingem acele neplăceri aduse de orgoliul vîrstei și pregătirii, căci, așa cum spune tot Iorga intr-o altă cugetare: „Școala cea mai bună e in care și școlarul invață pe profesor". Nici nu se poate discuta. După cum știm cu toții, ignorarea personalității elevului atrage pierderea increderii lui in noi și chiar disprețul lui. În felul acesta elevul manifestă o rezistență cvasi insurmontabilă la tot ceea ce vom intreprinde noi ulterior.

Unele greșeli în munca noastră mai persistă și in modul cum ințelegem să apreciem colectivul de elevi pe care il conducem. La obiectul pe care il predăm, sau in alte circumstanțe, dăm prea multă libertate subiectivismului. „E clasa mea și trebuie să obțină rezultate bune cu orice chip". Sub acoperirea acestei devize, bună de altfel, lăsăm să se strecoare o mai mare indulgență față de celelalte clase.

Sint multiple sarcinile dirigintelui și de aceea se naște inexorabila tendință ca această activitate, greu controlabilă și fără imperioasă necesitate de a fi controlată, să devină pentru noi, pentru conștiința noastră, domeniul marilor performanțe profesionale.

Rodul meditațiilor noastre, al lecturilor noastre, al experiențelor noastre de viață să fie generos și afabil dăruit celor care ne pun atitea intrebări. Iar setea noastră de intrebări și răspunsuri să fie tot atît de viguroasă, independent de curba carierei noastre didactice. Numai atunci nu vom epuiza subiectele de dezbatere cu elevii in orele educative sau in alte imprejurări, nu vom chinui planificarea tematică incă cerută, nu vom aștepta programe și manuale de dirigenție etc.

O indrumare atentă și competentă nu e totuși neavenită. Așa cum dirigintele trebuie să găsească metodele și procedeele adecvate muncii de educație pe care o desfășoară, tot așa și factorii de răspundere ai școlii trebuie să continue aflarea căilor celor mai subtile, dar eficiente, pentru indrumarea acestei activități de mare răspundere civică și morală.

TOMA GRIGORE

Ne scriu corespondenții voluntari

Lucrul manual

Pentru clasele I—IV nu se pune problema formării unor specialiști, mai ales că lucrul manual ca obiect în școala generală este nedreptățit față de alte materii, cu o singură oră săptămînal. Prin activitățile interesante, prin realizările izvorîte din imaginația copiilor, prin patosul pe care îl depune dascălul, și la elevii mici munca productivă mărește rolul școlii în acțiunea de modelare, de formare a acestora.

Desigur, toate obiectele de învățămînt contribuie la formarea aptitudinilor de muncă, la dezvoltarea unei gîndiri creatoare, flexibilă, cu condiția ca învățătorul să știe a lega teoria cu practica, să pună accent deosebit pe latura educativă, pe dezvoltarea dragostei față de muncă, pe formarea deprinderii de a munci.

Lecțiile de lucru manual constituie un deosebit mijloc de acumulare, precum și de consolidare și adîncire a cunoștințelor pe care elevii le au de la celelalte obiecte. Numeroase cunoștințe de aritmetică se aprofundează, se clarifică prin efectuarea unor măsurători la confecționarea unui corp geometric din carton sau a unei cutii din scîndură pentru răsadnițe sau pentru flori.

Încă de acum, din clasele I—IV, există posibilitatea ca elevii să-și însușească unele elemente simple ale concepției materialist-dialectice despre lume și viață, să înțeleagă că munca este o necesitate, că reprezintă mijlocul principal de transformare a naturii, că omul este creator de valori materiale.

Ceea ce practic am căutat să realizez cu elevii mei la Școala generală nr. 195 din Capitală la lucru manual, a fost faptul că, pe lîngă dezvoltarea anumitor priceperi și deprinderi, a simțului estetic, pe lîngă cultivarea respectului față de muncă, am urmărit ca fiecare elev să înțeleagă finalitatea, utilitatea obiectului propus.

De o mare utilitate sînt orele de lucru manual folosite pentru repararea materialului didactic cu elevii. În aceste situații elevii sînt conduși să înțeleagă aportul pe care l-au adus astfel școlii. De asemenea, cu elevii clasei a IV-a se poate pregăti întregul material didactic pentru elevii de clasa I.

Expozițiile organizate trimestrial în cadrul clasei sau la sfîrșitul anului cu diferite materiale lucrate de ei (figuri din plastilină, vaporașe și bărcuțe din hîrtie, ilustrarea unor scene din basme, ca și decupări aranjate în caiete pe teme, scărițe pentru flori etc.) au constituit pentru elevi un adevărat stimul în muncă. Cu elevii clasei a III-a și a IV-a se pot efectua : personaje din literatură din pînză colorată lipită pe placaj, împletituri de covorașe, precum și o gamă largă de obiecte executate la traforaj : rame, veioze, suporturi de hîrtie, umerașe etc.

În general, lucrul manual este foarte îndrăgit de copii, le oferă satisfacții imediate. Pentru ca orele să devină cît mai interesante, pentru predarea acestui obiect trebuie să fie alese cadre talentate, care să dea un randament cu totul deosebit. Aceeași problemă se pune și pentru celelalte așa-zise „dexterități". Este mai ușor a preda citirea, istoria și chiar matematica decît muzica, desenul, lucrul manual. Ideal ar fi dacă s-ar putea amenaja pentru cei mici o sală-atelier cu tot felul de instrumente, halate și în care elevii să muncească cel puțin două ore săptămînal.

Multe și variate sînt posibilitățile ca elevul să fie atras cu toată convingerea către practica tehnico-productivă. Rămîne însă să contribuie priceperea și dragostea învățătorului, inițiativa lui, imaginația lui creatoare.

ION HÎNGULEȘTEANU

Noi predăm o singură disciplină: VIITORUL

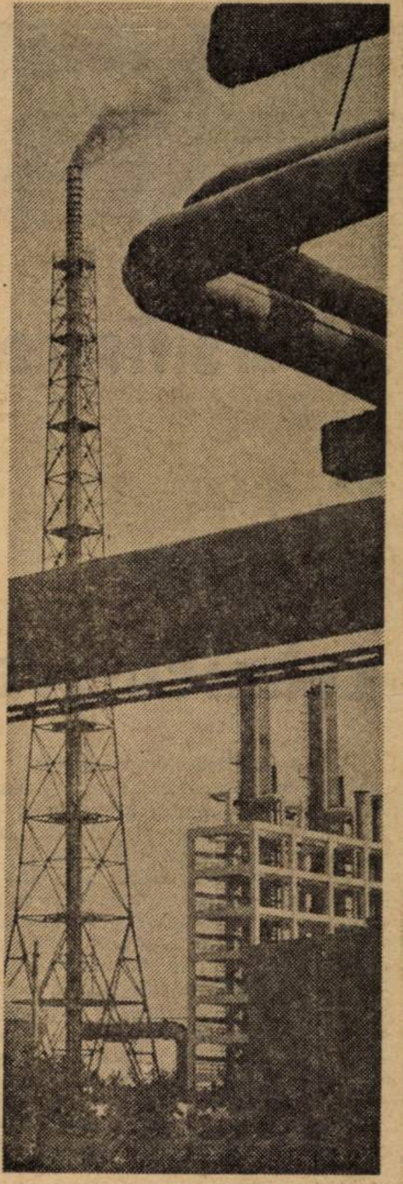

Cerința de a face mult mai mult pentru educația tineretului nu este o cerință de conjunctură, ci o constantă a procesului multilateral de perfecționare a învățămîntului, o sarcină permanentă, de prim ordin, de care depinde viitorul națiunii noastre socialiste.

Titlul de educator comunist este semnul unei deosebite încrederi și prețuiri pe care profesorul va ști fără-ndoială să-l poarte cu cinste și vrednicie.

Istorica Conferință Națională a P.C.R. a lansat Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste care conturează luminoasa fizionomie moral-politică a comuniștilor, cetățenilor, și tinerilor patriei noastre. Traducerea în realitate a acestora va duce la generalizarea în viața socială a principiilor nobile ale socialismului și comunismului. Deci, scopul acțiunilor noastre, ale educatorilor, este conturat ferm: formarea unei noi generații de luptători care să preia ștafeta și să o ducă mai departe în marșul susținut spre comunism.

Problema care ne frămîntă este, în prezent, aceea a găsirii căilor accesibile pentru a cultiva în rîndurile elevilor noștri normele și principiile eticii comuniste. Important este ca profesorul să reușească nu numai să comunice, conform cerințelor metodicelor moderne, ci și să reverse asupra elevilor, odată cu cunoștințele, o parte din ființa spirituală, din personalitatea sa. Să simtă dorința de a-și folosi pe deplin posibilitățile pentru a crea ceva durabil, în care să rămînă adînc trainic, urme ale personalității proprii. Complexitatea raporturilor educatorului cu elevii și atuul său constau în aceea că el are o putere uriașă asupra acestora. Nu este nicidecum un auxiliar, ajutînd un proces de dezvoltare dinainte înscris în cromozom, cum afirmă reprezentanții speculațiilor despre ereditate, ci un creator în toată puterea cuvîntului, un constructor de personalități. De fapt, ni se cere să adaptăm puterii de înțelegere a tinerilor domenii de cunoaștere vaste, la închegarea cărora au muncit uriașii gînditori și care se dezvoltă necontenit; să le oferim roadele unei cugetări profunde, dar adeseori inaccesibile la lungimea de undă a unei minți fragede. Acesta este punctul de plecare în obținerea unor succese ale noastre. Dar există și multe alte puncte nevralgice, știind că tînărul nu „se lasă ușor cunoscut".

Consider că, indiferent de specialitatea pe care o avem, de fapt, toți predăm — și trebuie să facem acest lucru la superlativ — o singură materie, VIITORUL. Să o conturăm atunci, în spiritul sintetizării principalelor norme ale vieții și muncii comuniștilor. Sistemul conceptual al lecțiilor de filozofie de pildă : socialism științific, economie politică — începînd cu lecțiile „Misiunea istorică a clasei muncitoare"; „P.C.R"; „Statul socialist" ; „Patria și patriotismul socialist", „Conștiința socialistă", „Normele sociale de conviețuire" etc. trebuie să respire aceste principii de viață și muncă.

Aceste norme limpezesc constucția psihică a tinerilor noștri pe toate coordonatele ei, orientarea spre viață, dragostea de oameni și intoleranța față de dușmani, atitudinea etică solidă cuprinsă în creație, bucurie, optimism, curaj, perseverență, blîndețe, demnitate, dispreț față de vorbele goale, respect față de muncă, claritate, calm, foarte multe cunoștințe despre toate domeniile cunoașterii. Iată, de fapt, conținutul mesajului nostru în predarea ștafetei.

Aducîndu-te în mijlocul elevilor, meseria aceasta de educator-profesor te solicită să te confrunți în permanență cu exigențele moralei comuniste, deoarece chiar dacă nu spui nici un cuvînt, simpla ta prezență, gestul tău, pot educa bine sau prost.

Elevii, fără excepție, văd în noi un prototip, ei înregistrează pe contoarele foarte sensibile ale gîndirii și simțirii lor fiecare mișcare a noastră, fiecare biruință, fiecare eșec, ne îndeamnă să nu ne permitem nici o concesie.

Astăzi, este adusă la o putere superioară ideea că elementul determinant în construcția societății noi este OMUL cu gradul său de conștiință, de pregătire, cu profilul său moral și politic, cu caracterul, energia, competența lui.

Noi, educatorii, cu grijă, dar mai ales cu dragoste și o infinită înțelegere, vom dăltui în marmura prețioasă a viitorului modelînd cu migală tinerii noștri, urmașii prometei ai zilei de mîine.

ELENA ALEXANDRESCU

EVOLUȚIE

Cunosc o carte didactică care cu vreun deceniu și ceva în urmă ni se păruse multora novatoare și, mai ales, plină de trouvaille-uri practice. Îmi amintesc, de exemplu, că sugera o soluție didactică inedită pentru situația în care profesorul nu știe să răspundă la o anumită întrebare pusă de elevi și anume cel interogat să răspundă că problema la care se referă întrebarea intră în tema lecției următoare. În felul acesta se cîștigă timpul pentru documentare, urmînd negreșit, ca lecția viitoare să fie concepută astfel încît să implice într-adevăr și răspunsul amînat. Elevului trebuia să-i rămînă secretă „grozăvia" faptului de a te documenta pentru a ști, nu-i era permis să-i treacă prin minte că pe profesor l-ar putea depăși ceva.

Vedeți dumneavoastră, lucrurile nu sînt chiar așa de simple pe cît par la prima vedere. Autorul lucrării de mai sus rămîne un didactician de prestigiu, realmente inteligent, cu gustul noului și al căutărilor, dar avînd o anumită concepție didactică și încolonîndu-se într-o anumită pedagogie a autorității. O concepție didactică pe care azi o judecăm aspru, dar care atunci — și am impresia că nu numai atunci — părea eficientă: învățămîntul la fiecare disciplină trebuie să se desfășoare sub formă de lecții, care să aibă o structură fixă, dinainte stabilită, riguroasă. Formal există libertatea elevului de a pune întrebări, dar nu și aceea de a primi mai mult decît răspunsurile dinainte programate ca făcînd obiectul lecției date. Elevul trebuie să **recepteze** atît, și anume ce profesorul și-a propus. Lui trebuia să i se pară normal ca ceea ce ține de ora de mîine să nu fie cumva abordat azi. El era, chipurile, educat în spiritul disciplinei conștiente și al respectului pentru autoritatea profesorului.

Azi, desigur, dogmatismul formal al unei asemenea didactici este evident pentru oricine (nu știu dacă și părăsit de bună voie peste tot), dar apartenența soluției în discuție la o pedagogie învechită a autorității mă tem că nu este foarte clară nici astăzi. Mă tem pentru că nu-mi pot altfel explica cum de mai există profesori care dau notă de trecere numai celor ce au învățat după cursul, tratatul sau explicațiile lor și cum un altul poate considera nesatisfăcător răspunsul unui student care-i relatează corect o teorie în circulație despre originea Carpaților, să spunem, numai fiindcă aceasta nu-i aparține lui. Profesorul de acest tip nu dorește ca elevul să cunoască cît mai multe explicații și ipoteze în materie, să le judece și — doamne ferește ! — să aibă o opțiune personală — el este evident partizanul unei autorități personale „ferme" pe care nimeni, sub nici o formă nu are dreptul să o încalce. Oricine se abate de la acest principiu este adus la „realitate" cu severitatea usturătoare a notei. Instrumentul și tehnica de apărare a „prestigiului" sînt sigure. Dar chiar admițînd că acest prestigiu s-ar întemeia pe soliditatea argumentelor științifice, și pe o prestanță deosebită în materie, concepția care prezidează o asemenea poziție ține tot de o pedagogie a autorității care a devenit vetustă, dăunătoare. Dar despre aceasta vom discuta altă dată.

Deocamdată să urmărim pînă la capăt evoluția soluțiilor didactice posibile în situația în care se ivesc întrebări ale elevilor care nu pot primi răspuns imediat. Așadar, ce credem azi, că poate să facă profesorul într-un asemenea context? Pur și simplu să răspundă sincer, direct, fără alte explicații și invocări de circumstanțe : **„Nu cunosc problema.** Voi cerceta lucrări de specialitate, mă voi lămuri și data viitoare o să-ți dau răspunsul". Sau: „Nu-mi vine în minte acum soluția acestei probleme de algebră. Mă voi gîndi și o să-ți dau răspunsul".

De ce o asemenea soluționare didactică ni se pare azi nu numai posibilă, dar și mai eficace și mai modernă?

Întîi, pentru că e normal să-i obișnuim pe elevi să știe că nimeni, nici profesorul, nu poate fi infailibil, că, dimpotrivă, nimeni nu poate ști totul, nici măcar în propria disciplină.

În al doilea rînd, fiindcă e obligatoriu să-i facem să înțeleagă cît de important e să știi să cauți răspunsul la orice întrebare, documentîndu-te, cercetînd după o tehnică anume sursele pe care să știi să le depistezi ; că toate acestea nu constituie simple accesorii ale învățării, ci intră în însăși substanța ei. Să-i antrenăm deci, prin propriul nostru exemplu, pe calea formării deprinderilor corespunzătoare în această direcție.

În al treilea rînd, fiindcă e nevoie ca prin fiecare din actele sale profesorul să contribuie la cizelarea personalității, la formarea morală a elevilor. Într-o asemenea situație spunîndu-le simplu, firesc, adevărul îl va obișnui **să vadă că** modestia, onestitatea și respectul adevărului nu sînt calități deosebite cu care sînt înzestrați doar oamenii excepționali, ci însușiri elementare fără de care nu poate fi conceput un om al societății noastre. O asemenea „lecție" morală va fi desigur cu mult mai convingătoare decît oricare oră de dirigenție pe tema modestiei și a sincerității, oricît de reușită ar fi ea.

Iată cum evoluția unei mici „soluții tehnice", aparent fără importanță, a fost determinată în realitate de schimbarea concepției didactice, de ameliorarea ei calitativă pe parcursul a mai puțin de două decenii.

NADIA NICOLESCU

Sensul politic al relației noi dintre școală și producție

Diversificare și adaptare tehnico-productivă

Activitatea tehnico-productivă a elevilor se diversifică și se adaptează în funcție de necesitățile locale, de specificul economic al județului sau de condițiile geografice. Cîteva exemple : elevii Liceului „Ion Maiorescu" din Giurgiu au devenit componenți ai echipelor de muncitori constructori de pe șantierele navale ; în atelierul școlii se execută minuțios numeroase piese, sub supravegherea specialiștilor detașați la școală ; elevii Liceului din Rîșnov s-au întrecut cu părinții lor, în îndeplinirea planului „Fabricii de scule", iar cei ai Liceului din Codlea, constituiți în echipe de cîte 24 elevi, au răspuns sarcinilor de plan ce și le-au asumat în cadrul „Fabricii de articole din tablă". Aprecierea calității muncii elevilor s-a concretizat în angajarea lor pe timpul vacanței în producție.

Experiența anului precedent a relevat forme variate de cooperare școală-întreprindere. Între acestea se impune atenției formula mixtă de colaborare cu uzina care patronează școala, aplicată în sensul creării unor secții didactice pentru practica elevilor în incinta uzinei și a preluării unor sarcini de producție de către atelierul școlii, la dotarea căruia uzina își aduce contribuția cu mașini-unelte și scule. Exemple grăitoare ne oferă Uzina de autocamioane Brașov, care patronează mai multe școli, Uzinele „Grivița", patronatoare ale Liceului „Aurel Vlaicu", din București, Uzinele „1 Mai" Ploiești ș.a. Apropierea elevilor de mediul productiv, orientarea în același timp spre activități cu tradiție în economia localității înlesnesc formarea unui schimb de nădejde al părinților lor, cu efortul cărora se simt solidari.

De asemenea, există numeroase unități școlare în care atelierele, deși în incinta școlii, reprezintă secții cu plan de producție pendinte de întreprinderea patronatoare. Liceul nr. 2 din Rădăuți, avînd atelierul-școală secție a IPROFIL realizează mobilier pentru laboratoare școlare de fizică și chimie pe bază de plan și comenzi pentru trei județe ; Liceul „Petru Rareș" din Suceava are atelier cu plan de producție în cadrul I.R.F., efectuînd lucrările de bobinaj la rețelele electrice. La Liceul din orașul Petru Groza funcționează ca atelier-școală o secție a întreprinderii „Tricotajul", unde elevele realizează diferite articole de îmbrăcăminte, tricotate. Multe dintre elevele acestui liceu bihorean s-au angajat după absolvire în această unitate, integrîndu-se rapid în producție.

Deosebit de fructuoasă se dovedește colaborarea școlii cu mai multe întreprinderi și pe multiple planuri : dotare, producție, îndrumarea practicii. Acest sistem oferă marele avantaj al diversificării activității practice în direcții ce corespund mai bine intereselor și aptitudinilor elevilor. Astfel, atelierele interșcolare de la Medgidia au obținut beneficii de peste 35 000 lei din activitatea tehnico-productivă a elevilor.

O inițiativă a județului Brașov este organizarea practicii elevilor din anii III și IV de liceu în schimburi, împreună cu muncitorii, la Uzinele „Tractorul", Uzina de autocamioane, Combinatul chimic Făgăraș ș.a., contractele realizate aducînd în anul școlar trecut beneficii de 774 644 lei.

De asemenea, pentru școlile din mediul rural, în județul Brașov, s-au constituit 46 microferme, cu o suprafață de 250 ha. profilate pe legumicultură, pomicultură și culturi combinate, ce au obținut beneficii în valoare de peste 700 000 lei. Multe dintre aceste microferme, spre exemplu cele de la Comana de Jos, Șercaia ș.a., funcționează pe principiul autogestiunii și autoconducerii, stimulînd astfel creativitatea și formarea deprinderilor practice ale elevilor.

În mediul rural, Ministerul Educației și Învățămîntului a indicat introducerea a 15 profile de meserii, cu programe-cadru. Cu toate acestea, se mențin în majoritatea școlilor doar profilele de agricultură pură, croitorie, uneori lăcătușărie-tîmplărie. Dacă ținem cont de faptul că în școlile profesionale, din totalul de 210 364 elevi, 164 901 provin din mediul sătesc, ne putem da seama că nu există încă o profilare corespunzătoare a atelierelor în școala generală la sate, astfel încît să folosească accesului pe următoarea treaptă de învățămînt, în școala profesională. Faptul este valabil și pentru liceele de specialitate, unde din totalul de 128 525 elevi, 75 546 provin din mediul sătesc.

De asemenea, dacă avem în vedere că din populația totală școlară, 46,8% o reprezintă fetele (în liceele de specialitate 53%, în liceele de cultură generală, 51,6%), diversificarea atelierelor trebuie să țină seama de orientarea către profesii specifice feminine care au o mare frecvență, de exemplu în sectoarele administrației, ale comerțului, turismului ș.a.

Pasul următor etapei parcurse va fi generalizarea pregătirii tehnico-productive a elevilor din clasele IX—X și a celor din anii III—IV ai liceului, pe baza unor programe clar conturate și cu perspective precise, care să răspundă nevoilor concrete ale producției și să fie cît mai apropiate de opțiunea profesională a elevilor, respectîndu-se principiul continuității în formarea deprinderilor.

În lumina indicațiilor superioare de partid, o atenție specială se va acorda în acest an claselor terminale, IX și X ale școlii de 10 ani, care vor trebui să dobîndească un caracter practic mai pronunțat, pregătind elevii în meserii bine determinate, care să le înlesnească încadrarea în muncă și calificarea în termen scurt.

Finalizarea pregătirii practice se cere a fi reglementată în sensul acordării atestatului pentru meseria sau specialitatea în care elevul a efectuat practica în anii de școală generală sau liceu. Această cerință are o dublă rațiune : recunoașterea efortului elevului și a gradului de însușire a deprinderilor de muncă este rațiunea educativă ; înlesnirea integrării lui în activitatea productivă este rațiunea socială, în fond, sensul politic al relației noi dintre școală și producție.

POMPILIU VÎLCU
MIRCEA IFRIM

O colaborare cu rezultate deosebite

Vizităm Liceul internat „Petru Rareș" din Suceava. Cabinetele și laboratoarele modern înzestrate, holurile școlii ornamentate cu gust, atelierele care au produs tot ceea ce vedem — de la modernul mobilier pînă la originalele pupitre de comandă pentru profesori — totul, absolut totul recomandă acest liceu ca o școală model. Nu ne-a fost greu să intuim că aici se face treabă, că activitatea tehnico-productivă nu e o formalitate și că a fost gîndită cu responsabilitate de către conducerea școlii. În această muncă a fost atrasă nu numai întreprinderea ce patronează liceul — Întreprinderea de rețele electrice — ci toate întreprinderile din oraș. Așa mi-am explicat apoi de unde are școala materialul de cea mai bună calitate pentru mobilierul care se lucrează în ateliere, și mașinile noi cu care sînt înzestrate aceste ateliere

„Există o tradiție în ceea ce privește colaborarea dintre școala noastră și întreprinderile din oraș, ne spune profesorul **Gheorghe Eichoru**, directorul liceului. De altfel, chiar înainte de apariția hotărîrii Secretariatului C.C. în această privință, proiectasem o colaborare strînsă între școală și Întreprinderea de rețele electrice care ne patronează, astfel că Hotărîrea ne-a dat temei să întărim această colaborare. De multă, foarte multă înțelegere ne-am bucurat la conducerea întreprinderii.

Elevii sînt pregătiți în meseria de instalator electrician, meserie în care județul e deficitar și în care aceștia la sfîrșitul ciclului liceal vor primi atestatul. Găsirea celei mai bune soluții de organizare a practicii și de însușire a meseriei a constituit o preocupare nu numai pentru conducerea școlii, ci și pentru specialiștii din întreprindere. În acest scop practica tehnico-productivă a fost ciclată pe diferite specialități profesionale, așa cum o cer nevoile întreprinderii, în așa fel ca la sfîrșitul perioadei de instruire elevii să aibă cunoștințe de prelucrare mecanică, de instalații, de electrotehnică, de electronică industrială, de protecție prin relee și automatizări și de măsurare și control a energiei electrice. În funcție de aceste cunoștințe, pe care elevul trebuie să le posede, s-a stabilit și ponderea disciplinei pe fiecare an în ansamblul ciclului de patru ani. Fundamentarea teoretică a acestui mod de organizare a practicii în vederea însușirii meseriei de instalator electrician își găsește concretizarea într-un proiect de programă alcătuit de colectivul didactic de specialitate, în colaborare cu inginerii și tehnicienii întreprinderii, proiect care a fost înaintat Ministerului Educației și Învățămîntului și care permite însușirea meseriei în perioada celor patru ani de studiu. În ceea ce privește atestatul pe care elevii trebuie să-l primească, aflăm că însăși conducerea întreprinderii face demersurile necesare către ministerul de resort în vederea legiferării cît mai urgente a finalizării acestei activități a elevilor.

Din discuția cu conducerea școlii ne-am dat seama că nu e vorba de o simplă colaborare ce implică din partea întreprinderii mai mult sau mai puțin obligația de a se ocupa de liceul ce-l patronează. Este, într-adevăr, acea colaborare ce impune ambelor părți același efort de a o menține, de a o extinde, de a găsi mereu forme noi. Astfel, aflăm că în prezent, în vederea perfecționării metodologice a cadrelor tehnice din întreprindere, inginerii au hotărît să predea experimental ore de practică tehnico-productivă liceului. Pe de altă parte, școala pune la dispoziție spațiul necesar pentru desfășurarea cursurilor de reciclare a cadrelor, materialul didactic necesar și totodată sprijină și desfășoară o intensă muncă culturală în întreprindere.

Colaborarea își capătă aici adevăratul înțeles, implicînd obligațiile și respectarea lor, cointeresarea și buna înțelegere dintre cele două părți. Este vorba de acea colaborare exemplară spre care trebuie să tindă întreprinderea și școala.

CORNELIA GÎRMACEA

„Înălțimi" la Combinatul siderurgic din Galați

ep
comunistul
etică și echitate socialistă
culegere de lecții
CONFERINȚA NAȚIONALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN
psihologia socială a grupurilor școlare
IDEI CONTEMPORANE
SOCIOLOGIA ȘTIINȚEI
știință, religie, societate
știința conducerii politice a societății socialiste

EDITURA POLITICĂ
și cititorii săi din școală

ION SIMION, redactor șef al Editurii politice:

Literatură politică de largă accesibilitate

— Pentru început am dori să ne expuneți coordonata principală a activității Editurii politice.

— Literatura social-politică tipărită în țara noastră apare în majoritate cu emblema Editurii politice. Acest fapt solicită din partea noastră și din partea celorlalte edituri care publică literatură social-politică, o mare grijă pentru o profilare mai evidentă a tematicii, pentru a se evita unele paralelisme.

— Fiecare membru al societății noastre este și un cititor de literatură politică. Documentele de partid apar în tiraje impresionante și totuși se epuizează foarte repede, faptul în sine dovedind interesul cetățenilor pentru politica partidului. Cititorii pasionați ai editurii dumneavoastră sînt tinerii elevi și cadrele didactice. Ce cărți le oferiți ?

— Desigur că preocuparea noastră permanentă este de a oferi literatură politică pentru toate vîrstele sau, altfel spus, pentru toate nivelele de cultură. Continuăm publicarea seriei „Opere" ale clasicilor marxism-leninismului (aș menționa ca o realizare meritorie publicarea integrală a operelor lui V. I. Lenin în 55 de volume), dar am lansat și serii noi, ca de exemplu : „Documente ale Partidului Comunist Român" proiectată în 21 de volume antologate tematic — „Rolul conducător al partidului în întreaga viață politică, economică și socială", „Societatea socialistă multilateral dezvoltată", „Activitatea ideologică și politico-educativă", „Partidul și tineretul", „Dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului", „Morala comunistă" ș.a.

De asemenea, continuăm publicarea lucrării secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, „România pe drumul societății socialiste multilateral dezvoltate" cu volumele șapte și opt, lucrare cunoscută de un public larg atît în țara noastră, cît și peste hotare.

Toată literatura politică pe care o edităm este o literatură care se adresează și tineretului. Deci, nu o literatură cu o destinație exclusivă, ci una de interes general. Am putea face o delimitare (bineînțeles cu o doză de arbitrar) a literaturii care tratează activitatea tinerilor în societate. În acest context aș înscrie lucrări de generalizare a experienței : „Model și ideal în viață", „Tineretul român prezent în dezbaterea problemelor tineretului lumii", „Tineretul din țările socialiste" ; iar o carte ca „Adolescentele" va dezbate probleme ale muncii educative evitînd tonul moralizator și didacticismul.

Lucrări de mică întindere din colecția : „La vîrsta întrebărilor" ce debutează în acest an, vor dezbate într-o formă adecvată probleme de educație. „Ce înseamnă a fi revoluționar", „Ce înseamnă a fi modern", „Tineret și religie", „Modelul în viață", sînt doar primele titluri din viitoarea colecție.

— Desigur că nu neglijați nici cerințele cadrelor didactice — nu numai ale celor ce predau științele sociale.

— Mii de dascăli își perfecționează pregătirea politică prin învățămîntul de partid. De aceea sîntem interesați să punem în primul rînd la dispoziția lor surse bibliografice corespunzătoare. Am editat trei manuale pentru învățămîntul de partid, urmînd să apară în curînd trei cursuri într-un tiraj de peste 100 000 de exemplare : „Societatea socialistă", „Politica economică a P.C.R. în industrie și construcții" și „Politica P.C.R. în agricultură", cuprinzînd peste 70 de lecții.

— În prezent se lucrează la proiectul de plan editorial pentru anul 1973. Care sînt, în cîteva cuvinte, criteriile ce stau la baza alcătuirii planului de apariții ?

— Planul cuprinde mai puține titluri comparativ cu 1972, dar mai multe decît titlurile cele apărute efectiv. Există o mai mare grijă de a introduce numai acele lucrări care au o valoare deosebită, care prezintă principalele coordonate ale politicii interne și externe a partidului nostru.

În principiu s-a renunțat la editarea manualelor de științe sociale destinate învățămîntului școlar, preocupare preponderentă a editurii didactice. Această degrevare ne oferă nouă posibilitatea de a ne concentra asupra unui domeniu în care avem exclusivitate : manuale, culegeri tematice. colecții de materiale destinate învățămîntului de Partid, propagandiștilor și cursanților.

O altă trăsătură ce individualizează planul pe 1973 este ponderea mai mare pe care o au lucrările colective, realizate sub egida catedrelor Institutului de științe sociale și a secțiilor Academiei de științe sociale și politice.

LUIZA RAICAN, directoare la Liceul „N. Bălcescu" din București:

Cartea politică — un mijloc eficient de instrucție și educație comunistă

Activitatea politico-educativă în școală are o importanță excepțională în formarea personalității tineretului în spiritul înaltelor idealuri ale societăți noastre. Problemele educației politice, morale, cetățenești, constituie o preocupare permanentă a cadrelor didactice și a organizațiilor de tineret. Activitatea politico-educativă îmbracă forme multiple, ea se impune atît în predarea tuturor disciplinelor, cît și în organizarea activităților școlare și extrașcolare, în vederea consolidării profilului moral al cetățeanului comunist.

— Literatura politică este o modalitate directă de abordare a problemelor educației tineretului în lumina politicii partidului nostru.

— Cartea politică are o largă răspîndire printre elevi și cadrele didactice. Prin ea sîntem în permanență informați despre politica P.C.R. în ansamblul problemelor ce preocupă societatea noastră. În calitate de cadre didactice avem înalta obligație morală de a transmite elevilor cunoștințele noastre. Pe de altă parte, elevii sînt direct interesați în a se familiariza cu problemele reale ale societății, doarece ei se pregătesc — și trebuie pregătiți — să devină membri activi ai acestei societăți.

„Editura politică" editează cărți importante prin care intrăm în contact cu mișcarea de idei în gîndirea politică contemporană, în lumina, desigur, a gîndirii politice a partidului nostru. De asemenea, sîntem informați în problemele de filozofie și de etică marxistă.

— Ce măsuri ați luat și intenționați să luați pe viitor pentru buna difuzare a cărții politice în cadrul Liceului „N. Bălcescu" ?

— Cartea politică este un instrument de lucru prețios. Ea se caută de către cadrele didactice, de către elevi, cu un interes major. Documentele de partid și cuvîntările secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt urmărite cu real interes și însușite cu maximă promptitudine.

Desigur, noi venim în sprijinul elevilor atît prin popularizarea cărților noi apărute, cît și în orientarea și selecția lecturilor. În acest sens, noutățile editoriale sînt expuse într-o vitrină special amenajată și destinată popularizării cărții politice. Ele sînt de asemenea prezentate de către cadre didactice, prin stația de radioamplificare a școlii, unde, în cadrul unor emisiuni, se fac prezentări de cărți, se lecturează fragmente semnificative, se organizează discuții cu participarea elevilor.

Concomitent, bibliografia obligatorie sau aceea din cadrul învățămîntului politic U.T.C., reprezintă un criteriu de selecție util, credem.

Un rol însemnat îl are cabinetul de științe sociale. Înzestrarea lui cu cărțile politice cele mai noi este o bună premisă de lucru. Paralel, în cadrul cabinetului s-a organizat o bibliotecă bogată ce cuprinde și cărți și reviste de filozofie. Aș exemplifica, în acest sens, realizarea a patru volume de filozofie, alcătuite pe criterii tematice (gîndirea filozofică antică, epoca modernă, marxism-leninismul, gîndirea politică românească).

— Ce cărți apărute în Editura politică v-au fost de o reală utilitate atît la cursuri, cît și în celelalte activități politico-educative ?

— În primul rînd, seria de „Opere" ale clasicilor marxism-leninismului și „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate" de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Apoi, cele apărute în colecțiile : „Biblioteca de filozofie și sociologie", „Materialism dialectic și științelor naturii", „Idei contemporane", „Biblioteca de istorie", „Evocări".

Printre elevi, un succes deosebit îl are „Cine știe... răspunde", iar printre profesori „Introducere în psihologia socială a grupurilor școlare".

În sfîrșit, o tipăritură mult așteptată, „Dicționarul de estetică generală".

In ansamblu, consider că Editura politică reușește să pună cu promptitudine la dispoziția profesorilor și elevilor literatură politică de stringentă actualitate și materiale informative din cele mai variate domenii, de o excepțională calitate științifică.

Ținînd seama însă de importanța din ce în ce mai mare pe care o are studierea literaturii politice, cunoașterea și aprofundarea problemelor politice și ideologice de către profesori și elevi nu numai la disciplinele sociale, ci în întregul proces instructiv-educativ, cred că ar fi necesar ca Editura politică să-și lărgească gama publicistică, să găsească modalități adecvate prin care să vină mai eficient în sprijinul școlii.

Mă gîndesc, de pildă, la editarea unor pliante pe diverse discipline sociale, a unor mape care să cuprindă grafice, organigrame, scheme etc. care să ilustreze sugestiv aspecte ale dezvoltării economiei noastre, de exemplu, sau aspecte din alte domenii. Foarte utile sînt dicționarele care, apar destul de rar și întotdeauna sînt accesibile elevilor. În ceea ce privește tirajul cred că este absolut necesar ca la unele volume sau broșuri acesta să fie sporit considerabil pentru ca să poată fi la îndemîna fiecărui profesor, a fiecărui elev.

EMIL CILANU

Portrete de dascăli

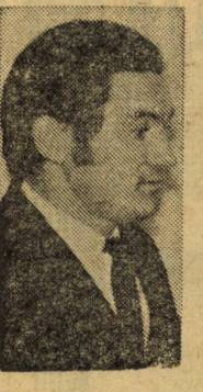

PASIUNE ŞI DĂRUIRE

Despre munca şi pasiunea deosebită pentru tehnică a tînărului director adjunct Alexandru Ardeleanu de la Şcoala generală din Dărmăneşti, judeţul Bacău, iţi vorbesc înseşi clădirea şcolii şi moderna aparatură cu care este înzestrată ea. O şcoală generală din mediul rural, ale cărei laboratoare şi cabinete pot sta alături de cele ale oricărei instituţii similare din oraş. Tot ceea ce s-a putut automatiza aici a fost automatizat. Laborator audio-vizual cu instalaţii complexe comandate de la pupitru, cabinete şi laboratoare cu toată aparatura necesară desfăşurării unui învăţămînt modern, instalaţia de interfon construită odată cu clădirea şcolii, un aparat Verfix, soneria automată, sînt cîteva dintre realizările colectivului didactic al şcolii. Iniţiatorul şi realizatorul multora dintre ele este acest „om cu mînă de aur", cum îl numea pe bună dreptate Alexa Vasile, directorul şcolii.

L-am întrebat pe tovarăşul Alexandru Ardeleanu de unde această pasiune pentru tehnică, după ce planuri şi schiţe construieşte.

„Curiozitatea pentru tehnică pe care o aveam în copilărie s-a transformat apoi, în facultate, într-o veritabilă pasiune. Ideea de a moderniza şcoala în care lucrez mi-a venit odată cu construirea acestui local modern. Am început întîi cu instalaţia de interfon, apoi au venit celelalte: Verfixul, laboratorul audiovizual şi toate celelalte instalaţii automate din cabinete şi laboratoare. Planuri şi schiţe nu am avut, dar mi le-am făcut. Apoi, apucîndu-te de lucru, planurile se nasc singure. Cea mai mare bucurie pentru mine ar fi să pot transmite elevilor mei această pasiune. In această privinţă cred că mi-am cîştigat o mare parte dintre elevii de la seral, care mi-au fost de un real ajutor în tot ceea ce am construit în şcoală. Mai ales că ei vin şi cu îndemînarea pe care le-o dă munca în producţie. La început eram singur. Mulţi dintre colegi priveau cu neîncredere această acţiune de modernizare a mijloacelor de învăţămînt. Am avut de înfruntat o anume concepţie, potrivit căreia o lecţie bună se poate desfăşura şi într-o clasă obişnuită. E adevărat. Ambianţa nu e totul. Dar ea stimulează pe profesor şi elev. În prezent toţi sînt cîştigaţi. Asistenţele directorului la lecţie care se fac din cancelarie prin intermediul interfonului au devenit ceva obişnuit. Acum fiecare e preocupat de tehnică, de modernizarea cabinetului".

Îl ascultam pe tînărul care terminase facultatea doar cu şase ani în urmă şi care îşi depăna firul viitoarelor proiecte: continua dotare şi modernizare a cabinetelor, în special cele de geografie, muzică, desen şi matematică, găsirea celor mai bune soluţii în amenajarea unor cabinete pentru clasele I-IV, autodotarea atelierelor şcolii etc.

— În realizarea proiectelor dv. vă izbiţi de nişte greutăţi ?

— Da, greutatea cea mai mare constă în lipsa timpului. Dacă ar fi timp...

Am înţeles că, într-adevăr, pasiunii nu i se poate opune decît lipsa de timp. L-am reîntîlnit mai tîrziu pe directorul Al. Ardeleanu la „Expo'72" Îşi însoţise aparatul „Verfix" la expoziţia ce reunea deopotrivă talentul şi munca profesorilor şi elevilor. Aceleaşi proiecte, aceeaşi preocupare de a culege tot ce e interesant, de a pune în practică în propria-i şcoală.

Prin pasiunea şi dăruirea cu care îşi însoţeşte munca, profesorul Alexandru Ardeleanu a făcut din localul unei şcoli rurale o modernă instituţie de învăţămînt.

CORNELIA PĂUN

PREDAREA „SIMULTANĂ"

Determinat de anumite împrejurări, în unele şcoli din ţara noastră se predă simultan la două sau la patru clase. Există, fireşte, deosebiri faţă de predarea tradiţională — clasa şi învăţătorul ; există, de asemenea, deosebiri — nu numai sub aspectul cantităţii de timp afectat — şi între predarea simultană la două, respectiv la patru clase.

De curînd, am efectuat un raid la cîteva şcoli cu predare simultană din judeţul Bihor. Primul gînd, după luarea contactului cu acest fenomen şcolar, a fost de a explora posibilităţile de limitare a lui. Discuţiile cu inspectorul şcolar general al judeţului Bihor, prof. **Ana Săndulescu,** ca şi acelea cu inspectorul pentru clasele I—IV din cadrul acestui inspectorat şcolar, **Gh. Buda,** mi-au dovedit că predarea simultană este în funcţie de cîţiva factori obiectivi. Mai întîi, factorul populaţie-şcolară. Localităţi mici, cu un număr redus de elevi, sînt multe în cuprinsul acestui judeţ. Pentru a constitui clase normale cu patru învăţători, ar trebui ca la şcoala respectivă să existe un număr de cel puţin 81 de elevi înscrişi la ciclul I. Intervin, apoi, distanţele mari care despart aceste localităţi. Pentru a grupa în anumite localităţi copiii la aceeaşi şcoală sau a-i aduce la o alta care funcţionează într-o comună învecinată ar însemna a-i obliga — inclusiv pe elevii de 6 ani — să parcurgă distanţe de multe ori apreciabile. (Acest considerent s-a avut în vedere şi în organizarea unor şcoli cu predare simultană la două clase în unele cartiere ale municipiului Oradea).

Ceva despre densitatea lecţiei

În predarea simultană se parcurge aceeaşi programă şcolară, se învaţă după aceleaşi manuale, învăţătorii manifestă aceleaşi exigenţe faţă de pregătirea elevilor lor. Toate acestea într-un timp matematic redus aparent la jumătate sau la un sfert din cel afectat unei ore de clasă desfăşurată obişnuit. Dar raportul dintre timpul efectiv consacrat lucrului cu o clasă în condiţiile predării simultane şi acela destinat activităţii independente a elevilor nu este despărţit atît de rigid. Învăţătorului nu-i scapă nici un moment din atenţie, atunci cînd lucrează cu o altă clasă, clasa sau clasele care lucrează independent. Ne putem da seama cît consum nervos solicită o singură oră, ce strategie didactică trebuie să urmărească învăţătorul, de cîtă elasticitate şi supleţe trebuie să dea dovadă în timpul desfăşurării lecţiei, cît de spontan trebuie să reacţioneze el la o situaţie ivită în oră şi care nu a putut fi prevăzută de acasă.

Sînt evidente cîteva avantaje şi dezavantaje pe care predarea simultană le implică. (Am asistat la o lecţie de predare simultană, la două clase, la Şcoala generală din Petrileni — învăţătoare **Saveta Palcu,** precum şi la cîte o oră de clasă la şcolile cu predare simultană la patru clase : Şcoala generală din Finiş — învăţătoare **Florica Bormuz ;** Şcoala generală din Grădinari — învăţătoare **Elena Boldi** şi Şcoala generală din Rontău II — învăţător **Paul Petre.** Primul avantaj pe care această modalitate de predare îl oferă este dezvoltarea disciplinei, atenţiei, puterii de concentrare a elevului. De asemenea, trebuie amintit că, încă de la această vîrstă, elevul este deprins cu munca independentă în clasă (bineînţeles, sub îndrumarea şi supravegherea permanentă a învăţătorului). Numărul mic de elevi în cadrul predării simultane permite învăţătorului să lucreze cu toată clasa şi să examineze de mai multe ori un elev în cuprinsul acestui interval de timp. Cu aceste calităţi formate în cadrul ciclului I elevii trec în etapa următoare de şcolarizare. Trecerea, în cele mai multe cazuri, înseamnă deplasarea într-o altă localitate (care poate fi tot sat, dar poate fi şi oraş). In acest ultim caz, problemele de acomodare cu condiţiile de predare ale ciclului II al şcolii generale — mai mulţi profesori — se interferează cu acelea de acomodare la alt mediu.

La punctul de intîlnire cu clasa a V-a

Am vrut de aceea să prindem pe viu „punctul de întîlnire" dintre predarea simultană şi ciclul II — clasa a V-a — şi îndeosebi primul trimestru. În acest scop, am discutat cu cîţiva dintre profesorii care predau la clasele a V-a de la Liceul „Dr. Petru Groza" din Oraşul Dr. Petru Groza. Interlocutori, profesorii : **Petru Vesa** — directorul liceului ; **Filofteia Talhas** — limba română, director adjunct ; **Claudia Sabău** — matematică şi **Doina Ruge** — geografie. Transcriem cîteva dintre observaţiile formulate cu acest prilej. La limba română se constată în primele săptămîni de trecere în clasa a V-a o exprimare mai greoaie la aceşti elevi. Nu au formată deprinderea de citire expresivă : vin din şcoală cu o citire cîntată, de care profesorii din ciclul II trebuie să-i dezveţe. Se simte aici lipsa unor lecturi particulare. Ca urmare, limbajul acestor elevi este mai puţin dezvoltat în raport cu al colegilor lor proveniţi din şcoli cu predare normală. La gramatică se observă că ei cunosc definiţiile diferitelor categorii gramaticale, dar dovedesc mai puţin aplicaţie la analiza pe text. În ce priveşte matematica, se constată o anumită lipsă de deprindere în judecata propriu-zisă a problemei. Elevii nu şi-au însuşit suficient limbajul matematic necesar înţelegerii enunţului problemei. Posedă, totuşi, tehnica de calcul. Alte aspecte ţin de dificultăţile de adaptare la condiţiile unei ore de clasă de 50 minute efectiv : obosesc mai repede, fapt iarăşi explicabil. Procesul de acomodare al unui elev provenit dintr-o şcoală cu predarea simultană durează circa o lună şi jumătate. Pentru a facilita acomodarea sînt luate o serie de măsuri, între care interlocutorii mei au amintit : asigurarea priorităţii la semiinternat ; organizarea de ore speciale de meditaţie la obiectele principale (română şi matematică) ; teste de sondaj pentru a observa dificultăţile mai frecvente.

La finele clasei sau ciclului de şcolarizare elevul provenit dintr-o şcoală cu predare simultană posedă aceleaşi deprinderi de lucru ca şi colegul său provenit dintr-o şcoală cu predare normală. Am întrebat pe două dintre învăţătoarele la ale căror ore am asistat dacă în programa liceelor pedagogice este prevăzută şi transmiterea unor cunoştinţe şi tehnici de lucru adecvate acestei modalităţi speciale de predare. Răspunsul a fost negativ. De aceea, ni se pare binevenită sugestia inspectorului şcolar general al judeţului Bihor — prof. **Ana Săndulescu** — ca I.C.P.P.D. să prevadă în cursurile de reciclare care se ţin cu învăţătorii, dezbaterea problemelor pe care le ridică predarea simultană la două sau patru clase. Multe din dificultăţile pe care încă le întîmpină învăţătorii — îndeosebi cei cu mai puţină experienţă — ar putea fi astfel preîntîmpinate.

NICOLAE SORIN

Formarea gîndirii prospective

Elaborarea, conceperea și înfăptuirea viitorului — ca fapte și acțiuni contemporane, prezente, dar cu finalizări în perspectivă — dobîndesc astfel mari implicații și pe plan educativ. Gîndirea spre viitor, atitudinea față de viitor, previzionarea constituie însușiri esențiale ale omului societății noastre, în condițiile schimbărilor și transformărilor rapide care au loc. În fond, gîndirea previzională este implicită concepției materialist-dialectice, care privește fenomenele și procesele în continuă mișcare și dezvoltare, inclusiv societatea a cărei mișcare se realizează însă prin activitatea conștientă a oamenilor, care, pe baza cunoașterii legilor dezvoltării ei, își propun scopuri si acționează, folosind diferite strategii, pentru atingerea lor

Formarea concepției științifice despre lume la elevi — sarcină esențială a școlii noastre — impune cu necesitate includerea și realizarea acestui element constitutiv — gîndirea prospectivă, previzională.

Construcția

Prefigurarea viitorului, înțelegerea lui de către elevi, se cere să fie tot atît de metodic construită, așa cum se elaborează imaginea și se constituie gîndirea asupra trecutului. Or, în multe situații — așa cum am constatat la un număr mare de lecții — procesului educațional îi lipsește această coordonată esențială, el este întrerupt la un anumit punct, pedalînd mai mult asupra trecutului, respectiv — urmărind transmiterea și asimilarea de către elevi a unui sistem de cunoștințe selectate din experiența generațiilor trecute. Referințele asupra prezentului sînt tot mai mult încorporate în conținutul lecțiilor în lumina principiului legării școlii de viață. Dar și această cuplare cu prezentul se limitează la realizări, la ceea ce s-a înfăptuit, ea nu cuprinde, sau cuprinde într-o mică măsură, preocupările și eforturile prezente care se vor transforma în viitor în realizări ce vor produce noi mutații în toate domeniile de activitate, în condițiile de existență ale vieții umane.

Cum se modelează și se prefigurează viitorul prin activitatea ce se desfășoară astăzi, ce transformări vor interveni într-un subsistem sau altul, pornind de la liniile directoare stabilite prin planurile și programele de dezvoltare a țării, sînt probleme care nu numai că ar trebui să capete răspunsuri în cadrul lecțiilor, dar constituie tot atîtea situații problematice menite să solicite din partea elevilor eforturi de gîndire și imaginație creatoare, capacitatea de a valorifica cunoștințele însușite în formularea unor ipoteze, a unor soluții, posibile și probabile.

Punînd în fața elevilor într-un fel sau altul problematica viitorului — pe diferite secvențe temporale, mai apropiate sau mai îndepărtate, s-ar veni în întîmpinarea intereselor și preocupărilor firești ale vîrstei lor — și aceasta mai ales la clasele mari —, s-ar răspunde la întrebările pe care ei și le pun în legătură cu viitorul patriei, al societății, al omenirii, cu privire la locul și rolul lor într-o existență spațio-temporală diferită în multe privințe de cea de azi. Pentru generațiile tinere care cresc în societatea noastră socialistă răspunsurile se află în noua realitate, în noua condiție umană creată de socialism, în perspectiva larg deschisă spre viitor, în programele de construire a acestuia, elaborate de puterea politică în concordanță cu legitățile și tendințele dezvoltării sociale. Tocmai pornind de la aceste realități și perspective sociale, potențialul instructiv-educativ al lecțiilor ar fi mult sporit dacă acestea, în funcție de conținutul lor, ar proiecta imagini și spre viitor, spre ceea ce va fi.

Evantaiul posibilităților

Nu numai lecțiile de educație cetățenească sau din domeniul științelor sociale dispun de astfel de posibilități și nu numai în fața lor apar asemenea comenzi educative, ci întregul conținut informational al celorlalte obiecte de învățămînt ar trebui regîndit și restructurat în scopul amintit mai sus.

Dacă ne-am referi la o temă prezentă începînd din clasele mici în conținutul multor discipline (l. română, geografie, istorie, educație cetățenească) „înfățișarea nouă a orașelor și satelor patriei noastre", modul ei de realizare conduce la o imagine statică asupra acestor realități sociale. Și astfel, de imagini lipsite de mobilitate, se degajă din multe lecții. Deși pînă la un punct informațiile și construcția lecțiilor sînt corecte și potențate din punct de vedere educativ — în sensul că se prezintă elevilor schimbările calitative care s-au produs în anii socialismului, în comparație cu trecutul — nu se merge însă mai departe pentru a se constitui o nouă imagine care să reflecte înfățișarea orașelor și satelor în viitor, schimbările ce vor interveni în activitatea oamenilor și în modul lor de viață așa cum sînt ele prefigurate, în mare. în planurile de dezvoltare economică și socială a țării.

Fiind vorba de această temă, imaginea de viitor a satelor și orașelor patriei ar putea fi constituită pornind de la satul sau orașul unde funcționează școlile respective. În acest sens, planurile de sistematizare și dezvoltare a localităților întocmite de organele administrative (însoțite și confruntate cu cercetări organizate cu elevii pe teren) ar constitui un fel de manuale sau modele din care elevii vor învăța — într-o altă manieră didactică — despre viitorul satului sau orașului în care cei mai mulți dintre ei — dacă nu toți — vor trăi și vor munci. Într-un mod similar ar putea fi concepută predarea multor teme din cadrul celorlalte obiecte de învățămînt care tratează despre tehnică, știință. industrie, agricultură, transporturi, cultură, învățămînt, sănătate, despre nivelul de conștiință și comportare a oamenilor, despre mediul natural, într-un cuvînt tot ceea ce formează conținuturile informaționale ale programelor și manualelor școlare.

Un proces bilateral

Toate acestea ar putea fi explicate elevilor și pe traiectoria viitorului, proiectat în studiile și documentele previzionale elaborate de partidul nostru. Este adevărat că esența și conținutul procesului educațional se definesc printr-o acțiune bilaterală — de transmitere a experienței sociale și de însușire a ei de către tînăra generație în concordanță cu un anumit ideal educativ. În experiența socială se încorporează însă, ca element constitutiv, și experiența de muncă, de gîndire și de acțiune ce se constituie în prezent, orientată spre explorarea și construirea viitorului. Acest efort de gîndire și acțiune reprezintă valorificarea, utilizarea experienței din trecut, adoptarea, îmbogățirea și structurarea ei în vederea rezolvării în prezent a unor probleme teoretice și practice pe care le ridică viitorul.

Înțelegerea de către elevi a acestei întrepătrunderi le va lărgi viziunea asupra societății, a mișcării ei dirijate, pe coordonatele — trecut, prezent și viitor, le va dezvolta conștiința propriilor lor îndatoriri prezente și viitoare.

Totodată, ei vor învăța pe lîngă multe cunoștințe, metode și tehnici de activitate, valori și norme morale încă ceva în plus care ni se pare esențial : cum este gîndit și făurit viitorul lor și cum trebuie să pregătească, la rîndul lor, viitorul pentru generațiile care-i vor înlocui.

EUGEN BLIDEANU

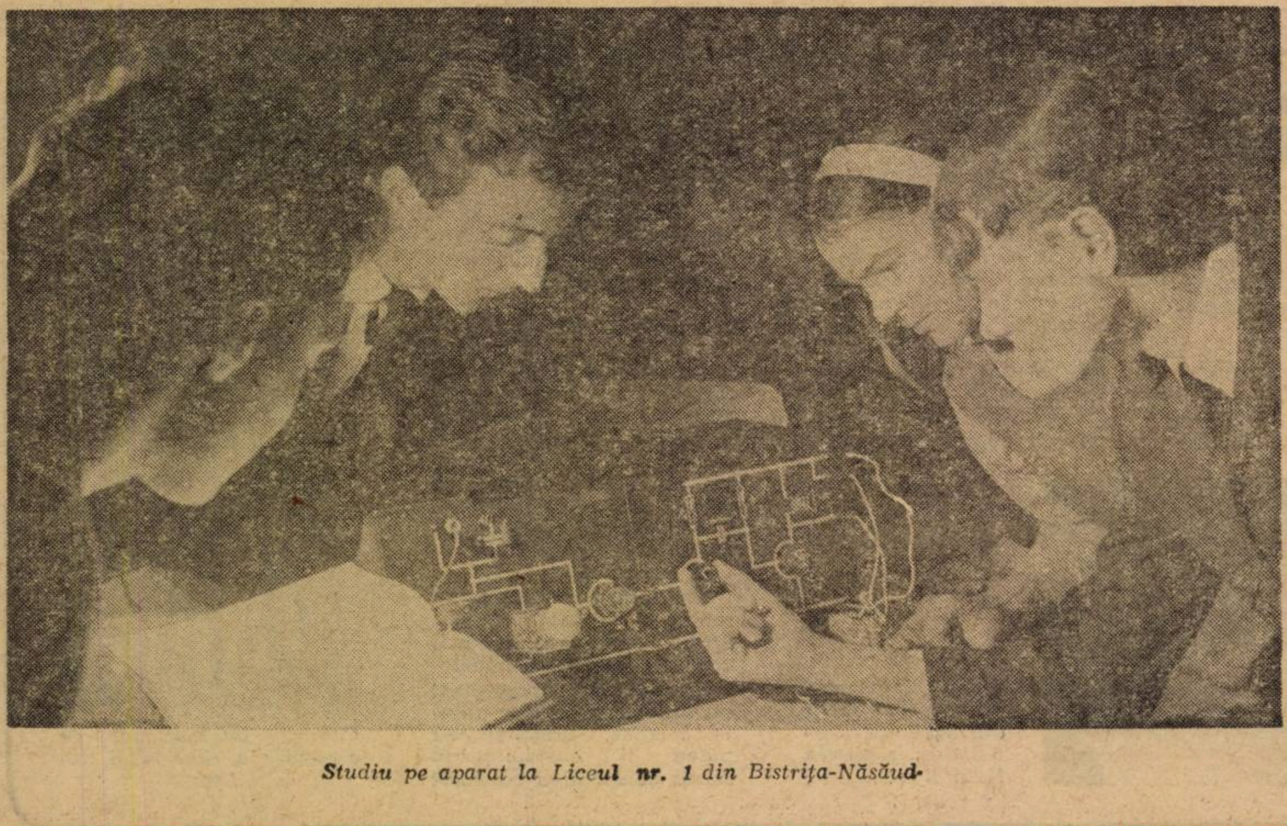

*Studiu pe aparat la Liceul **nr.** 1 din Bistrița-Năsăud*

LA ZI

Inchinată comemorării centenarului morții lui Avram Iancu, culegerea „Iancule, dorule" alcătuită de prof. Pavel Galea, președintele filialei Societății de științe filologice din Arad, inmănunchiază creații populare și creațiile cîtorva poeți contemporani din județ, dedicate eroului tribun al Apusenilor, Avram Iancu. Cartea, editată prin grija Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Arad, reușește să prezinte fizionomia acestui erou al luptei poporului român pentru dreptate socială și libertate națională în aspecte de mare complexitate sufletească.

◆

Dintr-o convorbire cu profesorul Aurel Bold, inspector general școlar al județului Dolj, aflăm că în acest județ, pînă la 31 decembrie 1972, vor fi create 497 de ateliere școlare în valoare totală de 10,5 milioane lei. Dintre meseriile care vor fi învățate de elevi în aceste ateliere amintim pe cele de lăcătușărie, tîmplărie, croitorie, broderie, gospodărie-menaj, mecanică-auto, electrotehnică și radio-tehnică, strungărie, sudură, impletituri etc În afara acestor ateliere, s-au mai organizat ateliere-școală în cadrul U.M.M.R Craiova unde trei grupe de eleve de la Școala generală nr. 10 și două grupe de la Liceul „Tudor Arghezii", din Craiova se instruiesc în meserie de bobinator. În agricultură s-a organizat 138 microcooperative școlare cu 640 hectare teren.

◆

Casa corpului didactic a județului Bihor a înscris pe agenda sa de lucru în noul an școlar cîteva acțiuni de un real interes pentru cadrele didactice. Dintre acestea amintim : experimentul organizat cu 9 învățători din cîteva școli din oraș și județ pe temele : Folosirea jocurilor de construcție, mijloc de educare, a disciplinei necesare bunei desfășurări a lecțiilor la clasa I, și „Aplicativitatea cunoștințelor de matematică de către elevii claselor I-IV", experiment urmărit în trei etape (echivalente trimestrelor școlare). Pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice care se prezintă la grad și definitivat a fost inițiat un curs de pedagogie, diferențiat pentru profesori și învățători, curs care se va deschide la începutul lunii noiembrie a.c. Destinate aceluiași scop sînt și întocmirea și difuzarea unei bibliografii minimale pe specialități legată de modernizarea învățămîntului. Fără a epuiza lista inițiativelor Casei corpului didactic a județului Bihor, amintim deschiderea cursului de limbi străine — engleză și germană — pentru cadrele didactice din Oradea și împrejurimi, ca și al aceluia — într-o perspectivă apropiată — pentru copiii personalului didactic.

◆

In orașul Cîmpulung Muscel se desfășoară, sub egida Comitetului Culturii și Educației Socialiste, între 22—29 octombrie 1972, cea de a III-a ediție „Toamna musceleană", amplă manifestare culturală închinată celei de a XXV-a aniversări a Republicii.

Printre acțiunile programate : simpozionul pedagogic „Coordonate ale învățămîntului românesc în lumina documentelor Conferinței Naționale a P.C.R." (susținut de prof. I. Rizescu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului, conf. univ. dr. Vasile Bunescu, prof. Valentina Filipescu), vernisaje de expoziții, un panoramic științific pe tema „Problematica viitorului" expuneri, manifestări literare tematice, sesiuni de comunicări științifice, etc.

◆

Cel de-al doilea număr al revistei Liceului sanitar din Galați, „Lumină în retortă" se remarcă prin buna selecție a materialelor publicate. Din cuprins desprindem articolele semnate de elevii Olimpia Ciobanu, Sanda Chioibaș, Marcela Botezatu, Tina Chiriac, Arsenie Ilia, Doina Postaru, precum și cele ale unor colaboratori cu prestigiu ca doctor Gheorghe Tănăsescu, de la catedra de chimie biologică a Institutului de matematică din Timișoara, Florescu Pavel (medic), Popa Georgeta (farmacistă), dr. Viorel M. Popa, Victorița Ioniță, Marcela Botezatu.

În încheiere, o mențiune pentru frumoasa ținută grafică a revistei.

◆

Colegiul redacțional al Buletinului Oficial asigură publicarea în continuare a unor volume de culegeri legislative tematice care conțin principalele acte normative. Astfel se asigură cunoașterea legilor atît de către cei ce trebuie să le aplice, cît și de către toți cetățenii țării, ceea ce constituie o condiție de prim ordin a întăririi legalității socialiste.

Recent a apărut în librării o nouă broșură legislativă din cadrul seriei „Legislație privind învățămîntul, știința și cultura". Este vorba de Legea nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste din al cărui cuprins semnalăm : Sistemul național de perfecționare a pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste, drepturile și obligațiile unităților socialiste și ale lucrătorilor din aceste unități, Rolul unităților de învățămînt, instituțiilor științifice, asociațiilor profesionale și organizațiilor obștești etc.

O enigmă care își așteaptă dezlegarea :

„APA ANORMALĂ“

● Cînd apa este un lichid vîscos care nu îngheață la 0 grade și nu fierbe la 100 grade. ● Poate, o nouă substanță? ● O controversă în care „părțile“ au fiecare dreptate.

Numeroase lucrări științifice publicate în ultimii ani încearcă să răspundă corect la întrebarea : „Există sau nu așa-numita apă anormală?“. Problema în sine, natura apei formate prin condensarea vaporilor pe capilare de sticlă Pyrex, reprezintă și la ora actuală o veritabilă enigmă științifică care intrigă și agită comunitatea științifică internațională. Concluziile la care s-a ajuns au evidențiat două tendințe distincte, cu susținători care se înfruntă deosebit de aprig. Reprezentanții primei tendințe, printre care trebuie evidențiați, în primul rînd, cercetătorii sovietici care au pus pentru prima oară în evidență existența apei anormale (N.N. Fediachin, B.V. Deriaghin, N. V. Ciuraev) și unii cercetători americani (Lippincott, Stromberg ș.a.), consideră că apa formată în aceste condiții diferă de apa normală prin proprietățile sale fizico-chimice. Lippincott o consideră ca un polimer al apei, postulînd că proprietățile aparțin unei noi substanțe („apa anormală“) pe care o numește „polywater“ 1). A doua tendință grupează cercetătorii care se opun teoriei „apei anormale“, explicînd schimbările proprietăților fizico-chimice ale apei condensate pe capilarele de sticlă Pyrex proaspăt trase, prin prezența de impurități în concentrații relativ ridicate. Seriozitatea și competența cercetătorilor nu au fost puse la îndoială pentru nici una din taberele în dispută. Datele comunicate și publicate pînă astăzi au înclinat balanța în favoarea fiecărei tendințe, în funcție de arsenalul mijloacelor tehnice, efortului investigatorilor și acumulării de cît mai multe rezultate experimentale. Pe scurt, rezultatele acumulate nu au condus — pînă astăzi — la o rezolvare finală, fără echivoc a problemei.

Care este mobilul acestui interes deosebit pentru apa anormală ? Interesul și controversa iscate au ceva deosebit, fiind vorba de o nouă varietate a apei, cea mai abundentă, și studiată, ca substanță de pe pămînt. Rolul deosebit pe care îl joacă în generarea și întreținerea vieții, aplicațiile nenumărate în știință și tehnologie conferă apei o caracteristică aparte. Apare discordant și surprinzător ca, în situația existenței unor informații imense acumulate în decursul secolelor asupra substanței APA, datele experimentale existente să se dovedească insuficiente în explicarea intimităților componentei sale structurale. Mai mult, aplicațiile practice întrevăzute în ipoteza obținerii de cantități mari, au dat un impuls deosebit cercetărilor care au angajat atît laboratoarele din universități, cît și laboratoare ale unor mari companii industriale interesate. Această febră a căutărilor avea în vedere proprietățile noi, surprinzătoare ale apei anormale, ca : lichid dens și vîscos de consistența gelatinei, punct de congelare — 40° C, punct de fierbere în jur de 500° C, tensiune de vapori mai ridicată decît a apei normale, densitatea 1,4 o prezentau ca un agent ideal pentru băile de încălzire necesare în industria chimică, în situații cînd reacțiile au loc la temperatură ridicată. Alte aplicații întrevăzute : compuși antigel, lubrifiant de temperaturi înalte, agent de răcire pentru reactorii nucleari în locul apei grele etc.

Apa normală, ordinară, prin proprietățile sale fizice și chimice unice și adesea, inverse față de cele ale altor corpuri cunoscute, este excepțională. Din toate materialele cunoscute, posedă — la o greutate egală — cea mai mare capacitate de a înmagazina căldură. Față de majoritatea altor substanțe, se dilată prin înghețare și — proprietate unică — se contractă în loc de a se dilata, cînd este încălzită la un interval de cîteva grade deasupra punctului său de topire. La toate acestea se adaugă și faptul că apa poate exista într-o mare varietate (cea mai mare cunoscută) de forme fizice sau de faze diferite. De exemplu, se cunosc cel puțin opt sorturi de ghiață. Și, pentru a fi completi, trebuie să adăugăm și speciile izotopice importante, ca apa grea și apa tritiată. În rezumat, apa normală este și ea, într-un sens, anormală.

Apa anormală a fost și este încă obiectul multor speculații care implică un mare volum de muncă experimentală. Rezultatele cercetătorilor sovietici au fost confirmate de multe echipe de cercetători englezi și americani, în sensul că lichidul produs prin condensarea vaporilor de apă în capilare de sticlă Pyrex (sau de cuarț), într-o atmosferă de relativă umiditate de la 0,92 la 1,00 diferă substanțial de apa ordinară, deși a fost amestecată cu aceasta. „Gradul de anormalitate“ variază cu proba, de exemplu densitatea are valori între 1,01 și 1,4 g/cm^3 și poate fi mărită prin îndepărtarea vaporilor de apă, prin evaporare sau prin pompare ușoară. Unii preferă să o denumească „superwater“ (Erleander în Physical Review, pag. 868, 1970) fiindcă apa ordinară este ea însăși polimerizată. Măsurarea proprietăților fizice (indice de refracție, densitate etc.) confirmă apariția unei noi substanțe, care se crede că ar fi mai stabilă decît apa ordinară din punct de vedere termodinamic.

Apa anormală nu are un punct de înghețare definit, iar coeficientul de expansiune termică, deși dificil de măsurat precis, este mai mare decît al apei ordinare. Stabilitatea sa rămîne neschimbată pînă la 500° C, putînd fi de asemenea distilată. Proprietățile spectroscopice au putut fi studiate corespunzător. Astfel, în spectrul infraroșu nu apare vibrația de valență O-H între 2 500 și 4 000 cm^{-1} proeminentă în spectrul apei normale, dar apar noi benzi de vibrație care nu au putut fi cu precizie atribuite unei substanțe cunoscute, Spectrul Raman și spectrul de rezonanță magnetică nucleară era diferit de acela al apei normale sau al gheții. Allen și Kollmann (în Science vol. 167, pag. 1443, 1970) au efectuat calcule laborioase de mecanică cuantică pentru a prezice proprietăți pentru diferite modele structurale de apă anormală. Ei au determinat structuri și stabilități ale legăturilor chimice în concordanță cu datele experimentale și teoriile structurale existente. Alți autori au propus existența unei serii omoloage de polimeri cu o rețea de molecule de apă, H_2O, cu legături de hidrogen asimetrice și unghiurile între atomii de hidrogen și de oxigen, H-O-H, de 108°.

În timpul acestor speculații, care au căpătat și o mare publicitate, adversarii existenței apei anormale (Davis sau Rousseau de la Bell Telephone Laboratories) presupun, și caută să demonstreze, că proprietățile apei anormale pot fi explicate pe baza impurităților din apă. Ei au preparat apă anormală deuterată sau „poli D_2O“ care are același spectru ca „poly H_2O“. Aceasta demonstrează că legăturile de hidrogen nu provoacă vibrații de valență deosebite în fiecare caz, așa cum se căuta să se acrediteze. Alți cercetători, cu ajutorul unor metode deosebit de sensibile puse la punct de cîțiva ani, de exemplu microsonda electronică, au găsit urme apreciabile de sodiu, și uneori de bor. Prezența acestor elemente a fost confirmată de analiza prin activare radioactivă și prin diluție izotopică; mai recent au fost detectate și alte elemente ca, siliciul și carbonul, provenit din substanțe organice. Materialul vîscos, nevolatil conține, de asemenea carbonați, nitrați, cloruri etc. S-a sugerat că apa anormală nu este decît un hydrosol sau un rezultat al distilării apei ordinare conținînd impurități provenite din sticla de cuarț sau de Pyrex, sau din alți contaminanți existenți în instalația de lucru. Se apreciază că proprietățile apei anormale sînt foarte similare ca și proprietățile acidului silicic. Spectrele infraroși găsite sînt caracteristice... sistemelor sticlă-apă sau siliciu-apă.

Cercetători australieni (Morariu 2) Mills și Wolf, în Nature, London, vol. 227, pag 373, 1970) par să fi redus considerabil mitul existenței apei anormale, demonstrînd că spectrul de rezonanță al protonului poate fi observat cu valori caracteristice nu numai pentru apa anormală, dar și pentru protonii (nucleii atomului de hidrogen) tubului capilar gol, pentru protonii absorbiți pe sticlă sau pe acid silicic. Se pare că această controversă ar fi fost generată, deci, de o neînțelegere totală a structurii apei ordinare și a soluțiilor apoase de borați, silicați sau substanțe organice care au contaminat-o.

S-ar părea că tranșarea problemei este destul de simplă. În fond, ea este mult mai complicată.

Apa anormală are proprietăți ca și pasărea Phoenix. S-a dovedit că ea poate fi formată pe fluorură de calciu („fluorite polywater“), așa cum se formează pe sticlă sau cuarț. Aceasta are toate proprietățile și caracteristicile spectroscopice apreciabil diferite de apa anormală discutată pînă acum „silica polywater“.

Pare-se că nu poate exista un argument care să contrazică de ce o familie de ape anormale nu ar putea exista.

Oricare va fi soluționarea finală a acestei controverse, totuși, existența apei anormale se ciocnește de concepte fundamentale ale științei moleculare. Destul de dificil de înțeles sau de asimilat pare a fi conceptul de „polywater“ sau apă polimerizată, dacă ne gîndim că pentru a transforma gheața ordinară în una din varietățile sale alotropice în care distanțele interatomice sînt diferite, trebuie să exercităm presiuni fantastice de ordinul zecilor și chiar sutelor de mii de atmosfere. În sfîrșit, dacă acest polimer are o stuctură așa de diferită față de monomerul său — apa ordinară — o întrebare devine firească : cum se poate dizolva, aparent în orice proporție și invers, cum poate fi separată prin simpla evaporare sau răcire ?

Date experimentale și teoretice numeroase vin mereu în sprijinul ambelor părți ale controversei dacă apa poate exista sau nu într-o formă polimeră.

Controversa rămîne deschisă, iar problema în sine, o enigmă care își așteaptă rezolvarea.

PETRE T. FRANGOPOL

---

1) În românește s-ar putea traduce „apă polimerizată“. Cuvîntul „poli apă“ adică traducerea ad-litteram, poate conduce la confuzii ; noi vom prefera, în continuare termenul de apă anormală.

2) Dr. V.V. Morariu, de la Institutul de Izotopi stabili, Cluj, în prezent „vîsiting scientist“ în Australia, de trei ani, a adus o contribuție remarcabilă în cadrul efortului internațional de lămurire a problemei.

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

EXPLOZIA MODIFICĂ PROPRIETĂȚILE SUBSTANȚELOR

Proteina poate fi obținută cu ajutorul exploziei. Într-un laborator al Institutului de chimie-fizică al Academiei de științe a U.R.S.S., unda de șoc a polimerizat molecule organice, grupîndu-le într-o catenă proteinică. Proteina a fost obținută din cîțiva aminoacizi.

Experiența s-a desfășurat sub conducerea lui V. Goldanski, membru corespondent al Academiei de științe a U.R.S.S. El a precizat că astfel de proteine din cele mai simple sînt sintetizate de organisme vii.

După părerea experimentatorilor, procesul investigat dezvăluie într-o măsură oarecare mecanismul apariției vieții pe planeta noastră. Goldanski consideră că astfel de transformări ar putea avea loc pe Pămînt, de exemplu, sub acțiunea exploziilor meteoritice.

„PERLE" PENTRU CHIMIȘTI

Cercetătorul I.T. Harrison de la „Laboratorul de cercetări al firmei Syntex" (California S.U.A.) a reușit să efectueze sinteza unor filamente de polietilenă în jurul cărora sînt înșirate macrocicluri polietilenice, ca perlele unui colier.

Pînă în prezent, toate eforturile pentru sintetizarea acestui tip de compuși eșuaseră, deoarece macrociclii alunecau în afara filamentelor liniare. Harrison a reușit să blocheze macrociclii, dotînd filamentele la capete cu grupări destul de mari. El a putut astfel să determine dimensiunile extreme ale macrociclilor susceptibil de a fi înșirați și de a rămîne fixați pe filamente (între 23 și 29 atomi de carbon). Realizarea sa este un succes tehnic remarcabil.

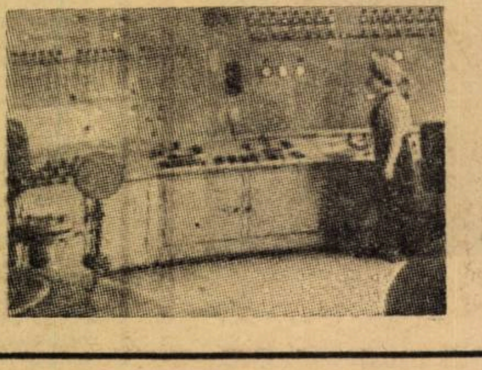

Panoul de comandă al unei secții din sovhozul „Zavoljski", regiunea Kalinin (U.R.S.S.)

POLEN SINTETIC

Un profesor australian — Keit M. Doull — de la Institutul Waite de cercetări agricole a reușit să izoleze din polenul natural elementul care incită albinele să fabrice lăptișorul de matcă. Este vorba de un acid trienoic, esențial, pentru producerea mierii.

Alte lucrări canadiene au confirmat existența acestui acid organic în anumite flori care atrag albinele.

Cercetătorii australieni au întreprins sinteza acestui compus. Dacă el va putea fi comercializat, există perspectiva ca acest produs să fie substituit polenului natural ale cărui resurse scad continuu în lumea modernă.

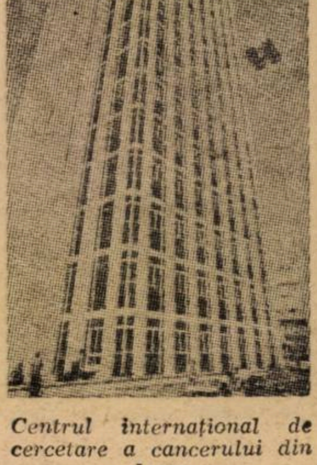

Centrul internațional de cercetare a cancerului din Lyon.

Reuşita şcolară şi suporturile ei psiho-sociale

Nota trebuie să exprime atît realitatea, cît şi posibilitatea, adică diagnosticul pedagogic implică şi un prognostic, o anticipare — fundamentată pe indici obiectivi — a viitorului. În acest sens, succesele-insuccesele şcolare prevestesc, în mare, profilul psihologic al viitorului muncitor, inginer, profesor...

Care sînt oare premisele psihologice ale reuşitei în activitatea şcolară, în învăţare ?

Realizarea cu succes a unei activităţi presupune, în general din partea subiectului, formarea motivaţiei, a imboldului pentru activitatea respectivă (vrea sau nu vrea ? de ce vrea ?) şi a capacităţilor, a aptitudinilor corespunzătoare naturii psihologice a activităţii (poate sau nu poate ?). Premisa psihologică a reuşitei într-o oarecare activitate constă deci într-o constelaţie complexă şi particulară a motivaţiei, a aptitudinilor, a cunoştinţelor şi a deprinderilor.

Activitatea specifică vîrstei şcolare (6—18 ani) este învăţarea. Conţinutul real al noţiunii de învăţare este foarte diferit de la o clasă la alta. În clasa I, de exemplu, ea desemnează în primul rînd activitatea care duce la formarea deprinderilor intelectuale fundamentale (citit, scris, socotit), care condiţionează reuşita şcolară în clasele următoare.

Premisele însuşirii cititului pot fi grupate în : condiţii generale ale dezvoltării fizice, starea fizică generală, sănătatea copilului, rezistenţa lui la oboseală ; condiţii sociale şi aspecte afective ; condiţii perceptiv-motrice, cele motrice vizînd atît coordonarea musculaturii oculare, pronunţia, cît şi aspectul mişcării şi al ritmului ; condiţii relative de comunicare şi înţelegerea limbajului ; condiţii relative ale nivelului intelectual.

Reiese, deci, că în măsura în care citirea solicită funcţiile vizuale, auditive, de formaţie deficienţa uneia dintre ele poate determina pregătirea „incompletă“ a copilului pentru învăţarea citirii. De asemenea, insuficienţa dezvoltării funcţiei simbolice a limbajului sau a înţelegerii mesajelor verbale, ori o structurare a spaţiului insuficient dezvoltat poate cauza imaturitatea pentru citire.

Învăţarea limbajului scris presupune un asemenea nivel de dezvoltare a percepţiei identităţii şi non-identităţii, care să-i permită elevului distingerea clară a grafemelor asemănătoare. Nivelul grafic este determinat în special de interacţiunea factorilor perceptivi, motrici şi de exerciţiu. În cursul dezvoltării are loc un joc de compensări al eventualelor deficienţe motrice prin posibilităţi intelectuale mai bune, şi invers. Ponderea influenţei factorului motric şi intelectual este relativă, ea variind, în mod evident, după etapele de dezvoltare. Astfel, în prima perioadă de însuşire a scrisului, dificultăţile pe care trebuie să le învingă copilul sînt mai mult de ordin motor, în faza postcaligrafică scrierea devenind realmente limbaj scris şi corelaţia nivel grafic-inteligenţă creşte net cu vîrsta.

Înţelegerea explicaţiilor pedagogice asupra structurii, poziţiei literelor şi relaţiilor dintre ele, necesare însuşirii limbajului scris, presupune posedarea reprezentărilor cercului, pătratului, a liniei orizontale, verticale şi oblice, precum şi a termenilor corespunzători acestora.

Însuşirea noţiunii de număr şi a numeraţiei presupune şi ea o anumită dezvoltare mintală. Capacitatea de a desfăşura activitatea la nivelul operaţiilor mintale concrete — deci cu obiecte sau cu imaginile corespunzătoare lor — asigură copilului premisa esenţială pentru elaborarea conceptului de număr. Activitatea copilului devine operatorie atunci cînd ea capătă o asemenea mobilitate încît o acţiune de clasificare, de seriere, de adunare etc. — efectivă, a subiectului, poate fi anulată în gînd printr-o acţiune orientată în sens invers. Dobîndirea succesivă a conservării substanţei, a greutăţii, a volumului etc. constituie indiciul cel mai clar al depăşirii perioadei preoperatorii.

Prezenţa la un elev din clasa I a funcţiilor şi a particularităţilor psihice descrise mai sus, într-o structurare unitară şi dinamică, condiţionează reuşita lui şcolară. Aptitudinea sau inteligenţa şcolară este, deci, o asemenea structură mobilă de funcţii psihice (spirit de observaţie, memorie, imaginaţie, gîndire etc.) care determină reuşita şcolară a elevului.

Paralel cu îmbogăţirea conţinutului real al activităţii de învăţare, pe măsura înaintării în clase, se schimbă, se complică şi structura aptitudinii şcolare. Dezvoltarea, diversificarea, diferenţierea structurii inteligenţei şcolare este atît rezultatul, cît şi premisa activităţii de învăţare. Astfel, treptat se poate forma la elevi, de exemplu, aptitudinea matematică. Ea înglobează capacitatea formalizării materialului matematic (abstragerea formei de conţinut şi operarea cu structuri formale) ; capacitatea generalizării materialului matematic ; capacitatea de a opera cu simboluri, de a raţiona logic, ordonat ; capacitatea de a prescurta raţionamentele ; reversibilitatea operaţiilor gîndirii ; flexibilitatea gîndirii ; memoria matematică ; reprezentarea spaţială.

Toţi acei elevi care întîmpină dificultăţi în realizarea cerinţelor instructiv-educative, specifice diferitelor clase, ar putea fi — la prima vedere — consideraţi ca avînd inteligenţă şcolară slab dezvoltată. Psihologului şcolar îi revine însă sarcina dificilă de a clarifica natura acestor dificultăţi. Din masa mare a elevilor slabi şi foarte slabi la învăţătură doar aceia pot fi consideraţi ca avînd aptitudinea şcolară slab dezvoltată care prezintă un anumit grad de tulburare, de deficienţă a unuia sau a mai multor procese psihice responsabile pentru interiorizarea conţinutului învăţămîntului programat. Dezvoltarea anormală a percepţiilor, a atenţiei, a memoriei, a imaginaţiei, a limbajului, a gîndirii — ele formînd în primul rînd structura aptitudinii şcolare — dezechilibrează adaptarea elevului la mediul şcolar.

În încheiere, menţionăm că nu există încă un raport bine determinat între succesul şcolar şi aptitudinea şcolară. Atît reuşita, cît şi nereuşita şcolară pot fi influenţate — şi sînt influenţate — şi de factori extraintelectuali, dintre care motivaţia şi cadrul metodico-pedagogic în care îşi desfăşoară elevul activitatea sînt hotărîtori.

TIBERIU KULCSAR
MARIA MANTA

Finalizarea achiziţiilor cercetării

Şcoala nu numai că trebuie să ţină seama în activitatea ei de datele noi ale ştiinţei şi tehnicii, ci şi să aibă putinţa de a „anticipa“ contextul economic şi tehnico-ştiinţific în care elevul se va integra ca cetăţean şi creator de bunuri materiale ori spirituale. Acest deziderat solicită lucrătorilor din învăţămînt o restructurare de natură organizatorică şi în tehnologia didactică, precum şi o mutaţie în relaţia tradiţie-inovaţie, o schimbare de optică în felul de a aborda problemele şcolii în contextul actual al innoirilor permanente din toate sferele existenţei umane.

La acest capitol se menţine însă un decalaj puţin explicabil între cercetarea ştiinţifică şi practica şcolară. Noutăţile cercetării pedagogice în unele cazuri necunoscute, iar atunci cînd sînt cunoscute rămîn doar în caietele de însemnări ale educatorilor.

Sigur, nu pledăm pentru renunţatarea la tradiţie, care înseamnă o anume experienţă cîştigată, cît mai ales, pentru reevaluarea tradiţiei, a mijloacelor tradiţionale în vederea adaptării lor la nevoile contemporane, iar, pe de altă parte, pentru asimilarea în practica şcolară a noilor achiziţii ale cercetării pedagogice de care nu se poate face abstracţie.

Încercînd să răspundă nevoilor stringente de modernizare şi perfecţionare a învăţămîntului nostru, cercetarea pedagogică oferă azi practicii şcolare o serie de cîştiguri importante susţinute de o bogată literatură de specialitate. Accentuarea caracterului formativ al procesului de învăţămînt, introducerea unor elemente de problematizare, învăţarea prin descoperire, o concepţie nouă în utilizarea mijloacelor audio-vizuale, ca şi evidenţierea modificărilor ivite în relaţia elev-profesor sînt tot atîtea izbînzi ale cercetării pedagogice, menite să răspundă comenzii sociale a timpului, să învingă inerţia, rezerva faţă de nou. De asemenea, noţiunile de educaţie permanentă de activitate în cadrul lecţiei a capacităţilor creatoare ale elevilor, de sporire a volumului de muncă practică, independentă a elevilor sînt puncte de vedere impuse atenţiei educatorilor de cercetările pedagogice întreprinse în ultimii ani.

Creativitatea se verifică în putinţa adaptării la nou, a promovării noilor cuceriri, încît obiectul asupra căruia se acţionează, elevul, să devină receptiv la nou, să dispună de o mare mobilitate intelectuală, putere de sinteză, de desprindere a esenţialului de neesenţial şi ca, odată cu însuşirea cunoştiinţelor, să fie pus în situaţia de a emite ipoteze, de a-şi explica fenomenele studiate, de a stabili relaţii între ele.

Aceste cerinţe implică o reducere simţitoare în cadrul lecţiei a volumului de informaţii oferite de profesori sub formă finită şi, mai ales, un efort de dobîndire a lor, deci sporirea ponderii muncii independente în scopul înzestrării elevilor cu metode practice de lucru. În aceasta rezidă creativitatea profesorului, capacitatea sa de a-şi organiza de aşa natură lecţiile, încît acestea să devină un act de ucenicie nu numai pentru realizarea strict profesională a elevului, ci în aceeaşi măsură şi pe plan moral-cetăţenesc.

Fireşte, nimeni nu-şi permite să se hazardeze în a pronostica viitorul uneia sau alteia dintre metodele practicii şcolare, deoarece acest lucru ar restrînge iniţiativa personală, ar fi un nonsens. Cercetarea pedagogică oferă în schimb slujitorilor şcolii o varietate de forme, mijloace, iar educatorul, ca factor de decizie, este chemat să valideze datele cercetării şi să reţină pentru practica sa şcolară pe acelea care răspund cel mai bine nevoilor procesului instructiv-educativ.

Aşadar, exigenţa educatorului faţă de propria sa activitate, receptivitatea la nou, promovarea lui curajoasă, consecventă, eliminarea aspectelor învechite, anacronice, un drum cît mai scurt de la cercetarea ştiinţifică pedagogică la practica şcolară sînt elemente esenţiale care vor trebui să definească personalitatea educatorului contemporan angajat şi el în efortul general pentru prosperitatea României socialiste.

DUMITRU STANCIU

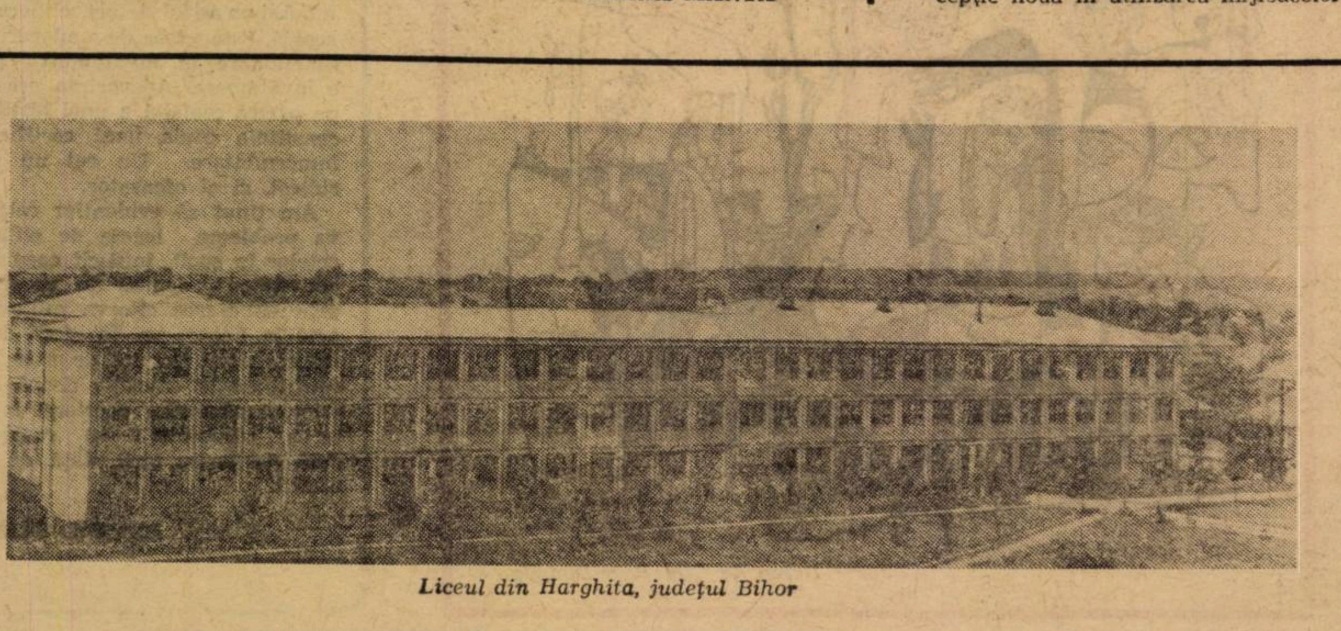

Liceul din Harghita, judeţul Bihor

ALEGERILE SINDICALE

După cum este prevăzut în Statutul sindicatului, anual, se organizează adunări pentru dări de seamă și alegeri ale birourilor grupelor și comitetelor organizațiilor sindicale de secție

Alegerile din acest an au o însemnătate deosebită, desfășurîndu-se după Conferința Națională a partidului, care, amplificînd și adîncind programul construcției socialismului elaborat de Congresul al X-lea, a stabilit noi sarcini în domeniul perfecționării vieții economice, politice, culturale, al conducerii societății, sarcini unanim însușite de întregul partid, de toți oamenii muncii.

Adunările și conferințele pentru dări de seamă și alegeri din școli, vor trebui să reprezinte un mod de a realiza participarea efectivă a tuturor membrilor de sindicat la dezbaterea și adoptarea măsurilor de creștere a contribuției sindicatelor la perfecționarea și dezvoltarea învățămîntului, obținînd adeziunea întregului corp didactic la acțiunea de legare strînsă a școlii de producție, de cercetare, de viață.

Planul de măsuri al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor stabilește ca adunările de dări de seamă si alegeri să aibă loc în cursul lunii noiembrie 1972 — după alegerile la organizațiile de bază ale partidului. Ele se vor desfășura în conformitate cu instrucțiunile elaborate anul trecut de Consiliul Central al U.G.S.R. Cu acest prilej, pe baza analizei situațiilor nou create în diferite sectoare de activitate și ținîndu-se seama de organizarea pe linia administrativă a locurilor de muncă este necesar acolo unde condițiile o cer să se reașeze structura organizatorică a acelor grupe sau organizații sindicale de secție.

În această perioadă premergătoare alegerilor, toate comitetele sindicatelor vor trebui să examineze modul în care și-au desfășurat activitatea birourile grupelor și comitetele organizațiilor sindicale de secție, capacitatea lor de mobilizare a membrilor de sindicat la îndeplinirea sarcinilor ce au revenit școlii în această etapă de intensă activitate politică, ideologică, economică și socială, cum s-au preocupat de rezolvarea propunerilor făcute de salariați. Concluziile desprinse din aceste analize vor fi reflectate în conținutul dărilor de seamă și în măsurile de îmbunătățire a muncii.

Prin dările de seamă și dezbateri, organizațiile sindicale urmează să realizeze o analiză temeinică, în spirit critic și autocritc, a contribuției lor la traducerea în fapt a cerințelor formulate de partidul nostru față de învățămînt, îndeosebi pe linia asigurării și pregătirii cadrelor calificate, necesare dezvoltării economice și sociale a țării.

Organizațiile sindicale din școlile generale și licee trebuie să abordeze în dările de seamă și în dezbateri problemele profesionale, sociale si cultural-educative din fiecare unitate școlară ca de exemplu contribuția birourilor grupelor sindicale și a comitetelor de secție la perfecționarea profesională a membrilor de sindicat, la antrenarea cadrelor didactice pentru realizarea unui învățămînt activ, pentru pregătirea elevilor pentru muncă, pentru viață.

Adunările de dări de seamă și alegeri trebuie să ofere cadrul unei analize profunde asupra modului cum au acționat grupele sindicale și comitetele de secții pentru ridicarea conștiinței socialiste a salariaților, a nivelului lor general de cunoștințe, să stabilească măsuri încît întreaga muncă politică și cultural-educativă consacrată promovării și respectării normelor eticii și echității socialiste să se ridice la nivelul cerut de Conferința Națională a partidului. Din dările de seamă, din discuții trebuie, de asemenea, să se desprindă preocuparea pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale tuturor salariaților, preocuparea pentru repartizarea judicioasă și echitabilă a sarcinilor profesionale și obștești.

Dările de seamă vor trebui să cuprindă, critic și autocritic, aspecte privind stilul și metodele de muncă folosite de birourile grupelor sindicale și comitetele de secții, combătîndu-se cu hotărîre atitudinea formală în îndeplinirea sarcinilor, lipsa de inițiativă și de angajare directă în soluționarea problemelor ridicate de membrii de sindicat.

Un accent deosebit trebuie să se pună pe modul de organizare și desfășurare a adunărilor trimestriale ale grupelor sindicale, pe conținutul și tematica lor.

Alegerile trebuie folosite și ca un prilej pentru a vedea în ce măsură birourile grupelor sindicale, comitetele de secție s-au bucurat de sprijinul și îndrumarea comitetelor sindicatelor.

Avînd un cadru organizatoric adecvat, atribuții și sarcini bine precizate și o largă autonomie, apare pe prim plan necesitatea alegerii în organele conducătoare, biroul grupei, comitetul sindicatului de secție, președintele acestuia, a celor mai valoroase cadre didactice, oameni activi, care se bucură de stima și respectul colectivelor de muncă, investiți cu autoritate profesională, capacitate organizatorică și însușiri moral-politice, care să-l situeze de fapt în primele rînduri ale celor ce militează neabătut pentru transpunerea în viață a programului de perfecționare și dezvoltare a învățămîntului.

Candidații propuși pentru comitetele sindicatelor de secție vor fi discutați și recomandați de adunarea de alegeri a grupelor respective, iar listele nominale vor fi afișate cu 10 zile înainte de data alegerilor.

După alegeri, comitetele sindicatelor au datoria să analizeze cu toată răspunderea problemele desprinse din dezbateri, propunerile făcute de participanți și să informeze membrii organizației asupra soluțiilor stabilite.

De o deosebită importanță este instruirea celor aleși în birourile grupelor sindicale și în comitetele de secție. Comitetele sindicatelor, cu sprijinul și participarea directă a membrilor comitetului uniunii noastre și a organelor teritoriale, vor lua măsuri ca, pe baza unui program de expuneri și dezbateri, să asigure pregătirea activului în domeniul metodelor și stilului de muncă specifice organizației, cunoașterea legislației muncii și a legislației școlare în special, informarea acestuia asupra principalelor preocupări privind dezvoltarea învățămîntului.

Desfășurîndu-se sub conducerea organizațiilor de partid, în condițiile unei exigențe sporite, alegerile sindicale din acest an vor constitui un moment important în creșterea contribuției sindicatelor la mobilizarea cadrelor didactice pentru transpunerea în viață a programului de perfecționare a învățămîntului trasat de Congresul al X-lea și Conferința Națională a Partidului Comunist Român.

MARIA STĂNESCU

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Valeria Braic, prof., Școala generală nr. 7 — Toplița, jud. Harghita. Timpul cît un profesor a fost student sau elev într-o instituție de învățămînt superior sau liceu pedagogic, în scopul de a se califica, pentru îndeplinirea unei funcții didactice, nu se mai recunoaște la vechimea în învățămînt.

În conformitate cu normele în vigoare, personalului didactic căruia i s-a recunoscut, cu respectarea indicațiilor în vigoare la data recunoașterii, timpul acesta la vechimea în învățămînt, pînă la 1 ianuarie 1970, i se menține în continuare perioada astfel calculată.

Reamintim că pînă la 1 ianuarie 1970. acest timp se recunoștea celor care înainte de trecerea la studii, îndepliniseră o perioadă oarecare de timp o funcție didactică de predare, iar după terminarea studiilor reveniseră în învățămînt (cu precizarea ca în intervalul de timp 1 august 1959 — 31 decembrie 1969, această recunoaștere era condiționată și de durata perioadei funcționată în învățămînt înainte de trecerea la studii — minimum 3 ani). Acest drept se acorda o singură dată fie pentru liceul pedagogic, fie pentru învățămîntul superior.

Precizăm că celor cărora nu li s-a recunoscut perioada respectivă de timp, înainte de 1 ianuarie 1970, nu li se mai poate include în calculul vechimii în învățămînt, după această dată.

Costică Palade, învățător, Școala generală Hîrja — Oituz, jud. Bacău. Gradele didactice II și I, obținute de învățători și educatoare înainte de anul 1948, se recunosc — în prezent — numai pe baza deciziilor din care să rezulte această înaintare în grad. Situațiile în care se prezintă numai procesul-verbal de inspecție, nu se iau în considerare, întrucît în astfel de cazuri nu s-au mai efectuat înaintările în grad, înainte de Reforma învățămîntului.

Beleanu Tudor, institutor, Școala generală, comuna Amărăștii de Jos, jud. Dolj. Salarizarea în învățămînt se face — în primul rînd — după funcția didactică îndeplinită. În cadrul fiecărei funcții salariile sînt ierarhizate după studii, grade didactice, vechime și alte condiții. De aceea, salarizarea institutorilor (care funcționează, ca și învățătorii, la clasele I—IV) se face cu alte salarii decît ale profesorilor de la clasele V—X, sau liceu, deși au aceleași studii superioare.

Protesavu Rodica, suplinitoare, jud. Gorj. Suplinitorii sînt retribuiți în învățămînt numai după data angajării și numai în perioada în care depun activitate efectivă la clasă, la care se adaugă perioada legală pentru efectuarea concediului de odihnă la care au dreptul. Inspectoratele școlare pot angaja acești suplinitori, în măsura necesităților, pentru ocuparea posturilor rămase vacante sau înlocuirea titularilor care absentează temporar. Lămuriri în legătură cu durata concediilor suplinitorilor s-au publicat în nr. 36 din 19 februarie a.c., al revistei.

TH. LEONESCU

Desen de Ctin Boer-Dondoș

Respect față de documentul oficial

Am adesea prilejul să văd documente oficiale eliberate de școli : diplome, certificate, còpii de pe foile matricole, adeverințe de funcționare în învățămînt pentru cadrele didactice, adeverințe eliberate în diferite scopuri pentru elevi. Cele mai multe dintre ele sînt întocmite corect și scrise pe hîrtie corespunzătoare Destule dintre acestea nu corespund însă unei exigențe normale ; unele diplome sau còpii de pe foile matricole au corecturi în legătură cu care nu sînt făcute mențiunile necesare pentru ca acestea să fie valabile. Din această cauză, sute de persoane sînt puse în situația să revină la școlile care au eliberat diplomele, atunci cînd, pe bună dreptate, manifestîndu-se exigența necesară se cere ca diplomele să fie corect întocmite, fără ștersături și fără completări făcute cu alt scris și de multe ori cu altă cerneală decît aceea cu care s-au completat inițial. În astfel de situații, oamenii sînt purtați inutil pe drumuri, risipind timp și cheltuind.

Alte diplome sînt completate neîngrijit, iar în unele cazuri chiar neciteț. Dacă ținem seama doar de faptul că, pentru obținerea unei diplome s-au depus eforturi de ani de zile, e de ajuns pentru a avea pretenția ca aceasta să fie scrisă suficient de îngrijit, și în orice caz, citeț. Este si aceasta o cale prin care facem educație estetică elevilor noștri.

La certificate și adeverințe, categoriile de greșeli și frecvența acestora sînt și mai mari; unele din adeverințe și certificate nu au număr de eliberare și data eliberării prin aceasta ele neoferind siguranța că prin ele se atestă o situație reală, putînd fi și false. Deși se cunoaște că în mod obligatoriu în adeverințe se arată și în ce scop urmează să fie folosite, în majoritatea cazurilor mențiunea respectivă nu se face și nu se menționează — atunci cînd este cazul — nici termenul de valabilitate. Ca și în cazul diplomelor, multe adeverințe au ștersături, completări făcute cu scris de mînă sau corecturi vizibile de mașină. Este clar că astfel de adeverințe nu pot fi luate în seamă.

Ar mai fi de făcut o remarcă în legătură cu hîrtia pe care sînt scrise certificatele și adeverințele. Hîrtia, rezultată prin scoaterea din arhivă a acelor documente care, conform legii, trebuie păstrate un număr limitat de ani (pentru fiecare categorie altul) poate fi folosită pentru elaborarea unor ciorne, dar în nici un caz pentru eliberarea de acte oficiale (certificate și adeverințe) scrise pe partea liberă. Fac această mențiune întrucît mi-a trecut prin mînă și un astfel de act, eliberat de o școală. Este vorba de o adeverință de funcționare în învățămînt pentru o învățătoare. Adeverința era scrisă pe partea cealaltă a unei hîrtii, care constituia copia unui certificat de înmormîntare. Un act nu numai ridicol, ci și ofensator.

Am ținut să evidențiez cele cîteva probleme legate de eliberarea actelor în școli, întrucît consider că activitatea depusă în acest scop, prin eliberarea cîtorva milioane de acte în fiecare an, în afară de faptul că oferă dreptul de a le folosi, contribuie la educația civică a elevilor și părinților acestora, la creșterea răspunderii și respectului față de legile țării, față de actul oficial.

ION GH. CĂRMU

TV

Radio-teleşcoală

Mai întîi şi întîi, **nu vă înarmaţi** cu pixuri colorate pentru a sublinia eventualele... bibliografii indicate la cronica TV. Nu este vorba de ceea ce vedem şi auzim transmis la această maşină de tocat timpul, numită televizor! **Radioteleşcoală** (bizară scrierea acestui cuvînt!) nu este altceva decît... suplimentul **Programului Radio — TV.**

Aici, elevul silitor găseşte tot ce-i pofteşte sufleţelul : lecţii scurtate şi prescurtate, sfaturi practice pentru viitor, planuri tematice pe anul în curs. Totul este organizat, sistematizat pe capitole şi capitolaşe în 32 de pagini, la preţul de un franc. Spre deosebire de programul „adult“, aici sînt trecute cu conştiinciozitate şi numele redactorilor fiecărei rubrici. Utilă revistă şi pentru cei care buchisesc verbele „gehen“ sau „to go“.

Radioteleşcoala (programul !) merită felicitări. Acceptăm şi litera mărunţică şi unele vignete (sau desene) preşcolare rătăcite prin pagini, pentru că totul se trece cu vederea cînd este vorba de o **clară utilitate.** Toate ar fi bune şi frumoase, dacă totuşi nu s-ar mai ridica o problemă: **programarea.** In general, „lecţiile“ — bazate pe tehnica modernă — sînt plasate la prînz. Am mai spus şi o vom mai spune: 15,30 şi 16,00 sînt orele cînd şcolarii noştri fac orice, numai de învăţat nu învaţă.

Ce ne facem însă cu eventualii ambiţioşi, cu „tocilarii“ avizi de cît mai multă acumulare? Un exemplu: la 15,30 pe programul II — radio au „Filozofie şi socialism ştiinţific. Însemnătatea noţiunii de practică pentru definirea revoluţiei înfăptuite de marxism în filozofie“ şi la 16,00 pe programul I — tele — au „Fizică. Legile mecanicii“ şi apoi „Literatura română. Mitul în folclorul românesc“. Cum să se împartă bietul cursant ? Nu sînt oare prea solicitaţi aceşti timpi din program?

Problema programelor (mai precis a programărilor şi reprogramărilor) nu a fost încă rezolvată, nici prin bogatul supliment de care vorbeam mai sus.

Nimeni nu cere o lecţie de zoologie, în loc de „Mannix“. Dorinţa tuturor este, în primul rînd, aceea de a „prinde“ emisiuni bune; poate despre programare ar trebui să se vorbească — mai pe larg — într-o anchetă cu beneficiarii. Oricum, cu şi fără observaţii, revista „Radioteleşcoală“ are priză la publicul tînăr şi studios, pentru că realmente îi este de folos.

ILEANA COLOMIEŢ

P. S. Dintre scrisorile primite cu referire la alcătuirea genericului la diferite emisiuni, selectăm cîteva rînduri din epistola elevului Cristian Mocanu din Conştanţa:

„...Iau la întîmplare din programul TV : «Eu am cîntat de cînd mă ştiu». Recital — Marina Voica. Coregrafia Ion Alexe; trecut cap de afiş Florin Piersic care prezintă (ambii contribuie vizibil la emisiune). Producţia (?): Petre Cîrlig... Mă rog, producătorul acesta face ceva pe banii lui? — angajează şi distribuie pe cei ce colaborează la emisiune ? — atunci de ce nu sînt numiţi şi : coaforii, electricienii, tîmplarii, cei ce montează decorul etc? În afară de cazul cînd acest domn Cîrlig este regizorul spectacolului TV, nu-l găsim necesar a fi prezentat pe generic, alături de multe alte nume. Mai ales că atunci cînd trebuie pomenit cîte cineva — cîntăreţ, autor de scheciuri etc. — nu se pomeneşte nimic de nume... Ar trebui sfătuiţi cei de la TV să treacă pe generic şi pe directorul general şi pe directorul muzical, chiar şi portarul de la intrare. Tot pierdem atîta vreme în faţa micului ecran, ce-ar mai conta acolo cîteva minute în plus ca să cunoaştem întreg personalul din schema TV, cu prilejul unei emisiuni-ghiveci după plăci de patefon şi benzi de magnetofon mai vechi sau mai puţin vechi, în care «cîntă» (mimează) Marina Voica !“.

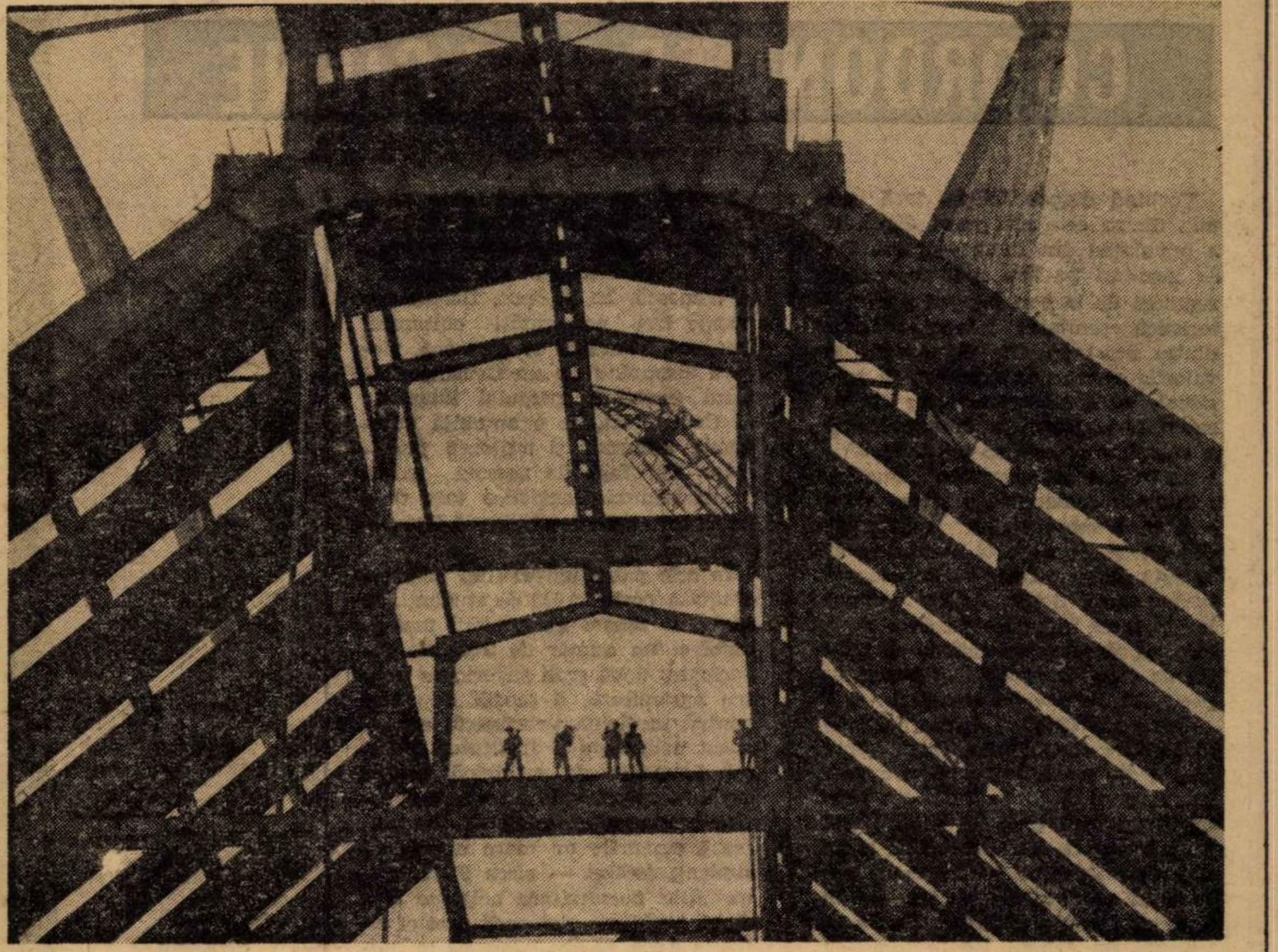

TVS integrată

Biomecanica aparatului locomotor

Emisiunea „Biomecanica aparatului locomotor“, integrîndu-se într-o lecţie de sinteză, cuprinde noţiuni recapitulative referitoare la „Fiziologia muşchilor“ şi „Mişcările complexe efectuate de aparatul locomotor“. Transmiterea emisiunii — al cărei conţinut este publicat în buletinul Radioteleşcoală nr. 10/1972 — se va face în ziua de 31 octombrie a.c. la orele 9,05.

Pentru buna desfăşurare a telelecţiei se recomandă pregătirea ei prin : consultarea literaturii de specialitate, verificarea stării de funcţionare a televizoarelor, aranjarea laboratorului cu alte mijloace de învăţămînt ca : planşe, mulaje, scheletul organismului uman, probe de cunoştinţe, modele mute.

Înainte de începerea emisiunii, se recomandă activitate în grupuri, sub îndrumarea profesorului.

Sarcinile de lucru trebuie precizate dinainte pentru fiecare grup şi constau în imaginarea de experienţe prin care să se demonstreze : elasticitatea muşchilor, contractibilitatea lor (secusă, tetanos complet, tetanos incomplet, tetanos muscular), excitabilitatea musculară, oboseala musculară

Pentru fiecare activitate se vor alcătui programe de lucru folosindu-se imagini, manualul şcolar etc.

După ce grupele îşi termină o activitate independentă, membrii lor vor prezenta, succesiv, pentru întreaga clasă, rezultatele obţinute.

În timpul emisiunii elevii vor recepţiona cu atenţie mesajul, notîndu-şi uneori elementele esenţiale sau cele care necesită o explicaţie suplimentară.

După terminarea emisiunii, vor fi lămurite neclarităţile apărute. Apoi, se va relua activitatea pe două-trei ateliere de lucru (grupe mai mari), în care se vor efectua programe de activităţi diferite, cum sînt : definirea sistemului de pîrghii în cazul unor articulaţii (articulaţia umărului, articulaţia cotului, articulaţia genunchiului, articulaţia mandibulei şi articulaţia coapsei), identificarea diferitelor faze ale staticii şi dinamicii corpului. Toate temele de lucru vor fi bine precizate de profesori şi vor fi îndrumate periodic, corectîndu-se eventualele greşeli.

AL. GHEORGHIU
GEORGETA CHIOCHIU

CRONICA DISCULUI

E.C.E. 0628 — Dinu Lipatti : 1. Sonatina pentru vioară şi pian ; 2. Lieduri ; 3. Trei dansuri româneşti pentru 2 piane ; 4. Improvizaţie pentru pian, vioară şi violoncel.

Destul de puţin cunoscută, creaţia componistică a lui Dinu Lipatti, valorosul reprezentant al generaţiei postenesciene, încearcă, pentru prima dată în istoria muzicii româneşti de pînă la el, sinteza cuceririlor etapelor neoclasice de la începutul secolului în care găsim maxima claritate a formei arhitectonice şi a dialecticii tematice, cu un parfum folcloric autentic românesc. Sonatina pentru vioară şi pian, Liedurile (Sensation, L'amoureuse, Les pas, Capitale de la douleur), Trei dansuri româneşti pentru două piane şi Improvizaţie, vin să certifice aceste dimensiuni ale creaţiei sale cu girul unor interpretări excelente : Cornelia Bronzetti — vioară, Victoria Ştefănescu — pian (1), Valentin Todorian — tenor, Lisette Georgescu — pian (2), Suzana Szöreny şi Hilda Jerea — două piane (3), Miron Şoarec — pian, Ştefan Gheorghiu — vioară, Radu Aldulescu — violoncel (4).

EXDO 1 300 — A ţării primăvară. Avînd ca adresă, în primul rînd, formaţiile corale de pionieri, această antologie reuneşte cîteva reuşite lucrări muzicale cu caracter patriotic, mobilizator. **Românie, te salut** de Marţian Negrea, **Al partidului drag nume** de Ştefan Andronic, **Pui de şoimi** de Nicolae Oancea, **Pionierii-s primăvara** de Sorin Sioroiu, **A venit vacanţa mare** de Theodor Bratu, **În drumeţie** de Radu Paladi, **Peste crestele cărunte**, de Ion Danielescu, **Azi defilăm** de Laurenţiu Profeta, **Pămînt legendar** de Alexandru Pleşca, **Cîntec de urare** de Tudor Jarda, **Cîntec pentru sădirea pomilor** de C. M. Teodosiu, **Şcoală nouă-n ţară nouă** de Liviu Ionescu şi **Cîntăm un imn partidului iubit** de Florin Comişel pot contribui indiscutabil la o educaţie muzicală complexă, de bun gust şi eficientă. Aria stilistică largă, vîrstele autorilor — de la cei maturi la cei mai tineri — ambitusul tematicii şi interpretarea deosebit de convingătoare a Corului de copii Radio, condus de Elena Vicică şi Ion Vanica şi a Corului de copii al Palatului pionierilor, condus de A. Văcărăscu Necula, certifică o materie primă deosebit de însemnată în mîna profesorilor de muzică şi a dirijorilor de cor.

E.P.D. 1297— Muzică populară românească. Solista Maria Butaciu, binecunoscută interpretă a folclorului ardelenesc, secondată de Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii, condusă de George Vancu, ne pune la dispoziţie o interesantă paletă de melodii populare cu conţinut liric sau dansant. **Cîntecul cununii, Greu îi doru care-l duc, Mîndru-i jocu pe la noi** sînt cîteva din cîntecele care relevă intenţiile autorilor discului şi care trezesc interes. Adaug la aceste cuvinte atrăgătoarele combinaţii orchestrale care domină aranjamentele lui George Vancu,

ANTON DOGARU

Modelul matematic

(Urmare din pag. 1)

analogie semnificativă cu fenomenul A. În aceste condiţii, spunem că B este un model matematic al lui A. Rezultatele obţinute prin investigarea matematică a lui B vor fi semnificative pentru A tocmai în măsura în care B simulează pe A. **Este clar deci că modelul este doar o aproximare a obiectului ;** din acest punct de vedere el poate fi totdeauna ameliorat. **Un model este totdeauna susceptibil de a fi ameliorat, pentru că totdeauna rămîne o anumită discrepanţă între model şi obiect. Modelul este supus unei tensiuni dialectice, el tinde să se apropie de obiect, pentru a-l aproxima mai bine, dar în acelaşi timp tinde să se depărteze de el, pentru a fi susceptibil de o investigaţie prin metode inaplicabile obiectului.** Deci, un model nu e niciodată optim, el prezintă totdeauna un grad de inadecvare.

Modelarea matematică, utilizată de mult în ştiinţele naturii, a pătruns în ultima vreme şi în ştiinţele umaniste şi sociale şi acest fapt constituie una din marile revoluţii metodologice pe care le-a adus ştiinţa modernă.

COORDONATE BELGIENE

Vorbind despre Belgia, țară cu una dintre cele mai mari densități a populației din lume — peste 300 de locuitori pe km pătrat — se remarcă de la bun început o caracteristică esențială: interdependența dintre acest specific demografic și valorile economice, culturale și spirituale cu totul remarcabile ale acestei țări. Hărnicia flamanzilor și a valonilor ce trăiesc pe acest teritoriu situat la răscrucea marilor schimburi comerciale a situat acest stat în fruntea țărilor capitaliste dezvoltate. Apare deci normal ca 60 la sută din populație să fie ocupată în industrie. Belgia deține primul loc în lume în producția de oțel pe locuitor, locul al doilea în extracția de cărbune și locul al treilea în producția de energie electrică.

O caracteristică a economiei belgiene este deschiderea largă spre lumea din afară. Importul și exportul reprezintă 40 la sută din produsul național brut. In ultimii ani, schimburile cu țările socialiste și-au sporit considerabil ponderea în ansamblul comerțului exterior, iar în ceea ce privește exportul, Belgia se situează pe primul loc în lume cu cifra de 120 de dolari pe locuitor.

Paralel cu o viață economică densă, această țară cunoaște o viață culturală viguroasă, avînd la originea ei două mari culturi: germanică și franceză. În prezent, Belgia cuprinde trei comunități culturale: franceză, olandeză și germană, fiecare dispunînd de un Consiliu cultural (membrii grupului lingvistic al Camerelor), de o anumită autonomie culturală și mijloace financiare. În afară de acestea există patru regiuni lingvistice (cea de-a patra este regiunea bilingvă Bruxelles).

În cele patru universități belgiene studiază peste 40 000 de studenți. In afară de aceste universități mai există și un număr de institute superioare: două școli superioare pentru agricultură, o școală de stat pentru medicină veterinară, un institut politehnic și Institutul „Prințul Leopold“ de medicină pentru mediul tropical. În învățămîntul superior belgian sînt înscriși și frecventează cursurile un mare număr de studenți străini — circa 9 000. Autoritățile universitare belgiene studiază problema reducerii acestei cifre la 6 000. Motivul este că un număr însemnat de studenți străini vin din țările occidentale dezvoltate, fiind determinați de faptul că taxele universitare sînt în Belgia mai mici decît în alte țări vest-europene. Un lucru pozitiv, demn de remarcat, este faptul că la luarea acestor măsuri se va ține cont ca studenții din țările în curs de dezvoltare să poată învăța în Belgia. De mare importanță este și faptul că în Belgia se acordă atenție perfecționării calificării. În acest sens funcționează o rețea de școli serale pentru instruirea adulților, pentru ridicarea calificării profesionale în toate domeniile de activitate, în special în cele legate de industria grea.

Belgia contemporană ocupă un loc de frunte în ierarhia mondială, datorită echipamentului industrial ultramodern, instalațiilor de cercetare de înaltă tehnicitate, dar și gradului înalt de calificare a cadrelor, atenției care se acordă în această țară învățămîntului și cercetărilor. În această țară, învățămîntul este obligatoriu și gratuit pînă la vîrsta de 14 ani. În prezent sînt luate o serie de măsuri în vederea prelungirii gratuității învățămîntului pînă la vîrsta de 16 ani.

Rețeaua deasă de școli medii este puternic sprijinită de către stat: printre principalele capitole ale bugetului național pentru anul 1972 se numără domeniile educației și lucrările publice.

Relațiile tradiționale existente între România și Belgia au marcat în ultimii ani un curs ascendent. Un viu dialog este menținut și pe tărîmul cultural, pe calea schimburilor reciproce de oameni de știință, cultură, artă, organizarea de expoziții și alte forme similare.

ION DRAGUȘANU

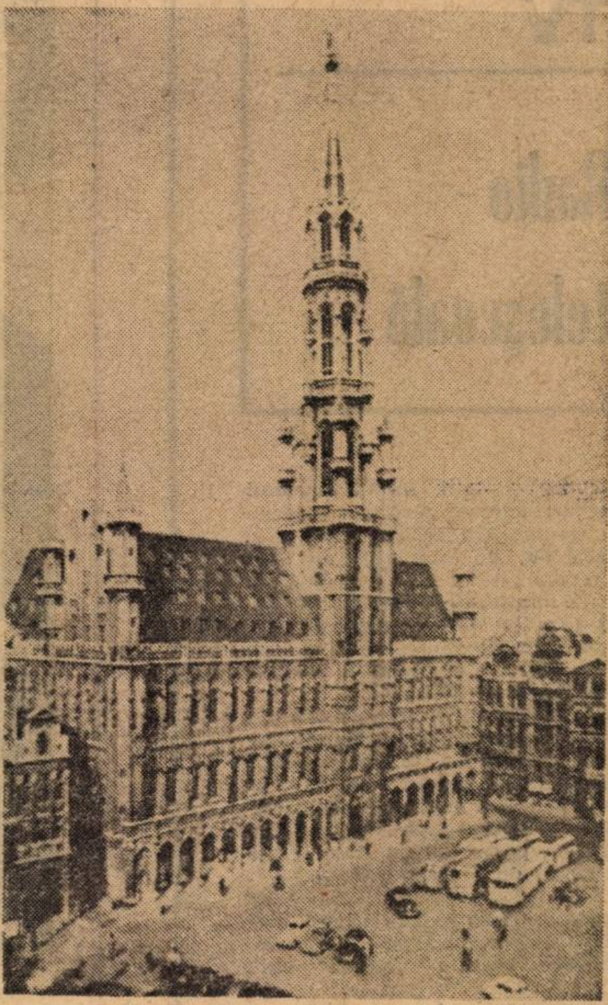
Primăria din Bruxelles

Unul din cartierele modernizate ale orașului Bruxelles.

Știri de peste hotare

Tîrgul internațional de carte, deschis la Belgrad sub patronajul președintelui Iosip Broz Tito, reunește 45.000 de titluri publicate de 115 edituri din R.S.F. Iugoslavia și circa 60 de firme din străinătate. Standul românesc cuprinde 750 de titluri, reprezentînd toate editurile noastre. El prezintă o bogată colecție de lucrări politice, un loc de frunte ocupînd culegerile de texte ale unor cuvîntări, articole, rapoarte ale secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, publicate sub titlul „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“. În limbile română și sîrbă, este expus în cadrul standului românesc Raportul prezentat la recenta Conferință Națională a Partidului Comunist Român de către tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Numărul așezămintelor școlare din Mexic crește în fiecare an în medie cu trei noi obiective. Peste 25 la sută din cheltuielile bugetare federale revin pentru educație și învățămînt, iar în unele regiuni, rămase în urmă, acest procent ajunge pînă la 40 la sută și chiar mai mult. Din anul 1965 elevii școlilor din Mexic primesc manualele și rechizitele în mod gratuit.

Grevele cadrelor didactice au atins pentru prima dată, la începutul acestui an școlar și Washingtonul. În orașul Casei Albe nu au mai urcat la catedră 4.500 de cadre didactice din școlile de stat, cerînd majorarea salariilor și îmbunătățirea condițiilor de muncă.

Numeroasele volume ale „Cărții cintecelor“, alcătuită în secolul al X-lea de filologul egiptean Abu-Faraj al Isfahani, reprezintă o culegere de poezie antică arabă de valoare inestimabilă : numeroase producții ale epocii preislamice și din primele secole ale Islamului au ajuns la noi doar datorită acestei fundamentale culegeri. La Cairo a început să apară o ediție critică a „Cărții cintecelor“ care se află în prezent la cel de-al 9-lea volum.

Peste 20.000 de elevi polonezi au lucrat în vacanța acestui an la construcția de locuințe, grădinițe, creșe, terenuri de sport și internate. Uniunea Socialistă a Tineretului, una din cele cinci organizații poloneze de tineret, patronează în prezent construcția a peste 300 de complexe de locuințe, unde lucrează anual peste 7. 000 de tineri, membri ai Uniunii Socialiste a Tineretului. Tinerii constructori s-au angajat să predea pînă în anul 1975 un număr de 24. 000 de locuințe noi.

O anchetă realizată de curînd de forurile de învățămînt din Austria a relevat că în această țară, numai 4,9 la sută din copiii de țărani își încheie studiile medii cu un examen de bacalaureat. Motivele acestei stări de lucruri în învățămîntul austriac rezidă, în primul rînd, în lipsa unei perspective clare ce ar putea să le ofere școala fiilor de țărani, aceștia preferînd să lucreze de mici în gospodărie. O dificultate prezintă și marile distanțe între centrele școlare și așezările rurale.

În cursul ultimilor ani, Biblioteca Națională din Tirana și-a lărgit considerabil relațiile pe care le întreține cu biblioteci, institute de cercetări și personalități științifice din alte țări. Astfel, ea întreține legături directe cu peste 850 de biblioteci centrale și universitare, institute de cercetări etc. din peste 70 de țări și cu 70 de albanologi și oameni de știință din 16 țări. Totodată, fondul de cărți al bibliotecii a crescut cu 3 000 volume în fiecare an, scopul principal al acestor schimburi fiind satisfacerea tuturor cerințelor cititorilor — ingineri, medici, cercetători științifici, inovatori și raționalizatori — în ceea ce privește procurarea documentației tehnico-științifice necesare. A crescut, de asemenea, considerabil fondul de publicații albano-balcanice.

Fiecare al cincilea student al vechiului centru universitar Münster (R.F. a Germaniei) nu are locuință. La finele lunii septembrie a.c. zeci de studenți au ridicat în parcul din centrul orașului corturi, în care au așezat saltele pneumatice, amenajîndu-și „locuințe“. În acest mod studenții voiau să atragă atenția autorităților asupra situației disperate privind cazarea lor într-un centru universitar în care se află 20.000 studenți.

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Cab

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 68

Sîmbătă 4 noiembrie 1972
16 pagini — 1 leu

Stimuli pentru dezvoltarea personalității

Toți cei angajați pe tărîmul atît de vast și de complex al formării și educării noilor generații au găsit în documentele Conferinței Naționale din iulie 1972 și, îndeosebi, în Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, un îndreptar prețios pentru orientarea întregii lor munci educative. Indiferent de disciplina predată, fiecare profesor depășește cadrul strict informațional în lecție prin aprecieri la adresa adevărurilor transmise, prin înscrierea acestora într-o scară de valori, deci și prin antrenarea în a lua atitudine, în a se angaja.

Elucidarea unor aspecte ale Proiectului de norme ale eticii și echității socialiste presupune implicit găsirea unor soluții, elaborarea unei metodici prin care aceste principii să se conștientizeze, să prindă viață. A acționa eficient pentru traducerea în viață a prevederilor proiectului de norme, reclamă descoperirea și utilizarea unor metode cît mai variate și interesante atît pentru orele educative, cît și pentru cele de specialitate. O activitate diferențiată, individualizată chiar.

Printre numeroasele principii incluse în proiectul de norme cel care se referă la necesitatea promovării spiritului critic și autocritic, la intransigență față de lipsuri și neajunsuri prezintă o deosebită semnificație în activitatea fiecăruia.

Pentru integrarea acestui principiu în personalitatea tinerilor, diferitele și variatele forme de comunicare ale profesorului cu elevii — lecția, orele educative, participarea la ședințele organizației de tineret, activitățile extrașcolare — oferă cadrul cel mai adecvat. Astfel, orice disciplină permite, pe de o parte, prin modul de predare, combativ, prin angajarea profesorului, prin acuratețea adevărurilor științifice transmise și, pe de altă parte, prin organizarea unei verificări active, dezvoltarea spiritului critic și autocritic. Metodele moderne de predare și verificare, suscitînd interesul elevilor și nu numai atenția lor, invitînd la gîndire, presupun formarea unor opinii personale, sugerează idei, suscită la discuții, la confruntări. Filtrarea informațiilor prezentate de profesori prin propria-i rațiune conduce în mod cert la necesitatea susținerii și argumentării punctelor de vedere formate. De aceea, organizarea unor dezbateri vii, a unui dialog între elevi, va determina dezvoltarea combativității, dorința de a confrunta ideile proprii cu ale celorlalți. O atentă îndrumare a acestui dialog de către profesor va călăuzi discuțiile pe un făgaș de principialitate, din care elevii vor învăța că într-o confruntare de opinii sînt necesare răbdarea și respectul pentru punctul de vedere al celorlalți.

În acest sens modelul, care trebuie să stea permanent în fața elevilor, sînt documentele partidului nostru care conțin întotdeauna aprecieri critice și autocritice cu privire la activitatea depusă, ceea ce constituie întotdeauna chezășia perfecționării muncii viitoare.

Principiul mai sus-menționat implică permanenta tendință de autodepășire, menține și promovează tensiunea inerent umană spre realizarea de sine. Desigur că procesul formării și dezvoltării la elevii noștri a calităților moral-politice prevăzute de proiectul de norme, este extrem de complex și că un pedagog are inepuizabile mijloace de a le încorpora în personalitatea elevilor.

RODICA ROȘEANU

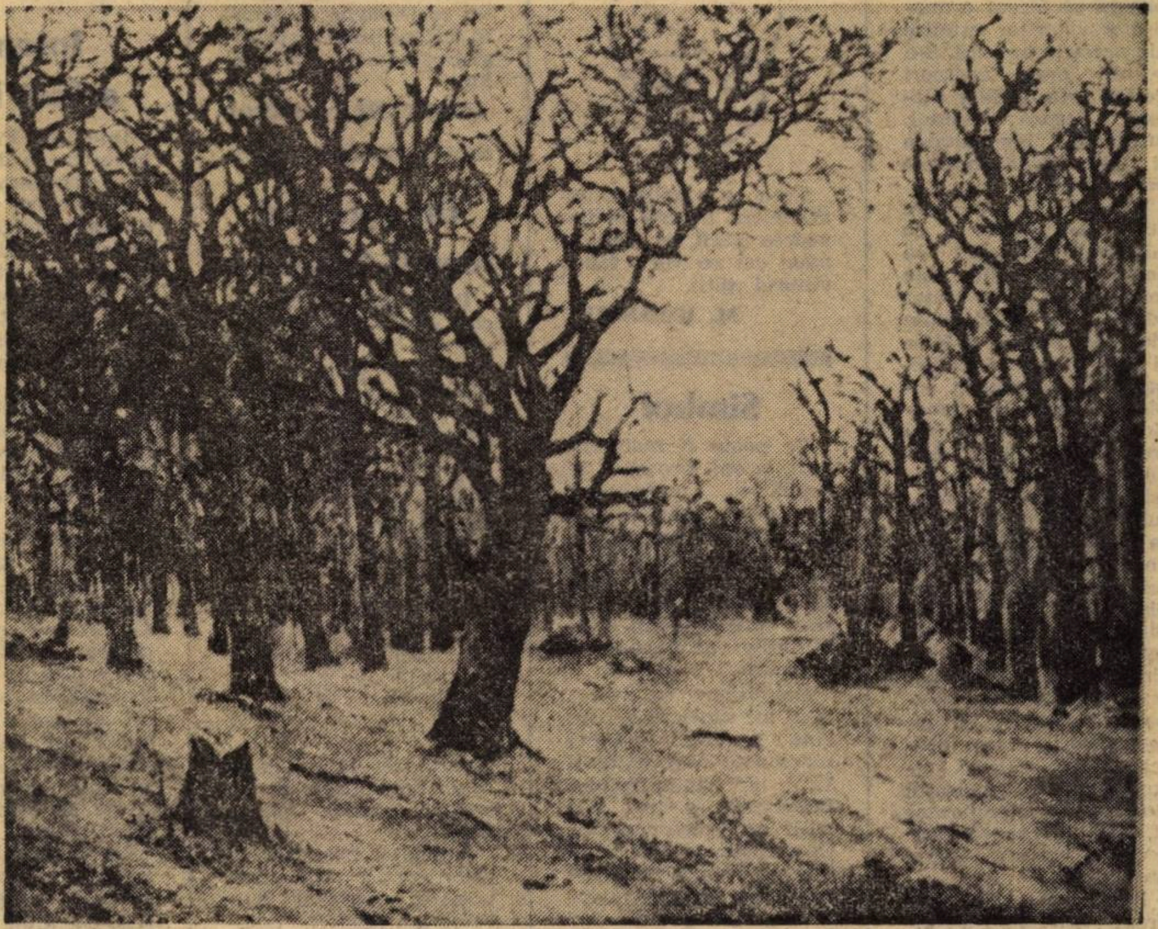

Andreescu

Pădure desfrunzită

MATEMATICA... ÎNVĂȚĂRII

Unul din aspectele contemporane constă în folosirea metodelor matematice ca instrumente generale de investigație. Asistăm nu numai la o specializare din ce în ce mai accentuată în toate domeniile științei, dar, în același timp, și la o mai strînsă interdependență între ele, concretizată prin apariția științelor de graniță. Interpătrunderea dintre diversele ramuri ale științei pretinde mijloace de investigație comune și un limbaj comun, care nu pot fi oferite decît de matematică prin claritatea, precizia, generalitatea și economia de gîndire care o caracterizează.

Modul de aplicare al matematicii în celelalte domenii se realizează în general prin modele matematice. Fenomenele din natură și societate sînt complexe. Printre factorii care le produc și le influențează, unii sînt de primă importanță, esențiali, iar alții, de multe ori, întîmplători, neglijabili față de primii. Modelul matematic reține numai factorii hotărîtori și legăturile dintre ei, constituind o schemă abstractă, care am putea spune că reprezintă scheletul fenomenului studiat. Avantajul modelelor matematice constă în faptul că același model poate fi aplicat la mai multe fenomene, de multe ori complet diferite între ele. De exemplu, mortalitatea unei populații poate fi reprezentată schematic prin așa-numita urnă a lui Bernoulli din teoria probabilităților. Dar, același model al lui Bernoulli servește pentru rezolvarea unor probleme din teoria fiabilității la construirea diagramelor din controlul statistic al calității produselor sau în genetică. Un model matematic poate deci avea aplicații în cele mai diverse domenii ale activității umane, nefiind necesar ca pentru fiecare domeniu în parte să se construiască o teorie matematică nouă.

Se pune în mod legitim întrebarea dacă modelele matematice sînt aplicabile și în învățămînt. Se știe că în pedagogie există numeroase probleme care pînă acum n-au fost rezolvate în mod satisfăcător. Aceasta din cauză că multe probleme cer efectuarea unor experimente, iar prelucrarea datelor experimental obținute face apel la matematică, pînă în prezent, de obicei, evitată de pedagogi.

Este de observat că majoritatea fenomenelor din cîmpul pedagogiei sînt aleatorii, cu caracter statistic, Profesorul, de pildă, nu cunoaște, înainte de interogare, răspunsurile bune sau rele pe care le vor da elevii lui. El nu poate preciza distribuția notelor la o probă scrisă, înainte de corectarea lucrărilor. La rîndul lui, elevul nu poate ști ce întrebări i se vor pune. Acestea sînt exemple simple și lipsite de importanță. Dar fac totuși parte din practica pedagogică. Există însă exemple interesante, care se referă la întregul proces de învățămînt. Procesul de învățare intră în categoria modelelor cibernetice. În lecțiile predate de profesor întîlnim noțiunile fundamentale ale teoriei informației : entropie, cod, perturbație,

GH. MIHOC

(Continuare în pag. a 15-a)

Dăruire

Pentru ca să strîngă la timp belșugul acestei toamne cu ploi nesfîrșite și-a adunat forțele întreg poporul patriei noastre ; toți cetățenii ei, indiferent de profesie și de vîrstă, au fost și sînt prezenți și în aceste ceasuri pe întinsele ogoare la strînsul recoltei. Totul trebuie salvat, totul trebuie adunat, pentru ca nimic să nu se irosească. Este un apel al partidului. Școala, ca întotdeauna, a răspuns cum se cuvine acestui apel. Aproape 1.200.000 de elevi au fost zi de zi angajați în această bătălie.

ACCENTE

Copiii României iubesc pacea

„Copiii României iubesc pacea“, așa se intitulează expoziția de desene ale copiilor dedicate Zilei Națiunilor Unite, care a fost deschisă în luna octombrie în foaierul sălii de spectacole a Palatului pionierilor. Nu ne propunem să facem o analiză a valorilor estetice ale acestei expoziții. S-a vorbit prea adeseori despre arta copiilor pictori, despre talentul, puritatea, ingenuitatea și alte binecunoscute particularități.

Ceea ce ni se pare demn de reținut și cu adevărat interesant la această expoziție este modul în care au tratat copiii, în majoritate elevi din clasele a III-a și a IV-a, tema dată. Departe de a aborda subiecte ostentativ tematice (sînt doar două sau trei desene care dezvoltă tema păcii în înțelesul strict al cuvîntului) copiii s-au oprit la aspecte din sfera lor de existență și de preocupări imediate, vorbind astfel în mod indirect, dar mult mai convingător despre dorința lor de pace. Copiii nu cunosc ororile războiului. Dar ei cunosc realitatea înconjurătoare, își cunosc visurile, prietenii, peisajul României contemporane și, vorbind despre toate acestea, vorbesc despre pace.

Iată un „Rachetodrom“, așa cum l-a conceput Daniela Stoica din clasa a IV-a. Iată și un „Șantier al tineretului“, așa cum l-a văzut Mihaela Constantin din aceeași clasă. Sau „Iarna în tabără“ desenată de Dan Teodorescu. Sau niște Flori de Radu Petrescu. Fie că e vorba de un peisaj industrial, de Bucureștiul secolului XXI, de un peisaj dintr-un nou cartier, de secvențe de basm, de o imagine din tabără sau de niște flori, toate aceste desene ale copiilor ne transmit acea atmosferă calmă, de pace, în care se desfășoară eforturile constructive ale poporului român.

Ceea ce constituie un argument hotărît în favoarea păcii pe care îl aduc cei ce vor făuri viitorul țării.

M. IONESCU

Simbol

Ce poate fi mai frumos, la anii proaspeți ai copilăriei, înconjurată de grija părintească, multiplicată și amplificată în anii noștri la întreaga societate — decît să primești daruri care să-ți îmbogățească posibilitățile de formare și realizare.

Festivitatea cu care a avut loc săptămîna trecută inaugurarea Casei pionierilor din sectorul IV al municipiului București a fost mai mult decît emoționantă. Comuniștii au oferit în dar celor peste 24 000 de purtători ai cravatelor roșii un lăcaș unde să-și petreacă plăcut și util timpul liber.

O clădire luminoasă, amenajată, finisată și dotată cu grijă, prin participarea efectivă a întreprinderilor industriale ale sectorului IV, cu ateliere de electrotehnică — radio, foto, pirogravură, arte plastice muzică, cusături artistice etc., i-a primit pe copii cu căldură. În versuri care exprimau recunoștința față de partid, de țară, de popor, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, zi de zi urmărește cu atenție formarea complexă a tinerei generații — pionierii au mulțumit pentru darul primit. Aceste mulțumiri s-au adresat în același timp și realizatorilor acestui lăcaș — muncitori, ingineri, tehnicieni, răsplătiți cu Diploma de onoare a Consiliului Național al Organizației Pionierilor.

CONSTANȚA BĂRBOI

Omagiu lui Ioan D. Chirescu

Putem afirma că fiecare dintre noi, fără deosebire de vîrstă, am murmurat măcar o dată cuvintele și melodia unui cîntec scris de maestrul Ioan D. Chirescu, care a creat cîntece larg accesibile, cu conținut patriotic-mobilizator, sau liric-descriptiv, pornind totdeauna de la sugestiile de limbaj oferite de creația noastră populară.

Animator neobosit al artei corale din țara noastră, maestrul Chirescu s-a aflat în fruntea mai multor ansambluri a căror activitate a atins parametri de rezonanță națională. Foștii carmeniști, colaboratorii săi cei mai apropiați de-a lungul mai multor ani, l-au sprijinit în activitatea sa creatoare, solicitîndu-l, apreciindu-l. Recent, concertul omagial, organizat sub auspiciile Filarmonicii „George Enescu“, la care și-a adus contribuția excelenta formație corală a Filarmonicii condusă de priceputul și neobositul îndrumător Vasile Pântea, un exemplu de muzician patriot, s-a încheiat corolar cu un „Mulți ani trăiască“ (în versiunea Dumitru Kiriac).

ANTON DOGARU

Intenția a fost bună

Intenția Filarmonicii bucureștene de a îmbogăți stagiunea de concerte pentru elevi prin dialogul angajat între tinerii ascultători și scenă este cît se poate de bună. Este nevoie însă de atenție la modul cum această inițiativă este transpusă în fapt. Pentru că, la audiția de debut, au existat cîteva situații nedorite. Astfel, s-a provocat dialogul înainte de a avea despre ce se discuta, înainte de a se interpreta, după cum era firesc, Simfonia I de Beethoven. Așa stînd lucrurile, dialogul a fost fără referiri precise la obiect, iar răspunsurile muzicologului Eugen Pricope de prea multe ori neclare. Or, viitorii melomani trebuie să beneficieze de pe acum de date foarte precise și nu de unele „inventate“ ad-hoc.

În schimb, merită felicitări orchestra Filarmonicii, în fruntea căreia s-a aflat distinsul dirijor **Mircea Cristescu**, pentru izbutita tălmăcire sonoră a celei dintîi simfonii beethoveniene, căci dacă, prin dialogul vorbit, nu s-a creat nici un fel de apropiere între ascultători și interpreți, aceasta a fost obținută fără îndoială prin muzică.

STELIAN PIHULEAC

PRO ȘI CONTRA

Olimpiadele școlare

Sînt binecunoscute importanța olimpiadelor școlare, finalitatea lor, precum și marele ecou al acestor întreceri în mobilizarea unui mare număr de elevi și cadre didactice. Multe elemente talentate au ieșit la lumină, s-au afirmat în viață, cu acest prilej, făcînd cinste școlii și învățămîntului în general. Remarcăm inițiativa lăudabilă a Ministerului Educației și Învățămîntului de a fi transmis, prin „Tribuna școlii“ și printr-o circulară, planificarea din timp a tuturor etapelor, pentru fiecare specialitate în parte.

Cu toate aceste măsuri pe care le apreciem, în ultimii ani, apar și unele deficiențe organizatorice care, considerăm noi, ar trebui remediate. Ca urmare a diversificării învățămîntului nostru de cultură generală, măsură utilă cu rezultate remarcabile, au luat ființă, pe lîngă unele licee, clase speciale de matematică, fizică, chimie și biologie, începînd cu anul II de studiu. Aceste clase nu se formează pe baza unui concurs special de admitere în anul I, ci prin recrutarea celor mai buni elevi din restul liceelor care au obținut medii foarte bune în anul I de studii. În consecință, celelalte școli își pierd cei mai buni elevi. Dar nu despre acest lucru este vorba. Dacă la anii I, nu se constată nici un decalaj între școli în rezultatele obținute la olimpiade, în schimb, la anii II, III și IV, ele sînt cu totul favorabile liceelor cu clase speciale. Și acest lucru este foarte normal în condițiile participării celor mai buni elevi recrutați din celelalte școli — în pregătirea cărora și-au adus aportul multe cadre didactice — a unei programe speciale, cu un număr sporit de ore, în planul de învățămînt ; în condițiile speciale de studiu, elevii acestor clase fiind scutiți de ziua de practică în producție etc. În felul acesta, însă, apare o inechitate între școli, din acest punct de vedere, se creează un serios handicap pentru elevii merituoși de la celelalte clase, ceea ce contribuie la demobilizarea elevilor și a cadrelor didactice, cu atît mai mult cu cît forurile de resort analizează rezultatele „pe școli“ (de altfel ca și la concursul de admitere în învățămîntul superior), fără a se ține seama de aceste particularități, care devin hotărîtoare.

De aceea, pentru ca olimpiadele să-și atingă scopul și în viitor, propunem ca pentru liceele cu clase speciale, ele să fie organizate separat, cu subiecte la nivelul cerințelor programelor speciale și ale condițiilor specifice de pregătire. Ar fi un bun prilej și pentru Ministerul Educației și Învățămîntului de a verifica rezultatele muncii acestor clase, în care se lucrează cu vîrfuri. În caz contrar, inegalitatea între clase și școli apare din start, avînd efecte demobilizatoare pentru marea masă de elevi din clasele liceale obișnuite.

Prof. IOAN CÎMPEANU
Liceul nr. 15, Cluj

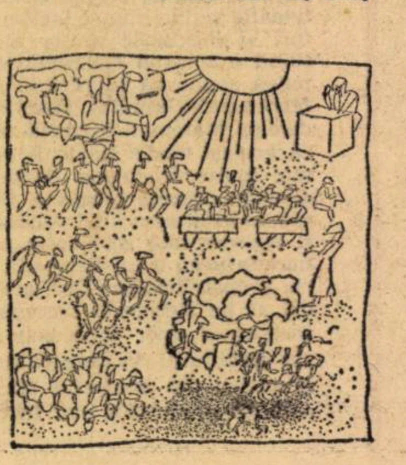

Ne scriu corespondenții voluntari

Mai multă consistență muncii independente

Pornind de la faptul că randamentul orelor de matematică este adesea nesatisfăcător, ne-am gîndit la aplicarea unei metode care să stimuleze munca independentă, dînd fiecărui elev un „sfătuitor“ adecvat nevoilor lui. Această metodă a fost aplicată la capitolul „Ecuații trigonometrice“, obținîndu-se rezultate încurajatoare față de grupa de control. Ea este dedicată rezolvării de exerciții și probleme în orele prevăzute de programă, cît și în orele suplimentare, avînd avantajul de a îmbina verificarea cu însușirea cunoștințelor. Sub aspect formativ, aceasta îi obișnuiește pe elevi cu modul de a gîndi o problemă, de a o despărți în etape, de a o analiza. Fiind ajutați să depășească anumite momente dificile, elevii mai slabi pot lucra în întregime probleme destul de complexe. După un număr suficient de exerciții, elevii capătă încredere, curaj, plăcere de a lucra la matematică. De asemenea, elevii au posibilitatea să-și completeze golurile în cunoștințe.

Conținutul metodei : Se dă de rezolvat clasei de elevi o problemă. În prealabil, profesorul a analizat problema, a sesizat care sînt eventualele dificultăți, a redactat indicațiile necesare depășirii fiecărei dificultăți pe fișe separate.

Fiecare elev are o casetă în care profesorul introduce fișele cu indicațiile pentru rezolvarea problemei respective, care sînt numerotate și așezate în ordinea numerotării. În plus, fiecărui elev i se dă o notă privind informațiile pe care le poate obține de la fiecare fișă. Extragerea fișelor este înregistrată de un sistem electric. Elevii știu că extragerea acestora este semnalizată profesorului și se vor strădui să evite acest lucru, apelînd la fișe numai în situația în care nu pot depăși un anumit punct al problemei. După ce elevii au încheiat lucrul, ei sînt notați după numărul fișelor extrase, cît și după importanța lacunelor ce au apărut evidente prin extragerea anumitor fișe. Sistemul electric este conceput astfel, încît la sfîrșitul lucrului, pe un panou așezat în spatele clasei, în spațiul destinat anume fiecărui elev, se aprind beculețele corespunzătoare fișelor extrase. Cu eventuala excepție a unor elevi foarte slabi, se rezolvă în întregime problema. Unor elevi, indicațiile luate din fișe le erau cunoscute, au apelat la acestea doar din neîncredere, lipsă de experiență. Rezolvarea exercițiului le dă încredere în forțele lor. O altă categorie de elevi au completat astfel goluri în cunoștințe. Eficiența metodei depinde mult de felul în care sînt întocmite fișele. Ele nu trebuie să constituie o parcelare a rezolvării exercițiului, ci să cuprindă indicații adecvate fiecărui tip de elev. Unele indicații sînt însoțite în fișe și de scurte justificări teoretice.

Instalație electrică destinată folosirii fișelor. Instalația se compune din două părți : casetele destinate elevilor și panoul de control. Fiecare casetă conține un număr de contacte electrice (în cazul instalației care funcționează la liceul nostru, 10) confecționate din două arcuri lamelare care se ating. Fișele sînt confecționate din carton și au dimensiunile unei cărți poștale. Pe panoul de control sînt grupate becuri electrice, cîte 10 pentru fiecare casetă, fiecare bec fiind comandat de un contact din casetă. La extragerea unei fișe, contactul respectiv se închide și determină aprinderea becului corespunzător. Pe panou, becurile sînt așezate respectînd poziția elevilor în bănci. Instalația este economică, ea a fost, de altfel, realizată prin munca elevilor de la cercul de fizică cu cheltuieli de circa 3 000 lei.

Prof. MIHAI BLEJERU
Liceul nr. 2, Tecuci

TINERETUL ȘI CULTURA

Se vorbește mult despre cultură, se știe totuși prea puțin cum se face. De altfel, nici cele mai strălucite epoci din istoria lumii sub raport cultural nu știu, probabil, cum se face cultura.

În acest domeniu nu sînt rețete miraculoase, nu sînt recomandări de făcut. Totul se reduce în realitate, la formație, la atmosferă și la soliditatea sistemului de valori dintr-o lume dată.

Este evident astfel că, folosind cuvintele **totul se reduce**, pe lîngă cele trei cerințe care urmează și care sînt, toate, esențiale, am încercat un mod de expresie metaforic. Am făcut-o pentru a circumscrie niște factori de o importanță primordială și pentru a exclude alții mult mai mărunți, cu care s-ar putea produce niște confuzii. Fiindcă, în materie de cultură nu se poate glumi. Nivelul pe care-l cere tineretului nostru, originea, descendența poporului român, popor neo-latin, este unul eminamente european și pentru a-l atinge nu putem proceda prin concesii și reducții în studiu, ci prin intransigență și necontenite adaosuri.

Lumea culturii este o hartă veche în care se pătrunde anevoie, căci scriitura ei e foarte complicată. Pentru descifrarea ei (și care niciodată nu poate fi integrală), trebuie o formație largă, o bună conducere, o voință îndîrjită și cîtă răbdare. Și cultura nu poate începe decît cu studiul disciplinelor umanistice al căror scop este, în mod esențial, formativ pentru personalitatea omenească.

N-am să încetez să afirm valoarea **exclusivă** a învățămîntului umanistic pentru o formație în adevărat spirit european. Umanismul are o istorie și o semnificație clară. Această nobilă filozofie despre om l-a făcut pe european raționalist prin excelență, cu mijloacele studiului limbilor, literaturilor, istoriei și filozofiilor clasice.

Și acest studiu nu poate fi lăsat să dispară pentru că vremea noastră cunoaște o uriașă explozie tehnico-științifică sau pentru că tineretul de azi al lumii refuză să-și mai bată capul cu dificilele declinări și conjugări grecești ori latinești, cu datele istoriei universale sau cu schemele logicii.

Fiecare disciplină are un A. B. C., care pare greu, dar care nu se poate eluda în cultură unde nu se pot arde etapele decît cu consecințe grave și depistabile abia după mari intervaluri de timp, cînd nimic nu mai rămîne de făcut.

Oricîtă matematică ar trebui să învețe tinerii de azi (și trebuie să învețe, fiindcă și cei mai buni dintre vechii filozofi și scriitori au fost și matematicieni, ca Pitagora, Descartes, Pascal, Leibniz etc), acest lucru nu se cade să aibă nici o consecință negativă asupra studiului umanistic, asupra culturii. Imperativul epocii noastre cere să facem buni tehnicieni și pricepuți oameni de știință. Sîntem absolut de acord. Dar trebuie să înțelegem că ei nu vor fi buni în meserie, buni cetățeni și patrioți, buni în familie, decît dacă vor avea forma minții făcută sub înrîurirea culturii și studiului umanistic. Chiar un bun meseriaș nu poate înțelege în profunzime procesele meseriei sale, decît dacă se exprimă bine și scrie corect, semn că gîndește bine. De aici se începe, de la așezarea minții într-un anumit fel, în armonie cu evoluția firească a lucrurilor timp de milenii. Și evoluția firească stă pe temeliile umanismului.

Sigur că de aici, de la începuturi, pînă la înțelegerea capodoperelor literaturii, artelor, filozofiei, e un drum foarte lung. Bine conduși, cu pricepere nuanțată, pot ajunge mulți pe el. Dar nu e suficientă numai rîvna individuală (deși uneori se recurge numai la ea). Orientarea înspre cultură este o operă grea, dar nu atît de grea, dacă lucrarea de formație a minților și sufletelor e bine făcută. Educația întreprinsă pe textele clasice ale literaturii universale și naționale ascute facultățile critice, ducînd la formarea unui gust superior care ferește de erori și confuzii. Lectura, chiar foarte bogată, dar făcută la întîmplare, fără criteriile selecției și evaluării umanistice, mai degrabă amestecă lucrurile și strică unității sistemului de valori.

Iar atmosfera pozitivă în cultură nu poate fi decît aceea care respectă și păstrează sistemul de valori garantat de secole și milenii și în care înnoirile se adaugă cu deosebită prudență, cu băgare de seamă. Aici stă de fapt răspunderea celor care fac cultura, care o promovează. Unitatea criteriilor de judecată în cultură, viziunea clară asupra sistemului de valori bine fixat și, în primul rînd, păstrarea tradițiilor umanistice pretutindeni garantează unghiul bun și adevărat spre cultură al tineretului nostru, plin de inteligență și curiozitate. Și în afara acestui unghi nu mai cunosc altul vrednic de a fi luat în considerație.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

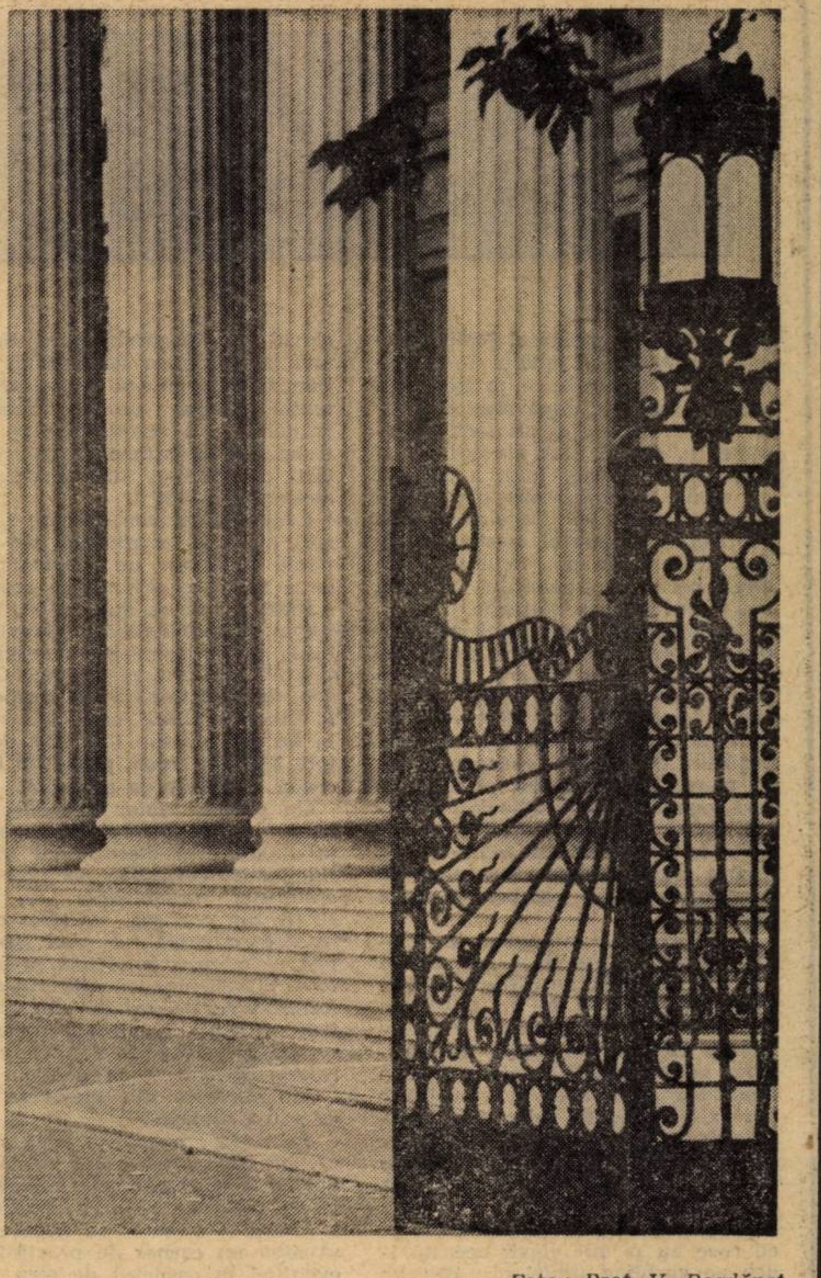

Foto : *Prof. V. Bogdăneț*

Valoarea detaliului

Un elev dintr-o clasă a VII-a a unei școli bucureștene a inițiat apariția unei reviste în toată regula, cu rubrici interesante, cu proze și poezii special create, cu jocuri, cu desene și curiozități, cu vești pionierești etc., toate cu o paternitate solemn reclamată printr-o semnătură expresă cît mai vizibilă. Ca la 13 ani. Numărul unu se naște din pasiunea candidă pentru idee. Educatorii se simt obligați să treacă la oficializarea faptului și la „legalizarea“ colectivului redacțional. Diriginta, de altfel de formație științifică solidă și cu autoritate în fața copiilor, încearcă să motiveze cu seriozitate „distribuția“ responsabilităților și reușește. Îi scapă însă un detaliu. Argumentînd pentru ce „redactorul șef“ trebuie să fie un anumit elev, care în fapte era deja, îi enumeră o serie din calitățile care-l îndreptățesc la această distincție, adăugînd în treacăt că e potrivit pentru funcție și pentru că tatăl lui e ziarist. Copilul nu a primit cu plăcere „consacrarea“. S-a indispus chiar.

— De ce ? — îl întreabă mama acasă.

— Fiindcă tata nu e ziarist! Dar chiar dacă ar fi fost, tot m-ar fi jignit. A spus-o ca și cînd tata mi-ar fi făcut revista sau ar putea-o face de acum încolo.

— Și ce-ar fi fost jignitor în asta?

— Poate n-ar fi fost dacă era adevărat, dar vezi că nu-i adevărat!

Faptul s-a petrecut întocmai și poate că nimeni în afară de cel în cauză nu l-a înregistrat. Dar entuziasmul a scăzut și revista a început să apară din ce în ce mai rar. Nu știu dacă explicația trebuie căutată aici sau și în altă parte. Sigur este că, în bine sau în rău, educatorul trebuie să respecte în totul, pînă la nuanțe, adevărul, să verifice realitatea. Știu, e greu. Clasele sînt multe, numeroase, nu e lucru ușor. Dar e absolut necesar. Alternativei needucative de a deforma cît de cît realitatea îi este preferabilă tăcerea, neangajarea. Și aici e vorba în fond tot de o concepție. De data aceasta, foarte veche. Întreaga pedagogie clasică, ca și cea modernă, e consonantă în această privință: să nu spui nimic despre copil ce nu corespunde realității. Dar unii consideră că e încurajator să-i inventezi niște trăsături pozitive. Aceasta l-ar obliga pe copil. Poate că uneori da, dar în general sînt convinsă că e profund dăunător. Să descoperi *că e pozitiv — fiindcă e imposibil ca un copil să nu aibă și trăsături pozitive — și să invoci ceea ce ai descoperit, da. Dar să gratuitezi inventînd, în nădejdea că vei obține angajarea pozitivă a copilului — nu mi se pare indicat, chiar dacă o faci în numele optimismului pedagogic, al ideii că trebuie „să te bazezi pe părțile pozitive“. Și cu atît mai mult nu e normal să fabulezi pe seama copilului lucruri care fără să-ți dai seama pot deveni jignitoare — ca în contextul de mai sus. În problemele mari nu se face așa, dar în detaliu... Ce păcat că o mulțime de fapte excelente ale educatorilor pot fi atît de ușor anulate de cele mai neașteptate nimicuri. Și, mai ales cît de trist este că adeseori detaliile sînt voit lăsate de o parte, ignorîndu-se că mai ales în educație „buturuga mică răstoarnă sigur carul mare“.*

Și, apoi de ce oare o fi fost necesar ca admirabilul act creator al copiilor să fie frustrat de prospețimea și apartenența lui reală, cei mari considerînd că trebuie să-l înfățișeze ca emanînd de la ei ?

Ce corect ar prezenta — sînt sigură — educatorii respectivi problema conducerii, a dirijării cu tact a educației copilului, dar cît de fragilă în nuanțe este concepția lor dacă în practică se materializează astfel.

NADIA NICOLESCU

Un C. A. P. în miniatură

Despre lotul agricol al Școlii generale din Afumați, județul Ilfov, aflasem că este printre primele din județ organizate după sistemul micro-C.A.P.-ului. Mai aflasem, de asemenea, că aici s-au obținut rezultate deosebite, că lotul a devenit un model de organizare a practicii tehnico-productive. Toate ne-au fost confirmate. Regretul nostru nu a fost decît acela că, deplasîndu-ne după perioada culesului, nu am mai putut admira culturile.

Organizat întocmai după modelul cooperativei agricole de producție din comună, micro-C.A.P.-ul „Constantin David“, cum l-au denumit elevii, însumînd peste 5000 mp. este constituit pe sistemul fermelor cu profiluri de diferite culturi: cultură mare, legumicultură și floricultură, pomicultură și viticultură, apicultură și zootehnie. Culturile fiecărei ferme au fost îngrijite de elevii a cîte două-trei clase, clase ce constituiau astfel echipele fiecărei ferme

„La început — ne spune Ion Coman, directorul școlii — nu aveam decît lotul donat de către C.A.P. și ideea organizării lui în acest fel. Cu hărnicia și entuziasmul profesorilor și elevilor am trecut la realizarea acestui C.A.P. în miniatură. În adunarea generală de constituire am ales consiliul de conducere, comisia de revizie — ambele formate din elevi — am împărțit clasele pe ferme și am trecut la treabă.“

Despre entuziasmul și seriozitatea cu care au primit elevii această idee ne vorbește profesoara Aurelia Pleșa, responsabilă cu organizarea practicii tehnico-productive pe lotul școlar: „Fiind puși în fața unor sarcini concrete elevii lucrează cu mai mult spirit de răspundere. În funcțiile de răspundere nu au fost aleși neapărat elevii cei mai buni la învățătură, ci cei mai harnici. Am remarcat că. odată aleși în aceste funcții, ei și-au cîștigat un prestigiu deosebit în fața colegilor și, în cele mai multe cazuri, au învățat cu mai multă seriozitate, ridicîndu-și astfel nivelul la învățătură. Exemplul cel mai edificator îl constituie însuși președintele C.A.P.-ului, elevul Ivan Gheorghe, care, dintr-un elev mediocru, a devenit un elev bun. În permanență a fost atrasă atenția elevilor asupra finalizării muncii lor, a rezultatelor pe care trebuie să le obținem în vederea dotării cabinetelor, laboratoarelor și atelierelor școlii““.

Conștiinciozitatea cu care s-a lucrat aici este confirmată de rezultatele obținute: un beneficiu de circa 15 000 lei. Planul de producție stabilit a fost cu mult depășit. „Nu numai că a fost depășit planul stabilit, ne informează președintele micro-C.A.P.-ului, elevul Ivan Gheorghe, dar am depășit și producția la hectar a C.A.P.-ului. Am obținut la hectar aproape 1 500 kg. de cartofi, 3 000 kg. roșii, peste 250 kg. de ceapă, 4 000 kg. de porumb“.

Un prețios ajutor a primit școala de la Cooperativa agricolă de producție. Din discuția cu tovarășul Costică Sebastian, locțiitorul secretarului organizației de bază P.C.R. din comună, am aflat că activitatea micro-C.A.P.-ului școlii a fost permanent împletită cu activitatea C.A.P.-ului, că ajutorul a fost reciproc. Astfel, ori de cîte ori au fost solicitați, elevii au muncit cu aceeași seriozitate în solariile cooperativei agricole de producție.

Am observat că elevii se mîndresc cu munca, că își țin ei înșiși o evidență exactă a ceea ce au muncit (fiecare elev din școală a avut de îngrijit cîte un rînd de cultură). Utilă ni se pare propunerea tovarășului director ca fiecare elev să aibă un carnet de practică, sau eventual în carnetul de elev să existe un capitol prevăzut în acest scop. Foarte interesant ni se pare proiectul de care ne vorbea directorul Ion Coman. Avînd în vedere că în comună va lua ființă o filială a „Biofarmului“, intenționează să cultive pe cea mai mare parte din lot plante medicinale, în special levănțica, plantă care se folosește neuscată, fără a fi nevoie în acest fel de o uscătorie specială. O idee interesantă care, credem, că va prinde viață.

CORNELIA GÎRMACEA

Activități în seră la Școala generală din com. Izvorul Argeș.

Practică în atelierul de tîmplărie al Școlii generale din com. Slobozia Nouă, jud. Ialomița

Între realitate și deziderat

Continuitatea în instruirea practico-productivă, ca de altfel în orice disciplină școlară, reprezintă una din condițiile — dacă nu aceea principală — ale realizării unei pregătiri a absolventului școlii generale sau liceului de cultură generală care să-l ajute să se poată integra rapid socio-profesional (în eventualitatea că nu intenționează să treacă într-o altă etapă de școlarizare). Iată de ce acele puține excepții semnalate în unele școli, de reprofilare a atelierelor-școală, mai ales atunci cînd în cauză sînt elevii ultimei clase, stîrnesc o firească nedumerire. Știm însă cu toții că asemenea decizii nu se iau ușor.

După acest principiu didactic se desfășoară activitatea de instruire practico-productivă în majoritatea zdrobitoare a liceelor de cultură generală din țară. Repetăm, excepțiile sînt determinate de cauze cu totul speciale. După acest principiu se conduc — nici nu se putea altfel — și școlile generale și liceele din cuprinsul județului Bihor în realizarea acestei sarcini fundamentale a școlii noastre. Există o excepție despre care va fi vorba în cuprinsul articolului și care, de fapt, ne-a și sugerat tema lui. Dar mai înainte să înfățișăm o secvență „normală“. Liceul „Dr. Petru Groza“ din Orașul Dr. Petru Groza este patronat de „Uzina de utilaj minier.“ Elevii sînt încadrați la locul de muncă în incinta întreprinderii, unde își desfășoară activitatea sub supravegherea și îndrumarea unui maistru-instructor aparținînd școlii. (Anii I și II au cîte două grupe, iar anii III și IV cîte o grupă). Elevii sînt instruiți în meseriile de strungar, frezor, rabotor, meserii deci de viitor. Conducerea liceului — ne relata prof. **Petru Vesa**, director — înțelege ca finalizarea acestei activități fundamentale a școlii de cultură generală să se materializeze într-un atestat la absolvire. Modalitatea practică va fi stabilită împreună cu reprezentanții uzinei la timpul potrivit. Cît privește fetele, cele din anii III și IV continuă instruirea practică-productivă la cooperativa „Miorița“ — secția tricotaj și întreprinderea „Sinteza“ — diferite obiecte din carton. De altfel, chiar din acest an școlar cele două unități economice din oraș au angajat salariați dintre absolventele liceului.

Liceul de cultură generală cu limba de predare maghiară „Alexandru Moghioroș“ din Oradea este o instituție școlară de tradiție și cu real prestigiu. Directorul liceului, prof. **Kovacs Ludovic**, ne spunea că această unitate școlară are o existență neatestată de 200 de ani. Aici, s-a construit — dacă nu ne înșelăm — primul laborator fonetic din țară, după concepția și sub îndrumarea profesorului de psihologie, un excelent electronist „neatestat“. Liceul are o bună dotare a laboratoarelor de fizică și chimie. Și cum este și normal, și rezultatele obținute au fost pe măsura valorosului corp didactic care funcționează aici, pe măsura eforturilor colectivului de profesori și elevi ai liceului. Acest liceu a obținut bune rezultate și în instruirea practico-productivă a elevilor săi. S-a stabilit o bună relație de colaborare cu întreprinderea patronatoare „Electrometal“ din localitate. Aceasta a amenajat (și dotat), în incinta liceului, un atelier de mecanică și amenajează în perspectivă (și dotează) încă unul (tot în incinta liceului). Pe baza unui contract încheiat între cele două părți — întreprindere și conducerea liceului — elevii execută în atelierul școlii piese pentru cooperativă. Intreprinderea asigură de lucru — ne spunea profesorul de specialitate **Solyom Emerich** — pentru toți elevii anilor I-II. Mai puțin pentru elevii din anul IV. Și cu aceasta am ajuns la excepția de care aminteam la început. Elevii acestei clase au făcut instruirea practico-productivă în anul școlar trecut tot în atelierul școlii și au executat piese pentru întreprinderea patronatoare „Electrometal“ ca și colegii lor din anii mai mici. În noul an școlar, atît băieții, cît și fetele din anul IV execută instruirea practico-productivă la Intreprinderea poligrafică din localitate. Vor învăța — ne spuneau reprezentanții școlii — legătorie, cartonaj, cașerit. Timpul scurt pe care îl mai au în față pînă la absolvire socotim că nu le permite să treacă și la secții cu un mai accentuat caracter tehnic. Am vrut să aflu cauzele reprofilării. Credeam că mă aflu în fața uneia din acele excepții nedorite. Nu este vorba de așa ceva. Colaborarea cu întreprinderea „Electrometal“ este excelentă (lucru de care, de altfel, mi se vorbise și la Inspectoratul școlar al județului). În discuția de la liceu, unul dintre interlocutori sugera că la baza acestei măsuri a stat ideea „policalificării“, „argument“ cu care nu au fost de acord colegii domniei sale. („Ideea“ nu se susținea în sine. O trecere de la un profil la altul nu înseamnă lărgirea calificării, policalificarea). Sigur, poligrafia este un domeniu de activitate pasionant și de perspectivă. Nu aici stă deci obiecția. Nedumerire stîrnește faptul că această soluție nu a fost gîndită pentru elevii actualului an IV încă din anul școlar precedent. În atare împrejurare, acești elevi ar fi beneficiat de doi ani neîntrerupți de instruire într-o profesie. Ceea ce ar fi constituit o premisă materială mai puternică pentru o rapidă integrare a unora dintre absolvenți chiar în cadrul întreprinderii respective.

NICOLAE SORIN

DIN EXPERIENȚA ȘCOLILOR

Predarea limbilor străine

CONVERSAŢIA

Dacă motivațiile de ordin psihopedagogic ale predării unor limbi străine începînd de la o vîrstă timpurie sînt în genere bine cunoscute, nu tot atît de bine sînt precizate metodele și procedeele prin care să se realizeze acest deziderat.

Vom căuta să discutăm o parte din aceste probleme cu referințe la predarea limbii engleze — specialitatea mea — în primii ani ai învățămîntului de cultură generală. Este evident faptul că alegerea metodelor și a procedeelor nu constituie și nici nu trebuie să constituie un lucru în sine, ci trebuie să țină cont — pe de o parte — de particularitățile de vîrstă ale elevilor, de aspectul (oral sau și scris), de volumul cunoștințelor și deprinderilor ce trebuie epuizate într-o anumită perioadă de timp, iar pe de altă parte, de achizițiile teoriei limbii, psiholingvisticii și metodologiei predării și învățării limbilor.

Este aproape oțios să subliniem rolul fundamental pe care îl joacă metoda audio-orală în predarea limbii engleze la clasele experimentale. În cadrul acestei metode, o pondere deosebită are **procedeul conversației.** Conversația comportă mai multe accepții, de importanță și finalități distincte. Vom încerca în cele ce urmează o discriminare a principalelor conotații ale acestei noțiuni.

I. **Dialogul (dirijat) între profesor și elev.** Este un exercițiu structural ce face tranziție între reproducerea unui model (pattern) și exercițiile de vorbire spontană, productivă. În cadrul dialogului dirijat, elevul găsește în vorbirea profesorului indicații cu privire la structura pe care trebuie s-o folosească la răspuns. Dialogul dirijat poate avea mai multe variante, cea mai folosită fiind varianta **întrebare-răspuns.**

Exercițiile de întrebare-răspuns pot folosi la: a) însușirea de structuri lexicale sau gramaticale; b) însușirea pronunției și a intonației.

II. **Dialogul (stimulat) între doi elevi.** Este un exercițiu structural avînd aceleași finalități. El conține un stimul verbal al profesorului ce servește la formularea întrebării și răspunsului.

În practica dialogului stimulat sau dirijat pot fi folosite cu succes banda de magnetofon sau picupul. Elevii răspund la întrebările înregistrate, dobîndind deprinderi corecte de pronunție, intonație și ritm.

III. **Conversații ușoare dialogate.** În construirea unor astfel de dialoguri profesorul trebuie să țină seama de principiul accesibilității și al introducerii gradate a noilor structuri. Trebuie evitată introducerea prea de vreme a unui mare număr de cuvinte și structuri noi, ca și artificialul construcțiilor. Firescul atrage și este însușit cu plăcere. Practica arată că este absolut necesar să se facă prezentarea dialogului, explicarea cuvintelor noi. După această explicație preliminară, dialogul se reia, replică cu replică, acestea fiind spuse mai întîi de profesor, apoi repetate de către elevi. Următoarea reluare a dialogului se realizează astfel: profesorul interpretează un personaj, elevii trebuind să-i dea replicile celuilalt, apoi rolurile se inversează. În ultima etapă a repetărilor, elevii sînt puși să interpreteze dialogul între ei. La această vîrstă elementul ludic în procesul de predare este binevenit.

Evident, cu aceasta sarcina profesorului nu s-a terminat. Folosind bine procedeele structurale (substituții, transformări), el poate introduce noi cuvinte sau structuri sau poate determina folosirea structurilor dobîndite în circumstanțe diferite decît cele prezente în dialog.

Dialogurile atrag și determină participarea elevilor timizi, contribuie la sporirea eficienței predării, datorită realizării principiului participării conștiente a tuturor elevilor la lecție. În același timp, creează premisele pentru o însușire mai ușoară și mai temeinică a cunoștințelor și dezvoltă gustul elevilor pentru studiu și învățarea limbii. Cu o condiție: metoda să nu fie absolutizată.

Prof. LILIANA TATARU-MIHAI
Cluj

Dialogul elev — mașină într-un laborator de calcul electronic

La Liceul „Ion Neculce" funcționează de mai bine de doi ani un laborator (a fost primul liceu din țară care a organizat un asemenea laborator) de calcul electronic.

În scopul apropierii conținutului procesului instructiv-educativ de practică, elevii învață, la nivel de realizări efective și independente, elementele de bază ale unor profesiuni legate de utilizarea echipamentelor electronice de calcul și anume, elemente de operatorie, de programare și de prelucrarea datelor, imperios necesare modernizării conducerii prin introducerea mijloacelor de prelucrare automată a datelor, integrarea acestor mijloace într-un sistem unitar național, răspunzînd pe această cale unei cerințe esențiale contemporane : perfecționarea sistemului informațional economico-social. Ideea creșterii rolului școlii, al liceelor, pentru integrarea tineretului în producție este ilustrată de faptul că elevii pot deveni încă din școală buni profesioniști ; nivelul de pregătire atins de către mulți dintre cei ce au fost pregătiți în cei doi ani de cînd funcționează laboratorul este mulțumitor : o bună parte dintre absolvenți sînt capabili să se angajeze la un centru de calcul ca personal mediu și pot atinge performanțele cerute după un minim de stagiu de acomodare cu problemele specifice locului de muncă, sau să utilizeze cunoștințele însușite pe această cale în alte direcții de activitate, stăpînirea tehnicii de calcul, de lucru cu calculatorul, constituind un auxiliar de o deosebită utilitate și în alte profesii.

În organizarea laboratorului, de o mare importanță a fost sprijinul venit din partea Comitetului municipal de partid, precum și înțelegerea manifestată de către D.C.S., care a transferat la școală un calculator (Cellatron SER-2) cu anexele sale, piese de schimb etc.

Cîteva cuvinte despre organizarea propriu-zisă a laboratorului : piesa centrală a calculatorului a fost așezată pe un podium, iar perforatoarele de bandă pe măsuțe speciale, în laborator existînd măsuțe și scaune speciale pentru fiecare elev.

Pentru rezolvarea problemei cadrelor, conducerea liceului a recrutat specialiști care lucrează efectiv cu date provenite din probleme reale. Cu ajutorul unor centre de calcul din Capitală (Centrul de calcul al Universității București, al C.F.R., al M.I.U. etc.), care au acceptat patronarea acestui laborator, a fost constituit un colectiv de specialiști (programatori, analiști, depanatori) de înaltă calificare, care a elaborat programele de lucru. Fiecare membru al colectivului a primit pentru instruire cîte o grupă de 15—20 de elevi, selecționați din clasele de la real, pe baza opțiunilor acestora, cît și a rezultatelor unor teste de aptitudini, special elaborate pentru cursurile de programatori. În anul școlar 1970—1971 a fost formată o grupă care a lucrat timp de doi ani (anii III și IV) la programare și cibernetică economică. În anul școlar 1971—1972 au fost constituite patru grupe, care au lucrat timp de un an școlar (anul IV de studii) în domeniul programării, precum și o grupă de elevi din anul II de studii care s-a ocupat cu întreținerea și depanarea calculatoarelor electronice de calcul.

Laboratorul și-a desfășurat activitatea după trei programe analitice diferite, care au cuprins în linii mari următoarele : program de doi ani (programare) : generalități asupra mașinilor de calcul, principii de programare, programare în FORTRAN IV și COBOL, probleme de analiză numerică, probleme de cibernetică economică ; program de un an (programare) : generalități asupra mașinilor de calcul, principii de programare, programe în cadrul calculatorului CELLATRON, programare în FORTRAN IV ; program de un an (întreținere, depanare, calculatoare) : elemente constitutive ale calculatoarelor digitale, funcționarea calculatoarelor și elemente sumare de programare, întreținerea calculatoarelor, probleme de depanare.

De regulă, lucrul s-a efectuat cu grupe mici de 2—4 elevi, după programul în „pași mărunți". În cadrul aceleiași ședințe, grupele puteau primi sarcini diferite din realizarea unui obiectiv sau rezolvarea pe grupe a aceleiași sarcini. Toate secțiile s-au axat pe ideea problematizării : alegerea celor mai potrivite subrutine, ameliorarea algoritmilor, a programelor etc.

Vorbind despre colaborarea catedrelor cu laboratorul de calcul, celei de matematică îi revine un rol predominant. Pentru o adevărată apropiere a cursului de matematică de practică, experiența de pînă acum a demonstrat că e necesar ca unele teme să fie astfel orientate, spre a fi utile însușirii informaticii.

Pentru a permite elevilor contactul cu echipamentul de mare performanță, care utilizează limbaje automate, s-a obținut accesul grupelor de elevi la centre de calcul din Capitală, atît pentru documentare, cît și pentru lucru efectiv (de ex., la Centrul de calcul al Universității — București — calculatorul I.B.M.-360).

Aprecierea progreselor, după părerea specialiștilor, ar trebui încununată (în afară de notare) de o probă practică (codificarea unei serii de informații, un program, un model). Totodată, se conturează posibilitatea ca elevii să se angajeze la efectuarea unor lucrări reale, folositoare, cum ar fi cele de statistică, evidență, diverse prelucrări de date pentru beneficiari.

CONSTANTIN BUȚURA

Activitate în laboratorul de calcul electronic al Liceului „Ion Neculce" din Capitală

Portrete de dascăli

INVENTATORUL

Sînt atît de mulți acei oameni interesanți despre care conștiința profesională ne impune să scriem încît uneori încerc simțămîntul culpabilității pentru că numărul limitat de pagini ale publicației, timpul, incapacitatea omenească de a cuprinde totul nu-mi îngăduie întotdeauna s-o fac cu suficientă promptitudine. Iată, a trecut aproape un an de cînd am fost la Rădăuți. La timpul cuvenit, am scris despre acest liceu, despre marile lui realizări în domeniul activităților tehnico-productive, al autodotării, al modernizării învățămîntului. Tot pe atunci, mi-am propus să scriu și despre Demil Teleagă, dar nu am ajuns să o fac decît astăzi.

De ce tocmai despre acest profesor ?

Fiindcă este unul dintre cei mai harnici și cei mai conștiincioși. Fiindcă este unul dintre aceia care, mai mult decît alții, s-a lăsat fascinat de noile orizonturi către care se îndreaptă astăzi învățămîntul. Fiindcă pe el, și alții ca el, putem conta în efortul general de a promova renovarea pedagogiei, a școlii, a învățămîntului românesc în general.

Fiindcă profesorul Demil Teleagă este ceea ce ar trebui să fie toți profesorii, nu numai un pedagog, ci și un cercetător. Cei care au participat la etapa pe localitate și la etapa județeană a simpozionului „Rolul și locul educatorului în modernizarea învățămîntului" își amintesc de interesantele comunicări pe care le-a prezentat cu acest prilej — rodul unei vaste documentații și al unor investigații personale originale. Iar specialiștii care nu au avut această ocazie pot consulta pentru edificare studiul intitulat „Dioptrul cu meridian în formă de hiperbolă" care a fost publicat în „Revista de comunicări și referate", volumul II, editat de Inspectoratul școlar al județului Suceava.

Fiindcă profesorul Demil Teleagă nu socotește că și-a încheiat îndatoririle odată cu ora de clasă și fiindcă dincolo de lecție, de raporturile sale strict profesionale, el enumără printre obligațiile sale și pe aceea de a colabora la eforturile întregului colectiv al școlii pentru modernizarea învățămîntului. Este, așa cum am văzut scris într-un referat al directorului școlii, „coautor la concepția de realizare a laboratorului lingvistic pentru care s-a întocmit dosar pentru ca împreună cu profesorii Mihai Pop și Peter Storoz să primească brevet de invenție" Și tot el, împreună cu alți profesori, a conceput și a realizat practic laboratorul de fizică cu profil de electricitate. Aceste cîteva cuvinte nu spun mult. Dar am trecut pe acolo, am văzut ce au realizat acești profesori și știu cîte nopți pierdute, cît consum de energie și de timp au cerut aceste laboratoare, cît de mare este valoarea lor reală.

Și, în sfîrșit, fiindcă — oare cînd îi mai rămîne timp și pentru asta ? — la titlul de profesor, Demil Teleagă îl poate asocia și pe acela de inventator. Pînă în prezent el este posesorul a două brevete emise de Oficiul de stat pentru invenții. Unul pentru un dispozitiv de încărcare mecanizată a buștenilor în autocamioane, iar cel de al doilea pentru un dispozitiv mecanic de spălare a autovehiculelor.

B. OCTAVIAN

ARITMETICA

Se impune o mai rațională distribuire a materiei !

MASĂ ROTUNDĂ

Cu concursul Inspectoratului școlar al județului Buzău (inspector : **Dumitru Manea**), am organizat, de curînd o discuție pe marginea manualelor de aritmetică la Școala generală de 10 ani, nr. 15, din orașul Buzău (directoare: prof. **Ana Băciucu**).

Au participat cadre didactice ale școlii, care predau la clasele I—IV, precum și reprezentantul comisiei metodice de specialitate (matematică).

Red: După cum vă este cunoscut, „Tribuna școlii" a inițiat o dezbatere mai amplă, privind nivelul de realizare a manualelor, în scopul continuei lor îmbunătățiri. E vorba de o acțiune sistematică, de altfel obișnuită pentru noi, pentru dv., fiindcă și-a găsit întotdeauna un loc important în paginile revistei.

Prin urmare — după discuția despre Abecedar, despre Citire — să ne oprim de astă dată la manualele de aritmetică de la ciclul I al școlii generale (ediția 1972). Care sînt primele dv. impresii ?

Înv. Valeria Preda : Găsesc foarte potrivită această primă întrebare, globală, a dv. Desigur, ne vom referi și la o clasă sau alta, în mod concret, dar niște observații general valabile se impun de la început. Aș spune că avem bune manuale de aritmetică. După parcurgerea lor, elevii sînt în măsură să stăpînească cele patru operații, să le folosească, ceea ce înseamnă, în fond, dezvoltarea judecății lor. Conduc aici prezentarea de obicei armonioasă, organică a materiei prevăzute în programă, ca și exercițiile, problemele propuse, modelele de operații cu grad progresiv de dificultate. Dar... nu se întîmplă întotdeauna așa. Există și inadvertențe supărătoare în aceste manuale — și mai ales la ele trebuie să ne oprim, cred eu, pentru a le elimina din ediții viitoare. Un prim neajuns îl văd în trecerea bruscă, de la prea simplu la prea complicat, respectiv de la clasa I la clasa a II-a.

Înv. Lenuța Ispas : La clasa I lucrăm, e adevărat, cu copiii de 6 ani, dar, totuși, manualul lor prea a fost ușurat. În schimb, le îngreunăm sarcina cînd trec în clasa a II-a și următoarele. Mă întreb de ce au fost scoase din prima clasă înmulțirea și împărțirea pînă la 20 ? Se întîmplă aici, la aritmetică, ceea ce s-a întîmplat și la abecedar, din care a dispărut partea a II-a.

Înv. Elena Lupu : Exact ! Or, aritmetica — de la clasa a II-a în sus — se sprijină pe cunoștințele de citire dobîndite în clasa I. De exemplu, la unele exerciții, probleme, copiii trebuie să citească : „ce cunoaștem, ce se cere aici, cum rezolvăm" etc. În timp ce ei mai silabisesc încă chiar la lectură...

Înv. Valeria Preda : S-ar impune, așadar, reașezarea materiei, în mod organic, de la clasa I la clasa a IV-a, ca și la citire de altfel.

Red : Observațiile dv. sînt justificate și, fără îndoială, ele vor fi luate în considerație de autorii de manuale. V-am ruga însă să vă referiți și la aspecte privind situații concrete, pe clase.

Înv. Aristița Ionescu : Iată o asemenea situație : la clasa a II-a apar exerciții cu sistemul metric înainte ca elevii să fi învățat transformările (la litru și metru).

Înv. Valeria Preda : La aceeași clasă, încă de la început, li se cere elevilor să numere din 9 în 9, din 8 în 8, adunînd sau scăzînd, ceea ce este complicat pentru ei. Aici e vorba de înmulțire și scădere, al căror exercițiu pregătitor trebuia să înceapă în clasa I, lucru care nu se mai întîmplă, potrivit noii programe.

Înv. Lenuța Ispas : Rezolvarea problemelor cu plan e greoaie pentru începutul clasei a II-a, tot pentru că operația pretinde acomodarea elevilor cu lectura curentă, nerealizată în clasa I din cauza reducerii abecedarului. Vedeți, ne întoarcem mereu la abecedar, deși vorbim de aritmetică. Ajunge ca o verigă să aibă fisuri, pentru ca urmările acestei situații să se perpetueze ca niște adevărate reacții în lanț. Toate manualele și programele trebuie regîndite, pornind de la clasa I, pentru a le da organicitatea necesară.

Înv. Aritia Marinescu : Lipsind baza necesară din clasa I, la clasa a II-a se dovedește insuficient numărul de 44 ore afectat înmulțirii și împărțirii ; aceasta între altele...

Red. Observ că nu vă referiți la clasele a III-a și a IV-a.

Înv. Anton Grigore : Ar fi și aici cîte ceva de spus. Aș menționa excesul descrierii tehnicii operațiilor, lucru ce duce la micșorarea numărului problemelor de rezolvat.

Prof. Niculina Stoian : La clasele IIII—V se impune o sporire a gradului de dificultate a problemelor. Noi, profesorii care predăm la clasa a V-a, simțim acea ruptură observată de colegii noștri cînd se trece de la clasa I la a II-a. Pentru a evita neajunsul, ar trebui prevăzute mai multe exerciții la clasa a III-a și, în special, a IV-a. Găsesc, de asemenea, că numărul de ore pentru unități de măsură (vehiculate mai tîrziu) este insuficient.

Înv. Constanța Untaru : Exercițiile sînt puține și la capitolul operații cu numere întregi. Uneori, acestea sînt prea simple pentru clasa a IV-a, cu o singură operație, ca la clasa I, de genul: 243×1; 79×0 etc! Sînt apoi reluări de chestiuni învățate în clasele anterioare, fără dezvoltări substanțiale (nu numai la aritmetică, ci și la geometrie).

Insp. școlar Dumitru Manea : În vederea îmbunătățirii manualelor de aritmetică pentru clasele I—IV, aș mai sugera adăugarea, la sfîrșit de capitole, a unor grupaje de exerciții și probleme distractive, pe care elevii le-ar folosi în munca lor independentă.

Red. : Observațiile dv. vizează mai cu seamă praguri, care trebuie eliminate, în trecerea de la o clasă la alta. Într-un cuvînt, e vorba de o mai rațională distribuire a materiei, de-a lungul primilor patru ani de învățămînt, ceea ce va fi, desigur, în atenția autorilor de manuale pentru noile ediții.

HRISTU CANDROVEANU

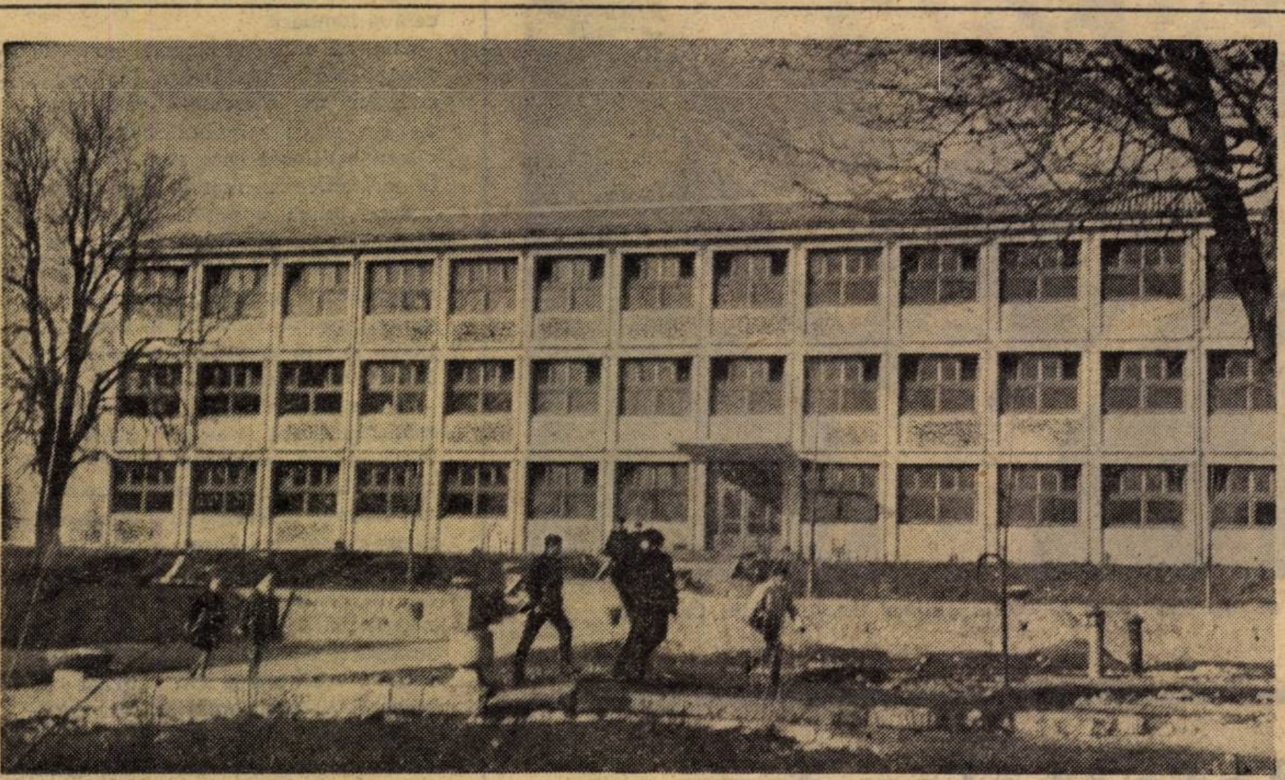

Clădirea nouă a Liceului din Baraolt, jud. Covasna

Percepția limbajului

În acțiunea de cultivare a limbajului elevilor atenția se concentrează asupra emiterii mesajelor. Măsura în care copiii receptează corespunzător o comunicare orală scapă preocupărilor, și nu fără pagubă pentru ei.

Psihologii au remarcat, de exemplu, că în multe împrejurări elevii sînt capabili să perceapă latura fizică a unei comunicări verbale, secvența sonoră, s-o identifice corect și s-o transcrie fidel, dar nu să-i înțeleagă și informația conținută, în plenitudinea ei. Morfemele și cuvintele purtătoare de semnificații abstracte, gramaticale, reduse la un suport fonetic adeseori minimal, rămîn pentru ei tot atîtea elemente inerte, a căror prezență o constată fizic, fără să le poată atribui un sens, un rol și, în consecință, fără să le poată distinge de unitățile cu individualitate mai puternică. Așa se întîmplă că mulți copii scriu și după ce au învățat gramatica: **la** văzut, colegi mei sau, hiperortografic, **i-l** văd, doi colegii etc. Excitabilitatea slabă a cortexului la asemenea stimuli demonstrează că învățarea direct rațională a codului, prin concepte gramaticale etc., nu este suficientă pentru decodarea și codarea corectă a unui mesaj și că elaborarea corectă a unui enunț nu poate fi izolată de perceperea integrală a limbajului.

Funcția antrenamentului

Este nevoie, deci, în școală, de un antrenament perceptiv, așa cum e nevoie de un antrenament verbal, oral și scris. Modalitatea fundamentală a primului este analiza mesajelor, continuată cu jocuri de opoziții, cu substituiri și transformări structurale. Analiza astfel gîndită înseamnă degajarea unităților semnificate dintr-un enunț și raportarea lor la unitățile semnificante corespunzătoare, luîndu-se în considerare legăturile de semantică sintactică pe care le contractează cuvintele în enunț, precum și valoarea referențială a acestora, în funcție de contextul lingvistic (de ce s-a spus mai înainte, de cunoștințele interlocutorului cu privire la informația conținută în mesaj) sau de situație (de împrejurare concretă în care are loc comunicarea). Ne oprim, în limitele spațiului, la două cazuri de mesaje fără ambiguitate.

Să presupunem că în dictarea unui fragment **din Sobieski și românii** de C. Negruzzi, mai mulți elevi au scris „**Il** vom trimite noi de pe ziduri". Corectarea începe cu precizarea situației și a faptelor: cineva, noi, plăieșii, urmează să trimitem de pe zidurile cetății ceva, plumbul din puște, cuiva, regelui Poloniei. Unitățile semnificate descoperite sînt raportate la cuvintele din propoziție.

Modele sintagmatice

Al doilea caz privește mult discutata chestiune a scrierii cu unul, doi și trei **i** în terminația unor substantive cînd pronunția și ortografia sînt divergente. La majoritatea substantivelor în cauză opoziția dintre nearticulat hotărît și articulat hotărît este marcată fonetic. Substantivele date capătă la forma articulată hotărît o silabă în plus; ortografic; **pomi, po-mii; uși, u-șii; e-roi, e-roii; fii, fi-ii** (în care primul **i** aparține radicalului). Peste tot ultimul **i** nu se rostește, este un articol grafic. Dacă s-ar rosti, elevii ar scrie tot atît de ușor pomi**i**, cum scriu **pom** sau ar fi necesară cel mult educarea auzului și a pronunției. Nepotrivirea dintre rostire și ortografie cere însă educarea percepției limbajului, care începe în asemenea cazuri cu faptul de a face conștientă variația (±) silabă, corespunzînd, respectiv, unui **i** mai puțin sau mai mult. Ulterior, realitatea fonetică, devenită cunoscută în aceste limite intuitive, e corelată cu anumite posibilități distribuționale, cînd se pot fixa cîteva modele sintagmatice ale situațiilor de ortografie în discuție; de exemplu: **niște, mulți, cîțiva, acești (unei)** etc. se însoțesc cu substantive care au o silabă și un **i** mai puțin decît atunci cînd aceleași substantive se însoțesc cu **toți, amîndoi, aceștia** etc. (sau cu **mele, tale** etc. la tipul **uși**, dacă substantivul rămîne la singular). Deci: **niște pomi**=o silabă, un **i**; **toți po-mii** =o silabă mai mult, un **i** în plus; **unei uși** =o silabă, un **i**; **ușii mele** =o silabă mai mult, un **i** în plus. Faptele nu sînt noi: le-au intuit într-un fel și dascălii mei. Ceea ce se ignorează încă este pasul următor, necesitatea de a depăși această mecanică operațională de a corela modificările din planul fonetic, precum și posibilitățile distribuționale — diferite pentru fiecare modificare, cu semnificațiile corespunzătoare, cu perceperea, la început intuitivă a categoriilor. Acest lucru impune din nou analiza mesajelor.

Corelare cu semnificațiile

De exemplu: „Invățătorul, elevii și mai mulți părinți intră în clasă". Se imaginează situația: o adunare la care iau parte și elevi, și părinți, în momentul în care se intră în clasă. Decodînd mesajul, se stabilește că elevii intră toți (cei prezenți sau toți elevii clasei), cîtă vreme părinții — doar „mai mulți", adică nu toți cei veniți (sau nu toți părinții elevilor din clasă). Pentru ca și substantivul acesta să exprime ideea de **toți**, trebuie rostit cu o silabă mai mult, deci scris cu un **i** în plus: „Învățătorul, elevii și pă-rin-ții..." Concluzia este întărită prin analiza unei grupări de enunțuri paralele: „În clasă intră elevi și părinți" (niște, cîțiva, mulți, dar nu toți: **e-levi**=2 silabe, un **i**: **pă-rinți**=2 silabe, un **i**). „În clasă intră elevii și părinții" (toți: **e-le-vii**=o silabă mai mult, un **i** în plus; **pă-rin-ții**=la fel). Deci, în propozițiile date, substantivele la plural **elevi, părinți**, rostite cu cîte două silabe și scrise cu cîte un **i** la sfîrșit, ne fac să ne gîndim la niște, cîțiva, mulți..., dar nu la toți..., pe cînd substantivele **elevii, părinții**, rostite cu cîte o silabă mai mult și scrise cu cîte un **i** în plus, ne fac să ne gîndim la toți...

Cu acest cadru cucerit se poate aborda și tipul **metru**, în care forma nearticulată hotărît și cea articulată hotărît se rostesc la plural identic: fonetic metri, ortografic — metr**i** sau metr**ii**. Opoziția ortografică nemaifiind perceptibilă sub semnul variației (±) silabă, operatorii **niște** etc., **toți** etc. nu mai au nici ei acțiune certă generală. Perceperea corectă a mesajelor devine indispensabilă. De exemplu: „Lucrăm în atelier cu maiștr**i** pricepuți" (cu niște maiștri, despre care nu știm nimic înainte de această comunicare). „Maiștr**ii** (știm care, cei despre care s-a vorbit, cu care lucrează vorbitorul) ne îndrumează cu răbdare".

Sînt posibile variante, mai simple sau mai complicate, în funcție de clasă, dar educarea percepției limbajului prin analiza mesajelor continuată de substituiri și transformări structurale nu poate lipsi din procesul de predare-învățare a sistemului limbii materne nici după ce acesta începe să fie descris în termeni conceptuali.

G. BELDESCU

LA ZI

Liceul pedagogic din Arad împlinește în curînd 160 de ani de existență. Luînd ființă ca „Shoala preparandă sau pedagoghicească a nației românești" acest liceu a avut de-a lungul îndelungatei sale existențe un deosebit rol în pregătirea generațiilor de tineri în spiritul dragostei de patrie, al mîndriei și demnității naționale. In anii socialismului liceul a cunoscut o deosebită dezvoltare. Baza sa materială se compune din cabinete de studiu, laboratoare, biblioteci, toate înzestrate cu o gamă variată de material didactic, de aparate și piese.

Ca un prolog al acestei aniversări a apărut, de curînd, revista liceului ale cărei materiale sînt în întregime dedicate evenimentului. Este un frumos omagiu pe care profesorii și elevii îl închină școlii lor.

◆

Elevii Scolii generale Copăcelu, municipiul Rîmnicu Vîlcea, județul Vîlcea, folosind din plin fiecare zi, fiecare ceas bun de lucru, au recoltat 13 000 kg. porumb de pe cele 2 hectare, ale C.A.P.-ului școlar.

S-au evidențiat în acțiunea de recoltare elevii: Mutu C. Nicolae și Niculescu Victoria din clasa a V-a; Borta I. Maria și Lene Mariana din clasa a VI-a; Mitu Gh. Elena, Carmen Fetele și Miu Marian din clasa a VII-a; Dumitrescu Ginel, Bontea Daniela, Gainaru Nicoleta și Doleanu Doina din clasa a VIII-a. La chemarea I.A.S. Troianu acțiunea continuă în aceste zile cu recoltarea cartofilor și scoaterea pomilor din pepinieră, necesari pentru plantațiile acestei toamne.

◆

La Tg. Jiu a avut de curînd loc o emoționantă întîlnire între un număr de învățători — promoție de acum o jumătate de veac. Fostul director al școlii, în vîrstă de 84 de ani, a strigat catalogul promoției sărbătorite, la care au răspuns — prezent, 13 dascăli, toți vîrstnici.

Le urăm viață lungă și binemeritata fericire!

◆

După încheierea simpozionului: „Educația prin muncă și pentru muncă", organizat la Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, la București, a apărut un foarte interesant și util volum cu același titlu care reunește comunicările prezentate în cadrul manifestării amintite.

Culegerea se adresează tuturor tinerilor, și cu deosebire elevilor, care își desfășoară activitatea productivă în atelierele școlare și în întreprinderi.

◆

In orașul Cîmpulung Muscel s-a desfășurat, sub egida Comitetului Culturii și Educației Socialiste, între 22—29 octombrie 1972, cea de a III-a ediție „Toamnă musceleană", amplă manifestare culturală închinată celei de a 25-a aniversări a Republicii.

Printre acțiunile programate: simpozionul pedagogic „Coordonate ale învățămîntului românesc în lumina documentelor Conferinței Naționale a P.C.R." (susținut de prof. I. Rizescu, director general adjunct în Ministerul Educației și Invățămîntului, conf. univ. dr. Vasile Bunescu, prof. Valentina Filipescu), vernisaje de expoziții, un panoramic științific pe tema „Problematica viitorului", expuneri, manifestări literare tematice, sesiuni de comunicări științifice etc.

◆

Comunistul Aurel Vuzdugan, profesor de limba și literatura română, și director al Școlii generale din comuna Tomești, județul Hunedoara, este de 16 ani încoace un pasionat cercetător al comorilor străvechi de pe meleagurile Zărandului. În posesia sa, se află cărți rare și manuscrise deosebit de prețioase din punct de vedere lingvistic și istoric. Printre acestea, „Biblia de la Blaj" tradusă în 1795 de Samuil Micu Clain, Cazania lui Varlaam, descoperită la biserica din satul Obîrșa, un Octoih din anul 1849, „Protocolul circularelor care se află în satul Viața de Sus", scris cu caractere cirilice și redînd circularele emise începînd cu anul 1843 pînă în 1853, care cuprind date referitoare la revoluția de la 1848. În preocupările profesorului Aurel Vuzdugan intră și probleme de toponimie, onomastică, folclor, etc. A întocmit o monografie folclorică legată de evoluția cîntecului liric pe aceste meleaguri și a publicat poezii populare în diferite culegeri de folclor.

◆

In zilele de 28 și 29 octombrie 1972 în orașul Sf. Gheorghe — județul Covasna, Societatea de științe filologice din R.S. România, în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură au organizat, în cinstea aniversării proclamării Republicii, o dezbatere profesională pe tema: „Contribuția profesorului filolog la educația estetică și patriotică a elevilor", Lucrările dezbaterii s-au ținut atît în ședință plenară, cît și pe secții — Secția de limbă și literatură română, respectiv Secția de limbă și literatură maghiară. Au participat profesori de specialitate din județul Covasna și invitați din județele Harghita și Brașov. Au luat parte, de asemenea, la dezbateri profesori universitari din București și Cluj și reprezentanți ai Institutului Central de perfecționarea personalului didactic din București și Filiala Brașov.

Igiena şcolarului

Corectarea defectelor fizice

Prin deficienţe fizice înţelegem orice abatere de la normal în forma şi funcţiile organelor care se manifestă prin încetinirea creşterii, prin creşterea excesivă, prin dezvoltare neproporţională, deformaţii, deviaţii şi alte defecte de natură patologică. Pornind de la ideea că deficienţele fizice dau tulburări de creştere, trebuie să luăm toate măsurile de depistare, corectare şi, în special, de prevenire a formării lor.

După evoluţia lor, deficienţele fizice pot fi definitive sau neevolutive ; cele neevolutive sînt în mare măsură ireversibile şi foarte greu de corectat, iar cele evolutive sînt reversibile şi se pot corecta sau ameliora.

Cauzele deficienţelor fizice pot fi predispozante, favorizante şi declanşatoare. Cele predispozante sînt legate de ereditate. Favorizante sînt cauzele care influenţează negativ starea de sănătate, buna funcţionare a organelor şi dezvoltarea armonioasă a organismului, mai ales în perioada de creştere. Ele contribuie la scăderea rezistenţei organismului, a capacităţii funcţionale a aparatului locomotor şi a sistemului nervos. Dintre acestea pot fi amintite condiţiile necorespunzătoare de igienă, viaţă, alimentaţie, odihnă, lumină şi aer în locuinţă, îmbrăcăminte şi încălţăminte strîmtă, dormitul în paturi moi cu perne mari, diferite defecte ale simţurilor, tulburări cronice, organice şi psihice.

Oră de educaţie fizică la Liceul „Mihai Viteazul" din Capitală

Toate aceste cauze declanşează procese patologice şi stau la baza deficienţelor fizice, alterează structura şi modifică funcţiunile normale ale organismului prin diferite accidente îmbolnăviri sau tulburări. Dintre toate aceste cauze interesează în mod deosebit cele favorizante care pot fi depistate uşor şi corectate cu succes. Depistarea lor se poate face prin examene medicale anuale, prin observarea zilnică a elevilor acasă şi la şcoală, în special la orele de educaţie fizică. Cu elevi care unele deficiente fizice uşoare şi cu cei scutiţi de educaţie fizică, profesorii pot face un program de exerciţii speciale, adecvate deficienţelor tot în timpul orelor de educaţie fizică. Cei care prezintă deficienţe pronunţate sînt trimişi la centrele de cultură fizică medicală şi după ce învaţă programul de exerciţii corective trebuie să-l aplice în şcoală sub supravegherea profesorilor de educaţie fizică.

Cele mai importante deficienţe fizice care pot fi prevenite şi corectate în şcoală de către profesorii de educaţie fizică sînt **scolioza, cifoza, platfusul.**

Scolioza este deviaţia coloanei vertebrale în plan frontal cu încurbare parţială sau totală spre stînga sau dreapta în formă de „C" sau cu dublă încurbare în formă de „S". Ea este însoţită de răsucirea vertebrelor spre convexitatea curburii, producînd modificări de poziţie şi formă la coaste, torace, umeri, omoplaţi şi bazin. Scoliozele sînt mai frecvente la pubertate cînd se produc modificări importante în organism. Scoliozele pot fi funcţionale şi patologice. Scoliozele funcţionale ne interesează în mod special la elevi. Dintre acestea amintesc : atitudinea scoliatică, scolioza habituală (de obişnuinţă) şi compensatorie. Atitudinea scoliatică este provocată de funcţiunea asimetrică a coloanei vertebrale şi de scăderea tonusului muscular al spatelui, de poziţiile asimetrice păstrate mult timp în bancă sau acasă, de purtarea servietei în aceeaşi mînă şi de defecte senzoriale (auz, văz).

Exerciţiile pentru corectarea acestor deficienţe se pot face din poziţiile stînd, pe patru labe, culcat şi atîrnat. Trebuie alese acele exerciţii care să contribuie la alungirea coloanei vertebrale, la fortificarea simetrică a musculaturii intervertebrale, a spatelui, abdomenului, pentru corectarea poziţiei umerilor, omoplaţilor şi bazinului.

Cifoza este deviaţia coloanei vertebrale în plan anteroposterior cu convexitatea curburii, orientată posterior. Poate fi tipică în regiunea dorsală şi atipică în regiunea cervicală şi lombară.

Cifozele ca şi scoliozele pot fi funcţionale şi patologice. În cazul cifozelor ne interesează cele funcţionale, adică atitudinile cifotice şi cifoza habituală care sînt frecvente în perioadele de creştere Ele au o evoluţie lungă şi pot fi uşor corectate. Cauzele apariţiei lor sînt multiple : o insuficienţă a dezvoltării musculaturii spatelui, laxitate articulară, poziţie cifozantă în bancă, la masă, în pat, timiditate, miopie, tulburări de creştere.

Toate acestea fac ca spatele să nu mai fie drept şi să se încovoaie. Dacă aceste deficienţe nu sînt corectate la timp formează un stereotip dinamic defectuos în mecanismul neuro-muscular care accentuează curbura. Se recomandă să fie folosite exerciţiile de extensie a coloanei vertebrale cu diferite obiecte ajutătoare, exerciţii de tîrîre pe abdomen, echilibru şi din atîrnat la scara fixă. Sînt contraindicate exerciţiile din poziţia şezînd, pe genunchi şezînd, precum şi orice fel de flexii de trunchi, care favorizează cifoza.

Piciorul plat reprezintă cea mai frecventă deformaţie a membrului inferior la adolescenţi. Piciorul plat funcţional se caracterizează prin căderea boltei plantare a piciorului în timpul efortului fizic, static sau dinamic şi care revine la normal în repaus. Cel patologic se caracterizează printr-o boltă planetară căzută în permanenţă şi poate fi de 3 grade. Cauzele piciorului plat sînt multiple : traumatisme ale piciorului, paralizii, rahitism, obezitate, creşterea rapidă în înălţime, şi o insuficienţă musculară şi ligamentară a piciorului. În şcoală, trebuie să ne ocupăm de elevii cu piciorul plat funcţional pentru a opri evoluţia deformării şi a o corecta. Se recomandă ca aceştia să poarte o talonetă în pantofi după indicaţiile specialistului.

Ca exerciţii corective se recomandă acelea care tonifică musculatura piciorului.

Trebuie să înţelegem cu toţii că nu ne poate fi indiferent cum vor creşte copiii noştri, pentru aceasta este necesar şi să ne dăm silinta ca ei să crească bine, atît fizic, cît şi intelectual.

MARIAN FIRIMIŢĂ

Impasibilitate alarmantă

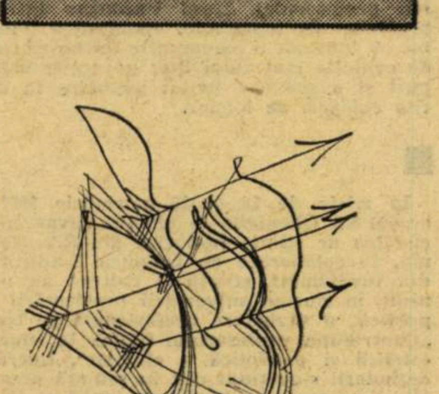

Faptele par desprinse dintr-un roman de aventuri de prost gust sau dintr-un film de serie, submediocru, dar — vai ! — de-o exasperantă realitate. În centrul noului şi modernului cartier Titan din Capitală, o şcoală (Şcoala generală nr. 88) este terorizată, încă de la darea ei în folosinţă, de un grup de huligani. Geamurile şcolii sînt sparte cu pietre şi cu praştia aproape săptămînal, profesorii şi personalul de îngrijire sînt insultaţi şi chiar bruscaţi elevii care au cursuri după masă sînt aşteptaţi seara, cîteodată, la colţuri de străzi mai dosnice şi — de necrezut ! — buzunăriţi, luîndu-li-se şi ultimul bănuţ.

Fapte mai grave se petrec, cu deosebire, la lecţiile de educaţie fizică, al căror program — şcoala nu are o sală de gimnastică — se desfăşoară în curtea şcolii. La aceste ore, evident, elevii şi elevele, inclusiv profesoara, sînt îmbrăcaţi mai lejer. Oricum, nu poţi face gimnastică, alergări şi jocuri sportive cu paltonul pe tine ! Iar huliganii, în tot acest timp, stau căţăraţi pe gard, privind „spectacolul", cu felul lor ignobil de a privi, aruncînd cu pietre şi proliferînd cuvinte triviale, de „miştocari".

Ceea ce surprinde este că oamenii de ordine — miliţia, şi în primul rînd Circumscripţia nr. 9, pe raza căreia se întîmplă faptele reprobabile semnalate — nu iau nici o măsură eficientă în vederea asanării „găştii" respective şi a restabilirii liniştii din şcoala amintită. Nenumărate apeluri scrise sau telefonice adresate de conducerea unităţii şi de părinţii elevilor Circumscripţiei nr. 9 şi chiar Miliţiei municipiului Bucureşti au rămas aproape total fără ecou. Numai în acest an, direcţiunea şcolii a trimis următoarele sesizări scrise : nr. 411/26 mai, către Miliţia municipiului Bucureşti (la care nu s-a primit nici un răspuns); nr. 204/aprilie, nr. 278/26 aprilie, nr. 491/10 iulie — către Circumscripţia nr.9. La ultima adresă (nr. 491/10 iulie a.c.), cu nr. 70430 din 31 august 1972 (deci după aproape două luni)Circumscripţia nr. 9 răspunde: „Vă facem cunoscut că contravaloarea geamurlor sparte în noaptea de 7 spre 8 iulie şi de 8 spre 9 iulie 1972, trebuie recuperată de la paznicul care era de servici. În caz că nu era paznic, de la cine era de serviciu pe şcoală la acea oră."

— O dată — ne-au spus cadrele didactice de la şcoală — în timp ce şcoala era „bombardată" cu pietre şi omul nostru de serviciu, care cosea lucerna din curte a fost bătut — am ieşit în stradă în speranţa să găsim, totuşi, vreun lucrător de miliţie. Am găsit într-adevăr unul, dar de la **circulaţie.** Acesta a venit, a găsit „gaşca" în plină „activitate". Ce era să facă? I-a rugat, i-a implorat să părăsească curtea şcolii şi pînă la urmă aceştia s-au „înduplecat", plecînd!

Altă dată, continuă profesorii Şcolii generale nr.88, un coleg de-al nostru, prof Nicolae Popescu, comandantul de pionieri pe şcoală, a ieşit să-i înfrunte pe huligani. „Îndrăzneală" pe care a plătit-o cu capul spart, căci a fost lovit, în plin, cu o piatră.

Cînd duminica este timp frumos, sîntem siguri că luni dimineaţa găsim cel puţin cîteva geamuri sparte, pentru că „prietenii" noştri escaladează gardul, găsind în curtea şcolii un teren propice pentru dezlănţuirea spiritelor şi consumarea de energie în sensul înţeles de ei.

Ceea ce intrigă şi mai mult, este faptul — culmea ! — că se cunosc şi numele huliganilor, se ştiu chiar şi adresele la care locuiesc. Mulţi dintre ei sînt foşti elevi ai şcolii respective. Şi totuşi, sînt lăsaţi să-şi facă de cap !

Acestea sînt doar o parte din fapte. Profesorii sînt disperaţi, părinţii elevilor alertaţi, pe bună dreptate, elevii merg la şcoală cu frica în sîn.

În jurul unei şcoli nu poate dăinui o atmosferă insalubră, de teroare ! Lansăm, de aceea, şi noi un apel. Avem convingerea că va fi recepţionat de urgenţă !

D. RACHICI

TEHNOLOGIE DIDACTICĂ MODERNĂ

- Creșterea gradului de eficiență a lecțiilor
- Cum poate fi valorificat rolul imaginii

Prin integrarea tehnologiei moderne în orele de curs înțelegem includerea în practica didactică a unor aparate noi, adaptate sarcinilor actuale ale procesului instructiv. Aceste aparate reprezintă cele mai bune mijloace de creștere a gradului de eficiență a lecțiilor. Ele permit o mai mare operativitate, reduc timpul de muncă al profesorului în executarea unor lucrări și ușurează însușirea cunoștințelor de către elevi.

Liceul nr. 43 din Capitală, devenit experimental, are în dotarea sa cîteva **aspectomate** și **retroproiectoare.** În cele ce urmează, voi ilustra modul cum se obține un plus de eficiență în predarea cunoștințelor de geografie, folosind tehnologia amintită.

Aspectomatul este un aparat care proiectează diapozitive în ordinea stabilită de profesor. El dispune de un mecanism de telecomandă pentru manipularea casetei, cu diapozitive în ambele sensuri, cu posibilități de revenire asupra imaginii. Principiile generale de care se ține seama în ordonarea diapozitivelor sînt : cronologia, evoluția fenomenelor, gradarea imaginilor de la simplu la complex, de la apropiat la depărtat și de la particular la general.

Rolul imaginii este deosebit. Ea reprezintă un model care se substituie realității concrete ; de aceea, geografia apelează deseori la imagini, la copii fidele ale obiectelor și fenomenelor geografice din natură. Rămîne de stabilit ce trebuie să reprezinte ea și cînd să fie introdusă în lecție. Calitatea sa didactică impune reflectarea a ceea ce este tipic, a ceea ce trebuie generalizat. De exemplu, vorbind despre eroziunea apei de mare, prin cîteva imagini cu aspecte diverse ale țărmurilor, elucidăm cu convingere puterea de abraziune a valurilor marine. De asemenea, diapozitivele despre văile adînci, cascade, rîuri meandrate, văi seci etc. argumentează temeinic și scot în relief legile eroziunii fluviale.

Aceste imagini se introduc în lecții mai ușor și mai operativ cu ajutorul aspectomatului, în momentele în care se simte nevoia argumentației.

Aspectomatul se poate folosi alternativ cu **retroproiectorul,** prin îmbinarea imaginilor cu desenele, sau diverse scheme și schițe.

Retroproiectorul este un aparat de proiecție perfecționat, cu care se lucrează numai pe folii transparente. Pe aceste folii se execută scheme de lecții, desene cu caracter didactic, hărți etc., folosindu-se creionul dermatograf, Pentru desenele colorate se pot utiliza și creioanele carioca. Ceea ce executăm grafic se desfășoară deasupra unui disc lenticular, de pe care se proiectează imaginea pe ecran. În mod obișnuit profesorul lucrează direct, odată cu clasa, care transcrie pe maculator cele văzute pe ecran.

Folosirea alternativă a ambelor aparate — aspectomatul și retroproiectorul — în desfășurarea orelor de curs, este deosebit de utilă, deoarece o schiță simplă, cu elemente esențiale este întregită prin detaliile imaginilor văzute. Acest procedeu dirijează elevul pe firul logic al cunoașterii. Așa, de exemplu, la explicarea acțiunii apei de infiltrație, fenomenele carstice de suprafață (dolinele, uvalele, poliile etc.), schițate și transmise cu ajutorul retroproiectorului, concomitent cu explicația verbală, pot fi urmate și de proiecții ale imaginilor din natură.

Ceea ce confirmă valoarea didactică a retroproiectorului este nu simpla proiecție, ci posibilitatea de a prezenta **suprapuneri de desene sau hărți geografice,** adăugînd noi detalii pînă la reconstituirea completă a unui fenomen.

Pentru argumentare, la lecția despre vulcani și fenomenele vulcanice, am arătat grafic formarea progresivă a conului vulcanic în timpul erupției.

La lecția despre acțiunea apei de infiltrație am redat prin schițe simple evoluția dolinelor, pînă la transformarea lor în uvale.

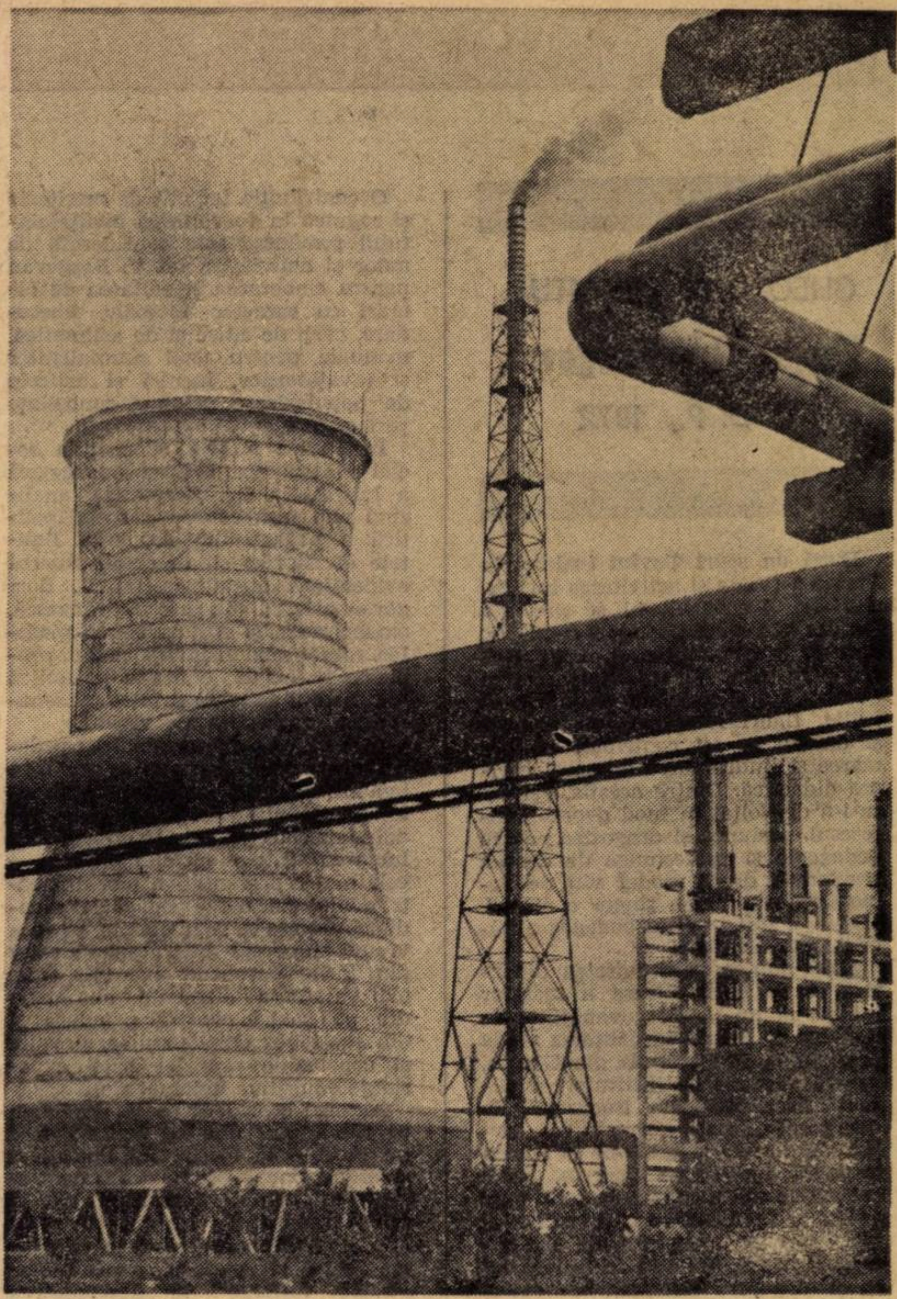
Peisaj industrial *Foto: V. BOGDĂNEȚ*

Aici, ordinea suprapunerii este inversă primului caz (vulcanii).

Interesantă de realizat prin același procedeu este și formarea teraselor, la lecția despre eroziunea fluvială.

Așezarea foliilor transparente se face în ordinea alfabetică, obținînd cele trei terase fluviale. În felul acesta, procesul reluării, eroziunii prin schimbarea periodică a nivelului de bază, în urma intervențiilor mișcărilor epirogene, devine mai sugestivă.

Foarte ușor se realizează, prin același procedeu, lecțiile de geografia statelor. Pe o folie se desenează conturul statului pe care-l predăm ; pe altă folie se trasează elementele de relief și rețeaua hidrografică, iar ultima, principalele orase și centre industriale.

Imaginea finală este o hartă completă din punct de vedere fizico-geografic și economico-geografic.

Din cele cîteva exemple se pot trage concluzii asupra eficienței muncii formative cu elevii prin integrarea în lecții a celor mai moderne aparate didactice.

Prof. VOICU I. PAVEL
Liceul nr. 43 din București

Grupul școlar „Unirea" din București: practică pentru specializare în radio și televiziune.

Chimia în școala generală

În calitate de profesor de chimie, am fost în comisia de examinare pentru concursul de admitere atît la Școala profesională de cooperație din Bistrița, cît și la Liceul industrial și am avut prilejul să-mi dau seama de nivelul de pregătire al absolvenților școlilor generale la chimie. Aceștia se prezintă, în general, mai slab pregătiti decît la celelalte.

Se impune, așadar, asigurarea unor condiții minime pentru ca acest obiect să fie predat în fiecare școală în mod corespunzător.

Cred, de exemplu, că prin inspectoratele școlare, cu sprijinul filialelor I.C.P.P.D. și al profesorilor calificați și cu o bogată experiență, s-ar putea organiza cursuri de chimie la care să participe profesorii suplinitori din școlile generale, unde să se dezbată modul cum se explică diferite teme mai dificile la diverse clase, să se dea noțiunile necesare privind lucrările de laborator.

De asemenea, prin casele corpului didactic se pot invita cadre universitare, cu ajutorul cărora să se lămurească probleme ce aparțin unor capitole mai importante ale chimiei, probleme de metodică, de tehnologie a unei predări moderne a chimiei.

Efectuarea lucrărilor de laborator prevăzute de programe necesită încă eforturi din partea profesorilor și a cadrelor unor școli pentru a o realiza. Pentru că mai există o nepăsare la unele cadre didactice, printre care mulți tineri absolvenți de facultăți, în privința efectuării pînă și a unor experiențe simple, ușor de realizat, cu substanțe care se pot procura de obicei.

LIVIA BERLO

CĂRȚI • CĂRȚI • CĂRȚI • CĂRȚI

GHEORGHE NEAMȚU:

Vasile Gr. Borgovan

E. D. P., 1972

După un scurt **Cuvînt înainte**, în **Partea I** (Viața și activitatea lui Vasile Gr. Borgovan), ni se prezintă familia viitorului pedagog, copilăria, anii de școală din satul natal, Năsăud, Bistrița, Viena, Budapesta și Oradea Mare, evocîndu-se, cu acest prilej, figuri luminoase de oameni și dascăli ce au contribuit la formarea și îndrumarea lui spre cariera didactică. Dintre aceștia, cel care i-a dezvoltat în mod deosebit interesul, pasiunea și dragostea pentru pedagogie și profesiunea de dascăl, servindu-i drept model viu de urmat, așa după cum singur o mărturisește, a fost vestitul pedagog năsăudean Vasile Petri.

Referindu-se la activitatea didactică și de culturalizare a maselor înfăptuită de V. Borgovan timp de aproape 45 de ani în calitatea sa de profesor la **Preparandia** din Gherla, Școala normală de institutori și Liceul „Sf. Sava" din București, de director la Școala normală din Bîrlad, de direcor și profesor la Școala normală din Turnu Severin, autorul subliniază meritele deosebite ale acestuia în instruirea și educarea numeroaselor generații de învățători, luptători tot atît de înflăcărați ca și el pentru ridicarea economică și spirituală prin școală a satului românesc, pentru realizarea idealului desăvîrșirii unității noastre statale.

O contribuție tot atît de meritorie și rodnică la dezvoltarea învățămîntului românesc este considerată de autor și activitatea lui V. Borgovan pentru elaborarea și editarea de lucrări cu caracter metodic, abecedare, cărți de citire și de aritmetică, manuale pentru uzul normaliștilor și învățătorilor, lucrări și articole de popularizare a unor cunoștințe pedagogice.

În Partea a II-a (Concepția social-politică și gîndirea pedagogică a lui Vasile Gr. Borgovan), analizînd mai întîi concepția social-politică a pedagogului ardelean, limitele ei istorice și de clasă, autorul evidențiază atitudinea lui V. Borgovan privind chestiunea țărănească, emanciparea și culturalizarea maselor, rolul social al învățătorului, problema națională, educația patriotică etc., care îl situează printre personalitățile progresiste ale vremii.

În ceea ce privește gîndirea pedagogică a lui V. Borgovan, se arată, pe bună dreptate, că ea încorporează într-un tot unitar — printr-un proces adînc de selecție, prin topirea și prelucrarea, într-o viziune proprie — cele mai reprezentative idei din patrimoniul culturii și pedagogiei mondiale, pe care se fundamenta, în acea vreme, procesul instructiv-educativ din țările europene avansate, cele mai valoroase elemente autohtone din pedagogia noastră populară și din moștenirea înaintașilor, precum și concluziile propriei sale experiențe educative îndelungate.

Autorul consideră pe V. Borgovan ca fiind unul din cei mai fervenți propagatori ai ideilor lui Pestalozzi și ai continuatorilor săi Diesterweg și Frőbel în țara noastră ; fără a rămîne numai la aceștia, el preia și o seamă de idei herbartiene, printre care și metoda cunoscutelor „trepte formale" în desfășurarea lecției, pe care le adaptează la împrejurările și realitățile școlii românești.

A. FARCAȘ

FĂNICĂ N. GHEORGHE:

Popasuri în timp...

Ed. „Ion Creangă", 1972

Autor al multor eseuri, cronici, studii, articole și reportaje, risipite, cu modestie și generozitate, în presa noastră literară din anii de după Eliberare și al unui remarcabil volum de impresii de drumeție, „Pe Valea Bistriței", apărută la Editura pentru literatură în 1963, pe care regretatul Perpessicius îl întîmpina cu entuziaste aprecieri în „Gazeta literară" și în volumul III din „Alte mențiuni"..., Fănică N. Gheorghe aduce la lumină în recentul său volum, *Popasuri în timp*, o nouă suită de impresii de călătorie și de confruntări lirice, de astă dată umblînd pe urmele marilor noștri scriitori Eminescu, Creangă, Coșbuc, Rebreanu, Sadoveanu.

Armonizînd descrierea peisajului național cu evocarea și elementele de istorie literară cîte privesc viața și opera acestor mari înaintași, „Popasuri în timp"... se impune cu necesitate în lumea cititorilor școlari — caracterul instructiv-educativ și lirismul autorului fiind aici prevalente — dar și în lumea cititorilor maturi, care vor respira în paginile vibrante ale volumului, dacă nu totdeauna în ambianța ineditului, oricum, însă. la tot pasul, sub semnul unei fierbinte și cuceritoare sensibilități.

De pildă, la cîte satisfacții de elevată ținută nu va fi supus cititorul, ținînd pas cu autorul, profesorul scriitor Fănică N. Gheorghe, în drumurile și în „popasurile" sale „în timp", fie „Acolo unde a răsărit luceafărul poeziei românești", fie în „Humuleștii" lui Creangă, în „Satul lui Coșbuc", „La Prislop" — satul lui Ion al glanetașului — sau, de aici, în Munții Sebeșului, pe „Valea Frumoasei" sau în „Munții Neamțului", pe urmele lui Sadoveanu !... Și la cîte tulburătoare emoții, deopotrivă cu cele ale autorului, nu va fi supus cititorul, surprins în lectura sa, ca și acesta, meditînd în fața atîtor miracole ale firii, contemplînd vestigiile trecutului istoric sau marile realizări ale construcției socialiste pe pămînturile noastre.

Fănuș Neagu recomandă volumul *Popasuri în timp...* ca pe „o carte de sărbătoare", în termenii unei dense aprecieri :

„Pătimaș cărturar, pătimaș drumeț și scriitor înnăscut, profesorul Fănică N. Gheorghe a scris o carte pătrunsă de lirism fierbinte și de adîncă dragoste față de marii noștri înaintași și față de pămîntul generos al țării care i-a dat lumii".

Întru totul justificate și de înaltă expresie, aprecierile citate proiectează spre inima cititorilor virtuțile noului volum de beletristică al lui Fănică N. Gheorghe, cu care autorul își continuă și își lărgește drumul în literatura noastră actuală.

RODICA ISTRATI

ELENA CETINĂ:

Elemente de geografie economică a lumii

(resurse energetice, materii prime industriale și agricole)

E. D. P., 1972

Cartea Elenei Cetină, se adresează în primul rînd profesorilor de geografie, studenților, economiștilor din domeniul comerțului exterior, dar și altor categorii de cititori.

În condițiile actuale, cînd România întreține relații internaționale de o amploare fără precedent, ca urmare a politicii externe a P.C.R. și a guvernului țării noastre, cunoașterea cît mai temeinică a posibilităților economice ale diferitelor țări ale lumii, indiferent de orînduirea lor socială, devine o necesitate stringentă.

Autoarea lucrării face o privire de ansamblu asupra principalelor resurse energetice, materii prime industriale și agricole ale lumii.

Capitolul I este rezervat analizei evoluției producției resurselor energetice, modificărilor care au avut loc în anii din urmă în structura balanței energetice mondiale, repartiției pe glob a resurselor energetice, precum și evidențierii problemelor de bază, actuale și de perspectivă care se pun în fața energeticii globului.

Situația minereurilor feroase și neferoase, sursele de materii prime chimice, prelucrarea și repartiția geografică a acestora, situația fondului forestier pe plan mondial, studierea problemelor materiilor prime de origină vegetală și animală, care, în condițiile creșterii populației globului, capătă însemnătate din ce în ce mai mare, atît ca hrană pentru populație, cît și ca materii prime industriale — toate aceste importante aspecte de geografie economică a lumii constituie obiectul tratării atente în celelalte capitole din cartea pe care o semnalăm.

Numeroase grafice și hărți completează valoarea lucrării, făcînd-o și mai utilă.

C. MOCANU

Elevi în bibliotecă la Grupul școlar profesional din Petroșeni

---

CUM CITIM

Introduceri

Orice carte are o **introducere.** Ea poate să se numească prefață, cuvînt înainte, preambul, avertisment, prolegomene, cuvînt către cititor, sau poate să nu aibă nici o denumire. Pandantul muzical al introducerii este **preludiul** sau **uvertura,** acele compoziții destinate a pune auditoriul în atmosfera operei, a-l pregăti pentru temele ce urmează a fi tratate.

Două exemple ne vor edifica. Iată cum, în numai șase alexandrini, își prezintă La Fontaine fabulele: „Je chante les héros dont Esope est le père (Troupe de qui l'histoire encore mensongère) Continent des verités qui servent de leçons Tout parle en mon ouvrage et même les poissons) Ce qu'ils disent s'adresse à tous, tant que nous sommes) Je me sers d'animaux pour instruire les hommes". Iar Nicolae Bălcescu în „Românii sub Mihai Voievod Viteazul": „Deschid sfînta carte unde se află înscrisă gloria României, ca să pun înaintea ochilor fiilor ei cîteva pagine din viața eroică a părinților lor... Povestirea mea va cuprinde numai opt ani (1593—1601), dar anii istoriei românilor cei mai avuți în fapte vitejești".

O analiză atentă ne va face să deosebim într-o introducere „bine făcută", trei părți: prima, care enunță o idee generală sau sursa de inspirație („Je chante les héros dont Esope est le père") sau o constatare, o mărturisire, o invocație („Deschid sfînta carte unde se află..."); a doua, reprezentînd o precizare a ideii generale, prin care autorul delimitează aria preocupărilor sale („Povestirea mea va cuprinde **numai opt ani...**"); în sfîrșit, ultima parte, care aduce o și mai precisă determinare a subiectului, arătînd în ce fel va fi tratată tema aleasă („Je me sers d'animaux pour instruire les hommes").

Această triadă (enunțul unei idei generale, limitarea acestei idei, precizarea subiectului) o găsim în introducerile la toate tipurile de cărți. Am exemplificat cu citate din lucrări literare, pentru că am vrut ca demonstrația noastră să nu fie oțioasă, dar și pentru ca cititorii să poată controla ei înșiși, pe pagini cunoscute, mecanismul de îmbucare a celor trei segmente.

Desigur, există și autori care, furați de cuvinte, cad uneori în păcat. Unul din ele vine din nerespectarea unui principiu unanim recunoscut ; ideile generale din introducere trebuie să fie în relație directă cu subiectul cărții. Aceasta, pentru a scăpa de acele generalități emfatice, foarte supărătoare la ureche, de genul: „De cînd există omul pe pămînt..." sau „Este evident că din cele mai vechi timpuri..." sau „Importanța deosebită a problemei rezidă în..."

Nu sînt excluse nici cazurile cînd, deschizînd o carte, putem da de introduceri care, ori sînt prea lungi, obositoare, ori nu spun nimic sau, din contra, sînt pline de proiecte și promisiuni ce nu vor fi respectate în tratarea propriu-zisă. În fine, un alt caz este și acela al introducerilor pline de concluzii premature.

Acest ultim păcat își are cauza într-o greșeală de logică. Introducerea unei cărți este o interogație, dar și o promisiune pentru cititor. A răspunde înainte de a reflecta asupra unei probleme și a o trata în mod serios înseamnă a diminua interesul pentru demonstrația ulterioară. E ca și cum ai spune cititorului unui roman polițist, de la început, numele vinovatului.

COSTACHE OLĂREANU

TV

Matematica la televiziune

Ca orice emisiune de televiziune, și emisiunile de teleșcoală trebuie să fie un spectacol.

Finalitatea trebuie să fie una largă și generoasă, deci nu de pregătire tehnică pentru un examen de admitere (cum s-a întîmplat pînă acum), ci de deschidere de orizont și chiar de avangardă. Mă voi referi, pentru exemplificare, la emisiunile de matematică, dar observațiile rămîn valabile, cu schimbările de rigoare, și pentru alte discipline.

Emisiunea de matematică ar putea avea mai multe rubrici ca : 1) Ce e nou în matematica școlară ? ; 2) Unde este greșeala ? ; 3) Să comentăm un text de matematică ; 4) Prezentarea unui concept (de preferință, cu ajutorul unui film ; se pot achiziționa filme matematice) ; 5) Jocuri matematice ; 6) Să rezolvăm o problemă ; 7) Să punem o problemă ; 8) Matematica și celelalte științe ; 9) Răspuns la scrisorile elevilor. (De vorbă cu elevii) ; 10) Răspuns la scrisorile profesorilor. (De vorbă cu profesorii) ; 11) Răspuns la scrisorile părinților. (De vorbă cu părinții) ; 12) Cum să folosim manualul de... sfatul pedagogului ; 13) Cum să luăm notițe la matematică, cum să ne organizăm studiul individual etc. ; 14) Figuri de matematicieni ; 15) Din succesele matematicii românești ; 16) În ajutorul claselor speciale de matematică ; 17) Cum ne pregătim pentru olimpiadă ; 18) Prezentarea revistelor „Gazeta matematică", seriile A și B ; 19) De vorbă cu un matematician ; 20) Ce e nou în librării ; 21) Glume matematice ; 22) Cum ne pregătim pentru examenul de... ; 23) Din isprăvile calculatoarelor electronice ; 24) Matematica și practica ; 25) Reportaj dintr-o clasă (de exemplu, comentarea unui extemporal sau a unui răspuns).

Evident, aceste rubrici nu pot figura toate în fiecare emisiune. Dar în ipoteza unei emisiuni săptămînale de o jumătate de oră, cu vreo cinci rubrici într-o emisiune, fiecare rubrică ar fi prezentă o dată la vreo cinci săptămîni.

Pînă acum, emisiunile de matematică la televiziune au folosit exclusiv metoda expozitivă. Multe din rubricile de mai sus pot fi prezentate sub forma unui dialog viu, pentru că acesta stimulează pe elev să părăsească atitudinea pasivă, pur contemplativă, transformîndu-l într-un participant activ, stăpînit de ambiția și curiozitatea de a afla un lucru nou.

Realizarea rubricilor de mai sus reclamă folosirea unui mare număr de persoane calificate, și care, în plus, au convingerea că matematica la televiziune nu dublează activitatea la clasă a profesorului, nici „Gazeta matematică" pentru elevi, nici pe meditatorul care se străduiește să transmită elevului cît mai multe trucuri și rețete pentru a se descurca la un examen de admitere ; Matematica la televiziune își are propria sa metodologie și propria sa finalitate. Aflîndu-mă, în urmă cu vreo doi ani, în Canada și fiind invitat să particip la o emisiune educativă de matematică la televiziunea din Toronto, am putut constata că destinele acestei emisiuni erau în mîinile unuia dintre cei mai proeminenți matematicieni canadieni, profesorul G. F. D. Duff. Oare nu avem și noi matematicieni apți pentru o atare activitate ?

În cadrul Comisiei de matematică, recent înființată de Ministerul Educației și Învățămîntului, s-ar putea crea o subcomisie de televiziune, căreia să i se acorde rolul conducător în organizarea și controlul emisiunilor de matematică. Dar în același timp ar fi necesar ca publicațiile de specialitate („Tribuna școlii", „Gazeta matematică" seria A, „Gazeta matematică" seria B, „Revista de pedagogie" etc.) să facă cu regularitate cronica acestor emisiuni, într-un spirit cît mai critic. De altfel, ar fi necesar ca și celelalte publicații, de larg profil cultural care au o cronică permanentă de televiziune, să abordeze din cînd în cînd și problemele televiziunii școlare. Din păcate, o atitudine de subestimare a emisiunilor de teleșcoală se observă chiar la forul de conducere al Televiziunii române. Cum s-ar putea explica altfel faptul că aproape nici una din emisiunile de matematică nu a fost înregistrată, pentru a putea fi folosită eventual și în viitor ?

Spuneam la început că televiziunea trebuie să propage tendințele de avangardă care se manifestă în predarea matematicii. Prima rubrică propusă mai sus ar răspunde cu precădere acestui imperativ. Voi da un singur exemplu. Au luat ființă în țara noastră cîteva licee de informatică și a început predarea elementelor de informatică în mai toate școlile medii. Au început să apară primele manuale de informatică pentru școlile medii. Am în fața mea excelentul manual publicat de Stelian Niculescu, „Noțiuni de informatică", pentru școli profesionale, școli de maiștri și licee industriale. Alte manuale de informatică urmează să apară. Evident, informatica este o noutate nu numai pentru elevi, dar și pentru o mare parte dintre profesori. Televiziunea, prin capacitatea ei de a se adresa întregii mase de profesori și elevi, folosind pentru aceasta un număr minim de specialiști, are posibilitatea de a propaga cu maximum de viteză un model de prezentare și înțelegere a elementelor de informatică. Este păcat că pînă acum televiziunea școlară nu a sesizat importanța acestui aspect.

În fața televiziunii școlare se pune alternativa : A fi ca pînă acum (cel puțin la emisiunile de matematică) — în ariergarda învățămîntului, mimînd rețetele rutinare ale examenelor de admitere în clasa a VIII-a sau în învățămîntul politehnic, sau a fi în avangarda învățămîntului, sesizînd cu un ceas mai devreme tendințele înnoitoare, tendințe care doar palid și-au găsit o expresie în emisiunile de pînă acum.

SOLOMON MARCUS

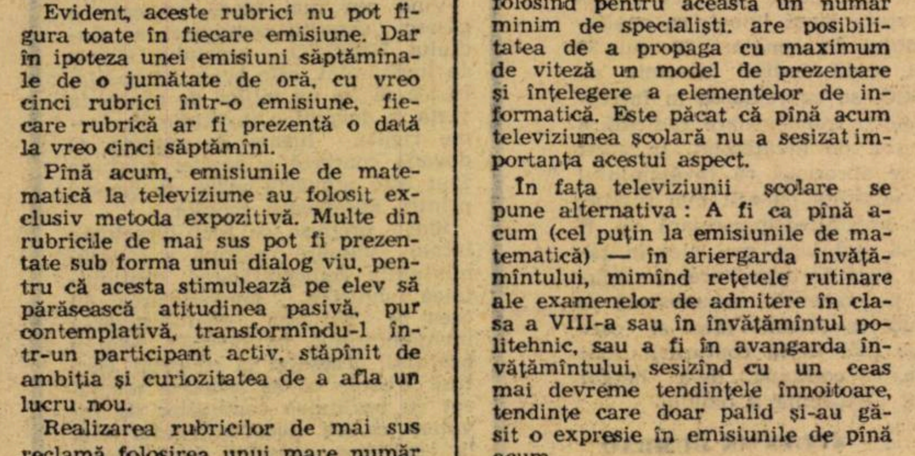

Prof. Manani Comănescu-Iancu *Uliță în satul Vale, jud. Sibiu.*

Prof. Manani Comănescu-Iancu *La poartă*

TVS integrată

Organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului nervos

Emisiunea aceasta se va integra în lecția de biologie (pentru anul III de liceu) din ziua de 7.XI.1972, orele 9,05 și va putea fi folosită ca TVS dirijată în reluarea din 9.XI.1972, la orele 16,00. Ea servește obiectivele pedagogice principale ale întregii telelecții, dezvoltînd următoarele idei fundamentale : a) Sistemul nervos este un sistem organizat, capabil să primească semnale purtătoare de informații și să elaboreze răspunsuri corespunzătoare, utile organismului (relația fundamentală între sistemul „S" și răspunsul „R") ; b) funcționarea sa pe baza activității reflexe și a conducerii influxului nervos ; c) specializarea funcțională a diferitelor etaje nervonale ; d) reglarea permanentă a funcționării organismului prin mecanismul nervos de conexiune inversă.

În a doua parte a sa, emisiunea prezintă o schiță a dezvoltării ontogenetice a sistemului nervos atît ca morfologie, cît și ca fiziologie (activitatea nervoasă în viața intrauterină).

În desfășurarea telelecției se propune folosirea unui complex de mijloace de învățămînt auxiliare din care să facă parte : planșe cu sistemul nervos al omului ; mulaje, preparate în formol arătînd dezvoltarea sistemului nervos în seria vertebratelor ; preparate microscopice cu secțiuni prin sistemul nervos embrionar uman și al altor vertebrate ; diapozitive cu neuroni, sinapse, arcuri reflexe ; dezvoltarea ontogenetică a sistemului nervos, modele de neuroni desenate pe hîrtie transparentă (celofan sau acetofan), modele mute tipărite pentru exerciții de arcuri reflexe cuprinzînd conturul organismului uman, microscoape, emisiunea TVS, telereceptor.

Este firesc ca, înainte de începerea telelecției profesorul să se informeze asupra conținutului emisiunii (din suplimentul Radioteleșcoală și „Tribuna școlii").

Înainte de emisiune. Fiind prima lecție din studiul sistemului nervos, este necesar să se reamintească rolul acestuia în realizarea funcțiilor de relație, făcîndu-se legătura cu aparatul locomotor. Foarte succint vor fi revăzute părțile componente ale neuronului, unitate morfofuncțională a sistemului nervos și modul de conducere a influxului nervos. Se poate cere elevilor să indice prin săgeți pe modelul mut al hîrtiei (ce cuprinde unul sau doi neuroni legați prin sinapsă) sensul conducerii influxului nervos prin axon și dentrite.

În timpul emisiunii. Se recomandă ca elevii să observe cu atenție mesajul, luînd cît mai puține notițe, iar profesorul să intervină rareori și numai dacă este convins că poate clarifica unele părți ale mesajului.

După emisiune. În primele minute se vor trece în revistă unele detalii privitoare la dezvoltarea sistemului nervos periferic și la cavitățile tubului neural, folosindu-se proiecții de diapozitive sau secțiuni microscopice.

Cea mai mare parte a acestei etape se va afecta pentru exerciții privind funcționarea sistemului nervos, formulîndu-se diferite situații din viața cotidiană (mișcarea, spălarea, momente de activitate școlară). Se vor fixa ideile fundamentale ale lecției, analizîndu-se cît mai multe situații din care să reiasă principiile de organizare și funcționare ale sistemului nervos. Ca metodă de lucru se recomandă activitatea pe grupuri mici (perechi).

AL. GHEORGHIU
G. CHIOCHIU

Matematica... învățării

(Urmare din pag. 1)

canal de transmisie, capacitate de recepție etc. Cercetarea cibernetică a proceselor de instruire va permite să se integreze studiul fenomenelor pedagogice într-o teorie generală, modernă și, în lumina ei, să fie lămurite multe aspecte ale pedagogiei moderne.

Teoria matematică a proceselor de învățămînt este astăzi avansată. Matematicienii români au adus contribuții importante în acest domeniu. Menționez apariția în străinătate, în limba engleză, a unui tratat scris de profesorii M. Iosifescu și R. Theodorescu, iar în limba română a unui tratat avînd ca autori pe profesorii M. Malița și C. Zidăroiu. Întocmai după cum a apărut ca o știință de frontieră economia matematică, nu este exclus ca în viitor să apară o disciplină intitulată matematica învățării.

O infirmitate a secolului XX:

ANALFABETISMUL

Omul s-a ridicat pînă la împărăția argintie a Selenei, și-a trimis mesagerii spre alte lumi posibile, întrecînd în măreție și splendoare cele șapte minuni ale lumii antice. Dar dincolo de ferestrele strălucitoare ale Terrei există și o altă lume, a durerii și mizeriei, obligată să trăiască în afara erei noastre. În cifre, aceasta înseamnă două treimi din populația globului, care îndură drama subdezvoltării, însoțită de cumplitele sale atribute : foamete, boli și incultură.

Marea tragedie a flagelului analfabetismului constă în faptul că jumătate din neștiutorii de carte sînt copii sub 15 ani. Statisticile arată că pe întinse suprafețe ale globului, în Asia, Africa și America Latină, doar unul din patru copii are posibilitatea de a urma o școală primară și numai o treime din aceștia au perspective de a putea termina cele patru clase elementare. Această situație se datorează în cea mai mare măsură grelei moșteniri coloniale, cruntei exploatări a acestor teritorii de către monopolurile imperialiste. O dată depășită perioada asupririi coloniale, statele în curs de dezvoltare s-au lansat cu entuziasm în lupta împotriva ignoranței, acțiune considerată pe drept cuvînt condiție esențială a unei eliberări reale și durabile. Cu toate acestea, potrivit unei recente statistici publicată de UNESCO, în lume continuă să existe un foarte mare număr de analfabeți.

În Asia, de exemplu, numai jumătate din populația adultă este știutoare de carte. În cazul în care organismele internaționale de sub egida UNESCO și în primul rînd statele în cauză nu vor lua măsuri radicale pentru lichidarea acestui flagel al secolului XX, estimările acelorași statistici relevă o situație prea puțin îmbucurătoare : deși, în anul 1980, procentul analfabeților va înregistra o scădere de 29 la sută, în mod paradoxal, numărul total al neștiutorilor de carte (din cauza creșterii populației de pe glob), va crește la 820 de milioane. Aceasta ar însemna că în 1980 vor fi cu circa 50 de milioane de analfabeți mai mulți decît în anii '70, cu alte cuvinte, populația unui stat de mărime mijlocie.

Unul din principalele aspecte ale problemei educației îl constituie faptul că și în acest domeniu se manifestă cu pregnanță discrepanța care există între țările industrializate și cele în curs de dezvoltare. În 1968, cheltuielile alocate educației de către primul grup de state au fost de 10 ori mai mari decît cele alocate de către țările în curs de dezvoltare, deși în acestea trăiesc trei pătrimi din populația tînără a lumii. „Și mai grav, scrie revista «Jeune Afrique», este faptul că dacă nu se vor lua măsuri eficiente, această prăpastie se va adînci".

Deși în țările în curs de dezvoltare există aproximativ 65 de milioane de elevi mai mult decît în Europa și America de Nord, acestea au aproximativ același număr de cadre didactice : în Europa revine un învățător la 25 de elevi, pe cînd în Africa, la 40 de elevi. Studiul întocmit de către UNESCO relevă că analfabetismul este mai răspîndit în rîndurile femeilor (40 la sută) decît la bărbați, unde procentul este de 28 la sută.

Cu atît mai pregnant se evidențiază superioritatea sistemului de învățămînt în țările socialiste, unde întregul tineret este cuprins în sistemul școlar gratuit, iar analfabetismul din rîndurile adulților a rămas doar o amintire tristă a regimurilor trecute.

Analfabetismul, această „infirmitate" de masă a lumii moderne, face să se risipească un miliard de talente de care tinerele state au atîta nevoie. De aceea, lupta pentru lichidarea acestei plăgi constituie una din preocupările majore ale tinerelor state. În Africa, de pildă, numărul elevilor a crescut în ultimii 10 ani cu 182 la sută și în unele state chiar cu 364 la sută. De asemenea, în numai cinci ani, numărul studenților a crescut de la 22 200 la 68 000 în Africa de mijloc, și de la 13 000 la 212 000 în Africa de nord. Deosebit de remarcabile sînt rezultatele obținute de Republica Populară Congo, care, în decurs de numai cîțiva ani, a reușit să alfabetizeze 80 la sută din populație — cifră neobișnuit de mare pentru această regiune. În felul acesta, R.P. Congo, alături de alte tinere state, se numără printre țările africane care transpun în practică hotărîrile conferinței de la Addis Abeba în domeniul educației, hotărîri ce prevăd ca pînă în anul 1980 să fie școlarizați toți copiii de vîrstă școlară. De altfel, încă în 1966, la Tripoli statele arabe au ținut o conferință, în cadrul căreia s-a hotărît ca încă înainte de 1980, toți copiii de vîrstă școlară să fie cuprinși în rețeaua de învățămînt. Succese remarcabile în problema școlarizării tinerilor și educației celor adulți s-au obținut și în alte state, cum ar fi Iranul, India, Birmania.

Pentru a face față ritmului ridicat al necesităților în materie de învățămînt, unii experți recomandă renunțarea la așa-zisele metode clasice, paralel cu integrarea în sistemul de învățămînt a televiziunii, singura care poate lupta cu succes și pe scară largă împotriva analfabetismului. În următorii 20 sau 30 de ani, arată studiul întocmit de UNESCO, se va remarca în întreaga lume o transformare radicală a sistemului de învățămînt. În acest sens, se apreciază că învățămîntul se va dezvolta cu atît mai repede, cu cît pregătirea preșcolară va fi deschisă mai larg, mai ales în țările în curs de dezvoltare, iar educația permanentă, recunoscută de pe acum ca obiectiv ideal și care este pe cale să ia contururi mai precise, va continua de-a lungul întregii existențe a omului.

AUGUSTIN BUMBAC

Eforturile pentru cucerirea unei independențe adevărate și durabile ale țărilor africane se conjugă cu măsuri de largă anvergură pentru culturalizarea tinerei generații. În fotografie : *Copiii Africii negre se deprind cu slova scrisă.*

A XVII-a sesiune

a Conferinței

generale UNESCO

Pentru o nouă strategie a educației

În aceste zile se desfășoară la Paris cea de-a XVII-a sesiune a Conferinței generale UNESCO (17 octombrie — 17 noiembrie), care a luat în dezbatere viitorul program al organizației în domeniul educației, științei, culturii și informației. Din partea română participă o delegație condusă de V. Lipatti, șeful delegației, Jean Livescu, reprezentînd secția pentru educație etc.

Documentul principal care va polariza dezbaterile privind educația în lume poartă titlul semnificativ : „A învăța pentru a fi" („Apprendre pour être"), lucrare apărută în acest an sub egida UNESCO la Editura Fayard, care prin propunerile și sugestiile sale deschide o nouă perspectivă pentru elaborarea unei noi strategii în domeniul educației.

Rezultat al unor anchete întreprinse cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, de către renumita comisie internațională prezidată de Edgar Faure, studiul cuprinde o sinteză a celor 75 de rapoarte privind sistemele de învățămînt din numeroase țări ale lumii.

Dacă ținem seama de faptul că experții care au compus această comisie din Franța, Siria, Chile, Congo, U.R.S.S., Statele Unite, Iran și că în afara rapoartelor amintite, aceștia au întreprins anchete în cîte opt țări din Europa și Africa, trei țări sudamericane și cîte două țări din America de Nord și Asia, avem o imagine a caracterului internațional larg de care s-a bucurat întocmirea lui.

O primă concluzie pe care o impune lectura acestui raport este aceea că în viitorii douăzeci, treizeci de ani se va produce o transformare radicală a procesului de învățămînt pe întregul glob, școala va acorda un interes sporit legării ei cu practica, succesul ei măsurîndu-se nu prin volumul cunoștințelor căpătate de elevi, ci prin capacitatea absolvenților școlii de a face față cerințelor societății moderne.

Vina cea mai mare pe care o găsesc experții semnatari ai studiului UNESCO vechiului sistem de învățămînt, este aceea să școala, în loc să fie un mijloc de a aborda viața, a devenit o instituție cu forme rigide, lipsite de suplețe. O dovadă concretă a acestei stări de fapt este numărul mare de șomeri printre absolvenții școlilor.

Sînt propuse ca idei directoare într-o viitoare reformă a învățămîntului : democratizarea, continuitatea, suplețea, diversificarea. În ceea ce privește democratizarea învățămîntului, se insistă asupra egalității accesului la educație, care însă trebuie să se asocieze neapărat cu egalitatea condițiilor de învățare ce va duce la rîndul său, la egalitatea șanselor după absolvire.

Continuitatea nu poate fi asigurată decît printr-o bună organizare a educației permanente, singura care poate permite omului modern să se adapteze la o lume în plină mutație, cu o creștere spectaculoasă a volumului cunoștințelor necesare.

Perspectivele deosebit de interesante pe care le deschide educației acest raport bazat pe un material documentar de o excepțională bogăție, ca și dezbaterea sa în cadrul unei conferințe de prestigiu, ne determină să ținem la curent pe cititorii noștri cu desfășurarea lor și în numerele viitoare.

MARIANA CEAUȘU

Știri de peste hotare

În toate republicile unionale sau autonome, care intră în componența U.R.S.S., învățămîntul se desfășoară în limbile naționale respective (57) și în mod gratuit. Un progres deosebit în dezvoltarea învățămîntului l-au realizat populațiile mici, care înainte de revoluție nu aveau scriere proprie. În primii ani de după instaurarea puterii sovietice, în republicile naționale a fost creată o rețea largă de instituții de învățămînt.

În prezent, în U.R.S.S. există peste 800 de universități și institute. În fiecare din cele 15 republici unionale există o academie națională de științe.

Sute de copii și părinții lor au demonstrat recent în fața parlamentului britanic. Delegații acestora au predat o petiție ministrului învățămîntului și științei în care cer un număr sporit de grădinițe și îmbunătățirea condițiilor educației preșcolare, deoarece din fondurile alocate pentru învățămînt numai 2 la sută revin acestei forme de educație.

În Uniunea Birmană, peste 12 000 studenți și elevi s-au încadrat în perioada vacanțelor de vară din acest an în brigăzi de muncă în diferite unități industriale și pe șantiere, iar peste 10 000 de studenți iau parte la campania împotriva analfabetismului, deoarece în prezent în Uniunea Birmană 36.2% din populație este analfabetă.

Școala normală superioară din Paris

„TRIBUNA ȘCOLII"

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul II Nr. 69

Sîmbătă 11 noiembrie 1972

16 pagini — 1 leu

Elevii participă cu entuziasm la acțiunea patriotică de recoltare

Spiritul de economie

A ști să chivernisești banul public, a ști să folosești eficient timpul pe care îl investești într-o activitate social-utilă, precum și efortul pe care îl depui pentru realizarea unui produs este, pînă la urmă, la fel de important cu a ști să-l produci. Spiritul de economie devine, astfel, un atribut al inteligenței, un semn al civilizației contemporane. Pentru că în orice domeniu de activitate în care sînt investite fonduri bănești și se cheltuiește energie umană se investește o parte din avutul nostru, al tuturora, se cheltuiește o parte din munca noastră, a fiecăruia. Nu putem privi, deci, cu nepăsare nici ce se cheltuiește, nici cît și nici cum se cheltuiește, după cum nu putem fi indiferenți nici față de cum se muncește, sau cît și ce se muncește. Vrem și putem să atingem mai curînd obiectivele pe care ni le-am propus. Vrem și putem să ne bucurăm cu un ceas mai devreme de binefacerile civilizației pe care o ridicăm pe aceste meleaguri. Din întreprinderile bucureștene a pornit cu cîteva luni în urmă chemarea cu un înalt conținut patriotic și cetățenesc de a realiza mai repede și mai bine planul cincinal în patru ani și jumătate. Chemarea a avut un ecou puternic în conștiința fiecăruia dintre noi. Țara întreagă, într-o caldă solidaritate umană, s-a angajat într-un efort fără precedent de a înfăptui țelurile propuse. În această acțiune de rezonanță populară și semnificație cetățenească, școala se află acolo unde îi este menirea ei firească. Prin tot ceea ce întreprinde, școala educă tînăra generație în spiritul gospodăresc, al chiverniselii, al păstrării bunurilor încredințate de statul nostru spre folosință : imobil, mobilier școlar, aparatură de laborator, material didactic, manuale. Bugetul unei școli, gestiunea ei, buna gospodărire, ca și spiritul de ordine, disciplina, curățenia, grija pentru avutul obștesc sînt calități intrinseci ale omului, pe care îl modelăm încă de pe băncile școlii, și parte integrantă din marea gestiune a țării. Învățăm de la cea mai fragedă vîrstă, din fapte de zi cu zi, din fiecare lucru, oricît de mărunt, știința și arta chiverniselii, ne formăm o gîndire economică la scara republicii. Școala este însă și unul din marii beneficiari ai viitoarelor obiective aflate în curs de construcție sau pe planșeta proiectanților. Chiar din acest stadiu pot fi reanalizate în acest spirit unele dintre viitoarele obiective școlare. Este, așadar, o datorie cătățenească să facem din fiecare școală, din fiecare cadru didactic, din fiecare elev un participant conștient la bătălia pentru folosirea judicioasă a fiecărui ban investit într-un obiectiv școlar.

NICOLAE SORIN

31.430 de elevi de la școlile generale și liceele de cultură generală ale județului Prahova au efectuat, cu începere de la 15 septembrie 1972, 180.000 de zile de muncă patriotică pe ogoarele C.A.P. și I.A.S. din județ. Contravaloarea muncii prestate de

MUNCĂ PATRIOTICĂ

elevii prahoveni se ridică la aproximativ 1.000.000 lei. Fiecare unitate școlară a realizat venituri de pe urma acestei acțiuni patriotice, între 10—70.000 lei, care vor fi folosite la autodotarea școlilor respective.

Sînt cifre care vorbesc despre contribuția școlilor prahovene la efortul întregului nostru popor, răspunzînd la chemarea partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Egalizarea șanselor

Problemele învățămîntului au ieșit de mult din cadrul limitat al discuțiilor între specialiști, pentru a interesa cercuri tot mai largi ale opiniei publice. Este un fapt normal : școala este astăzi, în întreaga ei desfășurare și nu numai parțial, școala poporului și nu a unor categorii privilegiate de cetățeni. Este deci dreptul (iar progresul vertiginos al științei și al tehnicii implică și datoria) fiecărui membru al societății să se întrebe în ce măsură școala poate astăzi să-i ajute lui, sau copiilor lui, pentru a se încadra cît mai bine în ritmul vieții, pentru a mări cît mai mult eficiența participării la munca întregului popor.

Studii tot mai numeroase sînt consacrate structurii școlii, utilizării optime în procesul de învățămînt a tuturor mijloacelor puse la dispoziție de noile descoperiri tehnico-științifice, rolului pe care școala îl joacă în societatea de astăzi.

Nu am de gînd să măresc numărul acestor studii. Dar nu mă pot opri să atrag atenția, pe deplin conștient că nu sînt primul care fac acest lucru, asupra unei probleme prea adesea dezbătute aici și pretutindeni. Este vorba de încadrarea în condițiile cele mai bune a tuturor în procesul de învățămînt, de înlăturarea rebuturilor, în ultimă analiză de egalizarea șanselor tuturor participanților la acest proces de instruire și de educare.

Toți au posibilitatea de-a intra în școală, dar nu toți sînt la fel de pregătiți pentru viața în școală: nu au toți aceeași aptitudine pentru urmărirea lecțiilor, sau pentru a întreține un dialog cu educatorul. Aceste diferențe sînt datorate nu *unor diferențe de structură a inteligenței, ci unor diferențe în cantitatea de informații cu care copiii vin înarmați la școală. Această cantitate de informații provine exclusiv din mediul în care acești copii au trăit și diferențele se explică ușor.*

O egalizare a șanselor trebuie neapărat operată, și ea trebuie să preceadă *ciclul școlar.*

Grădina de copii este locul unde această acțiune trebuie întreprinsă. Frecventarea acesteia ar deveni, în aceste condiții, obligatorie. Stagiul în grădina de copii ar fi un adevărat stagiu de învățămînt preșcolar, cu pedagogia adaptată vîrstei respective, în consecință, membrii personalului unei astfel de instituții nu vor mai avea rolul de supraveghetori, ci ar fi selecționați în urma unei pregătiri speciale. De relațiile care se vor stabili între ei și micii cetățeni, de atmosfera pe care vor ști să o creeze în acest mediu limitat pe care îl constituie grădina de copii, poate depinde întreaga evoluție ulterioară a acestora.

Și pentru că am ajuns cu analiza pînă aici, de ce nu ne-am gîndi oare, pentru a grăbi acest proces de egalizare, și la o grădină pentru părinți ?

Leon Nicolescu

ACCENTE

Seminarul „Progrese și perspective în biologia contemporană"

„Progrese și perspective în biologia contemporană" este tema seminarului organizat de Facultatea de biologie a Universității din București, în colaborare cu Societatea de științe biologice din R.S. România. Seminarul își propune să realizeze o informare a cadrelor didactice și studenților din învățămîntul biologic, medical, agronomic, al cercetătorilor, al cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală, cu probleme importante ale biologiei actuale.

Ședințele se vor ține lunar, în fiecare a treia joie, în amfiteatrul „Dimitrie Voinov" al Facultății de biologie din București, ora 18,00 în ordinea de mai jos:

— Procesele de determinare și diferențiere a sexului la nevertebrate — prof. dr. doc. R. Codreanu; Raportul dintre structura chimică și funcția biologică — conf. dr. I. F Dumitru; Originea și evoluția materialului genetic — prof. dr. doc. P. Raicu; Biologia memoriei — conf. dr. Gr. Strungaru; Biologia celulei tumorale — conf. dr. D. Mișcalencu; Perspectiva folosirii algelor microscopice ca surse de substanțe proteice pentru animale și om — acad. prof. N. Sălăgeanu; Mecanismele oncogenezei virale — prof. dr doc. Gh. Zarnea, lector C. Andreuță; Concepții actuale asupra poziției microorganismelor în lumea vie — prof. dr. doc. Gh. Zarnea, asist. Victoria Herlea: Protecția mediului înconjurător în dezbaterea conferinței internaționale de la Stockholm — prof. dr. doc. C. Antonescu; Cercetări recente în domeniul biologiei nucleare — lector dr. Fl. Mosora; Progrese recente în studiul termoreglării — lector dr. R. Meșter, lector dr. G. Năstăsescu; Recombinarea genetică și rolul său în evoluția organismelor — conf. dr. I. Anghel; Progrese recente în domeniul etologiei — conf. dr. C. Picoș; Ecologia în contextul preocupărilor lumii contemporane — prof. dr. doc. A. Murgoci; Noi orientări în sistematica animală pe baza studiilor biochimice — prof. dr. doc. A. Grossu, asist. C. Tesio; Date noi despre ultrastructura, biochimia și fiziologia paraziților — conf. dr. doc. Elena Chiriac, asist. Udrescu Maria; Comunitatea de plante componente determinate a ecosistemelor — conf. dr. Ivan Doina; Metode actuale în cercetările de taxonomie și filogenia plantelor — prof. dr. doc. Tr. Ștefureac, șef lucrări dr. V. Ionescu, șef lucrări I. Cristurean.

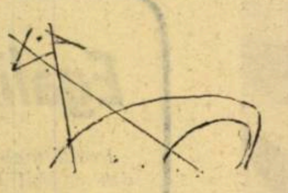

Revista „Învățămîntul profesional și tehnic"

Începînd cu nr. 9/1972, revista „Învățămîntul profesional și tehnic" (colectiv de redacție: Mircea Receanu, Mircea Ionel, Mircea Roșoga) ne face surpriza unei noi serii.

Demne de observat ni se par, în primul rînd, alături de alte calități ale acestei noi serii a revistei, extinderea sferei de preocupări nu numai la cele mai importante probleme ale învățămîntului profesional și tehnic, dar și la cele ale învățămîntului de cultură generală. („Itinerare în lumea profesiilor, mic ghid pentru profesorii diriginți din învățămîntul de cultură generală"). Pe aceeași linie de preocupări. trebuie să cităm articolul „O preocupare a școlii generale, preprofesionalizarea elevilor". De asemenea, ni se pare salutară ideea de a publica, la rubrica „Autodotare", fișe tehnice ale unor produse realizate în atelierele școlare.

Totodată, considerăm de un deosebit interes ancheta. „Un larg orizont de pregătire profesională, o calificare complexă", articolul „Scrutînd viitorul", care ia în dezbatere unele probleme de prognoză a învățămîntului profesional și tehnic, precum și rubrica de „Studii și cercetări" care tratează în acest număr despre modelarea matematică a planificării operative în producția de serie.

Noua serie a revistei răspunde cerințelor actuale ale învățămîntului profesional științific și tehnic.

B. OCTAVIAN

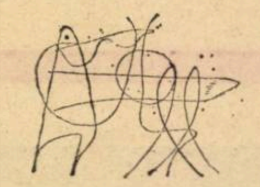

Expoziție de carte bulgară

Între 4 și 10 noiembrie 1972, la librăria „Mihai Eminescu" din Capitală s-a deschis, în cadrul manifestărilor din „Anul internațional al cărții" expoziția de carte a Academiei Bulgare de Științe. Au fost expuse cărți din diferite domenii ale științei și artei contemporane: matematică, electronică, geologie, economie, medicină, biologie, lingvistică, arheologie etc Pentru specialiști, ca și pentru publicul larg, acest important eveniment din relațiile culturale dintre țările și popoarele noastre — pe care le leagă atît o istorie multiseculară, cît, mai ales, idealul comun de edificare a orînduirii socialiste — a fost un excelent prilej de a cunoaște cele mai noi realizări în domeniile amintite ale prietenilor și vecinilor noștri din sudul Dunării.

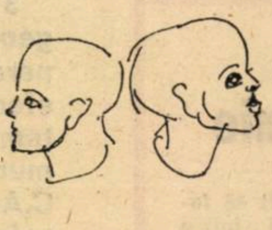

PRO ȘI CONTRA

Cîteva opinii despre noul abecedar

În numărul 65 din 14 octombrie 1972 al revistei „Tribuna școlii", mai multe colege din Capitală și-au expus părerile despre actuala ediție a Abecedarului.

Mă asociez acestor opinii, expuse cu competență și spirit critic. Adaug că este absolut necesar ca mai multe lecții (ilustrații, texte) să fie legate de activitatea pionierească, întrucît chiar din clasa I se face pregătirea școlarilor pentru a deveni pionieri în clasa următoare. În Abecedarul actual nici o lecție nu este consacrată acestei probleme deosebit de importante, cu excepția ilustrațiilor de la pag. 3, 103. De asemenea, o singură lecție pe temă de circulație este insuficientă pentru formarea, la elevi, a deprinderilor de a circula corect.

Apoi, lecția de la pag. 15 are aproape același conținut cu cea de la pag. 48, „Culesul viilor". Prima este bine plasată în timp, pe cînd la lecția de la pag. 48 se ajunge numai în decembrie, mult după culesul strugurilor. Ar fi bine să se înlocuiască acest text cu altul, ca de exemplu „La vilă", închinat odihnei oamenilor muncii.

Față de vechiul Abecedar, cel nou a făcut un pas înainte atît prin conținutul textelor, cît și prin ilustrațiile viu colorate și profund instructive.

De un real folos ne este și Îndrumătorul pentru folosirea Abecedarului, care oferă multe indicații metodice prețioase.

DAN ANA
inv., Școala generală „Alex. Moghioroș", Salonta

Ora de dirigenție – act de creație

Referitor la opinia despre diriginte a tovarășei profesoare Elena Mironescu, publicată în revista „Tribuna școlii" din 7 octombrie a.c., mă declar de acord cu cele menționate în sensul că dirigintele este un profesor care, pe lîngă pregătirea de specialitate, trebuie să posede „o vocație", „o chemare" pentru această meserie. Și cum strungăria sau olăritul nu pot fi practicate de oricine, cred că și dirigenția nu poate fi încredințată unor cadre didactice care, oricît s-ar strădui ele, nu pot s-o facă frumoasă și instructivă.

Această „oră de suflet" trebuie concepută de fiecare profesor diriginte în funcție de specificul elevilor în fața cărora se desfășoară. Nu putem să ne formulăm temele pentru orele de dirigenție fără a fi consultat în primul rînd elevii. Aspirațiile și dorințele lor, întrebările lor să-și găsească un răspuns clar la aceste ore de dirigenție.

Cred că este o mare greșeală a acelor cadre didactice care copiază temele pentru dirigenție de la colegi, sau din diferite programe ale muncii educative elaborate cu mulți ani în urmă. Este bine ca ora de dirigenție să nu se desfășoare după niște tipare, după o anumită schemă sau la indicațiile altor tovarăși. Este o oră de creație, care ține în primul rînd de cultura generală a profesorului diriginte, de pregătirea lui pentru viață, de felul cum știe să-și aplece urechea la chemările clasei. Ar fi bine, deci, să i se acorde liniștea necesară actului de creație, renunțîndu-se la atîtea formulare pe care trebuie să le completeze dirigintele și care fac ca această oră să fie supusă unor tipare rigide.

Prof. CIUREA ALEXANDRU
com. Pătulca, jud. Mehedinți

Ne scriu corespondenții voluntari

Programa de fizică pentru liceele de cultură generală

— Cîteva observații —

O lecție de fizică este de neconceput fără utilizarea mijloacelor moderne de învățămînt — laboratoare, mijloace audio-vizuale, ca și instalații didactice de diferite tipuri (destinate învățării și verificării cunoștințelor), care să-i ajute pe elevi să pătrundă în intimitatea proceselor și fenomenelor.

De aceea, propun ca programa de fizică să cuprindă un număr sporit de ore afectat lucrărilor de laborator. De exemplu, programa pentru anul IV prevede numai 8 ore de laborator. În consecință, profesorul, în special la clasele terminale, este obligat fie să renunțe la predarea unei părți din materie, pentru a efectua lucrările de laborator prevăzute în programă, fie să nu le efectueze în totalitatea lor, pentru a putea parcurge manualul.

În aceste condiții, cred că trebuie să dăm posibilitatea profesorului să efectueze fiecare oră de predare concomitent cu lucrările de laborator, fără a despărți formal predarea materiei de lucrări practice (de laborator).

Ținînd seama de particularitățile de vîrstă ale elevilor din anul IV, de cunoștințele matematice pe care aceștia le posedă, precum și de scopul urmărit în predarea opticii geometrice la această clasă, propun îmbunătățirea — în sensul aprofundării și extinderii — programei la acest obiect, în așa fel încît aceasta să nu mai prevadă repetarea materiei clasei a VII-a (la anumite lecții ca reflexia și refracția luminii etc.; a se vedea și manualul de fizică pentru anul IV, capitolul optică geometrică), ci să includă în amănunțime studiul aparatajelor optice moderne folosite în industrie.

Consider că este bine că s-a renunțat la orele de recapitulare prevăzute în semestrul al II-lea al anului IV, reintroducîndu-se în locul lor, în proiectul de programă, capitolul „Noțiuni de electronică" și teme de sinteză.

La anul III figurează, la tema „Aplicații ale dispozitivelor electronice", radioemisia, radiorecepția și noțiuni de mașini electronice de calcul. Ținînd seama de cunoștințele insuficiente de logică matematică ale elevilor, consider că acest ultim capitol ar fi bine să fie trecut în materia anului IV, cu un număr de ore sporit, folosind orele de recapitulare amintite mai sus.

Propun ca programa de fizică să prevadă un număr de ore suplimentar destinate confecționării cu mijloace proprii a unor aparate optice, electronice, mecanice (aparate de radiorecepție tranzistorizate, sonerii, manometre etc.), realizîndu-se prin aceasta o mai bună aplicare în practică a cunoștințelor teoretice ale elevilor, cît și înzestrarea școlii cu material didactic. Aparatele realizate în școală pot fi lesne valorificate și în comerț.

În acest caz, se poate preciza un raport între orele suplimentare acordate profesorului și valoarea materialelor produse. Desigur, posibilități în acest sens există și în prezent, însă într-o formă neprecizată (în cadrul cercurilor de fizică). Rezultatele practice de pînă acum, nu se ridică însă la înălțimea cerințelor actuale ale învățămîntului nostru.

Prof. GODINI DENISA
București

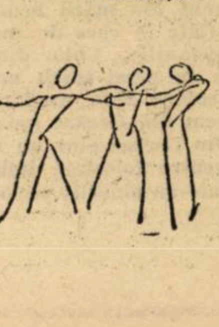

RĂSPUNDERE FAȚĂ DE AVUTUL OBȘTESC

Întregul nostru popor a primit cu entuziasm Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste elaborat de Conferința Națională a P.C.R. În toate sectoarele vieții noastre sociale, de la cel mai important post în economie și pînă la ultima verigă a vieții economice, oamenii muncii, în frunte cu comuniștii, manifestă o mare grijă pentru sporirea și înflorirea continuă a avuției naționale, acționează în vederea gospodăririi eficiente a mijloacelor și resurselor societății noastre, luptă cu fermitate și consecvență împotriva neglijenței și risipei, împotriva tuturor manifestărilor care duc la irosirea averii obștești.

Aparent munca noastră nu ar avea nici o tangență cu acest imperativ al timpului. Privită însă în totalitatea semnificației ei, munca pedagogului cu generațiile tinere se leagă direct de această cerință. Școala pregătește specialiști în toate domeniile. Tineretul este schimbul de mîine al economiei noastre, al științei și culturii, ce se conturează în coordonate noi, nebănuite, făurite poate de mulți ca noi doar în vis.

Tineretul nostru — elevi sau studenți, ucenici sau tehnicieni — așteaptă de la educatori răspunsuri majore ale vieții cu care abia se identifică. Instrucția și educația, formarea unei generații în lumina cerințelor noi impuse de normele eticii și echității socialiste — iată rostul muncii noastre — esența și idealul muncii de dascăl.

Să înveți pe tînăr să-și iubească patria, poporul, mi se pare că în zilele noastre înseamnă să-l faci să manifeste și o viziune nouă asupra vieții, muncii, societății.

Hărnicia trebuie coordonată cu pasiunea pentru muncă, pentru asigurarea unui volum crescut de valori materiale și spirituale cerut de societatea noastră. Școala, facultatea, laboratorul, atelierul, căminul sau internatul în care își duc activitatea tinerii patriei noastre constituie pentru dascăl un bun mijloc de a-i educa pe acestia în spiritul grijii față de bunurile materiale ce alcătuiesc patrimoniul avuției naționale. Să păstreze și să folosească civilizat baza materială asigurată de statul nostru, să contribuie prin munca proprie la amenajarea, înfrumusețarea și dotarea acestei baze, sînt sarcini de mult intrate în practica școlii noastre. Este o obligație majoră ce revine fiecărui cadru didactic să facă cunoscut tînărului ce înseamnă în bugetul statului partea de cheltuieli afectată acestei baze materiale.

Sistemul educațional are, însă, în vedere și o altă latură a acestei probleme. Sporirea grijii și răspunderea elevilor, studenților față de avutul obștesc vor insufla tînărului simțul gospodăresc, simțul practic. Răspunderea formată va influența atitudinea lui, iar mîine, cînd va deveni factor activ al economiei naționale, va contribui direct la înflorirea societății și va îndepărta din comportamentul său nepăsarea, neglijența, indiferența, în fața multiplelor forme în care risipa sălășluiește.

Acțiunea școlilor și facultăților din țara noastră de a organiza activitatea de muncă patriotică cu elevii și studenții pe ogoarele gospodăriilor și cooperativelor agricole a constituit un bun prilej de a verifica rodul și valențele educației tineretului în acest spirit al grijii și răspunderii față de avutul național.

Confruntați cu munca în condiții atmosferice uneori grele, tinerii noștri au avut satisfacția unei realizări depline, aducîndu-și la timp contribuția nebănuită nici chiar de ei.

Satisfacția muncii utile, cu rezultate vizibile imediate, a entuziasmat pe tineri, iar nouă ne-a prilejuit un moment de verificare a multiplelor posibilități educaționale.

Să facem dar din școlile noastre grădini ale hărniciei și frumosului, sere fertile în care sub privirile atente ale dascălului să crească roada nouă, minunatul produs al zilelor de astăzi.

ADRIAN BELDEANU

HORA CORIOLAN *Culesul porumbului*

ÎNVĂȚĂMÎNTUL GENERAL ÎN PERSPECTIVA VIITORULUI

Literatura prospectivă din ultima vreme — și cea pedagogică — abundă în păreri privind „educația și învățămîntul viitorului". Obiectivitatea mă obligă să remarc că marea majoritate a acestor păreri coincid în descrierea unor „stări viitoare" foarte spectaculoase ale actualului sistem de învățămînt și pregătire a cadrelor. În treacăt fie spus, în multe din variantele menționate conceptul de „învățămînt general", cu sensul pe care-l cultivăm astăzi, își modifică sau chiar își pierde semnificațiile. Într-o definiție aproximativă, „învățămîntul general" este fundat pe credința că toți membrii societății trebuie să se „antreneze", înainte de a intra în activitatea productivă — în mod direct sau indirect — o perioadă dată, aceeași — în principiu — pentru toți, în condiții fixate de societate pentru ca acest „antrenament" să fie cît mai eficient, din cît mai multe puncte de vedere. În zilele noastre, expresia — cu nuanță sportivă — de „antrenament", se reduce adesea la însușirea unui stoc de cunoștințe, pe care generația „matură", a educatorilor, le consideră necesare pentru „formarea" urmașilor-educați. Pentru simplitatea raționamentului, să nu discutăm în detaliu conținutul acestui fișier, deși evoluția lui în timp este suficientă spre a demonstra cîtă nesiguranță se ascunde în dosul certitudinii cu care generații întregi au „prescris" ceea ce era „absolut necesar" pentru „cultura generală", „de specialitate" etc. Conceptul însuși de „cultură generală", legat de „ce trebuie să știe omul" și de „ce trebuie să dea școala omului", ar justifica colocvii întinse. Ideea, însă, a acestui „antrenament", înaintea producției sociale, pare să fie pusă în discuție în viitor. Pentru un învățămînt diferențiat, individualizat, întemeiat pe dialogul cu calculatorul, desfășurat continuu, fără „clase", „vacanțe" etc., termenul de „general" își schimbă sensul : acesta pare mai degrabă acordat subiectului — elevul —, decît obiectului — „materia", obiectul, metoda etc. „Educația permanentă", care în viitor va fi probabil asociată cu „creația permanentă", va da noțiunii de învățămînt un alt sens. Relația dintre instruire și creație va avea, probabil, caracterul de sistem, cu legături reciproce, în care instruirea face posibilă creația-producția, iar nivelul creației-producției cere instruire. Legătura cu producția, cu viața, va fi asigurată prin însăși structura acestui sistem, ce se reglează automat. Într-un mod figurat, școala va fi obligată să „țină pasul" cu viața, dar, în același timp, și viața va fi stimulată, să „țină pasul" cu școala și cercetarea științifică. Limitele dintre învățămîntul „general" și „alte tipuri" de învățămînt vor fi precizate nu atît prin instituții, cît prin conținut : și poate, că, în această perspectivă, învățămîntul general va fi mai legat de ceea ce în pedagogia modernă se numește „stadiul instrumental" [1], domeniul ce va fi, probabil, cel mai extins în următoarele decenii, urmînd să-și înglobeze spații largi ale matematicii, informaticii, comunicațiilor (semioticii informaționale etc.), limbilor străine, metodologiei științelor experimentale, teoretice, de acțiune etc. Distincția dintre „stadiul instrumental" și „stadiul operațional", cu nivelele acestora, va apare probabil mai puțin categorică decît pare astăzi : este de așteptat ca aplicațiile — date de educator sau create de subiect — să fie mult mai legate de așa-zisa „teorie" decît ne-a obișnuit învățămîntul tradițional. Personal, am mari rezerve în stabilirea ca obiectiv al educației, a creării „specialistului cult". În orice caz, însă, se pare că acesta nu va intra direct în cîmpul de acțiune al urmașilor prospectivi ai „învățămîntului general"...

Rezultă că, în învățămîntul viitorului, noțiunile de „învățămînt general", de „durată standard a acestuia", de „segmentare" — de tipul 3—3—4, 3—5—2, 4—4 etc., — nu își găsesc acoperirea. Fiecare viitor elev își va găsi, sub îndrumare competentă, „traiectoria" optimal acordată structurii lui și „comenzii sociale" a grupului în care va fi încadrat.

În terminologia cercetării viitorului, ceea ce am schițat pînă acum este un „scenariu-obiect" sau, eventual, „scenariu-obiectiv". El cuprinde, într-o manieră operantă, imaginea globală a viitorului. Detalierea acestui scenariu este, poate, posibilă, și este sigur profitabilă pentru o demonstrație didactică. Cîmpul de incertitudine în care se operează este însă atît de mare, „evantaiul" de variante posibile atît de larg, încît, personal, orice plus de amănunte mi se pare prea discutabil — chiar pentru prospectivă... Întrebărilor de tipul „cîți elevi vor fi în anul... la mijlocul materiei la geografie", sau „cîte ore — sau programe — de geografie, se vor învăța în anul..." li se poate răspunde în multe moduri, condiționate de o serie întreagă de alți factori, cu evoluții, de asemenea, multiple. Astfel de întrebări nu sînt întrebări legate în mod esențial de acțiunea de astăzi, și, după părerea mea, deci, ele nu trebuie să facă parte din conținutul tematicii eventuale a studiilor de prognoză. O întrebare corect pusă, în spiritul științei despre viitor, ar fi, cred, următoarea : ce trebuie făcut astăzi, pentru ca în viitor să nu se simtă în „criză" cunoștințele de geografie. Cred că răspunsurile la această întrebare pot fi schițate și în afara estimațiilor laborioase — și discutabile — privind cifrele menționate înainte. Cu prețul altor studii, poate tot atît de laborioase, dar altfel orientate.

MIHAI BOTEZ

1) G. Mialaret, „Introduction à la Pedagogie"

UN EXEMPLU MERITORIU DE INTEGRARE ÎN ECONOMIA JUDEŢULUI

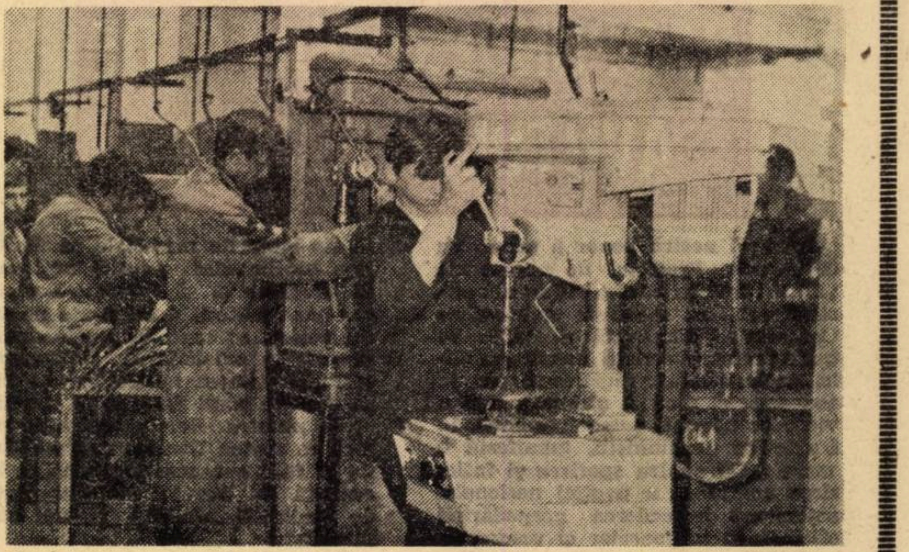

Dacă pentru multe dintre şcoli productivitatea atelierelor a rămas încă o problemă de viitor, pentru şcolile vizitate din judeţul Timiş ea constituie o realitate. „Şcoala va trebui să producă“ — spun documentele de partid. Nicăieri nu mi s-a părut mai aproape de realitate acest deziderat, care a căpătat pentru multe dintre şcolile judeţului semnificaţiile unui autentic prezent.

Profilul atelierelor şcolare poartă pecetea evidentă a diversităţii economice a întreprinderilor timişorene.

Astfel, organizate după sistemul microîntreprinderii, atelierele Liceului „Constantin Diaconovici Loga“ şi ale Liceului nr. 10 din Timişoara s-au transformat în adevărate secţii ale întreprinderilor din localitate (Uzinele mecanice, Uzinele textile, Industria lînii, Electrobanatul, Fabrica de aparate electrice de măsurat etc.). Spaţiul subsolului celor două licee a fost amenajat după toate legile unei întreprinderi productive. Organigrama afişată la intrarea în microîntreprindere îl pune în temă pe vizitator despre organizarea muncii în ateliere, despre profilul secţiilor şi al atelierelor componente, despre planul de producţie al acestora şi termenele de predare etc.

Microîntreprinderea Liceului „Constantin Diaconovici Loga“ cuprinde 3 secţii: două care funcţionează în incinta şcolii, alcătuite din atelierele de electrotehnică, maşini-unelte, lăcătuşărie, desen tehnic, operatori chimişti, cine-foto şi două ateliere de confecţii. Elevii celei de a treia secţii lucrează în patru întreprinderi: Uzina mecanică, Electrobanat, Uzinele textile şi Industria lînii. În profilarea producţiei atelierelor s-a ţinut seama nu numai de realităţi, ci şi de perspectivele economice ale municipiului. De curînd, industria Timişoarei s-a îmbogăţit cu o nouă ramură: electrotehnica. Aşa se explică înfiinţarea atelierului de electrotehnică de aici. „Ne-am gîndit la nevoia de cadre în această nouă ramură industrială, ne spune *prof. Ioan Viriş*, directorul liceului. Ne-a preocupat, de asemenea, asigurarea unor locuri de muncă pentru absolventele noastre şi, pentru că avem o industrie chimică dezvoltată, am înfiinţat un atelier de operatori chimişti“.

La Liceul nr. 10, atelierul de montaj electrotehnic ne-a sporit impresia că vizităm nişte autentice secţii ale unei întreprinderi electrotehnice. De-a lungul unei benzi rulante elevii mînuiau şurubelniţa cu aceeaşi îndemînare cu care ar mînui creionul. Alţii sortau piesele componente ale aparatelor electrice şi executau controlul de calitate. Atmosfera în care se lucra, ritmicitatea lucrului asigurată de banda rulantă, totul îţi vorbea despre preocuparea de a asigura elevilor acelaşi cadru organizatoric, condiţiile necesare dezvoltării relaţiilor umane, pe care ei le vor întîlni nu peste mult timp în producţie. Şcoala a încheiat contracte de producţie cu acele întreprinderi unde se practică meserii care pot fi însuşite în şcoală şi în care întreprinderile sînt deficitare. Astfel, o parte dintre elevii şi elevele acestui liceu vor deprinde meseria de montator electrotehnic. „Preocuparea noastră actuală, ne lămureşte *prof. Duşan Sablici*, directorul liceului, este de a găsi o modalitate de atestare a elevilor în această meserie. În acest scop, am convenit cu conducerile întreprinderilor, unde elevii noştri vor fi încadraţi (F.A.E.M. şi Electrobanatul) să corelăm programa cursurilor de calificare a uzinelor cu cea de la practica tehnico-productivă a liceului.

Despre încrederea pe care cele două şcoli şi-au cîştigat-o în faţa întreprinderilor cu care au încheiat contracte vorbesc direct cifrele de beneficii, valoarea planurilor defalcate din cele ale întreprinderilor, devenite acum planuri de producţie ale atelierelor-şcoală. Fiecare dintre cele două licee vor obţine în acest an şcolar un beneficiu de peste 60.000 lei anual. Numai într-o perioadă de două săptămîni, la atelierele de montaj electrotehnic ale Liceului nr. 10 s-au lucrat produse în valoare de 350 000 de lei, a căror manoperă, în valoare de 15.000 de lei, este beneficiul şcolii.

O parte dintre sarcinile întreprinderilor vor deveni în acest fel şi ale şcolii. Atelierul-şcoală îşi capătă viabilitate prin găsirea celui mai potrivit loc de integrare în economia uzinei, a judeţului. Şi pentru că sîntem la capitolul perspectivelor, interesantă mi se pare şi ideea transferării într-unul dintre noile ateliere ce se construiesc la Liceul nr. 10. a secţiei de faruri, pentru autoturisme a întreprinderii Electrobanatul.

Diversitatea economiei judeţului a determinat, la rîndul ei, o diversitate a profilului atelierelor şcolare atît din şcolile municipiului, cît şi din cele ale altor localităţi din judeţ.

Atelierele Liceului de cultură generală din comuna Periam sînt structurate şi ele pe profilul economic al comunei. Fabrica „Lux“ — Periam, care patronează liceul, a mutat deja în incinta şcolii două dintre secţiile ei. Elevele îşi însuşesc aici meseria de ţesătoare şi repansatoare, urmînd apoi să se încadreze în fabrică. În atelierul de zidărie al acestui liceu, elevii deprind meseria de zidar. Fiind o zonă viticolă şi pomicolă, spalierii de beton sînt foarte solicitaţi, solicitare la care Cooperativa meşteşugărească din comună nu poate face faţă. Orietîndu-se în acest sens, şcoala a înfiinţat un astfel de atelier, care i-a adus beneficii însemnate.

Nu ne permite spaţiul să vorbim şi despre atelierele Şcolii generale din Sînnicolaul Mare, sau despre cele ale şcolii din comuna Biled, despre microcooperativele acestor şcoli, axate şi ele pe specificul local: legumicol, pomicol sau viticol.

Modalitatea de organizare şi experienţa judeţului Timiş, de rezolvare a diversificării profilului practicii tehnico-productive constituie, în acest fel, un exemplu meritoriu de integrare a atelierului-şcoală în economia judeţului.

CORNELIA GÎRMACEA

Practica tehnico-productivă în şcoala sătească

Sarcini de mare răspundere stau în faţa noastră, a tuturor dascălilor, în acest an şcolar. Astăzi, mai mult ca oricînd, se pune problema înarmării educatorului cu o pricepere deosebită pentru a traduce în viaţă directivele trasate învăţămîntului de către partidul nostru. Fiecare dintre noi are datoria de a găsi răspunsul cel mai potrivit la întrebarea: cum să facem ca elevii noştri să capete acele cunoştinţe necesare integrării în procesul de producţie imediat după absolvirea şcolii generale sau a liceului ?

În mediul sătesc, unde condiţiile nu permit calificarea într-o meserie de profil industrial, de ce n-am lupta pentru pregătirea elevilor pentru a sluji interesele agriculturii? Există meserii ca: mecanic agricol, zootehnist şi agronom, tehnician veterinar, care s-ar putea însuşi de către elevi în condiţiile satului, asigurînd astfel cadrele care vor putea lucra imediat după terminarea şcolii în C.A.P şi I.A.S. Există în întreprinderile agricole cadre cu calificare superioară, care ar putea preda orele de practică tehnico-productivă, asigurînd calificarea elevilor. Nu este oare de prisos să irosim timpul destinat orelor practice în ateliere cu profil industrial improvizate la sate şi care nu au nimic comun cu nevoile locale ? Desigur că punînd în practică toată inventivitatea şi dăruirea noastră vom putea aplica în mod creator şi nu formal directivele trasate de partid învăţămîntului. Colaborarea cu C.A.P., integrarea elevilor în procesul productiv specific mediului în care îşi desfăşoară activitatea unitatea şcolară, trebuie înţelese în spiritul în care a fost concepută practica tehnico-productivă a elevilor. Trebuie să găsim cele mai potrivite căi prin care directivele partidului să prindă viaţă în domeniul în care lucrăm. Numai dovedind receptivitate şi iniţiativă ne vom justifica chemarea noastră de educatori.

Prof. VRANCEA TRĂIENESCU

Pentru îmbunătăţirea predării protecţiei muncii

În urma unor controale efectuate în decursul anului şcolar 1971—1972 la cîteva licee industriale şi şcoli profesionale din judeţul Constanţa (Liceul industrial energetic, Centrul şcolar profesional şi tehnic, Şcoala profesională Medgidia, Şcoala profesională navală şi Centrul şcolar chimic), am putut constata, pe lîngă multe aspecte pozitive, o serie de deficienţe care credem că trebuie să stea în atenţia forurilor în drept pentru a le înlătura cît mai repede.

Ca urmare, propunem următoarele măsuri:

— Să se stabilească criterii de vechime şi specialitate pentru profesorii de protecţia muncii. Vechimea minimă în producţie a profesorului trebuie să fie de cel puţin 8 ani (condiţie impusă de lege pentru un şef de secţie). Profesorul trebuie să lucreze efectiv în producţie în funcţie de şef de secţie, serviciu, tehnolog, şef de atelier etc. ;

— Să se apeleze la aportul inspectorilor şi şefilor compartimentelor ajutătoare de protecţie a muncii pentru predarea disciplinei „Protecţia muncii“, deoarece sînt cei mai bine informaţi şi competenţi în acest domeniu ;

— Disciplina „Protecţia muncii“ să se predea numai la anul I de studii (atît la şcolile profesionale, cît şi la liceele industriale) şi să cuprindă problemele generale de protecţie a muncii. (Problemele specifice de protecţia muncii să fie incluse în programele şcolare de „Tehnologia meseriei“, „Laborator“, „Atelier“, putînd fi astfel integrate organic în cunoştinţele meseriei pe care o învaţă elevul) ;

— Să se stabilească de către forurile tutelare normative detaliate de dotare cu materiale de propagandă, aparatură etc. a cabinetelor şcolare de protecţie a muncii ;

— Să se elaboreze normative de material didactic privind protecţia muncii pe scheletul programelor şcolare (avem în vedere şi programele şcolare de „Tehnologia meseriei“, „Laborator“, „Atelier“); să se instituie concurs pentru elaborarea acestor materiale didactice, iar cele mai bune materiale să fie premiate şi generalizate prin tipărire centralizată;

— Controalele pe linie de protecţie a muncii în şcoli să se efectueze de brigăzi compuse din delegaţii inspectoratului pentru protecţia muncii, inspectoratului şcolar şi ministerului tutelar în baza unei tematici avizată de Ministerul Muncii.

Ing. GAVRILĂ PAMFIL
inspector pentru protecţia muncii, Constanţa

AMINTIRI DIN COPILĂRIE
Ion Creangă
BASME
M. Eminescu
MARIA SA PUIUL PĂDURII
M. Sadoveanu
FLUIERUL IANCULUI
ABC
RACHETA
ABC
COMUNA DIN PARIS
PROZĂ

Editura ION CREANGĂ și cititorii săi din școală

EDITURA „ION CREANGĂ" ȘI COPIII

— De vorbă cu poetul Tiberiu Utan —

Afirmația că tineretul școlar este legat de carte nu surprinde pe nimeni, dar această afirmație necesară trebuie fundamentată pe baze noi, luînd în considerație explozia de informație și căile ei de difuzare în lumea modernă, precum și exigențele sporite legate de construirea personalității în condițiile țării noastre socialiste. Cartea rămîne una din principalele modalități de intervenție în procesul formativ al elevilor. Cu intenția de a reliefa sugestiv menirea Editurii pe care o conduce, directorul Editurii „Ion Creangă", poetul Tiberiu Utan, ne-a informat că pe parcursul a 20 de ani au apărut aproape 4 000 de titluri, în peste 96 milioane de exemplare, cărți pentru copii, dar cu toate acestea s-a simțit nevoia înființării unei edituri specializate, prima de acest fel la noi în țară, oferindu-se astfel posibilitatea acoperirii mai bune a numeroaselor necesități educative legate de vîrsta și preferințele copiilor.

Am cerut interlocutorului nostru să facă o prezentare a principalelor serii de cărți ce ies din tiparnițele Editurii „Ion Creangă", a zonelor pe care le acoperă în cîmpul fenomenului literar românesc :

— Există în practica editorială din lumea întreagă preocuparea pentru alcătuirea unor colecții și serii cu „adresă exactă", și există această preocupare cu atît mai mult în domeniul cărții pentru copii, unde se impune să se țină seama de specificul vîrstei și de posibilitatea părinților, educatorilor, profesorilor de a recomanda un anumit gen de lucrări. Era firesc, deci, ca și noi să ne grupăm planurile în acest mod, preluînd de altfel o mai veche tradiție a editurilor românești. Așa au luat ființă „Prima mea bibliotecă", „Biblioteca școlarului", „Biblioteca pentru toți copiii", „Biblioteca contemporană", „Cărăbușul de aramă", „Micul actor", „Povești nemuritoare", „Traista cu povești", „Balade românești bogat ilustrate", „Icar", „Seria istorică", „Biblioteca de aur", „Alfa", „A.B.C.", „Lucrări practice", „Cărți în imagini".

Subliniind faptul că multe dintre lucrări apar în limba română și în limbile naționalităților conlocuitoare, directorul Editurii „Ion Creangă" a insistat asupra caracterului științific pe care trebuie să-l aibă munca de selectare a cărților, găsirea unor formule grafice adecvate, acțiune ce adună inevitabil în jurul aceleiași mese de discuții psihologi, pedagogi, părinți, pe membrii colegiului editorial.

— Se spune uneori că numărul colecțiilor, al seriilor ar fi prea mare — a continuat interlocutorul nostru — dar într-un viitor pe care eu îl socotesc nu prea îndepărtat, cînd în fiecare colecție vom putea publica un număr mai mare de titluri, se va vedea cu mai multă evidență necesitatea unei asemenea organizări. Consider că toate cărțile ieșite din tiparnițele Editurii „Ion Creangă" trebuie să fie strîns legate de procesul formativ și educațional, de preocupările școlarilor, inclusiv de programele analitice, de formarea unei reprezentări științifice despre lume. Forța de atracție, de modelare a caracterelor, de îmbogățire a cunoștințelor despre viață, pe care o exercită cartea, nu poate fi înlocuită sau concurată niciodată de celelalte căi de difuzare a informațiilor. Alături de familie și școală, cartea va fi întotdeauna unul dintre factorii cei mai eficienți în structurarea copilului.

Ne orientăm după programa școlară, care cuprinde pentru clasele I—IV aproximativ 40 de autori, iar pentru clasele V—VIII în jur de 60 de autori (ar fi îndrăzneț oare să sugerăm ideea unui album-crestomație pentru elevii din clasele mici ?), dar au fost destule cazurile în care Ministerul Educației și Învățămîntului a inclus în această programă școlară cărți tipărite de noi. „Prima mea bibliotecă" se adresează claselor I—IV și cuprinde o sumară notă bio-bibliografică, în timp ce „Biblioteca școlarului", care își recrutează cititorii dintre elevii claselor V—VIII, este însoțită de prefețe mai largi, potrivit vîrstei și indicațiilor manualelor școlare. Începînd cu anul viitor, vom adăuga mici studii introductive și la alte cărți. Fiecare număr din „Biblioteca pentru toți copiii" și din Biblioteca de aur" va fi însoțit de o prefață sau o postfață. Tot domeniului școlii consider că îi aparțin lucrări de informare științifică, lucrări practice, enciclopedice, precum și seriile „A.B.C." și „Alfa". Nu aș vrea să uităm nici seria „Micul actor", concepută în

(Continuare în pag. a 13-a.

Carte pentru mintea și inima copiilor

Îmi fac o datorie, o elementară datorie de instrucție și educație să atrag atenția colegilor mei din învățămînt asupra cîtorva aspecte din activitatea Editurii „Ion Creangă". Cer iertare dacă bat la uși deschise. Dar cunoscînd de mult, concepția, planurile și realizările colectivului acestei instituții, știind ce neostoită sete, de carte pentru copii și tineret a fost, este și va fi, am socotit că-i bine să scriu aceste rînduri ca dascăl, părinte și chiar scriitor.

Interesează și — de ce să n-o spun ? — emoționează „Prima mea bibliotecă", unde cititorul de șapte-opt ani se întîlnește întîia oară cu creațiile lui Eminescu („Călin Nebunul") sau P. Ispirescu („Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte"), ori cu fabulele lui La Fontaine sau scrierile pentru copii ale lui L. N. Tolstoi și ale multor altor scriitori cu nume mari.

Are Editura „Ion Creangă" o grijă deosebită pentru basmul român și străin, pentru tot ce poate fermeca și instrui copilăria, pentru tot ce-i stîrnește fantezia și-i înflăcărează inima spre bine și frumos. Apoi, ținînd seama de creșterea vîrstei, editura oferă literatura de aventură și anticipație, începînd cu, clasicul azi, Jules Verne și sfîrșind cu povestirea călătoriei interplanetare.

Și pentru că există, de mult o criză de instrumente de lucru pentru pregătirea științifică și artistică a celor mici, proiectatele și în parte măcar, realizatele „dicționare", cum sînt cele de terminologie poetică, cele de terminologie critică sau cele de retorică, vor fi binevenite. Ele se completează în planul Editurii „Ion Creangă" cu o istorie a muzicii românești, cu o istorie a patriei în imagini — „chipuri și icoane", cum a spus Iorga cîndva; cu o prezentare a matematicilor distractive, îmbinate cu acele scrieri despre lucrări practice, — cum sînt proiectatele prezentări ale modului de lucru în rachetomodelaj sau stații de telecomandă pentru modele reduse etc.

Și nu pot să nu relev că în publicațiile cu caracter literar grafica artistică a dat opere, după părerea mea, mai mult decît vrednice de laudă. Dau doar două exemple care farmecă pur și simplu pe micul cititor : Ileana Ceaușu-Pandele (ilustratoarea lucrării „Capra cu trei iezi") și Val Munteanu („Fluierul Iancului"). Cunosc că s-a discutat mult „Antologia Inocenței — Cele douăsprezece luni ale visului", realizată de Iordan Chimet. Merită o discuție și mai amplă. Dar, mai ales, merită a fi pusă în mîna copiilor, prin părinți și prin profesori.

Am scris această însemnare ca să subliniez lăudabila strădanie a unui colectiv editorial care-și închină munca minții și sufletului celor mici și tineri. Am, personal, un regret. Sau poate două : că scriitorii stau încă departe de acest gen cenușăreasă și că tirajele sînt, de multe, prea de multe ori, insuficiente. Dacă formarea „Asociației scriitorilor" de literatură pentru copii" ar putea soluționa unele probleme ale acestei activități literare și instructive, este datoria forurilor de resort să rezolve problema tirajului. Numai un tiraj sporit satisface și instrucția, și educația, și economia.

DUMITRU ALMAȘ

Pagină realizată de :
CRISTIAN POPESCU
și VIOREL ȘTIRBU

Portrete de dascăli

Strădania anilor

Titlul nu-mi aparţine. Anul trecut Inspectoratul şcolar judeţean Satu Mare, Casa corpului didactic au editat un pliant intitulat astfel şi care prezenta cîţiva dascăli merituoşi dintre „cei care pleacă"... Era un omagiu adus întregii generaţii de oameni care şi-au consacrat viaţa şi activitatea scopului nobil de luminare a maselor.

Unul dintre cei 22 învăţători, educatoare sau profesori prezenţi este şi GAVRIL BOLDEA.

Născut la 5 martie 1909 în comuna Bocşa, judeţul Sălaj, Gavril Boldea — unul din cei şase fii ai unei familii de ţărani — s-a hotărît să urmeze Şcoala normală din Zalău, devenind, din 1928, învăţător.

În condiţiile învăţămîntului de atunci, tînărul învăţător şi-a început apostolatul pe meleaguri sălăjene la Siciu, Panic, Bocşiţa, Bodia, Buciumi. La lumina zilei sau seara la luminare şi lampă i-a învăţat buchiile cărţii pe micii fii de ţărani care, de cele mai multe ori, veneau la şcoală de la distanţă de cîţiva kilometri şi, atunci cînd ajungeau în clasă, găseau o sobă încălzită de multe ori cu lemne tăiate de către „domnu" învăţător"...

În această perioadă a contribuit la înfiinţarea Asociaţiei intelectualilor de pe Valea Agrijului, afiliată societăţii ASTRA.

Reforma învăţămîntului l-a mobilizat încă o dată, G. Boldea înscriindu-se printre primele cadre didactice care i-au înţeles menirea şi care au participat cu ardoare la transpunerea ei în practică. Astfel, în 1949, cadrele didactice din Bocşa — în frunte cu directorul şcolii, Gavril Boldea — au funcţionat timp de un an şcolar la o clasă înfiinţată voluntar şi gratuit pentru a da ţării, cu o promoţie mai repede, absolvenţi apţi pentru a învăţa la şcoli profesionale sau licee, ori pentru producţie.

Două decenii a funcţonat la Şcoala generală din Supurul de Sus, judeţul Satu-Mare, unde, alături de îndeplinirea exemplară a atribuţiilor profesionale, specialitatea geografie, biologie şi agricultură, s-a remarcat prin înfiinţarea şi conducerea uneia dintre primele pepiniere şcolare din fosta regiune administrativă Maramureş.

Trecerea la învăţămîntul general de 8 ani, ca şi construirea unei clădiri noi a şcolii din localitate, participarea la înfiinţarea Muzeului satului şi altele au fost evenimente la care a contribuit cu aceeaşi pasiune de om şi dascăl.

În 1962 — ca urmare a activităţii entuziaste înscrise în transformările dinamice ale vieţii satului socialist — Consiliul de Stat i-a acordat Medalia în cinstea încheierii cooperativizării agriculturii.

Îndrumător activ şi perseverent a peste 8 000 elevi între 1928 şi 1971, de-a lungul a peste 40 000 de ore de clasă şi de activităţi practice, fără a adăuga alte mii de ore de alfabetizare, ca răspuns la chemarea partidului de a lichida racilele trecutului, Gavril Boldea a fost mereu conştient de exemplul personal pe care trebuie să-l dea oamenilor din jur în viaţa personală, familială, profesională, socială.

Într-o zi, un inginer, repetîndu-mi numele, mi-a confiat că acesta îi aminteşte de omul care i-a pus prima dată condeiul în mînă şi tăbliţa în faţă, în urmă cu cîteva decenii în Buciumi, sus pe Meseş... că nu-l va uita niciodată şi că ar vrea să ştie cum arată acum, dacă mai este... I-am răspuns că mai este şi i-am arătat o fotografie a unui dascăl cu părul alb, cu faţa brăzdată.

SORIN BOLDEA

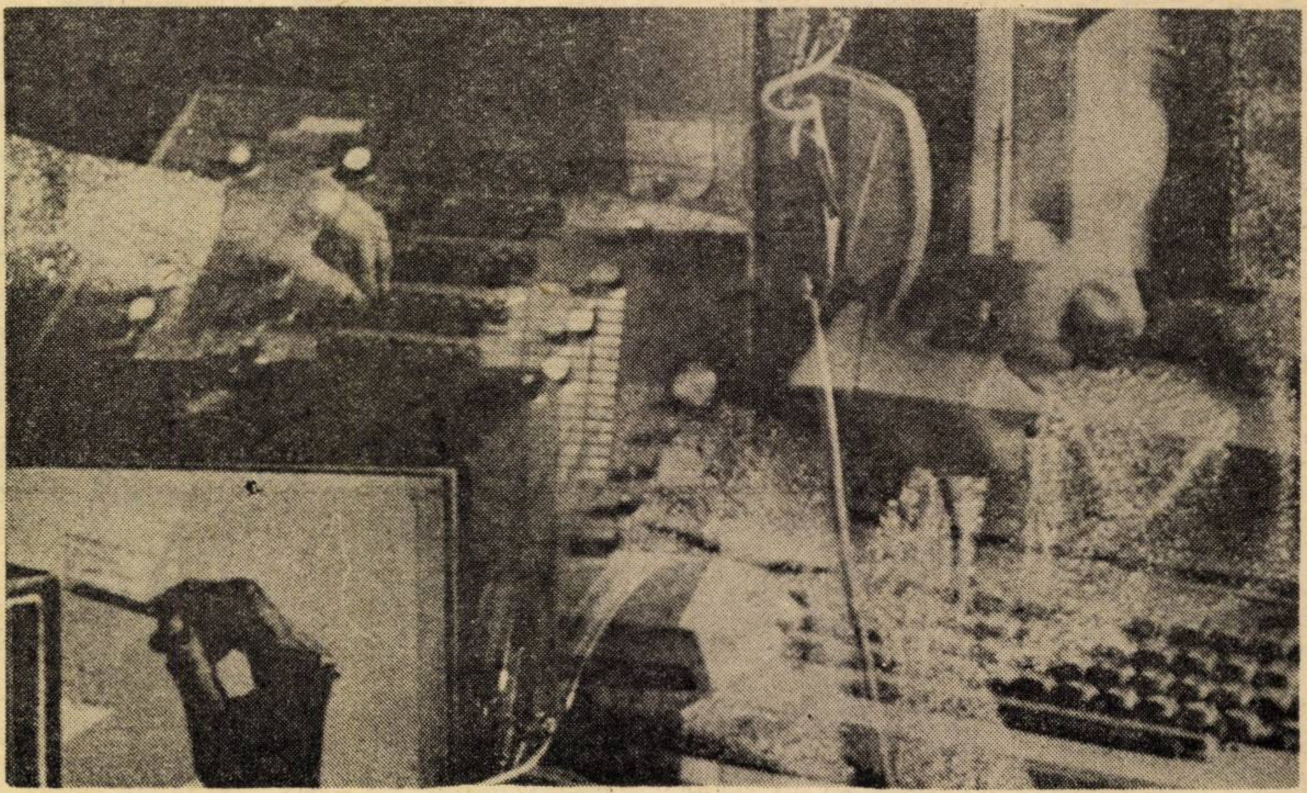

Şcoala în pas cu revoluţia tehnică

CUM ÎNŢELEGEŢI conceptul de modernizare?

Cel mai adesea, în problema modernizării învăţămîntului se pronunţă teoreticienii. Am ascultat şi am auzit mai rar opinii formulate de către cei chemaţi să înfăptuiască practic acest proces, de către învăţătorii şi profesorii care lucrează direct în şcoală. Scopul rîndurilor de mai jos este tocmai acela de a face loc părerilor privind modernizarea pe care le au cei chemaţi s-o aplice în practica învăţămîntului. Am invitat, de aceea, la o discuţie pe această temă pe profesorii bucureşteni Florin Deac, Ion Mocanu, Ion Antoniu, Ion Ilie, I. Diţuleasa, Rodica Roşeanu, Georgeta Stănculescu şi Paula Litman. Iată opiniile lor :

I. Mocanu : Răspunsul la această problemă trebuie să fie raportat, după părerea mea, la profilul şcolii. Fiindcă, una înseamnă a moderniza atunci cînd e vorba de o şcoală generală de 10 ani şi alta atunci cînd vorbim despre modernizare în învăţămîntul liceal. Pentru şcoala generală de 10 ani, caracterul de modern este legat de capacitatea acesteia de a pregăti forţa de muncă necesară societăţii şi de activitatea noastră în cabinete, ateliere şi laboratoare. Absolventul şcolii generale de 10 ani încadrat în producţie trebuie să facă faţă cerinţelor profesionale din toate punctele de vedere. Deci, încă din clasele mici, modernizarea învăţămîntului trebuie să fie privită prin prisma integrării rapide a absolventului în viaţa socială.

Red. : Disocierea mi se pare discutabilă.

I. Antoniu : Aş vrea să prezint problema în altă manieră. Un învăţămînt modern este acela care răspunde comenzii sociale. O şcoală este modernă în măsura în care poate contribui la realizarea scopurilor propuse de societate. Revoluţia ştiinţifică pe plan mondial duce la modernizarea conţinutului învăţămîntului. Ca urmare a exploziei informaţionale, cresc exponenţial cunoştinţele în toate domeniile. Posibilităţile de transmitere şi reţinere sînt totuşi limitate. Deci, pe de o parte, ar trebui să se selecteze din conţinut acele noţiuni care au valoare metodologică şi să se renunţe la alte noţiuni care nu au importanţă deosebită şi nu pot contribui la înţelegerea unor probleme din domenii înrudite. Iar, pe de altă parte, modernizarea presupune o revizuire a tehnicii de însuşire a cunoştinţelor. Totodată consider că un învăţămînt este modern în măsura în care se adaptează la noile transformări privind dezvoltarea psihosomatică a tineretului.

F. Deac : Toţi avem impresia că ştim ce este modernizarea învăţămîntului. Practic însă, pentru cei mai mulţi, noţiunea rămîne destul de vagă. După opinia mea, modernizarea este un proces complex cu aspecte multiple. Unul dintre acestea priveşte programele care, deşi conţin elemente moderne, sînt pînă la un anumit punct de factură clasică. Ceea ce nu înseamnă că un profesor nu le poate preda în spiritul exigenţelor învăţămîntului modern. Un alt aspect priveşte metodologia şi tehnologia predării. Cred că aici este haosul cel mai mare. Toţi vorbim de problematizare, învăţare prin descoperire, algoritmizare etc., dar puţini sînt aceia care cunosc cu adevărat tehnologia predării în spirit modern. Fiindcă nu există un criteriu limpede pentru stabilirea calităţii de modern. Mi se pare că acesta trebuie să constea în capacitatea de a-i face pe elevi să înţeleagă mai bine şi mai mult. În sfîrşit, un alt aspect foarte important, constă în modernizarea mijloacelor de predare. Dacă noi, profesorii, putem face ceva pentru a contribui la modernizarea programei, a conţinutului predării, dacă putem face multe în ceea ce priveşte tehnologia predării în general, în ceea ce priveşte mijloacele de învăţămînt sîntem nevoiţi să ne limităm la ce avem. Dar, dincolo de toate acestea, mi se pare de primă urgenţă ca profesorii să clarifice ideea de modernizare.

Trusa de chimie pentru experienţele de bază

Red. : Ce înțelegeți prin a preda in spirit modern după o programă clasică ?

F. Deac : De exemplu, dacă predau matematica la clasa a IX-a după o programă clasică, n-o să încep, așa cum începe programa, ci cu cele trei noțiuni fundamentale pe care e clădită toată matematica modernă : noțiunea de relație, noțiunea de mulțime, noțiunea de structură. Introducînd noțiunea de mulțime, pot să introduc și noțiunea de relație și toate celelalte expresii algebrice.

I. Ilie : Nu mi se pare bine. În felul acesta apare o discrepanță între ceea ce elevii au în manual și ceea ce află de la profesor în oră.

F. Deac : Este adevărat. Am cam rămas în urmă și cu manualele și cu culegerile de probleme. Eu am vrut doar să subliniez posibilitatea de a face un învățămînt modern în condițiile actualelor programe și manuale, ale actualei dotări a învățămîntului.

I. Dițuleasa : Modernizarea ne obligă să deplasăm accentul de pe activitatea de predare, recepționare, evaluare a rezultatelor, pe acțiunea menită să învețe pe elevi să gîndească logic. Avalanșa de informații științifice specifice epocii noastre a devenit copleșitoare. Elevii nu pot rezista. Dacă îi formăm astfel încît să gîndească, le dăm instrumentele necesare pentru a se orienta în acest aflux informațional. Eu predau științele sociale. La disciplina mea am adoptat următoarea modalitate de lucru. Le dau elevilor un fragment dintr-o lucrare pe care îi solicit să-l interpreteze lucrînd cu maculatoare, manuale și orice alte instrumente ajutătoare.

I. Antoniu : Cred că modernizarea învățămîntului nu poate fi înțeleasă fără o clarificare prealabilă a cîtorva elemente. În primul rînd, trebuie să știm precis ce ne propunem să-l învățăm pe elev, plecînd de la ceea ce dorim să cunoască el în momentul în care va termina școala. Apoi, trebuie să stabilim căile pe care le vom folosi pentru a-l învăța ceea ce va trebui să afle. Care sînt modalitățile cu adevărat eficiente de studiu. Cunoscînd aceste căi, va trebui să precizăm ce trebuie să știe cei care îi vor învăța pe elevi. Mai bine zis, care trebuie să fie profilul și nivelul de pregătire al profesorilor și ce modalități pentru a realiza această pregătire vom utiliza. Bineînțeles, că, în același timp, — toate aceste aspecte pe care le enumăr aici se află în strînsă corelație — trebuie să știm pe cine vom învăța, ce caracteristici au elevii noștri. Fiindcă nu se pot stabili nici modul de lucru, nici exigențele față de profesor, fără a avea în vedere caracteristicile materialului uman asupra căruia se exercită actul pedagogic. Cînd am stabilit toate aceste elemente, trecem la pasul următor, selectarea și adunarea materialului pe care îl vom folosi. În același timp, trebuie să construim metode de măsurare, a ceea ce va fi elevul atunci cînd vom termina cursul, deci să proiectăm metode de evaluare a rezultatelor, înainte de a proiecta cursul. Verificarea calității activității profesorilor va fi măsurată, astfel, prin evaluarea calității pregătirii elevilor, accentul căzînd pe cel care învață nu pe profesor.

I. Mocanu : Mi se pare demn de reținut din intervenția profesorului Antoniu, să stabilim ce tipuri de învățare vor avea loc și la ce nivel, în ce condiții se va desfășura procesul învățării, cum vom ține seama de diferențele individuale dintre elevi.

Red. : Ar fi interesant să aflăm și alte încercări de modernizare a lecției.

R. Roșeanu : Am citit cîte ceva despre activitățile în grup și am încercat să realizez acest lucru la clasa mea. Încercarea a fost facilitată de faptul că am avut un cabinet. Pentru acest gen de activitate sînt necesare nu numai mese, ci și un anumit tip de scaune. Încercarea mea a dat rezultate extrem de interesante. Am constatat că pot elabora lecții împreună cu elevii. S-a lucrat în grupe de cîte 4 sau 5 elevi. Planul lecției a fost subdivizat în funcție de efectivul clasei. Fiecare grup de elevi a căpătat o subtemă. Am avut o bibliotecă în cabinet și am cronometrat numărul de pagini pe care urma să-l citească fiecare elev. Trebuie să mărturisesc că pe această cale s-au formulat concluzii mult mai interesante decît le-aș fi putut formula singură. Cu aceeași ocazie au ieșit la iveală și alte aspecte mai puțin agreabile. Am constatat că nu toți elevii știu ce este acela un rezumat sau un conspect, deși ajunseseră în ultima clasă de liceu.

G. Stănculescu : La istorie, disciplina pe care o predau eu, am apelat la lucrul cu documente interpretate de elevi și la lecții în muzeu.

F. Deac : Este foarte important să evaluăm precis nivelul de pregătire al elevilor cu care vom lucra. S-a dat aici un exemplu. Profesoara Roșeanu a făcut o experiență cu elevii săi. A încercat să lucreze cu ei, pe grupuri. Dar lucrînd, a constatat că unii dintre ei nu știu să facă un rezumat sau un conspect. Dacă aplicăm sistematic normele învățămîntului modern, aceasta nu trebuie să se întîmple. E ca și cum te-ai apuca să înveți pe cineva să bată la mașină, fără a te asigura că cel pe care îl înveți știe să scrie și să citească. Asta este la fel de important și pentru profesor, ca și pentru cel care învață.

E. Litman : În general, noi cam facem după ureche încercările de modernizare. Din păcate, nu dispunem întotdeauna de mijloacele necesare. De exemplu, atunci cînd predau o poezie de Eminescu, pot să cer elevilor să facă analiza acesteia fiindcă găsesc destule cărți pentru a da fiecărui elev cîte una. Dar dacă este vorba de un alt autor mai puțin editat, nu mai am această posibilitate.

Red. : Intervențiile unora din participanții la această discuție s-au referit de preferință la probleme de modernizare a conținutului și a tehnologiei didactice. Cu ce credeți că ar trebui să înceapă modernizarea conținutului învățămîntului ?

I. Antoniu : Cred că ar trebui să precizăm mai întîi ce discipline predăm astăzi în învățămînt. Există în știință un proces de diversificare și de integrare. Pe de o parte, științele au căpătat o atît de mare complexitate încît s-au divizat în subdiscipline. Pe de altă parte, nu mai există discipline de pură specialitate. Fiecare ramură științifică își împrumută elemente din alte ramuri. Prin această prismă cred că ar trebui revizuite și planurile de învățămînt. Este necesar să ne răspundem ce discipline trebuie să predăm astăzi în învățămînt. Vom preda științe integrate ? Care anume științe integrate trebuie selecționate pentru a fi predate. De ce să predăm matematica tradițională pînă în clasa a IX-a ? De ce elevii să învețe celula și la botanică și la zoologie și la anatomie ? Cîte și care din discipline trebuie să intre în planul de învățămînt în funcție de profilul de pregătire a elevului ?

*

Avînd valoare strict parțială, părerile pe care le-am redat mai sus ne atrag atenția asupra unor probleme importante ale modernizării învățămîntului. Am reținut astfel, în primul rînd, că încă în momentul de față noțiunea de modernizare nu este suficient de clară și de riguros delimitată pentru toți profesorii în unul sau altele din aspectele ei. În al doilea rînd, chiar în acele cazuri în care conceptul de modernizare are o anumită precizie — din păcate precizia privește și niște false sau incomplete accepțiuni — profesorii reclamă dificultăți obiective de traducere în practică a ideii de modernizare, dificultăți care privesc organizarea învățămîntului, planurile de învățămînt, programele, manualele și însăși pregătirea pedagogică. Sînt repere pe care trebuie să le avem în vedere în vastul proces de renovare a învățămîntului românesc.

OCT. BUZESCU

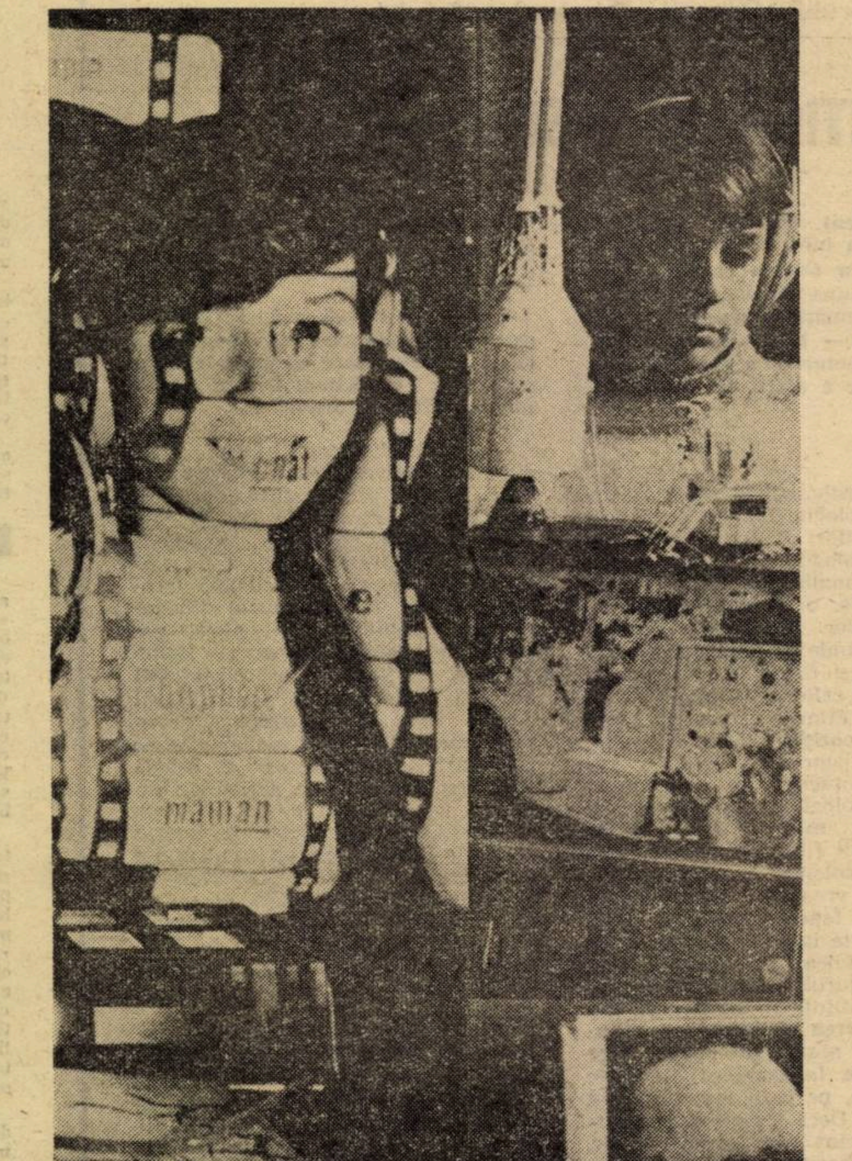

Invățarea limbilor străine prin metoda audio-vizuală

LA ZI

În întîmpinarea celei de a 25-a aniversări a Republicii scriitorul Maria Arsene s-a întîlnit cu detașamentul de pionieri al Școlii generale Nr. 180 din cartierul Grivița.

Discuțiile cu micii cititori în legătură cu cartea acestuia „Eroii nu au vîrstă“, s-au axat pe două teme principale : noțiunea de erou, precum și diferența între condițiile de viață ale tineretului în trecut și cele create azi de regimul nostru.

În încheiere, scriitorul a semnat autografe pentru tinerii cititori.

◆

În ansamblul unităților din sistemul bibliotecilor județului Alba, biblioteca Casei corpului didactic, nu demult înființată, împreună cu cabinetul de științe sociale alcătuiește un punct de informare și documentare pentru toate cadrele didactice din unitățile școlare ale județului nostru.

Ea își înscrie pregnant prezența pe linia propagării cunoștințelor politico-ideologice și științifice în sprijinul perfecționării procesului didactic, al educației comuniste a tinerei generații. Ea contribuie tot mai substanțial atît la pregătirea de specialitate a dascălilor, cît și la informarea lor cu cunoștințe necesare activității instructiv—educative.

În același scop biblioteca Casei corpului didactic dispune de o sală de lectură spațioasă putînd fi consultate pe loc anumite documente, periodice, cotidiene. În cadrul ei funcționează și o secție de împrumut la domiciliu pentru cadrele didactice care se pregătesc pentru obținerea gradelor didactice sau pentru elaborarea unor lucrări metodico-științifice. (Aurelia Șerban)

◆

În Școala generală de 10 ani nr. 5 din Caracal funcționează un cerc de artă plastică în care lucrează 25 pionieri și pioniere cu reale aptitudini pentru sculptură și pictură. Elevii cercului au organizat cu lucrările lor, două expoziții la Casa de cultură din orașul Caracal. Fotografiile sculptorilor au fost publicate în revista Cutezătorii și figurează printre exponatele Casei memoriale „Ion Creangă“ din Iași, datorită faptului că elevii noștri au sculptat figuri ale eroilor din povestirile marelui scriitor. În acest trimestru, elevii vor înființa în școală un punct muzeistic, iar în cinstea zilei de 30 Decembrie vor organiza o expoziție.

◆

După ce au adunat recolta de pe cele 3 hectare ale micro-C.A.P.-ului de pe lîngă școală, elevii Școlii generale din camuna Șeini, județul Maramureș, au ajutat la strînsul recoltei de pe ogoarele și livezile întreprinderilor socialiste din localitate. Un prim bilanț făcut de conducerea școlii se concretizează în următoarele cifre : porumb — 40 tone ; mere — 100 tone ; sfeclă furajeră — 500 tone ; porumb știuleți — 450 tone. De asemenea, elevii au recoltat 65 000 de stoloni de căpșuni pentru plantat, asigurîndu-se astfel recoltele viitoare. Nu putem să nu amintim în acest context și de munca depusă de harnicii elevi ai școlii la sortarea celor 30 vagoane de cartofi și la depozitarea porumbului în pătule. (Prof. Bălaj).

◆

În aceste zile, Liceul din orașul Baraolt, județul Covasna, își aniversează jubileul a 100 de ani de activitate. De-a lungul anilor, generație după generație, de pe băncile acestui lăcaș de cultură s-au ridicat numeroși intelectuali.

Astăzi, Liceul centenar se află într-o clădire nouă, frumoasă și încăpătoare, fiind înzestrat cu ateliere și laboratoare, în care fiii oamenilor muncii de naționalitate maghiară din bazinul carbonifer al Baraoltului, ca de pretutindeni din țara noastră, își însușesc știința de carte pe bazele unui învățămînt tot mai modern.

La aniversarea unui secol de existență, urăm școlii viață lungă și însemnate succese.

◆

Sub egida Casei corpului didactic din Arad ,cu prilejul Anului internațional al cărții și aniversării Republicii, în centrul orașului s-a deschis o interesantă expoziție de cărți pentru copii și tineret.

Punctul de atracție al expoziției (expoziție cu vînzare) îl constituie compartimentul destinat copiilor, unde organizatorii au dat dovadă de multă ingeniozitate : păpuși și personaje din basme, rățoiul Donald și Minitehnicus devin, ad-hoc, „activiști“ ai muncii cu cartea, recomandînd celor mai mici cititori volumele prezente în standuri, dezvăluindu-le conținutul.

Expoziția a fost vizitată pînă în prezent de peste 6000 de copii înregistrînd o vînzare record. (Anton Ilica).

„RENDOCK"-1975

întîlnire în cosmos

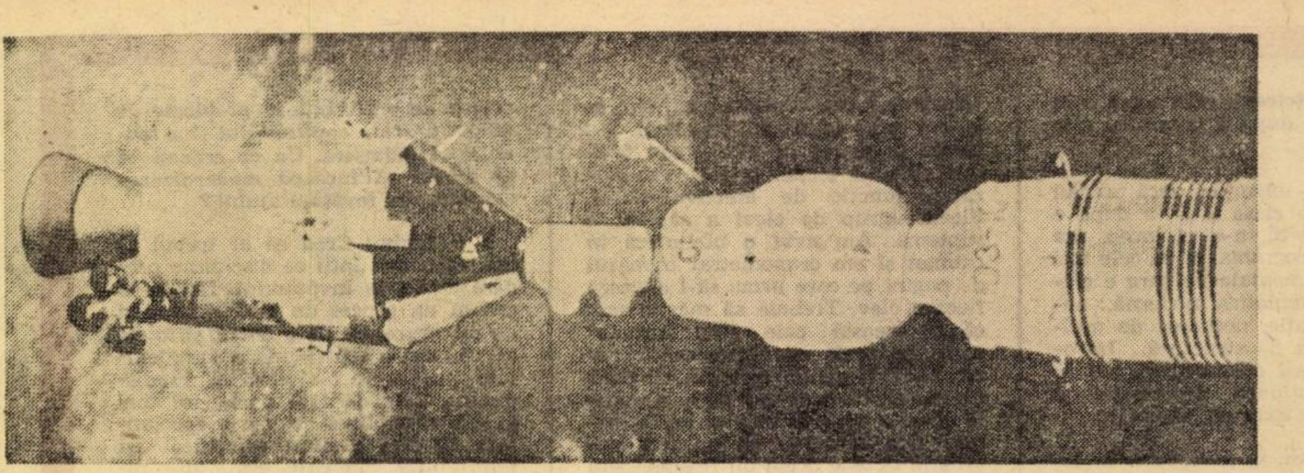

Cuplarea navelor „Soiuz" și „Apollo". Fotomontaj din revista franceză „La Recherche Spatiale".

Lexiconul de prescurtări, atît de variat în zilele noastre, s-a îmbogățit curînd cu încă o noțiune. Formată din primele silabe ale cuvintelor „rendez-vous" și „docking" (întîlnire și cuplare), noua noțiune — rendock — semnifică, în limbajul specialiștilor în zborurile cosmice, întîlnirea și cuplarea prevăzută, pentru anul 1975, în vederea unui zbor spațial comun, a unei nave cosmice sovietice de tip „Soiuz" și a unei nave americane de tip „Apollo".

Programul operațiunii „rendock", pus la punct în cadrul a patru întîlniri între oamenii de știință și inginerii sovietici cu colegii lor americani, are ca scop mărirea securității exploratorilor spațiului cosmic, un țel care se încadrează în condițiile cosmice adoptate de O.N.U.

Din materialele publicate pe această temă de presa sovietică și cea americană, se pot desprinde de pe acum, în linii mari, programul acestei întîlniri interesante în spațiul extraterestru.

Filmul zborului urmează să se deruleze în mai multe etape și anume:

— De pe cosmodromul Baikonur decolează o navă cosmică de tip „Soiuz" avînd doi cosmonauți la bord și se înscrie pe o orbită circumterestră.

— 7 ore și 30 de minute mai tîrziu, la Cape Kennedy este lansată în spațiu o navă de tip „Apollo", avînd la bord trei astronauți.

— Etapa „rendez-vous"-ului începe aproximativ 24 de ore după a doua lansare și se încheie după încă 24 de ore, la înălțimea de circa 260 km de Pămînt prin cuplarea celor două nave. Pentru apropierea și cuplarea navelor se vor folosi mijloace radiotehnice, optice și electronice, precum și dispozitivele mecanice de cuplare cu care este înzestrată fiecare din ele.

— Cele două nave cuplate, care formează un singur aparat cosmic, cu o conducere și stabilitate unitară, vor rămîne în această formație aproximativ 48 de ore. În cursul acestui interval de timp se vor efectua experiențe tehnico-științifice comune, diverse măsurători și alte determinări. Programul prevede și un schimb de echipaje: cîte un cosmonaut sovietic va trece, succesiv, în nava „Apollo", iar doi astronauți americani în nava „Soiuz".

Etapa despărțirii cuprinde operațiile de separare propriu-zise, precum și îndepărtarea celor două nave una de cealaltă.

— Navele își vor continua apoi zborul separat, fiecare urmînd să îndeplinească un program propriu.

— În sfîrșit, ultima etapă a acestei experiențe prevede aprinderea motoarelor de frînare și aselenizarea navei „Soiuz" pe teritoriul U.R.S.S., precum și amerizarea capsulei „Apollo" cu astronauții americani într-o regiune dinainte stabilită din Oceanul Pacific.

Programul mai prevede o serie de puncte care se referă la pregătirea participanților la acest zbor epocal. Astfel, fiecare echipaj va învăța limba partenerilor pentru a putea înțelege comunicările verbale și acționa, rapid, în consecință. De asemenea, membrii echipajului urmează să se familiarizeze cu instalațiile navei celeilalte părți. Cosmonauții și astronauții vor efectua o perioadă comună de antrenament și vor studia noile sisteme de apropiere și cuplare, special elaborate în acest scop.

Cele două părți și-au exprimat speranța că efectuarea acestui zbor comun va constitui o importantă contribuție la perfecționarea și standardizarea aparaturii de apropiere și cuplare, precum și a celorlalte elemente, ceea ce va fi de o mare însemnătate pentru organizarea unui serviciu de salvare în Cosmos în sensul convenției O.N.U., precum și pentru colaborarea internațională în vederea explorării și folosirii spațiului cosmic în scopuri pașnice.

Reflectînd aceste nobile idei, ziarul „Pravda" scria: „Înzestrarea navelor și stațiilor cosmice, avînd echipaje la bord, cu aparataj care permite efectuarea apropierii și cuplării între ele, urmărește scopul umanitar de a mări securitatea omului în Cosmos. Principala sarcină a zborului experimental al navelor «Soiuz» și »Apollo« este de a verifica soluțiile tehnice adoptate și capacitatea de funcționare a sistemelor".

AL. DIMA

Interviu cu dr. docent VICTOR SĂHLEANU, director al Centrului de cercetări antropologice al Ministerului Educației și Învățămîntului

„INTRODUCERE CRITICĂ ÎN PSIHANALIZĂ"

În librării și biblioteci, în acest an ați fost prezent, dacă-mi amintesc bine, cu cîteva cărți printre care „Știința și filozofia informației", (Editura politică) și „Arta rece și știința fierbinte" (Editura Cartea românească). Dacă prima se înscria în actualitate tratînd despre una din caracteristicile civilizației de azi — aceea de a fi o „rețea de informații, cealaltă — apărută cu ocazia Congresului Internațional de estetică — preconiza un viitor în care arta și știința să se împletească în creații demne de o nouă Renaștere. În acest context cum ați situa recenta apariție a cărții dv. „Introducere critică în psihanaliză" ?

— Aș putea răspunde foarte scurt. Înainte de toate este ceea ce încearcă să spună titlul, o carte de informare critică pentru cititor, într-un domeniu complex, avînd numeroase implicații științifice și filozofice mai puțin cunoscute la noi. Tocmai absența îndelungată a unor lucrări consacrate psihanalizei (de la ultima ediție a volumului elaborat de dr. I. Popescu-Sibiu în perioada interbelică au trecut 25 de ani!), ne face să credem că „Introducerea" noastră va umple, parțial, un gol bibliografic, resimțit nu numai de specialiști sau de cei ce se ocupă cu studiul științelor sociale, ci și de variate categorii de intelectuali.

— Activitatea dv., publicistică acoperă sectoare foarte diferite — de la extremă specializare științifică pînă la probleme generale ale filozofiei : de asemenea, ea se convertește în lucrări de felurite niveluri. Cui se adresează „Introducerea" despre care vorbim?

— Ea este o lucrare despre Psihanaliză privită în geneza, dezvoltarea, ramificațiile și ecourile sale. Să nu se confunde. Nu este o lucrare de psihanaliză medicală sau de psihopatologie, dar poate fi utilă și medicilor. Lucrarea se adresează psihologilor, iar materialul informativ analizat în mare măsură cronologic, o situează în domeniul lucrărilor de istoria științei, dar ea cuprinde și probleme de resortul artei și filozofiei, deci deosebit de utilă celor ce studiază științele sociale. Fiind o critică „dialectică" de pe pozițiile materialismului dialectic și istoric, ea este, în primul rînd, o lucrare cu un profund conținut ideologic Aș putea-o privi ca o sinteză multi și interdisciplinară, în spirit filozofic — adică teoretic, metodologic și umanist. Omul care vrea să se cunoască pe sine, ca fenomen unic în Univers, nu poate ignora problemele pe care le-a ridicat psihanaliza, dezbaterile în jurul lor, stadiul la care a ajuns știința în rezolvarea lor. Omul care vrea să înțeleagă cultura secolului nostru nu poate face abstracție de influențele, pozitive sau negative, pe care le-a exercitat psihanaliza. Deci, pentru a răspunde succint la întrebarea dv. trebuie să precizez că lucrarea se adresează tuturor celora preocupați de studiul științelor sociale, psihologilor, pedagogilor, cadrelor didactice care predau științele sociale în școli, medicilor, psihiatrilor etc.

— Cum se incadrează „Introducerea" printre lucrările dv personale, de o atît de mare diversitate aparentă (de la matematică și poezie pînă la filozofia artei)?

— „Introducerea" face parte dintr-un ciclu de volume despre OM, deci dintr-o serie „antropologică". Mai precis, ea se leagă de alte lucrări, care prezintă imaginea Omului, conturată prin date ale medicinii: Psihologie și medicină (realizată cu dr. A. Athanasiu) din care am publicat, un prim volum în vara aceasta : Homo patiens, aflată în portofoliul Editurii „Eminescu" și „Teorii despre om în medicina contemporană", încă pe șantier. Pe de altă parte „Introducerea" se conectează cu lucrările de sociologie (în curînd va apare al IV-lea volum!). În sfîrșit, nu este lipsit de interes să revin la sublinierea valențelor filozofice: există în „Introducere" de exemplu, întrepretări personale ce folosesc metodologia expusă într-o lucrare apărută tot în 1972, la Ed. politică în „Știința și filozofia informaticii".

— Ce ar însemna pentru dv., autorii, un „succes" al acestei lucrări ?

— Aprecierea muncii noastre ca un aport de bună credință la lărgirea orizontului, la nuanțarea atitudinilor, la întărirea receptivității și a spiritului critic.

H. LEREA

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

În R.P. Bulgaria au fost puse la punct medicamente pe bază de venin de albine, cu efect terapeutic în reumatism, artroze, sciatică, miopatii, mialgii, leziuni vasculare etc.

Denumite „Mellivenon", ele pot fi injectate în zona dureroasă cu ajutorul curentului galvanic, al undelor ultrasonore sau al aerosolilor. Iar unul dintre aceste medicamente, unguent, poate fi aplicat chiar de către bolnavi, fără nici un fel de aparatură medicală.

Veninul miraculos se obține prin electrostimularea albinelor, după care se purifică și se biofilizează în laborator.

◆

Utilizarea luminii concentrate a razelor laser pentru a suda la loc retina dezlipită a devenit azi un lucru banal. Pentru această operație, medicul concentrează energia imensă a laserului într-un punct minuscul. Fasciculul de raze trece fără nici un efect dăunător prin cristalinul ochiului și apoi își eliberează sub forma căldurii puterea concentrată în zona dorită de medic. E, cum s-ar spune, o operație fără sînge și fără anestezie (chirurgia bazată pe laser nu produce dureri).

Din 1962, o echipă de medici din spitalele militare americane face cercetări pe două planuri; privind pe de o parte, posibilitățile noi de utilizare a laserului în medicină, iar, pe de altă parte, riscurile sale. Cercetătorii americani folosesc lasere într-o serie de operații care merg de la microchirurgie pînă la amputări și tratamentul cancerului. Ei au stabilit, în același timp, criterii de securitate pentru lasere, a căror energie imensă ar putea face rău, dacă ar fi folosită necorespunzător.

Explorarea multiplelor posibilități de folosire a laserului (descoperit abia în 1960) rămîne încă o sarcină a acestui sfîrșit de veac. Se studiază în prezent eficacitatea laserului cu bioxid de carbon în chirurgia cancerului, iar dentiștii iau în considerare posibilitatea înlocuirii frezelor cu laserul în cariile dentare.

INSTRUIREA PROGRAMATĂ (I)

Programarea — capitol al ciberneticii ● Principiul pașilor mărunți ● Individualizarea procesului introductiv ● Sporirea eficienței principiilor didactice

Teoria informației, teoria algoritmilor și programarea sînt capitolele ciberneticii care pot fi aplicate, prin instruirea programată în cercetarea pedagogică și practica învățămîntului. Organizată și orientată în conformitate cu modelul cibernetic al procesului de învățămînt, instruirea programată este un mod de învățare care poate asigura nu numai însușirea unui volum mai mare de informații, antrenarea și dezvoltarea capacităților de cunoaștere, ci și crearea acelor structuri operaționale intelectuale capabile de adaptare și acomodare la orice situații noi.

Rezultatele nesatisfăcătoare ale predării limbii materne au condus cercetătorii din acest domeniu la depistările cauzelor care generează această situație.

Una dintre acestea este și cunoașterea insuficientă a logicii interne a gramaticii limbii și a științelor ajutătoare. Aflarea acestei logici interne a modificat optica prin care erau privite predarea și însușirea acestei discipline. Rezultatele acestei acțiuni a fost elaborarea unui nou sistem logic al predării noțiunilor de limbă încă din anul 1964, sistem care constituie structura manualului programat de limba română, pentru învățători și profesori, realizat de noi în anul școlar 1964/1965 și experimentat în anii 1965/1966 și 1966/1967. În acest sistem sintaxa constituie pivotul în jurul căruia gravitează noțiunile de morfologie, fonetică, vocabular, ortografie, punctuație, stilistică etc. — acestea toate predîndu-se într-un flux continuu.

A doua cauză s-a constatat a fi metoda folosită în învățămîntul tradițional (actual). Analizîndu-se atît principiile după care se călăuzește predarea în momentul de față, cît și principiile instruirii programate, s-a urmărit o îmbinare armonioasă a lor care să le mărească eficiența și să le completeze într-o viziune științifică modernă.

Importanța principiului școlii active, acela al participării active și independente a elevului se mărește în cadrul instruirii programate prin faptul că aici întregul proces de învățămînt este rezultatul unei participări conștiente, bazată pe aportul personal al fiecărui elev, căruia, prin acest mod de participare, i se dezvoltă capacitățile de inovator și creator, rezultat al unei activități intelectuale independente, controlate, constatate și ușor de măsurat, reacțiile elevilor determinînd continua îmbunătățire a manualului, ceea ce nu se poate concepe în cazul manualelor existente.

Volumul de cunoștințe, priceperi și deprinderi, în învățămîntul actual, este prevăzut în programele și manualele școlare și împărțit în capitole, subcapitole, teme, lecții. Această divizare în instruirea programată poartă numele de **principiul pașilor mici**. Aici, unitățile acestea sînt mult mai numeroase, înlănțuite într-o logică strictă, deoarece elevul singur înaintează pe drumul cunoașterii problemei în ansamblu prin parcurgerea fiecărei secvențe, care corespunde unei informații simple și confirmate. Înțelegerea fiecărei părți a ansamblului este asigurată. În sistemul tradițional, dacă între unele verigi ale acestui lanț continuu lipsesc punctele de contact ale unei succesiuni logice, le creează învățătorul sau profesorul, prin măiestria sa didactică, fapt ce nu este posibil în instruirea programată, unde elevul lucrează singur pe textul programat, iar însușirea cunoștințelor trebuie să curgă ca o apă lină.

Principiul progresului gradat din predarea tradițională este dirijat în instruirea programată, unde logica strictă a însușirii cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor îl conduce pe elev „din treaptă-n treaptă" (din secvență în secvență), în așa fel încît întreaga materie să fie asimilată fără lacune, confirmarea sau infirmarea răspunsurilor aducînd un aport important pe parcursul însușirii, elevul fiind obligat însă ca pînă la urmă să răspundă el însuși, folosind cunoștințele asimilate.

Constatîndu-se că aflarea imediată a soluției unei probleme constituie un stimulent puternic pentru elev, instruirea programată a ajuns să rezolve în mod practic principiul întăririi (verificării) imediate a răspunsului, deoarece în acest sistem elevul primește repede și repetat confirmarea răspunsului său. Fiecare unitate rațională care l-a obligat pe elev la efort este apreciată, spre deosebire de învățămîntul tradițional, unde aprecierile sînt globale.

Spre deosebire de metoda tradițională, unde principiul respectării particularităților individuale a rămas în bună măsură la stadiul de deziderat, instruirea programată oferă posibilitatea realizării depline a acestui principiu. Elevul, lucrînd pe manualul programat, este obligat să desfășoare o activitate în mod individual. Ritmul în care abordează elementele succesive ale programei (manualului) este determinat de el însuși, realizînd astfel o reală individualizare a învățămîntului, nefiind obligat să rămînă în cadrul fix impus de învățămîntul colectiv.

Cercetări experimentale au dovedit că prea multe eșecuri în învățare descurajează pe elevi, împiedecîndu-i să-și folosească toate capacitățile intelectuale pentru a învinge dificultățile ivite. Mulți învățători și profesori, chiar în cadrul metodei tradiționale, caută să încurajeze pe elevi în eforturile lor. Această acțiune nu dă rezultatele dorite, de cele mai multe ori datorită lipsei de timp pentru asemenea preocupări în cadrul desfășurării lecției tradiționale. Instruirea programată, prin felul de elaborare a lecțiilor programate, permite elevului să obțină o mare majoritate de răspunsuri concrete prin modalități diferite de orientare către acestea.

Prezentarea cunoștințelor în ansambluri complexe (separate ramurile gramaticii și celelalte științe ajutătoare la limba română, de pildă), în metoda tradițională implică necesitatea repetării atît a cunoștințelor nou însușite, cît și a acelora învățate mai înainte. Acest fel de repetiție este eliminat în instruirea programată, unde tendința este de a constitui etape simple în prezentarea cunoștințelor. Totuși, și aici repetarea unor informații se menține în diverse și multiple asociații, deoarece nu se poate afirma că prin instruirea programată se asigură fixarea definitivă a elementului nou din primul contact al elevului cu acesta. Orice secvență însă aduce prin cuprinsul ei o cantitate de informație. Instruirea programată trebuie să asigure — prin concepție și realizare — nu numai însușirea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, ci și formarea proceselor mintale, a structurilor operaționale cerute de însușirea și asimilarea cunoștințelor programate.

Ceea ce constituie valoarea deosebită a instruirii programate — concepută însă și pe baza teoriei privind formarea și dezvoltarea capacităților intelectuale — este faptul că cele mai importante principii didactice acționează concomitent cu programa (manualul programat) în fiecare moment din activitatea elevului.

Instruirea programată completează și mărește eficiența acestor principii, rezolvînd în bună măsură o serie de probleme ale învățămîntului, fără a le epuiza însă. Posibilitățile sporite pe care le oferă instruirea programată ne determină s-o folosim pentru realizarea cît mai deplină a cerințelor psihopedagogice chiar și în condițiile școlii actuale.

Prof. ȘTEFAN RĂDULESCU

La pupitrul de comandă

Editura „Ion Creangă" și copiii

De vorbă cu poetul Tiberiu Utan

(Urmare din pag. a 5-a)

strînsă legătură cu anumite evenimente din viața școlară și pionierească, sau lucrările beletristice, reportajele inspirate nemijlocit din activitatea pionierilor. Și cu toate acestea, deocamdată, spațiul poligrafic și hîrtia, ce ne sînt repartizate, precum și posibilitățile noastre interne nu ne permit să acoperim toate nevoile lecturii copiilor, școlare sau extrașcolare, dar, repet, am convingerea că aceste lucruri vor fi rezolvate.

— Ce va oferi Editura „Ion Creangă" consumatorilor de literatură în general și școlarilor în special ?

Ne propunem să sporim numărul de titluri din „Prima mea bibliotecă" și „Biblioteca școlarului". De asemenea, să obținem, pentru ele, prefețe de bun nivel, să selectăm judicios textele și să realizăm o prezentare grafică de calitate, toate acestea constituind un complex de factori de însemnătate egală în munca noastră.

Discuția a reliefat legătura strînsă care trebuie să existe între școală și activitatea editorială. Tineretul școlar, prin omogenitatea lui, prin modul de asimilare sistematic, ca și prin număr, constituie un public pretențios, peste care nici o editură nu poate trece. Avînd în vedere înalta responsabilitate ce revine cărții și, în mod direct, editorilor în dirijarea procesului de formare al elevilor în personalități bine conturate apte să înțeleagă și să se integreze total în dinamica societății noastre socialiste, munca editorială din țara noastră trebuie să se apropie cît mai atent de procesul de învățămînt.

MATEMATICA, o disciplină ușoară

În orice clasă, elevii se împart în privința progresului la matematici în două grupe : una care-și însușește ușor matematicile și cealaltă care-și însușește mai greu, indiferent de progresul la celelalte materii. Ne punem întrebarea : oare să fie normală, naturală această separare în două grupe a elevilor în privința posibilității de a-și însuși matematicile ?... Oare să fie vorba de ceva care nu se poate înlătura ?... Și oare această separare să înceapă chiar de la clasa I ?... Credem că de toate acestea ne putem convinge, foarte ușor, cercetînd manualele de aritmetică de cl. I, II. Pentru o exemplificare mai ușoară ne vom referi la un manual mai vechi.

În aritmetica de cl. I (1960), de la pag. 1-27, se învață despre numerația de la 1 pînă la 10. Pentru fiecare număr (1, 2, 3...) se rezervă cîte două pagini, cu figuri colorate, reprezentînd obiecte, ființe, scene, frumos colorate, interesante, distractive. În aceste condiții, se pune întrebarea : oare pînă la pag. 27 să se fi produs separarea elevilor în cele două grupe ?... Răspunsul nu poate fi decît că acest lucru este exclus, cu totul exclus, odată ce elevul nu are de învățat decît numai numerația pînă la 10 !... Ceva mai mult, orice copil, normal dezvoltat, deja știe să numere pînă la 10, ba încă și mai mult chiar din momentul cînd pune piciorul pe pragul școlii, și aceasta din viața de toate zilele, fără ca cineva din familie să se fi îngrijit în mod special de lucrul acesta. Prin urmare, dacă acești elevi ar fi să fie notați, ar trebui ca fiecare să primească 10 și deci pînă aici, nici vorbă nu poate fi de separarea în chestiune a elevilor. Se observă că în manual se insistă mult, chiar prea mult, asupra numerației pînă la 10. Credem că aceasta este dintr-un exces de zel și nu dintr-o necesitate.

De la pag. 27 pînă la pag. 70 se fac operațiile de adunare și scădere. Avînd în vedere că aceste operații numai pînă la 10 sînt relativ ușoare, că elevul vine cu multe din ele știute deja de acasă, că în parte și aici se întrebuințează figuri intuitive și că aceste operații se învață timp de aproape jumătate de an, căci pagina 70 este la jumătatea manualului, astfel încît, în acest timp, profesorul ar avea posibilitatea să se ocupe aproape de fiecare elev în parte, credem a nu fi exagerat să afirmăm că de data aceasta nu se poate a nu se reuși a se face ca elevii clasei în general să obțină note între 8—10.

Numai de la pag. 70 încolo, pînă la sfîrșitul manualului (p. 140), încep operații mai dificile ca pînă aici, cu numerele pînă la 20, cu cele 4 operații aritmetice. Dar și aici abundă figuri intuitive ; cu multe, foarte multe exerciții și probleme. În plus, elevul și-a căpătat un prieten credincios și nedespărțit : legăturica cu bețișoare, care face ca materia cea mai abstractă să devină cea mai concretă !...

Dacă așa stau lucrurile, atunci iarăși nu credem să fie exagerat să afirmăm că oricine răsfoiește manualul de aritmetică de cl. I (1960) nu poate să nu ajungă la convingerea că *toți elevii* unei clase care învață după acest manual pot fi menținuți la un nivel destul de ridicat la această materie și n-ar putea fi vorba de separarea în cele 2 grupe, toți pot promova fără corigență, lucru pentru care nu va fi necesar un efort special din partea profesorului sau elevilor. Pentru aceasta trebuie ca, în primul rînd, profesorul să aibă grijă ca totdeauna fiecare elev să activeze în oră și-n al doilea rînd ca toate problemele și exercițiile din manual să fie rezolvate de fiecare elev în parte, independent. Acum, dacă se cercetează aritmetica de cl. a II-a (1960), s-ar putea spune aproape întocmai ceea ce s-a spus despre aritmetica de cl. I. Și aici, observăm aceeași grijă din partea autorilor (alți autori) și același exces de zel pentru a face ca manualul să fie cît mai asimilabil de către elevi. Nu trecem la manualele de clase superioare, căci, pe de o parte, desigur, chestiunea nu e așa de simplă ca pentru cl. I și II ; pe de altă parte, noi ne propusesem să cercetăm faptul, dacă separarea elevilor în cele două grupe e un fenomen normal, natural, și-n cazul acesta, dacă începe chiar din clasa I. Și ne-am convins că nu e vorba de un fenomen natural, fatal ; că acea separare se datorește deci anumitor cauze, care pot fi evitate. Și credem că se poate admite că ceea ce se întîmplă cu primele două clase se va întîmpla și cu celelalte.

Acum să observăm că pentru a evita separarea elevilor în cele 2 grupe, sau să o înlăturăm (dar mai greu) odată ce s-a manifestat, trebuie să procedăm astfel :

a) activizarea tuturor elevilor în ora de clasă ;

b) să nu le permitem să aibă nici o întrerupere în lecțiile de matematici ; aceste întreruperi sînt foarte dăunătoare și provoacă aparența de greutate în studiul matematicilor ;

c) să nu existe nici un exercițiu și nici o problemă din matematicile clasei respective care să nu fie rezolvate independent de toți elevii clasei ;

Dacă se îndeplinesc aceste condiții, credem că este exclus ca să apară separarea în chestiune. Credem, de asemenea, că îndeplinirea condițiilor de mai sus nu e nicidecum grea.

Prof. emerit N. BOTEZATU
Turda

REEXAMINĂRI CU CÎNTEC

Deși articolul 66 din Regulamentul de funcționare a liceelor prevede că la licee, de regulă, nu se admit reexaminări, în toamna acestui an Ministerul Educației și Învățămîntului s-a văzut pus în situația să aprobe, în mod excepțional, re-darea unor examene de corigență în mai multe unități școlare. Anchetele întreprinse, în urma contestațiilor, au scos la iveală abuzuri și flagrante derogări de la litera Regulamentului săvîrșite de unele cadre didactice.

La Liceul de cultură generală din Bușteni, de pildă (obiectul matematică) s-au încălcat prevederile articolului 59 care precizează că examinarea elevului corigent o face profesorul de specialitate (doar în mod excepțional altul decît cel care a predat în timpul anului), asistat de încă un profesor care predă același obiect sau unul înrudit. În plus, aici examenul a durat pînă la orele 12 noaptea ! Lucrurile s-au petrecut în felul următor : Examenul de corigență (matematică) pentru elevii anilor II și III cursuri de zi (profesor examinator : Marius Constantinescu) era planificat inițial pentru orele 8 dimineața la data de 4 septembrie ; cei de la seral (examinator : prof. Emilian Mihail) urmau să se prezinte la examen în aceeași zi, la orele 18. Cei doi profesori, evident, trebuiau să se asiste unul pe celălalt. Directorul liceului (Ovidiu Movilă), știind din alte împrejurări procedeele lor nu din cale afară de pure în timpul examenelor, a ținut cu tot dinadinsul să asiste și el. Dar în aceeași dimineață în liceu se desfășura și o sesiune de admitere, care reclama prezența obligatorie a directorului. Și atunci, în școală s-a pornit un vîrtej amețitor. La orele 18, 31 de corigenți de la cursurile de zi și 23 de la seral au dat împreună proba scrisă. La 19,30, a început oralul, în aceeași sală de clasă : pe o jumătate de tablă răspundeau seraliștii, pe cealaltă — cei de la zi. „Examenul" a continuat pînă la orele 24, cînd a fost întrerupt. A doua zi, spre seară, a fost reluat, durînd, de asemenea, pînă la miezul nopții. În aceste condiții, *repetenții* ieșeau din sală ca pe bandă rulantă : 12 de la seral și 11 de la zi. Și este explicabil ! Ce răspunsuri mai poți da, în puterea nopții, oricît de bine ai fi pregătit, după ce ți-ai pierdut ziua întreagă în școală, nemîncat și într-o apăsătoare stare de tensiune ?!

Abateri de la Regulamentul privind examenele de corigență s-au mai semnalat la Liceul „G. Coșbuc" din Capitală, la Liceul nr. 2 din orașul Sf. Gheorghe ș.a. În cele ce urmează ne vom opri doar asupra unor întîmplări mai grave, petrecute la Liceul „N. Titulescu" din Craiova. Aici, profesoara de matematică, Evelina Stănescu, cum rezultă din ancheta întreprinsă, a pus mai presus de destinele unor oameni în devenire orgoliul și ambiția sa personală. Dincolo de faptul că subiectele la lucrările scrise prezentau un grad exagerat de dificultate, s-a mai putut constata că ele au fost corectate superficial, notate eronat, iar la oral profesoara a aplicat chiar nota 0 (zero) cu scopul vădit de a lăsa pe unii elevi repetenți cu tot dinadinsul.

Față de asemenea abuzuri grave, față de încălcarea normelor regulamentare, Ministerul Educației și Învățămîntului a luat măsuri în consecință, stabilind totodată și sancțiunile de rigoare pentru cei vinovați. S-a dispus reexaminarea elevilor nedreptățiți ; comisii alcătuite de data aceasta pe temei legal au făcut să promoveze clasa elevii care meritau; ceilalți vor promova la anul, dacă se vor ține de carte. Dar pentru timpul irosit zadarnic, pentru nervii consumați, cine dă reexaminare ?

D. RACHICI

CRONICA DISCULUI

Haydn, Marcello, Mozart

• E.C.E. 0,630. **Simfonia nr. 6 în Re major** de Haydn este prima lucrare din șirul celor peste o sută de simfonii scrise de clasicul german. Denumită mai întîi „Dimineața", ea semnează certificatul de naștere al programatismului simfonic. Conținutul simfonic propriu-zis este prezentat de către o introducere care va deveni frecvență permanentă în lumea simfoniilor lui Haydn, iar Mozart și Beethoven vor scrie primele lucrări tot sub această influență formală. Orchestrația introduce acum și un flaut în masa obișnuită a coardelor. Ulterior, folosirea a doi flauți va deveni, în cadrul simfoniei clasice, o lege neclintită de creație. Ca reminiscență a genului operei, aflat în plină înflorire (sec. XVIII), precum și a concerto grossoului, găsim în Simfonia „Dimineața" frecvente elemente de recitativ, precum și prezența unui grup concertino format din vioară și violoncel (părțile II, III și IV).

• A doua lucrare înscrisă pe disc face parte din culegerea **La Certa, Concerti di Eeterio,** un ciclu de șase concerte semnate de Alessandro Marcello (1684—1750 ?) — socotit printre părinții genului concertant. Melosul care tinde să se emancipeze de sub tutela muzicii vocale și să atingă parametri de virtuozitate proprie, este purtat concertistic de oboi (sau flaut), însoțit de orchestra de coarde. Trebuie să vedem în aceste opusuri modele de virtuozitate solistică conceptuală ce depășesc aparența muzeistică de care sînt însoțite frecvent.

• **Simfonia nr. 24 în Si bemol major K.V. 182** de W. A. Mozart. Concepută ca un autentic concert construit pe tiparul unei succesiuni : uvertură-concert-simfonie, acest disc reușește să ne prezinte, unitar, o anumită lume particulară, indiscutabil simfonică, dar aflată undeva în umbra clasicismului beethovenian, de pildă. Nu greșim dacă numim lucrările ca aparținînd unui preclasicism simfonic. În această factură văd și principala sa utilitate didactică.

Despre Mozart, George Enescu nota : „Mozart e legendar. Departe de noi pretenția de a-i contesta acest privilegiu cu toate că, personal m-am deprins a-l socoti în raport cu Beethoven. Nu doar că eu compar pe acești doi oameni de geniu : văd bine, dimpotrivă, tot ce-i separă. Ceea ce este minunat la Mozart, ceea ce îl distinge cu totul de Beethoven e că el nu face niciodată experiențe. Niciodată nu dibuie. El merge drept la țintă. el «găsește» dintr-o dată". Călăuziți de această indicație asupra intuiției mozartiene geniale și depășind cercul celor trei simfonii mozartiene mai cunoscute (Trilogia finală), remarcăm în Simfonia nr. 24 K.V. 182 structura asemănătoare unei uverturi italiene (repede-lent-repede) care încadrează un Andantino grazioso între un Allegro spirituoso și un Allegro finale, precum și intențiile de prelucrare a unui spirit folcloric dat (elementul secund din prima mișcare amintește un dans vienez, precum și cîntecul din mișcarea lentă).

Orchestra Academica a Conservatorului „Ciprian Porumbescu", condusă de valorosul dirijor Alexandru Sumski ne-a obișnuit cu interpretări-model. Oboistul Radu Chișu, laureat al cîtorva concursuri internaționale, constituie o mîndrie a artei interpretative românești contemporane. Și acest disc, prin interpretarea ce caracterizează participările lor, reprezintă o reușită certă.

ANTON DOGARU

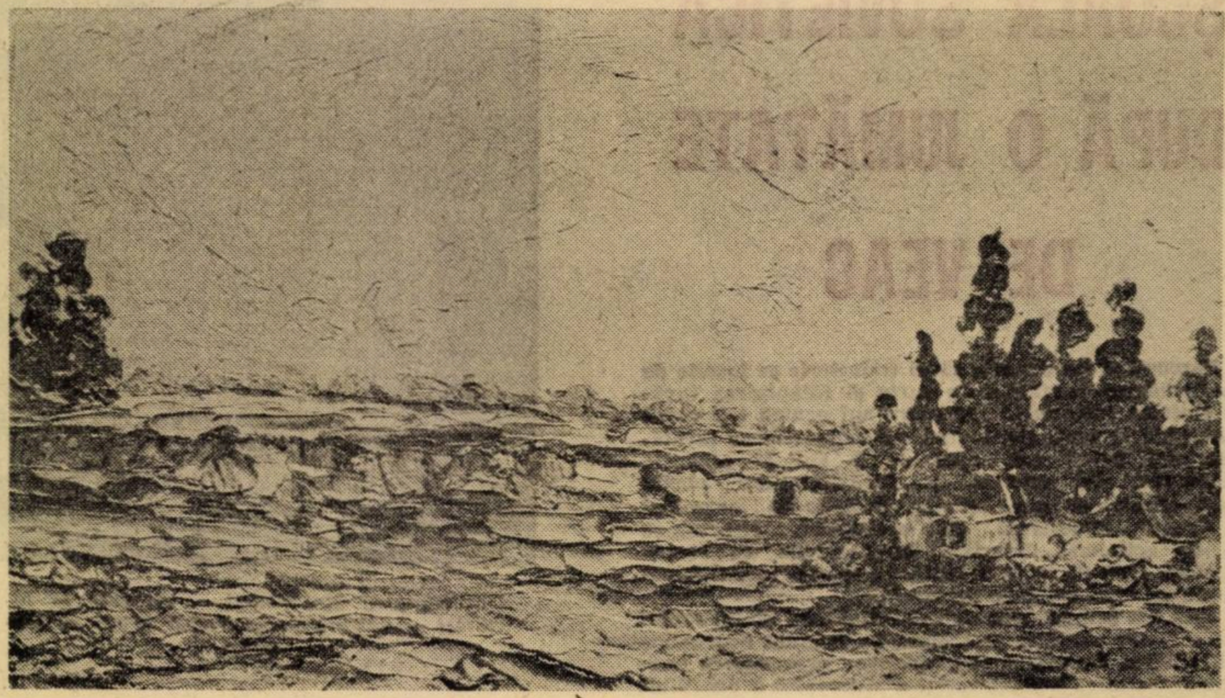

ȘTEFAN BUDECĂ *Malul Mic*

Expoziția pictorului Șt. Budecă

O reîntîlnire cu pictorul Ștefan Budecă m-a readus în preajma lucrărilor sale și, spre surprinderea mea, multe dintre acestea sînt lucrate recent.

De la o etapă la alta lucrările expuse la expozițiile personale sau în grup, precum și cele neexpuse, din atelierul său, marchează evoluția sigură ce se remarcă prin bogăția cromatică, tehnica avansată a folosirii cuțitașului și conturarea identității sale picturale.

La majoritatea tablourilor sale, se evidențiază o subtilitate străină de înrîuriri sau ecouri maladive, bazată pe stilizarea decorativă și care elimină succesiv elementele de informație și dexteritate pentru a reține trăsăturile fundamentale determinate și caracteristice ale motivelor.

De asemenea, ele reflectă și alte calități ale pictorului, avînd coloritul proaspăt vibrant și desenul cu o specifică subordonare ritmicei interioare și temperamentul înclinat spre sinteze peisagistice.

Frumoase calități de pastă și o deosebită sensibilitate a valorilor se reflectă în peisajele: „Comuna Ileana", „Toamna bacoviană", „Malul Mic", precum și în flori. În natura statică pune o pasiune proaspătă și stăruință deosebită, fapt ce se constată fără greutate. Cele cîteva compoziții originale, de obicei mici, se impun prin comunicativitate, vioiciune și însuflețirea coloristică încît te îndeamnă să prețuiești bogăția armoniilor cromatice și arta originală a punerii pastei pe pînză. Ele impun noblețea stilului, acea robire mută și totuși plină de fervoare a subiectelor făcînd din meșteșugita lor compunere o poezie optimistă a vieții.

În expozițiile din 1968, și 1970 unele dintre peisaje scoteau în evidență pregnant predilecția sa pentru pitorescul împrejurimilor Capitalei și unor așezări rurale înfățișîndu-ni-l mult interiorizat, mai strîns în sine, calități evoluate în lucrările recente.

O pasiune a pictorului o constituie florile și lucrările: „Buchet de regina nopții", „Mixandre", „Narcise" și altele, compuse vertical sau orizontal exprimă structura compozițională plastică, ritmul, prospețimea coloritului și gîndirea novatoare a artistului.

Bun desenator, cu o linie matură, sinceră, în care se deslușește experiența anilor de muncă susținută, îi dă siguranță și flexibilitate vibrantă.

Dacă în desen abordează cu succes portretul, nu în aceeași măsură s-a preocupat a-l prezenta în pastă, cu toate că are resurse multiple și în acest gen.

Îndrăznesc a-l întreba pe pictor, pe cînd o nouă expoziție ? Răspunsul edifică asupra marilor opțiuni ale artistului: în curînd, în cinstea celei de a 25-a Aniversări a republicii.

ION STOICU

TVS integrată

Modelul tehnologic al telelecției

„DELTA DUNĂRII"

Transmisiunea : 14 nov., ora 9.05

Reluare : 16 nov., ora 16, „Delta Dunării".

În urma predării lecției „Delta Dunării" elevii trebuie :

1. Să poată preciza formele de relief existente în deltă ;
2. Să poată preciza specificul fiecărui relief din deltă din punct de vedere al florei, faunei, resurselor economice ;
3. Să poată amplasa pe harta deltei cel puțin două unități din fiecare tip de relief ;
4. Să poată explica formarea deltei, enumerînd cele 4 procese geomorfologice generatoare ale deltei (aluvionare, sedimentare, eroziune, subsidență) ;
5. Să poată enumera bogățiile naturale ale deltei și centrele de valorificare a lor ;
6. Să poată evidenția unicitatea peisajului deltei.

Aceste obiective se pot realiza în urma integrării emisiunii în ansamblul tehnologic al lecției.

Propunem un model posibil de structurare a lecției.

Înainte de emisiune

Profesorul, prin dialog, precizează procesul de formare a luncilor și evidențiază trăsăturile reliefului lor.

Elevii participă la dialog, deducînd trăsăturile caracteristice ale luncilor, mai ales prin comparație cu unitățile de relief vecine ; amplasează pe harta fizică a R.S.R. luncile principalelor rîuri interioare și lunca Dunării.

Includerea emisiunii în telelecție se face prin angajarea unui dialog privind procesul de formare a deltelor, ca fenomen specific fluviilor care debușează în mări închise.

Elevii amplasează pe harta fizică a lumii delte și estuare, participă în dialogul privind formarea deltelor și estuarelor identifică cu ajutorul planșelor, structura geologică a Deltei Dunării.

În continuare profesorul precizează cele trei procese geomorfologice principale generatoare ale deltei (aluvionare, sedimentare și eroziune) ; explică fenomenul de subsidență și, dacă este cazul, noțiunea de relief negativ și relief pozitiv ; explică, de asemenea, noțiunea de colmatare.

Se anunță problematica emisiunii.

În timpul emisiunii

Elevii urmăresc emisiunea și notează genericele secvențelor din emisiune.

După emisiune

Se elucidează problemele neînțelese.

Elevii pot primi sarcina de a studia diapozitive color care prezintă elemente ale reliefului deltaic, pentru a le recunoaște și caracteriza. Amplasează pe modelul mut formele de relief respective.

În continuare, prin dialogul condus de profesor, elevii deduc caracteristicile climatice ale deltei ca rezultat al interacțiunii factorilor climatici specifici.

Se accentuează unele aspecte ale economiei deltei.

Mijloacele de învățămînt recomandate :

— harta fizică a R.S.R., atlase școlare, harta fizică a lumii, harta Deltei Dunării, planșe cu profile geografice în grinduri fluviale și maritime, mesajul TV, modele mute cu conturul Deltei, diapozitive color cu elemente din reliefful deltaic.

Durata emisiunii 20 minute.

VICTORIA OPRESCU
și VIRGINIA CREȚU

ȘCOALA SOVIETICĂ DUPĂ O JUMĂTATE DE VEAC

Parcurgînd un drum a cărui traiectorie se înscrie de la lichidarea neștiinței de carte și înfăptuirea învățămîntului obligatoriu de patru ani pentru toți copiii de vîrstă școlară, continuînd cu generalizarea învățămîntului de 7 ani, apoi de 8 ani și pînă la realizarea, în prezent, a învățămîntului mediu generalizat, sistemul școlar sovietic a acumulat o vastă experiență de organizare, structurare și de activitate didactică. El cuprinde, ca pretutindeni, școli de toate tipurile, organizate în trepte corespunzătoare etapelor de vîrstă.

Încă din primele zile ale existenței sale, Statul sovietic a inclus educația preșcolară în sistemul instrucțiunii publice. De atunci și pînă acum, preocuparea pentru dezvoltarea acestei verigi a sistemului a constituit o preocupare constantă a politicii școlare.

În scopul instruirii generale a întregului tineret a fost creată școala de 8 ani ca școală de bază în învățămînt general politehnic. În prezent există peste 200.000 de școli frecventate de aproximativ 50 milioane de elevi ceea ce este concludent pentru aprecierea nivelului de cultură ce se asigură poporului.

Modul de structurare a școlii de 8 ani reflectă tendințele moderne ale învățămîntului contemporan. Ea cuprinde două cicluri : unul elementar (compus din clasele I-III) și ciclul mediu (din clasele IV-VIII) în care se realizează studiul sistematic al celor mai multe obiecte de învățămînt și care îndeplinește, prin conținutul său și prin locul în sistem, funcții de orientare școlară a elevilor.

După promovarea clasei a VIII-a se produce prima diversificare pedagogică importantă, deschizîndu-se tinerilor mai multe căi de formare. Cei mai mulți tineri continuă studiile în clasele IX—X, terminînd școala medie completă. Alții se îndreaptă spre școli profesionale sau spre școli tehnice. Politica școlară în ultimii ani se caracterizează printr-o dezvoltare prioritară a învățămîntului profesional și tehnic prin care se realizează atît pregătirea generală cît și formarea profesională în vederea integrării sociale a tineretului.

Am vizitat recent școli din Uniunea Sovietică. În multitudinea impresiilor pe care le acumulează o astfel de vizită, unele sînt dominante și concludente pentru definirea direcțiilor de dezvoltare a școlii sovietice.

Școlile vizitate în Moscova și Erevan au trecut la organizarea activităților școlare pe cabinete. Clasa obișnuită este înlocuită acum de laborator, cabinet de lucru pe specialități, atelier.

Învățămîntul elementar înregistrează mutații esențiale atît în ceea ce privește sporirea eficienței sale pedagogice, cît și a rolului său social. În ultimii ani, durata ciclului elementar a fost redusă de la 4 la 3 ani. Paralel cu condensarea materialului de studiu și cu ordonarea lui în lumina unor principii noi care vizează întărirea funcției formative a conținutului instrucției pe această treaptă de școlaritate, în centrul preocupărilor se află realizarea unui program școlar prelungit pe toată ziua. În multe școli, din orașe, elevii claselor elementare, cu puține excepții, justificate, sînt antrenați în activitatea școlii de la orele 8,30 pînă la orele 17,00. Programul cuprinde, pe lîngă cursuri efectuate, în general, în prima jumătate de zi, studiu individual pentru pregătirea lecțiilor, activități cu bogat conținut educativ și reconfortante, pentru folosirea timpului liber. Adeseori, chiar unele activități din programul obligatoriu sînt programate în orele de după-amiază, realizîndu-se o dozare mai bună a eforturilor elevilor și o îmbinare rațională a activităților la clasă cu cele de mișcare fizică.

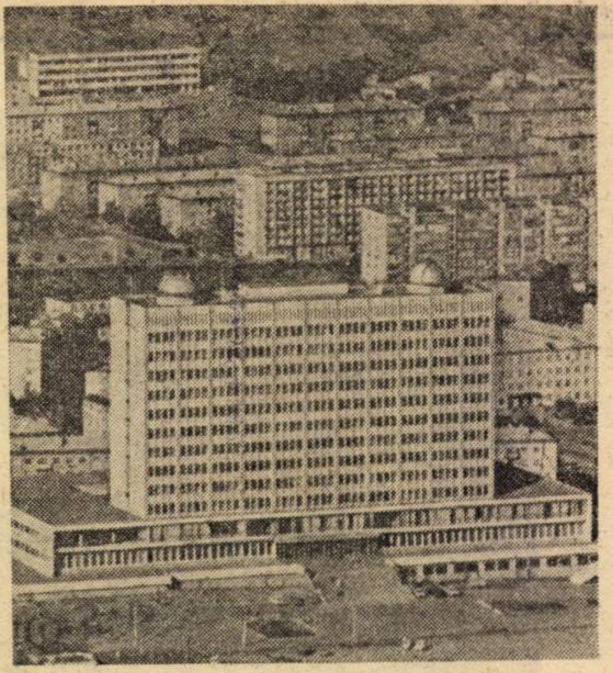

Universitatea din Tbilisi — cu cele 15 facultăți — asigură pregătirea a 15 000 de studenți

Consecvent principiului școlii unice, pentu toți copiii pînă la vîrsta de 14-15 ani, corelat cu înclinațiile și aptitudinile elevilor, învățămîntul sovietic promovează totodată ideea unei instruiri diversificate, care este realizată în forme originale. Programul de studii, același pentru toți elevii pînă la clasa a VI-a, cuprinde la clasele VII—X, pe lîngă discipline obligatorii, comune tuturor claselor indiferent de profil, discipline și activități la alegere. Pentru 3—4 ore pe săptămînă, optiunile făcute devin obligatorii, la care se adaugă altele, cu caracter facultativ. O astfel de modalitate de diversificare a studiilor se îmbină cu profilarea ultimelor două clase ale școlii medii pe studiul aprofundat al unor domenii științifice sau tehnice. La școala medie nr. 201 „Zoia Kosmodemianskaia" din Moscova de exemplu, una din clasele a IX-a este profilată pe studiul fizicii, elevii efectuînd 7 ore în plus pe săptămînă de fizică, alta pentru literatură-artă, alta pentru desen tehnic, existînd și o clasă pentru elevii nedeciși pentru o anumită direcție de formare. Sub influența acțiunii de orientare din partea școlii, elevii sînt cei care decid asupra profilului clasei pe care o frecventează.

Este edificator faptul că, în structura planului de învățămînt al școlii medii, timpul afectat studiului disciplinelor umaniste, pe de o parte, și disciplinelor matematice și științelor naturii, pe de altă parte, este aproape egal, revenind fiecărei grupe 39—40% din totalul orelor. Pe lîngă acestea, 10% din numărul orelor pentru disciplinele obligatorii în cei zece ani de studiu sînt rezervate pregătirii tehnico-practice, iar circa 12% servesc activităților de educație fizică și estetică.

Noile programe școlare de științele naturii și științele umaniste, generalizate în școli în anul școlar 1970/1971, acordă un loc considerabil aplicării cunoștințelor în diverse domenii ale activității umane. Numărul orelor consacrate lucrărilor experimentale, excursiilor și exercițiilor practice a fost mărit considerabil.

De asemenea, munca și instruirea politehnică constituie un element esențial al conținutului instrucției, fiind incluse ca discipline independente în planul de învățămînt al școlii medii. Ele cuprind obiective și sarcini eșalonate în 3 etape, ciclul elementar, mediu și superior, ținîndu-se seama de posibilitățile copiilor și de necesitatea asigurării continuității în formarea deprinderilor. Activitățile practice se bazează pe însușirea unui sistem de cunoștințe tehnice, urmărindu-se încă din primele clase dezvoltarea gîndirii tehnice a elevilor și înțelegerea proceselor tehnologice din ce în ce mai complexe.

În unele școli medii de cultură generală și politehnice, care dispun de condiții, se realizează o astfel de pregătire tehnică și practică, încît aceasta conduce la însușirea unei meserii, odată cu absolvirea școlii.

ION T. RADU
VASILE GEORGETA

Noua clădire a Institutului pedagogic din Ulianovsk

Din presa pedagogică de peste hotare

Revista „Familia și școala" editată în Uniunea Sovietică, care se adresează în primul rînd părinților, tinerilor școlari, publică în numărul din octombrie un interesant articol intitulat: „Prin eforturile conjugate ale familiei și școlii să ridicăm nivelul de cultură al copiilor și tineretului", semnat de A. Arseniev, în care este scoasă în evidență importanța generalizării învățămîntului general (mediu) obligatoriu.

„Nu este departe vremea cînd nici o profesiune nu va putea fi abordată fără o pregătire medie", subliniază autorul. Factor de primă importanță în formarea unor tineri cu pregătire polivalentă, învățămîntul de cultură generală va deschide drumul pentru rezolvarea optimă a sarcinilor politice, sociale și economice, trasate de Congresul al XXIV-lea al P.C.U.S., va contribui la mersul înainte al societății sovietice pe drumul comunismului. În realizarea acestui deziderat, o mare răspundere îi revine familiei, datoare să dea o îndrumare sănătoasă în alegerea profesiunii copiilor.

■

Ultimul număr (nr. 3) al revistei de pedagogie „Teachers of the World" (Educatorii din lume), organ al Federației internaționale a sindicatelor din învățămînt, ce apare trimestrial în limbile engleză, franceză și germană, abordează o problematică bogată, prezentînd cititorilor, alături de unele documente importante, cu caracter general, luate în dezbatere la reuniunea de la Budapesta din luna iunie a.c. (Raportul Comitetului administrativ al F.I.S.E.).

Reține atenția studiul documentat al lui François Blanchard, „Problemele tinerilor educatori și rolul sindicatelor în soluționarea lor", care pune accentul asupra necesității sprijinirii educatorilor începători de către instituțiile de resort, crearea pentru ei a unor condiții optime de viață și de muncă etc., precum și articole privind situația educației și învățămîntului din diverse țări ale lumii. În „Situația profesorilor din Nicaragua" și „Pentru o educație publică democratică în Portugalia", sînt abordate sub un unghi critic condițiile precare create de conducerile dictatoriale și reacționare ale acestor state învățămîntului și sistemului educațional.

În Portugalia, manifestațiile studențești sînt reprimate cu brutalitate.

Din suplimentul revistei desprindem: „Dezvoltarea sistemului educațional și educației secundare din R. P. Ungară" de Arpád Kiss, „Opțiunile profesionale ale elevilor și tinerilor din R. D. Germană", de prof. dr. Willi Kuhrt, studii dense, conținînd un bogat material informativ, care ne familiarizează cu problemele actuale ale învățămîntului din țările amintite.

FLORICA SĂNDULESCU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 70
Sîmbătă 18 noiembrie 1972
16 pagini — 1 leu

Educatorul, un militant

Poate că nicicind aici și acum n-au fost mai încărcate de sensul istoriei, n-au vibrat mai adînc în conștiința colectivă a națiunii noastre socialiste, în ființa lăuntrică a fiecărui cetățean român tînăr sau vîrstnic, indiferent de naționalitate, ca în aceste zile premergătoare aniversării unui sfert de veac de la proclamarea republicii. Ne aflăm într-o confruntare dialectică neîntreruptă cu realizările noastre de ieri și de azi, cu ceea ce ne-am propus să înfăptuim mîine, după cum ne situăm într-o confruntare continuă cu noi înșine, cu cei care am fost și cu cei care vrem și e necesar să devenim. Pe de altă parte, ca națiune conștientă de locul său în comunitatea națiunilor lumii contemporane, ne găsim într-un dialog deschis, de pe pozițiile partidului nostru comunist, cu diferitele concepții filozofice, sociale, politice, etice, științifice, estetice. concepții care sînt expresia a tot atitor poziții ideologice divergente. Ca educatori, ca oameni cărora statul și partidul ne-au încredințat nobila sarcină de a forma conștiința noilor generații, avem datoria civică de a da răspunsuri concrete la acele probleme pe care complexitatea vieții social-politice interne și internaționale le ridică în fiecare zi, în fiecare moment. Răspunsul nostru nu poate fi decît unul obiectiv, exprimat limpede de pe pozițiile Partidului Comunist Român. Pentru că, așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior: „La temelia întregii activități ideologice, de educare a tineretului, trebuie să stea politica Partidului Comunist Român, care reprezintă marxism-leninismul creator în România, expresia aplicării adevărurilor generale ale socialismului la condițiile social-istorice concrete ale țării noastre". Această idee călăuzitoare în activitatea școlii implică din partea fiecărui educator o abordare creatoare deschisă a fenomenelor din viața social-politică, ca și a acelora din domeniul științelor pozitive, fenomene înțelese atît în esența lor, cît și în particularitatea manifestării acestei esențe. Această idee călăuzitoare implică, de asemenea, fermitatea în exprimarea unei poziții principiale, curajul de a promova noul și de a milita pentru afirmarea lui, combaterea vechiului, indiferent de forma lui de existență. Militantismul este trăsătura esențială a educatorului din școala românească de astăzi. Este, de fapt, și lecția de adînc patriotism și de înaltă principialitate comunistă pe care o desprindem din acest Document fundamental pentru activitatea educativ-ideologică a școlii.

NICOLAE SORIN

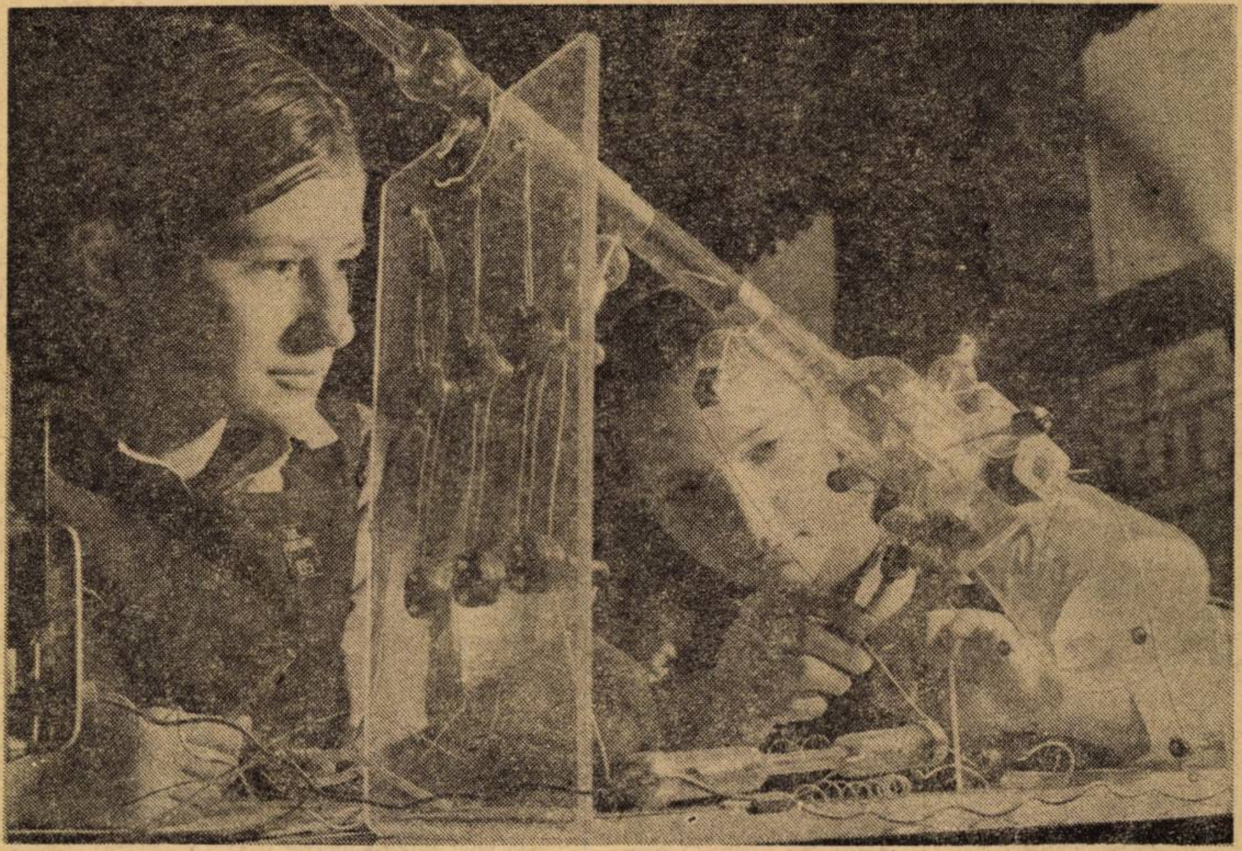

Cîtă istorie învățăm

Recenta consfătuire a cadrelor didactice din domeniul științelor sociale (8—10 noiembrie) încheiată prin concluziile, de un interes excepțional, trase de însuși secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a pus din nou în lumină, pe lîngă o seamă de aspecte comune tuturor acestor discipline, unele aspecte specifice învățămîntului istoriei. Aceasta cu atît mai mult cu cît programele de învățămînt ale școlilor noastre medii au redus simțitor locul disciplinei noastre. Nu este, desigur, locul aici să punem în discuție din ce motive s-a ajuns la o asemenea reducere. Necesitatea de a întări învățămîntul matematic și tehnic, de a consolida legătura dintre învățămîntul teoretic și practic explică în bună măsură o asemenea restructurare. Există însă suficiente temeiuri spre a discuta dacă, odată cu această reducere, nu a fost excesiv de mult subapreciat rolul educativ al istoriei, tocmai într-o vreme cînd ea poate și trebuie să-și aducă o contribuție esențială la formarea tinerei generații.

S-a adus, printre altele, ca argument pentru o asemenea reducere, și faptul că în numeroase țări locul învățămîntului istoriei a fost restrîns. E adevărat. Se uită însă faptul că, în majoritatea lor, aceste țări practică în chip vizibil o politică de așa-zisă integrare supra-națională. Sublinierea — uneori chiar exaltarea — diferențelor specifice fiecărui popor în parte, așa cum le prezenta și le mai prezintă istoriografia tradițională, ar spori — s-a spus — piedicile, și așa destul de numeroase, în calea unei astfel de înțelegeri, la temeiul căreia stă necesitatea resimțită tot mai acut de capitalul internațional de a slăbi și chiar anula granițele naționale.

În țara noastră, însă, în care întreg poporul, strîns unit în jurul partidului, muncește din răsputeri să învingă toate greutățile, să construiască pe baze solide o industrie și o agricultură modernă socialistă, să-și afirme și să-și apere pe orice cale deplina sa suveranitate națională, poate fi vorba de o slăbire a conștiinței unității noastre? Dimpotrivă. Niciodată, mai mult decît astăzi, nu se simte mai mult nevoia de a înarma pe toți oamenii muncii din țara noastră cu conștiința faptului că istoria poporului nostru — urmînd aceleași legi de dezvoltare proprii istoriei întregii umanități — a fost înainte de toate o luptă pentru păstrarea entității sale ca popor liber și neatîrnat, o luptă pentru drepturile sale încălcate altădată de clasele exploatatoare înlăuntrul hotarelor sau și de alte state în afara lor. Dezvăluirea și cunoașterea acestor realități care dau poporului nostru dreptul de a-și făuri astăzi, sub cea mai înțeleaptă dintre conduceri, propria sa soartă și propriul său drum, constituie temeiul contribuției esențiale pe care studiul și învățămîntul istoriei o aduc în educarea tinerelor generații, care vor trebui să ducă mai departe — și să apere conștient totodată — tot ceea ce generațiile anterioare au făcut pentru întreg poporul nostru.

Acad. E. CONDURACHI

SUBINGINERII

Prin secțiile de subingineri create în anii din urmă și, îndeosebi, prin ultima hotărîre privind înființarea secțiilor de subingineri care își vor începe existența în luna decembrie, această formă de pregătire a cadrelor tehnice cu studii superioare va căpăta o pondere tot mai mare, corespunzătoare necesităților dezvoltării economiei noastre. Organizarea unor secții de învățămînt superior pe lîngă mari uzine va contribui la legarea învățămîntului de producție și va rezolva pregătirea specialiștilor fără scoaterea lor din producție. Totodată, astfel se va putea utiliza în scopuri didactice baza materială a întreprinderilor respective, iar studenții vor fi legați de aceste întreprinderi atît prin profesie, cît și printr-un contract încheiat pentru cinci ani după absolvire, ceea ce va duce la o scădere a fluctuației cadrelor tehnice. Înțelegînd marile avantaje pe care le oferă pentru ei și pentru economia patriei învățămîntul seral pentru subingineri — care va căpăta o mare extindere — numeroși tineri și-au exprimat dorința de a urma această formă de învățămînt.

ACCENTE

Chimie generală

De cîteva zile este prezentă în librării lucrarea cu tilul de mai sus, semnată de renumitul specialist din acest domeniu LINUS PAULING. Volumul aflat acum la cea de a treia ediție a fost tradus în numeroase limbi de circulație universală și s-a bucurat de o apreciere deosebită din partea specialiștilor din multe țări ale lumii.

Succesul acestei lucrări nu este datorat numai faptului că autorul este de două ori laureat al Premiului Nobel, ci, îndeosebi, modului rațional, sistematic și atractiv de a prezenta fazele chimiei și multiplele și variatele aspecte ale acestei științe, rolul din ce în ce mai însemnat care îi revine în civilizația modernă. Pornind de la descrierea structurii electronice a atomului și moleculei — faza firească a fiecărei încercări de înțelegere a chimiei — autorul prezintă, rînd pe rînd, capitolele cele mai relevante ale acestei discipline, oferind explicații științifice diferitelor fenomene chimice și interconexiunilor dintre ele. Textul — scris într-un stil clar și atractiv — este sprijinit cu numeroase tabele, exemple și exerciții.

Lucrarea se adresează elevilor din ultimele clase de liceu, studenților de la Facultatea de chimie, inginerilor, cadrelor didactice de la catedrele de chimie, precum și tuturor acelora care lucrează în acest important sector științific și economic în plină dezvoltare.

H. LEREA

Inițiativă de preț

În vederea atragerii spre teatru a unui număr cît mai mare de elevi și pentru trezirea încă de timpuriu a gustului față de spectacolele de bună calitate, colectivele teatrelor din Capitală au luat inițiativa programării, în cadrul „Stagiunii pentru elevi“, a unor matinee școlare.

În repertoriul stagiunii găsim, astfel, incluse piese clasice ale dramaturgiei românești și universale, cuprinse și în programa școlară, cum ar fi: „Coana Chirița“, „O scrisoare pierdută“, „Jocul de-a vacanța“, „Antigona“, „Vicleniile lui Scapin“ ș.a.

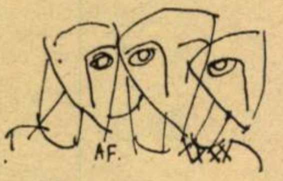

În același timp, aflăm că și Studioul de radio își va relua ciclul de emisiuni: „Radiodifuziunea în sprijinul școlii“.

Iată două valoroase inițiative în sprijinirea cărora cadrele didactice au obligația morală de a depune tot efortul.

R. DIMITRIE

Unic în țară

Un spațiu pe care să fie reproduse, în mic, toate situațiile, toate problemele, toate semnele întîlnite în circulația rutieră — iată o formulă ideală pentru cel ce vrea să învețe să șofeze. „Formula“ aceasta a fost realizată, nu de mult în orașul Giurgiu, din inițiativa inspectoratului general al miliției, cu sprijinul forurilor locale, al elevilor și profesorilor. Ea este întruchipată într-un „parc-școală de circulație“, care a fost inaugurat sîmbătă, 11 noiembrie a.c., în centrul orașului.

Pe o zonă de 18.000 de metri patrați, se întinde o adevărată rețea de minișosele asfaltate unde circulația este dirijată prin semafoare electrice și întregul arsenal de semne de pe drumurile publice. După ceremonia inaugurării, 180 de vehicule (triciclete, biciclete, cartinguri și chiar automobile) conduse de elevi au plecat la... drum.

În încheiere, cîteva precizări. Acest teren este unicul din țară omologat pentru concursuri de comisia națională de cartinguri. Valoarea lui depășește suma de un milion. Și cea mai mare parte a acestei valori a fost realizată prin munca patriotică prestată de 9.000 de elevi.

O BUZESCU

Spiritul de economie

Apărută recent sub îngrijirea Casei de Economii și Consemnațiuni, lucrarea „Cultivarea spiritului de economie la elevi“, elaborată de Romeo Dăscălescu, Costin Ștefănescu și Luminița Ghivirigă, a izbutit să prezinte unele din principalele aspecte metodice ale formării și dezvoltării la elevi a spiritului de economie.

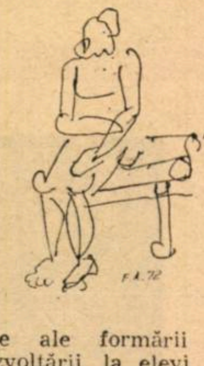

Interesant conceput, primul capitol al lucrării, intitulat „Spiritul de economie în realitatea noastră contemporană“ investighează, într-o largă anchetă, opinia elevilor asupra „spiritului de economie“. Termenul de economisire este extins de la bani, la timp, la vorbe, este exemplificat cu aspecte concrete din țara noastră, din industrie, agricultură etc.

Reflecțiile cu privire la faptul că spiritul de economie, ca trăsătură individuală, care intră în notele definitorii ale proflului omului de tip nou, constructor al socialismului, este rezultatul unei acțiuni educaționale, complexe și perseverente, își găsesc o amplă concretizare în capitolul „Caracterul educativ al economisirii la C.E.C.“

„Aspecte metodice ale cultivării spiritului de economie“ — titlul celui de-al treilea capitol — schițează unele din modalitățile concrete de formare și dezvoltare la elevi a deprinderii de a economisi, în funcție de vîrstă și de preocupările acestora.

IOANA PĂUNESCU

Ne scriu corespondenții voluntari

Jocul în lecție

Forma de activitate pînă la vîrsta de 6 ani este jocul — fie la grădiniță (jocul și activități conduse), fie în familie (manifestări libere spontane).

Știind că puterea de concentrare a celor mici este instabilă și de scurtă durată, pentru a le trezi interesul este necesară împletirea judicioasă a activității impuse cu cea dorită de copil : jocul legat, pedagogic, de conținutul lecției predate.

De exemplu, la aritmetică, în cadrul predării numerelor de la unu pînă la zece, chiar din primele ore am folosit ca material didactic brădutul și diferite figuri — veverițe, conuri, păsărele. Copiii se amuză în mînuirea figurilor, recunosc și diferențiază un obiect de mai multe obiecte, totul pare a fi un joc care, în realitate, completează activitatea didactică propriu-zisă.

Cu același material didactic, folosind alte scheme, am introdus elementul joc la lecțiile : componența numerelor ; adunări și scăderi în cadrul numerelor 1—10 ; consolidarea numerelor și a locului numerelor în șirul numerației ; succesiunea numerelor — probleme simple. În cadrul predării adunării și scăderii numerelor 1—10, introducînd jocul cu figuri de loto, am izbutit să activizez pe toți copiii, fiindu-le mult mai accesibil să lucreze cu aceste cartonașe cu figuri. Sub formă de întrecere pe coloane de bănci am mobilizat întreaga clasă.

La lecțiile de citire, cînd am predat despărțirea cuvintelor în silabe și apoi în sunete, le-am propus elevilor să se gîndească la cît mai multe cuvinte formate din 2—3—4 silabe, respectiv sunete, interzicîndu-le să repete ce a spus alt copil ; cine spune mai multe cuvinte noi și corect, cîștigă întrecerea. Copiii se antrenează în acest joc didactic.

La fiecare literă predată am recurs la versurile din „A.B.C.“ de Iulian Olariu ; copiii le-au memorizat cu ușurință, iar la sfîrșit de an am realizat un frumos program artistic, servindu-mă de aceste versuri. La fel am completat activitatea didactică cu diferite ghicitori. Ghicitorile de Ilie Mirea au fost înțelese și memorate cu ușurință de copii. De asemenea, snoavele lui Luchini, introduse la momente potrivite, redau copiilor voioșia. La tema „Școala și locuința“, fiind vorba de obiecte, formă, culoare, raportul de mărime, am completat lecția cu jocurile : „Găsește aceeași culoare“, „Căutați semnul“. La tema : „Cum să circulăm pe stradă“, jocurile „STOP. Cu ce călătorim ?“. La tema „Anotimpurile“ i-am învățat pe copii jocurile : „Roata toamnei“, „Ghici ce anotimp este?“ La toate aceste teme am confecționat materialul didactic respectiv pentru a ne putea „juca“.

În cadrul orelor de dezvoltare a vorbirii, pentru a cunoaște stadiul în care se află exprimarea fiecărui elev, am organizat jocurile : „Cine face așa ?“, „Cine știe mai bine ?“, „Găsește cuvîntul potrivit!“, „Ghicește la ce m-am gîndit !“, „Oglinda fermecată“.

Inv. LUCIA VLAD
Deva

PRO ȘI CONTRA

Consecvență și corectitudine în terminologia științifică

Deoarece specialitatea noastră este fizica, ne vom referi exclusiv la cîteva inconsecvențe de terminologie sau formulare a unor noțiuni și fenomene din această disciplină.

1. De mai mulți ani, pentru fenomenul atît de familiar, cum este cel al „ricoșării“ razelor de lumină — mai bine zis a fasciculelor luminoase — pe suprafețe lucii, atît în programele școlare, cît și în manualele corespunzătoare apar două terminologii : **reflexia** luminii și **reflecția** luminii. Așa, spre exemplu, în ultima programă de fizică pentru licee, valabilă pentru anul în curs, întîlnim termenul de reflexie a luminii, pe cînd în cea de școală generală, deși tot ediție recentă, pe cel de reflecție a luminii.

Fără a fi cu totul greșit (dicționarul limbii române moderne și contemporane dă și termenul de reflecție cu sensul de reflexie), considerăm totuși că termenul **reflecție** nu exprimă bine fenomenul optic la care ne-am referit, el fiind întrebuințat — de regulă — în sens de cugetare, de meditare și nu de reflexie a luminii. Propunem, de aceea, să se renunțe la el și să se adopte termenul unic de **reflexie a luminii** sau a oricărei radiații (de natură acustică sau electromagnetică).

2. Tot inconsecvent apar termenii de „particulă“ și „particolă“, „fascicul“ și „fascicol“, „vehicul“ și „vehicol“ etc., sensurile noțiunilor respective fiind binecunoscute.

Dacă, pentru „fascicul“, dicționarul amintit mai dă (ca rar folosit) și termenul „fascicol“, în schimb, pentru particulă și vehicul nu mai sînt alte modalități — corecte — de exprimare.

3. Cu o anumită inadecvare, aducînd cîteodată a pleonasm, sînt folosite uneori exprimări de genul : „forță de greutate“, „mișcare de translație“ sau „mișcare de rotație“ și altele. Dacă vom căuta în pomenitul dicționar termenii „greutate“, „translație“ sau „rotație“, după care vom încerca să înlocuim acești termeni în exprimările de mai sus, am ajunge la expresii de genul : „mișcare de mișcare (a unui corp) în jurul unui punct sau ax fix“ (!!!) De aceea, considerăm că este suficient și corect să se spună simplu „greutate“ și nu „forță de greutate“, „translație“ și nu „mișcare de translație“, „rotație“ și nu „mișcare de rotație“ ș.a.m.d.

4. În sfîrșit, de data aceasta ținînd de domeniul incorectitudinii, nu al unor nevinovate inconsecvențe, semnalăm folosirea unei terminologii ce are darul de a deruta.

Așa, bunăoară, se utilizează termenul „spațiu“, în loc de „distanță“, atunci cînd este vorba de elemente ale mișcării (se vorbește despre „spațiul parcurs“, despre „legea spațiului“ etc.). Or, se știe că noțiunea de „spațiu“ reprezintă o varietate tridimensională, fiind diferită de ceea ce s-ar putea „parcurge“ într-o mișcare. A o folosi în sens de element al mișcării înseamnă a renunța la rigurozitatea științifică. Cu timpul, cel ce se obișnuiește cu termenul de „spațiu“, în loc de „distanță“ ajunge să le confunde și să reducă semnificația noțiunii mai generale de spațiu fizic la acea particulară, a ceea ce am putea numi „spațiu unidimensional“, noțiune fictivă sau, în cel mai bun caz, un model, o idealizare.

În aceeași categorie de incorectitudini am mai aminti termeni cum sînt : „cantitate de substanță“, „cantitate de electricitate“, „formula fundamentală a gazului ideal“ și alte exprimări echivoce, care nu-și au locul într-o terminologie corectă și consecvent științifică.

Lector univ. C. ȘOITU
Brașov

LECȚIA acestei toamne

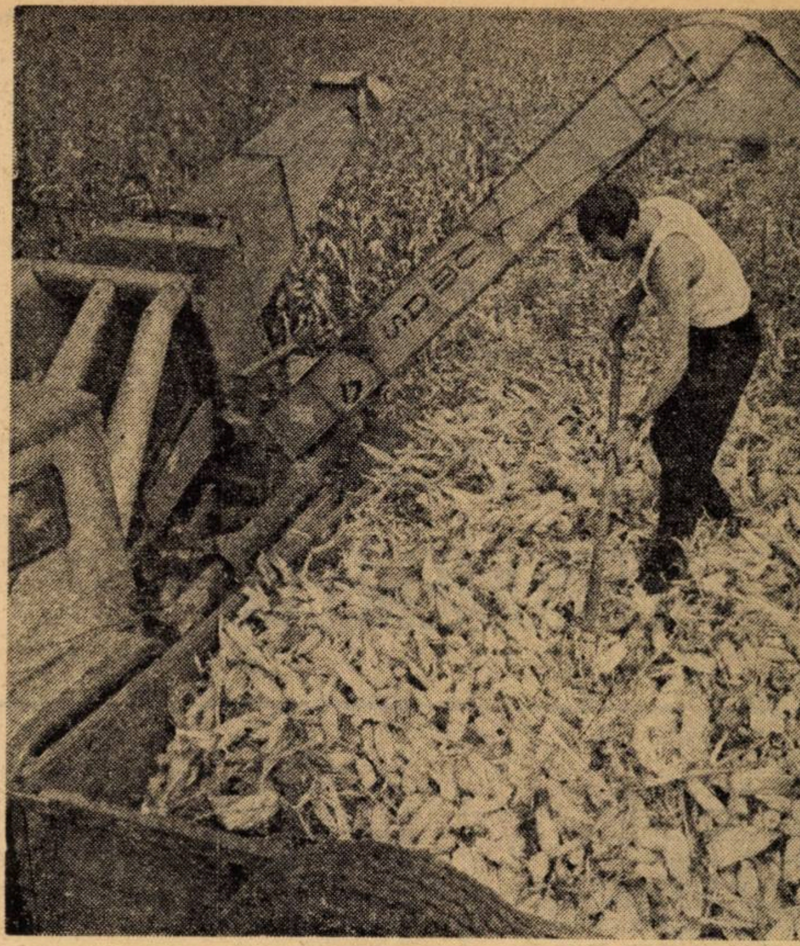

Și-a pus parcă în gînd natura să ne încerce din nou tăria. Toamna aceasta veninoasă, departe de imaginea feerică oferită de tablourile idilice ale toamnelor alegorice îmbrăcate în port național și purtînd pe brațe coșuri de fructe și de struguri, toamna aceasta a anului 1972, cu ploile ei mai putrede decît în peisajul bacovian, a vrut parcă să ne smulgă rodul muncii dintr-un an de zile. Mai tari decît intemperiile s-au dovedit și de această dată oamenii, pe care vremea neprielnică i-a găsit căliți ; căliți cu doi ani în urmă, în timpul inundațiilor ; căliți în anii de grele și entuziaste eforturi în care am construit ; căliți, în sfîrșit, în îndelunga lor experiență de viață pe aceste meleaguri. La chemarea partidului, cu mic și mare, cetățenii țării au răspuns iarăși „prezent“ într-o îndîrjită încleștare de forțe ; alături de permanenții și mult încercații truditori ai ogoarelor, au pus umărul de nădejde muncitorii, intelectualii, funcționarii, militarii și alte categorii de oameni ai muncii, pentru ca nici un bob din mănoasa recoltă a anului '72 să nu rămînă nestrîns.

Este un motiv de autentică mîndrie pentru oamenii școlii de toate gradele, elevi, studenți, cadre didactice, să se numere printre cei ce s-au aflat în primele rînduri în această pașnică bătălie ; cu adîncă emoție am citit chemarea secretarului general al partidului cu prilejul zilei recoltei, veritabil ordin de zi adresat luptătorilor aflați încă în acțiune ; emoția a fost sporită de faptul că s-au adus calde mulțumiri elevilor și profesorilor lor pentru ceea ce au făcut și totodată s-a exprimat încrederea că nici în viitor nu vor rămîne deoparte. Elevii școlii în care funcționează cel ce scrie aceste rînduri s-au aflat timp de aproape patru săptămîni în diverse ferme de stat din județul Bacău. Pretutindeni, la Benești, la Izvorul Berheciului, la Măldărești sau la Oprișești, elevii au făcut treabă bună. Cuvintele sînt prea sărace pentru a exprima cu ajutorul lor satisfacția ce-o trăiam alături de inimile lor tinere în fiecare seară, tîrziu, la ora bilanțului, cînd, după o zi de muncă începută odată cu primele iviri ale luminii și încheiată cînd pe cîmp nu se mai poate lucra din cauza întunericului, calculam tonele de porumb cules din lan și trimis la bază, tonele de cartofi smulse pămîntului ori tonele de fructe adunate din livadă. Am văzut, seară de seară, cum frunțile ostenite se descrețeau, cum trupurile istovite de efort tresăreau, cum ochii pe jumătate închiși de somn licăreau cînd se concluziona că a mai trecut o zi „pozitivă“ la activ.

Ne reîntoarcem în școli și ne reluăm activitatea obișnuită. Elevii își ocupă din nou locurile în bănci, profesorul vine iarăși la catedră cu catalogul sub braț ; ne uităm, profesori și elevi, unii la alții, parcă ne cunoaștem mai bine acum. Parcă avem mai multă încredere în elevii noștri. Ne uităm în ochii elevilor și parcă-i vedem mai altfel, mai buni, mai maturi, mai oameni. Poate că, atunci cînd ne sorb cuvintele la lecție, le trec și lor pe dinainte zilele acelea de neuitat. Și probabil că și ei ne văd pe noi, cei care le-am fost alături, mai altfel. E, credem, un cîștig în plus pentru noi toți faptul că am reușit să ne cunoaștem mai bine și că munca ne-a învățat să ne stimăm mai mult.

Săptămînile de muncă în agricultură au constituit pentru toți cei ce au fost acolo o veritabilă lecție vie de educație. Mai mult decît din orice prelegere moralizatoare, elevii au învățat că nici o valoare nu se creează decît prin muncă. Au înțeles mai bine că bucata de pîine ce-o consumă zi de zi, carnea, fructele, îmbrăcămintea, toate sînt produsul muncii întregului popor. Și poate că pe viitor vor fi mai recunoscători în fața feliei de pîine și se vor întreba mai des ce-au făcut și ce fac ca s-o merite. Să trecem, dar și acest cîștig la bilanțul activ al toamnei anului '72.

Socotim că foarte bună a fost orientarea, acolo unde s-a procedat astfel, să se plătească în bani elevilor pentru munca depusă. Chestiunea poate apărea minoră, dar sub aspect educativ, în formarea personalității umane, are o importanță deosebită. Cei mai mulți dintre elevi au trăit clipa solemnă a semnării primului stat de plată din viața lor. Nu-i puțin lucru ca băiatul sau fetișcana de 15—16 ani să se prezinte în familie cu mult-puținul ce l-a cîștigat și să spună cu mîndrie că acești bani i-a dobîndit el însuși prin muncă cinstită.

Știm că bătălia recoltei va fi definitiv cîștigată ; certitudinea ne-o dau oamenii aceia minunați cu care am muncit cot la cot, oamenii ogoarelor, pe care am învățat să-i cunoaștem mai bine și să le prețuim strădaniile, oamenii care-și cunosc menirea și care dau tot ce pot din sufletul și din tăria lor pentru ca nici în acest an să nu ne lipsească bucatele, pentru ca seva pămîntului românesc să ne bucure din nou, pentru ca hărnicia acestui popor să nu se dezmintă nici de această dată.

Ne-am convins încă o dată că avem un tineret școlar minunat, care învață și muncește cu tragere de inimă, răsplătind astfel condițiile ce-i sînt create. Desigur că și noi, dascălii, medităm acum mai mult la ceea ce putem și trebuie să oferim acestui tineret.

Aceasta e lecția de educație pe care ne-o oferă toamna anului '72. Lecție bogată în învățăminte, pe care le vom valorifica așa cum se cuvine.

Prof. GHEORGHE MOVILĂ
Liceul Comănești, jud. Bacău

Modelul de conduită

Conținutul multor texte din manualele de limba română pentru clasele mici și mijlocii îl constituie povestirea sau descrierea unor fapte, acțiuni, întîmplări din viața unor personaje. Pe lîngă scopul de a satisface o plăcere a elevilor, de a le produce o emoție estetică și de a le cultiva interesul pentru lectură, textele despre care aminteam vizează obiective instructiv-educative mult mai importante. S-ar putea spune că ele se încadrează într-o concepție metodică a educării morale a elevilor din clasele mici a căror comportare se modelează, mai ales, pe baza exemplelor oferite.

Dacă forța de influențare, de stimulare a exemplelor directe — părinți, educatori, alte persoane din mediul ambiant al copilului — nu comportă comentarii, exemplele pe care ni le oferă literatura în general ridică însă probleme, dar nu în ceea ce privește metodica valorificării acestora.

Personajele, eroii despre ale căror fapte relatează textele reprezintă modele de conduită morală și civilă, sînt purtătoare ale unor însușiri alese pe care vrem să le cultivăm la copii începînd din primii ani de educație organizată, din primii ani de școală.

Problema care se ridică se referă la modalitățile pe care le folosim ca elevii să urmeze aceste exemple, să și le apropie, să le înțeleagă sensurile acțiunilor și conduitelor lor. În multe cazuri, lecțiile de citire, așa cum sînt concepute, lasă în umbră un obiectiv educativ atît de important. În așa-zisa „conversație generalizatoare“ se fac unele referiri la caracterizarea personajelor, dar acestea sînt cu totul insuficiente și uneori chiar formale, și, ca atare, nici pe departe nu reușesc să conducă pe elevi la înțelegerea mesajului educativ al lecției al cărei purtător este personajul — eroul principal al operei (al textului). Elevii sînt profund impresionați de isprăvile eroilor, se emoționează profund de încercările, înfrîngerile și izbînzile lor, se identifică afectiv cu viața eroilor respectivi. Actul educativ nu poate să se oprească la dezvoltarea acestor trăiri afective care, așa cum se știe, la vîrsta școlară mică, sînt încă instabile și nu pot regla ele singure faptele de conduită ale elevului.

Considerăm că lucrul cel mai important care trebuie realizat este trecerea de la afectiv la rațional, adică conștientizarea treptată de către elevi a acțiunilor personajelor, identificarea lor nu numai afectiv, ci și conștient cu eroii ale căror fapte îi impresionează. În acest scop, accentul trebuie pus pe analiza cu elevii a faptelor, a acțiunilor, a întîmplărilor prin care trece eroul, pe explicarea comportării lui în diferite situații. Chiar dacă nu li se spune, elevii trebuie să ajungă la înțelegerea că eroii acționează în conformitate cu anumite reguli, norme morale și le exprimă în gradul cel mai înalt, de unde rezultă însușirile lor deosebite și convingerea că în orice împrejurare asemănătoare eroii respectivi s-ar fi comportat la fel. Însușirile morale care constituie trăsăturile personajului sînt în fond normele morale în acțiune. Însușirea, cunoașterea normelor și principiilor morale reprezintă o componentă esențială a educației morale, fiind o preocupare permanentă a învățătorului în activitatea cu elevii chiar și în condițiile în care la aceste clase accentul cade pe formarea conduitei morale. Or, prin analiza și aprecierea critică a trăsăturilor morale ale personajelor, învățătorul va putea conduce pe elevi la înțelegerea normelor, a regulilor care constituie factori diriguitori ai conduitei. Noțiunile morale nu se predau și nici nu se memorează, ci se desprind de către elevi din formele lor exterioare și manifestate în comportamentele umane.

În procesul de conștientizare a faptelor și acțiunilor personajelor, de înțelegere a motivelor, a scopurilor care-i îndeamnă și îi călăuzesc și la care elevii urmează să adere conștient, un rol important îl are valorificarea experienței lor morale, confruntarea acesteia cu modelele analizate.

Important este ca elevii să înțeleagă că personajele întîlnite în textele pe care le analizează nu reprezintă ființe neobișnuite, ci dimpotrivă, sînt oameni ca toți ceilalți, în multe cazuri copii de vîrsta lor, care înving, se afirmă, devin respectați și îndrăgiți pentru însușirile lor, trăsături ce pot fi dobîndite de oricine prin muncă perseverentă, prin luptă neînfricată cu greutățile, prin respectarea neabătută în toate împrejurările vieții a unor norme de conduită (regulile de purtare pentru elevi).

Raportarea experienței lor morale la faptele prezentate ca modele le solicită un efort de reconstituire, reconsiderare, comparare, valorificare, mijlocite prin procese și operații de gîndire, memorie, imaginație ș.a., pe baza unui dialog viu, căruia modelarea, analogia îi conferă valențe euristice specifice și, implicit, posibilități sporite pentru realizarea unor lecții active și strîns legate de viață.

Conf. univ. EUGEN BLIDEANU

Predarea biologiei

ÎNȚELEGEREA INTERDEPENDENȚEI FENOMENELOR

Hotărîrile deschizătoare de largi și numeroase perspective ale Conferinței Naționale a P.C.R. din 19—21 iulie 1972, cuprind, după cum este și firesc, printre numeroasele sarcini de bază care trebuie îndeplinite în toate domeniile de activitate social-economică, o parte ce se referă la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în direcția pregătirii cadrelor necesare economiei, științei și culturii, precum și a introducerii unui stil de muncă în activitatea didactică care să se înscrie în concepția sistemului acțional de eficiență științifică practică.

În acest context renovarea procesului de învățămînt biologic comportă preocupări permanente în scopul introducerii și aplicării unei metodologii moderne în predare, pentru a da elevilor posibilitatea de a opera eficient cu structurile logice ale științei în procesul de analiză și cunoaștere a fenomenelor biologice, pentru a le stimula aptitudinile creatoare și stilul de muncă independentă prin activitatea nemijlocită în laboratoare, cabinete, cercuri științifice și în munca productivă.

În cele ce urmează mi-am propus să relev unele aspecte mai concludente de metodologia predării cunoștințelor de biologie în scopul înțelegerii și cunoașterii legilor de organizare și funcționare a sistemelor biologice.

Din activitatea pe care o desfășurăm cu elevii în școlile de bază în care studenții Facultății de biologie din București lucrează în practica pedagogică, preocupați fiind de îmbunătățirea continuă a procesului de predare-învățare, de multe ori constatăm că în asimilarea cunoștințelor apar unele neconcordanțe între faptul că elevii manifestă dorință și interes pentru discuții de ordin științific și activitățile practice de laborator, însă, în același timp, întîmpină frecvente dificultăți cu prilejul trecerii de la cunoștințele faptice la înțelegerea și formularea de principii și legi pe baza cărora se explică fenomenele biologice de mare amploare cum sînt, de pildă, cele care se referă la evoluția organismelor de diferite niveluri, marcînd o anumită configurație a biosferei.

Unii dintre elevi manifestă tendința de a reproduce în mod mecanic cunoștințele referitoare la modul de organizare al plantelor și animalelor fără a aprofunda fenomenul în sine și, mai ales faptul că variațiile structurale se realizează în virtutea unor reacții biochimice adaptive sub influența condițiilor de mediu, care, în ultimă instanță, se traduc în apariția de noi caractere.

Pe baza constatărilor menționate am ajuns la concluzia că activitatea cu elevii este bine să fie orientată în sensul rezolvării următoarelor probleme :

A. Fundamentarea cunoștințelor din domeniul diverselor discipline biologice în lumina categoriei dialectice cauză-efect, făcînd apel la principiile :

— unitatea dintre organism și condițiile mediului ;

— corelația dintre funcția, structura și forma organelor pentru a da posibilitatea elevilor să gîndească asupra cauzelor care stau la baza originii, organizării și evoluției materiei vii, pentru a înțelege adevărul că relațiile organismelor cu mediul au rol nu numai de eliminare, ci și de selecție.

Indiferent la ce disciplină biologică ne referim, principiul unității dintre organism și mediu este de necesitate absolută în explicarea fenomenelor biologice de mare amploare ca : evoluția și perfecționarea treptată a organismelor de la formele precelulare pînă la cele mai complexe existente în etapa actuală, diversificarea și specializarea lor într-o anumită direcție, în explicarea modului cum se stabilesc relațiile trofice între organismele de diferite niveluri de organizare, relațiile dinamice ce au loc la nivel planetar etc. Cît privește principiul corelației dintre funcția, structura și forma organelor, acesta constituie coordonata principală prin care se asigură logica internă a întregului proces de însușire a cunoștințelor de morfologie vegetală și animală și înlătură caracterul descriptiv. De asemenea, aplicarea acestui principiu contribuie la evitarea interpretării finaliste a problemelor de morfologie. Elevii nu vor mai considera existența caracterelor morfologice specifice ca scop în sine, deși ele sînt direct utile speciei respective.

B. Selectarea și organizarea conținutului științific, prin urmărirea aspectelor fundamentale și cunoașterea acelor detalii de care depinde înțelegerea modului cum se realizează integralitatea organismelor, indiferent la nivelul cărui sistem biologic se găsesc (individual, populațional, biocenotic). De pildă, în studiul botanicii, zoologiei, anatomiei și fiziologiei omului, gîndirea elevilor e bine să fie orientată în înțelegerea adevărului, că evoluția organismelor nu este o supunere totală la condițiile mediului, ci o reacție de independență, care se manifestă prin constituirea unui mediu intern protector din ce în ce mai constant din punct de vedere homeostazic și în raport de aceasta modul cum are loc perfecționarea sistemelor de organe și a conexiunilor care se stabilesc între ele conferind organismelor caracterul unitar din punct de vedere morfofuncțional.

C. Îmbinarea judicioasă a metodelor și a procedeelor utilizate, cu predominanța acelei forme care contribuie în mod deosebit la dezvăluirea adevărului științific-biologic urmînd treptele procesului de cunoaștere de la concretul senzorial, la abstract și de la abstract la concretul logic. Aceasta pentru a dezvolta creativitatea gîndirii elevilor în procesul acumulării fondului informațional și a contribui la formarea unor deprinderi de activitate practică prin care influențăm pozitiv logica procesului de cunoaștere și interpretare a fenomenelor biologice.

Indiferent care este sistemul de lucru — lecții pe bază de problematizare, lucrări de laborator, lecții cu mesaj televizat integrat — procesul de însușire a cunoștințelor de biologie reclamă rezolvarea unei alte probleme :

D. Stabilirea unor corelații majore intradisciplinare și interdisciplinare, în scopul înțelegerii proceselor biologice complexe, cum este, de pildă, metabolismul, considerat ca lege fundamentală a organizării materiei vii la nivel individual.

Tratarea problemelor referitoare la funcțiile de nutriție în corelație cu rolul ce-l au ribozomii — organite celulare — în sinteza proteinelor de structură proprii celulelor, a enzimelor și a altor proteine care reprezintă produși de secreție, și în raport de rolul ce-l au mitocondriile în fenomenele de oxidoreducere generatoare de energie biologică, contribuie la înțelegerea modului cum se desfășoară procesul de metabolism cu cele două laturi : anabolism și catabolism, proces prin care se realizează permanentul schimb de energie dintre organism și mediul său de viață.

Acestea sînt doar cîteva sugestii izvorîte din constatările practice și dintr-o necesitate didactică mai cuprinzătoare în scopul de a conduce formarea deprinderilor de înțelegere a interdependenței fenomenelor biologice în activitatea teoretică, practică a elevilor.

FL. ȘIPOȘ

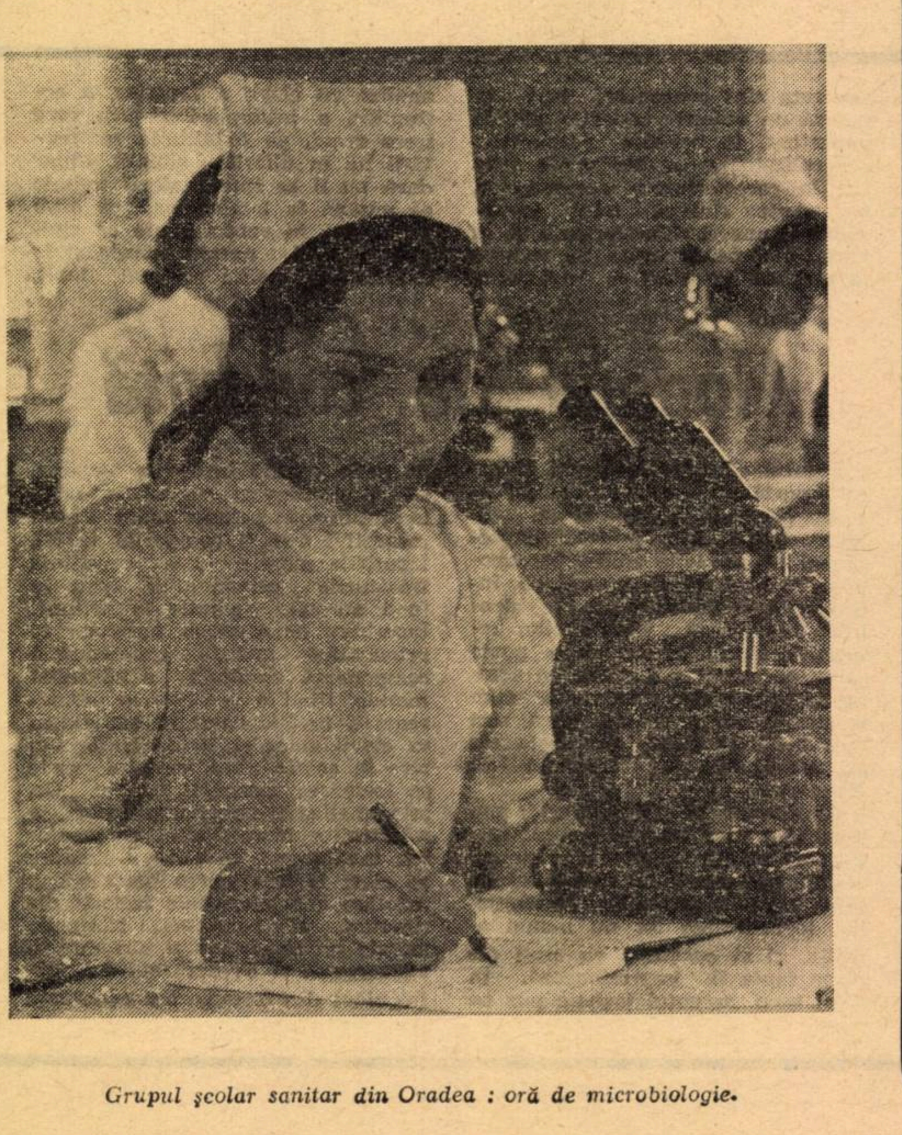

Grupul școlar sanitar din Oradea : oră de microbiologie.

În laboratorul de biologie al Liceului „M. Sadoveanu" din București

„NATURA“ în sprijinul perfecționării

Revista „Natura", cu concursul Institutului central pentru perfecționarea personalului didactic, și-a propus ca, în anul 1973, să publice o serie de articole pe marginea tematicii de biologie, elaborată de institut pentru examenul de definitivat și de grad (I și II).

Dintre temele care vor fi publicate menționăm : Concepții asupra reproducerii, înmulțirii și germinației la plante ; Grupe de animale diblaste și relațiile lor filogenetice ; Mișcarea și sensibilitatea la animale ; Embriogeneza organismului animal ; Tipul de organizare precelular (virusurile) și procariot (bacteriile) ; Digestia în lumea vie ; Circulația în regnul animal ; Respirația în regnul animal ; Sistemul hipotalamo-hipofizar ; Formațiunea reticulată și funcțiile ei ; Corelații între sistemul nervos vegetativ și sistemul nervos somatic ; Mișcarea și sensibilitatea la plante ; Modul de nutriție în lumea vegetală ; Circulația sevei în plante și forțele fizice și chimice care o condiționează ; Absorbția nutrimentelor și transportul acestora în organism ; Biocatalizatorii și rolul lor în organism ; Specia ca sistem și nivel de organizare a materiei vii ; Probleme ale organizării sistematice ale materiei vii ; Originea și evoluția omului ; Productivitatea biologică a populațiilor ; Ecosistemul ; Rolul omului în viața ecosistemelor naturale.

Vor mai fi publicate materiale privind probleme de metodologie și tehnologie biologică, cum ar fi : Eficiența studiului biologiei în formarea orizontului de cultură al omului societății contemporane ; Problematizarea în învățarea biologiei; Învățarea prin descoperire în cadrul biologiei ; Experimentul ca metodă de cercetare în biologie ; Modelarea, folosită în biologie ; Activitatea de laborator școlară și extrașcolară.

Cititorii vor fi informați asupra experienței cadrelor didactice în folosirea metodologiei moderne în predarea științelor biologice, asupra diferitelor manifestări cu caracter biologic pe plan național și internațional.

Programare liniară și programare ramificată [II]

- Răspunsuri construite de elev și răspunsuri la alegere.
- Respectarea ritmului de muncă.
- „Greșeala“ determină varianta de lucru.

Instruirea programată, considerată ca fenomen de pedagogie practică, s-a concretizat și caută să se realizeze în două tipuri principale de programe (manuale programate) :

a) programarea în care elevul trebuie să-și formuleze (construiască) el însuși răspunsul ;

b) programarea în care elevului i se oferă mai multe răspunsuri la alegere.

Se întîlnesc frecvent termenii de „programă (programare) liniară“ și „programă (programare) ramificată“. Programe liniare sînt considerate atît acelea cu răspunsuri construite, cît și cele cu răspunsuri la alegere, la care nu există explicații sau subprograme care folosesc greșeala în mod intenționat (elevul trebuie să o sesizeze și să o îndrepte).

Programe ramificate sînt considerate programele cu răspunsuri la alegere, unde răspunsul corect duce la continuarea programei principale, iar răspunsul greșit, la o subprogramă cu rol corectiv.

În programele cu răspuns construit, elevul este condus în însușirea cunoștințelor printr-o succesiune de unități mici de informație (pași mici) ; pașii sînt alcătuiți în așa fel încît să reducă la minimum erorile posibile ; elevul este pus mereu în situația de a construi un răspuns corect ; după fiecare pas, elevul realizează un progres mic, dar sigur ; etapele sînt identice pentru toți elevii ; ritmul de parcurgere a programei este diferit ; secvențele sînt, în general, scurte ; diferențele între secvențe, ca grad de dificultate, sînt mici.

Acest tip de programare — schematic — poate fi astfel redat :

Secventa 1 : informarea elevului ; tema de rezolvat (întrebare, exercițiu etc.) ; formularea (construirea) răspunsului de către elev (aceste trei elemente formează o unitate grafică numită secvență) ; compararea cu răspunsul corect pentru cunoașterea rezultatului ; trecerea la secvența următoare (secvența 2).

Programele cu răspuns construit se prezintă ca realizare tehnică sub diferite aspecte.

Pagina este împărțită în mai multe casete, fiecare casetă cuprinzînd o secvență a programei, cu informația și tema respectivă ; răspunsul corect se găsește în pagina următoare, într-o casetă mică în dreapta sau în stînga secvenței de pe această pagină. Se parcurg secvențele din casetele de la același nivel, apoi, după un anumit număr de file, se revine la prima pagină și se lucrează cu secvențe din cel de al doilea rînd de casete ș.a.m.d.

Alte manuale se deosebesc de acestea prin faptul că oferă răspunsul pe aceeași pagină cu informația și tema, folosind pentru acoperirea răspunsului un ecran mat mobil.

Uneori răspunsurile se dau sub casetă, fiind descoperite, fără deplasarea unui ecran mat.

Pornind de la aceleași premise teoretice, și-au elaborat programele lor B.F. Skinner și J.G. Holland, Home și Glaser, Barlow, Gilbert etc.

Programarea cu răspuns construit se caracterizează : printr-o conducere deosebit de atentă a elevului de-a lungul programei, eliminînd pe cît posibil abaterile de la o anumită linie didactică, un fir conducător în jurul căruia programatorul a brodat întregul material propus spre însușire ; prin modul de alcătuire a secvențelor și specificul temelor de rezolvat, care reduc la minimum numărul răspunsurilor greșite ; prin componența informației care cuprinde numeroase puncte de sprijin, elemente care îl conduc pe elev spre construirea unui răspuns corect.

În programele cu răspuns la alegere o dată cu informația și tema respectivă se prezintă mai multe răspunsuri (3—4), din care elevul îl alege pe cel care îl consideră corect ; răspunsurile, în afară de cel corect, sînt astfel formulate încît să acopere greșelile cele mai frecvente.

În programarea ramificată (de tip Crowder), ca și în programarea de tip liniar (Skinner), fiecare secvență cuprinde informații bine precizate, iar succesiunea lor trebuie să respecte cerințele de ordin logic și psihologic.

Teza informațională include, în acest tip de programare, mai multe informații sau explicații mai detaliate. Aceste informații sînt prezentate cu claritate, însoțite de exemple și explicații.

Alegerea problemelor cuprinse în cadrul fiecărei secvențe trebuie făcută în așa fel încît să se poată controla dacă elevul a sesizat informația atît luată în ansamblu (în general), cît și în trăsăturile sale specifice.

Stabilirea răspunsurilor oferite pentru a fi alese de elev se face în felul următor : se introduc răspunsuri care pot fi date de elev, neținînd seama de toate precizările cuprinse în informație ; se menționează răspunsuri, luîndu-se în considerație atît erorile întîlnite obișnuit la elevi, cît și greșelile curente constatate în experimentarea programei pe grupe de elevi, precum și răspunsurile vizînd erori imaginate de programator spre a preciza unele deosebiri sau a contura unele noțiuni ; dacă elevul a ales un răspuns greșit, intervine o programă secundară (una sau mai multe secvențe), care dă explicații suplimentare și îl readuce pe elev în programa principală (la unele programe, la secvența de la care s-a plecat ; la altele, la secvența imediat următoare).

Aspecte comune ale ambelor tipuri de programe : cer din partea elevului o participare activă și independentă în timpul lucrului cu programa ; determină o individualizare a instruirii, diferențierea principală manifestîndu-se prin ritmul propriu de lucru al fiecărui elev ; presupun o structurare logică și gradată a materialului și a dificultăților pe care elevii trebuie să le învingă ; în ambele tipuri există o legătură inversă (elev-profesor) cu ajutorul căreia se apreciază rezultatele activității elevului ; pot fi folosite atît în instruirea cu mașini, cît și în cea cu manuale (fără mașini).

Deosebiri principale între cele două tipuri de programe : programele cu răspuns construit reduc la minimum numărul greșelilor, folosind un întreg sistem de orientare a elevului spre construirea unui răspuns corect, pe cîtă vreme programele cu răspuns la alegere folosesc greșelile elevului, „mizează“ pe alegerea unui răspuns greșit, pentru a avea posibilitatea de a-l orienta pe elev pe calea dorită ; dacă în programele cu răspuns construit parcurgerea programei nu depinde de răspuns (corect sau nu), în cel de al doilea tip de programe, alegerea răspunsului determină în mod decisiv calea (varianta) pe care se va merge mai departe.

Prof. ȘTEFAN RĂDULESCU

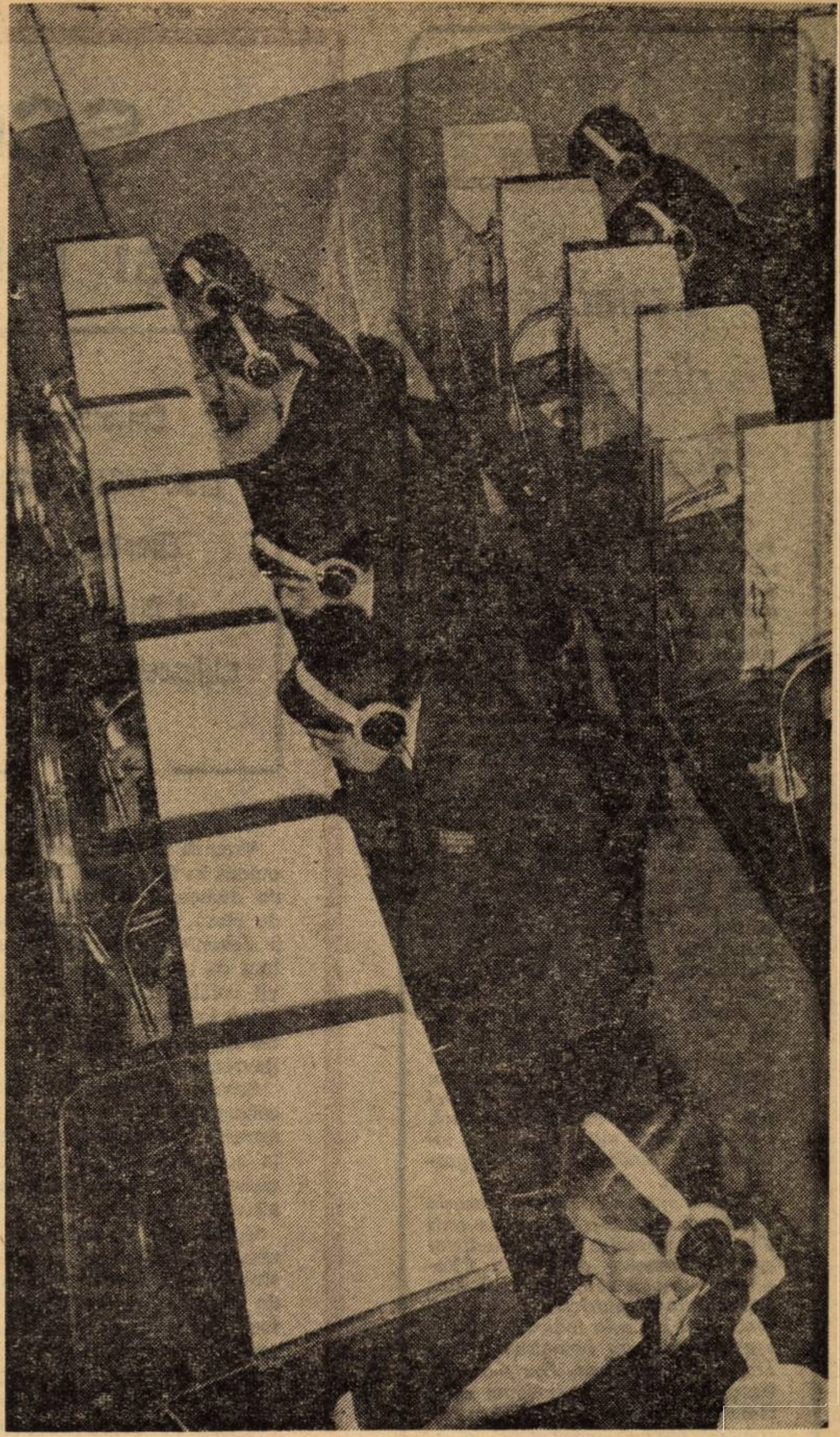

Activitate în laboratorul audio-vizual

Fizica la clasele terminale

Programa de fizică trebuie să răspundă cerințelor actuale de a pregăti elevii pentru activități practice polivalente pe baza însușirii noțiunilor teoretice.

În cei patru ani de studiu, elevii capătă cunoștințe teoretice, dar ceea ce trebuie să accentuăm astăzi este **suportul practic** al acestor cunoștințe. Va trebui să asigurăm elevilor posibilitatea **să lucreze efectiv** cu aparatele în procesele cu care îi familiarizăm, direct, în procesul de producție.

Programa de fizică de pînă acum nu a permis realizarea acestui deziderat, orele destinate practicii productive fiind cu totul insuficiente. Oricum, nu simpla deprindere a unui elev într-un atelier, în curs de patru ani în orele de practică, cu meseria de bobinator este suficientă. Consider că trebuie să realizăm o pregătire multilaterală a elevului, prin instruirea acestuia în toate domeniile practice legate de cunoștințele teoretice acumulate. Elevul ar fi bine să lucreze în toate atelierele unei întreprinderi (în concordanță cu materia studiată). Astfel, familiarizîndu-se cu atelierele de lăcătușărie și strungărie, în care își poate folosi cunoștințele acumulate în clasa a IX-a și terminînd cu laboratorul de spectroscopie, de analiză cantitativă, unde își poate pune în evidență cunoștințele acumulate în anul IV, elevul va reuși ca la absolvirea liceului să cunoască o mare parte a proceselor tehnologice dintr-o uzină. Chiar dacă programa nu permite deocamdată întru totul fixarea și aplicarea cunoștințelor în procesul productiv, **profesorii ar putea realiza lecții la locul de muncă,** unde elevul reține cunoștințele teoretice și totodată poate aplica în practică noile noțiuni. De exemplu, la anul IV se poate realiza o lecție utilă în cadrul atelierului pentru controlul structurii metalelor, elevul avînd posibilitatea să lucreze ‚pe viu“ cu utilajele necesare defectoscopiei cu radiații Röntgen. Tot la anul IV, capitolul de fizică atomică și tehnici nucleare se poate susține practic, avînd în vedere intensificarea aplicării tehnicilor nucleare în mai multe sectoare productive, fapt care înlesnește introducerea elevilor în acest domeniu.

În consecință, se impune ca prin folosirea tuturor mijloacelor și posibilităților care ne stau la îndemînă, începînd cu atelierele școlare, laboratoarele institutelor de cercetări și terminînd cu secțiile din uzine, să legăm cunoștințele teoretice ale elevilor cu practica, în așa fel, încît acestea, fără a rămîne undeva în afara utilului, să devină parte integrantă a efortului plenar reclamat de economia noastră în plină dezvoltare.

Prof. LUMINIȚA POP
Lic. „Ion Neculce“-București

Portrete de dascăli

Pasiunile directorului din Petrileni

Cînd am ajuns la Petrileni, o mică aşezare rurală din apropierea Oraşului dr. Petru Groza, judeţul Bihor, n-am putut vorbi numaidecît cu directorul şcolii. Simion Trofin primise în acea zi vreo 60 de plicuri cu bulbi de lalele din Franţa, Olanda şi R.F. a Germaniei, pe care, profitînd de timpul frumos, se grăbea să-i pună în pămînt. Puţin mai tîrziu, condus de el, aveam revelaţia existenţei în această modestă şcoală a unei adevărate grădini botanice în miniatură. În singura sală de clasă a şcolii, în cancelarie, în micul hol de la intrare, în grădină, de proporţii liliputane şi ea, şi în însăşi locuinţa directorului, pretutindeni mă întîmpinau plante din cele mai îndepărtate colţuri ale lumii : garoafe din Olanda, cocotieri de Madagascar, palmieri algerieni, cactuşi din Mexic şi Franţa, Musa abisiniană, trandafiri din China etc., alături de reprezentanţi ai familiei cactuşilor proveniţi din Grădinile botanice din Bucureşti şi Cluj. „Taina" acestei grădini, foarte simplă în aparenţă, ascunde prima mare „iubire" a învăţătorului Simion Trofin : dragostea de flori.

Cum a ajuns să aibă toate aceste specii exotice ? S-a adresat în scris direcţiilor ştiinţifice ale diferitelor grădini botanice din lume. Cîteodată, mesajul său, aşa cum procedează toate serviciile poştale atunci cînd nu este indicată adresa, s-a înapoiat, dar botanistul Simion Trofin n-a dezarmat. Aşa s-au petrecut lucrurile cu o scrisoare către Grădina botanică din Mexic. Prin sportivii români, participanţi la olimpiada de vară din 1968, avea să intre pînă la urmă în posesia adresei exacte. O singură îndoială îl încerca acum, în pragul pensiei : cel care îl va urma la catedră va avea şi el aceeaşi dragoste pentru flori ?

Schiţa aceasta de portret ar fi sărăcită dacă n-aş aminti şi de a doua mare „iubire" a acestui dascăl anonim. Aici zace ascunsă o veche nostalgie a fostului student bucureştean în chimie de acum vreo trei decenii. În rafturi confecţionate tot de el, înconjurate de flori, se găsesc mostre şi cataloage ale unor mari întreprinderi industriale din ţară : Rafinăria din Moreni, Fabrica de medicamente „Penicilina" din Iaşi, Fabrica de zahăr din Bod, Fabrica de becuri din Fieni, „Industria Sîrmei" — Cîmpia Turzii şi chiar „Electrecord" Bucureşti. Rostul lor este limpede : să ajute copiii să cunoască mai bine bogăţiile ţării şi diversele procese industriale care au loc în întreprinderile respective.

Alături de produsele acestor întreprinderi se află cataloage cu mostre, cerute tot în scopuri didactice, de la diferite fabrici de confecţii şi ţesături :„Mătasea populară", „Tudor Vladimirescu", „Ţesătoriile reunite" (toate din Bucureşti), „Ţesătura" — Iaşi, „Fabrica de postav" — Buhuşi. Ultima întreprindere a trimis, odată cu mostrele, şi recomandări privind tunsoarea oilor. Semnificativ pentru ecoul pe care l-au trezit mostrele de ţesături e faptul că sînt mult solicitate de mamele şi surorile elevilor săi. Învăţătorul Simion Trofin contribuie şi pe această cale la formarea gustului pentru frumos al concetăţenilor săi.

Între catedră şi diversele activităţi obşteşti există o firească continuitate. Învăţătorul Simion Trofin are astfel, la capătul unei cariere didactice de cîteva decenii, satisfacţia de a fi de folos nu numai zecilor de promoţii de elevi care au trecut prin mîna sa, ci şi obştei în mijlocul căreia trăieşte.

I. ŢENESCU

ŞCOALA MODERNĂ
şi mijloacele de învăţămînt

Convorbire cu
prof. TEODOR MUCICA,
director adjunct
al Oficiului pentru
mijloacele de învăţămînt

Vremea cînd profesorul era alfa şi omega în faţa clasei de elevi a ajuns de domeniul trecutului. Însăşi sala de clasă, tradiţională, e pe cale de a deveni anacronică. Locul ei este luat de laborator, cabinet, unde elevii colaborează cu dascălii lor, lucrînd la aparate care îi ajută să intre în tainele vieţii cu un ceas mai devreme.

Şcoala de astăzi nu mai poate fi concepută fără o întreagă gamă de aparate, de la cele mai simple, pînă la cele mai complexe, fără planşe, truse, hărţi, diagrame, atlase, diapozitive, filme etc.

Toate aceste elemente, care uşurează transmiterea cunoştinţelor, sînt cuprinse în formula de **mijloace de învăţămînt.** Despre varietatea lor, despre înzestrarea şcolilor noastre cu asemenea mijloace, ca şi despre efortul financiar şi organizatoric pe care îl presupune această acţiune, am stat de vorbă cu prof. Teodor Mucica, dir. adjunct al Oficiului pentru mijloacele de învăţămînt,

Red. : Tovarăşe profesor, am vrea să ne informăm cititorii, cît mai succint posibil, despre activitatea ce se desfăşoară aici, la acest oficiu al Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului.

— Să evocăm cîteva cifre : în 1972, statul nostru a alocat producerii mijloacelor de învăţămînt 88 milioane lei, pentru 508 titluri, între care 143 fabricate pentru prima dată la noi. Din suma menţionată, peste 75 milioane revin şcolii de cultură generală, prin inspectoratele şcolare judeţene. Iar pentru 1973 s-au prevăzut, în acelaşi scop, 110 milioane lei, (din care 85 milioane pentru înzestrarea şcolilor de cultură generală), urmînd a se produce 528 titluri de mijloace de învăţămînt, cu accentul pe fabricarea aparaturii de laborator (58 la sută) şi a mijloacelor audio-vizuale. (20 la sută).

Red. : Ce întreprinderi execută comenzile dv. ?

— Ponderea o are „Didactica" (60 la sută), din Bucureşti, dar lucrează pentru noi şi alte unităţi din Capitală : „Editura didactică şi pedagogică", „I.O.R.", Studioul „Animafilm", „România-film", precum şi unele întreprinderi din alte localităţi.

Red. : Vreţi să menţionaţi cîteva dintre mijloacele de învăţămînt fabricate la aceste unităţi ?

— Este foarte important să se ştie că am trecut de la producerea de aparatură demonstrativă, cu funcţionalitate limitată şi costisitoare, la fabricarea de truse complexe, din piese, dispozitive interşanjabile, cu ajutorul cărora pot fi efectuate un număr mare de experienţe. Astfel, am realizat anul acesta printre altele, prototipul laboratorului de fizică pentru şcoala generală de 10 ani, care va intra în producţia de serie în 1973. În el vor putea fi efectuate peste 130 experienţe. Mai amintesc : trusele pentru experienţe de : electrosatică ; cu semiconductoare, de emisie-recepţie. Apoi : alimentatorul pentru experienţe de electronică, numeroase mijloace audio-vizuale (filme didactice, diapozitive, diafilme) etc.

Red. : Cum se face omologarea mijloacelor de învăţămînt ?

— Omologarea este făcută de comisii de specialitate ale Consiliului tehnico-ştiinţific, organ consultativ al Oficiului nostru. După această operaţie, se transmit comenzile către întreprinderi.

Red. : Cum cunoaşteţi nevoile şcolilor, pentru a lansa comenzile ?

— Mecanismul este foarte simplu. Tipărim un Catalog de mijloace de învăţămînt omologate, intrate în producţie, care se difuzează, prin inspectoratele şcolare, la unităţi. Inspectoratele centralizează necesarul de materiale pe judeţe, iar noi, la nivelul ţării. Apoi, repartizăm comenzile întreprinderilor producătoare. Contractele se încheie direct de inspectorate cu Baza de aprovizionare şi desfacere a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului.

Red. : Nu există posibilitatea ca unele dintre mijloacele de învăţămînt omologate de dv. să fie produse pe plan local, în ţară ?

— Desigur. Inspectoratele încheie contracte şi cu întreprinderi specializate, din judeţe. Ba, mai mult : unele repere se execută şi în atelierele şcolare, în cadrul acţiunii de autodotare. Oficiul va elabora un nomenclator de produse ce pot fi realizate aici, pe baza documentaţiei tehnice trimise de noi. De altfel, intenţionăm organizarea, în 1973, a unui concurs şcolar de mijloace de învăţămînt. De asemenea, ne gîndim la lărgirea capacităţii de producţie a acestor mijloace, prin antrenarea şi a unităţilor de învăţămînt superior, care dispun de laboratoare de foto-cinematografie (diafilme, diapozitive, filme), de ateliere cu profile diferite (pentru o gamă variată de aparatură de laborator). Asigurîndu-le acestor unităţi documentaţia şi materialele necesare, le vom putea stabili planuri de producţie ferme.

Red. : Ce ne puteţi spune despre repartizarea mijloacelor de învăţămînt pe şcoli ?

— Din sondajele noastre, şi cred că şi dv. ştiţi acest lucru, şcolile din mediul rural sînt dezavantajate... Inspectoratele ar trebui să vegheze mai mult la o mai judicioasă repartizare. Ca să nu mai spun că, nu o dată, gestionarii magaziilor judeţene trimit aparatură de liceu la şcoli generale, sau invers, pentru a se „despovăra" mai repede de materiale...

Red. : Tovarăşe Mucica, există şcoli-pilot din punctul de vedere al înzestrării lor cu mijloace de învăţămînt ?

— Da. Liceul „Ion Neculce", Liceul nr 43, din Bucureşti şi alte şcoli din mari centre ale ţării.

Red. : De ce nu vă propuneţi să sporiţi numărul lor ?

— Ne străduim, dar nici nu putem exagera în această direcţie. Gîndiţi-vă că avem peste 8 000 de şcoli generale în toată ţara. Şi toate aşteaptă cîte ceva de la noi. Este şi o chestiune de echitate, nu-i aşa ?

HRISTU CÂNDROVEANU

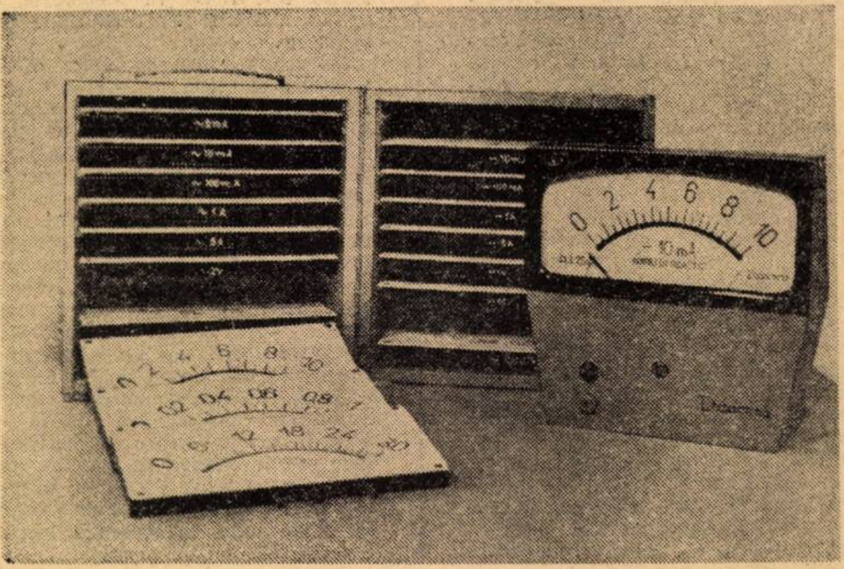

Aparat universal de măsură

Noi seturi de materiale didactice expediate şcolilor

Oficiul central pentru mijloacele de învăţămînt a expediat de curînd tuturor şcolilor din ţară prin Baza de aprovizionare şi desfacere a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului o serie de materiale care sprijină predarea ştiinţifică a mai multor discipline de învăţămînt. Printre acestea, amintim :

— diapozitive pentru ştiinţele sociale (Modul de producţie capitalist ; Modul de producţie socialist ; Istoria filozofiei ; Materialismul dialectic şi istoric ; Socialismul ştiinţific ; Dezvoltarea economică a R.S.R. 1971—1975) ;

— trusă pentru experienţe din mecanica solidelor şi lichidelor ;
— trusă pentru experienţe de căldură ;
— trusă de emisie-recepţie ;
— trusă de electro-chimie ;
— trusă pentru predarea aritmeticii;
— planşe cu sursă luminoasă pentru circulaţia sîngelui la om ;
— proiector cu disc de animaţie (roto-proiector) ;
— mulaj : inima la om ;
— adaptarea la mediu (planşe vacumate).

Instruire în laboratorul lingvistic al Liceului „Ion Neculce" din Bucureşti

Cum predăm gramatica

Declinarea prepoziţională în limba română

Declinarea flexionară, adică indicarea cazului oblic de genitiv-dativ prin desinenţe specifice **(-i, -or)** este limitată în limba romînă. O au articolele : **-lui, -ei, -lor ;** celui, celei, celor ; ai, alor ; apoi, adjectivele pronominale : acestui, acestei, acestor ; cărui, cărei, căror ; cutărui cutărei, cutăror ; vreunui, vreunei, vreunor ş. a., precum şi formele de plural ale adjectivelor cantitative : multor, tuturor, atîtor, cîtorva ş.a., care se declină fără articol. Toate aceste determinante fac posibilă declinarea substantivelor, care, în sine, nu au, stricto sensu, o flexiune cazuală.

Cele menţionate mai sus s-ar referi la ceea ce în mod tradiţional gramatica noastră numeşte declinarea articulată şi declinarea nearticulată după cum desinenţa cazuală se află la articolul enclitic (băiatului) sau, în lipsa articolului, la un determinant prepozitiv (acestui băiat).

Dar faptul care pretinde mai multă atenţie decît i se arată pînă acum este că uneori substantivele, din motive semantice, nu pot fi declinate nici cu articol, nici cu celelalte determinante flexibile. În această situaţie, declinarea nu se mai poate face pe calea flexiunii, ci sînt folosite ca instrumente gramaticale unele prepoziţii.

În primul rînd, substantivele precedate de numerale cardinale sau distributive, cînd nu se declină cu articolul demonstrativ (de ex., : celor doi călători), formează genitivul cu prepoziţia **a :** bagajele a doi călători, şi dativul cu prepoziţia **la :** aparţinînd la doi călători. Cele două forme de declinare nu se pot folosi una în locul celeilalte. Ceva înseamnă : declaraţii **a doi** vecini, şi altceva : declaraţiile **celor doi** vecini ; mă adresez **la doi** vecini; mă adresez **celor doi** vecini. Este o diferenţă în ce priveşte gradul de determinare, construcţia cu articol indicînd o determinare mai precis limitată. Şi numeralele care ar putea avea articole enclitice sînt nevoite a se lipsi de ele cînd se intenţionează evitarea ideii unei precise determinări, cum vedem bunăoară că se întîmplă cu funcţia genitivului în texte ca:„... apele parcă duc la vale de la un mal la altul rodul greu **a sute** de grădini" Geo Bogza, Cartea Oltului) sau cu funcţia dativului : „Şi una ţine locul **la mii şi mii de oameni"** (T. Arghezi, Cîntare omului).

Dintre pronumele relative, inflexibile sînt **ce** şi **ceea ce,** declinabile şi ele numai cu prepoziţii : a ce, la ce ; a ceea ce, la ceea ce. În această situaţie se află şi articolul nehotărît, cu valoare de adjectiv pronominal nehotărît, **nişte,** lipsit de desinenţe cazuale : **a** nişte rudenii, **la** nişte rudenii (folosibil în cazul cînd am vrea să relevăm vreo nuanţă diferenţială semantică faţă de genitiv-dativul articolului nehotărît **un, unor,** dotat cu desinenţă cazuală).

Formele de singular ale adjectivelor determinative cantitative de regulă nu au forme flexionare şi în mod normal nu primesc articole enclitice. De aceea, cînd ele preced substantive, recurg la acelaşi procedeu de folosire a prepoziţiilor pentru a exprima cazuri oblice, ca, de pildă, în : „Rămăşiţele turmelor se risipiră în cursul **a tot** felul de piedici şi împrejurări" (O. W. Cisek, Pîrjolul).

Sînt şi cazuri cînd substantivul singur, lipsit de articol sau de un determinant flexibil care să-i indice cazul, îşi îndeplineşte funcţiile de genitiv şi dativ cu ajutorul prepoziţilor În: „Ca o pedeapsă **a veacuri** de păcate / venea stăpînul gliei odrăslite" (O. Goga, Clăcaşii), **a** nu este articol posesiv, căci el rămîne neschimbat, chiar dacă s-ar referi la un substantiv aflat în genul masculin (ca un blestem a veacuri...) În proverbul: Corb **la corb** nu-şi scoate ochii", prepoziţionalul **la corb** îndeplineşte funcţia dativului, ceea ce se confirmă prin reluarea de către pronumele reflexiv în dativ (nu-**şi** scoate).

În concluzie, pe lîngă împărţirea în declinare articulată şi nearticulată, trebuie să fie recunoscută o a doua împărţire, anume în declinarea flexionară şi declinare prepoziţională sau sintagmatică, aceasta din urmă realizîndu-se cu ajutorul prepoziţiilor **a** şi **la,** aplicate fie direct substantivului nearticulat, fie substantivului precedat de un determinant inflexibil şi nearticulat, ca marcă a cazurilor genitiv şi, respectiv, dativ, aşa cum prepoziţia **pe** devine marcă a acuzativului.

O a doua concluzie pe care o putem desprinde, pe plan teoretic, în problema unificării cazurilor oblice genitiv şi dativ, este că aceste două cazuri, care la substantive au formă comună, par a fi totuşi două cazuri diferite, fapt ce necesită, la declinarea sintagmatică, folosirea de prepoziţii diversificate.

ŞT. IACOB

Oră de engleză la clasa a II-a, Liceul „C.A. Rosetti" Bucureşti

LA ZI

Recent, la Buşteni a avut loc deschiderea cursurilor Universităţii populare, în cadrul căreia funcţionează 11 cursuri. Profilul cursurilor se axează pe cunoştinţe din domeniul istoriei P.C.R., mişcării muncitoreşti din România, ştiinţei conducerii şi organizării producţiei, normelor convieţuirii socialiste, biologiei secolului XX, geografiei turistice, limbilor străine etc. Printre cei 150 de cursanţi se numără şi multe cadre didactice dornice să-şi perfecţioneze continuu pregătirea ideologică şi profesională.

■

În zilele de 4 şi 5 noiembrie 1972 a avut loc la Liceul militar „Ştefan cel Mare" din Cîmpulung-Moldovenesc o sesiune de comunicări şi referate metodico-ştiinţifice a cadrelor liceului închinată celei de a XXV-a aniversări a proclamării republicii.

La această sesiune au participat cercetători de la Centrul de studii şi cercetări de istorie şi teorie militară, profesori de la liceele din Iaşi, Suceava, Rădăuţi şi Cîmpulung, precum şi lectori de la şcolile militare de ofiţeri activi.

Lucrările prezentate în cadrul plenarei şi al celor 8 secţiuni au trezit un deosebit interes pentru participanţi, constituind un real schimb de experienţă şi mijloc de stimulare a sporirii preocupărilor pentru cercetarea pedagogică. Dintre materialele prezentate amintim : „Unele probleme metodice în utilizarea testelor docimologice" (profesori Bejenaru Petru şi Bejenaru Luca), „Utilizarea problematizării în lecţiile de istorie" (prof. Victoria Iurca), „Ideea unităţii naţionale în poezia lui Octavian Goga" (prof. Teodor Latiş), „Programare şi limbaje de programare" (prof. Gheorghe Onciulescu), „Concluzii privind introducerea televiziunii şcolare integrate în procesul de învăţămînt".

■

În primăvara acestui an, pionierii Şcolii din satul Robeşti-Priscov, judeţul Buzău, constituiţi într-o microcooperativă organizată după structura C.A.P.-ului (preşedinte, inginer agronom, contabil-socotitor, şef de brigadă şefi de echipe), au început să lucreze terenul fermei şcolare primită de la C.A.P. din localitate. Cele 4,5 hectare ale microcooperativei şcolii au fost folosite astfel : 0,5 ha porumb (planificat 1 500 kg. — realizat 2 000 kg) ; 1 ha cartofi (planificat 10.000 kg. — realizat 23.000 kg) ; 0,5 ha înfuior (planificat 1 675 kg. — realizat 816 kg în teren inundat); 0,75 ha vie hibrid (planificat 1875 kg — realizat 2 365 kg) ; 2 ha pom livadă, pomi pentru întreţinere. La inspectoratul şcolar judeţean nu s-au totalizat încă rezultatele producţiei celor 49 microcooperative şcolare din judeţ, dar rezultatele obţinute îndreptăţesc pe micii şcolari din Robeşti să spere că se situează pe unul din primele locuri.

■

Din iniţiativa Comitetului municipal Baia Mare al U.T.C. a fost organizat, pe lîngă Clubul tineretului din localitate primul automobil-club junior din ţară. Cei peste 10 de membri ai acestui automobil-club, între care se numără mulţi elevi, vor putea pătrunde cu ajutorul specialiştilor, în tainele automobilismului, primind cunoştinţe temeinice de mecanică şi conducere. După cîteva luni de pregătire vor obţine permis de conducere categoria B. Clubul dispune de un atelier dotat cu toate cele necesare cunoaşterii şi conducerii automobilului şi, fireşte, cîteva automobile pe care se face practică.

■

La Şcoala generală nr. 1 din oraşul Petrila funcţionează un atelier-şcoală patronat de întreprinderea Energo-Metalo-Petrila.

În cadrul practicii tehnico-productive, s-a prevăzut să se execute pentru autodotare bănci şcolare cu schelet metalic în valoare de 5 000 lei. S-au executat pînă acum gherghefuri pentru ţesut carpete, covoare mari şi mici, în valoare de 2 800 lei. Sînt în curs de executare un transformator pentru uz didactic şi vitrine muzeistice în valoare de 1 100 lei. Se vor confecţiona, de asemenea, compase şcolare, 8 garnituri pentru grădiniţe şi diferite obiecte de uz casnic, care se vor valorifica.

■

Şcoala generală din satul Dalnic, comuna Moaşca, Judeţul Covasna şi-a aniversat recent jubileul a 275 de ani de existenţă. Cu acest prilej, profesorii, elevii şi locuitorii comunei (comuna de baştină a lui Gheorghe Doja) şi-au manifestat încă o dată ataşamentul şi dragostea faţă de politica partidului şi statului nostru. În telegrama adresată de conducerea şcolii Comitetului Central al P.C.R., tovarăşului Nicolae Ceauşescu, se spune : „Sîntem hotărîţi să nu precupeţim nici un efort pentru aplicarea în viaţă a progarmului partidului de educare socialistă a maselor, de cultivare a sentimentelor de dragoste faţă de partid, patrie şi popor, de întărire a unităţii şi frăţiei dintre poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare pentru dezvoltarea continuă a învăţămîntului, pentru a contribui astfel la înflorirea patriei noastre scumpe — Republica Socialistă România".

LASERII şi aplicaţiile lor

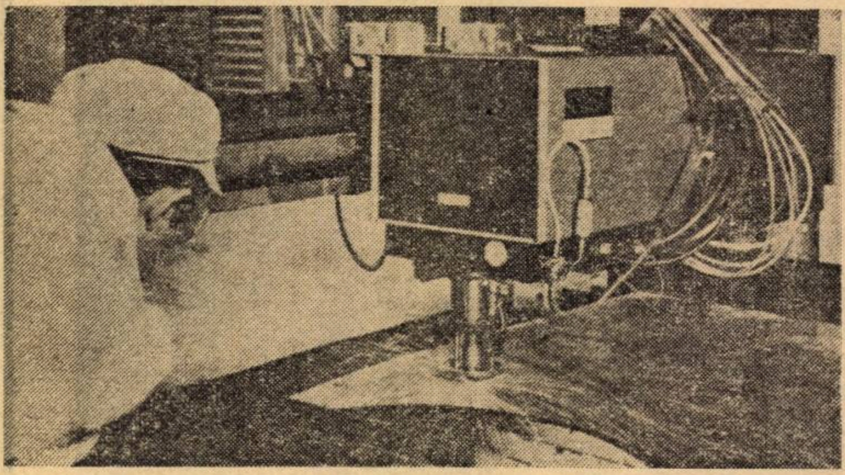

Instalaţie laser de dimensiuni relativ mici

Noile dispozitive ale electronicii cuantice, MASERUL şi LASERUL, funcţionează pe baza intensificării radiaţiei printr-o creştere considerabilă a contribuţiei tranziţiilor stimulate. Cuvîntul „MASER“ este format din iniţialele cuvintelor din limba engleză „**M**icrowave **A**mplification by **S**timulated **E**mission of **R**adiation“ (amplificarea de microunde prin stimularea emisiunii radiaţiei), desemnînd anumite dispozitive de amplificare şi generare a radiaţiei electromagnetice în regiunea undelor centimetrice, milimetrice şi submilimetrice. Principiul maserilor a fost elaborat în anii 1954—1955 de către fizicienii sovietici N. G. Basov şi A. M. Prokhorov şi fizicianul american C. H. Townes, cărora, pentru descoperirea maserilor şi laserilor, li s-a acordat Premiul Nobel pentru Fizică în anul 1964.

Ulterior descoperirii maserilor, principiul de funcţionare a acestor dispozitive a fost extins şi în regiunea optică a spectrului (infraroşu şi ultraviolet) de către fizicienii americani A. L. Schawlow şi C. H. Townes. În acest mod apare noţiunea de „LASER“ formată din iniţialele cuvintelor din limba engleză „Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation“ (lumină amplificată prin stimularea emisiunii radiaţiei).

De la descoperirea primului laser de către T. H. Maiman, în 1960, pînă în momentul de faţă, studiul laserilor a cunoscut o dezvoltare extrem de rapidă, justificat atît de noutatea şi întinderea domeniului de cercetare, cît şi de diversitatea şi importanţa aplicaţiilor acestor dispozitive.

Caracteristicile importante ale laserilor : intensitatea, monocromaticitatea, coerenţa şi direcţionalitatea, care îi deosebesc de sursele clasice, fac ca laserii să aibă aplicaţii deosebite în ştiinţă şi tehnică.

Intensităţile uriaşe obţinute de la laseri au deschis noi direcţii de cercetare în fizică. În primul rînd, vom aminti faptul că optica neliniară a căpătat o justificare experimentală, fiind vorba de efecte care nu mai sînt proporţionale cu cauza (intensitatea cîmpului electric care caracterizează unda luminoasă). Unul dintre fenomenele importante din optica neliniară îl constituie apariţia unei radiaţii cu frecvenţă dublă faţă de radiaţia ce trece prin anumite medii, cum ar fi, de exemplu, cuarţul. Pentru anumite medii cristaline, cum ar fi fosfatul biacid de potasiu (KDP), circa 20% din puterea radiaţiei incidente este emisă pe armonica a doua. Astfel, pornind de la un laser de putere cu sticla dopată cu neodim care funcţionează în infraroşu la lungimea de undă de 10610 A°, se ajunge la lungimea de undă de 5305 A°, radiaţie pentru care apa de mare are o maximă transparenţă putînd fi utilizată pentru radarul submarin.

De asemenea, experienţele de absorbţie a doi fotoni, fenomenul de emisiune Roman stimulată, împrăştierea Brillonin stimulată, ş. a. aparţin tot opticii neliniare.

O aplicaţie deosebită a faptului că intensitatea radiaţiei laser este foarte mare o constituie producerea plasmei cu laser. În momentul de faţă s-a ajuns la producerea de plasme termonucleare cu ajutorul laserilor, care au temperaturi de circa cincizeci de milioane de grade Kelvin.

În afară de aplicaţiile în ştiinţă pe care le-am ilustrat prin cîteva exemple, intensitatea mare a fasciculului laser a dus la numeroase aplicaţii practice. Astfel, amintim posibilitatea de efectuare a unor găuri extrem de fine, cu diametrul de ordinul a cîtorva sutimi de milimetru, în metale dure şi greu fuzibile cum ar fi molibdenul, tantalul, wolframul ş. a., la ora actuală fiind singura tehnică posibilă de microprelucrare a acestor metale, precum şi singura tehnică posibilă de perforare fină la diametre submilimetrice. Tot cu ajutorul laserilor s-au realizat suduri punctuale între metale greu fuzibile şi tratamente locale pe porţiuni microscopice (cum ar fi contacte la semiconductoare sau distrugerea unor vase capilare pe retină). În fine, amintim şi faptul că posibilitatea de evaporare a unei cantităţi mici de material din diferite puncte ale unei suprafeţe, permite analiza spectroscopică punctuală şi practic nedistructivă a compoziţiei chimice cantitative şi calitative a suprafeţelor.

Celelalte trei proprietăţi ale radiaţiei laser : nemocromaticitatea, coerenţa şi direcţionalitatea fasciculului laser, au dus de asemenea, la aplicaţii deosebit de importante. Astfel, este foarte probabil ca o anumită radiaţie să fie adaptată ca standardul lungimilor de undă şi ca metrul să fie definit cu ajutorul acestei lungimi de undă. De asemenea, în prezent s-au preconizat cîteva variante concrete ale unor scheme de etaloane de frecvenţă laser. Este ştiut că în gama undelor radio s-a reuşit actualmente să se realizeze etalonul cu o precizie de 12 zecimale în periodicitatea oscilaţiilor — cu ajutorul maserului cu hidrogen. O asemenea precizie este echivalentă cu o eroare în mersul unui ceas de o fracţiune de secundă în decurs de 100 000 de ani. Creşterea continuă a preciziei etalonului care funcţionează în gama undelor radio duce la o prelungire substanţială a procesului de măsurare a timpului ; de exemplu, pentru a măsura o frecvenţă de 1 miliard de hertzi cu o precizie de 12 zecimale se cere un timp de 1000 de secunde. Trecerea la etaloanele laser, însă, scurtează de 10 mii pînă la 100 mii de ori timpul de observaţie, menţinînd aceeaşi precizie.

Vizările la distanţă lungă sau alinierile precise sînt foarte uşurate, folosirea laserilor oferind o precizie sporită. Deplasările căruciorului unei maşini-unelte sînt lesne controlate printr-o defilare de franjuri care poate fi citită în mod automat. Detecţia unor viteze unghiulare de ordinul zecilor de minute pe oră, cu ajutorul laserilor, a deschis perspective utilizărilor acestora în construcţia giroscoapelor.

Una dintre cele mai recente şi neaşteptate aplicaţii ale proprietăţilor de coerenţă a fasciculului laser o constituie apariţia unei tehnici de obţinere a unor fotografii în relief, fără ajutorul vreunui obiectiv, denumite holograme. Holografia, creată de Denis Gabor — care a primit Premiul Nobel pentru Fizică în anul 1971 — se bazează pe producerea imaginii prin reconstrucţia frontului de undă prin fenomenele de interferenţă posibile într-un fascicul luminos suficient de larg, coerent spaţial şi temporal. Alte aplicaţii ale laserilor sînt legate de extrema direcţionalitate a fasciculului, putîndu-se detecta pe Pămînt un puls laser care a fost emis în direcţia Lunii şi reflectat înapoi, experienţă de neconceput cu ajutorul surselor obişnuite. În momentul de faţă, centrarea dispozitivelor optice care cer o precizie deosebită de aliniere se face pe baza proprietăţii de direcţionalitate a fasciculului laser. Spre exemplu, la construcţia unui accelerator liniar (Universitatea din Stanford, S.U.A.) s-au aliniat piesele componente cu precizia de 0,5 mm pe o distanţă de 3,5 km. În momentul de faţă se detectează o eroare de aliniere de 0,025 mm.

În prezent amintim, de asemenea, că laserii sînt utilizaţi în diferite sisteme radar, de locaţie şi de măsurare a distanţelor.

De la descoperirea laserilor, s-a considerat că aceste dispozitive ar putea fi utilizate ca purtători de transmisie. Astfel, laserii ar da posibilitatea transportării unei cantităţi considerabile de informaţii, pe o radiaţie laser putînd fi transmise simultan peste 100 000 convorbiri telefonice sau peste 1 000 de programe de televiziune. Deocamdată realizarea practică nu este desăvîrşită datorită dificultăţilor în realizarea elementelor modulatoare şi receptoare cu o foarte mare bandă de trecere ; totuşi progresele pe această cale sînt evidente.

Folosind două sau trei fascicule laser diferit colorate, a fost posibilă reproducerea în trei dimensiuni a obiectelor colorate. Mulţi oameni de ştiinţă cred că acesta ar putea fi începutul televiziunii în culori şi în relief. De asemenea, s-ar putea să fie posibil ca, folosind impulsurile laserului, să producem calculatoare care să-şi efectueze calculele cu mult mai repede ca înainte şi în felul acesta să se creeze calculatoare cu mult superioare.

Asistăm, deci, la extinderea în domeniul opticii a unor tehnici specifice din electronică, cum ar fi efecte de mixaj, realizări de dispozitive similare cu heterodina şi homodina folosite în vederea modulării şi demodulării fasciculului.

Pentru a scoate în relief aplicaţiile multiple ale laserilor, amintim că aceştia şi-au găsit utilizări şi în chimie, biologie şi medicină. În medicină amintim, de exemplu, sudarea retinei şi coagularea sîngelui pe arii foarte mici, precum şi distrugerea anumitor tumori. Şi în alte domenii, ca seismologia, meteorologia etc., laserul a pătruns ca un instrument tehnologic de neînlocuit în anumite aplicaţii.

În fine, amintim faptul că în Romînia,la Institutul de fizică atomică — secţia „Radiaţii şi plasmă“ — există preocupări multiple în domeniul laser. Aceste cercetări au fost iniţiate de profesorul Ion. I. Agîrbiceanu în 1962, cînd s-a realizat primul laser cu gaz la noi în ţară, la un an de la realizarea primului laser cu gaz în lume (S.U.A.).

Ţinînd seama de aplicaţiile multiple în ştiinţă şi tehnică ale laserilor, dezvoltarea acestora este considerată, pe drept cuvînt, o direcţie fundamentală a progresului ştiinţific şi tehnic al secolului atomic.

Conf. dr. ing.
ION M. POPESCU

BREVIAR ŞTIINŢIFIC

Telefoane cu... vînt

În regiunile cele mai nordice ale Suediei, unde vînturile bat aproape permanent, au fost instalate cabine telefonice de o construcţie specială. Ele sînt prevăzute cu microstaţii electrice, al căror dinam este acţionat de curenţi de aer. Vîntul care bate cu peste 5 metri pe secundă roteşte dinamul, furnizînd curentul electric necesar funcţionării telefonului. Microstaţiile dispun şi de cîte un acumulator ce se reglează automat. În zilele cînd vîntul nu bate deloc (zile foarte rare), telefonul se alimentează din acumulator.

Case, din plastic, ale viitorului

Oţel înnobilat

Prin combinarea oţelului cu azotul, se poate obţine un metal cu proprietăţi refractare ridicate, rezistînd chiar şi la cele mai periculoase coroziunii cu gaze. Institutul de sudură „Evgheni Paton“ din Kiev studiază posibilitatea rafinării metalelor cu ajutorul azotului şi al plasmei în cuptorul cu plasmă, atunci cînd oţelul se topeşte, se introduce azot sub presiune. „Agitînd“ moleculele de gaz, energia eliberată de plasmă, le aduce într-o stare care le permite pătrunderea în metalul lichefiat, conferindu-i pe această cale proprietăţi deosebite.

Un ou

Conducătorii auto nu ar trebui să renunţe niciodată la... oul de la micul dejun, deoarece, după cum s-a constatat, acesta, combinat cu alte alimente, în mod raţional, măreşte capacitatea de concentrare, avînd un efect pozitiv asupra sistemului nervos, şi facilitînd adaptarea ochiului la lumina orbitoare a farurilor. La această concluzie au ajuns cercetătorii de la Institutul Max Planck pentru fiziologia alimentaţiei din Dortmund (R.F.G.). De altfel, această reţetă simplă este valabilă nu numai pentru conducătorii auto, ci şi pentru oamenii care depun o muncă manuală grea, precum şi pentru sportivii de performanţă.

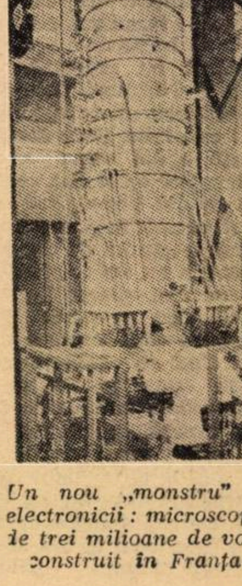

Un nou „monstru“ al electronicii : microscopul de trei milioane de volţi, construit în Franţa

În organizațiile de sindicat

SINTEZE LA UN AN DE ACTIVITATE

Desfășurindu-se intr-o atmosferă de puternică efervescență politică, de muncă avintată pentru infăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din iulie a.c., adunările pentru dări de seamă și alegeri ale birourilor grupelor și comitetelor organizațiilor sindicale din acest an, dovedesc pe deplin participarea fermă și unanimă a cadrelor didactice la perfecționarea și dezvoltarea invățămîntului, la legarea mai strînsă de cercetare, de producție. În școlile orașului Cîmpina, pe care le-am vizitat de curind ca, de altfel, in toate școlile au loc in cursul lunii noiembrie adunări de dări de seamă și alegeri in care se analizează activitatea depusă de birourile grupelor și comitetelor organizațiilor sindicale de secție, modul in care ele au reușit să mobilizeze pe membrii de sindicat in vederea indeplinirii sarcinilor ce au revenit școlii.

★

Biroul grupei sindicale de la Liceul „Nicolae Grigorescu" din Cîmpina — organizator profesorul Mihail Bulik — sub indrumarea organizației de partid și a conducerii școlii a fixat in ședințele trimestriale, dezbateri privind desfășurarea pregătirii tehnico-productive a elevilor și atribuțiile ce au revenit tuturor membrilor de sindicat in organizarea și dotarea atelierelor-școală. Acestea au avut ca rezultat antrenarea maiștrilor-instructori Ion Gașparovici, Constantin Ivănica, Maria Papadopol la indeplinirea, impreună cu elevii, a planurilor de producție incheiate cu intreprinderile ce au patronat școala. De asemenea, in atenția biroului grupei sindicale a stat ridicarea nivelului politic și ideologic, perfecționarea profesională a cadrelor didactice, predarea in spirit modern a lecțiilor. Grupa sindicală și-a adus o contribuție substanțială în organizarea cabinetului de științe sociale, s-a preocupat de dotarea corespunzătoare a atelierelor-școală, ca și de organizarea unor lecții practice la fizică, chimie și la clasa specială de matematică.

Din activitatea desfășurată de biroul grupei sindicale din această școală, ne-am propus să punctăm citeva acțiuni mai semnificative. Am reținut că, in acest an, intreaga grupă sindicală și-a concentrat eforturile pentru ridicarea conștiinței socialiste a membrilor de sindicat prin antrenarea acestora la indeplinirea sarcinilor legate de munca de la catedră. O deosebită atenție a fost acordată creșterii responsabilității social-obștești prin participarea tuturor cadrelor didactice la acțiuni patriotice, ca și sporirii eficienței lectoratelor cu părinții. Biroul grupei sindicale s-a preocupat și de antrenarea profesorilor de matematică la simpozionul „Modernizarea predării algebrei și geometriei in invățămîntul de cultură generală", organizat de subfiliala Cîmpina a Societății de științe matematice, precum și la concursul pe tema „Conținutul, esența și trăsăturile societății socialiste multilateral dezvoltate", organizate de Comitetul sindicatului invățămînt din Cîmpina. O contribuție valoroasă și-a adus biroul grupei sindicale în organizarea timpului liber al cadrelor didactice.

Am notat pină aici doar cîteva din realizările biroului acestei grupe sindicale. Ele sînt însă nenumărate și meritorii.

O insuficientă preocupare a dovedit însă biroul în asigurarea protecției muncii, în rezolvarea mai operativă a cererilor de locuințe destinate cadrelor didactice.

Membrii grupei sindicale își propun pentru viitor să-și intensifice munca politico-educativă prin participarea mai activă la dezbateri, prin permanentizarea participării la diferite acțiuni organizate de Comitetul sindicatului din invățămînt, prin îndrumarea și sprijinirea cadrelor didactice tinere, organizarea mai susținută a lecțiilor practice deschise și asigurarea în continuare a unor condiții optime de muncă și viață.

★

Cei 38 de membri ai grupei sindicale de la Liceul „Ilie Pintilie" din orașul Cîmpina alcătuiesc un colectiv inchegat, cu preocupări meritorii pentru rezolvarea sarcinilor organizației, manifestînd inițiativă și angajare directă in soluționarea unor probleme. Dintre numeroasele acțiuni inițiate de biroul grupei sindicale — organizator profesoara Viorica Nica — menționăm adunările generale in care au analizat ținuta morală a sindicaliștilor și contribuția lor la infrumusețarea și dotarea noului local al școlii, realizarea unor rezultate bune ale comisiilor metodice la limba română (organizarea lecțiilor deschise cu caracter experimental, excursii literare, intocmirea unor planșe și tablouri sinoptice), de fizică și chimie (întocmirea unor planșe și confecționarea materialului didactic, vizitarea unor întreprinderi), de științe biologice (lecții deschise, lucrări practice și vizite la secția de biologie din cadrul Academiei R.S.R. și la Stațiunea de cercetări de la Cumpăna). O acțiune concretă intreprinsă a fost și popularizarea profesorilor la gazeta de perete „Profesia ta", organizarea unor vizite în intreprinderi și ateliere, prelucrarea unor teme specifice de orientare școlară și profesională. Făcind sinteza activității desfășurate se constată și aportul adus de membrii de sindicat in activitatea culturală desfășurată la Universitatea populară, Casa de cultură sau Casa corpului didactic, la pregătirea unor emisiuni profesionale difuzate la stația de radioficare locală, în organizarea a două excursii, ca și în activitatea sportivă.

Dar care sînt planurile pentru viitor ? Pentru perioada următoare membrii de sindicat au propus intensificarea preocupării pentru dotarea și organizarea noilor laboratoare și ateliere-școală, sprijinirea mai activă a tinerelor cadre, antrenarea cadrelor didactice la susținerea gradelor didactice, ca și la vizitarea unor întreprinderi și unități industriale.

În concluzie, se poate afirma că dările de seamă prezentate în majoritatea adunărilor au constituit analize ample, concrete, au surprins evenimentele esențiale ale activității și preocupărilor birourilor grupelor sindicale, oglindind fructuoasa și utila activitate desfășurată de sindicaliști.

VIOLETA APOSTOL

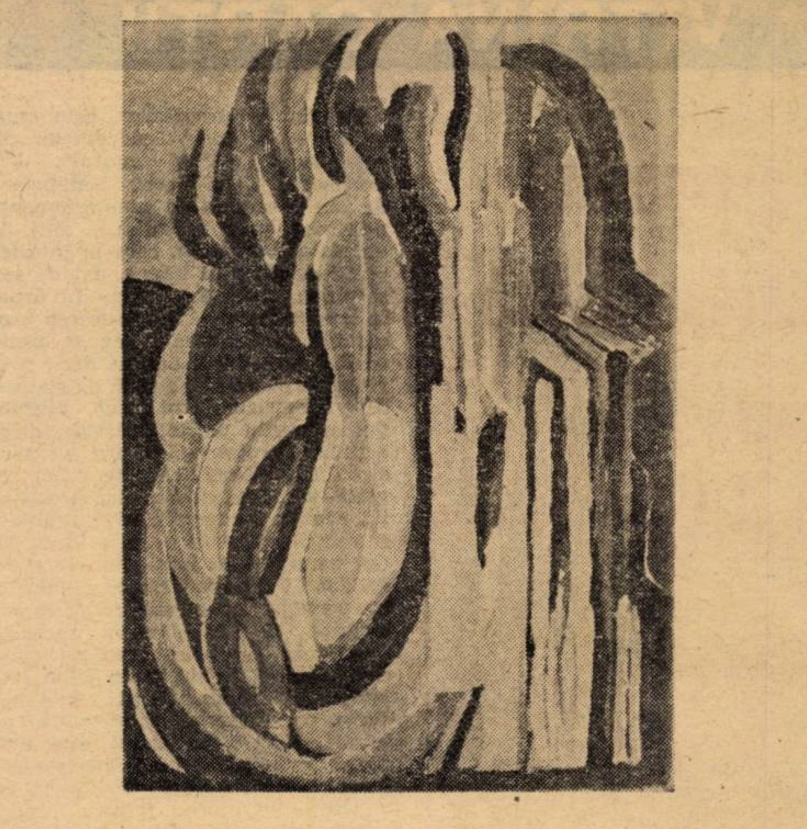

Simetrii de alb și negru Desen de *ANIELA FIRON*

Un abuz nesancționat și un maldăr de hîrtii

Cînd un conducător de unitate reține ilegal salariul sau alte drepturi bănești unui salariat, cu atît mai mult cînd se constată că această reținere s-a făcut în mod abuziv, de obicei se procedează așa: cel vinovat bagă mîna în propriul buzunar și plătește oalele sparte de el însuși. De altfel, așa și este normal! Măcar în acest chip să fie sancționată ilegalitatea comisă cu bună știință. În biroul tovarășului Dumitru Covaci, primarul comunei Potlogi (Dîmbovița), am rămas surprinși cînd la întrebarea noastră: „Tovarășe primar, cum ați plătit pînă la urmă indemnizația directorului Dobre I. Petre, coordonator al școlilor din comuna dv.?", primarul ne-a răspuns foarte senin : „Păi, pe statul de plată". Ca și cînd nici nu se putea altfel! Comisia de judecată a comunei (întrunită de trei ori) dă cîștig de cauză directorului Dobre I. Petre ; Consiliul popular județean, cu adresa nr. 7272/1972, de asemenea, îi răspunde acestuia: „Urmare cererii dv. prin care reclamați că primarul comunei Potlogi a dispus oprirea indemnizației de conducere ce vi se cuvenea pe luna martie a.c. vă facem cunoscut următoarele: Întrucît din referatul întocmit de inspectoratul școlar județean rezultă că indemnizația vi s-a reținut fără a lua avizul acestuia, iar cu ocazia inspecției efectuate a.c. pe linie profesională ați fost găsit că ați depus o muncă corespunzătoare, am dispus Consiliului popular al comunei Potlogi să vă restituie indemnizația reținută".

Plata însă se face pe stat și nu din buzunarul primarului care a comis abuzul! Pentru că, în fond, de un abuz de putere a fost vorba, în elucidarea căruia au fost antrenate diverse organe, inclusiv redacția noastră care a primit două sesizări. Dintr-una din ele cităm: „Mobilul acestei rețineri nu este inactivitatea mea (a directorului Dobre I. Petre — n.n.), ci își are puternice rădăcini într-o sete de răzbunare, datorită faptului că soția dînsului, Covaci Profira era secretară la școala pe care o conduc și pentru abateri repetate (absențe și întîrzieri nejustificate) am luat atitudine intransigentă, mergînd pînă la reținerea din salariu și sancționare. Acest lucru a fost de altfel constatat și de ancheta pe care am solicitat-o la nivel de județ".

Deci, o ilegalitate a primarului rămasă nesancționată, deși abuzul este evident.

Despre directorul Dobre I. Petre oamenii vorbesc ca despre un bun gospodar care se zbate din răsputeri pentru școala din satul Pitaru unde este director. „Se zbate și pentru celelalte școli pe care le coordonează — ni s-a spus — dar în măsură mult mai mică. Dînsul uită, adeseori, că este director coordonator".

Într-adevăr, ne-am întrebat și noi, văzînd utilajul bogat cu care va fi înzestrat noul atelier-școală din Pitaru (utilaj procurat și **adus**, în primul rînd, prin strădaniile tovarășului director), dacă totuși acest utilaj nu depășește cerințele unei singure școli sătești. De ce, de pildă, să existe la școala din Pitaru 5 electromotoare, iar la celelalte nici unul? De ce aici să găsim presă mecanică și polizor electric, ca să nu mai vorbim de numărul impresionant de scule mărunte (dălți, ciocane, pile etc.), iar alte școli din aceeași comună să ducă și lipsa... menghinelor ?

O altă deficiență a muncii directorului coordonator ni s-a părut... mania hîrtiilor. În timpul scurt cît am stat în cancelaria dînsului, spre a-și dovedi temeinicia celor spuse, ne-a pus în față maldăre de hîrtii și de dosare : copii după adrese, copii după sesizările și reclamațiile trimise diverselor foruri locale sau centrale, statistici, referate etc., etc. Pînă și recipisele scrisorilor expediate cu luni în urmă erau păstrate cu grijă, nu cumva **să se întîmple ceva,** iar directorul să nu aibă acoperire!

Totuși, ne-am întrebat, oare nu este prea mult timp irosit în această scriptologeală? „Tovarășul Dobre s-a obișnuit să lucreze cu noi prin corespondență — ne spunea primarul comunei. Cînd are o problemă de rezolvat la Consiliul popular, preferă să trimită o adresă, decît să se deplaseze 2 km. pînă la noi". Și înclinăm să credem că, într-adevăr, așa stau lucrurile. Hîrtiile, scriptele, fără îndoială, își au rostul lor. Dar de aici pînă la a le fetișiza, a deveni robul lor și a uita că între oameni trebuie să existe și altfel de raporturi decît cele pe bază de hîrțoage... Acest lucru trebuie să-l înțeleagă și directorul coordonator din Potlogi, pe care, în rest, l-am găsit devotat școlii și cu intenții din cele mai lăudabile.

D. RACHICI

VITRINA CĂRŢII

O perspectivă psihosociologică asupra grupurilor şcolare*)

M. Zlate, în **„Psihologia socială a grupurilor şcolare"**, lucrare recent apărută în Editura politică, oferă o perspectivă interesantă asupra grupurilor şcolare, vizînd optimizarea procesului educativ şi de învăţămînt, prin sugerarea unor teme de meditaţie şi cercetare pentru educatori şi cadre didactice, concomitent cu prezentarea tehnicilor de studiu adecvate realităţilor şcolare.

Efortul teoretic, în prima parte a lucrării, evidenţiază necesitatea pătrunderii viziunii psihosociologice în procesul de învăţămînt, a considerării claselor de elevi şi detaşamentelor de pionieri ca fiind **grupuri mici.** Autorul are accente convingătoare pentru a demonstra că perspectiva psihosociologică asupra grupurilor şcolare este fructuoasă şi că s-au realizat progrese însemnate în cunoaşterea fenomenului educaţional: în cadrul lecţiei, de exemplu, s-a măsurat că intervenţia profesorului are o pondere de trei ori mai mare decît a tuturor elevilor laolaltă, fapt care reflectă lipsa de participare activă a acestora; s-a demonstrat, de asemenea, că egalizarea densităţilor de trafic ale tuturor canalelor de comunicaţie profesor-elev în clasa şcolară favorizează transmiterea şi recepţionarea mesajelor, a cunoştinţelor ş.a.m.d.

Remarcăm faptul că perspectiva psihosociologică asupra grupurilor şcolare, în lucrarea lui M. Zlate nu este o placare a psihosociologiei la realităţile şcolare, ci un efort de descifrare şi analiză a laturilor şi semnificaţiilor psihosociale ale acestei realităţi.

În cuprinsul lucrării sînt tratate o multitudine de fenomene psihosociale specifice grupurilor şcolare: relaţiile şi structurile interpersonale, comunicarea şi aplicarea metodelor de grup în procesul instructiv-educativ, conducerea grupurilor şcolare. Toate aceste fenomene nu sînt prezentate în sine, ci ca „factori de grup" care, folosiţi cu măiestrie de către profesori, pot fi transformaţi în adevărate forţe dinamizatoare ale procesului de învăţămînt.

Relaţia profesor-elev este surprinsă cu ajutorul conceptelor corelative de „rol" şi „statut". Atît profesorul, cît şi elevul beneficiază de „un ansamblu de comportamente privitoare la el însuşi şi la alţii, de un **statut dobîndit,** care în interferenţă cu **statutul impus,** dat de sex şi vîrstă, fixează poziţia fiecăruia în această relaţie. Desfăşurarea procesului de învăţămînt nu se poate realiza în condiţii optime decît prin respectarea acestui sistem de statute. Nu subscriem întru totul afirmaţiei autorului potrivit căreia „interacţiunea profesor-elev are un sens strict determinat, ea este strict reglată, oarecum cu caracter prestabilit, aceasta în funcţie de statutele şi rolurile diferite pe care le au cei doi parteneri ce intră în relaţie" (p. 62). Este adevărat că planurile, programele, manualele, cerinţele activităţii de învăţămînt reglează funcţionarea relaţiei profesor-elev, dar există suficient cîmp de manifestare a personalităţii fiecăruia dintre cei angrenaţi în sistemul amintit. Nevoia de statut este una dintre trebuinţele fundamentale ale personalităţii, putînd funcţiona ca motivaţie în munca fiecărui profesor. La elevi, în anii adolescenţei, ea se manifestă cu deosebită virulenţă. De asemenea, este cuprinsă influenţa bimodală a rolului asupra personalităţii : în sensul dezvoltării ei unilaterale sau multilaterale.

Comunicarea în grupurile şcolare — poate cel mai realizat capitol al lucrării — permite autorului nu numai o sinteză riguroasă asupra literaturii de specialitate, dar şi posibilitatea de diferenţiere a modalităţilor operaţionale distincte la nivelul clasei şi în cadrul activităţilor pionereşti Nu ar fi fost lipsită de interes prezentarea pe larg şi a metodei „asaltului de idei" (brainstorming), cu atît mai mult cu cît unele cercetări româneşti au pus în evidenţă valoarea acestei metode pentru sporirea creativităţii elevilor.

Urmărind să ofere celor interesaţi un îndreptar în aplicarea metodelor psihosociologice la studiul grupurilor şcolare, partea a treia, şi ultima, a lucrării prezintă : tehnicile sociometrice, chestionarele, scările de apreciere, proba „Ghici cine ?", metoda aprecierii obiective a personalităţii. Lipsa în literatura noastră de specialitate a unor tratate sau manuale de metode şi tehnici de studiere a fenomenelor sociale ar fi impus extinderea capitolelor consacrate acestor probleme. În economia lucrării, se rezervă un spaţiu mare tehnicilor sociometrice, creîndu-se astfel impresia că aceasta este metoda principală de studiu al grupului mic. Dintre metode lipsesc, surprinzător, observaţia şi experimentul, deşi pe parcursul lucrării sînt relatate pe larg unele experimente clasice din psihologia socială şi sînt consemnate şi comentate adeseori cu subtilitate multe fapte de observaţie.

SEPTIMIU CHELCEA

---

*) M. Zlate. **Psihologia socială a grupurilor şcolare.** Bucureşti. Editura politică. 1972.

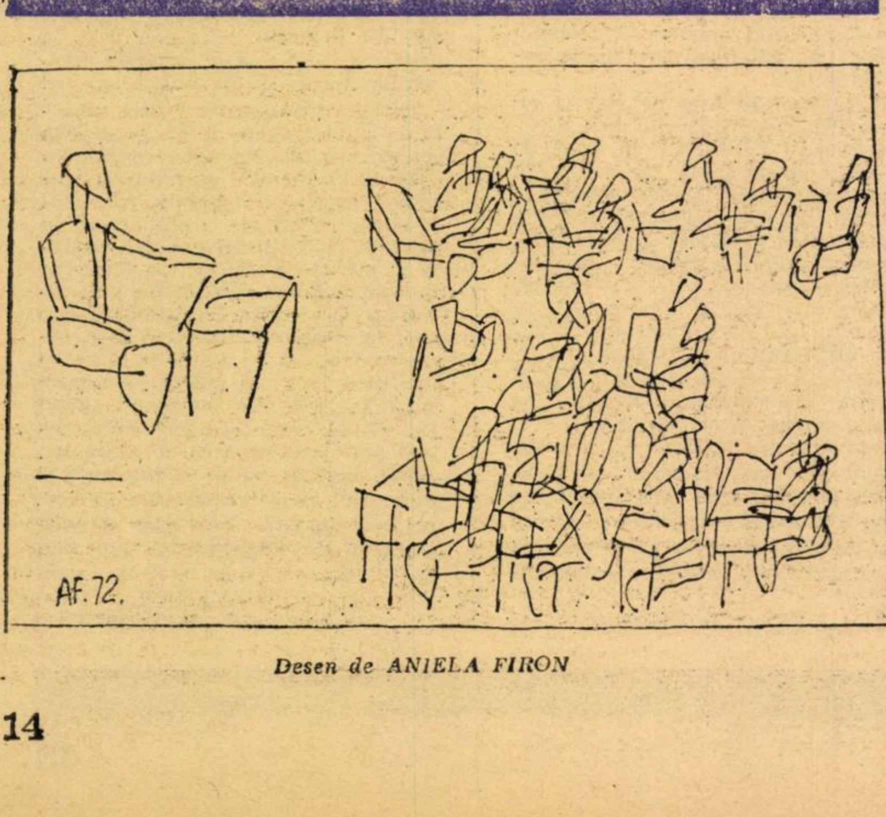

Desen de ANIELA FIRON

Literatura pentru şcolari

Există, în fond, o literatură pentru copii, în exclusivitate pentru copii ?

Răsfoiesc cîteva din volumele publicate de Editura **Ion Creangă,** specializată în literatura pentru copii. Sînt, printre ele, cărţi cu adevărat excepţionale. Iată, de pildă, un frumos volum de versuri patriotice, **Fluierul Iancului,** cu desene de Val Munteanu, o antologie, apoi, a inocenţei **(Cele douăsprezece luni ale visului)** alcătuită de Iordan Chimet, lucrare unică în felul ei, o nouă ediţie din **Basmele** lui Petre Ispirescu, ilustrată de Done Stan şi multe alte titluri, delectabile şi pentru spiritele mature. Există mai degrabă diverse vîrste de lectură şi o unică operă ce le împacă pe toate. Creangă e, din acest punct de vedere, un scriitor exemplar. Tineri, foarte tineri, ascultăm uluiţi poveştile lui în care fabulosul intră în alcătuirea vieţii de toate zilele sau urmărim peripeţiile din **Amintiri...** uluiţi, încă o dată, de puterea de inventivitate a băiatului din Humuleşti. Maturi, savurăm limbajul extraordinar al literaturii lui Creangă şi, dînd la o parte învelişurile umoristice, descoperim stratul ei spiritual. La fel Sadoveanu, autor ce presupune cel puţin două vîrste de lectură. Cea din urmă, şi cea mai temeinică, negreşit, cere cultură, putere de reflecţie personală, ştiinţa de a înţelege o mitologie originală.

Vrem, cu un cuvînt, să spunem că nu există o literatură cu teme specifice pentru copii, există numai un mod specific de a vorbi, pe înţelesul unei vîrste, despre temele universale ale literaturii. Ca dovadă e faptul că autorii clasici pentru copii sînt clasici, în genere, ai literaturii : Creangă, Lev Tolstoi, Mark Twain, Ch. Perrault, Daniel Defoe, Arghezi, Sadoveanu etc. Ei se adresează tuturor şi satisfac toate exigenţele. Un scriitor în exclusivitate pentru copii e un nonsens. Ori este scriitor pur şi simplu, ori nu e nimic. Cu un deceniu în urmă, mulţi autori, neputînd face literatură adevărată, făceau **cărţi pentru copii,** deveneau, pe scurt, scriitori pentru copii, cu o dispensă de talent. Au proliferat, atunci, cărţile cu purceluşi leneşi şi cotoi astuţioşi. Scuza lor era nevoia de educaţie, prin literatură, a copilului. Rea scuză, proastă scuză. Numai cartea cu valoare estetică poate avea o oarecare înrîurire morală. O povestire cu o morală justă, dar prost scrisă, e o povestire imorală prin lipsă de talent.

Remarc, cu satisfacţie, că Editura **Ion Creangă** (condusă de poetul Tiberiu Utan) gîndeşte în acelaşi sens lucrurile. Colecţiile ei încearcă să cuprindă cît mai multe domenii şi cît mai variaţi autori. Prima dintre ele **(Prima mea bibliotecă)** însumează titluri de opere clasice : **Amintiri din copilărie, Călin Nebunul** (Eminescu), **Focul** (J. London), **Din copilărie** (Mark Twain), **Domnul Goe** (I. L. Caragiale), **Viscolul** (Vasile Voiculescu) şi altele semnate de Sadoveanu, Ch. Perrault, Fraţii Grimm etc. O colecţie ce se adresează şcolarilor **(Biblioteca şcolarului)** adaugă titluri mai complicate, cum ar fi : **O samă de cuvinte, În casa bunicilor, Poezii** de Goga şi **Scene istorice** de Odobescu etc. Editura a avut şi ideea bună de a scoate o **bibliotecă pentru toţi copiii** în care au apărut scrierile, ca să zicem aşa, fundamentale pentru această vîrstă, de la Creangă pînă la (să zicem, dintre autorii români !) Vasile Voiculescu. Alegerea e în toate compartimentele, bine făcută, se vede numaidecît preocuparea de a pune în mîinile unor fiinţe în formare morală cărţi superior morale, delectabile la lectură. Unele titluri se pot, fireşte, discuta. Aş fi preferat, de pildă, din Sadoveanu altceva decît **Nada florilor** (reluarea, fără strălucire, a unei cărţi mai vechi), **Şoimii,** de exemplu, o povestire colorat-romantică.

În seria **Biblioteca pentru toţi copiii** aş vedea şi locul unei antologii a povestirii fantastice, din care ar fi bine să nu lipsească Eminescu, I.L. Caragiale, Gala Galaction, Ion Agârbiceanu, Ion Minulescu, Cezar Petrescu etc. Dar, încă o dată, e vorba de o preferinţă, discutabilă ca oricare alta. Ceea ce trebuie subliniat e faptul că Editura **Ion Creangă** vine într-un mod inteligent în întîmpinarea setei de lectură a şcolarilor şi-i ajută, prin literatura superioară pe care o publică, să-şi formeze bunul gust şi să înveţe a iubi valorile umane.

EUGEN SIMION

Cărţi noi în librării

PSIHOPEDAGOGIE, METODOLOGIE

— **Ion Holban, Ana Gugiuman :** Puncte de sprijin în cunoaşterea individualităţii elevilor, Editura didactică şi pedagogică, 175 pag., lei 4,25.

— **Emil Bâldescu :** Spiru Haret, Editura didactică şi pedagogică, 340 pag., lei 15.

— **Gh. Burcescu, Const. Marinescu, I. Verdeş :** Îndrumător pentru lectura literară (clasele V—VIII), Editura didactică şi pedagogică, 175 pag., lei 5,75.

— **Gheorghe Mitra, Alexandru Mogoş :** Metodica predării educaţiei fizice, Editura „Stadion", 355 pag., lei 8,50.

— **Victor Săhleanu, Ion Popescu-Sibiu :** Introducere critică în psihanaliză, Editura „Dacia", 364 pag., lei 12.

ŞTIINŢE

— **C. Ionescu-Ţiu, Liviu Pirşan, N. Mihăileanu, Eliferie Rogai :** Probleme de matematică pentru examenele de bacalaureat şi admitere în învăţămîntul superior, Editura tehnică, 670 pag., lei 18,50.

— **Wang Hao :** Studii de logică matematică, Editura ştiinţifică, 624 pag., lei 36.

— **E. Rogai, C. Teodorescu :** Tabele matematice uzuale, Editura tehnică, 300 pag., lei 15.

— **Victor Ernest Maşek :** Artă şi matematică, Editura politică, 334 pag., lei 9,50.

— **Linus Pauling :** Chimie generală, Editura ştiinţifică, 887 pag., lei 38.

CRITICĂ, ISTORIE LITERARĂ

— Dicţionar al literaturii franceze, Editura ştiinţifică, 530 pag., lei 28.

— **Northrop Frye :** Anatomia criticii, Editura „Univers", 472 pag., lei 16.

— **Edgar Papu :** Evoluţia şi formele genului liric, ed. II, Editura „Albatros", 347 pag., lei 8,25.

— **Franz Mehring :** Pagini despre literatura germană, Ed. „Univers", 345 pag., lei 14.

CRONICĂ MUZICALĂ

„Invitațiile Euterpei“ — o emisiune pentru toate vîrstele

Înveșmîntînd transmisiile unor concerte ce au avut loc în Capitală sau în unul din centrele muzicale ale țării cu comentarii inspirate, cei doi realizatori — Teodora Albescu și Iosif Sava — ai emisiunii de informare și cultură muzicală „Invitațiile Euterpei“ oficiază cu entuziasm duminica dimineața, începînd cu ora 11, un act de tălmăcire, de propagare a muzicii, pe care Radiodifuziunea noastră ni-l datora. Ni se prezintă astfel în cîteva cuvinte o succintă biografie a compozitorului, împrejurările în care a fost scris opusul ce va fi ascultat, părțile sale componente, înnoirile pe care le aduce limbajului muzical, temele principale.

După intonarea ultimelor acorduri, cei doi realizatori purced la răsfoirea jurnalului muzical care, ca orice revistă, are și un articol de fond semnat (duminică 5 noiembrie a.c.) de Teodora Albescu, vizînd evenimentul artistic în accepțiunea melomanului cultivat de azi și cîteva propuneri concrete de propagare a muzicii bune, de alcătuire a programelor de concert.

Din jurnal nu lipsește, bineînțeles, nici foarte utila avancronică săptămînală, care nu mai apare doar ca o simplă citare a concertelor, ca un afiș, ci, operîndu-se o prealabilă selecție, este prezentat doar evenimentul muzical cel mai semnificativ al săptămînii.

Pe pagina rezervată înregistrărilor intrate de curînd în fonoteca Radiodifuziunii am făcut cunoștință cu formația românească de jazz condusă de Dan Mîndrilă.

La rubrica „Fișier editorial“, colaboratorul Titus Moisescu a prezentat pertinent volumul de „Cîntece pentru pionieri și școlari“, tipărit recent de Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din R.S.R. Nu au fost uitate nici noutățile discografice ale marilor case de discuri. Jurnalul muzical se încheie cu o pagină dedicată festivalurilor muzicale internaționale, iscălită de muzicologul Gheorghe Firca.

Partea a treia a emisiunii „Invitațiile Euterpei“ este rezervată varietăților muzicale pe care Teodora Albescu și Iosif Sava le prezintă la început cu nerv, atractiv, ca mai apoi, spre sfîrșitul emisiunii, comentariul să lîncezească, prezentările devenind extrem de sumare. Am sugera celor doi realizatori ca în cadrul jurnalului muzical, pentru a împrospăta aerul varietăților, să creeze o rubrică rezervată invitatului emisiunii, în care un compozitor să-și exprime eventual preferințele muzicale, cîteva gînduri despre dascălii săi, proiectele de viitor, opusul pe care îl consideră cel mai reușit din creația sa etc.

Cu rezervele pe care le avem încă față de realizarea varietăților muzicale, mărturisim în încheiere că emisiunea „Invitațiile Euterpei“ constituie un început bun, un prilej excelent de instruire muzicală oferit tineretului, melomanului sau profesionistului.

STELIAN PIHULEAC

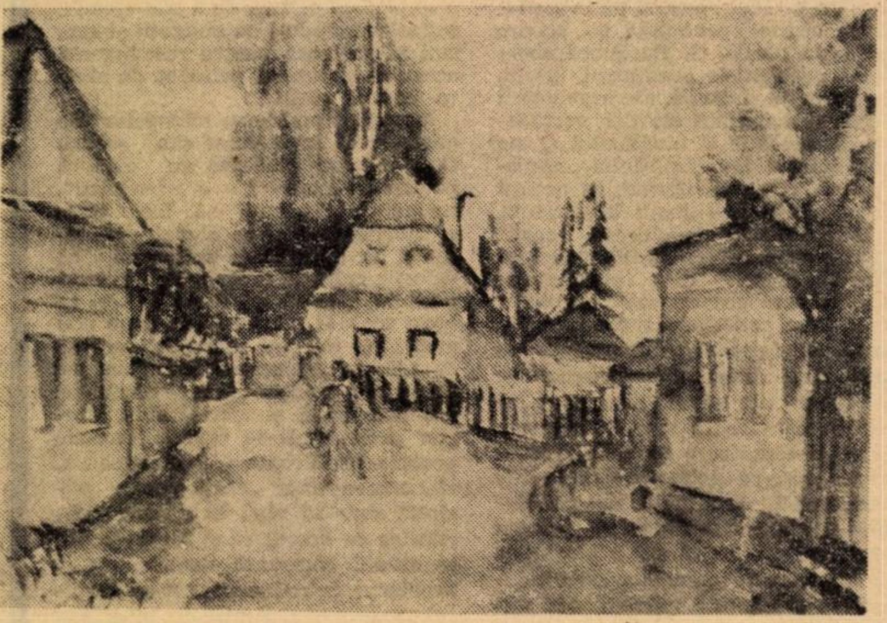

EXPOZIȚIA DE PICTURĂ ALLA ZANFIRA

Cenaclul „Ion Andreescu“ din cadrul Clubului sindicatelor din învățămînt desfășoară o susținută activitate expozițională, integrînd activitatea artistică a profesorilor pictori în circuitul național al afirmării prestigioase a plasticii românești. Anul acesta — pentru că sîntem spre sfîrșitul lui și putem schița un bilanț — au avut loc o serie de expoziții personale (individuale) și colective (de grup) ale acestora, multe din ele consacrate unor date festive de importanță națională. Cronicarii plastici ai diferitelor publicații remarcă, în mod curent, expozițiile de pictură ale profesorilor prezenți în multitudinea formelor de exprimare a fenomenului nostru plastic, angajat în reprezentarea aspirațiilor a tot ceea ce este mai edificator pentru arta noastră socialistă.

★

În prezent, într-o expoziție personală, pictorița ALLA ZANFIRA expune o suită de acuarele demne de remarcat.

Iscodind peisajul — de la mirajul interferenței de nuanțe al orizontului, redus la amănuntul din prim plan, și pînă la cîmpul vizual larg desfășurat, dedublat de capacitatea emoțională și de o cerebrală concordanță dintre frumos, util ; de la particular la general, artista reușește cu competență și cutezanță să stăpînească jocul color al apei, cu răsfățul ei spontan, al acuarelei. Poate aș greși dacă aș atribui acuratețea, echilibrul în culoare, finețea nuanțelor, efectul meșteșugului numai unei culturi artistice, dar incontestabil că emoționalul nu este străin și de această calitate, care stabilește echilibrul între ceea ce vrea și, mai ales, cum știe să se identifice cu universul sensibil al culorii, cum știe să-și aleagă subiectul în deplină concordanță cu armonia impusă între culoare și emoție.

Se poate vorbi — văzînd expoziția pictoriței ALLA ZANFIRA — de o explorare temperamentală a subiectelor : „Singurătate“, „Simfonie de toamnă“, „Plopii fără soț“ într-o juxtapunere cu rafinamentul său plastic.

Subiectele din gama largă a „marinelor“ prinse matinal sau în amurg, agitate — „După furtună la Mangalia“ sau „Eforie“ — sînt acte de calitate ale unei bune acuareliste, cu atît mai mult cu cît dificultățile care le impune această modalitate plastică de reprezentare, nu-și găsesc cu ușurință aderenți autentici.

Același crez artistic, cu vibrație discretă, se evidențiază și în peisajul montan, prezent în lucrările „Valea Jiului“, „Făgăraș“, „Carișoara Gorjului“ etc. dă consistență expoziției, integrîndu-se în frămîntările artei actuale legate de existențial, de orientarea tot mai aproape de cerințele artei pe care o reclamă societatea noastră.

Pe bună dreptate, un confrate făcea remarca — scriind despre această expoziție — că se impune un nume „cu o viziune artistică de sine stătătoare“ — s-a zis : „artist amator“.

Încă de la această expoziție artista ALLA ZANFIRA trebuie luată în evidența cronicarilor plastici și trecută în nomenclatorul atît de redus al acuareliștilor.

Am evitat să determin pe artistă la indiscreții legate de viitorul carierei sale artistice — dacă va destina integral bagajul său emoțional acuarelei. Dar, indiferent de mijloacele tehnicii plastice, se poate vorbi încă de pe acum de un drum început cu temei și plin de promisiuni.

C. BIVOLARU

TVS integrată

Observații pe marginea integrării emisiunilor de televiziune școlară în lecție

Integrarea televiziunii în procesul de învățămînt oferă cele mai evidente posibilități pentru manifestarea nemijlocită a rolului creator al profesorului în lecție. Observațiile făcute în mai multe școli, ca și discuțiile purtate cu diferite cadre didactice din țară ne îndreptățesc să considerăm că există încă o serie de probleme care n-au fost soluționate unitar în acest domeniu.

Considerăm că pe primul loc se găsesc următoarele două : prezența mesajului televizat în economia lecției nu determină încă inovarea întregii tehnologii didactice în modelul căreia se desfășoară lecția, și, derivat din aceasta, persistă încă situații de integrare artificială în care emisiunea apare în lecție ca un capitol puțin corelat cu ceea ce s-a desfășurat înainte și cu ceea ce urmează după închiderea televizorului.

În cele ce urmează vom căuta să propunem cîteva soluții prin care să se obțină o integrare superioară a emisiunilor de televiziune școlară.

Întrucît știm că emisiunile de televiziune școlară ajută în mod real procesul de învățare a elevilor numai în condițiile în care întreaga lecție este dirijată spre activizarea elevilor, modelele tehnologice pentru fiecare telelecție publicată în „Tribuna școlii“ au căutat să respecte acest principiu.

Variantele acestor modele oferă repere generale care, în momentul opțiunii, necesită concretizarea în raport cu condițiile obiective existente în fiecare clasă și cu nivelul de pregătire al elevilor.

Pentru folosirea în acest sens a modelelor tehnologice ce se vor mai publica, prezentăm cîteva precizări :

În perioada de pregătire a telelecției, profesorul, prin confruntarea conținutului emisiunii cu conținutul programei școlare și al manualului, trebuie să delimiteze foarte clar, eventual realizînd organigrame, cunoștințele pe care nu le cuprinde emisiunea ; apoi, va stabili momentul din lecție în care va comunica aceste cunoștințe ; de asemenea, se vor pregăti cu grijă celelalte mijloace de învățămînt care vor fi folosite, punîndu-se accent în special pe activitatea individuală a elevilor și mai puțin pe latura demonstrativă.

În acest sens, trebuie dirijat și efortul de procurare a acestor mijloace. Se vor folosi diapozitive sau planșe numai atunci cînd profesorul consideră că acestea aduc un element nou față de emisiune în condițiile clasei sale sau vor sprijini consolidarea cunoștințelor.

Activitatea individuală a elevilor poate fi stimulată prin folosirea modelelor de exerciții în grupul cărora un loc important ocupă modelele mute ; acestea sînt concepute de către profesor și pot fi multiplicate la nevoie, cu ajutorul unui grup de elevi înainte de oră.

În perioada de începere a lecției și pînă la începerea emisiunii, profesorul va pregăti vizionarea, accentuînd îndeosebi asupra stabilirii unor legături firești între cunoștințele pe care le va propune emisiunea și achizițiile anterioare ale elevilor. Nu este indicat ca profesorul să treacă în revistă toate cunoștințele pe care le va prezenta mesajul.

În timpul emisiunii, profesorul trebuie să se orienteze pe loc dacă este sau nu cazul să intervină cu explicații suplimentare. În funcție de particularitățile atenției elevilor săi, el poate suspenda luarea notițelor de către elevi.

După emisiune, profesorul va relua, folosind însă alte mijloace de învățămînt, problemele esențiale ale lecției. Va antrena elevii spre desprinderea independentă a esențialului și va organiza activitatea proprie a acestora. Este de dorit ca profesorul să imagineze cît mai multe situații problematice, în rezolvarea cărora să antreneze elevii pe baza lucrului în grup.

În toate aceste date se conturează ideea că televiziunea școlară integrată reprezintă un element modern care pretinde inovare în întregul proces didactic. Considerăm că soluționarea problemelor expuse inițial poate fi realizată prin :

a. să se proiecteze și să se practice de fiecare cadru didactic, care folosește televiziunea școlară integrată un model tehnologic de factură modernă superior planului tradițional de lecție, în care rubricile să fie bine precizate ;

(Modelul pentru care s-a optat nu poate fi comun pentru toate liceele din țară, întrucît există particularități care individualizează procesul de învățămînt și obligă la respectarea lor).

b. pe primul plan al modelului tehnologic trebuie să se găsească problema activizării elevilor, deplasîndu-se accentul spre munca lor independentă și realizîndu-se mutații în funcțiile profesorului, în sensul de a organiza, coordona activitatea creatoare independentă și pe grupe ;

c. eficiența unei telelecții este condiționată în mod hotărîtor de temeinicia informării prealabile a profesorului care va conduce în procesul de învățămînt în această situație.

AL. GHEORGHIU
V. CREȚU

CRIZA ȘCOLII OCCIDENTALE

Probleme complexe și spinoase ce se reliefează pe fondul crizei școlii occidentale contemporane determină din partea pedagogilor, a oamenilor de școală, eforturi susținute, direcționate în sensul găsirii unor soluții care să ducă la ieșirea din impasul actual, la crearea unei școli capabile să pregătească eficient omul viitorului.

Pe această linie a examinării critice, minuțioase și competente a realităților școlare contemporane, în special a celor franceze, se înscriu opiniile profesorului G. Hacquard [1]). Remarcabilul om de școală, începe prin a-și pune întrebarea „ce este o școală ?‘ și ajunge, după examinarea critică a unor aspecte fundamentale ale învățămîntului francez contemporan, să-și expună concepția sa [2]) după care o școală ideală trebuie să fie locul în care se învață a trăi, adică a cunoaște, a fi util și a fi liber, în sensul dobîndirii capacității de autodeterminare, de respect și responsabilitate față de semeni, de înalt civism. Pornind de la această concepție generoasă cu privire la școala ideală, G. Hacquard abordează problemele conducerii școlii, ale corpului didactic, ale organizării vieții și activității elevilor, metodelor de educație și învățămînt și ale conținutului învățămîntului cercetîndu-le critic și oferind, în același timp, soluții și sugestii interesante.

În problema conducerii școlii, G. Hacquard critică justificat centralismul excesiv din învățămîntul francez care circumscrie păgubitor activitatea cadrelor de conducere a școlii. El pledează pentru acordarea unei largi autonomii organelor de conducere ale școlii, pentru ca acestea să se poată manifesta plenar ca niște căutătoare de soluții pedagogice noi, ca animatoare pline de responsabilitate a vieții școlare. Plecînd de la concepția sa că școala ideală ar trebui să fie o școală de echipă, el cere organelor de conducere să colaboreze la realizarea sarcinilor inerente cu profesorii și cu elevii. Directorul și profesorii ar trebui să alcătuiască o echipă care să se devoteze elevilor, cultivînd la ei idealuri înalte și, în același timp, un spirit realist. În cadrul acestei probleme, G. Hacquard se oprește într-o mai îndelungată examinare a aptitudinilor și calităților profesorului, punînd în mod deosebit accentul pe trăsăturile morale, de caracter ale acestuia. Punînd o profundă devoțiune la baza muncii sale educative, profesorul trebuie să creeze un climat de comună și pasionată căutare a adevărului, manifestînd receptivitatea față de problemele ridicate de elevi. El critică faptul că școala contemporană, centrată pe pregătirea pentru viață a elevilor, îi împiedică de fapt de a trăi efectiv, supraîncărcîndu-i cu obligații și sarcini și pledează pentru restrîngerea acestora la timpul petrecut de elevi în cadrul școlii.

Abordînd problema metodelor de educație și învățămînt din școală, G. Hacquard pledează cu căldură pentru o „pedagogie a întîlnirii“, cerînd profesorului să facă toate eforturile pentru ca elevul să ajungă la o întîlnire spirituală cu valorile culturii, fără de care nu este posibilă o reală adeziune la ele. In acest scop, el preconizează și un nou model de manual școlar în care să se asigure în primul rînd un loc important exercițiilor, lucrărilor practice, orale și scrise. abia ulterior prezentîndu-se textul teoretic propriu-zis. Propune, de asemenea, elaborarea unor „cărți pentru părinți“ care să vină în ajutorul părinților ce doresc să-și ajute copiii la studii. Hacquard examinează și problema introducerii învățămîntului programat și a mijloacelor audiovizuale în școală, pledînd pentru o mai largă utilizare a acestor tehnici moderne.

În activitatea sa, școala, insistă G. Hacquard, trebuie să facă o legătură vie, efectivă, permanentă cu diferitele aspecte ale vieții sociale, dezvoltînd pe această cale independența de gîndire și creativitatea la elevi. În acest sens, el pledează pentru creare unor cămine socio-culturale la activitatea cărora, alături de elevi, să poată participa și membrii adulți ai comunității sociale, creîndu-se astfel condiții pentru educația permanentă.

O ultimă problemă abordată este aceea a disciplinelor care se predau în școală. El analizează în mod critic modul defectuos al pregătirii unor discipline ca istoria, geografia, pledînd pentru introducerea în școală a unor noi discipline ca arhitectura și istoria cinematografului.

Prin seriozitatea analizei realităților școlare contemporane din occident, G. Hacquard se înscrie printre pedagogii contemporani prospectiviști, care caută să preîntîmpine viitoarele nevoi educative ale societății, cu soluții eficiente, fundamentate științific.

S. CERNICHEVICI
C. GH. MARINESCU

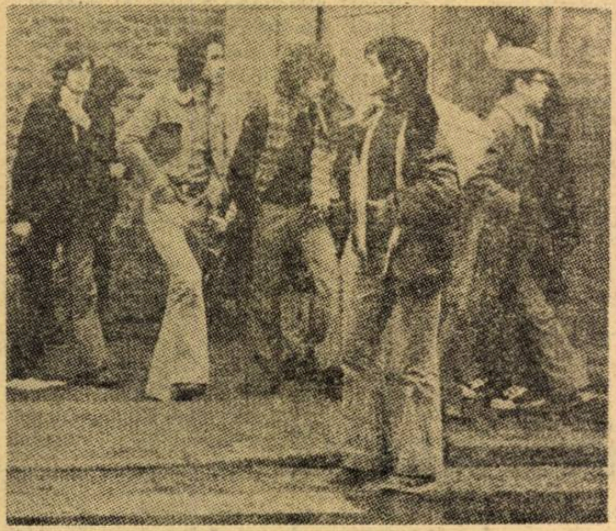

Franța : tineri în așteptarea ivirii unui „loc liber" pentru a se putea înscrie în școală.

---

1) Director al școlii alsaciene, expert în educație pe lîngă Comisia franceză pentru UNESCO, președinte al sindicatului autorilor de lucrări pentru învățămînt etc.

2) A se vedea studiul „Vers une école idéale“ (Paris, 1971)

R. P. Bulgaria

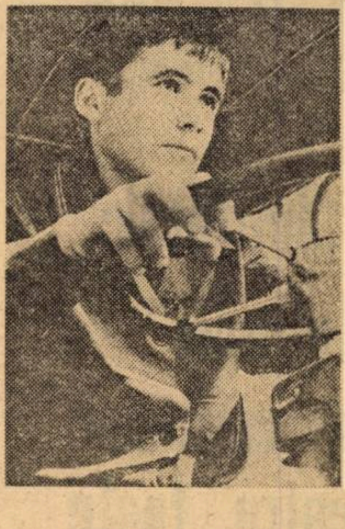

Preocupări pentru modernizarea învățămîntului

În R. P. Bulgaria, învățămîntul cunoaște un ritm de dezvoltare susținut. În cursul anului școlar 1971—1972, 1 607 000 de persoane (ceea ce reprezintă 1/5 din populația țării) au frecventat diferite forme de învățămînt, aproape 60 000. Numărul specialiștilor cu studii superioare din economia națională se ridică la peste 170 000, iar cel al tehnicienilor, la aproape 400 000.

În acest an au fost inaugurate două noi universități, două institute și patru școli superioare. La ora actuală, numărul instituțiilor de învățămînt superior se ridică la 28, în comparație cu numai 5 — cîte avea Bulgaria acum 30 de ani.

Au fost înregistrate, de asemenea, bune rezultate și în aplicarea reformei sistemului de învățămînt care are ca scop principal reducerea cît mai rapidă a diferențelor ce există în nivelul de educație ale diverselor straturi sociale, introducerea învățămîntului mediu obligatoriu și îmbunătățirea sistemului conținutului și a metodelor educaționale. Nu de mult, Consiliul de Miniștri al R. P. Bulgaria a aprobat modelul de școală medie politehnică de tip unic, unde fiecare copil, în viitor, își va face studiile pe o durată de 10 ani.

A fost, de asemenea, aprobat noul sistem de învățămînt profesional. Programa școlară pentru primii trei ani de învățămînt profesional a fost supusă dezbaterii publice. Conform noului sistem al învățămîntului profesional și tehnic, școlile profesionale și tehnice de tip vechi vor fi, încetul cu încetul, lichidate. Pregătirea medie tehnică va fi realizată în școli tehnice în care vor fi admiși elevi-absolvenți ai celor 10 clase obligatorii.

Au fost adoptate, de asemenea, proiecte privitoare la reorganizarea învățămîntului superior, la stabilirea unei strînse legături dintre teorie și practică. A fost discutată integrarea institutelor de învățămînt superior, a institutelor științifice și a centrelor de prognoză pe lîngă diferite întreprinderi.

Noile măsuri adoptate privind îmbunătățirea sistemului de învățămînt în Bulgaria vor permite formarea unor tineri cu o pregătire profesională multilaterală.

CONSTANȚA BAZILIADE

ȘTIRI • ȘTIRI

Pentru fiecare loc la Universitatea prieteniei „Patrice Lumumba" din Moscova se prezintă în medie 12 candidați. Cei mai mulți dintre aceștia sînt din India, Egipt, Siria, Kenia și Chile. Selecționați mai întîi de o comisie, studenții din străinătate vor studia la început la o facultate pregătitoare limba rusă, iar apoi își vor completa cunoștințele necesare pentru studiul de specialitate la facultățile tehnice sau umaniste ale universității. La Universitatea „Patrice Lumumba“ din Moscova studiază tineri din 87 de țări din întreaga lume și din U.R.S.S.

■

Din cauza lipsei acute de cadre didactice și, îndeosebi, de învățători, în R. F. a Germaniei, se recurge din ce în ce mai mult la televiziunea școlară, menită să înlocuiască oamenii de la catedră. În landurile Schleswig-Holstein, Hamburg, Bremen și Saxonia Inferioară, au fost inițiate programe de televiziune școlară care cuprind deocamdată trei materii : matematica nouă, engleza și sociologia. În matematica nouă, se tratează puțin cunoscuta „teorie a cantităților“, iar la sociologie, „cunoștințe din domeniul tehnico-social“ și „politico-social“, cu aplicarea lor în activitatea concretă a muncii. Luînd în considerație și faptul că învățătorii nu sînt întotdeauna la curent cu noile materii, organele de resort speră ca prin intermediul televiziunii școlare să remedieze această situație.

■

Recent, la Moscova, s-a organizat decada cărții românești. In sălile Bibliotecii de stat de literatură străină, a fost prezentată o bogată expoziție de cărți, cuprinzînd peste 500 de lucrări ale autorilor români. În ceea ce privește popularitatea scriitorilor români în U.R.S.S., este semnificativ tirajul cărților acestora, care a ajuns la 19,2 milioane exemplare. Operele a 93 de autori români s-au tipărit în 22 de limbi ale popoarelor din U.R.S.S.

■

Revista „Shankar's weekly“ din New Delhi — India organizează, după cum se știe, în fiecare an un concurs internațional de creație literară și artă plastică. La ediția din acest an 4 elevi din România au fost distinși cu premii : Diana Mateescu și Irina Voinovski pentru literatură, Bogdan Ionescu și Cristian Rareș Pantea pentru artă plastică, toți din București.

În curînd vor fi trimise în S.U.A. și Suedia peste 100 lucrări ale micilor plasticieni români.

Activități pentru cultivarea auzului la Casa copilului „Prato Rotondo" din Roma

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 71

Sîmbătă 25 noiembrie 1972
16 pagini — 1 leu

Valorificarea potențialului uman

Ni s-a confirmat încă o dată, prin forța faptelor, înțelepciunea și justețea politicii generale, marxist-leniniste a partidului, de construire a societății socialiste, de dezvoltare continuă a economiei naționale și ridicare a nivelului de trai al celor ce muncesc. Luînd în dezbatere probleme de mare însemnătate ale activității partidului și statului, ale muncii întregului nostru popor pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale, pentru dezvoltarea în continuare a economiei naționale și ridicarea nivelului de viață al celor ce muncesc, recenta plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a examinat documente de importanță deosebită pentru perfecționarea întregii activități de conducere a domeniilor economico-sociale, pentru creșterea rolului conducător al partidului în toate sectoarele de activitate, pentru aplicarea în viață a principiilor eticii și echității socialiste, pentru dezvoltarea și adîncirea democrației socialiste, prin atragerea la conducerea treburilor obștești a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii.

Una dintre problemele asupra căreia ne-a atras atenția în mod deosebit această plenară o constituie valorificarea resurselor umane și materiale ale societății noastre. „În centrul eforturilor oamenilor muncii— se spune în încheierea lucrărilor plenarei — trebuie să stea valorificarea cu maximum de randament a potențialului uman și material al societății, creșterea eficienței economice în toate sectoarele de activitate, reducerea cheltuielilor materiale de producție, ridicarea calității produselor". Îi revin, de aici învățămîntului, ca parte adînc integrată în viața social-economică a întregii țări, răspunderi de o deosebită însemnătate. În ampla expunere pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o pe marginea problemelor de pe ordinea de zi a plenarei, se arăta că trebuie să ne preocupăm cu toată răspunderea de asigurarea și calificarea forței de muncă, să se ia măsuri concrete pe întreprinderi, orașe și județe pentru recrutarea și pregătirea acesteia, să se stabilească măsuri corespunzătoare, în conformitate cu prevederile planului, cu perspectivele de dezvoltare ale județului, ale unităților respective. Se insista, de asemenea, asupra faptului că pentru meseriile de mai mare complexitate trebuie sporită preocuparea pentru pregătirea tinerilor, pentru atragerea într-o proporție mai mare a femeilor, în special a tinerelor absolvente ale învățămîntului de cultură generală, în activitățile economice și sociale. „Trebuie să se înțeleagă — spunea secretarul general al partidului — că pregătirea cadrelor reprezintă o parte importantă, esențială, a planului general de dezvoltare economico-socială a țării".

În întreaga noastră activitate profesională trebuie să gîndim și să acționăm în spiritul acestor idei. Instrucția și educația nu sînt activități în sine, pentru sine. Ele sînt chemate să pregătească acele cadre care să contribuie la creșterea avuției naționale, să slujească direct operei de construire a socialismului, de ridicare a României la acel nivel de viață pe care îl merită atît de harnicul său popor.

O. BUZESCU

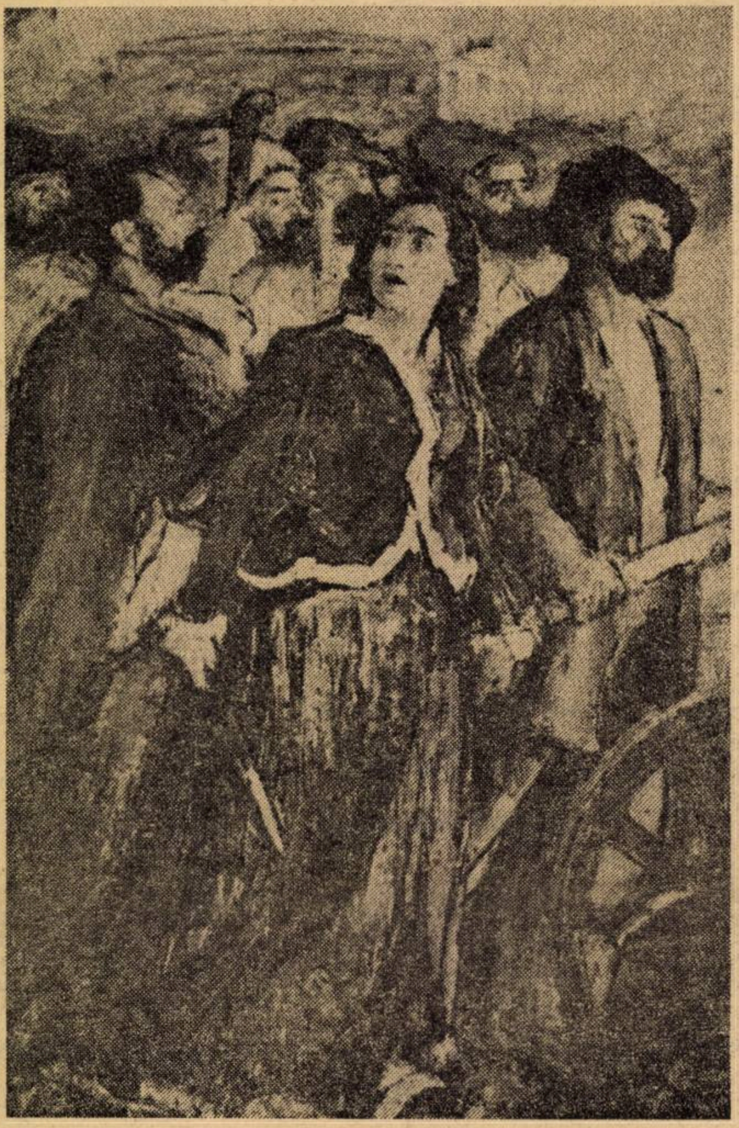

Ciucurencu

Ana Ipătescu

Ordinea și matematica sa

Numărul

Ordinea este una dintre relațiile primitive ale experienței noastre. Maestrul și în același timp modelul său cel mai proeminent este Timpul. El regularizează existența noastră biologică și desfășurarea logică a gîndirii noastre. El este motorul invizibil, dar caracteristic al mișcării care este, în primul rînd, ordine, succesiune ordonată de stări sau, mai limitat, de poziții ale unui corp.

Exprimată formal matematic ordinea temporală a mișcării unui corp este o relație între stările corpului care, dacă o reprezentăm cu semnul $\rightarrow$. are următoarea caracteristică fundamentală : Dacă $\alpha \rightarrow \beta$ și $\gamma \rightarrow \beta$ atunci $\alpha \rightarrow \gamma$ sau, în cuvinte, dacă starea β urmează stării α și starea γ urmează stării β, atunci γ urmează stării α

Cerințele logice formalizării matematice mai cer o condiție pentru relația de ordine temporală $\rightarrow$, condiție care corespunde și cu o situație de ordin empiric și este următoarea : Relațiile $\alpha \rightarrow \beta$ și $\beta \rightarrow \alpha$ se exclud reciproc, în afară de cazul $\alpha = \beta$ situație limită, cînd nu este mișcare, situație pe care mecanica o numește simultaneitate. Aceasta face ca pentru a da toate caracteristicile formale ale relației de ordine temporală să admitem și această formă a relației de simultaneitate $\alpha \rightarrow \gamma$.

Nu trebuie nici un efort de gîndire pentru a recunoaște identitatea proprietăților descrise, mai puțin ordinea temporală a mișcării unui corp cu proprietățile implicației lor cauzale : dacă α este cauza evenimentului β și β este cauza evenimentului γ, atunci α este cauza evenimentului γ, cu completarea că nu putem avea în aceeași vreme α

Acad. OCTAV ONICESCU

(Continuare în pag. a 12-a)

ÎN RITM CU CERINȚELE VIEȚII

Adaptarea învățămîntului la nevoile reale ale societății noastre socialiste constituie o problemă de mare însemnătate căreia partidul și statul îi acordă o grijă deosebită.

Dezvoltarea și diversificarea rețelei școlare în ansamblu au ca rezultat atît o mai bună cuprindere a tineretului în ramurile productive, cît și o mai bună acoperire a nevoilor firești ale economiei naționale în plin avînt.

În acest sens, dezvoltarea liceelor de specialitate, este grăitoare. Anul școlar 1972-1973 ilustrează o creștere impresionantă. De la 182 de licee existente în anul 1966, s-a ajuns la 362 de unități, cu o cuprindere de peste 36. 000 de elevi numai în anul I.

Din 66 de unități nou înființate în anul 1972, 61 de licee au profil industrial, 3 profil economic, 2 profil agricol.

În lumina hotărîrilor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R., dezvoltarea liceelor de specialitate cunoaște un avînt, fără precedent, potrivit cu ritmul general de progres al societății noastre socialiste.

ACCENTE

Sesiune științifică I.C.P.P.D.

Ieri a început la Casa universitarilor din Capitală sesiunea științifică **„Modernizarea metodologiei și tehnologiei procesului de învățămînt"**, organizată de I.C.P.P.D. în cinstea aniversării republicii.

Sesiunea, la care participă cu comunicări cadre didactice universitare din centrele : București, Cluj, Timișoara, Iași, Brașov și Craiova, se desfășoară pe secțiuni : Psihopedagogie (17 comunicări) ; Perfecționarea cadrelor didactice (7 comunicări) ; Învățămînt preșcolar și clasele I—IV (10 comunicări) ; Limba și literatura română (12 comunicări) ; Limbi moderne (8 comunicări) ; Geografie, istorie și științe sociale (8 comunicări) ; Fizică, chimie, biologie (11 comunicări) ; Matematică (7 comunicări).

Numărul mare de participanți la dezbateri, diversitatea temelor abordate în comunicările sesiunii care se desfășoară pe parcursul a două zile, vor aduce noi contribuții pe linia modernizării metodologiei și tehnologiei procesului de învățămînt, în care Institutul central de perfecționare a personalului didactic este antrenat de mai mulți ani, ca factor de prim ordin.

D. R.

Întîlnire cu matematicienii

De curînd, Facultatea de matematică a Universității din București a luat sub patronajul său Liceul „Tudor Vladimirescu" din București. Cu această ocazie a fost organizată o întîlnire la care au participat prof. univ. dr. Ionel Bucur, decanul Facultății de matematică, prof. univ. dr. Nicolae Dinculeanu, prof. univ. dr. Gabriel Sîmboan, conf. univ. dr. Ilie Popescu, profesori și elevi ai Liceului „Tudor Vladimirescu".

Matematicienii au vorbit elevilor despre domeniile de aplicabilitate ale științelor matematice în societatea contemporană și despre perspectivele dezvoltării acestor științe, despre locul lor în tehnică, despre utilitatea și perspectivele mașinilor de calcul.

Totodată, s-a discutat profilul disciplinelor studiate la Facultatea de matematică bucureșteană, despre perspectivele care se deschid în fața absolvenților acestor facultăți, despre exigențele la care obligă munca de matematician și despre frumusețea ei.

N. POPESCU

„Zilele Mihail Sadoveanu"

În orașul Pașcani, recent au avut loc manifestările consacrate „Zilelor Mihail Sadoveanu". Actuala ediție, dedicată celei de a 25-a aniversări a republicii, a reunit personalități marcante ale vieții științifice, culturale și artistice din București, Iași și alte centre culturale ale țării, printre care amintim : acad. Cristofor Simionescu, președintele Filialei Iași a Academiei R.S.R., prof. univ. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, vicepreședinte al Academiei de științe sociale și politice a R.S.R., Laurențiu Fulga, vicepreședinte al Uniunii scriitorilor din R.S.R., Mircea Radu Iacoban, secretarul Asociației scriitorilor din Iași, directorul Editurii „Junimea", poeții Veronica Porumbacu, Corneliu Sturzu etc.

În cele două zile consacrate acestor manifestări au avut loc deschiderea salonului cărții ; deschiderea expoziției de grafică „Ilustrații din opera lui Mihail Sadoveanu" și a celei de fotografii „Priveliști sadoveniene", o șezătoare literară la Muzeul memorial „Mihail Sadoveanu", o sesiune de comunicări științifice și alte manifestări.

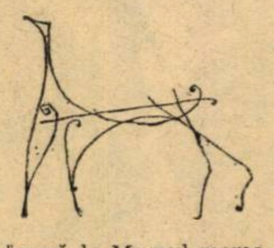

VALERIU BENȚA

Ce luăm în considerare?

Programele sînt pe alocuri în contrazicere cu planul de învățămînt. Astfel, în programa pentru clasele I—IV, ediția 1972, la pag. 3, în nota explicativă privind activitatea didactică-educativă la clasa I, se prevăd două ore săptămînal de educație fizică. Tot în programă la pag. 60—65 este făcută repartizarea pe trimestre a materialului de predat la clasa I la educația fizică. Din înșiruirea lecțiilor (44 la număr pe trimestrul I) reies trei ore săptămînal. În planul de învățămînt editat în 1972 sînt prevăzute tot trei ore săptămînal de educație fizică la clasa I.

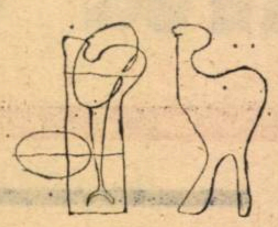

Este logic să ne punem întrebarea : vom planifica și preda 2 sau 3 ore la educație fizică pe săptămînă ? Ce luăm în considerare : programa sau planul de învățămînt ?

Deși a trecut cam mult de la începutul anului școlar, lipsesc încă unele manuale școlare, manuale care au fost comandate din timp.

La clasa a II-a în școala noastră, la o lună de la deschiderea cursurilor, lipseau circa 1/3 din manualele de geografie, iar manualele de istorie, pe care le-am primit nu de mult, au pagini lipsă (de la pag. 45—61), fascicolele sînt inversate, unele au pagini albe, neimprimate. Între manualele primite sînt și ediții vechi ce nu se pot utiliza (de exemplu : Aritmetica cl. a II-a, ediția 1968).

Aceste neajunsuri ar fi trebuit demult înlăturate. Dar măcar de acum încolo să nu se mai repete.

Înv. ALEX. I. HRIȘCĂ
com. Voitinel, jud. Suceava

PRO ȘI CONTRA

Rostul examenului de diplomă

De vreo cîțiva ani încoace comisiile pentru examenul de diplomă din liceele pedagogice sînt constituite din profesorii școlii. S-au adus argumente în favoarea acestei „formule".

În cele ce urmează voi încerca să pun în evidență cîteva din slăbiciunile și carențele examenului desfășurat în fața comisiei locale, nu atît pentru a se renunța la ea cît, mai ales, cu intenția de a i se aduce amendamentele necesare.

Incontestabil că munca cu elevii de-a lungul celor cinci ani de școală aduce un plus în cunoașterea lor. Și aceasta e bine. E chiar util din punct de vedere docimologic : favorizează o notare mai justă, mai apropiată de nivelul real de cunoștințe ale candidatului, de aptitudinile lui sau de atitudinea lui față de învățătură.

În calitate de membru al unor asemenea comisii, cu un anumit rol de coordonare, am remarcat, însă, unele situații negative, care se cer înlăturate fără întîrziere.

Profesorul face din examen un gest de clemență, de cumsecădenie. Fiind în situația de a se despărți de elevii săi (uneori le-a fost și diriginte !), o ușoară melancolie îi inundă sufletul, îi înmoaie inima și în această stare sufletească notele bune încep să curgă cu nemiluita. Cînd unii candidați răspund slab, ori sub orice așteptare, în locul unei note pe măsura răspunsului, profesorul le face un mic reproș și recomandarea de „a se pune pe treabă".

O altă situație este cea a profesorului care așteaptă examenul pentru... „a deconta datoriile celor cinci ani de școală". Am asistat la o asemenea situație în care candidata, clasificată pe locul al II-lea în anii școlari, la examen să nu poată obține, decît cu mare greutate, nota de limită și numai după ce întreaga comisie i-a sărit în ajutor. Profesoara în cauză motiva că eleva „a dovedit în ultimul an o atitudine neserioasă față de învățătură", că „a avut în mai multe rînduri o fustă mult prea scurtă pentru o elevă serioasă", că „și-a cumpărat un pardesiu extravagant", ceea ce o determină să nu-i poată da o notă mai mare.

Se cunosc și situații în care examinatorii își dispută iluzive priorități profesionale prin intermediul notelor date candidaților („Eu am avut mai mulți de zece, deci elevii mei au fost mai bine pregătiți!", sau : „Eu nu am avut nici un respins, fiindcă elevii mei știu carte!"). Alteori, „competiția" ia forme inverse : „Ai respins cinci din elevii clasei mele, eu voi respinge șapte din clasa la care ai predat dumneata". Acest lucru, de obicei, nu se declară, dar se face. Și, chiar dacă nu e vorba de respingeri întotdeauna, dar scăderile de note sînt destul de frecvente, ca să ne îngrijoreze. În ce mă privește, le-am văzut, le-am auzit, le-am combătut. Dar, aceasta nu e de ajuns. Va trebui să determinăm un curent de opinie împotriva acestor situații, căci ele discreditează nu numai pe cei care le practică, ci și pe noi care le asistăm și care le tolerăm.

Prin înlăturarea acestor situații neplăcute și nedorite vom da examenului de diplomă la liceele pedagogice obiectivitate și echitate, iar examinatorilor prestigiul și autoritatea de care s-au bucurat totdeauna în fața poporului, care-i înconjoară cu respect și care le-a acordat încrederea.

Lector univ. ION DRĂGAN
Timișoara

De la Ministerul Educației și Învățămîntului

Presesiune de transferări

În conformitate cu prevederile art. 20 din Statutul personalului didactic, în perioada 5—10 decembrie a.c. va avea loc o presesiune de transferări în următoarele municipii și orașe : Arad, Pitești, Cîmpulung-Muscel, Curtea de Argeș, Bacău, Buhuși, Comănești, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Moinești, Tg. Ocna, Oradea, Botoșani, Dorohoi, Brașov, Făgăraș, Brăila, Buzău, Rm. Sărat, Reșița, Bocșa, Caransebeș, Moldova Nouă, Oravița, Oțelul Roșu, Cluj, Dej, Turda, Constanța, Medgidia, Sf. Gheorghe, Tîrgoviște, Găiești, Craiova, Galați, Tecuci, Tg. Jiu, Miercurea Ciuc, Odorheiul-Secuiesc, Deva, Hunedoara, Petroșani, Lupeni, Vulcan, Petrila, Călărași, Iași, Giurgiu, Baia Mare, Sighetul Marmației, Drobeta-Tr. Severin, Tg. Mureș, Sighișoara, Reghin, Tîrnăveni, Piatra Neamț, Roman, Tg. Neamț, Slatina, Balș, Caracal, Corabia, Drăgănești, Ploiești, Cîmpina, Satu Mare, Sibiu, Mediaș, Suceava, Tr. Măgurele, Alexandria, Roșiorii de Vede, Videle, Timișoara, Lugoj, Tulcea, Bîrlad, Vaslui, Huși, Rm. Vîlcea, Focșani și municipiul București.

La această presesiune de transferări pot participa cadrele didactice titulare și definitive în orașele respective (nu se includ comunele și satele aferente acestor orașe) care doresc să funcționeze la școli mai apropiate de domiciliu și care la data de 1 septembrie 1973 au cel puțin 3 ani de activitate în postul pe care funcționează.

Transferările din cadrul presesiunii se efectuează pe posturi și catedre vacante la unități preșcolare, școli generale, case de copii, școli speciale, școli profesionale, licee de specialitate, licee de cultură generală, școli de specializare postliceală și școli de maiștri, cu excepția unităților școlare de aplicație ale liceelor pedagogice și ale seminariilor pedagogice din învățămîntul superior, unde se desfășoară practica pedagogică a elevilor și studenților. În această perioadă, se vor rezolva cu prioritate cererile cadrelor didactice titulare ale căror posturi urmează să se restrîngă pentru anul școlar viitor. Tot în această etapă se vor rezolva și cererile personalului didactic titular din învățămîntul superior căruia i s-a redus activitatea.

Nu se pot efectua transferări de la școli generale, case de copii și școli speciale, la licee, școli profesionale, școli de specializare postliceală și școli de maiștri.

De asemenea, nu se pot efectua transferări de la Casele pionierilor și școlile populare de artă la școli generale, licee, școli profesionale, școli de maiștri și școli de specializare postliceală.

Cadrele didactice care doresc să solicite transferarea în această etapă pot consulta lista posturilor vacante la inspectoratele școlare și pot depune cereri între 1—5 decembrie 1972.

Transferările efectuate în cadrul presesiunii intră în vigoare la 1 septembrie 1973.

SUBINGINERII

O categorie de specialişti, relativ nouă. O categorie de specialişti, a cărei necesitate este adînc resimţită în multiple domenii economice, intens solicitată de numeroase întreprinderi şi, cu atît mai mult, de necesităţile de perspectivă ale economiei noastre naţionale. Ceea ce a determinat înfiinţarea, începînd cu anul universitar 1972—1973, secţiilor serale de subingineri. Încă o măsură menită să contribuie la transformarea învăţămîntului românesc într-un instrument puternic al progresului material şi spiritual.

Învăţămîntul superior în întreprindere

Convorbire cu D. F. LAZAROIU, director general în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului

— Care sînt raţiunile organizării învăţămîntului seral pentru subingineri ?

— Premisele care au stat la baza hotărîrii de a organiza acest învăţămînt sînt de natură economică şi socială. Economia noastră naţională necesită tot mai multe cadre din ce în ce mai calificate. Aceasta izvorăşte nu numai din dezvoltarea cantitativă a industriei noastre, dar, mai ales, din dezvoltarea laturii calitative a procesului de producţie în care se pune tot mai mult accentul pe un grad de prelucrare cît mai ridicat al materiilor prime. Raţionalizarea procesului muncii implică o restructurare a gîndirii organizatorice la nivelul muncii de concepţie din întreprindere şi la nivelul muncii de organizare a procesului de producţie,

— De ce „la seral" şi de ce „pe lîngă marile întreprinderi" ?

— „La seral" fiindcă s-a apreciat că există un număr mare de muncitori, tehnicieni şi maiştri, care au la bază şcoala medie, respectiv liceul şi care, prin pregătirea lor, sînt apţi să urmeze o formă de învăţămînt superior. Pregătirea la zi ar constitui o dificultate pentru desfăşurarea normală a procesului de producţie, pentru că aceştia ar trebui să părăsească întreprinderile pe toată durata şcolarizării. Forma serală implică activitate în producţie combinată cu posibilitatea care li se oferă de a-şi ridica nivelul profesional şi a obţine un titlu universitar. „Pe lîngă marile întreprinderi", fiindcă, rămînînd în producţie, studenţii pot să înţeleagă mai uşor problematica programelor de învăţămînt şi să fructifice cunoştinţele teoretice pe care şi le-au însuşit în munca profesională imediată, fără a mai aştepta numărul de ani pînă la obţinerea diplomei.

— În ce condiţii se va desfăşura acest învăţămînt ?

— Despre unele din ele am vorbit deja. Aş vrea să mai adaug următoarele : Nu este vorba de un învăţămînt care se organizează de către întreprindere în cadrul diferitelor forme de reciclare a personalului. Avem de-a face cu un învăţămînt de tip universitar superior tehnic, organizat de institutele politehnice din ţară pentru ca să asigure o anumită apropiere spaţială, materială şi de lucru între instituţia de învăţămînt superior şi uzina pe lîngă care vor funcţiona astfel de secţii de învăţămînt. Cadrele didactice care vor preda la aceste secţii funcţionează în prezent în instituţiile de învăţămînt superior existente, în politehnici şi universităţi şi îşi vor desfăşura, în continuare, o parte din activitatea lor în aceste instituţii. Se intenţionează ca pe lîngă acestea să fie folosite, sub formă de cadre didactice asociate, specialiştii cei mai buni din întreprinderi.

— Cîteva cuvinte despre perspectivele subinginerului.

— Profilul şi utilizarea subinginerului în producţie au fost, în linii mari, definite la începutul convorbirii noastre. Trebuie să mai spunem că actualele prevederi privitoare la încadrarea pe funcţii în întreprinderi sînt destul de clare în această privinţă, în sensul că precizează încadrarea în funcţii tehnice, în primul rînd în secţii productive, cu calitatea de conducători ai proceselor tehnologice, putînd, în funcţie de vechime, să obţină şi funcţii de conducere a procesului de producţie. Există, de asemenea, posibilitatea încadrării subinginerilor în servicii de concepţie, în special în secţii de prototipuri, în servicii de întreţinere şi reparaţii, în compartimente de proiectare tehnologică. Aceste prevederi ar trebui însă îmbunătăţite, pe baza experienţei care rezultă din folosirea acestor specialişti de către industrie.

O. VICTOR

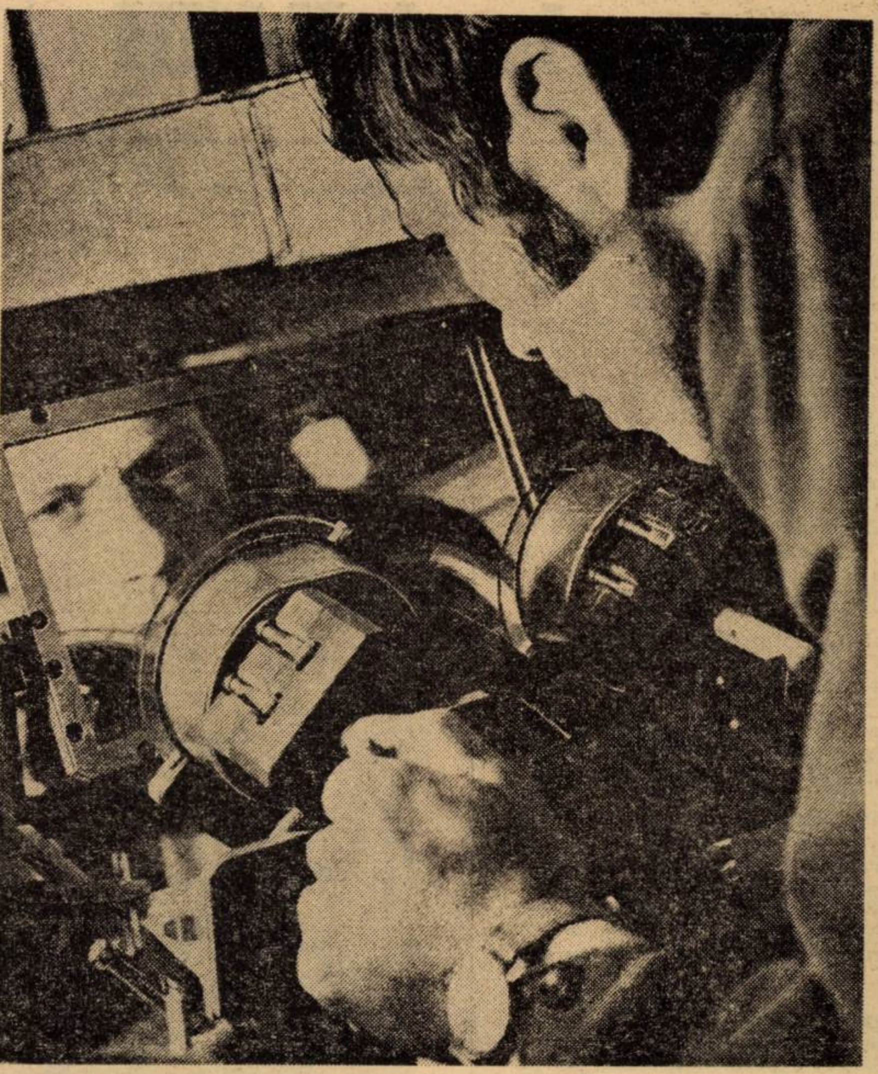

Ce măsuri a luat uzina

Ne aflăm la Uzina „23 August", una din cele mai mari unităţi economice ale Capitalei.

În discuţia pe care am purtat-o cu inginerul **Constantin Muşat**, de la Serviciul de învăţămînt al uzinei, acesta ne-a spus :

— Deocamdată, şi-au depus dosarele, spre a urma Institutul de subingineri la seral, 50 de candidaţi, angajaţi ai uzinei noastre. Desigur, pînă în data de 29 noiembrie, ultima zi de înscriere, vom mai primi şi alte dosare. La data de 13 noiembrie au început cursurile pregătitoare în vederea examenului de admitere.

— Care sînt materiile incluse în programa de admitere ?

— Matematică — algebră şi geometrie plană, din toţi anii de liceu, şi fizică (mecanică, fizică moleculară şi căldură). Se mai predă, de asemenea, tehnologia. Fizica şi tehnologia sînt obiecte la alegere, candidatul trebuind să opteze pentru unul din ele.

— Ce secţii vor funcţiona în uzina dv. ?

— Vor funcţiona două secţii : 1) Formări plastice şi tratamente termice ; 2) Turnătorie. Pot candida pentru una din ele : muncitori, maiştri, tehnicieni, cu condiţia ca aceştia să lucreze în prezent în sectorul respectiv. Propunerea se face de către secţia unde lucrează candidatul. Se primesc candidaţi şi de la alte întreprinderi din Capitală, şi chiar din provincie, dacă au recomandarea şi avizul unităţilor la care sînt angajaţi.

— Pentru a crea condiţii cît mai bune de pregătire a candidaţilor la examenul de admitere, ce măsuri a luat uzina dv. ?

— Conducerea Uzinei „23 August" a dat o dispoziţie ca muncitorii, maiştrii şi tehnicienii, care lucrau în tură, să lucreze numai în schimbul I, în aşa fel, încît să poată frecventa cursurile de după-amiază.

R. DIMITRIE

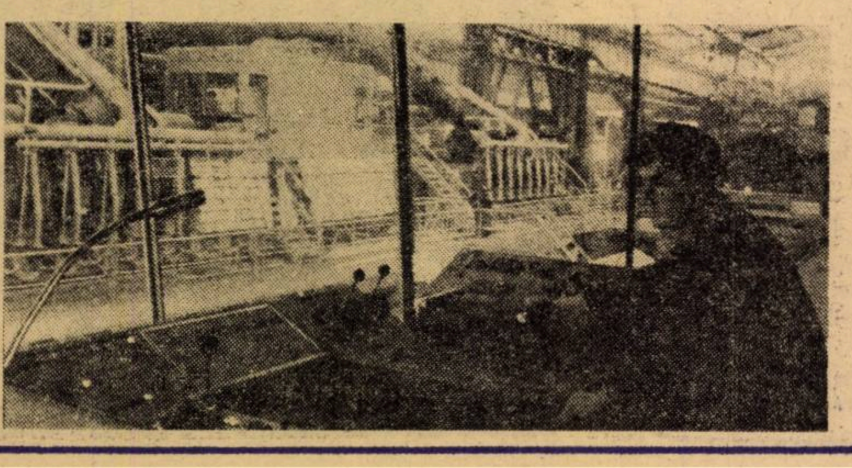

În actualul an universitar...

...cursurile serale de subingineri (care se desfăşoară pe durata a patru ani — cu un an mai mult decît la cursurile de zi), vor începe la 10 decembrie a.c., examenul de admitere avînd loc pe data de 1 decembrie. S-au creat **66 de secţii serale ale învăţămîntului de subingineri pe lîngă 56 de întreprinderi industriale** în care se **vor pregăti aproximativ 2 800 de studenţi.**

Secţiile amintite, care iau fitnţă în acest an, sînt din domeniul electronicii, electrotehnicii, energeticii, mecanicii fine, tehnologiei construcţiilor de maşini, utilajului chimic, metalurgiei, chimiei industriale, materialelor de construcţii, transporturilor, industriei lemnului şi construcţiilor.

În momentul de faţă, cursurile de subingineri la zi sînt organizate **în 12 centre cu 46 de specialităţi. Numărul de localităţi unde urmează să fie pregătiţi subinginerii la cursurile serale creşte cu 17, iar numărul de specialităţi cu 9.**

Cîteva precizări privind admiterea. La examenul de admitere se pot prezenta toţi cei care au studii liceale sau echivalente acestora, respectiv bacalaureatul, şi care lucrează efectiv în producţie, înţelegîndu-se prin sfera producţiei şi servicii de proiectare şi cercetare. Cei admişi la examen încheie un contract cu întreprinderea prin care se obligă să nu părăsească locul de muncă pe durata şcolarizării şi să lucreze în aceeaşi întreprindere minimum 5 ani după absolvire.

D. NICA

Instruirea practică — productivă

În discuție:

PROGRAMA pentru clasele V-VIII

Începînd din acest an școlar, la clasele V—VIII ale școlii generale la instruirea practică-productivă s-a introdus o nouă programă. Prevederile ei sînt aplicate deocamdată experimental. După încheierea primului trimestru se vor putea face anumite observații, urmînd ca o concluzie definitivă să fie formulată odată cu încheierea anului școlar. Cele două luni care s-au scurs, permit totuși să conturăm cîteva opinii și sugestii care să ducă la corectarea anumitor prevederi care s-au dovedit neviabile. În acest spirit am avut recent o convorbire cu trei maiștri-instructori de la Școala generală de 10 ani nr. 5 din Capitală: **Petrică Pană** (prelucrarea metalului și electrotehnică); **Ion Șotingeanu** (tîmplărie) și **Georgeta Vărzaru** (gospodărie, menaj și croitorie).

Red. Ce prevederi noi conține programa de instruire practică-productivă în acest an școlar?

Ion Șotingeanu: Există cîteva deosebiri față de vechea programă. Astfel, vechea programă prevedea ca la clasele V și VI să se efectueze lucrări de traforaj și tîmplărie. În acest nou an școlar, lucrările de traforaj și tîmplărie se fac grupate în clasa a V-a.

Petrică Pană: Perfect adevărat. La clasa a VI-a, la unele școli s-a introdus experimental lăcătușeria. În cadrul acestei meserii se învață prelucrarea metalului.

Red.: Ce părere aveți: este o măsură utilă?

Ion Șotingeanu: Programa este, după cum se știe, experimentală. La sfîrșitul trimestrului ne vom întîlni cu toții într-o consfătuire și atunci vom putea trage concluziile care se impun. O precizare găsesc totuși necesară: cînd s-a introdus prelucrarea metalului la clasa a VI-a, nu am fost consultați toți maiștrii-instructori. Poate că programa ar fi arătat astăzi altfel.

Red.: Din ceea ce ați constatat pînă acum, ce inconveniente ridică modificarea programei la clasa a VI-a?

Ion Șotingeanu: Sînt două aspecte care trebuie discutate: unul ține de programa însăși, iar celălalt de structura biofiziologică a elevului. Să le luăm pe rînd. Prin regruparea tîmplăriei și traforajului la clasa a V-a, programa a devenit astfel prea încărcată. Din celălalt punct de vedere, cred că trebuie să ținem seama și de vîrsta elevilor de clasa a V-a. Abia pot să țină în mînă un fierăstrău, să execute o simplă lucrare de tîmplărie, și noi le cerem mult mai mult. Ca să nu mai vorbesc de statura lor. Am elevi care abia ajung cu capul la banc. Ca să-i pun să lucreze trebuie să le așez sub picioare cîteva scînduri.

Practică în atelier: asamblarea pompei de injecție

Red.: Concret, ce propuneți?

Ion Șotingeanu: Să se revină la vechea programă. Adică, în clasa a V-a să se facă numai traforaj, iar în clasa a VI-a exclusiv lucrări de tîmplărie. De altfel, la școala noastră și la fostul liceu 32, unde am norma de bază (și nu numai la aceste școli) eu predau elevilor mei din clasa a VI-a tot după vechea programă, adică execut lucrări de tîmplărie.

Red.: Dacă se introduce lăcătușăria în clasa a VI-a și se continuă și în a VII-a, prin ce se distinge programa unei clase de a celeilalte?

Petrică Pană: Elemente de prelucrare a metalului se predau și în clasa a VI-a (experimental). Dar, de fapt, abia din clasa a VII-a executăm cu elevii noștri lucrări propriuzise de lăcătușărie. Îi inițiem în cîteva operații: cunoașterea metalelor, măsurări, trasări, tăieri, pilire, găurire, filetare, nituire.

Red.: În acest an școlar s-a introdus în toate clasele a VIII-a electrotehnica. În unele școli, ea s-a învățat și înainte. Ce elemente noi intervin în programă?

Petrică Pană: În școala noastră am executat lucrări de electrotehnică și în anii trecuți. Noua programă prevede să se treacă în trimestrul I la lucrări pe specificul atelierelor. În cazul nostru, am trecut la prelucrarea unor piese mărunte pe profil de lăcătușărie. În cursul trimestrului I nu vom avea posibilitatea să facem o instalație electrică. În trimestrele II și III vom putea trece la lucrări propriuzise de electrotehnică (transformatoare). De altfel, și profilul întreprinderii patronatoare este altul: sîntem patronați de Trustul montaje utilaj chimic — București.

Red.: Ce prevederi noi conține programa de instruire practică-productivă în ce privește fetele?

Georgeta Vărzaru: Un fapt îmbucurător este introducerea unui număr mai mare de ore la lucrul de mînă și gospodărie la clasele V—VI. Elevele noastre sînt inițiate astfel în lucru de mînă, gospodărie, alimentație și pregătirea bucatelor. Cred însă că nu trebuia să se renunțe total la gospodărie și menaj la clasele VII și VIII. Aici executăm exclusiv lucrări de croitorie (după linie industrială). Concepem fiecare piesă în prealabil și îi întocmim o „fișă tehnologică".

Petrică Pană: O observație similară se poate face și în ce privește locul electrotehnicii la clasele IX și X ale școlii generale. Dacă ea este binevenită la clasa a VIII-a, cu atît mai mult își justifică locul la clasele IX și X, unde avem elevi cu cunoștințe din domeniul fizicii, desenului tehnic și matematicii, mult mai substanțiale.

*

Sintetizînd discuția noastră, reținem cîteva idei care ar putea constitui obiectul unui schimb de opinii între profesorii de specialitate: reanalizarea programei la băieți pentru clasele V—VI; reevaluarea locului electrotehnicii la clasele IX și X; studierea posibilității reintroducerii cîtorva ore de gospodărie și menaj la fete și la clasele VII—VIII.

Referitor la acest ultim punct se ridică o chestiune: cum putem evita totuși decalajul de tehnicitate dintre instruirea practico-productivă pe care o realizăm la nivelul școlii generale la clasele VII și VIII la fete și respectiv la băieți. Corelat cu aceasta; cum se realizează principiul continuității în cadrul instruirii practico-productive a fetelor dacă între prevederile programei pentru clasele VII și VIII pe de o parte și IX și X, pe de alta, există un vizibil hiatus? La Centrul de calcul Pamid, 16 fete din clasa a IX-a se instruiesc pentru a lucra pe mașini de perforat cartele. Aceasta, deși în anii școlari trecuți ele au învățat doar menaj, gospodărie și croitorie...

NICOLAE SORIN

Se lucrează sub indrumarea atentă a maiștrilor

Sînt necesare ghiduri industriale de uz școlar

Trăsătura cea mai pregnantă a învățămîntului nostru actual este, desigur, legătura strînsă a acestuia cu viața socială, cu producția. Pentru a da un răspuns cît mai deplin acestei cerințe, am făcut cu elevii clasei a VII-a de la școala noastră — Școala generală nr. 1 — Mizil — o vizită documentară în principalele întreprinderi industriale din Buzăul tînăr.

Contactul direct al elevilor cu munca ce se desfășoară în uzină a fost deosebit de fructuos. S-au simțit într-un fel părtași la mîndria cu care un tovarăș inginer de la Uzina de sîrmă și produse din sîrmă ne spunea: „Uzina noastră, de interes republican, este, în produse din sîrmă, cea mai mare și mai modernă din Europa". Puțin mai departe, la Întreprinderea de geamuri, cu aceeași îndreptățită mîndrie, ni s-a adăugat: „Exportăm produsele noastre în 37 de țări, printre care și în Statele Unite ale Americii!"

Elevii au urmărit cu interes și însuflețire complexele procese de producție și la Fabrica de zahăr și, paralel, au primit peste tot prețioase îndrumări de protecția muncii și de orientare școlară și profesională chiar la locul de producție.

Ca vizitele elevilor să-și sporească simțitor eficiența, propun ca întreprinderile sau ministerele de resort, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului, să editeze pliante, ilustrate pentru uz școlar, asemănătoare cu prospectele turistice, în care procesul de producție al fiecărei întreprinderi să fie explicat pe scurt și pe înțelesul elevilor de diferite vîrste. Tot acolo se pot da și scurte informații asupra direcțiilor de dezvoltare ale economiei naționale, de orientare școlară și profesională, îndrumări de protecția muncii ș.a. Aceste ghiduri, puse, gratuit sau contra cost, la îndemîna elevilor care vizitează uzina, i-ar ajuta să înțeleagă și să rețină mai bine procesul de producție, iar nouă, cadrelor didactice, ne-ar fi de un real folos în discuțiile purtate cu elevii pentru valorificarea educativă a celor văzute.

Prof. TOMA MACOVEI
Școala generală nr. 1, Mizil

Relaţia educaţională

Puncte de vedere

Variabila independentă: profesorul

Se discută cu sporită competenţă (şi nu numai de pedagogi) despre categoriile antinomice subiect-obiect, predare-preluare, înregistrare-descoperire, despre dialogul fecund profesor-elev, despre necesitatea temeinicei pregătiri psihologice a educatorului, se prezintă modele interesante. Dar, de cele mai multe ori, accentul se pune pe cognitiv şi performanţial şi se uită aspectele afectiv-evaluatoare ale relaţiei educaţionale, necesitatea transformării comunicării în comuniune, faptul că educatorul reprezintă principala forţă motivaţională în învăţămînt, „fiinţa cu care se compară şi după care se aliniază elevii". Una din principalele garanţii ale eficienţei muncii instructiv-educative este, nici vorbă, coparticiparea intensă şi responsabilă a elevilor la acţiunile în care sînt implicaţi, dar învăţătorul şi profesorul sînt şi vor rămîne ceea ce se numeşte „variabila independentă" în proces, prin funcţiile de organizare, îndrumare, conducere pe care le exercită, prin crearea atmosferei congruente de muncă, prin forţa exemplarităţii care influenţează pe verticală conştiinţa elevilor.

După cum se ştie, şcoala nu este un spaţiu neutru şi impersonal, ci locul întîlnirilor, al rivalităţilor, ambiţiilor, primul teren de serioasă testare a atitudinilor şi valorilor umane. O clasă întîlneşte un profesor, aşa cum orchestra îşi descoperă pe autenticul ei dirijor, şi această întîlnire trebuie să însemne obţinerea reciprocităţii totale, dislocare şi recompunere. Profesorul nu este numai specialist, ci şi artistul care adînceşte pe elev în **eul** său, îl ajută să se vadă, să se înţeleagă, să-şi cunoască forţele, să-şi găsească un loc şi un rost în viaţă, să-şi organizeze într-un mod specific experienţa, să-şi urmărească şi să-şi realizeze forma subiectivă a activităţii spirituale, să trăiască, să acţioneze ca fiinţă raţională, sensibilă la ceilalţi. Fiecare profesor trebuie să fie în acelaşi timp un „revelator al lumii" şi un „revelator al omului". Fiindcă, prin tot ce învaţă despre lume, elevul învaţă în acelaşi timp şi despre sine. Fiecare lecţie, cel mai simplu exerciţiu, îi pun la lucru întreaga personalitate. Depăşind compromisurile şi micile jocuri vitale, profesorul trebuie să fie nu un model care trimite la conformism, ci un **exemplu** care inspiră, oferă sugestii de împlinire, o perspectivă de devenire. El are datoria să nu uite ceea ce scria Karl Marx: „considerîndu-l pe om şi atitudinea sa faţă de lume ca o relaţie omenească, vei putea schimba dragostea numai pe dragoste, încrederea numai pe încredere... În acest fel aş fi pentru tine mediatorul dintre tine şi specie, adică aş fi înţeles şi resimţit de tine ca o completare a propriei tale fiinţe, ca o parte necesară a ta şi, implicit, aş şti că în gîndirea şi în dragostea ta m-aş afirma pe mine însumi". Uităm regula de trei simplă şi majoritatea datelor învăţate la lecţiile de istorie. Ceea ce însă ne vom aduce mereu aminte, gîndind la profesorii noştri, este ajutorul pe care ni l-au dat în procesul lent şi dificil al formării personalităţii.

EMILIAN DIMITRIU
Institutul de ştiinţe pedagogice
Bucureşti

Primul obiectiv al înnoirii învăţămîntului

În cadrul juridic şi politic stabilit prin documentele de partid şi de stat, învăţămîntul nostru cunoaşte un mers ascensiv tinzînd, în final, la formarea unei personalităţi care să se integreze în viaţă şi societate ca forţă productivă şi creatoare. În acest scop, învăţămîntul se va dezvolta atît pe linia structurilor şi conţinuturilor, cît şi pe aceea a tehnologiei didactice. Dacă prima categorie de obiective depinde de factorii centrali de decizie şi nu poate fi rezolvată decît în contextul economico-social al întregii ţări, ceea ce impune un ritm obiectiv condiţionat de mijloacele materiale, cea de-a doua este relativ independentă de cuantumul de dotări şi investiţii şi reprezintă domeniul propriu-zis al iniţiativei şi creaţiei didactice, domeniu în care orice educator are o libertate deplină de mişcare. Căci înnoirea procesului de învăţămînt sau a tehnologiei didactice înseamnă înnoirea formelor, metodelor şi relaţiilor educaţionale, între acestea, cel mai independent de mijloacele materiale fiind cîmpul relaţiilor profesori-elevi.

A aşeza relaţii noi între profesori şi elevi nu implică nici clădiri moderne şi nici aparate costisitoare. Acesta este şi punctul de plecare, fundamental, al înnoirii întregii tehnologii didactice. Şcoala a obţinut pînă acum, de la elevi, tot ceea ce s-a putut obţine prin efortul impus din exterior. Ea mai poate obţine un spor de eficienţă numai făcîndu-i partizani sau asociaţi la procesul propriei lor formări, determinîndu-i deci la o puternică constrîngere interioară. Prin aceasta ea va răspunde şi unei cerinţe imperioase a societăţii noastre, aceea de a-l face pe individ să realizeze psihic şi moral condiţia de coproprietar al avuţiei naţionale, la care are dreptul prin poziţia sa juridică şi politică. Şcoala va trebui să-l transforme pe elev, pe viitorul cetăţean, din executant al deciziilor altora, cum era odinioară, în participant la elaborarea, executarea şi controlul îndeplinirii sarcinilor. Abia aşa omul găseşte adevăratul sens al vieţii, acela de a se angaja în muncă şi în viaţa socială spre a le perfecţiona după un proiect conştient, la elaborarea căruia a participat cu drepturi egale.

Marxismul porneşte de la ideea că munca l-a creat pe om, ceea ce înseamnă că omul se autofundează sau autocreează prin activitatea sa, asimilînd datele lumii exterioare printr-un proces de angajare în muncă şi în viaţa socială. Acest postulat filozofic este azi confirmat de psihologia modernă, care arată că activitatea spontană, creativitatea, asimilarea şi transformarea lumii de către copil la propriile-i trebuinţe îi sînt caracteristici la fel de naturale, ca şi funcţiile receptive (imitarea adultului, memoria etc.). Totodată, vrînd să cucerească lumea prin activitatea sa, copilul nu doreşte să i se ofere gata elaborate raţiunea şi regulile bunei acţiuni, ci preferă să participe la descoperirea lor. De aici rezultă pentru noi două sarcini esenţiale, care stau la baza înnoirii relaţiilor profesori-elevi:

a) Să oferim elevilor nu numai lucruri gata elaborate ci şi activităţi prin care ei să-şi dezvolte funcţiile de descoperire şi transformare a realităţii, pe această cale putînd dobîndi iniţiativa şi creativitatea de care societatea noastră are atîta nevoie. Elevii să fie cei care întreabă în mult mai mare măsură decît profesorul.

b) Profesorii să realizeze un climat de cooperare cu elevii, specific democraţiei socialiste.

Aici sînt de învins două dificultăţi. Prima este aceea că metodele active reclamă o cantitate mai mare de timp, ceea ce poate întîrzia parcurgerea programelor. De aceea, trebuie pornit cu un front îngust, care se va lărgi pe măsura dobîndirii experienţei. Informaţia ştiinţifică, schimbul de experienţă, încercările repetate, studiul temeinic al temelor de predare sînt căi hotărîtoare pentru formarea unei practici pedagogice active. A doua dificultate este aceea că elevii nu apreciază întotdeauna pozitiv invitaţia profesorului la cooperare, ci o pot considera drept lipsă de fermitate şi de exigenţă. De aceea, se recomadă să stabilim cu elevii relaţii principiale de colaborare — chiar de la intrarea în şcoală cînd ei încă nu au o viziune deformată în această privinţă.

Din atitudinea faţă de elevi trebuie înlăturate suspiciunea, aprecierile pripite, cicăleala, ameninţările, afişarea superiorităţii, care timorează. A fi înţelegător, dar nu lipsit de exigenţă constantă, drept şi principial, dar nu absurd şi capricios, sobru şi totuşi nu rigid şi distant, sînt cele mai bune modalităţi de a stabili relaţii de colaborare cu elevii. Decisivă rămîne, pe ansamblu, calitatea muncii pe care o desfăşurăm în interesul elevilor. Stă în putinţă fiecărui profesor de a fi „un om de omenie" pentru elevi. Aceasta îi va deschide toate porţile unei activităţi creatoare. Căci nu putem năzui la o înnoire reală a metodelor şi formelor învăţămîntului, pînă ce nu înnoim relaţiile cu elevii.

I. ROMAN

Liceul de cultură generală din Călugăreni — *Lecţie de chimie*

Portrete de dascăli

Noblețea muncii de fiecare zi

Nu e ușor să ai în subordine două școli la care predau peste 100 de cadre didactice, nu e ușor să răspunzi de destinele a 2 000 de elevi care se pregătesc pentru meseria aleasă, care au vise și speranțe, care vor să devină oameni. Îți trebuie pentru aceasta pasiune și dăruire sufletească totală, îți trebuie o mare putere de muncă ; este nevoie uneori de renunțări și chiar de sacrificii ale ambițiilor proprii, ale orelor tale libere, destinate familiei, este nevoie, în același timp, să fii un bun pedagog și cunoscător de oameni.

Inginera Eugenia Bălașa, *directoarea Liceului industrial de construcții din Capitală, în cadrul căruia funcționează și un grup școlar profesional de construcții-montaj, nu are nici invenții senzaționale, nici lucrări de specialitate care să fi stîrnit un interes ieșit din comun. Opera ei, la care lucrează cu atîta pasiune, sînt elevii, în mijlocul cărora poate fi intîlnită de dimineața pînă seara, înconjurîndu-i cu afecțiune maternă, rezolvîndu-le cele mai diverse probleme. „Mulți dintre elevii noștri, în special de la Grupul școlar — ne spunea Eugenia Bălașa — vin din provincie, de la țară. Ei se văd pentru prima dată într-un oraș mare, departe de părinți și de cunoscuți. Sentimentul singurătății de început, care la unii ar putea să persiste multă vreme, este apăsător. Cum să-l risipim cît mai repede ? Desigur numai prin căldură, prin apropierea de ei". Și directoarea Eugenia Bălașa se știe apropia de sufletul candid al copilului cum numai naturile alese știu să o facă ! Pentru că Eugenia Bălașa, deși inginer de meserie, este în primul rînd, un desăvîrșit pedagog. Pasiunea pentru pedagogie, pentru școală, ea și-a dobîndit-o încă din familia în care a crescut — de la părinții săi, ambii foști dascăli o viață întreagă (acum pensionari) în comuna Mereni-Teleorman. Ea însăși a absolvit o școală normală, a urmat apoi Institutul de construcții din București, după care s-a dedicat în întregime învățămîntului tehnic. La Liceul industrial de construcții, pe care îl conduce, este directoare din anul 1966. Pentru merite deosebite pe linie de învățămînt, Eugenia Bălașa a primit două înalte distincții : Ordinul Muncii clasa a III-a și Medalia Muncii. Cît privește pregătirea elevilor — încununare a strădaniilor sale și ale celorlalte cadre didactice de la școala pe care o conduce — amintim doar că aproape în fiecare an, la concursul pe meserii, elevii Liceului industrial de construcții din Capitală se situează pe locuri fruntașe pe țară. Dar despre aceste succese, Eugenia Bălașa vorbește cu modestie. Este încă o trăsătură a caracterului său de aleasă noblețe.*

D. RACHICI

Răspund manualele de limbi străine cerințelor actuale?

Trăim într-o epocă în care a învăța și a vorbi bine o limbă străină a devenit o necesitate. Școala trebuie să fie prima instituție unde studiul limbilor străine să-și asume îndeplinirea unei sarcini importante și imperioase — aceea de a-i face pe elevi să vorbească cît mai repede și cît mai corect limba modernă pe care o studiază.

Manualul poate să ofere elevului posibilitatea cunoașterii expresiilor uzuale folosite în conversație, structura acestor expresii, să-l pună pe elev în cele mai variate situații, să-l determine să participe efectiv și afectiv la cele mai diverse dialoguri, să-i dezvolte spiritul de observație și inițiativă.

Un nou tip de manual, unde conversația — ca mijloc primordial de comunicare — să fie purtată de membrii unei familii sau de membrii unui grup de prieteni avînd profesii cît mai diferite și puși în cele mai variate ipostaze ni se pare manualul ideal care să corespundă cerințelor actuale.

Analizînd manualele de limba franceză pentru avansați, anii I și II, ne punem întrebarea : ce subiect de conversație ar putea să ofere niște lecții ca : „Le berger Jupill", „Un village bréton d'autrefoixs" (manualul anului I) sau „L'Auvergne", „La révolte des canuts" (manualul anului II), sau lecțiile fără nici o legătură între ele (manualul anului I).

Ce structură de conversație ar putea să ofere lecțiile din manualul anului I, lecții fără nici un fel de legătură între ele, fără nici măcar o intenție de continuitate sau, în sfîrșit, fără a oferi elevului un interes sporit, o atracție deosebită față de ceea ce va urma ?

Oricine ar scrie despre un manual s-ar gîndi la discutarea a două probleme de bază : *conținutul* și *metoda de realizare.*

Referindu-ne la manualele de franceză pentru anii I și II, nu conținutul ar fi acela care nu ar permite manualului să răspundă cerințelor actuale, ci metodele de prezentare a acestui conținut.

Cît de plăcut și de atractiv ar deveni pentru elev un manual care ar prezenta toată această cantitate de informații sub forma unor conversații purtate de un grup de prieteni care, în fiecare zi, la ore și în anotimpuri diferite, și-ar da întîlnire în toate colțurile țării sau în lume. Un muzeu, o uzină, o expoziție, un magazin, un parc, vor fi numai cîteva din locurile unde elevii vor participa, alături de grupul de prieteni, la multe întîmplări sau peripeții.

Dacă autorul unui asemenea manual ar crea în cadrul acestui grup un personaj veșnic spiritual, care să găsească și să adapteze fiecărei situații sau domeniu o întîmplare cu haz sau o replică inteligentă, sîntem convinși că pe lîngă nerăbdarea elevului pentru lecția următoare se va realiza și o îmbogățire simțitoare a vocabularului.

Autorul manualului nu trebuie să omită ideea că ultimele pagini reprezintă întotdeauna concluzionarea cunoștințelor acumulate în cursul anului. De aceea, aceste pagini ar trebui să conțină texte literare originale, cît mai variate, care vor permite elevului recunoașterea și analizarea noțiunilor deja învățate. Folosirea expresiilor uzuale și a structurii acestor expresii în textele literare originale vor demonstra elevului cîmpul larg de acțiune și multiplele sensuri ale cuvintelor și-l vor ajuta, în același timp, la cunoașterea și formarea unui stil de exprimare.

Considerăm, vorbind despre manualele de limba franceză pentru anii I și II, că realizarea unui asemenea manual bazat pe conversație va răspunde prompt cerințelor actuale — el va da elevului posibilitatea de a-și exprima ușor, limpede și cursiv ideile, de a-și îmbogăți cunoștințele cu noțiuni de limbă și literatură de care va avea nevoie în permanență.

Introducerea în manualele de limba franceză pentru anii III și IV a studiului literaturii franceze de la începuturi pînă în epoca contemporană ni se pare salutară. Ea oferă elevului posibilitatea de a vedea evoluția limbii, îi întregește atît cunoștințele de limbă, cît și pe cele de cultură generală.

În această situație, limba nu va rămîne pentru elev numai un simbol, ea va fi îmbogățită cu toate coordonatele de care are nevoie pentru a fi pe deplin însușită. Considerăm totuși că dacă tratarea subiectelor de literatură s-ar limita numai la studiul epocilor mari și al capodoperelor, dacă manualele de limba franceză pentru anii III și IV ar începe cu prezentarea succintă a epocilor literare și a secolelor în care acestea s-au dezvoltat, aceste manuale ar răspunde și ele cerințelor actuale.

La începutul studiului literaturii franceze, deci în anul III, elevii au deja multe cunoștințe despre operele și scriitorii francezi. Manualului și profesorului de limbă franceză le revin sarcina de a întregi și, mai ales, de a clasifica aceste cunoștințe de a le așeza într-un context clar și bine definit. Elevii știu, fără îndoială, pînă la această epocă, cine au fost Molière, La Fontaine, Racine, Voltaire sau Pascal și care sînt capodoperele lor. Ei nu realizează însă contextul epocii în care acești scriitori au creat, ei nu înțeleg reacțiile unor epoci față de alte epoci sau contradicțiile din sînul unei societăți, contradicții care au dus în fond la crearea marilor opere.

Studiul literaturii franceze presupune o lectură îndelungată, făcută cu multă atenție. În cadrul acestei lecturi, elevii fac cunoștință cu multe și variate stiluri de a scrie, cu un conținut bogat în idei, cu vaste metode de realizare.

În lumina acestor idei, considerăm că manualul și profesorul de limba franceză ar trebui să participe intens prin exerciții și teme variate de compuneri, alături de manualul și profesorul de limba română, la formarea sau desăvîrșirea unui stil de exprimare orală și în scris a elevilor.

Prof. GABRIELA PÎRCĂLABOIU
Liceul de arte plastice, București

Analiza literară în şcoală

Există o analiză literară şcolară ? Iată o întrebare care multora li se pare inutilă, din moment ce analiza literară este principala modalitate de existenţă şi de învăţare a literaturii în şcoală. Şi, totuşi, o astfel de întrebare ne-a fost incitată de apariţia antologiei : „Modele de analize literare şi stilistice“ (*Lyceum*, Ed. Albatros, 1971, îngrijită şi prefaţată de Al. Hanţă). Culegerea vrea să fie, aşa cum se precizează în „Notă asupra ediţiei“, un „Îndrumar metodologic în predarea de către profesori a literaturii române în şcoală şi (în) deprinderea elevilor cu instrumentele specifice ale cercetării şi înţelegerii operelor (pag. XXV). Într-adevăr, antologia e bine gîndită şi echilibrată, prin selecţia extrem de riguroasă a textelor, din cei mai autorizaţi istorici şi critici literari.

Dar cum nici unul dintre profesori nu se va încumeta să aplice la clasă ad-litteram analizele marilor istorici literari, (aşa ceva nefiind posibil ab initio) ne punem legitima întrebare : unde „sfîrşeşte“ lecţia acestora şi unde „începe“ lecţia profesorului de liceu ? Mai precis, în ce măsură aceste modele sînt aplicabile, fără a deveni tiranice, pentru înţelegerea literaturii la diferite vîrste şcolare. Sau, cu alte cuvinte, există vreo deosebire între analizele adînci şi originale ale lui G. Călinescu, T. Vianu etc. şi analiza literară şcolară ? Aceasta cu atît mai mult cu cît marii scriitori sînt „văzuţi“, analizaţi, sensibil diferit, de către istoricii şi criticii noştri literari. Într-un anume fel îl „vede“ G. Călinescu pe Creangă, de exemplu, şi în alt mod îl înţelege şi-l analizează Vladimir Streinu. Pe cine va urma profesorul de liceu ?

Nu ne-am fi pus aceste întrebări dacă nu am şti că mai există tendinţa de a „transplanta“ în lecţia de literatură cel mai autorizat studiu interpretativ de istorie sau critică literară. Se confundă astfel lecţia de analiză literară din şcoală cu metoda de cercetare a fenomenului literar, specifică, prin particularităţile ei, fiecărui critic sau istoric literar, metodă care nu e gîndită în coordonatele didactice ale lecţiei şcolare.

Analiza literară şcolară se distinge atît prin obiectivele pe care le urmăreşte, cît şi prin modul ei de desfăşurare. Prin lecţie profesorul îşi propune să realizeze deodată atît caracterul *informativ*, cît şi cel *formativ* al procesului învăţării. Ea trebuie să „comunice“ conţinutul, mesajul şi specificul operei literare, pe de-o parte, iar pe de altă parte, să contribuie la formarea priceperii de analiză literară a elevilor.

Prin modul ei de desfăşurare, analiza literară e rodul colaborării profesor-elev, rezultatul exercitării gîndirii, imaginaţiei şi trăirii emotive a acestuia din urmă.

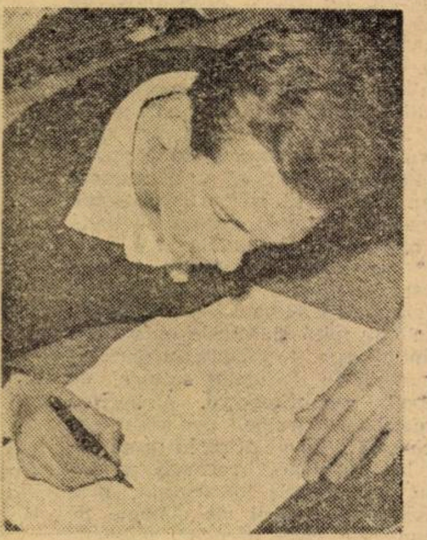

Pînă nu demult, în şcoală exista un singur tip de analiză, pe care o putem denumi „tradiţională“. Echivalentă, în parte, cu ceea ce în literatura franceză a căpătat denumirea de „explication de textes“, analiza de acest tip a avut şi are efecte pozitive în desfăşurarea lecţiei de literatură. Prin aplicarea ei s-a acceptat o anumită ordine în studiul elementelor unei opere : geneza, tema, subiectul, personajele, mijloacele de realizare artistică — fapt care l-a avantajat pe profesorul de literatură, aflat tot „timpul“ în „criză de timp“. Deşi îndeajuns de elastic teoretizată, treptat, în practica la catedră, „schema“ recomandată a devenit rigidă, încorsetînd munca profesorului, care, de multe ori, nu putea să epuizeze studiul operei sub toate aspectele. Că mai există analize de tip tradiţional o dovedeşte prezenţa ei în manualele şcolare, de exemplu analiza nuvelei : „Alexandru Lăpuşneanu“ (după întreg „tipicul“ acestui fel de analiză).

O dată însă, cu introducerea în şcoală a unor scriitori „dificili“ (Ion Barbu, Lucian Blaga etc.), s-a dovedit, aproape, inutilitatea analizei de tip tradiţional. De aceea, cercetările care au influenţat cel mai mult studiul literaturii în şcoală au fost cele din domeniile teoriei literare şi lingvisticii structuraliste.

Lecţia de literatură a fost reconsiderată în conţinutul şi metodologia ei. Ca efecte pozitive menţionăm : — s-a renunţat la consideraţiile de istorie literară prea detaliate şi exterioare textului, acordîndu-se prioritate acestuia ; — s-a abandonat studiul amănunţit al „subiectului“ operelor, accentul deplasîndu-se spre structuri, spre elemente de artă literară, care definesc mai pregnant specificul literaturii. Consecinţa a fost „înlocuirea“ uneori a analizei de tip tradiţional cu analiza structuralistă, înţeleasă şi aplicată cu pronunţate diferenţieri de la profesor la profesor. Unii înţeleg prin analiza structuralistă transpunerea unor structuri, fie epice, fie lirice, în scheme grafice cît mai geometrice şi mai enigmatice. Alţii se silesc să analizeze opera pe straturi : fonetic, morfologic, sintactic, lexical etc. Dar o analiză structuralistă oricît de excelentă ar fi într-un studiu sau într-o culegere de specialitate, la clasă s-ar putea să devină inoperantă pentru profesor şi inhibantă pentru elevi, dacă aceştia nu stăpînesc o anumită cultură şi terminologie de specialitate. Analiza de acest tip poate fi acceptată şi practicată la catedră, fără însă să se transforme într-un „labirint“ de semne dincolo de care elevii să nu mai poată „vedea“ şi „gusta“ opera supusă studiului. Aşadar, există o analiză şcolară structuralistă ?

Pe de altă parte, lecţia de literatură suferă recente influenţe din partea cercetărilor din domeniul psihologiei pedagogice (îndeosebi după traducerea cărţilor lui J. S. Bruner : „Procesul educaţiei intelectuale“ şi „Pentru o teorie a instruirii“). Se accentuează acum caracterul formativ al predării fiecărei discipline ; prin metoda descoperirii, problematizare, algoritmizare etc., vorbindu-se şi de analiza literară problematizată.

Desfăşurarea analizei pe baza unor „întrebări-problemă“ (de exemplu : în ce constă clasicismul romanului „Viaţa la ţară“ ?) oferă lecţiei un coeficient în plus de atractivitate, solicitînd mai mult capacităţile intelectuale ale elevilor. Dar analiza nu se poate limita la astfel de întrebări, fiind necesar ca ele să fie integrate în cadrul larg al lecţiei de literatură, în care se studiază opera din multiple puncte de vedere şi în esenţa ei. Există, deci, analiză şcolară problematizată ?

Tradiţională, structuralistă, problematizată etc., analiza literară şcolară trebuie să constituie rezultanta conjugării efortului profesor-elev, realizată pentru elevi şi pe măsura accesibilităţii lor.

VISŢIAN GOIA
Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj

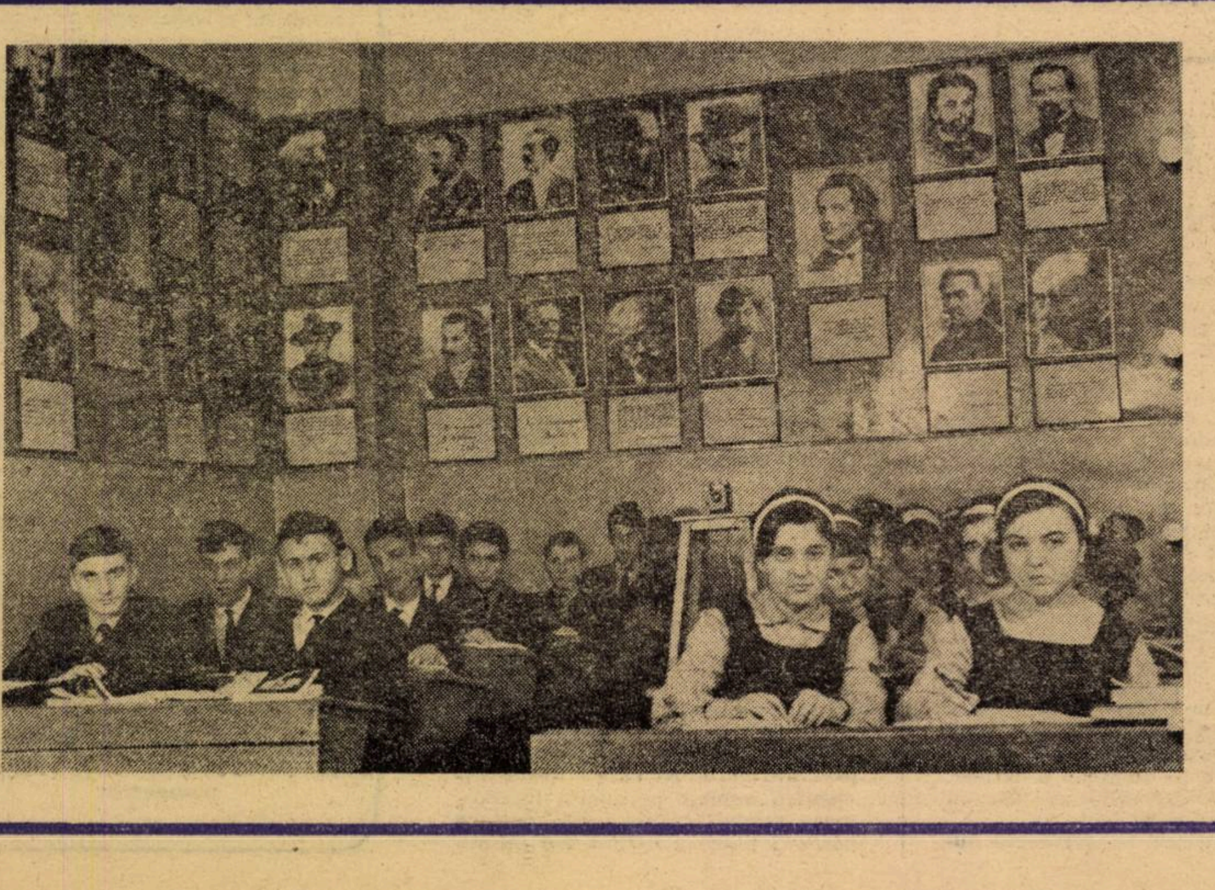

LA ZI

40 de pionieri din clasele a V-a de la Liceul „Gheoghe Lazăr“ din comuna Pecica, judeţul Arad, au pornit într-o minunată excursie cu tema „Patrie, dragă ne eşti“

Elevii au admirat pe rînd ruinele cetăţii de la Şiria, vatra poveştilor lui Slavici, Ineul şi Sebişul — oraşe tinere, mărturii elocvente ale ofensivei urbanistice, încorporată firesc în ambianţa naturală a unor locuri cu rezonanţă. În preajma gorunului multisecular al lui Horea şi în faţa mormîntului lui Avram Iancu, în liniştea de la Ţebea — cetatea eroilor pentru libertatea şi dreptatea moţilor — reînvie pentru o clipă istoria şi sădeşte în inimile pionierilor convingerea că jertfele trecutului stau la temelia României de azi. La Deva — popas la poalele cetăţii şi în sălile muzeului de istorie naţională — încă un prilej de edificare patriotică pentru făuritorii de mîine ai istoriei patriei. Un sincer gest omagial adus republicii la un sfert de veac. (Prof. ROMULUS ŞICLOVAN).

◆

Recent, a avut loc, la Liceul „Bolyai Farkaş“, din municipiul Tg.-Mureş, instruirea metodiştilor de limbi străine (franceză, germană, rusă şi engleză). La această acţiune, organizată de Inspectoratul şcolar judeţean, au participat 20 de profesori din oraşele Tg. Mureş, Reghin, Tîrnăveni, Sighişoara şi Luduş. Instructajul a fost urmat de o lecţie deschisă de limba franceză, ţinută de prof. Darvas Elisabeta, în laboratorul fonetic al liceului. (Prof. ALEX COSTIN).

◆

Sub îndrumarea profesoarei Oltea Stăţescu, elevii anului III-B de la Liceul din Dumbrăveni—Sibiu au organizat un frumos program artistic, intitulat „Fetele la revistă“. Cu acest spectacol, elevii (34 de fete şi 4 băieţi) s-au prezentat în faţa spectatorilor în perioada muncilor prestate în I.A.S-uri şi C.A.P.-uri pentru strîngerea recoltei. Spectacolul s-a bucurat de unanime aprecieri şi sperăm să constituie o iniţiativă demnă de urmat şi de elevii celorlalţi ani ai liceului din Dumbrăveni. (Prof. RADU TEMPEANU).

◆

Activităţile duminicale ale pionierilor şi şcolarilor vin să completeze procesul insructiv-educativ, contribuind în mare măsură la educarea patriotică, ştiinţifică şi moral-cetăţenească a celor mai tineri ziditori ai societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Duminică, 5 noiembrie 1972 a fost pentru Şcoala generală de 10 ani din Cizer, jud. Sălaj, o zi record în această privinţă. Pionieri şi şcolari din întreaga comună s-au adunat pentru a participa la deschiderea Festivalului filmului pentru tineret şi elevi, la crosul „Cravatele roşii“ (faza comunală) şi la o întrecere foarte dinamică între fotbaliştii Şcolii generale Pria.

Desfăşurîndu-se totul în cadru festiv, cu ceremonial şi aplauze, cu insigne şi diplome, cu disciplină şi ordine pionierească, această zi plină de soare şi emoţii va rămîne mult timp în memoria pionierilor Chiba Livia, Cristea Nicolae, Crişan Viorica, Duma Nicolae, Zahortea Ileana şi Botofan Viorel care au obţinut locul I la crosul „Cravatele roşii“.

◆

În prezenţa a peste 200 de părinţi din comuna Copăcelu, jud. Vîlcea, a avut loc nu de mult o plenară în care s-a analizat activitatea comitetului de părinţi pe anul expirat, s-a ales noul comitet de părinţi pe anul 1972/1973 şi s-a elaborat planul de muncă pe anul în curs.

Cu această ocazie a vorbit dr. Constantin Dobrica de la circumscripţia sanitară Riureni, despre „Regimul de muncă al elevilor“. Învăţătorul Gheorghe Marinciu a expus referatul „Sarcinile părinţilor în modernizarea învăţămîntului“.

Preşedinte al comitetului de părinţi a fost ales Petre I. Sirbu, maistru la I.I.S. Riureni, unitate care patronează şcoala. Comitetul nou ales s-a angajat să doteze atelierul-şcoală cu o bormaşină, un polizor şi alte instrumente necesare.

De asemenea, s-a hotărît organizarea unor excursii în judeţ şi la Porţile de Fier şi s-a planificat tematica şedinţelor care se vor ţine cu părinţii în cursul acestui an şcolar. (Prof. MIHAI BUHARU).

◆

Colectivul de cadre didactice al Şcolii generale nr. 8 Hunedoara este preocupat de îmbunătăţirea formelor de influenţă educativă asupra familiei şi copiilor, în conformitate cu cerinţele actuale ale societăţii.

Încă din anul şcolar trecut, în şcoală funcţionează un cabinet metodic pentru părinţi, care a luat iniţiative meritorii. La 23.X.1972 a fost inaugurată o formă organizatorică nouă : „Şcoala părinţilor“ la care participă, prin înscriere, părinţii elevilor din clasele I—X.

◆

Între 23—25 noiembrie a.c., în cadrul manifestărilor prilejuite de Anul internaţional al cărţii, Biblioteca centrală universitară din Bucureşti organizează simpozionul „Biblioteca universitară—laborator de muncă intelectuală“. Cu această ocazie, se ţine o sesiune de comunicări ştiinţifice pe probleme ca : funcţia bibliotecilor universitare, rolul lor în circuitul informaţional, sociologia lecturii, modernizarea proceselor de comunicare etc.

O expoziţie de fotografii, cu aspecte din activitatea bibliotecilor universitare de peste hotare, întregeşte lucrările simpozionului, dîndu-i un sens mai amplu.

Fibrele optice

O nouă tehnologie de vîrf este pe cale să apară în contextul peisajului progresului științific și tehnic contemporan : fabricarea fibrelor optice la scară industrială. Acestea vor prelua una din sarcinile de bază ale vieții moderne și anume transmiterea imaginilor și sunetelor dintr-un loc în altul. Fibrele optice au tendința să devină în viitorul apropiat concurente ale sîrmelor și cablurilor, componente de bază ale rețelelor de transmisie.

Avantajele oferite de fibrele optice (fabricate din sticlă sau plastic) sînt : format mic, capacitate foarte mare de transmisie, cost scăzut, posibilitate de îndoire, deci, excelente pentru schimbarea direcției semnalelor luminoase pe distanțe lungi, neinterferența față de alte cîmpuri de forță etc.

Se așteaptă ca în viitorul apropiat cablurile cu fibre optice să transporte mai multe informații decît alte medii comparabile construite pentru ghidarea luminii. Dar succesul cel mai mare se așteaptă a fi aplicarea acestora în domeniul transporturilor și telecomunicațiilor.

O fibră are circa 0,001 cm în diametru, fiind alcătuită din materialul propriu-zis (sticlă, polimetacrilat de metil etc.), care alcătuiește inima fibrei. Aceasta este învelită într-un strat uniform de sticlă sau plastic. Tot firul are un index de refracție coborît. Se estimează că fibrele optice vor fi componente de bază la toate sistemele electrice ale automobilelor. Unele modele pe 1973 au deja instalate astfel de fibre optice.

Apelurile telefonice și datele mecanografice vor putea fi, de asemenea, transmise în acest mod sub formă de miliarde de impulsuri luminoase. Utilizarea acestui sistem nou de transmisie va putea permite efectuarea a milioane de conversații într-un filament optic. Nu de mult, calitatea fibrelor optice nu permitea transmiterea datelor pe mari distanțe datorită pierderilor de lumină în timpul transportului. Progresele remarcabile înregistrate în ultimul timp au scăzut procentul pierderilor într-o măsură care nu mai afectează în nici un mod calitatea și fidelitatea transmisiei. Această ameliorare a fost însoțită de progrese încurajatoare în dezvoltarea surselor luminoase prin folosirea laserului și a celulelor fotoelectrice deosebit de sensibile. În marile orașe, de exemplu, va fi mai practic și mai economic să se comunice cu ajutorul impulsurilor luminoase. Fibrele optice, mici și suple, vor putea transporta un mare volum al traficului de convorbiri în canalele deja existente : ele vor găsi loc suficient lîngă cablurile din fire de cupru, în spațiile moarte lăsate de instalarea acestora.

Transmisia fasciculelor luminoase în spații restrînse cu ajutorul pachetelor de sticlă este utilizată de mulți ani. Aceste „conducte luminoase" pot ușor curba fasciculele luminoase, ceea ce permite mai ales chirurgilor de a lumina și observa interiorul corpului omenesc. Instrumente asemănătoare sînt utilizate pentru întreținerea motoarelor de avion în vederea inspectării porțiunilor inaccesibile ale motoarelor cu reacție. Utilizate în fascicule, fibrele optice transmit o imagine ; ușoarele imperfecțiuni în unele filamente nu creează probleme serioase. Televiziunea a și început să fie beneficiara acestei noi tehnici de transmitere a imaginii, care are o serie de avantaje evidente.

În cercurile specialiștilor și ale industriilor interesate în dezvoltarea acestei noi tehnologii se subliniază problemele delicate și avantajele particulare ale transmisiei optice. Se speră să se determine care sînt cele mai economice și eficiente aplicații în această primă etapă, dar și cel mai propice moment pentru introducerea pe scară largă a fibrelor optice în practică.

La ora actuală, cercetările se concentrează în îmbunătățirea lansării de impulsuri în fibrele optice cu ajutorul unui laser, în transmiterea impulsurilor luminoase în fibre, în modularea și amplificarea fluxului luminos.

Un prototip de transmisie este constituit dintr-o sursă de semnale electrice (provenind dintr-un telefon, calculator electronic etc.), dintr-un laser pentru a converti aceste semnale în surse luminoase, dintr-un gen special de fibre optice blindate și dintr-un detector, necesar reconvertirii luminii în semnale electrice. Aceste semnale se vor retransforma în mesaje fie telefonice, fie scrise pe un ecran, fie vor fi imprimate. Se caută răspunsuri traduse în limbaj economic privind avantajele, în detaliu, ale telecomunicațiilor prin fibre optice. Pentru a exemplifica, amintim că acum două luni, în cadrul unei conferințe științifice care a avut loc în Elveția, la Geneva, cercetătorii din S.U.A. au comunicat că au reușit să coboare pierderea semnalului optic în ghidul de undă al fibrei optice din sticlă la 4 decibeli * per kilometru. Acum doi ani această limită era de 20 de decibeli per kilometru. Pentru o comparație : sticla obișnuită și fibrele optice din anumite tipuri de plastic au pierderi de semnal în domeniul sutelor de decibeli per kilometru. Coborîrea pierderii la 2 decibeli per kilometru reprezintă ținta de atins în următoarele luni. Aceasta înseamnă un început de aplicație industrială prin posibilitatea creării de sisteme de comunicație care necesită relee de retransmitere a semnalelor la fiecare 5 sau 10 kilometri.

PETRE FRANGOPOL

---

*) Rapoartele de putere în tehnica telefonului sînt măsurate în decibeli. **O diferență de un decibel în alimentarea cu putere a unui receptor de telefon produce aproximativ cea mai mică schimbare în volumul sunetului pe care o ureche normală îl poate detecta.**

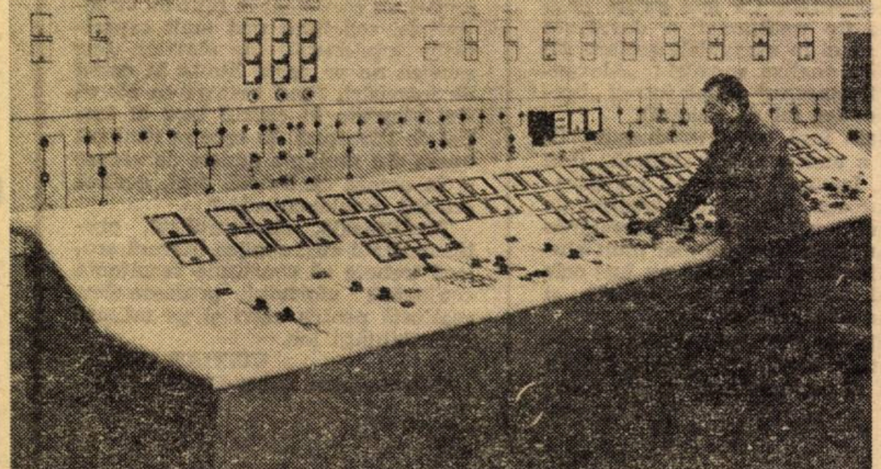

ORDINEA ȘI MATEMATICA SA

Numărul

(Urmare din pag. I)

cauza lui β și β cauza lui α decît dacă β este identic cu α. Această identitate formală a ordinei în procesul de mișcare a unui corp cu ordinea cauzală ca și de altfel cu ordinea implicației logice dintre propoziții, a condus, nu arareori, la interpretări neadmisibile ale procesului cauzal al fenomenologiei naturii sau în elaborările științifice ale fenomenelor sociale sau economice, dar nici matematica, nici logica nu poartă vreo răspundere.

Relația de ordine nu este o relație cauzală și nici de conținut logic, ci formală care, dacă a fost desprinsă din modelul mișcării sau al curgerii timpului materializat prin mișcare sau printr-un proces organic sau fizic nu este identică cu nici unul dintre ele. Ea constituie o structură comună răsfrîntă în gîndirea noastră și într-un anume fel obligatorie pentru ea, așa cum reiese foarte evident din procesul care a dus la constituirea conceptului de număr. E vorba de număr întreg.

Numărul întreg are două aspecte : cel cardinal și cel ordinal. Cardinalitatea oglindește caracterul universal, abstract al numărului comun tuturor mulțimilor finite de elemente între care se poate stabili o corespondență biunivocă de la element la element al oricărei perechi, independent de natura elementelor. Dar cum se poate verifica această corespondență abstractă altfel decît prin efectuarea ei concretă, chiar dacă numai gîndită, a fiecăreia dintre acele mulțimi cu una dintre ele luată ca bază de comparație ? Și cum se poate realiza corespondența decît prin numărarea care impune o ordine chiar dacă aleasă arbitrar, dar nu mai puțin o ordine

Ordinea în care se efectuează numărarea asigură caracterul oarecum concret, mai exact, existențial al numărului iar faptul că oricare ar fi ordinea în care numărăm, rezultatul este același asigură caracterul universal al numărului. Acțiunea numărării unei mulțimi este, din acest punct de vedere, identică cu impunerea unei anume ordine în această mulțime. Este un act concret al minții suprapus unui aspect generic al realității și caracterizează cît se poate de precis dublul caracter ontologic și epistemologic al conceptului de ordine.

Cine urmărește să aprofundeze legătura dintre ordinalitate și cardinalitate trebuie să meargă la numerele transformate ordinal sau cardinal unde se accentuiază deosebirea cu accentuarea caracterului existențial al numerelor ordinale întărit prin afirmația pe care matematicienii o numesc postulatul lui Zermelo potrivit căruia orice mulțime poate fi numărată, finit sau infinit.

În zilele de

2-3 decembrie 1972

Colocviul național: „Prognoză, inovare și interdisciplinaritate în învățămînt"

Al doilea Colocviu național organizat, din doi în doi ani, de către Institutul de științe pedagogice, pe tema abordării interdisciplinare a învățămîntului, asociază **ideea de interdisciplinaritate cu aceea de inovare.** Astfel, această modalitate metodologică fecundă de abordare a învățămîntului este pusă în legătură cu imperativul prioritar al adaptării sistemului educațional la exigențele și proiectele societății noastre socialiste, la dinamica științei, a tehnicii, a artei și a cererii de educație. Interdisciplinaritatea, prospectivitatea și aplicativitatea constituie atribute necesare și inseparabile ale cercetării educaționale contemporane, preocupată de organizarea învățămîntului ca factor al dezvoltării sociale.

Cele peste 400 de referate și comunicări înscrise în program provin de la multe categorii de specialiști aparținînd cercetării sau învățămîntului și introduc o multitudine de puncte de vedere și de contribuții. Pe primul plan se situează un număr de probleme care, prin natura și complexitatea lor, pretind o abordare interdisciplinară : 1. Structurile sistemului de învățămînt ; 2) Formarea personalității multilateral dezvoltate ; 3) Inovarea tehnologiei procesului de învățămînt ; 4) Orientarea școlară și profesională ; 5) Pregătirea și perfecționarea personalului didactic ș.a. Se vor organiza și mese rotunde care, profitînd de avantajele acestei forme de lucru, vor aborda teme cum sînt : 1) Evaluarea randamentului școlar; 2) Educația moral-civică și integrarea socială a tineretului ; 3) Educație și ecologie ; 4) Educația permanentă și școala de mîine ; 5) Dezvoltarea societății și pedagogia.

Institutul de științe pedagogice vine la acest colocviu, în calitate de gazdă și de organizator, cu o serie de contribuții, de soluții sau proiecte bazate pe interdisciplinaritate și spirit prospectiv. Acestea nu privesc numai domeniul „marilor teme" cum sînt cele enumerate mai sus, ci și „probleme mai mici", dar importante, cărora diferite echipe de specialiști le-au căutat un răspuns.

Organizatorii își propun să rezerve pondere mare dezbaterilor, care au virtutea de a prefigura sau sublinia soluțiile cele mai îndrăznețe și mai eficiente. Vor avea loc analize critice, pe baza cărora se va ajunge la prognoze îndrăznețe și la propuneri de decizii.

În toate secțiile, propunerile și proiectele vor fi puse în discuția participanților pentru ca, ulterior, să fie organizate și prezentate Ministerului Educației și Învățămîntului. Astfel, lucrările colocviului se vor constitui ca o contribuție nemijlocită la elaborarea sau perfecționarea studiilor acestui for, preocupat de perfecționarea învățămîntului nostru în lumina directivelor și a documentelor de partid.

Prof. univ. dr. G. VĂIDEANU
directorul Institutului de științe pedagogice

Interferențe ale culturii și literaturii române

Convorbire cu prof. univ. ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

Cultura și literatura universală polarizează din ce în ce mai mult interesul general. În domeniul lor s-au realizat, de-a lungul anilor, contribuții remarcabile venite din partea tuturor popoarelor. Cum de studierea raporturilor dintre diverse culturi și literaturi naționale se ocupă științele comparatiste, ne-am adresat prof. univ. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, autoare a numeroase lucrări de specialitate, solicitîndu-i părerea pe marginea, atît de actualei probleme, a contactelor spirituale dintre națiuni.

— Mai întîi, tovarășă profesoară, am dori să ne precizați care sînt momentele nodale ale evoluției noțiunii termenului de interferență, ținînd cont de faptul că în cercetările comparatiste el a înregistrat numeroase accepțiuni ?

— Ca orice termen care pătrunde în istoria și în filozofia culturii, noțiunea de **interferență** a trecut prin metamorfoze nu atît semantice, cît de accepție. Pornit de la fizică și însemnînd suprapuneri de mișcări vibratorii cu aceeași frecvență, cuvîntul a desemnat întretăieri, întîlniri, conjuncții, amestecuri etc. În disciplina noastră comparatistică, interferența devine unul din termenii cheie care-și dispută întîietatea cu altul, tot atît de important și cu semnificațiile înrudite, și anume **confluență.** Întîlnirile și amestecurile în care fiecare element rămîne totuși de sine stătător, intrînd într-o oarecare interdependență față de altele, sînt acelea care dau specificitate fenomenelor literaturii comparate. Într-o viziune dinamică asupra relațiilor dintre literaturile naționale și cea universală, interferențele sînt cele care interesează, indicînd punctele de întîlnire, ca și contaminările și cîștigurile, ca și direcțiile mișcării, dintr-o parte într-alta.

— Ce creații spirituale românești reprezintă, după părerea dumneavoastră, primele afirmări de răsunet pe plan universal ? În ce constă esența acestora ?

— Cum eu fac diferența între notorietate universală și universalitate propriu-zisă, aș spune că Dimitrie Cantemir a atins încă din secolul XVIII o impresionantă faimă europeană, fiind nu numai membru al Academiei din Berlin, dar citat de numeroase ori de Voltaire, de Byron și de Hugo mai tîrziu. Pentru o beizadea moldoveană era oricum foarte mult. Dar Eminescu ni se pare a fi steaua adevărată care s-a ridicat de la sine, în ciuda limbii fără circulație universală de care s-a folosit, pe cerul valorilor de mărimea întîi. Problematica operei, înțelegerea filozofică a lucrurilor lumii, obiectivarea și generalizarea unei experiențe adînci umane, perfecțiunea geometrică a formei, felul în care geniul individual se întîlnește cu cel al poporului, toate converg în a face din poetul național una din valorile lumii. Și mi-aș îngădui să mai adaug două nume, date la lumina secolului XX de țara noastră, Enescu și Brâncuși. Frîngînd în chip românesc modurile, amestecînd melosul oriental cu savantele armonii ale muzicii europene moderne, amintind de lăutari și de păstorii vechi ai plaiurilor noastre, Enescu a dat sonatele și simfoniile sale, suitele și încă nedescifratul Oedip, întregii lumi, ca o sinteză între est și vest, între sud și nord.

Iar Brâncuși a revoluționat plastica lumii, introducînd spiritul formelor pure ale folclorului românesc în sculptură. **Coloana infinită** și **Masa tăcerii, Poarta sărutului,** și **Păsări măiestre** poartă pecetea geniului care înnoiește, îmbogățește și dăruie. Și artiștii mari de azi, Hans Arp sau Henry Moore, duc mai departe genialele descoperiri ale lui Brâncuși, dînd mereu alte forme și volume noi unei arte care descinde tot dinspre noi.

— Și acum, inversînd întrebarea, căror fenomene din cultura altor popoare, spiritul românesc le-a dovedit dintr-un început unghi deschis ?

— „Spiritul românesc“ este prin definiție un spirit doritor de sinteze și colaborări, care primește, parcă, pentru a-și arăta sieși propria putere de creație originală. Oricîte și orice fel de influențe am primit în decursul istoriei noastre, le-am supus unei site critice extrem de lucide și le-am subordonat unui specific național foarte pronunțat, care le-a însușit modificîndu-le în direcția spiritului nostru. Fie că a fost vorba de influențe slave, grecești, franceze, italiene, engleze, germane sau altele, ele au fost asimilate și integrate culturii românești. Tot ce a rezultat a fost și este exprimat în sistemul nostru de valori, în viziunea noastră despre lume, în formele noastre arhetipale.

— Cum apreciați stadiul actual al receptării culturii și literaturii universale în țara noastră ?

— Receptarea culturii și literaturii universale la noi, astăzi, se face în spiritul întregii noastre politici de relații cu lumea. Deschiși spre toate unghiurile zării, considerăm cunoașterea și prețuirea popoarelor între ele drept una din premisele cele mai trainice ale colaborării și păcii în lume. Desigur, sîntem gata să primim numai acele valori care luminează viața oamenilor și o duc mai departe, și nu produsele care umbresc și întunecă relațiile între popoare, semănînd discordia și învrăjbirea. Politica noastră culturală este una de adînci criterii etice, pe lîngă cele estetice.

— Dar al culturii și literaturii române peste hotare ?

— Și, firește, și răspîndirea literaturii noastre peste hotare a început să se desfășoare sub o nouă zodie, ținînd de prestigiul nostru politic în lume. Scriitorii români sînt traduși în numeroase țări și limbi, folclorul se bucură de o prețuire care iese din comun. Dar mi se pare că în această privință sîntem abia la începutul eforturilor noastre, care trebuie înzecite. Și noi, și forurile de resort, se cade să înțelegem că România reprezintă o insulă de spiritualitate originală, autentică, ale cărei creații arată lumii puterea și frumusețea noastră și merită să fie răspîndite peste tot pămîntul. E o misiune nobilă care cere, pentru a fi răsplătită cum se cuvine, multă luptă și multe jertfe.

D. LAZĂR-SĂRĂIANU

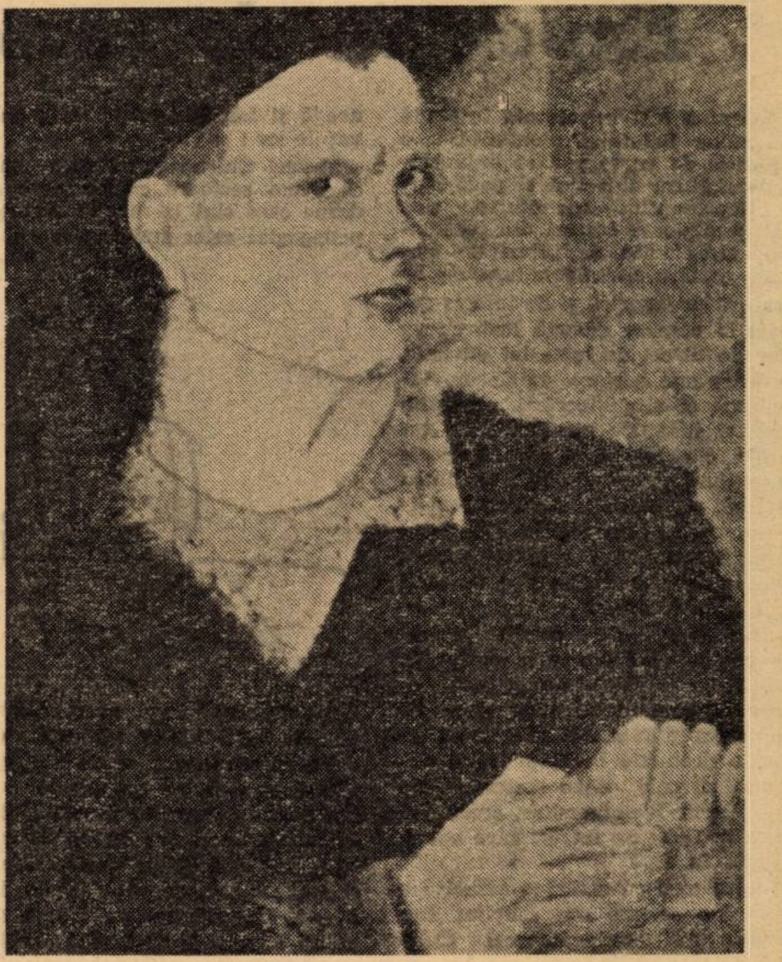

ALEXANDRU CIUCURENCU:

„Arta este destinată tuturor oamenilor“

După o perioadă de 8 ani — de la ultima expoziție personală — timp în care a avut cîteva expoziții peste hotare, foarte apreciate, maestrul Alexandru Ciucurencu este prezent cu o nouă expoziție personală în sala Dalles, deschisă recent, sub auspiciile Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Sînt expuse o parte din lucrările realizate în ultimii ani — marcînd etapa de la 1964 — data ultimei expoziții în țară, și pînă în prezent.

Maestrul Alexandru Ciucurencu, artist al poporului, ocupă azi un loc de frunte în pictura contemporană modernă din țara noastră și cu rezonanțe puternice în pictura modernă universală.

Ca artist cetățean, Alexandru Ciucurencu a rămas credincios postulatului: „Arta este destinată tuturor oamenilor“. — operele sale consacrate evenimentelor fundamentale ce stau la baza republicii noastre sînt legate de istoria și ideologia clasei muncitoare. Se remarcă, în mod deosebit, lucrările „Insurecția armată de la 23 August 1944“, „Ilegaliști lipind afișe“.

Eugen Schileru remarca pe drept cuvînt în lucrarea „Artele plastice din România după 23 August 1944“ remarcabila lucrare „Ana Ipătescu“ în 1948, considerînd-o un succes al problemelor compoziției, una din marile victorii ale picturii românești de astăzi. Valoarea operei sale se impune prin noutate, originalitate și autenticitate, implicații ale unei exigențe profesionale de total atașament față de problemele artei plastice caracteristice marilor virtuoși care slujesc adevărul și omul.

Iluminat, inspirat, Ciucurencu este un mare teoretician și realizator al interpretării originale, a raporturilor plastice în multitudinea transfigurării culorilor sub imperiul luminii. Elaborarea clasică este fundamentată de o maturitate artistică de subtile și perseverente investigații rezultate ale unor viguroase studii; a unei experiențe de îndelungată cercetare, concretizate în concluzii care au dus la soluții personale privind raporturile dintre ansamblul compozițional și complexele cromatice.

De la pasiunea pentru inedit, consistența pastei, lirismul cromatic, modul afectiv de abordare a forței artistice în plină evoluție — parcurgînd întregul proces de raționamente plastice — artistul a descoperit culori și raporturi cromatice ce au dus la o reconstituire plastică a realității. Noțiunea de „construcție“ a rămas esența fundamentală al oricărui proces de reprezentare. Opera sa a căpătat semnificații noi, sensuri noi, devenind originală și autentică.

Maestrul Ciucurencu și-a creat o nouă natură atît în formă, cît și în conținut. Alexandru Ciucurencu își definește singur evoluția sa în ajunul vernisajului actualei expoziții: „Cred că pictura mea a cîștigat în intensitate din toate punctele de vedere și în special în intensitate coloristică“. Și adîncind sensul major a evoluției artei sale, afirmă: „Am reușit că toate culorile să le fac la valoare egală“. Își finalizează cu autoritate crezul artistic plin de semnificații pentru evoluția artei sale și, în general, a importanței ei în plastica noastră: „Culoarea are foarte multe taine și foarte multe căi neumblate, astfel că pictura are de trăit mult timp de acum înainte, perfecționîndu-se“.

Excelent profesor și pedagog, Alexandru Ciucurencu asigură prin forța și originalitatea gîndirii sale artistice prin sinceritate, formarea unei generații de studenți de sub patronajul Minervei, mîine noi promoții de pictori.

Principiile elaborării artistice prin explorarea de noi armonii, într-o atmosferă de cromatică generală, sînt chezășia unei orientări certe, generatoare de noi mijloace pentru cucerirea științei echilibrului și a armoniei pe care le oferă acest mare artist ce a schimbat, prin opera sa, optica armoniilor cromatice, logica compozițională și raționamentul de intuire și realizare plastică.

Toate aceste mari calități se oglindesc și în opinia criticilor de specialitate și de pe alte meridiane. Astfel: „...această pictură dezbrăcată de orice caracter anecdotic exaltă culori originale și evocă climatul și atmosfera României...“ (Jaque Lassaigne — din Catalogul expoziției Alexandru Ciucurencu la Galeria Bernhaim-Jeune, Paris, 1970; sau: „Acest artist român dotat cu cel mai profund sens al armoniilor și al contrastelor știe să vadă lumea cu ochi noi. O dezbracă de tot ceea ce este de prisos“ (Lettres françaises, noiembrie 1970).

Alexandru Ciucurencu în opera sa monumentală și prin contribuția ei artistică, a deschis larg porțile picturii moderne de la Național la Universal.

CONSTANTIN BIVOLARU

Expoziție de carte școlară

Recent a fost inaugurată într-una din sălile Palatului pionierilor o expoziție de carte școlară organizată de Editura didactică și pedagogică. Reprezentînd una dintre cele mai prodigioase edituri din țară (anual circa 1 000 de titluri de manuale școlare și universitare, de literatură pedagogică și de interes general la care se adaugă încă cîteva sute de titluri de material didactic, de programe școlare, cataloage, îndrumare și alte lucrări), expoziția prezintă manuale pentru școala generală, clasele I-X și pentru liceele de cultură generală, atît în limba română, cît și în limbile naționalităților conlocuitoare și în alte limbi de uz internațional, manuale pentru învățămîntul profesional și tehnic și pentru învățămîntul tehnic postliceal. Sînt expuse, de asemenea, manuale pentru școli speciale, lucrări de pedagogie și de interes general, atlase, albume, un bogat material didactic grafic. Mai sînt prezentate lucrările destinate învățămîntului superior, cu cele două sectoare ale sale, tehnic și universitar, precum și unele proiecte de lucrări care vor fi editate în 1973.

În legătură cu calitatea artistică a lucrărilor expuse am solicitat impresiile graficienilor Marcel Chirnoagă și Ion Sălișteanu. Iată observațiile lor :

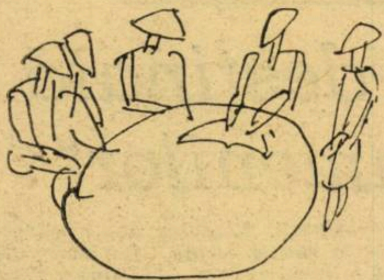

Marcel Chirnoagă : Putem spune că avem sectoare cu manuale moderne care sînt la nivelul cerințelor pedagogice celor mai înalte. Am doi copii de școală, așa că relația mea cu manualul școlar nu este doar strict profesională. Apreciez progresul general al manualelor atît din punct de vedere didactic, cît și în ceea ce privește realizarea grafică, chiar în domenii foarte aride. Aș cita fizica pentru anul IV de liceu, la care introducerea celei de a doua culori în scheme și desene facilitează percepția, înțelegerea și memorarea. În același timp, în sectorul învățămîntului profesional și tehnic au apărut lucrări de o ridicată valoare instructiv-educativă. Am fost la diverse expoziții de carte în Franța, Belgia etc. am consultat multe manuale școlare străine și consider că în momentul de față sîntem, prin comparație, posesorii unor manuale de calitate. Firește, însă, întotdeauna e loc pentru mai bine. Iată, am să dau exemplu manualul de educație cetățenească pentru clasa a VII-a la care calitatea fotografiei în alb-negru, calitatea hîrtiei, sînt sub orice critică. Și asta tocmai la un manual care își propune să educe. În schimb, atlasul istoric este o realizare și științifică și grafică remarcabilă. De asemenea, manualul de desen pentru clasa a V-a, manualul de zoologie pentru clasa a VI-a, de literatură germană, de istoria literaturii latine pentru universitate sînt lucrări de bună calitate.

Ion Sălișteanu : Observațiile pe care le poate ocaziona această expoziție pot fi cu atît mai realiste, cu cît ea nu are un caracter selectiv. Producția editurii este reprezentată nu prin lucrări alese pentru calitățile lor deosebite, ci, în întregimea ei, cu tot ce are și bun și rău. În aceste condiții, ea reușește să producă totuși o impresie bună, de calitate. Remarc, în general, tendința de a rezuma imaginea la elemente de sinteză, ceea ce este pozitiv fiindcă aduce o contribuție la descongestionarea activității elevilor, care, după cum știm, sînt foarte solicitați. Întîlnim aici lucrări cu funcționalitate expresivă care concură și vizual și grafic și prin conținut, la sublinierea esențialului problemelor. Unele lucrări sînt demne de orice competiție. În general, tentativele de a ilustra la nivelul unor exigențe foarte înalte unele lucrări, cum ar fi, de exemplu, manualele de botanică și de zoologie au dat rezultate remarcabile. Regret tirajele restrînse ale unor frumoase realizări care nu ajung pe piață în numărul cuvenit. Mă refer în special la cărțile de lecturi în limbi străine. Regret, de asemenea, faptul că nu din toate punctele de vedere unele manuale rezistă grafic. Unele pierd din cauza proastei calități a hîrtiei și a tiparului. Există apoi în unele lucrări o tendință de aglomerare a problemelor mai mare decît la materialele vizuale sintetice pe care le-am întîlnit în alte țări.

D. DUNĂREANU

Cărți noi în librării

— **Eugen Luca :** „Elogiul rațiunii", Editura Minerva, 315 pag., lei 13,50.

◆

— **Adriana Iliescu :** „Revistele literare la sfîrșitul secolului al XIX-lea", Editura Minerva, 300 pag., lei 10,50.

◆

— **Liviu Călin :** „Portrete și opinii literare", Editura Albatros, 220 pag., lei 12.

◆

— **Fănică N. Gheorghe :** „Mihai Eminescu (analize și sinteze)", Editura didactică și pedagogică, 243 pag., lei 8,15.

◆

— **Lucian Blaga :** „Poezii, teatru, proză autobiografică", vol. I, II, Editura Albatros (colecția Lyceum), lei 11.

◆

— **Fritz Martini :** „Istoria literaturii germane", Editura Univers, 665 pag., lei 45.

◆

— **Pierre de Boisdeffre :** „O istorie vie a literaturii franceze, de azi", Editura Univers, 859 pag., lei 48.

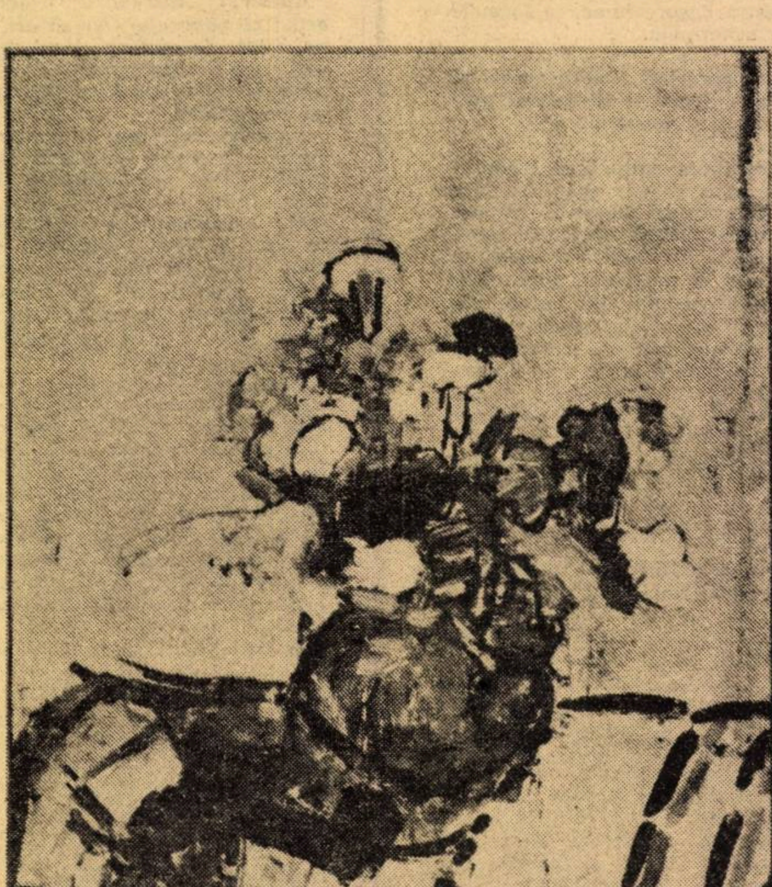

Ciucurencu

Flori

CUM CITIM

Tipologie

Dintre tipologiile care se pot face în legătură cu actul lecturii, una mi se pare a fi foarte interesantă. Criteriul este cel al **vitezei de reacție**, adică al diferențierilor în modul de a reacționa la diverși stimuli externi, în cazul nostru, la felul de a începe lectura unei cărți.

Tipul dinamic se înfățișează ca un tip cu viteză mare de reacție, care discută, scrie sau citește în grabă, nu are nevoie de condiții speciale de lectură. El se apucă imediat de studiu, nu dă „ocoale" cărții pe care vrea s-o cerceteze și poate să răsfoiască repede o lucrare, să citească chiar fragmente întregi, aproape fără să-și dea seama. Cu totul deosebit este **tipul static.** Acesta este un tip calm, lent, sistematic. Se „încălzește" foarte greu și preferă lectura în liniște. De obicei, caută momentele cele mai prielnice pentru citit, devine chiar tipicar în aranjarea locului de lectură, i se pare că un zgomot sau o mișcare din jur poate să-i tulbure liniștea.

În timp ce lectura **dinamicului** este explozivă, cea a **staticului** este anevoioasă, mai ales, la început. Perioada de „încălzire" a ultimului fiind mai lungă, și randamentul în lectură apare mai tîrziu (după o oră, chiar două). Simplificînd, putem spune că dinamicul este un cititor fără complexe, în timp ce staticul este un cititor timid ; primul nu se va plînge că nu are timp de citit, pentru el orice moment al zilei fiind bun ; al doilea, mai comod, va căuta mereu niște condiții ideale, pe care, din păcate, solicitările de azi nu i le oferă prea ușor.

Ca ritm de muncă ei sînt și mai diferiți. Cea mai simplă diagramă a unei activități intelectuale indică patru momente deosebite : primul, „încălzirea", înseamnă învingerea unei inerții (a pauzei dintre două activități, a stării de odihnă dinaintea începerii muncii), al doilea, este momentul numit al „deprinderii", adică, al acelei activități normale pe care sîntem obișnuiți să o prestăm (nici prea repede, nici prea încet), al treilea, arătînd ca o săgeată în sus, este cel al „avîntului", cînd studiul unei cărți sau scrierea unei lucrări capătă alura unui galop ușor și plăcut, cînd ideile se ordonează parcă de la sine și munca noastră are un spor vizibil (este perioada de înflăcărare, de inspirație), în fine, ultima etapă, cea a apariției primelor semne de oboseală, cînd simțim nevoia să punem tocul jos sau să închidem cartea.

Avînd în față această schemă, să vedem care vor fi ritmurile de muncă ale celor două tipuri. Dinamicul, bineînțeles, va avea o perioadă de introducere mult mai scurtă, va trece la etapa a doua, a deprinderii, foarte ușor, și va citi cu spor la puțin timp după începerea lecturii. Dar și oboseala se va instala mult mai repede. Este tipul care nu poate lucra continuu mai mult de 1—2 ore și care preferă ca pe durata unei zile să studieze în mai multe rate. În schimb, staticul va ajunge la momentul culminant al activității sale după o perioadă de deprindere foarte lungă, dar, și aici putem vedea o calitate a acestui tip, va avea o durată de lucru intens mult mai întinsă (de 4—5 ore sau chiar mai mult) după care va simți nevoia odihnei.

Nu am vorbit nimic despre cel de-al treilea tip de reacție, întrucît el se poate deduce din caracterizările celorlalte două. Acesta va avea viteza de reacție a dinamicului, dar și stabilitatea, calmul și caracterul sistematic al activității staticului, motiv pentru care denumirea de **tip echilibrat** mi se pare a fi justificată.

COSTACHE OLĂREANU

În organizațiile de sindicat

DEZBATERI FRUCTUOASE

Însemnări din orașul Vaslui

Printre birourile grupelor sindicale din unitățile de învățămînt din orașul Vaslui a căror activitate a fost apreciată pozitiv în ședința comitetului sindicatului în preajma adunărilor generale de dări de seamă și alegeri se numără și cel al grupei de educatoare. Această apreciere a fost întru totul confirmată de modul cum s-au desfășurat și au decurs dezbaterile prilejuite de adunarea generală a grupei sindicale cu prilejul recentelor alegeri.

Conținutul dării de seamă, prezentate adunării de tovarășa Elena Țuchendrea, organizatoarea grupei sindicale, discuțiile purtate și propunerile făcute pentru activitatea noului birou, au conferit adunării cadrul unei analize profunde asupra modului cum a acționat și cum trebuie să acționeze grupa sindicală în problemele de fond ale muncii din cele 12 instituții preșcolare de pe raza orașului.

O mare pondere au avut în darea de seamă și la discuții problemele profesionale, acțiunile proprii inițiate de biroul grupei sindicale, cît și cele inițiate de inspectoratul școlar și sprijinite de grupa sindicală pentru perfecționarea profesională și pentru generalizarea experienței înaintate din munca educatoarelor în procesul de instruire și educare a copiilor preșcolari.

Demne de relevat sînt dezbaterile făcute în grupă pentru însușirea prevederilor programei noi și a îndrumătorului pentru învățămîntul preșcolar, schimburile de experiență organizate cu educatoarele din municipiile Bîrlad și Cluj, pe teme actuale și de interes general, ca, de pildă : „Legătura dintre familie și grădiniță" ; „Rolul teatrului de păpuși în viața copiilor preșcolari" ; „Formarea deprinderilor de muncă independentă la preșcolari".

Grupa sindicală a sprijinit concursul cu premii, organizat de Inspectoratul școlar județean, împreună cu Casa corpului didactic, pentru cele mai bune desene executate de copiii preșcolari, iar în întîmpinarea celei de-a 25-a aniversări a republicii s-a inițiat, tot în sprijinul cunoașterii și generalizării experienței înaintate, un „album-ștafetă", care va circula la toate unitățile preșcolare din județ, cuprinzînd aspecte din activitatea acestora.

De asemenea, în totalitatea ei, grupa sindicală s-a angajat să pună bazele unui teatru de păpuși la Vaslui, mijloc eficient de educare a copiilor preșcolari.

În cadrul dezbaterilor s-au făcut numeroase propuneri, menite să răspundă necesităților profesionale și spirituale ale cadrelor didactice din acest sector. Am reținut, printre altele, pe cele ale educatoarei Maria Pruneanu, cu privire la organizarea unor întîlniri la Casa corpului didactic între educatoarele de la grupele mari de copii preșcolari și învățătorii care predau la clasa I, organizarea unor expuneri pe teme psiho-pedagogice, a unor lecții deschise referitoare la creșterea eficienței lecției prin folosirea mijloacelor audio-vizuale.

Adunarea generală a cerut noului birou al grupei sindicale să țină o legătură mai strînsă cu Casa de cultură a sindicatelor, să popularizeze acțiunile politice, cultural-educative și artistice, organizate pentru a fi în mai mare măsură frecventate și de educatoare.

Recomandări utile s-au făcut și comitetului sindicatului din învățămînt, în direcția inițierii unor vizite ale cadrelor didactice în întreprinderi industriale, organizării în vacanțele școlare a unor excursii cu caracter de documentare în cuprinsul județului și în țară etc.

Planul de măsuri, completat cu propunerile făcute în adunare, constituie pentru noul birou al grupei sindicale — organizator Viorica Lascăr — un instrument de continuă perfecționare a activității grupei sindicale, de ancorare a ei în problemele de fond ale muncii educatoarelor din oraș.

NICOLAE BURCEA

CIUCURENCU *Peisaj de iarnă*

TVS integrată

Aplicații privind fiziologia axului cerebro-spinal

Alegerea acestei teme a fost determinată de faptul că studiul axului cerebro-spinal se realizează preponderent morfologic, elementele fiziologice fiind greu de demonstrat.

În această lumină, obiectivele pe care le propunem telelecției ce cuprinde emisiunea de TVS integrată „Aplicații privind fiziologia axului cerebro-spinal", se referă la formarea unor comportamente cognitive prin care elevul să poată integra și preciza modalitățile de funcționare a segmentelor nervoase ce alcătuiesc axul cerebro-spinal. Cu alte cuvinte, elevul va trebui să stabilească modul în care se concretizează funcțiile de conducere și decizie legate de axul cerebro-spinal, atunci cînd ar trebui să explice principalele activități reflexe coordonate de aceste segmente. Considerăm că acest comportament se poate evidenția prin posibilitatea elevului de a stabili traseele nervoase în condițiile în care i s-ar prezenta scheme succesive ale axului cerebro-spinal la diferite nivele.

Integrarea mesajului TVS în planificarea calendaristică propusă la începutul anului intervenea după ce principalele concepte morfo-fiziologice ale axului cerebro-spinal erau însușite de elevi. Datorită unor împrejurări fortuite este posibil ca momentul real al integrării lui să fie în unele licee decalat. De aceea, considerăm că îndrumările de față au rolul de a forma un cadru pentru manifestarea spiritului creator al fiecărui profesor ce integrează emisiunea de biologie la anul III. (Conținutul emisiunii a fost publicat în suplimentul Radio-teleșcoală).

În situația în care emisiunea intervine conform planificării inițiale, înainte de începerea ei, profesorul poate recapitula unele date fundamentale prin aplicarea de probe simple de comportament referitoare la fiziologia axului cerebro-spinal, folosind ca bază de lucru modelul mut deja propus în care sînt așezate în ordine succesivă mai multe secțiuni ale axului cerebro-spinal. Cîteva exemple de asemenea probe : precizarea grafică a arcului reflex care corespunde unei acțiuni indicate sau demonstrate de profesor ; precizarea grafică a unor căi de sensibilitate și motricitate ; precizarea grafică sau pe viu a teritoriilor cutanate de inervație a unor nervi spinali și cerebrali.

Elevii pot lucra individual sau pe grupe mici și, la sfîrșitul fiecărui exercițiu, profesorul va comunica rezolvarea corectă, folosindu-se de mijloacele vizuale pe care le are la îndemînă în laborator. Se pot integra în aceeași telelecție și alte mijloace de învățămînt cum sînt : planșele, preparate microscopice cu secțiuni nervoase, diapozitive etc.

În timpul emisiunii se recomandă observarea individuală atentă, fără luare de notițe.

În ultima etapă a telelecției, recomandăm consolidarea principalelor concepte pe care se sprijină emisiunea de televiziune.

Elevii vor trebui să execute mai multe exerciții privind funcțiunile diferitelor segmente ale axului cerebro-spinal, în așa fel încît să poată indica foarte ușor căile reflexelor, pozițiilor neuronilor, circuitul nervos, legăturile nervoase dintre diferitele segmente, participarea axului cerebro-spinal la întreaga viață de relație și vegetativă a organismului, principalele funcții ale organismului coordonate de axul cerebro-spinal.

Considerăm că principiul călăuzitor în desfășurarea lecției trebuie să fie activitatea permanentă a elevilor în timpul telelecției care să soluționeze singuri problemele propuse de emisiune sau cele propuse de profesorul clasei.

AL. GHEORGHIU
G. CHIOCHIU

Activitatea de Cruce Roșie în școală

Școala constituie cadrul firesc pentru însușirea cunoștințelor despre sănătate, pentru fixarea deprinderilor de viață sănătoasă.

Înarmîndu-i cu cunoștințe practice privind regimul rațional de muncă, odihnă și alimentație, educația sanitară a elevilor se răsfrînge favorabil nu numai asupra sănătății, ci și asupra capacității lor de muncă.

Antrenarea elevilor în activități igienico-sanitare se efectuează, în primul rînd, prin organizațiile de Cruce Roșie, care inițiază acțiuni de prim ajutor și de igienă, prin posturile sanitare pe clasă și școală, prin concursuri sanitare, întreceri pentru titlul de „cea mai curată clasă" etc. Taberele de pionieri și școlari oferă, de asemenea, nenumărate prilejuri pentru continuarea educației sanitare în perioada vacanțelor și pentru formarea unor deprinderi igienice trainice prin excursii, jocuri, scenete, focuri de tabără, manifestări artistice complexe etc., al căror conținut se axează pe probleme sanitare.

Totodată, pentru asigurarea continuității procesului educativ-sanitar și a creării — în mediul familial — a unei ambianțe propice aplicării în viață a regulilor igienico-sanitare, sistemul de educație sanitară școlară prevede o largă și sistematică îndrumare și instruire a părinților prin lectorate, consfătuiri, conferințe și convorbiri, prin materiale educativ-sanitare scrise, audio-vizuale etc.

Metodologia ce poate fi utilizată în educația sanitară a elevilor cunoaște o gamă complexă de forme și tehnici antrenante, stimulative, capabile să realizeze transmiterea și consolidarea cunoștințelor într-un mod recreativ. Unele activități organizate pe linie de Cruce Roșie, cum sînt posturile sanitare, aplicațiile practice de acordare a primului ajutor, șezătorile și jocurile cu caracter sanitar angajează latura afectiv-emoțională a elevilor și creează o ambianță corespunzătoare, antrenîndu-i la respectarea normelor igienico-sanitare.

În același timp, există forme de activitate cultural-sanitare foarte variate : convorbiri cu subiecte sanitare, citirea literaturii de popularizare a științei cu conținut igienico-sanitar, publicarea articolelor sanitare la gazetele de perete și în revistele școlare, prezentarea de filme, diafilme cu conținut igienico-sanitar etc. O mare importanță în desfășurarea activității cultural-sanitare și propagandistice o are modul în care educatorii și medicul organizează, supraveghează și conduc aceste activități.

Consiliul pedagogic al școlii este chemat să colaboreze și să coordoneze și activitatea educativ-sanitară, respectiv de Cruce Roșie. El nu trebuie să se limiteze numai la fixarea sarcinilor și la stabilirea principiilor de muncă în această problemă. Prin consiliul pedagogic, directorul trebuie să se îngrijească de o îndrumare permanentă a procesului educativ-sanitar în școală. Pentru ca fiecare membru al consiliului pedagogic să fie la curent cu activitatea educativ-sanitară din școală, cunoscînd lipsurile și realizările în acest domeniu, se recomandă ca medicul școlar sau responsabilul cu munca de Cruce Roșie să informeze cadrele didactice asupra acestei activități. Responsabilul cu munca de Cruce Roșie din școală va colabora cu organizațiile de U.T.C. și de pionieri, solicitîndu-le sprijinul.

Educația sanitară a tineretului din patria noastră constituie unul din obiectivele de bază ale activității organizației de Cruce Roșie. De aceea, comisiile de Cruce Roșie, împreună cu organizațiile U.T.C. și de pionieri, cu sprijinul direct al cadrelor didactice, trebuie să desfășoare o activitate permanentă pentru a răspunde prompt la acțiunea largă de cuprindere și diversificare a formelor de educație sanitară, de pregătire pentru muncă și viață a tineretului școlar.

CONSTANȚA BĂRBOI

R. F. a Germaniei:

Încercări de reformă în sistemul de învățămînt

În cazul celei mai recente reforme a învățămîntului din R.F. a Germaniei, ca și al altor reforme aproximativ concomitente din Japonia și Suedia, momentul reformei poate fi consemnat cu destulă imprecizie, deoarece acesta se desfășoară pe o durată de nu mai puțin de 10 ani. Este situația așa-numitelor „reforme în desfășurare" („rolling reforms"), pregătite și eșalonate în timp, ce încearcă să evite situațiile de criză care pot însoți orice modificare bruscă sau substanțială a sistemului de învățămînt.

Reforma învățămîntului din R.F. a Germaniei este în plină desfășurare, fiind planificată în mod eșalonat pentru decada 1970—1980, mai întîi în circa 300 de școli experimentale, și, treptat, pînă în anul 1980, în restul sistemului școlar. Comentatorii apreciază totuși că ea a intervenit destul de tardiv într-un stat cu o dinamică social-economică atît de mobilă ca cea a R.F. a Germaniei. Exceptînd reforma din 1945, a cărui principal obiectiv a fost adaptarea învățămîntului la noul sistem de administrație federală, învățămîntul din R.F. a Germaniei a menținut structura sa selectivă și elitistă, eminamente verticală și rigidă, instituită încă din secolul trecut.

Motivația reformării învățămîntului din R.F. a Germaniei este multiplă. Reținem în mod particular următoarele critici adresate sistemului său tradițional:

1. Practicarea unei selecții nedemocratice și timpurii, prin ridicarea unor bariere artificiale în calea accesului spre formele superioare de școlarizare. Imediat după absolvirea primelor patru clase ale Școlii de bază (Grundschule), elevii erau repartizați după rezultatele școlare spre trei coloane paralele de învățămînt postprimar, corespunzător a trei niveluri diferite, de pregătire profesională ulterioară: a) Școala primară superioară (Hauptschule), pentru clasele V—IX și copiii în vîrstă de 11—14 ani, care asigura școlarizarea necesară continuării după absolvire a învățămîntului profesional. b) Școala reală (Realschule), era o școală elitistă de nivel mediu, cuprinzînd clasele V—X și copiii de 11—15 ani, pregătind elevii pentru admiterea într-o școală profesională superioară de specialitate (Fachschule, Fachoberschule, Höhere Fachschule) și calificare medie; c) Liceul (Gymnasium) accentua și mai mult caracterul selectiv-elitist, asigurînd școlarizarea în clasele V—XIII a elitelor apreciate în Școala de bază cu randamentul de tip A și era sancționat printr-un bacalaureat (Abitur) care permitea accesul în învățămîntul superior.

Aparat de recepționare a semnalelor de pe sateliți, construit de elevii unei școli din Sprendlingen (R. F. a Germaniei).

2) Diferențierea precoce a elevilor la o vîrstă (aproximativ 10 ani), cînd majoritatea aptitudinilor sint încă latente, însoțită de o alegere arbitrară și irevocabilă a drumului profesional.

3) Rigiditatea circulației orizontale la nivelul subsistemului secundar: este de la sine înțeles că, odată repartizați într-una din cele trei școli postprimare, elevii nu aveau posibilitatea revenirii sau a schimbării drumului profesional.

Dezacordul sistemului educațional cu necesitățile societății a devenit din ce în ce mai evident. O comisie de experți alcătuită special în scopul evaluării supra-regionale a învățămîntului, a oferit anual date tot mai alarmante.

După îndelungate consultări între administrația landurilor și cea federală a învățămîntului, s-a ajuns la un proiect de reformă urmărindu-se în esență realizarea unui sistem de învățămînt mai deschis, flexibil, atît pe orizontală, cît și pe verticală, adecvat mutațiilor economice și demografice previzibile ale sfîrșitului de secol. Conținutul acestei noi reforme a învățămîntului din R. F. a Germaniei poate fi sintetizat după următoarele repere:

1) Simplificarea considerabilă a sistemului, prin unificarea ciclului primar (cl. I—IV) și a ciclului secundar I (cl. V—X), într-un sistem comprehensiv (Gesamtschule), adecvat cererii tot mai largi de educație a populației.

2) Extinderea duratei școlarității obligatorii (5—16 ani), prin coborîrea limitei inferioare de vîrstă de la 6 la 5 ani.

3) Egalizarea șanselor de acces spre învățămîntul secundar prin crearea unui subsistem secundar unitar pentru școlarizarea în clasele V—XIII în cadrul următoarelor cicluri: a) Ciclul secundar I pe o durată de 6 ani (cl. V—X), care, împreună cu ciclul primar, asigură școlaritatea obligatorie, reunind într-o variantă unitară și generalizată tipurile precedente de școli secundare (Hauptschule, Realschule, Gymnasium) și, oferind posibilități foarte mari de diversificare și individualizare a programelor, în special în ultimele două clase terminale, în întregime specializate; b) Ciclul secundar II, oferă după o școlarizare de 3 ani (cl. XI—XIII), o calificare profesională cu drept de încadrare imediată, dar și accesul spre învățămîntul superior.

4) Individualizarea maximă a învățămîntului prin gruparea unui număr mare de obiecte opționale și prin clase flexibile organizate după următoarele formule: a) Clase mari, cu 60—200 elevi, adecvate prelegerilor de tip universitar (acoperind 40% din timpul de activitate școlară); b) Clase parțiale (cu 10—15 elevi, adecvate discuțiilor și lucrărilor practice (20% din activitate); c) Grupuri sub 10 elevi pentru instruire programată și activități tematice (40% din timpul de activitate școlară).

Trecerea la un nou sistem de învățămînt în R.F. a Germaniei, reflectă în mod pregnant dificultățile prin care trece în prezent școala occidentală, constituind o încercare de a apropia educația tinerei generații din societatea capitalistă, plină de convulsii sociale, economice și cultural-educative, de realitățile contemporane concrete.

CEZAR BÎRZEA

Știri • Știri • Știri

●

Din 23 de milioane de copii indonezieni de vîrstă școlară, n-au putut frecventa școala în anul 1971/1972, peste 10 milioane. Motivele principale ale acestei situații critice sint: lipsa de cadre didactice și săli de clasă, prevederile bugetare scăzute pentru învățămînt și condițiile materiale precare ale familiei.

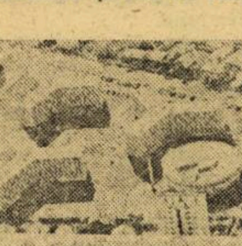

Lyon: Universitatea

●

Planul amplu de alfabetizare elaborat de guvernul popular din Bangladesh prevede ca 80 la sută din populație să învețe să scrie și să citească în curs de 5 ani. Se prevede înființarea a 81 000 centre de învățămînt pentru adulți unde se vor preda cursuri de 6 luni pentru 24 milioane de cetățeni in vîrstă de 12—40 ani. Opt milioane de copii in vîrstă de 5—11 ani, care nu au frecventat pînă acum școala, urmează să învețe noțiunile de bază (scris—citit) in cursul unui ciclu de 6 luni.

●

Cele mai recente date ale Organizației Internaționale a Muncii arată că în Tailanda ziua de muncă de 8—14 ore, pentru băieți și fete sub 15 ani, constituie un fenomen obișnuit. O jumătate din ei n-au frecventat niciodată școala.

Taşkent: o nouă grădiniță de copii

DIN PRESA DE PESTE HOTARE

УЧИТЕЛЬСКАЯ ГАЗЕТА

Un interesant articol privitor la predarea programată a limbilor străine în școli publică O. Drozd, director adjunct al Școlii medii „V.I. Lenin" din orașul Cimkent, în „Ucitelskaia gazeta" nr. 135, din 11 noiembrie a.c.

Autorul pornește de la constatarea că, predînd o limbă străină în școală, după metodele tradiționale, profesorul întîmpină o mulțime de dificultăți. Iată de ce, aceste metode trebuie conjugate cu învățămîntul programat.

În articol, O. Drozd face o amplă analiză a felului în care este aplicat învățămîntul programat la însușirea gramaticii limbii engleze din școala sa — în special la clasa a X-a. Profesorul de specialitate a observat, de pildă, că la capitolul „Timpul verbelor" toți elevii comiteau aceleași greșeli. A fost nevoie, deci, de găsirea unei soluții pentru sistematizarea greșelilor, astfel ca elevii, pe baza cunoștințelor anterioare, să le poată evita singuri. Elevii se lăsau antrenați de noua metodă și o foloseau cu plăcere. La o lecție ulterioară, cînd s-a studiat un text de engleză cu temă de gramatică, s-a putut constata că ei evitau, fără excepție, greșelile în folosirea verbelor. S-au făcut apoi programări și pentru celelalte părți de vorbire ale gramaticii, precum și pentru dialogul limbii engleze. Metoda dînd rezultate excelente, a fost aplicată și la celelalte clase din școală.

D. CHICHIRA

perspectives

Wincenty Okón, directorul Institutului de cercetări pedagogice din Varșovia, semnează în vol. II, nr. 3 al revistei trimestriale de educație „Perspectives" („Perspective"), de sub egida UNESCO, un amplu articol, intitulat „Cuceririle pedagogice și omul global" („Conquêts pédagogiques et homme global"). În cele șase capitole ale acestui articol (știința și conținutul educației, conținutul educației și schimbări în structura socială, educația preșcolară, învățămîntul primar, învățămîntul în ciclurile II și III și necesitatea unei noi strategii în domeniul educațional), autorul dezbate problemele școlii moderne, care trebuie să răspundă cerinței de a forma personalități, de a pregăti tineretul pentru viață și de a asigura o educație solidă. În aceeași publicație semnalăm articolul „Experiențe valoroase în domeniul învățămîntului din Cuba", în care sînt expuse cîteva probleme ale educației adulților și tineretului: îmbinarea studiilor școlare (sau universitare) cu formarea profesională, înainte sau în timpul activității profesionale (serviciului), metode și mijloace de recuperare (în vederea continuării educației) a tinerilor care și-au întrerupt studiile, problema specializării profesorilor fără calificare, precum și a cadrelor care doresc să-și ridice nivelul profesional.

CONSTANȚA GORUN

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Coli

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 72

Sîmbătă 2 decembrie 1972
16 pagini — 1 leu

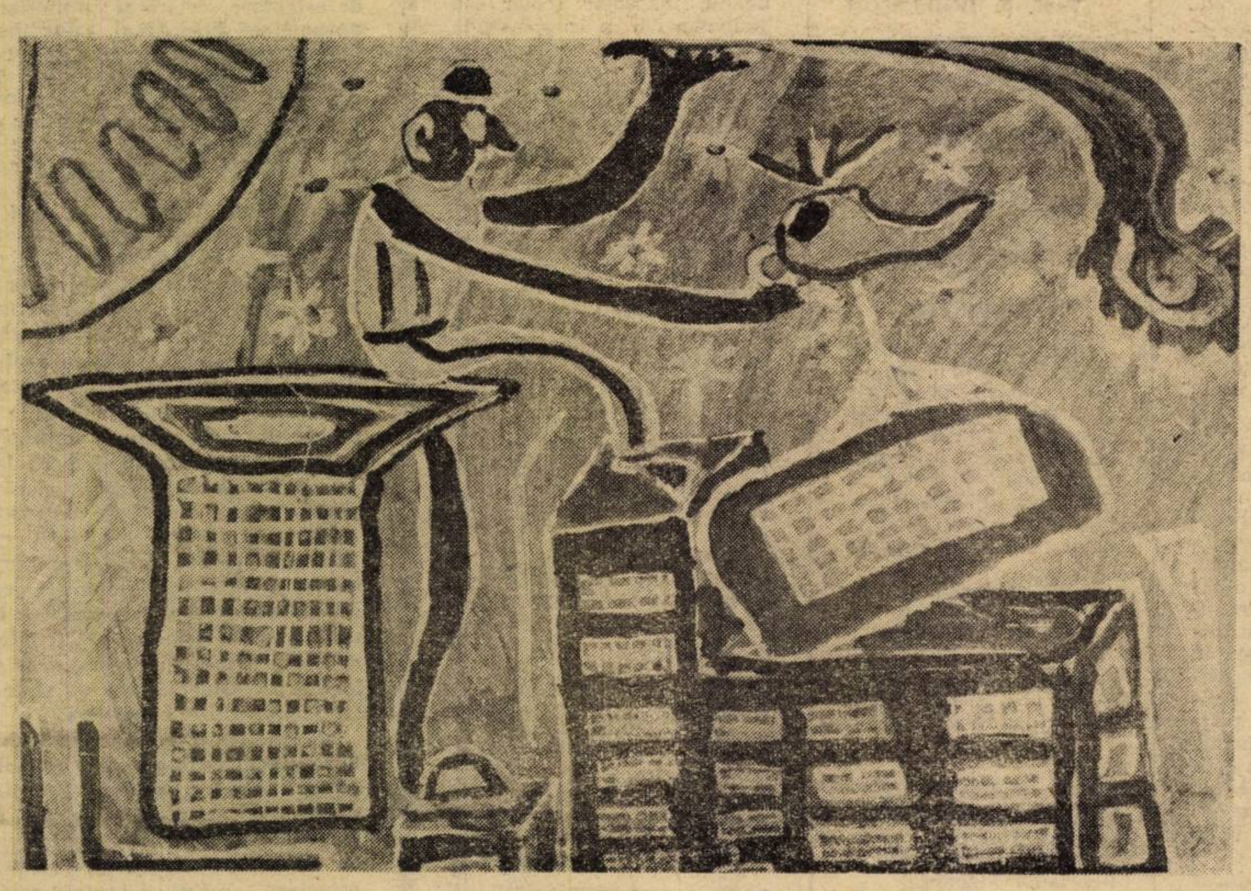

„ÎN ȚARA MEA SE CONSTRUIEȘTE"
DAN NIȚESCU (13 ani), Școala generală din com. Vulturești, jud. Argeș

1947 1972
30 DECEMBRIE

CIFRE GRĂITOARE

În anul școlar 1938—1939 în învățămîntul primar și liceal erau cuprinși 1.625.000 de elevi.

În anul școlar 1972—1973, circa 4.300.000 de elevi sînt cuprinși în învățămîntul de cultură generală și de specialitate.

La aceasta se adaugă alte forme instituționalizate de perfecționare a cadrelor și de ridicare a nivelului de cultură generală și de specialitate.

Astăzi, la noi în țară, un cetățean din patru învață. Sînt cifre care exprimă grăitor grija partidului și statului pentru învățămînt.

EDUCAREA EDUCATORILOR

Partidul și statul nostru dau o înaltă prețuire școlii, considerînd-o principalul factor de cultură și civilizație al națiunii. Vorbind la consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior despre rolul primordial al școlii în formarea concepției despre viață și lume a tinerei generații, în educarea comunistă a tineretului, și arătînd că ei îi revine înalta misiune de a sădi în conștiința tineretului idealurile socialismului și comunismului, înaltul spirit de responsabilitate față de interesele supreme ale societății, față de cauza fericirii poporului și a patriei noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că activitatea educativă desfășurată în cadrul școlii are o insemnătate crucială pentru existența societății noastre, pentru ziua de mîine a țării,

Aceste înalte responsabilități atribuite școlii sînt implicit responsabilități atribuite cadrelor didactice. Ei, educatorii, sînt cei chemați să plămădească în școală trăsăturile politico-morale înaintate ale tineretului, să modeleze fizionomia omului nou, constructor al socialismului și comunismului, cu un larg orizont de gîndire, cunoaștere și înțelegere, cu o bogată viață spirituală, cu o etică superioară. Și pentru a-și îndeplini această nobilă misiune, cei ce pregătesc tineretul trebuie să se preocupe, în primul rînd, de propria lor pregătire, să se înarmeze cu principiile fundamentale ale ideologiei și politicii partidului nostru, cu concepția materialist-dialectică a clasei muncitoare despre lume și viață, să aprofundeze teoria socialismului științific.

Pregătirea profesională a profesorului — ideea ni se pare valabilă pentru orice profesie, dar cu atît mai mult pentru aceea de educator — nu poate fi gîndită separat de pregătirea ideologică. Fiindcă nu există disciplină și problemă de învățămînt și educație care să nu se ceară tratată prin prisma concepției noastre științifice despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric. Nu poate fi, în același timp, înțeleasă dezvoltarea gîndirii creatoare independentă a elevilor, dezvoltarea capacității lor de a judeca singuri, de pe pozițiile teoriei noastre revoluționare fenomenele științifico-sociale, fără o temeinică pregătire ideologică, fără ca aceștia să-și fi insușit metoda dialectică de analiză și cercetare a fenomenelor. Și cine altcineva decît profesorii sînt aceia care îi pot ajuta și trebuie să-i ajute să-și însușească această concepție?

De aceea, educatorii sînt chemați să acorde atenție desfășurării neîntrerupte a propriei lor pregătiri, să studieze, să învețe în permanență. In aceeași cuvîntare rostită de secretarul general al partidului se arăta că trebuie să ținem seama de faptul că cei peste 200 de mii de educatori ai tineretului, începînd cu învățătorii și terminînd cu profesorii universitari, constituie de fapt forța de care depinde educarea și formarea tinerei generații și de aceea cadrele de științe sociale, activitatea ideologică, trebuie să se preocupe și de educarea, formarea și înarmarea continuă cu problemele noi ce apar în domeniul științelor sociale a tuturor cadrelor didactice din învățămîntul nostru, de educarea educatorilor.

B. OCTAVIAN

Ordinea și matematica sa

Sistemul

Nevoia de studiu matematic al sistemelor de evenimente sau stări pe care ni le impune experiența sau doar gîndirea noastră incitată de experiență sau de imboldurile sale logice interioare au condus la ceea ce numim azi **sistem** (de obiecte) sau spațiu ordonat. S-au deschis astfel matematicii perspective, nebănuite înainte, dar și greutăți tehnice pe care nu ușor le învinge.

Un sistem este ordonat dacă între obiectele sale există perechi pentru care este valabilă o anume relație de ordine. Așa, de pildă, sistemul propozițiilor unei discipline este ordonat întrucît există perechi de propoziții care se implică una pe alta, relația de ordine fiind în acest caz implicația. Aceasta nu înseamnă că două obiecte oarecare ale sistemului pe care-l numim ordonat sînt necesare în relația de ordine a sistemului. Două propoziții oarecare ale unei discipline nu sînt cu necesitate implicate una în cealaltă. Părțile sau submulțimile unei mulțimi constituie un sistem ordonat prin relația de cuprindere, ceea ce nu exclude faptul general că există părți care nu se cuprind una pe alta. Sistemul economic al unei țări este un sistem de relații ordonat, întrucît unele relații sînt cauza altora, fără însă o directă relație de cauzalitate între două relații economice oarecare. Ca atare, ca sistem ordonat, este susceptibil de un tratament matematic după ce caracterizăm satisfăcător relațiile economice ca obiecte și putem preciza ordonarea lor în condiții suficient de stabile, fără a exclude evoluția lor în timp.

Sînt multe sisteme susceptibile de mai multe ordonări dacă luăm în seamă diferite caracteristici ale obiectelor. Sistemul constituit de automobilele ce există la un moment dat pe piața unei țări poate fi ordonat după mai multe caracteristici: după preț, după consum, după viteză maximă, după posibilitatea mai mare sau mai mică a reparațiilor și existența pieselor de schimb, după comoditatea interioară etc. Feluritele tipuri de automobile se ordonează în mod deosebit după fiecare dintre aceste caracteristici. Este o problemă de ordin matematic aceea de a găsi criterii de ordonare unice care să țină seama de diferitele ordonări parțiale și, bineînțeles, și de considerații de ordin extrinsec care pot interveni pentru această ordonare preferențială care ar trebui să ghideze pe cumpărător. Problemele de protocol sînt de această natură. Ele trebuie să găsească ordinea cea mai bună într-un sistem cu mai multe ordini.

Edificarea matematică a studiului sistemelor ordonate a apărut de la început a avea un grad de abstracție foarte ridicat, pînă ce cîteva modele au arătat utilitatea lor practică imediat. S-a recunoscut repede că, în special sistemele numite latice în care relația de ordine este foarte strînsă, în înțelesul că pentru oricare două obiecte ale siste-

Acad. OCTAV ONICESCU

(Continuare în pag. a 13-a)

ACCENTE

Copilărie, culoare, creație

În seara zilei de 27 noiembrie a.c., a avut loc în Capitală deschiderea expoziției de desene „Copilărie, culoare, creație" a elevilor din Vultureşti. Au participat **Traian Pop**, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, **Silvia Ilie**, secretar al C.C. al U.T.C., reprezentanți ai presei, cadre didactice, elevi.

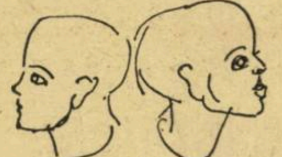

Expoziția întrunește cele mai reprezentative **creații** din ultima vreme ale copiilor din acest sat argeșean, care, sub îndrumarea învățătorului **Ion Mărgescu**, omul pasionat de culoare și de frumos, au devenit cunoscuți în țară și pe multe meridiane ale globului.

Copiii din Vultureşti văd lumea înconjurătoare ca pe un miracol — copilăria însăși fiind un spectacol mirific și tulburător al omenirii. Casele și copacii pictați de ei zboară. Pămîntul are chipul unui om și nu e singur în univers, oamenii privesc lumea cu o mulțime de ochi întorși spre toate frumusețile.

Expoziția are în ea candoare și puritate. În timp ce o vizitezi, redevii, fără să-ți dai seama, copil. Iar după ce ai părăsit sala, te simți odihnit sufletește. Lucrările acestor copii, așa cum spunea în cuvîntul inaugural **Gh. Achiței**, rectorul Institutului de arte plastice „N. Grigorescu", au în ele ceva terapeutic pentru omul adult al secolului XX, angrenat în frămîntările sale cotidiene.

Expoziția constituie un frumos omagiu adus de copiii din Vultureşti aniversării Republicii.

DIM. R.

Te slăvim, Republică!

Colectivul cadrelor didactice, împreună cu elevii și ucenicii Grupului școlar comercial din Craiova, și-au propus să întîmpine cea de-a 25-a aniversare a Republicii Socialiste România prin organizarea unor manifestări cultural-educative în perioada 5 noiembrie — 20 decembrie. Pentru educarea elevilor și ucenicilor în spiritul dragostei față de patrie și de cinstire a celor ce au contribuit la realizările obținute în lupta pentru construirea unei noi vieți în țara noastră se vor organiza: festivalul „Cîntare republicii"; un concert coral împreună cu Filarmonica de stat „Oltenia" din Craiova; „Colțul cărții" cu lucrări literare dedicate aniversării republicii; o întîlnire cu foștii elevi ai școlii care în prezent sînt reprezentanți de seamă în activitățile economice, politice și cultural-sociale ce se desfășoară în țara noastră; o excursie la hidrocentralele de pe Argeș, Porțile de Fier și de pe Lotru.

Pentru stimularea creației literare a elevilor și ucenicilor se va organiza un concurs de poezii originale pe tema „Mi-e dragă țara mea". Fiecare clasă va elabora cîte un album tematic („Frumoasă este patria mea" și „Bogată este țara mea"), revista școlii, „Preocupări", va publica materiale dedicate aniversării republicii, iar în luna decembrie se va edita un număr omagial.

Aceste manifestări, la care vor participa elevii și ucenicii școlii și părinții acestora, precum și lucrătorii din sectorul comercial local, vor întregi munca de educație de zi cu zi ce se desfășoară în această unitate școlară (directoare profesoara Sebastiana Mihai), sub îndrumarea organizației de partid.

Prof. E. DOBRESCU

Curs de metodica muncii în laboratorul lingvistic

În cadrul activităților organizate în scopul perfecționării pregătirii profesionale a cadrelor didactice și a tehnologiei didactice, Inspectoratul școlar județean și Casa corpului didactic a județului Alba au organizat recent un curs de inițiere metodică și tehnică pentru desfășurarea lecțiilor de limbi străine în laboratoarele lingvistice audio-vizuale.

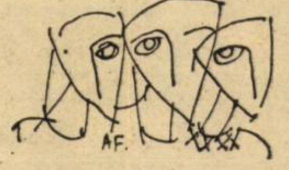

Cursul s-a desfășurat în laboratorul lingvistic audio-vizual de la Liceul „Horea, Cloșca și Crișan" din Alba-Iulia (realizare a elevilor în cadrul activităților tehnico-productive desfășurate în atelierele de electronică, lăcătușărie și tîmplărie). Au participat profesorii de limbi străine de la șapte unități școlare la care există sau sînt în curs de amenajare asemenea laboratoare.

Programul cursului a fost susținut de Simion Morărescu, lector univ. la I.C.P.P.D. București, și de prof. Liviu Hebedeanu, inspector școlar județean, și a cuprins următoarele probleme teoretice și practice: puncte de sprijin cu privire la utilizarea laboratoarelor lingvistice audio-vizuale în predarea limbilor străine; prezentarea tehnică a laboratorului lingvistic audio-vizual tip „Celta", dezbateri cu privire la metodica predării lecțiilor de limbi străine în laboratorul lingvistic; exerciții tehnice pe ateliere pentru manevrarea picupului, magnetofonului, aspectomatului, aparatului de proiecție, interfonului etc.; exerciții efectuate cu concursul elevilor de la cercul de electronică; posibilități metodice ale utilizării laboratoarelor lingvistice în predarea limbilor străine; demonstrații practice; faze și operații din lecțiile ce se desfășoară în laboratoarele lingvistice; aspecte psihopedagogice cu privire la utilizarea tehnicilor audio-vizuale în predarea limbilor străine. Pregătirea profesorului pentru lecții.

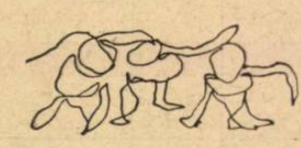

Acțiunea de perfecționare a procesului de învățămînt va avea loc și prin organizarea în continuare la diferite școli a unor schimburi de experiență pe bază de lecții deschise și dezbateri metodico-pedagogice.

Prof. NICOLAE OTA
directorul
Casei corpului didactic,
jud. Alba

Pentru îmbunătățirea activității de orientare școlară și profesională

În ziua de 24 noiembrie a.c. a avut loc o întrunire de lucru a Comisiei de orientare școlară și profesională de pe lîngă Ministerul Educației și Învățămîntului la care au fost luate în discuție unele documente de o deosebită importanță pentru îmbunătățirea activității de orientare școlară și profesională în școlile de cultură generală și licee. Dintre acestea, menționăm: fișa pedagogică, ce urmează să fie introdusă în mod experimental într-un număr limitat de școli din toate județele țării și care va fi apoi generalizată, în urma îmbunătățirilor ce se vor dovedi necesare după perioada experimentării; normele privind activitatea profesorilor de orientare școlară și profesională, care precizează obligațiile și drepturile ce le revin; normativele pentru organizarea și dotarea laboratoarelor de orientare școlară și profesională; tematicile cursurilor, care vor fi organizate în anul școlar 1972/1973, pentru pregătirea profesorilor de orientare școlară și profesională din școli și laboratoare; lista testelor psihologice ce pot fi folosite de către profesorii de orientare școlară și profesională, precum și de către laboratoarele respective.

Materialele discutate și definitivate în cadrul comisiei vor constitui un ajutor concret pentru activitatea practică de orientare școlară și profesională. Ele vin în sprijinul școlilor care au încadrat profesori de orientare școlară și profesională și al inspectoratelor școlare care vor organiza laboratoare interșcolare de orientare.

La lucrările comisiei de orientare școlară și profesională a luat parte prof. univ. Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului.

C. BUȚURA

PRO ȘI CONTRA

Notarea preventivă

E destul de răspîndită printre profesori ideea că o notare parcimonioasă la începutul anului școlar ar mobiliza pe elevi pentru mai departe. Unii folosesc procedeul doar la primul contact cu o clasă, ca să „se impună"; alții, mai ales la cele de sfîrșit de ciclu, cu intenția declarată de a-i ține în alertă pe tot parcursul anului în vederea examenelor finale sau de admitere în școlile de gradul următor și, în fine, cei mai „vigilenți" extind tehnica pe toată aria școlarității devenind renumiți pentru notele mici pe care le dau.

De ce să nu recunoaștem, la unii elevi, cu formație și temperamente de un anumit tip și mai ales la cei cu ambiții exprese de a obține note mari cu orice chip sau, dimpotrivă, la cei ce obișnuiesc să se lase pe tînjeală, tehnica aceasta docimologică dă unele rezultate. Și copiii judecați acasă numai după note, vrînd-nevrînd se supun unor asemenea exigențe și învață cu disperare ca să-și îndrepte media. Fricoșii, așadar, vor deveni și mai fricoși de teama obținerii încă vreunei note de avertisment și se vor transforma în clienți siguri ai sistemului acestuia de notare, să-i spunem, preventivă.

Dar care vor fi consecințele generale, efectele educative? În primul rînd este vorba de o deplasare a accentului de pe **calitatea** învățării și motivația ei superioară, pe **notă**. Din punctul de vedere al metodelor, avem de-a face cu o suprasolicitare a celor coercitive și, dacă e să fim drepți pînă la capăt, cu o translație a răspunderii pentru rezultatele obținute în predarea exclusiv pe umerii elevului. Predau bine sau rău, elevul învață după metode profund formative sau mecanice, asta nu mă interesează pe mine ca profesor adept convins al „eficienței" notării preventive. De asemenea, această categorie de profesori ignoră voit în ce măsură elevul învață sau nu cu plăcere, dacă domeniul îi va deveni prin aceasta antipatic. S-ar putea obiecta că „pofta vine mîncînd", că deci elevul tot învățînd, fie și de frică, se va antrena, se va obișnui să învețe regulat tot ceea ce i se cere. Dar aceasta este oare suficient? Tensiunea și consumul de energie sînt disproporționate în raport de cele consumate în condiții normale, cînd învață înțelegînd, și înțelege plăcîndu-i. Pentru ca elevul să fie însă în această situație, și nu în cea determinată de notarea preventivă, profesorul trebuie să facă în schimb eforturi mai mari: didactica sa trebuie mereu renovată și alimentată cu soluții noi, ca să fie mai flexibilă, mai intens adaptată situațiilor speciale, ca cele din preajma examenelor, de exemplu. Responsabilitatea pentru rezultatele elevilor săi se extinde pînă la cuprinderea în sfera ei a însăși creșterii răspunderii elevilor. Aceștia din urmă trebuie să simtă cu seriozitate necesitatea pregătirii pentru examene, dar să nu se sperie de ele, să-i împiedicăm și nicidecum să ajutăm să intre în panică.

Poate că problema s-ar putea pune și altfel: de vreme ce nota în sine nu interesează — cum spun adesea pedagogii — ci rezultatul obținut prin intermediul ei, notarea aceasta preventivă nu e chiar pernicioasă. Opinăm categoric împotriva unei astfel de interpretări. Lăsînd de o parte efectele morale negative dintre care am evidențiat doar cîteva, notarea parcimonioasă are și implicații sociale negative. Atîta vreme cît media obținută de copiii din ultimele clase ale unui ciclu contează la admiterea în ciclul următor (în cazul în care numărul ultimelor locuri este mai mic decît numărul celor reușiți cu aceeași medie) se produce, cu sau fără voie, o nedreptate elevilor ținuți special cu medii mici, chipurile, ca să învețe mai mult.

De aceea credem că este normal să se renunțe la sistemul de notare preventivă, profesorul trebuind să-și aplice **constant**, neabătut, propriile-i criterii (juste) de apreciere, atît pe parcursul fiecărui an școlar, cît și de la un an la altul.

NADIA NICOLESCU

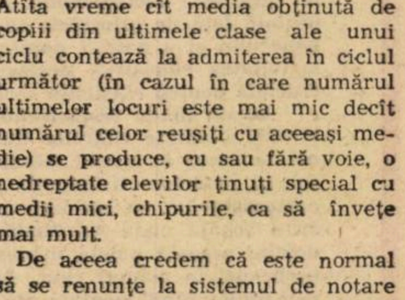

CONDUCEREA ȘTIINȚIFICĂ A ȘCOLII

Un bun cadru didactic – întotdeauna un bun director?

Necesitatea și actualizarea abordării problematicii specifice a conducerii științifice la nivelul unităților școlare decurge nemijlocit din eforturile generale ale partidului și statului nostru de a fundamenta științific conducerea în toate domeniile și în toate sectoarele vieții sociale.

Elaborarea problemelor specifice ale conducerii științifice la nivelul unităților școlare decurge, în al doilea rînd, din locul și rolul deosebit pe care il are unitatea școlară în ansamblul sistemului și conducătorul unității, respectiv directorul de școală, în ierarhia școlară.

Toate aceste probleme dobindesc semnificații noi în condițiile adîncirii procesului de democratizare a conducerii în care paralel cu sporirea răspunderii conducătorului se realizează o autonomie din ce în ce mai mare și o lărgire a spațiului decizional, ceea ce favorizează manifestarea efectivă a spiritului de inițiativă și desfășurarea unei autentice activități creatoare.

Eforturile îndreptate spre soluționarea multiplelor și complexelor aspecte practice ale conducerii științifice a unităților școlare trebuie să pornească de la luarea în considerare a situațiilor de fapt și de la formularea clară a obiectivelor fundamentale ce se urmăresc a fi realizate. Din acest punct de vedere nu se poate omite faptul că, în prezent, cadrele de conducere ale unităților școlare sînt cele a căror selecție inițială s-a făcut adesea fără o bază științific elaborată. Cu toate acestea, cea mai mare parte a directorilor de școli, dobîndesc experiență pe parcursul activității, devenind buni conducători, deși unitățile pregătitoare de cadre didactice — liceele pedagogice, institutele pedagogice sau secțiile didactice ale universităților — n-au avut incluse în programul lor decît în subsidiar activități teoretice și practice menite să asigure o pregătire corespunzătoare pentru îndeplinirea sarcinilor de conducere de către viitoarele cadre didactice. Situația își are explicația, între altele, în faptul că multă vreme a avut circulație și acreditare ideea potrivit căreia un bun cadru didactic este sau poate fi — eo ipso — și un bun conducător. Epoca modernă, condițiile dezvoltării economico-sociale și culturale contemporane au infirmat în mare măsură acest punct de vedere, dovedindu-se din ce în ce mai convingător că numai la extreme și în cazuri ideale managerul și specialistul se suprapun. Ca atare, o direcție principală de acțiune în procesul așezării conducerii școlare pe baze științifice o constituie înarmarea actualelor cadre de conducere cu principiile, metodologiile și tehnicile științei conducerii în general și cu cele specifice conducerii unităților școlare, în special. Aceasta însă nu reprezintă decît primul pas care nu poate fi decît o acțiune de perspectivă sistematică, de pregătire a conducătorilor de școli. Ea trebuie continuată cu calificarea propriu-zisă a unui număr de cadre didactice tinere, vizate să ocupe în viitor posturi de conducere în școli, în condiții care de abia de aici încolo se cer a fi judicios stabilite. Succesul întregii acestei acțiuni depinde în mare măsură de modul în care va fi determinat profilul viitorului conducător de unitate școlară. Elementele definitorii, care nu pot lipsi din conturarea unui asemenea profil, ni se par a fi: o bună pregătire ideologică și politică a conducătorului care să-i permită, între altele, să-și formeze o viziune științifică despre locul și rolul pe care le are în sistemul școlar, despre semnificația sarcinilor și atribuțiilor pe care este chemat să le îndeplinească; o serioasă pregătire sociologică și psihologică, pe baza căreia să poată acționa în deplină cunoștință de cauză în ansamblul relațiilor umane care caracterizează viața și activitatea unităților școlare; pregătirea și formarea directorului în așa fel încît să poată conduce analize aprofundate în toate etapele și verigile procesului educativ și să valorifice rezultatele analizei în planificarea și organizarea activității școlare în concordanță cu obiectivele sociale și educative apropiate și îndepărtate; cultivarea capacităților necesare unui îndrumător de înaltă competență, pe multiple planuri, în măsură să valorifice potențialul specialiștilor, de care dispune, prin antrenarea lor, potrivit pregătirii și disponibilităților fiecăruia, la soluționarea tuturor problemelor, astfel încît conducătorul, depășind limitele inerente specialității sale, să realizeze efectiv conducerea colectivă; dezvoltarea capacității de înnoire și de perfecționare continuă. Directorul trebuie să fie un om, cu simțul realității, care caută mereu noi soluții și care evită situațiile nedorite de a fi și a rămîne un simplu executant ce merge mereu pe aceleași căi bătătorite.

Tratarea aprofundată a acestor probleme, ca și a altora care pot fi puse, trebuie să pornească de la faptul că în domeniul conducerii unităților școlare, lipsesc cercetările fundamentale. Pornind de la această situație, membrii catedrei de conducere ai I.C.P.P.D. — și-au propus să urmărească deocamdată aspectele privind specificul decizional în școală, specificul analizei și al planificării la nivelul unității școlare.

Conf. univ. ȘTEFAN COSTEA

„ANUL 2000 LA VULTUREȘTI"
ION MARGESCU (11 ani) Școala generală, Vultureşti-Argeş

Răspunderea inspectoratului pentru o bună conducere a fiecărei școli

Munca de îndrumare și control a inspectoratului școlar implică, între multe altele, coordonarea activității tuturor unităților școlare și de educație, grija pentru aplicarea corectă a planurilor și programelor, pentru perfecționarea continuă a procesului de învățămînt, în scopul realizării la un nivel înalt a sarcinilor lui, studierea și generalizarea experienței pozitive a cadrelor didactice, pentru întărirea și dezvoltarea bazei materiale a școlilor, îmbunătățirea condițiilor de studiu și de predare etc. Între aceste probleme aș vrea să amintesc — dată fiind importanța pe care o prezintă pentru bunul mers al întregii activități în școală — pe aceea privind munca directorului, mai precis răspunderile inspectoratului pentru selecționarea, pregătirea și promovarea cadrelor de conducere.

În scopul de a înlesni un schimb de experiență și de opinii între inspectori, publicăm convorbirea noastră pe această temă cu **Tudor Novac**, inspector șef al Inspectoratului școlar al sectorului 6 din orașul București.

— În selecționarea și promovarea cadrelor de conducere — ne-a spus domnia sa — ținem seama de pregătirea politică și ideologică, de pregătirea de specialitate și pedagogică verificată prin practica la catedră, prin rezultate deosebite obținute în instruirea și educarea tinerei generații, prin gradele didactice, titlurile și distincțiile primite. O deosebită atenție acordăm aportului în activitatea social-culturală, ca și însușirilor morale și cetățenești. Socotim, de asemenea, indispensabile unui conducător: simțul organizatoric, inițiativa în muncă, perspicacitatea, operativitatea, principialitatea și fermitatea în luarea deciziilor, simțul de răspundere, prestanță și prestigiu în fața colectivului de profesori, elevi și părinți.

— Ce întreprindeți în mod obișnuit — l-am întrebat pe tovarășul Tudor Novac — pentru a vă edifica asupra calităților celor pe care intenționați să-i promovați în această muncă?

— Pentru cunoașterea calităților viitorilor conducători de școală, în perioada de verificare aceștia sînt antrenați în brigăzi de control, primesc spre rezolvare anumite sarcini speciale și sînt urmăriți în activitatea la clasă.

Pornind de la ideea adîncirii democratismului în toate domeniile de activitate, în ultimul an s-a adoptat procedeul de a pune în discuția consiliului profesoral activitatea cadrelor didactice care urmează să fie promovate. Numai în cazul unei aprecieri pozitive, acestea sînt propuse spre aprobare organelor locale de partid și de stat ca viitori directori.

Pregătirea și perfecționarea directorilor se realizează prin cursuri de perfecționare, activități în cercul pedagogic al directorilor, instructaje și schimburi de experiență etc. Consider că ar fi deosebit de util să se organizeze la nivelul inspectoratului școlar județean, prin casa corpului didactic, cursuri cu o durată de 1—2 ani pentru viitori directori. Aceasta ar trebui să cuprindă, după părerea noastră, activități teoretice și practice care să faciliteze cunoașterea de către viitorii directori a specificului muncii de conducere.

CORNELIA GÎRMACEA

Inițiative

- *Filiala din Craiova a Institutului central de perfecționare a personalului didactic a încheiat recent un curs de informare științifică la care au participat directori de școli generale nou numiți în această funcție. În vederea perfecționării și a însușirii științei conducerii, filiala va organiza în viitor astfel de cursuri și pentru directorii de licee, precum și pentru inspectori.*

- *Timp de trei zile — 4, 5 și 6 decembrie a.c. — directorii de școli din județul Dîmbovița vor participa la un instructaj organizat de către Inspectoratul școlar și Casa corpului didactic din Tîrgoviște. Vor fi abordate temele: „Principalele sarcini ale directorului de școală în lumina Conferinței Naționale a partidului privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului" (prof. Nicolae Oprea, inspector școlar general), „Directorul de școală — îndrumător și coordonator al procesului de învățămînt" (prof.) Corneliu Ionescu, inspector școlar șef.). „Colaborarea dintre școală și organizația de tineret" (prof. Scarlat Drăghici, președintele Consiliului județean al organizației de pionieri). „Îndrumarea și controlul de către director a profesorilor diriginți" (prof. Constantin Ion, inspector școlar).*

  De asemenea, tot în județul, Dîmbovița, la Școala generală Ghergani, va avea loc în luna decembrie a.c. un schimb de experiență între directorii școlilor care au organizat învățămîntul pe cabinete și laboratoare în scopul perfecționării, al măririi eficienței predării în cabinete și laboratoare.

- *Ca urmare a preocupărilor continue pentru perfecționarea muncii directorului de școală, Inspectoratul școlar județean Brașov a organizat schimburi de experiență între directori, care se desfășoară trimestrial, avînd următoarele subiecte: „Contribuția conducerii școlii la îndrumarea și sprijinirea acțiunii de modernizare a învățămîntului" (trimestrul I), „Preocupări ale conducerii școlii în colaborare cu organizația de tineret în vederea sporirii responsabilității cadrelor didactice pentru munca educativă" (pe trimestrul al II-lea), „Aspecte ale muncii de conducere a școlii privind crearea de condiții optime pentru desfășurarea activității tehnico-productive" (trimestrul al III-lea).*

Activitățile tehnico-productive

Liceul din Sebeş : în atelierul de mecanică-auto

SEBEŞ (Alba)

O şcoală cu nouă ateliere

Note despre nişte buni gospodari

Noua clădire a Liceului din Sebeş (judeţul Alba) este impresionantă. Nu prin supradimensionare, ci prin funcţionalitatea ei. Dar nu despre sălile de clasă, nu despre laboratoare — un model de înzestrare şi eficienţă pedagogică — aş vrea să vorbesc acum. Ci despre atelierele — cele nouă ateliere — unde elevii sînt îndrumaţi în spiritul respectului şi disciplinei muncii, al rezultatelor muncii. Afirmaţia nu este gratuită. Din punct de vedere organizatoric, ne reţin atenţia mai multe aspecte pozitive.

În primul rînd, faptul că toate cele nouă ateliere — aşchiere, electro-tehnică, auto-moto, sculptură, remaiat şi încheiat ciorapi, croitorie, marochinărie, sticlărie, tîmplărie — sînt concentrate într-un singur imobil, ceea ce contribuie la o mai bună supraveghere. Trebuie menţionat că asigurarea spaţiului corespunzător a constituit o preocupare atentă a organelor locale de partid şi de stat.

Tot în această ordine de idei se cuvine să amintim că întreprinderile din oraş au acordat un sprijin serios în privinţa utilării şi, mai ales, în privinţa asistenţei tehnice de specialitate. Maiştrii-instructori detaşaţi pentru atelierele şcolii sînt muncitori cu o bună calificare proveniţi din fabricile de pe raza oraşului.

În al doilea rînd, remarcabil nu este numai faptul că întreprinderile patronează aceste ateliere, ci, mai ales, că **producţia atelierelor este parte din planul de producţie şi de venituri al intreprinderilor respective.** Între liceu şi principalele întreprinderi tutelare există, desigur, relaţii fructuoase de colaborare, dar ele nu se desfăşoară la voia întîmplării, ci pe bază contractuală. Există contracte cu fabricile **Sebeşul, Căprioara,** cu **I.M.T.F., Cooperativa Unirea, I.I.L.** ş.a. Beneficiarii asigură înzestrarea cu maşinile necesare, materia primă, precum şi **contractele cu intreprinderile de desfacere a produselor.** Practic, atelierele şcolii sînt secţii ale întreprinderilor. Produsele poartă marca atelierelor, însă, şi aceasta este, fireşte, un factor mobilizator pentru elevi, întrucît ele sînt livrate unităţilor de desfacere din întreaga ţară.

Vorbind cifric, este necesar să subliniem că şcolii îi revin importante beneficii băneşti. Anul trecut, de exemplu, s-au obţinut numai pentru manoperă, 35 000 de lei. Anul acesta cifra preconizată este de 82 000 de lei. Subliniem că sumele acestea se referă numai la venituri-manoperă, întrucît nu ne-am referit şi la cheltuielile de secţie. În realitate planul e, de fapt, de ordinul sutelor de mii ! Veniturile realizate sînt destinate înzestrării atelierelor şi autodotării laboratoarelor liceului.

În altă ordine de idei, este bine să semnalăm că toate aceste eforturi conjugate nu urmăresc un scop în sine. Factorii responsabili s-au orientat, în organizarea atelierelor, în concordanţă cu specificul local. Raţiunea este logică : elevii primesc calificarea în meseriile practicate în ateliere ! Nu este de mirare, deci, că după absolvirea liceului, o bună parte dintre bacalaureaţi se angajează în fabricile din oraş sau în alte unităţi productive.

În sfîrşit, din punct de vedere educativ, munca în regim normal de producţie este deosebit de oportună pentru viitorul cetăţean. Munca devine pentru ei o valoare morală. La aceasta contribuie şi tactul pedagogic al profesorilor, precum şi contactul cu muncitorii bine calificaţi, pasionaţi pentru meseriile lor şi care transmit această pasiune „ucenicilor" lor. De pildă, atelierul de marochinărie este îndrumat de Eugenia Răşinar, care lucrează de 12 ani la fabrica de pielărie „Căprioara".

Am umblat prin toate cele nouă ateliere şi am fost impresionat de atmosfera de bună dispoziţie ce domnea acolo. Elevii lucrau cu plăcere şi cu interes. Toţi cei întrebaţi mi-au declarat că doresc să obţină calificarea şi că părinţii lor ar fi mulţumiţi de această realizare.

Dincolo de faptele — puţine — relatate, să privim lucrurile şi în alt context. Este vorba, aici, de un întreg complex de factori. Înţelegerea rolului educativ al muncii, simţul gospodăresc, preocuparea pentru viitorul elevilor, în sfîrşit, perfecta conlucrare a tuturor factorilor de răspundere. La urma urmelor, pe toţi ne interesează să formăm un tineret sănătos şi folositor societăţii. Problema este de a şti să alegem cele mai bune mijloace pentru atingerea acestui ţel. Cred că, în ansamblul preocupărilor, modul în care se desfăşoară pregătirea tehnico-productivă a elevilor Liceului din Sebeş, este un bun exemplu.

VIOREL ŞTIRBU

Un pas... şi încă unul în tainele meseriei.

Puncte de vedere

Atelierele şcolare la sate

Cu privire la opiniile prof. Vrancea Trăienescu publicate în revista „Tribuna şcolii" (11 noiembrie 1972), mă declar oarecum nesatisfăcut, de modul în care autorul vede rezolvată problema în şcoala sătească.

Citez : „În mediul sătesc, unde condiţiile nu permit (şi de ce nu ? n.n.) calificarea într-o meserie de profil industrial, de ce n-am lupta pentru pregătirea elevilor pentru a sluji interesele agriculturii ?"

Dar de ce numai interesele agriculturii şi nu în general ale economiei naţionale, sau să-i iniţiem măcar şi în tainele altor meserii tot atît de frumoase şi înălţătoare, spre care aspiră unii elevi ?

Munca productivă a depăşit de mult graniţele unor forme de activitate extraşcolară, ajungînd în prezent la aceea de materie de studiu în cadrul şcolii tocmai pentru a stabili o relaţie mai strînsă între şcoală şi producţie. Avînd în vedere posibilităţile şi condiţiile de care dispunem, noi cei din mediul rural, cît şi cei din mediul urban, avem obligaţia să contribuim din plin la dezvoltarea multilaterală a personalităţii elevului, la pregătirea în general a tineretului pentru a putea face faţă sarcinilor făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Este puţin probabil că un specialist de la nivelul comunei (inginer sau medic veterinar) ar putea să contribuie din plin la formarea elevilor ca specialişti în aceste domenii, ţinînd seama de numărul mare al elevilor, al unităţilor şcolare, precum şi de obligaţiile profesionale ale specialiştilor respectivi. Cred că este timpul să acţionăm cu mai multă hotărîre pentru diversificarea meseriilor, şi nu limitarea pregătirii tehnico-productive la una sau două meserii specifice mediului în care şcoala îşi desfăşoară activitatea.

Dacă analizăm pe o perioadă de cîţiva ani în urmă situaţia promovaţilor clasei a VIII-a a şcolii generale din mediul rural şi faptul că circa 75 la sută din aceştia au terminat, sau sînt în curs de absolvire a diferite şcoli profesionale şi licee de specialitate cu cel mai divers profil, concluzia vine în mod firesc să sprijine cele afirmate mai sus.

Prof. MARIN N. LISENCHE
Şcoala generală Slobozia,
comuna Păltiniş, jud. Botoşani

Diplomă de bacalaureat şi certificat de muncitor calificat

Două clădiri moderne, una situată în centru, alta în zona industrială, definesc coordonatele actuale ale activităţii, mult îmbogăţite, desfăşurată de elevii din Sinaia.

„Primele rezultate concrete şi deosebit de valoroase le-au avut anul trecut — ne spune directorul Liceului din Sinaia, prof. Rapcea Constantin — cînd aproximativ o sută de tineri (absolvenţi ai liceului nostru şi ai liceelor din Cîmpina şi Breaza) au solicitat să continue pregătirea, pentru a intra ca muncitori la mecanică fină, în secţiile moderne ale Uzinei de mecanică fină din Sinaia.

Anul acesta, perioada începutului fiind depăşită, îmbinarea strînsă a activităţii de învăţătură cu munca în uzină a devenit un fenomen ce defineşte întreaga viaţă a şcolii noastre. Sute de elevi lucrează în marea familie muncitorească a uzinei, mulţi fiind instruiţi de părinţi sau de rudele lor, de prietenii apropiaţi ai părinţilor. În aceste condiţii, deprinderea meseriilor de înaltă tehnicitate, solicitată de piesele cu dimensiuni măsurate pînă la microni, din domeniul mecanicii fine, se realizează cu mult succes, atît pentru pregătirea practică, cît şi pentru orizontul teoretic al elevilor.

Sperăm să ne numărăm în primul eşalon al liceelor care să ofere elevilor, o dată cu diploma de bacalaureat, certificatul de muncitor calificat — defineşte prof. Rapcea Constantin finalitatea acestei importante activităţi. Dar elevii Liceului din Sinaia fac practică nu numai la „Uzina de mecanică fină". Îi întîlnim astfel în industria alimentară, în industria hotelieră (să nu uităm că Sinaia este una din cele mai mari staţiuni turistice ale ţării) şi în unităţile cooperaţiei meşteşugăreşti.

Pentru seriozitatea şi rîvna lor, ei se bucură pretutindeni de aprecierea colegilor lor mai vîrstnici de muncă, precum şi a cadrelor de conducere din întreprinderi.

L. HARALAMBIE

TINERETUL ŞCOLAR
şi realităţile economiei locale

Interviu cu Prof. TEODOR ROMAN, secretar al Comitetului judeţean Teleorman al Partidului Comunist Român

— În actualul cincinal şi în perspectiva anilor următori, economia judeţului Teleorman se va dezvolta într-un ritm superior celui prevăzut pe ansamblul industriei naţionale. În structura economică capătă o însemnată pondere ramurile construcţiei de maşini, chimiei, extracţiei de ţiţei etc. Aceasta presupune, printre altele, cadre cu studii superioare şi medii, maiştri şi muncitori cu înaltă calificare. Am dori să ştim ce preocupări există, pe plan local, în această direcţie ?

— Desigur, investiţiile sporite alocate judeţului nostru se convertesc în obiective economice care solicită tot mai multă forţă de muncă. O parte din necesar se acoperă cu cadre repartizate pe plan central, prin învăţămîntul de specialitate şi la locul de muncă. În unităţile judeţului, însă, nu ne putem rezuma numai la acesta, deoarece nu rezolvă problema. Nu putem uita că în fiecare an ies pe porţile şcolilor noastre de cultură generală noi serii de absolvenţi care pot şi trebuie să desfăşoare o activitate utilă societăţii prin însuşirea unei profesii în funcţie de nivelul de cunoştinţe acumulate. Pe bună dreptate, secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a indicat să se realizeze o apropiere firească între şcoală şi dezvoltarea social-economică a fiecărui judeţ, care să permită tineretului o integrare mai rapidă în producţie, în consens cu nevoile locale. De aceea, în prezent, sub îndrumarea Comitetului judeţean de partid, inspectoratul şcolar, Casa corpului didactic, conducerile şcolilor au trecut deja la unele măsuri.

— În ce se concretizează, practic, aceste preocupări ?

— Este vorba în primul rînd de iniţierea unui studiu care a urmărit, printre altele, o inventariere a forţei de muncă în perspectivă pentru a stabili numărul necesar de muncitori, tehnicieni, maiştri, subingineri, ingineri, precum şi specialităţile acestora, pe baza planului de dezvoltare a judeţului. Am iniţiat, în acelaşi timp, acţiunea de prezentare a locurilor de muncă, în faţa celor chemaţi să realizeze orientarea şcolară şi profesională în raport de aptitudinile şi opţiunile elevilor şi nevoile reclamate de viaţă, prin dezbateri, întîlniri ale profesorilor şi cadrelor din întreprinderi. A fost tipărit un „album-expoziţie" care, prin grafice, imagini, date statistice şi texte, prezintă dezvoltarea în perspectivă a judeţului Teleorman, ramurile noi ce se vor crea.

— L-am văzut. Este frumos realizat şi cred că pentru cadrele didactice constituie un util şi eficace instrument de lucru.

— De aceea, am şi dotat toate şcolile cu cîte 2—3 seturi, cu afişe şi fotogazete tipărite, care prezintă eroii zilelor noastre, din întreprinderile judeţului. În fiecare şcoală s-au întocmit planuri de măsuri privind orientarea şcolară şi profesională a elevilor care cuprind acţiuni ca : prezentarea unor monografii profesionale, a reţelei de întreprinderi şi a şcolilor pregătitoare de cadre, îndeosebi cele specifice judeţului.

— Putem spune, deci, că procesul de pregătire a viitoarelor cadre se află în plină desfăşurare.

— Da. Avem unele rezultate care dovedesc că sîntem pe un drum bun. Am generalizat experienţa unor şcoli ca cele din Roşiorii de Vede, Zimnicea, Turnu Măgurele, Casa de copii Siliştea şi altele, care au stabilit atelierelor un profil adecvat structurii economice a localităţilor respective şi a judeţului. Spre exemplu, la Roşiori, funcţionează ateliere cu plan de producţie unde pregătirea este asigurată de cadrele de la Întreprinderea textilă „Teleormanul", cu dotare asemănătoare condiţiilor în care absolvenţii vor lucra în producţie. Şcolile din Alexandria au organizat cu peste 600 de elevi activitatea practică direct în unităţile în curs de dezvoltare : Fabrica de panouri şi tablouri electrice, Întreprinderea de aparataje şi accesorii pentru instalaţii în construcţii, I.I.S. „Islaz". De altfel, în judeţul nostru elevii sînt pregătiţi în meserii ca : electrotehnică, lăcătuşărie, mecanică auto, textile, ţesut covoare, tîmplărie-dulgherie, chimie, extracţia ţiţeiului şi altele care răspund unor opţiuni diverse. Deşi, deocamdată, într-un număr mic, faţă de cel al atelierelor, totuşi s-au încheiat convenţii cu întreprinderile patronatoare pentru unele repere executate de elevi, iar valoarea producţiei planificate a se realiza însumează aproape 600 000 lei. Avînd în vedere utilitatea şi valoarea educativă a unor asemenea forme de pregătire productivă, le vom extinde la cît mai multe şcoli.

— În economia judeţului dv., are mare pondere agricultura.

— Este adevărat. Avem două sisteme naţionale mari de irigaţii şi, de aceea, am lărgit aria de pregătire a cadrelor pentru întreţinerea şi exploatarea acestora. Ca urmare a modernizării agriculturii, a dotării acesteia cu mijloace mecanizate, volumul forţei de muncă va scădea. Dar, ceea ce va rămîne, va trebui să aibă un nivel de pregătire foarte ridicat.

— Aveţi suficiente rezerve de tineri în cadrul satului sau, dimpotrivă, se remarcă o anumită tendinţă, în rîndurile lor, de a părăsi satul ?

— Există această tendinţă şi, de aceea, trebuie să dezvoltăm acele activităţi care să-i facă pe elevi să îndrăgească meseriile agricole : de crescători de animale, de mecanizator agricol, de legumicultor, agronom etc. Avem licee cu profil agricol în care se studiază sisteme de irigaţii şi îmbunătăţiri funciare, zootehnie, medicină veterinară, şcoli de mecanizare a agriculturii. Dezvoltăm în liceele săteşti şi şcolile generale rurale activităţi productive cu profil agricol, în care scop sînt în curs de organizare microferme pentru producerea seminţelor, cultivarea seminţelor, cultivarea cerealelor, a legumelor, creşterea animalelor şi altele. Vrem să le dezvoltăm astfel încît şcolile cu internate să-şi asigure legume şi carne pe această cale, iar celelalte să valorifice produsele realizate în scopul autodotării.

— Dacă vreţi să mai faceţi cîteva precizări privind orientarea absolvenţilor de licee spre unităţile productive.

— Cu aceştia se acţionează în două direcţii principale. Cu cei care au absolvit cu ani în urmă am purtat discuţii, am organizat vizite la întreprinderile din judeţ. Mai mult, am realizat două filme cu cei care continuau să bată la porţile unităţilor pentru a ocupa un post de funcţionar sau, pur şi simplu, se mulţumesc să-i întreţină părinţii, deşi au depăşit vîrsta de 18—20 ani. Pe baza aspectelor filmate pe concret, am organizat discuţii comune cu părinţii şi cei în cauză, am invitat muncitori şi ingineri din întreprinderi care să le prezinte meseriile pentru care se pot califica. Rezultatul imediat este acela că, în prezent, sînt deja calificaţi la locul de muncă circa 400 de absolvenţi, iar acţiunea continuă.

— Ce măsuri s-au luat în judeţul Teleorman pentru pregătirea tehnico-productivă a elevilor ?

— Şcolile au fost îndrumate şi sprijinite să înfiinţeze şi să doteze, corespunzător programei şi posibilităţilor locale ateliere-şcoală. Pentru aceasta, biroul Comitetului judeţean de partid a constituit colective cu răspunderi permanente, care, împreună cu conducerile întreprinderilor şi ale şcolilor, să treacă la înfiinţarea şi dotarea atelierelor, în scopul asigurării funcţionalităţii lor, stabilirea profilelor, precum şi recrutarea şi pregătirea cadrelor apte să asigure, în condiţii optime, instruirea tehnico-productivă a elevilor. Asemenea preocupări se concretizează în faptul că, în prezent, elevii desfăşoară activităţi productive în 300 ateliere-şcoală, şi pe 167 loturi agricole.

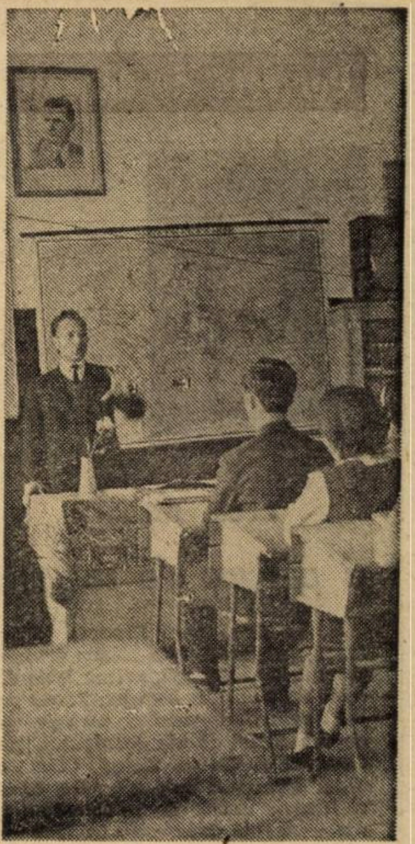

Lecţie în cabinetul de ştiinţe sociale al Liceului din Olteni.

— Cum este condiţionată aşezarea învăţămîntului liceal, profesional şi tehnic în funcţie de nevoile judeţului ?

— În momentul de faţă, funcţionează un grup şcolar de chimie şi unul de îmbunătăţiri funciare, la Turnu Măgurele, altul la Alexandria, pentru construcţii industriale şi civile, şcoli profesionale pentru mecanizatori agricoli la Brînceni şi Roşiorii de Vede şi un liceu profilat pe zootehnie, precum şi un liceu economic. Am transformat Liceul din Videle, care acum pregăteşte cadre pentru extracţia şi prelucrarea ţiţeiului. Am înfiinţat, la Roşiorii de Vede, un grup şcolar pe lîngă Uzina de reparat material rulant, iar pentru viitoarea fabrică de rulmenţi ne preocupă crearea unui puternic grup şcolar.

— Acestea primesc şi eleve ?

— Da.

— Oare toţi elevii pe care-i pregătiţi pentru nevoile economiei locale vor rămîne să lucreze aici ?

— Aşa ar fi ideal. Şi, ca să trecem din domeniul idealului în cel al realului, am luat măsurile la care m-am referit. Mai mult, vrem să determinăm conducerile întreprinderilor să desfăşoare o activitate mai concretă cu elevii, îndeosebi cu cei care vor să urmeze la facultate. Eventual, să încheie contracte cu ei, să le asigure. În felul acesta n-ar mai fi puse ministerele tutelare în situaţia de a aduce cadre de la Bîrlad sau Braşov. Atrăgînd cadre locale, le asigurăm stabilitatea, rezolvăm multe probleme privind asigurarea locuinţelor, încadrarea soţiilor etc. Sperăm că cei în drept vor fi receptivi la aceste propuneri şi le vor da curs.

— Aş vrea să-mi relataţi, în încheiere, un fapt important din viaţa învăţămîntului teleormănean.

— Chiar voiam să vă vorbesc despre aşa ceva. Ne-am propus să construim, cu contribuţia elevilor, a cadrelor didactice, a organizaţiilor de tineret o „Casă a tehnicii productive" care va grupa ateliere cu profiluri asemănătoare celor ale întreprinderilor din judeţul nostru. Aceste ateliere vor fi dotate cu utilaj modern. În ele, elevii vor lucra pentru şi sub îndrumarea întreprinderilor, pe bază de program şi plan de producţie. Valoarea investiţiei va fi de şase milioane lei, fonduri realizate în cea mai mare parte din activităţile patriotice ale tineretului. Macheta a fost aprobată. Urmează să definitivăm proiectul. Elevii care vor lucra aici, vor primi, la absolvirea şcolii, şi atestarea într-o meserie.

OCTAVIAN BUZESCU

Combinatul de îngrăşăminte chimice din Turnu Măgurele

Portrete de dascăli

...Cu dăruire și pasiune de comunist

De la Arad spre Pîncota traversează, șerpuind prin cîteva frumoase comune ardelenești, prima linie electrică de tren din Europa. Trece printre dealurile Aradului, pe sub podgoriile Șiriei și ale Minișului, pe la Ghioroc și Galșa, unind, prin cele două brîie metalice ale sale, oameni și locuri. Veche de peste șaizeci de ani — a fost construită în 1910 — linia aceasta, împreună cu cele cîteva locomotive și vagoane păstrate tot de-atunci, s-a încorporat în peisajul acestor meleaguri, înscriindu-se în existența, în conștiința locuitorilor ca o prezență vie, apropiată, părtașă la toate bucuriile și necazurile petrecute de-a lungul atîtor ani. La Galșa, linia trece chiar pe la poarta școlii. Trenul își încetinește mersul, ca în fața unei importante stații. Este punctul unde se urcă și coboară cei mai mulți pasageri. Aproape în fiecare dimineață, la sosire, în fața porții, pe elevi îi așteaptă directorul școlii, profesorul IOSIF LULAȘ. I-a intrat în obișnuință gestul acesta, așa cum, de altfel, a intrat în obișnuința fiecărui cetățean din comună să salute acest tren cînd trece pe la poarta casei sale. Face acest lucru de 23 de ani, de cînd este director al școlii. L-am întîlnit și eu tot în poarta școlii. Se terminaseră cursurile și-și condusese elevii. Un om blajin, puțin obosit de efortul unei zile de muncă, de efortul multor ani de dăruire în slujba școlii, a satului.

Am stat de vorbă cu Iosif Lulaș cîteva ceasuri. Și-a depănat amintiri scumpe din anii de-nceput ai republicii noastre cînd, împreună cu ceilalți dascăli ai satului a pus umărul la înfăptuirea marilor prefaceri prin care a trecut țara, poporul. „Mi-amintesc, mărturisea cu nostalgie profesorul Lulaș, cum îmi bătea paznicul primăriei, în toiul nopții, în fereastră și-mi striga „hai domnu-profesor că sîntem gata de drum“. Și porneam, așa, cu noaptea-n cap, kilometri întregi : la început să învățăm pe oameni carte, apoi să-i învățăm și să-i convingem să lucreze în colectiv, apoi la însămînțări. Au fost ani grei, dar plini de satisfacții, ani despre care le povestesc adesea elevilor mei pentru ca să știe cu ce preț s-a clădit viața pe care o duc acum. Acei ani și toți cei care-au urmat, m-au legat de satul acesta, de fiecare locuitor al său. Nu se face nimic în sat fără sprijinul și prezența mea, dar nici la școală nu se face nimic fără sprijinul, fără participarea fiecărui om din sat. Cineva glumea chiar, odată, pe seama acestei solidarități, spunînd că „dacă aș cere consătenilor mei să trecem prin dealul Șiriei ar face-o bucuros“.

M-am convins, în parte de această legătură care există între școală și sat vizitînd-o. Toată școala din Galșa — cele 12 clase, atelierele, laboratoarele, terenurile de sport, trotuarele, grădina, totul a fost făcut numai prin munca cetățenilor din sat, prin munca acestor oameni harnici și gospodari, pe care directorul școlii a știut să și-i apropie. Școala, așa cum arată, rivalizează cu multe școli urbane. Dar ceea ce o detașează de multe dintre acestea este curățenia exemplară care domnește peste tot, chibzuiala, spiritul gospodăresc cu care este totul aici orînduit. Aflu că din economiile realizate prin munca elevilor în cooperativă și în ateliere, școala se va extinde prin amenajarea unei clădiri părăsite în care vor fi instalate cîteva noi ateliere și o spațioasă sală de sport. Este un proiect al directorului, al acestui neobosit, destoinic și modest om care muncește acolo la Galșa cu pasiune și dăruire de comunist.

MONICA VERDEȘ

PREGĂTIREA UNIVERSIT

Orientarea psihopedagog

Trăim într-o societate socialistă, dinamică prin definiție, efervescent creatoare — în toate compartimentele ei. Legea dezvoltării noastre, cu caracter de permanență, este modernizarea tuturor sectoarelor vieții sociale, în lumina indicațiilor conducerii de partid.

Școala se integrează în mod firesc acestui proces profund înnoitor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat, nu o dată, ce sarcini de înaltă responsabilitate revin învățămîntului în opera de edificare a socialismului. Socialismul se construiește cu oameni, cu caractere, care se formează aici, în școală. De aceea, modernizarea acestei instituții esențiale în societatea noastră este un imperativ categoric al momentului pe care îl trăim. Iar modernizarea înseamnă apropiere de problemele vieții, cunoașterea și rezolvarea lor operativă, eficientă, în cadrul și cu mijloacele celei mai avansate tehnologii contemporane.

În această idee s-a desfășurat, la Casa corpului didactic din Iași, dialogul nostru cu un grup de tineri profesori, absolvenți ai învățămîntului superior în anii din urmă. Ne-a interesat să știm, mai ales, în ce măsură reușesc facultățile noastre, în stadiul actual, să pregătească profesori pentru generația tînără, pentru schimbul de mîine al societății socialiste.

Au participat la discuții : prof. Rusti Herșcovici **(limba germană), de la Liceul nr. 6 ; prof.** Iuliana Dorneanu **(chimie), Liceul nr. 2 ; prof.** Cezar Cenușă **(limba franceză), Liceul nr. 8 ; prof.** Alexandra Dimitriu **(limba franceză), Liceul nr. 8 ; prof.** Virginia Pavel **(psihopedagogie), Liceul pedagogic.**

Red. : Dv. ați absolvit o facultate, relativ de curînd, în ultimii ani. Considerați că învățămîntul superior v-a pregătit îndeajuns să fiți profesori, adică instructori și educatori ai tinerei generații ?

Rusti Herșcovici : Cred că e necesară mai întîi o disociere, pentru a înlătura orice echivoc, și anume : în universitățile noastre se învață foarte multă carte, se pregătesc adică, aici, adevărați specialiști. Dar, aș spune eu, nu în aceeași măsură sînt ajutați studenții să devină profesori... E ca și cînd ar exista intenția de a pregăti savanți în sine, care se vor exercita în gol, și nu niște oameni ce trebuie să fie utili societății.

Iuliana Dorneanu : Pentru că am înțeles ideea colegului meu, eu aș plasticiza-o într-o expresie. Cînd studenții termină o facultate și sînt repartizați, ca profesori, la o școală, o dată ajunși acolo, ei par a fi un fel de ființe picate din lună ! Cel puțin eu acest sentiment l-am avut, în 1970, cînd am fost numită la liceul unde lucrez.

Red. : Să precizăm lucrurile ! Ce reproșați, de fapt, învățămîntului superior, în pregătirea dv. pentru catedră, pentru profesiunea de dascăl ?

Cezar Cenușă : În nici un caz pregătirea de specialitate, cum s-a și spus aici. Aceasta este ireproșabilă. Le rămînem, în această privință, recunoscători profesorilor noștri, pentru strădaniile, competența lor. Nu sîntem însă deloc mulțumiți de pregătirea psihopedagogică pe care am primit-o în facultate, de cea metodică... Vreau să fiu bine înțeles : e vorba de obiecții pe care le adresăm nu profesorilor noștri, ci sistemului nostru de învățămînt superior, așa cum arată el acum — sau, mai binezis, cum arăta pînă acum cîțiva ani, cînd ne-am încheiat studiile noi, cei aflați aici, la această discuție. Poate că principala vină pentru serioasele noastre lacune ce țin de pregătirea psihopedagogică și metodică o poartă Ministerul Educației și Învățămîntului, care n-a reușit să transpună în practică, pînă acum, prețioasele indicații ale conducerii noastre de partid, privind apropierea învățămîntului de problemele vieții.

Red. : Dv. vorbiți de „pregătirea de specialitate“ pe care o separați de instruirea psihopedagogică
facultate. Aceasta
de fapt, tot pregă

Alexandra Din
fac această preciz
ția la care vă re
viziune a sistemu
superior însuși. F
hopedagogică și
gogică a studenți
tire de specialitat
din ! Dar tocmai
gătirii viitorilor p
facultate. Se cree
profesorii care răs
pedagogică și met
gogică a studenți
tăți ca pe niște
complementare p
și nu ca pe niște
ar trebui să fie. Ia
adoptă același fel
„Acceptă“, adică,
gogică, să învețe c
logia copilului, de
purile lecției —
vechi, după cursu
vreme. Acceptă t
necesar“ ! Tocmai
schimbată. Fiindc
bun, fără să cuno
este copilul, fără s
blemele ei concre
De aici, acel sent
din lună“, pe care
de facultate cînd
vorbea tovarășa p

Red. : De fapt,
plinelor psihope
practicii pedagogi
rii generale a viit

Rusti Herșcovi
mele (1970) i s-a
pedagogie, cu ele
pilului, un semest
30 de ore. Fără s
curs de pedagogie
ral !, 60 de ore. T
două cursuri de m
la două săptămîni.
asemenea — fără
Ni s-a vorbit aici
tulare, de analize
planuri de lecții
tice, verigile lecție
prin descoperire,
mare, joc etc. Am
la școală, predînd
periență, sau din
specialitate. Cît
gică : în anul IV,
asistențe la lecțiil
săptămînă, și am
lași profesor, două
finală — cînd am
cială treabă !

Virginia Pavel :
Lucrurile au stat
n-am aflat nimic
n-am fost inițiați

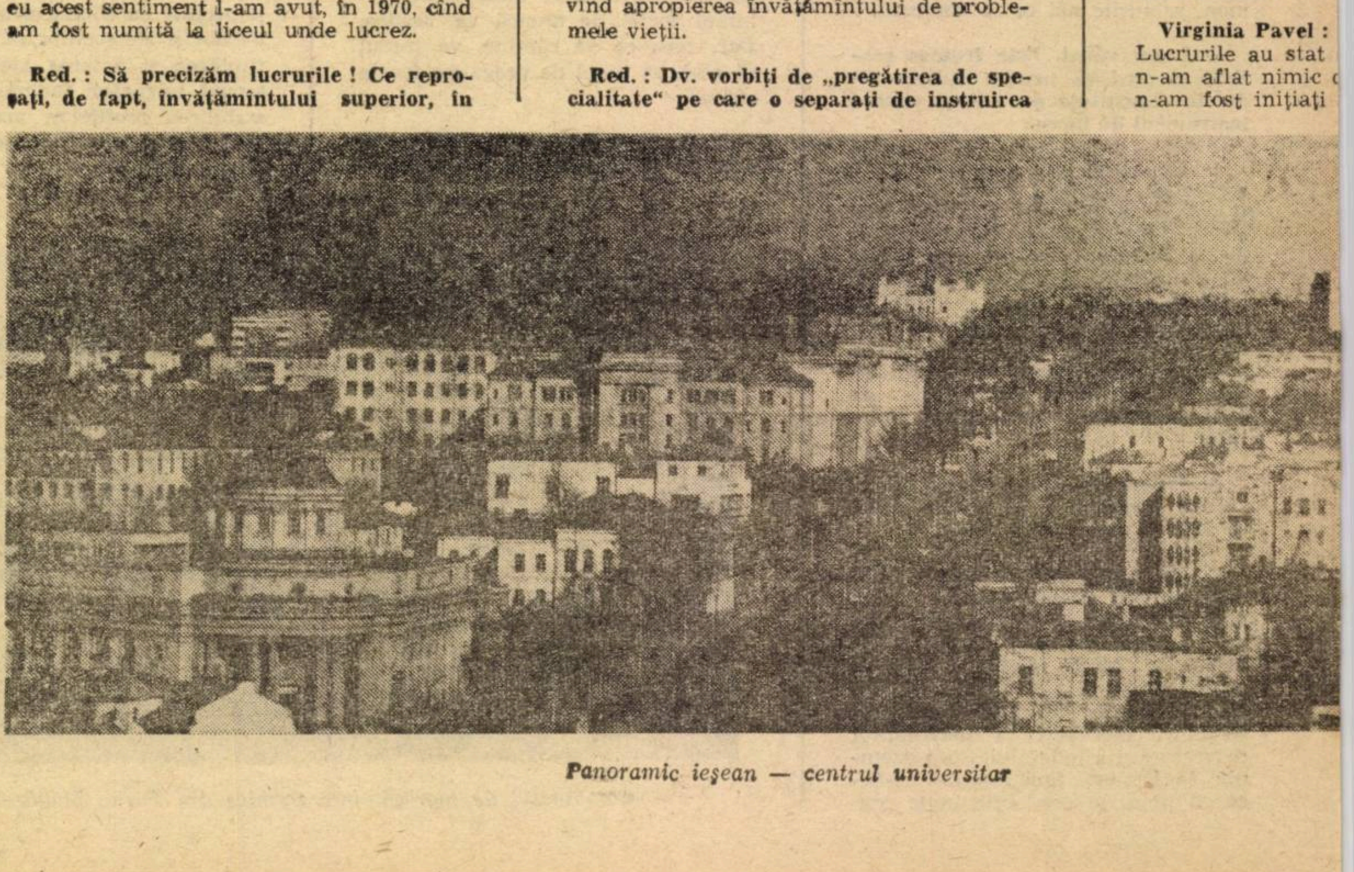

Panoramic ieșean — centrul universitar

ARĂ ŞI CERINŢELE ŞCOLII

că a viitorilor profesori

metodică primită în
urmă nu înseamnă,
de specialitate ?

iu : Tocmai voiam să
. Din păcate, distinc-
ţi este o greşeală de
nostru de învăţămînt
te că pregătirea psi-
odică, practica peda-
înseamnă tot pregă-
- şi încă de prim or-
este aspecte ale pre-
esori sînt neglijate în
impresia că înşişi
d de instruirea psiho-
că, de practica peda-
privesc aceste activi-
xterităţi", cel mult
esului de învăţămînt,
cipline de bază, cum
udenţii, la rîndul lor,
a vedea lucrurile...
facă şi practică peda-
ceva şi despre phiso-
e ce este o lecţie, ti-
general, lucruri cam
uneori îngălbenite de
acestea, ca un „rău
eastă viziune trebuie
u poţi fi un profesor
această entitate, care
unoşti şcoala, cu pro-
— încă student fiind.
nt de fiinţe „picate
încearcă absolvenţii
ng la catedră de care
Iuliana Dorneanu.

este ponderea disci-
gogice, metodice a
în contextul pregăti-
or profesori ?

Neînsemnată ! Seriei
dat un curs de psiho-
e de psihologia co-
în anul III, în total :
nar ! În anul IV, un
nerală — prea gene-
în anul IV, am urmat
odica predării, o dată
talizînd 30 de ore, de
amen, fără colocviu.
spre lecţii de recapi-
ramaticale şi literare,
lanificări calendaris-
Nimic despre lecţia
oblematizare, progra-
at aceste lucruri abia
ci, de la colegi cu ex-
ratura pedagogică de
ore practica pedago-
semestru am făcut
nui profesor, o zi pe
ut eu însumi, la ace-
ţii de probă, plus una
fost notat. Superfi-

am terminat în 1969.
n la fel. În facultate
ore ora de dirigenţie,
tehnica investigaţiei,

a experimentării, a folosirii mijloacelor moderne de învăţămînt (audio-vizuale)....

Cezar Cenuşă : Studentul nu vede în facultate un catalog, nu cunoaşte, în general, documentele şcolare, nu ştie ce trebuie să fie un extemporal, o teză (decît din amintire), îi sînt străine problemele de docimologie, nu participă la nici un consiliu profesoral sau la o şedinţă de comisie metodică etc.

Red. : Ce soluţii propuneţi pentru o mai bună pregătire, în facultate, a viitorilor profesori ? Unele sugestii s-au desprins şi pînă acum, din ce aţi spus deja, în această discuţie...

Iuliana Dorneanu : Cred că e limpede : să se aibă în vedere că viitorii profesori vor pregăti elevi, vor lucra într-o şcoală generală, sau liceu. Pentru aceasta, disciplinele psihopedagogice, psihologia copilului în special, ar trebui să facă obiectul predării nu timp de un semestru, ci cel puţin 2 ani (ultimii).

Virginia Pavel : De asemenea, disciplinele metodice. Studenţii ar trebui, măcar în ultimii doi ani de facultate, să afle mult mai multe despre metodica predării, despre tipurile de lecţii moderne. Ei ar trebui să cunoască, încă studenţi fiind, manualele şcolare, programa şcolară. Iar în cadrul practicii pedagogice — să asiste, tot în ultimii doi ani de studii, la un număr mult mai mare de lecţii, şi nu la acelaşi profesor, să ţină ei înşişi 10—20 de lecţii. Numai aşa înveţi să fii profesor.

Alexandra Dimitriu : Practica pedagogică ar trebui să includă şi asistenţa (ca şi predarea) la ore de dirigenţie cu participarea profesorului îndrumător din facultate ; asistenţa la consilii profesorale, la comisii metodice şi cercuri pedagogice (pentru a învăţa ce este munca de cercetare), la cercurile ştiinţifice şi literar-artistice ale elevilor. Numai pe această cale, cînd ajunge la şcoală, proaspătul profesor se va putea simţi, de la început, acasă la el. Pentru aceasta însă se impune restructurarea programei învăţămîntului superior însuşi. Lucru absolut necesar dacă vrem să-l apropiem de viaţa şcolii.

Concluziile ce s-au desprins din discuţia cu tinerii profesori ieşeni, au reieşit şi din dialogul amplu, purtat la Inspectoratul şcolar al judeţului Iaşi, cu profesorul Sterie Rădoi, inspector general.

Le supunem atenţiei cititorilor noştri, şi forurilor în drept, pentru a contribui pe această cale la o mai bună pregătire a studenţilor, în facultate, în perspectiva activităţii lor la catedră, în şcoli şi licee.

HRISTU CĂNDROVEANU

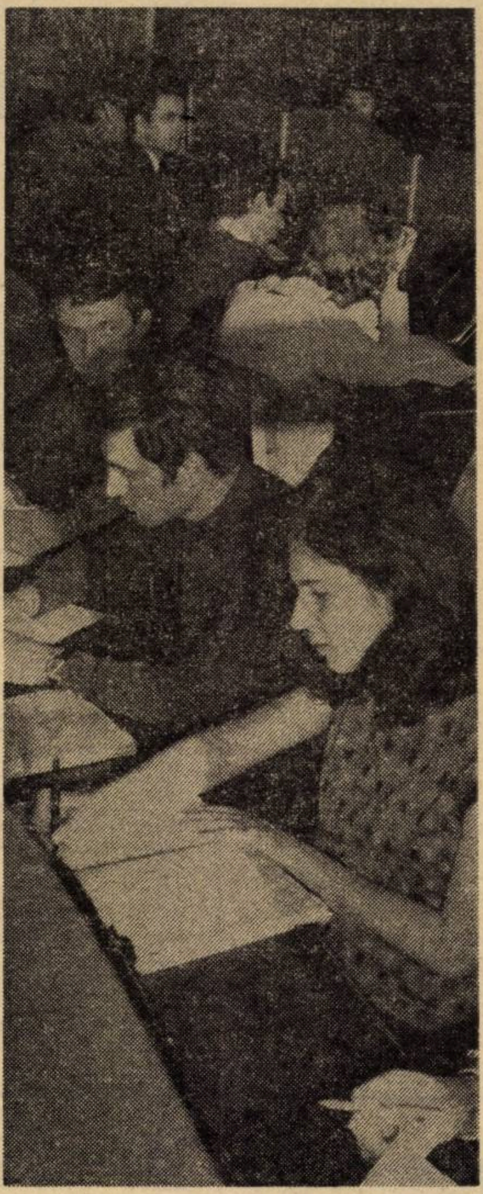

Studiu în biblioteca Universităţii din Iaşi

Expuneri, dezbateri, consultaţii

Citeva dintre ştirile sosite la redacţie ilustrează preocuparea inspectoratelor şcolare, a caselor corpului didactic şi a şcolilor pentru perfecţionarea psihopedagogică şi de specialitate a învăţătorilor şi profesorilor, pentru buna orientare în muncă a celor mai tineri dintre ei.

Astfel :

ÎN MUNICIPIUL BUCUREŞTI

- *Învăţătorii înscrişi la examenul de definitivat au participat, vineri, 24. XI. 1972, la Casa corpului didactic, la consultaţia : „Operaţii cu numere naturale. Problemele rezolvate cu ajutorul operaţiilor cu numere naturale şi clasificarea lor după structuri logice".*

- *În ziua de 25 noiembrie 1972, la Şcoala profesională de ucenici a Uzinei „Autobuzul", a avut loc o oră deschisă de dirigenţie, ţinută de prof. Gh. Stoian.*

- *La Liceul „Ion Creangă", din Bucureşti, prof. I. N. Crăciunescu a susţinut, marţi, 28. XI. 1972, expunerea : „Psihologia şi orientarea şcolară şi profesională".*

ÎN JUDEŢUL PRAHOVA

- *La 23 noiembrie 1972 s-a desfăşurat, la Centrul metodic din Urlaţi, dezbaterea cu subiectul : „Elemente noi în predarea lecţiilor de fizică".*

- *Luni, 27 noiembrie 1972, în cadrul cercului le studii pentru profesorii de matematică, orof. Gh. Mateescu a susţinut, la Casa corpului didactic din Ploieşti, expunerea : „Scheme logice şi întocmirea unui program în «Fortran»".*

- *La centrul metodic din Sinaia va avea loc, la 8 decembrie 1972, expunerea prof. Luminiţa Ghivirigă, de la Institutul de ştiinţe pedagogice, din Bucureşti, despre : „Coordonate psihologice şi pedagogice ale cunoaşterii copilului".*

★

Activităţile programate se bucură de un interes deosebit şi de o largă participare din partea cadrelor didactice, îndeosebi a celor tinere, cu mai puţină experienţă, dornice să-şi îmbunătăţească necontenit măiestria pedagogică şi pregătirea de specialitate.

LA ZI

Aniversare la Piteşti

Pentru a marca în mod deosebit realizările culturale ale regimului nostru din ultimul pătrar de veac, la Piteşti, vor fi organizate în zilele de 1, 2 şi 3 decembrie 1972 ample manifestări ocazionate de aniversarea a 10 ani de la fondarea Institutului pedagogic de 3 ani Piteşti. Iniţiativa de a se organiza o sesiune de comunicări ştiinţifice cu participarea unor academicieni, profesori universitari din toate centrele din ţară, alături de absolvenţii Institutului şi actualii studenţi, constituie doar o parte a bogatului program care cuprinde manifestări folclorice, sportive şi expoziţii cu realizări ale profesorilor şi absolvenţilor.

Un animator al vieţii sportive

De 12 ani sportul în satul Rişculiţa, comuna Baia de Criş din judeţul Hunedoara, cît şi în cadrul şcolii generale din această localitate este coordonat de profesorul Teodor Micluţa, care tot de atîţia ani este şi preşedintele asociaţiei sportive locale „Viitorul". Pasiunea profesorului Micluţa — sportul (deşi specialitatea sa de bază este limba şi literatura română) — l-a determinat să se ocupe îndeaproape de crearea bazei materiale necesare pentru activitatea sportivă a elevilor şi a tinerilor săteni. Iniţiativei sale se datoreşte şi amenajarea, cu ajutorul tineretului din sat, a unui teren de volei acoperit cu zgură şi a unui teren de fotbal. In obiectiv este construirea unui portic de gimnastică, iar în prezent, în vederea sezonului de iarnă, dintr-o veche baltă se amenajează un patinoar. În timpul liber cîţiva dintre sportivi au început să confecţioneze o masă de ping-pong. Se va mări şi stocul existent de şahuri, patine şi schiuri.

Toate materialele sportive sînt procurate din banii obţinuţi în urma valorificării fructelor de pădure adunate de elevi. Economiile provenite din orele de muncă voluntară se ridică la peste 10.000 lei.

Formaţiile sportive antrenate de profesorul Micluţa — de volei, eleve şi de fotbal a tinerilor săteni — au înregistrat bune rezultate în cadrul întrecerilor organizate cu echipele din Ribiţa, Valea Brad, Tomeşti, Baia de Criş. Echipa de fotbal-băieţi se va prezenta în curînd, sperăm cu aceleaşi satisfacţii, la cupa „Cutezătorii". (Prof. Ion Coţoi).

Expoziţie de pictură

In sala mare a Casei corpului didactic din Arad s-a deschis în cinstea aniversării republicii, expoziţia de pictură a cadrelor didactice din judeţ. Cei 17 expozanţi, cu un număr de 45 de tablouri, se prezintă în faţa vizitatorilor expoziţiei cu o diversitate de stiluri — de la pictura clasică, manifestată prin forme perfecte, pînă la stilul modern, de mare intelectualizare.

Expoziţia constituie un excelent prilej de analiză a stadiului (destul de avansat) în care se află arta plastică amatoare de pe meleagurile arădene, fiind, totodată, un îndemn spre creaţii din ce în ce mai valoroase. (Prof. Anton Ilica).

Şcoala părinţilor

In vederea sporirii contribuţiei părinţilor în munca de educaţie, Şcoala generală nr. 3 din Cisnădie-Sibiu, a înfiinţat cursul „Şcoala părinţilor", care se ţine din două în două săptămîni. Dintre temele tratate pînă acum, cităm : „Rolul tatălui în epoca actuală", „Cum organizez timpul liber al copiilor", „Educaţia prin muncă — sarcină a şcolii şi familiei", „Jocul şi importanţa lui pentru copiii mici" etc.

Prezentarea unor filme scurte, expuneri susţinute de jurişti şi oameni ai ordinei publice, cu cazuri concrete de copii infractori, dau cursului eficienţă, făcîndu-l în acelaşi timp atractiv. (Inv. Ancuţa Victoria).

Moment de neuitat

Momentul investirii micilor şcolari cu frumosul titlu de pionieri are o mare importanţă pentru formaţia ulterioară a cetăţenilor. În afara implicaţiilor privind viitoarea lor dezvoltare, acest moment rămîne totuşi cea mai emoţionantă clipă din prima perioadă a şcolarităţii.

Tocmai pentru a marca acest moment atît de însemnat, educatorii, organele de conducere ale organizaţiei de pionieri, elevii mai mari se străduiesc să asigure un cadru cît mai solemn festivităţii de primire a şcolarilor în organizaţia de pionieri.

Prin grija învăţătoarelor Rodica Iliescu, Ana Rădulescu, Eugenia Zabulic şi Eugenia Bone, ca şi prin efortul tuturor elevilor, ceremonialul primirii în rîndul pionierilor, a şcolarilor claselor a II-a A şi B de la Şcoala generală nr. 26 din Bucureşti s-a desfăşurat, de curînd, în cadrul Muzeului de istorie al R.S. România, gazdă binevoitoare a acestui însemnat eveniment în viaţa acestor copii. Sala, dedicată proclamării Republicii, s-a dovedit neîncăpătoare faţă de mulţimea părinţilor, profesorilor şi învăţătorilor care au venit să trăiască, alături de cei mici, momentul intrării acestora în viaţa primei lor organizaţii.

Dialog cu cititorii

Răspundem la întrebări

Cum să procedăm?

Prof. A. Popescu din Constanța ne întreabă cum trebuie să procedăm cu copiii emotivi, pentru a obține cu ei rezultate maxime în activitatea școlară.

Răspuns : Fără să constituie un handicap serios, emotivitatea elevilor, evidentă mai ales la verificarea orală a cunoștințelor, este o realitate de care trebuie să țină seama orice educator. De aceea pare, pînă la un anumit punct, legitimă îngrijorarea unor părinți sau nedumerirea unor cadre didactice — care ne scriu — surprinse de decalajul prea mare pe care propriii lor elevi îl prezintă între notarea la lucrările scrise, îndeobște bună, și cea de la examinarea orală.

Lăsînd la o parte unele fluctuații în pregătirea de fiecare zi a elevilor, care pot fi și ele condiționate de o seamă de factori obiectivi și subiectivi, ori de cîte ori educatorul se izbește de atare oscilații este dator să se apropie mai mult de elev, să-l cunoască. Dacă în predarea unui obiect de studiu, cunoașterea nivelului de pregătire și a posibilităților reale ale elevilor este absolut necesară pentru desfășurarea unui învățămînt mai individualizat, cunoașterea personalității elevului (ritmul lui de lucru, gradul de emotivitate și sensibilitate, calitatea proceselor intelectuale, temperamentul etc.) se impune cu aceeași stringență.

Ținînd seama de emotivitatea mai mare a unora dintre elevi, de timiditatea lor, ne vom strădui să-i antrenăm mai mult în activitatea clasei, evitînd orice bruscare.

La verificarea orală în fața clasei, le vom formula din vreme întrebările lăsîndu-i să răspundă ultimii din serie pentru a le da răgaz să-și revină sau îi vom încuraja ori de cîte ori vom constata dorința de a participa la activitatea clasei în cadrul lecției. Tactul, înțelegerea și climatul realizat în clasă de educator sînt cele mai sigure căi pentru a-i face pe acești elevi să-și depășească mica lor „deficiență" psihică. De bună seamă, în condițiile unui învățămînt modern, ale unor structuri noi de lecții, ale relației profesor-elev de un tip nou, emotivitatea elevilor la răspuns va deveni un handicap peste care se va putea trece mai ușor.

„PRIETENI"
PUIUȚA ARSENESCU (15 ani) Șc. gen., com. Vulturești, Argeș

Tonul profesorului

Prof. Gr. Ion din Timișoara ne întreabă care este tonul cel mai potrivit ca intensitate, care poate fi folosit în predare, în dialogul cu clasa.

Răspuns : La clasele mici ale școlii generale, învățătorii obișnuiesc să vorbească tare, uneori chiar foarte tare, pentru a menține trează atenția elevilor mici, al căror interes pentru studiu încă nu este suficient cultivat, care nu au consolidate deprinderile de muncă în clasă și nu se pot concentra timp mai îndelungat.

Adeseori această practică este extinsă și la clasele mari ale școlii generale și ale liceului. Profesorul vorbește foarte tare pentru „a acoperi" clasa și a contracara acțiunea factorilor care, eventual, pot diminua atenția elevilor.

Dacă în cazul școlarilor mici, care sînt lesne distrași de la activitate de diverși factori, acest procedeu poate fi acceptat, în cazul elevilor mai mari și în condiții normale de lucru (cînd clasa a fost obișnuită să respecte ora, iar profesorul ține lecții atractive) nu este nevoie să vorbim cu orice preț foarte tare.

Faceți o experiență : spuneți elevilor lucruri interesante, vorbindu-le tot mai încet, mai piano. În clasă se va face liniște din ce în ce mai mare, pentru că elevii vor să vă audă.

De altfel, tonul prea intens obosește atît pe cel care îl folosește, cît și pe elev, din cauză că el produce un fel de crispare, sporește starea de tensiune nervoasă.

Trebuie să vorbim numai atît de tare cît este necesar să fim auziți din ultima bancă. În compensare, vorbirea trebuie să fie **foarte clară** (nu sînt rele pentru învățători și profesori exercițiile de dicțiune), cu intonările și nuanțele cerute de sublinieri. Ritmul vorbirii va fi suficient de lent pentru ca elevii să poată urmări firul ei logic și să-și ia notițe în condiții bune.

POȘTA redacției

Visarion Ficiuc — laborant, Liceul din Săveni, jud. Botoșani. Personalul didactic ajutător se salarizează în condițiile stabilite prin Statutul personalului didactic și H.C.M. nr. 2841/1968. De aceea, laboranții, pentru a fi salarizați ca avînd studii superioare, trebuie să posede diploma unei școli de specializare postliceală, diploma de bacalaureat a unui liceu de specialitate (cu profil adecvat) sau a unui liceu de cultură generală și un curs de calificare ca laborant. Cei care nu îndeplinesc una din aceste condiții se salarizează ca laboranți fără studii corespunzătoare.

În scopul de a înlesni calificarea laboranților care funcționau în învățămînt dinainte de 1 septembrie 1967 avînd și bacalaureatul, Ministerul Educației și Învățămîntului a aprobat ca aceștia să absolve cursul de calificare necesar pînă cel mai tîrziu 1 septembrie 1971, dată pînă la care își mențineau și salarizarea de laborant cu studii corespunzătoare. Această regulă a fost valabilă și pentru cei încadrați ca laboranți principali.

Întrucît dv. nu ați absolvit acest curs decît în prezent — indiferent de cauză — nu puteți beneficia de salarizarea ca laborant cu studii corespunzătoare, în intervalul de la 1 septembrie 1971 și pînă la absolvirea cursurilor. (În această perioadă, legal, trebuie să fiți salarizat ca laborant fără studii corespunzătoare).

Ștefan Gh. Bahrim — învățător, Școala generală Murgeni, jud. Vaslui. Nivelele salariilor tarifare, ca și cuantumul diferențelor indemnizației, care se acordă personalului didactic pentru activitățile depuse, sînt stabilite prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 2841/1968. Ele se modifică numai printr-un alt act normativ. Prin „Legea remunerării după cantitatea și calitatea muncii în unitățile de stat" (aflată în stare de proiect) se vor stabili, de asemenea, nivelele salariilor tarifare și cuantumurile acestor indemnizații.

Apostol Ciochină — asistent stagiar, Institutul pedagogic de 3 ani, Constanța.

Salarizarea în învățămîntul superior se face în raport cu vechimea recunoscută în învățămîntul superior, potrivit normelor existente. Ca urmare, absolvenții încadrați pe posturi de asistent stagiar (ca urmare a repartizării lor) se salarizează, de regulă, cu salariul „în primul an de activitate". Numai în situația în care, avînd o diplomă de licență anterioară noilor studii absolvite (pe baza căreia au fost repartizați în învățămîntul superior), au funcționat și într-una din situațiile care, în astfel de condiții, se recunosc ca vechime în învățămîntul superior, pot fi salarizați — chiar în primul an de funcționare — cu salariul „începînd cu al doilea an de activitate", care li se acordă pînă la numirea ca asistent, cînd trebuie să aibă 3 ani vechime recunoscută în învățămîntul superior.

Acest lucru a fost explicat — pentru personalul didactic din învățămîntul de cultură generală — în numărul 36 al revistei și este valabil și în cazul personalului didactic din învățămîntul de toate gradele, care este salarizat pe baza vechimii care se recunoaște în învățămînt, iar nu după activitatea depusă în general.

Natalia V. Olteanu — prof. suplinitor, Craiova. Numirea în învățămînt se poate face — potrivit art. 17 din Statutul personalului didactic — numai în specialitatea pentru care solicitantul o posedă prin diploma de studii sau în specialitatea în care, eventual, a fost atestat potrivit H.C.M. nr. 1390/1954. Aceasta chiar în situația celor care au funcționat, ca suplinitori, într-o altă specialitate, în care au dobîndit experiență prin predare (iar nu calificare prin pregătire).

Cererile de numire se rezolvă, potrivit art. 24 din Statut, în următoarea ordine de preferință : apropiere de soț (soție), cu prioritate pentru cei care lucrează în învățămînt; apropierea de părinți domiciliați în comune; îngrijirea sănătății, temeinic justificată; apropierea de părinți domiciliați în orașe și alte motive întemeiate.

În aplicarea ordinei de preferință, pentru cei care au aceeași îndreptățire, se va ține seama și de: gradul didactic, rezultatele obținute în munca instructiv-educativă, vechimea în învățămînt, situația familială și starea sănătății solicitanților.

TH. LEONESCU

CORESPONDENȚA

Pia Niculescu, Ploiești. Bună opinia dv., de aceea o transcriem : „Orice elev, oricît de rău ar fi el, trebuie să aibă undeva o coardă mai sensibilă. Noi trebuie să căutăm în fiecare elev acel punct sensibil asupra căruia să acționăm atunci cînd vrem să-l îndreptăm. Nu găsesc că exmatricularea este o soluție, ba, mai mult, chiar. Acolo unde un colectiv de profesori și diriginți exmatriculează un elev, consider că ei, profesorii, optează pentru cea mai comodă dintre soluții. După opinia mea nu există copii iremediabil pierduți. Cred, mai degrabă că există dascăli care evită problemele mai dificile ale muncii de educație".

Ioan Dumitru Popescu. București. Din cîte înțelegem din scrisoarea dv., ați inițiat o serie de întîlniri ale colectivului catedrei de filozofie cu profesorii de fizică, chimie și de alte specialități, care vă pun la dispoziție material informativ necesar lecțiilor de materialism-dialectic. Deși ați consultat lucrări de specialitate cum ar fi „Determinismul și fizica modernă" sau „Structura și mișcarea chimică a materiei", informațiile pe care le-ați primit de la profesorii de specialitate vi s-au părut deosebit de prețioase, cu atît mai mult cu cît au privit și probleme referitoare la limitele programelor de fizică și chimie ale liceului, modalitățile cele mai adecvate de transmitere a cunoștințelor pentru deplina înțelegere a fenomenelor din natură și societate. Credem că inițiativa este bună, deși firește ea nu poate să suplinească pregătirea multilaterală a profesorului de filozofie, efortul său personal de a se informa temeinic, din lucrările de specialitate dat fiind faptul că el trebuie să se miște foarte degajat în cîmpul vast al cunoștințelor privind fenomenele lumii materiale.

Ilie Izvoranu, Botoșani. Ce păcat că nu putem vorbi atît pe cît ne-ar face plăcere s-o facem, despre toți acești mari anonimi care sînt foștii noștri profesori și cărora le datorăm atît ! Cu acest regret reproducem cîteva din caldele rînduri pe care le-ați scris despre fostul dv., profesor, **Niculai Apostol**, de la liceul din Roman : „Cînd am intrat în liceu, acum aproape 70 de ani, era obiceiul ca elevii să felicite de ziua nașterii pe profesorii cei mai dragi lor. De la sine înțeles că de această cinstire nu se bucurau decît profesorii pe care îi pretuiam cu deosebire, măcar că tocmai aceștia nu se arătau deloc îngăduitori cînd ne prindeau cumva cu ocaua mică. Pe Niculai Apostol îl felicitam noi cu plăcere, pentru că era unul dintre dascălii cei mai iubiți de noi. Este de reținut că Niculai Apostol a fost profesor și lui Mihail Sadoveanu, la gimnaziul din Fălticeni, și lui Cezar Petrescu, la Roman, ambii scriitori pomenindu-l cu venerație în memoriile lor. Fiecare lecție, la Apostol, era o adevărată încîntare..."

ÎN DISCUŢIE:

MANUALELE ŞI PROGRAMELE

Inconsecvenţe şi neconcordanţe în manualul de geometrie al clasei a VII-a

Studiind programa de matematică, observăm că, deşi prevede predarea poziţiei unei drepte faţă de cerc, nu aminteşte despre noţiunile de **secantă** şi de **dreaptă exterioară cercului.** Cu toate că acestea şi-ar găsi locul în cadrul capitolului **Cercul**, din manualul clasei a VII-a, acest manual nu le înglobează. Deci, dacă un profesor s-ar conduce strict după programă şi manual, elevii lui, la terminarea şcolii generale, nu ar cunoaşte aceste noţiuni simple.

La acelaşi capitol „Cercul" se afirmă (pag. 184) : „Un unghi înscris în cerc este egal cu jumătatea arcului cuprins între laturile sale". Exprimarea este inexactă ; se ştie că un unghi nu poate fi egal cu un arc, ci numai **măsura unghiului** poate fi egală cu jumătate din măsura **arcului** cuprins între laturile sale. Acest capitol este ilustrat prin două figuri 35, a doua fiind confuză şi fără nici o explicaţie (pag. 183).

Nu putem fi de acord nici cu metoda prin care se explică în manual aria cercului. Este adevărat că în clasa a VII-a nu putem folosi noţiunea de **limită**, dar, după părerea noastră, ar fi mai indicat să dăm elevilor direct formula ariei cercului decît să recurgem la metoda din manual.

În capitolul al II-lea, „Figuri asemenea", este prevăzută lecţia „Cazurile de asemănare ale triunghiurilor", însă manualul tratează numai un singur caz. Cum va proceda profesorul ? Considerăm că se impune o precizare în acest sens. Părerea noastră este că s-ar putea trata, ţinînd cont de nivelul de înţelegere al elevilor clasei a VII-a, două cazuri de asemănare. Al treilea caz poate fi învăţat în liceu dar este necesară o modificare a manualului după o programă precisă.

În programa pentru clasa a VII-a se prevede lecţia „Raportul perimetrelor a două poligoane asemenea", lecţie care nu există în manual. Şi aici se impune o completare.

La capitolul al IV-lea, „Elemente de trigonometrie", constatăm din nou serioase neconcordanţe între programă şi manual ; astfel programa prevede „Valorile funcţiilor trigonometrice ale unghiurilor de 30^0, 45^0, 60^0", precum şi „Relaţii între laturile şi unghiurile unui triunghi dreptunghic", titluri care lipsesc din manual.

O altă nepotrivire între programă şi manual : la sfîrşitul manualului întîlnim capitolele „Poligoane regulate", „Arii" şi „Lungimea şi aria cercului" ; programa include numai primele două titluri. La capitolul „Arii" programa prevede următoarea ordine a lecţiilor : **Aria dreptunghiului ; Aria patratului ; Aria paralelogramului, Aria triunghiului ;** în manual succesiunea este altfel ordonată : aria patratului, aria triunghiului, aria paralelogramului. Ordinea din programă ni se pare mai firească. Totuşi această inversare n-ar constitui o gravă eroare dacă prin problema nr. 62, pagina 288, nu s-ar susţine că ar fi greşită deducerea formulei unui paralelogram prin transformarea paralelogramului într-un dreptunghi echivalent cu el (deoarece această „demonstraţie nu este valabilă, cînd înălţimea cade pe prelungirea bazei"). În schimb, în „Metodica predării geometriei în şcoala generală" de E. Rusu, pagina 134, se arată că demonstraţia este simplă şi în acest caz. (Deci, problema nr. 62 ar trebui înlocuită din acest manual).

În programă, la capitolul „Poligoane regulate" sînt enumerate : latura şi apotema patratului, exagonului şi a triunghiului echilateral înscrise în cerc. În manual acestea sînt demonstrate prin metode pur geometrice şi numai pentru cazul R=1. Printr-o observaţie insuficient de convingătoare pentru elevi, se trece apoi la cazul general. Deoarece elevii acestei clase au cunoştinţe de algebră, considerăm că demonstraţiile pot fi făcute direct prin cazul general. Cu cîteva zile înainte, elevii îşi însuşesc unele elemente de trigonometrie şi de aceea considerăm că formulele care ne dau latura şi apotema unui poligon regulat înscrise în cerc în funcţie de rază pot fi găsite pe baza noţiunilor de trigonometrie recent studiate. În condiţiile respectării programei, formulele care ne dau latura şi apotema patratului, exagonului regulat şi a triunghiului echilateral înscrise în cerc, în funcţie de rază, se pot deduce şi însuşi mai uşor folosindu-se valorile funcţiilor trigonometrice ale unghiurilor de 30^0, 45^0, 60^0. Acest mod de tratare, pe lîngă avantajele arătate mai sus, ar contribui şi la aprofundarea elementelor de trigonometrie.

Printre cele afirmate de noi mai sus nu intenţionăm să subapreciem manualul de geometrie pentru clasa a VII-a, dar considerăm că înlăturarea greşelilor şi a neconcordanţelor semnalate ar face manualul mai folositor pentru elevi. În acelaşi sens, considerăm că ar fi bine să se revadă şi rezultatele problemelor din manual, deoarece mai există unele răspunsuri greşite (indicate în subsolul paginilor).

Prof. GHEORGHE BERINDE
Prof. MARUSCEAC FEDOR
Liceul „Dragoş Vodă", Sighetul Marmaţiei

O teorie a literaturii mai... pentru elevi!

Încercarea autorului manualului de literatură română pentru anul I de liceu de a oferi un curs de orientare în teoria literaturii din perspectiva structuralistă este salutară. Necesitatea acestui curs e de netăgăduit şi locul lui în sistemul lecţiilor, potrivit. După ani de căutări şi experienţe, se pare că s-a găsit drumul cel bun.

Ne îngăduim însă şi cîteva observaţii care ar putea servi la unele îmbunătăţiri, reajustări.

În primul rînd, am dori să semnalăm că s-au cam pierdut din vedere gradul de accesibilitate, capacitatea de disociere şi de abstracţie ale elevilor, deşi strădania de a explica este evidentă. Stilul e riguros ştiinţific, dar prea încărcat şi derutant prin această încărcătură. Întîlnim prea multe cuvinte din arsenalul criticii literare sau din vocabularul adulţilor culţi. Iată cîteva : contingente, entitate, inefabil, date senzoriale etc.

Încărcarea rezultă şi din prea multele citări, pe care se sprijină, de altfel, formulările comentatorului.

O descifrare a primei strofe din „Joc secund" de Ion Barbu, făcută de George Călinescu, este reprodusă de autorul manualului la pagina 23 :

„Poezia (adîncul acestei calme creste) este o ieşire (dedus) din contingent (din ceas) în pură gratuitate (mîntuit azur), joc secund ca imaginea cirezii răspîndită în apă". Dacă aceasta este o „descifrare" pentru un elev în ultima clasă de liceu, pentru cel din anul-întîi este tot o „încifrare".

N-ar fi fost mai potrivit, şi mai util, o preluare a ideilor de la cei citaţi şi o articulare a acestora într-un text lapidar şi accesibil ?

Prof. C. RĂDUCANU

„PEISAJ"
FILOFTEIA ONICA (10 ani) Sc. gen., com. Vultureşti, Argeş

Ordinea şi matematica sa

Sistemul

(Urmare din pag. 1)

mului există cel puţin unul căruia le sînt subordonate şi, de asemenea, cel puţin unul care este subordonat ambelor, sînt capabile de reprezentare a unor întregi şi importante părţi din realitate. Cele mai interesante dintre aceste sisteme sînt susceptibile de o măsură aditivă şi, prin aceasta, de o matematizare foarte adîncită. Ceea ce numim evenimente în ordine fizică sau în experienţa socială, sau în economie sînt tratate matematic ca atare sisteme. **Teoria probabilităţilor** este una dintre teoriile matematice care au la bază sisteme de evenimente cu o atare ordine.

Cînd aceste sisteme de evenimente se dezvoltă în timp, urmînd impulsurile structurii lor interne, descrierea directă a procesului somatic ar fi cu mult prea complicată ; de aceea matematicianul o dă cu ajutorul procesului numeric al măsurilor sau — dacă este cazul — al probabilităţilor respectivelor evenimente în eventuala lor desfăşurare temporală. Avem, cu aceasta, o demonstraţie a capacităţii ordonatoare a timpului care şi-a deplasat funcţiunea de la reprezentarea legii deterministe care descria succesiunea ordonată a stărilor la reprezentarea legii aleatoare care dă succesiunea probabilităţilor acestor stări. La subsolul acestor teorii care, cu cît sînt mai abstracte, cu atît sînt mai utile, stă această noţiune de ordine care leagă strîns gîndirea de experienţă.

Ne-am lăsat duşi pe drumul care mergea direct spre teoria probabilităţilor a unei bune părţi a preocupărilor personale. Dar nu pot trece peste acel domeniu important al analizei funcţionale care este Teoria spaţiilor liniare ordonate, dezvoltată la noi în special de matematicianul Romulus Cristescu care i-a urmărit ramificaţiile în cele mai variate domenii ale matematicii, demonstrînd cu aceasta cît de adînc este implicată ordinea în ştiinţa zilelor noastre.

Unele teorii matematico-fizice ale spaţiului şi timpului au apărut la un moment dat să ameninţe încrederea spiritului nostru în ordonarea pe care o implică timpul în desfăşurarea evenimentelor universului experienţei noastre, mergînd pînă la negarea simultaneităţii. Dar atît tehnica cît şi cercetarea efectivă a evenimentelor au continuat să se dezvolte pe temeiul acestei ordini temporale deterministe sau aleatoare, după natura evenimentelor, iar astăzi teoria mecanică a arătat aspectul local legat de procesul operaţiilor de măsură pe care-l prezintă relativitatea timpului, a spaţiului şi a ordinei.

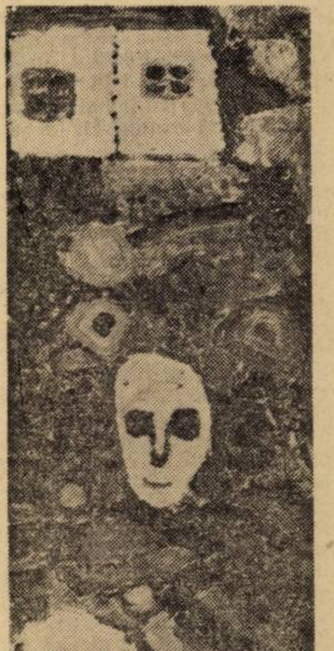

„LINGĂ CASA NOASTRĂ"
HEORGHE COSTEA (11 ani) Şc. gen., com Vultureşti, jud. Argeş.

DUPĂ ALEGERILE SINDICALE

Adunările: for de exprimare a voinței colective

În cursul lunii noiembrie a acestui an, au avut loc adunările de dare de seamă și alegeri în grupele sindicale și în comitetele sindicatelor de secție Cuprinzînd practic toate cadrele didactice, precum și ceilalți salariați din învățămînt, adunările generale sindicale au oferit cadrul organizat de exprimare a opiniei colectivelor față de activitatea depusă pentru aplicarea în viață a prevederilor statutelor sindicatelor, pentru integrarea acțiunii și preocupărilor grupelor sindicale, în activitatea ce se desfășoară în fiecare școală, sub conducerea organizațiilor de partid.

În numeroase dări de seamă prezentate cu acest prilej, ideea centrală a fost unitatea de voință și acțiune a colectivului și a factorilor de conducere, cu multiple efecte în munca de educație. Valabilitatea acestei idei este demonstrată de bunele rezultate ale colectivelor în care fiecare membru de sindicat participă direct la efortul general pentru ridicarea calității întregii activități instructiv-educative desfășurate cu elevii pentru integrarea autentică a școlii în viața socială, economică și politică a localității în care ea se află, în viața țării. Organizarea, dotarea și folosirea atelierelor, laboratoarelor și cabinetelor, realizarea unei fructuoase colaborări cu întreprinderile care patronează școlile și în care fac practică elevii, activitatea de orientare școlară și profesională, urmărirea integrării tuturor absolvenților clasei a VIII-a în forme de pregătire organizată, au fost obiective la care organizațiile sindicale din școli au adus o substanțială contribuție.

Concepînd în acest mod activitatea, birourile grupelor sindicale ale cadrelor didactice de la liceele nr. 4 din Oradea și nr. 1 și nr. 5 din Constanța, de la Școala generală nr. 1 din Brăila au acționat în strînsă colaborare cu conducerile unităților respective, avînd drept program comun planul de muncă al școlii în care fiecare educator are o anumită responsabilitate. Apelînd la mijloacele specifice activității sindicale, biroul grupei de la Școala generală nr. 1 din Brăila a supus dezbaterii unei adunări trimestriale modalitățile de informare și orientare școlară și profesională a elevilor, iar biroul grupei de la Liceul „Mircea cel Bătrîn“ din Constanța a organizat o largă consultare a membrilor grupei, pe baza căreia a prezentat propuneri conducerii liceului, în legătură cu distribuirea mai judicioasă a spațiului de învățămînt și pentru amplasarea laboratoarelor și atelierelor.

O însemnată pondere în dările de seamă și discuții au deținut-o problemele referitoare la condiția profesională a cadrelor didactice, la modalitățile folosite pentru întreținerea sistemului de cunoștințe necesare exercitării profesiei în raport cu noile cerințe și exigențe, la aspecte privind studiul individual și condițiile în care se realizează el, la necesitatea corelării și coordonării acțiunilor de perfecționare, — domeniu în care se manifestă fenomene de paralelism — la creșterea eficienței perfecționării și valorificarea superioară a timpului afectat acesteia. Pentru organele sindicale și pentru casele corpului didactic, ca și pentru I.C.P.P.D. și societățile științifice, aceste observații și propuneri recomandă, încă o dată, necesitatea unei largi consultări a cadrelor didactice în vederea reglementării situației existente în domeniul perfecționării.

Examinînd gradul de angajare a cadrelor didactice și orientarea muncii sindicatelor la nivelul celei mai importante verigi, grupa sindicală, recentele adunări au luat în discuție și metodele specifice folosite, măsura în care grupa sindicală s-a impus în viața colectivelor drept cadru organizat de afirmare a tuturor salariaților, tribună de exprimare a opiniei, de cultivare a civismului înaintat, militant.

A rezultat din aceste dezbateri, ca o concluzie pentru sindicatele din învățămînt că, de fapt, grupa sindicală este cadrul în care se realizează sarcinile profesionale, politico-culturale, organizatorice. De aceea, dezbaterea în cadrul grupei a unor măsuri și soluții de care depinde bunul mers al activității școlii, cultivă și întreține sentimentul participării directe la elaborarea și la aplicarea lor, fapt care acționează cu o forță mobilizatoare, stimulativă de inestimabilă valoare.

Din păcate, în numeroase situații acest cadru al grupei sindicale nu este utilizat după menirea sa, problemele asupra cărora este invitat colectivul să-și spună punctul de vedere sînt luate, uneori, din rîndul preocupărilor minore. În alte cazuri, nu se țin cu regularitate adunările trimestriale, iar membrii comitetelor nu participă la viața de organizație a grupelor. Pe de altă parte, insuficienta instruire a birourilor grupelor și insuficienta generalizare a experienței pozitive a acestora au determinat într-o serie de școli o slabă activitate între adunările trimestriale, interval în care membrii biroului au datoria să ducă la îndeplinire, cu întreaga conștiinciozitate, sarcinile date de organizația sindicală.

Pentru evitarea, pe viitor, a manifestării unor atare carențe, pentru a asigura activității sindicale o cît mai mare eficiență, considerăm că este necesar ca, încă din primele zile de după alegeri să se treacă la înarmarea temeinică a tuturor celor aleși, cu cunoștințele și metodele adecvate, necesare îndeplinirii mandatului ce le-a fost dat, să-i ajute să se situeze cu competență și autoritate în poziția de colaboratori activi ai conducerii școlii.

SECVENȚE

BRĂILA

La Școala generală nr. 6 din Brăila, problema centrală a dezbaterilor în adunarea generală de dare de seamă și alegeri sindicale a constituit-o calitatea lecției, legătura școlii cu întreprinderile și fructificarea informațiilor privind activitatea acestora în munca de orientare școlară și profesională a elevilor.

CONSTANȚA

Ideea principală a dării de seamă prezentată în adunarea grupei sindicale de la Liceul nr. 5 din municipiul Constanța a constituit-o problematica educației și personalitatea educatorului. Ea s-a axat pe rezultatele unui studiu efectuat de grupa sindicală în legătură cu randamentul în muncă al elevilor ale cărei concluzii au fost aplicate în practica educativă.

PITEȘTI

În adunările sindicale de la școlile generale nr. 5 și 10 și liceele „Nicolae Bălcescu“ și „Zinca Golescu“ din Pitești au fost luate în discuție probleme majore privind modernizarea învățămîntului și renovarea tehnologiei didactice, rezultatele obținute de școlile respective în această direcție.

PLOIEȘTI

Participanții la dezbaterile de la Grădinița nr. 30 din Ploiești au abordat îndeosebi probleme privind colaborarea biroului grupei sindicale cu conducerea școlii și rezultatele acestei conlucrări concretizate în crearea unui climat de muncă optim pentru întronarea disciplinei și ordinei, pentru antrenarea întregului personal la buna organizare a activității de educație și gospodărie.

„COMPOZIȚIE VULTUREASCĂ“

VIORICA PĂUNOIU (11 ani)

Șc. gen., Vulturești, Argeș

O necesitate actuală: INSTRUIREA

Primul obiectiv al etapei actuale în activitatea sindicatelor din învățămînt îl constituie pregătirea membrilor birourilor grupelor sindicale și ai comitetelor de secție aleși în adunările care s-au încheiat. Pentru realizarea acestui deziderat, este necesar ca programul de instruire să cuprindă două momente : unul în care să se trateze despre atribuțiile și rolul grupei în general, și altul, în care să se trateze despre conținutul muncii fiecărei funcții în parte. Astfel, în primul moment, s-ar putea include o expunere privind **„Rolul și atribuțiile sindicatelor în etapa actuală, forme și metode de muncă“**, **„Preocupări și sarcini actuale ale învățămîntului“** (temă pentru tratarea căreia poate fi solicitat sprijinul inspectoratelor școlare), **„Drepturile și îndatoririle statutare ale cadrelor didactice“** etc.

După prezentarea acestor expuneri, la care participă toți membrii birourilor grupelor sindicale, în cel de-al doilea moment al instruirii, se pot organiza discuții care să clarifice atribuțiile fiecărui responsabil. În ajutorul celor ce vor conduce aceste discuții, reamintim unele dintre aceste atribuții :

Organizatorul de grupă. Reprezintă membrii de sindicat în raporturile de colaborare cu conducerea școlii și cu alte organe sindicale ierarhic superioare. Consultîndu-se în această calitate cu ceilalți membri ai biroului, expune opinia acestuia în consiliile profesorale, participă la discuțiile colectivului de conducere al școlii, la întocmirea caracterizărilor anuale, la stabilirea notei pentru activitatea obștească cu prilejul inspecției de grad, la stabilirea unor sancțiuni, la elaborarea planului de muncă al școlii, constituirea catedrelor și repartizarea sarcinilor, precum și la definitivarea orarelor.

Responsabilul cu activități profesionale. Realizează colaborarea biroului cu comisiile metodice și catedrele, popularizează programele casei corpului didactic, atrage atenția asupra unor studii și articole de specialitate, organizînd unele dezbateri, inițiază acțiuni pentru cunoașterea, utilizarea și întreținerea mijloacelor de învățămînt, ține legătura cu sindicatul din întreprinderea care patronează școala.

Responsabilul cu activitățile politice și cultural-educative. Se ocupă de informarea politică a membrilor de sindicat, sprijină, prin material bibliografic, învățămîntul ideologic, organizează cursuri de pregătire moral-politică a personalului tehnic și administrativ, recomandă noutăți editoriale din domeniul literaturii politice, beletristice și științifice. Se ocupă de mobilizarea membrilor formațiilor artistice, inițiază sărbătorirea celor nou veniți în colectiv sau care se pensionează.

Responsabilul cu asigurări sociale. Repartizează, pe baza discuției în grupa sindicală, biletele de odihnă și tratament, urmărește starea de sănătate a colectivului, precum și acordarea drepturilor de asigurări sociale celor care beneficiază de concediu.

Responsabilul cu protecția și legislația muncii. Urmărește popularizarea actelor normative referitoare la drepturile de muncă și odihnă ale cadrelor didactice, controlează condițiile de igienă și confort ale spațiului în care se desfășoară activitatea, contribuie la realizarea analizelor privind protecția și securitatea muncii, conform legislației în vigoare.

★

Firește, că în îndeplinirea atribuțiilor multiple ale grupelor sindicale, cele relatate mai sus sînt doar cîteva jaloane. În activitatea concretă, rămîne loc larg inițiativei creatoare a tuturor celor aleși în fruntea grupelor sindicale. Comitetele sindicatelor au datoria să urmărească îndeplinirea sarcinilor ce le revin pentru creșterea contribuției grupelor sindicale la atingerea marilor obiective ale învățămîntului.

Pagină realizată de prof. ELENA COJAN, secretar al Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

CRONICA MUZICALĂ

Concert— dezbatere

Radioteleviziunea și-a propus un ciclu de concerte-dezbateri care să aibă ca scop angajarea unui număr mai mare de creatori și auditori pe făgașul problemelor muzicii românești contemporane. Modalitate inedită pe plan mondial, prima ediție a acestor concerte s-a desfășurat sub semnul unui imens succes și al unei excepționale adeziuni a publicului. Desfășurat într-o strînsă colaborare cu Uniunea compozitorilor, concertul a înscris în program **Melopee pentru flaut și bandă de magnetofon** de Liviu Glodeanu, **Pithagoreis — muzică pentru bandă magnetică** de Lucian Mețianu, **4 Lieduri** de Nicolae Coman și **Clepsidra II — oratoriu pentru cor, orchestră, nai și țambal** de Anatol Vieru. Arhitectură de folclor oșenesc, filtrat prin prisma sensibilității personale — melopeea lui Liviu Glodeanu, algoritm electronic — piesa semnată de Lucian Mețianu ; patru subtile acuarele reflexive — liedurile lui Nicolae Coman și o impresionantă frescă realizată cu excepțională măiestrie — Oratoriul lui Anatol Vieru, piesele conținute în program au avut darul să convingă asupra modalității de scriitură muzicală contemporană, majoritatea celor care au participat la discuțiile ulterioare concertului, subliniind în primul rînd acest lucru ca o realizare de ținută.

Participarea în cadrul concertului a unor soliști de frunte și ansambluri de elită din arta noastră contemporană, ca naistul Gheorghe Zamfir, basul Dan Musetescu, formația **Madrigal** sub conducerea lui Marin Constantin, Orchestra simfonică a Radioteleviziunii sub conducerea lui Iosif Conta, au adus un plus de autenticitate manifestării muzicale, asigurînd o ținută interpretativă demnă de laudă.

Următorul concert-dezbatere va avea loc luni 11 decembrie.

ANTON DOGARU

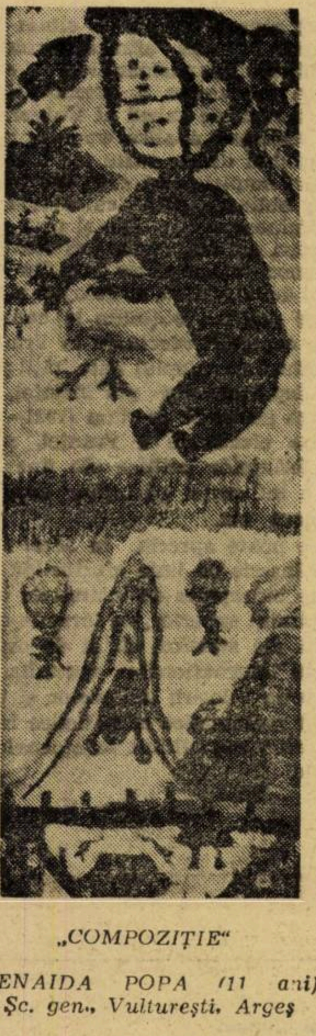

„COMPOZIȚIE“

ZENAIDA POPA (11 ani)
Șc. gen., Vulturești, Argeș

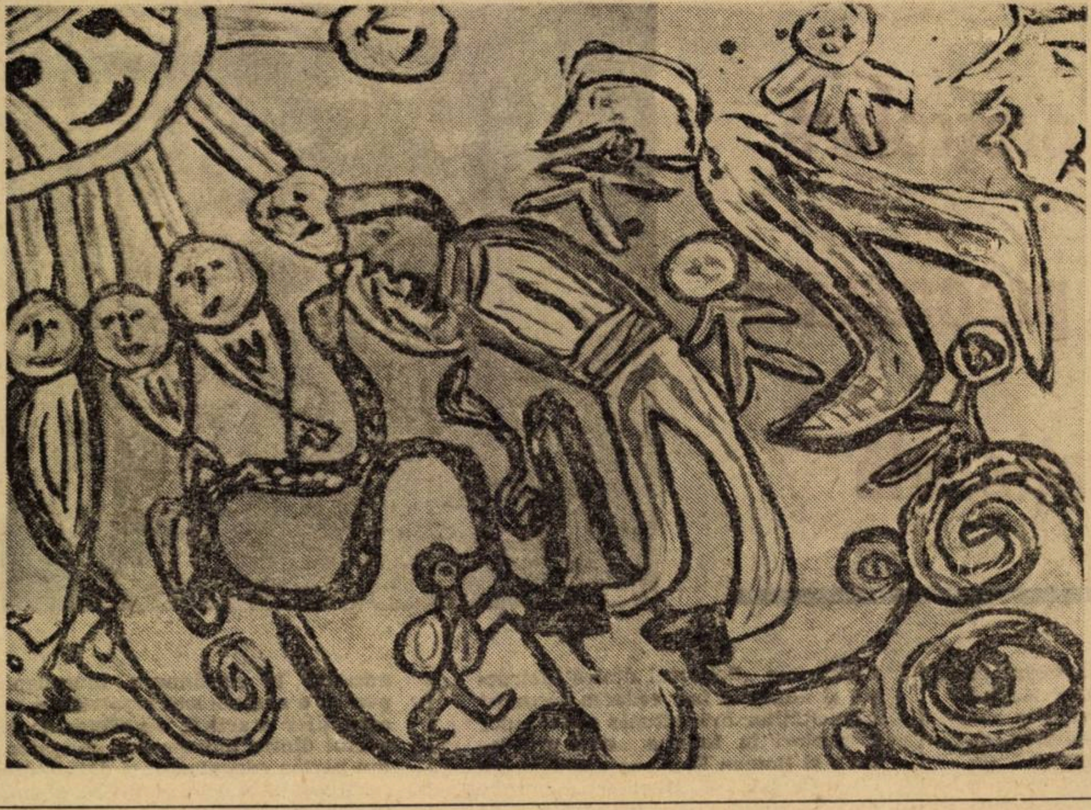

„FIII SOARELUI“

VIORICA PĂUNOIU (11 ani)
Șc. gen., com. Vulturești, Argeș.

TVS integrată

DUNĂREA

Transmisia:

5 decembrie a. c., ora 9,05

Reluare:

7 decembrie a.c., ora 16,00

În conformitate cu planificarea calendaristică publicată la începutul anului școlar, emisiunea va fi integrată în lecția cu același titlu. Prin realizarea acestei telelecții, ne propunem ca elevii să-și formeze următoarele comportamente :

— Să poată preciza și amplasa pe hartă unitățile de relief pe care le străbate Dunărea, precum și aspectele morfohidrografice ale fluviului în cele trei sectoare ale sale.

— Să urmărească și să amplaseze pe hartă cele șase sectoare de vale în care Dunărea traversează unități muntoase.

— Să cunoască ipotezele asupra genezei defileului Dunării. Să poată aduce argumente pro și contra în legătură cu fiecare din aceste ipoteze.

— Să numească și să amplaseze pe hartă cele patru sectoare ale Dunării inferioare.

— Să numească și să amplaseze pe hartă orașele — porturi românești așezate pe Dunăre, precizînd specificul fiecăruia și importanța sa în circuitul economic al țării.

— Să coreleze resursele naturale oferite de Dunăre, cu măsurile aplicate de statul nostru pentru exploatarea lor rațională și intensivă.

Înainte de emisiune. Verificarea comportamentului elevilor în legătură cu problemele climei va fi extinsă în limitele permise de timpul pînă la începerea emisiunii.

Prin verificare se recomandă ca elevii să-și reorganizeze în ansambluri noi, cunoștințele pe care le dețin. Astfel s-ar putea propune ca subiect de dialog „Clima lunii noiembrie în țara noastră“.

Ca pregătire pentru emisiune, elevii vor urmări pe hartă cursul Dunării, de la izvoare pînă la vărsare și vor amplasa pe unul din modelele mute, la dispoziție, principalii afluenți ai Dunării.

După emisiune. Se vor relua problemele principale și se vor face completările necesare. Astfel se va putea realiza o scurtă recapitulare a evoluției Cîmpiei Române, subliniind aportul Dunării la morfologia ei actuală.

Se va insista asupra valorificării actuale și de perspectivă a resurselor naturale ale Dunării, asupra importanței Dunării pentru economia țării noastre ; pentru strîngerea relațiilor de prietenie și colaborare între țările riverane.

Practicînd un model de tehnologie didactică în care activitatea elevilor va fi predominantă, propunem ca modelele mute să fie confecționate dinainte (prin multiplicare, ștampile didactice, copiere etc.) și să existe în număr suficient pentru ca fiecare elev să poată efectua mai multe exerciții în timpul telelecției. Totodată considerăm util ca aceste modele mute să rămînă elevilor pentru a le consulta în continuare. Astfel, ele vor căpăta valoarea unor notițe cu funcții pedagogice noi.

VIRGINIA CREȚU
VICTORIA OPRESCU

Fotografii și meditații contra cost

Am răsfoit zilele trecute, la Ministerul Educației și Învățămîntului, un voluminos dosar privind „cazul“ profesorului de muzică Mihail Cazacliu de la Școala generală nr. 141 din Capitală, mutat de curînd **disciplinar** la o altă școală. Modificarea unui număr de 62 de note în cataloagele anului școlar trecut, comercializarea de fotografii printre elevi și profesori, în vederea realizării unor cîștiguri personale, organizarea de meditații în grup, de-a lungul mai multor ani în incinta școlii — meditații pentru care profesorul percepea o taxă fixă, de fiecare elev, și unde (culmea !) erau admiși și tineri care absolviseră școala respectivă — iată doar o parte din gravele abateri ale lui Cazacliu.

Rapoartele comisiilor de anchetă, copiile după diverse adrese, declarațiile profesorilor, ale părinților elevilor și chiar propriile declarații, existente la dosar, atestă indubitabil vinovăția celui sancționat. Stai și te întrebi : cum a fost posibil să coboare atît de jos un profesor ?!

În răspunsul dat unei comisii de anchetă, privind activitatea sa de „fotograf“, prof. M. Cazacliu spune : „Ocazional, la cererea unor învățători sau a unor diriginți, **am executat unele comenzi** (sublinierea ne aparține, iar termenul comercial este fără echivoc !) care au fost cumpărate de elevi la sfîrșit de an școlar, premieri, diferite acțiuni : alegeri de pionieri, întîlniri cu oameni de știință, cu militari, cu muncitori“. Momente „ocazionale“, cum se vede, erau destule în școală, iar Cazacliu vindea pozele, aceste „amintiri imortalizate“, cu cîte 3—15 lei bucata. Necazul lui mare, însă, cum singur o mărturisește, este că nu **toți beneficiarii** și-au ridicat **comenzile**, rămînîndu-i în stoc zeci de fotografii nevîndute. Deh ! Riscul comerciantului, am adăuga noi ; dar credem că în acest caz nu s-a lucrat în pierdere !

În privința meditațiilor pe bani, procedeul lui Cazacliu era simplu : aduna buluc într-o sală de clasă 30—40 de elevi, unde îi învăța să cînte la diverse instrumente. Și îi **învăța** bine, toată lumea recunoaște acest lucru. Avea, de altfel, și motive să **pună mult suflet** : un calcul simplu — 40 de elevi a cîte 40 de lei de fiecare pentru opt „ședințe“, lunare, cum numește Cazacliu aceste întruniri cu... cîntec, aduceau lună de lună în buzunarul lui o sumă frumușică. Cum motivează profesorul nostru activitatea sa contra cost ? „Prin poziția (?!) pe care o are cartierul (Rahova — n.n.) și prin fluctuațiile dese în ce privește popularea și depopularea lui — spune Cazacliu — am constatat că prin plecarea copiilor în alte cartiere se descompletează orchestra. Am hotărît să întrerup această activitate care începea să nu-mi mai dea satisfacții („satisfacții“ materiale, evident, pentru că la început profesorul a organizat orchestra de copii fără plată — n.n.) Comitetul de părinți și părinții copiilor au insistat să nu desființez cercul de instrumentiști, hotărînd în același timp să stabilească un fel de taxă, între ei, pentru ca să poată copiii urma aceste cursuri“.

Ca și cum fără plată copiii n-ar fi fost dispuși să le urmeze !

Abaterile de la etica profesională săvîrșite de M. Cazacliu au făcut obiectul unui consiliu pedagogic la Școala nr. 141, unde acesta a fost criticat cu severitate de colegi ; iar sancțiunea ce i s-a dat (mutarea disciplinară la o altă școală), cum se poate constata, este minimă. S-a avut în vedere pregătirea sa profesională, precum și faptul că este la prima... sancțiune. Din adresa nr. 8037/72, trimisă de Inspectoratul școlar al municipiului București către M. Cazacliu, cităm însă un avertisment : „Vă atragem atenția cu toată seriozitatea cuvenită că, în cazul repetării unora dintre abaterile pe care le-ați comis și care au determinat aplicarea acestei sancțiuni, Inspectoratul școlar va fi pus în neplăcuta situație de a lua măsurile prevăzute de articolul 209 litera «e» din Statutul personalului didactic, propunînd îndepărtarea dv. din învățămînt“. Nădăjduim că M. Cazacliu va recepționa **cu toată seriozitatea** acest avertisment.

D. RACHICI

Educaţia preşcolară, obiect de preocupare internaţională

Educaţia preşcolară polarizează în zilele noastre atenţia unei mase tot mai largi de specialişti, avînd în vedere importanţa ei în dezvoltarea capacităţilor intelectuale şi fizice ale copiilor încă din cea mai fragedă vîrstă, pentru obţinerea unor rezultate optime în ciclul şcolar.

Pe această linie au loc, după cum se ştie, o serie de manifestări ştiinţifice internaţionale, menite să confrunte opiniile specialiştilor din diferite ţări, în scopul îmbunătăţirii şi modernizării educaţiei copiilor preşcolari. Astfel, recent, s-a desfăşurat la Budapesta, cel de-al VI-lea Seminar internaţional de educaţie preşcolară, pe tema : „Programa activităţii instructiv-educative din grădiniţă". Au participat specialişti din R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, Republica Cuba, R. D. Germană, R. P. Mongolă, R. P. Polonă, Republica Socialistă România, U.R.S.S. şi din ţara gazdă.

Din partea ţării noastre a participat o delegaţie formată din trei specialişti: Andreescu Florica — cercetător principal la Institutul de cercetări pedagogice, care a prezentat comunicarea „Principiile, conţinutul şi modul de elaborare a noii programe a activităţii instructiv-educative din grădiniţa de copii", Pop Eleonora — profesoară de pedagogie — inspectoare pentru învăţămîntul preşcolar în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, care a prezentat comunicarea „Raportul dintre instrucţie şi educaţie în vederea formării capacităţilor intelectuale ale copiilor preşcolari în lumina noii programe", şi Roman Elena — directoare a Grădiniţei C.C.T. Bucureşti, unitate experimentală a Institutului de ştiinţe pedagogice, care a prezentat filmul „De la trei la cinci ani".

Comunicările au tratat teme privind principiile, structura şi conţinutul programelor, educaţia morală cu accent pe educaţia în colectiv şi specificul instrucţiei în grădiniţa de copii. S-a evidenţiat unanimitatea de vederi a specialiştilor asupra problemelor de bază ale educaţiei în grădiniţa de copii şi anume: grădiniţa este instituţia care oferă optime posibilităţi de influenţare organizată şi sistematică asupra copilului; instrucţia în grădiniţă nu este un scop în sine, ci un mijloc care contribuie la dezvoltarea capacităţilor intelectuale, a însuşirilor fizice, psihice, morale şi estetice.

Totodată s-au evidenţiat şi trăsături proprii ale fiecărei programe determinate de condiţiile concrete ale ţării respective.

În programul seminarului au fost introduse discuţii care au favorizat schimbul de păreri între delegaţi. Discuţiile purtate pe temele „Modul de elaborare a programelor", „Educaţia în colectiv" şi „Specificul instrucţiei în grădiniţa de copii" au permis relevarea unor probleme care necesită în continuare investigaţii pentru o mai corectă rezolvare a necesităţilor practicii, de exemplu: raportul dintre îndrumarea obligatorie din partea educatoarei şi dezvoltarea creativităţii la copii; individualizarea muncii pe baza programei obligatorii; concretizarea sarcinilor educaţiei morale; modalităţile de cuprindere a tuturor preşcolarilor de grupă mare într-o formă care să le asigure pregătirea pentru adaptarea la clasa I; pregătirea părinţilor în vederea realizării în familie a pregătirii copiilor pentru şcoală; elaborarea etaloanelor pe baza cărora să se aprecieze mai riguros eficienţa conţinutului şi metodelor noi de activitate cu preşcolarii ş.a.

Cu acest prilej au fost vizitate grădiniţele de copii din Budapesta şi judeţul Bekescsaba. Vizitele efectuate în grădiniţe au permis delegaţiei române să cunoască nemijlocit noua orientare dată practicii prin programa experimentală la grupa mică, măiestria educatoarelor maghiare atît în privinţa realizării procesului educativ cît şi a confecţionării de materiale didactice, de jucării, de obiecte pentru teatrul de păpuşi, a dotării grădiniţelor cu mobilier şi a curţii de joc cu jucării şi aparatură pentru gimnastică şi sport în raport cu vîrsta copiilor.

ELEONORA POP

ŞCOALA şi înţelegerea între popoare

Pe coperta uneia dintre publicaţiile UNESCO larg răspîndite în şcolile asociate din întreaga lume, titlul ei „Înţelegerea internaţională în şcoală" este scris, cu trăsăturile nesigure ale unui copil care abia învaţă literele.

Stîngăcia trăsăturilor cu care se consemnează tema acestei reviste nu este lipsită de semnificaţie. Înţelegerea internaţională ar trebui să fie învăţată, asimilată, o dată cu primele litere. Ea nu este o temă care să trezească un interes pur intelectual. A o preda înseamnă „a-i deprinde pe elevi cu modestia, înseamnă a crea *atitudini* de înţelegere şi de bunăvoinţă care să le influenţeze gîndirea şi comportarea de-a lungul întregii vieţi".

Citatul a fost extras dintr-un foarte interesant articol publicat în revista „Cronique de l'UNESCO" sub semnătura lui Georges Ravelonanosy şi care face bilanţul efortului întreprins pînă acum de UNESCO în scopul introducerii în şcoli a unor acţiuni (lecţii, manifestări), care să aibă ca scop aprofundarea cunoaşterii altor popoare, familiarizarea cu marea familie a Naţiunilor Unite, cu problemele respectării drepturilor omului, chezăşie a unei convieţuiri paşnice.

Dl. René Maheu, directorul general UNESCO, printre elevii unei „şcoli asociate" din Varşovia.

Autorul citează o serie de proiecte-pilot, stagii de studii şi experimente în acest domeniu atît de fructuos al pedagogiei moderne.

Schimburi de experienţă foarte rodnice în acest sens s-au dovedit a fi stagiile de studii, ca cel organizat la Hamburg la sfîrşitul anului 1971, precum şi o serie de reuniuni la nivel internaţional şi naţional desfăşurate sub egida UNESCO.

Gazdă a patru reuniuni internaţionale, avînd ca temă educaţia tineretului în spirit internaţionalist, toate desfăşurate la Bucureşti sub egida Comisiei naţionale române pentru UNESCO şi posesoarea a cîtorva şcoli asociate cu o activitate promiţătoare, România se află printre ţările profund preocupate de formarea elevilor ca luptători pentru cauza păcii şi înţelegerii internaţionale. Descriind cîteva modele de acţiuni întreprinse în şcoli în acest spirit, fără a cita România în mod expres, autorul articolului din „Cronique de l'UNESCO", invocă numeroase metode şi practici folosite de şcolile noastre asociate.

În articol se menţionează totodată sprijinul important pe care UNESCO îl aduce şcolilor asociate prin broşurile, afişele, filmele, discurile, albumele de artă pe care le difuzează, făcînd menţiunea că poate pune la dispoziţie, la cerere, documentarea necesară pentru cunoaşterea diferitelor civilizaţii, cunoaştere al cărui scop este o înţelegere „mai justă şi mai nuanţată a acestora".

MARIANA CEAUŞU

Iniţiative UNESCO

Stagiu de informatică

Recent a avut loc la Paris primul Stagiu internaţional de informatică şi analiză a datelor în ştiinţele sociale, organizat de Universitatea din Paris I, în colaborare cu Centrul de matematică al Universităţii, din iniţiativa şi sub patronajul UNESCO.

În cadrul cursului, cu o durată de 4 săptămîni, s-a urmărit, în primul rînd, familiarizarea cercetătorilor şi a cadrelor didactice din domeniul ştiinţelor sociale, în special din sociologie şi politologie, cu utilizarea metodelor statistice şi informaticii în analiza cantitativă a datelor specifice disciplinelor respective şi iniţierea în tratamentul automat al datelor.

La acest Stagiu internaţional au participat 18 cercetători, cadre didactice şi specialişti din domeniul ştiinţelor sociale din 12 ţări — Anglia, Belgia, Bulgaria, Cuba, Dahomey, Elveţia, Franţa, Italia, Polonia, România, Tunis şi Ungaria.

Stagiul a cuprins atît lecţii teoretice, cît şi lucrări aplicativ-practice, efectuate în cadrul Centrului de calcul al Universităţii Paris I, dotat cu ordinatoare de tip I.B.M., folosindu-se sistemul integrat S.P.S.S. (Statitical Package for the Social Sciences).

Stagiul a cuprins 3 etape, urmărindu-se introducerea şi iniţierea participanţilor în analiza cantitativă a datelor, în utilizarea ordinatoarelor şi în statistica socială ; efectuarea unor analize cauzale, unor modele de analiză cauzală şi analize dimensionale; folosirea acestora în cercetarea socială concretă, asigurîndu-se o legătură strînsă între teorie şi cercetarea empirică. În acest context, organizatorii Stagiului au urmărit, îndeosebi realizarea unor schimburi de vederi utile, în probleme majore ale metodologiei cercetării ştiinţifice, urmărindu-se evidenţierea posibilităţilor practice, pe care le oferă utilizarea metodelor moderne matematice şi statistice, astfel încît teoriile existente să poată fi validate practic şi, în acelaşi timp, să constituie fundamentul unor construcţii teoretice noi.

Pe această linie s-au situat şi lucrările practice zilnice, creîndu-se posibilităţi participanţilor, ca, sub directa îndrumare a specialiştilor de la Centrul de calcul al Universităţii, să realizeze analiza unor programe conţinînd datele reale ale unor cercetări empirice, să compare rezultatele obţinute prin calculatoare, să examineze aceste date şi prin reprezentări grafice. Astfel, au fost supuse unor analize unele date din domeniul demograficii, sociologiei şi ştiinţelor politice, obţinute în cadrul unor cercetări efectuate în Franţa în legătură cu calculul natalităţii pe cele 89 departamente ale Franţei, pe o lungă perioadă de timp (1921—1970), harta electorală a Franţei, studiul preferinţelor politice ale tineretului şi a influenţei părinţilor asupra acestora etc.

Se poate aprecia că acest Stagiu s-a înscris pe linia eforturilor susţinute îndreptate de institutele de învăţămînt superior, de forurile de decizie ale statelor, cît şi de organismele internaţionale specializate în direcţia folosirii metodelor şi tehnicilor matematice şi statistice în descifrarea cauzalităţii fenomenelor sociale.

FRANCISC ÜRMENYI

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scinteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scinteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 73
Sîmbătă 9 decembrie 1972
16 pagini — 1 leu

Disciplină și eficiență

Fiecare epocă își creează — prin noile realități — un limbaj caracteristic, adecvat. De aceea, cuvintele pe care le-am moștenit, cu un anumit conținut semantic — pînă apar altele — au nevoie de nuanțe pentru a fi coordonate contextului de relații, calitativ noi, pe care le exprimă. De pildă, disciplina **definită ca „spirit de ordine", „deprindere cu o ordine strictă" sau „supunere liber consimțită a membrilor unei colectivități față de dispozițiile luate de conducere pentru bunul mers al acelor colectivități" este foarte diferit și liber interpretată de acei care alcătuiesc colectivul respectiv.**

Citeva exemple simple. Unii se consideră deosebit de disciplinați dacă semnează, cu precizie de mecanism electronic bine programat, condica de prezență la ora indicată. Prin aceasta dovedesc că s-au deprins cu ordinea riguroasă pretinsă de producție, ceea ce este foarte important. Dar, dacă vreme de 8 ceasuri își îndeplinesc doar o pătrime din norma ce le revine, dacă o zecime din produsele pe care le efectuează sînt rebuturi, în care categorie de „disciplinați" îi încadrăm? La fel ne derutează disciplina elevilor apreciată în funcție de capacitatea lor de a sta nemișcați, cu atenția aparent concentrată în direcția catedrei. Dar, dacă odihnitoarea lor companie este rezultatul unor totale pasivități, al unui îndărătnic dezinteres față de problematica orei de curs? Sînt, oare, mai disciplinați elevii care își poartă, zi de zi, imperturbabili și automat uniforma și servieta cu cărți, decît cei care-și deranjează profesorii cu neliniștea — manifestată chiar zgomotos — de a descoperi o nouă soluție la rezolvarea unei probleme de fizică?

Trecind de la exemple întîmplătoare la generalizări cu profunde explicații și implicații sociale ne gîndim dacă noțiunii de disciplină nu-i putem adăuga determinantele : eficiență, de calitate. **Nu pentru că ultimele decenii ne-au obișnuit să interferăm în vocabularul activ termeni aparținînd domeniilor economice. Ca orice însușire a omului disciplina se formează în mare măsură în procesul muncii. Este firesc, deci, să ne subordonăm cerințelor muncii (respectarea programului de lucru, folosirea intensivă a timpului etc.) rămînînd, în același timp, factori conștienți, pătrunși de responsabilitatea socială a activității noastre. Este limpede că disciplina implică ordine, ordinea fiind caracteristică oricărui sistem bine închegat, echilibrat. Cunoscînd sistemul în care ne încadrăm, înțelegîndu-i necesitatea, îi recunoaștem implicit rigorile și contribuim, totodată, la perfecționarea lui. Ceea ce presupune participarea activă, opțiune totală pentru întregul complex de acțiuni în care ne îndeplinim datoria față de noi înșine și față de societate. Deci, activitate conștientă care impune calitate, eficiență, productivitate, indiferent de domeniul în care ne manifestăm personalitatea creatoare.**

VALERIA BACIU

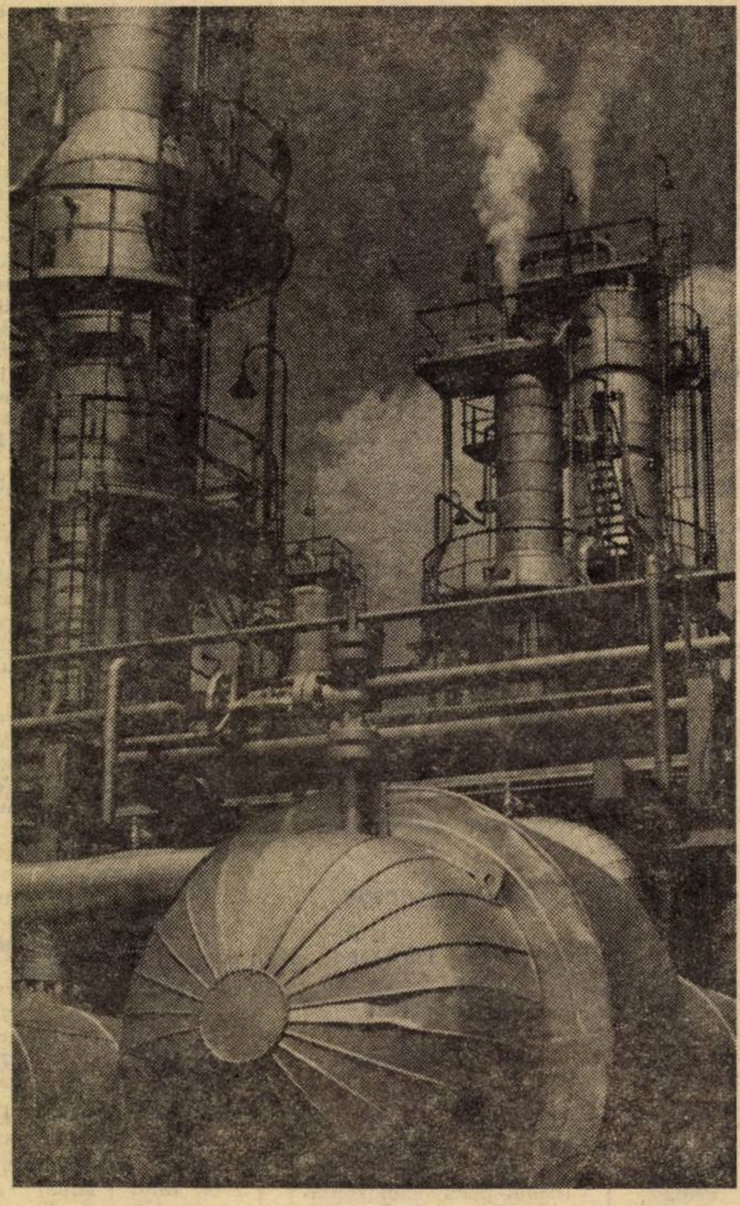

Rafinăria Brazi *Foto: DAN GRIGORESCU*

1947 1972
30 DECEMBRIE

DARURI PATRIEI

Peste 2.300.000 elevi au participat în anul acesta la acțiunile de muncă patriotică.

Prezența lor la campania agricolă de vară și de toamnă, pe șantierele de construcții școlare, de drumuri și căi ferate a făcut posibilă realizarea unor valori morale inestimabile, precum și a unor valori materiale care depășesc 119.000.000 lei.

2.700 săli de clasă, 180 laboratoare, 700 ateliere școlare, 62 săli de sport s-au construit, în acest an, și prin contribuția tineretului școlar.

Cultivarea limbii în școală

O primă întrebare cu caracter general: de ce e nevoie ca limba să fie cultivată? Motive sînt multe. Scopul pentru care a fost creată limba, anume acela de a servi ca mijloc de comunicare în societate, poate fi atins cu atît mai ușor și mai complet cu cît limba e mai unitară, mai clară, mai precisă, mai simplă (ceea ce înseamnă și scutită de lungimi inutile, care consumă fără rost timpul și energia vorbitorului și a ascultătorului). Pe de altă parte, deoarece modul de gîndire se reflectă în vorbire, unele amănunte de formulare pot trăda lipsa de cultură, de orientare a celui care vorbește, prin urmare pot să-l compromită.

Oficialitățile au înțeles de multă vreme aceste lucruri și s-au străduit să dirijeze evoluția limbii, mai cu seamă prin școală. Lucrul este valabil în primul rînd pentru scriere. Experiența ne arată că cine nu și-a însușit problemele de ortografie în primii ani de învățămînt nu mai ajunge niciodată să le stăpînească. Nu încape îndoială că se face mult în această direcție. Dar s-ar putea și mai mult.

După părerea mea, în școala noastră se risipește timpul, în orele de limba română la clasele mici, cu probleme care nici nu aparțin studiului limbii, nici nu sînt de nivelul elevilor (diferențierea între obiecte și ființe, între abstract și concret și așa mai departe) și că ar fi mult mai util să se insiste asupra problemelor elementare, ca analiză gramaticală (sub forma ei cea mai simplă), ortografia, pronunțarea și așa mai departe. Pentru subiectele mai complicate rămîn la dispoziție clasele mari, ai căror elevi trebuie să fie stăpîni pe cunoștințele elementare.

Aș mai adăuga un amănunt care nu e lipsit de importanță: textele de analizat să fie simple și clare, nu dintre acelea asupra cărora profesorii nu sînt de acord între ei. Deoarece limba reflectă viața în toată complexitatea ei, cu toate contradicțiile ei, nu sîntem totdeauna în stare să stabilim cu absolută precizie cărei părți de vorbire aparține un cuvînt (e substantiv sau adjectiv, adjectiv sau adverb etc.), ce parte de propoziție formează (vezi numai discuțiile în jurul așa-numitului element predicativ suplimentar) etc. Toate acestea nu au de ce să fie supuse aprecierii elevilor, cel puțin a celor din clasele mici.

O lacună a învățămîntului nostru mi se pare că e nesocotirea problemelor de vocabular. În 1938, într-un articol din „Viața românească", am propus să se consacre o oră pe săptămînă, într-una din clase, studierii vocabularului românesc, pentru a se preveni răspîndirea greșelilor de pronunțare și de înțeles. Propunerea mi se pare actuală și azi. De cîte ori nu auzim, din gura unor oameni care au trecut prin școală, pronunțări ca tramversa, delicvent *etc.,? De cîte ori, mai ales, nu se crede că* fortuit *e totuna cu* forțat*, iar* mutual *cu* pe mutește*? Ar fi relativ ușor de alcătuit un manual pentru orientarea elevilor (și a altora) în aceste cazuri. Ora la care mă refer ar mai avea meritul de a lumina structura și evoluția vocabularului.*

Desigur, ar mai fi multe de spus. Mă opresc la o singură idee: să combatem cu energie tendințele, din nou active, de a ține limba în loc. Cultivarea limbii nu înseamnă înghețarea ei, lucru, de altfel, imposibil de obținut. Educatorii trebuie să fie conștienți că limba nu poate să nu se schimbe cu timpul, iar cultivare nu înseamnă întoarcerea la trecut. Trebuie să știm să distingem printre inovații pe cele utile și să le încurajăm.

Acad. AL. GRAUR

ACCENTE

Simpozion despre modernizare

La Cluj, în zilele de 25—26 noiembrie 1972, a avut loc simpozionul național pe tema : „Căi și metode pentru modernizarea predării limbii și literaturii române". Organizat de Societatea de științe filologice din R. S. România, în colaborare cu Casa corpului didactic din Cluj, simpozionul s-a înscris în șirul manifestărilor științifice de prestigiu închinate aniversării republicii. Au participat profesori din 35 de filiale din țară.

Comunicările prezentate — în plenară sau pe secții — au reținut atenția prin varietatea tematicii lor : unele au încercat să elucideze teoretic conceptul de modernizare, altele au constituit exemplificări concrete ale practicii profesionale în efortul susținut de a revigora munca la catedră a profesorului de limbă și literatură (învățarea prin descoperire, învățarea pe grupe de elevi ; lecția seminar ; lecția problematizată etc.).

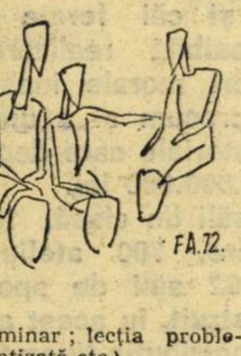

Simpozionul a evidențiat faptul că modernizarea predării obiectului nostru presupune strădania profesorului de a-și primeni mereu munca sa, de a-și sincroniza metodele și procedeele cu recentele cercetări din diverse domenii adiacente : psihologia învățării, lingvistica structuralistă, gramatica transformațională etc. S-au făcut fine disocieri privind raportul dintre limbă și limbaj artistic, între teoria și practica instruirii programate, între concepția și metodologia structuralistă. S-a pus, de asemenea, accentul pe analiza literară diferentiată, pe sugestii în legătură cu receptarea poeziei moderne de către elevi, pe indicatiile metodologice relative la utilizarea studiilor de istorie si critică literară în lecție etc.

VIȘTIAN GOIA

Concerte ale elevilor pentru elevi

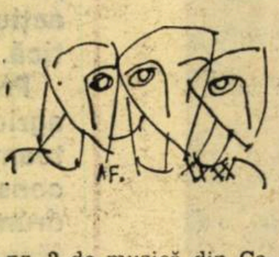

Matineul muzical prezentat de elevii Liceului nr. 2 de muzică din Capitală, duminică 3 decembrie a.c., de la Ateneu, care a cuprins opusurile pentru 1, 2, 3, și 4 piane de Iohann Sebastian Bach, a fost un adevărat eveniment artistic. Interpretînd concertul în fa minor pentru pian și orchestră de coarde, elevul din clasa a IX-a, Sorin Melinte, a demonstrat o tehnică bine pusă la punct, stabilitate ritmică, frazare inspirată și, în același timp, firească, tușeul fin catifelat, dar și viguros (în mișcările repezi). Soliștii concertului în Do major pentru două piane — elevii Andrei Vieru, clasa a VIII-a și Pancu Alexandru clasa a X-a — ne-au impresionat prin izbutita reliefare sonoră a părții mediane.

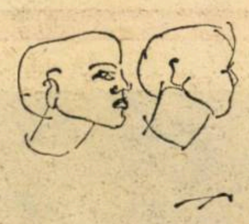

În concertul în re minor pentru 3 piane și orchestră camerală de corzi, i-am urmărit pe elevii Crețu Viorel, clasa a X-a, Alexandru Pancu și Andrei Vieru, iar în concertul în la minor pentru 4 piane pe Ina Macarie, clasa a X-a, Cristian Beldi, clasa a VIII-a, Viorel Crețu și Sorin Melinte.

În aceeași dimineață a evoluat și Anca Vartolomei, clasa a XI-a, violoncel, al cărei sunet cald, a cărei trăsătură de arcuș bine pusă la punct, a cărei agilitate a mîinii stîngi și, în special, a cărei muzicalitate aparte au putut reliefa întreaga strălucire a concertului pentru violoncel și orchestră de Antonio Vivaldi.

STELIAN PIHULEAC

Aniversarea unei vechi instituții de cultură

În octombrie anul acesta s-au împlinit 110 ani de la înființarea celei dintîi „preparandii" (liceul pedagogic) românești din Sighetu Marmației. Acest important eveniment, care va fi sărbătorit în zilele de 9-10 decembrie a.c., de către Liceul pedagogic din Sighetu Marmației, într-un cadru festiv, ne duce cu gîndul la modestele, dar înflăcăratele, acțiuni, din viața culturală a Maramureșului de ieri.

După ce și-a asigurat o oarecare bază materială, în urma unor colecte publice, vechea „preparandie" și-a deschis cursurile în octombrie 1862, cu 15 elevi, și a funcționat 7 ani, pînă în 13 octombrie 1869, cînd s-a transformat în școală de stat.

Conducătorul și sufletul acestei „preparandii" a fost profesorul Ioan Bușiță, absolvent al Institutului pedagogic din Viena. Energic, plin de entuziasmul tinereței și animat de dorul fierbinte de a contribui la ridicarea culturală a țăranilor maramureșeni a dus o muncă titanică în apostolatul său. Bine pregătit profesional, cunoscător al curentelor pedagogice moderne, al literaturii didactice, era un bun organizator, un adevărat democrat și, în același timp, un patriot care a căutat să răspîndească graiul și cultura românească pe plaiurile maramureșene.

Continuatoarea vechii „preparandii" maramureșene a fost Școala normală „Bogdan Vodă" din Sighetu Marmației care și-a început activitatea în 1919, imediat după unire, funcționînd fără întrerupere pînă în anul 1938. După 23 August 1944, funcționează, într-un local nou, modern, actualul Liceu pedagogic din Sighetu Marmației, cu un număr de 537 elevi (157 la școala de aplicație și 379 în învățămîntul mediu) la care predau 27 cadre didactice calificate, dînd anual între 70-80 absolvenți.

P. LENGHEL-IZANU
profesor

COLOCVIUL NAȚIONAL DE PEDAGOGIE

În zilele de 2 și 3 decembrie a.c. s-au desfășurat, în București, lucrările celui de al doilea „Colocviu național de pedagogie" cu tema „Prognoză, inovare și interdisciplinaritate în învățămînt". Organizate în cinstea celei de a XXV-a aniversări a republicii de către Ministerul Educației și Învățămîntului, Academia de științe sociale și politice, Institutul de științe pedagogice, cu sprijinul Comisiei naționale pentru UNESCO, lucrările colocviului s-au desfășurat sub semnul deziderатelor actuale ale învățămîntului nostru.

În ședința plenară s-au prezentat mai multe referate, dintre care menționăm : „Învățămînt — cercetare — producție", referat prezentat de prof. dr. doc. George Ciucu, rectorul Universității București, „Interdisciplinaritate și eșalonare în pregătirea științifică a elevilor și studenților", referat prezentat de prof. dr. doc. Victor Sahini, membru corespondent al Academiei R.S.R., prorector al Universității București, „Pentru un program de inovare a învățămîntului pe baza cercetării interdisciplinare", referat prezentat de prof. univ. dr. George Văideanu, directorul Institutului de științe pedagogice.

În continuare, lucrările colocviului s-au desfășurat în cadrul secțiilor : secția I, „Formarea personalității ; Finalitățile învățămîntului" ; secția II, „Problemele elaborării programului educativ al școlii de 12 ani" ; secția III, „Prognoză și interdisciplinaritate în cercetarea pedagogică" ; secția IV, „Metodologia determinării conținutului ; Alternative de realizare a învățămîntului integrat al științelor" ; secția V, „Tehnologia procesului de învățămînt" ;secția VI, „Instruirea tehnico-productivă" ; secția VII, „Orientarea școlară și profesională" ; secția VIII, „Evaluarea eficienței învățămîntului" ; secția IX, „Pregătirea și perfecționarea personalului didactic".

„Mesele rotunde" au reunit comunicări pe baza unei ample tematici : „Evaluarea eficienței învățămîntului", „Educația moral-civică și integrarea socială a tineretului", „Ecologie și educație", „Educația permanentă și școala de mîine", „Dezvoltarea societății și pedagogia".

La lucrări au participat academicieni, profesori universitari, cercetători, pedagogi, cadre didactice cu vastă experiență din toată țara. Numărul mare de comunicări propuse, a prilejuit discuții de mare interes pentru învățămîntul nostru.

V. ȘTIRBU

PRO ȘI CONTRA

Educativ și educațional

În ultimii ani s-a introdus în vocabularul nostru pedagogic termenul **educațional** și utilizarea lui se răspîndește tot mai mult, în dauna autohtonului **educativ.** Cum s-a întîmplat aceasta, ce este justificat, ce se exagerează, ce confuzii se fac ?

Introducerea termenului **educațional** constituie, fără îndoială, un import din literatura pedagogică anglo-americană : „educational" este înregistrat în dicționarele de limbă engleză și are o mare circulație, deoarece corespunde — ca adjectiv — la două înțelesuri principale ale substantivului „education", cărora, în limba noastră (și în limbile romanice, cel puțin), li se potrivesc două cuvinte. Se știe, într-adevăr (să se vadă, spre exemplu, cunoscutul **Webster's new international dictionary of the english language,** London), că la anglo-americani „education" înseamnă atît „educație", adică „procesul de formare a omului", „fenomenul pedagogic", care este obiectul de cercetare al științei pedagogice, cît și „pedagogie", adică știința care cercetează procesul de formare a omului, educația. Este important de subliniat — ca o curiozitate a limbii engleze, în raport cel puțin cu limbile romanice — acest al doilea înțeles al lui „education". Sînt mari dicționare de limbă engleză contemporană (ca **Encyclopaedia Britanica,** 1961, și **The Encyclopedia Americana,** 1958), care nu conțin termenul „pedagogy" ; iar cînd altele îl înregistrează, totuși, menționează că el este „larg înlocuit cu termenul education" — la care și trimit (spre exemplu, Carter W. Good, **Dictionary of education, New York,** 1969).

Înțelegem și confuziile pe care le provoacă traducerea-copiere a lui „educational" și chiar — dar mai rar — a lui „education", cînd sensul anglo-american se referă la „pedagogic" și la „pedagogie" din limba noastră.

Cînd însă intră în circulație adjectivul, confuziile sînt mai numeroase și mai adînci. Oare „educațional" — folosit insistent fiindcă e nou, e de import, e modern și mai interesant — îl dublează pe firescul „pedagogic", îl invadează pe autohtonul „educativ" sau și-a găsit un loc motivat, întemeiat ?

Întîi, trebuie să cunoaștem că și în limba engleză există — curent, normal — „educational" (referitor la sensul de „proces de formare" al lui „education") și „educative" (corespunzător autohtonului nostru „educativ"). Pe această linie, în unele limbi (spre exemplu, la noi, putem cita în sprijinul sustinerilor noastre opinia profesorului Dimitrie Todoran și precizările profesorului Pavel Apostol în nota la studiul său „Modelul praxiologic și acțiunea educațională"), neologismul „educațional" a primit un sens logic și util, generalizator, în spiritul limbii și evoluției ei : adjectivul se referă la educație — ca proces de formare — **în sensul cel mai larg, fără să se aibă în vedere conformarea la un scop definit și comandat de societate,** fără să se facă legătură cu axiologia ; autohtonul „educativ" își păstrează sensul său — comparativ restrîns — referitor la **valoarea „educațională" pozitivă,** corespunzător unui scop definit, unei comenzi sociale. În acest înțeles, sînt pertinente expresiile „acțiune educațională", „fenomen educațional", „relații educaționale" — cînd se referă la un mediu și relații **formatoare în general, bune sau rele,** provocate sau întîmplătoare ; însă alături de acestea — și interesînd **numai ele** pedagogia școlară și socială normativă — există expresiile „acțiune educativă", „fenomen educativ", „relații educative" — cînd exprimă **conformare la un scop formativ determinat.** Dar nu sînt acceptabile expresiile „ideal educațional", „scop educațional", „obiectiv educațional", „activitate educațională" — care circulă totuși, printr-o extindere abuzivă (și, repetăm, neconformă sensurilor din limba de origină a neologismului) — în locul fireștilor și logicelor „ideal educativ", „scop educativ", „obiectiv educativ", „activitate educativă".

Cît privește pe „educațional" care corespunde sensului referitor la „știința educației", la pedagogie, folosirea lui este net greșită. Avem termenul „pedagogic" și nu are rost să încărcăm noțiunea de „educație" cu un sens în plus, acela al lui „pedagogie". Cu vremea, probabil că anglo-americanii vor generaliza folosirea lui „pedagogy", respectiv „pedagogical", ca să-și precizeze vocabularul științific. Dovadă este că „pedagogy" se întîlnește, alături de „education", nu numai în unele dicționare, ci și în unele lucrări pedagogice recente (să se vadă, spre exemplu, la pagina 255 B.F. Skinner, The technology of teaching, 1968). Așadar, expresia „știința educațională" nu are dreptul să circule în locul „științei pedagogice".

DUMITRU MUSTER

VACANȚĂ DEDICATĂ ANIVERSĂRII REPUBLICII

„MAI PRESUS DE ORICE...“

Interviu cu VIRGILIU RADULIAN, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului educației și învățămîntului

Deocamdată, spărgătoare de gheață din... hîrtie

— Cum va fi vacanța de iarnă în acest an?

— Plină de voie bună, de optimism, exuberanță, de cîntec și joc — o adevărată explozie de manifestări dedicate celei de a XXV-a aniversări a republicii. Noi vedem vacanța nu ca pe un simplu divertisment, ci ca pe o nouă modalitate de dialog între educatori și educați, de adîncire și continuare a actului educativ cu aspecte specifice, în care accentul cade pe caracterul recreativ al activităților, pe odihnă activă, pe practicarea sistematică și pe scară largă a mișcării în aer liber, în mijlocul naturii, folosind posibilitățile oferite de sezon.

— Vorbeați de o adevărată explozie de manifestări...

— În urmă cu două decenii, în cuvîntarea rostită la inaugurarea oficială a Palatului pionierilor din București, tovarășul Nicolae Ceaușescu — din inițiativa căruia le-a fost dăruit palatul — adresa pionierilor acest îndemn: „Mai presus de orice să vă iubiți patria — republica noastră populară — care este astăzi a voastră și a părinților voștri...“ Poate că acum, mai mult ca oricînd, pionierii fac prin manifestările lor dovada convingerii fierbinți cu care au răspuns acestui îndemn. Sînt într-adevăr acțiuni foarte numeroase și foarte interesante care vor avea loc atît pe plan republican cît și local, în județe, comune, orașe. Am să dau numai cîteva exemple. La București, într-una din sălile Muzeului național se va deschide o expoziție de artă plastică cu lucrări închinate de pionieri republicii. În același timp, vor fi organizate expoziții de fotografii, desene, artizanat și cusături în majoritatea județelor țării. Astfel de expoziții se vor deschide în municipiul București, în județul Ialomița, la Călărași, Fetești și în alte localități. În Argeș, în centrele cu puternice tradiții folclorice, se va desfășura festivalul cîntecului, dansului și portului popular. Această manifestare finalizează o alta mai amplă și de durată intitulată „De la străbuni la nepoți“. În Maramureș, la Sighetul Marmației, se vor desfășura festivalul de datini și obiceiuri de iarnă și concursul „Maramureșul pe coordonatele socialismului“. „Căutătorii de comori“ vor inaugura în diferite centre din țară expoziții cu aspecte privind dezvoltarea României în anii socialismului. Formațiile cultural-artistice vor prezenta spectacole cu tema „România, țara mea de glorie“ și „Republică, măreață vatră“. Tot în această vacanță, se va inaugura expoziția republicană a expediției „Cutezătorii“, vor fi organizate vizite la muzee, case memoriale, excursii în Capitală unde vor fi vizitate Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, Muzeul de istorie a republicii, Palatul pionierilor etc.

— Sînt o multitudine de acțiuni. Dar cît sînt de convingătoare, cum ajung ele la sufletul copiilor?

— Ceea ce asigură rezonanța afectivă a acestor acțiuni este participarea nemijlocită a pionierilor la organizarea și desfășurarea lor. Apoi larga angajare a copiilor pe linia creației. Toate aceste manifestări au fost astfel concepute încît să contribuie la cultivarea aptitudinilor, talentelor și preferințelor elevilor. Să știți că o foarte mare parte a manifestărilor sînt spontane, se datorează inițiativei lor. Noi am gîndit doar cîteva. Ei au îmbogățit enorm gama acțiunilor dedicate republicii și participă cu mare însuflețire, cu multă pasiune, la pregătirea lor. Aceasta este o expresie a creativității, a integrării lor în viața socială și cetățenească, a dragostei lor față de partid, față de patria noastră socialistă.

— Și apoi, așa cum spuneați, vacanța va fi dominată, în același timp, de optimism, de joc și voie bună, de mișcare în mijlocul naturii.

— Dăm mare atenție activităților recreative, marșurilor, drumeției, concursurilor sportive, desfășurate, de asemenea, sub semnul aniversării. Vor avea loc concursuri de schi, patinaj și săniuș, dotate cu cupa „A XXV-a aniversare“. La Hunedoara, se va desfășura „Olimpiada albă a Văii Jiului“. În Brașov vor avea loc concursurile „Șoimii Bîrsei“ și „Săgeata albă“. La Vatra Dornei, „Veverița de aur“. Vor fi organizate tabere de odihnă și instruire a activului pionieresc, carnavaluri, sărbători ale pomului de iarnă, orășele ale copiilor, festivaluri de filme cu tema „România în lume“, „Republica la a XXV-a aniversare“. O interesantă acțiune care a luat naștere în județul Suceava este întîlnirea copiilor cu bunicii. La această întîlnire, cei mici prezintă cîntece și poezii, iar bunicii le povestesc amintirile lor în legătură cu istoria făuririi noii noastre societăți, le spun cum au trăit, cum au învățat ei, prin ce se deosebește viața noastră de astăzi de cea din trecut. La Palatul pionierilor, va fi organizat un festival de obiceiuri și datini de iarnă la care participă, pe lîngă pionierii din municipiul București, formații din Hunedoara, Olt, Sibiu și Prahova.

— Cine organizează de fapt vacanța?

— Aș putea să răspund că, practic, la această acțiune participă întreaga noastră societate. Alături de Ministerul Educației și Învățămîntului, de Uniunea Tineretului Comunist, de Organizația pionierilor, vin să-și aducă o mare contribuție sindicatele, UCECOM-ul, Uniunea Cooperativelor Agricole de Producție, comitetele de cultură și educație socialistă, întreprinderile...

— ...și cadrele didactice.

— Trebuie neapărat să subliniez participarea activă și responsabilă a corpului didactic la realizarea programului de vacanță. Țin să exprim, pe această cale, din partea organizației noastre, cuvinte de caldă mulțumire și de aleasă prețuire pentru felul în care profesorii, directorii de școală, diriginții, cadrele didactice în funcțiile lor de comandanți-instructori sprijină de fiecare dată cu generozitate și dăruire buna desfășurare a vacanțelor și care fac în această perioadă de pregătire toate eforturile pentru a asigura succesul celei ce va veni.

Ca să sintetizez, aș putea spune că toate manifestările acestei vacanțe sînt dedicate aniversării republicii, că ea este un moment specific al activității educative, în care copiii își exprimă adeziunea la actele sociale și capacitatea lor creatoare.

OCTAVIAN BUZESCU

Performerii încep prin a fi... amatori

Activităţile tehnico-productive

Programa de instruire la clasele V-VIII (fete)

Deşi fetele formează circa 50% din populaţia şcolară, iar activitatea tehnico-productivă la clasele V-VIII ale şcolii generale se face diferenţiat pe sexe, mai toate materialele apărute în presă, ori în revistele de specialitate s-au referit la băieţi, iar despre fete (cînd se scrie) se inserează la sfîrşitul articolului sau materialului respectiv că învaţă doar menaj, gospodărie şi croitorie... Aceasta mă face să cred că pe undeva este fie o neînţelegere a procesului de formare a deprinderilor de muncă practică-productivă, fie că noi, cele care ne ocupăm cu instruirea fetelor, nu prezentăm destul de convingător şi ştiinţific, aceste activităţi.

Referitor la actuala programă la clasele V-VIII fete, cîteva observaţii :

Apreciez ca foarte bună redactarea ei în termeni tehnico-ştiinţifici, mai ales în ce priveşte operaţiunile necesare procesului tehnologic industrial — pe clase — care ne este de un real folos, deoarece pentru fete nu există metodici, îndrumătoare, albume etc., iar noi ne desfăşurăm activitatea destul de greu, în sensul că trebuie să consultăm materialele apărute pentru băieţi la diferite nivele şi meserii, din care ne extragem ce se potriveşte activităţii fetelor.

Ca număr de ore pe an şi clase (V-VI), este acelaşi ca în vechea programă, adică 64 ore anual pentru fiecare clasă. Repartizarea pe specialităţi nu este însă satisfăcătoare din punct de vedere al particularităţii de vîrstă. Astfel : pentru lucru se prevăd numai 15 ore anual la clasa a V-a, 15 ore la clasa a VI-a, restul de 45 ore fiind repartizate pentru gospodărie, alimentaţie şi prepararea bucatelor. Aceasta ni se pare puţin exagerat, deoarece nu sîntem o şcoală cu profil de gospodărie. Sînt şi eu de părere că elevele din clasele VII şi VIII să facă şi gospodărie, mai ales că în aceste clase cunoştinţele dobîndite la fizică, chimie, şt. naturii şi-ar găsi o bună aplicare şi în această activitate.

Propun introducerea la clasa a VII-a, la orele de gospodărie, a unor capitole ca : materiale folosite la spălat cu maşina, fierul de călcat şi dulciuri ; la clasa a VIII-a, noţiuni de întocmirea unui meniu, alimentaţie raţională, regimuri, sfaturi pentru gospodine, folosirea aparatelor electrocasnice legate de cunoştinţele de electrotehnică şi a semipreparatelor în alcătuirea meniurilor.

— În legătură cu evitarea decalajului de tehnicitate dintre instruirea practico-productivă ce se realizează la nivelul şcolii generale la clasele VII-VIII la fete şi respectiv băieţi, cred că acesta nu poate fi socotit un impediment de netrecut, ţinînd seama că şi la fete instruirea la lucru de mînă, gospodărie şi croitorie... se face cu ustensile şi maşini (desigur, reduse ca număr şi grad ca tehnicitate), pe care le avem în atelierul şcoală, folosind terminologia tehnico-ştiinţifică şi iniţiind fetele şi în tehnologia folosită în fabrici. În plus, le pregătim şi pentru viaţa de familie, cu obligaţiile ce revin fetelor ca gospodine, soţii şi mame. În felul acesta sînt convinsă că fetele pot lucra cu uşurinţă la orice maşină (bineînţeles, după o prealabilă instruire). Nu pledez pentru instruirea fetelor la clasele V-VIII numai în croitorie, broderie, lucru şi menai, dar ele sînt de mare folos atît într-o căsnicie, cît şi în formarea lor, uşurîndu-le integrarea mai rapidă şi uşoară în evantaiul meseriilor necesare economiei noastre naţionale.

Şi acum cîteva probleme care se cer rezolvate.

— La întocmirea programelor şcolare să se ţină seama şi de propunerile făcute în cercurile pedagogice de către cadrele didactice femei care predau aceste activităţi în şcolile de toate gradele.

— Să se editeze un îndrumător sau metodică de instruire practico-productivă, diferenţiat, pe mai multe nivele (clasele V-VII; VII-VIII; IX-X şcoli generale; licee de specialitate etc.).

— Ar fi mai eficace îndrumarea la această disciplină la nivel de inspectorat şcolar sau minister de către o inspectoare de specialitate.

Prof. MARIA L. VĂTĂŞESCU
Şcoala generală nr. 5, Braşov

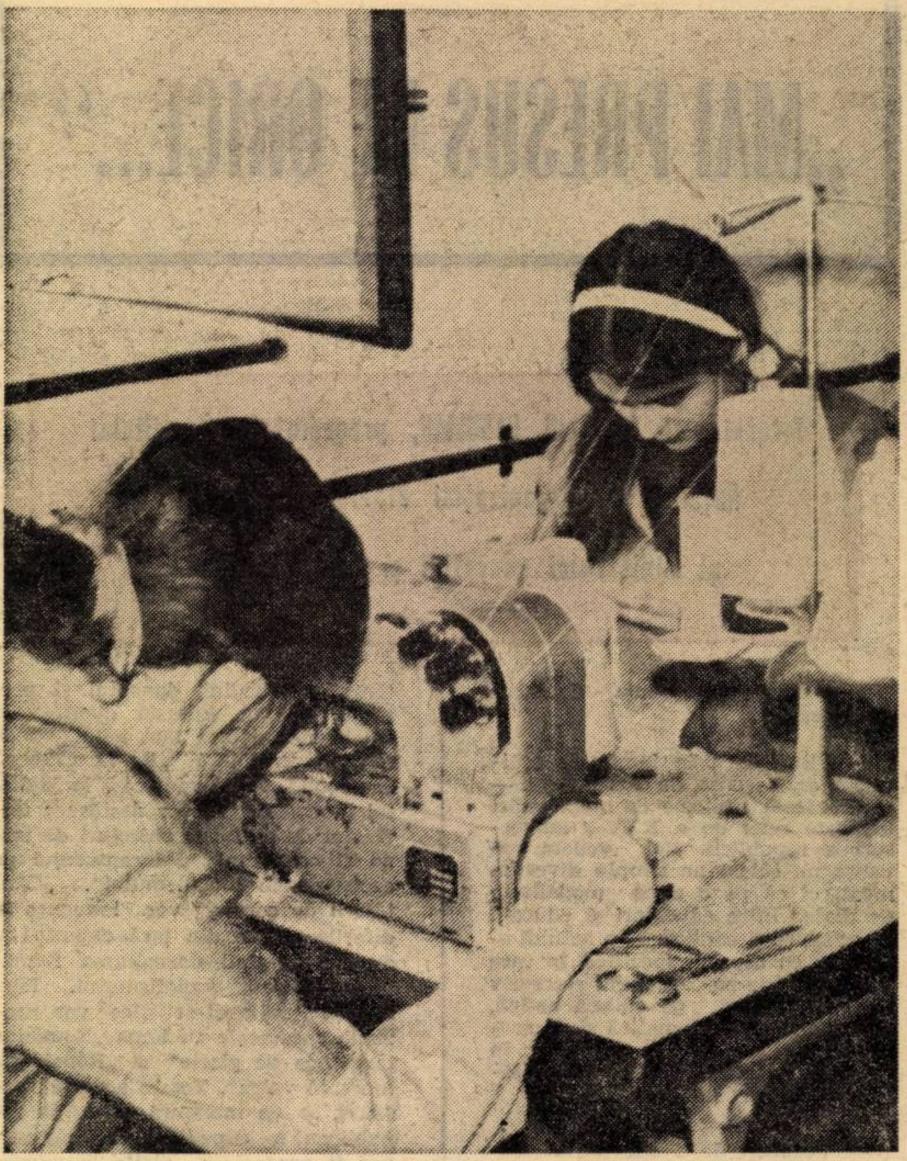
În atelierul-şcoală al Liceului din Sebeş-Alba.

Combinatul de articole tehnice din cauciuc — Piteşti : La maşina de presat.

EFICIENŢA ECONOMICĂ

În funcţie de necesităţile economice ale judeţului şi de posibilităţile de integrare socio-profesională a viitorilor absolvenţi, Inspectoratul şcolar al judeţului Constanţa, în colaborare cu şcolile respective şi cu întreprinderile patronatoare a profilat atelierele-şcoală pe o gamă cît mai largă de profesii. La aceasta s-a avut în vedere, bineînţeles, şi locul unde funcţionează şcoala (mediul urban sau rural). Ceea ce este demn de reţinut este faptul că atît atelierele-şcoală din mediul rural, cît şi cele din mediul urban au un plan de producţie bine stabilit. Astfel, atelierele şcolare din mediul urban au încheiat contracte cu diferite întreprinderi economice din oraşul Constanţa sau au primit comenzi de la terţi. În ce priveşte şcolile din mediul rural, acestea dispun de microferme organizate după sistemul cooperativelor agricole colective.

Cîteva date ilustrează grăitor această orientare pozitivă a învăţămîntului din cuprinsul judeţului Constanţa :

Şcoala generală nr. 29 din municipiul Constanţa a încheiat pentru anul şcolar 1972—1973 un contract cu Întreprinderea de Electricitate Constanţa în valoare de 25.000 lei. Şcoala se angajează să livreze în trei tranşe trimestriale (1 decembrie 1972 — 30 martie 1973 — 15 iunie 1973) circa 10 000 buc. de bride de fixare coborîri prize pămînt.

Liceul nr. 1 din Constanţa a încheiat un contract cu Direcţia navala maritimă „NAVROM“, în valoare de 7 000 lei, cu scadenţă la 31 decembrie 1972. În cadrul acestui contract elevii vor confecţiona diferite grilaje de fier forjat pentru blocuri de locuinţe.

La rîndul său, Liceul nr.5 Constanţa a obţinut o comandă pe bază de contract de la Întreprinderea de prelucrare a lemnului (I F L) în valoare de 4 000 lei, pentru producerea a 10.000 buc. cîrlige de cuplare la lada de studio. Termenele de livrare sînt stabilite la sfîrşitul fiecărui trimestru şcolar.

Şcolile generale nr. 5 din Constanţa şi nr. 6 din Medgidia vor executa comenzi pentru Inspectoratul şcolar al judeţului. Prima şcoală menţionată a primit o comandă în valoare de 14 600 lei în cadrul căreia va executa 20 bucăţi mese pentru preşcolari (a 600 lei buc.), precum şi 40 bucăţi scaune pentru preşcolari (a 65 lei buc.). Cealaltă şcoală va executa 40 bucăţi mese preşcolari şi 80 scaune preşcolari. Valoarea contractului se ridică la suma de 29 200 lei.

Explorînd posibilităţile pe care le au diferite şcoli, s-a ajuns şi la soluţia de comenzi pentru terţi, pe care o utilizează Liceul nr. 2 şi Şcoala generală nr. 21, amîndouă unităţi şcolare din Constanţa. Elevii şcolii generale nr. 21 execută suporturi, jardiniere, grilaje din fier forjat, în valoare de 8 000 lei, eşalonate lunar (1 500 lei). Cît priveşte fetele, acestea confecţionează carpete de tip oriental, în tranşe lunare în valoare de 3 000 lei. Valoarea totală a contractului se ridică la suma de 30 000 lei. Elevele Liceului nr. 2 Constanţa execută pentru terţi ; confecţii copii, carpete de tip oriental, mileuri, în valoare totală de 45 000 lei. Comenzile sînt livrate lunar (cîte 4 000 lei).

După o relatare de la Inspectoratul şcolar al judeţului Constanţa

SUPRAÎNCĂRCAREA ELEVILOR

Necesitate sau capriciu?

Elevi în ipostaza de cartografi

În colţul de cameră destinat lui, copilul desena de zor. Îl vedeam de mai multă vreme cum stă aplecat peste coala de hîrtie, cum schimbă creioanele colorate, cum şterge şi apoi reface liniile din nou, minuţios, cu o atenţie deosebită.

— Ce face acolo ? — l-am întrebat pe tatăl elevului.

— Desenează o hartă pentru ora de geografie.

În cele din urmă, copilul a răsuflat uşurat: harta era gata: o „Europă" perfectă, cu rîuri cărora li s-au respectat toate meandrele, cu capitale plasate exact unde trebuie, cu munţi coloraţi în brun, ca în cele mai reuşite atlase.

— De cînd lucrezi la ea ? — l-am întrebat pe copil.

— De mai bine de trei ore. Uf ! Şi mai am de scris la matematică, la română, de învăţat la istorie...

— Bine, am mai insistat eu, dar de ce ai pierdut atîta timp cu harta ? Puteai s-o faci cu mai puţină meticulozitate, mai puţin frumoasă ; n-ai fi lucrat la ea trei ore !

— Aşa ne cere tovarăşul profesor de geografie. Dacă greşim cotul unui rîu, sau dacă deplasăm puţin capitala unei ţări, ni se scade nota. Uneori ne trezim chiar cu 3 în catalog. Atunci, copiem hărţile din carte. Prima dată, pe o foaie de calc, apoi pe foaia de desen, după care începem să colorăm rîurile, munţii, cîmpiile, localităţile. Apoi scriem pe ele numele lor.

Am stat şi m-am gîndit la sousele acestui copil din clasa a VII-a a Şcolii generale nr. 99 din Capitală. Iată un procedeu tipic — mi-am zis — de supraîncărcare a elevului. Hărţile, fără îndoială, au rostul lor în învăţarea geografiei. Dar de ce nu se desenează numai în clasă ? Şi, mai ales, de ce i se cere unui copil din clasa a VII-a să devină un cartograf infailibil ?

Trasul la maşină şi trasul de timp

Se ştie că lucrul manual introdus în şcoală, ca obiect de învăţămînt, are menirea de a dezvolta la elevi deprinderile şi dragostea de muncă. El însă trebuie făcut, în şcoală, sub supravegherea şi îndrumarea directă a profesorului de specialitate şi nicidecum acasă, unde este mobiliziată întreaga familie pentru confecţionarea anumitor obiecte. Numai în felul acesta se pot obţine rezultatele scontate.

La atelierul de croitorie al Şcolii generale nr. 99 s-a primit în acest an, din partea unei instituţii, o comandă pentru confecţionarea unor cearceafuri. Cum comanda trebuia executată urgent, s-a recurs la următoarea soluţie : elevele să tragă cearceafurile la maşină acasă. „Maşina mea de cusut era defectă — ne spunea mama uneia dintre micile «croitorese» de la această şcoală. Iar eu eram ocupată. Atunci, fiică-mea a trebuit să se ducă tocmai în celălalt capăt al Bucureştiului, la o rudă de-a noastră şi să stea lîngă ea pînă i-a cusut cearceafurile. Dar a rămas cu celelalte lecţii nefăcute".

Mama unei alte eleve, de la o altă şcoală, ne relata cum pentru un lucru similar, fiindcă nu aveau acasă maşină de cusut, a trebuit să apeleze la o cooperativă de croitorie ; bineînţeles, contra-cost. Timp irosit de pomană — şi de părinţi şi de elevi. Dar această irosire de timp, iraţională, atîrnă greu în balanţa supraîncărcării elevului.

Exerciţii de matematică cu toptanul

Un grup de părinţi ai elevilor de la Şcoala generală nr. 3 din Capitală ne informează că profesorii de matematică de aci dau copiilor pentru acasă un număr exagerat de exerciţii şi probleme. Am discutat cu doi dintre profesorii amintiţi de părinţi (numele lor nu-l dăm, n-are nici o importanţă ; ne interesează doar fenomenul în sine, existent şi în alte şcoli). Aceşti doi profesori nu numai că au confirmat că părinţii elevilor aveau dreptate, dar căutau cu „argumente" să ne „demonstreze" : că un număr de 20—25 de exerciţii, de la o oră la alta, sînt absolut necesare, fie ele chiar pe acelaşi calapod ; că numai aşa elevii vor învăţa matematică şi vor intra la liceu ; că acest număr exagerat de exerciţii pot fi rezolvate în 50 de minute ; (am făcut un calcul sumar : dacă un elev de 12 ani stă la şcoală 4—5 ore şi dacă se pregăteşte pe a doua zi la 4—5 materii cîte 50 minute de fiecare, rezultă că el este ocupat cu învăţătura cam 9 ore din zi !)

Aceşti doi profesori (cadre bine pregătite din punct de vedere profesional) uită însă un lucru elementar, pe care ar trebui să-l ştie orice pedagog : că la 12—13 ani jocul încă mai este o necesitate vitală pentru orice copil; că la această vîrstă copiii mai au nevoie — măcar din cînd în cînd ! — de... copilărie !

D. RACHICI

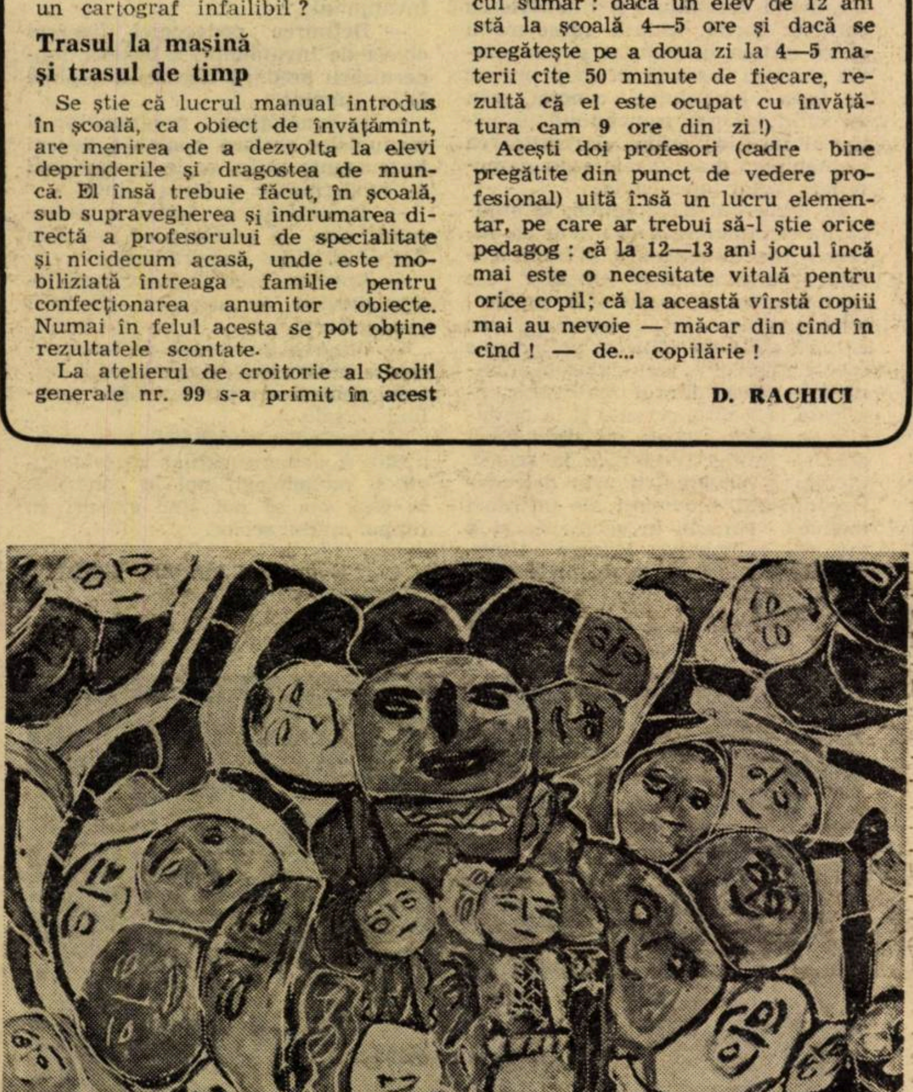

„NOI ŞI CONDUCĂTORUL CERCULUI".
LILI MAILATESCU (10 ani). Şcoala generală, com. Vultureşti, Argeş

„SEARA VULTUREASCĂ"
ZENAIDA POPA (9 ani) — Şcoala generală, comuna Vultureşti — Argeş

Pedagogie contemporană

VOCAŢIA MAGISTRULUI — ERUDIŢIE ŞI CONŞTIINŢĂ

Puţine sînt lucrările cu adevărat reprezentative şi de referinţă în domeniul istoriei educaţiei. Nu este, desigur, necesară o prea amplă demonstraţie pentru a înţelege dificultăţile mult mai mari de elaborare a unei asemenea istorii — de la concept la practica efectivă a educaţiei în raport cu istoriile pedagogiei (deschiderea panoramică pe coordonate temporale a doctrinelor, personalităţilor şi sistemelor educaţiei). Dar şi lucrările care se pot constitui ca aparat critic în istoria educaţiei ca, de pildă, cele ale lui Locke, Schmidt, Thery, Iorga, Compayre, Sokolov ne dau foarte parcimonios informaţii despre personalitatea şi modul de comportare al dascălilor. Completate însă cu datele unor monografii şi cu omagiile unor discipoli putem conchide că, de la şcolile intrate în legendă prin cei care le-au ilustrat învăţătura — Kun-Futzî (Confucius), Socrate, Aristot, Abélard, prima mare personalitate a Universităţii din Paris, Jan Hus, de la Universitatea Carolină din Praga, Gasendi, ctitor de şcoală ştiinţifică în secolul al XVII-lea Comenski şi Pestalozzi, cei care predau erau oameni însufleţiţi de focul sacru al misiunii de dascăl. De altfel, reputaţia dascălului decidea alegerea şcolii de către discipol.

Desigur, la unii harul a însemnat genialitate, la alţii o magistratură mai modestă, dar chemare către formarea spiritului şi conştiinţelor aveau toţi.

Despre şcoala lui Gheorghe Lazăr se afirmă, pe drept cuvînt, că a fost o ctitorie de cultură românească şi, în acelaşi timp, a însufleţit şi călit conştiinţele generaţiei de revoluţionari de la 1848. Căci discipolul de la Sfîntu Sava însuşi era un erudit şi o mare conştiinţă patriotică şi umanistă.

Mai tîrziu, însă, odată cu marea diseminare a şcolilor, magisteriul a devenit o profesie de tot mai largă răspîndire, cunoscînd nu numai ierarhii valorice între membrii săi (ceea ce, în fond, era firesc), ci şi polarizări de structură psihică : alături de cei cu har a început să apară şi tagma nechemaţilor. Marius Chicoş, domnu' Vucea, profesorii nenumiţi care au lăsat profunde urme de amărăciune în sufletul lui Bacovia, ca să nu mai vorbim de dascălii şcolilor lui Dickens, sînt prototipuri ale unor prime eşaloane de indivizi aluvionari, rataţi eşuaţi în învăţămînt, indiferenţi la mica umanitate din faţa lor, dacă nu chiar sadici inchizitori ai acesteia. Demn de remarcat, paginile amare sau satirice ce le-au fost dedicate acestor mici satrapi ai şcolii, profund dăunători, nu se referă atît la erudiţie, ci la comportament şi etică.

Profesoratul evoluează ireversibil — în epoca noastră a şcolii de masă, a creşterii necontenite a „stocului educaţiei" al omenirii — spre o profesie de mare cuprindere. Vorbim de bază materială didactică, de tehnologie şcolară, de experimente şi cercetări, de productivitate şi randamentul procesului de învăţămînt. Dar educaţie, şcoală a însemnat întotdeauna, iar în societatea noastră socialistă înseamnă, mai ales, situarea pe bazele unei înalte conştiinţe şi echităţi a raporturilor interumane. Nimeni nu poate propovădui dărnicia şi pasiunea în muncă stînd ghemuit pe platforma individualismului şi arivismului, nici să vorbească despre zborul spre înălţimi al adevăratei ştiinţe atunci cînd utilizează propriile-i cunoştinţe ştiinţifice într-o meschină industrie casnică de meditaţii.

Computerul poate prelua o multitudine de sarcini didactice în procesul de transmitere a unor cunoştinţe şi deprinderi. El nu poate forma însă conştiinţe. Făurirea conştiinţelor e o permanenţă a omului în educaţie, e însăşi raţiunea pentru care şcoala va avea întotdeauna nevoie de profesor.

Profesoratul este o profesie, definită însă în termenii şi în cadrul specific al relaţiilor interumane, şi al cărei produs, incomparabil ca valoare, sînt conştiinţele tinerei generaţii. Admitem ca unii să nu fi pornit pe calea profesiei didactice cu o vocaţie fermă şi indubitabilă. Nu concepem însă educatorul decît ca un om între oameni. Superioritatea conceptelor comuniste integrate şcolii şi educaţiei constă tocmai în faptul că oferă cadrul moral şi mijloacele definirii depline a educatorului ca om de conştiinţă.

MIRCEA HERIVAN

Portrete de dascăli

Comoara din Vultureşti

Se ivesc, uneori, din locuri şi din împrejurări necunoscute, oameni şi evenimente care depăşesc timpul şi intră direct în vîltoarea sau în constelaţia unei epoci. Scapără de la o vreme, în spaţiile artei contemporane, o stea nouă, dacă nu un meteor ţîşnit vijelios ! Noua stea poartă un nume hărăzit înălţării : Vultureşti.

Noua stea izbucneşte din adîncul marilor valori argeşene cărora biruinţele socialiste le dau conture de aur şi perimetre de lumină.

Aşa cum Hobiţa, Ipoteşti, Binţinţi sau Cărbuneşti se leagă de istoria culturii noastre, tot aşa satul Vultureşti al judeţului Argeş intră într-un circuit de valori artistice printr-o expresie unică : un cerc sătesc de pictură şi o mînă de pictori-copii ! ! În şase ani de existenţă, acest cerc s-a confundat cu meridianele pămîntului. Mîine lucrările lor vor lua calea Statelor Unite ale Americii şi Suediei...

Despre copiii din Vultureşti şi picturile de o frumuseţe egală cu a sufletelor lor s-a vorbit şi în presa noastră şi în presa mondială, ca despre descoperirea unei comori nebănuite. Într-adevăr, o expoziţie a vulturaşilor e comoara unor inefabile giuvaere, şlefuite prin delicata mîngîiere a pensulelor înmuiate direct în culorile priveliştilor înconjurătoare. Lumea lor începe cu florile, cu fluturii, cu pădurea, cîmpul şi izvoarele, după cum rînduiala culorilor ia pildă de la ie, fotă, scoarţă şi macat.

Recenta expoziţie de la Bucureşti, organizată printr-o frumoasă iniţiativă a Direcţiei educaţiei din cadrul Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, ne proiectează în izbînda cea mai nouă a pictorilor-copii : înfăţişarea priveliştilor satului lor în S.U.A. şi în Suedia, în luna zăpezilor brăzdate de săniile bucuriei.

Aceşti pictori mari de vîrste mici, nu s-au născut însă peste noapte, ca zăpada găsită dimineaţa în geam şi în grădină. Pentru ca drumurile lor să fie drepte şi în urcuş permanent către bucuria împlinirilor, un harnic învăţător şi-a dăruit sufletul, timpul şi agoniseala pentru a le oferi culori, pentru a le clădi o ambianţă, pentru a-i duce în lume : Ion Mărgescu.

El e ca baciul Mioriţei : nu face decît să dea duh fluierului care cîntă singur — el îi adună pe copii, le dă vopsele şi hîrtie şi le spune, cînd şi cînd, cîte o poveste, cerîndu-le să o aştearnă în linie şi culoare. Una din poveşti s-a chemat „Copiii lumii“ — tema UNICEF —, alta „Prima şcoală de pe lună“ — tema cosmosul —, alta „Primăvara noastră“, „Casa noastră“ şi aşa mai departe... Ce au realizat copiii depăşeşte închipuirea şi întrece visările frumoase, căci arta lor, zburdalnică şi naivă, limpede şi adevărată, exprimă forţele unui spirit căruia îndemnul de a munci i-a deschis porţile de aur ale pasiunii.

Întrebat cum lucrează şi ce metode foloseşte, învăţătorul răspunde modest : „Eu le-am dat inima şi priceperea mea. Ei lucrează cu inima şi priceperea lor...“.

Din acest amalgam s-a născut o mişcare : cercul sătesc de pictură, exemplu de muncă, de perseverenţă, de izbîndă. Cercul a devenit o comoară vie al cărei atribut e vulturesc !

BARUŢU T. ARGHEZI

SESIUNE ŞTIINŢIFICĂ I. C. P. P. D.

MODERNIZAREA METODOLOGIEI ŞI TEHNOLOGIEI PROCESULUI DE ÎNVĂŢĂMÎNT

În zilele de 24 şi 25 noiembrie 1972, Institutul central de perfecţionare a personalului didactic din Bucureşti a organizat în cinstea aniversării republicii o sesiune ştiinţifică pe tema : **„Modernizarea metodologiei şi tehnologiei procesului de învăţămînt“**, cu participarea personalului didactic de la Institutul central de perfecţionare şi filialele sale, precum şi a altor cadre didactice din învăţămîntul de toate gradele. Sesiunea a scos în evidenţă complexitatea preocupărilor existente astăzi în cadrul sistemului de perfecţionare din ţara noastră pentru împlinirea ansamblului de sarcini ce se pun în modernizarea învăţămîntului, în perfecţionarea continuă a personalului didactic, a tehnicilor de predare, a obiectelor de învăţămînt.

În şedinţa plenară de încheiere a lucrărilor sesiunii, a participat, din partea conducerii Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, **tov. prof. univ. dr. Traian Pop**, adjunct al ministrului. În expunerea făcută, tov. adjunct al ministrului, **Traian Pop**, a relevat justeţea politicii partidului în domeniul învăţămîntului şi a definit în perspectivă modernă, liniile directoare ale activităţii de viitor în perfecţionarea cadrelor didactice, în modernizarea conţinutului învăţămîntului din patria noastră.

În cadrul şedinţei plenare de deschidere a sesiunii, **tov. prof. univ. dr. doc. Dimitrie Todoran**, rectorul Institutului central de perfecţionare, a făcut un succint şi substanţial bilanţ al activităţii institutului, indicînd totodată şi unele principii care urmează să stea la baza activităţii imediat următoare în acest domeniu. În aceeaşi şedinţă, **tov. prof. univ. dr. Pavel Apostol** şi **conf. univ. dr. Vasile Bunescu**, ambii prorectori ai Institutului central de perfecţionare, au expus referate cu temele : **„Direcţii noi în perfecţionarea cadrelor didactice“** şi **„Raporturile profesor-elev, o condiţie a modernizării procesului de învăţămînt“**, ale căror teze au stat la baza activităţii pe secţii, desfăşurate în cadrul sesiunii.

În cele opt secţii de : **Psihopedagogie, Perfecţionarea cadrelor didactice, Învăţămîntul preşcolar şi clasele I—IV, Limba şi literatura română, Limbi moderne şi limbi clasice. Geografie, istorie şi ştiinţe sociale, Fizică-chimie-biologie şi Matematică**, comunicările şi dezbaterile au abordat o mare diversitate de probleme privitoare la modernizarea metodologiei şi tehnologiei procesului de învăţămînt.

Conţinutul comunicărilor a fost rezultatul observaţiei directe asupra procesului de învăţămînt, prilejuite de contactul multilateral al personalului didactic din cadrul I.C.P.P.D. şi filialele acestuia cu procesul didactic, precum şi rezultatul unui asiduu studiu de documentare şi aplicare creatoare la realităţile din învăţămîntul nostru a noutăţilor ştiinţifice în toate domeniile ştiinţifice ale obiectelor de învăţămînt.

Cum e şi firesc, de un interes deosebit s-au bucurat problemele privitoare la perfecţionarea sistemului de perfecţionare a personalului didactic, la conţinutul activităţii desfăşurate multilateral de catedrele ce fac parte din cadrul Institutului central de perfecţionare şi filialele sale. În unele comunicări şi discuţii au fost abordate, ca atare, probleme privind o direcţie sau alta de perfecţionare, de modernizare a procesului de învăţămînt, conţinutul, formele de organizare, mijloacele şi metodele de predare de la învăţămîntul preşcolar şi pînă la ultima clasă de liceu. În altele, s-a făcut analiza psihopedagogică a altor aspecte privind ridicarea eficienţei acţiunii educaţionale : problemele psihopedagogice ale muncii productive, modul de informare psihopedagogică în problemele modernizării a profesorilor, modalităţi de studiere a aptitudinilor în condiţiile modernizării procesului de învăţămînt.

Predarea limbii şi literaturii române a constituit obiectul unor ample dezbateri pe teme fundamentale privind ipotezele pentru elaborarea unei pedagogii a limbii şi literaturii române, relaţii fond-formă în analiza literară mijloacele de îmbinare a analizei gramaticale cu analiza stilistică etc., conturîndu-se, în final, unele concluzii : repudierea abuzului de informaţii istorico-literare, accentuarea caracterului formativ al lecţiilor de analiză literară, primatul textului în predarea literaturii române, evitarea deopotrivă a disgraţiilor impresioniste şi idealiste, ca şi dogmatismul de orice fel, inclusiv cel sociologizant, scrutarea fenomenului literar în lumina principiilor marxist-leniniste, analiza simultană a fondului şi formei operei literare, relevarea relaţiei interne, intime, dintre conţinut şi elementele formei, stimularea gîndirii creatoare a elevilor, accentuîndu-se consecvent contribuţia specifică a studiului limbii la dezvoltarea multilaterală a gîndirii elevilor şi la îmbogăţirea posibilităţilor lor de exprimare etc.

În perspectiva modernizării procesului de învăţămînt au fost tratate probleme fundamentale ce ţin şi de celelalte obiecte de învăţămînt, formulîndu-se cu acest prilej, concluzii evident utile pentru practica la catedră. În predarea limbilor moderne, spre exemplu, s-a insistat, îndeosebi, asupra noilor principii, obiective şi modalităţi practice în procesul de asimilare a limbii străine, încadrat în acţiunea de formare a deprinderilor, avînd cauzalitate şi finalitate cu caracter social, asupra caracterului ei de sistem diferenţiat şi necesitatea de a fi însuşită în mod practic pe baza limbajului concret, prin structuri, asupra principiului prioritar al însuşirii orale şi regruparea elementelor gramaticale prin caracteristicile lor funcţionale.

În domeniul matematicii, comunicările şi intervenţiile au avut un caracter practic-aplicativ, fiind orientate spre problemele generale ale metodologiei şi tehnologiei predării matematicilor în învăţămîntul de cultură generală şi spre problemele speciale privind : metoda problematizării în învăţămîntul matematic, aplicată la lecţiile curente şi la cercurile de elevi, aspecte ale dezvoltării gîndirii productiv-tehnice în şcoală, învăţarea matematicii prin descoperire dirijată, implicaţii ale utilizării metodei sintezei în geometrie şi a metodei exhaustive. Printre altele, relevăm, îndeosebi, problemele puse în legătură cu dezvoltarea gîndirii productiv-tehnice în şcoală, cu ceea ce se înţelege prin gîndire productivă şi gîndire tehnică în activitatea şcolară, cu trăsăturile acestei gîndiri, cu unele mijloace didactice pentru formarea lor. Cu privire la învăţarea matematicii prin descoperire dirijată, comunicările şi dezbaterile au reconsiderat sensul noţiunii de problemă şi au scos în evidenţă posibilităţile de descoperire a unor rezultate noi prin studiul reciprocelor unei teoreme.

În secţia de fizică, chimie, biologie — au apărut pe primul plan al discuţiilor problema modelării în fizică şi chimie, cea a adaptării principiale la scară de laborator a unor procese chimice industriale, structurarea materiei de învăţămînt, în biologie, pe baza teoriei sistemelor.

Deosebit de importante au fost punctele de vedere adoptate în prezentările şi dezbaterile ce au avut loc în legătură cu predarea ştiinţelor sociale, istoriei şi geografiei, preconizîndu-se o restructurare a concepţiei profesorilor de specialitate cu privire la sensul actual al predării acestor obiecte de învăţămînt.

În cadrul sesiunii, s-au conturat unele concluzii cu caracter general, a căror aplicare în învăţămînt se impune cu necesitate :

— Adîncirea caracterului formativ al învăţămîntului, dezvoltarea gîndirii creatoare a elevilor, crearea unui spirit permanent deschis spre nou, spre modern, pregătirea elevilor pentru viaţă, dobîndirea de către elevi, pe băncile şcolii, a capacităţii de a asimila creator, în viaţă, noile progrese ale ştiinţei şi tehnicii.

— Evitarea abuzului de informaţii, evitarea dogmatismului în predarea obiectelor de învăţămînt, înlăturarea rutinei, a spiritului rigid conservator în practica profesională în învăţămînt.

— Definirea pedagogiei fiecărui obiect de învăţămînt, a bazelor modernizării predării fiecărei discipline în învăţămînt.

— Îmbunătăţirea programelor şi manualelor şcolare, pentru a deveni instrumente utile, reale în procesul de modernizare a învăţămîntului.

— Îmbunătăţirea formării psihopedagogice a profesorilor încă în timpul studiilor universitare.

— Aprofundarea studiilor pedagogice privind organizarea practicii productive.

— Crearea unor şcoli de bază necesare pentru experimentele Institutului central de perfecţionare şi filialelor sale.

— Studierea modalităţilor de organizare a demonstraţiilor cu tehnologii şi metodologii noi în condiţiile în care nu se pot ţine cursuri în timpul anului şcolar.

Conf. dr. AL. BOJIN

Grupul şcolar profesional şi tehnic al Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului : În laboratorul psiho-tehnic.

CARTEA SOCIAL-POLITICĂ

„Istoria esteticii"

Ţara noastră a găzduit recent o importantă manifestare ştiinţifică „Congresul international de estetică", prilej de apariţie a noi lucrări de specialitate din acest domeniu. Reamintim printre acestea „Estetica" de G. Lukacs, „Estetica" de Simion Bărnuţiu, „De Gustibus Disputandum" (studii), „Nivele estetice", de Ion Pascadi, „Estetica filozofică şi ştiinţele artei" etc. Recent, a apărut în Editura Meridiane o nouă lucrare din acest domeniu intitulată „Istoria esteticii" şi care este semnată de doi reputaţi specialişti, K. Everett Gilbert, fostă profesoară de filozofie la Duke University (S.U.A.) şi Helmut Kuhn, profesor de filozofie la Universitatea din Erlangen (R.F. a Germaniei). Manual şi eseu totodată, „Istoria esteticii" are o optică obiectivă, bizuindu-se pe izvoarele directe ale meditaţiei estetice ; ea înregistrează şi examinează eforturile gînditorilor europeni de a stabili şi explica natura şi funcţia frumosului. Cum reflecţia estetică şi cea filozofică se înrudesc uneori pînă la îngemănare, mai cu seamă în antichitate şi în evul mediu, deschiderea acestei istorii a esteticii este, de fapt, mult mai mare decît o arată titlul, întrucît cuprinde şi direcţiile unor istorii ale filozofiei şi culturii.

ISTORIA
ESTETICII

Prefaţa, semnată de conf. univ. Titus Mocanu, subliniază actul de cultură realizat prin traducerea acestei lucrări în limba română, menţionînd că „ea este una dintre puţinele lucrări cu un caracter strict istoric privind domeniul esteticii". În plus, trebuie să precizăm că volumul este scris într-un stil curgător şi limpede. Acest lucru face ca textul să fie accesibil unui public larg, un public dornic de a pătrunde în gîndirea europeană din toate timpurile. Autorii „Istoriei esteticii" sînt, într-un anumit sens, nişte deschizători de drumuri. Ei ne dezvăluie procesul de devenire istorică a gîndirii estetice, fără a avea modele anterioare bine cristalizate. Prin întreaga ei substanţă, lucrarea se impune ca o carte de referinţă fundamentală pentru problemele generale ale esteticii. Autorii — care dovedesc a fi pătrunşi de un deosebit spirit al probităţii ştiinţifice — au beneficiat şi de o informaţie excelentă. Ei au demonstrat în acelaşi timp în tratarea acestei vaste lucrări calităţi analitice cu totul remarcabile. Subliniem cîteva din capitolele lucrării : Începuturile, Platon, Aristotel. Şcoala britanică din secolul al XVIII-lea, Secolul al XVIII-lea în Italia şi Franţa, Raţionalismul german şi noua critică de artă, Estetica germană clasică : Kant, Goethe, Humboldt, Schiller, Romantismul german, Idei romantice şi programe sociale în Anglia şi America, Idealismul absolut : Fichte, Schelling, Hegel, Idealismul dualist : Solger, Schleiermacher. Schopenhauer, Societatea şi artistul, Metafizica în criză, Estetica în era ştiinţei, Direcţii în secolul al XX-lea.

Aşa cum arată conf. univ. Titus Mocanu lucrarea este un instrument deosebit de valoros pentru orice cercetător în sfera complicată a judecăţii estetice. Varianta românească a lucrării se impune şi prin stilul clar şi elegant în care traducătorul, Sorin Mărculescu, a transpus forma originală.

H. LEREA

„Înţelegerea Balcanică"

În cadrul colecţiei „Biblioteca istorică" care apare sub egida Academiei de ştiinţe sociale şi politice şi a Institutului de istorie „N. Iorga" este prezentă o nouă lucrare : „Înţelegerea Balcanică" semnată de Eliza Campus. Monografia este consacrată activităţii antirevizioniste a acestei organizaţii din care făceau parte România, Iugoslavia, Grecia şi Turcia. Cartea are trei părţi: partea I relevă împrejurările anilor 1919—1925 care au impus cu necesitate obiectivă crearea „înţelegerii" dintre cele patru state balcanice. Cea de a doua parte a lucrării este consacrată formării înţelegerii balcanice între 1930—1933, iar ultima parte cuprinde demersurile şi iniţiativele Înţelegerii Balcanice atît în perioada cînd Mica înţelegere se destramă, cît şi după dispariţia acestei organizaţii antirevizioniste. Lupta pentru autoapărarea patrimoniului naţional al celor patru state aliate s-a împletit strîns cu activitatea antinazistă şi cu încercările de rezistenţă împotriva agresorilor fascişti în vederea păstrării păcii în Balcani.

ELIZA CAMPUS
ÎNŢELEGEREA BALCANICĂ

Lucrarea se adresează profesorilor de istorie de toate gradele, istoricilor, studenţilor în istorie, activiştilor de partid, oamenilor de cultură.

„Procesele Ioanei d'Arc"

În traducerea lui Eugen Cristescu a apărut la Editura ştiinţifică lucrarea „Procesele Ioanei d'Arc" cuprinzînd cele mai importante documente ale procesului de condamnare şi ale celui de reabilitare a cunoscutei eroine franceze care au păstrat pentru posteritate o zguduitoare pagină de istorie medievală europeană. Ridicată din mijlocul ţărănimii libere şi cu oarecare stare din Franţa, în epoca neagră de-a lungul căreia jumătate din teritoriul locuit de francezi se afla sub ocupaţia engleză, iar în întreaga Franţă poporul sărăcit, umilit, dar neînfrînt, ducea o necurmată luptă de hărţuire a duşmanului, Ioana d'Arc a rămas pentru istorie — indiferent de felul cum s-a urcat pe piscurile ei — o pildă de jertfire de sine în faţa intereselor patriei.

Procesele Ioanei d'Arc

Studiul introductiv şi notele semnate de Radu Manolescu aduc o contribuţie preţioasă la descifrarea acestei personalităţi sub multiplele ei aspecte.

H. L.

Ştiinţe sociale

TRIBUNA ŞCOLII Nr. 73 din 9 decembrie 1972

Înfăptuirea principiilor echităţii şi dreptăţii sociale — imperativ major al politicii P. C. R.

Făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate — obiectiv strategic fundamental al programului partidului — presupune, concomitent cu dezvoltarea avuţiei naţionale materiale şi spirituale, să se opereze o perfecţionare continuă a tuturor relaţiilor sociale, aşezarea acestora potrivit cerinţelor echităţii şi justiţiei sociale.

Echitatea şi dreptatea socială sînt categorii social-politice şi etice cu un conţinut concret-istoric, determinat de condiţiile sociale date, de poziţia claselor care le promovează. Prin sfera lor de cuprindere, aceste categorii depăşesc cadrul raporturilor morale, ele acoperind ansamblul relaţiilor economice, politice şi spirituale existente în societate la un moment dat. În diferite doctrine social-politice, echitatea şi dreptatea au cunoscut sensuri şi accepţiuni diferite, în funcţie de un anumit ideal social al forţelor sociale şi de concepţia lor generală despre lume. Clasele exploatatoare consideră drept şi echitabil tot ce le asigură dominaţia în societate, însuşirea neplătită a muncii altora. „Dreptatea grecilor şi a romanilor — scria F. Engels — considera dreaptă sclavia, dreptatea burghezului de la 1789 cerea înlăturarea feudalismului pentru că acesta era nedrept". Revoluţiile burgheze au proclamat echitatea şi dreptatea ca drepturi naturale, generale ale omului, dar au menţinut în forme noi inegalităţile şi inechităţile dintre oameni. Evoluţia societăţii a demonstrat că burghezia a înţeles echitatea ca şi egalitatea de pe poziţiile sale de clasă, nefiind capabilă să realizeze în fapt marile principii proclamate la intrarea sa pe scena istoriei. Capitalismul a creat iluzia egalităţii şi echităţii, în realitate a accentuat în forme noi inechitabile, raporturile dintre capital şi muncă, care au fost şi rămîn inechitabile. În ciuda teoriilor relativ răspîndite ale unor economişti şi sociologi occidentali, potrivit cărora în capitalismul contemporan ar fi avut loc o „revoluţie în venituri" şi s-ar asigura o participare echitabilă a claselor la împărţirea venitului naţional, realitatea arată că inegalităţile în distribuţia avuţiei naţionale sînt mai accentuate ca oricînd, polarizarea socială continuînd să caracterizeze orînduirea burgheză. După datele organizaţiei internaţionale a muncii, în ţări capitaliste ca S.U.A., R.F.G., Anglia, Franţa, Danemarca ş.a. partea din venitul naţional ce rămîne unei zecimi a populaţiei cu venituri scăzute oscilează între 0,5—2,1%, în timp ce zecimea de populaţie care are veniturile cele mai ridicate îşi însuşeşte între 25—41,4% din venitul naţional. Toate acestea, alături de alte aspecte pe plan politic şi spiritual, fac din inechitate o formă a alienării în societatea capitalistă contemporană.

Purtătoare consecvente ale idealului de echitate şi dreptate socială sînt clasa muncitoare, forţele sociale progresiste. Ele au făcut din realizarea echităţii un stindard de luptă în stare să mobilizeze masele de oameni ai muncii la opera de edificare a noii societăţi. Desfiinţînd clasele exploatatoare şi exploatarea omului de către om, instaurînd proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie, socialismul instaurează o autentică şi cuprinzătoare echitate şi justiţie socială. Transformările revoluţionare prin care a trecut societatea noastră în anii revoluţiei populare au înlăturat pentru totdeauna discriminările şi privilegiile sociale, naţionale sau de rasă, au creat condiţiile unui acces egal al oamenilor muncii la însuşirea valorilor materiale şi spirituale, la viaţa politică a ţării.

Traduse la realităţile noastre socialiste, principiile de echitate şi dreptate socială desemnează o anumită modalitate de organizare şi desfăşurarea a relaţiilor sociale în care fiecare om al muncii să se bucure de drepturi şi libertăţi depline, să beneficieze de şanse şi posibilităţi egale de dezvoltare şi afirmare. Totodată, principiul echităţii oglindeşte raporturile de justiţie ce se stabilesc între diferitele clase şi categorii sociale în activitatea economică şi culturală, concordanţa dintre valoarea muncii prestate de fiecare cetăţean şi cuantumul bunurilor şi serviciilor de care beneficiază din partea societăţii. Se înţelege că cu cît activitatea fiecăruia este mai fructuoasă şi mai eficientă cu atît colectivitatea în întregul ei va fi mai bogată, va dispune de mai multe bunuri şi servicii pe care le va putea oferi membrilor săi.

În politica socială, consacrată făuririi unei înalte civilizaţii socialiste în România, P.C.R. militează neabătut pentru promovarea principiilor de echitate şi dreptate socialistă, adoptă măsurile cele mai corespunzătoare — economice, organizatorice şi ideologice pentru înfăptuirea lor. O preocupare de importanţă vitală în acest sens, viu ilustrată în programul elaborat de Conferinţa Naţională a partidului din a.c., este modernizarea economiei naţionale, realizarea unui avînt susţinut al forţelor de producţie. Introducerea pe scară largă a tehnicii noi, automatizarea, cibernetizarea şi chimizarea producţiei, completate cu permanenta ridicare a calificării oamenilor muncii, reprezintă pîrghii fundamentale în politica economică a statului pentru a situa patria noastră în rîndul ţărilor înaintate din punct de vedere economic. Dezvoltarea multilaterală a forţelor de producţie şi repartizarea lor raţională pe teritoriu reprezintă baza sigură pentru o apropiere dintre munca fizică şi intelectuală, dintre oraş şi sat. Hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie a.c. asigură o orientare clară fondului naţional de dezvoltare economico-socială în direcţia lărgirii şi modernizării fondurilor de producţie, pentru înzestrarea economiei cu tehnică de înalt randament. „Pînă la urmă — sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu — bogăţia unui popor nu constă în aceea ce consumă la un moment dat, ci în mijloacele de producţie de care dispune". Concomitent cu ridicarea economică a tuturor zonelor ţării, partidul şi statul nostru iau măsuri pentru o repartizare raţional-teritorială a reţelei unităţilor

GH. ILIE

(Continuare în pag. a II-a)

(Urmare din pag. I)

din învățămîntul de toate gradele, a institutelor de cultură și de sănătate, a serviciilor sociale, precum și a cadrelor din aceste domenii.

Un aspect enunțial al echității în domeniul economiei este acela al repartizării sarcinilor de plan potrivit cu posibilitățile reale ale întreprinderilor, cu potențialul uman și creativ al colectivelor de muncă. Abaterile de la acest principiu, existența unor colective care nu depun eforturi pentru valorificarea maximă a resurselor proprii contravin însuși principiului echității socialiste.

Măsurile adoptate de partidul nostru în ultimii ani pe linia promovării principiilor echității și dreptății sociale se referă și la perfecționarea relației de repartiție, pe baza asigurării unei legături directe între munca prestată pentru societate și remunerație, a unor proporții mai echitabile dintre cîștigurile diferitelor categorii de salariați, pentru eliminarea unor discrepanțe între venituri. Sistemul de salarizare generalizat și majorările de salarii realizate în cadrul său au avut în vedere cerința corelării strînse a salariului tarifar cu contribuția efectivă a oamenilor la activitatea economică și social-culturală, stimulînd răspunderea fiecărui salariat la locul de muncă. Diferențierile de salarizare se fac în funcție de calificare, stagiu în muncă, competență, factori de care depind în mod hotărîtor randamentul și calitatea muncii.

Prevederile planului cincinal, referitoare la creșterea nivelului de trai material și cultural al poporului, oglindesc pregnant aceste cerințe : pînă în 1975 salariul minim crește la 1 100 lei, iar salariul mediu va ajunge la 1 950 lei. Diferențele dintre salariile cele mai mici și cele mai mari pe economie se vor reduce de la 6—7 ori, cit sînt în prezent, la circa 4—5 ori în 1975. În aceeași direcție converg și măsurile privind asigurarea unui minim garantat țăranilor cooperatori, majorarea alocației pentru copii, a plafonului de pensii, asistența sanitară gratuită și alte înlesniri aduse țărănimii. Totodată, sînt adoptate măsuri pentru utilizarea și distribuirea mai echitabilă a cheltuielilor social-culturale, pentru îmbinarea mai judicioasă a stimulentelor materiale și morale. Evident, reducerea diferențierilor nejustificate în venituri a diferitelor categorii de oameni ai muncii nu trebuie să împingă la un egalitarism mic-burghez, care ar avea consecințe dăunătoare pentru mersul înainte al societății noastre.

Un aspect esențial al echității socialiste îl evidențiază politica partidului nostru de promovare a cadrelor, politică ridicată la rang de lege. În socialism, averea sau titlul ereditar nu mai sînt criterii de apreciere și promovare a indivizilor; azi, criteriul principal este aportul fiecăruia la progresul general, meritul recunoscut de societate, capacitățile personale și gradul valorificării acestora în folosul obștesc. Aceste criterii unitare și egale pentru toți își găsesc consacrarea juridică prin legea privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat. Desigur, echitatea și criteriile egale de promovare a cadrelor nu au nimic comun cu difuzarea răspunderii sociale, cu dispariția gradării acestei răspunderi pe trepte și funcțiuni și deci a ierarhiei în aparatul de partid și de stat. O asemenea gradare este necesară pentru conducerea optimală a mecanismului economic și social. Desigur, ierarhia și parcurgerea treptelor ei nu trebuie fetișizate, fapt ce generează fenomene de birocratism, de imobilism, nu trebuie să ducă la eludarea sau anularea egalității cetățenilor în orînduirea noastră. Partidul nostru a atras deseori atenția că nu cetățeanul este la dispoziția statului, ci, invers, statul trebuie să fie la dispoziția cetățeanului.

Existența unor condiții și posibilități economice, organizatorice sau juridice sînt necesare, dar nu suficiente, pentru promovarea largă și nestingherită a echității sociale; este necesar ca ideea de echitate și dreptate socială să se integreze profund în conștiința oamenilor, pentru ca la rîndul ei să influențeze asupra relațiilor sociale. Îndată ce fiecare cetățean, om al muncii, devine deplin conștient că are aceeași condiție socială și umană cu toți ceilalți semeni ai săi, indiferent de locurile ce le ocupă în ierarhia socială, își sporește exigența și responsabilitatea atît în activitatea profesională, cît și în cea politico-obștească. În acest sens se dezvăluie cu destulă claritate semnificația măsurilor cuprinse în programul elaborat de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 privind îmbunătățirea activității ideologice, așezarea tuturor relațiilor sociale pe principiile eticii și echității socialiste. Activitatea ideologică, munca politico-educativă de formare a conștiinței socialiste trebuie să asigure o înțelegere științifică a cerințelor echității sociale din fiecare etapă a dezvoltării, să dezvolte relații de colaborare, cooperare și stimă reciprocă între oameni, să combată cu fermitate mentalitățile înapoiate, parazitismul social, încercările unora de a trăi fără muncă sau de a dobîndi venituri fără acoperire în muncă, de a-și crea avantaje pe seama altora sau a societății. Activitatea ideologică, educativă trebuie să cultive în rîndul cetățenilor, îndeosebi al tinerei generații, dragostea față de muncă, singura sursă a bunăstării sociale și personale, criteriul principal de apreciere și promovare a valorilor în societatea noastră. Spiritul de echitate și dreptate socială trebuie să triumfe și în relațiile naționale, să-și găsească oglindirea în unitatea și frăția dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare, să acționeze ca un veritabil ferment al coeziunii întregului popor în jurul partidului.

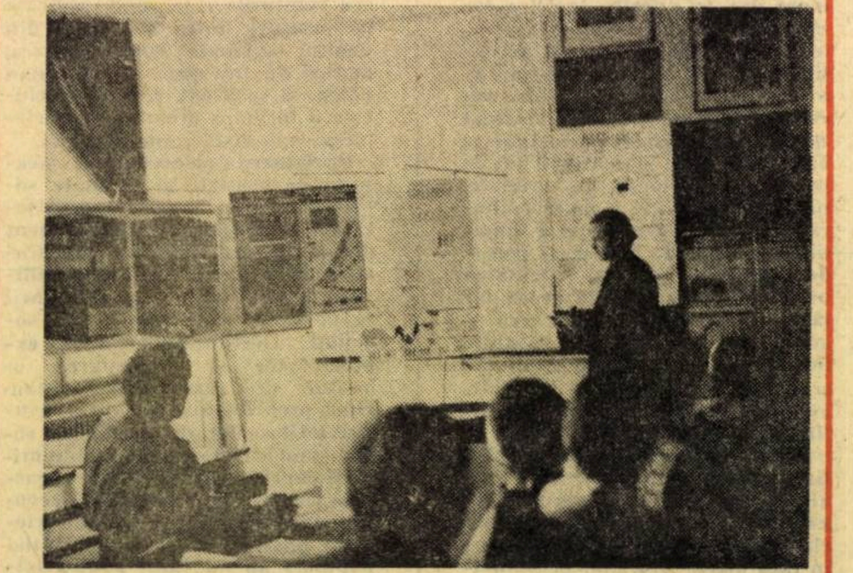

Liceul din Sebeș : La cabinetul de științe sociale : cincinalul în imagini.

PROGRAMA

de „Probleme ale construcției socialiste“

pentru susținerea examenelor de gradele II și I (educatoare, învățători și profesori)

1. Știința conducerii societății socialiste. Conducerea politică de către P.C.R. a întregii activități economice și sociale. Creșterea rolului conducător al P.C.R. în edificarea socialismului și comunismului.

2. Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată. Înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

3. Orientările și direcțiile dezvoltării economico-sociale a României în deceniile următoare.

4. Organizarea politică a societății. Statul socialist și rolul său. Evoluția funcțiilor statului. Perfecționarea formelor și metodelor de organizare și activitate a statului.

5. Sporirea rolului factorului conștient în înfăptuirea programului partidului. Lupta dintre nou și vechi. Contradicțiile și rolul lor în societatea socialistă. Descoperirea și soluționarea contradicțiilor — condiție fundamentală a înfăptuirii de către partidul comunist a rolului său conducător în făurirea noii societăți.

6. Democrația socialistă. Dezvoltarea și adîncirea democrației socialiste, intensificarea participării maselor la conducerea societății.

7. Socialismul și națiunea. Dezvoltarea națiunii socialiste. Politica națională marxist-leninistă a partidului nostru.

8. Conștiința socialistă. Concepția partidului nostru cu privire la rolul conștiinței socialiste în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Codul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste. Necesitatea perfecționării continue a pregătirii politico-ideologice și profesionale a cadrelor didactice.

9. Politica P.C.R. în domeniul ideologiei și culturii. Poziția partidului față de lupta de idei și dialogul în gîndirea social-politică contemporană.

10. Știința și ateismul. Sarcinile cadrelor didactice în educația ateistă a tineretului.

11. Revoluția științifico-tehnică contemporană și implicațiile ei sociale.

12. Dezvoltarea social-politică a lumii contemporane ; activitatea internațională a P.C.R., a României socialiste.

Bibliografie :

Nicolae Ceaușescu : — Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19—21 iulie 1972.

* * * — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975, creșterea continuă a eficienței activității economice, dezvoltarea colaborării și cooperării economice internaționale. În vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 433—453.

* * * — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la perfecționarea organizării și conducerii vieții sociale și la dezvoltarea democrației socialiste. În vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 454—465.

* * * — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la principalele orientări ale dezvoltării economico-sociale a României, în următoarele două decenii. În vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 466—469.

* * * — Hotărîrea Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la pregătirea forței de muncă și creșterea nivelului de trai al populației, în vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 470—475.

* * * — Directivele Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor, la dezvoltarea lor economico-socială. În vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 476—498.

* * * — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la perfecționarea activității politico-organizatorice și ideologice a partidului. În vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 499—506.

* * * — Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste. În vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 507—513.

* * * — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la înflorirea națiunii socialiste și la problema națională în R.S.R., în vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 514—522.

* * * — Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la politica și activitatea internațională a P.C.R. și R.S.R., în vol. Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 523—535.

* * * — Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, 3—5 noiembrie 1971, Ed. politică.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste. Ed. politică, vol. II, 1968, p. 504—611. Raportul cu privire la măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale și la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României, prezentat la Conferința Națională a P.C.R., din 6 decembrie 1967.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, Ed. politică, 1969, vol. III, p. 871—904. Cuvîntarea la Conferința Națională a cadrelor didactice din 7 februarie 1969.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, 1970, p. 248—349. Raportul C.C. al P.C.R. cu privire la activitatea în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea și sarcinile de viitor ale partidului, 6 august 1969.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. IV, p. 671—713, 1970, Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie 1970.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. IV, 1970, p. 757—804, Adunarea festivă consacrată centenarului nașterii lui V. I. Lenin, 17 aprilie 1970.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. IV, p. 231—263. Expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării, planificării și conducerii agriculturii. Ședința de lucru de la C.C. al P.C.R. din 25 noiembrie 1970.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. V, p. 475—518, Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 10—11 februarie, 1971.

Nicolae Ceaușescu : — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. V., p. 860—938, Semicentenarul glorios al P.C.R.

Nicolae Ceaușescu : — Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, 6 iulie 1971. Expunerea la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative, Ed. politică, 1971.

Nicolae Ceaușescu : — Cuvîntarea la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior, Ed. politică, 1972.

(Urmare din pag. a V-a)

sorului care l-a organizat, să răspundă cerințelor, profilului disciplinei respective, să cuprindă tot ceea ce profesorul consideră că i-ar sluji pentru o predare modernă, pentru însușirea și înțelegerea cunoștințelor. O dată înțeles acest lucru, se exclud de la sine incertitudinile auspra cadrului, modului și scopului său. Ceea ce într-adevăr poate și mai trebuie să fie discutat este ponderea pe care o dăm în folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale de care dispune cabinetul, cum, cit și cînd folosim aceste mijloace.

Alexandru Roz — Liceul „Ion Slavici" : Pentru mine și, cred, pentru majoritatea colegilor mei este clar ce trebuie să cuprindă și ce să reprezinte cabinetul și nu insist asupra acestui lucru. Cred că deruta unora vine mai ales din lipsa de unitate în cerințe și aprecieri pe care o dovedesc cei care vin din afara școlii spre a le vedea și a ne îndruma. Și aici, ca și la dirigenție, de exemplu, părerile, sugestiile, cerințele se bat uneori cap în cap. Unii spun că e bine să avem în cabinet cît mai puține planșe, alții cred că e bine să fie multe și pe toate problemele.

Erika Pava — Școala generală nr. 19 : Vă întrerup un moment. De curînd am ținut o lecție deschisă în cabinet. Am folosit numai acel material care socoteam eu necesar a fi util și cred, după participarea elevilor, că a fost o lecție reușită. Reproșul asistenței a fost că trebuia să folosesc mai multe planșe, mai multe fotografii. Nu cred. Ar fi diluat conținutul, ar fi distras elevii de la o participare activă.

Alexandru Roz : Exemple ca acestea se pot da multe. In concluzie, vreau să subliniez că, o dată stabilit cadrul general, coordonatele esențiale care trebuie avute în vedere în organizarea cabinetului, aspectele de conținut care vizează funcționalitatea sa depind de profesor, de spiritul său creator, de competența sa pedagogică și profesională.

Felicia Melania Fiștioc — Liceul nr. 3 : Și eu cred că neconcordanța în păreri dăunează calității și eficienței muncii noastre. Eu folosesc de multă vreme în predare cabinetul, ceea ce oferă el ca instrument de lucru. Cînd în școală nu era un cabinet special de filozofie, foloseam acolo unde era cazul cabinetul și laboratorul de chimie și fizică, de geografie sau istorie. De aceea, subliniez, nimeni nu poate ști mai bine ca profesorul însuși cum și ce să folosească dintr-un cabinet.

Dezideriu Kellemen — Liceul „Ion Slavici" : Sistemul unitar al predării științelor sociale, îndrumările clare și prospective ale partidului asigură cadrul optim pentru îmbunătățirea metodologiei lecțiilor. Cred că se mai simte încă nevoia unor redimensionări în domeniul metodelor de transmitere a cunoștințelor și aceasta mai ales prin renunțarea definitivă la verbalism, la predarea de la catedră, la împărțirea invariabilă și artificială a lecției în predare și ascultare. La disciplinele sociale, mai mult ca la celelalte, se cere o îmbinare rațională a metodelor tradiționale verbale cu metodele pedagogiei active. Pentru că pînă acum s-a vorbit de cabinetul de științe sociale, și eu îl socotesc ca mijlocul cel mai adecvat pentru restructurările de care vorbeam. Eu îl socotesc drept o pîrghie metodică de perfecționare și modernizare a predării. Echilibrul în folosirea mijloacelor audio-vizuale îl socotesc absolut necesar. Altfel, putem ajunge la un verbalism al profesorului, la un verbalism al imaginii. Într-un cuvînt, mie cabinetul îmi permite să îmbin formele clasice cu cele moderne, instruirea prin descoperire, folosind raționamentul inductiv și analogic. Dispunînd în cabinet de bibliotecă, de atîta material, fiecare lecție reprezintă o activitate colectivă bazată pe studiul direct de la sursă (lucrăm cu materialul bibliografic, cu fișele pe masă, apelăm la planșe, la grafice, la diagrame, la tablă și cretă, toate într-un tot închegat armonios și toate ducînd în ultimă instanță la descoperirea și înțelegerea unor adevăruri, a unor legi și fenomene). Trebuie să punem în acest sens mare preț pe virtuțile afective nu numai formative ale cabinetului, pe ceea ce se degajă din întreaga atmosferă a unui asemenea laborator.

Red. : Despre cabinete se poate discuta, firește, foarte mult. Ceea ce s-a spus în această discuție consider a fi însă esențial. Discuția noastră s-a referit și la alte elemente care, alături de cabinet, trebuie avute în vedere cînd abordăm problema modernizării predării științelor sociale, a accesibilității acestor discipline. Intre altele, trebuie subliniată contribuția pe care o aduc catedrele de științe sociale ca tribune metodice și metodologice. Profesoara Doina Sardiu, de la Liceul economic, vorbea, bunăoară, despre aportul pe care il aduce catedra de economie politică la valorificarea experienței pozitive, la realizarea unei colaborări între profesorii de științe sociale din școlile orașului. S-a subliniat, de asemenea, necesitatea unei conlucrări între profesorii de economie politică și socialism științific, mai ales, și specialiști din întreprinderi, prin organizarea acestora la unele lecții. Interesantă mi s-a părut și ideea de a se organiza unele lecții în întreprinderi spre a putea fi mai bine explicate o seamă de probleme. Toate cele discutate, fiecare sugestie dovedește încă o dată înalta responsabilitate de care dau dovadă profesorii noștri, faptul că fiecare se străduiește să traducă în munca sa prețioasele indicații pe care le-a dat secretarul general al partidului pentru ridicarea nivelului predării științelor sociale.

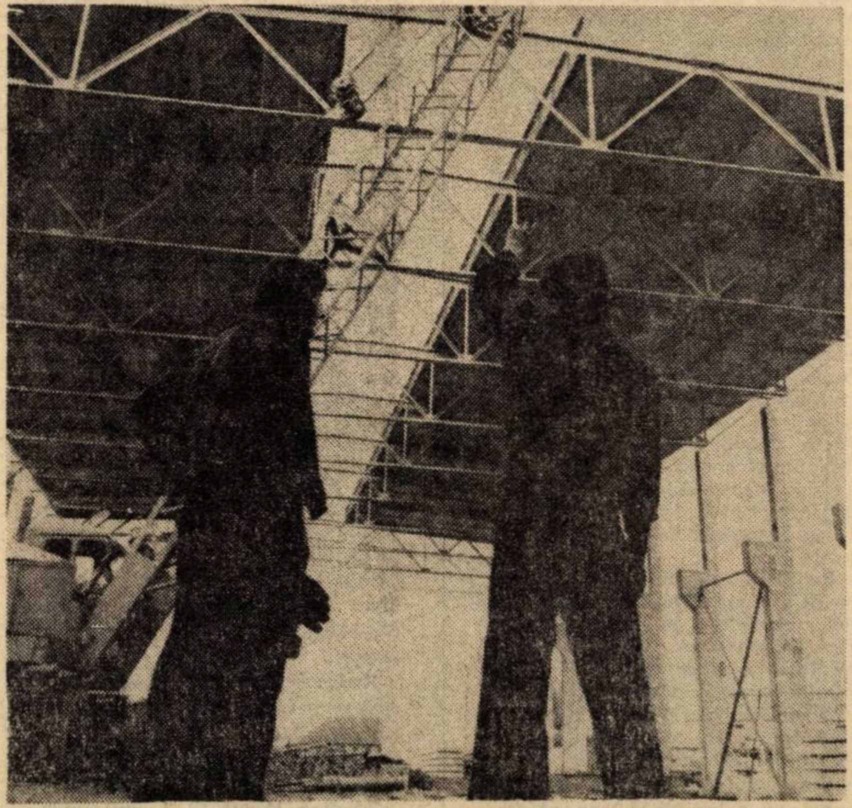

Uzina de vagoane Arad : Hala de montaj vagoane

Documentele de partid — izvor prețios de îmbogățire a lecțiilor

Profundele semnificații ale documentelor de partid, ale hotărîrilor luate pe linie de partid și de stat, oferă cadrelor didactice care predau științele sociale posibilitatea de a îmbogăți lecțiile, de a corela în procesul de predare decizia politică, actul politic al conducerii vieții sociale cu conținutul de idei al procesului de învățămînt. Acest raport dinamic, permanență a procesului de învățămînt, determină prezența unei relații nemijlocite a învățămîntului în ansamblul său cu fenomenul complex al științei conducerii sociale, determinate de cuceririle teoretice și de cele ale practicii construcției socialiste, sub conducerea partidului revoluționar al clasei muncitoare.

Plenara C.C. al P.C.R. din 20—21 nov. 1972 a analizat realizările acestui an în cîmpul complex al construcției sociale, dar mai ales a discutării aprofundate a sarcinilor multiple ale actualei etape a dezvoltării țării noastre, a obiectivelor majore de îndeplinit în 1973.

Recenta plenară a prilejuit confirmarea activității desfășurate pe linia directivelor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R.

Astfel, anul 1972 a adus țării noastre un venit național mai mare față de anul precedent cu 9.8 la sută, o creștere a producției industriale cu 12 la sută și a celei agricole cu 9 la sută, o sporire a productivității care se va cifra la 7 la sută. Producția industrială a realizat creșteri substanțiale pe fondul sarcinilor prioritare ale dezvoltării economiei naționale, ale condițiilor actuale ale revoluției științifico-tehnice. România s-a orientat în ultimii ani spre creșterea accelerată a unor ramuri ca : industria electronică ce realizează în primii doi ani ai cincinalului un spor de 42 la sută, a aparatelor de măsură și control cu 60 la sută, a mașinilor-unelte pentru așchierea metalelor cu 60 la sută, a industriei constructoare de mașini cu 29 la sută, a producției de oțeluri aliate cu 25 la sută etc. Este semnificativ efortul la scară națională de a imprima dezvoltării țării un ritm și o direcție de mișcare ce derivă din actuala structură a progresului economic al societății contemporane, cu efecte sociale imediate și de perspectivă și care vor determina o dinamică specifică a construcției economice.

În același timp, România statornicește o politică economică națională, care îmbină lucid și eficient dezvoltarea prioritară a unor ramuri cu dezvoltarea armonioasă a întregii economii naționale. Recoltele anilor 1971 și 1972 de 14,5 tone și respectiv 16 tone, sînt cele mai mari din istoria țării. Realizările din celelalte domenii ale economiei naționale, mai buna gospodărire a resurselor naționale s-au concretizat în faptul că în ultimii doi ani, pentru prima oară în țara noastră, creșterea venitului național a devansat creșterea produsului social. Efectele unei astfel de situații se repercutează favorabil asupra întregului proces al dezvoltării sociale, asupra condițiilor de viață ale membrilor societății noastre, asupra sarcinilor și realizărilor planului de dezvoltare accelerată a țării.

Expunerea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază capacitatea partidului și statului de a aborda inițiativele maselor de oameni ai muncii în cadrul politicii generale a societății, capacitatea economiei planificate socialiste de a corela sarcinile de plan cu posibilitățile suplimentare existente. Angajamentele colectivelor de muncă au făcut ca proiectul de plan pe 1973 să fie elaborat într-o concepție nouă care inseamnă concretizarea, corelarea și integrarea acestor angajamente în obiectivele dezvoltării economiei, în stabilirea obiectivelor minimale și maximale ale planului de stat.

Calitatea inițiativelor oamenilor muncii și efectele sale generale asupra dezvoltării societății noastre, sînt valorificate astfel, încît prevederile maximale capătă valoare de lege. Condiția superioară a calității producției se regăsește în circuitul valoric al schimburilor internaționale. Acordarea unor premii speciale pentru realizarea planului de export, ca și pentru reducerea planului de import înseamnă, in concepția partidului și statului nostru forme stimulative pentru organizarea și realizarea producției în condiții sporite de calitate și competitivitate. Introducerea acordului global va constitui, de asemenea, o formă de remunerație stimulativă, specifică societății noastre, pentru care principiul retribuirii după cantitatea și calitatea muncii de care beneficiază societatea este esențial. Concepția partidului în ce privește această componentă a relațiilor de producție, pîrghie importantă a procesului construcției sociale și a cadrului existenței individului în societatea socialistă, angajează, în chip realist, factorii complecși care pot și trebuie să fie utilizați în folosul societății. Societatea socialistă trebuie să utilizeze cu maximum de eficiență, transformînd în instrumente active, fenomenele interne ale însăși construcției sociale, cointeresînd atît material cît și spiritual pe fiecare membru al acestei colectivități. Astfel construcția societății socialiste este un proces amplu, care antrenează multilateral fenomene obiective și subiective ale noului cadru al existenței sociale.

Se vor înlătura, în felul acesta, limitele și neajunsurile care mai persistă și care s-au manifestat în cîmpul construcției sociale, a căror eliminare este un proces complex și nu lipsit de dificultăți. El va însemna un efort general, de a cunoaște din ce în ce mai profund realitatea, și de îndepărtare a cauzelor unor fenomene negative din societatea socialistă.

Asigurarea unei eficiențe tot mai ridicate a întregii economii naționale, a unei funcționalități specifice economiei socialiste înseamnă eforturi constante pentru a descoperi, a utiliza pîrghiile dinamicii economice, condiții de care depinde progresul social general, dar și formele particulare a relațiilor sociale, a căror folosire asigură beneficii sociale reale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu surprinde cerința necesară în procesul construcției socialiste, a transformării și aplicării legilor generale în fenomene concrete, și acțiuni practice de zi cu zi.

Secretarul general atrage, de asemenea, atenția asupra unor fenomene de care depinde în modul cel mai concret rentabilizarea economiei sociale cărora nu li s-a acordat atenția cuvenită în trecut ca : folosirea intensivă a tuturor capacităților de producție ; asigurarea unei aprovizionări tehnico-materiale de care va depinde ritmicitatea producției ; politica de economii, în special cea de metal și de combustibil ; gospodărirea rațională cu maximă eficiență a fondurilor de producție ; reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor materiale pe uni-

D. LEPĂDATU

(Continuare in pag. a IV-a)

(Urmare din pag. a III a)

tatea de produs; valorificarea superioară a materiilor prime; ridicarea rentabilității întregii economii naționale. Ridicarea permanentă a calității produselor în condițiile efortului general al țării noastre devine o cerință fundamentală a economiei naționale. Utilizarea rezervelor de care dispune agricultura va duce la un spor în producția cerealieră și în zootehnie. Asigurarea unei discipline de plan în întreaga activitate economică, utilizarea rațională a forței de muncă existentă și a celei ce se va califica, sînt sarcini asupra cărora s-a accentuat în această plenară. Exportului și importului, pîrghii de bază ale dinamismului economiei unei țări, li s-au acordat o atenție deosebită.

Toate aceste sarcini sînt orientate în finalitatea lor specifică societății socialiste, țelului suprem al acesteia — ridicarea continuă a bunăstării și civilizației întregului popor. Realizarea sarcinilor suplimentare care decurg din noile dimensiuni maximale ale planului atrag firesc creșteri ale veniturilor populației cu un plus de 3,3 miliarde lei peste prevederile cincinalului.

Plenara din 20—21 nov. a.c. aduce precizări de cea mai mare însemnătate și în ce privește sfera și conținutul exercitării democrației socialiste. Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu și Hotărîrea cu privire la unele măsuri pentru perfecționarea activității comitetelor județene, municipale și orășenești ale P.C.R., a consiliilor populare județene, municipale și orășenești, îmbunătățirea controlului pe linie de partid și de stat, precum și pentru organizarea consiliilor de control muncitoresc asupra activității economico-sociale și constituirea comisiilor pe domenii în unitățile economice, au avut în vedere dezvoltarea democrației socialiste, proces legic, necesar, al construcției socialiste. Perfecționarea continuă a formelor și metodelor de conducere a vieții sociale impune un proces de apropiere constantă de masele de oameni ai societății noastre socialiste, de angajare nemijlocită a acestora în rezolvarea problemelor construcției socialiste, în exercitarea controlului asupra activității unităților economice. Democrația socialistă, formă complexă și concretă de conducere a societății socialiste, de optimizare a vieții sociale își demonstrează viabilitatea și capacitatea continuei adaptări la situația specifică a etapei de dezvoltare a societății. Constituirea comisiilor de control muncitoresc al activității economico-sociale și a comisiilor pe domenii care vor ajuta comitetele oamenilor muncii, va duce la efectuarea controlului asupra realizării indicatorilor planului de producție, a folosirii capacităților de producție, calității produselor, respectării tehnologiilor de producție, pentru dezvoltarea unei atitudini înaintate față de muncă, pentru stimularea inițiativei creatoare a oamenilor muncii, pentru combaterea atitudinii de nepăsare, neglijență și lipsă de răspundere.

Repartizarea mai judicioasă a activității în cadrul comitetelor județene și al consiliilor populare județene are în vedere posibilitatea coordonării mai bune a problemelor ce stau în atenție, realizarea unei răspunderi depline pe linie de partid și de stat.

În acest fel, rolul conducător al partidului în întreaga viață capătă modalități concrete de exprimare, pentru soluționarea multiplelor sarcini pe care le implică procesul construirii societății socialiste.

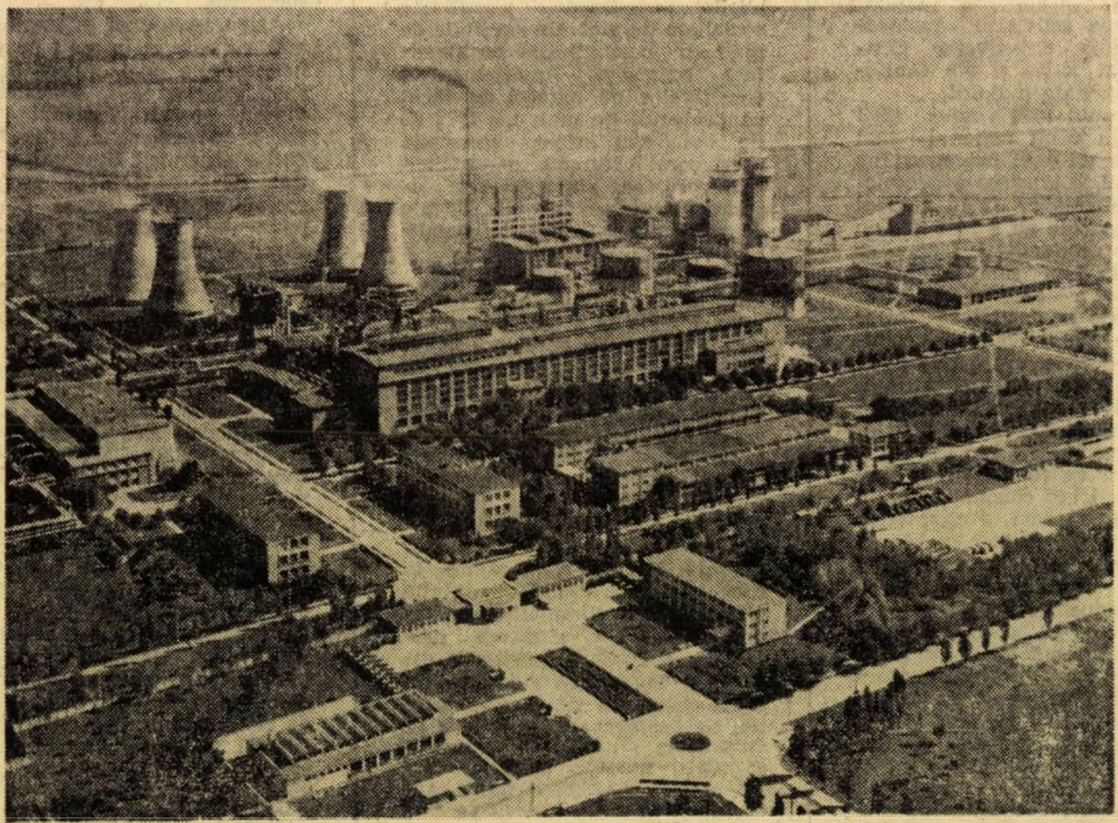

Combinatul chimic pentru industria azotoasă din Piatra Neamț

ACCESIBILITATEA PREDĂRII

În cuvîntarea rostită la Consfătuirea pe țară a cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că, drept urmare a măsurilor luate de partid, în ultimii ani s-a îmbunătățit simțitor nivelul și conținutul predării disciplinelor sociale, s-au dobîndit rezultate bune în munca de pregătire și înarmare a tineretului cu concepția materialist dialectică a clasei muncitoare despre lume și viață, de dezvoltare a gîndirii lor ideologice și social-politice, de înțelegere a realităților vieții noastre sociale, de angajare fermă în lupta pentru construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Analizînd pe larg importanța fiecărei discipline sociale în parte, aportul pe care acestea îl aduc în pregătirea multilaterală a tineretului, în înțelegerea tuturor fenomenelor naturii și societății, a științei și tehnicii în general, în orientarea întregii activități practice, sociale, secretarul general al partidului arăta că, pe lingă evidentele îmbunătățiri, se mai manifestă încă în activitatea de predare și însușire a disciplinelor sociale o seamă de neajunsuri și deficiențe. Ele se referă în special la conținutul predării, la modul de tratare a problemelor. Lipsa principală o constituie predarea abstractă, generală, a unor teze, principii, concepte și noțiuni, abuzul de verbalism, de vorbe și definiții. Toate acestea fac uneori inaccesibilă predarea, nu-i ajută pe elevi să-și dezvolte gîndirea creatoare, independentă, capacitatea de a judeca și de a se orienta cu propriul cap, de a sedimenta în personalitatea lor perspectiva istoriei și conștiința legitimității prezentului.

Despre cîteva din problemele care se ridică pentru școală în lumina cuvîntării amintite mai sus, am invitat să-și spună opiniile, pe cîțiva profesori de științe sociale din orașul Arad.

Masă rotundă

Discuția noastră s-a axat în special pe aspecte ale predării, pe cerințele ce se impun pentru asigurarea accesibilității cunoștințelor transmise prin lecțiile de științe sociale, a înțelegerii lor temeinice.

Augustin Toda — Liceul nr. 5. Valoarea formativă a științelor sociale nu este secundară sau complementară, ci primordială și multilaterală. Este un adevăr de netăgăduit de care sîntem cu toții convinși, de la care trebuie să pornim fiecare dintre noi. A ști să predai marxismul în școală, din generație în generație, cred că este în primul rînd o problemă de competență și dăruire, de spirit militant și fermitate ideologică. Predării științelor sociale i se cere în același timp claritate ideologică, spirit angajant, combativitate, fondată pe argument și experiment, finalitate practică. Întrebarea este cum să reușești să îmbini toate acestea, cum să-ți organizezi predarea, lecțiile, pentru a răspunde acestor cerințe. Răspunsul socotesc a fi în parte acesta: o viziune modernă în predare, rigoare și acuitate științifică, argumentație teoretică și practică.

Red.: Fără îndoială, una din condițiile accesibilității disciplinelor sociale o constituie predarea lor modernă, în spiritul epocii, în spiritul dezvoltării întregului învățămînt. Cum vedeți dv. încă modernizarea lecțiilor de științe sociale, avînd în vedere faptul că la aceste discipline se operează totuși cu noțiuni și concepte, cu principii și teze, că sîntem totuși în sfera ideilor?

Augustin Toda: Pare poate mai greu pentru noi să modernizăm lecția de științe sociale. Este însă o părere falsă. Eu înțeleg însă prin modernizarea lecției de științe sociale cîteva lucruri care, respectate, asigură și accesibilitatea sa. Anume: pregătire politico-științifică, culturală la zi a profesorului; corelarea, conexiunea disciplinelor sociale cu celelalte discipline pentru realizarea unui sistem unitar de cunoștințe care să contribuie la pregătirea politico-ideologică și științifică a elevilor; corelarea dialectică a factorilor externi ai modernizării cu cei interni, afectivi; îmbinarea mijloacelor audio-vizuale moderne cu metodele clasice de predare în direcția restructurării mijloacelor și a tehnicii folosirii acestor mijloace în predare. Îmbinarea acestor elemente trebuie să aibă drept obiectiv corelarea dialectică dintre conținut și formă, dintre afectiv și intelectual, dintre formativ și informativ, în scopul de a cultiva la elevi interesul pentru cunoașterea științifică și dialectică a realității. Acestea ar fi cîteva elemente.

Red.: Într-un cuvînt este vorba despre o modernizare de structură, de sistem, de concepție. O modernizare cerebrală i-aș zice, care vizează în special intelectul.

Nicolae Roșuț — Liceul pedagogic: Doresc să mă refer și eu la problema ridicată de colegul meu, întrucît o consider esențială. Se folosește în ultima vreme foarte mult cuvîntul modernizare și este foarte bine că se folosește; fără aceasta nu se poate astăzi dezvolta nici un domeniu. Mai puțin cred că se înțelege clar ce presupune aceasta. Există printre profesori optica, firește eronată, că modernizarea începe cu mijloacele și se termină (în cazul în care nu se oprește doar la mijloace) cu conținutul. De aici se naște și ideea că dacă, de pildă, ți-ai organizat un cabinet de științe sociale și l-ai dotat cu aparate, piese, planșe în zeci de exemplare ai rezolvat problema modernizării predării acestor discipline. Este o înțelegere, o rezolvare formală, trunchiată, cu care, din păcate, mai păcătuiesc unii profesori. Așa cum s-a subliniat în discuția noastră, modernizarea este în primul și în primul rînd o problemă de conținut. Crearea cabinetului de științe sociale nu vine atît din necesitatea de a avea un auxiliar tehnic în predare, cît din aceea de a-l integra în conținutul predării ca pe un instrument de lucru, de muncă intelectuală. Gîndit, conceput și realizat astfel, cabinetul devine unul din elementele principale ale modernizării lecției, care asigură elevului o ambianță propice studiului, cercetării și înțelegerii, un loc unde învață să cunoască, să gîndească, să opereze cu judecăți, cu ipoteze.

Red.: Aș propune să ne oprim asupra cabinetului de științe sociale ca unul din factorii ce asigură modernizarea predării, accesibilitatea lecțiilor de științe sociale. Aceasta deoarece există încă opinii diferite nu numai în privința modului de organizare a cabinetului, cît mai ales, în posibilitățile, în potențele formative și educative pe care acesta le are, în aportul său la modernizarea predării. Am constatat, de pildă, că după aproape doi ani de la creare, unii profesori nu sînt încă edificați asupra a ceea ce trebuie să fie și să cuprindă cabinetul, asupra rolului său în ansamblul mijloacelor de instrucție și educație ale școlii. Se așteaptă pe alocuri, conform unei practici comode, instrucțiuni detaliate care să indice exact ce să cuprindă un cabinet, cîte planșe, aparate etc., cum și cînd trebuie ele folosite. Constituind, așa cum se arăta aici, un instrument de lucru, cabinetul trebuie să poarte în detaliile sale pecetea personalității profe-

MONICA VERDEȘ

(Continuare în pag. a VI a)

PREGĂTIREA UNIVERSITARĂ ȘI CERINȚELE ȘCOLII

Relația dintre programa de învățămînt superior și cea din școlile de cultură generală

În numărul anterior al „Tribunei școlii" am găzduit o dezbatere asupra orientării psihologice a studenților ce urmează să devină profesori. De data aceasta, subiectul convorbirii noastre îl constituie raportul dintre pregătirea științifică generală a studenților în facultate și programa școlară din învățămîntul de cultură generală.

Au participat la discuție profesori din municipiul Ploiești, absolvenți ai Universității după 1969 : Luminița Niculescu **(limba engleză), de la Liceul nr. 1 ;** Florica Tănase **(limba franceză) de la Școala generală nr. 8 ;** Irimela Marian **(limba și literatura română), de la Centrul școlar de chimie ;** Ion Pascariu **(matematică), de la Școala generală nr. 13 ;** Ruxandra Bojin **(limba franceză), de la Școala generală nr. 21.**

Red. : Din investigațiile noastre, profesorii care au absolvit facultatea în ultimii cîțiva ani sînt mulțumiți de pregătirea științifică, primită în universitate, în cadrul disciplinei de învățămînt studiate. Totuși, unii colegi au exprimat și anumite rezerve, chiar în această privință...

L. Niculescu : Că la capitolul orientare psihopedagogică învățămîntul nostru este încă deficitar, s-a văzut din discuția cu profesorii din Iași, publicată recent în „Tribuna școlii", la ale cărei concluzii subscriem și noi. Sînt însă obiecții de făcut și la pregătirea științifică primită în cadrul disciplinei pentru care am optat. De pildă, eu am terminat facultatea de limbă engleză. Credeți-mă: după 5 ani de studiu, cunoșteam mai bine engleza arhaică, decît cea curentă, contemporană. Anul trecut am fost în Anglia. Interlocutorii mei de acolo au socotit exprimarea mea „prețioasă", o engleză à la Oxford ! Era vădit, pentru ei, efortul meu de a construi frazele în sensul textelor literare studiate. Or, noi nu această limbă, oarecum de salon, trebuie s-o transmitem elevilor, ci pe cea uzuală, comercială, industrială, curentă adică.

F. Tănase : Eu predau limba franceză la clasele I—IV. Mă izbesc de același neajuns. La elevii mici, ar trebui să folosim cît mai mult conversația în limba curentă, mai ales la vîrsta cînd încă nu sînt consolidate noțiunile de gramatică maternă.

Red. : Și ce vă împiedică să conversați cu ei ?

F. Tănase : Chiar și fac acest lucru. Școlile noastre însă nu dispun de texte dialogate suficiente și variate, nici de mijloace audio-vizuale în măsura nevoilor. Noi înșine, în facultate, am avut prea puțin acces la asemenea mijloace, la laboratoare fonice, pentru a deprinde bine limba pe care urma s-o predăm. Apoi, în facultate se ocupă prea mult timp cu studiul gramaticii istorice, al evoluției scrierii etimologice, al literaturii vechi... Aș face o propunere : să existe, în fiecare institut de învățămînt superior, două secții. Una pentru profesori și alta pentru cercetători. Să nu fiu înțeleasă greșit. Asta nu înseamnă că profesorii trebuie să știe mai puțin. Programa pentru ei însă trebuie să aibă în vedere, în mai mare măsură, programa școlilor de cultură generală, adică învățarea unei limbi vorbite azi.

Red. : Problema racordării programei învățămîntului superior cu cerințele școlii de cultură generală nu se pune la toate disciplinele de învățămînt ?

I. Pascariu : Desigur ! Eu sînt profesor de matematică ; și la obiectul meu, lucrurile stau la fel. În facultate am învățat, între altele : despre ecuațiile fizicii matematice (predate și la cursul de mecanică teoretică) : geometrie diferențială (suplinită de cursul de analiză matematică și funcțională) ; sisteme logice — cu care nu ne întîlnim nici în liceu. În schimb, n-am învățat logica propozițiilor și a predicatelor, care se predau în clasa a XII-a ; de asemenea, n-am învățat metodele de rezolvare a problemelor de aritmetică, atît de necesare în școală (figurativă, comparativă, a falsei ipoteze, a drumului înapoi). Toate acestea ni le-am însușit studiind metodici, ori de la colegi mai vîrstnici, în practica la catedră. Socotesc necesar, în facultate, și un curs de desen, reclamat de predarea geometriei în spațiu (construcții geometrice, racordări, secțiuni în poliedre, secțiuni conice, desen proiectiv). S-ar găsi timp pentru ele, dacă s-ar elimina paralelismele din învățămîntul superior și dacă programa de aici ar ține mai mult seama de programa din învățămîntul de cultură generală.

I. Marian : La limba și literatura română, situația e cam la fel. De pildă, în anul I ni s-a predat un curs de slavistică, în timp ce disciplinele psihopedagogice au fost și puține, și prea generale ; un curs de filologie, dublat de un altul de lingvistică romanică... Am făcut gramtică istorică, dar puține analize pe texte contemporane și deloc analize literare, cum se cer în școală ; nu ni s-a predat nici un curs de punctuație-ortografie. Firește, e bine să știm cît mai mult, dar se uită că pregătirea trebuie să fie funcțională.

Red. : Ce alte propuneri ați dori să faceți în vederea îmbunătățirii programei de învățămînt universitar pentru viitorii profesori ?

R. Bojin : În afară de ce s-a spus, eu sînt de părere că studenții de la limbile moderne ar trebui să frecventeze un curs de fonetică, în laboratorul fonic, pe cel puțin durata a doi ani de studiu. De asemenea, tinerii profesori să poată participa la cursurile de vară, de specializare, de la Brașov, încă din primul an de după absolvirea facultății și nu abia după examenul de definitivat. De ce această interdicție, cînd tocmai ei au nevoie de un ajutor în plus ? Țin să subliniez și eu, ca și colegii mei : nu ne plîngem că în facultate învățam prea mult. Reproșăm însă, învățămîntului superior, că neglijează laturi practice ale sarcinilor noastre de la catedră, netinînd seama, cum s-a spus, cît ar fi necesar, de conținutul programei din școala de cultură generală.

★

Concluziile ce se desprind din discuția cu interlocutorii noștri ar fi, prin urmare : programa institutelor de învățămînt superior să fie mai bine corelată cu aceea din școala generală ; eventual să se constituie, în facultăți, o secție pentru viitori profesori, cu o programă diferențiată ; să fie eliminate paralelismele și suprapunerile dintre cursuri ; să se atenueze caracterul general, descriptiv, istorist al altora. Să se aibă în vedere, așadar, mai mult decît pînă acum, apropierea învățămîntului superior de nevoile școlii, în ultimă instanță, ale vieții practice.

HRISTU CĂNDROVEANU

LA ZI

Numărul pe octombrie al revistei „Învățămîntul profesional și tehnic" continuă linia ascendentă începută în urmă cu cîteva luni: o frumoasă ținută grafică, articole substanțiale, variate și bine scrise.

Spicuim din sumar: „Itinerar în lumea profesiunilor" (partea a II-a) — un ghid pus la îndemîna profesorilor diriginți, prin care sînt recomandate, de această dată, meserii din domeniile metalurgic și chimic, cu centrele școlare din rețelele respective, „Ucenicul — tovarășul meu de muncă", anchetă realizată de Ion Mihăescu, la care răspund oameni ai muncii cu o bogată experiență profesională ; „Directorul de școală, un adevărat director de fabrică" — raid întreprins de Mircea Roșoga prin fabrici din mai multe orașe ale țării; „Școala și uzina" — dialog între reprezentanți din județul Vîlcea ai celor doi poli spre care gravitează elevii școlii profesionale etc.

Revista cuprinde, ca de obicei, rubricile : „De peste hotare", „Biblioteca", „Dialog cu cititorii", „Calendar".

◆

Casa corpului didactic a județului Neamț a organizat o serie de acțiuni cu caracter politic și metodico-științific dedicate celei de a XXV-a aniversări a republicii.

Astfel, la Liceul de chimie și la Liceul forestier din Piatra-Neamț, profesorul N. Acrișmăriței, șeful Secției de propagandă a Comitetului județean Neamț al P.C.R., a organizat dezbaterea „Locul și rolul informării politice în sistemul educativ" ; iar profesorii Gh. Călărașu — șef de catedră — și S. Bălănescu — documentarist la Casa corpului didactic — „Metodica utilizării materialelor care reflectă realizările județului Neamț în activitatea instructiv-educativă" în cadrul Cabinetului județean de partid.

Expunerile profesorilor S. Burculeț, director al Casei corpului didactic, și S. Bălănescu despre „Semnificația politică și educativă a conceptelor : inițiativă, spirit creator, dăruire în muncă, demnitate și echitate socialistă", „Probleme ale modernizării învățămîntului", au fost prezentate la școlile generale de 10 ani nr. 4 și nr. 8 din Piatra Neamț, precum și la cele din Țibucani, Brusturi—Drăgănești, Gherăiești și Zănești.

◆

O delegație de cadre didactice din Tolbuhin (R.P. Bulgaria) a vizitat, zilele trecute, două instituții școlare din orașul Medgidia : Liceul nr. 2 și Școala generală nr. 6. Această vizită a constituit un fructuos schimb de experiență între slujitorii școlii din Tolbuhin și Medgidia, care au discutat despre specificul organizării învățămîntului de cultură generală din țările lor, despre modernizarea procesului instructiv-educativ. În sfera dialogului care s-a angajat au intrat, de asemenea, problemele orientării școlare și profesionale, activitatea extrașcolară a elevilor, felul în care practica tehnico-productivă contribuie nemijlocit la educarea prin și pentru muncă a elevilor. Oaspeții au vizitat laboratoarele, atelierele și, la Școala generală nr. 6, cabinetele pe specialități. În încheierea vizitei, cei 26 de profesori bulgari și-au manifestat dorința continuării unor astfel de întîlniri, invitînd un grup de profesori români din Medgidia să viziteze instituții școlare similare din orașul Tolbuhin (Prof. Virgil Mocanu, Liceul nr. 2, Medgidia).

◆

Institutul de științe pedagogice a elaborat, scrisoarea metodică : „Planificări orientative la obiectele și disciplinele prevăzute în planul de învățămînt și programa școlară pentru clasa I. Recomandări pentru învățători" (preț, 2,50 lei) publicată în Revista de pedagogie.

Școlile își pot procura lucrarea adresîndu-se redacției „Revistei de pedagogie", str. Sf. Apostoli nr. 14, sector 6, București.

◆

În satul Obîrșa — renumit centru tradițional al ceramicii din Țara Zarandului — în una din sălile școlii, a luat ființă un atractiv punct muzeistic.

Inițiatori au fost învățătorii Nicolae Tămaș și Mircea Betea, directorul Căminului cultural din comuna Tomești (de care aparține și satul Obîrșa), acțiune la care și-au dat sprijinul și specialiștii Muzeului de arheologie din Deva.

Vizitatorii admiră obiecte vechi de ceramică, instrumente care s-au folosit și se folosesc în prelucrarea ceramicii. Printre celelalte exponate ale acestui punct muzeistic, amintim : roata cu fus de lemn, rișnița, lavița, oale, ulcioare, cană cu toartă folosită la transportul mîncării la cîmp, apoi setrare din urmă cu peste 100 de ani (Ion Co[illegible]).

◆

„Cercul literar" al Școlii generale nr. 18 din Sibiu a închinat o șezătoare literară marelui om politic, istoric, scriitor și gînditor democrat-revoluționar N. Bălcescu.

Elevii au prezentat scurte comunicări despre viața și activitatea revoluționară a lui Nicolae Bălcescu, s-a făcut prezentarea cărții „Românii subt Mihai Voievod-Viteazul" și s-au prezentat referate despre locul marelui luptător pașoptist în istoria și cultura noastră.

După audierea de fragmente selecționate din opera lui Bălcescu, un grup de elevi și eleve au interpretat ultimul tablou din drama „Bălcescu", de Camil Petrescu.

CORESPONDENȚA

Corelarea cunoștințelor

Coborîrea vîrstei de școlarizare de la 7 ani la 6 ani a impus restructurarea, desigur pe baze obiective, a modului de organizare și desfășurare a primei perioade din activitatea școlară. Astfel, unele obiecte de învățămînt de la grădiniță (grupa mare 6-7 ani) au fost transferate la clasa I, menținîndu-se sarcinile specifice acestora, dar adaptîndu-se noilor condiții create, specifice școlii. Aceste obiecte sînt : „cunoașterea mediului înconjurător“ și, în nemijlocită legătură cu aceasta, „dezvoltarea vorbirii“. Între aceste discipline se stabilește, deci, aprioric o strînsă legătură, iar corelarea lor în procesul de învățămînt a constituit una din preocupările noastre majore.

Pentru ca sarcinile celor două discipline școlare să nu se suprapună, am considerat că este necesară stabilirea mai precisă a obiectivelor urmărite atît pentru activitățile de cunoaștere a mediului înconjurător, cît și pentru activitățile de dezvoltare a vorbirii. Pentru cunoașterea mediului înconjurător am început cu ceea ce era mai apropiat, mai accesibil copiilor. Dezvoltarea vorbirii reia reprezentările, noțiunile și cunoștințele obținute pe această cale directă, în contexte operaționale diferite.

Pentru a face cunoscute copiilor unele aspecte din mediul cel mai apropiat, am organizat, încă în primele zile de școală, observarea școlii cu scopul cunoașterii încăperilor și destinațiile fiecăreia, mobilierul, colectivul de elevi, colectivul didactic etc. Această activitate a permis introducerea în limbajul copiilor de 6 ani a unor cuvinte ca : laborator, atelier școlar, bibliotecă, secretariat etc., cuvinte care au fost apoi folosite și în activitatea de dezvoltare a vorbirii. Vizitînd grădina de legume în anotimpul toamnă, am cules un material lexical bogat pe care l-am valorificat în lecția de convorbire „Munca oamenilor în anotimpul toamna“. În vizita la șantierul de construcții, copiii au cunoscut denumirea materialelor specifice acestui sector de activitate, ca : tencuială, cărămidă, var, ciment; a unor unelte : mistrie, roabă, schelă; a unor categorii de muncitori : zidari, zugravi, tîmplari; a muncilor îndeplinite de aceștia : zidit, zugrăvit, urcat (cocoțat), străjuit.

Astfel, avînd la îndemînă materialul lexical necesar, din orele de cunoaștere a mediului înconjurător, elevii au reușit să folosească în context noi cuvinte și expresii, cu ajutorul cărora nu numai că li s-au lărgit posibilitățile de exprimare, dar s-a contribuit și la conturarea unei gîndiri intuitiv-abstracte.

Inv. AURELIA PÎRLEA
Cluj

Un manual al profesorului

S-au emis păreri contradictorii despre necesitatea unui manual special pentru profesori. În unele țări europene au și apărut, experimental, unele manuale de acest gen. Din experiența noastră didactică și din cerințele exprimate de numeroși profesori, îndeosebi tineri, rezultă că este necesar ca profesorii de limba și literatura română să aibă un manual al lor, diferit de cel al elevilor. Un asemenea manual ar trebui să fie un intermediar între programele școlare, manualele pentru elevi, diversele surse de documentare (studii și lucrări noi, restrînse sau mai ample, de critică literară, estetică, lingvistică, oficiale, academice sau particulare, monografii, micromonografii etc.) și metodicile predării limbii și literaturii. Manualul acesta ar oferi profesorului sugestii, îndrumări de ordin informativ, metodic și educațional în organizarea și desfășurarea lecțiilor de limba și literatura română, în lumina noilor concepții didactice privind perfecționarea și modernizarea învățămîntului. Adresîndu-se profesorilor din școala generală, din licee de cultură generală de specialitate și pedagogice, manualul ar trebui să aibă secțiuni pentru ramificațiile, categoriile și părțile mari ale studiului limbii și literaturii.

Conceput în acest fel, un asemenea manual ar ajuta pe toți profesorii, fără a fi un șablon, ar sugera diferite soluții, ar ușura munca profesorului în organizarea și conducerea lecțiilor.

Prof. IULIAN GHIȚĂ
și MIHAIL ANDREI
Bacău

Geologie istorică

Reintroducerea studiului geologiei în programa de biologie, începînd din anul școlar trecut, a fost o necesitate simțită de cei care lucrăm la catedră, cu atît mai mult cu cît geologia, alături de biologia generală, este disciplina de bază care contribuie la clarificarea evoluției viețuitoarelor, la formarea concepției materialist-dialectice evoluționiste a elevilor. Pentru a evita memorarea mecanică a noțiunilor de geologie istorică elevii trebuie să posede, în mod obligatoriu, noțiuni de sistematică a regnului vegetal și a regnului animal. Sînt oare suficiente noțiunile de sistematică dobîndite de elevi în clasele IV, V, VI ale școlii generale ? Desigur, nu sînt suficiente, mai ales că din puținul cît au învățat, au uitat totul. Avînd în vedere cele arătate, înainte de a trece la studiul vieții în decursul erelor geologice, am organizat lecții de sistematică vegetală și animală, ajutîndu-i pe elevi să cunoască, cu ajutorul materialului didactic, principalele *grupe* de plante și animale actuale, în ordinea lor evolutivă, să facă cunoștință cu unitățile sistematice (taxonomice) și cu sfera lor de cuprindere.

Cum ar putea elevii să înțeleagă noțiuni ca cele de : criptogame vasculare, fanerogame, gimnosperme, angiosperme, monocotiledonate, foraminifere, brachiopode, gasteropode etc. (forme fosile), dacă nu le cunosc pe cele actuale ? Programa permite, prin numărul de ore destinate fiecărei ere geologice, să se studieze formele de viețuitoare caracteristice pentru fiecare perioadă geologică. La încheierea studiului geologiei istorice elevii vor avea, în felul acesta, un tablou clar privind apariția diferitelor grupe de plante, precum și cu apariția diferitelor grupe de animale nevertebrate și vertebrate.

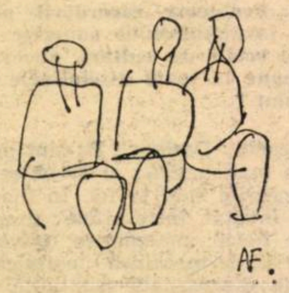

Materialul natural prezentat elevilor spre observare și descriere, chiar cu mai multe forme decît cele prevăzute în programă, dar care se găsesc în colecția școlii și la recoltarea cărora au contribuit și elevii, ajută la dezvoltarea spiritului de observație, a puterii de analiză și sinteză, a creativității și mobilității gîndirii elevilor, cu condiția ca observațiile să fie bine organizate și conduse.

Prof. emerit
ISA I. GHEORGHE
Dej

DIALOG

Adeseori, în avalanșa de scrisori care sosesc în redacție din toate colțurile țării, se înfiripă adevărate dialoguri mute între oameni care nu se cunosc și nu s-au văzut vreodată. Întrucît toate aceste scrisori izvorăsc din aceeași dorință generoasă de mai bine pentru învățămîntul românesc oferim, în acest număr, rubrica de față celor ce-și vorbesc de la distanță, fără să se știe, facilitînd dialogul dintre ei, prin spicuiri din rîndurile adresate redacției.

Iată o replică din emoționanta scrisoare pe care ne-o trimite prof. Traian Mîrzea din Sighișoara :

— Atmosfera tensională, amenințările, teroarea morală menținută în unele școli de directori care sînt pentru unii mumă și pentru alții ciumă, care cer rezultate cu orice preț, nu admit critica, nu știu sau nu vor să știe că un conducător de unitate socialistă trebuie să fie un coordonator corect, un colaborator sincer al cadrelor didactice, un stimulator, și nu pot crea climatul necesar bunei desfășurări a procesului instructiv-educativ. Aceeași atmosferă tensională poate fi ușor transferată în clasă, ridicînd obstacole între educatori și elevi.

Nu știm — și am dori să aflăm — la care școală anume se referă corespondentul nostru, unde, cine sînt acei directori despotici, fiindcă avem datoria profesională de a demasca astfel de atitudini abuzive. Este limpede pentru oricine că atari manifestări sînt intolerabile din partea oricui, cu atît mai mult din partea unui conducător și cu atît mai mult într-o școală, instituție destinată prin excelență educației, o instituție unde fiecare salariat trebuie să fie o pildă de conduită pentru elevi. De altfel, la noi în țară, calitățile morale și profesionale pe care trebuie să le aibă un conducător sînt consemnate în articole de lege.

Într-adevăr, așa cum spune tovarășul Mîrzea, directorul „trebuie să fie un coordonator corect, un colaborator sincer al cadrelor didactice“. Și pentru a întări și aprofunda această idee, adăugăm o replică spicuită dintr-o scrisoare a profesorului D. Angelescu din Tîrgoviște.

În zilele noastre, școala a devenit un adevărat laborator de creație. În acest laborator, după părerea mea, vioara întîi este directorul, care, prin competența sa morală și profesională asigură creșterea permanentă a calității muncii, în așa fel ca produsul finit să întrunească cele mai mari performanțe. Cel mai elementar calcul ne obligă să înțelegem că „acest șef de laborator“ trebuie să fie omul cel mai calificat din colectiv, în fruntea listei de valori și nu la sfîrșitul ei, deoarece are obligația morală și politică să vegheze la creșterea calității învățămîntului în raport cu noile exigențe ale contemporaneității.

D. DUNĂREANU

Preferați abonamentele pe termen lung!

În această perioadă se reînnoiesc abonamentele la ziare și reviste pentru anul 1973. Abonamentele pe un an întreg sînt de preferat. Ele asigură primirea la vreme și fără întreruperi a revistei noastre, atît în timpul anului școlar, cît și în vacanțe.

Prețul unui abonament anual este de 52 de lei.

★

La pagina VII (8) din suplimentul „Științe sociale“, cadrele didactice interesate pot găsi programa de „Probleme ale construcției socialiste“ pentru susținerea examenelor de gradele II și I (educatoare, învățători și profesori).

La semnalul revistei

Liniștea a fost restabilită

În legătură cu articolul „Impasibilitate alarmantă“ apărut în „Tribuna școlii“ din 4 noiembrie a.c., primim din partea I.M.B. — Serviciul judiciar al Ministerului de Interne, următorul răspuns:

„Avînd în vedere cele inserate în articolul respectiv, conducerea Inspectoratului Municipiului București al Ministerului de Interne a dispus efectuarea unor verificări, cu care ocazie s-a stabilit că sesizările adresate Circumscripției 9 miliție în cursul anului 1972 de către Școala generală nr. 88 au fost întemeiate, fapt pentru care au fost luate măsuri de identificare a elementelor care tulbură buna desfășurare a programului de învățămînt la școala sus-amintită.

În viitor, organele noastre vor avea în atenție menținerea ordinei și liniștei în preajma Școlii generale nr. 88, iar, cu sprijinul conducerii școlii respective, Circumscripția 9 miliție va organiza, periodic, acțiuni de identificare și reprimare a elementelor huliganice care-și fac apariția și deranjează programul de instruire a elevilor“. Semnează șeful Serviciului judiciar din cadrul I.M.B.

Metode moderne de informare colectivă

În actuala revoluție tehnico-științifică, conjugată cu dezvoltarea puternică a culturii și artelor, selecția și însușirea cunoștințelor devine o problemă stringentă, dar grea.

Dificultatea de a întîmpina cu succes fluxul mondial enorm de informații și de a reține ceea ce rămîne esențial se poate reduce considerabil dacă beneficiarii se împart în grupe avînd un profil tip de cerințe. Informarea colectivă presupune o deplasare a selecției materialului de la individ la un centru de prelucrare și reemitere. Individul, oricît de abil, se degrevează de timpul necesar pentru trecerea în revistă a purtătorilor de informații în vederea unei selecții a lucrărilor care îl interesează îndeaproape. În același timp, un centru care transmite informații pentru multe colective poate să asigure o examinare și evaluare mai temeinică a materialelor, respectiv să cuprindă un orizont mult mai larg decît un individ.

Desigur, metodele și mijloacele utilizate într-un caz și altul sînt diferite. În cele ce urmează vom pune accentul pe metodele destinate informării colectivelor de beneficiari. Așa cum afirma F. Engels, fiecare generație își va crea mijloacele necesare pentru rezolvarea marilor probleme cu care va fi confruntată. Era deci de prevăzut că generația revoluției tehnico-științifice își va elabora metodele și va fabrica mijloacele necesare pentru întîmpinarea dificultăților de informare. Depinde de noi toți să le introducem și să le aplicăm.

Cunoașterea acestor metode moderne va fi utilă nu numai cadrelor didactice și cercetătorilor, dar și tineretului studios, deoarece cerințele de informare nu se deosebesc în ceea ce privește disciplina, ci numai în nivelul de adincire a conținutului.

Organe și activități

Dacă restrîngem noțiunea de informare la acțiunea de transfer al unor cunoștinte utile din punct de vedere profesional, putem să consemnăm o evoluție spre eficiența crescîndă a metodelor respective. Acum 300 de ani singura posibilitate de a transfera informații în afară de contactul verbal direct era scrisul. De aceea, admirăm în colecțiile marilor biblioteci scrisorile celebre ale unor savanți către colegii lor de pe alte continente, monumente de abnegație și de solidaritate, în care se comunicau sfaturi concrete în vederea obținerii unor rezultate și mai bune. În cazul cărților, de 3 secole cititorii frecvenți sînt confruntați cu aceeași dilemă : masa crescîndă a colecțiilor și a aparițiilor bibliotecii, ceea ce nu le permite să citească tot ce vor sau trebuie să citească. Aceeași situație o întîlnim și în cazul revistelor de specialitate. Numărul acestora a crescut în ultimele secole cu un factor de înzecire în fiecare 50 de ani, ajungînd în prezent probabil la peste 40 000. În reviste de specialitate se publică anual circa 2.5 milioane articole. Rezultă clar că trebuiau găsite metode pentru soluționarea acestei crize prelungite a informării.

Primul pas a fost introducerea, începînd din 1830, a revistelor referative, apoi a celor signalitice. Acestea publicau titluri bibliografice și scurte rezumate ale lucrărilor originale și ușurau descoperirea acelor titluri care merită să fie citite, respectiv trebuie să fie studiate în amănunțime. Au urmat începuturile unei activități de informare în biblioteci mari sau de specialitate, prin publicarea titlurilor de cărți intrate și a numerelor de revistă. În sfîrșit, serviciile de informație din biblioteci au ajuns, după o dezvoltare dinamică, să manifeste tendințe de desprindere de administrația bibliotecilor. Astfel au apărut centrele de informare și documentare de ramură cu sarcina de a livra informații curente sau retrospective prin publicații numite secundare (signalitice și referative) și prin prestare de sarcini, de informare (bibliografii pe temă). În sfîrșit, aceste centre au trecut la întocmirea de „documentare“, adică de sinteze asupra progreselor realizate într-un sector de activitate în ultimii ani. Astfel de materiale informative se numesc pe drept cuvînt „terțiare“, ele livrînd informații și mai dense decît referatele unor lucrări separate.

În această fază, beneficiarii au început să pretindă ca să li se livreze pe masa de lucru materiale secundare sau terțiare, pertinente cu profilul lor de cercetare. Chiar și pretenții de acest fel au fost satisfăcute prin sistemul de diseminare selectivă a informației, care permite selectarea din revistele secundare a materialelor axate pe un profil dat și transmiterea lor unor beneficiari de acest profil. Bineînțeles, pentru ca operațiile de grupare selectivă a materialelor să se poată efectua în condiții economicoase, se cere ca pe fiecare profil să existe cel puțin o sută de abonați.

Dacă extrapolăm aceste activități, în viitor vom ajunge să așteptăm realizarea unei rețele naționale și apoi internaționale pentru transferul informațiilor de la surse (autori, materiale primare) la beneficiari, prin mijloacele cele mai diferite.

Metode

În centrele și serviciile de informare materialul primar intrat efectiv (care evident reprezintă doar o parte a totalității materialelor pe plan mondial în profilul respectiv) se prelucrează spre a se extrage elementele esențiale, ca titlu bibliografic, o adnotare scurtă, un rezumat tip. Cu această ocazie lucrările se identifică, se caracterizează, eventual se clasifică, cu scopul de a putea fi regăsite ușor din acumulări ordonate.

O metodă veche, creată de bibliotecari, prevede întocmirea „catalogului pe materii“ din „fișe document“ conținînd datele bibliografice și indicele corespunzător conținutului dintr-o clasificare, de exemplu clasificarea zecimală universală (C.Z.U.). Conform unei metode moderne mai răspîndite, se organizează un fișier inversat, ordonat alfabetic după cuvinte cheie sau „termeni“ caracteristici. În fiecare fișă-termen se înscriu „adresele“ documentelor pertinente și caracterizate în cursul „indexării“ cu acel termen. Toți termenii se înscriu într-un vocabular în ordine alfabetică. Dintre termenii „asociați“ (de exemplu, sinonimi) se alege unul denumit „descriptor“ care reprezintă și pe ceilalți. Dacă descriptorii se grupează împreună cu termenii asociați de orice fel, de exemplu, termenii generici, mai specifici, omonimi, cu indicațiile necesare ale utilizării lor în procesul de indexare și regăsire, atunci vocabularul de descriptori se numește tezaur. Importanța majoră a tezaurelor rezidă în adaptarea lor nemijlocită la operațiile efectuate pe calculatoare electronice. Din acest motiv întocmirea vocabularelor de descriptori primează pentru automatizarea prelucrării pe calculatoare a informațiilor și trebuie urmărită cu perseverență. Contrar clasificării universale (C.Z.U.), limbajele de descriptori se adaptează mai bine în domenii restrînse aflate într-o dinamică dezvoltare. Iată o sarcină importantă pentru toți specialiștii de seamă ai unui subdomeniu.

Operația de regăsire începe cu indexarea cererii, ca și a lucrărilor cu termeni sau descriptori prelevați din vocabularul utilizat la indexare. Se scot din fișier fișele termenilor care intervin în cerere și se caută adresele al căror număr se află pe toate fișele-termen. Cu alte cuvinte, se stabilesc „coincidențe“ pe fișele-termen selectate. Documentele respective coincid cu cererea de informare. Titlurile bibliografice respective se scot imediat din fișele-document purtînd adresele coincidente.

Întreaga metodă — denumită „indexare coordonată“ — permite regăsirea rapidă a informațiilor, în schimb cere operații mai complicate de identificare și indexare în comparație cu metodele clasice.

Sisteme

Complexul de prelucrare, acumulare și regăsire a informațiilor, avînd în mod caracteristic o intrare, elemente efectuînd anumite operații, legate între ele prin conexiuni direcționate, și o ieșire, se poate trata ca un sistem. De aici decurg avantaje considerabile. S-a dovedit nu numai temeinicia acestei afirmații, dar și faptul că sistemul informațional se aseamănă cu acel al calculatoarelor electronice. De aceea, nu trebuie să surprindă că acest instrument cibernetic, atît de caracteristic pentru actuala revoluție tehnico-științifică, este cel mai potrivit pentru a ușura sarcina grea de acumulare și de regăsire a informațiilor de orice fel.

Astfel, metoda indexării coordonate și organizarea unui sistem informațional apt pentru trecerea pe „ordinator“ vor asigura în viitorul apropiat înlăturarea dificultăților actuale în calea transferului ușor al informațiilor privind lucrările de specialitate, spre satisfacția cercetătorilor și creatorilor de noi informații.

Acad. **AUREL AVRAMESCU**

„COMPOZIȚIE“
DORINA FLOREA (10 ani) — Școala generală, com. Vulturești, Argeș

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

Locuințe anti-seismice

Un colectiv de ingineri din Moscova a elaborat un proiect de clădire pentru zonele bîntuite de cutremure. Pe baza proiectului, pentru prima oară în practica mondială, s-a construit, la Sevastopol, o casă de locuit cu cinci etaje, pe suporți eliptici. Pentru reducerea șocurilor seismice, între fundația și clădirea propriu-zisă au fost introduși suporți eliptici, din ciment armat, care se rotesc.

O strîmtoare care se lărgește

Strîmtoarea Drake, ce desparte Antarctica de America de Sud, se lărgește anual cu 6 mm. Geologii sovietici, care au observat și studiat fenomenul, îl explică pe baza ipotezei că între continentul de gheață și Țara de Foc se inalță continuu un lanț de munți submarini, care deplasează lent, spre interior, cele două țărmuri ale strîmtorii.

Centrală electrică

La Sîrdaria, în Uzbekistan (Asia centrală sovietică) se construiește cea mai mare centrală electrică din această regiune. Ea va produce anual 26 miliarde de kWh energie, depășind producția tuturor centralelor existente în Uzbekistan. Energia noii centrale va alimenta orașele și satele republicii, precum și alte republicii unionale învecinate (Turkmenă, Kirghiză și Kazahă).

Observator geografic subpămîntean

În Tian San (Republica Sovietică Socialistă Kazahă) se apropie de sfîrșit construcția unui observator geofizic subpămîntean, care va transmite informații seismice despre modificările ce survin în cîmpurile magnetice, gravitațional și electrice ale Pămîntului, ca și în fluxul caloric al planetei. Observatorul, situat la 80 de metri sub pămînt, va fi prima dintre cele trei stații seismice subpămîntene, proiectate a fi construite în această regiune.

Zăcămînt polimetalic

Un imens zăcămînt de noduli polimetalici a fost descoperit de oceanografii sovietici în fundul Oceanului Pacific, într-o zonă situată între Ecuator și Insula Paștelui.

FĂCLII NESTINSE

„De timpuriu am învăţat că munca e adevărata poezie“

De două ori laureat al Premiului de Stat, autor al atitor poezii cîte sînt cuprinse în cele treizeci de volume cu care a îmbogăţit lirica românească, poetul Mihai Beniuc e de mai bine de patruzeci de ani profesor de psihologie în învăţămîntul nostru superior, consacrat, ca mod al muncii sale creatoare, cu două titluri care sînt autentice hrisoave de înnobilare: academician şi Erou al Muncii Socialiste al patriei noastre.

Ţăran, — rămas ţăran sadea — poetul şi profesorul universitar Mihai Beniuc a acceptat să depene de pe vîrtelniţa amintirilor cîteva episoade cu adevărat poleite, preţioase secvenţe din începuturile sale didactice.

De astă dată, ne povesteşte fostul elev...

— Învăţătorul de alfabet şi, apoi, dăscăliţa din clasele în care începi să ai o conştiinţă de elev au sădit în mine, acolo, la şcoala sătească din Sebiş, dorul pentru carte, pentru cunoaştere.

Iar în anii şcolii secundare, la Arad, am avut norocul să-l am profesor de limbă română pe însuşi poetul **A. T. Stamatiad**, căruia îi datorez nu numai **deslușirea mea lirică,** dar chiar şi începutul formării mele întru-ale poeziei, de bine ce mi-a dat, în acelaşi timp, certitudinea încrederii în mine însumi, că voi deveni poet.

Ascanie Crişan, profesor de matematică şi fizică, în acelaşi timp şi director al liceului, rămîne, de asemenea, neşters în amintirea mea, drept părintele căruia multe generaţii de elevi trebuie să-i poarte recunoştinţă, căci se dovedise om şi pedagog, care judeca, deopotrivă, cu mintea şi cu inima, organizîndu-ne atunci viaţa noastră, cît mai lipsită de nevoi, cu toate că ele se iveau mereu multe şi din plin, şi tot mai grele...

La Universitate, la Cluj, cei doi mari profesori ai vieţii mele studenţeşti au fost Ştefănescu-Goangă şi Virgil Bărbat, primul, de filozofie, iar celălalt, de sociologie, ambii cărturari la dimensiune de veritabili savanţi, mi-au călăuzit simţirea şi gîndirea pentru a îmbrăţişa cariera pedagogică în care m-am dăruit psihologiei, funcţionînd astăzi la catedra de psihologie animală comparată de la Facultatea de filozofie a Universităţii din Bucureşti.

...Închid ochii şi privesc pe drumul parcurs ; prin desişul anilor îmi reapar clipele copilăriei, cu figurile luminoase ale părinţilor mei, satul, şcoala mea din Sebiş, cu zidurile, cu elevii din vremea sa, cu larma voioşiei recreaţiilor cu copiii neastîmpăraţi în joaca lor, cu dascălii mei de atunci...

...Apoi anii gimnaziului şi ai liceului de la Arad, Universitatea din Cluj, maiestuoasă, şi, în etapa finală, cea din Germania, unde mi-am trecut doctoratul în filozofie.

O viaţă de om parcursă în şcoli, în bănci de clasă, pe taburete de laborator, în amfiteatre şi la catedre...

...Privesc necontenit în urmă, de unde am plecat, din sărăcia casei natale de la Sebiş, pe unde am trecut apoi şi unde am ajuns : între zidurile prestigioase ale Universităţii din Bucureşti şi, în apoteoză, sub cupola areopagului academic.

Parcurg tomuri şi memorez volumul experienţei pe care am trăit-o de-a lungul unei vieţi căreia-i mai lipsesc doar doi ani ca să adune şase decenii de prezenţă în lumea şcolii, de cînd am păşit pragul şcolii primare de la Sebiş, atunci copil neştiutor care avea să-i devină şcolar de abecedar...

— Şi la ce concluzie aţi ajuns, după parcurgerea acestui drum lung şi, se-nţelege, nu întotdeauna neted ?

— Că ceea ce m-au învăţat dascălii mei de la Sebiş, cei de început, şi-a păstrat valoare de fundament în care cel mai preţios atribut rămîne omenia şi, neîndoios, respectul pentru om şi drepturile lui.

V. FIROIU

Pedagogie matematică

Matematica e ca urcuşul pe munte. Efortul este răsplătit de priveliști mărețe. Ca şi pe munte, ascensiunile în matematică sînt frumoase dacă nu esti obsedat doar de locul unde vrei să ajungi şi dacă eşti în stare să savurezi tot ceea ce intîlneşti pe parcurs.

★

Dacă la capătul mai multor ore de clasă, de curs sau seminar, mai multor zeci de pagini de manual, nu ai acumulat nici o nedumerire, nu ţi-ai pus nici o problemă, este cazul să intri în stare de alarmă. Probabil că stilul tău de lucru e defectuos, exigenţa ta e redusă. Discursul matematic are totdeauna un caracter deschis, generator de întrebări. A învăţa să te nedumereşti este lucrul cel mai important. Restul vine aproape ca un corolar.

★

Păstrează-ţi în orice condiţii luciditatea necesară unei priviri critice. Fii faţă de un text matematic ca un detectiv care suspectează totul. Aceasta e singura stare de spirit care poate duce la o înţelegere adîncă a faptelor matematice şi poate genera idei noi.

★

Nu accepta o afirmaţie numai pentru că e rostită de la catedră. E cel mai mare respect pe care-l poţi arăta profesorilor tăi ; marea lor satisfacţie este de a vedea că au dezvoltat la elevii şi studenţii lor acelaşi tip de exigenţă pe care ei il practică faţă de studenţi sau elevi.

★

A verifica o teoremă este una. A ajunge la ea este cu totul altceva. Arta pedagogului constă in a apropia aceste două momente, prin intermediul unei demonstraţii adecvate.

★

Nu totdeauna problema care a generat un anumit concept este şi locul cel mai important in care acest concept se foloseşte. Noţiunea matematică de ideal a fost introdusă de către Kummer cu prilejul cercetărilor sale asupra problemei lui Fermot, dar importanţa in algebra modernă a noţiunii de ideal depăşeşte mult importanţa problemei lui Fermot.

★

O mare parte dintre neadevărurile care au fost rostite la adresa matematicii îşi au originea în modul defectuos în care autorilor acestor neadevăruri li s-a predat matematica în şcoală.

SOLOMON MARCUS

Se țes visele

VIVANT PROFESSORES

MIHAIL DRAGOMIRESCU

Profesorul cu care eram în continuă dispută, deşi îl simpatizam, era neobositul Mihail Dragomirescu, sau, cum îi spuneau toţi studenţii, Mihalache. Cursul lui de literatură era totdeauna viu, urmat cu interes şi deseori combătut, în săli pline de un variat auditoriu. Principiile lui critice ni se păreau abstracte şi mai mult o piedică în aplicarea lor, în analiza literară a operelor alese, fie ale scriitorilor români, fie ale celor din diferite alte literaturi.

Profesorul Dragomirescu ne atrăgea atenţia asupra celor mai noi creaţii literare, discutîndu-le cu noi pe larg în seminarul condus de el. Pe lîngă studenţi, mai asistau şi alte persoane, cum ar fi scriitori tineri. Odată, l-am văzut printre asistenţi şi pe Ion Minulescu. Atmosfera seminarului nu era decît prelungirea cenaclului literar pe care-l conducea ca director al revistei Convorbiri Critice, chiar la el acasă, într-un spirit de largă libertate. In această privinţă, pe profesor nu-l interesa decît valoarea operei analizate, fiind totdeauna de bună-credinţă. Tineretul, în general, îl simpatiza, iar el îl încuraja şi nu era supărat niciodată, chiar cînd era contrazis.

După ce am terminat facultatea, în timpul primului război mondial, fiind refugiat în Iaşi, am auzit că profesorul îşi ţinea cursul într-o sală a universităţii de acolo. Ca să mai trăiesc anii de studenţie, m-am prezentat şi eu la cursul său, aşezîndu-mă chiar în banca intîi. Profesorul, ştiindu-mă că am fost student neastîmpărat, m-a privit tot timpul intrigat. La sfîrşitul cursului, a coborît de pe catedră, a venit lîngă banca mea şi mi-a spus confidenţial:

— Ce cauţi aici? Ce mai pui la cale?

Iar eu i-am răspuns, cu duioşie în glas, că mi s-a făcut dor de universitate şi de cursul său. Dar profesorul mi-a răspuns rîzînd că nu crede şi, la protestele mele sincere, mi-a dat mîna ca unui nepot şi astfel ne-am despărţit. După război, l-am mai văzut la facultatea din Bucureşti, unde m-a primit cu drag şi mi-a dăruit un volum cu un roman al său. Inima sa de om bun şi simţitor ne-a făcut pe toţi studenţii, foştii lui elevi, să vorbim cu drag între noi, despre el, înduioşîndu-ne la amintirea lui.

Atît Mihail Dragomirescu, cît şi C. Rădulescu-Motru fuseseră pe vremuri alături de Titu Maiorescu, dar, temperamente deosebite, s-au despărţit de el. Era şi firesc. Ei erau legaţi sufleteşte de tineret şi se simţeau bine împreună cu studenţii. In schimb, Titu Maiorescu ţinea să apară în faţa noastră cu o aureolă ce se cerea admirată.

MIHAIL CRUCEANU

TELEVIZIUNEA ÎN ÎNVĂŢĂMÎNT

Pentru îmbunătăţirea emisiunilor TVS

Incontestabil că televiziunea joacă un rol însemnat în învăţămînt ; ea permite o participare activă la evoluţia tehnologică şi socială, specifică epocii noastre.

În ce priveşte şcoala, problema rezidă în a şti cum să folosim cît mai eficient acest mijloc de comunicare de masă. Credem că metodica învăţămîntului prin televiziune poate fi substanţial îmbogăţită prin valorificarea experienţei cîştigate în acest domeniu de diferite unităţi şcolare.

Din acest punct de vedere, televiziunea în circuit închis, corelată cu transmisiunile centrale de televiziune şcolară integrată (TVSI), deschide noi orizonturi învăţămîntului, tehnologiei predării în mod particular.

Principial, un astfel de sistem cuprinde un canal simplu ce leagă camera de luat vederi, uşor de manipulat, cu un sistem de monitoare. Este suficient, de exemplu, să plasăm camera cu ajutorul unui adaptor special în faţa ocularului unui microscop pentru ca toţi elevii unei clase sau ai unui ciclu să observe simultan un anumit preparat. Se cîştigă astfel timp, iar fenomenul devine mult mai expresiv.

Sistemul prezentat comportă trei compartimente : a) secţia emisie, formată din camera de luat vederi, comutator de emisie K_1, microscop; b) cabina centrală, care conţine un monitor de control, comutatorul central K_2, monitor de distribuţie, microscop şi videomagnetofon (magnetoscop) ; c) echipamentul de linie, care dispune în fiecare clasă de o celulă formată dintr-un amplificator de canal, comutator de canal K şi receptorul TV. Funcţionalitatea sistemului este remarcabilă, realizîndu-se recepţionarea emisiunilor centrale în difuzarea emisiunilor înregistrate la magnetoscop, cît şi transmiterea în direct a experienţelor de laborator din incinta şcolii.

Pentru a comanda şi reutiliza imaginile programelor şcolare se face apel la magnetoscop. Acesta înregistrează pe bandă magnetică imaginea video şi sunetul, provenite de la antenă sau de la o cameră de luat vederi şi un microfon. Magnetoscoapele prezintă în învăţămînt însemnate avantaje, cum ar fi : suprimarea concordanţelor impuse de orele de emisie TVS, care nu corespund întotdeauna cu orarele claselor cărora le sînt adresate ; defalcarea pe parcursul a mai multe lecţii a materialului predat într-o emisiune de TVS, cînd acesta din urmă este prea dens pentru a putea fi analizat într-o singură lecţie ; constituirea unei magnetoteci de benzi, care permite folosirea lor oricînd este nevoie.

Recenta introducere a video-casetelor (dispozitive ce conţin bandă magnetică) revoluţionează principiile învăţămîntului prin imagini video. Casetele sînt înregistrări în alb-negru şi color, simplificînd considerabil aparatura electronică. Datorită video-casetelor, difuzarea pe scară largă a programelor educative va fi mult uşurată.

STELIAN LOZNEANU

* * *

Introducerea, începînd din acest an, în cadrul emisiunilor de televiziune şcolară a disciplinei „Geografia patriei" ne bucură. Măsura vine în întîmpinarea unor cerinţe pedagogice de mare interes şi contribuie la ridicarea eficienţei lecţiilor.

Pe marginea integrării emisiunilor televizate la lecţiile de geografie, avem, însă, şi unele observaţii care, credem, ar trebui să fie luate în considerare pentru asigurarea eficienţei maxime a lecţiilor.

1. Suplimentul „Radio-Teleşcoală" să fie elaborat şi difuzat cu cel puţin o săptămînă mai devreme decît are loc emisiunea, pentru a se evita unele situaţii neplăcute create de difuzarea suplimentului. La tema DELTA DUNĂRII, de exemplu, se recomandă ca material intuitiv, printre altele, şi confecţionarea unei hărţi a Deltei. Datorită faptului că „Tribuna şcolii" de sîmbătă 11 noiembrie 1972, purtînd numărul 69, a sosit abia luni după masă în incinta şcolii, s-a confecţionat în pripă materialul indicat.

2. Indicaţiile publicate în „Tribuna şcolii" şi în suplimentul „Radio-Teleşcoală" să fie corelate aşa fel încît ora să se poată realiza în timp de 50 de minute. Actualmente, indicaţiile propuse nu se pot realiza în timpul unei singure ore.

Dacă prima oră de curs începe la ora 8 şi durează 50 de minute — nu se poate începe telelecţia cu 15 minute înaintea începerii emisiunii, cum se recomandă, şi numai pentru faptul că se pierde timp cu deplasarea elevilor în sala unde este amenajat aparatul de televizor al şcolii.

După cele trei emisiuni, discutînd cu elevii, viitori învăţători, dintre care unii deja au predat aceste teme în clasa a IV-a în cadrul practicii pedagogice, am reţinut următoarele propuneri :

Expunerea lecţiei noi ar fi bine să se facă într-un ritm mai încet pentru a putea permite elevilor să ia notiţe. Ora televizată dă un volum mult mai mare de noţiuni decît cele cuprinse în manual. Şi datorită faptului că se vorbeşte prea repede, cunoştinţele noi sînt mai greu de înregistrat. O altă obiecţie se referă la modul de folosire a hărţilor. Este bine ca atunci cînd se prezintă harta, imaginea acesteia să fie menţinută un timp mai îndelungat pe ecran.

Este necesar ca lecţia să fie precedată de citirea şi discutarea aspectelor şi noţiunilor noi care urmează să fie comentate. Noţiunea fiind cunoscută, ea poate fi aprofundată şi fixată, atenţia elevilor nemaifiind îndreptată asupra noţiunii înseşi, ci asupra unor detalii, aspecte. De exemplu, la lecţia „Delta Dunării", elevii au luat cunoştinţă înainte de telelecţie de cîte feluri de relief vor întîlni, forme de relief şi aspecte. In cadrul emisiunii propriu-zise, ei au avut în acest mod posibilitatea să analizeze şi să-şi fixeze mai uşor cunoştinţele transmise.

Prof. BÁRÓ HAJNAL
Liceul pedagogic, Odorheiul-Secuiesc

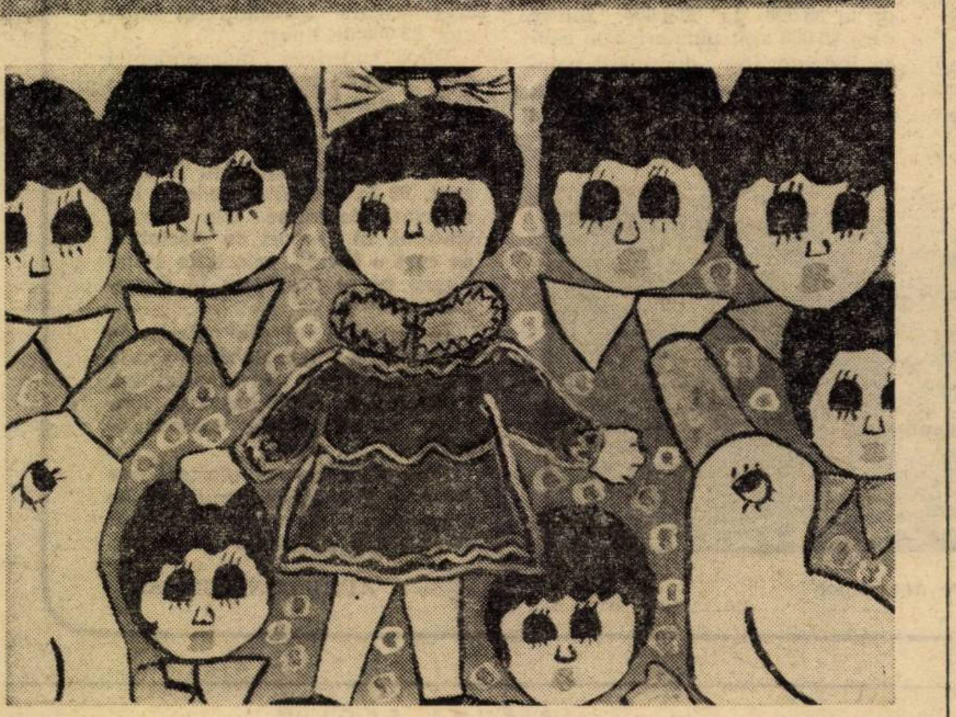

„EU ŞI PĂPUŞILE MELE".
ANA ELENA (11 ani) — Şcoala generală, comuna Vultureşti — Argeş

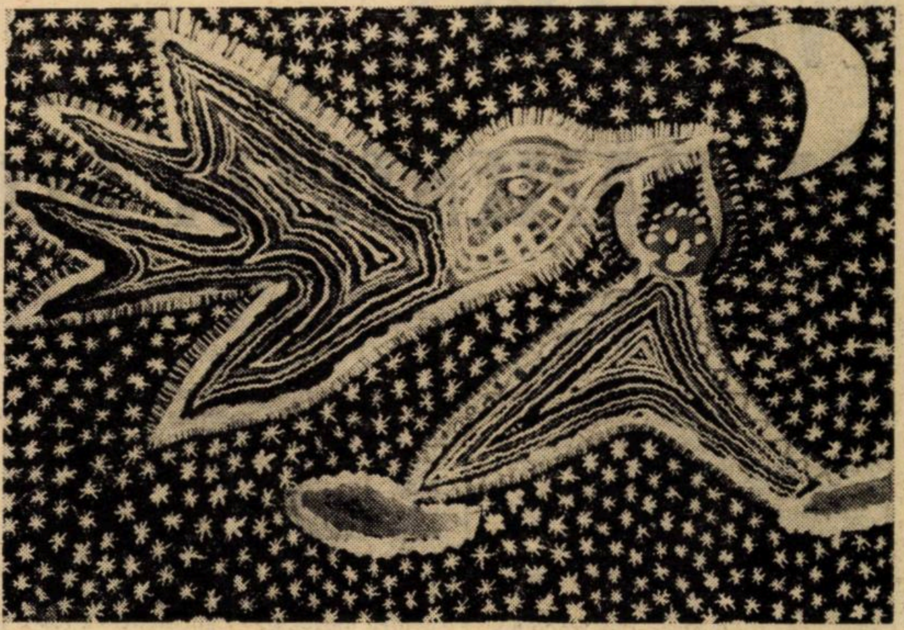

„VISUL MEU"
SPERANŢA IVAŞCU (11 ani) — Şcoala generală, comuna Vultureşti — Argeş

TVS integrată

Activitatea nervoasă superioară

După cum s-a putut constata din rezumatul conţinutului emisiunii publicate, „Activitatea nervoasă superioară", ce va fi transmisă marţi 12. XII. 1972, orele 9,05 şi va fi reluată pentru elevii ce folosesc televiziunea şcolară dirijată joi, 14. XII. 1972, orele 16, telelecţia care integrează acest mesaj are ca obiective principale :

— să formeze conceptul de reflex condiţionat ca element esenţial al activităţii nervoase superioare ;

— să permită elevului interpretarea cu uşurinţă şi exactitate a proceselor nervoase ce stau la baza activităţii nervoase superioare, precum şi dinamica lor.

Pentru realizarea acestor obiective, modelul tehnologic pe care-l propunem poate cuprinde :

Inainte de emisiune — recapitularea noţiunilor principale privind morfologia macro şi microscopică a emisferelor cerebrale, precum şi funcţiile principale ale activităţii nervoase.

Susţinem ca în aceeaşi perioadă să solicite elevilor răspunsuri prin desen, amplasări pe contururi pregătite dinainte ; în aşa fel încît **întreaga clasă să lucreze,** iar profesorul să coordoneze, să dirijeze activitatea lor folosind prezentarea generală cît mai puţin timp.

Numai după ce elevii au lucrat personal profesorul va sublinia modalitatea corectă de rezolvare şi va rezerva cîteva minute pentru o introducere în subiectul emisiunii.

În timpul emisiunii — recomandăm ca elevii să observe, iar profesorul să intervină cît mai puţin.

Dacă în timpul emisiunii observă că unele părţi trezesc nedumeriri în colectivul clasei, este bine ca profesorul să le noteze pentru a le clarifica în finalul telelecţiei.

După emisiune — profesorul va putea împărţi clasa pe 4—5 ateliere de lucru, cărora le va da să lucreze în timp de 3—4 minute subiecte ca :

— în ce constă deprinderea de a desena, cum se formează stereotipul dinamic în acest caz ;

— formarea unui reflex condiţionat legat de ambianţa plăcută a locului de muncă ;

— explicaţia fiziologică a interesului pe care elevii îl acordă vizionării unui spectacol de bună calitate ;

— explicaţia fiziologică a memorizării unor date de chimie şi rolul experienţelor de laborator în memorizarea acestor date ;

— explicaţia fiziologică a activităţii nervoase superioare în timpul somnului.

Ca metodă de lucru propunem desfăşurarea în următoarea succesiune :

— precizarea grupelor ;

— precizarea temelor ce vor fi date în scris fiecărei grupe ;

— solicitarea răspunsului printr-un material grafic ce va fi susţinut de un reprezentant al fiecărei grupe ;

— ascultarea răspunsurilor şi proiectarea la epidiascop a materialului grafic elaborat ;

– precizarea răspunsului corect de către profesor pentru fiecare problemă în parte.

Dr. AL. GHEORGHIU
G. CHIOCHIU

EVALUAREA RANDAMENTULUI ŞCOLAR

Randamentul şcolar, factorii care-l influenţează direct sau indirect, din afara sau din cadrul procesului de învăţămînt, fac obiectul unei permanente preocupări a pedagogilor şi psihologilor din diverse ţări, reprezentanţii cărora se întîlnesc periodic în cadrul congreselor Asociaţiei internaţionale pentru evaluarea randamentul şcolar (I.E.A.) unde sînt examinate problemele educaţionale din mai multe state, pentru a pune în evidenţă măsurile cele mai adecvate care ar putea ajuta la dezvoltarea învăţămîntului din fiecare ţară, prin elaborarea unor proiecte comune de cercetare.

Organizaţia internaţională privind evaluarea randamentului şcolar a fost înfiinţată în anul 1958, cu sediul la Stockholm. Prima sa cercetare a fost efectuată într-un număr restrîns de state, asupra randamentului la matematici. Deşi a aderat mai tîrziu la lucrările asociaţiei, totuşi, ţara noastră a luat parte activă la cercetările din acest an, privind evaluarea randamentului în ceea ce priveşte însuşirea limbilor străine, participînd la elaborarea proiectelor de cercetare asupra limbii franceze. Cercetările cu privire la studiul limbii franceze s-au desfăşurat în cadrul Institutului de ştiinţe pedagogice fiind finanţate de către Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului.

Instrumentele, testele şi chestionarele elaborate de asociaţie în cadrul diferitelor cercetări permit o înregistrare imediată a răspunsurilor elevilor pe cartele speciale de răspuns (M.R.C.), care pot fi citite fotoelectric şi supuse prelucrărilor electronice. Pentru elaborarea testelor şi obiectivelor fundamentale sînt alcătuite comisii din cele mai competente persoane din domeniile respective de activitate la care se referă testele. Aşa, de exemplu, în comisia pentru teste de matematici a lucrat cunoscutul matematician francez Révuz, unul din iniţiatorii reformei în domeniul învăţămîntului matematicii din Franţa etc.

Scopul cercetărilor I.E.A. este de a ajunge la comparaţii între diferite sisteme educaţionale, la cunoştinţe generalizate despre modul cum acţionează diverşi factori dintre şi în interiorul sistemului de învăţămînt. Analizele care se fac în cadrul diferitelor cercetări cu ajutorul calculatoarelor electronice depăşesc cadrul unei anumite descrieri intuitive a datelor sau a caracteristicilor diferitelor ţări. O atenţie deosebită se dă aşa-numiţilor factori-cadru, exprimaţi prin gradul de industrializare, gradul de urbanizare al localităţii unde funcţionează şcoala, organizarea şcolară, structura clasei, activităţile culturale şi educative etc.

Studiile I.E.A. caută să explice cum afectează aceşti factori procesele învăţării şi cum se pot dezvolta diferite practici pedagogice şi educaţionale, în funcţie de stadiile secvenţiale ale dezvoltării socio-economice, şi în ce măsură practicile educaţionale pot fi transferabile de la un stadiu la altul. În cadrul congresului ce a avut loc recent la Frankfurt pe Main (R.F.G.), prof. Husén (Suedia) a arătat că informaţiile care se obţin prin cercetările I.E.A. se referă la trei tipuri de ipoteze :

1. Relaţia dintre diferite practici de cercetare şi rezultatele instrucţiei;

2 Relaţia dintre factorii de organizare viitoare a sistemelor şcolare, vîrsta de intrare în şcoală, gradul de diferenţiere al şcolii şi lungimea şcolarizării ;

3 Relaţia dintre mediul de acasă, caracteristicile comunităţii şi rezultatele instrucţiei.

În cadrul lucrărilor congresului de la Frankfurt pe Main, ţara noastră a prezentat două lucrări : 1. „Metoda clasificării ierarhice în stabilirea eşantionului naţional“ (dr. G. Văideanu şi V. Ştefănescu) ; 2. „Caracteristicile stagiului III de testare în România“ (V. Ştefănescu).

Lucrările recentului congres I.E.A. au marcat un moment important în dezvoltarea pedagogiei evaluării atît sub aspectul metodologic, cît mai ales, în îmbogăţirea cunoştinţelor de specialitate, în domeniul fiecărei discipline de învăţămînt, contribuind la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a specializării în domeniul cercetării ştiinţifice.

V. ŞTEFĂNESCU
Institutul de ştiinţe pedagogice

ACTUALITĂŢI

ALGERIA:

2,6 MILIOANE DE ELEVI

Cînd la începutul acestui an a sunat primul clopoţel, 2 663 000 de copii şi tineri algerieni au păşit pragul şcolii, adică cu 300 000 mai mult decît în anul trecut. Revista „Jeune Afrique“, care consacră acestui eveniment un amplu articol, relevînd succesele obţinute de către tînărul stat în domeniul educaţiei, de la cucerirea independenţei, cu un deceniu în urmă. De la 700 000 de elevi aflaţi în şcolile primare în urmă cu 10 ani, numărul copiilor care frecventează astăzi şcoala s-a triplat. Practic, în cele mai îndepărtate cătune din Munţii Aurès şi pînă în împărăţia nesfîrşită a nisipurilor din Sahara, există astăzi o şcoală. În acest scop, în ultimul deceniu, au fost construite 48 000 de clase.

Vedere din Alger

Elevii ce urmează astăzi învăţămîntul mediu sînt de opt ori mai numeroşi decît în momentul proclamării independenţei. În cifre, aceasta înseamnă o creştere de la 35 000 la 300 000, dintre care 40 000 sînt bursieri. Din cauza îndelungatei dominaţii coloniale, a subdezvoltării economice, sociale şi culturale moştenite, a lipsei de cadre didactice şi de fonduri, 40 la sută din copii nu pot încă frecventa cursul mediu. Poporul algerian depune eforturi însemnate pentru ca toţi fiii săi să poată învăţa. Astfel, planul de învăţămînt pe anii 1974—1977 fixează ca obiectiv şcolarizarea tuturor copiilor pînă la vîrsta de 16 ani. În scopul însuşirii unei îndeletniciri practice, la sfîrşitul celor 9 clase, fiecare elev va primi un brevet, autentificînd învăţarea unei meserii.

Progrese deosebit de mari s-au făcut şi în învăţămîntul superior. În ajunul cuceririi independenţei, Universitatea din Alger număra doar 500 de studenţi, iar astăzi frecventează învăţămîntul superior 22 000 de tineri.

După cucerirea independenţei s-au înfiinţat încă două universităţi — una la Oran şi alta la Constantine. Cea de la Alger a fost considerabil extinsă, putînd primi 15 000 de studenţi. În prezent, 80 la sută din studenţi beneficiază de burse din partea statului, în raport cu disciplina pe care o învaţă, prioritate avînd tinerii ce se pregătesc în domeniile tehnice.

În sfîrşit, unul din obiectivele primordiale fixate de către şcoală este arabizarea învăţămîntului, în acelaşi timp cu însuşirea limbilor de circulaţie internaţională.

Paralel cu aceste eforturi, se desfăşoară o vastă campanie de alfabetizare în vederea lichidării complete a neştiinţei de carte.

AUGUSTIN BUMBAC

Şcoala sovietică

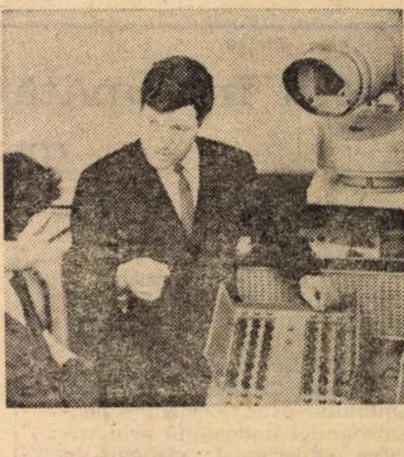

- La Şcoala medie nr. 1 din oraşul Birobidjan (Regiunea Autonomă Evreiască, U.R.S.S.) a fost amenajat un studio de televiziune, realizat de tinerii tehnicieni — membri ai cercului de televiziune. Studioul transmite de două ori pe săptămînă un program care poate fi urmărit pe ecranele televizoarelor instalate în clase şi pe sălile şcolii. Conferinţele din ciclul „Din lumea profesorilor“, transmise de către acest studio sînt deosebit de apreciate. La aceste emisiuni participă profesori, absolvenţi ai şcolii, specialişti din diferite profesii. În prezent, studioul are în vedere şi prezentarea unor filme didactice şi artistice. (Fotografia : În studioul de televiziune al şcolii).

- Palatul pionierilor „A. A. Jdanov“ din Leningrad este frecventat în timpul anului şcolar de o jumătate de milion de pionieri şi şcolari. În cele circa 600 de cercuri de aici, activează peste 10.000 de copii.

Palatul are 20 de cluburi, printre care clubul tinerilor automobilişti, clubul tinerilor geologi, clubul literar „Cutezanţa“ şi altele. Aici funcţionează şi un teatru, care a montat pînă acum peste 30 de spectacole.

La clubul cosmonauţilor activează peste 200 de şcolari. Ei învaţă să conducă avionul, teoria zborului cosmic, tehnica radio. Copiii din clubul „Prietenia“ studiază limbile străine, poartă corespondenţă cu colegii lor de peste hotare. La palatul pionierilor se organizează serbări tradiţionale ale copiilor, festivităţi de primire în rîndurile pionierilor, întîlniri cu oameni de ştiinţă, scriitori, artişti, compozitori, sportivi.

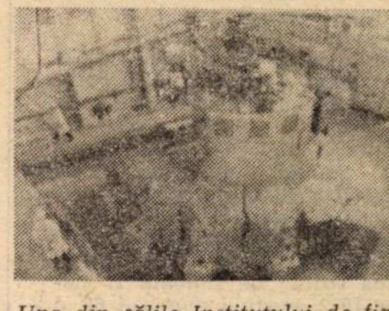

Una din sălile Institutului de fizică nucleară din Kazahstan

- Numai în cursul primelor trei cincinale, în U.R.S.S. s-au construit 37.231 localuri de şcoală. Între anii 1950 şi 1965 au fost date în folosinţă circa 30.000 de şcoli, din care aproape jumătate în localităţile rurale. În afară de acestea, s-au construit 36.000 de şcoli cu mijloacele colhozurilor. Între anii 1917 şi 1971 au intrat în şcoli noi peste 31 milioane de copii. 70% din şcolile sovietice se află în localităţile rurale. În cursul ultimului cincinal, 10 milioane de copii de la sate au absolvit şcoala de 8 ani şi aproape 5 milioane – şcoala de 10 ani. De asemenea, în Uniunea Sovietică a luat naştere un sistem complex de aşezăminte extraşcolare. Astfel, s-au deschis circa 4.000 de palate şi case ale pionierilor, peste 600 de staţii ale tinerilor tehnicieni, 340 de staţii ale tinerilor naturalişti etc.

„TRIBUNA ŞCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Invăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 74

Sîmbătă 16 decembrie 1972
16 pagini — 1 leu

Valoarea momentului educativ

Socialismul multilateral dezvoltat presupune un om multilateral dezvoltat. Formarea acestuia reclamă o muncă îndelungată și perseverentă, orientată de o teorie asupra omului explorat în toate dimensiunile sale. Activitatea educativă în școală, munca de modelare, de formare a caracterelor, a personalității viitorilor cetățeni, constituie un domeniu ce impune o sinteză a unor extrem de bogate și variate soluții care permit, fiecare dintre ele în parte, folosirea cu prudență metodologică și simț al nuanțelor, al pluralității limbajelor, regruparea, alternarea, corelarea și ierarhizarea unghiurilor de vedere, evitînd unilateralitatea și eclectismul. Partidul nostru desfășoară o largă activitate pentru elaborarea amănunțită a normelor etice, a normelor de relații și de conviețuire socială care să devină un adevărat cod al educației și comportării socialiste și comuniste. În acest cadru, educația tinerei generații în spiritul eticii și echității comuniste, dobîndește sensuri și dimensiuni noi, mai adînci, sporind responsabilitatea educatorilor și, în același timp, valoarea actului educativ. Fiecare acțiune a educatorului, fiecare gest și atitudine a sa, fiecare moment al activității sale profesionale, indiferent de contextul în care este plasat, trebuie să ducă, prin încărcătura sa efectivă, la angajarea integrală a elevilor la marile idealuri ale partidului și poporului nostru, la adeziunea lor fermă în opera de transformare revoluționară a patriei noastre, la integrarea lor, în lupta și munca de făurire a socialismului și comunismului. Nimic din ceea ce se face în școală sau în afară de ea nu trebuie să se facă întîmplător, formal, superficial. Nimic nu trebuie făcut numai pentru a informa asupra ceva sau pentru a spori achizițiile unui domeniu sau altul. Lecția, ora de laborator sau atelier, activitatea într-un cerc sau vizita la un muzeu, ora de dirigenție, întîlnirea cu o personalitate din afara școlii, vizionarea unui spectacol, excursia, plimbarea diurnă cu clasa într-un parc sau pe stradă, absolut fiecare contact al educatorului cu elevul, fiecare moment al relației profesor-elev, trebuie să aibă un scop, un țel mai apropiat sau mai îndepărtat. Să vizeze, nu atît rezultate imediate pe care să le înregistrăm în procente sau în bilanțuri la sfîrșit de an școlar, ci cîștiguri de profunzime, de durată, cîștiguri trainice care să se constate în timp. Din fiecare moment educativ să se evidențieze, să se deslușească pentru elevi faptul că valorile spirituale — adevărul, binele, frumosul, dreptatea, cinstea — constituie autenticele și eternele modelatoare ale procesului infinit de compicat al desăvîrșirii personalității umane. Criteriul axiologic al valorii va apare astfel ca o coordonare esențială a devenirii omului, dînd sens și semnificație, oferind jaloane de ordonare și ierarhizare a țelurilor de stabilire a raporturilor dintre scopuri și mijloacele atingerii lor.

MONICA VERDEȘ

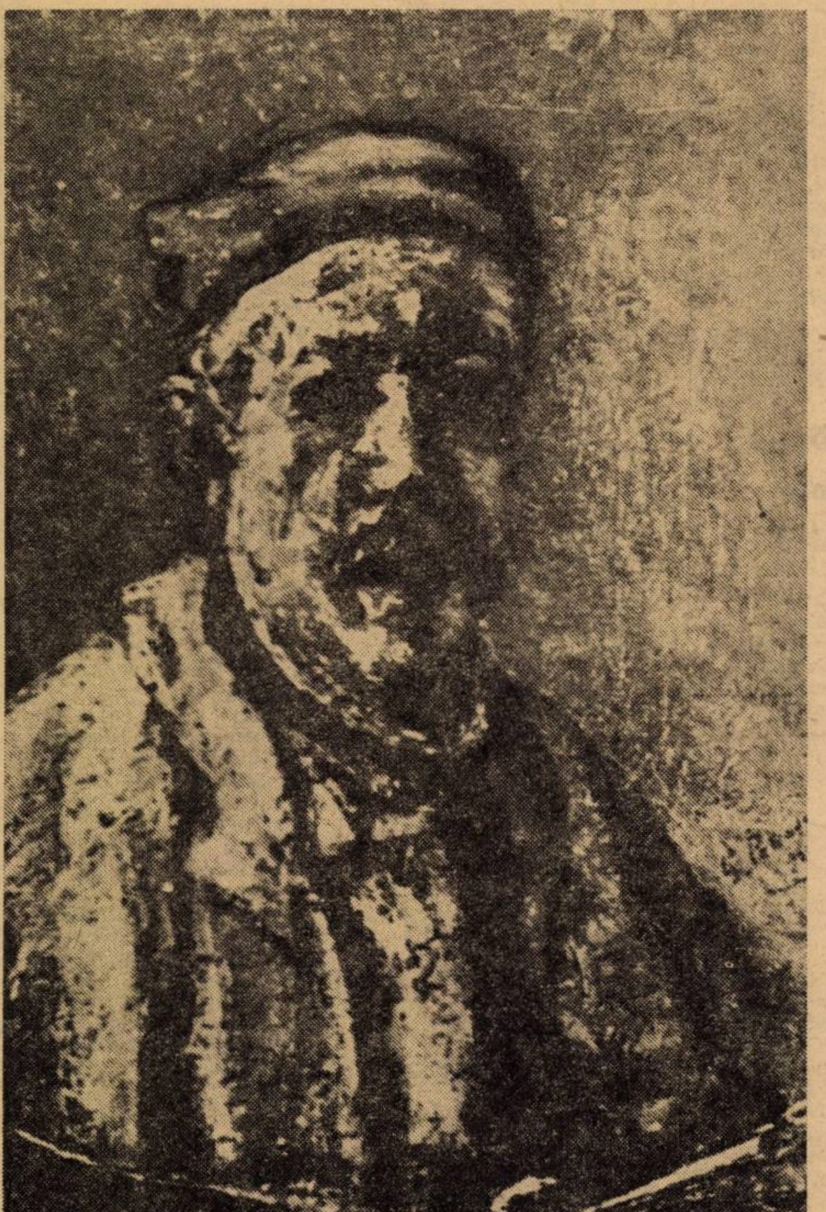

PETRAȘCU

Autoportret

1947 1972
30 DECEMBRIE

PLANUL A FOST ÎNDEPLINIT

Colectivul de muncă al Întreprinderii „Didactica" s-a angajat să realizeze obiectivele planului cincinal în patru ani și jumătate, fiind conștient de necesitatea sporirii aportului său la modernizarea învățămîntului în țara noastră. Sarcinile inițiale, prevăzute în planul cincinal, pentru anii 1971 și 1972 au fost realizate pînă la 30 octombrie a.c. în proporție de 104%. Sectorul de concepție și proiectare al întreprinderii a realizat peste plan, în acest an, mobilierul pentru laboratoarele de fizică, chimie și biologie și trusa de modele structurale pentru chimie, produse ce s-au omologat și se vor fabrica în serie în anul 1973.

Pînă la sfîrșitul anului, harnicul colectiv va realiza angajamentul de producție suplimentară peste plan.

LA DOUĂ BENZI

Mă aflu încă, la multe zile depărtare, sub impresia puternică a unui mic film documentar oferit de T.V.R. Într-un imens laborator-atelier de politehnică, un grup de studenți discutau cu un reporter. Privirea lor ageră și inteligentă, ținuta lor cuviincioasă și îngrijită, vorbirea lor, și mai îngrijită, m-au fermecat. Mi-am dat, însă, repede seama că, probabil din deformare profesională, făcusem o mică eroare — de loc, dar nu și de fond. Laboratorul era, în fapt, hala unei fabrici din Galați. Studenții erau lucrători ai fabricii, reușiți la concursul de admitere la școala de subingineri, înființată recent în cadrul complexului existent. Bucuria mi-a crescut la auzul dialogului purtat de reporter cu fiecare dintre tinerii lucrători-studenți. Aceeași întrebare era pusă fiecăruia: „De ce vrei să urmezi cursurile acestei școli ?"

În marea lor majoritate, cei interpelați doreau ca, printr-un surplus serios de cunoștințe, să facă mai eficientă munca lor, să poată să-și rezolve singuri problemele ivite pe drum. Unii dintre ei doreau pur și simplu să cunoască în adîncime procesul de producție, funcționarea imenselor agregate, scăpînd astfel de umilința morală de a conduce un proces ale cărui legi de desfășurare le ignoră.

În colțul de muncă al unuia dintre acești tineri, lîngă agregatul a cărui răspundere o avea, fotoreporterul ne-a invitat să contemplăm, pe peretele respectiv, așezate unul lîngă altul, două programe săptămînale ale uneia și aceleiași persoane. Fiecare program fixa, zi de zi și oră de oră, felul activității respectivului lucrător, una din ele lîngă agregat, cealaltă în sala de curs.

Această formă de lucru la două benzi, la astfel de benzi, reprezintă pentru mine cel mai eroic efort de autodepășire a omului, de restituire totală a unei demnități, prea îndelung călcate în picioare în trecut, de vitregia vremilor și a oamenilor. Mult mai mult decît o acțiune de îmbunătățire a calificării cadrelor, aceste școli de subingineri, funcționînd în incinta însăși a complexelor industriale, reprezintă o mare operă socială.

Miron Nicolescu

ACCENTE

Simpozionul pe țară „Educarea elevilor pentru munca productivă"

În cadrul acțiunilor organizate în cinstea celei de a 25-a aniversări a republicii, **în zilele de 22—23 decembrie a.c. se vor desfășura la București, în localul Universității, lucrările simpozionului pe țară cu tema „Educarea elevilor pentru munca productivă"**, organizat de Comitetul Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură și Ministerul Educației și Învățămîntului în colaborare cu Institutul de științe pedagogice, Institutul central de perfecționare a personalului didactic, Uniunea societăților științifice ale cadrelor didactice, Centrul de cercetare pedagogică și de perfecționare a cadrelor didactice din învățămîntul profesional și tehnic.

Lucrările simpozionului se vor deschide cu o ședință plenară în care vor fi tratate probleme privind legarea învățămîntului de producție, de viață în lumina documentelor de partid, formarea profesorilor în vederea pregătirii elevilor în spiritul muncii practice. După plenară, dezbaterile simpozionului vor continua în cele zece secții: **Educarea pentru muncă a copilului preșcolar, Contribuția lucrărilor practice la educația pentru muncă, la clasele mici, Probleme psihopedagogice ale organizării și desfășurării pregătirii practice a elevilor din învățămîntul de cultură generală, Modalități de organizare și desfășurare a activităților practice, Contribuția obiectelor de învățămînt la pregătirea elevilor pentru munca productivă, Particularitățile muncii productive în școala profesională și liceul de specialitate, Activitatea tehnico-productivă și orientarea profesională a elevilor, Colaborarea factorilor educativi în sistemul educației pentru muncă, activități de dirigenție, Activități practico-productive în cercurile de elevi, Aportul organizațiilor de tineret și sindicale la educarea prin muncă și pentru muncă a elevilor.**

În aceste secții, vor fi prezentate peste 90 de referate și comunicări aparținînd cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală, profesional, tehnic și superior, cercetătorilor și altor specialiști interesați de problemele pregătirii tehnico-productive a elevilor.

Prof. ELENA COJAN

Pentru buna organizare a vacanței

Joi, 14 decembrie 1972, a avut loc la Ministerul Educației și Învățămîntului ședința Comandamentului central de organizarea vacanțelor școlare la care au participat reprezentanți ai Consiliului Central al U.G.S.R., Comitetului Central al U.T.C., Consiliului Național al Organizației Pionierilor, Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ministerului Turismului, Ministerului Sănătății, Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Ministerului de Interne, Ministerului Comerțului Interior etc.

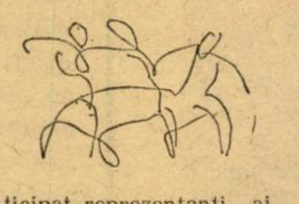

Pe ordinea de zi a ședinței a figurat analiza activității taberelor, coloniilor și excursiilor în vacanța de vară a acestui an, precum și măsuri privind organizarea și desfășurarea vacanței de iarnă 1972/1973.

Printre măsurile stabilite cu acest prilej semnalăm definitivarea rețelei taberelor de odihnă, de instruire a activului U.T.C. și pionieresc și de pregătire sportivă, care cuprinde peste 100 unități și asigură cuprinderea a circa 45 000 elevi, precum și a rețelei bazelor turistice școlare.

Cu sprijinul organelor Ministerului Sănătății, Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor și al Ministerului de Interne s-au perfectat unele măsuri privind asigurarea sănătății și securității vieții copiilor.

S-au stabilit, de asemenea, sarcinile ce revin comandamentelor județene pentru organizarea activităților politico-ideologice, cultural-artistice, sportive și turistice din timpul vacanței, activități dedicate sărbătoririi celei de a XXV-a aniversări a proclamării republicii.

Modernizarea predării algebrei și geometriei

Nu de mult, subfiliala din Cîmpina a Societății de științe matematice, în colaborare cu Casa corpului didactic Prahova, a organizat un simpozion cu tema „Modernizarea predării algebrei și geometriei în învățămîntul de cultură generală". Prin această manifestare, s-a urmărit orientarea activității **profesorilor de matematici în perspectiva dezvoltării societății în deceniile următoare, precum și realizarea unei colaborări între profesorii de matematici de la școlile generale și liceu, pe de o parte și între profesorii de matematici din învățămîntul de cultură generală și cadrele didactice din învățămîntul superior pe de altă parte.**

La lucrări au participat peste 150 de profesori de matematici din școlile generale care aparțin subfilialei Cîmpina, din liceele județului Prahova, reprezentanți ai catedrei de matematici ai Institutului petrol, gaze și geologie din Ploiești, ai Universității din București, ai Societății de științe matematice a R.S.R., ai Inspectoratului școlar județean.

Dintre lucrările prezentate, reținem comunicările „Asupra modernizării învățămîntului matematic" (prof. Maria Ștefănescu), „Ce este analiza factorială" (lector univ. Miron Oprea), „Asupra predării geometriei în școala generală" (prof. Gheorghe Ghinea), „Predarea geometriei în liceu" (prof. Iacob Hadîrcă), „Asupra predării algebrei în școala generală" (prof. Grigore Preoteasa), „Aspecte ale predării algebrei în liceu" (prof. Nicolae Toma) și „Predarea ecuațiilor și inecuațiilor ca propoziții matematice" (prof. Constantin Neamțu).

Prof. M. ȘTEFĂNESCU
Cîmpina

ROMANIA
1947 1972
30 DECEMBRIE

REPUBLICA XXV

Concurs cultural-științific

„Republică, măreață vatră" a fost titlul unui concurs, dotat cu premii, organizat la Școala profesională UCECOM din Breaza, județul Prahova, în cinstea aniversării republicii. Întrebările adresate elevilor s-au referit la lupta poporului nostru pentru o viață mai bună, la realizările obținute de oamenii muncii în pătrarul de veac pe care îl aniversăm, precum și la perspectivele de dezvoltare ale țării noastre. Elevii participanți au dovedit o bună pregătire și un interes deosebit față de tema aleasă. După concurs, a urmat o seară culturală, unde s-au recitat poezii dedicate patriei. (Prof. Elena Oprea).

Excursie documentară

În cadrul manifestărilor dedicate aniversării republicii, Casa corpului didactic din Arad a organizat o excursie documentară interjudețeană la parcul dendrologic din Simeria. Au mai fost vizitate, cu acest prilej, ruinele Cetății din Deva, Castelul Huniazilor și alte monumente istorice, luîndu-se astfel contact nemijlocit cu trecutul frămîntat, de luptă, de pe aceste meleaguri. (Prof. I. Anton).

Seară de poezie

Sîmbătă, 2 decembrie a.c. la Liceul din Costești-Argeș a fost organizată o seară de poezie pe tema „Poeții cîntă republica". Au citit din lucrările lor scriitori piteșteni, precum și elevi, membri ai cercului literar din liceu, (Prof. Dumitru Anghel).

Expoziție filatelică

La sediul Grupului școlar de construcții industriale, din Iași a fost deschisă, la 20 noiembrie, o expoziție filatelică — dedicată celei de a XXV-a aniversare a proclamării republicii. Mărcile expuse ilustrează momente importante din istoria P.C.R., precum și numeroase realizări ale oamenilor muncii pe drumul construcției socialiste în republica noastră, de la proclamare, pînă astăzi (Gh. Largu).

Dezbatere profesională

Societatea de științe filologice din R. S. R. în colaborare cu Uniunea sindicatelor din învățămînt, știință și cultură și inspectoratele școlare din județele Mehedinți și Caraș-Severin organizează, la Drobeta Turnu-Severin, în zilele de 16—17 decembrie 1972, dezbaterea profesională : Aspecte ale modernizării în procesul predării limbii și literaturii române. Printre autorii de comunicări : prof. univ. dr. doc. Al. Dima, prof. univ. dr. doc. I. C. Chițimia, prof. univ. dr. Clara Georgeta Chiosa, prof. dr. I. Hangiu, prof. Aurel Popa, alte cadre didactice, învățători și profesori din cele două județe. Acțiunea este dedicată celei de a XXV-a aniversări a proclamării republicii.

PRO ȘI CONTRA

Matematicile nu sînt „telegenice"?

De curînd a avut loc, la Comitetul municipal de partid din Pitești, o consfătuire a profesorilor de biologie și geografie cu participarea unor reprezentanți ai Institutului de științe pedagogice și ai Televiziunii pe tema utilizării emisiunilor de televiziune în predare. La aceeași consfătuire au mai fost invitați profesorii de matematică, de fizică și limbi moderne. Profesorii de biologie și geografie au arătat modul în care au exploatat emisiunile TV la aceste discipline și au făcut numeroase propuneri privind durata, conținutul și modul de desfășurare a lecțiilor pentru creșterea randamentului și eficienței acestor emisiuni școlare. Completările aduse de reprezentanții Institutului de științe pedagogice și ai Televiziunii au clarificat unele chestiuni privind obiectivele urmărite, tehnica de lucru, unele limite ale etapei actuale și perspectivele dezvoltării televiziunii școlare. La rîndul lor, profesorii de matematică, fizică și limbi moderne care nu beneficiază, deocamdată, de emisiunile televiziunii școlare integrate au făcut propuneri și aprecieri interesante.

A trezit nedumerire opinia reprezentantului Televiziunii, care, la propunerile unor profesori de matematică, și-a exprimat scepticismul privind posibilitățile de „integrare" a științelor matematice la televiziune. „Noi considerăm că matematicile nu sînt telegenice", a spus domnia sa. Iată însă că reputatul matematician Solomon Marcus vine să demonstreze într-un articol în „Tribuna școlii" că totuși numai la o anumită viziune — pe care domnia sa o numește „în ariergarda învățămîntului" — matematica este infructuoasă la TV. Dar dacă TV se va situa „în avangarda învățămîntului, sesizînd cu un ceas mai devreme tendințele înnoitoare, tendințe care doar palid și-au găsit o expresie în emisiunile de pînă acum" — reiese clar că în astfel de condiții, matematicile devin foarte, foarte ...telegenice. Deși nespecialist, subscriu întru totul acestui punct de vedere. Scepticismul reprezentantului Televiziunii s-a extins și asupra propunerii subsemnatului de a considera de primă urgență introducerea TVS integrate la limbile moderne pentru clasele V—VIII.

Fac această pledoarie nu numai pentru excepționala eficiență pe care ar avea-o televiziunea școlară integrată în predarea limbilor moderne, ci și pentru posibilitățile practice care există, în vederea realizării acestui deziderat. Textele de lectură ale manualelor de limbi moderne pot fi socotite niște adevărate proiecte de scenarii. Majoritatea lecțiilor cuprinse în manualele pentru clasele V—VIII pot fi transformate în filme. Firește, poate ar avea ceva de spus în această chestiune și Animafilm sau unele cinecluburi.

Prof. FLORIN ANGHEL
Liceul „N. Bălcescu", Pitești

Prezenţă şi eficienţă în munca uteciştilor din şcoli

Interviu cu SILVIA ILIE, secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist

— Cum întîmpină organizaţiile U.T.C. din şcoli cea de a XXV-a aniversare a republicii ?

— În primul rînd, printr-o intensificare a activităţii educative. In principal, urmărim educarea elevilor prin şi pentru muncă. În acest scop, cu prilejul recentelor adunări de dări de seamă şi alegeri ale organizaţiilor U.T.C. din şcoli s-a dezbătut foarte serios modul în care îşi însuşesc elevii cunoştinţele teoretice şi practice din programa şcolară. În acelaşi timp, toate organizaţiile U.T.C. au stabilit măsuri care să-i determine pe elevi la o muncă permanentă şi perseverentă pentru desăvîrşirea lor ca elevi, ca viitori cetăţeni care într-un timp foarte scurt vor trebui să se integreze în producţie. Bineînţeles, că în mod diferenţiat, în funcţie de calităţile şi capacităţile fiecăruia. Organizaţia U.T.C. urmăreşte ca elevii cu înclinaţii şi aptitudini să se pregătească să participe la concursurile pe obiecte, la olimpiade, la concursurile pe meserii şi specialităţi. În spiritul aceleiaşi idei de educare prin muncă şi pentru muncă, elevilor din clasele mai mari li se oferă posibilitatea să-şi cultive pasiunile tehnice în cadrul concursului „Tehnium“ care constituie un fel de continuare a concursului pionieresc „Minitehnicus“.

— Organizaţia U.T.C. are o frumoasă tradiţie în ceea ce priveşte participarea elevilor la munca patriotică.

— Rezultatele obţinute de ei în această direcţie şi, mai cu seamă, contribuţia pe care au adus-o în această toamnă la strîngerea recoltei sînt garanţii concrete ale calităţii lor morale şi spirituale. Ne dorim ca şi de aci înainte, cu atît mai mult în aceste zile din preajma aniversării republicii, elevii să participe din toate puterile la îndeplinirea obiectivelor de muncă patriotică, să-şi aducă partea lor de contribuţie la construcţia de săli de clasă — fiindcă ştim că mai sînt restanţe în realizarea investiţiilor de construcţii şcolare — la amenajarea şi întreţinerea atelierelor, a căminelor, cantinelor, a întregii baze materiale şcolare şi a altor obiective de interes social-economic.

— Ce asigură, după dumneavoastră, succesul participării elevilor la activitatea de muncă productivă şi patriotică ?

— Această problemă trebuie privită din două puncte de vedere. In primul rînd, trebuie să se înţeleagă limpede şi pretutindeni că activităţile tehnico-productive urmăresc să formeze elevii ca viitori cetăţeni care urmează să se integreze în procesul de producţie. Cu cît organizaţia U.T.C., profesorii vor explica mai bine de ce este necesar ca tinerii să înveţe o meserie sau alta, să prezinte mai realist, mai în detaliu perspectivele respectivelor meserii, cu atît elevii şi, mai ales, utecîştii se vor angaja mai hotărît în însuşirea lor. Acelaşi lucru îl putem spune şi în ceea ce priveşte munca patriotică. Pe de altă parte, trebuie creat cadrul necesar pentru desfăşurarea în condiţii optime a activităţilor de muncă productivă şi patriotică. Elevii ne-au demonstrat că dacă aceste activităţi au obiective precise, dacă sînt create toate condiţiile necesare, ei sînt în stare să facă minuni. Dacă aceste condiţii sînt lăsate la voia întîmplării, dacă nu li se spune precis ce au de făcut, elevii pierd vremea. Nu se mai poate vorbi în acest caz nici despre rezultatele concrete, nici despre efectul educativ.

— Pregătirea pentru muncă şi învăţătură sînt, bineînţeles, doar unele dintre obiectivele activităţii educative.

— În egală măsură se intensifică acţiunile de formare morală şi ideologică a tineretului şcolar. Chiar în aceste zile, în toate organizaţiile U.T.C. se dezbate proiectul de norme ale vieţii şi muncii comuniştilor, un prilej pentru utecişti de a învăţa de la comunişti, pentru ca urmînd pilda lor să-şi corecteze atitudinea şi comportarea.

— Cum este asigurată eficienţa acţiunilor desfăşurate pe această linie ?

— În primul rînd, prin înlăturarea formalismului. Se ştie bine că tot ce este formal nu place tineretului. Am avut întîlniri cu secretarii organizaţiilor U.T.C. din şcoli şi cu toţi cei care răspund de activităţile acestora. Atît de la ei, cît şi din vizitele pe care le facem în şcoli aflăm multe în legătură cu efectele dăunătoare ale activităţilor formale. Elevii sînt sinceri şi deschişi. Ei îşi spun cinstit opinia în legătură cu ce aşteaptă ei de la activitatea organizaţiei noastre. De aceea ne-am propus ca în dezbaterea proiectului de norme să nu se poarte discuţii formale şi să fie abordate problemele concrete care se ridică în colectivul clasei. Va trebui bineînţeles să mai insistăm şi asupra pregătirii politice şi metodice a secretarilor organizaţiilor U.T.C. din toate şcolile. Chiar în această vacanţă de iarnă vom organiza tabere de instruire şi odihnă în care vom discuta despre metodica muncii U.T.C.

— Se ştie că tineretului îi place mişcarea, cîntecul, jocul, dansul, poezia...

— Sîntem chemaţi să încurajăm şi să sprijinim aceste preocupări. Încă de la începutul anului şcolar, am înscris în calendarul acţiunilor educative festivalul artistic închinat aniversării republicii, „Republică, măreaţă vatră“. Cele mai reuşite programe relevate de acest festival vor fi prezentate în întreprinderi şi instituţii, mai cu seamă în unităţile productive care patronează şcolile. Programe asemănătoare vor susţine şi elevii şcolilor de artă în faţa colegilor lor de la alte şcoli. Am dedicat, de asemenea, aniversării republicii concursul de creaţie literară „Tinere condeie“ şi concursul iubitorilor de arte plastice care se va finaliza cu o expoziţie republicană. Se va organiza, de asemenea, în cinstea aceluiaşi eveniment, un festival al cinecluburilor în care vor fi prezentate cele mai de seamă creaţii cinematografice ale elevilor. Am dat doar cîteva exemple, dar bineînţeles că organizaţiile U.T.C. au mult mai multe iniţiative la nivelul şcolilor, al municipiilor, al judeţelor.

OCTAVIAN BUZESCU

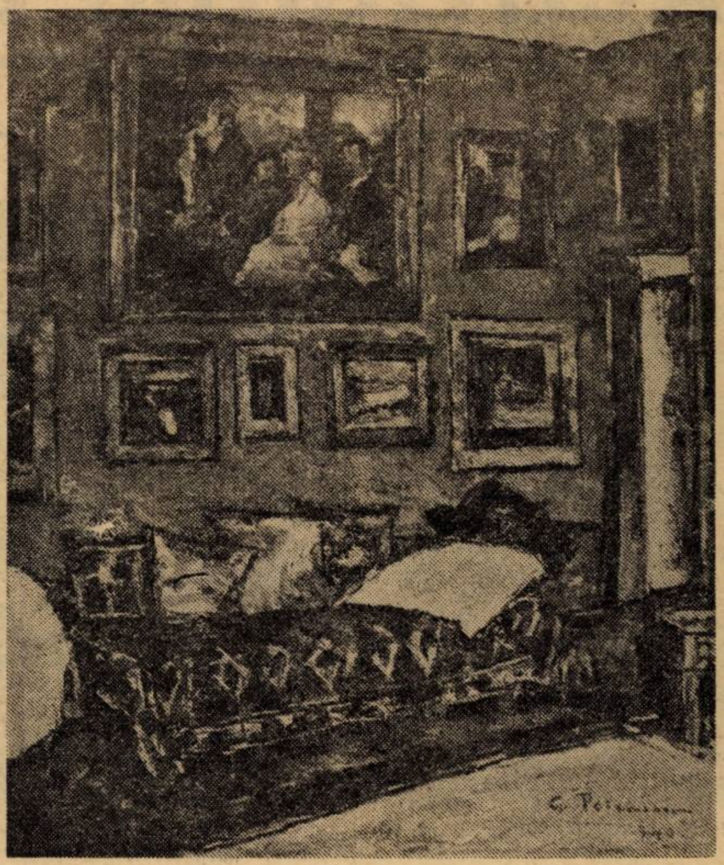

Interior

PETRAŞCU

În vacanta de iarnă

O mare diversitate de manifestări

Pe agenda vacanţei de iarnă 1972/1973 sînt înscrise acţiuni politico-educative, cultural-artistice, sportive şi turistice dedicate sărbătoririi celei de a XXV-a aniversări a proclamării republicii, tabere şi excursii, revelioane, serbarea tradiţională a „pomului de iarnă“, acţiuni cu un sporit potenţial educativ. Preşcolarii şi elevii din clasele I—VIII ale şcolilor generale vor participa în această vacanţă — în perioada 28 XII 1972—5 I 1973 la serbarea „pomului de iarnă“, care începînd din acest an se va organiza în întreprinderi şi instituţii, în cooperativele agricole de producţie, întreprinderi agricole de stat şi staţiuni de maşini agricole de către comitetele sindicatelor şi conducerile acestor unităţi împreună cu inspectoratele şcolare, conducerile de şcoli, consiliile organizaţiilor pionierilor şi comisiile de femei. Spre deosebire de anii trecuţi, la serbarea pomului de iarnă participă şi preşcolarii care nu sînt cuprinşi în grădiniţele de copii. Pentru serbarea „pomului de iarnă“ vor fi puse la dispoziţie, de către sindicate, cooperative agricole de producţie, cooperative de consum şi meşteşugăreşti, zeci de milioane de lei.

În programul zilelor de vacanţă taberele ocupă un loc important. În această vacanţă, în taberele de odihnă vor participa peste 40 000 elevi faţă de 10 000 în anul trecut, iar la cele 23 tabere sportive de iarnă vor participa 2 300 elevi din şcolile sportive şi liceele cu program special de educaţie fizică. Excursiile judeţene şi interjudeţene vor cuprinde, de asemenea, un mare număr de elevi. Numai la excursiile pentru vizitarea Capitalei vor participa, în timpul iernii, peste 30 000 elevi. Aici ei vor vizita Muzeul de istorie al R. S. România, Muzeul de istorie a Partidului Comunist Român, a mişcării revoluţionare şi democratice din România, precum şi alte muzee, expoziţii, case memoriale, locuri istorice, obiective economice şi social-culturale înălţate în anii socialismului. Pentru organizarea taberelor şi excursiilor în vacanţa de iarnă din acest an sînt puse la dispoziţie din bugetul statului, fonduri în valoare de peste 10 000 000 lei. Sînt cifre care vorbesc de la sine despre grija conducerii partidului şi statului nostru faţă de tineretul şcolar.

Programul zilelor vacanţei de iarnă va fi întregit cu numeroase alte manifestări cultural-artistice, sportive şi turistice. În şcolile de toate gradele, de la oraşe şi sate, în cluburile pentru elevi, la casele pionierilor şi căminele culturale, la casele de cultură se vor organiza serbări, carnavaluri, vizionări de filme, spectacole de teatru şi teatru de păpuşi. În şcoli, la cluburi şi case de cultură elevii vor avea posibilitatea să se întîlnească cu militanţi ai mişcării muncitoreşti, cu activişti de partid şi de stat, cu cadre didactice, care le vor prezenta principalele aspecte legate de condiţiile social-istorice în care a avut loc actul de la 30 Decembrie 1947, precum şi rolul maselor populare, al clasei muncitoare conduse de partid în răsturnarea monarhiei şi proclamării republicii.

Cu sprijinul conducerilor de şcoli şi al organizaţiilor de copii şi tineret, elevii vor participa în timpul vacanţelor la activităţi sportive şi turistice în aer liber : acţiuni de iniţiere şi practicare a sporturilor de iarnă, organizarea unor concursuri specifice anotimpului (schi, patinaj, sănius, hochei, bob şi altele).

Valorificînd experienţa pozitivă acumulată în anii precedenţi şi folosind condiţiile proprii fiecărei localităţi, organizatorii vacanţei vor acorda şcolilor un sprijin susţinut, asigurînd realizarea unei vacanţe care să constituie prilej de bucurii, de reconfortare fizică şi intelectuală a elevilor.

IOAN BĂRNA

Activităţile tehnico-productive

In atelierul de lăcătuşărie de la Liceul „Dimitrie Bolintineanu“ din Capitală : se execută suporţi pentru burghie de filetat

Şcoala se mută în uzină

„Avem o tradiţie de colaborare cu Uzina «Electromagnetica» de mai mulţi ani, îmi spunea directorul Liceului «Dimitrie Bolintineanu» din Capitală, prof. Ion Voinea. Sînt puţine şcoli care să fi primit ajutor cum am primit noi din partea uzinei“. Şi în continuare îmi enumera cîţiva din factorii care au condus la stabilirea acestor legături care se dovedesc deosebit de fructuoase atît pentru şcoală, în procesul de instruire şi educare a elevilor, cît şi pentru uzină. Nu puţini sînt elevii acestui liceu care după absolvire s-au angajat la „Electromagnetica“. Apoi, numeroşi salariaţi ai marii uzine bucureştene sînt elevi la seral la acest liceu. Şi poate cel mai mult a decis faptul că părinţii elevilor muncesc acolo. S-a stabilit astfel o adevărată osmoză între uzină şi liceu. Ajutorul pe care „Electromagnetica“ îl acordă liceului se concretizează în atelierul de electrotehnică amenajat în incinta liceului, la care se adaugă încă unul organizat în uzină, precum şi în cele trei cabinete (de ştiinţe sociale, istorie şi literatură română) dotate cu tot ce este necesar de către uzină.

Încă din anul şcolar trecut elevii liceului au executat în atelierul din şcoală şi în uzină o gamă de operaţii pe specificul întreprinderii patronatoare a căror valoare s-a ridicat la o sumă apreciabilă, ceea ce a atras fireşti felicitări din partea conducerii întreprinderii. În noul an şcolar, 350 de elevi îşi continuă sau îşi încep — există şi o asemenea situaţie, prin reprofilarea atelierului-şcoală pentru fete pe „electrotehnică“ — instruirea practică-productivă în atelierul-şcoală din liceu, cît şi în cel din incinta uzinei. Uzina asigură aprovizionarea în flux tehnologic continuu cu materialele necesare atelierului-şcoală din liceu şi atelierului-şcoală din uzină. În afară de această formă de instruire, se mai practică şi repartizarea fiecărui elev pe lîngă un muncitor bine calificat care îl iniţiază în tainele meseriei. Prin rotaţie, la banda de lucru, într-un anume timp, fiecare elev trece prin toate operaţiile din secţia respectivă.

Colaborarea cu uzina este foarte bună — îmi confirmă prof. maistru V. Năforniţă, şeful catedrei de instruire practică-productivă din liceu În afară că ne aprovizionează cu materia primă, cu scule, utilaje etc., ea ne acordă şi asistenţă tehnică prin cei 10 maiştri care îi iniţiază pe elevii noştri în meseriile cu profil electrotehnic. Sînt şi unele greutăţi obiective. Nu se pot asigura lucrări complexe. Pentru a realiza o calificare a elevilor, ar trebui o varietate mare de lucrări care să cuprindă toată sfera de meserii de aici, lucru care nu întotdeauna este posibil. Volumul de cunoştinţe nu permite acest lucru. Problema aceasta o discutasem în prealabil şi cu ing. Badea Ion de la serviciul Personal-învăţămînt al uzinei. În principal, ne spunea domnia-sa, elevii sînt instruiţi în meseriile de montatori aparatură telecomunicaţii ; montatori aparatură electrică şi redresori şi lăcătuşărie mecanică. Din activitatea desfăşurată pînă acum rezultă — ne spunea reprezentantul uzinei — că elementul primordial, anume educaţia prin muncă şi pentru muncă a elevilor s-a realizat. Nu se asigură îndeajuns (aşa cum este necesar şi de dorit) o concordanţă deplină între meseriile în care sînt iniţiaţi elevii şi nevoile economiei (pe plan local, întreprindere etc.). Nu ne putem permite să iniţiem elevi într-o anumită meserie şi să observăm că avem mai puţine posibilităţi de angajare după absolvirea şcolii. Este, deci, necesar să aducem perfecţionări continui acestui sistem de instruire practică-productivă.

Reluînd ideea în discuţia cu director Liceului „Dimitrie Bolintineanu“, prof. Ion Voinea, domnia-sa ne-a arătat că tocmai această înţelegere în perspectivă a pregătirii pentru viaţă a elevilor a determinat conducerea liceului să reprofileze atelierul de croitorie şi să repartizeze grupele de eleve la întreprinderile „Aurora“ şi „Electromagnetica“, iar pe băieţi şi în anumite secţii ale Uzinelor „Vulcan“.

Este o măsură binevenită, care îşi va arăta roadele...

NICOLAE SORIN

În atelierul de electrotehnică de la acelaşi liceu : se montează contacte la placa releului

Programa de instruire la clasele V-VI (băieţi)

În numărul 71 din 25. XI. 1972 al revistei „Tribuna şcolii“ s-a publicat masa rotundă : Programa de instruire practico--productivă pentru clasele V—VIII ale şcolii generale. Personal, mă voi referi doar la programele pentru clasele V—VI. După cum s-a arătat în materialul amintit, clasa a V-a preia, după noua programă, şi lucrările de tîmplărie, care se executau în clasa a VI-a. Părerea mea este că se putea continua instruirea elevilor la clasa a VI-a după vechea programă din următoarele motive. În primul rînd, aşa cum spune maistrul-instructor Ion Şotîngeanu, trebuie să avem în vedere structura biofiziologică a elevilor. La argumentele aduse de dînsul, aş adăuga faptul că nu s-a ţinut seama că şcolarizăm copiii la vîrsta de 6 ani.

Care ar fi motivele trecerii la lucrări în metal la clasa a VI-a ? Sînt operaţii mai uşor de executat ? Se formează mai lesne anumite deprinderi ?

Nu cred că putem concepe că se poate învăţa o meserie fără a cunoaşte în prealabil structura şi tehnologia materialelor care vor fi folosite. Şi, fiindcă am vorbit de materiale, trebuie înţeles, potrivit programei, că se vor preda atît materialele de bază întîlnite în lucrările de tîmplărie cît şi alte materiale, cum ar fi : aluminiu, argint, alamă, os, tablă, celuloid, plexiglas, materiale a căror densitate şi structură sînt cu totul altele. Prin obiectele prevăzute a fi executate în traforaj (suporţi de flori, casete, monograme, rame etc.), programa de instruire practico-productivă la clasele a V-a de băieţi urmăreşte, în primul rînd, atingerea unui obiectiv fundamental : formarea unor priceperi şi deprinderi de muncă necesare în diferite situaţii. În eventualitatea că elevul doreşte să devină lăcătuş, de pe acum ştie cum va tăia cu bomfaierul (şi va ţine seama de rezistenţa şi duritatea metalului), deoarece el a tăiat o monogramă, a confecţionat din tablă numere de la 0 la 9 sau a tăiat în lemn cu fierăstrăul.

Deşi şcoala generală nu-şi propune să realizeze calificarea profesională a viitorilor absolvenţi, cred totuşi că principiul continuităţii în instruirea practico-productivă e necesar să fie respectat. Un alt principiu care este observat în activitatea pe care o desfăşurăm este în mod firesc acela al corelării disciplinei noastre cu celelalte obiecte de învăţămînt. Ca să dau un exemplu, atunci cînd elevii execută tăieri în aluminiu nu cred că poate exista un maistru-instructor care să nu le vorbească şi despre proprietăţile acestuia şi unde este folosit mai mult. Sînt cunoştinţe care vor fi necesare mai tîrziu elevilor, în clasele VII şi VIII (electricitate auto, construcţii etc.).

E necesar, de asemenea, să urmărin ca fiecare elev să execute în acelaşi ritm cu colegii săi o anumită operaţie, înscriindu-se în baremul de timp afectat. Cred că la clasele mici nu se poate trece la producţia de serie în cadrul activităţii de instruire practico-productivă. Şi aceasta tocmai pentru că scopul pe care îl urmărim este formarea unor deprinderi şi priceperi tehnice la elevii de această vîrstă

Aş considera util să se introducă în programa de instruire practico-productivă şi a claselor mici a unor noţiuni de desen tehnic, începînd chiar la lucrările de traforaj. Acest fapt este posibil de realizat.

Mă alătur sugestiei maistrului-instructor Ion Şotîngeanu de a se consulta maiştrii-instructori din cît mai multe specialităţi şi din cît mai multe unităţi şcolare din Capitală şi provincie atunci cînd se alcătuieşte programa.

Maistru-instructor
VIRGIL GHIŢOAIA
Şcoala generală Orşova, judeţul Mehedinţi

Printre membrii unei mari familii

Într-una din zilele acestea am poposit în secţia de asamblare a Fabricii de elemente pentru automatizare (F.E.A.), din Capitală. O hală imensă, scăldată într-o lumină odihnitoare, cu aer proaspăt, unde fiecare îşi are un loc precis, o treabă precisă, o hală unde rareori vezi oameni plimbîndu-se şi unde auzi numai un imperceptibil sunet metalic dat de şurubelniţe, patente, ciocane de lipit, minuscule unelte de muncă specifice unui atelier electronic de mare randament, la nivelul tehnicii contemporane. Printre membrii acestei mari familii, toţi în halate, cu ecusonul F.E.A. vezi ici, colo la mese, fete, îmbrăcate în halate. Sînt eleve de la Liceul nr. 24 care-şi desfăşoară activitatea practico-productivă.

Mă apropii de un astfel de minigrup. O elevă, aplecată asupra unui circuit imprimat, lipeşte piciorușele unui tranzistor, ...alta montează un minuscul condensator. La un alt mic grup, o fată încearcă parametrii unei diode, la un aparat special etc.

Fiecare îndeplineşte o anumită operaţie, una singură, dar de mare răspundere. Familiarizate de anul trecut cu operaţiile pe care le cer reperele respective, mîinile lor execută acum mişcări de înaltă precizie, pentru că ele ştiu că o lipitură sau un montaj necorespunzător, la scara la care se lucrează, pot ridica probleme foarte delicate la controlul produselor. Şi ele sînt conştiente de aceste riscuri. Din cînd în cînd, ochii li se mai opresc pe schiţa din caiet, pe care o confruntă cu ceea ce lucrează, pentru ca treaba să meargă cît se poate de bine. În caietele lor de lucrări practice sînt desenate reperele, fiecare cu parametrii corespunzători, unde sînt trecute materialele cu care lucrează, şi sînt completate cu ansamblul la care participă reperul respectiv şi unde se foloseşte. Este, de altfel, şi rodul unei munci instructiv-educative pe care maiştrii-instructori o desfăşoară cu multă competenţă şi mult suflet.

Stau de vorbă cu cîteva din aceste eleve. Privirile lor exprimă mulţumirea de a lucra într-o unitate productivă, responsabilitatea lor pentru munca încredinţată, angajamentul lor de a lucra cît mai corect şi operativ, interesul şi dragostea pentru muncă. Poate, în viitorul apropiat, unele din ele vor rămîne să lucreze în continuare ca salariate.

Volubile, expansive, mulţumite şi încrezătoare în munca pe care o fac — pentru că li s-a dat această încredere şi ele ştiu să o fructifice — iată o parte din portretul moral al şcolarilor care îşi desfăşoară aici activitatea practico-productivă. Receptivi la tot ce este nou şi folositor, curioşi şi nerăbdători să afle cît mai multe lucruri din tainele meseriilor, elevii găsesc climatul propice autoeducării ; lucrînd cot la cot cu cei mai vîrstnici decît ei, încet, încet, înţeleg că munca este nu numai o chestiune de cinste, de glorie, ci şi singura raţiune de a fi a fiecăruia.

Prof. EUGEN POPA
Liceul nr. 24, Bucureşti

SUPRAÎNCĂRCAREA ELEVILOR

Necesitate sau capriciu?

(II)

Orarul trebuie să... țină cu elevii

Practica pedagogică a dovedit că un orar echilibrat, întocmit judicios, chiar dacă e vorba de o programă mai încărcată, poate da posibilitatea elevului să se pregătească temeinic la fiecare materie, necreîndu-i acestuia impresia de supraaglomerare. Alcătuirea unui astfel de orar implică, deci, un maximum de responsabilitate și de discernămînt, aici subiectivismele, preferențialismul în distribuirea orelor de clasă ale profesorului trebuie eliminate cu desăvîrșire ; altfel procesul de învățămînt va fi grav afectat. Orarul elevilor trebuie, totodată, elaborat (în cele mai bune soluții ale sale !) încă de la începutul fiecărui trimestru, rămînînd apoi intact pentru tot restul timpului. Schimbarea sa de la o săptămînă la alta, de la o zi la alta, provoacă derută în rîndul elevilor și duce, evident, la o artificială supraîncărcare.

La Școala generală nr. 196 din București, ultima variantă a actualului orar a fost stabilită abia pe la mijlocul lunii noiembrie. Deci, la jumătatea trimestrului ! Cauzele mai importante au fost, prin accepție, de ordin obiectiv, dar, cum vom vedea, au fost și unele cauze subiective.

La școala respectivă, limba străină obligatorie este spaniola. Părinții elevilor au crezut de cuviință că n-ar strica, pentru copiii lor, dacă în școală s-ar mai introduce o limbă străină facultativă. Școala a făcut demersuri în acest sens. Prin adresa nr. 6243 din 10 oct. a.c., Inspectoratul școlar al sectorului 4 aprobă introducerea în Școala generală nr. 196 a limbilor franceză și engleză, la alegere, pe lîngă spaniola obligatorie. Se înscriu : pentru franceză 16 elevi, iar pentru engleză 76. Adresa respectivă face de la inspectorat la școală 6 (șase) zile. Timp în care o corespondență putea da ocolul Pămîntului ! Din acel moment, orarul școlii, care și pînă atunci mai cunoscuse schimbări, începe să se clatine serios. La 20 octombrie (de ce au trebuit să treacă 4 zile ?) școala face o adresă către Liceul nr. 43 (aflat la doi pași) prin care solicită manuale de specialitate. Mai trece un timp pînă se primesc manualele — timp în care părinți, elevi și profesori sînt în stare de alertă. Apoi trebuia găsit un profesor de engleză. Din lipsa unui cadru didactic de specialitate, este angajată o studentă de la Facultatea de limbi străine. Aceasta însă nu poate veni la școală, decît vinerea — în ziua cînd nu are cursuri. Și orarul este dat peste cap ! În discuția pe care am avut-o, unii profesori sînt bucuroși că în prezent au mai puține „ferestre“, alții, în schimb, regretă vechea formulă și aduc obiecții serioase actualei variante. Într-adevăr, ne-am aruncat și noi privirea peste orarul în curs, și am putut constata că soluțiile adoptate nu sînt cele mai fericite : la unele clase — ore duble în aceeași zi (de română, de pildă), materii grele (ca matematica) plasate la sfîrșitul programului, unele zile prea *lejere*, altele, în schimb, prea aglomerate etc. Toate ducînd, evident, la o supraîncărcare nejustificată a elevului. Pentru viitorul trimestru, conducerea Școlii generale nr. 196, care se poate mîndri pe bună dreptate cu realizările frumoase din anii precedenți, are datoria elaborării unui orar echilibrat, fără nici o fluctuație perturbantă pe parcursul trimestrului.

Vrei-nu-vrei, mergi la film..,

Filmele și spectacolele — știe oricine —, cînd sînt bine alese, au un pronunțat rol educativ pentru elevi. Unele procedee, însă, prin care se face vizionarea lor ni se par în contradicție cu scopul propus, și nu pot decît să afecteze programa de învățămînt. „Noi avem prevăzute, din cînd în cînd, în planul orelor de dirigenție, și unele filme sau spectacole — ne spune o profesoară de la Școala generală nr. 196. Dar pe lîngă acestea, de multe ori primim cîte un telefon de la sector, sau de la Consiliul municipal al Organizației pionierilor prin care ni se comunică : mîine, școala dv. trebuie să iasă la filmul cutare cu un număr de 100, 200 sau 300 de elevi (după împrejurări). Adeseori avem surprize : ni se anunță un film, și ni se prezintă altul, pe care poate unii elevi l-au și văzut. Dar dacă mergem la cinematograf de la 9 la 11, cînd se mai pregătesc elevii pentru cursurile de după-amiază care încep la orele 13, cînd mai ajung acasă, cînd mai mănîncă ?“

„În anul școlar trecut — ne dădeau exemplu doi elevi din clasa a XI-a de la Liceul „Gh. Lazăr“ — am fost nevoiți să mergem la un spectacol ce s-a dat pe scena Operei ; un spectacol dezlînat, o improvizație. Nouă ne plac spectacolele, dar în puținul timp liber pe care îl avem la dispoziție, ne interesează numai cele de calitate. Credem că acum sîntem destul de mari ca să putem discerne și opta singuri ; nu e nevoie să fim duși *în grup*, pierzînd timp prețios pentru lucruri neatractive“.

Reflecții juste, la care subscriem și noi.

D. RACHICI

PETRAȘCU

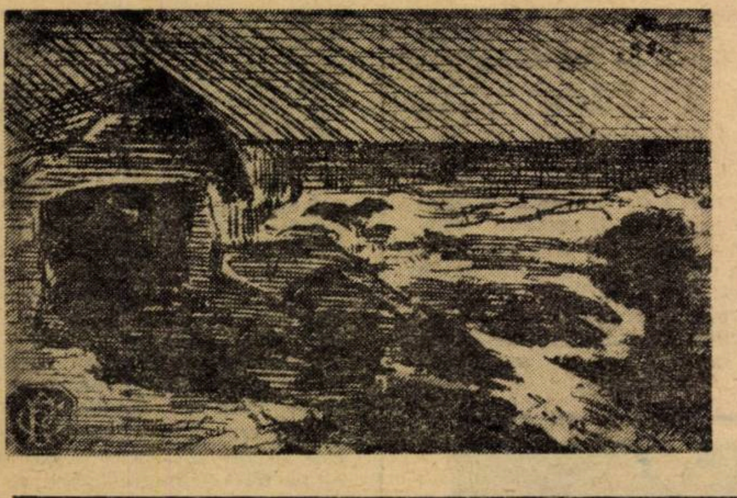

Gravură

Școala și familia

Sub unghiul de incidență al educației

În viața de toate zilele, sîntem puși uneori în fața unor fapte reprobabile (huliganism, beție, vagabondaj, furt) săvîrșite de unii minori, fapte incompatibile cu normele moralei comuniste și cu legile statului. Care să fie cauzele acestor manifestări ?

Stînd de vorbă cu un număr mai mare de tineri care au apucat pe un drum greșit, am putut constata că vinovați, în primul rînd, sînt părinții lor. „Eu lipseam de-acasă cu săptămînile — ne spune tînărul Nicolae T. Dormeam pe unde nimeream, mîncam pe apucate...“. Iar Gheorghe M. : „Am lipsit de-acasă trei luni de zile. Am plecat cu patru prieteni la Dunăre, să pescuim. Pe tata nu-l interesa ce făceam eu“. Părinții acestor doi elevi ne-au confirmat că într-adevăr așa stau lucrurile. Ei nu s-au alarmat cînd copiii lor lipseau de acasă, nu s-au interesat nici măcar unde se află și cu ce se ocupă. În aceste familii, abdicarea de la răspunderea ce o poartă față de creșterea unui copil a fost totală.

Există apoi familii unde copilul asistă la certuri ale părinților, cu expresii triviale ; uneori el e martorul despărțirilor și recăsătoriilor nereușite. Se produce atunci o perturbare a echilibrului sufletesc încă neconsolidat, care îl va conduce spre drama psihică. Reacția copilului va fi de ieșire din acest mediu de coșmar, de evadare de la domiciliu, unde nu găsește nici o bucurie. Repetată, fuga va fi urmată de vagabondaj, iar de aici pînă la săvîrșirea unor delicte nu mai este mult.

Întrebînd pe tînărul Vasile A. de ce a plecat de-acasă, acesta ne-a răspuns : „Tata s-a despărțit de mama cînd eu aveam abia două luni. Pe tata nici nu-l cunosc. Am doar o fotografie de-a lui și din cînd în cînd mă uit la ea, plîngînd că nu-l cunosc pe omul ce mi-a dat viață“. Iar alt tînăr, Alexandru R., ne mărturisea: „Ce fericit aș fi dacă mama mi-ar scrie că tata s-a întors acasă ! Parcă toată lumea ar fi a mea !“. Acești copii, ai căror părinți s-au despărțit, duc lipsa afecțiunii familiale, chiar dacă trăiesc la unul dintre părinți. Copiii aceștia au devenit timizi, melancolici, uneori anxioși — tulburări greu de vindecat. Iată cum, certurile din familie au grave consecințe asupra creșterii sănătoase și normale a copiilor.

Alteori, tînărul, lipsit de controlul și afecțiunea părintească, este atras în compania unor „prieteni“ pe care nu-i cunoaște îndeajuns și care îl duc pe drumuri greșite. „Eu am învățat să fur de la prietenul meu — ne declara Imbrian R. Am fost antrenat în spargerea unui magazin“. Pe Ștefan N. l-am întrebat ce l-a determinat să fugă de-acasă în repetate rînduri și să comită fapte reprobabile. Ne-a mărturisit : „Fugeam de-acasă, deoarece aveam de toate și voiam să cunosc viața. Tata și mama îmi dădeau bani cîți le ceream. Poate de unul singur n-aș fi recurs la evadarea din sînul familiei, dacă nu mă împrieteneam cu trei tineri care au pus la cale un turneu prin țară“.

O dată fugiți de-acasă, mulți tineri fură bani, alimente, autoturisme și nu rareori cad sub influența unor elemente adulte cu manifestări antisociale. Deci, de cele mai multe ori, la baza delictelor comise de tineri, stă anturajul nesănătos, format ad-hoc, dincolo de controlul familiei. Un alt motiv al evadării copilului din familie îl constituie brutalitatea și torturile fizice la care este supus. „Eu am fugit de-acasă din cauza tatălui meu, care venea în fiecare seară în stare de ebrietate și provoca scandal. O bătea mai întîi pe mama, apoi pe mine“ — ne mărturisea Condu T. „Pe mine m-a bătut tata pînă m-a băgat în spital. De-atunci mă doare capul continuu. Într-o zi a vrut să mă omoare și m-a salvat mama. Aveam doar 6 ani“ — ne spunea cu lacrimi în ochi Vlad. C.

*

Din cele de mai sus se pot trage unele concluzii :

Acolo unde părinții neglijează controlul și supravegherea copiilor, înlocuind armonia familială cu dezbinarea, și afecțiunea cu duritatea, nu mai poate fi vorba de un climat propice unei educații sănătoase. Cînd copilul simte slăbiciunea părinților, are toate condițiile să evadeze din familie, să vagabondeze. Iar de aici, pînă la comiterea unor acte grave, ca : spargeri, furturi și chiar crime, nu mai este decît un pas. Școala este datoare să intervină, în primul rînd printr-o intensă muncă de îndrumare a părinților care trebuie convinși că au datoria să controleze în permanență unde merge copilul, ce face, cu cine se împrietenește pentru a putea să ia măsuri la momentul oportun, nu cînd este prea tîrziu. Dacă familia este pe punctul de a se dezbina sau chiar s-a destrămat, copilul nu trebuie, în nici un caz, să devină victimă a neînțelegerilor dintre părinți.

Insp. școlar VASILE PREDESCU
Înv. GHEORGHE ALEXANDRU
Prof. GABRIEL ROȘCULESCU
Craiova

PETRAȘCU

Cap

Portrete de dascăli

…Cînd depui suflet, strădanie, interes

După cum ne mărturisea, s-a simțit atras pe rînd de muzică, desen, sculptură, limbi străine și de literatură. Două pasiuni i-au rămas însă constante și nu le-a părăsit nici pentru muzică, desen, sculptură, sau literatură : tehnica și biologia.

Liceul pedagogic din Brăila, unde funcționează de trei ani, i-a oferit condiții optime pentru a-și putea pune în practică proiectele sale tehnice.

Așa că s-a pus pe treabă serioasă. Viitorii învățători aveau nevoie de un laborator modern de biologie în care să se poată pregăti temeinic pentru viitoarea profesie. Și cum întreaga concepție a laboratorului era gîndită din vreme, iar proiectele fuseseră elaborate de profesorul Anton Samsonică într-o vacanță de vară, instalarea propriu-zisă nu a durat prea mult. Nu avea aparate, piese, unelte și a trebuit să le confecționeze, pentru ca să coste cît mai ieftin.

Totul la acest laborator este extrem de simplu, foarte ieftin, dar practic : 20 de mese de lucru prinse pe două rînduri de o parte și de alta a două mese centrale. Pe acestea din urmă se găsesc prize la care vine curent a cărui tensiune se poate regla cu ajutorul unui autotransformator.

Masa de demonstrații a profesorului are un bec de gaz, priză și un pupitru de telecomandă cu ajutorul căruia sînt puse în funcțiune toate aparatele din laborator. Pe peretele din față se găsesc tabla, un ecran rulant, un ecran translucid și difuzorul. Aparatura laboratorului este alcătuită din epidiascop, aspectomat, diascol de rezervă, aparat de proiecție cinematografică T-16, instalație pentru proiectarea preparatelor microscopice și aparat pentru proiectarea diafilmelor cu schimbarea automată a imaginilor de la pupitrul de telecomandă.

Prin ce se evidențiază laboratorul acesta față de altele mai complexe, sau mai bine dotate ? Mai întîi, prin originalitatea și ingeniozitatea sa, apoi prin simplitatea mijloacelor folosite și prețul de cost foarte scăzut. Două exemple : Instalația pentru proiectarea diafilmelor cu schimbarea automată a imaginilor se compune dintr-un diascol obișnuit, un motoraș scos dintr-o jucărie de 6V, un ceasornic stricat, căruia profesorul Samsonică i-a adaptat angrenajul spre a servi ca reductor, un creion ce folosește ca transmisie la 2 casete de rolfilm, pe tambururile cărora se rulează pelicula și un șasiu confecționat dintr-o bucată de tablă decupată dintr-o cutie de conserve. Chiar dacă nu este foarte aspectuos, funcționează, după cum spunea profesorul Samsonică, „ceas" Un microscop IOR cu masa rotundă, căruia i se deșurubează o parte din pistol, cu ocularul așezat în poziție orizontală și cu o sursă de lumină în spatele condensatorului, poate proiecta preparatele microscopice pe un ecran translucid. Sursa de lumină poate fi un diascol, dar pentru că el costa prea scump, profesorul a folosit un bidon vechi în care a montat un fasung și un bec „Tungsram". În mare, acesta este laboratorul. Cît privește materialul didactic, a fost confecționat tot de profesorul Samsonică.

Sînt, cele prezentate mai sus, cîteva din realizările unui profesor pasionat care, mai presus de orice, are convingerea de nezdruncinat că se poate face învățămînt modern fără cheltuială mare atunci cînd depui suflet, strădanie, interes.

M. ROBEA

PUNCTE DE VEDERE

Funcționalitatea cabinetului fonic

Profesorul de limbi străine nu încearcă satisfacție mai mare decît atunci cînd își aude elevul exprimîndu-se corect și cursiv în limba respectivă. Stimulați de asemenea satisfacții, profesorii au gîndit, au creat, au ținut pasul cu tehnica.

Astfel, metodica predării limbilor străine a fost revoluționată și chiar fascinată de această creație a tehnicii — cabinetul fonic — la care se adaugă celelalte metode vizuale : filme didactice, diapozitive, aparate de proiecție, hărți, tablouri de fetru etc.

La început, s-a manifestat o încredere absolută în puterea aparatelor, care, ca un miracol, veniseră să înlocuiască dascălul de veacuri, care, deși pasionat, și gata oricînd să se dăruiască, nu reușise totdeauna să facă minuni.

Crezîndu-se cu tărie în acest miracol, s-au făcut investiții, mai mult decît costisitoare, care, evident, cer imperios un raport de amortizare. Deruta a început în momentul în care profesorul s-a văzut obligat să transfere tot ceea ce tradiția îi oferise în universul de butoane, căști, magnetofoane, tablouri de comandă etc.

Problema randamentului mijloacelor audio-vizuale și, în special, al cabinetelor fonice, consider că este în prezent problema principală care trebuie să fie în atenția profesorului de limbi străine.

O parte dintre colegii de specialitate manifestă scepticism sau indiferență, alții, dimpotrivă, o încredere deplină.

Ca profesor de liceu, consider că avem sarcina să analizăm cu toată fermitatea eficienta folosirii mijloacelor audio-vizuale și în ce măsură pot fi încadrate în sistemul actual de învățămînt.

S-au scurs destui ani de discuții, experiențe, improvizații, amînări. Mijloacele audio-vizuale, și mai ales laboratorul fonic, se cer exploatate științific, metodic și sistematic. Deci, sînt absolut necesare un material pedagogic și o metodă de lucru bine pusă la punct, care să stea la îndemîna fiecărui profesor. Avînd o bază solidă de lucru, munca ar fi mai temeinică și rezultatele incomparabil mai bune.

Pentru mărirea eficienței folosirii mijloacelor audio-vizuale este absolut necesar să se pună de acord programa școlară cu noile cerințe create de folosirea acestor mijloace. Programa școlară ar trebui să afecteze ore speciale de laborator după necesitățile anului de studiu, în special pentru anii în care elevul învață fonetica, gramatica și vocabularul limbii respective, deci, în special, anii I—IV.

Aceasta ar schimba și psihologia profesorului, care, de multe ori, renunță la folosirea mijloacelor audio-vizuale, fiind constrîns de necesitatea parcurgerii programei școlare. De multe ori, profesorul „rupe" cîteva ore din programă, sau adaptează, improvizează unele lecții, care s-ar putea desfășura în laboratorul fonic.

În cadrul orelor sistematice, prevăzute de programa școlară, profesorul are toată libertatea să lucreze, lucrînd creează și astfel evită lecția ruptă de programă.

Știm cu toții că orele prevăzute de programa școlară implică și obligativitatea efectuării acestora, conform unor planificări calendaristice. Una din coordonatele importante ale eficienței folosirii mijloacelor audio-vizuale este și organizarea muncii profesorilor, și anume : specializarea tehnică a profesorilor, asigurarea unei asistențe tehnice competente (tehnicieni de specialitate), care să-și asume răspunderea unor defecțiuni tehnice și să le rezolve cu operativitate, schimburi de experiență între profesori, concretizate în lecții practice, cursuri de vară în țară sau în țările respective etc.

Organizarea muncii profesorilor ar forma un spirit de echipă și un stil de muncă unitar, care ar avea drept rezultat elaborarea de metode manuale, sesizări pentru eventuale îmbunătățiri tehnice.

Consider că referitor la cele de mai sus se pune și o problemă de perspectivă. Revoluția tehnică rezervă mijloacelor audio-vizuale o permanentă perfecționare. Deci, universitățile care pregătesc viitorul profesor ar trebui să aibă în vedere faptul că studentul, profesorul de mîine, nu-și va ține lecția numai în sala de clasă, ci și în laboratorul fonic folosind și mijloacele vizuale. Pregătirea metodică și practică a viitorului profesor este la fel de importantă ca aceea a profesorului care conduce practica pedagogică.

Viitorul, așa cum se prefigurează, ne impune să avem încredere în aparate și să învățăm cum să le stăpînim. Nu mașinile vor face minunile pe care unii dintre noi le-au întrezărit, ci măiestria cu care profesorul va ști să le stăpînească și să le mînuiască, pentru a smulge de la ele tot ce pot să dea.

Prof. MILICA GHEORGHE
Lic. „Nicolae Bălcescu"-București

literature française

Linia sau

În reflecțiile sale despre specificul național, Camil Ressu considera drept trăsătură esențială a artei românești „înclinarea spre romantism și poezie", și cînd afirma aceasta avea în vedere înainte de orice excepționala înclinație pentru culoare a poporului nostru.

Ce face școala, cu deosebire școala de cultură generală, în acest sens? Cum se studiază culoarea, despre care Paul Signac spunea că este „o știință… a cărei cunoaștere ne-ar feri de multe aprecieri prostești… rezumată la cîteva rînduri care ar trebui predate copiilor în școala primară la prima oră a celui mai elementar posibil curs de desen"? Dar celelalte mijloace ale limbajului plastic?

Nu putem vorbi decît despre unele timide încercări de ameliorare a unui sistem de predare bazat pe concepția că linia este un dat

Situație n

Cînd în anul 1966 s-a luat decizia de a se lăsa elevului libertatea de a alege limbile străine pe care dorește să le studieze în școală, cred că intenția a fost bună. Realitățile din școală, precum și unele schimbări survenite între timp în planurile și programele de învățămînt, fac ca studiul limbilor străine să nu se desfășoare în condițiile pe care le-am dori. Astfel, nu se ține seama îndeajuns de faptul că unitățile școlare, clasele, sînt supuse unei necontenite fluctuații, alimentate de factori obiectivi, ca: schimbarea domiciliului; întreruperea studiilor pe o anumită perioadă de timp; repetarea clasei; trecerea de la un tip de școală la altul, ori de la o clasă de un anumit profil la o clasă de alt profil etc., etc. S-a ajuns astăzi la o situație nefirească în sectorul limbilor străine din școală. La liceele „Ion Slavici" și nr. 3 din Arad, de pildă, unde predau, se întîlnesc situațiile următoare:

Cu toate încercările metodologice ce s-au întreprins pînă acum, fără să atingă fondul problemei, concepția, se perpetuează aceleași consecințe: nesiguranța și descurajarea, imitația și fotografismul, uscăciunea liniară și decolorarea, ignorarea aspectelor de limbaj, de expresie plastică, dezinteresul „spontan" față de desen în pragul pubertății, la elevii din clasele a VII-a și a VIII-a etc., etc.

Frămîntări și căutări de mai mulți ani, experimente începute cu copii de diferite vîrste și continuate prin unul mai recent, la clasa I a Școlii generale nr. 160 din București, cu amabilitatea și sprijinul efectiv al institutoarei Leontina Stroe, mi-au determinat o optică opusă celei actuale, concretizată într-un sistem în care sala de clasă să devină atelier de emulație creatoare, iar profesorul să fie participant, nu spectator.

În ce constă specificul ei?

Pe scurt: studiul (și nu predarea) artelor plastice să înceapă, încă de la grădiniță, cu antrenarea logică, dialectică a funcțiilor perceptive ale simțurilor, cu deosebire ale acelora care alimentează „gîndirea vizuală", deci cu culoarea (forma urmînd a fi înțeleasă treptat, organic, prin culoare) și, simultan, sincronizarea și completarea percepțiilor vizuale cu modelarea tactilă, totul într-o eventuală ambianță sonoră care să deștepte și să întrețină o stare sufletească adecvată.

Concret, programul de studiu, început neapărat la 4—5 ani și încheiat la sfîrșitul școlii generale, ar trebui să cuprindă două cicluri: a) pînă în clasa a V-a; exerciții — joc de descătușare nelimitată a înclinației native pentru culoare, forme fabuloase și ornament, facilitată de întrebuințarea unor tehnici și mijloace practice variate și accesibile, ca: tempera, guașa, acuarela, modelajul, colajul, montajul, monotipul, jocul japonez al celor șapte figuri, săculețul cu hîrtii și textile colorate; b) după clasa a V-a: consolidarea descoperirilor sensibilității prin travalii complementare de descifrare a celor trei limbaje plastice (culoare, linie, volum), privind: **compoziția** (contraste naturale, armonii, ritmuri, modulări — de culori, de linii, de forme structurale, de volume) **stilurile** (pictural, grafic, sculptural, decorativ, arhitectural-monumental) și **tehnicile lor specifice.** În acest ultim ciclu, pe lîngă procedeele tehnice folosite în ciclul anterior, s-ar putea practica: tușul, laviul, pastelul, pictura, zgrafitofilia, xilogravura (eventual, și gravura pe metal și pe linoleum), metaloplastia, imprimeul textil, modelajul în lut sau în alte materiale, proiectul de vitraliu, de mozaic, de ceramică, de grafică publicitară (machete), de obiecte ambientale etc.

Prof. ION. N. SUSALĂ
Școala generală nr. 198
București

culoarea ?

fundamental; se cere (și rămîne preponderentă) redarea conturului, înaintea culorii (percepție prioritară onto- și filogenetic), iar pe baza acestei cerințe, și ca imaginea de realizat (reprezentarea) să fie identică cu cea percepută, de cele mai multe ori imediat. Acest punct de vedere a creat impresia că numai valoarea ideografică a liniei este adecvată conceptului de desen ca obiect de cultură generală. Disciplina noastră, predată fiecărei generații timp de circa zece ani, nu asigură minimul de cultură plastică, de bun gust, tuturor elevilor, indiferent de dotația și vocația fiecăruia. Din multitudinea de genuri, tehnici și viziuni artistice, „desenul" a fost constrîns să folosească numai pe cele considerate curate, din supoziția că n-ar fi o disciplină de laborator (atelier) ca altele.

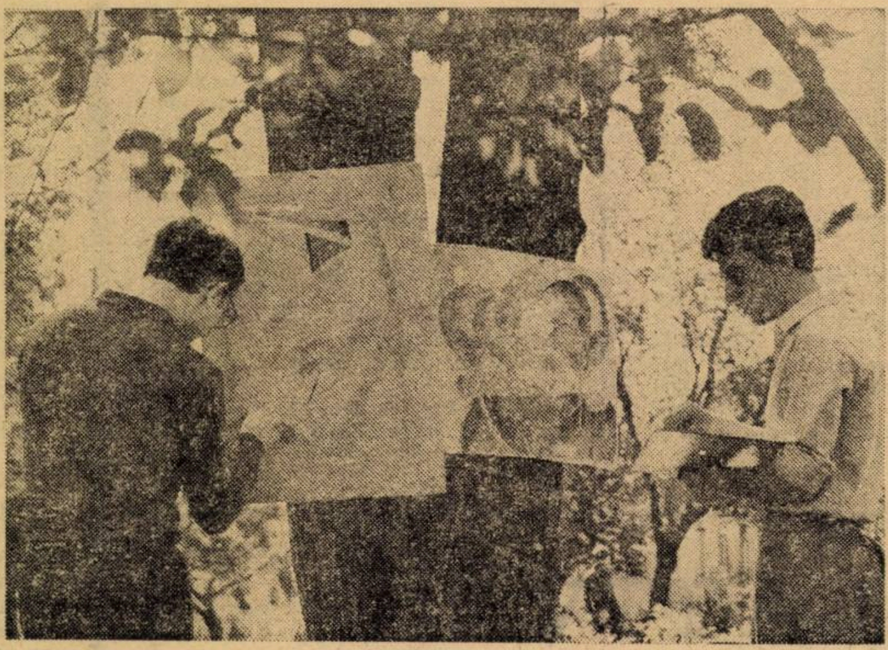

efirească în învățămîntul limbilor străine

— Elevii de la clasele de matematică și fizică, proveniți de la diferitele licee din oraș și județ, care au studiat o anumită limbă modernă, n-o mai pot continua la liceul nostru, pentru că nu avem clase cu acea limbă. Sînt și cazuri cînd avem clase, dar pentru 2—3 elevi nu se poate aranja orarul în așa fel ca ei să poată asista la ore. Direcția școlii a luat decizia ca ei să studieze singuri, îndrumați de profesorul de specialitate, și să fie examinați la sfîrșitul trimestrelor.

— Se aprobă cu prea multă ușurință transferările în cursul anului de la o limbă modernă la alta pe baza unui așa-zis examen de diferență, descompletînd în felul acesta grupele formate la începutul anului școlar. (Unii elevi văzînd că nici limba pentru care au cerut aprobarea nu e mai ușoară, revin cu cereri de a se reîntoarce la limba de la care au plecat. În acest fel se ajunge uneori la situații confuze. În aceeași rubrică și în același trimestru, la același elev figurează note de la 2 limbi străine — rusă, franceză etc. Ce reprezintă media în astfel de cazuri?).

— S-au format grupe de elevi din 2 clase cu profil diferit (real-uman), cu programă diferită și număr de ore diferit (3—2). Profesorul care lucrează cu o astfel de grupă vede că o dată pe săptămînă lipsesc elevii clasei care are numai 2 ore prevăzute în programa de studii, ceea ce este în dauna procesului de învățămînt. Trebuie găsită o reglementare.

Aș propune ca pe viitor la o școală să se studieze cel mult două limbi moderne, iar diversificarea să se facă în cadrul orașului. Să existe unele licee cu limbile rusă-engleză, altele cu franceză-engleză, rusă-franceză etc. În acest fel, un elev venit din alt oraș se va înscrie la liceul unde se predau limbile studiate de el, iar elevii care repetă clasa sau care au întrerupt cursurile, vor găsi chiar la același liceu clase adecvate. Aș propune, de asemenea, ca autoritățile școlare să nu dea aprobări de transfer de la o limbă modernă la alta decît în cazuri excepționale și numai la începutul anului școlar, iar examenele să se țină cu toată seriozitatea.

Din discuții avute cu colegii din alte orașe, reiese că astfel de situații se întîlnesc peste tot. Cu atît mai necesară și urgentă este, așadar, rezolvarea lor.

Aceasta se impune și pentru a degreva profesorii de limbi străine de rezolvarea unor probleme administrative spre a-și putea îndrepta atenția și eforturile spre probleme de conținut, cum ar fi modernizarea predării, metode și procedee noi, studii de specialitate, dotare etc.

Prof. ANTOINE BICA
Arad

LA ZI

Venind în întimpinarea interesului manifestat de profesorii de geografie, biologie și istorie din județul Ilfov pentru cunoașterea Dobrogei, a trecutului istoric, a peisajului și transformărilor contemporane din această unitate fizico-geografică, Casa corpului didactic a județului Ilfov cu sprijinul sindicatului învățămînt și în colaborare cu filialele societăților de științe geografice, biologie și istorie din județ, a organizat o excursie științifică și de documentare în zilele de 11 și 12 noiembrie 1972 pe următorul traseu : București, Călărași, Ostrov, Murfatlar, Constanța, Histria, Tulcea, București.

Observațiile efectuate pe parcurs la profilele geologice de la Murfatlar și faleza Constanța, în unitățile economice (stațiunea experimentală viticolă Palas), la monumentele istorice Adamclisi și Histria, precum și informațiile primite au dus la cunoașterea dezvoltării paleogeografice a Dobrogei, a structurii geologice și proceselor și fenomenelor fizice și economico-geografice din această zonă, a trecutului istoric îndepărtat sau a etapelor de dezvoltare a societății omenești pe aceste meleaguri.

Conducerea științifică a fost asigurată de asistentul universitar Basarabeanu Nicolae de la Facultatea de geografie și dr. Nedelcu Eugen de la Facultatea de biologie din București. (Prof. Aurel Popescu).

■

În Timișoara, pe lîngă Liceul „C. Diaconovici Loga" din localitate a luat ființă încă o microîntreprindere școlară. Această „întreprindere" numără peste 1 100 de „angajați" — adică toți elevii liceului. În județul Timiș, aceasta este cea de a treia microîntreprindere școlară condusă și organizată de elevi.

■

Recent, la Tîrgoviște, s-a desfășurat cea de a treia ediție a Festivalului național de poezie al elevilor, „Testament literar", organizat de Comitetul municipal de cultură și educație socialistă — Tîrgoviște, Comitetul municipal U.T.C. Tîrgoviște și Societatea literară a elevilor din Tîrgoviște, „Alexandru Vlahuță". Au participat reprezentanți ai cenaclurilor și societăților literar-artistice ale elevilor din 25 de județe ale țării, profesori, reprezentanți ai revistelor „Viața românească" și „Vatra", reprezentanți ai C.C. ai U.T.C. Cu acest prilej, au avut loc cîteva manifestări cu caracter cultural-artistic și social-politic, dintre care consemnăm : vizitarea platformei industriale tîrgoviștene, recitalul de poezie „Laudă României socialiste", care a avut loc la Clubul petroliștilor, inaugurarea expoziției „Din activitatea publicistică a elevilor din țara noastră" etc. În același cadru s-au desfășurat și lucrările dezbaterilor : „Locul revistelor școlare în viața elevilor", „Aportul plasticienilor la realizarea revistelor și antologiilor școlare", și „Sensurile majore ale creației literare în lumina documentelor Conferinței Naționale a partidului din iulie 1972".

■

Cei 355 de elevi din anii I, II și III ai Liceului nr. 2 din Medgidia au prestat, în această toamnă, 12 555 zile muncă, la care se adaugă și cele 976 zile realizate de elevii anului IV în cele 8 duminici cînd s-au deplasat la cîmp. Elevii noștri, sub directa conducere a profesorilor lor, au obținut rezultate notabile : au recoltat 300 tone de struguri, au sortat alte 10 tone, au cules porumbul de pe 25 ha și au încărcat în autocamioane 200 de tone, au scos din pămînt 10 tone de cartofi și 10 tone de morcovi, au ajutat și continuă să ajute în munca lor pe țăranii cooperatori ai Uniunii intercooperatiste Medgidia sau pe muncitorii I.A.S. Medgidia. (Prof. Virgil Mocanu, Liceul nr. 2, Medgidia).

■

În luna mai a anului 1930 un mănunchi de dascăli și elevi din satul Rafaila, județul Vaslui, înflăcărați de ecoul Unirii Transilvaniei cu România au sădit un stejar simbolic. În documentul consemnat atunci, entuziaștii învățători și-au mărturisit sentimentele care i-au îndemnat la plantarea stejarului unirii. Și stejarul a intrat în istoria școlii din Rafaila. În mai 1970, la împlinirea a 40 de ani de la sădirea arborelui, care poartă acum inscripția „Stejarul Unirii Transilvaniei cu România, 1930—1970", noile generații de educatori și elevi au preluat îngrijirea lui pentru a-l încredința, ca simbol al dragostei de patrie, urmașilor (Prof. Gheorghe Istrate)

■

Pionierii Școlii generale nr. 204 din sectorul 7 s-au întîlnit de curînd cu dramaturgul Mihail Davidoglu. Acțiunea a fost organizată de consiliul pionierilor, avînd în frunte pe tov. comandant instructor, Mihai Hoară, și vicepreședinta consiliului, Veronica Grigorescu, cu scopul de a realiza o legătură nemijlocită între pionieri și reprezentanții literaturii noastre. După ce scriitorul Mihail Davidoglu a prezentat pionierilor cîteva episoade din activitatea sa de creație, a răspuns întrebărilor adresate de pionieri. La sfîrșitul întrunirii dramaturgul a acordat autografe pionierilor pe ultima ediție a volumului său de teatru. (Prof. V. Grigorescu).

Abonați-vă pe anul 1973 la revista „Tribuna școlii". Prețul unui abonament pe 12 luni este de 52 lei, pe 6 luni de 26 lei, pe 3 luni de 13 lei.

CORESPONDENȚA

Ceva despre logica programelor de geologie

Față de manualele de geologie mai vechi (1964), noul manual se remarcă printr-o mai mare sistematizare și concizie.

Am propune, ca la următoarea reeditare a manualului să se insiste mai mult și asupra importanței economice a diferitelor minerale și roci, localizării zăcămintelor respective în țara noastră, metodelor și perspectivelor științifice de exploatare și utilizării lor în diferite ramuri ale industriei, în prezent și în viitor.

Capitolul „Elemente de geologie istorică“ are evident însușiri metodologice, dar secvențele vieții în diferitele ere nu pot fi, după actuala programă, decît înregistrate mecanic în mintea elevilor, deoarece ei nu au bagajul de noțiuni necesare din domeniul botanicii și zoologiei pentru a înțelege semnificația caracterelor pe care le prezintă fosile ca Walchia, Voltzia, Dipnoii etc.

Paleogeografia diferitelor ere, fiind de fapt cadrul tabloului vieții, și-ar găsi un loc mai potrivit înaintea paragrafului în care sînt prezentate formele de viețuitoare.

Problematica geologiei dinamice ar trebui să-și regăsească și ea locul în programă și în manual, fiind menită să constituie o reală temelie pentru formarea concepției materialist-dialectice.

Tema evoluției vieții, cuprinsă în cadrul geologiei istorice, spre a putea fi înțeleasă, ar trebui tratată în ultima parte a ciclului liceal, așa cum a fost și pînă acum, separînd-o eventual de paleogeografie și stratigrafia propriu-zisă.

Prof. emerit CEZARA POPOVICI
București

O propunere

Dezbaterea organizată de revista „Tribuna școlii“ privind nivelul de realizare a manualelor școlare pentru clasele I—IV în scopul continuei lor îmbunătățiri, este o acțiune binevenită, care a reușit să trezească un interes deosebit în rîndul învățătorilor.

Sînt întru totul de acord cu aprecierile dumneavoastră că „se impune o mai rațională distribuire a materiei“.

Consider că, pentru atingerea scopului propus, nu sînt suficiente numai aprecierile sau criticile, sesizările sau constatările, se simte nevoia unor măsuri concrete, care să ducă la eliminarea aspectelor negative arătate de colegii noștri, atît cu privire la programele școlare, cît și la conținutul și modul de prezentare a manualelor de aritmetică pentru clasele I—IV.

Ca autoare a „Aritmeticii“ de clasa a III-a, aș fi interesată să cunosc și alte observații privind manualul, ediția 1972.

Pentru a reveni la cele discutate de tovarășii învățători de la Școala generală nr. 15 din orașul Buzău, propun ca forurile competente să organizeze la nivelul Editurii didactice și pedagogice o întîlnire cu autorii manualelor puse în discuție, la care ar fi bine să participe atît colectivul care se ocupă de elaborarea programei școlare la obiectul respectiv, cît și reprezentanții editurii.

Cu acest prilej s-ar confrunta părerile, s-ar cunoaște toate sesizările și propunerile, s-ar putea trece la o revizuire eficientă a manualelor școlare, pentru a corespunde mai bine noilor cerințe.

Inv. EUGENIA COVĂCEANU
Școala generală nr. 1, municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, jud. Bacău

Educația patriotică

Pentru copilul de vîrstă școlară mică, patria înseamnă: familia, orașul sau satul natal, natura cu care vine în contact, limba pe care o vorbește, realitățile sociale ce-l înconjoară. Formarea conștiinței patriotice la această vîrstă se realizează pe baza unor reprezentări simple despre mediul înconjurător precum și pe baza sentimentelor și diferitelor impresii provocate de contactul nemijlocit al copilului cu realitatea.

În lecția de dezvoltare a vorbirii, cuprinzînd poezia „Tatăl meu“ de V. Porumbacu, se prezintă o complexitate de elemente, cu o deosebită forță educativă și patriotică: cunoașterea diferitelor aspecte ale muncii, cultivarea respectului față de muncă și față de cei ce muncesc pentru îmbogățirea și înfrumusețarea țării noastre. Sarcinile educative și instructive legate de această lecție le-am dus la îndeplinire organizînd vizite la șantiere de construcții, în atelierele unor cooperative meșteșugărești etc.

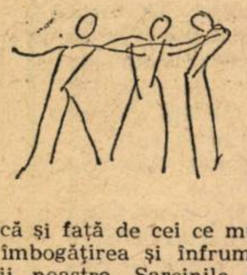

Dragostea de patrie se întregește și prin cunoașterea realizărilor mai însemnate ale scriitorilor, pictorilor, oamenilor de știință din țara noastră. Pentru cunoașterea pictorilor români și a operelor lor, am vizitat Expoziția de artă din Cluj și am proiectat cîteva diafilme cu cele mai valoroase creații ale artiștilor plastici români.

O contribuție însemnată la formarea interesului față de viața socială o aduce înțelegerea de către copii a semnificației celor mai mari sărbători ale poporului nostru: 23 August, 24 Ianuarie, 30 Decembrie. În întîmpinarea celei de-a 25-a aniversare a republicii, în acest an școlar avem posibilități multiple de a scoate în evidență realizările P.C.R. pe drumul socialismului. În acest scop, atît în planificarea calendaristică a sarcinilor didactice cît și în planul de activitate al detașamentului cl. a II-a, am programat o mulțime de acțiuni cu caracter patriotic: „Cea mai frumoasă clasă“ (îngrijirea și înfrumusețarea clasei); „Să ne cunoaștem orașul natal“ (turul orașului Cluj); „Pe urmele strămoșilor noștri“ (vizită la Muzeul de istorie) etc.

Inv. AURELIA PÎRLEA
Școala generală nr. 4, Cluj

LEGISLATIVE

Kővősi Alexandru — Școala generală „Alexandru Moghioroș“, Salonta, jud. Bihor: Așa cum s-a arătat și în nr. 47 al revistei, personalul didactic care îndeplinește funcția de maistru-instructor la clasele V—X, avînd studii medii care nu au caracter tehnic (cu alte cuvinte care nu are diploma unui liceu de specialitate industrial) se salarizează ca maistru-instructor fără studii corespunzătoare. Astfel, deoarece ați absolvit un liceu pedagogic (liceu de specialitate neindustrial) puteți fi salarizat — ca și absolvenții liceelor de cultură generală — numai ca maistru-instructor fără studii corespunzătoare, dar la vechimea totală pe care o aveți în învățămînt (în cazul dv. 27 ani, rezultați din 24 ani ca învățător și 3 ani ca maistru-instructor). Cei care au însă gradul didactic II sau I vor fi salarizați ca învățător categ. I cu gradul didactic respectiv, la norma de 24—30 ore săptămînal, așa cum s-a prevăzut prin instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 96 633 din 5 dec. 1972.

Învățătorii care au — pe lîngă diploma de învățător — și o altă pregătire care le dă dreptul să ocupe funcția de maistru-instructor pot fi salarizați ca maistru-instructor categ. I de studii, cu excepția celor care au gradul didactic I, care vor fi salarizați ca învățător categ. I gradul I, așa cum s-a precizat prin aceleași instrucțiuni (dar tot cu norme de 24—30 ore săptămînal).

Dispozițiile din circulara sus-menționată privind salarizarea ca învățător cu grad didactic se aplică și în cazul celor care au fost trecuți la clasele V—VIII din funcția de institutor la clasele I—IV.

Dan Cristel — Școala profesională Filipeștii de Pădure, jud. Prahova: Personalul didactic angajat în primul an de învățămînt după absolvirea studiilor (pe baza repartizării) primește concediul de odihnă cu durata integrală dacă a depus activitate la catedră în întregul an școlar. Întrucît nu ați depus activitate, în anul școlar 1971—1972, decît o perioadă de 3 luni, datorită efectuării stagiului militar, aveți dreptul numai la un concediu de odihnă de 15 zile lucrătoare. În restul intervalului de timp cuprins între 1 iulie și 31 august, prestați activitate în școală, fiind retribuit cu salar tarifar.

În cazul în care nu ați efectuat integral cele 15 zile lucrătoare, diferența vi se poate acorda în vacanțele școlare de iarnă și primăvară ale noului an școlar.

Paraschivoiu C. Florian — Cîmpulung-Muscel, jud. Argeș: Suplinitorii care sînt numiți după data începerii anului școlar (1 septembrie) primesc concediul de odihnă calculat cîte 5 zile lucrătoare pentru fiecare lună integral servită.

Dacă acești suplinitori au fost angajați pe întregul an școlar (adică pînă la 31 august), ei vor efectua concediul de odihnă cuvenit, urmînd ca în restul intervalului de timp cuprins între 1 iulie—31 august să primească salariul tarifar, la fel ca și titularii care — din diferite motive — nu au dreptul la concediu integral de odihnă.

Docea Dana — Alba Iulia, jud. Alba: Timpul cît ați funcționat ca pedagog, înainte de a intra în facultate, nu vi se consideră la vechimea în învățămînt, deoarece nu aveați studii care să vă dea dreptul să îndepliniți o funcție didactică. Ca urmare, după numirea dv. în învățămînt ca efect al absolvirii facultății (la 1 septembrie 1971), aveați dreptul să fiți salarizată cu salariul tarifar pentru primul an de activitate și numai după împlinirea celor 12 luni de activitate (la 1 septembrie 1972) vi se cuvenea salariul tarifar pentru anii 2—3, salariu pe care-l veți primi pînă la obținerea definitivării în învățămînt pe bază de examen.

TH. LEONESCU

DIALOG

Prof. Otto Chiriac, Tg. Ocna: „Se dau lucrări scrise trimestriale la fizică, la clasele VII—VIII conform programei de fizică editată în anul 1972, sau nu?“

— Obiectele de învățămînt la care se dau teme trimestriale la clasele V—X ale școlii generale sînt cele prevăzute în Regulamentul școlilor generale, unde fizica nu figurează la clasele VII—VIII. La discuțiile aprinse avute cu colegii dumneavoastră pe această temă ați ajuns, datorită unei lipse de atenție din partea celor care s-au ocupat de **reeditarea** programei, lăsînd, în continuare vechea repartiție de ore, cu toate că nu se mai dau teze la fizică la aceste clase din anul școlar 1969/1970, de cînd se aplică noul regulament.

Elena Moldovan, București: Vă înțelegem revolta pe care o manifestați, ca profesoară și mamă, pentru sumele de bani ce se pretind de la elevi sub diverse motive: contribuții pentru înfrumusețarea și dotarea școlii, acțiuni ale comitetului de părinți realizate prin elevi, diferite spectacole și publicații impuse elevilor, crearea de fonduri cu anumite destinații și multe alte inițiative care impun părinților cheltuieli suplimentare. Pe lîngă atitudinea greșită a directorului școlii care a tolerat astfel de practici, ați contribuit și dumneavoastră la această stare de lucruri, folosind autoritatea și prestigiul de care vă bucurați în rîndul elevilor și al părinților pentru încasarea acestor sume. Aceste practici sînt străine politicii partidului și statului nostru care a asigurat toate condițiile pentru gratuitatea învățămîntului de toate gradele și, totodată, cadrul legal pentru realizarea oricăror acțiuni necesare dezvoltării învățămîntului și modernizării lui.

Prof. Natalia Condurache, Iași: Ne întrebați la ce obiecte vor susține examenul de bacalaureat absolvenții secției clasice? Dacă dau obligatoriu examen la limba latină? Dacă textele respective sînt necunoscute sau luate din manual și dacă elevii vor avea acces la dicționar?

— Elevii secției clasice vor susține examenul de bacalaureat la literatura română (scris și oral), una dintre limbile moderne studiate în liceu sau limba latină (scris și oral) și o disciplină la alegere între istoria României, filozofie și socialism științific sau biologie (oral). La limba latină, la proba scrisă și examinarea orală, se va cere candidaților să traducă și să facă analiza gramaticală a unui text studiat din operele scriitorilor prevăzuți în programa de bacalaureat, precum și noțiuni elementare de prozodie și metrică. Atît la lucrarea scrisă, cît și la proba orală, elevii nu vor folosi dicționare.

În curînd va apare programa examenului de bacalaureat pentru sesiunile anului 1973, pe care o veți putea procura de la chioșcuri și centrele de difuzare a presei.

IOAN BADIU

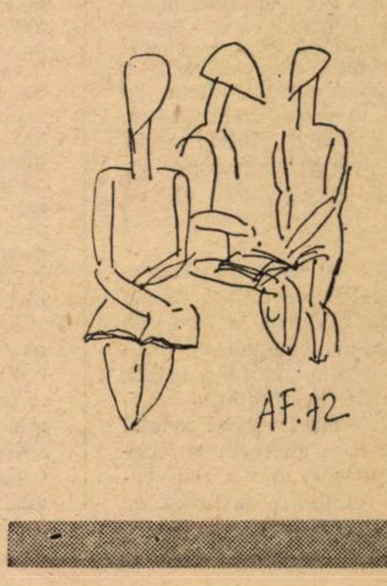

VALORIFICAREA DATELOR STATISTICE DE CĂTRE INSPECTORUL ȘCOLAR

Din multitudinea de date pe care le deține la un moment dat, inspectoratul școlar trebuie să le selecteze pe acelea din care se poate închega o imagine exactă a etapei pe care o străbate învățămîntul din județul respectiv, precum și premisa de la care se pleacă în stabilirea celor mai corespunzătoare forme organizatorice și metode de lucru. Care sînt aceste date? Cum pot ele constitui un punct de plecare în efectuarea unor studii asupra fenomenului școlar, în fundamentarea științifică a unor măsuri pe care le întreprinde inspectoratul școlar?

Încercăm să răspundem acestor probleme, folosindu-ne de experiența Inspectoratului școlar al județului Sibiu. Interlocutorii noștri sînt: Alexandru Galea, inspector școlar general al județului Sibiu, Herman Schmidt, inspector școlar șef și Dumitru Gîndilă, directorul Casei corpului didactic.

Alexandru Galea: Într-adevăr, situațiile pe care trebuie să le cunoască inspectoratul constituie bilanțul activității noastre și totodată premisa de la care plecăm în alcătuirea planului de muncă. De aceea consider că inspectoratul trebuie să aibă cît mai multe date statistice. Dintre acestea, cele pe care le socotesc indispensabile sînt: efectivul de elevi din școlile de toate gradele, ca să putem stabili în funcție de aceasta necesarul de localuri școlare și cadre didactice, înzestrarea bazei tehnico-materiale a școlilor, situația școlarizării și a frecvenței, situația absolvenților cuprinși și necuprinși în școli postgenerale, postliceale, sau producție, situația elevilor la învățătură și a calității cunoştineţelor. Ca să nu mai adaug și alte evidențe, ca cea a bursierilor, internatelor și cantinelor, numărul și efectivul de elevi ai claselor a IX-a și a X-a, evidența exactă a profesorilor și învățătorilor care au obținut grade didactice, a bibliotecilor școlare și așa mai departe.

Red.: Aș vrea să ne arătați în ce mod acestea v-au ajutat în stabilirea unor măsuri menite să contribuie la orientarea și perfecționarea muncii de îndrumare și control.

Herman Schmidt: De exemplu, plecînd de la situația cuprinderii absolvenților clasei a VIII-a și a X-a în școli postgenerale am putut alcătui în anul școlar trecut un studiu privind rețeaua școlară la nivelul județului în perspectivă pînă în 1980. Studiul ne ajută în stabilirea măsurilor concrete pentru încheierea generalizării învățămîntului de 10 ani în județ. Cunoscînd faptul că posibilitățile de cuprindere în școlile postgenerale din județ sînt de peste 90%, ne-am propus ca plan de școlarizare în acest an un număr de 1500 de elevi penru clasa a IX-a și de 600 elevi penru clasa a X-a.

Dumitru Gîndilă: De asemenea, comparînd numărul absolvenților care s-au orientat spre învățămîntul superior (305) cu cel al absolvenților ce s-au îndreptat spre școli de specialitate postliceală (139) sau cu numărul celor încadrați în diverse locuri de muncă (386), constatăm că cei mai mulți, la sfîrșitul ciclului liceal intră direct în producție. Realitatea confirmă astfel faptul că absolventul liceului de cultură generală trebuie pregătit pentru producție. Inspectoratul școlar a studiat împreună cu directorii școlilor și conducerile întreprinderilor ce patronează școlile din județ posibilitatea obținerii certificatului de muncitor calificat de către elevii liceului de cultură generală.

Herman Schmidt: O situație exactă trebuie să aibă inspectoratul asupra numărului de elevi neșcolarizați din fiecare localitate. Cunoscînd cauzele neșcolarizării, acesta poate din timp, acționa în sensul menținerii la școală a tuturor elevilor. Considerăm că avem un număr mare de elevi neșcolarizați. De altfel, oricare ar fi acest număr (în cazul județului nostru 372 de elevi) n-avem dreptul să-l ignorăm, fiind vorba de sarcina realizării în întregime a planului de școlarizare.

Red.: Întrucît nu întotdeauna informațiile primite reflectă exact realitatea, vă rog să-mi spuneți cum vă preocupați de cunoașterea exactă a realităților, și cum se preocupă inspectoratul de promovarea unui stil științific de muncă în efectuarea controlului.

Alexandru Galea: Pornind de la constatarea că inspecțiile frontale iau foarte mult timp prin abordarea tuturor aspectelor muncii instructiv-educative de la o anumită școală, inspectoratul școlar a organizat această formă de control după o nouă concepție: inspectorul va insista în cadrul inspecției acelui domeniu în care consideră că există deficiențe în munca colectivului didactic. Rezultatele inspecției sînt trecute apoi într-o fișă care să reprezinte astfel un studiu asupra calității muncii din școala respectivă. De asemenea, inspectorul urmărește dacă deciziile directorului sînt cele mai potrivite (raportate la cauzele ce au generat o anumită situație) ; dacă nu, va lua el altele, corespunzătoare. În acest fel îndrumarea urmează firesc activității de control.

CORNELIA GÎRMACEA

Notarea stimulativă

Plecînd de la adevărul axiomatic că succesul educației depinde de măsura în care vom ști să descoperim și să ne sprijinim pe elementele pozitive ale personalității fiecărui copil, și dorind să-l cîștige pe elev pentru obiectul său, o altă categorie de profesori, opuși acelora despre care vorbeam în „Notarea preventivă“ sînt la început foarte darnici, notîndu-i pe copii cu vădită generozitate. Notarea aceasta ‚stimulativă“, întemeiată pe optimismul pedagogic care trebuie să ne anime pe toți dascălii, nu poate să nu dea roade — zic unii. Și eu cunosc un caz care pledează pentru o asemenea opinie. Cineva a ajuns să învețe limba franceză numai pentru că profesoara îi notase primul răspuns cu un „surprinzător 10“ și se simțea de aceea teribil de obligat să satisfacă în continuare „baremul“ — cel adevărat. Fire sensibilă, receptase profund semnificația gestului de notare generoasă. A început prin a învăța sistematic, conștiincios și „a sfîrșit“ prin a se pasiona pentru limba și literatura respectivă. Dar tactica aceasta docimologică va da sigur greș în cazul unor copii cu altă fire : dac-au obținut o notă ce le asigură oricum promovarea, comoditatea, lenea se instalează de la sine și insuccesele ulterioare la disciplina dată vor fi sigure.

Mulți pedagogi, plecînd de la ideea, de altfel îndreptățită, că prin învățămînt trebuie să obținem maximumul posibil de la fiecare copil în raport cu posibilitățile de care dispune, susțin că notarea ar trebui făcută în raport cu progresele proprii ale fiecăruia și deloc prin raportare la ceilalți. Cu atît mai mult, cu cît accentuînd latura competitivă prin notare, riscăm să obținem efecte educative nocive : ambiția de a învinge cu orice preț, infatuarea, suficiența și, mai ales, plafonarea. Dar aplicînd aceste precepte în practica sistemului actual de notare ajung să spună : „tu poți mai mult, de aceea, deși meriți 10, îți dau numai 9“ sau, dimpotrivă, „efortul și progresele pe care le-ai făcut sînt așa de mari încît îți dau 10“ — dar obiectiv și copiii înțeleg și profesorul știe, că nu merita nota. Intenția e desigur „stimulativă“ și poate că și realmente este așa. Dar noi facem o educație în colectiv. Acesta e, de regulă, foarte sensibil la balanța aprecierii profesorilor. Și de vreme ce scara de notare legală este cea statornicită, o folosire a ei „stimulativă“ poate duce la confuzie de valori, la crearea de antipații între colegii de clasă, la „răzvrătiri“ împotriva obiectului în sine, la dispariția plăcerii de a învăța tocmai la cei care ar fi putut da cel mai mult.

Cred și de data aceasta că notarea trebuie să fie obiectivă, constantă. Stimularea să se facă prin alte mijloace. Să i se spună, de exemplu, elevului „ai făcut progrese mari, meriți deocamdată 7, dar sînt sigur că mergînd pe acest drum vei ajunge să iei chiar „10“ !

Notarea exprimată prin cifre este destinată să estimeze cît mai exact calitatea și cantitatea cunoștințelor. Lucrul acesta, știm cu toții, nu e ușor de făcut, dar tot atît de bine știm că elevii înșiși ajung foarte de timpuriu să estimeze și ei destul de exact, surprinzător de exact, cît merită propriul lor răspuns și al altora. De aceea, avem un motiv în plus, să ne străduim cu strășnicie să respectăm sistemul de notare, să-i dăm valoarea obiectivă pe care trebuie să o aibă și, mai ales pe cea educativă adiacentă. Copiii să știe că rezultatele muncii lor sînt apreciate cu spirit de dreptate, și să-i antrenăm să și-l exercite pe al lor propriu, dîndu-le dreptul să aprecieze și ei înșiși răspunsurile, și dacă socotim că greșesc, să le aducem argumente pentru a-i orienta și în această direcție pe drumul francheței, al onestității, al recunoașterii cu simpatie a meritelor altora, al reprobării drepte a leneviei, superficialității, dorinței de a obține mai mult decît i se cuvine.

NADIA NICOLESCU

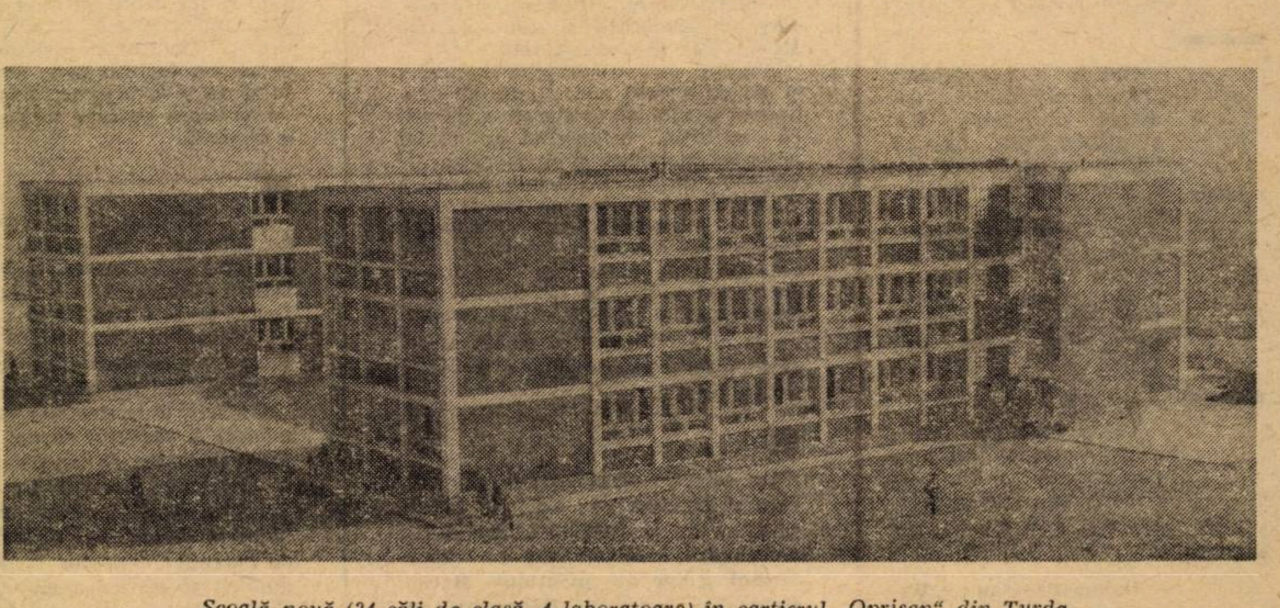

Școală nouă (24 săli de clasă, 4 laboratoare) în cartierul „Oprișan“ din Turda

Recenzii • Recenzii • Recenzii • Recenzii

ION DUMITRESCU:

„Metafora mării în poezia lui Eminescu"

Editura „Minerva" 1972

Cu largi și moderne disponibilități de investigație științifică, studiul lui Ion Dumitrescu constituie, neîndoios, un document prețios pe genericul exegezei eminesciene, el fiind numai o parte a unei cercetări exhaustive asupra tipologiei metaforei lui Eminescu.

Aplecîndu-se cu precădere asupra operei înseși, în tot ce are ea mai individual și definitoriu, asupra cîmpului imagistic, sub raport filologic, stilistic și filozofic, prin folosirea unui solid aparat critic, prin sobrietatea și austeritatea interpretărilor, nu lipsite de fantezie, prin finețea și caracterul pertinent al judecăților emise, autorul este ferit de riscurile impresionismului și ale dogmatismului superficial.

Adevărata „vivisecție" care se face în prima parte a lucrării, privind funcțiile alegorice ale simbolurilor din natură, întîlnite în multe poezii, nu rămîne numai la stadiul unei analize dichotomice, ci investigația angajată în acest sens poposește la o sinteză a simbolurilor, tinzînd să sugereze toate ipotezele încercate de poet în jurul aceluiași gînd. Alternarea aceasta de sensuri convergente și divergente este, se pare, dictată nu numai de necesități metodologice, ci și de structura poeziilor, pentru că Eminescu este, în primul rînd, un poet al marilor teme.

Implicațiile și multiplele semnificații ale metaforei mării sînt examinate pe întinderea a șapte capitole, formînd, evident, miezul cercetării. Pe de o parte marea apare ca o „scenă alegorică a istoriei", ca „metaforă a zbaterii zadarnice" în poeme că **Împărat și proletar** sau **Memento mori**, ca „metaforă a vieții" în poezia **Dintre sute de catarge**, ca „metaforă a vieții deznădăjduite" în **De cîte ori, iubito...**, sau ca metaforă a spațiilor morții în poeziile **Din noaptea** și **Cînd însuși glasul**, ca „metaforă a eternității și a infinitului" în **S-a stins viața** și **Scrisoarea I**, ca „metaforă a voinței metafizice" în sonetul **Oricîte stele**; pe de altă parte este revelată complexitatea sensurilor metaforice, încoronarea lor sintetică din **Luceafărul**.

Cartea lui Ion Dumitrescu se recomandă atît specialiștilor cît și unor cititori mai puțin autorizați, în ciuda spiritului doct în care este redactată, spirit cerut și de titanismul structural al operei lui Eminescu. Ea mai are darul să demonstreze, fără ostentație, că opera eminesciană este în măsură să furnizeze unui ochi avizat și dăruit muncii de cercetare noi fațete și sensuri dintre cele mai surprinzătoare.

NICOLAE VERDEȚU

Rose Vincent:

„Cunoasterea copilului"

E.D.P., 1972

Sprijinindu-se pe teste fotografice, anchete sociologice și pe teorii psihologice moderne, și ținînd cont de impedimentele evoluției dezbaterilor psiho-pedagogice, Rose Vincent analizează influențele ce acționează direct sau indirect asupra formării personalității copilului. Cartea nu discută cu rigurozitate științifică probleme privind cunoașterea copilului, dar nu este nici un manual obișnuit pentru educatori — părinți și profesori. Ea oscilează între apetența neobosită pentru motivații serioase și modulații digresive în prospectarea, mai ales sociologică, a universului infantil.

„Cunoașterea copilului" are patru părți : **Creșterea în cadrul familiei, Constelația familială, Atmosfera familială și Societatea**. Rose Vincent are în vedere cîteva idei : rolul afectivității părinților, necesitatea informării sexuale în perioada preadolescentă și educarea sentimentelor în perioada adolescenței, suprimarea completă a constrîngerii (ca o „pură utopie"), rolul excepțional al mediului social în educație și menirea actuală a celor trei factori educativi : familia (devenită un mediu de securitate), școala (instrument de integrare socială) și mass-media (răspînditoare a cunoștințelor și valorilor morale).

Autoarea și, desigur, cititorii ajung la concluzia că viitorii părinți, pentru a nu deveni „educatori întîmplători", înainte de a părăsi școala la 16 ani, e necesar să-și însușească cîteva noțiuni de psihologie și pedagogie. Uneori se creionează, pe baza unor teorii combătute științific de critica de specialitate, concluzii neclare sau chiar greșite (existența conflictului oedipian, determinismul exclusiv al climatului familial).

Cartea, însă, datorită unui stil volubil, colorat, se citește cu plăcere, constituind un util material orientativ.

A. ILICA

Cărți noi în librării

D. Mazilu : „Echitate și justiție". Ed. științifică. 290 pg., 7.75 lei.

Eugen Lovinescu : „Istoria civilizației române moderne". Ed. științifică. 518 pg., 16 lei.

Ion Holban, Ana Gugiuman : „Puncte de sprijin în cunoașterea individualității elevilor". Ed. didactică și pedagogică. 176 pg., 4,25

Voicu Lăscuș : „Cercetări asupra opțiunii profesionale". Ed. didactică și pedagogică. 140 pg., 3.45 lei.

David Popescu : „Valoarea educativă a studiilor clasice". Ed. didactică și pedagogică. 114 pg., 3,55 lei.

Șantier pedagogic

■

Indrumări în munca școlii cu părinții elevilor de clasa I este titlul lucrării în pregătire pentru Editura didactică și pedagogică, de colectivul sectorului „Educația permanentă" (dr. L. Topa, I. Verdeș, Al. Darie, E. Romocea, Ecat. Springer) de la Institutul de științe pedagogice, lucrare realizată pe baza investigațiilor de teren în școli și în familii, în colaborare cu învățători și profesori din București și din județele Ilfov, Cluj, Craiova, Galați.

Studiile au un caracter aplicativ și de stringentă actualitate. Se realizează o călăuză modernă a muncii cu părinții, îndrumînd nu numai acțiunea metodică, ci și investigațiile necesare din partea școlii, pentru a cunoaște condițiile noi ale familiei urbane și rurale. Teme principale : cunoașterea mediului familial concret (sanitar, înzestrare culturală, domestică, relații în familie, cultura pedagogică a părinților), programul de zi al elevului, noul statut și rol al copilului-elev, pregătirea copilului pentru școală.

■

Un colectiv al sectorului „Obiectivele și conducerea acțiunii educaționale" de la Institutul de științe pedagogice, în colaborare cu Inspectoratul școlar al județului Bacău, elaborează lucrarea : **Educatorul comunist la lecție.** Autorii (Emilian Dimitriu, Mihai Bogdan, Maria Viool, Mircea Răducanu și Ion Vlad) au investigat, prin procedee de anchetă și observare, un lot de aproape 2000 de elevi și profesori, folosind în stocarea și prelucrarea datelor, pentru prima oară în cercetarea pedagogică românească, calculatorul electronic. Lucrarea va prezenta un tablou global și analitic al comportamentelor profesorului la lecție, modele optime de relații educaționale și un profil prospectiv al educatorului comunist. Ea oferă cadrelor didactice și instrumentele de cercetare, facilitîndu-le însușirea stilului de muncă experimentalist față de acțiunea pe care sînt chemate să o conducă.

■

Dinu Constantin și Rhea-Sylvia Bărbuleanu au pregătit pentru E.D.P. volumul : **Formarea noțiunilor de istorie universală în școala generală.** Lucrarea este rezultatul unei cercetări experimentale, desfășurate de-a lungul a mai multor ani în școli din București și din provincie.

Cadrele didactice vor găsi în cuprinsul ei **sistemul** de noțiuni de istorie, prevăzut de programa școlară, și dialectica însușirii lui creatoare de către elevi. Se dau exemple de lecții și se prezintă o variată gamă de procedee care duc la dezvoltarea gîndirii științifice a elevilor, asigurînd realizarea caracterului formativ al predării istoriei.

Cum vorbim
Cum scriem

Pronumele care

Lingviștii au remarcat în repetate rînduri existența unor tendințe privind folosirea pronumelui **CARE** în aspectul mai puțin îngrijit al limbii de astăzi. E vorba, mai întîi, de abandonarea formelor flexibile ale acestui pronume, de utilizarea lui cu o formă invariabilă, ca în exemplul : **Omul CARE i-ați dat plugul a plecat.** Pronumele, îndeplinind aici rolul de complement indirect, ar trebui să aibă forma de dativ : **căruia.** Întrebuințarea invariabilă a lui **care** poate crea un echivoc într-o construcție cu predicatul redat prin verb la persoana a III-a. Refăcînd fraza de mai sus în : **Omul CARE i-ați dat plugul a plecat** (în loc de : **Omul căruia...**), observăm că pronumele poate fi interpretat ca subiect, dar și ca obiect indirect al propoziției atributive în cazul că forma **care** e considerată echivalentă ca sens a lui **căruia.**

Uneori, cînd înlocuiește nume de persoane, **care** e folosit la cazurile oblice cu articolul **lui** (cu forma **lu**) proclitic, după modelul numelor de genul personal, ca în exemplul : **Băiatul LU care i-am dat cartea...**

Un echivoc creează și folosirea lui **care** fără prepoziția **pe** la acuzativul obiect direct. În fraza : **Studentul CARE l-a chemat s-a întors** (în loc de : **Studentul PE CARE l-a chemat...**), apare o identitate de persoană privind acțiunile celor două verbe, deși în conștiința vorbitorului ele sînt diferite. Numai prezența prepoziției **pe** poate evita confuzia.

Folosit invariabil, **care** își pierde funcția sintactică, îndeplinind doar rolul de conjuncție subordonatoare. Valoarea lui sintactică este exprimată printr-un pronume personal care amplifică propoziția : **Copilul CARE i-am dat eu LUI o minge...** Se observă din acest exemplu că funcția sintactică de obiect indirect pe care o are **care** în construcția literară **(Copilul CĂRUIA i-am dat...)** este preluată de pronumele personal **lui** (cu același regim gramatical al lui **căruia**).

Nu numai formele flexionare sintetice sînt părăsite, ci și construcțiile cu prepoziție, funcția de complement revenind unui pronume personal precedat de aceeași prepoziție care se evită la **care.** Astfel, se aud deseori fraze ca : **Băiatul CARE m-am întîlnit eu CU EL mi-a spus...** (în loc de : **Băiatul CU CARE m-am întîlnit mi-a spus)** ; **Omul CARE m-am rugat eu DE EL...** (în loc de : **Omul DE CARE m-am rugat).** Chiar și în construcțiile cu **care** ca subiect, apare pronumele personal reluînd funcția relativului : **Copilul CARE se juca EL în grădină avea o minge.**

Aceste observații dovedesc că limba vorbită tinde să folosească pronumele **care** exclusiv ca element de relație, renunțînd deci la funcția lui sintactică, aceasta fiind preluată de un pronume personal.

Conf. dr. GRIGORE BRÂNCUȘ

TEATRU

Un succes al dramaturgiei originale:

„CASA CARE A FUGIT PE UȘĂ“

Pe scena teatrului Giulești, într-o distribuție strălucită, alcătuită din Marga Anghelescu, Ileana Cernat, Corneliu Dumitraș, Peter Paulhofer, Iulian Necșulescu, Ion Vîlcu, piesa „Casa care a fugit pe ușă“ de Petru Vintilă, constituie un frumos succes al dramaturgiei originale și al mișcării teatrale contemporane. Pusă în scenă de Dinu Cernescu, piesa afirmă, nu numai un nou dramaturg cunoscut pînă acum ca prozator, poet și gazetar, dar ea vine să confirme încă o dată ideea că între factorii educativi și estetici ai unei lucrări literare există o legătură profundă și convingătoare.

Ecou al evenimentelor din februarie 1933 în cadrul unei modeste familii de profesor, dintr-un oraș de provincie, piesa evocă într-un subiect dramatic de mare intensitate, drumul cîtorva destine umane care-și caută fericirea.

Dinu Cernescu a reușit să monteze un spectacol de o mare forță sugestivă, punctînd reținut atît momentele de comedie amară cît și cele de dramă profund omenească.

Iată un spectacol de o înaltă ținută artistică și de un profund mesaj etic pe care tineretul studios trebuie să-l vizioneze pentru virtuțile sale educative remarcabile, ca și pentru valențele artistice ale spectacolului.

CONSTANTIN BIVOLARU

FILM

„Lupul mărilor“ și „Răzbunarea“

Coproducția realizată de studioul București cu Tele—München pentru un serial de televiziune după „Lup Larsen“ de Jack London rulează acum pe ecranele cinematografelor noastre sub forma unui film în două părți („Lupul mărilor“ și „Răzbunarea“) în prelucrarea regizorală a lui Alecu Croitoru și Sergiu Nicolaescu. Dintr-un material stufos, regizorii români au avut ulterior de săvîrșit nu numai o simplă traducere, ci și o remontare a secvențelor, adaptarea dialogurilor și dublarea vocii actorilor, sarcini de care s-au achitat, în general, cu probitate profesională, reușind, într-o tonalitate ușor romantică, să redea pe peliculă un compeeraj din cunoscutele aventuri marinărești ale lui Jack London.

Han, liceanul bolnav de nostalgia depărtărilor, pornește într-un lung periplu pe vasul fantomatic dominat de un căpitan straniu, pentru ca la sfîrșitul călătoriei să devină un bărbat adevărat. Pe măsură ce eroul se maturizează, șirul peripețiilor se transformă într-o continuă aventură. Regizorii, preocupați de o redare coerentă a întîmplărilor într-o progresie cît de cît dramatică, nu insistă pe o caracterizare complexă a personajelor, ci prezintă două tipuri umane în opoziție : crudul căpitan Larsen și gentelmenul, Han. Peisaje de o valoare universală (acțiunea nu se simte că a fost filmată în România) au fost „surprinse“ de operatorul André Zarra, iar o scenografie adecvată a creat Aureliu Ionescu.

Din păcate filmul a rămas mult prea lung (cred că ar fi fost suficient o oră și jumătate de proiecție și nu trei), iar povestea trenează datorită unor scene, utile probabil într-un serial, dar nu și în film. De fapt, se simte permanent o distonanță între filmul de televiziune și filmul pentru ecranul normal. Regizorii au păstrat un dialog abundent de tip teatral, ușor grandilocvent, dialog spus pe un ton retoric de personaje aflate în prim-plan timp de multe minute ; astfel ritmul acțiunii devine lent, iar aventura este expusă și nu trăită. Probabil că această impresie de insuficientă trăire, de detașare față de acțiune — deci de reducere a emoției — se datorează și unui dublaj făcut cam în pripă (doar Emanoil Petruț se simte că e în rol).

Dincolo de aceste defecțiuni, filmul este o realizare meritorie într-un gen dificil, realizare la care și-a adus o valoroasă contribuție echipa de cineaști români.

Am ieșit de la proiecția acestui film destinat tineretului cu o încredere sporită în profesionalismul și capacitatea creatoare a cineaștilor noștri, dar și cu regretul de a nu fi văzut încă o producție exclusiv românească ; poate chiar „Toate pînzele sus“ ?

EMIL CILANU

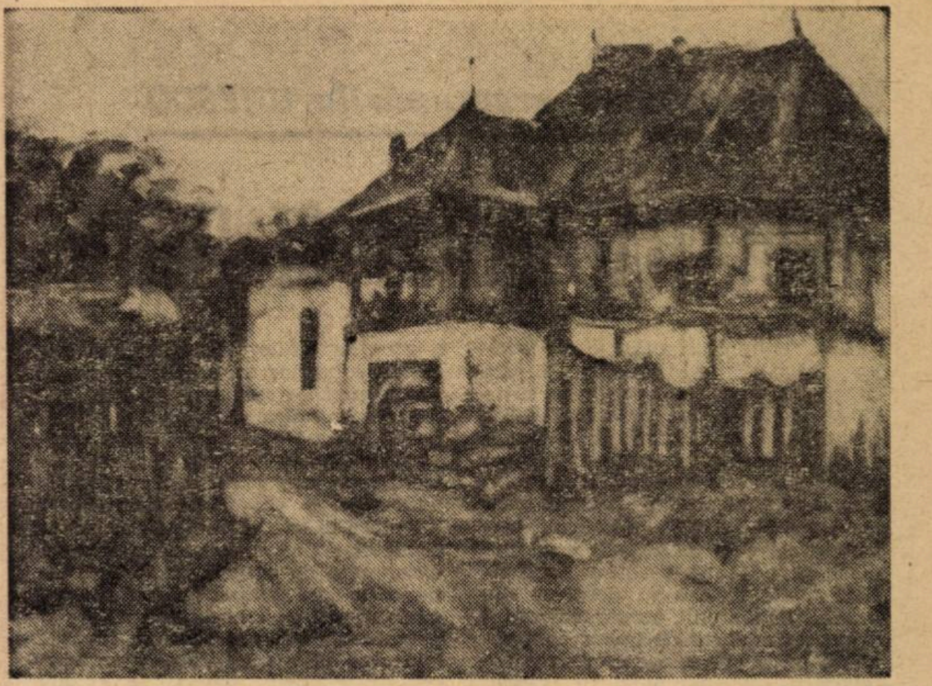

PETRAȘCU *Casă din Cîmpulung*

TVS integrată

LACURILE

Emisiunea va fi transmisă în ziua de 19 decembrie începînd de la ora 9,05 și în reluare joi 21 decembrie ora 16,00.

Prin realizarea acestei telelecții, ne propunem ca elevii să-și formeze următoarele componente :

— să precizeze factorii fizici geografici care influențează înfățișarea și existența cuvetei lacustre ;

— să poată preciza principalele tipuri genetice de lacuri, explicînd geneza fiecărui tip ;

— să poată face clasificarea lacurilor și după altitudini ;

— să numească și să amplaseze pe hartă exemple de lacuri din fiecare tip, insistînd mai ales asupra lacurilor de retenție ;

— să precizeze importanța economică a lacurilor și măsurile privind intensificarea valorificării lor (proiecte de hidrocentrale pe rîurile interioare și pe Dunăre, irigații, piscicultură).

Propunem un model de desfășurare a lecției :

Înainte de emisiune. Se vor recapitula cunoștințele privind rețeaua hidrografică a țării, consultîndu-se cîteva grupe de lucru cărora li se vor indica probleme de tipul următor : să amplaseze pe modelul mut al rîului indicat (Olt, Mureș, Siret, Jiu etc.) formele de relief pe care le străbate și principalii afluenți. După cîteva minute de lucru se poate cere unui elev din fiecare grupă să proiecteze prin epidiascop lucrarea personală, clasa fiind antrenată la corectarea ei.

În continuare, profesorul dirijează activitatea elevilor pentru înțelegerea proceselor de formare a lacurilor de luncă, a lacurilor de retenție. Elevii vor depista pe hartă (după cursul meandrat) rîurile care în anotimpurile ploioase își părăsesc albiile inundînd suprafețe întinse.

În timpul emisiunii principala activitate a elevilor va fi observația proprie, atentă și concentrată.

După emisiune se vor elucida problemele neînțelese și se vor sublinia principalele tipuri de lacuri după geneză, cerîndu-se elevilor să facă și o clasificare a lacurilor după altitudine.

Elevii vor fi solicitați să amplaseze, pe modelele mute și pe harta murală, principalele lacuri din fiecare categorie. Pe un exemplar separat elevii vor fi îndrumați să delimiteze zone importante din punctul de vedere al valorificării economice și turistice a lacurilor din țară. Profesorul poate proiecta cîteva diapozitive sau fotografii color cu imagini pitorești de lacuri, solicitînd elevilor să le comenteze.

Se recomandă ca în întreaga telelecție profesorul să coordoneze participarea masivă a elevilor, în așa fel încît obiectivele propuse să fie realizate integral.

VIRGINIA CRETU
VICTORIA OPRESCU

TELEVIZIUNEA ȘI ELEVII

Cîte ore stă un elev în fața televizorului și, mai ales, ce îl determină să o facă ? Pentru a ne formula cîteva păreri, ne-am adresat unor elevi de la Școala generală nr. 150. Întrebările noastre erau : Ora de programare a emisiunilor școlare este în concordanță cu programul de activitate ? Dar emisiunile pentru tineret cu un caracter mai general ? Cînd anume le-ar dori programate în cazul în care ele nu satisfac pe deplin, ca orar ? Ce lecții, în afara orelor programate prin TVS, i-ar interesa ? Emisiunile de televiziune, în afara telelecțiilor, îi ajută în pregătirea școlară ? Care sînt emisiunile preferate ? Există vreo diferență în modul de predare în cadrul telelecțiilor față de predarea obișnuită din clasă ?

La chestionar ne-au răspuns 58 de elevi ai claselor a VIII-a. La prima întrebare, toți subiecții consideră că emisiunile TVSI nu ridică probleme în ceea ce privește organizarea timpului. În schimb, celelalte emisiuni școlare, ajutătoare, sînt în neconcordanță cu programul lor. 58 de subiecți spun **nu,** invocînd motive variate : fie că aceste emisiuni se suprapun cu orele de clasă, fie că sînt programate în orele în care își fac ei pregătirea lecțiilor. Aici se cuvine să precizăm că acei elevi care au cursuri după-amiază sînt nemulțumiți de emisiunile de dimineață și invers.

Elevii urmăresc și emisiunile pentru tineret. Toți subiecții declară că petrec între 2—5 ore la televizor. Aceasta nu se întîmplă zilnic. 35 dintre ei o fac zilnic, ceilalți numai ocazional.

Emisiunile agreate : serialele pentru tineret, transmisiunile sportive, emisiunea de duminică „360°“, teleenciclopedia. Ca număr propriu-zis, toți cei 58 de elevi urmăresc **teleenciclopedia.** Restul emisiunilor sînt urmărite de un număr de 20—30 de elevi.

Subiecții ar dori ore potrivite de emisiune, dar **nu știu** exact care anume ar fi acele ore. Răspunsul vag, „să nu se suprapună peste programul obligatoriu“, nu este, desigur, semnificativ. Un lucru e, totuși, clar: că emisiunile TVSI răspund cel mai exact cerințelor.

La întrebarea a doua, subiecții răspund, fără excepție, că emisiunile ce i-ar interesa ar fi acelea cu caracter științific — chimie, fizică, îndeosebi. Și aceasta pentru că le sînt necesare pentru examenele de admitere.

La întrebarea a treia, răspunsurile decurg oarecum logic din răspunsurile anterioare. Fie din motive de neconcordanță, fie pe motiv că unele emisiuni nu se referă direct la materiile necesare examenelor de admitere, subiecții declară că emisiunile nu le sînt de prea mare ajutor.

În ceea ce privește metoda de predare, elevii consideră că „la clasă“ e mai pregnantă atmosfera școlară propriu-zisă. Motivele invocate nu sînt convingătoare : 30 dintre ei consideră că e ineficientă o expunere la care elevul asistă, fără a fi și el solicitat cu răspunsul la diferite întrebări. 28 de subiecți cred că „se vorbește prea repede“. Aceasta ne îndreptățește să credem că, deocamdată, elevii nu sînt, de fapt, obișnuiți pe deplin cu tehnicile moderne de predare sau de folosire a diferitelor mijloace tehnice noi.

Impresia generală care se degajează este că elevii privesc televiziunea ca pe un divertisment. Toate răspunsurile sînt generoase cînd e vorba să arate ce le place și ce ar vrea să „vadă“ : sport, telecinemateca, seriale etc. În schimb, referito la ceea ce cu adevărat i-ar interesa pentru pregătirea școlară imediată și de perspectivă, domnește oarecare confuzie. Înseamnă că televizorul nu a pătruns, totuși, ca un instrument util de lucru, la îndemîna fiecăruia și, totodată, de neînlocuit.

VIOREL ȘTIRBU

Vie prezență în preocupările UNESCO

EDUCAȚIA TINEREI GENERAȚII

Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) și-a ținut la Paris, între 17 octombrie și 21 noiembrie 1972, cea de-a 17-a Conferință generală, la care delegațiile guvernamentale participante au discutat și adoptat planul Organizației pe termen mijlociu (1973—1978) și, în cadrul acestuia, programul de activitate pe anii 1973—1974. Mulți vorbitori, sintetizînd ideile care s-au desprins din concluziile sesiunii, au caracterizat-o drept un moment de importantă cotitură în ce privește dezvoltarea colaborării internaționale. În adevăr, UNESCO este prima dintre organizațiile Națiunilor Unite care s-a apropiat de realizarea principiului universalității, totalizînd în momentul de față 131 de state membre și asociate. La sesiunea din acest an a Conferinței generale a participat pentru prima dată Republica Populară Chineză și, cu aceeași ocazie, au fost primite, ca noi membre, Republica Democrată Germană și Republica Democrată Bangladesh. Spiritul comprehensiv al lucrărilor l-a marcat și adoptarea — în unanimitate — a unei rezoluții privind promovarea colaborării în Europa, prezentată de delegația română.

Acțiunile cele mai importante în cadrul programului european UNESCO vor fi, în cei doi ani următori, începerea activității Centrului pentru învățămînt superior de la București și cea de-a doua conferință a miniștrilor educației. Menționăm, de asemenea, adoptarea unei rezoluții susținute de numeroase state socialiste și în curs de dezvoltare privind contribuția UNESCO la pace și la lupta împotriva colonialismului și neocolonialismului, a politicii rasiale și de apartheid. În contextul deciziilor luate, popoarele care luptă pentru eliberare în Africa, capătă pentru prima oară dreptul de a fi consultate de către UNESCO și de a fi reprezentate la discutarea problemelor relative la țările respective.

Am lăsat intenționat pentru tratare separată problemele educative, care constituie, în mod firesc, domeniul fundamental al activității UNESCO (însumează aproape 40% din fondurile organizației) și care, în cadrul Conferinței generale, a mobilizat cele mai multe forțe, a generat cele mai multe discuții și hotărîri. Acest lucru este firesc dacă ne gîndim că în conștiința umanității se impune din ce în ce mai mult adevărul că educația, formarea culturală și științifică a persoanei umane este concomitent o obligație a societății și a individului, un drept inalienabil al acestuia și modalitatea fundamentală prin care el se poate realiza, poate deveni membru activ, creator, al colectivității sociale. Pe de altă parte, colaborarea internațională este astăzi mai mult ca oricînd o condiție fundamentală a progresului sistemului național de învățămînt ; dacă acesta este o expresie specifică a unor condiții locale de dezvoltare, legate atît de tradiții, cît și de valorile proprii materiale și spirituale și de finalitatea stabilită prin politica școlară, cunoașterea experienței altor țări și compararea soluțiilor adoptate permit, mai ales în epoca noastră, accelerarea rezolvării numeroaselor probleme puse de modernizarea învățămîntului. Numeroase țări în curs de dezvoltare, care și-au căpătat de curînd independența, văd în solidaritatea internațională și în sprijinul material și intelectual pe care sînt îndreptățite să-l obțină, nu un transfer al unor modele educative valabile în alte părți, ci chemarea la viață nouă a potențelor naționale, exprimînd o spiritualitate și o intenționalitate proprie, în vederea găsirii soluțiilor celor mai adecvate, mai conforme cerințelor locale.

Acest complex de solicitări se reflectă în mod corespunzător în activitatea UNESCO de la care se așteaptă, în ce privește problemele educative, o capacitate sporită de adaptare la condițiile particulare ale diferitelor țări. Unitatea în această diversitate de acțiuni este asigurată de ideile care străbat programele organizației și care le dă actualitate și perspectivă : democratizarea învățămîntului, permanentizarea acțiunii educative, spiritul novator în organizarea, structurile, metodele, conținutul și chiar baza materială a învățămîntului. Unitatea preocupărilor UNESCO în domeniul educativ este cu atît mai evidentă, cu cît idei directoare ca cele menționate mai sus trebuie considerate nu izolat, ci într-o strînsă intercondiționare. Democratizarea învățămîntului, de pildă, presupune realizarea unei echități sociale care să asigure, tuturor membrilor colectivității, tineri și maturi, bărbați și femei, indiferent de situația de clasă, de rasă, naționalitate sau convingeri politice și religioase, egalitatea de acces la instituțiile educative și de utilizare a lor.

Programele UNESCO se orientează spre sugerarea de pășuri legislative mai eficiente, în același timp, spre acțiuni pentru stimularea inovației și a modernizării în programe și metode. Multe țări în curs de dezvoltare au salutat călduros dezvoltarea unor preocupări speciale la UNESCO pentru educația în mediul rural, mai ales sub aspectul promovării unor metode specifice, adaptate situațiilor existente. S-a realizat, de asemenea, un larg consens în ce privește acțiunile de luptă contra analfabetismului care, ca urmare a creșterii populației și a faptului că e tratat adesea formal, fără să se țină seama de scopul în viață al științei de carte prezintă un fenomen de extindere similar celui de la nivelul școlarității normale.

La nivelul secundar al școlii, discuțiile au relevat unele clarificări importante survenite în ultimii ani. Ele se referă în primul rînd la recunoașterea faptului că acest ciclu reprezintă o treaptă în sine, cu obiective formative proprii, că, deci, nu mai poate fi conceput drept un inel intermediar spre școala superioară. În al doilea rînd, intervine din ce în ce mai clar o mutație în ce privește ideea umanistă, care nu mai este văzută numai în relație cu disciplinele tradiționale, sociale și umane, ci este extinsă, în condițiile vieții contemporane, spre științele naturii și cele tehnice, integrate în totalitate idealului formativ al școlii. Numeroase sînt, în această viziune modernă, implicațiile de conținut și cele metodice, ele deplasează accentele de interes și justifică preocupările pentru apropierea pregătirii de activitățile practice. Ele schimbă raportul dintre tipul tradițional de liceu care-și completează profilul cu discipline tehnice și cu activități aplicative și școlile de tip profesional și tehnic care, sub forme diferite, își asimilează scopuri formative specifice anterior instituțiilor de nivel secundar, denumite „de cultură generală".

Delegația română a adus contribuții bine apreciate la discuțiile din ședințele plenare și din comisii. Țara noastră a fost aleasă, de altfel, în consiliul de conducere al Biroului internațional al educației, al cărui membru sîntem de la fundarea lui, în perioada interbelică.

JEAN LIVESCU

Înaintea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, în Rusia existau doar 12 universități. Pe teritoriul celor mai multe dintre republicile unionale de astăzi nu funcționa nici o instituție de învățămînt superior. În prezent, în republicile unionale din Uniunea Sovietică funcționează 52 de universități.

În clișeu : Institutul politehnic din orașul Baku.

Comentariu

ROMÂNIA și problemele actuale ale tineretului

După cum se știe, la actuala sesiune a O.N.U., țara noastră a prezentat în Comitetul pentru problemele sociale și umanitare două proiecte de rezoluție privind problemele generației tinere : „Transpunerea în viață a Declarației asupra promovării în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare" și „Multiplicarea canalelor de comunicație cu tineretul și organizațiile internaționale ale tineretului". Prima rezoluție, adoptată în unanimitate în Comitet, accentuează din nou necesitatea de a se lua măsuri concrete pentru încurajarea participării tineretului în toate domeniile de activitate, evidențiind valabilitatea principiilor înscrise în Declarația adoptată de către Adunarea Generală a O.N.U. Ea adresează un apel tuturor statelor și organizațiilor internaționale de a lua măsurile necesare pentru a sădi în rîndurile tineretului respectul față de toate popoarele, considerația față de valorile umane și devotament față de idealurile de pace, libertate, progres și cauza drepturilor omului. Cea de-a doua rezoluție, adoptată de asemenea, recomandă secretarului general al O.N.U. să evalueze programele și proiectele în materie, pentru a permite tineretului să participe mai activ la formularea acestor proiecte și transpunerea lor în viață.

Adoptarea celor două propuneri ale României privind problemele tineretului contemporan sînt o dovadă grăitoare că acestea și-au vădit consistența și oportunitatea, întrunind aprecieri deosebit de favorabile la actuala sesiune și în lume.

Cunoscutele propuneri ale României făcute la O.N.U., privind acțiunile ce trebuie întreprinse pentru a veni în întîmpinarea celor mai nobile aspirații ale tineretului din întreaga lume, sînt o rezultantă firească a politicii partidului nostru față de tineret, reflectată pe plan intern, prin antrenarea tinerei generații la întreaga activitate politică și economică a țării, sporirea rolului cadrelor tinere în toate compartimentele societății.

Astăzi, mai mult decît oricînd, colaborarea între toate țările, înțelegerea între popoarele și rasele de pe glob, au nevoie de sprijinul activ al tinerei generații. De aceea, implicit, crește și rolul O.N.U. în activizarea, antrenarea tinerilor în vederea atingerii acestor deziderate.

Inițiativele țării noastre urmăresc stimularea dialogului între toate organizațiile de tineret, amplificarea contactelor și colaborării între acestea, ca printr-un efort comun, generația tînără, care reprezintă viitorul umanității, să se afirme pe deplin ca o forță în lupta pentru prefaceri sociale și însănătoșirea climatului internațional.

Uniunii Tineretului Comunist din România i-a revenit și-i revine un rol de seamă în amplificarea dialogului și contactelor dintre tineretul țărilor lumii. U.T.C. este promotoare a unor inițiative pozitive în mișcarea internațională de tineret, aducîndu-și larg contribuția la activizarea tinerei generații, la instaurarea unui climat de încredere.

Acțiunile organizației de tineret din țara noastră, precum și rezoluțiile României adoptate la prezenta sesiune a O.N.U., reflectă poziția noastră activă pe arena internațională în stimularea angajamentului social-politic al tinerei generații în vederea instaurării în lume a păcii, progresului și dreptății.

C. BUȚURA

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația; Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 75

Sîmbătă 23 decembrie 1972
16 pagini — 1 leu

Sub semnul demnității

Instaurind dreptatea și egalitatea socială, socialismul — orinduirea contemporană cea mai progresistă — a asigurat fiecărui membru al societății noastre climatul material și moral necesar dezvoltării multilaterale a personalității. Alături de celelalte drepturi și libertăți politice și economice, demnitatea umană, aspirație nobilă și încununare a tuturor acestor libertăți și drepturi, este astfel achiziția cea mai de preț. „Partidul nostru — spunea secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul la cel de al X-lea Congres al P.C.R. — pornește de la concepția că socialismul trebuie să fie societatea totalei împliniri a personalității umane, în care fiecare cetățean să se simtă stăpîn pe destinul său, să poată gîndi și acționa nestingherit în folosul progresului societății“.

Demnitatea este o valoare pozitivă și activă. Ea presupune promovarea a tot ceea ce contribuie la dezvoltarea deplină a societății și a membrilor ei și respingerea, combaterea, poziția intransigentă față de tot ceea ce poate impiedica mersul înainte, față de tot ceea ce poate uriți viața pe care vrem s-o construim. Demnitatea înseamnă conștiința că aparții unei colectivități naționale care s-a angajat cu toată energia să realizeze un anumit ideal de societate și că, în strădania acestei colectivități de a-l realiza, ai obligația de a te afla în primele rînduri. Demnitatea umană presupune înalta conștiință socialistă, principialitatea comunistă. Știi să trăiești demn muncind cinstit. zi cu zi, și avînd un simț acut al responsabilității față de tot ceea ce se întimplă în jur, curajul de a lua atitudine față de acele recrudescențe ale moralei lumii vechi, față de tot ceea ce contravine normelor eticii și echității după care se conduce orînduirea noastră în relațiile dintre membrii ei ; demnitatea este și tăria de a nu te îndoi niciodată, oricît de greu ar fi, de adevărul în slujba căruia te-ai pus și pentru care lupți ; demnitatea implică, prin ea însăși, un ascuțit simț al solidarității cu semenii tăi. Dar demnitatea înseamnă și îndatorirea de a apăra toate aceste drepturi și libertăți ale colectivității căreia îi aparții, de a nu îngădui știrbirea lor sub nici o formă.

Demnitatea educatorului este înainte de orice îndatorirea nobilă de a forma tînăra generație în spiritul umanismului societății socialiste, de a milita pentru ea neobosit în școală, la catedră, în viața socială, în raporturile cu cei pe care îi educă, în orice împrejurare. Lecția de demnitate umană pe care o predă implicit profesorul sau învățătorul în România socialistă a anului 1972 se va incrusta adînc în conștiința fiecărui elev de astăzi, mîine cetățean matur cu răspunderi în patria noastră. Un educator demn nu poate educa decît oameni demni. Este, de altfel, și suprema sa satisfacție de om și cetățean al României socialiste.

NICOLAE SORIN

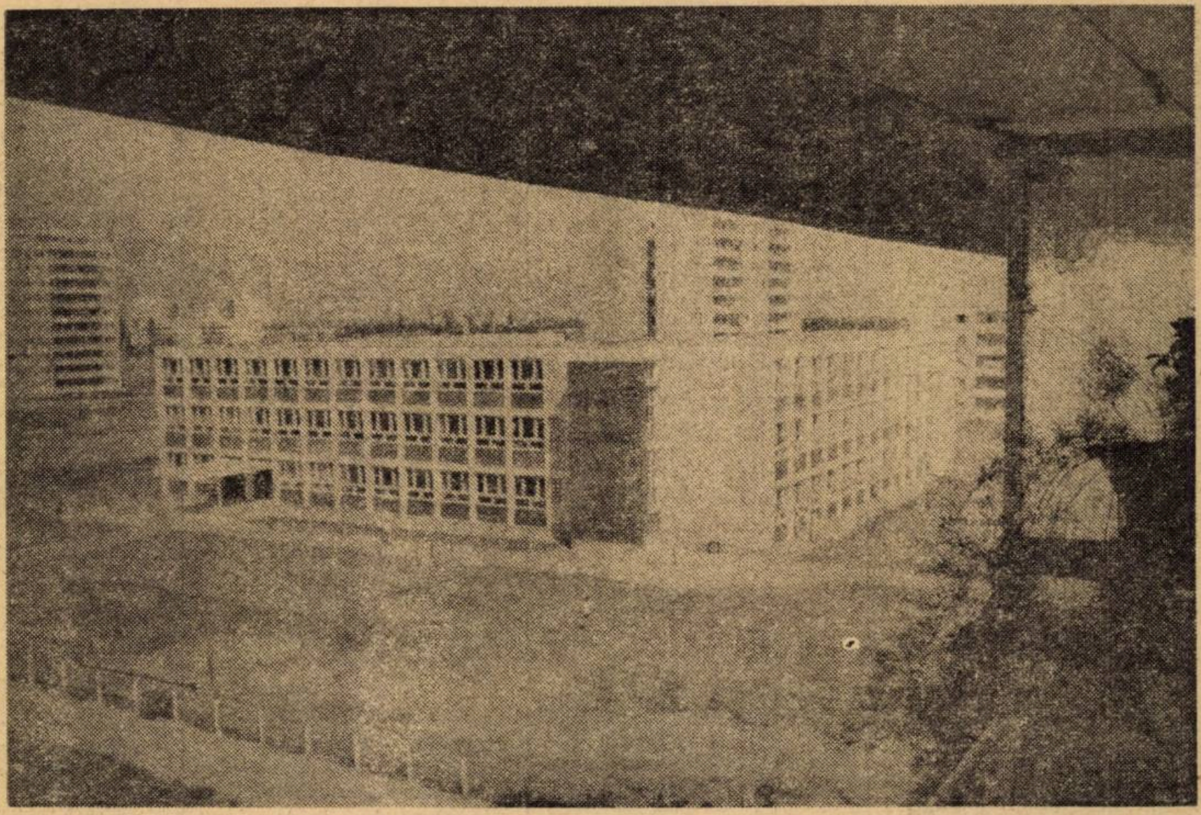

O nouă, suplă și elegantă clădire bucureșteană : localul Școlii generale nr. 194

Istoria în școală

În calitatea mea de președinte al Comitetului Național al Istoricilor din România, aderent la C.I.S.H. (Comité International des Sciences Historiques), precum și în calitatea de președinte al S.S.I. (Societatea de științe istorice), ai căror membri depind de resortul respectiv al Ministerului Educației și Învățămîntului, am avut contact cu profesorii din învățămîntul superior și cu cei din învățămîntul mediu, putînd să-mi dau seama care este eficiența istoriei **ca obiect.** Din discuțiile care s-au purtat în 80 de filiale și subfiliale ale societății, se pare că critica adusă, că istoria nu răspunde cu totul cerințelor majore ale societății noastre socialiste, este întemeiată. Cred că atîta timp cît din antichitate și pînă azi obiectul istoriei a fost cuprins în școală, întreaga ei valoare, cu valențe didactice și educative, ar trebui să corespundă întru totul rolului pe care trebuie să-l aibă, acela de a fi un auxiliar al formării omului.

E drept, nu trebuie să facem factologie, ci conținutul evenimentelor trebuie să fie cercetat interpretativ. Într-un articol din „Era socialistă“ nr. 1, un autor istoric marxist mi-a făcut cinstea să mă considere printre primii istorici marxiști, luînd în considerare două lucrări ale mele: „Reforma Constituției, constatări istorico-juridice“ (1923) și „Caracterizarea și împărțirea istoriei românilor. O nouă concepție“ (1926). Mi-am permis în aceste lucrări să arăt în ce constă valoarea deosebită a istoriei României ca obiect de predare : pe de o parte, integrarea ei în istoria universală — deci necesitatea cunoașterii istoriei universale, iar, pe de altă parte, trebuința de a accentua mai mult epoca contemporană.

De aceea, consider ca binevenită emisiunea „Radio-școală“ cu ciclul său de istorie a României.

Baza ideologică a societății de azi este materialismul dialectic și materialismul istoric, de care cercetarea istorică a ținut și trebuie să țină seama.

P. Constantinescu-Iași

ROMÂNIA
1947 1972
30 DECEMBRIE

Simpozion pe țară:
„Educarea elevilor pentru munca productivă“

În cinstea celei de a 25-a aniversări a republicii, zilele acestea, în capitala țării, cadre didactice din întreaga patrie, din întregul învățămînt, sînt antrenate într-un simpozion pe țară în dezbaterea uneia dintre cele mai actuale și arzătoare probleme ale școlii noastre: educarea elevilor pentru munca productivă.

Acest simpozion constituie chintesența unor largi dezbateri care s-au desfășurat în cursul anului școlar trecut și la care au participat peste 18.000 de cadre didactice.

Simpozionul își propune să evalueze rezultatele dobîndite pînă în prezent în acțiunea de educare pentru muncă a elevilor și să stabilească modalități de intensificare a activității în acest domeniu.

ACCENTE

Oaspeți de peste hotare

De curînd, la invitația Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, ne-a vizitat țara, pentru studiu și schimb de experiență, o delegație a Sindicatului din învățămînt și știință din R.F. a Germaniei, alcătuită din doamna ANNELIES HOPPE, prim-locțiitor al președintelui sindicatului, și domnul DIETER SCHMIDT, șeful secției referate pentru institutele de cercetare și învățămînt superior.

Programul vizitei în țara noastră a oferit oaspeților posibilitatea de a cunoaște direct cîteva dintre principalele preocupări ale sindicatelor pe linia sprijinirii modernizării învățămîntului, a rezolvării unor probleme profesionale și sociale ale cadrelor didactice și, totodată, de a se informa cu privire la direcțiile de perfecționare a învățămîntului și cercetării științifice în România, structura și conținutul învățămîntului, baza materială și tehnologia didactică.

Delegația s-a întîlnit și a purtat discuții cu Biroul executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, cu membrii biroului comitetului sindicatului și cu rectorul Universității din București, cu membrii biroului comitetului sindicatului de la Institutul politehnic din București, cu conducerea Liceului „Ion Neculce" din București.

În țară, oaspeții vest-germani au avut întîlniri cu activiști sindicali și cadre didactice de la Școala generală nr. 15 din Sibiu, cu limbile de predare română, maghiară și germană ; cu conducerea și reprezentanții sindicatului învățămîntului de la Liceul pedagogic și Grădinița de aplicație din Cluj ; cu președintele comitetului sindicatului și directorul Institutului de chimie din Cluj.

O impresie deosebită au produs vizitele la Liceul pedagogic și Institutul de chimie al Universității „Babeș Bolyai" din Cluj, la Liceul „Ion Neculce" din București, discuțiile purtate, mai ales în ceea ce privește legătura învățămîntului și cercetării științifice de viață, de practică, de producție.

Întîlnirile cu membrii Biroului executiv al Uniunii noastre, cu activiști sindicali și cu conducerile unor unități de învățămînt și cercetare din București, Sibiu și Cluj au oferit cadrul unui schimb util de informații reciproce privind rolul și atribuțiile sindicatelor din învățămînt și cercetare, tendințele și direcțiile de dezvoltare și perfecționare a școlii moderne, creșterea rolului social al învățămîntului.

NICOLAE BURCEA

Copiii, despre ocrotirea naturii

La Școala generală din Orașul Victoria a avut loc un original simpozion al copiilor, pe tema ocrotirii naturii, la care au participat cu comunicări, pe lîngă elevi din această școală, pionieri din județele Bihor, Bacău, Arad, Vîlcea, precum și de la Palatul pionierilor din București.

Simpozionul a avut drept scop dezvoltarea la copii, încă de timpuriu, a sentimentului de dragoste față de natura înconjurătoare, precum și a grijii pentru ocrotirea ei. Această acțiune este o prelungire și totodată o amplă scoatere în evidență a activității pe care o duce de mai mulți ani, în școala din Orașul Victoria, cercul de biologie, condus de neobositul profesor Nicolae Diminescu.

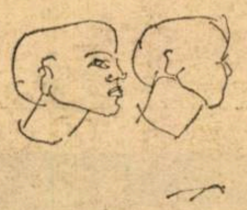

Comunicările pionierilor — departe de a avea un caracter infantil — au fost ținute pe baza datelor concrete, culese de ei în excursii sau în viața lor de zi cu zi. Ele s-au referit la natura din interiorul apartamentului, de pe balcoane, la spațiile verzi din preajma locurilor de joacă și a microstadioanelor, din jurul orașelor sau de pe văi și munți. Copiii au venit cu soluții ingenioase privind ocrotirea naturii și îmbogățirea patrimoniului de verdeață atît de necesar combaterii poluării. S-a propus, cu acest prilej, înființarea Clubului național de ocrotire a naturii, cu secții diverse, care să organizeze tabere de patronare a parcurilor, monumentelor și rezervațiilor naturale. S-au instituit, de asemenea, unele zile, care, cu timpul, vor deveni tradiționale : ziua pădurii, a păsărilor etc.

La simpozion au participat, ca invitați, academicieni, profesori universitari, cadre didactice și pionieri din județele amintite.

Prof. MIHAIL NEGARA
Școala generală. Orașul Victoria

În luptă cu focul

Într-una din zile, în curtea cetățeanului Jarcău Ilie din satul Vadu-Sorești (Buzău) a izbucnit un incendiu. Copilul acestuia, în vîrstă de trei ani și jumătate, rămas fără supraveghere, a început să se joace cu chibriturile. Frații săi mai mari erau amîndoi la școală, iar mama, cu treburile prin casă, nu știa cu ce se îndeletnicește băiatul în curte. Tot jucîndu-se, copilul a dat foc unei grămezi de coceni, aflată nu departe de casă, apoi, speriat, a alergat și s-a încuiat într-o cameră.

Cînd mama a observat isprava fiului, incendiul luase proporții îngrijorătoare. Ajutoarele au venit prompt, din partea unor vecini aflați acasă, dar numărul lor era insuficient pentru potolirea focului. În cîteva minute, la fața locului a sosit un grup de treizeci de elevi și pionieri, care s-au avîntat, cu mic cu mare ca un singur om ; după o luptă aprigă au reușit să localizeze și să stingă acest incendiu. Pagubele înregistrate au fost minime. În fruntea celor care au participat la această acțiune ieșită din comun s-au aflat pionierii fruntași la învățătură : Suditu Gheorghe, Jarcău Ion, Anghelescu Paul, Necula Ispas, Jarcău Emanoil și alții. Ei au dat dovadă de un curaj deosebit stînd mai mult timp pînă la brîu în apa vadului de unde scoteau apa necesară cu gălețile. Au salvat, în felul acesta, casa, dependințele, animalele, furajele și, mai ales viața copilului în cauză care se afla baricadat în odaie. Credem că formația de pompieri voluntari a pionierilor din Școala generală Vadu-Sorești, județul Buzău, merită toate felicitările.

GEORGE NIȚĂ
elev în cl. a V-a

ROMÂNIA
1947
1972
30 DECEMBRIE

Omagiu republicii

Preludiul vacanței școlare, inscrisă în contextul sărbătoririi aniversării republicii, l-au făcut nenumăratele acțiuni organizate în școli sau în cadrul altor instituții de cultură de către elevi.

La Liceul „George Enescu" din Capitală, elevii din școlile profesionale au fost oaspeții liceelor de muzică și coregrafie care au susținut un frumos program artistic.

Elevii Grupului școlar „23 August" au fost oaspeții multilaureatei formații corale a Liceului „Mihai Viteazul" care, în fața colegilor invitați, a susținut un frumos concert coral.

Inspectoratul școlar al municipiului București, împreună cu Comitetul U.T.C., a organizat în sala mică a Palatului R. S. România un spectacol cultural-artistic la care și-au dat concursul și actori profesioniști.

Au fost deschise, ca omagiu la aniversarea republicii, expoziții de artă plastică ale elevilor Liceului „N. Tonitza", ale pionierilor și școlarilor din municipiul București.

Expoziție

În comuna Pătîrlagele, județul Buzău, din inițiativa Casei corpului didactic, s-a deschis expoziția de arte plastice a elevilor din școlile buzoiene, dedicată aniversării republicii. În lucrările expuse predomină peisajul : frumusețile patriei, văzute de copii în excursiile efectuate, construcțiile industriale din anii puterii populare etc.

„Aspirații"

Numărul 12 al revistei „Aspirații", editată de Liceul „Spiru Haret" din Tulcea, poartă ca subtitlu cunoscutul vers eminescian „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie" și este dedicat în întregime celei de-a 25-a aniversări a republicii. Poeziile din revistă (pentru că de această dată revista cuprinde numai poezii) exprimă gînduri și sentimente curate de mare sinceritate și vibrație, prin care tinerii condeieri tulceni preamăresc patria, partidul, trecutul de vitejie al țării, realizările regimului nostru.

ȘCOLI ANIVERSARE

„Pomul de lumină" din Argeș

În anul 1962, arăta tov. Gh. Năstase, prim secretar al Comitetului județean P.C.R. Argeș, în revista studențească „Juventus" din Pitești, în Argeș a fost sădit, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, „un pom de lumină", necunoscut pe acele plaiuri pînă atunci, care, să-și unească roadele de lumină cu cele ale hidrocentralelor de pe Argeș : Institutul pedagogic de trei ani, primul institut de învățămînt superior de pe locurile unde au ctitorit Basarabii. Apariția unui institut de învățămînt superior în Argeș a fost posibilă grație transformărilor înnoitoare din perioada socialistă — valența universitară a Argeșului fiind consecința directă și logică a vastului proces de industrializare și culturalizare.

Serbările ocazionate de primul deceniu de învățămînt universitar în Argeș au prilejuit un bilanț impresionant : învățămîntul are în prezent patru facultăți cu 9 secții, iar în Pitești au mai fost create în ultimul timp încă patru facultăți de subingineri. În cei zece ani ce s-au scurs Institutul pedagogic din Pitești a trimis spre satele noastre însetate de lumină circa 1 400 profesori de limba română, limba franceză, matematică-fizică, științe naturale și agricole. Recent, la secțiile existente, au fost adăugate noi secții de limbi străine : engleză-română, rusă-română, fizică și cunoștințe tehnico-productive, educație fizică.

Momentul central al evenimentului jubiliar l-a constituit sesiunea de comunicări științifice ale cadrelor didactice și studenților. Au fost prezentate 124 comunicări susținute de academicieni, profesori universitari, cercetători și 46 de comunicări susținute de studenții și absolvenții institutului.

Tematica comunicărilor a fost axată pe cercetări fundamentale, cît și pe cercetări cu caracter practic, cu aplicabilitate în producție și, în sfîrșit, pe cercetări cu caracter economic, social, didactic.

Au fost dezbătute probleme ale limbii și literaturii vechi, ale unei metodologii a istoriei literaturii contemporane, probleme de dialectologie și, în special, probleme legate de trecutul și prezentul cultural al Argeșului.

Tot atît de legate de contemporaneitate au fost problemele dezbătute în cadrul secției de științe sociale, pedagogice, metodică.

Probleme cu caracter fundamental au fost prezentate și în cadrul secției de științe naturale. Majoritatea temelor de la această secție au avut un caracter aplicativ, preconizînd îmbunătățiri în domeniul zootehnic și culturilor de porumb, al pomiculturii din Argeș etc. Comunicările de le secția de matematică-fizică au fost axate pe cercetări fundamentale cu aplicabilitate didactică.

La toate acestea trebuie adăugate cercetările cadrelor didactice ale institutului, contribuția lor fiind subliniată de specialiștii invitați.

Sesiunea științifică a studenților s-a remarcat îndeosebi prin cercetarea problemelor locale : nume de locuri, plante etc., precum și prin susținerea referatelor la secțiile de limbi străine în limbile respective (franceză, engleză).

Pentru a marca acest popas jubiliar în mod deosebit, profesorii, studenții și absolvenții institutului s-au constituit într-o societate culturală de tip universitar „Universitas", în scopul de a contribui la perfecționarea lor politică, științifică, culturală și de a răspîndi în mase ideile și realizările științei și tehnicii contemporane.

Ideea centrală care se desprinde din aceste manifestări la care au participat rectori, prorectori, decani, șefi de catedre de la toate institutele de învățămînt superior din țară este aceea subliniată de rectorul institutului, Marin Z. Mocanu, și decanul Facultății de filologie, prof. dr. Gabriel Țepelea, că institutul pedagogic și-a făcut simțită prezența în regiune nu numai pe plan didactic, ci a contribuit la vivificarea vieții locale, a societăților culturale, a revistelor, demonstrînd alături de alte centre nou create în anii noștri că România socialistă nu respiră astăzi doar prin plămînii Capitalei. Aniversarea de la Pitești e o demonstrație simbolică a ceea ce regimul nostru a reușit să creeze în acest oraș și în alte centre provinciale în numai 10 ani, „Pomul de lumină" din Argeș nu e singurul.

E. VERZEA

Pe teme de etică

DE LA CONDUITĂ LA RESORTURILE EI

Evident, efectul investiţiilor educative pe care le fac profesorii în tineretul şcolar se materializează în primul rînd în atitudini, în gesturi, în fapte, în conduita generală a elevilor. Într-un moment în care problemele educaţiei în spiritul eticii şi echităţii se pun cu atîta acuitate pentru întreaga noastră societate, şi cînd problema profilului moral al tineretului se cere privită sub toate complexele şi subtilele ei aspecte, ni se pare oportun ca evaluarea efectelor educaţiei să se opereze nu numai prin prisma acestor manifestări exterioare, ci şi printr-un sondaj al mentalităţii elevilor, al structurilor de idei care condiţionează comportarea lor. Cu scopul de a pune în evidenţă atare aspecte, am ales cîţiva elevi dintr-un liceu bucureştean, recunoscuţi pentru conduita lor exemplară, pentru calitatea activităţii lor şcolare şi am provocat convorbirea pe care o redăm în rîndurile de mai jos. La discuţia noastră au participat : Viorica Cîrstei (anul III A.), Cornelia Condruţ (anul IV C.), Viorel Frîncu (anul IV C.), Irina Haiduc (anul IV A.), Carmen Niculescu (anul IV A.), Bogdan Ruse (anul IV A), elevi ai Liceului „George Coşbuc“.

Red. : **Ce consideraţi a fi pentru voi datoria morală fundamentală ?**

I. Haiduc : Nu vreau să spun lozinci. Dar datoria noastră fundamentală nu poate fi formulată, după părerea mea, decît într-un singur fel : să ne consacrăm toată energia făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltată. Sînt tineri care cred că dacă am ajuns în socialism nu prea mai au mare lucru de făcut. Dar ceea ce s-a făcut pînă acum este doar un început. Un început grandios, dar un început. Trebuie să muncim astfel încît să contribuim la dezvoltarea acestei societăţi. Şi asta nu abia atunci cînd vom deveni oameni maturi, ci de pe acum, formîndu-ne astfel încît să răspundem marilor imperative sociale care ne aşteaptă.

Red. : **De ce depinde această atitudine ?**

V. Cîrstei : Cred că de capacitatea de a-ţi învinge egoismul nativ. Noi vom forma viitoarele rînduri ale intelectualităţii. Dacă vom fi ingineri sau medici, va trebui să gîndim această profesie nu în primul rînd pentru noi înşine, ci pentru societate, pentru cei din jurul nostru, pentru ceilalţi.

C. Niculescu : Părerea mea este că această atitudine depinde în primul rînd de conştiinţa fiecăruia.

Red. : **Şi conştiinţa ?**

C. Niculescu : De mediu, de profesori, de familie, de noi toţi.

C. Condruţ : Socotesc că depinde, în primul rînd, de tine însuţi. Dar şi de societate. Trebuie ca interesele individuale să se acorde perfect cu cele ale societăţii.

C. Niculescu : Conştiinţa presupune şi capacitatea de a gîndi corect. De a şti să alegi între ce trebuie să faci şi să nu faci.

I. Haiduc : Un exemplu în care conştiinţa nu funcţionează corect, îl constituie cazul tinerilor cărora nu le place să muncească. Sînt puţine exemple de astfel de tineri care duc o viaţă parazitară. Dar oricît de puţini ar fi, ei constituie un blam pentru noi toţi cei ce facem parte din generaţia lor. Conduita lor nu depinde numai de profesori, de familie ci de întreg mediul social în care trăiesc. Şi în mediul acesta ne aflăm şi noi cei de-o vîrstă sau aproape de-o vîrstă cu ei. S-au format brigăzi de profesori care au vizitat acasă astfel de tineri pentru a-i convinge să-şi schimbe modul de viaţă. Dar cred că aceasta era, în egală măsură şi o datorie a noastră, a celor din generaţia lor.

C. Condruţ : Ar trebui să ne gîndim puţin. Poate pe undeva, în rîndurile celor ce nu vor să muncească sînt trecuţi în mod greşit şi tineri care au anumite idealuri de viaţă, o ambiţie fantastică de a şi le realiza. Nu cred că trebuie să sacrifici idealul tău de dragul intereselor de moment ale societăţii. Fiindcă abia atunci cînd îţi vei realiza ambiţia profesională vei putea fi cu adevărat de folos societăţii. Eu am toată înţelegerea pentru cei care încearcă cu o disperare oarbă să intre la o facultate.

Red. : **Ce imensă eroare !**

C. Niculescu : Ei greşesc şi faţă de societate şi faţă de ei înşişi. Aici ar trebui să intervină conştiinţa care să-i ajute să înţeleagă că perseverenţa lor pe un drum fără sorţi de izbîndă este dăunătoare. Să zicem că tînărul în cauză vrea să devină medic. Şi după trei ani de încercări, va reuşi cu chiu cu vai să intre în facultate. Va fi un student mediocru şi un medic mediocru. Dar acest mediocru într-o profesie care nu este pe măsura lui putea fi excelent într-o altă profesie.

B. Ruse : E limpede. Cel ce nu reuşeşte să se realizeze şi-a greşit alegerea, are un ideal fals care nu corespunde capacităţii sale.

Red : **Partidul nostru ne-a propus un model uman de mare puritate morală. Cum credeţi că se poate ajunge la el ?**

B. Ruse : Printr-o viguroasă concentrare generală de energie în vederea transformării oamenilor. Dar cred că această transformare nu se va petrece instantaneu, ci în timp. Nu poţi apăsa pe un buton şi să-i faci dintr-o dată pe toţi oameni buni. Dar, neîndoielnic, intenţia partidului, normele de conduită elaborate de el vor grăbi acest proces.

C. Niculescu : Trebuie să credem în modelul de puritate morală pe care ni l-a propus partidul şi să luptăm pentru realizarea lui, chiar dacă el nu se va realiza imediat.

I. Haiduc : Oamenii care au făurit societatea noastră au luptat pentru idealuri care urmau să se înfăptuiască în timp. Cred că cei care în 1921 au înfiinţat Partidul Comunist Român nu sperau ca dintr-o dată societatea să se îndrepte. Dar ei au ştiut să spere şi să creadă, să lupte pentru îndeplinirea visului lor. Şi noi trebuie să luptăm, să sperăm, să credem într-o transformare radicală a fizionomiei morale a oamenilor. Avem garanţia că aceasta se va întîmpla în spiritul de previziune al partidului, de-atîtea ori verificat şi confirmat în practica socială.

Red. : **V-aţi referit deseori în convorbirea noastră la conştiinţă. Ce loc atribuiţi cinstei şi curajului în raport cu conştiinţa ?**

V. Frîncu : Deosebit de important. Fără aceste atribute conştiinţa nu poate funcţiona, nu poate fi înţeleasă după cum nu poate fi înţeleasă fără sinceritate, generozitate, orientare ideologică, patriotism etc.

V. Cîrstei : Am urmărit la televiziune o anchetă în care erau date exemple de curaj, între altele, chiar de eroism. De exemplu, un om a salvat un copil dintr-un incendiu. Dar cred că avem ocazia să dăm dovadă de curaj nu numai în astfel de împrejurări excepţionale. Viaţa ne solicită curaj în fiecare moment.

C. Niculescu : Am să dau un alt exemplu. Dacă un coleg al nostru ar urma să fie sancţionat fără să fie vinovat, noi ar trebui să-i dovedim nevinovăţia, chiar dacă am risca să fim noi înşine sancţionaţi. Exemplul pare absurd, dar am în vedere o situaţie care s-a întîmplat într-adevăr. Curajul poate fi manifestat şi în apărarea adevărului.

★

La o sumară evaluare, răspunsurile pe care ni le-au dat elevii în această anchetă ne demonstrează că, în general, conduita etică a tinerilor îşi are acoperire în resorturi raţionale şi afective, în convingerile, în concepţiile lor. Dar simpla corectitudine a conduitei nu este o garanţie a clarităţii ideilor şi convingerilor lor — vezi răspunsul elevei care punea ambiţiile personale în balanţă cu idealurile societăţii — de unde rezultă necesitatea de a ne asigura în permanenţă, în procesul educativ, nu numai de calitatea manifestărilor elevilor noştri, ci şi de a convingerilor morale intime care stau la baza acestora.

OCTAVIAN BUZESCU

O imagine obişnuită pentru fizionomia pe care a căpătat-o patria noastră în cei 25 de ani care s-au înscris pe răbojul istoriei de la proclamarea republicii.

În centrul aglomeraţiei arhitectonice, o şcoală, unul din miile de noi lăcaşuri în care se formează profilul intelectual şi moral al tineretului nostru

Activităţile tehnico-productive

Învăţătorului — o formaţie practică mai adecvată

Desfăşurarea activităţii în cabinete şi ateliere cere din partea învăţătorilor o pregătire mai temeinică, utilizarea unui material didactic variat şi de înaltă eficienţă, precum şi deprinderi practice de muncă productivă formate încă din liceul pedagogic, deprinderi necesare pentru continua împrospătare a materialului ilustrativ, pentru recondiţionarea operativă a celui existent etc.

La ora actuală, trebuie să recunoaştem, liceele pedagogice nu asigură în suficientă măsură pregătirea unor învăţători de o formaţie mai largă, elastică, în sensul că o serie de probleme, în fond necomplicate, care cer existenţa unor priceperi şi deprinderi de muncă tehnico-productivă, nu pot fi rezolvate prin eforturi personale, învăţătorii respectivi fiind nevoiţi să apeleze la persoane din afara şcolii.

Nu contestăm faptul că există în liceele pedagogice elevi care posedă asemenea deprinderi. Acesta este însă în prea mică măsură meritul şcolii, deoarece planul de învăţămînt şi programele şcolare oferă puţine posibilităţi în acest sens. Se simte nevoia pregătirii viitorilor învăţători şi în domeniul muncii tehnico-productive (desigur, într-un alt registru decît al elevilor de la liceele de cultură generală), care reclamă ca îndemnul la muncă adresat copiilor să fie susţinut de o înaltă competenţă practică a educatorilor.

Fără a încerca o analiză amănunţită a problemei şi fără a avea pretenţia că prezentăm soluţii definitive (problema rămîne deschisă şi altor opinii), am dori totuşi să sugerăm cîteva măsuri posibile care ar putea duce la creşterea eficienţei muncii în liceele pedagogice de învăţători :

— Credem că planul de învăţămînt cu privire la obiectele desen şi lucrul manual ar trebui revizuit în sensul de a li se stabili un loc şi o finalitate mai precise în sistemul obiectelor de studiu (atît la liceu, cît şi la clasele I—IV). Programele şcolare respective să fie alcătuite pornind de la ideea centrală că viitorul învăţător trebuie să posede şi alte deprinderi decît cele strict didactice pentru a fi, fără exagerare, un învăţător-tehnician.

— Înfiinţarea la liceele pedagogice a unor ateliere de confecţionare şi reparare a materialului didactic a căror dotare ar putea fi asigurată de întreprinderile din localitate. Atelierele să fie conduse de profesori competenţi, de preferinţă recrutaţi din rîndul acelora care au ca specialitate desenul sau lucrul manual.

— Profesorul conducător de atelier va colabora cu profesorii metodişti, elaborînd împreună planul de producţie al atelierului în funcţie de cerinţele practicii pedagogice, de etapa parcurgerii problemelor de metodică şi de condiţiile previzibile în care se va desfăşura procesul de învăţămînt în şcoala viitorului.

— Acolo unde şcoala de aplicaţie funcţionează în acelaşi local cu liceul pedagogic, unele activităţi de lucru manual ale claselor I—IV s-ar putea desfăşura cu mai mult succes în atelierul respectiv, învăţătorul urmînd să fie sprijinit în muncă de către un elev al liceului, în cadrul practicii de o zi.

— Elevii claselor de aplicaţie ar putea contribui la confecţionarea şi repararea de material didactic necesar activităţii la clasă, ar putea confecţiona jucării pe care să le ofere copiilor de la grădiniţă cu ocazia unor manifestări comune.

— Elevii liceului pedagogic pot confecţiona şi repara material didactic prin care să contribuie la buna desfăşurare a procesului de învăţămînt în liceul pedagogic, la creşterea calităţii lecţiilor de probă, pot alcătui seturi de material didactic pe care să-l utilizeze la viitoarele locuri de muncă. O parte din materiale ar putea fi valorificate, urmînd să intre în inventarul unor şcoli din apropiere cu posibilităţi mai reduse în privinţa autodotării. În atelier s-ar putea efectua şi lucrări de întreţinere şi înfrumuseţare a şcolii.

S-ar putea ridica obiecţia că formarea la elevii liceului pedagogic a unor deprinderi de muncă tehnico-productivă se rezolvă, ori s-ar putea rezolva prin activitatea în cadrul unor cercuri de elevi, dar aceasta este numai o rezolvare de moment, parţială, care nu poate satisface cerinţele şcolii. Viaţa demonstrează tot mai convingător că învăţătorul capabil să folosească atît metodele moderne de predare, cît şi strungul, menghina etc. va fi o realitate a şcolii de mîine.

Prof. IOAN DOBRE
Liceul pedagogic Abrud, jud. Alba

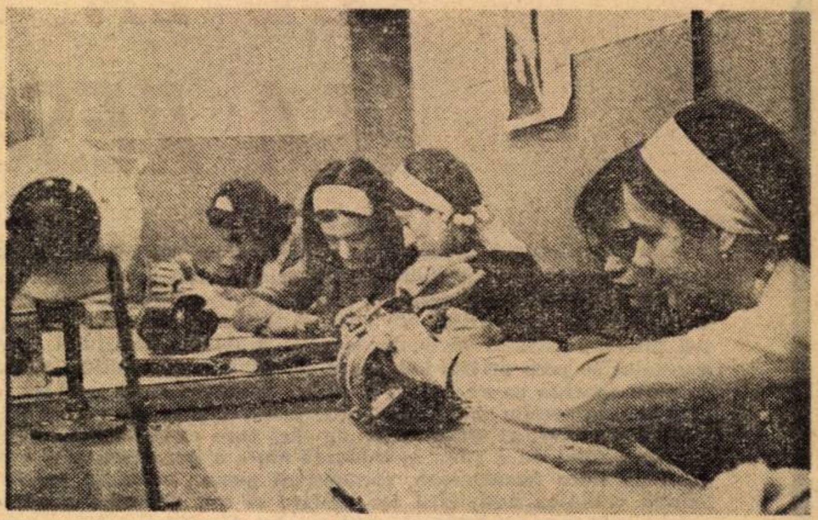

Atelierul-şcoală de la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Craiova : Iniţiere în tehnologia motoarelor sincron

Şase întreprinderi—şase ateliere şcoală

O clădire de şcoală obişnuită, care a aparţinut pînă de curînd Şcolii generale nr. 25 din Capitală, undeva foarte aproape de intersecţia cu Şoseaua Ştefan cel Mare. Deasupra intrării, o inscripţie laconică : „Atelierul-şcoală Liceul «Dimitrie Cantemir»". Este unul din atelierele interşcoală înfiinţate în aceşti ani, o formă deosebit de originală prin care se realizează instruirea practică-productivă a elevilor. Este o adevărată întreprindere industrială. Şase ateliere cu profil diferit sînt cuprinse aici : electronică, montaje electrice, lăcătuşărie, tîmplărie, confecţii textile şi confecţii tricotaj. Fiecare dintre ele este patronat — cu tot ceea ce implică această noţiune astăzi în relaţia dintre o şcoală şi o întreprindere economică — de şase întreprinderi bucureştene, şi ele de profil diferit, care, în acest mod inedit, se întîlnesc şi colaborează, contribuind efectiv la realizarea sarcinii fundamentale trasate şcolii noastre, de a forma tineretul pentru viaţă: „Electronica", Cooperativa „Electrobobinajul", Fabrica de elemente automatizate (F.E.A.), C.I.L.-Pipera, Cooperativa „Munca şi arta" şi „Tricotextil" (acesta din urmă sprijină atelierul de tricotaje). În această originală uzină şcolară în toate cele 6 zile lucrătoare ale săptămînii, sub îndrumarea a 20 de maiştri-instructori, 1 800 de elevi lucrînd în două ture cîte o zi pe săptămînă (sau în cazul elevilor claselor a IX-a şi a X-a ale şcolii generale, cîte două zile), îşi lasă caietele , cărţile, rigla de calcul şi alte instrumente şcolare — e un fel de a spune îşi lasă — şi după ce îmbracă halatul de lucru muncesc efectiv 6 ore dau produse care fac parte integrantă din producţia întreprinderilor patronatoare.

Atelierul-şcoală al Liceului „Dimitrie Cantemir" a fost inaugurat la începutul anului şcolar trecut în prezenţa secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Este o inaugurare cu profunde semnificaţii...

„Complexul" cuprinde elevi din clasele V—X ale şcolilor generale nr. 24 şi 26 şi elevi ai liceelor „Dimitrie Cantemir", „Spiru Haret" şi nr. 10. Fetele lucrează cot la cot cu colegii lor în atelierele cu specific „masculin" : electronică, montaje electrice, lăcătuşărie.

„Există — îmi spunea profesorul coordonator al centrului, Ion Dragomirescu — două forme de a realiza planul de producţie al atelierelor: pe bază de comenzi primite de la întreprinderile care patronează atelierele şi cu care, în acest scop sînt încheiate contracte, sau pe bază de comenzi pentru diferite instituţii şcolare, comenzi primite prin Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti".

Făcînd un scurt bilanţ economic al anului şcolar 1971—1972, prof. Nae Mocanu, directorul, liceului coordonator „Dimitrie Cantemir", îmi dădea o cifră care, privită cu atenţie în contextul ei real, este grăitoare : beneficiul realizat a fost de 60 000 lei. Sarcinile de plan în acest an numai pe trimestrul I sînt evaluate la 150 000 lei producţie marfă.

Contractele încheiate prevăd obligaţii foarte stricte din partea atelierului-şcoală. Astfel, atelierul de electronică execută pentru întreprinderea patronatoare adaptori pentru televizoare, o producţie zilnică de 1 000 bucăţi. Anterior, pentru aceeaşi întreprindere a fost executată o comandă de reglete.

În atelierul de electromontaj, începînd din trimestrul următor, elevii vor trece la bobinare de motoare dinam pentru auto „Carpaţi". În ce priveşte atelierul de lăcătuşărie şi de tîmplărie, ele au primit comenzi pe specific din partea Inspectoratului şcolar al municipiului Bucureşti. Elevele de la confecţii-tricotaje şi confecţii-textile au avut de executat şi comenzi de la Romarta copiilor.

Intenţia conducerii acestui centru de ateliere-şcoală — ne relata profesorul coordonator Ion Dragomirescu — este de a deschide un magazin de desfacere a produselor celor şase ateliere.

Este o consecinţă firească a dezvoltării producţiei lor.

I. ŢENESCU

De la bresle la industria modernă

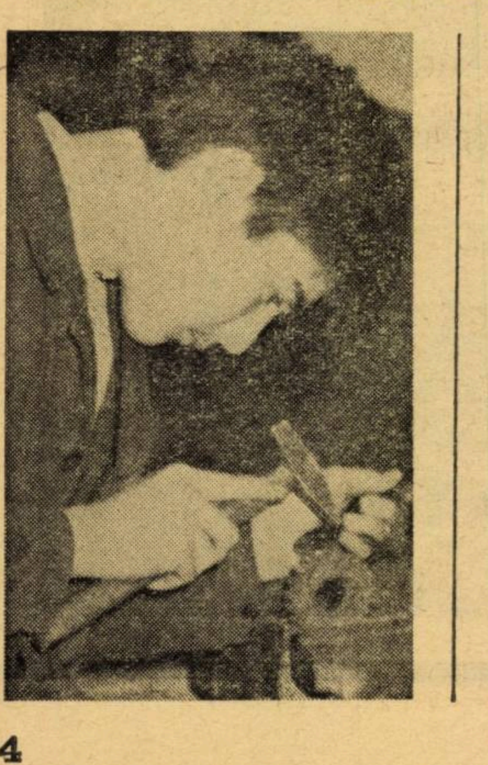

Oraşul Tîrgu-Secuiesc este cunoscut sub numele de „oraş al breslelor". Maiştrii pielari, olari, tăbăcari, fierari şi lăcătuşi erau renumiţi în întreaga ţară. La fiecare pas, în Tîrgu-Secuiesc eşti impresionat de cîte o uşă, poartă sau faţadă sculptată, de forma şi aşezarea curioasă a caselor, după necesităţile breslelor pentru că îndărătul fiecărei case se găseau atelierele. Aceste meşteşuguri cu tradiţie sînt continuate şi astăzi de elevii liceului care îşi desfăşoară activităţile tehnico-productive în cele 5 ateliere din incinta şcolii : de artizanat, de tîmplărie, de lăcătuşărie, de automecanică şi o microîntreprindere textilă. Această varietate de profile asigură o diversificare a activităţii productive a elevilor şi are în vedere aptitudinile şi interesele lor. Liceul este patronat de Fabrica de confecţii „Secuiana" şi de C.E.I.L.

„Atelierul de lăcătuşărie — ne spune maistrul-instructor Máthe György — a fost pus în funcţiune în urmă cu un an, cu ajutorul elevilor şi al întreprinderii patronatoare-C.E.I.L., din localitate. Aceasta a asigurat dotarea atelierului cu sculele necesare, cu menghine şi cu freze. Funcţionează 4 grupuri de lăcătuşi şi 2 de electrotehnicieni, cu cîte 15 elevi. Instruirea elevilor în această meserie cuprinde un ciclu de 4 ani. În primul an, elevii învaţă operaţiunile necesare procesului tehnologic, îşi însuşesc folosirea corectă şi eficientă a sculelor, a frezelor ; elevii din anul II confecţionează stative pentru şcoală şi execută toate reparaţiile de „specialitate" în şcoală ; cei din anul III lucrează pentru întreprinderea patronatoare, execută finisarea şi asamblarea balamalelor şarniere, iar elevii anului IV lucrează în fabrică. Astfel, se realizează integrarea lor în activitatea productivă în condiţiile reale ale procesului de producţie din fabrică. Aici ei execută operaţii de filetare, de finisare, de asamblare, la nivelul cerinţelor întreprinderii. După acest ciclu de 4 ani, elevii vor primi atestatul în meseria de lăcătuş mecanic. Peste doi ani, vor ieşi primii lăcătuşi ai Liceului din Tîrgu-Secuiesc, atestaţi în meserie.

J. FARKAS

FORMAREA SPIRITULUI ŞTIINŢIFIC-EXPERIMENTAL

Formarea spiritului ştiinţific la elevi, care reprezintă o sinteză a unor capacităţi specifice omului societăţii noastre : cunoştinţe, cultură ştiinţifică, inventivitate, originalitate, creativitate, capacitate de a cerceta, de a experimenta, nu poate fi lăsată, atît sub raportul conţinuturilor informaţionale, cît şi al metodologiei, numai pe seama ultimei trepte de şcolaritate — adică a liceului (aşa cum se concepe uneori).

Acest obiectiv este rezultatul unui proces specific, care se realizează sub toate componentele sale în mod treptat, potrivit anumitor legităţi psiho-pedagogice, adică aşa cum se formează personalitatea umană, începînd cu primele influenţe educative organizate.

Din aceste motive, sînt pe deplin întemeiate opiniile care susţin ca predarea ştiinţelor să înceapă cît mai devreme, pentru ca elevii să fie introduşi în cunoaşterea elementelor ştiinţelor naturii încă din primele clase — bineînţeles într-o formă accesibilă puterii lor de înţelegere.

Şcoala noastră şi-a înscris unele realizări pe calea acestor orientări moderne.

Introducerea în clasa I a unei discipline noi „Cunoaşterea mediului înconjurător“ reprezintă un început în această direcţie. De asemenea, în clasele a II-a şi a III-a s-a introdus ca disciplină distinctă „cunoştinţe despre natură“. În vechile programe şi manuale unele cunoştinţe despre natură erau prezentate în cadrul textelor şi lecţiilor de citire. Nefiind încadrate într-un sistem tematic, asemenea cunoştinţe erau sporadice, neorganizate, nu puteau conduce la o cunoaştere coerentă a obiectelor, fenomenelor şi proceselor realităţii, şi ca atare erau lipsite de potenţe pe linia formării unei culturi ştiinţifice.

Actuala programă reprezintă un progres în cadrul preocupărilor ce se manifestă atît la noi, cît şi în alte părţi, pentru structurarea cunoştinţelor, încadrarea şi gruparea lor în sisteme la diferite nivele de organizare. Dar, esenţialul în complexul acţiunii educative, centrul de greutate care polarizează şi vitalizează toate celelalte mijloace, îl reprezintă metodele, complexul de metode.

Obiectivele care stau azi în faţa şcolii, conţinuturile noi prevăzute în programe nu pot fi realizate şi valorificate prin metode izolate, oricum s-ar numi ele, care conduc la construcţia unor lecţii strînse în scheme rigide. Schematismul, formalismul care se mai întîlneşte în şcoală se datoreşte şi unei astfel de mentalităţi „pansofice“ de a atribui unei metode didactice valori absolute, ajungîndu-se în unele cazuri la o subordonare a scopului metodelor. Astăzi, este mai potrivit să vorbim de concepţia metodologică în spiritul căreia metodele se combină şi se structurează, se întrepătrund în desfăşurarea şi realizarea actului educativ direcţionat spre un anumit scop.

În ce priveşte predarea cunoştinţelor despre natură, programa prevede nu numai conţinutul informaţional — de a forma la elevi un sistem de noţiuni despre plante şi animale, despre diferite fenomene şi procese ale naturii, ci face unele referiri şi la o nouă concepţie metodologică care trebuie să călăuzească activitatea învăţătorilor.

Faţă de modalităţile anterioare, cînd cunoştinţele despre natură la clasele I—III se predau pe baza textelor din manualul de l. română cu ajutorul citirii explicative, cu toate neajunsurile amintite, în noua concepţie citirea textelor din manual reprezintă o etapă ultimă a procesului de cunoaştere. Procesul cunoaşterii începe cu observarea organizată a plantelor, a animalelor, a proceselor în natură, acolo unde ele există şi se produc, în condiţionările şi interdependenţele lor reciproce. Observarea are loc pe baza unor scheme logice şi operaţionale pe care elevii le asimilează în procesul utilizării lor, dobîndind instrumente de cunoaştere, de studiere a realităţii. Este vorba de acele planuri după care se studiază plantele, animalele, mineralele, rocile, dirijînd procesele de observare şi gîndire ale elevilor spre ceea ce este esenţial, spre înţelegerea interdependenţelor, a cauzalităţilor, însuşirea unor idei centrale în jurul cărora se vor organiza cunoştinţele, atît în această etapă şcolară, cît şi în cele următoare, cum ar fi : unitatea şi interacţiunea organism-mediu adaptabilitatea, evoluţia, dezvoltarea ş.a.

Această structură şi dinamică a actului cognitiv — pe baza căreia se construieşte dialogul cu elevii — permite valorificarea observaţiilor şi reprezentărilor lor anterioare, corectarea şi precizarea noţiunilor empirice, dezvoltarea spiritului de observaţie, capacitatea de a descoperi, cu ajutorul comparaţiei, analizei, sintezei, abstractizări şi generalizări a trăsăturilor esenţiale, ale obiectelor şi fenomenelor ceea ce reprezintă în fond însuşi procesul logic al formării unor noţiuni corecte, şi a concepţiei ştiinţifice despre lume la elevi.

Important este ca prin activităţile desfăşurate în cadrul lecţiilor elevii să înveţe să observe, să studieze natura. Aşa cum spune un pedagog contemporan, „elevii să vadă nu numai să privească, să pătrundă cu privirea în esenţa lucrurilor“... (Robert Dothens).

O altă idee directoare în predarea şi însuşirea cunoştinţelor despre natură, potrivit pedagogiei active moderne, se referă la antrenarea elevilor într-o activitate de cercetare, de investigaţie şi de aplicaţii practice, oricît de restrînse ar părea dimensiunile acestor preocupări la vîrsta şcolară mică. Ne referim la activitatea pe care pot şi trebuie s-o desfăşoare elevii în legătură cu calendarul naturii, la colţul naturii vii, în cadrul şcolii sau acasă în cadrul muncii lor independente, în grădina şcolară sau în gospodăria părinţilor, în parcuri. Acestea reprezintă pentru elevi adevărate laboratoare unde îşi însuşesc treptat unele metode şi tehnici ale muncii de cercetare, ca de exemplu : urmărirea în timp a unor fenomene, consemnarea lor, efectuarea unor experienţe, observarea continuă a proceselor de creştere la plante şi animale, dezvoltarea lor sub influenţa factorilor de mediu, a condiţiilor şi îngrijirilor pe care le acordă omul. Elevii dobîndesc astfel cunoştinţe, tehnici şi metode de lucru, instrumente de gîndire şi acţiune acţionînd, desfăşurînd o activitate intelectuală şi practică.

Într-o asemenea concepţie metodologică este firesc ca dialogul cu elevii să se desfăşoare nu de la bănci în jurul catedrei, ci la „colţul naturii“, în grădină, în livadă, în mediul natural, unde cresc şi se dezvoltă plantele şi animalele, iar lecţia să se desfăşoare nu numai în clasă, ci mai mult în afara clasei şi să dobîndească, în funcţie de fiecare situaţie, structuri diferite.

Totodată, sarcinile didactice specifice care revin acestei discipline nu se pot realiza numai în cadrul lecţiei de tip tradiţional. Diferite forme de observaţii şi conţinuturile lor, activităţile legate de elaborarea calendarului naturii, cele desfăşurate la colţul naturii, sau în diferite situaţii practice solicită munca în grupe, în echipe, o variată activitate independentă şi individuală.

Conf. univ. dr. EUGEN BLIDEANU

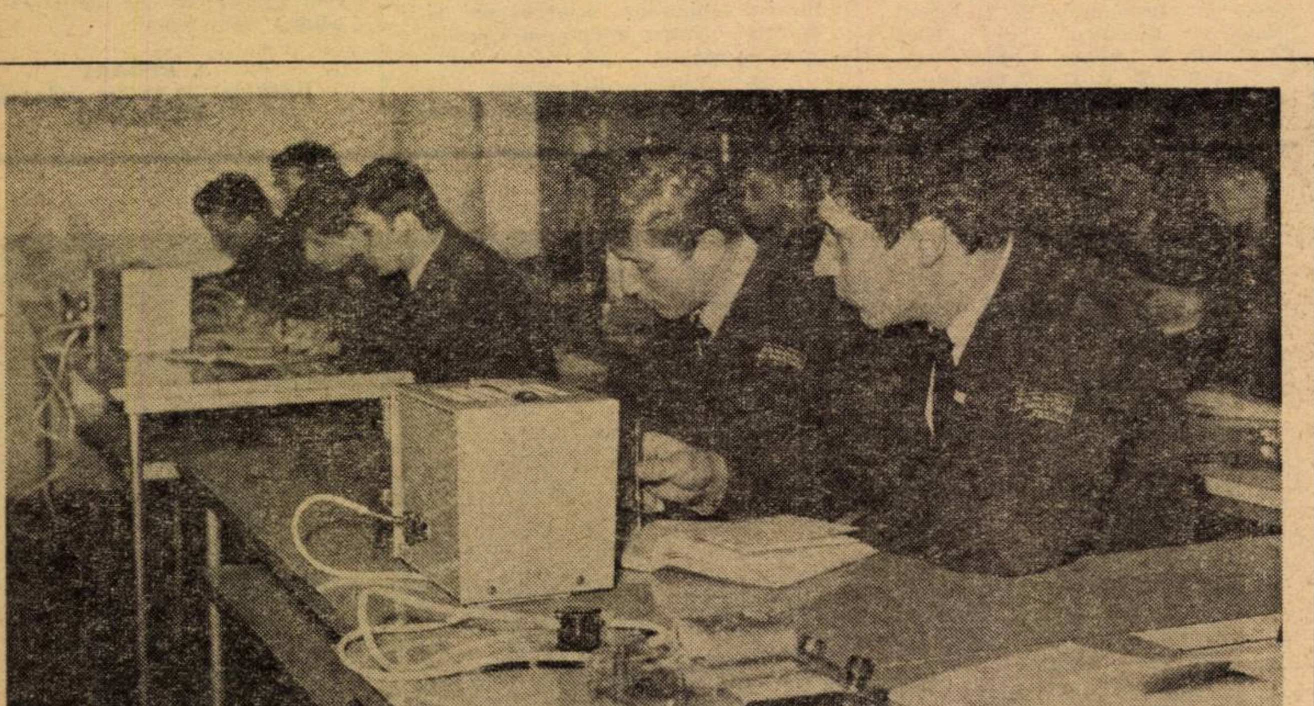

Aparatele — ajutor preţios în dobîndirea cunoştinţelor

Educaţia rutieră a elevilor

Perfecţionarea rapidă a mijloacelor auto şi avantajele reale aduse de ele în circulaţie au făcut ca, iniţial, să treacă neobservate unele urmări pe care automobilul, odată cu devorarea miilor de kilometri, le lasă pe căile rutiere ce le străbate. Dar primele semnale de alarmă au fost trase totuşi la timp ; au fost elaborate legi şi regulamente care îngrădesc goana pe şosele, au fost stabilite condiţiile pe care trebuie să le întrunească persoanele de la volan şi obligaţiile în ce priveşte prioritatea — toate cu un singur scop : securitatea vieţii oamenilor.

În ultima vreme au fost luate o serie de măsuri menite să ducă la o temeinică educaţie rutieră şi a copiilor, încă din primii ani de şcoală. Aceste acţiuni au fost materializate prin constituirea patrulelor şcolare, instruite şi echipate de organele de miliţie, prin tipărirea în tiraj de masă a manualelor de circulaţie difuzate în şcoli, destinate pe cicluri tuturor elevilor şi, în final, însuşirea cunoştinţelor elementare de circulaţie prin predarea anuală a 9 ore cu asemenea tematică. Toate măsurile întreprinse pînă acum, ca şi cele ce se vor mai lua, sînt generate de faptul că, an de an, ca urmare a necunoaşterii sau ignorării legilor de circulaţie, numeroşi copii şi tineri au căzut victime ale unor accidente cu urmări deosebit de grave. Este inadmisibil ca după ce părinţii, şcoala şi societatea, în general, au făcut eforturi pentru creşterea şi educarea unui tînăr, viaţa lui să fie pusă în pericol de o simplă acţiune nechibzuită, acţiune ce putea fi evitată şi pentru care nu s-a insistat la timpul potrivit. Sînt frecvente cazurile cînd copiii se joacă pe partea carosabilă a drumurilor publice, traversează strada în fugă şi prin locuri nepermise, nu se asigură la traversare, circulă pe scările mijloacelor de transport. Toate acestea se petrec sub ochii cetăţenilor care nu iau atitudine, lăsîndu-i pe aceştia să se expună accidentelor.

Fenomenele relatate demonstrează cu prisosinţă două lucruri. În primul rînd, procesul de educaţie rutieră din şcoală nu s-a desfăşurat în cele mai bune condiţii ; în al doilea rînd, părinţii nu au dat atenţie acestei probleme, ei înşişi oferind uneori exemple negative pentru copii. Astăzi nu ar fi dispărut dintre noi fosta elevă a Liceului „Aurel Vlaicu“ din Bucureşti, Botea Ortansa, dacă factorii citaţi mai sus şi-ar fi făcut pe deplin datoria. Victimei i-au trebuit doar cîteva clipe de neatenţie : circulînd cu bicicleta pe trotuar şi discutînd din mers cu alte colege, a coborît brusc pe partea carosabilă în faţa unei autobasculante. Întîmplări tragice au lăsat urme pentru tot restul vieţii copiilor : Samfir Gheorghe, de 7 ani, Tegos Dumitru, de 8 ani, Ilie Florentina, de 7 ani ş.a. — victime ale accidentelor de circulaţie din vara trecută. Dacă ignorarea unor reguli de circulaţie expune tinerii la accidente cauzate din propria vină, există şi situaţii cînd aceştia, prin comportarea lor, expun, pe lîngă pericolul autoaccidentării, şi pe alţii la asemenea urmări. Consider suficient să relatez un singur caz, soldat din fericire doar cu avarierea gravă a autoturismului. Este vorba de elevul Neaţă Viorel de la Şcoala profesională „Electroaparataj“ din Capitală, care, fără a poseda permis de conducere, a luat autoturismul tatălui său, parcat în faţa blocului şi a circulat pe mai multe străzi din cartierul Berceni, tamponîndu-se de un stîlp. Fiecare ne dăm seama de realul pericol pe care-l prezenta Neaţă Viorel în momentul cînd se afla la volan şi firesc ne putem întreba : ce fel de educaţie a primit acest tînăr ?

Credem că, prin includerea în procesul de învăţămînt a predării cunoştinţelor din domeniul circulaţiei, se vor reduce şi chiar evita multe întîmplări tragice.

Maior ANTON MARINESCU
Serviciul de circulaţie al Miliţiei municipiului Bucureşti

Portrete de dascăli

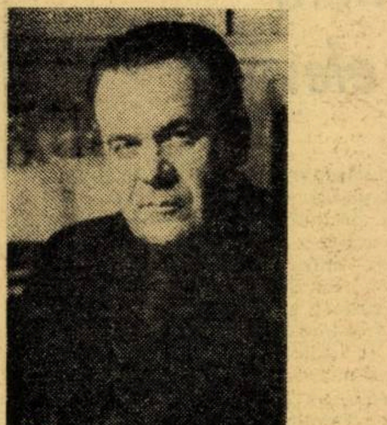

Puterea raţiunii

Salamon Sándor a vrut întotdeauna să instruiască. A devenit profesor. Talentul lui pedagogic şi literar a fost profund influenţat de doi profesori braşoveni: Szemlér Ferenc, tatăl poetului, el însuşi poet şi profesorul de limbă franceză Heszka Béla. Sub influenţa acestor doi dascăli, elevul cu preocupări de ştiinţe naturale optează pentru secţia maghiară-franceză a Universităţii din Cluj, unde, ca student, colaborează la reviste şi ziare. Astfel se conturează scriitorul de mîine, filologul vastelor cercetări literare şi pedagogul dominat de puterea raţiunii.

În anul 1945 este numit profesor la Sfîntu—Gheorghe, unde funcţionează şi astăzi. În activitatea sa pedagogică înţelegerea bazată pe sensibilitatea scriitorului şi raţiunea omului de ştiinţă se îmbină armonios. Multe generaţii de elevi îşi amintesc cu plăcere de orele de neuitat ale profesorului Salamon Sándor, de analizele literare dominate de logică şi în acelaşi timp de afectivitate. În întrunirile cercului literar „Körösi Csoma Sándor“, condus de el, s-au format reprezentanţi de seamă ai vieţii noastre culturale, iar cercul lor dramatic înlocuia pe vremea aceea teatrul oraşului. Într-un timp devine secretar literar al teatrului nou înfiinţat al oraşului. Şi aici îşi continuă activitatea lui de pedagog, predînd actorilor cursuri de istoria dramaturgiei, iar pentru iniţierea elevilor organizează o serie de reprezentări teatrale din repertoriul naţional şi universal.

Astăzi, din nou este profesor. Gradele II şi I, obţinute nu demult, dovedesc o permanentă pregătire profesională.

Opera scriitorului-profesor, care scrie sub numele de Sombori Sandor, se adresează tineretului, valorificînd bogata sa experienţă pedagogică. Piese scurte scrie pentru exerciţiul limbii franceze, inspirate de fabliaux-uri, reprezentate de elevii lui, romanul pentru tineret Aventură în Harghita (Kaland a Hargitán) şi monografia intitulată Secolul luminii (A világosság százada), apărută în 1947 care a înlocuit mult timp manualul de istorie literară, fac parte din opera lui. Cu romanul şi piesa intitulată Gábor Áron a avut un succes remarcabil, iar piesa Take, Ianke şi Cadîr de Victor Ion Popa, tradusă de dînsul, a figurat mult timp în repertoriul teatrului din Sfîntu-Gheorghe. Piesele lui pentru tineret vor apărea în curînd într-un volum selectiv.

Ca profesor, ca scriitor şi ca reprezentant al Filialei Societăţii filologice din judeţul Covasna îşi desfăşoară o largă activitate instructiv-educativă.

Profesorul-savant Salamon Sándor şi scriitorul Sombori Sándor este un exemplu elocvent de raţiune, de înţelepciune şi de sensibilitate al omului îndrăgostit de meseria de dascăl.

GABRIELLA CSIRE

PUNCTE DE VEDERE

Teste de cunoştinţe matematice

Străduinţa de a găsi soluţii convenabile pentru optimizarea învăţămîntului matematic — necesitate acut resimţită în ulimul timp atît în ţara noastră, cît şi în străinătate — nu poate face abstracţie de un aspect implicit al problemei şi anume, de modul de evaluare al nivelului de însuşire a cunoştinţelor la această disciplină şcolară. Practica curentă de apreciere, bazată pe lucrări scrise şi examinări orale, prezintă o serie de carenţe, ca: absenţa unor criterii unice şi standardizate de apreciere, subiectivismul examinatorului, atmosfera de tensiune, hazardul, influenţa negativă a efectelor de ordin şi halo etc. Toate acestea pot contribui la formarea unei judecăţi eronate sau insuficient fondate cu privire la cuantumul real al achiziţiilor matematice pe care le posedă un elev la un moment dat. Faptul nu trebuie neglijat, deoarece prin consecinţele sale în legătură cu promovarea şi selecţia elevilor are o profundă semnificaţie socială, vizează interesele întregii colectivităţi.

Problema care se pune este de a elabora şi utiliza metode cît mai obiective, cu ajutorul cărora să se poată face o evaluare cît mai exactă şi adecvată scopului propus.

O bună parte din deficienţele semnalate pot fi depăşite — după părerea noastră — prin introducerea în practica şcolară a testelor pedagogice (de cunoştinţe, docimologice). Elaborate în condiţii ştiinţifice riguros determinate, aceste teste prezintă o serie de avantaje comparativ cu metodele tradiţionale: standardizarea modalităţilor de notare, obiectivizarea examinării, diminuarea hazardului, evitarea efectelor negative produse de ordinea prezentării în faţa examinatorului, uniformizarea condiţiilor de examen (loc, timp, atmosferă de lucru), reducerea timpului afectat desfăşurării examenului etc. Desigur, ele prezintă şi unele inconveniente, cum ar fi: efort şi timp îndelungat de elaborare, o relativă fărîmiţare a întregului în elemente separate, posibilitatea redusă de a surprinde originalitatea şi bunul simţ al subiectului examinat etc.

Considerînd ca punct de plecare această imagine asupra testelor pedagogice, am efectuat în cadrul Filialei Cluj a Institutului de ştiinţe pedagogice, în cursul anilor 1970—1972, împreună cu un grup de profesori de specialitate de la Liceul „Nicolae Bălcescu“ din Cluj (V. Bucur, S. Lungu, A. Marişescu. D. Steroiu şi E. Văleanu), mai multe cercetări experimentale. Scopul lor a fost de a verifica ipoteza de lucru conform căreia testele de cunoştinţe matematice sînt instrumente adecvate de evaluare a randamentului şcolar şi de selecţie a elevilor în liceu. Nu vom prezenta acum întregul proces de evaluare, aplicare şi etalonare a acestor teste, ci vom indica doar principiile după care ne-am condus şi rezultatele mai importante obţinute pînă acum.

S-a urmărit, în primul rînd, ca problemele incluse în test să acopere întreaga tematică a obiectului dat, să fie de aşa natura încît să-i determine pe elevi la actualizarea unui volum cît mai mare de cunoştinţe, din toate domeniile matematice studiate. Un al doilea principiu orientativ a fost de a include în test probe care să se adreseze cu precădere capacităţii de prelucrare creatoare a informaţiei şi nu de simplă reproducere a ei. Am încercat în acest mod să depăşim un aspect vulnerabil al testelor şi anume slaba solicitare a reflecţiei, a capacităţii de organizare a cunoştinţelor. Sub raportul organizării, tendinţa a fost de a oferi elevilor probleme cît mai variate şi diferite ca grad de dificultate, dar care să corespundă următoarelor cerinţe: accesibilitate, formulare precisă, rezolvări rapide, alternarea ordinei în funcţie de gradul de dificultate, cote bine determinate etc.

Concluziile mai importante care pot fi reliefate pe baza analizei calitative şi cantitative a datelor obţinute în urma aplicării experimentale a mai multor teste pedagogice de matematică, la clasele VI—IX, sînt următoarele:

1. Testele pedagogice permit profesorului de specialitate să-şi formeze o imagine generală şi adecvată despre nivelul de asimilare a cunoştinţelor de către elevi. Totodată ele oferă posibilitatea de a evidenţia domeniile şi capitolele mai puţin aprofundate sau mai dificile pentru elevi, facilitînd astfel organizarea raţională a lecţiilor cu caracter recapitulativ şi de sistematizare.

2. În al doilea rînd, oferă elevilor posibilitatea de a-şi cunoaşte mai bine propriile lor posibilităţi, de a se situa adecvat în ierarhia valorică a clasei sau colectivului din care fac parte. O astfel de autoapreciere contribuie la cristalizarea aspiraţiilor şcolare şi profesionale, ceea ce este deosebit de important pentru conturarea opţiunilor profesionale şi, în final, pentru integrarea tinerilor în viaţa socială.

3. Determinarea diferenţelor individuale — funcţie principală a oricărui test — nu este un scop în sine, ci un mijloc de a alege dintr-un grup de candidaţi pe cei cu şansa cea mai mare de reuşită într-o anumită profesie sau tip de şcoală. Sub acest aspect se constată că, prin sistemul de cotare a rezultatelor, testele pedagogice oferă posibilitatea unei diferenţieri pregnante, semnificative a subiecţilor. Aşa, de exemplu, la „Testul de cunoştinţe matematice pentru selecţia elevilor în liceu“, cel mai bun candidat a realizat 76 puncte, iar cel mai slab 6. Între aceste limite se situează toţi cei 141 de elevi, ale căror performanţe urmează, în linii mari, o curbă Gauss normală (la valori grupate în clase cu intervalul 7, frecvenţele sînt următoarele: 8, 11, 21, 23, 24, 14, 13, 13, 10, 9).

4. Un alt avantaj este operativitatea desfăşurării examenelor sau concursurilor de selecţie. Pentru exemplificare, notăm că la „concursul“ experimental de selecţie a elevilor în clasa a IX-a examinarea unui candidat a durat aproximativ 15 minute.

5. O cerinţă esenţială pentru orice metodă sau mijloc de apreciere sau măsurare este asigurarea validităţii sale. În experimentele noastre concordanţa dintre test şi criteriu a fost pusă în evidenţă prin corelarea performanţelor realizate de candidat cu randamentul lor şcolar. Comparînd datele obţinute la testul de matematică cu cele realizate la examenul oficial de admitere, se constată următoarele:

a) Între examenul cu test pedagogic şi media anuală la matematică în clasa a VIII-a coeficientul de corelaţie $r = .79$.

b) Între examenul tradiţional (media scris + oral) şi nota medie la matematică în clasa a VII-a $r = .54$.

c) Între test şi media trim. I din clasa a IX-a $r = .75$.

d) Între examenul tradiţional şi media trim. I clasa a IX-a $r = .55$.

Coeficienţii de .79 şi .75 reflectă un raport strîns între variabile, în timp ce .55 şi respectiv .54 — unul moderat. Cu alte cuvinte, testul pedagogic este un instrument mai potrivit de evaluare a randamentului şcolar decît probele tradiţionale de examinare.

6. Procedînd la verificarea testelor de către 2 şi 3 profesori, fiecare lucrînd independent, s-a obţinut o concordanţă aproape totală în notarea rezultatelor, ceea ce demonstrează că obiectivitatea testului nu a fost afectată de „ecuaţia personală“ a examinatorului.

Toate aceste rezultate susţin ipoteza enunţată anterior. Elaborate pe baza unor criterii ştiinţifice şi integrate în ansamblul altor metode de apreciere, testele pedagogice pot deveni instrumente de lucru preţioase pentru uzul şcolii.

I. BERARU
Institutul de ştiinţe pedagogice
Filiala Cluj

Atitudine — aptitudine pentru muncă

Atitudine sau aptitudine pentru muncă ? Precizarea este mai mult decît o „ceartă de cuvinte" ; ea dezvăluie implicații în ordinea strategiei educative față de activitatea definitorie pentru om : munca. În fond, este vorba de un sistem de atitudini și aptitudini, nu numai atitudine, nici numai aptitudine.

A recunoaște existența unei aptitudini generale pentru muncă înseamnă a recunoaște existența unui „dat inițial" care, sub influența factorilor educativi, permite transformarea potențialității în act manifest. În acest sens consideră psihologul sovietic N. S. Leites înclinația spre muncă drept factor al talentului. Asemenea capacității de verbalizare, specifică speciei umane, predispoziția pentru muncă existentă în structura anatomo-fiziologică a omului devine aptitudine și se manifestă ca atare numai cînd există condiții prielnice În condiții nefavorabile se atrofiază, nemaiputîndu-se manifesta ca act. Pentru a se putea manifesta, aptitudinea pentru muncă trebuie mai întîi să existe în individ într-o formă sau alta. În „Ideologia germană" se sublinia că „pentru a deveni un Rafael trebuie să porți în tine un Rafael". Aceasta și contribuie la explicarea în unele cazuri a succeselor sau a insucceselor muncii educative. „Datul inițial" de natura informației genetice diminuează sau potențează influența factorilor educativi. Așa cum remarca un ilustru om de spirit, „educatorii lucrează cu materialul clientului". Într-un grad sau altul, fiecare posedă germenii aptitudinii pentru muncă. Ei trebuie astfel cultivați încît să atingă nivelul optim de manifestare în cîmpul activității productive concrete. În aceasta constă măiestria educatorului.

Din cealaltă perspectivă, trebuie precizat că atitudinea se hrănește cu informații. Ea este mai independentă de factorii ereditari și mai direct legată de acțiunea educativă.

Poziția față de muncă și poziția în muncă a individului, considerarea deci a raportului individ-muncă în termenii „atitudine-aptitudine" indică echilibrul sau dezechilibrul dintre tendință și capacitate. În ordinea statuării unei raportări adecvate a elevului la muncă este necesară îndreptarea atenției spre reușita fiecărei activități. A cere elevilor din prima zi de practică productivă executarea unor operații de muncă dificile, obositoare, monotone — iată cea mai bună cale de a îndepărta elevul de muncă. Rezultă de aici necesitatea situării pe poziția minimei rezistente ? Nicidecum ! Fixăm numai obiective care pot fi îndeplinite ? Deloc ! Avem în vedere însă în fixarea sarcinilor, totdeauna „zona proximei dezvoltări". Prin aceasta se asigură nu numai continua dezvoltare a elevului, dar și posibilitatea furnizării sentimentelor de bucurie și satisfacție, rezultate din îndeplinirea sarcinilor. Nu acționează în vederea formării unei „atitudini-aptitudini" corespunzătoare pentru muncă acele cadre didactice care nu fac efortul de a desprinde, în primul rînd, din activitățile de muncă ale elevilor acele elemente pentru care ei merită să fie felicitați. Preocuparea pentru asigurarea unei înalte satisfacții în raport cu munca este în același timp și o preocupare pentru formarea unei „atitudini-aptitudini" corespunzătoare de muncă. Economia de laude și felicitări nu este niciodată justificată : un bun educator acordă generos aprecierea sa elevilor și se abține pe cît posibil de la mustrări.

Ca aptitudine, raportul față de muncă, pentru a se forma corespunzător necesită cel puțin două lucruri: adecvarea sarcinii la „zona proximei dezvoltări" și „sancțiunea premială". Ca atitudine, este implicată cerința furnizării de informații cu privire la scopul sarcinii fixate, mai general, cu privire la importanța profesiei în domeniul căreia elevul se pregătește pentru a deveni specialist. Aceste informații trebuie implantate afectiv pentru ca ele să se constituie ca elemente pregătitoare pentru acțiune : atitudinea nu este altceva decît faza premergătoare a acțiunii. Din punct de vedere social, școala în întregime, este o etapă premergătoare muncii propriu-zise, o etapă de acumulare în vederea trecerii imediate la acțiune.

Informațiile cu privire la valoarea socială a profesiei, tocmai pentru a fi filtrate afectiv, se impun a fi culese nu de la catedră, ci direct din realitate, prin confruntare cu practica. Aceasta și constituie valoarea educativă inestimabilă a cerinței de a se organiza școala în așa fel „încît elevii să poată să și lucreze și să și învețe" (Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a R.C.R., 19—21 iulie 1972, p. 26).

SEPTIMIU CHELCEA

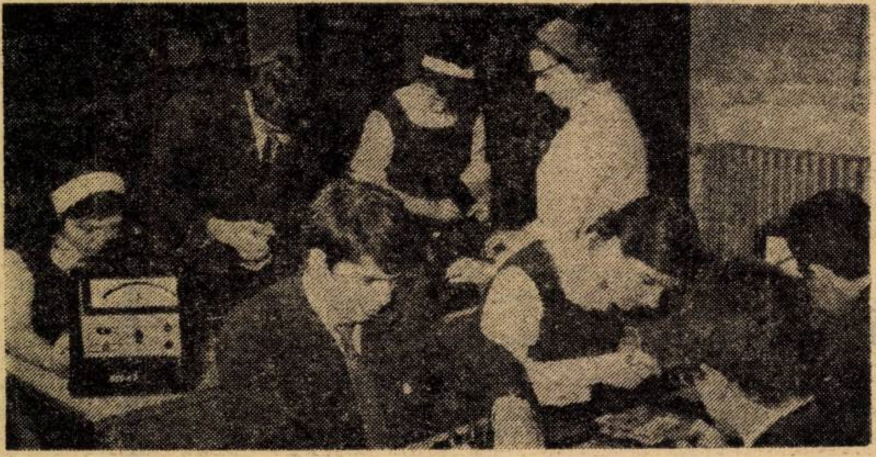

Conceptul „mijloace de învățămînt"

Pînă nu de mult profesorul dispunea doar de cîteva mijloace în activitatea didactică (tabla, creta, tabloul ș.a.), iar elevul se folosea la învățătură de carte, creion și hîrtie.

Cît de departe am ajuns astăzi, grație progreselor științei și tehnicii ! Tehnica modernă în învățămîntul de azi oferă elevilor o multitudine de materiale didactice și echipamente tehnice, care i-ar fi uimit pe școlarii generațiilor trecute. Aceasta a impus și reconsiderarea termenului de „material didactic" (cunoscut de decenii și utilizat și în prezent de multe cadre didactice), desemnînd, de fapt, ceea ce numim acum mijloace de învățămînt tradiționale : hărți, planșe, atlase, tabele, mulaje etc. (v. Dicționar pedagogic, traducere din limba rusă, E.D.P., București, 1964). De fapt, acest termen îl întîlnim sub diferite formulări și anume : **material instructiv** (Instructional materials, în : The educator's Encylopedia, anul 1967) ; **mijloc de predare** (aid teaching, in Dictionary of Education, anul 1959) ; **material de instruire** (Instructional material, in Dictionary of Education, anul 1959).

Pentru informarea cadrelor didactice asupra mijloacelor de învățămînt utilizate pe plan mondial, ca și pentru lămurirea unor termeni și stabilirea unui indicator de clasificare a mijloacelor de învățămînt după criterii științifice ar fi necesar, credem, un glosar sau un lexicon de termeni din domeniul mijloacelor de învățămînt. Oficiul central pentru mijloace de învățămînt și-a propus să elaboreze o astfel de lucrare în anul viitor.

În ultimul timp, la noi în țară se folosește termenul de **mijloace de învățămînt**, care nu a fost încă definit în nici o lucrare apărută pînă acum (nici Dicționarul de pedagogie contemporană, apărut în Editura didactică și pedagogică în anul 1969, nu-l menționează).

După părerea noastră, termenul de „mijloace de învățămînt" reprezintă o noțiune mai largă decît acela de „material didactic". Fără a avea pretenția de a formula o definiție completă, putem afirma totuși că **mijloacele de învățămînt reprezintă totalitatea auxiliarelor folosite de profesor, în transmiterea cunoștințelor, și de elevi, ca instrumente de lucru în procesul învățării.** În această formulare deosebim, din punct de vedere al modului de utilizare, două mari grupe : 1) materiale didactice — purtătoare de informați (hărți, tablouri, atlase, diapozitive, diafilme, filme, discuri, benzi magnetice etc.) ; 2) echipament tehnic folosit pentru transmiterea informației (diaproiectoare, epiproiectoare, epidiaproiectoare, cineproiectoare, magnetofoane, picupuri, radioreceptoare, telereceptoare și altele). După natura mesajului, mijloacele de învățămînt pot fi : mijloace de comunicare vizuală, mijloace de comunicare auditivă, mijloace de comunicare audiovizuală.

Mijloacele de învățămînt sînt cele mai mobile elemente ale procesului instructiv-educativ ; ele constituie un produs al tehnicii și sînt condiționate de progresele pe care le înregistrează aceasta. Ca orice element dinamic, ele impun și perfecționarea continuă a celor care le folosesc, contribuind în felul acesta la lărgirea sferei preocupărilor impuse de pregătirea lecției. Dinamica producției mijloacelor de învățămînt a dus la schimbări calitative importante. Vechiul cineproiector, de exemplu, a devenit, acum aparat cu casetă (care înlătură complicația introducerii filmului printr-un labirint de tamburi dințați de antrenare și role de dirijare) ; magnetofonul a dus la apariția casetofonului ; înregistrarea imaginii pe materiale fotosensibile a fost completată cu înregistrarea imaginii pe bandă magnetică ; manualul tinde să fie înlocuit și el în parte, de manualul de instruire programată și de mașina de învățare etc.

Desigur, nu tot ceea ce realizează tehnica modernă înseamnă că trebuie introdus în învățămînt. Asimilarea unui nou mijloc de învățămînt se face pe baza unui studiu de prognoză, a unei cercetări riguroase și a unei confruntări cu noua tehnologie didactică, cerută de continua perfecționare a învățămîntului. Numai în felul acesta se poate stabili un program prioritar de dotare cu mijloace de învățămînt utile, eficiente și moderne.

Prof. **TEODOR MUCICA**
director adjunct al Oficiului central pentru mijloace de învățămînt

LA ZI

Programul lectoratelor pedagogice cu părinții din unele școli din orașul Craiova și județul Dolj (Vîrtop, Terpezița, Ișalnița, Sălcuța, Plenița, Vala, Hunie, Ginciova, Goicea Mare) s-a îmbunătățit simțitor, găsindu-se diverse forme de organizare care să trezească interesul părinților, să-i mobilizeze efectiv în munca de educație organizată a școlii. Astfel, la Școala nr. 29 din Craiova, în planul tematic al lectoratelor sînt înscrise vizite cu părinții la întreprinderile industriale din localitate, întîlniri cu activiști de partid, cu fruntași în producție, cu inovatori sau oameni ai muncii din diferite domenii de activitate, care vor vorbi părinților despre profilul profesiilor spre care trebuie să fie îndreptați viitorii absolvenți. La aceeași școală, învățătoarea Lăța Constantina a organizat cu părinții o masă rotundă cu tema : „Părinții — prima școală a copilului". S-au dat indicații metodice de felul cum trebuie să fie ajutat elevul în familie pentru îndeplinirea cu ușurință a îndatoririlor sale școlare.

De un deosebit succes s-a bucurat — în cadrul unui lectorat organizat de Școala specială nr. 30, Ișalnița — prezentarea interviurilor luate în prealabil părinților pe bandă de magnetofon, în legătură cu opinia lor despre activitatea educativă în familie. (Inv. Gheorghe Alexandru).

◆

Ca un omagiu adus profesorilor care au avut un aport deosebit în răspîndirea educației fizice din țara noastră, Editura „Stadion" prezintă cititorilor personalitatea a doi dintre ei : Gh. Moceanu și Virgil Roșală.

Primul volum, intitulat „Gh. Moceanu", îl prezintă pe acest profesor, creator al sistemului național de gimnastică din România, ca pe un militant activ pentru răspîndirea educației fizice în rîndul maselor populare. În lucrare sînt inserate citate din presa vremii, fotografii și facsimile care îi sporesc valoarea documentară.

Cel de al doilea volum : „Din însemnările unui profesor" este semnat de Virgil Roșală. Generației mai vîrstnice a profesorilor de educație fizică și a antrenorilor, activitatea didactică și pedagogică a eminentului profesor Virgil Roșală este binecunoscută. Cei mai tineri vor găsi în această lucrare, scrisă cu pasiune și căldură, o pledoarie pentru cauza mișcării de educație fizică și sport, un îndemn pentru practicarea culturii fizice.

◆

Cu un an în urmă, la Școala generală nr. 1 din Rășinari — Sibiu s-a constituit cercul științific „Micul genetician", cuprinzînd pionieri din clasele a V-a, a VI-a și a VII-a.

În acest an, micii geneticieni din Rășinari, folosind măsurătorile biometrice, studiază variațiile tuberculilor de cartofi cultivați în solurile din zona Rășinarului. Activitatea se desfășoară pe grupe de elevi, iar fiecare membru al cercului este pus în situația de a măsura, de a observa variațiile prezentate de tuberculi, interpretîndu-le statistic. (Prof. Dan Pessaroff).

◆

Ultimul număr al Buletinului „Materiale de informare metodico-științifică", editat de Casa corpului didactic din Iași, cu concursul inspectoratului școlar județean, cuprinde articole privind modernizarea învățămîntului, probleme ale muncii educative, opinii despre noi cerințe în munca de predare, consultații metodologice, recenzii asupra unor cărți de psihopedagogie etc.

O altă lucrare colectivă, editată tot aici, se numește „Omagiu pe letopisețul școlii contemporane" și reunește cercetări ale profesorilor ieșeni despre dezvoltarea școlilor în județ de-a lungul vremii, evocări, confesiuni, precum și opinii privind profilul educatorului contemporan.

Casa corpului didactic din Iași a editat, tot în 1972, și volumul: „Contribuții la istoricul dezvoltării învățămîntului din județul Iași, partea I" (din cele mai vechi timpuri, pînă în 1859), datorat profesorului Petru Vladcovschi, de la Școala generală din satul Vînători, comuna Popricani-Iași. (Gh. Ioan).

◆

Sub egida Filialei Societății de științe fizice și chimice, a Inspectoratului școlar județean și Casei corpului didactic, la Buzău a avut loc, în zilele de 9 și 10 decembrie a.c., Simpozionul național al profesorilor de fizică și chimie.

Au fost ținute, cu acest prilej, un număr mare de comunicări privind noile descoperiri în domeniile fizicii și chimiei, s-au făcut propuneri pentru predarea modernă a acestor discipline la clasă. În final, a fost vizitată zona industrială a orașului Buzău, (Prof. A. Gheorghe).

Reînnoiți-vă abonamentul pe anul 1973 la revista „TRIBUNA ȘCOLII". Prețul unui abonament pe 12 luni este de 52 lei, pe 6 luni de 26 lei, pe 3 luni de 13 lei.

CORESPONDENȚA

Rigla de calcul

Ani de-a rîndul am constatat dificultățile pe care le întîmpină elevii în clasa a VII-a cînd pentru prima dată iau contact cu numerele negative și pozitive. Diversele încercări de a face legătura cu temperaturile mai mari sau mai mici decît zero, cu sume de primit și de dat și alte fapte extramatematice, precum și cu probleme de mișcare folosite în actualul manual s-au dovedit ineficace. Meditînd asupra acestor dificultăți, am ajuns la concluzia că originea lor constă în aceea că astfel de numere sînt introduse prea tîrziu în clasa a VII-a ; în clasa a V-a, rezistența psihică a copiilor împotriva „numerelor mai mici ca 0" este practic inexistentă. Dar această disponibilitate psihică nu este suficientă. Copiii mai trebuie ajutați de un material didactic adecvat. În acest scop, am imaginat o riglă de calcul a cărei construcție se poate vedea mai jos. Principiul de folosire al acestei rigle se bazează exact pe ceea ce recomandă noua programă, pe operații cu segmente orientate. Mișcarea de translație a scalei superioare față de scala interioară conduce la citirea directă a rezultatului. Astfel adunarea comportă următorii pași : Considerăm primul termen, pe scala de jos ; deplasăm scala de sus, pînă cînd originea sa ajunge în dreptul termenului considerat pe scala de jos ; considerăm al doilea termen pe scala de sus, iar în dreptul său citim, pe scala de jos, suma. Scăderea se face într-un mod asemănător. În urma aprobării Inspectoratului școlar al municipiului București, rigla a fost experimentată în anul școlar trecut la două clase a V-a.

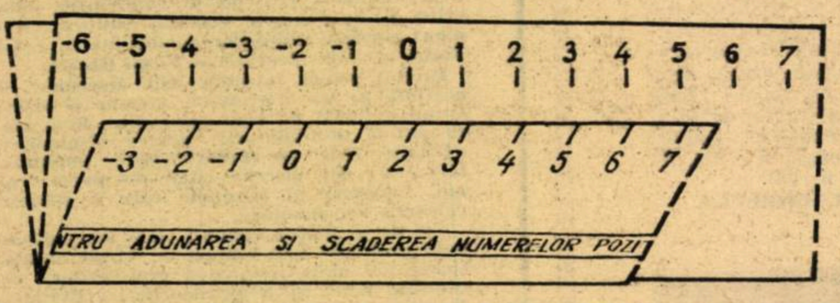

Menționez că pe plan mondial există o tendință de ștergere a graniței dintre aritmetică și algebră, de coborîre la anii mai mici a multor chestiuni zise de algebră. Astfel, în Uniunea Sovietică ecuațiile și inecuațiile sînt introduse încă din clasa a IV-a, iar numerele pozitive și negative din clasa a V-a. Rigla ce se poate vedea alăturat — și care poate fi confecționată de elevii înșiși, ceea ce este în spiritul noii orientări a înființării laboratoarelor de matematică, răspunde tocmai unor astfel de necesități. Rigla de calcul pentru adunarea și scăderea numerelor negative și pozitive coboară cu doi ani pragul predării acestor numere, din clasa a VII-a în clasa a V-a.

O analiză competentă a rezultatelor experimentului meu cred că ar fi bine venită.

Prof. ȘTEFAN FĂTULESCU
București

Biblioteca școlii

În sistemul factorilor educaționali, biblioteca ocupă unul din locurile centrale. Cartea este și rămîne instrumentul de instruire și educare cu cele mai înalte valențe.

În același timp, în condițiile adîncirii și diversificării acțiunilor de educare politico-ideologică a elevilor, cartea social-politică poate și trebuie să-și releve cu pregnanță potențele prin difuzarea sa largă și sistematică în masa cititorilor de vîrstă școlară. Tocmai în aceste direcții biblioteca școlară este chemată să-și aducă o contribuție decisivă și nu întîmplător în fiecare unitate școlară există un fond de cărți destinat special unui asemenea scop.

Ne exprimăm, însă, regretul în fața unei realități adesea întristătoare, anume că unele biblioteci școlare din mediul rural trăiesc în postura nedorită de „cenușărese". Vom aborda un singur aspect, înregistrarea cu cărți, și o vom face în dublă calitate, de profesor de limba și literatură română și de conducător al unei biblioteci școlare de sat. Nu o dată sîntem în situația să luăm cunoștință de aspecte paradoxale : cărți existente deja în bibliotecă în 3—4 exemplare sînt re-expediate, în timp ce altele, de un interes cel puțin echivalent, întîrzie să sosească. O situație cu totul precară o au noutățile editoriale în sensul că acestea parvin bibliotecilor școlare cu o nejustificată întîrziere față de momentul apariției lor pe „piața literară".

Se impune o conlucrare mai strînsă între bibliotecile școlare și centrele de difuzare a cărții. Factorii de răspundere din școli au latitudinea de a comanda cărți în funcție de necesitățile concrete ale școlilor respective, în raport cu numărul de elevi, iar centrele de difuzare pot onora, cu solicitudine și promptitudine, comenzile, cu condiția să existe preocupări concrete în acest sens. Nu pledăm pentru onorarea integrală și necondiționată a comenzilor noastre (adesea lucrul acesta este imposibil), dar cerem ca în notele de expediție să fie incluse cu prioritate cărțile solicitate.

În acest fel se vor evita situații de repetare paradoxală, de felul celor semnalate mai sus, iar biblioteca școlară își va reafirma valențele de focar esențial de cultură.

Prof. TEODOR PRACSIU
com. Fălciu, jud. Vaslui

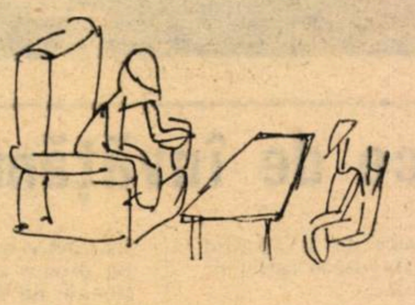

LEGISLATIVE

Dumitru Corobceanu, învățător, Școala generală nr. 4 Iași : Coeficienții din proiectul de Lege a remunerării se referă la diferențele de nivele exprimate în clase de salarizare stabilite. De aceea apar unele diferențe de coeficienți care vi se par nejustificate.

Nicolae D. Marinescu, învățător pensionar, Stoilești, jud. Vîlcea : Pensia se calculează pe baza salariului tarifar efectiv încasat în anii din perioada de referință pe care vi i-ați ales pentru stabilirea bazei de calcul a pensiei. Ea nu se poate calcula pe baza unui salariu care considerați că vi s-ar fi cuvenit, dacă în perioada cît ați funcționat la clasă s-ar fi aplicat unele reglementări apărute după ce ați ieșit la pensie.

Un grup de cadre didactice din com. Cioroiași, jud. Dolj : Prin concurs pot fi ocupate numai posturile vacante stabilite de Ministerul Educației si Învățămîntului și publicate în Buletinul acestui minister. Alte posturi vacante pot fi ocupate prin transferare în interesul învățămîntului sau prin detașare în condițiile prevăzute de Statutul personalului didactic. Cele care rămîn vacante după efectuarea acestor operațiuni pot fi ocupate numai prin suplinire.

Ion Alexa, profesor, Școala generală Huedin, jud. Cluj : Lămuriri în legătură cu salarizarea profesorilor suplinitori care au numai absolvirea unei facultăți de la Universitate, fără diplomă de licență, s-au publicat în nr. 64 al revistei (răspunsul pentru Viorica Săndulescu). Deci, dacă la 15 martie 1969 funcționați ca profesor categ. II de studii, vă mențineți aceeași încadrare dacă, în prezent, funcționați ca suplinitor.

Gabriel Zaharia, profesor, Liceul „I. Pătrășcanu", Bacău : Gradele didactice II sau I, pot fi solicitate de profesorii care, avînd studiile prevăzute de Statutul personalului didactic (licența Universității sau diploma Institutului pedagogic de 3 ani), funcționau la catedră la 1 august 1959, după împlinirea a 10 ani (respectiv 15 ani) de activitate în învățămînt fără a avea 5 ani vechime de la definitivare sau de la acordarea gradului II. Întrucît dv. nu aveați licența la 1 august 1959, nu puteți beneficia de această prevedere.

Năforniță Gheorghe, învățător, Școala generală Poșta Elan, jud. Vaslui : Obligația de predare la clasă a învățătorilor de la clasele I—IV este de 4—5 ore pe zi, potrivit planului de învățămînt. În consecință și învățătorii care predau în același timp la 2—4 clase, trebuie să predea pînă la 5 ore pe zi. În legătură cu dispoziția inspectoratului școlar, să predați 6 ore pe zi la elevii din clasele I—IV, vă îndrumăm să luați legătură cu acest organ pentru a elucida condițiile în care a fost dată o astfel de indicație.

TH. LEONESCU

DIALOG

Inv. Ana Oprescu, Călimănești, jud. Vîlcea : Mă aflu într-o situație foarte dificilă, întrucît autoritățile de învățămînt mi-au aprobat înscrierea la definitivat, pentru acest an școlar, ca o ultimă șansă, fiind absolventă din anul 1966. Dacă se întîmplă să nu iau examenul în această singură sesiune de definitivat la care mă prezint, ce posibilități mai am ?

— Din scrisoarea dumneavoastră reiese că ați funcționat doi ani ca învățătoare, după care v-ați transferat într-un post de pedagogă, în altă localitate, urmîndu-vă soțul, iar, începînd cu acest an școlar, ați obținut din nou un post de învățătoare prin numire. În această situație, la sfîrșitul acestui an școlar aveți un stagiu efectiv de trei ani în activitatea didactică de predare și, deci, posibilitatea de a vă prezenta la examenul de definitivare în învățămînt în trei sesiuni consecutive. Cum „șansele" s-au înmulțit, cred că renunțați la „alte posibilități".

Prof. Emilia Fotescu, Tr. Măgurele, jud. Teleorman : Am absolvit Facultatea de limbă și literatură română în anul 1971 și am obținut licența în anul 1972. Cum aș putea obține și eu o specialitate secundară ? Nu s-ar putea organiza o sesiune specială pentru acest examen, mai ales că diploma încă nu mi-am ridicat-o ?

— Diploma de licență nu poate fi completată sau modificată prin examene ulterioare, ea fiind actul care atestă specialitatea obținută de absolvent, potrivit planurilor și programelor de învățămînt parcurse în anii de studii. Dacă doriți să urmați o a doua facultate vă puteți înscrie în anul I la facultățile la care este organizat învățămîntul superior fără frecvență, fără concurs de admitere, după trei ani de activitate de la absolvirea primei facultăți. În situația că ați promovat prima facultate cu media generală mai mare de nouă sau desfășurați activitate de cercetare științifică, vă puteți înscrie la o a doua facultate înainte de îndeplinirea stagiului de trei ani în producție de la încheierea studiilor.

Inv. Vasile Dudău, Lupeni, jud. Hunedoara : Am dreptul să mă înscriu și să susțin gradul I în anul 1973, cunoscînd că am obținut gradul II în anul 1972 și am o vechime de 15 ani în învățămnît ?

— De regulă, pentru obținerea gradului I, cadrele didactice trebuie să aibă o vechime în învățămînt de cel puțin 5 ani de la acordarea gradului II. Acest termen se poate reduce la patru ani dacă ați obținut gradul II cu media 10. În cazul dumneavoastră, întrucît ați funcționat în învățămînt la data de 1 august 1959, puteți solicita înscrierea la gradul I chiar în sesiunea viitoare.

IOAN BADIU

Vă prezentăm

CENTRUL DE CALCUL AL UNIVERSITĂȚII BUCUREȘTI

Interviu cu conf. univ. dr. ION VĂDUVA, directorul tehnic al Centrului

- **Obiectivul nr. 1 : buna pregătire și perfecționarea continuă a cadrelor pentru informatică.**
- **În ce domenii ale cercetării științifice se face mai mult simțită prezența specialiștilor Centrului.**
- **Ce se preconizează pentru sporirea contribuției Centrului la cimentarea legăturii dintre învățămînt, cercetare și producție.**

Introducerea tehnicilor moderne de calcul în toate compartimentele vieții sociale și economice a avut ca o consecință firească preocuparea pentru formarea și perfecționarea specialiștilor care să utilizeze cu eficiență maximă o aparatură adecvată. Pregătirea și perfecționarea viitorilor informaticieni, amploarea cercetărilor științifice din acest domeniu au determinat înființarea cîtorva centre de calcul, printre cele dintîi apărute numărîndu-se și Centrul de calcul al Universității din București.

Ne-am adresat conf. univ. dr. **Ion Văduva**, directorul tehnic al Centrului de calcul al Universității București, personalitate bine cunoscută în lumea specialiștilor, cu rugămintea de a creiona pentru cititorii revistei noastre cîteva din direcțiile de cercetare ale acestei instituții.

— Pentru inceput, vă rugăm să ne prezentați cîteva dintre preocupările de bază ale Centrului de calcul al Universității.

— Prin statutul său de funcționare, Centrul de calcul al Universității București are ca scop pregătirea și perfecționarea cadrelor de informatică și dezvoltarea cercetărilor științifice în acest domeniu.

În ceea ce privește pregătirea cadrelor, deoarece Centrul de calcul al Universității este unul din primele centre înființate în rețeaua Ministerului Educației și Învățămîntului care a fost dotat cu un sistem de calcul electronic de generația a III-a, trebuie să spunem că multe din cadrele de specialiști care lucrează azi în informatică s-au format pe lîngă acest centru. În plus, în cadrul Centrului au efectuat practica de informatică studenți ai institutelor de învățămînt superior din București, de la Universitate, Institutul de Construcții, Institutul de Petrol, Gaze și Geologie, Institutul Politehnic, precum și din alte centre universitare, ca Iași, Galați, Cluj, Brașov etc. De asemenea, au efectuat stagii de specializare cadre didactice din învățămîntul superior.

În ultimii ani, au efectuat practică în cadrul Centrului și elevi ai claselor speciale de matematică sau elevi ai claselor cu pregătire principală în prelucrarea automată a datelor din cadrul liceelor economice bucureștene. Trebuie subliniat însă că în sarcina legată de pregătirea cadrelor, care în ultimii ani a polarizat în jurul Centrului un număr de peste 150 de cercetători sau specialiști din alte domenii, este inclusă și aceea a cursurilor postuniversitare. În cadrul acestor cursuri au fost predate capitole de programarea calculatoarelor, cercetare operațională, analiză numerică, statistică matematică etc., cursanții elaborînd, sub îndrumarea cercetătorilor Centrului, proiecte legate de activitatea lor la locul lor de muncă.

În sfîrșit, pe linia pregătirii cadrelor Centrul de calcul a contribuit în mod substanțial la elaborarea planurilor de pregătire informatică în universități și liceele de cultură generală, elaborînd și unele manuale pentru studenți sau pentru elevii claselor speciale de informatică.

În acest an a avut loc la București masa rotundă „Calculatoarele în învățămînt“, organizată de UNESCO, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului. Sarcinile organizatorice și cele de secretariat științific au revenit aproape în exclusivitate Centrului de calcul.

În ceea ce privește cercetarea științifică, trebuie spus că deși numărul cadrelor de specialitate ale Centrului este încă mic, s-au obținut unele rezultate legate mai ales de teoria simulării sistemelor, programarea sistemelor de calcul și tehnici de compilare, cercetarea operațională, planificarea învățămîntului, analiza numerică și altele, unele din aceste cercetări fiind abordate în colaborare cu institute beneficiare pentru care s-au elaborat programe. În acest an a fost înființată în cadrul Centrului secția de cercetare operațională cu scopul de a dezvolta cercetări legate de aplicațiile matematicii în organizarea producției și în științele sociale. Rolul principal în crearea acestei secții l-a avut acad. prof. N. Teodorescu, directorul Centrului nostru de calcul.

— Și acum v-am ruga să ne schițați unele din preocupările de viitor ale Centrului de calcul.

— Obiectivul principal al perioadei care urmează este acela de a contribui la întărirea legăturii dintre învățămînt, cercetare și producție în cadrul Universității. Dat fiind faptul că în ultimii trei ani a crescut atît cantitativ, cît și calitativ potențialul de cercetare al Centrului, s-au creat premise pentru extinderea colaborării cu diversele catedre din Universitate și cu diversele institute de cercetări departamentale astfel încît activitatea Centrului să se poată concentra pe problemele majore ale dezvoltării economice și sociale. În mod concret, se are în vedere intensificarea preocupărilor în următoarele direcții :

a) Elaborarea de programe științifice de calcul necesare unor institute de cercetări și proiectări și unor centre teritoriale de calcul.

b) Studierea unor teme legate de organizarea, planificarea și conducerea învățămîntului.

c) Dezvoltarea în continuare a cercetărilor legate de bazele programării calculatoarelor ca teoria limbajelor și tehnici de compilare.

d) Dezvoltarea cercetării operaționale în diverse direcții cum ar fi modelele de programare matematică, teoria stocurilor și firelor de așteptare etc., astfel încît aceste modele să conducă la elaborarea unor pachete de programe de aplicații.

e) Dezvoltarea tehnicilor de simulare cu aplicații la studiul sistemelor economice și sociale.

Finalizarea acestor cercetări depinde însă în mare măsură și de eforturile pe care le vor face beneficiarii pentru introducerea în activitatea concretă a rezultatelor muncii noastre.

Legat de preocupările Centrului în ce privește pregătirea de cadre, ne propunem ca pe lîngă activitatea de îndrumare a activității practice a studenților să intensificăm și îmbunătățim formele de pregătire postuniversitară. Astfel, intenționăm ca în anul universitar 1973/1974 să organizăm un curs postuniversitar „Informatică și matematici aplicate în cercetarea științifică“ la care să participe, dacă va fi posibil, și reprezentanți ai unor țări în curs de dezvoltare.

HARALAMBIE LEREA

Dreapta sus : *Operatorul comandă unitățile periferice de discuri.*

Stînga jos : *Operatorul în dialog cu sistemul de calcul.*

Recenzii ● Recenzii ● Recenzii ● Recenzii

Z. D. BUȘULENGA

EMINESCU în cinci limbi străine

Editura „Meridiane“, 1972

După ediția cu traduceri din Eminescu, publicată de Editura „Meridiane“, în 1964, marele nostru poet este din nou confruntat cu traducători și interpreți străini și supus, de astă dată, unui examen comparativ de către prof. univ. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, într-o ediție recent apărută în cadrul Editurii „Albatros“. Această nouă ediție adună, într-un volum impunător, 30 de poezii reprezentative pentru diversele etape creatoare ale lui Eminescu, traduse în cinci limbi de intensă circulație în Europa și America — franceza, engleza, germana, rusa și spaniola. Traducătorii (în număr de 35), în afară de Veturia Drăgănescu-Vericeanu, D. I. Suchianu, Ana Bentoiu, Dimitrie Cuclin, Mihail Steriade, I. O. Ștefanovici, Alfred Margul-Sperber, Franyó Zoltán și Al. Vițianu, sînt străini — cunoscuți romaniști critici, poeți —, printre aceștia : Rafael Alberti și Maria Tereza Leon, Ana Ahmatova, Leonid Martinov etc.

După o succintă prezentare eseistică cu care se deschide volumul — „Mihai Eminescu, poet național și universal“ — Zoe Dumitrescu-Bușulenga — titulara catedrei de eminescologie a Universității din București — autoarea selectării echivalențelor arată în **Cuvîntul** său înainte că ideea întocmirii unei asemenea ediții plurilingve a operei poetului aparține unuia dintre participanții la un interesant „Convegno Eminescu“, ținut la Veneția în toamna anului 1964, prin strădania strălucitei traducătoare și interpretă de limba italiană a marelui romantic român Rosa del Conte. Justificarea necesității imperative a unei asemenea ediții izvora din faptul că Eminescu — unul dintre cei mai mari poeți ai lumii, ca și Dante, Goethe sau Victor Hugo — nu-și poate, încă, transmite mesajul său liric inegalabil de esențe umane atît de profunde, celorlalte popoare ale lumii, întrucît el nu este slujit de o limbă de circulație universală. Ca atare, el este mai puțin cunoscut și înțeles dincolo de hotarele țării.

Ipso facto, această ediție dobîndește valoarea unui veritabil instrument de studiu al poeziei eminesciene și se înscrie ca o contribuție remarcabilă în cadrul acțiunii de a face cunoscută cultura românească în lume, pe dimensiuni din ce în ce mai întinse.

Dacă meritul ediției plurilingve, luată în ansamblul ei, este, astfel, incontestabil — ea constituind un adevărat florilegiu eminescian, gata să-și răspîndească esențele-i tulburătoare în lume, împărtășindu-i pe iubitorii de poezie de pretutindeni din harul lui orfic — prezenta ediție repune, însă, în același timp, în discuție, mai vechea controversată problemă a dificultății transpunerilor lirice dintr-o limbă în alta. Această problemă se află la ea acasă, mai ales în cadrul literaturii noastre. Căci, alterările și erorile, cîte pot să intervină în tălmăcirile din Eminescu, izvorăsc în primul rînd, din lipsa de cunoaștere deplină a tainelor limbii române și din lipsa de înțelegere a marilor noastre valori lirice. Sintaxa complexă, expresia și vocabularul lui Eminescu pot oferi curse chiar și filologului celui mai avizat și mai stăpîn pe semantica lexicului, sau pot să rătăcească și pe cei mai inspirați tălmăcitori, în cazul cînd aceștia ignoră forma orală a culturii românești — foarte specifică și de sorginte țărănească.

Date fiind configurația spirituală a lui Eminescu și imaginile lui de inimitabilă transparență, este lesne de înțeles cît de greoaie și aproximativă poate fi tălmăcirea într-o altă limbă a bogăției de elemente și stări ale poetului.

Totuși, oricît de aproximative ar fi pe alocurea echivalențele acestea — unele, de altfel, destul de izbutite, cum sînt tălmăcirile în limba franceză ale Veturiei Drăgănescu-Vericeanu **(Scrisorile)**, ale lui D. I. Suchianu **(Odă în metru antic, Peste vîrfuri)**, sau Scrisoarea IV **(Vierter Brief)** a lui Zoltán Franyó în limba germană etc. — prezenta ediție antologică relevă răsfrîngerea idiomatică a unor poeme ale lui Eminescu în alte zone spirituale ale lumii — și aceasta se impunea cu necesitate.

FĂNICĂ N. GHEORGHE

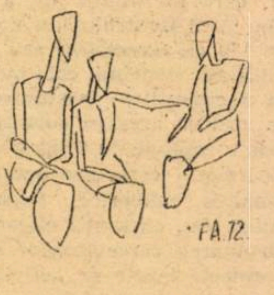

Cum vorbim — Cum scriem

„Ăsta“, „ăla“ în limbajul popular

În limba actuală, formulele pronumelui demonstrativ **acesta, acela** și **ăsta, ăla** se află în opoziție stilistică : cele dintîi sînt proprii limbii literare, celelalte caracterizează limba vorbită (în special graiurile din Muntenia și Transilvania). Întrebuințarea lui **acesta, acela** în aspectul vorbit al limbii sună pretențios și fals Numai în limbajul celor care își imaginează că, folosind pe **acesta, acela,** se exprimă „distins“, „literar“, se pot auzi construcții de felul acesteia : am servit din supa **aceasta** (în loc de : am mîncat din supa **asta**).

Formele populare **ăsta, ăla** tind să capete valori afective deosebite, necunoscute corespondentelor literare **acesta, acela.** Astfel, cînd înlocuiesc nume de persoane sau cînd însoțesc, ca adjectiv, nume comune legate prin înțeles de cele de persoane, **ăsta, ăla** devin peiorative, exprimă nuanțe de dispreț. Într-un limbaj reverențios se evită formulări ca : tovarășul **ăsta** ; directorul **ăla** ; cine-i **ăsta** ? ; **ăștia** sînt studenți ; mi-a spus **ăsta** că ... ; de unde-i **ăla ?**

Precedate de articol nehotărît, aceste pronume se substantivează, situație în care nuanța de dispreț pe care o exprimă devine mult mai evidentă, ca în exemplele : e un... **ăla** (= un neisprăvit) ; o... **aia** (= o netrebnică, o femeie de moravuri ușoare) ; niște **alea.** La Caragiale : un **ăla**... un prăpădit de amploiat. Între articol și forma pronominală, se realizează, de obicei, o pauză, al cărei rost stilistic este de a întări caracterul afectiv al demonstrativului.

Aceleași pronume (îndeosebi cel de depărtare) sînt folosite destul de des și cu valoarea determinativă caracteristică articolului definit, deci în afara oricărei opoziții „apropiere : depărtare“ proprie demonstrativelor. De exemplu, dacă în curte se află un singur cîine, pe care cerem să-l lege, putem formula două feluri de propoziții, care se deosebesc ca structură prin prezența sau absența demonstrativului : leagă cîinele și leagă cîinele **ăla** (să nu muște oamenii). Iată alte exemple : Mai taci din gura **aia** odată ; Ține volanul **ăsta** mai ca lumea ! Nu știu ce să mă fac cu băiatul **ăsta**.

În asemenea contexte nu se poate vorbi de o slăbire a funcției articolului și, ca urmare, de o „întărire“ a lui printr-un nou determinativ al numelui ; adjectivul demonstrativ are rolul de a sublinia mai bine importanța în context a cuvîntului pe care îl determină, a cuvîntului care poartă accentul frazei.

Din limbajul popular ne este cunoscut cu această valoare și demonstrativul **ăl, a** în poziție proclitică : unde s-o fi dus **ăl** copil ? **(a** fată ?)

Acestea sînt doar cîteva dintre întrebuințările stilistico-afective ale demonstrativelor în limbajul popular vorbit.

Conf. univ. dr. GRIGORE BRÂNCUȘ

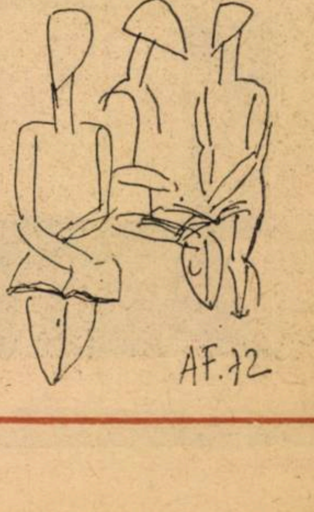

Cărți pentru tineret

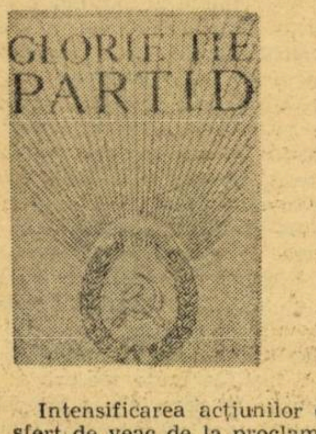

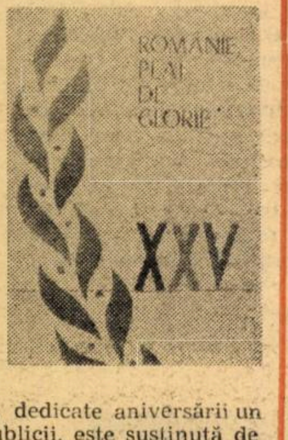

Intensificarea acțiunilor educative, dedicate aniversării un sfert de veac de la proclamarea republicii, este susținută de prezența în școli a unor culegeri (cu texte și partituri) de cîntece revoluționare, muncitorești, patriotice, despre partid și tineret. Aceste lucrări vin în sprijinul activității politico-educative, al acțiunii largi întreprinse în ultimul an în toate școlile pentru învățarea de către elevi a cîntecelor cu tematică patriotică și politică. Sub îngrijirea Centrului de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă de pe lîngă Consiliul Culturii și Educației Socialiste, au fost editate în acest sens culegerile : **„Glorie ție, partid“, „Românie, plai de glorie“, „Mîndră este țara mea“, „Tineret glorios“,** care reunesc cea mai mare parte a creației românești de muzică patriotică și revoluționară.

De asemenea, Comitetul Central al U.T.C. și Ministerul Educației și Învățămîntului au editat culegerea **„Cîntece pentru elevi“.**

TINERET
GLORIOS

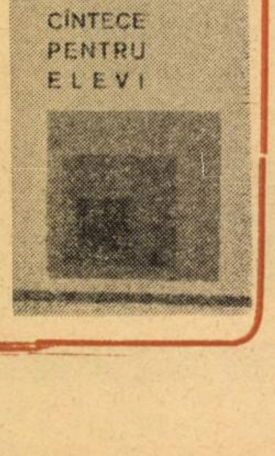

- **Eck Kalman :** „Introducere în studiul muncii în agricultură“, Ed. Ceres, 248 pg., 10,50 lei.
- **Ion Creangă :** „Opere“ (ediție bibliofilă), Ed. Minerva, 518 pg., 20 lei.
- **Nicolae Filimon :** „Ciocoii vechi și noi“, Ed. Eminescu, 298 pg., 15 lei.
- **Marin Preda :** „Moromeții“ (ediția a III-a revăzută și adăugită), Ed. Cartea românească, vol. I și II, 34,50 lei.
- **Zaharia Stancu :** „Ce mult te-am iubit“, Ed. Cartea românească, 258 pg., 15 lei.

Cărți noi în librării

- **Alexandru Vlahuță :** „România pitorească“, Ed. Ion Creangă, 252 pg., 4 lei.
- **Lucian Blaga :** „Poezii. Teatru. Proză autobiografică“, Ed. Albatros, 2 vol., col. „Lyceum“, 11 lei.
- **Nichita Stănescu :** „Măreția frigului“, Ed. Junimea, 190 pg., 14 lei.
- **V. Voiculescu :** „Poezii“, Ed. Minerva, 206 pg., 5,75 lei.
- **G. Ibrăileanu :** „Spre roman“, Ed. Minerva, 302 pg., 6 lei.

Cronica plastică

HLEBINE

Cu puțină vreme în urmă s-a înfățișat privirii un sat românesc transpus în culori de oameni la vreo zece ani : Vulturești. Culoarea pentru acești școlari fascinați este un fel de totem care ia chipul părintelui, al fratelui, al peisajului, al misterului. Și iată că tablourile lor încep să călătorească fericit prin lumea largă. În timp ce critica de specialitate se arată încă reticentă, dintr-un motiv sau altul, este de așteptat ca aceste creații să se constituie într-un veritabil și stabil „muzeu“ al copilăriei picturale, eventual al tuturor vîrstelor, din toată țara.

Asociații surprinzătoare prilejuiește expoziția de artă decorativă din Iugoslavia, deschisă în decembrie în subsolul Ateneului. Chiar mărturisind că uneori am privit cu același ochi anumite picturi din cele două expoziții, nu o comparație tentează, ci o comuniune latentă asemenea unei corespondențe baudelaireene între sate și culori din Balcani.

Satul Hlebine constelează într-o școală de pictură, consacrată timp de patru decenii, nume și aproape tot atîtea viziuni, unele reprezentate și-n expoziția de la București : Ivan Generalici — fondatorul școlii, fiul său Iosip, fratele său sculptorul Mato, Franjo Marz, Franjo Filipovici. De o geometrie fantastică, florile și peisajele lui Ivan Rabuzin par să arate că soarele nu dă lumii doar lumină, ci și forma sa. O vastă „floare galbenă“ și un „Soare“, așezate alături, emană analogii subtile și o mare bucurie a razelor și miresmelor. Oazele și grădinile lui Vangel Naumovski, acea „Inima revoluției Iugoslave“, portretele ingenue și crispate pictate de Gjorje Sijakovici, sculpturile Dvagisei Stanislavljevici sau, mai ales, ale fiului ei Milan Stanislavljevici, astfel de opere lansează expresii creatoare, proprii unor personalități descifrate în studii și cărți publicate în țara lor.

Dar dintre reprezentări coloristice ale sufletului omenesc îndrăznite sublim prin aventură personală, ești reatras către priveliștile vieții dintr-un spațiu anume al lumii, din Hlebine. Către Hlebine, poate fiindcă aici a început, în 1931, și de aici s-a extins acest curent în Iugoslavia, delimitat vehement de folclor, amatorism sau diletantism, de primitivismul deliberat, de pictura infantilă.

Mult folosit, uleiul pe sticlă conferă culorii tăria iernilor. Cartonul și pînza îndulcesc sub acuarelă, tempera sau ulei cu florile altor anotimpuri visul ochiului inspirat. Temele se circumscriu unei umanități ancestrale. De obicei, pictorul naiv subordonează planul lumii reale unei imagini particulare, care nu reprezintă însă un detaliu, ci un element simbolic, unificator. Un cocoș pe acoperiș este monumentalitatea însăși. Un coș plin cu cireșe întrece în înălțime cireșii. Pe de altă parte, personajele și motivele — ploaia și amurgurile, jocurile și visurile, anotimpurile și pădurile, sărbătorile, interioarele și cîmpurile, casele și tîrgurile, atunci cînd își păstrează proporțiile în revelația picturală — i se supun artistului care, de altfel, se pictează și pe sine.

Privisem zilele trecute un sat românesc în operele școlarilor săi. M-am oprit apoi în fața unor priveliști ale unui sat iugoslav transfigurat de școala sa de pictură. Între Hlebine și Vulturești am văzut o punte colorată răsfrîngînd reflexe cosmice la întîlnirea între generații, sate și țări. Cum și operele micilor pictori din Vulturești călătoresc prin lume, cum Hlebine găzduiește expoziții, întîlnirea s-ar putea petrece profitabil și la propriu.

GHEORGHE ANCA

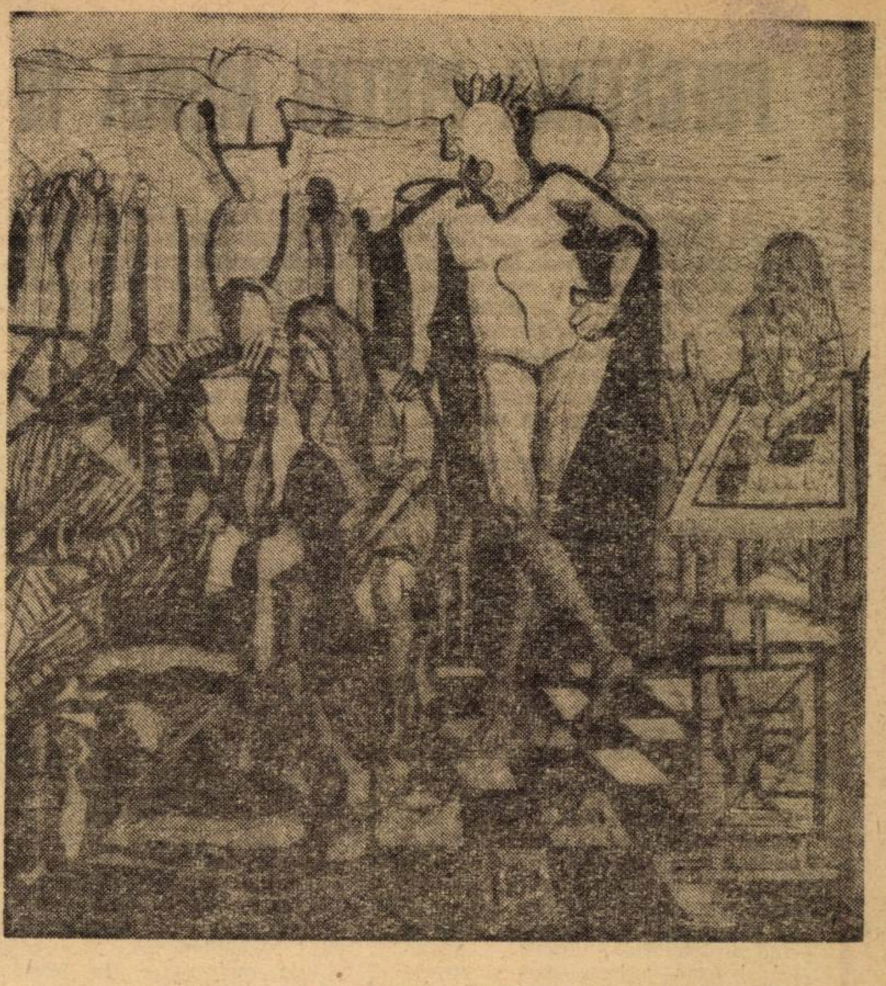

Firon Aniela — *Perspectivă în timp*

FILM

„Săgeata căpitanului Ion“

Un film pe care autorii lui, regizorul Aurel Mihalea și scenaristul Al. Mitru, îl recomandă drept film istoric și de aventuri pentru tineret și copii. Sigur că s-a pornit la realizarea lui cu cele mai bune intenții, cu scopul de a se ilustra o poveste de dragoste desfășurată pe un fundal istoric. Alexandru Mitru, autor a numeroase cărți de legende și evocări istorice, și-a prelucrat romanul omonim (subintitulat Legendă valahă), creînd un scenariu cu certe virtuți dramatice și educative. Personaje cu profiluri morale bine conturate, spectaculoase răsturnări de situații și numeroase alte întîmplări ar fi putut constitui pentru un cineast pasionat de gen substanța epică a unui interesant film. Dar simpla enumerare a unor stări : lupta lui Vlad Țepeș împotriva turcilor și a boierilor trădători, uneltirile lui Radu cel Frumos pentru a obține tronul Țării Românești și isprăvile devotatului căpitan Ion (toate legate printr-o romantică poveste de dragoste între Ion și Ilina, fiica trădătorului vistiernic Flor), nu a produs un efect educativ, fiindcă regizorul nu a reușit să recompună atmosfera unei epoci apuse, să redea acute conflicte sociale, să releve personalitatea progresistă a domnitorului Vlad Țepeș, ci s-a mulțumit să prezinte, suficient de stîngaci, pe căpitanul Ion aflat într-o veche dilemă corneliană — nevoit să aleagă între dragoste și datorie.

Dacă epoca lui Vlad Țepeș și istoria, în general, au fost un simplu pretext pentru regizor, atunci nu înțelegem de ce există atît de multe inadvertențe și de ce aventurile sînt atît de neverosimile. A vrut cumva să realizeze o pastișă sau un film comic ? Ne îndoim.

Vom semnala totuși, pentru argumentare, cîteva dintre flagrantele deficiențe care deconspiră lipsa de profesionalism regizoral. Cadrul exterior e mult prea sărăcăcios, doar pajiști de un verde strident și munții ca fundal, un palat de mucava și corturi pictate. Isprăvile sînt incredibile ; eroul sfîrtecat de săgeți își revine brusc, scrisorile sînt ascunse într-o amforă aurită așezată lîngă un izvor ; cavalcadele sînt comice, se cade mult și gratuit, urmăriți și urmăritori se amestecă mereu fără nici o noimă ; o săgeată „miraculoasă“ parcurge kilometri pentru a ucide patru turci dintr-odată ; tabăra otomană e distrusă de explozii în lanț, deși asupra ei se trăsese doar cu... arcul ; complotul e descoperit în mod paradoxal de un bătrîn orb ; dialogul este livresc, bombastic ; gesturile actorilor și mimica sînt exagerat teatrale, iar experimentele imagistice nu au nici o funcție estetică. De asemenea, distribuția a fost făcută neinspirat. Vladimir Găitan, actor de mare talent, a fost distribuit greșit în căpitanul Ion, fiindcă nici fizicul, nici vocea nu-l recomandau pentru un astfel de rol, iar debutanta Carmen Ghiman a fost mai mult frumoasă decît actriță. În alte roluri, cu partituri prea sărace, au apărut actori de primă mărime : M. Albulescu, I. Besoiu, Amza Pelea, I. Marinescu, Virgil Ogășanu (o cadaverică mască a lui Vlad Țepeș).

Eticheta „film pentru tineret și copii“ nu poate fi o scuză pentru defectele acestei pelicule. Elevii au un spirit de observație poate mai dezvoltat decît al adulților, iar curiozitatea lor este în mod cert mai mare. Așa că ei nu admit situații neverosimile, găselnițe puerile, confuzii, scene „tari“ prost filmate, ci pretind o povestire logică, antrenantă, ceea ce, din păcate, autorii n-au reușit.

EMIL CILANU

TVS integrată

Emisiuni pentru chimie

Începutul trimestrului al II-lea al anului școlar curent va aduce în școală emisiuni de televiziune școlară integrată și la obiectul chimie, prima fiind programată la data de 16 ianuarie 1973. Astfel, alături de biologie și geografie, chimia este al treilea obiect care va beneficia de emisiuni de televiziune școlară integrată. Emisiunile vor avea loc după cum urmează : 16.I.1973 : „Metalurgia fierului“ (I-fonta) ; 23.I.1973 : „Metalurgia fierului“ (II — oțelul) ; 30.I.1973 : „Cuprul“ ; 13.II.1973 : „Zincul și mercurul“ ; 20.II.1973 : „Identificarea unor cationi“.

Deoarece emisiunile de TVS sînt utile în măsura în care evidențiază fenomene și procese greu de intuit și de înțeles prin folosirea exclusivă a explicațiilor și demonstrațiilor profesorului, s-au ales din programa școlară acele teme care se pretează la o ilustrare dinamică. În acest scop, se vor prezenta în emisiuni diferite procedee tehnologice moderne și instalațiile corespunzătoare lor, în funcție de cerințele proceselor fizico-chimice, ca și de necesitățile practice.

Pentru a asigura buna desfășurare a telelecțiilor și eficiența folosirii mesajului televizat, Institutul de științe pedagogice va organiza, în perioada vacanței de iarnă, un instructaj pe această temă, la care vor participa profesori de chimie și inspectori de specialitate din toate județele țării.

MARIANA ENE

VĂ RECOMANDĂM:

Filme didactice

• **SOLUȚIA OPTIMĂ** — un film care creează o situație-problemă în dezbaterea temei referitoare la creșterea productivității muncii. După prezentarea într-un mod dinamic și atractiv a cîtorva soluții privind operațiunea simplă de transportare a cărămizilor în conteinere, de la sol la ultimul etaj al unei construcții în lucru, filmul se oprește și — cu imaginea simbolică a „gînditorului“ de la Hamangia — oferă elevilor posibilitatea de a analiza aceste soluții și de a o găsi pe cea optimă. Acest film-problemă are meritul de a se adresa în egală măsură predării științelor sociale în școli generale, licee, facultăți.

• **SISTEME BIOLOGICE** : cuprinde în sine fragmente numeroase, ca reglajul glicemic, homeotermia, arcul reflex, diviziunea oului de triton etc. care pot fi încadrate în lecțiile de biologie.

La început, se face o introducere în lumea sistemelor, după care se tratează însușirile sistemului individual : integralitatea, echilibrul dinamic și autoreglarea.

În final, se desfășoară unele aspecte ale autoreglării în cadrul celulelor organismului : inhibiția prin produs final.

Lucrarea dă o imagine de ansamblu asupra organizării materiei vii, înseși ideile ei fiind riguros organizate și clare.

• **SISTEME MODERNE DE AGRICULTURĂ** : prezintă sistemele moderne de dezvoltare a agriculturii pe baze intensive și multilaterale. Se perindă culturile : cerealieră, legumicolă, viticolă, pomicolă, probleme de zootehnie și agricultură, în mod cursiv și logic.

• **ECOSISTEME** : explică componentele ecosistemului, mecanismul de funcționare al diferitelor ecosisteme, ecosistemele antropogene folositoare, cît și unele consecințe negative ale poluării.

• **ȚESUTURI DEFINITIVE** : descrie meristemele și țesuturile definitive. Din punctul de vedere al formei se prezintă parenchimurile de absorbție, de asimilație. acvifer, aerifer, țesuturile conducătoare. mecanice, excretoare cît și rolul lor. Un material prețios al acestei lucrări este partea finală, care prezintă originea țesuturilor. Se adresează liceelor.

Filmele pot fi procurate prin comandă, de la „România film“, str. Iulius Fucik, nr. 5, sector 1, București.

PREGĂTIREA PENTRU MUNCĂ ÎN ȘCOALA SOVIETICĂ

In zilele noastre, în Uniunea Sovietică, 184 000 de școli de cultură generală își deschid zilnic porțile pentru 45 de milioane de copii. De remarcat este faptul că, acum 50 de ani funcționau doar 89 000 de școli, slab dotate. Numărul școlilor superioare și cel al școlilor medii de specialitate a crescut de asemenea în ultimii 50 de ani de la 1 180 la 5 071. În afară de acestea, în U.R.S.S. există peste 15 000 de școli serale și fără frecvență, unde invață circa 4 milioane de tineri muncitori, funcționari, colhoznici.

Invățămîntul sovietic contemporan pune un accent deosebit pe pregătirea tineretului pentru muncă și producție. Astfel, în școlile medii de specialitate se instruiesc 4,3 milioane de tineri, iar în cele tehnice — 2,5 milioane.

Publicăm mai jos impresiile cu care prof. Petre Bărbulescu de la Institutul de științe pedagogice s-a întors din vizita făcută, nu de mult, în Uniunea Sovietică, vizită care i-a prilejuit discuții cu factori de răspundere din învățămînt, cunoașterea activității unor școli, institute, combinate interșcolare etc.

Ceea ce m-a impresionat în mod deosebit a fost modul eficient în care școala sovietică îi pregătește pe elevi pentru viitoarea meserie, pentru producție.

Institutul de instrucție prin muncă și orientare profesională din Moscova are un număr de șapte secții, cu peste o sută douăzeci de cercetători, specialiști în domeniile de bază ale științei și producției. Aria cercetărilor este deosebit de amplă, cuprinzînd probleme de didactică, conținutul și formele instrucției și educației prin muncă la diferite nivele de învățămînt (cu profil deosebit pentru sate și orașe) ; aspecte privind creația tehnică a elevilor ; orientarea școlară și profesională ; educația prin muncă în afară de școală și, în special, colaborarea școlii cu familia în acest scop. Institutul elaborează, de asemenea, planuri, programe și manuale de profil, pe bază de cercetare științifică.

Combinatul interșcolar de instruire în producție din raionul Bauman din Moscova funcționează pe lîngă secția de învățămînt a raionului, iar activitatea acestuia este direct îndrumată și sprijinită de către organele de partid. El este patronat de marile întreprinderi ale raionului respectiv, care asigură baza materială, îndrumarea tehnică și organizarea producției, precum și prelucrarea de către întreprinderi a producției realizate de către elevi. Aici lucrează elevii claselor a IX-a și a X-a ai școlii medii de cultură generală aparținînd raionului respectiv. La terminarea celor zece clase, elevii primesc un atestat, pe baza căruia sînt primiți în muncă în specialitatea în care au lucrat. În anul 1971-1972, 80% din foștii elevi care au lucrat în acest combinat au intrat în producție și dau bune rezultate în muncă. Tot aici există un cabinet de orientare profesională, unde desfășoară cercetări specialiști ai Academiei de științe pedagogice. În prezent, la Moscova există un număr de 19 combinate cu acest profil și se prevede ca numărul lor să fie sporit la 30 în 1973. Aspecte asemănătoare am constatat la combinatul de instruire în producție al raionului „Moskvorețk“ din același oraș.

La Școala medie de cultură generală nr. 145 din Kiev, cu profil de matematică-fizică, munca în producție a elevilor urmărește însușirea unor profesii anume. La finele anului școlar 1971-1972, o comisie formată din specialiști din producție și reprezentanți ai școlii au eliberat certificatele de calificare. Atelierele școlare de aici au un plan de producție, repartizat pe trimestre și luni, pe baza contractelor pe care le-a încheiat școala cu diferitele întreprinderi. Atelierele se orientează spre producția de aparatură și obiecte necesare dotării școlilor. Experiența acumulată de această școală va fi valorificată în cadrul combinatului interșcolar ce se va construi în noul raion al Kievului — „Darnița“ — în cursul anului 1973, combinat care va pregăti elevii din raion pentru zece meserii, printre care : strungari, lăcătuși-mecanici, frezori, muncitori specializați în radiomontaj, contabili, croitori, casieri, vînzători etc.

Impresionează în mod deosebit eforturile făcute de către statul sovietic pentru dotarea atelierelor școlare, pentru construirea de combinate interșcolare și dotarea acestora cu aparatură modernă, în scopul apropierii elevilor de cele mai noi tehnologii de producție. Dotarea atelierelor — în cadrul acțiunii de patronare — se face pe baza unui plan de perspectivă care se include în planul economico-financiar al întreprinderilor pe perioada respectivă. Colaborarea între școală și întreprindere are o gamă extrem de variată. În acest sens, elevii sînt informați asupra conținutului activității pe care o desfășoară întreprinderea patronatoare. Ei cunosc tehnologiile noi introduse în producție, participă la întrecerea socialistă, cunoscînd rezultatele obținute atît de ei, cît și de către muncitori.

Ca urmare a hotărîrilor de partid și de stat, în ultimii ani, școlile profesionale și tehnice din U.R.S.S. s-au dezvoltat în ritm rapid. Din anul 1941 și pînă în 1970 au fost pregătiți pentru economie un număr de 23,4 milioane muncitori calificați, dintre care, 7 milioane numai în cincinalul 1966-1970, iar în planul cincinal următor se prevede a fi pregătiți peste 9 milioane tineri muncitori prin acest sistem de învățămînt.

Cercetarea științifică se apropie tot mai mult de sarcinile concrete ale școlii în pregătirea pentru muncă a elevilor și orientarea lor spre o profesie. Am observat peste tot unde am fost — în institutele de cercetare, în școli etc. — că acțiunea de orientare școlară și profesională nu are un caracter declarativ, ci urmărește în mod corelat aspectele privind posibilitățile, înclinațiile și dorințele elevilor spre o profesie sau alta, cu acelea privind cerințele de cadre ale producției moderne.

PETRE BĂRBULESCU

• ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI •

• Biblioteca de literatură străină din Uniunea Sovietică dă anual cititorilor săi peste 100 000 de informații verbale și scrise, iar schimbul de cărți se face cu 1 450 de instituții din 85 de țări. Ea întreține relații de strînsă colaborare și cu organizațiile internaționale ca, de exemplu, cu UNESCO, cu Federația internațională a asociațiilor de biblioteci — I.F.L.A. și altele.

Noul local al bibliotecii, o frumoasă realizare arhitecturală cu un adecvat aranjament interior, este corespunzător cerințelor moderne ale muncii. Lifturile, benzile rulante, poșta pneumatică și alte mijloace automate permit satisfacerea în 5—10 minute a oricărei solicitări a cititorilor. În clădire există 14 săli de lectură, 2 săli de conferințe, săli pentru o expoziție, o tipografie. În bibliotecă sînt deosebit de bine reprezentate lingvistica, critica literară, literatura beletristică clasică și modernă din Uniunea Sovietică, precum și din alte țări. Astfel, în limba germană există 236 517 volume, în polonă — 65 534, în cehă și slovacă — 54 691, în română — 23 611, în bulgară — 23 384, în ungară — 19 721, în limbile popoarelor Iugoslaviei — 20 282. În fondul bibliotecii figurează mari colecții de opere ale lui Brecht, Slowacki, Hașek, Eminescu, Sadoveanu, Blagoev, Botev, Vazov, Nușici și alții.

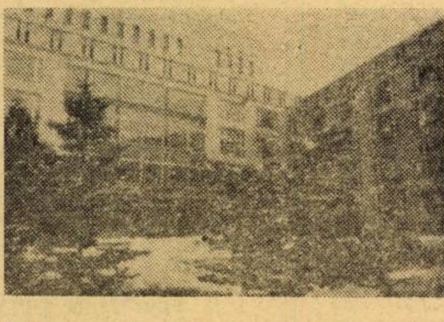

Biblioteca de stat de literatură străină din Moscova

Lecție practică cu studenții universității populare într-un laborator al Institutului de ingineri de aviație civilă din Kiev.

• Cele 26 000 de universități populare din Uniunea Sovietică sînt frecventate de 5,5 milioane de cursanți de toate vîrstele. Aici studiază toți cei care doresc să-și completeze sau să-și adîncească cunoștințele în diverse domenii ale științei, tehnicii, economiei, culturii. Predarea în universitățile populare este strîns legată de practică, prelegerile din sălile de curs continuîndu-se adesea în laboratoarele de cercetări științifice și în secțiile uzinelor.

R. S. Cehoslovacă

Seminar pe tema orientării școlare și profesionale

Cel de al II-lea seminar cehoslovac privind orientarea școlară și profesională, a dezbătut recent principalele probleme legate de dezvoltarea acestui domeniu în unele țări europene. Cei peste 40 de specialiști din R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, Franța, R.D. Germană, R.S.F. Iugoslavia, R.S. România etc., întruniți la Smolenice, au pus în centrul dezbaterilor lor trei probleme de importanță majoră : conturarea unei concepții unitare materialist-dialectice privind orientarea școlară și profesională, elaborarea unei metodologii de lucru, organizarea și conducerea orientării școlare și profesionale. Conceput ca o ședință de lucru, ca un larg schimb de opinii, ca prilej de dezbatere și analiză, seminarul a trecut în revistă principalele probleme ale orientării școlare și profesionale și a contribuit la cunoașterea particularităților specifice aplicării acesteia în diferite țări. Dezbaterile privind concepția orientării, au evidențiat elementele comune acceptate de către teoreticieni, dar și particularitățile aplicării și organizării, orientării specifice fiecărei țări în parte.

Cele care au avut ca temă **metodologia** orientării școlare și profesionale, comunicările prezentate — majoritatea susținute de reprezentanții țării gazde — s-au referit cu deosebire la problema psihodiagnosticului. Referatele și discuțiile au insistat, mai ales, asupra unor rezultate ale cercetărilor efectuate în școli, asupra unor teste sau metode experimentale utilizabile în orientarea școlară și profesională și asupra adaptării unor metode psihologice și pedagogice la nevoile orientării tineretului.

O dezbatere interesantă a avut loc, sub forma unei mese rotunde, pe tema organizării și conducerii orientării. Cu acest prilej, s-au pus în discuție dificultățile pe care le ridică organizarea și conducerea unică sau coordonată a orientării școlare și profesionale, arătîndu-se eforturile făcute pentru a da un caracter unitar orientării, greutățile obiective ridicate de mulțimea factorilor cointeresați în conducerea orientării și necesitatea asigurării unei colaborări permanente și eficiente a tuturor factorilor autorizați. Formele concrete ale acestei colaborări sînt variate : colective de coordonare, instituții interdepartamentale, ministere, organisme speciale etc. De asemenea, la această întîlnire a fost discutată problema înființării unui organ comun de publicitate, a schimbului de experiență și de informații și a intensificării contactelor între specialiști. Participanții la dezbatere și-au manifestat acordul cu privire la utilitatea apariției unei astfel de publicații și, mai ales, cu necesitatea stabilirii unor contacte periodice între specialiști.

Pe lîngă rezultatele pozitive ale întîlnirii, apreciate în unanimitate, s-a relevat și faptul că slaba pregătire psihologică a cadrelor didactice, rigiditatea sistemului de învățămînt, existența unor rezerve încă nevalorificate în școli, trebuie să facă obiectul atenției specialiștilor și al factorilor de decizie.

D. SALADE

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Invățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul II Nr. 76

Sîmbătă 30 decembrie 1972
16 pagini — 1 leu

LA A XXV-A ANIVERSARE A REPUBLICII

Alături de întregul nostru popor, slujitorii școlii întimpină mărețul jubileu cu noi și însemnate succese în activitatea nobilă și de mare răspundere de instruire și educare a tinerei generații.

Adîncile transformări economice și social-politice petrecute în țara noastră în ultimele două decenii și jumătate au determinat o amplă dezvoltare a învățămîntului de toate gradele. Această dezvoltare a fost posibilă datorită faptului că partidul și statul nostru concep învățămîntul ca un factor principal al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Nivelul de cultură al oamenilor, competența lor profesională, însușirea a tot ceea ce este înaintat în știință și tehnică condiționează în înaltă măsură mersul nostru înainte, succesul în făurirea unei economii moderne, a unei societăți avansate, atingerea obiectivelor de ansamblu ale programului de construcție socialistă.

De la o țară cu peste patru milioane de analfabeți, în mai puțin de un sfert de secol, România a reușit să se situeze printre primele nouă țări din lume cu un învățămînt obligatoriu de 10 ani.

Este semnificativ în această privință să comparăm și modul în care a crescut numărul de elevi și studenți în acest sfert de secol. Așa de exemplu, dacă raportăm populația școlară la totalul populației țării, constatăm că în anul 1948 aceasta reprezenta 13,8%, iar în 1972, peste 21%, ceea ce înseamnă că, în prezent, din cinci locuitori unul este elev sau student.

Cei care au fost martori oculari și participanți nemijlocit la drumul pe care l-a parcurs învățămîntul în acest sfert de secol își amintesc cu plăcere de fiecare mare bătălie cîștigată, care astăzi ar putea să ni se pară ca ceva firesc, dar care la timpul respectiv a însemnat învingerea multor greutăți.

Congresul al X-lea al partidului și Conferința Națională din vara acestui an, apreciind rezultatele bune obținute în ultimii ani în domeniul învățămîntului, au stabilit direcțiile principale de dezvoltare și perfecționare.

Prin dezvoltarea școlii generale de 10 ani, a învățămîntului profesional și liceal s-a creat posibilitatea ca în anul școlar 1972/1973 aproape întregul nostru tineret — 92% — să fie cuprins într-o formă de școlarizare de minimum 10 ani.

Prof. univ. dr. TRAIAN POP
adjunct al ministrului educației și învățămîntului

(Continuare în pag. a 2-a)

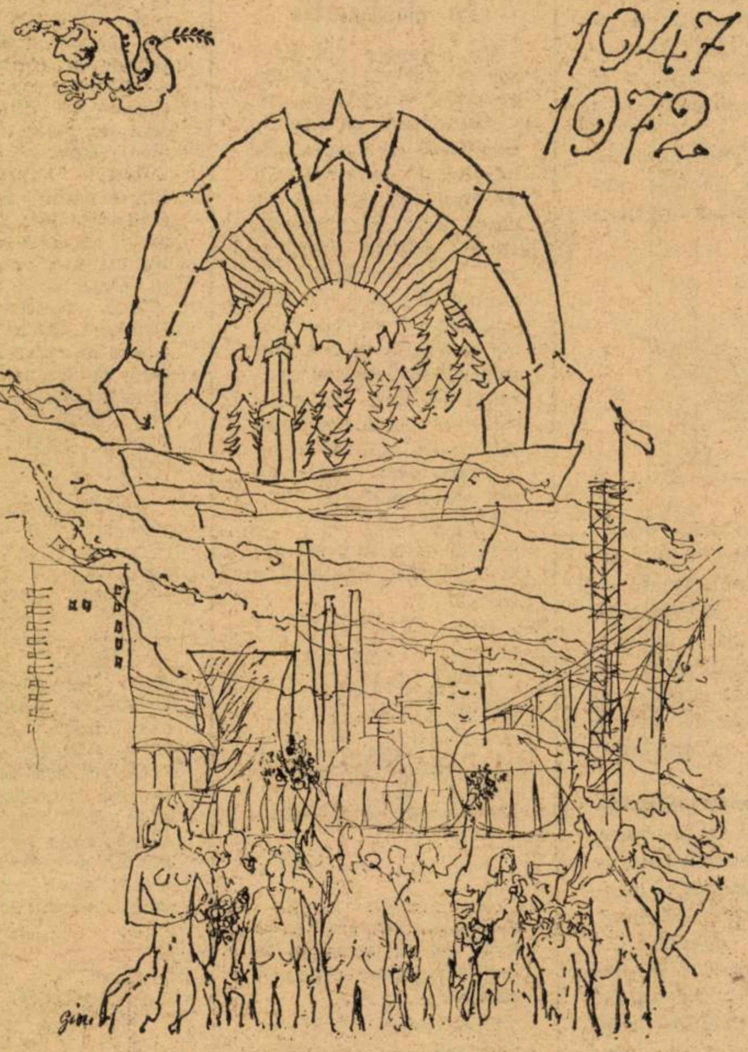

Desen de GION D. MIHAIL

Steaua

O sorcovă de gînduri și de vise
De cîntece nezise și nescrise,
Aceasta ți-aș putea trimite ție,
Republica mea dragă, Românie.

Un sfert de veac ai tu, eu peste două,
Și-n tine-i orice parte tot mai nouă
Sub nestemate, scumpe giuvaere
Rămase ție din atîtea ere.

Dar dintre toate cîte-s și există
E steaua ta din stema socialistă.

MIHAI BENIUC

ROMÂNIA
1947
1972
30 DECEMBRIE

Tinerețea Republicii

Simt nevoia de a spune că sărbătoarea aceasta a republicii noastre este un prilej de a rememora împrejurările în care poporul român și-a luat pentru totdeauna destinul în propriile sale mîini. 25 de ani înseamnă, istoricește, puțin. Dar cîte nu s-au realizat în acest răstimp scurt ? E adevărat că noi, oamenii, am traversat o perioadă amplă de viață. Personal, m-am identificat, m-am străduit să mă identific, cu problemele societății noastre socialiste. De aceea, încerc un sentiment de mîndrie patriotică acum, cînd țara întreagă își face rodnicul bilanț al dezvoltării ei libere și socialiste. Și, desigur, mă gîndesc cu deplină încredere la viitorul strălucit al nostru, al tuturora. Cînd spun că mă gîndesc la viitor, am în vedere și tineretul, acest tineret minunat, continuatorul a ceea ce am făcut și realizăm noi, oamenii maturi. Consider că meritul școlii în formarea schimbului nostru de nădejde este uriaș. De aceea mi-aș îngădui să urez școlii românești — care este și a noastră, a tuturor, desigur — să fie mereu în pas cu cerințele vieții, cu cerințele dezvoltării economico-sociale ale Republicii Socialiste România.

GHEORGHE BURUC
șef de echipă locomotive montaj de la Uzinele „23 August"

ACCENTE

Expoziţii de artă plastică

Liceul de arte plastice „N. Tonitza“ din Bucureşti, sub îndrumarea Comitetului municipal U.T.C. şi a Inspectoratului şcolar al municipiului Bucureşti a organizat în cursul lunii decembrie patru expoziţii de artă plastică. Prima dintre ele — deschisă în localul Ateneului tineretului din Aleea Alexandru — cuprinde un număr de 37 lucrări în ulei (compoziţii, portrete, peisaje) şi 6 sculpturi, în majoritatea lor inspirate din realizările noi ale construcţiei socialismului. De asemenea, o altă expoziţie pe tema „Pictură şi muzică“, deschisă în incinta Liceului de muzică „George Enescu“, reuneşte un număr de peste douăzeci de lucrări în ulei, stabilind ritmuri şi corespondenţe cu dinamica societăţii noastre în plin avînt constructiv. A treia dintre ele — Expoziţie de peisaj, organizată la Ecran-club din sectorul VII — cuprinde lucrări executate de elevi, în practica de vară la Cîmpeni şi Abrud. În sfîrşit, ultima — deschisă în incinta Liceului „N. Tonitza“ — însumează peste 60 de lucrări în ulei şi acuarelă, la care se adaugă sculpturi în lemn şi piatră, precum şi exponate din ceramică şi fier forjat. Lucrările executate întregesc strădaniile meritorii ale elevilor şcolii care cinstesc în acest fel marea sărbătoare a republicii noastre.

Prof. ŞT. SEVASTA

Simpozion

Societatea de ştiinţe istorice din R.S. România, în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, au organizat recent, în sala de festivităţi a Muzeului de istorie a R.S.R., un simpozion consacrat celei de a 25-a aniversări a republicii.

La lucrările simpozionului, care au fost conduse de acad. Petre Constantinescu-Iaşi, preşedintele Societăţii, au participat delegaţi ai filialelor şi subfilialelor S.S.I. din toate judeţele ţării, cadre didactice din învăţămîntul superior şi învăţămîntul de cultură generală, cercetători ştiinţifici.

Au prezentat comunicări : acad. prof. univ. Petre Constantinescu-Iaşi — Importanţa proclamării republicii; prof. univ. dr. docent Titus Georgescu — Instaurarea Republicii Populare Române, moment crucial în istoria poporului român ; prof. univ. Vasile Maciu, membru corespondent al Academiei R. S. România — Ştiinţa istorică românească în anii republicii ; prof. emerit dr. Aurel Iordănescu—Contribuţia Societăţii de ştiinţe istorice la modernizarea şi perfecţionarea predării istoriei în învăţămînt ; prof. Gheorghe Smarandache — Şcoala românească în lupta pentru democratizarea ţării (1944—1947).

S. VOINEA

Controlul la distanţă

Cu începere din anul şcolar trecut, în Şcoala generală de 10 ani nr. 8, Hunedoara se experimentează cu succes „Audiofonul“ în cinci săli de clasă. Activitatea din clasă este recepţionată de un difuzor şi transmisă, la comandă, în cabinetul directorului. Audiofonul nu înlocuieşte asistenţa la oră, dar asigură un control inopinat în clasă, dă posibilitatea verificării concomitente a 2—3 clase, înlătură starea de emotivitate a cadrului didactic, obligîndu-l în acelaşi timp la o atenţie permanentă, asigură o mai mare disciplină în clasă şi participarea la oră din partea tuturor elevilor.

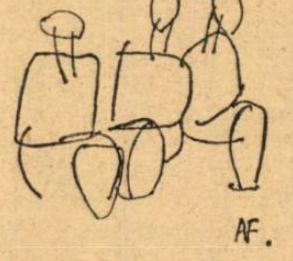

Conducerea şcolii apreciază că în viitor va realiza conectarea a încă cinci săli de clasă în acest sistem, precum şi posibilitatea comunicării cu clasele.

CORNEL RUSU

În cadrul Anului internaţional al cărţii

Prin acţiunile care au avut loc în ţara noastră în cadrul Anului internaţional al cărţii, semnalăm expoziţia internaţională de afişe organizată de Comisia naţională română pentru UNESCO.

Expoziţia, al cărui vernisaj a avut loc la 27 decembrie 1972, în sala I.R.R.C.S. din. str. M. Eminescu nr. 8, cuprinde un număr de aproximativ 50 de afişe, provenind din cîteva zeci de state, membre ale UNESCO.

Afişele ilustrează — într-o gamă variată de reprezentări grafice — ideea directoare a Anului internaţional al cărţii, sintetizată în deviza „Cărţi pentru toţi“. Printre ţările participante la expoziţie, în afară de România, menţionăm: Iugoslavia, Elveţia, Bulgaria, Polonia, Anglia, Belgia, Japonia, ţările nordice, Pakistan, Chile, Cuba. etc.

Reprezentînd realizări artistice meritorii — ce depăşesc, deseori, aspectul pur publicitar — afişele prezente în această expoziţie oglindesc modul în care ţările respective şi-au asimilat apelul UNESCO pentru o cît mai largă difuzare a cărţii în lume

Cei care vizitează expoziţia îşi creează o imagine clară despre puternicul ecou pe care l-a stîrnit pe plan internaţional acest an dedicat cărţii, ca mijloc multiplu şi permanent de educaţie în epoca noastră.

M. C.

LA A XXV-A ANIVERSARE A REPUBLICII

(Urmare din pag. 1)

Se creează condiţii ca trecerea la un învăţămînt obligatoriu de nivel liceal să devină o problemă de actualitate.

Ca urmare a ritmului accelarat de dezvoltare a economiei naţionale şi, în consecinţă, a necesarului sporit de forţă de muncă, învăţămîntul profesional şi liceal va cunoaşte în anii ce vin o creştere simţitoare

În actuala etapă a dezvoltării economice şi sociale a ţării noastre, obiectivul principal al învăţămîntului de cultură generală este să realizeze o legătură mai strînsă cu viaţa, cu munca, să asigure pregătirea elevilor pentru producţie, să le sădească convingerea că munca reprezintă temelia întregii noastre existenţe.

Procesul de înnoire a învăţămîntului, determinat de revoluţia ştiinţifică-tehnică contemporană, sarcinile tot mai complexe pe care trebuie să le îndeplinească şcoala, impun aşezarea întregului proces de învăţămînt pe principii şi soluţii moderne, care să asigure o maximă eficienţă socială instruirii şi educării elevilor.

Dispunem în prezent de o puternică bază materială şcolară, de un tineret sănătos şi devotat, dornic să studieze, de un corp didactic pregătit, dispunem de o orientare clară şi de o îndrumare atentă şi permanentă din partea conducerii partidului şi personal a tovarăşului secretar general Nicolae Ceauşescu.

Fiind în pragul măreţului jubileu şi al noului an 1973, adresez pe această cale din partea conducerii Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, călduroase felicitări tuturor educatoarelor, învăţătorilor, maiştrilor şi profesorilor, precum şi tradiţionala urare „La mulţi ani !“.

ŞCOLI ANIVERSARE

În această perioadă premergătoare împlinirii unui sfert de veac de la proclamarea republicii, în 5 localităţi din ţară, cadrele didactice şi elevii, împreună cu întreaga populaţie, au sărbătorit însemnate jubilee şcolare.

- Pe Tîrnava Mare, la **Sighişoara,** jubileul a avut o dublă semnificaţie : sărbătorirea a 450 de ani de la înfiinţarea **Liceului nr. 2** din localitate şi atribuirea, cu acest prilej, a numelui lui Iosif Haltrich, şcolii aniversate, în anul în care s-a sărbătorit, de asemenea, 150 de ani de la naşterea acestuia. „Şcoala din Deal“, cum o atestă vechile documente, a cîştigat un binemeritat prestigiu, de-a lungul veacurilor, pregătind zeci de mii de absolvenţi, din rîndul cărora s-au ridicat personalităţi de seamă ale vieţii şi culturii patriei. Participanţii au întîmpinat într-o atmosferă de puternică însufleţire mesajul adresat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu cadrelor didactice şi elevilor liceului. La adunarea festivă au participat tovarăşii Nicolae Vereş, prim-secretar al Comitetului judeţean P.C.R.-Mureş, Traian Pop, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, un mare număr de absolvenţi ai liceului, cadre didactice şi elevi. Cu acelaşi prilej, organizaţia de tineret din şcoală a fost distinsă cu Diploma de onoare a Comitetului Central al U.T.C. şi cu drapel propriu.

- **La Simeria**, pe Mureş, s-a sărbătorit 100 de ani de existenţă a **liceului** din acest renumit centru muncitoresc. Înfiinţată cu un secol în urmă, „Şcoala populară elementară şi profesională“, cum o menţionează documentele vremii, la numai trei ani de la înscrierea oraşului pe harta ţării, s-a transformat cu timpul în gimnaziu, iar în anii construcţiei socialiste, în liceu. Sărbătorirea centenarului a găsit şcoala cu însemnate îmbunătăţiri de ordin material. Trei laboratoare de fizică, laboratoare de chimie şi ştiinţe naturale, cabinetul pentru predarea limbilor străine, precum şi încălzirea centrală reprezintă numai cîteva din cele ce constituie zestrea materială pe care a primit-o liceul aniversat în ultimii ani.

- În prezenţa organelor locale şi judeţene de partid şi de stat, a unui numeros public, în satul **Sintea Mare, judeţul Arad,** s-a desfăşurat adunarea festivă pentru aniversarea a 150 de ani de la înfiinţarea **şcolii generale**. Documentele arată că şcoala a avut 21 de elevi în anul 1868 şi ca inventar 3 scaune, 4 abecedare în limba română, 4 în limba maghiară şi 4 în limba germană. Astăzi, şcoala dispune de un local nou, cu 4 săli de clasă, un laborator, bibliotecă, atelier etc. La Şcoala generală Sintea Mare funcţionează 30 de cadre didactice.

- De asemenea, în oraşul **Cimpulung din judeţul Argeş** s-a sărbătorit într-un cadru festiv semicentenarul **Liceului nr. 2**. Cu prilejul sărbătoririi semicentenarului liceului s-a constituit Societatea cultural-ştiinţifică, artistică şi sportivă „Basarab I“ a elevilor din această şcoală. La festivitate au luat parte tov. Gheorghe Năstase, prim-secretar al Comitetului judeţean Argeş al P.C.R., reprezentanţi ai Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, organelor locale de partid şi de stat, foşti elevi ai şcolii, cadre didactice, părinţi şi elevi.

DE LA MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

În perioada 4—9 ianuarie 1973, la Institutul central de perfecţionare a personalului didactic din Bucureşti şi filialele lui din Cluj, Iaşi, Timişoara, Braşov şi Craiova va avea loc sesiunea de examene în vederea obţinerii gradului I în învăţămînt.

La această sesiune se pot prezenta educatoarele, învăţătorii şi profesorii care îndeplinesc condiţiile prevăzute în Statutul personalului didactic.

Tot în aceeaşi perioadă se va desfăşura şi examenul de definitivare în învăţămînt a educatoarelor care predau în grădiniţele de copii din mediul rural.

62 de ani în mişcarea revoluţionară

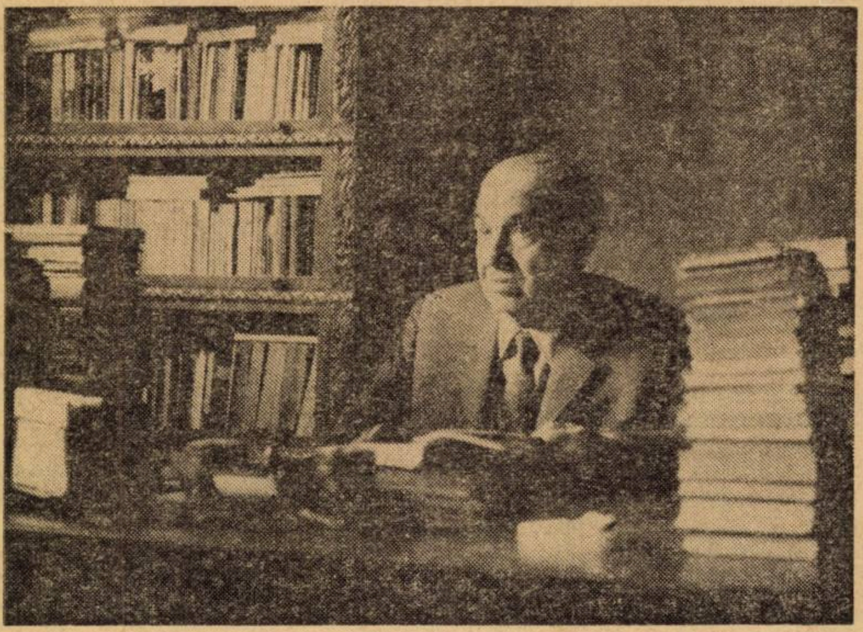

Convorbire cu acad. prof. univ. PETRE CONSTANTINESCU-IAŞI

— Vă rugăm să evocaţi, acum în preajma aniversării a 25 de ani de la proclamarea republicii, cîteva din amintirile dumneavoastră personale legate de istoria luptei pentru făurirea noii noastre societăţi.

— Vreme de 20 de ani, după ce a fost ilegalizat partidul, eu am avut misiunea să lucrez în organizaţii de masă ilegale conduse de partid. Pe vremea aceea, manifestele partidului circulau în cerc restrîns. Cînd te prindea cu un manifest făceai închisoare. La 25 noiembrie 1934, am fost arestat. M-au ţinut în închisoare trei luni, lăsîndu-mă liber, cu condiţia să mă prezint zilnic la Consiliul de război şi să nu părăsesc localitatea, conform codului lor penal. Eu nu m-am ţinut de condiţie şi, după trei săptămîni, am plecat la Bucureşti. Nu puteau să mă mai aresteze încă o dată. Ar fi fost scandalul şi mai mare. Am venit la Bucureşti şi mi s-a dat din partea Partidului Comunist Român o nouă sarcină, preşedinţia Blocului Democratic, care avea menirea să formeze Frontul Popular, organizaţie care trebuia să fie de masă. A intrat Madoszul, aripa stîngă a partidului maghiar (conducător era între ei profesorul Banyai, care era tot sub influenţa partidului). Am fost şi la socialiştii independenţi. A mers Popovici cu noi. Apoi la Frontul Plugarilor. Frontul Plugarilor era singura organizaţie ţărănească de masă puternică. Atunci cînd a apărut, în 1933, ţăranii nu voiau să aibă între ei nici un „surtucar", cum îi numeau ei. L-am întrebat pe Groza cum a făcut de a reuşit să fie acceptat de ei. Şi atunci mi-a spus : „Cînd am părăsit ultima oară Bucureştiul, ca ministru averescan, în 26—27, am zis : nu mă mai duc la Sodoma şi Gomora asta de Bucureşti". Şi a stat şase ani, a citit şi s-a convins de dreptatea cauzei noastre, căutînd şi legături cu Partidul Comunist Român. A mai intrat şi grupul studenţilor democraţi sub conducerea lui Gogu (Gheorghe) Rădulescu. I-am spus lui Groza : „Dragă prietene — prieten, aşa îi spuneam, iar el îmi spunea mie Iaşi — venim aici să semnăm acordul de organizare a Frontului Popular fiindcă aici e cea mai puternică organizaţie ţărănească. Să mergem undeva, în ţinutul ăsta al Hunedoarei revoluţionare, să semnăm pactul (era o linie a partidului ca acţiunile noastre să se înscrie pe linia marilor tradiţii revoluţionare). Noi, în organizaţia noastră pe care o vrem, sîntem continuatori ai vechilor tradiţii revoluţionare. Aici a fost Avram Iancu, a fost Horia, Cloşca şi Crişan". El a stat, s-a gîndit cîteva clipe şi a spus : „Să mergem la Ţebea". „Dar ce este acolo ?" — l-am întrebat. „Acolo este mormîntul lui Avram Iancu şi gorunul lui Horia". Ne-am sculat în picioare şi ne-am îmbrăţişat. A fost un moment impresionant. Apoi am mers la Ţebea şi am semnat pactul. După ce am realizat pactul de la Ţebea, Frontul Popular s-a dizolvat. Blocul Democratic a fost desfiinţat. Frontul Plugarilor însă a rămas, s-a lărgit şi s-a mărit. După 23 August, a crescut.

— Pentru lupta dumneavoastră, aţi fost multă vreme închis.

— Da, după Doftana am deschis lagărul de la Miercurea Ciuc, lagărul de la Caracal, lagărul de la Tîrgu Jiu şi, bolnav fiind, am obţinut să mi se dea domiciliu obligatoriu în Bucureşti, cu condiţia să mă mai duc din cînd în cînd pe la poliţie (nu m-am dus niciodată) şi să nu părăsesc Bucureştiul.

— În condiţii asemănătoare a fost şi Lucreţiu Pătrăşcanu.

— A fost şi el în lagăr. Pînă cînd, într-o zi, mi-a spus omul de legătură pe care îl aveam : „Vezi că o să te întîlneşti cu cineva, pe la ora 9 seara, în Grădina Icoanei, aici în apropiere. E cineva cu pardesiu gri şi ai să-l întrebi unde este gara. El o să-ţi răspundă că se cunoaşte că nu eşti de aici, din Bucureşti, fiindcă gara e departe". M-am dus şi cînd l-am văzut, n-a mai fost nevoie de nici o parolă. Era Lucreţiu Pătrăşcanu. Îmi fusese elev la Liceul internat din Iaşi Era cel mai bun din clasă. Pe vremea aceea, eram profesor suplinitor. Îmi amintesc de un moment cînd Pătrăşcanu, în ultima zi a anului şcolar, în 1914, mi-a citit emoţionat din nişte foi şi mi-a oferit un buchet de flori în numele clasei. Mai tîrziu, era în fruntea studenţilor, la Bucureşti, îi spuneau Coca. Şi mi-a spus, atunci cînd l-am întîlnit în Grădina Icoanei : „Uite, dragă, vin de la Tîrgu Jiu. S-a hotărît să fii cooptat în Comitetul Central şi să vorbeşti în numele partidului comunist. I-am spus că nici acum, în 1944, nu e bine să fiu în Comitetul Central, fiindcă nu este încă potrivit, să se ştie că Petre Constantinescu-Iaşi este comunist. El e democrat. Eu lucram atunci la Uniunea Patriotică, care s-a transformat în Partidul Naţional Popular, dizolvat în 1949 — organizaţii pe care le-am reprezentat în guvern.

— Cum l-aţi cunoscut pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu ?

— Aveam o plenară a Comitetului naţional antifascist. Avea 16 ani şi jumătate. Am făcut eu o dare de seamă şi după aceea, am spus : „Acum dau cuvîntul celui mai tînăr reprezentant al mişcării antifasciste care este delegat al ucenicilor , prietenul Nicolae Ceauşescu". Şi şi-a dat drumul. Mie îmi creştea inima. Iorgu Iordan era lîngă mine şi m-a întrebat cine este. Schimbul de replici dintre noi a apărut în prima biografie a tovarăşului Nicolae Ceauşescu publicată în urmă cu doi ani de ziaristul francez Michelet Hamelet.

OCTAVIAN BUZESCU

Masca regală a căzut

Dacă nu eşti mare bogătaş sau mare politician, n-ai ocazia să iei contact cu regele oricărei ţări. Unul ca mine, sau ca dumneata, cititorule, foarte rar ne vom găsi în apropierea lui.

Cînd se înfiinţă străjeria, fui trimis să fac un stagiu, ca cei mai mulţi din profesori, în instituţia care pregătea pe comandanţii de străjeri şi nu refuzai obligaţia. Mai apoi fusei comandant de tabără, condusei formaţiuni de copii în marşuri şi îndeplinii toate manifestările puerile, impuse de asemenea organizaţii. Pentru mine interesul era să rămîn mereu în mijlocul elevilor a căror educaţie îmi fusese încredinţată. În această calitate, avusei ocazia să mă găsesc în apropierea lui Mihai, căruia i se adăugase titlul „de Alba Iulia". Astfel, la trecerea în revistă a formaţiilor străjereşti, mă găsii în primul rînd al primei coloane, defilînd cu Mihai în flancul drept, aliniat cu flancul stîng, în care mă aflam eu.

La o sărbătoare a străjeriei, organizată la Teatrul Naţional, unde urma să vină Carol al II-lea, lojile de rangul întîi ale teatrului fură repartizate, cele din dreapta, Casei Regale, iar cele din stînga, guvernului. Eu aveam supravegherea lojilor ocupate de guvern. Tot mie mi se încredinţă sarcina de a primi la intrare, pe rege, dar în locul lui veni Mihai, pe care îl întîmpinai după cum prescria protocolul, spre uimirea agenţilor de poliţie, care se mirau că un comunist primeşte o asemenea sarcină.

Chiar de atunci mi-am dat seama de figura ştearsă şi oarecum candidă a celui ce urma să fie rege. Totdeauna, dar, mai ales, în aceste împrejurări mă gîndeam la ce poate folosi o Casă Regală, în jurul unui rege care, de fapt, nu se pricepe la nimic. În schimb, întreţinerea lui costă o comoară de bani. Toată înfăţişarea unui asemenea personaj e urmarea unui dresaj menit să impresioneze masele populare. Dar nu acesta e cel mai însemnat rol pe care îl joacă un rege. Inutilitatea lui pentru viaţa unui popor e foarte utilă pentru un pumn de profitori şi slugile lor, fiindcă strălucirea regală acoperă interesele sordide ale pumnului de profitori.

Poporul, în mărinimia lui, gratifică instituţia regală, cîteodată, cu sentimente sincere de respect, socotind vinovaţi de mizeriile pe care le suportă, pe bogătaşii şi politicienii care îl mînă ca pe o turmă. Tocmai cu această naivitate trebuie să lupte un partid muncitoresc, întărind o conştiinţă politică, cît mai ridicată prin crearea organizaţiilor de mase, sindicale şi politice, prin răspîndirea culturii şi prin manifestaţii publice care să întărească încrederea în puterea maselor populare unite în acţiune.

Cînd, după primul război mondial şi izbucnirea Marii Revoluţii din Octombrie, popoarele au înţeles că suveranii nu sînt decît masca politicienilor şi au căpătat încredere că pot să-i înlăture, drumul spre victoria proletariatului era asigurat. Cînd, la 30 Decembrie, 1947, glasul maselor a răsunat victorios :

— Regele a abdicat ! Trăiască republica !, ţara întreagă a înţeles că o nouă epocă începe în istoria poporului nostru.

Munca unui popor liber, oricît de grea, îl îmbogăţeşte numai pe el. Scăpat de o întreagă clasă parazitară, un popor rămîne în luptă cu greutăţile refacerii sale economice, culturale şi a limpezirii ideologiei sale politice. El formează o treaptă pe care urcă în viitor şi un îndemn pentru întregul proletariat. De aceea lupta lui, pe o rază mult mai largă, e ameninţată de coaliţia statelor capitaliste şi de imperialismul lor. Dar duşmanii interni nu mai pot înfrunta poporul, cînd masca lor, regalitatea, a căzut.

De un sfert de veac s-a prăbuşit masca regală.

De un sfert de veac avem o republică, republica noastră, a cărei putere creşte mereu, fără să ameninţe pe nimeni, ci, dimpotrivă, luptînd pentru pace şi însufleţind lupta tuturor popoarelor pentru libertatea lor.

MIHAIL CRUCEANU

De-o vîrstă cu Republica

Patru promotori ai noului

La Liceul „Spiru Haret“ din Tulcea am avut bucuria să întîlnim patru tineri profesori născuţi în anul proclamării republicii : **Angela Costescu** (născută la 30 martie 1947 în comuna Cristian — Braşov), profesoară de istorie, **Maria Bibu** (născută la 3 februarie 1947 în comuna Davideşti — Argeş), profesoară de biologie, **Solange Blumenfeld** (născută la 23 august 1947 în Botoşani), profesoară de franceză, şi **Alexandru-Tudor Crasovschi** (născut la 15 septembrie 1947 în Tulcea), profesor de educaţie fizică şi sport. Patru tineri profesori, crescuţi şi educaţi în măreţul sfert de veac de lupte şi biruinţi pe care îl aniversăm acum, patru dascăli de tip nou, de specialităţi diferite, veniţi de pe meleaguri diferite de ţară la acest prestigios liceu, dar pe care îi animă aceeaşi dorinţă fierbinte : de a creşte din tinerele generaţii de elevi pe care îi educă oameni de nădejde, cu cunoştinţe cît mai bogate, folositori patriei de mîine care îşi va rezema destinele pe umerii lor.

Aceşti tineri profesori — ni s-a spus de către conducerea şcolii — au adus în Liceul „Spiru Haret“ un suflu înnoitor ; pregătirea lor profesională, dobîndită în recenţii ani de studii, este fără lacune, efortul lor în orice împrejurare pentru modernizarea învăţămîntului, pentru legarea acestuia de practică, de viaţă, este inegalabil.

Şi este normal să fie aşa ! Cine, dacă nu dascălii tineri, cei care abia au păşit în viaţă, cu entuziasmul, cu visele lor înaripate, să fie în primul rînd propagatori ai noului în şcoala noastră antrenată în amplul şi profundul proces de modernizare ?

Gîndurile acestor patru colegi de catedră, ca şi ale celorlalte cadre didactice, ale noastre tuturor, în aceste zile de sărbătoare şi de înălţare sufletească, sînt dedicate patriei şi partidului : „Am avut norocul să ne naştem odată cu republica, să creştem odată cu ea — ne spunea profesoara de istorie, Angela Costescu, prilej nu numai să ne bucurăm de realizările prezentului şi de truda înaintaşilor, dar şi prilej de reflecţie pentru noi : oare răspundem pe deplin, cu munca noastră, la ceea ce se aşteaptă de la noi ? În pămîntul sfînt al ţării îşi dorm somnul marii bărbaţi ai istoriei : Mircea cel Bătrîn, Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul, Eminescu. Iar versurile : «Eroi au fost, eroi sînt încă / Şi-or fi în neamul românesc» trebuie să fie un motto permanent al vieţii noastre. Avem, deci, datoria să sădim în sufletele elevilor noştri sentimentul de mîndrie faţă de trecutul de luptă al poporului, sentimentul de preţuire faţă de realizările din anii noştri luminoşi, dar şi preocuparea şi dorinţa de a-şi aduce, mai tîrziu, fiecare părticica lui de contribuţie la înălţarea măreţului edificiu. Ce înseamnă pentru noi ţara ? Este tot ceea ce ne înconjoară, sînt cele 20 de milioane de oameni ai acestui străvechi pămînt. Patria este însuşi sensul existenţei noastre, materializat în tot ceea ce înseamnă progres şi civilizaţie“.

Sînt simţăminte curate şi sincere, izvorîte dintr-o fierbinte dragoste de patrie, ale unui om de-o vîrstă cu republica.

D. RACHICI

25 de ani de muncă închinaţi Republicii

Învăţătoarea Lucreţia Şandru a păşit pentru prima dată în clasa care-i pecetluia începutul carierei didactice într-un septembrie prevestitor de eră nouă. În 1947 venea la Şcoala primară mixtă din comuna Militari cu zestrea inestimabilă a tinereţii, cu experienţa unui an de muncă pentru alfabetizare, dar, mai ales, cu încrederea într-un viitor care trebuia să răscumpere umilinţa şi necazurile celor obidiţi, lupta şi jertfele comuniştilor. Era de un an membru al Partidului Comunist.

— Cum aţi devenit membru de partid ?

— Influenţa hotărîtoare a avut-o soţul meu, vechi militant comunist şi antifascist. Se întorsese cu divizia Tudor Vladimirescu în ţară. Alături de el şi de tovarăşii lui am înţeles că a fi comunist înseamnă a lupta pentru demnitate umană, pentru dreptate şi libertate. Îmi vedeam concretizate idealurile. Mă atrăgea această muncă, îndîrjită, cinstită, curajoasă şi nu chiar uşoară în condiţiile de atunci. La început participam la instruirea celor care formau celulele de partid pe grupe de şcoli.

— Primul an petrecut în învăţămînt, ca învăţătoare la clasa I, a coincis cu instaurarea republicii şi cu toate prefacerile fireşti care i-au urmat. Ce ne puteţi spune despre acest început de viaţă nouă ?

— Era după război : foame, lipsuri, mizerie care se resimţeau mult mai puternic în şcolile rurale sau de periferie. Copiii erau tare necăjiţi. Doream să le schimb statutul de deposedaţi, să-i aduc la nivelul şcolarilor din centrul oraşului. După reforma învăţămîntului, încredinţîndu-mi-se din partea partidului alte munci, am reuşit, an de an, să-mi văd năzuinţele îndeplinite. Comparaţiile — de loc subiective — între activitatea unor cadre didactice în 1972 — şi cea a unui învăţător din 1947 — mă obligă să constat cu mîndrie că fac parte din generaţia celor care au pus temelia noului învăţămînt în ţara noastră, fără să-şi precupeţească eforturile. Se muncea mult şi greu pentru alfabetizare, în brigăzile pentru colectivizare, pentru recensămîntul populaţiei şi al şcolarilor pentru aplicarea principiilor reformei învăţămîntului. Şi în cu totul alte condiţii. Munceam efectiv pentru prefacerile sociale şi, în acelaşi timp, trebuia să educăm, să convingem, să formăm generaţiile care construiesc azi socialismul. Ca activişti de partid, după ce veneam de la şcoală, lucram pînă la 4 dimineaţa. A doua zi, la 7 ne reluam locul la catedră.

— Vă amintiţi de momentul instaurării republicii ?

— Eram într-un spital din Tg. Jiu, lîngă soţul meu bolnav. Am depus acolo jurămîntul pentru republică, asistînd la entuziasmul general.

— Acum, după un sfert de veac de muncă şi de experienţă didactică — vă număraţi printre cei decoraţi cu Steaua Republicii cu prilejul celei de a 25-a aniversări a P.C.R. şi cu Medalia jubiliară a P.C.R. — ce ne puteţi spune despre dumneavoastră ?

— Mă simt ca acum 25 de ani. Parcă n-a trecut vremea peste mine. Muncesc cu aceeaşi plăcere, am acelaşi ţel : viitorul fericit al copiilor care învaţă în şcoala pe care o conduc (Şcoala generală de 10 ani nr. 19). Nu pot să uit că, în 1946, cînd am venit în Bucureşti, trebuia să plătesc pentru ca să stau pe o bancă în Cişmigiu, iar azi, nu mai recunosc vechea comună Militari.

Aşa cum niciodată n-am uitat în toată această perioadă că sînt învăţătoare.

V. B.

„Mi-aduc aminte acei ani...“

19 decembrie 1972. Intrăm în clasa I, A. din Şcoala generală nr. 11, din Capitală. Învăţătoarea Ileana Fluieraşu explică, pe înţelesul micilor şcolari, semnificaţia zilei de 30 Decembrie. Dialogul cu clasa se înfiripă fără dificultate. Elevii răspund siguri pe ei, depăşindu-şi parcă vîrsta de 6 ani.

— La 30 Decembrie se împlinesc 25 de ani de cînd a fost alungat regele din ţară, pentru că nu mai aveam nevoie de regi şi de bogaţi. Şi atunci oamenii l-au alungat.

— Care oameni ?

— Noi, românii !

— Şi cine a venit la conducerea ţării ?

Un băieţel isteţ, cu ochi vioi, ridică insistent două degete.

— Muncitorii. Şi adaugă cu o sinceră mîndrie. Şi tatăl meu este muncitor.

— Dar ţie ce meserie ţi-ar place ?

— Munca muncitorilor.

— De ce ?

— Pentru că vreau să fiu şi eu muncitor. Miner !

— Nu ţi-e frică să cobori sub pămînt ?

— Nu, pentru că am costum şi sînt curajos ! Şi noi sîntem apăraţi de patrie.

Aceşti „curajoşi“ care-şi manifestă — cu încredere absolută în posibilitatea împlinirii visurilor lor — dorinţa de a deveni „miner, inginer electronist, cosmonaut, pictor sau... directoare de şcoală“, fac parte din generaţiile de constructori ai comunismului. Trăiesc în viitor şi certitudinea cu care vorbesc despre acest viitor este una dintre cele mai grăitoare dovezi ale istoriei celor 25 de ani de „miracol românesc“, înfăptuit de dascălii şi părinţii lor.

După ce i-am cunoscut pe şcolarii clasei I, ni s-a părut firesc, ne-am simţit obligaţi să o rugăm pe învăţătoarea Ileana Fluieraşu să ne vorbească despre activitatea ei din aceşti 25 de ani.

— Atunci, în toamna lui 1947, aveam 18 ani şi eram elevă la Liceul industrial din Petroşani. Reforma învăţămîntului mi-a creat posibilitatea să mă transfer la şcoala pedagogică. Se împlinea astfel dorinţa mea cea mai mare : aceea de a deveni învăţătoare. Taxele prea mari pentru o familie de minieri nu-mi permiseseră să mă înscriu de prima dată aici.

— Ce a însemnat pentru învăţătoarea de 18 ani, evenimentul de la 30 Decembrie 1947 ?

În primul rînd, realizarea unui vis, a unui vis, care s-a consolidat odată cu vizionarea filmului „Învăţătoarea din Satrîi“. De atunci nu mi-am dorit altceva decît să devin învăţătoare. Am fost repartizată, la Lupeni, chiar în cartierul copilăriei mele.

Mi-aduc aminte acei ani în care toată lumea aştepta ceva. Lumea aceea de mineri chinuiţi, peste care anii grei ai războiului lăsaseră mai triste amintiri ca oriunde, era conştientă că viaţa lor se va schimba. Conştientă de această schimbare eram şi eu. De aceea puneam tot sufletul în tot ce făceam : ca învăţătoare, ca activist U.T.C., ca activist cultural. Îmi luam detaşamentul de pionieri şi mergeam să felicităm la gura minei pe toţi cei ce obţineau succese. Şi o făceam cu atîta bucurie, cu tot entuziasmul anilor mei căruia i se adăuga cel al copiilor pe care-i învăţam.

Şi acum cînd mă întorc cu gîndul la ziua aceea, îmi sună în urechi clopotele bisericilor din Lupeni. Oamenii îşi vesteau astfel evenimentul. Toţi locuitorii Lupenilor ieşiseră în centrul oraşului. Era singura modalitate de a trăi împreună această mare bucurie.

— Cum îi faceţi pe micii dumneavoastră elevi să trăiască nişte evenimente la care aţi fost martoră, pentru că, aşa cum am văzut, deşi sînt elevi în clasa I, copiii au — atît cît se poate la vîrsta lor — multe cunoştinţe de istorie.

— Copiilor mei le-a plăcut întotdeauna istoria şi asta pentru că am căutat să le împărtăşesc tot ce am văzut eu. Şi cred că i-am făcut şi pe ei să trăiască în închipuire ceea ce eu retrăiam povestindu-le. Şi, să ştiţi, că e lucrul cel mai greu să-l faci pe copilul care s-a născut într-o altă lume — mai ales pe cel de vîrstă mică — să realizeze evenimentul istoric, sau să înţeleagă noţiuni ca patria, partidul.

O ascultam pe această femeie sensibilă, căreia îi tremura glasul rememorîndu-şi anii de dăruire, de muncă la catedră, ca activist U.T.C., mai tîrziu, ca activist la Comitetul Central al P.C.R., ca secretar al organizaţiei de bază timp de 8 ani în Şcoala generală nr. 11, unde lucrează în prezent. M-am îndreptat firesc cu gîndul spre generaţiile de elevi, spre prichindeii de 6 ani pe care trebuia să-i facă să înţeleagă ce e patria. Cum poţi explica unor copii de 6 ani ce este patria ! ? Cu curiozitate pentru răspunsurile ce aveam să le primesc, am adresat clasei I A — pe care o conduce în acest an învăţătoarea Ileana Fluieraşu — întrebarea : ce este patria ?

— Patria este clasa în care învăţăm, mi-au răspuns ei. Este şcoala noastră. Este cartierul în care locuim. Este oraşul nostru. Şi Marea Neagră. Şi Dunărea. Şi cîmpia şi dealurile...

C. GÎRMACEA

EDUCAREA ELEVILOR PENTRU MUNCA PRODUCTIVĂ

- **Obiectivul numărul unu al școlii : pregătirea unui tineret capabil să se integreze rapid și eficient în activitatea productivă.**
- **O reconsiderare a conceptului de cultură generală.**
- **Pregătirea pentru muncă reclamă și formarea unui anumit profil moral.**
- **Școala modernă cere profesori cu o pregătire pedagogică și profesională modernă.**
- **Personalitatea profesorului — element esențial în instruirea și educarea elevului.**

În cadrul acțiunilor dedicate celei de a 25-a aniversări a republicii, în zilele de 22—23 decembrie a.c., în Aula Universității din București s-au desfășurat lucrările simpozionului „Educarea elevilor pentru munca productivă“ organizat de Comitetul Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură și Ministerul Educației și Învățămîntului, în colaborare cu Institutul de cercetări pedagogice, Institutul central de perfecționare a personalului didactic, Uniunea Societăților științifice ale cadrelor didactice, Centrul de cercetări pedagogice și de perfecționare a cadrelor didactice din învățămîntul profesional și tehnic. La lucrările simpozionului au luat parte numeroase cadre didactice din învățămîntul de toate gradele, din întreaga țară.

După cuvîntul de deschidere, rostit de tovarăşa **MARIA STĂNESCU**, preşedintă a Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, în prima parte a lucrărilor simpozionului, prof. univ. dr. **GEORGE CIUCU**, rector al Universității din București, a adresat întregii adunări un călduros salut în numele senatului, al personalului didactic și studenților Universității. Subliniind că partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, acordă o deosebită atenție învățămîntului românesc, prof. G. Ciucu, a insistat asupra locului pe care îl ocupă în cadrul școlii moderne pregătirea pentru munca productivă. Strînsa corelație dintre învățămînt, cercetare și producție are o însemnătate deosebită pentru dezvoltarea forțelor de producție și productivității muncii. Deprinderea unei meserii face parte din educația modernă și asigură o formație care să răspundă nevoilor economiei naționale și intereselor elevilor și studenților. Pregătirea pentru muncă asigură eficacitatea învățămîntului. Mai departe, vorbitorul s-a referit la importanța însușirii cunoștințelor umaniste în acest context, la necesitatea formării unui larg orizont de cultură pe fondul pregătirii pentru muncă, precum și la necesitatea realizării unui învățămînt individualizat prin utilizarea unei largi game de mijloace, la locul educatorului în modernizarea învățămîntului. În scopul de a contribui la realizarea acestui deziderat, Universitatea bucureșteană a luat inițiativa de a patrona școli cu clase speciale de matematică, fizică, chimie, biologie și limbi străine. Pe lîngă seminarul pedagogic sînt repartizate școli pilot, s-au stabilit legături permanente între catedrele de profil ale Universității și cercurile metodice ale profesorilor din învățămîntul general și liceal. Personalul didactic universitar participă la elaborarea programelor și materialelor pentru reciclarea profesorilor.

În referatul său **„Sarcinile ce revin școlii în legarea învățămîntului de producție, de viață în lumina documentelor Conferinței Naționale a P.C.R.“**, prof. univ. dr. **TRAIAN POP**, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, a început prin a situa învățămîntul românesc în contextul adîncilor prefaceri înnoitoare înregistrate de întreaga noastră societate în anii care s-au scurs de la proclamarea republicii. Se subliniază că în actuala etapă, obiectivul principal al învățămîntului de cultură generală este să pregătească un tineret dezvoltat din punct de vedere intelectual, fizic și moral, capabil să se integreze rapid și eficient în activitatea productivă, urmînd calea indicată de partid pentru legarea școlii de practică.

Subliniind cîteva dintre carențele principale ale învățămîntului, care au fost relevate la Conferința Națională a partidului din iulie 1972, vorbitorul a arătat că se impune o reconsiderare a înțelesului noțiunii de cultură generală în sensul că aceasta integrează și cunoștințe tehnice cu caracter aplicativ și deprinderi de muncă, cunoștințe științifice și tehnologice privind funcționarea mașinilor și agregatelor din producția modernă

Educația școlară în țara noastră — se arăta mai departe, în același referat — se sprijină pe o concepție profund umanistă, iar profesia constituie numai unul dintre aspectele personalității omului. Pregătirea pentru munca productivă presupune nu numai instrucție, ci și educație.

În continuare, referatul s-a axat pe cîteva aspecte ale pregătirii tehnico-productive, subliniind rezultatele bune obținute în amenajarea atelierelor în colaborare cu întreprinderile.

În ceea ce privește sarcinile pe care Ministerul Educației și Învățămîntului le are în viitor în domeniul pregătirii practice a elevilor s-a arătat că se impune, în primul rînd, conturarea mai precisă a obiectivelor urmărite în acest domeniu pe fiecare treaptă de școlarizare. Este necesar ca încă din grădiniță să li se formeze copiilor unele deprinderi elementare de muncă. Pregătirea tehnico-productivă în școala generală și în liceu se va încheia prin obținerea unui certificat de atestare pe baza unei probe practice. Antrenarea timpurie a elevilor în munca social-utilă constituie o cale eficientă pentru integrarea socială a tineretului.

În continuarea lucrărilor simpozionului, prof. univ. dr. doc. **DIMITRIE TODORAN**, rector al Institutului central de perfecționare a personalului didactic, a expus referatul **„Formarea profesorului pentru școala muncii“**. Între factorii determinanți ai statornicirii unei adevărate școli a muncii — se spunea în acest referat — formarea profesorului constituie un mijloc de o valoare neobișnuită. În ce măsură pregătirea actuală a personalului didactic corespunde obiectivelor majore ale unei școli a muncii ? Cu ocazia unui sondaj s-a constatat, îndeosebi, la profesorii tineri, că 74% din totalul celor chestionați apreciază drept corespunzătoare pregătirea de specialitate primită în facultate, iar 25% numai parțial corespunzătoare. Dar 52% din aceștia consideră cunoștințele primite în facultate ca nesatisfăcătoare sub raportul actualizării. Cu privire la pregătirea pedagogică 70% din cadrele didactice o consideră insuficientă. S-a relevat caracterul general și abstract al cursurilor, lipsa aplicațiilor și exemplificărilor. Practica pedagogică a fost apreciată ca fiind corespunzătoare numai de 30% din persoanele anchetate. Chiar dacă aceste cifre nu oglindesc decît aproximativ adevărul, se impun, în formarea viitorilor profesori, restructurări, care implică înlăturarea unor prejudecăți și învingerea unor inerții. În domeniul educației se exprimă credința unor oameni de știință că este suficientă însușirea temeinică a unei discipline pentru a putea preda. Or, toate cercetările arată că fără pregătire pedagogică, metodologică, de psihologie, sociologie etc., profesorul rămîne lipsit de mijloacele necesare pentru a putea lucra. Există, de asemenea, o inerție în introducerea unor noi forme de organizare a procesului de învățămînt. Formarea profesorului se cere reexaminată prin prisma școlii muncii ca factor determinant al dezvoltării multilaterale a elevilor.

Referatul intitulat **„Atitudinea educatorului și eficiența educației pentru muncă“** a fost expus de prof. **MARIA STĂNESCU**, președinta Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură. Întrepătrunderea continuă a activității școlare — se arată în referat — cu cea de producție, educarea pentru muncă cu rezonanțe profunde în conștiința tinerei generații nu pot fi concepute decît ca o educație totală în care formarea gîndirii tehnice și a spiritului practic, dorința de afirmare a talentelor se îmbină strîns cu educația morală pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de partid. Educația pentru muncă este o acțiune de continuitate care antrenează întregul corp al educatorilor, pe tot parcursul muncii educative. Promovarea muncii ca fapt primordial de conștiință reprezintă o trăsătură fundamentală a integrării în viața întregului popor. Exemplul personal pe care trebuie să-l ofere educatorul în această privință are un cîmp larg de manifestări. În cadrul campaniei de recoltare din acest an, la care au participat mii de școli, cadrele didactice, numeroși învățători și învățătoare, profesori și profesoare au fost pretutindeni în primele rînduri, stimulînd munca elevilor prin exemplul lor personal. Aceasta privește o situație de excepție. Dar multe pilde date de profesori privesc viața de fiecare zi a școlilor. În ultimii doi ani s-au amenajat mii de ateliere, mii de laboratoare. În toate aceste realizări, un rol primordial l-a avut poziția învățătorilor, a profesorilor. Întîlnim întotdeauna, alături de acești oameni, grupuri de elevi pasionați pentru tehnică, pentru practică. Sînt școli care s-au transformat în adevărate centre de iradiere a tehnologiei didactice. Marea majoritate a unora dintre absolvenții lor s-au orientat către acele sectoare care reprezentau în continuare activitățile practice desfășurate în școală. Întregul profil spiritual și etic al profesorului își pune amprenta asupra personalității în formare a elevului. Este, desigur, foarte dificil de urmărit felul cum anumite trăsături se întipăresc în conștiința celui educat. O anumită trăsătură de caracter, un anumit mod de a se manifesta al profesorului poate juca o influență determinantă. În condițiile marilor mutații ale vieții contemporane, elevii au nevoie de certitudine, de puncte de sprijin pentru evoluția lor viitoare. Și cele mai de seamă certitudini pot să le primească de la profesorii lor. De aceea colectivele de educatori, reprezentate de fiecare organizație sindicală din școli, nu pot fi indiferente la nici o încălcare a normelor eticii comuniste. Datoria morală și politică a colectivelor de educatori este de a asigura climatul etic al societății noastre. Pe toți și pe fiecare în parte ne privește soarta fiecărui elev. Ne privește în cel mai înalt grad, fiindcă toate acestea se înscriu pe traiectoriile societății care va exista mîine în țara noastră.

După ședința plenară, lucrările simpozionului s-au desfășurat în zece secții astfel profilate încît să permită abordarea complexă, multilaterală a problemei educației elevilor pentru munca productivă. Bunăoară, în secția I-a **Educarea pentru muncă a copilului preșcolar** și în secția a II-a **Contribuția lucrărilor practice la educația pentru muncă la clasele mici** au fost luate în discuție diferite aspecte privind formarea primelor priceperi și deprinderi tehnice de muncă, de autoservire, exersarea acestora în cadrul jocurilor în grădiniță, precum și probleme privind formarea priceperilor de muncă practică la elevii din clasele I—IV, premise psihopedagogice ale acestei activități, contribuția diferitelor discipline la educarea elevilor prin muncă și pentru muncă, întărirea caracterului aplicativ al lecțiilor. Secțiile a III-a, **Probleme psihopedagogice ale organizării și desfășurării pregătirii practice a elevilor din învățămîntul de cultură generală**, a IV-a **Modalități de organizare și desfășurare a activităților practice** și a V-a **Contribuția obiectelor de învățămînt la pregătirea elevilor pentru munca productivă** au prilejuit substanțiale dezbateri de natură să contribuie la elucidarea unei largi game de probleme cu caracter teoretic și practic privind educarea elevilor pentru muncă. Discuții rodnice de reală utilitate au avut, de asemenea, loc în secțiile **Particularitățile muncii productive în școala profesională și liceul de specialitate. Activitatea tehnico-productivă și orientarea profesională a elevilor. Colaborarea factorilor educativi în sistemul educației pentru muncă ; activitatea de dirigenție. Activități practice productive în cercurile de elevi. Aportul organizațiilor de tineret și sindicale la educarea prin muncă și pentru muncă a elevilor.**

B. OCTAVIAN

Elevi pe schele

Portrete de dascăli

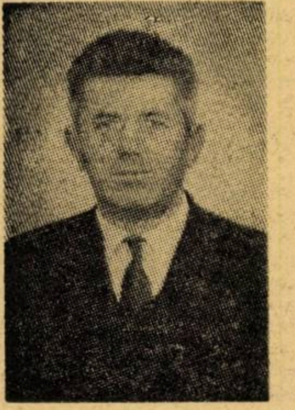

Omul acțiunilor și inițiativelor

Cîte împrejurări nu-ți fac cunoștință cu oamenii! Dar, prin semnificația lor, anumite situații, poate întîmplătoare, depășesc cu mult cadrul obișnuit al unei împrejurări cotidiene. Într-o astfel de împrejurare l-am cunoscut (ca om al acțiunii și inițiativelor) pe profesorul Grațian Porțan, *directorul școlii generale din Ip, așezare situată în partea vestică a județului Sălaj.*

Profesorul Porțan revenea în vizită la S.M.A. din localitate pentru perfectarea formalităților de transferare a două tractoare de la întreprindere la școală. Zestrea materială a școlii creștea cu două mașini importante pentru pregătirea tehnică a elevilor. Lucrînd pe tractoare, elevii vor putea pune cu mai multă trăinicie stăpînire pe tainele motorului, pe forța cailor putere.

Încă o acțiune era dusă la bun sfîrșit, încă un deziderat își găsea împlinirea. Încă o dată încărcătura faptelor înlocuia simplele declarații și angajamente ocazionale. Prin excelență om al acțiunilor și inițiativelor, profesorul Porțan nu-și găsește liniștea pînă nu vede împlinit tot ceea ce a plănuit. Obișnuit să dea întîietate faptelor, el se prezintă oamenilor prin fapte. Cartea de vizită a directorului este și cartea de vizită a școlii. Școala din Ip dispune astăzi de două ateliere (unul de lăcătușărie și altul de tîmplărie) a căror zestre materială devine tot mai mare.

Imaginea ar fi totuși incomplet conturată dacă n-am adăuga pe răbojul faptelor rezultatele obținute de colectivul didactic al școlii din Ip, în frunte cu inimosul său director, în organizarea și funcționalitatea microcooperativei școlare. Aci elevii s-au deprins nu numai să se conducă și să acționeze în viață după principiile de muncă socialiste, dar și să cultive științific pămîntul pentru a-l face să producă mii de kilograme la hectar. (Lotul cultivat de elevi cu porumb a produs peste 6 000 kg boabe la ha).

Mereu nemulțumit cu sine însuși, Grațian Porțan este un veșnic neastîmpărat în promovarea noului. Ca să organizezi învățămîntul într-o școală 'sătească pe sistemul predării în cabinete, laboratoare și ateliere reprezintă o acțiune temerară. N-au fost puțini dintre cei care l-au privit cu neîncredere și destulă rezervă pe directorul școlii. Bizuindu-se pe forța colectivului său pedagogic, comunistul Porțan a acționat cu fermitate și nu și-a găsit liniștea pînă ce faptele n-au ieșit din nou biruitoare. Cu sprijinul părinților profesorii și directorul școlii lucrează și acționează pentru înzestrarea materială a cabinetelor cu aparatură, planșe, schițe, scheme, grafice.

Cum era firesc sala profesorală a dobîndit și ea alte funcționalități. De aici se lansează ideile noi, aici se încearcă, se montează experiențe și aparatură modernă. A devenit frecventă îndeletnicirea profesorilor de a consulta literatura pedagogică și de specialitate, de a da o coloratură nouă actului învățării, utilizînd o tehnologie adecvată cursului alert al înnoirilor din învățămînt.

ANTON VASILESCU

BILANŢ ŞI

Dezvoltarea fără precedent a școlii noastre de toate gradele în anii care au urmat reformei învățămîntului din anul 1948, creșterea numărului de elevi și studenți, nevoia tot mai acută de cadre bine pregătite au determinat înființarea în 1950 a Întreprinderii pentru material didactic „Didactica", iar doi ani mai tîrziu, prin instituționalizarea sistemului de perfecționare a personalului didactic și pentru a da un fundament cît mai științific procesului de instruire și educare a tinerei generații, ca și pentru a satisface necesarul de manuale școlare, cursuri universitare și lucrări cu caracter pedagogic și metodologic, au fost înființate Institutul central de perfecționare a personalului didactic, Institutul de științe pedagogice și, respectiv, Editura didactică și pedagogică. Pentru toate aceste instituții și întreprinderi, aniversarea unui sfert de veac de la proclamarea republicii constituie în același timp un prilej de bilanț și de privire asupra activității de viitor.

În cele ce urmează, prezentăm succint cititorilor revistei noastre roadele acestei munci, precum și, în perspectivă, cîteva din direcțiile activității acestora.

Institutul de științe pedagogice

Programul de cercetare elaborat de Institutul de științe pedagogice vizează adaptarea învățămîntului nostru la nevoile economice, sociale, civice actuale și de perspectivă ale societății socialiste multilateral dezvoltate și organizarea, în final, a unui sistem de învățămînt care să asigure dezvoltarea optimă a fiecărui membru al societății, în funcție de interesele, aptitudinile și capacitățile sale. Acest program complex a impus o regrupare a temelor de cercetare și a potențialului uman și material, deschizîndu-se astfel opt direcții de cercetare interdisciplinară.

Pornindu-se de la sarcina trasată prin documentele de partid de a se trece, în deceniul următor, la generalizarea învățămîntului liceal, se efectuează cercetări privind **structura sistemului de învățămînt și se elaborează obiectivele educaționale** ale diferitelor nivele și discipline școlare. Componența interdisciplinară a colectivelor de lucru a favorizat abordarea acestei probleme atît din perspectiva dezvoltării științei, tehnicii și artei, cît și a psihologiei învățării, a logicii și a pedagogiei, astfel încît prin fiecare disciplină școlară să se asigure realizarea celor trei dimensiuni ale educației : educarea în vederea dezvoltării plenare a capacităților individuale ; educarea pentru integrarea profesională a tineretului ; educarea în spiritul normelor și principiilor eticii și echității socialiste.

În structurarea programelor și manualelor experimentale elaborate pînă în prezent s-a valorificat metodologia programării, realizîndu-se un program unitar, care cuprinde **obiectivele** formulate în termeni comportamentali, **conținutul** informațional, **operațiile** pe care trebuie să le efectueze elevii, **tehnicile de predare-învățare** și **criteriile de apreciere** a nivelului în raport cu obiectivele propuse.

O importanță majoră s-a acordat cercetărilor privind perfecționarea formelor și metodelor educației morale, în perspectiva formării personalității în condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, în țara noastră. În acest context se înscriu și cercetările efectuate în cadrul temei „Educația pentru și prin muncă a elevilor", cercetări organizate cu sprijinul Inspectoratului școlar al județului Teleorman și al Inspectoratului școlar al municipiului Gh. Gheorghiu-Dej.

În scopul unei mai bune cunoașteri și tratări individuale a elevului, s-au intensificat cercetările care vizează fundamentarea teoretică psiho-socio-pedagogică a acțiunii de orientare școlară și profesională, elaborarea și validarea unor mijloace perfecționate de cunoaștere, forme noi de selecție la diferite nivele școlare.

În sprijinul profesorilor și al părinților au fost elaborate și tipărite 10 volume de monografii profesionale, care prezintă principalele meserii din diferite ramuri ale economiei.

Cu sprijinul Ministerului Educației și Învățămîntului și în colaborare cu televiziunea română, au fost elaborate și transmite pe canalul național primele emisiuni de televiziune școlară de tip integrat, care, prin calitățile lor, aduc un spor de eficiență în procesul de învățare.

Cercetările de defectologie s-au concretizat în studii și propuneri privind îmbunătățirea sistemului de învățămînt pentru copiii cu insuficiențe vizuale, auditive și mintale.

În anul pe care îl încheiem, cercetătorii institutului au elaborat 34 lucrări, din care 25 au fost tipărite, iar 9 au fost multiplicate cu mijloacele interne ale institutului. Dintre acestea menționăm lucrările : Învățămîntul obligatoriu din România și din alte țări, Munca instructiv-educativă cu elevii de 6 ani, Școala viitorului, Caietele colocviului național de pedagogie : „Cercetarea interdisciplinară a învățămîntului" și altele.

Cercetările viitoare din sistemul științelor pedagogice trebuie să continue și să aprofundeze cunoașterea cerințelor noi ale societății în dezvoltare, ale științei și tehnicii față de om, față de instruirea și educarea lui. Acestea vizează, pe lîngă schimbările ce au loc în structura și conținutul sistemului de învățămînt, mai ales forme și metode noi privind conducerea procesului de formare a omului, de dezvoltare a însușirilor lui sociale, psihice și culturale, de îmbinare a pregătirii generale cu cea profesională, în vederea încadrării în muncă a absolvenților ș.a.

IULIAN NICA,
director adjunct științific
al Institutului de științe
pedagogice

Institutul central
a personalul

Ca structură, Institutul corespunde obiectivelor mari ale perfecționării, cuprinzînd **o secție de planificare, organizare și conducere a** învățămîntului, în cadrul căreia se urmărește formarea și perfecționarea directorilor de școli și a inspectorilor școlari, **o secție de metodologie și tehnologie didactică,** care trebuie să asigure informarea științifică, pedagogică și ideologică a membrilor corpului didactic cuprinși în rețeaua perfecționării, **o secție de planuri și programe școlare** care se ocupă de conținutul învățămîntului, un **Laborator de analiză a procesului de învățămînt,** care întreprinde cercetări cu caracter operațional asupra dezvoltării învățămîntului nostru, precum și o **Bibliotecă centrală pedagogică,** care asigură informarea metodologică de specialitate a profesorilor. Privită din acest unghi de vedere, structura Institutului corespunde, în linii mari, tendințelor actuale ale variatelor sisteme de perfecționare pe plan mondial, care urmăresc : să informeze corpul didactic asupra progreselor realizate de științe în general și de științele pedagogice în special, să studieze realitățile vieții educaționale pe temeiuri științfice pentru a-i sesiza direcțiile de dezvoltare și pentru a-i ameliora conținutul, metodele și formele de organizare. Activitatea acestor secții s-a cristalizat în adevăr în direcția pregătirii și formării unor cadre calificate pentru conducerea unităților școlare, a informării științifice și metodologice a corpului didactic, a introducerii în programele școlare a elementelor noi din științe, a cercetării procesului de învățămînt și a difuzării unor materiale necesare studiului individual. Dacă ne este îngăduit să invocăm mărturia cifrelor, menționăm că în cursul ultimilor 3 ani au fost cuprinse în sistemul de perfecționare 108 000 cadre didactice, ceea ce înseamnă aproximativ 30 000 anual.

În etapa actuală, ținînd seama de necesitățile de dezvoltare ale învățămîntului nostru și de modernizarea conținutului, metodelor și formelor sale de organizare, se impune trecerea la o nouă fază în organizarea acțiunilor de perfecționare care, fără îndoială, va ține seama de experiența pozitivă de două decenii din țara noastră și de cea de pe plan mondial. Este de notat că modul de organizare a perfecționării corpului didactic din învățămîntul de cultură generală din țara noastră prezintă caracteristici proprii și în structura lui actuală nu

Intreprinderea

Red. : Tovarășe director, în perspectiva noului an calendaristic, în care vom intra, vă rugăm să ne faceți cunoscute, pentru cititorii noștri, cîteva dintre realizările colectivului dv. în anul ce se încheie.

Ing. Traian Grădescu : Realizarea planului anului 1972 încă din prima decadă a lunii decembrie, și a prevederilor inițiale ale planului cincinal pentru 1971 și 1972 la data de 30 octombrie, depășirea planului de asimilare a produselor noi, marchează angajarea plenară a colectivului nostru pentru valorificarea superioară a resurselor ce ne-au fost puse la dispoziție. Modernizarea învățămîntului și a tehnologiei instruirii s-a oglindit și în mijloacele didactice pe care le producem. Am trecut, de la producția de mijloace de învățămînt simple, cu funcționalități limite, la producția de aparatură și de truse complexe, cu ajutorul că-

ERSPECTIVE

de perfecţionare ui didactic

poate fi identificat cu vreun sistem existent în alte ţări.

Noua etapă în dezvoltarea acţiunilor de perfecţionare ar urma să deschidă mai larg interesul cadrelor didactice pentru toate formele de perfecţionare nu numai pentru cele în care sînt direct interesate, cum sînt activităţile legate de obţinerea gradelor didactice şi a definitivatului. În acest sens, preocuparea fundamentală a Institutului central şi a filialelor sale trebuie să rămînă organizarea sistematică a studiului individual şi a asigurării diţiilor acestui studiu în spiritul xigenţelor educaţiei permanente.

Studiul individual presupune programe elaborate cu înalt simţ de responsabilitate ştiinţifică, care să reflecte progresul continuu al ştiinţelor. Institutul cu filialele sale pun din ce în ce mai mult accent pe elaborarea unor asemenea programe care să fie difuzate întregului corp didactic şi nu numai celor care din cînd în cînd sînt chemaţi să urmeze şi cursuri de perfecţionare. Programele rămân însă neficiente dacă nu se pun la dispoziţia corpului didactic şi materiale necesare pentru studiul individual. Şi în acest sens, Institutul a niţiat acţiuni fie prin catedre, fie rin Biblioteca centrală pedagogică. a corelaţie cu măsurile de îmbuătăţire a sistemului de perfecţiona a personalului didactic din învăamîntul de cultură generală se impune şi reexaminarea modalităţilor de acordare a gradelor didactice.

Acţiunea de perfecţionare nu este în competenţa exclusivă a Institutului central şi a filialelor sale ; soietăţile ştiinţifice, Casele corpului idactic, Inspectoratele şcolare şi nităţile şcolare au înscrise în programele lor tematici de perfecţionae. Pentru a evita repetiţiile, paraelismele, este cu totul necesar ca activitatea de perfecţionare să fie astfel organizată încît formele specifice societăţilor ştiinţifice, Caselor corpului didactic, Inspectoratelor şcolare şi unităţilor şcolare să nu coincidă.

Noua fază sau etapă care se profilează în sistemul de perfecţionare implică şi o apropiere mai strînsă a secţiilor Institutului central şi a filialelor sale de activitatea educaţională din ţara noastră.

Prof. dr. docent
DIMITRIE TODORAN,
rectorul Institutului central
de perfecţionare a personalului
didactic

„Didactica“

rora se pot realiza un număr mare de experienţe. Aş menţiona dintre acestea : osciloscopul, trusele pentru semiconductoare, electrochimie, electrostatică şi alte mijloace moderne pentru disciplinele : fizică, biologie, matematică, limba română.

Red. : Şi acum, o succintă trecere în revistă a ceea ce va produce „Didactica“, în anul 1973, pentru nevoile învăţămîntului nostru tot mai modern şi mai complex.

Ing. Traian Grădescu : Anul 1973 aduce colectivului nostru perspective şi mai bune, odată cu intrarea în funcţiune, de la 1 ianuarie, a noii faorici, construită în complexul Instiutului politehnic Bucureşti. Dotarea nodernă, organizarea superioară a roducţiei, perfecţionarea şi sporirea i tehnologiilor de fabricaţie în fabrică, constituie tot atîtea se pentru perfecţionarea aparatajului şi a celorlalte mijloace de învăţămînt şi pentru asimilarea unei aparaturi cu caracteristici superioare, îmbunătăţirea calităţii şi funcţionalităţii mijloacelor pe care le producem. Aceste condiţii au fost deja pregătite, din acest an, cînd am asimilat şi introdus în fabricaţie, pentru anul 1973 noi mijloace de învăţămînt. Dintre acestea menţionez: aparatul de măsură universal, cu 18 domenii de măsurare, laboratorul de fizică pentru şcoala generală, care permite efectuarea a 130 experienţe pentru 10 grupe de elevi, trusa de optică, fizică şi geometrică, mobilierul pentru laboratoarele de fizică, chimie şi biologie, trusele de disecţie pentru biologie, setul de fosile, setul prezentînd dentiţia la mamifere, trusa de modele structurale pentru chimie, un nou laborator lingvistic, ş.a.m.d. De altfel, mare parte din aceste produse au putut fi cunoscute de cadrele didactice, încă în vară, fiind prezentate la Expo '72, în premieră. Ne propunem asimilarea şi a altor mijloace didactice aşteptate de şcoala noastră, ca : retroproiectorul, laboratorul de fizică pentru liceu, de chimie şi biologie, aparatură pentru învăţămîntul programat şi pentru verificarea cunoştinţelor, aparatură pentru însuşirea tehnicii automate de calcul, mărirea gamei aparatelor de măsură, aparatură pentru învăţămîntul superior, dezvoltarea producţiei de aparatură audio-vizuală ş.a.m.d.

HRISTU CÂNDROVEANU

Editura didactică şi pedagogică

În cele două decenii de activitate în slujba propăşirii şcolii socialiste româneşti, Editura didactică şi pedagogică a tipărit **13 688 de titluri** (manuale, cursuri universitare, lucrări de larg interes), într-un tiraj impresionant : **398 367 000 de exemplare.**

Valoarea acestora — expresie a efortului material pe care statul nostru l-a făcut — este impunătoare : **2 397 815 000 de lei.**

Pe compartimente, aceste cifre se defalcă astfel ;

Manuale pentru nevoile învăţămîntului de cultură generală : **8 496 de titluri, într-un tiraj de 371 838 000 de exemplare, în valoare de 2 134 056 000 de lei.**

Sectorul de manuale tehnice : **2 368 de titluri, în 9 539 000 de exemplare, în** valoare de **88 149 000 de lei.**

Cursuri universitare : **1 710 titluri, într-un tiraj de 4 346 000 de exemplare, ceea** ce valoric înseamnă **72 302 000 de lei.**

Lucrări de pedagogie şi de interes general : **1 100** de titluri, în **12 644 000** de exemplare. Valoric, lucrările din această categorie se ridică la suma de **103 308 000 de lei.**

Pentru anul 1973, se vor tipări **1 184 titluri,** dintre care : **330 manuale pentru şcolile generale, 386 manuale pentru învăţămîntul liceal** (care sînt grupate astfel : **202 manuale pentru liceele de cultură generală** şi **184 pentru liceele de specialitate).**

Pentru nevoile şcolilor profesionale, tehnice şi postliceale se vor edita **93 de titluri de manuale.**

Învăţămîntului superior îi sînt oferite **112 titluri de cursuri.**

Literatura pedagogică şi de interes general : **127 de lucrări** noi. Alte **130 de titluri** reprezintă materiale didactice : hărţi geografice şi istorice, planşe etc. Tirajul total va cunoaşte în anul 1973 o creştere de la 20 000 000 de exemplare la **30 000 000** de exemplare, iar valoric de la 170 000 000 de lei la **215 000 000** de lei. Şi aceasta, în condiţiile transmisibilităţii manualelor.

Pentru elevii secţiilor şi şcolilor cu limbile de predare ale naţionalităţilor conlocuitoare (maghiară, germană, ucraineană, sîrbă, slovacă, cehă, bulgară, polonă, turcă şi greacă), planul editorial prevede în anul 1973 manuale şcolare într-un tiraj de peste 1 500 000 exemplare.

În scopul adîncirii programelor şcolare vor fi editate caiete de lucrări pentru elevi la diferite discipline ; de asemenea, culegeri de probleme, texte literare, lucrări de exerciţii gramaticale. Elevii claselor speciale vor beneficia de o serie de lucrări adecvate programelor acestor clase.

NICOLAE SORIN

Intr-unul din cabinetele audio-vizuale ale Liceului „Ion Neculce“ din Bucureşti

LA ZI

Casa corpului didactic şi Inspectoratul şcolar al judeţului Dîmboviţa au organizat de curînd, în sala de festivităţi, „1 Mai“, din Pucioasa, un simpozion închinat memoriei lui Gh. N. Costescu — distins pedagog, autor de manuale şi organizator al şcolii româneşti — cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la naştere. O asistenţă numeroasă, formată din cadre didactice din întregul judeţ şi locuitori ai satului Şerbăneşti-Pucioasa — locul naşterii omagiatului – a audiat 10 comunicări de o înaltă ţinută. Au participat, cu deosebite intervenţii, academicianul Miron Nicolescu, preşedintele Academiei R.S.R., prof. univ. dr. docent Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei R.S.R., dr. Radu Tomoiagă de la Institutul de filozofie din Bucureşti, dr. Corneliu Constantinescu, dr. Gh. Părnuţă, de la Universitatea Bucureşti, precum şi cîţiva apreciaţi profesori din perimetrul dîmboviţean (Prof. Lucian Grigorescu).

■

Organizată sub egida inspectoratului şcolar şi a Casei corpului didactic, întîlnirea directoarelor din unităţile preşcolare din centrele judeţului Vaslui — prima de acest gen în judeţ — şi-a propus să valorifice experienţa pozitivă cîştigată în munca de îndrumare şi control a cadrelor de conducere de la grădiniţele de copii şi a oferit un variat şi bogat material demonstrativ referitor la mijloacele şi modalităţile practice de lucru. (Educatoare Natalia Adrian).

■

Sub egida Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, a Uniunii artiştilor plastici, a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi a Comitetului Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, Societatea profesorilor de muzică şi desen din R. S. România organizează, la începutul lunii martie 1973, la sala Dalles din Bucureşti, „Expoziţia republicană de pictură, sculptură şi grafică a profesorilor de arte plastice“. Vor participa pictori, sculptori şi graficieni, cadre didactice din şcoli generale şi licee, licee de artă plastică şi institute de artă plastică. Lucrările se vor depune pînă la data de 10 ianuarie 1973, la sediile Institutului de artă plastică „Ion Andreescu“ din Cluj (lector univ. Paul Sima), Casa corpului didactic din Iaşi (la direcţiune), Liceul de arte plastice „Nicolae Tonitza“ din Bucureşti (la bibliotecă) şi Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu“ din Bucureşti. (Lector univ. Virgil Demetrescu Duval).

■

Printre numeroasele manifestări consacrate comemorării a 60 de ani de la moartea lui Spiru Haret se înscrie şi aceea organizată de Liceul „Spiru Haret“ cu sprijinul Muzeului pedagogic al Institutului de ştiinţe pedagogice. În sediul liceului ce poartă numele marelui pedagog a avut loc o microsesiune de referate ale elevilor din clasa a XII-a reală. În prezenţa direcţiei şi a cadrelor didactice din şcoală, numeroşi elevi au ascultat comunicările despre : „Viaţa lui Spiru Haret“, „Activitatea ştiinţifică a lui Spiru Haret“, „Spiru Haret şi cultura românească“, „Spiru Haret şi legislaţia sa şcolară“, „Patriotismul lui Haret“.

Valoroasa expoziţie de fotocopii (cuprinzînd manuscrise, lucrări ştiinţifice didactice, pedagogice, opera legislativă a lui Spiru Haret), iniţiată şi organizată de Institutul de ştiinţe pedagogice, a ilustrat elocvent referatele elevilor.

■

Sub auspiciile Comitetului judeţean al P.C.R., Inspectoratul şcolar al judeţului Olt a organizat, recent, la Slatina, un simpozion consacrat modernizării învăţării fizicii şi chimiei.

Întîlnirea a prilejuit un util schimb de vederi între profesorii de fizică şi chimie de la liceele şi şcolile generale din judeţ cu reprezentanţi ai Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, Institutului de ştiinţe pedagogice Bucureşti şi cu autori de manuale şcolare. Dezbaterile s-au referit la probleme ale introducerii noii tehnologii didactice la cele două discipline, la perfecţionarea cadrelor didactice şi la aspecte ale utilizării manualelor didactice şi a altor mijloace auxiliare necesare învăţării fizicii şi chimiei. (Prof. Alex. Burcin).

Reînnoiţi-vă abonamentele pe anul 1973 la revista „TRIBUNA ŞCOLII“. Preţul unui abonament pe 12 luni este de 52 lei, pe 6 luni de 26 lei, pe 3 luni de 13 lei.

De ziua Republicii

De ziua Ta, măreții fii ai țării
Ți-au împletit cununa cea mai sfîntă
Din inimi tinerești ce se avîntă
Fremătătoare spre azurul zării.

S-au îmbrăcat, de ziua Ta, bătrînii
Cei neînfrînți din tată-n fiu ai gliei
Cu aurul din mările cîmpiei
Sub care dorm de secole străbunii.

De ziua Ta s-au îmbrăcat Carpații
Cu mantii lungi de-argint căzut din aștri
Țîșnesc din piscuri vulturii sihaștri
Și-n dar ți-aduc sclipiri de constelații.

M-am îmbrăcat și eu, iubită mamă,
Cu zorii cei mai puri ai dimineții ;
Spre tine îmi îndrept văpaia vieții.
Glasul tău-nalt prin ore, viu, mă cheamă !

Pof. ION BOCANEȚ
(născut în anul 1947)
Școala generală nr. 2.
Faraoani, jud. Bacău

DIN REALIZĂRILE REPUBLICII

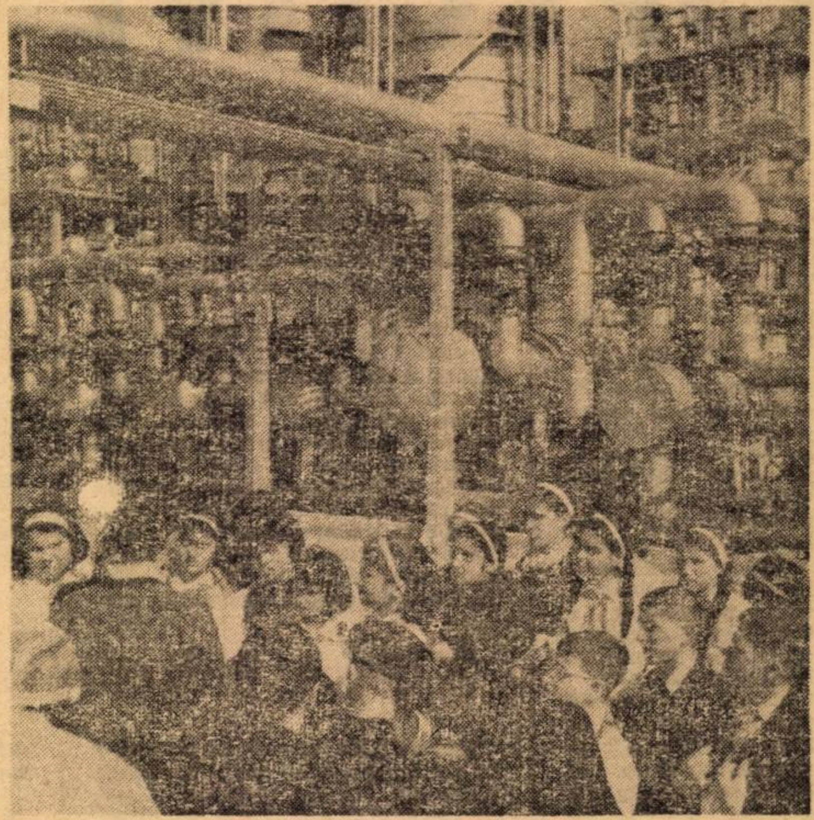

Pionieri în vizită
la Rafinăria Brazi

PARALELE NEMATEMATICE

Învățămîntul, ca și cercetarea științifică, au fost promovate prin politica științifică a partidului și statului nostru la rangul de activități sociale de importanță capitală pentru construcția socialistă.

Pe măsură ce această construcție înaintează, se amplifică, se înalță rolurile acestor forme de activități ale societății noastre, devin mai strîns legate de progresul general, se afirmă mai pregnant în viața socială, împletindu-se și sprijinindu-se reciproc. Intr-o țară în care școala generală a pășit de la cele patru clase primare, pe care le cerea învățămîntul obligatoriu, altădată — fără a reusi să le și asigure în masele de analfabeți care abundau, mai ales în mediul rural — la învățămîntul de 10 ani, pornit să se generalizeze la 12 ani, problema legăturilor dintre diversele forme și trepte de învățămînt capătă o acuitate și o permanență incontestabile.

În particular, legătura dintre învățămîntul superior și învățămîntul mediu trebuie să stea permanent în atenția generală și cu atît mai mult în preocupările oamenilor școlii. Într-adevăr, nevoia de specialisti de nivel universitar crește odată cu ridicarea nivelului tehnic al producției materiale și spirituale, devenind imperioasă în etapa actuală de dezvoltare multilaterală a societății noastre. Or, rezervorul de aspiranti la acest titlu care atestă o pregătire superioară este învățămîntul mediu cu diversele lui forme : teoretic, tehnic, economic, artistic. De aceea, învățămîntul superior, în calitate de beneficiar și utilizator al producției de valori umane a învățămîntului mediu, este organic interesat în această producție, de care depinde însăși existența sa și valoarea viitoare a propriei sale productii de specialiști de nivel universitar.

Această legătură, deși evocată în mod curent, n-a fost totdeauna cultivată, întărită și controlată, învățămîntul superior mulțumindu-se să sublinieze importanța esențială a celui mediu, făcîndu-l cu convingere responsabil de pregătirea de bază a studenților. Este drept că de foarte multi ani se obișnuieste ca acele facultăți la care nu se întruneste un număr mare de candidati pe fiecare loc la examenul de admitere să ia legătura cu liceele prin unii membri distinși ai corpului lor profesoral, organizînd vizite si prezentări ale specificului învățămîntului superior, ale vietii din facultăti, ale perspectivelor pe care le oferă absolvenților. Totuși, acest fel de legătură nu s-a dovedit decît parțial eficientă, fiind ocazională și vizibil interesată, astfel încît în ultimii ani s-a pășit la forme mai adecvate de contacte între cele două trepte de învățămînt, pe care le vom urmări în particular în domeniul învățămîntului matematic care ne este mai familiar. Acesta, credincios unei tradiții stabilite de peste 75 de ani, își cultivă speranțele, viitorii studenți, prin competiția calmă, dar nu mai puțin pasionantă, a rezolvării de probleme publicate în reviste de matematică. Gazeta matematică are în acest domeniu primatul vechimii, dar nu și exclusivitatea, întrucît și alte reviste matematice au servit sau servesc țeluri analoage.

Olimpiadele de matematică organizate de Societatea de științe matematice, cu o amploare de competiție de masă de mulți ani, stimulează numeroși elevi să-și încerce forțele, să-și controleze aptitudinile prin concursuri pe faze din ce în ce mai strînse, care descoperă în fiecare an elemente valoroase, talente tinere, ambiții nobile care se îndreaptă cu pasiune și hotărîre spre învățămîntul superior, în primul rînd, spre învățămîntul universitar de matematică.

În toate aceste acțiuni rolul profesorilor de matematică din învățămîntul mediu este de primul ordin, ei fiind descoperitorii și cultivatorii de aptitudini, conducătorii primilor pași spre carierele matematice și, în consecință, au mari merite și drepturi legitime la recunoștință din partea viitorilor studenți ca și a învățămîntului superior.

Cu ce răspunde învățămîntul universitar de matematică acestor inițiative și sarcini din care învățămîntul mediu își face, prin mulți dintre profesorii săi, un punct de onoare, o vocație ?

Modernizarea învățămîntului a pus numeroase și grave probleme pretutindeni, în toate țările impunînd reconsiderarea manualelor, metodelor, culegerilor de probleme, obiectivelor învățămîntului mediu de matematică. Majoritatea profesorilor a fost pusă în situația de a preda capitole noi, ca structură și limbaj, trebuind să devină ei înșiși elevi, să se recicleze pentru a putea face față cerințelor noi, bazate pe alte tehnici, pe noțiuni mai generale, pe formalisme mai abstracte, pe raționamente mai subtile, mai riguroase.

În întîmpinarea acestor cerințe, învățămîntul universitar de matematică a venit de mai mulți ani, prin întocmirea manualelor, conferințe și lecții orientative pentru profesori ca și pentru elevi. Editarea manualului de analiză matematică pentru învățămîntul mediu, elaborat de prof. N. Dinculeanu, de la Facultatea de matematică-mecanică a Universității din București, cu mulți ani în urmă, a stîrnit la acea epocă cele mai tulburătoare ecouri, mergînd de la entuziasm, la teama de exces de noutate, de imposibilitatea de a fi asimilat de elevi. Experiența a arătat însă că aceste temeri nu erau întemeiate decît acolo unde profesorul nu avea capacitatea sau voința de adaptare. De atunci au mai fost elaborate și alte manuale și programe analitice noi cu contribuția membrilor învățămîntului superior de matematică.

Contribuția acestora s-a manifestat și se manifestă și prin alte acțiuni ca : îndrumarea lucrărilor în cercurile de elevi, pregătirea pe o scară largă a candidaților la examenele de admitere, întîlniri cu elevii doritori de a se informa și orienta în privința învățămîntului și perspectivelor de cariere ale studenților facultăților de matematică.

Mai mult decît atît, odată cu înființarea claselor speciale de matematică, profesori, conferențiari, rectori, asistenți dintre cei mai valoroși au predat lecții la aceste clase, exercitînd desigur o influență considerabilă atît asupra pregătirii, cît și asupra orientării elevilor acestor clase spre matematică sau spre alte ramuri ale științei bazate substanțial pe matematică.

În ultimii doi ani, la solicitarea Inspectoratului școlar al municipiului București, colective de cadre didactice tinere din Facultatea de matematică-mecanică a Universității din București și de cercetători de la Centrul de calcul al Universității București au predat lecții și au ținut conferințe pentru elevi și profesori ai acestor clase speciale de matematică și informatică, ai liceelor economice, în vederea aprofundării unor discipline prezentate sub forma modernizată, sau nou introduse în învățămîntul matematic mediu.

Întrucît acest învățămînt nu dispune încă de manuale pentru aceste discipline, aceste colective au elaborat într-un timp record manuale de calcul numeric, informatică, algebră liniară, logică și teoria mulțimilor, cu titlu experimental. Este remarcabil faptul că deși autorii acestor manuale nu au o experiență îndelungată de predare în învățămîntul mediu, manualele elaborate de ei au calități pedagogice demne de a fi relevate, unele fiind chiar surprinzător de clare, sistematice și atrăgătoare. Să nu uităm că Societatea de științe matematice editează de-a lungul ultimilor 15—20 de ani o colecție bogată de broșuri și monografii de matematică pentru profesorii din învățămîntul mediu. Multe, cele mai multe dintre aceste cărți, sînt semnate de cadre didactice din învățămîntul superior și duc pînă în cele mai îndepărtate centre de învățămînt din țară cunoștințe prețioase și actuale de nivel superior sau elementar, constituind un fond deosebit de valoros de informație și documentare matematică de bună, de excelentă calitate.

Dacă mai adăugăm numeroasele consfătuiri organizate de Societatea de științe matematice pe teme de învățămînt matematic mediu, cu participare activă a cadrelor de învățămînt superior alături de cele de învățămînt mediu în fiecare an și în numeroase centre de învățămînt din țară, se poate trage concluzia că legătura dintre învățămîntul superior și cel mediu de matematică este bilaterală, concretă și fructuoasă.

Acad. NICOLAE TEODORESCU

TENDINȚE ȘI PERSPECTIVE ALE ȘCOLII ROMÂNEȘTI DE LINGVISTICĂ MATEMATICĂ

Interlocutor: prof. univ. dr. docent SOLOMON MARCUS

— Putem vorbi acum de o școală românească de lingvistică matematică ?

— Numeroși tineri cercetători desfășoară activități interesante în domeniul lingvisticii matematice. Lector univ. Alexandru Dincă și-a încheiat redactarea tezei de doctorat, în care tratează o problemă de o mare însemnătate teoretică și practică : distanța contextuală. Este vorba de a se găsi o măsură cît mai fină a deosebirii de comportare contextuală a două fraze (sau a două cuvinte). Orice progres în studiul acestei probleme are consecințe interesante în probleme ca aceea a stabilirii gradului de sinonimie între două expresii. Cu cît distanța contextuală dintre aceste expresii va fi mai mică, gradul lor de sinonimie va fi mai mare. Numeroși alți matematicieni, ca lector C. Crăciun de la Universitatea din București, lector G. Orman de la Universitatea din Brașov, asist. univ. C. Cislaru de la Institutul politehnic din București, asist. univ. E. Popescu de la Universitatea din Brașov, asist. univ. M. Mihalyi și asist. univ. C. Raischi de la Academia de științe economice, desfășoară cercetări în domeniul lingvisticii algebrice, dar ele au un caracter prea tehnic pentru a putea fi prezentate aici.

— Care este situația în domeniul poeticii matematice ?

— În domeniul poeticii matematice aș menționa cercetarea întreprinsă de către asist. univ. Tudor Bălănescu de la Centrul de calcul al Universității din București asupra variantelor baladei „Miorița". Această cercetare urmează să fie publicată în „Revista de folclor". Se știe că există sute de variante ale acestei balade. Problema comparării lor din punctul de vedere al gradului de apropiere structurală reclamă instrumente matematice foarte fine și nu va putea fi rezolvată complet fără ajutorul calculatorului. Pentru că tot vorbim de calculator, mă voi referi și la cercetările recente ale inginerului și lingvistului Mihai Dinu, care se ocupă de mai mulți ani de investigarea matematică a teatrului și a reușit să stabilească, cu ajutorul calculatorului, un inventar foarte complex de parametri ai piesei „O scrisoare pierdută" și să găsească și semnificația artistică a acestor parametri, ajungînd la concluzii care nu vor putea fi ignorate de cercetătorii viitori ai teatrului lui I. L. Caragiale. Analize matematice similare a întreprins și pentru piese clasice franceze (în special, Molière și Racine), precum și pentru unele piese contemporane, cum ar fi „Cui îi e teamă de Virginia Woolf ?" de Edward Albee. Îmi pare rău că nu pot intra aici în detalii. Trimit însă pe cei dornici să afle mai mult la numerele recente din „Cahiers de lingvistique théorique et appliquée".

Interesante cercetări de poetică matematică mai întreprind L. Popa Burcă și L. Vaina Pușcă, cercetătoare la Centrul de cercetări fonetice și dialectale ale Academiei, dar aceste cercetări au un grad de tehnicitate care nu-mi permite să le prezint aici.

— Știm că lingvistica matematică românească și-a cîștigat un renume internațional. Sînt mulți cercetători din alte țări care vin la noi la specializare în acest domeniu. Ne-ați putea exemplifica ?

— O seamă de matematicieni și lingviști străini care doresc să-și perfecționeze pregătirea în domeniul lingvisticii matematice vin în țara noastră pentru stagii care merg de la cîteva săptămîni la cîteva luni. Pentru a mă referi doar la anul 1972, voi da trei exemple : asist. univ. Maria Semeniuk de la Facultatea de matematică a Universității din Varșovia a efectuat un stagiu de două săptămîni (mai efectuase unul în 1970) în vederea elaborării tezei sale de doctorat asupra configurațiilor sintactice în lingvistica algebrică, teză pentru care prof. H. Rasiowa, șefa catedrei de logică matematică de la Universitatea din Varșovia, ne-a solicitat să funcționăm ca referent. Prof. dr. Liliane de Ryck, președinta Departamentului de limbi și literaturi romanice al Universității din Anvers (Belgia) a fost îndrumată să vină în țara noastră de către prof. Leo Apostel (o somitate în domeniul logicii) pentru un stagiu de perfecționare, în vederea cursului de lingvistică matematică pe care prof. de Ryck îl inaugurează acum la Universitatea din Anvers. Un exemplu deosebit de semnificativ ni se pare a fi cel al prof. dr. Veronica Du Veu, director al Institutului de lingvistică al Universității din Norwich (Anglia). Ea se află la București pentru un stagiu de două luni și jumătate nu numai pentru interesul personal pe care îl manifestă față de lingvistica matematică, dar și în legătură cu o problemă mai serioasă care preocupă Institutul de lingvistică pe care îl conduce : acest institut a stabilit o colaborare cu Centrul de calcul al Universității din Norwich, în vederea introducerii unui curs de lingvistică matematică la această universitate și experiența românească în acest domeniu a fost considerată decisivă.

— Se reflectă și pe alte planuri acest interes al specialiștilor din alte țări pentru cercetarea românească în lingvistica matematică ?

— Numeroși cercetători străini lucrează cu ideile și în problemele puse de școala românească de lingvistică matematică. În U.R.S.S., dr. I. I. Revzin, de la Institutul de studii slave al Academiei, a dedicat numeroase cercetări acestor probleme. În R. S. Cehoslovacă matematicieni ca L. Nebessaj sau B. Zelinka pot fi considerați ca aparținînd, prin problematică și metodele folosite, școlii românești de lingvistică matematică. Profesorul Barron Brainerd de la Universitatea din Toronto (Canada) este de mai mulți ani, prin numeroase lucrări ale sale, fidel problemelor și metodelor dezvoltate la noi. I-aș mai putea adăuga, în aceeași ordine de idei, pe prof. Yves Gentilhomme de la Universitatea din Besançon, pe prof. Georges Van Hont de la Bruxelles și pe mulți alții, numărul lor fiind foarte mare. De altfel, simpla răsfoire a periodicelor românești de specialitate arată cît de mulți specialiști străini își publică la noi cercetările lor de lingvistică matematică.

Aș mai menționa faptul că în seria internațională „Current Trends in linguistics" capitolul consacrat lingvisticii matematice în Europa, ne-a fost încredințat nouă, iar o serie de periodice internaționale, ca „Discrete Mathematics", „International Journal of Computer Mathematics", „Poetics" și „Zeitschrift für Literaturwissenschaft und lingvistike" ne-au ales în comitetele lor de redacție.

— Există la noi în țară și alte cercetări de lingvistică matematică în afara celor inițiate de matematicieni ?

— Colegul meu prof. dr. docent Emanuel Vasiliu, de la Universitatea din București, este autorul unor interesante cercetări privind utilizarea logicii matematice în semantică, domeniu în care a publicat de curînd o monografie în limba engleză la editura „Mouton" din Olanda. Tot prof. Em. Vasiliu a format la noi în țară o școală de lingvistică transformațională și este, împreună cu Sanda Golopentia-Eretescu, autorul cărții „Sintaxa transformațională a limbii române". Trebuie să explic aici că lingvistica transformațională constituie un curent foarte important în lingvistica contemporană, la baza căruia stă ideea de a utiliza, pentru activitatea lingvistică a creierului uman, modele similare celor pe care logica matematică le utilizează mai demult pentru investigarea activității logice a creierului uman.

Aș mai menționa cercetările de statistică a sunetelor și a fenomenelor, întreprinse de către Alexandru Roceric și Constant Maneca. Amîndoi au făcut o specializare de un an la Universitatea Stanford din S.U.A.

— Cum decurge colaborarea între matematicieni și lingviști ?

— Lingvistica matematică românească a beneficiat de la început de sprijinul și îndrumarea academicienilor Alexandru Rosetti, Miron Nicolescu și Grigore Moisil. Desigur că activitatea într-un domeniu interdisciplinar ca acel al lingvisticii matematice nu este lipsită de susceptibilitate și animozități. Totuși, trebuie să observ că există o bună colaborare între lingviști și matematicieni și cred că cei care lucrează în alte domenii interdisciplinare pot lua ca exemplu pentru propria lor activitate modul cu care lingviștii colaborează cu matematicienii.

— Ce ne puteți spune despre utilizarea în practică a cercetărilor de lingvistică matematică ?

— Studiul limbajelor formale, ramură centrală a lingvisticii matematice, constituie baza teoretică a teoriei limbajelor de programare la calculatoare electronice. Mulți dintre matematicienii noștri care lucrează în informatică, se interesează de problemele lingvisticii matematice. I-aș menționa pe matematicianul Alexandru Teodorescu, care pregătește un studiu despre limbajul de programare ASIRIS, pe cercetătorii Maria Bodnăraș și Radu Nicolescu, de la Universitatea din București, care întreprind cercetări deosebit de interesante privind funcțiile recursive, teoria automatelor și teoria limbajelor formale. Cercetările lor sînt semnificative pentru stadiul contemporan al cercetării limbajelor de programare, care a încetat să fie un studiu empiric, fiind acum legat organic de cele mai moderne capitole ale algebrei și logicii matematice.

Dar utilizările lingvisticii matematice nu se opresc la limbajele de programare. Problemele de criptografie, dicționarele de frecvență (care dau, pentru fiecare limbă, ordinea de utilizare a cuvintelor), problemele predării limbilor străine beneficiază larg de rezultatele obținute prin aplicarea teoriei probabilităților și teoriei informației în lingvistică.

Problemele de documentare automată sînt studiate cu ajutorul limbajelor formale și avem și colaborări de această natură.

Nu lipsesc, dintre cei care ne frecventează în calitatea noastră de matematicieni care se ocupă de lingvistică, nici medicii, folcloriștii, muzicologii, specialiștii în artele vizuale și mulți alții, dar este greu să explicăm aici toate aceste interferențe.

Convorbire consemnată de
L. HARALAMBIE

Autobiografie

Eu m-am născut într-o dimineață
cu trandafir de sînge înrourat —
se mai oglindește încă lacrima
de nuntă și de naștere, pe chipul
stelei mele.

Umbletul meu luminos a-nceput
cu icoana de aur a republicii —
alergau brazii, din pietre, către înalturi —
ireversibile solii iradiind
sub pleoapele azurului.

Am învățat de la brad, de la stejar,
cum să cresc Făt-Frumos, născutul
în anotimp de republica luceferilor —
bărbat frumos de fulger blînd,
în ochii vineții ai beznei.

Și-aici, pe pămîntul nașterii mele,
iată-mă — rodirea înaltelor iluminări
în cîntecul și-aleasa-nspicare a grîului,
în hora luminii cu păsări
peste rîuri și munți.

Prof. PACHIA ION TATOMIRESCU
(născut în anul 1947),
Școala gen. Tatomirești, jud. Dolj

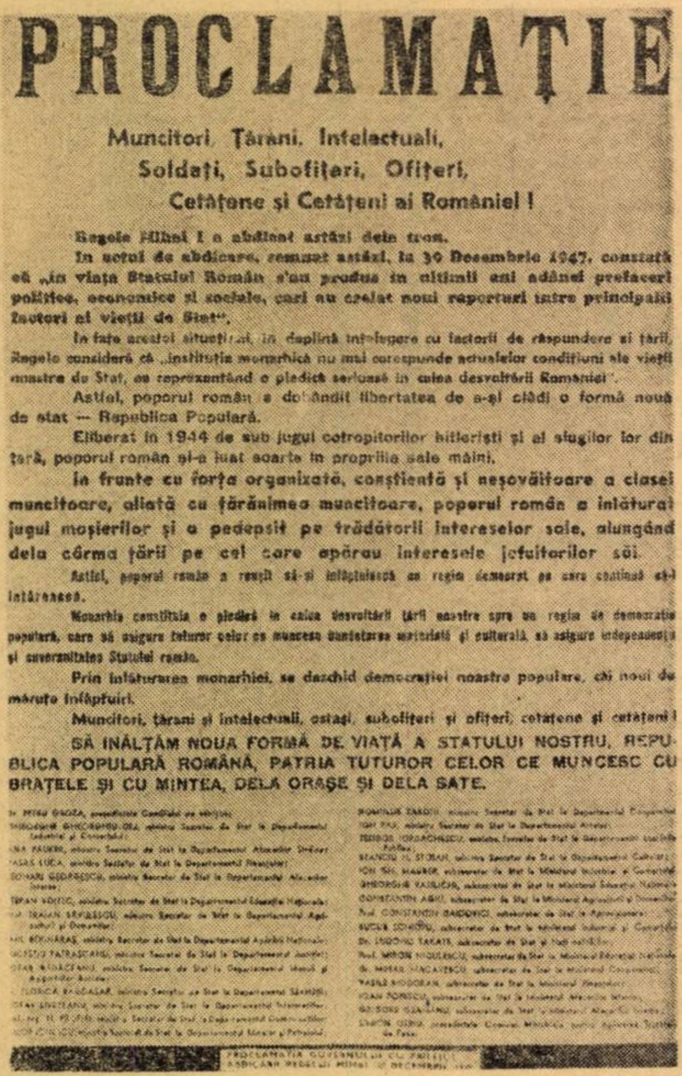

PROCLAMAŢIE

Muncitori, Ţărani, Intelectuali,
Soldaţi, Subofiţeri, Ofiţeri,
Cetăţene şi Cetăţeni ai Românlei!

Regele Mihai I a abdicat astăzi dela tron.

In actul de abdicare, semnat astăzi, la 30 Decembrie 1947, constată că „în viaţa Statului Român s'au produs în ultimii ani adânci prefaceri politice, economice şi sociale, cari au creiat noui raporturi între principalii factori ai vieţii de Stat".

In faţa acestei situaţiuni, în deplină înţelegere cu factorii de răspundere ai ţării, Regele consideră că „instituţia monarhică nu mai corespunde actualelor condiţiuni ale vieţii noastre de Stat, ea reprezentând o piedică serioasă în calea desvoltării României".

Astfel, poporul român a dobândit libertatea de a-şi clădi o formă nouă de stat — Republica Populară.

Eliberat în 1944 de sub jugul cotropitorilor hitlerişti şi al slugilor lor din ţară, poporul român şi-a luat soarta în propriile sale mâini.

În frunte cu forţa organizată, conştientă şi neşovăitoare a clasei muncitoare, aliată cu ţărănimea muncitoare, poporul român a înlăturat jugul moşierilor şi a pedepsit pe trădătorii intereselor sale, alungând dela cârma ţării pe cei care apărau interesele jefuitorilor săi.

Astfel, poporul român a reuşit să-şi înfăptuiască un regim democrat pe care continuă să-l întărească.

Monarhia constituia o piedică în calea desvoltării ţării noastre spre un regim de democraţie populară, care să asigure tuturor celor ce muncesc bunăstarea materială şi culturală, să asigure independenţa şi suveranitatea Statului român.

Prin înlăturarea monarhiei, se deschid democraţiei noastre populare, căi noui de măreţe înfăptuiri.

Muncitori, ţărani şi intelectuali, ostaşi, subofiţeri şi ofiţeri, cetăţene şi cetăţeni!

SĂ ÎNĂLŢĂM NOUA FORMĂ DE VIAŢĂ A STATULUI NOSTRU, REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ, PATRIA TUTUROR CELOR CE MUNCESC CU BRAŢELE ŞI CU MINTEA, DELA ORAŞE ŞI DELA SATE.

PROCLAMAŢIA GUVERNULUI CU PRILEJUL ABDICĂRII REGELUI MIHAI 30 DECEMBRIE 1947

DOCUMENTE DE AUR ALE ISTORIEI PATRIEI

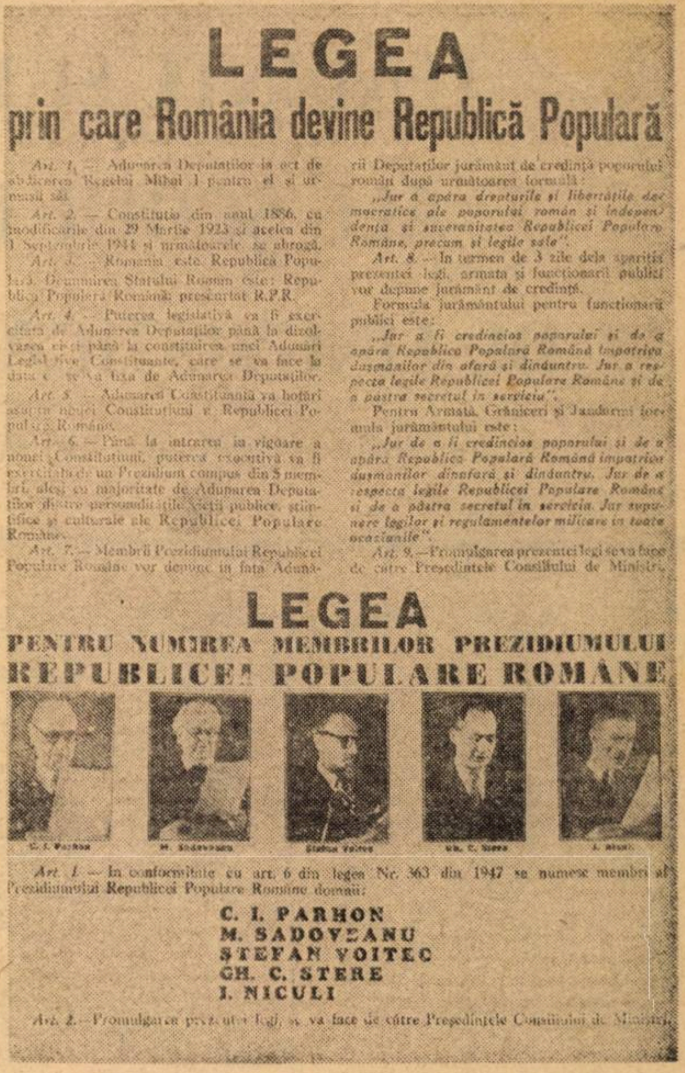

LEGEA
prin care România devine Republică Populară

Art. 1. — Adunarea Deputaţilor ia act de abdicarea Regelui Mihai I pentru el şi urmaşii săi.

Art. 2. — Constituţia din anul 1866, cu modificările din 29 Martie 1923 şi aceea din 1 Septembrie 1944 şi următoarele, se abrogă.

Art. 3. — România este Republică Populară. Denumirea Statului Român este: Republica Populară Română; prescurtat R.P.R.

Art. 4. — Puterea legislativă va fi exercitată de Adunarea Deputaţilor până la dizolvarea ei şi până la constituirea unei Adunări Legislative Constituante, care se va face la data ce se va fixa de Adunarea Deputaţilor.

Art. 5. — Adunarea Constituantă va hotărî asupra noului Constituţiuni a Republicei Populare Române.

Art. 6. — Până la intrarea în vigoare a noului Constituţiuni, puterea executivă va fi exercitată de un Prezidium compus din 5 membri, aleşi cu majoritate de Adunarea Deputaţilor dintre personalităţile vieţii publice, ştiinţifice şi culturale ale Republicei Populare Române.

Art. 7. — Membrii Prezidiumului Republicei Populare Române vor depune în faţa Adunării Deputaţilor jurământ de credinţă poporului român după următoarea formulă:

„Jur a apăra drepturile şi libertăţile democratice ale poporului român şi independenţa şi suveranitatea Republicei Populare Române, precum şi legile sale".

Art. 8. — In termen de 3 zile dela apariţia prezentei legi, armata şi funcţionarii publici vor depune jurământ de credinţă.

Formula jurământului pentru funcţionarii publici este:

„Jur a fi credincios poporului şi de a apăra Republica Populară Română împotriva duşmanilor din afară şi dinăuntru. Jur a respecta legile Republicei Populare Române şi de a păstra secretul în serviciu".

Pentru Armată, Grăniceri şi Jandarmi formula jurământului este:

„Jur de a fi credincios poporului şi de a apăra Republica Populară Română împotriva duşmanilor dinafară şi dinăuntru. Jur de a respecta legile Republicei Populare Române şi de a păstra secretul în serviciu. Jur supunere legilor şi regulamentelor militare în toate ocaziunile".

Art. 9. — Promulgarea prezentei legi se va face de către Preşedintele Consiliului de Miniştri.

LEGEA
PENTRU NUMIREA MEMBRILOR PREZIDIUMULUI REPUBLICEI POPULARE ROMÂNE

C. I. Parhon — M. Sadoveanu — Ştefan Voitec — Gh. C. Stere — I. Niculi

Art. 1. — In conformitate cu art. 6 din legea Nr. 363 din 1947 se numesc membri ai Prezidiumului Republicei Populare Române domnii:

C. I. PARHON
M. SADOVEANU
ŞTEFAN VOITEC
GH. C. STERE
I. NICULI

Art. 2. — Promulgarea prezentei legi se va face de către Preşedintele Consiliului de Miniştri.

30 Decembrie 1947. O zi, o dată, inscrisă în istoria patriei cu litere de aur. În această zi ţara noastră a fost proclamată, prin voinţa unanimă a intregului popor, republică. Atunci, în zilele acelui sfîrşit de decembrie, zeci de mii de cetăţeni ai republicii şi-au manifestat într-un singur glas entuziasmul, au intins de-a lungul şi de-a latul ţării o uriaşă horă a bucuriei.

Prezidiul Republicii Populare Române şi membrii guvernului

Astăzi sărbătorim 25 de ani de republică. 25 de ani în care, conduşi cu înţelepciune de partidul comunist, am străbătut un drum glorios. Pe coloanele de granit ale construcţiei socialismului s-au inscris in anii aceştia odată cu marile victorii ale industrializării ţării, şi eroismul, dăruirea, pasiunea cu care au muncit, umăr la umăr, toţi cetăţenii României socialiste.

TRAIASCA
REPUBLICA POPULARA ROMANA

TRAIASCA
REPUBLICA
POPULARA
ROMANA

Implicațiile educative ale mesajului literaturii române

Prin implicațiile ei multiple și complexe, literatura română ocupă un loc de primă importanță în cadrul procesului instructiv-educativ. Valorificate în practica curentă în învățămînt, valențele educative ale literaturii române constituie o pîrghie de maximă eficiență în formarea omului nou în spiritul moralei comuniste. Căci de la cronicari și pînă în zilele noastre, de la bătrînul Grigore Ureche și pînă la scriitorii de azi, literatura română este, în marea ei majoritate, purtătoarea unor mesaje, unor semnificații, unor „înțelesuri“ cu profunde și pozitive ecouri în conștiința poporului nostru, cu adînci influențe în procesul de transformare a conștiinței maselor populare.

Descoperirea și formularea mesajului unei opere literare este una din sarcinile fundamentale atît ale criticii literare, cît și ale profesorilor de specialitate în practica profesională. După Jean Cohen, bunăoară, în **Structure du langage poétique**, Flammarion, 1966 **Introduction : objet et méthode**, pag. 35, semnificația ar fi însăși „substanța conținutului“. În general, semnificația literară este considerată ca fiind liantul dintre planul formei și planul fondului, dintre „sufletul și corpul“ operei (Hegel), ca avînd o existență obiectivă, latentă, intrinsecă, potențială în structura operei literare, variabilă sub rezerva „decodărilor“ ulterioare. Opera literară nu poate fi pe deplin înțeleasă decît după descoperirea și formularea mesajului, „înțelesului“ ei fundamental, căci, menționăm, o operă poate avea multiple alte semnificații mărunte, însă, în procesul analizei literare, selecția lor și, în ultimă instanță, asocierea lor trebuie să ducă la descoperirea semnificației majore, globale, a operei. Pentru descoperirea mesajului unei opere literare, este imperios necesar să se meargă la esența ei, la acea „calitate principală“ (Sainte-Beuve), „trăsătură caracteristică“ („faculté maitresse“ — H. Taine), la acea „calitate centrală“ (Walter Pater), „geniul“ operei (Thibaudet), la „ființa morală a unui scriitor“ la „calitatea fundamentală a operei“, principiul dominator“ (E. Lovinescu), în realitate, la calitatea primordială, originară a operei, la „miez“, „nucleul lăuntric“, „centru germinativ“, cum era definită altădată de critica noastră literară. Căci esența operei literare este o „chintesență“, cum o definea Camil Petrescu și așa cum afirma Eugen Lovinescu, aici, „în miezul creației estetice“ pulsează „înțelesul intim și elementar ce se ascunde în fiecare operă de artă“. În general, se apreciază că esența, și, de aici, mesajul, semnificația nu ar putea fi niciodată complet definită, relevată, întrucît, așa cum avertiza G. Ibrăileanu, în anul 1926, in *Creație și analiză*, „Cu cît te apropii de punctul cel secret (de semnificație, de mesaj — n.n.), cu atît simți mai mult existența acestui secret și neputința de a-l cuprinde odată“. Peste doi ani, în 1928, în articolul *Despre critica literară*, M. Ralea susținea același lucru : „Un aspect (al operei literare) se chircește ori cade în urmă, altul, selectat de împrejurări, crește și-i ia locul. Dacă opera de artă n-ar cuprinde decît o singură idee, o singură intenție, ea ar muri imediat, adică odată cu dispariția autorului care ar îngropa cu el și concepția sa. Din contră, o creațiune e cu atît mai viabilă cu cît aduce mai multe subsoluri, mai multe virtualități inconștiente, mai multe voințe secundare, altele decît aceea unică a înfăptuitorului ei și pînă la un punct opuse acesteia. Împingînd lucrurile pînă la aspectul lor paradoxal, am putea spune că o operă trăiește mai ales prin ceea ce n-a voit artistul, prin elementele pe care nu le-a evidențiat.“ Afirmațiile de mai sus nu trebuie să ducă la scepticism, la credința că semnificația nu poate fi nicicînd înțeleasă. Este vorba de cu totul altceva. În *Istoria literaturii române*, vol. VI, E. Lovinescu, abordînd aceeași problemă din perspectiva *teoriei mutației valorilor*, vorbind despre Iliada lui Homer, susținea : „Intrînd în jocul acestor mutații estetice, fiecare operă mare a omenirii se încarcă de sensuri pe care, fără să le fi avut poate, i le acordă generațiile succesive. Într-un fel a fost înțeleasă, de pildă, Iliada de contemporanii civilizației miceneene și într-o mare varietate de feluri și de sensuri s-a reflectat in conștiința estetică a celor trei mii de ani ce ne despart de ea“. Eugen Lovinescu, ca și ceilalți critici și teoreticieni menționați mai sus, nu neagă, prin aceste afirmații, existența obiectivă, potențială a semnificației, a mesajului în structura operei literare, ci doar susține posibilitatea apariției diferitelor puncte de vedere, diferitelor perspective și „modalități“ de „adecvare“ a spiritului critic la specificul creației literare, expusă mereu investigațiilor din noi și noi unghiuri de vedere, potențial „deschisă“ unor noi și noi interpretări.

Pentru descoperirea mesajului, în timpul analizelor literare, prin „descoperirea structurii“, trebuie să se ajungă la semnificația majoră a operei, la mesaj. Analiza nu trebuie să se mărginească numai la descriptivism, deoarece o operă literară nu este numai „artă literară“, ci ea tinde să „spună“ ceva, să exprime ceva, trecînd dincolo de limitele structurii operei. Analiza, deci, trebuie să ducă spre planul suprastructurii operei, în planul „înțelesului“ operei, al semnificației ei. Acest proces nu are loc în finalul analizei, printr-o „concluzie“ mai mult sau mai puțin definitorie, cuprinzătoare, ci pe parcursul întregii analize literare, semnificația să se descopere odată cu descoperirea structurii. Odată cu analiza fiecărei „părți“ a operei, prin descifrarea, pas cu pas, a relației stringente dintre semnificant și semnificat, dintre planul *denotativ* și *conotativ* al limbajului poetic, dintre parte și tot, prin raportarea permanentă a părții la tot, prin „decodarea“ funcționalității fiecărui detaliu al operei literare. De aceea, într-o poezie lirică, spre exemplu, descifrarea limbajului poetic ambiguu, descifrarea sensurilor exacte pe care le-a atribuit scriitorul este una din sarcinile majore ale profesorului în procesul analizelor literare cu elevii. Într-o operă epică, după natura și însușirea ei, caracterizarea personajelor, pătrunderea în problematica operei, a fiecărui capitol, părți, fragment este necesar să se facă cu atenție și discernămînt. Căci semnificația este infuză, în totalitatea organică a operei, se poate descoperi, parțial bineînțeles, într-o imagine, într-un epitet, într-o replică. De aici nu înseamnă că profesorul trebuie să se piardă în toate „nimicurile“, ci trebuie să știe să se orienteze spre elementele operei care „spun“ mai mult, care afirmă mai pregnant semnificația. Fiind strict contextuală, semnificația se poate și trebuie să fie urmărită de la apariția primelor ei semne și pînă în final numai prin integrare în context. În finalul analizei, semnificația globală să apară, deci, ca o sinteză a tuturor semnificațiilor emanate de limbajul poetic, de imagini, de tablouri, de orientarea personajelor, de problematica operei etc. Odată descoperit mesajul, semnificația operei, se luminează întreaga operă, se împrăștie vălul tuturor „misterelor“ operei, se descifrează „ceea ce a vrut să comunice scriitorul“.

Unii cercetători actuali neagă necesitatea descifrării mesajului operei literare, neagă chiar existența lui obiectivă, oprindu-se doar la „descoperirea structurii“, lipsind astfel „corpul“ operei de „sufletul“ ei. Să evităm, în practica noastră profesională, asemenea *absurdități*.

Obligația unei analize literare este de a descifra concomitent „corpul“ și „sufletul“ operei, realizînd prin aceasta educația elevilor, educația estetică și moral-cetățenească, prin resursele pe care le oferă literatura română.

Să nu confundăm, deci, lecția de școală cu o metodă oarecare de cercetare științifică.

Conf. univ. dr. AL. BOJIN

COPIII CÎNTĂ REPUBLICA

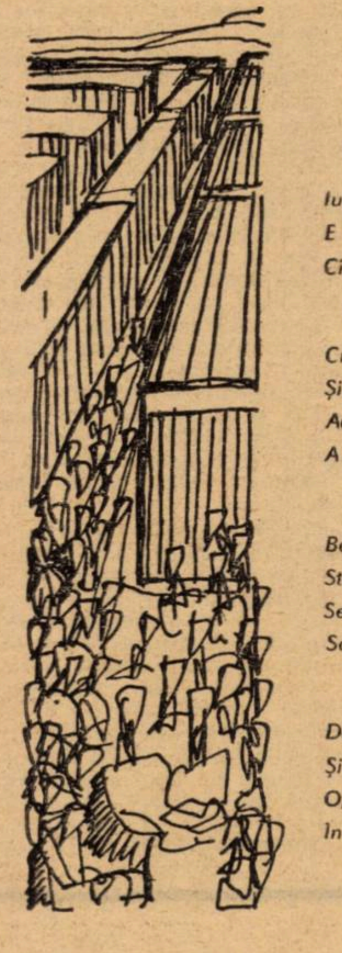

Iubirea cea mai mare

Iubirea cea mai mare e dragostea de țară.
E foc născut în ziua cu strălucire clară,
Cînd ochii simt lumina în veci nepieritoare.

Crescînd, copilul simte sub picioare
Și leagănul și drumul cel fără de hotar –
Adîncă potolire, cu limpede licoare,
A spiritului slavă și veșnic proaspăt har.

Bărbatul se ridică și, tare sufletește,
Stăpîn pe sine, fremătînd,
Se luptă pentru vatră și lauri cucerește
Sau moare cu icoana țării-n gînd.

Dar dacă vine teafăr la vechiul căpătîi,
Și crește pruncii-n legea din moși-strămoși păzită,
O, iarăși înflori-vor iubirile dintîi
În Țara noastră mare și iubită.

SIMONA MARILENA BOLOVAN
clasa a VIII-a C, Școala generală
nr. 104, București

„Sînt România socialistă!“

Am deschis într-o zi
Cartea de istorie –
să vorbesc cu trecutul.
Cu lacrimi de sînge,
mi-a strigat
că nu mă cunoaște.
– Sînt România socialistă ! –
i-am răspuns.
Atunci, și-a șters lacrimile roșii,
m-a privit în ochi
și mi-a dăruit :
o sabie,
un bulgăre de pămînt
și o bucată de pîine.
Mi-a spus :
– Să le duci mai departe !

GABRIELA BĂDILĂ
clasa a VIII-a C, Școala generală
nr. 208, București

Apele țării

Au trecut peste mine apele țării.
Și și-au lepădat aurul în brațele mele
În cîntec puternic de slavă
Mi-au sădit zbuciumate pe trup, bătălia.
Și toate lacrimile, toate suspinele
Le-am simțit adunîndu-se-n mine,
Cînd au trecut apele.
Trec și azi peste mine apele țării
Și-mi străbat trupul cu soare.

MARIANA IONESCU
anul III I, Liceul „Zinca Golescu“
Pitești

ROMÂNIA, PREZENȚĂ ACTIVĂ LA UNESCO

În mesajul adresat UNESCO, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la înființare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, arăta: „Ca țară care desfășoară o vastă operă constructivă, bazată pe marile cuceriri ale științei, tehnicii și culturii, pe tot ce creează mai de preț gîndirea și practica umană, România va participa în continuare cu deplin interes la activitatea multilaterală desfășurată de UNESCO, aducîndu-și și pe această cale contribuția la extinderea colaborării și cooperării internaționale, la efortul colectiv îndreptat spre crearea unei lumi a păcii, în care toate națiunile libere și egale în drepturi să-și poată realiza aspirațiile lor de bunăstare și progres".

Multitudinea realizărilor și acțiunilor țării noastre în cursul anului 1972 pe linia UNESCO au fost de fapt o transpunere în viață a celor afirmate de conducătorul statului și au semnificația unui salt calitativ și cantitativ ce marchează începutul unei etape superioare a activității sale în această organizație, care succede unui bilanț și așa destul de bogat.

Evenimentul central al anului 1972 l-a constituit, fără îndoială, cea de a VI-a Conferință regională a Comisiilor naționale europene pentru UNESCO, care s-a desfășurat la București între 3—9 mai a.c.

Avînd pe ordinea de zi o serie de teme de mare importanță pentru îmbunătățirea cooperării pe planul educației, științei și culturii în Europa, conferința a propus recomandări ce vor contribui în mare măsură la diversificarea colaborării între comisiile naționale europene. Astfel, recomandarea nr. 1 adoptată la conferință „cere directorului general al UNESCO să studieze posibilitățile de participare mai largă a organizațiilor sindicale și cooperatiste internaționale, precum și a altor organizații neguvernamentale internaționale interesate la programele organizației, în special în următoarele domenii : educația permanentă, omul și mediul său, folosirea timpului liber în scopuri educative etc. și recomandă comisiilor naționale să intensifice atragerea, la activitățile lor, a organizațiilor mai sus-amintite".

Tot în cursul acestui an, au fost organizate la București și alte reuniuni internaționale sub egida UNESCO, cum ar fi : masa rotundă cu tema : „Calculatoarele în învățămînt", colocviul cu tema : „Locul științelor sociale în pregătirea inginerilor și tehnicienilor" ș.a. Cele două reuniuni au dezbătut probleme de mare actualitate ale învățămîntului mediu și superior, iar la recomandările făcute cu acest prilej și-au adus contribuția experți de prestigiu din multe țări ale lumii.

Unul din evenimentele importante care vine să contribuie la întregirea activității susținute a României pe această linie l-a constituit înființarea, în toamna acestui an, la București, a Centrului european de învățămînt superior al UNESCO, care va constitui o importantă bază de studii și documentare în domeniul învățămîntului universitar și va înlesni intensificarea cooperării între institutele de învățămînt superior din Europa.

Contactele profesionale între Secretariatul UNESCO din Paris și factorii de răspundere din țara noastră din domeniile de care se ocupă această organizație, s-au multiplicat în anul 1972 și prin vizitele fructuoase efectuate în România de către unii membri din conducerea UNESCO, dintre care menționăm pe cele efectuate de directorul general, René Maheu, care a participat la ceremonia de inaugurare a Centrului european de învățămînt superior al UNESCO și de subdirectorii generali : Fobs și Amadou Mahtar M'Bow. Acesta din urmă, ocupîndu-se de problemele educației la UNESCO, a avut importante întrevederi cu personalități din țara noastră, răspunzătoare de desfășurarea procesului educativ.

Un alt gen de activitate, sub egida UNESCO, la care România a fost prezentă în cursul acestui an a fost deschiderea în țara noastră a unor expoziții cu tematică foarte variată. (Expoziția dedicată „Anului internațional al cărții" — București), o expoziție de desene executate de copiii din Cuba etc).

De asemenea, merită a fi menționată și activitatea școlilor românești asociate (la UNESCO), care au organizat simpozioane științifice, expoziții de carte, gale de filme O.N.U și UNESCO, precum și alte acțiuni menite să popularizeze în rîndul elevilor aspirațiile și obiectivele UNESCO de educare a tineretului în spiritul păcii și al înțelegerii între popoare.

Cea de-a XVII-a Conferință generală a UNESCO care a avut loc la Paris în perioada 17 octombrie — 21 noiembrie a.c., a marcat, de asemenea, un moment important al activității organizației, la care țara noastră a contribuit prin sprijinirea principalelor acțiuni incluse în planul de activitate UNESCO.

Din multitudinea problemelor care au făcut obiectul lucrărilor conferinței generale, ne vom limita la domeniul educației, care de altfel ocupă un loc prioritar în activitatea organizației. Printre obiectivele actuale ale educației, dezbătute la conferință, semnalăm atît democratizarea, cît și planificarea învățămîntului, ca două elemente de bază, organic legate între ele. Tot cu acest prilej, s-a remarcat importanța ce se acordă educației permanente la toate nivelurile, subliniindu-se rolul pe care îl au în această privință mijloacele moderne. Toate acestea reclamă ca școala din zilele noastre să-și adapteze structura, modul de organizare, metodele și conținutul la cerințele actuale. În privința învățămîntului mediu, se observă tendința spre generalizarea școlii de 10—12 ani, apreciată ca o etapă cu obiective de instruire proprii și bine definite, fără a mai fi considerată ca o formă intermediară spre școala superioară. S-a mai constatat, de asemenea, că în condițiile de astăzi, ale tehnicii contemporane, se acordă o importanță deosebită învățămîntului tehnic profesional, care a fost mult timp subestimat.

Ceea ce pare că se desprinde cu claritate din majoritatea acțiunilor și obiectivelor propuse de UNESCO este preocuparea accentuată în acest an a tuturor țărilor membre ale UNESCO de a colabora în toate domeniile de activitate ale organizației. În acest sens, Comisiei naționale române pentru UNESCO, împreună cu celelalte instituții și organizații din țara noastră, îi revine sarcina de a milita în direcția unei asemenea colaborări. Pentru anul 1973 România urmează să fie gazda unei prestigioase reuniuni internaționale în domeniul educației : cea de-a II-a conferință a miniștrilor educației din Europa.

Încercînd a parafraza cunoscutul motto din preambulul Actului constitutiv al UNESCO, putem spune că dacă neînțelegerea între oameni și popoare a luat naștere în mintea omului, tot în mintea omului poate fi creată și dorința de colaborare și înțelegere între popoare, chezășie a succesului viitoarelor acțiuni ale UNESCO la care țara noastră își va aduce în continuare contribuția.

MARIANA CEAUȘU
TITEL CANACHE

APRECIERI UNANIME

În anul care s-a scurs, România a primit vizitele unui mare număr de delegații și personalități marcante, reprezentanți ai educației, culturii și artei din diverse țări ale lumii. Spicuim unele din aprecierile citorva dintre aceste personalități despre ceea ce s-a realizat la noi, grație eforturilor colective ale poporului și conducerii înțelepte a partidului.

●

René Maheu *(directorul general al UNESCO) a spus, cu prilejul inaugurării Centrului european al UNESCO pentru învățămîntul superior la București, următoarele : „Campion al cauzei cooperării europene, pe care se străduiește s-o promoveze în toate împrejurările, desfășurînd un efort considerabil de reînnoire a învățămîntului, mai ales a învățămîntului superior, guvernul român a dovedit un interes foarte viu și cît se poate de activ față de acțiunea care se înfăptuiește azi. El a concretizat acest interes în mod elocvent punînd la dispoziția Centrului, în inima orașului, această agreabilă clădire, perfect utilată și acordîndu-i toate facilitățile de ordin juridic și tehnic, capabile să-i favorizeze activitatea și strălucirea internațională".*

●

Jean Fourastié *(membru al Institutului Franței) : „În turneul meu prin România, m-am întîlnit într-o zi cu mai mulți matematicieni români, era și cel mai mare dintre ei, Octav Onicescu. Ne-am întîlnit în multe puncte ale viziunilor noastre. Ne-am înțeles, de exemplu, în ceea ce privește acea mașină informatică particulară care este creierul și rostul învățămîntului în perfecționarea ei".*

●

H. Allison *(președintele Uniunii Naționale a Sindicatelor Educatorilor din Anglia și Țara Galilor) ; „Sîntem impresionați de nivelul înalt al învățămîntului din România, de evidenta fericire și bunăstare care se degajă din întreaga comportare și activitate a elevilor".*

●

Gerald Grünwald *(președintele Conferinței rectorilor din R.F.G.). „Ne-au impresionat seriozitatea și eficiența muncii depuse în universitățile românești, eforturile mari care se fac pentru buna pregătire a tineretului".*

●

Tadeusz Toczek *(vicepreședintele Comitetului de conducere al Uniunii sindicatelor din învățămînt din R.P. Polonă) : „Am putut să ne confruntăm părerile și să cunoaștem pe viu unele realizări de interes comun, ca, de pildă, dezvoltarea învățămîntului profesional și tehnic, în domeniul căruia Liceul energetic din Constanța, vizitat de noi, ni s-a părut o unitate deosebit de reprezentativă, dispunînd de cadre de înaltă competență, recrutate dintre cei mai buni ingineri din producție și avînd ca bază de practică o adevărată uzină. Două trăsături caracteristice ale colectivelor didactice pe care le-am cunoscut ne-au impresionat în mod deosebit : în primul rînd, profunda angajare obștească a oamenilor școlii în ansamblul acțiunii educative, în al doilea rînd, disciplina și responsabilitatea de care dau dovadă elevii".*

●

Eric D. Tappe : *(profesor de limbă și literatură română la Universitatea din Londra) : „Eu și mulți dintre compatrioții mei sîntem foarte impresionați de calitatea deosebită, de nivelul înalt la care se vorbește limba engleză, de către cei care au învățat-o aici... Vă spun drept, era o încîntare să vezi vivacitatea elevilor de 7 ani (de la Liceul „C. A. Rosetti", cu limba de predare engleză, n.n.) care încep să învețe englezește, interesul și talentul elevilor ceva mai crescuți, dar nu mai puțin și entuziasmul arătat de corpul didactic".*

●

Orhan Oguz *(ministrul Educației Naționale din Turcia) : „Am avut prilejul să cunosc îndeaproape activitatea unor școli și a unor instituții de învățămînt din România și am fost impresionat de înaltul nivel al dotării laboratoarelor". Domnia-sa a adăugat că vizita i-a prilejuit cunoștința cu un modern proces instructiv-educativ și existența unei strînse legături între cercetarea fundamentală și cea aplicativă.*

●

Peter Martin *(rectorul Universității din Geneva) : „Sînt convins că văzînd realizările României, colegii mei vor căpăta, ca și mine, o imagine a dezvoltării statului dumneavoastră, a realizărilor poporului în privința educării tineretului, în general și a posibilităților create pentru instruire în domeniile de activitate preferate".*

●

E. Ginzberg *(profesor la Universitatea Columbia, consilier al Administrației S.U.A. președinte al Comitetului consultativ național pentru forța de muncă) : Referindu-se la pregătirea cadrelor din țara noastră, domnia-sa a subliniat că apreciază ca deosebit rolul pe care îl joacă sistemul nostru de învățămînt : „Sînt impresionat, a spus prof. E. Ginzberg, de eforturile depuse în acest domeniu, precum și de realizările obținute în corelarea pregătirii cadrelor cu nevoile economiei".*

●

Hattim Elmekki *(pictor din Tunisia) : „Capodopera cea mai importantă a României este România însăși, este poporul său, sensibilitatea, curajul și dîrzenia oamenilor, care au reușit să dea străluciri nepieritoare acestor meleaguri binecuvîntate de natură".*

P. ANDRICESCU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"